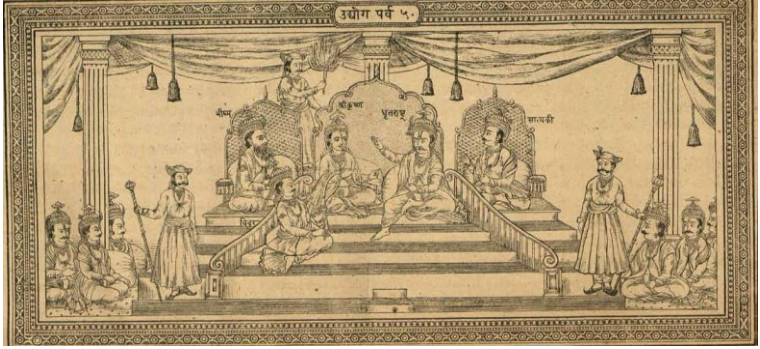

|| ಓಂ ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ || ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸಾಯ ನಮಃ ||
ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನ ವೇದವ್ಯಾಸ ವಿರಚಿತ

ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತ

ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವ

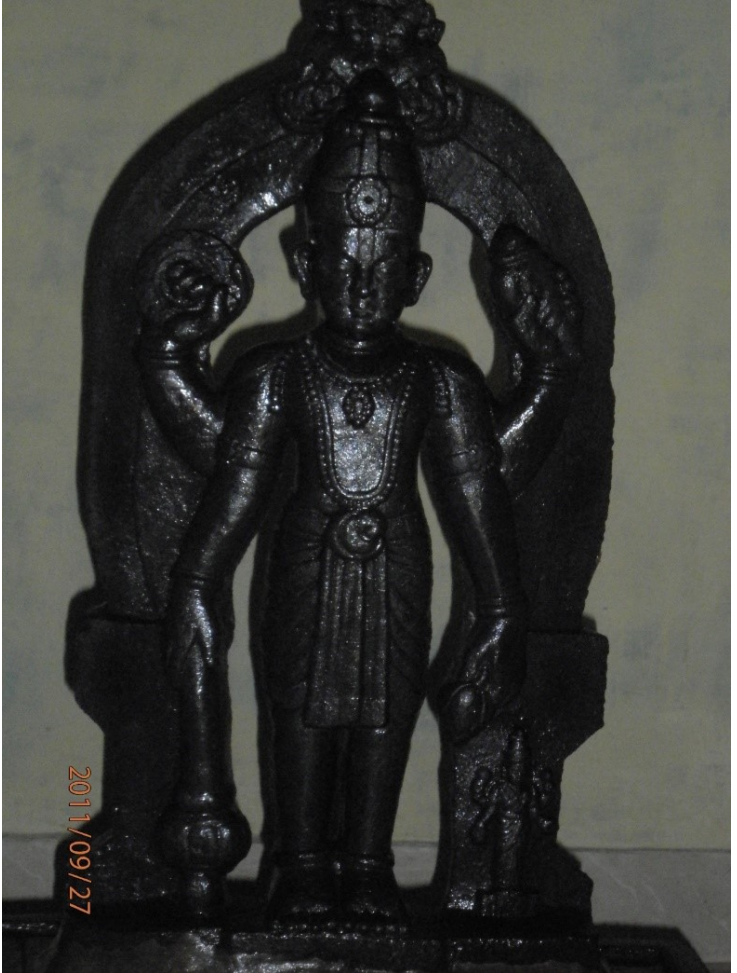

ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಸರಳ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ

ಉಪ ಪರ್ವಗಳು

ಸೇನೋದ್ಯೋಗ ಪರ್ವ	4
ಸಂಜಯಯಾನ ಪರ್ವ	182
ಪ್ರಜಾಗರ ಪರ್ವ	315
ಸನತ್ಸುಜಾತ ಪರ್ವ	487
ಯಾನಸಂಧಿ ಪರ್ವ	536
ಭಗವದ್ಭಾಷನ ಪರ್ವ	767
ಕರ್ಣಉಪನಿವಾದ ಪರ್ವ	1353
ಸೈನ್ಯನಿಯಾಣ ಪರ್ವ	1457
ಭೀಷ್ಮಾಭಿಷೇಚನ ಪರ್ವ	1504
ಉಲೂಕದೂತಾಗಮನ ಪರ್ವ	1540
ರಥಾಧಿರಥಸಂಖ್ಯೆ ಪರ್ವ	1571
ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ ಪರ್ವ	1640

ಬನದಕೊಪ್ಪದ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ದೇವರು

ಸೇನೋದ್ಯೋಗ ಪರ್ವ

೧

ವಿರಾಟ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವ ಪಕ್ಷದವರ
ಸಮಾಲೋಚನೆ; ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ವಿಷಯ
ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ವಿವಾಹದ ನಂತರ ವಿರಾಟನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರು, ವೃಷ್ಟಿಗಳು,
ಪಾಂಚಾಲರು ಮತ್ತು ವಿರಾಟರು ಆಸೀನರಾದುದು (೧-೯).

ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ ಪಾಂಡವರು ವನವಾಸ-ಅಜ್ಞಾತವಾಸಗಳನ್ನು
ಮುಗಿಸಿದ್ದಾರೆಂದೂ, ಅವರ ರಾಜ್ಯವು ಅವರಿಗೆ ದೊರೆಯಬೇಕೆಂದೂ,
ಒಂದುವೇಳೆ ದುರ್ಯೋಧನನು ಅವರಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸದೇ
ಇದ್ದರೆ ಈಗ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಸಹಾಯಕರಿದ್ದಾರೆಂದೂ, ಆದರೆ
ನಿರ್ಧರಿಸುವುದರ ಮೊದಲು ಕೌರವರ ವಿಚಾರಗಳೇನೆಂದು
ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಅವರಲ್ಲಿಗೆ ಸಮರ್ಥ ದೂತನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂದು
ಕೃಷ್ಣನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದುದು (೧೦-೨೫).

05001001a ಕೃತ್ವಾ ವಿವಾಹಂ ತು ಕುರುಪ್ರವೀರಾಸೌ|

ತದಾಭಿಮನ್ಯೋರ್ಮು ದಿತಸ್ವಪಕ್ಷಾಃ|

05001001c ವಿಶ್ರಮ್ಯ ಚತ್ವಾರ್ಯುಷಸಃ ಪ್ರತೀತಾಃ|

ಸಭಾಂ ವಿರಾಟಸ್ಯ ತತೋಽಭಿಜಗ್ಮುಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ವಿವಾಹವನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ಆ ಕುರುಪ್ರವೀರರು ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷದವರೊಂದಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ರಾತ್ರಿಗಳನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕಳೆದು ಮಾರನೆಯ ದಿನ ವಿರಾಟನ ಸಭೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

05001002a ಸಭಾ ತು ಸಾ ಮತ್ಸ್ಯ ಪತೇಃ ಸಮೃದ್ಧಾ|

ಮಣಿಪ್ರವೇಕೋತ್ತಮರತ್ನಚಿತ್ರಾ|

05001002c ನೃಸ್ತಾಸನಾ ಮಾಲ್ಯವತೀ ಸುಗಂಧಾ|

ತಾಮಭ್ಯಯುಸ್ತೇ ನರರಾಜವರ್ಯಾಃ||

ಆ ಮತ್ಸ್ಯ ಪತಿಯ ಸಭೆಯು ಮಣಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದು ಉತ್ತಮ ರತ್ನಗಳಿಂದಲೂ ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಸುಗಂಧಿತ ಆಸನಗಳಿಂದಲೂ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ನರವರ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಆಗಮಿಸಿದರು.

05001003a ಅಥಾಸನಾನ್ಯಾವಿಶತಾಂ ಪುರಸ್ತಾದ್|

ಉಭೌ ವಿರಾಟದ್ರುಪದೌ ನರೇಂದ್ರೌ|

05001003c ವೃದ್ಧಶ್ಚ ಮಾನ್ಯಃ ಪೃಥಿವೀಪತೀನಾಂ|

ಪಿತಾಮಹೋ ರಾಮಜನಾರ್ದನಾಭ್ಯಾಂ||

ಎದುರಿಗೆ ಆಸನಗಳಲ್ಲಿ ಪೃಥಿವೀಪತಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮಾನ್ಯರಾದ ವೃದ್ಧ
ವಿರಾಟ-ದ್ರುಪದ ರಾಜರೀವರು, ಮತ್ತು ತಂದೆಯೊಂದಿಗೆ ಬಲರಾಮ
ಜನಾರ್ದನರಿಬ್ಬರೂ ಕುಳಿತಿದ್ದರು.

05001004a ಪಾಂಚಾಲರಾಜಸ್ಯ ಸಮೀಪತಸ್ತು|

ಶಿನಿಪ್ರವೀರಃ ಸಹರೌಹಿಣೀಯಃ|

05001004c ಮತ್ಸ್ಯಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಾಸ್ತು ಸುಸಮ್ನಿಕೃಷ್ಣೌ|

ಜನಾರ್ದನಶ್ಚೈವ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಶ್ಚ||

05001005a ಸುತಾಶ್ಚ ಸರ್ವೇ ದ್ರುಪದಸ್ಯ ರಾಜ್ಞೋ|

ಭೀಮಾರ್ಜುನೌ ಮಾದ್ರವತೀಸುತೌ ಚ|

05001005c ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಸಾಂಬೌ ಚ ಯುಧಿ ಪ್ರವೀರೌ|

ವಿರಾಟಪುತ್ರಶ್ಚ ಸಹಾಭಿಮನ್ಯುಃ||

ಪಾಂಚಾಲನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಶಿನಿಪ್ರವೀರನು ರೌಹಿಣೀಯನ ಸಹಿತಲೂ,
ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನ ಹತ್ತಿರ ಜನಾರ್ದನನೂ, ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೂ, ರಾಜ
ದ್ರುಪದನ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳೂ, ಭೀಮಾರ್ಜುನರೂ, ಮಾದ್ರಿಯ
ಮಕ್ಕಳೀವರೂ, ಯುಧಿಪ್ರವೀರ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ-ಸಾಂಬರೂ,
ವಿರಾಟಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಅಭಿಮನ್ಯುವೂ ಕುಳಿತಿದ್ದರು.

05001006a ಸರ್ವೇ ಚ ಶೂರಾಃ ಪಿತೃಭಿಃ ಸಮಾನಾ|

ವೀರ್ಯೇಣ ರೂಪೇಣ ಬಲೇನ ಚೈವ|

05001006c ಉಪಾವಿಶನ್ತ್ರೌ ಪದೇಯಾಃ ಕುಮಾರಾಃ|

ಸುವರ್ಣ ಚಿತ್ರೇಷು ವರಾಸನೇಷು||

ವೀರ್ಯ ರೂಪ ಬಲಗಳಲ್ಲಿ ತಂದೆಯಂದಿರ ಸಮಾನರಾಗಿದ್ದ
ಶೂರರಾದ ಎಲ್ಲ ದ್ರೌಪದೇಯ ಕುಮಾರರೂ ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ
ಸುವರ್ಣ ಖಚಿತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರು.

05001007a ತಥೋಪವಿಷ್ಟೇಷು ಮಹಾರಥೇಷು|

ವಿಭ್ರಾಜಮಾನಾಂಬರಭೂಷಣೇಷು|

05001007c ರರಾಜ ಸಾ ರಾಜವತೀ ಸಮೃದ್ಧಾ|

ಗ್ರಹೈರಿವ ದ್ಯೌರ್ವಿಮಲೈರುಪೇತಾ||

ವಸ್ತ್ರಭೂಷಣಗಳಿಂದ ವಿಭ್ರಾಜಮಾನರಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ
ಮಹಾರಥಿಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧ ಆ ರಾಜಸಭೆಯು ವಿಮಲ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ
ಕಾಣುವ ಗ್ರಹಗಳಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

05001008a ತತಃ ಕಥಾಸ್ತೇ ಸಮವಾಯಯುಕ್ತಾಃ|

ಕೃತ್ವಾ ವಿಚಿತ್ರಾಃ ಪುರುಷಪ್ರವೀರಾಃ|

05001008c ತಸ್ಥುರ್ಮುಹೂರ್ತಂ ಪರಿಚಿಂತಯಂತಃ|

ಕೃಷ್ಣಂ ನೃಪಾಸ್ತೇ ಸಮುದೀಕ್ಷಮಾಣಾಃ||

ಆಗ ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿ ಆ
ಪುರುಷಪ್ರವೀರರು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಪರಿಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ
ನೋಡುತ್ತಾ ಸುಮ್ಮನಾದರು.

05001009a ಕಥಾಂತಮಾಸಾದ್ಯ ಚ ಮಾಧವೇನ|

ಸಂಘಟ್ಟಿತಾಃ ಪಾಂಡವಕಾರ್ಯಹೇತೋಃ|

05001009c ತೇ ರಾಜಸಿಂಹಾಃ ಸಹಿತಾ ಹ್ಯಶೃಣ್ವನ್|

ವಾಕ್ಯಂ ಮಹಾರ್ಥಂ ಚ ಮಹೋದಯಂ ಚ|

ಅವರ ಮಾತುಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಧವನು ಪಾಂಡವರ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಅವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆದನು. ಆ ರಾಜಸಿಂಹರು ಒಟ್ಟಿಗೇ ಅವನ ಮಹಾರ್ಥವುಳ್ಳ ಮಹೋದಯಕಾರಕ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದರು.

05001010 ಕೃಷ್ಣ ಉವಾಚ|

05001010a ಸರ್ವೈರ್ಭವದ್ಭಿರ್ವಿದಿತಂ ಯಥಾಯಂ|

ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ ಸೌಬಲೇನಾಕ್ಷವತ್ಯಾಂ|

05001010c ಜಿತೋ ನಿಕೃತ್ಯಾಪಹೃತಂ ಚ ರಾಜ್ಯಂ|

ಪುನಃ ಪ್ರವಾಸೇ ಸಮಯಃ ಕೃತಶ್ಚ||

ಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಸೌಬಲನಿಂದ ದಾಳದಾಟದಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟು ಮೋಸದಿಂದ ಹೇಗೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ರಾಜ್ಯವು ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು ಮತ್ತು ನಂತರದ ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ ಅವರು ಹೊರಗೆ ವಾಸಿಸಿದ್ದುದನ್ನೂ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದೀರಿ.

05001011a ಶಕ್ತೈರ್ವಿಜೇತುಂ ತರಸಾ ಮಹೀಂ ಚ|

ಸತ್ಯೇ ಸ್ಥಿತೈಸ್ತಚ್ಚ ರಿತಂ ಯಥಾವತ್|

05001011c ಪಾಂಡೋಃ ಸುತೈಸ್ತದ್ವೈತಮುಗ್ರರೂಪಂ|

ವರ್ಷಾಣಿ ಷಟ್ಪ ಚ ಭಾರತಾಗ್ರೈಃ||

ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಮಹಿಯನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಶಕ್ತರಾಗಿದ್ದರೂ ಸತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿತರಾದ
ಭಾರತಾಗ್ರ ಪಾಂಡುಸುತರು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು
ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಆ ಉಗ್ರರೂಪೀ ವ್ರತವನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ್ದಾರೆ.

05001012a ತ್ರಯೋದಶಶ್ಚೈವ ಸುದುಸ್ತರೋಽಯಂ|

ಅಜ್ಞಾಯಮಾನೈರ್ಭವತಾಂ ಸಮೀಪೇ|

05001012c ಕ್ಲೇಶಾನಸಹ್ಯಾಂಶ್ಚ ತಿತಿಕ್ಷಮಾಣೈಃ|

ಯಥೋಷಿತಂ ತದ್ವಿದಿತಂ ಚ ಸರ್ವಂ||

ಸುದುಸ್ತರವಾಗಿದ್ದ ಈ ಹದಿಮೂರನೆಯ ವರ್ಷವನ್ನೂ ಕೂಡ ನಿಮ್ಮ
ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಕ್ಲೇಶಗಳನ್ನು
ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ಹೇಗೆ ಕಳೆದರು ಎನ್ನುವುದೂ ನಿಮಗೆಲ್ಲರಿಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ.

05001013a ಏವಂ ಗತೇ ಧರ್ಮಸುತಸ್ಯ ರಾಜ್ಞೋ|

ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯಾಪಿ ಚ ಯದ್ಧಿತಂ ಸ್ಯಾತ್|

05001013c ತಚ್ಚಿಂತಯಧ್ವಂ ಕುರುಪಾಂಡವಾನಾಂ|

ಧರ್ಮ್ಯಂ ಚ ಯುಕ್ತಂ ಚ ಯಶಸ್ಕರಂ ಚ||

ಹೀಗಿರಲು ರಾಜ ಧರ್ಮಸುತನಿಗೂ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೂ ಇಬ್ಬರಿಗೂ
ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವ ಹಾಗೆ ಕುರುಪಾಂಡವರಿಗೆ ಧರ್ಮವೂ, ಯುಕ್ತವೂ,
ಯಶಸ್ಕರವೂ ಆದುದು ಏನು ಎಂದು ಯೋಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

05001014a ಅಧರ್ಮಯುಕ್ತಂ ಚ ನ ಕಾಮಯೇತ|

ರಾಜ್ಯಂ ಸುರಾಣಾಮಪಿ ಧರ್ಮರಾಜಃ|

05001014c ಧರ್ಮಾರ್ಥಯುಕ್ತಂ ಚ ಮಹೀಪತಿತ್ವಂ|

ಗ್ರಾಮೇಽಪಿ ಕಸ್ಮಿಂಶ್ಚಿದಯಂ ಬುಭೂಷೇತ್||

ಧರ್ಮರಾಜನು ಸುರರ ರಾಜ್ಯವೇ ಆದರೂ

ಅಧರ್ಮಯುಕ್ತವಾದುದನ್ನು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಒಂದೇ ಗ್ರಾಮದ

ಒಡೆತನವನ್ನಾದರೂ, ಅದು ಧರ್ಮಾರ್ಥಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವನು

ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾನೆ.

05001015a ಪಿತ್ರೈಃ ಹಿ ರಾಜ್ಯಂ ವಿದಿತಂ ನೃಪಾಣಾಂ|

ಯಥಾಪಕೃಷ್ಣಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಪುತ್ರೈಃ|

05001015c ಮಿಥ್ಯೋಪಚಾರೇಣ ತಥಾಪ್ಯನೇನ|

ಕೃಚ್ಚಂ ಮಹತ್ಪ್ರಾಪ್ತಮಸಹ್ಯರೂಪಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮಕ್ಕಳು ಇವನ ಪಿತೃರ್ಜಿತ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೆ

ಸುಳ್ಳುಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅಪಹರಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಇವನು ಹೇಗೆ

ಸಹಿಸಲಸಾಧ್ಯ ಮಹಾ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದನು ಎನ್ನುವುದು

ನೃಪರೆಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ.

05001016a ನ ಚಾಪಿ ಪಾರ್ಥೋ ವಿಜಿತೋ ರಣೇ ತೈಃ|

ಸ್ವತೇಜಸಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಪುತ್ರೈಃ|

05001016c ತಥಾಪಿ ರಾಜಾ ಸಹಿತಃ ಸುಹೃದ್ಭಿಃ|

ಅಭೀಪ್ಸತೇಽನಾಮಯಮೇವ ತೇಷಾಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಬಲದಿಂದ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ
ಗೆಲ್ಲಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಕೂಡ ಹಿತೈಷಿಗಳೊಂದಿಗೆ ರಾಜನು
ಅವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವುದರ ಹೊರತಾಗಿ ಏನನ್ನೂ ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ.

05001017a ಯತ್ತಸ್ವ ಯಂ ಪಾಂಡುಸುತೈರ್ವಿಜಿತ್ಯ|

ಸಮಾಹೃತಂ ಭೂಮಿಪತೀನ್ನಿಪೀಡ್ಯ|

05001017c ತತ್ಪಾರ್ಥಯಂತೇ ಪುರುಷಪ್ರವೀರಾಃ|

ಕುಂತೀಸುತಾ ಮಾದ್ರವತೀಸುತೌ ಚ||

ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಭೂಮಿಪತಿಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಗೆದ್ದು
ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿದುದನ್ನೇ ಈ ಪುರುಷಪ್ರವೀರ, ಪಾಂಡುಸುತರೂ,
ಕುಂತೀಸುತರೂ, ಮಾದ್ರವತೀಸುತರೀರ್ವರೂ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

05001018a ಬಾಲಾಸ್ತ್ವಿಮೇ ತೈರ್ವಿವಿಧೈರುಪಾಯೈಃ|

ಸಂಪ್ರಾರ್ಥಿತಾ ಹಂತುಮಮಿತ್ರಸಾಹಾಃ|

05001018c ರಾಜ್ಯಂ ಜಿಹೀರ್ಷದ್ಭಿರಸದ್ಭಿರುಗ್ರೈಃ|

ಸರ್ವಂ ಚ ತದ್ವೋ ವಿದಿತಂ ಯಥಾವತ್||

ಇವರು ಬಾಲಕರಾಗಿರುವಾಗ ಕೂಡ ಇವರ ಅಮಿತ್ರರು ಹೇಗೆ
ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತಮ್ಮದನ್ನಾಗಿಯೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ವಿವಿಧ
ಉಪಾಯಗಳಿಂದ ಇವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು ಎನ್ನುವುದನ್ನು
ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ತಿಳಿದಿದ್ದೀರಿ.

05001019a ತೇಷಾಂ ಚ ಲೋಭಂ ಪ್ರಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ವೃದ್ಧಂ|

ಧರ್ಮಾತ್ಮತಾಂ ಚಾಪಿ ಯುಧಿಷ್ಟಿರಸ್ಯ|

05001019c ಸಂಬಂಧಿತಾಂ ಚಾಪಿ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ತೇಷಾಂ|

ಮತಿಂ ಕುರುಧ್ವಂ ಸಹಿತಾಃ ಪೃಥಕ್||

ಬೆಳೆದಿರುವ ಅವರ ಲೋಭವನ್ನು ಮತ್ತು ಯುಧಿಷ್ಟಿರನ

ಧರ್ಮಾತ್ಮತೆಯನ್ನೂ ನೋಡಿ, ಅವರಿರ್ವರ ನಡುವೆಯಿರುವ

ಸಂಬಂಧವನ್ನೂ ನೋಡಿ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಒಂದಾಗಿ ಮತ್ತು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ
ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕು.

05001020a ಇಮೇ ಚ ಸತ್ಯೇಽಭಿರತಾಃ ಸದೈವ|

ತಂ ಪಾರಯಿತ್ವಾ ಸಮಯಂ ಯಥಾವತ್|

05001020c ಅತೋಽನ್ಯಥಾ ತೈರುಪಚರ್ಯಮಾಣಾ|

ಹನ್ಯುಃ ಸಮೇತಾನ್ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಪುತ್ರಾನ್||

ಸದಾ ಸತ್ಯನಿರತರಾಗಿರುವ ಇವರು ಆ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ

ಪಾಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಪುತ್ರರು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಅನ್ಯಥಾ

ನಡೆದುಕೊಂಡರೆ ಅವರನ್ನು ಅವರ ಬೆಂಬಲಿಗರೊಂದಿಗೆ ಇವರು

ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾರೆ.

05001021a ತೈರ್ವಿಪ್ರಕಾರಂ ಚ ನಿಶಮ್ಯ ರಾಜ್ಞಾಃ|

ಸುಹೃಜ್ಜನಾಸ್ತಾನ್ವರಿವಾರಯೇಯುಃ|

05001021c ಯುದ್ಧೇನ ಬಾಧೇಯುರಿಮಾಂಸ್ತಥೈವ|

ತೈರ್ವಧ್ಯಮಾನಾ ಯುಧಿ ತಾಂಶ್ಚ ಹನ್ಯುಃ||

ಈಗ ರಾಜನಿಂದ ಇವರಿಗೆ ತಪ್ಪು ನಡೆಯಿತೆಂದರೆ ಇವರನ್ನು
ಸುತ್ತುವರೆದಿರುವ ಸ್ನೇಹಿತರಿದ್ದಾರೆ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತಾವು ಸತ್ತರೂ ಅವರ
ಶತ್ರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡುವವರು ಅವರಿಗೆ ಈಗ ಇದ್ದಾರೆ.

05001022a ತಥಾಪಿ ನೇಮೇಽಲ್ಪತಯಾ ಸಮರ್ಥಾಃ|

ತೇಷಾಂ ಜಯಾಯೇತಿ ಭವೇನ್ಮೃತಂ ವಃ|

05001022c ಸಮೇತ್ಯ ಸರ್ವೇ ಸಹಿತಾಃ ಸುಹೃದ್ಭಿಃ|

ತೇಷಾಂ ವಿನಾಶಾಯ ಯತೇಯುರೇವ||

ಅಂಥವರು ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಮಂದಿ ಇದ್ದು ಇವರಿಗೆ ಜಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವ
ಸಮರ್ಥರಿಲ್ಲರೆಂದು ನೀವು ತಿಳಿದರೂ ಕೂಡ ಇವರ
ಸುಹೃದಯಿಗಳಾದ ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಅವರ ವಿನಾಶಕ್ಕೆ
ಯತ್ನಿಸಬಹುದು.

05001023a ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯಾಪಿ ಮತಂ ಯಥಾವನ್|

ನ ಜ್ಞಾಯತೇ ಕಿಂ ನು ಕರಿಷ್ಯತೀತಿ|

05001023c ಅಜ್ಞಾಯಮಾನೇ ಚ ಮತೇ ಪರಸ್ಯ|

ಕಿಂ ಸ್ಯಾತ್ಸಮಾರಭ್ಯತಮಂ ಮತಂ ವಃ||

ದುರ್ಯೋಧನ ವಿಚಾರವೇನು ಮತ್ತು ಅವನು ಏನು
ಮಾಡುವವನಿದ್ದಾನೆ ಎನ್ನುವುದು ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದು
ಪಕ್ಷದವರ ವಿಚಾರವೇನೆಂದು ತಿಳಿಯದೇ ನಾವಾದರೂ
ಮಾಡಬೇಕಾದುದರಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯದು ಏನು ಎಂದು ಹೇಗೆ ತಾನೇ

ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದು?

05001024a ತಸ್ಮಾದಿತೋ ಗಚ್ಚತು ಧರ್ಮಶೀಲಃ|

ಶುಚಿಃ ಕುಲೀನಃ ಪುರುಷೋಽಪ್ರಮತ್ತಃ|

05001024c ದೂತಃ ಸಮರ್ಥಃ ಪ್ರಶಮಾಯ ತೇಷಾಂ|

ರಾಜ್ಯಾರ್ಥದಾನಾಯ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ಯ||

ಆದುದರಿಂದ ಅವರ ಕಡೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಅರ್ಧರಾಜ್ಯವನ್ನು ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಸಮರ್ಥ ದೂತನನ್ನು - ಧರ್ಮಶೀಲ, ಶುಚಿ, ಕುಲೀನ, ಅಪ್ರಮತ್ತ - ಪುರುಷನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬೇಕು.”

05001025a ನಿಶಮ್ಯ ವಾಕ್ಯಂ ತು ಜನಾರ್ದನಸ್ಯ|

ಧರ್ಮಾರ್ಥಯುಕ್ತಂ ಮಧುರಂ ಸಮಂ ಚ|

05001025c ಸಮಾದದೇ ವಾಕ್ಯಮಥಾಗ್ರಜೋಽಸ್ಯ|

ಸಂಪೂಜ್ಯ ವಾಕ್ಯಂ ತದತೀವ ರಾಜನ್||

ರಾಜನ್! ಜನಾರ್ದನನ ಆ ಮಧುರ, ಸಮ, ಧರ್ಮಾರ್ಥಯುಕ್ತ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನ ಅಣ್ಣನು ಅವನ ಮತವನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ

ಪರ್ವಣಿ ಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯೇ ಪ್ರಥಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು|

೨

ಬಲದೇವನ ಮಾತು

ಬಲರಾಮನು ದೂತನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂಬ ಕೃಷ್ಣನ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೂ, ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೇ ಸೌಬಲನನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಅವನೊಂದಿಗೆ ದ್ಯೂತವಾಡಿ ಸೋತುದರಿಂದ ದೂತನಾದವನು ವಿನಯನಾಗಿ, ಕುರುಗಳನ್ನು ಸಿಟ್ಟಿಗೆಳಿಸದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಹಿತದಲ್ಲಿರುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸುವುದು (೧-೧೩).

05002001 ಬಲದೇವ ಉವಾಚ|

05002001a ಶ್ರುತಂ ಭವದ್ಭಿರ್ಗದಪೂರ್ವಜಸ್ಯ|

ವಾಕ್ಯಂ ಯಥಾ ಧರ್ಮವದರ್ಥವಚ್ಚ|

05002001c ಅಜಾತಶತ್ರುಶ್ಚ ಹಿತಂ ಹಿತಂ ಚ|

ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯಾಪಿ ತಥೈವ ರಾಜ್ಞಾಃ||

ಬಲದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಗದನ ಅಣ್ಣನ ಧರ್ಮಾರ್ಥವತ್ತಾದ ಅಜಾತಶತ್ರುವಿಗೂ ಹಿತವಾಗುವಂತಹ ಮತ್ತು ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೂ ಹಿತವಾಗುವಂತಹ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದಿರಿ.

05002002a ಅರ್ಧಂ ಹಿ ರಾಜ್ಯಸ್ಯ ವಿಸೃಜ್ಯ ವೀರಾಃ|

ಕುಂತೀಸುತಾಸ್ತಸ್ಯ ಕೃತೇ ಯತಂತೇ|

05002002c ಪ್ರದಾಯ ಚಾರ್ಧಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಪುತ್ರಃ|

ಸುಖೀ ಸಹಾಸ್ಮಾಭಿರತೀವ ಮೋದೇತ್||

ಕುಂತಿಯ ವೀರ ಮಕ್ಕಳು ಅರ್ಧ ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ ಬಿಡಲು ಸಿದ್ಧರಿದ್ದಾರೆ. ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಪುತ್ರನು ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಧವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಸುಖಿಗಳಾಗಿ ಮೋದದಿಂದಿರಬಹುದು.

05002003a ಲಬ್ಧ್ವಾ ಹಿ ರಾಜ್ಯಂ ಪುರುಷಪ್ರವೀರಾಃ|

ಸಮ್ಯಕ್ಪ್ರವೃತ್ತೇಷು ಪರೇಷು ಚೈವ|

05002003c ಧ್ರುವಂ ಪ್ರಶಾಂತಾಃ ಸುಖಿಮಾವಿಶೇಯುಸ್|

ತೇಷಾಂ ಪ್ರಶಾಂತಿಶ್ಚ ಹಿತಂ ಪ್ರಜಾನಾಂ|

ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಈ ಪುರುಷಪ್ರವೀರರು, ವಿರುದ್ಧ ಪಕ್ಷದವರು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದರೆ, ಪ್ರಶಾಂತರಾಗಿ ಸುಖದಿಂದಿರುವುದು ನಿಶ್ಚಯ. ಅವರು ಶಾಂತರಾಗಿರುವುದು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಹಿತವೇ ಸರಿ.

05002004a ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯಾಪಿ ಮತಂ ಚ ವೇತ್ತುಂ|

ವಕ್ತುಂ ಚ ವಾಕ್ಯಾನಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ಯ|

05002004c ಪ್ರಿಯಂ ಮಮ ಸ್ಯಾದ್ಯದಿ ತತ್ರ ಕಶ್ಚಿದ್|

ವ್ರಜೇಚ್ಚ ಮಾರ್ಥಂ ಕುರುಪಾಂಡವಾನಾಂ||

ದುರ್ಯೋಧನನ ಮತವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಮತ್ತು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ

ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು ಕುರುಪಾಂಡವರ ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸುವ
ಯಾರಾದರನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವುದು ನನಗೂ ಸರಿಯೆನಿಸುತ್ತದೆ.

05002005a ಸ ಭೀಷ್ಮ ಮಾಮಂತ್ರೈ ಕುರುಪ್ರವೀರಂ|
ವೈಚಿತ್ರವೀರ್ಯಂ ಚ ಮಹಾನುಭಾವಂ|

05002005c ದ್ರೋಣಂ ಸಪುತ್ರಂ ವಿದುರಂ ಕೃಪಂ ಚ|
ಗಾಂಧಾರರಾಜಂ ಚ ಸಸೂತಪುತ್ರಂ|

05002006a ಸರ್ವೇ ಚ ಯೇಽನ್ಯೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಪುತ್ರಾ|
ಬಲಪ್ರಧಾನಾ ನಿಗಮಪ್ರಧಾನಾಃ|

05002006c ಸ್ಥಿತಾಶ್ಚ ಧರ್ಮೇಷು ಯಥಾ ಸ್ವಕೇಷು|
ಲೋಕಪ್ರವೀರಾಃ ಶ್ರುತಕಾಲವೃದ್ಧಾಃ||

05002007a ಏತೇಷು ಸರ್ವೇಷು ಸಮಾಗತೇಷು|
ಪೌರೇಷು ವೃದ್ಧೇಷು ಚ ಸಂಗತೇಷು|

05002007c ಬ್ರವೀತು ವಾಕ್ಯಂ ಪ್ರಣಿಪಾತಯುಕ್ತಂ|
ಕುಂತೀಸುತಸ್ಯಾರ್ಥಕರಂ ಯಥಾ ಸ್ಯಾತ್||

ಅವನು ಕುರುಪ್ರವೀರ ಭೀಷ್ಮ, ಮಹಾನುಭಾವ ವೈಚಿತ್ರವೀರ್ಯ,
ಮಗನೊಂದಿಗೆ ದ್ರೋಣ, ವಿದುರ, ಕೃಪ, ಗಾಂಧಾರರಾಜನೊಂದಿಗೆ
ಸೂತಪುತ್ರ, ಇತರ ಎಲ್ಲ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮಕ್ಕಳು, ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳು,
ಕೋಶಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತ
ಲೋಕಪ್ರವೀರರೂ, ಕಾಲವನ್ನು ತಿಳಿದ ವೃದ್ಧರೂ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ
ಸೇರಿರುವ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೈಮುಗಿದು ಗೌರವದಿಂದ ಸಂಬೋಧಿಸಿ

ಕುಂತೀಸುತನಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ವಿನಯದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕು.

05002008a ಸರ್ವಾಸ್ವವಸ್ಥಾಸು ಚ ತೇ ನ ಕೌಟ್ಯಾದೌ|
ಗ್ರಸ್ತೋ ಹಿ ಸೋಽರ್ಥೋ ಬಲಮಾಶ್ರಿತೈಸ್ತೈಃ|

05002008c ಪ್ರಿಯಾಭ್ಯುಪೇತಸ್ಯ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ಯ|
ದ್ಯೂತೇ ಪ್ರಮತ್ತಸ್ಯ ಹೃತಂ ಚ ರಾಜ್ಯಂ||

ಯಾವುದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಅವನು
ಚುಚ್ಚು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡದಿರಲಿ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವರು ಬಲವನ್ನೇ
ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ
ಅಭ್ಯುದಯವಾಗಿ ಸುಖವಿದ್ದಾಗ ಅವನು ಪ್ರಮತ್ತನಾಗಿ ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ
ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ.

05002009a ನಿವಾರ್ಯಮಾಣಶ್ಚ ಕುರುಪ್ರವೀರೈಃ|
ಸರ್ವೈಃ ಸುಹೃದ್ಭಿರ್ಹ್ಯಯಮಪ್ಯತಚ್ಛಾಃ|

05002009c ಗಾಂಧಾರರಾಜಸ್ಯ ಸುತಂ ಮತಾಕ್ಷಂ|
ಸಮಾಹ್ವಯೇದ್ದೇವಿತುಮಾಜಮೀಢಃ||

ಈ ಆಜಮೀಢನು ಕುರುಪ್ರವೀರರು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಸುಹೃದಯಿಗಳು
ಬೇಡವೆಂದರೂ ಆಟ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಜೂಜನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದ
ಗಾಂಧಾರರಾಜನ ಮಗನೊಂದಿಗೆ ಪಗಡೆಯಾಟದ ಜೂಜಿನಲ್ಲಿ
ಪಣವಿಟ್ಟಿದ್ದ.

05002010a ದುರೋದರಾಸ್ತತ್ರ ಸಹಸ್ರಶೋಽನ್ಯೇ|

ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ಯಾನ್ವಿಷಹೇತ ಜೇತುಂ|

05002010c ಉತ್ಸೃಜ್ಯ ತಾನೊಬಲಮೇವ ಚಾಯಂ|

ಸಮಾಹ್ವಯತ್ತೇನ ಜಿತೋಽಕ್ಷವತ್ಯಾಂ||

ಅಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಬಹುದಾದ ಸಹಸ್ರಾರು ಇತರರಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸೌಬಲನನ್ನೇ ಆರಿಸಿ ಅಹ್ವಾನಿಸಿ ಅವನೊಂದಿಗೆ ಜೂಜಾಡಿ ಸೋತನು.

05002011a ಸ ದೀವ್ಯಮಾನಃ ಪ್ರತಿದೇವನೇನ|

ಅಕ್ಷೇಷು ನಿತ್ಯಂ ಸುಪರಾಮ್ನುಖೇಷು|

05002011c ಸಂರಂಭಮಾಣೋ ವಿಜಿತಃ ಪ್ರಸಹ್ಯ|

ತತ್ರಾಪರಾಧಃ ಶಕುನೇರ್ನ ಕಶ್ಚಿತ್|

ಆಟವು ಸದಾ ಅವನ ವಿರುದ್ಧ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವನನ್ನೇ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಯನ್ನಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಸಿದನು. ಆಟದಲ್ಲಿ ಅವನಿಂದ ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಗೆಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಶಕುನಿಯ ಅಪರಾಧವೇನೂ ಇಲ್ಲ.

05002012a ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಣಮ್ಪ್ರೀವ ವಚೋ ಬ್ರವೀತು|

ವೈಚಿತ್ರವೀರ್ಯಂ ಬಹುಸಾಮಯುಕ್ತಂ|

05002012c ತಥಾ ಹಿ ಶಕ್ಯೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಪುತ್ರಃ|

ಸ್ವಾರ್ಥೇ ನಿಯೋಕ್ತುಂ ಪುರುಷೇಣತೇನ|

ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿ ವೈಚಿತ್ರವೀರ್ಯನ

ಮನವೊಲಿಸಲಿ. ಇದರಿಂದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಪುತ್ರನ ಉದ್ದೇಶವೇನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಪೌರುಷದಿಂದ ಸಾದ್ಯವಿಲ್ಲ.”

05002013 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05002013a ಏವಂ ಬ್ರುವತ್ಯೇವ ಮಧುಪ್ರವೀರೇ|

ಶಿನಿಪ್ರವೀರಃ ಸಹಸೋತ್ಪಪಾತ|

05002013c ತಚ್ಚಾಪಿ ವಾಕ್ಯಂ ಪರಿನಿಂದ್ಯ ತಸ್ಯ|

ಸಮಾದದೇ ವಾಕ್ಯಮಿದಂ ಸಮನ್ಯುಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಧುಪ್ರವೀರನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಶಿನಿಪ್ರವೀರನು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಎದ್ದು ಅವನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಂದಿಸುತ್ತಾ ಕೋಪದಿಂದ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ

ಪರ್ವಣಿ ಬಲದೇವವಾಕ್ಯೇ ದ್ವಿತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಬಲದೇವವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ಎರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು|

೩

ಸಾತ್ಯಕಿಯ ಮಾತು

ಬಲದೇವನ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದೇ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಸಾತ್ಯಕಿಯು “ಅವರು ಸದಾ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮರತನಾದ ರಾಜನನ್ನು ಕರೆದು ಮೋಸದಿಂದ

ಅವನನ್ನು ಗೆದ್ದರು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅವರಲ್ಲಿ ಅಂಥಹ ಪರಮ ಶುಭವಾದದ್ದು ಏನಿದೆ? ಪಣದಂತೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವನವಾಸವನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೇಳುವಾಗ ಏಕೆ ಕೈಮುಗಿಯಬೇಕು?” ಎಂದೂ, ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಲು ಬಯಸದೇ ಇದ್ದ ಕೌರವರನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮೂಲನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಹೇಳುವುದು (೧-೨೩).

05003001 ಸಾತ್ಯಕಿರುವಾಚೆ|

05003001a ಯಾದೃಶಃ ಪುರುಷಸ್ಯಾತ್ಮಾ ತಾದೃಶಂ ಸಂಪ್ರಭಾಷತೇ|

05003001c ಯಥಾರೂಪೋಽಂತರಾತ್ಮಾ ತೇ ತಥಾರೂಪಂ ಪ್ರಭಾಷಸೇ||

ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಪುರುಷನು ತಾನು ಹೇಗಿದ್ದಾನೋ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾತನ್ನಾಡುತ್ತಾನೆ. ನಿನ್ನ ಅಂತರಾತ್ಮವು ಹೇಗಿದೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ನೀನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವೆ.

05003002a ಸಂತಿ ವೈ ಪುರುಷಾಃ ಶೂರಾಃ ಸಂತಿ ಕಾಪುರುಷಾಸ್ತಥಾ|

05003002c ಉಭಾವೇತೌ ದೃಢೌ ಪಕ್ಷೌ ದೃಶ್ಯತೇ ಪುರುಷಾನ್ಪತಿ||

ಶೂರ ಪುರುಷರಿದ್ದಂತೆ ಕಾಪುರುಷರೂ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಸರಿಯಾಗಿ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಈ ಎರಡು ದೃಢ ಪಂಗಡಗಳಲ್ಲಿ ಪುರುಷರನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು.

05003003a ಏಕಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಜಾಯೇತೇ ಕುಲೇ ಕ್ಲಿಬಮಹಾರಥೌ|

05003003c ಫಲಾಫಲವತೀ ಶಾಖೇ ಯಥೈಕಸ್ಮಿನ್ವನಸ್ಪತೌ||

ಒಂದೇ ಮರದಲ್ಲಿ ಫಲಬರದೇ ಇರುವ ಮತ್ತು ಫಲಬಂದಿರುವ
ಶಾಖೆಗಳಿರುವಂತೆ ಒಂದೇ ಕುಲದಲ್ಲಿ ದುರ್ಬಲ ಮತ್ತು
ಮಹಾರಥರಿಬ್ಬರೂ ಹುಟ್ಟಬಹುದು.

05003004a ನಾಭ್ಯಸೂಯಾಮಿ ತೇ ವಾಕ್ಯಂ ಬ್ರುವತೋ ಲಾಂಗಲಧ್ವಜ|

05003004c ಯೇ ತು ಶೃಣ್ವಂತಿ ತೇ ವಾಕ್ಯಂ ತಾನಸೂಯಾಮಿ ಮಾಧವ||

ಲಾಂಗಲಧ್ವಜ ! ಮಾಧವ ! ನೀನು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ನಾನು
ಟೀಕಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವವರನ್ನು
ಟೀಕಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

05003005a ಕಥಂ ಹಿ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ದೋಷಮಲ್ಪಮಪಿ ಬ್ರುವನ್|

05003005c ಲಭತೇ ಪರಿಷನ್ಮಧ್ಯೇ ವ್ಯಾಹರ್ತುಮಕುತೋಭಯಃ||

ಈ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಜನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ
ದೋಷವಿದೆಯೆಂದು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅನುಮಾನಪಡದೇ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ
ಹೇಗೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ?

05003006a ಸಮಾಹೂಯ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಜಿತವಂತೋಽಕ್ಷಕೋವಿದಾಃ|

05003006c ಅನಕ್ಷಜ್ಞಾಂ ಯಥಾಶ್ರದ್ಧಂ ತೇಷು ಧರ್ಮಜಯಃ ಕುತಃ||

ಅಕ್ಷಕೋವಿದರು ಅಕ್ಷವನ್ನು ಅರಿಯದ ಈ ಮಹಾತ್ಮನನ್ನು ಕರೆದು
ನಂಬಿಸಿ ಸೋಲಿಸಿದರು. ಹಾಗಿರುವಾಗ ಅದು ಎಲ್ಲಿಯ
ಧರ್ಮಜಯವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ?

05003007a ಯದಿ ಕುಂತೀಸುತಂ ಗೇಹೇ ಕ್ರೀಡಂತಂ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹ|

05003007c ಅಭಿಗಮ್ಯ ಜಯೇಯುಸ್ತೇ ತತ್ತೇಷಾಂ ಧರ್ಮತೋ ಭವೇತ್||

ಒಂದುವೇಳೆ ಕುಂತೀಸುತನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಹೋದರರೊಡನೆ
ಆಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವರು ಬಂದು ಅವನನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದೇ ಆಗಿದ್ದರೆ ಅದು
ಧರ್ಮಜಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

05003008a ಸಮಾಹೂಯ ತು ರಾಜಾನಂ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮರತಂ ಸದಾ|

05003008c ನಿಕೃತ್ಯಾ ಜಿತವಂತಸ್ತೇ ಕಿಂ ನು ತೇಷಾಂ ಪರಂ ಶುಭಂ||

ಆದರೆ ಅವರು ಸದಾ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮರತನಾದ ರಾಜನನ್ನು ಕರೆದು
ಮೋಸದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಗೆದ್ದರು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅವರಲ್ಲಿ ಅಂಥಹ
ಪರಮ ಶುಭವಾದದ್ದು ಏನಿದೆ?

05003009a ಕಥಂ ಪ್ರಣಿಪತೇಚ್ಚಾಯಮಿಹ ಕೃತ್ವಾ ಪಣಂ ಪರಂ|

05003009c ವನವಾಸಾದ್ವಿಮುಕ್ತಸ್ತು ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಪೈತಾಮಹಂ ಪದಂ||

ಪಣದಂತೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವನವಾಸವನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತ
ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೇಳುವಾಗ ಏಕೆ ಕೈಮುಗಿಯಬೇಕು?

05003010a ಯದ್ಯಯಂ ಪರವಿತ್ತಾನಿ ಕಾಮಯೇತ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

05003010c ಏವಮಪ್ಯಯಮತ್ಯಂತಂ ಪರಾನ್ನಾರ್ಹತಿ ಯಾಚಿತುಂ||

ಒಂದುವೇಳೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಪರರ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಬಯಸಿದರೆ ಅವನು
ಬೇಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

05003011a ಕಥಂ ಚ ಧರ್ಮಯುಕ್ತಾಸ್ತೇ ನ ಚ ರಾಜ್ಯಂ ಜಿಹೀರ್ಷವಃ|

05003011c ನಿವೃತ್ತವಾಸಾನ್ಕೌಂತೇಯಾನ್ಯಾಹುವಿದಿತಾ ಇತಿ||

ಕೌಂತೇಯರು ವನವಾಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದರೂ ಅವರನ್ನು
ಕಂಡುಹಿಡಿದಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಅವರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು
ತಮ್ಮ ದಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಆಸೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಯುಕ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ
ಎಂದು ಹೇಗೆ ಹೇಳಬಹುದು?

05003012a ಅನುನೀತಾ ಹಿ ಭೀಷ್ಮೇಣ ದ್ರೋಣೇನ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

05003012c ನ ವ್ಯವಸ್ಯಂತಿ ಪಾಂಡೂನಾಂ ಪ್ರದಾತುಂ ಪೈತ್ಯಕಂ ವಸು||

ಭೀಷ್ಮ ಮತ್ತು ಮಹಾತ್ಮ ದ್ರೋಣರು ಅವರನ್ನು ಕರೆತಂದಿದ್ದರು. ಆದರೆ
ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಕೊಡಲು ಅವರು ಸಿದ್ಧರಿಲ್ಲ.

05003013a ಅಹಂ ತು ತಾಂ ಶಿತೈರ್ಬಾಣೈರನುನೀಯ ರಣೇ ಬಲಾತ್|

05003013c ಪಾದಯೋಃ ಪಾತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಕೌಂತೇಯಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ನಾನಾದರೋ ಅವರನ್ನು ರಣದಿಂದ ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಹರಿತ
ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕರೆತಂದು ಮಹಾತ್ಮ ಕೌಂತೇಯನ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ
ಕೆಡವಿಸುತ್ತೇನೆ.

05003014a ಅಥ ತೇ ನ ವ್ಯವಸ್ಯಂತಿ ಪ್ರಣಿಪಾತಾಯ ಧೀಮತಃ|

05003014c ಗಮಿಷ್ಯಂತಿ ಸಹಾಮಾತ್ಯಾ ಯಮಸ್ಯ ಸದನಂ ಪ್ರತಿ||

ಒಂದುವೇಳೆ ಅವರು ಧೀಮತನ ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಬೀಳದಿದ್ದರೆ

ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಯಮನ ಸದನಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

05003015a ನ ಹಿ ತೇ ಯುಯುಧಾನಸ್ಯ ಸಂರಬ್ಧಸ್ಯ ಯುಯುತ್ಸತಃ|

05003015c ವೇಗಂ ಸಮರ್ಥಾಃ ಸಂಸೋಥುಂ ವಜ್ರಸ್ಯೇವ ಮಹೀಧರಾಃ||

ಪರ್ವತಗಳು ವಜ್ರವನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಹಿಸಲಾರವೋ ಹಾಗೆ ಅವರು ಈ ಕುಪಿತ ಯುದ್ಧೋತ್ಸಾಹಿ ಯುಯುಧಾನನ ವೇಗವನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

05003016a ಕೋ ಹಿ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಾನಂ ಕಶ್ಚ ಚಕ್ರಾಯುಧಂ ಯುಧಿ|

05003016c ಮಾಂ ಚಾಪಿ ವಿಷಹೇತ್ಯೋ ನು ಕಶ್ಚ ಭೀಮಂ ದುರಾಸದಂ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಯಾರುತಾನೇ ಗಾಂಡೀವವನ್ನು ಹಿಡಿದವನನ್ನು, ಯಾರು ತಾನೇ ಚಕ್ರಾಯುಧವನ್ನು ಹಿಡಿದವನನ್ನು, ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ಮತ್ತು ದುರಾಸದ ಭೀಮನನ್ನು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲರು?

05003017a ಯಮೌ ಚ ದೃಢಧನ್ವಾನೌ ಯಮಕಲ್ಪೌ ಮಹಾದ್ಯುತಿ|

05003017c ಕೋ ಜಿಜೀವಿಷುರಾಸೀದೇದ್ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಂ ಚ ಪಾರ್ಷತಂ||

05003018a ಪಂಚೇಮಾನ್ಪಾಂಡವೇಯಾಂಶ್ಚ ದ್ರೌಪದ್ಯಾಃ ಕೀರ್ತಿವರ್ಧನಾನ್|

05003018c ಸಮಪ್ರಮಾಣಾನ್ಪಾಂಡೂನಾಂ ಸಮವೀರ್ಯಾನ್ಮದೋತ್ಕಟಾನ್||

05003019a ಸೌಭದ್ರಂ ಚ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಮಮರೈರಪಿ ದುಃಸಹಂ|

05003019c ಗದಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಸಾಂಬಾಂಶ್ಚ ಕಾಲವಜ್ರಾನಲೋಪಮಾನ್||

ಜೀವವನ್ನು ಬಯಸುವ ಯಾರುತಾನೇ ಯಮಕಲ್ಪ ಮಹಾದ್ಯುತಿ ಅವಳಿಗರನ್ನು, ಪಾರ್ಷತ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು, ಪಾಂಡವರ

ಸಮಪ್ರಮಾಣ-ಸಮವೀರರಾದ, ದ್ರೌಪದಿಯ ಕೀರ್ತಿವರ್ಧಕ,
ಮದೋತ್ಕಟ ಪಂಚ ಪಾಂಡವೇಯರನ್ನು, ಅಮರರಿಗೂ
ದುಃಸಹನಾಗಿರುವ ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ಸೌಭದ್ರಿಯನ್ನು, ಕಾಲ ಮತ್ತು ವಜ್ರರ
ಸಮನಾಗಿರುವ ಗದ, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಮತ್ತು ಸಾಂಬರನ್ನು ಎದುರಿಸಿಯಾರು?

05003020a ತೇ ವಯಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಪುತ್ರಂ ಶಕುನಿನಾ ಸಹ|

05003020c ಕರ್ಣೇನ ಚ ನಿಹತ್ಯಾ ಜಾವಭಿಷೇಕ್ಷ್ಯಾಮ ಪಾಂಡವಂ||

ಶಕುನಿ ಕರ್ಣರೊಂದಿಗೆ ಆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮಗನನ್ನು ಕೊಂದು ನಾವು
ಪಾಂಡವನನ್ನು ಅಭಿಷೇಕಿಸೋಣ !

05003021a ನಾಧರ್ಮೋ ವಿದ್ಯತೇ ಕಶ್ಚಿ ಚ್ಚತ್ಸೂನ್ ಹತ್ವಾತತಾಯಿನಃ|

05003021c ಅಧರ್ಮ್ಯಮಯಶಸ್ಯಂ ಚ ಶಾತ್ರವಾಣಾಂ ಪ್ರಯಾಚನಂ||

ನಮ್ಮನ್ನು ತುಳಿಯುವ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಹನನ ಮಾಡುವುದು ಎಂದೂ
ಅಧರ್ಮವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಶತ್ರುಗಳ ಎದುರಿಗೆ
ಭಿಕ್ಷುಕರಾಗುವುದು ಅಧರ್ಮವೂ ಅಯಶಸ್ಕರವೂ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

05003022a ಹೃದ್ಗತಸ್ತಸ್ಯ ಯಃ ಕಾಮಸ್ತಂ ಕುರುಧ್ವಮತಂದ್ರಿತಾಃ|

05003022c ನಿಸೃಷ್ಟಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೇಣ ರಾಜ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋತು ಪಾಂಡವಃ||

ಪಾಂಡವನು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾನೋ ಅದನ್ನು
ಮಾಡೋಣ. ಅವನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಕೊಟ್ಟ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿ.

05003023a ಅದ್ಯ ಪಾಂಡುಸುತೋ ರಾಜ್ಯಂ ಲಭತಾಂ ವಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

05003023c ನಿಹತಾ ವಾ ರಣೇ ಸರ್ವೇ ಸ್ವಪ್ನಂತಿ ವಸುಧಾತಲೇ||

ಇಂದು ಪಾಂಡುಸುತ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು
ಅಥವಾ ಎಲ್ಲರೂ ರಣದಲ್ಲಿ ನಿಹತರಾಗಿ ನೆಲಕ್ಕುರುಳಬೇಕು!”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ
ಪರ್ವಣಿ ಸಾತ್ಯಕಿಕ್ರೋಧವಾಕ್ಯೇ ತೃತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ಯಕಿಕ್ರೋಧವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು|

೪

ದ್ರುಪದನ ಮಾತು

ಸಾತ್ಯಕಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತಾ ದ್ರುಪದನು
ಮೃದುವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವವನು ಅಶಕ್ತನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ
ದುರ್ಯೋಧನನೊಂದಿಗೆ ನಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬಾರದೆಂದೂ,
ದುರ್ಯೋಧನನು ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೊದಲೇ ಮಿತ್ರರಲ್ಲಿ
ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಿ ಸೇನೆಯನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಹೇಳಿ (೧-೯), ಮಿತ್ರ
ರಾಜರ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದುದು (೧೦-೨೭).

05004001 ದ್ರುಪದ ಉವಾಚ|

05004001a ಏವಮೇತನ್ಮಹಾಬಾಹೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ ನ ಸಂಶಯಃ|

05004001c ನ ಹಿ ದುರ್ಯೋಧನೋ ರಾಜ್ಯಂ ಮಧುರೇಣ ಪ್ರದಾಸ್ಯತಿ||

05004002a ಅನುವತ್ಸ್ಯತಿ ತಂ ಚಾಪಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಸುತಪ್ರಿಯಃ|

05004002c ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣೌ ಚ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಾನ್ಮೌಖ್ಯಾದ್ರಾಧೇಯಸೌಬಲೌ||

ದ್ರುಪದನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಬಾಹೋ! ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ದುರ್ಯೋಧನನು ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮಗನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ, ಕಾರ್ಪಣ್ಯತೆಯಿಂದ ಭೀಷ್ಮ-ದ್ರೋಣರು ಮತ್ತು ಮೂರ್ಖತನದಿಂದ ರಾಧೇಯ-ಸೌಬಲರು ಅವನನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ.

05004003a ಬಲದೇವಸ್ಯ ವಾಕ್ಯಂ ತು ಮಮ ಜ್ಞಾನೇ ನ ಯುಜ್ಯತೇ|

05004003c ಏತದ್ಧಿ ಪುರುಷೇಣಾಗ್ರೇ ಕಾರ್ಯಂ ಸುನಯಮಿಚ್ಛತಾ||

ಬಲದೇವನ ಮಾತಾದರೋ ನನ್ನ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಸುನಯರಾಗಿರಲು ಬಯಸುವ ಪುರುಷರ ಮುಂದೆ ಮಾಡಬೇಕು.

05004004a ನ ತು ವಾಚ್ಯೋ ಮೃದು ವಚೋ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಕಥಂ ಚನ|

05004004c ನ ಹಿ ಮಾರ್ದವಸಾಧ್ಯೋಽಸೌ ಪಾಪಬುದ್ಧಿರ್ಮತೋ ಮಮ||

ಆದರೆ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಮೃದುವಾದ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಮಾತನಾಡಿಸಬಾರದು. ಪಾಪಬುದ್ಧಿಯ ಅವನನ್ನು ನಯಮಾತುಗಳಿಂದ ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

05004005a ಗರ್ದಭೇ ಮಾರ್ದವಂ ಕುರ್ಯಾದ್ಗೋಷು ತೀಕ್ಷ್ಣಂ ಸಮಾಚರೇತ್|

05004005c ಮೃದು ದುರ್ಯೋಧನೇ ವಾಕ್ಯಂ ಯೋ ಬ್ರೂಯಾತ್ಪಾಪಚೇತಸಿ||

05004006a ಮೃದು ವೈ ಮನ್ಯತೇ ಪಾಪೋ ಭಾಷ್ಯಮಾಣಮಶಕ್ತಿಜಂ|

05004006c ಜಿತಮರ್ಥಂ ವಿಜಾನೀಯಾದಬುದ್ಧೋ ಮಾರ್ದವೇ ಸತಿ||

ಕತ್ತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೌಮ್ಯವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಗೋವುಗಳೊಂದಿಗೆ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಒಂದುವೇಳೆ ದುರ್ಯೋಧನನೊಡನೆ ಮೃದುವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಆ ಪಾಪಿ ಪಾಪಚೇತಸಿಯು ಮೃದುವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವವನು ಅಶಕ್ತನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಮೃದುವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡರೆ ಆ ಮೂಢನು ತಾನೇ ಗೆದ್ದೆನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡುಬಿಡುತ್ತಾನೆ.

05004007a ಏತಚ್ಚೈವ ಕರಿಷ್ಯಾಮೋ ಯತ್ನಶ್ಚ ಕ್ರಿಯತಾಮಿಹ|

05004007c ಪ್ರಸ್ಥಾಪಯಾಮ ಮಿತ್ರೇಭ್ಯೋ ಬಲಾನ್ಯುದ್ಯೋಜಯಂತು ನಃ||

ನಾವು ಇದನ್ನೂ ಮಾಡೋಣ; ತಯಾರಿಯನ್ನೂ ಮಾಡೋಣ! ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ಥಾವಿಸಿ ಸೇನೆಯನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸೋಣ!

05004008a ಶಲ್ಯಸ್ಯ ಧೃಷ್ಟಕೇತೋಶ್ಚ ಜಯತ್ಸೇನಸ್ಯ ಚಾಭಿಭೋಃ|

05004008c ಕೇಕಯಾನಾಂ ಚ ಸರ್ವೇಷಾಂ ದೂತಾ ಗಚ್ಚಂತು ಶೀಘ್ರಗಾಃ||

ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹೋಗಬಲ್ಲ ದೂತರನ್ನು ಶಲ್ಯ, ದೃಷ್ಟಕೇತು, ಜಯತ್ಸೇನ, ಮತ್ತು ಕೇಕಯ ರಾಜರೆಲ್ಲರ ಬಳಿ ಕಳುಹಿಸೋಣ.

05004009a ಸ ತು ದುರ್ಯೋಧನೋ ನೂನಂ ಪ್ರೇಷಯಿಷ್ಯತಿ ಸರ್ವಶಃ|

05004009c ಪೂರ್ವಾಭಿಪನ್ನಾಃ ಸಂತಶ್ಚ ಭಜಂತೇ ಪೂರ್ವಚೋದಕಂ||

ದುರ್ಯೋಧನನೂ ಕೂಡ ಎಲ್ಲೆಡೆ ದೂತರನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಒಳ್ಳೆಯವರು ಮೊದಲು ಬಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡವರ ಕಡೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

05004010a ತತ್ತ್ವ ರಥ್ವಂ ನರೇಂದ್ರಾಣಾಂ ಪೂರ್ವಮೇವ ಪ್ರಚೋದನೇ|

05004010c ಮಹದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಂ ವೋಢವ್ಯಮಿತಿ ಮೇ ವರ್ತತೇ ಮತಿಃ||

ಆದುದರಿಂದ ಅವಸರ ಮಾಡಿ ಮೊದಲೇ ನರೇಂದ್ರರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ಮಹಾಕಾರ್ಯವೊಂದು ಕಾಯುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ.

05004011a ಶಲ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರೇಷ್ಯತಾಂ ಶೀಘ್ರಂ ಯೇ ಚ ತಸ್ಯಾನುಗಾ ನೃಪಾಃ|

05004011c ಭಗದತ್ತಾಯ ರಾಜ್ಞೇ ಚ ಪೂರ್ವಸಾಗರವಾಸಿನೇ||

05004012a ಅಮಿತೌಜಸೇ ತಥೋಗ್ರಾಯ ಹಾರ್ದಿಕ್ಯಾಯಾಹುಕಾಯ ಚ|

05004012c ದೀರ್ಘಪ್ರಜ್ಞಾಯ ಮಲ್ಲಾಯ ರೋಚಮಾನಾಯ ಚಾಭಿಭೋ||

ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಅವನ ಅನುಯಾಯಿ ನೃಪರಿಗೆ, ಪೂರ್ವ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಅಮಿತೌಜಸ ರಾಜ ಭಗದತ್ತನಿಗೆ, ಉಗ್ರ ಹಾರ್ದಿಕ್ಯ ಮತ್ತು ಆಹುಕರಿಗೆ, ದೀರ್ಘಪ್ರಜ್ಞ, ಮಲ್ಲ, ವಿಭೂ ರೋಚಮಾನನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸೋಣ.

05004013a ಆನೀಯತಾಂ ಬೃಹಂತಶ್ಚ ಸೇನಾಬಿಂದುಶ್ಚ ಪಾರ್ಥಿವಃ|

05004013c ಪಾಪಜಿತ್ವ ತಿವಿಂಧ್ಯಶ್ಚ ಚಿತ್ರವರ್ಮಾ ಸುವಾಸ್ತುಕಃ||

05004014a ಬಾಹ್ಲೀಕೋ ಮುಂಜಕೇಶಶ್ಚ ಚೈದ್ಯಾಧಿಪತಿರೇವ ಚ|

05004014c ಸುಪಾರ್ಶ್ವಶ್ಚ ಸುಬಾಹುಶ್ಚ ಪೌರವಶ್ಚ ಮಹಾರಥಃ||

- 05004015a ಶಕಾನಾಂ ಪಹ್ಲವಾನಾಂ ಚ ದರದಾನಾಂ ಚ ಯೇ ನೃಪಾಃ|
- 05004015c ಕಾಂಬೋಜಾ ಋಷಿಕಾ ಯೇ ಚ ಪಶ್ಚಿಮಾನೂಪಕಾಶ್ಚ ಯೇ||
- 05004016a ಜಯತ್ಸೇನಶ್ಚ ಕಾಶ್ಯಶ್ಚ ತಥಾ ಪಂಚನದಾ ನೃಪಾಃ|
- 05004016c ಕ್ರಾಥಪುತ್ರಶ್ಚ ದುರ್ಧರ್ಷಃ ಪಾರ್ವತೀಯಾಶ್ಚ ಯೇ ನೃಪಾಃ||
- 05004017a ಜಾನಕಿಶ್ಚ ಸುಶರ್ಮಾ ಚ ಮಣಿಮಾನ್ಪತಿಮತ್ಸ್ಯ ಕಃ|
- 05004017c ಪಾಂಸುರಾಷ್ಟ್ರಾಧಿಪಶ್ಚೈವ ಧೃಷ್ಟಕೇತುಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್||
- 05004018a ಔಡ್ರಶ್ಚ ದಂಡಧಾರಶ್ಚ ಬೃಹತ್ಸೇನಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|
- 05004018c ಅಪರಾಜಿತೋ ನಿಷಾದಶ್ಚ ಶ್ರೇಣಿಮಾನ್ವಸುಮಾನಪಿ||
- 05004019a ಬೃಹದ್ಬಲೋ ಮಹಾಜಾಶ್ಚ ಬಾಹುಃ ಪರಪುರಂಜಯಃ|
- 05004019c ಸಮುದ್ರಸೇನೋ ರಾಜಾ ಚ ಸಹ ಪುತ್ರೇಣ ವೀರ್ಯವಾನ್||
- 05004020a ಅದಾರಿಶ್ಚ ನದೀಜಶ್ಚ ಕರ್ಣವೇಷ್ಯಶ್ಚ ಪಾರ್ಥಿವಃ|
- 05004020c ಸಮರ್ಥಶ್ಚ ಸುವೀರಶ್ಚ ಮಾರ್ಜಾರಃ ಕನ್ಯಕಸ್ತಥಾ||
- 05004021a ಮಹಾವೀರಶ್ಚ ಕದ್ರುಶ್ಚ ನಿಕರಸ್ತುಮುಲಃ ಕ್ರಥಃ|
- 05004021c ನೀಲಶ್ಚ ವೀರಧರ್ಮಾ ಚ ಭೂಮಿಪಾಲಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್||
- 05004022a ದುರ್ಜಯೋ ದಂತವಕ್ತ್ರಶ್ಚ ರುಕ್ಮಿ ಚ ಜನಮೇಜಯಃ|
- 05004022c ಆಷಾಢೋ ವಾಯುವೇಗಶ್ಚ ಪೂರ್ವಪಾಲೀ ಚ ಪಾರ್ಥಿವಃ||
- 05004023a ಭೂರಿತೇಜಾ ದೇವಕಶ್ಚ ಏಕಲವ್ಯಸ್ಯ ಚಾತ್ಮಜಃ|
- 05004023c ಕಾರೂಷಕಾಶ್ಚ ರಾಜಾನಃ ಕ್ಷೇಮಧೂರ್ತಿಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್||
- 05004024a ಉದ್ಭವಃ ಕ್ಷೇಮಕಶ್ಚೈವ ವಾಟಧಾನಶ್ಚ ಪಾರ್ಥಿವಃ|
- 05004024c ಶ್ರುತಾಯುಶ್ಚ ದೃಢಾಯುಶ್ಚ ಶಾಲ್ವಪುತ್ರಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್||
- 05004025a ಕುಮಾರಶ್ಚ ಕಲಿಂಗಾನಾಮೀಶ್ವರೋ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಃ|

ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕರೆಸೋಣ: ಬೃಹಂತ, ಪಾರ್ಥಿವ ಸೇನಾಬಿಂದು,
 ಪಾಪಜಿತ್, ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯ, ಚಿತ್ರವರ್ಮ, ಸುವಾಸ್ತುಕ, ಬಾಹ್ಲೀಕ,
 ಚೈದ್ಯಾಧಿಪತಿ, ಮುಂಜಕೇಶ, ಸುಪಾರ್ಶ್ವ, ಸುಬಾಹು, ಮಹಾರಥಿ
 ಪೌರವ, ಶಕ-ಪಹ್ಲ- ಮತ್ತು ದರದರ ನೃಪರು, ಕಾಂಬೋಜಾ, ಋಷಿಕಾ,
 ಪಶ್ಚಿಮ ಅನೂಪಕಾ, ಜಯತ್ಸೇನ, ಕಾಶಿ, ಮತ್ತು ಪಂಚನದದ ನೃಪರು,
 ಜಾನಕಿ, ಸುಶರ್ಮ, ಮಣಿಮಾನ್, ಪೌತಿಪತ್ನಕ, ಪಾಂಸುರಾಷ್ಟ್ರಾಧಿಪ,
 ವೀರ್ಯವಾನ್ ದೃಷ್ಟಕೇತು, ಔಡ್ರ, ದಂಡಧಾರ, ವೀರ್ಯವಾನ್
 ಬೃಹತ್ಸೇನ, ಅಪರಾಜಿತ, ನಿಷಾದ, ಶ್ರೇನಿಮತ್, ವಸುಮತ್,
 ಮಹೌಜಸ ಬೃಹದ್ಬಲ, ಪರಪುರಂಜಯ ಬಾಹು, ಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ
 ವೀರ್ಯವಾನ ರಾಜ ಸಮುದ್ರಸೇನ, ಅದಾರಿ, ನದೀಜ, ರಾಜ
 ಕರ್ಣವೇಷ್ಯ, ಸಮರ್ಥ, ಸುವೀರ, ಮಾರ್ಜಾರ, ಕನ್ಯಕ, ಮಹಾವೀರ
 ಕದ್ರು, ನಿಕರಸ್ತುಮುಲ, ಕ್ರಥ, ವೀರಧರ್ಮ ನೀಲ, ವೀರ್ಯವಾನ್
 ಭೂಮಿಪಾಲ, ದುರ್ಜಯ ದಂತವಕ್ತ್ರ, ರುಕ್ಮಿ, ಜನಮೇಜಯ, ಆಷಾಢ,
 ವಾಯುವೇಗ, ಪಾರ್ಥಿವ ಪೂರ್ವಪಾಲೀ, ಭೂರಿತೇಜ ದೇವಕ, ಅವನ
 ಮಗ ಏಕಲವ್ಯ, ರಾಜ ಕಾರೂಷಕ, ವೀರ್ಯವಾನ ಕ್ಷೇಮಧೂರ್ತಿ,
 ಉದ್ಯವ, ಕ್ಷೇಮಕ, ಪಾರ್ಥಿವ ವಾಟದಾನ, ಶ್ರುತಾಯು, ದೃಢಾಯು,
 ವೀರ್ಯವಾನ್ ಶಾಲ್ವಪುತ್ರ, ಕಲಿಂಗರ ರಾಜ ಯುದ್ಧ ಧುರ್ಮದ
 ಕುಮಾರ.

05004025c ಏತೇಷಾಂ ಪ್ರೇಷ್ಯತಾಂ ಶೀಘ್ರಮೇತದ್ಧಿ ಮಮ ರೋಚತೇ||

05004026a ಅಯಂ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಶೀಘ್ರಂ ಮಮ ರಾಜನ್ಪುರೋಹಿತಃ|

05004026c ಪ್ರೇಷ್ಯತಾಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾಯ ವಾಕ್ಯಮಸ್ಮಿನ್ನಮರ್ಪ್ಯತಾಂ||

05004027a ಯಥಾ ದುರ್ಯೋಧನೋ ವಾಚ್ಯೋ ಯಥಾ ಶಾಂತನವೋ ನೃಪಃ|

05004027c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೇ ಯಥಾ ವಾಚ್ಯೋ ದ್ರೋಣಶ್ಚ ವಿದುಷಾಂ ವರಃ||

ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಬದ್ಧಿಗೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತದೆ. ರಾಜನ್! ನನ್ನ ಈ ಪುರೋಹಿತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸೋಣ. ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಬೇಕೆನ್ನುವುದನ್ನೂ, ಶಾಂತನವ, ನೃಪ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ವಿದುಷರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದ್ರೋಣನಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಬೇಕೆನ್ನುವುದನ್ನೂ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಡು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ದ್ರುಪದವಾಕ್ಯೇ ಚತುರ್ಥೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರುಪದವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು|

೫

ಕೃಷ್ಣನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ತೆರಳಿದುದು

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು “ಅವರು ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಂಡರೂ ಕುರು ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮ ಸಂಬಂಧವು ಸಮನಾದುದು” ಮತ್ತು “ಒಂದುವೇಳೆ ಕುರುಗಳು ನ್ಯಾಯದಿಂದ ಶಾಂತಿಗಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು, ಇಲ್ಲವಾದರೆ

ದುರ್ಯೋಧನನನು ಅಮಾತ್ಯ-ಬಾಂಧವರೊಡನೆ ಕೃದ್ಧ
 ಗಾಂಡೀವಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೊನೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿ
 ದ್ವಾರಕೆಗೆ ತೆರಳಿದುದು (೧-೧೧). ಉಳಿದ ರಾಜರೂ ಹಿಂದಿರುಗಿದುದು
 (೧೨-೧೮).

05005001 ವಾಸುದೇವ ಉವಾಚ|

05005001a ಉಪಪನ್ನಮಿದಂ ವಾಕ್ಯಂ ಸೋಮಕಾನಾಂ ಧುರಂಧರೇ|

05005001c ಅರ್ಥಸಿದ್ಧಿಕರಂ ರಾಜಾಃ ಪಾಂಡವಸ್ಯ ಮಹೌಜಸಃ||

ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ಸೋಮಕರ ಧುರಂಧರ! ರಾಜರಿಗೆ
 ತಕ್ಕುದಾದ ಮಾತಿದು. ಮಹೌಜಸ ಪಾಂಡವನ
 ಅರ್ಥಸಿದ್ಧಿಕರವಾದುದು.

05005002a ಏತಚ್ಚ ಪೂರ್ವಕಾರ್ಯಂ ನಃ ಸುನೀತಮಭಿಕಾಂಕ್ಷತಾಂ|

05005002c ಅನ್ಯಥಾ ಹ್ಯಾಚರನ್ಯರ್ಮ ಪುರುಷಃ ಸ್ಯಾತ್ಸುಬಾಲಿಶಃ||

ಸುನೀತಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಯಸುವವರಿಗೆ ಇದೇ ಮೊದಲು
 ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯ. ಅನ್ಯಥಾ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಮಾಡುವ
 ಪುರುಷನು ಬಾಲಿಶನೇ ಸರಿ.

05005003a ಕಿಂ ತು ಸಂಬಂಧಕಂ ತುಲ್ಯಮಸ್ಮಾಕಂ ಕುರುಪಾಂಡುಷು|

05005003c ಯಥೇಷ್ಟಂ ವರ್ತಮಾನೇಷು ಪಾಂಡವೇಷು ಚ ತೇಷು ಚ||

ಅವರು ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ

ನಡೆದುಕೊಂಡರೂ ಕುರು ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮ
ಸಂಬಂಧವು ಸಮನಾದುದು.

05005004a ತೇ ವಿವಾಹಾರ್ಥಮಾನೀತಾ ವಯಂ ಸರ್ವೇ ಯಥಾ ಭವಾನ್|

05005004c ಕೃತೇ ವಿವಾಹೇ ಮುದಿತಾ ಗಮಿಷ್ಯಾಮೋ ಗೃಹಾನ್ವತಿ||

ನಿನ್ನಂತೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲಿಗೆ ವಿವಾಹಾರ್ಥವಾಗಿ ಆಹ್ವಾನಿತರಾಗಿ
ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ವಿವಾಹವು ಮುಗಿದು ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ಮನೆಗಳಿಗೆ
ಹೋಗೋಣ.

05005005a ಭವಾನ್ಸ್ವದ್ಧತಮೋ ರಾಜ್ಞಂ ವಯಸಾ ಚ ಶ್ರುತೇನ ಚ|

05005005c ಶಿಷ್ಯವತ್ತೇ ವಯಂ ಸರ್ವೇ ಭವಾಮೇಹ ನ ಸಂಶಯಃ||

ನೀನಾದರೋ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತಿಳುವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜರಲ್ಲೆಲ್ಲಾ
ಹಿರಿಯವನು. ಆದುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿರುವ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನ ಶಿಷ್ಯರಂತೆ
ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

05005006a ಭವಂತಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಶ್ಚ ಸತತಂ ಬಹು ಮನ್ಯತೇ|

05005006c ಆಚಾರ್ಯಯೋಃ ಸಖಾ ಚಾಸಿ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಚ ಕೃಪಸ್ಯ ಚ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ನಿನ್ನನ್ನು ಸತತವಾಗಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಗೌರವಿಸುತ್ತಾನೆ.
ಆಚಾರ್ಯ ದ್ರೋಣ ಮತ್ತು ಕೃಪರ ಗೆಲೆಯನೂ ಆಗಿರುವೆ.

05005007a ಸ ಭವಾನ್ಪ್ರೇಷಯತ್ವದ್ಯ ಪಾಂಡವಾರ್ಥಕರಂ ವಚಃ|

05005007c ಸರ್ವೇಷಾಂ ನಿಶ್ಚಿತಂ ತನ್ನಃ ಪ್ರೇಷಯಿಷ್ಯತಿ ಯದ್ಭವಾನ್||

ಆದುದರಿಂದ ಇಂದು ಪಾಂಡವಾರ್ಥವಾಗಿ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಅವರಿಗೆ
ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನೀನು
ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ನಿರ್ಧಾರ.

05005008a ಯದಿ ತಾವಚ್ಚಮಂ ಕುರ್ಯಾನ್ಮಾಯೇನ ಕುರುಪುಂಗವಃ|

05005008c ನ ಭವೇತ್ಕುರುಪಾಂಡೂನಾಂ ಸೌಭ್ರಾತ್ರೇಣ ಮಹಾನ್ ಕ್ಷಯಃ||

ಒಂದುವೇಳೆ ಕುರುಪುಂಗವರು ನ್ಯಾಯದಿಂದ ಶಾಂತಿಗಾಗಿ
ನಡೆದುಕೊಂಡರೆ ಕುರು-ಪಾಂಡವರ ನಡುವಿನ ಸೌಭ್ರಾತ್ಯತ್ವವು ಮಹಾ
ಕ್ಷಯವನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ.

05005009a ಅಥ ದರ್ಪಾನ್ವಿತೋ ಮೋಹಾನ್ ಕುರ್ಯಾಧ್ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಜಃ|

05005009c ಅನ್ಯೇಷಾಂ ಪ್ರೇಷಯಿತ್ವಾ ಚ ಪಶ್ಚಾದಸ್ಮಾನ್ಸಮಾಹ್ವಯೇಃ||

05005010a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನೋ ಮಂದಃ ಸಹಾಮಾತ್ಯಃ ಸಬಾಂಧವಃ|

05005010c ನಿಷ್ಠಾಮಾಪತ್ಸ್ಯತೇ ಮೂಢಃ ಕ್ರುದ್ಧೇ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವನಿ||

ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಆ ಮಂದಬುದ್ಧಿ ಮೂಢ ದುರ್ಯೋಧನನು ಅಮಾತ್ಯ-
ಬಾಂಧವರೊಡನೆ ಕೃದ್ಧ ಗಾಂಡೀವಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೊನೆಯನ್ನು
ಕಾಣುತ್ತಾನೆ.””

05005011 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05005011a ತತಃ ಸತ್ಕೃತ್ಯ ವಾಷ್ಟೇಯಂ ವಿರಾಟಃ ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ|

05005011c ಗೃಹಾನ್ವಸ್ಥಾಪಯಾಮಾಸ ಸಗಣಂ ಸಹಬಾಂಧವಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅನಂತರ ರಾಜ ವಿರಾಟನು
ವಾಷ್ಣೇಯನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ ಅವನ ಗಣ ಬಾಂಧವರೊಡನೆ ಮನೆಗಳಿಗೆ
ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

05005012a ದ್ವಾರಕಾಂ ತು ಗತೇ ಕೃಷ್ಣೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಪುರೋಗಮಾಃ|

05005012c ಚಕ್ರುಃ ಸಾಂಗ್ರಾಮಿಕಂ ಸರ್ವಂ ವಿರಾಟಶ್ಚ ಮಹೀಪತಿಃ||

ಕೃಷ್ಣನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಹೋದ ನಂತರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ತನ್ನ
ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ರಾಜ ವಿರಾಟನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧದ
ಎಲ್ಲ ತಯಾರಿಗಳನ್ನೂ ನಡೆಸಿದನು.

05005013a ತತಃ ಸಂಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ವಿರಾಟಃ ಸಹ ಬಾಂಧವೈಃ|

05005013c ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂಮಿಪಾಲಾನಾಂ ದ್ರುಪದಶ್ಚ ಮಹೀಪತಿಃ||

ಅನಂತರ ವಿರಾಟನು ಎಲ್ಲ ಭೂಮಿಪಾಲರನ್ನೂ ಮಹೀಪತಿ
ದ್ರುಪದನನ್ನೂ ಬಾಂಧವರೊಂದಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

05005014a ವಚನಾತ್ಕುರುಸಿಂಹಾನಾಂ ಮತ್ಸ್ಯ ಪಾಂಚಾಲಯೋಶ್ಚ ತೇ|

05005014c ಸಮಾಜಗ್ಮುರ್ಮಹೀಪಾಲಾಃ ಸಂಪ್ರಹೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಹಾಬಲಾಃ||

ಕುರುಸಿಂಹರ ಮತ್ತು ಮತ್ಸ್ಯ-ಪಾಂಚಾಲರ ಮಾತಿನಂತೆ
ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ಮಹಾಬಲ ಮಹೀಪಾಲರು ಬಂದು ಸೇರಿದರು.

05005015a ತಚ್ಚು ತ್ವಾ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಣಾಂ ಸಮಾಗಚ್ಚ ನ್ಮಹದ್ಬಲಂ|

05005015c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಸುತಶ್ಚಾ ಪಿ ಸಮಾನಿನ್ಯೇ ಮಹೀಪತೀನ್||

ಪಾಂಡುಪುತ್ರರು ಮಹಾಬಲವನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು
ಕೇಳಿದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಪುತ್ರನೂ ಕೂಡ ಮಹೀಪತಿಗಳನ್ನು
ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿದನು.

05005016a ಸಮಾಕುಲಾ ಮಹೀ ರಾಜನ್ಯುರುಪಾಂಡವಕಾರಣಾತ್|

05005016c ತದಾ ಸಮಭವತ್ಕೃತ್ಸು ಸಂಪ್ರಯಾಣೇ ಮಹೀಕ್ಷಿತಾಂ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಕುರು-ಪಾಂಡವರ ಕಾರಣದಿಂದ ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ
ಮಹೀಕ್ಷಿತರಿಂದ ಇಡೀ ಭೂಮಿಯು ತುಂಬಿಹೋಯಿತು.

05005017a ಬಲಾನಿ ತೇಷಾಂ ವೀರಾಣಾಮಾಗಚ್ಚಂತಿ ತತಸ್ತತಃ|

05005017c ಚಾಲಯಂತೀವ ಗಾಂ ದೇವೀಂ ಸಪರ್ವತವನಾಮಿಮಾಂ||

ಎಲ್ಲೆಡೆಯಿಂದ ಬರುತ್ತಿರುವ ಆ ವೀರರ ನಡುಗೆಯಿಂದ ಪರ್ವತ
ವನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಇಡೀ ಭೂಮಿದೇವಿಯು ನಡುಗುತ್ತಿರುವಂತೆ
ತೋರಿತು.

05005018a ತತಃ ಪ್ರಜ್ಞಾವಯೋವೃದ್ಧಂ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಃ ಸ್ವಪುರೋಹಿತಂ|

05005018c ಕುರುಭ್ಯಃ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮತೇ ತದಾ||

ಅನಂತರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಮತದಂತೆ ಪಾಂಚಲನು ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತನೂ
ವಯೋವೃದ್ಧನೂ ಆದ ತನ್ನ ಪುರೋಹಿತನನ್ನು ಕುರುಗಳಲ್ಲಿಗೆ
ಕಳುಹಿಸಿದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ

ಪರ್ವಣಿ ಪುರೋಹಿತಯಾನೇ ಪಂಚಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪುರೋಹಿತಯಾನ ಎನ್ನುವ ಐದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು|

೬

ದ್ರುಪದನು ದೂತನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದುದು

ದ್ರುಪದನು ತನ್ನ ವೃದ್ಧ ಪುರೋಹಿತನಿಗೆ “ಧರ್ಮಯುಕ್ತನಾದ ನೀನು ಅವರೊಡನೆಯೂ ಧರ್ಮಯುಕ್ತನಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು, ಕೃಪಾಳುಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರ ಪರಿಕ್ಷೇಶಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪೂರ್ವಜರು ಅನುಷ್ಠಾನಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಕುಲಧರ್ಮವನ್ನು ವೃದ್ಧರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಅವರ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಒಡೆಯಬೇಕು” ಎಂದು ಹೇಳಿ ದೂತನನ್ನಾಗಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವುದು (೧-೧೮).

05006001 ದ್ರುಪದ ಉವಾಚ|

05006001a ಭೂತಾನಾಂ ಪ್ರಾಣಿನಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಾಃ ಪ್ರಾಣಿನಾಂ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿನಃ|

05006001c ಬುದ್ಧಿಮತ್ಸು ನರಾಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಾ ನರಾಣಾಂ ತು ದ್ವಿಜಾತಯಃ||

ದ್ರುಪದನು ಹೇಳಿದನು: “ಇರುವವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಶ್ರೇಷ್ಠರು; ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳು ಶ್ರೇಷ್ಠರು; ಬುದ್ಧಿಯಿರುವವರಲ್ಲಿ ನರರು ಶ್ರೇಷ್ಠರು ಮತ್ತು ನರರಲ್ಲಿ ದ್ವಿಜರು ಶ್ರೇಷ್ಠರು.

05006002a ದ್ವಿಜೇಷು ವೈದ್ಯಾಃ ಶ್ರೇಯಾಂಸೋ ವೈದ್ಯೇಷು ಕೃತಬುದ್ಧಯಃ|

05006002c ಸ ಭವಾನ್ಯ ತಬುದ್ಧೀನಾಂ ಪ್ರಧಾನ ಇತಿ ಮೇ ಮತಿಃ||

ದ್ವಿಜರಲ್ಲಿ ವೇದವನ್ನು ತಿಳಿದವರು ಶ್ರೇಯಸ್ಕರು, ವೇದಗಳನ್ನು
ತಿಳಿದವರಲ್ಲಿ ಆ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ
ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡವರು ಶ್ರೇಯಸ್ಕರು. ಹೀಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು
ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲಿ ನೀನು ಪ್ರಧಾನನೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

05006003a ಕುಲೇನ ಚ ವಿಶಿಷ್ಟೋಽಸಿ ವಯಸಾ ಚ ಶ್ರುತೇನ ಚ|

05006003c ಪ್ರಜ್ಞಾಯಾನವಮಶ್ಚಾಸಿ ಶುಕ್ರೇಣಾಂಗಿರಸೇನ ಚ||

ನೀನು ಕುಲದಲ್ಲಿ, ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತಿಳುವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ
ವಿಶಿಷ್ಟನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಪ್ರಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ ಶುಕ್ರ ಅಥವಾ ಆಂಗೀರಸ
ಬೃಹಸ್ಪತಿಯನ್ನು ಹೋಲುವೆ.

05006004a ವಿದಿತಂ ಚಾಪಿ ತೇ ಸರ್ವಂ ಯಥಾವೃತ್ತಃ ಸ ಕೌರವಃ|

05006004c ಪಾಂಡವಶ್ಚ ಯಥಾವೃತ್ತಃ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಕೌರವನು ಎಂಥವನು ಮತ್ತು ಪಾಂಡವ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು
ಎಂಥವನು ಎಂದು ಎಲ್ಲವೂ ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ.

05006005a ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ವಿದಿತೇ ವಂಚಿತಾಃ ಪಾಂಡವಾಃ ಪರೈಃ|

05006005c ವಿದುರೇಣಾನುನೀತೋಽಪಿ ಪುತ್ರಮೇವಾನುವರ್ತತೇ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ತಿಳಿದೇ ಪಾಂಡವರು ಪರರಿಂದ ವಂಚಿತರಾದರು.
ವಿದುರನು ಹೇಳಿದರೂ ಅವನು ಪುತ್ರನನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾನೆ.

05006006a ಶಕುನಿರ್ಬುಧ್ಧಿಪೂರ್ವಂ ಹಿ ಕುಂತೀಪುತ್ರಂ ಸಮಾಹ್ವಯತ್|

05006006c ಅನಕ್ಷಜ್ಞಾಂ ಮತಾಕ್ಷಃ ಸನ್ ಕ್ಷತ್ರವೃತ್ತೇ ಸ್ಥಿತಂ ಶುಚಿಂ||

ಮೊದಲೇ ಯೋಚಿಸಿ ಅಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಪಳಗಿದ್ದ ಶಕುನಿಯು ಅಕ್ಷವನ್ನು
ತಿಳಿಯದೇ ಇದ್ದ ಆದರೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ನಡತೆಯನ್ನನುಸರಿಸಿದ್ದ ಶುಚಿ
ಕುಂತೀಪುತ್ರನನ್ನು ಜೂಜಿಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದನು.

05006007a ತೇ ತಥಾ ವಂಚಯಿತ್ವಾ ತು ಧರ್ಮಪುತ್ರಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

05006007c ನ ಕಸ್ಯಾಂ ಚಿದವಸ್ಥಾಯಾಂ ರಾಜ್ಯಂ ದಾಸ್ಯಂತಿ ವೈ ಸ್ವಯಂ||

ಹೀಗೆ ಧರ್ಮಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ವಂಚಿಸಿದ ಅವರು ಯಾವುದೇ
ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ತಾವಾಗಿಯೇ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

05006008a ಭವಾಂಸ್ತು ಧರ್ಮಸಂಯುಕ್ತಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಬ್ರುವನ್ವಚಃ|

05006008c ಮನಾಂಸಿ ತಸ್ಯ ಯೋಧಾನಾಂ ಧ್ರುವಮಾವರ್ತಯಿಷ್ಯತಿ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಸಂಯುಕ್ತ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ ನೀನು ಆ
ಯೋಧರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಬಲ್ಲೆ.

05006009a ವಿದುರಶ್ಚಾಪಿ ತದ್ವಾಕ್ಯಂ ಸಾಧಯಿಷ್ಯತಿ ತಾವಕಂ|

05006009c ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣಕೃಪಾಣಾಂ ಚ ಭೇದಂ ಸಂಜನಯಿಷ್ಯತಿ||

ನಿನ್ನ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ವಿದುರನೂ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಭೀಷ್ಮ-
ದ್ರೋಣ-ಕೃಪರಲ್ಲಿ ಭೇದವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ.

05006010a ಅಮಾತೈಷು ಚ ಭಿನ್ನೇಷು ಯೋಧೇಷು ವಿಮುಖೇಷು ಚ|

05006010c ಪುನರೇಕಾಗ್ರಕರಣಂ ತೇಷಾಂ ಕರ್ಮ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಅಮಾತ್ಯರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಾದರೆ, ಯೋಧರು ಹಿಂದೆ ಸರಿದರೆ ಪುನಃ ಒಂದುಗೂಡಿಸುವುದೇ ಅವರ ಕೆಲಸವಾಗುತ್ತದೆ.

05006011a ಏತಸ್ಮಿನ್ನಂತರೇ ಪಾರ್ಥಾಃ ಸುಖಮೇಕಾಗ್ರಬುದ್ಧಯಃ|

05006011c ಸೇನಾಕರ್ಮ ಕರಿಷ್ಯಂತಿ ದ್ರವ್ಯಾಣಾಂ ಚೈವ ಸಂಚಯಂ||

ಈ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥರು ಸುಖವಾಗಿ ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತರಾಗಿ ಸೇನೆಯ ತಯಾರಿ ಮತ್ತು ದ್ರವ್ಯಗಳ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

05006012a ಭಿದ್ಯಮಾನೇಷು ಚ ಸ್ವೇಷು ಲಂಬಮಾನೇ ಚ ವೈ ತ್ವಯಿ|

05006012c ನ ತಥಾ ತೇ ಕರಿಷ್ಯಂತಿ ಸೇನಾಕರ್ಮ ನ ಸಂಶಯಃ||

ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಒಡಕು ಬಂದಾಗ, ನೀನೂ ಕೂಡ ಅಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸಮಯವನ್ನು ಕಳೆಯುವುದರಿಂದ, ಅವರಿಗೆ ಸೇನೆಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

05006013a ಏತತ್ರ ಯೋಜನಂ ಚಾತ್ರ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯೇನೋಪಲಭ್ಯತೇ|

05006013c ಸಂಗತ್ಯಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಶ್ಚ ಕುರ್ಯಾಧ್ಧರ್ಮ್ಯಂ ವಚಸ್ತವ||

ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಜನವಿದೆ. ಫಲಿತಾಂಶವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದ ನಂತರ ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆಯೇ ಅವನು ಮಾಡಬಹುದು.

05006014a ಸ ಭವಾನ್ಧರ್ಮಯುಕ್ತಶ್ಚ ಧರ್ಮ್ಯಂ ತೇಷು ಸಮಾಚರಣ್||

05006014c ಕೃಪಾಲುಷು ಪರಿಕ್ಷೇಶಾನ್ಬಾಂಡವಾನಾಂ ಪ್ರಕೀರ್ತಯನ್||

ಧರ್ಮಯುಕ್ತನಾದ ನೀನು ಅವರೊಡನೆಯೂ ಧರ್ಮಯುಕ್ತನಾಗಿ
ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕೃಪಾಳುಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರ ಪರಿಕ್ಷೇಶಗಳನ್ನು
ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

05006015a ವೃದ್ಧೇಷು ಕುಲಧರ್ಮಂ ಚ ಬ್ರುವನ್ಬೂರ್ವೈರನುಷ್ಠಿತಂ|

05006015c ವಿಭೇತ್ಸ್ಯ ತಿ ಮನಾಂಸ್ಯೇಷಾಮಿತಿ ಮೇ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ||

ಪೂರ್ವಜರು ಅನುಷ್ಠಾನಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಕುಲಧರ್ಮವನ್ನು
ವೃದ್ಧರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಅವರ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಒಡೆಯಬೇಕು
ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ.

05006016a ನ ಚ ತೇಭ್ಯೋ ಭಯಂ ತೇಽಸ್ಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಹ್ಯಸಿ ವೇದವಿತಃ|

05006016c ದೂತಕರ್ಮಣಿ ಯುಕ್ತಶ್ಚ ಸ್ಥವಿರಶ್ಚ ವಿಶೇಷತಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ನೀನು ವೇದವಿದು. ಅವರಿಂದ ನಿನಗೆ ಏನೂ
ಭಯವಿರಕೂಡದು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹಿರಿಯವನಿಗೆ ದೂತ ಕರ್ಮವು
ಸರಿಹೊಂದುತ್ತದೆ.

05006017a ಸ ಭವಾನ್ಬುಷ್ಯಯೋಗೇನ ಮುಹೂರ್ತೇನ ಜಯೇನ ಚ|

05006017c ಕೌರವೇಯಾನ್ವ ಯಾತ್ವಾಶು ಕೌಂತೇಯಸ್ಯಾರ್ಥಸಿದ್ಧಯೇ||

ಕೌಂತೇಯನ ಅರ್ಥಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ನೀನು ಪುಷ್ಯಯೋಗದ ಜಯ
ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಕೌರವನೆಡೆಗೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸು.”

05006018 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05006018a ತಥಾನುಶಿಷ್ಯಃ ಪ್ರಯಯೌ ದ್ರುಪದೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

05006018c ಪುರೋಧಾ ವೃತ್ತಸಂಪನ್ನೋ ನಗರಂ ನಾಗಸಾಹ್ವಯಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಮಹಾತ್ಮ ದ್ರುಪದನಿಂದ ಅನುಶಿಷ್ಯನಾಗಿ ವೃತ್ತಸಂಪನ್ನ ಪುರೋಹಿತನು ನಾಗಸಾಹ್ವಯಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ
ಪರ್ವಣಿ ಪುರೋಹಿತಯಾನೇ ಷಷ್ಠೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪುರೋಹಿತಯಾನ ಎನ್ನುವ ಆರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು|

೭

ಅರ್ಜುನನು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸಾರಥಿಯನ್ನಾಗಿ

ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು

ಕೃಷ್ಣನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಮರಳಿದ್ದಾನೆಂದು ತಿಳಿದ ದುರ್ಯೋಧನನು ಬೇಗನೆ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಹೋದನು (೧-೨). ಅದೇ ದಿವಸ ಅರ್ಜುನನೂ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದನು (೩). ಕೃಷ್ಣನು ಮಲಗಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ಮೊದಲು ಬಂದ ದುರ್ಯೋಧನನು ಮಂಚದ ತಲೆಯ ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ನಂತರ ಬಂದ ಅರ್ಜುನನು ಮಂಚದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ತಲೆಬಾಗಿ

ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದು (೪-೭). ಕೃಷ್ಣನು ಎಚ್ಚೆತ್ತು ಮೊದಲು ಕಂಡ
 ಅರ್ಜುನನಲ್ಲಿ ಬಂದ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳಲು ದುರ್ಯೋಧನನು
 ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಸಹಾಯ ನೀಡಬೇಕೆಂದು, ಕೃಷ್ಣನು ತನಗೆ
 ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಸಂಬಂಧಿಕನೆಂದೂ, ಇಲ್ಲಿಗೆ
 ತಾನು ಮೊದಲು ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಬಂದ ಕಾರಣವನ್ನು
 ಮೊದಲು ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವುದು (೮-೧೨). ಇಬ್ಬರಿಗೂ
 ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡುವೆನೆಂದೂ, ಆದರೆ ಮೊದಲ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು
 ಕಿರಿಯವನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ ಹೇಳಿ (೧೩-೧೫), ಕೃಷ್ಣನು
 “ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದುರಾಧರ್ಷ ನಾರಾಯಣಿ ಸೇನೆಯನ್ನು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ
 ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಮತ್ತು ಯುದ್ಧಮಾಡದೇ ಇರುವ, ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ
 ನಿಶಸ್ತ್ರನಾಗಿರುವ ನಾನೊಬ್ಬನು ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನು
 ಮೊದಲು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ” ಎನ್ನುವುದು (೧೬-೧೮). ಅರ್ಜುನನು
 ಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ ದುರ್ಯೋಧನನು ಸೇನೆಯನ್ನೂ ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು
 (೧೯-೨೧). ದುರ್ಯೋಧನನು ಬಲರಾಮನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೇಳಲು
 ತಾನು ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಸಹಾಯಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು
 ಹೇಳಿದುದು (೨೨-೨೪). ದುರ್ಯೋಧನನು ಕೃತವರ್ಮನಿಂದ ಒಂದು
 ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಸೇನೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಹಿಂದಿರುಗಿದುದು (೨೯-೩೦).
 ಕೃಷ್ಣನು ಕೇಳಲು ಅವನನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದುಕ್ಕೆ ಅರ್ಜುನನು
 ಕಾರಣವನ್ನಿತ್ತು ಕೃಷ್ಣನನ್ನೊಡಗೂಡಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಲ್ಲಿಗೆ ಮರಳಿದುದು
 (೩೧-೩೬).

05007001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05007001a ಗತೇ ದ್ವಾರವತೀಂ ಕೃಷ್ಣೇ ಬಲದೇವೇ ಚ ಮಾಧವೇ|

05007001c ಸಹ ವೃಷ್ಟ್ಯಂಧಕೈಃ ಸರ್ವೈರ್ಭೋಜೈಶ್ಚ ಶತಶಸ್ತಧಾ||

05007002a ಸರ್ವಮಾಗಮಯಾಮಾಸ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ವಿಚೇಷ್ಟಿತಂ|

05007002c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾತ್ಮಜೋ ರಾಜಾ ದೂತೈಃ ಪ್ರಣಿಹಿತೈಶ್ಚ ರೈಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಾಧವ ಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ಬಲದೇವರು ನೂರಾರು ವೃಷ್ಟಿ, ಅಂಧಕ, ಮತ್ತು ಭೋಜರೆಲ್ಲರೊಡನೆ ದ್ವಾರವತಿಗೆ ಹೋಗಲು, ರಾಜಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮಗನು, ಕಳುಹಿಸಿದ ಹಿತೈಷಿ ದೂತರ ಮೂಲಕ ಪಾಂಡವರು ನಡೆಸಿದ್ದ ಎಲ್ಲದರ ಕುರಿತು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡನು.

05007003a ಸ ಶ್ರುತ್ವಾ ಮಾಧವಂ ಯಾತಂ ಸದಶ್ಚೈರನಿಲೋಪಮೈಃ|

05007003c ಬಲೇನ ನಾತಿಮಹತಾ ದ್ವಾರಕಾಮಭ್ಯಯಾತ್ಪುರಿಂ||

ಮಾಧವನು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ಕೇಳಿದ ಅವನು ವಾಯುವೇಗದ ಉತ್ತಮ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೇರಿ ಅತಿ ದೊಡ್ಡದಲ್ಲದ ದಂಡಿನೊಂದಿಗೆ ದ್ವಾರಕಾಪುರಿಗೆ ಬಂದನು.

05007004a ತಮೇವ ದಿವಸಂ ಚಾಪಿ ಕೌಂತೇಯಃ ಪಾಂಡುನಂದನಃ|

05007004c ಆನರ್ತನಗರಿಂ ರಮ್ಯಾಂ ಜಗಾಮಾಶು ಧನಂಜಯಃ||

ಅದೇ ದಿವಸ ಕೌಂತೇಯ ಪಾಂಡುನಂದನ ಧನಂಜಯನೂ ಕೂಡ ರಮ್ಯ ಆನರ್ತನಗರಿಗೆ ಬಂದನು.

05007005a ತೌ ಯಾತ್ವಾ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೌ ದ್ವಾರಕಾಂ ಕುರುನಂದನೌ|

05007005c ಸುಪ್ತಂ ದದೃಶತುಃ ಕೃಷ್ಣಂ ಶಯಾನಂ ಚೋಪಜಗ್ಮತುಃ||

ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದ ಆ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಕುರುನಂದನರಿಬ್ಬರೂ ಕೃಷ್ಣನು ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಲಗಿರುವವನ ಬಳಿಸಾರಿದರು.

05007006a ತತಃ ಶಯಾನೇ ಗೋವಿಂದೇ ಪ್ರವಿವೇಶ ಸುಯೋಧನಃ|

05007006c ಉಚ್ಚೀರ್ಷತಶ್ಚ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ನಿಷಸಾದ ವರಾಸನೇ||

ಗೋವಿಂದನು ಮಲಗಿರುವಲ್ಲಿ ಸುಯೋಧನನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು ಮತ್ತು

ಕೃಷ್ಣನ ಮಂಚದ ತಲೆಯ ಹತ್ತಿರದ ವರಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು.

05007007a ತತಃ ಕಿರೀಟೀ ತಸ್ಯಾನು ಪ್ರವಿವೇಶ ಮಹಾಮನಾಃ|

05007007c ಪಶ್ಚಾರ್ಧೇ ಚ ಸ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಪ್ರಹ್ಲೋಽತಿಷ್ಠತ್ಕೃತಾಂಜಲಿಃ||

ಅವನ ನಂತರ ಮಹಾಮನಸ್ವಿ ಕಿರೀಟಿಯು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು ಮತ್ತು
ಕೃಷ್ಣನ ಮಂಚದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಮುಗಿದು ತಲೆಬಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು.

05007008a ಪ್ರತಿಬುದ್ಧಃ ಸ ವಾಷ್ಣೇಯೋ ದದರ್ಶಾಗ್ರೇ ಕಿರೀಟಿನಂ|

05007008c ಸ ತಯೋಃ ಸ್ವಾಗತಂ ಕೃತ್ವಾ ಯಥಾರ್ಹಂ ಪ್ರತಿಪೂಜ್ಯ ಚ|

05007008e ತದಾಗಮನಜಂ ಹೇತುಂ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಮಧುಸೂದನಃ||

ಆ ವಾಷ್ಣೇಯನು ಎಚ್ಚೆತ್ತಾಗ ಮೊದಲು ಕಿರೀಟಿಯನ್ನು ಕಂಡನು.
ಅವನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಯಥಾರ್ಹವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪೂಜಿಸಿ ಮಧುಸೂದನನು
ಅವನ ಆಗಮನದ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

05007009a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನಃ ಕೃಷ್ಣಮುವಾಚ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ|

05007009c ವಿಗ್ರಹೇಽಸ್ಮಿನ್ನವಾನ್ಸಾಹ್ಯಂ ಮಮ ದಾತುಮಿಹಾರ್ಹತಿ||

ಆಗ ದುರ್ಯೋಧನನು ನಗುತ್ತಾ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಈ
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನೀನು ನನಗೆ ಸಹಾಯವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.

05007010a ಸಮಂ ಹಿ ಭವತಃ ಸಖ್ಯಂ ಮಯಿ ಚೈವಾರ್ಜುನೇಽಪಿ ಚ|

05007010c ತಥಾ ಸಂಬಂಧಕಂ ತುಲ್ಯಮಸ್ಮಾಕಂ ತ್ವಯಿ ಮಾಧವ||

ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನನಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸಖ್ಯವು ಸಮನಾಗಿದೆ. ಮಾಧವ !

ಹಾಗೆಯೇ ನೀನು ನಮ್ಮಿಬ್ಬರೊಡನೆ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಸಂಬಂಧಿಕನೂ
ಹೌದು.

05007011a ಅಹಂ ಚಾಭಿಗತಃ ಪೂರ್ವಂ ತ್ವಾಮದ್ಯ ಮಧುಸೂದನ|

05007011c ಪೂರ್ವಂ ಚಾಭಿಗತಂ ಸಂತೋ ಭಜಂತೇ ಪೂರ್ವಸಾರಿಣಃ|

ಮಧುಸೂದನ! ಇಂದು ನಾನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಮೊದಲು ಬಂದವನು.
ಸಂತರು ಮೊದಲು ಬಂದವರಲ್ಲಿ ಬಂದ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ.
ಇದು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದು.

05007012a ತ್ವಂ ಚ ಶ್ರೇಷ್ಠತಮೋ ಲೋಕೇ ಸತಾಮದ್ಯ ಜನಾರ್ದನ|

05007012c ಸತತಂ ಸಮ್ಮತಶ್ಚೈವ ಸದ್ವೃತ್ತಮನುಪಾಲಯ||

ಜನಾರ್ದನ! ನೀನಾದರೋ ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಸಂತರಲ್ಲಿಯೇ
ಶ್ರೇಷ್ಠನೆನಿಸಿಕೊಂಡವನು! ಸತತವೂ ಸಮ್ಮತನಾಗಿರುವೆ. ಆದುದರಿಂದ
ಒಳ್ಳೆಯ ನಡತೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸು.”

05007013 ಕೃಷ್ಣ ಉವಾಚ|

05007013a ಭವಾನಭಿಗತಃ ಪೂರ್ವಮತ್ರ ಮೇ ನಾಸ್ತಿ ಸಂಶಯಃ|

05007013c ದೃಷ್ಟ್ವಸ್ತು ಪ್ರಥಮಂ ರಾಜನ್ಮಯಾ ಪಾರ್ಥೋ ಧನಂಜಯಃ||

ಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ನೀನು ಮೊದಲು ಬಂದಿರುವೆ
ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಂಶಯಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನಗೆ ಮೊದಲು
ಕಂಡವನು ಪಾರ್ಥ ಧನಂಜಯ.

05007014a ತವ ಪೂರ್ವಾಭಿಗಮನಾತ್ಪೂರ್ವಂ ಚಾಪ್ಯಸ್ಯ ದರ್ಶನಾತ್|

05007014c ಸಾಹಾಯ್ಯಮುಭಯೋರೇವ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಸುಯೋಧನ||

ಸುಯೋಧನ! ಮೊದಲು ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಮತ್ತು ಮೊದಲು ದರ್ಶನವಾದುದರಿಂದ ಇವನಿಗೆ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ನಾನು ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

05007015a ಪ್ರವಾರಣಂ ತು ಬಾಲಾನಾಂ ಪೂರ್ವಂ ಕಾರ್ಯಮಿತಿ ಶ್ರುತಿಃ|

05007015c ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರವಾರಣಂ ಪೂರ್ವಮರ್ಹಃ ಪಾರ್ಥೋ ಧನಂಜಯಃ||

ಆದರೆ ಮೊದಲ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಕಿರಿಯವರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಶ್ರುತಿಯು

ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಪಾರ್ಥ ಧನಂಜಯನು ಮೊದಲ ಆಯ್ಕೆಗೆ ಅರ್ಹ.

05007016a ಮತ್ಸಂಹನನತುಲ್ಯಾನಾಂ ಗೋಪಾನಾಮರ್ಬುದಂ ಮಹತ್|

05007016c ನಾರಾಯಣಾ ಇತಿ ಖ್ಯಾತಾಃ ಸರ್ವೇ ಸಂಗ್ರಾಮಯೋಧಿನಃ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸರಿಸಮರಾಗಿರುವ ಹತ್ತು ಕೋಟಿ ಎಲ್ಲ ಸಂಗ್ರಾಮಯೋಧರ ನಾರಾಯಣ ಎಂದು ಖ್ಯಾತವಾದ ಗೋಪರ ಸೇನೆಯಿದೆ.

05007017a ತೇ ವಾ ಯುಧಿ ದುರಾಧರ್ಷಾ ಭವಂತ್ವೇಕಸ್ಯ ಸೈನಿಕಾಃ|

05007017c ಅಯುಧ್ಯಮಾನಃ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ನ್ಯಸ್ತಶಸ್ತ್ರೋಽಹಮೇಕತಃ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದುರಾಧರ್ಷ ಈ ಸೇನೆಯನ್ನು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಮತ್ತು ಯುದ್ಧಮಾಡದೇ ಇರುವ, ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನಿಃಶಸ್ತ್ರನಾಗಿರುವ ನಾನೊಬ್ಬನು ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ.

05007018a ಆಭ್ಯಾಮನ್ಯತರಂ ಪಾರ್ಥ ಯತ್ತೇ ಹೃದ್ಯತರಂ ಮತಂ|

05007018c ತದ್ವ್ಯಣೀತಾಂ ಭವಾನಗ್ರೇ ಪ್ರವಾರ್ಯಸ್ತ್ವಂ ಹಿ ಧರ್ಮತಃ||

ಪಾರ್ಥ ! ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಯಾವುದು ಬೇಕೆನಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಆರಿಸಿಕೋ. ಧರ್ಮದಪ್ರಕಾರ ಮೊದಲ ಆಯ್ಕೆ ನಿನಗೇ ಇದೆ.””

05007019 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05007019a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ಕೃಷ್ಣೇನ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಧನಂಜಯಃ|

05007019c ಅಯುಧ್ಯಮಾನಂ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ವರಯಾಮಾಸ ಕೇಶವಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೃಷ್ಣನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಧನಂಜಯನು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡದೇ ಇರುವ ಕೇಶವನನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡನು.

05007020a ಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ಸಹಸ್ರಂ ತು ಯೋಧಾನಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಭಾರತ|

05007020c ಕೃಷ್ಣಂ ಚಾಪಹೃತಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಸಂಪ್ರಾಪ ಪರಮಾಂ ಮುದಂ||

05007021a ದುರ್ಯೋಧನಸ್ತು ತತ್ಸೈನ್ಯಂ ಸರ್ವಮಾದಾಯ ಪಾರ್ಥಿವಃ|

ಭಾರತ ! ಪಾರ್ಥಿವ ದುರ್ಯೋಧನನು ಸಹಸ್ರ ಸಹಸ್ರ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಯೋಧರನ್ನು ಪಡೆದು, ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಕಡೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದೂ ಆ ಸೈನ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಪಡೆದನೆಂದು ಪರಮ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು.

05007021c ತತೋಽಭ್ಯಯಾದ್ಭೀಮಬಲೋ ರೌಹಿಣೀಯಂ ಮಹಾಬಲಂ||

05007022a ಸರ್ವಂ ಚಾಗಮನೇ ಹೇತುಂ ಸ ತಸ್ಮೈ ಸಂನ್ಯವೇದಯತ್|

ಅನಂತರ ಆ ಭೀಮಬಲನು ಮಹಾಬಲ ರೌಹಿಣೀಯನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಬಂದಿದುದರ ಕಾರಣವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವನಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಿದನು.

05007022c ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ತತಃ ಶೌರಿಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಮಿದಂ ವಚಃ||

05007023a ವಿದಿತಂ ತೇ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಸರ್ವಂ ಭವಿತುಮರ್ಹತಿ|

05007023c ಯನ್ಮಯೋಕ್ತಂ ವಿರಾಟಸ್ಯ ಪುರಾ ವೈವಾಹಿಕೇ ತದಾ||

ಆಗ ಶೌರಿಯು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು: “ನರವ್ಯಾಘ್ರ! ವಿರಾಟನ ಪುರಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಾಹದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಏನೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದೆನೆನ್ನುವುದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿರಲೇ ಬೇಕು.

05007024a ನಿಗೃಹ್ಯೋಕ್ತೋ ಹೃಷೀಕೇಶಸ್ತ್ವ ದರ್ಥಂ ಕುರುನಂದನ|

05007024c ಮಯಾ ಸಂಬಂಧಕಂ ತುಲ್ಯಮಿತಿ ರಾಜನ್ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಕುರುನಂದನ! ಆಗ ನಾನು, ನಿನಗೋಸ್ಕರ, ಹೃಷೀಕೇಶನ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದೆ. ರಾಜನ್! ಪುನಃ ಪುನಃ ನನ್ನ ಸಂಬಂಧವು ಇಬ್ಬರೊಡನೆಯೂ ಸಮನಾದುದೆಂದು ಹೇಳಿದೆ.

05007025a ನ ಚ ತದ್ವಾಕ್ಯಮುಕ್ತಂ ವೈ ಕೇಶವಃ ಪ್ರತ್ಯಪದ್ಯತ|

05007025c ನ ಚಾಹಮತ್ಸಹೇ ಕೃಷ್ಣಂ ವಿನಾ ಸ್ಥಾತುಮಪಿ ಕ್ಷಣಂ||

ಆದರೆ ಕೃಷ್ಣನು ಆಗ ಹೇಳಿದ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣನಿಲ್ಲದೇ ಒಂದು ಕ್ಷಣವಿರಲೂ ನನಗೆ ಉತ್ಸಾಹವಿಲ್ಲ.

05007026a ನಾಹಂ ಸಹಾಯಃ ಪಾರ್ಥಾನಾಂ ನಾಪಿ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯ ವೈ|

05007026c ಇತಿ ಮೇ ನಿಶ್ಚಿತಾ ಬುದ್ಧಿರ್ವಾ ಸುದೇವಮವೇಕ್ಷ್ಯ ಹ||

ವಾಸುದೇವನ ವಿರುದ್ಧ ಹೋಗಲಾರೆನೆಂದು ತಿಳಿದು ನಾನು ಪಾರ್ಥರಿಗೂ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದೇನೆ.

05007027a ಜಾತೋಽಸಿ ಭಾರತೇ ವಂಶೇ ಸರ್ವಪಾರ್ಥಿವಪೂಜಿತೇ|

05007027c ಗಚ್ಚ ಯುದ್ಧಸ್ವ ಧರ್ಮೇಣ ಕ್ಷಾತ್ರೇಣ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಸರ್ವ ಪಾರ್ಥಿವರಿಂದ ಪೂಜಿತಗೊಂಡ ಭಾರತ
ವಂಶದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ್ದೀಯೆ. ಹೋಗು. ಕ್ಷಾತ್ರಧರ್ಮದಂತೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡು.”

05007028a ಇತ್ಯೇವಮುಕ್ತಃ ಸ ತದಾ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಹಲಾಯುಧಂ|

05007028c ಕೃಷ್ಣಂ ಚಾಪಹೃತಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಯುದ್ಧಾನ್ಮನೇ ಜಿತಂ ಜಯಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಅವನು
ಹಲಾಯುಧನನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿದನು. ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಜಯನು
ಅಪಹರಿಸಿದನೆಂದು ತಿಳಿದೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಗೆದ್ದುಬಿಟ್ಟೆ
ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು.

05007029a ಸೋಽಭ್ಯಯಾತ್ಕೃತವರ್ಮಾಣಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸುತೋ ನೃಪಃ|

05007029c ಕೃತವರ್ಮಾ ದದೌ ತಸ್ಯ ಸೇನಾಮಕ್ಷೌಹಿಣೀಂ ತದಾ||

ಅನಂತರ ನೃಪ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸುತನು ಕೃತವರ್ಮನ ಬಳಿ ಹೋದನು.
ಆಗ ಕೃತವರ್ಮನು ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಸೇನೆಯನ್ನು
ಕೊಟ್ಟನು.

05007030a ಸ ತೇನ ಸರ್ವಸೈನ್ಯೇನ ಭೀಮೇನ ಕುರುನಂದನಃ|

05007030c ವೃತಃ ಪ್ರತಿಯಯೌ ಹೃಷ್ಯಃ ಸುಹೃದಃ ಸಂಪ್ರಹರ್ಷಯನ್||

ಆ ಭಯಂಕರ ಸರ್ವಸೈನ್ಯಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು,

ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ಸ್ನೇಹಿತರೊಂದಿಗೆ ಹರ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಕುರುನಂದನನು ಹೊರಟನು.

05007031a ಗತೇ ದುರ್ಯೋಧನೇ ಕೃಷ್ಣಃ ಕಿರೀಟಿನಮಥಾಬ್ರವೀತ್|

05007031c ಅಯುಧ್ಯಮಾನಃ ಕಾಂ ಬುದ್ಧಿಮಾಸ್ಥಾಯಾಹಂ ತ್ವಯಾ ವೃತಃ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೊರಟುಹೋದ ನಂತರ ಕೃಷ್ಣನು ಕಿರೀಟಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದನು: “ಯುದ್ಧವನ್ನೇ ಮಾಡದಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ಏನನ್ನು ಯೋಚಿಸಿ ಆರಿಸಿಕೊಂಡೆ?”

05007032 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

05007032a ಭವಾನ್ಸಮರ್ಥಸ್ತಾನ್ಸರ್ವಾನ್ನಿಹಂತುಂ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ|

05007032c ನಿಹಂತುಮಹಮಪ್ಯೇಕಃ ಸಮರ್ಥಃ ಪುರುಷೋತ್ತಮ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನೀನು ಕೊಲ್ಲಲು ಸಮರ್ಥ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಪುರುಷೋತ್ತಮ! ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಅವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಸಮರ್ಥ.

05007033a ಭವಾಂಸ್ತು ಕೀರ್ತಿಮಾಽಲ್ಲೋಕೇ ತದ್ಯಶಸ್ತ್ವಾಂ ಗಮಿಷ್ಯತಿ|

05007033c ಯಶಸಾ ಚಾಹಮಪ್ಯರ್ಥೀ ತಸ್ಮಾದಸಿ ಮಯಾ ವೃತಃ||

ನೀನಾದರೋ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿವಂತನಾಗಿರುವೆ ಮತ್ತು ಅದು ನಿನ್ನೊಂದಿಗೇ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ನಾನೂ ಕೂಡ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೇನಾದುದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡೆ.

05007034a ಸಾರಥ್ಯಂ ತು ತ್ವಯಾ ಕಾರ್ಯ ಮಿತಿ ಮೇ ಮಾನಸಂ ಸದಾ|

05007034c ಚಿರರಾತ್ರೇಪ್ಸಿತಂ ಕಾಮಂ ತದ್ಭವಾನ್ಕರ್ತುಮರ್ಹತಿ||

ನಿನ್ನಿಂದ ಸಾರಥ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಸದಾ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿತ್ತು. ತುಂಬಾ ಸಮಯದಿಂದಿರುವ ಈ ಬಯಕೆಯನ್ನು ನೀನು ಪೂರೈಸಿಕೊಡಬೇಕು.”

05007035 ವಾಸುದೇವ ಉವಾಚ|

05007035a ಉಪಪನ್ನಮಿದಂ ಪಾರ್ಥ ಯತ್ಸ್ಯ ಧೇರ್ಥಾ ಮಯಾ ಸಹ|

05007035c ಸಾರಥ್ಯಂ ತೇ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಕಾಮಃ ಸಂಪದ್ಯತಾಂ ತವ||

ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾರ್ಥ ! ನನ್ನೊಡನೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ ಎನ್ನುವುದು ಇದರಿಂದ ತೋರುತ್ತಿದೆ. ನಿನ್ನ ಸಾರಥ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಬಯಕೆಯು ಪೂರೈಸಲಿ!”

05007036 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05007036a ಏವಂ ಪ್ರಮುದಿತಃ ಪಾರ್ಥಃ ಕೃಷ್ಣೇನ ಸಹಿತಸ್ತದಾ|

05007036c ವೃತೋ ದಾಶಾರ್ಹಪ್ರವರೈಃ ಪುನರಾಯಾದ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ಪಾರ್ಥನು ದಾಶಾರ್ಹಪ್ರವರನೊಡಗೂಡಿ ಪುನಃ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಕೃಷ್ಣಸಾರಥ್ಯಸ್ವೀಕಾರೇ ಸಪ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಸಾರಥ್ಯಸ್ವೀಕಾರ ಎನ್ನುವ ಏಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು|

೮

ಶಲ್ಯನು ಮೋಸಗೊಂಡು ದುರ್ಯೋಧನನ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಸೇರಿದುದು

ಮಹಾಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಸೇರಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಶಲ್ಯನನ್ನು ದುರ್ಯೋಧನನು ಅವನ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲಂಕೃತ ಸಭೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಸತ್ಕರಿಸಿ ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವನ ಸಹಾಯವನ್ನು ವರವಾಗಿ ಪಡೆದುದು (೧-೧೪). ಅನಂತರ ಶಲ್ಯನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ನಡೆದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದುದು (೧೫-೨೪). ಶಲ್ಯನು ಕರ್ಣಾರ್ಜುನರ ದ್ವಂದ್ವ ರಥಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನ ಸಾರಥಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಾಗ ಅವನ ತೇಜೋವಧೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ತನಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೨೫-೨೬). ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಶಲ್ಯನು ಇಂದ್ರನಿಗೂ ಕಷ್ಟವೊದಗಿ ಬಂದರೂ ನಂತರ ವಿಜಯವನ್ನು ಪಡೆದಂತೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೂ ವಿಜಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವನೆಂದು ಹೇಳುವುದು (೨೮-೩೨).

5008001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05008001a ಶಲ್ಯಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ತು ದೂತಾನಾಂ ಸೈನ್ಯೇನ ಮಹತಾ ವೃತಃ|

05008001c ಅಭ್ಯಯಾತ್ಪಾಂಡವಾನ್ರಾಜನ್ಸಹ ಪುತ್ರೈರ್ಮಹಾರಥೈಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ದೂತರಿಂದ ಕೇಳಿದ
ಶಲ್ಯನು ಮಹಾರಥ ಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು.

05008002a ತಸ್ಯ ಸೇನಾನಿವೇಶೋಽಭೂದಧ್ಯರ್ಧ ಮಿವ ಯೋಜನಂ|

05008002c ತಥಾ ಹಿ ಬಹುಲಾಂ ಸೇನಾಂ ಸ ಬಿಭರ್ತಿ ನರರ್ಷಭಃ||

ಅವನ ಸೇನೆಯ ಡೇರೆಯು ಅರ್ಧ ಯೋಜನೆಯಷ್ಟು ಜಾಗವನ್ನು
ಆವರಿಸಿತ್ತು. ಅಷ್ಟೊಂದು ದೊಡ್ಡದಾಗಿತ್ತು ಆ ನರರ್ಷಭನ ಸೇನೆ.

05008003a ವಿಚಿತ್ರಕವಚಾಃ ಶೂರಾ ವಿಚಿತ್ರಧ್ವಜಕಾರ್ಮುಕಾಃ|

05008003c ವಿಚಿತ್ರಾಭರಣಾಃ ಸರ್ವೇ ವಿಚಿತ್ರರಥವಾಹನಾಃ||

ಅವರೆಲ್ಲ ಶೂರರೂ ವಿಚಿತ್ರಕವಚಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದವರೂ, ವಿಚಿತ್ರ ಧ್ವಜ-
ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದವರೂ, ವಿಚಿತ್ರಾಭರಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದವರೂ,
ವಿಚಿತ್ರ ರಥವಾಹನರೂ ಆಗಿದ್ದರು.

05008004a ಸ್ವದೇಶವೇಷಾಭರಣಾ ವೀರಾಃ ಶತಸಹಸ್ರಶಃ|

05008004c ತಸ್ಯ ಸೇನಾಪ್ರಣೇತಾರೋ ಬಭೂವುಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭಾಃ||

ಸ್ವದೇಶದ ವೇಷಾಭರಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ನೂರಾರು ಸಾವಿರಾರು
ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭ ವೀರರು ಅವನ ಸೇನೆಯ ಮುಖಂಡರಾಗಿದ್ದರು.

05008005a ವ್ಯಥಯನ್ನಿವ ಭೂತಾನಿ ಕಂಪಯನ್ನಿವ ಮೇದಿನೀಂ|

05008005c ಶನ್ಯೈರ್ವಿಶ್ರಾಮಯನ್ನೇನಾಂ ಸ ಯಯೌ ಯೇನ ಪಾಂಡವಃ||

ಅವನ ಸೇನೆಯು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸುತ್ತಾ
ಪಾಂಡವರಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರಲು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿರುವವುಗಳು
ವ್ಯಥಿತಗೊಂಡವು.

05008006a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಮಹಾಸೇನಂ ಮಹಾರಥಂ|

05008006c ಉಪಾಯಾಂತಮಭಿದ್ರುತ್ಯ ಸ್ವಯಮಾನರ್ಚ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಆಗ ಮಹಾಸೇನ ಮಹಾರಥನು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ಕೇಳಿದ
ದುರ್ಯೋಧನನು ಅವನನ್ನು ಸ್ವಯಂ ಎದಿರುಗೊಂಡು ಗೌರವಿಸಿದನು.

05008007a ಕಾರಯಾಮಾಸ ಪೂಜಾರ್ಥಂ ತಸ್ಯ ದುರ್ಯೋಧನಃ ಸಭಾಃ|

05008007c ರಮಣೀಯೇಷು ದೇಶೇಷು ರತ್ನಚಿತ್ರಾಃ ಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ||

ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಲು ದುರ್ಯೋಧನನು ರಮಣೀಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ
ರತ್ನ-ಚಿತ್ರಗಳಿಂದ ಸ್ವಲಂಕೃತ ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು.

05008008a ಸ ತಾಃ ಸಭಾಃ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಪೂಜ್ಯಮಾನೋ ಯಥಾಮರಃ|

05008008c ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯ ಸಚಿವೈರ್ದೇಶೇ ದೇಶೇ ಯಥಾರ್ಹತಃ|

05008008e ಆಜಗಾಮ ಸಭಾಮನ್ಯಾಂ ದೇವಾವಸಥವರ್ಚಸಂ||

ದೇಶ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಮರನಂತೆ
ದುರ್ಯೋಧನನ ಸಚಿವರಿಂದ ಯಥಾರ್ಹನಾಗಿ ಪೂಜೆಗೊಂಡು,
ದೇವತೆಗಳ ವಾಸದಂತೆ ಶೋಭಿಸುವ ಇನ್ನೊಂದು ಸಭೆಗೆ ಬಂದನು.

05008009a ಸ ತತ್ರ ವಿಷಯೈರ್ಯುಕ್ತಃ ಕಲ್ಯಾಣೈರತಿಮಾನುಷೈಃ|

05008009c ಮೇನೇಽಭ್ಯಧಿಕಮಾತ್ಮಾನಮವಮೇನೇ ಪುರಂದರಂ||

ಅಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತ ವಿಷಯಗಳಿಂದ ಅತಿಮಾನುಷ ಸುಖಭೋಗಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಅವನು ತಾನು ಪುರಂದರನಿಗಿಂತ ಅಧಿಕನೇನೋ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದನು.

05008010a ಪಪ್ರಚ್ಛ ಸ ತತಃ ಪ್ರೇಷ್ಯಾನ್ವಹೃಷ್ಯಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭಃ|

05008010c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ಯ ಪುರುಷಾಃ ಕೇ ನು ಚಕ್ರುಃ ಸಭಾ ಇಮಾಃ|

05008010e ಆನೀಯಂತಾಂ ಸಭಾಕಾರಾಃ ಪ್ರದೇಯಾರ್ಹಾ ಹಿ ಮೇ ಮತಾಃ||

ಆ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭನು ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ತನ್ನ ಸೇವಕರನ್ನು ಕೇಳಿದನು: “ಈ ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಜನರು ಎಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ? ಈ ಸಭಾಕಾರರನ್ನು ನನ್ನೆದುರಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ.”

05008011a ಗೂಢೋ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ತತ್ರ ದರ್ಶಯಾಮಾಸ ಮಾತುಲಂ|

05008011c ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮದ್ರರಾಜಸ್ತು ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಯತ್ನಂ ಚ ತಸ್ಯ ತಂ|

05008011e ಪರಿಷ್ವಜ್ಯಾಬ್ರವೀತ್ತೀತ ಇಷ್ಟೋಽರ್ಥೋ ಗೃಹ್ಯತಾಮಿತಿ||

ಆಗ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದ ದುರ್ಯೋಧನನು ಮಾವನಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಇದು ಅವನ ಪ್ರಯತ್ನವೆಂದು ತಿಳಿದ ಮದ್ರರಾಜನು ಅವನನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿ “ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಪಡೆದುಕೋ!” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

05008012 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

05008012a ಸತ್ಯವಾಗ್ಭವ ಕಲ್ಯಾಣ ವರೋ ವೈ ಮಮ ದೀಯತಾಂ|

05008012c ಸರ್ವ ಸೇನಾಪ್ರಣೇತಾ ಮೇ ಭವಾನ್ ಭವಿತುಮರ್ಹತಿ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ಕಲ್ಯಾಣ! ಸತ್ಯವಾಗ್ನಿಯಾಗು. ನನಗೆ ವರವನ್ನು ನೀಡುವವನಾಗು. ನೀನು ನನ್ನ ಸರ್ವ ಸೇನೆಯ ನಾಯಕನಾಗಬೇಕು.”

05008013 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05008013a ಕೃತಮಿತ್ಯಬ್ರವೀಚ್ಚಲ್ಯಃ ಕಿಮನ್ಯತ್ಕ್ರಿಯತಾಮಿತಿ|

05008013c ಕೃತಮಿತ್ಯೇವ ಗಾಂಧಾರಿಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ! ಇನ್ನೇನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆ?” ಎಂದು ಶಲ್ಯನು ಹೇಳಲು ಗಾಂಧಾರಿಯ ಮಗನು “ಆಯಿತು” ಎಂದು ಪುನಃ ಪುನಃ ಉತ್ತರಿಸಿದನು.

05008014a ಸ ತಥಾ ಶಲ್ಯಮಾಮಂತ್ರೈ ಪುನರಾಯಾತ್ಸ್ವ ಕಂ ಪುರಂ|

05008014c ಶಲ್ಯೋ ಜಗಾಮ ಕೌಂತೇಯಾನಾಖ್ಯಾತುಂ ಕರ್ಮ ತಸ್ಯ ತತ್||

ಹೀಗೆ ಶಲ್ಯನನ್ನು ಆಮಂತ್ರಿಸಿ ಅವನು ತನ್ನ ಪುರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು. ಶಲ್ಯನು ಅವನು ನಡೆಸಿದುದನ್ನು ಹೇಳಲು ಕೌಂತೇಯನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನು.

05008015a ಉಪಪ್ಲವ್ಯಂ ಸ ಗತ್ವಾ ತು ಸ್ಯಂಧಾವಾರಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಚ|

05008015c ಪಾಂಡವಾನಥ ತಾನ್ಸರ್ವಾಂ ಶಲ್ಯಸ್ತತ್ರ ದದರ್ಶ ಹ||

ಉಪಪ್ಲವ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಡೇರೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ

ಶಲ್ಯನು ಕಂಡನು.

05008016a ಸಮೇತ್ಯ ತು ಮಹಾಬಾಹುಃ ಶಲ್ಯಃ ಪಾಂಡುಸುತೈಸ್ತದಾ|

05008016c ಪಾದ್ಯಮರ್ಘ್ಯಂ ಚ ಗಾಂ ಚೈವ ಪ್ರತ್ಯಗೃಹ್ಣಾದ್ಯಥಾವಿಧಿ||

ಮಹಾಬಾಹು ಶಲ್ಯನು ಪಾಂಡುಸುತರನ್ನು ಸೇರಿ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ
ಪಾದ್ಯ, ಅರ್ಘ್ಯ ಮತ್ತು ಗೋವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.

05008017a ತತಃ ಕುಶಲಪೂರ್ವಂ ಸ ಮದ್ರರಾಜೋಽರಿಸೂದನಃ|

05008017c ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಪರಮಯಾ ಯುಕ್ತಃ ಸಮಾಶ್ಲಿಷ್ಯ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ||

05008018a ತಥಾ ಭೀಮಾರ್ಜುನೌ ಹೃಷ್ಟೌ ಸ್ವಸ್ರೀಯೌ ಚ ಯಮಾವುಭೌ|

ಆಗ ಮೊದಲು ಅರಿಸೂದನ ಮದ್ರರಾಜನು ಕುಶಲವನ್ನು ಕೇಳಿ ಪರಮ
ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು, ಭೀಮಾರ್ಜುನರನ್ನೂ ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ
ಹೃಷ್ಟರಾಗಿದ್ದ ಯಮಳರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದನು.

05008018c ಆಸನೇ ಚೋಪವಿಷ್ಟಸ್ತು ಶಲ್ಯಃ ಪಾರ್ಥಮುವಾಚ ಹ||

05008019a ಕುಶಲಂ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ಕಚ್ಚಿತ್ತೇ ಕುರುನಂದನ|

ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ಶಲ್ಯನು ಪಾರ್ಥನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

“ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ! ಕುರುನಂದನ! ನೀನು ಕುಶಲವಾಗಿದ್ದೀಯೆ ತಾನೇ?

05008019c ಅರಣ್ಯವಾಸಾದ್ಧಿಷ್ಟಾಸಿ ವಿಮುಕ್ತೋ ಜಯತಾಂ ವರ||

05008020a ಸುದುಷ್ಕರಂ ಕೃತಂ ರಾಜನ್ನಿರ್ಜನೇ ವಸತಾ ವನೇ|

05008020c ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹ ರಾಜೇಂದ್ರ ಕೃಷ್ಣಯಾ ಚಾನಯಾ ಸಹ||

ಗೆಲ್ಲವವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ರಾಜನ್! ರಾಜೇಂದ್ರ! ಸುದುಷ್ಕರ ನಿರ್ಜನ
ವನವಾಸವನ್ನು ನಿನ್ನ ಸಹೋದರರೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಈ ಗೌರವಾನ್ವಿತೆ
ಕೃಷ್ಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿ ಕಳೆದೆ ತಾನೇ?

05008021a ಅಜ್ಞಾತವಾಸಂ ಘೋರಂ ಚ ವಸತಾ ದುಷ್ಕರಂ ಕೃತಂ|

05008021c ದುಃಖಮೇವ ಕುತಃ ಸೌಖ್ಯಂ ರಾಜ್ಯಭ್ರಷ್ಟಸ್ಯ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಘೋರ ಮತ್ತು ದುಷ್ಕೃತ ಅಜ್ಞಾತವಾಸವನ್ನೂ ನೀನು ಮಾಡಿ
ಮುಗಿಸಿದ್ದೀಯೆ. ರಾಜ್ಯಭ್ರಷ್ಟನಾದವನಿಗೆ ದುಃಖ ಮಾತ್ರವಿದೆ. ಸುಖವು
ಎಲ್ಲಿಯದು?

05008022a ದುಃಖಸ್ತೈತಸ್ಯ ಮಹತೋ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಕೃತಸ್ಯ ವೈ|

05008022c ಅವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ ಸುಖಂ ರಾಜನ್ ಹತ್ವಾ ಶತ್ರುನ್ವರಂತಪ||

05008023a ವಿದಿತಂ ತೇ ಮಹಾರಾಜ ಲೋಕತತ್ತ್ವಂ ನರಾಧಿಪ|

ಪರಂತಪ! ರಾಜನ್! ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನಿಂದ ತಂದೊಡ್ಡಿದ ಈ ಮಹಾ
ದುಃಖದ ಪ್ರಮಾಣದಷ್ಟೇ ಸುಖವನ್ನು ನಿನ್ನ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ
ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ. ಮಹಾರಾಜ! ನರಾಧಿಪ! ಲೋಕತತ್ತ್ವವು ನಿನಗೆ
ತಿಳಿದೇ ಇದೆ.

05008023c ತಸ್ಮಾಲ್ಲೋಭಕೃತಂ ಕಿಂ ಚಿತ್ತವ ತಾತ ನ ವಿದ್ಯತೇ||

05008024a ತತೋಽಸ್ಯಾಕಥಯದ್ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನಸಮಾಗಮಂ|

05008024c ತಚ್ಚ ಶುಶ್ರೂಷಿತಂ ಸರ್ವಂ ವರದಾನಂ ಚ ಭಾರತ|

ಆದುದರಿಂದ ಮಗೂ! ನಿನ್ನ ಚಿತ್ತವು ಲೋಭದಿಂದ ಮಾಡುವುದನ್ನು

ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.” ಭಾರತ! ಅನಂತರ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನನೊಡನೆ
ಭೇಟಿಯಾದುದನ್ನು ಹೇಳಿ ತಾನು ಕೊಟ್ಟ ಭರವಸೆ ಮತ್ತು ಅವನು
ಕೇಳಿದ ವರದಾನಗಳ ಕುರಿತು ವಿವರವಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದನು.

05008025 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

05008025a ಸುಕೃತಂ ತೇ ಕೃತಂ ರಾಜನ್ವಹ್ಯಷ್ಟೇನಾಂತರಾತ್ಮನಾ|

05008025c ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯ ಯದ್ವೀರ ತ್ವಯಾ ವಾಚಾ ಪ್ರತಿಶ್ರುತಂ|

05008025e ಏಕಂ ತ್ವಿಚ್ಛಾಮಿ ಭದ್ರಂ ತೇ ಕ್ರಿಯಮಾಣಂ ಮಹೀಪತೇ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ನೀನು ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನೇ ಮಾಡಿದೆ.
ವೀರ! ಅಂತರಾತ್ಮದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ನೀನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ
ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿಸಿದೆ. ಮಹೀಪತೇ! ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ.
ನಿನ್ನಿಂದ ಒಂದೇ ನಡೆಯಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

05008026a ಭವಾನಿಹ ಮಹಾರಾಜ ವಾಸುದೇವಸಮೋ ಯುಧಿ|

05008026c ಕರ್ಣಾ ಜುಫನಾಭ್ಯಾಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೇ ದ್ವೈರಥೇ ರಾಜಸತ್ತಮ|

05008026e ಕರ್ಣಸ್ಯ ಭವತಾ ಕಾರ್ಯಂ ಸಾರಥ್ಯಂ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ||

ಮಹಾರಾಜ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನೀನು ವಾಸುದೇವನ ಸಮನಾಗಿದ್ದೀಯೆ.
ರಾಜಸತ್ತಮ! ಕರ್ಣಾ ಜುಫನರ ರಥಗಳ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧವು ಬಂದಾಗ
ಕರ್ಣನ ಸಾರಥ್ಯವನ್ನು ನೀನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ
ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

05008027a ತತ್ರ ಪಾಲ್ಯೋಽರ್ಜುನೋ ರಾಜನ್ಯದಿ ಮತ್ಪ್ರಿಯಮಿಚ್ಛಸಿ|

05008027c ತೇಜೋವಧಶ್ಚ ತೇ ಕಾರ್ಯಃ ಸೌತೇರಸ್ಮ ಜ್ಜ ಯಾವಹಃ|

05008027e ಅಕರ್ತವ್ಯಮಪಿ ಹ್ಯೇತತ್ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ ಮಾತುಲ||

ರಾಜನ್! ನನಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡಲು ಬಯಸಿದರೆ ನೀನು ಆಗ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕು. ಸೌತಿಯ ತೇಜೋವಧೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ನಮಗೆ ಜಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಮಾವ! ಮಾಡಬಾರದುದ್ದಾದರೂ ಇದನ್ನು ನೀನು ಮಾಡಬೇಕು.”

05008028 ಶಲ್ಯ ಉವಾಚ|

05008028a ಶೃಣು ಪಾಂಡವ ಭದ್ರಂ ತೇ ಯದ್ಭ್ರವೀಷಿ ದುರಾತ್ಮನಃ|

05008028c ತೇಜೋವಧನಿಮಿತ್ತಂ ಮಾಂ ಸೂತಪುತ್ರಸ್ಯ ಸಮ್ಯುಗೇ||

ಶಲ್ಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾಂಡವ! ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ! ಕೇಳು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದುರಾತ್ಮ ಸೂತಪುತ್ರನ ತೇಜೋವಧೆಗೆ ಕಾರಣನಾಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದೆಯಲ್ಲ!

05008029a ಅಹಂ ತಸ್ಯ ಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಸಾರಥಿದ್ರುವಂ|

05008029c ವಾಸುದೇವೇನ ಹಿ ಸಮಂ ನಿತ್ಯಂ ಮಾಂ ಸ ಹಿ ಮನ್ಯತೇ||

ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ನಾನು ಅವನ ಸಾರಥಿಯಾಗುತ್ತೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ವಾಸುದೇವನಿಗೆ ಸಮನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

05008030a ತಸ್ಯಾಹಂ ಕುರುಶಾರ್ದೂಲ ಪ್ರತೀಪಮಹಿತಂ ವಚಃ|

05008030c ಧ್ರುವಂ ಸಂಕಥಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಯೋದ್ಧಕಾಮಸ್ಯ ಸಂಯುಗೇ||

05008031a ಯಥಾ ಸ ಹೃತದರ್ಪಶ್ಚ ಹೃತತೇಜಾಶ್ಚ ಪಾಂಡವ|

05008031c ಭವಿಷ್ಯತಿ ಸುಖಂ ಹಂತುಂ ಸತ್ಯಮೇತದ್ಭ್ರವೀಮಿ ತೇ||

ಕುರುಶಾರ್ದೂಲ ! ಪಾಂಡವ ! ರಣದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಲು ಬಯಸಿದಾಗ
ಖಂಡಿತವಾಗಿ ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಅವನ ದರ್ಪವನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವ
ಮತ್ತು ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವ ಅಹಿತ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತೇನೆ.
ಇದರಿಂದ ಸುಲಭವಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಹುದು. ನಿನಗೆ ಸತ್ಯವನ್ನು
ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

05008032a ಏವಮೇತತ್ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾ ತಾತ ತ್ವಮಾತ್ಮ ಮಾಂ|

05008032c ಯಚ್ಚಾನ್ಯದಪಿ ಶಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತತ್ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ತೇ ಪ್ರಿಯಂ||

ಮಗೂ ! ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದಂತೆಯೇ ನಾನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಿನಗೆ
ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವಂತೆ ಇನ್ನೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

05008033a ಯಚ್ಚ ದುಃಖಂ ತ್ವಯಾ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ದ್ಯೂತೇ ವೈ ಕೃಷ್ಣಯಾ ಸಹ|

05008033c ಪರುಷಾಣಿ ಚ ವಾಕ್ಯಾನಿ ಸೂತಪುತ್ರಕೃತಾನಿ ವೈ||

05008034a ಜಟಾಸುರಾತ್ಪರಿಕ್ಷೇಶಃ ಕೀಚಕಾಚ್ಚ ಮಹಾದ್ಯುತೇ|

05008034c ದ್ರೌಪದ್ಯಾಧಿಗತಂ ಸರ್ವಂ ದಮಯಂತ್ಯಾ ಯಥಾಶುಭಂ||

05008035a ಸರ್ವಂ ದುಃಖಮಿದಂ ವೀರ ಸುಖೋದರ್ಕಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

ವೀರ ! ಕೃಷ್ಣೆಯೊಂದಿಗೆ ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ಏನೆಲ್ಲ ದುಃಖವನ್ನು ನೀನು
ಪಡೆದೆಯೋ, ಸೂತಪುತ್ರನಾಡಿದ ಪೌರುಷದ ಮಾತುಗಳು,
ಜಟಾಸುರನಿಂದ ಮತ್ತು ಮಹಾದ್ಯುತಿ ಕೀಚಕರಿಂದ ಕಷ್ಟ,

ದಮಯಂತಿಯಂತೆ ದ್ರೌಪದಿಯು ಅನುಭವಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಕಷ್ಟಗಳೂ, ಈ ಸರ್ವ ದುಃಖಗಳೂ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

05008035c ನಾತ್ರ ಮನ್ಯುಸ್ತ್ವಯಾ ಕಾರ್ಯೋ ವಿಧಿಹಿಂ ಬಲವತ್ತರಃ||

05008036a ದುಃಖಾನಿ ಹಿ ಮಹಾತ್ಮಾನಃ ಪ್ರಾಪ್ನುವಂತಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

05008036c ದೇವೈರಪಿ ಹಿ ದುಃಖಾನಿ ಪ್ರಾಪ್ನಾನಿ ಜಗತೀಪತೇ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಇದರಲ್ಲಿ ನೀನು ದುಃಖಿಸುವುದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ವಿಧಿಯೇ ಬಲವತ್ತರ. ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ದುಃಖಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಜಗತೀಪತೇ! ದೇವತೆಗಳು ಕೂಡ ದುಃಖವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

05008037a ಇಂದ್ರೇಣ ಶ್ರುಯತೇ ರಾಜನ್ಸಭಾರ್ಯೇಣ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

05008037c ಅನುಭೂತಂ ಮಹದ್ದುಃಖಂ ದೇವರಾಜೇನ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ರಾಜನ್! ಮಹಾತ್ಮ ದೇವರಾಜ ಇಂದ್ರನು ಭಾರ್ಯೆಯೊಡನೆ ಮಹಾ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದನೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ

ಪರ್ವಣಿ ಶಲ್ಯವಾಕ್ಯೇ ಅಷ್ಟಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶಲ್ಯವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ಎಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು|

ಇಂದ್ರವಿಜಯೋಪಖ್ಯಾನ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೇಳಲು ಶಲ್ಯನು ಇಂದ್ರ ವಿಜಯೋಪಖ್ಯಾನವನ್ನು ಪ್ರಾಂಭಿಸುವುದು (೧-೨). ತ್ವಷ್ಟುನು ಪ್ರಜಾಪತಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಇಂದ್ರದ್ರೋಹಿ ಮಗ ತ್ರಿಶಿರನ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೆದರಿದ ಇಂದ್ರನು ಅವನ ಪ್ರಲೋಭನೆಗೆ ಅಪ್ಸರೆಯರಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದುದು (೩-೧೨). ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಅಪ್ಸರೆಯರು ಅದರಲ್ಲಿ ಸೋಲಲು ಚಿಂತಿತನಾದ ಇಂದ್ರನು ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದ ತ್ರಿಶಿರನನ್ನು ಕೊಂದುದು (೧೩-೨೩).

ಓರ್ವ ಬಡಿಗನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಹತನಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ತ್ರಿಶಿರನ ಶಿರಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಇಂದ್ರನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಮರಳಿದುದು (೨೪-೩೯). ಕುಪಿತನಾದ ತ್ವಷ್ಟುನು ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಕೊಂದ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ವೃತ್ರನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿದುದು (೪೦-೪೫). ವೃತ್ರ-ಇಂದ್ರರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನು ಸೋಲಲು ಸಮಾಲೋಚನೆ (೪೬-೫೨).

05009001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

05009001a ಕಥಮಿಂದ್ರೇಣ ರಾಜೇಂದ್ರ ಸಭಾರ್ಯೇಣ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

05009001c ದುಃಖಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಪರಂ ಘೋರಮೇತದಿಚ್ಛಾಮಿ ವೇದಿತುಂ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜೇಂದ್ರ! ಮಹಾತ್ಮ ಇಂದ್ರನು ಭಾರ್ಯೆಯೊಡನೆ ಹೇಗೆ ಪರಮ ಘೋರ ದುಃಖವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

05009002 ಶಲ್ಯ ಉವಾಚ|

05009002a ಶೃಣು ರಾಜನ್ಪುರಾ ವೃತ್ತಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಂ|

05009002c ಸಭಾರ್ಯೇಣ ಯಥಾ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ದುಃಖಮಿಂದ್ರೇಣ ಭಾರತ||

ಶಲ್ಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಭಾರತ! ಹಿಂದೆ ಇಂದ್ರನು ಭಾರ್ಯೆಯೊಡನೆ ಹೇಗೆ ದುಃಖವನ್ನು ಪಡೆದನು ಎನ್ನುವ ಈ ಪುರಾತನ ಇತಿಹಾಸ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಕೇಳು.

05009003a ತ್ವಷ್ಟಾ ಪ್ರಜಾಪತಿಹ್ಯಾಸೀದ್ದೇವಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಮಹಾತಪಾಃ|

05009003c ಸ ಪುತ್ರಂ ವೈ ತ್ರಿಶಿರಸಮಿಂದ್ರದ್ರೋಹಾತ್ಕಿಲಾಸೃಜತ್||

ದೇವಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಹಾತಪಸ್ವಿ ತ್ವಷ್ಟನು ಪ್ರಜಾಪತಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಅವನು ಇಂದ್ರದ್ರೋಹದಿಂದ ತ್ರಿಶಿರನೆನ್ನುವ ಪುತ್ರನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನಷ್ಟೆ?

05009004a ಐಂದ್ರಂ ಸ ಪ್ರಾರ್ಥಯತ್ಕೃಣ್ಣ ನಂ ವಿಶ್ವರೂಪೋ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ|

05009004c ತೈಸ್ತ್ರಿಭಿರ್ವದನ್ಯೈರ್ಘೋರೈಃ ಸೂರ್ಯೇಂದುಜ್ವಲನೋಪಮೈಃ||

05009005a ವೇದಾನೇಕೇನ ಸೋಽಧೀತೇ ಸುರಾಮೇಕೇನ ಚಾಪಿಬತ್|

05009005c ಏಕೇನ ಚ ದಿಶಃ ಸರ್ವಾಃ ಪಿಬನ್ನಿವ ನಿರೀಕ್ಷತೇ||

ಆ ವಿಶ್ವರೂಪೀ ಮಹಾದ್ಯುತಿಯು ಇಂದ್ರನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬಯಸಿದನು. ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಗಳಂತಿದ್ದ ಆ ಮೂರು ಘೋರ ಮುಖಗಳವನು ಒಂದರಿಂದ ವೇದಗಳನ್ನು ಪಠಿಸುತ್ತಿದ್ದನು, ಒಂದರಿಂದ ಸುರೆಯನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದನು ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಕುಡಿದುಬಿಡುತ್ತಾನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು.

05009006a ಸ ತಪಸ್ವೀ ಮೃದುರ್ದಾಂತೋ ಧರ್ಮೇ ತಪಸಿ ಚೋದ್ಯತಃ|

05009006c ತಪೋಽತಪ್ಯನ್ಮಹತ್ತೀವ್ರಂ ಸುದುಶ್ಚರಮರಿಂದಮ||

ಆ ತಪಸ್ವಿಯು ಮೃದುವೂ ದಾಂತನೂ ಆಗಿದ್ದು ಧರ್ಮದ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಅರಿಂದಮ ! ಅವನು ಆಚರಿಸಲು ಅತಿಕಷ್ಟವಾದ ಮಹಾ ತೀವ್ರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸಿದನು.

05009007a ತಸ್ಯ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಪೋವೀರ್ಯಂ ಸತ್ತ್ವಂ ಚಾಮಿತತೇಜಸಃ|

05009007c ವಿಷಾದಮಗಮಚ್ಚಕ್ರ ಇಂದ್ರೋಽಯಂ ಮಾ ಭವೇದಿತಿ||

ಆ ತಪೋವೀರ್ಯ, ಸತ್ವಯುತ, ಅಮಿತತೇಜಸನನ್ನು ನೋಡಿ ಇಂದ್ರನು ಇವನು ಇಂದ್ರನಾಗಬಾರದು ಎಂದು ವಿಷಾದಿಸಿದನು.

05009008a ಕಥಂ ಸಜ್ಜೇತ ಭೋಗೇಷು ನ ಚ ತಪ್ಯೇನ್ಮಹತ್ತಪಃ|

05009008c ವಿವರ್ಧಮಾನಸ್ತಿಶಿರಾಃ ಸರ್ವಂ ತ್ರಿಭುವನಂ ಗ್ರಸೇತ್||

“ಇವನು ಭೋಗಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವಂತೆ ಹೇಗೆಮಾಡಬೇಕು? ಇವನು ಮಹಾತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸದಂತೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ವರ್ಧಿಸುತ್ತಿರುವ ತ್ರಿಶಿರನು ತ್ರಿಭುವನವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಬಳಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾನೆ.”

05009009a ಇತಿ ಸಂಚಿಂತ್ಯ ಬಹುಧಾ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್ಭರತರ್ಷಭ|

05009009c ಆಜ್ಞಾಪಯತ್ಸೋಽಪ್ಸರಸಸ್ತ್ವಷ್ಟ್ರಪುತ್ರಪ್ರಲೋಭನೇ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಹೀಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಯೋಚಿಸಿದ ಬುದ್ಧಿಮಾನನು ತ್ವಷ್ಟ್ರಪುತ್ರನ ಪ್ರಲೋಭನೆಗೆ ಅಪ್ಸರೆಯರಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು.

05009010a ಯಥಾ ಸ ಸಜ್ಜೇತ್ತಿಶಿರಾಃ ಕಾಮಭೋಗೇಷು ವೈ ಭೃಶಂ|

05009010c ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಕುರುತ ಗಚ್ಚದ್ವಂ ಪ್ರಲೋಭಯತ ಮಾಚಿರಂ||

“ತ್ರಿಶಿರನನ್ನು ಕಾಮಭೋಗಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿ. ಬೇಗನೇ ಹೋಗಿ
ಕ್ಷಿಪ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಅವನನ್ನು ಪ್ರಲೋಭಗೊಳಿಸಿ.

05009011a ಶೃಂಗಾರವೇಷಾಃ ಸುಶ್ರೋಣೋ ಭಾವೈರ್ಯುಕ್ತಾ ಮನೋಹರೈಃ|

05009011c ಪ್ರಲೋಭಯತ ಭದ್ರಂ ವಃ ಶಮಯದ್ವಂ ಭಯಂ ಮಮ||

ಸುಶ್ರೋಣಿಯರೇ! ಶೃಂಗಾರವೇಷಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಮನೋಹರ
ಭಾವಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಅವನನ್ನು ಪ್ರಲೋಭಗೊಳಿಸಿ ಮತ್ತು ನನ್ನ
ಭಯವನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸಿ.

05009012a ಅಸ್ವಸ್ಥಂ ಹ್ಯಾತ್ಮನಾತ್ಮಾನಂ ಲಕ್ಷಯಾಮಿ ವರಾಂಗನಾಃ|

05009012c ಭಯಮೇತನ್ಮಹಾಘೋರಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ನಾಶಯತಾಬಲಾಃ||

ವರಾಂಗನೆಯರೇ! ನಾನು ಅತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಸ್ವಸ್ಥ ನಾಗಿರುವುದನ್ನು
ಗಮನಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅಬಲೆಯರೇ! ಈ ಮಹಾಘೋರ ಭಯವನ್ನು
ಕ್ಷಿಪ್ರದಲ್ಲಿ ನಾಶಗೊಳಿಸಿ.”

05009013 ಅಪ್ಸರಸ ಊಚುಃ|

05009013a ತಥಾ ಯತ್ನಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಃ ಶಕ್ರ ತಸ್ಯ ಪ್ರಲೋಭನೇ|

05009013c ಯಥಾ ನಾವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ ಭಯಂ ತಸ್ಮಾದ್ಬಲನಿಷೂದನ||

ಅಪ್ಸರೆಯರು ಹೇಳಿದರು: “ಶಕ್ರ! ಅವನನ್ನು ಪ್ರಲೋಭನಗೊಳಿಸಲು
ಪ್ರಯತಿಸುತ್ತೇವೆ. ಬಲನಿಷೂದನ! ಅವನಿಂದ ನೀನು ಯಾವುದೇ

ಭಯವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

05009014a ನಿರ್ದಹನ್ನಿವ ಚಕ್ಷುರ್ಭ್ಯಾಂ ಯೋಽಸಾವಾಸ್ತೇ ತಪೋನಿಧಿಃ|

05009014c ತಂ ಪ್ರಲೋಭಯಿತುಂ ದೇವ ಗಚ್ಚಾಮಃ ಸಹಿತಾ ವಯಂ|

05009014e ಯತಿಷ್ಯಾಮೋ ವಶೇ ಕರ್ತುಂ ವ್ಯಪನೇತುಂ ಚ ತೇ ಭಯಂ||

ದೇವ ! ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸುಟ್ಟುಬಿಡುವನೋ ಎಂದು ಕುಳಿತಿರುವ ಆ ತಪೋನಿಧಿಯನ್ನು ಪ್ರಲೋಭಗೊಳಿಸಲೂ ನಾವು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ಅವನನ್ನು ವಶೀಕರಿಸಲು ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಭಯವನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇವೆ.”

05009015 ಶಲ್ಯ ಉವಾಚ|

05009015a ಇಂದ್ರೇಣ ತಾಸ್ವ ನುಜ್ಞಾತಾ ಜಗ್ಮುಸ್ತ್ರಿಶಿರಸೋಽಂತಿಕಂ|

05009015c ತತ್ರ ತಾ ವಿವಿಧೈರ್ಭಾವೈರ್ಲೋಭಯಂತ್ಯೋ ವರಾಂಗನಾಃ|

05009015e ನೃತ್ಯಂ ಸಂದರ್ಶಯಂತ್ಯಶ್ಚ ತಥೈವಾಂಗೇಷು ಸೌಷ್ಠವಂ||

ಶಲ್ಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಇಂದ್ರನಿಂದ ಅನುಜ್ಞಾತರಾದ ಅವರು ತ್ರಿಶಿರನ ಬಳಿ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ಆ ವರಾಂಗನೆಯರು ವಿವಿಧಭಾವಗಳಿಂದ, ನೃತ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ಅಂಗ ಸೌಷ್ಠವವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾ ಅವನನ್ನು ಲೋಭಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು.

05009016a ವಿಚೇರುಃ ಸಂಪ್ರಹರ್ಷಂ ಚ ನಾಭ್ಯಗಚ್ಚನ್ಮಹಾತಪಾಃ|

05009016c ಇಂದ್ರಿಯಾಣಿ ವಶೇ ಕೃತ್ವಾ ಪೂರ್ಣಸಾಗರಸಮ್ನಿಭಃ||

ಆ ಮಹಾತಪಸ್ವಿಯು ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದರೂ ಹರ್ಷಿತನಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ವಶೀಕರಿಸಿ ತುಂಬಿದ ಸಾಗರದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದನು.

05009017a ತಾಸ್ತು ಯತ್ನಂ ಪರಂ ಕೃತ್ವಾ ಪುನಃ ಶಕ್ರಮುಪಸ್ಥಿತಾಃ|

05009017c ಕೃತಾಂಜಲಿಪುಟಾಃ ಸರ್ವಾ ದೇವರಾಜಮಥಾಬ್ರುವನ್||

ಪರಮ ಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವರು ಪುನಃ ಶಕ್ರನ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ
ಬಂದು, ಎಲ್ಲರೂ ಕೈಮುಗಿದು ದೇವರಾಜನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರು:

05009018a ನ ಸ ಶಕ್ಯಃ ಸುದುರ್ಧರ್ಷೋ ಧೈರ್ಯಾಚ್ಚಾಲಯಿತುಂ ಪ್ರಭೋ|

05009018c ಯತ್ತೇ ಕಾರ್ಯಂ ಮಹಾಭಾಗ ಕ್ರಿಯತಾಂ ತದನಂತರಂ||

“ಪ್ರಭೋ! ಆ ದುರ್ಧರ್ಷನನ್ನು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಅಲುಗಾಡಿಸಲು
ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮಹಾಭಾಗ! ಇದರ ನಂತರ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಅದನ್ನು
ಮಾಡು.”

05009019a ಸಂಪೂಜ್ಯಾಪ್ಸರಸಃ ಶಕ್ರೋ ವಿಸ್ತೃಜ್ಯ ಚ ಮಹಾಮತಿಃ|

05009019c ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ತಸ್ಮೈವ ವಧೋಪಾಯಂ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಮಹಾಮತಿ ಶಕ್ರನು ಅಪ್ಸರೆಯರನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಆ
ಮಹಾತ್ಮನ ವಧೆಯ ಉಪಾಯವನ್ನು ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದನು.

05009020a ಸ ತೂಷ್ಟೀಂ ಚಿಂತಯನ್ವೀರೋ ದೇವರಾಜಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

05009020c ವಿನಿಶ್ಚಿತಮತಿರ್ಧೀಮಾನ್ವಧೇ ತ್ರಿಶಿರಸೋಽಭವತ್||

ಆ ವೀರ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಧೀಮಾನ್ ದೇವರಾಜನು ತುಂಬಾ ಚಿಂತಿಸಿ
ತ್ರಿಶಿರನ ವಧೆಯ ಕುರಿತು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು.

05009021a ವಜ್ರಮಸ್ಯ ಕ್ಷಿಪಾಮ್ಯದ್ಯ ಸ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

05009021c ಶತ್ರುಃ ಪ್ರವೃದ್ಧೋ ನೋಪೇಕ್ಷ್ಯೋ ದುರ್ಬಲೋಽಪಿ ಬಲೀಯಸಾ||

“ಇಂದು ಈ ವಜ್ರವನ್ನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಎಸೆಯುತ್ತೇನೆ. ಇದರಿಂದ ಅವನು ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಎಷ್ಟೇ ದುರ್ಬಲನಾಗಿದ್ದ ಶತ್ರುವು ಪ್ರವೃದ್ಧನಾಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದರೆ ಬಲಶಾಲಿಯೂ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಬಾರದು.”

05009022a ಶಾಸ್ತ್ರಬುದ್ಧ್ಯಾ ವಿನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಕೃತ್ವಾ ಬುದ್ಧಿಂ ವಧೇ ದೃಢಾಂ|

05009022c ಅಥ ವೈಶ್ವಾನರನಿಭಂ ಘೋರರೂಪಂ ಭಯಾವಹಂ|

05009022e ಮುಮೋಚ ವಜ್ರಂ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಶಕ್ರಸ್ತಿಸಿರಸಂ ಪ್ರತಿ||

ಶಾಸ್ತ್ರಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಯೋಗಿಸಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ವಧೆಗೆ ದೃಢ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಶಕ್ರನು ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ, ಘೋರರೂಪಿ, ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ವಜ್ರವನ್ನು ತ್ರಿಸಿರನ ಮೇಲೆ ಎಸೆದನು.

05009023a ಸ ಪಪಾತ ಹತಸ್ತೇನ ವಜ್ರೇಣ ದೃಢಮಾಹತಃ|

05009023c ಪರ್ವತಸ್ಯೇವ ಶಿಖರಂ ಪ್ರಣುನ್ನಂ ಮೇದಿನೀತಲೇ||

ವಜ್ರದಿಂದ ಜೋರಾಗಿ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಹತನಾಗಿ ಅವನು ಪರ್ವತಶಿಖರವು ಮಣ್ಣಾಗಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳುವಂತೆ ಬಿದ್ದನು.

05009024a ತಂ ತು ವಜ್ರಹತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶಯಾನಮಚಲೋಪಮಂ|

05009024c ನ ಶರ್ಮ ಲೇಭೇ ದೇವೇಂದ್ರೋ ದೀಪಿತಸ್ತಸ್ಯ ತೇಜಸಾ|

05009024e ಹತೋಽಪಿ ದೀಪ್ತತೇಜಾಃ ಸ ಜೀವನ್ನಿವ ಚ ದೃಶ್ಯತೇ||

ಅವನು ವಜ್ರದಿಂದ ಹತನಾಗಿ ಮಲಗಿದ ಪರ್ವತದಂತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ದೇವೇಂದ್ರನು ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಹತನಾದರೂ ಆ ದೀಪ್ತ ತೇಜಸ್ವಿಯು ಜೀವಂತನಾಗಿದ್ದಾನೋ ಎಂದು ತೋರಿದನು.

05009025a ಅಭಿತಸ್ತತ್ರ ತಕ್ಷಾಣಂ ಘಟಮಾನಂ ಶಚೀಪತಿಃ|

05009025c ಅಪಶ್ಯದಬ್ರವೀಚ್ಚೈನಂ ಸತ್ವರಂ ಪಾಕಶಾಸನಃ|

05009025e ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಚಿಂಧಿ ಶಿರಾಂಸ್ಯಸ್ಯ ಕುರುಷ್ವ ವಚನಂ ಮಮ||

ಭಯಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದ ಶಚೀಪತಿಯು ಆಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಬಡಿಗನನ್ನು ನೋಡಿದನು. ತಕ್ಷಣವೇ ಪಾಕಶಾಸನನು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಬೇಗನೇ ಇವನ ಶಿರಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸು. ನನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ಮಾಡು.”

05009026 ತಕ್ಷೋವಾಚ|

05009026a ಮಹಾಸ್ಕಂಧೋ ಭೃಶಂ ಹ್ಯೇಷ ಪರಶುರ್ನ ತರಿಷ್ಯತಿ|

05009026c ಕರ್ತುಂ ಚಾಹಂ ನ ಶಕ್ತ್ಯಾ ಮಿ ಕರ್ಮ ಸದ್ಭಿರ್ವಿಗರ್ಹಿತಂ||

ಬಡಿಗನು ಹೇಳಿದನು: “ಇವನ ಭುಜಗಳು ತುಂಬಾ ದೊಡ್ಡವು. ಈ ಗರಗಸೆಯಿಂದ ಅದು ತುಂಡಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೆಯವರು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲೂ ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ.”

05009027 ಇಂದ್ರ ಉವಾಚ|

05009027a ಮಾ ಭೈಸ್ತ್ವಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಮೇತದ್ವೈ ಕುರುಷ್ವ ವಚನಂ ಮಮ|

05009027c ಮತ್ತೆ ಸಾದಾದ್ಧಿ ತೇ ಶಸ್ತ್ರಂ ವಜ್ರಕಲ್ಪಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಇಂದ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೆದರಬೇಡ! ಬೇಗನೆ ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡು. ನನ್ನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ನಿನ್ನ ಗರಗಸವು ವಜ್ರಕಲ್ಪವಾಗುತ್ತದೆ.”

05009028 ತಕ್ಷೋವಾಚ|

05009028a ಕಂ ಭವಂತಮಹಂ ವಿದ್ಯಾಂ ಘೋರಕರ್ಮಾಣಮದ್ಯ ವೈ|

05009028c ಏತದಿಚ್ಛಾಮ್ಯಹಂ ಶ್ರೋತುಂ ತತ್ತ್ವೇನ ಕಥಯಸ್ವ ಮೇ||

ಬಡಿಗನು ಹೇಳಿದನು: “ಇಂದು ಈ ಘೋರಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿರುವ ನೀನು ಯಾರೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿಯಬೇಕು? ಇದನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳು.”

05009029 ಇಂದ್ರ ಉವಾಚ|

05009029a ಅಹಮಿಂದ್ರೋ ದೇವರಾಜಸ್ತಕ್ಷನ್ವಿದಿತಮಸ್ತು ತೇ|

05009029c ಕುರುಷ್ಟೈತದ್ಯಥೋಕ್ತಂ ಮೇ ತಕ್ಷನ್ಮಾ ತ್ವಂ ವಿಚಾರಯ||

ಇಂದ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾನು ದೇವರಾಜ ಇಂದ್ರ. ಇದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿ. ನಾನು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ನೀನು ಮಾಡುತ್ತೀಯೆ. ಬಡಿಗ! ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಡ!”

05009030 ತಕ್ಷೋವಾಚ|

05009030a ಕ್ರೂರೇಣ ನಾಪತ್ರಪಸೇ ಕಥಂ ಶಕ್ರೇಹ ಕರ್ಮಣಾ|

05009030c ಋಷಿಪುತ್ರಮಿಮಂ ಹತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಭಯಂ ನ ತೇ||

ಬಡಿಗನು ಹೇಳಿದನು: “ಶಕ್ರ! ಈ ಕ್ರೂರ ಕರ್ಮದಿಂದ ನೀನು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ? ಈ ಋಷಿಪುತ್ರನನ್ನು ಕೊಂದು ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯ ಭಯವಿಲ್ಲ?”

05009031 ಇಂದ್ರ ಉವಾಚ|

05009031a ಪಶ್ಚಾದ್ಧರ್ಮಂ ಚರಿಷ್ಯಾಮಿ ಪಾವನಾರ್ಥಂ ಸುದುಶ್ಚರಂ|

05009031c ಶತ್ರುರೇಷ ಮಹಾವೀರ್ಯೋ ವಜ್ರೇಣ ನಿಹತೋ ಮಯಾ||

ಇಂದ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ರೀತಿ ಕೆಟ್ಟದ್ದಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ಪಾವನಗೊಳ್ಳಲು ನಾನು ಅನಂತರ ಧರ್ಮದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಮಹಾವೀರ್ಯವಂತನು ನನ್ನ ಶತ್ರುವಾಗಿದ್ದನು. ನನ್ನ ವಜ್ರದಿಂದ ಹತನಾದನು.

05009032a ಅದ್ಯಾಪಿ ಚಾಹಮದ್ವಿಗ್ನಸ್ತಕ್ಷನ್ಸ್ಮಾದ್ಭೀಮಿ ವೈ|

05009032c ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಚಿಂಧಿ ಶಿರಾಂಸಿ ತ್ವಂ ಕರಿಷ್ಯೇಽನುಗ್ರಹಂ ತವ||

ಬಡಿಗ! ಈಗಲೂ ಕೂಡ ನಾನು ಉದ್ವಿಗ್ನನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಇವನಿಂದ ಈಗಲೂ ಭಯಗೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಬೇಗನೆ ಇವನ ಶಿರಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸು. ನಿನಗೆ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

05009033a ಶಿರಃ ಪಶೋಸ್ತೇ ದಾಸ್ಯಂತಿ ಭಾಗಂ ಯಜ್ಞೇಷು ಮಾನವಾಃ|

05009033c ಏಷ ತೇಽನುಗ್ರಹಸ್ತಕ್ಷನ್ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಕುರು ಮಮ ಪ್ರಿಯಂ||

ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವರು ಪಶುವಿನ ಶಿರೋಭಾಗವನ್ನು ನಿನಗೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಬಡಿಗ! ಈ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ನಾನು ನಿನಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ನನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಬೇಗ ಮಾಡು!”

05009034 ಶಲ್ಯ ಉವಾಚ|

05009034a ಏತಚ್ಚ ತ್ವಾ ತು ತಕ್ಷಾ ಸ ಮಹೇಂದ್ರವಚನಂ ತದಾ|

05009034c ಶಿರಾಂಸ್ಯಥ ತ್ರಿಶಿರಸಃ ಕುಠಾರೇಣಾಚ್ಚಿ ನತ್ತದಾ||

ಶಲ್ಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಮಹೇಂದ್ರನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಬಡಿಗನು ತಕ್ಷಣವೇ ತ್ರಿಶಿರನ ತಲೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಿಯಿಂದ ತುಂಡರಿಸಿದನು.

05009035a ನಿಕೃತ್ಯೇಷು ತತಸ್ತೇಷು ನಿಷ್ಕ್ರಾಮಂಸ್ತ್ರಿಶಿರಾಸ್ತ್ವಥ|

05009035c ಕಪಿಂಜಲಾಸ್ತಿತ್ತಿರಾಶ್ಚ ಕಲವಿಂಕಾಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ||

ತಲೆಗಳನ್ನು ತುಂಡರಿಸಲು ತ್ರಿಶಿರಗಳಿಂದ ಬಹಳಷ್ಟು ಗಿಳಿಗಳು, ಕೋಗಿಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಗುಬ್ಬಿಗಳು ಹೊರಹಾರಿ ಬಂದವು.

05009036a ಯೇನ ವೇದಾನಧೀತೇ ಸ್ಮ ಪಿಬತೇ ಸೋಮಮೇವ ಚ|

05009036c ತಸ್ಮಾದ್ವಕ್ತ್ರಾನ್ವಿನಿಷ್ಪೇತುಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ತಸ್ಯ ಕಪಿಂಜಲಾಃ||

ಯಾವ ಬಾಯಿಯಿಂದ ವೇದಗಳನ್ನು ಪಠಿಸುತ್ತಿದ್ದನೋ ಮತ್ತು ಸೋಮವನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದನೋ ಆ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಒಂದೇಸಮನೆ ಕಪಿಂಜಲಗಳು ಹಾರಿಬಂದವು.

05009037a ಯೇನ ಸರ್ವಾ ದಿಶೋ ರಾಜನ್ವಿಬನ್ವಿವ ನಿರೀಕ್ಷತೇ|

05009037c ತಸ್ಮಾದ್ವಕ್ತ್ರಾದ್ವಿನಿಷ್ಪೇತುಸ್ತಿತ್ತಿರಾಸ್ತ್ವಪಾಂಡವ||

ರಾಜನ್! ಯಾವುದರಿಂದ ದಿಕ್ಕುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕುಡಿದುಬಿಡುವವನಂತೆ
ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನೋ ಆ ಮುಖದಿಂದ ಬಹಳಷ್ಟು ಕೋಗಿಲೆಗಳು
ಹೊರಬಂದವು.

05009038a ಯತ್ಸುರಾಪಂ ತು ತಸ್ಯಾಸೀದ್ವಕ್ತ್ರಂ ತ್ರಿಶಿರಸಸ್ತದಾ|

05009038c ಕಲವಿಂಕಾ ವಿನಿಷ್ಟೇತುಸ್ತೇನಾಸ್ಯ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಯಾವುದರಿಂದ ಸುರಾಪಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನೋ ತ್ರಿಶಿರನ
ಆ ಮುಖದಿಂದ ಗುಬ್ಬಿ-ಗಿಡುಗಗಳು ಹೊರಬಂದವು

05009039a ತತಸ್ತೇಷು ನಿಕ್ಯತ್ತೇಷು ವಿಜ್ವರೋ ಮಘವಾನಭೂತ್|

05009039c ಜಗಾಮ ತ್ರಿದಿವಂ ಹೃಷ್ಟಸ್ತಕ್ಷಾಪಿ ಸ್ವಗೃಹಾನ್ಯಯೌ||

ತಲೆಗಳು ತುಂಡರಿಸಲ್ಪಡಲು ಮಘವತನು ವಿಜ್ವರನಾದನು.
ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ತ್ರಿದಿವಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸ್ವಗೃಹವನ್ನು ಸೇರಿದನು.

05009040a ತ್ವಷ್ಟಾ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಶಕ್ರೇಣಾಥ ಹತಂ ಸುತಂ|

05009040c ಕ್ರೋಧಸಂರಕ್ತನಯನ ಇದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಪ್ರಜಾಪತಿ ತ್ವಷ್ಟನು ಶಕ್ರನಿಂದ ತನ್ನ ಮಗನು ಹತನಾದುದನ್ನು ಕೇಳಿ
ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಂಪಾಗಲು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು:

05009041a ತಪ್ಯಮಾನಂ ತಪೋ ನಿತ್ಯಂ ಕ್ಷಾಂತಂ ದಾಂತಂ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಂ|

05009041c ಅನಾಪರಾಧಿನಂ ಯಸ್ಮಾತ್ಪುತ್ರಂ ಹಿಂಸಿತವಾನ್ಮಮ||

05009042a ತಸ್ಮಾಚ್ಚಕ್ರವಧಾರ್ಥಾಯ ವೃತ್ರಮುತ್ಪಾದಯಾಮ್ಯಹಂ|

“ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸುತ್ತಿರುವ, ನಿತ್ಯವೂ ಕ್ಷಾಂತ, ದಾಂತ ಮತ್ತು ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿ ಅನಾಪರಾಧಿಯಾಗಿದ್ದ ನನ್ನ ಪುತ್ರನನ್ನು ಯಾರು ಹಿಂಸಿಸಿದ್ದಾನೋ ಆ ಶಕ್ರನ ವಧೆಗಾಗಿ ನಾನು ಪುತ್ರನನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

05009042c ಲೋಕಾಃ ಪಶ್ಯಂತು ಮೇ ವೀರ್ಯಂ ತಪಸ್ಶ್ಚ ಬಲಂ ಮಹತ್ |

05009042e ಸ ಚ ಪಶ್ಯತು ದೇವೇಂದ್ರೋ ದುರಾತ್ಮಾ ಪಾಪಚೇತನಃ ||

ನನ್ನ ವೀರ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು ತಪಸ್ಸಿನ ಮಹಾಬಲವನ್ನು ಲೋಕಗಳು ನೋಡಲಿ! ದುರಾತ್ಮ ಪಾಪಚೇತನ ದೇವೇಂದ್ರನೂ ಇದನ್ನು ನೋಡಲಿ.”

05009043a ಉಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ತತಃ ಕ್ರುದ್ಧಸ್ತಪಸ್ವೀ ಸುಮಹಾಯಶಾಃ |

05009043c ಅಗ್ನಿಂ ಹುತ್ವಾ ಸಮುತ್ಪಾದ್ಯ ಘೋರಂ ವೃತ್ರಮುವಾಚ ಹ |

05009043e ಇಂದ್ರಶತ್ರೋ ವಿವರ್ಧಸ್ವ ಪ್ರಭಾವಾತ್ಪಪಸೋ ಮಮ ||

ಆಗ ಆ ಸುಮಹಾಯಶ ಕೃದ್ಧತಪಸ್ವಿಯು ನೀರನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ, ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಆಹುತಿಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಘೋರ ವೃತ್ರನನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಿ ಹೇಳಿದನು: “ಇಂದ್ರಶತ್ರುವೇ! ನನ್ನ ತಪಸ್ಸಿನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ವಿವರ್ಧನಾಗು.”

05009044a ಸೋಽವರ್ಧತ ದಿವಂ ಸ್ತಬ್ಧ್ವಾ ಸೂರ್ಯವೈಶ್ವಾನರೋಪಮಃ |

05009044c ಕಿಂ ಕರೋಮೀತಿ ಚೋವಾಚ ಕಾಲಸೂರ್ಯ ಇವೋದಿತಃ |

ಸೂರ್ಯ-ಅಗ್ನಿಯರ ಸರಿಸಮನಾದ ಅವನು ದಿವವನ್ನು ಸ್ತಬ್ಧಗೊಳಿಸಿ ಬೆಳೆದನು. ಕಾಲಸೂರ್ಯನಂತೆ ಮೇಲೆದ್ದು “ಏನು ಮಾಡಲಿ?” ಎಂದು

ಕೇಳಿದನು.

05009044e ಶಕ್ರಂ ಜಹೀತಿ ಚಾಪ್ಯುಕ್ತೋ ಜಗಾಮ ತ್ರಿದಿವಂ ತತಃ||

05009045a ತತೋ ಯುದ್ಧಂ ಸಮಭವದ್ವೃತ್ರವಾಸವಯೋಸ್ತದಾ|

05009045c ಸಂಕ್ರುದ್ಧಯೋರ್ಮಹಾಘೋರಂ ಪ್ರಸಕ್ತಂ ಕುರುಸತ್ತಮ||

“ಇಂದ್ರನನ್ನು ಕೊಲ್ಲು!” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವನು ತ್ರಿದಿವಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು.

ಆಗ ವೃತ್ರ-ವಾಸವರ ನಡುವೆ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

05009046a ತತೋ ಜಗ್ರಾಹ ದೇವೇಂದ್ರಂ ವೃತ್ರೋ ವೀರಃ ಶತಕ್ರತುಂ|

05009046c ಅಪಾವೃತ್ಯ ಸ ಜಗ್ರಾಸ ವೃತ್ರಃ ಕ್ರೋಧಸಮನ್ವಿತಃ||

ಆಗ ವೃತ್ರನು ವೀರ ಶತಕ್ರತು ದೇವೇಂದ್ರನನ್ನು ಹಿಡಿದನು. ಅವನನ್ನು

ಜೋರಾಗಿ ತಿರುಗಿಸಿ ಕ್ರೋಧಸಮನ್ವಿತನಾದ ವೃತ್ರನು ನುಂಗಿದನು.

05009047a ಗ್ರಸ್ತೇ ವೃತ್ರೇಣ ಶಕ್ರೇ ತು ಸಂಭ್ರಾಂತಾಸ್ತ್ರಿದಶಾಸ್ತದಾ|

05009047c ಅಸೃಜಂಸ್ತೇ ಮಹಾಸತ್ತ್ವಾ ಜೃಂಭಿಕಾಂ ವೃತ್ರನಾಶಿನೀಂ||

ವೃತ್ರನಿಂದ ಶಕ್ರನು ನುಂಗಲ್ಪಡಲು ಮಹಾಸತ್ತ್ವಶಾಲಿ ತ್ರಿದಶರು

ಸಂಭ್ರಾಂತರಾಗಿ ವೃತ್ರನಾಶಿನೀ ಜೃಂಭಿಕೆ (ಆಕಳಿಕೆ) ಯನ್ನು

ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರು.

05009048a ವಿಜೃಂಭಮಾಣಸ್ಯ ತತೋ ವೃತ್ರಸ್ಯಾಸ್ಯಾದಪಾವೃತಾತ್|

05009048c ಸ್ವಾನ್ಯಂಗಾನ್ಯಭಿಸಂಕ್ಷಿಪ್ಯ ನಿಷ್ಕ್ರಾಂತೋ ಬಲಸೂದನಃ|

05009048e ತತಃ ಪ್ರಭೃತಿ ಲೋಕೇಷು ಜೃಂಭಿಕಾ ಪ್ರಾಣಿಸಂಶ್ರಿತಾ||

ವೃತ್ರನು ಆಕಳಿಸಲು ಬಾಯಿ ತೆರೆದಾಗ ಬಲಸೂದನನು ತನ್ನ
ಅಂಗಾಂಗಗಳನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತಗೊಳಿಸಿ ಹೊರಬಂದನು. ಅಂದಿನಿಂದ
ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜ್ಯಂಭಿಕೆಯು ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಶ್ರಿತಳಾದಳು.

05009049a ಜಹೃಷುಶ್ಚ ಸುರಾಃ ಸರ್ವೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶಕ್ರಂ ವಿನಿಹ್ಸೃತಂ|

05009049c ತತಃ ಪ್ರವವೃತೇ ಯುದ್ಧಂ ವೃತ್ರವಾಸವಯೋಃ ಪುನಃ|

05009049e ಸಂರಬ್ಧಯೋಸ್ತದಾ ಘೋರಂ ಸುಚಿರಂ ಭರತರ್ಷಭ||

ಶಕ್ರನು ಹೊರಬಂದುದನ್ನು ನೋಡಿದ ಎಲ್ಲ ಸುರರೂ
ಸಂತುಷ್ಟರಾದರು. ಆಗ ಪುನಃ ವೃತ್ರ-ವಾಸವರ ನಡುವೆ ಯುದ್ಧವು
ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಭರತರ್ಷಭ! ಆ ಘೋರ ಮಹಾಯುದ್ಧವು
ತುಂಬಾ ಸಮಯದವರೆಗೆ ನಡೆಯಿತು.

05009050a ಯದಾ ವ್ಯವರ್ಧತ ರಣೇ ವೃತ್ರೋ ಬಲಸಮನ್ವಿತಃ|

05009050c ತ್ವಷ್ಟುಸ್ತಪೋಬಲಾದ್ವಿದ್ವಾಂಸ್ತದಾ ಶಕ್ರೋ ನ್ಯವರ್ತತ||

ರಣದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮತ್ತು ತ್ವಷ್ಟನ ತಪೋಬಲದಿಂದ ಬಲಸಮನ್ವಿತ
ವೃತ್ರನು ವರ್ಧಿಸಿ ಅವನದೇ ಮೇಲ್ಮೈಯಾಗಲು ಶಕ್ರನು ಹಿಂದೆ
ಸರಿದನು.

05009051a ನಿವೃತ್ತೇ ತು ತದಾ ದೇವಾ ವಿಷಾದಮಗಮನ್ವರಂ|

05009051c ಸಮೇತ್ಯ ಶಕ್ರೇಣ ಚ ತೇ ತ್ವಷ್ಟುಸ್ತೇಜೋವಿಮೋಹಿತಾಃ|

05009051e ಅಮಂತ್ರಯಂತ ತೇ ಸರ್ವೇ ಮುನಿಭಿಃ ಸಹ ಭಾರತ||

ಅವನು ಹಿಂದೆ ಸರಿಯಲು ದೇವತೆಗಳು ಪರಮ ವಿಷಾದಗೊಂಡರು.

ಶಕ್ರನ ಜೊತೆಗೆ ಅವರೂ ಕೂಡ ತ್ವಷ್ಟನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ
ವಿಮೋಹಿತರಾದರು. ಭಾರತ! ಆಗ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಮುನಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಿ
ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಗೈದರು.

05009052a ಕಿಂ ಕಾರ್ಯಮಿತಿ ತೇ ರಾಜನ್ವಿಚಿಂತ್ಯ ಭಯಮೋಹಿತಾಃ|

05009052c ಜಗ್ಮುಃ ಸರ್ವೇ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಮನೋಭಿರ್ವಿಷ್ಟಮವ್ಯಯಂ||

05009052e ಉಪವಿಷ್ಟಾ ಮಂದರಾಗ್ರೇ ಸರ್ವೇ ವೃತ್ರವಧೇಪ್ಸವಃ||

ರಾಜನ್! ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿ ಭಯಮೋಹಿತರಾಗಿ,
ವೃತ್ರನ ವಧೆಯನ್ನು ಬಯಸಿದ ಎಲ್ಲರೂ ಮಹಾತ್ಮ, ಅವ್ಯಯ,
ಮಂದರಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ವಿಷ್ಟುವನ್ನು ನೆನೆದರು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ
ಪರ್ವಣಿ ಇಂದ್ರವಿಜಯೇ ನವಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು|

೦೦

ದೇವ-ಋಷಿಗಳಿಗು ವಿಷ್ಟುವನ್ನು ಮೊರೆಹೊಗಲು, ವಿಷ್ಟುವು
ವೃತ್ರನೊಂದಿಗೆ ಸಂಧಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸೂಚಿಸುವುದು (೧-೧೩).
ಒಣಗಿದುದರಿಂದಾಲೀ ಒದ್ದೆಯಾಗಿದುದರಿಂದಾಗಲೀ, ಕಲ್ಲಿನಿಂದಾಗಲೀ
ಮರದಿಂದಾಗಲೀ, ಶಸ್ತ್ರದಿಂದಾಗಲೀ ವಜ್ರದಿಂದಾಗಲೀ,
ದಿನದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಾಗಲೀ ಶಕ್ರನು ಅಥವಾ ದೇವತೆಗಳು

ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದಿರಲಿ ಎಂದು ವೃತ್ರನೊಂದಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದವಾದುದು
 (೧೪-೩೧). ಉಪಾಯದಿಂದ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು
 ಇಂದ್ರನು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸಹಾಯದಿಂದ ವೃತ್ರನನ್ನು ವಧಿಸಿದುದು (೩೪-
 ೩೮). ತ್ರಿಶಿರ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯ ಭಯದಿಂದ ಪೀಡಿತನಾದ ಇಂದ್ರನು
 ಲೋಕಗಳ ಆಳವನ್ನು ಸೇರಿ ಸಂಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು
 ವಿಚೇತನನಾದುದು; ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನೇ ಇಲ್ಲದಂತಾದುದು
 (೩೯-೪೭).

05010001 ಇಂದ್ರ ಉವಾಚ|

05010001a ಸರ್ವಂ ವ್ಯಾಪ್ತಮಿದಂ ದೇವಾ ವೃತ್ರೇಣ ಜಗದವ್ಯಯಂ|

05010001c ನ ಹ್ಯಸ್ಯ ಸದೃಶಂ ಕಿಂ ಚಿತ್ರ ತಿಘಾತಾಯ ಯದ್ಭವೇತ್||

ಇಂದ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ದೇವತೆಗಳೇ! ಈ ಅವ್ಯಯ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ
 ವೃತ್ರನಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತಗೊಂಡಿದೆ. ಅವನನ್ನು ಎದುರಿಸುವಂತಹುದು
 ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲವೆನಿಸುತ್ತಿದೆ.

05010002a ಸಮರ್ಥೋ ಹ್ಯಭವಂ ಪೂರ್ವಮಸಮರ್ಥೋಽಸ್ಮಿ ಸಾಂಪ್ರತಂ|

05010002c ಕಥಂ ಕುರ್ಯಾಂ ನು ಭದ್ರಂ ವೋ ದುಷ್ಪಥರ್ಷಃ ಸ ಮೇ ಮತಃ||

ಹಿಂದೆ ನಾನು ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದೇನೆ.
 ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಭದ್ರತೆಗೆ ಏನು ಮಾಡಲಿ? ಅವನು ದುಷ್ಪಥರ್ಷನೆಂದು
 ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

05010003a ತೇಜಸ್ವೀ ಚ ಮಹಾತ್ಮಾ ಚ ಯುದ್ಧೇ ಚಾಮಿತವಿಕ್ರಮಃ|

05010003c ಗ್ರಸೇತ್ರಿಭುವನಂ ಸರ್ವಂ ಸದೇವಾಸುರಮಾನುಷಂ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಮಿತವಿಕ್ರಮಿಯಾದ ಆ ತೇಜಸ್ವೀ ಮಹಾತ್ಮನು ದೇವಾಸುರಮನುಷ್ಯರನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಮೂರು ಭುವನಗಳನ್ನು ನುಂಗಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

05010004a ತಸ್ಮಾದ್ವಿನಿಶ್ಚಯಮಿಮಂ ಶೃಣುದ್ಧಂ ಮೇ ದಿವೌಕಸಃ|

05010004c ವಿಷ್ಣೋಃ ಕ್ಷಯಮುಪಾಗಮ್ಯ ಸಮೇತ್ಯ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

05010004e ತೇನ ಸಮ್ಪ್ರತ್ಯ ವೇತ್ಸ್ಯಾ ಮೋ ವಧೋಪಾಯಂ ದುರಾತ್ಮನಃ||

ಆದುದರಿಂದ ದಿವೌಕಸರೇ! ನನ್ನ ಈ ನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ಕೇಳಿ. ಒಟ್ಟಿಗೇ ಮಹಾತ್ಮ ವಿಷ್ಣುವಿನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಈ ದುರಾತ್ಮನ ವಧೆಯ ಉಪಾಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.”

05010005 ಶಲ್ಯ ಉವಾಚ|

05010005a ಏವಮುಕ್ತೇ ಮಘವತಾ ದೇವಾಃ ಸರ್ಷಿಗಣಾಸ್ತದಾ|

05010005c ಶರಣ್ಯಂ ಶರಣಂ ದೇವಂ ಜಗ್ಮುರ್ವಿಷ್ಣುಂ ಮಹಾಬಲಂ||

ಶಲ್ಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಘವತನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ದೇವತೆ ಋಷಿಗಣಗಳು ಮಹಾಬಲ, ಶರಣ್ಯ, ದೇವ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಶರಣುಹೊಕ್ಕರು.

05010006a ಊಚುಶ್ಚ ಸರ್ವೇ ದೇವೇಶಂ ವಿಷ್ಣುಂ ವೃತ್ರಭಯಾದಿ ತಾಃ|

05010006c ತ್ವಯಾ ಲೋಕಾಸ್ತ್ರಯಃ ಕ್ರಾಂತಾಸ್ತಿಭಿರ್ವಿಕ್ರಮಣೈಃ ಪ್ರಭೋ||

ವೃತ್ರನಿಂದ ಭಯಾದಿ ತ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ದೇವೇಶ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ
ಹೇಳಿದರು: “ಪ್ರಭೋ! ಹಿಂದೆ ನೀನು ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಮೂರು
ಹೆಜ್ಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಆವರಿಸಿದ್ದೆ.

05010007a ಅಮೃತಂ ಚಾಹೃತಂ ವಿಷ್ಣೋ ದೈತ್ಯಾಶ್ಚ ನಿಹತಾ ರಣೇ|

05010007c ಬಲಿಂ ಬದ್ಧ್ವಾ ಮಹಾದೈತ್ಯಂ ಶಕ್ರೋ ದೇವಾಧಿಪಃ ಕೃತಃ||

ವಿಷ್ಣು ! ಅಮೃತವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ನೀನು ರಣದಲ್ಲಿ ದೈತ್ಯರನ್ನು
ಸಂಹರಿಸಿದ್ದೆ. ಮಹಾದೈತ್ಯ ಬಲಿಯನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ಶಕ್ರನನ್ನು
ದೇವಾಧಿಪನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ.

05010008a ತ್ವಂ ಪ್ರಭುಃ ಸರ್ವ ಲೋಕಾನಾಂ ತ್ವಯಾ ಸರ್ವ ಮಿದಂ ತತಂ|

05010008c ತ್ವಂ ಹಿ ದೇವ ಮಹಾದೇವಃ ಸರ್ವ ಲೋಕನಮಸ್ಯ ತಃ||

ಸರ್ವ ಲೋಕಗಳ ಪ್ರಭು ನೀನು. ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನಿಂದ ತುಂಬಿದೆ. ನೀನೇ
ದೇವ, ಮಹಾದೇವ ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಲೋಕನಮಸ್ಯ ತ.

05010009a ಗತಿರ್ಭವ ತ್ವಂ ದೇವಾನಾಂ ಸೇಂದ್ರಾಣಾಮಮರೋತ್ತಮ|

05010009c ಜಗದ್ವ್ಯಾಪ್ತಮಿದಂ ಸರ್ವಂ ವೃತ್ರೇಣಾಸುರಸೂದನ||

ಅಮರೋತ್ತಮ ! ನೀನು ಇಂದ್ರನೊಂದಿಗೆ ದೇವತೆಗಳ ಗತಿಯಾಗು.
ಅಸುರಸೂದನ ! ಈ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ವೃತ್ರನಿಂದ ವ್ಯಾಪಿತಗೊಂಡಿದೆ.”

05010010 ವಿಷ್ಣುರುವಾಚ|

05010010a ಅವಶ್ಯಂ ಕರಣೀಯಂ ಮೇ ಭವತಾಂ ಹಿತಮುತ್ತಮಂ|

05010010c ತಸ್ಮಾದುಪಾಯಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾಸೌ ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ವಿಷ್ಣುವು ಹೇಳಿದನು: “ನಿಮ್ಮ ಉತ್ತಮ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಅವಶ್ಯವಾದುದನ್ನು ನಾನು ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ ಅವನು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

05010011a ಗಚ್ಚಧ್ವಂ ಸರ್ಷಿಗಂಧರ್ವಾ ಯತ್ರಾಸೌ ವಿಶ್ವರೂಪಧೃಕ್|

05010011c ಸಾಮ ತಸ್ಯ ಪ್ರಯಂಜಧ್ವಂ ತತ ಏನಂ ವಿಜೇಷ್ಯಥ||

ಋಷಿಗಂಧರ್ವರೊಡನೆ ವಿಶ್ವರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿರುವ ವೃತ್ರನಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ. ಅವನೊಂದಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ. ಇದರಿಂದ ನೀವು ಅವನನ್ನು ಗೆಲ್ಲಬಲ್ಲಿರಿ.

05010012a ಭವಿಷ್ಯತಿ ಗತಿದೇವಾಃ ಶಕ್ರಸ್ಯ ಮಮ ತೇಜಸಾ|

05010012c ಅದೃಶ್ಯಶ್ಚ ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ವಜ್ರಮಸ್ಯಾಯುಧೋತ್ತಮಂ||

ದೇವತೆಗಳೇ! ಶಕ್ರನಿಗೆ ನನ್ನ ತೇಜಸ್ಸೇ ಗತಿ. ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ನಾನು ಆ ಉತ್ತಮ ವಜ್ರಾಯುಧವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

05010013a ಗಚ್ಚಧ್ವಮೃಷಿಭಿಃ ಸಾರ್ಥಂ ಗಂಧರ್ವೈಶ್ಚ ಸುರೋತ್ತಮಾಃ|

05010013c ವೃತ್ರಸ್ಯ ಸಹ ಶಕ್ರೇಣ ಸಂಧಿಂ ಕುರುತ ಮಾಚಿರಂ||

ಸುರೋತ್ತಮರೇ! ಹೊರಡಿ! ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಋಷಿ-

ಗಂಧರ್ವರೊಡಗೂಡಿ ವೃತ್ರನೊಂದಿಗೆ ಶಕ್ರನ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ.”

05010014 ಶಲ್ಯ ಉವಾಚ|

05010014a ಏವಮುಕ್ತಾಸ್ತು ದೇವೇನ ಋಷಯಸ್ತ್ರಿದಶಾಸ್ತಥಾ|

05010014c ಯಯುಃ ಸಮೇತ್ಯ ಸಹಿತಾಃ ಶಕ್ರಂ ಕೃತ್ವಾ ಪುರಃಸರಂ||

ಶಲ್ಯನು ಹೇಳಿದನು: “ದೇವನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಋಷಿಗಳು, ತ್ರಿದಶರು, ಒಂದಾಗಿ ಶಕ್ರನನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೋದರು.

05010015a ಸಮೀಪಮೇತ್ಯ ಚ ತದಾ ಸರ್ವ ಏವ ಮಹೌಜಸಃ|

05010015c ತಂ ತೇಜಸಾ ಪ್ರಜ್ವಲಿತಂ ಪ್ರತಪಂತಂ ದಿಶೋ ದಶ||

05010016a ಗ್ರಸಂತಮಿವ ಲೋಕಾಂಸ್ತ್ರೀನ್ಸೂರ್ಯಾಚಂದ್ರಮಸೌ ಯಥಾ|

05010016c ದದೃಶುಸ್ತತ್ರ ತೇ ವೃತ್ರಂ ಶಕ್ರೇಣ ಸಹ ದೇವತಾಃ||

ಶಕ್ರನೊಂದಿಗೆ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿ ದಶದಿಶಗಳನ್ನೂ ಸುಡುತ್ತಿರುವ, ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರರಂತಿರುವ, ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಕಬಳಿಸುವಂತಿರುವ ಆ ಮಹೌಜಸ ವೃತ್ರನನ್ನು ನೋಡಿದರು.

05010017a ಋಷಯೋಽಥ ತತೋಽಭ್ಯೇತ್ಯ ವೃತ್ರಮೂಚುಃ ಪ್ರಿಯಂ ವಚಃ|

05010017c ವ್ಯಾಪ್ತಂ ಜಗದಿದಂ ಸರ್ವಂ ತೇಜಸಾ ತವ ದುರ್ಜಯ||

ಆಗ ಋಷಿಗಳು ಬಂದು ವೃತ್ರನಿಗೆ ಈ ಪ್ರಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದರು: “ದುರ್ಜಯ! ನಿನ್ನ ತೇಜಸ್ಸು ಈ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಆವರಿಸಿದೆ.

05010018a ನ ಚ ಶಕ್ನೋಷಿ ನಿರ್ಜೇತುಂ ವಾಸವಂ ಭೂರಿವಿಕ್ರಮಂ|

05010018c ಯುಧ್ಯತೋಶ್ಚಾಪಿ ವಾಂ ಕಾಲೋ ವ್ಯತೀತಃ ಸುಮಹಾನಿಹ||

ಸುಮಹಾನಿಹ ! ಭೂರಿವಿಕ್ರಮ ವಾಸವನನ್ನು ಸೋಲಿಸಲು ನಿನಗೆ
ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಮಹಾಯುದ್ಧವು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಬಹುಕಾಲವು
ಕಳೆದುಹೋಯಿತು.

05010019a ಪೀಡ್ಯಂತೇ ಚ ಪ್ರಜಾಃ ಸರ್ವಾಃ ಸದೇವಾಸುರಮಾನವಾಃ|

05010019c ಸಖ್ಯಂ ಭವತು ತೇ ವೃತ್ರ ಶಕ್ರೇಣ ಸಹ ನಿತ್ಯದಾ|

05010019e ಅವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ ಸುಖಂ ತ್ವಂ ಚ ಶಕ್ರಲೋಕಾಂಶ್ಚ ಶಾಶ್ವತಾನ್||

ದೇವಾಸುರ-ಮಾನವರೂ ಸೇರಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಜೆಗಳೂ

ಪೀಡೆಗೊಳಗಾಗಿದ್ದಾರೆ. ವೃತ್ರ! ಶಕ್ರನೊಂದಿಗೆ ನಿನ್ನ ನಿತ್ಯ ಸಖ್ಯವಾಗಲಿ.
ಶಕ್ರಲೋಕದಲ್ಲಿ ನೀನು ಶಾಶ್ವತ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುವೆ.”

05010020a ಋಷಿವಾಕ್ಯಂ ನಿಶಮ್ಯಾಥ ಸ ವೃತ್ರಃ ಸುಮಹಾಬಲಃ|

05010020c ಉವಾಚ ತಾಂಸ್ತದಾ ಸರ್ವಾನ್ಮುನಿಮ್ಯ ಶಿರಸಾಸುರಃ||

ಋಷಿಗಳ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸುಮಹಾಬಲ ವೃತ್ರಾಸುರನು ಕೇಳಿ,
ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೆ ತಲೆಬಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೇಳಿದನು:

05010021a ಸರ್ವೇ ಯೂಯಂ ಮಹಾಭಾಗಾ ಗಂಧರ್ವಾಶ್ಚೈವ ಸರ್ವಶಃ|

05010021c ಯದ್ಭೂತ ತಚ್ಚುತಂ ಸರ್ವಂ ಮಮಾಪಿ ಶೃಣುತಾನಘಾಃ||

“ಎಲ್ಲ ಗಂಧರ್ವರೂ ಮತ್ತು ಮಹಾಭಾಗ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಹೇಳಿದುದನ್ನು
ನಾನು ಕೇಳಿದೆ. ಅನಘರೇ! ಈಗ ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನೂ ಕೇಳಿ.

05010022a ಸಂಧಿಃ ಕಥಂ ವೈ ಭವಿತಾ ಮಮ ಶಕ್ರಸ್ಯ ಚೋಭಯೋಃ|

05010022c ತೇಜಸೋರ್ಹಿ ದ್ವಯೋರ್ದೇವಾಃ ಸಖ್ಯಂ ವೈ ಭವಿತಾ ಕಥಂ||

ನನ್ನ ಮತ್ತು ಶಕ್ರನ ನಡುವೆ ಸಂಧಿಯು ಹೇಗಾದೀತು? ದೇವತೆಗಳೇ!
ಇಬ್ಬರು ತೇಜಸ್ವಿ ದ್ರೋಹಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸಖ್ಯವು ಹೇಗಾಗಬಹುದು?”

05010023 ಋಷಯ ಊಚುಃ|

05010023a ಸಕೃತ್ಸತಾಂ ಸಂಗತಂ ಲಿಪ್ಸಿತವ್ಯಂ|

ತತಃ ಪರಂ ಭವಿತಾ ಭವ್ಯಮೇವ|

05010023c ನಾತಿಕ್ರಮೇತ್ಸತ್ತುರುಷೇಣ ಸಂಗತಂ|

ತಸ್ಮಾತ್ಸತಾಂ ಸಂಗತಂ ಲಿಪ್ಸಿತವ್ಯಂ||

ಋಷಿಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ಸಕೃತರರಲ್ಲಿ ಗೆಳೆತನವು ಒಂದೇ
ಭೇಟಿಯಲ್ಲಾಗುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೇ. ಅದರ ನಂತರ
ನಡೆಯುವಂಥಹುದು ನಡೆಯಲೇ ಬೇಕಾಗಿರುವ ವಿಧಿವಿಹಿತವಾದುದು.
ಆದುದರಿಂದ ಸತ್ತುರುಷರೊಡನೆ ಸಖ್ಯದ ಅವಕಾಶವನ್ನು
ಕಡೆಗಾಣಿಸಬಾರದು. ಆದುದರಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯವರೊಂದಿಗೆ ಸಖ್ಯವನ್ನು
ಬಯಸಬೇಕು.

05010024a ದೃಢಂ ಸತಾಂ ಸಂಗತಂ ಚಾಪಿ ನಿತ್ಯಂ|

ಬ್ರೂಯಾಚ್ಚಾರ್ಥಂ ಹ್ಯರ್ಥಕೃಚ್ಛ್ರೇಷು ಧೀರಃ|

05010024c ಮಹಾರ್ಥವತ್ಸತ್ತುರುಷೇಣ ಸಂಗತಂ|

ತಸ್ಮಾತ್ಸಂತಂ ನ ಜಿಘಾಂಸೇತ ಧೀರಃ||

ಸತ್ಯವಂತರೊಂದಿಗಿನ ಸಖ್ಯವು ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಂಪತ್ತಿನಂತೆ

ದೃಢವೂ ನಿತ್ಯವೂ ಆದುದು. ಸತ್ತುರುಷರೊಂದಿಗಿನ ಸಖ್ಯವು ಮಹಾ
ಐಶ್ವರ್ಯವಿದ್ದಂತೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸತ್ಯವಂತರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಾರದು.

05010025a ಇಂದ್ರಃ ಸತಾಂ ಸಮೃತಶ್ಚ ನಿವಾಸಶ್ಚ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

05010025c ಸತ್ಯವಾದೀ ಹೃದೀನಶ್ಚ ಧರ್ಮವಿತ್ಸುವಿನಿಶ್ಚಿತಃ||

05010026a ತೇನ ತೇ ಸಹ ಶಕ್ರೇಣ ಸಂಧಿರ್ಭವತು ಶಾಶ್ವತಃ|

05010026c ಏವಂ ವಿಶ್ವಾಸಮಾಗಚ್ಛ ಮಾ ತೇ ಭೂದ್ಭೃದ್ಧಿರನ್ಯಥಾ||

ಇಂದ್ರನು ಸತ್ಯವಂತರಿಂದ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನು ಮತ್ತು ಮಹಾತ್ಮರ
ನಿವಾಸ. ಸತ್ಯವಾದೀ, ಹೃದಯವಂತ ಮತ್ತು ಧರ್ಮನಿಶ್ಚಯಗಳನ್ನು
ತಿಳಿದವನು. ಶಕ್ರನೊಂದಿಗೆ ನಿನ್ನ ಶಾಶ್ವತ ಸಂಧಿಯಾಗಲಿ. ಈ ರೀತಿ
ನಿನಗೆ ಅವನ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸ ಬರಲಿ. ಅನ್ಯಥಾ
ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಡ.”

05010027 ಶಲ್ಯ ಉವಾಚ|

05010027a ಮಹರ್ಷಿ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ತಾನುವಾಚ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ|

05010027c ಅವಶ್ಯಂ ಭಗವಂತೋ ಮೇ ಮಾನನೀಯಾಸ್ತಪಸ್ವಿನಃ||

ಶಲ್ಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ
ಮಹಾದ್ಯುತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಭಗವಂತ ತಪಸ್ವಿಗಳನ್ನು ನಾನು
ಅವಶ್ಯವಾಗಿಯೂ ಮನ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ.

05010028a ಬ್ರವೀಮಿ ಯದಹಂ ದೇವಾಸ್ತತ್ಸರ್ವಂ ಕ್ರಿಯತಾಮಿಹ|

05010028c ತತಃ ಸರ್ವಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಯದೂಚುರ್ಮಾಂ ದ್ವಿಜರ್ಷಭಾಃ||

ನಾನು ಏನನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೋ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ದೇವತೆಗಳು ಮಾಡಲಿ.
ಆಗ ದ್ವಿಜರ್ಷಭರು ಹೇಳಿದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

05010029a ನ ಶುಷ್ಕೇಣ ನ ಚಾದ್ರೇಣ ನಾಶ್ಮನಾ ನ ಚ ದಾರುಣಾ|

05010029c ನ ಶಸ್ತ್ರೇಣ ನ ವಜ್ರೇಣ ನ ದಿವಾ ನ ತಥಾ ನಿಶಿ||

05010030a ವಧ್ಯೋ ಭವೇಯಂ ವಿಪ್ರೇಂದ್ರಾಃ ಶಕ್ರಸ್ಯ ಸಹ ದೈವತೈಃ|

05010030c ಏವಂ ಮೇ ರೋಚತೇ ಸಂಧಿಃ ಶಕ್ರೇಣ ಸಹ ನಿತ್ಯದಾ||

ವಿಪ್ರೇಂದ್ರರೇ! ಒಣಗಿದುದರಿಂದಾಲೀ ಒದ್ದೆಯಾಗಿದುದರಿಂದಾಗಲೀ,
ಕಲ್ಲಿನಿಂದಾಗಲೀ ಮರದಿಂದಾಗಲೀ, ಶಸ್ತ್ರದಿಂದಾಗಲೀ
ವಜ್ರದಿಂದಾಗಲೀ, ದಿನದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಾಗಲೀ ಶಕ್ರನು
ಅಥವಾ ದೇವತೆಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದಿರಲಿ. ಶಕ್ರನೊಂದಿಗೆ ಈ ರೀತಿಯ
ನಿತ್ಯ ಸಂಧಿಯು ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.”

05010031a ಬಾಢಮಿತ್ಯೈವ ಋಷಯಸ್ತಮೂಚುರ್ಭರತರ್ಷಭ|

05010031c ಏವಂ ಕೃತೇ ತು ಸಂಧಾನೇ ವೃತ್ರಃ ಪ್ರಮುದಿತೋಽಭವತ್||

ಭರತರ್ಷಭ! “ಒಳ್ಳೆಯದು” ಎಂದು ಋಷಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಈ ರೀತಿ
ಸಂಧಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವೃತ್ರನು ಪರಮ ಮುದಿತನಾದನು.

05010032a ಯತ್ತಃ ಸದಾಭವಚ್ಚಾಪಿ ಶಕ್ರೋಽಮರ್ಷಸಮನ್ವಿತಃ|

05010032c ವೃತ್ರಸ್ಯ ವಧಸಮ್ಯಕ್ತಾನುಪಾಯಾನನುಚಿಂತಯನ್|

05010032e ರಂಧ್ರಾನ್ವೇಷೀ ಸಮುದ್ವಿಗ್ನಃ ಸದಾಭೂದ್ಬಲವೃತ್ರಹಾ||

ಹಾಗೆಯೇ ಶಕ್ರನೂ ಕೂಡ ಸಂತುಷ್ಟನಾದರೂ ಅವನು ಸದಾ

ವ್ಯಾಕುಲಗೊಂಡು ವೃತ್ರನ ವಧೆಯ ಕುರಿತ ಉಪಾಯವನ್ನು
ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಬಲವೃತ್ರಹನು ಸದಾ ಅವಕಾಶದ ರಂಧ್ರವನ್ನು
ಹುಡುಕುವುದರಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದನು.

05010033a ಸ ಕದಾ ಚಿತ್ಸಮುದ್ರಾಂತೇ ತಮಪಶ್ಯನ್ಮಹಾಸುರಂ|

05010033c ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ ಉಪಾವೃತ್ತೇ ಮಹೂರ್ತೇ ರಮ್ಯದಾರುಣೇ||

ಒಮ್ಮೆ ಅವನು ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದ ರಮ್ಯವೂ ದಾರುಣವೂ ಆದ
ಮಹೂರ್ತವು ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗುವಾಗ ಆ ಮಹಾಸುರನನ್ನು ಸಮುದ್ರದ
ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡನು.

05010034a ತತಃ ಸಂಚಿಂತ್ಯ ಭಗವಾನ್ವರದಾನಂ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

05010034c ಸಂಧ್ಯೇಯಂ ವರ್ತತೇ ರೌದ್ರಾ ನ ರಾತ್ರಿದಿವಸಂ ನ ಚ|

05010034e ವೃತ್ರಶ್ಚಾವಶ್ಯವಧ್ಯೋಽಯಂ ಮಮ ಸರ್ವಹರೋ ರಿಪುಃ||

ಆಗ ಭಗವಾನನು ಆ ಮಹಾತ್ಮನಿಗೆ ನೀಡಿದ ವರದ ಕುರಿತು
ಯೋಚಿಸಿದನು: “ಇದು ರೌದ್ರವಾದ ಸಂಧ್ಯಾಸಮಯ. ರಾತ್ರಿಯೂ ಅಲ್ಲ
ದಿವಸವೂ ಅಲ್ಲ. ನನ್ನಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅಪಹರಿಸಿದ ನನ್ನ ಈ ಶತ್ರು
ವೃತ್ರನನ್ನು ನಾನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ವಧಿಸುತ್ತೇನೆ.

05010035a ಯದಿ ವೃತ್ರಂ ನ ಹನ್ಯೈದ್ಯ ವಂಚಯಿತ್ವಾ ಮಹಾಸುರಂ|

05010035c ಮಹಾಬಲಂ ಮಹಾಕಾಯಂ ನ ಮೇ ಶ್ರೇಯೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಇಂದು ನಾನು ವಂಚಿಸಿ ಈ ಮಹಾಬಲ ಮಹಾಕಾಯ
ಮಹಾಸುರನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ ನನಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

05010036a ಏವಂ ಸಂಚಿಂತಯನ್ನೇವ ಶಕ್ರೋ ವಿಷ್ಣುಮನುಸ್ಮರನ್||

05010036c ಅಥ ಘೇನಂ ತದಾಪಶ್ಯತ್ಸಮುದ್ರೇ ಪರ್ವತೋಪಮಂ||

ಈ ರೀತಿ ಆಲೋಚಿಸಿ ಶಕ್ರನು ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದನು. ಆಗ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಪರ್ವತೋಪಮ ನೊರೆಯು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು.

05010037a ನಾಯಂ ಶುಷ್ಕೋ ನ ಚಾದ್ರೋಽಯಂ ನ ಚ ಶಸ್ತ್ರಮಿದಂ ತಥಾ|

05010037c ಏನಂ ಕ್ಷೇಪ್ಸ್ಯಾಮಿ ವೃತ್ರಸ್ಯ ಕ್ಷಣಾದೇವ ನಶಿಷ್ಯತಿ||

“ಇದು ಒಣಗಿಯೂ ಇಲ್ಲ ಒದ್ದೆಯಾಗಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಇದು ಶಸ್ತ್ರವೂ ಅಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಎಸೆಯುತ್ತೇನೆ. ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ವೃತ್ರನು ನಾಶಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.”

05010038a ಸವಜ್ರಮಥ ಘೇನಂ ತಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ವೃತ್ರೇ ನಿಸೃಷ್ಟವಾನ್|

05010038c ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಘೇನಂ ತಂ ವಿಷ್ಣುರಥ ವೃತ್ರಂ ವ್ಯನಾಶಯತ್||

ಅವನು ಆಗ ವಜ್ರವನ್ನು ನೊರೆಯಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿ ವೃತ್ರನೆಡೆ ಎಸೆದನು. ಆಗ ವಿಷ್ಣುವು ನೊರೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ವೃತ್ರನನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿದನು.

05010039a ನಿಹತೇ ತು ತತೋ ವೃತ್ರೇ ದಿಶೋ ವಿತಿಮಿರಾಭವನ್|

05010039c ಪ್ರವಪೌ ಚ ಶಿವೋ ವಾಯುಃ ಪ್ರಜಾಶ್ಚ ಜಹೃಷುಸ್ತದಾ||

ವೃತ್ರನು ಹತನಾಗಲು ದಿಕ್ಕುಗಳು ಕತ್ತಲೆರಹಿತವಾದವು. ಸುಖಿಕರ ಗಾಳಿಯು ಬೀಸಿತು. ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಹರ್ಷಿತರಾದರು.

05010040a ತತೋ ದೇವಾಃ ಸಗಂಧರ್ವಾ ಯಕ್ಷರಾಕ್ಷಸಪನ್ನಗಾಃ|

05010040c ಋಷಯಶ್ಚ ಮಹೇಂದ್ರಂ ತಮಸ್ತುವನ್ವಿವಿಧೈಃ ಸ್ತವೈಃ||

ಆಗ ದೇವತೆಗಳು ಮತ್ತು ಋಷಿಗಳು ಗಂಧರ್ವ, ಯಕ್ಷ, ರಾಕ್ಷಸ, ಪನ್ನಗರೊಡನೆ ಮಹೇಂದ್ರನನ್ನು ವಿವಿಧ ಸ್ತವಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಿದರು.

05010041a ನಮಸ್ಕೃತಃ ಸರ್ವಭೂತೈಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ಸಾಂತ್ವಯನ್|

05010041c ಹತಶತ್ರುಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಾತ್ಮಾ ವಾಸವಃ ಸಹ ದೈವತೈಃ|

05010041e ವಿಷ್ಣುಂ ತ್ರಿಭುವನಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಪೂಜಯಾಮಾಸ ಧರ್ಮವಿತೌ||

ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಾಸವನು ಸರ್ವಭೂತಗಳನ್ನು ಸಂತವಿಸಿ ಶತ್ರುವು ಹತನಾದನೆಂದು ಪ್ರಹೃಷ್ಟಾತ್ಮನಾಗಿ ದೇವತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ತ್ರಿಭುವನಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಧರ್ಮವತ್ತಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿದನು.

05010042a ತತೋ ಹತೇ ಮಹಾವೀರ್ಯೇ ವೃತ್ರೇ ದೇವಭಯಂಕರೇ|

05010042c ಅನೃತೇನಾಭಿಭೂತೋಽಭೂಚ್ಚಕ್ರಃ ಪರಮದುರ್ಮನಾಃ|

05010042e ತ್ರೈಶೀರ್ಷಯಾಭಿಭೂತಶ್ಚ ಸ ಪೂರ್ವಂ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಯಾ||

ದೇವಭಯಂಕರ ಮಹಾವೀರ್ಯ ವೃತ್ರನು ಹತನಾಗಲು ಶಕ್ರನು ಸುಳ್ಳಿನಿಂದ ಅಭಿಭೂತನಾಗಿ ಮತ್ತು ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ತ್ರಿಶಿರ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯಿಂದ ಅಭಿಭೂತನಾಗಿ ಪರಮ ದುಃಖಿತನಾದನು.

05010043a ಸೋಽಂತಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಲೋಕಾನಾಂ ನಷ್ಟಸಂಜ್ಞೋ ವಿಚೇತನಃ|

05010043c ನ ಪ್ರಾಜ್ಞಾಯತ ದೇವೇಂದ್ರಸ್ತ್ವಭಿಭೂತಃ ಸ್ವಕಲ್ಮಷೈಃ|

05010043e ಪ್ರತಿಚ್ಛನ್ನೋ ವಸತ್ಯಪ್ಸು ಚೇಷ್ಟಮಾನ ಇವೋರಗಃ||

ಅವನು ಲೋಕಗಳ ಆಳವನ್ನು ಸೇರಿ ಸಂಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು
ವಿಚೇತನನಾದನು. ತನ್ನದೇ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಅಭಿಭೂತನಾಗಿ
ದೇವೇಂದ್ರನು ಗುರುತಿಗೇ ಸಿಗದಂತಾದನು. ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿರುವ
ಹಾವಿನಂತೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡು ವಾಸಿಸಿದನು.

05010044a ತತಃ ಪ್ರನಷ್ಟೇ ದೇವೇಂದ್ರೇ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಭಯಾದಿ ತೇ|

05010044c ಭೂಮಿಃ ಪ್ರದ್ವಸ್ತುಸಂಕಾಶಾ ನಿರ್ವೃಕ್ಷಾ ಶುಷ್ಕಕಾನನಾ|

05010044e ವಿಚ್ಛಿನ್ನಸ್ತ್ರೋತಸೋ ನದ್ಯಃ ಸರಾಂಸ್ಯನುದಕಾನಿ ಚ||

ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯ ಭಯದಿಂದ ಪೀಡಿತನಾದ ದೇವೇಂದ್ರನನ್ನು
ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾ ವಿಧ್ವಂಸವು ನಡೆಯಿತೋ ಎನ್ನುವ
ಹಾಗೆ ಮರಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಕಾನನಗಳು ಒಣಗಿ, ನದಿಗಳ
ಪ್ರವಾಹವು ತುಂಡಾಗಿ, ಸರೋವರಗಳು ನೀರಿಲ್ಲದಂತಾದವು.

05010045a ಸಂಕ್ಷೋಭಶ್ಚಾಪಿ ಸತ್ತ್ವಾ ನಾಮನಾವೃಷ್ಟಿಕ್ಯತೋಽಭವತ್|

05010045c ದೇವಾಶ್ಚಾಪಿ ಭೃಶಂ ತ್ರಸ್ತಾಸ್ತಥಾ ಸರ್ವೇ ಮಹರ್ಷಯಃ||

05010046a ಅರಾಜಕಂ ಜಗತ್ಸರ್ವಮಭಿಭೂತಮುಪದ್ರವ್ಯೈಃ|

05010046c ತತೋ ಭೀತಾಭವನ್ದೇವಾಃ ಕೋ ನೋ ರಾಜಾ ಭವೇದಿತಿ||

ಅನಾವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸತ್ತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷೋಭೆಗೊಂಡಿತು. ದೇವತೆಗಳೂ
ಎಲ್ಲ ಮಹರ್ಷಿಗಳೂ ತುಂಬಾ ಪೀಡಿತರಾದರು. ಅರಾಜಕತೆಯಿಂದ
ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ಉಪದ್ರವಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತು. “ಯಾರು ನಮ್ಮ
ರಾಜನಾಗುತ್ತಾನೆ?” ಎಂದು ದೇವತೆಗಳು ಭಯಭೀತರಾದರು.

05010047a ದಿವಿ ದೇವರ್ಷಯಶ್ಚಾಪಿ ದೇವರಾಜವಿನಾಕೃತಾಃ|

05010047c ನ ಚ ಸ್ಮ ಕಶ್ಚಿದ್ಧೇವಾನಾಂ ರಾಜ್ಯಾಯ ಕುರುತೇ ಮನಃ||

ದಿವಿಯಲ್ಲಿ ದೇವರಾಜನಿಲ್ಲದೇ ಆದಾಗ ದೇವತೆಗಳು ಮತ್ತು ಋಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ದೇವತೆಗಳ ರಾಜನಾಗಲು ಮನಸ್ಸುಮಾಡಲಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ವೃತ್ರವಧೇ ಇಂದ್ರವಿಜಯೋ ನಾಮ ದಶಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವೃತ್ರವಧೆಯಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರವಿಜಯವೆಂಬ ಹತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು|

ನಹುಷನನ್ನು ದೇವರಾಜನನ್ನಾಗಿ ಅಭಿಷೇಕಿಸಿದುದು ಮತ್ತು “ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣುಮುಂದೆ ಯಾರೇ ಬರಲಿ - ದೇವ, ದಾನವ, ಯಕ್ಷ, ಋಷಿ, ರಾಕ್ಷಸ, ಪಿತೃ, ಗಂಧರ್ವರು - ಅವರನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ಅವರ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಬಲಶಾಲಿಯಾಗುತ್ತೀಯೆ” ಎಂದು ನಹುಷನಿಗೆ ವರವನ್ನಿತ್ತುದು (೧-೭). ವರದಿಂದ ಮತ್ತನಾದ ನಹುಷನು ಇಂದ್ರಾಣಿ ಶಚಿಯನ್ನು ಬಯಸಿದುದು (೮-೧೫). ಶರಣು ಬಂದ ಶಚಿಗೆ ಅಭಯವನ್ನು ನೀಡಿ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ನಹುಷನನ್ನು ಇನ್ನೂ ಕೆರಳಿಸಿದುದು (೧೬-೨೨).

05011001 ಶಲ್ಯ ಉವಾಚ|

05011001a ಋಷಯೋಽಥಾಬ್ರುವನ್ಸರ್ವೇ ದೇವಾಶ್ಚ ತ್ರಿದಶೇಶ್ವರಾಃ|

05011001c ಅಯಂ ವೈ ನಹುಷಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ದೇವರಾಜ್ಯೇಽಭಿಷಿಚ್ಯತಾಂ|

05011001e ತೇ ಗತ್ವಾಥಾಬ್ರುವನ್ಸರ್ವೇ ರಾಜಾ ನೋ ಭವ ಪಾರ್ಥಿವ||

ಶಲ್ಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಎಲ್ಲ ಋಷಿಗಳೂ ತ್ರಿದಶೇಶ್ವರರೂ ದೇವತೆಗಳೂ “ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಹುಷನು ದೇವರಾಜನಾಗಿ ಅಭಿಷಿಕ್ತನಾಗಲಿ!” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅವನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹೇಳಿದರು: “ಪಾರ್ಥಿವ! ನಮ್ಮ ರಾಜನಾಗು!”

05011002a ಸ ತಾನುವಾಚ ನಹುಷೋ ದೇವಾನೃಷಿಗಣಾಂಸ್ತಥಾ|

05011002c ಪಿತೃಭಿಃ ಸಹಿತಾನ್ರಾಜನ್ವರೀಪ್ಸನ್ ಹಿತಮಾತ್ಮನಃ||

ರಾಜನ್! ತನ್ನ ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸಿ ಆ ನಹುಷನು ಪಿತೃಗಳ ಸಹಿತರಿಂದ ದೇವ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

05011003a ದುರ್ಬಲೋಽಹಂ ನ ಮೇ ಶಕ್ತಿರ್ಭವತಾಂ ಪರಿಪಾಲನೇ|

05011003c ಬಲವಾಂ ಜಾಯತೇ ರಾಜಾ ಬಲಂ ಶಕ್ರೇ ಹಿ ನಿತ್ಯದಾ||

“ನಾನು ದುರ್ಬಲನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸಲು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಬಲಶಾಲಿಯು ರಾಜನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಶಕ್ರನು ಯಾವಾಗಲೂ ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದನು.”

05011004a ತಮಬ್ರುವನ್ನುನಃ ಸರ್ವೇ ದೇವಾಃ ಸರ್ಷಿಪುರೋಗಮಾಃ|

05011004c ಅಸ್ಮಾಕಂ ತಪಸಾ ಯುಕ್ತಃ ಪಾಹಿ ರಾಜ್ಯಂ ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪೇ||

ಋಷಿಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ಅವನಿಗೆ ಪುನಃ ಹೇಳಿದರು: “ನಮ್ಮ ತಪಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿ ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳು !

05011005a ಪರಸ್ಪರಭಯಂ ಘೋರಮಸ್ಮಾಕಂ ಹಿ ನ ಸಂಶಯಃ|

05011005c ಅಭಿಷಿಚ್ಯಸ್ವ ರಾಜೇಂದ್ರ ಭವ ರಾಜಾ ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪೇ||

ನಮ್ಮ ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ಭಯವಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ನಿಸ್ಸಂಶಯ. ರಾಜೇಂದ್ರ! ಅಭಿಷೇಕಿಸಿಕೊಂಡು ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪದಲ್ಲಿ ರಾಜನಾಗು.

05011006a ದೇವದಾನವಯಕ್ಷಾಣಾಮೃಷೀಣಾಂ ರಕ್ಷಸಾಂ ತಥಾ|

05011006c ಪಿತೃಗಂಧರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಚಕ್ಷುವಿಷಯವರ್ತಿನಾಂ|

05011006e ತೇಜ ಆದಾಸ್ಯಸೇ ಪಶ್ಯನ್ಬಲವಾಂಶ್ಚ ಭವಿಷ್ಯಸಿ||

ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣುಮುಂದೆ ಯಾರೇ ಬರಲಿ - ದೇವ, ದಾನವ, ಯಕ್ಷ, ಋಷಿ, ರಾಕ್ಷಸ, ಪಿತೃ, ಗಂಧರ್ವರು - ಅವರನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ಅವರ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಬಲಶಾಲಿಯಾಗುತ್ತೀಯೆ.

05011007a ಧರ್ಮಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಸದಾ ಸರ್ವಲೋಕಾಧಿಪೋ ಭವ|

05011007c ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷೀಂಶ್ಚಾಪಿ ದೇವಾಂಶ್ಚ ಗೋಪಾಯಸ್ವ ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪೇ||

ಸದಾ ಧರ್ಮವನ್ನೇ ಮೊದಲಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಸರ್ವ ಲೋಕಗಳ ಅಧಿಪತಿಯಾಗು. ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು.”

05011008a ಸುದುರ್ಲಭಂ ವರಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಪ್ರಾಪ್ಯ ರಾಜ್ಯಂ ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪೇ|

05011008c ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸತತಂ ಭೂತ್ವಾ ಕಾಮಾತ್ಮಾ ಸಮಪದ್ಯತ||

ಸತತ ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾಗಿದ್ದರೂ, ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು, ಸುದುರ್ಲಭ ವರವನ್ನು ಪಡೆದು ಅವನು ಕಾಮಾತ್ಮನಾಗತೊಡಗಿದನು.

05011009a ದೇವೋದ್ಯಾನೇಷು ಸರ್ವೇಷು ನಂದನೋಪವನೇಷು ಚ|

05011009c ಕೈಲಾಸೇ ಹಿಮವತ್ಪ್ರಾಂತ್ಯೇ ಮಂದರೇ ಶ್ವೇತಪರ್ವತೇ|

05011009e ಸಹ್ಯೇ ಮಹೇಂದ್ರೇ ಮಲಯೇ ಸಮುದ್ರೇಷು ಸರಿತ್ಸು ಚ||

05011010a ಅಪ್ಸರೋಭಿಃ ಪರಿವೃತೋ ದೇವಕನ್ಯಾಸಮಾವೃತಃ|

05011010c ನಹುಷೋ ದೇವರಾಜಃ ಸನ್ಮೀಡನ್ಬಹುವಿಧಂ ತದಾ||

ಆಗ ದೇವರಾಜ ನಹುಷನು ಎಲ್ಲ ದೇವೋದ್ಯಾನಗಳಲ್ಲಿ, ನಂದನ ಉಪವನದಲ್ಲಿ, ಕೈಲಾಸ ಹಿಮಾಲಯದ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿ, ಮಂದರ ಶ್ವೇತ ಪರ್ವತಗಳಲ್ಲಿ, ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ-ಮಹೇಂದ್ರ ಮಲಯಗಳಲ್ಲಿ, ಸಮುದ್ರ ಸರೋವರಗಳಲ್ಲಿ, ಅಪ್ಸರೆಯರು ಮತ್ತು ದೇವ ಕನ್ಯೆಯರಿಂದ ಸಮಾವೃತನಾಗಿ ಬಹುವಿಧದ ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದನು.

05011011a ಶೃಣ್ವನ್ನಿವ್ಯಾ ಬಹುವಿಧಾಃ ಕಥಾಃ ಶ್ರುತಿಮನೋಹರಾಃ|

05011011c ವಾದಿತ್ರಾಣಿ ಚ ಸರ್ವಾಣಿ ಗೀತಂ ಚ ಮಧುರಸ್ವರಂ||

ಬಹುವಿಧದ ದಿವ್ಯ ಕಥೆಗಳನ್ನೂ, ಶ್ರುತಿಮನೋಹರ ವಾದ್ಯಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ಮಧುರಸ್ವರ ಗೀತೆಗಳನ್ನೂ ಕೇಳಿದನು.

05011012a ವಿಶ್ವಾವಸುರ್ನಾರದಶ್ಚ ಗಂಧರ್ವಾಪ್ಸರಸಾಂ ಗಣಾಃ|

05011012c ಋತವಃ ಷಟ್ತ್ವ ದೇವೇಂದ್ರಂ ಮೂರ್ತಿಮಂತ ಉಪಸ್ಥಿತಾಃ|

05011012e ಮಾರುತಃ ಸುರಭಿರ್ವಾ ತಿ ಮನೋಜ್ಞಾಃ ಸುಖಶೀತಲಃ||

ವಿಶ್ವಾವಸು, ನಾರದ, ಗಂಧರ್ವ ಅಪ್ಸರ ಗಣಗಳು, ಮತ್ತು ಆರು ಋತುಗಳು ಮೂರ್ತಿಮಂತರಾಗಿ ದೇವೇಂದ್ರನ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಸುಗಂಧಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಮಾರುತನು ಮನೋಜ್ಞ ಸುಖಶೀತಲವಾಗಿ ಬೀಸಿದನು.

05011013a ಏವಂ ಹಿ ಕ್ರೀಡತಸ್ತಸ್ಯ ನಹುಷಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

05011013c ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾ ದರ್ಶನಂ ದೇವೀ ಶಕ್ರಸ್ಯ ಮಹಿಷೀ ಪ್ರಿಯಾ||

ಹೀಗೆ ಮಹಾತ್ಮ ನಹುಷನು ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿರಲು, ಅವನಿಗೆ ಶಕ್ರನ ಪ್ರಿಯ ಮಹಿಷಿ ದೇವಿಯ ದರ್ಶನವು ದೊರಕಿತು.

05011014a ಸ ತಾಂ ಸಂದೃಶ್ಯ ದುಷ್ಟಾತ್ಮಾ ಪ್ರಾಹ ಸರ್ವಾನ್ಸಭಾಸದಃ|

05011014c ಇಂದ್ರಸ್ಯ ಮಹಿಷೀ ದೇವೀ ಕಸ್ಮಾನ್ಮಾಂ ನೋಪತಿಷ್ಠತಿ||

ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿದ ಆ ದುಷ್ಟಾತ್ಮನು ಸಭಾಸದರೆಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದನು: “ಇಂದ್ರನ ಮಹಿಷಿ ದೇವಿಯು ಏಕೆ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ?”

05011015a ಅಹಮಿಂದ್ರೋಽಸ್ಮಿ ದೇವಾನಾಂ ಲೋಕಾನಾಂ ಚ ತಥೇಶ್ವರಃ|

05011015c ಆಗಚ್ಛತು ಶಚೀ ಮಹ್ಯಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಮದ್ಯ ನಿವೇಶನಂ||

ನಾನು ದೇವತೆಗಳ ಇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ಲೋಕಗಳ ಈಶ್ವರ. ಬೇಗನೆ ಶಚಿಯು ಇಂದು ನನ್ನ ನಿವೇಶನಕ್ಕೆ ಬರಲಿ!”

05011016a ತಚ್ಚು ತ್ವಾ ದುರ್ಮನಾ ದೇವೀ ಬೃಹಸ್ಪತಿಮುವಾಚ ಹ|

05011016c ರಕ್ಷ ಮಾಂ ನಹುಷಾದ್ಬ್ರಹ್ಮಂಸ್ತವಾಸ್ಮಿ ಶರಣಂ ಗತಾ||

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ದುಃಖಿತಳಾದ ದೇವಿಯು ಬೃಹಸ್ಪತಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು:

“ಬ್ರಹ್ಮನ್! ನನ್ನನ್ನು ನಹುಷನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸು! ನಿನ್ನ ಶರಣು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ!

05011017a ಸರ್ವ ಲಕ್ಷಣಸಂಪನ್ನಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ತ್ವಂ ಮಾಂ ಪ್ರಭಾಷಸೇ|

05011017c ದೇವರಾಜಸ್ಯ ದಯಿತಾಮತ್ಯಂತಸುಖಭಾಗಿನೀಂ||

05011018a ಅವೈಧವ್ಯೇನ ಸಂಯುಕ್ತಾಮೇಕಪತ್ನೀಂ ಪತಿವ್ರತಾಂ|

05011018c ಉಕ್ತವಾನಸಿ ಮಾಂ ಪೂರ್ವಮೃತಾಂ ತಾಂ ಕುರು ವೈ ಗಿರಂ||

ಬ್ರಹ್ಮನ್! ನಾನು ಸರ್ವ ಲಕ್ಷಣಸಂಪನ್ನಳು. ದೇವರಾಜನ ಪ್ರಿಯಳು.

ಅತ್ಯಂತ ಸುಖಭಾಗಿನಿ. ಅವೈಧವ್ಯದಿಂದ ಸಂಯುಕ್ತಳಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಏಕಪತ್ನಿಯಾಗಿ ಪತಿವ್ರತೆಯಾಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ನನಗೆ ನೀನು

ಯಾವಾಗಲೂ ಹೇಳುತ್ತೀಯೆ ಮತ್ತು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ್ದೀಯೆ. ನಿನ್ನ ಮಾತು

ಸುಳ್ಳಾಗದಂತೆ ಮಾಡು!

05011019a ನೋಕ್ತಪೂರ್ವಂ ಚ ಭಗವನ್ಮೃಷಾ ತೇ ಕಿಂ ಚಿದೀಶ್ವರ|

05011019c ತಸ್ಮಾದೇತದ್ಭವೇತ್ಸತ್ಯಂ ತ್ವಯೋಕ್ತಂ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ||

ಭಗವನ್! ಈಶ್ವರ! ಹಿಂದೆ ನೀನು ಸುಳ್ಳನ್ನು ಎಂದೂ ಹೇಳಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ! ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಹೇಳಿದ ಇದನ್ನೂ

ಸತ್ಯವನ್ನಾಗಿಸಬೇಕು.”

05011020a ಬೃಹಸ್ಪತಿರಥೋವಾಚ ಇಂದ್ರಾಣೀಂ ಭಯಮೋಹಿತಾಂ|

05011020c ಯದುಕ್ತಾಸಿ ಮಯಾ ದೇವಿ ಸತ್ಯಂ ತದ್ಭವಿತಾ ಧ್ರುವಂ||

ಆಗ ಭಯಮೋಹಿತ ಇಂದ್ರಾಣಿಗೆ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ದೇವಿ!
ನಾನು ಏನನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೋ ಅದು ಸತ್ಯವಾಗುವುದು ಖಂಡಿತ.

05011021a ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸೇ ದೇವರಾಜಾನಮಿಂದ್ರಂ ಶೀಘ್ರಮಿಹಾಗತಂ|

05011021c ನ ಭೇತವ್ಯಂ ಚ ನಹುಷಾತ್ಸತ್ಯಮೇತದ್ಭವೀಮಿ ತೇ|

05011021e ಸಮಾನಯಿಷ್ಯೇ ಶಕ್ರೇಣ ನಚಿರಾದ್ಭವತೀಮಹಂ||

ದೇವರಾಜ ಇಂದ್ರನು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವುದನ್ನು
ನೋಡುತ್ತೀಯೆ. ನಹುಷನಿಂದ ನಿನಗೆ ಯಾವುದೂ ಭಯವಿಲ್ಲ.
ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು
ಶಕ್ರನೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿಸುತ್ತೇನೆ.”

05011022a ಅಥ ಶುಶ್ರಾವ ನಹುಷ ಇಂದ್ರಾಣೀಂ ಶರಣಂ ಗತಾಂ|

05011022c ಬೃಹಸ್ಪತೇರಂಗಿರಸಶ್ಚುಕ್ರೋಧ ಸ ನೃಪಸ್ತದಾ||

ಇಂದ್ರಾಣಿಯು ಆಂಗಿರಸ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಶರಣು ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ ಎಂದು
ಕೇಳಿದ ನೃಪ ನಹುಷನು ಕ್ರೋಧಿತನಾದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ
ಪರ್ವಣಿ ಇಂದ್ರಾಣೀಭಯೇ ಏಕಾದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಾಣೀಭಯದಲ್ಲಿ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು|

ಕುಪಿತನಾದ ನಹುಷನನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸಲು “ನೀನು ಇಚ್ಛಿಸಿದಂತೆ ಇಂದ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಕರೆತರುತ್ತೇವೆ” ಎಂದು ದೇವತೆಗಳು ಭರವಸೆಯನ್ನು ನೀಡಿದುದು (೧-೯). ಇಂದ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡೆಂದು ದೇವತೆಗಳು ಬೃಹಸ್ಪತಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಲು, ಅವನು ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದೇ, ಶಚಿಯು ನಹುಷನಿಂದ ಕೆಲವೇ ಸಮಯವನ್ನು ಯಾಚಿಸಲಿ ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿದುದು (೧೦-೨೬). ದೇವತೆಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ಶಚಿಯು ನಹುಷನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದುದು (೨೭-೩೨).

05012001 ಶಲ್ಯ ಉವಾಚ|

05012001a ಕ್ರುದ್ಧಂ ತು ನಹುಷಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ದೇವಾಃ ಸರ್ಷಿಪುರೋಗಮಾಃ|

05012001c ಅಬ್ರುವನ್ನೇವರಾಜಾನಂ ನಹುಷಂ ಘೋರದರ್ಶನಂ||

ಶಲ್ಯನು ಹೇಳಿದನು: “ನಹುಷನು ಸಿಟ್ಟಾಗಿದ್ದಾನೆಂದು ತಿಳಿದ ದೇವತೆಗಳು ಋಷಿಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಘೋರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ದೇವರಾಜ ನಹುಷನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು:

05012002a ದೇವರಾಜ ಜಹಿ ಕ್ರೋಧಂ ತ್ವಯಿ ಕ್ರುದ್ಧೇ ಜಗದ್ವಿಭೋ|

05012002c ತ್ರಸ್ತಂ ಸಾಸುರಗಂಧರ್ವಂ ಸಕಿನ್ನರಮಹೋರಗಂ||

“ದೇವರಾಜ ! ಕ್ರೋಧವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸು. ವಿಭೋ ! ನಿನ್ನ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಅಸುರ, ಗಂಧರ್ವ, ಮಹೋರಗಗಳೊಂದಿಗೆ ಜಗತ್ತೇ ಕಂಪಿಸುತ್ತಿದೆ.

05012003a ಜಹಿ ಕ್ರೋಧಮಿಮಂ ಸಾಧೋ ನ ಕ್ರುಧ್ಯಂತಿ ಭವದ್ವಿಧಾಃ|

05012003c ಪರಸ್ಯ ಪತ್ನೀ ಸಾ ದೇವೀ ಪ್ರಸೀದಸ್ಯ ಸುರೇಶ್ವರ||

ಈ ಕ್ರೋಧವನ್ನು ಬಿಡು. ನಿನ್ನಂಥಹ ಸಾಧುಗಳು ಸಿಟ್ಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
ಸುರೇಶ್ವರ! ಆ ದೇವಿಯು ಪರನ ಪತ್ನಿ. ಪ್ರಸೀದನಾಗು.

05012004a ನಿವರ್ತಯ ಮನಃ ಪಾಪಾತ್ಪರದಾರಾಭಿಮರ್ಶನಾತ್|

05012004c ದೇವರಾಜೋಽಸಿ ಭದ್ರಂ ತೇ ಪ್ರಜಾ ಧರ್ಮೇಣ ಪಾಲಯ||

ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಆಸೆಪಡುವ ಈ ಪಾಪದಿಂದ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು
ಹಿಂದೆ ತೆಗೆದುಕೋ. ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ! ದೇವರಾಜನಾಗಿದ್ದೀಯೆ.
ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಧರ್ಮದಿಂದ ಪಾಲಿಸು!”

05012005a ಏವಮುಕ್ತೋ ನ ಜಗ್ರಾಹ ತದ್ವಚಃ ಕಾಮಮೋಹಿತಃ|

05012005c ಅಥ ದೇವಾನುವಾಚೇದಮಿಂದ್ರಂ ಪ್ರತಿ ಸುರಾಧಿಪಃ||

ಹೇಳಿದ ಈ ಮಾತುಗಳು ಕಾಮಮೋಹಿತನಾದ ಅವನಿಗೆ ಹಿಡಿಸಲಿಲ್ಲ.
ಆಗ ಸುರಾಧಿಪನು ಇಂದ್ರನ ಕುರಿತಾಗಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು:

05012006a ಅಹಲ್ಯಾ ಧರ್ಷಿತಾ ಪೂರ್ವಮೃಷಿಪತ್ನೀ ಯಶಸ್ವಿನೀ|

05012006c ಜೀವತೋ ಭರ್ತುರಿಂದ್ರೇಣ ಸ ವಃ ಕಿಂ ನ ನಿವಾರಿತಃ|

“ಹಿಂದೆ ಋಷಿಪತ್ನೀ ಯಶಸ್ವಿನೀ ಅಹಲ್ಯೆಯನ್ನು ಅವಳ ಪತಿಯು
ಜೀವಿಸಿರುವಾಗಲೇ ಅವನು ಬಲಾತ್ಕರಿಸಿದ್ದನು. ಆಗ ನೀವು ಅವನನ್ನು
ಏಕೆ ತಡೆಯಲಿಲ್ಲ?

05012007a ಬಹೂನಿ ಚ ನೃಶಂಸಾನಿ ಕೃತಾನೀಂದ್ರೇಣ ವೈ ಪುರಾ|

05012007c ವೈಧರ್ಮ್ಯಾಣ್ಯುಪಧಾಶ್ಚೈವ ಸ ವಃ ಕಿಂ ನ ನಿವಾರಿತಃ||

ಹಿಂದೆ ಇಂದ್ರನು ಬಹಳಷ್ಟು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಮೋಸದ, ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲದ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಆಗ ಅವನನ್ನು ಏಕೆ ತಡೆಯಲಿಲ್ಲ?

05012008a ಉಪತಿಷ್ಠತು ಮಾಂ ದೇವೀ ಏತದಸ್ಯಾ ಹಿತಂ ಪರಂ|

05012008c ಯುಷ್ಮಾಕಂ ಚ ಸದಾ ದೇವಾಃ ಶಿವಮೇವಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

ದೇವಿಯು ನನ್ನ ಬಳಿ ಬರಲಿ. ಅವಳಿಗೆ ಇದೇ ಪರಮ ಹಿತವಾದುದು. ದೇವತೆಗಳೇ! ಇದು ನಿಮಗೂ ಕೂಡ ಮಂಗಳಕರವಾಗುತ್ತದೆ!"

05012009 ದೇವಾ ಊಚುಃ|

05012009a ಇಂದ್ರಾಣೀಮಾನಯಿಷ್ಯಾಮೋ ಯಥೇಚ್ಛಸಿ ದಿವಸ್ಪತೇ|

05012009c ಜಹಿ ಕ್ರೋಧಮಿಮಂ ವೀರ ಪ್ರೀತೋ ಭವ ಸುರೇಶ್ವರ||

ದೇವತೆಗಳು ಹೇಳಿದರು: "ದಿವಸ್ಪತೇ! ನೀನು ಇಚ್ಛಿಸಿದಂತೆ ಇಂದ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಕರೆತರುತ್ತೇವೆ. ವೀರ! ಸುರೇಶ್ವರ! ಈ ಕ್ರೋಧವನ್ನು ಬಿಡು. ಪ್ರೀತನಾಗು!"

05012010 ಶಲ್ಯ ಉವಾಚ|

05012010a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತೇ ತದಾ ದೇವಾ ಋಷಿಭಿಃ ಸಹ ಭಾರತ|

05012010c ಜಗ್ಮುರ್ಬೃಹಸ್ಪತಿಂ ವಕ್ತುಮಿಂದ್ರಾಣೀಂ ಚಾಶುಭಂ ವಚಃ||

ಶಲ್ಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ದೇವತೆಗಳು
ಋಷಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಇಂದ್ರಾಣಿಗೆ ಅಶುಭವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು
ಬೃಹಸ್ಪತಿಯಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರು.

05012011a ಜಾನೀಮಃ ಶರಣಂ ಪ್ರಾಪ್ತಮಿಂದ್ರಾಣೀಂ ತವ ವೇಶ್ಮನಿ|

05012011c ದತ್ತಾಭಯಾಂ ಚ ವಿಪ್ರೇಂದ್ರ ತ್ವಯಾ ದೇವರ್ಷಿ ಸತ್ತಮ||

“ವಿಪ್ರೇಂದ್ರ! ದೇವರ್ಷಿ ಸತ್ತಮ! ಇಂದ್ರಾಣಿಯು ನಿನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ
ಶರಣು ಬಂದಿದ್ದಾಳೆಂದೂ ನೀನು ಅವಳಿಗೆ ಅಭಯವನ್ನಿತ್ತಿದ್ದೀಯೆ
ಎಂದೂ ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ.

05012012a ತೇ ತ್ವಾಂ ದೇವಾಃ ಸಗಂಧರ್ವಾ ಋಷಯಶ್ಚ ಮಹಾದ್ಯುತೇ|

05012012c ಪ್ರಸಾದಯಂತಿ ಚೇಂದ್ರಾಣೀ ನಹುಷಾಯ ಪ್ರದೀಯತಾಂ||

ಆದರೆ ಮಹಾದ್ಯುತೇ! ಗಂಧರ್ವ ಋಷಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನಾವು
ದೇವತೆಗಳು ನಹುಷನಿಗಾಗಿ ಇಂದ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಲು ನಿನ್ನನ್ನು
ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

05012013a ಇಂದ್ರಾದ್ವಿಶಿಷ್ಟೋ ನಹುಷೋ ದೇವರಾಜೋ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ|

05012013c ವೃಣೋತ್ವಿಯಂ ವರಾರೋಹಾ ಭರ್ತ್ಯತ್ವೇ ವರವರ್ಣಿನೀ||

ಮಹಾದ್ಯುತಿ ದೇವರಾಜ ನಹುಷನು ಇಂದ್ರನಿಗಿಂತಲೂ ವಿಶಿಷ್ಟನು.
ವರವರ್ಣಿನೀ ವರಾರೋಹೆಯು ಅವನನ್ನು ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ವರಿಸಲಿ.”

05012014a ಏವಮುಕ್ತೇ ತು ಸಾ ದೇವೀ ಬಾಷ್ಪಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ಸಸ್ವರಂ|

05012014c ಉವಾಚ ರುದತೀ ದೀನಾ ಬೃಹಸ್ಪತಿಮಿದಂ ವಚಃ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಆ ದೇವಿಯು ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿ ಜೋರಾಗಿ
ರೋದಿಸುತ್ತಾ ದೀನಳಾಗಿ ಬೃಹಸ್ಪತಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು:

05012015a ನಾಹಮಿಚ್ಛಾಮಿ ನಹುಷಂ ಪತಿಮನ್ವಾಸ್ಯ ತಂ ಪ್ರಭುಂ|

05012015c ಶರಣಾಗತಾಸ್ಮಿ ತೇ ಬ್ರಹ್ಮಂಸ್ತಾಹಿ ಮಾಂ ಮಹತೋ ಭಯಾತ್||

“ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಪ್ರಭು ನಹುಷನನ್ನು ನನ್ನ ಪತಿಯನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನನಗೆ
ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಶರಣು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಮಹಾಭಯದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು
ಪಾರುಮಾಡು!”

05012016 ಬೃಹಸ್ಪತಿರುವಾಚ|

05012016a ಶರಣಾಗತಾಂ ನ ತ್ಯಜೇಯಮಿಂದ್ರಾಣಿ ಮಮ ನಿಶ್ಚಿತಂ|

05012016c ಧರ್ಮಜ್ಞಾಂ ಧರ್ಮಶೀಲಾಂ ಚ ನ ತ್ಯಜೇ ತ್ವಾಮನಿಂದಿತೇ||

ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಇಂದ್ರಾಣಿ! ಶರಣಾಗತರನ್ನು
ತ್ಯಜಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ನನ್ನ ನಿಶ್ಚಯ. ಅನಿಂದಿತೇ! ಧರ್ಮಜ್ಞ
ಧರ್ಮಶೀಲೆ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ತ್ಯಜಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

05012017a ನಾಕಾರ್ಯಂ ಕರ್ತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಸನ್ವಿಶೇಷತಃ|

05012017c ಶ್ರುತಧರ್ಮಾ ಸತ್ಯಶೀಲೋ ಜಾನನ್ಧರ್ಮಾನುಶಾಸನಂ||

ಅದರಲ್ಲೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿರುವ, ಧರ್ಮವನ್ನು ಕೇಳಿ
ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ, ಸತ್ಯಶೀಲನಾಗಿರುವ, ಧರ್ಮದ ಅನುಶಾಸನವನ್ನು

ತಿಳಿದಿರುವ ನಾನು ಅಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ.

05012018a ನಾಹಮೇತತ್ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಗಚ್ಚಧ್ವಂ ವೈ ಸುರೋತ್ತಮಾಃ|

05012018c ಅಸ್ಮಿಂಶ್ಚಾರ್ಥೇ ಪುರಾ ಗೀತಂ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಶ್ರೂಯತಾಮಿದಂ||

ಸುರೋತ್ತಮರೇ! ನಾನು ಇದನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ! ಹೊರಟು ಹೋಗಿ!
ಇದರ ಕುರಿತು ಹಿಂದಿನ ಬ್ರಹ್ಮನ ಈ ಗೀತೆಯನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು.

05012019a ನ ತಸ್ಯ ಬೀಜಂ ರೋಹತಿ ಬೀಜಕಾಲೇ|

ನ ಚಾಸ್ಯ ವರ್ಷಂ ವರ್ಷತಿ ವರ್ಷಕಾಲೇ|

05012019c ಭೀತಂ ಪ್ರಪನ್ನಂ ಪ್ರದದಾತಿ ಶತ್ರುವೇ|

ನ ಸೋಽಂತರಂ ಲಭತೇ ತ್ರಾಣಮಿಚ್ಛನ್||

ಭೀತರಾಗಿ ಶರಣು ಬಂದಿರುವವರನ್ನು ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವವನು
ತನಗೇ ಬೇಕೆಂದಾಗ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನ ಬೀಜವು
ಬೀಜಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಅಂಥಹವನಲ್ಲಿ
ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಮಳೆಯು ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ.

05012020a ಮೋಘಮನ್ನಂ ವಿಂದತಿ ಚಾಪ್ಯಚೇತಾಃ|

ಸ್ವರ್ಗಾಲ್ಲೋಕಾದ್ಭ್ರಶ್ಯತಿ ನಷ್ಟಚೇಷ್ಟಃ|

05012020c ಭೀತಂ ಪ್ರಪನ್ನಂ ಪ್ರದದಾತಿ ಯೋ ವೈ|

ನ ತಸ್ಯ ಹವ್ಯಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಂತಿ ದೇವಾಃ||

ಭೀತರಾಗಿ ಶರಣು ಬಂದಿರುವವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವವನ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು
ದೇವತೆಗಳು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಹಿಡಿಯುವ ಯಾವುದೂ

ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಚೇಷ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಅವನು
ಸ್ವರ್ಗ ಲೋಕದಿಂದ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ.

05012021a ಪ್ರಮೀಯತೇ ಚಾಸ್ಯ ಪ್ರಜಾ ಹ್ಯಕಾಲೇ|
ಸದಾ ವಿವಾಸಂ ಪಿತರೋಽಸ್ಯ ಕುರ್ವತೇ|

05012021c ಭೀತಂ ಪ್ರಪನ್ನಂ ಪ್ರದದಾತಿ ಶತ್ರುವೇ|
ಸೇಂದ್ರಾ ದೇವಾಃ ಪ್ರಹರಂತ್ಯಸ್ಯ ವಜ್ರಂ|

ಭೀತರಾಗಿ ಶರಣು ಬಂದಿರುವವರನ್ನು ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವವನ
ಮಕ್ಕಳು ಅಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಯುತ್ತಾರೆ. ಅವನ ಪಿತ್ತುಗಳು ಸದಾ
ಜಗಳವಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂದ್ರನೊಂದಿಗೆ ದೇವತೆಗಳು ಅವನ ಮೇಲೆ
ವಜ್ರಪ್ರಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

05012022a ಏತದೇವಂ ವಿಜಾನನ್ವೈ ನ ದಾಸ್ಯಾಮಿ ಶಚೀಮಿಮಾಂ|

05012022c ಇಂದ್ರಾಣೀಂ ವಿಶ್ರುತಾಂ ಲೋಕೇ ಶಕ್ರಸ್ಯ ಮಹಿಷೀಂ ಪ್ರಿಯಾಂ|

ಇದನ್ನು ತಿಳಿದ ನಾನು ಇಂದ್ರಾಣೀ, ಶಕ್ರನ ಪ್ರಿಯ ಮಹಿಷಿಯೆಂದು
ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರುತಳಾದ ಈ ಶಚಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ.

05012023a ಅಸ್ಯಾ ಹಿತಂ ಭವೇದ್ಯಚ್ಚ ಮಮ ಚಾಪಿ ಹಿತಂ ಭವೇತ್|

05012023c ಕ್ರಿಯತಾಂ ತತ್ಸುರಶ್ರೇಷ್ಠಾ ನ ಹಿ ದಾಸ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಶಚೀಂ||

ಸುರಶ್ರೇಷ್ಠರೇ! ಇವಳಿಗೆ ಹಿತವಾಗುವ ನನಗೂ ಹಿತವಾಗುವ
ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ. ಶಚಿಯನ್ನು ನಾನು ಕೊಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ!”

05012024 ಶಲ್ಯ ಉವಾಚ|

05012024a ಅಥ ದೇವಾಸ್ತಮೇವಾಹುರ್ಗುರುಮಂಗಿರಸಾಂ ವರಂ|

05012024c ಕಥಂ ಸುನೀತಂ ತು ಭವೇನ್ಮಂತ್ರಯಸ್ವ ಬೃಹಸ್ಪತೇ||

ಶಲ್ಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ದೇವತೆಗಳು ಅಂಗಿರಸರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗುರುವಿಗೆ ಹೇಳಿದರು: “ಬೃಹಸ್ಪತೇ! ಹೇಗೆ ಒಳಿತನ್ನು ತರಬಹುದು ಎಂದು ನೀನೇ ಆಲೋಚಿಸು.”

05012025 ಬೃಹಸ್ಪತಿರುವಾಚ|

05012025a ನಹುಷಂ ಯಾಚತಾಂ ದೇವೀ ಕಿಂ ಚಿತ್ಕಾಲಾಂತರಂ ಶುಭಾ|

05012025c ಇಂದ್ರಾಣೀಹಿತಮೇತದ್ಧಿ ತಥಾಸ್ಮಾಕಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ಶುಭ ದೇವಿ ಇಂದ್ರಾಣಿಯು ನಹುಷನಲ್ಲಿ ಕೆಲವೇ ಸಮಯವನ್ನು ಯಾಚಿಸಲಿ. ಇದರಿಂದ ಇಂದ್ರಾಣಿಗೂ ನಮಗೂ ಹಿತವಾಗುತ್ತದೆ.

05012026a ಬಹುವಿಘ್ನಕರಃ ಕಾಲಃ ಕಾಲಃ ಕಾಲಂ ನಯಿಷ್ಯತಿ|

05012026c ದರ್ಪಿತೋ ಬಲವಾಂಶ್ಚಾಪಿ ನಹುಷೋ ವರಸಂಶ್ರಯಾತ್||

ಕಾಲವು ಬಹಳಷ್ಟು ವಿಘ್ನಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕಾಲವು ಕಾಲವನ್ನು ತಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಬಲವಾನ್ ನಹುಷನು ವರವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ದರ್ಪಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ.”

05012027 ಶಲ್ಯ ಉವಾಚ|

05012027a ತತಸ್ತೇನ ತಥೋಕ್ತೇ ತು ಪ್ರೀತಾ ದೇವಾಸ್ತಮಬ್ರುವನ್|

05012027c ಬ್ರಹ್ಮನ್ಸಾಧ್ವಿದಮುಕ್ತಂ ತೇ ಹಿತಂ ಸರ್ವದಿವೌಕಸಾಂ|

05012027e ಏವಮೇತದ್ವಿ ಜಶ್ರೇಷ್ಠ ದೇವೀ ಚೇಯಂ ಪ್ರಸಾದ್ಯತಾಂ||

ಶಲ್ಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವನು ಹಾಗೆ ಹೇಳಲು ಪ್ರೀತರಾದ ದೇವತೆಗಳು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು: “ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನೇ ಹೇಳಿದ್ದೀಯೆ. ಇದು ಎಲ್ಲ ದಿವೌಕಸರಿಗೂ ಹಿತವಾದುದು. ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ! ಇದು ಹೀಗೆಯೇ ಆಗಲಿ. ಈ ದೇವಿಯನ್ನು ಸಂತವಿಸು.”

05012028a ತತಃ ಸಮಸ್ತಾ ಇಂದ್ರಾಣೀಂ ದೇವಾಃ ಸಾಗ್ನಿಪುರೋಗಮಾಃ|

05012028c ಊಚುರ್ವ ಚನಮವ್ಯಗ್ರಾ ಲೋಕಾನಾಂ ಹಿತಕಾಮ್ಯಯಾ||

ಆಗ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಮಸ್ತ ದೇವತೆಗಳೂ ಲೋಕಗಳ ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸಿ ಇಂದ್ರಾಣಿಗೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಹೇಳಿದರು:

05012029a ತ್ವಯಾ ಜಗದಿದಂ ಸರ್ವಂ ಧೃತಂ ಸ್ಥಾವರಜಂಗಮಂ|

05012029c ಏಕಪತ್ನ್ಯಸಿ ಸತ್ಯಾ ಚ ಗಚ್ಚಸ್ವ ನಹುಷಂ ಪ್ರತಿ||

“ಸ್ಥಾವರ-ಜಂಗಮಗಳ ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು ನೀನು ಪೊರೆಯುತ್ತಿರುವೆ. ನೀನು ಪತಿವ್ರತೆ ಮತ್ತು ಸತ್ಯ. ನಹುಷನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು.

05012030a ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ತ್ವಾಮಭಿಕಾಮಶ್ಚ ವಿನಶಿಷ್ಯತಿ ಪಾರ್ಥಿವಃ|

05012030c ನಹುಷೋ ದೇವಿ ಶಕ್ರಶ್ಚ ಸುರೈಶ್ವರ್ಯಮವಾಪ್ಸ್ಯತಿ||

ನಿನ್ನನ್ನು ಅಭಿಕಾಮಿಸುವ ಆ ಪಾರ್ಥಿವ ನಹುಷನು ಬೇಗನೇ ವಿನಾಶಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ದೇವೀ! ಶಕ್ರನು ಸುರೈಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಪುನಃ

ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.”

05012031a ಏವಂ ವಿನಿಶ್ಚಯಂ ಕೃತ್ವಾ ಇಂದ್ರಾಣೀ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಯೇ|

05012031c ಅಭ್ಯಗಚ್ಛತ ಸವೀಡಾ ನಹುಷಂ ಘೋರದರ್ಶನಂ||

ಈ ರೀತಿಯ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇಂದ್ರಾಣಿಯು ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ನಾಚಿಕೊಂಡವಳಂತೆ ಘೋರದರ್ಶನ ನಹುಷನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಳು.

05012032a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಾಂ ನಹುಷಶ್ಚಾಪಿ ವಯೋರೂಪಸಮನ್ವಿತಾಂ|

05012032c ಸಮಹೃಷ್ಯತ ದುಷ್ಟಾತ್ಮಾ ಕಾಮೋಪಹತಚೇತನಃ||

ಕಾಮದಿಂದ ಚೇತನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಆ ದುಷ್ಟಾತ್ಮ ನಹುಷನಾದರೋ ವಯೋರೂಪಸಮನ್ವಿತಳಾದ ಅವಳನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತೋಷಭರಿತನಾದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಇಂದ್ರಾಣೀಕಾಲಾವಧಿಯಾಚನೇ ದ್ವಾದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಾಣೀಕಾಲಾವಧಿಯಾಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು|

೧೨

ಶಚಿಯು ನಹುಷನಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪಸಮಯವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು (೧-೬), ಇಂದ್ರನನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯ ದೋಷದಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಲು ದೇವತೆಗಳು

ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಮಹಾ ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು
 ಇಂದ್ರನು ಆತ್ಮವಂತನಾದುದು (೭-೧೮). ಆದರೆ ನಹುಷನನ್ನು
 ನೋಡಿ ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಇಂದ್ರನು ಪುನಃ
 ನಶಿಸಿಹೋಗಿ, ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೂ ಅದೃಶ್ಯನಾಗಲು ಶಚಿಯು ದೇವಿ
 ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಉಪಾಸಿಸಿ ಅವಳಿಂದ ಇಂದ್ರನ ಕುರುಹನ್ನು ಕಾಣುವುದು
 (೧೯-೨೫).

05013001 ಶಲ್ಯ ಉವಾಚ|

05013001a ಅಥ ತಾಮಬ್ರವೀದ್ವಷ್ಟ್ವಾ ನಹುಷೋ ದೇವರಾಟ್ಟದಾ|

05013001c ತ್ರಯಾಣಾಮಪಿ ಲೋಕಾನಾಮಹಮಿಂದ್ರಃ ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ|

05013001e ಭಜಸ್ವ ಮಾಂ ವರಾರೋಹೇ ಪತಿತ್ವೇ ವರವರ್ಣಿನಿ||

ಶಲ್ಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿ ದೇವರಾಜ ನಹುಷನು

ಹೇಳಿದನು: “ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ! ನಾನು ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳ ಇಂದ್ರ.

ವರವರ್ಣಿನೀ! ವರಾರೋಹೇ! ನನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ ಪತಿಯಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸು!”

05013002a ಏವಮುಕ್ತಾ ತು ಸಾ ದೇವೀ ನಹುಷೇಣ ಪತಿವ್ರತಾ|

05013002c ಪ್ರಾವೇಪತ ಭಯೋದ್ವಿಗ್ನಾ ಪ್ರವಾತೇ ಕದಲೀ ಯಥಾ||

ನಹುಷನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಆ ಪತಿವ್ರತೆ ದೇವಿಯು ಭಯೋದ್ವಿಗ್ನಳಾಗಿ

ಭಿರುಗಾಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದ ಬಾಳೆಯ ಮರದಂತೆ ತತ್ತರಿಸಿದಳು.

05013003a ನಮಸ್ಯ ಸಾ ತು ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ಕೃತ್ವಾ ಶಿರಸಿ ಚಾಂಜಲಿಂ|

05013003c ದೇವರಾಜಮಥೋವಾಚ ನಹುಷಂ ಘೋರದರ್ಶನಂ||

ಅವಳಾದರೋ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದು ತಲೆಬಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ
ಘೋರದರ್ಶನ ದೇವರಾಜ ನಹುಷನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು:

05013004a ಕಾಲಮಿಚ್ಚಾಮ್ಯಹಂ ಲಬ್ಧುಂ ಕಿಂ ಚಿತ್ತ್ವ ತ್ತಃ ಸುರೇಶ್ವರ|

05013004c ನ ಹಿ ವಿಜ್ಞಾಯತೇ ಶಕ್ರಃ ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಕಿಂ ವಾ ಕ್ವ ವಾ ಗತಃ||

“ಸುರೇಶ್ವರ! ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಶಕ್ರನಿಗೆ
ಏನಾಯಿತೆಂದೂ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆಂದೂ ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ.

05013005a ತತ್ತ್ವಮೇತತ್ತು ವಿಜ್ಞಾಯ ಯದಿ ನ ಜ್ಞಾಯತೇ ಪ್ರಭೋ|

05013005c ತತೋಽಹಂ ತ್ವಾಮುಪಸ್ಥಾಸ್ಯೇ ಸತ್ಯಮೇತದ್ಬ್ರವೀಮಿ ತೇ|

05013005e ಏವಮುಕ್ತಃ ಸ ಇಂದ್ರಾಣ್ಯಾ ನಹುಷಃ ಪ್ರೀತಿಮಾನಭೂತ್||

ಪ್ರಭೋ! ಸತ್ಯವೇನೆಂದು ತಿಳಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅವನ
ಕುರಿತಾದ ವಿಷಯವು ತಿಳಿಯದೇ ಹೋದಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿನ್ನ
ಉಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಸತ್ಯವನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.”
ಇಂದ್ರಾಣಿಯು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ನಹುಷನು ಸಂತೋಷಗೊಂಡನು.

05013006 ನಹುಷ ಉವಾಚ|

05013006a ಏವಂ ಭವತು ಸುಶ್ರೋಣಿ ಯಥಾ ಮಾಮಭಿಭಾಷಸೇ|

05013006c ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಚಾಗಮನಂ ಕಾರ್ಯಂ ಸತ್ಯಮೇತದನುಸ್ಮರೇಃ||

ನಹುಷನು ಹೇಳಿದನು: “ಸುಶ್ರೋಣೀ! ನೀನು ನನಗೆ ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ
ಆಗಲಿ. ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೀಯೆ. ನೀನು ನುಡಿದ
ಸತ್ಯವು ನಿನಗೆ ನೆನಪಿರಲಿ.””

05013007 ಶಲ್ಯ ಉವಾಚ|

05013007a ನಹುಷೇಣ ವಿಸ್ತುಷ್ಪಾ ಚ ನಿಶ್ಚಕ್ರಾಮ ತತಃ ಶುಭಾ|

05013007c ಬೃಹಸ್ಪತಿನಿಕೇತಂ ಸಾ ಜಗಾಮ ಚ ತಪಸ್ವಿನೀ||

ಶಲ್ಯನು ಹೇಳಿದನು: “ನಹುಷನಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ತಪಸ್ವಿನೀ ಶುಭೆಯು ಹೊರಬಂದು ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋದಳು.

05013008a ತಸ್ಯಾಃ ಸಂಶ್ರುತ್ಯ ಚ ವಚೋ ದೇವಾಃ ಸಾಗ್ನಿಪುರೋಗಮಾಃ|

05013008c ಮಂತ್ರಯಾಮಾಸುರೇಕಾಗ್ರಾಃ ಶಕ್ರಾರ್ಥಂ ರಾಜಸತ್ತಮ||

ರಾಜಸತ್ತಮ ! ಅವಳ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅಗ್ನಿಯ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು ಶಕ್ರನ ಒಳಿತನ್ನೇ ಉದ್ದೇಶವನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಗೈದರು.

05013009a ದೇವದೇವೇನ ಸಂಗಮ್ಯ ವಿಷ್ಣುನಾ ಪ್ರಭವಿಷ್ಣುನಾ|

05013009c ಊಚುಶ್ಚೈನಂ ಸಮುದ್ವಿಗ್ನಾ ವಾಕ್ಯಂ ವಾಕ್ಯವಿಶಾರದಾಃ||

ಪ್ರಭವಿಷ್ಣು ದೇವದೇವ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಬಳಿಸಾರಿ, ಆ ವಾಕ್ಯವಿಶಾರದರು ಅವನಿಗೆ ಉದ್ವಿಗ್ನರಾಗಿ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದರು:

05013010a ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಭಿಭೂತೋ ವೈ ಶಕ್ರಃ ಸುರಗಣೇಶ್ವರಃ|

05013010c ಗತಿಶ್ಚ ನಸ್ತ್ವಂ ದೇವೇಶ ಪೂರ್ವಜೋ ಜಗತಃ ಪ್ರಭುಃ|

05013010e ರಕ್ಷಾರ್ಥಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ವಿಷ್ಣುತ್ವಮುಪಜಗ್ಮಿವಾನ್||

“ಸುರಗಣೇಶ್ವರ ಶಕ್ರನು ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯಿಂದ ಅಭಿಭೂತನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ದೇವೇಶ! ಪೂರ್ವಜ! ಜಗತ್ಪ್ರಭು! ನೀನೇ ನಮ್ಮ ಗತಿ. ಸರ್ವಭೂತರ
ರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿಯೇ ನೀನು ವಿಷ್ಣುತ್ವವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದೀಯೆ.

05013011a ತ್ವದ್ವೀರ್ಯಾನ್ನಿಹತೇ ವೃತ್ರೇ ವಾಸವೋ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಯಾ|

05013011c ವೃತಃ ಸುರಗಣಶ್ರೇಷ್ಠ ಮೋಕ್ಷಂ ತಸ್ಯ ವಿನಿದಿಶ||

ನಿನ್ನ ವೀರ್ಯದಿಂದ ವೃತ್ರನು ನಿಹತನಾಗಲು ವಾಸವನು
ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯಿಂದ ಆವೃತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಸುರಗಣಶ್ರೇಷ್ಠ! ಅವನಿಗೆ
ಮೋಕ್ಷವೇನೆಂದು ನಿರ್ದೇಶಿಸು.”

05013012a ತೇಷಾಂ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ದೇವಾನಾಂ ವಿಷ್ಣುರಬ್ರವೀತ್|

05013012c ಮಾಮೇವ ಯಜತಾಂ ಶಕ್ರಃ ಪಾವಯಿಷ್ಯಾಮಿ ವಜ್ರಿಣಂ||

ದೇವತೆಗಳ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿಷ್ಣುವು ಹೇಳಿದನು: “ಶಕ್ರನು ನನ್ನನ್ನೇ
ಯಾಜಿಸಲಿ. ನಾನು ವಜ್ರಿಣಿಯನ್ನು ಪಾವನಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

05013013a ಪುಣ್ಯೇನ ಹಯಮೇಧೇನ ಮಾಮಿಷ್ಟ್ವಾ ಪಾಕಶಾಸನಃ|

05013013c ಪುನರೇಷ್ಯತಿ ದೇವಾನಾಮಿಂದ್ರತ್ವಮಕುತೋಭಯಃ||

ಪುಣ್ಯ ಹಯಮೇಧದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಇಷ್ಟುಗೊಳಿಸಿ, ಪಾಕಶಾಸನನು,
ಭಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಪುನಃ ದೇವತೆಗಳ ಇಂದ್ರತ್ವವನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

05013014a ಸ್ವಕರ್ಮಭಿಶ್ಚ ನಹುಷೋ ನಾಶಂ ಯಾಸ್ಯತಿ ದುರ್ಮತಿಃ|

05013014c ಕಂ ಚಿತ್ಕಾಲಮಿಮಂ ದೇವಾ ಮರ್ಷಯಧ್ವಮತಂದ್ರಿತಾಃ||

ತನ್ನದೇ ಕರ್ಮದಿಂದ ದುರ್ಮತಿ ನಹುಷನು ನಾಶಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.
 ದೇವತೆಗಳೇ! ಕೆಲವು ಕಾಲ ನೀವು ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದಿರಬೇಕು.
 ಜಾಗರೂಕರಾಗಿಯೂ ಇರಬೇಕು.”

05013015a ಶ್ರುತ್ವಾ ವಿಷ್ಣೋಃ ಶುಭಾಂ ಸತ್ಯಾಂ ತಾಂ ವಾಣೀಮಮೃತೋಪಮಾಂ|

05013015c ತತಃ ಸರ್ವೇ ಸುರಗಣಾಃ ಸೋಪಾಧ್ಯಾಯಾಃ ಸಹರ್ಷಿ ಭಿಃ|

05013015e ಯತ್ರ ಶಕ್ರೋ ಭಯೋದ್ವಿಗ್ನಸ್ತಂ ದೇಶಮುಪಚಕ್ರಮುಃ||

ವಿಷ್ಣುವಿನ ಆ ಶುಭ ಸತ್ಯ ಅಮೃತೋಪಮ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ
 ಸುರಗಣಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆಚಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಋಷಿಗಳ ಜೊತೆಗೂಡಿ
 ಭಯೋದ್ವಿಗ್ನ ಶಕ್ರನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟವು.

05013016a ತತ್ರಾಶ್ವಮೇಧಃ ಸುಮಹಾನ್ಮಹೇಂದ್ರಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

05013016c ವವೃತೇ ಪಾವನಾರ್ಥಂ ವೈ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಪಹೋ ನೃಪ||

05013017a ವಿಭಜ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಂ ತು ವೃಕ್ಷೇಷು ಚ ನದೀಷು ಚ|

05013017c ಪರ್ವತೇಷು ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಚ ಸ್ತ್ರೀಷು ಚೈವ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ನೃಪ! ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಅಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮ ಮಹೇಂದ್ರನ
 ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದೋಷವನ್ನು ಕಳೆದು ಪಾವನಗೊಳಿಸಲು ಸುಮಹಾ
 ಅಶ್ವಮೇಧವನ್ನು ನೆರವೇರಿದರು. ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದೋಷವನ್ನು
 ಮರಗಳಲ್ಲಿ, ನದಿಗಳಲ್ಲಿ, ಪರ್ವತಗಳಲ್ಲಿ, ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ
 ವಿಭಜಿಸಿದರು.

05013018a ಸಂವಿಭಜ್ಯ ಚ ಭೂತೇಷು ವಿಸೃಜ್ಯ ಚ ಸುರೇಶ್ವರಃ|

05013018c ವಿಜ್ವರಃ ಪೂತಪಾಪ್ಮಾ ಚ ವಾಸವೋಽಭವದಾತ್ಮವಾನ್||

ಆ ಭೂತಗಳಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಭಾಗಮಾಡಿ ವಿಸರ್ಜಿಸಿದ ನಂತರ ಸುರೇಶ್ವರ ವಾಸವನು ಜ್ವರವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಪಾಪದಿಂದ ಪಾವನನಾಗಿ, ಆತ್ಮವಂತನಾದನು.

05013019a ಅಕಂಪ್ಯಂ ನಹುಷಂ ಸ್ಥಾನಾದ್ಧೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ಬಲಸೂದನಃ|

05013019c ತೇಜೋಘ್ನಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ವರದಾನಾಚ್ಚ ದುಃಸಹಂ||

ತನ್ನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೆ ವರದನಾಗಿದ್ದ ಆ ದುಃಸಹ ನಹುಷನನ್ನು ನೋಡಿ ಬಲಸೂದನನು ನಡುಗಿ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡನು.

05013020a ತತಃ ಶಚೀಪತಿರ್ವೀರಃ ಪುನರೇವ ವ್ಯನಶ್ಯತ|

05013020c ಅದೃಶ್ಯಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಕಾಲಾಕಾಂಕ್ಷೀ ಚಚಾರ ಹ||

ಆಗ ವೀರ ಶಚೀಪತಿಯು ಪುನಃ ನಶಿಸಿಹೋಗಿ, ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೂ ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿ, ಸಮಯವನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಾ ಸಂಚರಿಸತೊಡಗಿದನು.

05013021a ಪ್ರನಷ್ಟೇ ತು ತತಃ ಶಕ್ರೇ ಶಚೀ ಶೋಕಸಮನ್ವಿತಾ|

05013021c ಹಾ ಶಕ್ರೇತಿ ತದಾ ದೇವೀ ವಿಲಲಾಪ ಸುದುಃಖಿತಾ||

05013022a ಯದಿ ದತ್ತಂ ಯದಿ ಹುತಂ ಗುರವಸ್ತೋಷಿತಾ ಯದಿ|

05013022c ಏಕಭರ್ತ್ಯುತ್ವಮೇವಾಸ್ತು ಸತ್ಯಂ ಯದ್ಯಸ್ತಿ ವಾ ಮಯಿ||

ಶಕ್ರನು ನಷ್ಟನಾಗಲು ಶೋಕಸಮನ್ವಿತಳಾದ, ತುಂಬಾ ದುಃಖಿತಳಾದ

ಶಚೀದೇವಿಯು ವಿಲಪಿಸಿದಳು. “ಹಾ ಶಕ್ರ! ನಾನು ದಾನವನ್ನು
ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ಆಹುತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದರೆ, ಗುರುಗಳನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದ್ದರೆ,
ಮತ್ತು ಸತ್ಯವು ಇದ್ದರೆ ನನಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಪತಿಯೆಂದಾಗಲಿ !

05013023a ಪುಣ್ಯಾಂ ಚೇಮಾಮಹಂ ದಿವ್ಯಾಂ ಪ್ರವೃತ್ತಾಮುತ್ತರಾಯಣೇ|

05013023c ದೇವೀಂ ರಾತ್ರಿಂ ನಮಸ್ಯಾಮಿ ಸಿದ್ಧತಾಂ ಮೇ ಮನೋರಥಃ||

ನನ್ನ ಮನೋರಥವು ಸಿದ್ಧಿಯಾಗಲೆಂದು ನಾನು ಪುಣ್ಯ, ದಿವ್ಯ,
ಉತ್ತರಾಯಣಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ದೇವಿ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು
ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.”

05013024a ಪ್ರಯತಾ ಚ ನಿಶಾಂ ದೇವೀಮುಪಾತಿಷ್ಠತ ತತ್ರ ಸಾ|

05013024c ಪತಿವ್ರತಾತ್ವಾತ್ಸತ್ಯೇನ ಸೋಪಶ್ರುತಿಮಧಾಕರೋತ್||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಅವಳು ಅಲ್ಲಿ ದೇವಿ ನಿಶೆಯ ಉಪಾಸನೆಯನ್ನು
ಮಾಡಿದಳು. ಪತಿವ್ರತ್ಯ ಮತ್ತು ಸತ್ಯದಿಂದ ಅವಳು ಉಪಶ್ರುತಿಯನ್ನು
ನಡೆಸಿದಳು.

05013025a ಯತ್ರಾಸ್ತೇ ದೇವರಾಜೋಽಸೌ ತಂ ದೇಶಂ ದರ್ಶಯಸ್ವ ಮೇ|

05013025c ಇತ್ಯಾಹೋಪಶ್ರುತಿಂ ದೇವೀ ಸತ್ಯಂ ಸತ್ಯೇನ ದೃಶ್ಯತಾಂ||

“ದೇವರಾಜನು ಎಲ್ಲಿದ್ದಾನೋ ಆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ನನಗೆ ತೋರಿಸು !”
ಎಂದು ಉಪಶ್ರುತಿಗೆ ಹೇಳಲು ಆ ದೇವಿಯು ಸತ್ಯವನ್ನು ಸತ್ಯವಾಗಿಯೇ
ಕಾಣಿಸಿದಳು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ
 ಪರ್ವಣಿ ಉಪಶ್ರುತಿಯಾಚನೇ ತ್ರಯೋದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
 ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ
 ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉಪಶ್ರುತಿಯಾಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹದಿಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು|

೧೪

ಉಪಶ್ರುತಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಶಚಿಯು ಸರೋವರವೊಂದರ ಪದ್ಮದ
 ನಾಲದ ತಂತುವಿನಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮನಾಗಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಇಂದ್ರನನ್ನು
 ನೋಡಿ ಸ್ತುತಿಸಿದುದು (೧-೧೧). ನಹುಷನನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಇಂದ್ರನನ್ನು
 ಪ್ರಚೋದಿಸಿದುದು (೧೨-೧೫).

05014001 ಶಲ್ಯ ಉವಾಚ|

05014001a ಅಥೈನಾಂ ರುಪಿಣೀಂ ಸಾಧ್ವೀಮುಪಾತಿಷ್ಠದುಪಶ್ರುತಿಃ|

05014001c ತಾಂ ವಯೋರೂಪಸಂಪನ್ನಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದೇವೀಮುಪಸ್ಥಿತಾಂ||

05014002a ಇಂದ್ರಾಣೀ ಸಂಪ್ರಹೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಾ ಸಂಪೂಜ್ಞೈನಾಮಪೃಚ್ಛತ|

05014002c ಇಚ್ಛಾಮಿ ತ್ವಾಮಹಂ ಜ್ಞಾತುಂ ಕಾ ತ್ವಂ ಬ್ರೂಹಿ ವರಾನನೇ||

ಶಲ್ಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ದೇವೀ ಉಪಶ್ರುತಿಯು ಸಾಧ್ವೀ ರೂಪಿಣಿ
 ವಯೋರೂಪಸಂಪನ್ನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅವಳ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಳು.
 ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ಇಂದ್ರಾಣಿಯು ಅವಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಹೇಳಿದಳು:
 “ವರಾನನೇ! ನೀನು ಯಾರೆಂದು ತಿಳಿಯಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಹೇಳು.”

05014003 ಉಪಶ್ರುತಿರುವಾಚ|

05014003a ಉಪಶ್ರುತಿರಹಂ ದೇವಿ ತವಾಂತಿಕಮುಪಾಗತಾ|

05014003c ದರ್ಶನಂ ಚೈವ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾ ತವ ಸತ್ಯೇನ ತೋಷಿತಾ||

ಉಪಶ್ರುತಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ದೇವಿ! ನಿನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದಿರುವ ನಾನು ಉಪಶ್ರುತಿ. ಸತ್ಯನಿರತಳಾದ ನಿನಗೆ ದರ್ಶನವನ್ನಿತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

05014004a ಪತಿವ್ರತಾಸಿ ಯುಕ್ತಾ ಚ ಯಮೇನ ನಿಯಮೇನ ಚ|

05014004c ದರ್ಶಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತೇ ಶಕ್ರಂ ದೇವಂ ವೃತ್ರನಿಷೂದನಂ|

05014004e ಕ್ಷಿಪ್ರಮನ್ವೇಹಿ ಭದ್ರಂ ತೇ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸೇ ಸುರಸತ್ತಮಂ||

ಯಮ-ನಿಯಮಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತಳಾಗಿ ಪತಿವ್ರತೆಯಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ನಿನಗೆ ವೃತ್ರನಿಷೂದನ ದೇವ ಶಕ್ರನನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ! ಬೇಗನೆ ನನ್ನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬಾ. ಸುರಸತ್ತಮನನ್ನು ನೋಡುವಿಯಂತೆ.”

05014005 ಶಲ್ಯ ಉವಾಚ|

05014005a ತತಸ್ತಾಂ ಪ್ರಸ್ಥಿತಾಂ ದೇವೀಮಿಂದ್ರಾಣೀ ಸಾ ಸಮನ್ವಗಾತ್|

05014005c ದೇವಾರಣ್ಯಾನ್ಯತಿಕ್ರಮ್ಯ ಪರ್ವತಾಂಶ್ಚ ಬಹೂಂಸ್ತತಃ|

05014005e ಹಿಮವಂತಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಉತ್ತರಂ ಪಾರ್ಶ್ವಮಾಗಮತ್||

ಶಲ್ಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಅವಳು ಹೊರಡಲು, ದೇವೀ ಇಂದ್ರಾಣಿಯು ಅವಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದಳು. ಅವಳು ದೇವಾರಣ್ಯವನ್ನೂ ಬಹಳಷ್ಟು ಪರ್ವತಗಳನ್ನೂ ದಾಟಿ ಹಿಮವಂತವನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಉತ್ತರದ ಕಡೆ ಬಂದಳು.

05014006a ಸಮುದ್ರಂ ಚ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಬಹುಯೋಜನವಿಸ್ತೃತಂ|

05014006c ಆಸಸಾದ ಮಹಾದ್ವೀಪಂ ನಾನಾದ್ರುಮಲತಾವೃತಂ||

ಸಮುದ್ರವನ್ನೂ ತಲುಪಿ ಅಲ್ಲಿ ಬಹುಯೋಜನ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ನಾನಾ ದ್ರುಮಲತೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದ ಮಹಾದ್ವೀಪವನ್ನು ತಲುಪಿದರು.

05014007a ತತ್ರಾಪಶ್ಯತ್ಸರೋ ದಿವ್ಯಂ ನಾನಾಶಕುನಿಭಿವೃತಂ|

05014007c ಶತಯೋಜನವಿಸ್ತೀರ್ಣಂ ತಾವದೇವಾಯತಂ ಶುಭಂ||

ಅಲ್ಲಿ ನಾನಾ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದ ಶತಯೋಜನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಅಷ್ಟೇ ಅಗಲವಾಗಿದ್ದ ದಿವ್ಯ ಶುಭ ಸರೋವರವನ್ನು ಕಂಡರು.

05014008a ತತ್ರ ದಿವ್ಯಾನಿ ಪದ್ಮಾನಿ ಪಂಚವರ್ಣಾನಿ ಭಾರತ|

05014008c ಷಟ್ಪದೈರುಪಗೀತಾನಿ ಪ್ರಫುಲ್ಲಾನಿ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಭಾರತ! ಅಲ್ಲಿ ಐದು ಬಣ್ಣಗಳ, ಅರಳಿದ, ಸಾವಿರಾರು ದಿವ್ಯ ಪದ್ಮಗಳು, ದುಂಬಿಗಳ ಗೀತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಇದ್ದವು.

05014009a ಪದ್ಮಸ್ಯ ಭಿತ್ತ್ವಾ ನಾಲಂ ಚ ವಿವೇಶ ಸಹಿತಾ ತಯಾ|

05014009c ಬಿಸತಂತುಪ್ರವಿಷ್ಟಂ ಚ ತತ್ರಾಪಶ್ಯಚ್ಚ ತಕ್ರತುಂ||

ಪದ್ಮದ ನಾಲವನ್ನು ಸೀಳಿ ಅವಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ತಂತುವಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ್ದ ಶತಕ್ರತುವನ್ನು ನೋಡಿದಳು.

05014010a ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ಸುಸೂಕ್ಷ್ಮೇಣ ರೂಪೇಣಾವಸ್ಥಿತಂ ಪ್ರಭುಂ|

05014010c ಸೂಕ್ಷ್ಮ ರೂಪಧರಾ ದೇವೀ ಬಭೂವೋಪಶ್ರುತಿಶ್ಚ ಸಾ||

ಅತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ರೂಪಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಭುವನ್ನು ನೋಡಿ ದೇವಿ ಮತ್ತು ಉಪಶ್ರುತಿಯರು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ರೂಪಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದರು.

05014011a ಇಂದ್ರಂ ತುಷ್ಪಾವ ಚೇಂದ್ರಾಣೀ ವಿಶ್ರುತ್ಯೈಃ ಪೂರ್ವಕರ್ಮಭಿಃ|

05014011c ಸ್ತೂಯಮಾನಸ್ತತೋ ದೇವಃ ಶಚೀಮಾಹ ಪುರಂದರಃ||

ಆಗ ಇಂದ್ರಾಣಿಯು ಅವನ ವಿಶ್ರುತ ಪೂರ್ವಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದಳು. ಈ ರೀತಿ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡಲು ದೇವ ಪುರಂದರನು ಶಚಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

05014012a ಕಿಮರ್ಥಮಸಿ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾ ವಿಜ್ಞಾತಶ್ಚ ಕಥಂ ತ್ವಹಂ|

05014012c ತತಃ ಸಾ ಕಥಯಾಮಾಸ ನಹುಷಸ್ಯ ವಿಚೇಷ್ಟಿತಂ||

“ಇಲ್ಲಿಗೆ ಏಕೆ ಬಂದಿರುವೆ? ನನ್ನನ್ನು ಹೇಗೆ ಹುಡುಕಿದೆ?” ಆಗ ಅವಳು ನಹುಷನು ಮಾಡಿದುದರ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದಳು.

05014013a ಇಂದ್ರತ್ವಂ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ಪ್ರಾಪ್ಯ ವೀರ್ಯಮದಾನ್ವಿತಃ|

05014013c ದರ್ಪಾವಿಷ್ಟಶ್ಚ ದುಷ್ಟಾತ್ಮಾ ಮಾಮುವಾಚ ಶತಕ್ರತೋ|

05014013e ಉಪತಿಷ್ಠ ಮಾಮಿತಿ ಕ್ರೂರಃ ಕಾಲಂ ಚ ಕೃತವಾನ್ಮಮ||

“ಶತಕ್ರತೋ! ಮೂರು ಲೋಕಗಳ ಇಂದ್ರತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದು ವೀರ್ಯಮದಾನ್ವಿತನೂ ದರ್ಪಭರಿತನೂ ಆಗಿ ಆ ದುಷ್ಟಾತ್ಮನು ನನ್ನನ್ನು ಕೂಡು ಎಂದು ಕ್ರೂರವಾಗಿ ಆಡಿದನು ಮತ್ತು ನನಗೆ ಸಮಯವನ್ನೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾನೆ.

05014014a ಯದಿ ನ ತ್ರಾಸ್ಯಸಿ ವಿಭೋ ಕರಿಷ್ಯತಿ ಸ ಮಾಂ ವಶೇ|

05014014c ಏತೇನ ಚಾಹಂ ಸಂತಪ್ತಾ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ಶಕ್ರ ತವಾಂತಿಕಂ|

05014014e ಜಹಿ ರೌದ್ರಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ನಹುಷಂ ಪಾಪನಿಶ್ಚಯಂ||

ವಿಭೋ! ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸದೇ ಇದ್ದರೆ ಅವನು ನನ್ನನ್ನು
ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಶಕ್ರ! ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ನಾನು ನಿನ್ನ ಬಳಿ
ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಮಹಾಬಾಹೋ! ರೌದ್ರನಾದ ಪಾಪನಿಶ್ಚಯ
ನಹುಷನನ್ನು ಗೆಲ್ಲ.

05014015a ಪ್ರಕಾಶಯಸ್ವ ಚಾತ್ಮಾನಂ ದೈತ್ಯದಾನವಸೂದನ|

05014015c ತೇಜಃ ಸಮಾಪ್ನುಹಿ ವಿಭೋ ದೇವರಾಜ್ಯಂ ಪ್ರಶಾಧಿ ಚ||

ದೈತ್ಯದಾನವಸೂದನ! ನಿನ್ನನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೋ! ವಿಭೋ! ತೇಜಸ್ಸನ್ನು
ತಳೆದು ದೇವರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳು!”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ
ಪರ್ವಣಿ ಇಂದ್ರಾಣೀಂದ್ರಸ್ತವೇ ಚತುರ್ದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಾಣೀಂದ್ರಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು|

೧೫

ಇಂದ್ರನ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ಶಚಿಯು ನಹುಷನಿಗೆ ಋಷಿಯಾನದಲ್ಲಿ
ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ಸೇರು ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಅದರಂತೆ

ನಹುಷನು ಋಷಿಯಾನವನ್ನೇರುವುದು (೧-೨೧). ಇಂದ್ರನನ್ನು
ಹುಡುಕಲು ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿದುದು (೨೨-೩೨).

05015001 ಶಲ್ಯ ಉವಾಚ|

05015001a ಏವಮುಕ್ತಃ ಸ ಭಗವಾನ್ ಶಚ್ಯಾ ಪುನರಥಾಬ್ರವೀತ್|

05015001c ವಿಕ್ರಮಸ್ಯ ನ ಕಾಲೋಽಯಂ ನಹುಷೋ ಬಲವತ್ತರಃ||

ಶಲ್ಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಶಚಿಯು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಭಗವಾನನು ಪುನಃ
ಹೇಳಿದನು: “ವಿಕ್ರಮದ ಕಾಲವಿದಲ್ಲ. ನಹುಷನು ನನಗಿಂತ
ಬಲಶಾಲಿಯು.

05015002a ವಿವರ್ಧಿತಶ್ಚ ಋಷಿಭಿರ್ಹವ್ಯೈಃ ಕವ್ಯೈಶ್ಚ ಭಾಮಿನಿ|

05015002c ನೀತಿಮತ್ರ ವಿಧಾಸ್ಯಾಮಿ ದೇವಿ ತಾಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ||

ಭಾಮಿನೀ! ಋಷಿಗಳ ಹವ್ಯ-ಕವ್ಯಗಳಿಂದ ಅವನು ವರ್ಧಿಸಿದ್ದಾನೆ.
ದೇವಿ! ನಾನೊಂದು ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಅದನ್ನು
ಮಾಡಬೇಕು.

05015003a ಗುಹ್ಯಂ ಚೈತತ್ತ್ವಯಾ ಕಾರ್ಯಂ ನಾಖ್ಯಾತವ್ಯಂ ಶುಭೇ ಕ್ವ ಚಿತ್|

05015003c ಗತ್ವಾ ನಹುಷಮೇಕಾಂತೇ ಬ್ರವೀಹಿ ತನುಮಧ್ಯಮೇ||

ಶುಭೇ! ಇದನ್ನು ನೀನು ಗುಪ್ತವಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಬೇಕು. ಇದನ್ನು
ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳಬಾರದು. ತನುಮಧ್ಯಮೇ! ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ
ನಹುಷನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹೇಳು.

05015004a ಋಷಿಯಾನೇನ ದಿವ್ಯೇನ ಮಾಮುಪೈಹಿ ಜಗತ್ಪತೇ|

05015004c ಏವಂ ತವ ವಶೇ ಪ್ರೀತಾ ಭವಿಷ್ಯಾಮೀತಿ ತಂ ವದ||

ಜಗತ್ಪತೇ! ದಿವ್ಯವಾದ ಋಷಿಯಾನದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಬಳಿ ಬಾ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿ ವಶದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳು.”

05015005a ಇತ್ಯುಕ್ತಾ ದೇವರಾಜೇನ ಪತ್ನೀ ಸಾ ಕಮಲೇಕ್ಷಣಾ|

05015005c ಏವಮಸ್ತಿ ತ್ಯಥೋಕ್ತಾ ತು ಜಗಾಮ ನಹುಷಂ ಪ್ರತಿ||

ದೇವರಾಜನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಅವನ ಪತ್ನಿ ಕಮಲೇಕ್ಷಣೆಯು “ಹೀಗೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಹುಷನ ಬಳಿ ಹೋದಳು.

05015006a ನಹುಷಸ್ತಾಂ ತತೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಸ್ಮಿತೋ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್|

05015006c ಸ್ವಾಗತಂ ತೇ ವರಾರೋಹೇ ಕಿಂ ಕರೋಮಿ ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ||

ಆಗ ನಹುಷನು ಅವಳನ್ನು ಕಂಡು ವಿಸ್ಮಿತನಾಗಿ ಹೇಳಿದನು: “ವರಾರೋಹೇ! ನಿನಗೆ ಸ್ವಾಗತ! ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ! ನಿನಗೆ ಏನು ಮಾಡಲಿ?

05015007a ಭಕ್ತಂ ಮಾಂ ಭಜ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಕಿಮಿಚ್ಛಸಿ ಮನಸ್ವಿನಿ|

05015007c ತವ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಯತ್ಕಾರ್ಯಂ ತತ್ಕರಿಷ್ಯೇ ಸುಮಧ್ಯಮೇ||

ಕಲ್ಯಾಣೀ! ಭಕ್ತನಾದ ನನ್ನನ್ನು ಭಜಿಸು. ಮನಸ್ವಿನಿ! ಏನನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೀಯೆ. ಕಲ್ಯಾಣೀ! ಸುಮಧ್ಯಮೇ! ಮಾಡುವುದೇನೇ ಇದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

05015008a ನ ಚ ವ್ರೀಡಾ ತ್ವಯಾ ಕಾರ್ಯಾ ಸುಶ್ರೋಣಿ ಮಯಿ ವಿಶ್ವಸ|

05015008c ಸತ್ಯೇನ ವೈ ಶಪೇ ದೇವಿ ಕರ್ತಾಸ್ಮಿ ವಚನಂ ತವ||

ಸುಶ್ರೋಣೀ ! ನಾಚದಿರು ! ನನ್ನ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿಡು ದೇವೀ !
ಸತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಪಥ ಮಾಡಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ವಚನವನ್ನು
ನೀಡುತ್ತೇನೆ.”

05015009 ಇಂದ್ರಾಣ್ಯುವಾಚ|

05015009a ಯೋ ಮೇ ತ್ವಯಾ ಕೃತಃ ಕಾಲಸ್ತಮಾಕಾಂಕ್ಷೇ ಜಗತ್ಪತೇ|

05015009c ತತಸ್ತ್ವ ಮೇವ ಭರ್ತಾ ಮೇ ಭವಿಷ್ಯಸಿ ಸುರಾಧಿಪ||

ಇಂದ್ರಾಣಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಜಗತ್ಪತೇ ! ಬಯಸಿದಂತೆ ನನಗೆ
ಸಮಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀಯೆ. ಸುರಾಧಿಪ ! ಇದರ ನಂತರ ನೀನೇ
ನನ್ನ ಪತಿಯಾಗುತ್ತೀಯೆ.

05015010a ಕಾರ್ಯಂ ಚ ಹೃದಿ ಮೇ ಯತ್ತದ್ದೇವರಾಜಾವಧಾರಯ|

05015010c ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಯದಿ ಮೇ ರಾಜನ್ವಿಯಮೇತತ್ಕೃಂಷ್ಯಸಿ|

ದೇವರಾಜ ! ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಯಕೆಯಿದೆ. ರಾಜನ್ !
ಚಿತ್ತವಿಟ್ಟು ಕೇಳು. ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಅದನ್ನು ಮಾಡುವೆಯಾದರೆ
ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

05015010e ವಾಕ್ಯಂ ಪ್ರಣಯಸಂಯುಕ್ತಂ ತತಃ ಸ್ಯಾಂ ವಶಗಾ ತವ||

05015011a ಇಂದ್ರಸ್ಯ ವಾಜಿನೋ ವಾಹಾ ಹಸ್ತಿನೋಽಥ ರಥಾಸ್ತಥಾ|

05015011c ಇಚ್ಛಾಮ್ಯಹಮಿಹಾಪೂರ್ವಂ ವಾಹನಂ ತೇ ಸುರಾಧಿಪ||

05015011e ಯನ್ನ ವಿಷ್ಣೋರ್ನ ರುದ್ರಸ್ಯ ನಾಸುರಾಣಾಂ ನ ರಕ್ಷಸಾಂ||

ಈ ಮಾತನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಟ್ಟರೆ ನಾನು ನಿನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತೇನೆ.
ಇಂದ್ರನು ವಾಹನವಾಗಿ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು, ಆನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು
ರಥಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನು. ಸುರಾಧಿಪ! ಈ ಮೊದಲು
ವಿಷ್ಣುವಿನಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ, ರುದ್ರನಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ, ಅಸುರರಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ
ರಾಕ್ಷಸರಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವ ವಾಹನವು ನಿನ್ನದಾಗಬೇಕೆಂದು
ನನಗೆ ಬಯಕೆಯಿದೆ.

05015012a ವಹಂತು ತ್ವಾಂ ಮಹಾರಾಜ ಋಷಯಃ ಸಂಗತಾ ವಿಭೋ|

05015012c ಸರ್ವೇ ಶಿಬಿಕಯಾ ರಾಜನ್ನೇತದ್ಧಿ ಮಮ ರೋಚತೇ||

ಮಹಾರಾಜ! ವಿಭೋ! ಋಷಿಗಳು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನನ್ನು
ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಬೇಕು. ರಾಜನ್! ಇದು ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

05015013a ನಾಸುರೇಷು ನ ದೇವೇಷು ತುಲ್ಯೋ ಭವಿತುಮರ್ಹಸಿ|

05015013c ಸರ್ವೇಷಾಂ ತೇಜ ಆದತ್ಸ್ಯ ಸ್ವೇನ ವೀರ್ಯೇಣ ದರ್ಶನಾತ್|

05015013e ನ ತೇ ಪ್ರಮುಖತಃ ಸ್ಥಾತುಂ ಕಶ್ಚಿ ದಿಚ್ಛತಿ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ಅಸುರರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸರಿಸಮನಾದವರು ಯಾರೂ
ಇರಬಾರದು. ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದವರೆಲ್ಲರ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ನಿನ್ನದೇ
ವೀರ್ಯದಿಂದ ಆಕರ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ
ನಿಲ್ಲುವವನು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.””

05015014 ಶಲ್ಯ ಉವಾಚ|

05015014a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ನಹುಷಃ ಪ್ರಾಹ್ಯುಷ್ಯತ ತದಾ ಕಿಲ|

05015014c ಉವಾಚ ವಚನಂ ಚಾಪಿ ಸುರೇಂದ್ರಸ್ತಾಮನಿಂದಿತಾಂ||

ಶಲ್ಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ನಹುಷನು ತುಂಬಾ ಹರ್ಷಿತನಾದನು. ಆಗ ಸುರೇಂದ್ರನು ಆ ಅನಿಂದಿತೆಗೆ ಹೇಳಿದನು:

05015015a ಅಪೂರ್ವಂ ವಾಹನಮಿದಂ ತ್ವಯೋಕ್ತಂ ವರವರ್ಣಿನಿ|

05015015c ದೃಢಂ ಮೇ ರುಚಿತಂ ದೇವಿ ತ್ವದ್ವಶೋಽಸ್ಮಿ ವರಾನನೇ||

“ವರವರ್ಣಿನೀ! ನೀನು ಹೇಳಿದ ಈ ವಾಹನವು ಅಪೂರ್ವವಾದುದು. ವರಾನನೇ! ನಾನು ನಿನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತಿದೆ.

05015016a ನ ಹ್ಯಲ್ಪವೀರ್ಯೋ ಭವತಿ ಯೋ ವಾಹಾನ್ಕುರುತೇ ಮುನೀನ್|

05015016c ಅಹಂ ತಪಸ್ವೀ ಬಲವಾನ್ಕೃತಭವ್ಯಭವತ್ಪ್ರಭುಃ||

ಮುನಿಗಳನ್ನು ವಾಹನವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವನು ಅಲ್ಪವೀರ್ಯನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ತಪಸ್ವಿ, ಬಲವಂತ ಮತ್ತು ಆಗಿದುದರ, ಆಗುತ್ತಿರುವುದರ ಮತ್ತು ಆಗುವುದರ ಪ್ರಭು.

05015017a ಮಯಿ ಕ್ರುದ್ಧೇ ಜಗನ್ನ ಸ್ಯಾನ್ಮಯಿ ಸರ್ವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ|

05015017c ದೇವದಾನವಗಂಧರ್ವಾಃ ಕಿನ್ನರೋರಗರಾಕ್ಷಸಾಃ||

05015018a ನ ಮೇ ಕ್ರುದ್ಧಸ್ಯ ಪರ್ಯಾಪ್ತಾಃ ಸರ್ವೇ ಲೋಕಾಃ ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ|

05015018c ಚಕ್ಷುಷಾ ಯಂ ಪ್ರಪಶ್ಯಾಮಿ ತಸ್ಯ ತೇಜೋ ಹರಾಮ್ಯಹಂ||

ನಾನು ಸಿಟ್ಟಾದರೆ ಜಗತ್ತು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವೂ ನನ್ನನ್ನು ಆಧರಿಸಿವೆ. ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ! ದೇವ, ದಾನವ, ಗಂಧರ್ವ, ಕಿನ್ನರ, ಉರಗ ರಾಕ್ಷಸರು - ಸರ್ವ ಲೋಕಗಳೂ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ನನ್ನನ್ನು ಎದುರಿಸಲಾರರು. ಯಾರ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಕಣ್ಣನ್ನು ಹಾಯಿಸುತ್ತೇನೋ ಅವರ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಅಪಹರಿಸುತ್ತೇನೆ.

05015019a ತಸ್ಮಾತ್ತೇ ವಚನಂ ದೇವಿ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ನ ಸಂಶಯಃ|

05015019c ಸಪ್ತರ್ಷಯೋ ಮಾಂ ವಕ್ಷ್ಯಂತಿ ಸರ್ವೇ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಯಸ್ತಥಾ|

05015019e ಪಶ್ಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಮಸ್ಮಾಕಮೃದ್ಧಿಂ ಚ ವರವರ್ಣಿನಿ||

ಆದುದರಿಂದ ದೇವೀ! ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳಾದ ಸಪ್ತ ಋಷಿಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಹೊರುತ್ತಾರೆ. ವರವರ್ಣಿನೀ! ನಮ್ಮ ಮಹಾತ್ಮೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ನೋಡು."

05015020a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತು ತಾಂ ದೇವೀಂ ವಿಸೃಜ್ಯ ಚ ವರಾನನಾಂ|

05015020c ವಿಮಾನೇ ಯೋಜಯಿತ್ವಾ ಸ ಋಷೀನ್ನಿಯಮಮಾಸ್ಥಿತಾನ್||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಅವನು ಆ ವರಾನನೆ ದೇವಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ, ನಿಯಮದಲ್ಲಿರುವ ಋಷಿಗಳನ್ನು ವಿಮಾನಕ್ಕೆ ಹೂಡಿದನು.

05015021a ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯೋ ಬಲೋಪೇತೋ ಮತ್ತೋ ವರಮದೇನ ಚ|

05015021c ಕಾಮವೃತ್ತಃ ಸ ದುಷ್ಟಾತ್ಮಾ ವಾಹಯಾಮಾಸ ತಾನ್ಯುಷೀನ್||

ಆ ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯ, ಬಲೋಪೇತ, ವರಮದದಿಂದ ಮತ್ತನಾದ ಕಾಮವೃತ್ತನಾದ ಆ ದುಷ್ಟಾತ್ಮನು ಋಷಿಗಳನ್ನು ಏರಿದನು.

05015022a ನಹುಷೇಣ ವಿಸ್ತುಷ್ಪಾ ಚ ಬೃಹಸ್ಪತಿಮುವಾಚ ಸಾ|

05015022c ಸಮಯೋಽಲ್ಪಾವಶೇಷೋ ಮೇ ನಹುಷೇಣೇಹ ಯಃ ಕೃತಃ|

05015022e ಶಕ್ರಂ ಮೃಗಯ ಶೀಘ್ರಂ ತ್ವಂ ಭಕ್ತಾಯಾಃ ಕುರು ಮೇ ದಯಾಂ||

ನಹುಷನಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅವಳು ಬೃಹಸ್ಪತಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು:

“ನಹುಷನು ನನಗಿಟ್ಟಿದ್ದ ಸಮಯವು ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಉಳಿದಿದೆ.

ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಶಕ್ರನನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಭಕ್ತರಿಗೆ ದಯೆಯನ್ನು ಮಾಡು.”

05015023a ಬಾಢಮಿತ್ಯೇವ ಭಗವಾನ್ಬೃಹಸ್ಪತಿರುವಾಚ ತಾಂ|

05015023c ನ ಭೇತವ್ಯಂ ತ್ವಯಾ ದೇವಿ ನಹುಷಾದ್ಧುಷ್ಯಚೇತಸಃ||

ಭಗವಾನ್ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು.

ದೇವಿ! ದುಷ್ಯಚೇತಸ ನಹುಷನಿಗೆ ನೀನು ಹೆದರಬಾರದು.

05015024a ನ ಹ್ಯೇಷ ಸ್ಥಾಸ್ಯತಿ ಚಿರಂ ಗತ ಏಷ ನರಾಧಮಃ|

05015024c ಅಧರ್ಮಜ್ಞೋ ಮಹರ್ಷೀಣಾಂ ವಾಹನಾಚ್ಚ ಹತಃ ಶುಭೇ||

ಆ ನರಾಧಮನು ಬಹಳ ಕಾಲ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಶುಭೇ! ಆ ಅಧರ್ಮಜ್ಞನು ಮಹರ್ಷಿಗಳನ್ನು ವಾಹನವನ್ನಾಗಿ

ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದರೆ ಹತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

05015025a ಇಷ್ಟಿಂ ಚಾಹಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ವಿನಾಶಾಯಾಸ್ಯ ದುರ್ಮತೇಃ|

05015025c ಶಕ್ರಂ ಚಾಧಿಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಮಾ ಭೈಸ್ತ್ವಂ ಭದ್ರಮಸ್ತು ತೇ||

ಈ ದುರ್ಮತಿಯ ವಿನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಇಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಶಕ್ರನನ್ನೂ

ಹುಡುಕುತ್ತೇನೆ. ಹೆದರಬೇಡ ! ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ !”

05015026a ತತಃ ಪ್ರಜ್ವಾಲ್ಯ ವಿಧಿವಜ್ಜು ಹಾವ ಪರಮಂ ಹವಿಃ|

05015026c ಬೃಹಸ್ಪತಿರ್ಮಹಾತೇಜಾ ದೇವರಾಜೋಪಲಬ್ಧಯೇ||

ಆಗ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ದೇವರಾಜನನ್ನು ಪಡೆಯಲು
ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿ ಪರಮ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಯಜಿಸಿದನು.

05015027a ತಸ್ಮಾಚ್ಚ ಭಗವಾನ್ದೇವಃ ಸ್ವಯಮೇವ ಹುತಾಶನಃ|

05015027c ಸ್ತ್ರೀವೇಷಮದ್ಭುತಂ ಕೃತ್ವಾ ಸಹಸಾಂತರಧೀಯತ||

ಆಗ ಸ್ವಯಂ ದೇವ ಭಗವಾನ್ ಹುತಾಶನನು ಅದ್ಭುತವಾದ
ಸ್ತ್ರೀವೇಷವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಕ್ಷಣ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು.

05015028a ಸ ದಿಶಃ ಪ್ರದಿಶಶ್ಚೈವ ಪರ್ವತಾಂಶ್ಚ ವನಾನಿ ಚ|

05015028c ಪೃಥಿವೀಂ ಚಾಂತರಿಕ್ಷಂ ಚ ವಿಚೀಯಾತಿಮನೋಗತಿಃ|

05015028e ನಿಮೇಷಾಂತರಮಾತ್ರೇಣ ಬೃಹಸ್ಪತಿಮುಪಾಗಮತ್||

ಅವನು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪರ್ವತಗಳನ್ನು ವನಗಳನ್ನು ಪೃಥ್ವಿ
ಅಂತರಿಕ್ಷಗಳನ್ನು ಮನೋವೇಗಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಹುಡುಕಿದನು.

ಕಣ್ಣುರೆಪ್ಪೆ ಬಡಿಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

05015029 ಅಗ್ನಿರುವಾಚ|

05015029a ಬೃಹಸ್ಪತೇ ನ ಪಶ್ಯಾಮಿ ದೇವರಾಜಮಹಂ ಕ್ವ ಚಿತ್|

05015029c ಆಪಃ ಶೇಷಾಃ ಸದಾ ಚಾಪಃ ಪ್ರವೇಷ್ಪುಂ ನೋತ್ಸಹಾಮ್ಯಹಂ|

05015029e ನ ಮೇ ತತ್ರ ಗತಿರ್ಬ್ರಹ್ಮನ್ಯಮನ್ಯತ್ಕರವಾಣಿ ತೇ||

ಅಗ್ನಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಬೃಹಸ್ಪತೇ! ನಾನು ದೇವರಾಜನನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹುಡುಕುವುದು ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿದೆ. ನೀರನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ನನಗೆ ಉತ್ಸಾಹವಿಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಅಲ್ಲಿಗೆ ನನಗೆ ದಾರಿಯಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಇನ್ನೇನು ಮಾಡಬೇಕು?”

05015030 ಶಲ್ಯ ಉವಾಚ|

05015030a ತಮಬ್ರವೀದ್ಧೇವಗುರುರಪೋ ವಿಶ ಮಹಾದ್ಯುತೇ|

ಶಲ್ಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವನಿಗೆ ದೇವಗುರುವು ಹೇಳಿದನು:
“ಮಹಾದ್ಯುತೇ! ನೀರನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸು!”

05015031 ಅಗ್ನಿರುವಾಚ|

05015031a ನಾಪಃ ಪ್ರವೇಷ್ಯಂ ಶಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಕ್ಷಯೋ ಮೇಽತ್ರ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

05015031c ಶರಣಂ ತ್ವಾಂ ಪ್ರಪನ್ನೋಽಸ್ಮಿ ಸ್ವಸ್ತಿ ತೇಽಸ್ತು ಮಹಾದ್ಯುತೇ||

ಅಗ್ನಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ನೀರನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ನನಗೆ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ನಾಶವಾಗುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಶರಣು ಹೊಗುತ್ತೇನೆ. ಮಹಾದ್ಯುತೇ! ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ!

05015032a ಅದ್ಭ್ಯೋಽಗ್ನಿರ್ಬ್ರಹ್ಮತಃ ಕ್ಷತ್ರಮಶ್ಮನೋ ಲೋಹಮುತ್ಥಿತಂ|

05015032c ತೇಷಾಂ ಸರ್ವತ್ರಗಂ ತೇಜಃ ಸ್ವಾಸು ಯೋನಿಷು ಶಾಮ್ಯತಿ||

ನೀರಿನಿಂದ ಅಗ್ನಿಯು ಉದ್ಭವಿಸಿದೆ; ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಲೋಹವು ಹುಟ್ಟಿತು.

ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಹೋಗಬಲ್ಲ ಅವರ ತೇಜಸ್ಸು ಅವು ಎಲ್ಲಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಬಂದವೋ ಅಲ್ಲಿ ಶಮಿಸಿಹೋಗುತ್ತದೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಬೃಹಸ್ಪತ್ಯಗ್ನಿಸಂವಾದೇ ಪಂಚದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಬೃಹಸ್ಪತ್ಯಗ್ನಿಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಹದಿನೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು|

೧೬

ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಲು (೧-೯), ಅಗ್ನಿಯು ಇಂದ್ರನ ಇರುವನ್ನು ಬೃಹಸ್ಪತಿಗೆ ಸೂಚಿಸುವುದು (೧೦-೧೨). ಇಂದ್ರನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಅವನಿಗೆ ನಹುಷನ ಕುರಿತು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದುದು (೧೩-೨೬). ಕುಬೇರ, ಯಮ, ಸೋಮ ಮತ್ತು ವರುಣರು ಇಂದ್ರನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದುದು (೨೭-೩೪).

05016001 ಬೃಹಸ್ಪತಿರುವಾಚ|

05016001a ತ್ವಮಗ್ನೇ ಸರ್ವದೇವಾನಾಂ ಮುಖಂ ತ್ವಮಸಿ ಹವ್ಯವಾಟ್|

05016001c ತ್ವಮಂತಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಗೂಢಶ್ಚ ರಸಿ ಸಾಕ್ಷಿವತ್||

ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಅಗ್ನೇ! ನೀನು ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳ ಬಾಯಿ! ಹವ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವವನು. ನೀನು ಸರ್ವಭೂತಗಳ ಅಂತ್ಯ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಗೂಢವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತೀಯೆ.

05016002a ತ್ವಾಮಾಹುರೇಕಂ ಕವಯಸ್ತ್ವಾಮಾಹುಸ್ತ್ರಿವಿಧಂ ಪುನಃ|

05016002c ತ್ವಯಾ ತ್ಯಕ್ತಂ ಜಗಚ್ಛೇದಂ ಸದ್ಯೋ ನಶ್ಯೇದ್ಧುತಾಶನ||

ಕವಿಗಳು ನೀನು ಒಬ್ಬನೇ ಎಂದು ಮತ್ತು ಮೂರು ವಿಧಗಳವನೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹುತಾಶನ! ನೀನು ಹೊರಟುಹೋದರೆ ಈ ಜಗತ್ತು ಸದ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.

05016003a ಕೃತ್ವಾ ತುಭ್ಯಂ ನಮೋ ವಿಪ್ರಾಃ ಸ್ವಕರ್ಮ ವಿಜಿತಾಂ ಗತಿಂ|

05016003c ಗಚ್ಛಂತಿ ಸಹ ಪತ್ನೀಭಿಃ ಸುತೈರಪಿ ಚ ಶಾಶ್ವತೀಂ||

ನಿನ್ನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ವಿಪ್ರರು ಸ್ವಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಗೆದ್ದ ಶಾಶ್ವತ ಗತಿಗಳಿಗೆ ಪತ್ನಿ ಸುತರೊಂದಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

05016004a ತ್ವಮೇವಾಗ್ನೇ ಹವ್ಯವಾಹಸ್ತ್ವಮೇವ ಪರಮಂ ಹವಿಃ|

05016004c ಯಜಂತಿ ಸತ್ಯೈಸ್ತ್ವಾಮೇವ ಯಜ್ಞೈಶ್ಚ ಪರಮಾಧ್ವರೇ||

ಅಗ್ನೇ! ನೀನೇ ಹವ್ಯವಾಹನ! ನೀನೇ ಪರಮ ಹವಿಸ್ಸು. ಸತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಯಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ನೀನೇ ಯಜ್ಞ ಮತ್ತು ಪರಮ ಅಧ್ವರ.

05016005a ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ಲೋಕಾಂಸ್ತ್ರೀನಿಮಾನ್ ಹವ್ಯವಾಹ|

ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಕಾಲೇ ಪಚಸಿ ಪುನಃ ಸಮಿದ್ಧಃ|

05016005c ಸರ್ವಸ್ಯಾಸ್ಯ ಭುವನಸ್ಯ ಪ್ರಸೂತಿಸ್|

ತ್ವಮೇವಾಗ್ನೇ ಭವಸಿ ಪುನಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ||

ಹವ್ಯವಾಹ! ಈ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಕಾಲವು

ಪ್ರಾಪ್ತವಾದಾಗ ಪುನಃ ಇದನ್ನು ಸಮಿದ್ಧವನ್ನಾಗಿ

ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ. ಈ ಸರ್ವ ಭುವನಗಳು ನಿನ್ನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿವೆ.

ಅಗ್ನೇ! ನೀನೇ ಇವುಗಳ ಅಂತ್ಯ.

05016006a ತ್ವಾಮಗ್ನೇ ಜಲದಾನಾಹುವಿದ್ಯುತಶ್ಚ ತ್ವಮೇವ ಹಿ|

05016006c ದಹಂತಿ ಸರ್ವ ಭೂತಾನಿ ತ್ವತ್ತೋ ನಿಷ್ಯಮ್ಯ ಹಾಯನಾಃ||

ಅಗ್ನೇ! ನಿನ್ನನ್ನು ಮೋಡವೆಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ವಿದ್ಯುತ್ತು ನೀನೇ.

ನಿನ್ನಿಂದ ಹೊರಡುವ ಜ್ವಾಲೆಗಳಿಂದ ಸರ್ವ ಭೂತಗಳನ್ನು ಸುಡುತ್ತೀಯೆ.

05016007a ತ್ವಯ್ಯಾಪೋ ನಿಹಿತಾಃ ಸರ್ವಾಸ್ತ್ವಯಿ ಸರ್ವ ಮಿದಂ ಜಗತ್|

05016007c ನ ತೇಽಸ್ತ್ವವಿದಿತಂ ಕಿಂ ಚಿತ್ತಿಷು ಲೋಕೇಷು ಪಾವಕ||

ನೀರು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನನ್ನೇ

ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಪಾವಕ! ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯದೇ

ಇರುವುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.

05016008a ಸ್ವಯೋನಿಂ ಭಜತೇ ಸರ್ವೋ ವಿಶಸ್ವಾಪೋಽವಿಶಂಕಿತಃ|

05016008c ಅಹಂ ತ್ವಾಂ ವರ್ಧಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮೈರ್ಮಂತ್ರೈಃ ಸನಾತನೈಃ||

ತನ್ನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವುಗಳನ್ನು ಸರ್ವವೂ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತವೆ. ನೀರನ್ನು

ಪ್ರವೇಶಿಸು. ಶಂಕಿಸಬೇಡ! ಸನಾತನ ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು

ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತೇನೆ.””

05016009 ಶಲ್ಯ ಉವಾಚ|

05016009a ಏವಂ ಸ್ತುತೋ ಹವ್ಯವಾಹೋ ಭಗವಾನ್ಕವಿರುತ್ತಮಃ|

05016009c ಬೃಹಸ್ಪತಿಮಥೋವಾಚ ಪ್ರೀತಿಮಾನ್ವಾಕ್ಯಮುತ್ತಮಂ|

05016009e ದರ್ಶಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತೇ ಶಕ್ರಂ ಸತ್ಯಮೇತದ್ಭವೀಮಿ ತೇ||

ಶಲ್ಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಗವಾನ್ ಉತ್ತಮ ಕವಿಯು ಹೀಗೆ ಹವ್ಯವಾಹನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಲು ಅವನು ಬೃಹಸ್ಪತಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಈ ಉತ್ತಮ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು: “ನಿನಗೆ ಶಕ್ರನನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸತ್ಯವನ್ನೇ ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

05016010a ಪ್ರವಿಶ್ಯಾಪಸ್ತುತೋ ವಹ್ನಿಃ ಸಸಮುದ್ರಾಃ ಸಪಲ್ವಲಾಃ|

05016010c ಆಜಗಾಮ ಸರಸ್ತಚ್ಚ ಗೂಢೋ ಯತ್ರ ಶತಕ್ರತುಃ||

05016011a ಅಥ ತತ್ರಾಪಿ ಪದ್ಮಾನಿ ವಿಚಿನ್ವನ್ಭರತರ್ಷಭ|

05016011c ಅನ್ವಪಶ್ಯತ್ಸ ದೇವೇಂದ್ರಂ ಬಿಸಮಧ್ಯಗತಂ ಸ್ಥಿತಂ||

ಆಗ ವಹ್ನಿಯು ಸಮುದ್ರ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕ ಹೊಂಡಗಳನ್ನೂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಶತಕ್ರತುವು ಅಡಗಿದ್ದ ಸರೋವರಕ್ಕೂ ಹೋದನು. ಭರತರ್ಷಭ! ಅಲ್ಲಿ ಪದ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವಾಗ ದಂಟಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ದೇವೇಂದ್ರನನ್ನು ಕಂಡನು.

05016012a ಆಗತ್ಯ ಚ ತತಸ್ತೂರ್ಣಂ ತಮಾಚಷ್ಟ ಬೃಹಸ್ಪತೇಃ|

05016012c ಅಣುಮಾತ್ರೇಣ ವಪುಷಾ ಪದ್ಮತಂತ್ವಾಶ್ರಿತಂ ಪ್ರಭುಂ||

ತಕ್ಷಣವೇ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೇಗೆ ಪ್ರಭುವು ಅಣುಮಾತ್ರದ ರೂಪದರಿಸಿ ಕಮಲದ ದಂಟಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದಾನೆ ಎನ್ನುವುದನು ಬೃಹಸ್ಪತಿಗೆ

ತಿಳಿಸಿದನು.

05016013a ಗತ್ವಾ ದೇವರ್ಷಿಗಂಧರ್ವೈಃ ಸಹಿತೋಽಥ ಬೃಹಸ್ಪತಿಃ|

05016013c ಪುರಾಣೈಃ ಕರ್ಮಭಿದೇವಂ ತುಷ್ಟಾವ ಬಲಸೂದನಂ||

ಆಗ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ದೇವರ್ಷಿ-ಗಂಧರ್ವರೊಡನೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ
ಬಲಸೂದನನನ್ನು ಅವನ ಹಿಂದಿನ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಸ್ತುತಿಸಿದನು.

05016014a ಮಹಾಸುರೋ ಹತಃ ಶಕ್ರ ನಮುಚಿದಾರುಣಸ್ತ್ವ ಯಾ|

05016014c ಶಂಬರಶ್ಚ ಬಲಶ್ಚೈವ ತಥೋಭೌ ಘೋರವಿಕ್ರಮೌ||

“ಶಕ್ರ! ದಾರುಣ ಮಹಾಸುರ ನಮುಚಿ, ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ
ಘೋರವಿಕ್ರಮಿಗಳಾದ ಶಂಬರ ಮತ್ತು ಬಲರೀರ್ವರೂ ನಿನ್ನಿಂದ
ಹತನಾದರು.

05016015a ಶತಕ್ರತೋ ವಿವರ್ಧಸ್ವ ಸರ್ವಾಂ ಶತ್ರುನ್ನಿಷೂದಯ|

05016015c ಉತ್ತಿಷ್ಠ ವಜ್ರಿನ್ಸಂಪಶ್ಯ ದೇವರ್ಷೀಂಶ್ಚ ಸಮಾಗತಾನ್||

ಶತಕ್ರತೋ! ವೃದ್ಧಿಹೊಂದು! ಎಲ್ಲಾ ಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ ನಿಷೂದಿಸು.
ವಜ್ರಿನ್! ಎದ್ದೇಳು! ಸೇರಿರುವ ದೇವ-ಋಷಿಗಳನ್ನು ನೋಡು.

05016016a ಮಹೇಂದ್ರ ದಾನವಾನ್ ಹತ್ವಾ ಲೋಕಾಸ್ತ್ರಾತಾಸ್ವ ಯಾ ವಿಭೋ|

05016016c ಅಪಾಂ ಘೇನಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ವಿಷ್ಣುತೇಜೋಪಬೃಂಹಿತಂ|

05016016e ತ್ವಯಾ ವೃತ್ರೋ ಹತಃ ಪೂರ್ವಂ ದೇವರಾಜ ಜಗತ್ಪತೇ||

ಮಹೇಂದ್ರ! ವಿಭೋ! ದಾನವರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ನೀನು ಲೋಕಗಳನ್ನು

ಉದ್ಧರಿಸಿದ್ದೀಯೆ. ದೇವರಾಜ ! ಜಗತ್ಪತೇ ! ನೀರಿನ ನೊರೆಯನ್ನು
ಸೇರಿಸಿ, ವಿಷ್ಣು ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಬಲಿಷ್ಠನಾಗಿ ಹಿಂದೆ ವೃತ್ರನು ನಿನ್ನಿಂದ
ಹತನಾದನು.

05016017a ತ್ವಂ ಸರ್ವಭೂತೇಷು ವರೇಣ್ಯ ಈಡ್ಯಃ|

ತ್ವಯಾ ಸಮಂ ವಿದ್ಯತೇ ನೇಹ ಭೂತಂ|

05016017c ತ್ವಯಾ ಧಾರ್ಯಂತೇ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ಶಕ್ರ|

ತ್ವಂ ದೇವಾನಾಂ ಮಹಿಮಾನಂ ಚಕರ್ಥ||

ನೀನು ಸರ್ವಭೂತಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮತ್ತು ಮೆಚ್ಚಿನವನು. ನಿನ್ನ ಸಮನಾದ
ಭೂತಗಳಿರುವುದೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಶಕ್ರ ! ಸರ್ವಭೂತಗಳೂ ನಿನ್ನನ್ನು
ಆಧರಿಸಿವೆ. ನೀನು ದೇವತೆಗಳ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದೀಯೆ.

05016018a ಪಾಹಿ ದೇವಾನ್ಸಲೋಕಾಂಶ್ಚ ಮಹೇಂದ್ರ ಬಲಮಾಷ್ಠುಹಿ|

05016018c ಏವಂ ಸಂಸ್ತೂಯಮಾನಶ್ಚ ಸೋಽವರ್ಧತ ಶನ್ಯೈಃ ಶನ್ಯೈಃ||

05016019a ಸ್ವಂ ಚೈವ ವಪುರಾಸ್ಥಾಯ ಬಭೂವ ಸ ಬಲಾನ್ವಿತಃ|

05016019c ಅಬ್ರವೀಚ್ಚ ಗುರುಂ ದೇವೋ ಬೃಹಸ್ಪತಿಮುಪಸ್ಥಿತಂ||

ಮಹೇಂದ್ರ ! ಬಲವನ್ನು ಪಡೆದು ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಎಲ್ಲ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ
ರಕ್ಷಿಸು.” ಈ ರೀತಿ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅವನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ವರ್ಧಿಸಿದನು.
ತನ್ನದೇ ರೂಪವನ್ನು ತಳೆದು ಬಲಾನ್ವಿತನಾಗಿ ಎದುರಿದ್ದ ದೇವ ಗುರು
ಬೃಹಸ್ಪತಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

05016020a ಕಿಂ ಕಾರ್ಯಮವಶಿಷ್ಟಂ ವೋ ಹತಸ್ತ್ವಾಷ್ಟ್ರೋ ಮಹಾಸುರಃ|

05016020c ವೃತ್ತಶ್ಚ ಸುಮಹಾಕಾಯೋ ಗ್ರಸ್ತುಂ ಲೋಕಾನಿಯೇಷ ಯಃ||

“ತ್ವಷ್ಟ್ರಿಯ ಮಗ ಮಹಾಸುರ ಮತ್ತು ಸುಮಹಾಕಾಯನಾಗಿ
ಲೋಕಗಳನ್ನೇ ನುಂಗಲಿದ್ದ ವೃತ್ರನ ಸಂಹಾರವಾದ ನಂತರ ಇನ್ನೇನು
ಕಾರ್ಯವು ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದೆ?”

05016021 ಬೃಹಸ್ಪತಿರುವಾಚ|

05016021a ಮಾನುಷೋ ನಹುಷೋ ರಾಜಾ ದೇವರ್ಷಿಗಣತೇಜಸಾ|

05016021c ದೇವರಾಜ್ಯಮನುಪ್ರಾಪ್ತಃ ಸರ್ವಾನ್ನೋ ಬಾಧತೇ ಭೃಶಂ||

ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಮನುಷ್ಯರ ರಾಜ ನಹುಷನು
ದೇವರ್ಷಿಗಣಗಳ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ದೇವರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು
ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ತುಂಬಾ ಬಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.”

05016022 ಇಂದ್ರ ಉವಾಚ|

05016022a ಕಥಂ ನು ನಹುಷೋ ರಾಜ್ಯಂ ದೇವಾನಾಂ ಪ್ರಾಪ ದುರ್ಲಭಂ|

05016022c ತಪಸಾ ಕೇನ ವಾ ಯುಕ್ತಃ ಕಿಂವೀರ್ಯೋ ವಾ ಬೃಹಸ್ಪತೇ||

ಇಂದ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ದುರ್ಲಭವಾದ ದೇವತೆಗಳ ರಾಜ್ಯವನ್ನು
ನಹುಷನು ಹೇಗೆ ಪಡೆದನು? ಬೃಹಸ್ಪತೇ! ಯಾವ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಅವನು
ಮಾಡಿದನು? ಅವನ ವೀರ್ಯವೆಷ್ಟು?”

05016023 ಬೃಹಸ್ಪತಿರುವಾಚ|

05016023a ದೇವಾ ಭೀತಾಃ ಶಕ್ರಮಕಾಮಯಂತ|

ತ್ವಯಾ ತ್ಯಕ್ತಂ ಮಹದೈಂದ್ರಂ ಪದಂ ತತೌ|

05016023c ತದಾ ದೇವಾಃ ಪಿತರೋಽಧರ್ಷಯಶ್ಚ|

ಗಂಧರ್ವಸಂಘಾಶ್ಚ ಸಮೇತ್ಯ ಸರ್ವೇ||

05016024a ಗತ್ವಾಬ್ರುವನ್ನಹುಷಂ ಶಕ್ರ ತತ್ರ|

ತ್ವಂ ನೋ ರಾಜಾ ಭವ ಭುವನಸ್ಯ ಗೋಪ್ತಾ|

05016024c ತಾನಬ್ರವೀನ್ನಹುಷೋ ನಾಸ್ಮಿ ಶಕ್ತ|

ಆಪ್ಯಾಯಧ್ವಂ ತಪಸಾ ತೇಜಸಾ ಚ||

ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ನೀನು ಮಹೇಂದ್ರ ಪದವಿಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದಾಗ ಭೀತರಾದ ದೇವತೆಗಳು ಶಕ್ರನನ್ನು ಬಯಸಿದರು. ಶಕ್ರ! ಆಗ ದೇವತೆಗಳು, ಪಿತೃಗಳು ಮತ್ತು ಋಷಿಗಳು ಗಂಧರ್ವಗಣಗಳನ್ನೂ ಕೂಡಿ ಎಲ್ಲರೂ ನಹುಷನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ “ನೀನು ಭುವನದ ರಾಜನೂ ಗೋಪ್ತನೂ ಆಗು” ಎಂದು ಅಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು. ಅವರಿಗೆ ನಹುಷನು “ನಾನು ಶಕ್ರನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ತಪಸ್ಸು ಮತ್ತು ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ.”

05016025a ಏವಮುಕ್ತೈರ್ವರ್ಧಿತಶ್ಚಾಪಿ ದೇವೈ|

ರಾಜಾಭವನ್ನಹುಷೋ ಘೋರವೀರ್ಯಃ|

05016025c ತ್ರೈಲೋಕ್ಯೇ ಚ ಪ್ರಾಪ್ಯ ರಾಜ್ಯಂ ತಪಸ್ವಿನಃ|

ಕೃತ್ವಾ ವಾಹಾನ್ಯಾತಿ ಲೋಕಾನ್ದರಾತ್ಮಾ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಅವನನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ವರ್ಧಿಸಿದರು. ಘೋರವೀರ್ಯದ ನಹುಷನು ರಾಜನಾದನು. ತ್ರೈಲೋಕ್ಯದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು ತಪಸ್ವಿಗಳನ್ನು ವಾಹನವನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆ

ದುರಾತ್ಮನು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

05016026a ತೇಜೋಹರಂ ದೃಷ್ಟಿವಿಷಂ ಸುಘೋರಂ|

ಮಾ ತ್ವಂ ಪಶ್ಯೇರ್ನಹುಷಂ ವೈ ಕದಾ ಚಿತ್|

05016026c ದೇವಾಶ್ಚ ಸರ್ವೇ ನಹುಷಂ ಭಯಾರ್ತಾ|

ನ ಪಶ್ಯಂತೋ ಗೂಢರೂಪಾಶ್ಚರಂತಿ||

ತೇಜೋಹರನಾದ, ದೃಷ್ಟಿವಿಷನಾದ, ಸುಘೋರನಾದ ನಹುಷನನ್ನು ನೀನು ಎಂದೂ ನೋಡಬಾರದು. ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ನಹುಷನಿಗೆ ಹೆದರಿ ವೇಷಮರೆಸಿಕೊಂಡು ನಡೆಯುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಅವನನ್ನು ನೋಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ.”

05016027 ಶಲ್ಯ ಉವಾಚ|

05016027a ಏವಂ ವದತ್ಯಂಗಿರಸಾಂ ವರಿಷ್ಠೇ|

ಬೃಹಸ್ಪತೌ ಲೋಕಪಾಲಃ ಕುಬೇರಃ|

05016027c ವೈವಸ್ವತಶ್ಚೈವ ಯಮಃ ಪುರಾಣೋ|

ದೇವಶ್ಚ ಸೋಮೋ ವರುಣಶ್ಚಾಜಗಾಮ||

ಶಲ್ಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅಂಗಿರಸರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯವನಾದ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರಲು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಲೋಕಪಾಲ ಕುಬೇರ, ವೈಚಸ್ವತ ಪುರಾಣ ಯಮ, ದೇವ ಸೋಮ ಮತ್ತು ವರುಣರು ಆಗಮಿಸಿದರು.

05016028a ತೇ ವೈ ಸಮಾಗಮ್ಯ ಮಹೇಂದ್ರಮೂಚುಃ|

ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ತ್ವಾಷ್ಟೋ ನಿಹತಶ್ಚೈವ ವೃತ್ರಃ|

05016028c ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಚ ತ್ವಾಂ ಕುಶಲಿನಮಕ್ಷತಂ ಚ|

ಪಶ್ಯಾಮೋ ವೈ ನಿಹತಾರಿಂ ಚ ಶಕ್ರ||

ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರಿ ಮಹೇಂದ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು:

“ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು ತ್ವಷ್ಟನ ಮಗ ಮತ್ತು ವೃತ್ರರು ಹತರಾದರು. ಶಕ್ರ!

ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು ಅರಿಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾವು

ಕುಶಲನಾಗಿರುವುದನ್ನೂ ಕ್ಷಯಿಸದೆ ಇರುವುದನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.’

05016029a ಸ ತಾನ್ಯಥಾವತ್ಪ್ರತಿಭಾಷ್ಯ ಶಕ್ರಃ|

ಸಂಚೋದಯನ್ನಹುಷಸ್ಯಾಂತರೇಣ|

05016029c ರಾಜಾ ದೇವಾನಾಂ ನಹುಷೋ ಘೋರರೂಪಃ|

ತತ್ರ ಸಾಹ್ಯಂ ದೀಯತಾಂ ಮೇ ಭವದ್ಭಿಃ||

ಶಕ್ರನು ಅವರಿಗೆ, ನಹುಷನ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಪ್ರತಿಚೋದಿಸಿ

ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ಘೋರರೂಪಿ ದೇವತೆಗಳ ರಾಜ ನಹುಷನ ಕುರಿತು

ನನಗೆ ನಿಮ್ಮ ಸಹಾಯವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.”

05016030a ತೇ ಚಾಬ್ರುವನ್ನಹುಷೋ ಘೋರರೂಪೋ|

ದೃಷ್ಟೀವಿಷಸ್ತಸ್ಯ ಬಿಭೀಮ ದೇವ|

05016030c ತ್ವಂ ಚೇದ್ರಾಜನ್ನಹುಷಂ ಪರಾಜಯೇಸ್|

ತದ್ವೈ ವಯಂ ಭಾಗಮರ್ಹಾಮ ಶಕ್ರ||

ಅವರು ಹೇಳಿದರು: “ಘೋರರೂಪಿ ನಹುಷನ ದೃಷ್ಟಿಯು ವಿಷ.

ದೇವ! ನಾವು ಹೆದರಿದ್ದೇವೆ. ಶಕ್ರ! ರಾಜನ್! ನಹುಷನನ್ನು ನೀನು
ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸಿದರೆ ನಾವು ಹವಿಸ್ಸಿನ ಭಾಗಗಳಿಗೆ
ಅರ್ಹರಾಗುತ್ತೇವೆ.”

05016031a ಇಂದ್ರೋಽಬ್ರವೀದ್ಭವತು ಭವಾನಪಾಂ ಪತಿಃ|

ಯಮಃ ಕುಬೇರಶ್ಚ ಮಹಾಭಿಷೇಕಂ|

05016031c ಸಂಪ್ರಾಪ್ನುವಂತ್ವದ್ಯ ಸಹೈವ ತೇನ|

ರಿಪುಂ ಜಯಾಮೋ ನಹುಷಂ ಘೋರದೃಷ್ಟಿಂ||

ಇಂದ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ! ಇಂದು ನೀನು, ಅಪಾಂಪತಿ,
ಯಮ, ಕುಬೇರರು ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಅಭಿಷಿಕ್ತರಾಗೋಣ. ಘೋರದೃಷ್ಟಿಯ
ಶತ್ರು ನಹುಷನನ್ನು ಜಯಿಸೋಣ.”

05016032a ತತಃ ಶಕ್ರಂ ಜ್ವಲನೋಽಪ್ಯಾಹ ಭಾಗಂ|

ಪ್ರಯಚ್ಛ ಮಹ್ಯಂ ತವ ಸಾಹ್ಯಂ ಕರಿಷ್ಯೇ|

05016032c ತಮಾಹ ಶಕ್ರೋ ಭವಿತಾಗ್ನೇ ತವಾಪಿ|

ಐಂದ್ರಾಗ್ನೋ ವೈ ಭಾಗ ಏಕೋ ಮಹಾಕ್ರತೌ||

ಆಗ ಅಗ್ನಿಯು ಶಕ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಹವಿಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನನಗೂ ಭಾಗವನ್ನು
ನೀಡು. ನಾನೂ ಕೂಡ ನಿನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.” ಶಕ್ರನು ಅವನಿಗೆ
ಹೇಳಿದನು: “ಅಗ್ನೇ! ನೀನು ಕೂಡ ಮಹಾಕ್ರತುಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರ ಮತ್ತು
ಅಗ್ನಿಗಳೆಂಬ ಒಂದೇ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನಾಗುತ್ತೀಯೆ.”

05016033a ಏವಂ ಸಂಚಿಂತ್ಯ ಭಗವಾನ್ಮಹೇಂದ್ರಃ ಪಾಕಶಾಸನಃ|

05016033c ಕುಬೇರಂ ಸರ್ವಯಕ್ಷಾಣಾಂ ಧನಾನಾಂ ಚ ಪ್ರಭುಂ ತಥಾ||

05016034a ವೈವಸ್ವತಂ ಪಿತೃಣಾಂ ಚ ವರುಣಂ ಚಾಪ್ಯಪಾಂ ತಥಾ|

05016034c ಅಧಿಪತ್ಯಂ ದದೌ ಶಕ್ರಃ ಸತ್ಕೃತ್ಯ ವರದಸ್ತದಾ||

ಹೀಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ಪಾಕಶಾಸನ ಭಗವಾನ್ ಮಹೇಂದ್ರನು ಕುಬೇರನಿಗೆ ಸರ್ವಯಕ್ಷರ ಮತ್ತು ಧನಗಳ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು, ವೈವಸ್ವತನಿಗೆ ಪಿತೃಗಳ, ವರುಣನಿಗೆ ನೀರುಗಳ ಅಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಶಕ್ರನು ಅವರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ ಹರಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಇಂದ್ರವರುಣಾದಿಸಂವಾದೇ ಷೋಡಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರವರುಣಾದಿಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಹದಿನಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು|

೧೨

ಆಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದ ಅಗಸ್ತ್ಯನು ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ನಹುಷನು ದೇವರಾಜ್ಯದಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟನಾದುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು (೧-೬). ಹೇಗೆಂದು ಕೇಳಲು, ಅಗಸ್ತ್ಯನು ನಹುಷನು ತನ್ನನ್ನು ಒದೆದುದನ್ನೂ, ತಾನು ಅವನಿಗೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹಾವಾಗಿ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರಬೇಕೆಂದು ಶಾಪವಿತ್ತುದನ್ನೂ ಹೇಳಿದುದು (೨-೨೦).

05017001 ಶಲ್ಯ ಉವಾಚ|

05017001a ಅಥ ಸಂಚಿಂತಯಾನಸ್ಯ ದೇವರಾಜಸ್ಯ ಧೀಮತಃ|

05017001c ನಹುಷಸ್ಯ ವಧೋಪಾಯಂ ಲೋಕಪಾಲೈಃ ಸಹೈವ ತೈಃ||

05017001e ತಪಸ್ವೀ ತತ್ರ ಭಗವಾನಗಸ್ತ್ಯಃ ಪ್ರತ್ಯದೃಶ್ಯತ||

ಶಲ್ಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಧೀಮತ ದೇವರಾಜನು ನಹುಷನ ವಧೆಯ ಉಪಾಯವನ್ನು ಲೋಕಪಾಲಕರೊಡನೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸುತ್ತಿರಲು ಅಲ್ಲಿ ತಪಸ್ವೀ ಭಗವಾನ್ ಅಗಸ್ತ್ಯನು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು.

05017002a ಸೋಽಬ್ರವೀದರ್ಚ್ಯ ದೇವೇಂದ್ರಂ ದಿಷ್ಟ್ವಾ ವೈ ವರ್ಧತೇ ಭವಾನ್|

05017002c ವಿಶ್ವರೂಪವಿನಾಶೇನ ವೃತ್ರಾಸುರವಧೇನ ಚ||

ಅವನು ಇಂದ್ರನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಿ ಹೇಳಿದನು: “ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು ! ನೀನು ವಿಶ್ವರೂಪನ ವಿನಾಶ ಮತ್ತು ವೃತ್ರಾಸುರನ ವಧೆಯ ನಂತರ ವೃದ್ಧಿಸಿದ್ದೀಯೆ.

05017003a ದಿಷ್ಟ್ವಾ ಚ ನಹುಷೋ ಭ್ರಷ್ಟೋ ದೇವರಾಜ್ಯಾತ್ಪುರಂದರ|

05017003c ದಿಷ್ಟ್ವಾ ಹತಾರಿಂ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಭವಂತಂ ಬಲಸೂದನ||

ಪುರಂದರ ! ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು ! ದೇವರಾಜ್ಯದಿಂದ ನಹುಷನು ಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಬಲಸೂದನ ! ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು ! ನಿನ್ನ ಶತ್ರುಗಳು ನಾಶವಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

05017004 ಇಂದ್ರ ಉವಾಚ|

05017004a ಸ್ವಾಗತಂ ತೇ ಮಹರ್ಷೇಽಸ್ಮು ಪ್ರೀತೋಽಹಂ ದರ್ಶನಾತ್ತವ|

05017004c ಪಾದ್ಯಮಾಚಮನೀಯಂ ಚ ಗಾಮರ್ಘ್ಯಂ ಚ ಪ್ರತೀಚ್ಛ ಮೇ||

ಇಂದ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹರ್ಷೇ ! ನಿನಗೆ ಸ್ವಾಗತ. ನಿನ್ನ ದರ್ಶನದಿಂದ ನಾನು ಪ್ರೀತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನಿಂದ ಈ ಪಾದ್ಯ, ಆಚಮನೀಯ ಮತ್ತು ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು!”

05017005 ಶಲ್ಯ ಉವಾಚ|

05017005a ಪೂಜಿತಂ ಚೋಪವಿಷ್ಠಂ ತಮಾಸನೇ ಮುನಿಸತ್ತಮಂ|

05017005c ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛತ ದೇವೇಶಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಣೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ್ಷಭಂ||

05017006a ಏತದಿಚ್ಛಾಮಿ ಭಗವನ್ಸತ್ಯಮಾನಂ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ|

05017006c ಪರಿಭ್ರಷ್ಟಃ ಕಥಂ ಸ್ವರ್ಗಾನ್ನಹುಷಃ ಪಾಪನಿಶ್ಚಯಃ||

ಶಲ್ಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ಮುನಿಸತ್ತಮನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿರಿಸಿ ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ದೇವೇಶನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ್ಷಭನನ್ನು ಕೇಳಿದನು: “ಭಗವನ್! ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ! ಪಾಪನಿಶ್ಚಯ ನಹುಷನು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಹೇಗೆ ಪರಿಭ್ರಷ್ಟನಾದ ಎಂದು ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

05017007 ಅಗಸ್ತ್ಯ ಉವಾಚ|

05017007a ಶೃಣು ಶಕ್ರ ಪ್ರಿಯಂ ವಾಕ್ಯಂ ಯಥಾ ರಾಜಾ ದುರಾತ್ಮವಾನ್|

05017007c ಸ್ವರ್ಗಾದ್ಭ್ರಷ್ಟೋ ದುರಾಚಾರೋ ನಹುಷೋ ಬಲದರ್ಪಿತಃ||

ಅಗಸ್ತ್ಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಶಕ್ರ! ದುರಾತ್ಮ, ರಾಜಾ, ದುರಾಚಾರಿ, ಬಲದರ್ಪಿತ ನಹುಷನು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಹೇಗೆ ಭ್ರಷ್ಟನಾದ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಿಯ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳು.

05017008a ಶ್ರಮಾರ್ತಾಸ್ತು ವಹಂತಸ್ತಂ ನಹುಷಂ ಪಾಪಕಾರಿಣಂ|

05017008c ದೇವರ್ಷಯೋ ಮಹಾಭಾಗಾಸ್ತಥಾ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಯೋಽಮಲಾಃ||

05017008e ಪಪ್ರಚ್ಛುಃ ಸಂಶಯಂ ದೇವ ನಹುಷಂ ಜಯತಾಂ ವರ||

05017009a ಯ ಇಮೇ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಮಂತ್ರಾ ವೈ ಪ್ರೋಕ್ಷಣೇ ಗವಾಂ|

05017009c ಏತೇ ಪ್ರಮಾಣಂ ಭವತ ಉತಾಹೋ ನೇತಿ ವಾಸವ||

05017009e ನಹುಷೋ ನೇತಿ ತಾನಾಹ ತಮಸಾ ಮೂಢಚೇತನಃ||

ದೇವ ! ವಿಜಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ! ಪಾಪಕಾರಿಣಿ ನಹುಷನನ್ನು ಹೊತ್ತು
ಆಯಾಸಗೊಂಡ ಮಹಾಭಾಗ, ಅಮಲ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ದೇವರ್ಷಿಗಳು
ನಹುಷನನ್ನು ಕೇಳಿದರು: “ಹಸುಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವಾಗ
ಹೇಳುವ ಮಂತ್ರಗಳು ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಇವೆಯಷ್ಟೇ ! ಅವುಗಳಿಗೆ
ಪ್ರಮಾಣಗಳಿವೆಯೇ ಹೇಳು !” ವಾಸವ ! ತಮಸ್ಸಿನಿಂದ
ಮೂಢಚೇತನನಾಗಿದ್ದ ನಹುಷನು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದನು.

05017010 ಋಷಯ ಊಚುಃ|

05017010a ಅಧರ್ಮೇ ಸಂಪ್ರವೃತ್ತಸ್ತ್ವಂ ಧರ್ಮಂ ನ ಪ್ರತಿಪದ್ಯಸೇ|

05017010c ಪ್ರಮಾಣಮೇತದಸ್ಮಾಕಂ ಪೂರ್ವಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಮಹರ್ಷಿಭಿಃ||

ಋಷಿಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ನೀನು ಅಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.
ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಇವಕ್ಕೆ
ಪ್ರಮಾಣಗಳಿವೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.”

05017011 ಅಗಸ್ತ್ಯ ಉವಾಚ|

05017011a ತತೋ ವಿವದಮಾನಃ ಸ ಮುನಿಭಿಃ ಸಹ ವಾಸವ|

05017011c ಅಥ ಮಾಮಸ್ಪುಶನ್ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಪಾದೇನಾಧರ್ಮಪೀಡಿತಃ||

ಅಗಸ್ತ್ಯನು ಹೇಳಿದನು: “ವಾಸವ! ಹೀಗೆ ಮುನಿಗಳೊಂದಿಗೆ
ವಾದಿಸುತ್ತಿರಲು ಅಧರ್ಮಪೀಡಿತನಾದ ಅವನು ಪಾದದಿಂದ ನನ್ನ
ನೆತ್ತಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದನು.

05017012a ತೇನಾಭೂದ್ಧತತೇಜಾಃ ಸ ನಿಶ್ರೀಕಶ್ಚ ಶಚೀಪತೇ|

05017012c ತತಸ್ತಮಹಮಾವಿಗ್ನಮವೋಚಂ ಭಯಪೀಡಿತಂ||

05017013a ಯಸ್ಮಾತ್ಪಾವೈಃ ಕೃತಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಭಿರನುಷ್ಠಿತಂ|

05017013c ಅದುಷ್ಯಂ ದೂಷಯಸಿ ವೈ ಯಚ್ಚ ಮೂರ್ಧ್ನಸ್ಪುಶಃ ಪದಾ||

05017014a ಯಚ್ಚಾಪಿ ತ್ವಮೃಷೀನ್ಮೂಢ ಬ್ರಹ್ಮಕಲ್ಪಾನ್ದರಾಸದಾನ್|

05017014c ವಾಹಾನ್ಯತ್ವಾ ವಾಹಯಸಿ ತೇನ ಸ್ವರ್ಗಾದ್ಧತಪ್ರಭಃ||

ಶಚೀಪತೇ! ಆಗ ಅವನು ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು
ಭಯಭೀತನಾದನು. ಆ ಭಯಪೀಡಿತ ಅವಿಗ್ನನಿಗೆ ನಾನು ಹೇಳಿದೆನು:
“ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳು ಅನುಷ್ಠಾನ
ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಅದುಷ್ಯವೆಂದು ದೂಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ ಮತ್ತು
ಪಾದದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿದ್ದೀಯೆ. ಮೂಢ! ಬ್ರಹ್ಮನ ಸಮಾನರಾದ
ದುರಾಸದರಾದ ಈ ಋಷಿಗಳನ್ನು ವಾಹನಗಳನ್ನಾಗಿಸಿ
ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯಲ್ಲ! ನೀನು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಪ್ರಭೆಯನ್ನು
ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬೀಳು.

05017015a ಧ್ವಂಸ ಪಾಪ ಪರಿಭ್ರಷ್ಟಃ ಕ್ಷೀಣಪುಣ್ಯೋ ಮಹೀತಲಂ|

05017015c ದಶ ವರ್ಷ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಸರ್ಪರೂಪಧರೋ ಮಹಾನ್|

05017015e ವಿಚರಿಷ್ಯಸಿ ಪೂರ್ಣೇಷು ಪುನಃ ಸ್ವರ್ಗಮವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ||

ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಮಹೀತಲದಲ್ಲಿ ಪರಿಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳು ಮಹಾ ಸರ್ಪದ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತೀಯೆ. ಪಾಪವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಧ್ವಂಸವಾದ ನಂತರ ಪುನಃ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ.

05017016a ಏವಂ ಭ್ರಷ್ಟೋ ದುರಾತ್ಮಾ ಸ ದೇವರಾಜ್ಯಾದರಿಂದಮ|

05017016c ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ವರ್ಧಾಮಹೇ ಶಕ್ರ ಹತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕಂಟಕಃ||

ಅರಿಂದಮ ! ಈ ರೀತಿ ಆ ದುರಾತ್ಮನು ದೇವರಾಜ್ಯದಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟನಾದನು. ಶಕ್ರ ! ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕಂಟಕನು ಹತನಾದುದು ಮತ್ತು ನೀನು ವೃದ್ಧಿಹೊಂದಿದುದು ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಆಯಿತು.

05017017a ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪಂ ಪ್ರಪದ್ಯಸ್ವ ಪಾಹಿ ಲೋಕಾಂ ಶಚೀಪತೇ|

05017017c ಜಿತೇಂದ್ರಿಯೋ ಜಿತಾಮಿತ್ರಃ ಸ್ತೂಯಮಾನೋ ಮಹರ್ಷಿಭಿಃ||

ಶಚೀಪತೇ ! ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪವನ್ನು ಸೇರಿ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸು. ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರೂ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದವರೂ ಆದ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಿಕೊಳ್ಳು.””

05017018 ಶಲ್ಯ ಉವಾಚ|

05017018a ತತೋ ದೇವಾ ಭೃಶಂ ತುಷ್ಠಾ ಮಹರ್ಷಿಗಣಸಂವೃತಾಃ|

05017018c ಪಿತರಶ್ಚೈವ ಯಕ್ಷಾಶ್ಚ ಭುಜಗಾ ರಾಕ್ಷಸಾಸ್ತಥಾ||

05017019a ಗಂಧರ್ವಾ ದೇವಕನ್ಯಾಶ್ಚ ಸರ್ವೇ ಚಾಪ್ಸರಸಾಂ ಗಣಾಃ|

ಶಲ್ಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ದೇವತೆಗಳು ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ಮಹರ್ಷಿಗಣಗಳಿಂದ, ಪಿತೃಗಳು, ಯಕ್ಷರು, ಭುಜಗರು, ರಾಕ್ಷಸರು, ಗಂಧರ್ವರು, ದೇವಕನ್ಯೆಯರು ಮತ್ತು ಅಪ್ಸರ ಗಣಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟರು.

05017019c ಸರಾಂಸಿ ಸರಿತಃ ಶೈಲಾಃ ಸಾಗರಾಶ್ಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

05017020a ಉಪಗಮ್ಯಾಬ್ರುವನ್ಸರ್ವೇ ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ವರ್ಧಸಿ ಶತ್ರುಹನ್|

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಸರೋವರಗಳು, ನದಿಗಳು, ಪರ್ವತಗಳು, ಸಾಗರಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ಹತ್ತಿರಬಂದು ಹೇಳಿದರು: “ಶತ್ರುಹನ್! ನೀನು ವರ್ಧಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು!

05017020c ಹತಶ್ಚ ನಹುಷಃ ಪಾಪೋ ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಗಸ್ತೈನ ಧೀಮತಾ|

05017020e ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಪಾಪಸಮಾಚಾರಃ ಕೃತಃ ಸರ್ಪೋ ಮಹೀತಲೇ||

ಧೀಮಂತ ಅಗಸ್ತ್ಯನಿಂದ ಆ ಪಾಪಿ ನಹುಷನು ಹತನಾದುದೂ ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಆಯಿತು. ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು ಆ ಪಾಪಿಯನ್ನು ಮಹೀತಲದಲ್ಲಿ ಸರ್ಪವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ
ಪರ್ವಣಿ ಇಂದ್ರಾಗಸ್ತ್ಯಸಂವಾದೇ ಸಪ್ತದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ

೧೮

ಇಂದ್ರನು ದೇವರಾಜತ್ವವನ್ನು ಪುನಃ ಪಡೆದುದನ್ನು ಹೇಳಿ ಶಲ್ಯನು
ಇಂದ್ರೋಪಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಸಮಾಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿದುದು (೧-೧೦).

ಇಂದ್ರನಂತೆ ನೀನೂ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಕಳೆದು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸುತ್ತೀಯೆ
ಎಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಶಲ್ಯನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡಿದುದು (೧೧-೨೫).

05018001 ಶಲ್ಯ ಉವಾಚ|

05018001a ತತಃ ಶಕ್ರಃ ಸ್ತೂಯಮಾನೋ ಗಂಧರ್ವಾಪ್ಸರಸಾಂ ಗಣೈಃ|

05018001c ಐರಾವತಂ ಸಮಾರುಹ್ಯ ದ್ವಿಪೇಂದ್ರಂ ಲಕ್ಷಣೈರ್ಯುತಂ||

ಶಲ್ಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಗಂಧರ್ವಾಪ್ಸರ ಗಣಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ಇಂದ್ರ ಶಕ್ರನು ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಐರಾವತವನ್ನು ಏರಿದನು.

05018002a ಪಾವಕಶ್ಚ ಮಹಾತೇಜಾ ಮಹರ್ಷಿಶ್ಚ ಬೃಹಸ್ಪತಿಃ|

05018002c ಯಮಶ್ಚ ವರುಣಶ್ಚೈವ ಕುಬೇರಶ್ಚ ಧನೇಶ್ವರಃ||

ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಅಗ್ನಿ ಮಹರ್ಷಿ ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಮತ್ತು ಯಮ, ವರುಣ
ಮತ್ತು ಧನೇಶ್ವರ ಕುಬೇರರು ಒಡಗೂಡಿದರು.

05018003a ಸರ್ವೈರ್ದೇವೈಃ ಪರಿವೃತಃ ಶಕ್ರೋ ವೃತ್ರನಿಷೂದನಃ|

05018003c ಗಂಧರ್ವೈರಪ್ಸರೋಭಿಶ್ಚ ಯಾತ್ರಸ್ಮಿ ಭುವನಂ ಪ್ರಭುಃ||

ವೃತ್ರ ನಿಷೂದನ ಪ್ರಭು ಶಕ್ರನು ಸರ್ವ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಗಂಧರ್ವ,

ಅಪ್ಸರೆಯರಿಂದ ಪರಿವೃತನಾಗಿ ತ್ರಿಭುವನಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದನು.

05018004a ಸ ಸಮೇತ್ಯ ಮಹೇಂದ್ರಾಣ್ಯಾ ದೇವರಾಜಃ ಶತಕೃತುಃ|

05018004c ಮುದಾ ಪರಮಯಾ ಯುಕ್ತಃ ಪಾಲಯಾಮಾಸ ದೇವರಾಟ್||

ಆ ಶತಕೃತು ದೇವರಾಜನು ಮಹೇಂದ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಸೇರಿ ಪರಮ ಸಂತೋಷದಿಂದ ದೇವರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದನು.

05018005a ತತಃ ಸ ಭಗವಾಂಸ್ತತ್ರ ಅಂಗಿರಾಃ ಸಮದೃಶ್ಯತ|

05018005c ಅಥರ್ವ ವೇದಮಂತ್ರೈಶ್ಚ ದೇವೇಂದ್ರಂ ಸಮಪೂಜಯತ್||

ಆಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಭಗವಾನ್ ಅಂಗಿರಸನು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅವನು ದೇವೇಂದ್ರನನ್ನು ಅಥರ್ವ ವೇದ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದನು.

05018006a ತತಸ್ತು ಭಗವಾನಿದ್ರಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಃ ಸಮಪದ್ಯತ|

05018006c ವರಂ ಚ ಪ್ರದದೌ ತಸ್ಮೈ ಅಥರ್ವಾಂಗಿರಸೇ ತದಾ||

ಆಗ ಭಗವಾನ್ ಇಂದ್ರನು ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ಅಥರ್ವಾಂಗಿರಸನಿಗೆ ವರವನ್ನು ನೀಡಿದನು.

05018007a ಅಥರ್ವಾಂಗಿರಸಂ ನಾಮ ಅಸ್ಮಿನ್ವೇದೇ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

05018007c ಉದಾಹರಣಮೇತದ್ಧಿ ಯಜ್ಞಾಭಾಗಂ ಚ ಲಪ್ಸ್ಯ ಸೇ||

“ಈ ವೇದವು ಅಥರ್ವಾಂಗಿರಸ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಇದಕ್ಕೆ ಯಜ್ಞದ ಭಾಗವೂ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.”

05018008a ಏವಂ ಸಂಪೂಜ್ಯ ಭಗವಾನಥರ್ವಾಂಗಿರಸಂ ತದಾ|

05018008c ವ್ಯಸರ್ಜಯನ್ಮಹಾರಾಜ ದೇವರಾಜಃ ಶತಕ್ರತುಃ||

ಈ ರೀತಿ ಅಥರ್ವಾಂಗಿರಸನನ್ನು ಸಂಪೂಜಿಸಿ ಭಗವಾನ್ ಮಹಾರಾಜ ದೇವರಾಜ ಶತುಕ್ರತುವು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

05018009a ಸಂಪೂಜ್ಯ ಸರ್ವಾಂಸ್ರಿದಶಾನ್ಯಷೀಂಶ್ಚಾಪಿ ತಪೋಧನಾನ್|

05018009c ಇಂದ್ರಃ ಪ್ರಮುದಿತೋ ರಾಜನ್ಧರ್ಮೇಣಾಪಾಲಯತ್ಪ್ರಜಾಃ||

ರಾಜನ್! ಸರ್ವ ತ್ರಿದಶರನ್ನೂ ತಪೋಧನ ಋಷಿಗಳನ್ನು ಸಂಪೂಜಿಸಿ ಇಂದ್ರನು ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಧರ್ಮದಿಂದ ಪಾಲಿಸಿದನು.

05018010a ಏವಂ ದುಃಖಮನುಪ್ರಾಪ್ತಮಿಂದ್ರೇಣ ಸಹ ಭಾರ್ಯಯಾ|

05018010c ಅಜ್ಞಾತವಾಸಶ್ಚ ಕೃತಃ ಶತ್ರುಣಾಂ ವಧಕಾಂಕ್ಷಯಾ||

ಹೀಗೆ ಭಾರ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಇಂದ್ರನು ದುಃಖವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಶತ್ರುಗಳ ವಧೆಯನ್ನು ಬಯಸಿ ಅಜ್ಞಾತವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

05018011a ನಾತ್ರ ಮನ್ಯುಸ್ತ್ವಯಾ ಕಾರ್ಯೋ ಯತ್ಕ್ಲಿಷ್ಟೋಽಸಿ ಮಹಾವನೇ|

05018011c ದ್ರೌಪದ್ಯಾ ಸಹ ರಾಜೇಂದ್ರ ಭ್ರಾತೃಭಿಶ್ಚ ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ದ್ರೌಪದಿಯೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಹಾತ್ಮ ಸಹೋದರರೊಂದಿಗೆ ಮಹಾವನದಲ್ಲಿ ಕ್ಲಿಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದುದನ್ನು ನಿನ್ನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಡ.

05018012a ಏವಂ ತ್ವಮಪಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ರಾಜ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಸಿ ಭಾರತ|

05018012c ವೃತ್ತಂ ಹತ್ವಾ ಯಥಾ ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಶಕ್ರಃ ಕೌರವನಂದನ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಭಾರತ! ಕೌರವನಂದನ! ಹೇಗೆ ಶಕ್ರನು ವೃತ್ತನನ್ನು
ಕೊಂದು ಪಡೆದನೋ ಹಾಗೆ ನೀನೂ ಕೂಡ ರಾಜ್ಯವನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ.

05018013a ದುರಾಚಾರಶ್ಚ ನಹುಷೋ ಬ್ರಹ್ಮದ್ವಿಟ್ಟಾಪಚೇತನಃ|

05018013c ಅಗಸ್ತ್ಯಶಾಪಾಭಿಹತೋ ವಿನಷ್ಟಃ ಶಾಶ್ವತೀಃ ಸಮಾಃ||

ದುರಾಚಾರಿ, ಪಾಪಚೇತನ, ಬ್ರಹ್ಮದ್ವೇಷಿ ನಹುಷನೂ ಕೂಡ ಅಗಸ್ತ್ಯನ
ಶಾಪದಿಂದ ಹತನಾಗಿ ಶಾಶ್ವತ ಸಮಯದವರೆಗೆ ವಿನಿಷ್ಟನಾದನು¹.

05018014a ಏವಂ ತವ ದುರಾತ್ಮಾನಃ ಶತ್ರುವಃ ಶತ್ರುಸೂದನ|

05018014c ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ನಾಶಂ ಗಮಿಷ್ಯಂತಿ ಕರ್ಣದುರ್ಯೋಧನಾದಯಃ||

ಶತ್ರುಸೂದನ! ಹಾಗೆ ದುರಾತ್ಮರಾದ ಕರ್ಣ-ದುರ್ಯೋಧನರೇ
ಮೊದಲಾದ ನಿನ್ನ ಶತ್ರುಗಳು ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ನಾಶವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

05018015a ತತಃ ಸಾಗರಪರ್ಯಂತಾಂ ಭೋಕ್ಷ್ಯಸೇ ಮೇದಿನೀಮಿಮಾಂ|

05018015c ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹಿತೋ ವೀರ ದ್ರೌಪದ್ಯಾ ಚ ಸಹಾಭಿಭೋ||

ಆಗ ವಿಭೋ! ವೀರ! ಸಾಗರಪರ್ಯಂತವಾದ ಈ ಮೇದಿನಿಯನ್ನು
ಭ್ರಾತೃಗಳ ಸಹಿತ ಮತ್ತು ದ್ರೌಪದಿಯ ಸಹಿತ ಭೋಗಿಸುತ್ತೀಯೆ.

¹ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಜಗರನ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ನಹುಷನನ್ನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಶಾಪದಿಂದ
ವಿಮೋಚನಗೊಳಿಸಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ಶಲ್ಯನು ಇಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ!

05018016a ಉಪಾಖ್ಯಾನಮಿದಂ ಶಕ್ರವಿಜಯಂ ವೇದಸಮ್ಮಿತಂ|

05018016c ರಾಜ್ಞೋ ವ್ಯೂಢೇಷ್ಟನೀಕೇಷು ಶ್ರೋತವ್ಯಂ ಜಯಮಿಚ್ಛತಾ||

ವೇದಸಮ್ಮಿತವಾದ ಶಕ್ರವಿಜಯದ ಈ ಆಖ್ಯಾನವನ್ನು ಜಯವನ್ನು ಬಯಸುವ ರಾಜನು ವ್ಯೂಢವನ್ನು ರಚಿಸುವಾಗ ಕೇಳಬೇಕು.

05018017a ತಸ್ಮಾತ್ಸಂಶ್ರಾವಯಾಮಿ ತ್ವಾಂ ವಿಜಯಂ ಜಯತಾಂ ವರ|

05018017c ಸಂಸ್ತೂಯಮಾನಾ ವರ್ಧಂತೇ ಮಹಾತ್ಮಾನೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ವಿಜಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ವಿಜಯಕ್ಕಾಗಿ ಇದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಮಹಾತ್ಮರು ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಾಗ ವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

05018018a ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಮಭಾವೋಽಯಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

05018018c ದುರ್ಯೋಧನಾಪರಾಧೇನ ಭೀಮಾರ್ಜುನಬಲೇನ ಚ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ದುರ್ಯೋಧನನ ಅಪರಾಧದಿಂದ ಮತ್ತು ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ಬಲದಿಂದ ಮಹಾತ್ಮ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ನಾಶವಾಗಲಿದೆ.

05018019a ಆಖ್ಯಾನಮಿಂದ್ರವಿಜಯಂ ಯ ಇದಂ ನಿಯತಃ ಪಠೇತ್|

05018019c ಧೂತಪಾಪ್ಮಾ ಜಿತಸ್ವರ್ಗಃ ಸ ಪ್ರೇತ್ಯೇಹ ಚ ಮೋದತೇ||

ಇಂದ್ರವಿಜಯದ ಈ ಆಖ್ಯಾನವನ್ನು ಯಾರು ನಿಯತನಾಗಿ ಓದುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಪಾಪವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಗೆದ್ದು ಇಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಂತರದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೆ.

05018020a ನ ಚಾರಿಜಂ ಭಯಂ ತಸ್ಯ ನ ಚಾಪುತ್ರೋ ಭವೇನ್ನರಃ|

05018020c ನಾಪದಂ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾತ್ಕಾಂ ಚಿದ್ಧೀರ್ಘಮಾಯುಶ್ಚ ವಿಂದತಿ|

05018020e ಸರ್ವತ್ರ ಜಯಮಾಪ್ನೋತಿ ನ ಕದಾ ಚಿತ್ಪರಾಜಯಂ||

ಅವನಿಗೆ ಶತ್ರುಗಳ ಭಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂಥವನು

ಅಪುತ್ರನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆಪತ್ತನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು

ದೀರ್ಘಾಯುಷಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಜಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ

ಮತ್ತು ಎಂದೂ ಪರಾಜಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ.””

05018021 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05018021a ಏವಮಾಶ್ವಾಸಿತೋ ರಾಜಾ ಶಲ್ಯೇನ ಭರತರ್ಷಭ|

05018021c ಪೂಜಯಾಮಾಸ ವಿಧಿವಚ್ಚಲ್ಯಂ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತರ್ಷಭ! ಶಲ್ಯನು ಹೀಗೆ

ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ನೀಡಲು ಧರ್ಮಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಾಜನು ಶಲ್ಯನನ್ನು

ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿದನು.

05018022a ಶ್ರುತ್ವಾ ಶಲ್ಯಸ್ಯ ವಚನಂ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

05018022c ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಮದ್ರರಾಜಮಿದಂ ವಚಃ||

ಶಲ್ಯನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮಹಾಬಾಹು ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು

ಮದ್ರರಾಜನಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದನು:

05018023a ಭವಾನ್ಕುರ್ಣಸ್ಯ ಸಾರಥ್ಯಂ ಕರಿಷ್ಯತಿ ನ ಸಂಶಯಃ|

05018023c ತತ್ರ ತೇಜೋವಧಃ ಕಾರ್ಯಃ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಮಮ ಸಂಸ್ತವೈಃ||

“ನೀನು ಕರ್ಣನ ಸಾರಥ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೀಯೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ ಕರ್ಣನ ತೇಜೋವಧೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.”

05018024 ಶಲ್ಯ ಉವಾಚ|

05018024a ಏವಮೇತತ್ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾ ಮಾಂ ಸಂಪ್ರಭಾಷಸೇ|

05018024c ಯಚ್ಚಾನ್ಯದಪಿ ಶಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತತ್ಕರಿಷ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ತವ||

ಶಲ್ಯನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾನು ಮಾತುಕೊಟ್ಟಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನೂ ಏನನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅದನ್ನೂ ನಿನಗಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.””

05018025 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05018025a ತತ ಆಮಂತ್ರ್ಯ ಕೌಂತೇಯಾಂ ಶಲ್ಯೋ ಮದ್ರಾಧಿಪಸ್ತದಾ|

05018025c ಜಗಾಮ ಸಬಲಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ದಯೋರ್ಧನಮರಿಂದಮಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ನಂತರ ಮದ್ರಾಧಿಪನು ಕೌಂತೇಯನನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಅರಿಂದಮ ದುರ್ಯೋಧನನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ
ಪರ್ವಣಿ ಶಲ್ಯಗಮನೇ ಅಷ್ಟಾದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶಲ್ಯಗಮನದಲ್ಲಿ ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು|

ಪಾಂಡವ-ಕೌರವರಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರಿದ ಸೇನೆಗಳು

ಸಾತ್ಯಕಿ, ಚೇದಿಯ ಧೃಷ್ಟಕೇತು, ಮಾಗಧ ಜಯತ್ಸೇನ ಇವರ ಒಂದೊಂದು ಅಕ್ಷೋಹಿಣೀ ಸೇನೆಗಳು, ಪಾಂಡ್ಯರು, ಪಾಂಚಾಲರು, ಮತ್ತು ಮತ್ಸ್ಯರು ಒಟ್ಟು ಏಳು ಅಕ್ಷೋಹಿಣೀ ಸೇನೆಗಳು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಸೇರಿದುದು (೧-೧೩). ಭಗದತ್ತ, ಭೂರಿಶ್ರವ, ಶಲ್ಯ, ಕೃತವರ್ಮ, ಜಯದ್ರಥ, ಕಾಂಬೋಜದ ಸುದಕ್ಷಿಣ, ಅವಂತಿಯ ಇಬ್ಬರು ಮಹೀಪಾಲರು, ಕೇಕಯ ಸಹೋದರರು ಒಂದೊಂದು ಅಕ್ಷೋಹಿಣಿಗಳನ್ನೂ ತಂದು, ಒಟ್ಟಾರೆ ಹನ್ನೊಂದು ಅಕ್ಷೋಹಿಣೀ ಸೇನೆಯು ದುರ್ಯೋಧನನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಸೇರಿದುದು (೧೪-೩೨).

05019001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05019001a ಯುಯುಧಾನಸ್ತತೋ ವೀರಃ ಸಾತ್ವತಾನಾಂ ಮಹಾರಥಃ|

05019001c ಮಹತಾ ಚತುರಂಗೇಣ ಬಲೇನಾಗಾದ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ವೀರ ಸಾತ್ವತರ ಮಹಾರಥಿ ಯುಯುಧಾನನು ಮಹಾ ಚತುರಂಗ ಬಲದೊಂದಿಗೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು.

05019002a ತಸ್ಯ ಯೋಧಾ ಮಹಾವೀರ್ಯಾ ನಾನಾದೇಶಸಮಾಗತಾಃ|

05019002c ನಾನಾಪ್ರಹರಣಾ ವೀರಾಃ ಶೋಭಯಾಂ ಚಕ್ರೀ ಬಲಂ||

ನಾನಾದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದು ಸೇರಿದ್ದ ಅವನ ಆ ಮಹಾವೀರ,
ನಾನಾಪ್ರಹರಣಗಳಲ್ಲಿ ವೀರ ಯೋಧರು ಸೇನೆಗೆ ಶೋಭೆಯನ್ನು
ತಂದರು.

05019003a ಪರಶ್ವಧೈರ್ಭಿಂಡಿಪಾಲೈಃ ಶಕ್ತಿತೋಮರಮುದ್ಗರೈಃ|

05019003c ಶಕ್ತ್ಯುಷ್ಟಿಪರಶುಪ್ರಾಸೈಃ ಕರವಾಲೈಶ್ಚ ನಿರ್ಮಲೈಃ||

05019004a ಖಡ್ಗಕಾರ್ಮುಕನಿಯೂಹೈಃ ಶರೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈರಪಿ|

05019004c ತೈಲಧೌತೈಃ ಪ್ರಕಾಶದ್ಭಿಸ್ತದಶೋಭತ ವೈ ಬಲಂ||

ಆ ಬಲವು ಪರಶು, ಭಿಂಡಿಪಾಲ, ಶಕ್ತಿ, ತೋಮರ, ಮುದ್ಗರ, ಶಕ್ತಿ,
ಮುಷ್ಟಿ, ಪರಶು, ಪ್ರಾಸ, ನಿರ್ಮಲ ಕರವಾಲ, ಖಡ್ಗ, ಕಾರ್ಮುಕ, ವಿವಿಧ
ಶರಗಳು, ತೈಲಧೌತಗಳು, ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸಿತು.

05019005a ತಸ್ಯ ಮೇಘಪ್ರಕಾಶಸ್ಯ ಶಸ್ತ್ರೈಸ್ತೈಃ ಶೋಭಿತಸ್ಯ ಚ|

05019005c ಬಭೂವ ರೂಪಂ ಸ್ಮೈನ್ಯಸ್ಯ ಮೇಘಸ್ಯೇವ ಸವಿದ್ಯುತಃ||

ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮೇಘಭರಿತ ಆಕಾಶದ ಬಣ್ಣವನ್ನು
ತಳೆದ ಅವನ ಸೇನೆಯು ಮಿಂಚಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮೇಘದಂತೆ ಕಂಡಿತು.

05019006a ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಹಿ ಸೇನಾ ಸಾ ತದಾ ಯೌಧಿಷ್ಠಿರಂ ಬಲಂ|

05019006c ಪ್ರವಿಶ್ಯಾಂತರ್ದಧೇ ರಾಜನ್ಸಾಗರಂ ಕುನದೀ ಯಥಾ||

ಅವನ ಸೇನೆಯು ಒಂದು ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಯದಾಗಿತ್ತು. ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಬಲವು
ಅದನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ಸಾಗರವನ್ನು ಸೇರುವ ಸಣ್ಣ ನದಿಯಂತೆ
ಕಾಣದಾಯಿತು.

05019007a ತಥೈವಾಕ್ಷೌಹಿಣೀಂ ಗೃಹ್ಯ ಚೇದೀನಾಮೃಷಭೋ ಬಲೀ|

05019007c ಧೃಷ್ಟಕೇತುರುಪಾಗಚ್ಚತ್ಪಾಂಡವಾನಮಿತೌಜಸಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ಚೇದಿಗಳ ರಾಜ ಬಲಶಾಲಿ ಧೃಷ್ಟಕೇತುವು ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ
ಸೇನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಮಿತೌಜಸ ಪಾಂಡವನಲ್ಲಿಗೆ
ಆಗಮಿಸಿದನು.

05019008a ಮಾಗಧಶ್ಚ ಜಯತ್ಸೇನೋ ಜಾರಾಸಂಧಿರ್ಮಹಾಬಲಃ|

05019008c ಅಕ್ಷೌಹಿಣೈವ ಸೈನ್ಯಸ್ಯ ಧರ್ಮರಾಜಮುಪಾಗಮತ್||

ಜರಾಸಂಧನ ಮಗ ಮಹಾಬಲ ಮಾಗಧ ಜಯತ್ಸೇನನು ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ
ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಧರ್ಮರಾಜನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು.

05019009a ತಥೈವ ಪಾಂಡ್ಯೋ ರಾಜೇಂದ್ರ ಸಾಗರಾನೂಪವಾಸಿಭಿಃ|

05019009c ವೃತೋ ಬಹುವಿಧೈರ್ಯೋರ್ಧೈರ್ಯು ಧಿಷ್ಠಿರಮುಪಾಗಮತ್||

ಹಾಗೆಯೇ ಸಾಗರ ತೀರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ರಾಜೇಂದ್ರ ಪಾಂಡ್ಯನು
ಬಹುವಿಧದ ಯೋಧರಿಂದ ಆವೃತನಾಗಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಬಳಿ ಬಂದನು.

05019010a ತಸ್ಯ ಸೈನ್ಯಮತೀವಾಸೀತ್ತಸ್ಮಿನ್ನಲಸಮಾಗಮೇ|

05019010c ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯತರಂ ರಾಜನ್ಸುವೇಷಂ ಬಲವತ್ತದಾ||

ರಾಜನ್ ! ಸೇನೆಗಳು ಸೇರಿ ಅವನ ಸೇನೆಯು ಸುಂದರವೂ,
ಬಲಶಾಲಿಯೂ, ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯವೂ ಆಗಿತ್ತು.

05019011a ದ್ರುಪದಸ್ಯಾಪ್ಯಭೂತ್ಸೇನಾ ನಾನಾದೇಶಸಮಾಗತೈಃ|

05019011c ಶೋಭಿತಾ ಪುರುಷೈಃ ಶೂರೈಃ ಪುತ್ರೈಶ್ಚಾಸ್ಯ ಮಹಾರಥೈಃ||

ನಾನಾ ದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದು ಸೇರಿದ್ದ ದ್ರುಪದನ ಸೇನೆಯು ಶೂರ
ಪುರುಷರಿಂದ ಮತ್ತು ಮಹಾರಥಿ ಪುತ್ರರಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

05019012a ತಥೈವ ರಾಜಾ ಮತ್ಸ್ಯಾ ನಾಂ ವಿರಾಟೋ ವಾಹಿನೀಪತಿಃ|

05019012c ಪಾರ್ವ ತೀರ್ಯೈರ್ಮ ಹೀಪಾಲೈಃ ಸಹಿತಃ ಪಾಂಡವಾನಿಯಾತ್||

ಹಾಗೆಯೇ ವಾಹಿನೀಪತಿ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜ ವಿರಾಟನು ಪರ್ವತವಾಸೀ
ಮಹೀಪಾಲರೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು.

05019013a ಇತಶ್ಚೇತಶ್ಚ ಪಾಂಡೂನಾಂ ಸಮಾಜಗ್ಮುರ್ಮ ಹಾತ್ಮನಾಂ|

05019013c ಅಕ್ಷೌಹಿಣ್ಯಸ್ತು ಸಪ್ತೈವ ವಿವಿಧಧ್ವಜಸಂಕುಲಾಃ|

05019013e ಯುಯುತ್ಸುಮಾನಾಃ ಕುರುಭಿಃ ಪಾಂಡವಾನ್ಸಮಹರ್ಷಯನ್||

ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿಗೆ ಇವರು ಮತ್ತು ಇತರ ವಿವಿಧ ಧ್ವಜ
ಸಂಕುಲಗಳ ಏಳು ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀಗಳು ಬಂದು ಸೇರಿದವು.

ಕುರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡಲು ಉತ್ಸಾಹಿತರಾದ ಅವರು
ಪಾಂಡವರನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಿದರು.

05019014a ತಥೈವ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಹರ್ಷಂ ಸಮಭಿವರ್ಧಯನ್|

05019014c ಭಗದತ್ತೋ ಮಹೀಪಾಲಃ ಸೇನಾಮಕ್ಷೌಹಿಣೀಂ ದದೌ||

ಹಾಗೆಯೇ ಮಹೀಪಾಲ ಭಗದತ್ತನು ಒಂದು ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಸೇನೆಯನ್ನಿತ್ತು
ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಹರ್ಷವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದನು.

05019015a ತಸ್ಯ ಚೀನೈಃ ಕಿರಾತೈಶ್ಚ ಕಾಂಚನೈರಿವ ಸಂವೃತಂ|

05019015c ಬಭೌ ಬಲಮನಾಧೃಷ್ಯಂ ಕರ್ಣಿಕಾರವನಂ ಯಥಾ||

ಬಂಗಾರದಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಚೀನ-ಕಿರಾತರಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಅವನ
ಸೇನೆಯು ಕರ್ಣಿಕಾರವನದಂತೆ ತೋರಿತು.

05019016a ತಥಾ ಭೂರಿಶ್ರವಾಃ ಶೂರಃ ಶಲ್ಯಶ್ಚ ಕುರುನಂದನ|

05019016c ದುರ್ಯೋಧನಮುಪಾಯಾತಾವಕ್ಷೌಹಿಣ್ಯಾ ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್||

ಕುರುನಂದನ! ಹಾಗೆಯೇ ಭೂರಿಶ್ರವ ಮತ್ತು ಶೂರ ಶಲ್ಯರು ಪ್ರತ್ಯೇಕ
ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಒಂದೊಂದು ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಯನ್ನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ
ನೀಡಿದರು.

05019017a ಕೃತವರ್ಮಾ ಚ ಹಾರ್ದಿಕ್ಯೋ ಭೋಜಾಂಧಕಬಲೈಃ ಸಹ|

05019017c ಅಕ್ಷೌಹಿಣೈವ ಸೇನಾಯಾ ದುರ್ಯೋಧನಮುಪಾಗಮತ್||

ಹಾರ್ದಿಕ್ಯ ಕೃತವರ್ಮನು ಭೋಜ-ಅಂಧಕರ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಒಂದು
ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ದುರ್ಯೋಧನನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು.

05019018a ತಸ್ಯ ತೈಃ ಪುರುಷವ್ಯಾಪ್ತೈರ್ವನಮಾಲಾಧರೈರ್ಬಲಂ|

05019018c ಅಶೋಭತ ಯಥಾ ಮತ್ತೈರ್ವನಂ ಪ್ರಕ್ರೀಡಿತೈರ್ಗಜೈಃ||

ವನಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರರಿಂದ ತುಂಬಿದ ಅವನ ಆ ಸೇನೆಯು ಮತ್ತು ಗಜಗಳು ಆಡುತ್ತಿರುವ ವನದಂತೆ ಶೋಭಿಸಿತು.

05019019a ಜಯದ್ರಥಮುಖಾಶ್ಚಾನ್ಯೇ ಸಿಂಧುಸೌವೀರವಾಸಿನಃ|

05019019c ಆಜಗ್ಮುಃ ಪೃಥಿವೀಪಾಲಾಃ ಕಂಪಯಂತ ಇವಾಚಲಾನ್||

ಜಯದ್ರಥನ ಮುಂದಾಳುತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಇತರ ಸಿಂಧು ಸೌವೀರ ವಾಸಿ ಪೃಥ್ವೀಪಾಲರು ಪರ್ವತಗಳನ್ನು ನಡುಗಿಸುವಂತೆ ಆಗಮಿಸಿದರು.

05019020a ತೇಷಾಮಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಸೇನಾ ಬಹುಲಾ ವಿಬಭೌ ತದಾ|

05019020c ವಿಧೂಯಮಾನಾ ವಾತೇನ ಬಹುರೂಪಾ ಇವಾಂಬುದಾಃ||

ಅವರ ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಸೇನೆಯು ಗಾಳಿಯಿಂದ ತೂರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಬಹುರೂಪದ ಮೋಡಗಳಂತೆ ತೋರಿತು.

05019021a ಸುದಕ್ಷಿಣಶ್ಚ ಕಾಂಬೋಜೋ ಯವನೈಶ್ಚ ಶಕೈಸ್ತಥಾ|

05019021c ಉಪಾಜಗಾಮ ಕೌರವ್ಯಮಕ್ಷೌಹಿಣ್ಯಾ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಕಾಂಬೋಜ ಸುದಕ್ಷಿಣ, ಯವನ ಮತ್ತು ಶಕರು ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಯೊಂದಿಗೆ ಕೌರವನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು.

05019022a ತಸ್ಯ ಸೇನಾಸಮಾವಾಹ್ಯ ಶಲಭಾನಾಮಿವಾಬಭೌ|

05019022c ಸ ಚ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ಕೌರವ್ಯಂ ತತ್ತ್ಯವಾಂತರ್ಧಧೇ ತದಾ||

ಶಲಭಗಳ ಗುಂಪಿನಂತಿದ್ದ ಅವನ ಸೇನೆಯು ಕೌರವನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಸೇರಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಧಾನವಾಯಿತು.

05019023a ತಥಾ ಮಾಹಿಷ್ಮತೀವಾಸೀ ನೀಲೋ ನೀಲಾಯುಧೈಃ ಸಹ|

05019023c ಮಹೀಪಾಲೋ ಮಹಾವೀರ್ಯೈರ್ ದಕ್ಷಿಣಾಪಥವಾಸಿಭಿಃ||

05019024a ಅವಂತೌ ಚ ಮಹೀಪಾಲೌ ಮಹಾಬಲಸುಸಂವೃತೌ|

05019024c ಪೃಥಗಕ್ಷೌಹಿಣೀಭ್ಯಾಂ ತಾವಭಿಯಾತೌ ಸುಯೋಧನಂ||

ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಹಿಷ್ಮತೀ ವಾಸಿಗಳಾದ ನೀಲರು

ನೀಲಾಯುಧಗಳೊಂದಿಗೆ, ದಕ್ಷಿಣಾಪಥವಾಸಿಗಳಾದ ಮಹಾವೀರ

ಮಹೀಪಾಲರು, ಮಹಾಬಲ ಸಂವೃತರಾದ ಅವಂತಿಯ

ಮಹೀಪಾಲರಿಬ್ಬರು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀಗಳೊಂದಿಗೆ

ಸುಯೋಧನನಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದರು.

05019025a ಕೇಕಯಾಶ್ಚ ನರವ್ಯಾಘ್ರಾಃ ಸೋದರ್ಯಾಃ ಪಂಚ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ|

05019025c ಸಂಹರ್ಷಯಂತಃ ಕೌರವ್ಯಮಕ್ಷೌಹಿಣ್ಯಾ ಸಮಾದ್ರವನ್||

ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಪಾರ್ಥಿವ ಕೇಕಯ ಸಹೋದರರೈವರು ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಗಳಿಂದ

ಕೌರವ್ಯನನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಿದರು.

05019026a ಇತಶ್ಚೇತಶ್ಚ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂಮಿಪಾನಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

05019026c ತಿಸ್ತ್ರೋಽನ್ಯಾಃ ಸಮವರ್ತಂತ ವಾಹಿನ್ಯೋ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಇವರು ಮತ್ತು ಇತರ ಮಹಾತ್ಮ ಭೂಮಿಪರೆಲ್ಲರ

ಮೂರು ಭಾಗಗಳ ವಾಹಿನಿಯೂ ಬಂದು ಸೇರಿತು.

05019027a ಏವಮೇಕಾದಶಾವೃತ್ತಾಃ ಸೇನಾ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯ ತಾಃ|

05019027c ಯುಯುತ್ಸುಮಾನಾಃ ಕೌಂತೇಯಾನ್ನಾನಾಧ್ವಜಸಮಾಕುಲಾಃ||

ಹೀಗೆ ದುರ್ಯೋಧನನಲ್ಲಿ ಹನ್ನೊಂದು ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಸೇನೆಯು ಬಂದು ಸೇರಿತು. ನಾನಾಧ್ವಜ ಸಮಾಕುಲರಾದ ಅವರು ಕೌಂತೇಯರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಉತ್ಸುಕರಾಗಿದ್ದರು.

05019028a ನ ಹಸ್ತಿನಾಪುರೇ ರಾಜನ್ನವಕಾಶೋಽಭವತ್ತದಾ|

05019028c ರಾಜ್ಞಾಂ ಸಬಲಮುಖ್ಯಾನಾಂ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯೇನಾಪಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ರಾಜನ್! ಹಸ್ತಿನಾಪುರದಲ್ಲಿ ರಾಜನ ಸಬಲಮುಖ್ಯರಿಗೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಧಾನರಿಗೆ ಕೂಡ ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲದಂತಾಯಿತು.

05019029a ತತಃ ಪಂಚನದಂ ಚೈವ ಕೃತ್ಸ್ನಂ ಚ ಕುರುಜಾಂಗಲಂ|

05019029c ತಥಾ ರೋಹಿತಕಾರಣ್ಯಂ ಮರುಭೂಮಿಶ್ಚ ಕೇವಲಾ||

05019030a ಅಹಿಚ್ಛತ್ರಂ ಕಾಲಕೂಟಂ ಗಂಗಾಕೂಲಂ ಚ ಭಾರತ|

05019030c ವಾರಣಾ ವಾಟಧಾನಂ ಚ ಯಾಮುನಶ್ಚೈವ ಪರ್ವತಃ||

05019031a ಏಷ ದೇಶಃ ಸುವಿಸ್ತೀರ್ಣಃ ಪ್ರಭೂತಧನಧಾನ್ಯವಾನ್|

05019031c ಬಭೂವ ಕೌರವೇಯಾಣಾಂ ಬಲೇನ ಸುಸಮಾಕುಲಃ||

ಭಾರತ! ಆಗ ಐದುನದಿಗಳ ಮತ್ತು ಕುರುಜಾಂಗಲವೆಲ್ಲವೂ, ಹಾಗೆಯೇ ಸಮಭೂಮಿಯ ರೋಹಿತಾರಣ್ಯವೂ, ಅಹಿಚ್ಛತ್ರ, ಕಾಲಕೂಟ, ಗಂಗಾಕೂಲ, ವಾರಣ, ವಾಟಧಾನ, ಯಮುನಾ ಪರ್ವತವೂ, ಧನಧಾನ್ಯಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಈ ಎಲ್ಲ ಸುವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಪ್ರದೇಶಗಳೂ ಕೌರವ ಸೇನೆಯ ಸಮಾಕುಲದಿಂದ ತುಂಬಿಹೋದವು.

05019032a ತತ್ರ ಸೈನ್ಯಂ ತಥಾಯುಕ್ತಂ ದದರ್ಶ ಸ ಪುರೋಹಿತಃ|

05019032c ಯಃ ಸ ಪಾಂಚಾಲರಾಜೇನ ಪ್ರೇಷಿತಃ ಕೌರವಾನ್ಪತಿ||

ಯಥಾಯುಕ್ತವಾಗಿ ಕೌರವರ ಕಡೆ ಪಾಂಚಾಲರಾಜನಿಂದ
ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಪುರೋಹಿತನು ಆ ಸೇನೆಯನ್ನು ನೋಡಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ
ಪರ್ವಣಿ ಪುರೋಹಿತಸ್ಮೈನ್ಯದರ್ಶನೇ ಏಕೋನವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪುರೋಹಿತಸ್ಮೈನ್ಯದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಹತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೦

ದ್ರುಪದ ಪುರೋಹಿತನ ರಾಯಭಾರ

ಪಾಂಡವರು ಹೇಗೆ ಪಿತೃ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಪಡೆಯಲೇ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ,
ಹಿಂದಾದ ಕಿಲ್ಬಿಷಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರೆತು ಅವರು ಕುರುಗಳೊಂದಿಗೆ
ಸಾಮದಿಂದಿರಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾರೆಂದೂ, ಬಲಶಾಲಿಗಳಾಗಿದ್ದರೂ
ಅವರು ಕುರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಈಗಾಗಲೇ
ಏಳು ಅಕ್ಷೋಹಿಣೀ ಸೇನೆಯೂ, ಧನಂಜಯನೇ ಮೊದಲಾದ ಸಹಸ್ರ
ಅಕ್ಷೋಹಿಣೀ ಸೇನೆಗಳಿಗೂ ಸಮಾನರಾದ ಯೋಧರು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು
ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದೂ ದ್ರುಪದನ ಪುರೋಹಿತನು ಪಾಂಡವರ
ದೂತನಾಗಿ ಬಂದು ಕುರುಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದುದು (೧-೨೧).

05020001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05020001a ಸ ತು ಕೌರವ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ದ್ರುಪದಸ್ಯ ಪುರೋಹಿತಃ|

05020001c ಸತ್ಕೃತೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೇಣ ಭೀಷ್ಮೇಣ ವಿದುರೇಣ ಚ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ದ್ರುಪದನ ಪುರೋಹಿತನು ಕೌರವ್ಯನ ಬಳಿಸಾರಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ, ಭೀಷ್ಮ ಮತ್ತು ವಿದುರನಿಂದ ಸತ್ಕೃತನಾದನು.

05020002a ಸರ್ವಂ ಕೌಶಲ್ಯಮುಕ್ತಾದೌ ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಚೈವಮನಾಮಯಂ|

05020002c ಸರ್ವಸೇನಾಪ್ರಣೇತ್ಯಣಾಂ ಮಧ್ಯೇ ವಾಕ್ಯಮುವಾಚ ಹ||

ಎಲ್ಲರ ಕೌಶಲ್ಯದ ಕುರಿತೂ ಹೇಳಿ, ಅವರ ಕೌಶಲ್ಯದ ಕುರಿತೂ ಕೇಳಿ ಅವನು ಸರ್ವಸೇನಾಪ್ರಣೇತರ ಮಧ್ಯೆ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

05020003a ಸರ್ವೈರ್ ಭರ್ವದ್ಭಿರ್ವಿದಿತೋ ರಾಜಧರ್ಮಃ ಸನಾತನಃ|

05020003c ವಾಕ್ಯೋಪಾದಾನಹೇತೋಸ್ತು ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ವಿದಿತೇ ಸತಿ||

“ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಸನಾತನ ರಾಜಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದೀರಿ. ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ನನ್ನ ಮಾತಿನ ಪೀಠಿಕೆಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

05020004a ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಶ್ಚ ಪಾಂಡುಶ್ಚ ಸುತಾವೇಕಸ್ಯ ವಿಶ್ರುತೌ|

05020004c ತಯೋಃ ಸಮಾನಂ ದ್ರವಿಣಂ ಪೈತ್ಯಕಂ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಪಾಂಡು ಇಬ್ಬರೂ ಒಬ್ಬನೇ ತಂದೆಯ ಮಕ್ಕಳೆಂದು ವಿಶ್ರುತರು. ಪಿತೃ ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸಮಾನರು ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

05020005a ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಯೇ ಪುತ್ರಾಸ್ತೇ ಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಪೈತ್ರಕಂ ವಸು|

05020005c ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಃ ಕಥಂ ನಾಮ ನ ಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಪೈತ್ರಕಂ ವಸು||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಪುತ್ರರು ಪಿತೃಸಂಪತ್ತನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಪಾಂಡುಪುತ್ರರು ಹೇಗೆ ಈ ಪಿತೃ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಪಡೆಯಲೇ ಇಲ್ಲ?

05020006a ಏವಂ ಗತೇ ಪಾಂಡವೇಯೈರ್ವಿದಿತಂ ವಃ ಪುರಾ ಯಥಾ|

05020006c ನ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಪೈತ್ರಕಂ ದ್ರವ್ಯಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೇಣ ಸಂವೃತಂ||

ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ತಮ್ಮ ದನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ಪಿತೃಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹಿಂದೆ ಹೇಗೆ ಪಾಂಡವೇಯರು ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ.

05020007a ಪ್ರಾಣಾಂತಿಕೈರಪ್ಯುಪಾಯೈಃ ಪ್ರಯತದ್ಭಿರನೇಕಶಃ|

05020007c ಶೇಷವಂತೋ ನ ಶಕಿತಾ ನಯಿತುಂ ಯಮಸಾದನಂ||

ಅನೇಕ ಉಪಾಯಗಳಿಂದ ಅವರ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಶೇಷವಂತರಾದ ಅವರನ್ನು ಯಮಸಾದನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

05020008a ಪುನಶ್ಚ ವರ್ಧಿತಂ ರಾಜ್ಯಂ ಸ್ವಬಲೇನ ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ|

05020008c ಚೆದ್ಮನಾಪಹೃತಂ ಕ್ಷುದ್ರೈರ್ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೈಃ ಸಸೌಬಲೈಃ||

ಆ ಮಹಾತ್ಮರು ಸ್ವಬಲದಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕ್ಷುದ್ರ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ಸೌಬಲನೊಂದಿಗೆ ಪುನಃ ಮೋಸದಿಂದ

ಅಪಹರಿಸಿದರು.

05020009a ತದಪ್ಯನುಮತಂ ಕರ್ಮ ತಥಾಯುಕ್ತಮನೇನ ವೈ|

05020009c ವಾಸಿತಾಶ್ಚ ಮಹಾರಣ್ಯೇ ವರ್ಷಾಣೀಹ ತ್ರಯೋದಶ||

ಯಾವಾಗಿನಂತೆ ಆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಅನುಮತಿಯು ದೊರೆಯಿತು.

ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷಗಳು ಮಹಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಲು

ಕಳುಹಿಸಲಾಯಿತು.

05020010a ಸಭಾಯಾಂ ಕ್ಲೇಶಿತೈರ್ವೀರೈಃ ಸಹಭಾರ್ಯೈಸ್ತಥಾ ಭೃಶಂ|

05020010c ಅರಣ್ಯೇ ವಿವಿಧಾಃ ಕ್ಲೇಶಾಃ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾಸ್ತೈಃ ಸುದಾರುಣಾಃ||

ಭಾರ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಆ ವೀರರು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಕ್ಲೇಶಗಳನ್ನು

ಅನುಭವಿಸಿದುದಲ್ಲದೇ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ವಿವಿಧ ಸುದಾರುಣ

ಕ್ಲೇಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದರು.

05020011a ತಥಾ ವಿರಾಟನಗರೇ ಯೋನ್ಯಂತರಗತ್ಯಿರಿವ|

05020011c ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಪರಮಸಂಕ್ಷೇಶೋ ಯಥಾ ಪಾಪೈರ್ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ||

ಪಾಪಿಗಳು ಕೀಳು ಯೋನಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿ ಪಡೆಯುವಂತೆ ಆ ಮಹಾತ್ಮರು

ವಿರಾಟನಗರದಲ್ಲಿ ಪರಮ ಸಂಕ್ಷೇಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದರು.

05020012a ತೇ ಸರ್ವೇ ಪೃಷ್ಠತಃ ಕೃತ್ವಾ ತತ್ಸರ್ವಂ ಪೂರ್ವಕಿಲ್ಬಿಷಂ|

05020012c ಸಾಮೈವ ಕುರುಭಿಃ ಸಾರ್ಧಮಿಚ್ಛಂತಿ ಕುರುಪುಂಗವಾಃ||

ಹಿಂದಾದ ಈ ಎಲ್ಲ ಕಿಲ್ಬಿಷಗಳನ್ನೂ ಹಿಂದೆ ಸರಿಸಿ ಆ ಕುರುಪುಂಗವರು

ಕುರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಾಮದಿಂದ ಜೊತೆಯಿರಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾರೆ.

05020013a ತೇಷಾಂ ಚ ವೃತ್ತಮಾಜ್ಞಾಯ ವೃತ್ತಂ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯ ಚ|

05020013c ಅನುನೇತುಮಿಹಾರ್ಹಂತಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಸುಹೃಜ್ಜನಾಃ||

ಅವರ ನಡತೆಯನ್ನೂ ದುರ್ಯೋಧನನ ನಡತೆಯನ್ನೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಸುಹೃಜ್ಜನರು ಶಾಂತಿಯನ್ನು ತರಬೇಕು.

05020014a ನ ಹಿ ತೇ ವಿಗ್ರಹಂ ವೀರಾಃ ಕುರ್ವಂತಿ ಕುರುಭಿಃ ಸಹ|

05020014c ಅವಿನಾಶೇನ ಲೋಕಸ್ಯ ಕಾಂಕ್ಷಂತೇ ಪಾಂಡವಾಃ ಸ್ವಕಂ||

ಆ ವೀರರು ಕುರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ವಯಂ
ಪಾಂಡವರು ಲೋಕದ ಅವಿನಾಶವನ್ನು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ.

05020015a ಯಶ್ಚಾಪಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಹೇತುಃ ಸ್ಯಾದ್ವಿಗ್ರಹಂ ಪ್ರತಿ|

05020015c ಸ ಚ ಹೇತುರ್ನ ಮಂತವ್ಯೋ ಬಲೀಯಾಂಸಸ್ತಥಾ ಹಿ ತೇ||

ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ಯುದ್ಧದ ಪರವಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಕಾರಣವನ್ನಿತ್ತರೂ
ಅದು ಸರಿಯಾದ ಕಾರಣವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು
ಬಲಶಾಲಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರಲ್ಲವೇ?

05020016a ಅಕ್ಷೌಹಿಣ್ಯೋ ಹಿ ಸಪ್ತೈವ ಧರ್ಮಪುತ್ರಸ್ಯ ಸಂಗತಾಃ|

05020016c ಯುಯುತ್ಸುಮಾನಾಃ ಕುರುಭಿಃ ಪ್ರತೀಕ್ಷಂತೇಽಸ್ಯ ಶಾಸನಂ||

ಕುರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡಲು ಉತ್ಸಾಹಿತರಾಗಿ ಅವನ ಶಾಸನವನ್ನು
ಪ್ರತೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಏಳು ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಗಳು ಧರ್ಮಪುತ್ರನನ್ನು ಸೇರಿಯಾಗಿವೆ.

05020017a ಅಪರೇ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಾಃ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷೌಹಿಣೀಸಮಾಃ|

05020017c ಸಾತ್ಯಕಿರ್ಭೀಮಸೇನಶ್ಚ ಯಮೌ ಚ ಸುಮಹಾಬಲೌ||

ಸಹಸ್ರ ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಗೆ ಸಮನಾದ ಇತರ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಿದ್ಧಾರೆಃ
ಸಾತ್ಯಕಿ, ಭೀಮಸೇನ ಮತ್ತು ಸುಮಹಾಬಲ ಯಮಳರೀವರು.

05020018a ಏಕಾದಶೈತಾಃ ಪೃತನಾ ಏಕತಶ್ಚ ಸಮಾಗತಾಃ|

05020018c ಏಕತಶ್ಚ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಬಹುರೂಪೋ ಧನಂಜಯಃ||

ಹನ್ನೊಂದು ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಗಳು ಒಂದು ಕಡೆ
ಸಮಾಗತರಾಗಿದ್ದಾರೆನ್ನುವುದು ಸತ್ಯ. ಆದರೆ ಇನ್ನೊಂದುಕಡೆ
ಬಹುರೂಪೀ ಮಹಾಬಾಹು ಧನಂಜಯನಿದ್ದಾನೆ.

05020019a ಯಥಾ ಕಿರೀಟೀ ಸೇನಾಭ್ಯಃ ಸರ್ವಾಭ್ಯೋ ವ್ಯತಿರಿಚ್ಯತೇ|

05020019c ಏವಮೇವ ಮಹಾಬಾಹುರ್ವಾಸುದೇವೋ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ||

ಹೇಗೆ ಕಿರೀಟಿಯು ಈ ಎಲ್ಲ ಸೇನೆಗಳನ್ನೂ ಮೀರುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆಯೇ
ಮಹಾದ್ಯುತಿ ಮಹಾಬಾಹು ವಾಸುದೇವನೂ ಇದ್ದಾನೆ.

05020020a ಬಹುಲತ್ವಂ ಚ ಸೇನಾನಾಂ ವಿಕ್ರಮಂ ಚ ಕಿರೀಟಿನಃ|

05020020c ಬುದ್ಧಿಮತ್ತಾಂ ಚ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಬುದ್ಧ್ವಾ ಯುಧ್ಯೇತ ಕೋ ನರಃ||

ಸೇನೆಗಳ ಬಹುಲತ್ವದ, ಕಿರೀಟಿಯ ವಿಕ್ರಮದ, ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣನ
ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಯಾವ ನರನು ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿಯಾನು?

05020021a ತೇ ಭವಂತೋ ಯಥಾಧರ್ಮಂ ಯಥಾಸಮಯಮೇವ ಚ|

ಆದುದರಿಂದ ಯಥಾಧರ್ಮವಾಗಿ, ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ ಕೊಡಬೇಕಾದುದನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಈ ಅವಕಾಶವು ತಪ್ಪಿಹೋಗದಂತೆ ಮಾಡಿ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಪುರೋಹಿತಯಾನೇ ವಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪುರೋಹಿತಯಾನದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೧

ದೂತನು ಹೇಳಿದುದೆಲ್ಲವೂ ಸತ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮಾತು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿದೆಯೆಂದೂ, ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಸಮರ್ಥರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಭೀಷ್ಮನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನುಡಿದುದು (೧-೨). ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಕರ್ಣನು ಮಧ್ಯ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಆದರಿಸದೇ ಪಾಂಡವರು ಬಲವನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದೂ, ಆದರೆ ದುರ್ಯೋಧನನು ಬೆದರಿಕೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಒಂದಡಿ ಭೂಮಿಯನ್ನೂ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳುವುದು (೮-೧೫). ಭೀಷ್ಮನು ರಾಧೇಯನನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆದು ದೂತನು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಲು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಆಲೋಚಿಸಿ ಸಂಜಯನನ್ನು ಪಾಂಡವರ ಬಳಿ

ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ದೂತನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿದುದು (೧೬-
೨೧).

05021001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05021001a ತಸ್ಯ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪ್ರಜ್ಞಾವೃದ್ಧೋ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ|

05021001c ಸಂಪೂಜ್ಞೈನಂ ಯಥಾಕಾಲಂ ಭೀಷ್ಮೋ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ
ಪ್ರಜ್ಞಾವೃದ್ಧ, ಮಹಾದ್ಯುತಿ ಭೀಷ್ಮನು ಅವನನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಕಾಲಕ್ಕೆ
ತಕ್ಕಂತಹ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

05021002a ದಿಷ್ಠ್ಯಾ ಕುಶಲಿನಃ ಸರ್ವೇ ಪಾಂಡವಾಃ ಸಹ ಬಾಂಧವೈಃ|

05021002c ದಿಷ್ಠ್ಯಾ ಸಹಾಯವಂತಶ್ಚ ದಿಷ್ಠ್ಯಾ ಧರ್ಮೇ ಚ ತೇ ರತಾಃ||

“ಪಾಂಡವರೆಲ್ಲರೂ ಬಾಂಧವರೊಂದಿಗೆ ಕುಶಲರಾಗಿದ್ದಾರೆಂದರೆ
ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಆಯಿತು. ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯವು
ದೊರಕಿದೆ. ಮತ್ತು ಅವರು ಧರ್ಮನಿರತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

05021003a ದಿಷ್ಠ್ಯಾ ಚ ಸಂಧಿಕಾಮಾಸ್ತೇ ಭ್ರಾತರಃ ಕುರುನಂದನಾಃ|

05021003c ದಿಷ್ಠ್ಯಾ ನ ಯುದ್ಧಮನಸಃ ಸಹ ದಾಮೋದರೇಣ ತೇ||

ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು ಆ ಕುರುನಂದರು ತಮ್ಮ ಭ್ರಾತೃಗಳೊಂದಿಗೆ
ಸಂಧಿಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು ದಾಮೋದರನನ್ನೂ
ಸೇರಿ ಅವರು ಯುದ್ಧದ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ.

05021004a ಭವತಾ ಸತ್ಯಮುಕ್ತಂ ಚ ಸರ್ವಮೇತನ್ನ ಸಂಶಯಃ|

05021004c ಅತಿತೀಕ್ಷ್ಣಂ ತು ತೇ ವಾಕ್ಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಾದಿತಿ ಮೇ ಮತಿಃ||

ನೀನು ಹೇಳಿದುದೆಲ್ಲವೂ ಸತ್ಯ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳು ಅತಿ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿವೆ. ನೀನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿರುವುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

05021005a ಅಸಂಶಯಂ ಕ್ಲೇಶಿತಾಸ್ತೇ ವನೇ ಚೇಹ ಚ ಪಾಂಡವಾಃ|

05021005c ಪ್ರಾಪ್ತಾಶ್ಚ ಧರ್ಮತಃ ಸರ್ವಂ ಪಿತುರ್ಧನಮಸಂಶಯಂ||

ಪಾಂಡವರು ಇಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವನದಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನನುಭವಿಸಿದರು ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮತಃ ಅವರು ಸರ್ವ ಪಿತುರ್ಧನವನ್ನೂ ಪಡೆಯಬೇಕು ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲೂ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

05021006a ಕಿರೀಟೀ ಬಲವಾನ್ಪಾರ್ಥಃ ಕೃತಾಸ್ತ್ರಶ್ಚ ಮಹಾಬಲಃ|

05021006c ಕೋ ಹಿ ಪಾಂಡುಸುತಂ ಯುದ್ಧೇ ವಿಷಹೇತ ಧನಂಜಯಂ||

ಕಿರೀಟೀ ಪಾರ್ಥನು ಮಹಾಬಲಶಾಲಿ, ಬಲವಂತ ಮತ್ತು ಕೃತಾಸ್ತ್ರ. ಯಾರುತಾನೇ ಪಾಂಡುಸುತ ಧನಂಜಯನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಿಯಾರು?

05021007a ಅಪಿ ವಜ್ರಧರಃ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಿಮುತಾನ್ಯೇ ಧನುರ್ಭೃತಃ|

05021007c ತ್ರಯಾಣಾಮಪಿ ಲೋಕಾನಾಂ ಸಮರ್ಥ ಇತಿ ಮೇ ಮತಿಃ||

ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವಜ್ರಧರನಿಗೇ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಇನ್ನು ಇತರ

ಧನುಷ್ಪಾಣಿಗಳೇನು? ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಮರ್ಥರಿಲ್ಲ
ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.”

05021008a ಭೀಷ್ಮೇ ಬ್ರುವತಿ ತದ್ವಾಕ್ಯಂ ಧೃಷ್ಟಮಾಕ್ಷಿಪ್ಯ ಮನ್ಯುಮಾನ್|

05021008c ದುರ್ಯೋಧನಂ ಸಮಾಲೋಕ್ಯ ಕರ್ಣೋ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೀಗೆ ಮಾತನ್ನಾಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಸಿಟ್ಟಿಗಿದ್ದ ಕರ್ಣನು
ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಮಧ್ಯ ಮಾತನಾಡಿದನು:

05021009a ನ ತನ್ನ ವಿದಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನೋ ಕೇ ಭೂತೇನ ಕೇನ ಚಿತ್|

05021009c ಪುನರುಕ್ತೇನ ಕಿಂ ತೇನ ಭಾಷಿತೇನ ಪುನಃ ಪುನಃ||

“ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ತಿಳಿಯದೇ ಇರುವವರು ಯಾರೂ
ಇಲ್ಲ. ಪುನಃ ಪುನಃ ನೀನು ಅದನ್ನೇ ಏಕೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆ?

05021010a ದುರ್ಯೋಧನಾರ್ಥೇ ಶಕುನಿದ್ಯೂತೇ ನಿರ್ಜಿತವಾನ್ಪುರಾ|

05021010c ಸಮಯೇನ ಗತೋಽರಣ್ಯಂ ಪಾಂಡುಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಹಿಂದೆ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗಾಗಿ ಶಕುನಿಯು ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದನು.

ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ ಪಾಂಡುಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

05021011a ನ ತಂ ಸಮಯಮಾದೃತ್ಯ ರಾಜ್ಯಮಿಚ್ಛತಿ ಪೈತ್ರಕಂ|

05021011c ಬಲಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಮತ್ಸ್ಯಾನಾಂ ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ಚ ಪಾರ್ಥಿವಃ||

ಆ ಪಾರ್ಥಿವನು ಈಗ ಆ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಆದರಿಸದೇ², ಮತ್ಸ್ಯ ಮತ್ತು

² ಅಜ್ಞಾತವಾಸವು ಮುಗಿಯುವುದರೊಳಗೇ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಕೌರವರು

ಪಾಂಚಾಲರ ಬಲವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತ ರಾಜ್ಯವನ್ನು
ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾನೆ.

05021012a ದುರ್ಯೋಧನೋ ಭಯಾದ್ವಿದ್ವನ್ನ ದದ್ಯಾತ್ಪದಮಂತತಃ|

05021012c ಧರ್ಮತಸ್ತು ಮಹೀಂ ಕೃತ್ಸಾಂ ಪ್ರದದ್ಯಾಚ್ಚ ತ್ರವೇಽಪಿ ಚ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಬೆದರಿಕೆಗೊಳಗಾಗಿ ಒಂದಡಿ ಭೂಮಿಯನ್ನೂ
ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಧರ್ಮದಂತಾದರೆ ಅವನು ಶತ್ರುವಿಗೆ ಕೂಡ
ಇಡೀ ಮಹಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಾನು.

05021013a ಯದಿ ಕಾಂಕ್ಷಂತಿ ತೇ ರಾಜ್ಯಂ ಪಿತೃಪೈತಾಮಹಂ ಪುನಃ|

05021013c ಯಥಾಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಕಾಲಂ ತಂ ಚರಂತು ವನಮಾಶ್ರಿತಾಃ||

ಒಂದುವೇಳೆ ಅವರು ಪಿತೃಪಿತಾಮಹರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು
ಬಯಸುವರಾದರೆ, ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿದಷ್ಟು ಸಮಯ ಪುನಃ
ವನವಾಸವನ್ನು ನಡೆಸಲಿ.

05021014a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯಾಂಕೇ ವರ್ತಂತಾಮಕುತೋಭಯಾಃ|

05021014c ಅಧಾರ್ಮಿಕಾಮಿಮಾಂ ಬುದ್ಧಿಂ ಕುರ್ಯುರ್ಮೌರ್ಖ್ಯಾದ್ಧಿ ಕೇವಲಂ||

ಆಗ ದುರ್ಯೋಧನನ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಭಯರಾಗಿ ವಾಸಿಸಲಿ. ಕೇವಲ

ಗುರುತಿಸಿದುದರಿಂದ ಪಾಂಡವರು ಪುನಃ ೧೨ ವರ್ಷ ವನವಾಸ ಮತ್ತು ೧ ವರ್ಷ
ಅಜ್ಞಾತವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಅವರು ಮುರಿದರೆಂಬ ಕರ್ಣನ
ವಾದವೇ ಇದು?

ಮೂರ್ಖತನದಿಂದ ಅಧರ್ಮಕಾರ್ಯವನ್ನೆಸಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

05021015a ಅಥ ತೇ ಧರ್ಮಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ಯುದ್ಧಮಿಚ್ಛಂತಿ ಪಾಂಡವಾಃ|

05021015c ಆಸಾದ್ಯೇಮಾನ್ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠಾನ್ಸ್ಮ ರಿಷ್ಯಂತಿ ವಚೋ ಮಮ||

ಈಗ ಆ ಪಾಂಡವರು ಧರ್ಮವನ್ನು ತೊರೆದು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠರನ್ನು ಎದುರಿಸುವಾಗ ನನ್ನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.”

05021016 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05021016a ಕಿಂ ನು ರಾಧೇಯ ವಾಚಾ ತೇ ಕರ್ಮ ತತ್ಕ್ಮ ತುರ್ಮಹಸಿ|

05021016c ಏಕ ಏವ ಯದಾ ಪಾರ್ಥಃ ಷಡ್ರಥಾಂ ಜಿತವಾನ್ಯುಧಿ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಧೇಯ! ನಿನ್ನ ಮಾತಿನ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥನು ಒಬ್ಬನೇ ನಮ್ಮ ಷಡ್ರಥರನ್ನು ಗೆದ್ದುದನ್ನು ನೀನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

05021017a ನ ಚೇದೇವಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮೋ ಯದಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಽಬ್ರವೀತ್|

05021017c ಧ್ರುವಂ ಯುಧಿ ಹತಾಸ್ತೇನ ಭಕ್ಷಯಿಷ್ಯಾಮ ಪಾಂಸುಕಾನ್||

ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹೇಳಿದಂತೆ ನಾವು ಮಾಡದೇ ಇದ್ದರೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವನಿಂದ ಹತರಾಗುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುವುದು ನಿಶ್ಚಿತ.”

05021018 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05021018a ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ತತೋ ಭೀಷ್ಮ ಮನುಮಾನ್ಯ ಪ್ರಸಾದ್ಯ ಚ|

05021018c ಅವಭತ್ಸ್ಯ ಚ ರಾಧೇಯಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ರಾಧೇಯನನ್ನು ಹಳಿದು ಸಂಧಿಯ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

05021019a ಅಸ್ಮದ್ಧಿತಮಿದಂ ವಾಕ್ಯಂ ಭೀಷ್ಮಃ ಶಾಂತನವೋಽಬ್ರವೀತ್|

05021019c ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಹಿತಂ ಚೈವ ಸರ್ವಸ್ಯ ಜಗತ್ಸುಧಾ||

“ಶಾಂತನವ ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ನಮಗೆ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯವಾದುದು. ಸರ್ವ ಜಗತ್ತಿಗೂ ಕೂಡ ಇದು ಹಿತವಾದುದು.

05021020a ಚಿಂತಯಿತ್ವಾ ತು ಪಾರ್ಥೇಭ್ಯಃ ಪ್ರೇಷಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸಂಜಯಂ|

05021020c ಸ ಭವಾನ್ಪ್ರತಿಯಾತ್ವದ್ಯ ಪಾಂಡವಾನೇವ ಮಾಚಿರಂ||

ಆದರೆ ಆಲೋಚಿಸಿ ನಾನು ಸಂಜಯನನ್ನು ಪಾಂಡವರ ಬಳಿ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಇಂದೇ ತಡಮಾಡದೇ ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗು.”

05021021a ಸ ತಂ ಸತ್ಕೃತ್ಯ ಕೌರವ್ಯಃ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಪಾಂಡವಾನ್|

05021021c ಸಭಾಮಧ್ಯೇ ಸಮಾಹೂಯ ಸಂಜಯಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್||

ಕೌರವ್ಯನು ಅವನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಸಭಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಜಯನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಪುರೋಹಿತಯಾನೇ ಏಕವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪುರೋಹಿತಯಾನದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ
ಪರ್ವಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸೇನೋದ್ಯೋಗ
ಪರ್ವವು.

ಇದುವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೪/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-
೪೯/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೬೮೪/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-
೨೨೨೮೬/೭೩೭೮೪

ಸಂಜಯಯಾನ ಪರ್ವ

೨೨

ಸಂಜಯನನ್ನು ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿಗೆ

ಕಳುಹಿಸಿದುದು

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಸಂಜಯನಿಗೆ ಪಾಂಡವರ ಮತ್ತು ಅವರಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರಿದ ಯೋಧರ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾ ತಾನು ಅವರ ಬಲಕ್ಕೆ ಹೆದರುವವನೆಂದೂ, ತಾನು ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾನೆಂದೂ, ಯುದ್ಧದ ವಿಷಯವನ್ನು ಎತ್ತಬಾರದೆಂದೂ ಹೇಳಿ ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದುದು (೧-೩೯).

05022001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05022001a ಪ್ರಾಪ್ತಾನಾಹುಃ ಸಂಜಯ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾನ್|

ಉಪಪ್ಲವ್ಯೇ ತಾನ್ವಿಜಾನೀಹಿ ಗತ್ವಾ|

05022001c ಅಜಾತಶತ್ರುಂ ಚ ಸಭಾಜಯೇಥಾ|

ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ನಘೃ ಗ್ರಾಮಮುಪಸ್ಥಿತಸ್ತ್ವಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ! ಪಾಂಡುಪುತ್ರರು ಉಪಪ್ಲವ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹೋಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬಾ.

ಅಜಾತಶತ್ರುವನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಸಂಭೋಧಿಸು: “ಅನಘ! ನೀನು ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಆಯಿತು.”

05022002a ಸರ್ವಾನ್ವದೇಃ ಸಂಜಯ ಸ್ವಸ್ತಿಮಂತಃ|

ಕೃಚ್ಚ್ರಂ ವಾಸಮತದರ್ಹಾ ನಿರುಷ್ಯ|

05022002c ತೇಷಾಂ ಶಾಂತಿವಿದ್ಯತೇಽಸ್ಮಾಸು ಶೀಘ್ರಂ|

ಮಿಥ್ಯೋಪೇತಾನಾಮುಪಕಾರಿಣಾಂ ಸತಾಂ||

ಸಂಜಯ! ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೇಳಬೇಕು: “ಅನರ್ಹರಾಗಿದ್ದರೂ ವನವಾಸದ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ನೀವು ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದೀರಾ?” ಮೋಸಗೊಂಡಿದ್ದರೂ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಅವರು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ತಾಳುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ಉಪಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಒಳ್ಳೆಯವರು.

05022003a ನಾಹಂ ಕ್ವ ಚಿತ್ಸಂಜಯ ಪಾಂಡವಾನಾಂ|

ಮಿಥ್ಯಾವೃತ್ತಿಂ ಕಾಂ ಚನ ಜಾತ್ವಪಶ್ಯಂ|

05022003c ಸರ್ವಾಂ ಶ್ರಿಯಂ ಹ್ಯಾತ್ಮವೀರ್ಯೇಣ ಲಬ್ಧ್ವಾ|

ಪರ್ಯಾಕಾರ್ಷುಃ ಪಾಂಡವಾ ಮಹ್ಯಮೇವ||

ಸಂಜಯ! ನಾನು ಎಂದೂ ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಮಿಥ್ಯಾವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡವನಲ್ಲ. ಅವರು ಎಲ್ಲಾ ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ತಮ್ಮದೇ ವೀರ್ಯದಿಂದ ಗಳಿಸಿದ್ದರೂ ಪಾಂಡವರು ನನ್ನ ಪರಿಚಾರಕರಂತಿದ್ದರು.

05022004a ದೋಷಂ ಹ್ಯೇಷಾಂ ನಾಧಿಗಚ್ಛೇ ಪರಿಕ್ಷನ್|

ನಿತ್ಯಂ ಕಂ ಚಿದ್ಯೇನ ಗರ್ಹೇಯ ಪಾರ್ಥಾನ್|

05022004c ಧರ್ಮಾರ್ಥಭ್ಯಾಂ ಕರ್ಮ ಕುರ್ವಂತಿ ನಿತ್ಯಂ|

ಸುಖಪ್ರಿಯಾ ನಾನುರುಧ್ಯಂತಿ ಕಾಮಾನ್||

ನಿತ್ಯ ಪರಿಕ್ಷಿಸಿದರೂ ಪಾರ್ಥರಲ್ಲಿ ದೂಷಿಸುವಂಥಹ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ದೋಷವನ್ನು ನಾನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ನಿತ್ಯವೂ ಅವರು ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಗಳಿಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸುಖಪ್ರಿಯರಾಗಿ ಕಾಮದಿಂದ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

05022005a ಘರ್ಮಂ ಶೀತಂ ಕ್ಷುತ್ಪಿಪಾಸೇ ತಥೈವ|

ನಿದ್ರಾಂ ತಂದ್ರೀಂ ಕ್ರೋಧಹರ್ಷೌ ಪ್ರಮಾದಂ|

05022005c ಧೃತ್ಯಾ ಚೈವ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಚಾಭಿಭೂಯ|

ಧರ್ಮಾರ್ಥಯೋಗಾನ್ವಯತಂತಿ ಪಾರ್ಥಾಃ||

ಉಷ್ಣ, ಶೀತ, ಹಸಿವು ಮತ್ತು ಬಾಯಾರಿಕೆ, ನಿದ್ರೆ, ಮೈಥುನ, ಕ್ರೋಧ, ಹರ್ಷ, ಪ್ರಮಾದಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಪಾರ್ಥರು ಧರ್ಮಾರ್ಥಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

05022006a ತ್ಯಜಂತಿ ಮಿತ್ರೇಷು ಧನಾನಿ ಕಾಲೇ|

ನ ಸಂವಾಸಾಜ್ಜೀರ್ಯತಿ ಮೈತ್ರಮೇಷಾಂ|

05022006c ಯಥಾರ್ಹಮಾನಾರ್ಥಕರಾ ಹಿ ಪಾರ್ಥಾಃ|

ತೇಷಾಂ ದ್ವೇಷ್ವಾ ನಾಸ್ತ್ಯಜಮೀಡಸ್ಯ ಪಕ್ಷೇ||

ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅವರು ಮಿತ್ರರಲ್ಲಿ ಧನವನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

ಇವರೊಂದಿಗಿನ ಮೈತ್ರವು ಸಮಯ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ

ಜೀರ್ಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಪಾರ್ಥರು ಯಥಾರ್ಹವಾಗಿ ಗೌರವ ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಅಜಮೀಡನ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.

05022007a ಅನ್ಯತ್ರ ಪಾಪಾದ್ವಿಷಮಾನ್ಮಂದಬುದ್ಧೇಃ|
ದುರ್ಯೋಧನಾತ್ಪುದ್ರತರಾಚ್ಚ ಕರ್ಣಾತ್|

05022007c ತೇಷಾಂ ಹೀಮೇ ಹೀನಸುಖಪ್ರಿಯಾಣಾಂ|
ಮಹಾತ್ಮನಾಂ ಸಂಜನಯಂತಿ ತೇಜಃ||

ಈ ಪಾಪಿ, ವಿಷಮಾನ್, ಮಂದಬುದ್ಧಿ ದುರ್ಯೋಧನ ಮತ್ತು ಕ್ಷುದ್ರತರ ಕರ್ಣರಹೊರತಾಗಿ! ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಸುಖ ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಆ ಮಹಾತ್ಮರ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ.

05022008a ಉತ್ಥಾನವೀರ್ಯಃ ಸುಖಮೇಧಮಾನೋ|
ದುರ್ಯೋಧನಃ ಸುಕೃತಂ ಮನ್ಯತೇ ತತ್|

05022008c ತೇಷಾಂ ಭಾಗಂ ಯಚ್ಚ ಮನ್ಯೇತ ಬಾಲಃ|
ಶಕ್ಯಂ ಹರ್ತುಂ ಜೀವತಾಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ||

ಹೆಚ್ಚಿನ ವೀರ್ಯವುಳ್ಳ ಮತ್ತು ಸುಖವನ್ನೇ ಅನುಭವಿಸಿದ ದುರ್ಯೋಧನನು ಉತ್ತಮ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೇ ಗೌರವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೂ ಅವರು ಜೀವಂತವಿರುವಾಗಲೇ ಪಾಂಡವರ ಪಾಲನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎನ್ನುವುದು ಬಾಲತನ.

05022009a ಯಸ್ಯಾರ್ಜುನಃ ಪದವೀಂ ಕೇಶವಶ್ಚ|

ವೃಕೋದರಃ ಸಾತ್ಯಕೋಽಜಾತಶತ್ರುಃ|

05022009c ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರೌ ಸೃಂಜಯಾಶ್ಚಾಪಿ ಸರ್ವೇ|

ಪುರಾ ಯುದ್ಧಾತ್ಸಾಧು ತಸ್ಯ ಪ್ರದಾನಂ||

ಯಾರ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಜುನ-ಕೇಶವರು, ವೃಕೋದರ-ಸಾತ್ಯಕಿಯರು, ಮಾದ್ರೀ ಪುತ್ರರು ಮತ್ತು ಸೃಂಜಯರೆಲ್ಲರೂ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೋ ಆ ಅಜಾತಶತ್ರುವಿಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಕೊಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು.

05022010a ಸ ಹ್ಯೇವೈಕಃ ಪೃಥಿವೀಂ ಸವ್ಯಸಾಚೀ|

ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಾ ಪ್ರಣುದೇದ್ರಧಸ್ಥಃ|

05022010c ತಥಾ ವಿಷ್ಣುಃ ಕೇಶವೋಽಪ್ಯಪ್ರಧೃಷ್ಣೋ|

ಲೋಕತ್ರಯಸ್ಯಾಧಿಪತಿರ್ಮಹಾತ್ಮಾ||

ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಸವ್ಯಸಾಚೀ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಿಯೊಬ್ಬನೇ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಸದೆಬಡಿಯಲು ಸಾಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಜಯಿಸಲಸಾಧ್ಯ ವಿಷ್ಣು, ಕೇಶವ, ಲೋಕತ್ರಯಗಳ ಅಧಿಪತಿ ಮಹಾತ್ಮನೂ ಅದನ್ನೇ ಮಾಡುವವನು.

05022011a ತಿಷ್ಠೇತ ಕಸ್ತಸ್ಯ ಮರ್ತ್ಯಃ ಪುರಸ್ತಾದ್|

ಯಃ ಸರ್ವದೇವೇಷು ವರೇಣ್ಯ ಈಡ್ಯಃ|

05022011c ಪರ್ಜನ್ಯಘೋಷಾನ್ವವಪಂ ಶರೌಘಾನ್|

ಪತಂಗಸಂಘಾನಿವ ಶೀಘ್ರವೇಗಾನ್||

ಸರ್ವದೇವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ, ಇಷ್ಟಪಾತ್ರನಾದ, ಮೋಡಗಳಂತೆ ಘೋಷಿಸುವ, ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸಬಲ್ಲ ಚಿಟ್ಟೆಗಳ ಹಿಂಡುಗಳಂಥ

ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವವನ ಎದಿರು ಯಾವ ಮಾನವನು ತಾನೇ
ನಿಂತಾನು?

05022012a ದಿಶಂ ಹ್ಯುದೀಚೀಮಪಿ ಚೋತ್ತರಾನ್ ಕುರೂನ್|

ಗಾಂಡೀವಧನ್ವೈಕರಥೋ ಜಿಗಾಯ|

05022012c ಧನಂ ಚೈಷಾಮಾಹರತ್ಸವ್ಯಸಾಚೀ|

ಸೇನಾನುಗಾನ್ಬಲಿದಾಂಶ್ಚೈವ ಚಕ್ರೇ||

ಸವ್ಯಸಾಚಿಯು ಗಾಂಡೀವವನ್ನು ಹಿಡಿದು, ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಒಬ್ಬನೇ
ಉತ್ತರದಿಕ್ಕನ್ನು ಮತ್ತು ಉತ್ತರದ ಕುರುಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ಅವರ ಧನವನ್ನು
ತಂದನು ಮತ್ತು ಅವರ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಬಲದ ಭಾಗವನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡಿದನು.

05022013a ಯಶ್ಚೈವ ದೇವಾನ್ಪಾಂಡವೇ ಸವ್ಯಸಾಚೀ|

ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಾ ಪ್ರಜಿಗಾಯ ಸೇಂದ್ರಾನ್|

05022013c ಉಪಾಹರತ್ಫಲ್ಲನೋ ಜಾತವೇದಸೇ|

ಯಶೋ ಮಾನಂ ವರ್ಧಯನ್ಪಾಂಡವಾನಾಂ||

ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಿ ಸವ್ಯಸಾಚಿ ಫಲ್ಲನನು ಖಾಂಡವದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನನ್ನೂ
ಸೇರಿ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಸೋಲಿಸಿ ಜಾತವೇದಸನಿಗೆ ಉಣಿಸಿ,
ಪಾಂಡವರ ಯಶಸ್ಸನ್ನೂ ಮಾನವನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದನು.

05022014a ಗದಾಭೃತಾಂ ನಾದ್ಯ ಸಮೋಽಸ್ತಿ ಭೀಮಾದ್|

ಧಸ್ತ್ವಾರೋಹೋ ನಾಸ್ತಿ ಸಮಶ್ಚ ತಸ್ಯ|

05022014c ರಥೇಽರ್ಜುನಾದಾಹುರಹೀನಮೇನಂ|

ಬಾಹ್ವೋರ್ಬಲೇ ಚಾಯುತನಾಗವೀರ್ಯಂ||

ಗದೆಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವವರಲ್ಲಿ ಭೀಮನ ಸಮನಾದವರು ಇಂದು
ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಆನೆಯನ್ನು ಏರುವವರಲ್ಲಿ ಅವನ ಸಮನಾದವರಿಲ್ಲ.
ರಥದಲ್ಲಿ ಅವನು ಅರ್ಜುನನಿಗೂ ಮಣಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು
ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬಾಹುಬಲದಲ್ಲಿ ಅವನು ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಆನೆಗಳಿಗೆ ಸಮ.

05022015a ಸುಶಿಕ್ಷಿತಃ ಕೃತವೈರಸ್ತರಸ್ವೀ|

ದಹೇತ್ಯು ದ್ಧಸ್ತರಸಾ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾನ್|

05022015c ಸದಾತ್ಯಮರ್ಷೀ ಬಲವಾನ್ ಶಕ್ಯೋ|

ಯುದ್ಧೇ ಜೇತುಂ ವಾಸವೇನಾಪಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್||

ಸುಶಿಕ್ಷಿತನಾದ, ವೈರತ್ವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡ, ಆ ತರಸ್ವಿಯು
ಕೃದ್ಧನಾದರೆ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರನ್ನು ಸುಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಾನೆ.
ಸದಾ ಕೋಪದಲ್ಲಿರುವ ಆ ಬಲವಾನನನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವಾಸವನೂ
ಕೂಡ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸನು ಶಕ್ಯನಿಲ್ಲ.

05022016a ಸುಚೇತಸೌ ಬಲಿನೌ ಶೀಘ್ರಹಸ್ತೌ|

ಸುಶಿಕ್ಷಿತೌ ಭ್ರಾತರೌ ಫಲ್ಗುನೇನ|

05022016c ಶ್ಯೇನೌ ಯಥಾ ಪಕ್ಷಿಪೂಗಾನ್ಸುಜಂತೌ|

ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರೌ ನೇಹ ಕುರೂನ್ವಿಶೇತಾಂ||

ಸುಚೇತಸರಾದ, ಬಲಶಾಲಿಗಳಾದ, ಶೀಘ್ರ ಕೈಚಳಕವುಳ್ಳ, ಅಣ್ಣ

ಫಲ್ಲುನನಿಂದ ತರಬೇತಿಪಡೆದ, ಪಕ್ಷಿಗಳ ಹಿಂಡಿನ ಮೇಲೆ ಹಾರಾಡುವ
ಗಿಡುಗಗಳಂತಿರುವ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರರೀವರು ಕುರುಗಳ ಮೇಲೆ
ಹಾರಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

05022017a ತೇಷಾಂ ಮಧ್ಯೇ ವರ್ತಮಾನಸ್ತರಸ್ವೀ|

ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಃ ಪಾಂಡವಾನಾಮಿಹೈಕಃ|

05022017c ಸಹಾಮಾತ್ಯಃ ಸೋಮಕಾನಾಂ ಪ್ರಬರ್ಹಃ|

ಸಂತೃಕ್ತಾತ್ಮಾ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಜಯಾಯ||

ಅವರ ಮಧ್ಯೆ ಓಡಾಡುವ ತರಸ್ವೀ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಪಾಂಡವರಲ್ಲೇ
ಒಬ್ಬನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವನು ಪಾಂಡವರ ಜಯಕ್ಕಾಗಿ
ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಸೋಮಕರ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಆತ್ಮವನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಲು
ಸಿದ್ಧನಿದ್ದಾನೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.

05022018a ಸಹೋಷಿತಶ್ಚ ರಿತಾರ್ಥೋ ವಯಃಸ್ಥಃ|

ಶಾಲ್ವೇಯಾನಾಮಧಿಪೋ ವೈ ವಿರಾಟಃ|

05022018c ಸಹ ಪುತ್ರೈಃ ಪಾಂಡವಾರ್ಥೇ ಚ ಶಶ್ವದ್|

ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ ಭಕ್ತ ಇತಿ ಶ್ರುತಂ ಮೇ||

ಯಾರಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರೋ ಆ ವಯಸ್ಥ,
ಶಾಲ್ವೇಯಾನರ ಅಧಿಪ ವಿರಾಟನು ಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಡವರಿಗಾಗಿ
ಇದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಅವನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಭಕ್ತ ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.

05022019a ಅವರುದ್ಧಾ ಬಲಿನಃ ಕೇಕಯೇಭ್ಯೋ|

ಮಹೇಷ್ವಾಸಾ ಭ್ರಾತರಃ ಪಂಚ ಸಂತಿ|

05022019c ಕೇಕಯೇಭ್ಯೋ ರಾಜ್ಯಮಾಕಾಂಕ್ಷಮಾಣಾ|

ಯುದ್ಧಾರ್ಥಿನಶ್ಚಾನುವಸಂತಿ ಪಾರ್ಥಾನ್||

ಕೇಕಯ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟ ಬಲಶಾಲಿ ಐವರು ಮಹೇಷ್ವಾಸ ಸಹೋದರರಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜ್ಯಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳಾದ ಅವರು ಯುದ್ಧಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿ ಪಾರ್ಥರನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ.

05022020a ಸರ್ವೇ ಚ ವೀರಾಃ ಪೃಥಿವೀಪತೀನಾಂ|

ಸಮಾನೀತಾಃ ಪಾಂಡವಾರ್ಥೇ ನಿವಿಷ್ಟಾಃ|

05022020c ಶೂರಾನಹಂ ಭಕ್ತಿಮತಃ ಶೃಣೋಮಿ|

ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಯುಕ್ತಾನ್ಸಂಶ್ರಿತಾನ್ಧರ್ಮರಾಜಂ||

ಪೃಥ್ವೀಪತಿಗಳಲ್ಲಿ ವೀರರೆಲ್ಲರೂ ಪಾಂಡವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠರಾಗಿ ಸೇರಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಶೂರರು ಭಕ್ತಿಮತರಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಧರ್ಮರಾಜನನ್ನು ಸೇರಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.

05022021a ಗಿರ್ಯಾಶ್ರಯಾ ದುರ್ಗನಿವಾಸಿನಶ್ಚ|

ಯೋಧಾಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಕುಲಜಾ ವಿಶುದ್ಧಾಃ|

05022021c ಮ್ಲೇಚ್ಛಾಶ್ಚ ನಾನಾಯುಧವೀರ್ಯವಂತಃ|

ಸಮಾಗತಾಃ ಪಾಂಡವಾರ್ಥೇ ನಿವಿಷ್ಟಾಃ||

ಗಿರಿ ದುರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವರು ಮತ್ತು ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶುದ್ಧ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಯೋಧರು, ನಾನು ಆಯುಧವೀರ್ಯವಂತ

ಮೈಚ್ಚರು ಪಾಂಡವರಿಗಾಗಿ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಸೇರಿದ್ದಾರೆ.

05022022a ಪಾಂಡ್ಯಶ್ಚ ರಾಜಾಮಿತ ಇಂದ್ರಕಲ್ಪೋ|
ಯುಧಿ ಪ್ರವೀರೈರ್ಬಹುಭಿಃ ಸಮೇತಃ|

05022022c ಸಮಾಗತಃ ಪಾಂಡವಾರ್ಥೇ ಮಹಾತ್ಮಾ|
ಲೋಕಪ್ರವೀರೋಽಪ್ರತಿವೀರ್ಯತೇಜಾಃ||

ಇಂದ್ರಸಮನಾದ ರಾಜ ಪಾಂಡ್ಯನೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬಹು ಪ್ರವೀರರರೊಂದಿಗೆ ಲೋಕಪ್ರವೀರ, ಅಪ್ರತಿಮ ವೀರ್ಯ ತೇಜಸ್ವಿಗಳಾದ ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವರಿಗಾಗಿ ಸೇರಿದ್ದಾರೆ.

05022023a ಅಸ್ತ್ರಂ ದ್ರೋಣಾದರ್ಜುನಾದ್ವಾಸುದೇವಾತ್|
ಕೃಪಾದ್ಭೀಷ್ಮಾದ್ಯೇನ ಕೃತಂ ಶೃಣೋಮಿ|

05022023c ಯಂ ತಂ ಕಾರ್ಷ್ಣಿಪ್ರತಿಮಂ ಪ್ರಾಹುರೇಕಂ|
ಸ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಪಾಂಡವಾರ್ಥೇ ನಿವಿಷ್ಯಃ||

ದ್ರೋಣ, ಅರ್ಜುನ, ವಾಸುದೇವ, ಕೃಪ ಮತ್ತು ಭೀಷ್ಮರಿಂದ ಕಲಿತ ಕೃಷ್ಣನ ಮಗನಿಗೆ ಸರಿಸಮನಾದ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಪಾಂಡವರಿಗಾಗಿ ನಿಷ್ಠಾವಂತನಾಗಿದ್ದಾನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

05022024a ಅಪಾಶ್ಚಿತ್ತಾಶ್ಚೇದಿಕರೂಷಕಾಶ್ಚ|
ಸರ್ವೋತ್ಸಾಹೈರ್ಭೂಮಿಪಾಲೈಃ ಸಮೇತಾಃ|

05022024c ತೇಷಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಸೂರ್ಯಮಿವಾತಪಂತಂ|
ಶ್ರಿಯಾ ವೃತಂ ಚೇದಿಪತಿಂ ಜ್ವಲಂತಂ||

05022025a ಅಸ್ತಂಭನೀಯಂ ಯುಧಿ ಮನ್ಯಮಾನಂ|

ಜ್ಯಾಕರ್ಷತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠತಮಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ|

05022025c ಸರ್ವೋತ್ಸಾಹಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ನಿಹತ್ಯ|

ಪ್ರಸಹ್ಯ ಕೃಷ್ಣಸ್ತರಸಾ ಮಮರ್ದ||

ಚೇದಿ ಮತ್ತು ಕರೂಷಗಳ ಭೂಮಿಪಾಲರು ಎಲ್ಲರೂ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಸೇರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಮಧ್ಯೆ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಸುಡುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೀಯಿಂದ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವ ಚೇದಿಪತಿಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಜೇಯನಾದ, ಗೌರವಾನ್ವಿತ, ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಎಳೆಯುವವರಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ, ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಸರ್ವೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡು ನಗುತ್ತಿರುವ ತರಸ್ವಿ ಕೃಷ್ಣನಿದ್ದಾನೆ.

05022026a ಯಶೋಮಾನೌ ವರ್ಧಯನ್ಯಾದವಾನಾಂ|

ಪುರಾಭಿನಚ್ಚಿ ಶುಪಾಲಂ ಸಮೀಕೇ|

05022026c ಯಸ್ಯ ಸರ್ವೇ ವರ್ಧಯಂತಿ ಸ್ಮ ಮಾನಂ|

ಕರೂಷರಾಜಪ್ರಮುಖಾ ನರೇಂದ್ರಾಃ||

ಅವನು ಹಿಂದೆ ಶಿಶುಪಾಲನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಯಾದವರ ಯಶಸ್ಸು ಮಾನಗಳನ್ನು ವರ್ಧಿಸಿದನು. ಅದೇ ಕರೂಷರಾಜ ಪ್ರಮುಖನನ್ನು ನರೇಂದ್ರರೆಲ್ಲರೂ ಗೌರವಿಸಿ ವರ್ಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

05022027a ತಮಸಹ್ಯಂ ಕೇಶವಂ ತತ್ರ ಮತ್ವಾ|

ಸುಗ್ರೀವಯುಕ್ತೇನ ರಥೇನ ಕೃಷ್ಣಂ|

05022027c ಸಂಪ್ರಾದ್ರವಂಶ್ಚೇದಿಪತಿಂ ವಿಹಾಯ|

ಸಿಂಹಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕ್ಷುದ್ರಮೃಗಾ ಇವಾನ್ಯೇ||

ಅಲ್ಲಿ ಸುಗ್ರೀವ ಮತ್ತು ಇತರ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ರಥದಲ್ಲಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣ ಕೇಶವನು ಅಸಹ್ಯನೆಂದು ತಿಳಿದು, ಚೇದಿಪತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಸಿಂಹವನ್ನು ನೋಡಿದ ಕ್ಷುದ್ರಮೃಗಗಳಂತೆ ಇತರರು ಓಡಿಹೋದರು.

05022028a ಯಸ್ತಂ ಪ್ರತೀಪಸ್ತರಸಾ ಪ್ರತ್ಯುದೀಯಾದ್|

ಆಶಂಸಮಾನೋ ದ್ವೈರಥೇ ವಾಸುದೇವಂ|

05022028c ಸೋಽಶೇತ ಕೃಷ್ಣೇನ ಹತಃ ಪರಾಸುಃ|

ವಾತೇನೇವೋನ್ಮಥಿತಃ ಕರ್ಣಿ ಕಾರಃ||

ಸೊಕ್ಕಿನಿಂದ ತರಸ್ತನಾಗಿ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಲು ಅವನು ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಭಿರುಗಾಳಿಯ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ಉರುಳಿದ ಕರ್ಣಿ ಕಾರ ವೃಕ್ಷದಂತೆ ಹೊಡೆತತಂದು ಜೀವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬಿದ್ದನು.

05022029a ಪರಾಕ್ರಮಂ ಮೇ ಯದವೇದಯಂತ|

ತೇಷಾಮರ್ಥೇ ಸಂಜಯ ಕೇಶವಸ್ಯ|

05022029c ಅನುಸ್ಮರಂಸ್ತಸ್ಯ ಕರ್ಮಾಣಿ ವಿಷ್ಣೋಃ|

ಗಾವಲ್ಲಣೇ ನಾಧಿಗಚ್ಚಾಮಿ ಶಾಂತಿಂ||

ಸಂಜಯ ! ಗಾವಲ್ಲಣೇ ! ಅವರಿಗಾಗಿ ಕೇಶವನು ಏನೆಲ್ಲ ಮಾಡಿದ ಎಂದು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಮತ್ತು ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು

ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡರೆ ನನಗೆ ಶಾಂತಿಯೆನ್ನುವುದೇ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ.

05022030a ನ ಜಾತು ತಾಂ ಶತ್ಪುರನ್ಯಃ ಸಹೇತ|

ಯೇಷಾಂ ಸ ಸ್ಯಾದಗ್ರಣೀವೃಷ್ಟಿಸಿಂಹಃ|

05022030c ಪ್ರವೇಪತೇ ಮೇ ಹೃದಯಂ ಭಯೇನ|

ಶ್ರುತ್ವಾ ಕೃಷ್ಣಾವೇಕರಥೇ ಸಮೇತೌ||

ಆ ವೃಷ್ಟಿಸಿಂಹನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಅವರನ್ನು ಯಾವ ಶತ್ರುವೂ ಎದುರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರು ಕೃಷ್ಣರೂ ಒಂದೇ ರಥದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಕೇಳಿ ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಭಯದಿಂದ ಕಂಪಿಸುತ್ತಿದೆ.

05022031a ನೋ ಚೇದ್ಗಚ್ಚೇತ್ಸಂಗರಂ ಮಂದಬುದ್ಧಿಃ|

ತಾಭ್ಯಾಂ ಸುತೋ ಮೇ ವಿಪರೀತಚೇತಾಃ|

05022031c ನೋ ಚೇತ್ಕುರೂನ್ಸಂಜಯ ನಿರ್ದಹೇತಾಂ|

ಇಂದ್ರಾವಿಷ್ಟೋ ದೈತ್ಯಸೇನಾಂ ಯಥೈವ|

05022031e ಮತೋ ಹಿ ಮೇ ಶಕ್ರಸಮೋ ಧನಂಜಯಃ|

ಸನಾತನೋ ವೃಷ್ಟಿವೀರಶ್ಚ ವಿಷ್ಟುಃ||

ನನ್ನ ಮಂದಬುದ್ಧಿ ಮಗನು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಗರವನ್ನು ಮಾಡಲು ಉತ್ಸುಕನಾಗಿದ್ದರೆ, ಸಂಜಯ, ಅವನು ಅದನ್ನು ಮಾಡಿಯಾನು.

ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಂದ್ರ ಮತ್ತು ವಿಷ್ಟು ಇಬ್ಬರೂ ದೈತ್ಯಸೇನೆಯನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಶಕ್ರಸಮನಾದ ಧನಂಜಯ ಮತ್ತು ಸನಾತನ ವಿಷ್ಟು ವೃಷ್ಟಿವೀರರು ಅವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

05022032a ಧರ್ಮಾರಾಢೋ ಹ್ರೀನಿಷೇಧಸ್ತರಸ್ವೀ|

ಕುಂತೀಪುತ್ರಃ ಪಾಂಡವೋಽಜಾತಶತ್ರುಃ|

05022032c ದುರ್ಯೋಧನೇನ ನಿಕೃತೋ ಮನಸ್ವೀ|

ನೋ ಚೇತ್ಕೃದ್ಧಃ ಪ್ರದಹೇದ್ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾನ್||

ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಪಾಂಡವ ಅಜಾತಶತ್ರುವು ಧಾರ್ಮಿಕ.

ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡದೇ

ಇರುವವನು. ಮತ್ತು ತರಸ್ವೀ. ಆ ಮನಸ್ವಿಯು ದುರ್ಯೋಧನನಿಂದ

ಮೋಸಗೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಕೃದ್ಧನಾಗಿ ಅವನು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರನ್ನು

ಸುಟ್ಟುಬಿಡುವುದಿಲ್ಲವೇ?

05022033a ನಾಹಂ ತಥಾ ಹ್ಯರ್ಜುನಾದ್ವಾಸುದೇವಾದ್|

ಭೀಮಾದ್ವಾಪಿ ಯಮಯೋರ್ವಾ ಬಿಭೇಮಿ|

05022033c ಯಥಾ ರಾಜ್ಞಾಃ ಕ್ರೋಧದೀಪ್ತಸ್ಯ ಸೂತ|

ಮನ್ಮೋರಹಂ ಭೀತತರಃ ಸದೈವ||

ಸೂತ! ಕ್ರೋಧದೀಪ್ತನಾದ ರಾಜನ ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಸದೈವ ಹೆದರುವಷ್ಟು

ನಾನು ಅರ್ಜುನ, ವಾಸುದೇವ, ಭೀಮ ಅಥವಾ ಯಮಳರಿಗೆ

ಹೆದರುವುದಿಲ್ಲ.

05022034a ಅಲಂ ತಪೋಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣ ಯುಕ್ತಃ|

ಸಂಕಲ್ಪೋಽಯಂ ಮಾನಸಸ್ತಸ್ಯ ಸಿದ್ಧೇತ್|

05022034c ತಸ್ಯ ಕ್ರೋಧಂ ಸಂಜಯಾಹಂ ಸಮೀಕೇ|

ಸ್ಥಾನೇ ಜಾನನ್ಯುಶಮಸ್ಯೈದ್ಯ ಭೀತಃ||

ತಪಸ್ಸು ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದ ಯುಕ್ತನಾದ ಅವನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದುದು ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಜಯ ! ಅವನ ಕ್ರೋಧವನ್ನು ಮತ್ತು ಅದು ಎಷ್ಟು ನ್ಯಾಯವಾದುದು ಎಂದು ತಿಳಿದಾಗ ನನ್ನನ್ನು ಭೀತಿಯು ಆವರಿಸುತ್ತದೆ.

05022035a ಸ ಗಚ್ಛ ಶೀಘ್ರಂ ಪ್ರಹಿತೋ ರಥೇನ|

ಪಾಂಚಾಲರಾಜಸ್ಯ ಚಮೂಂ ಪರೇತ್ಯ|

05022035c ಅಜಾತಶತ್ರುಂ ಕುಶಲಂ ಸ್ಮ ಪೃಚ್ಛೇಃ|

ಪುನಃ ಪುನಃ ಪ್ರೀತಿಯುಕ್ತಂ ವದೇಸ್ವಂ||

ನನ್ನಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ರಥದಲ್ಲಿ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಪಾಂಚಾಲರಾಜನ ಸೇನೆಯು ತಂಗಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು. ಅಜಾತಶತ್ರುವಿನ ಕುಶಲವನ್ನು ಕೇಳು. ಪುನಃ ಪುನಃ ಅವನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಿಸು.

05022036a ಜನಾರ್ದನಂ ಚಾಪಿ ಸಮೇತ್ಯ ತಾತ|

ಮಹಾಮಾತ್ರಂ ವೀರ್ಯವತಾಮುದಾರಂ|

05022036c ಅನಾಮಯಂ ಮದ್ವಚನೇನ ಪೃಚ್ಛೇಃ|

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಪಾಂಡವೈಃ ಶಾಂತಿಮೀಪ್ಸುಃ||

ಮಗೂ ! ನೀನು ಮಹಾಮಾತ್ರನೂ, ವೀರ್ಯವತನೂ, ಉದಾರನೂ, ಅನಾಮಯನೂ ಆದ ಜನಾರ್ದನನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗುವೆ. ನನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ಕುಶಲವನ್ನು ಕೇಳುವೆ ಮತ್ತು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು

ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಹೇಳುವೆ.

05022037a ನ ತಸ್ಯ ಕಿಂ ಚಿದ್ವಚನಂ ನ ಕುರ್ಯಾತ್|

ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಸೂತ|

05022037c ಪ್ರಿಯಶ್ಚೈಷಾಮಾತ್ಮಸಮಶ್ಚ ಕೃಷ್ಣೋ|

ವಿದ್ವಾಂಶ್ಚೈಷಾಂ ಕರ್ಮಣಿ ನಿತ್ಯಯುಕ್ತಃ||

ಸೂತ ! ಕುಂತೀಪುತ್ರನು ವಾಸುದೇವನ ಮಾತಿಲ್ಲದೇ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಲಾರ. ಕೃಷ್ಣನು ಅವರಿಗೆ ಆತ್ಮದಷ್ಟೇ ಪ್ರಿಯನಾದವನು. ವಿಧ್ವಾಂಸನಾದ ಅವನು ನಿತ್ಯವೂ ಅವರ ಏಳಿಗೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

05022038a ಸಮಾನೀಯ ಪಾಂಡವಾನ್ಸೌಜಯಾಂಶ್ಚ|

ಜನಾರ್ದನಂ ಯುಯುಧಾನಂ ವಿರಾಟಂ|

05022038c ಅನಾಮಯಂ ಮದ್ವಚನೇನ ಪೃಚ್ಛೇಃ|

ಸರ್ವಾಂಸ್ತಥಾ ದ್ರೌಪದೇಯಾಂಶ್ಚ ಪಂಚ||

ಪಾಂಡವರನ್ನು, ಸೌಜಯರನ್ನು, ಜನಾರ್ದನನನ್ನು, ಯುಯುಧಾನನನ್ನು, ವಿರಾಟನನ್ನು, ಮತ್ತು ಐವರು ದ್ರೌಪದೇಯರನ್ನೂ ಭೇಟಿಮಾಡಿ ನನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ಕುಶಲವನ್ನು ಕೇಳು.

05022039a ಯದ್ಯತ್ತತ್ರ ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಂ ಪರೇಭ್ಯಃ|

ತ್ವಂ ಮನ್ಯೇಥಾ ಭಾರತಾನಾಂ ಹಿತಂ ಚ|

05022039c ತತ್ತದ್ಭಾಷೇಥಾಃ ಸಂಜಯ ರಾಜಮಧ್ಯೇ|

ನ ಮೂರ್ಚಯೇದ್ಯನ್ನ ಭವೇಚ್ಚ ಯುದ್ಧಂ||

ಸಂಜಯ ! ಅಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಇತರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತಹ, ಭಾರತರ ಹಿತವೆಂದೆನಿಸಿದ, ಅಸ್ವೀಕೃತಗೊಳ್ಳದ, ಯುದ್ಧವನ್ನು ಸೂಚಿಸದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ರಾಜಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸಂಜಯಯಾನ ಪರ್ವಣಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸಂದೇಶೇ ದ್ವಾವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಜಯಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸಂದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೩

ಉಪಪ್ಲವ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಜಯನ ಆಗಮನ

ಸಂಜಯನು ಉಪಪ್ಲವ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಪಾಂಡವರ ಕುಶಲವನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದಾನೆಂದು ಹೇಳಲು (೧-೫), ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೌರವರ ಕುಶಲವನ್ನೂ (೬-೧೪), ಅವರು ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದೇ ಎಂದು ಕೇಳುವುದು (೧೫-೨೭).

05023001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05023001a ರಾಜಾಸ್ತು ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಸಂಜಯಃ|

05023001c ಉಪಪ್ಲವ್ಯಂ ಯಯೌ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಪಾಂಡವಾನಮಿತೌಜಸಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ
ಸಂಜಯನು ಅಮಿತೌಜಸ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕಾಣಲು ಉಪಪ್ಲವ್ಯಕ್ಕೆ
ಬಂದನು.

05023002a ಸ ತು ರಾಜಾನಮಾಸಾದ್ಯ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾನಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

05023002c ಪ್ರಣಿಪತ್ಯ ತತಃ ಪೂರ್ವಂ ಸೂತಪುತ್ರೋಽಭ್ಯಭಾಷತ||

ರಾಜಾ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಬಳಿಬಂದು ಮೊದಲಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ
ಸೂತಪುತ್ರನು ಮಾತನಾಡಿದನು.

05023003a ಗಾವಲ್ಗಣಿಃ ಸಂಜಯಃ ಸೂತಸೂನುರ್||

ಅಜಾತಶತ್ರುಮವದತ್ಪ್ರತೀತಃ|

05023003c ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ರಾಜಂಸ್ವಾಮರೋಗಂ ಪ್ರಪಶ್ಯೇ|

ಸಹಾಯವಂತಂ ಚ ಮಹೇಂದ್ರಕಲ್ಪಂ||

ಗಾವಲ್ಗಣಿ ಸೂತಸೂನು ಸಂಜಯನು ಅಜಾತಶತ್ರುವಿಗೆ
ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು
ಮಹೇಂದ್ರ ಸಮನಾದವರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ,
ಆರೋಗ್ಯದಿಂದಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

05023004a ಅನಾಮಯಂ ಪೃಚ್ಛತಿ ತ್ವಾಂಬಿಕೇಯೋ|

ವೃದ್ಧೋ ರಾಜಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ಮನೀಷೀ|

05023004c ಕಚ್ಚಿದ್ಭೀಮಃ ಕುಶಲೀ ಪಾಂಡವಾಗ್ನ್ಯೋ|

ಧನಂಜಯಸ್ತೌ ಚ ಮಾದ್ರೀತನೂಜೌ||

ಅಂಬಿಕೇಯ, ವೃದ್ಧ ರಾಜಾ ಮನೀಷೀ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು
ಪಾಂಡವಾಗ್ರಜನ, ಭೀಮನ, ಧನಂಜಯನ ಮತ್ತು ಮಾದ್ರೀಸುತರ
ಕುಶಲವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ.

05023005a ಕಚ್ಚಿತ್ಕೃಷ್ಣಾ ದ್ರೌಪದೀ ರಾಜಪುತ್ರೀ
ಸತ್ಯವ್ರತಾ ವೀರಪತ್ನೀ ಸಪುತ್ರಾ|

05023005c ಮನಸ್ವಿನೀ ಯತ್ರ ಚ ವಾಂಚಸಿ ತ್ವಂ
ಇಷ್ಟಾನ್ಯಾಮಾನ್ಯಾರತ ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಮಃ||

ಯಾರ ಕಾಮ-ಇಷ್ಟಗಳನ್ನು ನೀನು ಪೂರೈಸುತ್ತೀಯೋ ಆ ಕೃಷ್ಣೆ,
ದ್ರೌಪದೀ, ಮನಸ್ವಿನೀ, ಸತ್ಯವ್ರತೆ, ವೀರಪತ್ನಿಯು ಕೂಡ ಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ
ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದಾಳೆ ತಾನೇ?”

05023006 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

05023006a ಗಾವಲ್ಗಣೇ ಸಂಜಯ ಸ್ವಾಗತಂ ತೇ
ಪ್ರೀತಾತ್ಮಾಹಂ ತ್ವಾಭಿವದಾಮಿ ಸೂತ|

05023006c ಅನಾಮಯಂ ಪ್ರತಿಜಾನೇ ತವಾಹಂ
ಸಹಾನುಜೈಃ ಕುಶಲೀ ಚಾಸ್ಮಿ ವಿದ್ವನ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಗಾವಲ್ಗಣೆ! ಸಂಜಯ! ನಿನಗೆ ಸ್ವಾಗತ!
ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ನಾವು ಸಂತೋಷಗೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಸೂತ! ಹಿಂದಿರುಗಿ
ನಿನ್ನ ಕುಶಲವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ವಿದ್ವನ್! ನಾನು ಅನುಜರೊಂದಿಗೆ
ಕುಶಲನಾಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ತಿಳಿ.

05023007a ಚಿರಾದಿದಂ ಕುಶಲಂ ಭಾರತಸ್ಯ

ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಜ್ಞಾಃ ಕುರುವೃದ್ಧಸ್ಯ ಸೂತ|

05023007c ಮನ್ಯೇ ಸಾಕ್ಷಾದ್ವೃಷ್ಟಮಹಂ ನರೇಂದ್ರಂ

ದೃಷ್ಟ್ವೈವ ತ್ವಾಂ ಸಂಜಯ ಪ್ರೀತಿಯೋಗಾತ್||

ಸೂತ! ಬಹಳ ಸಮಯದ ನಂತರ ಈಗ ಆ ಭಾರತ ಕುರುವೃದ್ಧ ರಾಜನ ಕುಶಲತೆಯ ಕುರಿತು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಸಂಜಯ! ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ನರೇಂದ್ರನನ್ನೇ ನೋಡಿದ್ದೇನೋ ಎನ್ನುವಷ್ಟು ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತಿದೆ.

05023008a ಪಿತಾಮಹೋ ನಃ ಸ್ಥವಿರೋ ಮನಸ್ವೀ

ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಾಃ ಸರ್ವ ಧರ್ಮೋಪಪನ್ನಃ|

05023008c ಸ ಕೌರವ್ಯಃ ಕುಶಲೀ ತಾತ ಭೀಷ್ಮೋ

ಯಥಾಪೂರ್ವಂ ವೃತ್ತಿರಪ್ಯಸ್ಯ ಕಚ್ಚಿತೌ||

ತಾತ! ಪಿತಾಮಹ, ವೃದ್ಧ, ಮನಸ್ವಿ, ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ, ಸರ್ವ ಧರ್ಮೋಪಪನ್ನ, ಕೌರವ್ಯ ಭೀಷ್ಮನು ಕುಶಲನಾಗಿದ್ದಾನೆ ತಾನೇ? ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಈಗಲೂ ವೃತ್ತಿಪರನಾಗಿದ್ದಾನೆಯೇ?

05023009a ಕಶ್ಚಿದ್ರಾಜಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಸಪುತ್ರೋ

ವೈಚಿತ್ರವೀರ್ಯಃ ಕುಶಲೀ ಮಹಾತ್ಮಾ|

05023009c ಮಹಾರಾಜೋ ಬಾಹ್ಲಿಕಃ ಪ್ರಾತಿಪೇಯಃ

ಕಚ್ಚಿದ್ವಿದ್ವಾನ್ಕುಶಲೀ ಸೂತಪುತ್ರ||

ಮಹಾತ್ಮ ವೈಚಿತ್ರವೀರ್ಯ, ಮಹಾರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು

ಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಕುಶಲನಾಗಿದ್ದಾನೆಯೇ? ಸೂತಪುತ್ರ! ಮಹಾರಾಜ
ಬಾಹ್ಲಿಕ, ಪ್ರತೀಪನ ಮಗ, ವಿದ್ವಾನನು ಕುಶಲನಾಗಿದ್ದಾನೆಯೇ?

05023010a ಸ ಸೋಮದತ್ತಃ ಕುಶಲೀ ತಾತ ಕಚ್ಚಿದ್

ಭೂರಿಶ್ರವಾಃ ಸತ್ಯಸಂಧಃ ಶಲಶ್ಚ|

05023010c ದ್ರೋಣಃ ಸಪುತ್ರಶ್ಚ ಕೃಪಶ್ಚ ವಿಪ್ರೋ

ಮಹೇಷ್ಟಾಸಾಃ ಕಚ್ಚಿದೇತೇಽಪ್ಯರೋಗಾಃ||

ತಾತ! ಸೋಮದತ್ತನು ಕುಶಲನಾಗಿದ್ದಾನೆಯೇ? ಹಾಗೆಯೇ ಭೂರಿಶ್ರವ,
ಸತ್ಯಸಂಧ, ಶಲ, ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ವಿಪ್ರರಾದ ದ್ರೋಣ, ಅವನ ಮಗ
ಮತ್ತು ಕೃಪರು ಆರೋಗ್ಯದಿಂದಿದ್ದಾರೆ ತಾನೇ?

05023011a ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಾಃ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಾವದಾತಾ

ಧನುರ್ಭೃತಾಂ ಮುಖ್ಯತಮಾಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ|

05023011c ಕಚ್ಚಿನ್ಮಾನಂ ತಾತ ಲಭಂತ ಏತೇ

ಧನುರ್ಭೃತಃ ಕಚ್ಚಿದೇತೇಽಪ್ಯರೋಗಾಃ||

ತಾತ! ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞರು, ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಾವದಾತರು, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯೇ
ಧನುರ್ಭೃತರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯತಮರು ಗೌರವವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ?
ಈ ಧನುರ್ಭೃತರು ಆರೋಗ್ಯದಿಂದಾರಲ್ಲವೇ?

05023012a ಸರ್ವೇ ಕುರುಭ್ಯಃ ಸ್ಪೃಹಯಂತಿ ಸಂಜಯ

ಧನುರ್ಧರಾ ಯೇ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಯುವಾನಃ|

05023012c ಯೇಷಾಂ ರಾಷ್ಟ್ರೇ ನಿವಸತಿ ದರ್ಶನೀಯೋ

ಮಹೇಷ್ವಾಸಃ ಶೀಲವಾನ್ದ್ರೋಣಪುತ್ರಃ||

ಸಂಜಯ ! ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಕುರುಗಳಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಪೃಥ್ವಿಯ ಧನುರ್ಧರ ಯುವಕರೆಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ನೋಡಲು ಸುಂದರನಾದ ಮಹೇಷ್ವಾಸ ಶೀಲವಂತ ದ್ರೋಣಪುತ್ರನು ಅವರ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

05023013a ವೈಶ್ಯಾಪುತ್ರಃ ಕುಶಲೀ ತಾತ ಕಚ್ಚಿನ್
ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞೋ ರಾಜಪುತ್ರೋ ಯುಯುತ್ಸುಃ|

05023013c ಕರ್ಣೋಽಮಾತ್ಯಃ ಕುಶಲೀ ತಾತ ಕಚ್ಚಿತ್
ಸುಯೋಧನೋ ಯಸ್ಯ ಮಂದೋ ವಿಧೇಯಃ||

ತಾತ ! ವೈಶ್ಯಾಪುತ್ರ, ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ, ರಾಜಪುತ್ರ ಯುಯುತ್ಸುವು ಕುಶಲನಾಗಿದ್ದಾನೆಯೇ? ತಾತ ! ಮಂದ ಸುಯೋಧನ, ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ವಿಧೇಯನಾಗಿರುವ ಅಮಾತ್ಯ ಕರ್ಣರು ಕುಶಲರಾಗಿದ್ದಾರೆಯೇ?

05023014a ಸ್ತ್ರಿಯೋ ವೃದ್ಧಾ ಭಾರತಾನಾಂ ಜನನ್ಯೋ
ಮಹಾನಸ್ಯೋ ದಾಸಭಾರ್ಯಾಶ್ಚ ಸೂತ|

05023014c ವಧ್ವಃ ಪುತ್ರಾ ಭಾಗಿನೇಯಾ ಭಗಿನ್ಯೋ
ದೌಹಿತ್ರಾ ವಾ ಕಚ್ಚಿದಪ್ಯವ್ಯಲೀಕಾಃ||

ಸೂತ ! ಭಾರತರ ವೃದ್ಧ ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಜನನಿಯರು, ಅಡುಗೆಮನೆಯ ದಾಸಿಯರು, ಭಾರ್ಯೆಯರ ದಾಸಿಯರು, ಸೊಸೆಯಂದಿರು, ಮಕ್ಕಳು, ಸಹೋದರಿಯರು, ಸಹೋದರಿಯರ ಮಕ್ಕಳು, ಮತ್ತು ಮಗಳ ಮಕ್ಕಳು

ಆರೋಗ್ಯದಿಂದ ಇದ್ದಾರೆ ಯೇ?

05023015a ಕಚ್ಚಿ ದ್ರಾಜಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಯಥಾವತ್
ಪ್ರವರ್ತತೇ ಪೂರ್ವವತ್ತಾತ ವೃತ್ತಿಂ|

05023015c ಕಚ್ಚಿ ದ್ವಾಯಾನ್ಮಾಮಕಾನ್ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋ
ದ್ವಿಜಾತೀನಾಂ ಸಂಜಯ ನೋಪಹಂತಿ||

ಸಂಜಯ ! ತಾತ ! ಹಿಂದಿನಂತೆ ರಾಜನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು
ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಮಾಡಲು ಬಿಡುತ್ತಾನೆಯೇ? ನನ್ನ ದಾಯಾದಿಗಳಾದ
ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ದ್ವಿಜಾತಿಯವರಿಗೆ ನಾನು ನೀಡಿದ್ದ ದಾನಗಳನ್ನು
ಕಸಿದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ ತಾನೇ?

05023016a ಕಚ್ಚಿ ದ್ರಾಜಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಸಪುತ್ರ
ಉಪೇಕ್ಷತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾತಿಕ್ರಮಾನ್ವೈ|

05023016c ಕಚ್ಚಿ ನ್ನ ಹೇತೋರಿವ ವರ್ತು ಭೂತ
ಉಪೇಕ್ಷತೇ ತೇಷು ಸ ನ್ಯೂನವೃತ್ತಿಂ||

ರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಪುತ್ರರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸುವುದನ್ನು
ಉಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ ತಾನೇ? ಅವರಲ್ಲಿ ಆ ನ್ಯೂನವೃತ್ತಿಯನ್ನು
ಉಪೇಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕಿರುವ ಒಂದೇ ಮಾರ್ಗ.

05023017a ಏತಜ್ಞೋತಿರುತ್ತಮಂ ಜೀವಲೋಕೇ
ಶುಕ್ಲಂ ಪ್ರಜಾನಾಂ ವಿಹಿತಂ ವಿಧಾತ್ರಾ|

05023017c ತೇ ಚೇಲ್ಲೋಭಂ ನ ನಿಯಚ್ಛಂತಿ ಮಂದಾಃ

ಕೃತ್ಯೋ ನಾಶೋ ಭವಿತಾ ಕೌರವಾಣಾಂ||

ಇದೇ ಜೀವಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿಧಾತ್ರನು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ವಿಹಿಸಿರುವ ಉತ್ತಮ ಶ್ವೇತವರ್ಣದ ಜ್ಯೋತಿ. ಆ ಮಂದರು ಅವರನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳದೇ ಇದ್ದರೆ ಕೌರವರ ಸರ್ವನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.

05023018a ಕಚ್ಚಿದ್ರಾಜಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಸಮತ್ಯೋ

ಬುಭೂಷತೇ ವೃತ್ತಿಮಮಾತ್ಯವರ್ಗೇ|

05023018c ಕಚ್ಚಿನ್ನ ಭೇದೇನ ಜಿಜೀವಿಷಂತಿ

ಸುಹೃದ್ರೂಪಾ ದುರ್ಹೃದಶ್ಚೈಕಮಿತ್ರಾಃ||

ರಾಜಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಪುತ್ರರೊಡನೆ ಅಮಾತ್ಯವರ್ಗಕ್ಕೆ ವೃತ್ತಿವೇತನವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆಯೇ? ಅಮಿತ್ರರು ಸುಹೃದಯರಂತೆ ವೇಷಧರಿಸಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಭೇದವನ್ನು ತರುವ ಶತ್ರುಗಳ್ಯಾರೂ ಅವರಿಗಿಲ್ಲ ತಾನೇ?

05023019a ಕಚ್ಚಿನ್ನ ಪಾಪಂ ಕಥಯಂತಿ ತಾತ

ತೇ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಕುರವಃ ಸರ್ವ ಏವ|

05023019c ಕಚ್ಚಿದ್ಧೃಷ್ಟಾ ದಸ್ಯುಸಂಘಾನ್ಸಮೇತಾನ್

ಸ್ಮರಂತಿ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಯುಧಾಂ ಪ್ರಣೇತುಃ||

ತಾತ! ಕೌರವರೆಲ್ಲರೂ ಪಾಂಡವರ ಪಾಪಗಳ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ತಾನೇ? ದಸ್ಯುಗಳ ದಂಡನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅವರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರಣೇತನಾದ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ

ತಾನೇ?

05023020a ಮೌರ್ವೀ ಭುಜಾಗ್ರಪ್ರಹಿತಾನ್ಸ್ಮ ತಾತ

ದೋಧೂಯಮಾನೇನ ಧನುರ್ಧರೇಣ|

05023020c ಗಾಂಡೀವಮುಕ್ತಾನ್ಸ್ಮ ನಯಿತ್ನುಘೋಷಾನ್

ಅಜಿಹ್ಮಗಾನ್ಕಚ್ಚಿದನುಸ್ಮರಂತಿ||

ತಾತ! ಭುಜದ ಮೇಲೇರಿಸಿ ಗಾಂಡೀವ ಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ ಬಿಟ್ಟು,
ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ, ಗುಡುಗಿನಂತೆ ಮೊಳಗುತ್ತ ಸಾಗುವ
ಬಾಣಗಳನ್ನು ಅವರು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ತಾನೇ?

05023021a ನ ಹ್ಯಪಶ್ಯಂ ಕಂ ಚಿದಹಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ

ಶ್ರುತಂ ಸಮಂ ವಾಧಿಕಮರ್ಜುನೇನ|

05023021c ಯಸ್ಸೈಕಷಷ್ಟಿರ್ನಿಶಿತಾಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣಧಾರಾಃ

ಸುವಾಸಸಃ ಸಮ್ಮತೋ ಹಸ್ತವಾಪಃ||

ಒಂದೇ ಒಂದು ಹಸ್ತ ಚಳಕದಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತೊಂದು ಖಡ್ಗಗಳಂತೆ ತೀಕ್ಷ್ಣ,
ಗರಿಗಳುಳ್ಳ, ಹರಿತ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೇ ಬಿಡಬಲ್ಲ ಅರ್ಜುನನ್ನು
ಹೋಲುವ ಅಥವಾ ಮೀರಿಸುವವರನ್ನು ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು
ನೋಡಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಕೇಳಿಲ್ಲ.

05023022a ಗದಾಪಾಣಿರ್ಭೀಮಸೇನಸ್ತರಸ್ವೀ

ಪ್ರವೇಪಯಂ ಶತ್ರುಸಂಘಾನನೀಕೇ|

05023022c ನಾಗಃ ಪ್ರಭಿನ್ನ ಇವ ನಡ್ವಲಾಸು

ಚಂಕ್ರಮ್ಯತೇ ಕಚ್ಚಿದೇನಂ ಸ್ಮರಂತಿ||

ವ್ಯೂಹಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿತಗೊಂಡ ಶತ್ರುಸಂಘಗಳನ್ನು ಭಯದಿಂದ
ಕಂಪಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವ, ಕಪಾಲಗಳು ಒಡೆದ ಆನೆಯಂತೆ
ಸಂಚರಿಸುವ ಗದಾಪಾಣೀ, ತರಸ್ವೀ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಅವರು
ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ತಾನೇ?

05023023a ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರಃ ಸಹದೇವಃ ಕಲಿಂಗಾನ್
ಸಮಾಗತಾನಜಯದ್ಧಂತಕೂರೇ|

05023023c ವಾಮೇನಾಸ್ಯನ್ನಕ್ಷಿಣೇನೈವ ಯೋ ವೈ
ಮಹಾಬಲಂ ಕಚ್ಚಿದೇನಂ ಸ್ಮರಂತಿ||

ಎಡ ಮತ್ತು ಬಲಗೈ ಎರಡರಿಂದಲೂ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಾ
ದಂತಕೂರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ಕಲಿಂಗರನ್ನು ಜಯಿಸಿದ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರ,
ಮಹಾಬಲಿ, ಸಹದೇವನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ತಾನೇ?

05023024a ಉದ್ಯನ್ನಯಂ ನಕುಲಃ ಪ್ರೇಷಿತೋ ವೈ
ಗಾವಲ್ಲಣೇ ಸಂಜಯ ಪಶ್ಯತಸ್ತೇ|

05023024c ದಿಶಂ ಪ್ರತೀಚೀಂ ವಶಮಾನಯನ್ಮ್ರೇ
ಮಾದ್ರೀಸುತಂ ಕಚ್ಚಿದೇನಂ ಸ್ಮರಂತಿ||

ಗಾವಲ್ಲಣೇ ! ಸಂಜಯ ! ನೀನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿಗೆ
ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಮತ್ತು ನನಗಾಗಿ ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು
ಬಂದ ಮಾದ್ರೀಸುತ ನಕುಲನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ತಾನೇ?

05023025a ಅಭ್ಯಾಭವೋ ದ್ವೈತವನೇ ಯ ಆಸೀದ್
ದುರ್ಮಂತ್ರಿತೇ ಘೋಷಯಾತ್ರಾಗತಾನಾಂ|

05023025c ಯತ್ರ ಮಂದಾಂ ಶತ್ರುವಶಂ ಪ್ರಯಾತಾನ್
ಅಮೋಚಯದ್ಭೀಮಸೇನೋ ಜಯಶ್ಚ||

05023026a ಅಹಂ ಪಶ್ಚಾದರ್ಜುನಮಭ್ಯರಕ್ಷಂ
ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರೌ ಭೀಮಸೇನಶ್ಚ ಚಕ್ರೇ|

05023026c ಗಾಂಡೀವಭೃಚ್ಚ ತ್ರುಸಂಘಾನುದಸ್ಯ
ಸ್ವಸ್ತ್ಯಾಗಮತ್ಕಚ್ಚಿದೇನಂ ಸ್ಮರಂತಿ||

ಕೆಟ್ಟದಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಿ ಘೋಷಯಾತ್ರೆಗೆಂದು ದ್ವೈತವನಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ
ಅಲ್ಲಿ ಆ ಮಂದಬುದ್ಧಿಗಳು ಶತ್ರುಗಳ ವಶವಾದಾಗ ಭೀಮಸೇನ ಮತ್ತು
ಜಯರು ಅವರನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿದ್ದುದನ್ನು, ನಾನು ಅರ್ಜುನನನ್ನು
ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ, ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರರು ಭೀಮಸೇನನ ರಥಚಕ್ರವನ್ನು
ರಕ್ಷಿಸಿದುದನ್ನು, ಗಾಂಡೀವಧರನು ಶತ್ರುಸಂಘಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿ
ಏನೂ ತೊಂದರೆಗೊಳಗಾಗದೇ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದಿದ್ದುದನ್ನು ಅವರು
ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಯೇ?

05023027a ನ ಕರ್ಮಣಾ ಸಾಧುನ್ಯೈಕೇನ ನೂನಂ
ಕರ್ತುಂ ಶಕ್ಯಂ ಭವತೀಹ ಸಂಜಯ|

05023027c ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ಪರಿಜೇತುಂ ವಯಂ ಚೇನ್
ನ ಶಕ್ನುಮೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಪುತ್ರಂ||

ಸಂಜಯ ! ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಆತ್ಮಗಳಿಂದಲೂ ನಾವು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಪುತ್ರನನ್ನು

ಗೆಲ್ಲಲು ಶಕ್ಯರಾಗಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಒಂದೇ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸದಿಂದ ಇದನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸಂಜಯಯಾನ
ಪರ್ವಣಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಪ್ರಶ್ನೇ ತ್ರಯೋವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಜಯಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೪

ಸಂಜಯನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು

ಕೌರವರೆಲ್ಲರೂ ಕುಶಲದಿಂದಿದ್ದಾರೆಂದೂ, ಅವರು ಪಾಂಡವರ
ಪರಾಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದೂ, ಆದರೆ ಪಾಂಡವರು
ಕಾಮಕ್ಕಾಗಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ಎಂದೂ ತ್ಯಜಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ,
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಶಾಂತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಾನೆಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು
ನಂಬಿದ್ದಾನೆಂದೂ ಸಂಜಯನು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವುದು (೧-೧೦).

05024001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05024001a ಯಥಾರ್ಹಸೇ ಪಾಂಡವ ತತ್ತಥೈವ

ಕುರೂನ್ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ ಜನಂ ಚ ಪೃಚ್ಛಸಿ|

05024001c ಅನಾಮಯಾಸ್ತಾತ ಮನಸ್ವಿನಸ್ತೇ

ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠಾನ್ಪುಚ್ಚಸಿ ಪಾರ್ಥ ಯಾಂಸ್ತ್ವಂ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾಂಡವ! ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಇದೆ.
ತಾತ! ಮನಸ್ವೀ! ಕುರುಗಳ ಮತ್ತು ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ ಜನರ ಕುಶಲವನ್ನು
ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೀಯಲ್ಲ. ಪಾರ್ಥ! ಯಾವ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠರ ಕುರಿತು ನೀನು
ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೋ ಅವರು ಅನಾಮಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

05024002a ಸಂತೈವ ವೃದ್ಧಾಃ ಸಾಧವೋ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೇ
ಸಂತೈವ ಪಾಪಾಃ ಪಾಂಡವ ತಸ್ಯ ವಿದ್ಧಿ|

05024002c ದದ್ಯಾದ್ರಿಪೋಶ್ಚಾಪಿ ಹಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಃ
ಕುತೋ ದಾಯಾಽಲ್ಲೋಪಯೇದ್ಯಾ ಹ್ಮಣಾನಾಂ||

ಪಾಂಡವ! ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಬಳಿ ಸಂತರೂ, ವೃದ್ಧರೂ ಮತ್ತು
ಪಾಪಿಗಳೂ ಇದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿ. ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ರಿಪುಗಳಿಗೂ
ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗಿರುವಾಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದುದನ್ನು ಹೇಗೆ
ತಾನೇ ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ?

05024003a ಯದ್ಯುಷ್ಮಾಕಂ ವರ್ತತೇಽಸೌ ನ ಧರ್ಮ್ಯಂ
ಅದ್ರುಗ್ಧೇಷು ದ್ರುಗ್ಧವತ್ತನ್ನ ಸಾಧು|

05024003c ಮಿತ್ರಧ್ರುಕ್ಸ್ಯಾಧ್ಯತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಸಪುತ್ರೋ
ಯುಷ್ಮಾನ್ವಿಷನ್ಸಾಧುವೃತ್ತಾನಸಾಧುಃ||

ನಿಮ್ಮ ಈ ನಡವಳಿಕೆಯು ಧರ್ಮಯುತವಾದುದಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನು
ಬಯಸದೇ ಇರುವವರ ಮೇಲೂ ಹಗೆತನವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು

ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ. ಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಸಾಧುನಡತೆಯುಳ್ಳ
ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ದ್ವೇಷಿಗಳಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧುವಲ್ಲ. ಇದು
ಮಿತ್ರರೊಡನೆ ಹಗೆಸಾಧಿಸಿದಂತೆ.

05024004a ನ ಚಾನುಜಾನಾತಿ ಭೃಶಂ ಚ ತಪ್ಯತೇ

ಶೋಚತ್ಯಂತಃ ಸ್ಥವಿರೋಽಜಾತಶತ್ರೋ|

05024004c ಶೃಣೋತಿ ಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಸಮೇತ್ಯ

ಮಿತ್ರದ್ರೋಹಃ ಪಾತಕೇಭ್ಯೋ ಗರೀಯಾನ್||

ಅಜಾತಶತ್ರೋ! ಅವನು ಈ ರೀತಿ ಕಾಡಿಸುವುದನ್ನು
ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆಗಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ.
ಮಿತ್ರದ್ರೋಹವು ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನದು ಎಂದು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಸೇರಿ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

05024005a ಸ್ಮರಂತಿ ತುಭ್ಯಂ ನರದೇವ ಸಂಗಮೇ

ಯುದ್ಧೇ ಚ ಜಿಷ್ಣೋಶ್ಚ ಯುಧಾಂ ಪ್ರಣೇತುಃ|

05024005c ಸಮುತ್ಕೃಷ್ಟೇ ದುಂದುಭಿಶಂಖಶಬ್ದೇ

ಗದಾಪಾಣಿಂ ಭೀಮಸೇನಂ ಸ್ಮರಂತಿ||

ನರದೇವ! ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸೇರಿದಾಗ ನಿನ್ನನ್ನು ಮತ್ತು ಯೋಧರ
ನಾಯಕನಾದ ಜಿಷ್ಣುವನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಶಂಖ ಮತ್ತು
ದುಂದುಭಿಗಳ ಶಬ್ದವು ಕೇಳಿದಾಗಲೆಲ್ಲ ಗದಾಪಾಣಿ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು
ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

05024006a ಮಾದ್ರೀಸುತೌ ಚಾಪಿ ರಣಾಜಿಮಧ್ಯೇ

ಸರ್ವಾ ದಿಶಃ ಸಂಪತಂತೌ ಸ್ಮರಂತಿ|

05024006c ಸೇನಾಂ ವರ್ಷಂತೌ ಶರವರ್ಷೈರಜಸ್ರಂ

ಮಹಾರಥೌ ಸಮರೇ ದುಷ್ಟಕಂಪ್ಯೌ||

ರಣದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಗಬಲ್ಲ, ಶತ್ರುಸೇನೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದೇಸಮನೆ ಶರಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸುವ, ಸಮರದಲ್ಲಿ ಇತರರನ್ನು ನಡುಗಿಸಬಲ್ಲ, ಮಹಾರಥಿ ಮಾದ್ರೀ ಸುತರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

05024007a ನ ತ್ವೇವ ಮನ್ಯೇ ಪುರುಷಸ್ಯ ರಾಜನ್

ಅನಾಗತಂ ಜ್ಞಾಯತೇ ಯದ್ಭವಿಷ್ಯಂ|

05024007c ತ್ವಂ ಚೇದಿಮಂ ಸರ್ವಧರ್ಮೋಪಪನ್ನಃ

ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಕ್ಲೇಶಂ ಪಾಂಡವ ಕೃಚ್ಚ ರೂಪಂ||

ರಾಜನ್! ಪುರುಷನಿಗೆ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಏನು ಬರುತ್ತದೆಯೋ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವುದು ಕಷ್ಟ. ಪಾಂಡವ! ಸರ್ವಧರ್ಮೋಪನ್ನನಾದ ನೀನೂ ಕೂಡ ಸಹಿಸಲಾಧ್ಯವಾದ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಪಡೆದೆ.

05024008a ತ್ವಮೇವೈತತ್ಸರ್ವಮತಶ್ಚ ಭೂಯಃ

ಸಮೀಕುರ್ಯಾಃ ಪ್ರಜ್ಞಾಯಾಜಾತಶತ್ರೋ|

05024008c ನ ಕಾಮಾರ್ಥಂ ಸಂತ್ಯಜೇಯುರ್ಹಿ ಧರ್ಮಂ

ಪಾಂಡೋಃ ಸುತಾಃ ಸರ್ವ ಏವೇಂದ್ರಕಲ್ಪಾಃ||

ಅಜಾತಶತ್ರುಃ! ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ ನೀನೇ ಆದ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ
ಸರಿಪಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ ಎನ್ನುವುದು ಖಂಡಿತ. ಇಂದ್ರಸಮರಾದ
ಪಾಂಡುವಿನ ಮಕ್ಕಳು ಕಾಮಕ್ಯಾಗಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ಎಂದೂ
ತ್ಯಜಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

05024009a ತ್ವಮೇವೈತತ್ಪ್ರಜ್ಞಾಯಾಜಾತಶತ್ರುಃ
ಶಮಂ ಕುರ್ಯಾ ಯೇನ ಶರ್ಮಾಪ್ನುಯುಸ್ತೇ|

05024009c ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಪಾಂಡವಾಃ ಸೃಂಜಯಾಶ್ಚ
ಯೇ ಚಾಪ್ಯನೈ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ ಸಮ್ನಿವಿಷ್ಟಾಃ||

ಅಜಾತಶತ್ರುಃ! ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದಲೇ ನೀನು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು,
ಪಾಂಡವರು, ಸೃಂಜಯರು ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಇತರ ರಾಜರೂ
ಕೂಡ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೀಯೆ.

05024010a ಯನ್ಮಾಬ್ರವೀದ್ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ನಿಶಾಯಾಂ
ಅಜಾತಶತ್ರುಃ ವಚನಂ ಪಿತಾ ತೇ|

05024010c ಸಹಾಮಾತ್ಯಃ ಸಹಪುತ್ರಶ್ಚ ರಾಜನ್
ಸಮೇತ್ಯ ತಾಂ ವಾಚಮಿಮಾಂ ನಿಬೋಧ||

ಅಜಾತಶತ್ರುಃ! ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ತಂದೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮಾತನ್ನು
ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅವನು ಅಮಾತ್ಯರೊಡನೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ
ವಿಚಾರಿಸಿ ನನಗೆ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸಂಜಯಯಾನ

ಪರ್ವಣಿ ಸಂಜಯವಾಕ್ಯೇ ಚತುರ್ವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
 ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಜಯನ
 ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಜಯವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೫

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಸಂದೇಶವನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಹೇಳೆಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು
 ಕೇಳಲು ಸಂಜಯನು ಪಾಂಡವರು ಧರ್ಮಿಷ್ಠರು, ಅವರು ಜ್ಞಾತಿವಧೆಗೆ
 ಕಾರಣರಾಗಬಾರದು, ಆದುದರಿಂದ ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಇರಬೇಕೆಂಬುದೇ
 ರಾಜ ಮತ್ತು ಭೀಷ್ಮರ ಮತವೆಂದು ವರದಿಮಾಡಿದುದು (೧-೧೫).

05025001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

05025001a ಸಮಾಗತಾಃ ಪಾಂಡವಾಃ ಸೃಂಜಯಾಶ್ಚ

ಜನಾರ್ದನೋ ಯುಯುಧಾನೋ ವಿರಾಟಃ|

05025001c ಯತ್ತೇ ವಾಕ್ಯಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾನುಶಿಷ್ಟಂ

ಗಾವಲ್ಗಣೇ ಬ್ರೂಹಿ ತತ್ಸೂತಪುತ್ರ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಗಾವಲ್ಗಣೇ! ಸೂತಪುತ್ರ! ಪಾಂಡವರು,
 ಸೃಂಜಯರು, ಜನಾರ್ದನ, ಯುಯುಧಾನ, ವಿರಾಟರು ಇಲ್ಲಿ
 ಸೇರಿದ್ದಾರೆ. ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ನಿನಗೆ ಏನು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾನೋ
 ಅದನ್ನು ಹೇಳು.”

05025002 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05025002a ಅಜಾತಶತ್ರುಂ ಚ ವೃಕೋದರಂ ಚ

ಧನಂಜಯಂ ಮಾದ್ರವತೀಸುತೌ ಚ|

05025002c ಆಮಂತ್ರಯೇ ವಾಸುದೇವಂ ಚ ಶೌರಿಂ

ಯುಯುಧಾನಂ ಚೇಕಿತಾನಂ ವಿರಾಟಂ||

05025003a ಪಾಂಚಾಲಾನಾಮಧಿಪಂ ಚೈವ ವೃದ್ಧಂ

ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಂ ಪಾರ್ಷ್ವತಂ ಯಾಜ್ಞಾಸೇನಿಂ|

05025003c ಸರ್ವೇ ವಾಚಂ ಶೃಣುತೇಮಾಂ ಮದೀಯಾಂ

ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಯಾಂ ಭೂತಿಮಿಚ್ಛನ್ಕುರೂಣಾಂ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಜಾತಶತ್ರು, ವೃಕೋದರ, ಧನಂಜಯ, ಮಾದ್ರೀ ಸುತರು, ಶೌರಿ ವಾಸುದೇವ, ಯುಯುಧಾನ, ಚೇಕಿತಾನ, ವಿರಾಟ, ಪಾಂಚಾಲರ ವೃದ್ಧ ಅಧಿಪತಿ, ಪಾರ್ಷ್ವತ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ, ಮತ್ತು ಯಾಜ್ಞಸೇನಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ, ಕುರುಗಳ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನೇ ಬಯಸಿ ಹೇಳುವ, ನನ್ನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಆಮಂತ್ರಿಸುತ್ತೇನೆ.

05025004a ಶಮಂ ರಾಜಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋಽಭಿನಂದನ್

ಅಯೋಜಯತ್ತ್ವ ರಮಾಣೋ ರಥಂ ಮೇ|

05025004c ಸಭ್ರಾತ್ರೃಪುತ್ರಸ್ವಜನಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಾಸ್

ತದ್ರೋಚಿತಾಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಶಮೋಽಸ್ತು||

ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಾ ರಾಜಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಅವಸರ ಮಾಡಿ ನನ್ನ ರಥವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿದನು. ಭ್ರಾತ್ರೃಗಳೊಂದಿಗೆ, ಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ, ಮತ್ತು ಸ್ವಜನ ರಾಜರೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಶಾಂತಿಯೇ ಬೇಕೆಂದೆನಿಸಲಿ.

05025005a ಸರ್ವೈರ್ಧರ್ಮೈಃ ಸಮುಪೇತಾಃ ಸ್ಥ ಪಾರ್ಥಾಃ

ಪ್ರಸ್ಥಾನೇನ ಮಾರ್ದವೇನಾರ್ಜವೇನ|

05025005c ಜಾತಾಃ ಕುಲೇ ಅನ್ಯಶಂಸಾ ವದಾನ್ಯಾ

ಹ್ರೀನಿಷೇಧಾಃ ಕರ್ಮಣಾಂ ನಿಶ್ಚಯಜ್ಞಃ||

ಪಾರ್ಥರು ಸರ್ವಧರ್ಮಗಳಿಂದ ಸಮೋಪೇತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನಡತೆಯಲ್ಲಿ

ಮಾರ್ದವವಿದೆ. ಆರ್ಜವವಿದೆ. ಉತ್ತಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸುಳ್ಳನ್ನೇ ಆಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಾಚಿಕೆಯನ್ನು ತರುವ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು

ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ನಿಷೇಧಿಸುತ್ತಾರೆ.

05025006a ನ ಯುಜ್ಯತೇ ಕರ್ಮ ಯುಷ್ಮಾಸು ಹೀನಂ

ಸತ್ತ್ವಂ ಹಿ ವಸ್ತಾದೃಶಂ ಭೀಮಸೇನಾಃ|

05025006c ಉದ್ಭಾಸತೇ ಹ್ಯಂಜನಬಿಂದುವತ್ತಃ

ಶುಕ್ಲೇ ವಸ್ತ್ರೇ ಯದ್ಭವೇತ್ಕಿಲ್ಬಿಷಂ ವಃ||

ನೀವು ಹೀನ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸತ್ವಯುತರಾದ ನಿಮಗೆ

ಭಯಂಕರ ಸೇನೆಗಳ ಬೆಂಬಲವಿದೆ. ನೀವು ಏನಾದರೂ

ಪಾಪಕೃತ್ಯವನ್ನೆಸಗಿದರೆ ಅದು ಬಿಳಿ ಬಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ

ಕಾಡಿಗೆಯಂತೆ ನಿಮ್ಮ ಶುದ್ಧ ಹೆಸರಿಗೆ ಕಳಂಕವನ್ನು ತರುತ್ತದೆ.

05025007a ಸರ್ವಕ್ಷಯೋ ದೃಶ್ಯತೇ ಯತ್ರ ಕೃತ್ಸ್ನಃ

ಪಾಪೋದಯೋ ನಿರಯೋಽಭಾವಸಂಸ್ಥಃ|

05025007c ಕಸ್ತತ್ಕುರ್ಯಾಜ್ಜಾತು ಕರ್ಮ ಪ್ರಜಾನನ್

ಪರಾಜಯೋ ಯತ್ರ ಸಮೋ ಜಯಶ್ಚ||

ತಿಳಿದೂ ಯಾರುತಾನೇ ಸರ್ವವೂ ಕ್ಷಯವಾಗುವುದನ್ನು ನೋಡಲು
ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನಾಶಪಡಿಸಬಲ್ಲ, ಪಾಪಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲು
ತೊಡಗುತ್ತಾನೇ?

05025008a ತೇ ವೈ ಧನ್ಯಾ ಯೈಃ ಕೃತಂ ಜ್ಞಾತಿಕಾರ್ಯಂ

ಯೇ ವಃ ಪುತ್ರಾಃ ಸುಹೃದೋ ಬಾಂಧವಾಶ್ಚ|

05025008c ಉಪಕೃಷ್ಣಂ ಜೀವಿತಂ ಸಂತ್ಯಜೇಯಃ

ತತಃ ಕುರೂಣಾಂ ನಿಯತೋ ವೈ ಭವಃ ಸ್ಯಾತ್||

ಜ್ಞಾತಿಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವವರೇ ಧನ್ಯರು. ತಮ್ಮ ಉಪಕೃಷ್ಟ
ಜೀವಿತವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವ ಅವರೇ ಕುರುಗಳಿಗೆ
ನಿಯತರಾದ ನಿಜವಾದ ಪುತ್ರರು, ಸುಹೃದಯರು ಮತ್ತು ಬಾಂಧವರು.

05025009a ತೇ ಚೇತ್ಕುರೂನನುಶಾಸ್ಯ ಸ್ಥ ಪಾರ್ಥಾ

ನಿನೀಯ ಸರ್ವಾನ್ದ್ವಿಷತೋ ನಿಗೃಹ್ಯ|

05025009c ಸಮಂ ವಸ್ತುಜ್ಜೀವಿತಂ ಮೃತ್ಯುನಾ ಸ್ಯಾತ್

ಯಜ್ಜೀವಧ್ವಂ ಜ್ಞಾತಿವಧೇ ನ ಸಾಧು||

ಒಂದುವೇಳೆ ನೀವು ಪಾರ್ಥರು ನಿಮ್ಮ ದ್ವೇಷಿಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ
ಕೊಂದು ಕುರುಗಳನ್ನು ಆಳಿದರೆ ಅನಂತರದ ನಿಮ್ಮ ಜೀವನವು
ಮೃತ್ಯುವಿನಂತೆಯೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಜ್ಞಾತಿವಧೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ
ನಂತರದ ಜೀವನವು ಸಾಧುವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

05025010a ಕೋ ಹ್ಯೇವ ಯುಷ್ಮಾನ್ಸಹ ಕೇಶವೇನ

ಸಚೇಕಿತಾನಾನ್ಪಾರ್ಷ್ವತಬಾಹುಗುಪ್ತಾನ್|

05025010c ಸಸಾತ್ಯಕೀನ್ವಿಷಹೇತ ಪ್ರಜೇತುಂ

ಲಬ್ಧ್ವಾ ಪಿ ದೇವಾನ್ಸಚಿವಾನ್ಸಹೇಂದ್ರಾನ್||

ಯಾರುತಾನೇ - ಅವನು ದೇವತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಚಿವರನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು

ಇಂದ್ರನೇ ಆಗಿದ್ದರೂ - ಕೇಶವ, ಚೇಕಿತಾನ, ಸಾತ್ಯಕಿ, ಪಾರ್ಷ್ವತರ
ಬಾಹುಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸೋಲಿಸಲು ಶಕ್ಯರು?

05025011a ಕೋ ವಾ ಕುರೂನ್ದ್ರೋಣಭೀಷ್ಮಾಭಿಗುಪ್ತಾನ್

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ್ನಾ ಶಲ್ಯಕೃಪಾದಿಭಿಶ್ಚ|

05025011c ರಣೇ ಪ್ರಸೋಢುಂ ವಿಷಹೇತ ರಾಜನ್

ರಾಧೇಯಗುಪ್ತಾನ್ಸಹ ಭೂಮಿಪಾಲೈಃ||

ರಾಜನ್! ಹಾಗೆಯೇ ದ್ರೋಣ, ಭೀಷ್ಮ, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ, ಶಲ್ಯ, ಕೃಪ, ಕರ್ಣ
ಮತ್ತು ಇತರ ಭೂಮಿಪಾಲರಿಂದ ರಕ್ಷಿತರಾದ ಕುರುಗಳನ್ನು
ಯಾರುತಾನೇ ಸೋಲಿಸಬಲ್ಲರು?

05025012a ಮಹದ್ಬಲಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಾಃ

ಕೋ ವೈ ಶಕ್ತೋ ಹಂತುಮಕ್ಷೀಯಮಾಣಃ|

05025012c ಸೋಽಹಂ ಜಯೇ ಚೈವ ಪರಾಜಯೇ ಚ

ನಿಃಶ್ರೇಯಸಂ ನಾಧಿಗಚ್ಛಾಮಿ ಕಿಂ ಚಿತ್||

ತನಗೆ ನಷ್ಟಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೇ ಯಾರುತಾನೇ ರಾಜಾ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ

ಮಹಾ ಸೇನೆಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ಶಕ್ತ? ಆದುದರಿಂದ ನಾನು
ಜಯದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಪರಾಜಯದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು
ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ.

05025013a ಕಥಂ ಹಿ ನೀಚಾ ಇವ ದೌಷ್ಟುಲೇಯಾ

ನಿರ್ಧರ್ಮಾರ್ಥಂ ಕರ್ಮ ಕುರ್ಯುಶ್ಚ ಪಾರ್ಥಾ|

05025013c ಸೋಽಹಂ ಪ್ರಸಾದ್ಯ ಪ್ರಣತೋ ವಾಸುದೇವಂ

ಪಾಂಚಾಲಾನಾಮಧಿಪಂ ಚೈವ ವೃದ್ಧಂ||

ದುಷ್ಟುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರು ಮಾಡುವಂಥಹ ನೀಚ ಮತ್ತು
ಅಧರ್ಮ ಯುಕ್ತ ಕೆಲಸವನ್ನು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಪಾರ್ಥರು ಮಾಡಬಲ್ಲರು?
ಆದುದರಿಂದ ವಾಸುದೇವ ಮತ್ತು ಪಾಂಚಾಲರ ಅಧಿಪ ವೃದ್ಧರನ್ನು
ಕರುಣೆಗಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

05025014a ಕೃತಾಂಜಲಿಃ ಶರಣಂ ವಃ ಪ್ರಪದ್ಯೇ

ಕಥಂ ಸ್ವಸ್ತಿ ಸ್ಯಾತ್ಕುರುಸ್ಯಂಜಯಾನಾಂ|

05025014c ನ ಹ್ಯೇವ ತೇ ವಚನಂ ವಾಸುದೇವೋ

ಧನಂಜಯೋ ವಾ ಜಾತು ಕಿಂ ಚಿನ್ನ ಕುರ್ಯಾತ್||

ಕೈಮುಗಿದು ಶರಣು ಬಿದ್ದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಕುರು ಮತ್ತು
ಸ್ಯಂಜಯರು ಹೇಗೆ ಚಿನ್ನಾಗಿರಬಹುದು? ನಿನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಅತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ
ವಾಸುದೇವನಾಗಲೀ ಧನಂಜಯನಾಗಲೀ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

05025015a ಪ್ರಾಣಾನಾದೌ ಯಾಚ್ಯಮಾನಃ ಕುತೋಽನ್ಯದ್

ಏತದ್ವಿದ್ವನ್ನಾಧನಾರ್ಥಂ ಬ್ರವೀಮಿ|

05025015c

ಏತದ್ರಾಜ್ಞೋ ಭೀಷ್ಮ ಪುರೋಗಮಸ್ಯ

ಮತಂ ಯದ್ವಃ ಶಾಂತಿರಿಹೋತ್ತಮಾ ಸ್ಯಾತ್||

ಕೇಳಿದರೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅನ್ಯಥಾ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದೇ ಸಾಧನೆಗೊಳ್ಳಲೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇದು ರಾಜ ಮತ್ತು ಭೀಷ್ಮನೇ ಮೊದಲಾದವರ ಉತ್ತಮ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ತರುವ ಮತ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸಂಜಯಯಾನ
ಪರ್ವಣಿ ಸಂಜಯವಾಕ್ಯೇ ಪಂಚವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಜಯಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಜಯವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೬

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ವಾಕ್ಯ

ತಾನಾಡಿದ ಯಾವ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ತಾವು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೇವೆ
ಎಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗಿದೆ? ಬೇರೆ ದಾರಿಗಳಿರುವಾಗ ಯುದ್ಧವನ್ನು
ಯಾರುತಾನೇ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು? ಯಾರೊಡನೆ ಅಧರ್ಮದಿಂದ
ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೋ ಅವರು ಧರ್ಮದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಿ
ಎಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಾನೊಬ್ಬನೇ

ಭೋಗಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ಅವನಿಗೆ ಶಾಂತಿಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ
 ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ಕೋಪದಿಂದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾಶಹೊಂದುತ್ತಾರೆ
 ಎಂದು ಹೇಳಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ತಾನೂ ಕೂಡ ಶಾಂತಿಯನ್ನೇ
 ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ - ಸುಯೋಧನನು ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಲಿ -
 ಎನ್ನುವುದು (೧-೨೮).

05026001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

05026001a ಕಾಂ ನು ವಾಚಂ ಸಂಜಯ ಮೇ ಶೃಣೋಷಿ

ಯುದ್ಧೈಷಿಣೀಂ ಯೇನ ಯುದ್ಧಾದ್ಭಿಭೇಷಿ|

05026001c ಅಯುದ್ಧಂ ವೈ ತಾತ ಯುದ್ಧಾದ್ಗರೀಯಃ

ಕಸ್ತಲ್ಲಬ್ಧ್ವಾ ಜಾತು ಯುಧೈತ ಸೂತ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ! ನಾನಾಡಿದ ಯಾವ ಮಾತನ್ನು
 ಕೇಳಿ ನಾವು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಯುದ್ಧದ
 ಭಯವಾಗಿದೆ? ತಾತ! ಯುದ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಅಯುದ್ಧವು ದೊಡ್ಡದು. ಸೂತ!
 ಬೇರೆ ದಾರಿಗಳಿರುವಾಗ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಯಾರುತಾನೇ
 ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು?

05026002a ಅಕುರ್ವತಶ್ಚೇತ್ತುರುಷಸ್ಯ ಸಂಜಯ

ಸಿದ್ಧೈತ್ಸಂಕಲ್ಪೋ ಮನಸಾ ಯಂ ಯಮಿಚ್ಛೇತ್|

05026002c ನ ಕರ್ಮ ಕುರ್ಯಾದ್ವಿದಿತಂ ಮಮೈತದ್

ಅನ್ಯತ್ರ ಯುದ್ಧಾದ್ಬಹು ಯಲ್ಲಫೀಯಃ||

ಸಂಜಯ! ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದುದು ಮತ್ತು ಬಯಸಿದುದೆಲ್ಲಾ

ಏನನ್ನೂ ಮಾಡದೇ ಸಿದ್ಧಿಗಳಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದಾದರೆ ಪುರುಷನು ಎಷ್ಟೇ
ಲಘುವಾಗಿರಲಿ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೇ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಯುದ್ಧ
ಮಾಡುವುದು ದೂರದ ಮಾತು ಎಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ.

05026003a ಕುತೋ ಯುದ್ಧಂ ಜಾತು ನರಃ ಪ್ರಜಾನನ್
ಕೋ ದೈವಶಪ್ತೋಽಭಿವೃಣೇತ ಯುದ್ಧಂ|

05026003c ಸುಖೈಷ್ಠಿಣಃ ಕರ್ಮ ಕುರ್ವಂತಿ ಪಾರ್ಥಾ
ಧರ್ಮಾದಹೀನಂ ಯಚ್ಚ ಲೋಕಸ್ಯ ಪಥ್ಯಂ||

ಮನುಷ್ಯನು ಏಕೆ ತಾನೇ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ? ದೇವತೆಗಳಿಂದ
ಶಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನು ಮಾತ್ರ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆಯೇ? ಸುಖವನ್ನು
ಬಯಸಿ ಪಾರ್ಥರು, ಧರ್ಮಯುಕ್ತವಾದ, ಲೋಕಕ್ಕೆ ಒಳಿತಾಗುವ
ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

05026004a ಕರ್ಮೋದಯಂ ಸುಖಮಾಶಂಸಮಾನಃ

ಕೃಚ್ಛೋಪಾಯಂ ತತ್ತ್ವತಃ ಕರ್ಮ ದುಃಖಂ|

05026004c ಸುಖಪ್ರೇಪ್ಸುವಿ ಜಿಘಾಂಸುಶ್ಚ ದುಃಖಂ

ಯ ಇಂದ್ರಿಯಾಣಾಂ ಪ್ರೀತಿವಶಾನುಗಾಮೀ||

ಪ್ರಶಂಸಮಾನ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ದೊರಕುವ ಸುಖವನ್ನು ಮಾತ್ರ
ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಸುಖವನ್ನರಸಿ ಮತ್ತು ದುಃಖವನ್ನು ದೂರವಿಡಲು
ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಸುಖವನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹೋಗುವವನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ
ದುಃಖವಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಏನನ್ನೂ ಕೊಡದ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಾನೆ.

05026004e ಕಾಮಾಭಿಧ್ಯಾ ಸ್ವಶರೀರಂ ದುನೋತಿ
ಯಯಾ ಪ್ರಯುಕ್ತೋಽನುಕರೋತಿ ದುಃಖಂ||

05026005a ಯಥೇಧ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಸಮಿದ್ಧತೇಜಸೋ
ಭೂಯೋ ಬಲಂ ವರ್ಧತೇ ಪಾವಕಸ್ಯ|

05026005c ಕಾಮಾರ್ಥಲಾಭೇನ ತಥೈವ ಭೂಯೋ
ನ ತೃಪ್ಯತೇ ಸರ್ಪಿಷೇವಾಗ್ನಿರಿದ್ಧಃ|

05026005e ಸಂಪಶ್ಯೇಮಂ ಭೋಗಚಯಂ ಮಹಾಂತಂ
ಸಹಾಸ್ಮಾ ಭಿರ್ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಾಃ||

ಕಾಮವನ್ನರಸಿ ಹೋಗುವವನು ಸ್ವಶರೀರವನ್ನು ದುಃಖಿಸುತ್ತಾನೆ.
ಅದರಂತೆ ಮಾಡದವನು ದುಃಖವೇನೆಂಬುದನ್ನೇ ಅರಿಯನು.
ಉರಿಯತ್ತಿರುವ ಬೆಂಕಿಯ ತೇಜಸ್ಸು ಸಮಿದ್ಧಗಳಿಂದ ಹೇಗೆ
ಬಲಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಅರ್ಥಲಾಭದಿಂದ ಕಾಮವು ತುಷ್ಟವನ್ನು
ಸುರಿದ ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ತೃಪ್ತಿಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.
ರಾಜಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮಹಾ ಭೋಗವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನು
ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡು !

05026006a ನಾಶ್ರೇಯಸಾಮೀಶ್ವರೋ ವಿಗ್ರಹಾಣಾಂ
ನಾಶ್ರೇಯಸಾಂ ಗೀತಶಬ್ದಂ ಶೃಣೋತಿ|

05026006c ನಾಶ್ರೇಯಸಃ ಸೇವತೇ ಮಾಲ್ಯಗಂಧಾನ್
ನ ಚಾಪ್ಯಶ್ರೇಯಾಂಸ್ಯನುಲೇಪನಾನಿ||

ಅಶ್ರೇಯಸನು ಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಅಶ್ರೇಯಸನು

ಗೀತಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅಶ್ರೇಯಸನು ಮಾಲೆ ಗಂಧಗಳನ್ನು
ಸೇವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅಶ್ರೇಯಸನು ಲೇಪನಾದಿಗಳನ್ನೂ ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ³.

05026007a ನಾಶ್ರೇಯಸಃ ಪ್ರಾವರಾನಧ್ಯವಸ್ತೇ

ಕಥಂ ತ್ವಸ್ಮಾನ್ಸಂಪ್ರಣುದೇತ್ಕುರುಭ್ಯಃ|

05026007c ಅತ್ರೈವ ಚ ಸ್ಯಾದವಧೂಯ ಏಷ

ಕಾಮಃ ಶರೀರೇ ಹೃದಯಂ ದುನೋತಿ||

ಅವನು ಉತ್ತಮವಲ್ಲದ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಉಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಿದ್ದರೆ
ಅವನು ನಮ್ಮನ್ನು ಏಕೆ ಕುರುಗಳಿಂದ ಹೊರಗಟ್ಟಿದ? ನಮ್ಮನ್ನು ಆಗಾಗ
ಕಷ್ಟಗಳಿಗೊಳಪಡಿಸಿದರೂ ಅವನ ಶರೀರದ ಹೃದಯವು ಕಾಮದಿಂದ
ಸುಡುತ್ತಿದೆ.

05026008a ಸ್ವಯಂ ರಾಜಾ ವಿಷಮಸ್ಥಃ ಪರೇಷು

ಸಾಮಸ್ಥ್ಯ ಮನ್ವಿಚ್ಛತಿ ತನ್ನ ಸಾಧು|

05026008c ಯಥಾತ್ಮನಃ ಪಶ್ಯತಿ ವೃತ್ತಮೇವ

ತಥಾ ಪರೇಷಾಮಪಿ ಸೋಽಭ್ಯುಪೈತಿ||

ಸ್ವಯಂ ವಿಷಮಸ್ಥನಾಗಿರುವ ರಾಜನು ಇತರರಿಂದ ಸಾಮಸ್ಥ್ಯವನ್ನು
ಇಚ್ಛಿಸುವುದು ಸಾಧುವಲ್ಲ. ಅವರೊಂದಿಗೆ ತಾನು

---

³ ಅವನು ಕೀಳು ಜನರ ಈಶ್ವರನಲ್ಲ! ಅವನು ಉತ್ತಮವಲ್ಲದ ಗೀತ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು
ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಉತ್ತಮವಲ್ಲದ ಮಾಲೆ-ಗಂಧಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಉತ್ತಮವಲ್ಲದ
ಲೇಪನಾದಿಗಳನ್ನೂ ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ.

ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಹೇಗೆ ನೋಡುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆಯೇ
ಇತರರಿಂದಲೂ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

05026009a ಆಸನ್ನಮಗ್ನಿಂ ತು ನಿದಾಘಕಾಲೇ

ಗಂಭೀರಕಕ್ಷೇ ಗಹನೇ ವಿಸೃಜ್ಯ|

05026009c ಯಥಾ ವೃದ್ಧಂ ವಾಯುವಶೇನ ಶೋಚೇತ್

ಕ್ಷೇಮಂ ಮುಮುಕ್ಷುಃ ಶಿಶಿರವ್ಯಪಾಯೇ||

ಭಳಿಗಾಲದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ, ಬೇಸಗೆಯ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿರದ ಒಣಗಿದ
ಮರಗಳ ದಟ್ಟಾರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿಸಿ, ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಅದು
ಜೋರಾಗಿ ಉರಿಯಲು ಅದರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ
ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ.

05026010a ಪ್ರಾಪ್ತೈಶ್ವಯೋರ್ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋಽದ್ಯ ರಾಜಾ

ಲಾಲಪ್ಯತೇ ಸಂಜಯ ಕಸ್ಯ ಹೇತೋಃ|

05026010c ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಮನಾರ್ಜವೇ ರತಂ

ಪುತ್ರಂ ಮಂದಂ ಮೂಢಮಮಂತ್ರಿಣಂ ತು||

ಸಂಜಯ ! ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ರಾಜಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಇಂದು
ವಿಲಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ - ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ? ಮೋಸದಲ್ಲಿ
ನಿರತನಾಗಿರುವ ಆ ದುರ್ಬುದ್ಧಿ, ಮಂದ ಮಗನ ಮೂಢ ಸಲಹೆಯನ್ನು
ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲವೇ?

05026011a ಅನಾಪ್ತಃ ಸನ್ನಾಪ್ತತಮಸ್ಯ ವಾಚಂ

ಸುಯೋಧನೋ ವಿದುರಸ್ಯಾವಮನ್ಯ|

05026011c ಸುತಸ್ಯ ರಾಜಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಪ್ರಿಯೈಷೀ

ಸಂಬುಧ್ಯಮಾನೋ ವಿಶತ್ತೇಽಧರ್ಮಮೇವ|

ಸುಯೋಧನನು ಆಪ್ತರಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯುತ್ತಮನಾದ ವಿದುರನ ಮಾತನ್ನು
ಅನಾಪ್ತವೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮಗನ ಪ್ರಿಯೈಷಿಯಾದ ರಾಜಾ
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು, ತಿಳಿದೂ ಅಧರ್ಮದ ಜೊತೆಗೇ ಹೋದನು.

05026012a ಮೇಧಾವಿನಂ ಹ್ಯರ್ಥಕಾಮಂ ಕುರೂಣಾಂ

ಬಹುಶ್ರುತಂ ವಾಗ್ಮಿನಂ ಶೀಲವಂತಂ|

05026012c ಸೂತ ರಾಜಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಕುರುಭ್ಯೋ

ನ ಸೋಽಸ್ಮರದ್ವಿದುರಂ ಪುತ್ರಕಾಮ್ಯಾತ್||

ಸೂತ! ಪುತ್ರಕಾಮದಿಂದ ರಾಜಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಕುರುಗಳಲ್ಲಿಯೇ
ಮೇಧಾವಿಯಾದ, ಕುರುಗಳ ಒಳಿತನ್ನೇ ಬಯಸುವ, ಬಹುಶ್ರುತ, ವಾಗ್ಮಿ
ಶೀಲವಂತ ವಿದುರನ ಮಾತನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

05026013a ಮಾನಘ್ನಸ್ಯ ಆತ್ಮಕಾಮಸ್ಯ ಚೇಷ್ಯೋಃ

ಸಮ್ರಂಭಿಣಶ್ಚಾರ್ಥಧರ್ಮಾತಿಗಸ್ಯ|

05026013c ದುರ್ಭಾಷಿಣೋ ಮನ್ಯುವಶಾನುಗಸ್ಯ

ಕಾಮಾತ್ಮನೋ ದುರ್ಹೃದೋ ಭಾವನಸ್ಯ||

05026014a ಅನೇಯಸ್ಯಾಶ್ರೇಯಸೋ ದೀರ್ಘಮನ್ಯೋಃ

ಮಿತ್ರದ್ರುಹಃ ಸಂಜಯ ಪಾಪಬುದ್ಧೇಃ|

05026014c ಸುತಸ್ಯ ರಾಜಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಪ್ರಿಯೈಷೀ

ಪ್ರಪಶ್ಯಮಾನಃ ಪ್ರಜಹಾದ್ಧರ್ಮಕಾಮೌ||

ಮಾನಘ್ನ, ಆತ್ಮಕಾಮಿ, ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚಿನ, ದುಗುಡುಸ್ವಭಾವದ, ಅರ್ಥ-
ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ನಡೆಯುವ, ದುರ್ಭಾಷಿಣೀ, ಸಿಟ್ಟಿಗೆ
ವಶನಾಗುವ, ಕಾಮಾತ್ಮ, ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟ
ಭಾವನೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ, ಅನೇಯ, ಅಶ್ರೇಯಸ,
ದೀರ್ಘಕಾಲದವರೆಗೆ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ, ಮಿತ್ರದ್ರೋಹಿ,
ಪಾಪಬುದ್ಧಿ ಮಗನ ಪ್ರಿಯೈಷಿಯಾದ ರಾಜಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು
ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರೂ ಧರ್ಮಕಾಮಗಳನ್ನು ಬಿಸಾಡಿದನು.

05026015a ತದೈವ ಮೇ ಸಂಜಯ ದೀವ್ಯತೋಽಭೂನ್

ನೋ ಚೇತ್ಕುರೂನಾಗತಃ ಸ್ಯಾದಭಾವಃ|

05026015c ಕಾವ್ಯಾಂ ವಾಚಂ ವಿದುರೋ ಭಾಷಮಾಣೋ

ನ ವಿಂದತೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾತ್ಪ್ರಶಂಸಾಂ|

ಸಂಜಯ ! ಜೂಜನ್ನು ಆಡುವಾಗಲೇ ನಾನು ಕುರುಗಳಿಗೆ ಬರಬಾರದ
ಆಪತ್ತು ಬರದಿರಲಿ ಎಂದು ಬಯಸಿದ್ದೆ. ವಿದುರನು ಆ ಋಷಿಗಳ
ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವಾಗ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಂದ ಪ್ರಶಂಸೆಯನ್ನು
ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ.

05026016a ಕ್ಷತ್ರುರ್ಯದಾ ಅನ್ವವರ್ತಂತ ಬುದ್ಧಿಂ

ಕೃಚ್ಚಂ ಕುರೂನ್ನ ತದಾಭ್ಯಾಜಗಾಮ|

05026016c ಯಾವತ್ಯಜ್ಞಾಮನ್ವವರ್ತಂತ ತಸ್ಯ

ತಾವತ್ತೇಷಾಂ ರಾಷ್ಟ್ರವೃದ್ಧಿರ್ಭೂವ||

ಯಾವಾಗ ಕ್ಷತ್ರನ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಿಲ್ಲವೋ ಆಗ ಕಷ್ಟಗಳು ಕುರುಗಳನ್ನು ಮೀರಿಸಿದವು. ಯಾವಾಗ ಅವನ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೋ ಆಗ ರಾಷ್ಟ್ರವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು.

05026017a ತದರ್ಥಲುಬ್ಧಸ್ಯ ನಿಬೋಧ ಮೇಽದ್ಯ

ಯೇ ಮಂತ್ರಿಣೋ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಸೂತ|

05026017c ದುಃಶಾಸನಃ ಶಕುನಿಃ ಸೂತಪುತ್ರೋ

ಗಾವಲ್ಗಣೇ ಪಶ್ಯ ಸಮೋಹಮಸ್ಯ||

ಸೂತ! ಆ ಅರ್ಥಲುಬ್ಧ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮಂತ್ರಿಗಳ್ಯಾರೆಂದು ನನ್ನಿಂದ ಕೇಳು: ದುಃಶಾಸನ, ಶಕುನಿ, ಮತ್ತು ಸೂತಪುತ್ರ. ಗಾವಲ್ಗಣೇ! ಈ ಸಮೋಹವನ್ನು ನೋಡು!

05026018a ಸೋಽಹಂ ನ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಪರೀಕ್ಷಮಾಣಃ

ಕಥಂ ಸ್ವಸ್ತಿ ಸ್ಯಾತ್ಕುರುಸೃಂಜಯಾನಾಂ|

05026018c ಆತ್ಮೈಶ್ವರ್ಯೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಪರೇಭ್ಯಃ

ಪ್ರವ್ರಾಜಿತೇ ವಿದುರೇ ದೀರ್ಘದೃಷ್ಟೌ|

ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಾಗ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘದೃಷ್ಟಿ ವಿದುರನನ್ನು ದೂರವಿಟ್ಟಿರುವಾಗ ಕುರು ಮತ್ತು ಸೃಂಜಯರಿಗೆ ಹೇಗೆ

ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದರೂ ನನಗೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

05026019a ಆಶಂಸತೇ ವೈ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಸಪುತ್ರೋ

ಮಹಾರಾಜ್ಯಮಸಪತ್ನಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ|

05026019c ತಸ್ಮಿಂ ಶಮಃ ಕೇವಲಂ ನೋಪಲಭ್ಯೋ

ಅತ್ಯಾಸನ್ನಂ ಮದ್ಗತಂ ಮನ್ಯತೇಽರ್ಥಂ||

ಮಗನೊಂದಿಗೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಎದುರಾಳಿಗಳಿಲ್ಲದ ಮಹಾರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಕೇವಲ ಶಾಂತಿಯು ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನಲ್ಲಿರುವುದೆಲ್ಲವೂ ತನ್ನದೇ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

05026020a ಯತ್ತತ್ಕರ್ಣೋ ಮನ್ಯತೇ ಪಾರಣೀಯಂ

ಯುದ್ಧೇ ಗೃಹೀತಾಯುಧಮರ್ಜುನೇನ|

05026020c ಆಸಂಶ್ಚ ಯುದ್ಧಾನಿ ಪುರಾ ಮಹಾಂತಿ

ಕಥಂ ಕರ್ಣೋ ನಾಭವದ್ವೀಪ ಏಷಾಂ|

ಅಯುಧಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮೀರಿಸಬಲ್ಲೆ ಎಂದು ಕರ್ಣನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಯುದ್ಧಗಳಾದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಕರ್ಣನು ಹೇಗೆ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ?

05026021a ಕರ್ಣಶ್ಚ ಜಾನಾತಿ ಸುಯೋಧನಶ್ಚ

ದ್ರೋಣಶ್ಚ ಜಾನಾತಿ ಪಿತಾಮಹಶ್ಚ|

05026021c ಅನ್ಯೇ ಚ ಯೇ ಕುರವಸ್ತತ್ರ ಸಂತಿ

ಯಥಾರ್ಜುನಾನ್ನಾಸ್ತೃಪರೋ ಧನುರ್ಧರಃ||

ಅರ್ಜುನನ ಸರಿಸಾಟಿಯಾದ ಅನ್ಯ ಧನುರ್ಧರನು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ
ಎಂದು ಕರ್ಣ ಮತ್ತು ಸುಯೋಧನರಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ದ್ರೋಣ
ಪಿತಾಮಹರಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ಕುರುಗಳಿಗೂ ಗೊತ್ತು.

05026022a ಜಾನಂತೈತೇ ಕುರವಃ ಸರ್ವ ಏವ

ಯೇ ಚಾಪ್ಯನ್ಯೇ ಭೂಮಿಪಾಲಾಃ ಸಮೇತಾಃ|

05026022c ದುರ್ಯೋಧನಂ ಚಾಪರಾಧೇ ಚರಂತಂ

ಅರಿಂದಮೇ ಫಲ್ಗುನೇಽವಿದ್ಯಮಾನೇ||

ಅರಿಂದಮ ಅರ್ಜುನನು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ದುರ್ಯೋಧನನು ತನ್ನ
ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲ ಎಂದು ಕುರುಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮತ್ತು
ಸೇರಿರುವ ಅನ್ಯ ಭೂಮಿಪಾಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿದೆ.

05026023a ತೇನಾರ್ಥಬದ್ಧಂ ಮನ್ಯತೇ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಃ

ಶಕ್ಯಂ ಹರ್ತುಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಮಮತ್ವಂ|

05026023c ಕಿರೀಟಿನಾ ತಾಲಮಾತ್ರಾಯುಧೇನ

ತದ್ವೇದಿನಾ ಸಮ್ಯಗಂ ತತ್ರ ಗತ್ವಾ||

ನನ್ನಿಂದ ಪಾಂಡವರು ಕೂಡಿಟ್ಟ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಅಪಹರಿಸಲು ಶಕ್ಯನೆಂದು
ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಅವನನ್ನು ತಿಳಿದ ಕಿರೀಟಿಯು ತನ್ನ
ಒಂಭತ್ತು ಮೊಳದ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಹಿಡಿದು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ!

05026024a ಗಾಂಡೀವವಿಸ್ಫಾರಿತಶಬ್ದಮಾಜಾವ್

ಅಶೃಣ್ವಾನಾ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾ ದ್ವಿಯಂತೇ|

05026024c ಕೃದ್ಧಸ್ಯ ಚೇದ್ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ವೇಗಾತ್

ಸುಯೋಧನೋ ಮನ್ಯತೇ ಸಿದ್ಧಮರ್ಥಂ||

ಎಳೆದ ಗಾಂಡೀವದ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ಇನ್ನೂ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೃದ್ಧನಾದ ಭೀಮಸೇನನ ವೇಗವನ್ನು ಅರಿಯದ ಸುಯೋಧನನು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವು ಸಿದ್ಧಿಯಾಯಿತೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದಾನೆ.

05026025a ಇಂದ್ರೋಽಪ್ಯೇತನ್ನೋತ್ಸಹೇತ್ತಾತ ಹರ್ತುಂ

ಐಶ್ವರ್ಯಂ ನೋ ಜೀವತಿ ಭೀಮಸೇನೇ|

05026025c ಧನಂಜಯೇ ನಕುಲೇ ಚೈವ ಸೂತ

ತಥಾ ವೀರೇ ಸಹದೇವೇ ಮದೀಯೇ||

ತಾತ! ಸೂತ! ಭೀಮಸೇನ, ಧನಂಜಯ, ನಕುಲ ಮತ್ತು ವೀರ ಸಹದೇವರು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿರುವಾಗ ಇಂದ್ರನೂ ಕೂಡ ನನ್ನಿಂದ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

05026026a ಸ ಚೇದೇತಾಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯೇತ ಬುದ್ಧಿಂ

ವೃದ್ಧೋ ರಾಜಾ ಸಹ ಪುತ್ರೇಣ ಸೂತ|

05026026c ಏವಂ ರಣೇ ಪಾಂಡವಕೋಪದಗ್ಧಾ

ನ ನಶ್ಯೇಯುಃ ಸಂಜಯ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಃ||

ಸಂಜಯ! ಸೂತ! ರಣದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರ ಕೋಪದಿಂದ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ಸುಟ್ಟು ನಾಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಈಗಲೂ ಆ

ವೃದ್ಧ ರಾಜನು ಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾನೆ.

05026027a ಜಾನಾಸಿ ತ್ವಂ ಕ್ಲೇಶಮಸ್ಮಾಸು ವೃತ್ತಂ

ತ್ವಾಂ ಪೂಜಯನ್ಸಂಜಯಾಹಂ ಕ್ಷಮೇಯಂ|

05026027c ಯಚ್ಚಾಸ್ಮಾಕಂ ಕೌರವೈರ್ಭೂತಪೂರ್ವಂ

ಯಾ ನೋ ವೃತ್ತಿರ್ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೇ ತದಾಸೀತ್||

ಸಂಜಯ ! ನಾವು ಅನುಭವಿಸಿದ ಕಷ್ಟಗಳು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇವೆ.

ನಿನ್ನನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕ್ಷಮಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾವು ಹಿಂದೆ

ಕೌರವರಿಂದ ಏನನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡೆವು ಮತ್ತು ನಂತರ ನಾವು

ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಂಡೆವು ಎನ್ನುವುದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದೇ

ಇದೆ.

05026028a ಅದ್ಯಾಪಿ ತತ್ತತ್ರ ತಥೈವ ವರ್ತತಾಂ

ಶಾಂತಿಂ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾ ತ್ವಮಾತ್ಫ|

05026028c ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥೇ ಭವತು ಮಮೈವ ರಾಜ್ಯಂ

ಸುಯೋಧನೋ ಯಚ್ಚತು ಭಾರತಾಗ್ರ್ಯಃ||

ನೀನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ನಾನೂ ಶಾಂತಿಯನ್ನೇ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇಂದೂ

ಕೂಡ ನಾವು ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ

ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥದಲ್ಲಿ ನನ್ನದೇ ರಾಜ್ಯವಿರಬೇಕು. ಭಾರತಾಗ್ರ್ಯ

ಸುಯೋಧನನು ಅದನ್ನು ನೀಡಲಿ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸಂಜಯಯಾನ

ಪರ್ವಣಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರವಾಕ್ಯೇ ಷಡ್‌ವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಜಯನಾ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೭

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಸಂಜಯನ ಉಪದೇಶ

ಧರ್ಮಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಕೋಪಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ, ಜೀವನಾಶಕ್ಕೆ
ಕಾರಣನಾಗಬೇಡವೆಂದೂ “ಒಂದುವೇಳೆ ನಿನ್ನ ಅಮಾತ್ಯರ
ಬಯಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ನೀನು ಈ ತಪ್ಪನ್ನು ಮಾಡಲು
ಹೊರಟಿರುವೆಯಾದರೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಓಡಿ
ಹೋಗು! ದೇವಯಾನದ ನಿನ್ನ ದಾರಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿ ನಡೆಯಬೇಡ!”
ಎಂದು ಸಂಜಯನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸುವುದು (೧-೨೭).

05027001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05027001a ಧರ್ಮೇ ನಿತ್ಯಾ ಪಾಂಡವ ತೇ ವಿಚೇಷ್ಟಾ

ಲೋಕೇ ಶ್ರುತಾ ದೃಶ್ಯತೇ ಚಾಪಿ ಪಾರ್ಥ|

05027001c ಮಹಾಸ್ತ್ರಾವಂ ಜೀವಿತಂ ಚಾಪ್ಯನಿತ್ಯಂ

ಸಂಪಶ್ಯ ತ್ವಂ ಪಾಂಡವ ಮಾ ವಿನೀನಶಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾರ್ಥ ! ಪಾಂಡವ ! ನೀನು ನಿತ್ಯವೂ
ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತನಾಗಿದ್ದೀಯೆ ಎಂದು ಲೋಕವು ಹೇಳುತ್ತದೆ.
ಕಾಣುತ್ತದೆ ಕೂಡ. ಮಹಾ ಪ್ರವಾಹದ ಈ ಜೀವಿತವು ಅನಿತ್ಯ. ಅದರ

ನಾಶವನ್ನು ನೀನು ಕಾಣ ಬಯಸಬೇಡ !

05027002a ನ ಚೇದ್ಭಾಗಂ ಕುರವೋಽನ್ಯತ್ರ ಯದ್ಧಾತ್
ಪ್ರಯಚ್ಚಂತೇ ತುಭ್ಯಮಜಾತಶತ್ರೋ|

05027002c ಭೈಕ್ಷಚರ್ಯಾ ಮಂಧಕವೃಷ್ಟಿರಾಜ್ಯೇ
ಶ್ರೇಯೋ ಮನ್ಯೇ ನ ತು ಯದ್ಧೇನ ರಾಜ್ಯಂ||

ಅಜಾತಶತ್ರೋ! ಯದ್ಧವಿಲ್ಲದೇ ಕುರುಗಳು ನಿನ್ನ ಭಾಗವನ್ನು ಕೊಡದೇ ಇದ್ದರೆ, ನೀನು ಯದ್ಧದಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅಂಧಕ-ವೃಷ್ಟಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷಾಟನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಜೀವಿಸುವುದು ಶ್ರೇಯವೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

05027003a ಅಲ್ಪಕಾಲಂ ಜೀವಿತಂ ಯನ್ಮನುಷ್ಯೇ
ಮಹಾಸ್ರಾವಂ ನಿತ್ಯದುಃಖಂ ಚಲಂ ಚ|

05027003c ಭೂಯಶ್ಚ ತದ್ವಯಸೋ ನಾನುರೂಪಂ
ತಸ್ಮಾತ್ಪಾಪಂ ಪಾಂಡವ ಮಾ ಪ್ರಸಾಕ್ಷೀಃ||

ಪಾಂಡವ! ಈ ಮನುಷ್ಯ ಜೀವನವು ಅಲ್ಪಕಾಲದ ಮಹಾಪ್ರವಾಹವು. ನಿತ್ಯವೂ ದುಃಖವನ್ನು ತರುವಂಥಹುದು. ಚಂಚಲವಾದುದು. ಬದುಕಿನ ಆಸೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸಲು ಅನುರೂಪವಲ್ಲದ್ದು. ಆದುದರಿಂದ ಪಾಪವನ್ನು ಪಸರಿಸಬೇಡ.

05027004a ಕಾಮಾ ಮನುಷ್ಯಂ ಪ್ರಸಜಂತ ಏವ
ಧರ್ಮಸ್ಯ ಯೇ ವಿಘ್ನಮೂಲಂ ನರೇಂದ್ರ|

05027004c ಪೂರ್ವಂ ನರಸ್ತಾನ್ಧೃತಿಮಾನ್ವಿನಿಘ್ನಲ್

ಲೋಕೇ ಪ್ರಶಂಸಾಂ ಲಭತೇಽನವದ್ಯಾಂ||

ನರೇಂದ್ರ ! ಕಾಮವು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವುದೇ ಧರ್ಮದ ವಿಘ್ನಕ್ಕೆ ಮೂಲ. ಧೃತಿವಂತನಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಮೊದಲೇ ನಾಶಪಡಿಸಿದ ನರನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಳಂಕವಿಲ್ಲದ ಪ್ರಶಂಸೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

05027005a ನಿಬಂಧನೀ ಹ್ಯರ್ಥತೃಷ್ಟೇಹ ಪಾರ್ಥ

ತಾಮೇಷತೋ ಬಾಧ್ಯತೇ ಧರ್ಮ ಏವ|

05027005c ಧರ್ಮಂ ತು ಯಃ ಪ್ರವೃಣೀತೇ ಸ ಬುದ್ಧಃ

ಕಾಮೇ ಗೃದ್ಧೋ ಹೀಯತೇಽರ್ಥಾನುರೋಧಾತ್||

ಪಾರ್ಥ ! ಧನದ ದಾಹವು ಬಂಧನವಿದ್ದಂತೆ. ಇವನ್ನು ಬಯಸುವವನು ಧರ್ಮವು ಕುಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮವನ್ನೇ ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನು ತಿಳಿದವನು. ಕಾಮವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡವನು ಅರ್ಥವನ್ನು ಆಸೆಪಟ್ಟು ನಾಶಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

05027006a ಧರ್ಮಂ ಕೃತ್ವಾ ಕರ್ಮಣಾಂ ತಾತ ಮುಖ್ಯಂ

ಮಹಾಪ್ರತಾಪಃ ಸವಿತೇವ ಭಾತಿ|

05027006c ಹಾನೇನ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಮಹೀಮಪೀಮಾಂ

ಲಬ್ಧ್ವಾ ನರಃ ಸೀದತಿ ಪಾಪಬುದ್ಧಿಃ||

ತಾತ ! ಧರ್ಮಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡವನು

ಮಹಾಪ್ರತಾಪಿ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಾನೆ. ಧರ್ಮದ
ಕೊರತೆಯಿರುವ, ಪಾಪ ಬುದ್ಧಿ ನರನು ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನೇ ಪಡೆದರೂ
ನಾಶಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

05027007a ವೇದೋಽಧೀತಶ್ಚ ರಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಚರ್ಯಂ

ಯಜ್ಞೈರಿಷ್ಟಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಶ್ಚ ದತ್ತಂ|

05027007c ಪರಂ ಸ್ಥಾನಂ ಮನ್ಯಮಾನೇನ ಭೂಯ

ಆತ್ಮಾ ದತ್ತೋ ವರ್ಷಪೂಗಂ ಸುಖೇಭ್ಯಃ||

ನೀನು ವೇದವನ್ನು ಕಲಿತಿರುವೆ, ಬ್ರಹ್ಮ ಚರ್ಯವನ್ನು ಆಚರಿಸಿರುವೆ.
ಯಜ್ಞ-ಇಷ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ನೀಡಿದ್ದೀಯೆ. ಪರಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು
ಮನ್ನಿಸಿ ನೀನು ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳ ಸುಖವನ್ನು ನಿನಗೆ ನೀನೇ
ಒದಗಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ.

05027008a ಸುಖಪ್ರಿಯೇ ಸೇವಮಾನೋಽತಿವೇಲಂ

ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸೇ ಯೋ ನ ಕರೋತಿ ಕರ್ಮ|

05027008c ವಿತ್ತಕ್ಷಯೇ ಹೀನಸುಖೋಽತಿವೇಲಂ

ದುಃಖಂ ಶೇತೇ ಕಾಮವೇಗಪ್ರಣುನ್ನಃ||

ಸುಖ ಮತ್ತು ಬಯಕೆಗಳ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿಯಾಗಿ ತೊಡಗಿದವನು
ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನ ವಿತ್ತವು
ಕ್ಷಯವಾದಾಗ ಸುಖವೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ, ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖವನ್ನು
ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ.

05027009a ಏವಂ ಪುನರರ್ಥ ಚರ್ಯಾ ಪ್ರಸಕ್ತೋ

ಹಿತ್ವಾ ಧರ್ಮಂ ಯಃ ಪ್ರಕರೋತ್ಯಧರ್ಮಂ |

05027009c ಅಶ್ರದ್ಧಧತ್ವರಲೋಕಾಯ ಮೂಢೋ

ಹಿತ್ವಾ ದೇಹಂ ತಪ್ಯತೇ ಪ್ರೇತ್ಯ ಮಂದಃ ||

ಹಾಗೆಯೇ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಕಾಣದ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುವವನು ಧರ್ಮವನ್ನು ತೊರೆದು ಅಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಆ ಮೂಢನು ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಮಂದಬುದ್ಧಿಯು ದೇಹವನ್ನು ತೊರೆದ ನಂತರವೂ ತಪಿಸುತ್ತಾನೆ.

05027010a ನ ಕರ್ಮಣಾಂ ವಿಪ್ರಣಾಶೋಽಸ್ತುಮುತ್ರ

ಪುಣ್ಯಾನಾಂ ವಾಪ್ಯಥ ವಾ ಪಾಪಕಾನಾಂ |

05027010c ಪೂರ್ವಂ ಕರ್ತುರ್ಗಚ್ಚ ತಿ ಪುಣ್ಯಪಾಪಂ

ಪಶ್ಯಾತ್ತ್ವೇತದನುಯಾತ್ಯೇವ ಕರ್ತಾ ||

ಇದರ ನಂತರದ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಗಳಿರಲಿ ಅಥವಾ ಪಾಪಗಳಿರಲಿ ನಾಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕರ್ತು ವಿನ ಮೊದಲೇ ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳು ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ನಂತರ ಕರ್ತನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಾನೆ.

05027011a ನ್ಯಾಯೋಪೇತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ಯದನ್ನಂ

ಶ್ರದ್ಧಾಪೂತಂ ಗಂಧರಸೋಪಪನ್ನಂ |

05027011c ಅನ್ವಾಹಾರ್ಯೇಷೂತ್ತಮದಕ್ಷಿಣೇಷು

ತಥಾರೂಪಂ ಕರ್ಮ ವಿಖ್ಯಾಯತೇ ತೇ ||

ನಿನ್ನ ಕರ್ಮವು ನ್ಯಾಯೋಪೇತವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಕೊಡುವ
 ಶ್ರದ್ಧಾಪೂರಿತ ಅನ್ನ, ಗಂಧ, ರಸ ಉಪಪನ್ನಗಳಂತೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ
 ದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನಿತ್ತು ನಡೆಸುವ ದೇವತಾಕಾರ್ಯಗಳಂತೆ ಎಂದು
 ಹೇಳಬಹುದು.

05027012a ಇಹ ಕ್ಷೇತ್ರೇ ಕ್ರಿಯತೇ ಪಾರ್ಥ ಕಾರ್ಯಂ

ನ ವೈ ಕಿಂ ಚಿದ್ವಿದ್ಯತೇ ಪ್ರೇತ್ಯ ಕಾರ್ಯಂ |

05027012c ಕೃತಂ ತ್ವಯಾ ಪಾರಲೋಕ್ಯಂ ಚ ಕಾರ್ಯಂ

ಪುಣ್ಯಂ ಮಹತ್ಸದ್ಭಿರನುಪ್ರಶಸ್ತಂ ||

ಪಾರ್ಥ ! ಈ ದೇಹವಿರುವವರೆಗೆ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.
 ಮರಣದ ನಂತರ ಮಾಡಬೇಕಾದುದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ನೀನು
 ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೀಯೆ. ಮಹಾ
 ಪುಣ್ಯವನ್ನೂ ಜನರ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನೂ ಪಡೆದಿರುವೆ.

05027013a ಜಹಾತಿ ಮೃತ್ಯುಂ ಚ ಜರಾಂ ಭಯಂ ಚ

ನ ಕ್ಷುತ್ಪಿಪಾಸೇ ಮನಸಶ್ಚಾಪ್ರಿಯಾಣಿ |

05027013c ನ ಕರ್ತವ್ಯಂ ವಿದ್ಯತೇ ತತ್ರ ಕಿಂ ಚಿದ್

ಅನ್ಯತ್ರ ವೈ ಇಂದ್ರಿಯಪ್ರೀಣನಾರ್ಥಾತ್ ||

ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೃತ್ಯುವಿನಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರವಿದೆ, ಮುಪ್ಪಿನ ಭಯವಿಲ್ಲ,
 ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅಪ್ರಿಯವಾದ ಹಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಲ್ಲ. ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು
 ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುವ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ ಏನೂ ಅಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

05027014a ಏವಂರೂಪಂ ಕರ್ಮಫಲಂ ನರೇಂದ್ರ

ಮಾತ್ರಾವತಾ ಹೃದಯಸ್ಯ ಪ್ರಿಯೇಣ|

05027014c ಸ ಕ್ರೋಧಜಂ ಪಾಂಡವ ಹರ್ಷಜಂ ಚ

ಲೋಕಾವುಭೌ ಮಾ ಪ್ರಹಾಸೀಶ್ಚಿರಾಯ||

ನರೇಂದ್ರ! ಕರ್ಮಫಲವು ಈ ರೂಪದ್ದು. ಆದುದರಿಂದ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದರಂತೆ ಮಾತ್ರ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ಪಾಂಡವ! ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕ್ರೋಧ ಮತ್ತು ಹರ್ಷ ಇವೆರಡನ್ನೂ ನೀಡುವಂಥಹುದನ್ನು ಮಾಡಬೇಡ.

05027015a ಅಂತಂ ಗತ್ವಾ ಕರ್ಮಣಾಂ ಯಾ ಪ್ರಶಂಸಾ

ಸತ್ಯಂ ದಮಶ್ಚಾ ಜ್ಞವಮಾನ್ಯಶಂಸ್ಯಂ|

05027015c ಅಶ್ವಮೇಧೋ ರಾಜಸೂಯಸ್ತಥೇಷ್ಟಃ

ಪಾಪಸ್ಯಾಂತಂ ಕರ್ಮಣೋ ಮಾ ಪುನರ್ಗಾಃ||

ಕರ್ಮಗಳ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಂಸೆಯಿದೆ - ಸತ್ಯ, ಆತ್ಮನಿಗ್ರಹ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ಮೃದುತ್ವ, ಅಶ್ವಮೇಧ, ರಾಜಸೂಯಗಳು, ಇಷ್ಟಿಗಳು ಇವೆ. ಆದರೆ ಪಾಪಕರ್ಮಗಳ ಕೊನೆಯನ್ನು ಅರಸಿ ಹೋಗಬೇಡ!

05027016a ತಚ್ಚೇದೇವಂ ದೇಶರೂಪೇಣ ಪಾರ್ಥಾಃ

ಕರಿಷ್ಯಧ್ವಂ ಕರ್ಮ ಪಾಪಂ ಚಿರಾಯ|

05027016c ನಿವಸಧ್ವಂ ವರ್ಷಪೂಗಾನ್ವನೇಷು

ದುಃಖಂ ವಾಸಂ ಪಾಂಡವಾ ಧರ್ಮಹೇತೋಃ||

ಇಷ್ಟೊಂದು ಸಮಯದ ನಂತರ ಪಾಂಡವರು ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ
ಪಾಪ ಕರ್ಮವನ್ನೇ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಧರ್ಮಹೇತುಗಳಾದ
ಪಾಂಡವರು ಬಹು ವರ್ಷಗಳು ವನದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ದುಃಖದ ವಾಸವನ್ನು
ವಾಸಿಸಿದರು?

05027017a ಅಪ್ರವ್ರಜ್ಯೇ ಯೋಜಯಿತ್ವಾ ಪುರಸ್ತಾದ್
ಆತ್ಮಾ ಧೀನಂ ಯದ್ಬಲಂ ತೇ ತದಾಸೀತ್|

05027017c ನಿತ್ಯಂ ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಸಚಿವಾಸ್ತವೇಮೇ
ಜನಾರ್ದನೋ ಯುಯುಧಾನಶ್ಚ ವೀರಃ||

ಹೊರಹಾಕಲ್ಪಡದೇ ನೀವು ಮೊದಲೇ ನಿಮ್ಮದಾಗಿದ್ದ ಸೇನೆಯನ್ನು
ಕೂಡಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು - ಪಾಂಚಾಲರು, ಜನಾರ್ದನ ಮತ್ತು ವೀರ
ಯುಯುಧಾನರು ನಿತ್ಯವೂ ನಿಮ್ಮ ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದವರು.

05027018a ಮತ್ಸ್ಯೋ ರಾಜಾ ರುಕ್ಮರಥಃ ಸಪುತ್ರಃ
ಪ್ರಹಾರಿಭಿಃ ಸಹ ಪುತ್ರೈರ್ವಿರಾಟಃ|

05027018c ರಾಜಾನಶ್ಚ ಯೇ ವಿಜಿತಾಃ ಪುರಸ್ತಾತ್
ತ್ವಾಮೇವ ತೇ ಸಂಶ್ರಯೇಯುಃ ಸಮಸ್ತಾಃ||

ಪುತ್ರನೊಡನೆ ರಾಜಾ ಮತ್ಸ್ಯ ವಿರಾಟನು ಬಂಗಾರದ ರಥದಲ್ಲಿ,
ಪ್ರಹಾರಿ ಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ, ಮತ್ತು ಹಿಂದೆ ನೀವು ಸೋಲಿಸಿದ್ದ ರಾಜರು
ಎಲ್ಲರೂ ನಿಮ್ಮ ಕಡೆಯೇ ಸೇರುತ್ತಿದ್ದರು.

05027019a ಮಹಾಸಹಾಯಃ ಪ್ರತಪನ್ನಲಸ್ಥಃ

ಪುರಸ್ಕೃತೋ ವಾಸುದೇವಾರ್ಜುನಾಭ್ಯಾಂ|

05027019c ವರಾನ್ ಹನಿಷ್ಯನ್ವಿಷತೋ ರಂಗಮಧ್ಯೇ

ವ್ಯನೇಷ್ಯಥಾ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ದರ್ಪಂ||

ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸುಡುವ ಮಹಾಸೇನೆಯ ಬಲವನ್ನು ಪಡೆದು ವಾಸುದೇವ-
ಾರ್ಜುನರನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ರಣಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ
ದ್ವೇಷಿಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರ ದರ್ಪವನ್ನು
ಕೆಳಗಿಳಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು!

05027020a ಬಲಂ ಕಸ್ಮಾದ್ವರ್ಧಯಿತ್ವಾ ಪರಸ್ಯ

ನಿಜಾನ್ಯಸ್ಮಾತ್ಕರ್ಶಯಿತ್ವಾ ಸಹಾಯಾನ್|

05027020c ನಿರುಷ್ಯ ಕಸ್ಮಾದ್ವರ್ಷಪೂಗಾನ್ವನೇಷು

ಯುಯುತ್ಸಸೇ ಪಾಂಡವ ಹೀನಕಾಲಂ||

ಪಾಂಡವ! ಕಾಲವನ್ನು ಮೀರಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಲಿಚ್ಛಿಸುವ ನೀನು ಏಕೆ
ನಿನ್ನ ವೈರಿಗಳ ಬಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚುಗೊಳಿಸಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದೆ? ಏಕೆ
ನಿನ್ನ ಬಲವನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಿಕೊಂಡೆ? ಏಕೆ ಬಹುವರ್ಷಗಳು
ವನಗಳಲ್ಲಿ ಕಳೆದೆ?

05027021a ಅಪ್ರಜ್ಞೋ ವಾ ಪಾಂಡವ ಯುದ್ಧಮಾನೋ

ಅಧರ್ಮಜ್ಞೋ ವಾ ಭೂತಿಪಥಾದ್ವ್ಯಪ್ಯೈತಿ|

05027021c ಪ್ರಜ್ಞಾವಾನ್ವಾ ಬುದ್ಧಮಾನೋಽಪಿ ಧರ್ಮಂ

ಸಂರಂಭಾದ್ವಾ ಸೋಽಪಿ ಭೂತೇರಪ್ಯೈತಿ||

ಪಾಂಡವ ! ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಲ್ಲದವನು ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅಥವಾ
ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಯದೇ ಇರುವವನು ಒಳಿತಿನ ದಾರಿಯನ್ನು
ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಅಥವಾ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತನಾಗಿದ್ದರೂ, ಬುದ್ಧಿವಂತನಾಗಿದ್ದರೂ
ಕೂಡ ಕೋಪದಿಂದ ಧರ್ಮದ ದಾರಿಯನ್ನು ಬಿಡಬಹುದು.

05027022a ನಾಧರ್ಮೇ ತೇ ಧೀಯತೇ ಪಾರ್ಥ ಬುದ್ಧಿಃ

ನ ಸಂರಂಭಾತ್ಕರ್ಮ ಚಕರ್ಥ ಪಾಪಂ |

05027022c ಅದ್ಧಾ ಕಿಂ ತತ್ಕಾರಣಂ ಯಸ್ಯ ಹೇತೋಃ

ಪ್ರಜ್ಞಾವಿರುದ್ಧಂ ಕರ್ಮ ಚಿಕೀರ್ಷಸೀದಂ ||

ಪಾರ್ಥ ! ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ಅಧರ್ಮವನ್ನು ಯೋಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ನೀನು ಕೋಪಗೊಂಡು ಪಾಪ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುವವನಲ್ಲ.

ಹಾಗಿದ್ದಾಗ ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವುದನ್ನು ಬಯಸಿ

ಪ್ರಜ್ಞಾವಿರುದ್ಧವಾದ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಲು ಹೊರಟಿರುವೆ?

05027023a ಅವ್ಯಾಧಿಜಂ ಕಟುಕಂ ಶೀರ್ಷರೋಗಂ

ಯಶೋಮುಷಂ ಪಾಪಫಲೋದಯಂ ಚ |

05027023c ಸತಾಂ ಪೇಯಂ ಯನ್ನ ಪಿಬಂತ್ಯಸಂತೋ

ಮನ್ಯುಂ ಮಹಾರಾಜ ಪಿಬ ಪ್ರಶಾಮ್ಯ ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಸಂತರು ಕುಡಿದುಬಿಡುವ, ಅಸಂತರು ಕುಡಿಯದೇ

ಇರುವ, ವ್ಯಾಧಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ, ಕಹಿಯಾದ ತಲೆನೋವನ್ನು ಕೊಡುವ,

ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಕ್ಷೀಣಗೊಳಿಸುವ, ಪಾಪಫಲವನ್ನು ನೀಡುವ ಸಿಟ್ಟನ್ನು

ಕುಡಿದು ಶಾಂತಗೊಳಿಸು.

05027024a ಪಾಪಾನುಬಂಧಂ ಕೋ ನು ತಂ ಕಾಮಯೇತ

ಕ್ಷಮೈವ ತೇ ಜ್ಯಾಯಸೀ ನೋತ ಭೋಗಾಃ|

05027024c ಯತ್ರ ಭೀಷ್ಮಃ ಶಾಂತನವೋ ಹತಃ ಸ್ಯಾದ್

ಯತ್ರ ದ್ರೋಣಃ ಸಹಪುತ್ರೋ ಹತಃ ಸ್ಯಾತ್||

05027025a ಕೃಪಃ ಶಲ್ಯಃ ಸೌಮದತ್ತಿರ್ವಿಕರ್ಣೋ

ವಿವಿಂಶತಿಃ ಕರ್ಣದುರ್ಯೋಧನೌ ಚ|

ಎಲ್ಲಿ ಶಾಂತನವ ಭೀಷ್ಮನು ಹತನಾಗಬಲ್ಲನೋ, ಎಲ್ಲಿ ಪುತ್ರನೊಂದಿಗೆ ದ್ರೋಣನು ಹತನಾಗುವನೋ, ಕೃಪ, ಶಲ್ಯ, ಸೌಮದತ್ತಿ, ವಿಕರ್ಣ, ವಿವಿಂಶತಿ ಮತ್ತು ಕರ್ಣ-ದುರ್ಯೋಧನರು ಹತರಾಗುವರೋ ಆ ಪಾಪವನ್ನು ತಂದು ಕಟ್ಟಿಸುವುದನ್ನು ಯಾರುತಾನೇ ಬಯಸುತ್ತಾರೆ? ಭೋಗಗಳ ಹಿಂದೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ನಿನಗೆ ಕ್ಷಮೆಯೇ ಒಳ್ಳೆಯದು.

05027025c ಏತಾನ್ ಹತ್ವಾ ಕೀದೃಶಂ ತತ್ಸುಖಂ ಸ್ಯಾದ್

ಯದ್ವಿಂದೇಥಾಸ್ತದನುಬ್ರೂಹಿ ಪಾರ್ಥ||

05027026a ಲಬ್ಧ್ವಾ ಪೀಮಾಂ ಪೃಥಿವೀಂ ಸಾಗರಾಂತಾಂ

ಜರಾಮೃತ್ಯು ನೈವ ಹಿ ತ್ವಂ ಪ್ರಜಹ್ಯಾಃ|

05027026c ಪ್ರಿಯಾಪ್ರಿಯೇ ಸುಖದುಃಖೇ ಚ ರಾಜನ್

ಏವಂ ವಿದ್ವಾನ್ಸ್ಥಿವ ಯುದ್ಧಂ ಕುರುಷ್ವ||

ಪಾರ್ಥ ! ಇವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೊಂದು ಅದರಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಯಾವ ಸುಖವು

ಸಿಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳು. ಸಾಗರಗಳೇ ಅಂಚಾಗಿರುವ ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಡೆದರೂ ನೀನು ಮುಪ್ಪು-ಮೃತ್ಯುಗಳಿಂದ, ಪ್ರಿಯ-ಅಪ್ರಿಯಗಳಿಂದ, ಮತ್ತು ಸುಖ-ದುಃಖಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆ. ರಾಜನ್! ಇವನ್ನು ತಿಳಿದೂ ಯುದ್ಧಮಾಡಬೇಡ!

05027027a ಅಮಾತ್ಯಾನಾಂ ಯದಿ ಕಾಮಸ್ಯ ಹೇತೋಃ

ಏವಮ್ಯುಕ್ತಂ ಕರ್ಮ ಚಿಕೀರ್ಷಸಿ ತ್ವಂ|

05027027c ಅಪಾಕ್ರಮೇಃ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸ್ವಮೇಭ್ಯೋ

ಮಾ ಗಾಸ್ತ್ವಂ ವೈ ದೇವಯಾನಾತ್ಪಥೋಽದ್ಯ||

ಒಂದುವೇಳೆ ನಿನ್ನ ಅಮಾತ್ಯರ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ನೀನು ಈ ತಪ್ಪನ್ನು ಮಾಡಲು ಹೊರಟಿರುವೆಯಾದರೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಓಡಿ ಹೋಗು! ದೇವಯಾನದ ನಿನ್ನ ದಾರಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿ ನಡೆಯಬೇಡ!”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸಂಜಯಯಾನ
ಪರ್ವಣಿ ಸಂಜಯವಾಕ್ಯೇ ಸಪ್ತವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಜಯಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಜಯವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೮

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ವಾಕ್ಯ

ತಾನು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಮಾರ್ಗವು ಧರ್ಮವೋ ಅಧರ್ಮವೋ
 ಎಂದು ತಿಳಿಯದೇ ದೂರಬಾರದೆಂದೂ, ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾದ ತನಗೆ ಇರುವ
 ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ತಾನು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದೂ, ಕೃಷ್ಣನ
 ಮಾತನ್ನು ತಾನು ಮೀರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸಂಜಯನಿಗೆ
 ಹೇಳಿದುದು (೧-೧೪).

05028001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

05028001a ಅಸಂಶಯಂ ಸಂಜಯ ಸತ್ಯಮೇತದ್

ಧರ್ಮೋ ವರಃ ಕರ್ಮಣಾಂ ಯತ್ತ್ವ ಮಾತ್ಫ|

05028001c ಜ್ಞಾತ್ವಾ ತು ಮಾಂ ಸಂಜಯ ಗರ್ಹಯೇಸ್ವಂ

ಯದಿ ಧರ್ಮಂ ಯದ್ಯಧರ್ಮಂ ಚರಾಮಿ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ ! ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಧರ್ಮವೇ
 ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕರ್ಮ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ,
 ಸಂಜಯ ! ನಾನು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೋ ಅಥವಾ
 ಅಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೋ ಎಂದು ತಿಳಿಯದೇ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು
 ದೂರಬಾರದು.

05028002a ಯತ್ರಾಧರ್ಮೋ ಧರ್ಮರೂಪಾಣಿ ಬಿಭ್ರದ್

ಧರ್ಮಃ ಕೃತ್ಸೋ ದೃಶ್ಯತೇಽಧರ್ಮರೂಪಃ|

05028002c ತಥಾ ಧರ್ಮೋ ಧಾರಯನ್ಧರ್ಮರೂಪಂ

ವಿದ್ವಾಂಸಸ್ತಂ ಸಂಪ್ರಪಶ್ಯಂತಿ ಬುದ್ಧ್ಯಾ||

ಅಧರ್ಮವು ಧರ್ಮರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವಾಗ ಅಥವಾ ಧರ್ಮವು

ಅಧರ್ಮರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವಾಗ ಧರ್ಮವು ಧರ್ಮದ ರೂಪವನ್ನೇ ಧರಿಸಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

05028003a ಏವಮೇತಾವಾಪದಿ ಲಿಂಗಮೇತದ್

ಧರ್ಮಾಧರ್ಮೌ ವೃತ್ತಿನಿತ್ಯೈ ಭಜೇತಾಂ|

05028003c ಆದ್ಯಂ ಲಿಂಗಂ ಯಸ್ಯ ತಸ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಂ

ಆಪದ್ಧರ್ಮಂ ಸಂಜಯ ತಂ ನಿಬೋಧ||

ಸಂಜಯ ! ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೃತ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಧರ್ಮ -

ಅಧರ್ಮಗಳೆರಡೂ ಒಂದೇ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತವೆ.

ಹೀಗಿರುವಾಗ ಮೊದಲು ಅವನ ಜಾತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತಹುದನ್ನು

ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದೇ ಆಪದ್ಧರ್ಮವೆನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೋ.

05028004a ಉಪ್ತಾಯಾಂ ತು ಪ್ರಕೃತೌ ಯೇನ ಕರ್ಮ

ನಿಷ್ಪಾದಯೇತ್ತತ್ಪರೀಪ್ಸೇದ್ವಿಹೀನಃ|

05028004c ಪ್ರಕೃತಿಸ್ಥಶ್ಚಾಪದಿ ವರ್ತಮಾನ

ಉಭೌ ಗರ್ಹ್ಯೌ ಭವತಃ ಸಂಜಯೈತೌ||

ಜೀವನದ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡವನು

ತನ್ನದೇ ಜಾತಿಯು ವಿಹಿಸುವ ಬೇರೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಮಾರ್ಗವನ್ನು

ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸಂಜಯ ! ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ

ಇಲ್ಲದಿರುವವನು ಮತ್ತು ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇರುವವನು ಇಬ್ಬರನ್ನೂ

ದೂರಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಸಂಜಯ !

05028005a ಅವಿಲೋಪಮಿಚ್ಛತಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ

ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಂ ವಿಹಿತಂ ಯದ್ವಿಧಾತ್ರಾ|

05028005c ಆಪದ್ಯಥಾಕರ್ಮಸು ವರ್ತಮಾನಾನ್

ವಿಕರ್ಮಸ್ಥಾನ್ಸಂಜಯ ಗರ್ಹಯೇತ||

ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ನಾಶವನ್ನು ಬಯಸದೇ ತಮ್ಮ ಜಾತಿಗೆ
ತಕ್ಕದಾದುದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ
ವಿಧಾತನು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ದೂರುವುದು
ಏನಿದೆ ಸಂಜಯ !

05028006a ಮನೀಷಿಣಾಂ ತತ್ತ್ವವಿಚ್ಛೇದನಾಯ

ವಿಧೀಯತೇ ಸತ್ಸು ವೃತ್ತಿಃ ಸದೈವ|

05028006c ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಸಂತಿ ತು ಯೇ ನ ವೈದ್ಯಾಃ

ಸರ್ವೋಚ್ಛೇದಂ ಸಾಧು ಮನ್ಯೇತ ತೇಭ್ಯಃ||

ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವೈದೀಕರಿಗೆ ಸದೈವವಾದ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು
ಮನೀಷಿಗಳು ತತ್ತ್ವವಿಚ್ಛೇದನೆ ಮಾಡಿ ವಿಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳನ್ನೇ
ಸರ್ವೋಚ್ಛವೆಂದು ಮನ್ನಿಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು.

05028007a ತದರ್ಥಾ ನಃ ಪಿತರೋ ಯೇ ಚ ಪೂರ್ವೇ

ಪಿತಾಮಹಾ ಯೇ ಚ ತೇಭ್ಯಃ ಪರೇಽನ್ಯೇ|

05028007c ಪ್ರಜ್ಞೈಷಿಣೋ ಯೇ ಚ ಹಿ ಕರ್ಮ ಚಕ್ಷುಃ

ನಾಸ್ತ್ಯಂತತೋ ನಾಸ್ತಿ ನಾಸ್ತೀತಿ ಮನ್ಯೇ||

ಇದೇ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತಂದೆಯಂದಿರು ಅವರ ಪೂರ್ವಜರು,
ಪಿತಾಮಹರು ಮತ್ತು ಅವರ ಮೊದಲಿನವರು ಕೂಡ ಇದನ್ನೇ
ಅರ್ಥೈಸಿದ್ದರು. ಪ್ರಜ್ಞೆಷಿಗಳಾಗಿ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರೂ ಕೂಡ
ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ಅಧರ್ಮವಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

05028008a ಯತ್ಕಿಂ ಚಿದೇತದ್ವಿತ್ತಮಸ್ಯಾಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ
ಯದ್ದೇವಾನಾಂ ತ್ರಿದಶಾನಾಂ ಪರತ್ರ|

05028008c ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಂ ತ್ರಿದಿವಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ
ನಾಧರ್ಮತಃ ಸಂಜಯ ಕಾಮಯೇ ತತ್||

ಸಂಜಯ ! ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟೇ ಸಂಪತ್ತಿದ್ದರೂ, ಅಥವಾ
ತ್ರಿದಿವದಲ್ಲಿರುವ ದೇವ ತ್ರಿದಶರರಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾಜಾಪತಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಲ್ಲಿ
ಎಷ್ಟೇ ಸಂಪತ್ತಿರಲಿ ಅವನ್ನು ನಾನು ಅಧರ್ಮದಿಂದ ಮಾತ್ರ
ಬಯಸುವವನಲ್ಲ.

05028009a ಧರ್ಮೇಶ್ವರಃ ಕುಶಲೋ ನೀತಿಮಾಂಶ್ಚಾಪಿ
ಉಪಾಸಿತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಮನೀಷೀ|

05028009c ನಾನಾವಿಧಾಂಶ್ಚೈವ ಮಹಾಬಲಾಂಶ್ಚ
ರಾಜನ್ಯಭೋಜಾನನುಶಾಸ್ತಿ ಕೃಷ್ಣಃ||

ಧರ್ಮೇಶ್ವರ, ಕುಶಲ, ನೀತಿವಂತ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಉಪಾಸಿಸುವ,
ಮನೀಷೀ ಕೃಷ್ಣನು ನಾನಾವಿಧದ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಗಳಾದ ರಾಜರಿಗೂ

ಭೋಜರಿಗೂ ಸಲಹೆಗಾರನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

05028010a ಯದಿ ಹ್ಯಹಂ ವಿಸ್ತುಜನ್ಯಾ ಮಗಹ್ಯೋರ್
ಯುಧ್ಯಮಾನೋ ಯದಿ ಜಹ್ಯಾಂ ಸ್ವಧರ್ಮಂ|

05028010c ಮಹಾಯಶಾಃ ಕೇಶವಸ್ತದ್ಭ್ರವೀತು
ವಾಸುದೇವಸ್ತೂಭಯೋರರ್ಥಕಾಮಃ||

ನಾನು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ತಪ್ಪಿತಸ್ತನಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಅಥವಾ
ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ತೊರೆದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲ
ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ ಕೃಷ್ಣನೇ ಹೇಳಲಿ. ವಾಸುದೇವನು
ಇಬ್ಬರ ಏಳಿಗೆಯನ್ನೂ ಬಯಸುತ್ತಾನೆ.

05028011a ಶೈನೇಯಾ ಹಿ ಚೈತ್ರಕಾಶ್ಚಾಂಧಕಾಶ್ಚ
ವಾಷ್ಣೇಯಭೋಜಾಃ ಕೌಕುರಾಃ ಸೃಂಜಯಾಶ್ಚ|

05028011c ಉಪಾಸೀನಾ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಬುದ್ಧಿಂ
ನಿಗೃಹ್ಯ ಶತ್ರುನ್ಸಹೃದೋ ನಂದಯಂತಿ||

ಶೈನ್ಯರು, ಚೈತ್ರರು, ಅಂಧಕರು, ವಾಷ್ಣೇಯರು, ಭೋಜರು, ಕೌಕುರರು
ಮತ್ತು ಸೃಂಜಯರು ವಾಸುದೇವನ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಳಸಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು
ನಿಗ್ರಹಿಸಿ ಸುಹೃದಯರನ್ನು ಆನಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

05028012a ವೃಷ್ಣ್ಯಂಧಕಾ ಹ್ಯುಗ್ರಸೇನಾದಯೋ ವೈ
ಕೃಷ್ಣಪ್ರಣೀತಾಃ ಸರ್ವ ಏವೇಂದ್ರಕಲ್ಪಾಃ|

05028012c ಮನಸ್ವಿನಃ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಾಶ್ಚ

ಮಹಾಬಲಾ ಯಾದವಾ ಭೋಗವಂತಃ||

ಇಂದ್ರಕಲ್ಪರಾದ ವೃಷ್ಟಿ, ಅಂಧಕ, ಉಗ್ರಸೇನಾದಿಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ಕೃಷ್ಣನ
ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮಹಾಬಲಿ ಯಾದವರು
ಮನಸ್ವಿಗಳು, ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಿಗಳು ಮತ್ತು ಭೋಗವಂತರು.

05028013a ಕಾಶ್ಯೋ ಬಭ್ರುಃ ಶ್ರಿಯಮುತ್ತಮಾಂ ಗತೋ

ಲಬ್ಧ್ವಾ ಕೃಷ್ಣಂ ಭ್ರಾತರಮೀಶಿತಾರಂ|

05028013c ಯಸ್ಮೈ ಕಾಮಾನ್ವರ್ಷ ತಿ ವಾಸುದೇವೋ

ಗ್ರೀಷ್ಮಾತ್ಯಯೇ ಮೇಘ ಇವ ಪ್ರಜಾಭ್ಯಃ||

ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಭ್ರಾತನನ್ನಾಗಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕನನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದ ಕಾಶಿರಾಜ
ಬಭ್ರುವು ಉತ್ತಮ ಶ್ರೀಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ. ಬೇಸಗೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ
ಮೋಡಗಳು ಪ್ರಜೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮಳೆಸುರಿಸುವಂತೆ ವಾಸುದೇವನು
ಅವನ ಆಸೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ್ದಾನೆ.

05028014a ಈದೃಶೋಽಯಂ ಕೇಶವಸ್ತುತ ಭೂಯೋ

ವಿದ್ಮೋ ಹ್ಯೇನಂ ಕರ್ಮಣಾಂ ನಿಶ್ಚಯಜ್ಞಾಂ|

05028014c ಪ್ರಿಯಶ್ಚ ನಃ ಸಾಧುತಮಶ್ಚ ಕೃಷ್ಣೋ

ನಾತಿಕ್ರಮೇ ವಚನಂ ಕೇಶವಸ್ಯ||

ತಾತ! ಕೇಶವನು ಇಂಥವನು! ಅವನಿಗೆ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಲು
ಗೊತ್ತು ಎನ್ನುವುದು ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ಅತ್ಯಂತ ಸಾಧುವಾದ ಕೃಷ್ಣನು
ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಪ್ರಿಯ. ಕೇಶವನ ಮಾತನ್ನು ಮೀರುವುದಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸಂಜಯಯಾನ
 ಪರ್ವಣಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರವಾಕ್ಯೇ ಅಷ್ಟಾವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
 ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಜಯಯಾನ
 ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೯

ಕೃಷ್ಣ ವಾಕ್ಯ

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಆಸೆಬುರುಕನಾದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೂ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದರೂ
 ಶಾಂತತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೂ ಕಲಹವೇಕೆ
 ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ, “ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಹೊರಟಿರುವ,
 ತನ್ನ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದೊಂದಿಗೆ
 ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರುವ, ಮೊದಲಿಂದಲೂ ಸರಿಯಾಗಿಯೇ
 ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಈ ಪಾಂಡವನನ್ನು ಏಕೆ ನಿಂದಿಸುತ್ತಿರುವೆ”
 ಎಂದೂ, “ಕೌರವರನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸದೇ ತಮ್ಮ ಕರ್ಮದ ದಾರಿಯನ್ನು
 ಪಾರ್ಥರು ಕಂಡರೆ ಅವರು ಧರ್ಮವನ್ನು ಉಳಿಸುವ ಆ
 ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ” ಎಂದೂ, “ಪಾಂಡವರ
 ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತ ಭಾಗವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದುದು. ಇತರರು ಅದನ್ನು ಏಕೆ
 ನಮ್ಮಿಂದ ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೋರಾಡಿ
 ಸತ್ತರೂ ಶ್ಲಾಘನೀಯ. ಏಕೆಂದರೆ ಪರರ ರಾಜ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಪಿತೃರಾಜ್ಯವು
 ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು.” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ದ್ಯೂತದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೌರವರು

ಎಸೆದ ಅಪಚಾರಗಳನ್ನು ಸಂಜಯನಿಗೆ ನೆನಪಿಸಿಕೊಟ್ಟು
 “ಧರ್ಮಚಾರಿಗಳಾದ ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವರು ಶಾಂತಿಗೆ
 ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಸಮೃದ್ಧ ಯೋಧರೂ ಕೂಡ” ಎಂದು
 ಹೇಳುವುದು (೧-೫೧).

05029001 ವಾಸುದೇವ ಉವಾಚ|

05029001a ಅವಿನಾಶಂ ಸಂಜಯ ಪಾಂಡವಾನಾಂ

ಇಚ್ಛಾಮ್ಯಹಂ ಭೂತಿಮೇಷಾಂ ಪ್ರಿಯಂ ಚ|

05029001c ತಥಾ ರಾಜ್ಞೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಸೂತ

ಸದಾಶಂಸೇ ಬಹುಪುತ್ರಸ್ಯ ವೃದ್ಧಿಂ||

ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ! ನಾನು ಪಾಂಡವರ
 ಅವಿನಾಶವನ್ನು, ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು, ಮತ್ತು ಅವರ
 ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಸೂತ! ಹಾಗೆಯೇ ರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ
 ಮತ್ತು ಅವನ ಬಹುಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳ ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸದಾ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

05029002a ಕಾಮೋ ಹಿ ಮೇ ಸಂಜಯ ನಿತ್ಯಮೇವ

ನಾನ್ಯದ್ಭ್ರಿಯಾಂ ತಾನ್ವತಿ ಶಾಮ್ಯತೇತಿ|

05029002c ರಾಜ್ಞಾಶ್ಚ ಹಿ ಪ್ರಿಯಮೇತಚ್ಚಕ್ಷೋಮಿ

ಮನ್ಯೇ ಚೈತತ್ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಸಮರ್ಥಂ||

ಸಂಜಯ! ನಿತ್ಯವೂ ನನ್ನ ಬಯಕೆಯು - ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಬೇರೆ
 ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ- ಶಾಂತಿ ಎನ್ನುವುದು. ರಾಜನಿಗೂ ಕೂಡ ಅದು
 ಬೇಕಾಗಿದ್ದುದೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅದು ಪಾಂಡವರಿಗೂ ಒಳ್ಳೆಯದು

ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ.

05029003a ಸುದುಷ್ಕರಶ್ಚಾತ್ರ ಶಮೋ ಹಿ ನೂನಂ

ಪ್ರದರ್ಶಿತಃ ಸಂಜಯ ಪಾಂಡವೇನ|

05029003c ಯಸ್ಮಿನ್ಸ್ಯದ್ಧೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಸಪುತ್ರಃ

ಕಸ್ಮಾದೇಷಾಂ ಕಲಹೋ ನಾತ್ರ ಮೂರ್ಛೇತ್||

ಸಂಜಯ ! ಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಆಸೆಬುರುಕನಾಗಿರುವಾಗ
ಪಾಂಡವರಾದರೋ ತುಂಬಾ ದುಷ್ಕರವಾದ ಶಾಂತತೆಯನ್ನೇ
ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೇಗೆತಾನೇ ಇವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ
ಕಲಹವುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ?

05029004a ತತ್ತ್ವಂ ಧರ್ಮಂ ವಿಚರನ್ಸಂಜಯೇಹ

ಮತ್ತಶ್ಚ ಜಾನಾಸಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾಚ್ಚ|

05029004c ಅಥೋ ಕಸ್ಮಾತ್ಸಂಜಯ ಪಾಂಡವಸ್ಯ

ಉತ್ಸಾಹಿನಃ ಪೂರಯತಃ ಸ್ವಕರ್ಮ|

05029004e ಯಥಾಖ್ಯಾತಮಾವಸತಃ ಕುಟುಂಬಂ

ಪುರಾಕಲ್ಪಾತ್ಸಾಧು ವಿಲೋಪಮಾತ್ಫ||

ಧರ್ಮದ ತತ್ವವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವಾಗ ಇಲ್ಲಿ ಸಂಜಯ ! ನೀನು ನನ್ನಿಂದ
ಮತ್ತು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಂದ ತಿಳಿದುಕೋ ! ಹೀಗಿರುವಾಗ ಸಂಜಯ ! ನೀನು
ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಹೊರಟಿರುವ, ತನ್ನ ಕುಟುಂಬವನ್ನು
ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದೊಂದಿಗೆ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರುವ,

ಮೊದಲಿಂದಲೂ ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಈ
ಪಾಂಡವನನ್ನು ಏಕೆ ಅಲ್ಲಗಳೆಯುತ್ತಿರುವೆ?

05029005a ಅಸ್ಮಿನ್ವಿಧೌ ವರ್ತಮಾನೇ ಯಥಾವದ್

ಉಚ್ಚಾವಚಾ ಮತಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ|

05029005c ಕರ್ಮಣಾಹುಃ ಸಿದ್ಧಿಮೇಕೇ ಪರತ್ರ

ಹಿತ್ವಾ ಕರ್ಮ ವಿದ್ಯಯಾ ಸಿದ್ಧಿಮೇಕೇ||

05029005e ನಾಭುಂಜಾನೋ ಭಕ್ಷ್ಯಭೋಜ್ಯಸ್ಯ ತೃಪ್ಯೇದ್

ವಿದ್ವಾನಪೀಹ ವಿದಿತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ||

ವರ್ತಮಾನದ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಸರಿಯಾದ ಮಾತನ್ನು
ವಿವಿಧರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ಮಗಳು ಪರತ್ರದಲ್ಲಿ
ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇತರರು
ಕರ್ಮವನ್ನು ತೊರೆದು ವಿದ್ಯೆಯೊಂದೇ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ
ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಭಕ್ಷ್ಯ-ಭೋಜ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ತಿನ್ನದೇ
ಇರುವವನು ಹಸಿವಿನಿಂದ ತೃಪ್ತನಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ
ತಿಳಿದಿದೆ.

05029006a ಯಾ ವೈ ವಿದ್ಯಾಃ ಸಾಧಯಂತೀಹ ಕರ್ಮ

ತಾಸಾಂ ಫಲಂ ವಿದ್ಯತೇ ನೇತರಾಸಾಂ|

05029006c ತತ್ರೇಹ ವೈ ದೃಷ್ಟಫಲಂ ತು ಕರ್ಮ

ಪೀತ್ವೋದಕಂ ಶಾಮ್ಯತಿ ತೃಷ್ಟಯಾರ್ತಃ||

ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಂತಹ ವಿದ್ಯೆ ಮಾತ್ರ ಫಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.
ಇತರ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲ! ಕರ್ಮವೇ ಕಾಣಲಿಕ್ಕಾಗುವ ಫಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.
ಬಾಯಾರಿಕೆಯ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯುವುದರಿಂದ ಶಾಂತವಾಗುತ್ತದೆ.

05029007a ಸೋಽಯಂ ವಿಧಿವಿಹಿತಃ ಕರ್ಮಣ್ಯೈವ

ತದ್ವರ್ತತೇ ಸಂಜಯ ತತ್ರ ಕರ್ಮ |

05029007c ತತ್ರ ಯೋಽನ್ಯತ್ಕರ್ಮಣಃ ಸಾಧು ಮನ್ಯೇನ್

ಮೋಘಂ ತಸ್ಯ ಲಪಿತಂ ದುರ್ಬಲಸ್ಯ ||

ಸಂಜಯ ! ಈ ಕರ್ಮವೇ ವಿಧಿವಿಹಿತವಾದುದು. ಇಲ್ಲಿ ಕರ್ಮವೇ
ನಡೆಯುವುದು. ಕರ್ಮಕ್ಕಿಂತಲೂ ಉತ್ತಮವಾದುದು ಏನೋ ಇದೆ
ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ದುರ್ಬಲ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲದ್ದು
ಎಂದು ನನ್ನ ಮತ.

05029008a ಕರ್ಮಣಾಮೀ ಭಾಂತಿ ದೇವಾಃ ಪರತ್ರ

ಕರ್ಮಣ್ಯೈವೇಹ ಪ್ಲವತೇ ಮಾತರಿಶ್ವಾ |

05029008c ಅಹೋರಾತ್ರೇ ವಿದಧತ್ಕರ್ಮಣ್ಯೈವ

ಅತಂದ್ರಿತೋ ನಿತ್ಯಮುದೇತಿ ಸೂರ್ಯಃ ||

ಕರ್ಮಗಳಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು ಹೊಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ಮದಿಂದಲೇ
ವಾಯುವು ಇಲ್ಲಿ ಬೀಸುತ್ತಾನೆ. ಕರ್ಮದಿಂದಲೇ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿಗಳನ್ನು
ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಾ ಸೂರ್ಯನು ನಿತ್ಯವೂ ಆಯಾಸಗೊಳ್ಳದೇ
ಉದಯಿಸುತ್ತಾನೆ.

05029009a ಮಾಸಾರ್ಥ ಮಾಸಾನಥ ನಕ್ಷತ್ರಯೋಗಾನ್

ಅತಂದ್ರಿತಶ್ಚಂದ್ರಮಾ ಅಭ್ಯುಪ್ಯತಿ|

05029009c ಅತಂದ್ರಿತೋ ದಹತೇ ಜಾತವೇದಾಃ

ಸಮಿಧ್ಯಮಾನಃ ಕರ್ಮ ಕುರ್ವನ್ತು ಜಾಭ್ಯಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ಆಯಾಸಗೊಳ್ಳದೇ ಚಂದ್ರಮನು ಮಾಸ-ಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದು ನಕ್ಷತ್ರ ರಾಶಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಜಾತವೇದಗಳು ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಪ್ರಜೆಗಳ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ಆಯಾಸಗೊಳ್ಳದೇ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಉರಿಯುತ್ತವೆ.

05029010a ಅತಂದ್ರಿತಾ ಭಾರಮಿಮಂ ಮಹಾಂತಂ

ಬಿಭರ್ತಿ ದೇವೀ ಪೃಥಿವೀ ಬಲೇನ|

05029010c ಅತಂದ್ರಿತಾಃ ಶೀಘ್ರಮಪೋ ವಹಂತಿ

ಸಂತರ್ಪಯಂತ್ಯಃ ಸರ್ವ ಭೂತಾನಿ ನದ್ಯಃ||

ವಿಶ್ರಾಂತಿಯಿಲ್ಲದೇ ಈ ಮಹಾಭಾರವನ್ನು ಬಲವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ದೇವೀ ಪೃಥ್ವಿಯು ಹೊರುತ್ತಾಳೆ. ನಿದ್ರೆಯಿಲ್ಲದೇ ನದಿಗಳು ನೀರನ್ನು ಹೊತ್ತು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹರಿದು ಸರ್ವ ಭೂತಗಳನ್ನು ಸಂತೃಪ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.

05029011a ಅತಂದ್ರಿತೋ ವರ್ಷ ತಿ ಭೂರಿತೇಜಾಃ

ಸಮ್ನಾದಯನ್ನಂತರಿಕ್ಷಂ ದಿವಂ ಚ|

05029011c ಅತಂದ್ರಿತೋ ಬ್ರಹ್ಮ ಚರ್ಯಂ ಚಚಾರ

ಶ್ರೇಷ್ಠತ್ವಮಿಚ್ಛನ್ನಲಭಿದ್ಧೇವತಾನಾಂ||

ಆಯಾಸಗೊಳ್ಳದೇ ಭೂರಿತೇಜಸ್ವಿಯು ಅಂತರಿಕ್ಷ-ಸ್ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಗರ್ಜಿಸಿ
ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಆಯಾಸಗೊಳ್ಳದೇ
ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿ ದೇವತೆಗಳ ಶ್ರೇಷ್ಠತ್ವವನ್ನು ಬಲವನ್ನೂ
ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

05029012a ಹಿತ್ವಾ ಸುಖಂ ಮನಸಶ್ಚ ಪ್ರಿಯಾಣಿ

ತೇನ ಶಕ್ರಃ ಕರ್ಮಣಾ ಶ್ರೈಷ್ಯ ಮಾಪ|

05029012c ಸತ್ಯಂ ಧರ್ಮಂ ಪಾಲಯನ್ನಪ್ರಮತ್ತೋ

ದಮಂ ತಿತಿಕ್ಷಾಂ ಸಮತಾಂ ಪ್ರಿಯಂ ಚ||

05029012e ಏತಾನಿ ಸರ್ವಾಣ್ಯುಪಸೇವಮಾನೋ

ದೇವರಾಜ್ಯಂ ಮಘವಾನ್ಪಾಪ ಮುಖ್ಯಿಂ||

ಸುಖವನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿನ ಆಸೆಗಳನ್ನೂ ತೊರೆದು ಶಕ್ರನು ಕರ್ಮಗಳಿಂದ
ಶ್ರೇಷ್ಠತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದನು. ಅಪ್ರಮತ್ತನಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಸತ್ಯ
ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಾ, ದಮ, ತಾಳ್ಮೆ, ಸಮತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿ ಈ
ಏಲ್ಲ ಗುಣಗಳನ್ನೂ ಅನುಸರಿಸಿ ಮಘವಾನನು ದೇವರಾಜ್ಯದ
ಮುಖಂಡತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದನು.

05029013a ಬೃಹಸ್ಪತಿರ್ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ಚಚಾರ

ಸಮಾಹಿತಃ ಸಂಶಿತಾತ್ಮಾ ಯಥಾವತ್|

05029013c ಹಿತ್ವಾ ಸುಖಂ ಪ್ರತಿರುಧ್ಯೇಂದ್ರಿಯಾಣಿ

ತೇನ ದೇವಾನಾಮಗಮದ್ಗೌರವಂ ಸಃ||

ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಸಮಾಹಿತನಾಗಿ, ಸಂಶಿತಾತ್ಮನಾಗಿ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ
ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಸುಖವನ್ನು ತೊರೆದು,
ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವನು ದೇವತೆಗಳ
ಗುರುಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದನು.

05029014a ನಕ್ಷತ್ರಾಣಿ ಕರ್ಮಣಾಮುತ್ರ ಭಾಂತಿ

ರುದ್ರಾದಿತ್ಯಾ ವಸವೋಽಥಾಪಿ ವಿಶ್ವೇ|

05029014c ಯಮೋ ರಾಜಾ ವೈಶ್ರವಣಃ ಕುಬೇರೋ

ಗಂಧರ್ವಯಕ್ಷಾಪ್ಸರಸಶ್ಚ ಶುಭ್ರಾಃ||

05029014e ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ವೇದವಿದ್ಯಾಃ ಕ್ರಿಯಾಶ್ಚ

ನಿಷೇವಮಾಣಾ ಮುನಯೋಽಮುತ್ರ ಭಾಂತಿ||

ತಮ್ಮ ಕರ್ಮಗಳಿಂದಲೇ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಹೊಳೆಯುತ್ತವೆ; ಹಾಗೆಯೇ ರುದ್ರ,
ಆದಿತ್ಯ, ವಸುಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶ್ವೇದೇವರು, ಯಮರಾಜ, ವೈಶ್ರವಣ
ಕುಬೇರ, ಗಂಧರ್ವ-ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಶುಭ್ರ ಅಪ್ಸರೆಯರು.
ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೆ, ವೇದವಿದ್ಯೆ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದಲೇ ಮುನಿಗಳು ಆ
ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಾರೆ.

05029015a ಜಾನನ್ನಿಮಂ ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ಧರ್ಮಂ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ವಿಶಾಂ ಚ|

05029015c ಸ ಕಸ್ಮಾತ್ತ್ವಂ ಜಾನತಾಂ ಜ್ಞಾನವಾನ್ಸನ್

ವ್ಯಾಯಚ್ಛಸೇ ಸಂಜಯ ಕೌರವಾರ್ಥೇ||

ಸಂಜಯ ! ಇದೇ ಸರ್ವಲೋಕದ - ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಮತ್ತು ವೈಶ್ಯರ
- ಧರ್ಮವೆಂದು ತಿಳಿದೂ, ತಿಳಿದವರ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ತಿಳಿದೂ ನೀನು
ಏಕೆ ಕೌರವನನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವೆ?

05029016a ಆಮ್ನಾಯೇಷು ನಿತ್ಯಸಮೋಗಮಸ್ಯ

ತಥಾಶ್ವಮೇಧೇ ರಾಜಸೂಯೇ ಚ ವಿದ್ಧಿ|

05029016c ಸಮ್ಯಜ್ಜತೇ ಧನುಷಾ ವರ್ಮಣಾ ಚ

ಹಸ್ತತ್ರಾಣೈ ರಥಶಸ್ತ್ರೈಶ್ಚ ಭೂಯಃ||

ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ನಿತ್ಯವೂ ಮನಸ್ಸಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೋ!
ಹಾಗೆಯೇ ಅವನಿಗೆ ಅಶ್ವಮೇಧ-ರಾಜಸೂಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿದೆ.
ಧನುಸ್ಸು ಕವಚಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಹಸ್ತತ್ರಾಣ, ರಥಗಳು ಮತ್ತು
ಅಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

05029017a ತೇ ಚೇದಿಮೇ ಕೌರವಾಣಾಮುಪಾಯಂ

ಅಧಿಗಚ್ಛೇಯುರವಧೇನೈವ ಪಾರ್ಥಾಃ|

05029017c ಧರ್ಮತ್ರಾಣಂ ಪುಣ್ಯಮೇಷಾಂ ಕೃತಂ ಸ್ಯಾದ್

ಆರ್ಯೇ ವೃತ್ತೇ ಭೀಮಸೇನಂ ನಿಗೃಹ್ಯ||

ಕೌರವರನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸದೇ ತಮ್ಮ ಕರ್ಮದ ದಾರಿಯನ್ನು ಪಾರ್ಥರು
ಕಂಡರೆ ಅವರು ಧರ್ಮವನ್ನು ಉಳಿಸುವ ಆ ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯವನ್ನು
ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಪಳಗಿಸಿ ಆರ್ಯನಂತೆ ನಡೆಯುವ

ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

05029018a ತೇ ಚೇತ್ವಿತ್ಯೇ ಕರ್ಮಣಿ ವರ್ತಮಾನಾ

ಆಪದ್ಯೇರನ್ನಿಷ್ಟವಶೇನ ಮೃತ್ಯುಂ|

05029018c ಯಥಾಶಕ್ತ್ಯಾ ಪೂರಯಂತಃ ಸ್ವಕರ್ಮ

ತದಪ್ಯೇಷಾಂ ನಿಧನಂ ಸ್ಯಾತ್ಪ್ರಶಸ್ತಂ||

ಆದರೆ ಅವರ ಪಿತೃಗಳಂತೆ ಮಾಡಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ವಿಧಿವಶದಿಂದ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಪಡೆದರೂ, ತಮ್ಮ ಕರ್ಮವನ್ನು ಅವರು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಪೂರೈಸಲು ತೊಡಗಿದುದರಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರ ನಿಧನವಾದರೂ ಅದು ಪ್ರಶಸ್ತವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

05029019a ಉತಾಹೋ ತ್ವಂ ಮನ್ಯಸೇ ಸರ್ವಮೇವ

ರಾಜ್ಞಾಂ ಯುದ್ಧೇ ವರ್ತತೇ ಧರ್ಮತಂತ್ರಂ|

05029019c ಅಯುದ್ಧೇ ವಾ ವರ್ತತೇ ಧರ್ಮತಂತ್ರಂ

ತಥೈವ ತೇ ವಾಚಮಿಮಾಂ ಶೃಣೋಮಿ||

ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ತಿಳಿದಿದೆಯೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ

ಪಡುತ್ತಿರುವೆಯಾದುದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಹೇಳು! ಧರ್ಮವು ರಾಜನಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಹೇಳುತ್ತದೆಯೋ ಅಥವಾ ಧರ್ಮವು ರಾಜನಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆಯೋ?

05029020a ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರಥಮಂ ವಿಭಾಗಂ

ಅವೇಕ್ಷ್ಯ ತ್ವಂ ಸಂಜಯ ಸ್ವಂ ಚ ಕರ್ಮ|

05029020c ನಿಶಮ್ಯಾಥೋ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಸ್ವಕರ್ಮ

ಪ್ರಶಂಸ ವಾ ನಿಂದ ವಾ ಯಾ ಮತಿಸ್ತೇ||

ಸಂಜಯ ! ಮೊದಲು ನೀನು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಗಳ ವಿಭಾಗವನ್ನೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕಿರುವ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಂತರ ಪಾಂಡವರ ಸ್ವಕರ್ಮವೇನೆಂದು ಕೇಳಿ ನಿನಗಿಷ್ಟು ಬಂದಂತೆ ಅವರನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ ನಿಂದಿಸಬಹುದು.

05029021a ಅಧೀಯೇತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಽಥೋ ಯಜೇತ

ದದ್ಯಾದಿಯಾತ್ತೀರ್ಥಮುಖ್ಯಾನಿ ಚೈವ|

05029021c ಅಧ್ಯಾಪಯೇದ್ಯಾಜಯೇಚ್ಛಾಪಿ ಯಾಚ್ಛಾನ್

ಪ್ರತಿಗ್ರಹಾನ್ವಾ ವಿದಿತಾನ್ವ ತೀರ್ಚ್ಚೇತ್||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕು, ಯಾಜಿಸಬೇಕು, ದಾನಮಾಡಬೇಕು, ಮುಖ್ಯ ತೀರ್ಥಗಳಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು, ಅರ್ಹರಾದವರಿಗೆ ಕಲಿಸಬೇಕು, ಪುರೋಹಿತನಾಗಿರಬೇಕು, ಮತ್ತು ತನಗೆ ತಿಳಿದಿರುವ ದಾನಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು.

05029022a ತಥಾ ರಾಜನ್ಯೋ ರಕ್ಷಣಂ ವೈ ಪ್ರಜಾನಾಂ

ಕೃತ್ವಾ ಧರ್ಮೇಣಾಪ್ರಮತ್ತೋಽಥ ದತ್ತಾ|

05029022c ಯಜ್ಞೇರಿಷ್ಟ್ವಾ ಸರ್ವವೇದಾನಧೀತ್ಯ

ದಾರಾನ್ಯ ತ್ವಾ ಪುಣ್ಯಕೃದಾವಸೇದ್ಧೃಹಾನ್||

ಹಾಗೆಯೇ ರಾಜರು ಧರ್ಮದಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು,
ದಾನಮಾಡಿ ಯಜ್ಞ-ಇಷ್ಟಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು, ಸರ್ವ ವೇದಗಳನ್ನು
ತಿಳಿದಿರಬೇಕು, ಮದುವೆಯಾಗಿ ಪುಣ್ಯಕರ ಗೃಹಸ್ಥನಾಗಿರಬೇಕು.

05029023a ವೈಶ್ಯೋಽಧೀತ್ಯ ಕೃಷಿಗೋರಕ್ಷಪಣ್ಣಿಃ

ವಿತ್ತಂ ಚಿನ್ವನ್ಪಾಲಯನ್ನಪ್ರಮತ್ತಃ|

05029023c ಪ್ರಿಯಂ ಕುರ್ವನ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ

ಧರ್ಮಶೀಲಃ ಪುಣ್ಯಕೃದಾವಸೇದ್ಗೃಹಾಽನ್|

ವೈಶ್ಯನು ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಬೇಕು; ಅಪ್ರಮತ್ತನಾಗಿ ಕೃಷಿ-
ಗೋರಕ್ಷಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ವಿತ್ತವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು
ಮತ್ತು ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು,
ಧರ್ಮಶೀಲನಾಗಿ, ಗೃಹಸ್ಥನಾಗಿ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು
ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು.

05029024a ಪರಿಚರ್ಯಾ ವಂದನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ

ನಾಧೀಯೀತ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿದ್ಧೋಽಸ್ಯ ಯಜ್ಞಾಃ|

05029024c ನಿತ್ಯೋತ್ತಿತೋ ಭೂತಯೇಽತಂದ್ರಿತಃ ಸ್ಯಾದ್

ಏಷ ಸ್ಮೃತಃ ಶೂದ್ರಧರ್ಮಃ ಪುರಾಣಃ||

ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಶೂದ್ರಧರ್ಮವು ಇವು: ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು
ವಂದಿಸಿ ಅವರ ಪರಿಚರ್ಯೆ ಮಾಡುವುದು. ಇವರಿಗೆ ಯಜ್ಞಗಳು
ಅಧ್ಯಯನ ಎರಡೂ ನಿಷಿದ್ಧ. ಆಯಾಸಗೊಳ್ಳದೇ ನಿತ್ಯವೂ ತನ್ನ

ಏಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರಬೇಕು.

05029025a ಏತಾನ್ರಾಜಾ ಪಾಲಯನ್ನಪ್ರಮತ್ತೋ

ನಿಯೋಜಯನ್ನರ್ವ ವರ್ಣಾನ್ಸ್ವ ಧರ್ಮೇ|

05029025c ಅಕಾಮಾತ್ಮಾ ಸಮವೃತ್ತಿಃ ಪ್ರಜಾಸು

ನಾಧಾರ್ಮಿಕಾನನುರುಧ್ಯೇತ ಕಾಮಾನ್||

ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ರಾಜನು ಅಪ್ರಮತ್ತನಾಗಿ, ಎಲ್ಲ ವರ್ಣದವರನ್ನೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಪಾಲಿಸಬೇಕು. ಕಾಮಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಸಮದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಧಾರ್ಮಿಕ ಆಸೆಗಳ ಹಿಂದೆ ಹೋಗಬಾರದು.

05029026a ಶ್ರೀಯಾಂಸ್ತಸ್ಮಾದ್ಯದಿ ವಿದ್ಯೇತ ಕಶ್ಚಿದ್

ಅಭಿಜ್ಞಾತಃ ಸರ್ವಧರ್ಮೋಪಪನ್ನಃ|

05029026c ಸ ತಂ ದುಷ್ಟಮನುಶಿಷ್ಯಾತ್ಪ್ರ ಜಾನನ್

ನ ಚೇದ್ಗೃಧ್ಯೇದಿತಿ ತಸ್ಮಿನ್ನ ಸಾಧು||

ತನಗಿಂತಲೂ ಪ್ರಶಂಸನೀಯನಾದ, ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ, ಸರ್ವಧರ್ಮೋಪಪನ್ನನಾದ ಪುರುಷನು ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ತಿಳಿದು ದುಷ್ಟರನ್ನು ಅವನು ಶಿಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಅವನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬಾರದು. ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

05029027a ಯದಾ ಗೃಧ್ಯೇತ್ಪರಭೂಮಿಂ ನೃಶಂಸೋ

ವಿಧಿಪ್ರಕೋಪಾದ್ಬಲಮಾದದಾನಃ|

05029027c ತತೋ ರಾಜ್ಞಾಂ ಭವಿತಾ ಯುದ್ಧಮೇತತ್

ತತ್ರ ಜಾತಂ ವರ್ಮ ಶಸ್ತ್ರಂ ಧನುಶ್ಚ||

05029027e ಇಂದ್ರೇಣೇದಂ ದಸ್ಯುವಧಾಯ ಕರ್ಮ

ಉತ್ಪಾದಿತಂ ವರ್ಮ ಶಸ್ತ್ರಂ ಧನುಶ್ಚ||

ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕ್ರೂರವಾಗಿ ಕಸಿದುಕೊಂಡು, ವಿಧಿಯನ್ನು ಪ್ರಕೋಪಗೊಳಿಸಿ ಬಲವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡರೆ, ಇದು ರಾಜರ ಮಧ್ಯೆ ನಡೆಯುವ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ದಸ್ಯುಗಳ ವಧೆಗಾಗಿಯೇ ಇಂದ್ರನು ಈ ಕವಚ-ಶಸ್ತ್ರ-ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು.

05029028a ಸ್ತೇನೋ ಹರೇದ್ಯತ್ರ ಧನಂ ಹ್ಯದೃಷ್ಟಃ

ಪ್ರಸಹ್ಯ ವಾ ಯತ್ರ ಹರೇತ ದೃಷ್ಟಃ|

05029028c ಉಭೌ ಗರ್ಹ್ಯೌ ಭವತಃ ಸಂಜಯೈತೌ

ಕಿಂ ವೈ ಪೃಥಕ್ತ್ವಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಪುತ್ರೇ||

05029028e ಯೋಽಯಂ ಲೋಭಾನ್ಮನ್ಯತೇ ಧರ್ಮಮೇತಂ

ಯಮಿಚ್ಛತೇ ಮನ್ಯುವಶಾನುಗಾಮೀ||

ಸಂಜಯ ! ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣದೇ ಪರರ ಧನವನ್ನು ಕದಿಯುವವನು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಣುವಂತೆ ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವವನು ಇಬ್ಬರೂ ನಿಂದನೀಯರು. ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಪುತ್ರರು ಇವರಿಗಿಂತ ಹೇಗೆ ಭಿನ್ನರಾಗಿದ್ದಾರೆ? ಇವರು ಲೋಭವೇ ಧರ್ಮವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ.

ಕೋಪದ ವಶಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅದನ್ನೇ ಮಾಡಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ.

05029029a ಭಾಗಃ ಪುನಃ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ನಿವಿಷ್ಟಸ್ಯ

ತಂ ನೋಽಕಸ್ಮಾದಾದದೀರನ್ವರೇ ವೈ|

05029029c ಅಸ್ಮಿನ್ವದೇ ಯುಧ್ಯತಾಂ ನೋ ವಧೋಽಪಿ

ಶ್ಲಾಘ್ಯಃ ಪಿತ್ರೈಃ ಪರರಾಜ್ಯಾದ್ವಿಶಿಷ್ಟಃ|

05029029e ಏತಾನ್ಧರ್ಮಾನ್ಕೌರವಾಣಾಂ ಪುರಾಣಾನ್

ಆಚಕ್ಷೀಥಾಃ ಸಂಜಯ ರಾಜ್ಯಮಧ್ಯೇ||

ಪಾಂಡವರ ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತ ಭಾಗವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದುದು. ಇತರರು ಅದನ್ನು ಏಕೆ ನಮ್ಮಿಂದ ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೋರಾಡಿ ಸತ್ತರೂ ಶ್ಲಾಘನೀಯ. ಏಕೆಂದರೆ ಪರರ ರಾಜ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಪಿತೃರಾಜ್ಯವು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು. ಸಂಜಯ! ಈ ಪುರಾಣ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ರಾಜರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೌರವರಿಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಡು!

05029030a ಯೇ ತೇ ಮಂದಾ ಮೃತ್ಯುವಶಾಭಿಪನ್ನಾಃ

ಸಮಾನೀತಾ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೇಣ ಮೂಢಾಃ|

05029030c ಇದಂ ಪುನಃ ಕರ್ಮ ಪಾಪೀಯ ಏವ

ಸಭಾಮಧ್ಯೇ ಪಶ್ಯ ವೃತ್ತಂ ಕುರೂಣಾಂ||

ಮೂಢ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಜೊತೆ ಸೇರಿರುವವರು ಮೂಢಾತ್ಮರು ಮತ್ತು ಮೃತ್ಯುವಿನ ವಶಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಸಭಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುರುಗಳ ಪಾಪ ಕರ್ಮವನ್ನೂ ನಡತೆಯನ್ನೂ ನೋಡು.

05029031a ಪ್ರಿಯಾಂ ಭಾರ್ಯಾಂ ದ್ರೌಪದೀಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ

ಯಶಸ್ವಿನೀಂ ಶೀಲವೃತ್ತೋಪಪನ್ನಾಂ|

05029031c ಯದುಪೇಕ್ಷಂತ ಕುರವೋ ಭೀಷ್ಮಮುಖ್ಯಾಃ

ಕಾಮಾನುಗೇನೋಪರುದ್ಧಾಂ ರುದಂತೀಂ||

ಪಾಂಡವರ ಪ್ರಿಯ ಭಾರ್ಯೆ ಯಶಸ್ವಿನೀ ಶೀಲನಡತೆಯಿಂದ
ಲಕ್ಷಿತಳಾದ, ರೋದಿಸುತ್ತಿರುವ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಆ ಕಾಮಾನುಗನು
ಎಳೆದು ತರುವಾಗ ಭೀಷ್ಮ ಮತ್ತು ಇತರ ಕುರು ಮುಖ್ಯರು ಯಾರೂ
ವಿರೋಧಿಸಲಿಲ್ಲ.

05029032a ತಂ ಚೇತ್ತದಾ ತೇ ಸಕುಮಾರವೃದ್ಧಾ

ಅವಾರಯಿಷ್ಯನ್ಕುರವಃ ಸಮೇತಾಃ|

05029032c ಮಮ ಪ್ರಿಯಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋಽಕರಿಷ್ಯತ್

ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಚ ಕೃತಮಸ್ಯಾಭವಿಷ್ಯತ್||

ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ಕುಮಾರ ವೃದ್ಧ ಕುರುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನು ತಡೆದಿದ್ದರೆ
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ನನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಿದಂತೆ, ತನ್ನ
ಪುತ್ರರಿಗೂ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡಿದಂತೆ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು.

05029033a ದುಃಶಾಸನಃ ಪ್ರಾತಿಲೋಮ್ಯಾನ್ನಿನಾಯ

ಸಭಾಮಧ್ಯೇ ಶ್ವಶುರಾಣಾಂ ಚ ಕೃಷ್ಣಾಂ|

05029033c ಸಾ ತತ್ರ ನೀತಾ ಕರುಣಾನ್ಯವೋಚನ್

ನಾನ್ಯಂ ಕ್ಷತ್ರುರ್ನಾಥಮದೃಷ್ಟ್ವ ಕಂ ಚಿತ್||

ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ ತುಳಿದು ದುಃಖಾಸನನು ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಅವಳ
ಮಾವಂದಿರಿರುವ ಸಭಾಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ಎಳೆದು ತಂದನು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಎಳೆದು
ತರಲ್ಪಟ್ಟಾಗ ಅವಳು ಕರುಣೆಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಲು ಕ್ಷತ್ರವಿದುರನ
ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ ಯಾವ ರಕ್ಷಕನನ್ನೂ ಅವಳು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

05029034a ಕಾರ್ಪಣ್ಯಾದೇವ ಸಹಿತಾಸ್ತತ್ರ ರಾಜೋ

ನಾಶಕ್ಷುವನ್ವ ತಿವಕ್ತುಂ ಸಭಾಯಾಂ|

05029034c ಏಕಃ ಕ್ಷತ್ರಾ ಧರ್ಮ್ಯಮರ್ಥಂ ಬ್ರುವಾಣೋ

ಧರ್ಮಂ ಬುದ್ಧ್ವಾ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚಾಲ್ಪಬುದ್ಧಿಂ||

ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಕಾರ್ಪಣ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದವರಾಗಿ
ಉತ್ತರಿಸಲು ಅಶಕ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಧರ್ಮಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಬಲ್ಲ
ಕ್ಷತ್ರನೊಬ್ಬನೇ ಆ ಅಲ್ಪಬುದ್ಧಿಗೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿದನು.

05029035a ಅನುಕ್ತ್ವಾ ತ್ವಂ ಧರ್ಮಮೇವಂ ಸಭಾಯಾಂ

ಅಥೇಚ್ಚ ಸೇ ಪಾಂಡವಸ್ಯೋಪದೇಷ್ಟುಂ|

05029035c ಕೃಷ್ಣಾ ತ್ವೇತತ್ಕರ್ಮ ಚಕಾರ ಶುದ್ಧಂ

ಸುದುಷ್ಕರಂ ತದ್ಧಿ ಸಭಾಂ ಸಮೇತ್ಯ|

05029035e ಯೇನ ಕೃಚ್ಛಾ ತ್ಪಾಂಡವಾನುಜ್ಞಹಾರ

ತಥಾತ್ಮಾನಂ ನೌರಿವ ಸಾಗರೌಘಾತ್||

ನೀನೂ ಕೂಡ ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವೇನೆಂದು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಈಗ
ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ? ಆದರೆ ಕೃಷ್ಣೆಯೇ

ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಶುದ್ಧ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿದಳು.
ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡ ದೋಣಿಯಂತಿದ್ದ ಪಾಂಡವರನ್ನೂ
ತನ್ನನ್ನೂ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಪಾರುಮಾಡಿದಳು.

05029036a ಯತ್ರಾಬ್ರವೀತ್ತೂತಪುತ್ರಃ ಸಭಾಯಾಂ

ಕೃಷ್ಣಾಂ ಸ್ಥಿತಾಂ ಶ್ವಶುರಾಣಾಂ ಸಮೀಪೇ|

05029036c ನ ತೇ ಗತಿವಿದ್ಯತೇ ಯಾಜ್ಞಾಸೇನಿ

ಪ್ರಪದ್ಯೇದಾನೀಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ವೇಶ್ಮ|

05029036e ಪರಾಜಿತಾಸ್ತೇ ಪತಯೋ ನ ಸಂತಿ

ಪತಿಂ ಚಾನ್ಯಂ ಭಾಮಿನಿ ತ್ವಂ ವೃಣೀಷ್ವ||

ಆಗ ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣೆಯು ತನ್ನ ಮಾವಂದಿರ ಸಮೀಪ ನಿಂತಿರುವಾಗ
ಸೂತಪುತ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಯಾಜ್ಞಸೇನೀ! ನಿನಗೆ ಬೇರೆ ಯಾವ
ಗತಿಯೂ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮನೆಯನ್ನು ಸೇರು.
ಪರಾಜಿತರಾದ ನಿನ್ನ ಪತಿಯಂದಿರು ಇನ್ನಿಲ್ಲ. ಭಾಮಿನೀ! ಬೇರೆ
ಯಾರನ್ನಾದರೂ ನಿನ್ನ ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಆರಿಸಿಕೋ!”

05029037a ಯೋ ಬೀಭತ್ಸೋಹ್ಯಾದಯೇ ಪ್ರೌಢ ಆಸೀದ್

ಅಸ್ಥಿಪ್ರಚ್ಛಿನ್ನಮಘಾತೀ ಸುಘೋರಃ|

05029037c ಕರ್ಣಾಚ್ಚರೋ ವಾಮ್ಮಯಸ್ತಿಗ್ಮತೇಜಾಃ

ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೋ ಹೃದಯೇ ಫಲ್ಲನಸ್ಯ||

ಈ ಭಯಂಕರವಾದ, ಹೃದಯವನ್ನು ಖಿಡ್ಗದಂತೆ ಕೊರೆಯುವ,

ಮರ್ಮವನ್ನು ಘಾತಿಗೊಳಿಸುವ, ಸುಡುವ, ಸುಘೋರವಾದ ಕರ್ಣನ
ಮಾತುಗಳು ಅತಿ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳ ಬಾಣಗಳಂತೆ ಫಲ್ಲುನನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ
ನಾಟಿ ನಿಂತಿವೆ.

05029038a ಕೃಷ್ಣಾಜಿನಾನಿ ಪರಿಧಿತ್ಸಮಾನಾನ್
ದುಃಶಾಸನಃ ಕಟುಕಾನ್ಯಭ್ಯಭಾಷತ್|

05029038c ಏತೇ ಸರ್ವೇ ಷಂಢತಿಲಾ ವಿನಷ್ಟಾಃ
ಕ್ಷಯಂ ಗತಾ ನರಕಂ ದೀರ್ಘಕಾಲಂ||

ಅವರು ಕೃಷ್ಣಾಜಿನಗಳನ್ನು ತೊಡುತ್ತಿರುವಾಗ ದುಃಶಾಸನನು ಕಟುಕಾದ
ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು: “ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಪೊಳ್ಳು ಎಳ್ಳಿನಂತೆ
ವಿನಷ್ಟರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಕ್ಷಯರಾಗಿ ದೀರ್ಘಕಾಲದ ನರಕಕ್ಕೆ
ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ.”

05029039a ಗಾಂಧಾರರಾಜಃ ಶಕುನಿರ್ನಿಕ್ಯತ್ಯಾ
ಯದಬ್ರವೀದ್ಧ್ಯೂ ತಕಾಲೇ ಸ ಪಾರ್ಥಾನ್|

05029039c ಪರಾಜಿತೋ ನಕುಲಃ ಕಿಂ ತವಾಸ್ತಿ
ಕೃಷ್ಣಯಾ ತ್ವಂ ದೀವ್ಯ ವೈ ಯಾಜ್ಞಾಸೇನ್ಯಾ||

ದ್ಯೂತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಾರರಾಜ ಶಕುನಿಯು ಮೋಸದಿಂದ
ಪಾರ್ಥರಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದನು: “ನಕುಲನನ್ನು ಸೋತೆ! ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೇನಿದೆ?
ಈಗ ಕೃಷ್ಣ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿಯನ್ನು ಪಣವಾಗಿಡು!”

05029040a ಜಾನಾಸಿ ತ್ವಂ ಸಂಜಯ ಸರ್ವಮೇತದ್

ದ್ಯೂತೇಽವಾಚ್ಯಂ ವಾಕ್ಯಮೇವಂ ಯಥೋಕ್ತಂ|

05029040c ಸ್ವಯಂ ತ್ವಹಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯೇ ತತ್ರ ಗಂತುಂ

ಸಮಾಧಾತುಂ ಕಾರ್ಯಮೇತದ್ವಿಪನ್ನಂ||

ಸಂಜಯ ! ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಾರದಂತ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದುದೆಲ್ಲವೂ
ಆಡಿದಂತೆ ನಿನಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ. ಸ್ವಯಂ ನಾನೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಈ
ಕಷ್ಟದ ವಿಷಯವನ್ನು, ಕೈತಪ್ಪಿ ಹೋಗುವುದರೊಳಗೆ ಸಮಾಧಾನ
ಪಡಿಸಲು ಹೋಗುವವನಿದ್ದೇನೆ.

05029041a ಅಹಾಪಯಿತ್ವಾ ಯದಿ ಪಾಂಡವಾರ್ಥಂ

ಶಮಂ ಕುರೂಣಾಮಥ ಚೇಚ್ಚರೇಯಂ|

05029041c ಪುಣ್ಯಂ ಚ ಮೇ ಸ್ಯಾಚ್ಚ ರಿತಂ ಮಹೋದಯಂ

ಮುಚ್ಯೇರಂಶ್ಚ ಕುರವೋ ಮೃತ್ಯುಪಾಶಾತ್||

ಪಾಂಡವರ ಆಸಕ್ತಿಗೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ ಕುರುಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯನ್ನು
ತರುವುದರಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದರೆ ಅದು ಅತ್ಯಂತ ವಿಶೇಷವೂ
ಪುಣ್ಯತರವೂ ಆಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕುರುಗಳನ್ನು ಮೃತ್ಯುಪಾಶದಿಂದ
ಬಿಡಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

05029042a ಅಪಿ ವಾಚಂ ಭಾಷಮಾಣಸ್ಯ ಕಾವ್ಯಾಂ

ಧರ್ಮಾ ರಾಮಾಮರ್ಥ ವತೀಮಹಿಂಸ್ರಾಂ|

05029042c ಅವೇಕ್ಷೇರನ್ನಾರ್ಥ ರಾಷ್ಟ್ರಾಃ ಸಮಕ್ಷಂ

ಮಾಂ ಚ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಕುರವಃ ಪೂಜಯೇಯುಃ||

ಆ ವಿವೇಕಯುಕ್ತವಾದ, ಧರ್ಮಯುಕ್ತವಾದ, ಅರ್ಥವತ್ತಾದ,
 ಅಹಿಂಸೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ಎದುರು
 ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಕುರುಗಳು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ
 ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

05029043a ಅತೋಽನ್ಯಥಾ ರಥಿನಾ ಫಲ್ಗುನೇನ
 ಭೀಮೇನ ಚೈವಾಹವದಂಶಿತೇನ|

05029043c ಪರಾಸಿಕ್ತಾನ್ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಂಸ್ತು ವಿದ್ಧಿ
 ಪ್ರದಹ್ಯಮಾನಾನ್ಯರ್ಮಣಾ ಸ್ವೇನ ಮಂದಾನೋ||

ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಫಲ್ಗುನ ಮತ್ತು ಭೀಮರು, ಈ ಮೊದಲೇ
 ತಮ್ಮ ದೇ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ದಹಿಸಿ ಹೋಗಲ್ಪಡುವ ಮಂದಬುದ್ಧಿಯ
 ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತಾರೆ.

05029044a ಪರಾಜಿತಾನ್ವಾಂಡವೇಯಾಂಸ್ತು ವಾಚೋ
 ರೌದ್ರರೂಪಾ ಭಾಷತೇ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಃ|

05029044c ಗದಾಹಸ್ತೋ ಭೀಮಸೇನೋಽಪ್ರಮತ್ತೋ
 ದುರ್ಯೋಧನಂ ಸ್ಮಾರಯಿತ್ವಾ ಹಿ ಕಾಲೇ||

ಪಾಂಡವೇಯರು ಸೋತಾಗ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ರೌದ್ರರೂಪದ
 ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದ್ದನು. ಗದೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದ ಭೀಮಸೇನನು
 ಅಪ್ರಮತ್ತನಾಗಿ ಸಮಯ ಬಂದಾಗ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಅದನ್ನು
 ನೆನಪಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ.

05029045a ಸುಯೋಧನೋ ಮನ್ಯುಮಯೋ ಮಹಾದ್ರುಮಃ

ಸ್ಯಂಧಃ ಕರ್ಣಃ ಶಕುನಿಸ್ತಸ್ಯ ಶಾಖಾಃ|

05029045c ದುಃಶಾಸನಃ ಪುಷ್ಪಫಲೇ ಸಮೃದ್ಧೇ

ಮೂಲಂ ರಾಜಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋಽಮನೀಷೀ⁴||

ಮನ್ಯುಮಯ ದುರ್ಯೋಧನನು ಮಹಾವೃಕ್ಷ, ಕರ್ಣನು ಅದರ ಕಾಂಡ, ಶಕುನಿಯು ಅದರ ಶಾಖೆಗಳು, ದುಃಶಾಸನನು ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಪುಷ್ಪಫಲಗಳು, ರಾಜಾ ಮನೀಷೀ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಅದರ ಬೇರುಗಳು.

05029046a ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ಧರ್ಮಮಯೋ ಮಹಾದ್ರುಮಃ

ಸ್ಯಂಧೋಽರ್ಜುನೋ ಭೀಮಸೇನೋಽಸ್ಯ ಶಾಖಾಃ|

05029046c ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರೈ ಪುಷ್ಪಫಲೇ ಸಮೃದ್ಧೇ

ಮೂಲಂ ತ್ವಹಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಶ್ಚ||

ಧರ್ಮಮಯ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಮಹಾವೃಕ್ಷ, ಅರ್ಜುನನು ಅದರ ಕಾಂಡ, ಭೀಮಸೇನನು ಅದರ ಶಾಖೆಗಳು, ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರರು ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಪುಷ್ಪಫಲಗಳು, ನಾನು, ಬ್ರಹ್ಮ, ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಅದರ ಬೇರುಗಳು.

05029047a ವನಂ ರಾಜಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಸಪುತ್ರೋ

ವ್ಯಾಘ್ರಾ ವನೇ ಸಂಜಯ ಪಾಂಡವೇಯಾಃ|

05029047c ಮಾ ವನಂ ಚಿಂಧಿ ಸವ್ಯಾಘ್ರಂ

⁴ ಇದೇ ಶ್ಲೋಕವು ಆದಿಪರ್ವದ ಮೊದಲನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿಯೂ ಬಂದಿದೆ.

ಮಾ ವ್ಯಾಘ್ರಾನ್ನೀನಶೋ ವನಾತ್||

ಸಂಜಯ ! ಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ ರಾಜಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ನು ವನ,
ಪಾಂಡವೇಯರು ವನದಲ್ಲಿರುವ ಹುಲಿಗಳು. ವ್ಯಾಘ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ
ವನವನ್ನು ಕಡಿದುರಿಳಿಸಬೇಡ ! ವ್ಯಾಘ್ರಗಳನ್ನೂ ವನದಿಂದ
ಓಡಿಸಬೇಡ !

05029048a ನಿರ್ವನೋ ವಧ್ಯತೇ ವ್ಯಾಘ್ರೋ ನಿರ್ವ್ಯಾಘ್ರಂ ಚಿದ್ಯತೇ ವನಂ|
05029048c ತಸ್ಮಾದ್ವ್ಯಾಘ್ರೋ ವನಂ ರಕ್ಷೇದ್ವನಂ ವ್ಯಾಘ್ರಂ ಚ ಪಾಲಯೇತ್||

ಕಾಡಿಲ್ಲದೇ ವ್ಯಾಘ್ರಗಳು ವಧೆಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ವ್ಯಾಘ್ರಗಳಿಲ್ಲದೇ ವನವು
ಕಡಿಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ವ್ಯಾಘ್ರಗಳು ವನವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು.
ವನವು ವ್ಯಾಘ್ರಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕು.

05029049a ಲತಾಧರ್ಮಾ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಃ ಶಾಲಾಃ ಸಂಜಯ ಪಾಂಡವಾಃ|
05029049c ನ ಲತಾ ವರ್ಧತೇ ಜಾತು ಅನಾಶ್ರಿತ್ಯ ಮಹಾದ್ರುಮಂ||

ಸಂಜಯ ! ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ಲತೆಗಳಂತಿದ್ದರೆ ಪಾಂಡವರು
ಶಾಲವೃಕ್ಷಗಳಂತೆ. ಮಹಾವೃಕ್ಷವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸದೇ ಲತೆಗಳು
ಬೆಳೆಯಲಾರವು.

05029050a ಸ್ಥಿತಾಃ ಶುಶ್ರೂಷಿತುಂ ಪಾರ್ಥಾಃ ಸ್ಥಿತಾ ಯೋದ್ಧಮರಿಂದಮಾಃ|
05029050c ಯತ್ಕೃತ್ಯಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ತತ್ಕರೋತು ನರಾಧಿಪಃ||

ಪಾರ್ಥರು ಸೇವೆಮಾಡಲೂ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ, ಮತ್ತು ಈ ಅರಿಂದಮರು
ಯುದ್ಧಮಾಡಲೂ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ. ನರಾಧಿಪ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ನು ಏನು

ಮಾಡಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡಲಿ.

05029051a ಸ್ಥಿತಾಃ ಶಮೇ ಮಹಾತ್ಮಾನಃ ಪಾಂಡವಾ ಧರ್ಮಚಾರಿಣಃ|

05029051c ಯೋಧಾಃ ಸಮೃದ್ಧಾಸ್ತದ್ವಿದ್ವನ್ನಾಚಕ್ಷೀಥಾ ಯಥಾತಥಂ||

ಧರ್ಮಚಾರಿಗಳಾದ ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವರು ಶಾಂತಿಗೆ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
ಅವರು ಸಮೃದ್ಧ ಯೋಧರೂ ಕೂಡ. ವಿದ್ವನ್! ಇದನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ
ಅವರಿಗೆ ಹೇಳು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸಂಜಯಯಾನ
ಪರ್ವಣಿ ಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯೇ ಏಕೋನತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಜಯಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೦

ಸಂಜಯನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಂದ

ಬೀಳ್ಕೊಂಡಿದುದು

ಸಂಜಯನು ಬೀಳ್ಕೊಳ್ಳಲು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೌರವರ ಕುಶಲವನ್ನು
ಕೇಳಿದನೆಂದು ಹೇಳಿ “ಕುರುಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾನೇ
ಆಳುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ನಿನ್ನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಹೃದಯವನ್ನು ಸುಡುತ್ತಿರುವ ಈ
ಆಸೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಅರ್ಥವೂ ವಿವೇಕವೂ ಇಲ್ಲ. ನಿನಗೆ

ಅಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡುವಂಥವರು ನಾವಲ್ಲ. ಶಕ್ರಪುರವನ್ನು ನಮಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಸು ಅಥವಾ ಯುದ್ಧಮಾಡು.” ಎಂಬ ಸಂದೇಶವನ್ನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವುದು (೧-೪೭).

05030001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05030001a ಆಮಂತ್ರಯೇ ತ್ವಾ ನರದೇವದೇವ

ಗಚ್ಛಾಮ್ಯಹಂ ಪಾಂಡವ ಸ್ವಸ್ತಿ ತೇಽಸ್ತು|

05030001c ಕಚ್ಚಿನ್ನ ವಾಚಾ ವೃಜಿನಂ ಹಿ ಕಿಂ ಚಿದ್

ಉಚ್ಚಾರಿತಂ ಮೇ ಮನಸೋಽಭಿಷಂಗಾತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ನರದೇವದೇವ! ಪಾಂಡವ! ನಿನ್ನಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ! ನನ್ನ ಈ ಪಕ್ಷಪಾತೀ ಹೃದಯವು ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಯಿಸುವ ಹಾಗೆ ಏನನ್ನೂ ನನ್ನಿಂದ ಮಾತನಾಡಿಸಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

05030002a ಜನಾರ್ದನಂ ಭೀಮಸೇನಾರ್ಜುನೌ ಚ

ಮಾದ್ರೀಸುತೌ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಚೇಕಿತಾನಂ|

05030002c ಆಮಂತ್ರೈ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಶಿವಂ ಸುಖಿಂ ವಃ

ಸೌಮ್ಯೇನ ಮಾಂ ಪಶ್ಯತ ಚಕ್ಷುಷಾ ನೃಪಾಃ||

ಜನಾರ್ದನನನ್ನೂ, ಭೀಮಸೇನ-ಅರ್ಜುನರನ್ನೂ, ಮಾದ್ರೀಸುತರನ್ನೂ, ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನೂ, ಚೇಕಿತಾನನನ್ನೂ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಮಂಗಳವೂ ಸುಖವೂ ನಿಮ್ಮದಾಗಲಿ. ಎಲ್ಲ ನೃಪರೂ ನನ್ನನ್ನು ಸೌಮ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಾಣಲಿ.”

05030003 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

05030003a ಅನುಜ್ಞಾತಃ ಸಂಜಯ ಸ್ವಸ್ತಿ ಗಚ್ಚ

ನ ನೋಽಕಾರ್ಷೀರಪ್ರಿಯಂ ಜಾತು ಕಿಂ ಚಿತ್|

05030003c ವಿದ್ಮಶ್ಚ ತ್ವಾ ತೇ ಚ ವಯಂ ಚ ಸರ್ವೇ

ಶುದ್ಧಾತ್ಮಾನಂ ಮಧ್ಯಗತಂ ಸಭಾಸ್ಥಂ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ! ಅಪ್ಪಣೆಯಿದೆ. ಹೊರಡು. ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ. ನೀನು ಎಂದೂ ನಮ್ಮ ಕುರಿತು ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಯೋಚಿಸಿದವನಲ್ಲ. ಸಭಾಸದರಲ್ಲಿ ನೀನೇ ಶುದ್ಧಾತ್ಮನೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಮತ್ತು ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತು,

05030004a ಆಪ್ತೋ ದೂತಃ ಸಂಜಯ ಸುಪ್ರಿಯೋಽಸಿ

ಕಲ್ಯಾಣವಾಕ್ಯೀಲವಾನ್ದೃಷ್ಟಿಮಾಂಶ್ಚ|

05030004c ನ ಮುಹ್ಯೇಸ್ತ್ವಂ ಸಂಜಯ ಜಾತು ಮತ್ಯಾ

ನ ಚ ಕ್ರುಧ್ಯೇರುಚ್ಯಮಾನೋಽಪಿ ತಥ್ಯಂ||

ಸಂಜಯ! ಆಪ್ತ ದೂತನೂ, ಸುಪ್ರಿಯನೂ, ಕಲ್ಯಾಣಮಾತುಳ್ಯವನೂ, ಶೀಲವಂತನೂ, ದೃಷ್ಟಿವಂತನೂ ಆಗಿದ್ದೀಯೆ. ಸೂತ ಸಂಜಯ! ನೀನು ಮೋಹಿತನಾಗಿಲ್ಲ. ವಿಷಯವನ್ನು ಇದ್ದಹಾಗೆ ಹೇಳಿದರೂ ನೀನು ಸಿಟ್ಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

05030005a ನ ಮರ್ಮಗಾಂ ಜಾತು ವಕ್ತಾಸಿ ರೂಕ್ಷಾಂ

ನೋಪಸ್ತುತಿಂ ಕಟುಕಾಂ ನೋತ ಶುಕ್ತಾಂ|

05030005c ಧರ್ಮಾ ರಾಮಾಮರ್ಥ ವತೀಮಹಿಂಸ್ರಾಂ

ಏತಾಂ ವಾಚಂ ತವ ಜಾನಾಮಿ ಸೂತ||

ಸೂತ ನೀನು ಕಠೋರವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ ಹೃದಯವನ್ನು
ಚುಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ. ಕಟುಕವಾಗಿ ಅಥವಾ ಹುಳಿಯಾಗಿ
ಸಂಬೋಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸೂತ ! ನಿನ್ನ ಮಾತು ಧರ್ಮಯುಕ್ತವೂ,
ಅರ್ಥವತ್ತಾಗಿಯೂ, ಅಹಿಂಸಾಯುಕ್ತವೂ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ನನಗೆ
ತಿಳಿದಿದೆ.

05030006a ತ್ವಮೇವ ನಃ ಪ್ರಿಯತಮೋಽಸಿ ದೂತ

ಇಹಾಗಚ್ಛೇದ್ವಿದುರೋ ವಾ ದ್ವಿತೀಯಃ|

05030006c ಅಭೀಕ್ಷದ್ಯಷ್ಟೋಽಸಿ ಪುರಾ ಹಿ ನಸ್ತ್ವಂ

ಧನಂಜಯಸ್ಯಾತ್ಮಸಮಃ ಸಖಾಸಿ||

ನಮಗೆ ನೀನು ಪ್ರಿಯತಮನಾದ ದೂತ. ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ
ವಿದುರನು ಬರಬೇಕಿತ್ತು. ನಿನ್ನನ್ನು ನಾವು ಈ ಹಿಂದೆಯೂ
ನೋಡಲಿಲ್ಲವೇ? ನೀನು ಧನಂಜಯನ ಸಮನಾಗಿರುವೆ ಮತ್ತು
ಸಖನಾಗಿರುವೆ.

05030007a ಇತೋ ಗತ್ವಾ ಸಂಜಯ ಕ್ಷಿಪ್ರಮೇವ

ಉಪಾತಿಷ್ಠೇಥಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಯೇ ತದರ್ಹಾಃ|

05030007c ವಿಶುದ್ಧವೀರ್ಯಾಂಶ್ಚ ರಣೋಪಪನ್ನಾನ್

ಕುಲೇ ಜಾತಾನ್ಸರ್ವಧರ್ಮೋಪಪನ್ನಾನ್||

05030008a ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಿನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಭಿಕ್ಷವಶ್ಚ
ತಪಸ್ವಿನೋ ಯೇ ಚ ನಿತ್ಯಾ ವನೇಷು|

05030008c ಅಭಿವಾದ್ಯಾ ವೈ ಮದ್ವಚನೇನ ವೃದ್ಧಾಃ
ತಥೇತರೇಷಾಂ ಕುಶಲಂ ವದೇಥಾಃ||

ಸಂಜಯ ! ಇಲ್ಲಿಂದ ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ಹೋಗಿ ವಿಶುದ್ಧ ವೀರ್ಯರೂ,
ಶರಣೋಪಪನ್ನರೂ, ಉತ್ತಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವರೂ,
ಸರ್ವ ಧರ್ಮೋಪಪನ್ನರೂ ಆದ ಅರ್ಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸು.
ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಿಗಳನ್ನೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ, ಭಿಕ್ಷುಗಳನ್ನೂ, ನಿತ್ಯವೂ
ವನದಲ್ಲಿರುವ ತಪಸ್ವಿಗಳನ್ನೂ ಅಭಿವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ವೃದ್ಧರ
ಮತ್ತು ಇತರರ ಕುಶಲವನ್ನು ಕೇಳು.

05030009a ಪುರೋಹಿತಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಾ
ಆಚಾರ್ಯಾಶ್ಚ ಋತ್ವಿಜೋ ಯೇ ಚ ತಸ್ಯ|

05030009c ತೈಶ್ಚ ತ್ವಂ ತಾತ ಸಹಿತೈರ್ಯಥಾರ್ಹಂ
ಸಂಗಚ್ಛೇಥಾಃ ಕುಶಲೇನೈವ ಸೂತ||

ಅಯ್ಯಾ ! ಸೂತ ! ನೀನು ರಾಜಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಪುರೋಹಿತನನ್ನು,
ಅವನ ಆಚಾರ್ಯನನ್ನೂ, ಋತ್ವಿಜನನ್ನೂ, ಅವರ
ಜೊತೆಗಿರುವವರನ್ನೂ ಯಥಾರ್ಹವಾಗಿ ಭೇಟಿಮಾಡಿ ಅವರ
ಕುಶಲವನ್ನೂ ಕೇಳಬೇಕು.

05030010a ಆಚಾರ್ಯ ಇಷ್ಟೋಽನಪಗೋ ವಿಧೇಯೋ

ವೇದಾನೀಪ್ಸನ್ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ಚಚಾರ|

05030010c ಯೋಽಸ್ತ್ರಂ ಚತುಷ್ಟಾತ್ಪುನರೇವ ಚಕ್ರೇ

ದ್ರೋಣಃ ಪ್ರಸನ್ನೋಽಭಿವಾದ್ಯೋ ಯಥಾರ್ಹಂ||

ಅನಂತರ ನಮ್ಮ ಪ್ರಿಯ ಆಚಾರ್ಯ, ವಿಧೇಯ, ಅನಪಗ, ವೇದವನ್ನು ಬಯಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸಿರುವ, ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ನಾಲ್ಕು ಕಾಲುಗಳನ್ನೂ ಪುನಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದ ಪ್ರಸನ್ನ ದ್ರೋಣನಿಗೆ ಯಥಾರ್ಹವಾಗಿ ಅಭಿವಾದಿಸು.

05030011a ಅಧೀತವಿದ್ಯಶ್ಚ ರಣೋಪಪನ್ನೋ

ಯೋಽಸ್ತ್ರಂ ಚತುಷ್ಟಾತ್ಪುನರೇವ ಚಕ್ರೇ|

05030011c ಗಂಧರ್ವಪುತ್ರಪ್ರತಿಮಂ ತರಸ್ವಿನಂ

ತಮಶ್ವತ್ಥಾಮಾನಂ ಕುಶಲಂ ಸ್ಮ ಪೃಚ್ಛೇಃ||

ಅನಂತರ ನೀನು ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿರುವ, ಶರಣೋಪಪನ್ನನಾದ, ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪುನಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದ, ಗಂಧರ್ವಪುತ್ರನಂತಿರುವ, ತರಸ್ವಿ, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ ಕುಶಲವನ್ನು ಕೇಳು.

05030012a ಶಾರದ್ವತಸ್ಯಾವಸಥಂ ಸ್ಮ ಗತ್ವಾ

ಮಹಾರಥಸ್ಯಾಸ್ತ್ರವಿದಾಂ ವರಸ್ಯ|

05030012c ತ್ವಂ ಮಾಮಭೀಕ್ಷಂ ಪರಿಕೀರ್ತಯನ್ವೈ

ಕೃಪಸ್ಯ ಪಾದೌ ಸಂಜಯ ಪಾಣಿನಾ ಸ್ಪೃಶೇಃ||

ಸಂಜಯ ! ಶಾರದ್ವತನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, ನನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ

ಹೇಳುತ್ತಾ ಆ ಮಹಾರಥಿಯ, ಅಸ್ತವಿದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃಪನ ಪಾದಗಳನ್ನು
ಕೈಗಳಿಂದ ಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕರಿಸು.

05030013a ಯಸ್ಮಿಂ ಶೌರ್ಯಮಾನ್ಯಶಂಸ್ಯಂ ತಪಶ್ಚ
ಪ್ರಜ್ಞಾ ಶೀಲಂ ಶ್ರುತಿಸತ್ವೇ ಧೃತಿಶ್ಚ|

05030013c ಪಾದೌ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಕುರುಸತ್ತಮಸ್ಯ
ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ಮಾಂ ತತ್ರ ನಿವೇದಯೇಥಾಃ||

ಯಾರಲ್ಲಿ ಶೌರ್ಯ, ಅಕ್ರೂರತೆ, ತಪಸ್ಸು, ಪ್ರಜ್ಞಾಶೀಲತೆ, ಶ್ರುತಿಸತ್ವ,
ಧೃತಿಗಳಿವೆಯೋ ಆ ಕುರುಸತ್ತಮ ಭೀಷ್ಮನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ನನ್ನ
ನಿವೇದನೆಯನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು.

05030014a ಪ್ರಜ್ಞಾಚಕ್ಷುರ್ಯಃ ಪ್ರಣೇತಾ ಕುರೂಣಾಂ
ಬಹುಶ್ರುತೋ ವೃದ್ಧಸೇವೀ ಮನೀಷೀ|

05030014c ತಸ್ಮೈ ರಾಜ್ಞೇ ಸ್ಥವಿರಾಯಾಭಿವಾದ್ಯ
ಆಚಕ್ಷೀಥಾಃ ಸಂಜಯ ಮಾಮರೋಗಂ||

ಸಂಜಯ ! ಪ್ರಜ್ಞಾಚಕ್ಷು, ಕುರುಗಳ ಪ್ರಣೇತ, ಬಹುಶ್ರುತ, ವೃದ್ಧಸೇವೀ,
ಮನೀಷೀ ಆ ರಾಜನಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಆರೋಗ್ಯದ ಕುರಿತು ಹೇಳು.

05030015a ಜ್ಯೇಷ್ಠಃ ಪುತ್ರೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಮಂದೋ
ಮೂರ್ಖಃ ಶಠಃ ಸಂಜಯ ಪಾಪಶೀಲಃ|

05030015c ಪ್ರಶಾಸ್ತಾ ವೈ ಪೃಥಿವೀ ಯೇನ ಸರ್ವಾ
ಸುಯೋಧನಂ ಕುಶಲಂ ತಾತ ಪೃಚ್ಛೇಃ||

ಅಯ್ಯಾ! ಸಂಜಯ! ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಪುತ್ರ ಮಂದಬುದ್ಧಿ,
ಮೂರ್ಖ, ಹಠವಾದಿ, ಪಾಪಶೀಲ, ಈ ಎಲ್ಲ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನೂ
ಆಳುತ್ತಿರುವ ಸುಯೋಧನನ ಕುಶಲವನ್ನು ಕೇಳು.

05030016a ಭ್ರಾತಾ ಕನೀಯಾನಪಿ ತಸ್ಯ ಮಂದಃ

ತಥಾಶೀಲಃ ಸಂಜಯ ಸೋಽಪಿ ಶಶ್ವತ್|

05030016c ಮಹೇಷ್ಟಾಸಃ ಶೂರತಮಃ ಕುರೂಣಾಂ

ದುಃಶಾಸನಂ ಕುಶಲಂ ತಾತ ಪೃಚ್ಛೇಃ||

ಅಯ್ಯಾ ಸಂಜಯ! ಅವನ ಕಿರಿಯ ತಮ್ಮ ಮಂದಬುದ್ಧಿಯ,
ಯಾವಾಗಲೂ ಅವನಂತೆಯೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ, ಮಹೇಷ್ಟಾಸ,
ಕುರುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಶೂರನಾದ ದುಃಶಾಸನನ ಕುಶಲವನ್ನು
ಕೇಳು.

05030017a ವೃಂದಾರಕಂ ಕವಿಮರ್ಥೇಷ್ಟಮೂಢಂ

ಮಹಾಪ್ರಜ್ಞಾಂ ಸರ್ವಧರ್ಮೋಪಪನ್ನಂ|

05030017c ನ ತಸ್ಯ ಯುದ್ಧಂ ರೋಚತೇ ವೈ ಕದಾ ಚಿದ್

ವೈಶ್ಯಾಪುತ್ರಂ ಕುಶಲಂ ತಾತ ಪೃಚ್ಛೇಃ||

ಅಯ್ಯಾ! ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿ, ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿವೇಕಿಯಾದ,
ಮಹಾಪ್ರಜ್ಞ, ಸರ್ವಧರ್ಮೋಪಪನ್ನ, ಯಾರೊಂದಿಗೂ ಎಂದೂ
ಯುದ್ಧವನ್ನು ಬಯಸದ ವೈಶ್ಯಾಪುತ್ರ ಯುಯುತ್ಸುವಿನ ಕುಶಲವನ್ನು
ಕೇಳು.

05030018a ನಿಕರ್ತನೇ ದೇವನೇ ಯೋಽದ್ವಿತೀಯಶ್

ಚನ್ನೋಪಧಃ ಸಾಧುದೇವೀ ಮತಾಕ್ಷಃ|

05030018c ಯೋ ದುರ್ಜಯೋ ದೇವಿತವ್ಯೇನ ಸಂಖ್ಯೇ

ಸ ಚಿತ್ರಸೇನಃ ಕುಶಲಂ ತಾತ ವಾಚ್ಯಃ||

ಅಯ್ಯಾ ! ಕತ್ತರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಜೂಜಿನಲ್ಲಿ ಅದ್ವಿತೀಯನಾದ, ಕುಶಲ ಮೋಸಗಾರ, ದಾಳ ಮತ್ತು ಪಗಡೆಯಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಪಳಗಿದ, ಜೂಜಿನ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲಲಸಾಧ್ಯನಾದ ಆ ಚಿತ್ರಸೇನನ ಕುಶಲವನ್ನು ಕೇಳು.

05030019a ಯಸ್ಯ ಕಾಮೋ ವರ್ತತೇ ನಿತ್ಯಮೇವ

ನಾನ್ಯಃ ಶಮಾದ್ಭಾರತಾನಾಮಿತಿ ಸ್ಮ|

05030019c ಸ ಬಾಹ್ಲಿಕಾನಾಮೃಷಭೋ ಮನಸ್ವೀ

ಪುರಾ ಯಥಾ ಮಾಭಿವದೇತ್ಪ್ರಸನ್ನಃ||

ನಿತ್ಯವೂ ಭಾರತರ ನಡುವೆ ಶಾಂತಿಯ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಏನನ್ನೂ ಬಯಸದ, ಬಾಹ್ಲಿಕರ ಹಿರಿಯ ವೃಷಭ, ಮನಸ್ವಿಗೆ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ನನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು.

05030020a ಗುಣೈರನೇಕೈಃ ಪ್ರವರೈಶ್ಚ ಯುಕ್ತೋ

ವಿಜ್ಞಾನವಾನ್ಮೈವ ಚ ನಿಷ್ಕುರೋ ಯಃ|

05030020c ಸ್ನೇಹಾದಮರ್ಷಂ ಸಹತೇ ಸದ್ಯೈವ

ಸ ಸೋಮದತ್ತಃ ಪೂಜನೀಯೋ ಮತೋ ಮೇ||

ನನ್ನ ಮತದಂತೆ ಅನೇಕ ಉತ್ತಮ ಗಣಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿರುವ,
ತಿಳಿದವನಾದರೂ ನಿಷ್ಕರವಾಗಿರದ, ಸ್ನೇಹಭಾವದಿಂದ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ಸದಾ
ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಆ ಸೋಮದತ್ತನೂ ಪೂಜನೀಯ.

05030021a ಅರ್ಹತ್ತಮಃ ಕುರುಷು ಸೌಮದತ್ತಿಃ

ಸ ನೋ ಭ್ರಾತಾ ಸಂಜಯ ಮತ್ಸಖಾ ಚ|

05030021c ಮಹೇಷ್ಟಾಸೋ ರಥಿನಾಮುತ್ತಮೋ ಯಃ

ಸಹಾಮಾತ್ಯಃ ಕುಶಲಂ ತಸ್ಯ ಪೃಚ್ಛೇಃ||

ಕುರುಗಳಲ್ಲಿ ಸೌಮದತ್ತಿ ಭೂರಿಶ್ರವನು ಅತ್ಯಂತ ಅರ್ಹನು. ಸಂಜಯ !
ಅವನು ನನ್ನ ಭ್ರಾತಾ ಮತ್ತು ಸಖನೂ ಕೂಡ. ಮಹೇಷ್ಟಾಸ, ರಥಿಗಳಲ್ಲಿ
ಉತ್ತಮನಾದ ಅವನ, ಮಂತ್ರಿಗಳೊಡನೆ, ಕುಶಲವನ್ನು ಕೇಳು.

05030022a ಯೇ ಚೈವಾನ್ಯೇ ಕುರುಮುಖ್ಯಾ ಯುವಾನಃ

ಪುತ್ರಾಃ ಪೌತ್ರಾ ಭ್ರಾತರಶ್ಚೈವ ಯೇ ನಃ|

05030022c ಯಂ ಯಮೇಷಾಂ ಯೇನ ಯೇನಾಭಿಗಚ್ಛೇಃ

ಅನಾಮಯಂ ಮದ್ವಚನೇನ ವಾಚ್ಯಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಇತರ ಕುರುಮುಖ್ಯ ಯುವಕರು, ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು,
ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಸಹೋದರರು ಇದ್ದಾರೆ. ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ
ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದರೆ ನನ್ನ ಕಡೆಯಿಂದ ಅವರ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು
ಕೇಳುತ್ತೀಯಾ?

05030023a ಯೇ ರಾಜಾನಃ ಪಾಂಡವಾಯೋಧನಾಯ

ಸಮಾನೀತಾ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೇಣ ಕೇ ಚಿತ್|

05030023c ವಸಾತಯಃ ಶಾಲ್ವಕಾಃ ಕೇಕಯಾಶ್ಚ

ತಥಾಂಬಷ್ಠಾಯೇ ತ್ರಿಗರ್ತಾಶ್ಚ ಮುಖ್ಯಾಃ||

05030024a ಪ್ರಾಚ್ಯೋದೀಚ್ಯಾ ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯಾಶ್ಚ ಶೂರಾಃ

ತಥಾ ಪ್ರತೀಚ್ಯಾಃ ಪಾರ್ವತೀಯಾಶ್ಚ ಸರ್ವೇ|

05030024c ಅನ್ಯಶಂಸಾಃ ಶೀಲವೃತ್ತೋಪಪನ್ನಾಃ

ತೇಷಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಕುಶಲಂ ತಾತ ಪೃಚ್ಛೇಃ||

ಅಯ್ಯಾ! ಪಾಂಡವರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಲು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿರುವ ರಾಜರ - ವಸಾತಿಗಳು, ಶಾಲ್ವಕರು, ಕೇಕಯರು, ಅಂಬಷ್ಠರು, ತ್ರಿಗರ್ತ ಮುಖ್ಯರು, ಪೂರ್ವ-ಉತ್ತರಗಳ ಪ್ರಮುಖರು, ದಕ್ಷಿಣದ ಶೂರರು, ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ಪಶ್ಚಿಮದ ಪಾರ್ವತೀಯರು, ಎಲ್ಲರೂ ಕೇಡನ್ನು ಬಯಸದವರು, ಶೀಲ-ನಡತೆಯುಳ್ಳವರು, ಅವರೆಲ್ಲರ ಕುಶಲವನ್ನು ಕೇಳು.

05030025a ಹಸ್ತ್ಯಾರೋಹಾ ರಥಿನಃ ಸಾದಿನಶ್ಚ

ಪದಾತಯಶ್ಚಾರ್ಯಸಂಘಾ ಮಹಾಂತಃ|

05030025c ಆಖ್ಯಾಯ ಮಾಂ ಕುಶಲಿನಂ ಸ್ಮ ತೇಷಾಂ

ಅನಾಮಯಂ ಪರಿಪೃಚ್ಛೇಃ ಸಮಗ್ರಾನ್|

ಮಾವೃತರಿಗೆ, ಅಶ್ವಾರೋಹಿಗಳಿಗೆ, ರಥಿಗಳಿಗೆ, ಸಾದಿನರಿಗೆ, ಪದಾಳುಗಳಿಗೆ, ಅಲ್ಲಿಸೇರಿದ ಆರ್ಯರ ಮಹಾಗುಂಪಿನ ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಕುಶಲನಾಗಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳು. ಅವರೆಲ್ಲರ ಕುಶಲವನ್ನೂ ಕೇಳು.

05030026a ತಥಾ ರಾಜ್ಞೋ ಹ್ಯರ್ಥ ಯುಕ್ತಾನಮಾತ್ಯಾನ್

ದೌವಾರಿಕಾನ್ಯೇ ಚ ಸೇನಾಂ ನಯಂತಿ|

05030026c ಆಯವ್ಯಯಂ ಯೇ ಗಣಯಂತಿ ಯುಕ್ತಾ

ಅರ್ಥಾಂಶ್ಚ ಯೇ ಮಹತಶ್ಚಿಂತಯಂತಿ||

ಹಾಗೆಯೇ ರಾಜನಿಂದ ನಿಯುಕ್ತರಾಗಿರುವ ಅಮಾತ್ಯರು, ಕಂದಾಯದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಸೇನೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವವರು, ಖರ್ಚು-ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಲೆಖ್ಕಿಮಾಡುವವರು, ಮತ್ತು ಅವನ ಕಾರ್ಯಗಳ ಕುರಿತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುವವರು.

05030027a ಗಾಂಧಾರರಾಜಃ ಶಕುನಿಃ ಪಾರ್ವತೀಯೋ

ನಿಕರ್ತನೇ ಯೋಽದ್ವಿತೀಯೋಽಕ್ಷದೇವೀ|

05030027c ಮಾನಂ ಕುರ್ವನ್ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಸೂತ

ಮಿಥ್ಯಾಬುದ್ಧೇಃ ಕುಶಲಂ ತಾತ ಪೃಚ್ಛೇಃ||

ಅಯ್ಯಾ ! ಗಾಂಧಾರರಾಜ, ಶಕುನಿ, ಪಾರ್ವತೀಯ, ಕಡಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಜೂಜಾಟದಲ್ಲಿ ಅದ್ವಿತೀಯನಾದ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮಾನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಆ ಅಪ್ರಮಾಣಿಕನ ಕುಶಲವನ್ನೂ ಕೇಳಬೇಕು.

05030028a ಯಃ ಪಾಂಡವಾನೇಕರಥೇನ ವೀರಃ

ಸಮುತ್ಸಹತ್ಯಪ್ರಧೃಷ್ಯಾನ್ವಿಜೇತುಂ|

05030028c ಯೋ ಮುಹ್ಯತಾಂ ಮೋಹಯಿತಾದ್ವಿತೀಯೋ

ವೈಕರ್ತನಂ ಕುಶಲಂ ತಾತ ಪೃಚ್ಛೇಃ||

ಅಯ್ಯಾ ! ಸೋಲಿಸಲಸಾಧ್ಯರಾದ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಒಂದೇ ರಥದಿಂದ
ಗೆಲ್ಲಲು ಉತ್ಸುಕನಾಗಿರುವ, ಮೋಹಿತರನ್ನು ಮೋಹಗೊಳಿಸುವರಲ್ಲಿ
ಅದ್ವಿತೀಯನಾದ ಆ ವೈಕರ್ತನನ ಕುಶಲವನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು.

05030029a ಸ ಏವ ಭಕ್ತಃ ಸ ಗುರುಃ ಸ ಭೃತ್ಯಃ

ಸ ವೈ ಪಿತಾ ಸ ಚ ಮಾತಾ ಸುಹೃಚ್ಚ |

05030029c ಅಗಾಧಬುದ್ಧಿರ್ವಿದುರೋ ದೀರ್ಘದರ್ಶೀ

ಸ ನೋ ಮಂತ್ರೀ ಕುಶಲಂ ತಾತ ಪೃಚ್ಛೇಃ ||

ಅಯ್ಯಾ ! ನಮ್ಮ ಭಕ್ತನಾಗಿರುವ, ಗುರುವೂ, ಭೃತ್ಯನೂ, ತಂದೆ-
ತಾಯಂದಿರೂ, ಸ್ನೇಹಿತನೂ ಆಗಿರುವ ಅಗಾಧಬುದ್ಧಿಯ,
ದೀರ್ಘದರ್ಶೀ ಮಂತ್ರಿ ವಿದುರನ ಕುಶಲವನ್ನೂ ಕೇಳಬೇಕು.

05030030a ವೃದ್ಧಾಃ ಸ್ತ್ರಿಯೋ ಯಾಶ್ಚ ಗುಣೋಪಪನ್ನಾ

ಯಾ ಜ್ಞಾಯಂತೇ ಸಂಜಯ ಮಾತರಸ್ತಾಃ |

05030030c ತಾಭಿಃ ಸರ್ವಾಭಿಃ ಸಹಿತಾಭಿಃ ಸಮೇತ್ಯ

ಸ್ತ್ರೀಭಿರ್ವೃದ್ಧಾಭಿರಭಿವಾದಂ ವದೇಥಾಃ ||

05030031a ಕಚ್ಚಿ ತ್ವತ್ರಾ ಜೀವಪುತ್ರಾಃ ಸುಸಮ್ಯಗ್

ವರ್ತಂತೇ ವೋ ವೃತ್ತಿಮನೃಶಂಸರೂಪಾಂ |

05030031c ಇತಿ ಸ್ಮೋಕ್ತ್ವಾ ಸಂಜಯ ಬ್ರೂಹಿ ಪಶ್ಚಾದ್

ಅಜಾತಶತ್ರುಃ ಕುಶಲೀ ಸಮುತ್ರಃ ||

ಸಂಜಯ ! ನಮಗೆ ತಾಯಂದಿರೆಂದು ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ,

ಗುಣೋಪಪನ್ನ ವೃದ್ಧಸ್ತ್ರೀಯರು; ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಭೇಟಿಮಾಡಿ
 ಆ ವೃದ್ಧಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಅಭಿವಂದನೆಗಳನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳು: “ಯಾರ
 ಮಕ್ಕಳು ಜೀವತರಾಗಿದ್ದಾರೋ ಅವರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ
 ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ?” ಇದರ ನಂತರ ಅಜಾತಶತ್ರುವು
 ಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಕುಶಲನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು.

05030032a ಯಾ ನೋ ಭಾರ್ಯಾಃ ಸಂಜಯ ವೇತ್ಥ ತತ್ರ
 ತಾಸಾಂ ಸರ್ವಾಸಾಂ ಕುಶಲಂ ತಾತ ಪೃಚ್ಛೇ|

05030032c ಸುಸಂಗುಪ್ತಾಃ ಸುರಭಯೋಽನವದ್ಯಾಃ
 ಕಚ್ಚಿ ದ್ಧೃಹಾನಾವಸಥಾಪ್ರಮತ್ತಾಃ||

ಸಂಜಯ ! ಅಯ್ಯಾ ! ನಮ್ಮ ಭಾರ್ಯೆಯರಂತಿರುವವರನ್ನು ತಿಳಿದು
 ಅವರೆಲ್ಲರ ಕುಶಲವನ್ನೂ ಕೇಳಬೇಕು - “ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ
 ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಿರೇ? ನಿಮ್ಮ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಏನೂ ಗಾಯಗಳಾಗಲಿಲ್ಲ
 ತಾನೇ? ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಪ್ರಮತ್ತರಾಗಿ
 ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ?

05030033a ಕಚ್ಚಿ ದ್ಧ್ವೃತ್ತಿಂ ಶ್ವಶುರೇಷು ಭದ್ಯಾಃ
 ಕಲ್ಯಾಣೀಂ ವರ್ತಧ್ವಮನೃಶಂಸರೂಪಾಂ|

05030033c ಯಥಾ ಚ ವಃ ಸ್ಯುಃ ಪತಯೋಽನುಕೂಲಾಃ
 ತಥಾ ವೃತ್ತಿಮಾತ್ಮನಃ ಸ್ಥಾಪಯಧ್ವಂ||

ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತೆಮಾವಂದಿರೊಡನೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ, ನೋವಾಗದಂತೆ,

ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಿರಾ? ಪತಿಯಂದಿರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತಹ
ನಡತೆಯನ್ನು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ನೆಲೆಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೀರಾ?”

05030034a ಯಾ ನಃ ಸ್ನುಷಾಃ ಸಂಜಯ ವೇತ್ಥ ತತ್ರ
ಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಕುಲೇಭ್ಯಶ್ಚ ಗುಣೋಪಪನ್ನಾಃ|

05030034c ಪ್ರಜಾವತ್ಯೋ ಬ್ರೂಹಿ ಸಮೇತ್ಯ ತಾಶ್ಚ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ವೋಽಭ್ಯವದತ್ತ ಸನ್ನಃ||

ಅಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸೊಸೆಯಂದಿರಂತಿರುವ ಗುಣೋಪಪನ್ನ, ಕುಲೀನ ಮಕ್ಕಳ
ತಾಯಂದಿರಾದ ಯುವತಿಯರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದಾಗ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು
ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಸನ್ನ ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾನೆಂದು ಹೇಳು.

05030035a ಕನ್ಯಾಃ ಸ್ವಜೇಥಾಃ ಸದನೇಷು ಸಂಜಯ
ಅನಾಮಯಂ ಮದ್ವಚನೇನ ಪೃಷ್ಠ್ವಾ|

05030035c ಕಲ್ಯಾಣಾ ವಃ ಸಂತು ಪತಯೋಽನುಕೂಲಾ
ಯೂಯಂ ಪತೀನಾಂ ಭವತಾನುಕೂಲಾಃ||

05030036a ಅಲಂಕೃತಾ ವಸ್ತ್ರವತ್ಯಃ ಸುಗಂಧಾ
ಅಬೀಭತ್ಸಾಃ ಸುಖಿತಾ ಭೋಗವತ್ಯಃ|

05030036c ಲಘು ಯಾಸಾಂ ದರ್ಶನಂ ವಾಕ್ಷ ಲಘ್ವೀ
ವೇಶಸ್ತ್ರಿಯಃ ಕುಶಲಂ ತಾತ ಪೃಚ್ಛೇಃ||

ಸಂಜಯ ! ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿ ನನ್ನ
ವತಿಯಿಂದ ಅವರ ಆರೋಗ್ಯದ ಕುರಿತು ಕೇಳಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ನೀನು

ಹೇಳಬೇಕು - “ನಿಮ್ಮ ಪತಿಯಂದಿರು ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರಲಿ. ನೀವು ಕೂಡ ನಿಮ್ಮ ಪತಿಯಂದಿರಿಗೆ ಅನುಕೂಲರಾಗಿರಿ. ಅಲಂಕೃತರಾಗಿ, ಉತ್ತಮ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನುಟ್ಟು, ಸುಗಂಧಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟು, ಶುಚಿಯಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಸುಖವನ್ನು ಭೋಗಿಸಿ. ನಿಮ್ಮ ನೋಟವು ಚೆನ್ನಾಗಿರಲಿ ಮಾತು ಸುಖಕರವಾಗಿರಲಿ.” ಅಯ್ಯಾ! ನೀನು ಮನೆಯ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕುಶಲವನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು.

05030037a ದಾಸೀಪುತ್ರಾ ಯೇ ಚ ದಾಸಾಃ ಕುರೂಣಾಂ

ತದಾಶ್ರಯಾ ಬಹವಃ ಕುಬ್ಜಖಿಂಜಾಃ|

05030037c ಆಖ್ಯಾಯ ಮಾಂ ಕುಶಲಿನಂ ಸ್ಮ ತೇಭ್ಯೋ

ಅನಾಮಯಂ ಪರಿಪೃಚ್ಛೇರ್ಜಘನ್ಯಂ||

ಕುರುಗಳ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿರುವ ದಾಸೀಪುತ್ರರಿಗೂ, ದಾಸರಿಗೂ, ಕುಬ್ಜರಿಗೂ, ಕುಳ್ಳರಿಗೂ ನಾನು ಕುಶಲನಾಗಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳು. ಅನಂತರ ಅವರ ಆರೋಗ್ಯದ ಕುರಿತೂ ಕೇಳಬೇಕು.

05030038a ಕಚ್ಚಿ ದ್ವೈತಿರ್ವರ್ತತೇ ವೈ ಪುರಾಣೀ

ಕಚ್ಚಿ ದ್ಭೋಗಾನ್ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋ ದದಾತಿ|

05030038c ಅಂಗಹೀನಾನ್ಕೃಪಣಾನ್ವಾಮನಾಂಶ್ಚ

ಆನೃಶಂಸ್ಯಾದ್ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ಬಿಭರ್ತಿ||

05030039a ಅಂಧಾಶ್ಚ ಸರ್ವೇ ಸ್ಥವಿರಾಸ್ತಥೈವ

ಹಸ್ತಾಜೀವಾ ಬಹವೋ ಯೇಽತ್ರ ಸಂತಿ|

05030039c ಆಖ್ಯಾಯ ಮಾಂ ಕುಶಲಿನಂ ಸ್ಮ ತೇಷಾಂ

ಅನಾಮಯಂ ಪರಿಪೃಚ್ಛೇರ್ಜಘನ್ಯಂ||

ಅವರು ಹಿಂದೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆಯೇ ಮತ್ತು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ಅವರಿಗೆ ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಪೊರೆಯುವ ಅಂಗಹೀನರಿಗೂ, ಕೃಪಣರಿಗೂ, ಗಿಡ್ಡರಿಗೂ, ವೃದ್ಧರಿಗೂ, ಕುರುಡರಿಗೂ, ಮತ್ತು ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕೇವಲ ಕೈಗಳಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡಬಲ್ಲ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನನ್ನ ಕುಶಲತೆಯ ಕುರಿತು ಹೇಳಿ ನಂತರ ಅವರ ಆರೋಗ್ಯದ ಕುರಿತು ಕೇಳಬೇಕು.

05030040a ಮಾ ಭೈಷ್ಠ ದುಃಖೇನ ಕುಜೀವಿತೇನ
ನೂನಂ ಕೃತಂ ಪರಲೋಕೇಷು ಪಾಪಂ|

05030040c ನಿಗೃಹ್ಯ ಶತ್ರುನ್ಸುಹೃದೋಽನುಗೃಹ್ಯ
ವಾಸೋಭಿರನ್ನೇನ ಚ ವೋ ಭರಿಷ್ಠೇ||

“ನಿಮ್ಮ ಕೆಟ್ಟ ಜೀವನ ದುಃಖದಿಂದ ಭಯಪಡಬೇಡಿ. ಪರಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರಬಹುದು. ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿ ಸುಹೃದರನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಊಟ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನಿತ್ತು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

05030041a ಸಂತೈವ ಮೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಃ ಕೃತಾನಿ
ಭಾವೀನ್ಯಥೋ ನೋ ಬತ ವರ್ತಯಂತಿ|

05030041c ಪಶ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಯುಕ್ತರೂಪಾಂಸ್ತಥೈವ
ತಾಮೇವ ಸಿದ್ಧಿಂ ಶ್ರಾವಯೇಥಾ ನೃಪಂ ತಂ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ನನಗೆ ಇನ್ನೂ ಉತ್ತಮ ಫಲಗಳು ಬರುವುದಿದೆ.
 ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅವು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.
 ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಪುನಃ ಯುಕ್ತರೂಪರಾಗುತ್ತೀರಿ. ಅದು ಸಿದ್ಧಿಯಾದಾಗ
 ನೃಪನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ.”

05030042a ಯೇ ಚಾನಾಥಾ ದುರ್ಬಲಾಃ ಸರ್ವಕಾಲಂ

ಆತ್ಮನೈವ ಪ್ರಯತಂತೇಽಥ ಮೂಢಾಃ|

05030042c ತಾಂಶ್ಚಾಪಿ ತ್ವಂ ಕೃಪಣಾನ್ಸರ್ವಥೈವ

ಅಸ್ಮದ್ವಾಕ್ಯಾತ್ಕುಶಲಂ ತಾತ ಪೃಚ್ಛೇಃ||

ಅಯ್ಯಾ! ಅನಾಥರಾಗಿರುವ, ದುರ್ಬಲರಾಗಿರುವ,
 ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮ ಕುರಿತೇ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವ, ಮೂಢ
 ಕೃಪಣರೆಲ್ಲರನ್ನು ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಪರವಾಗಿ ಕುಶಲವನ್ನು ಕೇಳು.

05030043a ಯೇ ಚಾಪ್ಯನೈ ಸಂಶ್ರಿತಾ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾನ್

ನಾನಾದಿಗ್ಭ್ಯೋಽಭ್ಯಾಗತಾಃ ಸೂತಪುತ್ರ|

05030043c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಾಂಶ್ಚೈವಾರ್ಹತಶ್ಚಾಪಿ ಸರ್ವಾನ್

ಸಂಪೃಚ್ಛೇಥಾಃ ಕುಶಲಂ ಚಾವ್ಯಯಂ ಚ||

ಸೂತಪುತ್ರ! ನಾನಾ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಬಂದು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರೊಡನೆ
 ಸೇರಿದ ಇತರರಿಗೂ, ನೀನು ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕುಶಲ
 ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯದ ಕುರಿತು ಕೇಳು.

05030044a ಏವಂ ಸರ್ವಾನಾಗತಾಭ್ಯಾಗತಾಂಶ್ಚ

ರಾಜ್ಞೋ ದೂತಾನ್ಸರ್ವದಿಗ್ಭ್ಯೋಽಭ್ಯುಪೇತಾನ್|

05030044c ಪೃಷ್ಠಾ ಸರ್ವಾನ್ಕುಶಲಂ ತಾಂಶ್ಚ ಸೂತ
ಪಶ್ಚಾದಹಂ ಕುಶಲೀ ತೇಷು ವಾಚ್ಯಃ||

ಸೂತ! ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದಲೂ ಬಂದವರ, ಇನ್ನೂ ಬರುತ್ತಿರುವ
ರಾಜರಿಗೂ ದೂತರಿಗೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅವರ ಕುಶಲವನ್ನು ಕೇಳಿ ನಂತರ
ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಕುಶಲನಾಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳು.

05030045a ನ ಹೀದೃಶಾಃ ಸಂತ್ಯಪರೇ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ
ಯೇ ಯೋಧಕಾ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೇಣ ಲಬ್ಧಾಃ|

05030045c ಧರ್ಮಸ್ತು ನಿತ್ಯೋ ಮಮ ಧರ್ಮ ಏವ
ಮಹಾಬಲಃ ಶತ್ರುನಿಬರ್ಹಣಾಯ||

ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರಿಗೆ ದೊರಕಿರುವ ಯೋಧಕರಂಥವರು ಬೇರೆ ಯಾರೂ
ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಧರ್ಮವು ನಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಧರ್ಮವೇ
ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಲು ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾಬಲ.

05030046a ಇದಂ ಪುನರ್ವಚನಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಂ
ಸುಯೋಧನಂ ಸಂಜಯ ಶ್ರಾವಯೇಥಾಃ|

05030046c ಯಸ್ತೇ ಶರೀರೇ ಹೃದಯಂ ದುನೋತಿ
ಕಾಮಃ ಕುರೂನಸಪತ್ನೋಽನುಶಿಷ್ಯಾಂ||

05030047a ನ ವಿದ್ಯತೇ ಯುಕ್ತಿರೇತಸ್ಯ ಕಾ ಚಿನ್
ನೈವಂವಿಧಾಃ ಸ್ಯಾಮ ಯಥಾ ಪ್ರಿಯಂ ತೇ|

ಯುಧ್ಯಸ್ವ ವಾ ಭಾರತಮುಖ್ಯ ವೀರ||

ಸಂಜಯ ! ನನ್ನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ಸುಯೋಧನನಿಗೆ ಪುನಃ ಪುನಃ ಕೇಳಿಸಬೇಕು: “ಕುರುಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾನೇ ಆಳುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ನಿನ್ನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಹೃದಯವನ್ನು ಸುಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಆಸೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಅರ್ಥವೂ ವಿವೇಕವೂ ಇಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಅಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡುವಂಥವರು ನಾವಲ್ಲ. ವೀರ ! ಭಾರತ ಮುಖ್ಯ ! ಶಕ್ರಪುರವನ್ನು ನಮಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಸು ಅಥವಾ ಯುದ್ಧಮಾಡು.””

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸಂಜಯಯಾನ

ಪರ್ವಣಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸಂದೇಶೇ ತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಜಯಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸಂದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೧

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ -ದುಯೋಧನರಿಗೆ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಸಂದೇಶ

“ಇದ್ದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತನಗೊಬ್ಬನಿಗಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಯಾರೂ ಅರ್ಹನಿಲ್ಲ...ಐದು ಸಹೋದರರಿಗೆ ಐದು ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಕೊಡು....ನಾನು ಶಾಂತಿಗೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೂ ತಯಾರಿದ್ದೇನೆ.

ಧರ್ಮ-ಅರ್ಥಗಳೆರಡನ್ನೂ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಮೃದುವಾಗಿರಬಲ್ಲೆ,
 ದಾರುಣವಾಗಬಲ್ಲೆ ಕೂಡ.” ಎಂಬ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು
 ಸಂಜಯನ ಮೂಲಕ ಕಳುಹಿಸುವುದು (೧-೨೩).

05031001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

05031001a ಉತ ಸಂತಮಸಂತಂ ಚ ಬಾಲಂ ವೃದ್ಧಂ ಚ ಸಂಜಯ|

05031001c ಉತಾಬಲಂ ಬಲೀಯಾಂಸಂ ಧಾತಾ ಪ್ರಕುರುತೇ ವಶೇ||

05031002a ಉತ ಬಾಲಾಯ ಪಾಂಡಿತ್ಯಂ ಪಂಡಿತಾಯೋತ ಬಾಲತಾಂ|

05031002c ದದಾತಿ ಸರ್ವಮೀಶಾನಃ ಪುರಸ್ತಾಚ್ಚುಕ್ರಮುಚ್ಚರನ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ ! ಸಂತರೂ ಅಸಂತರೂ,
 ಬಾಲರೂ ವೃದ್ಧರೂ, ಅಬಲರೂ ಬಲಶಾಲಿಗಳೂ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಧಾತನು
 ವಶದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಆ ಸರ್ವಗಳ ಒಡೆಯನೇ, ತನಗಿಷ್ಟವಾದ
 ಹಾಗೆ, ಬಾಲರಲ್ಲಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನೂ ಪಂಡಿತರಲ್ಲಿ ಬಾಲಕತ್ವವನ್ನೂ
 ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಮೊದಲೇ ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತುವಾಗಲೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ
 ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ.

05031003a ಅಲಂ ವಿಜ್ಞಾಪನಾಯ ಸ್ಯಾದಾಚಕ್ಷೀಥಾ ಯಥಾತಥಂ|

05031003c ಅಥೋ ಮಂತ್ರಂ ಮಂತ್ರಯಿತ್ವಾ ಅನ್ಯೋನ್ಯೇನಾತಿಹೃಷ್ಟವತ್||

ಉಪದೇಶವನ್ನು ಸಾಕುಮಾಡೋಣ. ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ಇದ್ದಹಾಗೆ ನೀನು
 ಹೇಳುತ್ತೀಯೆ. ಈಗ ನಾವು ಅನ್ಯೋನ್ಯರಲ್ಲಿ ವಿಷಯವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ
 ತೃಪ್ತರಾಗಿದ್ದೇವೆ.

05031004a ಗಾವಲ್ಲಣೇ ಕುರೂನಗ್ತ್ವಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಮಹಾಬಲಂ|

05031004c ಅಭಿವಾದ್ಯೋಪಸಂಗೃಹ್ಯ ತತಃ ಪೃಚ್ಛೇರನಾಮಯಂ||

ಗಾವಲ್ಲಣೇ ! ಕುರುಗಳ ಮಹಾಬಲ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ,
ಪಾದಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನಂತರ ಅವನ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸು.

05031005a ಬ್ರೂಯಾಶ್ಚೈನಂ ತ್ವಮಾಸೀನಂ ಕುರುಭಿಃ ಪರಿವಾರಿತಂ|

05031005c ತವೈವ ರಾಜಸ್ವೀರ್ಯೇಣ ಸುಖಂ ಜೀವಂತಿ ಪಾಂಡವಾಃ||

ಅವನು ಕುರುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವಾಗ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳು:
“ರಾಜನ್ ! ಪಾಂಡವರು ವೀರ್ಯದಿಂದ ಸುಖವಾಗಿ ಜೀವಿಸಿದ್ದಾರೆ.

05031006a ತವ ಪ್ರಸಾದಾದ್ಬಾಲಾಸ್ತೇ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ರಾಜ್ಯಮರಿಂದಮ|

05031006c ರಾಜ್ಯೇ ತಾನ್ಕಾ ಪಯಿತ್ವಾಗ್ರೇ ನೋಪೇಕ್ಷೀರ್ವಿ ನಶಿಷ್ಯತಃ||

ಅರಿಂದಮ ! ನಿನ್ನ ಪ್ರಸಾದಿಂದ ಅವರು ಬಾಲಕರಿದ್ದಾಗಲೇ ರಾಜ್ಯವನ್ನು
ಪಡೆದರು. ಮೊದಲು ಅವರನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಈಗ ಅವರನ್ನು
ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿ ನಾಶಗೊಳಿಸಬೇಡ.”

05031007a ಸರ್ವಮಪ್ಯೇತದೇಕಸ್ಯ ನಾಲಂ ಸಂಜಯ ಕಸ್ಯ ಚಿತ್|

05031007c ತಾತ ಸಂಹತ್ಯ ಜೀವಾಮೋ ಮಾ ದ್ವಿಷದ್ಭ್ಯೋ ವಶಂ ಗಮಃ||

ಸಂಜಯ ! “ಇದ್ದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತನಗೊಬ್ಬನಿಗಾಗಿ ಮಾತ್ರ
ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಯಾರೂ ಅರ್ಹನಿಲ್ಲ. ಅಪ್ಪಾ ! ನಾವು ಒಟ್ಟಾಗಿ
ಜೀವಿಸೋಣ. ದ್ವೇಷಿಗಳ ವಶದಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಡ !”

05031008a ತಥಾ ಭೀಷ್ಮಂ ಶಾಂತನವಂ ಭಾರತಾನಾಂ ಪಿತಾಮಹಂ|

05031008c ಶಿರಸಾಭಿವದೇಥಾಸ್ತ್ವಂ ಮಮ ನಾಮ ಪ್ರಕೀರ್ತಯನ್||

ಅನಂತರ ಭಾರತರ ಪಿತಾಮಹ ಶಾಂತನವ ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ನನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿ ತಲೆಬಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕು.

05031009a ಅಭಿವಾದ್ಯ ಚ ವಕ್ತವ್ಯಸ್ತತೋಽಸ್ಮಾಕಂ ಪಿತಾಮಹಃ|

05031009c ಭವತಾ ಶಂತನೋರ್ವಂಶೋ ನಿಮಗ್ನಃ ಪುನರುದ್ಧೃತಃ||

ನಮ್ಮ ಪಿತಾಮಹನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕು: “ಹಿಂದೆ ನೀನು ಶಂತನುವಿನ ವಂಶವು ಮುಳುಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಅದನ್ನು ಪುನಃ ಉದ್ಧರಿಸಿದೆ.

05031010a ಸ ತ್ವಂ ಕುರು ತಥಾ ತಾತ ಸ್ವಮತೇನ ಪಿತಾಮಹ|

05031010c ಯಥಾ ಜೀವಂತಿ ತೇ ಪೌತ್ರಾಃ ಪ್ರೀತಿಮಂತಃ ಪರಸ್ಪರಂ||

ತಾತ! ಪಿತಾಮಹ! ಈಗ ನಿನ್ನದೇ ವಿಚಾರದಂತೆ ನಿನ್ನ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬದುಕಿರುವಂತೆ ಮಾಡು.”

05031011a ತಥೈವ ವಿದುರಂ ಬ್ರೂಯಾಃ ಕುರೂಣಾಂ ಮಂತ್ರಧಾರಿಣಂ|

05031011c ಅಯುದ್ಧಂ ಸೌಮ್ಯ ಭಾಷಸ್ವ ಹಿತಕಾಮೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಅನಂತರ ಕುರುಗಳ ಮಂತ್ರಧಾರಿಣಿ ವಿದುರನಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕು: “ಸೌಮ್ಯ! ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸಿ ಅಯುದ್ಧದ ಮಾತನಾಡು!”

05031012a ಅಥೋ ಸುಯೋಧನಂ ಬ್ರೂಯಾ ರಾಜಪುತ್ರಮಮರ್ಷಣಂ|

05031012c ಮಧ್ಯೇ ಕುರೂಣಾಮಾಸೀನಮನುನೀಯ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಅನಂತರ ಕುರುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಕುಳಿತಿರುವ ರಾಜಪುತ್ರ, ಅಮರ್ಷಣ,
ಸುಯೋಧನನನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಪುಸಲಾಯಿಸುತ್ತಾ ಹೇಳಬೇಕು:

05031013a ಅಪಶ್ಯನ್ಮಾಮುಪೇಕ್ಷಂತಂ ಕೃಷ್ಣಾಮೇಕಾಂ ಸಭಾಗತಾಂ|

05031013c ತದ್ಧುಃಖಮತಿತಿಕ್ಷಾಮ ಮಾ ವಧೀಷ್ಮ ಕುರೂನಿತಿ||

“ಕುರುಗಳನ್ನು ವಧಿಸಬಾರದು ಎಂದು ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ
ಸಭಾಗತಳಾಗಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ನಾನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ
ದುಃಖವನ್ನೂ ನಾನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

05031014a ಏವಂ ಪೂರ್ವಾಪರಾನ್ಕೇಶಾನತಿತಿಕ್ಷಂತ ಪಾಂಡವಾಃ|

05031014c ಯಥಾ ಬಲೀಯಸಃ ಸಂತಸ್ತತ್ಸರ್ವಂ ಕುರವೋ ವಿದುಃ||

ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಮೊದಲು ಮತ್ತು ನಂತರ ತಂದೊಡ್ಡಿದ
ಕ್ಷೇಶಗಳನ್ನೂ ಪಾಂಡವರು, ಬಲಶಾಲಿಗಳಾಗಿದ್ದರೂ,
ಸಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕುರುಗಳು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ.

05031015a ಯನ್ನಃ ಪ್ರಾವ್ರಾಜಯಃ ಸೌಮ್ಯ ಅಜಿನೈಃ ಪ್ರತಿವಾಸಿತಾನ್|

05031015c ತದ್ಧುಃಖಮತಿತಿಕ್ಷಾಮ ಮಾ ವಧೀಷ್ಮ ಕುರೂನಿತಿ||

ಸೌಮ್ಯ ! ನೀನು ನಮ್ಮನ್ನು ಜಿಂಕೆಯ ಚರ್ಮಗಳನ್ನು ತೊಡಿಸಿ
ಹೊರಗಟ್ಟಿದೆ. ಆ ದುಃಖವನ್ನು ಕೂಡ ಕುರುಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಾರದೆಂದು
ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

05031016a ಯತ್ತತ್ಸಭಾಯಾಮಾಕ್ರಮ್ಯ ಕೃಷ್ಣಾಂ ಕೇಶೇಷ್ಟಧರ್ಷಯತ್|

05031016c ದುಃಶಾಸನಸ್ತೇನುಮತೇ ತಚ್ಚಾಸ್ಮಾಭಿರುಪೇಕ್ಷಿತಂ||

ನಿನ್ನ ಅನುಮತಿಯಂತೆ ದುಃಶಾಸನನು ಸಭೆಯನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಕೃಷ್ಣೆಯ ಕೂದಲನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎಳೆದುತಂದ. ಅದನ್ನೂ ನಾವು ಕ್ಷಮಿಸುತ್ತೇವೆ.

05031017a ಯಥೋಚಿತಂ ಸ್ವಕಂ ಭಾಗಂ ಲಭೇಮಹಿ ಪರಂತಪ|

05031017c ನಿವರ್ತಯ ಪರದ್ರವ್ಯೇ ಬುದ್ಧಿಂ ಗೃದ್ಧಾಂ ನರರ್ಷಭ||

ಆದರೆ ಪರಂತಪ! ಯಥೋಚಿತವಾದ ನಮ್ಮ ಭಾಗವು ನಮಗೆ ದೊರೆಯಬೇಕು. ನರರ್ಷಭ! ಪರರ ಸ್ವತ್ತಿನ ಮೇಲಿರುವ ನಿನ್ನ ಆಸೆಬುರುಕ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹಿಂದೆ ತೆಗೆದುಕೋ!

05031018a ಶಾಂತಿರೇವಂ ಭವೇದ್ರಾಜನ್ಪ್ರೀತಿಶ್ಚೈವ ಪರಸ್ಪರಂ|

05031018c ರಾಜ್ಯೈಕದೇಶಮಪಿ ನಃ ಪ್ರಯಚ್ಛ ಶಮಮಿಚ್ಛತಾಂ||

ರಾಜನ್! ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಶಾಂತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯಿರುತ್ತದೆ. ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಬಯಸುವ ನಮಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಒಂದು ಮೂಲೆಯನ್ನಾದರೂ ಕೊಡು.

05031019a ಕುಶಸ್ಥಲಂ ವೃಕಸ್ಥಲಮಾಸಂದೀ ವಾರಣಾವತಂ|

05031019c ಅವಸಾನಂ ಭವೇದತ್ರ ಕಿಂ ಚಿದೇವ ತು ಪಂಚಮಂ||

ಕುಶಸ್ಥಲ, ವೃಕಸ್ಥಲ, ಆಸಂದೀ, ವಾರಣಾವತ ಮತ್ತು ಐದನೆಯದಾಗಿ ನೀನು ಬಯಸಿದ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ತುಂಡನ್ನು ಕೊಡು.

05031020a ಭ್ರಾತೃಣಾಂ ದೇಹಿ ಪಂಚಾನಾಂ ಗ್ರಾಮಾನ್ವಂಚ ಸುಯೋಧನ|

05031020c ಶಾಂತಿನೋಽಸ್ತು ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಾ ಜ್ಞಾತಿಭಿಃ ಸಹ ಸಂಜಯ||

ಸುಯೋಧನ ! ಹೀಗೆ ಐದು ಸಹೋದರರಿಗೆ ಐದು ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಕೊಡು.” ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಸಂಜಯ ! “ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ದಾಯಾದಿಗಳ ನಡುವೆ ಶಾಂತಿಯು ನೆಲೆಸುತ್ತದೆ.

05031021a ಭ್ರಾತಾ ಭ್ರಾತರಮನ್ವೇತು ಪಿತಾ ಪುತ್ರೇಣ ಯುಜ್ಯತಾಂ|

05031021c ಸ್ತೃಯಮಾನಾಃ ಸಮಾಯಾಂತು ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಕುರುಭಿಃ ಸಹ||

ಸಹೋದರರು ಸಹೋದರರನ್ನು ಸೇರಲಿ, ತಂದೆಯಂದಿರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೂಡಲಿ. ಪಾಂಚಾಲರು ಕುರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ನಲಿದಾಡಲಿ.

05031022a ಅಕ್ಷತಾನ್ಕುರುಪಾಂಚಾಲಾನ್ವಶ್ಯೇಮ ಇತಿ ಕಾಮಯೇ|

05031022c ಸರ್ವೇ ಸುಮನಸಸ್ತಾತ ಶಾಮ್ಯಾಮ ಭರತರ್ಷಭ||

ಕುರು-ಪಾಂಚಾಲರು ನಾಶವಾಗದೇ ಇರುವುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದೇ ನನ್ನ ಆಸೆ. ಭರತರ್ಷಭ ! ಅಯ್ಯಾ ! ಎಲ್ಲರು ಸುಮನಸ್ಕರಾಗಿ ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಇರೋಣ !”

05031023a ಅಲಮೇವ ಶಮಾಯಾಸ್ಮಿ ತಥಾ ಯುದ್ಧಾಯ ಸಂಜಯ|

05031023c ಧರ್ಮಾರ್ಥಯೋರಲಂ ಚಾಹಂ ಮೃದವೇ ದಾರುಣಾಯ ಚ||

ಸಂಜಯ ! ನಾನು ಶಾಂತಿಗೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೂ ತಯಾರಿದ್ದೇನೆ. ಧರ್ಮ-ಅರ್ಥಗಳೆರಡನ್ನೂ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಮೃದುವಾಗಿರಬಲ್ಲೆ, ದಾರುಣವಾಗಬಲ್ಲೆ ಕೂಡ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸಂಜಯಯಾನ
 ಪರ್ವಣಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸಂದೇಶೇ ಏಕತ್ರಿಸೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
 ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಜಯಯಾನ
 ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸಂದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತೊಂದನೆಯ
 ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೨

ಸಂಜಯನು ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ರಾತ್ರಿಯೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಿದುದು

ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ರಾತ್ರಿಯೇ ಸಂಜಯನು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು
 ಪಡೆದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದುದು (೧-೬). ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು
 ಧರ್ಮದಿಂದ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಪಾಪಕೃತ್ಯಗಳಿಂದ
 ಮಂಕಾಗಿದ್ದಾನೆಂದೂ, ಪ್ರಯಾಣದಿಂದ ಬಳಲಿರುವುದರಿಂದ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ
 ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಸಂದೇಶವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆಂದೂ ಹೇಳಿ
 ಸಂಜಯನು ಹೊರಟು ಹೋದುದು (೨-೩೦).

05032001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05032001a ಅನುಜ್ಞಾತಃ ಪಾಂಡವೇನ ಪ್ರಯಯೌ ಸಂಜಯಸ್ತದಾ|

05032001c ಶಾಸನಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಸರ್ವಂ ಕೃತ್ವಾ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಮಹಾತ್ಮ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು
ವಿಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಪೂರೈಸಿ, ಸಂಜಯನು ಪಾಂಡವರಿಂದ
ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಹೊರಟನು.

05032002a ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ಹಾಸ್ತಿನಪುರಂ ಶೀಘ್ರಂ ಚ ಪ್ರವಿವೇಶ ಹ|

05032002c ಅಂತಃಪುರಮುಪಸ್ಥಾಯ ದ್ವಾಃಸ್ಥಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಹಾಸ್ತಿನಪುರವು ಹತ್ತಿರವಾದ ಕೂಡಲೇ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ,
ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ತಲುಪಿ, ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

05032003a ಆಚಕ್ಷ್ಮ ಮಾಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾಯ ದ್ವಾಃಸ್ಥಂ
ಉಪಾಗತಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಸಕಾಶಾತ್|

05032003c ಜಾಗರ್ತಿ ಚೇದಭಿವದೇಸ್ವಂ ಹಿ ಕ್ಷತ್ತಃ
ಪ್ರವಿಶೇಯಂ ವಿದಿತೋ ಭೂಮಿಪಸ್ಯ||

“ಧ್ವಾರಪಾಲಕನೇ! ನಾನು ಪಾಂಡವರ ಬಳಿಯಿಂದ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ
ಎಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಹೇಳು. ರಾಜನು ಎಚ್ಚರವಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ,
ನಾನು ಒಳಬರಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು.”

05032004 ದ್ವಾಃಸ್ಥ ಉವಾಚ|

05032004a ಸಂಜಯೋಽಯಂ ಭೂಮಿಪತೇ ನಮಸ್ತೇ
ದಿದೃಕ್ಷಯಾ ದ್ವಾರಮುಪಾಗತಸ್ತೇ|

05032004c ಪ್ರಾಪ್ತೋ ದೂತಃ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಸಕಾಶಾತ್
ಪ್ರಶಾಧಿ ರಾಜನ್ಮಿಮಯಂ ಕರೋತು||

ದ್ವಾರಪಾಲಕನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೂಮಿಪತಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ! ನಿನ್ನನ್ನು
ಕಾಣಲು ಸಂಜಯನು ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ಪಾಂಡವರ ಕಡೆಯಿಂದ
ಸಂದೇಶವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ರಾಜನ್! ನಾನೇನು
ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸು.”

05032005 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05032005a ಆಚಕ್ಷ್ಮ ಮಾಂ ಸುಖಿನಂ ಕಾಲ್ಯಮಸ್ಯೈ
ಪ್ರವೇಶ್ಯತಾಂ ಸ್ವಾಗತಂ ಸಂಜಯಾಯ|

05032005c ನ ಚಾಹಮೇತಸ್ಯ ಭವಾಮ್ಯಕಾಲ್ಯಃ
ಸ ಮೇ ಕಸ್ಮಾದ್ವಾರಿ ತಿಷ್ಠೇತ ಕ್ಷತ್ರಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವನಿಗೆ ಹೇಳು - ನಾನು
ಸುಖಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ ಮತ್ತು ಈಗ ಸಮಯವಿದೆ. ಅವನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲಿ.
ಸಂಜಯನಿಗೆ ಸ್ವಾಗತ. ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾವ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೂ
ಕಾಣಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರವೇಶವು ಎಂದೂ ನಿಷೇದವಾಗಿರದ ಅವನು
ಏಕೆ ಹೊರಗೆ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ?”

05032006 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05032006a ತತಃ ಪ್ರವಿಶ್ಯಾನುಮತೇ ನೃಪಸ್ಯ
ಮಹದ್ವೇಶ್ಮ ಪ್ರಾಜ್ಞಾಶೂರಾರ್ಯಗುಪ್ತಂ|

05032006c ಸಿಂಹಾಸನಸ್ಥಂ ಪಾರ್ಥಿವಮಾಸಸಾದ
ವೈಚಿತ್ರವೀರ್ಯಂ ಪ್ರಾಂಜಲಿಃ ಸೂತಪುತ್ರಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ನೃಪನ ಅನುಮತಿಯಂತೆ
 ಸೂತಪುತ್ರನು ವಿಶಾಲ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಪ್ರಾಜ್ಞರೂ,
 ಶೂರರೂ ಮತ್ತು ಆರ್ಯರಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಿಂಹಾಸನಸ್ಥ
 ವೈಚಿತ್ರವೀರ್ಯ ಪಾರ್ಥಿವನ ಬಳಿಸಾರಿ ಕೈಮುಗಿದನು.

05032007 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05032007a ಸಂಜಯೋಽಹಂ ಭೂಮಿಪತೇ ನಮಸ್ತೇ

ಪ್ರಾಪ್ತೋಽಸ್ಮಿ ಗತ್ವಾ ನರದೇವ ಪಾಂಡವಾನ್|

05032007c ಅಭಿವಾದ್ಯ ತ್ವಾಂ ಪಾಂಡುಪುತ್ರೋ ಮನಸ್ವೀ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ ಕುಶಲಂ ಚಾನ್ವಪೃಚ್ಛತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೂಮಿಪತೇ ನಮಸ್ಕಾರ! ನಾನು ಸಂಜಯ!
 ನರದೇವ! ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗೆ ಅಭಿವಂದಿಸಿ
 ಮನಸ್ವೀ ಪಾಂಡುಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕುಶಲವನ್ನೂ ಕೇಳಿದ್ದಾನೆ.

05032008a ಸ ತೇ ಪುತ್ರಾನ್ಪೃಚ್ಛತಿ ಪ್ರೀಯಮಾಣಃ

ಕಚ್ಛಿತ್ಪುತ್ರೈಃ ಪ್ರೀಯಸೇ ನಪ್ಪುಭಿಶ್ಚ|

05032008c ತಥಾ ಸುಹೃದ್ಭಿಃ ಸಚಿವೈಶ್ಚ ರಾಜನ್

ಯೇ ಚಾಪಿ ತ್ವಾಮುಪಜೀವಂತಿ ತೈಶ್ಚ||

ಅವನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಮತ್ತು ರಾಜನ್!
 ನೀನು ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು, ಆಪ್ತರು, ಸ್ನೇಹಿತರು, ಸಚಿವರು
 ಮತ್ತು ನಿನ್ನನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವ ಎಲ್ಲರೊಡನೆ

ಸಂತೋಷದಿಂದಿರುವೆಯಾ ಎಂದೂ ಕೇಳಿದ್ದಾನೆ.”

05032009 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05032009a ಅಭ್ಯೇತ್ಯ ತ್ವಾಂ ತಾತ ವದಾಮಿ ಸಂಜಯ
ಅಜಾತಶತ್ರುಂ ಚ ಸುಖೇನ ಪಾರ್ಥಂ|

05032009c ಕಚ್ಚಿತ್ಸ ರಾಜಾ ಕುಶಲೀ ಸಪುತ್ರಃ
ಸಹಾಮಾತ್ಯಃ ಸಾನುಜಃ ಕೌರವಾಣಾಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಗೂ ಸಂಜಯ! ನಾನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ
ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ - ಅಜಾತಶತ್ರು ಪಾರ್ಥನು ಸುಖದಿಂದ ಇದ್ದಾನೆಯೇ?
ರಾಜನು ಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ, ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ, ಕೌರವರ
ಅನುಜರೊಂದಿಗೆ ಕುಶಲನಾಗಿದ್ದಾನೆ ತಾನೇ?”

05032010 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05032010a ಸಹಾಮಾತ್ಯಃ ಕುಶಲೀ ಪಾಂಡುಪುತ್ರೋ
ಭೂಯಶ್ಚಾತೋ ಯಚ್ಚ ತೇಽಗ್ರೇ ಮನೋಽಭೂತ್|

05032010c ನಿರ್ಣಿ ಕ್ತಧರ್ಮಾರ್ಥಕರೋ ಮನಸ್ವೀ
ಬಹುಶ್ರುತೋ ದೃಷ್ಟಿಮಾಂ ಶೀಲವಾಂಶ್ಚ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಡುಪುತ್ರನು
ಕುಶಲನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಹಿಂದೆ ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದುದನ್ನು ಪಡೆಯಲು
ಬಯಸುತ್ತಾನೆ. ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಏನನ್ನೂ ಮಾಡದೆಯೇ ಅವನು ಧರ್ಮ
ಮತ್ತು ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಅರಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಮನಸ್ವೀ, ಬಹುಶ್ರುತ,

ದೃಷ್ಟಿವಂತ ಮತ್ತು ಶೀಲವಂತ.

05032011a ಪರಂ ಧರ್ಮಾತ್ಪಾಂಡವಸ್ಯಾನ್ಯಶಂಸ್ಯಂ

ಧರ್ಮಃ ಪರೋ ವಿತ್ತಚಯಾನ್ಮತೋಽಸ್ಯ|

05032011c ಸುಖಿಪ್ರಿಯೇ ಧರ್ಮಹೀನೇ ನ ಪಾರ್ಥೋ

ಽನುರುಧ್ಯತೇ ಭಾರತ ತಸ್ಯ ವಿದ್ಧಿ||

ಆ ಪಾಂಡವನಿಗೆ ಅಹಿಂಸೆಯು ಪರಮ ಧರ್ಮ. ವಿತ್ತವನ್ನು ಒಟ್ಟುಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅದು ಪರಮ ಧರ್ಮವೆಂದು ಅವನ ಮತ. ಪಾರ್ಥನು ಸುಖಿಪ್ರಿಯನಲ್ಲ, ಧರ್ಮಹೀನನಲ್ಲ. ಭಾರತ! ಅವನ ಬುದ್ಧಿಯು ಏಳಿಗೆಯ ಮುಖವಾಗಿದೆ.

05032012a ಪರಪ್ರಯುಕ್ತಃ ಪುರುಷೋ ವಿಚೇಷ್ಟತೇ

ಸೂತ್ರಪ್ರೋತಾ ದಾರುಮಯೀವ ಯೋಷಾ|

05032012c ಇಮಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಿಯಮಂ ಪಾಂಡವಸ್ಯ

ಮನ್ಯೇ ಪರಂ ಕರ್ಮ ದೈವಂ ಮನುಷ್ಯಾತ್||

ದಾರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಮರದ ಗೊಂಬೆಯಂತೆ ಪುರುಷನು ಇನ್ನೊಂದರ ಕೈಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೆ. ಪಾಂಡವನ ಈ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಕರ್ಮವು ಮನುಷ್ಯನಿಗಿಂತಲೂ ದೊಡ್ಡದಾದ ದೈವ ಎಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ.

05032013a ಇಮಂ ಚ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತವ ಕರ್ಮದೋಷಂ

ಪಾದೋದರ್ಕಂ ಘೋರಮವರ್ಣರೂಪಂ|

05032013c ಯಾವನ್ನರಃ ಕಾಮಯತೇಽತಿಕಾಲ್ಯಂ

ತಾವನ್ನರೋಽಯಂ ಲಭತೇ ಪ್ರಶಂಸಾಂ||

ನಿನ್ನ ಈ ಅತಿ ಪಾಪವನ್ನು ತರುವ, ಹೇಳಲಸಾಧ್ಯ ಘೋರರೂಪಿನ ಕರ್ಮದೋಷವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮನುಷ್ಯನು ತೋರುವಿಕೆಗೆ ಇರುವುದನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾನೋ ಅಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಶಂಸೆಯು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

05032014a ಅಜಾತಶತ್ರುಸ್ತು ವಿಹಾಯ ಪಾಪಂ

ಜೀರ್ಣಾಂ ತ್ವಚಂ ಸರ್ಪ ಇವಾಸಮರ್ಥಾಂ|

05032014c ವಿರೋಚತೇಽಹಾರ್ಯವೃತ್ತೇನ ಧೀರೋ

ಯುಧಿಷ್ಟಿರಸ್ತ್ವಯಿ ಪಾಪಂ ವಿಸೃಜ್ಯ||

ಅಜೀರ್ಣವಾದ ಅಸಮರ್ಥವಾದ ಚರ್ಮವನ್ನು ಸರ್ಪವು ತೊರೆಯುವಂತೆ ಆ ಧೀರ ಅಜಾತಶತ್ರುವಾದರೋ ಪಾಪವನ್ನು ತೊರೆದು ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಯುಧಿಷ್ಟಿರನು ಪಾಪವನ್ನು ನಿನಗೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

05032015a ಅಂಗಾತ್ಮನಃ ಕರ್ಮ ನಿಬೋಧ ರಾಜನ್

ಧರ್ಮಾರ್ಥಯುಕ್ತಾದಾರ್ಯವೃತ್ತಾದಪೇತಂ|

05032015c ಉಪಕ್ರೋಶಂ ಚೇಹ ಗತೋಽಸಿ ರಾಜನ್

ನೋಹೇಶ್ಚ ಪಾಪಂ ಪ್ರಸಜೇದಮುತ್ರ||

ರಾಜನ್! ಧರ್ಮಾರ್ಥಯುಕ್ತವಲ್ಲದ, ಆರ್ಯರ ನಡತೆಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿರುವ ನಿನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೀನೇ ತಿಳಿದುಕೋ. ರಾಜನ್!

ಕೇವಲ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರನ್ನು ನೀನು ಗಳಿಸಿದ್ದೀಯೆ. ಇದನ್ನು ನೀನು
ಅಳಿಸಲಾರೆ. ಇದು ನಿನ್ನೊಡನೆಯೇ ಬರುತ್ತದೆ.

05032016a ಸ ತ್ವಮರ್ಥಂ ಸಂಶಯಿತಂ ವಿನಾ ತೈಃ
ಆಶಂಸಸೇ ಪುತ್ರವಶಾನುಗೋಽದ್ಯ|

05032016c ಅಧರ್ಮಶಬ್ದಶ್ಚ ಮಹಾನ್ಪುಥಿವ್ಯಾಂ
ನೇದಂ ಕರ್ಮ ತ್ವತ್ಸಮಂ ಭಾರತಾಗ್ರ್ಯ||

ಇಂದು ನೀನು ಪುತ್ರರ ವಶಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅವರ ವಿನಾ ಈ
ಸಂಶಯಯುಕ್ತವಾದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಭೋಗಿಸಲು ಆಶಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ನಿನ್ನ ಈ
ಅಧರ್ಮದ ವಿಷಯವು ಮಹಾ ಪೃಥ್ವಿಯೆಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹರಡಿದೆ.
ಭಾರತಾಗ್ರ್ಯ ! ಇದು ನಿನಗೆ ಸಮನಾದುದಲ್ಲ.

05032017a ಹೀನಪ್ರಜ್ಞೋ ದೌಷ್ಟುಲೇಯೋ ನೃಶಂಸೋ
ದೀರ್ಘವೈರೀ ಕ್ಷತ್ರವಿದ್ಯಾಸ್ವಧೀರಃ|

05032017c ಏವಂಧರ್ಮಾ ನಾಪದಃ ಸಂತಿತೀರ್ಷೇದ್
ಧೀನವೀರ್ಯೋ ಯಶ್ಚ ಭವೇದಶಿಷ್ಯಃ||

ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇಲ್ಲದಿರುವವನಿಗೆ, ಕೆಟ್ಟ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನಿಗೆ,
ಕ್ರೂರನಾದವನಿಗೆ, ಬಹುಕಾಲ ವೈರವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವವನಿಗೆ,
ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಧೀರನಾದವನಿಗೆ, ಈ ಗುರುತುಗಳಿರುವವನಿಗೆ
ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದಿರುವ ಅವೀರ್ಯ ಅಶಿಕ್ಷಿತನಿಗೆ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು
ಎದುರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಾರದು.

05032018a ಕುಲೇ ಜಾತೋ ಧರ್ಮವಾನ್ಯೋ ಯಶಸ್ವೀ
ಬಹುಶ್ರುತಃ ಸುಖಜೀವೀ ಯತಾತ್ಮಾ|

05032018c ಧರ್ಮಾರ್ಥಯೋರ್ಗೃಹಿತಯೋರ್ಬಿಭರ್ತಿ
ನಾನ್ಯತ್ರ ದಿಷ್ಟಸ್ಯ ವಶಾದುಪ್ಯೇತಿ||

ಉತ್ತಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವುದು, ಧರ್ಮವಂತನಾಗಿರುವುದು,
ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವುದು, ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗುವುದು, ಸುಖಜೀವಿಯಾಗಿರುವುದು,
ಯತಾತ್ಮನಾಗಿರುವುದು, ಧರ್ಮ-ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ
ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿರುವವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು - ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲಿ
ಅದೃಷ್ಟವಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಯಾವುದರ ಕೈವಾಡವಿದೆ?

05032019a ಕಥಂ ಹಿ ಮಂತ್ರಾಗ್ರ್ಯಧರೋ ಮನೀಷೀ
ಧರ್ಮಾರ್ಥಯೋರಾಪದಿ ಸಂಪ್ರಣೇತಾ|

05032019c ಏವಮ್ಯುಕ್ತಃ ಸರ್ವಮಂತ್ರೈರಹೀನೋ
ಅನಾನ್ಯಶಂಸ್ಯಂ ಕರ್ಮ ಕುರ್ಯಾದಮೂಢಃ||

ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದ ಹಿರಿಯರಿಂದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದ, ಧರ್ಮ-
ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಣೀತನಾದ, ಸರ್ವಮಂತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ರಹಿತನಾಗಿರದ,
ಅಮೂಢನು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಕ್ರೂರ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು?

05032020a ತವಾಪೀಮೇ ಮಂತ್ರವಿದಃ ಸಮೇತ್ಯ
ಸಮಾಸತೇ ಕರ್ಮಸು ನಿತ್ಯಯುಕ್ತಾಃ|

05032020c ತೇಷಾಮಯಂ ಬಲವಾನ್ನಿಶ್ಚ ಯಶ್ಚ

ಕುರುಕ್ಷಯಾರ್ಥೇ ನಿರಯೇ ವ್ಯಪಾದಿ||

ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಮಂತ್ರವಿದರು ನಿನ್ನನ್ನೇ ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿಯೇ ನಿತ್ಯವೂ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಈ ಬಲವಾದ ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ಕುರುಕ್ಷಯವು ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

05032021a ಅಕಾಲಿಕಂ ಕುರವೋ ನಾಭವಿಷ್ಯನ್

ಪಾಪೇನ ಚೇತ್ಪಾಪಮಜಾತಶತ್ರುಃ|

05032021c ಇಚ್ಛೇಜ್ಜಾತು ತ್ವಯಿ ಪಾಪಂ ವಿಸ್ತುಜ್ಯ

ನಿಂದಾ ಚೇಯಂ ತವ ಲೋಕೇಽಭವಿಷ್ಯತ್||

ಅಜಾತಶತ್ರುವು ಪಾಪದಿಂದ ಪಾಪವನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಅಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಕುರುಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ನಿನಗೆ ಪಾಪವನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ನಿಂದೆಯೇ ನಡೆಯುವಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ.

05032022a ಕಿಮನ್ಯತ್ರ ವಿಷಯಾದೀಶ್ವರಾಣಾಂ

ಯತ್ರ ಪಾರ್ಥಃ ಪರಲೋಕಂ ದದರ್ಶ|

05032022c ಅತ್ಯಕ್ರಾಮತ್ಸ ತಥಾ ಸಮೃತಃ ಸ್ಯಾನ್

ನ ಸಂಶಯೋ ನಾಸ್ತಿ ಮನುಷ್ಯಕಾರಃ||

ದೇವತೆಗಳು ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ತೋರಿಸಿ ಸನ್ಮಾನಿಸಿದರು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಏನಾದರೂ ಅರ್ಥವಿದೆಯೇ? ಅದು ಮನುಷ್ಯನು ಮಾಡಿದುದಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ.

05032023a ಏತಾನ್ಗುಣಾನ್ಯರ್ಮಕೃತಾನವೇಕ್ಷ್ಯ

ಭಾವಾಭಾವೌ ವರ್ತಮಾನಾವನಿತ್ಯೌ|

05032023c ಬಲಿಹಿ ರಾಜಾ ಪಾರಮವಿಂದಮಾನೋ

ನಾನ್ಯತ್ಕಾಲಾತ್ಕಾರಣಂ ತತ್ರ ಮೇನೇ||

ಕರ್ಮ ಮತ್ತು ಕೃತನ ಈ ಗುಣಗಳನ್ನು, ಭಾವಾಭಾವಗಳನ್ನು, ವರ್ತಮಾನ ಮತ್ತು ಹಿಂದೆ ನಡೆದವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ರಾಜಾ ಬಲಿಯು ಆದಿ ಅಂತ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾರದೇ ಇವಕ್ಕೆ ಕಾಲವಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಏನೂ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟನು.

05032024a ಚಕ್ಷುಃ ಶ್ರೋತ್ರೇ ನಾಸಿಕಾ ತ್ವಕ್ಷ ಜಿಹ್ವಾ

ಜ್ಞಾನಸ್ಪೃಶ್ಯತಾನ್ಯಾಯತನಾನಿ ಜಂತೋಃ|

05032024c ತಾನಿ ಪ್ರೀತಾನ್ಯೇವ ತೃಷ್ಣಾಕ್ಷಯಾಂತೇ

ತಾನ್ಯವ್ಯಥೋ ದುಃಖಹೀನಃ ಪ್ರಣುದ್ಯಾತ್||

ಕಣ್ಣು, ಕಿವಿ, ಮೂಗು, ಚರ್ಮ ಮತ್ತು ನಾಲಿಗೆಗಳು ಜಂತುವಿನ ಜ್ಞಾನದ ಬಾಗಿಲುಗಳು. ಆಸೆಗಳು ಕ್ಷಯವಾಗಲು ಇವು ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವೇ ಸುಖದಿಂದ ಇರುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನು ವ್ಯಥೆಯಿಲ್ಲದೇ ದುಃಖಪಡದೇ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

05032025a ನ ತ್ವೇವ ಮನ್ಯೇ ಪುರುಷಸ್ಯ ಕರ್ಮ

ಸಂವರ್ತತೇ ಸುಪ್ರಯುಕ್ತಂ ಯಥಾವತ್|

05032025c ಮಾತುಃ ಪಿತುಃ ಕರ್ಮಣಾಭಿಪ್ರಸೂತಃ

ಸಂವರ್ಧತೇ ವಿಧಿವದ್ಭೋಜನೇನ||

ಪುರುಷನು ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ ಬೇಕಾದ
ಫಲಿತಾಂಶವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ತಂದೆ-
ತಾಯಿಗಳ ಕರ್ಮದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವನು ವಿಧಿವತ್ತಾದ
ಆಹಾರಸೇವನೆಯಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾನೆ.

05032026a ಪ್ರಿಯಾಪ್ರಿಯೇ ಸುಖದುಃಖೇ ಚ ರಾಜನ್
ನಿಂದಾಪ್ರಶಂಸೇ ಚ ಭಜೇತ ಏನಂ|

05032026c ಪರಸ್ತ್ವೇನಂ ಗರ್ಹಯತೇಽಪರಾಧೇ
ಪ್ರಶಂಸತೇ ಸಾಧುವೃತ್ತಂ ತಮೇವ||

ರಾಜನ್! ಪ್ರಿಯವಾದುದು, ಅಪ್ರಿಯವಾದುದು, ಸುಖ, ದುಃಖ, ನಂದನೆ
ಮತ್ತು ಪ್ರಶಂಸೆಗಳು ಇವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತವೆ.
ಅಪರಾಧಮಾಡಿದಾಗ ಇತರರು ಇವನನ್ನು ಝರಿಯುತ್ತಾರೆ.
ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡರೆ ಅವನನ್ನೇ ಜನರು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾರೆ.

05032027a ಸ ತ್ವಾ ಗರ್ಹೇ ಭಾರತಾನಾಂ ವಿರೋಧಾದ್
ಅಂತೋ ನೂನಂ ಭವಿತಾಯಂ ಪ್ರಜಾನಾಂ|

05032027c ನೋ ಚೇದಿದಂ ತವ ಕರ್ಮಾಪರಾಧಾತ್
ಕುರೂನ್ದಹೇತ್ಯುಷ್ಟವರ್ತ್ಮೇವ ಕಕ್ಷಂ||

ಭಾರತರಲ್ಲಿನ ಮನಸ್ತಾಪಕ್ಕೆ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನೇ ಬೈಯುತ್ತೇನೆ. ಇದು
ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಅಂತ್ಯವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ನಿನ್ನ

ಕರ್ಮಾಪರಾಧದಿಂದ ಒಣಕರಡದಂತೆ ಕುರುಗಳು ಸುಟ್ಟುಹೋಗದೇ ಇರಲಿ.

05032028a ತ್ವಮೇವೈಕೋ ಜಾತಪುತ್ರೇಷು ರಾಜನ್
ವಶಂ ಗಂತಾ ಸರ್ವಲೋಕೇ ನರೇಂದ್ರ|

05032028c ಕಾಮಾತ್ಮನಾಂ ಶ್ಲಾಘಸೇ ದ್ಯೂತಕಾಲೇ
ನಾನ್ಯಚ್ಚಮಾತ್ಪಶ್ಯ ವಿಪಾಕಮಸ್ಯ||

ರಾಜನ್! ನರೇಂದ್ರ! ಈ ಸರ್ವಲೋಕದಲ್ಲಿ ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳ ವಶನಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದೀಯೆ. ದ್ಯೂತಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೀನು ಕಾಮಾತ್ಮನನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದೆ. ಶಾಂತಿಯ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ ಏನೂ ಇದರಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

05032029a ಅನಾಪ್ತಾನಾಂ ಪ್ರಗ್ರಹಾತ್ತ್ವಂ ನರೇಂದ್ರ
ತಥಾಪ್ತಾನಾಂ ನಿಗ್ರಹಾಚ್ಚೈವ ರಾಜನ್|

05032029c ಭೂಮಿಂ ಸ್ಫೀತಾಂ ದುರ್ಬಲತ್ವಾದನಂತಾಂ
ನ ಶಕ್ತಸ್ತ್ವಂ ರಕ್ಷಿತುಂ ಕೌರವೇಯ||

ನರೇಂದ್ರ! ರಾಜನ್! ಕೌರವೇಯ! ಅನಾಪ್ತರನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ಆಪ್ತರನ್ನು ದೂರವಿಡಿಸಿ ದುರ್ಬಲನಾಗಿ ನೀನು ಈ ಅಪಾರ ಸಮೃದ್ಧ ಭೂಮಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದೀಯೆ.

05032030a ಅನುಜ್ಞಾತೋ ರಥವೇಗಾವಧೂತಃ
ಶ್ರಾಂತೋ ನಿಪದ್ಯೇ ಶಯನಂ ನೃಸಿಂಹ|

05032030c ಪ್ರಾತಃ ಶ್ರೋತಾರಃ ಕುರವಃ ಸಭಾಯಾಂ

ಅಜಾತಶತ್ರೋರ್ವಚನಂ ಸಮೇತಾಃ||

ನರಸಿಂಹ! ರಥವೇಗದಿಂದ ತುಂಬಾ ಬಳಲಿದ್ದೇನೆ. ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿನ್ನ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕುರುಗಳು ಒಟ್ಟಿಗೇ ಅಜಾತಶತ್ರುವಿನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುವರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸಂಜಯಯಾನ ಪರ್ವಣಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಸಂಜಯಸಂವಾದೇ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಜಯಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಸಂಜಯಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸಂಜಯಯಾನ ಪರ್ವಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಜಯಯಾನ ಪರ್ವವು.

ಇದೂವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೪/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-
೫೦/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೬೯೫/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-
೨೨೫೯೭/೭೩೭೮೪

ಪ್ರಜಾಗರ ಪರ್ವ

೩೩

ಸಂಜಯನು ನಿಂದಿಸಿ ಹೋಗಲು, ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಸಂದೇಶವೇನೆಂದು ತಿಳಿಯದೇ, ಭಯಾನ್ವಿತನಾಗಿ ನಿದ್ರೆಗೆಟ್ಟ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ವಿದುರನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿದುದು (೧-೮). “ನಿದ್ರೆ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ... ಸುಡುತ್ತಿರುವ ಮತ್ತು ನಿದ್ರೆಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗದೇ ಇರುವವನಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಏನಾದರೂ ಇದೆಯೇ ಹೇಳು.” ಎಂದು ವಿದುರನನ್ನು ಕೇಳಿದುದು (೯-೧೫). ವಿದುರನು ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಧರ್ಮವತ್ತಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಪಂಡಿತರ ಲಕ್ಷಣಗಳು (೧೬-೨೯), ಮೂಢರ ಲಕ್ಷಣಗಳು (೩೦-೩೮), ಒಂದರ ವಿಷಯವನ್ನೂ (೩೯-೪೨), ಎರಡರ ನಿಶ್ಚಯವನ್ನೂ (೪೩-೫೪), ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಮೂರನ್ನೂ (೫೫-೫೭), ನಾಲ್ಕು ವಿಷಯಗಳು (೫೮-೬೧), ಐದು ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ (೬೨-೬೫), ಆರು ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ (೬೬-೬೯), ಏಳು ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ (೭೦-೭೪), ಎಂಟು ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ (೭೫-೮೦), ಒಂಭತ್ತು ಮತ್ತು ಹತ್ತು ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ (೮೧-೮೩) ವರ್ಣಿಸಿದುದು. ಅಸುರ ಸುಧನ್ವನು ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಉಪದೇಶವನ್ನು ವಿದುರನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು (೮೪-೧೦೪).

05033001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05033001a ದ್ವಾಃಸ್ಥಂ ಪ್ರಾಹ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ಮಹೀಪತಿಃ|

05033001c ವಿದುರಂ ದ್ರಷ್ಟುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತಮಿಹಾನಯ ಮಾಚಿರಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ, ಮಹೀಪತಿ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ವಿದುರನನ್ನು ಕಾಣಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಅವನನ್ನು ಬೇಗನೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದು ತಾ!”

05033002a ಪ್ರಹಿತೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೇಣ ದೂತಃ ಕ್ಷತ್ತಾರಮಬ್ರವೀತ್|

05033002c ಈಶ್ವರಸ್ತ್ವಾಂ ಮಹಾರಾಜೋ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಾ ದಿದೃಕ್ಷತಿ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದೂತನು ಕ್ಷತ್ತನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಮಹಾರಾಜ ಒಡೆಯನು ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಲು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ.”

05033003a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ವಿದುರಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ರಾಜನಿವೇಶನಂ|

05033003c ಅಬ್ರವೀದ್ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾಯ ದ್ವಾಃಸ್ಥ ಮಾಂ ಪ್ರತಿವೇದಯ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ವಿದುರನು ರಾಜನಿವೇಶನವನ್ನು ತಲುಪಿ ದ್ವಾರಪಾಲಕನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ನಾನು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸು!”

05033004 ದ್ವಾಃಸ್ಥ ಉವಾಚ|

05033004a ವಿದುರೋಽಯಮನುಪ್ರಾಪ್ತೋ ರಾಜೇಂದ್ರ ತವ ಶಾಸನಾತ್|

05033004c ದ್ರಷ್ಟುಮಿಚ್ಛತಿ ತೇ ಪಾದೌ ಕಿಂ ಕರೋತು ಪ್ರಶಾಧಿ ಮಾಂ||

ದ್ವಾರಪಾಲಕನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜೇಂದ್ರ! ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ
ವಿದುರನು ನಿಮ್ಮ ಪಾದಗಳನ್ನು ಕಾಣಲು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಏನು
ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿ!”

05033005 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05033005a ಪ್ರವೇಶಯ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಾಂ ವಿದುರಂ ದೀರ್ಘದರ್ಶಿನಂ|

05033005c ಅಹಂ ಹಿ ವಿದುರಸ್ಯಾಸ್ಯ ನಾಕಾಲ್ಯೋ ಜಾತು ದರ್ಶನೇ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ದೀರ್ಘದರ್ಶಿ ವಿದುರನು
ಒಳಬರಲಿ. ವಿದುರನನ್ನು ಕಾಣಲು ನನಗೆ ಅಕಾಲವೆನ್ನುವುದೇ ಇಲ್ಲ.”

05033006 ದ್ವಾಃಸ್ಥ ಉವಾಚ|

05033006a ಪ್ರವಿಶಾಂತಃಪುರಂ ಕ್ಷತ್ತರ್ಮಹಾರಾಜಸ್ಯ ಧೀಮತಃ|

05033006c ನ ಹಿ ತೇ ದರ್ಶನೇಽಕಾಲ್ಯೋ ಜಾತು ರಾಜಾ ಬ್ರವೀತಿ ಮಾಂ||

ದ್ವಾರಪಾಲಕನು ಹೇಳಿದನು: “ಕ್ಷತ್ತ! ಧೀಮತ ಮಹಾರಾಜನ
ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸು! ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಲು ಅವನಿಗೆ
ಅಕಾಲವೆನ್ನುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ರಾಜನು ನನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.”

05033007 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05033007a ತತಃ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ವಿದುರೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿವೇಶನಂ|

05033007c ಅಬ್ರವೀತ್ಪಾಂಜಲಿವಾರ್ಕ್ಯಂ ಚಿಂತಯಾನಂ ನರಾಧಿಪಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ವಿದುರನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ
ನಿವೇಶನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ನರಾಧಿಪನಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದು

ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದನು:

05033008a ವಿದುರೋಽಹಂ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಾ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಸ್ತವ ಶಾಸನಾತ್|

05033008c ಯದಿ ಕಿಂ ಚನ ಕರ್ತವ್ಯಮಯಮಸ್ಮಿ ಪ್ರಶಾಧಿ ಮಾಂ||

“ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ! ನಾನು ವಿದುರ! ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕಾದರೆ ನಾನಿಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡು!”

05033009 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05033009a ಸಂಜಯೋ ವಿದುರ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಗರ್ಹಯಿತ್ವಾ ಚ ಮಾಂ ಗತಃ|

05033009c ಅಜಾತಶತ್ರುಃ ಶ್ವೋ ವಾಕ್ಯಂ ಸಭಾಮಧ್ಯೇ ಸ ವಕ್ಷ್ಯತಿ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿದುರ! ಸಂಜಯನು ಬಂದು ನನಗೆ ಬೈದು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ನಾಳೆ ಅವನು ಸಭಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಜಾತಶತ್ರುವಿನ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಹೇಳುವವನಿದ್ದಾನೆ.

05033010a ತಸ್ಯಾದ್ಯ ಕುರುವೀರಸ್ಯ ನ ವಿಜ್ಞಾತಂ ವಚೋ ಮಯಾ|

05033010c ತನ್ಮೇ ದಹತಿ ಗಾತ್ರಾಣಿ ತದಕಾರ್ಷೀತ್ವ ಜಾಗರಂ||

ಕುರುವೀರನ ಸಂದೇಶವೇನೆಂದು ಇಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನ ದೇಹವು ಸುಡುತ್ತಿದೆ. ನಿದ್ದೆಬರುತ್ತಿಲ್ಲ.

05033011a ಜಾಗ್ರತೋ ದಹ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಶ್ರೇಯೋ ಯದಿಹ ಪಶ್ಯಸಿ|

05033011c ತದ್ಭೂಹಿ ತ್ವಂ ಹಿ ನಸ್ತಾತ ಧರ್ಮಾರ್ಥಕುಶಲೋ ಹ್ಯಸಿ||

ಸುಡುತ್ತಿರುವ ಮತ್ತು ನಿದ್ಧೆಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗದೇ ಇರುವವನಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದು
ಏನಾದರೂ ಇದೆಯೇ ಹೇಳು. ಅಯ್ಯಾ! ನೀನು ಧರ್ಮ ಮತ್ತು
ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಕುಶಲನಾಗಿದ್ದೀಯೆ.

05033012a ಯತಃ ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಸಂಜಯಃ ಪಾಂಡವೇಭ್ಯೋ

ನ ಮೇ ಯಥಾವನ್ಮನಸಃ ಪ್ರಶಾಂತಿಃ|

05033012c ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಾಣ್ಯಪ್ರಕೃತಿಂ ಗತಾನಿ

ಕಿಂ ವಕ್ಷ್ಯತೀತ್ಯೇವ ಹಿ ಮೇಽದ್ಯ ಚಿಂತಾ||

ಸಂಜಯನು ಪಾಂಡವರ ಕಡೆಯಿಂದ ಮರಳಿ ಬಂದಾಗಿನಿಂದ ನನ್ನ
ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಶಾಂತಿಯಿಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ. ಅವನು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾನೋ
ಎಂಬ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ಇಂದು ನನ್ನ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಕೆಟ್ಟು
ಹೋಗಿವೆ.”

05033013 ವಿದುರ ಉವಾಚ|

05033013a ಅಭಿಯುಕ್ತಂ ಬಲವತಾ ದುರ್ಬಲಂ ಹೀನಸಾಧನಂ|

05033013c ಹೃತಸ್ವಂ ಕಾಮಿನಂ ಚೋರಮಾವಿಶಂತಿ ಪ್ರಜಾಗರಾಃ||

ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪ್ರಜಾಗರವು (ನಿದ್ಧೆಬಾರದಿರುವುದು)
ದುರ್ಬಲನನ್ನು, ಬಡವನನ್ನು, ಕಳೆದುಕೊಂಡವನನ್ನು, ಕಾಮಿಯನ್ನು,
ಮತ್ತು ಕಳ್ಳನನ್ನು ಆವರಿಸುತ್ತದೆ.

05033014a ಕಚ್ಚಿದೇತೈರ್ಮಹಾದೋಷೈರ್ಮ ಸ್ಪೃಷ್ಟೋಽಸಿ ನರಾಧಿಪ|

05033014c ಕಚ್ಚಿನ್ನ ಪರವಿತ್ತೇಷು ಗೃಧ್ಯನ್ವಿಪರಿತಪ್ಯಸೇ||

ನರಾಧಿಪ! ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮಹಾ ದೋಷವೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಲ್ಲ
ತಾನೇ? ಪರವಿತ್ತವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡು ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ತಾನೇ?”

05033015 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05033015a ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತೇ ಧರ್ಮ್ಯಂ ಪರಂ ನೈಃಶ್ರೇಯಸಂ ವಚಃ|

05033015c ಅಸ್ಮಿನ್ರಾಜರ್ಷಿವಂಶೇ ಹಿ ತ್ವಮೇಕಃ ಪ್ರಾಜ್ಞಾಸಮ್ಮತಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನಿಂದ ಧರ್ಮವತ್ತಾದ ಪರಮ
ಶ್ರೇಯಸ್ಕರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ರಾಜವಂಶದಲ್ಲಿ
ಪ್ರಾಜ್ಞರಿಂದ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದವನು ನೀನೊಬ್ಬನೇ.”

05033016 ವಿದುರ ಉವಾಚ|

05033016a ನಿಷೇವತೇ ಪ್ರಶಸ್ತಾನಿ ನಿಂದಿತಾನಿ ನ ಸೇವತೇ|

05033016c ಅನಾಸ್ತಿಕಃ ಶ್ರದ್ಧಧಾನ ಏತತ್ಪಂಡಿತಲಕ್ಷಣಂ||

ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪ್ರಶಂಸೆಗಳಿಗೆ ಮರುಳಾಗದಿರುವುದು
ನಿಂದನೆಗಳಿಗೆ ಗಮನಕೊಡದಿರುವುದು, ಅನಾಸ್ತಿಕನಾಗಿರುವುದು ಮತ್ತು
ಶ್ರದ್ಧಾವಂತನಾಗಿರುವುದು ಪಂಡಿತನ ಲಕ್ಷಣ.

05033017a ಕ್ರೋಧೋ ಹರ್ಷಶ್ಚ ದರ್ಪಶ್ಚ ಹ್ರೀಸ್ತಂಭೋ ಮಾನ್ಯಮಾನಿತಾ|

05033017c ಯಮರ್ಥಾನ್ನಾಪಕರ್ಷಂತಿ ಸ ವೈ ಪಂಡಿತ ಉಚ್ಯತೇ||

ಯಾರನ್ನು ಕ್ರೋಧ, ಹರ್ಷ, ದರ್ಪ, ನಾಚಿಕೆ, ಕಪಟ, ಗೌರವಗಳು ಅವರ
ಉದ್ದೇಶಗಳಿಂದ ಅಪಕರ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವರನ್ನೇ ಪಂಡಿತರೆಂದು
ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

05033018a ಯಸ್ಯ ಕೃತ್ಯಂ ನ ಜಾನಂತಿ ಮಂತ್ರಂ ವಾ ಮಂತ್ರಿತಂ ಪರೇ|

05033018c ಕೃತಮೇವಾಸ್ಯ ಜಾನಂತಿ ಸ ವೈ ಪಂಡಿತ ಉಚ್ಯತೇ||

ಯಾರ ಸ್ವತಃ ಆಲೋಚಿಸಿದ ಅಥವಾ ಮಂತ್ರಿಗಳೊಂದಿಗೆ
ಆಲೋಚಿಸಿದ ಕೆಲಸಗಳು ಕಾರ್ಯಗತ ಗೊಳಿಸುವುದರ ಒಳಗೆ
ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವರನ್ನು ಪಂಡಿತರೆಂದು
ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

05033019a ಯಸ್ಯ ಕೃತ್ಯಂ ನ ವಿಘ್ನಂತಿ ಶೀತಮುಷ್ಣಂ ಭಯಂ ರತಿಃ|

05033019c ಸಮೃದ್ಧಿರಸಮೃದ್ಧಿರ್ವಾ ಸ ವೈ ಪಂಡಿತ ಉಚ್ಯತೇ||

ಯಾರ ಕೆಲಸವು ಭಳಿ, ಬಿಸಿ, ಭಯ, ಕಾಮ, ಸಮೃದ್ಧಿ ಅಥವಾ
ಅಸಮೃದ್ಧಿಗಳಿಂದಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವರನ್ನು ಪಂಡಿತರೆಂದು
ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

05033020a ಯಸ್ಯ ಸಂಸಾರಿಣೀ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಧರ್ಮಾರ್ಥಾವನುವರ್ತತೇ|

05033020c ಕಾಮಾದರ್ಥಂ ವೃಣೀತೇ ಯಃ ಸ ವೈ ಪಂಡಿತ ಉಚ್ಯತೇ||

ಯಾರ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ಧರ್ಮ-ಅರ್ಥಗಳನ್ನು
ಅನುಸರಿಸುತ್ತದೆಯೋ, ಯಾರು ಕಾಮಕ್ಕಿಂತ ಅರ್ಥವನ್ನು
ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ ಅವರನ್ನು ಪಂಡಿತರೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

05033021a ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಚಿಕೀರ್ಷಂತಿ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಚ ಕುರ್ವತೇ|

05033021c ನ ಕಿಂ ಚಿದವಮನ್ಯಂತೇ ಪಂಡಿತಾ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಯಥಾಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವವರು, ಯಥಾಶಕ್ತಿಯಾಗಿ
ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವವರು, ಮತ್ತು ಯಾವುದನ್ನೂ
ಮುಖ್ಯವಾದುದೆಲ್ಲವೆಂದು ಕಡೆಗಾಣದೇ ಇರುವವರು ಪಂಡಿತರು.

05033022a ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ವಿಜಾನಾತಿ ಚಿರಂ ಶೃಣೋತಿ

ವಿಜ್ಞಾಯ ಚಾರ್ಥಂ ಭಜತೇ ನ ಕಾಮಾತ್|

05033022c ನಾಸಂಪ್ರಾಪ್ತೋ ವ್ಯಪಯಂಕ್ತೇ ಪರಾರ್ಥೇ

ತತ್ ಪ್ರಜ್ಞಾನಂ ಪ್ರಥಮಂ ಪಂಡಿತಸ್ಯ||

ಬೇಗನೆ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವರು, ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಕೇಳುವವರು,
ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಕಾಮದಿಂದಲ್ಲ, ಬಯಸುವವರು,
ಕೇಳದೆಯೇ ಇತರರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಉಸಿರನ್ನು ಕಳೆಯದಿರುವವರು
ಪಂಡಿತರ ಉಚ್ಚ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದವರು.

05033023a ನಾಪ್ರಾಪ್ಯಮಭಿವಾಂಚಂತಿ ನಷ್ಟಂ ನೇಚ್ಚಂತಿ ಶೋಚಿತುಂ|

05033023c ಆಪತ್ತು ಚ ನ ಮುಹ್ಯಂತಿ ನರಾಃ ಪಂಡಿತಬುದ್ಧಯಃ||

ಪಂಡಿತರ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ನರನು ಸಿಗಲಸಾಧ್ಯವಾದವುಗಳ ಹಿಂದೆ
ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ; ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋದುದರ ಕುರಿತು ಶೋಕಿಸುವುದಿಲ್ಲ;
ಮತ್ತು ಆಪತ್ತುಗಳು ಬಂದೊದಗಿದಾಗ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು
ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

05033024a ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಯಃ ಪ್ರಕ್ರಮತೇ ನಾಂತರ್ವಸತಿ ಕರ್ಮಣಃ|

05033024c ಅವಂಧ್ಯಕಾಲೋ ವಶ್ಯಾತ್ಮಾ ಸ ವೈ ಪಂಡಿತ ಉಚ್ಯತೇ||

ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಕಾರ್ಯವು ಮುಗಿಯುವ ತನಕ ದುಡಿಯುವನನ್ನು,
ಸಮಯವನ್ನು ಕಳೆಯದೇ ಇರುವವನನ್ನು, ಆತ್ಮವನ್ನು
ವಶದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವವನನ್ನು ಪಂಡಿತನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

05033025a ಆರ್ಯ ಕರ್ಮಣಿ ರಜ್ಯಂತೇ ಭೂತಿಕರ್ಮಣಿ ಕುರ್ವತೇ|

05033025c ಹಿತಂ ಚ ನಾಭ್ಯಸೂಯಂತಿ ಪಂಡಿತಾ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಪಂಡಿತರು ಆರ್ಯ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಾರೆ,
ಅವರಿಗೆ ಹಿತವನ್ನು ತರುವ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು
ಒಳ್ಳೆಯದರ ಕುರಿತು ಎಂದೂ ಅಸೂಯೆಪಡುವುದಿಲ್ಲ.

05033026a ನ ಹೃಷ್ಯತ್ಯಾತ್ಮಸಮ್ಮಾನೇ ನಾವಮಾನೇನ ತಪ್ಯತೇ|

05033026c ಗಾಂಗೋ ಹ್ರದ ಇವಾಕ್ಷೋಭ್ಯೋ ಯಃ ಸ ಪಂಡಿತ ಉಚ್ಯತೇ||

ಯಾರು ಆತ್ಮಸನ್ಮಾನದಿಂದ ಹರ್ಷಗೊಳ್ಳದೇ, ಅವಮಾನದಿಂದ
ಸುಡದೇ, ಗಂಗೆಯ ಸರೋವರದ ನೀರಿನಂತೆ ಇರುತ್ತಾರೋ
ಅಂಥವರನ್ನು ಪಂಡಿತರೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

05033027a ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಯೋಗಜ್ಞಾಃ ಸರ್ವಕರ್ಮಣಾಂ|

05033027c ಉಪಾಯಜ್ಞೋ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ನರಃ ಪಂಡಿತ ಉಚ್ಯತೇ||

ಸರ್ವ ಭೂತಗಳ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿದಿರುವ, ಸರ್ವ ಕರ್ಮಗಳ
ಯೋಗಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ, ಮನುಷ್ಯರ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ
ನರನನ್ನು ಪಂಡಿತನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

05033028a ಪ್ರವೃತ್ತವಾಕ್ಚಿ ತ್ರಕಥ ಊಹವಾನ್ಪ್ರತಿಭಾನವಾನ್|

05033028c ಆಶು ಗ್ರಂಥಸ್ಯ ವಕ್ತಾ ಚ ಸ ವೈ ಪಂಡಿತ ಉಚ್ಯತೇ||

ಧಿಟ್ಟನಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವವನು, ಬಹಳ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವ ಪ್ರತಿಭೆಯುಳ್ಳವನು, ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ವಾದಿಸಿ ಮಾತನಾಡಬಲ್ಲವನು ಅಂಥವನನ್ನೇ ಪಂಡಿತನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

05033029a ಶ್ರುತಂ ಪ್ರಜ್ಞಾನುಗಂ ಯಸ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಚೈವ ಶ್ರುತಾನುಗಾ|

05033029c ಅಸಂಭಿನ್ನಾರ್ಯಮರ್ಯಾದಃ ಪಂಡಿತಾಖ್ಯಾಂ ಲಭೇತ ಸಃ||

ಯಾರ ಶ್ರುತಿಗಳ ಪಾಂಡಿತ್ಯವು ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತದೆಯೋ, ಯಾರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ಶ್ರುತಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದೆಯೋ, ಯಾರು ಆರ್ಯರನ್ನು ಮರ್ಯಾದಿಸುವುದರಿಂದ ದೂರವಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವರಿಗೆ ಪಂಡಿತ ಎಂಬ ಹೆಸರು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

05033030a ಅಶ್ರುತಶ್ಚ ಸಮುನ್ನದ್ಧೋ ದರಿದ್ರಶ್ಚ ಮಹಾಮನಾಃ|

05033030c ಅರ್ಥಾಂಶ್ಚಾಕರ್ಮಣಾ ಪ್ರೇಪ್ಸುರ್ಮೂಢ ಇತ್ಯುಚ್ಯತೇ ಬುಧೈಃ||

ಶ್ರುತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದೇ ಇದ್ದರೂ ಮುನ್ನುಗ್ಗುವ, ದರಿದ್ರನಾಗಿದ್ದರೂ ಸೊಕ್ಕಿರುವ, ಮಾಡಬಾರದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುವವನನ್ನು ತಿಳಿದವರು ಮೂಢನೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

05033031a ಸ್ವಮರ್ಥಂ ಯಃ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಪರಾರ್ಥಮನುತಿಷ್ಠತಿ|

05033031c ಮಿಥ್ಯಾ ಚರತಿ ಮಿತ್ರಾರ್ಥೇ ಯಶ್ಚ ಮೂಢಃ ಸ ಉಚ್ಯತೇ||

ತನ್ನ ಧನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಧನದ ಹಿಂದೆ ಯಾರು
ಹೋಗುತ್ತಾರೋ, ಮಿತ್ರರಿಗೇ ಯಾರು ಮೋಸಮಾಡುತ್ತಾರೋ
ಅವರನ್ನು ಮೂಢರೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

05033032a ಅಕಾಮಾನ್ಯಾಮಯತಿ ಯಃ ಕಾಮಯಾನಾನ್ವರಿದ್ವಿಷನ್|

05033032c ಬಲವಂತಂ ಚ ಯೋ ದ್ವೇಷ್ಠಿ ತಮಾಹುರ್ಮೂಢಚೇತಸಂ||

ಯಾರು ಬಯಸಬಾರದುದನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾರೋ,
ಬಯಸಬೇಕಾದುದನ್ನು ತೊರೆಯುತ್ತಾರೋ, ಬಲಶಾಲಿಗಳೊಂದಿಗೆ
ದ್ವೇಷವನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತಾರೋ ಅವರನ್ನು ಮೂಢಚೇತಸರೆಂದು
ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

05033033a ಅಮಿತ್ರಂ ಕುರುತೇ ಮಿತ್ರಂ ಮಿತ್ರಂ ದ್ವೇಷ್ಠಿ ಹಿನಸ್ತಿ ಚ|

05033033c ಕರ್ಮ ಚಾರಭತೇ ದುಷ್ಟಂ ತಮಾಹುರ್ಮೂಢಚೇತಸಂ||

ಅಮಿತ್ರರನ್ನು ಮಿತ್ರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವರನ್ನು, ಮಿತ್ರರನ್ನು
ದ್ವೇಷಿಸಿ ದೂರವಿಡುವವರನ್ನು, ದುಷ್ಟಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರನ್ನು
ಮೂಢಚೇತಸರೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

05033034a ಸಂಸಾರಯತಿ ಕೃತ್ಯಾನಿ ಸರ್ವತ್ರ ವಿಚಿಕಿತ್ಸತೇ|

05033034c ಚಿರಂ ಕರೋತಿ ಕ್ಷಿಪ್ರಾರ್ಥೇ ಸ ಮೂಢೋ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಮಾಡುವುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವವನು, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ
ಪರೀಕ್ಷಿಸುವವನು, ಮತ್ತು ಬೇಗನೇ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಬಹುದಾದುದನ್ನು
ಮಾಡಲು ತುಂಬಾ ಸಮಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವನು ಮೂಢನು.

05033035a ಅನಾಹೂತಃ ಪ್ರವಿಶತಿ ಅಪ್ಯಷ್ಟೋ ಬಹು ಭಾಷತೇ|

05033035c ವಿಶ್ವಸತ್ಯಪ್ರಮತ್ತೇಷು ಮೂಢಚೇತಾ ನರಾಧಮಃ||

ಆಮಂತ್ರಣವಿಲ್ಲದೇ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ, ಕೇಳದೆಯೇ ಬಹಳ ಮತನಾಡುವ, ಅಪ್ರಮತ್ತರಾಗಿರುವವರ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಡುವ ನರಾಧಮನು ಮೂಢಚೇತಸನು.

05033036a ಪರಂ ಕ್ಷಿಪತಿ ದೋಷೇಣ ವರ್ತಮಾನಃ ಸ್ವಯಂ ತಥಾ|

05033036c ಯಶ್ಚ ಕ್ರುಧ್ಯತ್ಯನೀಶಃ ಸನ್ನ ಚ ಮೂಢತಮೋ ನರಃ||

ತಪ್ಪು ತನ್ನದಾಗಿದ್ದರೂ ಇತರರನ್ನು ದೂಷಿಸುವ, ದುರ್ಬಲನಾಗಿದ್ದರೂ ಕೋಪಗೊಳ್ಳುವ ನರನು ಅತ್ಯಂತ ಮೂಢ.

05033037a ಆತ್ಮನೋ ಬಲಮಜ್ಞಾಯ ಧರ್ಮಾರ್ಥಪರಿವರ್ಜಿತಂ|

05033037c ಅಲಭ್ಯಮಿಚ್ಛನ್ತ್ವಿಷ್ಯಮ್ಯಾನ್ಮೂಢಬುದ್ಧಿರಿಹೋಚ್ಯತೇ||

ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದೆಯೇ ಧರ್ಮಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತೊರೆದು, ಸರಿಯಾದ ಯೋಜನೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಬಳಸದೇ, ಅಲಭ್ಯವಾದುದನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಮುಂದುವರೆದವನನ್ನು ಮೂಢಬುದ್ಧಿಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

05033038a ಅಶಿಷ್ಯಂ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಯೋ ರಾಜನ್ಯಶ್ಚ ಶೂನ್ಯಮುಪಾಸತೇ|

05033038c ಕದರ್ಯಂ ಭಜತೇ ಯಶ್ಚ ತಮಾಹುರ್ಮೂಢಚೇತಸಂ||

ರಾಜನ್ ! ಯಾರು ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಅನರ್ಹರಾದವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೋ, ಪೊಳ್ಳಾಗಿರುವವರನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೋ, ಜಿಪುಣರನ್ನು

ಬೇಡುತ್ತಾರೋ ಅವರನ್ನು ಮೂಢಚೇತಸರೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

05033039a ಅರ್ಥಂ ಮಹಾಂತಮಾಸಾದ್ಯ ವಿದ್ಯಾಮೈಶ್ವರ್ಯಮೇವ ವಾ|

05033039c ವಿಚರತ್ಯಸಮುನ್ನದ್ಧೋ ಯಃ ಸ ಪಂಡಿತ ಉಚ್ಯತೇ||

ಅತುಲ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಪಡೆದು, ಜೊತೆಗೆ ವಿದ್ಯೆಯ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೂ ಪಡೆದು ಸೊಕ್ಕಿಲ್ಲದೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವವನನ್ನು ಪಂಡಿತನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

05033040a ಏಕಃ ಸಂಪನ್ನಮಶ್ನಾತಿ ವಸ್ತೇ ವಾಸಶ್ಚ ಶೋಭನಂ|

05033040c ಯೋಽಸಂವಿಭಜ್ಯ ಭೃತ್ಯೇಭ್ಯಃ ಕೋ ನೃಶಂಸತರಸ್ತತಃ||

ಸಂಪತ್ತಿದ್ದೂ, ಸೇವಕರಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳದೇ, ಒಬ್ಬನೇ ತಿನ್ನುವವನು ಮತ್ತು ಸುಂದರ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತೊಡುವವನು ಕಠಿಣ ಹೃದಯಿಯಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಯಾರಿರಬಹುದು?

05033041a ಏಕಃ ಪಾಪಾನಿ ಕುರುತೇ ಫಲಂ ಭುಂಕ್ತೇ ಮಹಾಜನಃ|

05033041c ಭೋಕ್ತಾರೋ ವಿಪ್ರಮುಚ್ಯಂತೇ ಕರ್ತಾ ದೋಷೇಣ ಲಿಪ್ಯತೇ||

ಒಬ್ಬನೇ ಮಾಡಿದ ಪಾಪದ ಫಲವನ್ನು ಬಹಳ ಮಂದಿ ಉಣ್ಣಬಹುದು. ಆದರೆ ದೋಷವು ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ತಲುಪುತ್ತದೆ. ಉಣ್ಣುವವರು ಅದರಿಂದ ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲದೇ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡುಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

05033042a ಏಕಂ ಹನ್ಯಾನ್ನ ವಾ ಹನ್ಯಾದಿಷುರ್ಮುಕ್ತೋ ಧನುಷ್ಮತಾ|

05033042c ಬುದ್ಧಿಬುರ್ದಿಮತೋತ್ಸ್ರಷ್ಟಾ ಹನ್ಯಾದ್ರಾಷ್ಟಂ ಸರಾಜಕಂ||

ಧನುರ್ಧಾರಿಯು ಒಬ್ಬನನ್ನಾದರೂ ಹೊಡೆಯುವುದರಲ್ಲಿ
ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಬಹುದು ಅಥವಾ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗದೇ ಇರಬಹುದು.
ಆದರೆ ಬುದ್ಧಿವಂತನು ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಳಸಿ ರಾಜನೊಂದಿಗೆ
ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನೂ ನಾಶಗೊಳಿಸಬಹುದು.

05033043a ಏಕಯಾ ದ್ವೇ ವಿನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ತ್ರೀಂಶ್ಚ ತುರ್ಭಿರ್ವಶೇ ಕುರು|

05033043c ಪಂಚ ಜಿತ್ವಾ ವಿದಿತ್ವಾ ಷಟ್ಸಪ್ತ ಹಿತ್ವಾ ಸುಖೀ ಭವ||

ಎರಡರಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ನಾಲ್ಕರಲ್ಲಿ ಮೂರನ್ನು
ವಶಮಾಡಿಕೋ. ಐದನ್ನು ಗೆದ್ದು, ಆರನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು,
ಏಳನ್ನು ತೊರೆದು ಸುಖಿಯಾಗಿರು.

05033044a ಏಕಂ ವಿಷರಸೋ ಹಂತಿ ಶಸ್ತ್ರೇಣೈಕಶ್ಚ ವಧ್ಯತೇ|

05033044c ಸರಾಷ್ಟ್ರಂ ಸಪ್ರಜಂ ಹಂತಿ ರಾಜಾನಂ ಮಂತ್ರವಿಸ್ರವಃ||

ವಿಷವು ಒಬ್ಬನನ್ನೇ ಕೊಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಖಡ್ಗವು ಅನೇಕರನ್ನು ವಧಿಸುತ್ತದೆ.
ಆದರೆ ಕೆಟ್ಟ ಸಲಹೆಗಾರರು ರಾಜ ಮತ್ತು ಪ್ರಜೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ
ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾರೆ.

05033045a ಏಕಃ ಸ್ವಾದು ನ ಭುಂಜೀತ ಏಕಶ್ಚಾರ್ಥಾನ್ನ ಚಿಂತಯೇತ್|

05033045c ಏಕೋ ನ ಗಚ್ಛೇದಧ್ವಾನಂ ನೈಕಃ ಸುಪ್ತೇಷು ಜಾಗ್ರಯಾತ್||

ರುಚಿಯಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ಒಬ್ಬನೇ ತಿನ್ನಬಾರದು. ಸಂಪಾದನೆಯ ಕುರಿತು
ಒಬ್ಬನೇ ಚಿಂತಿಸಬಾರದು. ಒಬ್ಬನೇ ಪ್ರವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಾರದು.
ಎಲ್ಲರೂ ಮಲಗಿರುವಾಗ ಒಬ್ಬನೇ ಎಚ್ಚೆತ್ತಿರಬಾರದು.

05033046a ಏಕಮೇವಾದ್ವಿತೀಯಂ ತದ್ಯದ್ರಾಜನ್ನಾವಬುಧ್ಯಸೇ|

05033046c ಸತ್ಯಂ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಯ ಸೋಪಾನಂ ಪಾರಾವಾರಸ್ಯ ನೌಂವ||

ರಾಜನ್! ಎರಡನೆಯವನಿಲ್ಲದ ಯಾವ ಏಕನನ್ನು ನೀನು ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೋ ಅವನೇ ಸತ್ಯ ಸ್ವರ್ಗದ ಸೋಪಾನ, ಮತ್ತು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿರುವ ನಾವೆಯಂತೆ.

05033047a ಏಕಃ ಕ್ಷಮಾವತಾಂ ದೋಷೋ ದ್ವಿತೀಯೋ ನೋಪಲಭ್ಯತೇ|

05033047c ಯದೇನಂ ಕ್ಷಮಯಾ ಯುಕ್ತಮಶಕ್ತಂ ಮನ್ಯತೇ ಜನಃ||

ಕ್ಷಮಾವಂತನಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಒಂದು ದೋಷವಿದೆ. ಎರಡನೆಯದಿಲ್ಲ. ಅದೇನೆಂದರೆ - ಜನರು ಕ್ಷಮಾಯುಕ್ತನನ್ನು ಅಶಕ್ತನೆಂದು ತಿಳಿದುಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

05033048a ಏಕೋ ಧರ್ಮಃ ಪರಂ ಶ್ರೇಯಃ ಕ್ಷಮೈಕಾ ಶಾಂತಿರುತ್ತಮಾ|

05033048c ವಿದ್ಯೈಕಾ ಪರಮಾ ದೃಷ್ಟಿರಹಿಂಸೈಕಾ ಸುಖಾವಹಾ||

ಕ್ಷಮೆಯೇ ಒಂದು ಪರಮ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರ ಧರ್ಮ. ಕ್ಷಮೆಯೊಂದೇ ಉತ್ತಮ ಶಾಂತಿ. ತಿಳುವಳಿಕೆಯೊಂದೇ ಪರಮ ದೃಷ್ಟಿ. ಅಹಿಂಸೆಯೊಂದೇ ಪರಮ ಸುಖ.

05033049a ದ್ವಾವಿಮೌ ಗ್ರಸತೇ ಭೂಮಿಃ ಸರ್ಪೋ ಬಿಲಶಯಾನಿವ|

05033049c ರಾಜಾನಂ ಚಾವಿರೋದ್ಧಾರಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಚಾಪ್ರವಾಸಿನಂ||

ಬಿಲದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವುಗಳನ್ನು ಸರ್ಪವು ನುಂಗುವಂತೆ ಭೂಮಿಯು

ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನು ನುಂಗುತ್ತದೆ: ಹೋರಾಡಲು ಅಸಮರ್ಥನಾದ ರಾಜ
ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಸಮಾಡದೇ ಇರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ.

05033050a ದ್ವೇ ಕರ್ಮಣೀ ನರಃ ಕುರ್ವನ್ನಸ್ಮಿನ್ಲೋಕೇ ವಿರೋಚತೇ|

05033050c ಅಬ್ರುವನ್ವರುಷಂ ಕಿಂ ಚಿದಸತೋ ನಾರ್ಥಯಂಸ್ತಥಾ||

ಎರಡು ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ನರನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಾನೆ:
ಚುಚ್ಚುವ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು
ಸತ್ತುರುಷರಲ್ಲದವರನ್ನು ಆದರಿಸದೇ ಇರುವುದರಿಂದ.

05033051a ದ್ವಾವಿಮೌ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಪರಪ್ರತ್ಯಯಕಾರಿಣೌ|

05033051c ಸ್ತ್ರಿಯಃ ಕಾಮಿತಕಾಮಿನೋ ಲೋಕಃ ಪೂಜಿತಪೂಜಕಃ||

ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ! ಈ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಕಾರಣಗಳಿಲ್ಲ:
ಇತರರು ಕಾಮಿಸುತ್ತಿರುವನನ್ನು ಕಾಮಿಸುವ ಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತು ಇತರರು
ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಪೂಜಿಸುವವನು.

05033052a ದ್ವಾವಿಮೌ ಕಂಟಕೌ ತೀಕ್ಷ್ಣೌ ಶರೀರಪರಿಶೋಷಣೌ|

05033052c ಯಶ್ಚಾ ಧನಃ ಕಾಮಯತೇ ಯಶ್ಚ ಕುಪ್ಯತ್ಯನೀಶ್ವರಃ||

ಇವೆರಡು ಶರೀರವನ್ನು ಪರಿಶೋಷಿಸುವ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಕಂಟಕಗಳು: ಬಡವನ
ಆಸೆ ಮತ್ತು ಸೇವಕನ ಕೋಪ.

05033053a ದ್ವಾವಿಮೌ ಪುರುಷೌ ರಾಜನ್ಸ್ವರ್ಗಸ್ಯೋಪರಿ ತಿಷ್ಠತಃ|

05033053c ಪ್ರಭುಶ್ಚ ಕ್ಷಮಯಾ ಯುಕ್ತೋ ದರಿದ್ರಶ್ಚ ಪ್ರದಾನವಾನ್||

ರಾಜನ್! ಈ ಈರ್ವರು ಪುರುಷರು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೂ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ:
ಕ್ಷಮಾವಂತನಾದ ಪ್ರಭು ಮತ್ತು ದಾನಿಯಾಗಿರುವ ದರಿದ್ರ.

05033054a ನ್ಯಾಯಾಗತಸ್ಯ ದ್ರವ್ಯಸ್ಯ ಬೋಧವ್ಯೌ ದ್ವಾವತಿಕ್ರಮೌ|

05033054c ಅಪಾತ್ರೇ ಪ್ರತಿಪತ್ತಿಶ್ಚ ಪಾತ್ರೇ ಚಾಪ್ರತಿಪಾದನಂ||

ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಪಡೆದಿರುವ ಸಂಪತ್ತಿನ ದುರುಪಯೋಗವು ಎರಡು
ರೀತಿಯಲ್ಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ: ಅಪಾತ್ರನಿಗೆ ದಾನ
ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಪಾತ್ರನಾದವನಿಗೆ ದಾನವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದು.

05033055a ತ್ರಯೋ ನ್ಯಾಯಾ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಶ್ರೂಯಂತೇ ಭರತರ್ಷಭ|

05033055c ಕನೀಯಾನ್ಮಧ್ಯಮಃ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಇತಿ ವೇದವಿದೋ ವಿದುಃ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಮೂರು ನ್ಯಾಯಗಳಿವೆಯೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.
ಕನಿಷ್ಠ, ಮಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು ವೇದವಿದರು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ.

05033056a ತ್ರಿವಿಧಾಃ ಪುರುಷಾ ರಾಜನ್ನುತ್ತಮಾಧಮಮಧ್ಯಮಾಃ|

05033056c ನಿಯೋಜಯೇದ್ಯಥಾವತ್ತಾಂಸ್ತ್ರಿವಿಧೇಷ್ಟೇವ ಕರ್ಮಸು||

ರಾಜನ್! ಮೂರು ವಿಧದ ಪುರುಷರಿದ್ದಾರೆ: ಉತ್ತಮ, ಅಧಮ ಮತ್ತು
ಮಧ್ಯಮ. ಅವರ ಗುಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅವರು ಮೂರು ವಿಧದ
ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರಬೇಕು.

05033057a ತ್ರಯ ಏವಾಧನಾ ರಾಜನ್ಭಾರ್ಯಾ ದಾಸಸ್ತಥಾ ಸುತಃ|

05033057c ಯತ್ತೇ ಸಮಧಿಗಚ್ಚಂತಿ ಯಸ್ಯ ತೇ ತಸ್ಯ ತದ್ಧನಂ||

ರಾಜನ್! ಈ ಮೂವರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಸಂಪತ್ತು ಇರುವುದಿಲ್ಲ: ಹೆಂಡತಿ,
ಸೇವಕ ಮತ್ತು ಮಗ. ಅವರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಧನವು ಅವರನ್ನು
ಪಡೆದವರಿಗೇ ಸೇರುತ್ತದೆ.

05033058a ಚತ್ವಾರಿ ರಾಜ್ಞಾ ತು ಮಹಾಬಲೇನ

ವರ್ಜ್ಯಾನ್ಯಾಹುಃ ಪಂಡಿತಸ್ತಾನಿ ವಿದ್ಯಾತ್|

05033058c ಅಲ್ಪಪ್ರಜ್ಞೈಃ ಸಹ ಮಂತ್ರಂ ನ ಕುರ್ಯಾನ್

ನ ದೀರ್ಘಸೂತ್ರೈರಲಸ್ಯೈಶ್ಚಾರಣೈಶ್ಚ||

ಎಷ್ಟೇ ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ರಾಜನು ಈ ನಾಲ್ವರ ಸಲಹೆಯನ್ನು
ತಿರಸ್ಕರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಪಂಡಿತರು ಅವರ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಂದ
ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: ಸಣ್ಣಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರು, ವಿಷಯವನ್ನು ಎಳೆಯುವವರು,
ಸೋಮಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಹೊಗಳುಭಟ್ಟರು.

05033059a ಚತ್ವಾರಿ ತೇ ತಾತ ಗೃಹೇ ವಸಂತು

ಶ್ರಿಯಾಭಿಜುಷ್ಯಸ್ಯ ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮೇ|

05033059c ವೃದ್ಧೋ ಜ್ಞಾತಿರವಸನ್ನಃ ಕುಲೀನಃ

ಸಖಾ ದರಿದ್ರೋ ಭಗಿನೀ ಚಾನಪತ್ಯಾ||

ಸ್ವಾಮೀ! ಶ್ರೀಮಂತ ಗೃಹಸ್ಥನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ನಾಲ್ಕು ನೆಲೆಸಿರಬೇಕು:
ವೃದ್ಧ ದಾಯಾದಿಗಳು, ಉತ್ತಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವವರು,
ದರಿದ್ರನಾಗಿರುವ ಸಖ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದಿರುವ ತಂಗಿ.

05033060a ಚತ್ವಾರ್ಯಾಹ ಮಹಾರಾಜ ಸದ್ಯಸ್ಕಾನಿ ಬೃಹಸ್ಪತಿಃ|

05033060c ಪೃಚ್ಛತೇ ತ್ರಿದಶೇಂದ್ರಾಯ ತಾನೀಮಾನಿ ನಿಬೋಧ ಮೇ||

05033061a ದೇವತಾನಾಂ ಚ ಸಂಕಲ್ಪಮನುಭಾವಂ ಚ ಧೀಮತಾಂ|

05033061c ವಿನಯಂ ಕೃತವಿದ್ಯಾನಾಂ ವಿನಾಶಂ ಪಾಪಕರ್ಮಣಾಂ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಸದ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಫಲವನ್ನು ನೀಡುವ ನಾಲ್ಕು
ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತ್ರಿದಶೇಂದ್ರನು ಬೃಹಸ್ಪತಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದಾಗ ಅವನು
ಹೇಳಿದುದನ್ನು ನನ್ನಿಂದ ಕೇಳು: ದೇವತೆಗಳ ಸಂಕಲ್ಪ, ಧೀಮತರ
ಅನುಭವ, ವಿದ್ಯಾವಂತರ ವಿನಯ, ಮತ್ತು ಪಾಪಕರ್ಮಗಳ ವಿನಾಶ.

05033062a ಪಂಚಾಗ್ನೋ ಮನುಷ್ಯೇಣ ಪರಿಚರ್ಯಾಃ ಪ್ರಯತ್ನತಃ|

05033062c ಪಿತಾ ಮಾತಾಗ್ನಿರಾತ್ಮಾ ಚ ಗುರುಶ್ಚ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಮನುಷ್ಯನು ಈ ಪಂಚಾಗ್ನಿಗಳ ಸೇವೆಯನ್ನು
ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಮಾಡಬೇಕು: ತಂದೆ, ತಾಯಿ, ಅಗ್ನಿ, ಆತ್ಮ ಮತ್ತು ಗುರು.

05033063a ಪಂಚೈವ ಪೂಜಯನ್ನೋಕೇ ಯಶಃ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಕೇವಲಂ|

05033063c ದೇವಾನ್ಪಿತೃನ್ಮನುಷ್ಯಾಂಶ್ಚ ಭಿಕ್ಷೂನತಿಥಿಪಂಚಮಾನ್||

ಕೇವಲ ಈ ಐದನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಶವನ್ನು
ಹೊಂದಬಹುದು: ದೇವತೆಗಳು, ಪಿತೃಗಳು, ಮನುಷ್ಯರು, ಭಿಕ್ಷುಗಳು
ಮತ್ತು ಐದನೆಯದಾಗಿ ಅತಿಥಿಗಳು.

05033064a ಪಂಚ ತ್ವಾನುಗಮಿಷ್ಯಂತಿ ಯತ್ರ ಯತ್ರ ಗಮಿಷ್ಯಸಿ|

05033064c ಮಿತ್ರಾಣ್ಯಮಿತ್ರಾ ಮಧ್ಯಸ್ಥಾ ಉಪಜೀವ್ಯೋಪಜೀವಿನಃ||

ನೀನು ಹೋಗುವಲ್ಲಿ ಈ ಐದು ನಿನ್ನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬರುತ್ತವೆ:
ಮಿತ್ರರು, ವೈರಿಗಳು, ಮಧ್ಯಸ್ಥರು, ಉಪಜೀವಿಗಳು ಮತ್ತು
ಉಪಜೀವಿಗಳಲ್ಲದೇ ಇರುವವರು.

05033065a ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಸ್ಯ ಮರ್ತ್ಯಸ್ಯ ಚಿದ್ರಂ ಚೇದೇಕಮಿಂದ್ರಿಯಂ|

05033065c ತತೋಽಸ್ಯ ಸ್ತವತಿ ಪ್ರಜ್ಞಾ ದೃತೇಃ ಪಾದಾದಿವೋದಕಂ||

ಮನುಷ್ಯನ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಒಂದು ಇಂದ್ರಿಯದಲ್ಲಿ
ತೂತು ಕಂಡುಬಂದರೂ, ಸೀಳುಬಂದ ಗಡಿಗೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ನೀರೂ
ಸುರಿದು ಹೋಗುವಂತೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಅವನ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೆಲ್ಲವೂ
ಸುರಿದುಹೋಗುತ್ತದೆ.

05033066a ಷಡ್ಧೋಷಾಃ ಪುರುಷೇಣೇಹ ಹಾತವ್ಯಾ ಭೂತಿಮಿಚ್ಛತಾ|

05033066c ನಿದ್ರಾ ತಂದ್ರೀ ಭಯಂ ಕ್ರೋಧ ಆಲಸ್ಯಂ ದೀರ್ಘಸೂತ್ರತಾ||

ಆಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವ ಪುರುಷನು ಈ ಆರು ದೋಷಗಳನ್ನು
ತೊರೆಯಬೇಕು: ನಿದ್ರೆ, ಇಂದ್ರಿಯ ಸುಖ, ಭಯ, ಕ್ರೋಧ, ಆಲಸ್ಯ, ಮತ್ತು
ವಿಷಯವನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು.

05033067a ಷಡಿಮಾನ್ಪುರುಷೋ ಜಹ್ಯಾದ್ಭಿನ್ನಾಂ ನಾವಮಿವಾರ್ಣವೇ|

05033067c ಅಪ್ರವಕ್ತಾರಮಾಚಾರ್ಯಮನಧೀಯಾನಮೃತ್ವಿಜಂ||

05033068a ಅರಕ್ಷಿತಾರಂ ರಾಜಾನಂ ಭಾರ್ಯಾಂ ಚಾಪ್ರಿಯವಾದಿನೀಂ|

05033068c ಗ್ರಾಮಕಾಮಂ ಚ ಗೋಪಾಲಂ ವನಕಾಮಂ ಚ ನಾಪಿತಂ||

ಈ ಆರನ್ನು ಪುರುಷನು ಒಡೆದುಹೋದ ದೋಣಿಯನ್ನು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ

ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಬಿಸಾಡಬೇಕು: ಪ್ರವಕ್ತಾರನಲ್ಲದ ಆಚಾರ್ಯ,
 ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೇ ಇರುವ ಋತ್ವಿಜ, ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡಲಾರದ ರಾಜ,
 ಅಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವ ಹೆಂಡತಿ, ಊರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಯಲು
 ಬಯಸುವ ಗೋಪಾಲಕ ಮತ್ತು ವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಯಸುವ ಕ್ಷೌರಿಕ.

05033069a ಷಡೇವ ತು ಗುಣಾಃ ಪುಂಸಾ ನ ಹಾತವ್ಯಾಃ ಕದಾ ಚನ|

05033069c ಸತ್ಯಂ ದಾನಮನಾಲಸ್ಯಮನಸೂಯಾ ಕ್ಷಮಾ ಧೃತಿಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಆರು ಗುಣಗಳನ್ನು ಪುರುಷನು ಎಂದೂ
 ತೊರೆಯಬಾರದು: ಸತ್ಯ, ದಾನ, ಆಲಸ್ಯದಿಂದಿಲ್ಲದಿರುವುದು, ಅಸೂಯೆ
 ಪಡದಿರುವುದು, ಕ್ಷಮೆ ಮತ್ತು ತಾಳ್ಮೆ.

05033070a ಷಣ್ಣಾಮಾತ್ಮನಿ ನಿತ್ಯಾನಾಮೈಶ್ವರ್ಯಂ ಯೋಽಧಿಗಚ್ಚತಿ|

05033070c ನ ಸ ಪಾಪೈಃ ಕುತೋಽನರ್ಥೈರ್ಯುಜ್ಯತೇ ವಿಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ||

ನಿತ್ಯವೂ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಆರು ಐಶ್ವರ್ಯಗಳನ್ನು ಯಾರು
 ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಗೆಲ್ಲುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಹೇಗೆ
 ಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ವಿಪತ್ತನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ?

05033071a ಷಡಿಮೇ ಷಟ್ಸು ಜೀವಂತಿ ಸಪ್ತಮೋ ನೋಪಲಭ್ಯತೇ|

05033071c ಚೋರಾಃ ಪ್ರಮತ್ತೇ ಜೀವಂತಿ ವ್ಯಾಧಿತೇಷು ಚಿಕಿತ್ಸಕಾಃ||

05033072a ಪ್ರಮದಾಃ ಕಾಮಯಾನೇಷು ಯಜಮಾನೇಷು ಯಾಜಕಾಃ|

05033072c ರಾಜಾ ವಿವದಮಾನೇಷು ನಿತ್ಯಂ ಮೂರ್ಖೇಷು ಪಂಡಿತಾಃ||

ಈ ಆರು ಆರರ ಮೇಲೆ ಜೀವಿಸುತ್ತವೆ: ಕಳ್ಳರು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ

ಇಲ್ಲದಿರುವವರ ಮೇಲೆ, ವೈದ್ಯರು ರೋಗವನ್ನು ಪಡೆಯುವವರ ಮೇಲೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕಾಮಿಗಳ ಮೇಲೆ, ಪುರೋಹಿತರು ಯಜಮಾನನ ಮೇಲೆ, ರಾಜನು ಜಗಳಮಾಡುವವರ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತರು ಮೂರ್ಖರ ಮೇಲೆ.

05033073a ಸಪ್ತ ದೋಷಾಃ ಸದಾ ರಾಜ್ಞಾ ಹಾತವ್ಯಾ ವ್ಯಸನೋದಯಾಃ|

05033073c ಪ್ರಾಯಶೋ ಯೈರ್ವಿ ನಶ್ಯಂತಿ ಕೃತಮೂಲಾಶ್ಚ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ||

05033074a ಸ್ತ್ರಿಯೋಽಕ್ಷಾ ಮೃಗಯಾ ಪಾನಂ ವಾಕ್ಪಾರುಷ್ಯಂ ಚ ಪಂಚಮಂ|

05033074c ಮಹಚ್ಚ ದಂಡಪಾರುಷ್ಯಮರ್ಥದೂಷಣಮೇವ ಚ||

ರಾಜನು ಸದಾ ವ್ಯಸನವನ್ನು ತರುವ, ಮತ್ತು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವ ಪಾರ್ಥಿವರನ್ನೂ ಪ್ರಾಯಶಃ ವಿನಾಶಮಾಡಬಲ್ಲ, ಈ ಏಳು ದೋಷಗಳನ್ನೂ ತೊರೆಯಬೇಕು: ಸ್ತ್ರೀ, ಜೂಜು, ಬೇಟೆ, ಕುಡಿತ, ಐದನೆಯದಾಗಿ ಕ್ರೂರ ಮಾತು, ಮಹಾ ದಂಡನೆ, ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತಿನ ದುರುಪಯೋಗ.

05033075a ಅಷ್ಟೌ ಪೂರ್ವನಿಮಿತ್ತಾನಿ ನರಸ್ಯ ವಿನಶಿಷ್ಯತಃ|

05033075c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ವಧಮಂ ದ್ವೇಷ್ಟಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಶ್ಚ ವಿರುಧ್ಯತೇ||

05033076a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ವಾನಿ ಚಾದತ್ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಶ್ಚ ಜಿಘಾಂಸತಿ|

05033076c ರಮತೇ ನಿಂದಯಾ ಚೈಷಾಂ ಪ್ರಶಂಸಾಂ ನಾಭಿನಂದತಿ||

05033077a ನೈತಾನ್ಸ್ಮ ರತಿ ಕೃತ್ಯೇಷು ಯಾಚಿತಶ್ಚಾ ಭ್ಯಸೂಯತಿ|

ಮನುಷ್ಯನ ವಿನಾಶವನ್ನು ಈ ಎಂಟು ಲಕ್ಷಣಗಳು ಮೊದಲೇ

ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ: ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವುದು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವುದು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು, ಅವರ ನಿಂದನೆಯಲ್ಲಿ ಋಷಿ ಪಡುವುದು, ಅವರ ಪ್ರಶಂಸನೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದೇ ಇರುವುದು, ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಮರೆತುಬಿಡುವುದು, ಮತ್ತು ಏನನ್ನಾದರೂ ಅವರು ಕೇಳಿದಾಗ ಅವರನ್ನು ಕೀಳಾಗಿ ಕಾಣುವುದು.

05033078a ಅಷ್ಟಾವಿಮಾನಿ ಹರ್ಷಸ್ಯ ನವನೀತಾನಿ ಭಾರತ|

05033078c ವರ್ತಮಾನಾನಿ ದೃಶ್ಯಂತೇ ತಾನ್ಯೇವ ಸುಸುಖಾನ್ಯಪಿ||

05033079a ಸಮಾಗಮಶ್ಚ ಸಖಿಭಿರ್ಮಹಾಂಶ್ಚೈವ ಧನಾಗಮಃ|

05033079c ಪುತ್ರೇಣ ಚ ಪರಿಷ್ವಂಗಃ ಸಮ್ನಿಪಾತಶ್ಚ ಮೈಥುನೇ||

05033080a ಸಮಯೇ ಚ ಪ್ರಿಯಾಲಾಪಃ ಸ್ವಯೂಥೇಷು ಚ ಸಮ್ನತಿಃ|

05033080c ಅಭಿಪ್ರೇತಸ್ಯ ಲಾಭಶ್ಚ ಪೂಜಾ ಚ ಜನಸಂಸದಿ||

ಭಾರತ ! ಈ ಎಂಟು ಹರ್ಷವನ್ನು ತರುವ ಬೆಣ್ಣೆಗಳು. ಇವೇ ಇಲ್ಲಿ ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಸುಖವನ್ನು ತರುವವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತವೆ: ಸಖಿಯರೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಗಮ, ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಧನಲಾಭ, ಪುತ್ರನ ಆಲಿಂಗನ, ಸಂಭೋಗದ ಮಿಲನ, ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಿಯರೊಂದಿಗೆ ಸಂಭಾಷಣೆ, ತನ್ನದೇ ಪಕ್ಷವು ಮುಂದುವರೆಯುವುದು, ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ ಲಾಭವು ದೊರೆಯುವುದು ಮತ್ತು ಜನರ ಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿ ಸನ್ಮಾನ.

05033081a ನವದ್ವಾರಮಿದಂ ವೇಶ್ಮ ತ್ರಿಸ್ಥೂಣಂ ಪಂಚಸಾಕ್ಷಿಕಂ|

05033081c ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞಾಧಿಷ್ಠಿತಂ ವಿದ್ವಾನ್ಯೋ ವೇದ ಸ ಪರಃ ಕವಿಃ||

ಇದು ಒಂಭತ್ತು ದ್ವಾರಗಳುಳ್ಳ, ಮೂರು ಸ್ಥಂಭಗಳನ್ನುಳ್ಳ, ಐದು ಸಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನುಳ್ಳ, ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞನ ಯಜಮಾನಿಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮನೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಯಾವ ವಿದ್ವಾಂಸನು ಅರಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೋ ಅವನೇ ಪರಮ ಕವಿ.

05033082a ದಶ ಧರ್ಮಂ ನ ಜಾನಂತಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ನಿಬೋಧ ತಾನ್|

05033082c ಮತ್ತಃ ಪ್ರಮತ್ತ ಉನ್ಮತ್ತಃ ಶ್ರಾಂತಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಬುಭುಕ್ಷಿತಃ||

05033083a ತ್ವರಮಾಣಶ್ಚ ಭೀರುಶ್ಚ ಲುಬ್ಧಃ ಕಾಮೀ ಚ ತೇ ದಶ|

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ! ಈ ಹತ್ತು ಮಂದಿಗೆ ಧರ್ಮವೇನೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ತಿಳಿದುಕೋ: ಅಮಲಿನಲ್ಲಿರುವವ, ಮೂರ್ಛಗೊಂಡಿರುವವ, ಉನ್ಮತ್ತನಾದವ, ಆಯಾಸಗೊಂಡಿರುವವ, ಕ್ರೋಧದಲ್ಲಿರುವವ, ಹಸಿವೆಯಲ್ಲಿರುವವ, ಅವಸರದಲ್ಲಿರುವವ, ಕಪಟ, ಆಸೆಬುರುಕ, ಮತ್ತು ಕಾಮುಕ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಹತ್ತು ಭಾವಗಳಿರುವವರೊಂದಿಗೆ ಪಂಡಿತನು ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ.

05033084a ಅತ್ರೈವೋದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಂ|

05033084c ಪುತ್ರಾರ್ಥಮಸುರೇಂದ್ರೇಣ ಗೀತಂ ಚೈವ ಸುಧನ್ವನಾ||

ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಪುರಾತನ ಇತಿಹಾಸವೊಂದಿದೆ.

ಪುತ್ರನಿಗಾಗಿ ಅಸುರೇಂದ್ರ ಸುಧನ್ವನು ಹೇಳಿದ ಗೀತೆ.

05033085a ಯಃ ಕಾಮಮನ್ಯೋ ಪ್ರಜಹಾತಿ ರಾಜಾ

ಪಾತ್ರೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಯತೇ ಧನಂ ಚ|

05033085c ವಿಶೇಷವಿಚ್ಛು ತವಾನ್ ಕ್ಷಿಪ್ರಕಾರೀ

ತಂ ಸರ್ವಲೋಕಃ ಕುರುತೇ ಪ್ರಮಾಣಂ||

ಕಾಮ-ಕ್ರೋಧಗಳನ್ನು ತೊರೆದ, ಪಾತ್ರರಿಗೆ ಧನವನ್ನು ನೀಡುವ, ವಿವೇಕವುಳ್ಳ, ಕಲಿತ, ಚುರುಕಾಗಿರುವ ರಾಜನನ್ನು ಸರ್ವಲೋಕಗಳ ಅಧಿಕಾರಿಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ.

05033086a ಜಾನಾತಿ ವಿಶ್ವಾಸಯಿತುಂ ಮನುಷ್ಯಾನ್

ವಿಜ್ಞಾತದೋಷೇಷು ದಧಾತಿ ದಂಡಂ|

05033086c ಜಾನಾತಿ ಮಾತ್ರಾಂ ಚ ತಥಾ ಕ್ಷಮಾಂ ಚ

ತಂ ತಾದೃಶಂ ಶ್ರೀರ್ಜುಷತೇ ಸಮಗ್ರಾ||

ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಹೇಗೆ ತರಬೇಕು ಎಂದು ತಿಳಿದ, ತಪ್ಪನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡೇ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೀಡುವ, ಕ್ಷಮೆಯು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವವನಿಗೆ ಸಮಗ್ರ ಸಂಪತ್ತು ಬರುತ್ತದೆ.

05033087a ಸುದುರ್ಬಲಂ ನಾವಜಾನಾತಿ ಕಂ ಚಿದ್

ಯುಕ್ತೋ ರಿಪುಂ ಸೇವತೇ ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಂ|

05033087c ನ ವಿಗ್ರಹಂ ರೋಚಯತೇ ಬಲಸ್ಥೈಃ

ಕಾಲೇ ಚ ಯೋ ವಿಕ್ರಮತೇ ಸ ಧೀರಃ||

ಅತಿ ದುರ್ಬಲನನ್ನೂ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸದ, ಶತ್ರುವಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ

ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ, ಅವಕಾಶಕ್ಕೆ ಕಾಯುತ್ತಿರುವ, ತನಗಿಂತ
ಬಲಶಾಲಿಯಾದವನೊಂದಿಗೆ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಬೆಳೆಸದ, ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ
ತನ್ನ ವಿಕ್ರಮವನ್ನು ತೋರಿಸುವವನೇ ಧೀರನು.

05033088a ಪ್ರಾಪ್ಯಾಪದಂ ನ ವ್ಯಥತೇ ಕದಾ ಚಿದ್

ಉದ್ಯೋಗಮನ್ವಿಚ್ಛತಿ ಚಾಪ್ರಮತ್ತಃ|

05033088c ದುಃಖಂ ಚ ಕಾಲೇ ಸಹತೇ ಜಿತಾತ್ಮಾ

ಧುರಂಧರಸ್ತಸ್ಯ ಜಿತಾಃ ಸಪತ್ನಾಃ||

ಒಂದು ವೇಳೆ ಆಪತ್ತು ಬಂದರೆ ವ್ಯಥಿತನಾಗದ, ಅಪ್ರಮತ್ತನಾಗದೇ
ಉದ್ಯೋಗನಿರತನಾದ, ದುಃಖದ ಸಮಯವು ಬಂದಾಗ ಜಿತಾತ್ಮನಾಗಿ
ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನೇ ಧುರಂಧರ ಮತ್ತು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವವನು.

05033089a ಅನರ್ಥಕಂ ವಿಪ್ರವಾಸಂ ಗೃಹೇಭ್ಯಃ

ಪಾಪೈಃ ಸಂಧಿಂ ಪರದಾರಾಭಿಮರ್ಶಂ|

05033089c ದಂಭಂ ಸ್ತೈನ್ಯಂ ಪೈಶುನಂ ಮದ್ಯಪಾನಂ

ನ ಸೇವತೇ ಯಃ ಸ ಸುಖೀ ಸದೈವ||

ವಿನಾಕಾರಣ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಜೀವಿಸದೇ ಇರುವ,
ಪಾಪಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಗೆಳೆತನವನ್ನು ಬೆಳೆಸದಿರುವ, ಇತರರ ಪತ್ನಿಯನ್ನು
ಬಯಸದಿರುವ, ಜಂಬವನ್ನು ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳದಿರುವ, ಕದಿಯದಿರುವ,
ಕೃತಘ್ನನಾಗಿರದ, ಮತ್ತು ಮದ್ಯಪಾನ ಮಾಡದಿರುವವನು ಸದಾ
ಸುಖಿಯಾಗಿರುವನು.

05033090a ನ ಸಂರಂಭೇಣಾರಭತೇಽರ್ಥವರ್ಗಂ

ಆಕಾರಿತಃ ಶಂಸತಿ ತಥ್ಯಮೇವ|

05033090c ನ ಮಾತ್ರಾರ್ಥೇ ರೋಚಯತೇ ವಿವಾದಂ

ನಾಪೂಜಿತಃ ಕುಪ್ಯತಿ ಚಾಪ್ಯಮೂಢಃ||

ಅರ್ಥವರ್ಗವನ್ನು ಗಳಿಸಿದರೂ ಜಂಬಪಡದಿರುವ, ಕೇಳಿದಾಗ ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳುವ, ಮಿತ್ರರಿಗಾಗಿಯಾದರೂ ವಿವಾದದಲ್ಲಿ ತೊಡಗದ, ಅಪಮಾನಿತಗೊಂಡರೂ ಕುಪಿತನಾಗಿರದ ಅವನೇ ಅಮೂಢನು.

05033091a ನ ಯೋಽಭ್ಯಸೂಯತ್ಯನುಕಂಪತೇ ಚ

ನ ದುರ್ಬಲಃ ಪ್ರಾತಿಭಾವ್ಯಂ ಕರೋತಿ|

05033091c ನಾತ್ಯಾಹ ಕಿಂ ಚಿತ್ತ್ವಮತೇ ವಿವಾದಂ

ಸರ್ವತ್ರ ತಾದ್ಯುಗ್ಲಭತೇ ಪ್ರಶಂಸಾಂ||

ಯಾರು ಅಸೂಯೆಪಡದೇ ಅನುಕಂಪಿತರಾಗಿರುವವರೋ, ದುರ್ಬಲನಾಗಿದ್ದರೆ ಇತರರೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಜಂಬದಿಂದ ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ, ವಿವಾದವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಪ್ರಶಂಸೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

05033092a ಯೋ ನೋದ್ಧತಂ ಕುರುತೇ ಜಾತು ವೇಷಂ

ನ ಪೌರುಷೇಣಾಪಿ ವಿಕತ್ಥತೇಽನ್ಯಾನ್|

05033092c ನ ಮೂರ್ಚ್ಚಿತಃ ಕಟುಕಾನ್ಯಾಹ ಕಿಂ ಚಿತ್

ಪ್ರಿಯಂ ಸದಾ ತಂ ಕುರುತೇ ಜನೋಽಪಿ||

ಯಾರು ಉದ್ಧಟತನದ ರೂಪವನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಥವಾ
 ಇತರರಿಗೆ ತನ್ನ ಪೌರುಷವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಥವಾ
 ಎಚ್ಚರವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕಟುಕಾಗಿ ಮಾತನ್ನಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ
 ಅಂಥವರನ್ನು ಜನರು ಸದಾ ತಮ್ಮ ಪ್ರಿಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

05033093a ನ ವೈರಮುದ್ದೀಪಯತಿ ಪ್ರಶಾಂತಂ

ನ ದರ್ಪಮಾರೋಹತಿ ನಾಸ್ತಮೇತಿ|

05033093c ನ ದುರ್ಗತೋಽಸ್ಮಿತಿ ಕರೋತಿ ಮನ್ಯಂ

ತಮಾರ್ಯಶೀಲಂ ಪರಮಾಹುರಗ್ಯಂ||

ತಣ್ಣಗಾಗಿರುವ ವೈರವನ್ನು ಪುನಃ ಉರಿದೆಬ್ಬಿಸದೇ ಇರುವವನನ್ನು,
 ದರ್ಪದಿಂದ ಮೇಲೇರದಿರುವ ಅಥವಾ ಅಸ್ತವಾಗದಿರುವವನನ್ನು,
 ದುರ್ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಸಿಟ್ಟಾಗುವುದಿರುವವನನ್ನು
 ಹಿರಿಯರು ಪರಮ ಆರ್ಯಶೀಲನೆಂದು ಹೇಳುವರು.

05033094a ನ ಸ್ವೇ ಸುಖೇ ವೈ ಕುರುತೇ ಪ್ರಹರ್ಷಂ

ನಾನ್ಯಸ್ಯ ದುಃಖೇ ಭವತಿ ಪ್ರತೀತಃ|

05033094c ದತ್ತ್ವಾ ನ ಪಶ್ಚಾತ್ಕುರುತೇಽನುತಾಪಂ

ನ ಕತ್ಥತೇ ಸತ್ಪುರುಷಾರ್ಯಶೀಲಃ||

ತನ್ನದೇ ಸುಖದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಹರ್ಷಿತನಾಗದ, ಇತರರ ದುಃಖಕ್ಕೆ
 ಸಂತೋಷಪಡದ, ದಾನ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡದವನನ್ನು
 ಸತ್ಪುರುಷ-ಆರ್ಯಶೀಲನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

05033095a ದೇಶಾಚಾರಾನ್ವಯಮಯಾಂ ಜಾತಿಧರ್ಮಾನ್

ಬುಭೂಷತೇ ಯಸ್ತು ಪರಾವರಜ್ಞಾಃ|

05033095c ಸ ತತ್ರ ತತ್ರಾಧಿಗತಃ ಸದೈವ

ಮಹಾಜನಸ್ಯಾಧಿಪತ್ಯಂ ಕರೋತಿ||

ದೇಶಾಚಾರ-ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು, ಜಾತಿಧರ್ಮಗಳನ್ನು, ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ-
ಕನಿಷ್ಠಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವವನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೋ ಅಲ್ಲಿ ಸದಾ
ಬಹುಜನರ ಅಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾನೆ.

05033096a ದಂಭಂ ಮೋಹಂ ಮಾತ್ಸರಂ ಪಾಪಕೃತ್ಯಂ

ರಾಜದ್ವಿಷ್ಟಂ ಪೈಶುನಂ ಪೂಗವೈರಂ|

05033096c ಮತ್ತೋನ್ಮತ್ತೈರ್ದುರ್ಜನೈಶ್ಚಾಪಿ ವಾದಂ

ಯಃ ಪ್ರಜ್ಞಾವಾನ್ವರ್ಜಯೇತ್ಸ ಪ್ರಧಾನಃ||

ಜಂಭ, ಮೋಹ, ಮಾತ್ಸರ್ಯ, ಪಾಪಕೃತ್ಯ, ರಾಜನೊಂದಿಗೆ ದ್ವೇಷ,
ಪಶುಗಳಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಹಲವರೊಂದಿಗೆ ವೈರ, ಮತ್ತ-
ಉನ್ಮತ್ತ ಮತ್ತು ದುರ್ಜನರೊಂದಿಗೆ ವಾದ ಇವುಗಳನ್ನು ಪಜ್ಞಾವಂತನು
ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ತೊರೆಯುತ್ತಾನೆ.

05033097a ದಮಂ ಶೌಚಂ ದೈವತಂ ಮಂಗಲಾನಿ

ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಂ ವಿವಿಧಾಽಲ್ಲೋಕವಾದಾನ್|

05033097c ಏತಾನಿ ಯಃ ಕುರುತೇ ನೈತ್ಯಕಾನಿ

ತಸ್ಯೋತ್ಥಾನಂ ದೇವತಾ ರಾಧಯಂತಿ||

ಆತ್ಮ ನಿಗ್ರಹ, ಶೌಚ, ದೇವಪೂಜೆ, ಮಂಗಲ ಕಾರ್ಯಗಳು,
ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಲೋಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ
ಮಾಡುವವನನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ಮೇಲಕ್ಕೇರಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ.

05033098a ಸಮೈವಿವಾಹಂ ಕುರುತೇ ನ ಹೀನೈಃ

ಸಮೈಃ ಸಖ್ಯಂ ವ್ಯವಹಾರಂ ಕಥಾಶ್ಚ|

05033098c ಗುಣೈವಿಶಿಷ್ಟಾಂಶ್ಚ ಪುರೋದಧಾತಿ

ವಿಪಶ್ಚಿತ್ತಸ್ತಸ್ಯ ನಯಾಃ ಸುನೀತಾಃ||

ತನಗೆ ಸಮನಾಗಿರುವವರೊಂದಿಗೆ, ಕೀಳಾಗಿರುವವರೊಂದಿಗಲ್ಲ,
ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವನು, ಸಮನಾಗಿರುವವರೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹಾರ
ಮಾತುಕಥೆಗಳನ್ನಾಡುವವನು, ಮೊದಲು ಗುಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು
ನೀಡುವವನು ವಿವೇಕಿ ಮತ್ತು ಸರಿಯಾದ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನು.

05033099a ಮಿತಂ ಭುಂಕ್ತೇ ಸಂವಿಭಜ್ಯಾಶ್ರಿತೇಭ್ಯೋ

ಮಿತಂ ಸ್ವಪಿತ್ಯಮಿತಂ ಕರ್ಮ ಕೃತ್ವಾ|

05033099c ದದಾತ್ಯಮಿತ್ರೇಷ್ಟಪಿ ಯಾಚಿತಃ ಸಂಸ್

ತಮಾತ್ಮವಂತಂ ಪ್ರಜಹತ್ಯನರ್ಥಾಃ||

ಕಡಿಮೆ ಊಟಮಾಡುವ, ಆಶ್ರಿತರೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ,
ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸಮಾಡುವ ಆದರೆ ಕಡಿಮೆ ನಿರ್ದ್ರೆಮಾಡುವ, ಕೇಳಿದರೆ
ಅಮಿತ್ರರಿಗೂ ಕೊಡುವವನು ಆತ್ಮವಂತ ಮತ್ತು ಅನರ್ಥವು ಅವನನ್ನು
ಸುಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ.

05033100a ಚಿಕೀರ್ಷಿತಂ ವಿಪ್ರಕೃತಂ ಚ ಯಸ್ಯ

ನಾನ್ಯೇ ಜನಾಃ ಕರ್ಮ ಜಾನಂತಿ ಕಿಂ ಚಿತ್|

05033100c ಮಂತ್ರೇ ಗುಪ್ತೇ ಸಮ್ಯಗನುಷ್ಠಿತೇ ಚ

ಸ್ವಲ್ಪೋ ನಾಸ್ಯ ವ್ಯಥತೇ ಕಶ್ಚಿದರ್ಥಃ||

ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವುದೇ ಪುರುಷನ ಇಚ್ಛೆಯಾಗಿದ್ದಾಗ, ಅವನ ಆ ವಿಚಾರವನ್ನು ಗುಪ್ತವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಡೆಸಿದರೆ ಜನರಿಗೆ ಅವನು ಏನು ಮಾಡಿದನೆಂದೇ ತಿಳಿಯದು. ಅವನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ತೊಡಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

05033101a ಯಃ ಸರ್ವಭೂತಪ್ರಶಮೇ ನಿವಿಷ್ಯಃ

ಸತ್ಯೋ ಮೃದುರ್ದಾನಕೃಚ್ಚು ದ್ಧಭಾವಃ|

05033101c ಅತೀವ ಸಂಜ್ಞಾಯತೇ ಜ್ಞಾತಿಮಧ್ಯೇ

ಮಹಾಮಣಿರ್ಜಾತ್ಯ ಇವ ಪ್ರಸನ್ನಃ||

ಸರ್ವಭೂತಗಳ ಶಾಂತಿಯನ್ನೇ ಬಯಸಿ, ಸತ್ಯ, ಮೃದು, ದಾನ ಮತ್ತು ಶುದ್ಧ ಭಾವಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವವನು ಸಂಬಂಧಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾಮಣಿಯಂತೆ ಅತೀವವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾನೆ.

05033102a ಯ ಆತ್ಮನಾಪತ್ರಪತೇ ಭೃಶಂ ನರಃ

ಸ ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ಗುರುರ್ಭವತ್ಯುತ|

05033102c ಅನಂತತೇಜಾಃ ಸುಮನಾಃ ಸಮಾಹಿತಃ

ಸ್ವತೇಜಸಾ ಸೂರ್ಯ ಇವಾವಭಾಸತೇ||

ತನ್ನ ಕೃತ್ಯದಿಂದಲೇ ನಾಚಿಕೊಳ್ಳುವ ನರನನ್ನು ಸರ್ವಲೋಕದ
 ಗುರುವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅನಂತ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ,
 ಸುಮನಸ್ಕನಾಗಿ, ಸಮಾಹಿತನಾಗಿ ಅವನು ತನ್ನದೇ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ
 ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಾನೆ.

05033103a ವನೇ ಜಾತಾಃ ಶಾಪದಗ್ಧಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಾಃ

ಪಾಂಡೋಃ ಪುತ್ರಾಃ ಪಂಚ ಪಂಚೇಂದ್ರಕಲ್ಪಾಃ|

05033103c ತ್ವಯೈವ ಬಾಲಾ ವರ್ಧಿತಾಃ ಶಿಕ್ಷಿತಾಶ್ಚ

ತವಾದೇಶಂ ಪಾಲಯಂತ್ಯಾಂಬಿಕೇಯ||

ವನದಲ್ಲಿ ಶಾಪದಗ್ಧನಾದ ರಾಜ ಪಾಂಡುವಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಐವರು
 ಇಂದ್ರರಂತಿರುವ ಪುತ್ರರನ್ನು ನೀನೇ ಬೆಳೆಸಿದೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಿದೆ.
 ಅಂಬಿಕೇಯ! ಈಗ ಅವರು ನಿನ್ನ ಆದೇಶವನ್ನು ಪಾಲಿಸಲು
 ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

05033104a ಪ್ರದಾಯೈಷಾಮುಚಿತಂ ತಾತ ರಾಜ್ಯಂ

ಸುಖೀ ಪುತ್ರೈಃ ಸಹಿತೋ ಮೋದಮಾನಃ|

05033104c ನ ದೇವಾನಾಂ ನಾಪಿ ಚ ಮಾನುಷಾಣಾಂ

ಭವಿಷ್ಯಸಿ ತ್ವಂ ತರ್ಕಣೀಯೋ ನರೇಂದ್ರ||

ಅಯ್ಯಾ! ನರೇಂದ್ರ! ಅವರಿಗೆ ಉಚಿತವಾದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು,
 ಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಮುದದಿಂದ ಸುಖಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಕುರಿತು
 ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಯಾರೂ

ಅನುಮಾನಪಡುವುದಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಪ್ರಜಾಗರ ಪರ್ವಣಿ
ವಿದುರನೀತಿವಾಕ್ಯೇ ತ್ರ್ಯಸ್ತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಗರ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿದುರನೀತಿವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೪

ವಿದುರನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ತನ್ನ ನೀತಿವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು
ಮುಂದುವರಿಸಿದುದು (೧-೮೩).

05034001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05034001a ಜಾಗ್ರತೋ ದಹ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಯತ್ಕಾರ್ಯಮನುಪಶ್ಯಸಿ|

05034001c ತದ್ಬ್ರೂಹಿ ತ್ವಂ ಹಿ ನಸ್ತಾತ ಧರ್ಮಾರ್ಥಕುಶಲಃ ಶುಚಿಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿದ್ದೆ ಬಾರದಿರುವನು ಮತ್ತು
ಬೇಗೆಯುಳ್ಳವನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ಅದನ್ನು ಹೇಳು! ಅಯ್ಯಾ!
ನೀನೇ ಧರ್ಮಾರ್ಥಕುಶಲನೂ ಶುಚಿಯೂ ಅಲ್ಲವೇ?

05034002a ತ್ವಂ ಮಾಂ ಯಥಾವದ್ವಿದುರ ಪ್ರಶಾದಿ

ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಂ ಸರ್ವಮಜಾತಶತ್ರೋಃ|

05034002c ಯನ್ಮನ್ಯಸೇ ಪಥ್ಯಮದೀನಸತ್ತ್ವ

ಶ್ರೀಯಸ್ಕರಂ ಬ್ರೂಹಿ ತದ್ವೈ ಕುರೂಣಾಂ||

ವಿದುರ! ಅದೀನಸತ್ವ! ಆಜಾತಶತ್ರುವಿಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ
ಸರಿಯಾಗಿರುವುದು ಏನು ಮತ್ತು ಕುರುಗಳಿಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾದುದು
ಏನು ಎಂದು ನಿನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಹೇಳು.

05034003a ಪಾಪಾಶಂಕೀ ಪಾಪಮೇವಾನುಪಶ್ಯನ್

ಪೃಚ್ಛಾಮಿ ತ್ವಾಂ ವ್ಯಾಕುಲೇನಾತ್ಮನಾಹಂ|

05034003c ಕವೇ ತನ್ಮೈ ಬ್ರೂಹಿ ಸರ್ವಂ ಯಥಾವನ್

ಮನೀಷಿತಂ ಸರ್ವಮಜಾತಶತ್ರೋಃ||

ಮುಂದೆ ಕೆಡುಕಾಗಬಹುದೆಂದು ಶಂಕಿಸಿ ನಾನು ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ
ಪಾಪಗಳನ್ನೇ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಕವೇ! ವ್ಯಾಕುಲಾತ್ಮನಾಗಿ ನಾನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ
ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅಜಾತಶತ್ರುವಿನ
ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿರಬಹುದಾದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನನಗೆ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ
ಹೇಳು.”

05034004 ವಿದುರ ಉವಾಚ|

05034004a ಶುಭಂ ವಾ ಯದಿ ವಾ ಪಾಪಂ ದ್ವೇಷ್ಯಂ ವಾ ಯದಿ ವಾ ಪ್ರಿಯಂ|

05034004c ಅಪೃಷ್ಟಸ್ತಸ್ಯ ತದ್ಬ್ರೂಯಾದ್ಯಸ್ಯ ನೇಚ್ಚೇತ್ಪರಾಭವಂ||

ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು: “ಯಾರ ಸೋಲನ್ನು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲವೋ
ಅವನಿಗೆ, ಕೇಳದೇ ಇದ್ದರೂ, ಅದು ಅವನಿಗೆ ಶುಭವೆಂದೆನಿಸಲಿ
ಅಥವಾ ಪಾಪವೆಂದೆನಿಸಲಿ, ದ್ವೇಷ ಅಥವಾ ಪ್ರಿಯವಾದುದೆಂದೆನಿಸಲಿ,
ಸತ್ಯವನ್ನೇ ನುಡಿಯಬೇಕು.

05034005a ತಸ್ಮಾದ್ವಕ್ಷ್ಯಾ ಮಿ ತೇ ರಾಜನ್ಭವಮಿಚ್ಛನ್ಕುರಾನ್ಮತಿ|

05034005c ವಚಃ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರಂ ಧರ್ಮ್ಯಂ ಬ್ರುವತಸ್ತನ್ನಿಬೋಧ ಮೇ||

ರಾಜನ್! ಆದುದರಿಂದ ಕುರುಗಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನೇ ಬಯಸಿ ನಿನಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾದ, ಧರ್ಮಯುಕ್ತ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೋ!

05034006a ಮಿಧ್ಯೋಪೇತಾನಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ಸಿದ್ಧೇಯುರ್ಯಾನಿ ಭಾರತ|

05034006c ಅನುಪಾಯಪ್ರಯುಕ್ತಾನಿ ಮಾ ಸ್ಮ ತೇಷು ಮನಃ ಕೃಥಾಃ||

ಭಾರತ! ಮೋಸ ಮತ್ತು ಕೆಟ್ಟ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತೊಡಗಿಸಬೇಡ.

05034007a ತಥೈವ ಯೋಗವಿಹಿತಂ ನ ಸಿದ್ಧೇತ್ಕರ್ಮ ಯನ್ಮುಪ|

05034007c ಉಪಾಯಯುಕ್ತಂ ಮೇಧಾವೀ ನ ತತ್ರ ಗ್ಲಪಯೇನ್ಮನಃ||

ನೃಪ! ಸರಿಯಾಗಿ ಕೈಗೊಂಡ ಉತ್ತಮ ಕಾರ್ಯವು ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೊಡದಿದ್ದರೂ ಮೇಧಾವಿಯು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆಯಾಸಗೊಳ್ಳಲು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ.

05034008a ಅನುಬಂಧಾನವೇಕ್ಷೇತ ಸಾನುಬಂಧೇಷು ಕರ್ಮಸು|

05034008c ಸಂಪ್ರಧಾರ್ಯ ಚ ಕುರ್ವೀತ ನ ವೇಗೇನ ಸಮಾಚರೇತ್||

ಕರ್ಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಜೋಡಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು;

ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಾರದು.

05034009a ಅನುಬಂಧಂ ಚ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ವಿಪಾಕಾಂಶ್ಚೈವ ಕರ್ಮಣಾಂ|

05034009c ಉತ್ಥಾನಮಾತ್ಮನಶ್ಚೈವ ಧೀರಃ ಕುರ್ವೀತ ವಾ ನ ವಾ||

ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಮುಂದಾಗುವ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಬೇಕು.

05034010a ಯಃ ಪ್ರಮಾಣಂ ನ ಜಾನಾತಿ ಸ್ಥಾನೇ ವೃದ್ಧೌ ತಥಾ ಕ್ಷಯೇ|

05034010c ಕೋಶೇ ಜನಪದೇ ದಂಡೇ ನ ಸ ರಾಜ್ಯೇಽವತಿಷ್ಠತೇ||

ಯಾವ ರಾಜನಿಗೆ ಸ್ಥಾನ, ಲಾಭ, ನಷ್ಟ, ಹಣ, ಜನರು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷೆಗಳ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೋ ಅವನು ಬಹುಕಾಲ ರಾಜನಾಗಿ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ.

05034011a ಯಸ್ತೇತಾನಿ ಪ್ರಮಾಣಾನಿ ಯಥೋಕ್ತಾನ್ಯನುಪಶ್ಯತಿ|

05034011c ಯುಕ್ತೋ ಧರ್ಮಾರ್ಥಯೋರ್ಜ್ಞಾನೇ ಸ ರಾಜ್ಯಮಧಿಗಚ್ಛತಿ||

ಯಾರು ಈ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಧರ್ಮಾರ್ಥಯುಕ್ತನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ನಡೆಯುತ್ತಾನೋ ಅವನು ರಾಜತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

05034012a ನ ರಾಜ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತಮಿತ್ಯೇವ ವರ್ತಿಸ್ಯಮಸಾಂಪ್ರತಂ|

05034012c ಶ್ರಿಯಂ ಹ್ಯವಿನಯೋ ಹಂತಿ ಜರಾ ರೂಪಮಿವೋತ್ತಮಂ||

“ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದೇನೆ!” ಎಂದು ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳದೇ ಇದ್ದರೆ, ಆ ಅವಿನಯವು, ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವು ಉತ್ತಮ ರೂಪವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

05034013a ಭಕ್ಷೋತ್ತಮಪ್ರತಿಚ್ಚನ್ನಂ ಮತ್ಕ್ರೋ ಬಡಿಶಮಾಯಸಂ|

05034013c ರೂಪಾಭಿಪಾತೀ ಗ್ರಸತೇ ನಾನುಬಂಧಮವೇಕ್ಷತೇ||

ಒಂದು ಮೀನು, ತೋರುವಿಕೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಹಾರಿ, ಉತ್ತಮ ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟಿರುವ ಉಕ್ಕಿನ ಮುಳ್ಳನ್ನು, ಅದರ ಪರಿಣಾಮವೇನಾಗಬಹುದು ಎಂದು ಯೋಚಿಸದೇ ನುಂಗುತ್ತದೆ.

05034014a ಯಚ್ಚಕ್ಯಂ ಗ್ರಸಿತುಂ ಗ್ರಸ್ಯಂ ಗ್ರಸ್ತಂ ಪರಿಣಮೇಚ್ಚ ಯತ್|

05034014c ಹಿತಂ ಚ ಪರಿಣಾಮೇ ಯತ್ತದದ್ಯಂ ಭೂತಿಮಿಚ್ಚತಾ||

ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಬಯಸುವವನು ಏನನ್ನು ತಿನ್ನಬಹುದೋ ಅದನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾನೆ, ತಿಂದ ಮೇಲೆ ಅದು ಹೇಗೆ ಜೀರ್ಣವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದರ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾನೆ, ಮತ್ತು ಜೀರ್ಣಗೊಂಡ ನಂತರ ಈ ಆಹಾರವು ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಬಲ್ಲದೋ ಎಂದೂ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾನೆ.

05034015a ವನಸ್ಪತೇರಪಕ್ವಾನಿ ಫಲಾನಿ ಪ್ರಚಿನೋತಿ ಯಃ|

05034015c ಸ ನಾಪ್ನೋತಿ ರಸಂ ತೇಭ್ಯೋ ಬೀಜಂ ಚಾಸ್ಯ ವಿನಶ್ಯತಿ||

ಮರದಿಂದ ಇನ್ನೂ ಹಣ್ಣಾಗಿರದ ಫಲವನ್ನು ಕಿತ್ತರೆ ಅದರ ರಸವೂ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಬೀಜವೂ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

05034016a ಯಸ್ತು ಪಕ್ಷಮುಪಾದತ್ತೇ ಕಾಲೇ ಪರಿಣತಂ ಫಲಂ|

05034016c ಫಲಾದ್ರಸಂ ಸ ಲಭತೇ ಬೀಜಾಚ್ಚೈವ ಫಲಂ ಪುನಃ||

ಆದರೆ ಹಣ್ಣಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣನ್ನು ಕಿತ್ತರೆ ಫಲದಿಂದ ರಸವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಬೀಜದಿಂದ ಪುನಃ ಫಲವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

05034017a ಯಥಾ ಮಧು ಸಮಾದತ್ತೇ ರಕ್ಷನ್ನುಷ್ಪಾಣಿ ಷಟ್ಪದಃ|

05034017c ತದ್ವದರ್ಥಾನ್ಮನುಷ್ಯೇಭ್ಯ ಆದದ್ಯಾದವಿಹಿಂಸಯಾ||

ಜೇನು ಹುಳುಗಳು ಹೇಗೆ ಹೂಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ಜೇನನ್ನು ಮಾತ್ರ ಶೇಕರಿಸುತ್ತವೆಯೋ ಹಾಗೆ ಮನುಷ್ಯನೂ ಕೂಡ ಇತರರನ್ನು ಹಿಂಸಿಸದೇ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಗಳಿಸಬೇಕು.

05034018a ಪುಷ್ಪಂ ಪುಷ್ಪಂ ವಿಚಿನ್ವೀತ ಮೂಲಚ್ಚೇದಂ ನ ಕಾರಯೇತ್|

05034018c ಮಾಲಾಕಾರ ಇವಾರಾಮೇ ನ ಯಥಾಂಗಾರಕಾರಕಃ||

ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಮಾರುವವನಂತೆ ಹೂವುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೀಳಬೇಕೇ ಹೊರತು, ಇದ್ದಲು ಮಾಡಿ ಮಾರುವವನಂತೆ ಬೇರಿನ ಸಹಿತ ಗಿಡವನ್ನು ಕೀಳಬಾರದು.

05034019a ಕಿಂ ನು ಮೇ ಸ್ಯಾದಿದಂ ಕೃತ್ವಾ ಕಿಂ ನು ಮೇ ಸ್ಯಾದಕುರ್ವತಃ|

05034019c ಇತಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ಸಂಚಿಂತ್ಯ ಕುರ್ಯಾದ್ವಾ ಪುರುಷೋ ನ ವಾ||

ಇದನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ನನಗೇನಾಗುತ್ತದೇ? ಮಾಡದೇ ಇದ್ದರೆ ನನಗೆ ಏನಾಗುತ್ತದೆ? ಎಂದು ಪುರುಷನು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕರ್ಮದ ಕುರಿತೂ

ಆಲೋಚಿಸಿ ಅದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಅಥವಾ ಮಾಡಬಾರದು.

05034020a ಅನಾರಭ್ಯಾ ಭವಂತ್ಯರ್ಥಾಃ ಕೇ ಚಿನ್ನಿತ್ಯಂ ತಥಾಗತಾಃ|

05034020c ಕೃತಃ ಪುರುಷಕಾರೋಽಪಿ ಭವೇದ್ಯೇಷು ನಿರರ್ಥಕಃ||

ಕೆಲವೊಂದು ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಬಾರದು, ಮತ್ತು ಅವು ಯಾವಾಗಲೂ ಹಾಗೆಯೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದರ ಕುರಿತು ಪುರುಷನು ಎಷ್ಟೇ ಮಾಡಿದರೂ ಅದು ನಿರರ್ಥಕವಾಗುತ್ತದೆ.

05034021a ಕಾಂಶ್ಚಿದರ್ಥಾನ್ನರಃ ಪ್ರಾಜ್ಞೋ ಲಘುಮೂಲಾನ್ಮಹಾಫಲಾನ್|

05034021c ಕ್ಷಿಪ್ರಮಾರಭತೇ ಕರ್ತುಂ ನ ವಿಘ್ನಯತಿ ತಾದೃಶಾನ್||

ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕರ್ಮಗಳು ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಬೇರುಗಳಿದ್ದರೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಫಲವನ್ನು ನೀಡುವಂಥಹುದು. ಪ್ರಾಜ್ಞ ನರನು ಅಂಥವುಗಳನ್ನು ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಅಂಥವುಗಳಿಗೆ ವಿಘ್ನವನ್ನು ತರುವುದಿಲ್ಲ.

05034022a ಋಜು ಪಶ್ಯತಿ ಯಃ ಸರ್ವಂ ಚಕ್ಷುಷಾನುಪಿಬನ್ನಿವ|

05034022c ಆಸೀನಮಪಿ ತೂಷ್ಟೀಕಮನುರಜ್ಯಂತಿ ತಂ ಪ್ರಜಾಃ||

ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದಲೇ ಕುಡಿಯುವಂತೆ ಯಾರು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೇರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಪ್ರಜೆಗಳು ಸಂತೋಷಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

05034023a ಚಕ್ಷುಷಾ ಮನಸಾ ವಾಚಾ ಕರ್ಮಣಾ ಚ ಚತುರ್ವಿಧಂ|

05034023c ಪ್ರಸಾದಯತಿ ಲೋಕಂ ಯಃ ತಂ ಲೋಕೋಽನುಪ್ರಸೀದತಿ||

ಯಾರು ನಾಲ್ಕು ವಿಧಗಳಿಂದ - ದೃಷ್ಟಿ, ಯೋಚನೆ, ಮಾತು ಮತ್ತು ಕೆಲಸ - ಲೋಕವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾನೋ ಅವನನ್ನು ಲೋಕವೂ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತದೆ.

05034024a ಯಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಸ್ಯಂತಿ ಭೂತಾನಿ ಮೃಗವ್ಯಾಧಾನ್ಮೃಗಾ ಇವ|

05034024c ಸಾಗರಾಂತಾಮಪಿ ಮಹೀಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಸ ಪರಿಹೀಯತೇ||

ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ, ಬೇಟೆಗಾರನಿಗೆ ಜಿಂಕೆಗಳು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, ಪ್ರಜೆಗಳು ಹೆದರಿದರೆ, ಅವನು ಸಾಗರದ ಅಂಚಿನವರೆಗಿನ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರೂ ತಿರಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ.

05034025a ಪಿತೃಪೈತಾಮಹಂ ರಾಜ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾನ್ಸ್ವೇನ ತೇಜಸಾ|

05034025c ವಾಯುರಭ್ರಮಿವಾಸಾದ್ಯ ಭ್ರಂಶಯತ್ಯನಯೇ ಸ್ಥಿತಃ||

ತನ್ನದೇ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಪಿತೃಪೈತಾಮಹರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವನು ಅನ್ಯಾಯದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದರೆ ಭಿರುಗಳಿಯು ಮೋಡವನ್ನು ಚದುರಿಸುವಂತೆ ಅದನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿಬಿಡಬಹುದು.

05034026a ಧರ್ಮಮಾಚರತೋ ರಾಜ್ಞಾಃ ಸದ್ಭಿಶ್ಚ ರಿತಮಾದಿತಃ|

05034026c ವಸುಧಾ ವಸುಸಂಪೂರ್ಣಾ ವರ್ಧತೇ ಭೂತಿವರ್ಧನೀ||

ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಸಾಧುಗಳು ಆಚರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ

ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸುವ ರಾಜನ ಭೂಮಿಯು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ
ಹೊಂದುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತು ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

05034027a ಅಥ ಸಂತ್ಯಜತೋ ಧರ್ಮಮಧರ್ಮಂ ಚಾನುತಿಷ್ಠತಃ|

05034027c ಪ್ರತಿಸಂವೇಷ್ಟತೇ ಭೂಮಿರಗ್ನಾ ಚರ್ಮಾಹಿತಂ ಯಥಾ||

ಆದರೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ತೊರೆದು ಅಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವವನು
ಆಸ್ತಿಯು ಬೆಂಕಿಗೆ ತಗುಲಿದ ಚರ್ಮದಂತೆ ಮುದುಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

05034028a ಯ ಏವ ಯತ್ನಃ ಕ್ರಿಯತೇ ಪರರಾಷ್ಟ್ರಾ ವಮರ್ದನೇ|

05034028c ಸ ಏವ ಯತ್ನಃ ಕರ್ತವ್ಯಃ ಸ್ವರಾಷ್ಟ್ರಪರಿಪಾಲನೇ||

ಶತ್ರುಗಳ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಸದೆಬಡಿಯಲು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನ
ಮಾಡುತ್ತೇವೆಯೋ ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ತನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರದ
ಪರಿಪಾಲನೆಯ ಕರ್ತವ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡಬೇಕು.

05034029a ಧರ್ಮೇಣ ರಾಜ್ಯಂ ವಿಂದೇತ ಧರ್ಮೇಣ ಪರಿಪಾಲಯೇತ್|

05034029c ಧರ್ಮಮೂಲಾಂ ಶ್ರಿಯಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ನ ಜಹಾತಿ ನ ಹೀಯತೇ||

ಧರ್ಮದಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು, ಧರ್ಮದಿಂದ ಅದನ್ನು
ಪರಿಪಾಲಿಸಬೇಕು. ಧರ್ಮಮೂಲವಾದ ಶ್ರೀಯು ನಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
ಜಯಿಸಲ್ಪಡುವುದೂ ಇಲ್ಲ.

05034030a ಅಪ್ಯುನ್ಮತ್ತಾತ್ಮಲಪತೋ ಬಾಲಾಚ್ಚ ಪರಿಸರ್ಪತಃ|

05034030c ಸರ್ವತಃ ಸಾರಮಾದದ್ಯಾದಶ್ಮಭ್ಯ ಇವ ಕಾಂಚನಂ||

ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಕಾಂಚನವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಹುಚ್ಚನ
ಪ್ರಲಾಪದಿಂದಾಗಲೀ ಹರಿದಾಡುವ ಮಗುವಿನಿಂದಾಗಲೀ ಸಾರವುಳ್ಳ
ಏನಾದರೂ ದೊರೆಯುತ್ತದೆಯೇ?

05034031a ಸುವ್ಯಾಹೃತಾನಿ ಸುಧಿಯಾಂ ಸುಕೃತಾನಿ ತತಸ್ತತಃ|

05034031c ಸಂಚಿನ್ವನ್ಧೀರ ಆಸೀತ ಶಿಲಾಹಾರೀ ಶಿಲಂ ಯಥಾ||

ತಿಳಿದವನು, ಶಿಲಾಹಾರಿಯವ ಶಿಲವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, ಸಾಧುಗಳು
ಆಗಾಗ ಮಾಡಿದ ಸುವ್ಯವಹಾರ-ಸುಕೃತಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟು ಹಾಕಿಕೊಂಡು
ಮೆಲಕು ಹಾಕುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

05034032a ಗಂಧೇನ ಗಾವಃ ಪಶ್ಯಂತಿ ವೇದ್ಯೈಃ ಪಶ್ಯಂತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ|

05034032c ಚಾರ್ಯೈಃ ಪಶ್ಯಂತಿ ರಾಜಾನಶ್ಚಕ್ಷುರ್ಭ್ಯಾಮಿತರೇ ಜನಾಃ||

ಗೋವುಗಳು ವಾಸನೆಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತವೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ವೇದಗಳ
ಮೂಲಕ ನೋಡುತ್ತಾರೆ, ರಾಜರು ಚಾರರ ಮೂಲಕ ನೋಡುತ್ತಾರೆ
ಮತ್ತು ಇತರ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾರೆ.

05034033a ಭೂಯಾಂಸಂ ಲಭತೇ ಕ್ಲೇಶಂ ಯಾ ಗೌರ್ಭವತಿ ದುರ್ದುಹಾ|

05034033c ಅಥ ಯಾ ಸುದುಹಾ ರಾಜನ್ವೈವ ತಾಂ ವಿನಯಂತ್ಯಪಿ||

ಹಾಲನ್ನು ಕೊಡದೇ ಇರುವ ಗೋವು ಕಷ್ಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬಹುದು.
ಆದರೆ, ರಾಜನ್! ಉತ್ತಮ ಹಾಲುಕರೆಯುವವನನ್ನು ಯಾರೂ
ಬಗ್ಗಿಸಲಾರರು.

05034034a ಯದತಪ್ತಂ ಪ್ರಣಮತಿ ನ ತತ್ಸಂತಾಪಯಂತ್ಯಪಿ|

05034034c ಯಚ್ಚ ಸ್ವಯಂ ನತಂ ದಾರು ನ ತತ್ಸಮ್ನಾಮಯಂತ್ಯಪಿ||

ಕಾಯಿಸದೆಯೇ ಬಗ್ಗಿಸಬಹುದಾದುದನ್ನು ಜನರು ಕಾಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
ಸ್ವಯಂ ಬಗ್ಗುವ ಗಿಡವನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಲು ಬಲವನ್ನು
ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

05034035a ಏತಯೋಪಮಯಾ ಧೀರಃ ಸಮ್ನಮೇತ ಬಲೀಯಸೇ|

05034035c ಇಂದ್ರಾಯ ಸ ಪ್ರಣಮತೇ ನಮತೇ ಯೋ ಬಲೀಯಸೇ||

ಈ ಉಪಮೆಯದ ಪ್ರಕಾರ ಧೀರನು ತನಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಲಶಾಲಿಗೆ
ಮಣಿಯುತ್ತಾನೆ. ಬಲಶಾಲಿಗೆ ಮಣಿಯುವವರನ್ನು ಇಂದ್ರನೂ
ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾನೆ.

05034036a ಪರ್ಜನ್ಯನಾಥಾಃ ಪಶವೋ ರಾಜಾನೋ ಮಿತ್ರಬಾಂಧವಾಃ|

05034036c ಪತಯೋ ಬಾಂಧವಾಃ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವೇದಬಾಂಧವಾಃ||

ಪಶುಗಳಿಗೆ ಮಳೆಯು ನಾಥ, ರಾಜನಿಗೆ ಮಿತ್ರರೇ ಬಾಂಧವರು,
ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಪತಿಗಳೇ ಬಾಂಧವರು, ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ವೇದಗಳೇ
ಬಾಂಧವರು.

05034037a ಸತ್ಯೇನ ರಕ್ಷತೇ ಧರ್ಮೋ ವಿದ್ಯಾ ಯೋಗೇನ ರಕ್ಷತೇ|

05034037c ಮೃಜಯಾ ರಕ್ಷತೇ ರೂಪಂ ಕುಲಂ ವೃತ್ತೇನ ರಕ್ಷತೇ||

ಧರ್ಮವು ಸತ್ಯದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ, ವಿದ್ಯೆಯು ಯೋಗದಿಂದ

ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ, ತೊಳೆಯುವುದರಿಂದ ರೂಪವು ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕುಲವು ನಡತೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

05034038a ಮಾನೇನ ರಕ್ಷ್ಯತೇ ಧಾನ್ಯಮಶ್ವಾನ್ರಕ್ಷತ್ಯನುಕ್ರಮಃ|

05034038c ಅಭೀಕ್ಷದರ್ಶನಾದ್ಗಾವಃ ಸ್ತ್ರಿಯೋ ರಕ್ಷ್ಯಾಃ ಕುಚೇಲತಃ||

ಧಾನ್ಯವು ಅಳತೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ, ಅಶ್ವಗಳು ವ್ಯಾಯಾಮದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ, ಕಾಯುವುದರಿಂದ ಗೋವುಗಳು ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಉಡುಪುಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ.

05034039a ನ ಕುಲಂ ವೃತ್ತಹೀನಸ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಮಿತಿ ಮೇ ಮತಿಃ|

05034039c ಅಂತ್ಯೇಷ್ಟಪಿ ಹಿ ಜಾತಾನಾಂ ವೃತ್ತಮೇವ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ||

ಉತ್ತಮ ನಡತೆಯಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಕುಲವು ಪ್ರಮಾಣವಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಏಕೆಂದರೆ ಹೀನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ್ದರೂ ಅವರ ನಡತೆಯು ವಿಶೇಷವಾಗಿರಬಹುದು.

05034040a ಯ ಈರ್ಷ್ಯಃ ಪರವಿತ್ತೇಷು ರೂಪೇ ವೀರ್ಯೇ ಕುಲಾನ್ವಯೇ|

05034040c ಸುಖೇ ಸೌಭಾಗ್ಯಸತ್ಕಾರೇ ತಸ್ಯ ವ್ಯಾಧಿರನಂತಕಃ||

ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಸಂಪತ್ತು, ರೂಪ, ವೀರ್ಯ, ಉತ್ತಮ ಕುಲ, ಸುಖ, ಸೌಭಾಗ್ಯ ಮತ್ತು ಸತ್ಕಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಸೂಯೆ ಪಡುವವರ ವ್ಯಾಧಿಗೆ ಅಂತ್ಯವಿಲ್ಲ.

05034041a ಅಕಾರ್ಯಕರಣಾದ್ಭೀತಃ ಕಾರ್ಯಣಾಂ ಚ ವಿವರ್ಜನಾತ್|

05034041c ಅಕಾಲೇ ಮಂತ್ರಭೇದಾಚ್ಚ ಯೇನ ಮಾದ್ಯೇನ್ನ ತತ್ತಿಬೇತ್||

ಮಾಡಬಾರದ್ದನ್ನು ಮಾಡಿಯೇನು ಎಂದು ಭಯವಿರುವಾಗ,
ಅಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗೊಂದಲಕ್ಕೀಡಾದಾಗ, ಮತ್ತೇರಿಸುವ ಏನನ್ನೂ
ಕುಡಿಯಬೇಡ.

05034042a ವಿದ್ಯಾಮದೋ ಧನಮದಸ್ತುತೀಯೋಽಭಿಜನೋ ಮದಃ|

05034042c ಏತೇ ಮದಾವಲಿಪ್ತಾನಾಮೇತ ಏವ ಸತಾಂ ದಮಾಃ|

ವಿದ್ಯಾಮದ, ಧನಮದ ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ಜನಬೆಂಬಲದ
ಮದ. ಇವು ಪುರುಷನನ್ನು ಮುಳುಗಿಸುವ ಮದಗಳು. ಇವುಗಳನ್ನೇ
ಸಜ್ಜನರು ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

05034043a ಅಸಂತೋಽಭ್ಯರ್ಥಿತಾಃ ಸದ್ಭಿಃ ಕಿಂ ಚಿತ್ಕಾರ್ಯಂ ಕದಾ ಚನ|

05034043c ಮನ್ಯಂತೇ ಸಂತಮಾತ್ಮಾನಮಸಂತಮಪಿ ವಿಶ್ರುತಂ||

ಸಂತರು ಅಸಂತರಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಒಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೇಳಿದರೂ
ಕೂಡ, ಅವರು ಅಸಂತರೆಂದು ವಿಶ್ರುತರಾಗಿದ್ದರೂ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ
ಸಂತರೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡುಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

05034044a ಗತಿರಾತ್ಮವತಾಂ ಸಂತಃ ಸಂತ ಏವ ಸತಾಂ ಗತಿಃ|

05034044c ಅಸತಾಂ ಚ ಗತಿಃ ಸಂತೋ ನ ತ್ವಸಂತಃ ಸತಾಂ ಗತಿಃ||

ಸಂತರು ಆತ್ಮವಂತರ ಗತಿ, ಸಂತರು ಸತ್ಯವಂತರ ಗತಿ. ಅಸತರನ್ನು
ಸಂತರು ನಡೆಸಬಲ್ಲರು ಆದರೆ ಅಸಂತರು ಸಂತರನ್ನು ಎಂದೂ

ನಡೆಸುವುದಿಲ್ಲ.

05034045a ಜಿತಾ ಸಭಾ ವಸ್ತ್ರವತಾ ಸಮಾಶಾ ಗೋಮತಾ ಜಿತಾ|

05034045c ಅಧ್ವಾ ಜಿತೋ ಯಾನವತಾ ಸರ್ವಂ ಶೀಲವತಾ ಜಿತಂ||

ಉತ್ತಮ ಉಡುಪನ್ನು ಧರಿಸಿದವನು ಸಭೆಯನ್ನು ಗೆಲ್ಲಬಹುದು.

ಹಲವಾರು ಗೋವುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಶ್ರೀಮಂತನು ಬಡವರನ್ನು

ಗೆಲ್ಲಬಹುದು. ವಾಹನವಿರುವವನು ದಾರಿಯನ್ನು ಗೆಲ್ಲಬಹುದು. ಆದರೆ

ಶೀಲವಂತನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಗೆಲ್ಲುತ್ತಾನೆ.

05034046a ಶೀಲಂ ಪ್ರಧಾನಂ ಪುರುಷೇ ತದ್ಯಸ್ಯೇಹ ಪ್ರಣಶ್ಯತಿ|

05034046c ನ ತಸ್ಯ ಜೀವಿತೇನಾರ್ಥೋ ನ ಧನೇನ ನ ಬಂಧುಭಿಃ||

ಪುರುಷನಿಗೆ ಶೀಲವೇ ಪ್ರಧಾನ. ಅದನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರೆ ಅವನಿಗೆ

ಜೀವನದಿಂದಲೂ, ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದಲೂ, ಬಂಧುಗಳಿಂದಲೂ

ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

05034047a ಆಧ್ಯಾನಾಂ ಮಾಂಸಪರಮಂ ಮಧ್ಯಾನಾಂ ಗೋರಸೋತ್ತರಂ|

05034047c ಲವಣೋತ್ತರಂ ದರಿದ್ರಾಣಾಂ ಭೋಜನಂ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಅತಿ ಶ್ರೀಮಂತನಿಗೆ ಮಾಂಸವು ಪರಮ ಭೋಜನ,

ಮಧ್ಯಮರಿಗೆ ಹಸುವಿನ ಹಾಲು ಮತ್ತು ದರಿದ್ರರಿಗೆ ಉಪ್ಪೇ ಪರಮ

ಭೋಜನ.

05034048a ಸಂಪನ್ನತರಮೇವಾನ್ನಂ ದರಿದ್ರಾ ಭುಂಜತೇ ಸದಾ|

05034048c ಕ್ಷತ್ವಾದುತಾಂ ಜನಯತಿ ಸಾ ಚಾಥ್ಯೇಷು ಸುದುರ್ಲಭಾ||

ಆದರೂ ದರಿದ್ರರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಊಟಮಾಡುತ್ತಾರೆ; ಹಸಿವೆಯು ಅವರ ಊಟವನ್ನು ರುಚಿಯಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ಧನಿಕರಿಗೆ ತುಂಬಾ ದುರ್ಲಭ.

05034049a ಪ್ರಾಯೇಣ ಶ್ರೀಮತಾಂ ಲೋಕೇ ಭೋಕ್ತುಂ ಶಕ್ತರ್ನ ವಿದ್ಯತೇ|

05034049c ದರಿದ್ರಾಣಾಂ ತು ರಾಜೇಂದ್ರ ಅಪಿ ಕಾಷ್ಠಂ ಹಿ ಜೀರ್ಯತೇ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತರಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಸಿವೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ದರಿದ್ರರು ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನೂ ಕೂಡ ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲರು.

05034050a ಅವೃತ್ತಿರ್ಭಯಮಂತ್ಯಾನಾಂ ಮಧ್ಯಾನಾಂ ಮರಣಾದ್ಭಯಂ|

05034050c ಉತ್ತಮಾನಾಂ ತು ಮರ್ತ್ಯಾನಾಮವಮಾನಾತ್ಪರಂ ಭಯಂ||

ಕೆಳಗಿನವರಿಗೆ ಕೆಲಸ ದೊರೆಯದೇ ಇರುವುದರ ಭಯ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮರಿಗೆ ಮರಣದ ಭಯ. ಉತ್ತಮ ಜನರಿಗೆ ಅವಮಾನವೇ ಪರಮ ಭಯ.

05034051a ಐಶ್ವರ್ಯಮದಪಾಪಿಷ್ಠಾ ಮದಾಃ ಪಾನಮದಾದಯಃ|

05034051c ಐಶ್ವರ್ಯಮದಮತ್ತೋ ಹಿ ನಾಪತಿತ್ವಾ ವಿಬುಧ್ಯತೇ||

ಮದ್ಯಪಾನದಿಂದುಟಾಗುವ ಮತ್ತಿಗಿಂತ ಐಶ್ವರ್ಯಮದವು ಪಾಪಿಷ್ಠವಾದುದು. ಐಶ್ವರ್ಯ ಮದದಿಂದ ಮತ್ತನಾದವನಿಗೆ ಬಿದ್ದರೂ ಬುದ್ಧಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

05034052a ಇಂದ್ರಿಯೈರಿಂದ್ರಿಯಾರ್ಥೇಷು ವರ್ತಮಾನೈರನಿಗ್ರಹೈಃ|

05034052c ತೈರಯಂ ತಾಪ್ಯತೇ ಲೋಕೋ ನಕ್ಷತ್ರಾಣಿ ಗ್ರಹೈರಿವ||

ತಮ್ಮ ಆಸೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಕಡಿವಾಣವಿಲ್ಲದೇ
ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವವರನ್ನು, ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಗಳು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ,
ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಕಾಡುತ್ತವೆ.

05034053a ಯೋ ಜಿತಃ ಪಂಚವರ್ಗೇಣ ಸಹಜೇನಾತ್ಮಕರ್ಶಿನಾ|

05034053c ಆಪದಸ್ತಸ್ಯ ವರ್ಧಂತೇ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ ಇವೋಡುರಾಟ್||

ಯಾರ ಸಹಜವಾಗಿರುವ ಐದು ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಆತ್ಮವನ್ನು ಗೆದ್ದು
ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತವೆಯೋ ಅವನ ಆಪತ್ತುಗಳು ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ
ಚಂದ್ರನಂತೆ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತವೆ.

05034054a ಅವಿಜಿತ್ಯ ಯ ಆತ್ಮಾನಮಮಾತ್ಯಾನ್ವಿಜಿಗೀಷತೇ|

05034054c ಅಮಿತ್ರಾನ್ವಾಜಿತಾಮಾತ್ಯಃ ಸೋಽವಶಃ ಪರಿಹೀಯತೇ||

ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೇ ತನ್ನ ಅಮಾತ್ಯರನ್ನು
ನಿಯಂತ್ರಿಸುವವನು ಮತ್ತು ಅಮಾತ್ಯರನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದೇ
ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವವನು ಸೋಲುತ್ತಾನೆ.

05034055a ಆತ್ಮಾನಮೇವ ಪ್ರಥಮಂ ದೇಶರೂಪೇಣ ಯೋ ಜಯೇತ್|

05034055c ತತೋಽಮಾತ್ಯಾನಮಿತ್ರಾಂಶ್ಚ ನ ಮೋಘಂ ವಿಜಿಗೀಷತೇ||

ದೇಶರೂಪದ ತನ್ನನ್ನೇ ಯಾರು ಮೊದಲು ಗೆಲ್ಲುತ್ತಾನೋ ಅವನಿಗೆ

ಅಮಾತ್ಯರನ್ನೂ ಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ ಗೆಲ್ಲುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

05034056a ವಶ್ಯೇಂದ್ರಿಯಂ ಜಿತಾಮಾತ್ಯಂ ಧೃತದಂಡಂ ವಿಕಾರಿಷು|

05034056c ಪರೀಕ್ಷ್ಯ ಕಾರಿಣಂ ಧೀರಮತ್ಯಂತಂ ಶ್ರೀರ್ನಿರ್ಷೇವತೇ||

ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದಿರುವ, ಅಮಾತ್ಯರನ್ನು ಗೆದ್ದಿರುವ,
ಅಪರಾಧಿಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಕಾರ್ಯಮಾಡುವ
ಧೀರನನ್ನು ಸಂಪತ್ತು ಬಹಳವಾಗಿ ವರಿಸುತ್ತದೆ.

05034057a ರಥಃ ಶರೀರಂ ಪುರುಷಸ್ಯ ರಾಜನ್

ನಾತ್ಮಾ ನಿಯಂತೇಂದ್ರಿಯಾಣ್ಯಸ್ಯ ಚಾಶ್ವಾಃ|

05034057c ತೈರಪ್ರಮತ್ತಃ ಕುಶಲಃ ಸದಶ್ವೈರ್

ದಾಂತೈಃ ಸುಖಂ ಯಾತಿ ರಥೀವ ಧೀರಃ||

ರಾಜನ್! ಪುರುಷನ ಶರೀರವು ಒಂದು ರಥವಿದ್ದಂತೆ. ಆತ್ಮವು
ಸಾರಥಿ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಕುದುರೆಗಳು. ಅಶ್ವಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ
ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಅಪ್ರಮತ್ತ, ಕುಶಲ, ಧೀರ ರಥಿಕನು ಸುಖವನ್ನು
ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

05034058a ಏತಾನ್ಯನಿಗೃಹೀತಾನಿ ವ್ಯಾಪಾದಯಿತುಮಪ್ಯಲಂ|

05034058c ಅವಿಧೇಯಾ ಇವಾದಾಂತಾ ಹಯಾಃ ಪಥಿ ಕುಸಾರಥಿಂ||

ಅವಿಧೇಯ, ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಕುದುರೆಗಳು ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತಿರುವ
ಸಾರಥಿಗೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು
ಆಪತ್ತುಗಳನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡುತ್ತವೆ.

05034059a ಅನರ್ಥ ಮರ್ಥ ತಃ ಪಶ್ಯನ್ನರ್ಥಂ ಚೈವಾಪ್ಯನರ್ಥ ತಃ|

05034059c ಇಂದ್ರಿಯೈಃ ಪ್ರಸೃತೋ ಬಾಲಃ ಸುದುಃಖಂ ಮನ್ಯತೇ ಸುಖಂ||

ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ನಡೆಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬಾಲಕನು ಲಾಭವಿಲ್ಲದುದನ್ನು
ಲಾಭದಾಯಕವೆಂದೂ, ಲಾಭದಾಯಕವಾದುದನ್ನು
ಲಾಭವಿಲ್ಲದುದೆಂದೂ ತಿಳಿದು ಅತೀ ದುಃಖವನ್ನು ತರುವಂಥಹುದನ್ನು
ಸುಖವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾನೆ.

05034060a ಧರ್ಮಾರ್ಥೋ ಯಃ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಸ್ಯಾದಿಂದ್ರಿಯವಶಾನುಗಃ|

05034060c ಶ್ರೀಪ್ರಾಣಧನದಾರೇಭ್ಯ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಸ ಪರಿಹೀಯತೇ||

ಧರ್ಮಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ವಶನಾಗುವವನನ್ನು
ಅದೃಷ್ಟ್ಯ, ಸಂಪತ್ತು, ಪ್ರಾಣ, ಮತ್ತು ಪತ್ನಿ ಬೇಗನೇ ತೊರೆಯುತ್ತವೆ.

05034061a ಅರ್ಥಾನಾಮೀಶ್ವರೋ ಯಃ ಸ್ಯಾದಿಂದ್ರಿಯಾಣಾಮನೀಶ್ವರಃ|

05034061c ಇಂದ್ರಿಯಾಣಾಮನೈಶ್ವರ್ಯಾದೈಶ್ವರ್ಯಾದ್ಭ್ರಶ್ಯತೇ ಹಿ ಸಃ||

ಸಂಪತ್ತಿನ ಒಡೆಯನಾಗಿದ್ದರೂ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಮೇಲೆ

ಒಡೆತನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಒಡೆಯನಿಲ್ಲದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಅವನ

ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಅವನಿಂದ ದೂರಮಾಡುವವು.

05034062a ಆತ್ಮನಾತ್ಮಾನಮನ್ವಿಚ್ಛೇನ್ಮನೋಬುದ್ಧೀಂದ್ರಿಯೈರ್ಯತೈಃ|

05034062c ಆತ್ಮೈವ ಹ್ಯಾತ್ಮನೋ ಬಂಧುರಾತ್ಮೈವ ರಿಪುರಾತ್ಮನಃ||

ಮನಸ್ಸು, ಬುದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ ತನ್ನ

ಆತ್ಮವನ್ನು ತಾನೇ ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆತ್ಮವೇ ತನ್ನ ಬಂಧು ಮತ್ತು
ಆತ್ಮವೇ ತನ್ನ ಶತ್ರುವೂ ಕೂಡ.

05034063a ಕ್ಷುದ್ರಾಕ್ಷೇಣೇವ ಜಾಲೇನ ಝಷಾವಪಿಹಿತಾವುಭೌ|

05034063c ಕಾಮಶ್ಚ ರಾಜನ್ಮೋಧಶ್ಚ ತೌ ಪ್ರಜ್ಞಾನಂ ವಿಲುಂಪತಃ||

ರಾಜನ್! ದುರ್ಬಲ ಜಾಲದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿರುವ ಎರಡು ಬಲಶಾಲಿ
ಮೀನುಗಳಂತೆ ಕಾಮ-ಕ್ರೋಧಗಳೆರಡೂ ಪ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹರಿದು ಚಿಂದಿ
ಮಾಡುತ್ತವೆ.

05034064a ಸಮವೇಕ್ಷ್ಯೇಹ ಧರ್ಮಾರ್ಥೌ ಸಂಭಾರಾನ್ಮೋಽಧಿಗಚ್ಚತಿ|

05034064c ಸ ವೈ ಸಂಭೃತಸಂಭಾರಃ ಸತತಂ ಸುಖಮೇಧತೇ||

ಧರ್ಮಾರ್ಥಗಳೆರಡನ್ನೂ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಅವಶ್ಯವಿರುವವುಗಳನ್ನು
ಯಾರು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ ಅವರು ತಮ್ಮ
ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಂಡು ಸತತವೂ ಸುಖವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

05034065a ಯಃ ಪಂಚಾಭ್ಯಂತರಾಂ ಶತ್ರೂನವಿಜಿತ್ಯ ಮತಿಕ್ಷಯಾನ್|

05034065c ಜಿಗೀಷತಿ ರಿಪೂನನ್ಯಾನಿಪವೋಽಭಿಭವಂತಿ ತಂ||

ಒಳಗಿರುವ ಈ ಐದು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸದೇ ಯಾರು ಹೊರಗಿನ
ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಲು ಹೊರಡುತ್ತಾನೋ ಅವನನ್ನು ರಿಪುಗಳೇ
ಗೆಲ್ಲುತ್ತಾರೆ.

05034066a ದೃಶ್ಯಂತೇ ಹಿ ದುರಾತ್ಮಾನೋ ವಧ್ಯಮಾನಾಃ ಸ್ವಕರ್ಮಭಿಃ|

05034066c ಇಂದ್ರಿಯಾಣಾಮನೀಶತ್ವಾದ್ರಾಜಾನೋ ರಾಜ್ಯವಿಭ್ರಮೈಃ||

ರಾಜ್ಯದ ಹುಚ್ಚಿನಿಂದಾಗಿ ತಮ್ಮ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು
ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೇ ಇರುವ ದುರಾತ್ಮ ರಾಜರುಗಳು ತಮ್ಮದೇ
ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಮರಣಹೊಂದಿದುದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇವಲ್ಲ!

05034067a ಅಸಂತ್ಯಾಗಾತ್ಪಾಪಕೃತಾಮಪಾಪಾಂಸ್

ತುಲ್ಯೋ ದಂಡಃ ಸ್ಪೃಶತೇ ಮಿಶ್ರಭಾವಾತ್|

05034067c ಶುಷ್ಕೇಣಾದ್ರ್ಯಂ ದಹ್ಯತೇ ಮಿಶ್ರಭಾವಾತ್

ತಸ್ಮಾತ್ಪಾಪೈಃ ಸಹ ಸಂಧಿಂ ನ ಕುರ್ಯಾತ್||

ಒಣಹುಲ್ಲಿನ ಜೊತೆಗೆ ಅದರೊಡನೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಹಸಿ ಹುಲ್ಲುಕೂಡ
ಸುಟ್ಟುಹೋಗುವಂತೆ ಪಾಪಕರ್ಮ ಮಾಡುವವರೊಡನಿರುವ
ನಿಷ್ಪಾಪಿಗಳೂ ಕೂಡ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ
ಪಾಪಿಷ್ಠರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

05034068a ನಿಜಾನುತ್ಪತತಃ ಶತ್ರುನ್ವಂಚ ಪಂಚಪ್ರಯೋಜನಾನ್|

05034068c ಯೋ ಮೋಹಾನ್ನ ನಿಗೃಹ್ಣಾತಿ ತಮಾಪದ್ಧ ಸತೇ ನರಂ||

ಯಾವ ನರನು ಮೋಹದಿಂದ ತನ್ನ ಐದು ಪ್ರಯೋಜನಗಳಿಗೆ
ಆಸೆಬುರುಕರಾಗಿರುವ ಐವರು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು
ನಿಗ್ರಹಿಸಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದೋ ಅವನನ್ನು ಆಪತ್ತು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

05034069a ಅನಸೂಯಾರ್ಜವಂ ಶೌಚಂ ಸಂತೋಷಃ ಪ್ರಿಯವಾದಿತಾ|

05034069c ದಮಃ ಸತ್ಯಮನಾಯಾಸೋ ನ ಭವಂತಿ ದುರಾತ್ಮನಾಂ||

ಅಸೂಯೆಪಡದಿರುವುದು, ಸರಳತೆ, ಶುಚಿತ್ವ, ಸಂತೋಷ, ಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದು, ಆತ್ಮನಿಗ್ರಹ, ಸತ್ಯ, ಅನಾಯಾಸ ಇವು ಎಂದೂ ದುರಾತ್ಮನದ್ದಾಗುವವಲ್ಲ.

05034070a ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಮನಾಯಾಸಸ್ತಿತಿಕ್ಷಾ ಧರ್ಮನಿತ್ಯತಾ|

05034070c ವಾಕ್ಚೈವ ಗುಪ್ತಾ ದಾನಂ ಚ ನೈತಾನ್ಯಂತೈಷು ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಆತ್ಮಜ್ಞಾನ, ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವುದು, ಮಾತು ಮತ್ತು ದಾನಗಳನ್ನು ಗುಪ್ತವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಇವು ಕೀಳು ಜನರಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

05034071a ಆಕ್ರೋಶಪರಿವಾದಾಭ್ಯಾಂ ವಿಹಿಂಸಂತ್ಯಬುಧಾ ಬುಧಾನ್|

05034071c ವಕ್ತಾ ಪಾಪಮುಪಾದತ್ತೇ ಕ್ಷಮಮಾಣೋ ವಿಮುಚ್ಯತೇ||

05034072a ಹಿಂಸಾ ಬಲಮಸಾಧೂನಾಂ ರಾಜ್ಞಾಂ ದಂಡವಿಧಿರ್ಬಲಂ|

05034072c ಶುಶ್ರೂಷಾ ತು ಬಲಂ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಕ್ಷಮಾ ಗುಣವತಾಂ ಬಲಂ||

ಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ ಅಸಾಧುಗಳ ಬಲವೂ, ರಾಜರಲ್ಲಿ ದಂಡವನ್ನು ವಿಧಿಸಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯೂ, ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಶುಶ್ರೂಷದ ಬಲವೂ ಗುಣವಂತರಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮೆಯ ಬಲವೂ ಇವೆ.

05034073a ವಾಕ್ಸಮ್ಯಮೋ ಹಿ ನೃಪತೇ ಸುದುಷ್ಕರತಮೋ ಮತಃ|

05034073c ಅರ್ಥವಚ್ಛ ವಿಚಿತ್ರಂ ಚ ನ ಶಕ್ಯಂ ಬಹು ಭಾಷಿತುಂ|

ನೃಪತೇ! ವಾಕ್ ಸಂಯಮವು ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಸುದುಷ್ಕರವಾದದ್ದು ಎಂಬ ಮತವಿದೆ. ತುಂಬಾ ಮಾತನಾಡುವವನಿಗೆ ಅರ್ಥವತ್ತಾಗಿ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ

ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

05034074a ಅಭ್ಯಾವಹತಿ ಕಲ್ಯಾಣಂ ವಿವಿಧಾ ವಾಕ್ಸುಭಾಷಿತಾ|

05034074c ಸೈವ ದುರ್ಭಾಷಿತಾ ರಾಜನ್ನನರ್ಥಾಯೋಪಪದ್ಯತೇ||

ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತು ವಿವಿಧ ಉತ್ತಮ ಫಲಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ರಾಜನ್! ಕೆಟ್ಟ ಮಾತು ಅನರ್ಥಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.

05034075a ಸಂರೋಹತಿ ಶರೈರ್ವಿದ್ಧಂ ವನಂ ಪರಶುನಾ ಹತಂ|

05034075c ವಾಚಾ ದುರುಕ್ತಂ ಬೀಭತ್ಸಂ ನ ಸಂರೋಹತಿ ವಾಕ್ಷ್ಣತಂ||

ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ಕೊಡಲಿಯಿಂದ ಕಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ವನವು ಪುನಃ ಚಿಗುರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕೆಟ್ಟ ಮಾತುಗಳಿಂದ ನೊಂದ, ಮುದುಡಿದ ಹೃದಯವು ಮತ್ತೆ ಚಿಗುರುವುದಿಲ್ಲ.

05034076a ಕರ್ಣಿನಾಲೀಕನಾರಾಚಾ ನಿರ್ಹರಂತಿ ಶರೀರತಃ|

05034076c ವಾಕ್ಯಲ್ಯಸ್ತು ನ ನಿರ್ಹರ್ತುಂ ಶಕ್ಯೋ ಹೃದಿಶಯೋ ಹಿ ಸಃ||

ಶರೀರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕ ಬಾಣ ಈಟಿ ಮೊದಲಾದ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಕೀಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಹೃದಯವನ್ನು ಹೊಕ್ಕ ಮಾತಿನ ಬಾಣವನ್ನು ಕೀಳಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

05034077a ವಾಕ್ಸಾಯಕಾ ವದನಾನ್ನಿಷ್ಟತಂತಿ

ಯೈರಾಹತಃ ಶೋಚತಿ ರಾತ್ರೈಹಾನಿ|

05034077c ಪರಸ್ಯ ನಾಮರ್ಮಸು ತೇ ಪತಂತಿ

ತಾನ್ವಂಡಿತೋ ನಾವಸ್ಯಜೇತ್ವರೇಷು||

ಮಾತಿನ ಈಟಿಯು ಬಾಯಿಯಿಂದ ಹೊರಬೀಳುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಪೆಟ್ಟುತಿಂದವನು ರಾತ್ರಿ-ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪಂಡಿತರು ಇಂತಹ ಈಟಿಯನ್ನು ಅವರ ಮರ್ಮಗಳನ್ನು ಭೇದಿಸಬಾರದೆಂದು ಇತರರ ಮೇಲೆ ಎಂದೂ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

05034078a ಯಸ್ಮೈ ದೇವಾಃ ಪ್ರಯಚ್ಛಂತಿ ಪುರುಷಾಯ ಪರಾಭವಂ|

05034078c ಬುದ್ಧಿಂ ತಸ್ಯಾಪಕರ್ಷಂತಿ ಸೋಽಪಾಚೀನಾನಿ ಪಶ್ಯತಿ||

ಯಾವ ಪುರುಷನ ಪರಾಭವವನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವನ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಅವನು ಬರುತ್ತಿರುವ ಆಪತ್ತನ್ನು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

05034079a ಬುದ್ಧೌ ಕಲುಷಭೂತಾಯಾಂ ವಿನಾಶೇ ಪ್ರತ್ಯುಪಸ್ಥಿತೇ|

05034079c ಅನಯೋ ನಯಸಂಕಾಶೋ ಹೃದಯಾನ್ನಾಪಸರ್ಪತಿ||

ಬುದ್ಧಿಯು ಕಲುಷಿತವಾದಾಗ ಭೂತಗಳ ವಿನಾಶವು ಹತ್ತಿರವಾಗುತ್ತದೆ. ಅನ್ಯಾಯವು ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ತೋರಿ ಹೃದಯವನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

05034080a ಸೇಯಂ ಬುದ್ಧಿಃ ಪರಿತಾ ತೇ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ತವ ಭಾರತ|

05034080c ಪಾಂಡವಾನಾಂ ವಿರೋಧೇನ ನ ಚೈನಾಮವಬುಧ್ಯಸೇ||

ಭಾರತ! ಪಾಂಡವರ ವಿರೋಧದಿಂದ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರ ಬುದ್ಧಿಯು ಮಸುಕಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ.

05034081a ರಾಜಾ ಲಕ್ಷಣಸಂಪನ್ನಸ್ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಸ್ಯಾಪಿ ಯೋ ಭವೇತ್|

05034081c ಶಿಷ್ಯಸ್ತೇ ಶಾಸಿತಾ ಸೋಽಸ್ತು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

05034082a ಅತೀವ ಸರ್ವಾನ್ಪುತ್ತಾಂಸ್ತೇ ಭಾಗಧೇಯಪುರಸ್ಕೃತಃ|

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ! ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳ ರಾಜನೂ ಆಗಬಲ್ಲ ಲಕ್ಷಣ ಸಂಪನ್ನನಾದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ನಿನ್ನ ಶಿಷ್ಯ. ಅವನಿಗೆ ಆಳಲು ಬಿಡು. ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರೆಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಅವನು ತುಂಬಾ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಭಾಗಧೇಯನು.

05034082c ತೇಜಸಾ ಪ್ರಜ್ಞಾಯಾ ಚೈವ ಯುಕ್ತೋ ಧರ್ಮಾರ್ಥತತ್ತ್ವವಿತ್||

05034083a ಅನ್ಯಶಂಸ್ಯಾದನುಕ್ರೋಶಾದ್ಯೋಽಸೌ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರಃ|

05034083c ಗೌರವಾತ್ತವ ರಾಜೇಂದ್ರ ಬಹುನ್ ಕ್ಲೇಶಾಂಸ್ತಿತಿಕ್ಷತಿ||

ತೇಜಸ್ಸು ಮತ್ತು ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಧರ್ಮಾರ್ಥಗಳ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದ, ಅನ್ಯಶಂಸನೂ ಅಕ್ರೋಶಾದ್ಯನೂ ಆದ ಈ ಧರ್ಮಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನು ನಿನ್ನ ಗೌರವಕ್ಕಾಗಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಕ್ಲೇಶಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿದ್ದಾನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಪ್ರಜಾಗರ ಪರ್ವಣಿ

ವಿದುರನೀತಿವಾಕ್ಯೇ ಚತುಸ್ತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಗರ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿದುರನೀತಿವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೫

ಪ್ರಹ್ಲಾದನ ನೀತಿ

ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮನುಷ್ಯನ ಪುಣ್ಯಗಳನ್ನು
ಹಾಡಲಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಆ ಪುರುಷವ್ಯಾಪ್ತನು
ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಿಂದೆ
ಕೇಶಿನಿಯ ಕುರಿತಾಗಿ ಸುಧನ್ವ-ವಿರೋಚನರ ನಡುವೆ ನಡೆದ
ಸಂವಾದವನ್ನು ವಿದುರನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಹೇಳುವುದು (೧-೩೧).

“ಭೂಮಿಗಾಗಿ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳಬಾರದು. ಮಗನ ಮೇಲಿನ
ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಾಗಿ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಮಕ್ಕಳು ಮಂತ್ರಿಗಳೊಂದಿಗೆ
ನಾಶವಾಗಬೇಡ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ತನ್ನ ನೀತಿಮಾತುಗಳನ್ನು
ವಿದುರನು ಮುಂದುವರೆಸಿದುದು (೩೨-೬೭).

05035001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05035001a ಬ್ರೂಹಿ ಭೂಯೋ ಮಹಾಬುದ್ಧೇ ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಹಿತಂ ವಚಃ|

05035001c ಶೃಣ್ವತೋ ನಾಸ್ತಿ ಮೇ ತೃಪ್ತಿರ್ವಿ ಚಿತ್ರಾಣೀಹ ಭಾಷಸೇ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಬುದ್ಧೇ! ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಹಿತ
ವಚನಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೇಳು. ಎಷ್ಟು ಕೇಳಿದರೂ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.
ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತೀಯೆ.”

05035002 ವಿದುರ ಉವಾಚ|

05035002a ಸರ್ವ ತೀರ್ಥೇಷು ವಾ ಸ್ನಾನಂ ಸರ್ವ ಭೂತೇಷು ಚಾರ್ಜವಂ|

05035002c ಉಭೇ ಏತೇ ಸಮೇ ಸ್ಯಾತಾಮಾರ್ಜವಂ ವಾ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ||

ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸರ್ವ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದು

ಅಥವಾ ಸರ್ವ ಭೂತಗಳ ಮೇಲೆ ದಯೆಯಿಡುವುದು ಇವೆರಡೂ ಒಂದೇ. ಬಹುಷಃ ದಯೆಯೇ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿರಬಹುದು.

05035003a ಆರ್ಜವಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯಸ್ವ ಪುತ್ರೇಷು ಸತತಂ ವಿಭೋ|

05035003c ಇಹ ಕೀರ್ತಿಂ ಪರಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಪ್ರೇತ್ಯ ಸ್ವರ್ಗಮವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ||

ವಿಭೋ! ಪುತ್ರರ ಮೇಲೆ ದಯೆ ತೋರು. ಇದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಪರಮ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನೂ ಮರಣದ ನಂತರ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೂ ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ.

05035004a ಯಾವತ್ಕೀರ್ತಿಮನುಷ್ಯಸ್ಯ ಪುಣ್ಯಾ ಲೋಕೇಷು ಗೀಯತೇ|

05035004c ತಾವತ್ಸ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ||

ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮನುಷ್ಯನ ಪುಣ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಡಲಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಆ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಾನೆ.

05035005a ಅತ್ರಾಪ್ಯುದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಂ|

05035005c ವಿರೋಚನಸ್ಯ ಸಂವಾದಂ ಕೇಶಿನ್ಯರ್ಥೇ ಸುಧನ್ವನಾ||

ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪುರಾತನವಾದ ಇತಿಹಾಸವೊಂದನ್ನು - ಕೇಶಿನಿಯ ಕುರಿತಾಗಿ ಸುಧನ್ವ-ವಿರೋಚನರ ಸಂವಾದವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ⁵.

⁵ ತುಂಬಾ ಸುಂದರಿಯಾದ ಕೇಶಿನಿ ಎನ್ನುವ ಕನ್ಯೆಯು ಸ್ವಯಂವರದಲ್ಲಿ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ಮೊಮ್ಮಗ, ಪ್ರಹ್ಲಾದನ ಮಗ ವಿರೋಚನನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾಳೆ.

05035006 ಕೇಶಿನ್ಯುವಾಚ|

05035006a ಕಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಸ್ವಿಚ್ಛೇಯಾಂಸೋ ದಿತಿಜಾಃ ಸ್ವಿದ್ವಿರೋಚನ|

05035006c ಅಥ ಕೇನ ಸ್ಮ ಪರ್ಯಂಕಂ ಸುಧನ್ವಾ ನಾಧಿರೋಹತಿ||

ಕೇಶಿನಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ವಿರೋಚನ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಶ್ರೇಯಸ್ಕರೋ ಅಥವಾ ದಿತಿಯ ಮಕ್ಕಳು ಶ್ರೇಯಸ್ಕರೋ? ಮತ್ತು ಸುಧನ್ವನು ಏಕೆ ಈ ಪರ್ಯಂಕವನ್ನು ಏರಬಾರದು?”

05035007 ವಿರೋಚನ ಉವಾಚ|

05035007a ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಾ ಹಿ ವೈ ಶ್ರೇಷ್ಠಾ ವಯಂ ಕೇಶಿನಿ ಸತ್ತಮಾಃ|

05035007c ಅಸ್ಮಾಕಂ ಖಿಲ್ವಿಮೇ ಲೋಕಾಃ ಕೇ ದೇವಾಃ ಕೇ ದ್ವಿಜಾತಯಃ||

ವಿರೋಚನನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೇಶಿನಿ! ಪ್ರಾಜಾಪತಿಯಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿದ ನಾವೇ ಸತ್ತಮರು. ಈ ಎಲ್ಲ ಲೋಕಗಳೂ ನಮ್ಮವಲ್ಲವೇ? ಇನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ಯಾರು? ದ್ವಿಜರು ಯಾರು?”

05035008 ಕೇಶಿನ್ಯುವಾಚ|

05035008a ಇಹೈವಾಸ್ವ ಪ್ರತಿಕ್ಷಾವ ಉಪಸ್ಥಾನೇ ವಿರೋಚನ|

05035008c ಸುಧನ್ವಾ ಪ್ರಾತರಾಗಂತಾ ಪಶ್ಯೇಯಂ ವಾಂ ಸಮಾಗತೌ||

ಕೇಶಿನಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ವಿರೋಚನ! ಇಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಪ್ರತಿಕ್ಷಿಸು. ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸುಧನ್ವನು ಬರುವವನಿದ್ದಾನೆ. ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ನೋಡುತ್ತೇನೆ.”

05035009 ವಿರೋಚನ ಉವಾಚ|

05035009a ತಥಾ ಭದ್ರೇ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾ ತ್ವಂ ಭೀರು ಭಾಷಸೇ|

05035009c ಸುಧನ್ವಾನಂ ಚ ಮಾಂ ಚೈವ ಪ್ರಾತರ್ದ್ರಷ್ಟಾಸಿ ಸಂಗತೌ||

ವಿರೋಚನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭದ್ರೇ! ಭೀರು! ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸುಧನ್ವನನ್ನೂ ನನ್ನನ್ನೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ನೋಡುವೆಯಂತೆ.”

05035010 ಸುಧನ್ವೋವಾಚ|

05035010a ಅನ್ವಾಲಭೇ ಹಿರಣ್ಮಯಂ ಪ್ರಾಹ್ರಾದೇಽಹಂ ತವಾಸನಂ|

05035010c ಏಕತ್ವಮುಪಸಂಪನ್ನೋ ನ ತ್ವಾಸೇಯಂ ತ್ವಯಾ ಸಹ||

ಸುಧನ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ಪ್ರಾಹ್ರಾದ! ನಿನ್ನ ಈ ಹಿರಣ್ಮಯ ಆಸನವನ್ನು ಮುಟ್ಟಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.”

05035011 ವಿರೋಚನ ಉವಾಚ|

05035011a ಅನ್ವಾಹರಂತು ಫಲಕಂ ಕೂರ್ಚಂ ವಾಪ್ಯಥ ವಾ ಬೃಸೀಂ|

05035011c ಸುಧನ್ವನ್ನ ತ್ವಮರ್ಹೋಽಸಿ ಮಯಾ ಸಹ ಸಮಾಸನಂ||

ವಿರೋಚನನು ಹೇಳಿದನು: “ಸುಧನ್ವ! ಮಣೆ, ಕೂರ್ಚ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಣಿಯ ಚರ್ಮ ಇವುಗಳು ಮಾತ್ರ ನಿನಗೆ ಸರಿಯಾದವುಗಳು. ನನ್ನೊಡನೆ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು ನಿನಗೆ ಸರಿಯಲ್ಲ.”

05035012 ಸುಧನ್ವೋವಾಚ|

05035012a ಪಿತಾಪಿ ತೇ ಸಮಾಸೀನಮುಪಾಸೀತೈವ ಮಾಮಧಃ|

05035012c ಬಾಲಃ ಸುಖೈಧಿತೋ ಗೇಹೇ ನ ತ್ವಂ ಕಿಂ ಚನ ಬುಧ್ಯಸೇ||

ಸುಧನ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ನನಗಿಂತಲೂ ಕೆಳ ಸ್ಥಾನದ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ನನ್ನನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ನೀನು ಬಾಲಕ! ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದವನು. ನಿನಗೆ ಏನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.”

05035013 ವಿರೋಚನ ಉವಾಚ|

05035013a ಹಿರಣ್ಯಂ ಚ ಗವಾಶ್ವಂ ಚ ಯದ್ವಿತ್ತಮಸುರೇಷು ನಃ|

05035013c ಸುಧನ್ವನ್ವಿಪಣೇ ತೇನ ಪ್ರಶ್ನಂ ಪೃಚ್ಛಾವ ಯೇ ವಿದುಃ||

ವಿರೋಚನನು ಹೇಳಿದನು: “ಸುಧನ್ವನ್! ಅಸುರರಲ್ಲಿ ಇರುವ ಚಿನ್ನ, ಗೋವುಗಳು ಮತ್ತು ಏನೆಲ್ಲ ಸಂಪತ್ತು ಇವೆಯೋ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪಣವನ್ನಾಗಿಟ್ಟು ತಿಳಿದವರಲ್ಲಿ ಕೇಳೋಣ.”

05035014 ಸುಧನ್ವೋವಾಚ|

05035014a ಹಿರಣ್ಯಂ ಚ ಗವಾಶ್ವಂ ಚ ತವೈವಾಸ್ತು ವಿರೋಚನ|

05035014c ಪ್ರಾಣಯೋಸ್ತು ಪಣಂ ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರಶ್ನಂ ಪೃಚ್ಛಾವ ಯೇ ವಿದುಃ||

ಸುಧನ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿರೋಚನ! ಚಿನ್ನ ಮತ್ತು ಗೋವುಗಳು ನಿನ್ನದಾದವು. ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ಪಣವನ್ನಾಗಿಟ್ಟು ತಿಳಿದವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳೋಣ.”

05035015 ವಿರೋಚನ ಉವಾಚ|

05035015a ಆವಾಂ ಕುತ್ರ ಗಮಿಷ್ಯಾವಃ ಪ್ರಾಣಯೋರ್ವಿಪಣೇ ಕೃತೇ|

05035015c ನ ಹಿ ದೇವೇಷ್ಟಹಂ ಸ್ಥಾತಾ ನ ಮನುಷ್ಯೇಷು ಕರ್ಹಿ ಚಿತ್||

ವಿರೋಚನನು ಹೇಳಿದನು: “ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಪಣವನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಾವು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗೋಣ? ನಾನು ದೇವತೆಗಳ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲುವವನಲ್ಲ, ಮನುಷ್ಯರ ಮುಂದಂತೂ ಎಂದೂ ಇಲ್ಲ.”

05035016 ಸುಧನ್ವೋವಾಚ|

05035016a ಪಿತರಂ ತೇ ಗಮಿಷ್ಯಾವಃ ಪ್ರಾಣಯೋರ್ವಿ ಪಣೇ ಕೃತೇ|

05035016c ಪುತ್ರಸ್ಯಾಪಿ ಸ ಹೇತೋರ್ಹಿ ಪ್ರಹ್ರಾದೋ ನಾನೃತಂ ವದೇತ್||

ಸುಧನ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಪಣವನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ತಂದೆಯಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗೋಣ. ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ಮಗನಿಗೂ ಕೂಡ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ.”

05035017 ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಉವಾಚ|

05035017a ಇಮೌ ತೌ ಸಂಪ್ರದೃಶ್ಯೇತೇ ಯಾಭ್ಯಾಂ ನ ಚರಿತಂ ಸಹ|

05035017c ಆಶೀವಿಷಾವಿವ ಕ್ರುದ್ಧಾವೇಕಮಾರ್ಗ ಮಿಹಾಗತೌ||

ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ಹೇಳಿದನು: “ಎಂದೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ನೋಡಿರದ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಸಿಟ್ಟಿಗಿದ್ದ ವಿಷಸರ್ಪಗಳಂತೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

05035018a ಕಿಂ ವೈ ಸಹೈವ ಚರತೋ ನ ಪುರಾ ಚರತಃ ಸಹ|

05035018c ವಿರೋಚನೈತತ್ ಪೃಚ್ಛಾಮಿ ಕಿಂ ತೇ ಸಖ್ಯಂ ಸುಧನ್ವನಾ||

ಹಿಂದೆ ಎಂದೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ನಡೆಯದೇ ಇದ್ದ ನೀವು ಏಕೆ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದೀರಿ? ವಿರೋಚನನಲ್ಲಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ - ಸುಧನ್ವನೊಂದಿಗೆ

ನಿನಗೆ ಯಾವ ತರಹದ ಸಖ್ಯೆ?”

05035019 ವಿರೋಚನ ಉವಾಚ|

05035019a ನ ಮೇ ಸುಧನ್ವನಾ ಸಖ್ಯಂ ಪ್ರಾಣಯೋರ್ವಿಪಣಾವಹೇ|

05035019c ಪ್ರಹ್ಲಾದ ತತ್ತ್ವಾಂ ಪೃಚ್ಛಾಮಿ ಮಾ ಪ್ರಶ್ನಮನೃತಂ ವದೀಃ||

ವಿರೋಚನನು ಹೇಳಿದನು: “ನನಗೆ ಸುಧನ್ವನೊಂದಿಗೆ ಸಖ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಪಣವಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಪ್ರಹ್ಲಾದ! ನಿನಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳಬಾರದು.”

05035020 ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಉವಾಚ|

05035020a ಉದಕಂ ಮಧುಪರ್ಕಂ ಚಾಪ್ಯಾನಯಂತು ಸುಧನ್ವನೇ|

05035020c ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಭ್ಯರ್ಚನೀಯೋಽಸಿ ಶ್ವೇತಾ ಗೌಃ ಪೀವರೀಕೃತಾ||

ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ಹೇಳಿದನು: “ಸುಧನ್ವನಿಗೆ ಉದಕ ಮಧುಪರ್ಕಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ. ಬ್ರಹ್ಮನ್! ದಷ್ಟಪುಷ್ಟ ಬಿಳಿಯ ಗೋವನ್ನಿತ್ತು ನಿನ್ನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸುತ್ತೇನೆ.”

05035021 ಸುಧನ್ವೋವಾಚ|

05035021a ಉದಕಂ ಮಧುಪರ್ಕಂ ಚ ಪಥ ಏವಾರ್ಪಿತಂ ಮಮ|

05035021c ಪ್ರಹ್ಲಾದ ತ್ವಂ ತು ನೌ ಪ್ರಶ್ನಂ ತಥ್ಯಂ ಪ್ರಬ್ರೂಹಿ ಪೃಚ್ಛತೋಃ||

ಸುಧನ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ಪ್ರಹ್ಲಾದ! ಉದಕ ಮಧುಪರ್ಕಗಳನ್ನು ನನಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿಯಾಯಿತು. ಈಗ ನಾವು ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ನೀಡು.”

05035022 ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಉವಾಚ|

05035022a ಪುತ್ರೋ ವಾನ್ಯೋ ಭವಾನ್ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಾಕ್ಷ್ಯೇ ಚೈವ ಭವೇತ್ಸಿ ತಃ|

05035022c ತಯೋರ್ವಿವದತೋಃ ಪ್ರಶ್ನಂ ಕಥಮಸ್ಮದ್ವಿಧೋ ವದೇತ್||

ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ಹೇಳಿದನು: “ಬ್ರಹ್ಮನ್! ನನಗೆ ಬೇರೆ ಪುತ್ರರಿಲ್ಲ. ನೀನೂ

ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ನಿಂತಿರುವೆ. ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರು

ವಾದಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಕುರಿತು ನಾನು ಹೇಗೆ ಹೇಳಬಲ್ಲೆ?”

05035023a ಅಥ ಯೋ ನೈವ ಪ್ರಬ್ರೂಯಾತ್ಸತ್ಯಂ ವಾ ಯದಿ ವಾನ್ಯತಂ|

05035023c ಏತತ್ಸುಧನ್ವನ್ ಪೃಚ್ಛಾಮಿ ದುರ್ವಿವಕ್ತಾ ಸ್ಮ ಕಿಂ ವಸೇತ್||

ಸುಧನ್ವನ್! ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳದೇ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳುವವನು ಯಾವ

ದುರಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.”

05035024 ಸುಧನ್ವೋವಾಚ|

05035024a ಯಾಂ ರಾತ್ರಿಮಧಿವಿನ್ನಾ ಸ್ತ್ರೀ ಯಾಂ ಚೈವಾಕ್ಷಪರಾಜಿತಃ|

05035024c ಯಾಂ ಚ ಭಾರಾಭಿತಪ್ತಾಂಗೋ ದುರ್ವಿವಕ್ತಾ ಸ್ಮ ತಾಂ ವಸೇತ್||

ಸುಧನ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳುವವನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ

ಸ್ತ್ರೀಯು ತನ್ನ ಪತಿಯು ಸವತಿಯ ತೋಳ ಆಲಿಂಗನದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು

ನೋಡಿದರೆ ಹೇಗಿರುತ್ತಾಳೋ ಅಂಥಹ ಮತ್ತು ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ

ಸೋತವನಿರುವಂಥಹ ದುರಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೆ.

05035025a ನಗರೇ ಪ್ರತಿರುದ್ಧಃ ಸನ್ಬಹಿದ್ವಾರೇ ಬುಭುಕ್ಷಿತಃ|

05035025c ಅಮಿತ್ರಾನ್ಭೂಯಸಃ ಪಶ್ಯನ್ದುವಿವಕ್ತಾ ಸ್ಮ ತಾಂ ವಸೇತ್||

ನಗರಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಪಡೆಯದೇ ದ್ವಾರದ ಹೊರಗೇ ನಿಲ್ಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಂತೆ
ಸುಳ್ಳುಹೇಳುವವರು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ತಮ್ಮ ಅಮಿತ್ರರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗುತ್ತಾ
ಇರುತ್ತಾರೆ.

05035026a ಪಂಚ ಪಶ್ವನೃತೇ ಹಂತಿ ದಶ ಹಂತಿ ಗವಾನೃತೇ|

05035026c ಶತಮಶ್ವಾನೃತೇ ಹಂತಿ ಸಹಸ್ರಂ ಪುರುಷಾನೃತೇ||

ಪಶುವಿಗಾಗಿ ಸುಳ್ಳುಹೇಳುವವನು ಐವರನ್ನು ಕೊಂದಂತೆ, ಗೋವಿಗಾಗಿ
ಸುಳ್ಳುಹೇಳಿದರೆ ಹತ್ತುಜನರನ್ನು ಕೊಂದಂತೆ, ಕುದುರೆಗಾಗಿ
ಸುಳ್ಳುಹೇಳಿದರೆ ನೂರು ಜನರನ್ನು ಕೊಂದಂತೆ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯನಿಗಾಗಿ
ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದರೆ ಸಾವಿರ ಜನರನ್ನು ಕೊಂದಂತೆ.

05035027a ಹಂತಿ ಜಾತಾನಜಾತಾಂಶ್ಚ ಹಿರಣ್ಯಾರ್ಥೇಽನೃತಂ ವದನ್|

05035027c ಸರ್ವಂ ಭೂಮ್ಯನೃತೇ ಹಂತಿ ಮಾ ಸ್ಮ ಭೂಮ್ಯನೃತಂ ವದೀಃ||

ಹಿರಣ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸುಳ್ಳುಹೇಳಿದರೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮತ್ತು ಹುಟ್ಟಲಿರುವ
ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕೊಂದಂತೆ. ಭೂಮಿಗೋಸ್ಕರ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದರೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು
ಕೊಂದ ಹಾಗೆ. ಆದುದರಿಂದ ಭೂಮಿಗಾಗಿ ಎಂದೂ ಸುಳ್ಳನ್ನು
ಹೇಳಬಾರದು.”

05035028 ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಉವಾಚ|

05035028a ಮತ್ತಃ ಶ್ರೇಯಾನಂಗಿರಾ ವೈ ಸುಧನ್ವಾ ತ್ವದ್ವಿರೋಚನ|

05035028c ಮಾತಾಸ್ಯ ಶ್ರೇಯಸೀ ಮಾತುಸ್ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವಂ ತೇನ ವೈ ಜಿತಃ||

ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿರೋಚನ! ನನಗಿಂತಲೂ ಅಂಗಿರಸನು

ಮತ್ತು ಸುಧನ್ವನು ನಿನಗಿಂತ ಶ್ರೇಯನು. ಅವನ ತಾಯಿಯೂ ನಿನ್ನ ತಾಯಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಯಳು. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಅವನೊಡನೆ ಸೋತೆ.

05035029a ವಿರೋಚನ ಸುಧನ್ವಾಯಂ ಪ್ರಾಣಾನಾಮೀಶ್ವರಸ್ತವ|

05035029c ಸುಧನ್ವನ್ನುನರಿಚ್ಚಾಮಿ ತ್ವಯಾ ದತ್ತಂ ವಿರೋಚನಂ||

ವಿರೋಚನ ! ಈಗ ಸುಧನ್ವನು ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣದ ಈಶ್ವರ. ಸುಧನ್ವನ್ ! ಆದರೆ ವಿರೋಚನನನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸು ಎಂದು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

05035030 ಸುಧನ್ವೋವಾಚ|

05035030a ಯದ್ಧರ್ಮಮವೃಣೀಥಾಸ್ತ್ವಂ ನ ಕಾಮಾದನ್ಯತಂ ವದೀ|

05035030c ಪುನರ್ದದಾಮಿ ತೇ ತಸ್ಮಾತ್ಪುತ್ರಂ ಪ್ರಹ್ಲಾದ ದುರ್ಲಭಂ||

ಸುಧನ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ನೀನು ಧರ್ಮವನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ. ಕಾಮದಿಂದ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಹ್ಲಾದ ! ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ದುರ್ಲಭ ಪುತ್ರನನ್ನು ನಿನಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

05035031a ಏಷ ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಪುತ್ರಸ್ತೇ ಮಯಾ ದತ್ತೋ ವಿರೋಚನಃ|

05035031c ಪಾದಪ್ರಕ್ಷಾಲನಂ ಕುರ್ಯಾತ್ಕುಮಾರ್ಯಾಃ ಸನ್ನಿಧೌ ಮಮ||

ಪ್ರಹ್ಲಾದ ! ಇದೋ ನಾನು ನಿನ್ನ ಪುತ್ರ ವಿರೋಚನನನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇವನು ಈ ಕುಮಾರಿಯ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪಾದಗಳನ್ನು ತೊಳೆಯಬೇಕು.”

05035032 ವಿದುರ ಉವಾಚ|

05035032a ತಸ್ಮಾದ್ರಾಜೇಂದ್ರ ಭೂಮ್ಯರ್ಥೇ ನಾನೃತಂ ವಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ|

05035032c ಮಾ ಗಮಃ ಸಸುತಾಮಾತ್ಯೋಽತ್ಯಯಂ ಪುತ್ರಾನನುಭ್ರಮನ್||

ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು: “ಆದುದರಿಂದ ರಾಜೇಂದ್ರ! ಭೂಮಿಗಾಗಿ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳಬಾರದು. ಮಗನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಾಗಿ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಮಕ್ಕಳು-ಮಂತ್ರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನಾಶವಾಗಬೇಡ.

05035033a ನ ದೇವಾ ಯಷ್ಟಿಮಾದಾಯ ರಕ್ಷಂತಿ ಪಶುಪಾಲವತ್|

05035033c ಯಂ ತು ರಕ್ಷಿತುಮಿಚ್ಛಂತಿ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಸಂವಿಭಜಂತಿ ತಂ||

ದೇವತೆಗಳು ದಂಡವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಪಶುಪಾಲಕರಂತೆ ರಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾರನ್ನು ಅವರು ರಕ್ಷಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೋ ಅವರಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಾರೆ.

05035034a ಯಥಾ ಯಥಾ ಹಿ ಪುರುಷಃ ಕಲ್ಯಾಣೇ ಕುರುತೇ ಮನಃ|

05035034c ತಥಾ ತಥಾಸ್ಯ ಸರ್ವಾರ್ಥಾಃ ಸಿದ್ಧಂತೇ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ||

ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ಪುರುಷನು ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆ ಹಾಗೆ ಅವನ ಸರ್ವಾರ್ಥಗಳೂ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

05035035a ನ ಚಂದಾಂಸಿ ವೃಜಿನಾತ್ತಾರಯಂತಿ

ಮಾಯಾವಿನಂ ಮಾಯಯಾ ವರ್ತಮಾನಂ|

05035035c ನೀಡಂ ಶಕುಂತಾ ಇವ ಜಾತಪಕ್ಷಾಶ್

ಚಂದಾಂಸ್ಯೇನಂ ಪ್ರಜಹತ್ಯಂತಕಾಲೇ||

ಮೋಸದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮೋಸಗಾರನನ್ನು ಅಂತ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ರೆಕ್ಕೆಗಳು ಬಲಿತ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಗೂಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವಂತೆ ವೇದಗಳು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತವೆ.

05035036a ಮತ್ತಾಪಾನಂ ಕಲಹಂ ಪೂಗವೈರಂ

ಭಾರ್ಯಾಪತ್ನೋರಂತರಂ ಜ್ಞಾತಿಭೇದಂ|

05035036c ರಾಜದ್ವಿಷ್ಟಂ ಸ್ತ್ರೀಪುಮಾಂಸೋರ್ವಿವಾದಂ

ವರ್ಜ್ಯಾನ್ಯಾಹುರ್ಯಶ್ಚ ಪಂಥಾಃ ಪ್ರದುಷ್ಯಃ||

ಮತ್ತೇರುವ ವರೆಗೆ ಕುಡಿಯುವುದು, ಕಲಹ, ಬಹುಜನರೊಂದಿಗೆ ವೈರ, ಪತಿ-ಪತ್ನಿಯರ ನಡುವೆ ಅಂತರವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದು, ದಾಯಾದಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಜಗಳ, ರಾಜನೊಂದಿಗೆ ದ್ವೇಷ, ಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತು ಪುರುಷನ ವಿವಾದದಲ್ಲಿ ತಲೆಹಾಕುವುದು ಇವನ್ನು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ದುಷ್ಟ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನೂ ವರ್ಜಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

05035037a ಸಾಮುದ್ರಿಕಂ ವಣಿಜಂ ಚೋರಪೂರ್ವಂ

ಶಲಾಕಧೂರ್ತಂ ಚ ಚಿಕಿತ್ಸಕಂ ಚ|

05035037c ಅರಿಂ ಚ ಮಿತ್ರಂ ಚ ಕುಶೀಲವಂ ಚ

ನೈತಾನ್ಸಾಕ್ಷ್ಯೇಷ್ಟಧಿಕುರ್ವೀತ ಸಪ್ತ||

ಸಾಮುದ್ರಿಕ, ಮೊದಲು ಕಳ್ಳನಾಗಿದ್ದ ವರ್ತಕ, ಶಲಾಕಧೂರ್ತ, ಚಿಕಿತ್ಸಕ, ಶತ್ರು, ಮಿತ್ರ ಮತ್ತು ಕುಶೀಲವ ಇವರು ಏಳು ಮಂದಿ ಸಾಕ್ಷಿಗಳಾಗಿ

ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

05035038a ಮಾನಾಗ್ನಿಹೋತ್ರಮುತ ಮಾನಮೌನಂ
ಮಾನೇನಾಧೀತಮುತ ಮಾನಯಜ್ಞಾಃ|

05035038c ಏತಾನಿ ಚತ್ವಾರ್ಯ ಭಯಂಕರಾಣಿ
ಭಯಂ ಪ್ರಯಚ್ಛಂತ್ಯಯಥಾಕೃತಾನಿ||

ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಮಾಡುವ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ, ಅಭಿಮಾನದಿಂದ
ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಮೌನವ್ರತ, ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಮಾಡುವ ಅಧ್ಯಯನ
ಮತ್ತು ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಮಾಡುವ ಯಜ್ಞ ಇವು ನಾಲ್ಕು
ಭಯಂಕರವಾಗಿದ್ದು, ಮಾಡುವವನಲ್ಲಿ ಭಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತವೆ.

05035039a ಅಗಾರದಾಹೀ ಗರದಃ ಕುಂಡಾಶೀ ಸೋಮವಿಕ್ರಯೀ|

05035039c ಪರ್ವಕಾರಶ್ಚ ಸೂಚೀ ಚ ಮಿತ್ರಧ್ರುಕ್ಪಾರದಾರಿಕಃ||

05035040a ಭ್ರೂಣಹಾ ಗುರುತಲ್ಪೀ ಚ ಯಶ್ಚ ಸ್ಯಾತ್ಪಾನಪೋ ದ್ವಿಜಃ|

05035040c ಅತೀತೀಕ್ಷ್ಣಶ್ಚ ಕಾಕಶ್ಚ ನಾಸ್ತಿಕೋ ವೇದನಿಂದಕಃ||

05035041a ಸುವಪ್ರಗ್ರಹಣೋ ವ್ರಾತ್ಯಃ ಕೀನಾಶಶ್ಚಾರ್ಥವಾನಪಿ|

05035041c ರಕ್ಷೇತ್ಯುಕ್ತಶ್ಚ ಯೋ ಹಿಂಸ್ಯಾತ್ಸರ್ವೇ ಬ್ರಹ್ಮಹಣೈಃ ಸಮಾಃ||

ಮನೆಗೆ ಬೆಂಕಿಯನ್ನಿಡುವವನು, ವಿಷವನ್ನು ಕೊಡುವವನು, ದಲ್ಲಾಳ,
ಸೋಮವನ್ನು ಮಾರುವವನು, ಬಾಣಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವವನು,
ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯಗಾರ, ಮಿತ್ರರನ್ನು ಬಾಧಿಸುವವನು, ಪರರ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು
ಕೊಡುವವನು, ಭ್ರೂಣವನ್ನು ಕೊಂದವನು, ಗುರುವಿನ ಪತ್ನಿಯೊಂದಿಗೆ

ಕೂಡಿದವನು, ಮದ್ಯದ ದಾಸನಾಗಿರುವ ದ್ವಿಜ, ಅತಿ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ
 ಮಾತನಾಡುವವನು, ಹಳೆಯ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವವನು, ನಾಸ್ತಿಕ,
 ವೇದನಿಂದಕ, ಲಂಚವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವನು, ಗೋವುಗಳನ್ನು
 ಕೊಲ್ಲುವವನು, ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವವನು -
 ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯ ಸಮಾನರು.

05035042a ತೃಣೋಲ್ಕಯಾ ಜ್ಞಾಯತೇ ಜಾತರೂಪಂ
 ಯುಗೇ ಭದ್ರೋ ವ್ಯವಹಾರೇಣ ಸಾಧುಃ|

05035042c ಶೂರೋ ಭಯೇಷ್ಟರ್ಥಕೃಚ್ಛ್ರೇಷ್ಠ ಧೀರಃ
 ಕೃಚ್ಛ್ರಾಸ್ವಾಪತ್ನು ಸುಹೃದಶ್ಚಾರಯಶ್ಚ||

ಚಿನ್ನಕ್ಕೆ ಅಗ್ನಿಯೇ ಪರಿಣ್ಣೆ. ಉತ್ತಮ ಕುಲದದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನಿಗೆ ಅವನ
 ಸ್ವಭಾವವೇ ಪರಿಣ್ಣೆ. ಸಾಧುವಿಗೆ ಅವನ ನಡತೆಯೇ ಪರಿಣ್ಣೆ. ಶೂರನಿಗೆ
 ಭಯವನ್ನು ನೀಡುವ ಸಂದರ್ಭವೇ ಪರಿಣ್ಣೆ. ಧೀರನಿಗೆ ಕಷ್ಟಗಳೇ
 ಪರಿಣ್ಣೆ. ಆಪತ್ತೇ ಸ್ನೇಹಿತರ ಪರಿಣ್ಣೆ.

05035043a ಜರಾ ರೂಪಂ ಹರತಿ ಹಿ ಧೈರ್ಯಮಾಶಾ
 ಮೃತ್ಯುಃ ಪ್ರಾಣಾನ್ಧರ್ಮಚರ್ಯಾಮಸೂಯಾ|

05035043c ಕ್ರೋಧಃ ಶ್ರಿಯಂ ಶೀಲಮನಾರ್ಯಸೇವಾ
 ಹ್ರಿಯಂ ಕಾಮಃ ಸರ್ವಮೇವಾಭಿಮಾನಃ||

ಮುಪ್ಪು ರೂಪವನ್ನು ಅಪಹರಿಸುತ್ತದೆ. ಆಸೆಯು ಧೈರ್ಯವನ್ನು,
 ಮೃತ್ಯುವು ಪ್ರಾಣವನ್ನು, ಅಸೂಯೆಯು ಧರ್ಮಚರ್ಯೆಯನ್ನು,

ಕಾಮವು ಮಾನವನ್ನು, ಮತ್ತು ಅಭಿಮಾನವು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ
ಅಪಹರಿಸುತ್ತದೆ.

05035044a ಶ್ರೀರ್ಮಂಗಲಾತ್ಮ ಭವತಿ ಪ್ರಾಗಲ್ಭ್ಯಾ ತ್ಸಂಪ್ರವರ್ಧತೇ|

05035044c ದಾಕ್ಷ್ಯಾತ್ಪು ಕುರುತೇ ಮೂಲಂ ಸಂಯಮಾತ್ಪ್ರತಿಷ್ಠತಿ||

ಸಂಪತ್ತು ಮಂಗಲ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ, ಕೆಲಸಗಾರಿಕೆಯಿಂದ
ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ, ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಬೇರು ಬಿಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಂಯಮದಿಂದ
ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

05035045a ಅಷ್ಟೌ ಗುಣಾಃ ಪುರುಷಂ ದೀಪಯಂತಿ

ಪ್ರಜ್ಞಾ ಚ ಕೌಲ್ಯಂ ಚ ದಮಃ ಶ್ರುತಂ ಚ|

05035045c ಪರಾಕ್ರಮಶ್ಚಾ ಬಹುಭಾಷಿತಾ ಚ

ದಾನಂ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಕೃತಜ್ಞಾತಾ ಚ||

ಈ ಅಷ್ಟಗುಣಗಳು ಪುರುಷನನ್ನು ಬೆಳಗಿಸುತ್ತವೆ: ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಉತ್ತಮ
ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ, ಆತ್ಮ ನಿಯಂತ್ರಣ, ಶ್ರುತಿಗಳ ಪರಿಚಯ, ಪರಾಕ್ರಮ,
ಬಹುಭಾಷಿತಾ, ಯಥಾಶಕ್ತಿ ದಾನ ಮತ್ತು ಕೃತಜ್ಞತೆ.

05035046a ಏತಾನ್ಗುಣಾಂಸ್ತಾತ ಮಹಾನುಭಾವಾನ್

ಏಕೋ ಗುಣಃ ಸಂಶ್ರಯತೇ ಪ್ರಸಹ್ಯ|

05035046c ರಾಜಾ ಯದಾ ಸತ್ಕುರುತೇ ಮನುಷ್ಯಂ

ಸರ್ವಾನ್ಗುಣಾನೇಷ ಗುಣೋಽತಿಭಾತಿ||

ಅಯ್ಯಾ! ಈ ಎಲ್ಲ ಗುಣಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿದ ಮಹಾನುಭಾವನಲ್ಲಿ

ಒಂದೇ ಗುಣವು - ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ರಾಜನು ಸತ್ಕರಿಸುತ್ತಾನೋ
ಅವನ ಸರ್ವ ಗುಣಗಳನ್ನೂ ಬೆಳಗಿಸಬಲ್ಲದು.

05035047a ಅಷ್ಟೌ ನೃಪೇಮಾನಿ ಮನುಷ್ಯಲೋಕೇ

ಸ್ವರ್ಗಸ್ಯ ಲೋಕಸ್ಯ ನಿದರ್ಶನಾನಿ|

05035047c ಚತ್ವಾರ್ಯೇಷಾಮನ್ವವೇತಾನಿ ಸದ್ಭಿಶ್

ಚತ್ವಾರ್ಯೇಷಾಮನ್ವವಯಂತಿ ಸಂತಃ||

ನೃಪ! ಈ ಎಂಟು ಮನುಷ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ
ನಿದರ್ಶನಗಳು. ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ನಾಲ್ಕು
ಸಾಧುಗಳಿಗೆ ಜೋಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಕೊನೆಯ ನಾಲ್ಕು ಸಂತರನ್ನು
ಅನುಸರಿಸುತ್ತವೆ.

05035048a ಯಜ್ಞೋ ದಾನಮಧ್ಯಯನಂ ತಪಶ್ಚ

ಚತ್ವಾರ್ಯೇತಾನ್ಯನ್ವವೇತಾನಿ ಸದ್ಭಿಃ|

05035048c ದಮಃ ಸತ್ಯಮಾರ್ಜವಮಾನ್ಯಶಂಸ್ಯಂ

ಚತ್ವಾರ್ಯೇತಾನ್ಯನ್ವವಯಂತಿ ಸಂತಃ||

ಯಜ್ಞ, ದಾನ, ಅಧ್ಯಯನ, ತಪಸ್ಸು ಈ ನಾಲ್ಕು ಸಾಧುಗಳಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ.
ದಮ, ಸತ್ಯ, ದಯೆ, ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆ ಈ ನಾಲ್ಕು ಸಂತರನ್ನು
ಅನುಸರಿಸುತ್ತವೆ.

05035049a ನ ಸಾ ಸಭಾ ಯತ್ರ ನ ಸಂತಿ ವೃದ್ಧಾ

ನ ತೇ ವೃದ್ಧಾ ಯೇ ನ ವದಂತಿ ಧರ್ಮಂ|

05035049c ನಾಸೌ ಧರ್ಮೋ ಯತ್ರ ನ ಸತ್ಯಮಸ್ತಿ
ನ ತತ್ಸತ್ಯಂ ಯಚ್ಚ ಲೇನಾನುವಿದ್ಧಂ||

ವೃದ್ಧರು ಇಲ್ಲದ ಸಭೆಯು ಸಭೆಯಲ್ಲ ಮತ್ತು ಧರ್ಮವೇನೆಂದು ಹೇಳದ
ವೃದ್ಧರು ವೃದ್ಧರಲ್ಲ. ಸತ್ಯವಿಲ್ಲದುದರಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವಿರುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು
ಛಲ ಮತ್ತು ಮೋಸವಿರುವಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

05035050a ಸತ್ಯಂ ರೂಪಂ ಶ್ರುತಂ ವಿದ್ಯಾ ಕೌಲ್ಯಂ ಶೀಲಂ ಬಲಂ ಧನಂ|
05035050c ಶೌರ್ಯಂ ಚ ಚಿತ್ರಭಾಷ್ಯಂ ಚ ದಶ ಸಂಸರ್ಗಯೋನಯಃ||

ಸತ್ಯ, ರೂಪ, ಶ್ರುತಿಜ್ಞಾನ, ವಿದ್ಯೆ, ಉತ್ತಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ, ಶೀಲ, ಬಲ,
ಧನ, ಶೌರ್ಯ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಮಾತು ಈ ಹತ್ತು ಯೋನಿಗೆ
ಸಂಬಂಧಿಸಿವೆ.

05035051a ಪಾಪಂ ಕುರ್ವನ್ಪಾಪಕೀರ್ತಿಃ ಪಾಪಮೇವಾಶ್ನುತೇ ಫಲಂ|
05035051c ಪುಣ್ಯಂ ಕುರ್ವನ್ಪುಣ್ಯಕೀರ್ತಿಃ ಪುಣ್ಯಮೇವಾಶ್ನುತೇ ಫಲಂ||
ಪಾಪಕೀರ್ತಿಯು ಪಾಪವನ್ನು ಮಾಡಿ ಪಾಪ ಫಲವನ್ನೇ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.
ಪುಣ್ಯಕೀರ್ತಿಯು ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಪುಣ್ಯಫಲವನ್ನೇ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

05035052a ಪಾಪಂ ಪ್ರಜ್ಞಾಂ ನಾಶಯತಿ ಕ್ರಿಯಮಾಣಂ ಪುನಃ ಪುನಃ|
05035052c ನಷ್ಟಪ್ರಜ್ಞಾಃ ಪಾಪಮೇವ ನಿತ್ಯಮಾರಭತೇ ನರಃ||

ಪುನಃ ಪುನಃ ಮಾಡಿದ ಪಾಪಗಳು ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತವೆ.
ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ನರನು ನಿತ್ಯವೂ ಪಾಪದಲ್ಲಿಯೇ

ನಿರತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

05035053a ಪುಣ್ಯಂ ಪ್ರಜ್ಞಾಂ ವರ್ಧಯತಿ ಕ್ರಿಯಮಾಣಂ ಪುನಃ ಪುನಃ|

05035053c ವೃದ್ಧಪ್ರಜ್ಞಾಃ ಪುಣ್ಯಮೇವ ನಿತ್ಯಮಾರಭತೇ ನರಃ||

ಪುನಃ ಪುನಃ ಪುಣ್ಯ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ವೃದ್ಧಿಯಾದಾಗ ನರನು ನಿತ್ಯವೂ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

05035054a ಅಸೂಯಕೋ ದಂದಶೂಕೋ ನಿಷ್ಕುರೋ ವೈರಕೃನ್ನರಃ|

05035054c ಸ ಕೃಚ್ಚ್ರಂ ಮಹದಾಪ್ನೋತಿ ನಚಿರಾತ್ಪಾಪಮಾಚರನ್||

ಅಸೂಯೆಪಡುವವನು, ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಹಿಂಸೆಮಾಡುವವನು, ನಿಷ್ಕುರನಾಗಿರುವವನು, ಮತ್ತು ವೈರವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವವನು ಈ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಿ ಬೇಗನೇ ಮಹಾ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ.

05035055a ಅನಸೂಯಃ ಕೃತಪ್ರಜ್ಞಾಃ ಶೋಭನಾನ್ಯಾಚರನ್ಸದಾ|

05035055c ಅಕೃಚ್ಚ್ರಾ ತ್ಸುಖಮಾಪ್ನೋತಿ ಸರ್ವತ್ರ ಚ ವಿರಾಜತೇ||

ಅಸೂಯೆಪಡದವನು, ಪ್ರಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಮಾಡುವವನು, ಸದಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವವನು ಕಷ್ಟವಿಲ್ಲದೇ ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆದು ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಾನೆ.

05035056a ಪ್ರಜ್ಞಾಮೇವಾಗಮಯತಿ ಯಃ ಪ್ರಾಜ್ಞೇಭ್ಯಃ ಸ ಪಂಡಿತಃ|

05035056c ಪ್ರಾಜ್ಞೋ ಹ್ಯವಾಪ್ಯ ಧರ್ಮಾರ್ಥೋ ಶಕ್ನೋತಿ ಸುಖಮೇಧಿತುಂ||

ಪ್ರಾಜ್ಞರಿಂದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವವನೇ ಪಂಡಿತ. ಪ್ರಾಜ್ಞನು ಧರ್ಮ ಅರ್ಥಗಳೆರಡನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅಧಿಕ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದು.

05035057a ದಿವಸೇನೈವ ತತ್ಕುರ್ಯಾದ್ಯೇನ ರಾತ್ರೌ ಸುಖಂ ವಸೇತ್|

05035057c ಅಷ್ಟಮಾಸೇನ ತತ್ಕುರ್ಯಾದ್ಯೇನ ವರ್ಷಾಃ ಸುಖಂ ವಸೇತ್||

ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಸುಖವಾಗಿ ಕಳೆಯಬಹುದಾಗಿರುವಂಥಹ ಕೆಲಸವನ್ನೇ ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗುವ ಕೆಲಸವನ್ನೇ ಉಳಿದ ಎಂಟು ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು.

05035058a ಪೂರ್ವೇ ವಯಸಿ ತತ್ಕುರ್ಯಾದ್ಯೇನ ವೃದ್ಧಃ ಸುಖಂ ವಸೇತ್|

05035058c ಯಾವಜ್ಜೀವೇನ ತತ್ಕುರ್ಯಾದ್ಯೇನ ಪ್ರೇತ್ಯ ಸುಖಂ ವಸೇತ್||

ಕಿರಿಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ಜೀವಿಸಲು ಏನು ಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಜೀವಂತವಾಗಿರುವಾಗ ಮರಣದ ನಂತರ ಸುಖವಾಗಿರಲು ಏನು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

05035059a ಜೀರ್ಣಮನ್ನಂ ಪ್ರಶಂಸಂತಿ ಭಾರ್ಯಾಂ ಚ ಗತಯೌವನಾಂ|

05035059c ಶೂರಂ ವಿಗತಸಂಗ್ರಾಮಂ ಗತಪಾರಂ ತಪಸ್ವಿನಂ||

ಚೆನ್ನಾಗಿ ಜೀರ್ಣವಾದ ಆಹಾರ, ಯೌವನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ

ಭಾರ್ಯೆ, ಸಂಗ್ರಾಮವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ಶೂರ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದ
ತಪಸ್ವಿನಿ - ಇವರನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾರೆ.

05035060a ಧನೇನಾಧರ್ಮಲಭೇನ ಯಚ್ಚಿದ್ರಮಪಿಧೀಯತೇ|

05035060c ಅಸಂವೃತಂ ತದ್ಭವತಿ ತತೋಽನ್ಯದವದೀರ್ಯತೇ||

ಅಧರ್ಮದಿಂದ ಪಡೆದ ಧನದಲ್ಲಿ ಛಿದ್ರಗಳು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಅದನ್ನು
ಮುಚ್ಚಿಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಛಿದ್ರವು
ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

05035061a ಗುರುರಾತ್ಮವತಾಂ ಶಾಸ್ತಾ ಶಾಸ್ತಾ ರಾಜಾ ದುರಾತ್ಮನಾಂ|

05035061c ಅಥ ಪ್ರಚ್ಛನ್ನಪಾಪಾನಾಂ ಶಾಸ್ತಾ ವೈವಸ್ವತೋ ಯಮಃ||

ಆತ್ಮವತರನ್ನು ಗುರುವು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಾನೆ, ರಾಜನು ದುರಾತ್ಮರನ್ನು
ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಾನೆ, ವೈವಸ್ವತ ಯಮನು ಮುಸುಕಿರುವ ಪಾಪಿಗಳನ್ನು
ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಾನೆ.

05035062a ಋಷೀಣಾಂ ಚ ನದೀನಾಂ ಚ ಕುಲಾನಾಂ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

05035062c ಪ್ರಭವೋ ನಾಧಿಗಂತವ್ಯಃ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ದುಶ್ಚರಿತಸ್ಯ ಚ||

ಋಷಿಗಳ, ನದಿಗಳ ಮತ್ತು ಕುಲಗಳ ಮಹಾತ್ಮೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರ
ದುಶ್ಚರಿತವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಸಾದ್ಯವಿಲ್ಲ.

05035063a ದ್ವಿಜಾತಿಪೂಜಾಭಿರತೋ ದಾತಾ ಜ್ಞಾತಿಷು ಚಾರ್ಜವೀ|

05035063c ಕ್ಷತ್ರಿಯಃ ಸ್ವರ್ಗಭಾಗ್ರಾಜಂಶ್ಚಿರಂ ಪಾಲಯತೇ ಮಹೀಂ||

ರಾಜನ್! ದ್ವಿಜಾತಿಯವರ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿರುವ, ದಾನಿಯಾದ, ಬಂಧುಗಳೊಡನೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಬಹುಕಾಲ ಮಹಿಯನ್ನು ಪಾಲಿಸಿ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

05035064a ಸುವರ್ಣಪುಷ್ಪಾಂ ಪೃಥಿವೀಂ ಚಿನ್ವಂತಿ ಪುರುಷಾಸ್ತಯಃ|

05035064c ಶೂರಶ್ಚ ಕೃತವಿದ್ಯಶ್ಚ ಯಶ್ಚ ಜಾನಾತಿ ಸೇವಿತುಂ||

ಈ ಮೂರು ರೀತಿಯ ಪುರುಷರು ಭೂಮಿಯಿಂದ ಸುವರ್ಣಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ಯುತ್ತಾರೆ - ಶೂರ, ವಿದ್ಯಾವಂತ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಸೇವೆ ಮಾಡಲು ತಿಳಿದವನು.

05035065a ಬುದ್ಧಿಶ್ರೇಷ್ಠಾನಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ಬಾಹುಮಧ್ಯಾನಿ ಭಾರತ|

05035065c ತಾನಿ ಜಂಘಾಜಘನ್ಯಾನಿ ಭಾರಪ್ರತ್ಯವರಾಣಿ ಚ||

ಭಾರತ! ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಮಾಡುವ ಕರ್ಮಗಳು ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಮಾಡುವವು ಮಧ್ಯಮ, ತೊಡೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಭಾರವನ್ನು ಹೊರುವುದು ಕೀಳು ಕರ್ಮಗಳು.

05035066a ದುರ್ಯೋಧನೇ ಚ ಶಕುನೌ ಮೂಢೇ ದುಃಶಾಸನೇ ತಥಾ|

05035066c ಕರ್ಣೇ ಚೈಶ್ವರ್ಯಮಾಧಾಯ ಕಥಂ ತ್ವಂ ಭೂತಿಮಿಚ್ಛಸಿ||

ದುರ್ಯೋಧನ, ಶಕುನಿ, ಮೂಢ ದುಃಶಾಸನ ಮತ್ತು ಕರ್ಣರ ಮೇಲೆ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಇರಿಸಿ ಹೇಗೆ ತಾನೆ ನೀನು ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೀಯೆ?

05035067a ಸರ್ವೈರ್ಗುಣೈರುಪೇತಾಶ್ಚ ಪಾಂಡವಾ ಭರತರ್ಷಭ|

05035067c ಪಿತೃವತ್ಸೃಯಿ ವರ್ತಂತೇ ತೇಷು ವರ್ತಸ್ವ ಪುತ್ರವತ್||

ಭರತರ್ಷಭ! ಸರ್ವಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪಾಂಡವರು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ತಂದೆಯಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ. ನೀನೂ ಕೂಡ ಅವರೊಡನೆ ಪುತ್ರರಂತೆ ವರ್ತಿಸು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಪ್ರಜಾಗರ ಪರ್ವಣಿ
ವಿದುರನೀತಿವಾಕ್ಯೇ ಪಂಚತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಗರ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿದುರನೀತಿವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೬

ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ಮತ್ತು ಸಾಧ್ಯರ ಸಂವಾದ

ವಿದುರನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ಮತ್ತು ಸಾಧ್ಯರ ನಡುವೆ
ನಡೆದ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುವುದು (೧-೨೧).

ಮಹಾಕುಲಗಳು ಹೇಗಾಗುತ್ತವೆಯೆಂದು ವಿವರಿಸುವುದು (೨೨-೪೬).

ಮತ್ತು ತನ್ನ ನೀತಿಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದುದು (೪೭-೭೨).

05036001 ವಿದುರ ಉವಾಚ|

05036001a ಅತ್ರೈವೋದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಂ|

05036001c ಆತ್ರೇಯಸ್ಯ ಚ ಸಂವಾದಂ ಸಾಧ್ಯಾನಾಂ ಚೇತಿ ನಃ ಶ್ರುತಂ||

ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನಾವು ಕೇಳಿದ ಪುರಾತನವಾದ ಇತಿಹಾಸ - ಅತ್ರಿಯ ಮಗ ಮತ್ತು ಸಾಧ್ಯರ ಸಂವಾದವಿದೆ.

05036002a ಚರಂತಂ ಹಂಸರೂಪೇಣ ಮಹರ್ಷಿಂ ಸಂಶಿತವ್ರತಂ|

05036002c ಸಾಧ್ಯಾ ದೇವಾ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಾಂ ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛಂತ ವೈ ಪುರಾ||

ಹಿಂದೆ ಅತ್ರಿಯ ಮಗ ಸಂಶಿತವ್ರತ ಮಹರ್ಷಿಯು ಹಂಸರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಆ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞನನ್ನು ಸಾಧ್ಯ ದೇವತೆಗಳು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು:

05036003a ಸಾಧ್ಯಾ ದೇವಾ ವಯಮಸ್ಮೋ ಮಹರ್ಷೇ

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭವಂತಂ ನ ಶಕ್ನುಮೋಽನುಮಾತುಂ|

05036003c ಶ್ರುತೇನ ಧೀರೋ ಬುದ್ಧಿಮಾಂಸ್ತ್ವಂ ಮತೋ ನಃ

ಕಾವ್ಯಾಂ ವಾಚಂ ವಕ್ತುಮರ್ಹಸ್ಯುದಾರಾಂ||

“ಮಹರ್ಷೇ ! ನಾವು ಸಾಧ್ಯಾ ದೇವತೆಗಳು. ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ನೀನು ಯಾರೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾರೆವು. ಶ್ರುತಿಗಳಿಂದ ನೀನು ಧೀರ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿವಂತನೆಂದು ನಮಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಉದಾರವಾಗಿ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಅರ್ಥ ಭರಿತ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಬೇಕು.”

05036004 ಹಂಸ ಉವಾಚ|

05036004a ಏತತ್ಕಾರ್ಯಮಮರಾಃ ಸಂಶ್ರುತಂ ಮೇ

ಧೃತಿಃ ಶಮಃ ಸತ್ಯಧರ್ಮಾನುವೃತ್ತಿಃ|

05036004c ಗ್ರಂಥಿಂ ವಿನೀಯ ಹೃದಯಸ್ಯ ಸರ್ವಂ

ಪ್ರಿಯಾಪ್ರಿಯೇ ಚಾತ್ಮವಶಂ ನಯೀತ||

ಹಂಸವು ಹೇಳಿತು: “ಅಮರರೇ! ನಾನು ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ - ಧೃತಿ, ಶಮ, ಮತ್ತು ಸತ್ಯಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಪಯೋಗಿಸಿ ಹೃದಯದ ಎಲ್ಲ ಗಂಟುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ, ಪ್ರಿಯ-ಅಪ್ರಿಯಗಳೆರಡನ್ನೂ ತನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

05036005a ಆಕ್ರುಶ್ಯಮಾನೋ ನಾಕ್ರೋಶೇನ್ಮನ್ಯುರೇವ ತಿತಿಕ್ಷಿತಃ|

05036005c ಆಕ್ರೋಷ್ವಾರಂ ನಿರ್ದಹತಿ ಸುಕೃತಂ ಚಾಸ್ಯ ವಿಂದತಿ||

ನೋವನ್ನು ನೀಡುವವರಿಗೆ ನೋವನ್ನು ನೀಡಬಾರದು. ಸುಮ್ಮನೆ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಅದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಕೋಪವೇ ಆ ನೋವನ್ನು ನೀಡಿದವನನ್ನು ಸುಡುತ್ತದೆ. ನೋವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದವನಿಗೆ ನೋವನ್ನು ನೀಡಿದವನು ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

05036006a ನಾಕ್ರೋಶೀ ಸ್ಯಾನ್ನಾವಮಾನೀ ಪರಸ್ಯ

ಮಿತ್ರದ್ರೋಹೀ ನೋತ ನೀಚೋಪಸೇವೀ|

05036006c ನ ಚಾತಿಮಾನೀ ನ ಚ ಹೀನವೃತ್ತೋ

ರೂಕ್ಷಾಂ ವಾಚಂ ರುಶತೀಂ ವರ್ಜಯೀತ||

ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ನೋಯಿಸಬೇಡ, ಅಪಮಾನಿಸಬೇಡ.

ಮಿತ್ರದ್ರೋಹಿಯಾಗಬೇಡ. ನೀಚರೊಂದಿಗೆ

ಸಂಬಂಧವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ಅತಿ ಅಭಿಮಾನಿಯಾಗಿ ಮತ್ತು

ಹೀನನಾಗಿ ವರ್ತಿಸಬೇಡ. ಕ್ರೂರವಾದ ಮತ್ತು ರೋಷಯುಕ್ತವಾದ ಮಾತನ್ನು ವರ್ಜಿಸಬೇಕು.

05036007a ಮರ್ಮಾಣ್ಯಸ್ಥೀನಿ ಹೃದಯಂ ತಥಾಸೂನ್
ಘೋರಾ ವಾಚೋ ನಿರ್ದಹಂತೀಹ ಪುಂಸಾಂ|

05036007c ತಸ್ಮಾದ್ವಾಚಂ ರುಶತೀಂ ರೂಕ್ಷರೂಪಾಂ
ಧರ್ಮಾರಾಮೋ ನಿತ್ಯಶೋ ವರ್ಜಯೀತ||

ಘೋರ ಮಾತು ಮರ್ಮಗಳನ್ನು, ಎದೆ ಹೃದಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಪುರುಷನ ಒಳಕೇಂದ್ರವನ್ನೇ ಸುಡುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ, ಧರ್ಮವಂತನು ರೋಷಯುಕ್ತ, ಕ್ರೂರ ಮಾತನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ವರ್ಜಿಸಬೇಕು.

05036008a ಅರುಂತುದಂ ಪರುಷಂ ರೂಕ್ಷವಾಚಂ
ವಾಕ್ಯಂಟಕೈರ್ವಿತುದಂತಂ ಮನುಷ್ಯಾನ್|

05036008c ವಿದ್ಯಾದಲಕ್ಷ್ಮೀಕತಮಂ ಜನಾನಾಂ
ಮುಖೇ ನಿಬದ್ಧಾಂ ನಿರೃತಿಂ ವಹಂತಂ||

ಕ್ರೂರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವ, ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಮಾತಿನ ಮುಳ್ಳಿನಿಂದ ಚುಚ್ಚುವ, ನಾಲಿಗೆಯಮೇಲೆ ನರಕವನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವ ಅತ್ಯಂತ ಅಧಮ ಪುರುಷನು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಅಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ತರುವವನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

05036009a ಪರಶ್ಚೇದೇನಮಧಿವಿಧ್ಯೇತ ಬಾಣೈಃ|

ಭೃಶಂ ಸುತೀಕ್ಷ್ಣೈರನಲಾರ್ಕದೀಪೈಃ|

05036009c ವಿರಿಚ್ಯಮಾನೋಽಪ್ಯತಿರಿಚ್ಯಮಾನೋ

ವಿದ್ಯಾತ್ಕವಿಃ ಸುಕೃತಂ ಮೇ ದಧಾತಿ||

ಸುತೀಕ್ಷ್ಣ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಸುಡುತ್ತಿರುವ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮಾತಿನ
ಬಾಣಗಳಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡ ಬುದ್ಧಿವಂತನು ಇದು ನನಗೆ
ಅವನ ಪುಣ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅದನ್ನು ಸುಮ್ಮನೇ
ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

05036010a ಯದಿ ಸಂತಂ ಸೇವತೇ ಯದ್ಯಸಂತಂ

ತಪಸ್ವಿನಂ ಯದಿ ವಾ ಸ್ತೇನಮೇವ|

05036010c ವಾಸೋ ಯಥಾ ರಂಗವಶಂ ಪ್ರಯಾತಿ

ತಥಾ ಸ ತೇಷಾಂ ವಶಮಭ್ಯುಪೈತಿ||

ಯಾವ ಬಣ್ಣದ ಬಟ್ಟೆಯೊಂದಿಗೆ ನೆನೆಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆಯೋ ಆ ಬಟ್ಟೆಯ
ಬಣ್ಣವನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ, ಯಾವ ಸಂತ, ಅಸಂತ, ತಪಸ್ವಿ, ಕಳ್ಳರ
ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೋ ಅವರ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೇವೆ.

05036011a ವಾದಂ ತು ಯೋ ನ ಪ್ರವದೇನ್ನ ವಾದಯೇದ್

ಯೋ ನಾಹತಃ ಪ್ರತಿಹನ್ಯಾನ್ನ ಘಾತಯೇತ್|

05036011c ಯೋ ಹಂತುಕಾಮಸ್ಯ ನ ಪಾಪಮಿಚ್ಛೇತ್

ತಸ್ಮೈ ದೇವಾಃ ಸ್ಪೃಹಯಂತ್ಯಾಗತಾಯ||

ಕ್ರೂರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದವರಿಗೆ ಅದೇ ಕ್ರೂರತೆಯಿಂದ ಉತ್ತರವನ್ನು

ಕೊಡದ, ಫಾಯಕ್ಕೊಳಗಾದರೂ ಫಾಯಗೊಳಿಸಿದವನಿಗೆ ತಿರುಗಿ
ಫಾಯಗೊಳಿಸದ, ಪೆಟ್ಟುಕೊಟ್ಟವನಿಗೆ ತಿರುಗಿ ಪೆಟ್ಟುಕೊಡದವರನ್ನು
ದೇವತೆಗಳೂ ಅರಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ.

05036012a ಅವ್ಯಾಹೃತಂ ವ್ಯಾಹೃತಾಚ್ಛ್ರೇಯ ಆಹುಃ

ಸತ್ಯಂ ವದೇದ್ವ್ಯಾಹೃತಂ ತದ್ವಿ ತೀಯಂ|

05036012c ಪ್ರಿಯಂ ವದೇದ್ವ್ಯಾಹೃತಂ ತತ್ತೃತೀಯಂ

ಧರ್ಮ್ಯಂ ವದೇದ್ವ್ಯಾಹೃತಂ ತಚ್ಚ ತುರ್ಥಂ||

ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮಾತನಾಡದೇ ಇರುವುದು ಶ್ರೇಯ.

ಮಾತನಾಡಲೇ ಬೇಕಾಗಿಬಂದರೆ ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ

ಶ್ರೇಯವಾದುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು, ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಸತ್ಯವನ್ನೇ

ಮಾತನಾಡಬೇಕು, ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು

ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೆಯದಾಗಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು⁶.

05036013a ಯಾದೃಶೈಃ ಸಂವಿವದತೇ ಯಾದೃಶಾಂಶ್ಚೋಪಸೇವತೇ|

05036013c ಯಾದೃಗಿಚ್ಛೇಚ್ಛ ಭವಿತುಂ ತಾದೃಗ್ಭವತಿ ಪೂರುಷಃ||

ಮನುಷ್ಯನು ಯಾರ ಜೊತೆಗೆ ಜೀವಿಸುತ್ತಾನೋ, ಯಾರ

⁶ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮಾತನಾಡದೇ ಇರುವುದು ಉತ್ತಮವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.
ಮಾತನಾಡಲೇ ಬೇಕಾದರೆ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಬಂದರೆ
ಪ್ರಿಯವಾದ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಪ್ರಿಯವಾದ ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಬಂದರೆ
ಧರ್ಮವಾದುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು.

ಉಪಸೇವನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೋ, ಯಾರ ಹಾಗೆ ಆಗಲು
ಬಯಸುತ್ತಾನೋ ಅವರ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗುತ್ತಾನೆ.

05036014a ಯತೋ ಯತೋ ನಿವರ್ತತೇ ತತಸ್ತತೋ ವಿಮುಚ್ಛತೇ|

05036014c ನಿವರ್ತನಾದ್ಧಿ ಸರ್ವತೋ ನ ವೇತ್ತಿ ದುಃಖಮಣ್ವಪಿ||

ಯಾವ ಯಾವ ವಿಷಯಗಳಿಂದ ದೂರವಿರುತ್ತಾನೋ
ಅವುಗಳೆಲ್ಲವುಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲವುಗಳಿಂದ
ದೂರವಿದ್ದರೆ ದುಃಖವೆನ್ನುವುದೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

05036015a ನ ಜೀಯತೇ ನೋತ ಜಿಗೀಷತೇಽನ್ಯಾನ್

ನ ವೈರಕೃಚ್ಛಾಪ್ರತಿಘಾತಕಶ್ಚ|

05036015c ನಿಂದಾಪ್ರಶಂಸಾಸು ಸಮಸ್ವಭಾವೋ

ನ ಶೋಚತೇ ಹೃಷ್ಯತಿ ನೈವ ಚಾಯಂ||

ಅಂಥಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಬೇರೆಯವರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ, ಗೆಲ್ಲಲ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲ,
ವೈರವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದಿಲ್ಲ, ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಕಷ್ಟವನ್ನು ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ
ಮತ್ತು ನಿಂದಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಂದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಶಂಸೆಗಳಲ್ಲಿ
ಸಮಭಾವವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಶೋಕಿಸುವುದೂ ಇಲ್ಲ ಹರ್ಷಿಸುವುದೂ
ಇಲ್ಲ.

05036016a ಭಾವಮಿಚ್ಛತಿ ಸರ್ವಸ್ಯ ನಾಭಾವೇ ಕುರುತೇ ಮತಿಂ|

05036016c ಸತ್ಯವಾದೀ ಮೃದುರ್ದಾಂತೋ ಯಃ ಸ ಉತ್ತಮಪೂರುಷಃ||

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಬಯಸುವವನು, ಕೆಟ್ಟದಕ್ಕೆ

ಮನಸ್ಸು ಮಾಡದವನು, ಸತ್ಯವಾದೀ, ಮೃದು, ದಾಂತನು ಉತ್ತಮ ಪುರುಷನು.

05036017a ನಾನರ್ಥಕಂ ಸಾಂತ್ವಯತಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಯ ದದಾತಿ ಚ|

05036017c ರಾದ್ಧಾಪರಾದ್ಧೇ ಜಾನಾತಿ ಯಃ ಸ ಮಧ್ಯಮಪೂರುಷಃ||

ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು ಸಂತವಿಸದ, ಮಾತುಕೊಟ್ಟಂತೆ ನೀಡದ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವವನು ಮಧ್ಯಮ ಪುರುಷ.

05036018a ದುಃಶಾಸನಸ್ತೂಪಹಂತಾ ನ ಶಾಸ್ತಾ

ನಾವರ್ತತೇ ಮನ್ಯುವಶಾತ್ಕೃತಘ್ನಿಃ|

05036018c ನ ಕಸ್ಯ ಚಿನ್ಮಿತ್ರಮಥೋ ದುರಾತ್ಮಾ

ಕಲಾಶ್ಚೈತಾ ಅಧಮಸ್ಯೇಹ ಪುಂಸಃ||

ಇವು ಅಧಮ ಪುರುಷನ ಲಕ್ಷಣಗಳು: ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು

ಅಸಾಧ್ಯನಾಗಿರುವುದು, ಆಪತ್ತನ್ನು ತರುವುದು, ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಿಟ್ಟಾಗುವುದು, ಕೃತಘ್ನತೆ, ಯಾರೊಂದಿಗೂ ಮಿತ್ರನಾಗಿರದೇ ಇರುವುದು, ಮತ್ತು ದುರಾತ್ಮನಾಗಿರುವುದು.

05036019a ನ ಶ್ರದ್ಧಧಾತಿ ಕಲ್ಯಾಣಂ ಪರೇಭ್ಯೋಽಪ್ಯಾತ್ಮಶಂಕಿತಃ|

05036019c ನಿರಾಕರೋತಿ ಮಿತ್ರಾಣಿ ಯೋ ವೈ ಸೋಽಧಮಪೂರುಷಃ||

ಇತರರು ಮಾಡುವ ಒಳ್ಳೆಯದರ ಮೇಲೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಲ್ಲದವನು,

ಇತರರನ್ನು ಪಾಪಿಗಳೆಂದು ಶಂಕಿಸುವವನು, ಮಿತ್ರರನ್ನು

ದೂರವಿಡುವವನನ್ನು ಕೂಡ ಅಧಮಪುರುಷನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

05036020a ಉತ್ತಮಾನೇವ ಸೇವೇತ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಕಾಲೇ ತು ಮಧ್ಯಮಾನ್|

05036020c ಅಧಮಾಂಸ್ತು ನ ಸೇವೇತ ಯ ಇಚ್ಛೇಚ್ಛೇ ಯ ಆತ್ಮನಃ||

ತನಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಬಯಸುವವನು ಉತ್ತಮರ ಸೇವೆಯನ್ನೇ
ಮಾಡಬೇಕು. ಸಮಯ ಬಂದರೆ ಮಧ್ಯಮರ ಸೇವೆಯನ್ನೂ
ಮಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಅಧಮರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಎಂದೂ
ಮಾಡಬಾರದು.

05036021a ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ವೈ ವಿತ್ತಮಸದ್ಬಲೇನ

ನಿತ್ಯೋತ್ಥಾನಾತ್ಪ್ರಜ್ಞಾಯಾ ಪೌರುಷೇಣ|

05036021c ನ ತ್ವೇವ ಸಮ್ಯಗ್ಭತೇ ಪ್ರಶಂಸಾಂ

ನ ವೃತ್ತಮಾಪ್ನೋತಿ ಮಹಾಕುಲಾನಾಂ||

ಅಧಮನು ಬಲವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ, ನಿತ್ಯವೂ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು,
ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯಿಂದ, ಪೌರುಷದಿಂದ ವಿತ್ತವನ್ನು ಗಳಿಸಬಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನು
ತನ್ನ ನಡತೆಯಿಂದ ಮಹಾಕುಲಗಳ ಪ್ರಶಂಸೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ.”

05036022 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05036022a ಮಹಾಕುಲಾನಾಂ ಸ್ಪೃಹಯಂತಿ ದೇವಾ

ಧರ್ಮಾರ್ಥವೃದ್ಧಾಶ್ಚ ಬಹುಶ್ರುತಾಶ್ಚ|

05036022c ಪೃಚ್ಛಾಮಿ ತ್ವಾಂ ವಿದುರ ಪ್ರಶ್ನಮೇತಂ

ಭವಂತಿ ವೈ ಕಾನಿ ಮಹಾಕುಲಾನಿ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿದುರ! ದೇವತೆಗಳು ಧರ್ಮಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ

ವೃದ್ಧಿಹೊಂದಿದ ಬಹುಶ್ರುತ ಮಹಾಕುಲಗಳನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾರೆ.
ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಮಹಾಕುಲಗಳು
ಹೇಗಾಗುತ್ತವೆ?”

05036023 ವಿದುರ ಉವಾಚ|

05036023a ತಪೋ ದಮೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತ್ವಂ ವಿತಾನಾಃ

ಪುಣ್ಯಾ ವಿವಾಹಾಃ ಸತತಾನ್ನದಾನಂ|

05036023c ಯೇಷ್ಟೇವೈತೇ ಸಪ್ತ ಗುಣಾ ಭವಂತಿ

ಸಮ್ಯಗ್ವೃತ್ತಾಸ್ತಾನಿ ಮಹಾಕುಲಾನಿ||

ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು: “ತಪಸ್ಸು, ಆತ್ಮನಿಯಂತ್ರಣ, ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ,
ಯಜ್ಞಗಳು, ಪುಣ್ಯವಿವಾಹಗಳು, ಸತತ ಅನ್ನದಾನ - ಈ ಏಳು
ಗುಣಗಳು ಮಹಾಕುಲಗಳಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು
ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತವೆ.

05036024a ಯೇಷಾಂ ನ ವೃತ್ತಂ ವ್ಯಥತೇ ನ ಯೋನಿರ್

ವೃತ್ತಪ್ರಸಾದೇನ ಚರಂತಿ ಧರ್ಮಂ|

05036024c ಯೇ ಕೀರ್ತಿಮಿಚ್ಛಂತಿ ಕುಲೇ ವಿಶಿಷ್ಟಾಂ

ತ್ಯಕ್ತಾನ್ಯತಾಸ್ತಾನಿ ಮಹಾಕುಲಾನಿ||

05036025a ಅನಿಜ್ಯಯಾವಿವಾಹೈಶ್ಚ ವೇದಸ್ಯೋತ್ಸಾದನೇನ ಚ|

05036025c ಕುಲಾನ್ಯಕುಲತಾಂ ಯಾಂತಿ ಧರ್ಮಸ್ಯಾತಿಕ್ರಮೇಣ ಚ||

ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡದೇ ಇರುವುದರಿಂದ, ಪುಣ್ಯ ವಿವಾಹಗಳನ್ನು

ಮಾಡದೇ ಇರುವುದರಿಂದ, ವೇದಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದರಿಂದ,
ಧರ್ಮವನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಮಹಾಕುಲಗಳು ಅಧಮ ಕುಲಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

05036026a ದೇವದ್ರವ್ಯವಿನಾಶೇನ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವಹರಣೇನ ಚ|

05036026c ಕುಲಾನ್ಯಕುಲತಾಂ ಯಾಂತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾತಿಕ್ರಮೇಣ ಚ||

ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಇರಿಸಿದ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ವಿನಾಶಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ,
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸುವುದರಿಂದ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಗೌರವಿಸದೇ
ಇರುವುದರಿಂದ ಮಹಾಕುಲಗಳು ಕೀಳು ಕುಲಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

05036027a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಪರಿಭವಾತ್ಪರಿವಾದಾಚ್ಚ ಭಾರತ|

05036027c ಕುಲಾನ್ಯಕುಲತಾಂ ಯಾಂತಿ ನ್ಯಾಸಾಪಹರಣೇನ ಚ||

ಭಾರತ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಕುರಿತು ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಮಾತನಾಡುವುದರಿಂದ,
ಅವರೊಂದಿಗೆ ವಾದಿಸುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಸವನ್ನು
ಅಪಹರಿಸುವುದರಿಂದ ಮಹಾಕುಲಗಳು ಕೀಳು ಕುಲಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

05036028a ಕುಲಾನಿ ಸಮುಪೇತಾನಿ ಗೋಭಿಃ ಪುರುಷತೋಽಶ್ವತಃ|

05036028c ಕುಲಸಂಖ್ಯಾಂ ನ ಗಚ್ಚಂತಿ ಯಾನಿ ಹೀನಾನಿ ವೃತ್ತತಃ||

ತುಂಬಾ ಜನರಿರುವ, ಸಂಪತ್ತಿರುವ ಕುಲಗಳು ಉತ್ತಮ
ನಡತೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೀನ ಕುಲಗಳಂತೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

05036029a ವೃತ್ತತಸ್ತ್ವಿಹೀನಾನಿ ಕುಲಾನ್ಯಲ್ಪಧನಾನ್ಯಪಿ|

05036029c ಕುಲಸಂಖ್ಯಾಂ ತು ಗಚ್ಚಂತಿ ಕರ್ಷಂತಿ ಚ ಮಹದ್ಯಶಃ||

ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಜನರಿದ್ದರೂ, ಅಲ್ಪವೇ ಧನವಿದ್ದರೂ ಉತ್ತಮ ನಡತೆಯುಳ್ಳ
ಕುಲವು ಮಹಾ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ.

05036030a ಮಾ ನಃ ಕುಲೇ ವೈರಕೃತ್ಕೃಶ್ಚಿದಸ್ತು
ರಾಜಾಮಾತ್ಯೋ ಮಾ ಪರಸ್ವಾಪಹಾರೀ|
05036030c ಮಿತ್ರದ್ರೋಹೀ ನೈಕೃತಿಕೋಽನೃತೀ ವಾ
ಪೂರ್ವಾಶೀ ವಾ ಪಿತೃದೇವಾತಿಥಿಭ್ಯಃ||

ನಮ್ಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ವೈರವನ್ನು ಬೆಳೆಸದಿರಲಿ, ರಾಜರಿಗೆ
ಅಮಾತ್ಯರಾಗದಿರಲಿ, ಪರರ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಅಪಹರಿಸದಿರಲಿ,
ಮಿತ್ರದ್ರೋಹಿಗಳಾಗದಿರಲಿ, ಮೋಸ ಮತ್ತು ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕರಾಗದಿರಲಿ,
ಮತ್ತು ಪಿತೃಗಳಿಗೆ, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ನೀಡುವ
ಮೊದಲೇ ಊಟಮಾಡದಿರಲಿ.

05036031a ಯಶ್ಚ ನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಹನ್ಯಾದ್ಯಶ್ಚ ನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ದ್ವಿಷೇತ್|
05036031c ನ ನಃ ಸ ಸಮಿತಿಂ ಗಚ್ಛೇದ್ಯಶ್ಚ ನೋ ನಿರ್ವಪೇತ್ಕೃಷಿಂ||

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೋ, ಯಾರು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಾನೋ, ಕೃಷಿಯನ್ನು
ಬೆಂಬಲಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು
ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

05036032a ತೃಣಾನಿ ಭೂಮಿರುದಕಂ ವಾಕ್ಚ ತುರ್ಥೀ ಚ ಸೂನೃತಾ|
05036032c ಸತಾಮೇತಾನಿ ಗೇಹೇಷು ನೋಚ್ಚಿದ್ಯಂತೇ ಕದಾ ಚನ||

ಚಾಪೆ, ನೆಲ, ನೀರು ಮತ್ತು ಸೌಮ್ಯವಾದ ಮಾತು ಇವು ನಾಲ್ಕು
ಉತ್ತಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಇರುತ್ತವೆ.

05036033a ಶ್ರದ್ಧಯಾ ಪರಯಾ ರಾಜನ್ಯಪನೀತಾನಿ ಸತ್ಕೃತಿಂ|

05036033c ಪ್ರವೃತ್ತಾನಿ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಾ ಧರ್ಮಿಣಾಂ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಣಾಂ||

05036034a ಸೂಕ್ಷ್ಮೋಽಪಿ ಭಾರಂ ನೃಪತೇ ಸ್ಯಂದನೋ ವೈ
ಶಕ್ತೋ ವೋಡುಂ ನ ತಥಾನ್ಯೇ ಮಹೀಜಾಃ|

05036034c ಏವಂ ಯುಕ್ತಾ ಭಾರಸಹಾ ಭವಂತಿ

ಮಹಾಕುಲೀನಾ ನ ತಥಾನ್ಯೇ ಮನುಷ್ಯಾಃ||

ನೃಪತೇ! ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದರೂ ಹೇಗೆ ಗಂಧದ ಮರವು ಇತರ ಮರಗಳ
ರೆಂಬೆಗಳ ಭಾರವನ್ನು ಹೊರಲು ಶಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ
ಮಹಾಕುಲಗಳು ಕೂಡ ಇತರ ಮನುಷ್ಯರ ಭಾರವನ್ನು ಹೊರಲು
ಸಮರ್ಥವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

05036035a ನ ತನ್ನಿತ್ರಂ ಯಸ್ಯ ಕೋಪಾದ್ಭಿಭೇತಿ

ಯದ್ವಾ ಮಿತ್ರಂ ಶಂಕಿತೇನೋಪಚರ್ಯಂ|

05036035c ಯಸ್ಮಿನ್ನಿತ್ರೇ ಪಿತರೀವಾಶ್ವಸೀತ

ತದ್ವೈ ಮಿತ್ರಂ ಸಂಗತಾನೀತರಾಣಿ||

ಯಾರ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಭಯಪಡುತ್ತೇವೋ ಅಥವಾ ಯಾರೊಂದಿಗೆ
ಭಯದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅವನು ಮಿತ್ರನಲ್ಲ.
ಆದರೆ ಯಾವ ಮಿತ್ರನ ಮೇಲೆ ತಂದೆಯ ಮೇಲಿಡುವ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು

ಇಡಬಹುದೋ ಅವನೇ ನಿಜವಾದ ಮಿತ್ರ. ಇತರ ಸಂಬಂಧಗಳು
ಮಿತ್ರತ್ವಗಳಲ್ಲ.

05036036a ಯದಿ ಚೇದಪ್ಯಸಂಬಂಧೋ ಮಿತ್ರಭಾವೇನ ವರ್ತತೇ|

05036036c ಸ ಏವ ಬಂಧುಸ್ತನ್ಮಿತ್ರಂ ಸಾ ಗತಿಸ್ತತ್ಪರಾಯಣಂ||

ರಕ್ತಸಂಬಂಧಿಯಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಯಾರು ಮಿತ್ರಭಾವದಿಂದ
ವರ್ತಿಸುತ್ತಾನೋ ಅವನೇ ಬಂಧುವೂ, ಮಿತ್ರನೂ, ಗತಿಯೂ,
ತತ್ಪರಾಯಣನೂ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ.

05036037a ಚಲಚಿತ್ತಸ್ಯ ವೈ ಪುಂಸೋ ವೃದ್ಧಾನನುಪಸೇವತಃ|

05036037c ಪಾರಿಪ್ಲವಮತೇರ್ನಿತ್ಯಮಧ್ರುವೋ ಮಿತ್ರಸಂಗ್ರಹಃ||

ಚಂಚಲ ಚಿತ್ತವನ್ನುಳ್ಳ, ವೃದ್ಧರ ಸೇವೆ ಮಾಡಿರದ ಅಥವಾ ಧೃಢವಾದ
ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದ ಪುರುಷನು ಮಿತ್ರರನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರ.

05036038a ಚಲಚಿತ್ತಮನಾತ್ಮಾನಮಿಂದ್ರಿಯಾಣಾಂ ವಶಾನುಗಂ|

05036038c ಅರ್ಥಾಃ ಸಮತಿವರ್ತಂತೇ ಹಂಸಾಃ ಶುಷ್ಕಂ ಸರೋ ಯಥಾ||

ಚಂಚಲ ಚಿತ್ತವುಳ್ಳ, ತನ್ನಂತಿರದ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ವಶಕ್ಕೆ
ಸಿಲುಕಿದವನನ್ನು ಯಶಸ್ಸು, ಒಣಗಿದ ಸರೋವರವನ್ನು ಹಂಸಗಳು
ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವಂತೆ ತೊರೆಯುತ್ತದೆ.

05036039a ಅಕಸ್ಮಾದೇವ ಕುಪ್ಯಂತಿ ಪ್ರಸೀದಂತ್ಯನಿಮಿತ್ತತಃ|

05036039c ಶೀಲಮೇತದಸಾಧೂನಾಮಭ್ರಂ ಪಾರಿಪ್ಲವಂ ಯಥಾ||

ಅಸಾಧುಗಳಂತೆ ವರ್ತಿಸುವ, ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ,
ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೇ ಸಂತೋಷಗೊಳ್ಳುವವರು ಮೋಡಗಳಂತೆ
ಚಂಚಲರಾಗಿತ್ತಾರೆ.

05036040a ಸತ್ಕೃತಾಶ್ಚ ಕೃತಾರ್ಥಾಶ್ಚ ಮಿತ್ರಾಣಾಂ ನ ಭವಂತಿ ಯೇ|

05036040c ತಾನ್ಮೃತಾನಪಿ ಕ್ರವ್ಯಾದಾಃ ಕೃತಘ್ನಾನ್ನೋಪಭುಂಜತೇ||

ಮಿತ್ರರಿಂದ ಸತ್ಕೃತರಾಗಿ ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಿದ್ದರೂ
ಕೃತಘ್ನರಾಗಿರುವವರನ್ನು ಸತ್ತನಂತರವೂ ಹದ್ದುಗಳು ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ.

05036041a ಅರ್ಥಯೇದೇವ ಮಿತ್ರಾಣಿ ಸತಿ ವಾಸತಿ ವಾ ಧನೇ|

05036041c ನಾನರ್ಥಯನ್ವಿಜಾನಾತಿ ಮಿತ್ರಾಣಾಂ ಸಾರಫಲ್ಗುತಾಂ||

ಧನಿಕನಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಬಡವನಾಗಿರಲಿ ಮಿತ್ರರಿಗೆ
ಸಹಾಯಮಾಡಬೇಕು. ಸಹಾಯವನ್ನು ಕೇಳದೇ ಮಿತ್ರರ ಸಾರ
ಪಕ್ಕತೆಯು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ.

05036042a ಸಂತಾಪಾದ್ಭ್ರಶ್ಯತೇ ರೂಪಂ ಸಂತಾಪಾದ್ಭ್ರಶ್ಯತೇ ಬಲಂ|

05036042c ಸಂತಾಪಾದ್ಭ್ರಶ್ಯತೇ ಜ್ಞಾನಂ ಸಂತಾಪಾದ್ವ್ಯಾಧಿಮೃಚ್ಚತಿ||

ಸಂತಾಪವು ರೂಪವನ್ನು ಕುಂದಿಸುತ್ತದೆ, ಸಂತಾಪವು ಬಲವನ್ನು
ಕುಂದಿಸುತ್ತದೆ, ಸಂತಾಪದಿಂದ ಜ್ಞಾನವು ಕುಂದುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು
ಸಂತಾಪದಿಂದ ವ್ಯಾಧಿಯು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ.

05036043a ಅನವಾಪ್ಯಂ ಚ ಶೋಕೇನ ಶರೀರಂ ಚೋಪತಪ್ಯತೇ|

05036043c ಅಮಿತ್ರಾಶ್ಚ ಪ್ರಹೃಷ್ಯಂತಿ ಮಾ ಸ್ಮ ಶೋಕೇ ಮನಃ ಕೃಥಾಃ||

ಶೋಕವು ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಹಾಯಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಶರೀರವನ್ನು ಒಣಗಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಅಮಿತ್ರರು ಹರ್ಷಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಆದುದರಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಶೋಕಿಸಬೇಡ.

05036044a ಪುನರ್ನರೋ ಮ್ನಿಯತೇ ಜಾಯತೇ ಚ

ಪುನರ್ನರೋ ಹೀಯತೇ ವರ್ಧತೇ ಪುನಃ|

05036044c ಪುನರ್ನರೋ ಯಾಚತಿ ಯಾಚ್ಯತೇ ಚ

ಪುನರ್ನರಃ ಶೋಚತಿ ಶೋಚ್ಯತೇ ಪುನಃ||

ನರರು ಸಾಯುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಪುನಃ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ನರರು ಬೀಳುತ್ತಾರೆ

ಮತ್ತು ಪುನಃ ಏಳುತ್ತಾರೆ. ನರರು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಪುನಃ

ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ನರರು ಶೋಕಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಪುನಃ ಶೋಕವನ್ನು

ಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

05036045a ಸುಖಂ ಚ ದುಃಖಂ ಚ ಭವಾಭವೌ ಚ

ಲಾಭಾಲಾಭೌ ಮರಣಂ ಜೀವಿತಂ ಚ|

05036045c ಪರ್ಯಾಯಶಃ ಸರ್ವಮಿಹ ಸ್ಪೃಶಂತಿ

ತಸ್ಮಾದ್ಧೀರೋ ನೈವ ಹೃಷ್ಯೇನ್ನ ಶೋಚೇತ್||

ಸುಖ ಮತ್ತು ದುಃಖ, ಇರುವುದು ಮತ್ತು ಇಲ್ಲದಿರುವುದು (ಭಾವ

ಮತ್ತು ಅಭಾವ), ಲಾಭ-ನಷ್ಟ ಮತ್ತು ಮರಣ-ಜೀವನ ಇವೆಲ್ಲವೂ

ಒಂದರ ನಂತರ ಇನ್ನೊಂದರಂತೆ ಬರುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ

ಧೀರನಾದವನು ಹರ್ಷ ಪಡುವುದೂ ಇಲ್ಲ, ಶೋಕಿಸುವುದೂ ಇಲ್ಲ.

05036046a ಚಲಾನಿ ಹೀಮಾನಿ ಷಡಿಂದ್ರಿಯಾಣಿ

ತೇಷಾಂ ಯದ್ಯದ್ವರ್ತತೇ ಯತ್ರ ಯತ್ರ|

05036046c ತತಸ್ತತಃ ಸ್ರವತೇ ಬುದ್ಧಿರಸ್ಯ

ಚಿದ್ರೋದಕುಂಭಾದಿವ ನಿತ್ಯಮಂಭಃ||

ಈ ಆರು ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಚಂಚಲ. ಛಿದ್ರಗಳಿರುವ ಕೊಡದಿಂದ ನೀರು ಹರಿದು ಹೋಗುವಂತೆ, ಇವುಗಳು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತವೆಯೋ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಯು ಹರಿದು ಹೋಗುತ್ತದೆ.”

05036047 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05036047a ತನುರುಚ್ಚಃ ಶಿಖೀ ರಾಜಾ ಮಿಥ್ಯೋಪಚರಿತೋ ಮಯಾ|

05036047c ಮಂದಾನಾಂ ಮಮ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಯುದ್ಧೇನಾಂತಂ ಕರಿಷ್ಯತಿ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಉರಿಯುವ ಅಗ್ನಿ ಜ್ವಾಲೆಯಂತಿರುವ ರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ನಾನು ಮೋಸಮಾಡಿದೆ. ಅವನು ನನ್ನ ಮಂದ ಪುತ್ರರನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾನೆ.

05036048a ನಿತ್ಯೋದ್ವಿಗ್ನಮಿದಂ ಸರ್ವಂ ನಿತ್ಯೋದ್ವಿಗ್ನಮಿದಂ ಮನಃ|

05036048c ಯತ್ತತ್ಪದಮನುದ್ವಿಗ್ನಂ ತನ್ಮೇ ವದ ಮಹಾಮತೇ||

ಇವೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಉದ್ವಿಗ್ನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ, ಈ ಮನಸ್ಸು ನಿತ್ಯವೂ ಉದ್ವಿಗ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಹಾಮತೇ! ನನ್ನನ್ನು ಅನುದ್ವಿಗ್ನನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬಲ್ಲ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳು.”

05036049 ವಿದುರ ಉವಾಚ|

05036049a ನಾನ್ಯತ್ರ ವಿದ್ಯಾತಪಸೋರ್ನಾನ್ಯತ್ರೇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹಾತ್|

05036049c ನಾನ್ಯತ್ರ ಲೋಭಸಂತ್ಯಾಗಾಚ್ಚಾಂತಿಂ ಪಶ್ಯಾಮಿ ತೇಽನಘ||

ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು: “ಅನಘ! ವಿದ್ಯೆ-ತಪಸ್ಸುಗಳಲ್ಲದೇ, ಇಂದ್ರಿಯ ನಿಗ್ರಹವಲ್ಲದೇ, ಲೋಭವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಯಾವುದರಲ್ಲಿಯೂ ನಿನಗೆ ಶಾಂತಿಯು ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ.

05036050a ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಭಯಂ ಪ್ರಣುದತಿ ತಪಸಾ ವಿಂದತೇ ಮಹತ್|

05036050c ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಯಾ ಜ್ಞಾನಂ ಶಾಂತಿಂ ತ್ಯಾಗೇನ ವಿಂದತಿ||

ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಭಯವು ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ, ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಹತ್ತರವಾದುದನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಬಹುದು, ಗುರುಶುಶ್ರೂಷೆಯಿಂದ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಗದಿಂದ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಬಹುದು.

05036051a ಅನಾಶ್ರಿತಾ ದಾನಪುಣ್ಯಂ ವೇದಪುಣ್ಯಮನಾಶ್ರಿತಾಃ|

05036051c ರಾಗದ್ವೇಷವಿನಿರ್ಮುಕ್ತಾ ವಿಚರಂತೀಹ ಮೋಕ್ಷಿಣಃ||

05036052a ಸ್ವಧೀತಸ್ಯ ಸುಯುದ್ಧಸ್ಯ ಸುಕೃತಸ್ಯ ಚ ಕರ್ಮಣಃ|

05036052c ತಪಸಶ್ಚ ಸುತಪ್ತಸ್ಯ ತಸ್ಯಾಂತೇ ಸುಖಮೇಧತೇ||

ಸ್ವ-ಅಧ್ಯಯನ, ಧರ್ಮಯುಕ್ತವಾದ ಯುದ್ಧ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸ, ಉತ್ತಮವಾಗಿ ತಪಿಸಿದ ತಪಸ್ಸು ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಖವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ.

05036053a ಸ್ವಾಸ್ತಿರ್ಣಾನಿ ಶಯನಾನಿ ಪ್ರಪನ್ನಾ

ನ ವೈ ಭಿನ್ನಾ ಜಾತು ನಿದ್ರಾಂ ಲಭಂತೇ|

05036053c ನ ಸ್ತ್ರೀಷು ರಾಜನೃತಿಮಾಪ್ನುವಂತಿ

ನ ಮಾಗಧೈಃ ಸ್ತೂಯಮಾನಾ ನ ಸೂತೈಃ||

ರಾಜನ್! ಉತ್ತಮ ಹಾಸಿಗೆಗಳಿದ್ದರೂ ಸುಖನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಪಡೆಯದ
ಮತ್ತು ಬಂಧುಗಳೊಂದಿಗೆ ಜಗಳವಾಡುವವರು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ
ರತಿಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸೂತ-ಮಾಗಧರಿಂದ
ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೂ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ.

05036054a ನ ವೈ ಭಿನ್ನಾ ಜಾತು ಚರಂತಿ ಧರ್ಮಂ

ನ ವೈ ಸುಖಂ ಪ್ರಾಪ್ನುವಂತೀಹ ಭಿನ್ನಾಃ|

05036054c ನ ವೈ ಭಿನ್ನಾ ಗೌರವಂ ಮಾನಯಂತಿ

ನ ವೈ ಭಿನ್ನಾಃ ಪ್ರಶಮಂ ರೋಚಯಂತಿ||

ಅಂಥವರು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲಾರರು. ಅಂಥವರು ಸುಖವನ್ನು
ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂಥವರು ಗೌರವ-ಮಾನಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ.
ಮತ್ತು ಅಂಥವರಿಗೆ ಶಾಂತಿಯು ಇಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

05036055a ನ ವೈ ತೇಷಾಂ ಸ್ವದತೇ ಪಥ್ಯಮುಕ್ತಂ

ಯೋಗಕ್ಷೇಮಂ ಕಲ್ಪತೇ ನೋತ ತೇಷಾಂ|

05036055c ಭಿನ್ನಾನಾಂ ವೈ ಮನುಜೇಂದ್ರ ಪರಾಯಣಂ

ನ ವಿದ್ಯತೇ ಕಿಂ ಚಿದನ್ಯದ್ವಿನಾಶಾತ್||

ಅವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತುಗಳು ಇಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ
ಇಲ್ಲದುದನ್ನು ಪಡೆಯಲೂ ಇದ್ದುದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೂ

ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮನುಜೇಂದ್ರ! ಅಂಥವರಿಗೆ ವಿನಾಶವೊಂದನ್ನು
ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ಏನೂ ಗತಿಯು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ.

05036056a ಸಂಭಾವ್ಯಂ ಗೋಷು ಸಂಪನ್ನಂ ಸಂಭಾವ್ಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ತಪಃ|
05036056c ಸಂಭಾವ್ಯಂ ಸ್ತ್ರೀಷು ಚಾಪಲ್ಯಂ ಸಂಭಾವ್ಯಂ ಜ್ಞಾತಿಯೋ ಭಯಂ||

ಗೋವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪನ್ನತೆಯು ಸಂಭವಿಸಿರುವಂತೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ
ತಪಸ್ಸು ಸಂಭವಿಸಿರುವಂತೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಚಾಪಲ್ಯವು
ಸಂಭವಿಸಿರುವಂತೆ, ಬಂಧುಗಳಿಂದ ಭಯವು ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ.

05036057a ತಂತವೋಽಪ್ಯಾಯತಾ ನಿತ್ಯಂ ತಂತವೋ ಬಹುಲಾಃ ಸಮಾಃ|
05036057c ಬಹೂನ್ಬಹುತ್ವಾದಾಯಾಸಾನ್ಸಹಂತೀತ್ಯುಪಮಾ ಸತಾಂ||
05036058a ಧೂಮಾಯಂತೇ ವ್ಯಪೇತಾನಿ ಜ್ವಲಂತಿ ಸಹಿತಾನಿ ಚ|
05036058c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೇಲ್ಮುಕಾನೀವ ಜ್ಞಾತಯೋ ಭರತರ್ಷಭ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ! ಭರತರ್ಷಭ ! ಒಂದೇ ಅಳತೆಯ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ
ದಾರಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಸೇರಿಸಿದ ಜಾಲವು ಬಹಳಷ್ಟು ಭಾರದ,
ವೇಗವಾಗಿ ಹೋಗಬಲ್ಲ ವಸ್ತುವನ್ನು ಹೊರಬಲ್ಲದು. ಹಾಗೆಯೇ
ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳು ಒಂದೊಂದಾಗಿದ್ದರೆ ಕೇವಲ ಹೊಗೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ.
ಆದರೆ ಒಟ್ಟಾಗಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉರಿಯುತ್ತವೆ. ಬಂಧುಗಳು ಹಾಗೆ.

05036059a ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಷು ಚ ಯೇ ಶೂರಾಃ ಸ್ತ್ರೀಷು ಜ್ಞಾತಿಷು ಗೋಷು ಚ|
05036059c ವೃಂತಾದಿವ ಫಲಂ ಪಕ್ಷಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಪತಂತಿ ತೇ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು, ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು, ಬಂಧುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು

ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕಾಡಿಸುವವರು ಗಳಿತ ಹಣ್ಣಿನಂತೆ ರೆಂಬೆಯಿಂದ
ಬೀಳುತ್ತಾರೆ.

05036060a ಮಹಾನಪ್ಯೇಕಜೋ ವೃಕ್ಷೋ ಬಲವಾನ್ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ|

05036060c ಪ್ರಸಹ್ಯ ಏವ ವಾತೇನ ಶಾಖಾಸ್ಕಂಧಂ ವಿಮರ್ದಿತುಂ||

ಒಂಟಿಯಾಗಿರುವ ಮರವು, ಎಷ್ಟೇ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದ್ದರೂ,
ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೇರೂರಿದ್ದರೂ, ಭಿರುಗಾಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ
ಬೇಗ ರೆಂಬೆ-ಕಾಂಡಗಳು ಮುರಿದು ಕೆಳಗುರುಳುತ್ತದೆ.

05036061a ಅಥ ಯೇ ಸಹಿತಾ ವೃಕ್ಷಾಃ ಸಂಘಶಃ ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾಃ|

05036061c ತೇ ಹಿ ಶೀಘ್ರತಮಾನ್ವಾತಾನ್ಸಹಂತೇಽನ್ಯೋನ್ಯಸಂಶ್ರಯಾತ್||

ಆದರೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬೆಳೆದಿರುವ, ಒಟ್ಟಿಗೇ ಬೇರೂರಿರುವ ಮರಗಳು,
ಪರಸ್ಪರರ ಬೆಂಬಲದಿಂದ, ಅಂಥಹ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಬೀಸುವ
ಗಾಳಿಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲವು.

05036062a ಏವಂ ಮನುಷ್ಯಮಪ್ಯೇಕಂ ಗುಣೈರಪಿ ಸಮನ್ವಿತಂ|

05036062c ಶಕ್ಯಂ ದ್ವಿಷಂತೋ ಮನ್ಯಂತೇ ವಾಯುದ್ರುಮಮಿವೈಕಜಂ||

ಹೀಗೆ ಒಂಟಿಯಾಗಿರುವ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು, ಎಷ್ಟೇ ಗುಣಗಳಿಂದ
ಕೂಡಿದ್ದರೂ, ಒಂಟಿಮರವನ್ನು ಗಾಳಿಯು ಉರುಳಿಸಬಹುದಂತೆ
ಉರುಳಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಶತ್ರುಗಳು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

05036063a ಅನ್ಯೋನ್ಯಸಮುಪಷ್ಟಂಭಾದನ್ಯೋನ್ಯಾಪಾಶ್ರಯೇಣ ಚ|

05036063c ಜ್ಞಾತಯಃ ಸಂಪ್ರವರ್ಧಂತೇ ಸರಸೀವೋತ್ಪಲಾನ್ಯುತ||

ಬಂಧುಗಳು ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡು ಅನ್ಯೋನ್ಯರಿಗೆ
ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಸರೋವರದಲ್ಲಿರುವ ಕಮಲಗಳಂತೆ
ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ.

05036064a ಅವಧ್ಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಗಾವಃ ಸ್ತ್ರಿಯೋ ಬಾಲಾಶ್ಚ ಜ್ಞಾತಯಃ|

05036064c ಯೇಷಾಂ ಚಾನ್ನಾನಿ ಭುಂಜೀತ ಯೇ ಚ ಸ್ಯುಃ ಶರಣಾಗತಾಃ||

ಇವರು ಅವಧ್ಯರು: ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಗೋವುಗಳು, ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಬಾಲಕರು,
ಸಂಬಂಧಿಗಳು, ಯಾರ ಅನ್ನವನ್ನು ಉಂಡಿದ್ದೇವೋ ಅವರು ಮತ್ತು
ಶರಣಾಗತರಾದವರು.

05036065a ನ ಮನುಷ್ಯೇ ಗುಣಃ ಕಶ್ಚಿದನ್ಯೋ ಧನವತಾಮಪಿ|

05036065c ಅನಾತುರತ್ವಾದ್ಭದ್ರಂ ತೇ ಮೃತಕಲ್ಪಾ ಹಿ ರೋಗಿಣಃ||

ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ ! ಕೆಲವು ಮನುಷ್ಯರು ಧನವಂತರಾಗಿದ್ದರೂ
ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದಾಗ ಉತ್ತಮ ಗುಣದ ಜೀವನವನ್ನು
ಬದುಕಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ರೋಗಿಯು ಸತ್ತಹಾಗೆಯೇ.

05036066a ಅವ್ಯಾಧಿಜಂ ಕಟುಕಂ ಶೀರ್ಷರೋಗಂ

ಪಾಪಾನುಬಂಧಂ ಪರುಷಂ ತೀಕ್ಷ್ಣಮುಗ್ರಂ|

05036066c ಸತಾಂ ಪೇಯಂ ಯನ್ನ ಪಿಬಂತ್ಯಸಂತೋ

ಮನ್ಯುಂ ಮಹಾರಾಜ ಪಿಬ ಪ್ರಶಾಮ್ಯ||

ಸಿಟ್ಟು ವ್ಯಾಧಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿರದ, ಕಹಿಯಾದ ತಲೆನೋವು. ಪಾಪಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಖಾರ, ತೀಕ್ಷ್ಣ ಮತ್ತು ಉಗ್ರವಾದುದು. ಇದನ್ನು ಕುಡಿದು ಸಂತರೂ ಅಸಂತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಮಹಾರಾಜ ! ಅದನ್ನು ನುಂಗಿ ಶಾಂತನಾಗು.

05036067a ರೋಗಾದಿ ತಾ ನ ಫಲಾನ್ಯಾದ್ರಿಯಂತೇ

ನ ವೈ ಲಭಂತೇ ವಿಷಯೇಷು ತತ್ತ್ವಂ |

05036067c ದುಃಖೋಪೇತಾ ರೋಗಿಣೋ ನಿತ್ಯಮೇವ

ನ ಬುಧ್ಯಂತೇ ಧನಭೋಗಾನ್ನ ಸೌಖ್ಯಂ ||

ರೋಗದಿಂದ ಭಾದಿತರಾದವರು ಫಲಗಳನ್ನು ಸವಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಷಯ ಭೋಗಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸಾರವನ್ನು ಸವಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ರೋಗಿಗಳು ನಿತ್ಯವೂ ದುಃಖಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಧನ-ಭೋಗಗಳ ಸುಖವನ್ನೇ ತಿಳಿಯದವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

05036068a ಪುರಾ ಹ್ಯುಕ್ತೋ ನಾಕರೋಸ್ವಂ ವಚೋ ಮೇ

ದ್ಯೂತೇ ಜಿತಾಂ ದ್ರೌಪದೀಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ರಾಜನ್ |

05036068c ದುರ್ಯೋಧನಂ ವಾರಯೇತ್ಯಕ್ಷವತ್ಯಾಂ

ಕಿತವತ್ತ್ವಂ ಪಂಡಿತಾ ವರ್ಜಯಂತಿ ||

ರಾಜನ್ ! ಹಿಂದೆ ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದಾಗ ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೆ: ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸು. ಮೋಸದ ಜೂಜನ್ನು ಪಂಡಿತರು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನೀನು ಅದನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

05036069a ನ ತದ್ಬಲಂ ಯನ್ಮೃದುನಾ ವಿರುಧ್ಯತೇ
ಮಿಶ್ರೋ ಧರ್ಮಸ್ತರಸಾ ಸೇವಿತವ್ಯಃ|

05036069c ಪ್ರಧ್ವಂಸಿನೀ ಕ್ರೂರಸಮಾಹಿತಾ ಶ್ರೀರ್
ಮೃದುಪ್ರೌಢಾ ಗಚ್ಚತಿ ಪುತ್ರಪೌತ್ರಾನ್||

ಮೃದುತ್ವವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವುದು ಬಲವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವುಗಳ
ಮಿಶ್ರಣವು ಉತ್ತಮ ಧರ್ಮ. ಅದನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕು. ಕ್ರೂರತೆಯಿಂದ
ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿದ ಸಂಪತ್ತು ನಾಶವಾಗುವಂಥಹುದು. ಆದರೆ ಮೃದುತ್ವ
ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢತೆಗಳಿಂದ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿದ ಧನವು ಮಕ್ಕಳು-
ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಬರುತ್ತದೆ.

05036070a ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಃ ಪಾಂಡವಾನ್ಬಾಲಯಂತು
ಪಾಂಡೋಃ ಸುತಾಸ್ತವ ಪುತ್ರಾಂಶ್ಚ ಪಾಂತು|

05036070c ಏಕಾರಿಮಿತ್ರಾಃ ಕುರವೋ ಹ್ಯೇಕಮಂತ್ರಾ
ಜೀವಂತು ರಾಜನ್ಸುಖಿನಃ ಸಮೃದ್ಧಾಃ||

ರಾಜನ್! ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಪಾಲಿಸಲಿ. ಪಾಂಡುವಿನ
ಮಕ್ಕಳು ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಲಿ. ಒಂದೇ ಶತ್ರು-ಮಿತ್ರರನ್ನು
ಹೊಂದಿ, ಒಂದೇ ಯೋಚನೆಯಿಂದ ಕುರುಗಳು ಸಮೃದ್ಧರಾಗಿ
ಸುಖಿಗಳಾಗಿರಲಿ.

05036071a ಮೇಢೀಭೂತಃ ಕೌರವಾಣಾಂ ತ್ವಮದ್ಯ
ತ್ವಯ್ಯಾಧೀನಂ ಕುರುಕುಲಮಾಜಮೀಢ|

05036071c ಪಾರ್ಥಾನ್ಬಲಾನ್ವನವಾಸಪ್ರತಪ್ತಾನ್

ಗೋಪಾಯಸ್ವ ಸ್ವಂ ಯಶಸ್ತಾತ ರಕ್ಷನ್||

ಇಂದು ನೀನು ಕೌರವರ ರಕ್ಷಕ. ಅಜಮೀಡ! ಕುರುಕುಲವು ನಿನ್ನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿದೆ. ನಿನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ವನವಾಸದಿಂದ ಸೋತುಹೋಗಿರುವ ಬಾಲಕ ಪಾರ್ಥರನ್ನು ಪಾಲಿಸು.

05036072a ಸಂಧತ್ಸ್ವ ತ್ವಂ ಕೌರವಾನ್ಪಾಂಡುಪುತ್ರೈರ್

ಮಾ ತೇಽತರಂ ರಿಪವಃ ಪ್ರಾರ್ಥಯಂತು|

05036072c ಸತ್ಯೇ ಸ್ಥಿತಾಸ್ತೇ ನರದೇವ ಸರ್ವೇ

ದುರ್ಯೋಧನಂ ಸ್ಥಾಪಯ ತ್ವಂ ನರೇಂದ್ರ||

ಕೌರವ! ಪಾಂಡುಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ ನೀನು ಸಂಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೋ. ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ನಿನ್ನ ದರ್ಬಲತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಡ. ನರದೇವ! ನರೇಂದ್ರ! ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸತ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದಾರೆ. ನೀನು ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ತಡೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಪ್ರಜಾಗರ ಪರ್ವಣಿ
ವಿದುರನೀತಿವಾಕ್ಯೇ ಷಟ್ತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಗರ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿದುರನೀತಿವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೨

ವಿದುರನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ತನ್ನ ನೀತಿವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು
ಮುಂದುವರೆಸಿದುದು (೧-೬೦).

05037001 ವಿದುರ ಉವಾಚ|

05037001a ಸಪ್ತದಶೇಮಾನ್ರಾಜೇಂದ್ರ ಮನುಃ ಸ್ವಾಯಂಭುವೋಽಬ್ರವೀತ್|

05037001c ವೈಚಿತ್ರವೀರ್ಯ ಪುರುಷಾನಾಕಾಶಂ ಮುಷ್ಟಿಭಿರ್ಘೃತಃ||

05037002a ತಾನೇವೇಂದ್ರಸ್ಯ ಹಿ ಧನುರನಾಮ್ಯಂ ನಮತೋಽಬ್ರವೀತ್|

05037002c ಅಥೋ ಮರೀಚಿನಃ ಪಾದಾನನಾಮ್ಯಾನ್ನಮತಸ್ತಥಾ||

ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜೇಂದ್ರ! ವೈಚಿತ್ರವೀರ್ಯ ! ಸ್ವಾಯಂಭು
ಮನುವು ಈ ಹದಿನೇಳು ತರಹದ ಪುರುಷರು ಆಕಾಶವನ್ನು
ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೊಡೆಯುವವರಂತೆ, ಕಾಮನಬಿಲ್ಲನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಲು
ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವವರಂತೆ, ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು
ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವವರಂತೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ:

05037003a ಯಶ್ಚಾ ಶಿಷ್ಯಂ ಶಾಸತಿ ಯಶ್ಚ ಕುಪ್ಯತೇ

ಯಶ್ಚಾ ತಿವೇಲಂ ಭಜತೇ ದ್ವಿಷಂತಂ|

05037003c ಸ್ತ್ರಿಯಶ್ಚ ಯೋಽರಕ್ಷತಿ ಭದ್ರಮಸ್ತು ತೇ

ಯಶ್ಚಾ ಯಾಚ್ಯಂ ಯಾಚತಿ ಯಶ್ಚ ಕರ್ತತೇ||

05037004a ಯಶ್ಚಾ ಭಿಜಾತಃ ಪ್ರಕರೋತ್ಯಕಾರ್ಯಂ

ಯಶ್ಚಾ ಬಲೋ ಬಲಿನಾ ನಿತ್ಯವೈರೀ|

05037004c ಅಶ್ರದ್ಧಧಾನಾಯ ಚ ಯೋ ಬ್ರವೀತಿ

ಯಶ್ಚಾ ಕಾಮ್ಯಂ ಕಾಮಯತೇ ನರೇಂದ್ರ||

05037005a ವಧ್ವಾ ಹಾಸಂ ಶ್ವಶುರೋ ಯಶ್ಚ ಮನ್ಯತೇ
ವಧ್ವಾ ವಸನ್ನುತ ಯೋ ಮಾನಕಾಮಃ|

05037005c ಪರಕ್ಷೇತ್ರೇ ನಿರ್ವಪತಿ ಯಶ್ಚ ಬೀಜಂ

ಸ್ತ್ರಿಯಂ ಚ ಯಃ ಪರಿವದತೇಽತಿವೇಲಂ||

05037006a ಯಶ್ಚೈವ ಲಬ್ಧ್ವಾ ನ ಸ್ಮರಾಮೀತ್ಯುವಾಚ
ದತ್ತಾ ಚ ಯಃ ಕತ್ಥತಿ ಯಾಚ್ಯಮಾನಃ|

05037006c ಯಶ್ಚಾಸತಃ ಸಾಂತ್ವಮುಪಾಸತೀಹ

ಏತೇಽನುಯಾಂತ್ಯನಿಲಂ ಪಾಶಹಸ್ತಾಃ||

ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯನಾದವನನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು

ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವವನು, ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿಯೇ ತೃಪ್ತಿಗೊಳ್ಳುವವನು,

ದ್ವೇಷಿಸುವವರನ್ನು ಏನಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮೆಚ್ಚಿಸುವವನು, ಸ್ತ್ರೀಯರ

ದೌರ್ಬಲ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವವನು, ಯಾರನ್ನು

ಕೇಳಬಾರದೋ ಅವನಿಂದ ದಾನವನ್ನು ಕೇಳುವವನು, ಏನು

ಮಾಡಿದರೂ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವವನು, ಉತ್ತಮ

ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ್ದರೂ ಅತ್ಯಾಚಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವವನು,

ಅಬಲನಾಗಿದ್ದರೂ ನಿತ್ಯವೂ ಬಲಶಾಲಿಗಳೊಂದಿಗೆ ವೈರವನ್ನು

ಬೆಳೆಸುವವನು, ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಲ್ಲದೇ ಕೇಳುತ್ತಿರುವವನಿಗೆ ಹೇಳುವವನು,

ಆಸೆಪಡಬಾರದುದನ್ನು ಆಸೆಪಡುವವನು, ಮಾವನಾಗಿದ್ದು ಸೊಸೆಯ

ಹಾಸ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವವನು, ಸೊಸೆಯಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನ ಕಾಮವನ್ನು

ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳುವವನು, ಬೇರೆಯವರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬೀಜವನ್ನು
 ಬಿತ್ತುವವನು, ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯ ನಡತೆಯನ್ನು ದೂರುವವನು,
 ಬೇರೆಯವರಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮರೆತುಬಿಡುವವನು, ಕೇಳಿದವನಿಗೆ
 ದಾನವನ್ನಿತ್ತು ಸದಾ ಅದನ್ನೇ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವವನು, ಸುಳ್ಳನ್ನು
 ಸತ್ಯವಾಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವವನು.

05037007a ಯಸ್ಮಿನ್ಯಥಾ ವರ್ತತೇ ಯೋ ಮನುಷ್ಯಸ್

ತಸ್ಮಿಂಸ್ತಥಾ ವರ್ತಿತವ್ಯಂ ಸ ಧರ್ಮಃ|

05037007c ಮಾಯಾಚಾರೋ ಮಾಯಯಾ ವರ್ತಿತವ್ಯಃ

ಸಾಧ್ವಾಚಾರಃ ಸಾಧುನಾ ಪ್ರತ್ಯುದೇಯಃ||

ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನೊಂದಿಗೆ ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆ
 ಇತರರೊಂದಿಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಧರ್ಮ. ಮೋಸಗಾರನೊಂದಿಗೆ
 ಮೋಸದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಸಾಧುಗಳೊಂದಿಗೆ
 ಸಾಧ್ವಾಚಾರದಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.”

05037008 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05037008a ಶತಾಯುರುಕ್ತಃ ಪುರುಷಃ ಸರ್ವವೇದೇಷು ವೈ ಯದಾ|

05037008c ನಾಪೋತ್ಯಥ ಚ ತತ್ಸರ್ವಮಾಯಃ ಕೇನೇಹ ಹೇತುನಾ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮನುಷ್ಯನ ಆಯಸ್ಸು
 ನೂರುವರ್ಷಗಳೆಂದು ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಅಷ್ಟು
 ವರ್ಷಗಳನ್ನು ತಲುಪುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ?”

05037009 ವಿದುರ ಉವಾಚ|

05037009a ಅತಿವಾದೋಽತಿಮಾನಶ್ಚ ತಥಾತ್ಯಾಗೋ ನರಾಧಿಪ|

05037009c ಕ್ರೋಧಶ್ಚಾತಿವಿವಿತ್ಸಾ ಚ ಮಿತ್ರದ್ರೋಹಶ್ಚ ತಾನಿ ಷಟ್||

05037010a ಏತ ಏವಾಸಯಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣಾಃ ಕೃಂತಂತ್ಯಾಯೂಂಷಿ ದೇಹಿನಾಂ|

05037010c ಏತಾನಿ ಮಾನವಾನ್ಘ್ನಂತಿ ನ ಮೃತ್ಯುರ್ಭದ್ರಮಸ್ತು ತೇ||

ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು: “ಅತಿ ವಾದ, ಅತಿ ಮಾನ, ಅತಿಯಾದ ಆಹಾರ, ಕ್ರೋಧ, ಭೋಗ, ಮತ್ತು ಮಿತ್ರದ್ರೋಹ ಈ ಆರು ದೇಹಿಗಳ ಆಯಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಖಡ್ಗಗಳು. ಇವು ಮಾನವನನ್ನು ಮೃತ್ಯುವಿನಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತವೆ ಎಂದು ತಿಳಿ. ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ!

05037011a ವಿಶ್ವಸ್ತಸ್ಯೈತಿ ಯೋ ದಾರಾನ್ಯಶ್ಚಾಪಿ ಗುರುತಲ್ಪಗಃ|

05037011c ವೃಷಲೀಪತಿರ್ದ್ವಿಜೋ ಯಶ್ಚ ಪಾನಪಶ್ಚೈವ ಭಾರತ||

05037012a ಶರಣಾಗತಹಾ ಚೈವ ಸರ್ವೇ ಬ್ರಹ್ಮಹಣೈಃ ಸಮಾಃ|

05037012c ಏತೈಃ ಸಮೇತ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಮಿತಿ ಶ್ರುತಿಃ||

ಭಾರತ! ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ತನ್ನಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವ ಪರರ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಬಳಸುವವನು, ಗುರುವಿನ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವವನು, ಶೂದ್ರಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವ ಅಥವಾ ಕುಡಿಯುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಶರಣಾಗತರಾದವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವವನು ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಹಂತಕರ ಸಮರು. ಇವರ ಜೊತೆಸೇರಿದರೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಶ್ರುತಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ.

05037013a ಗೃಹೀ ವದಾನೋಽನಪವಿಧ್ಧವಾಕ್ಯಃ

ಶೇಷಾನ್ನಭೋಕ್ತಾಪ್ಯವಿಹಿಂಸಕಶ್ಚ |

05037013c ನಾನರ್ಥ ಕೃತ್ಯಕ್ತಕಲಿಃ ಕೃತಜ್ಞಾಃ

ಸತ್ಯೋ ಮೃದುಃ ಸ್ವರ್ಗಮುಪೈತಿ ವಿದ್ವಾನ್ ||

ವಿವೇಕಿಗಳ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ, ಪಿತೃ-ದೇವತೆ-ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಉಳಿದ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸುವ, ಯಾರನ್ನೂ ಹಿಂಸಿಸದ, ಯಾರನ್ನೂ ದ್ವೇಷಿಸದ, ಕೃತಜ್ಞ, ಸತ್ಯವಂತ, ಮತ್ತು ಮೃದು, ವಿದ್ವಾಂಸನು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಾನೆ.

05037014a ಸುಲಭಾಃ ಪುರುಷಾ ರಾಜನ್ಸತತಂ ಪ್ರಿಯವಾದಿನಃ |

05037014c ಅಪ್ರಿಯಸ್ಯ ತು ಪಥ್ಯಸ್ಯ ವಕ್ತಾ ಶ್ರೋತಾ ಚ ದುರ್ಲಭಃ ||

ರಾಜನ್ ! ಸತತವೂ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನೇ ಹೇಳುವ ಪುರುಷರು ಬಹಳ ದೊರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಔಷಧಯುಕ್ತವಾದುದನ್ನು ಹೇಳುವವರೂ ಮತ್ತು ಕೇಳುವವರೂ ದುರ್ಲಭ.

05037015a ಯೋ ಹಿ ಧರ್ಮಂ ವ್ಯಪಾಶ್ರಿತ್ಯ ಹಿತ್ವಾ ಭರ್ತುಃ ಪ್ರಿಯಾಪ್ರಿಯೇ |

05037015c ಅಪ್ರಿಯಾಣ್ಯಾಹ ಪಥ್ಯಾನಿ ತೇನ ರಾಜಾ ಸಹಾಯವಾನ್ ||

ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಪ್ರಿಯ-ಅಪ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸದೇ ಅಪ್ರಿಯವಾದರೂ ಔಷಧಯುಕ್ತವಾದುದನ್ನು ಹೇಳುವ ಸೇವಕನೇ ರಾಜನಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವವನು.

05037016a ತ್ಯಜೇತ್ಕುಲಾರ್ಥೇ ಪುರುಷಂ ಗ್ರಾಮಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಕುಲಂ ತ್ಯಜೇತ್ |

05037016c ಗ್ರಾಮಂ ಜನಪದಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಆತ್ಮಾರ್ಥೇ ಪೃಥಿವೀಂ ತ್ಯಜೇತ್||

ಕುಲಕ್ಕಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು; ಗ್ರಾಮಕ್ಕಾಗಿ ಕುಲವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು, ಸಮಾಜಕ್ಕಾಗಿ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಆತ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನೇ ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು.

05037017a ಅಪದರ್ಥಂ ಧನಂ ರಕ್ಷೇದ್ಧಾರಾನ್ರಕ್ಷೇದ್ಧನೈರಪಿ|

05037017c ಆತ್ಮಾನಂ ಸತತಂ ರಕ್ಷೇದ್ಧಾರೈರಪಿ ಧನೈರಪಿ||

ಆಪತ್ತಿಗೆ ಬೇಕೆಂದು ಧನವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು, ಧನದಿಂದ ಪತ್ತಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಪತ್ತಿ ಮತ್ತು ಧನಗಳಿರಡರಿಂದಲೂ ಆತ್ಮನನ್ನು ಸತತವಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

05037018a ಉಕ್ತಂ ಮಯಾ ದ್ಯೂತಕಾಲೇಽಪಿ ರಾಜನ್

ನೈವಂ ಯುಕ್ತಂ ವಚನಂ ಪ್ರಾತಿಪೀಯ|

05037018c ತದೌಷಧಂ ಪಥ್ಯಮಿವಾತುರಸ್ಯ

ನ ರೋಚತೇ ತವ ವೈಚಿತ್ರವೀರ್ಯ||

ರಾಜನ್! ದ್ಯೂತದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಆದರೆ, ವೈಚಿತ್ರವೀರ್ಯ! ರೋಗಿಯು ಔಷಧಿಯು ಒಳ್ಳೆಯದಾದರೂ ಬೇಡವೆನ್ನುವಂತೆ ನಿನಗೆ ಅದು ಹಿಡಿಸಲಿಲ್ಲ.

05037019a ಕಾಕೈರಿಮಾಂಶ್ಚಿ ತ್ರಬರ್ಹಾನ್ಮಯೂರಾನ್

ಪರಾಜೈಷ್ಠಾಃ ಪಾಂಡವಾನ್ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೈಃ|

05037019c ಹಿತ್ವಾ ಸಿಂಹಾನ್ಮೋಷ್ಠುಕಾನ್ಗುಹಮಾನಃ

ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಕಾಲೇ ಶೋಚಿತಾ ತ್ವಂ ನರೇಂದ್ರ||

ಕಾಗೆಗಳಂತಿರುವ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರನ್ನು ಬಳಸಿ ನವಿಲುಗಳಂತಿರುವ
ಪಾಂಡವರನ್ನು ಗೆದ್ದು ಹೊರಗೊಡಿಸಿದ್ದೀಯೆ. ನರೇಂದ್ರ! ಸಿಂಹಗಳನ್ನು
ತೊರೆದು ನರಿಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ನೀನು ಕಾಲವು
ಪ್ರಾಪ್ತವಾದಾಗ ಶೋಕಿಸುತ್ತೀಯೆ!

05037020a ಯಸ್ತಾತ ನ ಕ್ರುಧ್ಯತಿ ಸರ್ವಕಾಲಂ
ಭೃತ್ಯಸ್ಯ ಭಕ್ತಸ್ಯ ಹಿತೇ ರತಸ್ಯ|

05037020c ತಸ್ಮಿನ್ನಭ್ಯತ್ಯಾ ಭರ್ತರಿ ವಿಶ್ವಸಂತಿ
ನ ಚೈನಮಾಪತ್ತು ಪರಿತ್ಯಜಂತಿ||

ಅಯ್ಯಾ! ಯಾರು ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಸಿಟ್ಟಿಗೇಳುವುದಿಲ್ಲವೋ
ಅಂಥಹ ಒಡೆಯನ ಹಿತದಲ್ಲಿ ಸೇವಕರು ನಿರತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥಹ
ಒಡೆಯನ ಮೇಲೆ ಸೇವಕರು ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಡುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಆಪತ್ತುಗಳು
ಬಂದರೂ ಅವರನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

05037021a ನ ಭೃತ್ಯಾನಾಂ ಪ್ರೃತ್ತಿಸಂರೋಧನೇನ
ಬಾಹ್ಯಂ ಜನಂ ಸಂಜಿಘ್ರಕ್ಷೇದಪೂರ್ವಂ|

05037021c ತ್ಯಜಂತಿ ಹೈನಮುಚಿತಾವರುದ್ಧಾಃ
ಸ್ನಿಗ್ಧಾ ಹ್ಯಮಾತ್ಯಾಃ ಪರಿಹೀನಭೋಗಾಃ||

ಸೇವಕರ ಸಂಬಳವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಹೊರಗಿನ ಜನರನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಲು
ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಮೊದಲು ಜೊತೆಗಿದ್ದ ಸೇವಕರು

ಸುಖವಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

05037022a ಕೃತ್ಯಾನಿ ಪೂರ್ವಂ ಪರಿಸಂಖ್ಯಾಯ ಸರ್ವಾಣ್ಯೈ

ಆಯವ್ಯಯಾವನುರೂಪಾಂ ಚ ವೃತ್ತಿಂ|

05037022c ಸಂಗೃಹ್ಣೀಯಾದನುರೂಪಾನ್ಸಹಾಯಾನ್

ಸಹಾಯಸಾಧ್ಯಾನಿ ಹಿ ದುಷ್ಕರಾಣಿ||

ಮಾಡಬೇಕಾದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮೊದಲೇ ಆಲೋಚಿಸಿ, ಆದಾಯ

ಖರ್ಚುಗಳಿಗೆ ಅನುರೂಪವಾದ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು,

ಅನುರೂಪರಾದ ಸಹಾಯಕರನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಏಕೆಂದರೆ ದುಷ್ಕರವಾದವುಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಹಾಯಕರು ಬೇಕು.

05037023a ಅಭಿಪ್ರಾಯಂ ಯೋ ವಿದಿತ್ವಾ ತು ಭರ್ತುಃ

ಸರ್ವಾಣಿ ಕಾರ್ಯಾಣಿ ಕರೋತ್ಯತಂದ್ರೀ|

05037023c ವಕ್ತಾ ಹಿತಾನಾಮನುರಕ್ತ ಆರ್ಯಃ

ಶಕ್ತಿಜ್ಞಾ ಆತ್ಮೈವ ಹಿ ಸೋಽನುಕಂಪ್ಯಃ||

ಒಡೆಯನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಆಯಾಸಗೊಳ್ಳದೇ ಎಲ್ಲ

ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಡುವ, ಹಿತವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವ,

ಅನುರಕ್ತನಾಗಿರುವ, ಆರ್ಯನಾಗಿರುವ, ಮತ್ತು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು

ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಸೇವಕನನ್ನು ತನ್ನ ಹಾಗೆಯೇ ಅನುಕಂಪದಿಂದ

ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

05037024a ವಾಕ್ಯಂ ತು ಯೋ ನಾದ್ರಿಯತೇಽನುಶಿಷ್ಯಃ

ಪ್ರತ್ಯಾಹ ಯಶ್ಚಾಪಿ ನಿಯುಜ್ಯಮಾನಃ|

05037024c ಪ್ರಜ್ಞಾಭಿಮಾನೀ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾದೀ

ತ್ಯಾಜ್ಯಃ ಸ ತಾದೃಕ್ತ್ವರಯೈವ ಭೃತ್ಯಃ||

ಹೇಳಿದರೂ ಗಮನಿಸದ, ನೀಡಿದ ಆಜ್ಞೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ನೀಡುವ, ತನಗೇ
ತಿಳಿದಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ತಿರುಗಿ ವಾದಿಸುವ ಸೇವಕನನ್ನು
ತಡಮಾಡದೇ ತೆಗೆದು ಹಾಕಬೇಕು.

05037025a ಅಸ್ತಬ್ಧಮಕ್ಲೀಬಮದೀರ್ಘಸೂತ್ರಂ

ಸಾನುಕ್ರೋಶಂ ಶ್ಲಕ್ಷ್ಮಮಹಾರ್ಯಮನ್ವೈಃ|

05037025c ಅರೋಗಜಾತೀಯಮುದಾರವಾಕ್ಯಂ

ದೂತಂ ವದಂತ್ಯಷ್ಟಗುಣೋಪಪನ್ನಂ||

ದೂತನು ಈ ಎಂಟು ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:
ಅಕಳಂಕನಾಗಿರಬೇಕು, ದುರ್ಬಲನಾಗಿರಬಾರದು,
ನಿಧಾನಿಯಾಗಿರಬಾರದು, ಅನುಕಂಪನಾಗಿರಬೇಕು,
ಸುಸಂಕೃತನಾಗಿರಬೇಕು, ಆರ್ಯರ ಮಾನನೀಯನಾಗಿರಬೇಕು,
ಅರೋಗಿಯಾಗಿರಬೇಕು, ಮತ್ತು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಉದಾರಿಯಾಗಿರಬೇಕು.

05037026a ನ ವಿಶ್ವಾಸಾಜ್ಞಾತು ಪರಸ್ಯ ಗೇಹಂ

ಗಚ್ಛೇನ್ನರಶ್ಚೇತಯಾನೋ ವಿಕಾಲೇ|

05037026c ನ ಚತ್ವರೇ ನಿಶಿ ತಿಷ್ಟೇನ್ನಿಗೂಢೋ

ನ ರಾಜನ್ಯಾಂ ಯೋಷಿತಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯೀತ||

ವಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪರರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವ, ರಾತ್ರಿವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಚೌಕದಲ್ಲಿ
ಅಡಗಿರುವ, ಮತ್ತು ರಾಜಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಬಯಸುವ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು
ಬದ್ಧಿಯಿದ್ದ ಯಾರೂ ತಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

05037027a ನ ನಿಹ್ನವಂ ಸತ್ರಗತಸ್ಯ ಗಚ್ಛೇತ್

ಸಂಸೃಷ್ಟಮಂತ್ರಸ್ಯ ಕುಸಂಗತಸ್ಯ|

05037027c ನ ಚ ಬ್ರೂಯಾನ್ನಾಶ್ವಸಾಮಿ ತ್ವಯೀತಿ

ಸಕಾರಣಂ ವ್ಯಪದೇಶಂ ತು ಕುರ್ಯಾತ್||

ವೇಷಮರೆಸಿಕೊಂಡವರು, ಯಾರ ಸಲಹೆಯು ಮಿಶ್ರಿತವಾಗಿದೆಯೋ,
ಯಾರು ಕೆಟ್ಟವರ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದಾರೋ, ಅವರಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ
ಮಾತನಾಡಬಾರದು. ಅವರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಾರದು.
ಆದರೆ ಬೇರೆ ಏನಾದರೂ ಕಾರಣವನ್ನು ಅಥವಾ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು
ಹೇಳಬೇಕು.

05037028a ಘೃಣೀ ರಾಜಾ ಪುಂಶ್ಚ ಲೀ ರಾಜಭೃತ್ಯಃ

ಪುತ್ರೋ ಭ್ರಾತಾ ವಿಧವಾ ಬಾಲಪುತ್ರಾ|

05037028c ಸೇನಾಜೀವೀ ಚೋದ್ಧೃತಭಕ್ತ ಏವ

ವ್ಯವಹಾರೇ ವೈ ವರ್ಜನೀಯಾಃ ಸ್ಯುರೇತೇ||

ಇವರೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹಾರವು ವರ್ಜನೀಯಃ ಕರುಣಿ, ರಾಜ, ವೇಶ್ಯ,
ರಾಜಸೇವಕ, ಮಗ, ಸಹೋದರ, ಬಾಲಕ ಮಗನಿರುವ ವಿಧವೆ, ಸೈನಿಕ,
ಮತ್ತು ತುಂಬಾ ಅನುಯಾಯಿಗಳಿರುವವರು.

05037029a ಗುಣಾ ದಶ ಸ್ನಾನಶೀಲಂ ಭಜಂತೇ

ಬಲಂ ರೂಪಂ ಸ್ವರವರ್ಣಪ್ರಶುದ್ಧಿಃ|

05037029c ಸ್ಪರ್ಶಶ್ಚ ಗಂಧಶ್ಚ ವಿಶುದ್ಧತಾ ಚ

ಶ್ರೀಃ ಸೌಕುಮಾರ್ಯಂ ಪ್ರವರಾಶ್ಚ ನಾರ್ಯಃ||

ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವವನನ್ನು ಈ ಹತ್ತು ಗುಣಗಳು ಅಲಂಕರಿಸುತ್ತವೆ: ಬಲ, ರೂಪ, ಸ್ವರ-ವರ್ಣ ಪ್ರಶುದ್ಧಿ, ಸ್ಪರ್ಷ-ಗಂಧಗಳ ವಿಶುದ್ಧತೆ, ಅದೃಷ್ಟ, ಯೌವನ, ಮತ್ತು ಸುಂದರ ಸ್ತ್ರೀಯರು.

05037030a ಗುಣಾಶ್ಚ ಷಣ್ಮಿತಭುಕ್ತಂ ಭಜಂತೇ

ಆರೋಗ್ಯಮಾಯಶ್ಚ ಸುಖಂ ಬಲಂ ಚ|

05037030c ಅನಾವಿಲಂ ಚಾಸ್ಯ ಭವೇದಪತ್ಯಂ

ನ ಚೈನಮಾದ್ಯೂನ ಇತಿ ಕ್ಷಿಪಂತಿ||

ಕಡಿಮೆ ಊಟಮಾಡುವವನಿಗೆ ಈ ಆರು ಗುಣಗಳು ಇರುತ್ತವೆ: ಆರೋಗ್ಯ, ಆಯುಷ್ಯ, ಸುಖ, ಬಲ, ಅವನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವವರಿಗೂ ರೋಗಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವನನ್ನು ಯಾರೂ ತಿಂಡಿಪೋತನೆಂದು ದೂರುವುದಿಲ್ಲ.

05037031a ಅಕರ್ಮಶೀಲಂ ಚ ಮಹಾಶನಂ ಚ

ಲೋಕದ್ವಿಷ್ಟಂ ಬಹುಮಾಯಂ ನೃಶಂಸಂ|

05037031c ಅದೇಶಕಾಲಜ್ಞಾಮನಿಷ್ಟವೇಷಂ

ಏತಾನ್ಗೃಹೇ ನ ಪ್ರತಿವಾಸಯೀತ||

ಸೋಮಾರಿಯಾದವನನ್ನು, ತುಂಬಾ ಊಟಮಾಡುವವನನ್ನು,
 ಬಹುಮಂದಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗಿರದವನನ್ನು, ಮೋಸಗಾರನನ್ನು,
 ಸುಳ್ಳುಹೇಳುವವನನ್ನು, ದೇಶ-ಕಾಲಗಳ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದಿರುವವನ್ನು
 ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

05037032a ಕದರ್ಯಮಾಕ್ರೋಶಕಮಶ್ರುತಂ ಚ
 ವರಾಕಸಂಭೂತಮಮಾನ್ಯಮಾನಿನಂ|

05037032c ನಿಷ್ಕೂರಿಣಂ ಕೃತವೈರಂ ಕೃತಘ್ನಂ
 ಏತಾನ್ಘೃಶಾರ್ತೋಽಪಿ ನ ಜಾತು ಯಾಚೇತ್||

ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಇವರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಕೇಳಬಾರದು:
 ಜಿಪುಣ, ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಅಪವಾದ ಹೊರಿಸುವವನು,
 ವಿದ್ಯೆಯಿಲ್ಲದವನು, ನಿಷ್ಕೂರಿ, ವೈರವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವವನು, ಮತ್ತು
 ಕೃತಘ್ನ.

05037033a ಸಂಕ್ಷಿಷ್ಟಕರ್ಮಾಣಮತಿಪ್ರವಾದಂ
 ನಿತ್ಯಾನ್ಯತಂ ಚಾದ್ಯಥಭಕ್ತಿಕಂ ಚ|

05037033c ವಿಕೃಷ್ಟರಾಗಂ ಬಹುಮಾನಿನಂ ಚಾಪ್ತ್ಯ
 ಏತಾನ್ ಸೇವೇತ ನರಾಧಮಾನ್ವಟ್||

ಈ ಆರು ಪ್ರಕಾರದ ನರಾಧಮರ ಸೇವೆ ಮಾಡಬಾರದು:
 ಸಂಕ್ಷಿಷ್ಟಕರ್ಮಿಗಳು, ಅತಿಪ್ರವಾದಿಗಳು, ನಿತ್ಯವೂ ಸುಳ್ಳುಹೇಳುವವರು,
 ದೃಢಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದವರು, ವಿಕೃಷ್ಟರಾಗಿಗಳು, ಮತ್ತು ಬಹು ಸೊಕ್ಕಿನವರು.

05037034a ಸಹಾಯಬಂಧನಾ ಹ್ಯರ್ಥಾಃ ಸಹಾಯಾಶ್ಚಾರ್ಥಬಂಧನಾಃ|

05037034c ಅನ್ಯೋನ್ಯಬಂಧನಾವೇತೌ ವಿನಾನ್ಯೋನ್ಯಂ ನ ಸಿದ್ಧತಃ||

ಲಾಭವು ಸಹಾಯವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ; ಸಹಾಯವು ಲಾಭವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ. ಅವೆರಡೂ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿವೆ, ಮತ್ತು ಒಂದಿಲ್ಲದೇ ಇನ್ನೊಂದು ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

05037035a ಉತ್ಪಾದ್ಯ ಪುತ್ರಾನನೃಣಾಂಶ್ಚ ಕೃತ್ವಾ

ವೃತ್ತಿಂ ಚ ತೇಭ್ಯೋಽನುವಿಧಾಯ ಕಾಂ ಚಿತ್|

05037035c ಸ್ಥಾನೇ ಕುಮಾರಿಃ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯ ಸರ್ವಾ

ಅರಣ್ಯಸಂಸ್ಥೋ ಮುನಿವದ್ಬುಭೂಷೇತ್||

ಪುತ್ರರಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತು, ಅವರ ಋಣವನ್ನು ಪೂರೈಸಿ, ಅವರನ್ನು ಯಾವುದಾದರೂ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿ, ಎಲ್ಲ ಕುಮಾರಿಯರನ್ನು ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮುನಿಗಳಂತೆ ವಾಸಿಸಬೇಕು.

05037036a ಹಿತಂ ಯತ್ಸರ್ವ ಭೂತಾನಾಮಾತ್ಮನಶ್ಚ ಸುಖಾವಹಂ|

05037036c ತತ್ಕುರ್ಯಾದೀಶ್ವರೋ ಹ್ಯೇತನ್ಮೂಲಂ ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಿದ್ಧಯೇ||

ಸರ್ವ ಭೂತಗಳಿಗೆ ಯಾವುದು ಹಿತವೋ ಮತ್ತು ತನಗೆ ಯಾವುದು ಸುಖವನ್ನು ತರುತ್ತದೆಯೋ ಅದನ್ನು ರಾಜನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ, ಅದೇ ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಗೆ ಮೂಲ.

05037037a ಬುದ್ಧಿಃ ಪ್ರಭಾವಸ್ತೇಜಶ್ಚ ಸತ್ತ್ವ ಮುತ್ಥಾನಮೇವ ಚ|

05037037c ವ್ಯವಸಾಯಶ್ಚ ಯಸ್ಯ ಸ್ಯಾತ್ಸ್ಯಾಪ್ಯತಿಭಯಂ ಕುತಃ||

ಯಾರಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿ, ಪ್ರಭಾವ, ತೇಜಸ್ಸು, ಸತ್ಯ, ಏಳಿಗೆ,
ದುಡಿಮೆಗಳಿವೆಯೋ ಅವನಿಗೆ ವೃತ್ತಿಯ ಕುರಿತು ಯಾವ ಭಯ?

05037038a ಪಶ್ಯ ದೋಷಾನ್ಪಾಂಡವೈರ್ವಿಗ್ರಹೇ ತ್ವಂ
ಯತ್ರ ವ್ಯಥೇರನ್ನಪಿ ದೇವಾಃ ಸಶಕ್ರಾಃ|

05037038c ಪುತ್ರೈರ್ವೈರಂ ನಿತ್ಯಮುದ್ವಿಗ್ನವಾಸೋ
ಯಶಃಪ್ರಣಾಶೋ ದ್ವಿಷತಾಂ ಚ ಹರ್ಷಃ||

ಯಾರಿಂದ ದೇವತೆಗಳೂ ಶಕ್ರನೂ ಹೆದರುತ್ತಾರೋ ಅಂಥಹ
ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಜಗಳವಾಡುವುದರ ದುಷ್ಟರಿಣಾಮದ ಕುರಿತು
ಯೋಚಿಸು: ಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ ವೈರ, ನಿತ್ಯವೂ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಯ ಬದುಕು,
ಕೀರ್ತಿಯ ನಾಶ ಮತ್ತು ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಸಂತೋಷ.

05037039a ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ಕೋಪಸ್ತವ ಚೇಂದ್ರಕಲ್ಪ
ದ್ರೋಣಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಾಶ್ಚ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ಯ|

05037039c ಉತ್ಸಾದಯೇಲ್ಲೋಕಮಿಮಂ ಪ್ರವೃದ್ಧಃ
ಶ್ವೇತೋ ಗ್ರಹಸ್ತಿಯಗಿವಾಪತನ್ವೇ||

ಇಂದ್ರಕಲ್ಪ ರಾಜ! ಭೀಷ್ಮನ, ನಿನ್ನ, ದ್ರೋಣನ ಮತ್ತು ರಾಜ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಕೋಪವು ಅತಿಯಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾದರೆ ಅದು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿರುವ
ಬಿಳಿಯ ಧೂಮಕೇತುವಿನಂತೆ ಈ ಲೋಕವನ್ನೇ ಉರುಳಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ.

05037040a ತವ ಪುತ್ರಶತಂ ಚೈವ ಕರ್ಣಃ ಪಂಚ ಚ ಪಾಂಡವಾಃ|

05037040c ಪೃಥಿವೀಮನುಶಾಸೇಯುರಖಿಲಾಂ ಸಾಗರಾಂಬರಾಂ||

ನಿನ್ನ ನೂರು ಮಕ್ಕಳು, ಕರ್ಣ ಮತ್ತು ಐವರು ಪಾಂಡವರು ಸಾಗರವೇ
ಉಡುಪಾಗಿರುವ ಈ ಅಖಿಲ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಆಳಬಲ್ಲರು.

05037041a ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾ ವನಂ ರಾಜನ್ವಾಘ್ರಾಃ ಪಾಂಡುಸುತಾ ಮತಾಃ|

05037041c ಮಾ ವನಂ ಚಿಂಧಿ ಸವ್ಯಾಘ್ರಂ ಮಾ ವ್ಯಾಘ್ರಾನ್ನೀನಶೋ ವನಾತ್||

ರಾಜನ್! ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ವನವಿದ್ದಂತೆ ಮತ್ತು ಪಾಂಡುಸುತರು
ವ್ಯಾಘ್ರಗಳು. ವ್ಯಾಘ್ರಗಳಿರುವ ಕಾಡನ್ನು ಕಡಿಯಬೇಡ; ಹುಲಿಗಳನ್ನು
ಕಾಡಿನಿಂದ ಓಡಿಸಬೇಡ.

05037042a ನ ಸ್ಯಾದ್ವನಮೃತೇ ವ್ಯಾಘ್ರಾನ್ವಾಘ್ರಾ ನ ಸ್ಯುರೃತೇ ವನಂ|

05037042c ವನಂ ಹಿ ರಕ್ಷ್ಯತೇ ವ್ಯಾಘ್ರೈರ್ವ್ಯಾಘ್ರಾನ್ರಕ್ಷತಿ ಕಾನನಂ||

ಹುಲಿಗಳಿಲ್ಲದೇ ಕಾಡು ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ; ಕಾಡಿಲ್ಲದೇ ಹುಲಿಗಳು
ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾಡೇ ಹುಲಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಹುಲಿಗಳು
ಕಾಡನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತವೆ.

05037043a ನ ತಥೇಚ್ಚಂತ್ಯಕಲ್ಯಾಣಾಃ ಪರೇಷಾಂ ವೇದಿತುಂ ಗುಣಾನ್|

05037043c ಯಥೈಷಾಂ ಜ್ಞಾತುಮಿಚ್ಛಂತಿ ನೈರ್ಗುಣ್ಯಂ ಪಾಪಚೇತಸಃ||

ಪಾಪಚೇತಸರು ಇತರರ ನಿರ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಅರಿಯಲು
ಆತುರರಾಗಿರುವಷ್ಟು ಅವರ ಕಲ್ಯಾಣ ಗುಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು
ಆತುರರಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

05037044a ಅರ್ಥ ಸಿದ್ಧಿಂ ಪರಾಮಿಚ್ಚ ನ್ಧರ್ಮ ಮೇವಾದಿತಶ್ಚ ರೇತ್|

05037044c ನ ಹಿ ಧರ್ಮಾದಪ್ಯೈತ್ಯರ್ಥಃ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಾದಿವಾಮೃತಂ||

ಅರ್ಥ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಯಸುವವನು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯಬೇಕು.
ಏಕೆಂದರೆ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಿಂದ ಅಮೃತವು ಬೇರೆಯಾಗದಂತೆ
ಧರ್ಮದಿಂದ ಅರ್ಥವು ಬೇರೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

05037045a ಯಸ್ಯಾತ್ಮಾ ವಿರತಃ ಪಾಪಾತ್ಕಲ್ಯಾಣೇ ಚ ನಿವೇಶಿತಃ|

05037045c ತೇನ ಸರ್ವಮಿದಂ ಬುದ್ಧಂ ಪ್ರಕೃತಿವಿಕ್ಯತಿಶ್ಚ ಯಾ||

ಯಾರ ಆತ್ಮವು ಪಾಪವನ್ನು ತೊರೆದು ಕಲ್ಯಾಣಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ
ನಿರತವಾಗಿದೆಯೋ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೃತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

05037046a ಯೋ ಧರ್ಮಮರ್ಥಂ ಕಾಮಂ ಚ ಯಥಾಕಾಲಂ ನಿಷೇವತೇ|

05037046c ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಸಂಯೋಗಂ ಸೋಽಮುತ್ರೇಹ ಚ ವಿಂದತಿ||

ಯಾರು ಯಥಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮಗಳನ್ನು
ಅರಸುತ್ತಾರೋ ಅವರಿಗೆ ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಗಳ ಒಟ್ಟು ಫಲವು
ಇಲ್ಲಿಯೂ ನಂತರವೂ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

05037047a ಸಂನ್ವಿಯಚ್ಚ ತಿ ಯೋ ವೇಗಮುತ್ಥಿತಂ ಕ್ರೋಧಹರ್ಷಯೋಃ|

05037047c ಸ ಶ್ರಿಯೋ ಭಾಜನಂ ರಾಜನ್ಯಶ್ಚಾಪತ್ಸು ನ ಮುಹ್ಯತಿ||

ಕ್ರೋಧ-ಹರ್ಷಗಳ ಏರುವಿಕೆಯ ವೇಗವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿಕೊಂಡವನಿಗೆ
ರಾಜನ್! ಅದೃಷ್ಟವು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವನನ್ನು ಆಪತ್ತುಗಳು

ಕಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

05037048a ಬಲಂ ಪಂಚವಿಧಂ ನಿತ್ಯಂ ಪುರುಷಾಣಾಂ ನಿಬೋಧ ಮೇ|

05037048c ಯತ್ತು ಬಾಹುಬಲಂ ನಾಮ ಕನಿಷ್ಠಂ ಬಲಮುಚ್ಯತೇ||

ಪುರುಷರಿಗೆ ನಿತ್ಯವೂ ಐದು ರೀತಿಯ ಬಲಗಳಿರುತ್ತವೆ ಎಂದು ನನ್ನಿಂದ ತಿಳಿ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಹುಬಲವು ಅತ್ಯಂತ ಕನಿಷ್ಠ ಬಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

05037049a ಅಮಾತ್ಯಲಾಭೋ ಭದ್ರಂ ತೇ ದ್ವಿತೀಯಂ ಬಲಮುಚ್ಯತೇ|

05037049c ಧನಲಾಭಸ್ತೃತೀಯಂ ತು ಬಲಮಾಹುರ್ಜಿಗೀಷವಃ||

ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ! ಉತ್ತಮ ಅಮಾತ್ಯರನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಎರಡನೆಯ ಬಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಜಯವನ್ನು ಬಯಸುವವರಿಗೆ ಧನಲಾಭವು ಮೂರನೆಯ ಬಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

05037050a ಯತ್ತ್ವಸ್ಯ ಸಹಜಂ ರಾಜನ್ವಿತ್ಯಪೈತಾಮಹಂ ಬಲಂ|

05037050c ಅಭಿಜಾತಬಲಂ ನಾಮ ತಚ್ಚ ತುರ್ಥಂ ಬಲಂ ಸ್ಮೃತಂ||

ರಾಜನ್! ಸಹಜವಾಗಿರುವ ಪಿತೃಪೈತಾಮಹರ ಬಲ, ಹುಟ್ಟಿನ ಬಲವೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಇದನ್ನು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಬಲವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

05037051a ಯೇನ ತ್ವೇತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಸಂಗೃಹೀತಾನಿ ಭಾರತ|

05037051c ಯದ್ಬಲಾನಾಂ ಬಲಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ತತ್ಪ್ರಜ್ಞಾಬಲಮುಚ್ಯತೇ||

ಭಾರತ! ಆದರೆ ಅವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನೂ ಹಿಡಿದಿಡುವ, ಬಲಗಳಲ್ಲಿಯೇ

ಶ್ರೇಷ್ಠಬಲವು ಪ್ರಜ್ಞಾಬಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

05037052a ಮಹತೇ ಯೋಽಪಕಾರಾಯ ನರಸ್ಯ ಪ್ರಭವೇನ್ನರಃ|

05037052c ತೇನ ವೈರಂ ಸಮಾಸಜ್ಯ ದೂರಸ್ಥೋಽಸ್ಮಿತಿ ನಾಶ್ವಸೇತ್||

ಒಬ್ಬನು ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಅಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮೇಲುಗೈ ಸಾಧಿಸಲು ಬಯಸಿದರೆ ಅದರಿಂದುಂಟಾದ ವೈರದಿಂದ ಅವನು ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಸುರಕ್ಷಿತನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

05037053a ಸ್ತ್ರೀಷು ರಾಜಸು ಸರ್ಪೇಷು ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯೇ ಶತ್ರುಸೇವಿಷು|

05037053c ಭೋಗೇ ಚಾಯುಷಿ ವಿಶ್ವಾಸಂ ಕಃ ಪ್ರಾಜ್ಞಾಃ ಕರ್ತುಮರ್ಹತಿ||

ಪ್ರಾಜ್ಞರು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ, ರಾಜರಲ್ಲಿ, ಸರ್ಪಗಳಲ್ಲಿ, ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ, ಶತ್ರುಗಳ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ, ಭೋಗದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆಯುಷ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಡಬಲ್ಲರು?

05037054a ಪ್ರಜ್ಞಾಶರೇಣಾಭಿಹತಸ್ಯ ಜಂತೋಶ್

ಚಿಕಿತ್ಸಕಾಃ ಸಂತಿ ನ ಚೌಷಧಾನಿ|

05037054c ನ ಹೋಮಮಂತ್ರಾ ನ ಚ ಮಂಗಲಾನಿ

ನಾಥರ್ವಣಾ ನಾಪ್ಯಗದಾಃ ಸುಸಿದ್ಧಾಃ||

ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಬಾಣದ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದವನಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸಕರಾಗಲೀ ಔಷಧಗಳಾಗಲೀ ಇಲ್ಲ. ಹೋಮ, ಮಂತ್ರ, ಆಶೀರ್ವಾದ, ಅಥವಾ ಔಷಧಗಳು ಅವನಿಗೆ ಸಹಾಯವಾಗಲಾರವು.

05037055a ಸರ್ಪಶ್ಚಾ ಗ್ನಿಶ್ಚ ಸಿಂಹಶ್ಚ ಕುಲಪುತ್ರಶ್ಚ ಭಾರತ|

05037055c ನಾವಜ್ಞೇಯಾ ಮನುಷ್ಯೇಣ ಸರ್ವೇ ತೇ ಹ್ಯತಿತೇಜಸಃ||

ಭಾರತ! ಮನುಷ್ಯನು ಸರ್ಪ, ಅಗ್ನಿ, ಸಿಂಹ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವನನ್ನು ಅವಹೇಳನ ಮಾಡಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅತಿ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳವರು.

05037056a ಅಗ್ನಿಸ್ತೇಜೋ ಮಹಲ್ಲೋಕೇ ಗೂಢಸ್ತಿಷ್ಠತಿ ದಾರುಷು|

05037056c ನ ಚೋಪಯುಂಕ್ತೇ ತದ್ಧಾರು ಯಾವನ್ನೋ ದೀಪ್ಯತೇ ಪರೈಃ||

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯು ಮಹಾ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳದ್ದು. ಅದು ಕಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದರಿಂದ ಹತ್ತಿಸದೇ ಅದು ಆ ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಸುಡುವುದಿಲ್ಲ.

05037057a ಸ ಏವ ಖಿಲು ದಾರುಭ್ಯೋ ಯದಾ ನಿರ್ಮಥ್ಯ ದೀಪ್ಯತೇ|

05037057c ತದಾ ತಚ್ಚ ವನಂ ಚಾನ್ಯನ್ನಿದ್ಧಹತ್ಯಾಶು ತೇಜಸಾ||

ಆದರೆ ಎರಡು ಮರಗಳಿಗೆ ತಾಗಿ, ಘರ್ಷಿಸಿ ಉರಿದಾಗ ಅದು ಆ ಮರವನ್ನೂ ವನವನ್ನೂ ಉಳಿದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಸುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತದೆ.

05037058a ಏವಮೇವ ಕುಲೇ ಜಾತಾಃ ಪಾವಕೋಪಮತೇಜಸಃ|

05037058c ಕ್ಷಮಾವಂತೋ ನಿರಾಕಾರಾಃ ಕಾಷ್ಟೇಽಗ್ನಿರಿವ ಶೇರತೇ||

ಹಾಗೆಯೇ ಉತ್ತಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವರು ಪಾವಕನಂತೆ

ತೇಜಸ್ವಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಕಾಷ್ಠದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯಿರುವಂತೆ ಕ್ಷಮಾವಂತರೂ
ನಿರಾಕಾರರಾಗಿಯೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ.

05037059a ಲತಾಧರ್ಮಾ ತ್ವಂ ಸಪುತ್ರಃ ಶಾಲಾಃ ಪಾಂಡುಸುತಾ ಮತಾಃ|

05037059c ನ ಲತಾ ವರ್ಧತೇ ಜಾತು ಮಹಾದ್ರುಮಮನಾಶ್ರಿತಾ||

ನೀನು ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಬಳ್ಳಿಗಳಂತೆ ಮತ್ತು ಪಾಂಡುಪುತ್ರರು
ಶಾಲವೃಕ್ಷಗಳಂತೆ. ಯಾವ ಬಳ್ಳಿಯೂ ಎತ್ತರದ ಮರವನ್ನು
ಆಶ್ರಯಿಸದೇ ಬೆಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

05037060a ವನಂ ರಾಜಂಸ್ತ್ವಂ ಸಪುತ್ರೋಽಬಿಕೇಯ

ಸಿಂಹಾನ್ವನೇ ಪಾಂಡವಾಂಸ್ತಾತ ವಿದ್ಧಿ|

05037060c ಸಿಂಹೈರ್ವಿಹೀನಂ ಹಿ ವನಂ ವಿನಶ್ಯೇತ್

ಸಿಂಹಾ ವಿನಶ್ಯೇಯುರ್ಋತೇ ವನೇನ||

ಅಂಬಿಕೇಯ! ರಾಜನ್! ಅಯ್ಯಾ! ಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ ನೀನು ಒಂದು
ವನದಂತೆ. ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರು ವನದಲ್ಲಿರುವ ಸಿಂಹಗಳಂತೆ ಎಂದು
ತಿಳಿ. ಸಿಂಹಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರೆ ವನವು ವಿನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.
ವನವಿಲ್ಲದೇ ಸಿಂಹಗಳು ವಿನಾಶಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಪ್ರಜಾಗರ ಪರ್ವಣಿ
ವಿದುರನೀತಿವಾಕ್ಯೇ ಸಪ್ತತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಗರ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿದುರನೀತಿವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತೆಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೮

ವಿದುರನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ತನ್ನ ನೀತಿವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು
ಮುಂದುವರೆಸಿದುದು (೧-೪೪).

05038001 ವಿದುರ ಉವಾಚ|

05038001a ಊರ್ಧ್ವಂ ಪ್ರಾಣಾ ಹ್ಯತ್ಯಾಮಂತಿ ಯೂನಃ ಸ್ಥವಿರ ಆಯತಿ|

05038001c ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನಾಭಿವಾದಾಭ್ಯಾಂ ಪುನಸ್ತಾನ್ವ ತಿಪದ್ಯತೇ||

ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು: “ವೃದ್ಧನು ಬಂದಾಗ ಯುವಕನ ಪ್ರಾಣವು
ಮೇಲೇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮೇಲೆದ್ದು ಅವನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುವುದರಿಂದ
ಅದನ್ನು ಪುನಃ ಹಿಂದೆ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

05038002a ಪೀಠಂ ದತ್ತ್ವಾ ಸಾಧವೇಽಭ್ಯಾಗತಾಯ

ಆನೀಯಾಪಃ ಪರಿನಿರ್ಣಿಜ್ಯ ಪಾದೌ|

05038002c ಸುಖಂ ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರತಿವೇದ್ಯಾತ್ಮಸಂಸ್ಥಂ

ತತೋ ದದ್ಯಾದನ್ನಮವೇಕ್ಷ್ಯ ಧೀರಃ||

ಬಂದಿರುವ ಸಾಧುವಿಗೆ ಪೀಠವನ್ನು ನೀಡಿ, ನೀರನ್ನು ತಂದು,
ಪಾದಗಳನ್ನು ತೊಳೆದು, ಸುಖವನ್ನು ಕೇಳಿ, ತನ್ನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಕುರಿತು
ಹೇಳಿ, ನಂತರ ಗಮನವಿಟ್ಟು ಊಟವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.

05038003a ಯಸ್ಮೋದಕಂ ಮಧುಪರ್ಕಂ ಚ ಗಾಂ ಚ

ನಮಂತ್ರವಿತ್ವತಿಗೃಹ್ಣಾತಿ ಗೇಹೇ|

05038003c ಲೋಭಾದ್ಭಯಾದರ್ಥಕಾರ್ಪಣ್ಯತೋ ವಾ
ತಸ್ಯಾನರ್ಥಂ ಜೀವಿತಮಾಹುರಾರ್ಯಾಃ||

ಲೋಭದಿಂದಾಗಲೀ, ಭಯದಿಂದಾಗಲೀ, ಕಾರ್ಪಣ್ಯತೆಯಿಂದಾಗಲೀ
ಯಾರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರವತ್ತಾಗಿ ನೀರು, ಮಧುಪರ್ಕ ಮತ್ತು ಗೋವಿನ
ಸ್ವೀಕಾರವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವನ ಜೀವನವು ಅನರ್ಥವಾದುದು
ಎಂದು ಆರ್ಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

05038004a ಚಿಕಿತ್ಸಕಃ ಶಲ್ಯಕರ್ತಾ ವಕೀರ್ಣೀ
ಸ್ತೇನಃ ಕ್ರೂರೋ ಮದ್ಯಪೋ ಭ್ರೂಣಹಾ ಚ|

05038004c ಸೇನಾಜೀವೀ ಶ್ರುತಿವಿಕ್ರಾಯಕಶ್ಚ
ಭೃಶಂ ಪ್ರಿಯೋಽಪ್ಯತಿಥಿನೋಽದಕಾರ್ಹಃ||

ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದರೂ ಈ ಅತಿಥಿಗಳು ಅರ್ಘ್ಯಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಲ್ಲ:
ಚಿಕಿತ್ಸಕ, ಬಾಣಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನು, ಅಶ್ಲೀಲ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನು,
ಕಳ್ಳ, ಕ್ರೂರ, ಕುಡುಕ, ಭ್ರೂಣಹಂತಕ, ಸೈನಿಕ, ಮತ್ತು ವೇದಗಳನ್ನು
ಮಾರುವವನು.

05038005a ಅವಿಕ್ರೇಯಂ ಲವಣಂ ಪಕ್ವಮನ್ನಂ
ದಧಿ ಕ್ಷೀರಂ ಮಧು ತೈಲಂ ಘೃತಂ ಚ|

05038005c ತಿಲಾ ಮಾಂಸಂ ಮೂಲಫಲಾನಿ ಶಾಕಂ
ರಕ್ತಂ ವಾಸಃ ಸರ್ವಗಂಧಾ ಗುಡಶ್ಚ||

ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾರಬಾರದು: ಉಪ್ಪು, ಬೇಯಿಸಿದ ಅನ್ನ, ಮೊಸರು,

ಹಾಲು, ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಎಣ್ಣೆ, ತುಪ್ಪ, ಎಳ್ಳು, ಮಾಂಸ, ಗೆಡ್ಡೆ-ಹಣ್ಣುಗಳು, ತರಕಾರಿಗಳು, ರಕ್ತ ಉಡುಪುಗಳು, ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಸುಗಂಧಗಳು ಮತ್ತು ಬೆಲ್ಲ.

05038006a ಅರೋಷಣೋ ಯಃ ಸಮಲೋಷ್ಯಕಾಂಚನಃ

ಪ್ರಹೀಣಶೋಕೋ ಗತಸಂಧಿವಿಗ್ರಹಃ|

05038006c ನಿಂದಾಪ್ರಶಂಸೋಪರತಃ ಪ್ರಿಯಾಪ್ರಿಯೇ

ಚರನ್ನುದಾಸೀನವದೇಷ ಭಿಕ್ಷುಕಃ||

ಸಿಟ್ಟಿಗೇಳದವನು, ಮಣ್ಣು-ಕಾಂಚನಗಳನ್ನು ಸಮನಾಗಿ ಕಾಣುವವನು, ಶೋಕವನ್ನು ತೊರೆದವನು, ಗೆಳೆತನ-ವೈರ, ನಿಂದೆ-ಪ್ರಶಂಸೆ, ಮತ್ತು ಪ್ರಿಯ-ಅಪ್ರಿಯಗಳನ್ನು ದಾಟಿಹೋದವನು, ಉದಾಸೀನನಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುವವನೇ ನಿಜವಾದ ಭಿಕ್ಷುಕ.

05038007a ನೀವಾರಮೂಲೇಂಗುದಶಾಕವೃತ್ತಿಃ

ಸುಸಮ್ಯತಾತ್ಮಾಗ್ನಿಕಾರ್ಯೇಷ್ಟಚೋದ್ಯಃ|

05038007c ವನೇ ವಸನ್ನತಿಥಿಷ್ಟಪ್ರಮತ್ತೋ

ಧುರಂಧರಃ ಪುಣ್ಯಕೃದೇಷ ತಾಪಸಃ||

ಕಾಡುಅಕ್ಕಿ, ಗೆಡ್ಡೆಗಳು, ಬೀಜಗಳು, ಮತ್ತು ತಪ್ಪಲು ಪಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಜೀವಿಸುವ, ಆತ್ಮವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ, ತಾನಾಗಿಯೇ ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವ, ವನದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿಕೊಂಡೂ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ನಿರಾಕರಿಸದವನೇ ಧುರಂಧರ ಪುಣ್ಯವಂತ ತಾಪಸಿ.

05038008a ಅಪಕೃತ್ವಾ ಬುದ್ಧಿಮತೋ ದೂರಸ್ಥೋಽಸ್ತ್ರೀತಿ ನಾಶ್ವಸೇತ್|

05038008c ದೀರ್ಘೌ ಬುದ್ಧಿಮತೋ ಬಾಹೂ ಯಾಭ್ಯಾಂ ಹಿಂಸತಿ ಹಿಂಸಿತಃ||

ಬುದ್ಧಿವಂತನಿಗೆ ಕೆಡುಕನ್ನು ಮಾಡಿ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು
ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದಿರಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ, ಬುದ್ಧಿವಂತರ ಕೈ ತುಂಬಾ
ಉದ್ದವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಅವರು ಹಿಂಸೆಕೊಟ್ಟವರನ್ನು
ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಾರೆ.

05038009a ನ ವಿಶ್ವಸೇದವಿಶ್ವಸ್ತೇ ವಿಶ್ವಸ್ತೇ ನಾತಿವಿಶ್ವಸೇತ್|

05038009c ವಿಶ್ವಾಸಾದ್ಭಯಮುತ್ಪನ್ನಂ ಮೂಲಾನ್ಯಪಿ ನಿಕೃಂತತಿ||

ವಿಶ್ವಾಸವಿಡಬಾರದವರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿಡಬಾರದು;
ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಟ್ಟವರಲ್ಲಿ ಅತಿಯಾದ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಡಬಾರದು.
ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಭಯವು ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಅದು ಮೂಲವನ್ನೇ
ಕಿತ್ತೊಗೆಯುತ್ತದೆ.

05038010a ಅನೀರ್ಷ್ಯುರ್ಗುಫ್ತದಾರಃ ಸ್ಯಾತ್ಸಂವಿಭಾಗೀ ಪ್ರಿಯಂವದಃ|

05038010c ಶ್ಲಕ್ಷೋ ಮಧುರವಾಕ್ಶ್ಚೀಣಾಂ ನ ಚಾಸಾಂ ವಶಗೋ ಭವೇತ್||

ಯಾರನ್ನೂ ದ್ವೇಷಿಸಬಾರದು. ಪತ್ನಿಯನ್ನು
ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಇದ್ದುದನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
ಪ್ರಿಯವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಬೇಕು. ಸ್ತ್ರೀಯರೊಂದಿಗೆ ಮೃದುವಾಗಿ
ಮಧುರವಾಗಿ ಮಾತನ್ನಾಡಬೇಕು. ಆದರೆ ಅವರ ವಶನಾಗಬಾರದು.

05038011a ಪೂಜನೀಯಾ ಮಹಾಭಾಗಾಃ ಪುಣ್ಯಾಶ್ಚ ಗೃಹದೀಪ್ತಯಃ|

05038011c ಸ್ತ್ರಿಯಃ ಶ್ರಿಯೋ ಗೃಹಸ್ಯೋಕ್ತಾಸ್ತಸ್ಮಾದ್ರಕ್ಷ್ಯಾ ವಿಶೇಷತಃ||

ಮನೆಯ ದೀಪ ಬೆಳಗಿಸುವ ಪೂಜನೀಯ, ಮಹಾಭಾಗ, ಪುಣ್ಯ
ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮನೆಯ ಸಂಪತ್ತು. ಅವರನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು.

05038012a ಪಿತುರಂತಃಪುರಂ ದದ್ಯಾನ್ಮಾತುರ್ದದ್ಯಾನ್ಮಹಾನಸಂ|

05038012c ಗೋಷು ಚಾತ್ಮಸಮಂ ದದ್ಯಾತ್ಸ್ವಯಮೇವ ಕೃಷಿಂ ವ್ರಜೇತ್|

05038012e ಭೃತ್ಯೈರ್ವಣಿಜ್ಯಾಚಾರಂ ಚ ಪುತ್ರೈಃ ಸೇವೇತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್||

ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ತಂದೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು, ಅಡುಗೆ ಮನೆಯನ್ನು ತಾಯಿಗೆ
ವಹಿಸಬೇಕು, ಗೋವುಗಳನ್ನು ತನ್ನಂತಿರುವವನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು, ಮತ್ತು
ಕೃಷಿಯನ್ನು ತಾನೇ ಮಾಡಬೇಕು, ಸೇವಕರ ಮೂಲಕ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು
ಮಾಡಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಪುತ್ರರ ಮೂಲಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸೇವೆಯನ್ನು
ಮಾಡಬೇಕು.

05038013a ಅದ್ಭ್ಯೋಽಗ್ನಿರ್ಬ್ರಹ್ಮತಃ ಕ್ಷತ್ರಮಶ್ಮನೋ ಲೋಹಮುತ್ಥಿತಂ|

05038013c ತೇಷಾಂ ಸರ್ವತ್ರಗಂ ತೇಜಃ ಸ್ವಾಸು ಯೋನಿಷು ಶಾಮ್ಯತಿ||

ನೀರಿನಿಂದ ಅಗ್ನಿಯು, ಬ್ರಹ್ಮತ್ವದಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯತ್ವವು, ಕಲ್ಲಿನಿಂದ
ಲೋಹವು ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಅವೆಲ್ಲವುಗಳ ತೇಜಸ್ಸು
ಯಾವುದರಿಂದ ಅವು ಹುಟ್ಟಿದವೋ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.

05038014a ನಿತ್ಯಂ ಸಂತಃ ಕುಲೇ ಜಾತಾಃ ಪಾವಕೋಪಮತೇಜಸಃ|

05038014c ಕ್ಷಮಾವಂತೋ ನಿರಾಕಾರಾಃ ಕಾಷ್ಠೋಽಗ್ನಿರಿವ ಶೇರತೇ||

ಉತ್ತಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ನಿತ್ಯವೂ ಸಂತರಾಗಿರುವವರು
ಪಾವಕನಂತಿರುವ ತಮ್ಮ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಕಾಷ್ಠದಲ್ಲಿರುವ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ
ಕ್ಷಮಾವಂತರಾಗಿ ನಿರಾಕಾರರಾಗಿ ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

05038015a ಯಸ್ಯ ಮಂತ್ರಂ ನ ಜಾನಂತಿ ಬಾಹ್ಯಾಶ್ಚಾ ಭ್ಯಂತರಾಶ್ಚ ಯೇ|

05038015c ಸ ರಾಜಾ ಸರ್ವತಶ್ಚಕ್ಷುಶ್ಚಿರಮೈಶ್ವರ್ಯಮಶ್ನುತೇ||

ಯಾರ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಹೊರಗಿನವರೂ ಒಳಗಿನವರೂ ಯಾರೂ
ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥಹ ರಾಜನು ಎಲ್ಲಕಡೆ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟುಕೊಂಡು
ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

05038016a ಕರಿಷ್ಯನ್ನ ಪ್ರಭಾಷೇತ ಕೃತಾನ್ಯೇವ ಚ ದರ್ಶಯೇತ್|

05038016c ಧರ್ಮಕಾರ್ಮಾರ್ಥಕಾರ್ಯಾಣಿ ತಥಾ ಮಂತ್ರೋ ನ ಭಿದ್ಯತೇ||

ಏನು ಮಾಡುವವನಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ, ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಆ
ಧರ್ಮಕರ್ಮಾರ್ಥಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಅವನ
ಉಪಾಯವನ್ನು ಭೇದಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

05038017a ಗಿರಿಪೃಷ್ಠಮುಪಾರುಹ್ಯ ಪ್ರಾಸಾದಂ ವಾ ರಹೋಗತಃ|

05038017c ಅರಣ್ಯೇ ನಿಃಶಲಾಕೇ ವಾ ತತ್ರ ಮಂತ್ರೋ ವಿಧೀಯತೇ||

ಗಿರಿಶಿಖರವನ್ನು ಏರಿ ಅಥವಾ ಮನೆಯ ಪ್ರಾಸಾದದ ಮೇಲಿರುವಾಗ
ಅಥವಾ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಉಪಾಯವನ್ನು
ಮಾಡಬೇಕು.

05038018a ನಾಸುಹೃತ್ಪರಮಂ ಮಂತ್ರಂ ಭಾರತಾರ್ಹತಿ ವೇದಿತುಂ|

05038018c ಅಪಂಡಿತೋ ವಾಪಿ ಸುಹೃತ್ಪಂಡಿತೋ ವಾಪ್ಯನಾತ್ಮವಾನ್|

05038018e ಅಮಾತ್ಯೇ ಹ್ಯರ್ಥಲಿಪ್ನಾ ಚ ಮಂತ್ರರಕ್ಷಣಮೇವ ಚ||

ಭಾರತ ! ಸ್ನೇಹಿತನಾಗಿರದವನು ಅಥವಾ ಸ್ನೇಹಿತನಾಗಿದ್ದರೂ
ಅಪಂಡಿತನಾಗಿರುವವನು ಅಥವಾ ಪಂಡಿತನಾಗಿದ್ದರೂ
ಆತ್ಮವಂತನಲ್ಲದವನು ಅಂತಿಮ ಉಪಾಯವನ್ನು ತಿಳಿದಿರಬಾರದು.
ಏಕೆಂದರೆ ಉಪಾಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ಅದು ಉತ್ತಮ ಫಲಿತಾಂಶವನ್ನು
ನೀಡುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯು ಮಂತ್ರಿಯದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

05038019a ಕೃತಾನಿ ಸರ್ವಕಾರ್ಯಾಣಿ ಯಸ್ಯ ವಾ ಪಾರ್ಷದಾ ವಿದುಃ|

05038019c ಗೂಢಮಂತ್ರಸ್ಯ ನೃಪತೇಸ್ತಸ್ಯ ಸಿದ್ಧಿರಸಂಶಯಂ||

ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದ ನಂತರವೇ ಇತರರು ತಿಳಿದ,
ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಗೂಢವಾಗಿರಿಸಿದ್ದ ನೃಪತಿಯ ಉಪಾಯಗಳು
ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

05038020a ಅಪ್ರಶಸ್ತಾನಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ಯೋ ಮೋಹಾದನುತಿಷ್ಠತಿ|

05038020c ಸ ತೇಷಾಂ ವಿಪರಿಭ್ರಂಶೇ ಭ್ರಶ್ಯತೇ ಜೀವಿತಾದಪಿ||

ಮೋಹದಿಂದ ಅಪ್ರಶಸ್ತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿದರೆ ಅದು
ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಂತುಹೋಗುವುದಲ್ಲದೇ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದವನ
ಜೀವನವನ್ನೂ ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

05038021a ಕರ್ಮಣಾಂ ತು ಪ್ರಶಸ್ತಾನಾಮನುಷ್ಠಾನಂ ಸುಖಾವಹಂ|

05038021c ತೇಷಾಮೇವಾನನುಷ್ಠಾನಂ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಕರಂ ಮಹತ್||

ಪ್ರಶಸ್ತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿದರೆ ಸುಖವನ್ನು ತರುತ್ತದೆ.
ಅವುಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸದಿದ್ದರೆ ಮಹತ್ತರ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವನ್ನು
ಪಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

05038022a ಸ್ಥಾನವೃದ್ಧಿಕ್ಷಯಜ್ಞಾಸ್ಯ ಷಾಡ್ಗುಣ್ಯವಿದಿತಾತ್ಮನಃ|

05038022c ಅನವಜ್ಞಾತಶೀಲಸ್ಯ ಸ್ವಾಧೀನಾ ಪೃಥಿವೀ ನೃಪ||

ನೃಪ! ಯಾರು ಸ್ಥಾನ, ವೃದ್ಧಿ, ಕ್ಷಯಗಳ ಜ್ಞಾನಿಯೋ, ಆರುಗುಣಗಳನ್ನು
ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೋ, ಕೀಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ನಡತೆಯುಳ್ಳವನಲ್ಲವೋ ಅವನಿಗೆ ಪೃಥ್ವಿಯು ಸ್ವಾಧೀನವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

05038023a ಅಮೋಘಕ್ರೋಧಹರ್ಷಸ್ಯ ಸ್ವಯಂ ಕೃತ್ಯಾನ್ವವೇಕ್ಷಿಣಃ|

05038023c ಆತ್ಮಪ್ರತ್ಯಯಕೋಶಸ್ಯ ವಸುಧೇಯಂ ವಸುಂಧರಾ||

ಯಾವ ರಾಜ್ಯದ ರಾಜನು ಅವನ ಕ್ರೋಧ-ಹರ್ಷಗಳು ಫಲವನ್ನು
ನೀಡುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೋ, ತಾನೇ ತನ್ನ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು
ಮಾಡುತ್ತಾನೋ, ಮತ್ತು ತಾನೇ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ
ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೋ ಅದು ಕೋಶವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

05038024a ನಾಮಮಾತ್ರೇಣ ತುಷ್ಯೇತ ಚತ್ರೇಣ ಚ ಮಹೀಪತಿಃ|

05038024c ಭೃತ್ಯೇಭ್ಯೋ ವಿಸೃಜೇದರ್ಥಾನ್ಪ್ರೀಕಃ ಸರ್ವಹರೋ ಭವೇತ್||

ಮಹೀಪತಿಯು ತನ್ನ ಹೆಸರು-ಗೌರವಗಳಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿರಬೇಕು.

ಸಂಪತ್ತನ್ನು ತನ್ನ ಅವಲಂಬಿತರೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ
ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

05038025a ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವೇದ ಭರ್ತಾ ವೇದ ಸ್ತ್ರಿಯಂ ತಥಾ|

05038025c ಅಮಾತ್ಯಂ ನೃಪತಿವೇದ ರಾಜಾ ರಾಜಾನಮೇವ ಚ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ತಿಳಿದಿರುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಗಂಡನು
ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಮಾತ್ಯನು ನೃಪತಿಯನ್ನು
ತಿಳಿದಿರುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ರಾಜನೇ ರಾಜನನ್ನು ತಿಳಿದಿರುತ್ತಾನೆ.

05038026a ನ ಶತ್ರುರಂಕಮಾಪನ್ನೋ ಮೋಕ್ಷವ್ಯೋ ವಧ್ಯತಾಂ ಗತಃ|

05038026c ಅಹತಾದ್ಧಿ ಭಯಂ ತಸ್ಮಾ ಜ್ಞಾಯತೇ ನಚಿರಾದಿವ||

ವಧೆಗೆ ಅರ್ಹನಾಗಿರುವ ಶತ್ರುವನ್ನು ತನ್ನ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆಂದು
ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡಬಾರದು. ಅವನು ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭಯಕ್ಕೆ
ಕಾರಣನಾಗಬಹುದು.

05038027a ದೈವತೇಷು ಚ ಯತ್ನೇನ ರಾಜಸು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಷು ಚ|

05038027c ನಿಯಂತವ್ಯಃ ಸದಾ ಕ್ರೋಧೋ ವೃದ್ಧಬಾಲಾತುರೇಷು ಚ||

ಯಾವಾಗಲೂ ದೇವರಮೇಲಿನ, ರಾಜನ ಮೇಲಿನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ
ಮೇಲಿನ, ವೃದ್ಧರು ಮತ್ತು ಬಾಲಕರ ಮೇಲಿನ ಕೋಪವನ್ನು
ನಿಯಂತ್ರಿಸಬೇಕು.

05038028a ನಿರರ್ಥಂ ಕಲಹಂ ಪ್ರಾಜ್ಞೋ ವರ್ಜಯೇನ್ಮೂಢಸೇವಿತಂ|

05038028c ಕೀರ್ತಿಂ ಚ ಲಭತೇ ಲೋಕೇ ನ ಚಾನರ್ಥೇನ ಯುಜ್ಯತೇ||

ಪ್ರಾಜ್ಞನು ಮೂಢರು ನಡೆಸುವ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ವಿವಾದಗಳನ್ನು
ವರ್ಜಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಕೀರ್ತಿಯು
ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಅನರ್ಥವು ಬಂದೊದಗುವುದಿಲ್ಲ.

05038029a ಪ್ರಸಾದೋ ನಿಷ್ಫಲೋ ಯಸ್ಯ ಕ್ರೋಧಶ್ಚಾಪಿ ನಿರರ್ಥಕಃ|

05038029c ನ ತಂ ಭರ್ತಾರಮಿಚ್ಛಂತಿ ಷಂಢಂ ಪತಿಮಿವ ಸ್ತ್ರಿಯಃ||

ಷಂಡನನ್ನು ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಹೇಗೆ ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ
ಯಾರ ಕರುಣೆಯು ನಿಷ್ಫಲವಾಗಿದೆಯೋ ಮತ್ತು ಕ್ರೋಧವು
ನಿರರ್ಥಕವಾಗಿದೆಯೋ ಅಂಥವರನ್ನು ಒಡೆಯನನ್ನಾಗಿ ಇಚ್ಛಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

05038030a ನ ಬುದ್ಧಿರ್ಧನಲಾಭಾಯ ನ ಜಾಡ್ಯಮಸಮೃದ್ಧಯೇ|

05038030c ಲೋಕಪರ್ಯಾಯವೃತ್ತಾಂತಂ ಪ್ರಾಜ್ಞೋ ಜಾನಾತಿ ನೇತರಃ||

ಬುದ್ಧಿಯು ಯಾವಾಗಲೂ ಧನಲಾಭವನ್ನು ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ.
ಜಾಡ್ಯತನವು ಯಾವಾಗಲೂ ಅಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.
ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಏರು ಇಳಿತಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಜ್ಞರು ತಿಳಿದಿರುತ್ತಾರೆ.
ಇತರರಿಗೆ ಇದು ತಿಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲ.

05038031a ವಿದ್ಯಾಶೀಲವಯೋವೃದ್ಧಾಸ್ಪದ್ಧಿವೃದ್ಧಾಂಶ್ಚ ಭಾರತ|

05038031c ಧನಾಭಿಜನವೃದ್ಧಾಂಶ್ಚ ನಿತ್ಯಂ ಮೂಢೋಽವಮನ್ಯತೇ||

ಭಾರತ ! ಮೂಢರು ವಿದ್ಯಾಶೀಲರನ್ನು, ವಯೋವೃದ್ಧರನ್ನು,

ಬುದ್ಧಿವೃದ್ಧರನ್ನು, ಧನ ಮತ್ತು ಅಭಿಜನ ವೃದ್ಧರನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ
ಅವಮಾನಿಸುತ್ತಾರೆ.

05038032a ಅನಾರ್ಯವೃತ್ತಮಪ್ರಾಜ್ಞಾಮಸೂಯಕಮಧಾರ್ಮಿಕಂ|

05038032c ಅನರ್ಥಾಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಾಯಾಂತಿ ವಾಗ್ಧುಷ್ಯಂ ಕ್ರೋಧನಂ ತಥಾ||

ಅನಾರ್ಯನಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ, ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲದಿರುವ,
ಅಸೂಯೆಗೊಳ್ಳುವ, ಅಧಾರ್ಮಿಕ, ದುಷ್ಟಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವ,
ಕೋಪಿಷ್ಟನಾದವನಿಗೆ ಅನರ್ಥಗಳು ಬೇಗ ಬೇಗನೇ ಬರುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

05038033a ಅವಿಸಂವಾದನಂ ದಾನಂ ಸಮಯಸ್ಯಾವ್ಯತಿಕ್ರಮಃ|

05038033c ಆವರ್ತಯಂತಿ ಭೂತಾನಿ ಸಮ್ಯಕ್ಪ್ರಣಿಹಿತಾ ಚ ವಾಕ್|

ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ದಾನ, ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸದೇ ಇರುವುದು,
ಮತ್ತು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದು ಇವು ಇತರರನ್ನು ಹತ್ತಿರ
ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತವೆ.

05038034a ಅವಿಸಂವಾದಕೋ ದಕ್ಷಃ ಕೃತಜ್ಞೋ ಮತಿಮಾನ್ಯಜುಃ|

05038034c ಅಪಿ ಸಂಕ್ಷೇಣಕೋಶೋಽಪಿ ಲಭತೇ ಪರಿವಾರಣಂ||

ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ, ದಕ್ಷ, ಕೃತಜ್ಞ, ಬುದ್ಧಿವಂತ, ಸತ್ಯಶೀಲನು, ಕಡಿಮೆ
ಧನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಅನುಯಾಯಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

05038035a ಧೃತಿಃ ಶಮೋ ದಮಃ ಶೌಚಂ ಕಾರುಣ್ಯಂ ವಾಗನಿಷ್ಠುರಾ|

05038035c ಮಿತ್ರಾಣಾಂ ಚಾನಭಿದ್ರೋಹಃ ಸಪ್ಪೈತಾಃ ಸಮಿಧಃ ಶ್ರಿಯಃ||

ಧೃತಿ, ಶಾಂತಿ, ಆತ್ಮನಿಯಂತ್ರಣ, ಶುಚಿತ್ವ, ಕರುಣೆ, ನಿಷ್ಕಾರವಾಗಿ
ಮಾತನಾಡದಿರುವುದು, ಮಿತ್ರರಿಗೆ ದ್ರೋಹಮಾಡದೇ ಇರುವುದು -
ಈ ಏಳು ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಸಮಿಧಗಳಿದ್ದಂತೆ.

05038036a ಅಸಂವಿಭಾಗೀ ದುಷ್ಟಾತ್ಮಾ ಕೃತಘ್ನೋ ನಿರಪತ್ರಪಃ|

05038036c ತಾದ್ಯಂ ನರಾಧಮೋ ಲೋಕೇ ವರ್ಜನೀಯೋ ನರಾಧಿಪ||

ನರಾಧಿಪ! ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳದೇ ಇರುವ, ದುಷ್ಟಾತ್ಮ, ಕೃತಘ್ನ,
ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲದಿರುವ ನರಾಧಮನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವರ್ಜನೀಯ.

05038037a ನ ಸ ರಾತ್ರೌ ಸುಖಂ ಶೇತೇ ಸಸರ್ಪ ಇವ ವೇಶ್ಮನಿ|

05038037c ಯಃ ಕೋಪಯತಿ ನಿರ್ದೋಷಂ ಸದೋಷೋಽಭ್ಯಂತರಂ ಜನಂ||

ತನ್ನದೇ ದೋಷವಾಗಿದ್ದರೂ, ಮನೆಯೊಳಗಿರುವ ನಿರ್ದೋಷಿ ಜನರ
ಮೇಲೆ ಕೋಪಗೊಳ್ಳುವವನು ಬಿಲದಲ್ಲಿರುವ ಹಾವಿನಂತೆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ
ಸುಖವಾಗಿ ಮಲಗುವುದಿಲ್ಲ.

05038038a ಯೇಷು ದುಷ್ಟೇಷು ದೋಷಃ ಸ್ಯಾದ್ಯೋಗಕ್ಷೇಮಸ್ಯ ಭಾರತ|

05038038c ಸದಾ ಪ್ರಸಾದನಂ ತೇಷಾಂ ದೇವತಾನಾಮಿವಾಚರೇತ್||

ಭಾರತ! ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕ್ಕೆ ಬಾಧಿತರುವ ದುಷ್ಟರನ್ನು ದೇವತೆಗಳಂತೆ
ಸದಾ ಮೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು.

05038039a ಯೇಽರ್ಥಾಃ ಸ್ತ್ರೀಷು ಸಮಾಸಕ್ತಾಃ ಪ್ರಥಮೋತ್ಪತ್ತಿತೇಷು ಚ|

05038039c ಯೇ ಚಾನಾರ್ಯಸಮಾಸಕ್ತಾಃ ಸರ್ವೇ ತೇ ಸಂಶಯಂ ಗತಾಃ||

ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಸಮಾಸಕ್ತರಾದವರಲ್ಲಿ, ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ
ಪತಿತರಾದವರಲ್ಲಿ, ಅನಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಸಮಾಸಕ್ತರಾದವರಲ್ಲಿ ಇರುವ
ಧನವೆಲ್ಲವೂ ಸಂಶಯವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ.

05038040a ಯತ್ರ ಸ್ತ್ರೀ ಯತ್ರ ಕಿತವೋ ಯತ್ರ ಬಾಲೋಽನುಶಾಸ್ತಿ ಚ|

05038040c ಮಜ್ಜಂತಿ ತೇಽವಶಾ ದೇಶಾ ನದ್ಯಾಮಶ್ಮಪ್ಲವಾ ಇವ||

ಸ್ತ್ರೀ, ಮಗು ಅಥವಾ ಜೂಜುಗಾರನು ಆಳುತ್ತಿರುವ ದೇಶವು ಕಲ್ಲನ್ನು
ಕಟ್ಟಿ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ತೆಪ್ಪದಂತೆ ಮುಳುಗಿಹೋಗುತ್ತದೆ.

05038041a ಪ್ರಯೋಜನೇಷು ಯೇ ಸಕ್ತಾ ನ ವಿಶೇಷೇಷು ಭಾರತ|

05038041c ತಾನಹಂ ಪಂಡಿತಾನ್ಮನ್ಯೇ ವಿಶೇಷಾ ಹಿ ಪ್ರಸಂಗೇನಃ|

ಭಾರತ! ವಿಶೇಷವಾದವುಗಳಲ್ಲದೇ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಲ್ಲಿ
ಆಸಕ್ತಿಯಿರುವವರನ್ನು ನಾನು ಪಂಡಿತರೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ
ವಿಶೇಷಗಳು ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ.

05038042a ಯಂ ಪ್ರಶಂಸಂತಿ ಕಿತವಾ ಯಂ ಪ್ರಶಂಸಂತಿ ಚಾರಣಾಃ|

05038042c ಯಂ ಪ್ರಶಂಸಂತಿ ಬಂಧಕ್ಕೋ ನ ಸ ಜೀವತಿ ಮಾನವಃ||

ಯಾರನ್ನು ಜೂಜುಗಾರರು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾರೋ, ಯಾರನ್ನು ಚಾರಣರು
ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾರೋ, ಯಾರನ್ನು ವೈಶ್ಯೆಯರು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾರೋ
ಅಂಥಹ ಮಾನವರು ಜೀವಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

05038043a ಹಿತ್ವಾ ತಾನ್ವರಮೇಷ್ಟ್ವಾಸಾನ್ಪಾಂಡವಾನಮಿತೌಜಸಃ|

05038043c ಅಹಿತಂ ಭಾರತ್ಯಶ್ವರ್ಯಂ ತ್ವಯಾ ದುರ್ಯೋಧನೇ ಮಹತ್||

ಆ ಪರಮೇಷ್ಟ್ವಾಸ, ಅಮಿತೌಜಸ ಪಾಂಡವರನ್ನು ತೊರೆದು ಭಾರತರ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗಿತ್ತು ನೀನು ಮಹಾ ಅಹಿತವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

05038044a ತಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸಿ ಪರಿಭ್ರಷ್ಟಂ ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವಂ ನಚಿರಾದಿವ|

05038044c ಐಶ್ವರ್ಯಮದಸಮ್ಮೂಢಂ ಬಲಿಂ ಲೋಕತ್ರಯಾದಿವ||

ಐಶ್ವರ್ಯಮದಸಮ್ಮೂಢ ಬಲಿಯು ಮೂರೂಲೋಕಗಳಿಂದ ಪರಿಭ್ರಷ್ಟನಾದಂತೆ ಇವನೂ ಕೂಡ ಬೇಗನೇ ಪರಿಭ್ರಷ್ಟನಾಗುವುದನ್ನು ನೀನು ನೋಡುತ್ತೀಯೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಪ್ರಜಾಗರ ಪರ್ವಣಿ
ವಿದುರನೀತಿವಾಕ್ಯೇ ಅಷ್ಟ ತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಗರ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿದುರನೀತಿವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೯

ವಿದುರನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ತನ್ನ ನೀತಿವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು
ಮುಂದುವರಿಸಿದುದು (೧-೨೦).

05039001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05039001a ಅನೀಶ್ವರೋಽಯಂ ಪುರುಷೋ ಭವಾಭವೇ

ಸೂತ್ರಪ್ರೋತಾ ದಾರುಮಯೀವ ಯೋಷಾ|

05039001c ಧಾತ್ರಾ ತು ದಿಷ್ಟಸ್ಯ ವಶೇ ಕಿಲಾಯಂ

ತಸ್ಮಾದ್ವದ ತ್ವಂ ಶ್ರವಣೇ ಧೃತೋಽಹಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮನುಷ್ಯನು ಆಗುವ ಅಥವಾ ಆಗದಿರುವವುಗಳಿಗೆ ಒಡೆಯನಲ್ಲ. ಅವನು ದಾರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದ ಒಂದು ಮರದ ಗೊಂಬೆಯಂತೆ. ಧಾತನು ಅವನನ್ನು ದೈವದ ವಶನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಹೇಳು.”

05039002 ವಿದುರ ಉವಾಚ|

05039002a ಅಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಂ ವಚನಂ ಬೃಹಸ್ಪತಿರಪಿ ಬ್ರುವನ್|

05039002c ಲಭತೇ ಬುದ್ಧ್ಯ ವಜ್ಞಾನಮವಮಾನಂ ಚ ಭಾರತ||

ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಸಮಯ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿ ಬುದ್ಧಿಮಾನ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯೂ ಕೂಡ ಅಜ್ಞಾನಿಯೆಂದು ಅಪಮಾನಿತನಾದ.

05039003a ಪ್ರಿಯೋ ಭವತಿ ದಾನೇನ ಪ್ರಿಯವಾದೇನ ಚಾಪರಃ|

05039003c ಮಂತ್ರಂ ಮೂಲಬಲೇನಾನ್ಯೋ ಯಃ ಪ್ರಿಯಃ ಪ್ರಿಯ ಏವ ಸಃ||

ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಪ್ರಿಯರೆನಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಇತರರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದರಿಂದ ಪ್ರಿಯರೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇತರರು ಮಂತ್ರ-ಜಡಿಬೂಟಿಗಳ ಬಲದಿಂದ ಪ್ರಿಯರೆನಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ನಿಜವಾದ ಪ್ರಿಯರು ಅವರು ತೋರಿಸುವ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಿಯರೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

05039004a ದ್ವೇಷೋ ನ ಸಾಧುರ್ಭವತಿ ನ ಮೇಧಾವೀ ನ ಪಂಡಿತಃ|

05039004c ಪ್ರಿಯೇ ಶುಭಾನಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ದ್ವೇಷ್ಯೇ ಪಾಪಾನಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ದ್ವೇಷಿಸುವವನು ಒಳ್ಳೆಯನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ,
ಮೇಧಾವಿಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಪಂಡಿತನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರೀತಿಸುವುದು
ಶುಭಕರ್ಮ, ದ್ವೇಷಿಸುವುದು ಪಾಪ ಕರ್ಮ.

05039005a ನ ಸ ಕ್ಷಯೋ ಮಹಾರಾಜ ಯಃ ಕ್ಷಯೋ ವೃದ್ಧಿಮಾವಹೇತ್|

05039005c ಕ್ಷಯಃ ಸ ತ್ವಿಹ ಮಂತವ್ಯೋ ಯಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಬಹು ನಾಶಯೇತ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಯಾವ ಕ್ಷಯವು ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ತರುತ್ತದೆಯೋ ಅದು
ಕ್ಷಯವಲ್ಲ. ಯಾವುದನ್ನು ಪಡೆದು ಬಹಳಷ್ಟು ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆಯೋ
ಅದನ್ನು ಕ್ಷಯವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

05039006a ಸಮೃದ್ಧಾ ಗುಣತಃ ಕೇ ಚಿದ್ಭವಂತಿ ಧನತೋಽಪರೇ|

05039006c ಧನವೃದ್ಧಾನ್ಗುಣೈರ್ಹೀನಾನ್ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ವಿವರ್ಜಯೇತ್||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ! ಕೆಲವರು ಗುಣದಿಂದಾಗಿ, ಇತರರು ಧನದಿಂದಾಗಿ
ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಗುಣಗಳಿಲ್ಲದೇ ಧನದಿಂದಾಗಿ
ಅಭಿವೃದ್ಧಿಹೊಂದುವರನ್ನು ತೊರೆಯಬೇಕು.”

05039007 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05039007a ಸರ್ವಂ ತ್ವಮಾಯತೀಯುಕ್ತಂ ಭಾಷಸೇ ಪ್ರಾಜ್ಞಾಸಮ್ಮತಂ|

05039007c ನ ಚೋತ್ಸಹೇ ಸುತಂ ತ್ಯಕ್ತುಂ ಯತೋ ಧರ್ಮಸ್ತತೋ ಜಯಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ನೀನು ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲವೂ ಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾಜ್ಞಸಮ್ಮತವಾದುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ಆದರೆ ಮಗನನ್ನು
ತೊರೆಯಲು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ
ಜಯವಾಗುತ್ತದೆ.”

05039008 ವಿದುರ ಉವಾಚ|

05039008a ಸ್ವಭಾವಗುಣಸಂಪನ್ನೋ ನ ಜಾತು ವಿನಯಾನ್ವಿತಃ|

05039008c ಸುಸೂಕ್ಷ್ಮಮಪಿ ಭೂತಾನಾಮುಪಮರ್ದಂ ಪ್ರಯೋಕ್ಷ್ಯತೇ||

ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು: “ಹುಟ್ಟುವಾಗಲೇ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ
ಗುಣಸಂಪನ್ನನಾದ ಮತ್ತು ವಿನಯಾನ್ವಿತನಾದವನು ಇರುವವುಗಳ
ತುಂಬಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ದುಃಖವನ್ನೂ ಕಡೆಗಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

05039009a ಪರಾಪವಾದನಿರತಾಃ ಪರದುಃಖೋದಯೇಷು ಚ|

05039009c ಪರಸ್ಪರವಿರೋಧೇ ಚ ಯತಂತೇ ಸತತೋತ್ಥಿತಾಃ||

ಪರರನ್ನು ನಿಂದಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದವರು, ಸತತವೂ ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ
ವಿರೋಧವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವವರು ಪರರಿಗೆ
ದುಃಖವನ್ನೇ ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

05039010a ಸದೋಷಂ ದರ್ಶನಂ ಯೇಷಾಂ ಸಂವಾಸೇ ಸುಮಹದ್ಭಯಂ|

05039010c ಅರ್ಥಾದಾನೇ ಮಹಾನ್ದೋಷಃ ಪ್ರದಾನೇ ಚ ಮಹದ್ಭಯಂ||

ಯಾರನ್ನು ನೋಡುವುದು ದೋಷವೋ ಯಾರ ಸಹವಾಸವು
ಮಹಾಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆಯೋ ಅವರಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ದಾನವನ್ನು
ಮಾಡುವುದು ಮಹಾದೋಷ. ಕೊಡುವುದು ಮಹಾ ಭಯ.

05039011a ಯೇ ಪಾಪಾ ಇತಿ ವಿಖ್ಯಾತಾಃ ಸಂವಾಸೇ ಪರಿಗರ್ಹಿತಾಃ|

05039011c ಯುಕ್ತಾಶ್ಚಾನ್ವೈರ್ಮಹಾದೋಷೈರ್ಯೇ ನರಾಸ್ತಾನ್ವಿವರ್ಜಯೇತ್||

ಯಾರು ಪಾಪಿಗಳೆಂದು ವಿಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದಾರೋ, ಮಹಾದೋಷಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾರೋ, ಅವರ ಜೊತೆ ಸಹವಾಸವನ್ನು ತೊರೆಯಬೇಕು.

05039012a ನಿವರ್ತಮಾನೇ ಸೌಹಾರ್ದೇ ಪ್ರೀತಿನೀಚೇ ಪ್ರಣಶ್ಯತಿ|

05039012c ಯಾ ಚೈವ ಫಲನಿರ್ವೃತ್ತಿಃ ಸೌಹೃದೇ ಚೈವ ಯತ್ಸುಖಂ||

ಸೌಹಾರ್ದತೆಯು ಕಳೆದುಹೋದಾಗ, ಪ್ರೀತಿಯು ಕಡಿಮೆಯಾದಾಗ, ಆ ಸೌಹಾರ್ದತೆಯಿಂದ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಫಲವೂ ಸುಖವೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

05039013a ಯತತೇ ಚಾಪವಾದಾಯ ಯತ್ನಮಾರಭತೇ ಕ್ಷಯೇ|

05039013c ಅಲ್ಪೇಽಪ್ಯಪಕೃತೇ ಮೋಹಾನ್ ಶಾಂತಿಮುಪಗಚ್ಚತಿ||

ಅವರಿಗೆ ಅಪವಾದವನ್ನು ಹೊರಿಸಿ, ಅವರ ನಾಶದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಅಪಕೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಮೋಹದಿಂದ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ.

05039014a ತಾದೃಶೈಃ ಸಂಗತಂ ನೀಚೈರ್ನೃಶಂಸೈರಕೃತಾತ್ಮಭಿಃ|

05039014c ನಿಶಾಮ್ಯ ನಿಪುಣಂ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ವಿದ್ವಾನ್ದೂರಾದ್ವಿವರ್ಜಯೇತ್||

ವಿದ್ವಾಂಸನು ದೂರದಿಂದಲೇ ತನ್ನ ನಿಪುಣ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಇಂತಹ ನೀಚ, ನೃಶಂಸ ಅಕೃತಾತ್ಮರ ಸಂಗವನ್ನು ವರ್ಜಿಸುತ್ತಾನೆ.

05039015a ಯೋ ಜ್ಞಾತಿಮನುಗೃಹ್ಣಾತಿ ದರಿದ್ರಂ ದೀನಮಾತುರಂ|

05039015c ಸ ಪುತ್ರಪಶುಭಿವೃದ್ಧಿಂ ಯಶಶ್ಚಾವ್ಯಯಮಶ್ನುತೇ||

ಯಾರು ದ್ರಿದ್ರ, ದೀನ, ಆತುರ ಬಂದುಗಳಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಪುತ್ರ-ಪಶುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಶಾಶ್ವತ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

05039016a ಜ್ಞಾತಯೋ ವರ್ಧನೀಯಾಸ್ತೈರ್ಯ ಇಚ್ಛಂತ್ಯಾತ್ಮನಃ ಶುಭಂ|

05039016c ಕುಲವೃದ್ಧಿಂ ಚ ರಾಜೇಂದ್ರ ತಸ್ಮಾತ್ಸಾಧು ಸಮಾಚರ||

ತನಗೆ ಶುಭವಾದುದನ್ನು ಬಯಸುವವನು ತನ್ನ ಬಂಧುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನೂ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ, ರಾಜೇಂದ್ರ! ಸಾಧುವಾದ ಕುಲವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ನಡೆಸು.

05039017a ಶ್ರೇಯಸಾ ಯೋಕ್ಷ್ಯಸೇ ರಾಜನ್ಯುರ್ವಾಣೋ ಜ್ಞಾತಿಸತ್ತ್ವಿಯಾಂ|

05039017c ವಿಗುಣಾ ಹ್ಯಪಿ ಸಂರಕ್ಷ್ಯಾ ಜ್ಞಾತಯೋ ಭರತರ್ಷಭ||

ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ. ಭರತರ್ಷಭ! ಸದ್ಗುಣಿಗಳಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಬಂಧುಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಬೇಕು.

05039018a ಕಿಂ ಪುನರ್ಗುಣವಂತಸ್ತೇ ತ್ವತ್ಪ್ರಸಾದಾಭಿಕಾಂಕ್ಷಿಣಃ|

05039018c ಪ್ರಸಾದಂ ಕುರು ದೀನಾನಾಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ಹೀಗಿರುವಾಗ ಇನ್ನು ನಿನ್ನ ಕರುಣೆಯ ಆಕಾಂಕ್ಷಿಗಳಾದ

ಗುಣವಂತರದ್ದೇನು? ವಿಶಾಂಪತೇ! ದೀನ ಪಾಂಡವರ ಮೇಲೆ
ಕರುಣೆಯನ್ನು ತೋರು.

05039019a ದೀಯಂತಾಂ ಗ್ರಾಮಕಾಃ ಕೇ ಚಿತ್ತೇಷಾಂ ವೃತ್ತ್ಯರ್ಥಮೀಶ್ವರ|

05039019c ಏವಂ ಲೋಕೇ ಯಶಃಪ್ರಾಪ್ತೋ ಭವಿಷ್ಯಸಿ ನರಾಧಿಪ||

ಈಶ್ವರ! ಅವರ ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿಗೆಂದು ಕೆಲವು ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನಾದರೂ
ಕೊಡು. ನರಾಧಿಪ! ಈ ರೀತಿ ನೀನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು
ಗಳಿಸುತ್ತೀಯೆ.

05039020a ವೃದ್ಧೇನ ಹಿ ತ್ವಯಾ ಕಾರ್ಯಂ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ತಾತ ರಕ್ಷಣಂ|

05039020c ಮಯಾ ಚಾಪಿ ಹಿತಂ ವಾಚ್ಯಂ ವಿದ್ಧಿ ಮಾಂ ತ್ವದ್ಧಿತ್ಯೇಷಿಣಂ||

ನೀನು ವೃದ್ಧ. ಆದುದರಿಂದ ಪುತ್ರರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯ.
ಹಿತವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ನುಡಿಯುವ ನನ್ನನ್ನು ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಹಿತೈಷಿಯೆಂದು
ತಿಳಿದುಕೋ.

05039021a ಜ್ಞಾತಿಭಿರ್ವಿಗ್ರಹಸ್ತಾತ ನ ಕರ್ತವ್ಯೋ ಭವಾರ್ಥಿನಾ|

05039021c ಸುಖಾನಿ ಸಹ ಭೋಜ್ಯಾನಿ ಜ್ಞಾತಿಭಿರ್ಭರತರ್ಷಭ||

ಅಯ್ಯಾ! ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಬಯಸುವವನು ಬಂಧುಗಳೊಂದಿಗೆ
ಜಗಳವಾಡಬಾರದು. ಭರತರ್ಷಭ! ಸುಖಗಳನ್ನು ಬಂಧುಗಳ
ಜೊತೆಗೂಡಿ ಭೋಗಿಸಬೇಕು.

05039022a ಸಂಭೋಜನಂ ಸಂಕಥನಂ ಸಂಪ್ರೀತಿಶ್ಚ ಪರಸ್ಪರಂ|

05039022c ಜ್ಞಾತಿಭಿಃ ಸಹ ಕಾರ್ಯಾಣಿ ನ ವಿರೋಧಃ ಕಥಂ ಚನ||

ಬಂಧುಗಳೊಡನೆ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಊಟಮಾಡಬೇಕು, ಒಟ್ಟಿಗೇ ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಬೇಕು, ಒಟ್ಟಿಗೇ ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಕು. ಎಂದೂ ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧಿಸಬಾರದು.

05039023a ಜ್ಞಾತಯಸ್ತಾರಯಂತೀಹ ಜ್ಞಾತಯೋ ಮಜ್ಜಯಂತಿ ಚ|

05039023c ಸುವೃತ್ತಾಸ್ತಾರಯಂತೀಹ ದುರ್ವೃತ್ತಾ ಮಜ್ಜಯಂತಿ ಚ||

ಇಲ್ಲಿ ಬಂಧುಗಳೇ ದಾಟಿಸುತ್ತಾರೆ, ಬಂಧುಗಳೇ ಮುಳುಗಿಸುತ್ತಾರೆ ಕೂಡ. ಅವರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ನಡತೆಯುಳ್ಳವರು ದಾಟಿಸುತ್ತಾರೆ, ಕೆಟ್ಟ ನಡತೆಯವರು ಮುಳುಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

05039024a ಸುವೃತ್ತೋ ಭವ ರಾಜೇಂದ್ರ ಪಾಂಡವಾನ್ಮೃತಿ ಮಾನದ|

05039024c ಅಧರ್ಷಣೀಯಃ ಶತ್ರುಣಾಂ ತೈರ್ವೃತಸ್ವಂ ಭವಿಷ್ಯಸಿ||

ಮಾನದ ! ರಾಜೇಂದ್ರ ! ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವವನಾಗು. ಅವರಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ನೀನು ನಿನ್ನ ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಗೆಲ್ಲಲಾರದವನಾಗುತ್ತೀಯೆ.

05039025a ಶ್ರೀಮಂತಂ ಜ್ಞಾತಿಮಾಸಾದ್ಯ ಯೋ ಜ್ಞಾತಿರವಸೀದತಿ|

05039025c ದಿಗ್ಗಹಸ್ತಂ ಮೃಗ ಇವ ಸ ಏನಸ್ತಸ್ಯ ವಿಂದತಿ||

ಶ್ರೀಮಂತ ಬಂಧುವನ್ನು ಸೇರಿ ಯಾವ ಬಂಧುವು, ಬೇಟೆಯಾಡುವವನ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಜಿಂಕೆಯಂತೆ ಅವಸಾನವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೋ, ಅದರ

ಪಾಪವು ಶ್ರೀಮಂತನಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.

05039026a ಪಶ್ಚಾದಪಿ ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ತವ ತಾಪೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

05039026c ತಾನ್ವಾ ಹತಾನ್ಸುತಾನ್ವಾಪಿ ಶ್ರುತ್ವಾ ತದನುಚಿಂತಯ||

ನರಶ್ರೇಷ್ಠ! ಮುಂದೆ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಅಥವಾ ಅವರ ಸಾವನ್ನು ಕೇಳಿ
ನೀನು ಚಿಂತಿಸುತ್ತೀಯೆ, ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದ ಬೇಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಯುತ್ತೀಯೆ.

05039027a ಯೇನ ಖಿಟ್ಟಾಂ ಸಮಾರೂಢಃ ಪರಿತಪ್ಯೇತ ಕರ್ಮಣಾ|

05039027c ಆದಾವೇವ ನ ತತ್ಕುರ್ಯಾದಧ್ರುವೇ ಜೀವಿತೇ ಸತಿ||

ಜೀವನವೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿರದಿರುವಾಗ, ಕಷ್ಟದ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋಗಿ
ಪರಿತಪಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬರಬಹುದಾದಂತಹ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು
ಮೊದಲಿನಿಂದಲೇ ತೊರೆಯಬೇಕು.

05039028a ನ ಕಶ್ಚಿನ್ನಾಪನಯತೇ ಪುಮಾನನ್ಯತ್ರ ಭಾರ್ಗವಾತ್|

05039028c ಶೇಷಸಂಪ್ರತಿಪತ್ತಿಸ್ತು ಬುದ್ಧಿಮತ್ಸ್ವೇವ ತಿಷ್ಠತಿ||

05039029a ದುರ್ಯೋಧನೇನ ಯದ್ಯೇತತ್ಪಾಪಂ ತೇಷು ಪುರಾ ಕೃತಂ|

05039029c ತ್ವಯಾ ತತ್ಕುಲವೃದ್ಧೇನ ಪ್ರತ್ಯಾನೇಯಂ ನರೇಶ್ವರ||

ನರೇಶ್ವರ! ಹಿಂದೆ ದುರ್ಯೋಧನನು ಅವರ ಕುರಿತು ಪಾಪಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು
ಎಸಗಿದ್ದರೆ ಅವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದು ಕುಲವೃದ್ಧನಾದ ನಿನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ.

05039030a ತಾಂಸ್ವಂ ಪದೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪ್ಯ ಲೋಕೇ ವಿಗತಕಲ್ಮಷಃ|

05039030c ಭವಿಷ್ಯಸಿ ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ಪೂಜನೀಯೋ ಮನೀಷಿಣಾಂ||

ನರಶ್ರೇಷ್ಠ! ಅವರನ್ನು ಅವರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿ ನೀನು
ವಿಗತಕಲ್ಮಷನಾಗಿ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಪೂಜನೀಯನಾಗುತ್ತೀಯೆ.

05039031a ಸುವ್ಯಾಹೃತಾನಿ ಧೀರಾಣಾಂ ಫಲತಃ ಪ್ರವಿಚಿಂತ್ಯ ಯಃ|

05039031c ಅಧ್ಯವಸ್ಯತಿ ಕಾರ್ಯೇಷು ಚಿರಂ ಯಶಸಿ ತಿಷ್ಠತಿ||

ಧೀರರ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ, ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನೂ
ಚೆನ್ನಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವವನು ಶಾಶ್ವತ
ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

05039032a ಅವೃತ್ತಿಂ ವಿನಯೋ ಹಂತಿ ಹಂತ್ಯನರ್ಥಂ ಪರಾಕ್ರಮಃ|

05039032c ಹಂತಿ ನಿತ್ಯಂ ಕ್ಷಮಾ ಕ್ರೋಧಮಾಚಾರೋ ಹಂತ್ಯಲಕ್ಷಣಂ||

ವಿನಯವು ದುರ್ನಡತೆಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಪರಾಕ್ರಮವು ಅನರ್ಥವನ್ನು
ಕೊಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಕ್ಷಮೆಯು ಯಾವಾಗಲೂ ಕ್ರೋಧವನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತದೆ.
ಆಚಾರವು ಅಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತದೆ.

05039033a ಪರಿಚ್ಛದೇನ ಕ್ಷೇತ್ರೇಣ ವೇಶ್ಮನಾ ಪರಿಚರ್ಯಯಾ|

05039033c ಪರೀಕ್ಷೇತ ಕುಲಂ ರಾಜನ್ಯೋಜನಾಚ್ಚಾದನೇನ ಚ||

ರಾಜನ್! ಒಂದು ಕುಲವನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಜನರ ಸಂಖ್ಯೆ, ಆಸ್ತಿ, ಮನೆ,
ಪರಿಚಾರಕರು, ಭೋಜನ ಮತ್ತು ಉಡುಪುಗಳಿಂದ ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕು.

05039034a ಯಯೋಶ್ಚಿತ್ತೇನ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ನೈಭೃತಂ ನೈಭೃತೇನ ವಾ|

05039034c ಸಮೇತಿ ಪ್ರಜ್ಞಾಯಾ ಪ್ರಜ್ಞಾ ತಯೋರ್ಮೈತ್ರಿ ನ ಜೀರ್ಯತೇ||

ಯಾರ ಚಿತ್ತವು ಚಿತ್ತದೊಂದಿಗೆ, ಗುಟ್ಟುಗಳು ಗುಟ್ಟುಗಳೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ಪ್ರಜ್ಞೆಯೊಂದಿಗೆ ಕೂಡುವುದೋ ಅವರ ಮೈತ್ರಿಯು ಕುಂಠಿತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

05039035a ದುರ್ಬುದ್ಧಿಮಕೃತಪ್ರಜ್ಞಾಂ ಚನ್ನಂ ಕೂಪಂ ತೃಣೈರಿವ|

05039035c ವಿವರ್ಜಯೀತ ಮೇಧಾವೀ ತಸ್ಮಿನ್ಮೈತ್ರೀ ಪ್ರಣಶ್ಯತಿ||

ಹುಲ್ಲಿನಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಬಾವಿಯಂತಿರುವ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲದ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಮೇಧಾವಿಯು ವರ್ಜಿಸಬೇಕು. ಅವರೊಂದಿಗಿನ ಮೈತ್ರಿಯು ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.

05039036a ಅವಲಿಪ್ತೇಷು ಮೂರ್ಖೇಷು ರೌದ್ರಸಾಹಸಿಕೇಷು ಚ|

05039036c ತಥೈವಾಪೇತಧರ್ಮೇಷು ನ ಮೈತ್ರೀಮಾಚರೇದ್ಬಧಃ||

ಜಂಬವಿರುವ, ಮೂರ್ಖ, ರೌದ್ರ ಸಾಹಸಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಧರ್ಮಿಗಳೊಂದಿಗೆ ತಿಳಿದವರು ಮೈತ್ರಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಬಾರದು.

05039037a ಕೃತಜ್ಞಾಂ ಧಾರ್ಮಿಕಂ ಸತ್ಯಮಕ್ಷುದ್ರಂ ದೃಢಭಕ್ತಿಕಂ|

05039037c ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಂ ಸ್ಥಿತಂ ಸ್ಥಿತ್ಯಾಂ ಮಿತ್ರಮತ್ಯಾಗಿ ಚೇಷ್ಯತೇ||

ಕೃತಜ್ಞ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸತ್ಯವಂತ, ಅಕ್ಷುದ್ರ, ದೃಢಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯ, ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುವವನೊಂದಿಗೆ ಮಿತ್ರತ್ವವನ್ನು ಬಯಸಬೇಕು.

05039038a ಇಂದ್ರಿಯಾಣಾಮನುತ್ಸರ್ಗೋ ಮೃತ್ಯುನಾ ನ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ|

05039038c ಅತ್ಯರ್ಥಂ ಪುನರುತ್ಸರ್ಗಃ ಸಾದಯೇದ್ವೈವತಾನ್ಯಪಿ||

ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆ ಎಳೆದಿಟ್ಟಿರುವುದು ಸಾವಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯದಲ್ಲ.
ಅವುಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿಯಂತ್ರಣವು ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ದೂರಕಿರುತ್ತದೆ.

05039039a ಮಾರ್ದವಂ ಸರ್ವ ಭೂತಾನಾಮನಸೂಯಾ ಕ್ಷಮಾ ಧೃತಿಃ|

05039039c ಆಯುಷ್ಯಾಣಿ ಬುಧಾಃ ಪ್ರಾಹುರ್ಮಿತ್ರಾಣಾಂ ಚಾವಿಮಾನನಾ||

ಸರ್ವ ಭೂತಗಳಲ್ಲಿ ದಯೆ, ಅನಸೂಯೆ, ಕ್ಷಮೆ, ಧೃತಿ, ಮತ್ತು ಮಿತ್ರರನ್ನು
ಗೌರವಿಸುವುದು ಇವು ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ವರ್ಧಿಸುವವು ಎಂದು
ತಿಳಿದವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

05039040a ಅಪನೀತಂ ಸುನೀತೇನ ಯೋಽರ್ಥಂ ಪ್ರತ್ಯಾನೀಷತೇ|

05039040c ಮತಿಮಾಸ್ಥಾಯ ಸುದೃಢಾಂ ತದಕಾಪುರುಷವ್ರತಂ||

ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು
ಹೋಗುತ್ತಿರದವರನ್ನು ಸರಿಮಾಡುವುದೇ ಉತ್ತಮ ಪುರುಷರ
ಜೀವಧೋರಣೆಯಾಗಿರಬೇಕು.

05039041a ಆಯತ್ಯಾಂ ಪ್ರತಿಕಾರಜ್ಞಾಸ್ತದಾತ್ವೇ ದೃಢನಿಶ್ಚಯಃ|

05039041c ಅತೀತೇ ಕಾರ್ಯಶೇಷಜ್ಞೋ ನರೋಽರ್ಥೈರ್ನ ಪ್ರಹೀಯತೇ||

ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಎದುರಿಸಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವವನು,
ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ದೃಢನಿಶ್ಚಯನಾಗಿರುವವನು ಮತ್ತು ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ
ಕರ್ಮಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡವನು ತನ್ನ
ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಎಂದೂ ದೂರನಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

05039042a ಕರ್ಮಣಾ ಮನಸಾ ವಾಚಾ ಯದಭೀಕ್ಷಂ ನಿಷೇವತೇ|

05039042c ತದೇವಾಪಹರತ್ಯೇನಂ ತಸ್ಮಾತ್ಕಲ್ಯಾಣಮಾಚರೇತ್||

ಕರ್ಮ, ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಮಾತುಗಳ ಮೂಲಕ ಏನನ್ನು
ಅನುಸರಿಸುತ್ತೀವೋ ಅವೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತವೆ.
ಆದುದರಿಂದ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

05039043a ಮಂಗಲಾಲಂಭನಂ ಯೋಗಃ ಶ್ರುತಮುತ್ಥಾನಮಾರ್ಜವಂ|

05039043c ಭೂತಿಮೇತಾನಿ ಕುರ್ವಂತಿ ಸತಾಂ ಚಾಭೀಕ್ಷದರ್ಶನಂ||

ಮಂಗಲಕರವಾದುದನ್ನು ಮಾಡುವುದು, ಯೋಗ, ಅಧ್ಯಯನ,
ಆರ್ಜವ, ಸಂತರ ಸೇವೆ ಇವುಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ತರುತ್ತವೆ.

05039044a ಅನಿವೇದಃ ಶ್ರಿಯೋ ಮೂಲಂ ದುಃಖನಾಶೇ ಸುಖಸ್ಯ ಚ|

05039044c ಮಹಾನ್ಭವತ್ಯನಿರ್ವಿಣ್ಣಃ ಸುಖಂ ಚಾತ್ಯಂತಮಶ್ನುತೇ||

ದುಃಖವು ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ದುಃಖಪಡದೇ ಇರುವುದು
ಸುಖ ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತಿನ ಮೂಲ. ಅನಿರ್ವಿಣ್ಣನಾಗಿರುವವನು
ಮಹಾತ್ಮನಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

05039045a ನಾತಃ ಶ್ರೀಮತ್ತರಂ ಕಿಂ ಚಿದನ್ಯತ್ಪಥ್ಯತಮಂ ತಥಾ|

05039045c ಪ್ರಭವಿಷ್ಣೋರ್ಯಥಾ ತಾತ ಕ್ಷಮಾ ಸರ್ವತ್ರ ಸರ್ವದಾ||

ಅಯ್ಯಾ! ಸರ್ವತ್ರವೂ ಸರ್ವದಾ ಕ್ಷಮಿಸುವ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ ಒಡೆಯನಿದ್ದರೆ
ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒಳ್ಳೆಯದು ಮತ್ತು ತೃಪ್ತಿಯು ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ.

05039046a ಕ್ಷಮೇದಶಕ್ತಃ ಸರ್ವಸ್ಯ ಶಕ್ತಿಮಾನ್ಧರ್ಮಕಾರಣಾತ್|

05039046c ಅರ್ಥಾನರ್ಥೌ ಸಮೌ ಯಸ್ಯ ತಸ್ಯ ನಿತ್ಯಂ ಕ್ಷಮಾ ಹಿತಾ||

ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದವನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು. ಶಕ್ತಿವಂತನೂ ಧರ್ಮದ ಕಾರಣದಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು. ಲಾಭ-ನಷ್ಟಗಳು ಸಮನಾಗಿರುವವನು ನಿತ್ಯವೂ ಕ್ಷಮಿಸುತ್ತಾನೆ.

05039047a ಯತ್ಸುಖಂ ಸೇವಮಾನೋಽಪಿ ಧರ್ಮಾರ್ಥಭ್ಯಾಂ ನ ಹೀಯತೇ|

05039047c ಕಾಮಂ ತದುಪಸೇವೇತ ನ ಮೂಢವ್ರತಮಾಚರೇತ್||

ಯಾವ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರಿಂದ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಗಳೆರಡೂ ಕ್ಷಣಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥಹ ಕಾಮವನ್ನು ಬಯಸಬೇಕು. ಮೂಢರ ವರ್ತನೆಯಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

05039048a ದುಃಖಾರ್ತೇಷು ಪ್ರಮತ್ತೇಷು ನಾಸ್ತಿಕೇಷ್ಟಲಸೇಷು ಚ|

05039048c ನ ಶ್ರೀರ್ವಸತ್ಯದಾಂತೇಷು ಯೇ ಚೋತ್ಸಾಹವಿವರ್ಜಿತಾಃ||

ದುಃಖಾರ್ತರಾದವರಲ್ಲಿ, ಪ್ರಮತ್ತರಾದವರಲ್ಲಿ, ನಾಸ್ತಿಕರಲ್ಲಿ, ಆಲಸಿಗಳಲ್ಲಿ, ನಿಯಂತ್ರಣವಿಲ್ಲದವರಲ್ಲಿ, ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ತೊರೆದವರಲ್ಲಿ ಅದೃಷ್ಟವು ನೆಲೆಸುವುದಿಲ್ಲ.

05039049a ಆರ್ಜವೇನ ನರಂ ಯುಕ್ತಮಾರ್ಜವಾತ್ಸವ್ಯಪತ್ರಪಂ|

05039049c ಅಶಕ್ತಿಮಂತಂ ಮನ್ಯಂತೋ ಧರ್ಷಯಂತಿ ಕುಬುದ್ಧಯಃ||

ತನ್ನ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳದೇ ಇದ್ದ

ಪ್ರಾಮಾಣಿಕನನ್ನು ಕುಬುದ್ಧಿಗಳು ಅಶಕ್ತರೆಂದು ತಿಳಿದು ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಾರೆ.

05039050a ಅರ್ತ್ಯಾಯಮತಿದಾತಾರಮತಿಶೂರಮತಿವ್ರತಂ|

05039050c ಪ್ರಜ್ಞಾಭಿಮಾನಿನಂ ಚೈವ ಶ್ರೀರ್ಭಯಾನ್ನೋಪಸರ್ಪತಿ||

ಅತಿಯಾದ ಉದಾರಿ ದಾನಿಯ, ಅತಿಶೂರನಾಗಿರುವ ಶೂರನ, ಮತ್ತು ತನ್ನ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಕುರಿತು ಅಭಿಮಾನಿಯಾಗಿರುವ ಮೂಢನ ಬಳಿಹೋಗಲು ಅದೃಷ್ಟವು ಭಯಪಡುತ್ತದೆ.

05039051a ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಫಲಾ ವೇದಾಃ ಶೀಲವೃತ್ತಫಲಂ ಶ್ರುತಂ|

05039051c ರತಿಸುತ್ರಫಲಾ ದಾರಾ ದತ್ತಭುಕ್ತಫಲಂ ಧನಂ||

ವೇದಗಳ ಫಲವು ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದಲ್ಲಿದೆ, ವಿದ್ಯೆಯ ಫಲವು ನಡತೆಯಲ್ಲಿದೆ, ಪತ್ನಿಯ ಫಲವು ರತಿಸುಖ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿದೆ, ಹಾಗೂ ಧನದ ಫಲವು ಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಭೋಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿದೆ.

05039052a ಅಧರ್ಮೋಪಾರ್ಜಿತೈರ್ಧೈರ್ಯಃ ಕರೋತ್ಪೌರ್ವದೇಹಿಕಂ|

05039052c ನ ಸ ತಸ್ಯ ಫಲಂ ಪ್ರೇತ್ಯ ಭುಂಕ್ತೇಽರ್ಥಸ್ಯ ದುರಾಗಮಾತ್||

ಅಧರ್ಮದಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ಧನದಿಂದ ಸಾವಿನ ನಂತರಕ್ಕೆಂದು ಏನೆಲ್ಲ ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಅದರ ಫಲವನ್ನು ಸತ್ತ ನಂತರ ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನ ಧನವು ಕೆಟ್ಟದರಿಂದ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ.

05039053a ಕಾಂತಾರವನದುರ್ಗೇಷು ಕೃಚ್ಛಾಸ್ವಾಪತ್ತು ಸಂಭ್ರಮೇ|

05039053c ಉದ್ಯತೇಷು ಚ ಶಸ್ತ್ರೇಷು ನಾಸ್ತಿ ಶೇಷವತಾಂ ಭಯಂ||

ಜೀವವು ಇನ್ನೂ ಉಳಿದಿರುವವರಿಗೆ ಕಾಂತಾರ-ವನ-ದುರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ,
ಕಷ್ಟ-ಆಪತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ, ಉದ್ವೇಗಗಳಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು ಮೇಲೆತ್ತಿರುವ ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ
ಭಯವಿಲ್ಲ.

05039054a ಉತ್ಥಾನಂ ಸಂಯಮೋ ದಾಕ್ಷ್ಯಮಪ್ರಮಾದೋ ಧೃತಿಃ ಸ್ಮೃತಿಃ|

05039054c ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಚ ಸಮಾರಂಭೋ ವಿದ್ಧಿ ಮೂಲಂ ಭವಸ್ಯ ತತ್||

ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನ, ಸಂಯಮ, ದಕ್ಷತೆ, ಪ್ರಮಾದಗೊಳ್ಳದಿರುವುದು,
ಧೃತಿ, ಸ್ಮೃತಿ, ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಒಳ್ಳೆಯ ಆರಂಭಗಳು ಏಳಿಗೆಯ
ಮೂಲಗಳೆಂದು ತಿಳಿ.

05039055a ತಪೋ ಬಲಂ ತಾಪಸಾನಾಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮವಿದಾಂ ಬಲಂ|

05039055c ಹಿಂಸಾ ಬಲಮಸಾಧೂನಾಂ ಕ್ಷಮಾ ಗುಣವತಾಂ ಬಲಂ||

ತಪಸ್ಸು ತಾಪಸರ ಬಲ; ಬ್ರಹ್ಮವು ಬ್ರಹ್ಮವಿದರ ಬಲ; ಹಿಂಸೆಯು
ಕೆಟ್ಟವರ ಬಲ ಮತ್ತು ಕ್ಷಮೆಯು ಗುಣವಂತರ ಬಲ.

05039056a ಅಷ್ಟೌ ತಾನ್ಯವ್ರತಘ್ನಾನಿ ಆಪೋ ಮೂಲಂ ಫಲಂ ಪಯಃ|

05039056c ಹವಿರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕಾಮ್ಯಾ ಚ ಗುರೋರ್ವ ಚನಮೌಷಧಂ||

ಈ ಎಂಟು ವ್ರತವನ್ನು ಕೆಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ - ನೀರು, ಗೆಡ್ಡೆ, ಹಣ್ಣು, ಹಾಲು,
ಹವಿಸ್ಸು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಬಯಕೆ, ಗುರುವಿನ ಮಾತು ಮತ್ತು ಔಷಧ.

05039057a ನ ತತ್ಪರಸ್ಯ ಸಂದಧ್ಯಾತ್ಪ್ರತಿಕೂಲಂ ಯದಾತ್ಮನಃ|

05039057c ಸಂಗ್ರಹೇಣೈಷ ಧರ್ಮಃ ಸ್ಯಾತ್ಕಾಮಾದನ್ಯಃ ಪ್ರವರ್ತತೇ||

ಯಾವುದು ತನಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲವಲ್ಲವೋ ಅದನ್ನು ಇತರರಿಗೆ
ಮಾಡಬಾರದು. ಇದೇ ಧರ್ಮದ ಸಾರಾಂಶ. ಇದಕ್ಕೆ ಹೊರತಾದುದು
ಕಾಮದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

05039058a ಅಕ್ರೋಧೇನ ಜಯೇತ್ಕ್ರೋಧಮಸಾಧುಂ ಸಾಧುನಾ ಜಯೇತ್|

05039058c ಜಯೇತ್ಕದರ್ಯಂ ದಾನೇನ ಜಯೇತ್ಸತ್ಯೇನ ಚಾನೃತಂ||

ಕ್ರೋಧವನ್ನು ಅಕ್ರೋಧದಿಂದ ಜಯಿಸಬೇಕು; ಅಸಾಧುವಾದುದನ್ನು
ಸಾಧುವಾದುದರಿಂದ ಜಯಿಸಬೇಕು; ಜಿಪುಣತೆಯನ್ನು ದಾನದಿಂದ
ಜಯಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಸುಳ್ಳನ್ನು ಸತ್ಯದಿಂದ ಜಯಿಸಬೇಕು.

05039059a ಸ್ತ್ರೀಧೂರ್ತಕೇಽಲಸೇ ಭೀರೌ ಚಂಡೇ ಪುರುಷಮಾನಿನಿ|

05039059c ಚೌರೇ ಕೃತಘ್ನೇ ವಿಶ್ವಾಸೋ ನ ಕಾರ್ಯೋ ನ ಚ ನಾಸ್ತಿಕೇ||

ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ, ಧೂರ್ತರಲ್ಲಿ, ಆಲಸಿಯರಲ್ಲಿ, ಹೇಡಿಗಳಲ್ಲಿ, ಚಂಡರಲ್ಲಿ,
ಪೌರುಷದ ಮಾತನಾಡುವವರಲ್ಲಿ, ಚೋರರಲ್ಲಿ, ಕೃತಘ್ನರಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು
ನಾಸ್ತಿಕರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಡಬಾರದು.

05039060a ಅಭಿವಾದನಶೀಲಸ್ಯ ನಿತ್ಯಂ ವೃದ್ಧೋಪಸೇವಿನಃ|

05039060c ಚತ್ವಾರಿ ಸಂಪ್ರವರ್ಧಂತೇ ಕೀರ್ತಿರಾಯುರ್ಯಶೋಬಲಂ||

ಅಭಿವಾದನ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನ ಮತ್ತು ವೃದ್ಧರ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿರುವವನ
ಬಳಿ ನಿತ್ಯವೂ ಈ ನಾಲ್ಕು ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತವೆ - ಕೀರ್ತಿ, ಆಯುಷ್ಯ,
ಯಶಸ್ಸು ಮತ್ತು ಬಲ.

05039061a ಅತಿಕ್ಲೇಶೇನ ಯೇಽರ್ಥಾಃ ಸ್ತುರ್ಧರ್ಮಸ್ಯಾತಿಕ್ರಮೇಣ ಚ|

05039061c ಅರೇರ್ವಾ ಪ್ರಣಿಪಾತೇನ ಮಾ ಸ್ಮ ತೇಷು ಮನಃ ಕೃಥಾಃ||

ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟಪಡಬೇಕಾಗಿರುವ, ಅಥವಾ ಧರ್ಮವನ್ನು ಮೀರಿ
ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿರುವ ಅಥವಾ ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ತಲೆಬಾಗಿಬೇಕಾಗಿ
ಬರುವ ಸಂಪತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಮನಸ್ಸನ್ನಿಡಬೇಡ.

05039062a ಅವಿದ್ಯಃ ಪುರುಷಃ ಶೋಚ್ಯಃ ಶೋಚ್ಯಂ ಮಿಥುನಮಪ್ರಜಂ|

05039062c ನಿರಾಹಾರಾಃ ಪ್ರಜಾಃ ಶೋಚ್ಯಾಃ ಶೋಚ್ಯಂ ರಾಷ್ಟ್ರಮರಾಜಕಂ||

ವಿದ್ಯೆಯಿಲ್ಲದ ಪುರುಷನು ಶೋಚನೀಯ; ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ದಂಪತಿಗಳು
ಶೋಚನೀಯರು; ನಿರಾಹಾರರಾಗಿರುವ ಪ್ರಜೆಗಳು ಶೋಚನೀಯರು
ಮತ್ತು ರಾಜನಿಲ್ಲದ ರಾಷ್ಟ್ರವು ಶೋಚನೀಯವಾದುದು.

05039063a ಅಧ್ವಾ ಜರಾ ದೇಹವತಾಂ ಪರ್ವತಾನಾಂ ಜಲಂ ಜರಾ|

05039063c ಅಸಂಭೋಗೋ ಜರಾ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ವಾಕ್ಯಲ್ಯಂ ಮನಸೋ ಜರಾ||

ಪ್ರಯಾಣವು ಶರೀರವಿದ್ದವರನ್ನು ಮುಪ್ಪಾಗಿಗುತ್ತದೆ; ಮಳೆಯು
ಪರ್ವತಗಳನ್ನು ಮುಪ್ಪಾಗಿಗುತ್ತದೆ; ಸಂಭೋಗಮಾಡದೇ
ಇರುವುದರಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮುಪ್ಪಾಗುತ್ತಾರೆ; ಕಠೋರ ಮಾತುಗಳು
ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮುಪ್ಪಾಗಿಗುತ್ತವೆ.

05039064a ಅನಾಮ್ನಾಯಮಲಾ ವೇದಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯಾವ್ರತಂ ಮಲಂ|

05039064c ಕೌತೂಹಲಮಲಾ ಸಾಧ್ವೀ ವಿಪ್ರವಾಸಮಲಾಃ ಸ್ತ್ರೀಯಃ||

ಹೇಳದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ವೇದಗಳು ಕುಂದುತ್ತವೆ. ವ್ರತಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕುಂದುತ್ತಾರೆ. ಸಾಧ್ವಿಯು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಕುಂದುತ್ತಾಳೆ
ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮನೆಯ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವುದರಿಂದ ಕುಂದುತ್ತಾರೆ.

05039065a ಸುವರ್ಣಸ್ಯ ಮಲಂ ರೂಪ್ಯಂ ರೂಪ್ಯಸ್ಯಾಪಿ ಮಲಂ ತ್ರಪು|

05039065c ಜ್ಞೇಯಂ ತ್ರಪುಮಲಂ ಸೀಸಂ ಸೀಸಸ್ಯಾಪಿ ಮಲಂ ಮಲಂ||

ಚಿನ್ನವು ಬೆಳ್ಳಿಯಿಂದ ಕೆಡುತ್ತದೆ, ಬೆಳ್ಳಿಯು ತಗಡಿನಿಂದ ಕೆಡುತ್ತದೆ,
ತಗಡು ಸೀಸದಿಂದ ಕೆಡುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಸೀಸವು ಕೊಳೆಯಿಂದ ಕೆಡುತ್ತದೆ.

05039066a ನ ಸ್ವಪ್ನೇನ ಜಯೇನ್ನಿದ್ರಾಂ ನ ಕಾಮೇನ ಸ್ತ್ರಿಯಂ ಜಯೇತ್|

05039066c ನೇಂಧನೇನ ಜಯೇದಗ್ನಿಂ ನ ಪಾನೇನ ಸುರಾಂ ಜಯೇತ್||

ಇನ್ನೂ ಮಲಗುವುದರಿಂದ ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲಾಗದು; ಕಾಮದಿಂದ
ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲಾಗದು; ಇಂಧನದಿಂದ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲಾಗದು
ಮತ್ತು ಕುಡಿಯುವುದರಿಂದ ಮದ್ಯವನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲಾಗದು.

05039067a ಯಸ್ಯ ದಾನಜಿತಂ ಮಿತ್ರಮಮಿತ್ರಾ ಯುಧಿ ನಿರ್ಜಿತಾಃ|

05039067c ಅನ್ನಪಾನಜಿತಾ ದಾರಾಃ ಸಫಲಂ ತಸ್ಯ ಜೀವಿತಂ||

ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಮಿತ್ರರನ್ನು ಗಳಿಸಿದವನು, ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಜಯಿಸಿದವನು, ಅನ್ನಪಾನಗಳಿಂದ ಪತ್ನಿಯರನ್ನು ಗೆದ್ದವನು ಜೀವನವು
ಸಫಲವಾಗುತ್ತದೆ.

05039068a ಸಹಸ್ರಿಣೋಽಪಿ ಜೀವಂತಿ ಜೀವಂತಿ ಶತಿನಸ್ತಥಾ|

05039068c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ವಿಮುಂಚೇಚ್ಚಾಂ ನ ಕಥಂ ಚಿನ್ನಂ ಜೀವ್ಯತೇ||

ಸಾವಿರವಿದ್ದವರೂ ಜೀವಿಸುತ್ತಾರೆ, ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ನೂರಿದ್ದವರೂ
ಕೂಡ ಜೀವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ! ಇಚ್ಛೆಗಳನ್ನು
ಬಿಡಬೇಕು. ಬದುಕಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ.

05039069a ಯತ್ಪ್ರಥಿವ್ಯಾಂ ಪ್ರೀಹಿಯವಂ ಹಿರಣ್ಯಂ ಪಶವಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ|

05039069c ನಾಲಮೇಕಸ್ಯ ತತ್ಸರ್ವಮಿತಿ ಪಶ್ಯನ್ನ ಮುಹ್ಯತಿ||

ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅಕ್ಕಿ, ಬಂಗಾರ, ಪಶುಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರು
ಎಲ್ಲವೂ ಒಬ್ಬನಿಗೂ ಸಾಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ
ಮೋಸಹೋಗಬೇಡ.

05039070a ರಾಜನ್ಘೋ ಬ್ರವೀಮಿ ತ್ವಾಂ ಪುತ್ರೇಷು ಸಮಮಾಚರ|

05039070c ಸಮತಾ ಯದಿ ತೇ ರಾಜನ್ಸ್ವೇಷು ಪಾಂಡುಸುತೇಷು ಚ||

ರಾಜನ್ ! ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ರಾಜನ್ ! ನಿನ್ನ ಮತ್ತು
ಪಾಂಡುವಿನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಸಮತೆಯಿಂದ ನೀನು ನಡೆದುಕೊಂಡರೆ ನಿನ್ನ
ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರಬಲ್ಲೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಪ್ರಜಾಗರ ಪರ್ವಣಿ

ವಿದುರನೀತಿವಾಕ್ಯೇ ಏಕೋನಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಗರ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿದುರನೀತಿವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೦

ವಿದುರನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ತನ್ನ ನೀತಿವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು
ಮುಂದುವರಿಸಿದುದು (೧-೩೦).

05040001 ವಿದುರ ಉವಾಚ|

05040001a ಯೋಽಭ್ಯರ್ಥಿತಃ ಸದ್ಭಿರಸಜ್ಜಮಾನಃ
ಕರೋತ್ಯರ್ಥಂ ಶಕ್ತಿಮಹಾಪಯಿತ್ವಾ|

05040001c ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಯಶಸ್ತಂ ಸಮುಪೈತಿ ಸಂತಮಲಂ
ಪ್ರಸನ್ನಾ ಹಿ ಸುಖಾಯ ಸಂತಃ||

ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು: “ಒಳ್ಳೆಯವರು ಹೇಳಿದಂತೆ, ಏನೂ
ಸಿದ್ಧತೆಗಳಿಲ್ಲದೇ, ಬಹಳ ಶಕ್ತಿಯನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿದೇ ಕಾರ್ಯವನ್ನು
ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಬೇಗನೇ ಯಶಸ್ಸು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.
ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ಒಳ್ಳೆಯದು ಸುಖವನ್ನು ತರುತ್ತದೆ.

05040002a ಮಹಾಂತಮಪ್ಯರ್ಥಮಧರ್ಮಯುಕ್ತಂ
ಯಃ ಸಂತ್ಯಜತ್ಯನುಪಾಕೃಷ್ಯ ಏವ|

05040002c ಸುಖಂ ಸ ದುಃಖಾನ್ಯವಮುಚ್ಯ ಶೇತೇ
ಜೀರ್ಣಾಂ ತ್ವಚಂ ಸರ್ಪ ಇವಾವಮುಚ್ಯ||

ಅಧರ್ಮಯುಕ್ತವಾದ ಮಹಾ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಯಾವ ಸಂತನು
ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡದೇ ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಸುಖವಾದ

ನಿದ್ದೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಸರ್ಪವು ಪೊರೆಬಿಡುವಂತೆ ತನ್ನ
ದುಃಖಗಳನ್ನು ಕಳಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

05040003a ಅನ್ಯತಂ ಚ ಸಮುತ್ಕರ್ಷೇ ರಾಜಗಾಮಿ ಚ ಪೈಶುನಂ|

05040003c ಗುರೋಶ್ಚಾಲೀಕನಿರ್ಬಂಧಃ ಸಮಾನಿ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಯಾ||

ಒಳ್ಳೆಯದಕ್ಕಾಗಿ ಚರ್ಚೆನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳುವುದು,
ರಾಜ ದ್ರೋಹ, ಮತ್ತು ಗುರುವಿನ ಎದಿರು ಅಪ್ರಮಾಣೀಕನಾಗಿರುವುದು
ಇವು ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯ ಸಮ.

05040004a ಅಸೂಯೈಕಪದಂ ಮೃತ್ಯುರತಿವಾದಃ ಶ್ರಿಯೋ ವಧಃ|

05040004c ಅಶುಶ್ರೂಷಾ ತ್ವರಾ ಶ್ಲಾಘಾ ವಿದ್ಯಾಯಾಃ ಶತ್ರವಸ್ತಯಃ||

ಅಸೂಯೆ, ಮೃತ್ಯು ಮತ್ತು ಅತಿವಾದದ ಒಂದೇ ಒಂದು ಪದವೂ
ಶ್ರೀಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಅವಿಧೇಯತೆ, ಅವಸರ ಮತ್ತು ಶ್ಲಾಘನೆಗಳು
ವಿದ್ಯೆಯ ಮೂರು ಶತ್ರುಗಳು.

05040005a ಸುಖಾರ್ಥಿನಃ ಕುತೋ ವಿದ್ಯಾ ನಾಸ್ತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಃ ಸುಖಂ|

05040005c ಸುಖಾರ್ಥಿ ವಾ ತ್ಯಜೇದ್ವಿದ್ಯಾಂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವಾ ಸುಖಂ ತ್ಯಜೇತ್||

ಸುಖಾರ್ಥಿಯು ಹೇಗೆ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ? ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ
ಸುಖವಿಲ್ಲ. ಸುಖಾರ್ಥಿಯು ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ತೊರೆಯಬೇಕು ಅಥವಾ
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಸುಖವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು.

05040006a ನಾಗ್ನಿಸ್ತಪ್ಯತಿ ಕಾಷ್ಠಾನಾಂ ನಾಪಗಾನಾಂ ಮಹೋದಧಿಃ|

05040006c ನಾಂತಕಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ನ ಪುಂಸಾಂ ವಾಮಲೋಚನಾ||

ಅಗ್ನಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ತೃಪ್ತಿಯೆಂಬುದಿಲ್ಲ, ಸಾಗರಕ್ಕೆ ನದಿಗಳ
ತೃಪ್ತಿಯಾಯಿತು ಎನ್ನುವುದಿಲ್ಲ, ಯಮನಿಗೆ ಸರ್ವಭೂತಗಳ ಮತ್ತು
ಪುರುಷರಿಗೆ ಸುಂದರ ಕಣ್ಣಿನ ಸ್ತ್ರೀಯರ ತೃಪ್ತಿಯೆನ್ನುವುದಿಲ್ಲ.

05040007a ಆಶಾ ಧೃತಿಂ ಹಂತಿ ಸಮೃದ್ಧಿಮಂತಕಃ

ಕ್ರೋಧಃ ಶ್ರಿಯಂ ಹಂತಿ ಯಶಃ ಕದರ್ಯತಾ|

05040007c ಅಪಾಲನಂ ಹಂತಿ ಪಶೂಂಶ್ಚ ರಾಜನ್

ಏಕಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಹಂತಿ ರಾಷ್ಟ್ರಂ||

ರಾಜನ್! ಆಸೆಯು ಧೃತಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು
ಮರಣವು ಕೊಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಕ್ರೋಧವು ಶ್ರೀಯನ್ನು ಮತ್ತು ಕದರ್ಯತೆಯು
ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಅಪಾಲನೆಯು ಪಶುಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತದೆ ಮತ್ತು
ಕೃದ್ಧನಾದ ಒಬ್ಬನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆ.

05040008a ಅಜಶ್ಚ ಕಾಂಸ್ಯಂ ಚ ರಥಶ್ಚ ನಿತ್ಯಂ

ಮಧ್ವಾಕರ್ಷಃ ಶಕುನಿಃ ಶ್ರೋತ್ರಿಯಶ್ಚ|

05040008c ವೃದ್ಧೋ ಜ್ಞಾತಿರವಸನ್ನೋ ವಯಸ್ಯ

ಏತಾನಿ ತೇ ಸಂತು ಗೃಹೇ ಸದ್ಯೈವ||

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಇವುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬೇಕು: ಆಡು,
ಕಂಚು, ರಥ, ಮಧು, ಔಷಧಿ, ಪಕ್ಷಿ, ಶ್ರೋತ್ರಿ, ಸಂಬಂಧಿಕನಾದ ವೃದ್ಧ,
ಮತ್ತು ಕಷ್ಟದ ದಿನಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಗೆಳೆಯ.

05040009a ಅಜೋಕ್ಷಾ ಚಂದನಂ ವೀಣಾ ಆದರ್ಶೋ ಮಧುಸರ್ಪಿಷೀ|

05040009c ವಿಷಮೌದುಂಬರಂ ಶಂಖಃ ಸ್ವರ್ಣಂ ನಾಭಿಶ್ಚ ರೋಚನಾ||

05040010a ಗೃಹೇ ಸ್ಥಾಪಯಿತವ್ಯಾನಿ ಧನ್ಯಾನಿ ಮನುರಬ್ರವೀತ್|

05040010c ದೇವಬ್ರಾಹ್ಮಣಪೂಜಾರ್ಥಮತಿಥೀನಾಂ ಚ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಅದೃಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ದೇವ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತ್ತು ಅತಿಥಿಗಳ
ಪೂಜನಕ್ಕಾಗಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಮನುವು
ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ: ಆಡು, ಎತ್ತು, ಚಂದನ, ವೀಣೆ, ಕನ್ನಡಿ, ಜೇನುತುಪ್ಪ ಮತ್ತು
ಬೆಣ್ಣೆ, ವಿಷ, ಔದುಂಬರ, ಶಂಖ, ಸುವರ್ಣ, ಸುಗಂಧ, ಮತ್ತು
ರೋಚನ.

05040011a ಇದಂ ಚ ತ್ವಾಂ ಸರ್ವಪರಂ ಬ್ರವೀಮಿ

ಪುಣ್ಯಂ ಪದಂ ತಾತ ಮಹಾವಿಶಿಷ್ಟಂ|

05040011c ನ ಜಾತು ಕಾಮಾನ್ನ ಭಯಾನ್ನ ಲೋಭಾದ್

ಧರ್ಮಂ ತ್ಯಜೇಜ್ಜೀವಿತಸ್ಯಾಪಿ ಹೇತೋಃ||

ಅಯ್ಯಾ! ಈಗ ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಸರ್ವಪರವಾದುದು, ಪುಣ್ಯ
ಪದವಾದುದು ಮತ್ತು ಮಹಾವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು. ಕಾಮಕ್ಕಾಗಲೀ,
ಭಯಕ್ಕಾಗಲೀ, ಲೋಭಕ್ಕಾಗಲೀ ಮತ್ತು ಜೀವದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಲೀ
ಧರ್ಮವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬಾರದು.

05040012a ನಿತ್ಯೋ ಧರ್ಮಃ ಸುಖದುಃಖೇ ತ್ವನಿತ್ಯೇ

ನಿತ್ಯೋ ಜೀವೋ ಧಾತುರಸ್ಯ ತ್ವನಿತ್ಯಃ|

05040012c ತ್ಯಕ್ತ್ವಾನಿತ್ಯಂ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠಸ್ವ ನಿತ್ಯೇ

ಸಂತುಷ್ಯ ತ್ವಂ ತೋಷಪರೋ ಹಿ ಲಾಭಃ||

ಧರ್ಮವು ನಿತ್ಯ. ಸುಖ-ದುಃಖಗಳು ಅನಿತ್ಯ. ಜೀವವು ನಿತ್ಯ. ದೇಹವು ಅನಿತ್ಯ. ಅನಿತ್ಯವನ್ನು ತೊರೆದು ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸು. ಅದರಿಂದ ಸಂತೋಷ, ಅತಿಯಾದ ತೃಪ್ತಿ, ಮತ್ತು ಲಾಭವನ್ನೂ ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ.

05040013a ಮಹಾಬಲಾನ್ವಶ್ಯ ಮಹಾನುಭಾವಾನ್

ಪ್ರಶಾಸ್ಯ ಭೂಮಿಂ ಧನಧಾನ್ಯಪೂರ್ಣಾಂ|

05040013c ರಾಜ್ಯಾನಿ ಹಿತ್ವಾ ವಿಪುಲಾಂಶ್ಚ ಭೋಗಾನ್

ಗತಾನ್ನರೇಂದ್ರಾನ್ವಶಮಂತಕಸ್ಯ||

ಮಹಾಸೇನೆಗಳನ್ನು ಮಹಾನುಭಾವರನ್ನು ನೋಡು: ಧನಧಾನ್ಯಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಳಿ, ವಿಪುಲ ಭೋಗಗಳನ್ನೂ, ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನೂ ತೊರೆದು ನರೇಂದ್ರರು ಅಂತಕನ ವಶರಾಗಿ ಹೋದರು.

05040014a ಮೃತಂ ಪುತ್ರಂ ದುಃಖಪುಷ್ಪಂ ಮನುಷ್ಯಾ

ಉತ್ಕ್ಲಿಪ್ಯ ರಾಜನ್ಸ್ವಗೃಹಾನ್ನಿಹರಂತಿ

05040014c ತಂ ಮುಕ್ತಕೇಶಾಃ ಕರುಣಂ ರುದಂತಶ್

ಚಿತಾಮಧ್ಯೇ ಕಾಷ್ಠಮಿವ ಕ್ಷಿಪಂತಿ||

ಮೃತನ ಪುತ್ರನು ದುಃಖದಿಂದ ತುಂಬಿರಲು ಮನುಷ್ಯರು ಅವನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಸ್ವಗೃಹದ ಹೊರಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಆ ಕೂದಲು ಕೆದರಿದ, ಕರುಣವಾಗಿ ರೋದಿಸುತ್ತಿರುವವರು ಅವನನ್ನು ಚಿತೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಯಂತೆ ಎಸೆಯುತ್ತಾರೆ.

05040015a ಅನ್ನೋ ಧನಂ ಪ್ರೇತಗತಸ್ಯ ಭುಂಕ್ತೇ

ವಯಾಂಸಿ ಚಾಗ್ನಿಶ್ಚ ಶರೀರಧಾತುನಾಂ|

05040015c ದ್ವಾಭ್ಯಾಮಯಂ ಸಹ ಗಚ್ಚತ್ಯಮುತ್ರ

ಪುಣ್ಯೇನ ಪಾಪೇನ ಚ ವೇಷ್ಯ ಮಾನಃ||

ತೀರಿಕೊಂಡವನ ಶರೀರವನ್ನು ಕಾಗೆ-ಅಗ್ನಿಗಳು ಮುಗಿಸುವಂತೆ ಅವನ ಧನವನ್ನು ಬೇರೆಯವರು ಭೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಎರಡೇ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇವೆ: ಪುಣ್ಯ ಮತ್ತು ಪಾಪ.

05040016a ಉತ್ಸೃಜ್ಯ ವಿನಿವರ್ತಂತೇ ಜ್ಞಾತಯಃ ಸುಹೃದಃ ಸುತಾಃ|

05040016c ಅಗ್ನೌ ಪ್ರಾಸ್ತಂ ತು ಪುರುಷಂ ಕರ್ಮಾನ್ವೇತಿ ಸ್ವಯಂಕೃತಂ||

ಬಾಂಧವರು, ಸ್ನೇಹಿತರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಅಗ್ನಿಗೆ ಹಾಕಿ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಯಂಕೃತ ಕರ್ಮಗಳೇ ಪುರುಷನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬರುತ್ತವೆ.

05040017a ಅಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕಾದೂರ್ಧ್ವಮಮುಷ್ಯ ಚಾಧೋ

ಮಹತ್ತಮಸ್ತಿಷ್ಠತಿ ಹ್ಯಂಧಕಾರಂ|

05040017c ತದ್ವೈ ಮಹಾಮೋಹನಮಿಂದ್ರಿಯಾಣಾಂ

ಬುಧ್ಯಸ್ಯ ಮಾ ತ್ವಾಂ ಪ್ರಲಭೇತ ರಾಜನ್||

ಈ ಲೋಕದ ಮೇಲೂ ಮತ್ತು ಕೆಳಗೂ ಮಹಾ ಅಂಧಕಾರದ ಲೋಕಗಳಿವೆ. ರಾಜನ್! ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಮಹಾ ಮೋಹಕ್ಕೊಳಗಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೋ.

05040018a ಇದಂ ವಚಃ ಶಕ್ಷ್ಯ ಸಿ ಚೇದ್ಯಥಾವನ್

ನಿಶಮ್ಯ ಸರ್ವಂ ಪ್ರತಿಪತ್ತುಮೇವಂ|

05040018c ಯಶಃ ಪರಂ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯ ಸಿ ಜೀವಲೋಕೇ

ಭಯಂ ನ ಚಾಮುತ್ರ ನ ಚೇಹ ತೇಽಸ್ತಿ||

ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಅದರಂತೆಯೇ ನಡೆದುಕೊಂಡರೆ ನೀನು ಜೀವ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪರಮ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಭಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

05040019a ಆತ್ಮಾ ನದೀ ಭಾರತ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಾ

ಸತ್ಯೋದಕಾ ಧೃತಿಕೂಲಾ ದಮೋರ್ಮಿಃ|

05040019c ತಸ್ಯಾಂ ಸ್ನಾತಃ ಪೂಯತೇ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಾ

ಪುಣ್ಯೋ ಹ್ಯಾತ್ಮಾ ನಿತ್ಯಮಂಭೋಽಭ ಏವ||

ಭಾರತ! ಆತ್ಮವನ್ನು ನದಿಯೆಂದೂ, ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯಗಳು ಅದರ ತೀರ್ಥಗಳೆಂದು, ಸತ್ಯವು ಅದರಲ್ಲಿರುವ ನೀರೆಂದೂ, ಧೃತಿಯು ಅದರ ದಡವೆಂದೂ, ಕರುಣೆಯು ಅದರ ಅಲೆಗಳೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಿಯು ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಶುದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆತ್ಮವು ಪುಣ್ಯಕರವು.

05040020a ಕಾಮಕ್ರೋಧಗ್ರಾಹವತೀಂ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಜಲಾಂ ನದೀಂ|

05040020c ಕೃತ್ವಾ ಧೃತಿಮಯೀಂ ನಾವಂ ಜನ್ಮದುರ್ಗಾಣಿ ಸಂತರ|

ಕಾಮಕ್ರೋಧಗಳು ಈ ನದಿಯ ಮೊಸಳೆಗಳು, ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳು

ನೀರು. ಧೃತಿಯನ್ನು ನಾವೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜನ್ಮವೆನ್ನುವ
ಕಂದರವನ್ನು ದಾಟು.

05040021a ಪ್ರಜ್ಞಾವೃದ್ಧಂ ಧರ್ಮವೃದ್ಧಂ ಸ್ವಬಂಧುಂ
ವಿದ್ಯಾವೃದ್ಧಂ ವಯಸಾ ಚಾಪಿ ವೃದ್ಧಂ|

05040021c ಕಾರ್ಯಕಾರ್ಯೇ ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ಪ್ರಸಾದ್ಯ
ಯಃ ಸಂಪೃಚ್ಛೇನ್ನ ಸ ಮುಹ್ಯೇತ್ಕದಾ ಚಿತ್|

ಯಾರು ಪ್ರಜ್ಞಾವೃದ್ಧ, ಧರ್ಮವೃದ್ಧ, ವಿದ್ಯಾವೃದ್ಧ ಮತ್ತು
ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ವೃದ್ಧನಾದ ಸ್ವಬಂಧುವನ್ನು ಕಾರ್ಯಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ
ಪೂಜಿಸಿ, ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಿ, ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೋ ಅವನು
ಎಂದೂ ದಾರಿ ತಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ.

05040022a ಧೃತ್ಯಾ ಶಿಶ್ನೋದರಂ ರಕ್ಷೇತ್ಪಾಣಿಪಾದಂ ಚ ಚಕ್ಷುಷಾ|

05040022c ಚಕ್ಷುಃಶ್ರೋತ್ರೇ ಚ ಮನಸಾ ಮನೋ ವಾಚಂ ಚ ಕರ್ಮಣಾ||

ಧೃತಿಯಿಂದ ಶಿಶ್ನ-ಹೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು, ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು,
ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕಣ್ಣು-ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಮನಸ್ಸು-
ಮಾತುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

05040023a ನಿತ್ಯೋದಕೇ ನಿತ್ಯಯಜ್ಞೋಪವೀತೀ

ನಿತ್ಯಸ್ವಾಧ್ಯಾಯೀ ಪತಿತಾನ್ನವರ್ಜೀ|

05040023c ಋತಂ ಬ್ರುವನ್ಗುರವೇ ಕರ್ಮ ಕುರ್ವನ್

ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ಚ ವತೇ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾತ್||

ನಿತ್ಯವೂ ಸ್ನಾನಮಾಡುವ, ನಿತ್ಯವೂ ಯಜ್ಞೋಪವೀತವನ್ನು ಧರಿಸುವ,
ನಿತ್ಯವೂ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ, ಅಶುದ್ಧ ಆಹಾರವನ್ನು
ವರ್ಜಿಸುವ, ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವ, ಗುರುವಿನ ಕೆಲಸವನ್ನು
ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಿಂದ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ.

05040024a ಅಧೀತ್ಯ ವೇದಾನ್ವರಿಸಂಸ್ತೀರ್ಯ ಚಾಗ್ನೀನ್

ಇಷ್ಟ್ವಾ ಯಜ್ಞೈಃ ಪಾಲಯಿತ್ವಾ ಪ್ರಜಾಶ್ಚ |

05040024c ಗೋಬ್ರಾಹ್ಮಣಾರ್ಥೇ ಶಸ್ತ್ರಪೂತಾಂತರಾತ್ಮಾ

ಹತಃ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯಃ ಸ್ವರ್ಗಮೇತಿ ||

ವೇದಾಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ, ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಇಷ್ಟಿ-ಯಜ್ಞಗಳಿಂದ
ಪರಿಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ, ಗೋ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ
ಸಲುವಾಗಿ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ಅಂತರಾತ್ಮನನ್ನು
ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಿಕೊಂಡ, ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹತನಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು
ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೇರುತ್ತಾನೆ.

05040025a ವೈಶ್ವೋಽಧೀತ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಂಶ್ಚ

ಧನೈಃ ಕಾಲೇ ಸಂವಿಭಜ್ಯಾಶ್ಚಿತ್ತಾಂಶ್ಚ |

05040025c ತ್ರೇತಾಪೂತಂ ಧೂಮಮಾಘ್ರಾಯ ಪುಣ್ಯಂ

ಪ್ರೇತ್ಯ ಸ್ವರ್ಗೇ ದೇವಸುಖಾನಿ ಭುಂಕ್ತೇ ||

ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ, ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಧನವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ,
ಕ್ಷತ್ರಿಯರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆಶ್ರಿತರಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೊಂಡ, ಮೂರು ಅಗ್ನಿಗಳಿಂದ

ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪುಣ್ಯ ಧೂಮವನ್ನು ಆಘ್ರಾಣಿಸಿದ ವೈಶ್ಯನು
ಮರಣದ ನಂತರ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ದೇವಸುಖವನ್ನು ಭೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ.

05040026a ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಷತ್ರಂ ವೈಶ್ಯವರ್ಣಂ ಚ ಶೂದ್ರಃ

ಕ್ರಮೇಣೈತಾನ್ಯಾಯತಃ ಪೂಜಯಾನಃ|

05040026c ತುಷ್ಪೇಷ್ಟೇತೇಷ್ಟವ್ಯಥೋ ದಗ್ಧಪಾಪಸ್

ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ದೇಹಂ ಸ್ವರ್ಗಸುಖಾನಿ ಭುಂಕ್ತೇ||

ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಮತ್ತು ವೈಶ್ಯವರ್ಣದವರನ್ನು
ಸರಿಯಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿದ ಶೂದ್ರನು, ತನ್ನ ಪಾಪಗಳನ್ನು ದಹಿಸಿಕೊಂಡು,
ದೇಹವನ್ನು ತೊರೆದ ನಂತರ, ವ್ಯಥೆಗಳಿಲ್ಲದ ಸ್ವರ್ಗಸುಖಗಳನ್ನು
ಭೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ.

05040027a ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಸ್ಯೈಷ ಧರ್ಮಸ್ತವೋಕ್ತೋ

ಹೇತುಂ ಚಾತ್ರ ಬ್ರುವತೋ ಮೇ ನಿಬೋಧ|

05040027c ಕ್ಷಾತ್ರಾದ್ಧರ್ಮಾದ್ಧೀಯತೇ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಸ್

ತಂ ತ್ವಂ ರಾಜನ್ರಾಜಧರ್ಮೇ ನಿಯುಂಕ್ಷ್ವ||

ನಾನು ಏಕೆ ನಿನಗೆ ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಗಳ ಧರ್ಮದ ಕುರಿತು
ಹೇಳಿದೆನೆನ್ನುವುದನ್ನು ಕೇಳು. ಪಾಂಡುಪುತ್ರನು ಕ್ಷಾತ್ರಧರ್ಮದ
ಕೊರತೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ. ರಾಜನ್ ! ನೀನು ಅವನಿಗೆ ರಾಜಧರ್ಮದೊಂದಿಗೆ
ಜೋಡಿಸು.”

05040028 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05040028a ಏವಮೇತದ್ಯಥಾ ಮಾಂ ತ್ವಮನುಶಾಸಸಿ ನಿತ್ಯದಾ|

05040028c ಮಮಾಪಿ ಚ ಮತಿಃ ಸೌಮ್ಯ ಭವತ್ಯೇವಂ ಯಥಾತ್ಥ ಮಾಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸೌಮ್ಯ! ಇದನ್ನೇ ನೀನು ನಿತ್ಯವೂ ನನಗೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೀಯೆ. ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯೂ ಕೂಡ ನೀನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತದೆ.

05040029a ಸಾ ತು ಬುದ್ಧಿಃ ಕೃತಾಪ್ಯೇವಂ ಪಾಂಡವಾನ್ಪ್ರತಿ ಮೇ ಸದಾ|

05040029c ದುರ್ಯೋಧನಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಪುನರ್ವಿಪರಿವರ್ತತೇ||

ಸದಾ ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ಪಾಂಡವರ ಕಡೆಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ದುರ್ಯೋಧನನೊಡನೆ ಇರುವಾಗ ಪುನಃ ಅದು ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತದೆ.

05040030a ನ ದಿಷ್ಟಮಭ್ಯತಿಕ್ರಾಂತುಂ ಶಕ್ಯಂ ಮರ್ತ್ಯೇನ ಕೇನ ಚಿತ್|

05040030c ದಿಷ್ಟಮೇವ ಕೃತಂ ಮನ್ಯೇ ಪೌರುಷಂ ತು ನಿರರ್ಥಕಂ||

ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನೂ ತನ್ನ ವಿಧಿಯನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಲು ಶಕ್ಯನಿಲ್ಲ. ವಿಧಿಯೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಪುರುಷ ಪ್ರಯತ್ನವು ನಿರರ್ಥಕ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಪ್ರಜಾಗರ ಪರ್ವಣಿ

ವಿದುರನೀತಿವಾಕ್ಯೇ ಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಗರ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿದುರನೀತಿವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನಲ್ವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೧

ಶೂದ್ರನಾದ ತಾನು ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನದನ್ನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ ಆದರೆ
ಮೃತ್ಯುವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ ಸನತ್ಸುಜಾತನು ಗುಹ್ಯವಾಗಿರುವ
ಎಲ್ಲದರ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ವಿದುರನು
ಸನತ್ಸುಜಾತನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧-೮).
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಸಂಶಯಗಳನ್ನು
ಹೋಗಲಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಸನತ್ಸುಜಾತನಲ್ಲಿ ವಿದುರನು
ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು (೯-೧೧).

05041001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05041001a ಅನುಕ್ತಂ ಯದಿ ತೇ ಕಿಂ ಚಿದ್ವಾಚಾ ವಿದುರ ವಿದ್ಯತೇ|

05041001c ತನ್ಮೇ ಶುಶ್ರೂಷವೇ ಬ್ರೂಹಿ ವಿಚಿತ್ರಾಣಿ ಹಿ ಭಾಷಸೇ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿದುರ! ಇನ್ನೂ ಏನನ್ನಾದರೂ
ಹೇಳುವುದಿದ್ದರೆ ಹೇಳು. ನಾನು ಕೇಳಲು ಸಿದ್ಧನಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ಮಾತು
ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿದೆ.”

05041002 ವಿದುರ ಉವಾಚ|

05041002a ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕುಮಾರೋ ವೈ ಯಃ ಪುರಾಣಃ ಸನಾತನಃ|

05041002c ಸನತ್ಸುಜಾತಃ ಪ್ರೋವಾಚ ಮೃತ್ಯುರ್ನಾಸ್ತಿತಿ ಭಾರತ||

ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು: “ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ! ಭಾರತ! ಪುರಾಣನೂ

ಸನಾತನನೂ ಆದ ಕುಮಾರ ಸನತ್ಸುಜಾತನು ಮೃತ್ಯುವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದನು.

05041003a ಸ ತೇ ಗುಹ್ಯಾನ್ವ ಕಾಶಾಂಶ್ಚ ಸರ್ವಾನ್ ಹೃದಯಸಂಶ್ರಯಾನ್|

05041003c ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯತಿ ಮಹಾರಾಜ ಸರ್ವಬುದ್ಧಿಮತಾಂ ವರಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಸರ್ವಬುದ್ಧಿಮತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಅವನು ನಿನಗೆ ಗುಹ್ಯವಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲದರ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕನ್ನು ಬೀರಿ ನಿನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸುವಂತೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.”

05041004 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05041004a ಕಿಂ ತ್ವಂ ನ ವೇದ ತದ್ಭೂಯೋ ಯನ್ಮೇ ಬ್ರೂಯಾತ್ಸನಾತನಃ|

05041004c ತ್ವಮೇವ ವಿದುರ ಬ್ರೂಹಿ ಪ್ರಜ್ಞಾಶೇಷೋಽಸ್ಮಿ ಚೇತ್ತವ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ಸನಾತನ ಋಷಿಯು ನನಗೆ ಏನನ್ನು ಹೇಳಲಿದ್ದಾನೆಯೋ ಅದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೇ? ವಿದುರ ! ಅದನ್ನು ನೀನೇ ಹೇಳು. ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿದೆ.”

05041005 ವಿದುರ ಉವಾಚ|

05041005a ಶೂದ್ರಯೋನಾವಹಂ ಜಾತೋ ನಾತೋಽನ್ಯದ್ವಕ್ತುಮುತ್ಸಹೇ|

05041005c ಕುಮಾರಸ್ಯ ತು ಯಾ ಬುದ್ಧಿವೇದ ತಾಂ ಶಾಶ್ವತೀಮಹಂ||

ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾನು ಶೂದ್ರಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದುದರಿಂದ ನಾನು ಇಷ್ಟರವರಗೆ ಹೇಳಿದುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಕುಮಾರನಲ್ಲಿರುವ ವೇದಗಳ ಕುರಿತಾದ ಜ್ಞಾನವು ಶಾಶ್ವತವೆಂದು

ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

05041006a ಬ್ರಾಹ್ಮಿಂ ಹಿ ಯೋನಿಮಾಪನ್ನಃ ಸುಗುಹ್ಯಮಪಿ ಯೋ ವದೇತ್|

05041006c ನ ತೇನ ಗರ್ಹ್ಯೋ ದೇವಾನಾಂ ತಸ್ಮಾದೇತದ್ಭ್ರವೀಮಿ ತೇ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಅವನು ತುಂಬಾ

ಗುಹ್ಯವಾದುದನ್ನೂ ತಿಳಿದಿದ್ದಾನೆ. ದೇವತೆಗಳು ಅವನನ್ನು

ನಿಂದಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

05041007 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05041007a ಬ್ರವೀಹಿ ವಿದುರ ತ್ವಂ ಮೇ ಪುರಾಣಂ ತಂ ಸನಾತನಂ|

05041007c ಕಥಮೇತೇನ ದೇಹೇನ ಸ್ಯಾದಿಹೈವ ಸಮಾಗಮಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿದುರ! ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು

ನಾನು ಹೇಗೆ ಆ ಪುರಾಣ ಸನಾತನನನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಬಲ್ಲೆ ಹೇಳು!”

05041008 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05041008a ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ವಿದುರಸ್ತಮೃಷಿಂ ಸಂಶಿತವ್ರತಂ|

05041008c ಸ ಚ ತಚ್ಚಿಂತಿತಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ದರ್ಶಯಾಮಾಸ ಭಾರತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಆಗ ವಿದುರನು ಆ

ಸಂಶಿತವ್ರತ ಋಷಿಯ ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸಿದನು. ಅವನು

ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಋಷಿಯು ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು.

05041009a ಸ ಚೈನಂ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ವಿಧಿದೃಷ್ಟೇನ ಕರ್ಮಣಾ|

05041009c ಸುಖೋಪವಿಷ್ಣುಂ ವಿಶ್ರಾಂತಮಥೈನಂ ವಿದುರೋಽಬ್ರವೀತ್||

ಆಗ ಅವನನ್ನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಸುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು, ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು:

05041010a ಭಗವನ್ಸಂಶಯಃ ಕಶ್ಚಿ ದ್ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಮಾನಸೇ|

05041010c ಯೋ ನ ಶಕ್ಯೋ ಮಯಾ ವಕ್ತುಂ ತಮಸ್ಮೈ ವಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ||

05041010e ಯಂ ಶ್ರುತ್ವಾಯಂ ಮನುಷ್ಯೇಂದ್ರಃ ಸುಖದುಃಖಾತಿಗೋ ಭವೇತ್||

05041011a ಲಾಭಾಲಾಭೌ ಪ್ರಿಯದ್ವೇಷ್ಯೌ ಯಥೈನಂ ನ ಜರಾಂತಕೌ|

05041011c ವಿಷಹೇರನ್ಭಯಾಮರ್ಷೌ ಕ್ಷುತ್ಪಿಪಾಸೇ ಮದೋದ್ಭವೌ|

05041011e ಅರತಿಶ್ಚೈವ ತಂದ್ರೀ ಚ ಕಾಮಕ್ರೋಧೌ ಕ್ಷಯೋದಯೌ||

“ಭಗವನ್! ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಂಶಯಗಳಿವೆ. ನನಗೆ ಶಕ್ಯವಾದಷ್ಟನ್ನು ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಯಾವುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಈ ಮನುಷ್ಯೇಂದ್ರನು ಸುಖ-ದುಃಖಗಳನ್ನೂ, ಲಾಭಾಲಾಭಗಳನ್ನೂ, ಪ್ರೀತಿ-ದ್ವೇಷಗಳನ್ನೂ, ಮುಪ್ಪು-ಮೃತ್ಯುಗಳನ್ನೂ, ಭಯ-ಮಾತ್ಸರ್ಯಗಳನ್ನೂ, ಹಸಿವು-ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳನ್ನೂ, ಮದ ಮತ್ತು ವೈಭವ, ಅರತಿ, ಆಲಸ್ಯ, ಕಾಮ-ಕ್ರೋಧ ಮತ್ತು ಕ್ಷಯ-ಉದಯಗಳನ್ನು ದಾಟಬಹುದೋ ಅದನ್ನು ನೀನೂ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಪ್ರಜಾಗರ ಪರ್ವಣಿ
ವಿದುರಕೃತಸನತ್ಸುಜಾತಪ್ರಾರ್ಥನೇ ಏಕಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಗರ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿದುರಕೃತಸನತ್ಸುಜಾತಪ್ರಾರ್ಥನದಲ್ಲಿ ನಲ್ವತ್ತೊಂದನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಪ್ರಜಾಗರ ಪರ್ವಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಗರ
ಪರ್ವವು.

ಇದೂವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೪/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-
೫೮/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೨೦೪, ಶ್ಲೋಕಗಳು-೨೩೧೩೮

ಸನತ್ಸುಜಾತ ಪರ್ವ

೪೨

ಪ್ರಮಾದವೇ ಮೃತ್ಯುವೆಂದೂ ಅಪ್ರಮಾದವೇ ಅಮೃತತ್ವವೆಂದೂ
ಸನತ್ಸುಜಾತನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ (೧-೧೪), ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಪಾಪಗಳ
ಸಂಬಂಧವನ್ನೂ (೧೫-೧೬), ಕರ್ಮಫಲಗಳ ಕುರಿತೂ (೧೭-೩೨)
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಬೋಧಿಸುವುದು.

05042001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05042001a ತತೋ ರಾಜಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ಮನೀಷೀ
ಸಂಪೂಜ್ಯ ವಾಕ್ಯಂ ವಿದುರೇರಿತಂ ತತ್|

05042001c ಸನತ್ಸುಜಾತಂ ರಹಿತೇ ಮಹಾತ್ಮಾ
ಪಪ್ರಚ್ಛ ಬುದ್ಧಿಂ ಪರಮಾಂ ಬುಭೂಷನ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಮನೀಷೀ ರಾಜಾ
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ವಿದುರನ ಮಾತನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ, ಪರಮ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು
ಪಡೆಯಲೋಸುಗ, ಮಹಾತ್ಮ ಸನತ್ಸುಜಾತನಿಗೆ ರಹಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದನು.

05042002 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05042002a ಸನತ್ಸುಜಾತ ಯದೀದಂ ಶೃಣೋಮಿ
ಮೃತ್ಯುರ್ಹಿ ನಾಸ್ತೀತಿ ತವೋಪದೇಶಂ|

05042002c ದೇವಾಸುರಾ ಹ್ಯಾಚರನ್ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ

ಅಮೃತ್ಯವೇ ತತ್ಕತರನ್ನು ಸತ್ಯಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸನತ್ಸುಜಾತ! ಮೃತ್ಯುವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನಿನ್ನ ಉಪದೇಶವೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೂ ದೇವಾಸುರರು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನ್ನು ಆಚರಿಸಿ ಅಮೃತತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದರು⁷. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸತ್ಯ?”

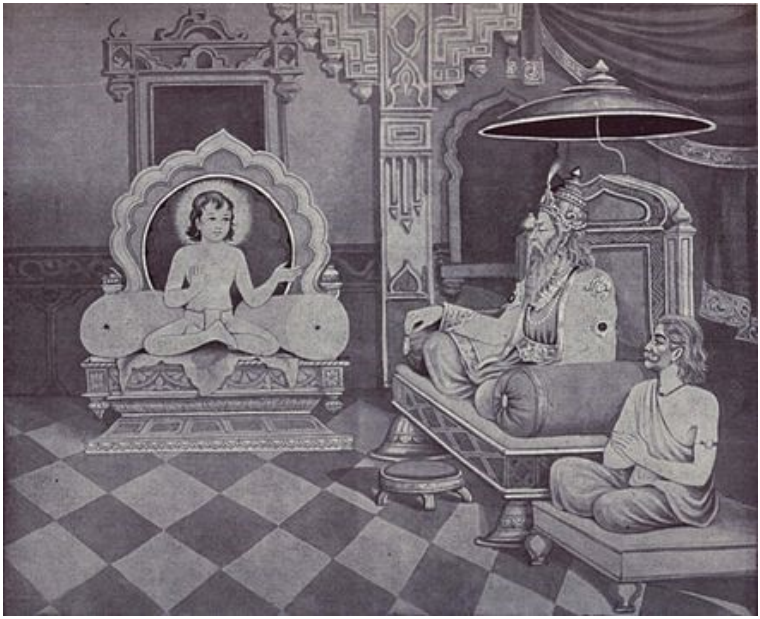
05042003 ಸನತ್ಸುಜಾತ ಉವಾಚ|

05042003a ಅಮೃತ್ಯುಃ ಕರ್ಮಣಾ ಕೇ ಚಿನ್ಮೃತ್ಯುರ್ನಾಸ್ತೀತಿ ಚಾಪರೇ|

05042003c ಶೃಣು ಮೇ ಬ್ರುವತೋ ರಾಜನ್ಯಥೈತನ್ಮಾ ವಿಶಂಕಿಥಾಃ||

ಸನತ್ಸುಜಾತನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಮೃತ್ಯುವು

⁷ ಛಾಂದೋಗ್ಯ ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಪ್ರಕಾರ ತದೋಭಯೇ ದೇವಾ ಅನುಬುಬುಧಿರೇ.. ತೌ ಹ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶತಂ ವರ್ಷಾಣಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಮೂಷತುಃ|| ಏಕಶತಂ ಹ ವೈ ವರ್ಷಾಣಿ ಮಘವಾ ಪ್ರಜಾಪತೌ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಮುವಾಸ|| ಅರ್ಥಾತ್ ಪ್ರಜಾಪತಿಬ್ರಹ್ಮನ ಬಳಿ ಇಂದ್ರ-ವಿರೋಚನರಿಬ್ಬರೂ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾನುಷ್ಠಾನದಿಂದಿದ್ದು ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ಸಲುವಾಗಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದರು. ವಿರೋಚನನು ಮೂವತ್ತೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ಸಾಲಂಕೃತವಾದ ತನ್ನ ನೆರಳನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ದೇಹವೇ ಆತ್ಮವೆಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಬಂದು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ವಿಮುಖನಾದನು. ಆದರೆ ಇಂದ್ರನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಕೃತಿಯು ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾತ್ಯಾಸಹೊಂದುವುದೆಂದು, ಆದುದರಿಂದ ದೇಹವು ಆತ್ಮವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಮನಗೊಂಡು ನೂರಾ ಒಂದು ವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವ್ರತಾನುಷ್ಠಾನದಿಂದಿದ್ದು, ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದು ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಗೆದ್ದನು. [ಭಾರತ ದರ್ಶನ, ಪುಟ ೫೦೯೮]

ಕರ್ಮಗಳಿಂದಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳಿದರೆ ಮೃತ್ಯುವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಇತರರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ರಾಜನ್! ಈಗ ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳು. ಇದರಿಂದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಶಂಕೆಗಳು ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ.

05042004a ಉಭೇ ಸತ್ಯೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾದ್ಯಪ್ರವೃತ್ತೇ

ಮೋಹೋ ಮೃತ್ಯುಃ ಸಮ್ಮತೋ ಯಃ ಕವೀನಾಂ|

05042004c ಪ್ರಮಾದಂ ವೈ ಮೃತ್ಯುಮಹಂ ಬ್ರವೀಮಿ

ಸದಾಪ್ರಮಾದಮಮೃತತ್ವಂ ಬ್ರವೀಮಿ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯ! ಇವೆರಡು ಸತ್ಯಗಳೂ ಪೂರ್ವ ಪೀಡಿತವಾದವುಗಳು. ಕವಿಗಳು
 ಮೃತ್ಯುವೆಂದು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸುತ್ತಾರೋ ಅದು ಮೋಹ. ನಾನು
 ಪ್ರಮಾದವೇ ಮೃತ್ಯುವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸದಾ
 ಅಪ್ರಮಾದನಾಗಿರುವುದೇ ಅಮೃತತ್ವವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

05042005a ಪ್ರಮಾದಾದ್ವೈ ಅಸುರಾಃ ಪರಾಭವನ್

ಅಪ್ರಮಾದಾದ್ಬ್ರಹ್ಮಭೂತಾ ಭವಂತಿ|

05042005c ನ ವೈ ಮೃತ್ಯುವ್ಯಾಫು ಇವಾತ್ತಿ ಜಂತೂನ್

ನ ಹ್ಯಸ್ಯ ರೂಪಮುಪಲಭ್ಯತೇ ಹ||

ಪ್ರಮಾದದಿಂದಲೇ ಅಸುರರು ಸೋತರು. ಅಪ್ರಮಾದರಾಗಿದ್ದವರು
 ಬ್ರಹ್ಮಭೂತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೂ ಮೃತ್ಯುವು ಜೀವಿಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವ
 ಹುಲಿಯಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವ ರೂಪವನ್ನೂ ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ.

05042006a ಯಮಂ ತ್ವೇಕೇ ಮೃತ್ಯುಮತೋಽನ್ಯಮಾಹು-

ರಾತ್ಮಾವಸನ್ನಮಮೃತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ|

05042006c ಪಿತೃಲೋಕೇ ರಾಜ್ಯಮನುಶಾಸ್ತಿ ದೇವಃ

⁸ ಪ್ರಮಾದವೆಂದರೆ - ಸ್ವಾಭಾವಿಕಬ್ರಹ್ಮಭಾವಾತ್ ಪ್ರಚ್ಯುತಿಃ - ಸ್ವಾಭಾವಿಕ
 ಬ್ರಹ್ಮಭಾವದಿಂದ ಚ್ಯುತನಾಗುವುದು. [ಭಾರತ ದರ್ಶನ, ಪುಟ ೫೦೯೯]

⁹ ಇಲ್ಲಿ ಅಸುರ ಮತ್ತು ಸುರರ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಅಸುಷು ರಮಂತೇ
 ಇತ್ಯಸುರಾಃ - ಇಂದ್ರಿಯಸುಖಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾದ ವಿಷಯಗಳೇ ಅಸುರರು. ಸ್ವಸ್ಥಿನ್
 ರಮಂತೇ ಇತಿ ಸುರಾಃ - ಆತ್ಮದರ್ಶನ ಸುಖದಲ್ಲಿಯೇ ಸದಾ ಇರುವವರು ಸುರರು.
 [ಭಾರತ ದರ್ಶನ, ಪುಟ ೫೦೯೯]

ಶಿವಃ ಶಿವಾನಾಮಶಿವೋಽಶಿವಾನಾಂ||

ಕೆಲವರು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ, ಆತ್ಮವಾಸಿ, ಮರಣವಿಲ್ಲದ ಯಮನೇ ಮೃತ್ಯುವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆ ದೇವನು ಪುಣ್ಯವಂತರಿಗೆ ಸುಖಪ್ರದನೂ ಪಾಪಿಗಳಿಗೆ ದುಃಖಪ್ರದನೂ ಆಗಿ ಪಿತೃಲೋಕದ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳುತ್ತಾನೆ¹⁰.

05042007a ಆಸ್ಯಾದೇಷ ನಿಃಸರತೇ ನರಾಣಾಂ

ಕ್ರೋಧಃ ಪ್ರಮಾದೋ ಮೋಹರೂಪಶ್ಚ ಮೃತ್ಯುಃ|

05042007c ತೇ ಮೋಹಿತಾಸ್ತದ್ವಶೇ ವರ್ತಮಾನಾ

ಇತಃ ಪ್ರೇತಾಸ್ತತ್ರ ಪುನಃ ಪತಂತಿ||

ಅಲ್ಲಿಂದ ಅವನು ನರರಿಗೆ ಕ್ರೋಧ, ಪ್ರಮಾದ, ಮತ್ತು ಮೋಹರೂಪದ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವರು ಮೋಹಿತರಾಗಿ ಇವುಗಳ ವಶಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅದರಂತೆ ನಡೆದು ಪ್ರೇತಗಳಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಪುನಃ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ¹¹.

---

¹⁰ ಯಮನು ಪಾಶವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಅಂಗುಷ್ಠಮಾತ್ರವಿರುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶರೀರವನ್ನು ಶರೀರದಿಂದ ಸೆಳೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ದೇಹದಿಂದ ಜೀವವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುತ್ತಾನೆಯೇ ಹೊರತು ಜೀವವನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಶರೀರದಿಂದ ಜೀವವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಯಮನು ಮೃತ್ಯುವಾಗಲಾರನು.

ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಮೃತ್ಯುವೈ ತಮಃ| ಜ್ಯೋತಿರಮೃತಂ|| ಅರ್ಥಾತ್ ತಮಸ್ಸೇ ಮೃತ್ಯುಃ. ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪ ಬೆಳಕೇ ಅಮೃತ. [ಭಾರತ ದರ್ಶನ, ಪುಟ ೫೧೦೦]

¹¹ ಅರ್ಥಾತ್ - ಜೀವಿಗಳು ಮರಣವೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಒಂದು ಶರೀರವನ್ನು

05042008a ತತಸ್ತಂ ದೇವಾ ಅನು ವಿಷ್ವವಂತೇ

ಅತೋ ಮೃತ್ಯುರ್ಮರಣಾಖ್ಯಾಮುಪೈತಿ|

05042008c ಕರ್ಮೋದಯೇ ಕರ್ಮಫಲಾನುರಾಗಾ-

ಸ್ತತ್ರಾನು ಯಾಂತಿ ನ ತರಂತಿ ಮೃತ್ಯುಂ||

ವಿಷಯಾಸಕ್ತವಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಣಗಳೂ¹² ಜೀವವನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಮರಣವೆಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ¹³. ಯಾರು ಕರ್ಮಫಲಗಳನ್ನು ಬಯಸಿ ಕರ್ಮಗಳ ಹಿಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ದಾಟುವುದಿಲ್ಲ¹⁴.

ತ್ಯಾಗಮಾಡಿದರೂ ವಿನಾಶಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ಭೂಲೋಕ, ಪಿತೃಲೋಕ ಹೀಗೆ ಸುತ್ತಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. [ಭಾರತ ದರ್ಶನ, ಪುಟ ೫೧೦೨]

¹² 'ದೇವಾಃ' ಅಂದರೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು. ದೇವಾ ವೈಕಾರಿಕಾ ದಶ ಎಂದು ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣದಲ್ಲಿ 'ದೇವ' ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯಗಳೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಪುರುಷಸೂಕ್ತದಲ್ಲಿರುವ 'ತಸ್ಯ ದೇಹಾ ಅಸನ್ವಶೇ' ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ 'ದೇವ' ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೆಂದೇ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. [ಭಾರತ ದರ್ಶನ, ಪುಟ ೫೧೦೩]

¹³ ಜೀವವನ್ನು ವಿಷಯಾಸಕ್ತ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹೋಗುವುದರಿಂದ ಮರಣ (ದೇಹ ಪರಿತ್ಯಾಗ) ಮತ್ತು ಮೃತ್ಯು (ಅಜ್ಞಾನ, ಪ್ರಮಾದ) ಎರಡೂ ಒಂದೇ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಅವೆರಡೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ.

¹⁴ ಜೀವವು ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಫಲವನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಕರ್ಮದ ಫಲವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದೊಡನೆಯೇ ಜೀವನು ಅದರಿಂದ ಬಂಧಿತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಜೀವವು ಕರ್ಮಫಲವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಯೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕರ್ಮಫಲವು

05042009a ಯೋಽಭಿಧ್ಯಾಯನ್ನುತ್ಪತ್ತಿಷ್ಣನ್ನಿಹನ್ಯಾದ್

ಅನಾದರೇಣಾಪ್ರತಿಬುಧ್ಯಮಾನಃ|

05042009c ಸ ವೈ ಮೃತ್ಯುಮೃತ್ಯುರಿವಾತ್ತಿ ಭೂತ್ವಾ

ಏವಂ ವಿದ್ವಾನ್ಯೋ ವಿನಿಹಂತಿ ಕಾಮಾನ್||

ಯಾರು ತಿಳಿದು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಹುಟ್ಟಿಬರುವ ಇಂದ್ರಿಯಭೋಗಗಳ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಅನಾದರಿಸಿ ಎದುರಿಸಿ ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತಾನೋ ಅವನೇ ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ಮೃತ್ಯುವಿನಂತಾಗುತ್ತಾನೆ. ಯಾರು ಕಾಮಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾನೋ ಅವನೇ ವಿಧ್ವಾಂಸನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

05042010a ಕಾಮಾನುಸಾರೀ ಪುರುಷಃ ಕಾಮಾನನು ವಿನಶ್ಯತಿ|

05042010c ಕಾಮಾನ್ವ್ಯದಸ್ಯ ಧುನುತೇ ಯತ್ಕಿಂ ಚಿತ್ಪುರುಷೋ ರಜಃ||

ಕಾಮವನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋಗುವ ಪುರುಷನು ಕಾಮಗಳೊಂದಿಗೇ ವಿನಾಶಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಕಾಮಗಳನ್ನು ದೂರವಿಟ್ಟರೆ ಪುರುಷನು ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಏನನ್ನೂ ಕೊಡವಿ ಹಾಕಬಹುದು.

05042011a ತಮೋಽಪ್ರಕಾಶೋ ಭೂತಾನಾಂ ನರಕೋಽಯಂ ಪ್ರದೃಶ್ಯತೇ|

05042011c ಗೃಹ್ಯಂತ ಇವ ಧಾವಂತಿ ಗಚ್ಚಂತಃ ಶ್ವಭ್ರಮುನ್ಮುಖಾಃ||

ಪ್ರಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲದ ಈ ಕತ್ತಲೆಯು ಭೂತಗಳಿಗೆ ನರಕವೆಂದೇ

ಜೀವವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವನು ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ದಾಟಲಾರನು. [ಭಾರತ ದರ್ಶನ, ಪುಟ ೫೧೦೩]

ತೋರುತ್ತದೆ. ಭೂತಹಿಡಿದವರಂತೆ ಅದರ ಕಡೆಗೇ ಓಡಿ ಹೋಗಿ
ಪ್ರಪಾತದಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತವೆ.

05042012a ಅಭಿಧ್ಯಾ ವೈ ಪ್ರಥಮಂ ಹಂತಿ ಚೈನಂ

ಕಾಮಕ್ರೋಧೌ ಗೃಹ್ಯ ಚೈನಂ ತು ಪಶ್ಚಾತ್|

05042012c ಏತೇ ಬಾಲಾನ್ಮೃತ್ಯವೇ ಪ್ರಾಪಯಂತಿ

ಧೀರಾಸ್ತು ಧೈರ್ಯೇಣ ತರಂತಿ ಮೃತ್ಯುಂ||

‘ನಾನು’ ಎಂಬ ಅವಿದ್ಯೆಯು ಮೊದಲು ಕೊಲ್ಲುತ್ತದೆ¹⁵. ನಂತರ
ಕಾಮಕ್ರೋಧಗಳೆರಡೂ ಹಿಡಿದು ಕೊಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಇವು ಬಾಲಕ ಮುಗ್ಧನಿಗೆ
ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ತರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಧೀರರು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು
ದಾಟುತ್ತಾರೆ.

05042013a ಅಮನ್ಯಮಾನಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕಿಂ ಚಿದನ್ಯನ್

ನಾಧೀಯತೇ ತಾರ್ಣ ಇವಾಸ್ಯ ವ್ಯಾಘ್ರಃ|

05042013c ಕ್ರೋಧಾಲ್ಲೋಭಾನೋಹಮಯಾಂತರಾತ್ಮಾ

ಸ ವೈ ಮೃತ್ಯುಸ್ತ್ವಚ್ಚ ರೀರೇ ಯ ಏಷಃ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯ! ಇತರ ಯಾವುದನ್ನೂ ಅನಾದರಿಸಿದವನನ್ನು ಹುಲ್ಲಿನಿಂದ
ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಹುಲಿಯಂತೆ ಅದು ಮೇಲೆರಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕ್ರೋಧ
ಲೋಭಗಳ ಮೋಹಕ್ಕೊಳಗಾದ ಅಂತರಾತ್ಮವು ಶರೀರದ ಒಳಗೇ

¹⁵ ‘ಅಭಿಧ್ಯಾ ತು ಪರಸ್ವೇಹಾ’ ಎಂದರೆ ಇತರರ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವ ಆಸೆ ಎಂದೂ
ಅರ್ಥವಿದೆ. [ಭಾರತ ದರ್ಶನ, ಪುಟ ೫೧೦೫]

ಇರುವ ಮೃತ್ಯು.

05042014a ಏವಂ ಮೃತ್ಯುಂ ಜಾಯಮಾನಂ ವಿದಿತ್ವಾ
ಜ್ಞಾನೇ ತಿಷ್ಠನ್ನ ಬಿಭೇತೀಹ ಮೃತ್ಯೋಃ|

05042014c ವಿನಶ್ಯತೇ ವಿಷಯೇ ತಸ್ಯ ಮೃತ್ಯುಃ
ಮೃತ್ಯೋರ್ಯಥಾ ವಿಷಯಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಮರ್ತ್ಯಃ||

ಈ ರೀತಿ ಮೃತ್ಯುವಿನ ಹುಟ್ಟನ್ನು ತಿಳಿದು, ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವವನು ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ಹೆದರುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಮರ್ತ್ಯನು ಹೇಗೆ ಮೃತ್ಯುವನ್ನೂ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆ ವಿಷಯಗಳು ವಿನಾಶವಾದಾಗ ಅವನ ಮೃತ್ಯುವೂ ವಿನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.”

05042015 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05042015a ಯೇಽಸ್ಮಿನ್ನರ್ಮಾನ್ನಾಚರಂತೀಹ ಕೇ ಚಿತ್
ತಥಾ ಧರ್ಮಾನ್ಕೇ ಚಿದಿಹಾಚರಂತಿ|

05042015c ಧರ್ಮಃ ಪಾಪೇನ ಪ್ರತಿಹನ್ಯತೇ ಸ್ಮ
ಉತಾಹೋ ಧರ್ಮಃ ಪ್ರತಿಹಂತಿ ಪಾಪಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಇಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವರು ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಕೆಲವರು ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪಾಪವು ಧರ್ಮವನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತದೆಯೋ ಅಥವಾ ಧರ್ಮವು ಪಾಪವನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತದೆಯೋ ಹೇಳು!”

05042016 ಸನತ್ಸುಜಾತ ಉವಾಚ|

05042016a ಉಭಯಮೇವ ತತ್ರೋಪಭುಜ್ಯತೇ ಫಲಂ

ಧರ್ಮಸ್ತ್ರೀವೇತರಸ್ಯ ಚ|

05042016c ಧರ್ಮೇಣಾಧರ್ಮಂ ಪ್ರಣುದತೀಹ ವಿದ್ವಾನ್

ಧರ್ಮೋ ಬಲೀಯಾನಿತಿ ತಸ್ಯ ವಿಧಿ||

ಸನತ್ತುಜಾತನು ಹೇಳಿದನು: “ಎರಡೂ ಆಗಬಹುದು - ಧರ್ಮದ ಫಲ ಮತ್ತು ಅಧರ್ಮದ ಫಲ. ವಿದ್ವಾನನು ಧರ್ಮದಿಂದ ಅಧರ್ಮವನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಧರ್ಮವೇ ಬಲವಾದುದೆಂದು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿದಿರುತ್ತದೆ.”

05042017 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05042017a ಯಾನಿಮಾನಾಹುಃ ಸ್ವಸ್ಯ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಲೋಕಾನ್

ದ್ವಿಜಾತೀನಾಂ ಪುಣ್ಯಕೃತಾಂ ಸನಾತನಾನ್|

05042017c ತೇಷಾಂ ಪರಿಕ್ರಮಾನ್ಯಥಯಂತಸ್ತತೋಽನ್ಯಾನ್

ನೈತದ್ವಿದ್ವಿಷ್ಟವ ಕೃತಂ ಚ ಕರ್ಮ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ದ್ವಿಜಾತಿಯ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಗಳಿಂದ ಪಡೆಯುವ ಸನಾತನ ಲೋಕಗಳ ಪರಿಕ್ರಮಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವು ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಇರುತ್ತವೆಯಲ್ಲವೇ?”

05042018 ಸನತ್ತುಜಾತ ಉವಾಚ|

05042018a ಯೇಷಾಂ ಬಲೇ ನ ವಿಸ್ಪರ್ಧಾ ಬಲೇ ಬಲವತಾಮಿವ|

05042018c ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಇತಃ ಪ್ರೇತ್ಯ ಸ್ವರ್ಗ ಲೋಕೇ ಪ್ರಕಾಶತೇ||

ಸನತ್ಸುಜಾತನು ಹೇಳಿದನು: “ಬಲಶಾಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಬಲದ ಕುರಿತು ಸ್ಪರ್ಧಾ ಭಾವವಿರುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮರಣದ ನಂತರ ಸ್ವರ್ಗ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

05042019a ಯತ್ರ ಮನ್ಯೇತ ಭೂಯಿಷ್ಠಂ ಪ್ರಾವೃಷೀವ ತೃಣೋಲಪಂ|

05042019c ಅನ್ನಂ ಪಾನಂ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ತಜ್ಜೀವನ್ನಾನುಸಂಜ್ವರೇತ್||

ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲು ಹೇರಳವಾಗಿರುವಂತೆ ಎಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಅನ್ನ ಪಾನಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಜೀವನಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು.

05042020a ಯತ್ರಾಕಥಯಮಾನಸ್ಯ ಪ್ರಯಚ್ಛತ್ಯಶಿವಂ ಭಯಂ|

05042020c ಅತಿರಿಕ್ತಮಿವಾಕುರ್ವನ್ ಶ್ರೇಯಾನ್ನೇತರೋ ಜನಃ||

ಎಲ್ಲಿ ಅವನು ಮಾತನಾಡದೇ ಇರುವಾಗ ಇತರ ಜನರು ಅವನಿಗೆ ಅಮಂಗಳಕರವಾದುದನ್ನು, ಭಯವನ್ನೂ ನೀಡಿ ಅತಿಕ್ರಮಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

05042021a ಯೋ ವಾಕಥಯಮಾನಸ್ಯ ಆತ್ಮಾನಂ ನಾನುಸಂಜ್ವರೇತ್|

05042021c ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವಂ ನೋಪಭುಂಜೇದ್ವಾ ತದನ್ನಂ ಸಮೃತಂ ಸತಾಂ||

ಮೌನಿಯಾಗಿರುವ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಯಾರು

ಸಂತಾಪವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅವನ ಬ್ರಹ್ಮತ್ವ ಸಾಧನೆಗೆ

ಸಾಧಕವಾದವುಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವನ ಅನ್ನವು
ಸಂತರಿಗೆ ಸಮ್ಮತವಾದುದು.

05042022a ಯಥಾ ಸ್ವಂ ವಾಂತಮಶ್ವಾತಿ ಶ್ವಾ ವೈ ನಿತ್ಯಮಭೂತಯೇ|

05042022c ಏವಂ ತೇ ವಾಂತಮಶ್ವಂತಿ ಸ್ವವೀರ್ಯಸೋಪಜೀವನಾತ್||

ಯಾರು ಸ್ವವೀರ್ಯದಿಂದ ಉಪಜೀವನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅವರು
ನಿತ್ಯವೂ ತನ್ನ ವಾಂತಿಯನ್ನು ತಿನ್ನುವ ನಾಯಿಯಂತೆ ತಾವೇ
ಕಕ್ಕಿದ್ದುದನ್ನು ಉಂಡು ಅನರ್ಥಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾಗುತ್ತಾರೆ.

05042023a ನಿತ್ಯಮಜ್ಞಾತಚರ್ಯಾ ಮೇ ಇತಿ ಮನೈತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ|

05042023c ಜ್ಞಾತೀನಾಂ ತು ವಸನ್ಮಧ್ಯೇ ನೈವ ವಿದ್ಯೇತ ಕಿಂ ಚನ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು 'ನನ್ನ ಆಚರಣೆಗಳು ಅಜ್ಞಾತವಾಗಿರಲಿ (ಯಾರಿಗೂ
ತಿಳಿಯದಿರಲಿ)!' ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದ ಬಂಧು-
ಬಾಂಧವರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವನು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವನ ಕುರಿತು
ಯಾರಿಗೂ ಏನೂ ತಿಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲ.

05042024a ಕೋ ಹ್ಯೇವಮಂತರಾತ್ಮಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಹಂತುಮರ್ಹತಿ|

05042024c ತಸ್ಮಾದ್ಧಿ ಕಿಂ ಚಿತ್ಸತ್ತ್ವಿ ಯ ಬ್ರಹ್ಮಾವಸತಿ ಪಶ್ಯತಿ||

ಯಾವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೂ ಅಂತರಾತ್ಮನನ್ನು ಘಾತಿಗೊಳಿಸಬಾರದು.
ಕ್ಷತ್ರಿಯೆ! ಅದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮನು ಇರುವುದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ
ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

05042025a ಅಶ್ರಾಂತಃ ಸ್ಯಾದನಾದಾನಾತ್ಸಮ್ಮತೋ ನಿರುಪದ್ರವಃ|

05042025c ಶಿಷ್ಟೋ ನ ಶಿಷ್ಟವತ್ಸ ಸ್ಯಾದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ಕವಿಃ||

ಶ್ರಮಯುಕ್ತನಾಗಿರದ, ದಾನಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದ, ನಿರುಪದ್ರವಿಯಾದ, ಶಿಷ್ಟನೆಂದು ಸಮಾನಿತನಾದರೂ ಶಿಷ್ಟನೆಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ತಿಳಿದ ಕವಿ¹⁶.

05042026a ಅನಾಥ್ಯಾ ಮಾನುಷೇ ವಿತ್ತೇ ಆಥ್ಯಾ ವೇದೇಷು ಯೇ ದ್ವಿಜಾಃ|

05042026c ತೇ ದುರ್ಧರ್ಷಾ ದುಷ್ಟಕಂಪ್ಯಾ ವಿದ್ಯಾತ್ತಾನ್ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ತನುಂ||

ಮಾನುಷ ಸಂಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಡವರಾಗಿರುವ ಆದರೆ ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತರಾಗಿರುವ ದ್ವಿಜರು ಗೆಲ್ಲಲಸಾಧ್ಯರು, ಅಲುಗಾಡಿಸಲಸಾಧ್ಯರು. ಅವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ತನುವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೋ.

05042027a ಸರ್ವಾನ್ ಸ್ವಿಷ್ಟಕೃತೋ ದೇವಾನ್ವಿದ್ಯಾದ್ಯ ಇಹ ಕಶ್ಚನ|

05042027c ನ ಸಮಾನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಯಸ್ಮಿನ್ಪ್ರಯತತೇ ಸ್ವಯಂ||

ಇಷ್ಟಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ

---

¹⁶ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಯೂ, ವ್ಯಾಪಕ ದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವನೂ ಆದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನಾಗಲೀ ಅವುಗಳ ಧರ್ಮಗಳನ್ನಾಗಲೀ ಆತ್ಮವೆಂದು ಭಾವಿಸದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಯುಕ್ತನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗಲೂ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆಯುವುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಶ್ರಮವೆಂಬುದೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. [ಭಾರತ ದರ್ಶನ, ಪುಟ ೫೧೨೨]. ಕ್ರೋಧ-ಹರ್ಷ ಮೊದಲಾದ ಉಪದ್ರವಗಳು ಅವನಿಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. [ಭಾರತ ದರ್ಶನ, ಪುಟ ೫೧೨೨].

ಅರಿತಿರುವವನೂ, ಯಾರಕುರಿತು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೋ ಸ್ವಯಂ ಆ ದೇವತೆಗಳೂ ಕೂಡ ಇಂತಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಸಮಾನರಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

05042028a ಯಮಪ್ರಯತಮಾನಂ ತು ಮಾನಯಂತಿ ಸ ಮಾನಿತಃ|

05042028c ನ ಮಾನ್ಯಮಾನೋ ಮನ್ಯೇತ ನಾಮಾನಾದಭಿಸಂಜ್ವರೇತ್||

ತಟಸ್ಥನಾಗಿರುವವನು ಗೌರವಿಸಿದರೆ ಹಿಗ್ಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದುವೇಳೆ ಜನರು ಅಪಮಾನ ಮಾಡಿದರೂ ಕುಗ್ಗುವುದಿಲ್ಲ.

05042029a ವಿದ್ವಾಂಸೋ ಮಾನಯಂತೀಹ ಇತಿ ಮನ್ಯೇತ ಮಾನಿತಃ|

05042029c ಅಧರ್ಮವಿದುಷೋ ಮೂಢಾ ಲೋಕಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದಾಃ|

05042029e ನ ಮಾನ್ಯಂ ಮಾನಯಿಷ್ಯಂತಿ ಇತಿ ಮನ್ಯೇದಮಾನಿತಃ||

ವಿದ್ವಾಂಸರು ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಗೌರವಿಸಿಕೊಂಡವನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅಪಮಾನಿತನಾದವನು ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಯದ ಮೂಢರು, ಲೋಕಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯದವರು ಗೌರವಿಸಬೇಕಾದವರನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

05042030a ನ ವೈ ಮಾನಂ ಚ ಮೌನಂ ಚ ಸಹಿತೌ ಚರತಃ ಸದಾ|

05042030c ಅಯಂ ಹಿ ಲೋಕೋ ಮಾನಸ್ಯ ಅಸೌ ಮಾನಸ್ಯ ತದ್ವಿದುಃ||

ಮಾನ ಮತ್ತು ಮೌನಗಳು ಸದಾ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಲೋಕವು ಮಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು. ನಂತರದ್ದು ಮೌನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು ಎಂದು ತಿಳಿ.

05042031a ಶ್ರೀಃ ಸುಖಸ್ಯೇಹ ಸಂವಾಸಃ ಸಾ ಚಾಪಿ ಪರಿಪಂಥಿನೀ|

05042031c ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ಸುದುರ್ಲಭಾ ಶ್ರೀರ್ಹಿ ಪ್ರಜ್ಞಾಹೀನೇನ ಕ್ಷತ್ರಿಯ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯ! ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಂಪತ್ತು ಸುಖಕರವಾದುದು. ಆದರೆ ಅದು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿರುವ ಅಡಚಣೆ. ಪ್ರಜ್ಞಾಹೀನನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಸಂಪತ್ತು ದೊರಕುವುದು ಕಷ್ಟ.

05042032a ದ್ವಾರಾಣಿ ತಸ್ಯಾ ಹಿ ವದಂತಿ ಸಂತೋ
ಬಹುಪ್ರಕಾರಾಣಿ ದುರಾವರಾಣಿ|

05042032c ಸತ್ಯಾರ್ಜವೇ ಹೀರ್ದಮಶೌಚವಿದ್ಯಾಃ
ಷಣ್ಮಾನಮೋಹಪ್ರತಿಬಾಧನಾನಿ||

ಅದಕ್ಕೆ (ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ಸಂಪತ್ತಿಗೆ) ಬಹುಪ್ರಕಾರದ, ಮುಚ್ಚಲು ಕಷ್ಟಕರವಾದ, ದ್ವಾರಗಳಿವೆಯೆಂದು ಸಂತರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸತ್ಯ (ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಹಿತಕರವೂ ಯಥಾರ್ಥವೂ ಆದ ಮಾತು), ಆರ್ಜವ (ಕುಟಿಲತೆ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವುದು), ಹೀ (ಅಕೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲು ನಾಚಿಕೆ), ದಮ (ಮನಸ್ಸಿನ ನಿಗ್ರಹ), ಶೌಚ (ಪಾಪವನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು), ವಿದ್ಯೆ (ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆ) ಈ ಆರು ಮೋಹವನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸನತ್ಸುಜಾತ ಪರ್ವಣಿ

ದ್ವಿಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸನತ್ಸುಜಾತ

೪೩

ವೇದಾಧ್ಯಯನದ ಕುರಿತಾದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಸಂಶಯಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ
(೧-೫) ಸನತ್ಸುಜಾತನು ತಪಸ್ಸಿನ ವೃದ್ಧಿ-ಕ್ಷಯಗಳ ಕುರಿತೂ (೬-೨೨),
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂದು ಯಾರನ್ನು ಕರೆಯಬೇಕೆಂದೂ (೨೩-೩೭)

ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವುದು.

05043001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05043001a ಋಚೋ ಯಜೂಂಷ್ಯಧೀತೇ ಯಃ ಸಾಮವೇದಂ ಚ ಯೋ ದ್ವಿಜಃ|

05043001c ಪಾಪಾನಿ ಕುರ್ವನ್ವಾಪೇನ ಲಿಪ್ಯತೇ ನ ಸ ಲಿಪ್ಯತೇ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಯಾವ ದ್ವಿಜನು ಋಗ್-ಯಜು-
ಸಾಮವೇದಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಅವನೇ ಪಾಪಗಳನ್ನು
ಮಾಡಿದರೆ ಪಾಪವು ಅವನಿಗೆ ತಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅಥವಾ
ತಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ?”

05043002 ಸನತ್ಸುಜಾತ ಉವಾಚ|

05043002a ನೈನಂ ಸಾಮಾನ್ಯಚೋ ವಾಪಿ ನ ಯಜೂಂಷಿ ವಿಚಕ್ಷಣ|

05043002c ತ್ರಾಯಂತೇ ಕರ್ಮಣಃ ಪಾಪಾನ್ ತೇ ಮಿಥ್ಯಾ ಬ್ರವೀಮ್ಯಹಂ||

ಸನತ್ಸುಜಾತನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಾಮ-ಋಗ್-ಯಜುರ್ವೇದಗಳು
ವೇದಾಧ್ಯಾಯಿಯನ್ನು ಪಾಪಕರ್ಮಗಳ ಫಲದಿಂದ

ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ.

05043003a ನ ಚಂದಾಂಸಿ ವೃಜಿನಾತ್ತಾರಯಂತಿ

ಮಾಯಾವಿನಂ ಮಾಯಯಾ ವರ್ತಮಾನಂ|

05043003c ನೀಡಂ ಶಕುಂತಾ ಇವ ಜಾತಪಕ್ಷಾಶ್

ಚಂದಾಂಸ್ಯೇನಂ ಪ್ರಜಹತ್ಯಂತಕಾಲೇ||

ಮಾಯಾವಿ ಮಿಥ್ಯಾಚಾರಿಯನ್ನು ವೇದಗಳು ಪಾಪದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ರೆಕ್ಕೆಬಂದ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಗೂಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋಗುವಂತೆ ಮರಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೇದಗಳು ಪಾಪಿಯನ್ನು ತೊರೆದುಬಿಡುತ್ತವೆ.”

05043004 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05043004a ನ ಚೇದ್ವೇದಾ ವೇದವಿದಂ ಶಕ್ತಾಸ್ತಾತುಂ ವಿಚಕ್ಷಣ|

05043004c ಅಥ ಕಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಲಾಪೋಽಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಸನಾತನಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಚಕ್ಷಣ! ವೇದಗಳೇ ವೇದವಿದನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಅಶಕ್ತವೆಂದಾದರೆ ಏಕೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಈ ಸನಾತನ ಪ್ರಲಾಪವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ?”

05043005 ಸನತ್ಸುಜಾತ ಉವಾಚ|

05043005a ಅಸ್ಮಿನ್ಲೋಕೇ ತಪಸ್ತಪ್ತಂ ಫಲಮನ್ಯತ್ರ ದೃಶ್ಯತೇ|

05043005c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಮಿಮೇ ಲೋಕಾ ಋದ್ಧೇ ತಪಸಿ ಸಮ್ಯತಾಃ||

ಸನತ್ಸುಜಾತನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಪಿಸಿದ ತಪಸ್ಸಿನ ಫಲವು ಅನ್ಯತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ತಪಸ್ಸು

ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ.”

05043006 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05043006a ಕಥಂ ಸಮೃದ್ಧಮಪ್ಪ್ರದ್ಧಂ ತಪೋ ಭವತಿ ಕೇವಲಂ|

05043006c ಸನತ್ಸುಜಾತ ತದ್ರೂಪಿ ಯಥಾ ವಿದ್ಯಾಮ ತದ್ವಯಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ತಪಸ್ಸು ಹೇಗೆ ಸಮೃದ್ಧ ಅಥವಾ ಕೇವಲವಾಗುತ್ತದೆ? ಸನತ್ಸುಜಾತ! ಅದನ್ನು ನಮಗೆ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಹೇಳು.”

05043007 ಸನತ್ಸುಜಾತ ಉವಾಚ|

05043007a ಕ್ರೋಧಾದಯೋ ದ್ವಾದಶ ಯಸ್ಯ ದೋಷಾಸ್

ತಥಾ ನೃಶಂಸಾದಿ ಷಡತ್ರ ರಾಜನ್|

05043007c ಧರ್ಮಾದಯೋ ದ್ವಾದಶ ಚಾತತಾನಾಃ

ಶಾಸ್ತ್ರೇ ಗುಣಾ ಯೇ ವಿದಿತಾ ದ್ವಿಜಾನಾಂ||

ಸನತ್ಸುಜಾತನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಕ್ರೋಧವೇ ಮೊದಲಾದ ಹನ್ನೆರಡು ಹಾಗೂ ಕ್ರೂರತೆ ಮೊದಲಾದ ಆರು ಅದರ ದೋಷಗಳು. ಧರ್ಮ, ದಯೆ ಮೊದಲಾದ ಹನ್ನೆರಡು ಗುಣಗಳು ದ್ವಿಜರದ್ದು ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿದಿತವಾಗಿವೆ.

05043008a ಕ್ರೋಧಃ ಕಾಮೋ ಲೋಭಮೋಹೌ ವಿವಿತ್ಸಾ

ಕೃಪಾಸೂಯಾ ಮಾನಶೋಕೌ ಸ್ಪೃಹಾ ಚ|

05043008c ಈರ್ಷ್ಯಾ ಜುಗುಪ್ಸಾ ಚ ಮನುಷ್ಯದೋಷಾ

ವರ್ಜ್ಯಾಃ ಸದಾ ದ್ವಾದಶೈತೇ ನರೇಣ||

ಕ್ರೋಧ, ಕಾಮ, ಲೋಭ, ಮೋಹ, ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ
ಆಸಕ್ತಿ, ನಿಷ್ಕರತೆ, ಅಸೂಯೆ, ಜಂಭ, ಶೋಕ, ಆಸೆ, ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು, ಮತ್ತು
ಜುಗುಪ್ಸೆ ಈ ಹನ್ನೆರಡು ಮಾನುಷ ದೋಷಗಳನ್ನು ನರನು ಸದಾ
ವರ್ಜಿಸಬೇಕು.

05043009a ಏಕೈಕಮೇತೇ ರಾಜೇಂದ್ರ ಮನುಷ್ಯಾನ್ವರ್ಯುಪಾಸತೇ|

05043009c ಲಿಪ್ಸಮಾನೋಽಂತರಂ ತೇಷಾಂ ಮೃಗಾಣಾಮಿವ ಲುಬ್ಧಕಃ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದೂ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಪರ್ಯುಪಾಸಿಸಿ
ಬೇಟೆಗಾರನು ಸಮಯ ಕಾದು ಎಚ್ಚರತಪ್ಪಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು
ಬೇಟೆಯಾಡುವಂತೆ ಅಜಾಗರೂಕನಾಗಿರುವವನು ವಿನಾಶಕ್ಕೆ
ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ.

05043010a ಏಕತ್ಥನಃ ಸ್ಪೃಹಯಾಲುರ್ಮನಸ್ವೀ

ಬಿಭ್ರತ್ಕೋಪಂ ಚಪಲೋಽರಕ್ಷಣಶ್ಚ|

05043010c ಏತೇ ಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಷಣ್ಣರಾನ್ವಾಪಧರ್ಮಾನ್

ಪ್ರಕುರ್ವತೇ ನೋತ ಸಂತಃ ಸುದುರ್ಗೇ||

ಆತ್ಮಶ್ಲಾಘನೆ, ದುರಾಸೆ, ಜಂಭದಿಂದ ಇತರರನ್ನು ಅವಮಾನಿಸುವುದು,
ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೇ ಕೋಪಗೊಳ್ಳುವುದು, ಚಪಲತೆ, ಅರಕ್ಷಣೆ ಈ ಆರು
ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಪಾಪಿಷ್ಠ ನರರು ಪಾಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಷ್ಟದ
ಸಮಯದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅವರು ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಹೆದರುವುದಿಲ್ಲ.

05043011a ಸಂಭೋಗಸಂವಿಧ್ವಿಷಮೇಧಮಾನೋ
ದತ್ತಾನುತಾಪೀ ಕೃಪಣೋಽಬಲೀಯಾನ್|

05043011c ವರ್ಗಪ್ರಶಂಸೀ ವನಿತಾಸು ದ್ವೇಷ್ಠಾ
ಏತೇಽಪರೇ ಸಪ್ತ ನೃಶಂಸಧರ್ಮಾಃ|

ಸಂಭೋಗದ ಕುರಿತೇ ಯೋಚಿಸುವುದು, ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ವಿಷದಂತೆ ಉಪದ್ರವವನ್ನಿತ್ತು ಸಂತೋಷಪಡುವುದು, ದಾನವನ್ನಿತ್ತು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಡುವುದು, ಕೃಪಣತೆ, ದುರ್ಬಲತೆ, ಇಂದ್ರಿಯಗಣಗಳನ್ನೇ ಪ್ರಶಂಸಿಸುವುದು, ವನಿತೆಯರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವುದು - ಇವೇ ಏಳು ಆ ಕ್ರೂರ ಧರ್ಮಗಳು.

05043012a ಧರ್ಮಶ್ಚ ಸತ್ಯಂ ಚ ದಮಸ್ತಪಶ್ಚ
ಅಮಾತ್ಸರ್ಯಂ ಹ್ರೀಸ್ತಿತಿಕ್ಷಾನಸೂಯಾ|

05043012c ಯಜ್ಞಾಶ್ಚ ದಾನಂ ಚ ಧೃತಿಃ ಶ್ರುತಂ ಚ
ಮಹಾವ್ರತಾ ದ್ವಾದಶ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ||

ಧರ್ಮ, ಸತ್ಯ, ದಮ, ತಪಸ್ಸು, ಅಮಾತ್ಸರ್ಯ, ಅಕೃತ್ಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾಚಿಕೆ ಪಡುವುದು, ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೇ ಕೋಪಗೊಳ್ಳದಿರುವುದು, ಅಸೂಯೆಪಡದಿರುವುದು, ಯಜ್ಞ, ದಾನ, ಧೃತಿ, ಅಧ್ಯಯನ ಇವೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಹನ್ನೆರಡು ಮಹಾವ್ರತಗಳು.

05043013a ಯಸ್ವೇತೇಭ್ಯಃ ಪ್ರವಸೇದ್ವಾ ದಶೇಭ್ಯಃ
ಸರ್ವಾಮಪೀಮಾಂ ಪೃಥಿವೀಂ ಪ್ರಶಿಷ್ಯಾತ್|

05043013c ತ್ರಿಭಿರ್ವಾರ್ಷಾಭ್ಯಾಮೇಕತೋ ವಾ ವಿಶಿಷ್ಟೋ

ನಾಸ್ಯ ಸ್ವಮಸ್ತೀತಿ ಸ ವೇದಿತವ್ಯಃ||

ಈ ಹನ್ನೆರಡು ಗುಣಗಳಿಂದಲೂ ಸಂಪನ್ನರಾಗಿರುವವನು ಈ ಪೃಥ್ವಿಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಆಳುತ್ತಾನೆ. ಮೂರು, ಅಥವಾ ಎರಡು ಅಥವಾ ಒಂದಾದರೂ ಇದ್ದರೂ ಉಳಿದ ಹನ್ನೆರಡನ್ನೂ ಅವನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

05043014a ದಮಸ್ತ್ವಾಗೋಽಪ್ರಮಾದಶ್ಚ ಏತೇಷ್ಟಮೃತಮಾಹಿತಂ|

05043014c ತಾನಿ ಸತ್ಯಮುಖಾನ್ಯಾಹುರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಯೇ ಮನೀಷಿಣಃ||

ದಮ, ತ್ಯಾಗ ಮತ್ತು ಅಪ್ರಮಾದತೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಮೃತತ್ವವಿದೆಯೆಂದೂ, ಇವು ಸತ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಪ್ರಮುಖವಾದವುಗಳೆಂದೂ ತಿಳಿದವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

05043015a ದಮೋಽಷ್ಟಾದಶದೋಷಃ ಸ್ಯಾತ್ಪ್ರತಿಕೂಲಂ ಕೃತಾಕೃತೇ|

05043015c ಅನ್ಯತಂ ಚಾಭ್ಯಸೂಯಾ ಚ ಕಾಮಾರ್ಥೌ ಚ ತಥಾ ಸ್ಪೃಹಾ||

05043016a ಕ್ರೋಧಃ ಶೋಕಸ್ತಥಾ ತೃಷ್ಣಾ ಲೋಭಃ ಪ್ರೈಶುನ್ಯಮೇವ ಚ|

05043016c ಮತ್ಸರಶ್ಚ ವಿವಿತ್ಸಾ ಚ ಪರಿತಾಪಸ್ತಥಾ ರತಿಃ||

05043017a ಅಪಸ್ಮಾರಃ ಸಾತಿವಾದಸ್ತಥಾ ಸಂಭಾವನಾತ್ಮನಿ|

05043017c ಏತೈರ್ವಿಮುಕ್ತೋ ದೋಷೈರ್ಯಃ ಸ ದಮಃ ಸದ್ಭಿರುಚ್ಯತೇ||

ದಮಕ್ಕೆ ಇರುವ ಹದಿನೆಂಟು ದೋಷಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಆಚರಿಸಿದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ: ಅನ್ಯತ, ಅಸೂಯೆ, ಕಾಮ, ಅರ್ಥ, ಆಸೆ,

ಕ್ರೋಧ, ಶೋಕ, ತೃಷ್ಣೆ, ಲೋಭ, ಪೈಶುನ, ಮತ್ಸರ,
 ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವುದು, ಪರಿತಾಪ, ರತಿ, ಅಪಸ್ಮಾರ, ಮತ್ತು ಅತಿವಾದ.
 ಈ ದೋಷಗಳಿಂದ ವಿಮುಕ್ತನಾದವನು ದಮದಿಂದ ಆತ್ಮ ನಿಯಂತ್ರಣ
 ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಸಾಧುಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

05043018a ಶ್ರೀಯಾಂಸ್ತು ಷಡ್ವಿಧಸ್ತ್ಯಾಗಃ ಪ್ರಿಯಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ನ ಹೃಷ್ಯತಿ |
 05043018c ಅಪ್ರಿಯೇ ತು ಸಮುತ್ಪನ್ನೇ ವ್ಯಥಾಂ ಚಾತು ನ ಚಾರ್ಚ್ಚತಿ ||
 05043019a ಇಷ್ಟಾನ್ನಾರಾಂಶ್ಚ ಪುತ್ರಾಂಶ್ಚ ನ ಚಾನ್ಯಂ ಯದ್ವಚೋ ಭವೇತ್ |
 05043019c ಅರ್ಹತೇ ಯಾಚಮಾನಾಯ ಪ್ರದೇಯಂ ತದ್ವಚೋ ಭವೇತ್ ||
 05043019e ಅಪ್ಯವಾಚ್ಯಂ ವದತ್ಯೇವ ಸ ತೃತೀಯೋ ಗುಣಃ ಸ್ಮೃತಃ ||

ಆರು ವಿಧದ ತ್ಯಾಗಗಳು ಶ್ರೀಯಸ್ಕರವಾದವು. ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು
 ಪಡೆದು ಹರ್ಷಗೊಳ್ಳದಿರುವುದು; ಅಪ್ರಿಯವಾದುದು
 ಬಂದೊದಗಿದಾಗ ವ್ಯಥೆಗೊಳ್ಳದಿರುವುದು; ಅರ್ಹನಾದವನು
 ಬೇರೆಯಾರನ್ನೂ ಕೇಳದೇ ಪತ್ನಿಯಾಗಲೀ, ಮಗನನ್ನಾಗಲೀ ಕೇಳಿದಾಗ,
 ಅವನು ಹೇಳಬಾರದುದನ್ನು ಹೇಳಿದರೂ, ಕೊಡುವುದು - ಇದನ್ನು
 ಮೂರನೆಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ ತ್ಯಾಗವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

05043020a ತ್ಯಕ್ತೈರ್ದ್ರವೈರ್ಯೋ ಭವತಿ ನೋಪಯುಂಕ್ತೇ ಚ ಕಾಮತಃ |
 05043020c ನ ಚ ಕರ್ಮಸು ತದ್ಧೀನಃ ಶಿಷ್ಯಬುದ್ಧಿರ್ನರೋ ಯಥಾ |
 05043020e ಸರ್ವೈರೇವ ಗುಣೈರ್ಯುಕ್ತೋ ದ್ರವ್ಯವಾನಪಿ ಯೋ ಭವೇತ್ ||

ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದು, ಆಸೆಯಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸದೇ

ಇರುವುದು, ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಆಸೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದಿರುವುದು, ಎಲ್ಲ
ವಸ್ತುಗಳಿದ್ದೂ, ಶಿಷ್ಯನ ಬುದ್ಧಿಯಂತೆ ಗುಣಯುಕ್ತನಾಗಿರಬೇಕು.

05043021a ಅಪ್ರಮಾದೋಽಷ್ಟದೋಷಃ ಸ್ಯಾತ್ತಾನೋಷಾನ್ವರಿವರ್ಜಯೇತ್|

05043021c ಇಂದ್ರಿಯೇಭ್ಯಶ್ಚ ಪಂಚಭ್ಯೋ ಮನಸಶ್ಚೈವ ಭಾರತ|

05043021e ಅತೀತಾನಾಗತೇಭ್ಯಶ್ಚ ಮುಕ್ತೋ ಹ್ಯೇತೈಃ ಸುಖೀ ಭವೇತ್||

ಅಪ್ರಮಾದವನ್ನು ಎಂಟು ದೋಷಗಳು ಕಾಡುತ್ತವೆ. ಆ ದೋಷಗಳನ್ನು
ಪರಿತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ಭಾರತ! ಅವು ಐದು ಇಂದ್ರಿಯಗಳು, ಮನಸ್ಸು,
ಅತೀತ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯ. ಇವುಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾದವನು
ಸುಖಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

05043022a ದೋಷೈರೇತೈರ್ವಿಮುಕ್ತಂ ತು ಗುಣೈರೇತೈಃ ಸಮನ್ವಿತಂ|

05043022c ಏತತ್ಸಮೃದ್ಧಮಪ್ಯುದ್ಧಂ ತಪೋ ಭವತಿ ಕೇವಲಂ|

05043022e ಯನ್ಮಾಂ ಪೃಚ್ಛಸಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ಕಿಂ ಭೂಯಃ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಸಿ||

ಈ ದೋಷಗಳಿಂದ ವಿಮುಕ್ತವಾದ ಮತ್ತು ಈ ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ
ತಪಸ್ಸು ಮಾತ್ರ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಜೇಂದ್ರ! ನೀನು ಕೇಳಿದ್ದುದಕ್ಕೆ
ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನೂ ಏನನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೀಯೆ?"

05043023 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05043023a ಆಖ್ಯಾನಪಂಚಮೈರ್ವೇದೈರ್ಭೂಯಿಷ್ಠಂ ಕಥ್ಯತೇ ಜನಃ|

05043023c ತಥೈವಾನ್ಯೇ ಚತುರ್ವೇದಾಸ್ತ್ರಿವೇದಾಶ್ಚ ತಥಾಪರೇ||

05043024a ದ್ವಿವೇದಾಶ್ಚೈಕವೇದಾಶ್ಚ ಅನೃಚಶ್ಚ ತಥಾಪರೇ|

05043024c ತೇಷಾಂ ತು ಕತಮಃ ಸ ಸ್ಯಾದ್ಯಮಹಂ ವೇದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೆಲವು ಜನರು ಐದು ವೇದಗಳನ್ನೂ ಓದಿ ಪಂಚವೇದಿಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳನ್ನು, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಮೂರು ವೇದಗಳನ್ನು, ದ್ವಿವೇದಗಳನ್ನು, ಇನ್ನು ಇತರರು ಒಂದೇ ವೇದವನ್ನು, ಮತ್ತು ವೇದವನ್ನು ಕಲಿಯದವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಅಧಿಕರು? ಯಾರನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂದು ಕರೆಯಬೇಕು?”

05043025 ಸನತ್ಸುಜಾತ ಉವಾಚ|

05043025a ಏಕಸ್ಯ ವೇದಸ್ಯಾಜ್ಞಾದ್ವೇದಾಸ್ತೇ ಬಹವೋಽಭವನ್|

05043025c ಸತ್ಯಸ್ಮೈಕಸ್ಯ ರಾಜೇಂದ್ರ ಸತ್ಯೇ ಕಶ್ಚಿದವಸ್ಥಿತಃ|

05043025e ಏವಂ ವೇದಮನುತ್ಸಾದ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞಾಂ ಮಹತಿ ಕುರ್ವತೇ||

ಸನತ್ಸುಜಾತನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜೇಂದ್ರ! ಒಂದೇ ವೇದದ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಒಂದೇ ಸತ್ಯದ ಬಹಳ ವೇದಗಳುಂಟಾದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಸತ್ಯವನ್ನು ಆಧರಿಸಿವೆ. ಈ ರೀತಿ ವೇದವನ್ನು ದಾಟಿ ಇರುವುದರ ಮಹತ್ತಿನ ಕುರಿತು ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.

05043026a ದಾನಮಧ್ಯಯನಂ ಯಜ್ಞೋ ಲೋಭಾದೇತತ್ಪ್ರವರ್ತತೇ|

05043026c ಸತ್ಯಾತ್ಪ್ರಚ್ಯವಮಾನಾನಾಂ ಸಂಕಲ್ಪೋ ವಿತಥೋ ಭವೇತ್||

ದಾನ, ವೇದಾಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಲೋಭದಿಂದ ಮಾಡಿದರೆ,

ಸಂಕಲ್ಪವು ಸತ್ಯದಿಂದ ಕಳಚಿಬಿದ್ದು ಸುಳ್ಳಾಗುತ್ತದೆ.

05043027a ತತೋ ಯಜ್ಞಾಃ ಪ್ರತಾಯೇತ ಸತ್ಯಸ್ಮೈವಾವಧಾರಣಾತ್|

05043027c ಮನಸಾನ್ಯಸ್ಯ ಭವತಿ ವಾಚಾನ್ಯಸ್ಮೋತ ಕರ್ಮಣಾ|

05043027e ಸಂಕಲ್ಪಸಿದ್ಧಃ ಪುರುಷಃ ಸಂಕಲ್ಪಾನಧಿತಿಷ್ಠತಿ||

ಆದುದರಿಂದ ಸತ್ಯವನ್ನು ಅವಧರಿಸಿಯೇ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಮನಸಾ, ವಾಚಾ ಮತ್ತು ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಸಂಕಲ್ಪಸಿದ್ಧ ಪುರುಷನ ಸಂಕಲ್ಪಗಳೂ ಪೂರೈಸುತ್ತವೆ.

05043028a ಅನೈಭೃತ್ಯೇನ ವೈ ತಸ್ಯ ದೀಕ್ಷಿತವ್ರತಮಾಚರೇತ್|

05043028c ನಾಮೈತದ್ಧಾತುನಿರ್ವೃತ್ತಂ ಸತ್ಯಮೇವ ಸತಾಂ ಪರಂ|

05043028e ಜ್ಞಾನಂ ವೈ ನಾಮ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಪರೋಕ್ಷಂ ಜಾಯತೇ ತಪಃ||

ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಗೌಪ್ಯವಾಗಿಡದೇ ದೀಕ್ಷೆಯ ವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸಬೇಕು. ಧಾತು 'ಸತ್ಯ'ದಿಂದಲೇ ಪರಮ ಸಂತರೆಂದು ಬಂದಿದೆ. ಜ್ಞಾನವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿದ್ದರೆ ತಪಸ್ಸು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

05043029a ವಿದ್ಯಾದ್ಭಹು ಪಠಂತಂ ತು ಬಹುಪಾರೀತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ|

05043029c ತಸ್ಮಾತ್ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಮಾ ಮಂಸ್ಥಾ ಜಲ್ಪಿತೇನೈವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ|

05043029e ಯ ಏವ ಸತ್ಯಾನ್ನಾಪೈತಿ ಸ ಜ್ಞೇಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ತ್ವಯಾ||

ಬಹುಪಾರಿಗಳಂತೆ ಪಠಿಸುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ತಿಳಿದಿರಬೇಕು. ಕ್ಷತ್ರಿಯ ! ಆದುದರಿಂದ ಕೇವಲ ಪಠಿಸುವುದರಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾರು ಸತ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದಲ್ಲವೋ ಅಂಥವರನ್ನು ನೀನು

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂದು ತಿಳಿ.

05043030a ಚಂದಾಂಸಿ ನಾಮ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ತಾನ್ಯಥರ್ವಾ

ಜಗೌ ಪುರಸ್ತಾದ್ಯಪಿಸರ್ಗ ಏಷಃ|

05043030c ಚಂದೋವಿದಸ್ತೇ ಯ ಉ ತಾನಧೀತ್ಯ

ನ ವೇದ್ಯವೇದಸ್ಯ ವಿದುರ್ನ ವೇದ್ಯಂ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯ ! ಹಿಂದೆ ಅಥರ್ವನು ಋಷಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವಾಗ ಹೇಳಿದುದನ್ನು ವೇದಗಳೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಚಂದಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಿಯೂ ಯಾರು ವೇದವು ಏನನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದವನು ವೇದವಿದುವಲ್ಲ.

05043031a ನ ವೇದಾನಾಂ ವೇದಿತಾ ಕಶ್ಚಿದಸ್ತಿ

ಕಶ್ಚಿದ್ವೇದಾನ್ಬುಧ್ಯತೇ ವಾಪಿ ರಾಜನ್|

05043031c ಯೋ ವೇದ ವೇದಾನ್ ಸ ವೇದ ವೇದ್ಯಂ

ಸತ್ಯೇ ಸ್ಥಿತೋ ಯಸ್ತು ಸ ವೇದ ವೇದ್ಯಂ||

ರಾಜನ್ ! ವೇದಗಳ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದವರಿದ್ದಾರೆಯೇ ಹೊರತು, ವೇದಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಯಾರು ವೇದವೇದ್ಯನನ್ನು ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೋ ಅವನು ವೇದವಿದನಲ್ಲ. ಸತ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವವನು ವೇದವಿದನು.

05043032a ಅಭಿಜಾನಾಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಾಖ್ಯಾತಾರಂ ವಿಚಕ್ಷಣಂ|

05043032c ಯಶ್ಚಿನ್ನವಿಚಿಕಿತ್ಸಃ ಸನ್ನಾಚಷ್ಟೇ ಸರ್ವ ಸಂಶಯಾನ್||

ಇದರ ವಿಚಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಯಾರು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಾಡಬಲ್ಲರೋ, ಯಾರು ಇತರರ ಎಲ್ಲ ಸಂಶಯಗಳನ್ನೂ ನಿವಾರಿಸಬಲ್ಲರೋ ಅವರನ್ನು ನಾನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ.

05043033a ತಸ್ಯ ಪರ್ಯೇಷಣಂ ಗಚ್ಛೇತ್ಪ್ರಾಚೀನಂ ನೋತ ದಕ್ಷಿಣಂ|

05043033c ನಾರ್ವಾಚೀನಂ ಕುತಸ್ತಿಯಂ ನಾದಿಶಂ ತು ಕಥಂ ಚನ||

ಅದರ ಅನ್ವೇಷಣೆಗೆ ಪೂರ್ವಕ್ಕಾಗಲೀ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕಾಗಲೀ, ಅಡ್ಡವಾಗಲೀ, ಉದ್ದವಾಗಲೀ, ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

05043034a ತೂಷ್ಟೀಂಭೂತ ಉಪಾಸೀತ ನ ಚೇಷ್ಟೇನ್ಮನಸಾ ಅಪಿ|

05043034c ಅಭ್ಯಾವರ್ತೇತ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ಯ ಅಂತರಾತ್ಮನಿ ವೈ ಶ್ರಿತಂ||

ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಹಂದಾಡಿಸದೇ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರೆ ಅಂತರಾತ್ಮದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮನು ತಾನಾಗಿಯೇ ಬರುತ್ತಾನೆ.

05043035a ಮೌನಾದ್ಧಿ ಸ ಮುನಿರ್ಭವತಿ ನಾರಣ್ಯವಸನಾನ್ಮುನಿಃ|

05043035c ಅಕ್ಷರಂ ತತ್ತು ಯೋ ವೇದ ಸ ಮುನಿಃ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಉಚ್ಯತೇ||

ಮೌನದಿಂದ ಮುನಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ; ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವುದರಿಂದಲ್ಲ. ಯಾರು ಅಕ್ಷರವಾದುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವನೋ ಅವನನ್ನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮುನಿಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

05043036a ಸರ್ವಾರ್ಥಾನಾಂ ವ್ಯಾಕರಣಾದ್ವೈಯಾಕರಣ ಉಚ್ಯತೇ|

05043036c ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದರ್ಶೀ ಲೋಕಾನಾಂ ಸರ್ವದರ್ಶೀ ಭವೇನ್ನರಃ||

ಎಲ್ಲ ಪದ-ಅರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಬಿಡಿಸಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ತೋರಿಸುವವನು
ವೈಯಾಕರಣಿಯೆನಿಸುವನು. ಲೋಕಗಳು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಣುವ ನರನು
ಸರ್ವದರ್ಶಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

05043037a ಸತ್ಯೇ ವೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ತಿಷ್ಠನ್ಬ್ರಹ್ಮ ಪಶ್ಯತಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯ|

05043037c ವೇದಾನಾಂ ಚಾನುಪೂರ್ವೈಣ ಏತದ್ವಿದ್ವನ್ಬ್ರವೀಮಿ ತೇ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯ! ಒಂದರ ನಂತರ ಇನ್ನೊಂದು ವೇದಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು ಸತ್ಯದಲ್ಲಿ
ನೆಲೆಸಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ ಎಂದು
ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸನತ್ಸುಜಾತ ಪರ್ವಣಿ
ಸನತ್ಸುಜಾತವಾಕ್ಯೇ ತ್ರಿಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸನತ್ಸುಜಾತ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸನತ್ಸುಜಾತವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನಲ್ವತ್ತೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೪

ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ನಿರೂಪಣೆ

ಸನತ್ಸುಜಾತನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದ ಕುರಿತು
ವಿವರಿಸುವುದು (೧-೨೪).

05044001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05044001a ಸನತ್ತುಜಾತ ಯದಿಮಾಂ ಪರಾರ್ಥಾಂ

ಬ್ರಾಹ್ಮಿಂ ವಾಚಂ ಪ್ರವದಸಿ ವಿಶ್ವರೂಪಾಂ|

05044001c ಪರಾಂ ಹಿ ಕಾಮೇಷು ಸುದುರ್ಲಭಾಂ ಕಥಾಂ

ತದ್ಬ್ರೂಹಿ ಮೇ ವಾಕ್ಯಮೇತತ್ಕುಮಾರ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸನತ್ತುಜಾತ! ಕುಮಾರ! ನೀನು ಸರ್ವೋತ್ತಮವಾದ, ಬ್ರಹ್ಮಸಂಬಂಧಿಯಾದ, ಬಹುರೂಪದ ಮಾತನ್ನಾಡಿದ್ದೀಯೆ. ಕಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯದ ಕುರಿತ ಮಾತುಕಥೆಯು ದುರ್ಲಭ. ಆದುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಇನ್ನೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕು.”

05044002 ಸನತ್ತುಜಾತ ಉವಾಚ|

05044002a ನೈತದ್ಬ್ರಹ್ಮ ತ್ವರಮಾಣೇನ ಲಭ್ಯಂ

ಯನ್ಮಾಂ ಪೃಚ್ಛಸ್ಯಭಿಹೃಷ್ಯಸ್ಯತೀವ|

05044002c ಅವ್ಯಕ್ತವಿದ್ಯಾಮಭಿಧಾಸ್ಯೇ ಪುರಾಣೀಂ

ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಚ ತೇಷಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣ ಸಿದ್ಧಾಂ||

ಸನತ್ತುಜಾತನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂತೋಷದಿಂದ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವ ಈ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯು ಅವಸರ ಮಾಡಿದರೆ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಪುರಾಣ, ಅವ್ಯಕ್ತವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದ ಸಿದ್ಧಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.”

05044003 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05044003a ಅವ್ಯಕ್ತವಿದ್ಯಾಮಿತಿ ಯತ್ಸನಾತನೀಂ

ಬ್ರವೀಷಿ ತ್ವಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣ ಸಿದ್ಧಾಂ|

05044003c ಅನಾರಭ್ಯಾ ವಸತೀಹಾರ್ಯ ಕಾಲೇ

ಕಥಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಮಮೃತತ್ವಂ ಲಭೇತ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗಬಲ್ಲ ಈ ಸನಾತನ ಅವ್ಯಕ್ತ ವಿದ್ಯೆಯ ಕುರಿತು ನೀನು ಹೇಳು. ಅನಾರಭ್ಯವಾದ ಆರ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯದ ಅಮೃತತ್ವವನ್ನು ಹೇಗೆ ಪಡೆಯಬಹುದು?”

05044004 ಸನತ್ಸುಜಾತ ಉವಾಚ|

05044004a ಯೇಽಸ್ಮಿಽಲ್ಲೋಕೇ ವಿಜಯಂತೀಹ ಕಾಮಾನ್

ಬ್ರಾಹ್ಮಿಂ ಸ್ಥಿತಿಮನುತಿತಿಕ್ಷಮಾಣಾಃ|

05044004c ತ ಆತ್ಮಾನಂ ನಿರ್ಹರಂತೀಹ ದೇಹಾನ್

ಮುಂಜಾದಿಷೀಕಾಮಿವ ಸತ್ತ್ವಸಂಸ್ಥಾಃ||

ಸನತ್ಸುಜಾತನು ಹೇಳಿದನು: “ಯಾರು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಕಾಮಗಳನ್ನೂ ಜಯಿಸಿ ಬಾಹ್ಮಿ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಇರುವರೋ ಅವರು ಮುಂಜದ ಹುಲ್ಲಿನಿಂದ ಅದರ ಒಳಗಿರುವ ಮೃದುವಾದ ಕಾಂಡವನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವಂತೆ, ಆತ್ಮವನ್ನು ದೇಹದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

05044005a ಶರೀರಮೇತೌ ಕುರುತಃ ಪಿತಾ ಮಾತಾ ಚ ಭಾರತ|

05044005c ಆಚಾರ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಾ ಯಾ ಜಾತಿಃ ಸಾ ಸತ್ಯಾ ಸಾಜರಾಮರಾ||

ಭಾರತ ! ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರು ಈ ಶರೀರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.
ಆದರೆ ಆಚಾರ್ಯನ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಯಾವುದು ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆಯೋ
ಅದು ಸತ್ಯವೂ ಅಜರಾಮರವೂ (ಹುಟ್ಟು-ಸಾವಿಲ್ಲದೂ) ಆದುದು.

05044006a ಆಚಾರ್ಯ ಯೋನಿಮಿಹ ಯೇ ಪ್ರವಿಶ್ಯ

ಭೂತ್ವಾ ಗರ್ಭಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಚರ್ಯಂ ಚರಂತಿ|

05044006c ಇಹೈವ ತೇ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರಾ ಭವಂತಿ

ಪ್ರಹಾಯ ದೇಹಂ ಪರಮಂ ಯಾಂತಿ ಯೋಗಂ||

ಯಾರು ಆಚಾರ್ಯ ಯೋನಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಗರ್ಭವಾಗಿ
ಬ್ರಹ್ಮ ಚರ್ಯವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಇಲ್ಲಿಯೇ
ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರಾಗುತ್ತಾರೆ. ದೇಹವನ್ನು ತೊರೆದು ಪರಮ ಯೋಗವನ್ನು
ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

05044007a ಯ ಆವೃಣೋತ್ಯವಿತಥೇನ ಕರ್ಣಾ

ವೃತಂ ಕುರ್ವನ್ನಮೃತಂ ಸಂಪ್ರಯಚ್ಚ ನ್||

05044007c ತಂ ಮನ್ಯೇತ ಪಿತರಂ ಮಾತರಂ ಚ

ತಸ್ಮೈ ನ ದ್ರುಹ್ಯೇತ್ಕೃತಮಸ್ಯ ಜಾನನ್||

ಯಾರು ಸುಳ್ಳನ್ನು ಸತ್ಯದಿಂದ ಆವೃತಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೋ, ಎಲ್ಲವಕ್ಕೂ
ಅಮೃತತ್ವವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾನೋ ಅಂಥವನನ್ನು ತಂದೆ-ತಾಯಿಯೆಂದು
ಮನ್ನಿಸಬೇಕು. ಅವನಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ದ್ರೋಹವನ್ನೆಸಗಬಾರದು.

05044008a ಗುರುಂ ಶಿಷ್ಯೋ ನಿತ್ಯಮಭಿಮನ್ಯಮಾನಃ

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಮಿಚ್ಛೇಚ್ಛು ಚಿರಪ್ರಮತ್ತಃ|

05044008c ಮಾನಂ ನ ಕುರ್ಯಾನ್ನ ದಧೀತ ರೋಷಂ

ಏಷ ಪ್ರಥಮೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಸ್ಯ ಪಾದಃ||

ಶಿಷ್ಯನು ಗುರುವಿಗೆ ನಿತ್ಯವೂ ಅಭಿವಂದಿಸಬೇಕು.

ಶುಚಿಯಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು, ಅಪ್ರಮತ್ತನಾಗಿ, ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿರಬೇಕು. ಅಭಿಮಾನ ಪಡಬಾರದು. ರೋಷಗೊಳ್ಳಬಾರದು. ಇವು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದ ಮೊದಲನೆಯ ಪಾದದ ನಿಯಮಗಳು.

05044009a ಆಚಾರ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರಿಯಂ ಕುರ್ಯಾತ್ಪ್ರಾಣೈರಪಿ ಧನೈರಪಿ|

05044009c ಕರ್ಮಣಾ ಮನಸಾ ವಾಚಾ ದ್ವಿತೀಯಃ ಪಾದ ಉಚ್ಯತೇ||

ಪ್ರಾಣದ ಮೂಲಕವಾದರೂ ಅಥವಾ ಧನದ ಮೂಲಕವಾದರೂ, ಕರ್ಮ, ಮನಸ್ಸು, ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಎರಡನೆಯ ಪಾದವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

05044010a ಸಮಾ ಗುರೌ ಯಥಾ ವೃತ್ತಿಗುರುಪತ್ಯಾಂ ತಥಾ ಭವೇತ್|

05044010c ಯಥೋಕ್ತಕಾರೀ ಪ್ರಿಯಕೃತ್ಪ್ರತೀಯಃ ಪಾದ ಉಚ್ಯತೇ||

ಗುರುವಿನೊಂದಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ವರ್ತನೆಯಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅದಕ್ಕೆ ಸಮನಾದುದು ಗುರುಪತ್ನಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಇರಬೇಕು. ಪ್ರಿಯಕೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮೂರನೆಯ ಪಾದವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

05044011a ನಾಚಾರ್ಯಾಯೇಹೋಪಕೃತ್ವಾ ಪ್ರವಾದಂ

ಪ್ರಾಜ್ಞಾಃ ಕುರ್ವೀತ ನೈತದಹಂ ಕರೋಮಿ|

05044011c ಇತೀವ ಮನ್ಯೇತ ನ ಭಾಷಯೇತ

ಸ ವೈ ಚತುರ್ಥೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಸ್ಯ ಪಾದಃ||

ಆಚಾರ್ಯನಿಗೆ ವರದಿಮಾಡುವಾಗ ಪ್ರಾಜ್ಞನು ನಾನು ಇದನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬಾರದು. ಹಾಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೂ ಹೇಳಬಾರದು. ಇದೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಾದ.

05044012a ಏವಂ ವಸಂತಂ ಯದುಪಪ್ಲವೇದ್ಧನಂ

ಆಚಾರ್ಯಾಯ ತದನುಪ್ರಯಚ್ಛೇತ್|

05044012c ಸತಾಂ ವೃತ್ತಿಂ ಬಹುಗುಣಾಮೇವಮೇತಿ

ಗುರೋಃ ಪುತ್ರೇ ಭವತಿ ಚ ವೃತ್ತಿರೇಷಾ||

ಹೀಗೆ ವಾಸಿಸುವಾಗ ಏನನ್ನು ಗಳಿಸುತ್ತಾನೋ ಆ ಧನವನ್ನು ಆಚಾರ್ಯನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಸಂತರ ಸಂಪತ್ತು ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಗುರುಪುತ್ರನಲ್ಲಿಯೂ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

05044013a ಏವಂ ವಸನ್ನರ್ವತೋ ವರ್ಧ ತೀಹ

ಬಹೂನ್ಪುತ್ರಾಽಲ್ಲಭತೇ ಚ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂ|

05044013c ವರ್ಷಂತಿ ಚಾಸ್ಮೈ ಪ್ರದಿಶೋ ದಿಶಶ್ಚ

ವಸಂತ್ಯಸ್ಮಿನ್ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇ ಜನಾಶ್ಚ||

ಹೀಗೆ ವಾಸಿಸುವಾಗ ಅವನ ಎಲ್ಲವೂ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ: ಬಹಳ

ಪುತ್ರರೂ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯೂ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದಲೂ
ಮಳೆಯು ಸುರಿಯುತ್ತದೆ. ಬಹಳ ಜನರು ಅವನಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಲ್ಲಿ
ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ.

05044014a ಏತೇನ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣ ದೇವಾ ದೇವತ್ವಮಾಪ್ನುವನ್|

05044014c ಋಷಯಶ್ಚ ಮಹಾಭಾಗಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಮನೀಷಿಣಃ||

05044015a ಗಂಧರ್ವಾಣಾಮನೈವ ರೂಪಮಪ್ಸರಸಾಮಭೂತ್|

05044015c ಏತೇನ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣ ಸೂರ್ಯೋ ಅಹ್ನಾಯ ಜಾಯತೇ||

ಈ ರೀತಿಯ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದ ದೇವತೆಗಳು ದೇವತ್ವವನ್ನು,
ಮಹಾಭಾಗ ಮನೀಷೀ ಋಷಿಗಳು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವನ್ನು, ಗಂಧರ್ವ-
ಅಪ್ಸರೆಯರು ತಮ್ಮ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದರು. ಇದೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದ
ಸೂರ್ಯನು ದಿನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

05044016a ಯ ಆಶಯೇತ್ಪಾಟಯೇಚ್ಛಾಪಿ ರಾಜನ್

ಸರ್ವಂ ಶರೀರಂ ತಪಸಾ ತಪ್ಯಮಾನಃ|

05044016c ಏತೇನಾಸೌ ಬಾಲ್ಯಮತ್ಯೇತಿ ವಿದ್ವಾನ್

ಮೃತ್ಯುಂ ತಥಾ ರೋಧಯತ್ಯಂತಕಾಲೇ||

ರಾಜನ್! ಯಾರು ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸಿ ಶರೀರವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಲಗಿಸಿ
ಹೊಡೆಯುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಬಾಲ್ಯವನ್ನು ಮೀರಿ ವಿದ್ವಾಂಸನಾಗುತ್ತಾನೆ
ಮತ್ತು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮೃತ್ಯುವನ್ನೂ ಜಯಿಸುತ್ತಾನೆ.

05044017a ಅಂತವಂತಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ತೇ ಜಯಂತಿ

ಲೋಕಾಂ ಜನಾಃ ಕರ್ಮಣಾ ನಿರ್ಮಿತೇನ|

05044017c ಬ್ರಹ್ಮೈವ ವಿದ್ವಾಂಸ್ತೇನ ಅಭ್ಯೇತಿ ಸರ್ವಂ
ನಾನ್ಯಃ ಪಂಥಾ ಅಯನಾಯ ವಿದ್ಯತೇ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯ! ಜನರು ಕರ್ಮದಿಂದ ಗೆಲ್ಲುವ ಲೋಕಗಳು ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ
ಕೊನೆಯುಳ್ಳವುಗಳು. ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ
ವಿದ್ವಾಂಸನು ಬ್ರಹ್ಮವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಯಾವ
ಮಾರ್ಗವೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.”

05044018 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05044018a ಆಭಾತಿ ಶುಕ್ಲಮಿವ ಲೋಹಿತಮಿವ

ಅಥೋ ಕೃಷ್ಣಮಥಾಂಜನಂ ಕಾದ್ರವಂ ವಾ|

05044018c ತದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಪಶ್ಯತಿ ಯೋಽತ್ರ ವಿದ್ವಾನ್
ಕಥಂರೂಪಂ ತದಮೃತಮಕ್ಷರಂ ಪದಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ವಿದ್ವಾಂಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಕಾಣುವ ಆ
ಅಮೃತ, ಅಕ್ಷರವು ಎಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಯಾವರೂಪದ್ದು?
ಬೆಳ್ಳಗಿರುವುದೋ? ಕೆಂಪಾಗಿರುವುದೋ? ಅಥವಾ ಅಂಜನದಂತೆ
ಕಪ್ಪಾಗಿರುವುದೋ? ಅಥವಾ ಬೂದುಬಣ್ಣದ್ದಾಗಿರುವುದೋ?”

05044019 ಸನತ್ಸುಜಾತ ಉವಾಚ|

05044019a ನಾಭಾತಿ ಶುಕ್ಲಮಿವ ಲೋಹಿತಮಿವ

ಅಥೋ ಕೃಷ್ಣಮಾಯಸಮರ್ಕವರ್ಣಂ|

05044019c ನ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ತಿಷ್ಠತಿ ನಾಂತರಿಕ್ಷೇ
ನೈತತ್ಸಮುದ್ರೇ ಸಲಿಲಂ ಬಿಭರ್ತಿ||

ಸನತ್ಸುಜಾತನು ಹೇಳಿದನು: “ಅದು ಬಿಳಿಯಾಗಿಯೂ, ಕೆಂಪಾಗಿಯೂ, ಕಪ್ಪಾಗಿಯೂ, ಬೂದುಬಣ್ಣದ್ದಾಗಿಯೂ, ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕಿನಂತೆಯೂ ಹೊಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿಲ್ಲ, ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಸಮುದ್ರದ ನೀರೂ ಕೂಡ ಅದನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ.

05044020a ನ ತಾರಕಾಸು ನ ಚ ವಿದ್ಯುದಾಶ್ರಿತಂ
ನ ಚಾಭ್ರೇಷು ದೃಶ್ಯತೇ ರೂಪಮಸ್ಯ|

05044020c ನ ಚಾಪಿ ವಾಯೌ ನ ಚ ದೇವತಾಸು
ನ ತಚ್ಚಂದ್ರೇ ದೃಶ್ಯತೇ ನೋತ ಸೂರ್ಯೇ||

ಅದು ನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ; ವಿದ್ಯುತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಮತ್ತು ಅದರ ರೂಪವು ಮೋಡಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ, ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಅದು ಸೂರ್ಯನಲ್ಲಿಯೂ, ಚಂದ್ರನಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

05044021a ನೈವರ್ಕ್ಷು ತನ್ನ ಯಜುಃಷು ನಾಪ್ಯಥರ್ವಸು
ನ ಚೈವ ದೃಶ್ಯತ್ಯಮಲೇಷು ಸಾಮಸು|

05044021c ರಥಂತರೇ ಬಾರ್ಹತೇ ಚಾಪಿ ರಾಜನ್
ಮಹಾವ್ರತೇ ನೈವ ದೃಶ್ಯೇದ್ಧು ವಂ ತತ್||

ರಾಜನ್! ಅದು ಋಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ, ಯಜುರ್ವೇದದಲ್ಲಿಲ್ಲ,

ಅಥರ್ವದಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅಮಲ ಸಾಮದಲ್ಲಿಯೂ, ರಥಂತರ-
ಬಾರ್ಹತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಮಹಾವ್ರತದಲ್ಲಿಯೂ
ಅದು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದು ಸತ್ಯ.

05044022a ಅಪಾರಣೀಯಂ ತಮಸಃ ಪರಸ್ತಾತ್

ತದಂತಕೋಽಪ್ಯೇತಿ ವಿನಾಶಕಾಲೇ|

05044022c ಅಣೀಯರೂಪಂ ಕ್ಷುರಧಾರಯಾ ತನ್

ಮಹಚ್ಚ ರೂಪಂ ತ್ವಪಿ ಪರ್ವತೇಭ್ಯಃ||

ಕತ್ತಲೆಗಿಂತಲೂ ಆಚೆ ಅದಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ವಿನಾಶಕಾಲದಲ್ಲಿ
ಅಂತಕನೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಸಾಯುತ್ತಾನೆ. ಅದು ಕತ್ತಿಯ ಅಲುಗಿಗಿಂತ
ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದುದು ಆದರೆ ಪರ್ವತದಂತೆ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ರೂಪವುಳ್ಳದ್ದು.

05044023a ಸಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ತದಮೃತಂ ಲೋಕಾಸ್ತದ್ಬ್ರಹ್ಮ ತದ್ಯಶಃ|

05044023c ಭೂತಾನಿ ಜಜ್ಞೈರೇ ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಲಯಂ ಯಾಂತಿ ತತ್ರ ಚ||

ಆ ಅಮೃತವಾದುದು ಲೋಕ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮನ ಅಧಾರ. ಅದರಿಂದ
ಇರುವವು ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಲಯವಾಗಿ
ಹೋಗುತ್ತವೆ.

05044024a ಅನಾಮಯಂ ತನ್ಮಹದುದ್ಯತಂ ಯಶೋ

ವಾಚೋ ವಿಕಾರಾನ್ಯವಯೋ ವದಂತಿ|

05044024c ತಸ್ಮಿಂ ಜಗತ್ಸರ್ವಮಿದಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ

ಯೇ ತದ್ವಿದುರಮೃತಾಸ್ತೇ ಭವಂತಿ||

ಅನಾಮಯ, ಉಲ್ಬಣಗೊಳ್ಳುವ ಆ ಮಹಾ ಯಶಸ್ಸು ಮಾತಿನ
ವಿಕಾರವೆಂದು ಕವಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದಲೇ ಈ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ
ನಿಂತಿದೆ. ಅದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡವರು ಮೃತ್ಯುವನ್ನು
ಜಯಿಸಿದವರಾಗುತ್ತಾರೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸನತ್ಸುಜಾತ ಪರ್ವಣಿ
ಸನತ್ಸುಜಾತವಾಕ್ಯೇ ಚತುಶ್ಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸನತ್ಸುಜಾತ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸನತ್ಸುಜಾತವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನವತ್ವಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೫

ಬ್ರಹ್ಮವಸ್ತು ನಿರೂಪಣೆ

ಸನತ್ಸುಜಾತನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮವಸ್ತುವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವುದು
(೧-೨೮).

05045001 ಸನತ್ಸುಜಾತ ಉವಾಚ|

05045001a ಯತ್ತಚ್ಚಕ್ರಂ ಮಹಜ್ಜೋತಿರ್ದೀಪ್ಯಮಾನಂ ಮಹದ್ರಶಃ|

05045001c ತದ್ವೈ ದೇವಾ ಉಪಾಸಂತೇ ಯಸ್ಮಾದಕೋ ವಿರಾಜತೇ|

05045001e ಯೋಗಿನಸ್ತಂ ಪ್ರಪಶ್ಯಂತಿ ಭಗವಂತಂ ಸನಾತನಂ||

ಸನತ್ಸುಜಾತನು ಹೇಳಿದನು: “ಯಾವ ವೀರ್ಯ, ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ
ಮಹಾಜ್ಯೋತಿ, ಮಹಾ ಯಶಸ್ಸಿನಿಂದ ಸೂರ್ಯನು ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಾನೋ

ಅದನ್ನೇ ದೇವತೆಗಳು ಉಪಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಯೋಗಿಗಳು ಅದನ್ನು
ಭಗವಂತ, ಸನಾತನನೆಂದು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

05045002a ಶುಕ್ರಾದ್ಯುಹ್ಮ ಪ್ರಭವತಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಶುಕ್ರೇಣ ವರ್ಧತೇ|

05045002c ತಚ್ಚುಕ್ರಂ ಜ್ಯೋತಿಷಾಂ ಮಧ್ಯೇಽತಪ್ತಂ ತಪತಿ ತಾಪನಂ|

05045002e ಯೋಗಿನಸ್ತಂ ಪ್ರಪಶ್ಯಂತಿ ಭಗವಂತಂ ಸನಾತನಂ||

ಈ ವೀರ್ಯದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮನು ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ, ಈ ವೀರ್ಯದಿಂದಲೇ
ಬ್ರಹ್ಮನು ವರ್ಧಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಶುಕ್ರ ಜ್ಯೋತಿಯೇ ತಾಪಸಿಗಳ ತಪಸ್ಸಿನ
ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಉರಿಯುತ್ತದೆ. ಯೋಗಿಗಳು ಅದನ್ನು ಭಗವಂತ,
ಸನಾತನನೆಂದು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

05045003a ಆಪೋಽಥ ಅದ್ಭ್ಯಃ ಸಲಿಲಸ್ಯ ಮಧ್ಯೇ
ಉಭೌ ದೇವೌ ಶಿಶ್ರಿಯಾತೇಽಂತರಿಕ್ಷೇ|

05045003c ಸ ಸದ್ರೀಚೀಃ ಸ ವಿಷೂಚೀರ್ವ ಸಾನಾ
ಉಭೇ ಬಿಭರ್ತಿ ಪೃಥಿವೀಂ ದಿವಂ ಚ||

05045003e ಯೋಗಿನಸ್ತಂ ಪ್ರಪಶ್ಯಂತಿ ಭಗವಂತಂ ಸನಾತನಂ||

ಸಾಗರದಲ್ಲಿರುವ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನೀರಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿರುವ
ಇಬ್ಬರು ದೇವತೆಗಳು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಉಪದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಆವರಿಸಿ
ಇಬ್ಬರೂ ಭೂಮಿ-ಆಕಾಶಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿಡುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಯೋಗಿಗಳು
ಸನಾತನ ಭಗವಂತನೆಂದು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

05045004a ಉಭೌ ಚ ದೇವೌ ಪೃಥಿವೀಂ ದಿವಂ ಚ

ದಿಶಶ್ಚ ಶುಕ್ರಂ ಭುವನಂ ಬಿಭರ್ತಿ |

05045004c ತಸ್ಮಾದ್ಧಿಶಃ ಸರಿತಶ್ಚ ಸ್ವವಂತಿ

ತಸ್ಮಾತ್ಸಮುದ್ರಾ ವಿಹಿತಾ ಮಹಾಂತಃ ||

05045004e ಯೋಗಿನಸ್ತಂ ಪ್ರಪಶ್ಯಂತಿ ಭಗವಂತಂ ಸನಾತನಂ ||

ಇಬ್ಬರು ದೇವತೆಗಳೂ ಭೂಮಿ-ಆಕಾಶಗಳನ್ನು, ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ, ಶುಕ್ರನನ್ನೂ, ಭುವನವನ್ನೂ ಹೊರುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದ ದಿಕ್ಕುಗಳೂ ನದಿಗಳೂ ಹರಿಯುತ್ತವೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಮಹಾಂತ ಸಮುದ್ರಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಅದನ್ನು ಯೋಗಿಗಳು ಸನಾತನ ಭಗವಂತನೆಂದು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

05045005a ಚಕ್ರೇ ರಥಸ್ಯ ತಿಷ್ಠಂತಂ ಧ್ರುವಸ್ಯಾವ್ಯಯಕರ್ಮಣಃ |

05045005c ಕೇತುಮಂತಂ ವಹಂತ್ಯಶ್ವಾಸ್ತಂ ದಿವ್ಯಮಜರಂ ದಿವಿ |

05045005e ಯೋಗಿನಸ್ತಂ ಪ್ರಪಶ್ಯಂತಿ ಭಗವಂತಂ ಸನಾತನಂ ||

ಅವ್ಯಯವಾಗಿ ದೃಢವಾಗಿ ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಧ್ರುವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ರಥದ ಚಕ್ರಗಳಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು, ದಿವಿಯಲ್ಲಿ ಅಶ್ವಗಳಾಗಿ ಹಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಆ ದಿವ್ಯ ಅಜರವನ್ನು ಯೋಗಿಗಳು ಸನಾತನ ಭಗವಂತನೆಂದು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

05045006a ನ ಸಾದೃಶ್ಯೇ ತಿಷ್ಠತಿ ರೂಪಮಸ್ಯ

ನ ಚಕ್ಷುಷಾ ಪಶ್ಯತಿ ಕಶ್ಚಿ ದೇನಂ |

05045006c ಮನೀಷಯಾರ್ಥೋ ಮನಸಾ ಹೃದಾ ಚ

ಯ ಏವಂ ವಿದುರಮೃತಾಸ್ತೇ ಭವಂತಿ||

05045006e ಯೋಗಿನಸ್ತಂ ಪ್ರಪಶ್ಯಂತಿ ಭಗವಂತಂ ಸನಾತನಂ||

ಅವನ ರೂಪಕ್ಕೆ ಸಮನಾದುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಯಾರೂ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಕಾಣಲಾರರು. ಆದರೆ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಹೃದಯಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡ ಮನೀಷಿಗಳು ಅಮೃತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

05045007a ದ್ವಾದಶಪೂಗಾಂ ಸರಿತಂ ದೇವರಕ್ಷಿತಂ|

05045007c ಮಧು ಈಶಂತಸ್ತದಾ ಸಂಚರಂತಿ ಘೋರಂ|

05045007e ಯೋಗಿನಸ್ತಂ ಪ್ರಪಶ್ಯಂತಿ ಭಗವಂತಂ ಸನಾತನಂ||

ದೇವರಕ್ಷಿತವಾದ ಮಧುವಿನಂತಿರುವ ಹನ್ನೆರಡು ಗುಂಪುಗಳ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಈಶನು ಘೋರ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನನ್ನೇ ಯೋಗಿಗಳು ಸನಾತನ ಭಗವಂತನೆಂದು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

05045008a ತದರ್ಥಮಾಸಂ ಪಿಬತಿ ಸಂಚಿತ್ಯ ಭ್ರಮರೋ ಮಧು|

05045008c ಈಶಾನಃ ಸರ್ವ ಭೂತೇಷು ಹವಿಭೂತಮಕಲ್ಪಯತ್|

05045008e ಯೋಗಿನಸ್ತಂ ಪ್ರಪಶ್ಯಂತಿ ಭಗವಂತಂ ಸನಾತನಂ||

ಭ್ರಮರವು ಮಧುವನ್ನು ಕೂಡಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅರ್ಥತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಕುಡಿಯುತ್ತವೆ. ಈಶ್ವರನು ಸರ್ವ ಭೂತಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಹವಿಸ್ಸನ್ನಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅವನನ್ನೇ ಯೋಗಿಗಳು ಸನಾತನ ಭಗವಂತನೆಂದು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

05045009a ಹಿರಣ್ಯಪರ್ಣಮಶ್ವತ್ಥಮಭಿಪತ್ಯ ಅಪಕ್ಷಕಾಃ|

05045009c ತೇ ತತ್ರ ಪಕ್ಷಿಣೋ ಭೂತ್ವಾ ಪ್ರಪತಂತಿ ಯಥಾದಿಶಂ|

05045009e ಯೋಗಿನಸ್ತಂ ಪ್ರಪಶ್ಯಂತಿ ಭಗವಂತಂ ಸನಾತನಂ||

ರೆಕ್ಕೆಗಳಿಲ್ಲದ ಪಕ್ಷಿಗಳಾಗಿ ಬಂಗಾರದ ಬಣ್ಣದ ಎಲೆಗಳುಳ್ಳ
ಅಶ್ವತ್ಥವೃಕ್ಷದ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡು, ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದು
ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಹಾರಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಅವನನ್ನೇ ಯೋಗಿಗಳು
ಸನಾತನ ಭಗವಂತನೆಂದು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

05045010a ಪೂರ್ಣಾತ್ಪೂರ್ಣಾನ್ಯುದ್ಧರಂತಿ

ಪೂರ್ಣಾತ್ಪೂರ್ಣಾನಿ ಚಕ್ರೀರೇ|

05045010c ಹರಂತಿ ಪೂರ್ಣಾತ್ಪೂರ್ಣಾನಿ

ಪೂರ್ಣಮೇವಾವಶಿಷ್ಯತೇ||

05045010e ಯೋಗಿನಸ್ತಂ ಪ್ರಪಶ್ಯಂತಿ ಭಗವಂತಂ ಸನಾತನಂ||

ಪೂರ್ಣದಿಂದ ಪೂರ್ಣವನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತಾರೆ; ಪೂರ್ಣದಿಂದ
ಪೂರ್ಣವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಪೂರ್ಣದಿಂದ ಪೂರ್ಣವನ್ನು ಕಳೆದರೂ
ಪೂರ್ಣವೇ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅವನನ್ನೇ ಯೋಗಿಗಳು ಸನಾತನ
ಭಗವಂತನೆಂದು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

05045011a ತಸ್ಮಾದ್ವೈ ವಾಯುರಾಯಾತಸ್ತಸ್ಮಿಂಶ್ಚ ಪ್ರಯತಃ ಸದಾ|

05045011c ತಸ್ಮಾದಗ್ನಿಶ್ಚ ಸೋಮಶ್ಚ ತಸ್ಮಿಂಶ್ಚ ಪ್ರಾಣ ಆತತಃ||

05045012a ಸರ್ವಮೇವ ತತೋ ವಿದ್ಯಾತ್ತತ್ತದ್ವಕ್ತುಂ ನ ಶಕ್ನುಮಃ|

05045012c ಯೋಗಿನಸ್ತಂ ಪ್ರಪಶ್ಯಂತಿ ಭಗವಂತಂ ಸನಾತನಂ||

ಅದರಿಂದ ವಾಯುವು ಹುಟ್ಟಿ ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಲಯಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.
ಅದರಿಂದಲೇ ಅಗ್ನಿ, ಸೋಮಗಳು. ಅದರಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಣವೂ
ಆವರಿಸಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ
ಅದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನೇ ಯೋಗಿಗಳು
ಸನಾತನ ಭಗವಂತನೆಂದು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

05045013a ಅಪಾನಂ ಗಿರತಿ ಪ್ರಾಣಃ ಪ್ರಾಣಂ ಗಿರತಿ ಚಂದ್ರಮಾಃ|

05045013c ಆದಿತ್ಯೋ ಗಿರತೇ ಚಂದ್ರಮಾದಿತ್ಯಂ ಗಿರತೇ ಪರಃ|

05045013e ಯೋಗಿನಸ್ತಂ ಪ್ರಪಶ್ಯಂತಿ ಭಗವಂತಂ ಸನಾತನಂ||

ಪ್ರಾಣವು ಅಪಾನವನ್ನು ನುಂಗುತ್ತದೆ. ಚಂದ್ರಮನು ಪ್ರಾಣವನ್ನು
ನುಂಗುತ್ತಾನೆ. ಆದಿತ್ಯನು ಚಂದ್ರನನ್ನು ನುಂಗುತ್ತಾನೆ. ಪರಮಾತ್ಮನು
ಸೂರ್ಯನನ್ನು ನುಂಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನನ್ನೇ ಯೋಗಿಗಳು ಸನಾತನ
ಭಗವಂತನೆಂದು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

05045014a ಏಕಂ ಪಾದಂ ನೋತ್ಕ್ಷಿಪತಿ ಸಲಿಲಾದ್ಧಂಸ ಉಚ್ಚರನ್|

05045014c ತಂ ಚೇತ್ಸತತಮೃತ್ವಿಜಂ ನ ಮೃತ್ಯುರ್ನಾಮೃತಂ ಭವೇತ್|

05045014e ಯೋಗಿನಸ್ತಂ ಪ್ರಪಶ್ಯಂತಿ ಭಗವಂತಂ ಸನಾತನಂ||

ನೀರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಾರುವಾಗ ಹಂಸವು ಒಂದು ಕಾಲನ್ನು ಎತ್ತುವುದಿಲ್ಲ.
ಆ ಕಾಲನ್ನೂ ಅದು ಎತ್ತಿದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಮೃತ್ಯುವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ,
ಅಮೃತತ್ವವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನೇ ಯೋಗಿಗಳು ಸನಾತನ

ಭಗವಂತನೆಂದು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

05045015a ಏವಂ ದೇವೋ ಮಹಾತ್ಮಾ ಸ ಪಾವಕಂ ಪುರುಷೋ ಗಿರನಾ|

05045015c ಯೋ ವೈ ತಂ ಪುರುಷಂ ವೇದ ತಸ್ಯೇಹಾತ್ಮಾ ನ ರಿಷ್ಯತೇ|

05045015e ಯೋಗಿನಸ್ತಂ ಪ್ರಪಶ್ಯಂತಿ ಭಗವಂತಂ ಸನಾತನಂ||

ಹೀಗೆ ಮಹಾತ್ಮ ದೇವ ಪುರುಷನು ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ನುಂಗುತ್ತಾನೆ. ಯಾರು ಆ ಪುರುಷನನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ ಅವರ ಆತ್ಮವು ವಿನಾಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನೇ ಯೋಗಿಗಳು ಸನಾತನ ಭಗವಂತನೆಂದು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

05045016a ಯಃ ಸಹಸ್ರಂ ಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ಪಕ್ಷಾನ್ಸಂತತ್ಯ ಸಂಪತೇತ್|

05045016c ಮಧ್ಯಮೇ ಮಧ್ಯ ಆಗಚ್ಛೇದಪಿ ಚೇತ್ಸ್ಯಾ ನ್ಮನೋಜವಃ|

05045016e ಯೋಗಿನಸ್ತಂ ಪ್ರಪಶ್ಯಂತಿ ಭಗವಂತಂ ಸನಾತನಂ||

ಸಾವಿರ ಸಾವಿರ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಹಾರಿ, ಮಧ್ಯದ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ಅವನು ಮನೋವೇಗದಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನನ್ನೇ ಯೋಗಿಗಳು ಸನಾತನ ಭಗವಂತನೆಂದು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

05045017a ನ ದರ್ಶನೇ ತಿಷ್ಠತಿ ರೂಪಮಸ್ಯ

ಪಶ್ಯಂತಿ ಚೈನಂ ಸುವಿಶುದ್ಧಸತ್ತ್ವಾಃ|

05045017c ಹಿತೋ ಮನೀಷೀ ಮನಸಾಭಿಪಶ್ಯೇದ್

ಯೇ ತಂ ಶ್ರಯೇಯುರಮೃತಾಸ್ತೇ ಭವಂತಿ||

05045017e ಯೋಗಿನಸ್ತಂ ಪ್ರಪಶ್ಯಂತಿ ಭಗವಂತಂ ಸನಾತನಂ||

ಅವನ ರೂಪವು ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಸಿಲುಕಲಾರದ್ದು. ಕೇವಲ ವಿಶುದ್ಧ ಸತ್ತ್ವರು ಅವನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಹಿತಾಕಾಂಕ್ಷಿ ಮನೀಷಿಗಳು ಅವನನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಅವನಿಗೆ ಶರಣುಹೋದವರು ಅಮೃತತ್ವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವನನ್ನೇ ಯೋಗಿಗಳು ಸನಾತನ ಭಗವಂತನೆಂದು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

05045018a ಗೂಹಂತಿ ಸರ್ಪಾ ಇವ ಗಹ್ವರಾಣಿ

ಸ್ವಶಿಕ್ಷಯಾ ಸ್ವೇನ ವೃತ್ತೇನ ಮರ್ತ್ಯಾಃ|

05045018c ತೇಷು ಪ್ರಮುಹ್ಯಂತಿ ಜನಾ ವಿಮೂಢಾ

ಯಥಾಧ್ವಾನಂ ಮೋಹಯಂತೇ ಭಯಾಯ||

05045018e ಯೋಗಿನಸ್ತಂ ಪ್ರಪಶ್ಯಂತಿ ಭಗವಂತಂ ಸನಾತನಂ||

ಬಿಲಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ಪದಂತೆ ಮನುಷ್ಯರು ಕಲಿಯುವ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಉತ್ತಮ ನಡತೆಯ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಡುತ್ತಾರೆ. ವಿಮೂಢ ಜನರು ಅದರಿಂದ ಮೋಸಹೋಗುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಭಯವನ್ನು ನೀಡುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಅವನನ್ನೇ ಯೋಗಿಗಳು ಸನಾತನ ಭಗವಂತನೆಂದು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

05045019a ಸದಾ ಸದಾಸತ್ಕೃತಃ ಸ್ಯಾನ್ನ ಮೃತ್ಯುರಮೃತಂ ಕುತಃ|

05045019c ಸತ್ಯಾನ್ಯತೇ ಸತ್ಯಸಮಾನಬಂಧನೇ

ಸತಶ್ಚ ಯೋನಿರಸತಶ್ಚೈಕ ಏವ||

05045019e ಯೋಗಿನಸ್ತಂ ಪ್ರಪಶ್ಯಂತಿ ಭಗವಂತಂ ಸನಾತನಂ||

ಸದಾ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಮೃತ್ಯು ಮತ್ತು ಅಮೃತ್ಯುವು ಎಲ್ಲಿಂದ? ಸತ್ಯ-
 ಅಸತ್ಯಗಳೆರಡೂ ಸತ್ಯದ ಸಮಾನಬಂಧುಗಳು. ಇರುವ ಮತ್ತು
 ಇಲ್ಲದಿರುವ ಎಲ್ಲದರ ಮೂಲವೂ ಒಂದೇ. ಅದನ್ನೇ ಯೋಗಿಗಳು
 ಸನಾತನ ಭಗವಂತನೆಂದು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

05045020a ನ ಸಾಧುನಾ ನೋತ ಅಸಾಧುನಾ ವಾ

ಸಮಾನಮೇತದ್ಧೃಶ್ಯತೇ ಮಾನುಷೇಷು|

05045020c ಸಮಾನಮೇತದಮೃತಸ್ಯ ವಿದ್ಯಾದ್

ಏವಮ್ಯುಕ್ತೋ ಮಧು ತದ್ವೈ ಪರೀಪ್ಸೇತ್||

05045020e ಯೋಗಿನಸ್ತಂ ಪ್ರಪಶ್ಯಂತಿ ಭಗವಂತಂ ಸನಾತನಂ||

ಮನುಷ್ಯನು ಸಾಧುವಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಅಸಾಧುವಾಗಿರಲಿ,
 ಅವನಲ್ಲಿರುವುದು ಒಂದೇ ಆಗಿ ಕಾಣುವುದು. ಅದು ಅಮೃತದ
 ಸಮಾನವಾದುದು ಎಂದು ತಿಳಿ. ಈ ರೀತಿ ಯುಕ್ತನಾಗಿ ಅವನು
 ಮಧುವನ್ನು ಸವಿಯಲಿ. ಅದನ್ನೇ ಯೋಗಿಗಳು ಸನಾತನ
 ಭಗವಂತನೆಂದು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

05045021a ನಾಸ್ಯಾತಿವಾದಾ ಹೃದಯಂ ತಾಪಯಂತಿ

ನಾನಧೀತಂ ನಾಹುತಮಗ್ನಿಹೋತ್ರಂ|

05045021c ಮನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಿಂ ಲಘುತಾಮಾದಧೀತ

ಪ್ರಜ್ಞಾನಮಸ್ಯ ನಾಮ ಧೀರಾ ಲಭಂತೇ||

05045021e ಯೋಗಿನಸ್ತಂ ಪ್ರಪಶ್ಯಂತಿ ಭಗವಂತಂ ಸನಾತನಂ||

ಅಪವಾದಗಳು ಅವನ ಹೃದಯವನ್ನು ಸುಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕಲಿತಿಲ್ಲದ ಪಾಠವೂ, ಆಹುತಿಯನ್ನು ನೀಡದ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವೂ ಅವನನ್ನು ಕಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸು ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ಎಂಬ ಲಘುತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು. ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರು ಅವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅವನನ್ನೇ ಯೋಗಿಗಳು ಸನಾತನ ಭಗವಂತನೆಂದು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

05045022a ಏವಂ ಯಃ ಸರ್ವಭೂತೇಷು ಆತ್ಮಾನಮನುಪಶ್ಯತಿ|

05045022c ಅನ್ಯತ್ರಾನ್ಯತ್ರ ಯುಕ್ತೇಷು ಕಿಂ ಸ ಶೋಚೇತ್ತತಃ ಪರಂ||

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಯಾರು, ಅವರವರ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದ ಸರ್ವಭೂತಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾನೋ, ಅವನಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಚಿಂತೆಯಾದರೂ ಏಕೆ?

05045023a ಯಥೋದಪಾನೇ ಮಹತಿ ಸರ್ವತಃ ಸಂಪ್ಲುತೋದಕೇ|

05045023c ಏವಂ ಸರ್ವೇಷು ವೇದೇಷು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ವಿಜಾನತಃ||

ನೀರು ತುಂಬಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಬಾವಿಯು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯೋ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲ ವೇದಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಕಷ್ಟಿವೆ.

05045024a ಅಂಗುಷ್ಠಮಾತ್ರಃ ಪುರುಷೋ ಮಹಾತ್ಮಾ

ನ ದೃಶ್ಯತೇಽಸೌ ಹೃದಯೇ ನಿವಿಷ್ಯಃ|

05045024c ಅಜಶ್ಚರೋ ದಿವಾರಾತ್ರಮತಂದ್ರಿತಶ್ಚ

ಸ ತಂ ಮತ್ಪಾ ಕವಿರಾಸ್ತೇ ಪ್ರಸನ್ನಃ||

ಅಂಗುಷ್ಠಮಾತ್ರವಾಗಿರುವ ಮಹಾತ್ಮ ಪುರುಷನು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ
ಎಲ್ಲಿರುವನೆಂದು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲದ ಅವನು ದಿನರಾತ್ರಿ
ಆಯಾಸವಿಲ್ಲದೇ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಕವಿಗಳು ಅವನನ್ನು ತಿಳಿದು
ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

05045025a ಅಹಮೇವಾಸ್ಮಿ ವೋ ಮಾತಾ ಪಿತಾ ಪುತ್ರೋಽಸ್ಯ ಹಂ ಪುನಃ|

05045025c ಆತ್ಮಾಹಮಪಿ ಸರ್ವಸ್ಯ ಯಚ್ಚ ನಾಸ್ತಿ ಯದಸ್ತಿ ಚ||

ನಾನು ನಾನೇ. ನಾನೇ ತಾಯಿ. ನಾನೇ ತಂದೆ. ನಾನೇ ಪುನಃ
ಪುತ್ರನಾಗುತ್ತೇನೆ. ಇರುವ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲದಿರುವ ಎಲ್ಲದರ ಆತ್ಮವೂ
ನಾನೇ.

05045026a ಪಿತಾಮಹೋಽಸ್ಮಿ ಸ್ಥವಿರಃ ಪಿತಾ ಪುತ್ರಶ್ಚ ಭಾರತ|

05045026c ಮಮೈವ ಯೂಯಮಾತ್ಮಸ್ಯಾ ನ ಮೇ ಯೂಯಂ ನ ವೋಽಪ್ಯಹಂ||

ಭಾರತ! ನಾನು ಸ್ಥವಿರ ಪಿತಾಮಹ, ಪಿತ ಮತ್ತು ಪುತ್ರನೂ ಕೂಡ.
ನೀನು ನನ್ನ ಆತ್ಮದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದೀಯೆ. ಆದರೆ ನೀನು ನನ್ನದಲ್ಲ. ನಾನು
ನಿನ್ನದಲ್ಲ.

05045027a ಆತ್ಮೈವ ಸ್ಥಾನಂ ಮಮ ಜನ್ಮ ಚಾತ್ಮಾ

ವೇದಪ್ರೋಕ್ತೋಽಹಮಜರಪ್ರತಿಷ್ಠಃ|

ನನ್ನ ಆತ್ಮವೇ ಸ್ಥಾನ. ನನ್ನ ಆತ್ಮವೇ ಜನ್ಮ. ವೇದವು ಹೇಳಿರುವ
ಮುಪ್ಪಿಲ್ಲದ ತಳಪಾಯವೇ ನಾನು.

05045028a ಅಣೋರಣೀಯಾನ್ಸುಮನಾಃ ಸರ್ವಭೂತೇಷು ಜಾಗೃಮಿ|

ಅಣುವಿಗಿಂತಲೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿರುವ, ಸುಮನಸ್ಕನಾದ ನಾನು ಸರ್ವಭೂತಗಳಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತನಾಗಿರುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ವಭೂತಗಳ ಪುಷ್ಕರದಲ್ಲಿರುವ ತಂದೆಯನ್ನು ಅವರು ತಿಳಿದಿರುತ್ತಾರೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸನತ್ಸುಜಾತ ಪರ್ವಣಿ

ಸನತ್ಸುಜಾತವಾಕ್ಯೇ ಪಂಚಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸನತ್ಸುಜಾತ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸನತ್ಸುಜಾತವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನಲ್ವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸನತ್ಸುಜಾತ ಪರ್ವಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸನತ್ಸುಜಾತ ಪರ್ವವು.

ಇದೊವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೪/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು- ೫೯/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೨೦೮, ಶ್ಲೋಕಗಳು-೨೩೨೫೯

ಯಾನಸಂಧಿ ಪರ್ವ

೪೬

ಪಾಂಡವರಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಸಂಜಯನು

ಕೌರವ ಸಭೆಗೆ ಆಗಮಿಸಿದುದು

ಕುರುಸಭೆಗೆ ಸಂಜಯನ ಆಗಮನ ಮತ್ತು ವಿಷಯ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ (೧-೧೭).

05046001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05046001a ಏವಂ ಸನತ್ಸುಜಾತೇನ ವಿದುರೇಣ ಚ ಧೀಮತಾ|

05046001c ಸಾರ್ಧಂ ಕಥಯತೋ ರಾಜ್ಞಾಃ ಸಾ ವ್ಯತೀಯಾಯ ಶರ್ವರೀ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಸನತ್ಸುಜಾತ ಮತ್ತು ಧೀಮತ ವಿದುರನೊಂದಿಗೆ ರಾಜನು ಮಾತುಕಥೆಯನ್ನಾಡುತ್ತಿರಲು, ರಾತ್ರಿಯು ಕಳೆಯಿತು.

05046002a ತಸ್ಯಾಂ ರಜನ್ಯಾಂ ವ್ಯುಷ್ಟಾಯಾಂ ರಾಜಾನಃ ಸರ್ವ ಏವ ತೇ|

05046002c ಸಭಾಮಾವಿವಿಶುರ್ಹೃಷ್ಠಾಃ ಸೂತಸ್ಯೋಪದಿದೃಕ್ಷಯಾ||

ಆ ರಾತ್ರಿಯು ಕಳೆಯಲು ಎಲ್ಲ ರಾಜರೂ ಸೂತನನ್ನು ಕೇಳಲು

ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸಭೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

05046003a ಶುಶ್ರುಷಮಾಣಾಃ ಪಾರ್ಥಾನಾಂ ವಚೋ ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಂಹಿತಂ|

05046003c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಮುಖಾಃ ಸರ್ವೇ ಯಯೂ ರಾಜಸಭಾಂ ಶುಭಾಂ||

ಪಾರ್ಥರ ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಂಹಿತ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಯಸಿ
ಎಲ್ಲರೂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಶುಭ ರಾಜಸಭೆಯನ್ನು
ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

05046004a ಸುಧಾವದಾತಾಂ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಾಂ ಕನಕಾಜಿರಭೂಷಿತಾಂ|

05046004c ಚಂದ್ರಪ್ರಭಾಂ ಸುರುಚಿರಾಂ ಸಿಕ್ತಾಂ ಪರಮವಾರಿಣಾ||

05046005a ರುಚಿರೈರಾಸನೈಃ ಸ್ತೀರ್ಣಾಂ ಕಾಂಚನೈರ್ದಾರವೈರಪಿ|

05046005c ಅಶ್ಮಸಾರಮಯೈರ್ದಾಂತೈಃ ಸ್ವಾಸ್ತೀಣೈಃ ಸೋತ್ತರಚ್ಚದೈಃ||

ಆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಸಭೆಗೆ ಬಿಳಿಯ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಬಳಿದಿದ್ದರು.

ಕನಕರಾಜಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿದ್ದರು. ಚಂದ್ರನ ಪ್ರಭೆಯಂತೆ ಸುಂದರ
ಬೆಳಕುಗಳನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಗಂಧದ ನೀರನ್ನು ಸಿಂಪಡಿಸಿದ್ದರು. ಬಂಗಾರದ
ಮತ್ತು ಮರದ ಆಸನಗಳನ್ನಿರಿಸಿದ್ದರು. ದಂತ-ಅಶ್ಮಸಾರಗಳಿಂದ
ಕೂಡಿದ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊದಿಸಿದ್ದರು.

05046006a ಭೀಷ್ಮೋ ದ್ರೋಣಃ ಕೃಪಃ ಶಲ್ಯಃ ಕೃತವರ್ಮಾ ಜಯದ್ರಥಃ|

05046006c ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ವಿಕರ್ಣಶ್ಚ ಸೋಮದತ್ತಶ್ಚ ಬಾಹ್ಲಿಕಃ||

05046007a ವಿದುರಶ್ಚ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞೋ ಯುಯುತ್ಸುಶ್ಚ ಮಹಾರಥಃ|

05046007c ಸರ್ವೇ ಚ ಸಹಿತಾಃ ಶೂರಾಃ ಪಾರ್ಥಿವಾ ಭರತರ್ಷಭ|

05046007e ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ವಿವಿಶುಸ್ತಾಂ ಸಭಾಂ ಶುಭಾಂ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ, ಕೃಪ, ಶಲ್ಯ, ಕೃತವರ್ಮ, ಜಯದ್ರಥ, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ, ವಿಕರ್ಣ, ಸೋಮದತ್ತ, ಬಾಹ್ಲೀಕ, ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ವಿದುರ, ಮಹಾರಥಿ ಯುಯುತ್ಸು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಶೂರ ಪಾರ್ಥಿವರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಹಿಂದೆ ಶುಭ ಸಭೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

05046008a ದುಃಶಾಸನಶ್ಚಿ ತ್ರಸೇನಃ ಶಕುನಿಶ್ಚಾ ಪಿ ಸೌಬಲಃ|

05046008c ದುರ್ಮುಖೋ ದುಃಸ್ವಹಃ ಕರ್ಣ ಉಲೂಕೋಽಥ ವಿವಿಶತಿಃ||

05046009a ಕುರುರಾಜಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ದುರ್ಯೋಧನಮಮರ್ಷಣಂ|

05046009c ವಿವಿಶುಸ್ತಾಂ ಸಭಾಂ ರಾಜನ್ಸುರಾಃ ಶಕ್ರಸದೋ ಯಥಾ||

ರಾಜನ್! ದುಃಶಾಸನ, ಚಿತ್ರಸೇನ, ಸೌಬಲ ಶಕುನಿ, ದುರ್ಮುಖ, ದುಃಸ್ವಹ, ಕರ್ಣ, ಉಲೂಕ, ವಿವಿಶತಿಯರು ಅಮರ್ಷಣ ಕುರುರಾಜ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸುರರು ಶಕ್ರಸಭೆಯನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಸಭೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

05046010a ಆವಿಶದ್ಭಿಸ್ತದಾ ರಾಜನ್ ಶೂರೈಃ ಪರಿಘಬಾಹುಭಿಃ|

05046010c ಶುಶುಭೇ ಸಾ ಸಭಾ ರಾಜನ್ಸಿಂಹೈರಿವ ಗಿರೇರ್ಗುಹಾ||

ರಾಜನ್! ಪರಿಘದಂತೆ ಬಾಹುಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಆ ಶೂರರು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಸಭೆಯು ಗಿರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಗಳಿರುವ ಗುಹೆಯಂತೆ ಶೋಭಿಸಿತು.

05046011a ತೇ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಮಹೇಷ್ವಾಸಾಃ ಸಭಾಂ ಸಮಿತಿಶೋಭನಾಃ|

05046011c ಆಸನಾನಿ ಮಹಾರ್ಹಾಣಿ ಭೇಜಿರೇ ಸೂರ್ಯ ವರ್ಚಸಃ||

ಒಟ್ಟಿಗೇ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಮಹೇಷ್ವಾಸರು ಸಭೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ
ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಆಸನಗಳಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯವರ್ಚ ಸರಂತೆ ಬೆಳಗಿದರು.

05046012a ಆಸನಸ್ಥೇಷು ಸರ್ವೇಷು ತೇಷು ರಾಜಸು ಭಾರತ|

05046012c ದ್ವಾಃಸ್ಥೋ ನಿವೇದಯಾಮಾಸ ಸೂತಪುತ್ರಮುಪಸ್ಥಿತಂ||

ಭಾರತ! ಆ ಸರ್ವ ರಾಜರು ಆಸನಗಳಲ್ಲಿರಲು ಸೂತಪುತ್ರನು
ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ದ್ವಾರಪಾಲಕನು ನಿವೇದಿಸಿದನು.

05046013a ಅಯಂ ಸ ರಥ ಆಯಾತಿ ಯೋಽಯಾಸೀತ್ಪಾಂಡವಾನ್ವತಿ|

05046013c ದೂತೋ ನಸ್ತೂರ್ಣಮಾಯಾತಃ ಸ್ಯಂಧವ್ಯಃ ಸಾಧುವಾಹಿಭಿಃ||

“ಉತ್ತಮ ಸ್ಯಂಧವ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ರಥದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರ ಕಡೆ
ಹೋಗಿದ್ದ ದೂತನು ಅವಸರದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ.”

05046014a ಉಪಯಾಯ ತು ಸ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ರಥಾತ್ಪ್ರಸ್ಯಂದ್ಯ ಕುಂಡಲೀ|

05046014c ಪ್ರವಿವೇಶ ಸಭಾಂ ಪೂರ್ಣಾಂ ಮಹೀಪಾಲೈರ್ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ||

ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಅವನು ಬೇಗನೆ ರಥದಿಂದ ಇಳಿದು
ಮಹಾತ್ಮ ಮಹೀಪಾಲರಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದ ಸಭೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

05046015 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05046015a ಪ್ರಾಪ್ತೋಽಸ್ಮಿ ಪಾಂಡವಾನ್ಗತ್ವಾ ತದ್ವಿಜಾನೀತ ಕೌರವಾಃ|

05046015c ಯಥಾವಯಃ ಕುರೂನ್ಸರ್ವಾನ್ವತಿನಂದಂತಿ ಪಾಂಡವಾಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೌರವರೇ! ನಾನು ಪಾಂಡವರ ಬಳಿ ಹೋಗಿ

ಬಂದಿದ್ದೇನೆಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ. ಅವರವರ ವಯಸ್ಸಿನ ಪ್ರಕಾರ
ಕುರುಗಳೆಲ್ಲರಿಗೆ ಪಾಂಡವರು ಪ್ರತಿನಂದಿಸುತ್ತಾರೆ.

05046016a ಅಭಿವಾದಯಂತಿ ವೃದ್ಧಾಂಶ್ಚ ವಯಸ್ಯಾಂಶ್ಚ ವಯಸ್ಯವತ್|

05046016c ಯೂನಶ್ಚಾ ಭ್ಯವದನ್ಪಾರ್ಥಾಃ ಪ್ರತಿಪೂಜ್ಯ ಯಥಾವಯಃ||

ವೃದ್ಧರನ್ನೂ, ತಮ್ಮ ವಯಸ್ಸಿನವರನ್ನೂ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ
ಅಭಿವಂದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಣ್ಣ ವಯಸ್ಸಿನವರನ್ನು ವಯಸ್ಸಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ
ಪಾರ್ಥರು ಪ್ರತಿಪೂಜಿಸಿ ಅಭಿವಾದಿಸುತ್ತಾರೆ.

05046017a ಯಥಾಹಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೇಣ ಶಿಷ್ಯಃ ಪೂರ್ವಮಿತೋ ಗತಃ|

05046017c ಅಬ್ರುವಂ ಪಾಂಡವಾನ್ಗತ್ವಾ ತನ್ನಿಬೋಧತ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ||

ಪಾರ್ಥಿವರೇ! ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಈ ಮೊದಲೇ ಇಲ್ಲಿಂದ
ಹೋದ ನಾನು ಪಾಂಡುವರಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿಬಂದು ಏನು
ಹೇಳಲಿರುವೆನೋ ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಯಾನಸಂಧಿ ಪರ್ವಣಿ

ಸಂಜಯಪ್ರತ್ಯಾಗಮನೇ ಷಟ್‌ಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾನಸಂಧಿ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಜಯಪ್ರತ್ಯಾಗಮನದಲ್ಲಿ ನಲ್ವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೨

ಸಂಜಯನು ಕುರುಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನ

ಸಂದೇಶವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದುದು

ಅರ್ಜುನನು ಏನು ಹೇಳಿದನೆಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಕೇಳಲು ಸಂಜಯನು ರಾಜ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು (೧-೧೦೩).

05047001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05047001a ಪೃಚ್ಛಾಮಿ ತ್ವಾಂ ಸಂಜಯ ರಾಜಮಧ್ಯೇ

ಕಿಮಬ್ರವೀದ್ವಾಕ್ಯಮದೀನಸತ್ತ್ವಃ|

05047001c ಧನಂಜಯಸ್ತಾತ ಯುಧಾಂ ಪ್ರಣೇತಾ

ದುರಾತ್ಮನಾಂ ಜೀವಿತಚ್ಚಿನ್ಮಹಾತ್ಮಾ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ! ಈ ರಾಜರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ - ಸತ್ವಾಧೀನ, ಯೋಧರಲ್ಲಿ ಪ್ರಣೇತ, ದುರಾತ್ಮರ ಜೀವವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಮಗ ಮಹಾತ್ಮ ಧನಂಜಯನು ಏನು ಹೇಳಿದನು?”

05047002 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05047002a ದುರ್ಯೋಧನೋ ವಾಚಮಿಮಾಂ ಶೃಣೋತು

ಯದಬ್ರವೀದರ್ಜುನೋ ಯೋತ್ಸ್ಯಮಾನಃ|

05047002c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ಯಾನುಮತೇ ಮಹಾತ್ಮಾ

ಧನಂಜಯಃ ಶೃಣ್ವತಃ ಕೇಶವಸ್ಯ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಅನುಮತಿಯಂತೆ ಮತ್ತು ಕೇಶವನು ಕೇಳುವಂತೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಉತ್ಸುಕನಾಗಿರುವ ಮಹಾತ್ಮ ಧನಂಜಯ ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ದುರ್ಯೋಧನನು ಕೇಳಬೇಕು.

05047003a ಅನ್ವತ್ರಸ್ತೋ ಬಾಹುವೀರ್ಯಂ ವಿದಾನ

ಉಪಹ್ವರೇ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಧೀರಃ|

05047003c ಅವೋಚನ್ಮಾಂ ಯೋತ್ಸ್ಯ ಮಾನಃ ಕಿರೀಟೀ

ಮಧ್ಯೇ ಬ್ರೂಯಾ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಕುರೂಣಾಂ||

ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ, ತನ್ನ ಬಾಹುವೀರ್ಯವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು, ವಾಸುದೇವನ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ ಧೀರನಾಗಿ, ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದ ಕಿರೀಟಿಯು ನನಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಕುರುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ರಿಗೆ ಹೇಳು.

05047004a ಯೇ ವೈ ರಾಜಾನಃ ಪಾಂಡವಾಯೋಧನಾಯ

ಸಮಾನೀತಾಃ ಶೃಣ್ವತಾಂ ಚಾಪಿ ತೇಷಾಂ|

05047004c ಯಥಾ ಸಮಗ್ರಂ ವಚನಂ ಮಯೋಕ್ತಂ

ಸಹಾಮಾತ್ಯಂ ಶ್ರಾವಯೇಥಾ ನೃಪಂ ತಂ||

ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಯಾವ ಯಾವ ರಾಜರು ಬಂದು ಸೇರಿದ್ದಾರೋ ಅವರಿಗೂ ಕೇಳುವಂತೆ ಹೇಳು. ನಾನು ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ನೃಪನಿಗೆ ಕೇಳಿಸು.”

05047005a ಯಥಾ ನೂನಂ ದೇವರಾಜಸ್ಯ ದೇವಾಃ

ಶುಶ್ರೂಷಂತೇ ವಜ್ರಹಸ್ತಸ್ಯ ಸರ್ವೇ |

05047005c ತಥಾಶೃಣ್ವನ್ನಾಂಡವಾಃ ಸೃಂಜಯಾಶ್ಚ

ಕಿರೀಟಿನಾ ವಾಚಮುಕ್ತಾಂ ಸಮರ್ಥಾಂ ||

ವಜ್ರಹಸ್ತ ದೇವರಾಜನು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ಕೇಳುವಂತೆ ಸೃಂಜಯರೂ ಪಾಂಡವರೂ ಸಮರ್ಥ ಕಿರೀಟಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದರು.

05047006a ಇತ್ಯಬ್ರವೀದರ್ಜುನೋ ಯೋತ್ಸ್ಯ ಮಾನೋ

ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಾ ಲೋಹಿತಪದ್ಮನೇತ್ರಃ |

05047006c ನ ಚೇದ್ರಾಜ್ಯಂ ಮುಂಚತಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ಯಾಜಮೀಡಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಾಃ ||

05047006e ಅಸ್ತಿ ನೂನಂ ಕರ್ಮ ಕೃತಂ ಪುರಸ್ತಾದ್

ಅನಿರ್ವಿಷ್ಟಂ ಪಾಪಕಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೈಃ ||

ಯೋತ್ಸಮಾನ, ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಿ, ಲೋಹಿತಪದ್ಮನೇತ್ರ ಅರ್ಜುನನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜ ಅಜಮೀಡ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡದೇ ಇದ್ದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಶಿಕ್ಷಾರ್ಹವಾದ ಪಾಪಕರ್ಮವನ್ನು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ಎಸಗಿದಂತೆ.

05047007a ಯೇಷಾಂ ಯುದ್ಧಂ ಭೀಮಸೇನಾರ್ಜುನಾಭ್ಯಾಂ

ತಥಾಶ್ವಿಭ್ಯಾಂ ವಾಸುದೇವೇನ ಚೈವ |

05047007c ಶೈನೇಯೇನ ಧ್ರುವಮಾತ್ರಾಯುಧೇನ

ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೇನಾಥ ಶಿಖಂಡಿನಾ ಚ||

05047007e ಯುಧಿಷ್ಠಿರೇಣೇಂದ್ರಕಲ್ಪೇನ ಚೈವ

ಯೋಽಪಧ್ಯಾನಾನ್ನಿರ್ದಹೇದ್ಗಾಂ ದಿವಂ ಚ|

ಭೀಮಾರ್ಜುನರೊಂದಿಗೆ, ಅಶ್ವಿನೀಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ,

ವಾಸುದೇವನೊಂದಿಗೆ, ಆಯುಧವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಿರುವ

ಶೈನಿಯೊಂದಿಗೆ, ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ಮತ್ತು ಶಿಖಂಡಿಯೊಡನೆ, ಮತ್ತು ಒಂದೇ

ಅಪಧ್ಯಾನದಿಂದ ಭೂಮಿ-ಆಕಾಶಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟುಬಿಡಬಲ್ಲ

ಇಂದ್ರಸಮಾನ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ

ಎಂದಂತೆ.

05047008a ತೈಶ್ಠೀದ್ಯುದ್ಧಂ ಮನ್ಯತೇ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋ

ನಿರ್ವೃತ್ತೋಽರ್ಥಃ ಸಕಲಃ ಪಾಂಡವಾನಾಂ||

05047008c ಮಾ ತತ್ಕಾರ್ಷೀಃ ಪಾಂಡವಾರ್ಥಾಯ ಹೇತೋರ್-

ಉಪೈಹಿ ಯುದ್ಧಂ ಯದಿ ಮನ್ಯಸೇ ತ್ವಂ||

ಅವರೊಂದಿಗೆ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಬಯಸಿದರೆ,

ಪಾಂಡವರ ಸಕಲ ಉದ್ದೇಶಗಳೂ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಂತೆ!

ಪಾಂಡವರಿಗಾಗಿ ಬೇರೆ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡುವುದು ಬೇಡ. ಮನಸಿದ್ದರೆ

ನೀನು ಬಂದು ಯುದ್ಧಮಾಡು.

05047009a ಯಾಂ ತಾಂ ವನೇ ದುಃಖಶಯ್ಯಾಮುವಾಸ

ಪ್ರವ್ರಾಜಿತಃ ಪಾಂಡವೋ ಧರ್ಮಚಾರೀ|

05047009c ಆಶಿಷ್ಯತೇ ದುಃಖಿತರಾಮನರ್ಥಾಂ

ಅಂತ್ಯಾಂ ಶಯ್ಯಾಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಪರಾಸುಃ||

ಪ್ರವ್ರಾಜಿತ ಪಾಂಡವರು ಧರ್ಮವನ್ನಾಚರಿಸಿ ವನದಲ್ಲಿ ದುಃಖದ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದೇ ಆದರೆ, ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ದುಃಖಿತರವಾದ, ಅವನ ಅಂತ್ಯದ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿ ಸಾಯುತ್ತಾನೆ.

05047010a ಹ್ರಿಯಾ ಜ್ಞಾನೇನ ತಪಸಾ ದಮೇನ

ಕ್ರೋಧೇನಾಥೋ ಧರ್ಮಗುಪ್ತಾ ಧನೇನ|

05047010c ಅನ್ಯಾಯವೃತ್ತಃ ಕುರುಪಾಂಡವೇಯಾನ್

ಅಧ್ಯಾತಿಷ್ಠದ್ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋ ದುರಾತ್ಮಾ||

ಧರ್ಮರಾಜನು ವಿನಯ, ಜ್ಞಾನ, ತಪಸ್ಸು, ದಮ, ಕ್ರೋಧ, ಅನಾಥರನ್ನು ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಧನಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ದುರಾತ್ಮ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಕುರು-ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಆಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

05047011a ಮಾಯೋಪಧಃ ಪ್ರಣಿಧಾನಾರ್ಜವಾಭ್ಯಾಂ

ತಪೋದಮಾಭ್ಯಾಂ ಧರ್ಮಗುಪ್ತಾ ಬಲೇನ|

05047011c ಸತ್ಯಂ ಬ್ರುವನ್ಪ್ರೀತಿಯುಕ್ತಾನ್ಯತೇನ

ತಿತಿಕ್ಷಮಾಣಃ ಕ್ಲಿಶ್ಯಮಾನೋಽತಿವೇಲಂ||

ಮೋಸಕ್ಕೊಳಗಾದರೂ ಗೌರವ ಮತ್ತು ಆರ್ಜವಗಳಿಂದ, ತಪಸ್ಸು-
 ದಮಗಳಿಂದ, ಧರ್ಮವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಬಲದಿಂದ, ಸುಳ್ಳನ್ನು
 ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡು,
 ಪ್ರೀತಿಯುಕ್ತನಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಮಿತಿಯಿಲ್ಲದ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು
 ಸಹಿಸಿದನು.

05047012a ಯದಾ ಜ್ಯೇಷ್ಠಃ ಪಾಂಡವಃ ಸಂಶಿತಾತ್ಮಾ
 ಕ್ರೋಧಂ ಯತ್ತಂ ವರ್ಷಪೂಗಾನ್ಸುಘೋರಂ|

05047012c ಅವಸ್ರಷ್ಟ್ವಾ ಕುರುಷೂದ್ವೃತ್ತಚೇತಾಸ್
 ತದಾ ಯುದ್ಧಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋಽನ್ವತಪ್ಸ್ಯತ್||

ಯಾವಾಗ ಸಂಶಿತಾತ್ಮ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಪಾಂಡವನು ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳು
 ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಘೋರ ಕ್ರೋಧವನ್ನು ಕುರುಗಳ ಮೇಲೆ
 ಎಸೆಯುತ್ತಾನೋ ಆಗ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ಆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
 ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

05047013a ಕೃಷ್ಣವರ್ತೇವ ಜ್ವಲಿತಃ ಸಮಿದ್ಧೋ
 ಯಥಾ ದಹೇತ್ಯಕ್ಷಮಗ್ನಿನಿದಾಘೇ|

05047013c ಏವಂ ದಗ್ಧಾ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಸೇನಾಂ
 ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ ಕ್ರೋಧದೀಪ್ತೋಽನುವೀಕ್ಷ್ಯ||

ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಗೆಬಿಟ್ಟು ಉರಿಯುವ ಬೆಂಕಿಯು ಒಣಗಿದ
 ಮರಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಸುಟ್ಟುಹಾಕುವುದೋ ಹಾಗೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು

ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಉರಿಯುವ ದೃಷ್ಟಿಮಾತ್ರದಿಂದ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರ
ಸೇನೆಯನ್ನು ಸುಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಾನೆ.

05047014a ಯದಾ ದ್ರಷ್ಟ್ವಾ ಭೀಮಸೇನಂ ರಣಸ್ಥಂ
ಗದಾಹಸ್ತಂ ಕ್ರೋಧವಿಷಂ ವಮಂತಂ|

05047014c ದುರ್ಮರ್ಷಣಂ ಪಾಂಡವಂ ಭೀಮವೇಗಂ
ತದಾ ಯುದ್ಧಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋಽನ್ವತಸ್ತ್ಯತ್||

ಗದೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಕ್ರೋಧದ ವಿಷವನ್ನು ಕಾರುತ್ತಾ ರಣಸ್ಥನಾಗಿರುವ
ದುರ್ಮರ್ಷಣ, ಭೀಮವೇಗಿ, ಪಾಂಡವ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ನೋಡಿ
ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತಾರೆ.

05047015a ಮಹಾಸಿಂಹೋ ಗಾವ ಇವ ಪ್ರವಿಶ್ಯ
ಗದಾಪಾಣಿಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾನುಪೇತ್ಯ|

05047015c ಯದಾ ಭೀಮೋ ಭೀಮರೂಪೋ ನಿಹಂತಾ
ತದಾ ಯುದ್ಧಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋಽನ್ವತಸ್ತ್ಯತ್||

ಮಹಾಸಿಂಹವು ಗೋವುಗಳ ಹಿಂಡನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವಂತೆ ಆ
ಭೀಮರೂಪ ಭೀಮನು ಗದಾಪಾಣಿಯಾಗಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರ ಮೇಲೆ
ಕೊಲ್ಲುವಾಗ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತಾರೆ.

05047016a ಮಹಾಭಯೇ ವೀತಭಯಃ ಕೃತಾಸ್ತ್ರಃ
ಸಮಾಗಮೇ ಶತ್ರುಬಲಾವಮರ್ದೀ|

05047016c ಸಕೃದ್ರಥೇನ ಪ್ರತಿಯಾದ್ರಥೌಘಾನ್

ಪದಾತಿಸಂಘಾನ್ಗದಯಾಭಿನಿಘ್ನಾನ್||

05047017a ಸೈನ್ಯಾನನೇಕಾಂಸ್ತರಸಾ ವಿಮೃದ್ನಾನ್

ಯದಾ ಕ್ಷೇಪ್ತಾ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಸೈನ್ಯಂ|

05047017c ಚಿಂದನ್ವನಂ ಪರಶುನೇವ ಶೂರಸ್

ತದಾ ಯುದ್ಧಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋಽನ್ವತಪ್ಸ್ಯತ್||

ಮಹಾಭಯದಲ್ಲಿಯೂ ಭಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಆ
ಅಸ್ತ್ರಪ್ರವೀಣನು ಶತ್ರುಬಲವನ್ನು ತಲುಪಿ ಕೋಪಗೊಂಡು ರಥದಿಂದ
ಇತರ ರಥಸಮೂಹಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ, ಪದಾತಿಪಡೆಗಳನ್ನು
ಗದೆಯಿಂದ ಹೊಡೆದುರುಳಿಸಿ, ಅನೇಕ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ
ಮರ್ದಿಸಿ, ಕೊಡಲಿಯಿಂದ ವನವನ್ನು ಚಿಂದಿ ಚಿಂದಿಯಾಗಿ
ಕತ್ತರಿಸುವಂತೆ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರ ಸೇನೆಯನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುವಾಗ
ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತಾರೆ.

05047018a ತೃಣಪ್ರಾಯಂ ಜ್ವಲನೇನೇವ ದಗ್ಧಂ

ಗ್ರಾಮಂ ಯಥಾ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ|

05047018c ಪಕ್ಷಂ ಸಸ್ಯಂ ವೈದ್ಯುತೇನೇವ ದಗ್ಧಂ

ಪರಾಸಿಕ್ತಂ ವಿಪುಲಂ ಸ್ವಂ ಬಲೌಘಂ||

05047019a ಹತಪ್ರವೀರಂ ವಿಮುಖಂ ಭಯಾರ್ತಂ

ಪರಾಮ್ನುಖಂ ಪ್ರಾಯಶೋಽಧೃಷ್ಟಯೋಧಂ|

05047019c ಶಸ್ತ್ರಾರ್ಚಿಷಾ ಭೀಮಸೇನೇನ ದಗ್ಧಂ

ತದಾ ಯುದ್ಧಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋಽನ್ವತಪ್ಸ್ಯತ್||

ಹುಲ್ಲಿನ ಮನೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಸುಟ್ಟು
 ಭಸ್ಮಮಾಡುವಂತೆ, ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯು ಮಿಂಚುಹೊಡೆದಂತೆ
 ಸುಟ್ಟುಹೋಗುವ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರನ್ನು ನೋಡಿ, ಭೀಮಸೇನನ
 ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಸುಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತಿರುವ, ಪ್ರಮುಖ ಯೋಧರು ಹತರಾಗಿ,
 ಭಯಾರ್ತರಾಗಿ ವಿಮುಖರಾಗಿ, ಪರಾಙ್ಮುಖರಾಗಿ
 ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ
 ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತಾರೆ.

05047020a ಉಪಾಸಂಗಾದುದ್ಧರನ್ನಕ್ಷಿಣೇನ

ಪರಃಶತಾನ್ನಕುಲಶ್ಚಿತ್ರಯೋಧೀ|

05047020c ಯದಾ ರಥಾಗ್ರೋ ರಥಿನಃ ಪ್ರಚೇತಾ

ತದಾ ಯುದ್ಧಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋಽನ್ವತಪ್ಸ್ಯತ್||

ಆ ಚಿತ್ರಯೋಧೀ ನಕುಲನು ತನ್ನ ಬಲಗೈಯಿಂದ ಭತ್ತಳಿಕೆಯಲ್ಲಿರುವ
 ಬಾಣಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ನೂರಾರು ಶತ್ರು ರಥಿಕರನ್ನು
 ರಥದಮೇಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಸದೆಬಡಿದಾಗ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಯುದ್ಧದ
 ಕುರಿತು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತಾನೆ.

05047021a ಸುಖೋಚಿತೋ ದುಃಖಶಯ್ಯಾಂ ವನೇಷು

ದೀರ್ಘಂ ಕಾಲಂ ನಕುಲೋ ಯಾಮಶೇತ|

05047021c ಆಶೀವಿಷಃ ಕ್ರುದ್ಧ ಇವ ಶ್ವಸನ್ ಭೃಶಂ

ತದಾ ಯುದ್ಧಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋಽನ್ವತಪ್ಸ್ಯತ್||

ಸುಖೋಚಿತನಾಗಿದ್ದರೂ ವನಗಳಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಕಾಲ ದುಃಖದ
ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ ನಕುಲನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಹಾವಿನಂತೆ
ಭುಸುಗುಟ್ಟುತ್ತ ವಿಷವನ್ನು ಕಾರುವಾಗ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಯುದ್ಧದ
ಕುರಿತು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತಾನೆ.

05047022a ತ್ಯಕ್ತಾತ್ಮಾನಃ ಪಾರ್ಥಿವಾಯೋಧನಾಯ
ಸಮಾದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಧರ್ಮರಾಜೇನ ವೀರಾಃ|

05047022c ರಥೈಃ ಶುಭೈಃ ಸೈನ್ಯಮಭಿದ್ರವಂತೋ
ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಶ್ಚಾತ್ತಪ್ಸ್ಯತೇ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಃ||

ಧರ್ಮರಾಜನಿಂದ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿದ, ಜೀವವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಲು
ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವ ಪಾರ್ಥಿವ ಯೋಧರು ಶುಭ್ರ ರಥಗಳಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯವನ್ನು
ದ್ವಂಸಮಾಡುತ್ತಿರುವನ್ನು ನೋಡಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ
ಪಡುತ್ತಾನೆ.

05047023a ಶಿಶೂನ್ ಕೃತಾಸ್ತ್ರಾನಶಿಶುಪ್ರಕಾಶಾನ್
ಯದಾ ದ್ರಷ್ಟ್ವಾ ಕೌರವಃ ಪಂಚ ಶೂರಾನ್|

05047023c ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರಾಣಾನ್ಕೇಕಯಾನಾದ್ರವಂತಸ್
ತದಾ ಯುದ್ಧಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋಽನ್ವತಪ್ಸ್ಯತ್||

ಐವರು ಶೂರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು - ಮಕ್ಕಳಾಗಿದ್ದರೂ ಕೃತಾಸ್ತ್ರರಾಗಿ
ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ, ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನೂ ತೊರೆಯಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿ, ಕೇಕೆ ಹಾಕಿ
ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವರನ್ನು ಕೌರವನು ನೋಡಿದಾಗ

ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಯುದ್ಧದ ಕುರಿತು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತಾನೆ.

05047024a ಯದಾ ಗತೋದ್ವಾಹಮಕೂಜನಾಕ್ಷಂ

ಸುವರ್ಣತಾರಂ ರಥಮಾತತಾಯೀ|

05047024c ದಾಂತೈರ್ಯುಕ್ತಂ ಸಹದೇವೋಽಧಿರೂಢಃ

ಶಿರಾಂಸಿ ರಾಜ್ಞಾಂ ಕ್ಷೇಪ್ಸ್ಯತೇ ಮಾರ್ಗಣೌಘೈಃ||

05047025a ಮಹಾಭಯೇ ಸಂಪ್ರವೃತ್ತೇ ರಥಸ್ಥಂ

ವಿವರ್ತಮಾನಂ ಸಮರೇ ಕೃತಾಸ್ತ್ರಂ|

05047025c ಸರ್ವಾಂ ದಿಶಂ ಸಂಪತಂತಂ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ

ತದಾ ಯುದ್ಧಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋಽನ್ವತಪ್ಸ್ಯತ್||

ವಿರೋಧವಿಲ್ಲದ, ಸುವರ್ಣ ತಾರೆಗಳ ಮತ್ತು ಸದ್ದಿಲ್ಲದೇ ಚಲಿಸುವ, ಪಳಗಿದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ತನ್ನ ರಥವನ್ನೇರಿ ಸಹದೇವನು ಬಾಣಗಳಿಂದ ರಾಜರ ಶಿರವನ್ನು ಚೆಲ್ಲಾಡುವಾಗ, ರಥಸ್ಥನಾಗಿದ್ದು ಮಹಾಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಸಮರದಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡಿ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿ ಹಿಂದೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಆ ಕೃತಾಸ್ತ್ರನನ್ನು ಯಾವಾಗ ನೋಡುತ್ತಾನೋ ಆಗ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತಾನೆ.

05047026a ಹ್ರೀನಿಷೇಧೋ ನಿಪುಣಃ ಸತ್ಯವಾದೀ

ಮಹಾಬಲಃ ಸರ್ವಧರ್ಮೋಪಪನ್ನಃ|

05047026c ಗಾಂಧಾರಿಮಾರ್ಚ್ಚ್ಯಂಸ್ತುಮುಲೇ ಕ್ಷಿಪ್ರಕಾರೀ

ಕ್ಷೇಪ್ತಾ ಜನಾನ್ಸಹದೇವಸ್ತರಸ್ವೀ||

ವಿನಯದ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿರುವ, ನಿಪುಣ, ಸತ್ಯವಾದೀ, ಮಹಾಬಲಿ, ಸರ್ವ
ಧರ್ಮೋಪಪನ್ನ, ತರಸ್ವೀ ಸಹದೇವನು ಗಾಂಧಾರಿ ಶಕುನಿಯ
ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸದೆಬಡಿಯುತ್ತಾನೆ.

05047027a ಯದಾ ದ್ರಷ್ಟ್ವಾ ದ್ರೌಪದೇಯಾನ್ಮಹೇಷೂಂ

ಶೂರಾನ್ಕೃತಾಸ್ತ್ರಾನ್ರಥಯುದ್ಧಕೋವಿದಾನ್|

05047027c ಆಶೀವಿಷಾನ್ಕ್ಲೋರವಿಷಾನಿವಾಯತಸ್-

ತದಾ ಯುದ್ಧಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋಽನ್ವತಪ್ಸ್ಯತ್||

ಯಾವಾಗ ಮಹಾಧನ್ವಿಗಳಾದ ಶೂರ, ಕೃತಾಸ್ತ್ರ, ರಥಯುದ್ಧ ಕೋವಿದ,
ದ್ರೌಪದಿಯ ಮಕ್ಕಳು ಘೋರವಿಷವುಳ್ಳ ಸರ್ಪದಂತೆ ವಿಷಕಾರುತ್ತಾ
ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಾರೋ ಆಗ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಯುದ್ಧದ ಕುರಿತು
ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತಾನೆ.

05047028a ಯದಾಭಿಮನ್ಯುಃ ಪರವೀರಘಾತೀ

ಶರೈಃ ಪರಾನ್ಮೈಘ ಇವಾಭಿವರ್ಷನ್|

05047028c ವಿಗಾಹಿತಾ ಕೃಷ್ಣಸಮಃ ಕೃತಾಸ್ತ್ರಸ್-

ತದಾ ಯುದ್ಧಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋಽನ್ವತಪ್ಸ್ಯತ್||

ಪರವೀರಘಾತೀ, ಕೃಷ್ಣನಂತೆ ಕೃತಾಸ್ತ್ರನಾದ ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಶತ್ರುಗಳ
ಮೇಲೆ ಮೋಡವು ಮಳಿಸುರಿಸುವಂತೆ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿ
ಹೋರಾಡುವಾಗ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಯುದ್ಧದ ಕುರಿತು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ
ಪಡುತ್ತಾನೆ.

05047029a ಯದಾ ದ್ರಷ್ಟ್ವಾ ಬಾಲಮಬಾಲವೀರ್ಯಂ

ದ್ವಿಷಚ್ಚಮೂಂ ಮೃತ್ಯುಮಿವಾಪತಂತಂ|

05047029c ಸೌಭದ್ರಮಿಂದ್ರಪ್ರತಿಮಂ ಕೃತಾಸ್ತಂ

ತದಾ ಯುದ್ಧಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋಽನ್ವತಪ್ಸ್ಯತೇ||

ಬಾಲಕನಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಪ್ರೌಢನ ವೀರ್ಯವುಳ್ಳ, ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಸಮಾನನಾದ ಕೃತಾಸ್ತ್ರ ಸೌಭದ್ರನು ಮೃತ್ಯುವಿನಂತೆ ಅರಿಸೇನೆಯಮೇಲೆ ಬೀಳುವಾಗ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಯುದ್ಧದ ಕುರಿತು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತಾನೆ.

05047030a ಪ್ರಭದ್ರಕಾಃ ಶೀಘ್ರತರಾ ಯುವಾನೋ

ವಿಶಾರದಾಃ ಸಿಂಹಸಮಾನವೀರ್ಯಾಃ|

05047030c ಯದಾ ಕ್ಷೇಪ್ತಾರೋ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾನ್ಸಸೈನ್ಯಾಂಸೋ-

ತದಾ ಯುದ್ಧಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋಽನ್ವತಪ್ಸ್ಯತೇ||

ಶೀಘ್ರತರರಾದ, ವಿಶಾರದರಾದ, ಸಿಂಹಸಮಾನವೀರ್ಯರಾದ ಪ್ರಭದ್ರಕ ಯುವಕರು ಯಾವಾಗ ಸೇನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರನ್ನು ಸದೆಬಡಿಯುತ್ತಾರೋ ಆಗ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಯುದ್ಧದ ಕುರಿತು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತಾನೆ.

05047031a ವೃದ್ಧೌ ವಿರಾಟದ್ರುಪದೌ ಮಹಾರಥೌ

ಪೃಥಕ್ಚಮೂಭ್ಯಾಮಭಿವರ್ತಮಾನೌ|

05047031c ಯದಾ ದ್ರಷ್ಟ್ವಾರೌ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾನ್ಸಸೈನ್ಯಾಂಸೋ-

ತದಾ ಯುದ್ಧಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋಽನ್ವತಪ್ಸ್ಯತೇ||

ಮಹಾರಥಿಗಳಾದ ವಿರಾಟ-ದ್ರುಪದ ವೃದ್ಧರೀರ್ವರು ಜೋರಾಗಿ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಸದೆಬಡಿಯುವುದನ್ನು ಸೇನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ನೋಡಿದಾಗ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಯುದ್ಧದ ಕುರಿತು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತಾನೆ.

05047032a ಯದಾ ಕೃತಾಸ್ತ್ರೋ ದ್ರುಪದಃ ಪ್ರಚಿನ್ವಂ
ಶಿರಾಂಸಿ ಯೂನಾಂ ಸಮರೇ ರಥಸ್ಥಃ|

05047032c ಕ್ರುದ್ಧಃ ಶರೈಶ್ಚೇತ್ಸ್ಯತಿ ಚಾಪಮುಕ್ತೈಸ್-
ತದಾ ಯುದ್ಧಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋಽನ್ವತಪ್ಸ್ಯತೇ||

ಯಾವಾಗ ಕೃತಾಸ್ತ್ರ ದ್ರುಪದನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ರಥಸ್ಥನಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ತನ್ನ ಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ ಬಿಟ್ಟು ಶರಗಳಿಂದ ಯುವಕರ ಶಿರಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವನೋ ಆಗ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಯುದ್ಧದ ಕುರಿತು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತಾನೆ.

05047033a ಯದಾ ವಿರಾಟಃ ಪರವೀರಘಾತೀ

ಮರ್ಮಾಂತರೇ ಶತ್ರುಚಮೂಂ ಪ್ರವೇಷ್ಯಾ|

05047033c ಮತ್ಸ್ಯೈಃ ಸಾರ್ಥಮನ್ಯಶಂಸರೂಪೈಸ್-

ತದಾ ಯುದ್ಧಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋಽನ್ವತಪ್ಸ್ಯತೇ||

ಯಾವಾಗ ಪರವೀರಘಾತೀ ವಿರಾಟನು, ಬಿರುಸಾಗಿ ತೋರುವ ಮತ್ಸ್ಯರ ಸೇನೆಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಮರ್ಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಸೇನೆಯನ್ನು

ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾನೋ ಆಗ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಯುದ್ಧದ ಕುರಿತು
ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತಾನೆ.

05047034a ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ಮಾತ್ಸ್ಯಾ ನಾಮನೃಶಂಸರೂಪಂ
ವಿರಾಟಪುತ್ರಂ ರಥಿನಂ ಪುರಸ್ತಾತ್|

05047034c ಯದಾ ದ್ರಷ್ಟ್ವಾ ದಂಶಿತಂ ಪಾಂಡವಾರ್ಥೇ
ತದಾ ಯುದ್ಧಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋಽನ್ವತಸ್ತ್ಯುತ್||

ಭಿರುಸಾಗಿ ಕಾಣುವ ಮತ್ಸ್ಯರ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ವಿರಾಟಪುತ್ರ ರಥಿಕನು
ಮುಂದುವರೆದು ಪಾಂಡವರಿಗಾಗಿ ಕವಚಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವುದನ್ನು
ನೋಡಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಯುದ್ಧದ ಕುರಿತು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತಾನೆ.

05047035a ರಣೇ ಹತೇ ಕೌರವಾಣಾಂ ಪ್ರವೀರೇ
ಶಿಖಂಡಿನಾ ಸತ್ತಮೇ ಶಂತನೂಜೇ|

05047035c ನ ಜಾತು ನಃ ಶತ್ರುವೋ ಧಾರಯೇಯುರ್-
ಅಸಂಶಯಂ ಸತ್ಯಮೇತದ್ಭ್ರವೀಮಿ||

ಕೌರವರ ಪ್ರವೀರ ಸತ್ತಮ ಶಂತನೂಜನು ಶಿಖಂಡಿಯಿಂದ ರಣದಲ್ಲಿ
ಹತನಾಗಲು, ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ಶತ್ರುಗಳು
ಜೀವವನ್ನು ತಳೆದಿರುವುದಿಲ್ಲ.

05047036a ಯದಾ ಶಿಖಂಡೀ ರಥಿನಃ ಪ್ರಚಿನ್ವನ್
ಭೀಷ್ಮಂ ರಥೇನಾಭಿಯಾತಾ ವರೂಥೀ|

05047036c ದಿವ್ಯೈರ್ಹಯೈರವಮೃದ್ನನ್ನಥೌಘಾಂಸ್

ತದಾ ಯುದ್ಧಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋಽನ್ವತಪ್ಸ್ಯತ್||

ಯಾವಾಗ ಶಿಖಿಂಡಿಯು ರಥಿಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ರಥದ
ಮೇಲಿದ್ದುಕೊಂಡು, ದಿವ್ಯ ಹಯಗಳು ಶತ್ರುಗಳ ರಥಗಳನ್ನು
ತುಳಿಯುತ್ತಿರಲು, ವರೂಧೀ ಭೀಷ್ಮನ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ
ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಆಗ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಯುದ್ಧದ ಕುರಿತು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ
ಪಡುತ್ತಾನೆ.

05047037a ಯದಾ ದ್ರಷ್ಟ್ವಾ ಸೃಂಜಯಾನಾಮನೀಕೇ

ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಂ ಪ್ರಮುಖೇ ರೋಚಮಾನಂ|

05047037c ಅಸ್ತ್ರಂ ಯಸ್ಮೈ ಗುಹ್ಯಮುವಾಚ ಧೀಮಾನ್

ದ್ರೋಣಸ್ತದಾ ತಪ್ಸ್ಯತಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಃ||

ಸೃಂಜಯರ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖನಾಗಿ ಮಿಂಚುತ್ತಿರುವ, ಯಾರಿಗೆ
ದ್ರೋಣನು ಗುಹ್ಯವಾದ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ನೀಡಿದನೋ ಆ
ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಯಾವಾಗ ನೋಡುತ್ತಾನೋ ಆಗ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು
ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತಾನೆ.

05047038a ಯದಾ ಸ ಸೇನಾಪತಿರಪ್ರಮೇಯಃ

ಪರಾಭವನ್ನಿಷುಭಿರ್ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾನ್|

05047038c ದ್ರೋಣಂ ರಣೇ ಶತ್ರುಸಹೋಽಭಿಯಾತಾ

ತದಾ ಯುದ್ಧಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋಽನ್ವತಪ್ಸ್ಯತ್||

ಯಾವಾಗ ಆ ಅಪ್ರಮೇಯ ಸೇನಾಪತಿಯು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರನ್ನು

ಪರಾಭವಗೊಳಿಸಿ ರಣದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳೊಂದಿರುವ ದ್ರೋಣನ ಮೇಲೆ
 ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಆಗ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಯುದ್ಧದ ಕುರಿತು
 ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತಾನೆ.

05047039a ಹ್ರೀಮಾನ್ಮನೀಷೀ ಬಲವಾನ್ಮನಸ್ವೀ
 ಸ ಲಕ್ಷ್ಮೀವಾನ್ಸೋಮಕಾನಾಂ ಪ್ರಬರ್ಹಃ|

05047039c ನ ಜಾತು ತಂ ಶತ್ರವೋಽನ್ಯೇ ಸಹೇರನ್
 ಯೇಷಾಂ ಸ ಸ್ಯಾದಗ್ರಣೀವೃಷ್ಟಿಸಿಂಹಃ||

ಆ ಸೋಮಕರ ನಾಯಕ ಹ್ರೀಮಾನ, ಮನೀಷೀ, ಬಲಶಾಲೀ, ಮನಸ್ವೀ
 ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮೀವಂತ ವೃಷ್ಟಿಸಿಂಹನು ಯಾರ ಬಲದ
 ನಾಯಕನಾಗಿರುವನೋ ಆ ಸೇನೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಶತ್ರುಗಳು
 ಜೀವಿತರಾಗಿರಲಾರರು.

05047040a ಬ್ರೂಯಾಚ್ಚ ಮಾ ಪ್ರವೃಣೀಷ್ಟೇತಿ ಲೋಕೇ
 ಯುದ್ಧೇಽದ್ವಿತೀಯಂ ಸಚಿವಂ ರಥಸ್ಥಂ|

05047040c ಶಿನೇರ್ನಪ್ತಾರಂ ಪ್ರವೃಣೀಮ ಸಾತ್ಯಕಿಂ
 ಮಹಾಬಲಂ ವೀತಭಯಂ ಕೃತಾಸ್ತ್ರಂ||

“ಇನ್ನು ಆರಿಸುವುದು ಬೇಡ!” ಎಂದು ಜನರಿಗೆ ಹೇಳು. ಏಕೆಂದರೆ
 ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅದ್ವಿತೀಯ, ರಥಸ್ಥ, ಶಿನಿಯ ಮೊಮ್ಮಗ, ಮಹಾಬಲಿ,
 ಭಯವಿಲ್ಲದ ಕೃತಾಸ್ತ್ರ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಸಚಿವನನ್ನಾಗಿ
 ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

05047041a ಯದಾ ಶಿನೀನಾಮಧಿಪೋ ಮಯೋಕ್ತಃ

ಶರೈಃ ಪರಾನ್ಮೋಘ ಇವ ಪ್ರವರ್ಷನ್|

05047041c ಪ್ರಚ್ಛಾದಯಿಷ್ಯಂ ಶರಜಾಲೇನ ಯೋಧಾಂಸ್-

ತದಾ ಯುದ್ಧಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋಽನ್ವತಪ್ಸ್ಯತ್||

ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಶಿನಿಗಳ ಅಧಿಪನು ಮೇಘಗಳಂತೆ ಶತ್ರುಗಳ ಮೇಲೆ ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿ ಶರಜಾಲಗಳಿಂದ ಯೋಧರನ್ನು ಮುಚ್ಚುವಾಗ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಯುದ್ಧದ ಕುರಿತು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತಾನೆ.

05047042a ಯದಾ ಧೃತಿಂ ಕುರುತೇ ಯೋತ್ಸ್ಯ ಮಾನಃ

ಸ ದೀರ್ಘಬಾಹುದೃಢಧನ್ವಾ ಮಹಾತ್ಮಾ|

05047042c ಸಿಂಹಸ್ಯೇವ ಗಂಧಮಾಘ್ರಾಯ ಗಾವಃ

ಸಂವೇಷ್ಯಂತೇ ಶತ್ರುವೋಽಸ್ಮಾದ್ಯಥಾಗ್ನೇಃ||

ಯಾವಾಗ ಆ ದೀರ್ಘಬಾಹು, ದೃಢಧನ್ವಿ, ಮಹಾತ್ಮನು ಧೃತಿಯಿಂದ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಆಗ ಶತ್ರುಗಳು ಸಿಂಹದ ವಾಸನೆಯನ್ನು ಮೂಸಿದ ಗೋವುಗಳಂತೆ ಮತ್ತು ಬೆಂಕಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದಂತೆ ಒಣಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

05047043a ಸ ದೀರ್ಘಬಾಹುದೃಢಧನ್ವಾ ಮಹಾತ್ಮಾ

ಭಿಂದ್ಯಾದ್ಗಿರೀನ್ಸಂಹರೇತ್ಸರ್ವಲೋಕಾನ್|

05047043c ಅಸ್ತ್ರೇ ಕೃತೀ ನಿಪುಣಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಹಸ್ತೋ

ದಿವಿ ಸ್ಥಿತಃ ಸೂರ್ಯ ಇವಾಭಿಭಾತಿ||

ದೀರ್ಘಬಾಹು, ದೃಢಧನ್ವಿ, ಮಹಾತ್ಮನು ಗಿರಿಗಳನ್ನು ಭೇದಿಸಬಲ್ಲ, ಸರ್ವಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಬಲ್ಲ. ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದರಲ್ಲಿ ನಿಪುಣನಾದ, ಕ್ಷಿಪ್ರ ಕೈಚಳಕವಿರುವ ಅವನು ದಿವಿಯಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಾನೆ.

05047044a ಚಿತ್ರಃ ಸೂಕ್ಷ್ಮಃ ಸುಕೃತೋ ಯಾದವಸ್ಯ
ಅಸ್ತ್ರೇ ಯೋಗೋ ವೃಷ್ಟಿಸಿಂಹಸ್ಯ ಭೂಯಾನ್|

05047044c ಯಥಾವಿಧಂ ಯೋಗಮಾಹುಃ ಪ್ರಶಸ್ತಂ
ಸರ್ವೈರ್ಗುಣೈಃ ಸಾತ್ಯಕಿಪ್ತೈರುಪೇತಃ||

ಆ ಯಾದವ ವೃಷ್ಟಿಸಿಂಹನು ಅಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಯೋಗವೆಂದು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೋ ಆ ವಿಚಿತ್ರ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಯೋಗವನ್ನು ಸಿದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಸರ್ವಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾನೆ.

05047045a ಹಿರಣ್ಮಯಂ ಶ್ವೇತಹಯೈಶ್ಚ ತುರ್ಭಿರ್-
ಯದಾ ಯುಕ್ತಂ ಸ್ಯಂದನಂ ಮಾಧವಸ್ಯ|

05047045c ದ್ರಷ್ಟ್ವಾ ಯುದ್ಧೇ ಸಾತ್ಯಕೇರ್ವೈ ಸುಯೋಧನಸ್-
ತದಾ ತಪ್ಸ್ಯತ್ಯಕೃತಾತ್ಮಾ ಸ ಮಂದಃ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಾಧವ ಸಾತ್ಯಕಿಯ ನಾಲ್ಕು ಬಿಳಿಯ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಹಿರಣ್ಮಯ ರಥವನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಮಂದ ಸುಯೋಧನನು

ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತಾನೆ.

05047046a ಯದಾ ರಥಂ ಹೇಮಮಣಿಪ್ರಕಾಶಂ

ಶ್ವೇತಾಶ್ವಯುಕ್ತಂ ವಾನರಕೇತುಮುಗ್ರಂ|

05047046c ದ್ರಷ್ಟ್ವಾ ರಣೇ ಸಮ್ಯತಂ ಕೇಶವೇನ

ತದಾ ತಪ್ಸ್ಯತ್ಯಕೃತಾತ್ಮಾ ಸ ಮಂದಃ||

ಯಾವಾಗ ಅವನು ಕೇಶವನೊಡನೆ ಹೇಮಮಣಿಪ್ರಕಾಶಿತ,
ಶ್ವೇತಾಶ್ವಯುಕ್ತ ಉಗ್ರ ವಾನರಕೇತುವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ರಥವನ್ನು
ನೋಡುತ್ತಾನೋ ಆಗ ಆ ಮಂದನು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತಾನೆ.

05047047a ಯದಾ ಮೌರ್ವ್ಯಾಸ್ತಲನಿಷ್ಪೇಷಮುಗ್ರಂ

ಮಹಾಶಬ್ದಂ ವಜ್ರನಿಷ್ಪೇಷತುಲ್ಯಂ|

05047047c ವಿಧೂಯಮಾನಸ್ಯ ಮಹಾರಣೇ ಮಯಾ

ಗಾಂಡೀವಸ್ಯ ಶ್ರೋಷ್ಯತಿ ಮಂದಬುದ್ಧಿಃ||

ಯಾವಾಗ ನನ್ನ ಗಾಂಡೀವದ ಮಿಡಿತದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಸಿಡಿಲಿನಂತಹ
ಮಹಾಶಬ್ದವನ್ನು ಮಹಾರಣದಲ್ಲಿ ಕೇಳುತ್ತಾನೋ ಆಗ ಆ
ಮಂದಬುದ್ಧಿಯು ಶೋಕಿಸುತ್ತಾನೆ.

05047048a ತದಾ ಮೂಢೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಪುತ್ರಸ್ಯ-

ತಪ್ತಾ ಯುಧ್ಧೇ ದುರ್ಮತಿರ್ದುಃಸ್ಸಹಾಯಃ|

05047048c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸೈನ್ಯಂ ಬಾಣವರ್ಷಾಂಧಕಾರಂ

ಪ್ರಭಜ್ಯಂತಂ ಗೋಕುಲವದ್ರಣಾಗ್ರೇ||

ನನ್ನ ಬಾಣಗಳ ಸುರಿಮಳೆಯಿಂದುಂಟಾದ ಅಂಧಕಾರದಿಂದ
 ಗೋವುಗಳ ಹಿಂಡುಗಳು ಚದುರಿ ಓಡುವಂತೆ ಅವನ ಸೇನೆಯು
 ರಣದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಓಡಿಹೋಗುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ
 ದುರ್ಮತಿ ದುಃಸ್ವಹ ಮೂಢ ಮಗನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ತಪಿಸುತ್ತಾನೆ.

05047049a ಬಲಾಹಕಾದುಚ್ಚರಂತೀವ ವಿದ್ಯುತ್

ಸಹಸ್ರಘ್ನೀ ದ್ವಿಷತಾಂ ಸಂಗಮೇಷು|

05047049c ಅಸ್ಥಿಚ್ಛಿದೋ ಮರ್ಮಭಿದೋ ವಮೇಚ್ಚರಾಂಸ್-

ತದಾ ಯುದ್ಧಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋಽನ್ವತಪ್ಸ್ಯತ್||

ಮೋಡಗಳಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ಮಿಂಚುಗಳಂತೆ ಹೊರಡುವ
 ಸಹಸ್ರಾರು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಲ್ಲ, ಎಲುಬುಗಳನ್ನೂ ಹೊಕ್ಕಿ,
 ಮರ್ಮಗಳನ್ನು ಭೇದಿಸಬಲ್ಲ ನನ್ನ ಬಾಣಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ
 ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಯುದ್ಧದ ಕುರಿತು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತಾನೆ.

05047050a ಯದಾ ದ್ರಷ್ಟ್ವಾ ಜ್ಯಾಮುಖಾದ್ಬಾಣಸಂಘಾನ್

ಗಾಂಡೀವಮುಕ್ತಾನ್ವತತಃ ಶಿತಾಗ್ರಾನ್|

05047050c ನಾಗಾನ್ ಹಯಾನ್ವರ್ಮಿಣಶ್ಚಾದದಾನಾಂಸ್

ತದಾ ಯುದ್ಧಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋಽನ್ವತಪ್ಸ್ಯತ್||

ತೀಕ್ಷ್ಣಮೊನೆಗಳನ್ನುಳ್ಳ, ಬಂಗಾರದ ಮುಖವುಳ್ಳ, ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನುಳ್ಳ
 ಬಾಣಸಂಘಗಳು ನನ್ನ ಗಾಂಡೀವದಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಆನೆ,
 ಕುದುರೆಗಳ ವರ್ಮಗಳನ್ನು ಭೇದಿಸುವುದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ

ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಯುದ್ಧದ ಕುರಿತು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತಾನೆ.

05047051a ಯದಾ ಮಂದಃ ಪರಬಾಣಾನ್ವಿಮುಕ್ತಾನ್

ಮಮೇಷುಭಿಹ್ರಿಯಮಾಣಾನ್ವತೀಪಂ|

05047051c ತೀರ್ಯಗ್ವಿದ್ವಾಂಶ್ಚಿದ್ಯಮಾನಾನ್ ಕ್ಷುರಪೈಸ್-

ತದಾ ಯುದ್ಧಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋಽನ್ವತಸ್ತ್ಯತ್||

ಶತ್ರುಗಳು ಬಿಟ್ಟಬಾಣಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಬಾಣಗಳು ಆರಿಸಿದಾಗ, ಅಥವಾ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿದಾಗ ಅಥವಾ ತುಂಡರಿಸಿದಾಗ ಆ ಮಂದಬುದ್ಧಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಯುದ್ಧದ ಕುರಿತು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತಾನೆ.

05047052a ಯದಾ ವಿಪಾಠಾ ಮದ್ಭುಜವಿಪ್ರಮುಕ್ತಾ

ದ್ವಿಜಾಃ ಫಲಾನೀವ ಮಹೀರುಹಾಗ್ರಾತ್|

05047052c ಪ್ರಚ್ಛೇತ್ತಾರ ಉತ್ತಮಾಂಗಾನಿ ಯೂನಾಂ

ತದಾ ಯುದ್ಧಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋಽನ್ವತಸ್ತ್ಯತ್||

ನನ್ನ ಭುಜಗಳಿಂದ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಪಾಠಗಳು ಪಕ್ಷಿಗಳು ಮರದ ಮೇಲಿರುವ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೀಳುವಂತೆ ಅವರ ಯುವಕರ ಶಿರಗಳನ್ನು ಕೀಳುವಾಗ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಯುದ್ಧದ ಕುರಿತು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತಾನೆ.

05047053a ಯದಾ ದ್ರಷ್ಟ್ವಾ ಪತತಃ ಸ್ಯಂದನೇಭ್ಯೋ

ಮಹಾಗಜೇಭ್ಯೋಽಶ್ವಗತಾಂಶ್ಚ ಯೋಧಾನ್|

05047053c ಶರೈರ್ ಹತಾನ್ಪಾತಿತಾಂಶ್ಚೈವ ರಂಗೇ

ತದಾ ಯುದ್ಧಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋಽನ್ವತಪ್ಸ್ಯತ್||

ರಣದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆತತಂದು ಅವನ ಯೋಧರು
ರಥಗಳಿಂದ, ಮಹಾಗಜಗಳಿಂದ, ಕುದುರೆಗಳ ಮೇಲಿಂದ
ಬೀಳುವುದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಯುದ್ಧದ ಕುರಿತು
ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತಾನೆ.

05047054a ಪದಾತಿಸಂಘಾನ್ರಥಸಂಘಾನ್ಸಮಂತಾದ್

ವ್ಯಾತ್ತಾನನಃ ಕಾಲ ಇವಾತತೇಷುಃ|

05047054c ಪ್ರಣೋತ್ಸ್ಯಾಮಿ ಜ್ವಲಿತೈರ್ಬಾಣವರ್ಷೈಃ

ಶತ್ರುಂಸ್ತದಾ ತಪ್ಸ್ಯತಿ ಮಂದಬುದ್ಧಿಃ||

ಯಾವಾಗ ನಾನು ಬಾಯಿಕಳೆದ ಕಾಲನಂತೆ ಶತ್ರುವಿನ
ಪದಾತಿಸಮೂಹಗಳನ್ನು, ರಥಸಮೂಹಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಿಂದ
ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಬಾಣವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸುವೆನೋ ಆಗ ಆ
ಮಂದಬುದ್ಧಿಯು ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಾನೆ.

05047055a ಸರ್ವಾ ದಿಶಃ ಸಂಪತತಾ ರಥೇನ

ರಜೋಧ್ವಸ್ತಂ ಗಾಂಡಿವೇನಾಪಕೃತ್ತಂ|

05047055c ಯದಾ ದ್ರಷ್ಟ್ವಾ ಸ್ವಬಲಂ ಸಂಪ್ರಮೂಢಂ

ತದಾ ಪಶ್ಚಾತ್ತಪ್ಸ್ಯತಿ ಮಂದಬುದ್ಧಿಃ||

ಗಾಂಡೀವದಿಂದ ಹೊಡೆದುರಿಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ರಥಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲ
ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮೇಲೇಳುವ ಧೂಳಿನಿಂದ ಮುಸುಕಲ್ಪಟ್ಟು

ದಿಕ್ಕುತೋಚದಂತಾದ ಅವನ ಸೇನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಆ
ಮಂದಬುದ್ಧಿಯು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತಾನೆ.

05047056a ಕಾಂದಿಗ್ಭೂತಂ ಚಿನ್ನಗಾತ್ರಂ ವಿಸಂಜ್ಞಾಂ
ದುರ್ಯೋಧನೋ ದ್ರಕ್ಷ್ಯತಿ ಸರ್ವಸೈನ್ಯಂ|

05047056c ಹತಾಶ್ವವೀರಾಗ್ರ್ಯನರೇಂದ್ರನಾಗಂ
ಪಿಪಾಸಿತಂ ಶ್ರಾಂತಪತ್ರಂ ಭಯಾರ್ತಂ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ಸೇನೆಯೂ ಸಣ್ಣದಾಗುವುದನ್ನು,
ಸಂಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು, ಅಶ್ವ, ವೀರಾಗ್ರ, ನರೇಂದ್ರ,
ಗಜಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬಾಯಾರಿ, ಭಯಾರ್ತರಾಗಿ,
ಆಯಾಸಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾನೆ.

05047057a ಆರ್ತಸ್ವರಂ ಹನ್ಯಮಾನಂ ಹತಂ ಚ
ವಿಕೀರ್ಣಕೇಶಾಸ್ಥಿಕಪಾಲಸಂಘಂ|

05047057c ಪ್ರಜಾಪತೇಃ ಕರ್ಮ ಯಥಾರ್ಥನಿಷ್ಠಿತಂ
ತದಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಪ್ಸ್ಯತೇ ಮಂದಬುದ್ಧಿಃ||

ಹತರಾದ, ಹತರಾಗುತ್ತಿರುವವರ ಆರ್ತಸ್ವರ, ಪ್ರಜಾಪತಿಯ ಅರ್ಥ
ಮುಗಿಸಿದ ಕೆಲಸವೋ ಎಂಬಂತೆ ಕೇಶ, ಎಲುಬು, ಮತ್ತು ಬುರುಡೆಗಳು
ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಮಂದಬುದ್ಧಿಯು
ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಾನೆ.

05047058a ಯದಾ ರಥೇ ಗಾಂಡಿವಂ ವಾಸುದೇವಂ

ದಿವ್ಯಂ ಶಂಖಂ ಪಾಂಚಜನ್ಯಂ ಹಯಾಂಶ್ಚ |

05047058c ತೂಣಾವಕ್ಷಯ್ಯೌ ದೇವದತ್ತಂ ಚ ಮಾಂ ಚ
ದ್ರಷ್ಟ್ವಾ ಯುದ್ಧೇ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಸಮೇತಾನ್ ||

ಯಾವಾಗ ರಥದಲ್ಲಿ ಗಾಂಡೀವ, ವಾಸುದೇವ, ದಿವ್ಯ ಶಂಖ
ಪಾಂಚಜನ್ಯ, ಕುದುರೆಗಳು, ಅಕ್ಷಯವಾದ ಎರಡು ಭತ್ತಳಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು
ನನ್ನ ದೇವದತ್ತವನ್ನು ಅವನು ನೋಡುತ್ತಾನೋ ಆಗ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು
ಈ ಯುದ್ಧದ ಕುರಿತು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತಾನೆ.

05047059a ಉದ್ವರ್ತ ಯನ್ದಸ್ಯುಸಂಘಾನ್ಸಮೇತಾನ್
ಪ್ರವರ್ತ ಯನ್ಯುಗಮನ್ಯದ್ಯುಗಾಂತೇ |

05047059c ಯದಾ ಧಕ್ಷ್ಯಾಮ್ಯಗ್ನಿವತ್ಕೌರವೇಯಾಂಸ್-
ತದಾ ತಪ್ತಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಸಪುತ್ರಃ ||

ಯುಗವು ಕಳೆದು ಇನ್ನೊಂದು ಯುಗವು ಬರುವಾಗ ಸೇರಿರುವ ಎಲ್ಲ
ದಸ್ಯುಸಂಘಗಳನ್ನು ಅಗ್ನಿಯು ಹೇಗೆ ಕಬಳಿಸುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆ ನಾನು
ಕೌರವರನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವಾಗ ಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು
ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಾನೆ.

05047060a ಸಹಭ್ರಾತಾ ಸಹಪುತ್ರಃ ಸಸೈನ್ಯೋ
ಭ್ರಷ್ಟೈಶ್ವರ್ಯಃ ಕ್ರೋಧವಶೋಽಲ್ಪಚೇತಾಃ |

05047060c ದರ್ಪಸ್ಯಾಂತೇ ವಿಹಿತೇ ವೇಪಮಾನಃ
ಪಶ್ಚಾನ್ಮಂದಸ್ತಪ್ಸ್ಯ ತಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಃ ||

ಕ್ರೋಧವಶನಾದ ಅಲ್ಪಚೇತಸನಾದ ಮಂದ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು
 ಭ್ರಾತರೊಂದಿಗೆ ಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಸೈನ್ಯದೊಂದಿಗೆ
 ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು, ದರ್ಪವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನಡುಗುತ್ತಿರುವಾಗ
 ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಾನೆ.

05047061a ಪೂರ್ವಾಹ್ಣೇ ಮಾಂ ಕೃತಜಪ್ಯಂ ಕದಾ ಚಿದ್
 ವಿಪ್ರಃ ಪೋವಾಚೋದಕಾಂತೇ ಮನೋಜ್ಞಾಂ|

05047061c ಕರ್ತವ್ಯಂ ತೇ ದುಷ್ಕರಂ ಕರ್ಮ ಪಾರ್ಥ
 ಯೋದ್ಧವ್ಯಂ ತೇ ಶತ್ರುಭಿಃ ಸವ್ಯಸಾಚೀನ್||

ಒಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಜಪವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿರುವಾಗ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ
 ಓರ್ವ ಮನೋಜ್ಞ ವಿಪ್ರನು ನನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದನು: 'ಸವ್ಯಸಾಚೀ! ಪಾರ್ಥ!
 ನಿನಗೆ ಒಂದು ದುಷ್ಕರವಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.
 ಶತ್ರುಗಳೊಡನೆ ನೀನು ಹೋರಾಡುತ್ತೀಯೆ.

05047062a ಇಂದ್ರೋ ವಾ ತೇ ಹರಿವಾನ್ವಜ್ರಹಸ್ತಃ
 ಪುರಸ್ತಾದ್ಯಾತು ಸಮರೇಽರೀನ್ವಿನಿಘ್ನನ್|

05047062c ಸುಗ್ರೀವಯುಕ್ತೇನ ರಥೇನ ವಾ ತೇ
 ಪಶ್ಚಾತ್ಕೃಷ್ಣೋ ರಕ್ಷತು ವಾಸುದೇವಃ||

ಹರಿವಾನ್ ವಜ್ರಹಸ್ತ ಇಂದ್ರನು ನಿನ್ನ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಸಮರದಲ್ಲಿ
 ಅರಿಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಥವಾ ಸುಗ್ರೀವವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ನಿನ್ನ
 ರಥದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನಿಂದ ವಾಸುದೇವನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ.

05047063a ವಪ್ರೇ ಚಾಹಂ ವಜ್ರಹಸ್ತಾನ್ಮಹೇಂದ್ರಾದ್
ಅಸ್ಮಿನ್ಯುಧ್ಧೇ ವಾಸುದೇವಂ ಸಹಾಯಂ|

05047063c ಸ ಮೇ ಲಬ್ಧೋ ದಸ್ಯುವಧಾಯ ಕೃಷ್ಣೋ
ಮನ್ಯೇ ಚೈತದ್ವಿಹಿತಂ ದೈವತೈರ್ಮೇ||

ವಜ್ರಹಸ್ತ ಮಹೇಂದ್ರನನ್ನು ಮೀರಿ ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾನು
ವಾಸುದೇವನ ಸಹಾಯವನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ದಸ್ಯುಗಳ
ವಧೆಗಾಗಿಯೇ ನನಗೆ ಕೃಷ್ಣನು ದೊರಕಿದ್ದಾನೆ. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲಿ ದೈವದ
ನಿಶ್ಚಯವಿದೆ ಎಂದು ನನಗೆ ತೋರುತ್ತಿದೆ.

05047064a ಅಯುಧ್ಯಮಾನೋ ಮನಸಾಪಿ ಯಸ್ಯ
ಜಯಂ ಕೃಷ್ಣಃ ಪುರುಷಸ್ಯಾಭಿನಂದೇತ್|

05047064c ಧ್ರುವಂ ಸರ್ವಾನ್ಸೋಽಭ್ಯತೀಯಾದಮಿತ್ರಾನ್
ಸೇಂದ್ರಾನ್ದೇವಾನ್ಮಾನುಷೇ ನಾಸ್ತಿ ಚಿಂತಾ||

ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡದೆಯೇ ಯಾವ ಪುರುಷನಿಗೆ ಜಯವಾಗಲೆಂದು
ಕೃಷ್ಣನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಾನೋ ಅವನಿಗೆ,
ಶತ್ರುಗಳು ಇಂದ್ರನೊಡನೆ ದೇವತೆಗಳೇ ಆಗಿರಲಿ, ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದ
ಯಶಸ್ಸುಂಟಾಗುವುದು ಸತ್ಯ. ಇನ್ನು ಮನುಷ್ಯರೆಂದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ
ಚಿಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲ.

05047065a ಸ ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ ಸಾಗರಮುತ್ತಿತಿರ್ಷೇನ್
ಮಹೋದಧಿಂ ಸಲಿಲಸ್ಯಾಪ್ರಮೇಯಂ|

05047065c ತೇಜಸ್ವಿನಂ ಕೃಷ್ಣಮತ್ಯಂತಶೂರಂ

ಯುದ್ಧೇನ ಯೋ ವಾಸುದೇವಂ ಜಿಗೀಷೇತ್||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಯಾರು ತೇಜಸ್ವಿ, ಅತ್ಯಂತ ಶೂರ, ಕೃಷ್ಣ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಅಳತೆಯಿಲ್ಲದ ಮಹಾಸಾಗರದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ತೋಳುಗಳಿಂದ ಈಸಿ ಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟಲು ಬಯಸಿದಂತೆ.

05047066a ಗಿರಿಂ ಯ ಇಚ್ಛೇತ ತಲೇನ ಭೇತ್ತುಂ

ಶಿಲೋಚ್ಚಯಂ ಶ್ವೇತಮತಿಪ್ರಮಾಣಂ|

05047066c ತಸ್ಯೈವ ಪಾಣಿಃ ಸನಖೋ ವಿಶೀರ್ಯೇನ್

ನ ಚಾಪಿ ಕಿಂ ಚಿತ್ಸ ಗಿರೇಸ್ತು ಕುರ್ಯಾತ್||

ಅತಿ ದೊಡ್ಡದಾದ ಶಿಲೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಶ್ವೇತ ಗಿರಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಅಂಗೈಯಿಂದ ಪುಡಿಮಾಡಲು ಬಯಸುವವನ ಕೈ-ಉಗುರುಗಳೇ ಪುಡಿಯಾಗುತ್ತವೆಯೋ ಹೊರತು ಆ ಗಿರಿಗೆ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಿದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

05047067a ಅಗ್ನಿಂ ಸಮಿದ್ಧಂ ಶಮಯೇದ್ಭುಜಾಭ್ಯಾಂ

ಚಂದ್ರಂ ಚ ಸೂರ್ಯಂ ಚ ನಿವಾರಯೇತ|

05047067c ಹರೇದ್ದೇವಾನಾಮಮೃತಂ ಪ್ರಸಹ್ಯ

ಯುದ್ಧೇನ ಯೋ ವಾಸುದೇವಂ ಜಿಗೀಷೇತ್||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಬಯಸುವವನು

ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಕೈಗಳಿಂದಲೇ ಆರಿಸಬಹುದು, ಚಂದ್ರ-
ಸೂರ್ಯರನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಸುಲಭವಾಗಿ
ಅಮೃತವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಬಹುದು.

05047068a ಯೋ ರುಕ್ಮಿಣೀಮೇಕರಥೇನ ಭೋಜ್ಯಾಂ

ಉತ್ಸಾದ್ಯ ರಾಜ್ಞಾಂ ವಿಷಯಂ ಪ್ರಸಹ್ಯ|

05047068c ಉವಾಹ ಭಾರ್ಯಾಂ ಯಶಸಾ ಜ್ವಲಂತೀಂ

ಯಸ್ಯಾಂ ಜಜ್ಞೇ ರೌಕ್ಮಿಣೀಯೋ ಮಹಾತ್ಮಾ||

ಅವನು ರಾಜರ ದೇಶಗಳನ್ನು ಸದೆಬಡಿದನು ಮತ್ತು ಒಂದೇ ರಥದಲ್ಲಿ
ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಭೋಜರ ಯಶಸ್ಸಿನಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು
ಅಪಹರಿಸಿ ವಿವಾಹವಾದನು. ಅವಳಿಂದ ಮಹಾತ್ಮ ರೌಕ್ಮಿಣೀಯನು
ಜನಿಸಿದನು.

05047069a ಅಯಂ ಗಾಂಧಾರಾಂಸ್ತರಸಾ ಸಂಪ್ರಮಥ್ಯ

ಜಿತ್ವಾ ಪುತ್ರಾನ್ನಗ್ನಜಿತಃ ಸಮಗ್ರಾನ್|

05047069c ಬದ್ಧಂ ಮುಮೋಚ ವಿನದಂತಂ ಪ್ರಸಹ್ಯ

ಸುದರ್ಶನೀಯಂ ದೇವತಾನಾಂ ಲಲಾಮಂ||

ಅವನು ತರಸದಿಂದ ಗಾಂಧಾರರನ್ನು ಸದೆಬಡಿದು, ನಗ್ನಜಿತನ ಎಲ್ಲ
ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗೆದ್ದು, ಅವನ ಸೆರೆಯಿಂದ ದೇವತೆಗಳ ಲಲಾಮ
ಸುದರ್ಶನೀಯನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದನು.

05047070a ಅಯಂ ಕವಾಟೇ ನಿಜಘಾನ ಪಾಂಡ್ಯಂ

ತಥಾ ಕಲಿಂಗಾನ್ದಂತಕೂರೇ ಮಮರ್ದ|

05047070c ಅನೇನ ದಗ್ಧಾ ವರ್ಷಪೂಗಾನ್ವಿನಾಥಾ
ವಾರಾಣಸೀ ನಗರೀ ಸಂಬಭೂವ|

ಅವನು ಕವಾಟದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡ್ಯನನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಗೆಯೇ
ದಂತಕೂರದಲ್ಲಿ ಕಲಿಂಗರನ್ನು ಮರ್ದಿಸಿದನು. ಅವನಿಂದ ಸುಡಲ್ಪಟ್ಟ
ವಾರಾಣಸೀ ನಗರಿಯು ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ರಾಜನಿಲ್ಲದೇ
ಇದ್ದಿತ್ತು.

05047071a ಯಂ ಸ್ಮ ಯುದ್ಧೇ ಮನ್ಯತೇಽನ್ಶ್ಚರಜೇಯಂ
ಏಕಲವ್ಯಂ ನಾಮ ನಿಷಾದರಾಜಂ|

05047071c ವೇಗೇನೇವ ಶೈಲಮಭಿಹತ್ಯ ಜಂಭಃ
ಶೇತೇ ಸ ಕೃಷ್ಣೇನ ಹತಃ ಪರಾಸುಃ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಜೇಯನೆಂದು ಇತರರು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಏಕಲವ್ಯ
ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ನಿಷಾದರಾಜ ಮತ್ತು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಶೈಲವನ್ನು
ಆಕ್ರಮಣಮಾಡಿದ ಜಂಭ ಇವರುಗಳು ಕೃಷ್ಣನಿಂದಲೇ ಹತರಾಗಿ
ಅಸುವನ್ನು ನೀಗಿ ಮಲಗಿದರು.

05047072a ತಥೋಗ್ರಸೇನಸ್ಯ ಸುತಂ ಪ್ರದುಷ್ಯಂ
ವೃಷ್ಟ್ಯಂಧಕಾನಾಂ ಮಧ್ಯಗಾಂ ತಪಂತಂ|

05047072c ಅಪಾತಯದ್ಬಲದೇವದ್ವಿತೀಯೋ
ಹತ್ವಾ ದದೌ ಚೋಗ್ರಸೇನಾಯ ರಾಜ್ಯಂ||

ಉಗ್ರಸೇನನ ಮಗ, ಅತಿ ದುಷ್ಟ ಅಂಧಕ-ವೃಷ್ಟಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ
ಸುಡುತ್ತಿದ್ದವನನ್ನು ಬಲದೇವನೊಡನೆ ಸೇರಿ ಸಂಹರಿಸಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು
ಉಗ್ರಸೇನನಿಗಿತ್ತನು.

05047073a ಅಯಂ ಸೌಭಂ ಯೋಧಯಾಮಾಸ ಖಿಸ್ಥಂ
ವಿಭೀಷಣಂ ಮಾಯಯಾ ಶಾಲ್ವರಾಜಂ|

05047073c ಸೌಭದ್ವಾರಿ ಪ್ರತ್ಯಗೃಹ್ಣಾಚ್ಚತಘ್ನೀಂ
ದೋರ್ಭ್ಯಾಂ ಕ ಏನಂ ವಿಷಹೇತ ಮರ್ತ್ಯಃ||

ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಶತಘ್ನಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸೌಭದಿಂದ
ಮಾಯಾಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವಿಭೀಷಣ ಶಾಲ್ವರಾಜನನ್ನು
ಸೌಭದ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಹಿಡಿದು ಕೊಂದವನನ್ನು ಯಾವ ಮರ್ತ್ಯನು
ಎದುರಿಸಿಯಾನು?

05047074a ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷಂ ನಾಮ ಬಭೂವ ದುರ್ಗಂ
ಪುರಂ ಘೋರಮಸುರಾಣಾಮಸಹ್ಯಂ|

05047074c ಮಹಾಬಲೋ ನರಕಸ್ತತ್ರ ಭೌಮೋ
ಜಹಾರಾದಿತ್ಯಾ ಮಣಿಕುಂಡಲೇ ಶುಭೇ||

ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ, ಭೇದಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದ, ಘೋರವಾದ,
ಅಸಹ್ಯವಾದ ಅಸುರರ ಪುರವೊಂದಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಭೂಮಿಯ ಮಗ
ಮಹಾಬಲಿ ನರಕನು ಅದಿತಿಯ ಶುಭ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು
ಅಪಹರಿಸಿದನು.

05047075a ನ ತಂ ದೇವಾಃ ಸಹ ಶಕ್ರೇಣ ಸೇಹಿರೇ

ಸಮಾಗತಾ ಆಹರಣಾಯ ಭೀತಾಃ|

05047075c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ತೇ ವಿಕ್ರಮಂ ಕೇಶವಸ್ಯ

ಬಲಂ ತಥೈವಾಸ್ತ್ರಮವಾರಣೀಯಂ||

ಶಕ್ರನೊಂದಿಗೆ ದೇವತೆಗಳು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು

ಹಿಂದೆತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಹೋದಾಗ ಅವನ ಬಲವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾಗದೇ
ಭೀತರಾದರು. ಆಗ ಕೇಶವನ ವಿಕ್ರಮ, ಬಲ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು
ನೋಡಿದರು.

05047076a ಜಾನಂತೋಽಸ್ಯ ಪ್ರಕೃತಿಂ ಕೇಶವಸ್ಯ

ನ್ಯಯೋಜಯನ್ದಸ್ಯವಧಾಯ ಕೃಷ್ಣಂ|

05047076c ಸ ತತ್ಕರ್ಮ ಪ್ರತಿಶುಶ್ರಾವ ದುಷ್ಕರಂ

ಐಶ್ವರ್ಯವಾನ್ಸಿದ್ಧಿಷು ವಾಸುದೇವಃ||

ಕೇಶವನ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅವರು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು

ದಸ್ಯುವಧೆಗೆ ನಿಯೋಜಿಸಿದರು. ಆ ದುಷ್ಕರವಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು
ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಐಶ್ವರ್ಯವಂತ ವಾಸುದೇವನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು.

05047077a ನಿರ್ಮೋ ಚನೇ ಷಟ್ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಹತ್ವಾ

ಸಂಚಿದ್ಯ ಪಾಶಾನ್ಸಹಸಾ ಕ್ಷುರಾಂತಾನ್|

05047077c ಮುರಂ ಹತ್ವಾ ವಿನಿಹತ್ಯೌಘಾರಾಕ್ಷಸಂ

ನಿರ್ಮೋ ಚನಂ ಚಾಪಿ ಜಗಾಮ ವೀರಃ||

ನಿರ್ಮೋಚನದಲ್ಲಿ ಮೊನಚಾದ ಪಾಶಗಳನ್ನು ಜೋರಾಗಿ ತುಂಡರಿಸಿ
ಆರು ಸಾವಿರರನ್ನು ಕೊಂದು, ಮುರ ಮತ್ತು ಅವನ ರಾಕ್ಷಸ ಪಡೆಯನ್ನು
ಸಂಹರಿಸಿ ಆ ವೀರನು ನಿರ್ಮೋಚನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

05047078a ತತ್ರೈವ ತೇನಾಸ್ಯ ಬಭೂವ ಯುದ್ಧಂ
ಮಹಾಬಲೇನಾತಿಬಲಸ್ಯ ವಿಷ್ಣೋಃ|

05047078c ಶೇತೇ ಸ ಕೃಷ್ಣೇನ ಹತಃ ಪರಾಸುರ್-
ವಾತೇನೇವ ಮಥಿತಃ ಕರ್ಣಿಕಾರಃ||

ಅಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಮಹಾಬಲ ಮತ್ತು ಅತಿಬಲ ವಿಷ್ಣುವಿನ ನಡುವೆ ಯುದ್ಧವು
ನಡೆಯಿತು. ಗಾಳಿಯಿಂದ ಕೆಳಗುರುಳಿದ ಕರ್ಣಿಕಾರ ವೃಕ್ಷದಂತೆ
ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಹತನಾಗಿ ಅವನು ಅಸುವನ್ನು ತೊರೆದು ಮಲಗಿದನು.

05047079a ಆಹೃತ್ಯ ಕೃಷ್ಣೋ ಮಣಿಕುಂಡಲೇ ತೇ
ಹತ್ವಾ ಚ ಭೌಮಂ ನರಕಂ ಮುರಂ ಚ|

05047079c ಶ್ರಿಯಾ ವೃತೋ ಯಶಸಾ ಚೈವ ಧೀಮಾನ್
ಪ್ರತ್ಯಾಜಗಾಮಾಪ್ರತಿಮಪ್ರಭಾವಃ||

ಹೀಗೆ ಆ ಮಣಿಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆಪಡೆದುಕೊಂಡು ಭೌಮ
ನರಕನನ್ನೂ ಮುರನನ್ನೂ ಕೊಂದು, ಶ್ರೀ ಮತ್ತು ಯಶಸ್ಸಿನಿಂದ
ಆವೃತನಾಗಿ ಆ ಧೀಮಂತ, ಅಪ್ರತಿಮ ಪ್ರಭಾವಿ ಕೃಷ್ಣನು
ಹಿಂದುರಿಗಿದನು.

05047080a ತಸ್ಮೈ ವರಾನದದಂಸ್ತತ್ರ ದೇವಾ

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭೀಮಂ ಕರ್ಮ ರಣೇ ಕೃತಂ ತತ್|

05047080c ಶ್ರಮಶ್ಚ ತೇ ಯುದ್ಧಮಾನಸ್ಯ ನ ಸ್ಯಾದ್

ಆಕಾಶೇ ವಾ ಅಪ್ಸು ಚೈವ ಕ್ರಮಃ ಸ್ಯಾತ್||

ಅಲ್ಲಿ ರಣದಲ್ಲಿ ಅವನು ನಡೆಸಿದ ಭೀಮಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡು

ದೇವತೆಗಳು ಅವನಿಗೆ ವರವನ್ನಿತ್ತರು: “ಯುದ್ಧಮಾಡುವಾಗ ನಿನಗೆ

ಶ್ರಮವಾಗದಿರಲಿ! ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ವಿಕ್ರಮವನ್ನು
ಸಾಧಿಸು.

05047081a ಶಸ್ತ್ರಾಣಿ ಗಾತ್ರೇ ಚ ನ ತೇ ಕ್ರಮೇರನ್ದ್

ಇತ್ಯೇವ ಕೃಷ್ಣಶ್ಚ ತತಃ ಕೃತಾರ್ಥಃ|

05047081c ಏವಂರೂಪೇ ವಾಸುದೇವೇಽಪ್ರಮೇಯೇ

ಮಹಾಬಲೇ ಗುಣಸಂಪತ್ತದೈವ||

ಯಾವುದೇ ಶಸ್ತ್ರಗಳು ನಿನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಿರಲಿ!” ಈ ರೀತಿ

ಕೃಷ್ಣನು ಆಗ ಕೃತಾರ್ಥನಾದನು. ಇದು ಅಪ್ರಮೇಯ, ಮಹಾಬಲ,

ಸದೈವ ಗುಣಸಂಪತ್ತಿನ ವಾಸುದೇವನ ಸ್ವರೂಪ.

05047082a ತಮಸಹ್ಯಂ ವಿಷ್ಣುಮನಂತವೀರ್ಯಂ

ಆಶಂಸತೇ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋ ಬಲೇನ|

05047082c ಯದಾ ಹ್ಯೇನಂ ತರ್ಕಯತೇ ದುರಾತ್ಮಾ

ತಚ್ಚಾಪ್ಯಯಂ ಸಹತೇಽಸ್ಮಾನ್ನಮೀಕ್ಷ್ಯ||

ಅಂಥಹ ಅನಂತವೀರ್ಯ ಮೀರಲಸಾಧ್ಯನಾದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಬಲದಿಂದ

ಸೋಲಿಸಲು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ! ಈ ರೀತಿ
ದುರಾತ್ಮನು ತರ್ಕಿಸುತ್ತಿರಲು ಅವನು ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ
ನೋಡುತ್ತಾನೆ.

05047083a ಪರ್ಯಾಗತಂ ಮಮ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಚೈವ
ಯೋ ಮನ್ಯತೇ ಕಲಹಂ ಸಂಪ್ರಯುಜ್ಯ|

05047083c ಶಕ್ಯಂ ಹರ್ತುಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಮಮತ್ವಂ
ತದ್ವೇದಿತಾ ಸಮ್ಯಗಂ ತತ್ರ ಗತ್ವಾ||

ಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ನನ್ನ ನಡುವೆ ಕಲಹವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಪಾಂಡವರ
ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಅಪಹರಿಸಲು ಅವನು ಯೋಚಿಸಿದರೆ, ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ
ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.

05047084a ನಮಸ್ಕೃತ್ವಾ ಶಾಂತನವಾಯ ರಾಜ್ಞೇ
ದ್ರೋಣಾಯಾಥೋ ಸಹಪುತ್ರಾಯ ಚೈವ|

05047084c ಶಾರದ್ವತಾಯಾಪ್ರತಿದ್ವಂದ್ವಿನೇ ಚ
ಯೋತ್ಸ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ರಾಜ್ಯಮಭೀಪ್ಸಮಾನಃ||

ರಾಜ ಶಾಂತನವನಿಗೆ, ದ್ರೋಣನಿಗೆ, ಅವನ ಪುತ್ರನಿಗೆ, ಮತ್ತು
ಪ್ರತಿದ್ವಂದ್ವಿಯಿರದ ಶಾರದ್ವತನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು
ಪಡೆಯಲೋಸುಗ ನಾನು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

05047085a ಧರ್ಮೇಣಾಸ್ತ್ರಂ ನಿಯತಂ ತಸ್ಯ ಮನ್ಯೇ
ಯೋ ಯೋತ್ಸ್ಯತೇ ಪಾಂಡವೈರ್ಧರ್ಮಚಾರೀ|

05047085c ಮಿಥ್ಯಾಗ್ರಹೇ ನಿರ್ಜಿತಾ ವೈ ನೃಶಂಸೈಃ
ಸಂವತ್ಸರಾನ್ನಾ ದಶ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಃ||

ಧರ್ಮಚಾರಿಗಳಾದ ಪಾಂಡವರೊಡನೆ ಯಾರು
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅವರಿಗೆ ಧರ್ಮವು ಅಸ್ತುಗಳ ಗುರಿಯಿಡುತ್ತದೆ
ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಮೋಸಗಾರರಿಂದ ಸುಳ್ಳಿನ ಜೂಜಿನಲ್ಲಿ
ಸೋತು ಪಾಂಡುಪುತ್ರರು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ಕಾದಿದ್ದಾರೆ.

05047086a ಅವಾಪ್ಯ ಕೃಚ್ಚಂ ವಿಹಿತಂ ಹ್ಯರಣೈ
ದೀರ್ಘಂ ಕಾಲಂ ಚೈಕಮಜ್ಞಾತಚರ್ಯಾಂ|

05047086c ತೇ ಹ್ಯಕಸ್ಮಾಜ್ಜೀವಿತಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ
ನ ಮೃಷ್ಯಂತೇ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಃ ಪದಸ್ಥಾಃ||

ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದೊದಗಿದ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿ, ದೀರ್ಘಕಾಲದ
ಅಜ್ಞಾತವಾಸವನ್ನೂ ಪೂರೈಸಿ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಜೀವಿತರಾಗಿರುವ
ಪಾಂಡವರನ್ನು ಪದಸ್ಥರಾಗಿರುವ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು
ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರರು !

05047087a ತೇ ಚೇದಸ್ಮಾನ್ಯುಧ್ಯಮಾನಾಂ ಜಯೇಯುರ್
ದೇವೈರಪೀಂದ್ರಪ್ರಮುಖೈಃ ಸಹಾಯೈಃ|

05047087c ಧರ್ಮಾದಧರ್ಮಶ್ಚ ರಿತೋ ಗರೀಯಾನ್
ಇತಿ ಧ್ರುವಂ ನಾಸ್ತಿ ಕೃತಂ ನ ಸಾಧು||

ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಅವರು, ಇಂದ್ರಪ್ರಮುಖನಾದ ದೇವತೆಗಳ

ಸಹಾಯದಿಂದಲಾದರೂ ಗೆಲ್ಲುವುದಾದರೆ, ಧರ್ಮದಿಂದ
ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದೇ
ಹೆಚ್ಚಿನದೆಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅಂದಿನಿಂದ ಯಾರೂ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು
ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

05047088a ನ ಚೇದಿಮಂ ಪುರುಷಂ ಕರ್ಮಬದ್ಧಂ

ನ ಚೇದಸ್ಮಾನ್ಮನ್ಯತೇಽಸೌ ವಿಶಿಷ್ಟಾನ್|

05047088c ಆಶಂಸೇಽಹಂ ವಾಸುದೇವದ್ವಿತೀಯೋ

ದುರ್ಯೋಧನಂ ಸಾನುಬಂಧಂ ನಿಹಂತುಂ||

ಪುರುಷನು ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಬದ್ಧನಲ್ಲವೆಂದು ಅವನು
ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ನಾವು ವಿಶಿಷ್ಟರಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ
ನಾನು ವಾಸುದೇವನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅವನ ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ
ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

05047089a ನ ಚೇದಿದಂ ಕರ್ಮ ನರೇಷು ಬದ್ಧಂ

ನ ವಿದ್ಯತೇ ಪುರುಷಸ್ಯ ಸ್ವಕರ್ಮ|

05047089c ಇದಂ ಚ ತಚ್ಚಾಪಿ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ನೂನಂ

ಪರಾಜಯೋ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಸಾಧುಃ||

ನರರು ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧರಲ್ಲವೆಂದರೂ, ಪುರುಷನಿಗೆ
ಸ್ವಕರ್ಮವೆನ್ನುವುದು ಇಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೂ, ಮತ್ತು
ಇವೆರಡನ್ನೂ ಸಮೀಕ್ಷಿಸಿದರೆ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಪರಾಜಯವು

ಒಳ್ಳೆಯದೇ !

05047090a ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ವಃ ಕುರವೋ ಯದ್ಬ್ರವೀಮಿ

ಯುಧ್ಯಮಾನಾ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾ ನ ಸಂತಿ|

05047090c ಅನ್ಯತ್ರ ಯದ್ಧಾತ್ಕುರವಃ ಪರೀಪ್ಸನ್

ನ ಯುಧ್ಯತಾಂ ಶೇಷ ಇಹಾಸ್ತಿ ಕಶ್ಚಿತ್||

ಕುರುಗಳೇ ! ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಯುಧ್ಯಮಾಡಿದರೆ

ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಯುಧ್ಯವನ್ನು ಮಾಡದೇ ಅವರು ತಮ್ಮ

ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಿ. ಯುಧ್ಯ ಮಾಡದಿರಲಿ. ಇದರಿಂದಲಾದರೂ

ಅವರು ಉಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

05047091a ಹತ್ವಾ ತ್ವಹಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾನ್ಸಕರ್ಣಾನ್

ರಾಜ್ಯಂ ಕುರೂಣಾಮವಜೇತಾ ಸಮಗ್ರಂ|

05047091c ಯದ್ವಃ ಕಾರ್ಯಂ ತತ್ಕುರುಧ್ವಂ ಯಥಾಸ್ವಂ

ಇಷ್ಟಾನ್ದಾನಾತ್ಮಜಾಂಶ್ಚೋಪಭುಂಕ್ತ||

ನಾನು ಕರ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಕುರುಗಳ

ಸಮಗ್ರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಗೆಲ್ಲುತ್ತೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಯಾವುದನ್ನು

ಮಾಡಬೇಕೋ ಯಾವುದನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲಿರೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡಿ,

ಪ್ರೀತಿಯ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಉಪಭೋಗಿಸಿ.

05047092a ಅಪ್ಯೇವಂ ನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಸಂತಿ ವೃದ್ಧಾ

ಬಹುಶ್ರುತಾಃ ಶೀಲವಂತಃ ಕುಲೀನಾಃ|

05047092c ಸಾಂವತ್ಸರಾ ಜ್ಯೋತಿಷಿ ಚಾಪಿ ಯುಕ್ತಾ
ನಕ್ಷತ್ರಯೋಗೇಷು ಚ ನಿಶ್ಚಯಜ್ಞಾಃ||

ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಬಹುಶ್ರುತರಾದ, ಶೀಲವಂತ, ಕುಲೀನ,
ಸಂವತ್ಸರ-ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ, ನಕ್ಷತ್ರ-ಯೋಗ-
ನಿಶ್ಚಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ ವೃದ್ಧ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿದ್ದಾರೆ.

05047093a ಉಚ್ಚಾವಚಂ ದೈವಯುಕ್ತಂ ರಹಸ್ಯಂ
ದಿವ್ಯಾಃ ಪ್ರಶ್ನಾ ಮೃಗಚಕ್ರಾ ಮುಹೂರ್ತಾಃ|

05047093c ಕ್ಷಯಂ ಮಹಾಂತಂ ಕುರುಸ್ಯಂಜಯಾನಾಂ
ನಿವೇದಯಂತೇ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಜಯಂ ಚ||

ಮೇಲಿನ ಮತ್ತು ಕೆಳಗಿನ ದೈವಯುಕ್ತ ರಹಸ್ಯವನ್ನು, ದಿವ್ಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು,
ಮೃಗಚಕ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಮುಹೂರ್ತಗಳನ್ನು ಅರಿತ ಅವರು ಕುರು-
ಸ್ಯಂಜಯರ ಮಹಾ ಕ್ಷಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರ ಜಯವನ್ನು
ಅರುಹಿದ್ದಾರೆ.

05047094a ತಥಾ ಹಿ ನೋ ಮನ್ಯತೇಽಜಾತಶತ್ರುಃ
ಸಂಸಿದ್ಧಾರ್ಥೋ ದ್ವಿಷತಾಂ ನಿಗ್ರಹಾಯ|

05047094c ಜನಾರ್ದನಶ್ಚಾಪ್ಯಪರೋಕ್ಷವಿದ್ಯೋ
ನ ಸಂಶಯಂ ಪಶ್ಯತಿ ವೃಷ್ಟಿಸಿಂಹಃ||

ನಮ್ಮ ಅಜಾತಶತ್ರುವೂ ವೈರಿಗಳ ನಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು
ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಅಪರೋಕ್ಷವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿದ ವೃಷ್ಟಿಸಿಂಹ

ಜನಾರ್ದನನೂ ಕೂಡ ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯಪಡುವುದಿಲ್ಲ.

05047095a ಅಹಂ ಚ ಜಾನಾಮಿ ಭವಿಷ್ಯರೂಪಂ

ಪಶ್ಯಾಮಿ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಸ್ವಯಮಪ್ರಮತ್ತಃ|

05047095c ದೃಷ್ಟಿಶ್ಚ ಮೇ ನ ವ್ಯಥತೇ ಪುರಾಣೇ

ಯುದ್ಧಮಾನಾ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾ ನ ಸಂತಿ||

ನಾನೂ ಕೂಡ ಭವಿಷ್ಯದ ರೂಪವನ್ನು ಬಲ್ಲೆ. ಅಪ್ರಮತ್ತನಾಗಿ

ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಪುರಾತನ ದೃಷ್ಟಿಯು

ವ್ಯಥಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಯುದ್ಧಮಾಡುವ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತಾರೆ.

05047096a ಅನಾಲಬ್ಧಂ ಜ್ಯಂಭತಿ ಗಾಂಡೀವಂ ಧನುರ್

ಅನಾಲಬ್ಧಾ ಕಂಪತಿ ಮೇ ಧನುರ್ಚಾರ್ಘ|

05047096c ಬಾಣಾಶ್ಚ ಮೇ ತೂಣಮುಖಾದ್ವಿಸೃಜ್ಯ

ಮುಹುರ್ಮುಹುರ್ಗಂತುಮುಶಂತಿ ಚೈವ||

ಹಿಡಿಯದೆಯೇ ನನ್ನ ಗಾಂಡೀವವು ಜ್ಯಂಭಿಸುತ್ತಿದೆ. ಮುಟ್ಟದೆಯೇ ನನ್ನ

ಧನುಸ್ಸಿನ ದಾರವು ಕಂಪಿಸುತ್ತಿದೆ. ಬಾಣಗಳು ಕೂಡ ನನ್ನ ಭತ್ತಳಿಕೆಯ

ಬಾಯಿಯಿಂದ ಹಾರುತ್ತಿವೆ. ಪುನಃ ಪುನಃ ಅವುಗಳು ಹಾರಿಹೋಗಲು

ಬಯಸುತ್ತಿವೆ.

05047097a ಸೈಕ್ಯಃ ಕೋಶಾನ್ನಿಃಸರತಿ ಪ್ರಸನ್ನೋ

ಹಿತ್ವೇವ ಜೀರ್ಣಾಮರಗಸ್ತ್ವ ಚಂ ಸ್ವಾಂ|

05047097c ಧ್ವಜೇ ವಾಚೋ ರೌದ್ರರೂಪಾ ವದಂತಿ

ಕದಾ ರಥೋ ಯೋಕ್ಷ್ಯತೇ ತೇ ಕಿರೀಟಿನ್||

ಹಾವು ಜೀರ್ಣವಾದ ತನ್ನ ಪೊರೆಯನ್ನು ಕಳಚಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ನನ್ನ
ಖಿಡ್ಗವು ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿ ಕೋಶದಿಂದ ಹೊರಬರುತ್ತದೆ. ನನ್ನ
ಧ್ವಜದಲ್ಲಿರುವ ರೌದ್ರರೂಪಿಗಳು 'ಕಿರೀಟೀ! ಎಂದು ನಿನ್ನ ರಥವನ್ನು
ಕಟ್ಟುತ್ತೀಯೆ?' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತವೆ.

05047098a ಗೋಮಾಯುಸಂಘಾಶ್ಚ ವದಂತಿ ರಾತ್ರೌ
ರಕ್ಷಾಂಸ್ಯಥೋ ನಿಷ್ಪತಂತ್ಯಂತರಿಕ್ಷಾತ್|

05047098c ಮೃಗಾಃ ಶೃಗಾಲಾಃ ಶಿತಿಕಂಠಾಶ್ಚ ಕಾಕಾ
ಗೃಧ್ರಾ ಬಡಾಶ್ಚೈವ ತರಕ್ಷವಶ್ಚ||

ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನರಿಗಳ ಪಡೆಗಳು ಕೂಗುತ್ತವೆ. ಆಕಾಶದಿಂದ ರಾಕ್ಷಸರು
ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮೃಗಗಳು, ನರಿಗಳು, ಶಿತಿಕಂಠಗಳು, ಕಾಗೆಗಳು,
ಹದ್ದುಗಳು, ಗಿಡುಗಗಳು, ಮತ್ತು ಹಯೀನಗಳು ಹೊರಬಂದಿವೆ.

05047099a ಸುಪರ್ಣಪಾತಾಶ್ಚ ಪತಂತಿ ಪಶ್ಚಾದ್
ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಥಂ ಶ್ವೇತಹಯಪ್ರಯುಕ್ತಂ|

05047099c ಅಹಂ ಹ್ಯೇಕಃ ಪಾರ್ಥಿವಾನ್ಸರ್ವಯೋಧಾಂ
ಶರಾನ್ವರ್ಷನ್ಮತ್ಯುಲೋಕಂ ನಯೇಯಂ||

ಬಿಳಿಯ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ನನ್ನ ರಥವನ್ನು ನೋಡಿ ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ
ಗರುಡಗಳು ಹಾರುತ್ತವೆ. ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿ
ಪಾರ್ಥಿವ ಯೋಧರನೆಲ್ಲ ಮೃತ್ಯುಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ.

05047100a ಸಮಾದದಾನಃ ಪೃಥಗಸ್ತ್ರಮಾರ್ಗಾನ್

ಯಥಾಗ್ನಿರಿದ್ಧೋ ಗಹನಂ ನಿದಾಘೇ|

05047100c ಸ್ಥೂಣಾಕರ್ಣಂ ಪಾಶುಪತಂ ಚ ಘೋರಂ

ತಥಾ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರಂ ಯಚ್ಚ ಶಕ್ರೋ ವಿವೇದ||

ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಗಹನವಾದ ಕಾಡನ್ನು ಸುಡುವ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ನಾನು ನನ್ನ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಸ್ತ್ರ - ಸ್ಥೂಣಕರ್ಣ, ಘೋರ ಪಾಶುಪತ, ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಶಕ್ರನು ತಿಳಿಸಿದ ಅಸ್ತ್ರ - ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

05047101a ವಧೇ ಧೃತೋ ವೇಗವತಃ ಪ್ರಮುಂಚನ್

ನಾಹಂ ಪ್ರಚಾಃ ಕಿಂ ಚಿದಿವಾವಶಿಷ್ಯೇ|

05047101c ಶಾಂತಿಂ ಲಪ್ಸ್ಯೇ ಪರಮೋ ಹ್ಯೇಷ ಭಾವಃ

ಸ್ಥಿರೋ ಮಮ ಬ್ರೂಹಿ ಗಾವಲ್ಲಣೇ ತಾನ್||

ಕೊಲ್ಲುವುದನ್ನೇ ಗುರಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ವೇಗವಾಗಿ ಬಾಣಪ್ರಯೋಗಮಾಡಿ ನಾನು ಪ್ರಜೆಗಳು ಯಾರನ್ನೂ ಉಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಭಾವದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಪರಮ ಶಾಂತಿಯು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ಸ್ಥಿರತೆಯ ಕುರಿತು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳು ಗಾವಲ್ಲಣೇ!

05047102a ನಿತ್ಯಂ ಪುನಃ ಸಚಿವೈರ್ಯೈರವೋಚದ್

ದೇವಾನಪೀಂದ್ರಪ್ರಮುಖಾನ್ಸಹಾಯಾನ್|

05047102c ತೈರ್ಮನ್ಯತೇ ಕಲಹಂ ಸಂಪ್ರಯುಜ್ಯ

ಸ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಪಶ್ಯತ ಮೋಹಮಸ್ಯ||

ಯಾರ ಸಹಾಯದಿಂದ ತಮ್ಮ ವೈರಿಗಳನ್ನು - ಇಂದ್ರಪ್ರಮುಖರಾದ
ದೇವತೆಗಳ ಸಹಾಯವೇ ಅವರಿಗಿದ್ದರೂ - ಗೆಲ್ಲಬಲ್ಲ ಸಚಿವರೊಂದಿಗೆ
ಅವರು ಕಲಹವನ್ನು ಹೂಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ? ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಈ
ಮೂಢತನವನ್ನು ನೋಡು !

05047103a ವೃದ್ಧೋ ಭೀಷ್ಮಃ ಶಾಂತನವಃ ಕೃಪಶ್ಚ
ದ್ರೋಣಃ ಸಪುತ್ರೋ ವಿದುರಶ್ಚ ಧೀಮಾನ್ |

05047103c ಏತೇ ಸರ್ವೇ ಯದ್ವದಂತೇ ತದಸ್ತು
ಆಯುಷ್ಮಂತಃ ಕುರವಃ ಸಂತು ಸರ್ವೇ ||

ವೃದ್ಧ ಭೀಷ್ಮ ಶಾಂತನವ, ಕೃಪ, ದ್ರೋಣ, ಅವನ ಮಗ, ಧೀಮಂತ
ವಿದುರ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಇದನ್ನೇ ಹೇಳಿರಬಹುದು. ಕುರುಗಳೆಲ್ಲರೂ
ಆಯುಷ್ಮಂತರಾಗಿರಲಿ !”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಯಾನಸಂಧಿ ಪರ್ವಣಿ
ಅರ್ಜುನವಾಕ್ಯನಿವೇದನೇ ಸಪ್ತಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ |
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾನಸಂಧಿ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನವಾಕ್ಯನಿವೇದನದಲ್ಲಿ ನಲ್ವತ್ತೇಳನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೮

ನರ-ನಾರಾಯಣರು

ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಭೀಷ್ಮನು ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರು ನರನಾರಾಯಣರೆಂದು
 ತಿಳಿಸುವುದು (೧-೨೮). ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಲು ಭೀಷ್ಮನು
 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಆತ್ಮಶ್ಲಾಘೀ ಕರ್ಣನಿಂದಲೇ ಕುರುವಂಶವು
 ನಾಶವಾಗಬಹುದೆಂದು ಎಚ್ಚರಿಸುವುದು (೨೯-೪೧). ಆಗ ದ್ರೋಣನು
 “ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ
 ಕೂಡುವುದು ಸಾಧುವೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ” ಎನ್ನಲು ದ್ರೋಣ-
 ಭೀಷ್ಮರ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅನಾದರಿಸಿ ರಾಜನು ಪಾಂಡವರ ಕುರಿತು
 ಸಂಜಯನನ್ನು ಪುನಃ ಪಶ್ಚಿಸಿದುದು (೪೨-೪೭).

05048001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05048001a ಸಮವೇತೇಷು ಸರ್ವೇಷು ತೇಷು ರಾಜಸು ಭಾರತ|

05048001c ದುರ್ಯೋಧನಮಿದಂ ವಾಕ್ಯಂ ಭೀಷ್ಮಃ ಶಾಂತನವೋಽಬ್ರವೀತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಆ ರಾಜರುಗಳೆಲ್ಲರೂ
 ಸೇರಿರುವಾಗ ಶಾಂತನವ ಭೀಷ್ಮನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಈ
 ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದನು:

05048002a ಬೃಹಸ್ಪತಿಶ್ಚೋಶನಾ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ಪರ್ಯುಪಸ್ಥಿತೌ|

05048002c ಮರುತಶ್ಚ ಸಹೇಂದ್ರೇಣ ವಸವಶ್ಚ ಸಹಾಶ್ವಿನೌ||

05048003a ಆದಿತ್ಯಾಶ್ಚೈವ ಸಾಧ್ಯಾಶ್ಚ ಯೇ ಚ ಸಪ್ತರ್ಷಯೋ ದಿವಿ|

05048003c ವಿಶ್ವಾವಸುಶ್ಚ ಗಂಧರ್ವಃ ಶುಭಾಶ್ಚಾಪ್ಸರಸಾಂ ಗಣಾಃ||

“ಒಮ್ಮೆ ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರರು ಬ್ರಹ್ಮನ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ

ಬಂದರು. ಇಂದ್ರನೊಡನೆ ಮರುತರು, ವಸುಗಳು, ಅಶ್ವಿನಿಯರು, ಆದಿತ್ಯರು, ಸಾಧ್ಯರು, ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳು, ದಿವದಲ್ಲಿರುವ ವಿಶ್ವಾವಸುಗಳು, ಗಂಧರ್ವರು, ಶುಭ ಅಪ್ಸರಗಣಗಳೂ ಇದ್ದರು.

05048004a ನಮಸ್ಕೃತ್ವೋಪಜಗ್ಮುಸ್ತೇ ಲೋಕವೃದ್ಧಂ ಪಿತಾಮಹಂ|

05048004c ಪರಿವಾಯ್ ಚ ವಿಶ್ವೇಶಂ ಪರ್ಯಾಸತ ದಿವೌಕಸಃ||

ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಲೋಕವೃದ್ಧ ಪಿತಾಮಹನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ದಿವೌಕಸರು ವಿಶ್ವೇಶನನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆಂದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.

05048005a ತೇಷಾಂ ಮನಶ್ಚ ತೇಜಶ್ಚಾಪ್ಯಾದದಾನೌ ದಿವೌಕಸಾಂ|

05048005c ಪೂರ್ವದೇವೌ ವ್ಯತಿಕ್ರಾಂತೌ ನರನಾರಾಯಣಾವೃಷೀ||

ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ದಿವೌಕಸರ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತಾ ಪೂರ್ವದೇವರಾದ ನರ-ನಾರಾಯಣ ಋಷಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟರು.

05048006a ಬೃಹಸ್ಪತಿಶ್ಚ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಕಾವಿಮಾವಿತಿ|

05048006c ಭವಂತಂ ನೋಪತಿಷ್ಠೇತೇ ತೌ ನಃ ಶಂಸ ಪಿತಾಮಹ||

ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಇವರು ಯಾರೆಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು.

“ಅವರಿಬ್ಬರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸದೇ ಹೋದರು. ಪಿತಾಮಹ! ಅವರ ಕುರಿತು ಹೇಳು!”

05048007 ಬ್ರಹ್ಮೋವಾಚ|

05048007a ಯಾವೇತೌ ಪೃಥಿವೀಂ ದ್ಯಾಂ ಚ ಭಾಸಯಂತೌ ತಪಸ್ವಿನೌ|

05048007c ಜ್ವಲಂತೌ ರೋಚಮಾನೌ ಚ ವ್ಯಾಪ್ಯಾತೀತೌ ಮಹಾಬಲೌ||

05048008a ನರನಾರಾಯಣಾವೇತೌ ಲೋಕಾಲ್ಲೋಕಂ ಸಮಾಸ್ಥಿತೌ|

05048008c ಊರ್ಜಿತೌ ಸ್ವೇನ ತಪಸಾ ಮಹಾಸತ್ತ್ವ ಪರಾಕ್ರಮೌ||

ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಪೃಥ್ವಿ-ಆಕಾಶಗಳನ್ನು ಬೆಳಗಿಸುವಂತೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ, ಎಲ್ಲವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿ, ಎಲ್ಲವಕ್ಕೂ ಆಧಾರರಾಗಿರುವ, ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಗಳಾದ ಈ ಇಬ್ಬರು ತಪಸ್ವಿಗಳು ನರ-ನಾರಾಯಣರು. ಲೋಕಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಊರ್ಜಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಾಸತ್ತ್ವಪರಾಕ್ರಮಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ.

05048009a ಏತೌ ಹಿ ಕರ್ಮಣಾ ಲೋಕಾನ್ನಂದಯಾಮಾಸತುರ್ಧ್ರುವೌ|

05048009c ಅಸುರಾಣಾಮಭಾವಾಯ ದೇವಗಂಧರ್ವಪೂಜಿತೌ||

ಇಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ಕರ್ಮಗಳಿಂದಲೇ ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನು ತರುತ್ತಾರೆ. ದೇವಗಂಧರ್ವ ಪೂಜಿತರಾದ ಅವರು ಅಸುರ ವಧೆಗಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಾರೆ.”

05048010 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05048010a ಜಗಾಮ ಶಕ್ರಸ್ತಚ್ಚ ತ್ವಾ ಯತ್ರ ತೌ ತೇಪತುಸ್ತಪಃ|

05048010c ಸಾರ್ಥಂ ದೇವಗಣೈಃ ಸರ್ವೈರ್ಬೃಹಸ್ಪತಿಪುರೋಗಮೈಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಶಕ್ರನು ಬೃಹಸ್ಪತಿಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ದೇವಗಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ತಪಸ್ಸನ್ನು

ತಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನು.

05048011a ತದಾ ದೇವಾಸುರೇ ಘೋರೇ ಭಯೇ ಜಾತೇ ದಿವೌಕಸಾಂ|

05048011c ಅಯಾಚತ ಮಹಾತ್ಮಾ ನೌ ನರನಾರಾಯಣೌ ವರಂ||

ಆಗ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅಸುರರಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಘೋರ ಭಯದಿಂದ ದಿವೌಕಸರು ಮಹಾತ್ಮ ನರ-ನಾರಾಯಣರಲ್ಲಿ ವರವನ್ನು ಬೇಡಿದರು.

05048012a ತಾವಬ್ರುತಾಂ ಪೃಣೀಷ್ಟೇತಿ ತದಾ ಭರತಸತ್ತಮ|

05048012c ಅಥೈತಾವಬ್ರವೀಚ್ಚಕ್ರಃ ಸಾಹ್ಯಂ ನಃ ಕ್ರಿಯತಾಮಿತಿ||

ಭರತಸತ್ತಮ! ಅವರು ಕೇಳು ಎಂದು ಹೇಳಲು ಶಕ್ರನು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಅವರಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡನು.

05048013a ತತಸ್ತೌ ಶಕ್ರಮಬ್ರುತಾಂ ಕರಿಷ್ಯಾವೋ ಯದಿಚ್ಛಸಿ|

05048013c ತಾಭ್ಯಾಂ ಚ ಸಹಿತಃ ಶಕ್ರೋ ವಿಜಿಗ್ಯೇ ದೈತ್ಯದಾನವಾನ್||

ಆಗ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಶಕ್ರನಿಗೆ ನೀನು ಬಯಸಿದುದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದರು. ಅವರಿಬ್ಬರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಶಕ್ರನು ದೈತ್ಯದಾನವರನ್ನು ಜಯಿಸಿದನು.

05048014a ನರ ಇಂದ್ರಸ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಹತ್ವಾ ಶತ್ರುನ್ವರಂತಪಃ|

05048014c ಪೌಲೋಮಾನ್ಕಾಲಖಿಂಜಾಂಶ್ಚ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಶತಾನಿ ಚ||

ಪರಂತಪ ನರನು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನ ಶತ್ರುಗಳಾದ ಪೌಲೋಮರನ್ನೂ ಕಾಲಖಿಂಜರನ್ನೂ ನೂರಾರು ಸಾವಿರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಹರಿಸಿದನು.

05048015a ಏಷ ಭ್ರಾಂತೇ ರಥೇ ತಿಷ್ಠನ್ನಲ್ಲೇನಾಪಹರಚ್ಚಿರಃ|

05048015c ಜಂಭಸ್ಯ ಗ್ರಸಮಾನಸ್ಯ ಯಜ್ಞಾಮರ್ಜುನ ಆಹವೇ||

ಇದೇ ಅರ್ಜುನನು ರಣದಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ ರಥದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನುಂಗಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಜಂಭನ ಶಿರವನ್ನು ಭಲ್ಲಿಯಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

05048016a ಏಷ ಪಾರೇ ಸಮುದ್ರಸ್ಯ ಹಿರಣ್ಯಪುರಮಾರುಜತ್|

05048016c ಹತ್ವಾ ಷಷ್ಟಿಸಹಸ್ರಾಣಿ ನಿವಾತಕವಚಾನ್ರಣೇ||

ಇವನೇ ಸಮುದ್ರದ ಆಚೆಯಿರುವ ಹಿರಣ್ಯಪುರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ
ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ನಿವಾತಕವಚರನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ಸಂಹರಿಸಿದನು.

05048017a ಏಷ ದೇವಾನ್ಸಹೇಂದ್ರೇಣ ಜಿತ್ವಾ ಪರಪುರಂಜಯಃ|

05048017c ಅತರ್ಪಯನ್ ಮಹಾಬಾಹುರರ್ಜುನೋ ಜಾತವೇದಸಂ|

05048017e ನಾರಾಯಣಸ್ತಥೈವಾತ್ರ ಭೂಯಸೋಽನ್ಯಾಂ ಜಘಾನ ಹ||

ಈ ಪರಪುರಂಜಯ ಮಹಾಬಾಹು ಅರ್ಜುನನೇ ಇಂದ್ರನೊಡನೆ
ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ಜಾತವೇದಸನನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿದನು.
ನಾರಾಯಣನೂ ಕೂಡ ಅಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನ್ಯರನ್ನು
ಸಂಹರಿಸಿದನು.

05048018a ಏವಮೇತೌ ಮಹಾವೀರ್ಯೌ ತೌ ಪಶ್ಯತ ಸಮಾಗತೌ|

05048018c ವಾಸುದೇವಾರ್ಜುನೌ ವೀರೌ ಸಮವೇತೌ ಮಹಾರಥೌ||

ಆ ಈರ್ವರು ಮಹಾವೀರ್ಯರು ಒಂದಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡು.
ಮಹಾರಥಿ ವೀರ ವಾಸುದೇವ-ಅರ್ಜುನರು ಒಂದಾಗಿದ್ದಾರೆ.

05048019a ನರನಾರಾಯಣೌ ದೇವೌ ಪೂರ್ವದೇವಾವಿತಿ ಶ್ರುತಿಃ|

05048019c ಅಜೇಯೌ ಮಾನುಷೇ ಲೋಕೇ ಸೇಂದ್ರೈರಪಿ ಸುರಾಸುರೈಃ||

ಅವರೇ ಪೂರ್ವದೇವರಾದ ನರ-ನಾರಾಯಣದೇವರೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

ಮಾನುಷಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವರು ಇಂದ್ರನೂ ಸೇರಿ ಸುರಾಸುರರಿಗೆ
ಅಜೇಯರು.

05048020a ಏಷ ನಾರಾಯಣಃ ಕೃಷ್ಣಃ ಫಲ್ಲನಸ್ತು ನರಃ ಸ್ಮೃತಃ|

05048020c ನಾರಾಯಣೋ ನರಶ್ಚೈವ ಸತ್ತ್ವಮೇಕಂ ದ್ವಿಧಾಕೃತಂ||

ಆ ನಾರಾಯಣನೇ ಕೃಷ್ಣ. ಫಲ್ಲನನನು ನರನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.
ನಾರಾಯಣ ಮತ್ತು ನರರ ಸತ್ತ್ವ ಒಂದೇ. ಆಕೃತಿ ಮಾತ್ರ ಎರಡು.

05048021a ಏತೌ ಹಿ ಕರ್ಮಣಾ ಲೋಕಾನಶ್ಚುವಾತೇಽಕ್ಷಯಾನ್ತು ವಾನ್|

05048021c ತತ್ರ ತತ್ರೈವ ಜಾಯೇತೇ ಯುದ್ಧಕಾಲೇ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಅವರ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಇಬ್ಬರೂ ಅಕ್ಷಯ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.
ಯುದ್ಧದ ಕಾಲವು ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಪುನಃ ಪುನಃ ಜನ್ಮ ತಾಳುತ್ತಾರೆ.

05048022a ತಸ್ಮಾತ್ಕರ್ಮೈವ ಕರ್ತವ್ಯಮಿತಿ ಹೋವಾಚ ನಾರದಃ|

05048022c ಏತದ್ಧಿ ಸರ್ವಮಾಚಷ್ಟ್ಯ ವೃಷ್ಟಿಚಕ್ರಸ್ಯ ವೇದವಿತ್||

ಆದುದರಿಂದ ಅವರ ಕರ್ಮವೇ ಹೋರಾಡುವುದು. ಇದನ್ನು
ವೇದವಿದು ನಾರದನು ವೃಷ್ಟಿಗಳೆಲ್ಲರಿಗೆ ಹೇಳಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ.

05048023a ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಹಸ್ತಂ ಯದಾ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸಿ ಕೇಶವಂ|

05048023c ಪರ್ಯಾದದಾನಂ ಚಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ಭೀಮಧನ್ವಾನಮರ್ಜುನಂ||

05048024a ಸನಾತನೌ ಮಹಾತ್ಮಾನೌ ಕೃಷ್ಣಾವೇಕರಥೇ ಸ್ಥಿತೌ|

05048024c ದುರ್ಯೋಧನ ತದಾ ತಾತ ಸ್ಮರ್ತಾಸಿ ವಚನಂ ಮಮ||

ಮಗೂ! ದುರ್ಯೋಧನ! ಎಂದು ನೀನು ಶಂಖ-ಚಕ್ರ-

ಗದಾಪಾಣಿಯಾದ ಕೇಶವನನ್ನು, ಮತ್ತು ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವ
ಭೀಮಧನ್ವಿ ಅರ್ಜುನನನ್ನು, ಆ ಸನಾತನ ಮಹಾವೀರ ಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರೂ
ಒಂದೇ ರಥದಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತೀಯೋ ಅಂದು ನೀನು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು
ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ.

05048025a ನೋ ಚೇದಯಮಭಾವಃ ಸ್ಯಾತ್ಕುರೂಣಾಂ ಪ್ರತ್ಯುಪಸ್ಥಿತಃ|

05048025c ಅರ್ಥಾಚ್ಚ ತಾತ ಧರ್ಮಾಚ್ಚ ತವ ಬುದ್ಧಿರುಪಪ್ಲುತಾ||

ಬಹುಷಃ ಕುರುಗಳ ವಿನಾಶವು ಇನ್ನೂ ಬಂದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಮಗೂ! ನಿನ್ನ
ಬುದ್ಧಿಯು ಧರ್ಮ-ಅರ್ಥಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿರಬಹುದೇ?

05048026a ನ ಚೇದ್ಧ ಹೀಷ್ಯಸೇ ವಾಕ್ಯಂ ಶ್ರೋತಾಸಿ ಸುಬಹೂನ್ ಹತಾನ್|

05048026c ತವೈವ ಹಿ ಮತಂ ಸರ್ವೇ ಕುರವಃ ಪರ್ಯುಪಾಸತೇ||

ಈಗ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೀನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದೇ ಇದ್ದರೆ ಇದನ್ನೇ
ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರು ಹತರಾದ ಮೇಲೆ ಕೇಳುತ್ತೀಯೆ. ಎಲ್ಲ ಕುರುಗಳೂ
ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ಮನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ.

05048027a ತ್ರಯಾಣಾಮೇವ ಚ ಮತಂ ತತ್ತ್ವಮೇಕೋಽನುಮನ್ಯಸೇ|

05048027c ರಾಮೇಣ ಚೈವ ಶಪ್ತಸ್ಯ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಭರತರ್ಷಭ||

05048028a ದುರ್ಜಾತೇಃ ಸೂತಪುತ್ರಸ್ಯ ಶಕುನೇಃ ಸೌಬಲಸ್ಯ ಚ|

05048028c ತಥಾ ಕ್ಷುದ್ರಸ್ಯ ಪಾಪಸ್ಯ ಭ್ರಾತುರ್ದುಃಶಾಸನಸ್ಯ ಚ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಕೇವಲ ಮೂರು ಮಂದಿಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ನೀನು

ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತೀಯೆ - ರಾಮನಿಂದ ಶಪಿತನಾದ¹⁷ ಆ ದುರ್ಜಾತ
ಸೂತಪುತ್ರ ಕರ್ಣ, ಸೌಬಲ ಶಕುನಿ ಮತ್ತು ಆ ನಿನ್ನ ನೀಚ ಪಾಪಿ ತಮ್ಮ
ದುಃಶಾಸನ.”

05048029 ಕರ್ಣ ಉವಾಚ|

05048029a ನೈವಮಾಯುಷ್ಮತಾ ವಾಚ್ಯಂ ಯನ್ಮಾಮಾತ್ಮ ಪಿತಾಮಹ|

05048029c ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮೇ ಸ್ಥಿತೋ ಹ್ಯಸ್ಮಿ ಸ್ವಧರ್ಮಾದನಪೇಯಿವಾನ್||

ಕರ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಬಹುವರ್ಷ ಬಾಳಿದ ಪಿತಾಮಹ! ನನ್ನ ಕುರಿತು
ಆ ರೀತಿ ಮಾತನಾಡಬೇಡ! ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸದೇ
ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮವನ್ನು ನಾನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

05048030a ಕಿಂ ಚಾನ್ಯನ್ಮಯಿ ದುವೃತ್ತಂ ಯೇನ ಮಾಂ ಪರಿಗರ್ಹಸೇ|

05048030c ನ ಹಿ ಮೇ ವೃಜಿನಂ ಕಿಂ ಚಿದ್ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾ ವಿದುಃ ಕ್ವ ಚಿತ್||

ಎಲ್ಲಿ ನಾನು ಕೆಟ್ಟದಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆಂದು ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಈ
ರೀತಿ ಹೀಯಾಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ? ನಾನು ಎಂದಾದರೂ ತಪ್ಪು
ಮಾಡಿದ್ದುದು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲವಲ್ಲ?

05048031a ರಾಜ್ಞೋ ಹಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಸರ್ವಂ ಕಾರ್ಯಂ ಪ್ರಿಯಂ ಮಯಾ|

05048031c ತಥಾ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯಾಪಿ ಸ ಹಿ ರಾಜ್ಯೇ ಸಮಾಹಿತಃ||

¹⁷ ಮುಂದೆ ಶಾಂತಿ ಪರ್ವದ ೨ನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನು ಪರಶುರಾಮನಿಂದ
ಶಪಿತನಾದ ಕಥೆಯನ್ನು ನಾರದನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳುವ ಪ್ರಸಂಗವು ಬರುತ್ತದೆ.

ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳೂ ರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ
ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಕೂಡ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಲೆಂದೇ. ಅವನೇ ರಾಜ್ಯವನ್ನು
ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾನಲ್ಲ!”

05048032 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05048032a ಕರ್ಣಸ್ಯ ತು ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಭೀಷ್ಮಃ ಶಾಂತನವಃ ಪುನಃ|

05048032c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಮಹಾರಾಜಮಾಭಾಷ್ಯೇದಂ ವಚೋಽಬ್ರವೀತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಕರ್ಣನ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ
ಶಾಂತನವ ಭೀಷ್ಮನು ಮಹಾರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಪುನಃ ಈ
ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

05048033a ಯದಯಂ ಕರ್ತೃತೇ ನಿತ್ಯಂ ಹಂತಾಹಂ ಪಾಂಡವಾನಿತಿ|

05048033c ನಾಯಂ ಕಲಾಪಿ ಸಂಪೂರ್ಣಾ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ||

“ಪಾಂಡವರನ್ನು ನಾನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ನಿತ್ಯವೂ ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುವ
ಇವನು ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವರ ಒಂದು ಕಾಲು ಭಾಗಕ್ಕೂ ಸಮನಲ್ಲ.

05048034a ಅನಯೋ ಯೋಽಯಮಾಗಂತಾ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ತೇ ದುರಾತ್ಮನಾಂ|

05048034c ತದಸ್ಯ ಕರ್ಮ ಜಾನೀಹಿ ಸೂತಪುತ್ರಸ್ಯ ದುರ್ಮತೇಃ||

ನಿನ್ನ ದುರಾತ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬರಲಿರುವ ಗಂಡಾಂತರವು ಈ ದುರ್ಮತಿ
ಸೂತಪುತ್ರನ ಕೆಲಸ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೋ.

05048035a ಏನಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಪುತ್ರಸ್ತೇ ಮಂದಬುದ್ಧಿಃ ಸುಯೋಧನಃ|

05048035c ಅವಮನ್ಯತ ತಾನ್ವೀರಾನ್ದೇವಪುತ್ರಾನರಿಂದಮಾನ್||

ಇವನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ನಿನ್ನ ಮಗ ಮಂದಬುದ್ಧಿ ಸುಯೋಧನನು ಆ
ವೀರ ಅರಿಂದಮ ದೇವಪುತ್ರರನ್ನು ಅಪಮಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

05048036a ಕಿಂ ಚಾಪ್ಯನೇನ ತತ್ಕರ್ಮ ಕೃತಂ ಪೂರ್ವಂ ಸುದುಷ್ಕರಂ|

05048036c ತೈರ್ಯಥಾ ಪಾಂಡವೈಃ ಸರ್ವೈರೇಕೈಕೇನ ಕೃತಂ ಪುರಾ||

ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಪಾಂಡವರೆಲ್ಲರೂ ಈ ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದಂತಹ ಯಾವ
ದುಷ್ಕರ ಕರ್ಮವನ್ನು ಇವನು ಈ ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ?

05048037a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿರಾಟನಗರೇ ಭ್ರಾತರಂ ನಿಹತಂ ಪ್ರಿಯಂ|

05048037c ಧನಂಜಯೇನ ವಿಕ್ರಮ್ಯ ಕಿಮನೇನ ತದಾ ಕೃತಂ||

ವಿರಾಟನಗರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರಿಯ ತಮ್ಮನೇ ವಿಕ್ರಮಿ ಧನಂಜಯನಿಂದ
ಹತನಾಗಲು ಇವನೇನು ಮಾಡಿದ¹⁸?

05048038a ಸಹಿತಾನ್ ಹಿ ಕುರೂನ್ಸರ್ವಾನಭಿಯಾತೋ ಧನಂಜಯಃ|

05048038c ಪ್ರಮಥ್ಯ ಚಾಚ್ಚಿ ನದ್ಗಾವಃ ಕಿಮಯಂ ಪ್ರೋಷಿತಸ್ತದಾ||

ಕುರುಗಳೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಧನಂಜಯನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿ, ಸೋಲಿಸಿ
ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಆಗ ಇವನು
ಪ್ರವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದನೇ?

05048039a ಗಂಧರ್ವೈಃ ಫೋಷಯಾತ್ರಾಯಾಂ ಹ್ರಿಯತೇ ಯತ್ಸುತಸ್ತವ|

¹⁸ ಕರ್ಣನ ಸೋದರ ಸಂಗ್ರಾಮಜಿತುವನ್ನು ಅರ್ಜುನನು ಸಂಹರಿಸಿದ ವಿಷಯವು
ವಿರಾಟಪರ್ವದ ಅಧ್ಯಾಯ ೪೯ ರ ಶ್ಲೋಕ ೧೮ರಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ.

05048039c ಕ್ಷ ತದಾ ಸೂತಪುತ್ರೋಽಭೂದ್ಯ ಇದಾನೀಂ ವೃಷಾಯತೇ||

ಘೋಷಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಗಂಧರ್ವರು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋದಾಗ ಈಗ ಗೂಳಿಯಂತೆ ಸೊಕ್ಕಿ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಈ ಸೂತಪುತ್ರನು ಎಲ್ಲಿದ್ದ¹⁹?

05048040a ನನು ತತ್ರಾಪಿ ಪಾರ್ಥೇನ ಭೀಮೇನ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

05048040c ಯಮಾಭ್ಯಾಢೇವ ಚಾಗಮ್ಯ ಗಂಧರ್ವಾಸ್ತೇ ಪರಾಜಿತಾಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಮಹಾತ್ಮ ಪಾರ್ಥ-ಭೀಮರು ಮತ್ತು ಯಮಳರೀರ್ವರು ಬಂದು ಗಂಧರ್ವರನ್ನು ಪರಾಜಿತಗೊಳಿಸಲಿಲ್ಲವೇ?

05048041a ಏತಾನ್ಯಸ್ಯ ಮೃಷೋಕ್ತಾನಿ ಬಹೂನಿ ಭರತರ್ಷಭ|

05048041c ವಿಕತ್ಥನಸ್ಯ ಭದ್ರಂ ತೇ ಸದಾ ಧರ್ಮಾರ್ಥಲೋಪಿನಃ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಈ ಧರ್ಮಾರ್ಥಲೋಪಿ ಆತ್ಮಶ್ಲಾಘಿಯು ಹೇಳುವ ಸುಳ್ಳುಗಳು ಬಹಳಷ್ಟಿವೆ. ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ!"

05048042a ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ತು ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಭಾರದ್ವಾಜೋ ಮಹಾಮನಾಃ|

05048042c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಮುವಾಚೇದಂ ರಾಜಮಧ್ಯೇಽಭಿಪೂಜಯನ್||

ಭೀಷ್ಮನ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಹಾಮನಸ್ವಿ ಭಾರದ್ವಾಜನು ರಾಜರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಹೇಳಿದನು:

¹⁹ ಘೋಷಯಾತ್ರೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗಂಧರ್ವರಾಜ ಚಿತ್ರಸೇನನಿಗೆ ಸೋತು ಕರ್ಣನು ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದ ವಿಷಯವು ಆರಣ್ಯಕ ಪರ್ವದ ಅಧ್ಯಾಯ ೨೩೦ರಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ.

05048043a ಯದಾಹ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಭೀಷ್ಮಸ್ತತ್ಕ್ರಿಯತಾಂ ನೃಪ|

05048043c ನ ಕಾಮಮರ್ಥಲಿಪ್ಸೂನಾಂ ವಚನಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ||

“ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ನೃಪ! ಭೀಷ್ಮನು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡುವಂಥವನಾಗು. ತಮ್ಮದೇ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಡುವವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಬಾರದು.

05048044a ಪುರಾ ಯುದ್ಧಾತ್ಸಾಧು ಮನ್ಯೇ ಪಾಂಡವೈಃ ಸಹ ಸಂಗಮಂ|

05048044c ಯದ್ವಾಕ್ಯಮರ್ಜುನೇನೋಕ್ತಂ ಸಂಜಯೇನ ನಿವೇದಿತಂ||

05048045a ಸರ್ವಂ ತದಭಿಜಾನಾಮಿ ಕರಿಷ್ಯತಿ ಚ ಪಾಂಡವಃ|

05048045c ನ ಹ್ಯಸ್ಯ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ಸದೃಶೋಽಸ್ತಿ ಧನುರ್ಧರಃ||

ಯುದ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಕೂಡುವುದು ಸಾಧುವೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಸಂಜಯನು ಅರ್ಜುನನ ಯಾವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬಂದು ತಿಳಿಸಿದನೋ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಆ ಪಾಂಡವನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆಂದು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ಈ ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅವನಂತಹ ಧನುರ್ಧರನಿಲ್ಲ.”

05048046a ಅನಾದೃತ್ಯ ತು ತದ್ವಾಕ್ಯಮರ್ಥವದ್ಧ್ರೋಣಭೀಷ್ಮಯೋಃ|

05048046c ತತಃ ಸ ಸಂಜಯಂ ರಾಜಾ ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛತ ಪಾಂಡವಂ||

ಆದರೆ ದ್ರೋಣ-ಭೀಷ್ಮರ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅನಾದರಿಸಿ ರಾಜನು ಪಾಂಡವರ ಕುರಿತು ಸಂಜಯನನ್ನು ಪುನಃ ಪಶ್ಚಿಸಿದನು.

05048047a ತದೈವ ಕುರವಃ ಸರ್ವೇ ನಿರಾಶಾ ಜೀವಿತೇಽಭವನ್|

05048047c ಭೀಷ್ಮ ದ್ರೋಣೌ ಯದಾ ರಾಜಾ ನ ಸಮ್ಯಗನುಭಾಷತೇ||

ಯಾವಾಗ ರಾಜನು ಭೀಷ್ಮ-ದ್ರೋಣರಿಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ
ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲವೋ ಆಗಲೇ ಎಲ್ಲ ಕುರುಗಳೂ ಜೀವಿತದ
ನಿರಾಶರಾದರು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಯಾನಸಂಧಿ ಪರ್ವಣಿ
ಭೀಷ್ಮ ದ್ರೋಣವಾಕ್ಯೇ ಅಷ್ಟಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾನಸಂಧಿ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮ ದ್ರೋಣವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನಲ್ವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೯

ಸಂಜಯನು ಪಾಂಡವ ಯೋಧರನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದುದು

“ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಸಿರುವ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಏನನ್ನು
ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ? ಅವನ ಸೇನೆಗಳ ಬಲಗಳೆಷ್ಟು?” ಎಂದು
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಕೇಳಲು ಸಂಜಯನು ಕುರುಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ
ಬೀಳುವುದು (೧-೧೨). ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂಜಯನು ಪಾಂಡವ
ಯೋಧರನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದುದು (೧೩-೪೫).

05049001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05049001a ಕಿಮಸೌ ಪಾಂಡವೋ ರಾಜಾ ಧರ್ಮಪುತ್ರೋಽಭ್ಯಭಾಷತ|

05049001c ಶ್ರುತ್ವೇಮಾ ಬಹುಲಾಃ ಸೇನಾಃ ಪ್ರತ್ಯರ್ಥೇನ ಸಮಾಗತಾಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾಂಡವ ರಾಜ ಧರ್ಮಪುತ್ರನು ತನ್ನನ್ನು
ವಿರೋಧಿಸಿ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸೇನೆಯು ಸೇರಿದೆ ಎಂದು ಕೇಳಿ ಏನು
ಹೇಳಿದನು?

05049002a ಕಿಮಿಚ್ಛತ್ಯಭಿಸಂರಂಭಾದ್ಯೋತ್ಸ್ಯ ಮಾನೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

05049002c ಕಸ್ಯ ಸ್ವಿದ್ಭ್ರಾತೃಪುತ್ರಾಣಾಂ ಚಿಂತಾಸು ಮುಖಮೀಕ್ಷತೇ||

ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಸಿರುವ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಏನನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ?
ಅವನ ಸಹೋದರರು-ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಯಾರಮುಖವನ್ನು ಚಿಂತೆಯಿಂದ
ನೋಡುತ್ತಾನೆ?

05049003a ಕೇ ಸ್ವಿದೇನಂ ವಾರಯಂತಿ ಶಾಮ್ಯ ಯುಧ್ಯೇತಿ ವಾ ಪುನಃ|

05049003c ನಿಕೃತ್ಯಾ ಕೋಪಿತಂ ಮಂದೈರ್ಧರ್ಮಜ್ಞಾಂ ಧರ್ಮಚಾರಿಣಾಂ||

ಅವನೊಡನಿರುವ ಯಾರು, ಈ ಮಂದಬುದ್ಧಿಗಳಿಂದ ಮೋಸಗೊಂಡು
ಕುಪಿತನಾಗಿರುವ ಆ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಧರ್ಮಚಾರಿಣಿಯನ್ನು ಯುದ್ಧ ಅಥವಾ
ಶಾಂತಿಗೆ ತಡೆಯುತ್ತಾರೆ?”

05049004 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05049004a ರಾಜ್ಞೋ ಮುಖಮುದೀಕ್ಷಂತೇ ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಪಾಂಡವೈಃ ಸಹ|

05049004c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ಯ ಭದ್ರಂ ತೇ ಸ ಸರ್ವಾನನುಶಾಸ್ತಿ ಚ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾಂಚಾಲರೂ ಪಾಂಡವರೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ

ರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಅವನೇ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ
ಆಳುತ್ತಾನೆ. ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ !

05049005a ಪೃಥ್ವ್ಯಾತಾಃ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ರಥವ್ರಜಾಃ|

05049005c ಆಯಾಂತಮಭಿನಂದಂತಿ ಕುಂತೀಪುತ್ರಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ||

ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರ ಮತ್ತು ಪಾಂಚಾಲರ ರಥಸಮೂಹಗಳು ಬಂದು
ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತವೆ.

05049006a ತಮಃ ಸೂರ್ಯಮಿವೋದ್ಯಂತಂ ಕೌಂತೇಯಂ ದೀಪ್ತತೇಜಸಂ|

05049006c ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಪ್ರತಿನಂದಂತಿ ತೇಜೋರಾಶಿಮಿವೋದ್ಯತಂ||

ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ಸೂರ್ಯನು ಉದಯಿಸುವಂತೆ ತೇಜೋರಾಶಿಯಿಂದ
ಬೆಳಗುವ, ದೀಪ್ತತೇಜಸ ಕೌಂತೇಯನನ್ನು ಪಾಂಚಾಲರು
ಹರ್ಷಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

05049007a ಆ ಗೋಪಾಲಾವಿಪಾಲೇಭ್ಯೋ ನಂದಮಾನಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

05049007c ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಕೇಕಯಾ ಮತ್ಸ್ಯಾಃ ಪ್ರತಿನಂದಂತಿ ಪಾಂಡವಂ||

ಗೋಪಾಲಕರು ಕುರಿಕಾಯವವರು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು
ಹರ್ಷಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪಾಂಚಾಲರು, ಕೇಕಯರು, ಮತ್ಸ್ಯ ರೂ ಕೂಡ
ಪಾಂಡವನನ್ನು ಪ್ರತಿನಂದಿಸುತ್ತಾರೆ.

05049008a ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯೋ ರಾಜಪುತ್ರೈಶ್ಚ ವಿಶಾಂ ದುಹಿತರಶ್ಚ ಯಾಃ|

05049008c ಕ್ರೀಡಂತ್ಯೋಽಭಿಸಮಾಯಾಂತಿ ಪಾರ್ಥಂ ಸನದ್ಧಮೀಕ್ಷಿತುಂ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತ್ತು ರಾಜಪುತ್ರಿಯರು, ವೈಶ್ಯರ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೂ
ಆಟವಾಡುತ್ತಾ ಸಂನ್ನದ್ಧನಾದ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಕಾಣಲು ಬರುತ್ತಾರೆ.”

05049009 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05049009a ಸಂಜಯಾಚಕ್ಷ್ವ ಕೇನಾಸ್ಮಾನ್ಪಾಂಡವಾ ಅಭ್ಯಯಂಜತ|

05049009c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೇನ ಸೇನಾನ್ಯಾ ಸೋಮಕಾಃ ಕಿಂಬಲಾ ಇವ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ! ಯಾವುದರಿಂದ ಪಾಂಡವರು
ನಮ್ಮನ್ನು ಹೋರಾಡಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೋ ಆ ಸೋಮಕ
ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ಸೇನೆ-ಬಲಗಳು ಎಷ್ಟು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಮಗೆ
ಹೇಳು.””

05049010 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05049010a ಗಾವಲ್ಲಣಿಸ್ತು ತತ್ಪ್ರಾಪ್ಯಃ ಸಭಾಯಾಂ ಕುರುಸಂಸದಿ|

05049010c ನಿಃಶ್ವಸ್ಯ ಸುಭೃಶಂ ದೀರ್ಘಂ ಮುಹುಃ ಸಂಚಿಂತಯನ್ನಿವ|

05049010e ತತ್ರಾನಿಮಿತ್ತತೋ ದೈವಾತ್ಸೂತಂ ಕಶ್ಮಲಮಾವಿಶತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಕುರುಗಳು ಸೇರಿದ್ದ ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ
ಹೀಗೆ ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಗಾವಲ್ಲಣಿ ಸೂತನು ತುಂಬ ದೀರ್ಘವಾದ
ನಿಟ್ಟುಸಿರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದಂತಿದ್ದು,
ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಏನೂ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೇ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದನು.

05049011a ತದಾಚಚಕ್ಷೇ ಪುರುಷಃ ಸಭಾಯಾಂ ರಾಜಸಂಸದಿ|

05049011c ಸಂಜಯೋಽಯಂ ಮಹಾರಾಜ ಮೂರ್ಛಿತಃ ಪತಿತೋ ಭುವಿ|

05049011e ವಾಚಂ ನ ಸೃಜತೇ ಕಾಂ ಚಿದ್ಧೀನಪ್ರಜ್ಞೋಽಲ್ಪಚೇತನಃ||

ಆಗ ರಾಜಸಂಸದಿಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಿದುರನು ಜೋರಾಗಿ ಹೇಳಿದನು:
“ಮಹಾರಾಜ ! ಇದೋ ಸಂಜಯನು ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ
ಬಿದ್ದಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಪ್ರಜ್ಞೆ-ಚೇತನಗಳು ಕ್ಷೀಣವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ
ಮಾತನಾಡಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.”

05049012 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05049012a ಅಪಶ್ಯತ್ಸಂಜಯೋ ನೂನಂ ಕುಂತೀಪುತ್ರಾನ್ಮಹಾರಥಾನ್|

05049012c ತೈರಸ್ಯ ಪುರುಷವ್ಯಾಘೈರ್ಭೃಶಮುದ್ವೇಜಿತಂ ಮನಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾರಥಿ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರರ ಅಪಾರ
ಸೇನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂಜಯನ ಮನಸ್ಸು
ಉದ್ವೇಗಗೊಂಡಿರಬಹುದು.”

05049013 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05049013a ಸಂಜಯಶ್ಚೇತನಾಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಪ್ರತ್ಯಾಶ್ವಸ್ಯೇದಮಬ್ರವೀತ್|

05049013c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಮಹಾರಾಜ ಸಭಾಯಾಂ ಕುರುಸಂಸದಿ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆರೈಕೆಗೊಂಡು ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡ
ಸಂಜಯನು ಕುರುಸಂಸದಿಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ
ಹೇಳಿದನು:

05049014a ದೃಷ್ಟ್ವಾನಸ್ಮಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ಕುಂತೀಪುತ್ರಾನ್ಮಹಾರಥಾನ್|

05049014c ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜಗೃಹಾವಾಸಾದವರೋಧೇನ ಕರ್ಶಿತಾನ್|

05049014e ಶೃಣು ಯೈರ್ಹಿ ಮಹಾರಾಜ ಪಾಂಡವಾ ಅಭ್ಯಯಂಜತ||

“ರಾಜೇಂದ್ರ! ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು
ಸಣ್ಣವರಾಗಿರುವ ಆ ಮಹಾರಥಿ ಕುಂತಿಪುತ್ರರನ್ನು ನಾನು
ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಮಹಾರಾಜ ! ಈಗ ಯಾರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಪಾಂಡವರು
ನಿನ್ನನ್ನು ಎದುರಿಸುವವರಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೇಳು.

05049015a ಯೋ ನೈವ ರೋಷಾನ್ ಭಯಾನ್ ಕಾಮಾನ್ಾರ್ಥ ಕಾರಣಾತ್|

05049015c ನ ಹೇತುವಾದಾದ್ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸತ್ಯಂ ಜಹ್ಯಾತ್ಕಥಂ ಚನ||

05049016a ಯಃ ಪ್ರಮಾಣಂ ಮಹಾರಾಜ ಧರ್ಮೇ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರಃ|

05049016c ಅಜಾತಶತ್ರುಣಾ ತೇನ ಪಾಂಡವಾ ಅಭ್ಯಯಂಜತ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಯಾರು ರೋಷವನ್ನಾಗಲೀ, ಭಯವನ್ನಾಗಲೀ,
ಕಾಮವನ್ನಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಅರ್ಥವನ್ನಾಗಲೀ ಕಾರಣವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು
ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಸತ್ಯಗಳನ್ನು ಎಂದೂ ಮೀರುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಯಾರು
ಧರ್ಮದ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿರುವನೋ, ಆ ಧರ್ಮಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ,
ಅಜಾತಶತ್ರು ಪಾಂಡವನು ನಿನ್ನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಹೋರಾಡುವನು.

05049017a ಯಸ್ಯ ಬಾಹುಬಲೇ ತುಲ್ಯಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ನಾಸ್ತಿ ಕಶ್ಚನ|

05049017c ಯೋ ವೈ ಸರ್ವಾನ್ಮಹೀಪಾಲಾನ್ವಶೇ ಚಕ್ರೇ ಧನುರ್ಧರಃ|

05049017e ತೇನ ವೋ ಭೀಮಸೇನೇನ ಪಾಂಡವಾ ಅಭ್ಯಯಂಜತ||

ಯಾರ ಬಾಹುಬಲಕ್ಕೆ ಸಮನಾದವರು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರೂ
ಇಲ್ಲವೋ, ಯಾವ ಧನುರ್ಧರನು ಎಲ್ಲ ಮಹೀಪಾಲರನ್ನು

ವಶಮಾಡಿಕೊಂಡನೋ ಆ ಭೀಮಸೇನನೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಡವನು ನಿನ್ನನ್ನು
ಎದುರಿಸಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಾನೆ.

05049018a ನಿಸ್ಯತಾನಾಂ ಜತುಗೃಹಾದ್ಧಿಡಿಂಬಾತ್ಪುರುಷಾದಕಾತ್|

05049018c ಯ ಏಷಾಮಭವದ್ವೀಪಃ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ವೃಕೋದರಃ||

05049019a ಯಾಜ್ಞಾಸೇನೀಮಥೋ ಯತ್ರ ಸಿಂಧುರಾಜೋಽಪಕೃಷ್ಯವಾನ್|

05049019c ತತ್ರೈಷಾಮಭವದ್ವೀಪಃ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ವೃಕೋದರಃ||

05049020a ಯಶ್ಚ ತಾನ್ಸಂಗತಾನ್ಸರ್ವಾನ್ಪಾಂಡವಾನ್ವಾರಣಾವತೇ|

05049020c ದಹ್ಯತೋ ಮೋಚಯಾಮಾಸ ತೇನ ವಸ್ತೇಽಭ್ಯಯುಂಜತ||

05049021a ಕೃಷ್ಣಾಯಾಶ್ಚ ರತಾ ಪ್ರೀತಿಂ ಯೇನ ಕ್ರೋಧವಶಾ ಹತಾಃ|

05049021c ಪ್ರವಿಶ್ಯ ವಿಷಮಂ ಘೋರಂ ಪರ್ವತಂ ಗಂಧಮಾದನಂ||

05049022a ಯಸ್ಯ ನಾಗಾಯುತಂ ವೀರ್ಯಂ ಭುಜಯೋಃ ಸಾರಮರ್ಪಿತಂ|

05049022c ತೇನ ವೋ ಭೀಮಸೇನೇನ ಪಾಂಡವಾ ಅಭ್ಯಯುಂಜತ||

ಜತುಗೃಹದಿಂದ ಪಲಾಯನ ಮಾಡುವಾಗ ಪುರುಷಾದಕ

ಹಿಡಿಂಬನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿದ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ವೃಕೋದರ, ಯಾಜ್ಞಸೇನಿಯನ್ನು

ಅಪಹರಿಸಿದ ಸಿಂಧುರಾಜನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅವಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದ

ಕುಂತೀಪುತ್ರ ವೃಕೋದರ, ಎಲ್ಲ ಪಾಂಡವರೂ ವಾರಣಾವತದಲ್ಲಿ

ವಾಸಿಸುವಾಗ ಅವರನ್ನು ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಉಳಿಸಿದ, ಕೃಷ್ಣೆಯ

ಪ್ರೀತಿಗೋಸ್ಕರ ಕ್ರೋಧವಶರು ಯಾರಿಂದ ಹತರಾದರೋ, ಯಾರು

ವಿಷಮವೂ ಘೋರವೂ ಆದ ಗಂಧಮಾದನ ಪರ್ವತವನ್ನು

ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನೋ, ಯಾರ ಭುಜಗಳು ಹತ್ತು ಆನೆಗಳ ಸಾರಗಳನ್ನು

ಹೊಂದಿ ವೀರ್ಯ ಶಾಲಿಯಾಗಿರುವನೋ ಆ ಭೀಮಸೇನನೊಂದಿಗೆ
ಪಾಂಡವನು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಾನೆ.

05049023a ಕೃಷ್ಣದ್ವಿತೀಯೋ ವಿಕ್ರಮ್ಯ ತುಷ್ಠ್ಯ ಧ್ವಂ ಜಾತವೇದಸಃ|

05049023c ಅಜಯದ್ಯಃ ಪುರಾ ವೀರೋ ಯುಧ್ಯಮಾನಂ ಪುರಂದರಂ||

05049024a ಯಃ ಸ ಸಾಕ್ಷಾನ್ಮಹಾದೇವಂ ಗಿರಿಶಂ ಶೂಲಪಾಣಿನಂ|

05049024c ತೋಷಯಾಮಾಸ ಯುದ್ಧೇನ ದೇವದೇವಮುಮಾಪತಿಂ||

05049025a ಯಶ್ಚ ಸರ್ವಾನ್ವಶೇ ಚಕ್ರೇ ಲೋಕಪಾಲಾನ್ಧನುರ್ಧರಃ|

05049025c ತೇನ ವೋ ವಿಜಯೇನಾಜೌ ಪಾಂಡವಾ ಅಭ್ಯಯಂಜತ||

ಜಾತವೇದಸನನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಲೋಸುಗ ಹಿಂದೆ ಪುರಂದರನೊಡನೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ವಿಜಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ ವೀರ, ಎರಡನೆಯ ಕೃಷ್ಣ,
ಯಾರು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಮಹಾದೇವ, ಗಿರೀಶ, ಶೂಲಪಾಣಿ, ದೇವದೇವ,
ಉಮಾಪತಿಯನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದನೋ, ಯಾವ
ಧನುರ್ಧರನಿಂದ ಲೋಕಪಾಲಕರೆಲ್ಲರೂ ವಶರಾದರೋ ಆ
ವಿಜಯನೊಡನೆ ಪಾಂಡವನು ನಿನ್ನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಾನೆ.

05049026a ಯಃ ಪ್ರತೀಚೀಂ ದಿಶಂ ಚಕ್ರೇ ವಶೇ ಮ್ಲೇಚ್ಛಗಣಾಯುತಾಂ|

05049026c ಸ ತತ್ರ ನಕುಲೋ ಯೋದ್ಧಾ ಚಿತ್ರಯೋಧೀ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ||

05049027a ತೇನ ವೋ ದರ್ಶನೀಯೇನ ವೀರೇಣಾತಿಧನುರ್ಭೃತಾ|

05049027c ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರೇಣ ಕೌರವ್ಯ ಪಾಂಡವಾ ಅಭ್ಯಯಂಜತ||

ಕೌರವ್ಯ ! ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಮ್ಲೇಚ್ಛಗಣಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ

ಚಿತ್ರಯೋಧೀ ನಕುಲನು ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಅಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ. ಆ ದರ್ಶನೀಯ,
ವೀರ, ಧನುರ್ಭೃತ, ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರನೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಡವನು ನಿನ್ನನ್ನು
ಎದುರಿಸುತ್ತಾನೆ.

05049028a ಯಃ ಕಾಶೀನಂಗಮಗಧಾನ್ಕುಲಿಂಗಾಂಶ್ಚ ಯುಧಾಜಯತ್|

05049028c ತೇನ ವಃ ಸಹದೇವೇನ ಪಾಂಡವಾ ಅಭ್ಯಯಂಜತ||

ಯಾರು ಕಾಶೀ, ಅಂಗ, ಮಾಗಧ, ಕಲಿಂಗರನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಜಯಿಸಿದನೋ ಆ ಸಹದೇವನೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಡವನು ನಿನ್ನನ್ನು
ಎದುರಿಸುತ್ತಾನೆ.

05049029a ಯಸ್ಯ ವೀರ್ಯೇಣ ಸದೃಶಾಶ್ಚತ್ವಾರೋ ಭುವಿ ಮಾನವಾಃ|

05049029c ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ಧೃಷ್ಟಕೇತುಃ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನೋ ರುಕ್ಮಿರೇವ ಚ||

05049030a ತೇನ ವಃ ಸಹದೇವೇನ ಪಾಂಡವಾ ಅಭ್ಯಯಂಜತ|

05049030c ಯವೀಯಸಾ ನೃವೀರೇಣ ಮಾದ್ರೀನಂದಿಕರೇಣ ಚ||

ಯಾರ ವೀರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮಾನರಾದ ನಾಲ್ವರೇ - ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ,
ಧೃಷ್ಟಕೇತು, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಮತ್ತು ರುಕ್ಮಿ - ಮನುಷ್ಯರು ಈ
ಭುವಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೋ ಆ ಸಹದೇವ, ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯುವಕನಾಗಿರುವ,
ಮಾಂದ್ರೀನಂದನನೊಡನೆ ಪಾಂಡವನು ನಿನ್ನನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಾನೆ.

05049031a ತಪಶ್ಚ ಚಾರ ಯಾ ಘೋರಂ ಕಾಶಿಕನ್ಯಾ ಪುರಾ ಸತೀ|

05049031c ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ವಧಮಿಚ್ಛಂತೀ ಪ್ರೇತ್ಯಾಪಿ ಭರತರ್ಷಭ||

05049032a ಪಾಂಚಾಲಸ್ಯ ಸುತಾ ಜಜ್ಞೇ ದೈವಾಚ್ಚ ಸ ಪುನಃ ಪುಮಾನ್|

05049032c ಸ್ತ್ರೀಪುಂಸೋಃ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಯಃ ಸ ವೇದ ಗುಣಾಗುಣಾನ್||

05049033a ಯಃ ಕಲಿಂಗಾನ್ಸಮಾಪೇದೇ ಪಾಂಚಾಲೋ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಃ|

05049033c ಶಿಖಿಂಡಿನಾ ವಃ ಕುರವಃ ಕೃತಾಸ್ತ್ರೇಣಾಭ್ಯಯುಂಜತ||

05049034a ಯಾಂ ಯಕ್ಷಃ ಪುರುಷಂ ಚಕ್ರೇ ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ನಿಧನೇ ಕಿಲ|

05049034c ಮಹೇಷ್ಟಾಸೇನ ರೌದ್ರೇಣ ಪಾಂಡವಾ ಅಭ್ಯಯುಂಜತ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಸತ್ತನಂತರವೂ ಭೀಷ್ಮನ ವಧೆಯನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸಿ ಘೋರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸಿದ ಆ ಪುರಾತನ ಸತೀ ಕಾಶಿಕನ್ಯೆಯು ದೈವದಿಂದ ಪಾಂಚಾಲನ ಮಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ನಂತರ ಗಂಡಾದ, ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ, ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರ ಗುಣಾಗುಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ, ಕಲಿಂಗರನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಿದ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದ, ಕೃತಾಸ್ತ್ರ ಪಾಂಚಾಲ ಶಿಖಿಂಡಿಯು ಕುರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಾನೆ.

05049035a ಮಹೇಷ್ಟಾಸಾ ರಾಜಪುತ್ರಾ ಭ್ರಾತರಃ ಪಂಚ ಕೇಕಯಾಃ|

05049035c ಸುಮೃಷ್ಟಕವಚಾಃ ಶೂರಾಸ್ತೈಶ್ಚ ವಸ್ತೇಽಭ್ಯಯುಂಜತ||

ಮಹೇಷ್ಟಾಸ, ರಾಜಪುತ್ರ, ಅಭೇದ್ಯ ಕವಚಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಶೂರ ಐವರು ಕೇಕಯ ಸಹೋದರರು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಾರೆ.

05049036a ಯೋ ದೀರ್ಘಬಾಹುಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಾಸ್ತ್ರೋ ಧೃತಿಮಾನ್ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ|

05049036c ತೇನ ವೋ ವೃಷ್ಟಿವೀರೇಣ ಯುಯುಧಾನೇನ ಸಂಗರಃ||

ಆ ದೀರ್ಘಬಾಹು, ಕ್ಷಿಪ್ರಾಸ್ತ್ರ, ಧೃತಿಮಾನ್, ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಿ, ವೃಷ್ಟಿವೀರ ಯುಯುಧಾನನೊಂದಿಗೆ ನಿನಗೆ ಹೋರಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

05049037a ಯ ಆಸೀಚ್ಚ ರಣಂ ಕಾಲೇ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

05049037c ರಣೇ ತೇನ ವಿರಾಟೇನ ಪಾಂಡವಾ ಅಭ್ಯಯಂಜತ||

ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಸಮಯ ಬಂದಾಗ ಶರಣ್ಯನಾಗಿದ್ದ ಆ
ವೀರಾಟನನ್ನು ಕೂಡಿ ಪಾಂಡವನು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

05049038a ಯಃ ಸ ಕಾಶಿಪತೀ ರಾಜಾ ವಾರಾಣಸ್ಯಾಂ ಮಹಾರಥಃ|

05049038c ಸ ತೇಷಾಮಭವದ್ಯೋದ್ಧಾ ತೇನ ವಸ್ತೇಽಭ್ಯಯಂಜತ||

ವಾರಾಣಸೀ ರಾಜ ಕಾಶೀಪತಿ ಮಹಾರಥಿಯು ಅವರ ಪಂಗಡವನ್ನು
ಸೇರಿದ್ದಾನೆ. ಅವನನ್ನು ಕೂಡಿ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವನು.

05049039a ಶಿಶುಭಿದುರ್ ಜಯೈಃ ಸಂಖ್ಯೇ ದ್ರೌಪದೇಯೈರ್ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ|

05049039c ಆಶೀವಿಷಸಮಸ್ಪಶೈಃ ಪಾಂಡವಾ ಅಭ್ಯಯಂಜತ||

ಮಕ್ಕಳಾಗಿದ್ದರೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದುರ್ಜಯರಾಗಿರುವ, ಮುಟ್ಟಿದರೆ
ವಿಷಸರ್ಪಗಳ ಸಮನಾಗಿರುವ ಮಹಾತ್ಮ ದ್ರೌಪದೇಯರೊಡನೆ
ಪಾಂಡವನು ನಿನ್ನನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಾನೆ.

05049040a ಯಃ ಕೃಷ್ಣಸದೃಶೋ ವೀರ್ಯೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸಮೋ ದಮೇ|

05049040c ತೇನಾಭಿಮನ್ಯುನಾ ಸಂಖ್ಯೇ ಪಾಂಡವಾ ಅಭ್ಯಯಂಜತ||

ವೀರ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನ ಸಮನಾಗಿರುವ, ಆತ್ಮ ನಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ
ಸಮನಾಗಿರುವ ಆ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಡವನು ನಿನ್ನನ್ನು
ಎದುರಿಸುತ್ತಾನೆ.

05049041a ಯಶ್ಚೈವಾಪ್ರತಿಮೋ ವೀರ್ಯೇ ಧೃಷ್ಟಕೇತುರ್ಮಹಾಯಶಾಃ|

05049041c ದುಃಸ್ವಹಃ ಸಮರೇ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಶೈಶುಪಾಲಿರ್ಮಹಾರಥಃ|

05049041e ತೇನ ವಶ್ಚೇದಿರಾಜೇನ ಪಾಂಡವಾ ಅಭ್ಯಯುಂಜತ||

ವೀರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಪ್ರತಿಮನಾಗಿರುವ, ಕ್ರುದ್ಧನಾದರೆ ಸಮರದಲ್ಲಿ ದುಃಸ್ವಹನಾದ, ಮಹಾಯಶ, ಮಹಾರಥಿ, ಶಿಶುಪಾಲನ ಮಗ ಧೃಷ್ಟಕೇತುವು ಅವರ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ. ಅವನೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಡವನು ನಿನ್ನನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಾನೆ.

05049042a ಯಃ ಸಂಶ್ರಯಃ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ದೇವಾನಾಮಿವ ವಾಸವಃ|

05049042c ತೇನ ವೋ ವಾಸುದೇವೇನ ಪಾಂಡವಾ ಅಭ್ಯಯುಂಜತ||

ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ವಾಸವನಂತೆ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಸಂಶ್ರಯನಾಗಿರುವ ವಾಸುದೇವನೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಡವನು ನಿನ್ನನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಾನೆ.

05049043a ತಥಾ ಚೇದಿಪತೇರ್ಭ್ರಾತಾ ಶರಭೋ ಭರತರ್ಷಭ|

05049043c ಕರಕರ್ಷೇಣ ಸಹಿತಸ್ತಾಭ್ಯಾಂ ವಸ್ತೇಽಭ್ಯಯುಂಜತ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಹಾಗೆಯೇ ಚೇದಿಪತಿಯ ಅಣ್ಣ ಶರಭನು ಕರಕರ್ಷಣನೊಡನೆ ಅವರನ್ನು ಸೇರಿದ್ದಾನೆ. ಅವನೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಾನೆ.

05049044a ಜಾರಾಸಂಧಿಃ ಸಹದೇವೋ ಜಯತ್ಸೇನಶ್ಚ ತಾವುಭೌ|

05049044c ದ್ರುಪದಶ್ಚ ಮಹಾತೇಜಾ ಬಲೇನ ಮಹತಾ ವೃತಃ|

05049044e ತೈಕ್ವಾತ್ಮಾ ಪಾಂಡವಾರ್ಥಾಯ ಯೋತ್ಸ್ಯ ಮಾನೋ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ||

ಜರಾಸಂಧನ ಮಗ ಸಹದೇವ ಮತ್ತು ಜಯತ್ಸೇನ ಇಬ್ಬರೂ, ಮಹಾ
ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಆಪೃತನಾದ ಮಹಾತೇಜ ದ್ರುಪದ ಇವರು
ಪಾಂಡವರಿಗಾಗಿ ಜೀವವನ್ನು ತೊರೆದು ಯುದ್ಧಮಾಡಲು
ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

05049045a ಏತೇ ಚಾನ್ಯೇ ಚ ಬಹವಃ ಪ್ರಾಚ್ಯೋದೀಚ್ಯಾ ಮಹೀಕ್ಷಿತಃ|

05049045c ಶತಶೋ ಯಾನಪಾಶ್ರಿತ್ಯ ಧರ್ಮರಾಜೋ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ||

ಇವರು ಮತ್ತು ಇತರ ಬಹಳಷ್ಟು, ನೂರಾರು, ಪೂರ್ವ-ಪಶ್ಚಿಮಗಳ
ಮಹೀಕ್ಷಿತರು, ರಥಗಳನ್ನೇರಿ ಧರ್ಮರಾಜನ ಜೊತೆಗೆ
ಬೀಡುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಯಾನಸಂಧಿ ಪರ್ವಣಿ

ಸಂಜಯವಾಕ್ಯೇ ಏಕೋನಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾನಸಂಧಿ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಜಯವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನಲ್ವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೦

ಭೀಮಸೇನನ ಕುರಿತು ತನಗಿದ್ದ ಭಯವನ್ನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ
ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದು (೧-೬೧).

05050001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05050001a ಸರ್ವ ಏತೇ ಮಹೋತ್ಸಾಹಾ ಯೇ ತ್ವಯಾ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾಃ|

05050001c ಏಕತಸ್ವೇವ ತೇ ಸರ್ವೇ ಸಮೇತಾ ಭೀಮ ಏಕತಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ನೀನು ಹೇಳಿದ ಈ ಎಲ್ಲರೂ ಮಹೋತ್ಸಾಹಿಗಳು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದಾಗಿ ಸೇರಿ ಭೀಮನೊಬ್ಬನಿಗೇ ಸಮಾನರು.

05050002a ಭೀಮಸೇನಾಧಿ ಮೇ ಭೂಯೋ ಭಯಂ ಸಂಜಾಯತೇ ಮಹತ್|

05050002c ಕ್ರುದ್ಧಾದಮರ್ಷಣಾತ್ತಾತ ವ್ಯಾಘ್ರಾದಿವ ಮಹಾರುರೋಃ||

ಭೀಮಸೇನನ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಿದಾಗಲೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮಹಾ ಭಯವು ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಮಗೂ! ಕೃದ್ಧನಾದ ಭೀಮನನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಹುಲಿಯನ್ನು ಕಂಡ ಮಹಾ ರುರುವಿನಂತೆ ಭಯವಾಗುತ್ತದೆ.

05050003a ಜಾಗರ್ಮಿ ರಾತ್ರಯಃ ಸರ್ವಾ ದೀರ್ಘಮುಷ್ಣಂ ಚ ನಿಶ್ವಸನ್|

05050003c ಭೀತೋ ವೃಕೋದರಾತ್ತಾತ ಸಿಂಹಾತ್ಪಶುರಿವಾಬಲಃ||

ಎಲ್ಲ ರಾತ್ರಿಗಳೂ ನಾನು, ಅಬಲ ಪಶುವು ಸಿಂಹದಿಂದ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ವೃಕೋದರನಿಂದ ಭೀತನಾಗಿ ದೀರ್ಘ ಬಿಸಿ ನಿಶ್ವಾಸಗಳನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾ ಎದ್ದಿರುತ್ತೇನೆ.

05050004a ನ ಹಿ ತಸ್ಯ ಮಹಾಬಾಹೋಃ ಶಕ್ರಪ್ರತಿಮತೇಜಸಃ|

05050004c ಸೈನ್ಯೇಽಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರತಿಪಶ್ಯಾಮಿ ಯ ಏನಂ ವಿಷಹೇದ್ಯುಧಿ||

ತೇಜಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಶಕ್ರನಿಗೆ ಸರಿಸಮನಾದ ಆ ಮಾಹಾಬಾಹುವಿನ ಸರಿಸಮನಾದವ ಯಾರನ್ನೂ ನಾನು ಈ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

05050005a ಅಮರ್ಷಣಶ್ಚ ಕೌಂತೇಯೋ ದೃಢವೈರಶ್ಚ ಪಾಂಡವಃ|

05050005c ಅನರ್ಮಹಾಸೀ ಸೋನ್ಮಾದಸ್ತಿಯಕ್ಶ್ಚೇಕ್ಷೀ ಮಹಾಸ್ವನಃ||

ಆ ಕೌಂತೇಯ ಪಾಂಡವನು ಅಮರ್ಷಣ, ಪಕ್ಕಾ

ವೈರವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವವನು, ತಮಾಷೆಗೂ ನಗುವವನಲ್ಲ, ಸಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ
ಹುಚ್ಚಾಗುತ್ತಾನೆ, ಕೀಳಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಗುಡುಗಿನ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ
ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ.

05050006a ಮಹಾವೇಗೋ ಮಹೋತ್ಸಾಹೋ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಮಹಾಬಲಃ|

05050006c ಮಂದಾನಾಂ ಮಮ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಯುದ್ಧೇನಾಂತಂ ಕರಿಷ್ಯತಿ||

ಆ ಮಹಾವೇಗಿ, ಮಹೋತ್ಸಾಹಿ, ಮಹಾಬಾಹು ಮಹಾಬಲನು
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮಂದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

05050007a ಊರುಗ್ರಾಹಗೃಹೀತಾನಾಂ ಗದಾಂ ಬಿಭ್ರದ್ವ್ಯಕೋದರಃ|

05050007c ಕುರೂಣಾಮೃಷಭೋ ಯುದ್ಧೇ ದಂಡಪಾಣಿರಿವಾಂತಕಃ||

ಅಂತಕ ಯಮನು ದಂಡವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಗದೆಯನ್ನು
ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾ ಆ ಕುರುಗಳ ವೃಷಭ ವೃಕೋದರನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಹೋರಾಡುತ್ತಾನೆ.

05050008a ಶೈಕ್ಯಾಯಸಮಯೀಂ ಘೋರಾಂ ಗದಾಂ ಕಾಂಚನಭೂಷಿತಾಂ|

05050008c ಮನಸಾಹಂ ಪ್ರಪಶ್ಯಾಮಿ ಬ್ರಹ್ಮದಂಡಮಿವೋದ್ಯತಂ||

ಈಗಲೂ ಕೂಡ ಉಕ್ಕಿನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಕಾಂಚನಭೂಷಿತ ಆ
ಘೋರ ದಂಡವನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡಾಗಲೆಲ್ಲ ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿರುವ

ಒಂದು ಬ್ರಹ್ಮದಂಡದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತೇನೆ.

05050009a ಯಥಾ ರುರೂಣಾಂ ಯೂಥೇಷು ಸಿಂಹೋ ಜಾತಬಲಶ್ಚ ರೇತ್|

05050009c ಮಾಮಕೇಷು ತಥಾ ಭೀಮೋ ಬಲೇಷು ವಿಚರಿಷ್ಯತಿ||

ಬಲಶಾಲಿ ಸಿಂಹವು ರುರುಗಳ ಗುಂಪುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಹೇಗೆ
ಸುಳಿದಾಡುವುದೋ ಹಾಗೆ ಭೀಮನು ನನ್ನ ಸೇನೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ
ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾನೆ.

05050010a ಸರ್ವೇಷಾಂ ಮಮ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಸ ಏಕಃ ಕ್ರೂರವಿಕ್ರಮಃ|

05050010c ಬಹ್ವಾಶೀ ವಿಪ್ರತೀಪಶ್ಚ ಬಾಲ್ಯೇಽಪಿ ರಭಸಃ ಸದಾ||

ಅವನೊಬ್ಬನೇ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಮೇಲೆ ಕ್ರೂರ ವಿಕ್ರಮವನ್ನು
ತೋರಿಸಿದವನು. ಬಾಲಕನಾಗಿದ್ದಲೂ ಕೂಡ ಅವನು ಹೆಚ್ಚು ತಿಂದು
ರಭಸದಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ಅವರನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

05050011a ಉದ್ವೇಪತೇ ಮೇ ಹೃದಯಂ ಯದಾ ದುರ್ಯೋಧನಾದಯಃ|

05050011c ಬಾಲ್ಯೇಽಪಿ ತೇನ ಯುಧ್ಯಂತೋ ವಾರಣೇನೇವ ಮದಿತಾಃ||

ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳು ಅವನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವಾಗ
ಆನೆಯಿಂದಲೋ ಎಂಬಂತೆ ಪೀಡಿತರಾದಾಗ ನನ್ನ ಹೃದಯವು
ಉದ್ವೇಗಗೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು.

05050012a ತಸ್ಯ ವೀರ್ಯೇಣ ಸಂಕ್ಲಿಷ್ಟಾ ನಿತ್ಯಮೇವ ಸುತಾ ಮಮ|

05050012c ಸ ಏವ ಹೇತುರ್ಭೇದಸ್ಯ ಭೀಮೋ ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮಃ||

ನಿತ್ಯವೂ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಅವನ ವೀರ್ಯದಿಂದ ಕಷ್ಟವನ್ನು
ಅನುಭವಿಸಿದರು. ಆ ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮಿ ಭೀಮನೇ ಈ ಒಡಕಿಗೆ ಕಾರಣ.

05050013a ಗ್ರಸಮಾನಮನೀಕಾನಿ ನರವಾರಣವಾಜಿನಾಂ|

05050013c ಪಶ್ಯಾಮೀವಾಗ್ರತೋ ಭೀಮಂ ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಛಿತಮಾಹವೇ|

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಛಿತನಾದ ಭೀಮ, ನಮ್ಮ ಸೇನೆಯ
ಸೈನಿಕರು, ಆನೆಗಳು ಮತ್ತು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು
ಮುಂದುವರೆಯುವ ಭೀಮನನ್ನು ನಾನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

05050014a ಅಸ್ತ್ರೇ ದ್ರೋಣಾರ್ಜುನಸಮಂ ವಾಯುವೇಗಸಮಂ ಜವೇ|

05050014c ಸಂಜಯಾಚಕ್ಷ್ವ ಮೇ ಶೂರಂ ಭೀಮಸೇನಮಮರ್ಷಣಂ||

ಸಂಜಯ ! ಅಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಾರ್ಜುನರ ಸಮಾನನಾದ, ವೇಗದಲ್ಲಿ
ವಾಯುವೇಗಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ ಅಮರ್ಷಣ ಶೂರ ಭೀಮಸೇನನ ಕುರಿತು
ನನಗೆ ಹೇಳು !

05050015a ಅತಿಲಾಭಂ ತು ಮನ್ಯೇಹಂ ಯತ್ತೇನ ರಿಪುಘಾತಿನಾ|

05050015c ತದೈವ ನ ಹತಾಃ ಸರ್ವೇ ಮಮ ಪುತ್ರಾ ಮನಸ್ವಿನಾ||

ಆ ರಿಪುಘಾತಿ ಮನಸ್ವಿಯು ಅಂದೇ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲಲಿಲ್ಲ
ಎನ್ನುವುದೇ ಅತಿಯಾದ ಲಾಭ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

05050016a ಯೇನ ಭೀಮಬಲಾ ಯಕ್ಷಾ ರಾಕ್ಷಸಾಶ್ಚ ಸಮಾಹತಾಃ|

05050016c ಕಥಂ ತಸ್ಯ ರಣೇ ವೇಗಂ ಮಾನುಷಃ ಪ್ರಸಹಿಷ್ಯತಿ||

ಯಾರ ಭೀಮಬಲದಿಂದ ಯಕ್ಷ-ರಾಕ್ಷಸರು ಹತರಾದರೋ ಅವನ
ವೇಗವನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರು ಹೇಗೆ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡಾರು?

05050017a ನ ಸ ಜಾತು ವಶೇ ತಸ್ಥೌ ಮಮ ಬಾಲೋಽಪಿ ಸಂಜಯ|

05050017c ಕಿಂ ಪುನರ್ಮಮ ದುಷ್ಟುತ್ಯೈಃ ಕ್ಲಿಷ್ಟೈಃ ಸಂಪ್ರತಿ ಪಾಂಡವಃ||

ಸಂಜಯ ! ಬಾಲಕನಾಗಿದ್ದಾಗಲೂ ಕೂಡ ಅವನು ಸಂಪೂರ್ಣ ನನ್ನ
ವಶದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಈಗ ಪುನಃ ದುಷ್ಟ ತ್ಯಗಳಿಂದ
ರೋಷಗೊಂಡ ಆ ಪಾಂಡವನು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ನನ್ನ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ
ಬರುತ್ತಾನೆ?

05050018a ನಿಷ್ಕುರಃ ಸ ಚ ನೈಷ್ಕುರ್ಯಾದ್ಭಜ್ಯೇದಪಿ ನ ಸಮ್ನಮೇತ್|

05050018c ತಿಯಕ್ಶೇಕ್ಷೀ ಸಂಹತಭ್ರೂಃ ಕಥಂ ಶಾಮ್ಯೇದ್ವ್ಯಕೋದರಃ||

ನಿಷ್ಕೂರಮಾಡದಿದ್ದರೂ ನಿಷ್ಕೂರಗೊಳ್ಳುವ, ಭಜಿಸಿದರೂ
ಸೌಮ್ಯಗೊಳ್ಳದ, ಹುಬ್ಬುಗಳನ್ನು ಗಂಟಿಕ್ಕಿ ಕೆಳನೋಡುವ
ವ್ಯಕೋದರನನ್ನು ಹೇಗೆ ಶಾಂತಗೊಳಿಸಬೇಕು?

05050019a ಬೃಹದಂಸೋಽಪ್ರತಿಬಲೋ ಗೌರಸ್ತಾಲ ಇವೋದ್ಗತಃ|

05050019c ಪ್ರಮಾಣತೋ ಭೀಮಸೇನಃ ಪ್ರಾದೇಶೇನಾಧಿಕೋಽರ್ಜುನಾತ್||

05050020a ಜವೇನ ವಾಜಿನೋಽತ್ಯೇತಿ ಬಲೇನಾತ್ಯೇತಿ ಕುಂಜರಾನ್|

05050020c ಅವ್ಯಕ್ತಜಲ್ಪೀ ಮಧ್ಯಕ್ಷೋ ಮಧ್ಯಮಃ ಪಾಂಡವೋ ಬಲೀ||

ಬಹುನಾಯಕತ್ವವುಳ್ಳ, ಅಪ್ರತಿಮ ಬಲಶಾಲಿ ಮತ್ತು ಗೌರವಣದ,
ತಾಳವ್ಯಕ್ತದಂತೆ ಎತ್ತರನಾಗಿರುವ, ಭೀಮಸೇನನು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ

ಅರ್ಜುನನಿಗಿಂತ ಒಂದು ಬೆರಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಬಲಶಾಲಿ ಮಧ್ಯಮ ಪಾಂಡವನು ವೇಗದಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಗಳಂತೆ, ಬಲದಲ್ಲಿ ಆನೆಗಳಂತೆ ಇದ್ದಾನೆ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಜೇನಿನ ಬಣ್ಣದ್ದು.

05050021a ಇತಿ ಬಾಲ್ಯೇ ಶ್ರುತಃ ಪೂರ್ವಂ ಮಯಾ ವ್ಯಾಸಮುಖಾತ್ಪುರಾ|

05050021c ರೂಪತೋ ವೀರ್ಯತಶ್ಚೈವ ಯಾಥಾತಥ್ಯೇನ ಪಾಂಡವಃ||

ರೂಪ ಮತ್ತು ವೀರ್ಯದಲ್ಲಿ ಆ ಪಾಂಡವನು ಹಾಗೆಯೇ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದಿದ್ದನೆಂದು ನಾನು ಹಿಂದೆ ವ್ಯಾಸನ ಬಾಯಿಯಿಂದಲೇ ಕೇಳಿದ್ದೆ.

05050022a ಆಯಸೇನ ಸ ದಂಡೇನ ರಥಾನ್ನಾಗಾನ್ ಹಯಾನ್ನರಾನ್|

05050022c ಹನಿಷ್ಯತಿ ರಣೇ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಭೀಮಃ ಪ್ರಹರತಾಂ ವರಃ||

ಪ್ರಹಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಬೀಮನು ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ರಣದಲ್ಲಿ ಅವನ ಉಕ್ಕಿನ ಗದೆಯಿಂದ ರಥಗಳನ್ನೂ, ಆನೆಗಳನ್ನೂ, ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ನರರನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆ.

05050023a ಅಮರ್ಷೀ ನಿತ್ಯಸಂರಬ್ಧೋ ರೌದ್ರಃ ಕ್ರೂರಪರಾಕ್ರಮಃ|

05050023c ಮಮ ತಾತ ಪ್ರತೀಪಾನಿ ಕುರ್ವನ್ಮೂರ್ವಂ ವಿಮಾನಿತಃ||

ಅಯ್ಯಾ! ಆ ಅಮರ್ಷಿ, ನಿತ್ಯಸಂರಬ್ಧ, ರೌದ್ರ, ಕ್ರೂರಪರಾಕ್ರಮಿಯನ್ನು ನಾನು ಹಿಂದೆ ಅವನ ಇಚ್ಛೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಅಪಮಾನಿಸಿದೆ.

05050024a ನಿಷ್ಪೀರ್ಣಾರ್ಥಮಾಯಸೀಂ ಸ್ಥೂಲಾಂ ಸುಪರ್ವಾಂ ಕಾಂಚನೀಂ ಗದಾಂ|

05050024c ಶತಘ್ನೀಂ ಶತನಿಹಾರ್ವದಾಂ ಕಥಂ ಶಕ್ಷ್ಯಂತಿ ಮೇ ಸುತಾಃ||

ಹೇಗೆ ತಾನೇ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ನೇರವಾಗಿರುವ, ಹರಿತವಾಗಿರುವ,
ದಪ್ಪಾಗಿರುವ, ಸುಂದರ ಕೊನೆಗಳನ್ನುಳ್ಳ, ಬಂಗಾರದಿಂದ
ಅಲಂಕೃತವಾಗಿರುವ, ನೂರುಜನರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಲ್ಲ, ಮತ್ತು ಎಸೆದರೆ
ಅಮೋಘ ಶಬ್ದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಆ ಗದೆಯನ್ನು
ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ?

05050025a ಅಪಾರಮಪ್ಲವಾಗಾಧಂ ಸಮುದ್ರಂ ಶರವೇಗಿನಂ|

05050025c ಭೀಮಸೇನಮಯಂ ದುರ್ಗಂ ತಾತ ಮಂದಾಸ್ತಿತೀರ್ಷವಃ||

ಅಯ್ಯಾ ! ಭೀಮಸೇನಮಯವಾದ ಅಪಾರವಾದ ಆಳವಾದ ನೀರುಳ್ಳ,
ಶರಗಳ ವೇಗದಿಂದ ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲಗೊಂಡು ದಾಟಲು
ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಈ ಮಂದಮತಿಗಳು ಹೇಗೆ
ದಾಟುತ್ತಾರೆ?

05050026a ಕ್ರೋಶತೋ ಮೇ ನ ಶೃಣ್ವಂತಿ ಬಾಲಾಃ ಪಂಡಿತಮಾನಿನಃ|

05050026c ವಿಷಮಂ ನಾವಬುದ್ಧ್ಯಂತೇ ಪ್ರಪಾತಂ ಮಧುದರ್ಶಿನಃ||

ಪಂಡಿತರೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ, ಆದರೂ ಬಾಲಕರಂತಿರುವ
ಅವರು ನಾನೆಷ್ಟು ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದರೂ ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ
ಜೇನುತುಪ್ಪವನ್ನು ನೋಡಿದ ಅವರಿಗೆ ಎದುರಿಗಿರುವ ಆಳವಾದ
ಪ್ರಪಾತವು ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

05050027a ಸಮ್ಯಗಂ ಯೇ ಕರಿಷ್ಯಂತಿ ನರರೂಪೇಣ ವಾಯುನಾ|

05050027c ನಿಯತಂ ಚೋದಿತಾ ಧಾತ್ರಾ ಸಿಂಹೇನೇವ ಮಹಾಮೃಗಾಃ||

ನರರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಆ ವಾಯುವಿನೊಂದಿಗೆ ಯಾರು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಧಾತ್ರನಿಂದ ಚೋದಿತರಾಗಿ ಸಿಂಹದಿಂದ ಮಹಾಮೃಗವು ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡುವಂತೆ ನಾಶಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

05050028a ಶೈಕ್ಯಾಂ ತಾತ ಚತುಷ್ಪಿಷ್ಕುಂ ಷಡಸ್ತಿಮಮಿತೌಜಸಂ|

05050028c ಪ್ರಹಿತಾಂ ದುಃಖಸಂಸ್ಪರ್ಶಾಂ ಕಥಂ ಶಕ್ಷ್ಯಂತಿ ಮೇ ಸುತಾಃ||

ಅಯ್ಯಾ! ಪೂರ್ಣ ನಾಲ್ಕು ಅಡಿ ಉದ್ದವಾಗಿರುವ, ಆರೂ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಅಮಿತ ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿರುವ, ಮುಟ್ಟಿದರೆ ನೋವಾಗುವ ಆ ಗದೆಯನ್ನು ಎಸೆದರೆ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಸಹಿಸಿಯಾರು?

05050029a ಗದಾಂ ಭ್ರಾಮಯತಸ್ತಸ್ಯ ಭಿಂದತೋ ಹಸ್ತಿಮಸ್ತಕಾನ್|

05050029c ಸೃಕ್ಮಣೀ ಲೇಲಿಹಾನಸ್ಯ ಬಾಷ್ಟಮುತ್ಸ್ರಜತೋ ಮುಹುಃ||

05050030a ಉದ್ದಿಶ್ಯ ಪಾತಾನ್ವತತಃ ಕುರ್ವತೋ ಭೈರವಾನ್ವವಾನ್|

05050030c ಪ್ರತೀಪಾನ್ವತತೋ ಮತ್ತಾನ್ಕುಂಜರಾನ್ವತಿಗರ್ಜತಃ||

05050031a ವಿಗಾಹ್ಯ ರಥಮಾರ್ಗೇಷು ವರಾನುದ್ದಿಶ್ಯ ನಿಘ್ನತಃ|

05050031c ಅಗ್ನೇಃ ಪ್ರಜ್ವಲಿತಸ್ಯೇವ ಅಪಿ ಮುಚ್ಯೇತ ಮೇ ಪ್ರಜಾ||

ಅವನು ಗದೆಯನ್ನು ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾ ಆನೆಗಳ ತಲೆಗಳನ್ನು ಒಡೆಯುವಾಗ, ನಾಲಿಗೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಬಾಯಿಯ ಅಂಚುಗಳನ್ನು ನೆಕ್ಕುತ್ತಿರುವಾಗ, ದೀರ್ಘ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಮೃಗಗಳ ಭೈರವ

ಕೂಗಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತಾ, ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಬಂದು ಬೀಳುತ್ತಿರುವ
ಮದಿಸಿ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿರುವ ಆನೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವಾಗ, ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ
ರಥಗಳನ್ನೂ ರಥಿಕರನ್ನೂ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಸಂಹರಿಸುವಾಗ, ಆ ಪ್ರಜ್ವಲಿತ
ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಕೂಡ ನನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳು ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ.

05050032a ವೀಧೀಂ ಕುರ್ವನ್ಮಹಾಬಾಹುದ್ರಾವಯನ್ಮಮ ವಾಹಿನೀಂ|

05050032c ನೃತ್ಯನ್ನಿವ ಗದಾಪಾಣಿಯುಗಾಂತಂ ದರ್ಶಯಿಷ್ಯತಿ||

ನನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ದಾರಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಓಡಿ ಮುಂದೆ
ಬರುವ ಆ ಮಹಾಬಾಹು ಗದಾಪಾಣಿಯು ನರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವ
ಯುಗಾಂತನಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾನೆ.

05050033a ಪ್ರಭಿನ್ನ ಇವ ಮಾತಂಗಃ ಪ್ರಭಂಜನ್ಪುಷ್ಟಿತಾನ್ಪ್ರಮಾನ್|

05050033c ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯತಿ ರಣೇ ಸೇನಾಂ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಮೇ ವೃಕೋದರಃ||

ಹೂವಿರುವ ಮರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿ ಬರುವ ಆನೆಗಳಂತೆ
ವೃಕೋದರನು ರಣದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪುತ್ರರ ಸೇನೆಯನ್ನು ಉರುಳಿಸಿ
ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಾನೆ.

05050034a ಕುರ್ವನ್ಮಥಾನ್ವಿಪುರುಷಾನ್ವಿಧ್ವಜಾನ್ಭಗ್ನಪುಷ್ಕರಾನ್|

05050034c ಆರುಜನ್ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೋ ರಥಿನಃ ಸಾದಿಸಸ್ತಥಾ||

05050035a ಗಂಗಾವೇಗ ಇವಾನೂಪಾಂಸ್ತೀರಜಾನ್ವಿವಿಧಾನ್ಪ್ರಮಾನ್|

05050035c ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯತಿ ಮಹಾಸೇನಾಂ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಮಮ ಸಂಜಯ||

ಸಂಜಯ ! ರಥಗಳನ್ನು ಜನರಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿ, ಧ್ವಜಗಳಿಲ್ಲದಂತೆ

ಮಾಡಿ, ರಥಗಳನ್ನೇರಿ ಹೋರಾಡುವ ಪರುಷವ್ಯಾಪ್ತರನ್ನು ಭಗ್ನ ಮಾಡಿ
 ಗಂಗೆಯ ವೇಗದಿಂದ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಮರಗಳನ್ನು
 ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತೆ ಅವನು ನನ್ನ ಪುತ್ರರ ಮಹಾಸೇನೆಯನ್ನು
 ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾನೆ.

05050036a ವಶಂ ನೂನಂ ಗಮಿಷ್ಯಂತಿ ಭೀಮಸೇನಬಲಾರ್ದಿತಾಃ|

05050036c ಮಮ ಪುತ್ರಾಶ್ಚ ಭೃತ್ಯಾಶ್ಚ ರಾಜಾನಶ್ಚೈವ ಸಂಜಯ||

ಸಂಜಯ ! ಭೀಮಸೇನನ ಬಲದಿಂದ ಪೀಡಿತರಾಗಿ ನನ್ನ ಪುತ್ರರೂ,
 ಅವರ ಸೇವಕರೂ ಮತ್ತು ರಾಜರು ಕೂಡ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಚದುರಿ
 ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

05050037a ಯೇನ ರಾಜಾ ಮಹಾವೀರ್ಯಃ ಪ್ರವಿಶ್ಯಾಂತಃಪುರಂ ಪುರಾ|

05050037c ವಾಸುದೇವಸಹಾಯೇನ ಜರಾಸಂಧೋ ನಿಪಾತಿತಃ||

05050038a ಕೃತ್ಸ್ನೇಯಂ ಪೃಥಿವೀ ದೇವೀ ಜರಾಸಂಧೇನ ಧೀಮತಾ|

05050038c ಮಾಗಧೇಂದ್ರೇಣ ಬಲಿನಾ ವಶೇ ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರತಾಪಿತಾ||

ಅವನು ವಾಸುದೇವನ ಸಹಾಯದಿಂದ ವಯಸ್ಸಾದ ಮಹಾವೀರ ರಾಜ
 ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಅವನ ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಉರುಳಿಸಿದನು.
 ಆ ಧೀಮತ ಮಾಗಧೇಂದ್ರ ಜರಾಸಂಧನಾದರೋ ಈ ದೇವಿ
 ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನಿಡೀ ತನ್ನ ಬಲದಿಂದ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದನು.

05050039a ಭೀಷ್ಮಪ್ರತಾಪಾತ್ಕುರವೋ ನಯೇನಾಂಧಕವೃಷ್ಟಯಃ|

05050039c ತೇ ನ ತಸ್ಯ ವಶಂ ಜಗ್ಮುಃ ಕೇವಲಂ ದೈವಮೇವ ವಾ||

ಭೀಷ್ಮನ ಪ್ರತಾಪದಿಂದ ಕುರುಗಳು ಮತ್ತು ನೀತಿಯಿಂದ ಅಂಧಕ-
ವೃಷ್ಟಿಯರು ಅವನ ವಶದಲ್ಲಿ ಬರಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ದೈವವೇ ಸರಿ.

05050040a ಸ ಗತ್ವಾ ಪಾಂಡುಪುತ್ರೇಣ ತರಸಾ ಬಾಹುಶಾಲಿನಾ|

05050040c ಅನಾಯುಧೇನ ವೀರೇಣ ನಿಹತಃ ಕಿಂ ತತೋಽಧಿಕಂ||

ಅವನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆ ವೀರ ಪಾಂಡುಪುತ್ರನು ತನ್ನ ಬಾಹುಬಲದಿಂದ
ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಅನಾಯುಧನಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಕೊಂದ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ
ಹೆಚ್ಚಿನದು ಏನಿದೆ?

05050041a ದೀರ್ಘಕಾಲೇನ ಸಂಸಿಕ್ತಂ ವಿಷಮಾಶೀವಿಷೋ ಯಥಾ|

05050041c ಸ ಮೋಕ್ಷ್ಯತಿ ರಣೇ ತೇಜಃ ಪುತ್ರೇಷು ಮಮ ಸಂಜಯ||

ಬಹಳ ಸಮಯದಿಂದ ವಿಷವನ್ನು ಶೇಖರಿಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ
ಹಾವಿನಂತೆ ಅವನು ರಣದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ತೀಕ್ಷ್ಣ
ವಿಷವನ್ನು ಕಾರುವವನಿದ್ದಾನೆ ಸಂಜಯ !

05050042a ಮಹೇಂದ್ರ ಇವ ವಜ್ರೇಣ ದಾನವಾನ್ದೇವಸತ್ತಮಃ|

05050042c ಭೀಮಸೇನೋ ಗದಾಪಾಣಿಃ ಸೂದಯಿಷ್ಯತಿ ಮೇ ಸುತಾನ್||

ದೇವಸತ್ತಮ ಮಹೇಂದ್ರನು ವಜ್ರದಿಂದ ದಾನವರನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ
ಗದಾಪಾಣಿ ಭೀಮಸೇನನು ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆ.

05050043a ಅವಿಷಹ್ಯಮನಾವಾರ್ಯಂ ತೀವ್ರವೇಗಪರಾಕ್ರಮಂ|

05050043c ಪಶ್ಯಾಮೀವಾತಿತಾಮ್ರಾಕ್ಷಮಾಪತಂತಂ ವೃಕೋದರಂ||

ಎದುರಿಸಲಾಗದ, ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದ ತೀವ್ರವೇಗ ಪರಾಕ್ರಮಿಯು
ತಾಮ್ರದಂತೆ ಕೆಂಪುಕಣ್ಣುಗಳೊಂದಿಗೆ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವ
ವೃಕೋದರನನ್ನು ನಾನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

05050044a ಅಗದಸ್ಯಾಪ್ಯಧನುಷೋ ವಿರಥಸ್ಯ ವಿವರ್ಮಣಃ|

05050044c ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ ಯುಧ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಕಸ್ತಿಷ್ಠೇದಗ್ರತಃ ಪುಮಾನ್||

ಭೀಮನು ಗದೆಯನ್ನು ಹಿಡಿಯದೇ, ಧನುಸ್ಸು ಇಲ್ಲದೇ, ವಿರಥನಾಗಿ,
ಕವಚಗಳಿಲ್ಲದೇ ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವನನ್ನು
ಎದುರಿಸುವ ಪುರುಷನು ಯಾರಿದ್ದಾನೆ?

05050045a ಭೀಷ್ಮೋ ದ್ರೋಣಶ್ಚ ವಿಪ್ರೋಽಯಂ ಕೃಪಃ ಶಾರದ್ವತಸ್ತಥಾ|

05050045c ಜಾನಂತ್ಯೇತೇ ಯಥೈವಾಹಂ ವೀರ್ಯಜ್ಞಾಸ್ತಸ್ಯ ಧೀಮತಃ||

ಭೀಷ್ಮ, ವಿಪ್ರ ದ್ರೋಣ, ಕೃಪ ಶಾರದ್ವತರು ನಾನು ತಿಳಿದಂತೆ ಆ
ಧೀಮತನ ವೀರ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ.

05050046a ಆರ್ಯವ್ರತಂ ತು ಜಾನಂತಃ ಸಂಗರಾನ್ ಬಿಭಿತ್ಸವಃ|

05050046c ಸೇನಾಮುಖೇಷು ಸ್ಥಾಸ್ಯಂತಿ ಮಾಮಕಾನಾಂ ನರರ್ಷಭಾಃ||

ಇದನ್ನು ತಿಳಿದೂ ಆರ್ಯರಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಸಂಗರದಲ್ಲಿ
ಜೀವತೊರೆಯಲು ಬಯಸುವ ಈ ನರರ್ಷಭರು ನನ್ನವರ
ಸೇನಾಮುಖದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ.

05050047a ಬಲೀಯಃ ಸರ್ವತೋ ದಿಷ್ಟಂ ಪುರುಷಸ್ಯ ವಿಶೇಷತಃ|

05050047c ಪಶ್ಯನ್ನಪಿ ಜಯಂ ತೇಷಾಂ ನ ನಿಯಚ್ಚಾಮಿ ಯತ್ಸುತಾನ್||

ದೈವವು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪುರುಷನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಬಲಶಾಲಿ. ಅವರದೇ ಜಯವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇನಾದರೂ ಯುದ್ಧಮಾಡುವವರನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

05050048a ತೇ ಪುರಾಣಂ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಾ ಮಾರ್ಗಮೈಂದ್ರಂ ಸಮಾಸ್ಥಿತಾಃ|

05050048c ತ್ಯಕ್ಷಂತಿ ತುಮುಲೇ ಪ್ರಾಣಾನುಕ್ಷಂತಃ ಪಾರ್ಥಿವಂ ಯಶಃ||

ಆ ಮಹೇಷ್ಟಾಸರು ಪುರಾತನವಾದ ಇಂದ್ರಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ತುಮುಲದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥಿವ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುತ್ತಾರೆ.

05050049a ಯಥೈಷಾಂ ಮಾಮಕಾಸ್ತಾತ ತಥೈಷಾಂ ಪಾಂಡವಾ ಅಪಿ|

05050049c ಪೌತ್ರಾ ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ಶಿಷ್ಯಾಶ್ಚ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಚ ಕೃಪಸ್ಯ ಚ||

ಅಯ್ಯಾ! ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಪಾಂಡವರೂ ಕೂಡ ಭೀಷ್ಮನ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ದ್ರೋಣ-ಕೃಪರ ಶಿಷ್ಯರು.

05050050a ಯತ್ತ್ವಸ್ಮದಾಶ್ರಯಂ ಕಿಂ ಚಿದ್ಧತ್ತಮಿಷ್ಟಂ ಚ ಸಂಜಯ|

05050050c ತಸ್ಯಾಪಚಿತಿಮಾರ್ಯತ್ವಾತ್ಕರ್ತಾರಃ ಸ್ಥವಿರಾಸ್ತ್ರಯಃ||

ಸಂಜಯ! ಈ ಮೂವರು ವೃದ್ಧರಿಗೆ ನಾವು ಏನೋ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂತೋಷವನ್ನೂ ಆಶ್ರಯವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ನಮಗೆ ಈ ಆರ್ಯರು ಇದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

05050051a ಆದದಾನಸ್ಯ ಶಸ್ತ್ರಂ ಹಿ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಂ ಪರೀಪ್ಸತಃ|

05050051c ನಿಧನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯಾಜೌ ವರಮೇವಾಹುರುತ್ತಮಂ||

ಶಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ರಣದಲ್ಲಿ
ನಿಧನಹೊಂದುವುದು ಈ ಇಬ್ಬರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಉತ್ತಮ ವರವೆಂದೇ
ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

05050052a ಸ ವೈ ಶೋಚಾಮಿ ಸರ್ವಾನ್ವೈ ಯೇ ಯುಯುತ್ಸಂತಿ ಪಾಂಡವಾನ್|

05050052c ವಿಕ್ರುಷ್ಟಂ ವಿದುರೇಣಾದೌ ತದೇತದ್ಭಯಮಾಗತಂ||

ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವ ಎಲ್ಲರ ಕುರಿತು ಶೋಕಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.
ವಿದುರನು ಮೊಡಲೇ ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದ ಆ ಭಯವು ಬಂದಂತಿದೆ.

05050053a ನ ತು ಮನ್ಯೇ ವಿಘಾತಾಯ ಜ್ಞಾನಂ ದುಃಖಸ್ಯ ಸಂಜಯ|

05050053c ಭವತ್ಯತಿಬಲೇ ಹ್ಯೇತಜ್ಞಾನಮಪ್ಯುಪಘಾತಕಂ||

ಸಂಜಯ ! ಜ್ಞಾನವು ದುಃಖವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು
ಅನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅತಿದೊಡ್ಡ ದುಃಖವು ಜ್ಞಾನದ ನಾಶಕ್ಕೆ
ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು.

05050054a ಋಷಯೋ ಹ್ಯಪಿ ನಿರ್ಮುಕ್ತಾಃ ಪಶ್ಯಂತೋ ಲೋಕಸಂಗ್ರಹಾನ್|

05050054c ಸುಖೇ ಭವಂತಿ ಸುಖಿನಸ್ತಥಾ ದುಃಖೇನ ದುಃಖಿತಾಃ||

ಲೋಕಸಂಗ್ರಹಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮುಕ್ತರಾದ ಋಷಿಗಳು ಕೂಡ ಸುಖಿಗಳು
ಸುಖದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು, ದುಃಖಿತರು ದುಃಖದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು
ನೋಡುತ್ತಾರೆ.

05050055a ಕಿಂ ಪುನರ್ಯೋಽಹಮಾಸಕ್ತಸ್ತತ್ರ ತತ್ರ ಸಹಸ್ರಧಾ|

05050055c ಪುತ್ರೇಷು ರಾಜ್ಯದಾರೇಷು ಪೌತ್ರೇಷ್ವಪಿ ಚ ಬಂಧುಷು||

ಹಾಗಿರುವಾಗ ಇನ್ನು - ಸಹಸ್ರಾರು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ - ಪುತ್ರರು, ರಾಜ್ಯ, ಪತ್ನಿಯರು, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಬಂಧುಗಳಲ್ಲಿ - ಆಸಕ್ತನಾಗಿರುವ ನಾನು ಯಾವ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ?

05050056a ಸಂಶಯೇ ತು ಮಹತ್ಯಸ್ಮಿನ್ಕಿಂ ನು ಮೇ ಕ್ಷಮಮುತ್ತಮಂ|

05050056c ವಿನಾಶಂ ಹ್ಯೇವ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಕುರೂಣಾಮನುಚಿಂತಯನ್||

ಇಂತಹ ಮಹಾ ಸಂಶಯವು ಬಂದೊದಗಿರುವಾಗ ನನಗೆ ಉತ್ತಮವಾದುದಾದರೂ ಏನು ಆಗಬಹುದು? ಎಷ್ಟೇ ಚಿಂತಿಸಿದರೂ ಕುರುಗಳ ವಿನಾಶವನ್ನೇ ಕಾಣುತ್ತೇನೆ.

05050057a ದ್ಯೂತಪ್ರಮುಖಮಾಭಾತಿ ಕುರೂಣಾಂ ವ್ಯಸನಂ ಮಹತ್|

05050057c ಮಂದೇನೈಶ್ವರ್ಯಕಾಮೇನ ಲೋಭಾತ್ಪಾಪಮಿದಂ ಕೃತಂ||

ಆ ದ್ಯೂತವೇ ಕುರುಗಳ ಈ ಮಹಾ ವ್ಯಸನಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೆಂದು ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಲೋಭದಿಂದ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಬಯಸಿ ಈ ಮಂದಬುದ್ಧಿಯು ಆ ಪಾಪದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

05050058a ಮನ್ಯೇ ಪರ್ಯಾಯಧರ್ಮೋಽಯಂ ಕಾಲಸ್ಯಾತ್ಯಂತಗಾಮಿನಃ|

05050058c ಚಕ್ರೇ ಪ್ರಧಿರಿವಾಸಕ್ತೋ ನಾಸ್ಯ ಶಕ್ಯಂ ಪಲಾಯಿತುಂ||

ಇದು ಅತ್ಯಂತವೇಗದಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಾಲದ ಪರ್ಯಾಯ

ಧರ್ಮವೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಚಕ್ರದ ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿ
ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿರುವ ನನಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿಹೋಗಲು ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

05050059a ಕಿಂ ನು ಕಾರ್ಯಂ ಕಥಂ ಕುರ್ಯಾಂ ಕ್ವ ನು ಗಚ್ಛಾಮಿ ಸಂಜಯ|
05050059c ಏತೇ ನಶ್ಯಂತಿ ಕುರವೋ ಮಂದಾಃ ಕಾಲವಶಂ ಗತಾಃ||

ಸಂಜಯ ! ಏನು ಮಾಡಲಿ? ಹೇಗೆ ಮಾಡಲಿ? ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಲಿ?
ಕಾಲದ ವಶದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಈ ಮಂದ ಕುರುಗಳು ನಾಶವಾಗುತ್ತಾರೆ.

05050060a ಅವಶೋಽಹಂ ಪುರಾ ತಾತ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ನಿಹತೇ ಶತೇ|
05050060c ಶ್ರೋಷ್ಯಾಮಿ ನಿನದಂ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಕಥಂ ಮಾಂ ಮರಣಂ ಸ್ಪೃಶೇತ್||

ಅಯ್ಯಾ ! ನೂರು ಮಕ್ಕಳು ಹತರಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕೂಗನ್ನು ಕೇಳುವುದರ
ಮೊದಲೇ ನನಗೆ ಮರಣವು ಏಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು
ಶೋಕಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

05050061a ಯಥಾ ನಿದಾಘೇ ಜ್ವಲನಃ ಸಮಿದ್ಧೋ
ದಹೇತ್ಕಕ್ಷಂ ವಾಯುನಾ ಚೋದ್ಯಮಾನಃ|
05050061c ಗದಾಹಸ್ತಃ ಪಾಂಡವಸ್ತದ್ವದೇವ
ಹಂತಾ ಮದೀಯಾನ್ಸಹಿತೋಽರ್ಜುನೇನ||

ಗಾಳಿಯಿಂದ ಪ್ರಚೋದನಗೊಂಡು ಉರಿಯುವ ಬೆಂಕಿಯು
ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಸುಡುವುದೋ ಹಾಗೆ ನನ್ನವರು ಗದಾಹಸ್ತನಾದ
ಪಾಂಡವನಿಂದ, ಅರ್ಜುನನ ಸಹಾಯದಿಂದ, ಹತರಾಗುತ್ತಾರೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಯಾನಸಂಧಿ ಪರ್ವಣಿ
 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವಾಕ್ಯೇ ಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
 ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾನಸಂಧಿ
 ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಐವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೧

ಅರ್ಜುನನ ಕುರಿತು ತನಗಿದ್ದ ಭಯವನ್ನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ
 ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದು (೧-೧೯).

05051001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05051001a ಯಸ್ಯ ವೈ ನಾನೃತಾ ವಾಚಃ ಪ್ರವೃತ್ತಾ ಅನುಶುಶ್ರುಮಃ|

05051001c ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಮಪಿ ತಸ್ಯ ಸ್ಯಾದ್ಯೋದ್ಧಾ ಯಸ್ಯ ಧನಂಜಯಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಯಾರ ತುಟಿಗಳಿಂದ ನಾವು
 ಒಂದಾದರೂ ಸುಳ್ಳು ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿರದ ಮತ್ತು ಯಾರ ಯೋಧನು
 ಧನಂಜಯನೋ ಅವನು ತ್ರಿಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಆಳಬಹುದು.

05051002a ತಸ್ಮೈವ ಚ ನ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಯುಧಿ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವನಃ|

05051002c ಅನಿಶಂ ಚಿಂತಯಾನೋಽಪಿ ಯಃ ಪ್ರತೀಯಾದ್ರಥೇನ ತಂ||

ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿ ನಾನು ಚಿಂತಿಸಿದರೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಆ ಗಾಂಡೀವ
 ಧನ್ವಿಯನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸುವ ಯಾರನ್ನೂ ಕಾಣಲಾರೆ!

05051003a ಅಸ್ಯತಃ ಕರ್ಣಿ ನಾಲೀಕಾನ್ಮಾರ್ಗಣಾನ್ ಹೃದಯಚ್ಚಿದಃ|

05051003c ಪ್ರತ್ಯೇತಾ ನ ಸಮಃ ಕಶ್ಚಿದ್ಭ್ಯುಧಿ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವನಃ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಿಯು ಹೃದಯಗಳನ್ನು ಭೇದಿಸುವ ಕರ್ಣಿ-
ನಾಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗಣಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿದ್ವಂದಿಸುವ ಸರಿಸಮನು
ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.

05051004a ದ್ರೋಣಕರ್ಣೌ ಪ್ರತೀಯಾತಾಂ ಯದಿ ವೀರೌ ನರರ್ಷಭೌ|

05051004c ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಾತ್ಸಂಶಯೋ ಲೋಕೇ ನ ತ್ವಸ್ತಿ ವಿಜಯೋ ಮಮ||

ಒಂದುವೇಳೆ ವೀರ ನರರ್ಷಭರಾದ ದ್ರೋಣ-ಕರ್ಣರು ಅವನನ್ನು
ಎದುರಿಸಿನಂತರೂ ಮಾಹಾತ್ಮರಾದ ಅವರಿಗೆ ಅಲ್ಪವೇ
ಅವಕಾಶವಿರಬಹುದು. ನನಗೆ ವಿಜಯವು ಇಲ್ಲವೆಂಬುದರಲ್ಲಿ
ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

05051005a ಘೈಣೀ ಕರ್ಣಃ ಪ್ರಮಾದೀ ಚ ಆಚಾರ್ಯಃ ಸ್ಥವಿರೋ ಗುರುಃ|

05051005c ಸಮರ್ಥೋ ಬಲವಾನ್ಪಾರ್ಥೋ ದೃಢಧನ್ವಾ ಜಿತಕ್ಲಮಃ|

05051005e ಭವೇತ್ಸುತುಮುಲಂ ಯುದ್ಧಂ ಸರ್ವಶೋಽಪ್ಯಪರಾಜಯಃ||

ಕರ್ಣನು ಕನಿಕರವುಳ್ಳವನು ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾದಕ್ಕೊಳಗಾಗುವನು.

ಆಚಾರ್ಯನು ವೃದ್ಧ ಮತ್ತು ಗುರು. ಬಲವಾನ್ ಪಾರ್ಥನು ದೃಢಧನ್ವಿ
ಮತ್ತು ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಗೆಲ್ಲಲು ಸಮರ್ಥ. ನಡೆಯುವ ತುಮಲ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪರಾಜಯವೇ ಆಗುತ್ತದೆ.

05051006a ಸರ್ವೇ ಹ್ಯಸ್ತ್ರವಿದಃ ಶೂರಾಃ ಸರ್ವೇ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ಮಹದ್ಯಶಃ|

05051006c ಅಪಿ ಸರ್ವಾಮರೈಶ್ವರ್ಯಂ ತ್ಯಜೇಯುರ್ನ ಪುನರ್ಜಯಂ|

05051006e ವಧೇ ನೂನಂ ಭವೇಚ್ಚಾಂತಿಸ್ತಯೋರ್ವಾ ಫಲ್ಲನಸ್ಯ ವಾ||

ಎಲ್ಲರೂ ಅಸ್ತುವಿದರು, ಶೂರರು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರೂ ಮಹಾ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಅಮರ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿಯಾರು ಆದರೆ ಜಯವನ್ನಲ್ಲ. ಇವರಿಬ್ಬರ ಅಥವಾ ಅರ್ಜುನನ ವಧೆಯಾದರೆ ಮಾತ್ರ ಶಾಂತಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

05051007a ನ ತು ಜೇತಾರ್ಜುನಸ್ಯಾಸ್ತಿ ಹಂತಾ ಚಾಸ್ಯ ನ ವಿದ್ಯತೇ|

05051007c ಮನ್ಯುಸ್ತಸ್ಯ ಕಥಂ ಶಾಮ್ಯೇನ್ಮಂದಾನ್ವ ತಿ ಯ ಉತ್ಥಿತಃ||

ಆದರೂ ಅರ್ಜುನನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವವನಾಗಲೀ ಕೊಲ್ಲುವವನಾಗಲೀ ಇಲ್ಲಿರುವುದು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮಂದಬುದ್ಧಿಯವರ ಪ್ರತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವ ಅವನ ಕೋಪವನ್ನು ಹೇಗೆ ತಣಿಸಬಹುದು?

05051008a ಅನ್ಯೇಽಪ್ಯಸ್ರಾಣಿ ಜಾನಂತಿ ಜೀಯಂತೇ ಚ ಜಯಂತಿ ಚ|

05051008c ಏಕಾಂತವಿಜಯಸ್ತ್ವೇವ ಶ್ರೂಯತೇ ಫಲ್ಲನಸ್ಯ ಹ||

ಇತರರೂ ಕೂಡ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಗೆದ್ದಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಸೋತಿದ್ದಾರೆ ಕೂಡ. ಆದರೆ ಫಲ್ಲನನಿಗೆ ವಿಜಯವೊಂದನ್ನೇ ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

05051009a ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಂಶತ್ಸಮಾಹೂಯ ಖಾಂಡವೇಽಗ್ನಿಮತರ್ಪಯತ್|

05051009c ಜಿಗಾಯ ಚ ಸುರಾನ್ಸರ್ವಾನ್ನಾಸ್ಯ ವೇದ್ಮಿ ಪರಾಜಯಂ||

ಅವನು ಮೂವತ್ತೂರು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಖಾಂಡವದಲ್ಲಿ

ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ತೃಪ್ತಪಡಿಸಿದನು. ಅವನು ಸುರರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಗೆದ್ದನು.
ಅವನಿಗೆ ಪರಾಜಯವಾದುದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.

05051010a ಯಸ್ಯ ಯಂತಾ ಹೃಷೀಕೇಶಃ ಶೀಲವೃತ್ತಸಮೋ ಯುಧಿ|

05051010c ಧ್ರುವಸ್ತಸ್ಯ ಜಯಸ್ತಾತ ಯಥೇಂದ್ರಸ್ಯ ಜಯಸ್ತಥಾ||

ಅಯ್ಯಾ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಯಾರ ಸಾರಥಿಯು ಶೀಲ, ನಡತೆಗಳಲ್ಲಿ
ಸರಿಸಮನಾಗಿರುವ ಹೃಷೀಕೇಶನೋ ಅವನ ಜಯವು, ಇಂದ್ರನಿಗೆ
ಜಯವು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನಿಶ್ಚಯವಾದುದು.

05051011a ಕೃಷ್ಣಾವೇಕರಥೇ ಯತ್ತಾವಧಿಜ್ಯಂ ಗಾಂಡಿವಂ ಧನುಃ|

05051011c ಯುಗಪತ್ರಿಣಿ ತೇಜಾಂಸಿ ಸಮೇತಾನ್ಯನುಶುಶ್ರುಮಃ||

ಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರು ಮತ್ತು ಗಾಂಡಿವ ಧನುಸ್ಸು ಈ ಮೂರೂ ತೇಜಸ್ಸುಗಳೂ
ಒಂದೇ ರಥದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿವೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

05051012a ನೈವ ನೋಽಸ್ತಿ ಧನುಸ್ತಾದ್ಯಂ ನ ಯೋದ್ಧಾ ನ ಚ ಸಾರಥಿಃ|

05051012c ತಚ್ಚ ಮಂದಾ ನ ಜಾನಂತಿ ದುರ್ಯೋಧನವಶಾನುಗಾಃ||

ಅದರಂಥಹ ಧನುಸ್ಸಾಗಲೀ ಅವರಂಥಹ ಸಾರಥಿಯಾಗಲೀ
ಯೋಧನಾಗಲೀ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಮಂದಬುದ್ಧಿ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ
ಮತ್ತು ಅವನ ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.

05051013a ಶೇಷಯೇದಶನಿದೀಪ್ತೋ ನಿಪತನ್ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಸಂಜಯ|

05051013c ನ ತು ಶೇಷಂ ಶರಾಃ ಕುರ್ಯುರಸ್ತಾಸ್ತಾತ ಕಿರೀಟಿನಾ||

ಮೇಲಿಂದ ಬಿದ್ದ ಸಿಡಿಲು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪವನ್ನಾದರೂ
ಉಳಿಸಿತು. ಆದರೆ ಸಂಜಯ ! ಕಿರೀಟಿಯು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಬಾಣವು
ಏನನ್ನೂ ಉಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

05051014a ಅಪಿ ಚಾಸ್ಯನ್ನಿವಾಭಾತಿ ನಿಘ್ನನ್ನಿವ ಚ ಫಲ್ಗುನಃ|

05051014c ಉದ್ಧರನ್ನಿವ ಕಾಯೇಭ್ಯಃ ಶಿರಾಂಸಿ ಶರವೃಷ್ಟಿಭಿಃ||

ಫಲ್ಗುನನು ಈಗಲೇ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿರುವಂತೆ, ತನ್ನ ಶರವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ
ಕಾಯಗಳಿಂದ ತಲೆಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

05051015a ಅಪಿ ಬಾಣಮಯಂ ತೇಜಃ ಪ್ರದೀಪ್ತಮಿವ ಸರ್ವತಃ|

05051015c ಗಾಂಡೀವೇದ್ಧಂ ದಹೇತಾಜೌ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಮಮ ವಾಹಿನೀಂ||

ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಸುಡುತ್ತಿರುವ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಅವನ
ಗಾಂಡೀವದಿಂದ ಹೊರಬಂದ ಬಾಣಗುಂಪುಗಳು ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳ
ಸೇನೆಯನ್ನು ಸುಡದೆಯೇ ಇರುತ್ತದೆಯೇ?

05051016a ಅಪಿ ಸಾ ರಥಘೋಷೇಣ ಭಯಾರ್ತಾ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಃ|

05051016c ವಿತ್ರಸ್ತಾ ಬಹುಲಾ ಸೇನಾ ಭಾರತೀ ಪ್ರತಿಭಾತಿ ಮೇ||

ಆ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯ ರಥಘೋಷದಿಂದಲೇ ಭಯಾರ್ತರಾಗಿ ಭಾರತ
ಸೇನೆಯು ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡುಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ನನಗೆ ತೋರುತ್ತಿದೆ.

05051017a ಯಥಾ ಕಕ್ಷಂ ದಹತ್ಯಗ್ನಿಃ ಪ್ರವೃದ್ಧಃ ಸರ್ವತಶ್ಚ ರನ್||

05051017c ಮಹಾರ್ಚಿರನಿಲೋದ್ಧೃತಸ್ತದ್ವದ್ಧಕ್ಷ್ಯತಿ ಮಾಮಕಾನ್||

ಒಣಗಿದ ಮರಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಎಲ್ಲಕಡೆ ಪಸರಿಸುವಂತೆ,
 ಗಾಳಿಯಿಂದ ಬೆಂಕಿಯು ಭುಗಿಲೆದ್ದು ಸುಡುವಂತೆ ಅವನು ನನ್ನವರನ್ನು
 ಸುಟ್ಟು ಹಾಕುತ್ತಾನೆ.

05051018a ಯದೋದ್ವಮನ್ನಿಶಿತಾನ್ಬಾಣಸಂಘಾನ್

ಸ್ಥಾತಾತತಾಯೀ ಸಮರೇ ಕಿರೀಟೀ|

05051018c ಸೃಷ್ಟೋಽಂತಕಃ ಸರ್ವಹರೋ ವಿಧಾತ್ರಾ

ಯಥಾ ಭವೇತ್ತದ್ವದವಾರಣೀಯಃ||

ನಿಶಿತ ಬಾಣಸಂಘಗಳನ್ನು ಉಗುಳುತ್ತಾ ಸಮರಕ್ಕೆ ಸನ್ನದ್ಧನಾಗಿ ನಿಂತ
 ಕಿರೀಟಿಯು, ವಿಧಾತ್ರನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ, ಸರ್ವವನ್ನೂ ಕಳೆಯುವ
 ಅಂತಕನಂತೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದಂತೆ ಇರುತ್ತಾನೆ.

05051019a ಯದಾ ಹ್ಯಭೀಕ್ಷಂ ಸುಬಹೂನ್ವಕಾರಾಂ

ಶ್ರೋತಾಸ್ಮಿ ತಾನಾವಸಥೇ ಕುರೂಣಾಂ|

05051019c ತೇಷಾಂ ಸಮಂತಾಚ್ಚ ತಥಾ ರಣಾಗ್ರೇ

ಕ್ಷಯಃ ಕಿಲಾಯಂ ಭರತಾನುಪೈತಿ||

ಈಗ ಕುರುಗಳಿರುವಲ್ಲಿ, ಅವರು ಸೇರಿರುವಲ್ಲಿ, ರಣದ ಮೊದಲು ಬಹಳ
 ಪ್ರಕಾರದ ಕುರುಹಗಳ ಕುರಿತು ಕೇಳಿದಾಗ, ಭರತರ ಕ್ಷಯವು ಬಂದಿದೆ
 ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಯಾನಸಂಧಿ ಪರ್ವಣಿ
 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವಾಕ್ಯೇ ಏಕಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾನಸಂಧಿ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಐವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೨

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಶಾಂತಿಯ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವುದು

“ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡದೇ ಇರುವುದೇ ಒಳ್ಳೆಯದು ! ಯುದ್ಧವಾದರೆ ಕುಲದ ಸರ್ವನಾಶವು ನಡೆಯುವುದು ಸತ್ಯ” ಎಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೊಂದಿಗೆ ಶಾಂತಿಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದುದು (೧-೧೬).

05052001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05052001a ಯಥೈವ ಪಾಂಡವಾಃ ಸರ್ವೇ ಪರಾಕ್ರಾಂತಾ ಜಿಗೀಷವಃ|

05052001c ತಥೈವಾಭಿಸರಾಸ್ತೇಷಾಂ ತ್ಯಕ್ತಾತ್ಮಾನೋ ಜಯೇ ಧೃತಾಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೇಗೆ ಪಾಂಡವರೆಲ್ಲರೂ ವಿಜಯದ ಭರವಸೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೋ ಹಾಗೆಯೇ ಅವರಿಗಾಗಿ ಜೀವವನ್ನು ತೊರೆದಿರುವ ಅವರ ಜನರೂ ಕೂಡ ಜಯದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

05052002a ತ್ವಮೇವ ಹಿ ಪರಾಕ್ರಾಂತಾನಾಚಕ್ಷೀಥಾಃ ಪರಾನ್ಮಮ|

05052002c ಪಾಂಚಾಲಾನ್ಕೇಕಯಾನ್ಮತ್ಸ್ಯಾನ್ಮಾಗಧಾನ್ವತ್ಸಭೂಮಿಪಾನ್||

ನೀನೇ ನನಗೆ ಆ ಪರಾಕ್ರಮಿ ವೀರರ ಕುರಿತು - ಪಾಂಚಾಲರು,
ಕೇಕಯರು, ಮತ್ಸ್ಯರು, ಮಾಗಧರು ಮತ್ತು ವತ್ಸರಾಜರು -
ಹೇಳಿದ್ದೀಯೆ.

05052003a ಯಶ್ಚ ಸೇಂದ್ರಾನಿಮಾಽಲ್ಲೋಕಾನಿಚ್ಚನ್ಕುರ್ಯಾದ್ವಶೇ ಬಲೀ|

05052003c ಸ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಜಗತಃ ಕೃಷ್ಣಃ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಜಯೇ ಧೃತಃ||

ಇಂದ್ರನನ್ನೂ ಸೇರಿ ಈ ಲೋಕಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ ಬಲಶಾಲಿ,
ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿರುವ ಕೃಷ್ಣನೂ ಕೂಡ ಪಾಂಡವರ
ಜಯದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

05052004a ಸಮಸ್ತಾಮರ್ಜುನಾದ್ವಿದ್ಯಾಂ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಾಪ್ತವಾನ್|

05052004c ಶೈನೇಯಃ ಸಮರೇ ಸ್ಥಾತಾ ಬೀಜವತ್ಪ್ರವಪಂ ಶರಾನ್||

ಅರ್ಜುನನಿಂದ ಸಮಸ್ತವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನೂ ಬೇಗನೆ ಪಡೆದ ಸಾತ್ಯಕಿ ಶೈನಿಯು
ಸಮರದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ ಬೀಜಗಳಂತೆ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತುತ್ತಾನೆ.

05052005a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಶ್ಚ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಃ ಕ್ರೂರಕರ್ಮಾ ಮಹಾರಥಃ|

05052005c ಮಾಮಕೇಷು ರಣಂ ಕರ್ತಾ ಬಲೇಷು ಪರಮಾಸ್ತ್ರವಿತ್||

ಕ್ರೂರಕರ್ಮಿ, ಮಹಾರಥಿ, ಪಾಂಚಾಲ್ಯ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ತನ್ನ
ಪರಮಾಸ್ತ್ರ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ನನ್ನವರೊಡನೆ ರಣದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಾನೆ.

05052006a ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ಯ ಚ ಕ್ರೋಧಾದರ್ಜುನಸ್ಯ ಚ ವಿಕ್ರಮಾತ್|

05052006c ಯಮಾಭ್ಯಾಂ ಭೀಮಸೇನಾಚ್ಚ ಭಯಂ ಮೇ ತಾತ ಜಾಯತೇ||

ಅಯ್ಯಾ! ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಕ್ರೋಧದಿಂದ, ಅರ್ಜುನ, ಯಮಳರು ಮತ್ತು ಭೀಮಸೇನನ ವಿಕ್ರಮದಿಂದ ನನಗೆ ಭಯವಾಗುತ್ತಿದೆ.

05052007a ಅಮಾನುಷಂ ಮನುಷ್ಯೇಂದ್ರೈರ್ಜಾಲಂ ವಿತತಮಂತರಾ|

05052007c ಮಮ ಸೇನಾಂ ಹನಿಷ್ಯಂತಿ ತತಃ ಕ್ರೋಶಾಮಿ ಸಂಜಯ||

ಸಂಜಯ! ಆ ಮನುಷ್ಯೇಂದ್ರರು ನನ್ನ ಸೇನೆಯ ಮಧ್ಯೆ ಅಮಾನುಷ ಜಾಲವನ್ನು ಎಸೆದು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈಗಲೇ ಅದರ ಕುರಿತು ದುಃಖಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

05052008a ದರ್ಶನೀಯೋ ಮನಸ್ವೀ ಚ ಲಕ್ಷ್ಮೀವಾನ್ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸೀ|

05052008c ಮೇಧಾವೀ ಸುಕೃತಪ್ರಜ್ಞೋ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಪಾಂಡುನಂದನಃ||

ಪಾಂಡುನಂದನನು ನೋಡಲು ಸುಂದರನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಮನಸ್ವಿ. ಲಕ್ಷ್ಮೀವಂತ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸ್ಸುಳ್ಳವನು. ಅವನು ಮೇಧಾವೀ, ಸುಕೃತಪ್ರಜ್ಞ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಾತ್ಮ.

05052009a ಮಿತ್ರಾಮಾತ್ಮೈಃ ಸುಸಂಪನ್ನಃ ಸಂಪನ್ನೋ ಯೋಜ್ಯಯೋಜಕೈಃ|

05052009c ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಶ್ವಶುರೈಃ ಪುತ್ರೈರುಪಪನ್ನೋ ಮಹಾರಥೈಃ||

ಅವನಿಗೆ ಹೇರಳ ಮಿತ್ರರಿದ್ದಾರೆ. ಅಮಾತ್ಯರಿದ್ದಾರೆ. ಕಟ್ಟಿಲು ಕುದುರೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಟ್ಟುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮಂದಿರು, ಮಾವಂದಿರು, ಮತ್ತು ಮಹಾರಥಿ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಾರೆ.

05052010a ಧೃತ್ಯಾ ಚ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೋ ನೈಭೃತ್ಯೇನ ಚ ಪಾಂಡವಃ|

05052010c ಅನೃಶಂಸೋ ವದಾನ್ಯಶ್ಚ ಹ್ರೀಮಾನ್ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ||

ಆ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಪಾಂಡವನಲ್ಲಿ ಧೃತಿಯಿದೆ. ಗುಟ್ಟನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಮೃದು, ದಾನಿ, ಮತ್ತು ವಿನಯಿ. ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಿ.

05052011a ಬಹುಶ್ರುತಃ ಕೃತಾತ್ಮಾ ಚ ವೃದ್ಧಸೇವೀ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ|

05052011c ತಂ ಸರ್ವಗುಣಸಂಪನ್ನಂ ಸಮಿದ್ಧಮಿವ ಪಾವಕಂ||

ಅವನು ವಿದ್ಯಾವಂತ. ಕೃತಾತ್ಮ. ವೃದ್ಧಸೇವೀ ಮತ್ತು ಜಿತೇಂದ್ರಿಯ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉರಿಸಿದ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಅವನು ಸರ್ವಗುಣಸಂಪನ್ನ.

05052012a ತಪಂತಮಿವ ಕೋ ಮಂದಃ ಪತಿಷ್ಯತಿ ಪತಂಗವತ್|

05052012c ಪಾಂಡವಾಗ್ನಿಮನಾವಾರ್ಯಂ ಮುಮೂರ್ಷುರ್ಮೂಢಚೇತನಃ||

ಯಾವ ಮೂಢನು ತಾನೇ ಪತಂಗದಂತೆ ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವವನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ? ಪಾಂಡವಾಗ್ನಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳದ ಮೂಢನು ಸಾಯುವುದು ಖಂಡಿತ.

05052013a ತನುರುಚ್ಚಃ ಶಿಖೀ ರಾಜಾ ಶುದ್ಧಜಾಂಬೂನದಪ್ರಭಃ|

05052013c ಮಂದಾನಾಂ ಮಮ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಯುದ್ಧೇನಾಂತಂ ಕರಿಷ್ಯತಿ||

ಆ ರಾಜನು ಶುದ್ಧ ಬಂಗಾರದ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಎತ್ತರವಾಗಿ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಶಿಖಿಯಂತೆ. ಅವನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮಂದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

05052014a ತೈರಯುದ್ಧಂ ಸಾಧು ಮನ್ಯೇ ಕುರವಸ್ತನ್ನಿಬೋಧತ|

05052014c ಯುದ್ಧೇ ವಿನಾಶಃ ಕೃತ್ಸುಸ್ಯ ಕುಲಸ್ಯ ಭವಿತಾ ಧ್ರುವಂ||

ಕುರುಗಳೇ! ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿ! ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡದೇ ಇರುವುದೇ ಒಳ್ಳೆಯದು! ಯುದ್ಧವಾದರೆ ಕುಲದ ಸರ್ವನಾಶವು ನಡೆಯುವುದು ಸತ್ಯ.

05052015a ಏಷಾ ಮೇ ಪರಮಾ ಶಾಂತಿಯಯಾ ಶಾಮ್ಯತಿ ಮೇ ಮನಃ|

05052015c ಯದಿ ತ್ವಯುದ್ಧಮಿಷ್ಟಂ ವೋ ವಯಂ ಶಾಂತ್ಯೈ ಯತಾಮಹೇ||

ಇಂದು ಶಾಂತಿಗಾಗಿ ನಾನು ಮಾಡುವ ಅಂತಿಮ ಯತ್ನ. ಇದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಒಂದುವೇಳೆ ನಿಮಗೆ ಯುದ್ಧವು ಬೇಡವೆಂದಾದರೆ ಶಾಂತಿಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸೋಣ.

05052016a ನ ತು ನಃ ಶಿಕ್ಷಮಾಣಾನಾಮುಪೇಕ್ಷೇತ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

05052016c ಜುಗುಪ್ಸತಿ ಹ್ಯಧರ್ಮೇಣ ಮಾಮೇವೋದ್ದಿಶ್ಯ ಕಾರಣಂ||

ಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಯಾವುದಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಕಾರಣನೆಂದು ಅವನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೋ ಆ ಅಧರ್ಮದ ಕುರಿತು ಅವನಿಗೆ ಜಿಗುಪ್ಸೆಯಿದೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಯಾನಸಂಧಿ ಪರ್ವಣಿ
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ವಾಕ್ಯೇ ದ್ವಿಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾನಸಂಧಿ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಐವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೨

ಸಂಜಯ ವಾಕ್ಯ

ಪಾಂಡವರನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸಿ ವಧಿಸಲು ಮುಂದಾಗಿರುವ ದುರ್ಯೋಧನ ಮತ್ತು ಅವನ ಅನುಯಾಯಿಗಳನ್ನು ತಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಸಂಜಯನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು (೧-೧೯).

05053001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05053001a ಏವಮೇತನ್ಮಹಾರಾಜ ಯಥಾ ವದಸಿ ಭಾರತ|

05053001c ಯುದ್ಧೇ ವಿನಾಶಃ ಕ್ಷತ್ರಸ್ಯ ಗಾಂಡೀವೇನ ಪ್ರದೃಶ್ಯತೇ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾರಾಜ ! ಭಾರತ ! ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಆಗುವುದು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗಾಂಡೀವದಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ವಿನಾಶವು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ.

05053002a ಇದಂ ತು ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ತವ ಧೀರಸ್ಯ ನಿತ್ಯಶಃ|

05053002c ಯತ್ಪುತ್ರವಶಮಾಗಚ್ಛೇಃ ಸತ್ತ್ವಜ್ಞಾಃ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಃ||

ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸವ್ಯಸಾಚಿಯ ಸತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದೂ ಕೂಡ ನೀನು ನಿತ್ಯವೂ ನಿನ್ನ ಮಗನ ವಶವಾಗುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

05053003a ನೈಷ ಕಾಲೋ ಮಹಾರಾಜ ತವ ಶಶ್ವತ್ಕೃತಾಗಸಃ|

05053003c ತ್ವಯಾ ಹ್ಯೇವಾದಿತಃ ಪಾರ್ಥಾ ನಿಕ್ಯತಾ ಭರತರ್ಷಭ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಭರತರ್ಷಭ ! ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಪಾರ್ಥರಿಗೆ ನೀನು ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನೇ ಮಾಡಿದ್ದೀಯೆ. ಈಗ ಅವುಗಳ ಕುರಿತು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುವ ಕಾಲವಲ್ಲ.

05053004a ಪಿತಾ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಸುಹೃದ್ಯಶ್ಚ ಸಮ್ಯಕ್ಪ್ರಣಿಹಿತಾತ್ಮವಾನ್|

05053004c ಆಸ್ಥೇಯಂ ಹಿ ಹಿತಂ ತೇನ ನ ದ್ರೋಗ್ಧಾ ಗುರುರುಚ್ಯತೇ||

ತಂದೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸ್ನೇಹಿತನಾಗಿರಬೇಕು, ಮತ್ತು ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನೇ ಬಯಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಅವರ ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸದವನನ್ನು ಹಿರಿಯರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರಬಾರದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

05053005a ಇದಂ ಜಿತಮಿದಂ ಲಬ್ಧಮಿತಿ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪರಾಜಿತಾನ್|

05053005c ದ್ರೂತಕಾಲೇ ಮಹಾರಾಜ ಸ್ಮಯಸೇ ಸ್ಮ ಕುಮಾರವತ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ದ್ರೂತದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಸೋತುದನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ನೀನು ಬಾಲಕನಂತೆ ನಗುತ್ತಾ “ಇದನ್ನು ಗೆದ್ದೆವು ! ಇದು ದೊರಕಿತು !” ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೆ.

05053006a ಪರುಷಾಣ್ಯಚ್ಯಮಾನಾನ್ಸ್ಮ ಪುರಾ ಪಾರ್ಥಾನುಪೇಕ್ಷಸೇ|

05053006c ಕೃತ್ಸ್ಮಂ ರಾಜ್ಯಂ ಜಯಂತೀತಿ ಪ್ರಪಾತಂ ನಾನುಪಶ್ಯಸಿ||

ಇಡೀ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಗೆದ್ದರು ಎಂಬ ಸಂತೋಷದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥರಿಗೆ

ಕರೋರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನೀನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಲಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಮುಂದಿರುವ ಪ್ರಪಾತವು ನಿನಗೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

05053007a ಪಿತ್ರೈಂ ರಾಜ್ಯಂ ಮಹಾರಾಜ ಕುರವಸ್ತೇ ಸಜಾಂಗಲಾಃ|

05053007c ಅಥ ವೀರೈರ್ಜಿತಾಂ ಭೂಮಿಮಖಿಲಾಂ ಪ್ರತ್ಯಪದ್ಯಥಾಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಕುರುಜಂಗಲವು ಮಾತ್ರ ನಿನ್ನ ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತ ರಾಜ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಆ ವೀರರು ಗೆದ್ದನಂತರವೇ ನಿನಗೆ ಈ ಅಖಿಲ ಭೂಮಿಯೂ ದೊರಕಿತು.

05053008a ಬಾಹುವೀರ್ಯಾರ್ಜಿತಾ ಭೂಮಿಸ್ತವ ಪಾರ್ಥೈರ್ನಿವೇದಿತಾ|

05053008c ಮಯೇದಂ ಕೃತಮಿತ್ಯೇವ ಮನ್ಯಸೇ ರಾಜಸತ್ತಮ||

ರಾಜಸತ್ತಮ ! ಪಾಂಡವರು ತಮ್ಮ ಬಾಹುವೀರ್ಯದಿಂದ ಗೆದ್ದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನಿನಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನೀನು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನೇ ಗೆದ್ದಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ.

05053009a ಗ್ರಸ್ತಾನ್ಗಂಧರ್ವರಾಜೇನ ಮಜ್ಜತೋ ಹ್ಯಪ್ಲವೇಽಂಭಸಿ|

05053009c ಆನಿನಾಯ ಪುನಃ ಪಾರ್ಥಃ ಪುತ್ರಾಂಸ್ತೇ ರಾಜಸತ್ತಮ||

ರಾಜಸತ್ತಮ ! ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರು ಗಂಧರ್ವರಾಜನಿಂದ ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟು ದೋಣಿಯಿಲ್ಲದೇ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ತೇಲುತ್ತಿರುವಂತಿರುವಾಗ ಪಾರ್ಥನೇ ಅವರನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಪಡೆದು ತಂದನು.

05053010a ಕುಮಾರವಚ್ಚ ಸ್ಮಯಸೇ ದ್ಯೂತೇ ವಿನಿಕೃತೇಷು ಯತ್|

05053010c ಪಾಂಡವೇಷು ವನಂ ರಾಜನ್ಯ ಪ್ರಜತ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ||

ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ಮೋಸಗೊಂಡು ಪಾಂಡವರು ವನಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವಾಗ,
ರಾಜನ್! ಬಾಲಕನಂತೆ ನೀನು ಪುನಃ ಪುನಃ ನಗುತ್ತಿದ್ದೆ.

05053011a ಪ್ರವರ್ಷತಃ ಶರವ್ರಾತಾನರ್ಜುನಸ್ಯ ಶಿತಾನ್ಬಹೂನ್|

05053011c ಅಪ್ಯರ್ಣವಾ ವಿಶುಷ್ಯೇಯುಃ ಕಿಂ ಪುನರ್ಮಾಂಸಯೋನಯಃ||

ಅರ್ಜುನನು ಹರಿತ ಬಾಣಗಳ ಭಾರೀ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸುವಾಗ
ಸಾಗರದ ನೀರೂ ಬತ್ತಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಮಾಂಸಯೋನಿಯಲ್ಲಿ
ಜನಿಸಿದ ಮನುಷ್ಯರು ಯಾವ ಲೆಖ್ಚಕ್ಕೆ?

05053012a ಅಸ್ಯತಾಂ ಫಲ್ಲನಃ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಗಾಂಡೀವಂ ಧನುಷಾಂ ವರಂ|

05053012c ಕೇಶವಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಚಕ್ರಾಣಾಂ ಚ ಸುದರ್ಶನಂ||

ಬಿಲ್ಲಾರರಲ್ಲಿ ಫಲ್ಲನನು ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಧನುಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಗಾಂಡೀವವು ಶ್ರೇಷ್ಠ.
ಸರ್ವಭೂತಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಶವ ಮತ್ತು ಚಕ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸುದರ್ಶನವು ಶ್ರೇಷ್ಠ.

05053013a ವಾನರೋ ರೋಚಮಾನಶ್ಚ ಕೇತುಃ ಕೇತುಮತಾಂ ವರಃ|

05053013c ಏವಮೇತಾನಿ ಸರಥೋ ವಹಂ ಶ್ವೇತಹಯೋ ರಣೇ|

05053013e ಕ್ಷಪಯಿಷ್ಯತಿ ನೋ ರಾಜನ್ಕಾಲಚಕ್ರಮಿವೋದ್ಯತಂ||

ರಾಜನ್! ಧ್ವಜಗಳಲ್ಲಿ ವಾನರನು ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಧ್ವಜವು ಶ್ರೇಷ್ಠ.
ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುವ ಶ್ವೇತಹಯಗಳು ಒಯ್ಯುವ ರಥದಿಂದ
ರಣದಲ್ಲಿ ಅವನು ಕಾಲಚಕ್ರವು ಉರುಳುವಂತೆ ನಮ್ಮನ್ನು

ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

05053014a ತಸ್ಯಾದ್ಯ ವಸುಧಾ ರಾಜನ್ನಿಖಿಲಾ ಭರತರ್ಷಭ|

05053014c ಯಸ್ಯ ಭೀಮಾರ್ಜುನೌ ಯೋಧೌ ಸ ರಾಜಾ ರಾಜಸತ್ತಮ||

ಭರತರ್ಷಭ! ರಾಜಸತ್ತಮ! ಯಾರೊಡನೆ ಭೀಮಾರ್ಜುನರು
ಯೋಧರಾಗಿದ್ದಾರೋ ಅವನೇ ರಾಜ. ಅಖಿಲ ವಸುಧೆಯೂ ಅವನದ್ದೇ
ಆಗುತ್ತದೆ.

05053015a ತಥಾ ಭೀಮಹತಪ್ರಾಯಾಂ ಮಜ್ಜಂತೀಂ ತವ ವಾಹಿನೀಂ|

05053015c ದುರ್ಯೋಧನಮುಖಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕ್ಷಯಂ ಯಾಸ್ಯಂತಿ ಕೌರವಾಃ||

ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯು ಭೀಮನಿಂದ ಪುಡಿಯಾಗಿ ಹತಪ್ರಾಯವಾಗುವುದನ್ನು
ನೋಡುತ್ತಾ ದುರ್ಯೋಧನನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಕೌರವರು ನಾಶ
ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

05053016a ನ ಹಿ ಭೀಮಭಯಾದ್ಭೀತಾ ಲಪ್ಸ್ಯಂತೇ ವಿಜಯಂ ವಿಭೋ|

05053016c ತವ ಪುತ್ರಾ ಮಹಾರಾಜ ರಾಜಾನಶ್ಚಾನುಸಾರಿಣಃ||

ಮಹಾರಾಜ! ವಿಭೋ! ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರು ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ
ರಾಜರು ಭೀಮನ ಭಯದಿಂದ ಭೀತರಾಗಿ ವಿಜಯವನ್ನು
ಹೊಂದಲಾರರು.

05053017a ಮತ್ಸ್ಯಾಸ್ತಾ ಮದ್ಯ ನಾರ್ಚಂತಿ ಪಾಂಚಾಲಾಶ್ಚ ಸಕೇಕಯಾಃ|

05053017c ಶಾಲ್ವೇಯಾಃ ಶೂರಸೇನಾಶ್ಚ ಸರ್ವೇ ತ್ವಾಮವಜಾನತೇ|

05053017e ಪಾರ್ಥಂ ಹ್ಯೇತೇ ಗತಾಃ ಸರ್ವೇ ವೀರ್ಯಜ್ಞಾಸ್ತಸ್ಯ ಧೀಮತಃ||

ಈಗ ಮತ್ಸ್ಯರು, ಪಾಂಚಾಲರು ಮತ್ತು ಜೊತೆಗೆ ಕೇಕಯರು ನಿನ್ನನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಶಾಲ್ವರು ಮತ್ತು ಶೂರಸೇನರು ಎಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೀಳಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ವೀರ್ಯಜ್ಞ ಧೀಮತ ಪಾರ್ಥನ ಕಡೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ.

05053018a ಅನರ್ಹಾನೇವ ತು ವಧೇ ಧರ್ಮಯುಕ್ತಾನ್ವಿಕರ್ಮಣಾ|

05053018c ಸರ್ವೋಪಾಯೈರ್ನಿಯಂತವ್ಯಃ ಸಾನುಗಃ ಪಾಪಪೂರುಷಃ|

05053018e ತವ ಪುತ್ರೋ ಮಹಾರಾಜ ನಾತ್ರ ಶೋಚಿತುಮರ್ಹಸಿ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಅನರ್ಹರಾದ ಆ ಧರ್ಮಯುಕ್ತರನ್ನು ವಧಿಸಲು ಮತ್ತು ಮೋಸಗೊಳಿಸಲು ಮುಂದುವರೆದಿರುವ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರ ಪಾಪಪೂರುಷನನ್ನು ಅವನ ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸರ್ವೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ತಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಶೋಕಿಸಬಾರದು.

05053019a ದ್ಯೂತಕಾಲೇ ಮಯಾ ಚೋಕ್ತಂ ವಿದುರೇಣ ಚ ಧೀಮತಾ|

05053019c ಯದಿದಂ ತೇ ವಿಲಪಿತಂ ಪಾಂಡವಾನ್ಪ್ರತಿ ಭಾರತ|

05053019e ಅನೀಶೇನೇವ ರಾಜೇಂದ್ರ ಸರ್ವಮೇತನ್ನಿರರ್ಥಕಂ||

ದ್ಯೂತಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾನೂ, ಧೀಮತ ವಿದುರನೂ ಹೇಳಿದ್ದೆವು. ಭಾರತ ! ರಾಜೇಂದ್ರ ! ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ನೀನು ಹೊಣೆಗಾರನಲ್ಲ ಎಂದು ಪಾಂಡವರಿಗೋಸ್ಕರ ಈ ರೀತಿ ವಿಲಪಿಸುವುದು ನಿರರ್ಥಕ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಯಾನಸಂಧಿ ಪರ್ವಣಿ

ಸಂಜಯವಾಕ್ಯೇ ತ್ರಿಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾನಸಂಧಿ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಜಯವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಐವತ್ತೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೪

ದುರ್ಯೋಧನನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ

ವಿಜಯದ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ನೀಡಿದುದು

“ನಮಗಾಗಿ ನೀನು ಶೋಕಿಸಬೇಕಿಲ್ಲ. ಹೆದರಬೇಕಿಲ್ಲ. ನಾವು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸಲು ಸಮರ್ಥರಾಗಿದ್ದೇವೆ.” ಎಂದು ತನ್ನ ಜೊತೆಗಿರುವ ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ, ಕೃಪ, ಕರ್ಣ ಮೊದಲಾದವರ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾ ದುರ್ಯೋಧನನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ನೀಡಿದುದು (೧-೬೬).

05054001 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

05054001a ನ ಭೇತವ್ಯಂ ಮಹಾರಾಜ ನ ಶೋಚ್ಯಾ ಭವತಾ ವಯಂ|

05054001c ಸಮರ್ಥಾಃ ಸ್ಮ ಪರಾನ್ರಾಜನ್ವಿಜೇತುಂ ಸಮರೇ ವಿಭೋ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾರಾಜ! ನಮಗಾಗಿ ನೀನು ಶೋಕಿಸಬೇಕಿಲ್ಲ. ಹೆದರಬೇಕಿಲ್ಲ. ರಾಜನ್! ವಿಭೋ! ನಾವು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸಲು ಸಮರ್ಥರಾಗಿದ್ದೇವೆ.

05054002a ವನಂ ಪ್ರವ್ರಾಜಿತಾನ್ವಾರ್ಥಾನ್ಯದಾಯಾನ್ಮಧುಸೂದನಃ|

05054002c ಮಹತಾ ಬಲಚಕ್ರೇಣ ಪರರಾಷ್ಟ್ರಾ ವಮದಿನಾ||

05054003a ಕೇಕಯಾ ಧೃಷ್ಟಕೇತುಶ್ಚ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಶ್ಚ ಪಾರ್ಷತಃ|

05054003c ರಾಜಾನಶ್ಚಾನ್ವಯುಃ ಪಾರ್ಥಾನ್ಬಹವೋಽನ್ಯೇಽನುಯಾಯಿನಃ||

ಪಾರ್ಥರು ವನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದಾಗ ಮಧುಸೂದನನು ಪರರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಮರ್ದಿಸಿದ ಕೇಕಯ, ಧೃಷ್ಟಕೇತು, ಪಾರ್ಷತ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಥರನ್ನು ಅನುಯಾಯಿಸಿದ ಅನ್ಯ ರಾಜರ ಬೃಹತ್ತಾದ ಮಹಾ ಸೇನೆಯನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದನು.

05054004a ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಸ್ಯ ಚಾದೂರಾತ್ಸಮಾಜಗ್ಮುರ್ಮಹಾರಥಾಃ|

05054004c ವ್ಯಗರ್ಹಯಂಶ್ಚ ಸಂಗಮ್ಯ ಭವಂತಂ ಕುರುಭಿಃ ಸಹ||

ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥದ ಅನತಿದೂರದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಮಹಾರಥರು ಬಂದು ಸೇರಿ ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ಕುರುಗಳ ವಿರುದ್ಧ ವ್ಯವಹರಿಸಿದರು.

05054005a ತೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮಾಸೀನಮಜಿನೈಃ ಪ್ರತಿವಾಸಿತಂ|

05054005c ಕೃಷ್ಣಪ್ರಧಾನಾಃ ಸಂಹತ್ಯ ಪರ್ಯುಪಾಸಂತ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಅವರು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪ್ರಧಾನನನ್ನಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಜಿನಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರು.

05054006a ಪ್ರತ್ಯಾದಾನಂ ಚ ರಾಜ್ಯಸ್ಯ ಕಾರ್ಯಮೂಚುರ್ನರಾಧಿಪಾಃ|

05054006c ಭವತಃ ಸಾನುಬಂಧಸ್ಯ ಸಮುಚ್ಛೇದಂ ಚಿಕೀರ್ಷವಃ||

ಆ ನರಾಧಿಪರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹಿಂದೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಳಿದರು.
ಅವರು ನಿನ್ನನ್ನು, ನಿನ್ನ ಬಂಧುಗಳೊಂದಿಗೆ, ತೆಗೆದುಹಾಕಲು
ಬಯಸಿದರು.

05054007a ಶ್ರುತ್ವಾ ಚೈತನ್ಮಯೋಕ್ತಾಸ್ತು ಭೀಷ್ಮ ದ್ರೋಣಕೃಪಾಸ್ತದಾ|
05054007c ಜ್ಞಾತಿಕ್ಷಯಭಯಾದ್ರಾಜನ್ವೀತೇನ ಭರತರ್ಷಭ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಜನ್! ಭರತರ್ಷಭ! ನಾನು ಬಾಂಧವರ ಕ್ಷಯದ
ಭಯದಿಂದ ಭೀತನಾಗಿ ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ, ಕೃಪರಿಗೆ ಆಗ ಹೇಳಿದ್ದೆನು:

05054008a ನ ತೇ ಸ್ಥಾಸ್ಯಂತಿ ಸಮಯೇ ಪಾಂಡವಾ ಇತಿ ಮೇ ಮತಿಃ|
05054008c ಸಮುಚ್ಚೇದಂ ಹಿ ನಃ ಕೃತ್ಸುಂ ವಾಸುದೇವಶ್ಚಿಕೀರ್ಷತಿ||

“ವಾಸುದೇವನು ನಮ್ಮನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಿತ್ತೊಗೆಯಲು
ಬಯಸುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಪಾಂಡವರು ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ
ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

05054009a ಋತೇ ಚ ವಿದುರಂ ಸರ್ವೇ ಯೂಯಂ ವಧ್ಯಾ ಮಹಾತ್ಮನಃ|
05054009c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಶ್ಚ ಧರ್ಮಜ್ಞೋ ನ ವಧ್ಯಃ ಕುರುಸತ್ತಮಃ||

ವಿದುರನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೀವೆಲ್ಲ ಮಹಾತ್ಮರೂ ವಧ್ಯರು. ಕುರುಸತ್ತಮ
ಧರ್ಮಜ್ಞ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ವಧ್ಯನಲ್ಲ.

05054010a ಸಮುಚ್ಚೇದಂ ಚ ಕೃತ್ಸುಂ ನಃ ಕೃತ್ವಾ ತಾತ ಜನಾರ್ದನಃ|
05054010c ಏಕರಾಜ್ಯಂ ಕುರೂಣಾಂ ಸ್ಮ ಚಿಕೀರ್ಷತಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೇ||

ನಮ್ಮನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಿತ್ತೊಗೆದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುರುಗಳ
ಒಂದು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲು ಜನಾರ್ದನನು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ.

05054011a ತತ್ರ ಕಿಂ ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಂ ನಃ ಪ್ರಣಿಪಾತಃ ಪಲಾಯನಂ|

05054011c ಪ್ರಾಣಾನ್ವಾ ಸಂಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಪ್ರತಿಯುಧ್ಯಾಮಹೇ ಪರಾನ್||

ಈಗ ಸಮಯವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. ಯಾವುದಕ್ಕೆ? ಶರಣುಹೋಗಲು?
ಪಲಾಯನ ಮಾಡಲು? ಅಥವಾ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಶತ್ರುಗಳ
ವಿರುದ್ಧ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕೇ?

05054012a ಪ್ರತಿಯುದ್ಧೇ ತು ನಿಯತಃ ಸ್ಯಾದಸ್ಮಾಕಂ ಪರಾಜಯಃ|

05054012c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ಯ ಸರ್ವೇ ಹಿ ಪಾರ್ಥಿವಾ ವಶವರ್ತಿನಃ||

ಎದುರಿಸಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪರಾಜಯವು
ನಿಶ್ಚಿತವಾದುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಎಲ್ಲ ಪಾರ್ಥಿವರೂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ
ವಶದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.

05054013a ವಿರಕ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಶ್ಚ ವಯಂ ಮಿತ್ರಾಣಿ ಕುಪಿತಾನಿ ನಃ|

05054013c ಧಿಕ್ಯ ತಾಃ ಪಾರ್ಥಿವೈಃ ಸರ್ವೈಃ ಸ್ವಜನೇನ ಚ ಸರ್ವಶಃ||

ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರವು ವಿರಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಿತ್ರರು ಕುಪಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲ
ಪಾರ್ಥಿವರೂ, ಸ್ವಜನರೂ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸುತ್ತಾರೆ.

05054014a ಪ್ರಣಿಪಾತೇ ತು ದೋಷೋಽಸ್ತಿ ಬಂಧೂನಾಂ ಶಾಶ್ವತೀಃ ಸಮಾಃ|

05054014c ಪಿತರಂ ತ್ವೇವ ಶೋಚಾಮಿ ಪ್ರಜ್ಞಾನೇತ್ರಂ ಜನೇಶ್ವರಂ|

05054014e ಮತ್ಸ್ಯ ತೇ ದುಃಖಮಾಪನ್ನಂ ಕ್ಲೇಶಂ ಪ್ರಾಪ್ತಮನಂತಕಂ||

ಶರಣು ಹೋದರೆ ಶಾಶ್ವತ ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಬಂಧುಗಳಲ್ಲಿ ದೋಷವುಳಿಯುತ್ತದೆ. ಪ್ರಜ್ಞಾನೇತ್ರ, ಜನೇಶ್ವರ, ತಂದೇ ನಿನ್ನ ಕುರಿತು ಶೋಕಿಸುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನಿಂದಾಗಿ ಅವನು ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ. ದುಃಖವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ.

05054015a ಕೃತಂ ಹಿ ತವ ಪುತ್ರೈಶ್ಚ ಪರೇಷಾಮವರೋಧನಂ|

05054015c ಮತ್ಪ್ರಿಯಾರ್ಥಂ ಪುರೈವೈತದ್ವಿದಿತಂ ತೇ ನರೋತ್ತಮ||

ಏಕೆಂದರೆ ನನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಲೋಸುಗ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರೇ ಶತ್ರುಗಳು ಮುಂದುವರೆಯುವುದನ್ನು ತಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ನರೋತ್ತಮ! ಇದು ನಿನಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿಳಿದಿದೆ.

05054016a ತೇ ರಾಜ್ಞೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಸಾಮಾತ್ಯಸ್ಯ ಮಹಾರಥಾಃ|

05054016c ವೈರಂ ಪ್ರತಿಕರಿಸ್ಯಂತಿ ಕುಲೋಚ್ಚೇದೇನ ಪಾಂಡವಾಃ||

ಮಹಾರಥಿ ಪಾಂಡವರು ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಕುಲವನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆದು ವೈರಕ್ಕೆ ಪ್ರತೀಕಾರಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ.”

05054017a ತತೋ ದ್ರೋಣೋಽಬ್ರವೀದ್ಭೀಷ್ಮಃ ಕೃಪೋ ದ್ರೋಣಿಶ್ಚ ಭಾರತ|

05054017c ಮತ್ಪಾ ಮಾಂ ಮಹತೀಂ ಚಿಂತಾಮಾಸ್ಥಿತಂ ವ್ಯಥಿತೇಂದ್ರಿಯಂ||

ಭಾರತ! ಆಗ ದ್ರೋಣ, ಭೀಷ್ಮ, ಕೃಪ ಮತ್ತು ದ್ರೋಣಿಯರು, ನಾನು ಮಹಾ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿದ್ದೇನೆಂದು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ವ್ಯಥಿತವಾಗಿವೆಯೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ ಹೇಳಿದ್ದರು:

05054018a ಅಭಿದ್ರುಗ್ಧಾಃ ಪರೇ ಚೇನ್ನೋ ನ ಭೇತವ್ಯಂ ಪರಂತಪ|

05054018c ಅಸಮರ್ಥಾಃ ಪರೇ ಜೇತುಮಸ್ಮಾನ್ಯುಧಿ ಜನೇಶ್ವರ||

“ಪರಂತಪ! ಜನೇಶ್ವರ! ಇತರರು ನಮಗೆ ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕಿದರೆ ನಾವು ಭಯಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಇತರರು ನಮ್ಮನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸಲು ಅಸಮರ್ಥರು.

05054019a ಏಕೈಕಶಃ ಸಮರ್ಥಾಃ ಸ್ಮೋ ವಿಜೇತುಂ ಸರ್ವಪಾರ್ಥಿವಾನ್|

05054019c ಆಗಚ್ಚಂತು ವಿನೇಷ್ಯಾಮೋ ದರ್ಪಮೇಷಾಂ ಶಿತ್ಯೈಃ ಶರೈಃ||

ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ನಾವು ಸರ್ವ ಪಾರ್ಥಿವರನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಸಮರ್ಥರು. ಬರಲಿ! ಅವರ ದರ್ಪವನ್ನು ಈ ಹರಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತೇವೆ.

05054020a ಪುರೈಕೇನ ಹಿ ಭೀಷ್ಮೇಣ ವಿಜಿತಾಃ ಸರ್ವಪಾರ್ಥಿವಾಃ|

05054020c ಮೃತೇ ಪಿತರ್ಯಭಿಕ್ರುದ್ಧೋ ರಥೇನೈಕೇನ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಹಿಂದೆ ಅವನ ತಂದೆಯು ಮೃತನಾದ ನಂತರ ಭೀಷ್ಮನು ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಸರ್ವ ಪಾರ್ಥಿವರನ್ನು ಒಂದೇ ರಥದಿಂದ ಗೆದ್ದಿದ್ದನು.

05054021a ಜಘಾನ ಸುಬಹೂಂಸ್ತೇಷಾಂ ಸಂರಬ್ಧಃ ಕುರುಸತ್ತಮಃ|

05054021c ತತಸ್ತೇ ಶರಣಂ ಜಗ್ಮುರ್ದೇವವ್ರತಮಿಮಂ ಭಯಾತ್||

ಕೋಪದಿಂದ ಕುರುಸತ್ತಮನು ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹಳರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಆಗ ಅವರು ಭಯದಿಂದ ದೇವವ್ರತನ ಶರಣು ಹೋದರು.

05054022a ಸ ಭೀಷ್ಮಃ ಸುಸಮರ್ಥೋಽಯಮಸ್ಮಾಭಿಃ ಸಹಿತೋ ರಣೇ|

05054022c ಪರಾನ್ವಿಜೇತುಂ ತಸ್ಮಾತ್ತೇ ವೈತು ಭೀರ್ಭರತರ್ಷಭ|

05054022e ಇತ್ಯೇಷಾಂ ನಿಶ್ಚಯೋ ಹ್ಯಾಸೀತ್ತತ್ಕಾಲಮಮಿತೌಜಸಾಂ||

ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಈ ಭೀಷ್ಮನು ರಣದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಸುಸಮರ್ಥನು. ಆದುದರಿಂದ ಭರತರ್ಷಭ! ನಿನ್ನ ಭೀತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೋ!" ಇದು ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ಅಮಿತೌಜಸರ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿತ್ತು.

05054023a ಪುರಾ ಪರೇಷಾಂ ಪೃಥಿವೀ ಕೃತ್ಸ್ಮಾಸೀದ್ವಶವರ್ತಿನೀ|

05054023c ಅಸ್ಮಾನ್ಪುನರಮೀ ನಾದ್ಯ ಸಮರ್ಥಾ ಜೇತುಮಾಹವೇ|

05054023e ಚಿನ್ನಪಕ್ಷಾಃ ಪರೇ ಹ್ಯದ್ಯ ವೀರ್ಯಹೀನಾಶ್ಚ ಪಾಂಡವಾಃ||

ಹಿಂದೆ ಇಡೀ ಭೂಮಿಯು ಶತ್ರುಗಳ ವಶದಲ್ಲಿತ್ತು. ಈಗ ಅವರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಸಮರ್ಥರಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಶತ್ರು ಪಕ್ಷವು ಒಡೆದಿದೆ. ಪಾಂಡವರು ಇಂದು ತಮ್ಮ ವೀರ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

05054024a ಅಸ್ಮತ್ಸಂಸ್ಥಾ ಚ ಪೃಥಿವೀ ವರ್ತತೇ ಭರತರ್ಷಭ|

05054024c ಏಕಾರ್ಥಾಃ ಸುಖದುಃಖೇಷು ಮಯಾನೀತಾಶ್ಚ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಈಗ ಪೃಥ್ವಿಯ ಆಗುಹೋಗುಗಳು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿವೆ. ನಾನು ಕರೆದು ತಂದಿರುವ ರಾಜರು ಸುಖ ದುಃಖಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಉದ್ದೇಶವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

05054025a ಅಪ್ಯಗ್ನಿಂ ಪ್ರವಿಶೇಯುಸ್ತೇ ಸಮುದ್ರಂ ವಾ ಪರಂತಪ|

05054025c ಮದರ್ಥೇ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ ಸರ್ವೇ ತದ್ವಿದ್ಧಿ ಕುರುಸತ್ತಮ||

ಕುರುಸತ್ತಮ ! ಪರಂತಪ ! ನನಗಾಗಿ ಈ ರಾಜರು ಎಲ್ಲರೂ
ಅಗ್ನಿಯನ್ನಾದರೂ ಅಥವಾ ಸಮುದ್ರವನ್ನಾದರೂ ಹೊಗಬಲ್ಲರು.
ಅದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೋ !

05054026a ಉನ್ಮತ್ತಮಿವ ಚಾಪಿ ತ್ವಾಂ ಪ್ರಹಸಂತೀಹ ದುಃಖಿತಂ|

05054026c ವಿಲಪಂತಂ ಬಹುವಿಧಂ ಭೀತಂ ಪರವಿಕತ್ಥನೇ||

ನೀನು ದುಃಖಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನಗೆ ಹುಚ್ಚೇನಾದರೂ
ಹಿಡಿದಿದೆಯೋ ಎಂದು ಅವರು ನಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಭೀತನಾಗಿ
ಬಹುವಿಧದಲ್ಲಿ ವಿಲಪಿಸುತ್ತಿರುವ ನೀನು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು
ಹೊಗಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

05054027a ಏಷಾಂ ಹ್ಯೇಕೈಕಶೋ ರಾಜ್ಞಾಂ ಸಮರ್ಥಃ ಪಾಂಡವಾನ್ಪ್ರತಿ|

05054027c ಆತ್ಮಾನಂ ಮನ್ಯತೇ ಸರ್ವೋ ವೈತು ತೇ ಭಯಮಾಗತಂ||

ಇಲ್ಲಿರುವ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ರಾಜನೂ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಎದುರಿಸಲು
ಸಮರ್ಥನು. ಎಲ್ಲರೂ ಆತ್ಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅದನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ.
ನಿನಗೆ ಬಂದಿರುವ ಭಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕು.

05054028a ಸರ್ವಾಂ ಸಮಗ್ರಾಂ ಸೇನಾಂ ಮೇ ವಾಸವೋಽಪಿ ನ ಶಕ್ಯುಯಾತ್|

05054028c ಹಂತುಮಕ್ಷಯ್ಯರೂಪೇಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಣಾಪಿ ಸ್ವಯಂಭುವಾ||

ನಮ್ಮ ಈ ಸಮಗ್ರ ಸೇನೆಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾಶಗೊಳಿಸಲು ವಾಸವನಿಗೂ,
ಅಕ್ಷಯರೂಪಿ, ಸ್ವಯಂಭು ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

05054029a ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ ಪುರಂ ಹಿತ್ವಾ ಪಂಚ ಗ್ರಾಮಾನ್ಸ ಯಾಚತಿ|

05054029c ಭೀತೋ ಹಿ ಮಾಮಕಾತ್ಸ್ರ್ಯನ್ಯಾತ್ಪ್ರಭಾವಾಚ್ಚೈವ ಮೇ ಪ್ರಭೋ||

ಪ್ರಭೋ! ನನ್ನ ಪ್ರಭಾವ ಮತ್ತು ಸೇನೆಗೆ ಹೆದರಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು
ಪುರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಐದು ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ!

05054030a ಸಮರ್ಥಂ ಮನ್ಯಸೇ ಯಚ್ಚ ಕುಂತೀಪುತ್ರಂ ವೃಕೋದರಂ|

05054030c ತನ್ನಿಥ್ಯಾ ನ ಹಿ ಮೇ ಕೃತ್ಸುಂ ಪ್ರಭಾವಂ ವೇತ್ಥ ಭಾರತ||

ಕುಂತೀಪುತ್ರ ವೃಕೋದರನು ಸಮರ್ಥ ಎಂದು ನೀನು ಏನು
ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತೀಯೋ ಅದು ಸುಳ್ಳು. ಭಾರತ! ನಿನಗೆ ನನ್ನ
ಸಂಪೂರ್ಣ ಪ್ರಭಾವವು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.

05054031a ಮತ್ಸಮೋ ಹಿ ಗದಾಯುದ್ಧೇ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ನಾಸ್ತಿ ಕಶ್ಚನ|

05054031c ನಾಸೀತ್ಕಶ್ಚಿ ದತಿಕ್ರಾಂತೋ ಭವಿತಾ ನ ಚ ಕಶ್ಚನ||

ಗದಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಮನಾದವನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಯಾರೂ
ಇಲ್ಲ. ಯಾರೂ ನನ್ನನ್ನು ಮೀರಿಸಿಲ್ಲ. ಯಾರೂ ಮೀರಿಸುವುದೂ ಇಲ್ಲ.

05054032a ಯುಕ್ತೋ ದುಃಖೋಚಿತಶ್ಚಾಹಂ ವಿದ್ಯಾಪಾರಗತಸ್ತಥಾ|

05054032c ತಸ್ಮಾನ್ನ ಭೀಮಾನ್ನಾನ್ಯೈರ್ಭ್ಯೋ ಭಯಂ ಮೇ ವಿದ್ಯತೇ ಕ್ವ ಚಿತ್||

ಉದ್ದೇಶವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ನಾನು ಈ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ

ಪಾರಂಗತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ನನಗೆ ಭೀಮನ ಸ್ವಲ್ಪವೇ
ಭಯವೆನ್ನುವುದನ್ನೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.

05054033a ದುರ್ಯೋಧನಸಮೋ ನಾಸ್ತಿ ಗದಾಯಾಮಿತಿ ನಿಶ್ಚಯಃ|

05054033c ಸಂಕರ್ಷಣಸ್ಯ ಭದ್ರಂ ತೇ ಯತ್ತದೈನಮುಪಾವಸಂ||

ಸಂಕರ್ಷಣನಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಗದಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ದುರ್ಯೋಧನನ ಸಮನಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿತ್ತು. ನಿನಗೆ
ಮಂಗಳವಾಗಲಿ!

05054034a ಯುದ್ಧೇ ಸಂಕರ್ಷಣಸಮೋ ಬಲೇನಾಭ್ಯಧಿಕೋ ಭುವಿ|

05054034c ಗದಾಪ್ರಹಾರಂ ಭೀಮೋ ಮೇ ನ ಜಾತು ವಿಷಹೇದ್ಯುಧಿ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಂಕರ್ಷಣನ ಸಮ. ಬಲದಲ್ಲಿ ಭುವಿಯಲ್ಲಿ
ಅವನಿಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭೀಮನು ನನ್ನ
ಗದಾಪ್ರಹಾರವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.

05054035a ಏಕಂ ಪ್ರಹಾರಂ ಯಂ ದದ್ಯಾಂ ಭೀಮಾಯ ರುಷಿತೋ ನೃಪ|

05054035c ಸ ಏವೈನಂ ನಯೇದ್ಧೋರಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ವೈವಸ್ವತಕ್ಷಯಂ||

ನೃಪ! ರೋಷದಿಂದ ಒಂದೇ ಒಂದು ಹೊಡೆತವನ್ನು ಭೀಮನಿಗೆ
ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವನನ್ನು ಬೇಗನೆ ವೈವಸ್ವತಕ್ಷಯಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು ಸಾಕು.

05054036a ಇಚ್ಛೇಯಂ ಚ ಗದಾಹಸ್ತಂ ರಾಜನ್ದ್ರಷ್ಟುಂ ವೃಕೋದರಂ|

05054036c ಸುಚಿರಂ ಪ್ರಾರ್ಥಿತೋ ಹ್ಯೇಷ ಮಮ ನಿತ್ಯಂ ಮನೋರಥಃ||

ರಾಜನ್! ವೃಕೋದರನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಗದೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವುದನ್ನು
ನೋಡಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾನು ಬಹುಕಾಲದಿಂದ
ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅದೇ ನನ್ನ ನಿತ್ಯ ಮನೋರಥವಾಗಿತ್ತು.

05054037a ಗದಯಾ ನಿಹತೋ ಹ್ಯಾಜೌ ಮಮ ಪಾರ್ಥೋ ವೃಕೋದರಃ|

05054037c ವಿಶೀರ್ಣಗಾತ್ರಃ ಪೃಥಿವೀಂ ಪರಾಸುಃ ಪ್ರಪತಿಷ್ಯತಿ||

ನನ್ನ ಗದೆಯಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಪಾರ್ಥ ವೃಕೋದರನು ತನ್ನ
ದೇಹವು ಜಜ್ಜಿ ಹೋಗಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಅಸುನೀಗಿ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ.

05054038a ಗದಾಪ್ರಹಾರಾಭಿಹತೋ ಹಿಮವಾನಪಿ ಪರ್ವತಃ|

05054038c ಸಕೃನ್ಮಯಾ ವಿಶೀರ್ಯೇತ ಗಿರಿಃ ಶತಸಹಸ್ರಧಾ||

ನನ್ನ ಗದೆಯ ಪ್ರಹಾರಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದ ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತವೂ ಸಹ
ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ಪುಡಿಯಾಗಿ ಕೆಳಗುರುಳುತ್ತದೆ.

05054039a ಸ ಚಾಪ್ಯೇತದ್ವಿಜಾನಾತಿ ವಾಸುದೇವಾರ್ಜುನೌ ತಥಾ|

05054039c ದುರ್ಯೋಧನಸಮೋ ನಾಸ್ತಿ ಗದಾಯಾಮಿತಿ ನಿಶ್ಚಯಃ||

ಇದು ಅವನಿಗೆ ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ವಾಸುದೇವ-ಅರ್ಜುನರಿಬ್ಬರಿಗೂ
ಕೂಡ ತಿಳಿದಿದೆ. ಗದಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ಸಮನಾದವನು
ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಹೋಗಿದೆ.

05054040a ತತ್ತೇ ವೃಕೋದರಮಯಂ ಭಯಂ ವ್ಯೇತು ಮಹಾಹವೇ|

05054040c ವ್ಯಪನೇಷ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಹ್ಯೇನಂ ಮಾ ರಾಜನ್ವಿಮನಾ ಭವ||

ಆದುದರಿಂದ ಮಹಾಹವದಲ್ಲಿ ವೃಕೋದರನ ಕುರಿತು ಭಯವನ್ನು
ತೆಗೆದುಹಾಕು. ರಾಜನ್! ನಾನು ಅವನನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ.
ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲದವನಾಗು.

05054041a ತಸ್ಮಿನ್ನಯಾ ಹತೇ ಕ್ಷಿಪ್ರಮರ್ಜುನಂ ಬಹವೋ ರಥಾಃ|

05054041c ತುಲ್ಯರೂಪಾ ವಿಶಿಷ್ಟಾಶ್ಚ ಕ್ಷೇಪ್ಸ್ಯಂತಿ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಅವನು ನನ್ನಿಂದ ಹತನಾದ ತಕ್ಷಣ ಸರಿಸಾಟಿಯರಾದ
ಮತ್ತು ಅವನಿಗಿಂತಲೂ ಮೀರಿದ ರಥಿಗಳು ಅರ್ಜುನನನ್ನು
ಸೋಲಿಸುತ್ತಾರೆ.

05054042a ಭೀಷ್ಮೋ ದ್ರೋಣಃ ಕೃಪೋ ದ್ರೋಣಿಃ ಕರ್ಣೋ ಭೂರಿಶ್ರವಾಸ್ತಥಾ|

05054042c ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷಾಧಿಪಃ ಶಲ್ಯಃ ಸಿಂಧುರಾಜೋ ಜಯದ್ರಥಃ||

05054043a ಏಕೈಕ ಏಷಾಂ ಶಕ್ತಸ್ತು ಹಂತುಂ ಭಾರತ ಪಾಂಡವಾನ್|

05054043c ಸಮಸ್ತಾಸ್ತು ಕ್ಷಣೇನೈತಾನ್ನೇಷ್ಯಂತಿ ಯಮಸಾದನಂ||

ಭಾರತ! ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ, ಕೃಪ, ದ್ರೋಣಿ, ಕರ್ಣ, ಭೂರಿಶ್ರವ,
ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷಾಧಿಪ, ಶಲ್ಯ, ಸಿಂಧುರಾಜ ಜಯದ್ರಥ ಇವರು
ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೇ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ಶಕ್ತರು. ಒಟ್ಟಾಗಿ ಇವರು
ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಯಮಸಾದನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ.

05054044a ಸಮಗ್ರಾ ಪಾರ್ಥಿವೀ ಸೇನಾ ಪಾರ್ಥಮೇಕಂ ಧನಂಜಯಂ|

05054044c ಕಸ್ಮಾದಶಕ್ತಾ ನಿರ್ಜೀತುಮಿತಿ ಹೇತುರ್ನ ವಿದ್ಯತೇ||

ಸಮಗ್ರ ಪಾರ್ಥಿವರ ಸೇನೆಯು ಪಾರ್ಥ ಧನಂಜಯನನ್ನು ಒಬ್ಬನನ್ನೇ

ಸೋಲಿಸಲು ಅಶಕ್ತರಾಗಿರುವುದು ಹೇಗೆ? ಕಾರಣವು ತಿಳಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ.

05054045a ಶರವ್ರಾತೈಸ್ತು ಭೀಷ್ಮೇಣ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ|

05054045c ದ್ರೋಣದ್ರೋಣಿಕ್ಯಪೈಶ್ಚೈವ ಗಂತಾ ಪಾರ್ಥೋ ಯಮಕ್ಷಯಂ||

ಭೀಷ್ಮನಿಂದ, ದ್ರೋಣ, ದ್ರೋಣಿ, ಕೃಪರಿಂದ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ಬಾಣಗಳು ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಯಮಕ್ಷಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವವು.

05054046a ಪಿತಾಮಹೋ ಹಿ ಗಾಂಗೇಯಃ ಶಂತನೋರಧಿ ಭಾರತ|

05054046c ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಸದೃಶೋ ಜಜ್ಞೇ ದೇವೈರಪಿ ದುರುತ್ಸಹಃ|

05054046e ಪಿತ್ರಾ ಹ್ಯುಕ್ತಃ ಪ್ರಸನ್ನೇನ ನಾಕಾಮಸ್ತ್ವಂ ಮರಿಷ್ಯಸಿ||

ಭಾರತ! ಪಿತಾಮಹ ಗಾಂಗೇಯನಾದರೋ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಸದೃಷನಾದ, ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಗೆಲ್ಲಲು ಅಸಾಧ್ಯನಾದ ಶಂತನುವಿಗೆ ಜನಿಸಿದನು. “ನೀನು ಬಯಸದೇ ಸಾಯುವುದಿಲ್ಲ!” ಎಂದು ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಅವನ ತಂದೆಯು ಹೇಳಿದ್ದನು.

05054047a ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷೇಶ್ಚ ಭರದ್ವಾಜಾದ್ವೋಣ್ಯಾಂ ದ್ರೋಣೋ ವ್ಯಜಾಯತ|

05054047c ದ್ರೋಣಾಜ್ಜಜ್ಞೇ ಮಹಾರಾಜ ದ್ರೋಣಿಶ್ಚ ಪರಮಾಸ್ತ್ರವಿತ್||

ದ್ರೋಣನು ದ್ರೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ಭರದ್ವಾಜನಿಗೆ ಜನಿಸಿದನು. ದ್ರೋಣನಲ್ಲಿ ಪರಮಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ ದ್ರೋಣಿಯು ಜನಿಸಿದನು.

05054048a ಕೃಪಶ್ಚಾ ಚಾರ್ಯಮುಷ್ಯೋಽಯಂ ಮಹರ್ಷೇರ್ಗೌತಮಾದಪಿ|

05054048c ಶರಸ್ತಂಭೋದ್ಭವಃ ಶ್ರೀಮಾನವಧ್ಯ ಇತಿ ಮೇ ಮತಿಃ||

ಆಚಾರ್ಯ ಮುಖ್ಯನಾಗಿರುವ ಈ ಕೃಪನು ಮಹರ್ಷಿ ಗೌತಮನಿಗೆ
ಶರಸ್ತಂಭದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು. ಈ ಶ್ರೀಮಾನನು ಅವಧ್ಯನೆಂದು
ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

05054049a ಅಯೋನಿಜಂ ತ್ರಯಂ ಹ್ಯೇತತ್ತಿತಾ ಮಾತಾ ಚ ಮಾತುಲಃ|

05054049c ಅಶ್ವತ್ಥಾಮೋ ಮಹಾರಾಜ ಸ ಚ ಶೂರಃ ಸ್ಥಿತೋ ಮಮ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಈ ಮೂವರು ಅಯೋನಿಜರನ್ನು ತಂದೆ, ತಾಯಿ ಮತ್ತು
ಸೋದರ ಮಾವನನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ನನಗೆ ಶೂರನಾಗಿಯೇ
ಇದ್ದಾನೆ.

05054050a ಸರ್ವ ಏತೇ ಮಹಾರಾಜ ದೇವಕಲ್ಪಾ ಮಹಾರಥಾಃ|

05054050c ಶಕ್ರಸ್ಯಾಪಿ ವ್ಯಥಾಂ ಕುರ್ಯುಃ ಸಮ್ಯುಗೇ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಮಹಾರಾಜ ! ಇವರೆಲ್ಲರೂ ದೇವಸಮಾನ
ಮಹಾರಥಿಗಳು. ಇವರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶಕ್ರನನ್ನೂ ವ್ಯಥೆಗೊಳಿಸಬಲ್ಲರು.

05054051a ಭೀಷ್ಮ ದ್ರೋಣಕೃಪಾಣಾಂ ಚ ತುಲ್ಯಃ ಕರ್ಣೋ ಮತೋ ಮಮ|

05054051c ಅನುಜ್ಞಾತಶ್ಚ ರಾಮೇಣ ಮತ್ಸಮೋಽಸೀತಿ ಭಾರತ||

ಭೀಷ್ಮ-ದ್ರೋಣ-ಕೃಪರನ್ನು ಕರ್ಣನು ಹೋಲುತ್ತಾನೆಂದು
ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾರತ ! “ನನ್ನ ಸಮನಾಗಿದ್ದೀಯೆ !” ಎಂದು
ರಾಮನಿಂದ ಅವನು ಹೇಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

05054052a ಕುಂಡಲೇ ರುಚಿರೇ ಚಾಸ್ತಾಂ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಸಹಜೇ ಶುಭೇ|

05054052c ತೇ ಶಚ್ಯರ್ಥೇ ಮಹೇಂದ್ರೇಣ ಯಾಚಿತಃ ಸ ಪರಂತಪಃ|

05054052e ಅಮೋಘಯಾ ಮಹಾರಾಜ ಶಕ್ತ್ಯಾ ಪರಮಭೀಮಯಾ||

ಹುಟ್ಟುವಾಗಲೇ ಕರ್ಣನು ಹೊಳೆಯುವ ಸುಂದರ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದನು. ಅದನ್ನು ಶಚಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಮಹೇಂದ್ರನು ಪರಂತಪನಿಂದ ಕೇಳಿ ಪಡೆದನು. ಮಹಾರಾಜ ! ಬದಲಾಗಿ ಪರಮ ಭಯಂಕರ ಶಕ್ತಿಯನ್ನಿತ್ತನು.

05054053a ತಸ್ಯ ಶಕ್ತೋಪಗೂಢಸ್ಯ ಕಸ್ಮಾಜ್ಜೀವೇದ್ಧನಂಜಯಃ|

05054053c ವಿಜಯೋ ಮೇ ಧ್ರುವಂ ರಾಜನ್ವಲಂ ಪಾಣಾವಿವಾಹಿತಂ|

05054053e ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಃ ಪರೇಷಾಂ ಚ ಕೃತ್ಸೋ ಭುವಿ ಪರಾಜಯಃ||

ಆ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ರಕ್ಷಿತನಾದ ಅವನನ್ನು ಧನಂಜಯನು ಹೇಗೆ ಗೆಲ್ಲುತ್ತಾನೆ? ರಾಜನ್ ! ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದ ಫಲದಂತೆ ವಿಜಯವು ನನಗೆ ನಿಶ್ಚಯವಾದುದು. ಶತ್ರುಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪರಾಜಯವು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗಿವೆ.

05054054a ಅಹ್ನಾ ಹ್ಯೇಕೇನ ಭೀಷ್ಮೋಽಯಮಯುತಂ ಹಂತಿ ಭಾರತ|

05054054c ತತ್ಸಮಾಶ್ಚ ಮಹೇಷ್ವಾಸಾ ದ್ರೋಣದ್ರೋಣಿಕ್ಯಪಾ ಅಪಿ||

ಈ ಭೀಷ್ಮನು ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಯೋಧರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾನೆ. ದ್ರೋಣ, ದ್ರೋಣಿ, ಕೃಪರೂ ಕೂಡ ಅವನಿಗೆ ಸರಿಸಮನಾಗಿರುವವರೇ.

05054055a ಸಂಶಪ್ತಾನಿ ಚ ವೃಂದಾನಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ಪರಂತಪ|

05054055c ಅರ್ಜುನಂ ವಯಮಸ್ಮಾನ್ವಾ ಧನಂಜಯ ಇತಿ ಸ್ಮೃ ಹ||

ಪರಂತಪ! ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಸಂಶಪ್ತಕರ ಗುಂಪು “ನಾವು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಅಥವಾ ಅರ್ಜುನನು ನಮ್ಮನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕು!” ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು.

05054056a ತಾಂಶ್ಚಾ ಲಮಿತಿ ಮನ್ಯಂತೇ ಸವ್ಯಸಾಚಿವಧೇ ವಿಭೋ|

05054056c ಪಾರ್ಥಿವಾಃ ಸ ಭವಾನ್ರಾಜನ್ನಕಸ್ಮಾದ್ವ್ಯ ಧತೇ ಕಥಂ||

ವಿಭೋ! ಹಾಗೆಯೇ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ರಾಜರು ಸವ್ಯಸಾಚಿಯನ್ನು ವಧಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜನ್! ಏಕೆ ನೀನು ವ್ಯಥೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವೆ?

05054057a ಭೀಮಸೇನೇ ಚ ನಿಹತೇ ಕೋಽನ್ಯೋ ಯುಧ್ಯೇತ ಭಾರತ|

05054057c ಪರೇಷಾಂ ತನ್ಮ ಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಯದಿ ವೇತ್ಥ ಪರಂತಪ||

ಭಾರತ! ಪರಂತಪ! ಭೀಮಸೇನನು ಹತನಾದ ನಂತರ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಬೇರೆ ಯಾರಿದ್ದಾರೆ? ಶತ್ರುಗಳ ಕುರಿತು ನೀನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಇದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.

05054058a ಪಂಚ ತೇ ಭ್ರಾತರಃ ಸರ್ವೇ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೋಽಥ ಸಾತ್ಯಕಿಃ|

05054058c ಪರೇಷಾಂ ಸಪ್ತ ಯೇ ರಾಜನ್ಯೋಧಾಃ ಪರಮಕಂ ಬಲಂ||

ರಾಜನ್! ಅವರು ಎಲ್ಲ ಐವರು ಸಹೋದರರು, ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ಮತ್ತು ಸಾತ್ಯಕಿ ಈ ಏಳು ಮಂದಿ ಮಾತ್ರ ಶತ್ರುಗಳ ಪರಮ ಬಲಶಾಲಿ

ಯೋಧರು.

05054059a ಅಸ್ಮಾಕಂ ತು ವಿಶಿಷ್ಟಾ ಯೇ ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣಕೃಪಾದಯಃ|
05054059c ದ್ರೋಣಿವೈಕರ್ತನಃ ಕರ್ಣಃ ಸೋಮದತ್ತೋಽಥ ಬಾಹ್ಲಿಕಃ||
05054060a ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಞೋತಿಷಾಧಿಪಃ ಶಲ್ಯ ಆವಂತ್ಯೋಽಥ ಜಯದ್ರಥಃ|
05054060c ದುಃಶಾಸನೋ ದುರ್ಮುಖಶ್ಚ ದುಃಸ್ನಹಶ್ಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||
05054061a ಶ್ರುತಾಯುಶ್ಚಿತ್ರಸೇನಶ್ಚ ಪುರುಮಿತ್ರೋ ವಿವಿಂಶತಿಃ|
05054061c ಶಲೋ ಭೂರಿಶ್ರವಾಶ್ಚೋಭೌ ವಿಕರ್ಣಶ್ಚ ತವಾತ್ಮಜಃ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಆದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇವರು ವಿಶಿಷ್ಟರಾಗಿದ್ದಾರೆ: ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ, ಕೃಪ, ದ್ರೋಣಿ, ವೈಕರ್ತನ ಕರ್ಣ, ಸೋಮದತ್ತ, ಬಾಹ್ಲಿಕ, ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಞೋತಿಷಾಧಿಪ, ಶಲ್ಯ, ಅವಂತಿಯವರಿಬ್ಬರು (ವಿಂದ ಮತ್ತು ಅನುವಿಂದ), ಜಯದ್ರಥ, ದುಃಶಾಸನ, ದುರ್ಮುಖ, ದುಃಸ್ನಹ, ಶ್ರುತಾಯು, ಚಿತ್ರಸೇನ, ಪುರುಮಿತ್ರ, ವಿವಿಂಶತಿ, ಶಲ, ಭೂರಿಶ್ರವ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಮಗ ವಿಕರ್ಣ.

05054062a ಅಕ್ಷೌಹಿಣ್ಯೋ ಹಿ ಮೇ ರಾಜನ್ದಶೈಕಾ ಚ ಸಮಾಹೃತಾಃ|
05054062c ನ್ಯೂನಾಃ ಪರೇಷಾಂ ಸಪ್ತೈವ ಕಸ್ಮಾನ್ಮೇ ಸ್ಯಾತ್ಪರಾಜಯಃ||
ರಾಜನ್! ನಾನು ಹನ್ನೊಂದು ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಹಾಕಿದ್ದೇನೆ. ಶತ್ರುಗಳದ್ದು ಏಳೇ ಇರುವಾಗ ನಾನು ಹೇಗೆ ಪರಾಜಯ ಹೊಂದುತ್ತೇನೆ?

05054063a ಬಲಂ ತ್ರಿಗುಣತೋ ಹೀನಂ ಯೋಧ್ಯಂ ಪ್ರಾಹ ಬೃಹಸ್ಪತಿಃ|

05054063c ಪರೇಭ್ಯಸ್ತಿಗುಣಾ ಚೇಯಂ ಮಮ ರಾಜನ್ನನೀಕಿನೀ||

ಮೂರನೇ ಒಂದು ಭಾಗ ಕಡಿಮೆಯಿರುವ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ರಾಜನ್! ನನ್ನ
ಸೇನೆಯು ಶತ್ರುಗಳ ಸೇನೆಗಿಂತ ಮೂರನೇ ಒಂದು ಭಾಗ ಹೆಚ್ಚಿದೆ.

05054064a ಗುಣಹೀನಂ ಪರೇಷಾಂ ಚ ಬಹು ಪಶ್ಯಾಮಿ ಭಾರತ|

05054064c ಗುಣೋದಯಂ ಬಹುಗುಣಮಾತ್ಮನಶ್ಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಶತ್ರುಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಬಹಳಷ್ಟು ಗುಣಹೀನತೆಯನ್ನು
ಮತ್ತು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಹುಮಟ್ಟಿನ ಗುಣೋದಯವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇನೆ.

05054065a ಏತತ್ಸರ್ವಂ ಸಮಾಜ್ಞಾಯ ಬಲಾಗ್ರ್ಯಂ ಮಮ ಭಾರತ|

05054065c ನ್ಯೂನತಾಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಚ ನ ಮೋಹಂ ಗಂತುಮರ್ಹಸಿ||

ಭಾರತ! ಈ ಎಲ್ಲ ನನ್ನ ಬಲದ ಹೆಚ್ಚಿನದನ್ನು ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರ
ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ನೀನು ದುಃಖಿಸಬಾರದು.”

05054066 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05054066a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸಂಜಯಂ ಭೂಯಃ ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛತ ಭಾರತ|

05054066c ವಿಧಿತ್ಸುಃ ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಾನಿ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಪರಪುರಂಜಯಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ
ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಅರಿತಿರುವ ಆ
ಪರಪುರಂಜಯನು ಸಂಜಯನನ್ನು ಪುನಃ ಕೇಳಿದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಯಾನಸಂಧಿ ಪರ್ವಣಿ
ದುರ್ಯೋಧನವಾಕ್ಯೇ ಚತುಃಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾನಸಂಧಿ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಐವತ್ತಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೫

ಪಾಂಡವರ ರಥಗಳ ವರ್ಣನೆ

“ಏಳು ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಕೌಂತೇಯ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು
ರಾಜರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ?” ಎಂದು
ದುರ್ಯೋಧನನು ಕೇಳಲು ಸಂಜಯನು ಪಾಂಡವರ ರಥಗಳನ್ನು
ವರ್ಣಿಸಿದುದು (೧-೧೬).

05055001 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

05055001a ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀಃ ಸಪ್ತ ಲಬ್ಧ್ವಾ ರಾಜಭಿಃ ಸಹ ಸಂಜಯ|

05055001c ಕಿಂ ಸ್ವಿದಿಚ್ಛತಿ ಕೌಂತೇಯೋ ಯುದ್ಧಪ್ರೇಪ್ಸುರ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ! ಏಳು ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಗಳನ್ನು
ಪಡೆದು ಕೌಂತೇಯ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ರಾಜರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಏನು
ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ?”

05055002 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05055002a ಅತೀವ ಮುದಿತೋ ರಾಜನ್ಯುದ್ಧಪ್ರೇಪ್ಸುರ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

05055002c ಭೀಮಸೇನಾರ್ಜುನೌ ಚೋಭೌ ಯಮಾವಪಿ ನ ಬಿಭೃತಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಯುದ್ಧದ ಕುರಿತು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅತೀವ ಹರ್ಷಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಭೀಮಸೇನ-ಅರ್ಜುನರೂ, ಇಬ್ಬರೂ ಯಮಳರೂ ಕೂಡ ಭಯಪಡುತ್ತಿಲ್ಲ.

05055003a ರಥಂ ತು ದಿವ್ಯಂ ಕೌಂತೇಯಃ ಸರ್ವಾ ವಿಭ್ರಾಜಯನ್ದಿಶಃ|

05055003c ಮಂತ್ರಂ ಜಿಜ್ಞಾಸಮಾನಃ ಸನ್ಭೀಭತ್ಸುಃ ಸಮಯೋಜಯತ್||

ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಕೌಂತೇಯ ಬೀಭತ್ಸುವು ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಬೆಳಗಿಸುವ ದಿವ್ಯ ರಥವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದಾನೆ.

05055004a ತಮಪಶ್ಯಾಮ ಸಮ್ನದ್ಧಂ ಮೇಘಂ ವಿದ್ಯುತ್ಪ್ರಭಂ ಯಥಾ|

05055004c ಸ ಮಂತ್ರಾನ್ಸಮಭಿಧ್ಯಾಯ ಹೃಷ್ಯಮಾಣೋಽಭ್ಯಭಾಷತ||

ಕವಚಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಅವನು ಮಿಂಚಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಪ್ಪು ಮೋಡದಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚಿಸಿ ಅವನು ಹರ್ಷದಿಂದ ನನಗೆ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

05055005a ಪೂರ್ವರೂಪಮಿದಂ ಪಶ್ಯ ವಯಂ ಜೇಷ್ಯಾಮ ಸಂಜಯ|

05055005c ಬೀಭತ್ಸುರ್ಮಾಂ ಯಥೋವಾಚ ತಥಾವೈಮ್ಯಹಮಪ್ಯುತ||

“ಸಂಜಯ! ಮೊದಲ ಈ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡು. ನಾವು ಗೆಲ್ಲುತ್ತೇವೆ!” ಬೀಭತ್ಸುವು ನನಗೆ ಹೇಳಿದುದು ಸತ್ಯವಾಗಿ ತೋರಿತು.”

05055006 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

05055006a ಪ್ರಶಂಸಸ್ಯಭಿನಂದಂಸ್ತಾನ್ಪಾರ್ಥಾ ನಕ್ಷಪರಾಜಿತಾನ್|

05055006c ಅರ್ಜುನಸ್ಯ ರಥೇ ಬ್ರೂಹಿ ಕಥಮಶ್ವಾಃ ಕಥಂ ಧ್ವಜಃ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸೋತ ಆ ಪಾರ್ಥರನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನೀನು ಋಷಿಪಡುವಂತಿದೆ! ಹೇಳು! ಅರ್ಜುನನ ರಥವು ಹೇಗಿದೆ? ಅಶ್ವಗಳು, ಧ್ವಜವು ಹೇಗಿವೆ?”

05055007 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05055007a ಭೌವನಃ ಸಹ ಶಕ್ರೇಣ ಬಹುಚಿತ್ರಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

05055007c ರೂಪಾಣಿ ಕಲ್ಪಯಾಮಾಸ ತ್ವಷ್ಟಾ ಧಾತ್ರಾ ಸಹಾಭಿಭೋ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಭೋ! ವಿಶಾಂಪತೇ! ಶಕ್ರನೊಂದಿಗೆ ಭೌವನನು ಧಾತ್ರಾ ತ್ವಷ್ಟನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅವರ ರಥದಲ್ಲಿರುವ ಬಹುಚಿತ್ರ ರೂಪಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದನು.

05055008a ಧ್ವಜೇ ಹಿ ತಸ್ಮಿನ್ರೂಪಾಣಿ ಚಕ್ರುಸ್ತೇ ದೇವಮಾಯಯಾ|

05055008c ಮಹಾಧನಾನಿ ದಿವ್ಯಾನಿ ಮಹಾಂತಿ ಚ ಲಘೂನಿ ಚ||

ಅವನ ಧ್ವಜದಲ್ಲಿ ದೇವಮಾಯೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ, ದೊಡ್ಡ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ದಿವ್ಯ ಆಕಾರಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

05055009a ಸರ್ವಾ ದಿಶೋ ಯೋಜನಮಾತ್ರಮಂತರಂ

ಸ ತಿಯರ್ಗೂರ್ಧ್ವಂ ಚ ರುರೋಧ ವೈ ಧ್ವಜಃ|

05055009c ನ ಸಂಸಜ್ಜೇತ್ತರುಭಿಃ ಸಂವೃತೋಽಪಿ

ತಥಾ ಹಿ ಮಾಯಾ ವಿಹಿತಾ ಭೌವನೇನ||

ಭೌವನನು ಮಾಯೆಯಿಂದ ಧ್ವಜವು ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಕೆಳಗೆ ಒಂದು ಯೋಜನ ದೂರದವರೆಗೆ ಪಸರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಗಿಡಮರಗಳೂ ಅದರ ದಾರಿಯನ್ನು ತಡೆಯಲಾರವು.

05055010a ಯಥಾಕಾಶೇ ಶಕ್ರಧನುಃ ಪ್ರಕಾಶತೇ

ನ ಚೈಕವರ್ಣಂ ನ ಚ ವಿದ್ಮ ಕಿಂ ನು ತತ್|

05055010c ತಥಾ ಧ್ವಜೋ ವಿಹಿತೋ ಭೌವನೇನ

ಬಹ್ವಾಕಾರಂ ದೃಶ್ಯತೇ ರೂಪಮಸ್ಯ||

ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಕಾಮನಬಿಲ್ಲು ಪ್ರಕಾಶಿಸುವಂತೆ ಒಂದೇ ಬಣ್ಣವನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಯಾವುದರಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆಯೆಂದು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದು. ಹಾಗೆ ಭೌವನನು ಅದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅದರ ಆಕಾರ-ರೂಪಗಳು ಬಹಳ.

05055011a ಯಥಾಗ್ನಿಧೂಮೋ ದಿವಮೇತಿ ರುದ್ಧ್ವಾ

ವರ್ಣಾನ್ಬಿಭ್ರತ್ಪ್ರೇಜಸಂ ತಚ್ಚ ರೀರಂ|

05055011c ತಥಾ ಧ್ವಜೋ ವಿಹಿತೋ ಭೌವನೇನ

ನ ಚೇದ್ಭಾರೋ ಭವಿತಾ ನೋತ ರೋಧಃ||

ಬೆಂಕಿ-ಹೊಗೆಗಳು ಒಂದಾಗಿ ಮೇಲೇರುವಂತೆ ಅದರ ಶರೀರದಿಂದ ತೇಜಸ್ಸಿನ ಬಣ್ಣಗಳು ಹೊರಸೂಸುತ್ತವೆ. ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭೌವನನು ಧ್ವಜವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಭಾರವೇ ಇಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ತಡೆಯುವುದೂ ಅಸಾಧ್ಯ.

05055012a ಶ್ವೇತಾಸ್ತಸ್ಮಿನ್ವಾತವೇಗಾಃ ಸದಶ್ವಾ
ದಿವ್ಯಾ ಯುಕ್ತಾಶ್ಚಿತ್ರರಥೇನ ದತ್ತಾಃ|

05055012c ಶತಂ ಯತ್ತತ್ಪೂರ್ವತೇ ನಿತ್ಯಕಾಲಂ
ಹತಂ ಹತಂ ದತ್ತವರಂ ಪುರಸ್ತಾತ್||

ಅದಕ್ಕೆ ಚಿತ್ರರಥನು ಕೊಟ್ಟ ವಾಯುವೇಗವುಳ್ಳ ದಿವ್ಯವಾದ ಬಿಳಿಯ
ನೂರು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಗಿವೆ. ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಅವುಗಳ
ಸಂಖ್ಯೆಯು ಯಾವಾಗಲೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವವೆಂದು ಹಿಂದೆ
ವರವಿತ್ತು.

05055013a ತಥಾ ರಾಜ್ಞೋ ದಂತವರ್ಣಾ ಬೃಹಂತೋ
ರಥೇ ಯುಕ್ತಾ ಭಾಂತಿ ತದ್ವೀರ್ಯತುಲ್ಯಾಃ|

05055013c ಋಶ್ಯಪ್ರಖ್ಯಾ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ವಾಹಾ
ರಣೇ ವಾಯೋಸ್ತುಲ್ಯವೇಗಾ ಬಭೂವುಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ರಾಜ (ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ) ರಥಕ್ಕೆ ದಂತವರ್ಣದ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ
ದೊಡ್ಡ, ವೀರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಮನಾದ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು
ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ರಣದಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನನ ವಾಹನಕ್ಕೆ
ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳಂತೆ ತೋರುವ ವಾಯುವೇಗವಿರುವ ಕುದುರೆಗಳಿವೆ.

05055014a ಕಲ್ಮಾಷಾಂಗಾಸ್ತಿತ್ತಿರಿಚಿತ್ರಪೃಷ್ಠಾ
ಭ್ರಾತ್ರಾ ದತ್ತಾಃ ಪ್ರೀಯತಾ ಫಲ್ಗುನೇನ|

05055014c ಭ್ರಾತುವೀರಸ್ಯ ಸ್ವೈಸ್ತುರಂಗೈರ್ವಿಶಿಷ್ಠಾ

ಮುದಾ ಯುಕ್ತಾಃ ಸಹದೇವಂ ವಹಂತಿ||

ಸಹದೇವನು ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಚುಕ್ಕೆಗಳಿರುವ, ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ಗಿಳಿಯ ಬಣ್ಣವನ್ನು ತಳೆದಿರುವ, ಅಣ್ಣ ಫಲ್ಲುನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕೊಟ್ಟಿರುವ, ವೀರ ಸಹೋದರನ ಕುದುರೆಗಳಿಗಿಂತಲೂ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಓಡಿಸುತ್ತಾನೆ.

05055015a ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರಂ ನಕುಲಂ ತ್ವಾಜಮೀಡಂ

ಮಹೇಂದ್ರದತ್ತಾ ಹರಯೋ ವಾಜಿಮುಖ್ಯಾಃ|

05055015c ಸಮಾ ವಾಯೋರ್ಬಲವಂತಸ್ತರಸ್ವಿನೋ

ವಹಂತಿ ವೀರಂ ವೃತ್ತಶತ್ರುಂ ಯಥೇಂದ್ರಂ||

ಮಾದ್ರಿಯ ಮಗ ಅಜಮೀಡ ನಕುಲನನ್ನು ಮಹೇಂದ್ರನು ನೀಡಿದ ಉತ್ತಮ ಕುದುರೆಗಳು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತವೆ. ವೇಗದಲ್ಲಿ ಅವು ವಾಯುವಿಗೆ ಸಮನಾದವು. ಆ ತರಸ್ವಿಗಳು ವೃತ್ತಶತ್ರು ಇಂದ್ರನನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಆ ವೀರನನ್ನು ಹೊರುತ್ತವೆ.

05055016a ತುಲ್ಯಾಶ್ಚೈಭಿರ್ವಯಸಾ ವಿಕ್ರಮೇಣ

ಜವೇನ ಚೈವಾಪ್ರತಿರೂಪಾಃ ಸದಶ್ವಾಃ|

05055016c ಸೌಭದ್ರಾದೀನ್ಸೌ ಪದೇಯಾನ್ಕುಮಾರಾನ್

ವಹಂತ್ಯಶ್ವಾ ದೇವದತ್ತಾ ಬೃಹಂತಃ||

ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವಿಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಹೋಲುವ, ವೇಗದಲ್ಲಿ ಸರಿಸಾಟಿಯಿರದ, ದೇವತೆಗಳು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಉತ್ತಮ ದೊಡ್ಡ

ಕುದುರೆಗಳು ಸೌಬದ್ರಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ದ್ರೌಪದೇಯ ಕುಮಾರರನ್ನು ಹೊರುತ್ತವೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಯಾನಸಂಧಿ ಪರ್ವಣಿ
ಸಂಜಯವಾಕ್ಯೇ ಪಂಚಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾನಸಂಧಿ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಜಯವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಐವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೬

ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರ್ಯಾರನ್ನು ನೀನು ನೋಡಿದೆ ಎಂದು
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಕೇಳಲು ಸಂಜಯನು ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿರುವ
ಪ್ರಮುಖರ ಕುರಿತು ಹೇಳಿ (೧-೧೧) ಅವರಿಲ್ಲಿರುವ ಯಾರು
ಕುರುಸೇನೆಯ ಯಾರನ್ನು ಗುರಿಯನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದು (೧೨-
೨೫) ಹೇಳಿದುದು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ
ತನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳದೇ ಮಕ್ಕಳು ಯುದ್ಧಮಾಡಬಯಸುತ್ತಾರೆಂದು
ವಿಷಾದಿಸುವುದು (೨೬-೩೫). ದುರ್ಯೋಧನನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ
ಭರವಸೆಯನ್ನಿತ್ತರೂ (೩೬-೪೨), ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಪುನಃ ಸಂಜಯನನ್ನು
ಪಾಂಡವರ ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದು (೪೩-೪೬). ಆಗ ಸಂಜಯನು
ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದು (೪೭-೬೦).

05056001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05056001a ಕಾಂಸ್ತತ್ರ ಸಂಜಯಾಪಶ್ಯಃ ಪ್ರತ್ಯರ್ಥೇನ ಸಮಾಗತಾನ್|

05056001c ಯೇ ಯೋತ್ಸ್ಯಂತೇ ಪಾಂಡವಾರ್ಥೇ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಮಮ ವಾಹಿನೀಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ! ಅಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಪಾಂಡವರಿಗಾಗಿ ನನ್ನ ಸೇನೆಯೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಸೇರಿರುವ ಯಾರ್ಯಾರನ್ನು ನೀನು ನೋಡಿದೆ?”

05056002 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05056002a ಮುಖ್ಯಮಂಥಕವೃಷ್ಟಿನಾಮಪಶ್ಯಂ ಕೃಷ್ಣಮಾಗತಂ|

05056002c ಚೇಕಿತಾನಂ ಚ ತತ್ರೈವ ಯುಯುಧಾನಂ ಚ ಸಾತ್ಯಕಿಂ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಂಧಕ-ವೃಷ್ಟಿಯರ ಮುಖ್ಯ ಕೃಷ್ಣನು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಚೇಕಿತಾನ ಮತ್ತು ಯುಯುಧಾನ ಸಾತ್ಯಕಿಯೂ ಅಲ್ಲಿದ್ದರು.

05056003a ಪೃಥಗಕ್ಷೌಹಿಣೀಭ್ಯಾಂ ತೌ ಪಾಂಡವಾನಭಿಸಂಶ್ರಿತೌ|

05056003c ಮಹಾರಥೌ ಸಮಾಖ್ಯಾತಾವುಭೌ ಪುರುಷಮಾನಿೌ||

ಪುರುಷಮಾನಿಗಳಾದ ಅವರಿಬ್ಬರು ಮಹಾರಥಿಗಳೂ ಒಂದೊಂದು ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀಗಳೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಡವನನ್ನು ಸೇರಿರುವರು.

05056004a ಅಕ್ಷೌಹಿಣ್ಯಾಥ ಪಾಂಚಾಲೋ ದಶಭಿಸ್ತನಯೈರ್ವೃತಃ|

05056004c ಸತ್ಯಜಿತ್ವ ಮುಖ್ಯವೀರೈರ್ಧೃಷ್ಯದ್ಯುಮ್ನಪುರೋಗಮೈಃ||

05056005a ದ್ರುಪದೋ ವರ್ಧ ಯನ್ಮಾನಂ ಶಿಖಂಡಿಪರಿಪಾಲಿತಃ|

05056005c ಉಪಾಯಾತ್ಸರ್ವಸೈನ್ಯಾನಾಂ ಪ್ರತಿಚ್ಛಾದ್ಯ ತದಾ ವಪುಃ||

ಪಾಂಚಾಲ್ಯ ದ್ರುಪದನು ಅವರ ಮಾನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ತನ್ನ ಹತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಆವೃತವಾಗಿರುವ, ಸತ್ಯಜಿತನೇ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಮುಖ ವೀರರಿಂದ ಕೂಡಿದ, ವೀರ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿರುವ, ಶಿಖಿಂಡಿಯಿಂದ ರಕ್ಷಿತವಾಗಿರುವ, ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಸೇನೆಯೆಲ್ಲವಕ್ಕೂ ಉಡುಪಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿದೆ.

05056006a ವಿರಾಟಃ ಸಹ ಪುತ್ರಾಭ್ಯಾಂ ಶಂಖೇನೈವೋತ್ತರೇಣ ಚ|
 05056006c ಸೂರ್ಯದತ್ತಾದಿಭಿರ್ವೀರೈರ್ಮದಿರಾಶ್ವಪುರೋಗಮೈಃ||
 05056007a ಸಹಿತಃ ಪೃಥಿವೀಪಾಲೋ ಭ್ರಾತೃಭಿಸ್ತನಯೈಸ್ತಥಾ|
 05056007c ಅಕ್ಷೌಹಿಣೈವ ಸೈನ್ಯಸ್ಯ ವೃತಃ ಪಾರ್ಥಂ ಸಮಾಶ್ರಿತಃ||

ಪೃಥಿವೀಪಾಲ ವಿರಾಟನು ಶಂಖ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಈ ಇಬ್ಬರು ಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ, ಸೂರ್ಯದತ್ತನೇ ಮೊದಲಾದ ವೀರರೊಂದಿಗೆ, ಮದಿರಾಶ್ವನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ, ಸಹೋದರರು ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಸೇರಿದ್ದಾನೆ.

05056008a ಜಾರಾಸಂಧಿರ್ಮಾಗಧಶ್ಚ ಧೃಷ್ಟಕೇತುಶ್ಚ ಚೇದಿರಾಟಾ|
 05056008c ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಗನುಪ್ರಾಪ್ತೌ ಪೃಥಗಕ್ಷೌಹಿಣೀವೃತೌ||

ಮಾಗಧಿ ಜರಾಸಂಧನ ಮಗ ಮತ್ತು ಚೇದಿರಾಜ ಧೃಷ್ಟಕೇತು ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದೊಂದು ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

05056009a ಕೇಕಯಾ ಭ್ರಾತರಃ ಪಂಚ ಸರ್ವೇ ಲೋಹಿತಕಧ್ವಜಾಃ|
 05056009c ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀಪರಿವೃತಾಃ ಪಾಂಡವಾನಭಿಸಂಶ್ರಿತಾಃ||

ಐವರು ಕೇಕಯ ಸಹೋದರರೆಲ್ಲರೂ ಅವರ ಕೆಂಪುಧ್ವಜಗಳನ್ನು
ಹಾರಿಸಿ, ಒಂದು ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಯಿಂದ ಪರಿವೃತರಾಗಿ ಪಾಂಡವರನ್ನು
ಸೇರಿದ್ದಾರೆ.

05056010a ಏತಾನೇತಾವತಸ್ತತ್ರ ಯಾನಪಶ್ಯಂ ಸಮಾಗತಾನ್|

05056010c ಯೇ ಪಾಂಡವಾರ್ಥೇ ಯೋತ್ಸ್ಯಂತಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ವಾಹಿನೀಂ||

ಇವರೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರಿಗಾಗಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ನ ಸೇನೆಯನ್ನು
ಎದುರಿಸಲು ಬಂದು ಸೇರಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ.

05056011a ಯೋ ವೇದ ಮಾನುಷಂ ವ್ಯೂಹಂ ದೈವಂ ಗಾಂಧರ್ವಮಾಸುರಂ|

05056011c ಸ ತಸ್ಯ ಸೇನಾಪ್ರಮುಖೇ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೋ ಮಹಾಮನಾಃ||

ಮಾನುಷ, ದೇವ, ಗಂಧರ್ವ, ಅಸುರ ವ್ಯೂಹಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ
ಮಹಾಮನಸ್ವಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಅವನ ಆ ಸೇನೆಯ ಪ್ರಮುಖನು.

05056012a ಭೀಷ್ಮಃ ಶಾಂತನವೋ ರಾಜನ್ಭಾಗಃ ಕ್ಲಪ್ತಃ ಶಿಖಿಂಡಿನಃ|

05056012c ತಂ ವಿರಾಟೋಽನು ಸಮ್ಯಾತಾ ಸಹ ಮತ್ಸ್ಯೈಃ ಪ್ರಹಾರಿಭಿಃ||

ರಾಜನ್! ಭೀಷ್ಮ ಶಾಂತನವನನ್ನು ಶಿಖಿಂಡಿಯ ಪಾಲಿಗೆ
ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸೈನಿಕ ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಮತ್ಸ್ಯ ವಿರಾಟನು
ಅವನಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

05056013a ಜ್ಯೇಷ್ಠಸ್ಯ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಸ್ಯ ಭಾಗೋ ಮದ್ರಾಧಿಪೋ ಬಲೀ|

05056013c ತೌ ತು ತತ್ರಾಬ್ರುವನ್ಕೇ ಚಿದ್ವಿಷಮೌ ನೋ ಮತಾವಿತಿ||

ಬಲಶಾಲೀ ಮದ್ರಾಧಿಪನು ಹಿರಿಯ ಪಾಂಡುಪುತ್ರನ ಪಾಲಿಗೆ
ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಲವರು ಅವರಿಬ್ಬರೂ ವಿಷಮರು ಎಂದೂ
ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

05056014a ದುರ್ಯೋಧನಃ ಸಹಸುತಃ ಸಾರ್ಧಂ ಭ್ರಾತೃಶತೇನ ಚ|

05056014c ಪ್ರಾಚ್ಯಾಶ್ಚ ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯಾಶ್ಚ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಭಾಗತಃ||

ಮಗನೊಂದಿಗೆ ದುರ್ಯೋಧನ ಮತ್ತು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಅವನ ನೂರು
ತಮ್ಮಂದಿರು, ಹಾಗೆಯೇ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣದ ರಾಜರು
ಭೀಮಸೇನನ ಪಾಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ.

05056015a ಅರ್ಜುನಸ್ಯ ತು ಭಾಗೇನ ಕರ್ಣೋ ವೈಕರ್ತನೋ ಮತಃ|

05056015c ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ವಿಕರ್ಣಶ್ಚ ಸೈಂಧವಶ್ಚ ಜಯದ್ರಥಃ||

ಅರ್ಜುನನ ಪಾಲಿಗೆ ಕರ್ಣ ವೈಕರ್ತನ, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ, ವಿಕರ್ಣ ಮತ್ತು
ಸೈಂಧವ ಜಯದ್ರಥರು ಬರುತ್ತಾರೆ.

05056016a ಅಶಕ್ಯಾಶ್ಚೈವ ಯೇ ಕೇ ಚಿತ್ಪ್ರಥಿವ್ಯಾಂ ಶೂರಮಾನಿನಃ|

05056016c ಸರ್ವಾಂಸ್ತಾನರ್ಜುನಃ ಪಾರ್ಥಃ ಕಲ್ಪಯಾಮಾಸ ಭಾಗತಃ||

ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಶೂರರೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವ ಇತರ
ಗೆಲ್ಲಲಸಾಧ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಪಾರ್ಥ ಅರ್ಜುನನ ಪಾಲಿಗೆಂದೂ
ಯೋಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

05056017a ಮಹೇಷ್ವಾಸಾ ರಾಜಪುತ್ರಾ ಭ್ರಾತರಃ ಪಂಚ ಕೇಕಯಾಃ|

05056017c ಕೇಕಯಾನೇವ ಭಾಗೇನ ಕೃತ್ವಾ ಯೋತ್ಸ್ಯಂತಿ ಸಂಯುಗೇ||

ಐವರು ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ರಾಜಪುತ್ರ ಕೇಕಯ ಸಹೋದರರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಕೇಕಯರನ್ನು ತಮ್ಮ ಪಾಲಿಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಯುದ್ಧಮಾಡುವರು.

05056018a ತೇಷಾಮೇವ ಕೃತೋ ಭಾಗೋ ಮಾಲವಾಃ ಶಾಲ್ವಕೇಕಯಾಃ|

05056018c ತ್ರಿಗರ್ತಾನಾಂ ಚ ದ್ವೌ ಮುಖ್ಯೌ ಯೌ ತೌ ಸಂಶಪ್ತಕಾವಿತಿ||

ಅವರು ತಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಮಾಲವರು, ಶಾಲ್ವರು, ಕೇಕಯರು, ಮತ್ತು
ತ್ರಿಗರ್ಥರ ಇಬ್ಬರು ಪ್ರಮುಖರಾದ ಸಂಶಪ್ತಕರನ್ನು
ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

05056019a ದುರ್ಯೋಧನಸುತಾಃ ಸರ್ವೇ ತಥಾ ದುಃಶಾಸನಸ್ಯ ಚ|

05056019c ಸೌಭದ್ರೇಣ ಕೃತೋ ಭಾಗೋ ರಾಜಾ ಚೈವ ಬೃಹದ್ಬಲಃ||

ದುರ್ಯೋಧನ ಮತ್ತು ದುಃಶಾಸನನ ಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೂ ರಾಜಾ
ಬೃಹದ್ಬಲನನ್ನು ಸೌಭದ್ರಿಯು ತನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

05056020a ದ್ರೌಪದೇಯಾ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಾಃ ಸುವರ್ಣವಿಕೃತಧ್ವಜಾಃ|

05056020c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಮುಖಾ ದ್ರೋಣಮಭಿಯಾಸ್ಯಂತಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಸುವರ್ಣದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಧ್ವಜಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ
ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ದ್ರೌಪದೇಯರು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ
ದ್ರೋಣನನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಾರೆ.

05056021a ಚೇಕಿತಾನಃ ಸೋಮದತ್ತಂ ದ್ವೈರಥೇ ಯೋದ್ಧುಮಿಚ್ಛತಿ|

05056021c ಭೋಜಂ ತು ಕೃತವರ್ಮಾಣಂ ಯುಯುಧಾನೋ ಯುಯುತ್ಸತಿ||

ಚೇಕಿತಾನನು ಸೋಮದತ್ತನೊಡನೆ ದ್ವಂದ್ವರಥ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ. ಯುಯುಧಾನನು ಭೋಜ ಕೃತವರ್ಮನೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

05056022a ಸಹದೇವಸ್ತು ಮಾದ್ರೇಯಃ ಶೂರಃ ಸಂಕ್ರಂದನೋ ಯುಧಿ|

05056022c ಸ್ವಮಂಶಂ ಕಲ್ಪಯಾಮಾಸ ಶ್ಯಾಲಂ ತೇ ಸುಬಲಾತ್ಮಜಂ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಆಕ್ರಂದನಗೈಯುವ ಶೂರ ಮಾದ್ರೇಯ ಸಹದೇವನು ನಿನ್ನ ಬಾವ ಸುಬಲಾತ್ಮಜನು ತನಗೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದ್ದಾನೆ.

05056023a ಉಲೂಕಂ ಚಾಪಿ ಕೈತವ್ಯಂ ಯೇ ಚ ಸಾರಸ್ವತಾ ಗಣಾಃ|

05056023c ನಕುಲಃ ಕಲ್ಪಯಾಮಾಸ ಭಾಗಂ ಮಾದ್ರವತೀಸುತಃ||

ಉಲೂಕ ಕೈತವ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾರಸ್ವತ ಗಣಗಳು ಮಾದ್ರವತೀಸುತ ನಕುಲನ ಪಾಲಿಗೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

05056024a ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ಪಾರ್ಥಿವಾ ರಾಜನ್ಪ್ರತ್ಯುತ್ಯಾಸ್ಯಂತಿ ಸಂಯುಗೇ|

05056024c ಸಮಾಹ್ವಾನೇನ ತಾಂಶ್ಚಾಪಿ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾ ಅಕಲ್ಪಯನ್||

ರಾಜನ್! ಇತರ ಪಾರ್ಥಿವರನ್ನು ಪಾಂಡುಪುತ್ರರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಯಾರನ್ನು ಎದುರಿಸುವರೋ ಅದರಂತೆ ಪಾಲುಹಂಚುತ್ತಾರೆ.

05056025a ಏವಮೇಷಾಮನೀಕಾನಿ ಪ್ರವಿಭಕ್ತಾನಿ ಭಾಗಶಃ|

05056025c ಯತ್ತೇ ಕಾರ್ಯಂ ಸಪುತ್ರಸ್ಯ ಕ್ರಿಯತಾಂ ತದಕಾಲಿಕಂ||

ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸೇನೆಗಳು ಭಾಗ ಭಾಗಗಳಾಗಿ ಹಂಚಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಈಗ ನೀನು ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಮಗನು ಕಾರ್ಯವೆಸಗುವುದರಲ್ಲಿ ವಿಳಂಬ ಮಾಡಬಾರದು.”

05056026 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05056026a ನ ಸಂತಿ ಸರ್ವೇ ಪುತ್ರಾ ಮೇ ಮೂಢಾ ದುರ್ಯೋತದೇವಿನಃ|

05056026c ಯೇಷಾಂ ಯುದ್ಧಂ ಬಲವತಾ ಭೀಮೇನ ರಣಮೂರ್ಧನಿ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೆಟ್ಟ ದ್ಯೂತವನ್ನಾಡಿದ ಜೂಜುಗಾರ ಮೂಢ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಜೋರಾಗಿ ನಡೆಯುವ ರಣದಲ್ಲಿ ಬಲವಂತ ಭೀಮನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತಾರೆ.

05056027a ರಾಜಾನಃ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ ಸರ್ವೇ ಪ್ರೋಕ್ಷಿತಾಃ ಕಾಲಧರ್ಮಣಾ|

05056027c ಗಾಂಡೀವಾಗ್ನಿಂ ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯಂತಿ ಪತಂಗಾ ಇವ ಪಾವಕಂ||

ಕಾಲಧರ್ಮದಿಂದ ಪ್ರೋಕ್ಷಿತರಾದ ಪಾರ್ಥಿವ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಬೆಂಕಿಗೆ ಬೀಳುವ ಪತಂಗಗಳಂತೆ ಗಾಂಡೀವಾಗ್ನಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

05056028a ವಿದ್ರುತಾಂ ವಾಹಿನೀಂ ಮನ್ಯೇ ಕೃತವೈರೈರ್ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ|

05056028c ತಾಂ ರಣೇ ಕೇನುಯಾಸ್ಯಂತಿ ಪ್ರಭಗ್ನಾಂ ಪಾಂಡವೈರ್ಯುಧಿ||

ಆ ಮಹಾತ್ಮರ ವೈರಸಾಧನೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಸೇನೆಯು ನಾಶವಾದುದನ್ನು ಈಗಲೇ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ರಣದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಪುಡಿಯಾಗಿರುವ ಸೇನೆಯನ್ನು ಯಾರುತಾನೇ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ?

- 05056029a ಸರ್ವೇ ಹೃತಿರಥಾಃ ಶೂರಾಃ ಕೀರ್ತಿಮಂತಃ ಪ್ರತಾಪಿನಃ|
- 05056029c ಸೂರ್ಯಪಾವಕಯೋಸ್ತುಲ್ಯಾಸ್ತೇಜಸಾ ಸಮಿತಿಂಜಯಾಃ||
- 05056030a ಯೇಷಾಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ನೇತಾ ಗೋಪ್ತಾ ಚ ಮಧುಸೂದನಃ|
- 05056030c ಯೋಧೌ ಚ ಪಾಂಡವೌ ವೀರೌ ಸವ್ಯಸಾಚಿವೃಕೋದರೌ||
- 05056031a ನಕುಲಃ ಸಹದೇವಶ್ಚ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಶ್ಚ ಪಾರ್ಷತಃ|
- 05056031c ಸಾತ್ಯಕಿರ್ದುಪದಶ್ಚೈವ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಸ್ಯ ಚಾತ್ಮಜಃ||
- 05056032a ಉತ್ತಮೌಜಾಶ್ಚ ಪಾಂಚಾಲೋ ಯುಧಾಮನ್ಯುಶ್ಚ ದುರ್ಜಯಃ|
- 05056032c ಶಿಖಿಂಡೀ ಕ್ಷತ್ರದೇವಶ್ಚ ತಥಾ ವೈರಾಟಿರುತ್ತರಃ||
- 05056033a ಕಾಶಯಶ್ಚೇದಯಶ್ಚೈವ ಮತ್ಸ್ಯಾಃ ಸರ್ವೇ ಚ ಸೃಂಜಯಾಃ|
- 05056033c ವಿರಾಟಪುತ್ರೋ ಬಭ್ರೂಶ್ಚ ಪಾಂಚಾಲಾಶ್ಚ ಪ್ರಭದ್ರಕಾಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತು ಮಧುಸೂದನನ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಇವರೆಲ್ಲರೂ - ಇಬ್ಬರು ಪಾಂಡವ ವೀರ ಯೋಧರಾದ ಸವ್ಯಸಾಚಿ-ವೃಕೋದರರು. ನಕುಲ-ಸಹದೇವರು, ಪಾರ್ಷತ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ, ಸಾತ್ಯಕಿ, ದ್ರುಪದ, ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ಮಗ, ಉತ್ತಮೌಜ ಪಾಂಚಾಲ್ಯ, ಯುಧಾಮನ್ಯು ದುರ್ಜಯ, ಶಿಖಿಂಡಿ, ಕ್ಷತ್ರದೇವ, ವೈರಾಟೀ ಉತ್ತರ, ಕಾಶಿರಾಜ, ಚೇದಿರಾಜ, ಮತ್ಸ್ಯರು, ಸರ್ವ ಸೃಂಜಯರು, ವಿರಾಟಪುತ್ರ ಬಭ್ರು, ಪಾಂಚಾಲ ಪ್ರಭದ್ರಕ - ಎಲ್ಲರೂ ಅತಿರಥರು, ಶೂರರು, ಕೀರ್ತಿಮಂತರು, ಪ್ರತಾಪಿಗಳು, ತೇಜಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ-ಪಾವಕರ ಸಮಾನರು ಮತ್ತು ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಜಯಗಳಿಸಿದವರು.

05056034a ಯೇಷಾಮಿಂದ್ರೋಽಪ್ಯಕಾಮಾನಾಂ ನ ಹರೇತ್ಪ್ರಥಿವೀಮಿಮಾಂ|

05056034c ವೀರಾಣಾಂ ರಣಧೀರಾಣಾಂ ಯೇ ಭಿಂದ್ಯುಃ ಪರ್ವತಾನಪಿ||

ಇವರು ಬಯಸದಿದ್ದರೆ ಇಂದ್ರನೂ ಕೂಡ ಇವರಿಂದ ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಲಾರ. ಈ ವೀರರು, ರಣಧೀರರು ಪರ್ವತವನ್ನೂ ಪುಡಿಮಾಡಿಯಾರು !

05056035a ತಾನ್ಸರ್ವಾನ್ಗುಣಸಂಪನ್ನಾನಮನುಷ್ಯಪ್ರತಾಪಿನಃ|

05056035c ಕ್ರೋಶತೋ ಮಮ ದುಷ್ಟತ್ರೋ ಯೋದ್ಧಮಿಚ್ಛತಿ ಸಂಜಯ||

ಆ ಎಲ್ಲ ಗುಣಸಂಪನ್ನರನ್ನೂ, ಅಮನುಷ್ಯರನ್ನೂ, ಪ್ರತಾಪಿಗಳನ್ನೂ, ನಾನು ಕೂಗಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದರೂ, ನನ್ನ ದುಷ್ಟತ್ರರು ಯುದ್ಧಮಾಡಬಯಸುತ್ತಾರೆ ಸಂಜಯ !”

05056036 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

05056036a ಉಭೌ ಸ್ವ ಏಕಜಾತೀಯೌ ತಥೋಭೌ ಭೂಮಿಗೋಚರೌ|

05056036c ಅಥ ಕಸ್ಮಾತ್ಪಾಂಡವಾನಾಮೇಕತೋ ಮನ್ಯಸೇ ಜಯಂ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ಜಾತಿಯವರು. ಹಾಗೆಯೇ ಇಬ್ಬರೂ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೇ ನಡೆಯುವವರು. ಹಾಗಿರುವಾಗ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಜಯವೆಂದು ನೀನು ಹೇಗೆ ಹೇಳುತ್ತೀಯೆ?”

05056037a ಪಿತಾಮಹಂ ಚ ದ್ರೋಣಂ ಚ ಕೃಪಂ ಕರ್ಣಂ ಚ ದುರ್ಜಯಂ|

05056037c ಜಯದ್ರಥಂ ಸೋಮದತ್ತಮಶ್ವತ್ಥಾಮಾನಮೇವ ಚ||

05056038a ಸುಚೇತಸೋ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಾನಿದ್ರೋಽಪಿ ಸಹಿತೋಽಮರೈಃ|

05056038c ಅಶಕ್ತಃ ಸಮರೇ ಜೇತುಂ ಕಿಂ ಪುನಸ್ತಾತ ಪಾಂಡವಾಃ||

ಪಿತಾಮಹ, ದ್ರೋಣ, ಕೃಪ, ದುರ್ಜಯ ಕರ್ಣ, ಜಯದ್ರಥ,
ಸೋಮದತ್ತ, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ ಇವರೂ ಕೂಡ ಸುಚೇತಸರು,
ಮಹೇಷ್ಟಾಸರು, ಮತ್ತು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ದೇವತೆಗಳ ಸಹಿತ
ಇಂದ್ರನೂ ಗೆಲ್ಲಲು ಅಶಕ್ತನಾಗಿರುವಾಗ ಇನ್ನು ಪಾಂಡವರು ಯಾವ
ಲೆಖ್ನಿಕೆ?

05056039a ಸರ್ವಾ ಚ ಪೃಥಿವೀ ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ಮದರ್ಥೇ ತಾತ ಪಾಂಡವಾನ್|

05056039c ಆರ್ಯಾನ್ಲೃತಿಮತಃ ಶೂರಾನಗ್ನಿಕಲ್ಪಾನ್ವ ಬಾಧಿತುಂ||

ಅಪ್ಪಾ! ಈ ಭೂಮಿಯೆಲ್ಲವೂ ನನಗಾಗಿಯೇ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದೆ -
ಆರ್ಯರಾದ, ಧೃತಿಮತರಾದ, ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಶೂರರಾದ
ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕಾಡಿಸಲು.

05056040a ನ ಮಾಮಕಾನ್ಪಾಂಡವಾಸ್ತೇ ಸಮರ್ಥಾಃ ಪ್ರತಿವೀಕ್ಷಿತುಂ|

05056040c ಪರಾಕ್ರಾಂತೋ ಹ್ಯಹಂ ಪಾಂಡೂನ್ಸಪುತ್ರಾನ್ಯೋದ್ಧಮಾಹವೇ||

ನನ್ನವರನ್ನು ನಿನ್ನ ಪಾಂಡವರು ತಿರುಗಿ ನೋಡಲೂ ಅಸಮರ್ಥರು.
ಪರಾಕ್ರಾಂತರಾದ ಇವರು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಅವರ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಾರೆ.

05056041a ಮತ್ಪ್ರಿಯಂ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ ಸರ್ವೇ ಯೇ ಚಿಕೀರ್ಷಂತಿ ಭಾರತ|

05056041c ತೇ ತಾನಾವಾರಯಿಷ್ಯಂತಿ ಐಣೇಯಾನಿವ ತಂತುನಾ||

ಭಾರತ ! ನನ್ನ ಈ ಪ್ರಿಯ ಪಾರ್ಥಿವರೆಲ್ಲರೂ ಬಲೆಯನ್ನು ಬೀಸಿ
ಜಿಂಕೆಗಳನ್ನು ತಡೆಯುವಂತೆ ಅವರನ್ನು ತಡೆಯಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ.

05056042a ಮಹತಾ ರಥವಂಶೇನ ಶರಜಾಲೈಶ್ಚ ಮಾಮಕೈಃ|

05056042c ಅಭಿದ್ರುತಾ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಪಾಂಡವೈಃ ಸಹ||

ನನ್ನವರ ಮಹಾ ರಥಸಮೂಹಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಶರಜಾಲಗಳಿಂದ
ಪಾಂಚಾಲರೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಡವರು ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತಾರೆ.”

05056043 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05056043a ಉನ್ಮತ್ತ ಇವ ಮೇ ಪುತ್ರೋ ವಿಲಪತ್ಯೇಷ ಸಂಜಯ|

05056043c ನ ಹಿ ಶಕ್ತೋ ಯುಧಾ ಜೇತುಂ ಧರ್ಮರಾಜಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ ! ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದವನಂತೆ ನನ್ನ
ಮಗನು ವಿಲಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಧರ್ಮರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಗೆಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ಇವನು ಶಕ್ತನಿಲ್ಲ.

05056044a ಜಾನಾತಿ ಹಿ ಸದಾ ಭೀಷ್ಮಃ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಯಶಸ್ವಿನಾಂ|

05056044c ಬಲವತ್ತಾಂ ಸಪುತ್ರಾಣಾಂ ಧರ್ಮಜ್ಞಾನಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ||

ಸುಪುತ್ರರಾದ, ಬಲವತ್ತರಾಗಿರುವ, ಧರ್ಮಜ್ಞರಾದ, ಮಹಾತ್ಮ,
ಯಶಸ್ವಿ ಪಾಂಡವರ ಕುರಿತು ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ಸದಾ ತಿಳಿದಿದೆ.

05056045a ಯತೋ ನಾರೋಚಯಮಹಂ ವಿಗ್ರಹಂ ತೈರ್ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ|

05056045c ಕಿಂ ತು ಸಂಜಯ ಮೇ ಬ್ರೂಹಿ ಪುನಸ್ತೇಷಾಂ ವಿಚೇಷ್ಟಿತಂ||

ಅವನು ಆ ಮಹಾತ್ಮರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ.
ಸಂಜಯ ! ನನಗೆ ಇನ್ನೂ ಪುನಃ ಅವರು ಏನುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ
ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳು.

05056046a ಕಸ್ತೂರಸ್ಥಿನೋ ಭೂಯಃ ಸಂದೀಪಯತಿ ಪಾಂಡವಾನ್|

05056046c ಅರ್ಚಿಷ್ಮತೋ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಾನ್ ಹವಿಷಾ ಪಾವಕಾನಿವ||

ಯಾವ ತರಸ್ವಿಯು ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ,
ಯಾಜ್ಞಕರು ತುಪ್ಪದ ಆಹುತಿಯನ್ನು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಗಿ ಉರಿಸುವಂತೆ
ಉರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ?”

05056047 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05056047a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಃ ಸದೈವೈತಾನ್ಸಂದೀಪಯತಿ ಭಾರತ|

05056047c ಯುದ್ಧಧ್ವಮಿತಿ ಮಾ ಭೈಷ್ಠ ಯದ್ಧಾಧ್ಭರತಸತ್ತಮಾಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! “ಯುದ್ಧಮಾಡಿ! ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ
ಹೆದರಬೇಡಿ!” ಎಂದು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಸದಾ ಆ ಭರತಸತ್ತಮರನ್ನು
ಉರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

05056048a ಯೇ ಕೇ ಚಿತ್ತಾರ್ಥಿವಾಸ್ತತ್ರ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೇಣ ಸಂವೃತಾಃ|

05056048c ಯುದ್ಧೇ ಸಮಾಗಮಿಷ್ಯಂತಿ ತುಮುಲೇ ಕವಚಹೃದೇ||

“ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಸುತ್ತವರೆದಿರುವ ಆ ಕೆಲವು ಪಾರ್ಥಿವರು
ಯುದ್ಧದ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಆಯುಧಗಳ ಹೊಡೆತವನ್ನು
ಎದುರಿಸುವವರಿದ್ದಾರೆ.

05056049a ತಾನ್ಸರ್ವಾನಾಹವೇ ಕ್ರುದ್ಧಾನ್ಸಾನುಬಂಧಾನ್ಸಮಾಗತಾನ್|

05056049c ಅಹಮೇಕಃ ಸಮಾದಾಸ್ಯೇ ತಿಮಿರ್ಮತ್ಸ್ಯಾ ನಿವೌದಕಾನ್||

ತಿಮಿಂಗಿಲವು ನೀರಿನಲ್ಲಿರುವ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ
ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಕೃದ್ಧರಾಗಿ ಬಂಧುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿರುವ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

05056050a ಭೀಷ್ಮಂ ದ್ರೋಣಂ ಕೃಪಂ ಕರ್ಣಂ ದ್ರೌಣಿಂ ಶಲ್ಯಂ ಸುಯೋಧನಂ|

05056050c ಏತಾಂಶ್ಚಾಪಿ ನಿರೋತ್ಸ್ಯಾಮಿ ವೇಲೇವ ಮಕರಾಲಯಂ||

ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ, ಕೃಪ, ಕರ್ಣ, ದ್ರೌಣಿ, ಶಲ್ಯ, ಸುಯೋಧನ ಇವರನ್ನೂ
ಕೂಡ ಸಮುದ್ರದ ದಡವು ಅಲೆಗಳನ್ನು ತಡೆಯುವಂತೆ ತಡೆಯುತ್ತೇನೆ.”

05056051a ತಥಾ ಬ್ರುವಾಣಂ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಪ್ರಾಹ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

05056051c ತವ ಧೈರ್ಯಂ ಚ ವೀರ್ಯಂ ಚ ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಪಾಂಡವೈಃ ಸಹ|

05056051e ಸರ್ವೇ ಸಮಧಿರೂಢಾಃ ಸ್ಮ ಸಂಗ್ರಾಮಾನ್ಃ ಸಮುದ್ಧರ||

ಹಾಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಅವನಿಗೆ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು
ಹೇಳಿದನು: “ಪಾಂಚಾಲರೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಡವರು ಎಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನ
ಧೈರ್ಯ, ವೀರ್ಯಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂಗ್ರಾಮದಿಂದ
ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ಉದ್ಧರಿಸು.

05056052a ಜಾನಾಮಿ ತ್ವಾಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಂ|

05056052c ಸಮರ್ಥಮೇಕಂ ಪರ್ಯಾಪ್ತಂ ಕೌರವಾಣಾಂ ಯುಯುತ್ಸತಾಂ||

ಮಹಾಬಾಹೋ ! ನೀನು ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತನಾಗಿದ್ದೀಯೆ

ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಕೌರವರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದೀಯೆ.

05056052e ಭವತಾ ಯದ್ವಿಧಾತವ್ಯಂ ತನ್ನಃ ಶ್ರೇಯಃ ಪರಂತಪ||

05056053a ಸಂಗ್ರಾಮಾದಪಯಾತಾನಾಂ ಭಗ್ನಾನಾಂ ಶರಣೈಷಿಣಾಂ|

ಪರಂತಪ! ಸಂಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ಅವರು ನಮ್ಮ ಎದಿರು ಬಂದಾಗ ನೀನು ರಚಿಸುವ ವ್ಯೂಹವು ನಮಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

05056053c ಪೌರುಷಂ ದರ್ಶಯಂ ಶೂರೋ ಯಸ್ತಿಷ್ಠೇದಗ್ರತಃ ಪುಮಾನ್||

05056053e ಕ್ರೀಣೀಯಾತ್ತಂ ಸಹಸ್ರೇಣ ನೀತಿಮನ್ನಾಮ ತತ್ಪದಂ||

ಪೌರುಷವನ್ನು ತೋರಿಸಿದ ಶೂರನು ಸೈನಿಕರನ್ನು ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋರಾಡುವವನನ್ನು ಸಹಸ್ರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಾದರೂ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ನೀತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

05056054a ಸ ತ್ವಂ ಶೂರಶ್ಚ ವೀರಶ್ಚ ವಿಕ್ರಾಂತಶ್ಚ ನರರ್ಷಭ|

05056054c ಭಯಾರ್ತಾನಾಂ ಪರಿತ್ರಾತಾ ಸಮ್ಯುಗೇಷು ನ ಸಂಶಯಃ||

ನರರ್ಷಭ! ನೀನು ಶೂರ, ವೀರ ಮತ್ತು ವಿಕ್ರಾಂತ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭಯಾರ್ತರ ಪರಿತ್ರಾತಾ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.”

05056055a ಏವಂ ಬ್ರುವತಿ ಕೌಂತೇಯೇ ಧರ್ಮಾತ್ಮನಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೇ|

05056055c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ಉವಾಚೇದಂ ಮಾಂ ವಚೋ ಗತಸಾಧ್ವಸಃ||

ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಕೌಂತೇಯ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಲು

ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು, ಭಯವಿಲ್ಲದೇ, ನನಗೆ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದನು:

05056056a ಸರ್ವಾಂ ಜನಪದಾನ್ನ್ಯೂ ಯೋಧಾ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯ ಯೇ|

05056056c ಸಬಾಹ್ಲೀಕಾನ್ಕುರೂನ್ನ್ಯೂ ಯಾಃ ಪ್ರಾತಿಪೇಯಾಂ ಶರದ್ವತಃ||

05056057a ಸೂತಪುತ್ರಂ ತಥಾ ದ್ರೋಣಂ ಸಹಪುತ್ರಂ ಜಯದ್ರಥಂ|

05056057c ದುಃಶಾಸನಂ ವಿಕರ್ಣಂ ಚ ತಥಾ ದುರ್ಯೋಧನಂ ನೃಪಂ||

“ಸೂತ! ದುರ್ಯೋಧನನಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಜನಪದ ಯೋಧರಿಗೆ, ಬಾಹ್ಲೀಕನೇ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಾತಿಪೇಯ ಕುರುಗಳಿಗೆ, ಶರದ್ವತ, ಸೂತಪುತ್ರ, ದ್ರೋಣ, ಅವನ ಮಗ, ಜಯದ್ರಥ, ದುಃಶಾಸನ, ವಿಕರ್ಣ ಮತ್ತು ನೃಪ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳು.

05056058a ಭೀಷ್ಮಂ ಚೈವ ಬ್ರೂಹಿ ಗತ್ವಾ ತ್ವಮಾಶು

ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ ಸಾಧುನ್ಯೈವಾಭ್ಯುಪೇತ|

05056058c ಮಾ ವೋ ವಧೀದರ್ಜುನೋ ದೇವಗುಪ್ತಃ

ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಯಾಚಧ್ವಂ ಪಾಂಡವಂ ಲೋಕವೀರಂ||

ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ಕೂಡ ಹೋಗಿ ಹೇಳು. “ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೊಂದಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ದೇವತೆಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಅರ್ಜುನನಿಂದ ವಧೆಗೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ಬೇಗನೇ ಲೋಕವೀರ ಪಾಂಡವನನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಿ.

05056059a ನೈತಾದೃಶೋ ಹಿ ಯೋಧೋಽಸ್ಮಿ ಪೃಥಿವ್ಯಾಮಿಹ ಕಶ್ಚನ|

05056059c ಯಥಾವಿಧಃ ಸವ್ಯಸಾಚೀ ಪಾಂಡವಃ ಶಸ್ತ್ರವಿತ್ತಮಃ||

ಶಸ್ತ್ರವಿತ್ತಮ ಪಾಂಡವ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯಿರುವ ಹಾಗೆ ಬೇರೆ ಯಾವ

ಯೋಧನೂ ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲ.

05056060a ದೇವೈಹಿ ಸಂಭೃತೋ ದಿವ್ಯೋ ರಥೋ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವನಃ|

05056060c ನ ಸ ಜೇಯೋ ಮನುಷ್ಯೇಣ ಮಾ ಸ್ಮ ಕೃಧ್ವಂ ಮನೋ ಯುಧ||

ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಿಯ ದಿವ್ಯ ರಥವು ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೇ ರಕ್ಷಿತವಾಗಿದೆ. ಮನುಷ್ಯರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಬೇಡಿ!”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಯಾನಸಂಧಿ ಪರ್ವಣಿ
ಸಂಜಯವಾಕ್ಯೇ ಷಟ್ಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾನಸಂಧಿ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಜಯವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಐವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೭

ಯುದ್ಧದಿಂದ ವಿಮುಖನಾಗು ಎಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಲು (೧-೯), ದುರ್ಯೋಧನನು ತಾನು ಮತ್ತು ಕರ್ಣ ಇಬ್ಬರೇ ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದೂ, ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಬರುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲವೆಂದೂ, “ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಸೂಚಿಯ ಮೊನೆಯು ಊರುವಷ್ಟು ಭೂಮಿಯನ್ನೂ ನಾನು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ” ವೆಂದೂ ಹೇಳುವುದು (೧೦-೧೮). “ಈಗ ನಾನು ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಮಗನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು (೧೯-೨೯).

05057001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05057001a ಕ್ಷತ್ರತೇಜಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಕೌಮಾರಾದಪಿ ಪಾಂಡವಃ|

05057001c ತೇನ ಸಮ್ಯುಗಮೇಷ್ಯಂತಿ ಮಂದಾ ವಿಲಪತೋ ಮಮ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾಂಡವನು ಕೌಮಾರ್ಯದಿಂದಲೇ

ಕ್ಷತ್ರತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಅವರೊಂದಿಗೆ ಈ ಮಂದರು, ನಾನು ವಿಲಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳಿ,

ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ.

05057002a ದುರ್ಯೋಧನ ನಿವರ್ತಸ್ವ ಯುದ್ಧಾಧ್ಭರತಸತ್ತಮ|

05057002c ನ ಹಿ ಯುದ್ಧಂ ಪ್ರಶಂಸಂತಿ ಸರ್ವಾವಸ್ಥಮರಿಂದಮ||

ಭರತಸತ್ತಮ! ದುರ್ಯೋಧನ! ಅರಿಂದಮ! ಯುದ್ಧದಿಂದ

ವಿಮುಖನಾಗು. ಸರ್ವಾವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿವುದಿಲ್ಲ.

05057003a ಅಲಮರ್ಧಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾಸ್ತೇ ಸಹಾಮಾತ್ಮಸ್ಯ ಜೀವಿತುಂ|

05057003c ಪ್ರಯಚ್ಛ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಣಾಂ ಯಥೋಚಿತಮರಿಂದಮ||

ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಜೀವಿಸಲು ನಿನಗೆ ಅರ್ಧಭೂಮಿಯು ಸಾಕು!

ಅರಿಂದಮ! ಪಾಂಡುಪುತ್ರರಿಗೆ ಯಥೋಚಿತವಾದುದನ್ನು

ಕೊಟ್ಟುಬಿಡು.

05057004a ಏತದ್ಧಿ ಕುರವಃ ಸರ್ವೇ ಮನ್ಯಂತೇ ಧರ್ಮಸಂಹಿತಂ|

05057004c ಯತ್ತ್ವಂ ಪ್ರಶಾಂತಿಮಿಚ್ಛೇಥಾಃ ಪಾಂಡುಪುತ್ರೈರ್ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ|

ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಶಾಂತಿಯಿಂದಿರಲು
ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದೇ ಧರ್ಮಸಂಹಿತವೆಂದು ಎಲ್ಲ ಕುರುಗಳೂ
ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.

05057005a ಅಂಗೇಮಾಂ ಸಮವೇಕ್ಷಸ್ವ ಪುತ್ರ ಸ್ವಾಮೇವ ವಾಹಿನೀಂ|

05057005c ಜಾತ ಏವ ತವ ಸ್ರಾವಸ್ವಂ ತು ಮೋಹಾನ್ನ ಬುಧ್ಯಸೇ||

ಮಗನೇ! ಆಲೋಚಿಸು! ನಿನ್ನ ಈ ಸೇನೆಯು ನಿನ್ನದೇ ನಾಶಕ್ಕೆ
ಕಾರಣವಾಗುವುದು. ಮೋಹದಿಂದಾಗಿ ಇದು ನಿನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

05057006a ನ ಹ್ಯಹಂ ಯುದ್ಧಮಿಚ್ಛಾಮಿ ನೈತದಿಚ್ಛತಿ ಬಾಹ್ಲಿಕಃ|

05057006c ನ ಚ ಭೀಷ್ಮೋ ನ ಚ ದ್ರೋಣೋ ನಾಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ನ ಸಂಜಯಃ||

05057007a ನ ಸೋಮದತ್ತೋ ನ ಶಲ್ಯೋ ನ ಕೃಪೋ ಯುದ್ಧಮಿಚ್ಛತಿ|

05057007c ಸತ್ಯವ್ರತಃ ಪುರುಮಿತ್ರೋ ಜಯೋ ಭೂರಿಶ್ರವಾಸ್ತಥಾ||

ಏಕೆಂದರೆ ನಾನು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬಾಹ್ಲೀಕನೂ ಇದನ್ನು
ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ಭೀಷ್ಮನೂ, ದ್ರೋಣನೂ, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನೂ,
ಸಂಜಯನೂ, ಸೋಮದತ್ತನೂ, ಶಲ್ಯನೂ, ಕೃಪನೂ, ಸತ್ಯವ್ರತ
ಪುರುಮಿತ್ರ, ಜಯಶಾಲಿ ಭೂರಿಶ್ರವನೂ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

05057008a ಯೇಷು ಸಂಪ್ರತಿತಿಷ್ಠೇಯುಃ ಕುರವಃ ಪೀಡಿತಾಃ ಪರೈಃ|

05057008c ತೇ ಯುದ್ಧಂ ನಾಭಿನಂದಂತಿ ತತ್ತುಭ್ಯಂ ತಾತ ರೋಚತಾಂ||

ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತರಾದಾಗ ಯಾರ ಮೇಲೆ ಕುರುಗಳು
ಅವಲಂಬಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರೇ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಮಗೂ ! ನಿನಗೂ ಅದು ಇಷ್ಟವಾಗಲಿ.

05057009a ನ ತ್ವಂ ಕರೋಷಿ ಕಾಮೇನ ಕರ್ಣಃ ಕಾರಯಿತಾ ತವ|

05057009c ದುಃಶಾಸನಶ್ಚ ಪಾಪಾತ್ಮಾ ಶಕುನಿಶ್ಚಾಪಿ ಸೌಬಲಃ||

ನೀನು ನಿನಗೆ ಬೇಕೆಂದು ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕರ್ಣ, ಪಾಪಾತ್ಮ ದುಃಶಾಸನ ಮತ್ತು ಶಕುನಿ ಸೌಬಲರು ಇದನ್ನು ನಿನ್ನಿಂದ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.”

05057010 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

05057010a ನಾಹಂ ಭವತಿ ನ ದ್ರೋಣೇ ನಾಶ್ವತ್ಥಾಷ್ಟಿ ನ ಸಂಜಯೇ|

05057010c ನ ವಿಕರ್ಣೇ ನ ಕಾಂಬೋಜೇ ನ ಕೃಪೇ ನ ಚ ಬಾಹ್ಲಿಕೇ||

05057011a ಸತ್ಯವ್ರತೇ ಪುರುಮಿತ್ರೇ ಭೂರಿಶ್ರವಸಿ ವಾ ಪುನಃ|

05057011c ಅನ್ಯೇಷು ವಾ ತಾವಕೇಷು ಭಾರಂ ಕೃತ್ವಾ ಸಮಾಹ್ವಯೇ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾನು ನಿನ್ನ ಮೇಲಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಅನ್ಯರ ಮೇಲಾಗಲೀ ಭಾರವನ್ನು ಹೊರಿಸಿ ಈ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ನೀನೂ ಬೇಡ, ದ್ರೋಣನೂ ಬೇಡ, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನೂ ಬೇಡ, ಸಂಜಯನೂ ಬೇಡ, ವಿಕರ್ಣನೂ ಬೇಡ, ಕಾಂಬೋಜನೂ ಬೇಡ, ಕೃಪನೂ ಬೇಡ, ಬಾಹ್ಲಿಕನೂ ಬೇಡ, ಸತ್ಯವ್ರತ ಪುರುಮಿತ್ರನೂ ಬೇಡ ಮತ್ತು ಪುನಃ ಭೂರಿಶ್ರವನೂ ಬೇಡ.

05057012a ಅಹಂ ಚ ತಾತ ಕರ್ಣಶ್ಚ ರಣಯಜ್ಞಾಂ ವಿತತ್ಯ ವೈ|

05057012c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ ಪಶುಂ ಕೃತ್ವಾ ದೀಕ್ಷಿತೌ ಭರತರ್ಷಭ||

05057013a ರಥೋ ವೇದೀ ಸ್ತುವಃ ಖಡ್ಗೋ ಗದಾ ಸ್ತುಕೃವಚಂ ಸದಃ|

05057013c ಚಾತುರ್ಹೋತ್ರಂ ಚ ಧುರ್ಯಾ ಮೇ ಶರಾ ದರ್ಭಾ ಹವಿರ್ಯಶಃ||

ಅಪ್ಪಾ ! ಭರತರ್ಷಭ ! ನಾನು ಮತ್ತು ಕರ್ಣ ಇಬ್ಬರೂ ದೀಕ್ಷೆ
ಕೈಗೊಂಡು, ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಬಲಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ರಥವನ್ನು
ವೇದಿಯನ್ನಾಗಿಸಿ, ಆಹುತಿಯನ್ನು ನೀಡಲು ಖಡ್ಗವನ್ನು ಸಣ್ಣ
ಹುಟ್ಟನ್ನಾಗಿಸಿ, ಗದೆಯನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಹುಟ್ಟನ್ನಾಗಿಸಿ, ಕವಚವನ್ನು
ಸದಸ್ಯನನ್ನಾಗಿಸಿ, ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಧುರ್ಯರನ್ನಾಗಿಸಿ, ನನ್ನ
ಬಾಣಗಳನ್ನು ದರ್ಬೆಗಳನ್ನಾಗಿಸಿ, ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಹವಿಸ್ಸನ್ನಾಗಿಸಿ
ರಣಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇವೆ.

05057014a ಆತ್ಮಯಜ್ಞೇನ ನೃಪತೇ ಇಷ್ಟ್ವಾ ವೈವಸ್ವತಂ ರಣೇ|

05057014c ವಿಜಿತ್ಯ ಸ್ವಯಮೇಷ್ಯಾವೋ ಹತಾಮಿತ್ರೈ ಶ್ರಿಯಾ ವೃತೌ||

ನೃಪತೇ ! ರಣದಲ್ಲಿ ವೈವಸ್ವತನಿಗೆ ಈ ರೀತಿಯ ಆತ್ಮಯಜ್ಞವನ್ನು
ಮಾಡಿ, ಅಮಿತ್ರರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ಶ್ರೀಯಿಂದ ಆವೃತರಾಗಿ ವಿಜಯ
ಸಾಧಿಸಿ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತೇವೆ.

05057015a ಅಹಂ ಚ ತಾತ ಕರ್ಣಶ್ಚ ಭ್ರಾತಾ ದುಃಶಾಸನಶ್ಚ ಮೇ|

05057015c ಏತೇ ವಯಂ ಹನಿಷ್ಯಾಮಃ ಪಾಂಡವಾನ್ಸಮರೇ ತ್ರಯಃ||

ಅಪ್ಪಾ ! ನಾನು, ಕರ್ಣ ಮತ್ತು ನನ್ನ ತಮ್ಮ ದುಃಶಾಸನ ಈ ನಾವು
ಮೂವರೇ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಇಲ್ಲವಾಗಿಸುತ್ತೇವೆ.

05057016a ಅಹಂ ಹಿ ಪಾಂಡವಾನ್ ಹತ್ವಾ ಪ್ರಶಾಸ್ತಾ ಪೃಥಿವೀಮಿಮಾಂ|

05057016c ಮಾಂ ವಾ ಹತ್ವಾ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾ ಭೋಕ್ತಾರಃ ಪೃಥಿವೀಮಿಮಾಂ||

ನಾನೇ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕೊಂದು ಈ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಆಳುತ್ತೇನೆ. ಅಥವಾ
ಪಾಂಡುಪುತ್ರರು ನನ್ನನ್ನು ಕೊಂದು ಈ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಭೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

05057017a ತ್ಯಕ್ತಂ ಮೇ ಜೀವಿತಂ ರಾಜನ್ಧನಂ ರಾಜ್ಯಂ ಚ ಪಾರ್ಥಿವ|

05057017c ನ ಜಾತು ಪಾಂಡವೈಃ ಸಾರ್ಧಂ ವಸೇಯಮಹಮಚ್ಯುತ||

ರಾಜನ್! ಪಾರ್ಥಿವ! ಅಚ್ಯುತ! ನನ್ನ ಜೀವವನ್ನು, ಧನವನ್ನು ಮತ್ತು
ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿಯೇನು. ಆದರೆ ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ನಾನು
ಹಂಚಿಕೊಂಡು ಜೀವಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

05057018a ಯಾವದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಾಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣಾಯಾ ವಿಧ್ಯೇದಗ್ರೇಣ ಮಾರಿಷ|

05057018c ತಾವದಪ್ಯಪರಿತ್ಯಾಜ್ಯಂ ಭೂಮೇರ್ನಃ ಪಾಂಡವಾನ್ಪ್ರತಿ||

ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಸೂಜಿಯ ಮೊನೆಯು ಊರುವಷ್ಟು ಭೂಮಿಯನ್ನೂ ನಾನು
ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ.”

05057019 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05057019a ಸರ್ವಾನ್ವಸ್ತಾತ ಶೋಚಾಮಿ ತ್ಯಕ್ತೋ ದುರ್ಯೋಧನೋ ಮಯಾ|

05057019c ಯೇ ಮಂದಮನುಯಾಸ್ಯಧ್ವಂ ಯಾಂತಂ ವೈವಸ್ವತಕ್ಷಯಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಯ್ಯಾ! ಈಗ ನಾನು
ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಮೂಢನನ್ನು
ಅನುಸರಿಸುವವರೆಲ್ಲರೂ ವೈವಸ್ವತಕ್ಷಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

05057020a ರುರೂಣಾಮಿವ ಯುಥೇಷು ವ್ಯಾಘ್ರಾಃ ಪ್ರಹರತಾಂ ವರಾಃ|

05057020c ವರಾನ್ ವರಾನ್ ಹನಿಷ್ಯಂತಿ ಸಮೇತಾ ಯುಧಿ ಪಾಂಡವಾಃ||

ರುರುಗಳ ಗುಂಪುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಹೋರಾಡುವ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವ್ಯಾಘ್ರದಂತೆ
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶ್ರೇಷ್ಠರನ್ನೂ ಪಾಂಡವರು
ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

05057021a ಪ್ರತೀಪಮಿವ ಮೇ ಭಾತಿ ಯುಯುಧಾನೇನ ಭಾರತೀ|

05057021c ವ್ಯಸ್ತಾ ಸೀಮಂತಿನೀ ತ್ರಸ್ತಾ ಪ್ರಮೃಷ್ಟಾ ದೀರ್ಘಬಾಹುನಾ||

ಬೆದರಿದ ಸೀಮಂತಿನಿಯಂತಿರುವ ಭಾರತಿಯನ್ನು ಯುಯುಧಾನನು
ತನ್ನ ದೀರ್ಘ ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು, ಮುದ್ದೆಮಾಡಿ ದೂರ
ಎಸೆಯುತ್ತಾನೆ.

05057022a ಸಂಪೂರ್ಣಂ ಪೂರಯನ್ಭಯೋ ಬಲಂ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಮಾಧವಃ|

05057022c ಶ್ರೈನೇಯಃ ಸಮರೇ ಸ್ಥಾತಾ ಬೀಜವತ್ಪ್ರವಪಂ ಶರಾನ್||

ಆಗಲೇ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವ ಪಾರ್ಥನ ಬಲವನ್ನು ಇನ್ನೂ
ಸಂಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವ ಮಾಧವ ಶ್ರೈನಿಯು ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬೀಜವನ್ನು
ಬಿತ್ತಿದ ಹಾಗೆ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾನೆ.

05057023a ಸೇನಾಮುಖೇ ಪ್ರಯುದ್ಧಾನಾಂ ಭೀಮಸೇನೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

05057023c ತಂ ಸರ್ವೇ ಸಂಶ್ರಯಿಷ್ಯಂತಿ ಪ್ರಾಕಾರಮಕುತೋಭಯಂ|

ಭೀಮಸೇನನು ಸೇನೆಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನ
ಸೈನಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರಾಕಾರದ ಹಿಂದೆ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಅವನ ಹಿಂದೆ ನಿಂತು

ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

05057024a ಯದಾ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸಿ ಭೀಮೇನ ಕುಂಜರಾನ್ವಿನಿಪಾತಿತಾನ್|

05057024c ವಿಶೀರ್ಣದಂತಾನ್ಗಿಯಾ ಭಾನ್ಭಿನ್ನಕುಂಭಾನ್ಸಶೋಣಿತಾನ್||

05057025a ತಾನಭಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ವಿಶೀರ್ಣಾನಿವ ಪರ್ವತಾನ್|

05057025c ಭೀತೋ ಭೀಮಸ್ಯ ಸಂಸ್ಪರ್ಶಾತ್ಸ್ಮರ್ತಾಸಿ ವಚನಸ್ಯ ಮೇ||

ಭೀಮನು ದಂತಗಳನ್ನು ಮುರಿದು, ಕಪಾಲಗಳನ್ನು ಜಜ್ಜಿ, ರಕ್ತಸುರಿಸಿ
ಆನೆಗಳನ್ನು ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿದುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತೀಯೆ. ಪರ್ವತಗಳಂತಿದ್ದ
ಅವು ಪುಡಿಪುಡಿಯಾಗಿ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಭೀಮನ
ಸ್ಪರ್ಷಕ್ಕೆ ಹೆದರುವಾಗ ನೀನು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ.

05057026a ನಿರ್ದಗ್ಧಂ ಭೀಮಸೇನೇನ ಸೈನ್ಯಂ ಹತರಥದ್ವಿಪಂ|

05057026c ಗತಿಮಗ್ನೇರಿವ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಸ್ಮರ್ತಾಸಿ ವಚನಸ್ಯ ಮೇ||

ರಥ, ಕುದುರೆ ಮತ್ತು ಆನೆಗಳು ಭೀಮಸೇನನಿಂದ, ಅಗ್ನಿಯ
ಮಾರ್ಗದಂತೆ ಸುಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ನೀನು ನನ್ನ ವಚನವನ್ನು
ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ.

05057027a ಮಹದ್ವೋ ಭಯಮಾಗಾಮಿ ನ ಚೇಚ್ಚಾಪ್ಯಥ ಪಾಂಡವೈಃ|

05057027c ಗದಯಾ ಭೀಮಸೇನೇನ ಹತಾಃ ಶಮಮುಪೈಷ್ಯಥ||

ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೇ ಇದ್ದರೆ ಮಹಾ
ಭಯವು ನಿನಗಾಗುತ್ತದೆ. ಭೀಮಸೇನನ ಗದೆಯಿಂದ ಹತನಾಗಿ
ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತೀಯೆ.

05057028a ಮಹಾವನಮಿವ ಚಿನ್ನಂ ಯದಾ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸಿ ಪಾತಿತಂ|

05057028c ಬಲಂ ಕುರೂಣಾಂ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ತದಾ ಸ್ಮರ್ತಾಸಿ ಮೇ ವಚಃ||

ಕುರುಗಳ ಸೇನೆಯು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮಹಾವನದಂತೆ ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಬೀಳುವುದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ.””

05057029 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05057029a ಏತಾವದುಕ್ತ್ವಾ ರಾಜಾ ತು ಸ ಸರ್ವಾನ್ಪೃಥಿವೀಪತೀನ್|

05057029c ಅನುಭಾಷ್ಯ ಮಹಾರಾಜ ಪುನಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಸಂಜಯಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಎಲ್ಲ ಪೃಥಿವೀಪತಿಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಮಹಾರಾಜನು ಪುನಃ ಸಂಜಯನನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಿ ಕೇಳಿದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಯಾನಸಂಧಿ ಪರ್ವಣಿ
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ವಾಕ್ಯೇ ಸಪ್ತಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾನಸಂಧಿ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಐವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೮

ವಾಸುದೇವ ಕೃಷ್ಣನ ಸಂದೇಶ

ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರ ಸಂದೇಶವೇನೆಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಸಂಜಯನನ್ನು ಕೇಳಲು ಸಂಜಯನು ಅವನಿಗೆ ಅವರ ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದುದು

05058001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05058001a ಯದಬ್ರೂತಾಂ ಮಹಾತ್ಮಾನೌ ವಾಸುದೇವಧನಂಜಯೌ|

05058001c ತನ್ನೇ ಬ್ರೂಹಿ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಾ ಶುಶ್ರುಷೇ ವಚನಂ ತವ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ! ಮಹಾತ್ಮರಾದ
ವಾಸುದೇವ-ಧನಂಜಯರು ಏನು ಹೇಳಿದರೆಂಬುದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.
ಅದನ್ನು ಕೇಳಲು ತವಕವಿದೆ.”

05058002 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05058002a ಶೃಣು ರಾಜನ್ಯಥಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಯಾ ಕೃಷ್ಣಧನಂಜಯೌ|

05058002c ಊಚತುಶ್ಚಾಪಿ ಯದ್ವೀರೌ ತತ್ತೇ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಭಾರತ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಭಾರತ! ನಾನು ಕೃಷ್ಣ-
ಧನಂಜಯರನ್ನು ಹೇಗಿದ್ದಾಗ ನೋಡಿದೆನೆನ್ನುವುದನ್ನೂ, ಆ
ವೀರರಿಬ್ಬರೂ ನನಗೆ ಏನು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆನ್ನುವುದನ್ನೂ ನಿನಗೆ
ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

05058003a ಪಾದಾಂಗುಲೀರಭಿಪ್ರೇಕ್ಷನ್ವಯತೋಽಹಂ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ|

05058003c ಶುದ್ಧಾಂತಂ ಪ್ರಾವಿಶಂ ರಾಜನ್ನಾಖ್ಯಾತುಂ ನರದೇವಯೋಃ||

ರಾಜನ್! ಕಾಲಿನ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ, ತಲೆಬಾಗಿ, ಕೈಮುಗಿದು
ಶುದ್ಧನಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಲು ನಾನು ಆ ನರದೇವರ ಅಂತಃಪುರವನ್ನು

ಪ್ರವೇಶಿಸಿದೆ.

05058004a ನೈವಾಭಿಮನ್ಯುರ್ನ ಯಮೌ ತಂ ದೇಶಮಭಿಯಾಂತಿ ವೈ|

05058004c ಯತ್ರ ಕೃಷ್ಣೌ ಚ ಕೃಷ್ಣೌ ಚ ಸತ್ಯಭಾಮಾ ಚ ಭಾಮಿನೀ||

ಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರೂ, ಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ಭಾಮಿನೀ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯಿರುವ ಆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಅಭಿಮನ್ಯುವಾಗಲೀ ಯಮಳರಾಗಲೀ ಹೋಗಲಾರರು.

05058005a ಉಭೌ ಮಧ್ವಾಸವಕ್ಷೀಬಾವುಭೌ ಚಂದನರೂಪಿತೌ|

05058005c ಸ್ವಗ್ವಿಣೌ ವರವಸ್ತ್ರೌ ತೌ ದಿವ್ಯಾಭರಣಭೂಷಿತೌ||

ಇಬ್ಬರೂ ಹಾರಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ವರವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ದಿವ್ಯಾಭರಣ ಭೂಷಿತರಾಗಿ, ಚಂದನಲೇಪಿತರಾಗಿ, ಮಧುವನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದರು.

05058006a ನೈಕರತ್ನವಿಚಿತ್ರಂ ತು ಕಾಂಚನಂ ಮಹದಾಸನಂ|

05058006c ವಿವಿಧಾಸ್ತರಣಾಸ್ತ್ರೀರ್ಣಂ ಯತ್ರಾಸಾತಾಮರಿಂದಮೌ||

ಅನೇಕ ವಿಚಿತ್ರ ರತ್ನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಾಂಚನದ ಮಹದಾಸನದ ಮೇಲೆ, ವಿವಿಧ ನೆಲಗಂಬಳಗಳನ್ನು ಹಾಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆ ಅರಿಂದಮರಿಬ್ಬರೂ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದರು.

05058007a ಅರ್ಜುನೋತ್ಸಂಗೌ ಪಾದೌ ಕೇಶವಸ್ಯೋಪಲಕ್ಷಯೇ|

05058007c ಅರ್ಜುನಸ್ಯ ಚ ಕೃಷ್ಣಾಯಾಂ ಸತ್ಯಾಯಾಂ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಕೇಶವನ ಪಾದಗಳು ಅರ್ಜುನನ ತೊಡೆಯಮೇಲಿದ್ದುದನ್ನು, ಮತ್ತು

ಮಹಾತ್ಮ ಅರ್ಜುನನ ಪಾದಗಳು ಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ಸತ್ಯಭಾಮೆಯರ
ತೊಡೆಯಮೇಲಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದೆನು.

05058008a ಕಾಂಚನಂ ಪಾದಪೀಠಂ ತು ಪಾರ್ಥೋ ಮೇ ಪ್ರಾದಿಶತ್ತದಾ|

05058008c ತದಹಂ ಪಾಣಿನಾ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ತತೋ ಭೂಮಾವುಪಾವಿಶಂ||

ಪಾರ್ಥನು ನನಗೆ ಕಾಂಚನದ ಪಾದಪೀಠವೊಂದನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು.
ಅದನ್ನು ನಾನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡೆನು.

05058009a ಊರ್ಧ್ವರೇಖಿತಲೌ ಪಾದೌ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಶುಭಲಕ್ಷಣೌ|

05058009c ಪಾದಪೀಠಾದಪಹೃತೌ ತತ್ರಾಪಶ್ಯಮಹಂ ಶುಭೌ||

ಪಾದಪೀಠದಿಂದ ಕಾಲನ್ನು ಹಿಂದೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ನಾನು
ಪಾರ್ಥನ ಆ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿರುವ ಶುಭಲಕ್ಷಣ ಊರ್ಧ್ವರೇಖೆಗಳಿರುವ
ತಲವನ್ನು ನೋಡಿದೆನು.

05058010a ಶ್ಯಾಮೌ ಬೃಹಂತೌ ತರುಣೌ ಶಾಲಸ್ಯಂಧಾವಿವೋದ್ಗತೌ|

05058010c ಏಕಾಸನಗತೌ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭಯಂ ಮಾಂ ಮಹದಾವಿಶತ್||

ಶ್ಯಾಮವರ್ಣದ, ದೊಡ್ಡದೇಹದ, ತರುಣರಾದ, ಶಾಲಸ್ಯಂಧದಂತೆ
ಎತ್ತರವಾಗಿರುವ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವುದನ್ನು
ನೋಡಿ ನನಗೆ ಮಹಾ ಭಯವು ಆವರಿಸಿತು.

05058011a ಇಂದ್ರವಿಷ್ಟುಸಮಾವೇತೌ ಮಂದಾತ್ಮಾ ನಾವಬುದ್ಧತೇ|

05058011c ಸಂಶ್ರಯಾದ್ಧ್ರೋಣಭೀಷ್ಮಾಭ್ಯಾಂ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಚ ವಿಕಠ್ಠನಾತ್||

ಇಂದ್ರ-ವಿಷ್ಟು ಇಬ್ಬರೂ ಸೇರಿರುವುದು ದ್ರೋಣ, ಭೀಷ್ಮ ಮತ್ತು ತನ್ನನ್ನು
ತಾನು ಹೊಗಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಕರ್ಣನನ್ನು ಸಂಶ್ರಯಿಸಿರುವ ಮಂದಾತ್ಮನಿಗೆ
ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.

05058012a ನಿರ್ದೇಶಸ್ಥಾವಿಮೌ ಯಸ್ಯ ಮಾನಸಸ್ತಸ್ಯ ಸೇತ್ಸ್ಯತೇ|

05058012c ಸಂಕಲ್ಪೋ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ನಿಶ್ಚಯೋ ಮೇ ತದಾಭವತ್||

ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು - ಯಾರ ನಿರ್ದೇಶನದಂತೆ
ಅವರಿಬ್ಬರು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ ಯಾರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅವರು
ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೋ ಆ ಧರ್ಮರಾಜನ ಸಂಕಲ್ಪದಂತೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ.

05058013a ಸತ್ಕೃತಶ್ಚಾನ್ನಪಾನಾಭ್ಯಾಮಾಚ್ಚನ್ನೋ ಲಬ್ಧಸತ್ಕ್ರಿಯಃ|

05058013c ಅಂಜಲಿಂ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಸಂಧಾಯ ತೌ ಸಂದೇಶಮಚೋದಯಂ||

ಅನ್ನ ಪಾನಗಳಿಂದ ಸತ್ಕೃತನಾಗಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಸತ್ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದ ಸಮ್ಮಾನಿತನಾಗಿ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಗಳನ್ನು ಮುಗಿದು ನಿನ್ನ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ.

05058014a ಧನುರ್ಬಾಣೋಚಿತೇನೈಕಪಾಣಿನಾ ಶುಭಲಕ್ಷಣಂ|

05058014c ಪಾದಮಾನಮಯನ್ಪಾರ್ಥಃ ಕೇಶವಂ ಸಮಚೋದಯತ್|

ಆಗ ಪಾರ್ಥನು ಧನುರ್ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಕೈಯಿಂದ ಕೇಶವನ ಶುಭಲಕ್ಷಣಯುತ ಕಾಲನ್ನು ಸರಿಸಿ, ಅವನಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದನು.

05058015a ಇಂದ್ರಕೇತುರಿವೋತ್ಥಾಯ ಸರ್ವಾ ಭರಣಭೂಷಿತಃ|

05058015c ಇಂದ್ರವೀರ್ಯೋಪಮಃ ಕೃಷ್ಣಃ ಸಂವಿಷ್ಟೋ ಮಾಭ್ಯಭಾಷತ||

ಸರ್ವಾ ಭರಣಭೂಷಿತ ಇಂದ್ರವೀರ್ಯೋಪಮ ಕೃಷ್ಣನು ಇಂದ್ರಧ್ವಜದಂತೆ ಮೇಲೆದ್ದು ನನ್ನನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿದನು:

05058016a ವಾಚಂ ಸ ವದತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಹ್ಲಾದಿನೀಂ ವಚನಕ್ಷಮಾಂ|

05058016c ತ್ರಾಸನೀಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಣಾಂ ಮೃದುಪೂರ್ವಾಂ ಸುದಾರುಣಾಂ||

ಆ ಮಾತುನಾಡುವವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನ ಮಾತುಗಳು ದಾರುಣವಾಗಿದ್ದು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರನ್ನು ಕಾಡುವಂತಿದ್ದರೂ, ಆನಂದದಾಯಕವಾಗಿದ್ದವು, ಮನಸೆಳೆಯುವಂತಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಮೃದುಪೂರ್ವಕವಾಗಿದ್ದವು.

05058017a ವಾಚಂ ತಾಂ ವಚನಾರ್ಹಸ್ಯ ಶಿಕ್ಷಾಕ್ಷರಸಮನ್ವಿತಾಂ|

05058017c ಅಶ್ರೌಷಮಹಮಿಷ್ಠಾರ್ಥಾಂ ಪಶ್ಚಾದ್ಧಯಶೋಷಿಣೀಂ|

ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಲು ಅವನೋರ್ವನೇ ಅರ್ಹನಾಗಿದ್ದನು. ಅವು ಶಿಕ್ಷಾಕ್ಷರ ಸಮನ್ವಿತವಾಗಿತ್ತು. ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೂ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಹೃದಯವನ್ನು ಶೋಷಿಸುವಂತಿತ್ತು.

05058018 ವಾಸುದೇವ ಉವಾಚ|

05058018a ಸಂಜಯೇದಂ ವಚೋ ಬ್ರೂಯಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಮನೀಷಿಣಂ|

05058018c ಶೃಣ್ವತಃ ಕುರುಮುಖ್ಯಸ್ಯ ದ್ರೋಣಸ್ಯಾಪಿ ಚ ಶೃಣ್ವತಃ||

ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ! ಮನೀಷಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳು. ಕುರುಮುಖ್ಯರಿಗೂ ಕೇಳಿಸು ಮತ್ತು ದ್ರೋಣನಿಗೂ ಕೇಳಿಸು.

05058019a ಯಜಧ್ವಂ ವಿಪುಲೈರ್ಯಜ್ಞೈರ್ವಿಪ್ರೇಭ್ಯೋ ದತ್ತ ದಕ್ಷಿಣಾಃ|

05058019c ಪುತ್ರೈರ್ಧಾರೈಶ್ಚ ಮೋದಧ್ವಂ ಮಹದ್ವೋ ಭಯಮಾಗತಂ||

ವಿಪ್ರರಿಗೆ ವಿಪುಲ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನಿತ್ತು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಯಾಜಿಸಿರಿ. ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಆನಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ಮಹಾಭಯವು ಬಂದೊದಗಿದೆ.

05058020a ಅರ್ಥಾಂಸ್ತುಜತ ಪಾತ್ರೇಭ್ಯಃ ಸುತಾನ್ಪಾಪ್ನುತ ಕಾಮಜಾನ್|

05058020c ಪ್ರಿಯಂ ಪ್ರಿಯೇಭ್ಯಶ್ಚರತ ರಾಜಾ ಹಿ ತ್ವರತೇ ಜಯೇ||

ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಪಾತ್ರರಲ್ಲಿ ಹಂಚಿ. ಬೇಕಾದ ಸುತರನ್ನು ಪಡೆಯಿರಿ.

ಪ್ರಿಯರೊಡನೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ಏಕೆಂದರೆ ರಾಜಾ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಜಯಕ್ಕೆ ಕಾತರನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

05058021a ಋಣಮೇತತ್ಪ್ರವೃದ್ಧಂ ಮೇ ಹೃದಯಾನ್ನಾಪಸರ್ಪತಿ|

05058021c ಯದ್ಗೋವಿಂದೇತಿ ಚುಕ್ರೋಶ ಕೃಷ್ಣಾ ಮಾಂ ದೂರವಾಸಿನಂ||

05058022a ತೇಜೋಮಯಂ ದುರಾಧರ್ಷಂ ಗಾಂಡೀವಂ ಯಸ್ಯ ಕಾರ್ಮುಕಂ|

05058022c ಮದ್ವಿ ತೀಯೇನ ತೇನೇಹ ವೈರಂ ವಃ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಾ||

ನಾನು ದೂರದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಕೃಷ್ಣೆಯು “ಗೋವಿಂದ!” ಎಂದು
ಶೋಕದಿಂದ ಕೂಗಿ ಕರೆದಿದ್ದುದರ, ಯಾರ ಕಾರ್ಮುಕವು
ತೇಜೋಮಯ, ದುರಾಧರ್ಷ ಗಾಂಡೀವವೋ ಆ ಸವ್ಯಸಾಚಿ - ನನ್ನ
ಎರಡನೆಯವನೊಡನೆ ನೀವೇನು ವೈರ ಸಾಧಿಸಿದ್ದೀರೋ ಅವುಗಳ
ಋಣವು ಬೆಳೆದು ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಆವರಿಸಿದೆ.

05058023a ಮದ್ವಿ ತೀಯಂ ಪುನಃ ಪಾರ್ಥಂ ಕಃ ಪ್ರಾರ್ಥಯಿತುಮಿಚ್ಛತಿ|

05058023c ಯೋ ನ ಕಾಲಪರೀತೋ ವಾಪ್ಯಪಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪುರಂದರಃ||

ನನಗೆ ಎರಡನೆಯವನಾದ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಯಾರುತಾನೇ - ಅವನು
ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪುರಂದರನೇ ಆಗಿದ್ದರೂ - ಅವನ ಕಾಲವು
ಮುಗಿದಿಲ್ಲವಾಗಿದ್ದರೆ ಎದುರಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ?

05058024a ಬಾಹುಭ್ಯಾಮುದ್ವಹೇದ್ಭೂಮಿಂ ದಹೇತ್ಸೃದ್ಧ ಇಮಾಃ ಪ್ರಜಾಃ|

05058024c ಪಾತಯೇತ್ರಿ ದಿವಾದ್ದೇವಾನ್ಯೋಽರ್ಜುನಂ ಸಮರೇ ಜಯೇತ್||

ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಗೆಲ್ಲುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಎರಡೂ

ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಬಹುದು, ಕೃದ್ಧನಾಗಿ ಈ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟುಬಿಡಬಲ್ಲನು, ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ದಿವಿಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳಿಸಿಯಾನು.

05058025a ದೇವಾಸುರಮನುಷ್ಯೇಷು ಯಕ್ಷಗಂಧರ್ವಭೋಗಿಷು|

05058025c ನ ತಂ ಪಶ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಯುದ್ಧೇ ಪಾಂಡವಂ ಯೋಽಭ್ಯಯಾದ್ರಣೇ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಎದುರಿಸುವವನನ್ನು ದೇವಾಸುರಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ, ಯಕ್ಷ-ಗಂಧರ್ವ-ನಾಗರಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಾಣಲಾರೆ.

05058026a ಯತ್ತದ್ವಿರಾಟನಗರೇ ಶ್ರುಯತೇ ಮಹದದ್ಭುತಂ|

05058026c ಏಕಸ್ಯ ಚ ಬಹೂನಾಂ ಚ ಪರ್ಯಾಪ್ತಂ ತನ್ನಿದರ್ಶನಂ||

ವಿರಾಟನಗರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮಹಾ ಅದ್ಭುತದ ಕುರಿತು ಏನು ಕೇಳಿದ್ದೇವೋ - ಓರ್ವನೇ ಬಹುಯೋಧರನ್ನು ಎದುರಿಸಿದುದು - ಅದೇ ಇದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನವು.

05058027a ಏಕೇನ ಪಾಂಡುಪುತ್ರೇಣ ವಿರಾಟನಗರೇ ಯದಾ|

05058027c ಭಗ್ನಾಃ ಪಲಾಯಂತ ದಿಶಃ ಪರ್ಯಾಪ್ತಂ ತನ್ನಿದರ್ಶನಂ||

ವಿರಾಟನಗರದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡುಪುತ್ರನೊಬ್ಬನಿಂದಲೇ ಎದುರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಾಗ, ಭಗ್ನರಾಗಿ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದುದೇ ಅದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನವು.

05058028a ಬಲಂ ವೀರ್ಯಂ ಚ ತೇಜಶ್ಚ ಶೀಘ್ರತಾ ಲಘುಹಸ್ತತಾ|

05058028c ಅವಿಷಾದಶ್ಚ ಧೈರ್ಯಂ ಚ ಪಾರ್ಥಾನ್ನಾನ್ಯತ್ರ ವಿದ್ಯತೇ||

ಪಾರ್ಥನಲ್ಲಿರುವ ಬಲ, ವೀರ್ಯ, ತೇಜಸ್ಸು, ಶೀಘ್ರತೆ, ಕೈಚಳಕ, ಆಯಾಸಗೊಳ್ಳದಿರುವಿಕೆ, ಮತ್ತು ಧೈರ್ಯವು ಬೇರೆ ಯಾರಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದುದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.””

05058029 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05058029a ಇತ್ಯಬ್ರವೀದ್ಧ್ವಷೀಕೇಶಃ ಪಾರ್ಥಮುದ್ಧರ್ಷಯನ್ಗಿರಾ|

05058029c ಗರ್ಜನ್ಮಯವರ್ಷೀವ ಗಗನೇ ಪಾಕಶಾಸನಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಗಗನದಲ್ಲಿ ಪಾಕಶಾಸನನು ಮಳೆಸುರಿಸುವಾಗ ಕೇಳಿಬರುವ ಗುಡುಗಿನ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು.

05058030a ಕೇಶವಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕಿರೀಟೇ ಶ್ವೇತವಾಹನಃ|

05058030c ಅರ್ಜುನಸ್ತನ್ಮಹದ್ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀಲ್ಲೋಮಹರ್ಷಣಂ||

ಕೇಶವನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಶ್ವೇತವಾಹನ ಕಿರೀಟಿ ಅರ್ಜುನನು ಆ ಲೋಮಹರ್ಷಣ ಮಹಾಮಾತನ್ನು ಆಡಿದನು.””

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಯಾನಸಂಧಿ ಪರ್ವಣಿ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯಕಥನೇ ಅಷ್ಟಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾನಸಂಧಿ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯಕಥನದಲ್ಲಿ ಐವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೯

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಪರಸ್ಪರ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ದೇವ-ಮನುಷ್ಯರ ಸಹಾಯಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ತೇಜಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರಿಗಿಂತ ಕುರುಗಳ ಶಕ್ತಿಯು ಕಡಿಮೆಯಾದುದು ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಕುರುಗಳಿಗಿಂತ “ಪಾಂಡವರೇ ಹೆಚ್ಚು ಶಕ್ತಿವಂತರೆಂದು ಸದಾ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತೇನೆ” ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು (೧-೨೩).

05059001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05059001a ಸಂಜಯಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪ್ರಜ್ಞಾಚಕ್ಷುರ್ನರೇಶ್ವರಃ|

05059001c ತತಃ ಸಂಖ್ಯಾತುಮಾರೇಭೇ ತದ್ವಚೋ ಗುಣದೋಷತಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಪ್ರಜ್ಞಾಚಕ್ಷು ನರೇಶ್ವರನು ಅವನ ಮಾತುಗಳ ಗುಣದೋಷಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಷಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು.

05059002a ಪ್ರಸಂಖ್ಯಾಯ ಚ ಸೌಕ್ಷ್ಮ್ಯೇಣ ಗುಣದೋಷಾನ್ವಿಚಕ್ಷಣಃ|

05059002c ಯಥಾವನ್ಮ ತಿತತ್ತ್ವೇನ ಜಯಕಾಮಃ ಸುತಾನ್ಮ ತಿ||

ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಗುಣದೋಷಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ, ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಜಯವನ್ನು ಬಯಸಿ ಅದರಂತೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟನು.

05059003a ಬಲಾಬಲೇ ವಿನ್ಶಿತ್ಯ ಯಥಾತಥ್ಯೇನ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್|

05059003c ಶಕ್ತಿಂ ಸಂಖ್ಯಾತುಮಾರೇಭೇ ತದಾ ವೈ ಮನುಜಾಧಿಪಃ||

ಎರಡೂ ಪಕ್ಷಗಳ ಬಲಾಬಲಗಳನ್ನು ಯಥಾತಥ್ಯವಾಗಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಆ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್ ಮನುಜಾಧಿಪನು ಪರಸ್ಪರರ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸ ತೊಡಗಿದನು.

05059004a ದೇವಮಾನುಷಯೋಃ ಶಕ್ತ್ಯಾ ತೇಜಸಾ ಚೈವ ಪಾಂಡವಾನ್|

05059004c ಕುರೂಂ ಶಕ್ತ್ಯಾಲ್ಪತರಯಾ ದುರ್ಯೋಧನಮಥಾಬ್ರವೀತ್||

ದೇವ-ಮನುಷ್ಯರ ಸಹಾಯಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ತೇಜಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರಿಗಿಂತ ಕುರುಗಳ ಶಕ್ತಿಯು ಕಡಿಮೆಯಾದುದು ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

05059005a ದುರ್ಯೋಧನೇಯಂ ಚಿಂತಾ ಮೇ ಶಶ್ವನ್ನಾಪ್ಯುಪಶಾಮ್ಯತಿ|

05059005c ಸತ್ಯಂ ಹ್ಯೇತದಹಂ ಮನ್ಯೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ನಾನುಮಾನತಃ||

“ದುರ್ಯೋಧನ! ನನ್ನ ಈ ಚಿಂತೆಯು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದು ಸತ್ಯವಾದುದು ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ. ಇದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದುದು. ಅನುಮಾನಿತವಾದುದಲ್ಲ.

05059006a ಆತ್ಮಜೇಷು ಪರಂ ಸ್ನೇಹಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ಕುರ್ವತೇ|

05059006c ಪ್ರಿಯಾಣಿ ಚೈಷಾಂ ಕುರ್ವಂತಿ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಹಿತಾನಿ ಚ||

ಇರುವ ಎಲ್ಲವೂ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವುಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು, ಯಥಾಶಕ್ತಿ

ಹಿತವಾದುವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತವೆ.

05059007a ಏವಮೇವೋಪಕರ್ತೃಣಾಂ ಪ್ರಾಯಶೋ ಲಕ್ಷಯಾಮಹೇ|

05059007c ಇಚ್ಛಂತಿ ಬಹುಲಂ ಸಂತಃ ಪ್ರತಿಕರ್ತುಂ ಮಹತ್ತ್ರಿಯಂ||

ಇದನ್ನೂ ಕೂಡ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ - ಯಾರಿಂದ ಉಪಕೃತ್ಯರಾಗಿದ್ದೇವೋ ಅವರಿಗೆ ಮಹಾ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಿ ಪ್ರತೀಕಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಂತರು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ.

05059008a ಅಗ್ನಿಃ ಸಾಚಿವ್ಯಕರ್ತಾ ಸ್ಯಾತ್ಪಾಂಡವೇ ತತ್ಕೃತಂ ಸ್ಮರನ್|

05059008c ಅರ್ಜುನಸ್ಯಾತಿಭೀಮೇಽಸ್ಮಿನ್ನುರುಪಾಂಡುಸಮಾಗಮೇ||

ಖಾಂಡವದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕುರುಪಾಂಡವರ ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯು ಅವನಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

05059009a ಜಾತಗೃಧ್ಯಾಭಿಪನ್ನಾಶ್ಚ ಪಾಂಡವಾನಾಮನೇಕಶಃ|

05059009c ಧರ್ಮಾದಯೋ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಸಮಾಹೂತಾ ದಿವೌಕಸಃ||

ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕೂಡ ಧರ್ಮದಿ ಅನೇಕ ದಿವೌಕಸರು ಪಾಂಡವರ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಾರೆ.

05059010a ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣಕೃಪಾದೀನಾಂ ಭಯಾದಶನಿಸಮ್ಮಿತಂ|

05059010c ರಿರಕ್ಷಿಷಂತಃ ಸಂರಂಭಂ ಗಮಿಷ್ಯಂತೀತಿ ಮೇ ಮತಿಃ|

ಭೀಷ್ಮ-ದ್ರೋಣ-ಕೃಪಾದಿಗಳ ಭಯದಿಂದ ಅವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು

ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಬರುತ್ತಾರೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

05059011a ತೇ ದೇವಸಹಿತಾಃ ಪಾರ್ಥಾ ನ ಶಕ್ಯಾಃ ಪ್ರತಿವೀಕ್ಷಿತುಂ|

05059011c ಮಾನುಷೇಣ ನರವ್ಯಾಘ್ರಾ ವೀರ್ಯವಂತೋಽಸ್ತ್ರಪಾರಗಾಃ||

ದೇವಸಹಿತರಾದ ಆ ವೀರ್ಯವಂತ ಅಸ್ತ್ರಪಾರಗ ನರವ್ಯಾಘ್ರ
ಪಾರ್ಥರನ್ನು ಮನುಷ್ಯರು ಎದುರಿಸಲು ಶಕ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

05059012a ದುರಾಸದಂ ಯಸ್ಯ ದಿವ್ಯಂ ಗಾಂಡೀವಂ ಧನುರುತ್ತಮಂ|

05059012c ವಾರುಣೌ ಚಾಕ್ಷಯೌ ದಿವ್ಯೌ ಶರಪೂರ್ಣೌ ಮಹೇಷುಧೀ||

05059013a ವಾನರಶ್ಚ ದ್ವಜೋ ದಿವ್ಯೋ ನಿಃಸಂಗೋ ಧೂಮವದ್ಗತಿಃ|

05059013c ರಥಶ್ಚ ಚತುರಂತಾಯಾಂ ಯಸ್ಯ ನಾಸ್ತಿ ಸಮಸ್ತಿಷಾ||

05059014a ಮಹಾಮೇಘನಿಭಶ್ಚಾಪಿ ನಿರ್ಘೋಷಃ ಶ್ರುಯತೇ ಜನೈಃ|

05059014c ಮಹಾಶನಿಸಮಃ ಶಬ್ದಃ ಶಾತ್ರವಾಣಾಂ ಭಯಂಕರಃ||

05059015a ಯಂ ಚಾತಿಮಾನುಷಂ ವೀರ್ಯೇ ಕೃತ್ನೋ ಲೋಕೋ ವ್ಯವಸ್ಯತಿ|

05059015c ದೇವಾನಾಮಪಿ ಜೇತಾರಂ ಯಂ ವಿದುಃ ಪಾರ್ಥಿವಾ ರಣೇ||

05059016a ಶತಾನಿ ಪಂಚ ಚೈವೇಷೂನುದ್ವಪನ್ನಿವ ದೃಶ್ಯತೇ|

05059016c ನಿಮೇಷಾಂತರಮಾತ್ರೇಣ ಮುಂಚನ್ದೂರಂ ಚ ಪಾತಯನ್||

05059017a ಯಮಾಹ ಭೀಷ್ಮೋ ದ್ರೋಣಶ್ಚ ಕೃಪೋ ದ್ರಾಣಿಸ್ತಥೈವ ಚ|

05059017c ಮದ್ರರಾಜಸ್ತಥಾ ಶಲ್ಯೋ ಮಧ್ಯಸ್ಥಾ ಯೇ ಚ ಮಾನವಾಃ||

05059018a ಯುದ್ಧಾಯಾವಸ್ಥಿತಂ ಪಾರ್ಥಂ ಪಾರ್ಥಿವೈರತಿಮಾನುಷೈಃ|

05059018c ಅಶಕ್ಯಂ ರಥಶಾರ್ದೂಲಂ ಪರಾಜೇತುಮರಿಂದಮಂ||

05059019a ಕ್ಷಿಪತ್ಯೇಕೇನ ವೇಗೇನ ಪಂಚ ಬಾಣಶತಾನಿ ಯಃ|

05059019c ಸದೃಶಂ ಬಾಹುವೀರ್ಯೇಣ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಸ್ಯ ಪಾಂಡವಂ||

05059020a ತಮರ್ಜುನಂ ಮಹೇಷ್ವಾಸಂ ಮಹೇಂದ್ರೋಪೇಂದ್ರರಕ್ಷಿತಂ|

05059020c ನಿಘ್ನಂತಮಿವ ಪಶ್ಯಾಮಿ ವಿಮರ್ದೇಽಸ್ಮಿನ್ನಹಾಮೃಧೇ||

ಯಾರ ಧನುಸ್ಸು ದಿವ್ಯ ಉತ್ತಮ ದುರಾಸದ ಗಾಂಡೀವವೋ, ಯಾರು
ವರುಣನು ಕೊಟ್ಟ ಎರಡು ಅಕ್ಷಯ, ದಿವ್ಯ, ಶರಪೂರ್ಣ ಭತ್ತಳಿಕೆಗಳನ್ನು
ಹೊಂದಿರುವನೋ. ಯಾರಲ್ಲಿ ನಿಸಂಗವಾಗಿ ಹೊಗೆಯಂತೆ ಹಾರಡುವ
ದಿವ್ಯ ವಾನರಧ್ವಜವಿದೆಯೋ, ಯಾರ ರಥವು ಚತುರಾಯಾಂತದಲ್ಲಿ
ಅಂಥಹ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲವೋ ಮತ್ತು ಮಳೆಗಳಾದ
ಮೋಡಗಳಂತೆ ಗುಡುಗಿ ಶತ್ರುಗಳಲ್ಲಿ ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆಯೋ,
ಯಾರ ವೀರ್ಯವನ್ನು ಇಡೀ ಲೋಕವೇ ಅಮಾನುಷವಾದುದೆಂದು
ತಿಳಿದಿದೆಯೋ, ಯಾರನ್ನು ಪಾರ್ಥಿವರು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ
ಅಜೇಯನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೋ, ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿ
ತೆರೆಯುವುದರೊಳಗೆ ಯಾರು ಐದುನೂರು ಬಾಣಗಳನ್ನು
ಬಿಡುವುದನ್ನು, ದೂರದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬೀಳುವುದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ
ನೋಡಿದ್ದಾರೋ, ಯಾವ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ, ಕೃಪ, ದ್ರೌಣಿ,
ಮದ್ರರಾಜ ಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಸ್ಥರಾಗಿರುವ ಮಾನವರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಅತಿಮಾನುಷನೆಂದೂ, ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸಲು ಅಶಕ್ಯನಾದ
ರಥಶಾರ್ದೂಲನೆಂದೂ ಅರಿಂದಮನೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೋ, ಒಂದೇ
ಎಸೆತದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ವೇಗದ ಐನೂರು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಡುವ,
ಬಾಹುವೀರ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನಂತಿರುವ ಪಾಂಡವ, ಆ

ಅರ್ಜುನ, ಮಹೇಷ್ವಾಸ, ಮಹೇಂದ್ರ-ಉಪೇಂದ್ರರಿಂದ ರಕ್ಷಿತನಾದವನು
ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು,
ಸದೆಬಡಿಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇನೆ.

05059021a ಇತ್ಯೇವಂ ಚಿಂತಯನ್ಕೃತ್ಸು ಮಹೋರಾತ್ರಾಣಿ ಭಾರತ|

05059021c ಅನಿದ್ರೋ ನಿಸುಖಶ್ಚಾಸ್ಮಿ ಕುರೂಣಾಂ ಶಮಚಿಂತಯಾ||

ಭಾರತ! ಹೀಗೆ ಇಡೀ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕುರುಗಳ
ಶಾಂತಿಯ ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸುತ್ತ ನಿದ್ರೆಯಿಲ್ಲದವನಾಗಿದ್ದೇನೆ.
ನಿಸುಖಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ.

05059022a ಕ್ಷಯೋದಯೋಽಯಂ ಸುಮಹಾನ್ಕುರೂಣಾಂ ಪ್ರತ್ಯುಪಸ್ಥಿತಃ|

05059022c ಅಸ್ಯ ಚೇತ್ಕಲಹಸ್ಯಾಂತಃ ಶಮಾದನ್ಯೋ ನ ವಿದ್ಯತೇ||

ಕುರುಗಳ ಮಹಾ ನಾಶವು ಪ್ರಾರಂಭವಾದಂತಿದೆ. ಸಂಧಿಯಲ್ಲದೇ ಈ
ಕಲಹಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಅಂತ್ಯವನ್ನೂ ತಿಳಿಯಲಿಕ್ಕಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

05059023a ಶಮೋ ಮೇ ರೋಚತೇ ನಿತ್ಯಂ ಪಾರ್ಥ್ಯಸ್ಮಾತ ನ ವಿಗ್ರಹಃ|

05059023c ಕುರುಭ್ಯೋ ಹಿ ಸದಾ ಮನ್ಯೇ ಪಾಂಡವಾಂ ಶಕ್ತಿಮತ್ತರಾನ್||

ಮಗೂ! ಪಾರ್ಥರೊಂದಿಗೆ ಸಂಧಿಯು ನನಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ
ಇಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಜಗಳವಲ್ಲ. ಕುರುಗಳಿಗಿಂತ ಪಾಂಡವರೇ ಹೆಚ್ಚು
ಶಕ್ತಿವಂತರೆಂದು ಸದಾ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತೇನೆ.--

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಯಾನಸಂಧಿ ಪರ್ವಣಿ

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ವಿವೇಚನೇ ಏಕೋನಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾನಸಂಧಿ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ವಿವೇಚನೆಯಲ್ಲಿ ಐವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೦

ದುರ್ಯೋಧನನು ತನ್ನ ಮಂತ್ರಸಿದ್ಧಿಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದುದು

ದೇವತೆಗಳ ಸಹಾಯವಿರುವ ಪಾರ್ಥರನ್ನು ಇಲ್ಲವಾಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ
ಎನ್ನುವ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಭಯವನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸುತ್ತಾ ದುರ್ಯೋಧನನು
ದೇವತೆಗಳು ಮನುಷ್ಯರ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ತಲೆಹಾಕುವವರಲ್ಲವೆಂದೂ,
ಪಾಂಡವರು ಪಡುತ್ತಿರುವ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಯಾವ
ದೇವತೆಗಳ ಸಹಾಯವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ, ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವರಿಗೆ
ದೇವತೆಗಳು ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸು
ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನದು ಎಂದು ಹೇಳಿ (೧-೧೦) ತನ್ನ
ಮಂತ್ರಸಿದ್ಧಿಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದುದು (೧೧-೨೯).

05060001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05060001a ಪಿತುರೇತದ್ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋಽತ್ಯಮರ್ಷಣಃ|

05060001c ಆಧಾಯ ವಿಪುಲಂ ಕ್ರೋಧಂ ಪುನರೇವೇದಮಬ್ರವೀತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ತಂದೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಅತಿ
ಅಮರ್ಷಣ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ತುಂಬಾ ಕೋಪಗೊಂಡು ಪುನಃ ಇದನ್ನು
ಹೇಳಿದನು:

05060002a ಅಶಕ್ಯಾ ದೇವಸಚಿವಾಃ ಪಾರ್ಥಾಃ ಸ್ಫುರಿತಿ ಯದ್ಭವಾನ್|

05060002c ಮನ್ಯತೇ ತದ್ಭಯಂ ವ್ಯೇತು ಭವತೋ ರಾಜಸತ್ತಮ||

“ರಾಜಸತ್ತಮ ! ದೇವತೆಗಳ ಸಹಾಯವಿರುವ ಪಾರ್ಥರನ್ನು
ಇಲ್ಲವಾಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಿನಗನಿಸಿದರೆ ಆ ಭಯವನ್ನು
ನೀನು ಕಿತ್ತೊಗೆಯಬೇಕು.

05060003a ಅಕಾಮದ್ವೇಷಸಂಯೋಗಾದ್ಧ್ರೋಹಾಲ್ಲೋಭಾಚ್ಚ ಭಾರತ|

05060003c ಉಪೇಕ್ಷಯಾ ಚ ಭಾವಾನಾಂ ದೇವಾ ದೇವತ್ವಮಾಪ್ನುವನ್||

ಭಾರತ ! ಕಾಮ-ದ್ವೇಷ-ಸಂಯೋಗ-ದ್ರೋಹ-ಲೋಭಗಳಿಲ್ಲವೆಂತಲೇ
ದೇವತೆಗಳು ದೇವತ್ವ ಭಾವವನ್ನು ಪಡೆದರು.

05060004a ಇತಿ ದ್ವೈಪಾಯನೋ ವ್ಯಾಸೋ ನಾರದಶ್ಚ ಮಹಾತಪಾಃ|

05060004c ಜಾಮದಗ್ನ್ಯಶ್ಚ ರಾಮೋ ನಃ ಕಥಾಮಕಥಯತ್ಪುರಾ||

ಇದನ್ನು ನಮಗೆ ದ್ವೈಪಾಯನ ವ್ಯಾಸ, ಮಹಾತಪಸ್ವಿ ನಾರದ, ರಾಮ
ಜಾಮದಗ್ನಿ ಇವರು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ್ದರು.

05060005a ನೈವ ಮಾನುಷವದ್ದೇವಾಃ ಪ್ರವರ್ತಂತೇ ಕದಾ ಚನ|

05060005c ಕಾಮಾಲ್ಲೋಭಾದನುಕ್ರೋಶಾದ್ಧ್ವೇಷಾಚ್ಚ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ದೇವತೆಗಳು ಎಂದೂ ಕಾಮ, ಲೋಭ, ಅನುಕ್ರೋಶ,
ದ್ವೇಷಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಮನುಷ್ಯರಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

05060006a ಯದಿ ಹ್ಯಗ್ನಿಶ್ಚ ವಾಯುಶ್ಚ ಧರ್ಮ ಇಂದ್ರೋಽಶ್ವಿನಾವಪಿ|
05060006c ಕಾಮಯೋಗಾತ್ಪ್ರವರ್ತೇರನ್ನ ಪಾರ್ಥಾ ದುಃಖಮಾಪ್ನುಯಃ||

ಒಂದುವೇಳೆ ಅಗ್ನಿ, ವಾಯು, ಧರ್ಮ, ಇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಅಶ್ವಿನಿಯರು
ಕಾಮ ಹೊಂದಿದವರಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡರೂ ಪಾರ್ಥರು ದುಃಖವನ್ನು
ಪಡೆಯಬಾರದಾಗಿತ್ತು.

05060007a ತಸ್ಮಾನ್ನ ಭವತಾ ಚಿಂತಾ ಕಾರ್ಯೇಷಾ ಸ್ಯಾತ್ಕದಾ ಚನ|
05060007c ದೈವೇಷ್ಟಪೇಕ್ಷಕಾ ಹ್ಯೇತೇ ಶಶ್ವದ್ಭಾವೇಷು ಭಾರತ||

ಆದುದರಿಂದ ಭಾರತ! ನೀನು ಎಂದೂ ಅದರ ಕುರಿತು
ಚಿಂತಿಸಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ದೇವತೆಗಳು ತಮಗೆ ತಕ್ಕುದಾದ
ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ.

05060008a ಅಥ ಚೇತ್ಕಾಮಸಮ್ಯೋಗಾದ್ವೇಷಾಲೋಭಾಚ್ಚ ಲಕ್ಷ್ಯತೇ|
05060008c ದೇವೇಷು ದೇವಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಂ ನೈವ ತದ್ವಿಕ್ರಮಿಷ್ಯತಿ||

ಒಂದು ವೇಳೆ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಮ, ಸಂಯೋಗ, ದ್ವೇಷ,
ಲೋಭಗಳಿರುವಂತೆ ಕಂಡರೂ, ದೇವ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಅವು
ಹರಡುವುದಿಲ್ಲ.

05060009a ಮಯಾಭಿಮಂತ್ರಿತಃ ಶಶ್ವಜ್ವಾತವೇದಾಃ ಪ್ರಶಂಸತಿ|

05060009c ದಿಧಕ್ಷುಃ ಸಕಲಾಽಲ್ಲೋಕಾನ್ವರಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ಸಮಂತತಃ||

ನಾನು ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿದರೆ ಜಾತವೇದಸನು, ಸಕಲ ಲೋಕಗಳನ್ನು
ಎಲ್ಲಕಡೆಯಿಂದ ಸುಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಂಡುಬಂದರೂ
ನಂದಿಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

05060010a ಯದ್ವಾ ಪರಮಕಂ ತೇಜೋ ಯೇನ ಯುಕ್ತಾ ದಿವೌಕಸಃ|

05060010c ಮಮಾಪ್ಯನುಪಮಂ ಭೂಯೋ ದೇವೇಭ್ಯೋ ವಿದ್ಧಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ದಿವೌಕಸರು ಪರಮ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂಡಿದವರು ಎಂದು
ತಿಳಿದಿದೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ತೇಜಸ್ಸು ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಇನ್ನೂ
ಹೆಚ್ಚಿನದು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೋ.

05060011a ಪ್ರದೀರ್ಯಮಾಣಾಂ ವಸುಧಾಂ ಗಿರೀಣಾಂ ಶಿಖರಾಣಿ ಚ|

05060011c ಲೋಕಸ್ಯ ಪಶ್ಯತೋ ರಾಜನ್ ಸ್ಥಾಪಯಾಮ್ಯಭಿಮಂತ್ರಣಾತ್||

ರಾಜನ್ ! ವಸುಧೆಯು ಸೀಳಿಹೋದರೂ, ಗಿರಿ-ಶಿಖರಗಳು
ತುಂಡಾದರೂ ನಾನು ಅವುಗಳನ್ನು ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿ ಎಲ್ಲರೂ
ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಜೋಡಿಸಬಲ್ಲೆ.

05060012a ಚೇತನಾಚೇತನಸ್ಯಾಸ್ಯ ಜಂಗಮಸ್ಥಾವರಸ್ಯ ಚ|

05060012c ವಿನಾಶಾಯ ಸಮುತ್ಪನ್ನಂ ಮಹಾಘೋರಂ ಮಹಾಸ್ವನಂ||

05060013a ಅಶ್ಮವರ್ಷಂ ಚ ವಾಯುಂ ಚ ಶಮಯಾಮೀಹ ನಿತ್ಯಶಃ|

05060013c ಜಗತಃ ಪಶ್ಯತೋಽಭೀಕ್ಷಂ ಭೂತಾನಾಮನುಕಂಪಯಾ||

ಚೇತನವಿರುವ, ಚೇತನವಿಲ್ಲದಿರುವ, ಜಂಗಮ ಸ್ಥಾವರಗಳ
ವಿನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಮೇಲೆದ್ದ ಮಹಾಘೋರ ಮಹಾಸ್ವನ, ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು
ಸುರಿಸುವ ಚಂಡಮಾರುತವನ್ನು ಕೂಡ ನಾನು ಇರುವವುಗಳಿಗೆ
ಅನುಕಂಪವನ್ನು ತೋರಿ ಜಗತ್ತು ಗಾಭರಿಯಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ
ನಿಲ್ಲಿಸಬಲ್ಲೆ.

05060014a ಸ್ತಂಭಿತಾಸ್ವಪ್ನು ಗಚ್ಚಂತಿ ಮಯಾ ರಥಪದಾತಯಃ|

05060014c ದೇವಾಸುರಾಣಾಂ ಭಾವಾನಾಮಹಮೇಕಃ ಪ್ರವರ್ತಿತಾ||

ನಾನು ನೀರನ್ನು ಹೆಚ್ಚುಗಟ್ಟಿಸಿದಾಗ ರಥ-ಪದಾತಿಗಳು ಅದರ ಮೇಲೆ
ಹೋಗಬಲ್ಲವು. ದೇವಾಸುರರ ಭಾವಗಳನ್ನು ನಾನೊಬ್ಬನೇ
ಪರಿವರ್ತಿಸಬಲ್ಲೆ.

05060015a ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀಭರ್ಯಾನ್ವೇಶಾನ್ಯಾಮಿ ಕಾರ್ಯೇಣ ಕೇನ ಚಿತ್|

05060015c ತತ್ರಾಪೋ ಮೇ ಪ್ರವರ್ತಂತೇ ಯತ್ರ ಯತ್ರಾಭಿಕಾಮಯೇ||

ಯಾವುದೇ ದೇಶಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಯು ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆಂದು
ಹೋದರೂ, ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ನೀರು ನನ್ನ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ
ಮತ್ತು ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

05060016a ಭಯಾನಿ ವಿಷಯೇ ರಾಜನ್ವಾ ಲಾದೀನಿ ನ ಸಂತಿ ಮೇ|

05060016c ಮತ್ತಃ ಸುಪ್ತಾನಿ ಭೂತಾನಿ ನ ಹಿಂಸಂತಿ ಭಯಂಕರಾಃ||

ರಾಜನ್! ನಾನಿರುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಾವು ಮೊದಲಾದವುಗಳ
ಭಯವು ನನಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿರುವ ಭೂತಗಳು ಮತ್ತರಾಗಿ

ಮಲಗುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಭಯಂಕರ ಭೂತಗಳು ಹಿಂಸಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

05060017a ನಿಕಾಮವರ್ಷೀ ಪರ್ಜನ್ಯೋ ರಾಜನ್ವಿಷಯವಾಸಿನಾಂ|

05060017c ಧರ್ಮಿಷ್ಠಾಶ್ಚ ಪ್ರಜಾಃ ಸರ್ವಾ ಈತಯಶ್ಚ ನ ಸಂತಿ ಮೇ||

ರಾಜನ್! ನನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವರ ಇಷ್ಟದಂತೆ ಮೋಡಗಳು ಮಳೆಸುರಿಸುತ್ತವೆ. ನನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಧರ್ಮಿಷ್ಠರು ಮತ್ತು ಅವರು ದುರಂತಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

05060018a ಅಶ್ವಿನಾವಥ ವಾಯ್ವಗ್ನೀ ಮರುದ್ಭಿಃ ಸಹ ವೃತ್ರಹಾ|

05060018c ಧರ್ಮಶ್ಚೈವ ಮಯಾ ದ್ವಿಷ್ಟಾನ್ನೋತ್ಸಹಂತೇಽಭಿರಕ್ಷಿತುಂ||

ಅಶ್ವಿನಿಯರು, ವಾಯು, ಅಗ್ನಿ, ಮರುತ್ತುಗಳ ಸಹಿತ ವೃತ್ರಹ ಮತ್ತು ಧರ್ಮನೂ ಕೂಡ ನನ್ನ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಮುಂದುವರೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

05060019a ಯದಿ ಹ್ಯೇತೇ ಸಮರ್ಥಾಃ ಸ್ಯುರ್ಮದ್ವಿಷ್ವಾತುಂ ಓಜಸಾ|

05060019c ನ ಸ್ಮ ತ್ರಯೋದಶ ಸಮಾಃ ಪಾರ್ಥಾ ದುಃಖಮವಾಪ್ನುಯಃ||

ಒಂದುವೇಳೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಓಜಸ್ಸಿನಿಂದ ನನ್ನ ವೈರಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಸಮರ್ಥರಾಗಿದ್ದರೆ ಪಾರ್ಥರು ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷಗಳು ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

05060020a ನೈವ ದೇವಾ ನ ಗಂಧರ್ವಾ ನಾಸುರಾ ನ ಚ ರಾಕ್ಷಸಾಃ|

05060020c ಶಕ್ತಾಸ್ತಾತುಂ ಮಯಾ ದ್ವಿಷ್ಟಂ ಸತ್ಯಮೇತದ್ಭವೀಮಿ ತೇ||

ನಾನು ದ್ವೇಷಿಸುವವರನ್ನು ದೇವತೆಗಳ, ಗಂಧರ್ವರ, ಅಸುರರ, ಮತ್ತು
ರಾಕ್ಷಸರ ಶಕ್ತಿಗಳು ರಕ್ಷಿಸಲು ಅಸಮರ್ಥರು. ನಿನಗೆ ಸತ್ಯವನ್ನು
ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

05060021a ಯದಭಿಧ್ಯಾಪ್ಯಹಂ ಶಶ್ವಚ್ಚುಭಂ ವಾ ಯದಿ ವಾಶುಭಂ|

05060021c ನೈತದ್ವಿಪನ್ನಪೂರ್ವಂ ಮೇ ಮಿತ್ರೇಷ್ಟರಿಷು ಚೋಭಯೋಃ||

ನನ್ನ ಮಿತ್ರರು ಮತ್ತು ವೈರಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಡಬೇಕು ಯಾರಿಗೆ
ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಕುರಿತು ಇದೂವರೆಗೆ ನನಗೆ ದ್ವಂದ್ವಗಳಿಲ್ಲ.

05060022a ಭವಿಷ್ಯತೀದಮಿತಿ ವಾ ಯದ್ಭ್ರವೀಮಿ ಪರಂತಪ|

05060022c ನಾನ್ಯಥಾ ಭೂತಪೂರ್ವಂ ತತ್ಸತ್ಯವಾಗಿತಿ ಮಾಂ ವಿದುಃ||

ಪರಂತಪ! ಇದೂವರೆಗೆ ಮುಂದೆ ಇದು ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾನು
ಹೇಳಿದುದು ಬೇರೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯವಾಗುವುದನ್ನೇ ಹೇಳುವವನು ಎಂದು
ನನ್ನನ್ನು ತಿಳಿ.

05060023a ಲೋಕಸಾಕ್ಷಿಕಮೇತನ್ಮ್ರೀ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ದಿಕ್ಷು ವಿಶ್ರುತಂ|

05060023c ಆಶ್ವಾಸನಾರ್ಥಂ ಭವತಃ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ನ ಶ್ಲಾಘಯಾ ನೃಪ||

ನೃಪ! ನನ್ನ ಈ ಮಹಾತ್ಮೆಯನ್ನು ಜನರು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ನೋಡಿದ್ದಾರೆ
ಮತ್ತು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಬಂದಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಿನಗೆ ಅಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು
ನೀಡಲು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಯೇ ಹೊರತು ಹೊಗಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಲ್ಲ.

05060024a ನ ಹ್ಯಹಂ ಶ್ಲಾಘನೋ ರಾಜನ್ಯೂತಪೂರ್ವಃ ಕದಾ ಚನ|

05060024c ಅಸದಾಚರಿತಂ ಹೈತದ್ಯದಾತ್ಮಾನಂ ಪ್ರಶಂಸತಿ||

ರಾಜನ್! ಈ ಹಿಂದೆ ನಾನು ಎಂದೂ ಆತ್ಮಶ್ಲಾಘನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.
ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸದಾಚಾರವಲ್ಲ.

05060025a ಪಾಂಡವಾಂಶ್ಚೈವ ಮತ್ಸ್ಯಾಂಶ್ಚ ಪಾಂಚಾಲಾನ್ಯೈಕಯೈಃ ಸಹ|

05060025c ಸಾತ್ಯಕಿಂ ವಾಸುದೇವಂ ಚ ಶ್ರೋತಾಸಿ ವಿಜಿತಾನ್ಮಯಾ||

ಪಾಂಡವರು, ಮತ್ಸ್ಯರು, ಪಾಂಚಾಲರು, ಕೇಕಯರು, ಸಾತ್ಯಕಿ ಮತ್ತು
ವಾಸುದೇವನು ಕೂಡ ನನ್ನಿಂದ ಗೆಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದುದನ್ನು ನೀನು
ಕೇಳುವೆಯಂತೆ.

05060026a ಸರಿತಃ ಸಾಗರಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಯಥಾ ನಶ್ಯಂತಿ ಸರ್ವಶಃ|

05060026c ತಥೈವ ತೇ ವಿನಂಕ್ಷ್ಯಂತಿ ಮಾಮಾಸಾದ್ಯ ಸಹಾನ್ವಯಾಃ||

ನದಿಗಳು ಸಾಗರವನ್ನು ಸೇರಿ ಹೇಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ
ನಾಶವಾಗುವವೋ ಹಾಗೆ ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವರು ನನ್ನ
ಬಳಿಸಾರಿ ವಿನಾಶಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

05060027a ಪರಾ ಬುದ್ಧಿಃ ಪರಂ ತೇಜೋ ವೀರ್ಯಂ ಚ ಪರಮಂ ಮಯಿ|

05060027c ಪರಾ ವಿದ್ಯಾ ಪರೋ ಯೋಗೋ ಮಮ ತೇಭ್ಯೋ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ||

ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ಹೆಚ್ಚಿನದು, ತೇಜಸ್ಸು ಹೆಚ್ಚಿನದು ಮತ್ತು ನನ್ನ
ವೀರ್ಯವೂ ಹೆಚ್ಚಿನದು. ವಿದ್ಯೆಯು ಹೆಚ್ಚಿನದು, ಯೋಗವು ಹೆಚ್ಚಿನದು.
ಇವೆರಡೂ ಅವರಿಗಿಂತ ನನ್ನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿವೆ.

05060028a ಪಿತಾಮಹಶ್ಚ ದ್ರೋಣಶ್ಚ ಕೃಪಃ ಶಲ್ಯಃ ಶಲಸ್ತಥಾ|

05060028c ಅಸ್ತ್ರೇಷು ಯತ್ಪ್ರಜಾನಂತಿ ಸರ್ವಂ ತನ್ನಯಿ ವಿದ್ಯತೇ||

ಪಿತಾಮಹ, ದ್ರೋಣ, ಕೃಪ, ಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಶಲ ಇವರುಗಳು ಅಸ್ತ್ರಗಳ ಕುರಿತು ಏನನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೋ ಅವು ನನ್ನಲ್ಲಿಯೂ ಇವೆ.”

05060029a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸಂಜಯಂ ಭೂಯಃ ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛತ ಭಾರತ|

05060029c ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಯುಯತ್ಸುಃ ಕಾರ್ಯಾಣಿ ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಮರಿಂದಮ||

ಭಾರತ! ಇದನ್ನು ಹೇಳಿ ಆ ಅರಿಂದಮನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಸಿದ್ಧತೆಗಳ ಕುರಿತು ಇನ್ನೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಂಜಯನನ್ನು ಪುನಃ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಯಾನಸಂಧಿ ಪರ್ವಣಿ ದುರ್ಯೋಧನವಾಕ್ಯೇ ಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾನಸಂಧಿ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೧

ಕರ್ಣನ ಶಸ್ತ್ರನ್ಯಾಸ

ಪಾರ್ಥನ ಕುರಿತು ಇನ್ನೂ ಕೇಳತೊಡಗಿರುವ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ ಕೌರವರ ಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಹರ್ಷಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಕರ್ಣನು ತನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳಲು

(೧-೬), ಭೀಷ್ಮನು ಅವನನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸಿದುದು (೭-೧೧). ಅದಕ್ಕೆ ನೊಂದು ಕರ್ಣನು “ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿಡುತ್ತೇನೆ. ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪಿತಾಮಹನು ನನ್ನನ್ನು ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ನೀನು ಸುಮ್ಮನಾದಾಗ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಭೂಮಿಪಾಲರು ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾರೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಭಾತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದುದು (೧೨-೧೮).

05061001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05061001a ತಥಾ ತು ಪೃಚ್ಛಂತಮತೀವ ಪಾರ್ಥಾನ್
ವೈಚಿತ್ರವೀರ್ಯಂ ತಮಚಿಂತಯಿತ್ವಾ|

05061001c ಉವಾಚ ಕರ್ಣೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಪುತ್ರಂ
ಪ್ರಹರ್ಷಯನ್ಸಂಸದಿ ಕೌರವಾಣಾಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾರ್ಥನ ಕುರಿತು ಇನ್ನೂ ಕೇಳತೊಡಗಿದ ವೈಚಿತ್ರವೀರ್ಯನನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ ಕೌರವರ ಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಪುತ್ರನನ್ನು ಹರ್ಷಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಕರ್ಣನು ಹೇಳಿದನು.

05061002a ಮಿಥ್ಯಾ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಯ ಮಯಾ ಯದಸ್ತ್ರಂ
ರಾಮಾದ್ಧೃತಂ ಬ್ರಹ್ಮಪುರಂ ಪುರಸ್ತಾತ್|

05061002c ವಿಜ್ಞಾಯ ತೇನಾಸ್ಮಿ ತದೈವಮುಕ್ತಸ್-
ತವಾಂತಕಾಲೇಽಪ್ರತಿಭಾಸ್ಯತೀತಿ||

“ನಾನು ಸುಳ್ಳುಹೇಳಿ ಆ ಪುರಾತನ ಬ್ರಹ್ಮಪುರ ಅಸ್ತವನ್ನು ರಾಮನಿಂದ ಪಡೆದೆನೆಂದು ತಿಳಿದ ರಾಮನು “ನಿನ್ನ ಅಂತಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಇದನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ ವಿಧಾನವು ಮರೆತುಹೋಗುತ್ತದೆ!” ಎಂದಿದ್ದನು.

05061003a ಮಹಾಪರಾಧೇ ಹ್ಯಪಿ ಸಂನತೇನ

ಮಹರ್ಷಿಣಾಹಂ ಗುರುಣಾ ಚ ಶಪ್ತಃ|

05061003c ಶಕ್ತಃ ಪ್ರದಗ್ಧಂ ಹ್ಯಪಿ ತಿಗ್ಮತೇಜಾಃ

ಸಸಾಗರಾಮಪ್ಯವನಿಂ ಮಹರ್ಷಿಃ||

ಅಷ್ಟೊಂದು ಮಹಾ ಅಪರಾಧವನ್ನೆಸಗಿದ್ದರೂ ನನ್ನ ಗುರು ಮಹರ್ಷಿಯಿಂದ ಲಘುವಾಗಿಯೇ ಶಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಆ ತಿಗ್ಮತೇಜ ಮಹರ್ಷಿಯು ಸಾಗರಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಈ ಅವನಿಯನ್ನೂ ಭಸ್ಮಮಾಡಲು ಶಕ್ತ.

05061004a ಪ್ರಸಾದಿತಂ ಹ್ಯಸ್ಯ ಮಯಾ ಮನೋಽಭೂಚ್-

ಚುಶ್ರೂಷಯಾ ಸ್ವೇನ ಚ ಪೌರುಷೇಣ|

05061004c ತತಸ್ತದಸ್ತ್ರಂ ಮಮ ಸಾವಶೇಷಂ

ತಸ್ಮಾತ್ಸಮರ್ಥೋಽಸ್ಮಿ ಮಮೈಷ ಭಾರಃ||

ಮನಸ್ಥೈರ್ಯದಿಂದ ಮತ್ತು ಪೌರುಷದಿಂದ ನಾನು ಅವನ ಶುಶ್ರೂಷೆ ಮಾಡಿ ಮೆಚ್ಚಿಸಿದೆ. ಆ ಅಸ್ತ್ರವು ಇನ್ನೂ ನನ್ನಲ್ಲಿದೆ. ಮತ್ತು ನನ್ನ ಆಯಸ್ಸು ಇನ್ನೂ ಮುಗಿದಿಲ್ಲ! ಆದುದರಿಂದ ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಭಾರವು ನನಗಿರಲಿ.

05061005a ನಿಮೇಷಮಾತ್ರಂ ತಮ್ಯುಷಿಪ್ರಸಾದಂ

ಅವಾಪ್ಯ ಪಾಂಚಾಲಕರೂಷಮತ್ಯಾನ್|

05061005c ನಿಹತ್ಯ ಪಾರ್ಥಾಂಶ್ಚ ಸಪುತ್ರಪೌತ್ರಾಽಲ್-

ಲೋಕಾನಹಂ ಶಸ್ತ್ರಜಿತಾನ್ಪ್ರಪತ್ಯೇ||

ಆ ಋಷಿಯ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ, ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿ ತೆರೆಯುವುದರೊಳಗೆ ನಾನು ಶಸ್ತ್ರದಿಂದ ಪಾಂಚಾಲ, ಕರೂಷ, ಮತ್ಸ್ಯ ರನ್ನು, ಪಾರ್ಥರನ್ನು ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

05061006a ಪಿತಾಮಹಸ್ತಿಷ್ಠತು ತೇ ಸಮೀಪೇ

ದ್ರೋಣಶ್ಚ ಸರ್ವೇ ಚ ನರೇಂದ್ರಮುಖ್ಯಾಃ|

05061006c ಯಥಾಪ್ರಧಾನೇನ ಬಲೇನ ಯಾತ್ವಾ

ಪಾರ್ಥಾನ್ ಹನಿಷ್ಯಾಮಿ ಮಮೈಷ ಭಾರಃ||

ಪಿತಾಮಹ, ದ್ರೋಣ ಮತ್ತು ನರೇಂದ್ರಮುಖ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲಿ. ಪ್ರಧಾನ ಸೇನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆ ಭಾರವು ನನಗಿರಲಿ.”

05061007a ಏವಂ ಬ್ರುವಾಣಂ ತಮುವಾಚ ಭೀಷ್ಮಃ

ಕಿಂ ಕರ್ತವ್ಯೇ ಕಾಲಪರೀತಬುದ್ಧೇ|

05061007c ನ ಕರ್ಣ ಜಾನಾಸಿ ಯಥಾ ಪ್ರಧಾನೇ

ಹತೇ ಹತಾಃ ಸ್ಯುರ್ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಪುತ್ರಾಃ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಅವನಿಗೆ ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಏನು

ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆ? ನಿನ್ನ ಅಂತ್ಯವು ಬಂದು ಬುದ್ಧಿ ಕೆಟ್ಟಿದೆ. ಪ್ರಧಾನನು
ಹತನಾದರೆ ಎಲ್ಲ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಪುತ್ರರೂ ಹತರಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ನಿನಗೆ
ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೇ?

05061008a ಯತ್ಪಾಂಡವಂ ದಾಹಯತಾ ಕೃತಂ ಹಿ

ಕೃಷ್ಣದ್ವಿತೀಯೇನ ಧನಂಜಯೇನ|

05061008c ಶ್ರುತ್ವೈವ ತತ್ಕರ್ಮ ನಿಯಂತುಮಾತ್ಮಾ

ಶಕ್ಯಸ್ವಯಾ ವೈ ಸಹ ಬಾಂಧವೇನ||

ಖಾಂಡವವನ್ನು ಸುಡುವಾಗ ಕೃಷ್ಣನೊಬ್ಬನ ಸಹಾಯದಿಂದಲೇ
ಧನಂಜಯನು ಮಾಡಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿಯೂ ಕೂಡ, ಬಾಂಧವರೊಂದಿಗೆ
ನಿನ್ನನ್ನು ನೀನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು.

05061009a ಯಾಂ ಚಾಪಿ ಶಕ್ತಿಂ ತ್ರಿದಶಾಧಿಪಸ್ತೇ

ದದೌ ಮಹಾತ್ಮಾ ಭಗವಾನ್ಮಹೇಂದ್ರಃ|

05061009c ಭಸ್ಮೀಕೃತಾಂ ತಾಂ ಪತಿತಾಂ ವಿಶೀರ್ಣಾಂ

ಚಕ್ರಾಹತಾಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸಿ ಕೇಶವೇನ||

ಯಾವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನಿನಗೆ ತ್ರಿದಶಾಧಿಪ ಮಹಾತ್ಮ ಭಗವಾನ್
ಮಹೇಂದ್ರನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನೋ ಅದನ್ನೂ ಕೂಡ ಕೇಶವನು ಚಕ್ರದಿಂದ
ಹೊಡೆದು ಚೂರಾಗಿ ಭಸ್ಮೀಕೃತವಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳಿಸುವುದನ್ನು
ನೋಡುವಿಯಂತೆ!

05061010a ಯಸ್ತೇ ಶರಃ ಸರ್ಪಮುಖೋ ವಿಭಾತಿ

ಸದಾಗ್ರ್ಯ ಮಾಲ್ಯೈರ್ಮ ಹಿತಃ ಪ್ರಯತ್ನಾತ್|

05061010c ಸ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಭಿಹತಃ ಶರೌಘೈಃ

ಸಹ ತ್ವಯಾ ಯಾಸ್ಯತಿ ಕರ್ಣ ನಾಶಂ||

ಕರ್ಣ ! ಯಾವ ಶರವು ಸರ್ಪಮುಖದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವುದೋ, ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟು ನೀನು ಯಾವುದನ್ನು ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರುವೆಯೋ ಅದನ್ನು ಕೂಡ ಪಾಂಡುಪುತ್ರನು ಹರಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಅದೂ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.

05061011a ಬಾಣಸ್ಯ ಭೌಮಸ್ಯ ಚ ಕರ್ಣ ಹಂತಾ

ಕಿರೀಟಿನಂ ರಕ್ಷತಿ ವಾಸುದೇವಃ|

05061011c ಯಸ್ತ್ವಾದೃಶಾನಾಂ ಚ ಗರೀಯಸಾಂ ಚ

ಹಂತಾ ರಿಪೂಣಾಂ ತುಮುಲೇ ಪ್ರಗಾಢೇ||

ಕರ್ಣ ! ಬಾಣ ಮತ್ತು ಭೌಮ (ನರಕ) ರ ಹಂತಕ ವಾಸುದೇವನು ಕಿರೀಟಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಗಾಢ ತುಮುಲದಲ್ಲಿ ಅವನು ನಿನ್ನಂಥಹ ಮತ್ತು ನಿನಗಿಂಥಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಹತಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ.”

05061012 ಕರ್ಣ ಉವಾಚ|

05061012a ಅಸಂಶಯಂ ವೃಷ್ಟಿಪರ್ತಿಯರ್ಥೋಕ್ತಸ್-

ತಥಾ ಚ ಭೂಯಶ್ಚ ತತೋ ಮಹಾತ್ಮಾ|

05061012c ಅಹಂ ಯದುಕ್ತಃ ಪರುಷಂ ತು ಕಿಂ ಚಿತ್

ಪಿತಾಮಹಸ್ತಸ್ಯ ಫಲಂ ಶೃಣೋತು||

ಕರ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ವೃಷ್ಟಿಪತಿಯು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಇದ್ದಾನೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಆ ಮಹಾತ್ಮನು ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನವನು. ಆದರೆ ಪಿತಾಮಹನಾಡಿದ ಈ ಕಠೋರ ಮಾತುಗಳ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಕೇಳಿ.

05061013a ನ್ಯಸ್ಯಾಮಿ ಶಸ್ತ್ರಾಣಿ ನ ಜಾತು ಸಂಖ್ಯೇ
ಪಿತಾಮಹೋ ದ್ರಕ್ಷ್ಯತಿ ಮಾಂ ಸಭಾಯಾಂ|

05061013c ತ್ವಯಿ ಪ್ರಶಾಂತೇ ತು ಮಮ ಪ್ರಭಾವಂ
ದ್ರಕ್ಷ್ಯಂತಿ ಸರ್ವೇ ಭುವಿ ಭೂಮಿಪಾಲಾಃ||

ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿಡುತ್ತೇನೆ. ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪಿತಾಮಹನು ನನ್ನನ್ನು ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ನೀನು ಸುಮ್ಮನಾದಾಗ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಭೂಮಿಪಾಲರು ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾರೆ.”

05061014 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05061014a ಇತ್ಯೇವಮುಕ್ತ್ವಾ ಸ ಮಹಾಧನುಷ್ಮಾನ್
ಹಿತ್ವಾ ಸಭಾಂ ಸ್ವಂ ಭವನಂ ಜಗಾಮ|

05061014c ಭೀಷ್ಮಸ್ತು ದುರ್ಯೋಧನಮೇವ ರಾಜನ್
ಮಧ್ಯೇ ಕುರೂಣಾಂ ಪ್ರಹಸನ್ನುವಾಚ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಮಹಾಧನುಷ್ಮಂತನು ಸಭೆಯನ್ನು ತೊರೆದು ಸ್ವ-ಭವನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು. ರಾಜನ್ !

ಭೀಷ್ಮನಾದರೋ ಕುರುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕು
ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

05061015a ಸತ್ಯಪ್ರತಿಜ್ಞಾಃ ಕಿಲ ಸೂತಪುತ್ರಸ್-

ತಥಾ ಸ ಭಾರಂ ವಿಷಹೇತ ಕಸ್ಮಾತ್|

05061015c ವ್ಯೂಹಂ ಪ್ರತಿವ್ಯೂಹ್ಯ ಶಿರಾಂಸಿ ಭಿತ್ತ್ವಾ

ಲೋಕಕ್ಷಯಂ ಪಶ್ಯತ ಭೀಮಸೇನಾತ್||

05061016a ಆವಂತ್ಯಕಾಲಿಂಗಜಯದ್ರಥೇಷು

ವೇದಿಧ್ವಜೇ ತಿಷ್ಠತಿ ಬಾಹ್ಲಿಕೇ ಚ|

05061016c ಅಹಂ ಹನಿಷ್ಯಾಮಿ ಸದಾ ಪರೇಷಾಂ

ಸಹಸ್ರಶ್ಚಾಯುತಶ್ಚ ಯೋಧಾನ್||

“ಸೂತಪುತ್ರನು ತನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಸತ್ಯವಾಗಿಸುತ್ತಾನಲ್ಲವೇ?

ಭೀಮಸೇನನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ವ್ಯೂಹ-ಪ್ರತಿವ್ಯೂಹಗಳ ಶಿರಗಳನ್ನು
ಕತ್ತರಿಸಿ ಲೋಕಕ್ಷಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ಅವಂತಿ, ಕಲಿಂಗ,
ಜಯದ್ರಥರ ಧ್ವಜಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಾಹ್ಲೀಕನನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ನಾನು ಸದಾ
ಶತ್ರುಗಳ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಯೋಧರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ
ಅವನು ತನ್ನ ಆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾನೆ?

05061017a ಯದೈವ ರಾಮೇ ಭಗವತ್ಯನಿಂದ್ಯೇ

ಬ್ರಹ್ಮ ಬ್ರುವಾಣಃ ಕೃತವಾಂಸ್ತದಸ್ತಂ|

05061017c ತದೈವ ಧರ್ಮಶ್ಚ ತಪಶ್ಚ ನಷ್ಟಂ

ವೈಕರ್ತನಸ್ಯಾಧಮಪೂರುಷಸ್ಯ||

ಅನಿಂದ್ರ್ಯ ಭಗವಂತ ರಾಮನಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂದು ಹೇಳಿ ಆ
ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪಡೆದಾಗಲೇ ಆ ಅಧಮ ಪುರುಷ ವೈಕರ್ತನನ ಧರ್ಮ
ತಪಸ್ಸುಗಳು ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದವು.”

05061018a ಅಥೋಕ್ತವಾಕ್ಯೇ ನೃಪತೌ ತು ಭೀಷ್ಮೇ

ನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ಶಸ್ತ್ರಾಣಿ ಗತೇ ಚ ಕರ್ಣೇ|

05061018c ವೈಚಿತ್ರವೀರ್ಯಸ್ಯ ಸುತೋಽಲ್ಪಬುದ್ಧಿರ್-

ದುರ್ಯೋಧನಃ ಶಾಂತನವಂ ಬಭಾಷೇ||

ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಸುಟು ಹೊರಟುಹೋದ ಕರ್ಣನ ಕುರಿತು ಭೀಷ್ಮನು
ನೃಪತಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಲು ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ, ವೈಚಿತ್ರವೀರ್ಯನ ಮಗ
ದುರ್ಯೋಧನನು ಶಾಂತನವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಯಾನಸಂಧಿ ಪರ್ವಣಿ

ಕರ್ಣಭೀಷ್ಮವಾಕ್ಯೇ ಏಕಷಷ್ಠಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾನಸಂಧಿ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣಭೀಷ್ಮವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೨

ವಿದುರನ ಸಲಹೆ

“ಎಲ್ಲರೂ ಸಮಜಾತೀಯರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಮನುಷ್ಯ
ಯೋನಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಪಿತಾಮಹನು

ಪಾರ್ಥರಿಗೇ ವಿಜಯವೆಂದು ಹೇಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ?” ಎಂದು
 ದುರ್ಯೋಧನನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು (೧-೫), ವಿದುರನು ದಾಯಾದಿಗಳು
 ಹೊಡೆದಾಡಬಾರದೆಂದು ಹಕ್ಕಿಹಿಡಿಯುವವನ (೬-೧೯) ಮತ್ತು
 ಗಿರಿಯಲ್ಲೊಮ್ಮೆ ಕಂಡಿದುದರ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನಿತ್ತು (೨೦-೩೧)
 ಉಪದೇಶಿಸಿದುದು.

05062001 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

05062001a ಸದೃಶಾನಾಂ ಮನುಷ್ಯೇಷು ಸರ್ವೇಷಾಂ ತುಲ್ಯಜನ್ಮನಾಂ|

05062001c ಕಥಮೇಕಾಂತತಸ್ತೇಷಾಂ ಪಾರ್ಥಾನಾಂ ಮನ್ಯಸೇ ಜಯಂ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ಮನುಷ್ಯರ ಸದೃಶರಾಗಿರುವ,
 ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರ ಸಮನಾಗಿರುವ ಪಾಂಡವರು ಮಾತ್ರ ಜಯವನ್ನು
 ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಏಕೆ ನಂಬುತ್ತೀಯೆ?”

05062002a ಸರ್ವೇ ಸ್ಮ ಸಮಜಾತೀಯಾಃ ಸರ್ವೇ ಮಾನುಷಯೋನಯಃ|

05062002c ಪಿತಾಮಹ ವಿಜಾನೀಷೇ ಪಾರ್ಥೇಷು ವಿಜಯಂ ಕಥಂ||

ಎಲ್ಲರೂ ಸಮಜಾತೀಯರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಮನುಷ್ಯ
 ಯೋನಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಪಿತಾಮಹನು
 ಪಾರ್ಥರಿಗೇ ವಿಜಯವೆಂದು ಹೇಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ?

05062003a ನಾಹಂ ಭವತಿ ನ ದ್ರೋಣೇ ನ ಕೃಪೇ ನ ಚ ಬಾಹ್ಲಿಕೇ|

05062003c ಅನ್ಯೇಷು ಚ ನರೇಂದ್ರೇಷು ಪರಾಕ್ರಮ್ಯ ಸಮಾರಭೇ||

ನನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವು ನಿನ್ನ, ದ್ರೋಣನ, ಕೃಪ, ಬಾಹ್ಲೀಕ, ಮತ್ತು ಇತರ
ನರೇಂದ್ರರ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಆಧಾರಿಸಿಲ್ಲ.

05062004a ಅಹಂ ವೈಕರ್ತನಃ ಕರ್ಣೋ ಭ್ರಾತಾ ದುಃಶಾಸನಶ್ಚ ಮೇ|

05062004c ಪಾಂಡವಾನ್ಸಮರೇ ಪಂಚ ಹನಿಷ್ಯಾಮಃ ಶಿತೈಃ ಶರೈಃ||

ನಾನು, ವೈಕರ್ತನ ಕರ್ಣ, ಮತ್ತು ನನ್ನ ತಮ್ಮ ದುಃಶಾಸನರು
ಸಮರದಲ್ಲಿ ಪಂಚ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಹರಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇವೆ.

05062005a ತತೋ ರಾಜನ್ಮಹಾಯಜ್ಞೈರ್ವಿವಿಧೈರ್ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣೈಃ|

05062005c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಸ್ತರ್ಪಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಗೋಭಿರಶ್ವೈರ್ಧನೇನ ಚ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಮಹಾ ಯಜ್ಞಗಳಿಂದ, ವಿವಿಧ ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣೆಗಳಿಂದ,
ಗೋ-ಐಶ್ವರ್ಯ ಧನಗಳಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಸಂತುಷ್ಟಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ.”

05062006 ವಿದುರ ಉವಾಚ|

05062006a ಶಕುನೀನಾಮಿಹಾರ್ಥಾಯ ಪಾಶಂ ಭೂಮಾವಯೋಜಯತ್|

05062006c ಕಶ್ಚಿ ಚ್ಚಾಕುನಿಕಸ್ತಾತ ಪೂರ್ವೇಷಾಮಿತಿ ಶುಶ್ರುಮ||

ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಿಂದೆ ಓರ್ವ ಹಕ್ಕಿಹಿಡಿಯುವವನು
ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಲೆಯನ್ನು ಬೀಸಿದ ಎಂದು
ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

05062007a ತಸ್ಮಿನ್ನೌ ಶಕುನೌ ಬದ್ಧೌ ಯುಗಪತ್ಸಮಪೌರುಷೌ|

05062007c ತಾವುಪಾದಾಯ ತಂ ಪಾಶಂ ಜಗ್ಮತುಃ ಖಚರಾವುಭೌ||

ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿವಂತರಾಗಿದ್ದ, ರೆಕ್ಕೆಗಳ ಬಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪೌರುಷದಲ್ಲಿ ಸಮನಾಗಿದ್ದ ಎರಡು ಪಕ್ಷಿಗಳು ಒಂದು ಉಪಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಆ ಬಲೆಯನ್ನೇ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಆಕಾಶವನ್ನೇರಿದವು.

05062008a ತೌ ವಿಹಾಯಸಮಾಕ್ರಾಂತೌ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶಾಕುನಿಕಸ್ತದಾ|

05062008c ಅನ್ವಧಾವದನಿರ್ವಿಣ್ಣೋ ಯೇನ ಯೇನ ಸ್ಮ ಗಚ್ಚತಃ||

ಆ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಹಾರಿಹೋದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಹಕ್ಕಿಹಿಡಿಯುವವನು ಅನಿರ್ವಿಣ್ಣನಾಗದೇ ಅವು ಹೋದಡೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದನು.

05062009a ತಥಾ ತಮನುಧಾವಂತಂ ಮೃಗಯುಂ ಶಕುನಾರ್ಥಿನಂ|

05062009c ಆಶ್ರಮಸ್ಥೋ ಮುನಿಃ ಕಶ್ಚಿದ್ಧದರ್ಶಾರ್ಥ ಕೃತಾಹ್ನಿಕಃ||

ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡುವವನು ಹಾಗೆ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿದ್ದ, ಆಹ್ನಿಕವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮುನಿಯೋರ್ವನು ನೋಡಿದನು.

05062010a ತಾವಂತರಿಕ್ಷಗೌ ಶೀಘ್ರಮನುಯಾಂತಂ ಮಹೀಚರಂ|

05062010c ಶ್ಲೋಕೇನಾನೇನ ಕೌರವ್ಯ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಸ ಮುನಿಸ್ತದಾ||

ಕೌರವ್ಯ! ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಹಾರಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಅವರನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ಆ ಮುನಿಯು ಈ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು.

05062011a ವಿಚಿತ್ರಮಿದಮಾಶ್ಚ ಯಂ ಮೃಗಹನ್ತು ತಿಭಾತಿ ಮೇ|

05062011c ಪ್ಲವಮಾನೌ ಹಿ ಖಚರೌ ಪದಾತಿರನುಧಾವಸಿ||

“ಮೃಗಹನ್ ! ಇದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಪಕ್ಷಿಗಳು ಹಾರಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿವೆ. ನೀನು ಕಾಲ್ನಡುಗೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ !”

05062012 ಶಾಕುನಿಕ ಉವಾಚ|

05062012a ಪಾಶಮೇಕಮುಭಾವೇತೌ ಸಹಿತೌ ಹರತೋ ಮಮ|

05062012c ಯತ್ರ ವೈ ವಿವದಿಷ್ಯೇತೇ ತತ್ರ ಮೇ ವಶಮೇಷ್ಯತಃ||

ಹಕ್ಕಿ ಹಿಡಿಯುವವನು ಹೇಳಿದನು: ‘ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ನನ್ನ ಬಲೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಬಿಡುಕು ಬಂದಾಗ ಅವು ನನ್ನ ವಶವಾಗುತ್ತವೆ.”’

05062013 ವಿದುರ ಉವಾಚ|

05062013a ತೌ ವಿವಾದಮನುಪ್ರಾಪ್ತೌ ಶಕುನೌ ಮೃತ್ಯುಸಂಧಿತೌ|

05062013c ವಿಗೃಹ್ಯ ಚ ಸುದುರ್ಬುದ್ಧೀ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಸಂನ್ನಿಪೇತತುಃ||

ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದ್ದ ಆ ಎರಡು ಪಕ್ಷಿಗಳು ವಿವಾದಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದವು. ತುಂಬಾ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯಾಗಿದ್ದ ಅವು ಹೊಡೆದಾಡಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದವು.

05062014a ತೌ ಯುಧ್ಯಮಾನೌ ಸಂರಬ್ಧೌ ಮೃತ್ಯುಪಾಶವಶಾನುಗೌ|

05062014c ಉಪಸೃತ್ಯಾಪರಿಜ್ಞಾತೋ ಜಗ್ರಾಹ ಮೃಗಯುಸ್ತದಾ||

ಹೊಡೆದಾಟದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿದ್ದ ಆ ಮೃತ್ಯುಪಾಶಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದ
ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಬೇಟೆಗಾರನು ಬಂದು ಅವುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದನು.

05062015a ಏವಂ ಯೇ ಜ್ಞಾತಯೋಽರ್ಥೇಷು ಮಿಥೋ ಗಚ್ಚಂತಿ ವಿಗ್ರಹಂ|

05062015c ತೇಽಮಿತ್ರವಶಮಾಯಾಂತಿ ಶಕುನಾವಿವ ವಿಗ್ರಹಾತ್||

ಹೀಗೆ ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಹೊಡೆದಾಡುವ ದಾಯಾದಿಗಳು ಅವರ ಜಗಳದಿಂದ
ಈ ಪಕ್ಷಿಗಳಂತೆ ಅವರ ಶತ್ರುಗಳ ವಶರಾಗುತ್ತಾರೆ.

05062016a ಸಂಭೋಜನಂ ಸಂಕಥನಂ ಸಂಪ್ರಶ್ನೋಽಥ ಸಮಾಗಮಃ|

05062016c ಏತಾನಿ ಜ್ಞಾತಿಕಾರ್ಯಾಣಿ ನ ವಿರೋಧಃ ಕದಾ ಚನ||

ಒಟ್ಟಿಗೇ ಊಟಮಾಡುವುದು, ಒಟ್ಟಿಗೇ ಮಾತುಕಥೆಗಳನ್ನಾಡುವುದು,
ಒಟ್ಟಿಗೇ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರುವುದು ದಾಯಾದಿಗಳು ಮಾಡಬೇಕಾದ
ಕೆಲಸಗಳು. ಎಂದಿಗೂ ವಿರೋಧವುಂಟಾಗಬಾರದು.

05062017a ಯಸ್ಮಿನ್ಕಾಲೇ ಸುಮನಸಃ ಸರ್ವೇ ವೃದ್ಧಾನುಪಾಸತೇ|

05062017c ಸಿಂಹಗುಪ್ತಮಿವಾರಣ್ಯಮಪ್ರಧೃಷ್ಯಾ ಭವಂತಿ ತೇ||

ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅವರು ಎಲ್ಲರೂ ಸುಮನಸ್ಕರಾಗಿ ವೃದ್ಧರನ್ನು
ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅವರು ಸಿಂಹದಿಂದ ರಕ್ಷಿತವಾದ
ಕಾಡಿನಂತೆ ಅಗಮ್ಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

05062018a ಯೇಽರ್ಥಂ ಸಂತತಮಾಸಾದ್ಯ ದೀನಾ ಇವ ಸಮಾಸತೇ|

05062018c ಶ್ರಿಯಂ ತೇ ಸಂಪ್ರಯಚ್ಚಂತಿ ದ್ವಿಷದ್ಭೋ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಯಾರು ಉತ್ತಮ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದೂ ದೀನರಂತೆ
ವರ್ತಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ತಮ್ಮ ವೈರಿಗಳ
ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ.

05062019a ಧೂಮಾಯಂತೇ ವ್ಯಪೇತಾನಿ ಜ್ವಲಂತಿ ಸಹಿತಾನಿ ಚ|

05062019c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋಲ್ಮುಕಾನೀವ ಜ್ಞಾತಯೋ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ! ದಾಯಾದಿಗಳು ಕೆಂಡಗಳಿದ್ದಂತೆ. ಒಟ್ಟಿಗೇ
ಇದ್ದರೆ ಉರಿಯುತ್ತವೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾದರೆ ಕೇವಲ ಹೊಗೆಯನ್ನು
ಕೊಡುತ್ತವೆ.

05062020a ಇದಮನ್ಯತ್ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾ ದೃಷ್ಟಂ ಗಿರೌ ಮಯಾ|

05062020c ಶ್ರುತ್ವಾ ತದಪಿ ಕೌರವ್ಯ ಯಥಾ ಶ್ರೇಯಸ್ತಥಾ ಕುರು||

ಕೌರವ್ಯ ! ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಏನು ಕಂಡೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.
ಅದನ್ನೂ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಹೇಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಮಾಡು.

05062021a ವಯಂ ಕಿರಾತ್ಯೈಃ ಸಹಿತಾ ಗಚ್ಚಾಮೋ ಗಿರಿಮುತ್ತರಂ|

05062021c ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈರ್ದೇವಕಲ್ಪೈಶ್ಚ ವಿದ್ಯಾಜಂಭಕವಾತಿಕೈಃ||

05062022a ಕುಂಜಭೂತಂ ಗಿರಿಂ ಸರ್ವಮಭಿತೋ ಗಂಧಮಾದನಂ|

05062022c ದೀಪ್ಯಮಾನೌಷಧಿಗಣಂ ಸಿದ್ಧಗಂಧರ್ವಸೇವಿತಂ||

05062023a ತತ್ರ ಪಶ್ಯಾಮಹೇ ಸರ್ವೇ ಮಧು ಪೀತಮಮಾಕ್ಷಿಕಂ|

05062023c ಮರುಪ್ರಪಾತೇ ವಿಷಮೇ ನಿವಿಷ್ಟಂ ಕುಂಭಸ್ಮಿತಂ||

05062024a ಆಶೀವಿಷೈ ರಕ್ಷ್ಯಮಾಣಂ ಕುಬೇರದಯಿತಂ ಭೃಶಂ|

05062024c ಯತ್ಪ್ರಾಶ್ಯ ಪುರುಷೋ ಮರ್ತ್ಯೋ ಅಮರತ್ವಂ ನಿಗಚ್ಚತಿ||
 05062025a ಅಚಕ್ಷುರ್ಲಭತೇ ಚಕ್ಷುರ್ವದ್ಧೋ ಭವತಿ ವೈ ಯುವಾ|
 05062025c ಇತಿ ತೇ ಕಥಯಂತಿ ಸ್ಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಜಂಭಸಾಧಕಾಃ||
 05062026a ತತಃ ಕಿರಾತಾಸ್ತದ್ಭ್ರಷ್ಟಾ ಪ್ರಾರ್ಥಯಂತೋ ಮಹೀಪತೇ|
 05062026c ವಿನೇಶುವಿಷಮೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಸರ್ಪೇ ಗಿರಿಗಹ್ವರೇ||
 05062027a ತಥೈವ ತವ ಪುತ್ರೋಽಯಂ ಪೃಥಿವೀಮೇಕ ಇಚ್ಚತಿ|
 05062027c ಮಧು ಪಶ್ಯತಿ ಸಮೋಹಾತ್ಮಪಾತಂ ನಾನುಪಶ್ಯತಿ||
 05062028a ದುರ್ಯೋಧನೋ ಯೋದ್ಧಮನಾಃ ಸಮರೇ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಾ|
 05062028c ನ ಚ ಪಶ್ಯಾಮಿ ತೇಜೋಽಸ್ಯ ವಿಕ್ರಮಂ ವಾ ತಥಾವಿಧಂ||
 05062029a ಏಕೇನ ರಥಮಾಸ್ಥಾಯ ಪೃಥಿವೀ ಯೇನ ನಿರ್ಜಿತಾ|
 05062029c ಪ್ರತೀಕ್ಷಮಾಣೋ ಯೋ ವೀರಃ ಕ್ಷಮತೇ ವೀಕ್ಷಿತಂ ತವ|
 05062030a ದ್ರುಪದೋ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜಶ್ಚ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಶ್ಚ ಧನಂಜಯಃ|
 05062030c ನ ಶೇಷಯೇಯಃ ಸಮರೇ ವಾಯುಯುಕ್ತಾ ಇವಾಗ್ನಯಃ||
 05062031a ಅಂಕೇ ಕುರುಷ್ವ ರಾಜಾನಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|
 05062031c ಯುಧ್ಯತೋಹಿ ದ್ವಯೋರ್ಯುಧ್ಧೇ ನೈಕಾಂತೇನ ಭವೇಜ್ಜಯಃ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಯಾನಸಂಧಿ ಪರ್ವಣಿ
 ವಿದುರವಾಕ್ಯೇ ದ್ವಿಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
 ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾನಸಂಧಿ
 ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿದುರವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೨

ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹಠ ಬೇಡವೆಂದು ಪುನಃ
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಮಗನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು (೧-೧೬).

05063001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05063001a ದುರ್ಯೋಧನ ವಿಜಾನೀಹಿ ಯತ್ತ್ವಾಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಪುತ್ರಕ|

05063001c ಉತ್ಪಥಂ ಮನ್ಯಸೇ ಮಾರ್ಗಮನಭಿಜ್ಞಾ ಇವಾದ್ಭಗಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ದುರ್ಯೋಧನ! ಪುತ್ರಕ! ನಾನು
ಹೇಳುವುದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೋ! ದಾರಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯದವನಂತೆ
ನೀನು ತಪ್ಪು ದಾರಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾದ ದಾರಿಯೆಂದು ಮನ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

05063002a ಪಂಚಾನಾಂ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಣಾಂ ಯತ್ತೇಜಃ ಪ್ರಮಿಮೀಷಸಿ|

05063002c ಪಂಚಾನಾಮಿವ ಭೂತಾನಾಂ ಮಹತಾಂ ಸುಮಹಾತ್ಮನಾಂ||

ಪಂಚ ಭೂತಗಳಂತೆ ಮಹತ್ತರರಾದ ಸುಮಹಾತ್ಮ ಪಂಚ
ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಕುಂದಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತಿರುವೆ.

05063003a ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ ಹಿ ಕೌಂತೇಯಂ ಪರಂ ಧರ್ಮಮಿಹಾಸ್ಥಿತಂ|

05063003c ಪರಾಂ ಗತಿಮಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ನ ತ್ವಂ ವೇತ್ತುಮಿಹಾರ್ಹಸಿ||

ನಿನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸದೇ ಧಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಕೌಂತೇಯ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲಾರೆ.

05063004a ಭೀಮಸೇನಂ ಚ ಕೌಂತೇಯಂ ಯಸ್ಯ ನಾಸ್ತಿ ಸಮೋ ಬಲೇ|

05063004c ರಣಾಂತಕಂ ತರ್ಕಯಸೇ ಮಹಾವಾತಮಿವ ದ್ರುಮಃ||

ಮಹಾ ಭಿರುಗಳಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಮರದಂತೆ ಬಲದಲ್ಲಿ ಸರಿಸಾಟಿಯಿಲ್ಲದ, ರಣಾಂತಕನಾದ ಕೌಂತೇಯ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ತರ್ಕಿಸುತ್ತಿರುವೆ.

05063005a ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಮೇರುಂ ಶಿಖರಿಣಾಮಿವ|

05063005c ಯುಧಿ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಾನಂ ಕೋ ನು ಯುಧ್ಯೇತ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್||

ಶಿಖರಗಳಲ್ಲಿ ಮೇರುವಿನಂತಿರುವ, ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿರುವ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಿಯನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬುದ್ಧಿವಂತನು ತಾನೇ ಹೋರಾಡಿಯಾನು?

05063006a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಶ್ಚ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಃ ಕಮಿವಾದ್ಯ ನ ಶಾತಯೇತ್|

05063006c ಶತ್ರುಮಧ್ಯೇ ಶರಾನ್ಮುಂಚನ್ದೇವರಾಡಶನೀಮಿವ||

ವಜ್ರಾಯುಧವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ ದೇವರಾಜನಂತೆ ಶತ್ರುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಶರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ ಪಾಂಚಾಲ್ಯ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಯಾರನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಲಾರ?

05063007a ಸಾತ್ಯಕಿಶ್ಚಾಪಿ ದುರ್ಧರ್ಷಃ ಸಮ್ಮತೋಽಂಧಕವೃಷ್ಟಿಷು|

05063007c ಧ್ವಂಸಯಿಷ್ಯತಿ ತೇ ಸೇನಾಂ ಪಾಂಡವೇಯಹಿತೇ ರತಃ||

ಪಾಂಡವೇಯರ ಹಿತದಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತನಾಗಿರುವ, ಅಂಧಕ-ವೃಷ್ಟಿಯರಿಗೆ

ಸಮ್ಮತನಾದ ದುರ್ಧರ್ಷ ಸಾತ್ಯಕಿಯೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು
ಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

05063008a ಯಃ ಪುನಃ ಪ್ರತಿಮಾನೇನ ತ್ರೀಽಲ್ಲೋಕಾನತಿರಿಚ್ಯತೇ|

05063008c ತಂ ಕೃಷ್ಣಂ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಂ ಕೋ ನು ಯುಧ್ಯೇತ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್||

ಅಳತೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಮೀರುವ ಕೃಷ್ಣ
ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನೊಡನೆ ಯಾವ ಬುದ್ಧಿವಂತನು ತಾನೇ
ಯುದ್ಧಮಾಡಿಯಾನು?

05063009a ಏಕತೋ ಹ್ಯಸ್ಯ ದಾರಾಶ್ಚ ಜ್ಞಾತಯಶ್ಚ ಸಬಾಂಧವಾಃ|

05063009c ಆತ್ಮಾ ಚ ಪೃಥಿವೀ ಚೇಯಮೇಕತಶ್ಚ ಧನಂಜಯಃ||

ಒಂದು ಕಡೆ ಅವನ ಮಡದಿಯರು, ದಾಯಾದಿಗಳು, ಬಾಂಧವರು,
ತಾನು ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯೇ ಇದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ
ಧನಂಜಯನಿದ್ದಾನೆ.

05063010a ವಾಸುದೇವೋಽಪಿ ದುರ್ಧರ್ಷೋ ಯತಾತ್ಮಾ ಯತ್ರ ಪಾಂಡವಃ|

05063010c ಅವಿಷಹ್ಯಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾಪಿ ತದ್ಬಲಂ ಯತ್ರ ಕೇಶವಃ||

ಯಾರ ಮೇಲೆ ಪಾಂಡವನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವನೋ ಆ ವಾಸುದೇವನು
ದುರ್ಧರ್ಷನು. ಕೇಶವನೆಲ್ಲಿರುವನೋ ಆ ಸೇನೆಯು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯೇ
ಜಯಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

05063011a ತಿಷ್ಠ ತಾತ ಸತಾಂ ವಾಕ್ಯೇ ಸುಹೃದಾಮರ್ಥವಾದಿನಾಂ|

05063011c ವೃದ್ಧಂ ಶಾಂತನವಂ ಭೀಷ್ಮಂ ತಿತಿಕ್ಷಸ್ವ ಪಿತಾಮಹಂ||

ಆದುದರಿಂದ ಮಗೂ ! ನಿನ್ನ ಒಳ್ಳೆಯದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹೇಳುವ
ಸುಹೃದಯರ, ಸತ್ಯವಂತರ ಮಾತಿನಂತೆ ನಡೆದುಕೋ. ವೃದ್ಧ
ಪಿತಾಮಹ ಶಾಂತನವ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕನನ್ನಾಗಿ
ಸ್ವೀಕರಿಸು.

05063012a ಮಾಂ ಚ ಬ್ರುವಾಣಂ ಶುಶ್ರೂಷ ಕುರೂಣಾಮರ್ಥವಾದಿನಂ |
05063012c ದ್ರೋಣಂ ಕೃಪಂ ವಿಕರ್ಣಂ ಚ ಮಹಾರಾಜಂ ಚ ಬಾಹ್ಲಿಕಂ ||

ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳು. ಕುರುಗಳ ಒಳ್ಳೆಯದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹೇಳುವ
ದ್ರೋಣ, ಕೃಪ, ವಿಕರ್ಣ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಜ ಬಾಹ್ಲಿಕನನ್ನು ಕೇಳು.

05063013a ಏತೇ ಹ್ಯಪಿ ಯಥೈವಾಹಂ ಮಂತುಮರ್ಹಸಿ ತಾಂಸ್ತಥಾ |
05063013c ಸರ್ವೇ ಧರ್ಮವಿದೋ ಹ್ಯೇತೇ ತುಲ್ಯಸ್ನೇಹಾಶ್ಚ ಭಾರತ ||

ಇವರೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನಂತೆಯೇ. ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಇವರನ್ನೂ
ಮನ್ನಿಸಬೇಕು. ಭಾರತ ! ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಧರ್ಮವನ್ನು
ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವವರು ಮತ್ತು ನನ್ನಷ್ಟೇ ಸ್ನೇಹವುಳ್ಳವರು.

05063014a ಯತ್ತದ್ವಿರಾಟನಗರೇ ಸಹ ಭ್ರಾತೃಭಿರಗ್ರತಃ |
05063014c ಉತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಗಾಃ ಸುಸಂತ್ರಸ್ತಂ ಬಲಂ ತೇ ಸಮಶೀರ್ಯತ ||

ವಿರಾಟನಗರದಲ್ಲಿ ಸಹೋದರರೊಡನೆ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯು ಗೋವುಗಳನ್ನು
ಬಿಟ್ಟು ತುಂಬಾ ಸಂತ್ರಸ್ತರಾಗಿ ಹಿಂದೆಸರಿಯಿತು.

05063015a ಯಚ್ಚೈವ ತಸ್ಮಿನ್ನಗರೇ ಶ್ರೂಯತೇ ಮಹದದ್ಭುತಂ |

05063015c ಏಕಸ್ಯ ಚ ಬಹೂನಾಂ ಚ ಪರ್ಯಾಪ್ತಂ ತನ್ನಿದರ್ಶನಂ||

ಆ ನಗರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಯಾವ ಮಹದದ್ಭುತವನ್ನು - ಒಬ್ಬನೇ ಬಹುಮಂದಿಗಳಿಗೆ ಪೂರೈಸಿದನು - ನಾವು ಕೇಳಿದ್ದೇವೋ ಅದೇ ನಿದರ್ಶನವೇ ಸಾಕು.

05063016a ಅರ್ಜುನಸ್ತತ್ತಥಾಕಾರ್ಷೀತ್ಕಿಂ ಪುನಃ ಸರ್ವ ಏವ ತೇ|

05063016c ಸಭ್ರಾತ್ಯನಭಿಜಾನೀಹಿ ವೃತ್ತ್ಯಾ ಚ ಪ್ರತಿಪಾದಯ||

ಅರ್ಜುನನು ಒಬ್ಬನೇ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಿರುವಾಗ ಇನ್ನು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದಾದಾಗ ಏನಾದೀತು? ನಿನ್ನ ಸಹೋದರರ ಕೈಹಿಡಿದು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡು ಸ್ನೇಹಭಾವದಿಂದಿರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಯಾನಸಂಧಿ ಪರ್ವಣಿ
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ವಾಕ್ಯೇ ತ್ರಿಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದುಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾನಸಂಧಿ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೪

“ವಾಸುದೇವನ ನಂತರ ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದುದರಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಹೇಳದೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದುದನ್ನು ಹೇಳು” ಎಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಸಂಜಯನನ್ನು ಕೇಳಲು, ಸಂಜಯನು ಅರ್ಜುನನ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವುದು (೧-

05064001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05064001a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಸುಯೋಧನಂ|

05064001c ಪುನರೇವ ಮಹಾಭಾಗಃ ಸಂಜಯಂ ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಸುಯೋಧನನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ
ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ, ಮಹಾಭಾಗ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಸಂಜಯನನ್ನು ಪುನಃ
ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು.

05064002a ಬ್ರೂಹಿ ಸಂಜಯ ಯಚ್ಚೇಷಂ ವಾಸುದೇವಾದನಂತರಂ|

05064002c ಯದರ್ಜುನ ಉವಾಚ ತ್ವಾಂ ಪರಂ ಕೌತೂಹಲಂ ಹಿ ಮೇ||

“ಸಂಜಯ ! ವಾಸುದೇವನ ನಂತರ ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದುದರಲ್ಲಿ
ನಮಗೆ ಹೇಳದೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದುದನ್ನು ಹೇಳು. ಏಕೆಂದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ
ಅತ್ಯಂತ ಕುತೂಹಲವಿದೆ.”

05064003 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05064003a ವಾಸುದೇವವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಧನಂಜಯಃ|

05064003c ಉವಾಚ ಕಾಲೇ ದುರ್ಧರ್ಮೋ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಶೃಣ್ವತಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ವಾಸುದೇವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕುಂತೀಪುತ್ರ
ಧನಂಜಯನು ದುರ್ಧರ್ಮ ವಾಸುದೇವನು ಕೇಳುವಂತೆ ಕಾಲೋಚಿತ
ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

- 05064004a ಪಿತಾಮಹಂ ಶಾಂತನವಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಚ ಸಂಜಯ|
- 05064004c ದ್ರೋಣಂ ಕೃಪಂ ಚ ಕರ್ಣಂ ಚ ಮಹಾರಾಜಂ ಚ ಬಾಹ್ಲಿಕಂ||
- 05064005a ದ್ರೋಣಿಂ ಚ ಸೋಮದತ್ತಂ ಚ ಶಕುನಿಂ ಚಾಪಿ ಸೌಬಲಂ|
- 05064005c ದುಃಶಾಸನಂ ಶಲಂ ಚೈವ ಪುರುಮಿತ್ರಂ ವಿವಿಂಶತಿ||
- 05064006a ವಿಕರ್ಣಂ ಚಿತ್ರಸೇನಂ ಚ ಜಯತ್ಸೇನಂ ಚ ಪಾರ್ಥಿವಂ|
- 05064006c ವಿಂದಾನುವಿಂದಾವಾವಂತೈ ದುರ್ಮುಖಂ ಚಾಪಿ ಕೌರವಂ||
- 05064007a ಸೈಂಧವಂ ದುಃಸಹಂ ಚೈವ ಭೂರಿಶ್ರವಸಮೇವ ಚ|
- 05064007c ಭಗದತ್ತಂ ಚ ರಾಜಾನಂ ಜಲಸಂಧಂ ಚ ಪಾರ್ಥಿವಂ||
- 05064008a ಯೇ ಚಾಪ್ಯನ್ಯೇ ಪಾರ್ಥಿವಾಸ್ತತ್ರ ಯೋದ್ಧಂ
ಸಮಾಗತಾಃ ಕೌರವಾಣಾಂ ಪ್ರಿಯಾರ್ಥಂ|
- 05064008c ಮುಮೂರ್ಷವಃ ಪಾಂಡವಾಗ್ನೌ ಪ್ರದೀಪ್ತೇ
ಸಮಾನೀತಾ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೇಣ ಸೂತ||

‘ಸೂತ! ಸಂಜಯ! ಕೌರವರ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಪಿತಾಮಹ ಶಾಂತನವ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ, ದ್ರೋಣ, ಕೃಪ, ಕರ್ಣ, ಮಹಾರಾಜ ಬಾಹ್ಲಿಕ, ದ್ರೋಣಿ, ಸೋಮದತ್ತ, ಶಕುನಿ ಸೌಬಲ, ದುಃಶಾಸನ, ಶಲ, ಪುರುಮಿತ್ರ, ವಿವಿಂಶತಿ, ವಿಕರ್ಣ, ಚಿತ್ರಸೇನ, ಪಾರ್ಥಿವ ಜಯತ್ಸೇನ, ಅವಂತಿಯ ವಿಂದ-ಅನುವಿಂದರು, ಕೌರವ ದುರ್ಮುಖ, ಸೈಂಧವ, ದುಃಸಹ, ಭೂರಿಶ್ರವ, ರಾಜ ಭಗದತ್ತ, ಪಾರ್ಥಿವ ಜಲಸಂಧ - ಇವರು ಮತ್ತು ಇತರ ಪಾರ್ಥಿವರನ್ನು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಪಾಂಡವರ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಆಹುತಿಯನ್ನಾಗಿಸಲು

ಸೇರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

05064009a ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಕೌಶಲಂ ವಂದನಂ ಚ

ಸಮಾಗತಾ ಮದ್ವಚನೇನ ವಾಚ್ಯಾಃ|

05064009c ಇದಂ ಬ್ರೂಯಾಃ ಸಂಜಯ ರಾಜಮಧ್ಯೇ

ಸುಯೋಧನಂ ಪಾಪಕೃತಾಂ ಪ್ರಧಾನಂ||

ಸಂಜಯ ! ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾಗಿ ನನ್ನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅಲ್ಲಿ
ಸೇರಿರುವರಿಗೆ ಕುಶಲವನ್ನು ಕೇಳು ಮತ್ತು ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು.
ಪಾಪಕೃತರಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನನಾಗಿರುವ ಸುಯೋಧನನಿಗೆ ರಾಜರ
ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಹೇಳು.

05064010a ಅಮರ್ಷಣಂ ದುರ್ಮತಿಂ ರಾಜಪುತ್ರಂ

ಪಾಪಾತ್ಮಾನಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಸುಲುಬ್ಧಂ|

05064010c ಸರ್ವಂ ಮಮೈತದ್ವಚನಂ ಸಮಗ್ರಂ

ಸಹಾಮಾತ್ಯಂ ಸಂಜಯ ಶ್ರಾವಯೇಥಾಃ||

ಸಂಜಯ ! ನನ್ನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ
ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಆ ಅಮರ್ಷಣ, ದುರ್ಮತಿ, ಲುಬ್ಧ, ರಾಜಪುತ್ರ
ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಕೇಳಿಸಬೇಕು.

05064011a ಏವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪ್ಯ ಧನಂಜಯೋ ಮಾಂ

ತತೋಽರ್ಥವದ್ಧರ್ಮವಚ್ಚಾಪಿ ವಾಕ್ಯಂ|

05064011c ಪ್ರೋವಾಚೇದಂ ವಾಸುದೇವಂ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ

ಪಾರ್ಥೋ ಧೀಮಾಽಲ್ಲೋಹಿತಾಂತಾಯತಾಕ್ಷಃ||

ಹೀಗೆ ಪೀಠಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೆಂಪು ಕೊನೆಗಳ ದೊಡ್ಡ ಕಣ್ಣುಗಳ
ಧೀಮಾನ್ ಧನಂಜಯ ಪಾರ್ಥನು ವಾಸುದೇವನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ
ಅರ್ಥ-ಧರ್ಮಗಳನ್ನೊಡಗೂಡಿದ ಈ ಮಾತನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳಿದನು.

05064012a ಯಥಾ ಶ್ರುತಂ ತೇ ವದತೋ ಮಹಾತ್ಮನೋ
ಮಧುಪ್ರವೀರಸ್ಯ ವಚಃ ಸಮಾಹಿತಂ|

05064012c ತಥೈವ ವಾಚ್ಯಂ ಭವತಾ ಹಿ ಮದ್ವಚಃ
ಸಮಾಗತೇಷು ಕ್ಷಿತಿಪೇಷು ಸರ್ವಶಃ||

“ನೀನು ಈಗಾಗಲೇ ಮಹಾತ್ಮ ಮಧುಪ್ರವೀರನು ಹೇಳಿದ ಸಮಾಹಿತ
ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೀಯೆ. ಅದೇ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳೂ ಕೂಡ ಎಂದು ಅಲ್ಲಿ
ಸೇರಿರುವ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷಿತಿಪರಿಗೆ ಹೇಳು.

05064013a ಶರಾಗ್ನಿಧೂಮೇ ರಥನೇಮಿನಾದಿತೇ
ಧನುಃಸುವೇಣಾಸ್ತ್ರಬಲಾಪಹಾರಿಣಾ|

05064013c ಯಥಾ ನ ಹೋಮಃ ಕ್ರಿಯತೇ ಮಹಾಮೃಧೇ
ತಥಾ ಸಮೇತ್ಯ ಪ್ರಯತಧ್ವಮಾದೃತಾಃ||

ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಶರಗಳೆಬ್ಬಿಸುವ ಅಗ್ನಿಧೂಮಗಳ, ರಥಗಾಲಿಗಳ
ನಿನಾದದಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಬಲಪ್ರಹಾರಿ ಧನುಸ್ಸುಗಳೆಂಬ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ
ಮಹಾ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಆಹುತಿಯಾಗದಂತೆ ಏನಾದರೂ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ.

05064014a ನ ಚೇತ್ಸ್ರಯಚ್ಚ ಧ್ವಮಮಿತ್ರಘಾತಿನೋ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ಯಾಂಶಮಭೀಪ್ಸಿತಂ ಸ್ವಕಂ|

05064014c ನಯಾಮಿ ವಃ ಸ್ವಾಶ್ವಪದಾತಿಕುಂಜರಾನ್

ದಿಶಂ ಪಿತೃಣಾಮಶಿವಾಂ ಶಿತೈಃ ಶರೈಃ||

ಅಮಿತ್ರಘಾತಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೇಳುವ ತನ್ನ ಪಾಲನ್ನು ನೀವು ಕೊಡದೇ ಇದ್ದರೆ ನಾವು ಹರಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಅಶ್ವ-ಪದಾತಿ-ಕುಂಜರಗಳ ಸಹಿತ ಅಮಂಗಳವಾದ ಪಿತ್ತುಗಳ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇವೆ.”

05064015a ತತೋಽಹಮಾಮಂತ್ರೈ ಚತುರ್ಭುಜಂ ಹರಿಂ

ಧನಂಜಯಂ ಚೈವ ನಮಸ್ಯ ಸತ್ವರಃ|

05064015c ಜವೇನ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತ ಇಹಾಮರದ್ಯುತೇ

ತವಾಂತಿಕಂ ಪ್ರಾಪಯಿತುಂ ವಚೋ ಮಹತ್||

ಅಮರದ್ಯುತೇ! ಆಗ ನಾನು ಚತುರ್ಭುಜ ಹರಿ ಮತ್ತು ಧನಂಜಯರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ವೇಗದಿಂದ ಆ ಮಹಾ ಮಾತನ್ನು ತಲುಪಿಸಲು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಯಾನಸಂಧಿ ಪರ್ವಣಿ

ಸಂಜಯವಾಕ್ಯೇ ಚತುಃಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾನಸಂಧಿ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಜಯವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಅರವತ್ಸಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೫

ನರೇಶ್ವರರು ಸಭೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಹೋಗಲು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಸಂಜಯನನ್ನು “ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ನಾಶಹೊಂದುತ್ತಾರೆ?” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದುದು (೧-೫). ಆಗ
“ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿನಗೆ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ
ತಂದೆಯನ್ನೂ, ಗಾಂಧಾರಿಯನ್ನೂ ಕರೆಯಿಸು” ಎಂದು ಸಂಜಯನು
ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ವ್ಯಾಸನು ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂಜಯನಿಗೆ
ತಿಳಿದುದನ್ನು ಹೇಳಲು ಅನುಮತಿಯನ್ನಿತ್ತುದುದು (೬-೯).

05065001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05065001a ದುರ್ಯೋಧನೇ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೇ ತದ್ವಚೋಽಪ್ರತಿನಂದತಿ|

05065001c ತೂಷ್ಟ್ರಿಂಭೂತೇಷು ಸರ್ವೇಷು ಸಮುತ್ತಸ್ಥುರ್ನರೇಶ್ವರಾಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ದುರ್ಯೋಧನನು ಆ
ಮಾತನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದೇ ಇರಲು ಎಲ್ಲರೂ ಸುಮ್ಮನಾದರು. ನರೇಶ್ವರರು
ಎದ್ದರು.

05065002a ಉತ್ಥಿತೇಷು ಮಹಾರಾಜ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಸರ್ವರಾಜಸು|

05065002c ರಹಿತೇ ಸಂಜಯಂ ರಾಜಾ ಪರಿಪ್ರಷ್ಟುಂ ಪ್ರಚಕ್ರಮೇ||

05065003a ಆಶಂಸಮಾನೋ ವಿಜಯಂ ತೇಷಾಂ ಪುತ್ರವಶಾನುಗಃ|

05065003c ಆತ್ಮನಶ್ಚ ಪರೇಷಾಂ ಚ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಚ ನಿಶ್ಚಯಂ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಭೂಮಿಯ ಸರ್ವ ರಾಜರೂ ಏಳಲು ರಾಜನು, ತಾನು
ಯಾರ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದನೋ ಆ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ವಿಜಯವನ್ನು ಬಯಸಿ, ತನ್ನ
ಇತರರ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರ ಕುರಿತು ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಲು, ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ
ಸಂಜಯನನ್ನು ಕೇಳತೊಡಗಿದನು.

05065004 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05065004a ಗಾವಲ್ಗಣೇ ಬ್ರೂಹಿ ನಃ ಸಾರಫಲ್ಗು

ಸ್ವಸೇನಾಯಾಂ ಯಾವದಿಹಾಸ್ತಿ ಕಿಂ ಚಿತ್|

05065004c ತ್ವಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ನಿಪುಣಂ ವೇತ್ಥ ಸರ್ವಂ

ಕಿಮೇಷಾಂ ಜ್ಯಾಯಃ ಕಿಮು ತೇಷಾಂ ಕನೀಯಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಗಾವಲ್ಗಣೇ ! ನಮ್ಮ
ಸೇನೆಯಲ್ಲಿರುವಂಥಹ ಬಲ-ನಿರ್ಬಲಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳು. ನೀನು
ಪಾಂಡವರ ನಿಪುಣತೆಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯೆ. ಅವರು
ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ಮುಂದಿದ್ದಾರೆ? ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿದ್ದಾರೆ?

05065005a ತ್ವಮೇತಯೋಃ ಸಾರವಿತ್ಸರ್ವದರ್ಶೀ

ಧರ್ಮಾರ್ಥಯೋರ್ನಿಪುಣೋ ನಿಶ್ಚಯಜ್ಞಾಃ|

05065005c ಸ ಮೇ ಪೃಷ್ಠಃ ಸಂಜಯ ಬ್ರೂಹಿ ಸರ್ವಂ

ಯುಧ್ಯಮಾನಾಃ ಕತರೇಽಸ್ಮಿನ್ನ ಸಂತಿ||

ನೀನು ಇಬ್ಬರ ಸಾರಗಳನ್ನೂ ಅರಿತಿದ್ದೀಯೆ. ಧರ್ಮಾರ್ಥಗಳ ನಿಪುಣ
ನಿಶ್ಚಯವನ್ನೂ ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಸಂಜಯ !

ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳು. ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ನಾಶಹೊಂದುತ್ತಾರೆ?”

05065006 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05065006a ನ ತ್ವಾಂ ಬ್ರೂಯಾಂ ರಹಿತೇ ಜಾತು ಕಿಂ ಚಿದ್

ಅಸೂಯಾ ಹಿ ತ್ವಾಂ ಪ್ರಸಹೇತ ರಾಜನ್|

05065006c ಆನಯಸ್ವ ಪಿತರಂ ಸಂಶಿತವ್ರತಂ

ಗಾಂಧಾರೀಂ ಚ ಮಹಿಷೀಮಾಜಮೀಡ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಜಮೀಡ! ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿನಗೆ
ಏನನ್ನೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಜನ್! ಅಸೂಯೆಯಿಂದ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು
ಸಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸಂಶಿತವ್ರತನಾದ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನೂ,
ಗಾಂಧಾರಿಯನ್ನೂ ಕರೆಯಿಸು.

05065007a ತೌ ತೇಽಸೂಯಾಂ ವಿನಯೇತಾಂ ನರೇಂದ್ರ

ಧರ್ಮಜ್ಞೌ ತೌ ನಿಪುಣೌ ನಿಶ್ಚಯಜ್ಞೌ|

05065007c ತಯೋಸ್ತು ತ್ವಾಂ ಸನ್ನಿಧೌ ತದ್ವದೇಯಂ

ಕೃತ್ಸುಂ ಮತಂ ವಾಸುದೇವಾರ್ಜುನಾಭ್ಯಾಂ||

ನರೇಂದ್ರ! ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಅಸೂಯೆಯಿಲ್ಲದವರು, ವಿನಯರು.
ಧರ್ಮಜ್ಞರು. ನಿಶ್ಚಯಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರು. ಅವರಿಬ್ಬರ
ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿನಗೆ ವಾಸುದೇವ-ಅರ್ಜುನರ ಮತವೆಲ್ಲವನ್ನೂ
ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.”

05065008 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05065008a ತತಸ್ತನ್ನ ತಮಾಜ್ಞಾಯ ಸಂಜಯಸ್ಯಾತ್ಮ ಜಸ್ಯ ಚ|

05065008c ಅಭ್ಯುಪೇತ್ಯ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಾಃ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನೋಽಬ್ರವೀತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಸಂಜಯ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಮಗನ ಇಂಗಿತವನ್ನು ತಿಳಿದ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಕೃಷ್ಣ ದ್ವೈಪಾಯನನು ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಹೇಳಿದನು:

05065009a ಸಂಪೃಚ್ಛತೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾಯ ಸಂಜಯ

ಆಚಕ್ಷ್ವ ಸರ್ವಂ ಯಾವದೇಷೋಽನುಯಂಕ್ತೇ|

05065009c ಸರ್ವಂ ಯಾವದ್ವೇತ್ಥ ತಸ್ಮಿನ್ಯಥಾವದ್

ಯಾಥಾತಥ್ಯಂ ವಾಸುದೇವೇಽರ್ಜುನೇ ಚ||

“ಸಂಜಯ ! ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ನು ಕೇಳಿದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳು. ವಾಸುದೇವ- ಅರ್ಜುನರ ಕುರಿತು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ, ಯಥಾತಥ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಯಾನಸಂಧಿ ಪರ್ವಣಿ ವ್ಯಾಸಗಾಂಧಾರ್ಯಾಗಮನೇ ಪಂಚಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾನಸಂಧಿ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಗಾಂಧಾರ್ಯಾಗಮನದಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

“ಸಾರದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿಗಿಂತ ಜನಾರ್ದನನೇ ಹೆಚ್ಚಿನವನು” ಎಂದು ಕೃಷ್ಣನ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಭಗವಂತನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸಂಜಯನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದುದು (೧-೧೫).

05066001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05066001a ಅರ್ಜುನೋ ವಾಸುದೇವಶ್ಚ ಧನ್ವಿನೌ ಪರಮಾರ್ಚಿತೌ|

05066001c ಕಾಮಾದನ್ಯತ್ರ ಸಂಭೂತೌ ಸರ್ವಾಭಾವಾಯ ಸಮ್ನಿತೌ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಪರಮಾರ್ಚಿತ ಧನ್ವಿಗಳಾದ ಅರ್ಜುನ-ವಾಸುದೇವರಿಬ್ಬರೂ ಇಷ್ಟಪಟ್ಟು ಇನ್ನೊಂದು ಜನ್ಮವನ್ನು ತಾಳಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಇಲ್ಲವಾಗಿಸಲು ಒಂದಾಗಿದ್ದಾರೆ.

05066002a ದ್ಯಾಮಂತರಂ ಸಮಾಸ್ಥಾಯ ಯಥಾಯುಕ್ತಂ ಮನಸ್ವಿನಃ|

05066002c ಚಕ್ರಂ ತದ್ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಮಾಯಯಾ ವರ್ತತೇ ವಿಭೋ||

ವಿಭೋ! ಆಕಾಶದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು, ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ವಾಸುದೇವನ ಆ ಮನಸ್ವೀ ಚಕ್ರವು ಮಾಯೆಯಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

05066003a ಸಾಪಹ್ನವಂ ಪಾಂಡವೇಷು ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಸುಸಮ್ಮತಂ|

05066003c ಸಾರಾಸಾರಬಲಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ತತ್ಸಮಾಸೇನ ಮೇ ಶೃಣು||

ಅದು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಕಾಣಿಸದೇ ಇದ್ದರೂ ಪಾಂಡವರು ಅದನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಸಾರಾಸಾರ ಬಲಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೋ.

05066004a ನರಕಂ ಶಂಬರಂ ಚೈವ ಕಂಸಂ ಚೈದ್ಯಂ ಚ ಮಾಧವಃ|

05066004c ಜಿತವಾನ್ಘೋರಸಂಕಾಶಾನ್ಶ್ರೀಡನ್ನಿವ ಜನಾರ್ದನಃ||

ಆಟದಂತೆ ಮಾಧವ ಜನಾರ್ದನನು ಘೋರಸಂಕಾಶರಾದ ನರಕ,
ಶಂಬರ, ಕಂಸ ಮತ್ತು ಚೈದ್ಯರನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದಾನೆ.

05066005a ಪೃಥಿವೀಂ ಚಾಂತರಿಕ್ಷಂ ಚ ದ್ಯಾಂ ಚೈವ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ|

05066005c ಮನಸೈವ ವಿಶಿಷ್ಟಾತ್ಮಾ ನಯತ್ಯಾತ್ಮವಶಂ ವಶೀ||

ಈ ವಿಶಿಷ್ಟಾತ್ಮ ಪುರುಷೋತ್ತಮನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಭೂಮಿ-
ಅಂತರಿಕ್ಷ-ದೇವಲೋಕಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಆತ್ಮವಶ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

05066006a ಭೂಯೋ ಭೂಯೋ ಹಿ ಯದ್ರಾಜನ್ವೃಚ್ಛಸೇ ಪಾಂಡವಾನ್ವೃತಿ|

05066006c ಸಾರಾಸಾರಬಲಂ ಜ್ಞಾತುಂ ತನ್ಮೇ ನಿಗದತಃ ಶೃಣು||

ರಾಜನ್! ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ನೀನು ಪಾಂಡವರ ಸಾರಾಸಾರಬಲಗಳ
ಕುರಿತು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಕೇಳಿದ್ದೀಯೆ. ಈಗ ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳು.

05066007a ಏಕತೋ ವಾ ಜಗತ್ಕೃತ್ಸು ಮೇಕತೋ ವಾ ಜನಾರ್ದನಃ|

05066007c ಸಾರತೋ ಜಗತಃ ಕೃತ್ಸು ದತಿರಿಕ್ತೋ ಜನಾರ್ದನಃ||

ಒಂದು ಕಡೆ ಇಡೀ ಈ ಜಗತ್ತು ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ

ಜನಾರ್ದನನೊಬ್ಬನೇ ಇದ್ದರೂ ಸಾರದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿಗಿಂತ ಜನಾರ್ದನನೇ
ಹೆಚ್ಚಿನವನು.

05066008a ಭಸ್ಮ ಕುರ್ಯಾಜ್ಜಗದಿದಂ ಮನಸೈವ ಜನಾರ್ದನಃ|

05066008c ನ ತು ಕೃತ್ಸಂ ಜಗಚ್ಚಕ್ತಂ ಭಸ್ಮ ಕರ್ತುಂ ಜನಾರ್ದನಂ||

ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಜನಾರ್ದನನು ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು ಭಸ್ಮ ಮಾಡಬಲ್ಲ.
ಆದರೆ ಇಡೀ ಜಗತ್ತೇ ಸೇರಿದರೂ ಜನಾರ್ದನನನ್ನು
ಭಸ್ಮ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

05066009a ಯತಃ ಸತ್ಯಂ ಯತೋ ಧರ್ಮೋ ಯತೋ ಹೀರಾರ್ಜವಂ ಯತಃ|

05066009c ತತೋ ಭವತಿ ಗೋವಿಂದೋ ಯತಃ ಕೃಷ್ಣಸ್ತತೋ ಜಯಃ||

ಎಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಿದೆಯೋ, ಎಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವಿದೆಯೋ, ಎಲ್ಲಿ ವಿನಯ,
ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಗಳಿವೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದನಿರುತ್ತಾನೆ. ಎಲ್ಲಿ
ಕೃಷ್ಣನಿರುತ್ತಾನೋ ಅಲ್ಲಿ ಜಯವಿರುತ್ತದೆ.

05066010a ಪೃಥಿವೀಂ ಚಾಂತರಿಕ್ಷಂ ಚ ದಿವಂ ಚ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ|

05066010c ವಿಚೇಷ್ಟಯತಿ ಭೂತಾತ್ಮಾ ಕ್ರೀಡನ್ನಿವ ಜನಾರ್ದನಃ||

ಪುರುಷೋತ್ತಮ, ಭೂತಾತ್ಮ ಜನಾರ್ದನನು ಭೂಮಿ-ಅಂತರಿಕ್ಷ-
ದೇವಲೋಕಗಳನ್ನು ಆಟದಂತೆ ನಡೆಯಿಸುತ್ತಾನೆ.

05066011a ಸ ಕೃತ್ವಾ ಪಾಂಡವಾನ್ಸತ್ರಂ ಲೋಕಂ ಸಮೋಹಯನ್ನಿವ|

05066011c ಅಧರ್ಮನಿರತಾನ್ಮೂಢಾನ್ದಗ್ಧುಮಿಚ್ಚ ತಿ ತೇ ಸುತಾನ್||

ಅವನು ಪಾಂಡವರನ್ನು ನೆಪವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಲೋಕವನ್ನು
ಸಮೋಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಿನ್ನ ಅಧರ್ಮನಿರತ ಮೂಢ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸುಡಲು
ಬಯಸುತ್ತಾನೆ.

05066012a ಕಾಲಚಕ್ರಂ ಜಗಚ್ಚಕ್ರಂ ಯುಗಚಕ್ರಂ ಚ ಕೇಶವಃ|

05066012c ಆತ್ಮಯೋಗೇನ ಭಗವಾನ್ಪರಿವರ್ತಯತೇಽನಿಶಂ||

ಆತ್ಮಯೋಗದಿಂದ ಭಗವಾನ್ ಕೇಶವನು ಕಾಲಚಕ್ರವನ್ನು,
ಜಗಚ್ಚಕ್ರವನ್ನು ಮತ್ತು ಯುಗಚಕ್ರವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸದೆಯೇ
ತಿರುಗಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

05066013a ಕಾಲಸ್ಯ ಚ ಹಿ ಮೃತ್ಯೋಶ್ಚ ಜಂಗಮಸ್ಥಾವರಸ್ಯ ಚ|

05066013c ಈಶತೇ ಭಗವಾನೇಕಃ ಸತ್ಯಮೇತದ್ಭ್ರವೀಮಿ ತೇ||

ಆ ಭಗವಾನನು ಒಬ್ಬನೇ ಕಾಲ, ಮೃತ್ಯು, ಜಂಗಮ-ಸ್ಥಾವರಗಳನ್ನು
ಆಳುತ್ತಾನೆ. ನಾನು ನಿನಗೆ ಈ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

05066014a ಈಶನ್ನಪಿ ಮಹಾಯೋಗೀ ಸರ್ವಸ್ಯ ಜಗತೋ ಹರಿಃ|

05066014c ಕರ್ಮಾಣ್ಯಾರಭತೇ ಕರ್ತುಂ ಕೀನಾಶ ಇವ ದುರ್ಬಲಃ||

ಮಹಾಯೋಗಿ ಹರಿಯು ಸರ್ವ ಜಗತ್ತುಗಳ ಈಶನಾದರೂ ದುರ್ಬಲ
ರೈತನಂತೆ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುತ್ತಾನೆ.

05066015a ತೇನ ವಂಚಯತೇ ಲೋಕಾನ್ಮಾಯಾಯೋಗೇನ ಕೇಶವಃ|

05066015c ಯೇ ತಮೇವ ಪ್ರಪದ್ಯಂತೇ ನ ತೇ ಮುಹ್ಯಂತಿ ಮಾನವಾಃ||

ಹೀಗೆ ಕೇಶವನು ತನ್ನ ಮಾಯಾಯೋಗದಿಂದ ಲೋಕಗಳನ್ನು
ವಂಚಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಅವನನ್ನೇ ಶರಣು ಹೋಗುವ ಮಾನವರು
ಮೋಸಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಯಾನಸಂಧಿ ಪರ್ವಣಿ
ಸಂಜಯವಾಕ್ಯೇ ಷಟ್‌ಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾನಸಂಧಿ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಜಯವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೨

ವ್ಯಾಸ-ಗಾಂಧಾರಿಯರು ಸಂಧಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದುದು

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ-ಗಾಂಧಾರಿಯರು ಹೇಳಿದರೂ ದುರ್ಯೋಧನನು
ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದಿರಲು (೧-೧೦), ವ್ಯಾಸನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಸಂಜಯನ
ಮಾತನ್ನು ಕೇಳು ಎಂದು ಉಪದೇಶಿಸುವುದು (೧೧-೨೧).

05067001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05067001a ಕಥಂ ತ್ವಂ ಮಾಧವಂ ವೇತ್ಥ ಸರ್ವಲೋಕಮಹೇಶ್ವರಂ|

05067001c ಕಥಮೇನಂ ನ ವೇದಾಹಂ ತನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಸಂಜಯ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ! ನೀನು ಹೇಗೆ
ಸರ್ವಲೋಕಮಹೇಶ್ವರ ಮಾಧವನನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವೆ? ನಾನು ಹೇಗೆ
ಅವನನ್ನು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

05067002 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05067002a ವಿದ್ಯಾ ರಾಜನ್ನ ತೇ ವಿದ್ಯಾ ಮಮ ವಿದ್ಯಾ ನ ಹೀಯತೇ|

05067002c ವಿದ್ಯಾಹೀನಸ್ತಮೋಧ್ವಸ್ತೋ ನಾಭಿಜಾನಾತಿ ಕೇಶವಂ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ನಿನಗೆ ವಿದ್ಯೆ-ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ವಿದ್ಯೆ-ತಿಳುವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯಾಹೀನನಾಗಿ, ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ಆವರಿಸಿದವನಾಗಿ ನಿನಗೆ ಕೇಶವನು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

05067003a ವಿದ್ಯಯಾ ತಾತ ಜಾನಾಮಿ ತ್ರಿಯುಗಂ ಮಧುಸೂದನಂ|

05067003c ಕರ್ತಾರಮಕೃತಂ ದೇವಂ ಭೂತಾನಾಂ ಪ್ರಭವಾಪ್ಯಯಂ||

ಅಯ್ಯಾ! ವಿದ್ಯೆಯಿಂದಲೇ ನಾನು ಮೂರೂ ಯುಗಗಳ ಮಧುಸೂದನನನ್ನು, ಸ್ವತಃ ಪಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಬೇರೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡುವ, ಇರುವ ಎಲ್ಲವಕ್ಕೂ ಒಡೆಯನಾದ, ಪ್ರಭು ಅಪ್ಯಯನನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ.”

05067004 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05067004a ಗಾವಲ್ಗಣೇಽತ್ರ ಕಾ ಭಕ್ತಿಯಾ ತೇ ನಿತ್ಯಾ ಜನಾರ್ದನೇ|

05067004c ಯಯಾ ತ್ವಮಭಿಜಾನಾಸಿ ತ್ರಿಯುಗಂ ಮಧುಸೂದನಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಗಾವಲ್ಗಣೇ! ಜನಾರ್ದನನಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ನೀನು ತೋರಿಸುವ ಈ ಭಕ್ತಿ - ಯಾವುದರಿಂದ ನೀನು ತ್ರಿಯುಗಗಳ ಮಧುಸೂದನನನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯೋ - ಆ ಭಕ್ತಿಯೇನು?”

05067005 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05067005a ಮಾಯಾಂ ನ ಸೇವೇ ಭದ್ರಂ ತೇ ನ ವೃಥಾಧರ್ಮಮಾಚರೇ|

05067005c ಶುದ್ಧಭಾವಂ ಗತೋ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಶಾಸ್ತ್ರಾದ್ವೇದ್ಮಿ ಜನಾರ್ದನಂ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ! ಮಾಯೆಯನ್ನು ನಾನು ಸೇವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಶುದ್ಧ ಭಕ್ತಿ ಭಾವದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತೇನೆ. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಜನಾರ್ದನನನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ.”

05067006 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05067006a ದುರ್ಯೋಧನ ಹೃಷೀಕೇಶಂ ಪ್ರಪದ್ಯಸ್ವ ಜನಾರ್ದನಂ|

05067006c ಆಪ್ತೋ ನಃ ಸಂಜಯಸ್ತಾತ ಶರಣಂ ಗಚ್ಚ ಕೇಶವಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ದುರ್ಯೋಧನ! ಹೃಷೀಕೇಶ ಜನಾರ್ದನನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸು. ಮಗೂ! ಸಂಜಯನಷ್ಟು ಆಪ್ತರಿಲ್ಲ. ಕೇಶವನನ್ನು ಶರಣು ಹೋಗು!”

05067007 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

05067007a ಭಗವಾನ್ದೇವಕೀಪುತ್ರೋ ಲೋಕಂ ಚೇನ್ನಿಹನಿಷ್ಯತಿ|

05067007c ಪ್ರವದನ್ನರ್ಜುನೇ ಸಖ್ಯಂ ನಾಹಂ ಗಚ್ಚೇಽದ್ಯ ಕೇಶವಂ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅರ್ಜುನನ ಸಖಿನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಆ ಭಗವಾನ್ ದೇವಕೀಪುತ್ರನು ಲೋಕವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವವನಾದರೆ, ನಾನು ಕೇಶವನ ಮೊರೆಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ!”

05067008 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05067008a ಅವಾಗ್ಗಾಂಧಾರಿ ಪುತ್ರಾಸ್ತೇ ಗಚ್ಚ ತ್ಯೇಷ ಸುದುರ್ಮತಿಃ|

05067008c ಈಷ್ಠ್ಯುರ್ದುರಾತ್ಮಾ ಮಾನೀ ಚ ಶ್ರೇಯಸಾಂ ವಚನಾತಿಗಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಇಗೋ ಗಾಂಧಾರೀ! ನಿನ್ನ ಈ ಸುದುರ್ಮತಿ ದುರಾತ್ಮ ಮಗನು ತನ್ನ ಈಷ್ಠ್ಯೆ, ಅಭಿಮಾನಗಳಿಂದಾಗಿ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರ ಮಾತುಗಳಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳದೇ ಅಧೋಗತಿಗಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ!”

05067009 ಗಾಂಧಾರ್ಯವಾಚ|

05067009a ಐಶ್ವರ್ಯಕಾಮ ದುಷ್ಟಾತ್ಮನ್ವೃದ್ಧಾನಾಂ ಶಾಸನಾತಿಗ|

05067009c ಐಶ್ವರ್ಯಜೀವಿತೇ ಹಿತ್ವಾ ಪಿತರಂ ಮಾಂ ಚ ಬಾಲಿಶ||

05067010a ವರ್ಧಯನ್ದುರ್ಹೃದಾಂ ಪ್ರೀತಿಂ ಮಾಂ ಚ ಶೋಕೇನ ವರ್ಧಯನ್||

05067010c ನಿಹತೋ ಭೀಮಸೇನೇನ ಸ್ಮೃತಾಸಿ ವಚನಂ ಪಿತುಃ||

ಗಾಂಧಾರಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಐಶ್ವರ್ಯಕಾಮೀ! ದುಷ್ಟಾತ್ಮ! ವೃದ್ಧರ ಶಾಸನವನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವವನೇ! ಮೂಢ! ಐಶ್ವರ್ಯ-ಜೀವಗಳನ್ನು ತಂದೆ ತಾಯಿಯರನ್ನು ತೊರೆದವನೇ! ಶತ್ರುಗಳ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವವನೇ! ನನ್ನ ಶೋಕವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವವನೇ! ಭೀಮಸೇನನ ಪೆಟ್ಟು ತಿಂದಾಗ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯ ಮಾತನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆ!”

05067011 ವ್ಯಾಸ ಉವಾಚ|

05067011a ದಯಿತೋಽಸಿ ರಾಜನ್ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ನಿಬೋಧ ಮೇ|

05067011c ಯಸ್ಯ ತೇ ಸಂಜಯೋ ದೂತೋ ಯಸ್ತ್ವಾಂ ಶ್ರೇಯಸಿ ಯೋಕ್ಷ್ಯತೇ||

ವ್ಯಾಸನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ನೀನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಬೇಕಾದವನು.

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ! ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳು. ನಿನ್ನ ದೂತನಾಗಿರುವ ಸಂಜಯನು
ನಿನ್ನನ್ನು ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿನೆಡೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

05067012a ಜಾನಾತ್ಯೇಷ ಹೃಷೀಕೇಶಂ ಪುರಾಣಂ ಯಚ್ಚ ವೈ ನವಂ|

05067012c ಶುಶ್ರೂಷಮಾಣಮೇಕಾಗ್ರಂ ಮೋಕ್ಷ್ಯತೇ ಮಹತೋ ಭಯಾತ್||

ಅವನು ಈ ಹೃಷೀಕೇಶನನ್ನು - ಅವನ ಪುರಾತನ ಮತ್ತು ಹೊಸ
ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ - ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಅವನನ್ನು ಏಕಾಗ್ರನಾಗಿ
ಕೇಳುವುದರಿಂದ ಮಹಾ ಭಯದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತೀಯೆ.

05067013a ವೈಚಿತ್ರವೀರ್ಯ ಪುರುಷಾಃ ಕ್ರೋಧಹರ್ಷತಮೋವೃತಾಃ|

05067013c ಸಿತಾ ಬಹುವಿಧೈಃ ಪಾಶೈರ್ಯೇ ನ ತುಷ್ಟಾಃ ಸ್ವಕೈರ್ಧನೈಃ||

ವೈಚಿತ್ರವೀರ್ಯ ! ಕ್ರೋಧ-ಹರ್ಷಗಳ ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ಆವೃತರಾಗಿ,
ಬಹುವಿಧದ ಪಾಶಗಳ ಬಂಧನಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ, ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಧನಗಳಿಂದ
ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

05067014a ಯಮಸ್ಯ ವಶಮಾಯಾಂತಿ ಕಾಮಮೂಢಾಃ ಪುನಃ ಪುನಃ|

05067014c ಅಂಧನೇತ್ರಾ ಯಥೈವಾಂಧಾ ನೀಯಮಾನಾಃ ಸ್ವಕರ್ಮಭಿಃ||

ಕಾಮಮೂಢರು ಕುರುಡನು ಕುರುಡನಿಂದ ಕರೆದೊಯ್ಯಲ್ಪಡುವಂತೆ
ತಾವೇ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಪುನಃ ಪುನಃ ಯಮನ ವಶದಲ್ಲಿ
ಬರುತ್ತಾರೆ.

05067015a ಏಷ ಏಕಾಯನಃ ಪಂಥಾ ಯೇನ ಯಾಂತಿ ಮನೀಷಿಣಃ|

05067015c ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮೃತ್ಯುಮತ್ಯೇತಿ ಮಹಾಂಸ್ತತ್ರ ನ ಸಜ್ಜತೇ||
ಮನೀಷಿಗಳು ಹೋಗುವ ಒಂದೇ ಒಂದು ಮಾರ್ಗವಿದೆ. ಅದನ್ನು
ನೋಡಿ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಜಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಹಾತ್ಮರು ಅಲ್ಲಿ
ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ!”

05067016 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05067016a ಅಂಗ ಸಂಜಯ ಮೇ ಶಂಸ ಪಂಥಾನಮಕುತೋಭಯಂ|

05067016c ಯೇನ ಗತ್ವಾ ಹೃಷೀಕೇಶಂ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾಂ ಶಾಂತಿಮುತ್ತಮಾಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ! ಭಯವನ್ನು
ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ, ಯಾವುದರ ಮೂಲಕ ಹೃಷೀಕೇಶನನ್ನು ತಲುಪಿ
ಉತ್ತಮ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಲ್ಲೆನೋ ಆ ಮಾರ್ಗದ ಕುರಿತು
ಹೇಳು ಬಾ!”

05067017 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05067017a ನಾಕೃತಾತ್ಮಾ ಕೃತಾತ್ಮಾನಂ ಜಾತು ವಿದ್ಯಾಜ್ಞನಾರ್ದನಂ|

05067017c ಆತ್ಮನಸ್ತು ಕ್ರಿಯೋಪಾಯೋ ನಾನ್ಯತ್ರೇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹಾತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಕೃತಾತ್ಮನು ಕೃತಾತ್ಮನಾದ
ಜನಾರ್ದನನನ್ನು ತಿಳಿಯಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹವಿಲ್ಲದೇ
ತನ್ನ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಉಪಾಯವಲ್ಲ.

05067018a ಇಂದ್ರಿಯಾಣಾಮುದೀರ್ಣಾನಾಂ ಕಾಮತ್ಯಾಗೋಽಪ್ರಮಾದತಃ|

05067018c ಅಪ್ರಮಾದೋಽವಿಹಿಂಸಾ ಚ ಜ್ಞಾನಯೋನಿರಸಂಶಯಂ||

ಉತ್ತೇಜನಗೊಂಡ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಬಯಸುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು
ಅಪ್ರಮಾದನಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ತ್ಯಜಿಸುವುದು,
ಅಪ್ರಮಾದನಾಗಿರುವುದು, ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆ ಇವು ಜ್ಞಾನವನ್ನು
ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

05067019a ಇಂದ್ರಿಯಾಣಾಂ ಯಮೇ ಯತ್ತೋ ಭವ ರಾಜನ್ನತಂದ್ರಿತಃ|

05067019c ಬುದ್ಧಿಶ್ಚ ಮಾ ತೇ ಚ್ಯವತು ನಿಯಚ್ಛೈತಾಂ ಯತಸ್ತತಃ||

ರಾಜನ್! ಯಾವಾಗಲೂ ಆಯಾಸಗೊಳ್ಳದೇ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು
ನಿಯಂತ್ರಿಸು. ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ದಾರಿತಪ್ಪದಿರಲಿ. ಪ್ರತಿಸಾರಿಯೂ
ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿಕೋ.

05067020a ಏತಜ್ಞಾನಂ ವಿದುವಿಪ್ರಾ ಧ್ರುವಮಿಂದ್ರಿಯಧಾರಣಂ|

05067020c ಏತಜ್ಞಾನಂ ಚ ಪಂಥಾಶ್ಚ ಯೇನ ಯಾಂತಿ ಮನೀಷಿಣಃ||

ಈ ಇಂದ್ರಿಯ ಧಾರಣೆಯನ್ನು ವಿಪ್ರರು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಯೂ ಜ್ಞಾನವನ್ನು
ನೀಡುತ್ತದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ಮನೀಷಿಗಳು ಹೋಗುವ
ಜ್ಞಾನದ ಮಾರ್ಗ.

05067021a ಅಪ್ರಾಪ್ಯಃ ಕೇಶವೋ ರಾಜನ್ನಿಂದ್ರಿಯೈರಜಿತೈರ್ನೃಭಿಃ|

05067021c ಆಗಮಾಧಿಗತೋ ಯೋಗಾದ್ವಶೀ ತತ್ತ್ವೇ ಪ್ರಸೀದತಿ||

ರಾಜನ್! ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲದೇ ಕೇಶವನನ್ನು ಮನುಷ್ಯರು
ತಲುಪುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ವಶದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು,
ಆಗಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವವನು ಯೋಗದ ಮೂಲಕ ತತ್ತ್ವದಲ್ಲಿ

ಶಾಂತನಾಗುತ್ತಾನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವಣಿ ಯಾನಸಂಧಿಪರ್ವಣಿ
ಸಂಜಯವಾಕ್ಯೇ ಸಪ್ತಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಯಾನಸಂಧಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಜಯವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತೇಳನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೮

ಕೃಷ್ಣನ ನಾಮಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸಂಜಯನು
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ವಿವರಿಸಿದುದು

ಸಂಜಯನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನ ನಾಮಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದುದು
(೧-೧೪).

05068001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05068001a ಭೂಯೋ ಮೇ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಂ ಸಂಜಯಾಚಕ್ಷ್ವ ಪೃಚ್ಛತೇ|

05068001c ನಾಮಕರ್ಮಾರ್ಥವಿತ್ತಾತ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾಂ ಪುರುಷೋತ್ತಮಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ! ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನ ಕುರಿತು
ನಾನು ಕೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳು. ಅಯ್ಯಾ! ಅವನ ಹೆಸರು
ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಆ

ಪುರುಷೋತ್ತಮನನ್ನು ತಲುಪಬಹುದು.”

05068002 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05068002a ಶ್ರುತಂ ಮೇ ತಸ್ಯ ದೇವಸ್ಯ ನಾಮನಿರ್ವಚನಂ ಶುಭಂ|

05068002c ಯಾವತ್ತತ್ರಾಭಿಜಾನೇಽಹಮಪ್ರಮೇಯೋ ಹಿ ಕೇಶವಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾನು ಆ ದೇವನ ಶುಭನಾಮಗಳ ವಿವರಣೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ಕೇಶವನು ಅಪ್ರಮೇಯನು.

05068003a ವಸನಾತ್ಸರ್ವ ಭೂತಾನಾಂ ವಸುತ್ವಾದ್ದೇವಯೋನಿತಃ|

05068003c ವಾಸುದೇವಸ್ತತೋ ವೇದ್ಯೋ ವೃಷತ್ವಾಧ್ವಷ್ಟಿರುಚ್ಯತೇ||

ಸರ್ವ ಭೂತಗಳಿಗೆ ವಸನವನ್ನೀಯುವುದರಿಂದ, ವಸುವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಮತ್ತು ದೇವಯೋನಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ವಾಸುದೇವನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ವೃಷತ್ವದಿಂದಾಗಿ ವಿಷ್ಣುವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

05068004a ಮೌನಾದ್ಧ್ಯಾ ನಾಚ್ಚ ಯೋಗಾಚ್ಚ ವಿದ್ಧಿ ಭಾರತ ಮಾಧವಂ|

05068004c ಸರ್ವತತ್ತ್ವ ಲಯಾಚ್ಚೈವ ಮಧುಹಾ ಮಧುಸೂದನಃ||

ಭಾರತ! ಮುನಿಯಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ, ಯೋಗಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಮಾಧವನೆಂದು ತಿಳಿ. ಸರ್ವತತ್ತ್ವಗಳನ್ನೂ ಲಯಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಮಧುವಿನ ಸಂಹಾರಕನಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವನು ಮಧುಸೂದನ.

05068005a ಕೃಷಿಭೂಮಿ ವಾಚಕಃ ಶಬ್ದೋ ಣಶ್ಚ ನಿವೃತ್ತಿವಾಚಕಃ|

05068005c ಕೃಷ್ಣಸ್ತದ್ಭಾವಯೋಗಾಚ್ಚ ಕೃಷ್ಣೋ ಭವತಿ ಶಾಶ್ವತಃ||

‘ಕೃಷಿ’ ಶಬ್ದವು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ‘ಣ’ ವು ನಿವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಇವೆರಡೂ ಸೇರಿರುವುದರಿಂದ ಕೃಷ್ಣನು ಶಾಶ್ವತನೆಂದಾಗುತ್ತಾನೆ.

05068006a ಪುಂಡರೀಕಂ ಪರಂ ಧಾಮ ನಿತ್ಯಮಕ್ಷಯಮಕ್ಷರಂ|

05068006c ತದ್ಭಾವಾತ್ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷೋ ದಸ್ಯುತ್ರಾಸಾಜ್ಜನಾರ್ದನಃ||

ಪುಂಡರೀಕವು ನಿತ್ಯವೂ, ಅಕ್ಷಯವೂ, ಅಕ್ಷರವೂ ಆದ ಪರಮ ಧಾಮ. ಆದುದರಿಂದ ಅವನು ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ. ದಸ್ಯುಗಳನ್ನು ಕಾಡುವುದರಿಂದ ಅವನು ಜನಾರ್ದನ.

05068007a ಯತಃ ಸತ್ತ್ವಂ ನ ಚೈವತೇ ಯಚ್ಚ ಸತ್ತ್ವಾನ್ನ ಹೀಯತೇ|

05068007c ಸತ್ತ್ವತಃ ಸಾತ್ತ್ವತಸ್ತಸ್ಮಾದಾರ್ಷಭಾದ್ವೃಷಭೇಕ್ಷಣಃ||

ಯಾರಲ್ಲಿ ಸತ್ತ್ವವು ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಯಾರಲ್ಲಿ ಸತ್ತ್ವವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಂಥಹ ಸತ್ತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಸಾತ್ತ್ವತ. ವೃಷಭನಂತಿರುವುದರಿಂದ ಅವನು ವೃಷಭೇಕ್ಷಣ.

05068008a ನ ಜಾಯತೇ ಜನಿತ್ಯಾಂ ಯದಜಸ್ತಸ್ಮಾದನೀಕಜಿತ್|

05068008c ದೇವಾನಾಂ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶತ್ವಾದ್ಧಮಾದ್ಧಮೋದರಂ ವಿದುಃ||

ಜನನಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸದೇ ಇರುವುದರಿಂದ,

ಜಯಿಸಲಸಾಧ್ಯನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವನು ಅಜ (ಜನ್ಮವಿಲ್ಲದವನು).
ದೇವತೆಗಳ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶವಿರುವುದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ದಾಮೋದರನೆಂದು
ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

05068009a ಹರ್ಷಾ ತ್ಸೌಖ್ಯಾತ್ಸುಖೈಶ್ವರ್ಯಾದ್ಧೃಷೀಕೇಶತ್ವಮಶ್ನುತೇ|

05068009c ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ ರೋದಸೀ ಬಿಭ್ರನ್ಮಹಾಬಾಹುರಿತಿ ಸ್ಮೃತಃ||

ಹರ್ಷ, ಸುಖ ಮತ್ತು ಐಶ್ವರ್ಯಗಳಿಂದ ಅವನು

ಹೃಷೀಕೇಶನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಭೂಮಿ-ಆಕಾಶಗಳನ್ನು ಎರಡು ಬಾಹುಗಳಲ್ಲಿ
ಹೊತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅವನು ಮಹಾಬಾಹುವೆಂದು ವಿಶ್ರುತನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

05068010a ಅಧೋ ನ ಕ್ಷೀಯತೇ ಜಾತು ಯಸ್ಮಾತ್ತಸ್ಮಾದಧೋಕ್ಷಜಃ|

05068010c ನರಾಣಾಮಯನಾಚ್ಚಾಪಿ ತೇನ ನಾರಾಯಣಃ ಸ್ಮೃತಃ|

ಕೆಳಮುಖವಾಗಿ ಕ್ಷೀಣವಾಗದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಅವನು ಅಧೋಕ್ಷಜ.

ನರರ ಪ್ರಯಾಣನಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವನು ನಾರಾಯಣನೆಂದೂ
ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ.

05068010e ಪೂರಣಾತ್ಸದನಾಚ್ಚೈವ ತತೋಽಸೌ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ||

05068011a ಅಸತಶ್ಚ ಸತಶ್ಚೈವ ಸರ್ವಸ್ಯ ಪ್ರಭವಾಪ್ಯಯಾತ್|

05068011c ಸರ್ವಸ್ಯ ಚ ಸದಾ ಜ್ಞಾನಾತ್ಸರ್ವಮೇನಂ ಪ್ರಚಕ್ಷತೇ||

ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವವನು ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆಮಾಡುವವನಾಗಿರುವುದರಿಂದ
ಅವನು ಪುರುಷೋತ್ತಮ. ಇರುವ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲದಿರುವ ಎಲ್ಲವುಗಳ
ಪ್ರಭುವಾದುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ

ಕಾಣುವುದರಿಂದ ಅವನು ಸರ್ವ.

05068012a ಸತ್ಯೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ ಕೃಷ್ಣಃ ಸತ್ಯಮತ್ರ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ|

05068012c ಸತ್ಯಾತ್ಸತ್ಯಂ ಚ ಗೋವಿಂದಸ್ತಸ್ಮಾತ್ಸತ್ಯೋಽಪಿ ನಾಮತಃ||

ಕೃಷ್ಣನು ಸತ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಸತ್ಯವು ಅವನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದೆ. ಗೋವಿಂದನು ಸತ್ಯ ಅಸತ್ಯಗಳೆರಡೂ. ಆದುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಸತ್ಯ ಎಂಬ ಹೆಸರೂ ಇದೆ.

05068013a ವಿಷ್ಣುರ್ವಿ ಕ್ರಮಣಾದೇವ ಜಯನಾಜ್ಞಿಷ್ಟುರುಚ್ಯತೇ|

05068013c ಶಾಶ್ವತತ್ವಾದನಂತಶ್ಚ ಗೋವಿಂದೋ ವೇದನಾದ್ಗವಾಂ||

ವಿಕ್ರಮದಿಂದಾಗಿ ಅವನು ವಿಷ್ಣು. ಜಯದಿಂದಾಗಿ ಜಿಷ್ಣು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಶಾಶ್ವತನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅನಂತನೆಂದೂ ಗೋವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದುದಕ್ಕೆ ಗೋವಿಂದನೆಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

05068014a ಅತತ್ತ್ವಂ ಕುರುತೇ ತತ್ತ್ವಂ ತೇನ ಮೋಹಯತೇ ಪ್ರಜಾಃ|

05068014c ಏವಂವಿಧೋ ಧರ್ಮನಿತ್ಯೋ ಭಗವಾನ್ಮುನಿಭಿಃ ಸಹ|

05068014e ಆಗಂತಾ ಹಿ ಮಹಾಬಾಹುರಾನ್ಯಶಂಸ್ಯಾರ್ಥಮಚ್ಯುತಃ||

ತತ್ತ್ವ ವಲ್ಲದವುಗಳನ್ನು ತತ್ತ್ವ ವುಳ್ಳವುಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಮೋಹಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಧರ್ಮನಿತ್ಯನಾದ ಭಗವಾನ್ ಮಹಾಬಾಹು ಅಚ್ಯುತನು ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲು ಮುನಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಯಾನಸಂಧಿ ಪರ್ವಣಿ
ಸಂಜಯವಾಕ್ಯೇ ಅಷ್ಟಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾನಸಂಧಿ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಜಯವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೯

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಮಹಾವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವುದು

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಮಹಾವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದುದು (೧-೭).

05069001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05069001a ಚಕ್ಷುಷ್ಮತಾಂ ವೈ ಸ್ಪೃಹಯಾಮಿ ಸಂಜಯ

ದ್ರಕ್ಷ್ಯಂತಿ ಯೇ ವಾಸುದೇವಂ ಸಮೀಪೇ|

05069001c ವಿಭ್ರಾಜಮಾನಂ ವಪುಷಾ ಪರೇಣ

ಪ್ರಕಾಶಯಂತಂ ಪ್ರದಿಶೋ ದಿಶಶ್ಚ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ! ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ದಿಕ್ಕೊಚಿಯಂತೆ
ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುವ ಪರಮ ಶರೀರದಿಂದ ಬೆಳಗುವ ವಾಸುದೇವನನ್ನು
ಹತ್ತಿರದಿಂದ ನೋಡಬಲ್ಲ ಕಣ್ಣುಳ್ಳವರ ಮೇಲೆ ಅಸೂಯೆಪಡುತ್ತೇನೆ.

05069002a ಈರಯಂತಂ ಭಾರತೀಂ ಭಾರತಾನಾಂ

ಅಭ್ಯರ್ಚನೀಯಾಂ ಶಂಕರೀಂ ಸೃಂಜಯಾನಾಂ|

05069002c ಬುಭೂಷದ್ಭಿರ್ಗ್ರಹಣೀಯಾಮನಿಂದ್ರ್ಯಾಂ
ಪರಾಸೂನಾಮಗ್ರಹಣೀಯರೂಪಾಂ||

ಅವನು ಭಾರತರು ಗೌರವದಿಂದ ಕೇಳುವಹಾಗೆ, ಸೃಂಜಯರಿಗೆ
ಮಂಗಳವನ್ನು ಮಾಡುವ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಯಸುವವರು
ಕೇಳಬೇಕಾದ, ಯಾವರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ನಿಂದನೀಯವಲ್ಲದ, ಸಾಯಲು
ಬಯಸುವವರು ಕೇಳದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಾನೆ.

05069003a ಸಮುದ್ಯಂತಂ ಸಾತ್ವತಮೇಕವೀರಂ
ಪ್ರಣೇತಾರಮೃಷಭಂ ಯಾದವಾನಾಂ|

05069003c ನಿಹಂತಾರಂ ಕ್ಷೋಭಣಂ ಶಾತ್ರವಾಣಾಂ
ಮುಷ್ಣಂತಂ ಚ ದ್ವಿಷತಾಂ ವೈ ಯಶಾಂಸಿ||

ಸಾತ್ವತರ ಏಕವೀರನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಯಾದವರ ಪ್ರಣೇತಾರ
ಆ ವೃಷಭ, ಶತ್ರುಗಳ ಕ್ಷೋಭಣ ಮತ್ತು ಹಂತಾರ, ಮತ್ತು
ದ್ವೇಷಿಸುವವರ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುವವನು.

05069004a ದ್ರಷ್ಟಾರೋ ಹಿ ಕುರವಸ್ತಂ ಸಮೇತಾ
ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಶತ್ರುಹಣಂ ವರೇಣ್ಯಂ|

05069004c ಬ್ರುವಂತಂ ವಾಚಮನ್ಯಶಂಸರೂಪಾಂ
ವೃಷ್ಟಿಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಮೋಹಯಂತಂ ಮದೀಯಾನ್||

ಕುರುಗಳು ಒಟ್ಟಿಗೇ ಆ ಮಹಾತ್ಮ, ಶತ್ರುಹರಣ, ವರೇಣ್ಯ, ಅಹಿಂಸೆಯ

ಕುರಿತಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿ ನಮ್ಮವರನ್ನು ಮೋಹಿಸುವಂತಹ ಆ
ವೃಷ್ಟಿಶ್ರೇಷ್ಠನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾರೆ.

05069005a ಋಷಿಂ ಸನಾತನತಮಂ ವಿಪಶ್ಚಿ ತಂ
ವಾಚಃ ಸಮುದ್ರಂ ಕಲಶಂ ಯತೀನಾಂ|

05069005c ಅರಿಷ್ಟನೇಮಿಂ ಗರುಡಂ ಸುಪರ್ಣಂ
ಪತಿಂ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಭುವನಸ್ಯ ಧಾಮ||

05069006a ಸಹಸ್ರಶೀರ್ಷಂ ಪುರುಷಂ ಪುರಾಣಂ
ಅನಾದಿಮಧ್ಯಾಂತಮನಂತಕೀರ್ತಿಂ|

05069006c ಶುಕ್ರಸ್ಯ ಧಾತಾರಮಜಂ ಜನಿತ್ರಂ
ಪರಂ ಪರೇಭ್ಯಃ ಶರಣಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ||

ಆ ಋಷಿ, ಅತ್ಯಂತ ಸನಾತನ, ಮಾತುಗಳ ಸಮುದ್ರ, ಯತಿಗಳ ಕಲಶ,
ಅರಿಷ್ಟನೇಮಿ, ಗರುಡ, ಸುಪರ್ಣ, ಪ್ರಜೆಗಳ ಪತಿ, ಭುವನದ ಧಾಮ,
ಸಹಸ್ರಶೀರ್ಷ, ಪುರುಷ, ಪುರಾಣ, ಆದಿ-ಮಧ್ಯ-ಅಂತ್ಯಗಳಿಲ್ಲದಿರುವ,
ಅನಂತ ಕೀರ್ತಿ, ಶುಕ್ರದ ಧಾತಾರ, ಹುಟ್ಟಿರದ ಜನಿತ್ರ, ಪರಮ
ಪರೇಭ್ಯನಿಗೆ ಶರಣು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

05069007a ತ್ರೈಲೋಕ್ಯನಿರ್ಮಾಣಕರಂ ಜನಿತ್ರಂ
ದೇವಾಸುರಾಣಾಮಥ ನಾಗರಕ್ಷಸಾಂ|

05069007c ನರಾಧಿಪಾನಾಂ ವಿದುಷಾಂ ಪ್ರಧಾನಂ
ಇಂದ್ರಾನುಜಂ ತಂ ಶರಣಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ||

ಮೂರೂಲೋಕಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ, ದೇವಾಸುರರನ್ನೂ ನಾಗ-
ರಾಕ್ಷಸರನ್ನೂ, ಪ್ರಧಾನ ನರಾಧಿಪರನ್ನೂ, ವಿದುಷರನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿಸಿದ,
ಇಂದ್ರನ ಅನುಜನಿಗೆ ಶರಣು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.””

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಯಾನಸಂಧಿ ಪರ್ವಣಿ
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವಾಕ್ಯೇ ಏಕೋನಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾನಸಂಧಿ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಯಾನಸಂಧಿ ಪರ್ವಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾನಸಂಧಿ
ಪರ್ವವು.

ಇದೂವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೪/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-
೬೦/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೭೩೨, ಶ್ಲೋಕಗಳು-೨೩೯೮೫

ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವ

೭೦

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ರಾಯಭಾರಕ್ಕೆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದುದು

ಸಂಜಯನು ಮರಳಿದ ನಂತರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಮೊರೆಹೊಗಲು ಕೃಷ್ಣನು ನೀನು ಏನು ಹೇಳುತ್ತೀಯೋ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವುದು (೧-೫). ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆಂದೇ ತಾವು ವನವಾಸ ಅಜ್ಞಾತವಾಸಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿದರೆ ಈಗ ಅವನು ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಪ್ರಕಾರ ತಾವು ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮುರಿದಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಹೇಗೆ ನೋಡಿದರೂ ಯುದ್ಧವು ಕೆಟ್ಟದಾಗಿರಲು ಈಗ ಧನಹೀನನಾದ ತಾನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೃಷ್ಣನ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದುದು (೬-೭೮). ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ಕುರುಸಂಸದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನಲು ಅದಕ್ಕೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದಿರುವುದು (೭೯-೮೪). ಪಾಂಡವರ ಕುರಿತು ಕೆಟ್ಟ ಮಾತು ಬರಬಾರದೆಂದು ತಾನು ಸಂಧಿಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಶಾಂತಿಯಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಯುದ್ಧವಾಗಲೀ,

ಯಾವುದು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಜೋಡಿಕೊಂಡಿದೆಯೋ ಅದೇ ಮಾತನ್ನು
ಅವರಿಗೆ ಹೇಳು ಎನ್ನುವುದು (ಆಜಿ-೯೩).

05070001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05070001a ಸಂಜಯೇ ಪ್ರತಿಯಾತೇ ತು ಧರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

05070001c ಅಭ್ಯಭಾಷತ ದಾಶಾರ್ಹಮೃಷಭಂ ಸರ್ವಸಾತ್ವತಾಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯನು ಮರಳಿದ ನಂತರ
ಧರ್ಮರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸರ್ವ ಸಾತ್ವತರ ವೃಷಭ ದಾಶಾರ್ಹನಿಗೆ
ಹೇಳಿದನು:

05070002a ಅಯಂ ಸ ಕಾಲಃ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೋ ಮಿತ್ರಾಣಾಂ ಮೇ ಜನಾರ್ದನ|

05070002c ನ ಚ ತ್ವದನ್ಯಂ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಯೋ ನ ಆಪತ್ಸು ತಾರಯೇತ್||

“ಜನಾರ್ದನ! ನನ್ನ ಮಿತ್ರರ ಕಾಲವು ಇಗೋ ಬಂದೊದಗಿದೆ. ಈ
ಆಪತ್ತಿನಿಂದ ಉದ್ಧರಿಸುವ ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನೂ ನಾನು ಕಾಣಲಾರೆ.

05070003a ತ್ವಾಂ ಹಿ ಮಾಧವ ಸಂಶ್ರಿತ್ಯ ನಿರ್ಭಯಾ ಮೋಹದರ್ಪಿತಂ|

05070003c ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಸಹಾಮಾತ್ಯಂ ಸ್ವಮಂಶಮನುಯುಂಜ್ಮಹೇ||

ಮಾಧವ! ನಿನ್ನನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸಿ ನಾವು ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗಿರುವ
ಮೋಹದರ್ಪಿತ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ನಿಂದ ನಮ್ಮ ಭಾಗವನ್ನು
ನಿರ್ಭಯದಿಂದ ಕೇಳಬಲ್ಲೆವು.

05070004a ಯಥಾ ಹಿ ಸರ್ವಾಸ್ವಾಪತ್ಸು ಪಾಸಿ ವೃಷ್ಟೀನರಿಂದಮ|

05070004c ತಥಾ ತೇ ಪಾಂಡವಾ ರಕ್ಷಾಃ ಪಾಹ್ಯಸ್ಮಾನ್ಮಹತೋ ಭಯಾತ್||

ಅರಿಂದಮ ! ವೃಷ್ಟಿಯರನ್ನು ಸರ್ವ ಆಪತ್ತುಗಳಿಂದ ಹೇಗೆ
ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿಯೋ ಹಾಗೆ ನೀನು ಪಾಂಡವರಾದ ನಮ್ಮನ್ನೂ ಕೂಡ ಈ
ಮಹಾ ಭಯದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು.”

05070005 ಭಗವಾನುವಾಚ|

05070005a ಅಯಮಸ್ಮಿ ಮಹಾಬಾಹೋ ಬ್ರೂಹಿ ಯತ್ತೇ ವಿವಕ್ಷಿತಂ|

05070005c ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಹಿ ತತ್ಸರ್ವಂ ಯತ್ತ್ವಂ ವಕ್ಷ್ಯಸಿ ಭಾರತ||

ಭಗವಂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಬಾಹೋ ! ನಾನು ಇಲ್ಲಿಯೇ
ಇದ್ದೇನೆ. ಏನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತಿಯೋ ಅದನ್ನು ಹೇಳು.
ಭಾರತ ! ನೀನು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿಯೋ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

05070006 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

05070006a ಶ್ರುತಂ ತೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಸಮುತ್ರಸ್ಯ ಚಿಕೀರ್ಷಿತಂ|

05070006c ಏತದ್ಧಿ ಸಕಲಂ ಕೃಷ್ಣ ಸಂಜಯೋ ಮಾಂ ಯದಬ್ರವೀತ್||

05070007a ತನ್ಮತಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಸೋಽಸ್ಯಾತ್ಮಾ ವಿವೃತಾಂತರಃ|

05070007c ಯಥೋಕ್ತಂ ದೂತ ಆಚಷ್ಟೇ ವಧ್ಯಃ ಸ್ಯಾದನ್ಯಥಾ ಬ್ರುವನ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಅವನ ಮಗನ
ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ನೀನು ಕೇಳಿದ್ದೀಯೆ. ಕೃಷ್ಣ ! ಸಂಜಯನು ನನಗೆ
ಏನನ್ನು ಹೇಳಿದನೋ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವವು.
ಇವನಲ್ಲಿ ಅವನ ಆತ್ಮವು ವಿಸ್ತೃತಗೊಂಡಿದೆ. ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದ್ದುದನ್ನು

ಮಾತ್ರ ದೂತನು ಆಡಬೇಕು. ಬೇರೆ ಏನನ್ನಾದರೂ ಹೇಳಿದರೆ ಅವನು ವಧಾರ್ಹ.

05070008a ಅಪ್ರದಾನೇನ ರಾಜ್ಯಸ್ಯ ಶಾಂತಿಮಸ್ಮಾಸು ಮಾರ್ಗತಿ|

05070008c ಲುಬ್ಧಃ ಪಾಪೇನ ಮನಸಾ ಚರನ್ನಸಮಮಾತ್ಮನಃ||

ಲುಬ್ಧನಾಗಿ, ಪಾಪಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಇತರರನ್ನು ಕೀಳಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾ ಅವನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಡದೇ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

05070009a ಯತ್ತದ್ವಾ ದಶ ವರ್ಷಾಣಿ ವನೇ ನಿವ್ಯುಷಿತಾ ವಯಂ|

05070009c ಚದ್ಮನಾ ಶರದಂ ಚೈಕಾಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಶಾಸನಾತ್||

05070010a ಸ್ಥಾತಾ ನಃ ಸಮಯೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಇತಿ ಪ್ರಭೋ|

ಪ್ರಭೋ! ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಆದೇಶದಂತೆ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ವನದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿದುದು ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ವರ್ಷ ವೇಷಮರೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದುದು, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೂ ಕೂಡ ಆ ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಎಂದಲ್ಲವೇ?

05070010c ನಾಹಾಸ್ಮ ಸಮಯಂ ಕೃಷ್ಣ ತದ್ಧಿ ನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಿದುಃ||

05070011a ವೃದ್ಧೋ ರಾಜಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಸ್ವಧರ್ಮಂ ನಾನುಪಶ್ಯತಿ|

05070011c ಪಶ್ಯನ್ವಾ ಪುತ್ರಗೃಧ್ಧಿತ್ವಾನ್ಮಂದಸ್ಯಾನ್ವೇತಿ ಶಾಸನಂ||

ಕೃಷ್ಣ! ನಾವು ಈ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮುರಿದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲರು. ವೃದ್ಧರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು

ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಅದನ್ನು ಕಂಡರೂ ಪುತ್ರನ
ಮೇಲಿನ ಮೋಹದಿಂದ ಆ ಮಂದಬುದ್ಧಿಯ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ.

05070012a ಸುಯೋಧನಮತೇ ತಿಷ್ಠನ್ತಾಜಾಸ್ಮಾಸು ಜನಾರ್ದನ|

05070012c ಮಿಥ್ಯಾ ಚರತಿ ಲುಬ್ಧಃ ಸಂಶ್ಚ ರನ್ವಿ ಯಮಿವಾತ್ಮನಃ||

ಜನಾರ್ದನ! ಸುಯೋಧನನ ಅನುಮತಿಯಂತೆ ನಿಂತು, ತನ್ನದೇ
ಲಾಭವನ್ನು ಬಯಸಿ ಲುಬ್ಧನಾಗಿ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಸುಳ್ಳಾಗಿ
ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

05070013a ಇತೋ ದುಃಖಿತರಂ ಕಿಂ ನು ಯತ್ರಾಹಂ ಮಾತರಂ ತತಃ|

05070013c ಸಂವಿಧಾತುಂ ನ ಶಕ್ನೋಮಿ ಮಿತ್ರಾಣಾಂ ವಾ ಜನಾರ್ದನ||

05070014a ಕಾಶಿಭಿಶ್ಚೇದಿಪಾಂಚಾಲೈರ್ಮತ್ಸ್ರೈಶ್ಚ ಮಧುಸೂದನ|

05070014c ಭವತಾ ಚೈವ ನಾಥೇನ ಪಂಚ ಗ್ರಾಮಾ ವೃತಾ ಮಯಾ||

05070015a ಕುಶಸ್ಥಲಂ ವೃಕಸ್ಥಲಮಾಸಂದೀ ವಾರಣಾವತಂ|

05070015c ಅವಸಾನಂ ಚ ಗೋವಿಂದ ಕಿಂ ಚಿದೇವಾತ್ರ ಪಂಚಮಂ||

ಜನಾರ್ದನ! ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಮಿತ್ರರನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಶಕ್ಯನಾಗಿಲ್ಲ
ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ದುಃಖಿತರವಾದುದು ಏನಿದೆ? ಕಾಶಿ, ಚೇದಿ,
ಪಾಂಚಾಲ, ಮತ್ಸ್ರರು ಮತ್ತು ಗೋವಿಂದ ಮಧುಸೂದನ ನೀನು ನನ್ನ
ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿರುವಾಗ ನಾನು ಕೇವಲ ಐದು ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ -
ಕುಶಸ್ಥಲ, ವೃಕಸ್ಥಲ, ಮಾಸಂದೀ, ವಾರಣಾವತ ಮತ್ತು ಐದನೆಯ
ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಬೇರೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಗ್ರಾಮ.

05070016a ಪಂಚ ನಸ್ತಾತ ದೀಯಂತಾಂ ಗ್ರಾಮಾ ವಾ ನಗರಾಣಿ ವಾ|

05070016c ವಸೇಮ ಸಹಿತಾ ಯೇಷು ಮಾ ಚ ನೋ ಭರತಾ ನಶನ್||

“ತಂದೇ! ಐದು ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನಾಗಲೀ ನಗರಗಳನ್ನಾಗಲೀ ಕೊಡು. ಅಲ್ಲಿ ನಾವು ಒಟ್ಟಾಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತೇವೆ. ಭರತರು ನಮ್ಮನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಲಿ.”

05070017a ನ ಚ ತಾನಪಿ ದುಷ್ಟಾತ್ಮಾ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋಽನುಮನ್ಯತೇ|

05070017c ಸ್ವಾಮ್ಯಮಾತ್ಮನಿ ಮತ್ವಾಸಾವತೋ ದುಃಖಿತರಂ ನು ಕಿಂ||

ಅದಕ್ಕೂ ಕೂಡ ದುಷ್ಟಾತ್ಮ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವೂ ತನ್ನದೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ದುಃಖಿತರವಾದುದು ಏನಿದೆ?

05070018a ಕುಲೇ ಜಾತಸ್ಯ ವೃದ್ಧಸ್ಯ ಪರವಿತ್ತೇಷು ಗೃಧ್ಯತಃ|

05070018c ಲೋಭಃ ಪ್ರಜ್ಞಾನಮಾಹಂತಿ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಹಂತಿ ಹತಾ ಹ್ರಿಯಂ||

05070019a ಹ್ರೀಹ್ಠತಾ ಬಾಧತೇ ಧರ್ಮಂ ಧರ್ಮೋ ಹಂತಿ ಹತಃ ಶ್ರಿಯಂ|

05070019c ಶ್ರೀಹ್ಠತಾ ಪುರುಷಂ ಹಂತಿ ಪುರುಷಸ್ಯಾಸ್ವತಾ ವಧಃ||

ಉತ್ತಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ವೃದ್ಧನು ಪರರ ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಆಸೆಪಟ್ಟರೆ ಆ ಲೋಭವು ಅವನ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನಾಶವಾದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ನಾಚಿಕೆಯನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತದೆ. ನಾಚಿಕೆಯನ್ನು ಕಳೆದು ಕೊಂಡಾಗ ಧರ್ಮವು ಕೆಡುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮವು ನಾಶಗೊಳ್ಳಲು ಸಂಪತ್ತು ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಪತ್ತು ನಾಶವಾಗಲು ಪುರುಷನು

ನಾಶಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

05070020a ಅಸ್ವತೋ ಹಿ ನಿವರ್ತಂತೇ ಜ್ಞಾತಯಃ ಸುಹೃದರ್ಷಿಜಃ|

05070020c ಅಪುಷ್ಪಾದಫಲಾದ್ವೃಕ್ಷಾದ್ಯಥಾ ತಾತ ಪತತ್ರಿಣಃ||

ಅಯ್ಯಾ! ಹೂ-ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಬಿಡದ ಮರದಿಂದ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಬಡವನಿಂದ ದಾಯಾದಿಗಳು, ಸ್ನೇಹಿತರು ಮತ್ತು ಋತ್ವಿಜರು ದೂರವಾಗುತ್ತಾರೆ.

05070021a ಏತಚ್ಚ ಮರಣಂ ತಾತ ಯದಸ್ಮಾತ್ಪತಿತಾದಿವ|

05070021c ಜ್ಞಾತಯೋ ವಿನಿವರ್ತಂತೇ ಪ್ರೇತಸತ್ತ್ವಾದಿವಾಸವಃ||

ಅಯ್ಯಾ! ಬಂಧುಗಳು ದೂರವಾದರೆ, ಉಸಿರು ಹೊರಟುಹೋದ ನಂತರ ಕೆಳಗುರುಳುವಂತೆ ಅದೇ ಮರಣ.

05070022a ನಾತಃ ಪಾಪೀಯಸೀಂ ಕಾಂ ಚಿದವಸ್ಥಾಂ ಶಂಬರೋಽಬ್ರವೀತ್|

05070022c ಯತ್ರ ನೈವಾದ್ಯ ನ ಪ್ರಾತರ್ಭೋಜನಂ ಪ್ರತಿದೃಶ್ಯತೇ||

ಇಂದು ಮತ್ತು ನಾಳೆಗೆ ಊಟವನ್ನು ಕಾಣದೇ ಇರುವಷ್ಟು ಪಾಪದ ಅವಸ್ಥೆಯು ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಶಂಬರನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

05070023a ಧನಮಾಹುಃ ಪರಂ ಧರ್ಮಂ ಧನೇ ಸರ್ವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ|

05070023c ಜೀವಂತಿ ಧನಿನೋ ಲೋಕೇ ಮೃತಾ ಯೇ ತ್ವಧನಾ ನರಾಃ||

ಧನವು ಪರಮ ಧರ್ಮವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲವೂ ಧನವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿವೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಧನಿಕರು ಜೀವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಧನವಿಲ್ಲದ

ನರರು ಸಾಯುತ್ತಾರೆ.

05070024a ಯೇ ಧನಾದಪಕರ್ಷಂತಿ ನರಂ ಸ್ವಬಲಮಾಶ್ರಿತಾಃ|

05070024c ತೇ ಧರ್ಮಮರ್ಥಂ ಕಾಮಂ ಚ ಪ್ರಮಥಂತಿ ನರಂ ಚ ತಂ||

ತನ್ನದೇ ಬಲವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ಯಾವ ನರನು ಇತರರ ಧನವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಆ ನರನ ಧರ್ಮವನ್ನೂ, ಅರ್ಥವನ್ನೂ, ಕಾಮವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಅವನನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆ.

05070025a ಏತಾಮವಸ್ಥಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತ್ಯೇಕೇ ಮರಣಂ ವವಿರೇ ಜನಾಃ|

05070025c ಗ್ರಾಮಾಯೈಕೇ ವನಾಯೈಕೇ ನಾಶಾಯೈಕೇ ಪ್ರವವ್ರಜುಃ||

ಈ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ಜನರು ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ, ಮತ್ತು ಕೆಲವರು ಗ್ರಾಮದ, ಕೆಲವರು ಕಾಡಿನ ಮತ್ತು ಕೆಲವರು ನಾಶದ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವವರು.

05070026a ಉನ್ಮಾದಮೇಕೇ ಪುಷ್ಯಂತಿ ಯಾಂತ್ಯನ್ಯೇ ದ್ವಿಷತಾಂ ವಶಂ|

05070026c ದಾಸ್ಯಮೇಕೇ ನಿಗಚ್ಚಂತಿ ಪರೇಷಾಮರ್ಥಹೇತುನಾ||

ಧನಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವರು ಹುಚ್ಚರಾಗುತ್ತಾರೆ, ಇತರರು ಶತ್ರುಗಳ ವಶರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ಇತರರ ದಾಸರಾಗುತ್ತಾರೆ.

05070027a ಆಪದೇವಾಸ್ಯ ಮರಣಾತ್ಪುರುಷಸ್ಯ ಗರೀಯಸೀ|

05070027c ಶ್ರಿಯೋ ವಿನಾಶಸ್ತದ್ಧಸ್ಯ ನಿಮಿತ್ತಂ ಧರ್ಮಕಾಮಯೋಃ||

ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಪುರುಷನಿಗೆ ಮರಣಕ್ಕಿಂತಲೂ

ದೊಡ್ಡದು. ಸಂಪತ್ತೇ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಕಾಮಗಳ ಕಾರಣ.

05070028a ಯದಸ್ಯ ಧರ್ಮ್ಯಂ ಮರಣಂ ಶಾಶ್ವತಂ ಲೋಕವರ್ತ್ಮ ತತ್|

05070028c ಸಮಂತಾತ್ಸರ್ವ ಭೂತಾನಾಂ ನ ತದತ್ಯೇತಿ ಕಶ್ಚನ||

ಆದರೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಸಾಯುವುದು ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವವುಗಳಿಗೆ
ಶಾಶ್ವತವಾಗಿರುವ ಧರ್ಮ. ಇದು ಯಾರಿಗೂ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ.

05070029a ನ ತಥಾ ಬಾಧ್ಯತೇ ಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಕೃತ್ಯಾ ನಿರ್ಧನೋ ಜನಃ|

05070029c ಯಥಾ ಭದ್ರಾಂ ಶ್ರಿಯಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ತಯಾ ಹೀನಃ ಸುಖೈಧಿತಃ||

ಕೃಷ್ಣ ! ಉತ್ತಮ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಿದವರು ಭೋಗಿಸುವಾಗಲೇ
ಅದನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಷ್ಟು ನಿರ್ಧನಿಕರಾದ ಜನರಿಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು
ಬಾಧಕವೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

05070030a ಸ ತದಾತ್ಮಾ ಪರಾಧೇನ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೋ ವ್ಯಸನಂ ಮಹತ್|

05070030c ಸೇಂದ್ರಾನ್ಗರ್ಹ ಯತೇ ದೇವಾನ್ನಾತ್ಮಾನಂ ಚ ಕಥಂ ಚನ||

ತನ್ನದೇ ಅಪರಾಧದಿಂದ ಮಹಾ ವ್ಯಸನವನ್ನು ಹೊಂದಿದವನು
ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತಾನೆಯೇ ಹೊರತು ತನ್ನನ್ನು
ಎಂದೂ ನಿಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

05070031a ನ ಚಾಸ್ಮಿನ್ನರ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ಪ್ರತರಂತಿ ನಿಗರ್ಹಣಾಂ|

05070031c ಸೋಽಭಿಕ್ರುಧ್ಯತಿ ಭೃತ್ಯಾನಾಂ ಸುಹೃದಶ್ಚಾ ಭ್ಯಸೂಯತಿ||

ಎಲ್ಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೂ ಕೂಡ ಅವನಲ್ಲಿರುವ ನಾಚಿಕೆಯನ್ನು ಅಳಿಸಲಾರವು.

ತನ್ನ ಸೇವಕರ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಾಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹಿತರ ಮೇಲೆ
ಅಸೂಯೆ ಪಡುತ್ತಾನೆ.

05070032a ತಂ ತದಾ ಮನ್ಯುರೇವೈತಿ ಸ ಭೂಯಃ ಸಂಪ್ರಮುಹ್ಯತಿ|

05070032c ಸ ಮೋಹವಶಮಾಪನ್ನಃ ಕ್ರೂರಂ ಕರ್ಮ ನಿಷೇವತೇ||

ಆಗ ಕೋಪವು ಅವನನ್ನು ಏರಿ ಮೂರ್ಛಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಮೋಹದ
ವಶಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕ್ರೂರ ಕರ್ಮಗಳೆಡೆಗೆ ಒಯ್ಯಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ.

05070033a ಪಾಪಕರ್ಮಾತ್ಯಯಾಯೈವ ಸಂಕರಂ ತೇನ ಪುಷ್ಯತಿ|

05070033c ಸಂಕರೋ ನರಕಾಯೈವ ಸಾ ಕಾಷ್ಠಾ ಪಾಪಕರ್ಮಣಾಂ||

ಇನ್ನೂ ಪಾಪಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವನಿಂದ
ಸಂಕರವುಂಟಾಗುವುದು. ಸಂಕರದಿಂದ ಪಾಪಕರ್ಮಗಳ ಕೊನೆಯ
ತಾಣ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

05070034a ನ ಚೇತ್ತ್ರ ಬುಧ್ಯತೇ ಕೃಷ್ಣ ನರಕಾಯೈವ ಗಚ್ಚತಿ|

05070034c ತಸ್ಯ ಪ್ರಬೋಧಃ ಪ್ರಜ್ಞೈವ ಪ್ರಜ್ಞಾಚಕ್ಷುರ್ನ ರಿಷ್ಯತಿ||

ಕೃಷ್ಣ ! ಎಚ್ಚಿತ್ತುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಅವನು ನರಕಕ್ಕೇ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.
ಪ್ರಜ್ಞೆಯೇ ಅವನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವನು
ಅಧೋಗತಿಗಳಿಯುತ್ತಾನೆ.

05070035a ಪ್ರಜ್ಞಾಲಾಭೇ ಹಿ ಪುರುಷಃ ಶಾಸ್ತ್ರಾಣ್ಯೇವಾನ್ವವೇಕ್ಷತೇ|

05070035c ಶಾಸ್ತ್ರನಿತ್ಯಃ ಪುನರ್ಧರ್ಮಂ ತಸ್ಯ ಹ್ರೀರಂಗಮುತ್ತಮಂ||

ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ಪುರುಷನು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ನಿತ್ಯವೂ
ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಓದಿ ಪುನಃ ಧರ್ಮ, ನಂತರ ಮಾನವು ಅವನ ಉತ್ತಮ
ಅಂಗವಾಗುತ್ತದೆ.

05070036a ಹ್ರೀಮಾನ್ ಹಿ ಪಾಪಂ ಪ್ರದ್ವೇಷ್ಟಿ ತಸ್ಯ ಶ್ರೀರಭಿವರ್ಧತೇ|

05070036c ಶ್ರೀಮಾನ್ಸ್ ಯಾವದ್ಭವತಿ ತಾವದ್ಭವತಿ ಪೂರುಷಃ||

ಮಾನವಂತನು ಪಾಪವನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಅವನ ಅದೃಷ್ಟವು
ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅವನು ಎಷ್ಟು ಶ್ರೀಮಂತನೋ ಅಷ್ಟು
ಪುರುಷನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

05070037a ಧರ್ಮನಿತ್ಯಃ ಪ್ರಶಾಂತಾತ್ಮಾ ಕಾರ್ಯಯೋಗವಹಃ ಸದಾ|

05070037c ನಾಧರ್ಮೇ ಕುರುತೇ ಬುದ್ಧಿಂ ನ ಚ ಪಾಪೇಷು ವರ್ತತೇ||

ಧರ್ಮನಿತ್ಯನಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು, ಪ್ರಶಾಂತಾತ್ಮನಾಗಿ, ಕಾರ್ಯಯೋಗದಲ್ಲಿ
ಸದಾ ತೊಡಗಿರುವ ಅವನು ಅಧರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುವ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು
ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಪಾಪದಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

05070038a ಆಹ್ರೀಕೋ ವಾ ವಿಮೂಢೋ ವಾ ನೈವ ಸ್ತ್ರೀ ನ ಪುನಃ ಪುಮಾನ್|

05070038c ನಾಸ್ಯಾಧಿಕಾರೋ ಧರ್ಮೇಽಸ್ತಿ ಯಥಾ ಶೂದ್ರಸ್ತಥೈವ ಸಃ||

ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲದ ವಿಮೂಢನು ಸ್ತ್ರೀಯೂ ಅಲ್ಲ ಪುರುಷನೂ ಅಲ್ಲ.
ಶೂದ್ರನಿಗೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಅವನಿಗೆ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ
ಅಧಿಕಾರವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

05070039a ಹ್ರೀಮಾನವತಿ ದೇವಾಂಶ್ಚ ಪಿತೃನಾತ್ಮಾನಮೇವ ಚ|

05070039c ತೇನಾಮೃತತ್ವಂ ಪ್ರಜತಿ ಸಾ ಕಾಷ್ಠಾ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಣಾಂ||

ಮಾನವಂತನು ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ, ಪಿತೃಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ತನ್ನನ್ನೂ
ಪ್ರೀತಿಗೊಳಿಸಿ ಅದರಿಂದ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳ ಅಂತಿಮ ತಾಣ
ಅಮೃತತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

05070040a ತದಿದಂ ಮಯಿ ತೇ ದೃಷ್ಟಂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಮಧುಸೂದನ|

05070040c ಯಥಾ ರಾಜ್ಯಾತ್ಪರಿಭ್ರಷ್ಟೋ ವಸಾಮಿ ವಸತೀರಿಮಾಃ||

ಮಧುಸೂದನ! ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು - ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಹೇಗೆ
ನಾನು ಈ ರಾತ್ರಿಗಳನ್ನು ಕಳೆದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು - ನೀನು ನನ್ನಲ್ಲಿ
ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನೋಡಿದ್ದೀಯೆ.

05070041a ತೇ ವಯಂ ನ ಶ್ರಿಯಂ ಹಾತುಮಲಂ ನ್ಯಾಯೇನ ಕೇನ ಚಿತ್|

05070041c ಅತ್ರ ನೋ ಯತಮಾನಾನಾಂ ವಧಶ್ಚೇದಪಿ ಸಾಧು ತತ್||

ಯಾವುದೇ ನ್ಯಾಯದಿಂದಲೂ ನಾವು ನಮ್ಮ ಸಂಪತ್ತನ್ನು
ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವವರಲ್ಲ. ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುವಾಗ ಸತ್ತರೆ ಅದೂ ಕೂಡ
ಸರಿಯೇ!

05070042a ತತ್ರ ನಃ ಪ್ರಥಮಃ ಕಲ್ಪೋ ಯದ್ವಯಂ ತೇ ಚ ಮಾಧವ|

05070042c ಪ್ರಶಾಂತಾಃ ಸಮಭೂತಾಶ್ಚ ಶ್ರಿಯಂ ತಾನಶ್ನುವೀಮಹಿ||

ಮಾಧವ! ನಾವು-ಅವರು ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಸಮಭೂತರಾಗಿ

ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಳುವುದು ಈಗಿರುವ ಮೊದಲನೆಯ ಮಾರ್ಗವಲ್ಲವೇ?

05070043a ತತ್ತ್ವೇಷಾ ಪರಮಾ ಕಾಷ್ಠಾ ರೌದ್ರಕರ್ಮಕ್ಷಯೋದಯಾ|

05070043c ಯದ್ವಯಂ ಕೌರವಾನ್ ಹತ್ವಾ ತಾನಿ ರಾಷ್ಟ್ರಾಣ್ಯಶೀಮಹಿ||

ಅದರ ನಂತರದ ಮಾರ್ಗವು ಕೌರವರನ್ನು ಕೊಂದು ಅವರಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ರೌದ್ರ ಕರ್ಮವು ಕ್ಷಯವನ್ನು ಆರಂಭಿಸುತ್ತದೆ.

05070044a ಯೇ ಪುನಃ ಸ್ಮರಸಂಬದ್ಧಾ ಅನಾರ್ಯಾಃ ಕೃಷ್ಣ ಶತ್ರುವಃ|

05070044c ತೇಷಾಮಪ್ಯವಧಃ ಕಾರ್ಯಃ ಕಿಂ ಪುನರ್ಯೇ ಸ್ಮರೀದೃಶಾಃ||

ಕೃಷ್ಣ! ಶತ್ರುಗಳು ಸಂಬಂಧಿಕರಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಎಷ್ಟೇ ಅನಾರ್ಯರಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರನ್ನು ವಧಿಸಬಾರದು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಇವರಂಥವರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಅದನ್ನೇ ಮಾಡಬಹುದು?

05070045a ಜ್ಞಾತಯಶ್ಚ ಹಿ ಭೂಯಿಷ್ಠಾಃ ಸಹಾಯಾ ಗುರವಶ್ಚ ನಃ|

05070045c ತೇಷಾಂ ವಧೋಽತಿಪಾಪೀಯಾನ್ಢಿಂ ನು ಯುದ್ಧೇಽಸ್ತಿ ಶೋಭನಂ||

ಇವರು ನಮ್ಮ ದಾಯಾದಿಗಳು, ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸ್ನೇಹಿತರು ಮತ್ತು ಗುರುಗಳಲ್ಲವೇ? ಅವರನ್ನು ವಧಿಸುವುದು ಅತಿ ಪಾಪ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಏನು ಚಂದವಿದೆ?

05070046a ಪಾಪಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಧರ್ಮೋಽಯಂ ವಯಂ ಚ ಕ್ಷತ್ರಬಾಂಧವಾಃ|

05070046c ಸ ನಃ ಸ್ವಧರ್ಮೋಽಧರ್ಮೋ ವಾ ವೃತ್ತಿರನ್ಯಾ ವಿಗರ್ಹಿತಾ||

ಈ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಧರ್ಮವೇ ಪಾಪವು. ನಾವಾದರೋ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಾಗಿ

ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮವಾಗಲೀ ಅಥವಾ
ಅಧರ್ಮವಾಗಲೀ ನಮಗೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ವೃತ್ತಿಯೂ ನಿಶೇಧವಾಗಿದೆ.

05070047a ಶೂದ್ರಃ ಕರೋತಿ ಶುಶ್ರೂಷಾಂ ವೈಶ್ಯಾ ವಿಪಣಿಜೀವಿನಃ|

05070047c ವಯಂ ವಧೇನ ಜೀವಾಮಃ ಕಪಾಲಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈರ್ವೃತಂ||

ಶೂದ್ರರು ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ವೈಶ್ಯರು ವ್ಯಾಪಾರಮಾಡಿ
ಜೀವಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ವಧಿಸಿ ಜೀವಿಸುತ್ತೇವೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು
ಭಿಕ್ಷಾಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

05070048a ಕ್ಷತ್ರಿಯಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಂ ಹಂತಿ ಮತ್ಸ್ಯೋ ಮತ್ಸ್ಯೇನ ಜೀವತಿ|

05070048c ಶ್ವಾ ಶ್ವಾನಂ ಹಂತಿ ದಾಶಾರ್ಹ ಪಶ್ಯ ಧರ್ಮೋ ಯಥಾಗತಃ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಕ್ಷತ್ರಿಯನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ಮೀನು ಮೀನಿನಿಂದ
ಜೀವಿಸುತ್ತದೆ. ನಾಯಿಯು ನಾಯಿಯು ಕೊಲ್ಲುತ್ತದೆ. ದಾಶಾರ್ಹ !
ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಧರ್ಮವನ್ನು ನೋಡು !

05070049a ಯುದ್ಧೇ ಕೃಷ್ಣ ಕಲಿರ್ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರಾಣಾಃ ಸೀದಂತಿ ಸಮ್ಯಗೇ|

05070049c ಬಲಂ ತು ನೀತಿಮಾತ್ರಾಯ ಹಠೇ ಜಯಪರಾಜಯೌ||

ಕೃಷ್ಣ ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ಕಲಿಯಿರುತ್ತಾನೆ. ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ
ಪ್ರಾಣಗಳು ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಬಲವು ನೀತಿ ಮಾತ್ರ. ಜಯ-ಅಪಜಯಗಳು
ಅದೃಷ್ಟ.

05070050a ನಾತ್ಮಚ್ಛಂದೇನ ಭೂತಾನಾಂ ಜೀವಿತಂ ಮರಣಂ ತಥಾ|

05070050c ನಾಪ್ಯಕಾಲೇ ಸುಖಂ ಪ್ರಾಪ್ಯಂ ದುಃಖಂ ವಾಪಿ ಯದೂತ್ತಮ||

ಯದೂತ್ತಮ ! ಜೀವನ-ಮರಣಗಳು ಭೂತಗಳ ಸ್ವ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಸುಖ ದುಃಖಗಳೆರಡೂ ಕಾಲ ಬಂದೊದಗದೇ ಬರಲಾರವು.

05070051a ಏಕೋ ಹ್ಯಪಿ ಬಹೂನ್ ಹಂತಿ ಘ್ನಂತೈಕಂ ಬಹವೋಽಪ್ಯುತ|

05070051c ಶೂರಂ ಕಾಪುರುಷೋ ಹಂತಿ ಅಯಶಸ್ವೀ ಯಶಸ್ವಿನಂ||

ಒಬ್ಬನೇ ಹಲವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಹುದು ಅಥವಾ ಹಲವರು ಸೇರಿ ಒಬ್ಬನನ್ನೇ ಕೊಲ್ಲಬಹುದು. ಶೂರನು ಕಾಪುರುಷನನ್ನೂ ಅಯಶಸ್ವಿಯು ಯಶಸ್ವಿಯನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲಬಹುದು.

05070052a ಜಯಶ್ಚೈವೋಭಯೋದ್ಯಷ್ಟ ಉಭಯೋಶ್ಚ ಪರಾಜಯಃ|

05070052c ತಥೈವಾಪಚಯೋ ದೃಷ್ಟೋ ವ್ಯಪಯಾನೇ ಕ್ಷಯವ್ಯಯೌ||

ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಜಯವಾಗಬಹುದು. ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಸೋಲಾಗಬಹುದು. ಅವನತಿಯೂ ಹಾಗೆಯೇ. ಅದರಿಂದ ಓಡಿ ಹೋದರೆ ನಾಶ ಮತ್ತು ಮರಣ ಎರಡೂ.

05070053a ಸರ್ವಥಾ ವೃಜಿನಂ ಯುದ್ಧಂ ಕೋ ಘ್ನನ್ನ ಪ್ರತಿಹನ್ಯತೇ|

05070053c ಹತಸ್ಯ ಚ ಹೃಷೀಕೇಶ ಸಮೌ ಜಯಪರಾಜಯೌ||

ಹೃಷೀಕೇಶ ! ಹೇಗೆ ನೋಡಿದರೂ ಯುದ್ಧವು ಕೆಟ್ಟದ್ದು. ಯಾವ ಕೊಲೆಗಾರನನ್ನು ತಿರುಗಿ ಕೊಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ? ಸತ್ತವರಿಗೆ ಸೋಲು-

ಗೆಲುವುಗಳೆರಡೂ ಒಂದೇ !

05070054a ಪರಾಜಯಶ್ಚ ಮರಣಾನ್ಮನ್ಯೇ ನೈವ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ|

05070054c ಯಸ್ಯ ಸ್ಯಾದ್ವಿಜಯಃ ಕೃಷ್ಣ ತಸ್ಯಾಪ್ಯಪಚಯೋ ಧ್ರುವಂ||

ಪರಾಜಯವು ಮರಣಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣ !
ಯಾರದ್ದು ಗೆಲುವೋ ಅವರದ್ದೂ ಅಪಚಯವು ನಿಶ್ಚಿತವಾದುದು.

05070055a ಅಂತತೋ ದಯಿತಂ ಘ್ನಂತಿ ಕೇ ಚಿದಪ್ಯಪರೇ ಜನಾಃ|

05070055c ತಸ್ಯಾಂಗ ಬಲಹೀನಸ್ಯ ಪುತ್ರಾನ್ ಭ್ರಾತೃನಪಶ್ಯತಃ|

05070055e ನಿರ್ವೇದೋ ಜೀವಿತೇ ಕೃಷ್ಣ ಸರ್ವತಶ್ಚೋಪಜಾಯತೇ||

ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಯಾರೋ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಿಯರಾದವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾರೆ.
ಅವನ ಅಂಗಾಂಗಗಳು ಬಲಹೀನವಾದಾಗ, ಪುತ್ರ ಭ್ರಾತರನ್ನು
ಕಾಣದೇ ಎಲ್ಲಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಜಿಗುಪ್ಸೆಯು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ.

05070056a ಯೇ ಹ್ಯೇವ ವೀರಾ ಹ್ರೀಮಂತ ಆರ್ಯಾಃ ಕರುಣವೇದಿನಃ|

05070056c ತ ಏವ ಯುದ್ಧೇ ಹನ್ಯಂತೇ ಯವೀಯಾನ್ಮುಚ್ಯತೇ ಜನಃ||

ಯಾರು ವೀರರಾಗಿರುವರೋ, ಮಾನವಂತರೋ, ಆರ್ಯರೋ,
ಕರುಣವೇದಿನಿಗಳೋ ಅವರೇ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಾಯುತ್ತಾರೆ. ಕೀಳು ಜನರು
ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

05070057a ಹತ್ವಾಪ್ಯನುಶಯೋ ನಿತ್ಯಂ ಪರಾನಪಿ ಜನಾರ್ದನ|

05070057c ಅನುಬಂಧಶ್ಚ ಪಾಪೋಽತ್ರ ಶೇಷಶ್ಚಾಪ್ಯವಶಿಷ್ಯತೇ||

ಜನಾರ್ದನ! ಇತರರನ್ನು ಕೊಂದನಂತರವೂ ನಿತ್ಯ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಫಲಿತಾಂಶವು ಪಾಪವೇ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಉಳಿದವರು ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರಲ್ಲವೇ?

05070058a ಶೇಷೋ ಹಿ ಬಲಮಾಸಾದ್ಯ ನ ಶೇಷಮವಶೇಷಯೇತ್|

05070058c ಸರ್ವೋಚ್ಚೇದೇ ಚ ಯತತೇ ವೈರಸ್ಯಾಂತವಿಧಿತ್ಸಯಾ||

ಉಳಿದವರು ಕೂಡ ಬಲವನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆದು ಉಳಿದವರನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೊಲ್ಲಲು, ವೈರಕ್ಕೆ ಅಂತಿಮ ವಿಧಿಯನ್ನು ನೀಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ.

05070059a ಜಯೋ ವೈರಂ ಪ್ರಸೃಜತಿ ದುಃಖಮಾಸ್ತೇ ಪರಾಜಿತಃ|

05070059c ಸುಖಂ ಪ್ರಶಾಂತಃ ಸ್ವಪಿತಿ ಹಿತ್ವಾ ಜಯಪರಾಜಯೌ||

ಜಯವು ವೈರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ ಯಾಕೆಂದರೆ ಸೋತವರು ದುಃಖಿತರಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಜಯಾಪಜಯಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಿದವನೇ ಸುಖವಾಗಿ ನಿದ್ರಿಸಬಲ್ಲನು.

05070060a ಜಾತವೈರಶ್ಚ ಪುರುಷೋ ದುಃಖಂ ಸ್ವಪಿತಿ ನಿತ್ಯದಾ|

05070060c ಅನಿರ್ವೃತೇನ ಮನಸಾ ಸಸರ್ಪ ಇವ ವೇಶ್ಮನಿ||

ವೈರವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ಪುರುಷನು, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಪಗಳು ತುಂಬಿಯೆವೋ ಎಂಬಂತೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ನಿತ್ಯವೂ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಮಲಗುತ್ತಾನೆ.

05070061a ಉತ್ಸಾದಯತಿ ಯಃ ಸರ್ವಂ ಯಶಸಾ ಸ ವಿಯುಜ್ಯತೇ|

05070061c ಅಕೀರ್ತಿಂ ಸರ್ವಭೂತೇಷು ಶಾಶ್ವತೀಂ ಸ ನಿಯಚ್ಚತಿ||

ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ನಾಶಪಡಿಸಿದರೆ ಯಶಸ್ಸು ಅವನನ್ನು ತೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಸರ್ವ ಭೂತಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಅಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

05070062a ನ ಹಿ ವೈರಾಣಿ ಶಾಮ್ಯಂತಿ ದೀರ್ಘಕಾಲಕೃತಾನ್ಯಪಿ|

05070062c ಆಖ್ಯಾತಾರಶ್ಚ ವಿದ್ಯಂತೇ ಪುಮಾಂಶ್ಚೋತ್ಪದ್ಯತೇ ಕುಲೇ||

ತುಂಬಾ ಕಾಲದಿಂದ ಇದ್ದರೂ ವೈರವು ಶಾಂತಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಪುರುಷನು ಹುಟ್ಟುವವರೆಗೆ ಅದನ್ನೇ

ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ.

05070063a ನ ಚಾಪಿ ವೈರಂ ವೈರೇಣ ಕೇಶವ ವ್ಯುಪಶಾಮ್ಯತಿ|

05070063c ಹವಿಷಾಗ್ನಿಯಥಾ ಕೃಷ್ಣ ಭೂಯ ಏವಾಭಿವರ್ಧತೇ||

ಕೇಶವ ! ವೈರವು ವೈರದಿಂದ ಉಪಶಮನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣ !

ಹವಿಸ್ಸಿನಿಂದ ಅಗ್ನಿಯು ಇನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉರಿಯುವಂತೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತ

ಹೋಗುತ್ತದೆ.

05070064a ಅತೋಽನ್ಯಥಾ ನಾಸ್ತಿ ಶಾಂತಿರ್ನಿತ್ಯಮಂತರಮಂತತಃ|

05070064c ಅಂತರಂ ಲಿಪ್ಸಮಾನಾನಾಮಯಂ ದೋಷೋ ನಿರಂತರಃ||

ಇದನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸಲು ಬೇರೆ ಯಾವ ದಾರಿಯೂ ಇಲ್ಲ.

ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಈ ಅಂತರವು ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದೇ

ಭೇದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವರ ನಿರಂತರ ದೋಷ.

05070065a ಪೌರುಷೇಯೋ ಹಿ ಬಲವಾನಾಧಿಹ್ಯದಯಬಾಧನಃ|

05070065c ತಸ್ಯ ತ್ಯಾಗೇನ ವಾ ಶಾಂತಿನಿವೃತ್ತ್ಯಾ ಮನಸೋಽಪಿ ವಾ||

ಪೌರುಷವೇ ಹೃದಯವನ್ನು ಬಾಧಿಸುವ ಮಹಾ ರೋಗ. ಅದನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದರಿಂದ ಅಥವಾ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಿಂದೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಮಾತ್ರ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.

05070066a ಅಥ ವಾ ಮೂಲಘಾತೇನ ದ್ವಿಷತಾಂ ಮಧುಸೂದನ|

05070066c ಫಲನಿವೃತ್ತಿರಿದ್ಧಾ ಸ್ಯಾತ್ತ್ವನ್ಮಶಂಸತರಂ ಭವೇತ್||

ಅಥವಾ ವೈರಿಗಳನ್ನು ಬುಡಸಹಿತ ನಾಶಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ ಇದೇ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾದರೂ ಅದು ತುಂಬಾ ಕ್ರೂರವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

05070067a ಯಾ ತು ತ್ಯಾಗೇನ ಶಾಂತಿಃ ಸ್ಯಾತ್ತ್ವದೃತೇ ವಧ ಏವ ಸಃ|

05070067c ಸಂಶಯಾಚ್ಚ ಸಮುಚ್ಚೇದಾದ್ಧ್ವಿಷತಾಮಾತ್ಮನಸ್ತಥಾ||

ತ್ಯಾಗದಿಂದ ಕೂಡ ಶಾಂತಿಯು ಬರುವುದಾದರೂ ಅದು ವಧೆಯಂತೆಯೇ. ಯಾಕೆಂದರೆ ತನಗೂ ಮತ್ತು ವೈರಿಗಳಿಗೂ ಸಾವಿನ ಸಂಶಯವು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ.

05070068a ನ ಚ ತ್ಯಕ್ತುಂ ತದಿಚ್ಛಾಮೋ ನ ಚೇಚ್ಛಾಮಃ ಕುಲಕ್ಷಯಂ|

05070068c ಅತ್ರ ಯಾ ಪ್ರಣಿಪಾತೇನ ಶಾಂತಿಃ ಸೈವ ಗರೀಯಸೀ||

ನಾವು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಲೂ ಇಚ್ಛಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಕುಲಕ್ಷಯವನ್ನೂ ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ಶರಣು ಹೋಗುವುದರಿಂದ
ದೊರೆಯುವ ಶಾಂತಿಯೇ ದೊಡ್ಡದು.

05070069a ಸರ್ವಥಾ ಯತಮಾನಾನಾಮಯುದ್ಧಮಭಿಕಾಂಕ್ಷತಾಂ|

05070069c ಸಾಂತ್ವೇ ಪ್ರತಿಹತೇ ಯುದ್ಧಂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಮಪರಾಕ್ರಮಂ||

ಎಲ್ಲರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವವರು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ.
ಆದರೆ ಅವರ ಶಾಂತಿಯ ಕೈಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿದರೆ ಯುದ್ಧವು ವಿನಿಶ್ಚಿತ.

05070070a ಪ್ರತಿಘಾತೇನ ಸಾಂತ್ವಸ್ಯ ದಾರುಣಂ ಸಂಪ್ರವರ್ತತೇ|

05070070c ತಚ್ಚು ನಾಮಿವ ಗೋಪಾದೇ ಪಂಡಿತೈರುಪಲಕ್ಷಿತಂ||

ಮಾತುಕತೆಗಳು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗದೇ ಇದ್ದಾಗ ಪರಿಣಾಮವು
ದಾರುಣವಾದುದು. ಅದು ತೋಳಗಳ ಜಗಳದಂತೆ ಎಂದು ಪಂಡಿತರು
ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

05070071a ಲಾಂಗೂಲಚಾಲನಂ ಕ್ಷ್ವೇಡಃ ಪ್ರತಿರಾವೋ ವಿವರ್ತನಂ|

05070071c ದಂತದರ್ಶನಮಾರಾವಸ್ತುತೋ ಯುದ್ಧಂ ಪ್ರವರ್ತತೇ||

ಬಾಲಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸುವುದರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ, ನಂತರ
ಬೊಗಳುವುದು, ಅದಕ್ಕುತ್ತರವಾಗಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಬೊಗಳಿಕೆ, ಹಿಂದೆ
ಸರಿಯುವುದು, ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಕಡಿಯುವುದು, ಜೋರಾದ ಬೊಗಳಿಕೆ
ಮತ್ತು ನಂತರ ಕಚ್ಚಾಟ.

05070072a ತತ್ರ ಯೋ ಬಲವಾನ್ಯುಷ್ಟ ಚಿತ್ವಾ ಸೋಽತ್ತಿ ತದಾಮಿಷಂ|

05070072c ಏವಮೇವ ಮನುಷ್ಯೇಷು ವಿಶೇಷೋ ನಾಸ್ತಿ ಕಶ್ಚನ||

ಕೃಷ್ಣ ! ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಲಶಾಲಿಯಾದುದು ಗೆದ್ದು ಮಾಂಸದ ತುಂಡನ್ನು
ತಿನ್ನುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿಯೂ ಹೀಗೆಯೇ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ
ವಿಶೇಷವಾದುದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ.

05070073a ಸರ್ವಥಾ ತ್ವೇತದುಚಿತಂ ದುರ್ಬಲೇಷು ಬಲೀಯಸಾಂ|

05070073c ಅನಾದರೋ ವಿರೋಧಶ್ಚ ಪ್ರಣಿಪಾತೀ ಹಿ ದುರ್ಬಲಃ||

ಯಾವಾಗಲೂ ಬಲಶಾಲಿಗಳು ದುರ್ಬಲರೊಂದಿಗೆ ಹೀಗೆಯೇ
ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ - ಅನಾದರಣೆ ಮತ್ತು ವಿರೋಧ. ದುರ್ಬಲನೇ
ಶರಣುಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

05070074a ಪಿತಾ ರಾಜಾ ಚ ವೃದ್ಧಶ್ಚ ಸರ್ವಥಾ ಮಾನಮರ್ಹತಿ|

05070074c ತಸ್ಮಾನ್ನಾನ್ಯಶ್ಚ ಪೂಜ್ಯಶ್ಚ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ಜನಾರ್ದನ||

ಜನಾರ್ದನ ! ತಂದೆ, ರಾಜ ಮತ್ತು ವೃದ್ಧರು ಸರ್ವಥಾ ಗೌರವಕ್ಕೆ
ಅರ್ಹರು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ನಾವು ಗೌರವಿಸುತ್ತೇವೆ
ಮತ್ತು ಪೂಜಿಸುತ್ತೇವೆ.

05070075a ಪುತ್ರಸೇಹಸ್ತು ಬಲವಾನ್ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಮಾಧವ|

05070075c ಸ ಪುತ್ರವಶಮಾಪನ್ನಃ ಪ್ರಣಿಪಾತಂ ಪ್ರಹಾಸ್ಯತಿ||

ಮಾಧವ ! ಆದರೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಪುತ್ರಸೇಹವಾದರೋ
ಬಲವಾದದ್ದು. ಅವನು ಪುತ್ರನ ವಶದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು

ಪರಿಹಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ.

05070076a ತತ್ರ ಕಿಂ ಮನ್ಯಸೇ ಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಮನಂತರಂ|

05070076c ಕಥಮರ್ಥಾಚ್ಚ ಧರ್ಮಾಚ್ಚ ನ ಹೀಯೇಮಹಿ ಮಾಧವ||

ಕೃಷ್ಣ! ಬಂದೊದಗಿದ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿನಗೇನಿಸುತ್ತದೆ? ಮಾಧವ!
ನಾವು ಹೇಗೆ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗದಂತೆ
ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು?

05070077a ಈದೃಶೇ ಹ್ಯರ್ಥಕೃಚ್ಛೇ ಽಸ್ಮಿನ್ಮಮನ್ಯಂ ಮಧುಸೂದನ|

05070077c ಉಪಸಂಪ್ರಷ್ಟುಮರ್ಹಾಮಿ ತ್ವಾಮೃತೇ ಪುರುಷೋತ್ತಮ||

ಮಧುಸೂದನ! ಪುರುಷೋತ್ತಮ! ಈ ರೀತಿಯ ಕಷ್ಟ
ಬಂದೊದಗಿರುವಾಗ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾರಲ್ಲಿ ನಾನು
ವಿಚಾರಮಾಡಬಹುದು?

05070078a ಪ್ರಿಯಶ್ಚ ಪ್ರಿಯಕಾಮಶ್ಚ ಗತಿಜ್ಞಾಃ ಸರ್ವಕರ್ಮಣಾಂ|

05070078c ಕೋ ಹಿ ಕೃಷ್ಣಾಸ್ತಿ ನಸ್ತ್ವಾದೃಕ್ಸರ್ವನಿಶ್ಚಯವಿತ್ಸುಹೃತ್||

ಕೃಷ್ಣ! ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿರ್ಧರಿಸಬಲ್ಲ ನೀನಲ್ಲದೇ ನಮಗೆ ಎಲ್ಲ
ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ದಾರಿಯನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ, ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನೇ ಬಯಸುವ
ಪ್ರಿಯನು ಬೇರೆ ಯಾರಿದ್ದಾರೆ?”

05070079 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05070079a ಏವಮುಕ್ತಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಧರ್ಮರಾಜಂ ಜನಾರ್ದನಃ|

05070079c ಉಭಯೋರೇವ ವಾಮರ್ಥೇ ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ಕುರುಸಂಸದಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ ಜನಾರ್ದನನು ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ಕುರುಸಂಸದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

05070080a ಶಮಂ ತತ್ರ ಲಭೇಯಂ ಚೇದ್ಯುಷ್ಮದರ್ಥಮಹಾಪಯನ್|

05070080c ಪುಣ್ಯಂ ಮೇ ಸುಮಹದ್ರಾಜಂಶ್ಚ ರಿತಂ ಸ್ಯಾನ್ಮಹಾಫಲಂ||

ನಿನ್ನ ಲಾಭವನ್ನು ಅಪಹರಿಸದೇ ಶಾಂತಿಯು ದೊರೆಯಿತೆಂದರೆ ರಾಜನ್! ಅದು ನನ್ನ ಮಹಾ ಪುಣ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ನಡೆದರೆ ಫಲವು ಮಹತ್ತರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

05070081a ಮೋಚಯೇಯಂ ಮೃತ್ಯುಪಾಶಾತ್ಸಂರಬ್ಧಾನ್ಕುರುಸ್ಯಂಜಯಾನ್|

05070081c ಪಾಂಡವಾನ್ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಂಶ್ಚ ಸರ್ವಾಂ ಚ ಪೃಥಿವೀಮಿಮಾಂ||

ಹೋರಾಡಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವ ಕುರು-ಸ್ಯಂಜಯರು, ಪಾಂಡವರು, ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ಮತ್ತು ಇಡೀ ಭೂಮಿಯನ್ನೇ ಮೃತ್ಯುಪಾಶದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ.”

05070082 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

05070082a ನ ಮಮೈತನ್ಮತಂ ಕೃಷ್ಣ ಯತ್ತ್ವಂ ಯಾಯಾಃ ಕುರೂನ್ವತಿ|

05070082c ಸುಯೋಧನಃ ಸೂಕ್ತಮಪಿ ನ ಕರಿಷ್ಯತಿ ತೇ ವಚಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೃಷ್ಣ! ನೀನು ಕುರುಗಳಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೇ ಸೂಕ್ತವಾಗಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನ

ಮಾತನ್ನು ಸುಯೋಧನನು ನಡೆಸುವುದಿಲ್ಲ.

05070083a ಸಮೇತಂ ಪಾರ್ಥಿವಂ ಕ್ಷತ್ರಂ ಸುಯೋಧನವಶಾನುಗಂ|

05070083c ತೇಷಾಂ ಮಧ್ಯಾವತರಣಂ ತವ ಕೃಷ್ಣ ನ ರೋಚಯೇ||

ಎಲ್ಲ ಪಾರ್ಥಿವ ಕ್ಷತ್ರಿಯರೂ ಸುಯೋಧನನ ವಶದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಅವರ ಮಧ್ಯೆ ಕೃಷ್ಣ ! ನೀನು ಹೋಗುವುದು ನನಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲ.

05070084a ನ ಹಿ ನಃ ಪ್ರೀಣಯೇದ್ಧವ್ಯಂ ನ ದೇವತ್ವಂ ಕುತಃ ಸುಖಂ|

05070084c ನ ಚ ಸರ್ವಾಮರೈಶ್ವರ್ಯಂ ತವ ರೋಧೇನ ಮಾಧವ||

ಮಾಧವ ! ನಿನಗೇನಾದರೂ ಆದರೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಯಾವುದೂ -

ಸಂಪತ್ತು, ದೇವತ್ವ, ಅಮರರ ಎಲ್ಲ ಐಶ್ವರ್ಯ - ನಮಗೆ ಸುಖವನ್ನು

ತರಲಾರವು.”

05070085 ಭಗವಾನುವಾಚ|

05070085a ಜಾನಾಮೈತಾಂ ಮಹಾರಾಜ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಪಾಪತಾಂ|

05070085c ಅವಾಚ್ಯಾಸ್ತು ಭವಿಷ್ಯಾಮಃ ಸರ್ವಲೋಕೇ ಮಹೀಕ್ಷಿತಾಂ||

ಭಗವಂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾರಾಜ ! ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ನ

ದುಷ್ಟತನವನ್ನು ಬಲ್ಲೆ. ಆದರೆ ಇದರಿಂದ ನಾವು ಸರ್ವ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ

ಮಹೀಕ್ಷಿತರ ಮಾತಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

05070086a ನ ಚಾಪಿ ಮಮ ಪರ್ಯಾಪ್ತಾಃ ಸಹಿತಾಃ ಸರ್ವಪಾರ್ಥಿವಾಃ|

05070086c ಕ್ರುದ್ಧಸ್ಯ ಪ್ರಮುಖೇ ಸ್ಥಾತುಂ ಸಿಂಹಸ್ಯೇವೇತರೇ ಮೃಗಾಃ||

ಸಿಂಹದ ಎದಿರು ಇತರ ಮೃಗಗಳಂತೆ ಎಲ್ಲ ರಾಜರು ಒಟ್ಟಿಗೇ
ಬಂದರೂ ಕ್ರುಧನಾದ ನನ್ನ ಎದಿರು ನಿಲ್ಲಲು ಸಾಕಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

05070087a ಅಥ ಚೇತ್ತೇ ಪ್ರವರ್ತೇರನ್ಮಯಿ ಕಿಂ ಚಿದಸಾಂಪ್ರತಂ|

05070087c ನಿರ್ದಹೇಯಂ ಕುರೂನ್ಸರ್ವಾನಿತಿ ಮೇ ಧೀಯತೇ ಮತಿಃ||

ಅವರು ನನ್ನೊಡನೆ ಏನಾದರೂ ಕೆಟ್ಟದ್ದಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡರೆ ಎಲ್ಲ
ಕುರುಗಳನ್ನೂ ಸುಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದೇನೆ.

05070088a ನ ಜಾತು ಗಮನಂ ತತ್ರ ಭವೇತ್ಪಾರ್ಥ ನಿರರ್ಥಕಂ|

05070088c ಅರ್ಥಪ್ರಾಪ್ತಿಃ ಕದಾ ಚಿತ್ಸ್ಯಾ ದಂತತೋ ವಾಪ್ಯವಾಚ್ಯತಾ||

ಪಾರ್ಥ ! ನಾನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ನಿರರ್ಥಕವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
ನಮಗೆ ಎಂದಾದರೂ ಏನಾದರೂ ಲಭ್ಯವಾಗಿಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ನೀನು
ಕೆಟ್ಟ ಮಾತಿಗೆ ಬರಬಾರದೆಂದಷ್ಟೇ !”

05070089 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

05070089a ಯತ್ತುಭ್ಯಂ ರೋಚತೇ ಕೃಷ್ಣ ಸ್ವಸ್ತಿ ಪ್ರಾಪ್ನುಹಿ ಕೌರವಾನ್|

05070089c ಕೃತಾರ್ಥಂ ಸ್ವಸ್ತಿಮಂತಂ ತ್ವಾಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಪುನರಾಗತಂ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೃಷ್ಣ ! ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗುವುದಾದರೆ
ಕೌರವರಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು. ಮಂಗಳವಾಗಲಿ ! ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ, ಸುರಕ್ಷಿತನಾಗಿ
ನಿನ್ನ ಮರಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ.

05070090a ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನ ಕುರೂನ್ಗತ್ವಾ ಭಾರತಾಂ ಶಮಯೇಃ ಪ್ರಭೋ|

05070090c ಯಥಾ ಸರ್ವೇ ಸುಮನಸಃ ಸಹ ಸ್ಯಾಮಃ ಸುಚೇತಸಃ||

ಪ್ರಭೋ! ವಿಶ್ವಕ್ಸೇನ! ಕುರುಗಳಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ನೇಹ ಮತ್ತು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಇರುವ ಹಾಗೆ ಭಾರತರನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸು.

05070091a ಭ್ರಾತಾ ಚಾಸಿ ಸಖಾ ಚಾಸಿ ಬೀಭತ್ಸೋರ್ಮಮ ಚ ಪ್ರಿಯಃ|

05070091c ಸೌಹೃದೇನಾವಿಶಂಕ್ಯೋಽಸಿ ಸ್ವಸ್ತಿ ಪ್ರಾಪ್ನುಹಿ ಭೂತಯೇ||

ನನ್ನ ತಮ್ಮನಂತಿರುವೆ. ನನ್ನ ಮತ್ತು ಬೀಭತ್ಸುವಿನ ಪ್ರಿಯ ಸಖನಾಗಿರುವೆ. ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಶಂಕೆಯಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನೇ ತರುತ್ತೀಯೆ.

05070092a ಅಸ್ಮಾನ್ವೇತ್ಥ ಪರಾನ್ವೇತ್ಥ ವೇತ್ಥಾರ್ಥಂ ವೇತ್ಥ ಭಾಷಿತಂ|

05070092c ಯದ್ಯದಸ್ಮದ್ಧಿತಂ ಕೃಷ್ಣ ತತ್ತದ್ವಾಚ್ಯಃ ಸುಯೋಧನಃ||

ನಮ್ಮನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯೆ. ಅವರನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯೆ. ಒಳ್ಳೆಯದೇನೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯೆ. ಮಾತನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯೆ. ಕೃಷ್ಣ! ನಮ್ಮ ಹಿತದಲ್ಲಿರುವ ಏನನ್ನೂ ಸುಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳು.

05070093a ಯದ್ಯದ್ಧರ್ಮೇಣ ಸಂಯುಕ್ತಮುಪಪದ್ಯೇದ್ಧಿತಂ ವಚಃ|

05070093c ತತ್ತತ್ಕೇಶವ ಭಾಷೇಥಾಃ ಸಾಂತ್ವಂ ವಾ ಯದಿ ವೇತರತ್||

ಕೇಶವ! ಶಾಂತಿಯಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಯುದ್ಧವಾಗಲೀ, ಯಾವುದು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಜೋಡಿಕೊಂಡಿದೆಯೋ ಅದೇ ಮಾತನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರಕೃತಕೃಷ್ಣಪ್ರೇರಣೇ ಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರೇರಣೆ ಎನ್ನುವ
ಎಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೭೧

ಕೃಷ್ಣನು ರಾಯಭಾರಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದು

“ಭಿಕ್ಷೆಬೇಡುವುದು ಕ್ಷತ್ರಿಯನ ಕೆಲಸವಲ್ಲ... ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನೀನು
ಕರುಣೆಯಿಂದ ಅವರೊಡನೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ
ಅವರು ನಿನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಿನ್ನಿಂದ ದೂರವಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ...
ಅನಾರ್ಯ ಚಾರಿತ್ರ್ಯವುಳ್ಳ ಕೌರವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು, ಬೇರುಗಳನ್ನು
ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕೇವಲ ಬುಡದ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿರುವ ಮರವನ್ನು
ಕೆಡಹುವಂತೆ, ಅತೀ ಸುಲಭ... ಪೌರ ಜಾನಪದರಲ್ಲಿ, ವೃದ್ಧ
ಬಾಲಕರಲ್ಲಿ, ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣದವರು ಸೇರುವಲ್ಲಿ ಅವನೇ
ತಪ್ಪಿತಸ್ಥನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ... ಏನೇ ಆದರೂ ಅವರೊಂದಿಗೆ
ಯುದ್ಧವನ್ನೇ ನಾನು ಶಂಕಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಿಮಿತ್ತಗಳೆಲ್ಲವೂ ನನಗೆ ಅದನ್ನೇ
ಸೂಚಿಸುತ್ತಿವೆ...ಸಂಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗು” ಎಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿ
ಕೃಷ್ಣನು ರಾಯಭಾರಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧-೩೭).

05071001 ಭಗವಾನುವಾಚ|

05071001a ಸಂಜಯಸ್ಯ ಶ್ರುತಂ ವಾಕ್ಯಂ ಭವತಶ್ಚ ಶ್ರುತಂ ಮಯಾ|

05071001c ಸರ್ವಂ ಜಾನಾಮ್ಯಭಿಪ್ರಾಯಂ ತೇಷಾಂ ಚ ಭವತಶ್ಚ ಯಃ||

ಭಗವಂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯನ ಮಾತನ್ನೂ ನಿನ್ನದನ್ನೂ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅವರ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ.

05071002a ತವ ಧರ್ಮಾಶ್ರಿತಾ ಬುದ್ಧಿಸ್ತೇಷಾಂ ವೈರಾಶ್ರಿತಾ ಮತಿಃ|

05071002c ಯದಯುದ್ಧೇನ ಲಭ್ಯೇತ ತತ್ತೇ ಬಹುಮತಂ ಭವೇತ್||

ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ್ದರೆ ಅವರ ಮತಿಯು ವೈರವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದೆ. ಯುದ್ಧವಿಲ್ಲದೇ ಏನೆಲ್ಲ ದೊರೆಯುತ್ತದೆಯೋ ಅದು ನಿನ್ನ ಬಹುಮತವಾಗುತ್ತದೆ.

05071003a ನ ಚ ತನ್ಮೈಷ್ಟಿಕಂ ಕರ್ಮ ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ಯ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

05071003c ಆಹುರಾಶ್ರಮಿಣಃ ಸರ್ವೇ ಯದ್ಭುಕ್ಷಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಶ್ಚರೇತ್||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಭಿಕ್ಷೆಬೇಡುವುದು ಕ್ಷತ್ರಿಯನ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಆಶ್ರಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿದವರು ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಏನನ್ನು ಬೇಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

05071004a ಜಯೋ ವಧೋ ವಾ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಧಾತ್ರಾ ದಿಷ್ಟಃ ಸನಾತನಃ|

05071004c ಸ್ವಧರ್ಮಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ತ್ವಿಷ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಂ ನ ಪ್ರಶಸ್ಯತೇ||

ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಜಯ ಅಥವಾ ಸಾವು. ಇದೇ ಸನಾತನವಾಗಿ ಧಾತ್ರನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಸ್ವಧರ್ಮ. ಹೇಡಿತನವು ಹೇಳಿದ್ದುದಲ್ಲ.

05071005a ನ ಹಿ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಮಾಸ್ಥಾಯ ಶಕ್ಯಾ ಪ್ರತಿರ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

05071005c ವಿಕ್ರಮಸ್ವ ಮಹಾಬಾಹೋ ಜಹಿ ಶತ್ರುನರಿಂದಮ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಹೇಡಿತನವನ್ನು ಬಳಸಿ ಜೀವನ ಮಾಡುವುದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ.
ಮಹಾಬಾಹೋ! ಅರಿಂದಮ! ವಿಕ್ರಮದಿಂದ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸು.

05071006a ಅತಿಗೃದ್ಧಾಃ ಕೃತಸ್ನೇಹಾ ದೀರ್ಘಕಾಲಂ ಸಹೋಷಿತಾಃ|

05071006c ಕೃತಮಿತ್ರಾಃ ಕೃತಬಲಾ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಃ ಪರಂತಪ||

ಪರಂತಪ! ಅತಿ ಆಸೆಯಿಂದ ದೀರ್ಘಕಾಲ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಬಳಸಿ,
ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ಮಿತ್ರರನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.
ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

05071007a ನ ಪರ್ಯಾಯೋಽಸ್ತಿ ಯತ್ಸಾಮ್ಯಂ ತ್ವಯಿ ಕುರ್ಯುರ್ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

05071007c ಬಲವತ್ತಾಂ ಹಿ ಮನ್ಯಂತೇ ಭೀಷ್ಮ ದ್ರೋಣಕೃಪಾದಿಭಿಃ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಅವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಎಂದೂ ಸರಿಸಮನೆಂದು
ಪರಿಗಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ, ಕೃಪ, ಮೊದಲಾದವರ
ಕಾರಣದಿಂದ ತಾವೇ ಬಲವಂತರೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

05071008a ಯಾವಚ್ಚ ಮಾರ್ದವೇನೈತಾನ್ರಾಜನ್ನುಪಚರಿಷ್ಯಸಿ|

05071008c ತಾವದೇತೇ ಹರಿಷ್ಯಂತಿ ತವ ರಾಜ್ಯಮರಿಂದಮ||

ಅರಿಂದಮ! ರಾಜನ್! ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನೀನು ಕರುಣೆಯಿಂದ
ಅವರೊಡನೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅವರು ನಿನ್ನ

ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಿನ್ನಿಂದ ದೂರವಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

05071009a ನಾನುಕ್ರೋಶಾನ್ನ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಾನ್ನ ಚ ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾರಣಾತ್|

05071009c ಅಲಂ ಕರ್ತುಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ತವ ಕಾಮಮರಿಂದಮ||

ಅರಿಂದಮ ! ಅನುಕ್ರೋಶವಾಗಲೀ, ಕಾರ್ಪಣ್ಯವಾಗಲೀ,
ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾರಣವಾಗಲೀ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ನಿನಗಿಷ್ಟಬಂದಂತೆ
ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಲಾರವು.

05071010a ಏತದೇವ ನಿಮಿತ್ತಂ ತೇ ಪಾಂಡವಾಸ್ತು ಯಥಾ ತ್ವಯಿ|

05071010c ನಾನ್ವತಪ್ಯಂತ ಕೌಪೀನಂ ತಾವತ್ಕೃತ್ವಾಪಿ ದುಷ್ಕರಂ||

ಪಾಂಡವ ! ಯಾವಾಗ ನಿನಗೆ ಕೌಪೀನವನ್ನು ತೊಡಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರೋ ಆಗ
ಅವರು ತಮ್ಮ ತಪ್ಪಿಗೆ ಪರಿತಪಿಸಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದೇ ನಿನಗೆ ಇದರ
ಕುರಿತಾದ ಸಾಕ್ಷಿ.

05071011a ಪಿತಾಮಹಸ್ಯ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ವಿದುರಸ್ಯ ಚ ಧೀಮತಃ|

05071011c ಪಶ್ಯತಾಂ ಕುರುಮುಖ್ಯಾನಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಮೇವ ತತ್ತ್ವತಃ||

05071012a ದಾನಶೀಲಂ ಮೃದುಂ ದಾಂತಂ ಧರ್ಮಕಾಮಮನುವ್ರತಂ|

05071012c ಯತ್ತ್ವಾಮುಪಧಿನಾ ರಾಜನ್ದ್ರೋ ತೇನಾವಂಚಯತ್ತದಾ||

05071012e ನ ಚಾಪತ್ರಪತೇ ಪಾಪೋ ನೃಶಂಸಸ್ತೇನ ಕರ್ಮಣಾ||

05071013a ತಥಾಶೀಲಸಮಾಚಾರೇ ರಾಜನ್ಮಾ ಪ್ರಣಯಂ ಕೃಥಾಃ|

ಪಿತಾಮಹ, ದ್ರೋಣ, ಧೀಮತ ವಿದುರ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಕುರುಮುಖ್ಯರೂ
ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ದಾನಶೀಲನಾದ, ಮೃದುವಾದ,

ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿರುವ, ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಯಸುವ, ಮಾತಿನಂತೆ
 ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ನಿನ್ನನ್ನು ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ಮೋಸಗೊಳಿಸಿ, ಆ ಕ್ರೂರ
 ಕರ್ಮದಿಂದ ನಾಚಿ ಮುದುಡಿಹೋಗದೇ ಇದ್ದ ಆ ಪಾಪಿ, ನಡತೆ
 ವಿಚಾರಗಳಿಲ್ಲದಿರುವವನೊಂದಿಗೆ ರಾಜನ್ ! ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು
 ತೋರಿಸಬೇಡ !

05071013c ವಧ್ಯಾಸ್ತೇ ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ಕಿಂ ಪುನಸ್ತವ ಭಾರತ||

05071014a ವಾಗ್ಭಿಷ್ಟಪ್ರತಿರೂಪಾಭಿರತುತ್ಸಕನೀಯಸಂ|

05071014c ಶ್ಲಾಘಮಾನಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಃ ಸನ್ಭಾಷತೇ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹ||

ಅವರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಂದ ವಧಾರ್ಹರು. ಪುನಃ
 ನಿನ್ನಿಂದಾದರೇನು ಭಾರತ ! ಅವನು ಸಹೋದರರೊಂದಿಗೆ
 ಜಂಬದಿಂದ ನಗುತ್ತಾ ಹೊಲಸು ಮಾತುಗಳಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಈ ರೀತಿ
 ಹೇಳಿ ನೋಯಿಸಲಿಲ್ಲವೇ ?

05071015a ಏತಾವತ್ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಹಿ ನಾಸ್ತಿ ಕಿಂ ಚಿದಿಹ ಸ್ವಕಂ|

05071015c ನಾಮಧೇಯಂ ಚ ಗೋತ್ರಂ ಚ ತದಪ್ಯೇಷಾಂ ನ ಶಿಷ್ಯತೇ||

“ಈಗ ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದು ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಏನೂ
 ಉಳಿದಿಲ್ಲ ! ಅವರ ಹೆಸರೂ ಗೋತ್ರವೂ ಕೂಡ ಅವರದ್ದಾಗಿ
 ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ !

05071016a ಕಾಲೇನ ಮಹತಾ ಚೈಷಾಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ ಪರಾಭವಃ|

05071016c ಪ್ರಕೃತಿಂ ತೇ ಭಜಿಷ್ಯಂತಿ ನಷ್ಟಪ್ರಕೃತಯೋ ಜನಾಃ||

ಬಹು ಕಾಲದ ನಂತರ ಅವರ ಪರಾಭವವಾಗುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನೇ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ!”

05071017a ಏತಾಶ್ಚಾನ್ಯಾಶ್ಚ ಪರುಷಾ ವಾಚಃ ಸ ಸಮುದೀರಯನ್|

05071017c ಶ್ಲಾಘತೇ ಜ್ಞಾತಿಮಧ್ಯೇ ಸ್ಮ ತ್ವಯಿ ಪ್ರವ್ರಜಿತೇ ವನಂ||

ನೀನು ವನಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿರುವಾಗ ಕುಲಬಾಂಧವರ ನಡುವೆ ಅವನು ಇದು ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಇತರ ಪೌರುಷದ ಜಂಬದ ಮಾತನಾಡಿದನು.

05071018a ಯೇ ತತ್ರಾಸನ್ನಮಾನೀತಾಸ್ತೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತ್ವಾಮನಾಗಸಂ|

05071018c ಅಶ್ರುಕಂತಾ ರುದಂತಶ್ಚ ಸಭಾಯಾಮಾಸತೇ ತದಾ||

ತಪ್ಪಿಲ್ಲದ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ಎಲ್ಲರೂ ಗಂಟಲಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ತುಂಬಿಸಿಕೊಂಡು ಅಳುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದರು.

05071019a ನ ಚೈನಮಭ್ಯನಂದಂಸ್ತೇ ರಾಜಾನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ ಸಹ|

05071019c ಸರ್ವೇ ದುರ್ಯೋಧನಂ ತತ್ರ ನಿಂದಂತಿ ಸ್ಮ ಸಭಾಸದಃ||

ರಾಜರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಅವನನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಸಭಾಸದರೂ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದರು.

05071020a ಕುಲೀನಸ್ಯ ಚ ಯಾ ನಿಂದಾ ವಧಶ್ಚಾಮಿತ್ರಕರ್ಶನ|

05071020c ಮಹಾಗುಣೋ ವಧೋ ರಾಜನ್ ತು ನಿಂದಾ ಕುಜೀವಿಕಾ||

ಅಮಿತ್ರಕರ್ಶನ! ಕುಲೀನನಿಗೆ ನಿಂದೆ ಮತ್ತು ಸಾವಿದೆ. ಆದರೆ ರಾಜನ್! ಕುಜೀವಿಕನ ನಿಂದೆಗಿಂತ ಸಾವೇ ಅವನಿಗೆ ಬೇಕಾದುದಾಗುತ್ತದೆ.

05071021a ತದೈವ ನಿಹತೋ ರಾಜನ್ಯದೈವ ನಿರಪತ್ರಪಃ|

05071021c ನಿಂದಿತಶ್ಚ ಮಹಾರಾಜ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಸರ್ವರಾಜಸು||

ರಾಜನ್! ಮಹಾರಾಜ! ಎಂದು ಭೂಮಿಯ ಸರ್ವ ರಾಜರುಗಳು
ಅವನ ನಾಚಿಕೆಗೇಡುತನವನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದರೋ ಅಂದೇ ಅವನು
ಸತ್ತುಹೋದ!

05071022a ಈಷತ್ಕಾರ್ಯೋ ವಧಸ್ತಸ್ಯ ಯಸ್ಯ ಚಾರಿತ್ರಮೀದೃಶಂ|

05071022c ಪ್ರಸ್ಯಂಭನಪ್ರತಿಸ್ತಬ್ಧಶ್ಚಿನ್ನಮೂಲ ಇವ ದ್ರುಮಃ||

ಯಾರ ಚಾರಿತ್ರ್ಯವು ಈ ರೀತಿ ಇದೆಯೋ ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು,
ಬೇರುಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕೇವಲ ಬುಡದ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿರುವ
ಮರವನ್ನು ಕೆಡಹುವಂತೆ, ಅತೀ ಸುಲಭ.

05071023a ವಧ್ಯಃ ಸರ್ಪ ಇವಾನಾರ್ಯಃ ಸರ್ಪಲೋಕಸ್ಯ ದುರ್ಮತಿಃ|

05071023c ಜಹ್ಯೇನಂ ತ್ವಮಮಿತ್ರಘ್ನ ಮಾ ರಾಜನ್ವಿಚಿಕಿತ್ಸಿಥಾಃ||

ಅನಾರ್ಯನಾದ, ಸರ್ಪಲೋಕಕ್ಕೆ ದುರ್ಮತಿಯಾದ, ಇವನನ್ನು
ಸರ್ಪದಂತೆ ಕೊಲ್ಲಬೇಕು. ಅಮಿತ್ರಘ್ನ! ರಾಜನ್! ಶಂಕಿಸಬೇಡ!

05071024a ಸರ್ವಥಾ ತ್ವತ್ಕ್ಷಮಂ ಚೈತದ್ರೋಚತೇ ಚ ಮಮಾನಘ|

05071024c ಯತ್ತ್ವಂ ಪಿತರಿ ಭೀಷ್ಮೇ ಚ ಪ್ರಣಿಪಾತಂ ಸಮಾಚರೇಃ||

ಅನಘ! ಅದೇನೇ ಇದ್ದರೂ, ತಂದೆ ಮತ್ತು ಭೀಷ್ಮರಿಗೆ
ಶರಣುಹೋಗುವ ನಿನ್ನ ಈ ಕ್ಷಮಾಬುದ್ಧಿಯು ನನಗೆ ಹಿಡಿಸುತ್ತದೆ.

05071025a ಅಹಂ ತು ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ಗತ್ವಾ ಚೇತ್ಸ್ಯಾಮಿ ಸಂಶಯಂ|

05071025c ಯೇಷಾಮಸ್ತಿ ದ್ವಿಧಾಭಾವೋ ರಾಜನ್ದುರ್ಯೋಧನಂ ಪ್ರತಿ||

ರಾಜನ್! ನಾನು ಹೋಗಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ಕುರಿತು ಇನ್ನೂ
ದ್ವಂದ್ವಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಎಲ್ಲರ ಸಂಶಯವನ್ನು
ಕೊನೆಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

05071026a ಮಧ್ಯೇ ರಾಜ್ಞಾಮಹಂ ತತ್ರ ಪ್ರಾತಿಪೌರುಷಿಕಾನ್ಗುಣಾನ್|

05071026c ತವ ಸಂಕೀರ್ತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಯೇ ಚ ತಸ್ಯ ವ್ಯತಿಕ್ರಮಾಃ||

ರಾಜರುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಪೌರುಷ ಗುಣಗಳ ಮತ್ತು ಅವನ
ದುರ್ನಡತೆಯ ಸಂಕೀರ್ತನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

05071027a ಬ್ರುವತಸ್ತತ್ರ ಮೇ ವಾಕ್ಯಂ ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಹಿತಂ ಹಿತಂ|

05071027c ನಿಶಮ್ಯ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ ಸರ್ವೇ ನಾನಾಜನಪದೇಶ್ವರಾಃ||

05071028a ತ್ವಯಿ ಸಂಪ್ರತಿಪತ್ಸ್ಯಂತೇ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸತ್ಯವಾಗಿತಿ|

05071028c ತಸ್ಮಿಂಶ್ಚಾ ಧಿಗಮಿಷ್ಯಂತಿ ಯಥಾ ಲೋಭಾದವರ್ತತ||

ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಳುವ ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಂಹಿತವಾದ ಹಿತವಾದ
ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸರ್ವ ಪಾರ್ಥಿವರೂ, ನಾನಾ ಜನಪದೇಶ್ವರರೂ
ನೀನು ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಮತ್ತು ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವವನೆಂದೂ ಅವನು
ಲೋಭದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದೂ ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

05071029a ಗರ್ಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಚೈವೈನಂ ಪೌರಜಾನಪದೇಷ್ಟಪಿ|

05071029c ವೃದ್ಧಬಾಲಾನುಪಾದಾಯ ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಸಮಾಗಮೇ||

ಪೌರ ಜಾನಪದರಲ್ಲಿ, ವೃದ್ಧ ಬಾಲಕರಲ್ಲಿ, ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣದವರು ಸೇರುವಲ್ಲಿ ಅವನೇ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

05071030a ಶಮಂ ಚೇದ್ಯಾಚಮಾನಸ್ತ್ವಂ ನ ಧರ್ಮಂ ತತ್ರ ಲಪ್ಸ್ಯಸೇ|

05071030c ಕುರೂನ್ವಿಗರ್ಹಯಿಷ್ಯಂತಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಚ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ||

ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಅರಸುವಾಗ ನೀನು ಅಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಧರ್ಮವನ್ನೂ ಎಸಗುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಜರು ಕುರುಗಳನ್ನೂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನೂ ನಿಂದಿಸುತ್ತಾರೆ.

05071031a ತಸ್ಮಿನ್ಲೋಕಪರಿತ್ಯಕ್ತೇ ಕಿಂ ಕಾರ್ಯಮವಶಿಷ್ಯತೇ|

05071031c ಹತೇ ದುರ್ಯೋಧನೇ ರಾಜನ್ಯದನ್ಯತ್ಕ್ರಿಯತಾಮಿತಿ||

ಲೋಕವೇ ಅವರನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿದಾಗ ಮಾಡುವುದೇನು ಉಳಿಯುತ್ತದೆ? ರಾಜನ್! ದುರ್ಯೋಧನನು ಹತನಾದ ನಂತರ ಮಾಡುವುದಾದರೂ ಏನಿದೆ?

05071032a ಯಾತ್ವಾ ಚಾಹಂ ಕುರೂನ್ಸರ್ವಾನ್ಯುಷ್ಮದರ್ಥಮಹಾಪಯನ್|

05071032c ಯತಿಷ್ಯೇ ಪ್ರಶಮಂ ಕರ್ತುಂ ಲಕ್ಷಯಿಷ್ಯೇ ಚ ಚೇಷ್ಟಿತಂ||

ಇದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಾನು ಕುರುಗಳೆಲ್ಲರ ಬಳಿ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಲಾಭವನ್ನು ಕಡೆಗೆಣಿಸದೇ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ತರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಅವರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತೇನೆ.

05071033a ಕೌರವಾಣಾಂ ಪ್ರವೃತ್ತಿಂ ಚ ಗತ್ವಾ ಯುದ್ಧಾಧಿಕಾರಿಕಾಂ|

05071033c ನಿಶಾಮ್ಯ ವಿನಿವರ್ತಿಷ್ಯೇ ಜಯಾಯ ತವ ಭಾರತ||

ಕೌರವರ ಯುದ್ಧದ ತಯಾರಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು, ಭಾರತ! ನಿನಗೆ ಜಯವನ್ನು ತರಲು ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತೇನೆ.

05071034a ಸರ್ವಥಾ ಯುದ್ಧಮೇವಾಹಮಾಶಂಸಾಮಿ ಪರೈಃ ಸಹ|

05071034c ನಿಮಿತ್ತಾನಿ ಹಿ ಸರ್ವಾಣಿ ತಥಾ ಪ್ರಾದುರ್ಭವಂತಿ ಮೇ||

ಏನೇ ಆದರೂ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧವನ್ನೇ ನಾನು ಶಂಕಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಿಮಿತ್ತಗಳೆಲ್ಲವೂ ನನಗೆ ಅದನ್ನೇ ಸೂಚಿಸುತ್ತಿವೆ.

05071035a ಮೃಗಾಃ ಶಕುಂತಾಶ್ಚ ವದಂತಿ ಘೋರಂ

ಹಸ್ತ್ಯಶ್ವಮುಖ್ಯೇಷು ನಿಶಾಮುಖೇಷು|

05071035c ಘೋರಾಣಿ ರೂಪಾಣಿ ತಥೈವ ಚಾಗ್ನಿರ್

ವರ್ಣಾನ್ಬಹುನ್ಪುಷ್ಯತಿ ಘೋರರೂಪಾನ್|

ಮೃಗಪಕ್ಷಿಗಳು ಘೋರವಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತಿವೆ. ರಾತ್ರಿಯಾಗುವಾಗ ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳು ಘೋರ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳುತ್ತಿವೆ. ಮತ್ತು ಬೆಂಕಿಯು ಬಹು ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ತಳೆದು ಘೋರರೂಪಗಳನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿದೆ.

05071035e ಮನುಷ್ಯಲೋಕಕ್ಷಪಣೋಽಥ ಘೋರೋ

ನೋ ಚೇದನುಪ್ರಾಪ್ತ ಇಹಾಂತಕಃ ಸ್ಯಾತ್|

05071036a ಶಸ್ತ್ರಾಣಿ ಪತ್ರಂ ಕವಚಾನ್ರಥಾಂಶ್ಚ

ನಾಗಾನ್ಧ್ವಜಾಂಶ್ಚ ಪ್ರತಿಪಾದಯಿತ್ವಾ||

ಮನುಷ್ಯ ಲೋಕವನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸಲು ಘೋರ ಅಂತಕನು
ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನಲ್ಲದೇ ಈ ರೀತಿ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಶಸ್ತ್ರಗಳು,
ಬಾಣಗಳು, ಕವಚಗಳು, ರಥಗಳು, ಆನೆಗಳು ಮತ್ತು ಧ್ವಜಗಳು
ಸಿದ್ಧವಾಗಿರಲಿ.

05071036c ಯೋಧಾಶ್ಚ ಸರ್ವೇ ಕೃತನಿಶ್ರಮಾಸ್ತೇ
ಭವಂತು ಹಸ್ತಶ್ಚರಥೇಷು ಯತ್ನಾಃ|

05071036e ಸಾಂಗ್ರಾಮಿಕಂ ತೇ ಯದುಪಾರ್ಜನೀಯಂ
ಸರ್ವಂ ಸಮಗ್ರಂ ಕುರು ತನ್ನರೇಂದ್ರ||

ನರೇಂದ್ರ! ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲ ಯೋಧರೂ ತಮ್ಮ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ,
ಕುದುರೆ, ಆನೆ ಮತ್ತು ರಥಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರಲಿ. ಸಂಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ
ಬೇಕಾದುದೆಲ್ಲವೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆಯೆಂದು ನೋಡಿಕೋ.

05071037a ದುರ್ಯೋಧನೋ ನ ಹ್ಯಲಮದ್ಯ ದಾತುಂ
ಜೀವಂಸ್ತವೈತನ್ಮುಪತೇ ಕಥಂ ಚಿತ್|

05071037c ಯತ್ತೇ ಪುರಸ್ತಾದಭವತ್ಸಮೃದ್ಧಂ
ದ್ಯೂತೇ ಹೃತಂ ಪಾಂಡವಮುಖ್ಯ ರಾಜ್ಯಂ||

ನೃಪತೇ! ಪಾಂಡವಮುಖ್ಯ! ಹಿಂದೆ ನಿನ್ನದಾಗಿದ್ದ ಮತ್ತೆ ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ
ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಮೃದ್ಧ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಜೀವವಿರುವವರೆಗೆ
ದುರ್ಯೋಧನನು ನಿನಗೆ ಕೊಡಲು ಏನು ಮಾಡಿದರೂ
ಸಿದ್ಧನಿರುವುದಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
ಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯೇ ಏಕಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ಎಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೭೨

ಕೃಷ್ಣ ರಾಯಭಾರಕ್ಕೆ ಭೀಮಸೇನನ ಸಂದೇಶ

ಆಗ ಭೀಮನು ಕೌರವರಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧದ ಭಯವನ್ನು
ಹುಟ್ಟಿಸಬೇಡವೆಂದೂ, ದುರ್ಯೋಧನನಲ್ಲಿ ಕಟುವಾಗಿ
ಮಾತನಾಡಬೇಡವೆಂದೂ, “ಭರತರನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುವ ಬದಲಾಗಿ
ನಾವು ಎಲ್ಲರೂ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಶಿರಬಾಗಿಸಿ ವಿನಯದಿಂದ
ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ” ಎಂದೂ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳುವುದು (೧-೨೩).

05072001 ಭೀಮಸೇನ ಉವಾಚ|

05072001a ಯಥಾ ಯಥೈವ ಶಾಂತಿಃ ಸ್ಯಾತ್ಕುರೂಣಾಂ ಮಧುಸೂದನ|

05072001c ತಥಾ ತಥೈವ ಭಾಷೇಥಾ ಮಾ ಸ್ಮ ಯುದ್ಧೇನ ಭೀಷಯೇಃ||

ಭೀಮಸೇನನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಧುಸೂದನ! ಕುರುಗಳಿಗೆ

ಶಾಂತಿಯಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಾತನಾಡು. ಯುದ್ಧದ ಭೀತಿಯನ್ನು
ಅವರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಸಬೇಡ !

05072002a ಅಮರ್ಷೀ ನಿತ್ಯಸಂರಬ್ಧಃ ಶ್ರೇಯೋದ್ವೇಷೀ ಮಹಾಮನಾಃ|

05072002c ನೋಗ್ರಂ ದುರ್ಯೋಧನೋ ವಾಚ್ಯಃ ಸಾಮ್ಪ್ರವೈನಂ ಸಮಾಚರೇಃ||

ಅಮರ್ಷಿ, ನಿತ್ಯವೂ ಕೋಪದಲ್ಲಿರುವ, ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು
ದ್ವೇಷಿಸುವ ದುರ್ಯೋಧನನೊಡನೆ ಕಟುವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬೇಡ.
ಸೌಮ್ಯವಾಗಿಯೇ ವ್ಯವಹರಿಸು.

05072003a ಪ್ರಕೃತ್ಯಾ ಪಾಪಸತ್ತ್ವಶ್ಚ ತುಲ್ಯಚೇತಾಶ್ಚ ದಸ್ಯುಭಿಃ|

05072003c ಐಶ್ವರ್ಯಮದಮತ್ತಶ್ಚ ಕೃತವೈರಶ್ಚ ಪಾಂಡವೈಃ||

05072004a ಅದೀರ್ಘದರ್ಶೀ ನಿಷ್ಕೂರಿ ಕ್ಷೇಪ್ತಾ ಕ್ರೂರಪರಾಕ್ರಮಃ|

05072004c ದೀರ್ಘಮನ್ಯುರನೇಯಶ್ಚ ಪಾಪಾತ್ಮಾ ನಿಕೃತಿಪ್ರಿಯಃ||

05072005a ಮ್ರುಯೇತಾಪಿ ನ ಭಜ್ಯೇತ ನೈವ ಜಃಯಾತ್ಸ್ವ ಕಂ ಮತಂ|

05072005c ತಾದೃಶೇನ ಶಮಂ ಕೃಷ್ಣ ಮನ್ಯೇ ಪರಮದುಷ್ಕರಂ||

ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿಯೇ ಪಾಪಿಷ್ಠನಾಗಿರುವ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದಸ್ಯುಗಳಿಗೆ
ಸಮನಾದ, ಮುಂದಿನ ಆಲೋಚನೆಯೇ ಇಲ್ಲದ, ನಿಷ್ಕೂರಿ,
ಮೋಸಗಾರ, ಕ್ರೂರ ಪರಾಕ್ರಮಿ, ತುಂಬಾ ಸಮಯದವರೆಗೆ
ಕೋಪವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ, ಪಾಪಾತ್ಮ, ತನ್ನ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ
ಮೊದಲು ಸಾಯುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವ ದುರ್ಯೋಧನನು ತನಗೆ ಸೇರಿದ್ದು
ಎಂದು ತಿಳಿದುದನ್ನು ನಮಗೆ ಕೊಡಲಾರ. ಕೃಷ್ಣ ! ಅಂಥವನೊಡನೆ

ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕೇಳುವುದು ಪರಮದುಷ್ಟರವೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

05072006a ಸುಹೃದಾಮಪ್ಯವಾಚೀನಸ್ತುಕ್ತಧರ್ಮಃ ಪ್ರಿಯಾನ್ಯತಃ|

05072006c ಪ್ರತಿಹಂತ್ಯೇವ ಸುಹೃದಾಂ ವಾಚಶ್ಚೈವ ಮನಾಂಸಿ ಚ||

ಅವನು ತನ್ನ ಮಿತ್ರರನ್ನೂ ಕೀಳಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ, ಧರ್ಮವನ್ನು ತೊರೆದಿದ್ದಾನೆ, ಸುಳ್ಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾನೆ, ಮತ್ತು ಸುಹೃದಯರ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ ಯೋಚನೆಗಳನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

05072007a ಸ ಮನ್ಯುವಶಮಾಪನ್ನಃ ಸ್ವಭಾವಂ ದುಷ್ಟಮಾಸ್ಥಿತಃ|

05072007c ಸ್ವಭಾವಾತ್ಪಾಪಮನ್ವೇತಿ ತೃಣೈಸ್ತುನ್ನ ಇವೋರಗಃ||

ಅವನು ಸಿಟ್ಟಿನ ವಶಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ದುಷ್ಟಸ್ವಭಾವವನ್ನು ತಳೆದಿದ್ದಾನೆ. ಹುಲ್ಲು ಕಡ್ಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ತೆವಳುವ ಹಾವಿನಂತೆ ಸ್ವಭಾವತಃ ಪಾಪದಿಂದಲೇ ನಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

05072008a ದುರ್ಯೋಧನೋ ಹಿ ಯತ್ಸೇನಃ ಸರ್ವಥಾ ವಿದಿತಸ್ತವ|

05072008c ಯಚ್ಚೀಲೋ ಯತ್ಸ್ವಭಾವಶ್ಚ ಯದ್ಬಲೋ ಯತ್ಪರಾಕ್ರಮಃ||

ದುರ್ಯೋಧನನ ಸೇನೆಯು ಎಂಥಹುದು, ಅವನ ಶೀಲವು ಎಂಥಹುದು, ಸ್ವಭಾವವು ಎಂಥಹುದು, ಬಲವು ಎಂಥಹುದು ಮತ್ತು ಪರಾಕ್ರಮವು ಎಂಥಹುದು ಎಂದು ಎಲ್ಲವೂ ನಿನಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ.

05072009a ಪುರಾ ಪ್ರಸನ್ನಾಃ ಕುರವಃ ಸಹಪುತ್ರಾಸ್ತಥಾ ವಯಂ|

05072009c ಇಂದ್ರಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ಇವಾಭೂಮ ಮೋದಮಾನಾಃ ಸಬಾಂಧವಾಃ||

ಹಿಂದೆ ಕುರುಗಳು ಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಇಂದ್ರನ
ಹಿರಿಯರಂತೆ ಬಂಧುಗಳೊಂದಿಗೆ ಮುದದಿಂದ ಇರುತ್ತಿದ್ದೆವು.

05072010a ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯ ಕ್ರೋಧೇನ ಭಾರತಾ ಮಧುಸೂದನ|

05072010c ಧಕ್ಷಂತೇ ಶಿಶಿರಾಪಾಯೇ ವನಾನೀವ ಹುತಾಶನೈಃ||

ಈಗ ದುರ್ಯೋಧನನ ಕ್ರೋಧದಿಂದಾಗಿ ಭಳಿಗಾಲದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ
ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತಿ ಉರಿಯುವ ಕಾಡಿನಂತೆ ಭಾರತರು ಆಗಿದ್ದಾರೆ
ಮಧುಸೂದನ!

05072011a ಅಷ್ಟಾದಶೇಮೇ ರಾಜಾನಃ ಪ್ರಖ್ಯಾತಾ ಮಧುಸೂದನ|

05072011c ಯೇ ಸಮುಚ್ಚಿಚ್ಚಿದುರ್ಜ್ಞಾತೀನ್ಸಹೃದಶ್ಚ ಸಬಾಂಧವಾನ್||

ಮಧುಸೂದನ! ತಮ್ಮ ಕುಲದವರನ್ನು, ಸುಹೃದಯರನ್ನು ಮತ್ತು
ಬಾಂಧವರನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿದ ಹದಿನೆಂಟು ರಾಜರು ಪ್ರಖ್ಯಾತರು.

05072012a ಅಸುರಾಣಾಂ ಸಮೃದ್ಧಾನಾಂ ಜ್ವಲತಾಮಿವ ತೇಜಸಾ|

05072012c ಪರ್ಯಾಯಕಾಲೇ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಬಲಿರಜಾಯತ||

ಧರ್ಮದ ಪರ್ಯಾಯಕಾಲವು ಬಂದಾಗ ಸಮೃದ್ಧರಾಗಿದ್ದ ಅಸುರರಲ್ಲಿ
ತೇಜಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯಂತಿರುವ ಬಲಿಯು ಜನಿಸಿದನು.

05072013a ಹೈಹಯಾನಾಮುದಾವರ್ತೋ ನೀಪಾನಾಂ ಜನಮೇಜಯಃ|

05072013c ಬಹುಲಸ್ತಾಲಜಂಘಾನಾಂ ಕೃಮೀಣಾಮುದ್ಧತೋ ವಸುಃ||

05072014a ಅಜಬಿಂದುಃ ಸುವೀರಾಣಾಂ ಸುರಾಷ್ಟ್ರಾಣಾಂ ಕುಶರ್ದಿಕಃ|

05072014c ಅರ್ಕ ಜಶ್ಚ ಬಲೀಹಾನಾಂ ಚೀನಾನಾಂ ಧೌತಮೂಲಕಃ||

05072015a ಹಯಗ್ರೀವೋ ವಿದೇಹಾನಾಂ ವರಪ್ರಶ್ಚ ಮಹೌಜಸಾಂ|

05072015c ಬಾಹುಃ ಸುಂದರವೇಗಾನಾಂ ದೀಪ್ತಾಕ್ಷಾಣಾಂ ಪುರೂರವಾಃ||

05072016a ಸಹಜಶ್ಚೇದಿಮತ್ಸ್ಯಾನಾಂ ಪ್ರಚೇತಾನಾಂ ಬೃಹದ್ಬಲಃ|

05072016c ಧಾರಣಶ್ಚೇಂದ್ರವತ್ಸಾನಾಂ ಮುಕುಟಾನಾಂ ವಿಗಾಹನಃ||

05072017a ಶಮಶ್ಚ ನಂದಿವೇಗಾನಾಮಿತ್ಯೇತೇ ಕುಲಪಾಂಸನಾಃ|

05072017c ಯುಗಾಂತೇ ಕೃಷ್ಣ ಸಂಭೂತಾಃ ಕುಲೇಷು ಪುರುಷಾಧಮಾಃ||

ಹೈಹಯರಲ್ಲಿ ಉದಾವರ್ತ, ನೀಪರಲ್ಲಿ ಜನಮೇಜಯ,

ತಾಲಜಂಘರಲ್ಲಿ ಬಹುಲ, ಕೃಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಧತ ವಸು, ಸುವೀರರಲ್ಲಿ

ಅಜಬಿಂದು, ಸುರಾಷ್ಟ್ರರಲ್ಲಿ ಕುಶರ್ಧಿಕ, ಬಲೀಹರಲ್ಲಿ ಅರ್ಕ ಜ,

ಚೀಣರಲ್ಲಿ ಧೌತಮೂಲಕ, ವಿದೇಹರಲ್ಲಿ ಹಯಗ್ರೀವ, ಮಹೌಜಸರಲ್ಲಿ

ವರಪ್ರ, ಸುಂದರವೇಗರಲ್ಲಿ ಬಾಹು, ದೀಪ್ತಾಕ್ಷಣರಲ್ಲಿ ಪುರೂರವರು,

ಚೇದಿ-ಮತ್ಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಸಹಜ, ಪ್ರಚೇತರಲ್ಲಿ ಬೃಹದ್ಬಲ, ಇಂದ್ರವತ್ಸರಲ್ಲಿ

ಧಾರಣ, ಮುಕುಟರಲ್ಲಿ ವಿಗಾಹನ, ನಂದಿವೇಗರಲ್ಲಿ ಶಮ ಈ

ಕುಲಪಾಂಸಕರು ಯುಗಾಂತದಲ್ಲಿ ಕುಲಗಳಲ್ಲಿ ಪುರುಷಾಧಮರಾಗಿ

ಜನಿಸಿದರು ಕೃಷ್ಣ !

05072018a ಅಪ್ಯಯಂ ನಃ ಕುರೂಣಾಂ ಸ್ಯಾದ್ಯುಗಾಂತೇ ಕಾಲಸಂಭೃತಃ|

05072018c ದುರ್ಯೋಧನಃ ಕುಲಾಂಗಾರೋ ಜಘನ್ಯಃ ಪಾಪಪೂರುಷಃ||

ಈ ಯುಗಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಲಸಂಭೃತನಾಗಿ ಕುರುಗಳ ಕುಲದ ಕೆಂಡವಾಗಿ

ಪಾಪಪೂರುಷ ದುರ್ಯೋಧನನು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

05072019a ತಸ್ಮಾನ್ಮ್ಯದು ಶನ್ಯೈರೇನಂ ಬ್ರೂಯಾ ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಂಹಿತಂ|

05072019c ಕಾಮಾನುಬಂಧಬಹುಲಂ ನೋಗ್ರಮುಗ್ರಪರಾಕ್ರಮಂ||

ಆದುದರಿಂದ ಅವನೊಂದಿಗೆ ಮೃದುವಾಗಿ, ನಿಧಾನವಾಗಿ
ಧರ್ಮಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ, ಅವನ ಇಚ್ಛೆಗೆ ಕೂಡಿಬರುವಂತೆ
ಮಾತನಾಡು. ಉಗ್ರವಾಗಿ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಬೇಡ.

05072020a ಅಪಿ ದುರ್ಯೋಧನಂ ಕೃಷ್ಣ ಸರ್ವೇ ವಯಮಧಶ್ಚರಾಃ|

05072020c ನೀಚೈರ್ಭೂತ್ವಾನುಯಾಸ್ಯಾಮೋ ಮಾ ಸ್ಮ ನೋ ಭರತಾ ನಶನ್||

ಕೃಷ್ಣ! ಭರತರನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುವ ಬದಲಾಗಿ ನಾವು ಎಲ್ಲರೂ
ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಶಿರಬಾಗಿಸಿ ವಿನಯದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

05072021a ಅಪ್ಯುದಾಸೀನವೃತ್ತಿಃ ಸ್ಯಾದ್ಯಥಾ ನಃ ಕುರುಭಿಃ ಸಹ|

05072021c ವಾಸುದೇವ ತಥಾ ಕಾರ್ಯಂ ನ ಕುರೂನನಯಃ ಸ್ಪೃಶೇತ್||

ವಾಸುದೇವ! ಕುರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವನು ನಮ್ಮ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ
ಉದಾಸೀನನಾಗುವಂತೆ ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡು. ಕುರುಗಳನ್ನು
ವಿನಾಶವು ಮುಟ್ಟದಿರಲಿ.

05072022a ವಾಚ್ಯಃ ಪಿತಾಮಹೋ ವೃದ್ಧೋ ಯೇ ಚ ಕೃಷ್ಣ ಸಭಾಸದಃ|

05072022c ಭ್ರಾತೃಣಾಮಸ್ತು ಸೌಭ್ರಾತ್ರಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಪ್ರಶಾಮ್ಯತಾಂ||

ಕೃಷ್ಣ! ಭ್ರಾತೃಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಭ್ರಾತೃತ್ವವಿರುವಂತೆ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು
ಪ್ರಶಾಂತರಾಗುವಂತೆ ವೃದ್ಧ ಪಿತಾಮಹನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಭಾಸದರಲ್ಲಿ

ಮಾತನಾಡು.

05072023a ಅಹಮೇತದ್ಭ್ರವೀಮ್ಯೇವಂ ರಾಜಾ ಚೈವ ಪ್ರಶಂಸತಿ|

05072023c ಅರ್ಜುನೋ ನೈವ ಯುದ್ಧಾರ್ಥೀ ಭೂಯಸೀ ಹಿ ದಯಾರ್ಜುನೇ||

ಇದು ನಾನು ಹೇಳುವಂಥಹುದು. ರಾಜನೂ ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನಿತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅರ್ಜುನನಲ್ಲಿ ದಯೆಯಿದೆ. ಅರ್ಜುನನಂತೂ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ

ಭೀಮವಾಕ್ಯೇ ದ್ವಿಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೀಮವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೭೩

ಕೃಷ್ಣನು ಭೀಮನನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಿದುದು

ಭೀಮನ ಆ ಅಭೂತಪೂರ್ವ ಮೃದುತ್ವವನ್ನು ನೋಡಿ ಕೃಷ್ಣನು ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕು ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಉರಿಸುವ ಗಾಳಿಯಂತಹ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಚೇಡಿಸಿ ಉತ್ತೇಜಿಸಿದುದು (೧-೨೩).

05073001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05073001a ಏತಚ್ಚೈತ್ಯಾ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಕೇಶವಃ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ|

05073001c ಅಭೂತಪೂರ್ವಂ ಭೀಮಸ್ಯ ಮಾರ್ದವೋಪಗತಂ ವಚಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೀಮನ ಈ ಅಭೂತಪೂರ್ವ, ಮೃದು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಹಾಬಾಹು ಕೇಶವನು ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕನು.

05073002a ಗಿರೇರಿವ ಲಘುತ್ವಂ ತಚ್ಚೇತತ್ವಮಿವ ಪಾವಕೇ|

05073002c ಮತ್ವಾ ರಾಮಾನುಜಃ ಶೌರಿಃ ಶಾಂಭ್ರಧನ್ವಾ ವೃಕೋದರಂ||

05073003a ಸಂತೇಜಯಂಸ್ತದಾ ವಾಗ್ಭಿರ್ಮಾರ್ತರಿಶ್ವೇವ ಪಾವಕಂ|

05073003c ಉವಾಚ ಭೀಮಮಾಸೀನಂ ಕೃಪಯಾಭಿಪರಿಪ್ಲುತಂ||

ಪರ್ವತವೇ ಹಗುರಾಗಿದೆಯೋ, ಬೆಂಕಿಯು ತಣ್ಣಗಾಗಿದೆಯೋ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ರಾಮನ ತಮ್ಮ, ಶೌರಿ, ಶಾಂಭ್ರಧನ್ವಿಯು ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಉರಿಸುವ ಗಾಳಿಯಂತಿರುವ ಮಾತುಗಳಿಂದ, ಕೃಪಾಭರಿತನಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದ ವೃಕೋದರ ಭೀಮನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

05073004a ತ್ವಮನ್ಯದಾ ಭೀಮಸೇನ ಯುದ್ಧಮೇವ ಪ್ರಶಂಸಸಿ|

05073004c ವಧಾಭಿನಂದಿನಃ ಕ್ರೂರಾನ್ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾನ್ಮಿಮದಿಷುಃ||

“ಭೀಮಸೇನ! ಬೇರೆ ಎಲ್ಲ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ನೀನು ಕೊಲ್ಲುವುದರಿಂದ ಆನಂದಪಡುವ ಕ್ರೂರ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರನ್ನು ವಿಮದಿಷುವ ಯುದ್ಧವೇ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ.

05073005a ನ ಚ ಸ್ವಪಿಷಿ ಜಾಗರ್ಷಿ ನ್ಯುಬ್ಜಃ ಶೇಷೇ ಪರಂತಪ|

05073005c ಘೋರಾಮಶಾಂತಾಂ ರುಶತೀಂ ಸದಾ ವಾಚಂ ಪ್ರಭಾಷಸೇ||

05073006a ನಿಃಶ್ವಸನ್ನಗ್ನಿವರ್ಣೇನ ಸಂತಪ್ತಃ ಸ್ವೇನ ಮನ್ಯುನಾ|

05073006c ಅಪ್ರಶಾಂತಮನಾ ಭೀಮ ಸಧೂಮ ಇವ ಪಾವಕಃ||

ಪರಂತಪ ! ನೀನು ನಿದ್ಧೆಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ತಲೆಕೆಳಗೆ ಮಾಡಿ
ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಎಚ್ಚೆತ್ತೇ ಇರುತ್ತೀಯೆ. ಯಾವಾಗಲೂ
ಘೋರವಾದ, ನೋಯಿಸುವ, ಸಿಟ್ಟಿನ ಮಾತನ್ನೇ ಆಡುತ್ತಿರುತ್ತೀಯೆ.
ಭೀಮ ! ನೀನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಶಾಂತಿಯಿಲ್ಲದೇ ಹೊಗೆತುಂಬಿದ
ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ಸಂತಪ್ತನಾಗಿ ಬೆಂಕಿಯ ನಿಟ್ಟುಸಿರನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಿರುತ್ತೀಯೆ.

05073007a ಏಕಾಂತೇ ನಿಷ್ಪನಂ ಶೇಷೇ ಭಾರಾರ್ತ ಇವ ದುರ್ಬಲಃ|

05073007c ಅಪಿ ತ್ವಾಂ ಕೇ ಚಿದುನ್ಮತ್ತಂ ಮನ್ಯಂತೇಽತದ್ವಿದೋ ಜನಾಃ||

ಭಾರವನ್ನು ಹೊರಲಾರದ ದುರ್ಬಲನಂತೆ ನರಳುತ್ತಾ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ
ಬೇರೆಯಾಗಿಯೇ ಮಲಗುತ್ತೀಯೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯದ ಜನರು
ನೀನು ಹುಚ್ಚನೋ ಎಂದೂ ಆಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

05073008a ಆರುಜ್ಯ ವೃಕ್ಷಾನ್ನಿರ್ಮೂಲಾನ್ಗಜಃ ಪರಿಭುಜನ್ನಿವ|

05073008c ನಿಘ್ನನ್ನದ್ಭಃ ಕ್ಷಿತಿಂ ಭೀಮ ನಿಷ್ಪನನ್ವರಿಧಾವಸಿ||

ಮೇಯುವ ಆನೆಯಂತೆ ಮರಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ನಿರ್ಮೂಲನ ಮಾಡುತ್ತೀಯೆ
ಮತ್ತು ಭೀಮ ! ಜೋರಾಗಿ ಕಿರುಚಿ ಕಾಲಿನಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ
ತುಳಿದು ಓಡುತ್ತಿರುತ್ತೀಯೆ.

05073009a ನಾಸ್ಮಿಂ ಜನೇಽಭಿರಮಸೇ ರಹಃ ಕ್ಷಿಯಸಿ ಪಾಂಡವ|

05073009c ನಾನ್ಯಂ ನಿಶಿ ದಿವಾ ವಾಪಿ ಕದಾ ಚಿದಭಿನಂದಸಿ||

ಪಾಂಡವ! ನೀನು ಈ ಜನರೊಂದಿಗೆ ರಮಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ, ಅವರಿಂದ
ದೂರವಿರಲು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೀಯೆ. ರಾತ್ರಿಯಾಗಲೀ ಹಗಲಾಗಲೀ ನೀನು
ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಬರುವುದನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ.

05073010a ಅಕಸ್ಮಾತ್ತ ಯಮಾನಶ್ಚ ರಹಸ್ಯಾಸ್ತೇ ರುದನ್ನಿವ|

05073010c ಜಾನ್ವೋರ್ಮೂರ್ಧಾನಮಾಧಾಯ ಚಿರಮಾಸ್ತೇ ಪ್ರಮೀಲಿತಃ||

ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ನಗುತ್ತಾ ಅಥವಾ ಅಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ಅಥವಾ ಬಹಳ
ಹೊತ್ತು ಕಣ್ಣನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಮೊಳಕಾಲಮೇಲೆ ತಲೆಯನ್ನಿರಿಸಿ
ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರುತ್ತೀಯೆ.

05073011a ಭ್ರುಕುಟಿಂ ಚ ಪುನಃ ಕುರ್ವನ್ನೋಷ್ಠೌ ಚ ವಿಲಿಹನ್ನಿವ|

05073011c ಅಭೀಕ್ಷಂ ದೃಶ್ಯಸೇ ಭೀಮ ಸರ್ವಂ ತನ್ನನ್ಯುಕಾರಿತಂ||

ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕಣ್ಣುಹುಬ್ಬುಗಳನ್ನು ಗಂಟುಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೀಯೆ ಅಥವಾ
ತುಟಿಯನ್ನು ನೆಕ್ಕುತ್ತಿರುತ್ತೀಯೆ. ಭೀಮ! ಇವೆಲ್ಲವೂ ನೀನು
ಸಿಟ್ಟಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಎಂದು ತೋರುತ್ತವೆ.

05073012a ಯಥಾ ಪುರಸ್ತಾತ್ಸವಿತಾ ದೃಶ್ಯತೇ ಶುಕ್ರಮುಚ್ಚ ರನ್||

05073012c ಯಥಾ ಚ ಪಶ್ಚಾನ್ನಿರ್ಮುಕ್ತೋ ಧ್ರುವಂ ಪರ್ಯೇತಿ ರಶ್ಮಿವಾನ್||

05073013a ತಥಾ ಸತ್ಯಂ ಬ್ರವೀಮ್ಯೇತನ್ನಾಸ್ತಿ ತಸ್ಯ ವ್ಯತಿಕ್ರಮಃ|

05073013c ಹಂತಾಹಂ ಗದಯಾಭ್ಯೇತ್ಯ ದುರ್ಯೋಧನಮಮರ್ಷಣಂ||

“ಹೇಗೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನು ಬೆಳಕನ್ನು ಪಸರಿಸಿ
ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ, ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ಧೃವ ನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು ಸುತ್ತುವರಿದು

ರಶ್ಮಿವಂತನು ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆ ನಾನು ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ - ಅದನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸುವುದಿಲ್ಲ - ಈ ಅಮರ್ಷಣ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ನಾನು ಗದೆಯಿಂದ ಹೊಡೆದು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ.”

05073014a ಇತಿ ಸ್ಮ ಮಧ್ಯೇ ಭ್ರಾತೃಣಾಂ ಸತ್ಯೇನಾಲಭಸೇ ಗದಾಂ|

05073014c ತಸ್ಯ ತೇ ಪ್ರಶಮೇ ಬುದ್ಧಿರ್ಧೀಯತೇಽದ್ಯ ಪರಂತಪ||

ಎಂದು ನಿನ್ನ ಸಹೋದರರ ಮಧ್ಯೆ ಹಿಡಿದ ಗದೆಯ ಆಣೆಯಿಟ್ಟು ನೀನು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ್ದೆ. ಪರಂತಪ! ಆ ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯೇ ಇಂದು ಈ ಶಾಂತಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಿದೆಯೇ?

05073015a ಅಹೋ ಯುದ್ಧಪ್ರತೀಪಾನಿ ಯುದ್ಧಕಾಲ ಉಪಸ್ಥಿತೇ|

05073015c ಪಶ್ಯಸೀವಾಪ್ರತೀಪಾನಿ ಕಿಂ ತ್ವಾಂ ಭೀರ್ಭೀಮ ವಿಂದತಿ||

ಅಹೋ ಭೀಮ! ಯುದ್ಧದ ಸಮಯವು ಬಂದಿರುವಾಗ, ಯುದ್ಧದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಹೌದೋ ಅಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತಿರುವಾಗ ನೀನು ಭೀತಿಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ತಾನೇ?

05073016a ಅಹೋ ಪಾರ್ಥ ನಿಮಿತ್ತಾನಿ ವಿಪರೀತಾನಿ ಪಶ್ಯಸಿ|

05073016c ಸ್ವಪ್ನಾಂತೇ ಜಾಗರಾಂತೇ ಚ ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಶಮಮಿಚ್ಛಸಿ||

ಅಹೋ ಪಾರ್ಥ! ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಎಚ್ಚರವಿರುವಾಗಲಾಗಲೀ ನೀನು ಕೆಟ್ಟ ನಿಮಿತ್ತಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ? ಅದಕ್ಕೇ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ?

05073017a ಅಹೋ ನಾಶಂಸಸೇ ಕಿಂ ಚಿತ್ತುಂಸ್ತ್ವಂ ಕ್ಲೀಬ ಇವಾತ್ಮನಿ|

05073017c ಕಶ್ಮಲೇನಾಭಿಪನ್ನೋಽಸಿ ತೇನ ತೇ ವಿಕೃತಂ ಮನಃ||

ಅಹೋ! ತನ್ನಲ್ಲಿ ಪುರುಷತ್ವವನ್ನು ಕಾಣದ ನಪುಂಸಕನೇನಾದರೂ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೀಯಾ? ಹೇಡಿತನವು ನಿನ್ನನ್ನು ಆವರಿಸಿದೆ. ಅದರಿಂದಲೇ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ವಿಕೃತವಾಗಿದೆ.

05073018a ಉದ್ವೇಪತೇ ತೇ ಹೃದಯಂ ಮನಸ್ತೇ ಪ್ರವಿಷೀದತಿ|

05073018c ಊರುಸ್ತಂಭಗೃಹೀತೋಽಸಿ ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಶಮಮಿಚ್ಛಸಿ||

ನಿನ್ನ ಹೃದಯವು ಕಂಪಿಸುತ್ತಿದೆ. ಮನಸ್ಸು ನಿರಾಶೆಗೊಂಡಿದೆ. ನಿನ್ನ ತೊಡೆಗಳು ಮರಗಟ್ಟಿವೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನೀನು ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ!

05073019a ಅನಿತ್ಯಂ ಕಿಲ ಮರ್ತ್ಯಸ್ಯ ಚಿತ್ತಂ ಪಾರ್ಥ ಚಲಾಚಲಂ|

05073019c ವಾತವೇಗಪ್ರಚಲಿತಾ ಅಷ್ಟೀಲಾ ಶಾಲ್ಮಲೇರಿವ||

ಪಾರ್ಥ! ಮನುಷ್ಯನ ಬದಲಾಗುವ ಚಿತ್ತವು ಭಿರುಗಾಳಿಯ ವೇಗದಿಂದ ಸುಯ್ಯಾಡುವ ಶಾಲ್ಮಲೀ ಮರದ ಮೇಲಿನ ಗೆಡ್ಡೆಯಂತೆ!

05073020a ತವೈಷಾ ವಿಕೃತಾ ಬುದ್ಧಿರ್ಗವಾಂ ವಾಗಿವ ಮಾನುಷೀ|

05073020c ಮನಾಂಸಿ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಣಾಂ ಮಜ್ಜಯತ್ಯಪ್ಲವಾನಿವ||

ಹಸುವಿಗೆ ಮಾತು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ನಿನಗೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದುದಲ್ಲ. ಇದು ಮುಳುಗುತ್ತಿರುವ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿರುವ

ಸಮುದ್ರಯಾನಿಗಳಂತಿರುವ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು
ಕುಸಿಯುತ್ತದೆ.

05073021a ಇದಂ ಮೇ ಮಹದಾಶ್ಚ ಯಂ ಪರ್ವತಸ್ಯೇವ ಸರ್ಪಣಂ|

05073021c ಯದೀದೃಶಂ ಪ್ರಭಾಷೇಥಾ ಭೀಮಸೇನಾಸಮಂ ವಚಃ||

ಭೀಮಸೇನ! ನಿನಗೆ ತಕ್ಕುದಲ್ಲದ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ ಎಂದರೆ
ಪರ್ವತವೇ ಹರಿದು ಹೋಗಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆಯೋ ಎನ್ನುವಷ್ಟು
ಮಹದಾಶ್ಚ ಯವಾಗುತ್ತಿದೆ.

05073022a ಸ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸ್ವಾನಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ಕುಲೇ ಜನ್ಮ ಚ ಭಾರತ|

05073022c ಉತ್ತಿಷ್ಠಸ್ವ ವಿಷಾದಂ ಮಾ ಕೃಥಾ ವೀರ ಸ್ಥಿರೋ ಭವ||

ಭಾರತ! ನಿನ್ನ ಉತ್ತಮ ಕುಲದಲ್ಲಿಯ ಜನ್ಮವನ್ನು ಮತ್ತು ನಿನ್ನ
ಮಹತ್ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೋ! ವೀರ! ಎದ್ದೇಳು!
ವಿಷಾದಿಸಬೇಡ! ಸ್ಥಿರನಾಗಿರು!

05073023a ನ ಚೈತದನುರೂಪಂ ತೇ ಯತ್ತೇ ಗ್ಲಾನಿರರಿಂದಮ|

05073023c ಯದೋಜಸಾ ನ ಲಭತೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ನ ತದಶ್ನುತೇ||

ಅರಿಂದಮ! ಈ ರೀತಿಯ ಅಸಡ್ಡತನವು ನಿನಗೆ ಅನುರೂಪವಾದುದಲ್ಲ.
ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಯಾವುದನ್ನು ತನ್ನ ವೀರ್ಯದಿಂದ ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲವೋ
ಅದನ್ನು ಉಣ್ಣುವುದಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ರಾಜನ ಪರ್ವಣಿ

ಭೀಮೋತ್ತೇಜಕ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯೇ ತ್ರಿಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ವಾಕ್ಯನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೀಮೋತ್ತೇಜಕ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ಎಪ್ಪತ್ತೂರನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೭೪

ಕೃಷ್ಣನ ಮಾತಿನಿಂದ ಉತ್ತೇಜನಗೊಂಡ ಭೀಮನು “ಸರ್ವ ಲೋಕಗಳೇ
ಸಿಟ್ಟಾದರೂ ಭಯವೆನ್ನುವುದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ!” ಎಂದು ತನ್ನ
ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ “ಕೇವಲ ಸೌಹಾರ್ದತೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ
ಭರತರು ನಾಶವಾಗಬಾರದೆಂದು ನಾನು ಎಲ್ಲ ಸಂಕ್ಷೇಪಗಳನ್ನು
ಸಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದುದು (೧-೧೮).

05074001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05074001a ತಥೋಕ್ತೋ ವಾಸುದೇವೇನ ನಿತ್ಯಮನ್ಯುರಮರ್ಷಣಃ|

05074001c ಸದಶ್ವವತ್ಸಮಾಧಾವದ್ಭಭಾಷೇ ತದನಂತರಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ವಾಸುದೇವನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ
ನಂತರ ನಿತ್ಯವೂ ಕೋಪದಲ್ಲಿದ್ದ, ಅಮರ್ಷಣನಾದ ಅವನು
ಕುದುರೆಯಂತೆ ಓಡಾಡುತ್ತಾ ಹೇಳಿದನು:

05074002a ಅನ್ಯಥಾ ಮಾಂ ಚಿಕೀರ್ಷಂತಮನ್ಯಥಾ ಮನ್ಯಸೇಽಚ್ಯುತ|

05074002c ಪ್ರಣೀತಭಾವಮತ್ಯಂತಂ ಯುಧಿ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಂ||

“ಅಚ್ಯುತ! ನಾನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೀನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಪ್ಪು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ. ನಾನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿಯೂ ಅತ್ಯಂತ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಿ ಮತ್ತು ಕುಶಲ.

05074003a ವೇತ್ಥ ದಾಶಾರ್ಹ ಸತ್ತ್ವಂ ಮೇ ದೀರ್ಘಕಾಲಂ ಸಹೋಷಿತಃ|

05074003c ಉತ ವಾ ಮಾಂ ನ ಜಾನಾಸಿ ಪ್ಲವನ್ ಹ್ರದ ಇವಾಲ್ಪವಃ|

05074003e ತಸ್ಮಾದಪ್ರತಿರೂಪಾಭಿರ್ವಾಗ್ಭಿರ್ಮಾರ್ತ್ವಂ ತ್ವಂ ಸಮರ್ಚಸಿ||

ದಾಶಾರ್ಹ ! ನನ್ನ ಸತ್ವವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ದೀರ್ಘ ಕಾಲ ನೀನು ನನ್ನೊಡನೆ ವಾಸಿಸಿದ್ದೀಯೆ ! ಅಥವಾ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ತೇಲುವವನಂತೆ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಅರಿತೇ ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಗುರಿಗೆ ಬಹುದೂರವಾಗಿರುವ ಮಾತುಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ !

05074004a ಕಥಂ ಹಿ ಭೀಮಸೇನಂ ಮಾಂ ಜಾನನ್ಯಶ್ಚ ನ ಮಾಧವ|

05074004c ಬ್ರೂಯಾದಪ್ರತಿರೂಪಾಣಿ ಯಥಾ ಮಾಂ ವಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ||

ಮಾಧವ ! ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಭೀಮಸೇನ ನನ್ನನ್ನು ತಿಳಿದ ಯಾರೂ ನೀನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳಿದಂತೆ ಆ ದೊಡ್ಡ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಬಲ್ಲರು ?

05074005a ತಸ್ಮಾದಿದಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ವಚನಂ ವೃಷ್ಟಿನಂದನ|

05074005c ಆತ್ಮನಃ ಪೌರುಷಂ ಚೈವ ಬಲಂ ಚ ನ ಸಮಂ ಪರೈಃ||

ಆದುದರಿಂದ ವೃಷ್ಟಿನಂದನ ! ನನ್ನ ಪೌರುಷದ ಕುರಿತು ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಯಾರಲ್ಲಿಯೂ ಸಮನಾಗಿರದ ಬಲದ ಕುರಿತು ಇದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

05074006a ಸರ್ವಥಾ ನಾರ್ಯ ಕರ್ಮೈತತ್ಪ್ರಶಂಸಾ ಸ್ವಯಮಾತ್ಮನಃ|

05074006c ಅತಿವಾದಾಪವಿದ್ಧಸ್ತು ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಬಲಮಾತ್ಮನಃ||

ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಹೊಗಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅರ್ಯರ ನಡತೆಯಲ್ಲ. ಆದರೂ ನೀನು ಅವಹೇಳನ ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ನನ್ನ ಬಲದ ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

05074007a ಪಶ್ಯೇಮೇ ರೋದಸೀ ಕೃಷ್ಣ ಯಯೋರಾಸನ್ನಿಮಾಃ ಪ್ರಜಾಃ|

05074007c ಅಚಲೇ ಚಾಪ್ಯನಂತೇ ಚ ಪ್ರತಿಷ್ಠೇ ಸರ್ವಮಾತರೌ||

05074008a ಯದೀಮೇ ಸಹಸಾ ಕ್ರುದ್ಧೇ ಸಮೇಯಾತಾಂ ಶಿಲೇ ಇವ|

05074008c ಅಹಮೇತೇ ನಿಗೃಹ್ಣೀಯಾಂ ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ ಸಚರಾಚರೇ||

ಕೃಷ್ಣ! ಒಂದು ವೇಳೆ ಜೀವಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇರುವ, ಅಚಲವಾಗಿರುವ, ಅನಂತವಾಗಿರುವ, ಎಲ್ಲವುಗಳ ತಾಯಂದಿರೆನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಆಕಾಶ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಗಳೆರಡೂ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಗೇ ಕೋಪಗೊಂಡು ಶಿಲಾಬಂಡೆಗಳಂತೆ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಅಪ್ಪಳಿಸಿದರೆ ಕೂಡ ನನ್ನ ಈ ಎರಡು ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಸಚರಾಚರಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವೆರಡನ್ನೂ ಬೇರೆಬೇರೆ ಮಾಡಿ ಹಿಡಿಯಬಲ್ಲೆ!

05074009a ಪಶ್ಯೈತದಂತರಂ ಬಾಹ್ವೋರ್ಮಹಾಪರಿಘಯೋರಿವ|

05074009c ಯ ಏತತ್ಪ್ರಾಪ್ಯ ಮುಚ್ಯೇತ ನ ತಂ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಪೂರುಷಂ||

ಮಹಾ ಪರಿಘಗಳಂತಿರುವ ಈ ಎರಡು ಬಾಹುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ನೋಡು. ಇವುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸಿಲುಕಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಬಲ್ಲ ಯಾವ ಪುರುಷನನ್ನೂ

ನಾನು ನೋಡೆ!

05074010a ಹಿಮವಾಂಶ್ಚ ಸಮುದ್ರಶ್ಚ ವಜ್ರೀ ಚ ಬಲಭಿತ್ಸ್ವಯಂ|

05074010c ಮಯಾಭಿಪನ್ನಂ ತ್ರಾಯೇರನ್ಬಲಮಾಸ್ಥಾಯ ನ ತ್ರಯಃ||

ಹಿಮವಂತ, ಸಮುದ್ರ ಮತ್ತು ವಜ್ರಿಗಳು ಮೂವರೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ತಮ್ಮ ಬಲದಿಂದ ನಾನು ಬಲವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ಹಿಡಿಯುವವನನ್ನು ಬಿಡಿಸಲಾರರು.

05074011a ಯುದ್ಧೇಯಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾನ್ಸರ್ವಾನ್ಪಾಂಡವೇಷ್ಟಾತತಾಯಿನಃ|

05074011c ಅಧಃ ಪಾದತಲೇನೈತಾನಧಿಷ್ಠಾಸ್ಯಾಮಿ ಭೂತಲೇ||

ಪಾಂಡವರ ಆತತಾಯಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಾದದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತುಳಿದು ಭೂಮಿಯ ಒಳಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಯೇನು!

05074012a ನ ಹಿ ತ್ವಂ ನಾಭಿಜಾನಾಸಿ ಮಮ ವಿಕ್ರಮಮಚ್ಯುತ|

05074012c ಯಥಾ ಮಯಾ ವಿನಿರ್ಜಿತ್ಯ ರಾಜಾನೋ ವಶಗಾಃ ಕೃತಾಃ||

ಅಚ್ಯುತ! ಇಲ್ಲ. ನೀನು ನನ್ನ ವಿಕ್ರಮವನ್ನು - ಹೇಗೆ ನಾನು ರಾಜರನ್ನು ಸದೆಬಡಿದು ವಶಮಾಡಿಕೊಂಡೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು - ತಿಳಿದಿಲ್ಲ!

05074013a ಅಥ ಚೇನ್ಮಾಂ ನ ಜಾನಾಸಿ ಸೂರ್ಯಸ್ಯೇವೋದ್ಯತಃ ಪ್ರಭಾಂ|

05074013c ವಿಗಾಢೇ ಯುಧಿ ಸಂಬಾಧೇ ವೇತ್ಸ್ಯಸೇ ಮಾಂ ಜನಾರ್ದನ||

ಅಥವಾ ಉದಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಭೆಯಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ತಿಳಿಯದೇ ಇದ್ದರೆ ಜನಾರ್ದನ! ನಾನು ಯುದ್ಧದ ಕುಣಿಯಲ್ಲಿ

ಧುಮುಕಿದಾಗ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತೀಯೆ.

05074014a ಕಿಂ ಮಾತ್ಯವಾಕ್ಷೀಃ ಪರುಷೈರ್ವ್ರಣಂ ಸೂಚ್ಯಾ ಇವಾನಘ|

05074014c ಯಥಾಮತಿ ಬ್ರವೀಮ್ಯೇತದ್ವಿದ್ಧಿ ಮಾಮಧಿಕಂ ತತಃ||

ಅನಘ ! ಗಾಯವನ್ನು ಸುಚ್ಚು ವಂತೆ ಕಟುಮಾತುಗಳಿಂದ ಏಕೆ ನನ್ನನ್ನು
ಅಪಮಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವೆ? ನನಗೆ ತಿಳಿದುದನ್ನು ನಾನು ನಿನಗೆ
ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಧಿಕ.

05074015a ದ್ರಷ್ಟ್ವಾಸಿ ಯುಧಿ ಸಂಬಾಧೇ ಪ್ರವೃತ್ತೇ ವೈಶಸೇಽಹನಿ|

05074015c ಮಯಾ ಪ್ರಣುನ್ನಾನ್ಮಾತಂಗಾನ್ರಥಿನಃ ಸಾದಿನಸ್ತಥಾ||

ಯುದ್ಧವು ಮುಂದುವರೆಯುವಾಗ, ರಕ್ತವು ಪ್ರವಹಿಸುವ ದಿನದಂದು,
ನೀನು ನನ್ನಿಂದ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಆನೆಗಳನ್ನೂ ರಥದ
ಸಾರಥಿಗಳನ್ನೂ ನೋಡುವಿಯಂತೆ !

05074016a ತಥಾ ನರಾನಭಿಕ್ರುದ್ಧಂ ನಿಘ್ನಂತಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭಾನ್|

05074016c ದ್ರಷ್ಟ್ವಾ ಮಾಂ ತ್ವಂ ಚ ಲೋಕಶ್ಚ ವಿಕರ್ಷಂತಂ ವರಾನ್ವರಾನ್||

ಕೃದ್ಧನಾದ ನಾನು ನರ ಶ್ರೇಷ್ಠರಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭರನ್ನು
ಎಳೆದೆಳೆದು ಕೊಲ್ಲುವುದನ್ನು ನೀನು ಮತ್ತು ಲೋಕವು ನೋಡುವಿರಂತೆ !

05074017a ನ ಮೇ ಸೀದಂತಿ ಮಜ್ಜಾನೋ ನ ಮಮೋದ್ವೇಪತೇ ಮನಃ|

05074017c ಸರ್ವಲೋಕಾದಭಿಕ್ರುದ್ಧಾನ್ ಭಯಂ ವಿದ್ಯತೇ ಮಮ||

ಇಲ್ಲ ! ನನ್ನ ಮಜ್ಜೆಗಳು ಕುಸಿದಿಲ್ಲ ! ಮನಸ್ಸು ಕಂಪಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ! ಸರ್ವ

ಲೋಕಗಳೇ ಸಿಟ್ಟಾದರೂ ಭಯವೆನ್ನುವುದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ !

05074018a ಕಿಂ ತು ಸೌಹೃದಮೇವೈತತ್ಕೃಪಯಾ ಮಧುಸೂದನ|

05074018c ಸರ್ವಾಂಸ್ತಿತಿಕ್ಷೇ ಸಂಕ್ಷೇಶಾನ್ಮಾ ಸ್ಮ ನೋ ಭರತಾ ನಶನ್||

ಮಧುಸೂದನ ! ಕೇವಲ ಸೌಹಾರ್ದತೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಭರತರು
ನಾಶವಾಗಬಾರದೆಂದು ನಾನು ಎಲ್ಲ ಸಂಕ್ಷೇಶಗಳನ್ನು
ಸಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
ಭೀಮವಾಕ್ಯೇ ಚತುಃಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೀಮವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ಎಪ್ಪತ್ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೭೫

“ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನೀನು ಏನೆಲ್ಲ ಉತ್ತಮ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೋ
ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸಹಸ್ರ ಪ್ರಮಾಣದ ಗುಣಗಳನ್ನು ನಾನು
ನಿನ್ನಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇನೆ... ಕುರುಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಹಠ ಹಿಡಿದು
ನನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದೇ ಇದ್ದರೆ ಯುದ್ಧವೇ ನಡೆಯುತ್ತದೆ...ಆ
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭಾರವು ನಿನ್ನ ಮೇಲಿರುತ್ತದೆ...” ಆದುದರಿಂದ ಶಂಡನಂತೆ
ವರ್ತಿಸಬೇಡವೆಂದು ಕೃಷ್ಣನು ಭೀಮಸೇನನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು (೧-೨೦).

05075001 ಭಗವಾನುವಾಚ|

05075001a ಭಾವಂ ಜಿಜ್ಞಾಸಮಾನೋಽಹಂ ಪ್ರಣಯಾದಿದಮಬ್ಜುವಂ|

05075001c ನ ಚಾಕ್ಷೇಪಾನ್ನ ಪಾಂಡಿತ್ಯಾನ್ನ ಕ್ರೋಧಾನ್ನ ವಿವಕ್ಷಯಾ||

ಭಗವಂತನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಣಯದಿಂದ ನಾನು ಹೇಳಿದೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ, ನನ್ನ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ, ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಅನುಮಾನದಿಂದಾಗಲೀ ಅಲ್ಲ.

05075002a ವೇದಾಹಂ ತವ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಮುತ ತೇ ವೇದ ಯದ್ಬಲಂ|

05075002c ಉತ ತೇ ವೇದ ಕರ್ಮಾಣಿ ನ ತ್ವಾಂ ಪರಿಭವಾಮ್ಯಹಂ||

ನಿನ್ನ ಮಹಾತ್ಮೆಯನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ಬಲವೇನೆನ್ನುವುದನ್ನೂ ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ಮಾಡಿದ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲೆ. ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಸೋಲಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

05075003a ಯಥಾ ಚಾತ್ಮನಿ ಕಲ್ಯಾಣಂ ಸಂಭಾವಯಸಿ ಪಾಂಡವ|

05075003c ಸಹಸ್ರಗುಣಮಪ್ಯೇತತ್ತ್ವಯಿ ಸಂಭಾವಯಾಮ್ಯಹಂ||

ಪಾಂಡವ! ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನೀನು ಏನೆಲ್ಲ ಉತ್ತಮ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೋ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸಹಸ್ರ ಪ್ರಮಾಣದ ಗುಣಗಳನ್ನು ನಾನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇನೆ.

05075004a ಯಾದ್ಯಶೇ ಚ ಕುಲೇ ಜನ್ಮ ಸರ್ವರಾಜಾಭಿಪೂಜಿತೇ|

05075004c ಬಂಧುಭಿಶ್ಚ ಸುಹೃದ್ಭಿಶ್ಚ ಭೀಮ ತ್ವಮಸಿ ತಾದ್ಯಶಃ||

ಭೀಮ ! ಸರ್ವರಾಜರಿಂದ ಪೂಜಿತ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೋ
ಮತ್ತು ಬಂಧು-ಸುಹೃದಯರಿಂದ ಯಾರು ಸುತ್ತವರೆದಿರುತ್ತಾರೋ
ಅವರಂತೆಯೇ ನೀನು ಇದ್ದೀಯೆ !

05075005a ಜಿಜ್ಞಾಸಂತೋ ಹಿ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಸಂದಿಗ್ಧಸ್ಯ ವೃಕೋದರ|

05075005c ಪರ್ಯಾಯಂ ನ ವ್ಯವಸ್ಯಂತಿ ದೈವಮಾನುಷಯೋರ್ಜನಾಃ||

ವೃಕೋದರ ! ದೈವ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ನಡುವಿನ ಧರ್ಮ
ಸಂದಿಗ್ಧತೆಯನ್ನು ಜಿಜ್ಞಾಸೆಮಾಡುವವರು ಇಂಥಹುದೇ ಎನ್ನುವ
ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದವರಿಲ್ಲ.

05075006a ಸ ಏವ ಹೇತುಭೂತ್ವಾ ಹಿ ಪುರುಷಸ್ಯಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಷು|

05075006c ವಿನಾಶೇಽಪಿ ಸ ಏವಾಸ್ಯ ಸಂದಿಗ್ಧಂ ಕರ್ಮ ಪೌರುಷಂ||

ಪುರುಷನ ಕರ್ಮವು ಸಂದಿಗ್ಧದಲ್ಲಿದೆ. ಪುರುಷನ ಅರ್ಥಸಿದ್ಧಿಗೆ ಏನು
ಕಾರಣವೋ ಅದೇ ವಿನಾಶಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾಗಬಲ್ಲದು.

05075007a ಅನ್ಯಥಾ ಪರಿದೃಷ್ಟ್ವಾನಿ ಕವಿಭಿದೋಷದರ್ಶಿಭಿಃ|

05075007c ಅನ್ಯಥಾ ಪರಿವರ್ತಂತೇ ವೇಗಾ ಇವ ನಭಸ್ವತಃ||

ದೋಷಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾದ ಕವಿಗಳು ಒಂದು ರೀತಿಯಿಂದ
ವಿಷಯವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅದು ಸುಳಿದಾಡುವ ಗಾಳಿಯಂತೆ ತನ್ನ
ದಿಕ್ಕನ್ನೇ ಬದಲಾಯಿಸಬಹುದು.

05075008a ಸುಮಂತ್ರಿತಂ ಸುನೀತಂ ಚ ನ್ಯಾಯತಶ್ಚೋಪಪಾದಿತಂ|

05075008c ಕೃತಂ ಮಾನುಷ್ಯಕಂ ಕರ್ಮ ದೈವೇನಾಪಿ ವಿರುದ್ಧತೇ||

ಮನುಷ್ಯನು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು, ಅದು ಎಷ್ಟೇ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿದ್ದಾಗಿರಲಿ, ಉತ್ತಮ ನೀತಿಯುತವಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ನ್ಯಾಯದಿಂದ ನಡೆಸಲ್ಪಟ್ಟಿರಲಿ, ಅದನ್ನು ಕೂಡ ದೈವವು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತದೆ.

05075009a ದೈವಮಪ್ಯಕೃತಂ ಕರ್ಮ ಪೌರುಷೇಣ ವಿಹನ್ಯತೇ|

05075009c ಶೀತಮುಷ್ಣಂ ತಥಾ ವರ್ಷಂ ಕ್ಷುತ್ತಿಪಾಸೇ ಚ ಭಾರತ||

ಪುರುಷ ಕರ್ಮವು ದೈವವು ಮಾಡದೇ ಇರುವ ಛಳಿ, ಬಿಸಿಲು, ಮಳೆ, ಮತ್ತು ಹಸಿವೆ-ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ ನಾಶಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

05075010a ಯದನ್ಯದ್ವಿಷ್ಟಭಾವಸ್ಯ ಪುರುಷಸ್ಯ ಸ್ವಯಂಕೃತಂ|

05075010c ತಸ್ಮಾದನವರೋಧಶ್ಚ ವಿದ್ಯತೇ ತತ್ರ ಲಕ್ಷಣಂ||

ಹಾಗೆಯೇ ಪುರುಷನ ಇಷ್ಟಭಾವದಿಂದ ಸ್ವಯಂಕೃತ ಬೇರೆ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲದೇ ಇರಬಹುದು.

05075011a ಲೋಕಸ್ಯ ನಾನ್ಯತೋ ವೃತ್ತಿಃ ಪಾಂಡವಾನ್ಯತ್ರ ಕರ್ಮಣಃ|

05075011c ಏವಂಬುದ್ಧಿಃ ಪ್ರವರ್ತೇತ ಫಲಂ ಸ್ಯಾದುಭಯಾನ್ವಯಾತ್||

ಪಾಂಡವ! ಕರ್ಮವಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಯಾವುದರ ಮೇಲೂ ಲೋಕವು ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದವನು ತನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನ ಮತ್ತು ದೈವ ಇವೆರಡರ ಫಲವು ಏನೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ

ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಾನೆ.

05075012a ಯ ಏವಂ ಕೃತಬುದ್ಧಿಃ ಸನ್ಯಮಸ್ವೇವ ಪ್ರವರ್ತತೇ|

05075012c ನಾಸಿದ್ಧೌ ವ್ಯಥತೇ ತಸ್ಯ ನ ಸಿದ್ಧೌ ಹರ್ಷಮಶ್ನುತೇ||

ಇದನ್ನು ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಳಿಸಿಕೊಂಡವನು ಕರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಸಿದ್ಧಿಯಾಗದಿದ್ದರೆ ವ್ಯಥಿತನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಿದ್ಧಿಯಾದರೆ ಅವನಿಗೆ ಹರ್ಷವೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

05075013a ತತ್ರೇಯಮರ್ಥಮಾತ್ರಾ ಮೇ ಭೀಮಸೇನ ವಿವಕ್ಷಿತಾ|

05075013c ನೈಕಾಂತಸಿದ್ಧಿರ್ಮಂತವ್ಯಾ ಕುರುಭಿಃ ಸಹ ಸಮ್ಯಗೇ||

ಭೀಮಸೇನ! ಇದನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾನು ಹೇಳಲು ಬಯಸಿದೆ. ಕುರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಆಗುವ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾವು ಸಂಪೂರ್ಣ ಜಯವೊಂದೇ ಸಿಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಎಣಿಸಿರಬಾರದು.

05075014a ನಾತಿಪ್ರಣೀತರಶ್ಮಿಃ ಸ್ಯಾತ್ತಥಾ ಭವತಿ ಪರ್ಯಯೇ|

05075014c ವಿಷಾದಮರ್ಚೇದ್ ಗ್ಲಾನಿಂ ವಾ ಏತದರ್ಥಂ ಬ್ರವೀಮಿ ತೇ||

ಅದೃಷ್ಟವು ಪಲ್ಲಟವಾದರೆ ಮಂಚೂಣಿಯನ್ನು ಬಿಡಬಾರದು, ಮತ್ತು ವಿಷಾದ ಅಥವಾ ಆಯಾಸಗೊಳ್ಳಬಾರದು. ಅದನ್ನೇ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

05075015a ಶ್ವೋಭೂತೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಸಮೀಪಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಪಾಂಡವ|

05075015c ಯತಿಷ್ಠೇ ಪ್ರಶಮಂ ಕರ್ತುಂ ಯುಷ್ಮದರ್ಥಮಹಾಪಯನ್||

ಪಾಂಡವ! ನಾಳೆ ನಾನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ನಿಮ್ಮ ಒಳಿತನ್ನು
ಬಿಟ್ಟುಕೊಡದೇ ಶಾಂತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ.

05075016a ಶಮಂ ಚೇತ್ತೇ ಕರಿಷ್ಯಂತಿ ತತೋಽನಂತಂ ಯಶೋ ಮಮ|

05075016c ಭವತಾಂ ಚ ಕೃತಃ ಕಾಮಸ್ತೇಷಾಂ ಚ ಶ್ರೇಯ ಉತ್ತಮಂ||

ಅವರು ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಅನಂತವಾದ ಯಶಸ್ಸು ನನ್ನ
ಪಾಲಿಗಾಗುತ್ತದೆ, ನಿಮ್ಮ ಆಸೆಯೂ ಪೂರೈಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು
ಅವರಿಗೂ ಉತ್ತಮ ಶ್ರೇಯಸ್ಸುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

05075017a ತೇ ಚೇದಭಿನಿವೇಕ್ಷ್ಯಂತಿ ನಾಭ್ಯುಪೈಷ್ಯಂತಿ ಮೇ ವಚಃ|

05075017c ಕುರವೋ ಯುದ್ಧಮೇವಾತ್ರ ರೌದ್ರಂ ಕರ್ಮ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಕುರುಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಹಠ ಹಿಡಿದು ನನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದೇ
ಇದ್ದರೆ ಆಗ ರೌದ್ರ ಕರ್ಮವಾದ ಯುದ್ಧವೇ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

05075018a ಅಸ್ಮಿನ್ಯುದ್ಧೇ ಭೀಮಸೇನ ತ್ವಯಿ ಭಾರಃ ಸಮಾಹಿತಃ|

05075018c ಧೂರಜುರ್ನೇನ ಧಾರ್ಯಾ ಸ್ಯಾದ್ವೋಢವ್ಯ ಇತರೋ ಜನಃ||

ಭೀಮಸೇನ! ಆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭಾರವು ನಿನ್ನ ಮೇಲಿರುತ್ತದೆ,
ಮಂಚೂಣಿಯು ಅರ್ಜುನನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಇತರರನ್ನು ನಿಮ್ಮ
ಜೊತೆಗೇ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೀರಿ.

05075019a ಅಹಂ ಹಿ ಯಂತಾ ಬೀಭತ್ಸೋರ್ಭವಿತಾ ಸಮ್ಯುಗೇ ಸತಿ|

05075019c ಧನಂಜಯಸ್ತ್ವಿಷ ಕಾಮೋ ನ ಹಿ ಯುದ್ಧಂ ನ ಕಾಮಯೇ||

ಆಗುವ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾನೇ ಬೀಭತ್ಸುವಿನ ಸಾರಥಿಯಾಗುವೆ. ಇದು ಧನಂಜಯನ ಇಚ್ಛೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ನಾನು ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ.

05075020a ತಸ್ಮಾದಾಶಂಕಮಾನೋಽಹಂ ವೃಕೋದರ ಮತಿಂ ತವ|

05075020c ತುದನ್ನಕ್ಷೀಬಯಾ ವಾಚಾ ತೇಜಸ್ತೇ ಸಮದೀಪಯಂ||

ವೃಕೋದರ ! ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಮೇಲಿನ ಶಂಕೆಯಿಂದಲೇ ನಾನು ನಿನಗೆ “ಶಂಡನಂತೆ ವರ್ತಿಸಬೇಡ !” ಎಂದು ಮೂದಲಿಸಿ ನಿನ್ನ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಬೆಳಗಿಸಿದೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ

ಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯೇ ಪಂಚಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ಎಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೭೬

ಕೃಷ್ಣರಾಯಭಾರಕ್ಕೆ ಅರ್ಜುನನ ಸಂದೇಶ

“ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಯಾವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯೋ ಅದನ್ನು ಬೇಗನೇ ಮಾಡಿ, ಮುಂದೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವುದನ್ನು ನಮಗೆ ಬಿಡು !”

ಎಂದು ಅರ್ಜುನನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದುದು (೧-೨೦).

05076001 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

05076001a ಉಕ್ತಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೇಣೈವ ಯಾವದ್ವಾಚ್ಯಂ ಜನಾರ್ದನ|

05076001c ತವ ವಾಕ್ಯಂ ತು ಮೇ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪ್ರತಿಭಾತಿ ಪರಂತಪ||

05076002a ನೈವ ಪ್ರಶಮಮತ್ರ ತ್ವಂ ಮನ್ಯಸೇ ಸುಕರಂ ಪ್ರಭೋ|

05076002c ಲೋಭಾದ್ವಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ದೈನ್ಯಾದ್ವಾ ಸಮುಪಸ್ಥಿತಾತ್||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಜನಾರ್ದನ! ಹೇಳಬೇಕಾದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಪರಂತಪ! ಪ್ರಭೋ! ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಲೋಭದಿಂದ ಅಥವಾ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಬಲವಿಲ್ಲದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ತರಬಹುದು ಎಂದು ನಿನಗನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

05076003a ಅಫಲಂ ಮನ್ಯಸೇ ಚಾಪಿ ಪುರುಷಸ್ಯ ಪರಾಕ್ರಮಂ|

05076003c ನ ಚಾಂತರೇಣ ಕರ್ಮಾಣಿ ಪೌರುಷೇಣ ಫಲೋದಯಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ಪುರುಷನ ಪರಾಕ್ರಮವು ಫಲವನ್ನು ನೀಡದೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಪುರುಷ ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೇ ಯಾವುದೂ ಫಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

05076004a ತದಿದಂ ಭಾಷಿತಂ ವಾಕ್ಯಂ ತಥಾ ಚ ನ ತಥೈವ ಚ|

05076004c ನ ಚೈತದೇವಂ ದ್ರಷ್ಟ್ವವ್ಯಮಸಾಧ್ಯಮಿತಿ ಕಿಂ ಚನ||

ನೀನು ಹೇಳಿದ ಮಾತಿನಂತೆಯೇ ಆಗಬಹುದು ಆಗದೆಯೂ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಯಾವುದನ್ನೂ ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಕಾಣಬಾರದು.

05076005a ಕಿಂ ಚೈತನ್ಮನ್ಯಸೇ ಕೃಚ್ಚ ಮಸ್ಮಾಕಂ ಪಾಪಮಾದಿತಃ|

05076005c ಕುರ್ವಂತಿ ತೇಷಾಂ ಕರ್ಮಾಣಿ ಯೇಷಾಂ ನಾಸ್ತಿ ಫಲೋದಯಃ||

ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಈ ಕಷ್ಟಗಳೆಲ್ಲವಕ್ಕೂ ಕಾರಣ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಪಾಪ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯಲ್ಲವೇ? ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಇದುವರೆಗೆ ಯಾವ ಫಲವೂ ದೊರೆತಂತಿಲ್ಲ!

05076006a ಸಂಪಾದ್ಯಮಾನಂ ಸಮ್ಯಕ್ಚ್ಛ ಸ್ಯಾತ್ಕರ್ಮ ಸಫಲಂ ಪ್ರಭೋ|

05076006c ಸ ತಥಾ ಕೃಷ್ಣ ವರ್ತಸ್ವ ಯಥಾ ಶರ್ಮ ಭವೇತ್ಪರೈಃ||

ಪ್ರಭೋ! ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಸಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಫಲವೊಂದಿರುತ್ತದೆಯಲ್ಲವೇ? ಕೃಷ್ಣ! ಇತರರೊಂದಿಗೆ ಶಾಂತಿಯುಂಟಾಗುವಂತೆ ವರ್ತಿಸು.

05076007a ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಕುರೂಣಾಂ ಚ ಭವಾನ್ವರಮಕಃ ಸುಹೃತ್|

05076007c ಸುರಾಣಾಮಸುರಾಣಾಂ ಚ ಯಥಾ ವೀರ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ||

ವೀರ! ನೀನು ಸುರಾಸುರರಿಗೆ ಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಪಾಂಡವ-ಕುರುಗಳಿಗೆ ನೀನು ಪರಮ ಮಿತ್ರ.

05076008a ಕುರೂಣಾಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಚ ಪ್ರತಿಪತ್ಸ್ವ ನಿರಾಮಯಂ|

05076008c ಅಸ್ಮದ್ಧಿತಮನುಷ್ಠಾತುಂ ನ ಮನ್ಯೇ ತವ ದುಷ್ಕರಂ||

ಕುರುಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡು. ಇದನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡುವುದು ನಿನಗೆ ದುಷ್ಕರವಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ.

05076009a ಏವಂ ಚೇತ್ಕಾರ್ಯತಾಮೇತಿ ಕಾರ್ಯಂ ತವ ಜನಾರ್ದನ|

05076009c ಗಮನಾದೇವಮೇವ ತ್ವಂ ಕರಿಷ್ಯಸಿ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಜನಾರ್ದನ! ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೀನು ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದರ
ಮೂಲಕವೇ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸುತ್ತೀಯೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

05076010a ಚಿಕೀರ್ಷಿತಮಥಾನ್ಯತ್ತೇ ತಸ್ಮಿನ್ವೀರ ದುರಾತ್ಮನಿ|

05076010c ಭವಿಷ್ಯತಿ ತಥಾ ಸರ್ವಂ ಯಥಾ ತವ ಚಿಕೀರ್ಷಿತಂ||

ವೀರ! ಆ ದುರಾತ್ಮನೊಂದಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಾದರೂ ನೀನು
ಬಯಸಿದಂತೆ ನಡೆದುಕೋ. ಆಗುವುದೆಲ್ಲವೂ ನೀನು ಬಯಸಿದಂತೆಯೇ
ಆಗುತ್ತದೆ.

05076011a ಶರ್ಮ ತೈಃ ಸಹ ವಾ ನೋಽಸ್ತು ತವ ವಾ ಯಚ್ಚಿಕೀರ್ಷಿತಂ|

05076011c ವಿಚಾರ್ಯಮಾಣೋ ಯಃ ಕಾಮಸ್ತವ ಕೃಷ್ಣ ಸ ನೋ ಗುರುಃ||

ಅವರೊಂದಿಗೆ ಶಾಂತಿ ನೆಲೆಸುತ್ತದೆಯೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ ಅದು
ನೀನು ಬಯಸಿದಂತೆ. ಕೃಷ್ಣ! ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆ ಮತ್ತು ವಿಚಾರಗಳು ನಮಗೆ
ದೊಡ್ಡವು.

05076012a ನ ಸ ನಾರ್ಹತಿ ದುಷ್ಟಾತ್ಮಾ ವಧಂ ಸಸುತಬಾಂಧವಃ|

05076012c ಯೇನ ಧರ್ಮಸುತೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನ ಸಾ ಶ್ರೀರುಪಮರ್ಷಿತಾ||

ಧರ್ಮಸುತನಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀಯನ್ನು ಕಂಡು ಅಸೂಯೆಗೊಂಡ ಆ
ದುಷ್ಟಾತ್ಮನು ಮಕ್ಕಳು ಬಾಂಧವರೊಂದಿಗೆ ವಧೆಗೆ ಅರ್ಹನಲ್ಲವೇ?

05076013a ಯಚ್ಚಾಪ್ಯಪಶ್ಯತೋಪಾಯಂ ಧರ್ಮಿಷ್ಠಂ ಮಧುಸೂದನ|

05076013c ಉಪಾಯೇನ ನೃಶಂಸೇನ ಹೃತಾ ದುರ್ದ್ಯೂತದೇವಿನಾ||

ಮಧುಸೂದನ ! ಧರ್ಮಿಷ್ಠವಾದ ಉಪಾಯವನ್ನು ಕಾಣದೇ ಅವನು
ಅದನ್ನು ಕೆಟ್ಟ ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ಪಣವಾಗಿ, ಮೋಸದ ಉಪಾಯದಿಂದ,
ಅಪಹರಿಸಿದನು.

05076014a ಕಥಂ ಹಿ ಪುರುಷೋ ಜಾತಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯೇಷು ಧನುರ್ಧರಃ|

05076014c ಸಮಾಹೂತೋ ನಿವರ್ತೇತ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗೇಽಪ್ಯುಪಸ್ಥಿತೇ||

ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂದರೂ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ
ಧನುರ್ಧರ ಪುರುಷನು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹಿಂಜರಿಯಬಲ್ಲ?

05076015a ಅಧರ್ಮೇಣ ಜಿತಾನ್ದ್ರಷ್ಟ್ವಾ ವನೇ ಪ್ರವ್ರಜಿತಾಂಸ್ತಥಾ|

05076015c ವಧ್ಯತಾಂ ಮಮ ವಾಷ್ಣೇಯ ನಿರ್ಗತೋಽಸೌ ಸುಯೋಧನಃ||

ವಾಷ್ಣೇಯ ! ನಮ್ಮನ್ನು ಅಧರ್ಮದಿಂದ ಗೆದ್ದುದನ್ನು ಮತ್ತು ವನಕ್ಕೆ
ಕಳುಹಿಸುದುದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗಲೇ ಸುಯೋಧನನು ನನಗೆ
ವಧಾರ್ಹನಾದ.

05076016a ನ ಚೈತದದ್ಭುತಂ ಕೃಷ್ಣ ಮಿತ್ರಾರ್ಥೇ ಯಚ್ಚಿಕೀರ್ಷಸಿ|

05076016c ಕ್ರಿಯಾ ಕಥಂ ನು ಮುಖ್ಯಾ ಸ್ಯಾನ್ಮೃದುನಾ ವೇತರೇಣ ವಾ||

ಕೃಷ್ಣ ! ಮಿತ್ರರಿಗಾಗಿ ನೀನು ಏನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿರುವಿಯೋ
ಅದು ಅದ್ಭುತವೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯವು ಹೇಗೆ
ಆಗುತ್ತದೆ - ಮೃದುತ್ವದಿಂದ ಅಥವಾ ಕಲಹದಿಂದ?

05076017a ಅಥ ವಾ ಮನ್ಯಸೇ ಜ್ಯಾಯಾನ್ವಧಸ್ತೇಷಾಮನಂತರಂ|

05076017c ತದೇವ ಕ್ರಿಯತಾಮಾಶು ನ ವಿಚಾರ್ಯಮತಸ್ತ್ವಯಾ||

ಅಥವಾ ಅವರನ್ನು ಕೂಡಲೇ ವಧಿಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು
ನಿನಗನ್ನಿಸಿದರೆ ಅದನ್ನೇ ಮಾಡೋಣ. ಅದರಲ್ಲಿ ನೀನು
ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಡ !

05076018a ಜಾನಾಸಿ ಹಿ ಯಥಾ ತೇನ ದ್ರೌಪದೀ ಪಾಪಬುದ್ಧಿನಾ|

05076018c ಪರಿಕ್ಲಿಷ್ಟಾ ಸಭಾಮಧ್ಯೇ ತಚ್ಚ ತಸ್ಯಾಪಿ ಮರ್ಷಿತಂ||

ಮಾಧವ ! ಆ ಪಾಪಬುದ್ಧಿಯು ಹೇಗೆ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಸಭಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ
ಕಾಡಿಸಿದ ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ಇತರರು ಅದನ್ನು ಆಗಲು ಬಿಟ್ಟರು
ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೀನು ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯೆ.

05076019a ಸ ನಾಮ ಸಮ್ಯಗ್ವರ್ತೇತ ಪಾಂಡವೇಷ್ಟಿತಿ ಮಾಧವ|

05076019c ನ ಮೇ ಸಂಜಾಯತೇ ಬುದ್ಧಿಬೀಜಮುಪ್ತಮಿವೋಷರೇ||

ಮಾಧವ ! ಅಂಥಹ ಮನುಷ್ಯನು ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ
ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ನನಗೆ ನಂಬಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ಅದು ಉಪ್ಪು
ನೆಲದಲ್ಲಿ ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತಿದಂತೆ.

05076020a ತಸ್ಮಾದ್ಯನ್ಮನ್ಯಸೇ ಯುಕ್ತಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಚ ಯದ್ಧಿತಂ|

05076020c ತದಾಶು ಕುರು ವಾಷ್ಣೇಯ ಯನ್ನಃ ಕಾರ್ಯಮನಂತರಂ||

ಆದುದರಿಂದ, ವಾಷ್ಣೇಯ ! ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಯಾವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು

ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯೋ ಅದನ್ನು ಬೇಗನೇ ಮಾಡಿ, ಮುಂದೆ
ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವುದನ್ನು ನಮಗೆ ಬಿಡು!”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
ಅರ್ಜುನವಾಕ್ಯೇ ಷಟ್‌ಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ಎಪ್ಪತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೨

“ಮಾತು ಮತ್ತು ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಏನೆಲ್ಲ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆಯೋ
ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಶಾಂತಿಯಾಗುತ್ತದೆ
ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಕೃಷ್ಣನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ
ಉತ್ತರಿಸಿದುದು (೧-೨೧).

05077001 ಭಗವಾನುವಾಚ|

05077001a ಏವಮೇತನ್ಮಹಾಬಾಹೋ ಯಥಾ ವದಸಿ ಪಾಂಡವ|

05077001c ಸರ್ವಂ ತ್ವಿದಂ ಸಮಾಯತ್ತಂ ಬೀಭತ್ಸೋ ಕರ್ಮಣೋರ್ಧ್ವಯೋಃ||

ಭಗವಂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಬಾಹೋ! ಪಾಂಡವ! ಇದು ನೀನು
ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ! ಬೀಭತ್ಸೋ! ಆದರೂ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಎರಡು ರೀತಿಯ
ಕರ್ಮಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿವೆ.

05077002a ಕ್ಷೇತ್ರಂ ಹಿ ರಸವಚ್ಚುದ್ಧಂ ಕರ್ಷಕೇಣೋಪಪಾದಿತಂ|

05077002c ಋತೇ ವರ್ಷಂ ನ ಕೌಂತೇಯ ಜಾತು ನಿರ್ವರ್ತಯೇತ್ಪಲಂ||

ರಸವತ್ತಾದ ಶುದ್ಧ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೃಷಿಕನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಬಹುದು.
ಆದರೆ, ಕೌಂತೇಯ! ಅಲ್ಲಿ ಮಳೆಯೇ ಬೀಳದಿದ್ದರೆ ಬೆಳೆಯನ್ನು
ತೆಗೆಯಲು ಸೋಲುತ್ತಾನೆ.

05077003a ತತ್ರ ವೈ ಪೌರುಷಂ ಬ್ರೂಯುರಾಸೇಕಂ ಯತ್ನಕಾರಿತಂ|

05077003c ತತ್ರ ಚಾಪಿ ಧ್ರುವಂ ಪಶ್ಯೇಚ್ಚೋಷಣಂ ದೈವಕಾರಿತಂ||

ಅಲ್ಲಿ ಪುರುಷನ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ನೀರಾವರಿಯ
ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಬೆಳೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಸಾಧ್ಯಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂದು
ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ದೈವವು ಮಾಡಿಟ್ಟಂತೆ ಒಣಗಿ
ಹೋಗುವುದನ್ನು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು.

05077004a ತದಿದಂ ನಿಶ್ಚಿತಂ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಪೂರ್ವೈರಪಿ ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ|

05077004c ದೈವೇ ಚ ಮಾನುಷೇ ಚೈವ ಸಮ್ಯಕ್ತಂ ಲೋಕಕಾರಣಂ||

ನಮ್ಮ ಮಹಾತ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಇದರ ಕುರಿತು
ನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ: ಲೋಕದ ಆಗುಹೋಗುಗಳು ದೈವ ಮತ್ತು
ಮಾನುಷ ಕಾರಣಗಳೆರಡರ ಮೇಲೂ ನಿಂತಿದೆ.

05077005a ಅಹಂ ಹಿ ತತ್ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಪರಂ ಪುರುಷಕಾರತಃ|

05077005c ದೈವಂ ತು ನ ಮಯಾ ಶಕ್ಯಂ ಕರ್ಮ ಕರ್ತುಂ ಕಥಂ ಚನ||

ನಾನಾದರೋ ಪುರುಷನು ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಏನನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲನೋ

ಅದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ದೈವದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲು ನಾನು ಎಂದೂ ಶಕ್ಯನಿಲ್ಲ.

05077006a ಸ ಹಿ ಧರ್ಮಂ ಚ ಸತ್ಯಂ ಚ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಚರತಿ ದುರ್ಮತಿಃ|

05077006c ನ ಹಿ ಸಂತಪ್ಯತೇ ತೇನ ತಥಾರೂಪೇಣ ಕರ್ಮಣಾ||

ಆ ದುರ್ಮತಿಯಾದರೋ ಸತ್ಯ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಬಿಡುಬಿಡು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆ ರೀತಿಯ ಕರ್ಮವು ಅವನನ್ನು ಸುಡುತ್ತಲೂ ಇಲ್ಲ.

05077007a ತಾಂ ಚಾಪಿ ಬುದ್ಧಿಂ ಪಾಪಿಷ್ಠಾಂ ವರ್ಧಯಂತ್ಯಸ್ಯ ಮಂತ್ರಿಣಃ|

05077007c ಶಕುನಿಃ ಸೂತಪುತ್ರಶ್ಚ ಭ್ರಾತಾ ದುಃಶಾಸನಸ್ತಥಾ||

ಅವನ ಪಾಪಿಷ್ಠ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಅವನ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶಕುನಿ, ಸೂತಪುತ್ರ, ಮತ್ತು ಸಹೋದರ ದುಃಶಾಸನರು ಬೆಳೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

05077008a ಸ ಹಿ ತ್ಯಾಗೇನ ರಾಜ್ಯಸ್ಯ ನ ಶಮಂ ಸಮುಪೇಷ್ಯತಿ|

05077008c ಅಂತರೇಣ ವಧಾತ್ಪಾರ್ಥ ಸಾನುಬಂಧಃ ಸುಯೋಧನಃ||

ಪಾರ್ಥ ! ಅವನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸುಯೋಧನನನ್ನು ವಧಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

05077009a ನ ಚಾಪಿ ಪ್ರಣಿಪಾತೇನ ತ್ಯಕ್ತುಮಿಚ್ಛತಿ ಧರ್ಮರಾಟ್|

05077009c ಯಾಚ್ಯಮಾನಸ್ತು ರಾಜ್ಯಂ ಸ ನ ಪ್ರದಾಸ್ಯತಿ ದುರ್ಮತಿಃ||

ಶರಣು ಹೋಗುವುದರ ಮೂಲಕವೂ ಧರ್ಮರಾಜನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು
ತ್ಯಜಿಸಲು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ದುರ್ಮತಿಯು ಕೇಳುವುದರಿಂದ
ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ.

05077010a ನ ತು ಮನ್ಯೇ ಸ ತದ್ವಾಚ್ಯೋ ಯದ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರಶಾಸನಂ|

05077010c ಉಕ್ತಂ ಪ್ರಯೋಜನಂ ತತ್ರ ಧರ್ಮರಾಜೇನ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಅಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಜನು ಹೇಳಿದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಶಾಸನವನ್ನು
ಹೇಳುವುದರಿಂದ ಏನಾದರೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿದೆಯೆಂದು
ನನಗನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

05077011a ತಥಾ ಪಾಪಸ್ತು ತತ್ಸರ್ವಂ ನ ಕರಿಷ್ಯತಿ ಕೌರವಃ|

05077011c ತಸ್ಮಿಂಶ್ಚಾಕ್ರಿಯಮಾಣೇಽಸೌ ಲೋಕವಧ್ಯೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಆ ಪಾಪಿ ಕೌರವನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡುವವನಲ್ಲ. ಹಾಗೆ
ಮಾಡದೇ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಅವನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಂದಲೂ ವಧಿಸಲ್ಪಡಲು
ಅರ್ಹ.

05077012a ಮಮ ಚಾಪಿ ಸ ವಧ್ಯೋ ವೈ ಜಗತಶ್ಚಾಪಿ ಭಾರತ|

05077012c ಯೇನ ಕೌಮಾರಕೇ ಯೂಯಂ ಸರ್ವೇ ವಿಪ್ರಕೃತಾಸ್ತಥಾ||

ಭಾರತ! ಕುಮಾರರಾಗಿರುವಾಗಲೇ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಮೋಸದಿಂದ
ಕಾಡಿದ ಅವನನ್ನು ನಾನೂ, ಜಗತ್ತೂ, ಕೊಲ್ಲಬಹುದು.

05077013a ವಿಪ್ರಲುಪ್ತಂ ಚ ವೋ ರಾಜ್ಯಂ ನೃಶಂಸೇನ ದುರಾತ್ಮನಾ|

05077013c ನ ಚೋಪಶಾಮ್ಯತೇ ಪಾಪಃ ಶ್ರಿಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಯುಧಿಷ್ಟಿರೇ||

ಯುಧಿಷ್ಟಿರನಲ್ಲಿದ್ದ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿದ ನಂತರ ಶಾಂತಿಯನ್ನು
ಕಾಣದ ಆ ದುರಾತ್ಮ ಪಾಪಿಯು ನಿಮ್ಮಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮೋಸದಿಂದ
ಅಪಹರಿಸಿದನು.

05077014a ಅಸಕೃಚ್ಚಾಪ್ಯಹಂ ತೇನ ತ್ವತ್ಕೃತೇ ಪಾರ್ಥ ಭೇದಿತಃ|

05077014c ನ ಮಯಾ ತದ್ಗೃಹೀತಂ ಚ ಪಾಪಂ ತಸ್ಯ ಚಿಕೀರ್ಷಿತಂ||

ಪಾರ್ಥ ! ನನ್ನ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ನಡುವೆ ಭೇದವನ್ನು ತರಲು ಅವನು
ಬಹುಬಾರಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಅವನ ಪಾಪ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು
ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ.

05077015a ಜಾನಾಸಿ ಹಿ ಮಹಾಬಾಹೋ ತ್ವಮಪ್ಯಸ್ಯ ಪರಂ ಮತಂ|

05077015c ಪ್ರಿಯಂ ಚಿಕೀರ್ಷಮಾಣಂ ಚ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಮಾಮಪಿ||

ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಅವನ ಪರಮ ಮತವೇನೆಂದು ಮತ್ತು ನಾನು
ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಲು ಹೊರಟಿರುವೆನೆಂದು
ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ.

05077016a ಸ ಜಾನಂಸ್ತಸ್ಯ ಚಾತ್ಮಾನಂ ಮಮ ಚೈವ ಪರಂ ಮತಂ|

05077016c ಅಜಾನನ್ನಿವ ಚಾಕಸ್ಮಾದರ್ಜುನಾದ್ಯಾಭಿಶಂಕಸೇ||

ಅರ್ಜುನ ! ಅವನ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಪರಮ ಮತವನ್ನೂ ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯೆ.
ಆದರೂ ಏನನ್ನೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲದವನಂತೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಶಂಕಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

05077017a ಯಚ್ಚಾಪಿ ಪರಮಂ ದಿವ್ಯಂ ತಚ್ಚಾಪ್ಯವಗತಂ ತ್ವಯಾ|

05077017c ವಿಧಾನವಿಹಿತಂ ಪಾರ್ಥ ಕಥಂ ಶರ್ಮ ಭವೇತ್ಪರೈಃ||

ಪಾರ್ಥ ! ಪರಮ ದೈವವು ಏನನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆಯೋ ಅದೂ ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಶಾಂತಿಯು ಹೇಗಾಗುತ್ತದೆ?

05077018a ಯತ್ತು ವಾಚಾ ಮಯಾ ಶಕ್ಯಂ ಕರ್ಮಣಾ ಚಾಪಿ ಪಾಂಡವ|

05077018c ಕರಿಷ್ಯೇ ತದಹಂ ಪಾರ್ಥ ನ ತ್ವಾಶಂಸೇ ಶಮಂ ಪರೈಃ||

ಪಾಂಡವ ! ಪಾರ್ಥ ! ಮಾತು ಮತ್ತು ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಏನೆಲ್ಲ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆಯೋ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಶಾಂತಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

05077019a ಕಥಂ ಗೋಹರಣೇ ಬ್ರೂಯಾದಿಚ್ಚಂ ಶರ್ಮ ತಥಾವಿಧಂ|

05077019c ಯಾಚ್ಯಮಾನೋಽಪಿ ಭೀಷ್ಮೇಣ ಸಂವತ್ಸರಗತೇಽಧ್ವನಿ||

ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಗೋಹರಣದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮನು ಕೇಳಿಕೊಂಡರೂ ಅವನು ಶಾಂತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದನೇ?

05077020a ತದೈವ ತೇ ಪರಾಭೂತಾ ಯದಾ ಸಂಕಲ್ಪಿತಾಸ್ತ್ವಯಾ|

05077020c ಲವಶಃ ಕ್ಷಣಶಶ್ಚಾಪಿ ನ ಚ ತುಷ್ಯಃ ಸುಯೋಧನಃ||

ಅದೇ ದಿವಸ ನೀನು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದಂತೆ ಅವರನ್ನು ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸಿದೆ. ಸುಯೋಧನನು ಸ್ವಲ್ಪವನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪಸಮಯಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಕೊಡಲು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ.

05077021a ಸರ್ವಥಾ ತು ಮಯಾ ಕಾರ್ಯಂ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಶಾಸನಂ|

05077021c ವಿಭಾವ್ಯಂ ತಸ್ಯ ಭೂಯಶ್ಚ ಕರ್ಮ ಪಾಪಂ ದುರಾತ್ಮನಃ||

ಹೇಗಿದ್ದರೂ ನಾನು ಧರ್ಮರಾಜನ ಶಾಸನವನ್ನು
ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಆ ದುರಾತ್ಮನ ಪಾಪ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು
ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು!”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯೇ ಸಪ್ತಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ಎಪ್ಪತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೭೮

ಕೃಷ್ಣ ರಾಯಭಾರಕ್ಕೆ ನಕುಲನ ಸಂದೇಶ

ಬರುವ ಆಪತ್ತನ್ನೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೀನು ತಡೆಯಬಲ್ಲೆ ಎಂದು ನಕುಲನು
ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು (೧-೧೮).

05078001 ನಕುಲ ಉವಾಚ|

05078001a ಉಕ್ತಂ ಬಹುವಿಧಂ ವಾಕ್ಯಂ ಧರ್ಮರಾಜೇನ ಮಾಧವ|

05078001c ಧರ್ಮಜ್ಞೇನ ವದಾನ್ಯೇನ ಧರ್ಮಯುಕ್ತಂ ಚ ತತ್ತ್ವತಃ||

ನಕುಲನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಾಧವ! ಧರ್ಮರಾಜನು ಬಹುವಿಧದಲ್ಲಿ

ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಧರ್ಮಜ್ಞನ ಈ ಮಾತುಗಳು
ಧರ್ಮಯುಕ್ತವಾಗಿಯೂ ತತ್ತ್ವಯುಕ್ತವಾಗಿಯೂ ಇವೆ.

05078002a ಮತಮಾಜ್ಞಾಯ ರಾಜ್ಞಾಶ್ಚ ಭೀಮಸೇನೇನ ಮಾಧವ|

05078002c ಸಂಶಮೋ ಬಾಹುವೀರ್ಯಂ ಚ ಖ್ಯಾಪಿತಂ ಮಾಧವಾತ್ಮನಃ||

ಮಾಧವ ! ರಾಜನ ಮತವನ್ನು ತಿಳಿದ ಭೀಮಸೇನನು ಶಮ ಮತ್ತು
ಬಾಹುವೀರ್ಯ ಎರಡರ ಕುರಿತೂ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾನೆ.

05078003a ತಥೈವ ಫಲ್ಗುನೇನಾಪಿ ಯದುಕ್ತಂ ತತ್ತ್ವಯಾ ಶ್ರುತಂ|

05078003c ಆತ್ಮನಶ್ಚ ಮತಂ ವೀರ ಕಥಿತಂ ಭವತಾಸಕೃತ್||

ಹಾಗೆಯೇ ಫಲ್ಗುನನು ಏನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದನೋ ಅದನ್ನೂ ಕೂಡ
ನೀನು ಕೇಳಿದ್ದೀಯೆ. ವೀರ ! ನಿನ್ನ ಸ್ವಂತ ಮತವನ್ನು ಕೂಡ ನೀನು ಪುನಃ
ಪುನಃ ಹೇಳಿದ್ದೀಯೆ.

05078004a ಸರ್ವಮೇತದತಿಕ್ರಮ್ಯ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪರಮತಂ ಭವಾನ್|

05078004c ಯತ್ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಂ ಮನ್ಯೇಥಾಸ್ತತ್ಕುರ್ಯಾಃ ಪುರುಷೋತ್ತಮ||

ಪುರುಷೋತ್ತಮ ! ಈಗ ನೀನು ಕೇಳಿದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬದಿಗೊತ್ತಿ,
ಬಂದೊದಗಿರುವ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು
ನಿನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡು.

05078005a ತಸ್ಮಿಂಸ್ತಸ್ಮಿನ್ನಿಮಿತ್ತೇ ಹಿ ಮತಂ ಭವತಿ ಕೇಶವ|

05078005c ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಂ ಮನುಷ್ಯೇಣ ಸ್ವಯಂ ಕಾರ್ಯಮರಿಂದಮ||

ಕೇಶವ ! ಅರಿಂದಮ ! ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಇರುತ್ತವೆ.
ಆದರೆ ಬಂದಿರುವ ಕಾಲವನ್ನು ನೋಡಿ ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ವತಃ
ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಬೇಕು.

05078006a ಅನ್ಯಥಾ ಚಿಂತಿತೋ ಹ್ಯರ್ಥಃ ಪುನರ್ಭವತಿ ಸೋಽನ್ಯಥಾ|

05078006c ಅನಿತ್ಯಮತಯೋ ಲೋಕೇ ನರಾಃ ಪುರುಷಸತ್ತಮ||

ಪುರುಷಸತ್ತಮ ! ವಿಷಯವನ್ನು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿದರೆ
ಅದು ಬೇರೆಯೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬಹುದು. ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜನರ
ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

05078007a ಅನ್ಯಥಾ ಬುದ್ಧಯೋ ಹ್ಯಾಸನ್ನಸ್ಮಾಸು ವನವಾಸಿಷು|

05078007c ಅದೃಶ್ಯೇಷ್ಟನ್ಯಥಾ ಕೃಷ್ಣ ದೃಶ್ಯೇಷು ಪುನರನ್ಯಥಾ||

ಕೃಷ್ಣ ! ನಾವು ವನವಾಸದಲ್ಲಿರುವಾಗ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ
ಯೋಚನೆಯಿತ್ತು, ಅಜ್ಞಾತವಾಸದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಬೇರೆ ಯೋಚನೆಯಿತ್ತು,
ಮತ್ತು ಈಗ ಪುನಃ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಣಿಸುವಂತಿರುವಾಗ ಬೇರೆಯೇ
ಯೋಚನೆಯಿದೆ.

05078008a ಅಸ್ಮಾಕಮಪಿ ವಾಷ್ಣೇಯ ವನೇ ವಿಚರತಾಂ ತದಾ|

05078008c ನ ತಥಾ ಪ್ರಣಯೋ ರಾಜ್ಯೇ ಯಥಾ ಸಂಪ್ರತಿ ವರ್ತತೇ||

ವಾಷ್ಣೇಯ ! ಅಂದು ವನದಲ್ಲಿ ಅಲೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ನಮಗೆ ರಾಜ್ಯದ
ಕುರಿತು, ಈಗ ಇರುವಷ್ಟು ಆಸೆಯಿರಲಿಲ್ಲ.

05078009a ನಿವೃತ್ತವನವಾಸಾನ್ನಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ವೀರ ಸಮಾಗತಾಃ|

05078009c ಅಕ್ಷೌಹಿಣ್ಯೋ ಹಿ ಸಪ್ತೇಮಾಸ್ತು ತ್ಪ್ರಸಾದಾಜ್ಜ ನಾರ್ದನ||

ವೀರ ! ಜನಾರ್ದನ ! ವನವಾಸದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ
ನಿನ್ನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದಲೇ ಈ ಏಳು ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಗಳು ಬಂದು ಸೇರಿವೆ.

05078010a ಇಮಾನ್ ಹಿ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಾನಚಿಂತ್ಯ ಬಲಪೌರುಷಾನ್|

05078010c ಆತ್ತಶಸ್ತ್ರಾನ್ ರಣೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನ ವ್ಯಥೇದಿಹ ಕಃ ಪುಮಾನ್||

ಯೋಚಿಸಲೂ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಬಲಪೌರುಷಗಳುಳ್ಳ, ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು
ಹಿಡಿಯುವ ಈ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರರನ್ನು ಕಂಡು ರಣದಲ್ಲಿ ಯಾವ
ಪುರುಷನು ವ್ಯಥೆಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ?

05078011a ಸ ಭವಾನ್ಕುರುಮಧ್ಯೇ ತಂ ಸಾಂತ್ವಪೂರ್ವಂ ಭಯಾನ್ವಿತಂ|

05078011c ಬ್ರೂಯಾದ್ವಾಕ್ಯಂ ಯಥಾ ಮಂದೋ ನ ವ್ಯಥೇತ ಸುಯೋಧನಃ||

ಕುರುಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ಮಂದಬುದ್ಧಿ ಸುಯೋಧನನು
ವ್ಯಥಿತನಾಗದಂತೆ ಸಾಂತ್ವಪೂರ್ವಕನಾಗಿ ಭಯಾನ್ವಿತನಾಗಿ
ಮಾತನಾಡಬೇಕು.

05078012a ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ ಭೀಮಸೇನಂ ಬೀಭತ್ಸುಂ ಚಾಪರಾಜಿತಂ|

05078012c ಸಹದೇವಂ ಚ ಮಾಂ ಚೈವ ತ್ವಾಂ ಚ ರಾಮಂ ಚ ಕೇಶವ||

05078013a ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಚ ಮಹಾವೀರ್ಯಂ ವಿರಾಟಂ ಚ ಸಹಾತ್ಮಜಂ|

05078013c ದ್ರುಪದಂ ಚ ಸಹಾಮಾತ್ಯಂ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಂ ಚ ಪಾರ್ಷ್ವತಂ||

05078014a ಕಾಶಿರಾಜಂ ಚ ವಿಕ್ರಾಂತಂ ಧೃಷ್ಟ್ಯಕೇತುಂ ಚ ಚೇದಿಪಂ|

05078014c ಮಾಂಸಶೋಣಿತಭೃನ್ನೃತ್ಯಃ ಪ್ರತಿಯುಧ್ಯೇತ ಕೋ ಯುಧಿ||

ಕೇಶವ ! ರಕ್ತಮಾಂಸಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ತಾನೇ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಇವರ ಯದುರಾಳಿಯಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಾನೆ? - ಯುಧಿಷ್ಠಿರ, ಭೀಮಸೇನ, ಅಪರಾಜಿತ ಬೀಭತ್ಸು, ಸಹದೇವ, ನಾನು, ನೀನು, ರಾಮ, ಸಾತ್ಯಕಿ, ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಮಹಾವೀರ್ಯ ವಿರಾಟ, ಅಮಾತ್ಯ-ದೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನೊಂದಿಗೆ ಪಾರ್ಷ್ವತ ದ್ರುಪದ, ವಿಕ್ರಾಂತ ಕಾಶಿರಾಜ ಮತ್ತು ಚೇದಿಪತಿ ಧೃಷ್ಟಕೇತು.

05078015a ಸ ಭವಾನ್ಗಮನಾದೇವ ಸಾಧಯಿಷ್ಯತ್ಯಸಂಶಯಂ|

05078015c ಇಷ್ಟಮರ್ಥಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಕೇವಲಂ||

ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಕೇವಲ ಹೋಗುವುದರಿಂದಲೇ ನೀನು ಧರ್ಮರಾಜನ ಇಷ್ಟವನ್ನು ಒಳಿತನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತೀಯೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

05078016a ವಿದುರಶ್ಚೈವ ಭೀಷ್ಮಶ್ಚ ದ್ರೋಣಶ್ಚ ಸಹಬಾಹ್ಲಿಕಃ|

05078016c ಶ್ರೇಯಃ ಸಮರ್ಥಾ ವಿಜ್ಞಾತುಮುಚ್ಯಮಾನಂ ತ್ವಯಾನಘ||

ಅನಘ ! ನೀನು ಹೇಳಹೊರಟಿರುವುದು ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾದುದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವಿದುರ, ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಲೀಕರು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಮರ್ಥರು.

05078017a ತೇ ಚೈನಮನುನೇಷ್ಯಂತಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಜನಾಧಿಪಂ|

05078017c ತಂ ಚ ಪಾಪಸಮಾಚಾರಂ ಸಹಾಮಾತ್ಯಂ ಸುಯೋಧನಂ||

ಅವರೇ ಜನಾಧಿಪ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು, ಅಮಾತ್ಯರೂ ಕೂಡಿ ಪಾಪಿ ಸುಯೋಧನನನ್ನು ದಾರಿಗೆ ತರುತ್ತಾರೆ.

05078018a ಶ್ರೋತಾ ಚಾರ್ಥಸ್ಯ ವಿದುರಸ್ತ್ವಂ ಚ ವಕ್ತಾ ಜನಾರ್ದನ|

05078018c ಕಮಿವಾರ್ಥಂ ವಿವರ್ತಂತಂ ಸ್ಥಾಪಯೇತಾಂ ನ ವರ್ತ್ಮನಿ||

ಜನಾರ್ದನ! ಉರುಳಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವ ಏನನ್ನು ತಾನೇ ಅರ್ಥವತ್ತಾಗಿ ಹೇಳುವ ನೀನು ಮತ್ತು ಕೇಳಿ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿದುರ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ?”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ

ನಕುಲವಾಕ್ಯೇ ಅಷ್ಟಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ನಕುಲವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ಎಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೭೯

ಕೃಷ್ಣನ ರಾಯಭಾರಕ್ಕೆ ಸಹದೇವ- ಸಾತ್ಯಕಿಯರ ಸಂದೇಶ

“ಒಂದು ವೇಳೆ ಕುರುಗಳು ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸಿದರೂ ಕೂಡ ನೀನು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧವೇ ನಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು” ಎಂದು ಸಹದೇವನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಲು (೧-೪), “ಈ

ಶೂರ ಮಾದ್ರೀಸುತನು ಯಾವ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದನೋ ಅದೇ
ಸರ್ವ ಯೋಧರ ಮತ” ಎಂದು ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಸಹದೇವನನ್ನು
ಅನುಮೋದಿಸಿದುದು (೫-೯).

05079001 ಸಹದೇವ ಉವಾಚ|

05079001a ಯದೇತತ್ಕಥಿತಂ ರಾಜ್ಞಾ ಧರ್ಮ ಏಷ ಸನಾತನಃ|

05079001c ಯಥಾ ತು ಯುದ್ಧಮೇವ ಸ್ಯಾತ್ತಥಾ ಕಾರ್ಯಮರಿಂದಮ||

ಸಹದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ಅರಿಂದಮ ! ರಾಜನು ಏನು ಹೇಳಿದನೋ
ಅದು ಸನಾತನ ಧರ್ಮ. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಯುದ್ಧವೇ ನಡೆಯುವ ಹಾಗೆ
ಮಾಡು !

05079002a ಯದಿ ಪ್ರಶಮಮಿಚ್ಛೇಯುಃ ಕುರವಃ ಪಾಂಡವೈಃ ಸಹ|

05079002c ತಥಾಪಿ ಯುದ್ಧಂ ದಾಶಾರ್ಹ ಯೋಜಯೇಥಾಃ ಸಹ್ಯವ ತೈಃ||

ದಾಶಾರ್ಹ ! ಒಂದು ವೇಳೆ ಕುರುಗಳು ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ
ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸಿದರೂ ಕೂಡ ನೀನು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧವೇ
ನಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು.

05079003a ಕಥಂ ನು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಾಂಚಾಲೀಂ ತಥಾ ಕ್ಲಿಷ್ಟಾಂ ಸಭಾಗತಾಂ|

05079003c ಅವಧೇನ ಪ್ರಶಾಮ್ಯೇತ ಮಮ ಮನ್ಯುಃ ಸುಯೋಧನೇ||

ಸುಯೋಧನನ ವಧೆಯಾಗದೇ ಪಾಂಚಾಲಿಯನ್ನು ಸಭೆಗೆ ಎಳೆತಂದು
ಕಾಡಿಸಿದುದನ್ನು ನೋಡಿದ ನನ್ನ ಈ ಸಿಟ್ಟು ಹೇಗೆ ಶಾಂತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ?

05079004a ಯದಿ ಭೀಮಾರ್ಜುನೌ ಕೃಷ್ಣ ಧರ್ಮರಾಜಶ್ಚ ಧಾರ್ಮಿಕಃ|

05079004c ಧರ್ಮಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ತೇನಾಹಂ ಯೋದ್ಧುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಸಮ್ಯುಗೇ||

ಕೃಷ್ಣ ! ಒಂದು ವೇಳೆ ಭೀಮಾರ್ಜುನರಿಬ್ಬರೂ ಮತ್ತು ಧರ್ಮರಾಜನೂ ಧಾರ್ಮಿಕರಾಗಿದ್ದರೆ, ನಾನು ಧರ್ಮವನ್ನು ತೊರೆದು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

05079005 ಸಾತ್ಯಕಿರುವಾಚೆ|

05079005a ಸತ್ಯಮಾಹ ಮಹಾಬಾಹೋ ಸಹದೇವೋ ಮಹಾಮತಿಃ|

05079005c ದುರ್ಯೋಧನವಧೇ ಶಾಂತಿಸ್ತಸ್ಯ ಕೋಪಸ್ಯ ಮೇ ಭವೇತ್||

ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಮಹಾಮತಿ ಸಹದೇವನು ಸತ್ಯವನ್ನೇ ನುಡಿದಿದ್ದಾನೆ. ದುರ್ಯೋಧನನ ವಧೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಅವನ ಮೇಲೆ ನನಗಿರುವ ಕೋಪವು ಶಾಂತವಾಗುವುದು.

05079006a ಜಾನಾಸಿ ಹಿ ಯಥಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚೀರಜಿನಧರಾನ್ವನೇ|

05079006c ತವಾಪಿ ಮನ್ಯುರುದ್ಭೃತೋ ದುಃಖಿತಾನ್ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಪಾಂಡವಾನ್||

ವನದಲ್ಲಿ ಚೀರಜಿನಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ದುಃಖಿತರಾಗಿದ್ದ ಪಾಂಡವರನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನಗೂ ಕೂಡ ಕೋಪವುಂಟಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ.

05079007a ತಸ್ಮಾನ್ಮಾದ್ರೀಸುತಃ ಶೂರೋ ಯದಾಹ ಪುರುಷರ್ಷಭಃ|

05079007c ವಚನಂ ಸರ್ವಯೋಧಾನಾಂ ತನ್ಮೃತಂ ಪುರುಷೋತ್ತಮ||

ಪುರುಷೋತ್ತಮ ! ಆದುದರಿಂದ ಈ ಶೂರ ಪುರುಷರ್ಷಭ

ಮಾಧ್ರೀಸುತನು ಯಾವ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದನೋ ಅದೇ
ಸರ್ವ ಯೋಧರ ಮತ !”

05079008 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05079008a ಏವಂ ವದತಿ ವಾಕ್ಯಂ ತು ಯುಯುಧಾನೇ ಮಹಾಮತೌ|

05079008c ಸುಭೀಮಃ ಸಿಂಹನಾದೋಽಭೂದ್ಯೋಧಾನಾಂ ತತ್ರ ಸರ್ವಶಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಮತಿ ಯುಯುಧಾನನು ಹೀಗೆ
ಮಾತನ್ನಾಡಲು ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಯೋಧರಿಂದ ಭಯಂಕರ ಸಿಂಹನಾದವು
ಮೊಳಗಿತು.

05079009a ಸರ್ವೇ ಹಿ ಸರ್ವತೋ ವೀರಾಸ್ತದ್ವಚಃ ಪ್ರತ್ಯಪೂಜಯನ್|

05079009c ಸಾಧು ಸಾಧ್ವಿತಿ ಶೈನೇಯಂ ಹರ್ಷಯಂತೋ ಯುಯುತ್ಸವಃ||

ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಆ ವೀರನ ಮಾತನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ “ಸಾಧು !
ಸಾಧು !” ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾ ಶೈನಿಯನ್ನು ಹರ್ಷಗೊಳಿಸಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
ಸಹದೇವಸಾತ್ಯಕಿವಾಕ್ಯೇ ಏಕೋನಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಹದೇವಸಾತ್ಯಕಿವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ಎಪ್ಪತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೮೦

ಕೃಷ್ಣ ರಾಯಭಾರಕ್ಕೆ ದ್ರೌಪದಿಯ ಸಂದೇಶ

ಆಗ ದ್ರೌಪದಿಯು ರೋದಿಸುತ್ತಾ “ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅನುಗ್ರಹವಿದೆಯೆಂದಾದರೆ, ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೃಪೆಯಿದೆ ಎಂದಾದರೆ ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲ ಕೋಪವನ್ನೂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ಮೇಲೆ ತಿರುಗಿಸು!” ಎಂದು ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಲು (೧-೪೩), ಕೃಷ್ಣನು “ಬೇಗನೇ ನೀನು ಭರತಸ್ತ್ರೀಯರು ರೋದಿಸುವುದನ್ನು ನೋಡುವಿಯಂತೆ” ಎಂದು ಅವಳಿಗೆ ಆಶ್ವಾಸನೆ ನೀಡಿದುದು (೪೪-೪೯).

05080001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05080001a ರಾಜ್ಞಾಸ್ತು ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಹಿತಂ ಹಿತಂ|

05080001c ಕೃಷ್ಣಾ ದಾಶಾರ್ಹಮಾಸೀನಮಬ್ರವೀಚ್ಛೋಕಕರ್ಷಿತಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಹಿತವೂ ಹಿತವೂ ಆದ ರಾಜನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಶೋಕಕರ್ಷಿತಳಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣೆಯು ದಾಶಾರ್ಹನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು.

05080002a ಸುತಾ ದ್ರುಪದರಾಜಸ್ಯ ಸ್ವಸಿತಾಯತಮೂರ್ಧಜಾ|

05080002c ಸಂಪೂಜ್ಯ ಸಹದೇವಂ ಚ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಚ ಮಹಾರಥಂ||

05080003a ಭೀಮಸೇನಂ ಚ ಸಂಶಾಂತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪರಮದುರ್ಮನಾಃ|

05080003c ಅಶ್ರುಪೂರ್ಣೇಕ್ಷಣಾ ವಾಕ್ಯಮುವಾಚೇದಂ ಮನಸ್ವಿನೀ||

ಕಪ್ಪು ನೀಳ ಕೂದಲಿನ ಆ ದ್ರುಪದರಾಜನ ಮಗಳು ಮನಸ್ವಿನಿಯು

ಮಹಾರಥಿ ಸಹದೇವ ಮತ್ತು ಸಾತ್ಯಕಿಯರನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಾ,
 ಭೀಮಸೇನನೂ ಕೂಡ ಶಾಂತಿಯ ಪರವಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಪರಮ
 ದುಃಖಿತಳಾಗಿ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ತುಂಬಿಸಿ ಈ
 ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದಳು:

05080004a ವಿದಿತಂ ತೇ ಮಹಾಬಾಹೋ ಧರ್ಮಜ್ಞಾ ಮಧುಸೂದನ|

05080004c ಯಥಾ ನಿಕ್ಯತಿಮಾಸ್ಥಾಯ ಭ್ರಂಶಿತಾಃ ಪಾಂಡವಾಃ ಸುಖಾತ್||

05080005a ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಪುತ್ರೇಣ ಸಾಮಾತ್ಯೇನ ಜನಾರ್ದನ|

05080005c ಯಥಾ ಚ ಸಂಜಯೋ ರಾಜ್ಞಾ ಮಂತ್ರಂ ರಹಸಿ ಶ್ರಾವಿತಃ||

“ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಧರ್ಮಜ್ಞ ! ಮಧುಸೂದನ ! ಜನಾರ್ದನ ! ಹೇಗೆ
 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮಕ್ಕಳು ಅವರ ಅಮಾತ್ಯರಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಮೋಸದಿಂದ
 ಪಾಂಡವರನ್ನು ಸುಖದಿಂದ ಪಲ್ಲಟಗೊಳಿಸಿದರೆಂದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ.
 ಮತ್ತು ರಾಜನು ಸಂಜಯನಿಗೆ ರಹಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು ಹೇಳಿ
 ಕಳುಹಿಸಿದನೆನ್ನುವುದನ್ನೂ ನೀನು ಕೇಳಿದ್ದೀಯೆ.

05080006a ಯುಧಿಷ್ಠಿರೇಣ ದಾಶಾರ್ಹ ತಚ್ಚಾಪಿ ವಿದಿತಂ ತವ|

05080006c ಯಥೋಕ್ತಃ ಸಂಜಯಶ್ಚೈವ ತಚ್ಚ ಸರ್ವಂ ಶ್ರುತಂ ತ್ವಯಾ||

ದಾಶಾರ್ಹ ! ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸಂಜಯನಿಗೆ ಏನನ್ನು
 ಹೇಳಿದನೆನ್ನುವುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೀನು ಕೇಳಿದ್ದೀಯೆ, ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯೆ.

05080007a ಪಂಚ ನಸ್ತಾತ ದೀಯಂತಾಂ ಗ್ರಾಮಾ ಇತಿ ಮಹಾದ್ಯುತೇ|

05080007c ಕುಶಸ್ಥಲಂ ವೃಕಸ್ಥಲಮಾಸಂದೀ ವಾರಣಾವತಂ||

05080008a ಅವಸಾನಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಕಿಂ ಚಿದೇವ ತು ಪಂಚಮಂ|

05080008c ಇತಿ ದುರ್ಯೋಧನೋ ವಾಚ್ಯಃ ಸುಹೃದಶ್ಚಾಸ್ಯ ಕೇಶವ||

“ತಂದೇ ! ಐದು ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನಾದರೂ ನಮಗೆ ಕೊಡಬೇಕು - ಕುಶಸ್ಥಲ, ವೃಕಸ್ಥಲ, ಆಸಂದೀ, ವಾರಣಾವತ, ಮತ್ತು ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಐದನೆಯ ಮತ್ತು ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಯಾವುದಾದರೂ ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದುದು” ಎಂದು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೂ ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೂ ಹೇಳಿದ್ದನು, ಕೇಶವ !

05080009a ತಚ್ಚಾಪಿ ನಾಕರೋದ್ವಾಕ್ಯಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕೃಷ್ಣ ಸುಯೋಧನಃ|

05080009c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ಯ ದಾಶಾರ್ಹ ಹ್ರೀಮತಃ ಸಂಧಿಮಿಚ್ಛತಃ||

ದಾಶಾರ್ಹ ! ಕೃಷ್ಣ ! ಮಾನವಂತ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸಂಧಿಯನ್ನು ಬಯಸಿದರೂ ಸುಯೋಧನನು ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿಯೂ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

05080010a ಅಪ್ರದಾನೇನ ರಾಜ್ಯಸ್ಯ ಯದಿ ಕೃಷ್ಣ ಸುಯೋಧನಃ|

05080010c ಸಂಧಿಮಿಚ್ಛೇನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯಸ್ತತ್ರ ಗತ್ವಾ ಕಥಂ ಚನ||

ಕೃಷ್ಣ ! ಒಂದು ವೇಳೆ ಸುಯೋಧನನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಡದೇ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಬಯಸಿದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವ ಕೆಲಸವು ಎಂದೂ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

05080011a ಶಕ್ಯಂತಿ ಹಿ ಮಹಾಬಾಹೋ ಪಾಂಡವಾಃ ಸ್ಯಂಜಯೈಃ ಸಹ|

05080011c ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ಬಲಂ ಘೋರಂ ಕ್ರುದ್ಧಂ ಪ್ರತಿಸಮಾಸಿತುಂ||

ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಸೃಂಜಯರೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಡವರು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ
ಘೋರ ಕೃದ್ಧ ಸೇನೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಶಕ್ಯರಿದ್ದಾರೆ.

05080012a ನ ಹಿ ಸಾಮ್ನಾ ನ ದಾನೇನ ಶಕ್ಯೋಽರ್ಥಸ್ತೇಷು ಕಶ್ಚನ|

05080012c ತಸ್ಮಾತ್ತೇಷು ನ ಕರ್ತವ್ಯಾ ಕೃಪಾ ತೇ ಮಧುಸೂದನ||

ಮಧುಸೂದನ ! ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸಾಮ ಮತ್ತು ದಾನಗಳ ಮೂಲಕ
ಏನನ್ನು ಸಾಧಿಸಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಾಗ, ಅಂಥವರಿಗೆ ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಯನ್ನು
ತೋರಿಸುವ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು.

05080013a ಸಾಮ್ನಾ ದಾನೇನ ವಾ ಕೃಷ್ಣ ಯೇ ನ ಶಾಮ್ಯಂತಿ ಶತ್ರವಃ|

05080013c ಮೋಕ್ತವ್ಯಸ್ತೇಷು ದಂಡಃ ಸ್ಯಾಜ್ಜೀವಿತಂ ಪರಿರಕ್ಷತಾ||

ಕೃಷ್ಣ ! ಜೀವವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಸಾಮ ಅಥವಾ
ದಾನಗಳಿಂದ ಶಾಂತಗೊಳ್ಳದ ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ದಂಡವನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕು.

05080014a ತಸ್ಮಾತ್ತೇಷು ಮಹಾದಂಡಃ ಕ್ಷೇಪ್ತವ್ಯಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಚ್ಯುತ|

05080014c ತ್ವಯಾ ಚೈವ ಮಹಾಬಾಹೋ ಪಾಂಡವೈಃ ಸಹ ಸೃಂಜಯೈಃ||

ಆದುದರಿಂದ ಅಚ್ಯುತ ! ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಅವರ ಮೇಲೆ ಬೇಗನೇ
ಸೃಂಜಯ ಪಾಂಡವರೊಡನೆ ನೀನು ಮಹಾದಂಡವನ್ನು ಎಸೆ !

05080015a ಏತತ್ಸಮರ್ಥಂ ಪಾರ್ಥಾನಾಂ ತವ ಚೈವ ಯಶಸ್ಕರಂ|

05080015c ಕ್ರಿಯಮಾಣಂ ಭವೇತ್ಕೃಷ್ಣ ಕ್ಷತ್ರಸ್ಯ ಚ ಸುಖಾವಹಂ||

ಕೃಷ್ಣ ! ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಪಾರ್ಥರನ್ನು

ಸಮರ್ಥ ಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ, ನಿನಗೆ ಯಶಸ್ಸುಂಟಾಗುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು
ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಸುಖವಾಗುತ್ತದೆ.

05080016a ಕ್ಷತ್ರಿಯೇಣ ಹಿ ಹಂತವ್ಯಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ಲೋಭಮಾಸ್ಥಿತಃ|

05080016c ಅಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ವಾ ದಾಶಾರ್ಹ ಸ್ವಧರ್ಮಮನುತಿಷ್ಠತಾ||

05080017a ಅನ್ಯತ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾತ್ತಾತ ಸರ್ವಪಾಪೇಷ್ವವಸ್ಥಿತಾತ್|

05080017c ಗುರುಹಿ ಸರ್ವವರ್ಣಾನಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಪ್ರಸೃತಾಗ್ರಭುಕ್||

ದಾಶಾರ್ಹ ! ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು
ಲೋಭಿಯಾಗಿರುವ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕ್ಷತ್ರಿಯನನ್ನು ಅಥವಾ ಎಲ್ಲ
ಪಾಪಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಿರತನಾಗಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
ಕ್ಷತ್ರಿಯರಲ್ಲದ ಇತರರನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲಬೇಕು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು
ಸರ್ವವರ್ಣದವರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಫಲವನ್ನು
ಅನುಭವಿಸುವವನು.

05080018a ಯಥಾವಧ್ಯೇ ಭವೇದ್ದೋಷೋ ವಧ್ಯಮಾನೇ ಜನಾರ್ದನ|

05080018c ಸ ವಧ್ಯಸ್ಯಾವಧೇ ದೃಷ್ಟ ಇತಿ ಧರ್ಮವಿದೋ ವಿದುಃ||

ಜನಾರ್ದನ ! ಅವಧ್ಯನಾಗಿರುವವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು ಹೇಗೆ
ದೋಷವೆನಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ವಧೆಗೆ ಅರ್ಹರಾದವರನ್ನು
ವಧಿಸದೇ ಇರುವುದೂ ದೋಷವೆಂದು ಧರ್ಮವಿದರು
ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

05080019a ಯಥಾ ತ್ವಾಂ ನ ಸ್ಪೃಶೇದೇಷ ದೋಷಃ ಕೃಷ್ಣ ತಥಾ ಕುರು|

05080019c ಪಾಂಡವೈಃ ಸಹ ದಾಶಾರ್ಹ ಸೃಂಜಯೈಶ್ಚ ಸಸೈನಿಕೈಃ||

ಕೃಷ್ಣ ! ದಾಶಾರ್ಹ ! ಈ ದೋಷವು ಸೈನಿಕರೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಡವ-
ಸೃಂಜಯರಿಗೆ ತಾಗದಂತೆ ಮಾಡು.

05080020a ಪುನರುಕ್ತಂ ಚ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ವಿಶ್ರಂಭೇಣ ಜನಾರ್ದನ|

05080020c ಕಾ ನು ಸೀಮಂತಿನೀ ಮಾದೃಕ್ಷ್ಯಥಿವ್ಯಾಮಸ್ತಿ ಕೇಶವ||

ಆದಷ್ಟು ಬಾರಿ ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾಗಿದೆ ಜನಾರ್ದನ ! ಆದರೂ
ವಿಶ್ವಾಸವಿಟ್ಟು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ - ಕೇಶವ ! ನನ್ನಂಥಹ ಸ್ತ್ರೀಯು
ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆಯೇ ?

05080021a ಸುತಾ ದ್ರುಪದರಾಜಸ್ಯ ವೇದಿಮಧ್ಯಾತ್ಸಮುತ್ಥಿತಾ|

05080021c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಸ್ಯ ಭಗಿನೀ ತವ ಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಿಯಾ ಸಖೀ||

05080022a ಅಜಮೀಢಕುಲಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ಸ್ನುಷಾ ಪಾಂಡೋರ್ಮಹಾತ್ಮನಃ|

05080022c ಮಹಿಷೀ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಣಾಂ ಪಂಚೇಂದ್ರಸಮವರ್ಚಸಾಂ||

05080023a ಸುತಾ ಮೇ ಪಂಚಭಿವೀರೈಃ ಪಂಚ ಜಾತಾ ಮಹಾರಥಾಃ|

05080023c ಅಭಿಮನ್ಯುರ್ಯಥಾ ಕೃಷ್ಣ ತಥಾ ತೇ ತವ ಧರ್ಮತಃ||

ದ್ರುಪದರಾಜನ ಮಗಳು, ವೇದಿಮಧ್ಯದಿಂದ ಎದ್ದುಬಂದವಳು,
ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ತಂಗಿ, ಕೃಷ್ಣ ! ನಿನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಸಖೀ, ಅಜಮೀಢಕುಲಕ್ಕೆ
ಬಂದ ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡುವಿನ ಸೊಸೆ, ಇಂದ್ರಸಮಾನ ವರ್ಚಸರಾದ
ಐವರು ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ ರಾಣಿ, ಕೃಷ್ಣ ! ಈ ಐವರು ವೀರರಿಂದ
ಹುಟ್ಟಿದ ಐವರು ಮಹಾರಥಿಗಳು ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು, ಧರ್ಮದಂತೆ ನಿನಗೆ

ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನಂತಿರುವವರು.

05080024a ಸಾಹಂ ಕೇಶಗ್ರಹಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ಪರಿಕ್ಲಿಷ್ಟಾ ಸಭಾಂ ಗತಾ|

05080024c ಪಶ್ಯತಾಂ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಣಾಂ ತ್ವಯಿ ಜೀವತಿ ಕೇಶವ||

ಕೇಶವ ! ಅಂಥಹ ನನ್ನನ್ನು, ಪಾಂಡುಪುತ್ರರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಮತ್ತು ನೀನು ಜೀವಿತವಾಗಿರುವಾಗಲೇ, ಕೂದಲನ್ನು ಹಿಡಿದೆಳೆದು ಸಭೆಗೆ ತಂದು ಅಪಮಾನಿಸಲಾಯಿತು.

05080025a ಜೀವತ್ಸು ಕೌರವೇಯೇಷು ಪಾಂಚಾಲೇಷ್ಟಥ ವೃಷ್ಟಿಷು|

05080025c ದಾಸೀಭೂತಾಸ್ಮಿ ಪಾಪಾನಾಂ ಸಭಾಮಧ್ಯೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಾ||

ಕೌರವರು, ಪಾಂಚಾಲರು ಮತ್ತು ವೃಷ್ಟಿಯರು ಜೀವಿತರಾಗಿರುವಾಗಲೇ ನನ್ನನ್ನು ಸಭಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಪಾಪಿಗಳ ದಾಸಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು.

05080026a ನಿರಾಮರ್ಷೇಷ್ಟ ಚೇಷ್ಟೇಷು ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣೇಷು ಪಾಂಡುಷು|

05080026c ತ್ರಾಹಿ ಮಾಮಿತಿ ಗೋವಿಂದ ಮನಸಾ ಕಾಂಕ್ಷಿತೋಽಸಿ ಮೇ||

ಪಾಂಡವರು ಏನನ್ನೂ ಮಾಡದೇ, ಸಿಟ್ಟನ್ನೂ ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸದೇ ಸುಮ್ಮನೇ ಅದನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಕಾಪಾಡು ಗೋವಿಂದ ! ಎಂದು ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನೇ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡೆ.

05080027a ಯತ್ರ ಮಾಂ ಭಗವಾನ್ಪ್ರಾಜಾ ಶ್ವಶುರೋ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್|

05080027c ವರಂ ವೃಣೀಷ್ಟ ಪಾಂಚಾಲಿ ವರಾರ್ಹಾಸಿ ಮತಾಸಿ ಮೇ||

05080028a ಅದಾಸಾಃ ಪಾಂಡವಾಃ ಸಂತು ಸರಥಾಃ ಸಾಯುಧಾ ಇತಿ|

05080028c ಮಯೋಕ್ತೇ ಯತ್ರ ನಿರ್ಮುಕ್ತಾ ವನವಾಸಾಯ ಕೇಶವ||

ಭಗವಾನ್ ರಾಜಾ ಮಾವನು ಯಾವಾಗ ನನಗೆ “ಪಾಂಚಾಲೀ !
ವರವನ್ನು ಕೇಳಿಕೋ ! ನೀನು ವರಕ್ಕೆ ಅರ್ಹಳಾಗಿರುವೆ ಎಂದು
ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ” ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದನೋ ಆಗ ಕೇಶವ !
ಪಾಂಡವರು ಅದಾಸರಾಗಲಿ ಮತ್ತು ರಥ-ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಹೊಂದಲಿ
ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಂಡಾಗ ಅವರು ನಿರ್ಮುಕ್ತರಾದರು ವನವಾಸಕ್ಕೆ.

05080029a ಏವಂವಿಧಾನಾಂ ದುಃಖಾನಾಮಭಿಜ್ಞೋಽಸಿ ಜನಾರ್ದನ|

05080029c ತ್ರಾಹಿ ಮಾಂ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ ಸಭರ್ತ್ಯು ಜ್ಞಾತಿಬಾಂಧವಾಂ||

ಜನಾರ್ದನ ! ಈ ವಿಧದ ದುಃಖಗಳನ್ನು ನೀನು ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯೆ.
ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ ! ಗಂಡಂದಿರು ಮತ್ತು ಜ್ಞಾತಿಬಾಂಧವರೊಂದಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು
ಕಾಪಾಡು !

05080030a ನನ್ವಹಂ ಕೃಷ್ಣ ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಚೋಭಯೋಃ|

05080030c ಸ್ನುಷಾ ಭವಾಮಿ ಧರ್ಮೇಣ ಸಾಹಂ ದಾಸೀಕೃತಾಭವಂ||

ಕೃಷ್ಣ ! ಧರ್ಮದಂತೆ ನಾನು ಭೀಷ್ಮ ಮತ್ತು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಇಬ್ಬರ
ಸೊಸೆಯೂ ಅಲ್ಲವೇ? ಆದರೂ ನನ್ನನ್ನು ದಾಸಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು.

05080031a ಧಿಗ್ಬಲಂ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಧಿಕ್ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಧನುಷ್ಮತಾಂ|

05080031c ಯತ್ರ ದುರ್ಯೋಧನಃ ಕೃಷ್ಣ ಮುಹೂರ್ತಮಪಿ ಜೀವತಿ||

ಕೃಷ್ಣ ! ಇನ್ನು ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ದುರ್ಯೋಧನನು ಜೀವಂತವಿದ್ದಾನೆ

ಎಂದಾದರೆ ಭೀಮಸೇನನ ಬಲಕ್ಕೆ ಧಿಕ್ಕಾರ! ಪಾರ್ಥನ ಬಿಲ್ಲಾರಿಕೆಗೆ
ಧಿಕ್ಕಾರ!

05080032a ಯದಿ ತೇಽಹಮನುಗ್ರಾಹ್ಯಾ ಯದಿ ತೇಽಸ್ತಿ ಕೃಪಾ ಮಯಿ|
05080032c ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೇಷು ವೈ ಕೋಪಃ ಸರ್ವಃ ಕೃಷ್ಣ ವಿಧೀಯತಾಂ||

ಕೃಷ್ಣ! ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅನುಗ್ರಹವಿದೆಯೆಂದಾದರೆ, ನನ್ನ ಮೇಲೆ
ಕೃಪೆಯಿದೆ ಎಂದಾದರೆ ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲ ಕೋಪವನ್ನೂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರ
ಮೇಲೆ ತಿರುಗಿಸು!”

05080033a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಮೃದುಸಂಹಾರಂ ವೃಜಿನಾಗ್ರಂ ಸುದರ್ಶನಂ|

05080033c ಸುನೀಲಮಸಿತಾಪಾಂಗೀ ಪುಣ್ಯಗಂಧಾಧಿವಾಸಿತಂ||

05080034a ಸರ್ವಲಕ್ಷಣಸಂಪನ್ನಂ ಮಹಾಭುಜಗವರ್ಚಸಂ|

05080034c ಕೇಶಪಕ್ಷಂ ವರಾರೋಹಾ ಗೃಹ್ಯ ಸವ್ಯೇನ ಪಾಣಿನಾ||

05080035a ಪದ್ಮಾಕ್ಷೀ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಮುಪೇತ್ಯ ಗಜಗಾಮಿನೀ|

05080035c ಅಶ್ರುಪೂರ್ಣೇಕ್ಷಣಾ ಕೃಷ್ಣಾ ಕೃಷ್ಣಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಕಪ್ಪು ಕಣ್ಣಿನ, ಪದ್ಮಾಕ್ಷೀ ವರಾರೋಹೆಯು, ತನ್ನ
ಎಡಗೈಯಿಂದ ಮೃದುವಾದ, ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಗುಂಗುರಾಗಿದ್ದ, ನೋಡಲು
ಸುಂದರವಾಗಿದ್ದ, ಕಪ್ಪಾಗಿದ್ದ, ಪುಣ್ಯಗಂಧವನ್ನು ಸೂಸುತ್ತಿದ್ದ,
ಸರ್ವಲಕ್ಷಣ ಸಂಪನ್ನವಾದ, ಮಹಾಸರ್ಪದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ
ತಲೆಗೂದಲನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನಲ್ಲಿಗೆ ಆನೆಯಂತೆ
ನಡೆದುಬಂದು, ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ತುಂಬಿಸಿಕೊಂಡು, ಕೃಷ್ಣೆಯು

ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು.

05080036a ಅಯಂ ತೇ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ ದುಃಶಾಸನಕರೋದ್ಧೃತಃ|

05080036c ಸ್ಮೃತೃವ್ಯಃ ಸರ್ವಕಾಲೇಷು ಪರೇಷಾಂ ಸಂಧಿಮಿಚ್ಛತಾ||

“ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ! ಇದನ್ನೇ ಆ ದುಃಶಾಸನನು ಕೈಯಿಕ್ಕಿ ಎಳೆದುದು !
ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಬಯಸುವಾಗ ಸರ್ವಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು
ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರು !

05080037a ಯದಿ ಭೀಮಾರ್ಜುನೌ ಕೃಷ್ಣ ಕೃಪಣೌ ಸಂಧಿಕಾಮುಕೌ|

05080037c ಪಿತಾ ಮೇ ಯೋತ್ಸ್ಯತೇ ವೃದ್ಧಃ ಸಹ ಪುತ್ರೈರ್ಮಹಾರಥೈಃ||

ಕೃಷ್ಣ! ಒಂದು ವೇಳೆ ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಕೃಪಣರಾಗಿ ಸಂಧಿಯನ್ನು
ಬಯಸಿದರೆ, ನನ್ನ ಈ ವೃದ್ಧ ತಂದೆಯು ಮಹಾರಥಿ
ಮಕ್ಕಳನ್ನೊಡಗೂಡಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಾನೆ !

05080038a ಪಂಚ ಚೈವ ಮಹಾವೀರ್ಯಾಃ ಪುತ್ರಾ ಮೇ ಮಧುಸೂದನ|

05080038c ಅಭಿಮನ್ಯುಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಯೋತ್ಸ್ಯಂತಿ ಕುರುಭಿಃ ಸಹ||

ಮಧುಸೂದನ! ಅಭಿಮನ್ಯುವನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನನ್ನ ಐವರು
ಮಹಾವೀರ ಪುತ್ರರು ಕುರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

05080039a ದುಃಶಾನಭುಜಂ ಶ್ಯಾಮಂ ಸಂಚಿನ್ನಂ ಪಾಂಸುಗುಂಠಿತಂ|

05080039c ಯದ್ಯಹಂ ತಂ ನ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಕಾ ಶಾಂತಿಹೃದಯಸ್ಯ ಮೇ||

ಯಾವಾಗ ದುಃಶಾಸನನ ಆ ಕಪ್ಪು ಭುಜಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಧೂಳು

ಮುಕ್ಕುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇನೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನನ್ನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ
ಶಾಂತಿಯೆಲ್ಲಿದೆ?

05080040a ತ್ರಯೋದಶ ಹಿ ವರ್ಷಾಣಿ ಪ್ರತೀಕ್ಷಂತ್ಯಾ ಗತಾನಿ ಮೇ|

05080040c ನಿಧಾಯ ಹೃದಯೇ ಮನ್ಯಂ ಪ್ರದೀಪ್ತಮಿವ ಪಾವಕಂ||

ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಕಿಯಂತಿದ್ದ ಈ ಕೋಪವನ್ನು
ಹೃದಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾಯುತ್ತಾ ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷಗಳು
ಕಳೆದುಹೋದವು.

05080041a ವಿದೀರ್ಯತೇ ಮೇ ಹೃದಯಂ ಭೀಮವಾಕ್ಯಲ್ಯಪೀಡಿತಂ|

05080041c ಯೋಽಯಮದ್ಯ ಮಹಾಬಾಹುಧರ್ಮಂ ಸಮನುಪಶ್ಯತಿ||

ಇಂದು ಧರ್ಮವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕಾಣುವ ಆ ಮಹಾಬಾಹು ಭೀಮನ
ವಾಕ್ಯದ ಮುಳ್ಳಿನಿಂದ ಪೀಡಿತನಾದ ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಒಡೆಯುತ್ತಿದೆ.”

05080042a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಬಾಷ್ಟಸನ್ನೇನ ಕಂಠೇನಾಯತಲೋಚನಾ|

05080042c ರುರೋದ ಕೃಷ್ಣಾ ಸೋತ್ಕಂಪಂ ಸಸ್ವರಂ ಬಾಷ್ಟಗದ್ಗದಂ||

05080043a ಸ್ತನೌ ಪೀನಾಯತಶ್ಶೋಣೀ ಸಹಿತಾವಭಿವರ್ಷತೀ|

05080043c ದ್ರವೀಭೂತಮಿವಾತ್ಯುಷ್ಣಮುತ್ಸ್ರಜದ್ವಾರಿ ನೇತ್ರಜಂ||

ಆ ಆಯತಲೋಚನೆ ಕೃಷ್ಣೆಯು ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ
ಹೇಳಿ ನಡುಗುತ್ತಾ ಗದ್ಗದ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಜೋರಾಗಿ ಅತ್ತಳು. ಅವಳ
ಮೇಲುಬ್ಬಿದ ಮೊಲೆಗಳು ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ಒದ್ದೆಯಾದವು. ನೀರಾದ
ಬೆಂಕಿಯಂತಿರುವ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಸುರಿಸಿದಳು.

05080044a ತಾಮುವಾಚ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಕೇಶವಃ ಪರಿಸಾಂತ್ವಯನ್|

05080044c ಅಚಿರಾದ್ರಕ್ಷ್ಯಸೇ ಕೃಷ್ಣೇ ರುದತೀರ್ಭರತಸ್ತ್ರಿಯಃ||

ಮಹಾಬಾಹು ಕೇಶವನು ಅವಳನ್ನು ಸಂತವಿಸುತ್ತಾ ಹೇಳಿದನು:
“ಕೃಷ್ಣೇ! ಬೇಗನೇ ನೀನು ಭರತಸ್ತ್ರೀಯರು ರೋದಿಸುವುದನ್ನು
ನೋಡುವಿಯಂತೆ.

05080045a ಏವಂ ತಾ ಭೀರು ರೋತ್ಸ್ಯಂತಿ ನಿಹತಜ್ಞಾತಿಬಾಂಧವಾಃ|

05080045c ಹತಮಿತ್ರಾ ಹತಬಲಾ ಯೇಷಾಂ ಕ್ರುದ್ಧಾಸಿ ಭಾಮಿನಿ||

ಭೀರು! ಭಾಮಿನೀ! ಅವರೂ ಕೂಡ ಹೀಗೆಯೇ ಜ್ಞಾತಿಬಾಂಧವರನ್ನು
ಕಳೆದುಕೊಂಡು ರೋದಿಸುವರು. ಯಾರಮೇಲೆ ನೀನು ಸಿಟ್ಟಾಗಿದ್ದೀಯೋ
ಅವರ ಮಿತ್ರರು ಮತ್ತು ಸೇನೆಯು ಈಗಾಗಲೇ ಹತರಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

05080046a ಅಹಂ ಚ ತತ್ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಭೀಮಾರ್ಜುನಯಮೈಃ ಸಹ|

05080046c ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಯೋಗೇನ ದೈವಾಚ್ಚ ವಿಧಿನಿರ್ಮಿತಾತ್||

ನಾನು, ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಮತ್ತು ಯಮಳರು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಮಾತಿನಂತೆ
ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ದೈವವು ವಿಧಿನಿರ್ಮಿತ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ.

05080047a ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಃ ಕಾಲಪಕ್ವಾ ನ ಚೇಚ್ಛ್ಯಂತ್ವಂತಿ ಮೇ ವಚಃ|

05080047c ಶೇಷ್ಯಂತೇ ನಿಹತಾ ಭೂಮೌ ಶ್ವಶೃಗಾಲಾದನೀಕೃತಾಃ||

ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೆಂದುಹೋಗಿರುವ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು
ಕೇಳದೇ ಇದ್ದರೆ ಅವರು ಹತರಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ನಾಯಿ-

ನರಿಗಳಿಗೆ ಆಹಾರವಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ.

05080048a ಚಲೇದ್ಧಿ ಹಿಮವಾಂ ಶೈಲೋ ಮೇದಿನೀ ಶತಧಾ ಭವೇತ್|

05080048c ದ್ಯೌಃ ಪತೇಚ್ಚ ಸನಕ್ಷತ್ರಾ ನ ಮೇ ಮೋಘಂ ವಚೋ ಭವೇತ್||

ಹಿಮವತ್ ಪರ್ವತವು ಚಲಿಸಬಹುದು, ಭೂಮಿಯು

ಚೂರಾಗಬಹುದು, ನಕ್ಷತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಆಕಾಶವು ಬೀಳಬಹುದು,

ಆದರೆ ನನ್ನ ಮಾತು ಹುಸಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ!

05080049a ಸತ್ಯಂ ತೇ ಪ್ರತಿಜಾನಾಮಿ ಕೃಷ್ಣೇ ಬಾಷ್ಪೋ ನಿಗೃಹ್ಯತಾಂ|

05080049c ಹತಾಮಿತ್ರಾಂ ಶ್ರಿಯಾ ಯುಕ್ತಾನಚಿರಾದ್ಧೃಕ್ಷ್ಯಸೇ ಪತೀನ್||

ಕೃಷ್ಣೇ! ನಿನಗೆ ಸತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುವುದನ್ನು

ನಿಲ್ಲಿಸು! ಬೇಗನೇ ನಿನ್ನ ಪತಿಯಂದಿರು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ

ಶ್ರೀಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ

ದ್ರೌಪದೀಕೃಷ್ಣಸಂವಾದೇ ಅಶೀತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದೀಕೃಷ್ಣಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ ಎಂಭತ್ತನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು.

೮೧

ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರಯಾಣ

ಮರುದಿನ ಮುಂಜಾನೆ ಕೃಷ್ಣನು ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನೊಡಗೂಡಿ ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದುದು (೧-೩೨). ಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ತಾಯಿ ಕುಂತಿಗೆ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದುದು (೩೩-೪೯). ಅರ್ಜುನನು ತನ್ನ ಸಂದೇಶವನ್ನಿತ್ತು ಹಿಂದಿರುಗಿದುದು (೫೦-೫೭). ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಿನಾಪುರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಹರ್ಷಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಕೃಷ್ಣನು ಪರಶುರಾಮನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿದುದು (೫೮-೭೨).

05081001 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

05081001a ಕುರೂಣಾಮಧ್ಯ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭವಾನ್ಸಹೃದನುತ್ತಮಃ|

05081001c ಸಂಬಂಧೀ ದಯಿತೋ ನಿತ್ಯಮುಭಯೋಃ ಪಕ್ಷಯೋರಪಿ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಇಂದು ಕುರುಗಳೆಲ್ಲರ ಅನುತ್ತಮ ಗೆಳೆಯನು ನೀನೇ. ನೀನು ಯಾವಾಗಲೂ ಎರಡೂ ಪಕ್ಷಗಳ ಪ್ರೀತಿಯ ಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿದ್ದೀಯೆ.

05081002a ಪಾಂಡವೈರ್ಧಾರ್ತ ರಾಷ್ಟ್ರಾಣಾಂ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯಮನಾಮಯಂ|

05081002c ಸಮರ್ಥಃ ಪ್ರಶಮಂ ಚೈಷಾಂ ಕರ್ತುಂ ತ್ವಮಸಿ ಕೇಶವ||

ಪಾಂಡವರು ಮತ್ತು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರ ಕುಶಲವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಬೇಕು. ಕೇಶವ! ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಪ್ರಶಾಂತಗೊಳಿಸಲು ನೀನೇ

ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದೀಯೆ.

05081003a ತ್ವಮಿತಃ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ ಸುಯೋಧನಮಮರ್ಷಣಂ|

05081003c ಶಾಂತ್ಯರ್ಥಂ ಭಾರತಂ ಬ್ರೂಯಾ ಯತ್ತದ್ವಾಚ್ಯಮಮಿತ್ರಹನ್||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ! ಶತ್ರುಹನನ! ಈಗ ನೀನು ಅಮರ್ಷಣ

ಸುಯೋಧನನಲ್ಲಿಗೆ ಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಹೋಗಿ ಭಾರತರಿಗೆ ಏನು

ಹೇಳಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಹೇಳು.

05081004a ತ್ವಯಾ ಧರ್ಮಾರ್ಥಯುಕ್ತಂ ಚೇದುಕ್ತಂ ಶಿವಮನಾಮಯಂ|

05081004c ಹಿತಂ ನಾದಾಸ್ಯತೇ ಬಾಲೋ ದಿಷ್ಟಸ್ಯ ವಶಮೇಷ್ಯತಿ||

ಮಂಗಳವೂ, ಅನಾಮಯವೂ, ಧರ್ಮಾರ್ಥಯುಕ್ತವೂ ಆದ ನಿನ್ನ

ಹಿತವನ್ನು ಅವನು ಸ್ವೀಕರಿಸದೇ ಇದ್ದರೆ ದೈವದ ವಶವಾಗುತ್ತಾನೆ.”

05081005 ಭಗವಾನುವಾಚ|

05081005a ಧರ್ಮ್ಯಮಸ್ಮದ್ಧಿತಂ ಚೈವ ಕುರೂಣಾಂ ಯದನಾಮಯಂ|

05081005c ಏಷ ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ರಾಜಾನಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಮಭೀಪ್ಸಯಾ||

ಭಗವಂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಸರಿ! ಧರ್ಮಸಮ್ಮತವಾಗಿ

ದೊರೆಯಬೇಕಾದ, ನಮಗೆ ಲಾಭದಾಯಕವಾದ ಮತ್ತು ಕುರುಗಳಿಗೆ

ಅನಾಮಯವಾದುದನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಆಸೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಾನು

ರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.””

05081006 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05081006a ತತೋ ವ್ಯಪೇತೇ ತಮಸಿ ಸೂರ್ಯೇ ವಿಮಲ ಉದ್ಗತೇ|

05081006c ಮೈತ್ರೇ ಮುಹೂರ್ತೇ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೇ ಮೃದ್ವರ್ಚಿಷಿ ದಿವಾಕರೇ||

05081007a ಕೌಮುದೇ ಮಾಸಿ ರೇವತ್ಯಾಂ ಶರದಂತೇ ಹಿಮಾಗಮೇ|

05081007c ಸ್ಥೀತಸಸ್ಯಸುಖೇ ಕಾಲೇ ಕಲ್ಯಃ ಸತ್ತ್ವ ವತಾಂ ವರಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾತ್ರಿಯು ಕಳೆದು ವಿಮಲ ಸೂರ್ಯನು ಉದಯಿಸಲು, ದಿವಾಕರನು ಮೃದುವಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಮೈತ್ರ ಮುಹೂರ್ತವು ಸಂಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಲು, ಕೌಮುದ ಮಾಸದಲ್ಲಿ, ರೇವತೀ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ, ಶರದೃತುವು ಮುಗಿದು ಹೇಮಂತ ಋತುವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವಾಗ, ಸಸ್ಯಗಳು ಬೆಳೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಸುಖವಾಗಿರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸತ್ತ್ವವತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನು ಸಿದ್ಧನಾದನು.

05081008a ಮಂಗಲ್ಯಾಃ ಪುಣ್ಯನಿರ್ಘೋಷಾ ವಾಚಃ ಶೃಣ್ವಂಶ್ಚ ಸೂನ್ಯತಾಃ|

05081008c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಪ್ರತೀತಾನಾಮೃಷೀಣಾಮಿವ ವಾಸವಃ||

ವಾಸವನು ಋಷಿಗಳಿಂದ ಕೇಳುವಂತೆ ಹೊರಡುವಾಗ ಅವನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮಂಗಳ ಘೋಷಗಳನ್ನೂ, ಪುಣ್ಯಾಹ-ವಾಚನಗಳನ್ನೂ, ಸತ್ಯಗಳನ್ನೂ ಕೇಳಿದನು.

05081009a ಕೃತ್ವಾ ಪೌರ್ವಾಹ್ನಿಕಂ ಕೃತ್ಯಂ ಸ್ನಾತಃ ಶುಚಿರಲಂಕೃತಃ|

05081009c ಉಪತಸ್ಥೇ ವಿವಸ್ವಂತಂ ಪಾವಕಂ ಚ ಜನಾರ್ದನಃ||

ಜನಾರ್ದನನು ಬೆಳಗಿನ ಆಹ್ನಿಕವನ್ನು ಪೂರೈಸಿ, ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಶುದ್ಧಿಯಾಗಿ, ಅಲಂಕೃತನಾಗಿ, ಸೂರ್ಯ ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಯ

ಉಪಾಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

05081010a ಋಷಭಂ ಪೃಷ್ಠ ಆಲಭ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಭಿವಾದ್ಯ ಚ|

05081010c ಅಗ್ನಿಂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ಕೃತ್ವಾ ಪಶ್ಯನ್ಕಲ್ಯಾಣಮಗ್ರತಃ||

ಹೋರಿಯ ಬೆನ್ನನ್ನು ಸವರಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ವಂದಿಸಿ, ಅಗ್ನಿಯ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಮುಂದಿರುವ ಕಲ್ಯಾಣ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದನು.

05081011a ತತ್ರ ತಿಜ್ಞಾಯ ವಚನಂ ಪಾಂಡವಸ್ಯ ಜನಾರ್ದನಃ|

05081011c ಶಿನೇರ್ನಪ್ತಾರಮಾಸೀನಮಭ್ಯಭಾಷತ ಸಾತ್ಯಕಿಂ||

ಪಾಂಡವರ ಮಾತನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಜನಾರ್ದನನು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಶಿನಿ ಸಾತ್ಯಕಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

05081012a ರಥ ಆರೋಪ್ಯತಾಂ ಶಂಖಶ್ಚಕ್ರಂ ಚ ಗದಯಾ ಸಹ|

05081012c ಉಪಾಸಂಗಾಶ್ಚ ಶಕ್ತಶ್ಚ ಸರ್ವಪ್ರಹರಣಾನಿ ಚ||

“ಶಂಖ-ಚಕ್ರಗಳನ್ನೂ ಜೊತೆಗೆ ಗದೆಯನ್ನೂ, ಈಟಿ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ, ಸರ್ವ ಪ್ರಹರಗಳನ್ನೂ ರಥಕ್ಕೆ ಏರಿಸು !

05081013a ದುರ್ಯೋಧನೋ ಹಿ ದುಷ್ಟಾತ್ಮಾ ಕರ್ಣಶ್ಚ ಸಹಸೌಬಲಃ|

05081013c ನ ಚ ಶತ್ರುರವಜ್ಞೇಯಃ ಪ್ರಾಕೃತೋಽಪಿ ಬಲೀಯಸಾ||

ಏಕೆಂದರೆ ದುರ್ಯೋಧನ, ಕರ್ಣ ಮತ್ತು ಸೌಬಲರು ದುಷ್ಟಾತ್ಮರು. ಬಲಶಾಲಿಯಾದವನು ಶತ್ರುವು ಎಷ್ಟೇ ಕೀಳಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರನ್ನು

ಪರಿಗಣಿಸದೇ ಇರಬಾರದು.”

05081014a ತತಸ್ತನ್ಮ ತಮಾಜ್ಞಾಯ ಕೇಶವಸ್ಯ ಪುರಃಸರಾಃ|

05081014c ಪ್ರಸಸ್ತುರ್ಯೋ ಜಯಿಷ್ಯಂತೋ ರಥಂ ಚಕ್ರಗದಾಭೃತಃ||

ಆಗ ಕೇಶವನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಸೇವಕರು ಸಡಗರದಿಂದ ಓಡಾಡುತ್ತಾ ಚಕ್ರ, ಗದೆಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ರಥವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು.

05081015a ತಂ ದೀಪ್ತಮಿವ ಕಾಲಾಗ್ನಿಮಾಕಾಶಗಮಿವಾಧ್ವಗಂ|

05081015c ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶಾಭ್ಯಾಂ ಚಕ್ರಾಭ್ಯಾಂ ಸಮಲಂಕೃತಂ||

ಆ ರಥವು ಕಲಾಗ್ನಿಯಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಿಯಂತೆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರಿಹೋಗುವಂತಿತ್ತು. ಸಮಲಂಕೃತವಾದ ಅದರ ಎರಡು ಚಕ್ರಗಳು ಚಂದ್ರ ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯರಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

05081016a ಅರ್ಧಚಂದ್ರೈಶ್ಚ ಚಂದ್ರೈಶ್ಚ ಮತ್ಸ್ಯೈಃ ಸಮೃಗಪಕ್ಷಿಭಿಃ|

05081016c ಪುಷ್ಪೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈಶ್ಚಿತ್ರಂ ಮಣಿರತ್ನೈಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ||

05081017a ತರುಣಾದಿತ್ಯಸಂಕಾಶಂ ಬೃಹಂತಂ ಚಾರುದರ್ಶನಂ|

05081017c ಮಣಿಹೇಮವಿಚಿತ್ರಾಂಗಂ ಸುಧ್ವಜಂ ಸುಪತಾಕಿನಂ||

ಅದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಚಂದ್ರ, ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರಗಳು, ಮೀನುಗಳು, ಮೃಗಪಕ್ಷಿಗಳು, ಹೂವುಗಳು, ವಿವಿಧ ಚಿತ್ರಗಳು, ಮತ್ತು ಮಣಿರತ್ನಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ತುಂಬಿದ, ಬೃಹತ್ತಾದ, ನೋಡಲು ಸುಂದರವಾದ, ಮಣಿಹೇಮಚಿತ್ರಗಳನ್ನೊಡಗೂಡಿದ, ಉದಯಿಸುವ ಸೂರ್ಯನಂತಿರುವ, ಉತ್ತಮ ಧ್ವಜ-ಪತಾಕೆಗಳೂ ಇದ್ದವು.

05081018a ಸೂಪಸ್ಕರಮನಾಧೃಷ್ಟಂ ವೈಯಾಘ್ರಪರಿವಾರಣಂ|

05081018c ಯಶೋಘ್ನಂ ಪ್ರತ್ಯಮಿತ್ರಾಣಾಂ ಯದೂನಾಂ ನಂದಿವರ್ಧನಂ||

ಶತ್ರುಗಳ ಯಶವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವ ಮತ್ತು ಯದುಗಳ ಆನಂದವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಆ ಧ್ವಜವು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ಚಿನ್ನದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು, ಹುಲಿಯ ಚರ್ಮದಿಂದ ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು.

05081019a ವಾಜಿಭಿಃ ಸೈನ್ಯಸುಗ್ರೀವಮೇಘಪುಷ್ಪಬಲಾಹಕೈಃ|

05081019c ಸ್ನಾತೈಃ ಸಂಪಾದಯಾಂ ಚಕ್ರುಃ ಸಂಪನ್ವೈಃ ಸರ್ವಸಂಪದಾ||

ಅದಕ್ಕೆ ಅವನ ಕುದುರೆಗಳು - ಸೈನ್ಯ, ಸುಗ್ರೀವ, ಮೇಘಪುಷ್ಪ, ಬಲಾಹಕಗಳನ್ನು ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸಿ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಕಟ್ಟಿದರು.

05081020a ಮಹಿಮಾನಂ ತು ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಭೂಯ ಏವಾಭಿವರ್ಧಯನ್|

05081020c ಸುಘೋಷಃ ಪತಗೇಂದ್ರೇಣ ಧ್ವಜೇನ ಯುಯುಜೇ ರಥಃ||

ಆ ಸುಘೋಷ ರಥಕ್ಕೆ ಗರುಡನಿರುವ ಧ್ವಜವನ್ನು ಏರಿಸಿ ಕೃಷ್ಣನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರು.

05081021a ತಂ ಮೇರುಶಿಖರಪ್ರಖ್ಯಂ ಮೇಘದುಂದುಭಿನಿಸ್ವನಂ|

05081021c ಆರುರೋಹ ರಥಂ ಶೌರಿರ್ವಿಮಾನಮಿವ ಪುಣ್ಯಕೃತ್||

ಮೇರುಶಿಖರದಂತಿದ್ದ, ಮೇಘದುಂದುಭಿಗಳಂತೆ ಮೊಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ರಥವನ್ನು ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನು ವಿಮಾನವನ್ನು ಏರುವಂತೆ ಶೌರಿಯು ಏರಿದನು.

05081022a ತತಃ ಸಾತ್ಯಕಿಮಾರೋಪ್ಯ ಪ್ರಯಯೌ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ|

05081022c ಪೃಥಿವೀಂ ಚಾಂತರಿಕ್ಷಂ ಚ ರಥಘೋಷೇಣ ನಾದಯನ್||

ಆಗ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿಸಿಕೊಂಡು ಪುರುಷೋತ್ತಮನು ಭೂಮಿ ಅಂತರಿಕ್ಷಗಳನ್ನು ರಥಘೋಷದಿಂದ ಮೊಳಗಿಸುತ್ತಾ ಹೊರಟನು.

05081023a ವ್ಯಮೋಢಾಭ್ರಘನಃ ಕಾಲಃ ಕ್ಷಣೇನ ಸಮಪದ್ಯತ|

05081023c ಶಿವಶ್ಚಾನುವವೌ ವಾಯುಃ ಪ್ರಶಾಂತಮಭವದ್ರಜಃ||

ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಹವಾಮಾನವು ಸ್ವಚ್ಛವಾಯಿತು, ಆಕಾಶವು ಮೋಡರಹಿತವಾಯಿತು. ಮಂಗಳ ಗಾಳಿಯು ಬೀಸಿತು ಮತ್ತು ಮೇಲೆದ್ದ ಧೂಳು ಪ್ರಶಾಂತವಾಯಿತು.

05081024a ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಾನುಲೋಮಾಶ್ಚ ಮಂಗಲ್ಯಾ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಣಃ|

05081024c ಪ್ರಯಾಣೇ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಬಭೂವುರನುಯಾಯಿನಃ||

ಮಂಗಲ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಗಳು ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಅವನ ಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಿ ಬಲಗಡೆಯಿಂದ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿ ಹೋದವು.

05081025a ಮಂಗಲ್ಯಾರ್ಥಪದ್ಯೈಃ ಶಬ್ದೈರನ್ವವರ್ತಂತ ಸರ್ವಶಃ|

05081025c ಸಾರಸಾಃ ಶತಪತ್ರಾಶ್ಚ ಹಂಸಾಶ್ಚ ಮಧುಸೂದನಂ||

ಮಂಗಲವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಕೂಗುತ್ತಾ ಸಾರಸಗಳು, ಹಂಸಗಳು ಮತ್ತು ಮರಕುಟುಕ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಮಧುಸೂದನನನ್ನು ಎಲ್ಲಕಡೆಯಿಂದ ಸುತ್ತಿಪರೆದವು.

05081026a ಮಂತ್ರಾಹುತಿಮಹಾಹೋಮೈರ್ಹೂ ಯಮಾನಶ್ಚ ಪಾವಕಃ|

05081026c ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಶಿಖೋ ಭೂತ್ವಾ ವಿಧೂಮಃ ಸಮಪದ್ಯತ||

ಮಹಾಹೋಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಾಹುತಿಯನ್ನು ಹಾಕಿ, ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಪಾವಕನು ಹೊಗೆಯಿಲ್ಲದೇ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣವಾಗಿ ಉರಿಯತೊಡಗಿದನು.

05081027a ವಸಿಷ್ಠೋ ವಾಮದೇವಶ್ಚ ಭೂರಿದ್ಯುಮ್ನೋ ಗಯಃ ಕ್ರಥಃ|

05081027c ಶುಕ್ರನಾರದವಾಲ್ಮೀಕಾ ಮರುತಃ ಕುಶಿಕೋ ಭೃಗುಃ||

05081028a ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ್ಷಯಶ್ಚೈವ ಕೃಷ್ಣಂ ಯದುಸುಖಾವಹಂ|

05081028c ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಮವರ್ತಂತ ಸಹಿತಾ ವಾಸವಾನುಜಂ||

ವಸಿಷ್ಠ, ವಾಮದೇವ, ಭೂರಿದ್ಯುಮ್ನ, ಗಯ, ಕ್ರಥ, ಶುಕ್ರ, ನಾರದ, ವಾಲ್ಮೀಕಾ, ಮರುತ, ಕುಶಿಕ, ಭೃಗು ಮೊದಲಾದ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ- ದೇವರ್ಷಿಗಳು ಯದುಸುಖಾವಹ, ವಾಸವಾನುಜ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಮಾಡಿದರು.

05081029a ಏವಮೇತೈರ್ಮಹಾಭಾಗೈರ್ಮಹರ್ಷಿಗಣಸಾಧುಭಿಃ|

05081029c ಪೂಜಿತಃ ಪ್ರಯಯೌ ಕೃಷ್ಣಃ ಕುರೂಣಾಂ ಸದನಂ ಪ್ರತಿ||

ಈ ರೀತಿ ಮಹಾಭಾಗ ಮಹರ್ಷಿ ಮತ್ತು ಸಾಧುಗಣಗಳಿಂದ ಪೂಜಿತನಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನು ಕುರುಗಳ ಸದನದಡೆಗೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದನು.

05081030a ತಂ ಪ್ರಯಾಂತಮನುಪ್ರಾಯಾತ್ಕುಂತೀಪುತ್ತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

05081030c ಭೀಮಸೇನಾರ್ಜುನೌ ಚೋಭೌ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ತೌ ಚ ಪಾಂಡವೌ||

05081031a ಬೇಕಿತಾನಶ್ಚ ವಿಕ್ರಾಂತೋ ಧೃಷ್ಟಕೇತುಶ್ಚ ಚೇದಿಪಃ|

05081031c ದ್ರುಪದಃ ಕಾಶಿರಾಜಶ್ಚ ಶಿಖಿಂಡೀ ಚ ಮಹಾರಥಃ||

05081032a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಃ ಸಪುತ್ರಶ್ಚ ವಿರಾಟಃ ಕೇಕಯೈಃ ಸಹ|

05081032c ಸಂಸಾಧನಾರ್ಥಂ ಪ್ರಯಯುಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭಂ||

ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ,
ಭೀಮಸೇನ-ಅರ್ಜುನರು, ಪಾಂಡವ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರರಿಬ್ಬರು, ವಿಕ್ರಾಂತ
ಚೇಕಿತಾನ, ಚೇದಿಪ ಧೃಷ್ಟಕೇತು, ದ್ರುಪದ, ಕಾಶಿರಾಜ, ಮಹಾರಥ
ಶಿಖಿಂಡೀ, ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ, ಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ ವಿರಾಟ, ಕೇಕಯ ಎಲ್ಲರೂ
ಜೊತೆಗೂಡಿ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದರು. ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭನ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ
ಸಹಾಯಮಾಡಲು ಹೊರಟರು.

05081033a ತತೋಽನುವ್ರಜ್ಯ ಗೋವಿಂದಂ ಧರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

05081033c ರಾಜ್ಞಾಂ ಸಕಾಶೇ ದ್ಯುತಿಮಾನುವಾಚೇದಂ ವಚಸ್ತದಾ||

05081034a ಯೋ ನೈವ ಕಾಮಾನ್ ಭಯಾನ್ ಲೋಭಾನ್ನಾರ್ಥಕಾರಣಾತ್|

05081034c ಅನ್ಯಾಯಮನುವರ್ತೇತ ಸ್ಥಿರಬುದ್ಧಿರಲೋಲುಪಃ||

05081035a ಧರ್ಮಜ್ಞೋ ಧೃತಿಮಾನ್ಪ್ರಾಜ್ಞಾಃ ಸರ್ವಭೂತೇಷು ಕೇಶವಃ|

05081035c ಈಶ್ವರಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ದೇವದೇವಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್||

05081036a ತಂ ಸರ್ವಗುಣಸಂಪನ್ನಂ ಶ್ರೀವತ್ಸಕೃತಲಕ್ಷಣಂ|

05081036c ಸಂಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಕೌಂತೇಯಃ ಸಂದೇಷ್ಟುಮುಪಚಕ್ರಮೇ||

ಗೋವಿಂದನನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದ ಧರ್ಮರಾಜ ಕೌಂತೇಯ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ರಾಜರ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ ದ್ಯುತಿಮಾನ, ಕಾಮ, ಭಯ,
ಲೋಭ ಮತ್ತು ಅರ್ಥದ ಕಾರಣದಿಂದ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ

ನಡೆದುಕೊಳ್ಳದೇ ಇದ್ದ, ಸ್ಥಿರಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ, ಎಂದೂ
 ಲೋಲುಪನಾಗಿರದ, ಧರ್ಮಜ್ಞ, ಧೃತಿವಂತ, ಸರ್ವಭೂತಗಳಲ್ಲಿ
 ಪ್ರಾಜ್ಞನಾದ, ಸರ್ವಭೂತಗಳ ಈಶ್ವರ, ದೇವದೇವ, ಪ್ರತಾಪವಾನ್,
 ಸರ್ವಗುಣಸಂಪನ್ನ, ಶ್ರೀವತ್ಸಕೃತಲಕ್ಷಣ, ಕೇಶವನನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿ ಈ
 ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

05081037a ಯಾ ಸಾ ಬಾಲ್ಯಾತ್ಪ್ರಭೃತ್ಯಸ್ಮಾನ್ವರ್ವಧಯತಾಬಲಾ|

05081037c ಉಪವಾಸತಪಃಶೀಲಾ ಸದಾ ಸ್ವಸ್ತಿಯನೇ ರತಾ||

05081038a ದೇವತಾತಿಥಿಪೂಜಾಸು ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಣೇ ರತಾ|

05081038c ವತ್ಸಲಾ ಪ್ರಿಯಪುತ್ರಾ ಚ ಪ್ರಿಯಾಸ್ಮಾಕಂ ಜನಾರ್ದನ||

05081039a ಸುಯೋಧನಭಯಾದ್ಯಾ ನೋಽತ್ರಾಯತಾಮಿತ್ರಕರ್ಶನ|

05081039c ಮಹತೋ ಮೃತ್ಯುಸಂಬಾಧಾದುತ್ತರನ್ನೌರಿವಾರ್ಣವಾತ್||

05081040a ಅಸ್ಮತ್ಕೃತೇ ಚ ಸತತಂ ಯಯಾ ದುಃಖಾನಿ ಮಾಧವ|

05081040c ಅನುಭೂತಾನ್ಯದುಃಖಾರ್ಹಾ ತಾಂ ಸ್ಮ ಪೃಚ್ಛೇರನಾಮಯಂ||

“ಮಾಧವ ! ಜನಾರ್ದನ ! ಅಮಿತ್ರಕರ್ಶನ ! ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ
 ಅಬಲೆಯಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ನಮ್ಮನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದ, ಉಪವಾಸ ತಪಸ್ಸು
 ಮತ್ತು ಇತರ ವ್ರತಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ನಿರತಳಾಗಿರುವ, ದೇವ-
 ಅತಿಥಿ ಪೂಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹಿರಿಯರ ಶುಶ್ರೂಷಣೆಯಲ್ಲಿ
 ನಿರತಳಾಗಿರುವ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿ-ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಕಾಣುವ, ನಮ್ಮ
 ಪ್ರಿಯೆಯಾದ, ಸುಯೋಧನನ ಭಯದಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದ, ಮಹಾ
 ಮೃತ್ಯುಭಯದಿಂದ ಮುಳುಗುವವರನ್ನು ಹಡಗು ರಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ರಕ್ಷಿಸಿದ,

ದುಃಖಕ್ಕೆ ಅನರ್ಹಳಾಗಿದ್ದರೂ ನಮಗೋಸ್ಕರ ಸತತವೂ ದುಃಖವನ್ನೇ
ಅನುಭವಿಸಿದ ಅವಳ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸು.

05081041a ಭೃಶಮಾಶ್ವಾಸಯೇಶ್ಚೈನಾಂ ಪುತ್ರಶೋಕಪರಿಪ್ಲುತಾಂ|

05081041c ಅಭಿವಾದ್ಯ ಸ್ವಜೇಥಾಶ್ಚ ಪಾಂಡವಾನ್ಪರಿಕೀರ್ತಯನ್||

ಪುತ್ರರ ಕುರಿತು ಶೋಕಸಂತಪ್ತಳಾದ ಅವಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಂತವಿಸು.
ಪಾಂಡವರು ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಅವಳನ್ನು ಆಲಂಗಿಸು.

05081042a ಊಥಾತ್ಪ್ರಭೃತಿ ದುಃಖಾನಿ ಶ್ವಶುರಾಣಾಮರಿಂದಮ|

05081042c ನಿಕಾರಾನತದರ್ಹಾ ಚ ಪಶ್ಯಂತೀ ದುಃಖಮಶ್ನುತೇ||

ಅರಿಂದಮ ! ಮದುವೆಯಾದಾಗಿನಿಂದ ಅವಳು ಮಾವನ
ಮನೆಯವರಿಂದ ದುಃಖ-ಮೋಸಗಳನ್ನಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಏನನ್ನೂ ಕಾಣದೇ
ದುಃಖಿಸಿದ್ದಾಳೆ.

05081043a ಅಪಿ ಜಾತು ಸ ಕಾಲಃ ಸ್ಯಾತ್ಕೃಷ್ಣ ದುಃಖವಿಪರ್ಯಯಃ|

05081043c ಯದಹಂ ಮಾತರಂ ಕ್ಲಿಷ್ಟಾಂ ಸುಖೇ ದಧ್ಯಾಮರಿಂದಮ||

ಕೃಷ್ಣ ! ಅರಿಂದಮ ! ಅವಳ ದುಃಖವನ್ನು ಕಳೆಯುವ ಹಾಗೆ ನಾನು
ಮಾಡುವ, ತಾಯಿಯ ಕಷ್ಟಗಳ ಬದಲಾಗಿ ಸುಖವನ್ನು ನೀಡುವ
ಕಾಲವು ಎಂದಾದರೂ ಬರುವುದಿದೆಯೇ?

05081044a ಪ್ರವ್ರಜಂತೋಽನ್ವಧಾವತ್ಸಾ ಕೃಪಣಾ ಪುತ್ರಗೃಧ್ಧಿನೀ|

05081044c ರುದತೀಮಪಹಾಯೈನಾಮುಪಗಚ್ಚಾಮ ಯದ್ವನಂ||

ನಾವು ಹೊರಡುವಾಗ ಅವಳು ದೀನಳಾಗಿ, ಪುತ್ರರ ಮೇಲಿನ
ಆಸೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಹಿಂದೆ ಓಡಿ ಬಂದಳು. ಆದರೂ ನಾವು
ರೋದಿಸುತ್ತಿರುವ ಅವಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ವನಕ್ಕೆ ಬಂದೆವು.

05081045a ನ ನೂನಂ ಮ್ನಿಯತೇ ದುಃಖೈಃ ಸಾ ಚೇಜ್ಜೀವತಿ ಕೇಶವ|

05081045c ತಥಾ ಪುತ್ರಾಧಿಭಿರ್ಗಾರ್ಥಮಾರ್ತಾ ಹ್ಯಾನರ್ತಸತ್ಕೃತಾ||

ಪುತ್ರರಿಗಾಗಿ ದುಃಖಿತಳಾಗಿ, ಇತರರಿಂದ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ
ತಾಯಿಯಿರುವಾಗ ದುಃಖದಿಂದ ಜೀವ ತ್ಯಜಿಸುವುದೂ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ
ಕೇಶವ !

05081046a ಅಭಿವಾದ್ಯಾ ತು ಸಾ ಕೃಷ್ಣ ತ್ವಯಾ ಮದ್ವಚನಾದ್ವಿಭೋ|

05081046c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಶ್ಚ ಕೌರವ್ಯೋ ರಾಜಾನಶ್ಚ ವಯೋಽಧಿಕಾಃ||

05081047a ಭೀಷ್ಮಂ ದ್ರೋಣಂ ಕೃಪಂ ಚೈವ ಮಹಾರಾಜಂ ಚ ಬಾಹ್ಲಿಕಂ|

05081047c ದ್ರೋಣಿಂ ಚ ಸೋಮದತ್ತಂ ಚ ಸರ್ವಾಂಶ್ಚ ಭರತಾನ್ಮುಥಕ್||

05081048a ವಿದುರಂ ಚ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಾಂ ಕುರೂಣಾಂ ಮಂತ್ರಧಾರಿಣಂ|

05081048c ಅಗಾಧಬುದ್ಧಿಂ ಧರ್ಮಜ್ಞಾಂ ಸ್ವಜೇಥಾ ಮಧುಸೂದನ||

ಕೃಷ್ಣ ! ವಿಭೋ ! ಮಧುಸೂದನ ! ನನ್ನ ವಚನದಂತೆ ಅವಳನ್ನು
ಅಭಿವಂದಿಸು. ಹಾಗೆಯೇ ವೃದ್ಧರಾಜ ಕೌರವ್ಯ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ, ಭೀಷ್ಮ,
ದ್ರೋಣ, ಕೃಪ, ಮಹಾರಾಜಾ ಬಾಹ್ಲೀಕ, ದ್ರೋಣಿ, ಸೋಮದತ್ತ, ಮತ್ತು
ಎಲ್ಲ ಭಾರತರು, ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ, ಕುರುಗಳ ಮಂತ್ರಧಾರಿಣಿ,
ಅಗಾಧಬುದ್ಧಿ, ಧರ್ಮಜ್ಞ ವಿದುರನನ್ನು ಕೂಡ ಅಭಿವಂದಿಸು.”

05081049a ಇತ್ತು ಕ್ವಾ ಕೇಶವಂ ತತ್ರ ರಾಜಮಧ್ಯೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

05081049c ಅನುಜ್ಞಾತೋ ನಿವವೃತೇ ಕೃಷ್ಣಂ ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ||

ಹೀಗೆ ಅಲ್ಲಿ ರಾಜರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೇಶವನಿಗೆ ಹೇಳಿ, ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಮಾಡಿ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

05081050a ಪ್ರಜನ್ನೇವ ತು ಬೀಭತ್ಸುಃ ಸಖಾಯಂ ಪುರುಷರ್ಷಭಂ|

05081050c ಅಬ್ರವೀತ್ಪರವೀರಘ್ನಂ ದಾಶಾರ್ಹಮಪರಾಜಿತಂ||

ಆದರೆ ಬೀಭತ್ಸುವು ಸಖನೊಂದಿಗೆ ಮುಂದುವರೆದು ಪುರುಷರ್ಷಭ, ಪರವೀರಘ್ನ, ಅಪರಾಜಿತ ದಾಶಾರ್ಹನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

05081051a ಯದಸ್ಮಾಕಂ ವಿಭೋ ವೃತ್ತಂ ಪುರಾ ವೈ ಮಂತ್ರನಿಶ್ಚಯೇ|

05081051c ಅರ್ಧರಾಜ್ಯಸ್ಯ ಗೋವಿಂದ ವಿದಿತಂ ಸರ್ವರಾಜಸು||

“ವಿಭೋ! ಗೋವಿಂದ! ಹಿಂದೆ ನಾವು ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ ಅರ್ಧರಾಜ್ಯದ ವಿಷಯವು ರಾಜರೆಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿದೆ.

05081052a ತಚ್ಚೇದ್ದದ್ಯಾದಸಂಗೇನ ಸತ್ಕೃತ್ಯಾನವಮನ್ಯ ಚ|

05081052c ಪ್ರಿಯಂ ಮೇ ಸಾನ್ಮಹಾಬಾಹೋ ಮುಚ್ಯೇರನ್ಮಹತೋ ಭಯಾತ್||

ಮಹಾಬಾಹೋ! ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವರು ಅದನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ, ತಿರಸ್ಕರಿಸದೇ ಕೊಡುತ್ತಾರೆಂದಾದರೆ ಅದು ನನಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ಮಹಾಭಯದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

05081053a ಅತಶ್ಚೇದನ್ಯಥಾ ಕರ್ತಾ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋಽನುಪಾಯವಿತ್||

05081053c ಅಂತಂ ನೂನಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ಜನಾರ್ದನ||

ಆದರೆ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಉಪಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಯದೇ ಬೇರೆಯದನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ, ಜನಾರ್ದನ! ನಾನು ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

05081054a ಏವಮುಕ್ತೇ ಪಾಂಡವೇನ ಪರ್ಯಹೃಷ್ಯದ್ವ್ಯಕೋದರಃ|

05081054c ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ ಕ್ರೋಧವಶಾತ್ಪ್ರಾವೇಪತ ಚ ಪಾಂಡವಃ||

ಪಾಂಡವನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ವೃಕೋದರನು ಪರಮ ಹರ್ಷಿತನಾದನು. ಕ್ರೋಧಾವೇಶಗೊಂಡು ಪುನಃ ಪುನಃ ಆ ಪಾಂಡವನು ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದನು.

05081055a ವೇಪಮಾನಶ್ಚ ಕೌಂತೇಯಃ ಪ್ರಾಕ್ರೋಶನ್ಮಹತೋ ರವಾನ್|

05081055c ಧನಂಜಯವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಹರ್ಷೋ ತ್ಸಿಕ್ತಮನಾ ಭೃಶಂ||

ಧನಂಜಯನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಹರ್ಷೋತ್ಸಾಹಿಯಾದ ಕೌಂತೇಯನು ನಡುಗುತ್ತಾ ಜೋರಾಗಿ ಗರ್ಜಿಸಿದನು.

05081056a ತಸ್ಯ ತಂ ನಿನದಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸಂಪ್ರಾವೇಪಂತ ಧನ್ವಿನಃ|

05081056c ವಾಹನಾನಿ ಚ ಸರ್ವಾಣಿ ಶಕೃನ್ಮೂತ್ರಂ ಪ್ರಸುಸ್ರುವಃ||

ಅವನ ಆ ಕೂಗನ್ನು ಕೇಳಿ ಧನ್ವಿಗಳು ನಡುಗಿದರು, ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ವಾಹನಗಳೂ ಮಲ ಮೂತ್ರಗಳನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸಿದವು.

05081057a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಕೇಶವಂ ತತ್ರ ತಥಾ ಚೋಕ್ತ್ವಾ ವಿನಿಶ್ಚಯಂ|

05081057c ಅನುಚ್ಛಾತೋ ನಿವವೃತೇ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಜನಾರ್ದನಂ||

ಕೇಶವನಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ತನ್ನ ನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ಹೇಳಿ ಪಾರ್ಥನು
ಜನಾರ್ದನನನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿ, ಅಪ್ಪಣೆಪಡೆದು, ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

05081058a ತೇಷು ರಾಜಸು ಸರ್ವೇಷು ನಿವೃತ್ತೇಷು ಜನಾರ್ದನಃ|

05081058c ತೂರ್ಣಮಭ್ಯಪತದ್ಧೃಷ್ಟಃ ಸೈನ್ಯಸುಗ್ರೀವವಾಹನಃ||

ಆ ಎಲ್ಲ ರಾಜರೂ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋದ ನಂತರ ಜನಾರ್ದನನು ಸೈನ್ಯ
ಸುಗ್ರೀವ ವಾಹನನಾಗಿ ರೆಕ್ಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಹಾರಿಹೋಗುತ್ತಿರುವವನಂತೆ
ಕಂಡನು.

05081059a ತೇ ಹಯಾ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ದಾರುಕೇಣ ಪ್ರಚೋದಿತಾಃ|

05081059c ಪಂಥಾನಮಾಚೇಮುರಿವ ಗ್ರಸಮಾನಾ ಇವಾಂಬರಂ||

ದಾರುಕನಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿತವಾದ ವಾಸುದೇವನ ಆ ಕುದುರೆಗಳು
ದಾರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಏರಿ ಹೋಗುತ್ತಿವೆಯೋ ಎಂಬಂತೆ
ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದವು.

05081060a ಅಥಾಪಶ್ಯನ್ಮಹಾಬಾಹುರ್ಋಷೀನಧ್ವನಿ ಕೇಶವಃ|

05081060c ಬ್ರಾಹ್ಮಾಶ್ರಿಯಾ ದೀಪ್ಯಮಾನಾನ್ಕಿ ತಾನುಭಯತಃ ಪಥಿ||

ಆಗ ಆ ಮಹಾಬಾಹು ಕೇಶವನು ದಾರಿಯ ಎರಡೂ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ
ನಿಂತಿದ್ದ ಬ್ರಹ್ಮಶ್ರೀಯಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಋಷಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದನು.

05081061a ಸೋಽವತೀರ್ಯ ರಥಾತ್ತೂರ್ಣಮಭಿವಾದ್ಯ ಜನಾರ್ದನಃ|

05081061c ಯಥಾವತ್ತಾನ್ಯುಷೀನ್ಸರ್ವಾನಭ್ಯಭಾಷತ ಪೂಜಯನ್||

ತಕ್ಷಣವೇ ಜನಾರ್ದನನು ರಥದಿಂದಿಳಿದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ
ಋಷಿಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದನು:

05081062a ಕಚ್ಚಿ ಲ್ಲೋಕೇಷು ಕುಶಲಂ ಕಚ್ಚಿ ಧರ್ಮಃ ಸ್ವನುಷ್ಠಿತಃ|

05081062c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ತ್ರಯೋ ವರ್ಣಾಃ ಕಚ್ಚಿ ತ್ತಿಷ್ಠಂತಿ ಶಾಸನೇ||

“ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಕುಶಲವೇ? ಧರ್ಮವು ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆಯೇ? ಮೂರೂ
ವರ್ಣದವರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಶಾಸನದಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆಯೇ?”

05081063a ತೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಯುಜ್ಯ ತಾಂ ಪೂಜಾಂ ಪ್ರೋವಾಚ ಮಧುಸೂದನಃ|

05081063c ಭಗವಂತಃ ಕ್ವ ಸಂಸಿದ್ಧಾಃ ಕಾ ವೀಥೀ ಭವತಾಮಿಹ||

05081064a ಕಿಂ ವಾ ಭಗವತಾಂ ಕಾರ್ಯಮಹಂ ಕಿಂ ಕರವಾಣಿ ವಃ|

05081064c ಕೇನಾರ್ಥೇನೋಪಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾ ಭಗವಂತೋ ಮಹೀತಲಂ||

ಅವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಮಧುಸೂದನು ಮುಂದುವರಿಸಿದನು:

“ಭಗವಂತರೇ! ನಿಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಿಯು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಬಂದಿದೆ? ಯಾವ
ಮಾರ್ಗವು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಕರೆತಂದಿತು? ನೀವುಗಳು
ಏನಾದರೂ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದ್ದೀರೇ? ನಾನು ನಿಮಗೋಸ್ಕರ
ಏನು ಮಾಡಲಿ? ಭಗವಂತರಾದ ನೀವು ಯಾವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ
ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೀರಿ?”

05081065a ತಮಬ್ರವೀಜ್ವಾಮದಗ್ನ್ಯ ಉಪೇತ್ಯ ಮಧುಸೂದನಂ|

05081065c ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಚ ಗೋವಿಂದಂ ಪುರಾ ಸುಚರಿತೇ ಸಖಾ||

ಜಾಮದಗ್ನಿಯು ಮಧುಸೂದನನ ಬಳಿಸಾರಿ, ಹಿಂದೆ ಉತ್ತಮ

ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಖನಾಗಿದ್ದ ಗೋವಿಂದನನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿ ಹೇಳಿದನು:

05081066a ದೇವರ್ಷಯಃ ಪುಣ್ಯಕೃತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಶ್ಚ ಬಹುಶ್ರುತಾಃ|

05081066c ರಾಜರ್ಷಯಶ್ಚ ದಾಶಾರ್ಹ ಮಾನಯಂತಸ್ತಪಸ್ವಿನಃ||

05081067a ದೇವಾಸುರಸ್ಯ ದ್ರಷ್ಟಾರಃ ಪುರಾಣಸ್ಯ ಮಹಾದ್ಯುತೇ|

“ದಾಶಾರ್ಹ ! ಮಹಾದ್ಯುತೇ ! ಪುಣ್ಯಕೃತ ದೇವರ್ಷಿಗಳೂ, ಬಹುಶ್ರುತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ, ರಾಜರ್ಷಿಗಳೂ, ಮಾನಯಂತ ತಪಸ್ವಿಗಳೂ ಹಿಂದೆ ನಡೆದಿದ್ದ ದೇವಾಸುರರ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನೋಡಿದ್ದರು.

05081067c ಸಮೇತಂ ಪಾರ್ಥಿವಂ ಕ್ಷತ್ರಂ ದಿದೃಕ್ಷಂತಶ್ಚ ಸರ್ವತಃ||

05081068a ಸಭಾಸದಶ್ಚ ರಾಜಾನಸ್ತ್ವಾಂ ಚ ಸತ್ಯಂ ಜನಾರ್ದನ|

ಈಗ ಅವರು ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಿಂದ ಬಂದು ಸೇರಿರುವ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಪಾರ್ಥಿವರನ್ನು, ರಾಜರ ಸಭಾಸದರನ್ನೂ ಜನಾರ್ದನ ನಿನ್ನ ಸತ್ಯವನ್ನೂ ನೋಡಲು ಬಯಸಿದ್ದಾರೆ.

05081068c ಏತನ್ಮಹತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯಂ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಗಚ್ಛಾಮ ಕೇಶವ||

05081069a ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಹಿತಾ ವಾಚಃ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮ ಮಾಧವ|

05081069c ತ್ವಯೋಚ್ಯಮಾನಾಃ ಕುರುಷು ರಾಜಮಧ್ಯೇ ಪರಂತಪ||

ಈ ಮಹಾದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡಲು ನಾವು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಕೇಶವ ! ಮಾಧವ ! ಪರಂತಪ ! ಕುರುರಾಜರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ಹೇಳುವ ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಹಿತ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇವೆ.

05081070a ಭೀಷ್ಮ ದ್ರೋಣಾದಯಶ್ಚೈವ ವಿದುರಶ್ಚ ಮಹಾಮತಿಃ|

05081070c ತ್ವಂ ಚ ಯಾದವಶಾರ್ದೂಲ ಸಭಾಯಾಂ ವೈ ಸಮೇಷ್ಯಥ||

ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣಾದಿಗಳು, ಮಹಾಮತಿ ವಿದುರ ಮತ್ತು
ಯಾದವಶಾರ್ದೂಲ ನೀನೂ ಕೂಡ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರುವಿರಿ !

05081071a ತವ ವಾಕ್ಯಾನಿ ದಿವ್ಯಾನಿ ತತ್ರ ತೇಷಾಂ ಚ ಮಾಧವ|

05081071c ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮ ಗೋವಿಂದ ಸತ್ಯಾನಿ ಚ ಶುಭಾನಿ ಚ||

ಮಾಧವ ! ಗೋವಿಂದ ! ಅಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ಅವರ ಸತ್ಯ-ಶುಭ
ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇವೆ.

05081072a ಆಪೃಷ್ಟೋಽಸಿ ಮಹಾಬಾಹೋ ಪುನರ್ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮಹೇ ವಯಂ|

05081072c ಯಾಹ್ಯವಿಘ್ನೇನ ವೈ ವೀರ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಮಸ್ವಾಂ ಸಭಾಗತಂ||

ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಮುಂದೆಸಾಗು ! ನಾವು ಪುನಃ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.
ವೀರ ! ಅವಿಘ್ನನಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣಿಸು. ಸಭೆಗೆ ಬಂದು ನಿನ್ನನ್ನು
ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.””

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಪ್ರಸ್ಥಾನೇ ಏಕಶೀತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಪ್ರಸ್ಥಾನ ಎನ್ನುವ ಎಂಭತ್ತೊಂದನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು.

೮೨

ಕೃಷ್ಣನು ಪ್ರಯಾಣಿಸುವಾಗ ತೋರಿದ ನಿಮಿತ್ತಗಳು (೧-೧೨). ಅವನು
ವೃಕಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದುದು (೧೩-೨೯).

05082001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05082001a ಪ್ರಯಾಂತಂ ದೇವಕೀಪುತ್ರಂ ಪರವೀರರುಜೋ ದಶ|

05082001c ಮಹಾರಥಾ ಮಹಾಬಾಹುಮನ್ವಯುಃ ಶಸ್ತ್ರಪಾಣಯಃ||

05082002a ಪದಾತೀನಾಂ ಸಹಸ್ರಂ ಚ ಸಾದಿನಾಂ ಚ ಪರಂತಪ|

05082002c ಭೋಜ್ಯಂ ಚ ವಿಪುಲಂ ರಾಜನ್ವೇಷ್ಯಾಶ್ಚ ಶತಶೋಽಪರೇ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಪರಂತಪ! ರಾಜನ್!

ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದೇವಕೀಪುತ್ರನನ್ನು ಹತ್ತು ಪರವೀರಹ ಮಹಾರಥಿ
ಮಹಾಬಾಹುಗಳು ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಸಹಸ್ರ ಪದಾತಿಗಳು ಮತ್ತು
ವಾಹಕರು, ಇನ್ನೂ ನೂರಾರು ಸೇವಕರು ವಿಪುಲ ಭೋಜ್ಯವಸ್ತುಗಳನ್ನು
ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅನುಸರಿಸಿದರು.”

05082003 ಜನಮೇಜಯ ಉವಾಚ|

05082003a ಕಥಂ ಪ್ರಯಾತೋ ದಾಶಾರ್ಹೋ ಮಹಾತ್ಮಾ ಮಧುಸೂದನಃ|

05082003c ಕಾನಿ ವಾ ಪ್ರಜತಸ್ತಸ್ಯ ನಿಮಿತ್ತಾನಿ ಮಹೌಜಸಃ||

ಜನಮೇಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ದಾಶಾರ್ಹ, ಮಹಾತ್ಮ

ಮಧುಸೂದನನು ಹೇಗೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದನು? ಮಹೌಜಸನು ಹೊರಟಾಗ

ಬೇರೆ ಯಾವ ನಿಮಿತ್ತಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡವು?”

05082004 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05082004a ತಸ್ಯ ಪ್ರಯಾಣೇ ಯಾನ್ಯಾಸನ್ನದ್ಭುತಾನಿ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

05082004c ತಾನಿ ಮೇ ಶೃಣು ದಿವ್ಯಾನಿ ದೈವಾನ್ಯೌತ್ಪಾತಿಕಾನಿ ಚ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ಮಹಾತ್ಮನು ಪ್ರಯಾಣಿಸುವಾಗ ನಡೆದ ಅದ್ಭುತ, ದಿವ್ಯ, ದೈವವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಉತ್ಪಾತಗಳ ಕುರಿತು ನನ್ನಿಂದ ಕೇಳು !

05082005a ಅನಭ್ರೇಽಶನಿನಿಘೋಷಃ ಸವಿದ್ಯುತ್ಸಮಜಾಯತ|

05082005c ಅನ್ವಗೇವ ಚ ಪರ್ಜನ್ಯಃ ಪ್ರಾವರ್ಷದ್ವಿಘನೇ ಭೃಶಂ||

ಮೋಡವಿಲ್ಲದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಗುಡುಗು ಸಿಡಿಲುಗಳು ಹುಟ್ಟಿದವು. ಮೋಡವಿಲ್ಲದೇ ಪರ್ಜನ್ಯನು ಅವನ ಹಿಂದೆ ಭಾರೀ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು.

05082006a ಪ್ರತ್ಯಗೂಹುರ್ಮಹಾನದ್ಯಃ ಪ್ರಾಂಜ್ಮುಖಾಃ ಸಿಂಧುಸತ್ತಮಾಃ|

05082006c ವಿಪರೀತಾ ದಿಶಃ ಸರ್ವಾ ನ ಪ್ರಾಚ್ಛಾಯತ ಕಿಂ ಚನ||

ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾನದಿಗಳು, ಸಿಂಧು ಸತ್ತಮಗಳು ತಮ್ಮ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ ಹರಿಯತೊಡಗಿದವು. ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳೂ ವಿಪರೀತವಾಗಿ, ಯಾವಕಡೆ ಯಾವ ದಿಕ್ಕು ಎನ್ನುವುದೇ ತಿಳಿಯದಂತಾಯಿತು.

05082007a ಪ್ರಾಜ್ವಲನ್ನಗ್ನಯೋ ರಾಜನ್ಪುಥಿವೀ ಸಮಕಂಪತ|

05082007c ಉದಪಾನಾಶ್ಚ ಕುಂಭಾಶ್ಚ ಪ್ರಾಸಿಂಚಂ ಶತಶೋ ಜಲಂ||

ರಾಜನ್! ಅಗ್ನಿಯು ಉರಿದನು, ಭೂಮಿಯು ಕಂಪಿಸಿತು, ನೂರಾರು ಬಾವಿ ಕೊಡಗಳಿಂದ ನೀರು ಉಕ್ಕಿ ಹರಿಯಿತು.

05082008a ತಮಃಸಂವೃತಮಪ್ಯಾಸೀತ್ಸರ್ವಂ ಜಗದಿದಂ ತದಾ|

05082008c ನ ದಿಶೋ ನಾದಿಶೋ ರಾಜನ್ವಜ್ಞಾಯಂತೇ ಸ್ಮ ರೇಣುನಾ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಈ ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕತ್ತಲೆಯು ಆವರಿಸಿತು. ಧೂಳಿನಿಂದಾಗಿ ದಿಕ್ಕುಗಳ್ಯಾವುದು ಎಂದು ತಿಳಿಯದಂತಾಯಿತು.

05082009a ಪ್ರಾದುರಾಸೀನ್ಮಹಾಂ ಶಬ್ದಃ ಖೇ ಶರೀರಂ ನ ದೃಶ್ಯತೇ|

05082009c ಸರ್ವೇಷು ರಾಜನ್ದೇಶೇಷು ತದದ್ಭೃತಮಿವಾಭವತ್||

ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಶಬ್ದವು ಕೇಳಿಬಂದಿತು, ಆದರೆ ಶರೀರವು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ರಾಜನ್! ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಅದ್ಭುತವು ನಡೆಯಿತು.

05082010a ಪ್ರಾಮಥ್ನಾದ್ಧಾಸ್ತಿನಪುರಂ ವಾತೋ ದಕ್ಷಿಣಪಶ್ಚಿಮಃ|

05082010c ಆರುಜನ್ಗಣಶೋ ವೃಕ್ಷಾನ್ವರುಷೋ ಭೀಮನಿಸ್ವನಃ||

ಜೋರಾಗಿ ಭಯಂಕರ ಶಬ್ದಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಭಿರುಗಾಳಿಯು ದಕ್ಷಿಣ-ಪಶ್ಚಿಮದ ಕಡೆಯಿಂದ ಹಸ್ತಿನಾಪುರದ ಮೇಲೆ, ಹಲವಾರು ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಕೆಡವುತ್ತಾ ಬೀಸಿತು.

05082011a ಯತ್ರ ಯತ್ರ ತು ವಾಷ್ಣೇಯೋ ವರ್ತತೇ ಪಥಿ ಭಾರತ|

05082011c ತತ್ರ ತತ್ರ ಸುಖೋ ವಾಯುಃ ಸರ್ವಂ ಚಾಸೀತ್ಯ ದಕ್ಷಿಣಂ||

ಭಾರತ ! ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ವಾಷ್ಣೇಯನು ಹೋದನೋ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಸುಖವಾದ
ಗಾಳಿಯು ಬೀಸಿತು, ಎಲ್ಲವು ಸರಿಯಾಗಿದ್ದಿತು.

05082012a ವವರ್ಷ ಪುಷ್ಪವರ್ಷಂ ಚ ಕಮಲಾನಿ ಚ ಭೂರಿಶಃ|

05082012c ಸಮಶ್ಚ ಪಂಥಾ ನಿರ್ದುಃಖೋ ವ್ಯಪೇತಕುಶಕಂಟಕಃ||

ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಬಹಳಷ್ಟು ಕಮಲಗಳಿದ್ದವು. ದಾರಿಯು
ತಾನಾಗಿಯೇ ಕಲ್ಲು ಮುಳ್ಳುಗಳಿಲ್ಲದೇ ಏರುತಗ್ಗುಗಳಿಲ್ಲದೇ
ಸಮನಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

05082013a ಸ ಗಚ್ಚನ್ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ರಾಜಂಸ್ತತ್ರ ತತ್ರ ಮಹಾಭುಜಃ|

05082013c ಅರ್ಚ್ಯತೇ ಮಧುಪರ್ಕೈಶ್ಚ ಸುಮನೋಭಿರ್ವಸುಪ್ರದಃ||

ರಾಜನ್ ! ಆ ಮಹಾಭುಜನು ಹೋದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಅವನನ್ನು
ಸುಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಧುಪರ್ಕವನ್ನಿತ್ತು ಅರ್ಚಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಅವನು
ಅವರಿಗೆ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕರುಣಿಸಿದನು.

05082014a ತಂ ಕಿರಂತಿ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ವನ್ಶೈಃ ಪುಷ್ಪೈಃ ಸುಗಂಧಿಭಿಃ|

05082014c ಸ್ತ್ರಿಯಃ ಪಥಿ ಸಮಾಗಮ್ಯ ಸರ್ವಭೂತಹಿತೇ ರತಂ||

ಆ ಸರ್ವಭೂತಹಿತರತ ಮಹಾತ್ಮನ ಮೇಲೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು
ಗುಂಪುಗೂಡಿ ಸುಗಂಧಿತ ವನ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿದರು.

05082015a ಸ ಶಾಲಿಭವನಂ ರಮ್ಯಂ ಸರ್ವಸಸ್ಯಸಮಾಚಿತಂ|

05082015c ಸುಖಂ ಪರಮಧರ್ಮಿಷ್ಠಮತ್ಯಗಾಧ್ಭರತರ್ಷಭ||

05082016a ಪಶ್ಯನ್ನಹುಪಶೂನ್ಯಾ ಮಾನ್ರಮ್ಯಾನ್ ಹೃದಯತೋಷಣಾನ್|

05082016c ಪುರಾಣಿ ಚ ವ್ಯತಿಕ್ರಾಮನ್ರಾಷ್ಟ್ರಾಣಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಅವನು ರಮ್ಯವಾದ, ಸರ್ವಸಸ್ಯಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಸುಖದಿಂದಿರುವ, ಪರಮ ಧರ್ಮಿಷ್ಠವಾದ ಶಾಲಿಭವನಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅವನು ಬಹಳಷ್ಟು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೂ, ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನೂ, ರಮ್ಯವಾದ ಹೃದಯವನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸುವ ಪುರಗಳನ್ನು ವಿವಿಧರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ದಾಟಿದನು.

05082017a ನಿತ್ಯಹೃಷ್ಟಾಃ ಸುಮನಸೋ ಭಾರತೈರಭಿರಕ್ಷಿತಾಃ|

05082017c ನೋದ್ವಿಗ್ನಾಃ ಪರಚಕ್ರಾಣಾಮನಯಾನಾಮಕೋವಿದಾಃ||

05082018a ಉಪಪ್ಲವ್ಯಾದಥಾಯಾಂತಂ ಜನಾಃ ಪುರನಿವಾಸಿನಃ|

05082018c ಪಥ್ಯತಿಷ್ಠಂತ ಸಹಿತಾ ವಿಷ್ಟಕ್ಸೇನದಿದೃಕ್ಷಯಾ||

05082019a ತೇ ತು ಸರ್ವೇ ಸುನಾಮಾನಮಗ್ನಿಮಿದ್ಧಮಿವ ಪ್ರಭುಂ|

05082019c ಅರ್ಚಯಾಮಾಸುರರ್ಚ್ಯಂ ತಂ ದೇಶಾತಿಥಿಮುಪಸ್ಥಿತಂ||

ನಿತ್ಯವೂ ಸಂತೋಷದಲ್ಲಿದ್ದ, ಸುಮನಸ್ಕರಾಗಿದ್ದ, ಭಾರತರಿಂದ ರಕ್ಷಿತರಾಗಿದ್ದ, ಶತ್ರುಗಳ ಭಯದಿಂದ ಉದ್ವಿಗ್ನರಾಗಿರದ, ಅನಾಮಯರಾದ, ಸುಶಿಕ್ಷಿತರಾದ, ಪುರನಿವಾಸಿ ಜನರು ಉಪಪ್ಲವದಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ವಿಶ್ವಕ್ಸೇನನನ್ನು ನೋಡಲು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಗುಂಪಾಗಿ ಸೇರಿ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅತಿಥಿಯಾಗಿ

ಬಂದಿದ್ದ, ಪೂಜೆಗೆ ಅರ್ಹನಾದ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಭುವನ್ನು
ಅರ್ಚಿಸಿದರು.

05082020a ವೃಕಸ್ಥಲಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಕೇಶವಃ ಪರವೀರಹಾ|

05082020c ಪ್ರಕೀರ್ಣ ರಶ್ಮಾವಾದಿತ್ಯೇ ವಿಮಲೇ ಲೋಹಿತಾಯತಿ||

ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಸೂರ್ಯನು ಕೆಂಪು ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಪಸರಿಸುವ ಸಮಯಕ್ಕೆ
ಪರವೀರಹ ಕೇಶವನು ವೃಕಸ್ಥಲವನ್ನು ಸೇರಿದನು.

05082021a ಅವತೀರ್ಯ ರಥಾತ್ಪೂರ್ಣಂ ಕೃತ್ವಾ ಶೌಚಂ ಯಥಾವಿಧಿ|

05082021c ರಥಮೋಚನಮಾದಿಶ್ಯ ಸಂಧ್ಯಾಮುಪವಿವೇಶ ಹ||

ರಥದಿಂದ ಇಳಿದು, ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಶೌಚವನ್ನು ಮಾಡಿ, ರಥವನ್ನು
ಕಳಚಲು ಆದೇಶವನ್ನಿತ್ತು ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದನು.

05082022a ದಾರುಕೋಽಪಿ ಹಯಾನ್ಮುಕ್ತ್ವಾ ಪರಿಚರ್ಯ ಚ ಶಾಸ್ತ್ರತಃ|

05082022c ಮುಮೋಚ ಸರ್ವಂ ವರ್ಮಾಣಿ ಮುಕ್ತ್ವಾ ಚೈನಾನವಾಸ್ಯಜತ್||

ದಾರುಕನಾದರೋ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ
ಪರಿಚರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅವರ ಕವಚಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತೆಗೆದು
ವಿಶ್ರಾಂತಿಗೆಂದು ಬಿಟ್ಟನು.

05082023a ಅಭ್ಯತೀತ್ಯ ತು ತತ್ಸರ್ವಮವಾಚ ಮಧುಸೂದನಃ|

05082023c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ಯ ಕಾರ್ಯಾರ್ಥಮಿಹ ವತ್ಸ್ಯಾ ಮಹೇ ಕ್ಷಪಾಂ||

ಅವೆಲ್ಲವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ನಂತರ ಅವನಿಗೆ ಮಧುಸೂದನನು

ಹೇಳಿದನು: “ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿರುವ ನಾವು ಈ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆಯೋಣ!”

05082024a ತಸ್ಯ ತನ್ಮತಮಾಜ್ಞಾಯ ಚಕ್ರರಾವಸಥಂ ನರಾಃ|

05082024c ಕ್ಷಣೇನ ಚಾನ್ನಪಾನಾನಿ ಗುಣವಂತಿ ಸಮಾರ್ಜಯನ್||

ಅವನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿದ ಜನರು ಬೇಗನೆ ಚೆನ್ನಾದ ಅನ್ನ ಪಾನೀಯಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದರು.

05082025a ತಸ್ಮಿನ್ನಾಮೇ ಪ್ರಧಾನಾಸ್ತು ಯ ಆಸನ್ಬಾಹ್ಮಣಾ ನೃಪ|

05082025c ಆರ್ಯಾಃ ಕುಲೀನಾ ಹ್ರೀಮಂತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಿಂ ವೃತ್ತಿಮನುಷ್ಠಿತಾಃ||

05082026a ತೇಽಭಿಗಮ್ಯ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಹೃಷೀಕೇಶಮರಿಂದಮಂ|

05082026c ಪೂಜಾಂ ಚಕ್ರರ್ಯಥಾನ್ಯಾಯಮಾಶೀರ್ಮಂಗಲಸಮ್ಯುತಾಂ||

ಆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿದ್ದ ಆರ್ಯ, ಕುಲೀನ, ವಿನಯಶೀಲ,

ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಧಾನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಬಂದು ಮಹಾತ್ಮ, ಅರಿಂದಮ, ಕೇಶವನನ್ನು ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿ ಅಶೀರ್ವಚನ, ಮಂಗಳಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರು.

05082027a ತೇ ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ದಾಶಾರ್ಹಂ ಸರ್ವಲೋಕೇಷು ಪೂಜಿತಂ|

05082027c ನ್ಯವೇದಯಂತ ವೇಶ್ಮಾನಿ ರತ್ನವಂತಿ ಮಹಾತ್ಮನೇ||

ಸರ್ವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿತನಾದ ದಾಶಾರ್ಹನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಆ ಮಹಾತ್ಮನಿಗೆ ತಮ್ಮ ರತ್ನವಂತಿ ಮನೆಗಳನ್ನು ಉಳಿಯಲು ಒಪ್ಪಿಸಿದರು.

05082028a ತಾನ್ಮಭುಃ ಕೃತಮಿತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸತ್ಕೃತ್ಯ ಚ ಯಥಾರ್ಹತಃ|

05082028c ಅಭ್ಯೇತ್ಯ ತೇಷಾಂ ವೇಶ್ಮಾನಿ ಪುನರಾಯಾತ್ಸಹೈವ ತೈಃ||

ಆಯಿತೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಪ್ರಭುವು ಅವರನ್ನು ಯಥಾರ್ಹವಾಗಿ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಅವರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

05082029a ಸುಮೃಷ್ಟಂ ಭೋಜಯಿತ್ವಾ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಸ್ತತ್ರ ಕೇಶವಃ|

05082029c ಭುಕ್ತ್ವಾ ಚ ಸಹ ತೈಃ ಸರ್ವೈರವಸತ್ತಾಂ ಕ್ಷಪಾಂ ಸುಖಿಂ||

ಅಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಸಮೃಷ್ಟ ಭೋಜನವನ್ನಿತ್ತು ಅವರೊಂದಿಗೆ ತಾನೂ ಉಂಡು, ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಸುಖವಾಗಿ ಕಳೆದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಪ್ರಯಾಣೇ ದ್ವಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಪ್ರಯಾಣ ಎನ್ನುವ ಎಂಭತ್ತೆರಡನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೮೩

ಹಸ್ತಿನಾಪುರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಆಗಮನಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧತೆ

ಕೃಷ್ಣನು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ದೂತರಿಂದ ತಿಳಿದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು

ಅವನನ್ನು ಎದಿರುಗೊಳ್ಳಲು ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿ
ಮಾಡಿಸಿದುದು (೧-೧೮).

05083001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05083001a ತಥಾ ದೂತೈಃ ಸಮಾಜ್ಞಾಯ ಆಯಾಂತಂ ಮಧುಸೂದನಂ|

05083001c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋಽಬ್ರವೀದ್ಭೀಷ್ಮ ಮರ್ಚಯಿತ್ವಾ ಮಹಾಭುಜಂ||

05083002a ದ್ರೋಣಂ ಚ ಸಂಜಯಂ ಚೈವ ವಿದುರಂ ಚ ಮಹಾಮತಿಂ|

05083002c ದುರ್ಯೋಧನಂ ಚ ಸಾಮಾತ್ಯಂ ಹೃಷ್ಟರೋಮಾಬ್ರವೀದಿದಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಧುಸೂದನನು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ
ಎನ್ನುವುದನ್ನು ದೂತರಿಂದ ತಿಳಿದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಮಹಾಭುಜ
ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ದ್ರೋಣ, ಸಂಜಯ, ಮಹಾಮತಿ ವಿದುರ, ಮತ್ತು
ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ರೋಮ ಹರ್ಷಿತನಾಗಿ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ
ಹೇಳಿದನು:

05083003a ಅದ್ಭುತಂ ಮಹದಾಶ್ಚರ್ಯಂ ಶ್ರುಯತೇ ಕುರುನಂದನ|

05083003c ಸ್ತ್ರಿಯೋ ಬಾಲಾಶ್ಚ ವೃದ್ಧಾಶ್ಚ ಕಥಯಂತಿ ಗೃಹೇ ಗೃಹೇ||

05083004a ಸತ್ಯ ತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ ಚಾನ್ಯೇ ತಥೈವಾನ್ಯೇ ಸಮಾಗತಾಃ|

05083004c ಪೃಥಗ್ವಾದಾಶ್ಚ ವರ್ತಂತೇ ಚತ್ವರೇಷು ಸಭಾಸು ಚ||

“ಕುರುನಂದನ! ಅದ್ಭುತವೂ ಮಹದಾಶ್ಚರ್ಯವೂ ಆದುದು
ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದೆ! ಮನೆಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಬಾಲಕರು, ವೃದ್ಧರು
ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಇತರರು

ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಚೌಕಗಳಲ್ಲಿ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಾರ್ತೆಯ ಕೇಳಬರುತ್ತಿದೆ.

05083005a ಉಪಯಾಸ್ಯತಿ ದಾಶಾರ್ಹಃ ಪಾಂಡವಾರ್ಥೇ ಪರಾಕ್ರಮೀ|

05083005c ಸ ನೋ ಮಾನ್ಯಶ್ಚ ಪೂಜ್ಯಶ್ಚ ಸರ್ವಥಾ ಮಧುಸೂದನಃ||

05083006a ತಸ್ಮಿನ್ ಹಿ ಯಾತ್ರಾ ಲೋಕಸ್ಯ ಭೂತಾನಾಮೀಶ್ವರೋ ಹಿ ಸಃ|

05083006c ತಸ್ಮಿನ್ನೃತಿಶ್ಚ ವೀರ್ಯಂ ಚ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಚೌಜಶ್ಚ ಮಾಧವೇ||

ಪಾಂಡವರಿಗಾಗಿ ಪರಾಕ್ರಮಿ ದಾಶಾರ್ಹನು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಮಧುಸೂದನನನ್ನು ಸರ್ವಥಾ ಗೌರವಿಸಬೇಕು, ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಅವನಲ್ಲಿಯೇ ಲೋಕದ ಯಾತ್ರೆಯು ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅವನೇ ಭೂತಗಳ ಈಶ್ವರ! ಆ ಮಾಧವನಲ್ಲಿ ಧೃತಿ, ವೀರ್ಯ, ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ಓಜಸ್ಸುಗಳು ನೆಲೆಸಿವೆ.

05083007a ಸ ಮಾನ್ಯತಾಂ ನರಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಸ ಹಿ ಧರ್ಮಃ ಸನಾತನಃ|

05083007c ಪೂಜಿತೋ ಹಿ ಸುಖಾಯ ಸ್ಯಾದಸುಖಃ ಸ್ಯಾದಪೂಜಿತಃ||

ಆ ನರಶ್ರೇಷ್ಠನನ್ನು ಮನ್ನಿಸಬೇಕು. ಅವನೇ ಸನಾತನ ಧರ್ಮ. ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಸುಖವನ್ನು, ಪೂಜಿಸದಿದ್ದರೆ ಅಸುಖವನ್ನು ತರುತ್ತಾನೆ.

05083008a ಸ ಚೇತ್ತುಷ್ಯತಿ ದಾಶಾರ್ಹ ಉಪಚಾರ್ಯೈರರಿಂದಮಃ|

05083008c ಕೃತ್ಸಾನ್ಸರ್ವಾನಭಿಪ್ರಾಯಾನ್ಪ್ರಾಪ್ಯಾಮಃ ಸರ್ವರಾಜಸು||

ನಮ್ಮ ಉಪಚಾರಗಳಿಂದ ಅರಿಂದಮ ದಾಶಾರ್ಹನು ತೃಪ್ತನಾದರೆ, ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ರಾಜರ ಸರ್ವ ಕಾಮನೆಗಳನ್ನೂ ಪಡೆಯುತ್ತೇವೆ.

05083009a ತಸ್ಯ ಪೂಜಾರ್ಥಮದ್ವೈವ ಸಂವಿಧತ್ಸ್ಯ ಪರಂತಪ|

05083009c ಸಭಾಃ ಪಥಿ ವಿಧೀಯಂತಾಂ ಸರ್ವ ಕಾಮಸಮಾಹಿತಾಃ||

ಪರಂತಪ! ಇಂದೇ ಅವನ ಪೂಜೆಗೆ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಕಾಮಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಬಲ್ಲ ಸಭೆಗಳು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಳ್ಳಲಿ.

05083010a ಯಥಾ ಪ್ರೀತಿರ್ಮಹಾಬಾಹೋ ತ್ವಯಿ ಜಾಯೇತ ತಸ್ಯ ವೈ|

05083010c ತಥಾ ಕುರುಷ್ವ ಗಾಂಧಾರೇ ಕಥಂ ವಾ ಭೀಷ್ಮ ಮನ್ಯಸೇ||

ಗಾಂಧಾರೇ! ಮಹಾಬಾಹೋ! ಅವನಿಗೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯುಂಟಾಗುವಂತೆ ಮಾಡು! ಅಥವಾ ಭೀಷ್ಮ! ನಿನ್ನಗೇನನ್ನಿಸುತ್ತದೆ?”

05083011a ತತೋ ಭೀಷ್ಮಾದಯಃ ಸರ್ವೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಜನಾಧಿಪಂ|

05083011c ಊಚುಃ ಪರಮಮಿತ್ಯೇವಂ ಪೂಜಯಂತೋಽಸ್ಯ ತದ್ವಚಃ||

ಆಗ ಭೀಷ್ಮಾ ದಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಜನಾಧಿಪ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ “ಬಹು ಉತ್ತಮ!” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದರು.

05083012a ತೇಷಾಮನುಮತಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ತದಾ|

05083012c ಸಭಾವಾಸ್ತುನಿ ರಮ್ಯಾಣಿ ಪ್ರದೇಷ್ಟುಮುಪಚಕ್ರಮೇ||

ಅವರ ಅನುಮತವನ್ನು ತಿಳಿದ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನನು ರಮ್ಯ ಸಭಾಭವನಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು.

05083013a ತತೋ ದೇಶೇಷು ದೇಶೇಷು ರಮಣೀಯೇಷು ಭಾಗಶಃ|

05083013c ಸರ್ವ ರತ್ನಸಮಾಕೀರ್ಣಾಃ ಸಭಾಶ್ಚ ಕ್ಷುರನೇಕಶಃ||

05083014a ಆಸನಾನಿ ವಿಚಿತ್ರಾಣಿ ಯುಕ್ತಾನಿ ವಿವಿಧೈರ್ಗುಣೈಃ|

05083014c ಸ್ತ್ರಿಯೋ ಗಂಧಾನಲಂಕಾರಾನೂಕ್ಷ್ಮಾಣಿ ವಸನಾನಿ ಚ||

05083015a ಗುಣವಂತ್ಯನ್ನಪಾನಾನಿ ಭೋಜ್ಯಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ|

05083015c ಮಾಲ್ಯಾನಿ ಚ ಸುಗಂಧೀನಿ ತಾನಿ ರಾಜಾ ದದೌ ತತಃ||

ಆಗ ದೇಶದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ರಮಣೀಯ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತು - ಎಲ್ಲವೂ ರತ್ನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದವು, ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ವಿವಿಧ ಗುಣಗಳ ಆಸನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದವು, ಉತ್ತಮ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಗಂಧ ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದರು; ಉತ್ತಮ ಗುಣದ ಅನ್ನ ಪಾನೀಯಗಳು ವಿವಿಧ ಭೋಜನಗಳು, ಮಾಲೆಗಳು, ಸುಗಂಧಗಳು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ರಾಜನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು.

05083016a ವಿಶೇಷತಶ್ಚ ವಾಸಾರ್ಥಂ ಸಭಾಂ ಗ್ರಾಮೇ ವೃಕಸ್ಥಲೇ|

05083016c ವಿದಧೇ ಕೌರವೋ ರಾಜಾ ಬಹುರತ್ನಾಂ ಮನೋರಮಾಂ||

ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವೃಕಸ್ಥಲ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವುದಕ್ಕೆಂದು ರಾಜಾ ಕೌರವನು ಬಹುರತ್ನಗಳಿಂದ ಮನೋರಮ ಸಭೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದನು.

05083017a ಏತದ್ವಿಧಾಯ ವೈ ಸರ್ವಂ ದೇವಾರ್ಹಮತಿಮಾನುಷಂ|

05083017c ಆಚಖ್ಯೌ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾಯ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ತದಾ||

ಈ ರೀತಿ ಎಲ್ಲ ಅತಿಮಾನುಷವಾದ, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕುದಾದ

ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ದುರ್ಯೋಧನನು ರಾಜಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ
ವರದಿ ಮಾಡಿದನು.

05083018a ತಾಃ ಸಭಾಃ ಕೇಶವಃ ಸರ್ವಾ ರತ್ನಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ|

05083018c ಅಸಮೀಕ್ಷ್ಯವ ದಾಶಾರ್ಹ ಉಪಾಯಾತ್ಕುರುಸದ್ಮ ತತ್||

ಅದರೆ ವಿವಿಧ ರತ್ನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆ ಸಭೆಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿ
ಕೇಶವ ದಾಶಾರ್ಹನು ಕುರುಗಳ ಸದನಕ್ಕೆ ನಡೆದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
ಮಾರ್ಗೇ ಸಭಾನಿರ್ಮಾಣೇ ತ್ರ್ಯಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಭಾನಿರ್ಮಾಣ ಎನ್ನುವ ಎಂಭತ್ತೂರನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೮೪

ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಏನೆಲ್ಲ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನಿತ್ತು ಸತ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆಂದು
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ವಿದುರನಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧-೨೧).

05084001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05084001a ಉಪಪ್ಲವ್ಯಾದಿಹ ಕ್ಷತ್ರರುಪಯಾತೋ ಜನಾರ್ದನಃ|

05084001c ವ್ಯಕಸ್ಥಲೇ ನಿವಸತಿ ಸ ಚ ಪ್ರಾತರಿಹೇಷ್ಯತಿ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಕ್ಷತ್ರ! ಉಪಪ್ಲವದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ

ಜನಾರ್ದನನು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ವೃಕಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು
ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಅವನು ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ.

05084002a ಆಹುಕಾನಾಮಧಿಪತಿಃ ಪುರೋಗಃ ಸರ್ವಸಾತ್ವತಾಂ|

05084002c ಮಹಾಮನಾ ಮಹಾವೀರ್ಯೋ ಮಹಾಮಾತ್ರೋ ಜನಾರ್ದನಃ||

05084003a ಸ್ಥೀತಸ್ಯ ವೃಷ್ಟಿವಂಶಸ್ಯ ಭರ್ತಾ ಗೋಪ್ತಾ ಚ ಮಾಧವಃ|

05084003c ತ್ರಯಾಣಾಮಪಿ ಲೋಕಾನಾಂ ಭಗವಾನ್ವ ಪಿತಾಮಹಃ||

ಆಹುಕರ ಅಧಿಪತಿ, ಸರ್ವಸಾತ್ವತರ ನಾಯಕ, ಮಹಾಮನಸ್ವಿ,
ಮಹಾವೀರ, ಮಹಾಮಾತ್ರ ಜನಾರ್ದನ ಮಾಧವನು ವೃಷ್ಟೀ ವಂಶದ
ಒಡೆಯ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಕ. ಅವನು ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳ ಭಗವಾನ್
ಪಿತಾಮಹ.

05084004a ವೃಷ್ಟ್ಯಂಧಕಾಃ ಸುಮನಸೋ ಯಸ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞಾಮುಪಾಸತೇ|

05084004c ಆದಿತ್ಯಾ ವಸವೋ ರುದ್ರಾ ಯಥಾ ಬುದ್ಧಿಂ ಬೃಹಸ್ಪತೇಃ||

ಹೇಗೆ ಆದಿತ್ಯರು, ವಸುಗಳು ಮತ್ತು ರುದ್ರರು ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ
ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ವೃಷ್ಟಿ ಅಂಧಕರು ಈ ಸುಮನಸನ
ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ.

05084005a ತಸ್ಮೈ ಪೂಜಾಂ ಪ್ರಯೋಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ದಾಶಾರ್ಹಾಯ ಮಹಾತ್ಮನೇ|

05084005c ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ತವ ಧರ್ಮಜ್ಞಾ ತನ್ಮೈ ಕಥಯತಃ ಶೃಣು||

ಆ ಮಹಾತ್ಮ ದಾಶಾರ್ಹನಿಗೆ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ಹೇಗೆ ಎಂದು
ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಧರ್ಮಜ್ಞನಾದ ನೀನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕೇಳು.

05084006a ಏಕವರ್ಣೈಃ ಸುಕೃಷ್ಣಾಂಗೈರ್ಬಾಹ್ಲಿಜಾತ್ಯೈರ್ಹಯೋತ್ತಮೈಃ|

05084006c ಚತುರ್ಯುಕ್ತಾನ್ರಥಾಂಸ್ತಸ್ಮೈ ರೌಕ್ಮಾನ್ದಾಸ್ಯಾಮಿ ಷೋಡಶ||

ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ನಾಲ್ಕು ಬಾಹ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ,
ಕಪ್ಪುಬಣ್ಣದ ಒಂದೇ ತರಹದ ಉತ್ತಮ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ
ಹದಿನಾರು ರಥಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

05084007a ನಿತ್ಯಪ್ರಭಿನ್ನಾನ್ಮಾತಂಗಾನೀಷಾದಂತಾನ್ಪ್ರಹಾರಿಣಃ|

05084007c ಅಷ್ಟಾನುಚರಮೇಕೈಕಮಷ್ಟೌ ದಾಸ್ಯಾಮಿ ಕೇಶವೇ||

ಈಟಿಯಂಥ ಕೋರೆದಾಡೆಗಳುಳ್ಳ, ನಿತ್ಯವೂ ಮದದಿಂದ
ಪ್ರಹಾರಮಾಡುವ, ಒಂದೊಂದಕ್ಕೂ ಎಂಟು ಅನುಚರರಿರುವ ಎಂಟು
ಆನೆಗಳನ್ನು ನಾನು ಕೇಶವನಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

05084008a ದಾಸೀನಾಮಪ್ರಜಾತಾನಾಂ ಶುಭಾನಾಂ ರುಕ್ಮವರ್ಚಸಾಂ|

05084008c ಶತಮಸ್ಮೈ ಪ್ರದಾಸ್ಯಾಮಿ ದಾಸಾನಾಮಪಿ ತಾವತಃ||

ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಡೆಯದೇ ಇದ್ದ, ಬಂಗಾರದ
ಬಣ್ಣದ ನೂರು ಸುಂದರ ದಾಸಿಯರನ್ನೂ ಅಷ್ಟೇ ಸಂಖ್ಯೆಯ
ದಾಸರನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

05084009a ಆವಿಕಂ ಬಹು ಸುಸ್ಪರ್ಶಂ ಪಾರ್ವತೀಯೈರುಪಾಹೃತಂ|

05084009c ತದಪ್ಯಸ್ಮೈ ಪ್ರದಾಸ್ಯಾಮಿ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ದಶಾಷ್ಟ ಚ||

05084010a ಅಜಿನಾನಾಂ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಚೀನದೇಶೋದ್ಭವಾನಿ ಚ|

05084010c ತಾನ್ಯಪ್ಯಸ್ಮೈ ಪ್ರದಾಸ್ಯಾಮಿ ಯಾವದರ್ಹತಿ ಕೇಶವಃ||

ಕೇಶವನಿಗೆ ಅರ್ಹವಾದ, ಪರ್ವತದ ಜನರು ನನಗೆ ತಂದು
ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಹದಿನೆಂಟು ಸಾವಿರ ಮೃದು ಕಂಬಳಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು
ಚೀನದೇಶದಿಂದ ಬಂದ ಸಹಸ್ರಾರು ಜಿನ ಚರ್ಮಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

05084011a ದಿವಾ ರಾತ್ರೌ ಚ ಭಾತ್ಯೇಷ ಸುತೇಜಾ ವಿಮಲೋ ಮಣಿಃ|

05084011c ತಮಪ್ಯಸ್ಮೈ ಪ್ರದಾಸ್ಯಾಮಿ ತಮಪ್ಯರ್ಹ ತಿ ಕೇಶವಃ||

ಈ ವಿಮಲ ಮಣಿಯು ಹಗಲು ಮತ್ತು ರಾತ್ರಿ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ
ಹೊಳೆಯುತ್ತದೆ. ಇದೂ ಕೂಡ ಕೇಶವನಿಗೆ ಅರ್ಹವಾದುದು. ಅವನಿಗೆ
ಇದನ್ನೂ ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

05084012a ಏಕೇನಾಪಿ ಪತತ್ಯಹ್ನಾ ಯೋಜನಾನಿ ಚತುರ್ದಶ|

05084012c ಯಾನಮಶ್ವತರೀಯುಕ್ತಂ ದಾಸ್ಯೇ ತಸ್ಮೈ ತದಪ್ಯಹಂ||

ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಯೋಜನ ದೂರ ಹೋಗಬಲ್ಲ
ಅಶ್ವತರಿಯಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ವಾಹನವನ್ನು ಕೂಡ ಅವನಿಗೆ
ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

05084013a ಯಾವಂತಿ ವಾಹನಾನ್ಯಸ್ಯ ಯಾವಂತಃ ಪುರುಷಾಶ್ಚ ತೇ|

05084013c ತತೋಽಷ್ಟಗುಣಮಪ್ಯಸ್ಮೈ ಭೋಜ್ಯಂ ದಾಸ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಸದಾ||

ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಅವನೊಂದಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ವಾಹನ ಪುರುಷರಿಗೆ
ಬೇಕಾದುದಕ್ಕಿಂತ ಎಂಟು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಭೋಜನವನ್ನು ಅವನಿಗೆ
ನೀಡುತ್ತೇನೆ.

05084014a ಮಮ ಪುತ್ರಾಶ್ಚ ಪೌತ್ರಾಶ್ಚ ಸರ್ವೇ ದುರ್ಯೋಧನಾದೃತೇ|

05084014c ಪ್ರತ್ಯುದ್ಯಾಸ್ಯಂತಿ ದಾಶಾರ್ಹಂ ರಥೈರ್ಮುಷ್ಟೈರಲಂಕೃತಾಃ||

ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳೂ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳೂ
ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಲಂಕೃತಗೊಂಡ ರಥಗಳಲ್ಲಿ ದಾಶಾರ್ಹನನ್ನು
ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

05084015a ಸ್ವಲಂಕೃತಾಶ್ಚ ಕಲ್ಯಾಣ್ಯಃ ಪಾದೈರೇವ ಸಹಸ್ರಶಃ|

05084015c ವಾರಮುಖ್ಯಾ ಮಹಾಭಾಗಂ ಪ್ರತ್ಯುದ್ಯಾಸ್ಯಂತಿ ಕೇಶವಂ||

ಅಲಂಕೃತರಾದ ಸುಂದರ ಪದಾತಿಗಳೂ ಆಸ್ಥಾನಿಕರೂ ಸಹಸ್ರಾರು
ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಮಹಾಭಾಗ ಕೇಶವನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

05084016a ನಗರಾದಪಿ ಯಾಃ ಕಾಶ್ಚಿ ದ್ಗಮಿಷ್ಯಂತಿ ಜನಾರ್ದನಂ|

05084016c ದ್ರಷ್ಟುಂ ಕನ್ಯಾಶ್ಚ ಕಲ್ಯಾಣ್ಯಸ್ತಾಶ್ಚ ಯಾಸ್ಯಂತ್ಯನಾವೃತಾಃ||

ಜನಾರ್ದನನನ್ನು ನೋಡಲು ನಗರದಿಂದ ಯಾರೆಲ್ಲ ಕಲ್ಯಾಣ
ಕನ್ಯೆಯರು ಹೋಗುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಅನಾವೃತರಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

05084017a ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷಬಾಲಂ ಹಿ ನಗರಂ ಮಧುಸೂದನಂ|

05084017c ಉದೀಕ್ಷತೇ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಭಾನುಮಂತಮಿವ ಪ್ರಜಾಃ||

ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷ ಬಾಲಕರೊಂದಿಗೆ ಇಡೀ ನಗರದ ಪ್ರಜೆಗಳು ಮಹಾತ್ಮ
ಮಧುಸೂದನನನ್ನು ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನೋಡಲಿದ್ದಾರೆ.

05084018a ಮಹಾದ್ವಜಪತಾಕಾಶ್ಚ ಕ್ರಿಯಂತಾಂ ಸರ್ವತೋದಿಶಂ|

05084018c ಜಲಾವಸಿಕ್ತೋ ವಿರಜಾಃ ಪಂಥಾಸ್ತಸ್ಯೇತಿ ಚಾನ್ವಶಾತ್||

ಅವನು ಬರುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾಧ್ವಜ
ಪತಾಕೆಗಳನ್ನು ಏರಿಸಲಿ. ನೀರನ್ನು ಸಿಂಪಡಿಸಿ ಧೂಳಾಗದಂತೆ ಮಾಡಲಿ.

05084019a ದುಃಶಾಸನಸ್ಯ ಚ ಗೃಹಂ ದುರ್ಯೋಧನಗೃಹಾದ್ವರಂ|

05084019c ತದಸ್ಯ ಕ್ರಿಯತಾಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಸುಸಮ್ಯಷ್ಟಮಲಂಕೃತಂ||

05084020a ಏತದ್ಧಿ ರುಚಿರಾಕಾರೈಃ ಪ್ರಾಸಾದೈರುಪಶೋಭಿತಂ|

05084020c ಶಿವಂ ಚ ರಮಣೀಯಂ ಚ ಸರ್ವರ್ತು ಸುಮಹಾಧನಂ||

ಅವನಿಗಾಗಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ಮನೆಗಿಂಥ ಚೆನ್ನಾಗಿರುವ ದುಃಶಾಸನನ
ಮನೆಯನ್ನು ಬೇಗನೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಲಂಕರಿಸಿ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಲ್ಪಡಲಿ. ಅದು
ಸುಂದರ ಪ್ರಾಕಾರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ, ರಮಣೀಯವಾಗಿದೆ,
ಮಂಗಳಕರವಾಗಿದೆ, ಎಲ್ಲ ಋತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಾಧನದಿಂದ
ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ.

05084021a ಸರ್ವಮಸ್ಮಿನ್ಗೃಹೇ ರತ್ನಂ ಮಮ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯ ಚ|

05084021c ಯದ್ಯದರ್ಹೇತ್ಸ ವಾಷ್ಟೇಯಸ್ತತ್ತದ್ಧೇಯಮಸಂಶಯಂ||

ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಷ್ಟೇಯನಿಗೆ ತಕ್ಕುದಾದ ನನ್ನ ಮತ್ತು
ದುರ್ಯೋಧನನ ರತ್ನಗಳಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ವಾಕ್ಯೇ ಚತುರಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ವಾನ್
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ಎಂಭತ್ಸಾಲ್ಕನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೮೫

“ಅವನು ಏನನ್ನು ಬಯಸಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೋ ಅದನ್ನೇ ಅವನಿಗೆ ಕೊಡು”
ಎಂದು ಹೇಳಿ ವಿದುರನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಕಪಟತನವನ್ನು ಅವನಿಗೇ
ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದುದು (೧-೧೭).

05085001 ವಿದುರ ಉವಾಚ|

05085001a ರಾಜನ್ಯಹುಮತಶ್ಚಾಸಿ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಸ್ಯಾಪಿ ಸತ್ತಮಃ|

05085001c ಸಂಭಾವಿತಶ್ಚ ಲೋಕಸ್ಯ ಸಮ್ಮತಶ್ಚಾಸಿ ಭಾರತ||

ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಭಾರತ! ನೀನು ಸತ್ತಮನೆಂದು
ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಹುಮತವಿದೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನೀನು
ಸಂಭಾವಿತನೆಂದೂ ಸಮ್ಮತಿಯಿದೆ.

05085002a ಯತ್ತ್ವಮೇವಂಗತೇ ಬ್ರೂಯಾಃ ಪಶ್ಚಿಮೇ ವಯಸಿ ಸ್ಥಿತಃ|

05085002c ಶಾಸ್ತ್ರಾದ್ವಾ ಸುಪ್ರತರ್ಕಾದ್ವಾ ಸುಸ್ಥಿರಃ ಸ್ಥವಿರೋ ಹ್ಯಸಿ||

ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಅಥವಾ ಉತ್ತಮ ತರ್ಕವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ನೀನು
ಏನೇ ಹೇಳಿದರೂ, ಕೊನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ನೀನು
ವೃದ್ಧನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದು ಸುಸ್ಥಿರವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

05085003a ಲೇಖಾಶ್ರು ನೀವ ಭಾಃ ಸೂರ್ಯೇ ಮಹೋರ್ಮಿರಿವ ಸಾಗರೇ|

05085003c ಧರ್ಮಸ್ತು ಯಿ ಮಹಾನ್ರಾಜನ್ನಿತಿ ವ್ಯವಸಿತಾಃ ಪ್ರಜಾಃ||

ರಾಜನ್ ! ಕಲ್ಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಗೆರೆಗಳಿರುವಂತೆ, ಸೂರ್ಯನಲ್ಲಿ
ಬೆಳಕಿರುವಂತೆ ಮತ್ತು ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಅಲೆಗಳಿರುವಂತೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಮಹಾ
ಧರ್ಮವಿದೆ ಎಂದು ಪ್ರಜೆಗಳು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

05085004a ಸದೈವ ಭಾವಿತೋ ಲೋಕೋ ಗುಣೌಘೈಸ್ತವ ಪಾರ್ಥಿವ|

05085004c ಗುಣಾನಾಂ ರಕ್ಷಣೇ ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರಯತಸ್ವ ಸಬಾಂಧವಃ||

ಪಾರ್ಥಿವ ! ನಿನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಉತ್ತಮ ಗುಣಗಳಿಂದ ಲೋಕವು ಸದಾ
ನಿನ್ನನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತದೆ. ಬಾಂಧವರೊಂದಿಗೆ ಆ ಗುಣಗಳನ್ನು
ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿತ್ಯವೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸು.

05085005a ಆರ್ಜವಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯಸ್ವ ಮಾ ಬಾಲ್ಯಾದ್ಯಹುಧಾ ನಶೀಃ|

05085005c ರಾಜ್ಯಂ ಪುತ್ರಾಂಶ್ಚ ಪೌತ್ರಾಂಶ್ಚ ಸುಹೃದಶ್ಚಾಪಿ ಸುಪ್ರಿಯಾನ್||

ಬಾಲ್ಯತನದಿಂದ ಬಹುರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ರಾಜ್ಯ, ಮಕ್ಕಳು,
ಮೊಮ್ಮೊಕ್ಕಳೂ, ಸುಹೃದಯರು ಮತ್ತು ಪ್ರಿಯರು ನಾಶವಾಗದಂತೆ
ಆರ್ಜವವನ್ನು ನಿನ್ನದಾಗಿರಿಸಿಕೋ !

05085006a ಯತ್ತ್ವಂ ದಿತ್ಸಸಿ ಕೃಷ್ಣಾಯ ರಾಜನ್ನತಿಥಯೇ ಬಹು|

05085006c ಏತದನ್ಯಚ್ಚ ದಾಶಾರ್ಹಃ ಪೃಥಿವೀಮಪಿ ಚಾರ್ಹತಿ||

ರಾಜನ್ ! ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ನೀನು ಆತಿಥ್ಯದಿಂದ ಏನೆಲ್ಲ ಕೊಡಲು

ಬಯಸುವೆಯೋ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನದಕ್ಕೆ, ಇಡೀ ಭೂಮಿಗೇ, ಆ
ದಾಶಾರ್ಹನು ಅರ್ಹ !

05085007a ನ ತು ತ್ವಂ ಧರ್ಮಮುದ್ದಿಶ್ಯ ತಸ್ಯ ವಾ ಪ್ರಿಯಕಾರಣಾತ್|

05085007c ಏತದಿಚ್ಛಸಿ ಕೃಷ್ಣಾಯ ಸತ್ಯೇನಾತ್ಮಾನಮಾಲಭೇ||

ಆದರೆ ನೀನು ಅವೆಲ್ಲವನ್ನು ಧರ್ಮದ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅಥವಾ ಕೃಷ್ಣನ
ಮೇಲೆ ನಿನಗಿರುವ ಪ್ರೀತಿಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಕೊಡಲು ಬಯಸುತ್ತಿಲ್ಲ.
ನನ್ನ ಆತ್ಮದ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಇದು ಸತ್ಯವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

05085008a ಮಾಯೈಷಾತತ್ತ್ವಮೇವೈತಚ್ಚ ದೈತ್ಯತದ್ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣ|

05085008c ಜಾನಾಮಿ ತೇ ಮತಂ ರಾಜನ್ಗುಢಂ ಬಾಹ್ಯೇನ ಕರ್ಮಣಾ||

ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣ ! ಇದೊಂದು ಮೋಸ, ಸುಳ್ಳು, ಮೇಲ್ನೋಟ ! ರಾಜನ್ !
ನೀನು ಹೊರಗಡೆಯವರ ತೋರಿಕೆಗೆ ಮಾಡುವ ಈ ಕೆಲಸದ ಹಿಂದೆ
ಅಡಗಿರುವ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ.

05085009a ಪಂಚ ಪಂಚೈವ ಲಿಪ್ಸಂತಿ ಗ್ರಾಮಕಾನ್ಪಾಂಡವಾ ನೃಪ|

05085009c ನ ಚ ದಿತ್ಸಸಿ ತೇಭ್ಯಸ್ತಾಂಸ್ತಚ್ಚ ಮಂ ಕಃ ಕರಿಷ್ಯತಿ||

ನೃಪ ! ಪಾಂಡವರು ಐದೇ ಐದು ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
ಅದನ್ನು ಕೊಡಲೂ ನೀನು ಬಯಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಯಾರುತಾನೇ
ಶಾಂತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಾರೆ ?

05085010a ಅರ್ಥೇನ ತು ಮಹಾಬಾಹುಂ ವಾಷ್ಣೇಯಂ ತ್ವಂ ಜಿಹೀರ್ಷಸಿ|

05085010c ಅನೇನೈವಾಭ್ಯುಪಾಯೇನ ಪಾಂಡವೇಭ್ಯೋ ಬಿಭಿತ್ಸಸಿ||

ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಮಹಾಬಾಹು ವಾರ್ಷ್ಣೇಯನನ್ನು ನೀನು ಗೆಲ್ಲಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ಈ ಉಪಾಯಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಪಾಂಡವರಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

05085011a ನ ಚ ವಿತ್ತೇನ ಶಕ್ಯೋಽಸೌ ನೋದ್ಯಮೇನ ನ ಗರ್ಹಯಾ|

05085011c ಅನ್ಯೋ ಧನಂಜಯಾತ್ಕರ್ತುಮೇತತ್ತತ್ತ್ವಂ ಬ್ರವೀಮಿ ತೇ||

ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ವಿತ್ತದಿಂದಾಗಲೀ, ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಾಗಲೀ, ಬೈಯುವುದರಿಂದಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಯಾವುದರಿಂದಾಗಲೀ ಅವನನ್ನು ಧನಂಜಯನಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

05085012a ವೇದ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮ್ಯಂ ವೇದಾಸ್ಯ ದೃಢಭಕ್ತಿತಾಂ|

05085012c ಅತ್ಯಾಜ್ಯಮಸ್ಯ ಜಾನಾಮಿ ಪ್ರಾಣೈಸ್ತುಲ್ಯಂ ಧನಂಜಯಂ||

ಕೃಷ್ಣನ ಮಹಾತ್ಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಅವನ ದೃಢಭಕ್ತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ ಧನಂಜಯನನ್ನು ಅವನು ತ್ಯಜಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನೂ ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ.

05085013a ಅನ್ಯತ್ಕುಂಭಾದಪಾಂ ಪೂರ್ಣಾದನ್ಯತ್ಪಾದಾವಸೇಚನಾತ್|

05085013c ಅನ್ಯತ್ಕುಶಲಸಂಪ್ರಶ್ನಾನ್ಪ್ರೀಷಿಷ್ಯತಿ ಜನಾರ್ದನಃ||

ಪಾದಗಳನ್ನು ತೊಳೆಯಲು ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಒಂದು ಬಿಂದಿಗೆ ನೀರು ಮತ್ತು ಕುಶಲದ ಕುರಿತಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಿನ್ನಿಂದ

ಜನಾರ್ದನನು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ.

05085014a ಯತ್ತ್ವಸ್ಯ ಪ್ರಿಯಮಾತಿಥ್ಯಂ ಮಾನಾರ್ಹಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

05085014c ತದಸ್ಮೈ ಕ್ರಿಯತಾಂ ರಾಜನ್ಮನಾರ್ಹೋ ಹಿ ಜನಾರ್ದನಃ||

ಆದುದರಿಂದ ಮಾನಾರ್ಹನಾದ ಆ ಮಹಾತ್ಮನಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯ
ಆತಿಥ್ಯವನ್ನು ನೀಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸು. ಅದನ್ನೇ ಮಾಡು ರಾಜನ್!
ಏಕೆಂದರೆ ಜನಾರ್ದನನು ಮಾನಾರ್ಹ.

05085015a ಆಶಂಸಮಾನಃ ಕಲ್ಯಾಣಂ ಕುರೂನಭ್ಯೇತಿ ಕೇಶವಃ|

05085015c ಯೇನೈವ ರಾಜನ್ನರ್ಥೇನ ತದೇವಾಸ್ಮಾ ಉಪಾಕುರು||

ಕೇಶವನು ಒಂದೇ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಬಯಸಿ ಕುರುಗಳಲ್ಲಿಗೆ
ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ರಾಜನ್! ಅವನು ಏನನ್ನು ಬಯಸಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೋ
ಅದನ್ನೇ ಅವನಿಗೆ ಕೊಡು.

05085016a ಶಮಮಿಚ್ಛತಿ ದಾಶಾರ್ಹಸ್ತವ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯ ಚ|

05085016c ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಚ ರಾಜೇಂದ್ರ ತದಸ್ಯ ವಚನಂ ಕುರು||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ದಾಶಾರ್ಹನು ನಿನ್ನ ದುರ್ಯೋಧನ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ
ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಮಾತಿನಂತೆ ಮಾಡು.

05085017a ಪಿತಾಸಿ ರಾಜನ್ಪುತ್ರಾಸ್ತೇ ವೃದ್ಧಸ್ತ್ವಂ ಶಿಶವಃ ಪರೇ|

05085017c ವರ್ತಸ್ಯ ಪಿತೃವತ್ತೇಷು ವರ್ತಂತೇ ತೇ ಹಿ ಪುತ್ರವತ್||

ರಾಜನ್! ನೀನು ಅವರ ತಂದೆ, ಅವರು ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು. ನೀನು ವೃದ್ಧ.

ಇತರರು ಸಣ್ಣವರು. ಅವರೊಡನೆ ತಂದೆಯಂತೆ ನಡೆದುಕೋ.
ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
ವಿದುರವಾಕ್ಯೇ ಪಂಚಶೀತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿದುರವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ಎಂಭತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೮೬

ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸತ್ಕಾರವಾಗಿ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಸರ್ವಥಾ ಕೊಟ್ಟರೆ ತನಗೆ ಹೆದರಿ
ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಆತನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆಂದೂ, “ಯುದ್ಧವನ್ನು
ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ ನಂತರ ಆತಿಥ್ಯವನ್ನಿತ್ತು ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿಯನ್ನು
ತರಬಾರದು” ಎಂದೂ ದುರ್ಯೋಧನನು ನುಡಿದುದು (೧-೬). ಆಗ
ಭೀಷ್ಮನು “ಕೃಷ್ಣನು ಏನನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡು” ಎಂದು
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಲು (೭-೧೧), ದುರ್ಯೋಧನನು ತಾನು
ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವುದು (೧೨-೧೫). ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು
ಮಗನಿಗೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಹೇಳಲು (೧೬-೧೮), ಭೀಷ್ಮನು
ತಂದೆ-ಮಗ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ನಿಂದಿಸಿ ಸಭಾತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದುದು (೧೮-
೨೩).

05086001 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

05086001a ಯದಾಹ ವಿದುರಃ ಕೃಷ್ಣೇ ಸರ್ವಂ ತತ್ಸತ್ಯಮುಚ್ಯತೇ|

05086001c ಅನುರಕ್ತೋ ಹ್ಯಸಂಹಾರ್ಯಃ ಪಾರ್ಥಾನ್ವ ತಿ ಜನಾರ್ದನಃ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೃಷ್ಣನ ಕುರಿತು ವಿದುರನನು ಹೇಳಿದುದೆಲ್ಲವೂ ಸತ್ಯ. ಜನಾರ್ದನನು ಪಾರ್ಥರಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಅನುರಕ್ತನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

05086002a ಯತ್ತು ಸತ್ಕಾರಸಮ್ಯಕ್ತಂ ದೇಯಂ ವಸು ಜನಾರ್ದನೇ|

05086002c ಅನೇಕರೂಪಂ ರಾಜೇಂದ್ರ ನ ತದ್ದೇಯಂ ಕದಾ ಚನ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಜನಾರ್ದನನಿಗೆ ಸತ್ಕಾರವಾಗಿ ಏನು ಅನೇಕ ರೂಪದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕೊಡುವೆಯೆಂದು ನೀನು ಹೇಳಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಸರ್ವಥಾ ಕೊಡಬಾರದು.

05086003a ದೇಶಃ ಕಾಲಸ್ತಥಾಯುಕ್ತೋ ನ ಹಿ ನಾರ್ಹ ತಿ ಕೇಶವಃ|

05086003c ಮಂಸ್ಯತ್ಯಧೋಕ್ಷಜೋ ರಾಜನ್ಭಯಾದರ್ಚತಿ ಮಾಮಿತಿ||

ಇದು ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕುದಾದ ಸ್ಥಳವೂ ಅಲ್ಲ, ಸಮಯವೂ ಅಲ್ಲ. ಕೇಶವನು ಅವೆಲ್ಲವಕ್ಕೂ ಅರ್ಹನಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ರಾಜನ್! ನನ್ನನ್ನು ಭಯಪಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಅಧೋಕ್ಷಜನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

05086004a ಅವಮಾನಶ್ಚ ಯತ್ರ ಸ್ಯಾತ್ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ಯ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

05086004c ನ ತತ್ಕುರ್ಯಾದ್ಭುಧಃ ಕಾರ್ಯಮಿತಿ ಮೇ ನಿಶ್ಚಿತಾ ಮತಿಃ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಬುದ್ಧಿವಂತ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಅವಮಾನಹೊಂದುವ

ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

05086005a ಸ ಹಿ ಪೂಜ್ಯತಮೋ ದೇವಃ ಕೃಷ್ಣಃ ಕಮಲಲೋಚನಃ|

05086005c ತ್ರಯಾಣಾಮಪಿ ಲೋಕಾನಾಂ ವಿದಿತಂ ಮಮ ಸರ್ವಥಾ||

ಕಮಲಲೋಚನ ದೇವ ಕೃಷ್ಣನು ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸರ್ವಥಾ
ಅತ್ಯಂತ ಪೂಜನೀಯ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

05086006a ನ ತು ತಸ್ಮಿನ್ಪ್ರದೇಯಂ ಸ್ಯಾತ್ತಥಾ ಕಾರ್ಯಗತಿಃ ಪ್ರಭೋ|

05086006c ವಿಗ್ರಹಃ ಸಮುಪಾರಬ್ಧೋ ನ ಹಿ ಶಾಮ್ಯತ್ಯವಿಗ್ರಹಾತ್||

ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರಭೋ! ಅವನಿಗೆ ಈಗ ಏನನ್ನೂ ಕೊಡುವುದು
ಸರಿಯಲ್ಲ. ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ ನಂತರ ಆತಿಥ್ಯವನ್ನಿತ್ತು
ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ತರಬಾರದು.”

05086007 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05086007a ತಸ್ಯ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಭೀಷ್ಮಃ ಕುರುಪಿತಾಮಹಃ|

05086007c ವೈಚಿತ್ರವೀರ್ಯಂ ರಾಜಾನಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ
ಕುರುಪಿತಾಮಹ ಭೀಷ್ಮನು ರಾಜ ವೈಚಿತ್ರವೀರ್ಯನಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನು
ಹೇಳಿದನು:

05086008a ಸತ್ಕೃತೋಽಸತ್ಕೃತೋ ವಾಪಿ ನ ಕ್ರುಧ್ಯೇತ ಜನಾರ್ದನಃ|

05086008c ನಾಲಮನ್ಯಮವಜ್ಞಾತುಮವಜ್ಞಾತೋಽಪಿ ಕೇಶವಃ||

“ಸತ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅಥವಾ ಮಾಡದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಜನಾರ್ದನನು ಸಿಟ್ಟಾಗುವವನಲ್ಲ. ಯಾವುದೂ ಅವನನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಲಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಕೇಶವನು ಕಡೆಗಣಿಸಲಾಗುವವನಲ್ಲ.

05086009a ಯತ್ತು ಕಾರ್ಯಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಮನಸಾ ಕಾರ್ಯತಾಂ ಗತಂ|

05086009c ಸರ್ವೋಪಾಯೈರ್ನ ತಚ್ಚಕ್ಷ್ಯಂ ಕೇನ ಚಿತ್ಕರ್ತುಮನ್ಯಥಾ||

ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಯಾವಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅವನು ಮನಸ್ಸುಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಅದನ್ನು ಬೇರೆಯದಾಗಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದರೂ ಯಾರಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

05086010a ಸ ಯದ್ಭ್ರೂಯಾನ್ಮಹಾಬಾಹುಸ್ತತ್ಕಾರ್ಯಮವಿಶಂಕಯಾ|

05086010c ವಾಸುದೇವೇನ ತೀರ್ಥೇನ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಸಂಶಾಮ್ಯ ಪಾಂಡವೈಃ||

ಏನನ್ನೂ ಶಂಕಿಸದೇ ಆ ಮಹಾಬಾಹುವು ಏನನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡು. ವಾಸುದೇವನ ಮೂಲಕ ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಬೇಗ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ತಾ.

05086011a ಧರ್ಮ್ಯಮರ್ಥ್ಯಂ ಸ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಧ್ರುವಂ ವಕ್ತಾ ಜನಾರ್ದನಃ|

05086011c ತಸ್ಮಿನ್ವಾಚ್ಯಾಃ ಪ್ರಿಯಾ ವಾಚೋ ಭವತಾ ಬಾಂಧವೈಃ ಸಹ||

ಆ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಜನಾರ್ದನನು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಗಳ ಕುರಿತೇ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗುವ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ನೀನೂ ಕೂಡ ಬಾಂಧವರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕು.”

05086012 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

05086012a ನ ಪರ್ಯಾಯೋಽಸ್ತಿ ಯದ್ರಾಜಂ ಶ್ರಿಯಂ ನಿಷ್ಕೇವಲಾಮಹಂ|

05086012c ತೈಃ ಸಹೇಮಾಮುಪಾಶ್ನೀಯಾಂ ಜೀವಂ ಜೀವೈಃ ಪಿತಾಮಹ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹ! ಕೇವಲ ನನ್ನದಾಗಿರುವ ಈ ಶ್ರೀ-ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಂಡು ಜೀವಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

05086013a ಇದಂ ತು ಸುಮಹತ್ಕಾರ್ಯಂ ಶೃಣು ಮೇ ಯತ್ಸಮರ್ಥಿತಂ|

05086013c ಪರಾಯಣಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ನಿಯಂಸ್ಯಾಮಿ ಜನಾರ್ದನಂ||

ನಾನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಂತೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವೇನೆನ್ನುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ: ಪಾಂಡವರ ಪರಾಯಣನಾದ ಜನಾರ್ದನನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯುತ್ತೇನೆ.

05086014a ತಸ್ಮಿನ್ನದ್ಧೇ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ವೃಷ್ಟಯಃ ಪೃಥಿವೀ ತಥಾ|

05086014c ಪಾಂಡವಾಶ್ಚ ವಿಧೇಯಾ ಮೇ ಸ ಚ ಪ್ರಾತರಿಹೇಷ್ಯತಿ||

ಅವನನ್ನು ಬಂಧಿಸಿದರೆ ವೃಷ್ಟಿಗಳು, ಇಡೀ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರು ಕೂಡ ನನ್ನ ವಿಧೇಯರಾಗುತ್ತಾರೆ. ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಅವನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

05086015a ಅತ್ರೋಪಾಯಂ ಯಥಾ ಸಮ್ಯಂ ನ ಬುದ್ಧೇತ ಜನಾರ್ದನಃ|

05086015c ನ ಚಾಪಾಯೋ ಭವೇತ್ಕೃತ್ವಿತ್ತದ್ಭವಾನ್ಪ್ರಬ್ರವೀತು ಮೇ||

ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಉಪಾಯವು ಜನಾರ್ದನನಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಮಾಡಬಹುದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೀವು ನನಗೆ ಹೇಳಿ.”

05086016 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05086016a ತಸ್ಯ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಘೋರಂ ಕೃಷ್ಣಾಭಿಸಂಹಿತಂ|

05086016c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಸಹಾಮಾತ್ಯೋ ವ್ಯಥಿತೋ ವಿಮನಾಭವತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕೇಡನ್ನು ಬಯಸುವ ಅವನ ಆ ಘೋರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ವ್ಯತಿಥನಾದನು, ವಿಮನಸ್ಕನಾದನು.

05086017a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನಮಿದಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋಽಬ್ರವೀದ್ವಚಃ|

05086017c ಮೈವಂ ವೋಚಃ ಪ್ರಜಾಪಾಲ ನೈಷ ಧರ್ಮಃ ಸನಾತನಃ||

ಆಗ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ನೀನು ಪ್ರಜಾಪಾಲಕನಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ರೀತಿ ಮಾತನಾಡಬೇಡ! ಇದು ಸನಾತನ ಧರ್ಮವಲ್ಲ!

05086018a ದೂತಶ್ಚ ಹಿ ಹೃಷೀಕೇಶಃ ಸಂಬಂಧೀ ಚ ಪ್ರಿಯಶ್ಚ ನಃ|

05086018c ಅಪಾಪಃ ಕೌರವೇಯೇಷು ಕಥಂ ಬಂಧನಮರ್ಹತಿ||

ಹೃಷೀಕೇಶನು ದೂತನೂ ನಮ್ಮ ಪ್ರಿಯ ಸಂಬಂಧಿಯೂ ಹೌದು.

ಕೌರವರ ಕುರಿತು ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಬಯಸದ ಅವನು ಹೇಗೆ ಬಂಧಿಸಲು ಅರ್ಹನಾಗಬಹುದು?”

05086019 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05086019a ಪರೀತೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾಯಂ ತವ ಪುತ್ರಃ ಸುಮಂದಧೀ|

05086019c ವೃಣೋತ್ಯನರ್ಥಂ ನ ತ್ವರ್ಥಂ ಯಾಚ್ಯಮಾನಃ ಸುಹೃದ್ಗಣೈಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ! ನಿನ್ನ ಈ ಮೂಢ ಮಗನನ್ನು ಭೂತ ಅವರಿಸಿದೆ. ಸುಹೃದಯರು ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಹೇಳಿದರೂ ಅವನು ಅನರ್ಥವನ್ನೇ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

05086020a ಇಮಮುತ್ಪಥಿ ವರ್ತಂತಂ ಪಾಪಂ ಪಾಪಾನುಬಂಧಿನಂ|

05086020c ವಾಕ್ಯಾನಿ ಸುಹೃದಾಂ ಹಿತ್ವಾ ತ್ವಮಪ್ಯಸ್ಯಾನುವರ್ತಸೇ||

ನೀನು ಕೂಡ ಪಾಪಿಷ್ಟರನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಪಾಪಿಗಳಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವವನನ್ನು ಸುಹೃದಯರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

05086021a ಕೃಷ್ಣಮಕ್ಲಿಷ್ಟಕರ್ಮಾಣಮಾಸಾದ್ಯಾಯಂ ಸುದುರ್ಮತಿಃ|

05086021c ತವ ಪುತ್ರಃ ಸಹಾಮಾತ್ಯಃ ಕ್ಷಣೇನ ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ನಿನ್ನ ಈ ತುಂಬಾ ಕೆಟ್ಟ ಮಗನು ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಅಕ್ಲಿಷ್ಟಕರ್ಮಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ರಕ್ಕರಿಸಿ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗುತ್ತಾನೆ.

05086022a ಪಾಪಸ್ಯಾಸ್ಯ ನೃಶಂಸಸ್ಯ ತ್ಯಕ್ತಧರ್ಮಸ್ಯ ದುರ್ಮತೇಃ|

05086022c ನೋತ್ಸಹೇಽನರ್ಥಸಮ್ಯಕ್ತಾಂ ವಾಚಂ ಶ್ರೋತುಂ ಕಥಂ ಚನ||

ಈ ಪಾಪಿಯ, ಸುಳ್ಳುಬುರುಕನ, ಧರ್ಮವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದ ದುರ್ಮತಿಯು

ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ನನಗೆ ಎಂದೂ
ಉತ್ಸಾಹವಿಲ್ಲ.”

05086023 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05086023a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠೋ ವೃದ್ಧಃ ಪರಮಮನ್ಯುಮಾನ್|

05086023c ಉತ್ಥಾಯ ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರತಿಷ್ಠದ್ಭೀಷ್ಮಃ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ, ವೃದ್ಧ,
ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಿ, ಭೀಷ್ಮನು ಪರಮ ಕುಪಿತನಾಗಿ ಎದ್ದು ಅಲ್ಲಿಂದ
ಹೊರಟು ಹೋದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
ದುರ್ಯೋಧನವಾಕ್ಯೇ ಷಡಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ಎಂಭತ್ತಾರನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೮೭

ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಆಗಮನ-
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೊಂದಿಗೆ ಭೇಟಿ

ಕೃಷ್ಣನು ಹಸ್ತಿನಾಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಮತ್ತು ಇತರ

ರಾಜರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದುದು (೧-೨೧). ಅನಂತರ ವಿದುರನ ಮನೆಗೆ
ನಡೆದುದು (೨೨-೨೬).

05087001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05087001a ಪ್ರಾತರುತ್ಥಾಯ ಕೃಷ್ಣಸ್ತು ಕೃತವಾನ್ಸರ್ವಮಾಹ್ನಿಕಂ|

05087001c ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈರಭ್ಯನುಜ್ಞಾತಃ ಪ್ರಯಯೌ ನಗರಂ ಪ್ರತಿ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೃಷ್ಣನಾದರೋ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು
ಆಹ್ನಿಕವನ್ನೆಲ್ಲ ಪೂರೈಸಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು
ನಗರದ ಕಡೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದನು.

05087002a ತಂ ಪ್ರಯಾಂತಂ ಮಹಾಬಾಹುಮನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ತತೋ ನೃಪ|

05087002c ಪರ್ಯವರ್ತಂತ ತೇ ಸರ್ವೇ ವೃಕಸ್ಥಲನಿವಾಸಿನಃ||

ನೃಪ! ಹೊರಟ ಆ ಮಹಾಬಾಹುವನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ವೃಕಸ್ಥಲ
ನಿವಾಸಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.

05087003a ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ತಮಾಯಾಂತಂ ಪ್ರತ್ಯುಜ್ಜಗ್ಮುಃ ಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ|

05087003c ದುರ್ಯೋಧನಮೃತೇ ಸರ್ವೇ ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣಕೃಪಾದಯಃ||

ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರೂ, ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ,
ಕೃಪ ಮೊದಲಾದವರೂ ಸ್ವಲಂಕೃತರಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಲು
ಹೊರಟರು.

05087004a ಪೌರಾಶ್ಚ ಬಹುಲಾ ರಾಜನ್ ಹೃಷೀಕೇಶಂ ದಿದೃಕ್ಷವಃ|

05087004c ಯಾನೈರ್ಬಹುವಿಧೈರನೈ ಪದ್ಭಿರೇವ ತಥಾಪರೇ||

ರಾಜನ್! ಬಹಳ ಮಂದಿ ಪೌರರೂ ಕೂಡ ಬಹುವಿಧದ ಯಾನಗಳ
ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಇತರರು ಕಾಲ್ನಡುಗೆಯಲ್ಲಿ, ಹೃಷೀಕೇಶನನ್ನು ನೋಡಲು
ಹೊರಟರು.

05087005a ಸ ವೈ ಪಥಿ ಸಮಾಗಮ್ಯ ಭೀಷ್ಮೇಣಾಕ್ಲಿಷ್ಟಕರ್ಮಣಾ|

05087005c ದ್ರೋಣೇನ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಶ್ಚ ತೈರ್ವತೋ ನಗರಂ ಯಯೌ||

ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಲಿಷ್ಟಕರ್ಮಿ ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ, ಮತ್ತು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರನ್ನು
ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ ಅವರಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದು ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

05087006a ಕೃಷ್ಣಸಮಾನಾರ್ಥಂ ಚ ನಗರಂ ಸಮಲಂಕೃತಂ|

05087006c ಬಭೂವೂ ರಾಜಮಾರ್ಗಶ್ಚ ಬಹುರತ್ನಸಮಾಚಿತಾಃ||

ಕೃಷ್ಣನ ಸಮಾನಾರ್ಥವಾಗಿ ನಗರವು ಸುಂದರವಾಗಿ
ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ರಾಜಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಬಹುವಿಧದ ರತ್ನಗಳಿಂದ
ಅಲಂಕರಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

05087007a ನ ಸ್ಮ ಕಶ್ಚಿದ್ಗೃಹೇ ರಾಜಂಸ್ತದಾಸೀದ್ಭರತರ್ಷಭ|

05087007c ನ ಸ್ತ್ರೀ ನ ವೃದ್ಧೋ ನ ಶಿಶುರ್ವಾಸುದೇವದಿದೃಕ್ಷಯಾ||

ರಾಜನ್! ಭರತರ್ಷಭ! ಆಗ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ನೋಡುವ
ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಯಾವ ಸ್ತ್ರೀಯೂ, ವೃದ್ಧನೂ, ಶಿಶುವೂ, ಯಾವುದೇ
ಮನೆಯ ಒಳಗೆ ಇದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ.

05087008a ರಾಜಮಾರ್ಗೇ ನರಾ ನ ಸ್ಮ ಸಂಭವಂತ್ಯವನಿಂ ಗತಾಃ|

05087008c ತಥಾ ಹಿ ಸುಮಹದ್ರಾಜನ್ ಹೃಷೀಕೇಶಪ್ರವೇಶನೇ||

ರಾಜನ್ ! ಹೃಷೀಕೇಶನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವಾಗ ರಾಜ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ನರರು ನಿಂತು ನೆಲವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಅವನನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದರು.

05087009a ಆವೃತಾನಿ ವರಸ್ತ್ರೀಭಿರ್ಗೃಹಾಣಿ ಸುಮಹಾಂತ್ಯಃ|

05087009c ಪ್ರಚಲಂತೀವ ಭಾರೇಣ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಸ್ಮ ಮಹೀತಲೇ||

ಎತ್ತರದ ಮನೆಗಳ ಗಚ್ಚುಗಳು ಬಹು ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ವರಸ್ತ್ರೀಯರ ಭಾರದಿಂದ ಕುಸಿದು ಬೀಳುತ್ತವೆಯೋ ಎಂಬಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು.

05087010a ತಥಾ ಚ ಗತಿಮಂತಸ್ತೇ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ವಾಜಿನಃ|

05087010c ಪ್ರನಷ್ಟಗತಯೋಽಭೂವನ್ರಾಜಮಾರ್ಗೇ ನರೈರ್ವೃತೇ||

ವಾಸುದೇವನ ಕುದುರೆಗಳು ಅತಿ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಚಲಿಸಬಹುದಾಗಿದ್ದರೂ, ಮನುಷ್ಯರಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗಿದ್ದ ರಾಜಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವೇಗವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡವು.

05087011a ಸ ಗೃಹಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಪ್ರಾವಿಶಚ್ಚ ತ್ರುಕರ್ಶನಃ|

05087011c ಪಾಂಡುರಂ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಃ ಪ್ರಾಸಾದೈರುಪಶೋಭಿತಂ||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ ಶತ್ರುಕರ್ಶನನು ಉಪ ಪ್ರಾಸಾದಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಬೂದುಬಣ್ಣದ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

05087012a ತಿಸ್ರಃ ಕಕ್ಷ್ಯಾ ವ್ಯತಿಕ್ರಮ್ಯ ಕೇಶವೋ ರಾಜವೇಶ್ಮನಃ|

05087012c ವೈಚಿತ್ರವೀರ್ಯಂ ರಾಜಾನಮಭ್ಯಗಚ್ಚದರಿಂದಮಃ||

ಆ ರಾಜಗೃಹದ ಮೂರು ಕಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಅರಿಂದಮ ಕೇಶವನು
ರಾಜ ವೈಚಿತ್ರವೀರ್ಯನ ಬಳಿ ಬಂದನು.

05087013a ಅಭ್ಯಾಗಚ್ಚತಿ ದಾಶಾರ್ಹೇ ಪ್ರಜ್ಞಾಚಕ್ಷುರ್ನರೇಶ್ವರಃ|

05087013c ಸಹೈವ ದ್ರೋಣಭೀಷ್ಮಾಭ್ಯಾಮುದತಿಷ್ಠನ್ಮಹಾಯಶಾಃ||

ದಾಶಾರ್ಹನು ಆಗಮಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಪ್ರಜ್ಞಾಚಕ್ಷು ನರೇಶ್ವರನು
ಮಹಾಯಶರಾದ ದ್ರೋಣ-ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಮೇಲೆದ್ದು ನಿಂತನು.

05087014a ಕೃಪಶ್ಚ ಸೋಮದತ್ತಶ್ಚ ಮಹಾರಾಜಶ್ಚ ಬಾಹ್ಲಿಕಃ|

05087014c ಆಸನೇಭ್ಯೋಽಚಲನ್ಸರ್ವೇ ಪೂಜಯಂತೋ ಜನಾರ್ದನಂ||

ಕೃಪ, ಸೋಮದತ್ತ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಜ ಬಾಹ್ಲಿಕ ಎಲ್ಲರೂ
ಜನಾರ್ದನನನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತಾ ಆಸನಗಳಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದು ನಿಂತರು.

05087015a ತತೋ ರಾಜಾನಮಾಸಾದ್ಯ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಯಶಸ್ವಿನಂ|

05087015c ಸ ಭೀಷ್ಮಂ ಪೂಜಯಾಮಾಸ ವಾಷ್ಣೇಯೋ ವಾಗ್ಭಿರಂಜಸಾ||

ಆಗ ವಾಷ್ಣೇಯನು ಯಶಸ್ವಿ ರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನೂ ಭೀಷ್ಮನನ್ನೂ
ಸಮೀಪಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿದನು.

05087016a ತೇಷು ಧರ್ಮಾನುಪೂರ್ವೀಂ ತಾಂ ಪ್ರಯುಜ್ಯ ಮಧುಸೂದನಃ|

05087016c ಯಥಾವಯಃ ಸಮೀಯಾಯ ರಾಜಭಿಸ್ತತ್ರ ಮಾಧವಃ||

ಮಧುಸೂದನ ಮಾಧವನು ಧರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ, ವಯಸ್ಸಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ
ಅಲ್ಲಿರುವ ರಾಜರನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಿದನು.

05087017a ಅಥ ದ್ರೋಣಂ ಸಪುತ್ರಂ ಸ ಬಾಹ್ಲೀಕಂ ಚ ಯಶಸ್ವಿನಂ|

05087017c ಕೃಪಂ ಚ ಸೋಮದತ್ತಂ ಚ ಸಮೀಯಾಯ ಜನಾರ್ದನಃ||

ಆಗ ಪುತ್ರನೊಂದಿಗೆ ದ್ರೋಣ, ಯಶಸ್ವಿ ಬಾಹ್ಲೀಕ, ಕೃಪ ಮತ್ತು
ಸೋಮದತ್ತರನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಿದನು.

05087018a ತತ್ರಾಸೀದೂರ್ಜಿತಂ ಮೃಷ್ಟ್ಯಂ ಕಾಂಚನಂ ಮಹದಾಸನಂ|

05087018c ಶಾಸನಾದ್ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ತತ್ರೋಪಾವಿಶದಚ್ಚೃತಃ||

ಅಲ್ಲಿದ್ದ ದೊಡ್ಡದಾದ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಕಾಂಚನದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ
ಆಸನದಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಶಾಸನದಂತೆ ಅಚ್ಚುತನು ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು.

05087019a ಅಥ ಗಾಂ ಮಧುಪರ್ಕಂ ಚಾಪ್ಯುದಕಂ ಚ ಜನಾರ್ದನೇ|

05087019c ಉಪಜಹ್ರುರ್ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಪುರೋಹಿತಾಃ||

ಆಗ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಪುರೋಹಿತರು ಜನಾರ್ದನನಿಗೆ
ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಗೋವು, ಮಧುಪರ್ಕ ಮತ್ತು ನೀರನ್ನು ನೀಡಿದರು.

05087020a ಕೃತಾತಿಥ್ಯಸ್ತು ಗೋವಿಂದಃ ಸರ್ವಾನ್ಪರಿಹಸನ್ಕುರೂನ್|

05087020c ಆಸ್ತೇ ಸಂಬಂಧಕಂ ಕುರ್ವನ್ಕುರುಭಿಃ ಪರಿವಾರಿತಃ||

ಆತಿಥ್ಯವಾದ ನಂತರ ಗೋವಿಂದನು ಎಲ್ಲ ಕುರುಗಳಿಂದ
ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ನಗುತ್ತಾ ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ವ್ಯವಹರಿಸಿದನು.

05087021a ಸೋಽರ್ಚಿತೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೇಣ ಪೂಜಿತಶ್ಚ ಮಹಾಯಶಾಃ|

05087021c ರಾಜಾನಂ ಸಮನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ನಿರಾಕ್ರಾಮದರಿಂದಮಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ನಿಂದ ಅರ್ಚಿತನಾಗಿ, ಮಹಾಯಶರಿಂದ ಪೂಜಿತನಾಗಿ ಆ
ಅರಿಂದಮನು ರಾಜನ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಬೀಳ್ಕೊಂಡನು.

05087022a ತೈಃ ಸಮೇತ್ಯ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಕುರುಭಿಃ ಕುರುಸಂಸದಿ|

05087022c ವಿದುರಾವಸಥಂ ರಮ್ಯಮುಪಾತಿಷ್ಠತ ಮಾಧವಃ||

ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಕುರುಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿ ಕುರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಕಲೆತು
ಮಾಧವನು ವಿದುರನ ರಮ್ಯ ವಸತಿಯಕಡೆ ನಡೆದನು.

05087023a ವಿದುರಃ ಸರ್ವ ಕಲ್ಯಾಣೈರಭಿಗಮ್ಯ ಜನಾರ್ದನಂ|

05087023c ಅರ್ಚಯಾಮಾಸ ದಾಶಾರ್ಹಂ ಸರ್ವ ಕಾಮೈರುಪಸ್ಥಿತಂ||

ವಿದುರನು ಸರ್ವ ಕಲ್ಯಾಣಗಳಿಂದ ಜನಾರ್ದನನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ
ದಾಶಾರ್ಹನಿಗೆ ಬೇಕಾದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಂದಿಟ್ಟು ಅರ್ಚಿಸಿದನು.

05087024a ಕೃತಾತಿಥ್ಯಂ ತು ಗೋವಿಂದಂ ವಿದುರಃ ಸರ್ವ ಧರ್ಮವಿತೌ|

05087024c ಕುಶಲಂ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಣಾಮಪೃಚ್ಛನ್ಮಧುಸೂದನಂ||

ಗೋವಿಂದನಿಗೆ ಆತಿಥ್ಯವನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ಸರ್ವ ಧರ್ಮವಿದು ವಿದುರನು
ಮಧುಸೂದನನಿಗೆ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ ಕುಶಲದ ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು.

05087025a ಪ್ರಿಯಮಾಣಸ್ಯ ಸುಹೃದೋ ವಿದುಷೋ ಬುದ್ಧಿಸತ್ತಮಃ|

05087025c ಧರ್ಮನಿತ್ಯಸ್ಯ ಚ ತದಾ ಗತದೋಷಸ್ಯ ಧೀಮತಃ||

05087026a ತಸ್ಯ ಸರ್ವಂ ಸವಿಸ್ತಾರಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ವಿಚೇಷ್ಟಿತಂ|

05087026c ಕ್ಷತ್ವುರಾಚಷ್ಟ ದಾಶಾರ್ಹಃ ಸರ್ವಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದರ್ಶಿವಾನ್||

ಆಗ ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಗೆಳೆಯ, ವಿದುಷ, ಬುದ್ಧಿಸತ್ತಮ, ಧರ್ಮನಿತ್ಯ, ದೋಷಗಳಿಲ್ಲದ ಧೀಮಂತ ಕ್ಷತ್ರನಿಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಂಡಿರುವ ದಾಶಾರ್ಹನು ಪಾಂಡವರು ನಡೆಸಿದುದನ್ನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಗೃಹಪ್ರವೇಶಪೂರ್ವಕಂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸ್ಯ
ವಿದುರಗೃಹಪ್ರವೇಶೇ ಸಪ್ತಶೀತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಗೃಹಪ್ರವೇಶದ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ವಿದುರನ ಗೃಹಪ್ರವೇಶಿಸಿದುದು ಎನ್ನುವ ಎಂಭತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೮೮

ಕುಂತಿಯು ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ದುಃಖವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದುದು

ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಅತ್ತೆ ಕುಂತಿಯನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಲು ಅವಳು ಅವನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡಿದುದು (೧-೮೮). ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು

ಕುಂತಿಗೆ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ನೀಡಿ, ದುರ್ಯೋಧನನ ಮನೆಗೆ ಹೋದುದು

(೮೯-೧೦೪).

05088001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05088001a ಅಥೋಪಗಮ್ಯ ವಿದುರಮಪರಾಹ್ಣೇ ಜನಾರ್ದನಃ|

05088001c ಪಿತೃಷ್ವಸಾರಂ ಗೋವಿಂದಃ ಸೋಽಭ್ಯಗಚ್ಚ ದರಿಂದಮಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಜನಾರ್ದನ ಗೋವಿಂದ
ಅರಿಂದಮನು ವಿದುರನನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ತಂದೆಯ
ತಂಗಿಯಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನು.

05088002a ಸಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕೃಷ್ಣಮಾಯಾಂತಂ ಪ್ರಸನ್ನಾದಿತ್ಯವರ್ಚಸಂ|

05088002c ಕಂಠೇ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಪ್ರಾಕ್ರೋಶತ್ಪೃಥಾ ಪಾರ್ಥಾನನುಸ್ಮರನ್||

ಪ್ರಸನ್ನ ಆದಿತ್ಯ ವರ್ಚಸನಾಗಿ ಬಂದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಂಡು ಪೃಥಾಳು
ಪಾರ್ಥರನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನ ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಗಳಿಂದ
ಬಳಸಿ ರೋದಿಸಿದಳು.

05088003a ತೇಷಾಂ ಸತ್ತ್ವವತಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಗೋವಿಂದಂ ಸಹಚಾರಿಣಂ|

05088003c ಚಿರಸ್ಯ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಾಷ್ಣೇಯಂ ಬಾಷ್ಪಮಾಹಾರಯತ್ಪೃಥಾ||

ಆ ಸತ್ತ್ವವತರ ಮಧ್ಯೆ ಸಹಚಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ಗೋವಿಂದನನ್ನು
ಬಹುಕಾಲದ ನಂತರ ನೋಡಿ ಪೃಥೆಯು ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿದಳು.

05088004a ಸಾಬ್ರವೀತ್ಕೃಷ್ಣಮಾಸೀನಂ ಕೃತಾತಿಥ್ಯಂ ಯುಧಾಂ ಪತಿಂ|

05088004c ಬಾಷ್ಪಗದ್ಗದಪೂರ್ಣೇನ ಮುಖೇನ ಪರಿಶುಷ್ಯತಾ||

ಯೋಧರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಆತಿಥ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಆ ಶೋಕಪೀಡಿತ ಮುಖದ ಅವಳು ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ಕಟ್ಟಿಹೋದ ಗಂಟಲಿನಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು:

05088005a ಯೇ ತೇ ಬಾಲ್ಯಾತ್ಪ್ರಭೃತ್ಯೇವ ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಣೇ ರತಾಃ|

05088005c ಪರಸ್ಪರಸ್ಯ ಸುಹೃದಃ ಸಮ್ಮತಾಃ ಸಮಚೇತಸಃ||

05088006a ನಿಕೃತ್ಯಾ ಭ್ರಂಶಿತಾ ರಾಜ್ಯಾಜ್ಜನಾರ್ಹಾ ನಿರ್ಜನಂ ಗತಾಃ|

05088006c ವಿನೀತಕ್ರೋಧಹರ್ಷಾಶ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಾಃ ಸತ್ಯವಾದಿನಃ||

05088007a ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರಿಯಸುಖೇ ಪಾರ್ಥಾ ರುದಂತೀಮಪಹಾಯ ಮಾಂ|

05088007c ಅಹಾರ್ಷುಶ್ಚ ವನಂ ಯಾಂತಃ ಸಮೂಲಂ ಹೃದಯಂ ಮಮ||

05088008a ಅತದರ್ಹಾ ಮಹಾತ್ಮಾನಃ ಕಥಂ ಕೇಶವ ಪಾಂಡವಾಃ|

05088008c ಊಷುರ್ಮಹಾವನೇ ತಾತ ಸಿಂಹವ್ಯಾಘ್ರಗಜಾಕುಲೇ||

“ಕೇಶವ! ಮಗೂ! ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುವ, ಪರಸ್ಪರರೊಂದಿಗೆ ಸುಹೃದಯರಾಗಿದ್ದು ಒಂದೇ ಮತ ಚೇತನರಾಗಿರುವ, ಮೋಸದಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಜನಾರ್ಹರಾಗಿದ್ದರೂ ನಿರ್ಜನ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರುವ, ಕ್ರೋಧ-ಹರ್ಷಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯರೂ ಸತ್ಯವಾದಿಗಳೂ ಆಗಿರುವ, ಪ್ರೀತಿಸುಖಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ರೋದಿಸುತ್ತಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ಹಿಂದೆಯೇ ಬಿಟ್ಟುಹೋದ, ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಸಮೂಲವಾಗಿ ಕಿತ್ತು ವನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ, ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವರು ಸಿಂಹ-ವ್ಯಾಘ್ರ-ಗಜಸಂಕುಲಗಳಿಂದ

ಕೂಡಿರುವ ವನದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವಾಸಿಸಿದರು?

05088009a ಬಾಲಾ ವಿಹೀನಾಃ ಪಿತ್ರಾ ತೇ ಮಯಾ ಸತತಲಾಲಿತಾಃ|

05088009c ಅಪಶ್ಯಂತಃ ಸ್ವಪಿತರೌ ಕಥಮೂಷುರ್ಮಹಾವನೇ||

ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ತಂದೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಅವರನ್ನು ನಾನು ಸತತವೂ ಲಾಲಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿದ್ದೆ. ಈಗ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಕಾಣದೇ ಅವರು ಮಹಾವನದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವಾಸಿಸಿದರು?

05088010a ಶಂಖದುಂದುಭಿನಿಘೋಷೈರ್ಮೃದಂಗೈರ್ವೈರವೈರಪಿ|

05088010c ಪಾಂಡವಾಃ ಸಮಬೋಧ್ಯಂತ ಬಾಲ್ಯಾತ್ಪ್ರಭೃತಿ ಕೇಶವ||

ಕೇಶವ ! ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ಪಾಂಡವರು ಶಂಖ-ದುಂಧುಭಿಗಳ ನಿಘೋಷಗಳಿಂದ, ಮೃದಂಗ-ವೇಣುನಾದಗಳಿಂದ ಎಬ್ಬಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು.

05088011a ಯೇ ಸ್ಮ ವಾರಣಶಬ್ದೇನ ಹಯಾನಾಂ ಹೇಷಿತೇನ ಚ|

05088011c ರಥನೇಮಿನಿನಾದೈಶ್ಚ ವ್ಯಬೋಧ್ಯಂತ ಸದಾ ಗೃಹೇ||

05088012a ಶಂಖಭೇರೀನಿನಾದೇನ ವೇಣುವೀಣಾನುನಾದಿನಾ|

05088012c ಪುಣ್ಯಾಹಘೋಷಮಿಶ್ರೇಣ ಪೂಜ್ಯಮಾನಾ ದ್ವಿಜಾತಿಭಿಃ||

05088013a ವಸ್ತ್ರೈ ರತ್ನೈರಲಂಕಾರೈಃ ಪೂಜಯಂತೋ ದ್ವಿಜನ್ಮನಃ|

05088013c ಗೀರ್ಭಿರ್ಮಂಗಲಯುಕ್ತಾಭಿರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ||

05088014a ಅರ್ಚಿತೈರರ್ಚನಾರ್ಹೈಶ್ಚ ಸ್ತುವದ್ಭಿರಭಿನಂದಿತಾಃ|

05088014c ಪ್ರಾಸಾದಾಗ್ರೇಷ್ವಬೋಧ್ಯಂತ ರಾಂಕವಾಜಿನಶಾಯಿನಃ||

05088015a ತೇ ನೂನಂ ನಿನದಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಶ್ವಾಪದಾನಾಂ ಮಹಾವನೇ|

05088015c ನ ಸ್ಮೋಪಯಾಂತಿ ನಿದ್ರಾಂ ವೈ ಅತದರ್ಹಾ ಜನಾರ್ದನ||

ಜನಾರ್ದನ! ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಆನೆಗಳ ಫೀಂಕಾರ, ಕುದುರೆಗಳ ಹೇಂಕಾರ, ರಥಗಾಲಿಗಳ ಶಬ್ದ ಇವುಗಳಿಂದ ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ, ಶಂಖ-ಭೇರಿ ನಿನಾದ, ವೇಣೂ-ವೀಣಾ ನಾದನಗಳಿಂದ, ಪುಣ್ಯಾಹ ಮಂತ್ರ-ಘೋಷಗಳಿಂದ ದ್ವಿಜರು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರಲು, ವಸ್ತ್ರ ರತ್ನ ಅಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ದ್ವಿಜರನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ಅರ್ಚನಾರ್ಹರನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಿ, ಸ್ತುತಿಗಳಿಂದ ಅಭಿನಂದಿತರಾಗಿ, ರಂಕದ ಚರ್ಮದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಹಾಸಿಗೆಯಮೇಲೆ ಮಲಗಿ ಪ್ರಾಸಾದಗಳಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಅವರು ಆ ಮಹಾವನದಲ್ಲಿ ಮೃಗಗಳ ನಿನಾದವನ್ನು ಕೇಳಿ ಏಳಬೇಕಾದ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ನಿದ್ರೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು?

05088016a ಭೇರೀಮೃದಂಗನಿನದೈಃ ಶಂಖವೈಣವನಿಸ್ವನೈಃ|

05088016c ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಗೀತನಿನಾದೈಶ್ಚ ಮಧುರೈರ್ಮಧುಸೂದನ||

05088017a ಬಂದಿಮಾಗಧಸೂತೈಶ್ಚ ಸ್ತುವದ್ಭಿರ್ಬೋಧಿತಾಃ ಕಥಂ|

05088017c ಮಹಾವನೇ ವ್ಯಬೋಧ್ಯಂತ ಶ್ವಾಪದಾನಾಂ ರುತೇನ ತೇ||

ಮಧುಸೂದನ! ಭೇರೀ-ಮೃದಂಗ ನಿನಾದಗಳಿಂದ, ಶಂಖ-ವೇಣುಗಳ ಸುಸ್ವರದಿಂದ, ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮಧುರ ಗೀತನಿನಾದಗಳಿಂದ, ಬಂದಿ-ಮಾಗದ-ಸೂತರ ಸ್ತುವಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಏಳುವ ಅವರು ಮಹಾವನದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಮೃಗಗಳ ಕೂಗುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಏಳುತ್ತಿದ್ದರು?

05088018a ಹ್ರೀಮಾನ್ಸತ್ಯಧೃತಿರ್ದಾರ್ತೋ ಭೂತಾನಾಮನುಕಂಪಿತಾ|

05088018c ಕಾಮದ್ವೇಷೌ ವಶೇ ಕೃತ್ವಾ ಸತಾಂ ವತ್ಸಾನ್ಮವರ್ತತೇ||

05088019a ಅಂಬರೀಷಸ್ಯ ಮಾಂಧಾತುರ್ಯಯಾತೇರ್ನಹುಷಸ್ಯ ಚ|

05088019c ಭರತಸ್ಯ ದಿಲೀಪಸ್ಯ ಶಿಬೀರೌಶೀನರಸ್ಯ ಚ||

05088020a ರಾಜರ್ಷೀಣಾಂ ಪುರಾಣಾನಾಂ ಧುರಂ ಧತ್ತೇ ದುರುದ್ವಹಾಂ|

05088020c ಶೀಲವೃತ್ತೋಪಸಂಪನ್ನೋ ಧರ್ಮಜ್ಞಾಃ ಸತ್ಯಸಂಗರಃ||

05088021a ರಾಜಾ ಸರ್ವಗುಣೋಪೇತಸ್ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಸ್ಯಾಪಿ ಯೋ ಭವೇತ್|

05088021c ಅಜಾತಶತ್ರುರ್ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಶುದ್ಧಜಾಂಬೂನದಪ್ರಭಃ||

05088022a ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಕುರುಷು ಸರ್ವೇಷು ಧರ್ಮತಃ ಶ್ರುತವೃತ್ತತಃ|

05088022c ಪ್ರಿಯದರ್ಶನೋ ದೀರ್ಘಭುಜಃ ಕಥಂ ಕೃಷ್ಣ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಕೃಷ್ಣ ! ನಾಚಿಕೆಸ್ವಭಾವದ, ಸತ್ಯಧೃತಿ, ದಾಂತ, ಇರುವವುಗಳ ಮೇಲೆ
ಅನುಕಂಪಿತನಾಗಿರುವ, ಕಾಮದ್ವೇಷಗಳನ್ನು ವಶಮಾಡಿಕೊಂಡು
ಸಂತರ ನಡತೆಯಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ, ಅಂಬರೀಷ, ಮಾಂಧಾತ,
ಯಯಾತಿ, ನಹುಷ, ಭರತ, ದಿಲೀಪ, ಶಿಬಿ, ಔಶೀನರ ಮೊದಲಾದ
ಭಾರವನ್ನು ಹೊತ್ತ ಈ ಪುರಾಣ ರಾಜರ್ಷಿಗಳ ಭಾರವನ್ನು ಹೊರುವ,
ಶೀಲವೃತ್ತ ಉಪಸಂಪನ್ನ, ಧರ್ಮಜ್ಞ, ಸತ್ಯಸಂಗರ,
ತ್ರೈಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಯಾರು ಸರ್ವಗುಣೋಪೇತ
ರಾಜನೆನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೋ ಆ ಅಜಾತಶತ್ರು, ಧರ್ಮಾತ್ಮ,
ಶುದ್ಧಜಾಂಬೂನದಪ್ರಭ, ಸರ್ವ ಕುರುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಧರ್ಮತ,
ಶ್ರುತವೃತ್ತತ, ಪ್ರಿಯದರ್ಶನ, ದೀರ್ಘಭುಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು

ಹೇಗಿದ್ದಾನೆ?

05088023a ಯಃ ಸ ನಾಗಾಯುತಪ್ರಾಣೋ ವಾತರಂಹಾ ವೃಕೋದರಃ|

05088023c ಅಮರ್ಷೀ ಪಾಂಡವೋ ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರಿಯೋ ಭ್ರಾತುಃ ಪ್ರಿಯಂಕರಃ||

05088024a ಕೀಚಕಸ್ಯ ಚ ಸಜ್ಞಾತೇರ್ಯೋ ಹಂತಾ ಮಧುಸೂದನ|

05088024c ಶೂರಃ ಕ್ರೋಧವಶಾನಾಂ ಚ ಹಿಡಿಂಬಸ್ಯ ಬಕಸ್ಯ ಚ||

05088025a ಪರಾಕ್ರಮೇ ಶಕ್ರಸಮೋ ವಾಯುವೇಗಸಮೋ ಜವೇ|

05088025c ಮಹೇಶ್ವರಸಮಃ ಕ್ರೋಧೇ ಭೀಮಃ ಪ್ರಹರತಾಂ ವರಃ||

05088026a ಕ್ರೋಧಂ ಬಲಮಮರ್ಷಂ ಚ ಯೋ ನಿಧಾಯ ಪರಂತಪಃ|

05088026c ಜಿತಾತ್ಮಾ ಪಾಂಡವೋಽಮರ್ಷೀ ಭ್ರಾತುಸ್ತಿಷ್ಠತಿ ಶಾಸನೇ||

05088027a ತೇಜೋರಾಶಿಂ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಬಲೌಘಮಮಿತೌಜಸಂ|

05088027c ಭೀಮಂ ಪ್ರದರ್ಶನೇನಾಪಿ ಭೀಮಸೇನಂ ಜನಾರ್ದನ||

05088027e ತಂ ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ವಾಷ್ಣೇಯ ಕಥಮದ್ಯ ವೃಕೋದರಃ||

ಮಧುಸೂದನ! ಜನಾರ್ದನ! ವಾಷ್ಣೇಯ! ಸಾವಿರ ಆನೆಗಳ
ಬಲವನ್ನುಳ್ಳ, ವಾಯುವಿನ ವೇಗವುಳ್ಳ, ವೃಕೋದರ, ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ
ನಿತ್ಯವೂ ಕೋಪಿಷ್ಟನಾಗಿರುವ, ತನ್ನ ಸಹೋದರರಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ
ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನೇ ಮಾಡುವ, ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯನಾದ, ಬಾಂಧವರೊಂದಿಗೆ
ಕೀಚಕನನ್ನು ಮತ್ತು ಕ್ರೋಧವಶರಾದ ಹಿಡಿಂಬ ಮತ್ತು ಬಕರನ್ನು
ಸಂಹರಿಸಿದ ಶೂರ, ಪರಾಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಶಕ್ರಸಮನಾದ, ವೇಗದಲ್ಲಿ
ವಾಯುವೇಗದ ಸಮನಾದ, ಕ್ರೋಧದಲ್ಲಿ ಮಹೇಶ್ವರನ ಸಮನಾದ,
ಪ್ರಹಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಕ್ರೋಧ, ಬಲ, ಸಿಟ್ಟನ್ನು ತಡೆದಿಟ್ಟುಕೊಂಡ

ಪರಂತಪ, ಕೋಪದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಜಿತಾತ್ಮನಾಗಿ ಅಣ್ಣನ
ಶಾಸನದಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪಾಂಡವ, ತೇಜೋರಾಶಿ, ಮಹಾತ್ಮ, ಬಲೌಘ,
ಅಮಿತ ತೇಜಸ್ವಿ, ನೋಡುವುದಕ್ಕೇ ಭಯಂಕರನಾಗಿರುವ ಭೀಮಸೇನ
ವೃಕೋದರನ ಕುರಿತು ಹೇಳು.

- 05088028a ಆಸ್ತೇ ಪರಿಘಬಾಹುಃ ಸ ಮಧ್ಯಮಃ ಪಾಂಡವೋಽಚ್ಯುತ|
05088028c ಅರ್ಜುನೇನಾರ್ಜುನೋ ಯಃ ಸ ಕೃಷ್ಣ ಬಾಹುಸಹಸ್ರಿಣಾ||
05088028e ದ್ವಿಬಾಹುಃ ಸ್ಪರ್ಧತೇ ನಿತ್ಯಮತೀತೇನಾಪಿ ಕೇಶವ||
05088029a ಕ್ಷಿಪತ್ಯೇಕೇನ ವೇಗೇನ ಪಂಚ ಬಾಣಶತಾನಿ ಯಃ|
05088029c ಇಷ್ಟಸ್ತ್ರೇ ಸದೃಶೋ ರಾಜ್ಞಾಃ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಸ್ಯ ಪಾಂಡವಃ||
05088030a ತೇಜಸಾದಿತ್ಯಸದೃಶೋ ಮಹರ್ಷಿಪ್ರತಿಮೋ ದಮೇ|
05088030c ಕ್ಷಮಯಾ ಪೃಥಿವೀತುಲ್ಯೋ ಮಹೇಂದ್ರಸಮವಿಕ್ರಮಃ||
05088031a ಆಧಿರಾಜ್ಯಂ ಮಹದ್ಧೀಪ್ತಂ ಪ್ರಥಿತಂ ಮಧುಸೂದನ|
05088031c ಆಹೃತಂ ಯೇನ ವೀರ್ಯೇಣ ಕುರೂಣಾಂ ಸರ್ವರಾಜಸು||
05088032a ಯಸ್ಯ ಬಾಹುಬಲಂ ಘೋರಂ ಕೌರವಾಃ ಪರ್ಯುಪಾಸತೇ|
05088032c ಸ ಸರ್ವರಥಿನಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಪಾಂಡವಃ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ||
05088033a ಯೋಽಪಾಶ್ರಯಃ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ದೇವಾನಾಮಿವ ವಾಸವಃ|
05088033c ಸ ತೇ ಭ್ರಾತಾ ಸಖಾ ಚೈವ ಕಥಮದ್ಯ ಧನಂಜಯಃ||

ಅಚ್ಯುತ! ಕೃಷ್ಣ! ಕೇಶವ! ಮಧುಸೂದನ! ಪರಿಘದಂತಹ
ಬಾಹುಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಆ ಮಧ್ಯಮ, ಸಹಸ್ರಬಾಹುಗಳ ಅರ್ಜುನನೊಂದಿಗೆ
ನಿತ್ಯವೂ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವ ಎರಡು ಕೈಗಳ ಅರ್ಜುನ, ಒಂದೇ ಸಲ

ವೇಗದಿಂದ ಐನೂರು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಡಬಲ್ಲ, ಅಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ
 ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನ ಸಮನಾಗಿರುವ ಪಾಂಡವ, ತೇಜಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
 ಆದಿತ್ಯಸದೃಶನಾಗಿರುವ, ದಮದಲ್ಲಿ ಮಹರ್ಷಿಗೆ ಸಮನಾಗಿರುವ,
 ಕ್ಷಮೆಯಲ್ಲಿ ಪೃಥ್ವಿಯ ಸಮನಾಗಿರುವ, ವಿಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮಹೇಂದ್ರನ
 ಸಮನಾಗಿರುವ, ಈ ಮಹಾರಾಜ್ಯವನ್ನು ಗೆದ್ದಿರುವ ದೀಪ್ತ ತೇಜಸ್ವಿ,
 ಯಾರ ಘೋರ ಬಾಹುಬಲವನ್ನು ಕೌರವರು ಉಪಾಸಿಸುವರೋ,
 ದೇವತೆಗಳು ವಾಸವನನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಯಾರನ್ನು ಪಾಂಡವರು
 ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವರೋ ಆ ನಿನ್ನ ಭ್ರಾತಾ ಸಖ ಧನಂಜಯನು ಇಂದು
 ಹೇಗಿದ್ದಾನೆ?

05088034a ದಯಾವಾನ್ಸರ್ವ ಭೂತೇಷು ಹ್ರೀನಿಷೇಧೋ ಮಹಾಸ್ತ್ರವಿತೆ|

05088034c ಮೃದುಶ್ಚ ಸುಕುಮಾರಶ್ಚ ಧಾರ್ಮಿಕಶ್ಚ ಪ್ರಿಯಶ್ಚ ಮೇ||

05088035a ಸಹದೇವೋ ಮಹೇಷ್ವಾಸಃ ಶೂರಃ ಸಮಿತಿಶೋಭನಃ|

05088035c ಭ್ರಾತೃಣಾಂ ಕೃಷ್ಣ ಶುಶ್ರೂಷುರ್ಧರ್ಮಾರ್ಥಕುಶಲೋ ಯುವಾ||

05088036a ಸದೈವ ಸಹದೇವಸ್ಯ ಭ್ರಾತರೋ ಮಧುಸೂದನ|

05088036c ವೃತ್ತಂ ಕಲ್ಯಾಣವೃತ್ತಸ್ಯ ಪೂಜಯಂತಿ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

05088037a ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಪಚಾಯಿನಂ ವೀರಂ ಸಹದೇವಂ ಯುಧಾಂ ಪತಿಂ|

05088037c ಶುಶ್ರೂಷುಂ ಮಮ ವಾರ್ಷ್ಣೇಯ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರಂ ಪ್ರಚಕ್ಷ್ಮ ಮೇ||

ಕೃಷ್ಣ ! ಸರ್ವ ಭೂತಗಳಿಗೂ ದಯಾವಂತನಾದ, ವಿನಯದಿಂದ
 ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಮಹಾಸ್ತ್ರವಿದು, ಮೃದು, ಸುಕುಮಾರ, ಧಾರ್ಮಿಕ,
 ನನಗೆ ಪ್ರಿಯನಾದ ಸಹದೇವನು ಮಹೇಷ್ವಾಸ, ಶೂರ,

ಸಮಿತಿಶೋಭನ, ಸಹೋದರರ ಶುಶ್ರೂಷೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ,
 ಧರ್ಮಧರ್ಮಕುಶಲ, ಯುವಕ. ಮಧುಸೂದನ ! ಮಹಾತ್ಮ
 ಸಹದೇವನನ್ನು ಮತ್ತು ಸದಾ ಅವನ ಕಲ್ಯಾಣ ನಡತೆಯನ್ನು
 ಸಹೋದರರು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಾಷ್ಣೇಯ ! ಅಣ್ಣಂದಿರಿಗೆ
 ವಿಧೇಯನಾಗಿರುವ, ನನ್ನನ್ನು ಶುಶ್ರೂಷೆಮಾಡುವ, ಯೋಧರ ನಾಯಕ
 ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರ ವೀರ ಸಹದೇವನ ಕುರಿತು ನನಗೆ ಹೇಳು.

05088038a ಸುಕುಮಾರೋ ಯುವಾ ಶೂರೋ ದರ್ಶನೀಯಶ್ಚ ಪಾಂಡವಃ|

05088038c ಭ್ರಾತೃಣಾಂ ಕೃಷ್ಣ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಪ್ರಿಯಃ ಪ್ರಾಣೋ ಬಹಿಶ್ಚರಃ||

05088039a ಚಿತ್ರಯೋಧೀ ಚ ನಕುಲೋ ಮಹೇಷ್ವಾಸೋ ಮಹಾಬಲಃ|

05088039c ಕಚ್ಚಿತ್ಸ ಕುಶಲೀ ಕೃಷ್ಣ ವತ್ಸೋ ಮಮ ಸುಖೈಧಿತಃ||

ಕೃಷ್ಣ ! ಆ ಸುಕುಮಾರ, ಯುವಕ, ಶೂರ, ದರ್ಶನೀಯ ಪಾಂಡವ, ಎಲ್ಲ
 ಸಹೋದರರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣಗಳಷ್ಟೇ ಪ್ರಿಯನಾಗಿರುವ, ಚಿತ್ರಯೋಧೀ,
 ಮಹೇಷ್ವಾಸ, ಮಹಾಬಲಶಾಲಿ, ನನ್ನ ಮಗ, ಸುಖದಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಳೆದ
 ನಕುಲನು ಕುಶಲನಾಗಿದ್ದಾನೆಯೇ?

05088040a ಸುಖೋಚಿತಮದುಃಖಾರ್ಹಂ ಸುಕುಮಾರಂ ಮಹಾರಥಂ|

05088040c ಅಪಿ ಜಾತು ಮಹಾಬಾಹೋ ಪಶ್ಯೇಯಂ ನಕುಲಂ ಪುನಃ||

ಸುಖೋಚಿತನಾದ, ದುಃಖಕ್ಕೆ ಅನರ್ಹನಾದ ಸುಕುಮಾರ ಮಹಾರಥಿ
 ಮಹಾಬಾಹು ನಕುಲನನ್ನು ನಾನು ಪುನಃ ನೋಡುತ್ತೇನೆಯೇ?

05088041a ಪಕ್ಷ್ಮ ಸಂಪಾತಜೇ ಕಾಲೇ ನಕುಲೇನ ವಿನಾಕೃತಾ|

05088041c ನ ಲಭಾಮಿ ಸುಖಂ ವೀರ ಸಾದ್ಯ ಜೀವಾಮಿ ಪಶ್ಯ ಮಾಂ||

ವೀರ! ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ನಕುಲನ ವಿನಃ ನನಗೆ ಶಾಂತಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ನೋಡು! ನಾನು ಇನ್ನೂ ಜೀವಿಸಿದ್ದೇನೆ!

05088042a ಸರ್ವೈಃ ಪುತ್ರೈಃ ಪ್ರಿಯತಮಾ ದ್ರೌಪದೀ ಮೇ ಜನಾರ್ದನ|

05088042c ಕುಲೀನಾ ಶೀಲಸಂಪನ್ನಾ ಸರ್ವೈಃ ಸಮುದಿತಾ ಗುಣೈಃ||

05088043a ಪುತ್ರಲೋಕಾತ್ಪತಿಲೋಕಾನ್ಪುಣ್ವಾನಾ ಸತ್ಯವಾದಿನೀ|

05088043c ಪ್ರಿಯಾನ್ಪುತ್ರಾನ್ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಪಾಂಡವಾನನ್ವಪದ್ಯತ||

05088044a ಮಹಾಭಿಜನಸಂಪನ್ನಾ ಸರ್ವಕಾಮೈಃ ಸುಪೂಜಿತಾ|

05088044c ಈಶ್ವರೀ ಸರ್ವಕಲ್ಯಾಣೀ ದ್ರೌಪದೀ ಕಥಮಚ್ಯುತ||

ಜನಾರ್ದನ! ಎಲ್ಲ ಪುತ್ರರಿಗಿಂತಲೂ ನನಗೆ ಪ್ರಿಯತಮೆಯಾದ ದ್ರೌಪದೀ, ಕುಲೀನೆ, ಶೀಲಸಂಪನ್ನೆ, ಸರ್ವ ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ, ಪುತ್ರರ ಲೋಕಕ್ಕಿಂತ ಪತಿಗಳ ಲೋಕವನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಸತ್ಯವಾದಿನೀ, ಪ್ರಿಯ ಪುತ್ರರನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಹೋದ, ಮಹಾಭಿಜನಸಂಪನ್ನೆ, ಸರ್ವ ಕಾಮಗಳಿಂದ ಸುಪೂಜಿತೆ, ಈಶ್ವರೀ, ಸರ್ವಕಲ್ಯಾಣೀ ದ್ರೌಪದಿಯು ಹೇಗಿದ್ದಾಳೆ, ಅಚ್ಯುತ?

05088045a ಪತಿಭಿಃ ಪಂಚಭಿಃ ಶೂರೈರಗ್ನಿಕಲ್ಪೈಃ ಪ್ರಹಾರಿಭಿಃ|

05088045c ಉಪಪನ್ನಾ ಮಹೇಷ್ವಾಸ್ಮೈದ್ರೌಪದೀ ದುಃಖಭಾಗಿನೀ||

ಶೂರರೂ, ಅಗ್ನಿಸಮಾನರೂ, ಪ್ರಹಾರಿಗಳೂ, ಮಹೇಷ್ವಾಸರೂ ಆದ

ಐವರು ಪತಿಯಂದಿರನ್ನು ಪಡೆದ ದ್ರೌಪದಿಗೂ ದುಃಖವೇ
ಪಾಲಾಯಿತು.

05088046a ಚತುರ್ದಶಮಿಮಂ ವರ್ಷಂ ಯನ್ನಾಪಶ್ಯಮರಿಂದಮ|

05088046c ಪುತ್ರಾಧಿಭಿಃ ಪರಿದ್ಯೂನಾಂ ದ್ರೌಪದೀಂ ಸತ್ಯವಾದಿನೀಂ||

ಅರಿಂದಮ ! ತನ್ನ ಪುತ್ರರ ಕುರಿತೇ ಕೊರಗುತ್ತಿರುವ ಸತ್ಯವಾದಿನೀ
ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಕಾಣದೇ ಇರುವುದು ಇದು ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ವರ್ಷ.

05088047a ನ ನೂನಂ ಕರ್ಮಭಿಃ ಪುಣ್ಣೈರಶ್ನುತೇ ಪುರುಷಃ ಸುಖಿಂ|

05088047c ದ್ರೌಪದೀ ಚೇತ್ತಥಾವೃತ್ತಾ ನಾಶ್ನುತೇ ಸುಖಿಮವ್ಯಯಂ||

ಉನ್ನತ ನಡತೆಯ ಆ ದ್ರೌಪದಿಗೇ ಅವ್ಯಯ ಸುಖವು ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ
ಎಂದರೆ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳಿಂದಲೂ ಪುರುಷನು ಸುಖವನ್ನು
ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದಾಯಿತು.

05088048a ನ ಪ್ರಿಯೋ ಮಮ ಕೃಷ್ಣಾಯ ಬೀಭತ್ಸುರ್ನ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

05088048c ಭೀಮಸೇನೋ ಯಮೌ ವಾಪಿ ಯದಪಶ್ಯಂ ಸಭಾಗತಾಂ||

ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದುದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗಲಿಂದ ನನಗೆ ಕೃಷ್ಣಗಿಂತ ಅಧಿಕ
ಪ್ರಿಯನು ಬೀಭತ್ಸುವೂ ಅಲ್ಲ, ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೂ ಅಲ್ಲ, ಭೀಮಸೇನನೂ
ಅಲ್ಲ, ಯಮಳರೂ ಅಲ್ಲ.

05088049a ನ ಮೇ ದುಃಖಿತರಂ ಕಿಂ ಚಿದ್ಭೂತಪೂರ್ವಂ ತತೋಽಧಿಕಂ|

05088049c ಯದ್ದ್ರೌಪದೀಂ ನಿವಾತಸ್ಥಾಂ ಶ್ವಶುರಾಣಾಂ ಸಮೀಪಗಾಂ||

05088050a ಆನಾಯಿತಾಮನಾರ್ಯೇಣ ಕ್ರೋಧಲೋಭಾನುವರ್ತಿನಾ|

05088050c ಸರ್ವೇ ಪ್ರೈಕ್ಷಂತ ಕುರವ ಏಕವಸ್ತ್ರಾಂ ಸಭಾಗತಾಂ||

ಯಾವಾಗ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು, ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳೇ ನಿಂತಿರುವಂತೆ
ಮಾವನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವುದನ್ನು,

ಕ್ರೋಧಲೋಭಾನುವರ್ತಿಗಳು ಅನಾರ್ಯರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಏಕವಸ್ತ್ರಳಾದ
ಅವಳನ್ನು ಸಭೆಗೆ ಎಳೆದು ತಂದುದನ್ನು ನೋಡಿದುದಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕ
ದುಃಖವನ್ನು ಅದರ ಹಿಂದೆ ಏನೂ ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ.

05088051a ತತ್ರೈವ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಶ್ಚ ಮಹಾರಾಜಶ್ಚ ಬಾಹ್ಲಿಕಃ|

05088051c ಕೃಪಶ್ಚ ಸೋಮದತ್ತಶ್ಚ ನಿರ್ವಿಣ್ಣಾಃ ಕುರವಸ್ತಥಾ||

05088052a ತಸ್ಯಾಂ ಸಂಸದಿ ಸರ್ವಸ್ಯಾಂ ಕ್ಷತ್ತಾರಂ ಪೂಜಯಾಮ್ಯಹಂ|

05088052c ವೃತ್ತೇನ ಹಿ ಭವತ್ಯಾರ್ಯೋ ನ ಧನೇನ ನ ವಿದ್ಯಯಾ||

ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮಹಾರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೂ, ಬಾಹ್ಲೀಕನೂ, ಕೃಪನೂ,
ಸೋಮದತ್ತನೂ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಿಣ್ಣರಾದ ಕುರುಗಳು ಇದ್ದಿದ್ದರೂ ಆ
ಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಕ್ಷತ್ತನನ್ನು ನಾನು ಗೌರವಿಸುತ್ತೇನೆ,
ಏಕೆಂದರೆ ಅವನೊಬ್ಬನೇ ಆರ್ಯನಂತೆ, ಧನ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯೆಯ
ಆಧಾರದ ಮೇಲಲ್ಲ, ನಡೆದುಕೊಂಡ.

05088053a ತಸ್ಯ ಕೃಷ್ಣ ಮಹಾಬುದ್ಧೇರ್ಗಂಭೀರಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

05088053c ಕ್ಷತ್ರುಃ ಶೀಲಮಲಂಕಾರೋ ಲೋಕಾನ್ವಿಷ್ಟಭ್ಯ ತಿಷ್ಠತಿ||

ಕೃಷ್ಣ! ಆ ಮಹಾಬುದ್ಧಿ, ಗಂಭೀರ, ಮಹಾತ್ಮ ಕ್ಷತ್ತನು ಲೋಕಗಳೇ

ಯಾವುದರ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿವೆಯೋ ಅಂಥಹ ಶೀಲದಿಂದ
ಅಲಂಕೃತನಾಗಿದ್ದಾನೆ.”

05088054a ಸಾ ಶೋಕಾರ್ತಾ ಚ ಹೃಷ್ಟಾ ಚ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಗೋವಿಂದಮಾಗತಂ|

05088054c ನಾನಾವಿಧಾನಿ ದುಃಖಾನಿ ಸರ್ವಾಣ್ಯೇವಾನ್ವಕೀರ್ತಯತ್||

ಗೋವಿಂದನು ಬಂದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷ ಮತ್ತು ದುಃಖಗಳಿಂದ
ಶೋಕಾರ್ತಳಾದ ಅವಳು ನಾನಾವಿಧದ ಎಲ್ಲ ದುಃಖಗಳನ್ನೂ
ತೋಡಿಕೊಂಡಳು.

05088055a ಪೂರ್ವೈರಾಚರಿತಂ ಯತ್ತತ್ಕುರಾಜಭಿರರಿಂದಮ|

05088055c ಅಕ್ಷದ್ರೂತಂ ಮೃಗವಧಃ ಕಚ್ಚಿದೇಷಾಂ ಸುಖಾವಹಂ||

“ಅರಿಂದಮ ! ಹಿಂದೆ ರಾಜರು ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಕ್ಷದ್ರೂತ, ಮೃಗವಧೆ
ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಅವರಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸುಖವನ್ನು
ನೀಡುತ್ತಿದ್ದವೇ?

05088056a ತನ್ಮಾಂ ದಹತಿ ಯತ್ಕೃಷ್ಣಾ ಸಭಾಯಾಂ ಕುರುಸನ್ನಿಧೌ|

05088056c ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೈಃ ಪರಿಕ್ಲಿಷ್ಟಾ ಯಥಾ ನಕುಶಲಂ ತಥಾ||

ಅಂದು ಕುರುಸನ್ನಿಧಿಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು
ಕಷ್ಟಕ್ಕೊಳಪಡಿಸಿದರು ಎನ್ನುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ !

05088057a ನಿರ್ವಾಸನಂ ಚ ನಗರಾತ್ರವ್ರಜ್ಯಾ ಚ ಪರಂತಪ|

05088057c ನಾನಾವಿಧಾನಾಂ ದುಃಖಾನಾಮಾವಾಸೋಽಸ್ಮಿ ಜನಾರ್ದನ||

05088057e ಅಜ್ಞಾತಚರ್ಯಾ ಬಾಲಾನಾಮವರೋಧಶ್ಚ ಕೇಶವ||

ಪರಂತಪ! ಜನಾರ್ದನ! ಕೇಶವ! ಅವರು ನಗರದಿಂದ
ಹೊರಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು, ನಂತರದ ವನವಾಸ, ಅವರು
ಅಜ್ಞಾತವಾಸವನ್ನು ನಡೆಸಿದುದು, ಬಾಲಕರಿಂದ ದೂರವಿದ್ದುದು ಹೀಗೆ
ನಾನಾ ವಿಧದ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದೇನೆ.

05088058a ನ ಸ್ಮ ಕ್ಲೇಶತಮಂ ಮೇ ಸ್ಯಾತ್ಪುತ್ರೈಃ ಸಹ ಪರಂತಪ|
05088058c ದುರ್ಯೋಧನೇನ ನಿಕೃತಾ ವರ್ಷಮದ್ಯ ಚತುರ್ದಶಂ||

ಪರಂತಪ! ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕ್ಲೇಶವೇನೆಂದರೆ ನಾನು
ಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಈ ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ವರ್ಷವೂ ದುರ್ಯೋಧನನಿಂದ
ಮೋಸಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

05088059a ದುಃಖಾದಪಿ ಸುಖಂ ನ ಸ್ಯಾದ್ಯದಿ ಪುಣ್ಯಫಲಕ್ಷಯಃ|
05088059c ನ ಮೇ ವಿಶೇಷೋ ಜಾತ್ವಾಸೀದ್ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೇಷು ಪಾಂಡವೈಃ||

ದುಃಖವು ಸುಖಕ್ಕೆ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಪುಣ್ಯದ
ಫಲವು ಕ್ಷಯವಾಗಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಪಾಂಡವರು
ಮತ್ತು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರಲ್ಲಿ ಬೇಧವನ್ನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

05088060a ತೇನ ಸತ್ಯೇನ ಕೃಷ್ಣ ತ್ವಾಂ ಹತಾಮಿತ್ರಂ ಶ್ರಿಯಾ ವೃತಂ|
05088060c ಅಸ್ಮಾದ್ವಿಮುಕ್ತಂ ಸಂಗ್ರಾಮಾತ್ಪಶ್ಯೇಯಂ ಪಾಂಡವೈಃ ಸಹ|
05088060e ನೈವ ಶಕ್ಯಾಃ ಪರಾಜೇತುಂ ಸತ್ತ್ವಂ ಹ್ಯೇಷಾಂ ತಥಾಗತಂ||

ಕೃಷ್ಣ! ಇದೇ ಸತ್ಯದ ಮೂಲಕ ನೀನು ಅಮಿತ್ರರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ
ಶ್ರೀಯಿಂದ ಆವೃತನಾಗಿ ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಈ
ಸಂಗ್ರಾಮದಿಂದ ಉಳಿಸುತ್ತೀಯೆ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅವರ
ಸತ್ವದಂತೆ ಹೋದರೆ ಅವರನ್ನು ಸೋಲಿಸುವುದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ.

05088061a ಪಿತರಂ ತ್ವೇವ ಗರ್ಹೇಯಂ ನಾತ್ಮಾನಂ ನ ಸುಯೋಧನಂ|

05088061c ಯೇನಾಹಂ ಕುಂತಿಭೋಜಾಯ ಧನಂ ಧೂರ್ತ್ಯೇರಿವಾರ್ಪಿತಾ||

ನಾನು ನನ್ನನ್ನು ಅಥವಾ ಸುಯೋಧನನನ್ನಲ್ಲ. ನನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು
ದೂರುತ್ತೇನೆ. ಅವನು ಧನವನ್ನು ಧೂರ್ತರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸುವಂತೆ ನನ್ನನ್ನು
ಕುಂತಿಭೋಜನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು.

05088062a ಬಾಲಾಂ ಮಾಮಾರ್ಯಕಸ್ತುಭ್ಯಂ ಕ್ರೀಡಂತೀಂ ಕಂದುಹಸ್ತಕಾಂ|

05088062c ಅದದಾತ್ಕುಂತಿಭೋಜಾಯ ಸಖಾ ಸಖ್ಯೇ ಮಹಾತ್ಮನೇ||

ನಾನು ಬಾಲಕಿಯಾಗಿದ್ದೆ. ಚಂಡಿನೊಂದಿಗೆ ಆಡುತ್ತಿರುವಾಗ ನಿನ್ನ
ಅಜ್ಜನು ನನ್ನನ್ನು ಸಖ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮ ಕುಂತಿಭೋಜನಿಗಿತ್ತನು.

05088063a ಸಾಹಂ ಪಿತ್ರಾ ಚ ನಿಕೃತಾ ಶ್ವಶುರೈಶ್ಚ ಪರಂತಪ|

05088063c ಅತ್ಯಂತದುಃಖಿತಾ ಕೃಷ್ಣ ಕಿಂ ಜೀವಿತಫಲಂ ಮಮ||

ಪರಂತಪ! ನಾನು ಪಿತನಿಂದ ಮತ್ತು ಮಾವನಿಂದಲೂ ಮೋಸಗೊಂಡು
ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖಿತಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಕೃಷ್ಣ! ನಾನು ಜೀವಿಸಿ ಫಲವೇನು?

05088064a ಯನ್ಮಾ ವಾಗಬ್ರವೀನ್ನಕ್ತಂ ಸೂತಕೇ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಃ|

05088064c ಪುತ್ರಸ್ಯೇ ಪೃಥಿವೀಂ ಜೇತಾ ಯಶಶ್ಚಾಸ್ಯ ದಿವಂ ಸ್ಪೃಶೇತ್||

ನಾನು ಸವ್ಯಸಾಚಿಗೆ ಜನ್ಮ ವಿತ್ತಾಗ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿಯೊಂದು ಹೇಳಿತ್ತು:
“ನಿನ್ನ ಪುತ್ರನು ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದು ಅವನ ಯಶಸ್ಸು
ದೇವಲೋಕವನ್ನೂ ಮುಟ್ಟುತ್ತದೆ!

05088065a ಹತ್ವಾ ಕುರೂನ್ಯಾ ಮಜನ್ಯೇ ರಾಜ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಧನಂಜಯಃ|

05088065c ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹ ಕೌಂತೇಯಸ್ಮಿನ್ಮೈಥಾನಾಹರಿಷ್ಯತಿ||

ಜನರು ಸೇರಿರುವ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕುರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು
ಪಡೆದು ಧನಂಜಯ ಕೌಂತೇಯನು ಸಹೋದರರೊಡನೆ ಮೂರು
ಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡುವನು!”

05088066a ನಾಹಂ ತಾಮಭ್ಯಸೂಯಾಮಿ ನಮೋ ಧರ್ಮಾಯ ವೇಧಸೇ|

05088066c ಕೃಷ್ಣಾಯ ಮಹತೇ ನಿತ್ಯಂ ಧರ್ಮೋ ಧಾರಯತಿ ಪ್ರಜಾಃ||

ಅದನ್ನು ನಾನು ಎಂದೂ ಅನುಮಾನಪಡಲಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮ ವೇಧಸನಿಗೆ
ನಮಸ್ಕಾರ. ಕೃಷ್ಣ! ಇದೇ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಹೊರುವ ಮಹಾ
ಧರ್ಮ!

05088067a ಧರ್ಮಶ್ಚೇದಸ್ತಿ ವಾಷ್ಣೇಯ ತಥಾ ಸತ್ಯಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

05088067c ತ್ವಂ ಚಾಪಿ ತತ್ತಥಾ ಕೃಷ್ಣ ಸರ್ವಂ ಸಂಪಾದಯಿಷ್ಯಸಿ||

ವಾಷ್ಣೇಯ! ಧರ್ಮವಿದ್ದರೆ ಸತ್ಯವು ಆಗುತ್ತದೆ. ಕೃಷ್ಣ! ಆಗ ನೀನೂ
ಕೂಡ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ.

05088068a ನ ಮಾಂ ಮಾಧವ ವೈಧವ್ಯಂ ನಾರ್ಥನಾಶೋ ನ ವೈರಿತಾ|

05088068c ತಥಾ ಶೋಕಾಯ ಭವತಿ ಯಥಾ ಪುತ್ರೈರ್ವಿನಾಭವಃ||

ಮಾಧವ ! ನಾನೋರ್ವ ವಿಧವೆ. ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.
ವೈರಿಗಳನ್ನಲ್ಲ ! ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪುತ್ರರಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಎಂದು
ಶೋಕಪಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

05088069a ಯಾಹಂ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಾನಂ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಂ|

05088069c ಧನಂಜಯಂ ನ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಕಾ ಶಾಂತಿಹೃದಯಸ್ಯ ಮೇ||

ಗಾಂಡೀವ ಧನ್ವಿಯನ್ನು, ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನನ್ನು,
ಧನಂಜಯನನ್ನು ನೋಡದೇ ನನ್ನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ
ಶಾಂತಿಯಿರಬಲ್ಲದು?

05088070a ಇದಂ ಚತುರ್ದಶಂ ವರ್ಷಂ ಯನ್ನಾಪಶ್ಯಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

05088070c ಧನಂಜಯಂ ಚ ಗೋವಿಂದ ಯಮೌ ತಂ ಚ ವೃಕೋದರಂ||

ಗೋವಿಂದ ! ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು, ಧನಂಜಯನನ್ನು, ಯಮಳರನ್ನು ಮತ್ತು
ವೃಕೋದರನನ್ನು ನಾನು ನೋಡದೇ ಇರುವುದು ಇದು
ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ವರ್ಷ.

05088071a ಜೀವನಾಶಂ ಪ್ರನಷ್ಟಾನಾಂ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಕುರ್ವಂತಿ ಮಾನವಾಃ|

05088071c ಅರ್ಥತಸ್ತೇ ಮಮ ಮೃತಾಸ್ತೇಷಾಂ ಚಾಹಂ ಜನಾರ್ದನ||

ಮಾನವರು ಕಾಣದೇ ಹೋದವರಿಗೆ ತೀರಿಕೊಂಡಿದ್ದಿರಬಹುದೆಂದು

ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಜನಾರ್ದನ! ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅವರು ಮತ್ತು ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಮೃತರಾದಂತೆ!

05088072a ಬ್ರೂಯಾ ಮಾಧವ ರಾಜಾನಂ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾನಂ ಯುಧಿಷ್ಟಿರಂ|

05088072c ಭೂಯಾಂಸ್ತೇ ಹೀಯತೇ ಧರ್ಮೋ ಮಾ ಪುತ್ರಕ ವೃಥಾ ಕೃಥಾಃ||

ಮಾಧವ! ರಾಜ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಯುಧಿಷ್ಟಿರನಿಗೆ ಹೇಳು: “ಪುತ್ರಕ! ನಿನ್ನ ಧರ್ಮವು ಹೀನವಾಗುತ್ತದೆ. ಸುಮ್ಮನೇ ನಾಟಕವಾಡಬೇಡ!”

05088073a ಪರಾಶ್ರಯಾ ವಾಸುದೇವ ಯಾ ಜೀವಾಮಿ ಧಿಗಸ್ತು ಮಾಂ|

05088073c ವೃತ್ತೇಃ ಕೃಪಣಲಬ್ಧಾಯಾ ಅಪ್ರತಿಷ್ಠೈವ ಜ್ಯಾಯಸೀ||

ವಾಸುದೇವ! ಇಲ್ಲಿ ನಾನು ಪರಾಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರ! ಭಿಕ್ಷೆಬೇಡಿ ಜೀವಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯವರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿರುವುದು ಉತ್ತಮ.

05088074a ಅಥೋ ಧನಂಜಯಂ ಬ್ರೂಯಾ ನಿತ್ಯೋದ್ಯುಕ್ತಂ ವೃಕೋದರಂ|

05088074c ಯದರ್ಥಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ಸೂತೇ ತಸ್ಯ ಕಾಲೋಽಯಮಾಗತಃ||

ಈಗ ನಿತ್ಯವೂ ಉದ್ಯುಕ್ತರಾಗಿರುವ ಧನಂಜಯ-ವೃಕೋದರರಿಗೆ ಹೇಳು: “ಕ್ಷತ್ರಿಯಳಾದ ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಯಾವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಹಡೆದಿದ್ದೆನೋ ಅದರ ಕಾಲವು ಬಂದಿದೆ.

05088075a ಅಸ್ಮಿಂಶ್ಚೇದಾಗತೇ ಕಾಲೇ ಕಾಲೋ ವೋಽತಿಕ್ರಮಿಷ್ಯತಿ|

05088075c ಲೋಕಸಂಭಾವಿತಾಃ ಸಂತಃ ಸುನೃಶಂಸಂ ಕರಿಷ್ಯಥ||

ಈಗ ಬಂದಿರುವ ಕಾಲವು ಹೊರಟುಹೋದರೆ ನೀವು ಎಷ್ಟೇ
ಲೋಕಸಂಭಾವಿತರು ಸಂತರೆಂದು ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ನೀವು
ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಂತೆ!

05088076a ನೃಶಂಸೇನ ಚ ವೋ ಯುಕ್ತಾಂಸ್ತುಜೇಯಂ ಶಾಶ್ವತೀಃ ಸಮಾಃ|

05088076c ಕಾಲೇ ಹಿ ಸಮನುಪ್ರಾಪ್ತೇ ತ್ಯಕ್ತವ್ಯಮಪಿ ಜೀವಿತಂ||

ನೀವು ಈ ಕ್ರೂರ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆಂದರೆ ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು
ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ತ್ಯಜಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸಮಯವು ಕೂಡಿ ಬಂದಾಗ
ಜೀವವನ್ನೂ ಹಿಂದೆ ಪಡೆಯಬಹುದು.”

05088077a ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರೌ ಚ ವಕ್ತವ್ಯೌ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮರತೌ ಸದಾ|

05088077c ವಿಕ್ರಮೇಣಾರ್ಜಿತಾನ್ಭೋಗಾನ್ವೃಣೇತಂ ಜೀವಿತಾದಪಿ||

ಸದಾ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುವ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರರಿಂದ
ಹೇಳು: “ಜೀವ ಹೋದರೂ ವಿಕ್ರಮದಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ಭೋಗಗಳನ್ನು
ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

05088078a ವಿಕ್ರಮಾಧಿಗತಾ ಹ್ಯರ್ಥಾಃ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮೇಣ ಜೀವತಃ|

05088078c ಮನೋ ಮನುಷ್ಯಸ್ಯ ಸದಾ ಪ್ರೀಣಂತಿ ಪುರುಷೋತ್ತಮ||

ಏಕೆಂದರೆ ಪುರುಷೋತ್ತಮರೇ! ವಿಕ್ರಮದಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ಸಂಪತ್ತು
ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮದಿಂದ ಜೀವಿಸುವ ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸದಾ
ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.”

05088079a ಗತ್ವಾ ಬ್ರುಹಿ ಮಹಾಬಾಹೋ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಂ|

05088079c ಅರ್ಜುನಂ ಪಾಂಡವಂ ವೀರಂ ದ್ರೌಪದ್ಯಾಃ ಪದವೀಂ ಚರ||

ಮಹಾಬಾಹೋ ! “ದ್ರೌಪದಿಯ ಹೆಜ್ಜೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆ!” ಎಂದು
ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ, ವೀರ, ಅರ್ಜುನ ಪಾಂಡವನಿಗೆ ಹೇಳು.

05088080a ವಿದಿತೌ ಹಿ ತವಾತ್ಯಂತಂ ಕ್ರುದ್ಧಾವಿವ ಯಥಾಂತಕೌ|

05088080c ಭೀಮಾರ್ಜುನೌ ನಯೇತಾಂ ಹಿ ದೇವಾನಪಿ ಪರಾಂ ಗತಿಂ||

ನಿನಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ. ಕೃದ್ಧರಾದ ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಅಂತಕರಂತೆ;
ಅವರು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಪರಮ ಗತಿಗೆ ಎಳೆದೊಯ್ಯುತ್ತಾರೆ.

05088081a ತಯೋಶ್ಚೈತದವಜ್ಞಾನಂ ಯತ್ಸಾ ಕೃಷ್ಣಾ ಸಭಾಂ ಗತಾ|

05088081c ದುಃಶಾಸನಶ್ಚ ಕರ್ಣಶ್ಚ ಪರುಷಾಣ್ಯಭ್ಯಭಾಷತಾಂ||

ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಸಭೆಗೆ ಎಳೆದು ತರಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ದುಃಶಾಸನ-ಕರ್ಣರು
ಕೂರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದರು ಎನ್ನುವುದು ಅವರಿಗಾದ ಅಪಮಾನ.

05088082a ದುರ್ಯೋಧನೋ ಭೀಮಸೇನಮಭ್ಯಗಚ್ಚನ್ಮನಸ್ವಿನಂ|

05088082c ಪಶ್ಯತಾಂ ಕುರುಮುಖ್ಯಾನಾಂ ತಸ್ಯ ದ್ರಕ್ಷ್ಯತಿ ಯತ್ಫಲಂ||

ಮನಸ್ವಿಯಾದ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ದುರ್ಯೋಧನನು ಕುರುಮುಖ್ಯರು
ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಎದುರಿಸಿದನು. ಅದರ ಫಲವನ್ನು ಅವನು
ಕಾಣುತ್ತಾನೆ.

05088083a ನ ಹಿ ವೈರಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಪ್ರಶಾಮ್ಯತಿ ವೃಕೋದರಃ|

05088083c ಸುಚಿರಾದಪಿ ಭೀಮಸ್ಯ ನ ಹಿ ವೈರಂ ಪ್ರಶಾಮ್ಯತಿ|

05088083e ಯಾವದಂತಂ ನ ನಯತಿ ಶಾತ್ರವಾಂ ಶತ್ರುಕರ್ಶನಃ||

ವೈರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೆ ಶಾಂತಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೇ ಹಳತಾದರೂ ಶತ್ರುವಿಗೆ ಅಂತ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುವವರೆಗೆ ಆ ಶತ್ರುಕರ್ಶನ ಭೀಮನ ವೈರವು ಶಾಂತಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

05088084a ನ ದುಃಖಿಂ ರಾಜ್ಯಹರಣಂ ನ ಚ ದ್ಯೂತೇ ಪರಾಜಯಃ|

05088084c ಪ್ರವ್ರಾಜನಂ ಚ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ನ ಮೇ ತದ್ಧುಃಖಕಾರಣಂ||

05088085a ಯತ್ತು ಸಾ ಬೃಹತೀ ಶ್ಯಾಮಾ ಏಕವಸ್ತ್ರಾ ಸಭಾಂ ಗತಾ|

05088085c ಅಶೃಣೋತ್ಪರುಷಾ ವಾಚಸ್ತತೋ ದುಃಖಿತರಂ ನು ಕಿಂ||

ರಾಜ್ಯಹರಣ, ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ಪರಾಜಯ, ಮಕ್ಕಳ ವನವಾಸ ಇವೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ಕಷ್ಟವರ್ಣದ ದೊಡ್ಡದೇಹದವಳನ್ನು ಏಕವಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಭೆಗೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕ್ರೂರವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಸಿದರಲ್ಲ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ದುಃಖವೇನಿದೆ?

05088086a ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಿಣೀ ವರಾರೋಹಾ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮರತಾ ಸದಾ|

05088086c ನಾಧ್ಯಗಚ್ಚತ್ತಥಾ ನಾಥಂ ಕೃಷ್ಣಾ ನಾಥವತೀ ಸತೀ||

ಸದಾ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ, ಋತುವಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ವರಾರೋಹಿ ಸತೀ ಕೃಷ್ಣೆಯು ತನ್ನ ನಾಥರು ಅಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅನಾಥಳಾಗಿದ್ದಳು.

05088087a ಯಸ್ಯಾ ಮಮ ಸಪುತ್ರಾಯಾಸ್ತ್ವಂ ನಾಥೋ ಮಧುಸೂದನ|

05088087c ರಾಮಶ್ಚ ಬಲಿನಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಶ್ಚ ಮಹಾರಥಃ||

05088088a ಸಾಹಮೇವಂವಿಧಂ ದುಃಖಂ ಸಹೇಽದ್ಯ ಪುರುಷೋತ್ತಮ|

05088088c ಭೀಮೇ ಜೀವತಿ ದುರ್ಧರ್ಷೇ ವಿಜಯೇ ಚಾಪಲಾಯಿನಿ||

ಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ ನನ್ನ ನಾಥನು ನೀನು ಮಧುಸೂದನ! ಮತ್ತು

ಬಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಾಮ ಮತ್ತು ಮಹಾರಥಿ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ.

ಪುರುಷೋತ್ತಮ! ದುರ್ಧರ್ಷನಾದ ಭೀಮ ಮತ್ತು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ

ಹಿಂದೆಸರಿಯದ ವಿಜಯನು ಜೀವಿತರಿರುವವರೆಗೂ ನಾನು ಈ

ದುಃಖವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡಿರಬಲ್ಲೆ.”

05088089a ತತ ಆಶ್ವಾಸಯಾಮಾಸ ಪುತ್ರಾಧಿಭಿರಭಿಪ್ಲುತಾಂ|

05088089c ಪಿತೃಷ್ಟಸಾರಂ ಶೋಚಂತೀಂ ಶೌರಿಃ ಪಾರ್ಥಸಖಃ ಪೃಥಾಂ||

ಆಗ ಪಾರ್ಥಸಖಿ ಶೌರಿಯು ಪುತ್ರರ ಕಷ್ಟಗಳ ಕುರಿತು ಶೋಕಿಸುತ್ತಿದ್ದ

ತನ್ನ ತಂದೆಯ ತಂಗಿಗೆ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನಿತ್ತನು.

05088090a ಕಾ ನು ಸೀಮಂತಿನೀ ತ್ವಾದ್ಯಗ್ಲೋಕೇಷ್ಟಸ್ಮಿ ಪಿತೃಷ್ಟಸಃ|

05088090c ಶೂರಸ್ಯ ರಾಜ್ಞೋ ದುಹಿತಾ ಆಜಮೀಡಕುಲಂ ಗತಾ||

05088091a ಮಹಾಕುಲೀನಾ ಭವತೀ ಹೃದಾದ್ಧ ದಮಿವಾಗತಾ|

05088091c ಈಶ್ವರೀ ಸರ್ವಕಲ್ಯಾಣೀ ಭರ್ತ್ರಾ ಪರಮಪೂಜಿತಾ||

05088092a ವೀರಸೂರ್ವೀರಪತ್ನೀ ಚ ಸರ್ವೈಃ ಸಮುದಿತಾ ಗುಣೈಃ|

05088092c ಸುಖದುಃಖೇ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞೇ ತ್ವಾದ್ಯಶೀ ಸೋಡುಮರ್ಹತಿ||

“ಅತ್ತೇ! ನಿನ್ನಂತಹ ಸೀಮಂತಿನಿಯು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ

ಇದ್ದಾರೆಯೇ? ರಾಜ ಶೂರನ ಮಗಳು, ಅಜಮೀಡನ ಕುಲಕ್ಕೆ ಹೋದವಳು, ಮಹಾಕುಲೀನಳು, ಕೊಳದಿಂದ ಕೊಳಕ್ಕೆ ಹೋದ ಕಮಲದಂತವಳು, ಈಶ್ವರೀ, ಸರ್ವ ಕಲ್ಯಾಣೀ, ಪತಿಯಿಂದ ಪರಮಪೂಜಿತಳಾದ, ವೀರರ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ವೀರನ ಪತ್ನಿ, ಸರ್ವ ಗುಣಗಳಿಂದ ಸುಮದಿತಳಾಗಿರುವ ನಿನ್ನಂಥಹ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಳು ಮಾತ್ರ ಈ ರೀತಿಯ ಸುಖ-ದುಃಖಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲಳು.

05088093a ನಿದ್ರಾತಂದ್ರೀ ಕ್ರೋಧಹರ್ಷೌ ಕ್ಷುತ್ಪಿಪಾಸೇ ಹಿಮಾತಪೌ|

05088093c ಏತಾನಿ ಪಾರ್ಥಾ ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ನಿತ್ಯಂ ವೀರಾಃ ಸುಖೇ ರತಾಃ||

ನಿದ್ರೆ, ಆಲಸ್ಯ, ಕ್ರೋಧ, ಹರ್ಷ, ಹಸಿವು, ಬಾಯಾರಿಕೆ, ಛಳಿ, ಬಿಸಿಲು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಜಯಿಸಿ ವೀರ ಪಾರ್ಥರು ನಿತ್ಯಸುಖವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

05088094a ತ್ಯಕ್ತಗ್ರಾಮ್ಯಸುಖಾಃ ಪಾರ್ಥಾ ನಿತ್ಯಂ ವೀರಸುಖಪ್ರಿಯಾಃ|

05088094c ನ ತೇ ಸ್ವಲ್ಪೇನ ತುಷ್ಯೇಯುರ್ಮಹೋತ್ಸಾಹಾ ಮಹಾಬಲಾಃ||

ಪಾರ್ಥರು ಗ್ರಾಮಸುಖವನ್ನು ತೊರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಈಗ ವೀರರ, ಮಹೋತ್ಸಾಹರ ಮಹಾಬಲರ ಸುಖವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿಯೇ ಅವರು ತೃಪ್ತರಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

05088095a ಅಂತಂ ಧೀರಾ ನಿಷೇವಂತೇ ಮಧ್ಯಂ ಗ್ರಾಮ್ಯಸುಖಪ್ರಿಯಾಃ|

05088095c ಉತ್ತಮಾಂಶ್ಚ ಪರಿಕ್ಷೇಶಾನ್ಘೋಗಾಂಶ್ಚಾ ತೀವ ಮಾನುಷಾನ್||

ಧೀರರು ಅತ್ಯುನ್ನತವಾದುದನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ; ಗ್ರಾಮದವರು

ಮಧ್ಯಮ ಸುಖವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಉತ್ತಮರು ಮಾನುಷ
ಭೋಗಗಳಿಗಿಂತ ಅತೀವವಾದವುಗಳಿಗೆ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಾರೆ.

05088096a ಅಂತೇಷು ರೇಮಿರೇ ಧೀರಾ ನ ತೇ ಮಧ್ಯೇಷು ರೇಮಿರೇ|

05088096c ಅಂತಪ್ರಾಪ್ತಿಂ ಸುಖಾಮಾಹುರ್ದುಃಖಮಂತರಮಂತಯೋಃ||

ಧೀರರು ಕೊನೆಯದನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನಲ್ಲ.
ಕೊನೆಯದನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಸುಖ ಮತ್ತು ಎರಡು ಕೊನೆಗಳ
ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ದುಃಖ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

05088097a ಅಭಿವಾದಯಂತಿ ಭವತೀಂ ಪಾಂಡವಾಃ ಸಹ ಕೃಷ್ಣಯಾ|

05088097c ಆತ್ಮಾನಂ ಚ ಕುಶಲಿನಂ ನಿವೇದ್ಯಾಹುರನಾಮಯಂ||

ಕೃಷ್ಣೆಯೂ ಕೂಡಿ ಪಾಂಡವರು ನಿನಗೆ ಅಭಿವಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು
ಕುಶಲರಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿಸಿ ನಿನ್ನ ಆರೋಗ್ಯದ ಕುರಿತು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ.

05088098a ಅರೋಗಾನ್ಸರ್ವಸಿದ್ಧಾರ್ಥಾನ್ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸಿ ಪಾಂಡವಾನ್|

05088098c ಈಶ್ವರಾನ್ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ಹತಾಮಿತ್ರಾಂ ಶ್ರಿಯಾ ವೃತಾನ್||

ಅಮಿತ್ರರನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿ, ಶ್ರೀಯಿಂದ ಆವೃತರಾಗಿ, ಸರ್ವಲೋಕದ
ಒಡೆಯರಾದ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಆರೋಗ್ಯದಿಂದಿದ್ದು ಸರ್ವವನ್ನೂ
ಸಾಧಿಸಿದವರಾಗಿರುವುದನ್ನು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ನೋಡುತ್ತೀಯೆ.”

05088099a ಏವಮಾಶ್ವಾಸಿತಾ ಕುಂತೀ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಜನಾರ್ದನಂ|

05088099c ಪುತ್ರಾಧಿಭಿರಭಿಧ್ವಸ್ತಾ ನಿಗೃಹ್ಯಾಬುದ್ಧಿಜಂ ತಮಃ||

ಈ ರೀತಿ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ಕುಂತಿಯು, ಪುತ್ರರಿಗಾಗಿ ಇನ್ನೂ ದುಃಖಿಸುತ್ತಾ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿಕೊಂಡು ಜನಾರ್ದನನಿಗೆ ತಿರುಗಿ ಹೇಳಿದಳು:

05088100a ಯದ್ಯತ್ತೇಷಾಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಪಥ್ಯಂ ಸ್ಯಾನ್ಮಧುಸೂದನ|

05088100c ಯಥಾ ಯಥಾ ತ್ವಂ ಮನ್ಯೇಥಾಃ ಕುರ್ಯಾಃ ಕೃಷ್ಣ ತಥಾ ತಥಾ||

05088101a ಅವಿಲೋಪೇನ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಅನಿಕ್ಯತ್ಯಾ ಪರಂತಪ|

“ಮಧುಸೂದನ! ಕೃಷ್ಣ! ಮಹಾಬಾಹೋ! ಅವರಿಗೆ ಏನು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ನೀನು ತಿಳಿಯುತ್ತೀಯೋ ಅದನ್ನು ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದ ಹಾಗೆ - ಆದರೆ ಪರಂತಪ! ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಲೋಪಬಾರದ ಹಾಗೆ ಮತ್ತು ಮೋಸವನ್ನು ಬಳಸದೇ - ಮಾಡು.

05088101c ಪ್ರಭಾವಜ್ಞಾಸ್ಮಿ ತೇ ಕೃಷ್ಣ ಸತ್ಯಸ್ಯಾಭಿಜನಸ್ಯ ಚ||

05088102a ವ್ಯವಸ್ಥಾಯಾಂ ಚ ಮಿತ್ರೇಷು ಬುದ್ಧಿವಿಕ್ರಮಯೋಸ್ತಥಾ|

ಕೃಷ್ಣ! ನಿನ್ನ ಉನ್ನತ ಜನ್ಮವನ್ನೂ, ಸತ್ಯತೆಯನ್ನೂ, ನಿನ್ನ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ವಿಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡುವುದನ್ನೂ ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

05088102c ತ್ವಮೇವ ನಃ ಕುಲೇ ಧರ್ಮಸ್ವಂ ಸತ್ಯಂ ತ್ವಂ ತಪೋ ಮಹತ್||

05088103a ತ್ವಂ ತ್ರಾತಾ ತ್ವಂ ಮಹದ್ಭ್ರಹ್ಮ ತ್ವಯಿ ಸರ್ವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ|

05088103c ಯಥೈವಾತ್ಥ ತಥೈವೈತತ್ತ್ವಯಿ ಸತ್ಯಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ನಿನ್ನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ನೀನೇ ಧರ್ಮ, ನೀನೇ ಸತ್ಯ, ನೀನೇ ಮಹಾತಪಸ್ಸು.

ನೀನೇ ತ್ರಾತಾ, ನೀನೇ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮ, ಮತ್ತು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಎಲ್ಲವೂ
ನೆಲೆಸಿವೆ. ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ; ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ
ಸತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.”

05088104a ತಾಮಾಮಂತ್ರೈ ಚ ಗೋವಿಂದಃ ಕೃತ್ವಾ ಚಾಭಿಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ|

05088104c ಪ್ರಾತಿಷ್ಠತ ಮಹಾಬಾಹುದುರ್ಯೋಧನಗೃಹಾನ್ವತಿ||

ಗೋವಿಂದನು ಅವಳಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿ ಬೀಳ್ಕೊಂಡನು. ಅನಂತರ
ಮಹಾಬಾಹುವು ದುರ್ಯೋಧನನ ಮನೆಯ ಕಡೆ ನಡೆದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ವ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
ಕೃಷ್ಣಕುಂತೀಸಂವಾದೇ ಅಷ್ಟಶೀತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ವ್ಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಕುಂತೀಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ ಎಂಭತ್ತೆಂಟನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೮೯

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದುರ್ಯೋಧನನ ಮನೆಗೆ
ಹೋದುದು-ಭೋಜನವನ್ನು

ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ್ದುದು

ದುರ್ಯೋಧನನು ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಕರೆದಾಗ ಕೃಷ್ಣನು ಆಮಂತ್ರಣವನ್ನು

ಸ್ವೀಕರಿಸದೇ ಇದ್ದುದು (೧-೧೧). ದುರ್ಯೋಧನನು ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳಲು ಕೃಷ್ಣನು “ದೂತರು ಬಂದ ಕೆಲಸವು ಯಶಸ್ವಿಯಾದರೆ ಊಟಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಸತ್ಕಾರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಯಶಸ್ವಿಯಾದರೆ ನೀನು ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಬಲ್ಲೆ” ಎನ್ನುವುದು (೧೨-೧೮). ದೂತನಾಗಿ ಅಲ್ಲ ಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆಂದು ದುರ್ಯೋಧನನು ಪುನಃ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳಲು ಕೃಷ್ಣನು “ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅಥವಾ ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವಾಗ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನೀನು ನನಗೆ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರನಲ್ಲ ಮತ್ತು ನಾವು ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿಲ್ಲ...ದುಷ್ಟತನದಿಂದ ಕಲುಷಿತವಾಗಿರುವ ಈ ಎಲ್ಲ ಅನ್ನವೂ ನನಗೆ ಅಭೋಜ್ಯವಾಗಿದೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ವಿದುರನ ಮನೆಗೆ ತೆರಳಿದುದು (೧೯-೩೪). ಇತರ ಕುರುಗಳು ಅವನನ್ನು ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಕರೆದರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಕಳುಹಿಸಿ ಕೃಷ್ಣನು ವಿದುರನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಊಟಮಾಡಿದುದು (೩೫-೪೧).

05089001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05089001a ಪೃಥಾಮಾಮಂತ್ರೈ ಗೋವಿಂದಃ ಕೃತ್ವಾ ಚಾಪಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ|

05089001c ದುರ್ಯೋಧನಗೃಹಂ ಶೌರಿರಭ್ಯಗಚ್ಚದರಿಂದಮಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿ ಪೃಥೆಯನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಗೋವಿಂದ, ಶೌರಿ, ಅರಿಂದಮನು ದುರ್ಯೋಧನನ ಮನೆಗೆ ಹೋದನು.

05089002a ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯ ಪರಮಯಾ ಯುಕ್ತಂ ಪುರಂದರಗೃಹೋಪಮಂ|

05089002c ತಸ್ಯ ಕಕ್ಷ್ಯಾ ವ್ಯತಿಕ್ರಮ್ಯ ತಿಸ್ತೋ ದ್ವಾಃಸ್ಥೈರವಾರಿತಃ||

05089003a ತತೋಽಭ್ರಘನಸಂಕಾಶಂ ಗಿರಿಕೂಟಮಿವೋಚ್ಚಿ ತಂ|

05089003c ಶ್ರಿಯಾ ಜ್ವಲಂತಂ ಪ್ರಾಸಾದಮಾರುರೋಹ ಮಹಾಯಶಾಃ||

ಪುರಂದರನ ಮನೆಯಂತೆ ಪರಮಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮೋಡದಂತಿರುವ ಮನೆಯ ಮೂರು ಕಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ದ್ವಾರಪಾಲಕರಿಂದ ತಡೆಯಲ್ಪಡದೇ ಆ ಗಿರಿಕೂಟದಂತೆ ಎತ್ತರವಾಗಿರುವ, ಐಶ್ವರ್ಯದಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ, ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ ಪ್ರಾಸಾದಗಳನ್ನು ಏರಿ ಹೋದನು.

05089004a ತತ್ರ ರಾಜಸಹಸ್ರೈಶ್ಚ ಕುರುಭಿಶ್ಚಾಭಿಸಂವೃತಂ|

05089004c ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಮಹಾಬಾಹುಂ ದದರ್ಶಾಸೀನಮಾಸನೇ||

ಅಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಾರು ರಾಜರುಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಕುರುಗಳಿಂದ ಪರಿವೃತನಾಗಿ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಮಹಾಬಾಹು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಕಂಡನು.

05089005a ದುಃಶಾಸನಂ ಚ ಕರ್ಣಂ ಚ ಶಕುನಿಂ ಚಾಪಿ ಸೌಬಲಂ|

05089005c ದುರ್ಯೋಧನಸಮೀಪೇ ತಾನಾಸನಸ್ಥಾನ್ದದರ್ಶ ಸಃ||

ದುರ್ಯೋಧನನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಆಸನಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ದುಃಶಾಸನ, ಕರ್ಣ, ಸೌಬಲ ಶಕುನಿಯರನ್ನೂ ಅವನು ನೋಡಿದನು.

05089006a ಅಭ್ಯಾಗಚ್ಚ ತಿ ದಾಶಾರ್ಹೇಫ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋ ಮಹಾಯಶಾಃ|

05089006c ಉದತಿಷ್ಠತ್ಸಹಾಮಾತ್ಯಃ ಪೂಜಯನ್ಮಧುಸೂದನಂ||

ದಾಶಾರ್ಹನು ಹತ್ತಿರ ಬರಲು ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು
ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಎದ್ದು ಮಧುಸೂದನನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದನು.

05089007a ಸಮೇತ್ಯ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೇಣ ಸಹಾಮಾತ್ಯೇನ ಕೇಶವಃ|

05089007c ರಾಜಭಿಸ್ತತ್ರ ವಾಷ್ಣೇಯಃ ಸಮಾಗಚ್ಚ ದೃಥಾವಯಃ||

ವಾಷ್ಣೇಯ ಕೇಶವನು ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರನ್ನೂ
ಭೇಟಿಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಜರನ್ನೂ ಕೂಡ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ತಕ್ಕುದಾಗಿ ಭೇಟಿ
ಮಾಡಿದನು.

05089008a ತತ್ರ ಚಾಂಬೂನದಮಯಂ ಪರ್ಯಂಕಂ ಸುಪರಿಷ್ಕೃತಂ|

05089008c ವಿವಿಧಾಸ್ತರಣಾಸ್ತಿರ್ಣಮಭ್ಯುಪಾವಿಶದಚ್ಯುತಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಅಚ್ಯುತನು ವಿವಿಧ ರತ್ನಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬಂಗಾರದ
ಪರ್ಯಂಕದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು.

05089009a ತಸ್ಮಿನ್ನಾಂ ಮಧುಪರ್ಕಂ ಚ ಉಪಹೃತ್ಯ ಜನಾರ್ದನೇ|

05089009c ನಿವೇದಯಾಮಾಸ ತದಾ ಗೃಹಾನ್ರಾಜ್ಯಂ ಚ ಕೌರವಃ||

ಆಗ ಕೌರವನು ಜನಾರ್ದನನಿಗೆ ಗೋವು ಮಧುಪರ್ಕಗಳನ್ನಿತ್ತು
ಮನೆಗಳನ್ನೂ ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ ಅವನಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಿದನು.

05089010a ತತ್ರ ಗೋವಿಂದಮಾಸೀನಂ ಪ್ರಸನ್ನಾದಿತ್ಯವರ್ಚಸಂ|

05089010c ಉಪಾಸಾಂ ಚಕ್ರೀ ಸರ್ವೇ ಕುರವೋ ರಾಜಭಿಃ ಸಹ||

ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಪ್ರಸನ್ನಾದಿತ್ಯವರ್ಚಸ ಗೋವಿಂದನನ್ನು ಕುರುಗಳು

ರಾಜರೊಂದಿಗೆ ಉಪಾಸಿಸಿದರು.

05089011a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನೋ ರಾಜಾ ವಾಷ್ಣೇಯಂ ಜಯತಾಂ ವರಂ|

05089011c ನೃಮಂತ್ರಯದ್ಭೋಜನೇನ ನಾಭ್ಯನಂದಚ್ಚ ಕೇಶವಃ||

ಆಗ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನನು ಜಯಂತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ
ವಾಷ್ಣೇಯನನ್ನು ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಆಮಂತ್ರಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಕೇಶವನು
ಆಮಂತ್ರಣವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ.

05089012a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನಃ ಕೃಷ್ಣಮಬ್ರವೀದ್ರಾಜಸಂಸದಿ|

05089012c ಮೃದುಪೂರ್ವಂ ಶರೋದರ್ಕಂ ಕರ್ಣಮಾಭಾಷ್ಯ ಕೌರವಃ||

ಆಗ ರಾಜಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಮೃದುವಾದ ಆದರೆ
ವ್ಯಂಗ್ಯದ ದಾಟಿಯಲ್ಲಿ, ಕರ್ಣನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

05089013a ಕಸ್ಮಾದನ್ನಾನಿ ಪಾನಾನಿ ವಾಸಾಂಸಿ ಶಯನಾನಿ ಚ|

05089013c ತ್ವದರ್ಥಮುಪನೀತಾನಿ ನಾಗ್ರಹೀಸ್ತ್ವಂ ಜನಾರ್ದನ||

“ಜನಾರ್ದನ! ಏಕೆ ನೀನು ನಿನಗಾಗಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಅನ್ನ-
ಪಾನೀಯಗಳನ್ನು, ವಸ್ತ್ರ-ಹಾಸಿಗೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ?

05089014a ಉಭಯೋಶ್ಚಾದದಃ ಸಾಹ್ಯಮುಭಯೋಶ್ಚ ಹಿತೇ ರತಃ|

05089014c ಸಂಬಂಧೀ ದಯಿತಶ್ಚಾಸಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಮಾಧವ||

ಮಾಧವ! ಎರಡೂ ಪಕ್ಷದವರಿಗೆ ನೀನು ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.
ಇಬ್ಬರ ಹಿತದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವೆ. ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಸಂಬಂಧಿಯೂ

ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರನೂ ಆಗಿದ್ದೀಯೆ.

05089015a ತ್ವಂ ಹಿ ಗೋವಿಂದ ಧರ್ಮಾರ್ಥೋ ವೇತ್ಥ ತತ್ತ್ವೇನ ಸರ್ವಶಃ|

05089015c ತತ್ರ ಕಾರಣಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಶ್ರೋತುಂ ಚಕ್ರಗದಾಧರ||

ಗೋವಿಂದ ! ಚಕ್ರಗದಾಧರ ! ನೀನು ಧರ್ಮ-ಅರ್ಥಗಳೆರಡನ್ನೂ ಎಲ್ಲ ತತ್ವಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯೆ. ಇದರ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

05089016a ಸ ಏವಮುಕ್ತೋ ಗೋವಿಂದಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಮಹಾಮನಾಃ|

05089016c ಓಘಮೇಘಸ್ವನಃ ಕಾಲೇ ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ವಿಪುಲಂ ಭುಜಂ||

05089017a ಅನಂಬೂಕೃತಮಗ್ರಸ್ತಮನಿರಸ್ತಮಸಂಕುಲಂ|

05089017c ರಾಜೀವನೇತ್ರೋ ರಾಜಾನಂ ಹೇತುಮದ್ವಾಕ್ಯಮುತ್ತಮಂ||

ಆಗ ಗೋವಿಂದ, ಮಹಾಮನಸ್ವಿ, ರಾಜೀವನೇತ್ರನು ತನ್ನ ವಿಪುಲ ಭುಜವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಗುಡುಗಿನಂಥಹ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ, ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ, ಉತ್ತಮವಾಗಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಮುಚ್ಚುಮರೆಯಿಲ್ಲದ, ನೀರಸವಲ್ಲದ, ಯಾವ ಶಬ್ದವನ್ನೂ ನುಂಗದೇ ರಾಜನಿಗೆ ಕಾರಣದ ಕುರಿತು ಉತ್ತರಿಸಿದನು:

05089018a ಕೃತಾರ್ಥಾ ಭುಂಜತೇ ದೂತಾಃ ಪೂಜಾಂ ಗೃಹ್ಣತಿ ಚೈವ ಹಿ|

05089018c ಕೃತಾರ್ಥಂ ಮಾಂ ಸಹಾಮಾತ್ಯಸ್ತ್ವಮರ್ಚಿಷ್ಯಸಿ ಭಾರತ||

“ಭಾರತ ! ದೂತರು ಬಂದ ಕೆಲಸವು ಯಶಸ್ವಿಯಾದರೆ

ಊಟಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಸತ್ಕಾರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾನು

ಯಶಸ್ವಿಯಾದರೆ ನೀನು ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಬಲ್ಲೆ!”

05089019a ಏವಮುಕ್ತಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋ ಜನಾರ್ದನಂ|

05089019c ನ ಯುಕ್ತಂ ಭವತಾಸ್ಮಾಸು ಪ್ರತಿಪತ್ತುಮಸಾಂಪ್ರತಂ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಜನಾರ್ದನನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

“ನಮ್ಮೊಡನೆ ಈ ರೀತಿ ವ್ಯವಹರಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

05089020a ಕೃತಾರ್ಥಂ ಚಾಕೃತಾರ್ಥಂ ಚ ತ್ವಾಂ ವಯಂ ಮಧುಸೂದನ|

05089020c ಯತಾಮಹೇ ಪೂಜಯಿತುಂ ಗೋವಿಂದ ನ ಚ ಶಕ್ನುಮಃ||

ಮಧುಸೂದನ! ಗೋವಿಂದ! ನೀನು ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ

ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತೀಯೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ, ನಿನಗೆ ನಮ್ಮೊಂದಿಗಿರುವ

ಸಂಬಂಧದ ಕಾರಣ ನಾವು ನಿನಗೆ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸಬಲ್ಲೆವು.

05089021a ನ ಚ ತತ್ಕಾರಣಂ ವಿದ್ಮೋ ಯಸ್ಮಿನ್ನೋ ಮಧುಸೂದನ|

05089021c ಪೂಜಾಂ ಕೃತಾಂ ಪ್ರೀಯಮಾಣೈರ್ನಾಮಂಸ್ಥಾಃ ಪುರುಷೋತ್ತಮ||

ಮಧುಸೂದನ! ಪುರುಷೋತ್ತಮ! ಆದರೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದ

ಪೂಜೆಯನ್ನು ನೀನು ಸ್ವೀಕರಿಸದೇ ಇದ್ದುದರ ಕಾರಣವು ನಮಗೆ

ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

05089022a ವೈರಂ ನೋ ನಾಸ್ತಿ ಭವತಾ ಗೋವಿಂದ ನ ಚ ವಿಗ್ರಹಃ|

05089022c ಸ ಭವಾನ್ಪ್ರಸಮೀಕ್ಷ್ಯತನ್ನೇದೃಶಂ ವಕ್ತುಮರ್ಹತಿ||

ಗೋವಿಂದ! ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮ ವೈರವೂ ಇಲ್ಲ, ಕದನವೂ ಇಲ್ಲ.

ಆದುದರಿಂದ ಯೋಚಿಸಿದರೆ ನಿನ್ನ ಈ ಮಾತುಗಳು ನಿನಗೆ ತಕ್ಕುದಲ್ಲ.”

05089023a ಏವಮುಕ್ತಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಜನಾರ್ದನಃ|

05089023c ಅಭಿವೀಕ್ಷ್ಯ ಸಹಾಮಾತ್ಯಂ ದಾಶಾರ್ಹಃ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಜನಾರ್ದನ ದಾಶಾರ್ಹನು ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗಿದ್ದ
ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ನೋಡಿ ನಗುತ್ತಾ ಉತ್ತರಿಸಿದನು:

05089024a ನಾಹಂ ಕಾಮಾನ್ನ ಸಂರಂಭಾನ್ನ ದ್ವೇಷಾನ್ನಾರ್ಥಕಾರಣಾತ್|

05089024c ನ ಹೇತುವಾದಾಲ್ಲೋಭಾದ್ವಾ ಧರ್ಮಂ ಜಹ್ಯಾಂ ಕಥಂ ಚನ||

“ನಾನು ಕಾಮಕ್ಕಾಗಲೀ, ಅನುಮಾನದಿಂದಾಗಲೀ, ದ್ವೇಷದಿಂದಾಗಲೀ,
ಸಂಪತ್ತಿಗಾಗಲೀ, ಲೋಭದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಲೀ ಎಂದೂ
ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಡುವವನಲ್ಲ.

05089025a ಸಂಪ್ರೀತಿಭೋಜ್ಯಾನ್ಯನ್ನಾನಿ ಆಪದ್ಭೋಜ್ಯಾನಿ ವಾ ಪುನಃ|

05089025c ನ ಚ ಸಂಪ್ರೀಯಸೇ ರಾಜನ್ನ ಚಾಪ್ಯಾಪದ್ಗತಾ ವಯಂ||

ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅಥವಾ ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವಾಗ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಲ್ಲಿ
ಊಟಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ರಾಜನ್! ನೀನು ನನಗೆ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರನಲ್ಲ ಮತ್ತು
ನಾವು ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿಲ್ಲ.

05089026a ಅಕಸ್ಮಾದ್ಧ್ವಿಷಸೇ ರಾಜಂ ಜನ್ಮಪ್ರಭೃತಿ ಪಾಂಡವಾನ್|

05089026c ಪ್ರಿಯಾನುವರ್ತಿನೋ ಭ್ರಾತೃನ್ಸರ್ವೈಃ ಸಮುದಿತಾನ್ಗುಣೈಃ||

ರಾಜನ್! ಸರ್ವ ಗುಣಗಳಿಂದ ಸಮುದಿತರಾಗಿರುವ, ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ

ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ನಿನ್ನ ಸಹೋದರ ಪಾಂಡವರನ್ನು ನೀನು
ಅವರು ಹುಟ್ಟಿದಾಗಲಿಂದಲೂ, ವಿನಾಕಾರಣ, ದ್ವೇಷಿಸಿಕೊಂಡು
ಬಂದಿದ್ದೀಯೆ.

05089027a ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಚೈವ ಪಾರ್ಥಾನಾಂ ದ್ವೇಷಣಂ ನೋಪಪದ್ಯತೇ|

05089027c ಧರ್ಮೇ ಸ್ಥಿತಾಃ ಪಾಂಡವೇಯಾಃ ಕಸ್ತಾನ್ಕಿಂ ವಕ್ತುಮರ್ಹತಿ||

ಪಾರ್ಥರ ಮೇಲಿರುವ ಈ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದ ದ್ವೇಷವು ನಿನಗೆ ಸರಿಯಲ್ಲ.
ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿತರಾಗಿರುವ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಯಾರು ತಾನೇ ಕೇಡನ್ನು
ಬಯಸಿಯಾರು?

05089028a ಯಸ್ತಾನ್ದ್ವೇಷ್ಟಿ ಸ ಮಾಂ ದ್ವೇಷ್ಟಿ ಯಸ್ತಾನನು ಸ ಮಾಮನು|

05089028c ಐಕಾತ್ಯಂ ಮಾಂ ಗತಂ ವಿದ್ಧಿ ಪಾಂಡವೈರ್ಧರ್ಮಚಾರಿಭಿಃ||

ಯಾರು ಅವರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರು ನನ್ನನ್ನೂ ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಾರೆ.
ಅವರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವವರು ನನ್ನನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾರೆ.
ಧರ್ಮಚಾರಿಗಳಾದ ಪಾಂಡವರ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಆತ್ಮಗಳು ಒಂದೇ
ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿ.

05089029a ಕಾಮಕ್ರೋಧಾನುವರ್ತೀ ಹಿ ಯೋ ಮೋಹಾದ್ವಿರುರುತ್ಸತೇ|

05089029c ಗುಣವಂತಂ ಚ ಯೋ ದ್ವೇಷ್ಟಿ ತಮಾಹುಃ ಪುರುಷಾಧಮಂ||

ಯಾರು ಕಾಮ-ಕ್ರೋಧಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಮೋಹದಿಂದ
ಗುಣವಂತರಾದವರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಾನೋ ಅವನನ್ನು
ಪುರುಷಾಧಮನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

05089030a ಯಃ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಾಂ ಜ್ಞಾತೀನೋಹಾಲೋಭಾದ್ವಿಕ್ಷತೇ|

05089030c ಸೋಽಜಿತಾತ್ಮಾ ಜಿತಕ್ರೋಧೋ ನ ಚಿರಂ ತಿಷ್ಠತಿ ಶ್ರಿಯಂ||

ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೇ, ಕ್ರೋಧವನ್ನು ಜಯಿಸದೇ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಬಾಂಧವರನ್ನು ಮೋಹ-ಲೋಭಗಳಿಂದ ನೋಡುವವನು ತುಂಬಾ ಸಮಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ.

05089031a ಅಥ ಯೋ ಗುಣಸಂಪನ್ನಾನ್ ಹೃದಯಸ್ಯಾಪ್ರಿಯಾನಪಿ|

05089031c ಪ್ರಿಯೇಣ ಕುರುತೇ ವಶ್ಯಾಂಶ್ಚಿರಂ ಯಶಸಿ ತಿಷ್ಠತಿ||

ಆದರೆ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಗುಣಸಂಪನ್ನರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವರನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನು ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

05089032a ಸರ್ವಮೇತದಭೋಕ್ತವ್ಯಮನ್ನಂ ದುಷ್ಟಾಭಿಸಂಹಿತಂ|

05089032c ಕ್ಷತ್ರurೇಕಸ್ಯ ಭೋಕ್ತವ್ಯಮಿತಿ ಮೇ ಧೀಯತೇ ಮತಿಃ||

ದುಷ್ಟತನದಿಂದ ಕಲುಷಿತವಾಗಿರುವ ಈ ಎಲ್ಲ ಅನ್ನವೂ ನನಗೆ ಅಭೋಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕ್ಷತ್ರನು ನೀಡಿದುದು ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ಭೋಕ್ತವ್ಯ ಎಂದು ನನ್ನ ಮತಿಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ.”

05089033a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಮಹಾಬಾಹುರ್ದುರ್ಯೋ ಧನಮಮರ್ಷಣಂ|

05089033c ನಿಶ್ಚಕ್ರಾಮ ತತಃ ಶುಭ್ರಾದ್ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನಿವೇಶನಾತ್||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಮಹಾಬಾಹುವು ದುರ್ಯೋಧನ, ಅಮರ್ಷಣ,
ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಶುಭ್ರನಿವೇಶನದಿಂದ ಹೊರಬಂದನು.

05089034a ನಿಯಾಯ ಚ ಮಹಾಬಾಹುವಾಸುದೇವೋ ಮಹಾಮನಾಃ|

05089034c ನಿವೇಶಾಯ ಯಯೌ ವೇಶ್ಮ ವಿದುರಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಹೊರಟುಬಂದು ಮಹಾಬಾಹು ವಾಸುದೇವ ಮಹಾಮನಸ್ವಿಯು
ಮಹಾತ್ಮ ವಿದುರನ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು.

05089035a ತಮಭ್ಯಗಚ್ಛದ್ವೋಣಶ್ಚ ಕೃಪೋ ಭೀಷ್ಮೋಽಥ ಬಾಹ್ಲಿಕಃ|

05089035c ಕುರವಶ್ಚ ಮಹಾಬಾಹುಂ ವಿದುರಸ್ಯ ಗೃಹೇ ಸ್ಥಿತಂ||

ಆ ಮಹಾಬಾಹುವು ವಿದುರನ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ದ್ರೋಣ,
ಕೃಪ, ಭೀಷ್ಮ, ಬಾಹ್ಲಿಕ ಮತ್ತು ಇತರ ಕುರುಗಳು ಬಂದರು.

05089036a ತೇಽಭಿಗಮ್ಯಾಬ್ರುವಂಸ್ತತ್ರ ಕುರವೋ ಮಧುಸೂದನಂ|

05089036c ನಿವೇದಯಾಮೋ ವಾಷ್ಣೇಯ ಸರತ್ನಾಂಸ್ತೇ ಗೃಹಾನ್ವಯಂ||

ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಕುರುಗಳು ಮಧುಸೂದನನಿಗೆ “ವಾಷ್ಣೇಯ !
ರತ್ನಗಳನ್ನುಳ್ಳ ನಮ್ಮ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ” ಎಂದು
ಹೇಳಿದರು.

05089037a ತಾನುವಾಚ ಮಹಾತೇಜಾಃ ಕೌರವಾನ್ಮಧುಸೂದನಃ|

05089037c ಸರ್ವೇ ಭವಂತೋ ಗಚ್ಛಂತು ಸರ್ವಾ ಮೇಽಪಚಿತಿಃ ಕೃತಾ||

ಆ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಕೌರವರಿಗೆ ಮಧುಸೂದನನು “ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಹೋಗಿ.

ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಂದ ನಾನು ಸತ್ಕೃತನಾಗಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದನು.

05089038a ಯಾತೇಷು ಕುರುಷು ಕ್ಷತ್ತಾ ದಾಶಾರ್ಹಮಪರಾಜಿತಂ|

05089038c ಅಭ್ಯರ್ಚಯಾಮಾಸ ತದಾ ಸರ್ವಕಾಮೈಃ ಪ್ರಯತ್ನವಾನ್||

ಕುರುಗಳು ಹೊರಟು ಹೋಗಲು ಕ್ಷತ್ತನು ದಾಶಾರ್ಹ, ಅಪರಾಜಿತನನ್ನು ಸರ್ವ ಕಾಮಗಳಿಂದ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಅರ್ಚಿಸಿದನು.

05089039a ತತಃ ಕ್ಷತ್ತಾನ್ನಪಾನಾನಿ ಶುಚೀನಿ ಗುಣವಂತಿ ಚ|

05089039c ಉಪಾಹರದನೇಕಾನಿ ಕೇಶವಾಯ ಮಹಾತ್ಮನೇ||

ಆಗ ಕ್ಷತ್ತನು ಮಹಾತ್ಮ ಕೇಶವನಿಗೆ ಶುಚಿಯಾದ, ಉತ್ತಮ ಗುಣದ ಅನ್ನ ಪಾನೀಯಗಳನ್ನೂ ಅನೇಕ ಉಪಾಹರಗಳನ್ನು ನೀಡಿದನು.

05089040a ತೈರ್ತರ್ಪಯಿತ್ವಾ ಪ್ರಥಮಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಮಧುಸೂದನಃ|

05089040c ವೇದವಿದ್ಭೋ ದದೌ ಕೃಷ್ಣಃ ಪರಮದ್ರವಿಣಾನ್ಯಪಿ||

ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿ, ಆ ವೇದವಿದರಿಗೆ ಪರಮ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನೂ ದಾನವಾಗಿತ್ತನು.

05089041a ತತೋಽನುಯಾಯಿಭಿಃ ಸಾರ್ಥಂ ಮರುದ್ಭಿರಿವ ವಾಸವಃ|

05089041c ವಿದುರಾನ್ನಾನಿ ಬುಭುಜೇ ಶುಚೀನಿ ಗುಣವಂತಿ ಚ||

ಅನಂತರ ತನ್ನ ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ, ಮರುತರೊಂದಿಗೆ ವಾಸವನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, ವಿದುರನ ಶುಚಿಯಾದ ಮತ್ತು ಗುಣವಂತ ಆಹಾರವನ್ನು ಭುಂಜಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
 ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದುಯೋಧನಸಂವಾದೇ ಏಕೋನನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
 ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ
 ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದುಯೋಧನಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ
 ಎಂಭತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೯೦

ವಿದುರ-ಕೃಷ್ಣರ ಸಂವಾದ

ಊಟವಾದ ನಂತರ ರಾತ್ರಿ ವಿದುರನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ “ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ
 ಸೇರಿರುವ ಆ ದುಷ್ಟಚೇತಸ ಶತ್ರುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ನೀನು ಹೇಗೆ
 ಹೋಗುತ್ತೀಯೆ?” ಎಂದು ಕೌರವರ ದುಷ್ಟತನವನ್ನೂ ಅವಿಶ್ವಾಸವನ್ನೂ
 ವರ್ಣಿಸಿದುದು (೧-೨೮).

05090001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05090001a ತಂ ಭುಕ್ತವಂತಮಾಶ್ವಸ್ತಂ ನಿಶಾಯಾಂ ವಿದುರೋಽಬ್ರವೀತ್|

05090001c ನೇದಂ ಸಮ್ಯಗ್ ವಸಿತಂ ಕೇಶವಾಗಮನಂ ತವ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವನು ಊಟಮಾಡಿ

ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ವಿದುರನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೇಶವ !

ನಿನ್ನ ಈ ಆಗಮನವು ಸರಿಯಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿದ್ದುದಲ್ಲ.

05090002a ಅರ್ಥ ಧರ್ಮಾ ತಿಗೋ ಮೂಢಃ ಸಂರಂಭೀ ಚ ಜನಾರ್ದನ|

05090002c ಮಾನಘೋ ಮಾನಕಾಮಶ್ಚ ವೃದ್ಧಾನಾಂ ಶಾಸನಾತಿಗಃ||

ಯಾಕೆಂದರೆ ಜನಾರ್ದನ! ಇವನು ಅರ್ಥಧರ್ಮಗಳನ್ನು
ತಿಳಿಯದವನು ಮತ್ತು ದುಡುಕು ಸ್ವಭಾವದವನು. ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು
ಹೀಯಾಳಿಸುತ್ತಾನೆ ಆದರೆ ತಾನು ಮಾತ್ರ ಗೌರವವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ.
ವೃದ್ಧರ ಮಾತನ್ನು ಮೀರಿ ನಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

05090003a ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರತಿಗೋ ಮಂದೋ ದುರಾತ್ಮಾ ಪ್ರಗ್ರಹಂ ಗತಃ|

05090003c ಅನೇಯಃ ಶ್ರೇಯಸಾಂ ಪಾಪೋ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋ ಜನಾರ್ದನ||

ಜನಾರ್ದನ! ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯದವನು.
ದುರಾತ್ಮ. ವಿಧಿಯ ಗತಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದವನು. ಅಳತೆಗೆ ದೊರಕದವನು.
ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಬಯಸುವವರಿಗೆ ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಮಾಡುವವನು.

05090004a ಕಾಮಾತ್ಮಾ ಪ್ರಾಜ್ಞಾಮಾನೀ ಚ ಮಿತ್ರಧ್ರುಕ್ಸರ್ವಶಂಕಿತಃ|

05090004c ಅಕರ್ತಾ ಚಾಕೃತಜ್ಞಾಶ್ಚ ತ್ಯಕ್ತಧರ್ಮಃ ಪ್ರಿಯಾನ್ಯತಃ||

ಅವನು ಕಾಮಾತ್ಮ. ತುಂಬಾ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆಂದು
ಅಭಿಮಾನಪಡುತ್ತಾನೆ. ನಿಜವಾದ ಮಿತ್ರರ ಶತ್ರು. ಎಲ್ಲರನ್ನೂ
ಶಂಕಿಸುತ್ತಾನೆ. ಏನನ್ನೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಅಕೃತಜ್ಞ.
ಧರ್ಮವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದವನು. ಸುಳ್ಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾನೆ.

05090005a ಏತೈಶ್ಚಾನ್ಯೈಶ್ಚ ಬಹುಭಿದೋಷೈರೇಷ ಸಮನ್ವಿತಃ|

05090005c ತ್ವಯೋಚ್ಯಮಾನಃ ಶ್ರೇಯೋಽಪಿ ಸಂರಂಭಾನ್ನ ಗ್ರಹೀಷ್ಯತಿ||

ಇವು ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಇತರ ಬಹಳಷ್ಟು ದೋಷಗಳಿಂದ ಅವನು
ಕೂಡಿದ್ದಾನೆ. ನೀನು ಹೇಳುವುದು ಅವನಿಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾದುದಾದರೂ
ಅವನು ದುಡುಕಿನಿಂದ ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

05090006a ಸೇನಾಸಮುದಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಾರ್ಥಿವಂ ಮಧುಸೂದನ|

05090006c ಕೃತಾರ್ಥಂ ಮನ್ಯತೇ ಬಾಲ ಆತ್ಮಾನಮವಿಚಕ್ಷಣಃ||

ಮಧುಸೂದನ! ತನ್ನ ಸೇನಾಸಮುದಾಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಬಾಲಕ
ಪಾರ್ಥಿವನು ತಾನು ಕೃತಾರ್ಥನಾದೆನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

05090007a ಏಕಃ ಕರ್ಣಃ ಪರಾಂ ಜೇತುಂ ಸಮರ್ಥ ಇತಿ ನಿಶ್ಚಿತಂ|

05090007c ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ದುರ್ಬುದ್ಧೇಃ ಸ ಶಮಂ ನೋಪಯಾಸ್ಯತಿ||

ಕರ್ಣನೊಬ್ಬನೇ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಸಮರ್ಥ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ
ದುರ್ಬುದ್ಧಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ.

05090008a ಭೀಷ್ಮೇ ದ್ರೋಣೇ ಕೃಪೇ ಕರ್ಣೇ ದ್ರೋಣಪುತ್ರೇ ಜಯದ್ರಥೇ|

05090008c ಭೂಯಸೀಂ ವರ್ತತೇ ವೃತ್ತಿಂ ನ ಶಮೇ ಕುರುತೇ ಮನಃ||

ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ, ಕೃಪ, ಕರ್ಣ, ದ್ರೋಣಪುತ್ರ ಮತ್ತು ಜಯದ್ರಥರ
ಮೇಲೆ ತುಂಬಾ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವನು
ಶಾಂತಿಗೆ ಮನಸ್ಸುಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

05090009a ನಿಶ್ಚಿತಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಣಾಂ ಸಕರ್ಣಾನಾಂ ಜನಾರ್ದನ|

05090009c ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣಕೃಪಾನ್ ಪಾರ್ಥಾ ನ ಶಕ್ತಾಃ ಪ್ರತಿವೀಕ್ಷಿತುಂ||

ಜನಾರ್ದನ! ಪಾರ್ಥರು ಭೀಷ್ಮ-ದ್ರೋಣ-ಕೃಪರನ್ನು ನೋಡಲೂ
ಕೂಡ ಶಕ್ತರಲ್ಲ ಎಂದು ಕರ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು
ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದಾರೆ.

05090010a ಸಂವಿಚ್ಛ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಣಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಮೇವ ಕೇಶವ|

05090010c ಶಮೇ ಪ್ರಯತಮಾನಸ್ಯ ತವ ಸೌಭ್ರಾತ್ರಕಾಂಕ್ಷಿಣಃ||

ಕೇಶವ! ಸೌಭ್ರಾತ್ಯತ್ವವನ್ನು ಬಯಸಿ ಶಾಂತಿಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವ ನೀನು
ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೋ.

05090011a ನ ಪಾಂಡವಾನಾಮಸ್ಮಾಭಿಃ ಪ್ರತಿದೇಯಂ ಯಥೋಚಿತಂ|

05090011c ಇತಿ ವ್ಯವಸಿತಾಸ್ತೇಷು ವಚನಂ ಸ್ಯಾನ್ನಿರರ್ಥಕಂ||

ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಯಥೋಚಿತವಾದುದನ್ನು ನಾವು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು
ನಿರ್ದರಿಸಿದ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರಿಗೆ ನಿನ್ನ ಮಾತು ನಿರರ್ಥಕವಾಗುತ್ತದೆ.

05090012a ಯತ್ರ ಸೂಕ್ತಂ ದುರುಕ್ತಂ ಚ ಸಮಂ ಸ್ಯಾನ್ಮಧುಸೂದನ|

05090012c ನ ತತ್ರ ಪ್ರಲಪೇತ್ಪ್ರಾಜ್ಞೋ ಬಧಿರೇಷ್ಟಿವ ಗಾಯನಃ||

ಮಧುಸೂದನ! ಎಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತು ಮತ್ತು ಕೆಟ್ಟ ಮಾತು
ಸಮವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಜ್ಞನು ಕಿವುಡನಿಗೆ
ಗಾಯನ ಮಾಡಿದಂತೆ ಎಂದು ಮಾತನಾಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

05090013a ಅವಿಜಾನತ್ಸು ಮೂಢೇಷು ನಿರ್ಮರ್ಯಾದೇಷು ಮಾಧವ|

05090013c ನ ತ್ವಂ ವಾಕ್ಯಂ ಬ್ರುವನ್ಯುಕ್ತಶ್ಚಾಂಡಾಲೇಷು ದ್ವಿಜೋ ಯಥಾ||

ಮಾಧವ ! ಚಾಂಡಾಲರ ಮುಂದೆ ದ್ವಿಜನ ಮಾತು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ
ಯುಕ್ತವಾದ ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳು ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಲ್ಲದಿರುವವರ, ಮೂಢರ
ಮತ್ತು ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ನೀಡದವರ ಮುಂದೆ.

05090014a ಸೋಽಯಂ ಬಲಸ್ಥೋ ಮೂಢಶ್ಚ ನ ಕರಿಷ್ಯತಿ ತೇ ವಚಃ|

05090014c ತಸ್ಮಿನ್ನಿರರ್ಥಕಂ ವಾಕ್ಯಮುಕ್ತಂ ಸಂಪತ್ಸ್ಯತೇ ತವ||

ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿರುವ ಈ ಮೂಢನು ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ನಡೆಸುವುದಿಲ್ಲ.
ನೀನು ಅವನಿಗೆ ಏನೆಲ್ಲ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತೀಯೋ ಅವು ನಿರರ್ಥಕ.

05090015a ತೇಷಾಂ ಸಮುಪವಿಷ್ಟಾನಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಪಾಪಚೇತಸಾಂ|

05090015c ತವ ಮಧ್ಯಾವತರಣಂ ಮಮ ಕೃಷ್ಣ ನ ರೋಚತೇ||

ಆ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಚೇತನರು ಸೇರಿರುವವರ ಮಧ್ಯೆ ನೀನು ಹೋಗುವುದು
ನನಗೆ ಸರಿಯೆನಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಕೃಷ್ಣ !

05090016a ದುರ್ಬುದ್ಧೀನಾಮಶಿಷ್ಟಾನಾಂ ಬಹೂನಾಂ ಪಾಪಚೇತಸಾಂ|

05090016c ಪ್ರತೀಪಂ ವಚನಂ ಮಧ್ಯೇ ತವ ಕೃಷ್ಣ ನ ರೋಚತೇ||

ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿರುವ ಆ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಗಳ, ಅಶಿಷ್ಟರ ಮತ್ತು
ಪಾಪಚೇತಸರ ವಿರುದ್ಧ ಅವರ ಮಧ್ಯೆಯೇ ನೀನು ಮಾತನಾಡುವುದು
ನನಗೆ ಸರಿಯೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಕೃಷ್ಣ !

05090017a ಅನುಪಾಸಿತವೃದ್ಧತ್ವಾಚ್ಚಿ ಯಾ ಮೋಹಾಚ್ಚ ದರ್ಪಿತಃ|

05090017c ವಯೋದರ್ಪಾದಮರ್ಷಾಚ್ಚ ನ ತೇ ಶ್ರೀಯೋ ಗೃಹೀಷ್ಯತಿ||

ವೃದ್ಧರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡದೇ ಇರುವ, ಸಂಪತ್ತು ಮೋಹಗಳಿಂದ ದರ್ಪಿತರಾದ, ವಯಸ್ಸಿನಿಂದ ದರ್ಪಿತರಾದ, ಕ್ರೂರರಾದ ಅವರು ನಿನ್ನ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

05090018a ಬಲಂ ಬಲವದಪ್ಯಸ್ಯ ಯದಿ ವಕ್ಷ್ಯಸಿ ಮಾಧವ|

05090018c ತ್ವಯ್ಯಸ್ಯ ಮಹತೀ ಶಂಕಾ ನ ಕರಿಷ್ಯತಿ ತೇ ವಚಃ||

ಮಾಧವ ! ಅವನು ಬಲವಾದ ಸೇನೆಯನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಮಹಾ ಶಂಕೆಯಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವನು ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

05090019a ನೇದಮದ್ಯ ಯುಧಾ ಶಕ್ಯಮಿಂದ್ರೇಣಾಪಿ ಸಹಾಮರೈಃ|

05090019c ಇತಿ ವ್ಯವಸಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾ ಜನಾರ್ದನ||

ಜನಾರ್ದನ ! ಇಂದು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಮರರನ್ನೊಡಗೂಡಿದ ಇಂದ್ರನಿಗೂ ಕೂಡ ತಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ರೆಲ್ಲರೂ ನಂಬಿದ್ದಾರೆ.

05090020a ತೇಷ್ಟೇವಮುಪಪನ್ನೇಷು ಕಾಮಕ್ರೋಧಾನುವರ್ತಿಷು|

05090020c ಸಮರ್ಥಮಪಿ ತೇ ವಾಕ್ಯಮಸಮರ್ಥಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಅಂಥಹ ಗಾಢನಂಬಿಕೆಯನ್ನಿಟ್ಟಿರುವವನ ಮತ್ತು ಕಾಮಕ್ರೋಧಗಳಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವವನ ಎದಿರು ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳು ಸಮರ್ಥವಾಗಿದ್ದರೂ ಅಸಮರ್ಥವಾಗುತ್ತವೆ.

05090021a ಮಧ್ಯೇ ತಿಷ್ಠನ್ ಹಸ್ತನೀಕಸ್ಯ ಮಂದೋ

ರಥಾಶ್ವಯುಕ್ತಸ್ಯ ಬಲಸ್ಯ ಮೂಢಃ|

05090021c ದುರ್ಯೋಧನೋ ಮನ್ಯತೇ ವೀತಮನ್ಯುಃ

ಕೃತ್ಸ್ಮಾ ಮಯೇಯಂ ಪೃಥಿವೀ ಜಿತೇತಿ||

ಆನೆಗಳ, ರಥಗಳ, ಅಶ್ವಗಳ ಮತ್ತು ಸೇನೆಯ ಮಧ್ಯೆ ನಿಂತು ಆ ಮೂಢ ಮಂದ ದುರ್ಯೋಧನನು ಭಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಈಗಾಗಲೇ ತಾನು ಇಡೀ ಭೂಮಿಯನ್ನೇ ಗೆದ್ದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

05090022a ಆಶಂಸತೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಪುತ್ರೋ

ಮಹಾರಾಜ್ಯಮಸಪತ್ನಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ|

05090022c ತಸ್ಮಿಂ ಶಮಃ ಕೇವಲೋ ನೋಪಲಭ್ಯೋ

ಬದ್ಧಂ ಸಂತಮಾಗತಂ ಮನ್ಯತೇಽರ್ಥಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಪುತ್ರನು ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಗಳಿಲ್ಲದೇ ಭೂಮಿಯ ಮಹಾರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಿಂದ ಶಾಂತಿಯು ದೊರೆಯುವುದು ಅಸಂಭವ. ತನ್ನಲ್ಲಿರುವುದೆಲ್ಲ ಕೇವಲ ತನಗೇ ಸೇರಿದ್ದುದು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

05090023a ಪರ್ಯಸ್ತೇಯಂ ಪೃಥಿವೀ ಕಾಲಪಕ್ವಾ

ದುರ್ಯೋಧನಾರ್ಥೇ ಪಾಂಡವಾನ್ಯೋದ್ಧುಕಾಮಾಃ|

05090023c ಸಮಾಗತಾಃ ಸರ್ವಯೋಧಾಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ

ರಾಜಾನಶ್ಚ ಕ್ಷಿತಿಪಾಲೈಃ ಸಮೇತಾಃ||

ಕಾಲದಿಂದ ಪಕ್ಷವಾದ ಪೃಥ್ವಿಯ ನಾಶವು ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಿರುವಂತಿದೆ.
ದುರ್ಯೋಧನನಿಗಾಗಿ ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು
ಭೂಮಿಯ ಸರ್ವ ಯೋಧರೂ ರಾಜರೂ ಕ್ಷಿತಿಪಾಲರೂ ಬಂದು
ಸೇರಿದ್ದಾರೆ.

05090024a ಸರ್ವೇ ಚೈತೇ ಕೃತವೈರಾಃ ಪುರಸ್ತಾತ್

ತ್ವಯಾ ರಾಜಾನೋ ಹೃತಸಾರಾಶ್ಚ ಕೃಷ್ಣ|

05090024c ತವೋದ್ವೇಗಾತ್ಸಂಶ್ರಿತಾ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾನ್

ಸುಸಂಹತಾಃ ಸಹ ಕರ್ಣೇನ ವೀರಾಃ||

ಕೃಷ್ಣ! ಇವರೆಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ವೈರವನ್ನು
ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರಾಜರ ಸಾರವನ್ನೂ ನೀನು
ಅಪಹರಿಸಿದ್ದೀಯೆ. ನಿನ್ನ ಕುರಿತಾದ ಉದ್ವೇಗದಿಂದ ಆ ವೀರರು
ಕರ್ಣನ ಜೊತೆಸೇರಿಕೊಂಡು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ರರ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.

05090025a ತ್ಯಕ್ತಾತ್ಮಾನಃ ಸಹ ದುರ್ಯೋಧನೇನ

ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ಯೋದ್ಧುಂ ಪಾಂಡವಾನ್ಸರ್ವಯೋಧಾಃ|

05090025c ತೇಷಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಪ್ರವಿಶೇಥಾ ಯದಿ ತ್ವಂ

ನ ತನ್ನತಂ ಮಮ ದಾಶಾರ್ಹ ವೀರ||

ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ತೊರೆದು ಈ ಎಲ್ಲ ಯೋಧರೂ ದುರ್ಯೋಧನನ
ಜೊತೆಗೂಡಿ ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ದೊರಕಿದೆಯೆಂದು

ಸಂತೋಷದಿಂದಿದ್ದಾರೆ. ನೀನು ಅವರ ಮಧ್ಯೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತೀಯೆ
ಎಂದರೆ ನನಗೇನೋ ಹಿಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ ವೀರ ದಾಶಾರ್ಹ !

05090026a ತೇಷಾಂ ಸಮುಪವಿಷ್ಟಾನಾಂ ಬಹೂನಾಂ ದುಷ್ಟಚೇತಸಾಂ|

05090026c ಕಥಂ ಮಧ್ಯಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇಥಾಃ ಶತ್ರುಣಾಂ ಶತ್ರುಕರ್ಶನ||

ಶತ್ರುಕರ್ಶನ ! ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಆ ದುಷ್ಟಚೇತಸ ಶತ್ರುಗಳ
ಮಧ್ಯೆ ನೀನು ಹೇಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀಯೆ ?

05090027a ಸರ್ವಥಾ ತ್ವಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ದೇವೈರಪಿ ದುರುತ್ಸಹಃ|

05090027c ಪ್ರಭಾವಂ ಪೌರುಷಂ ಬುದ್ಧಿಂ ಜಾನಾಮಿ ತವ ಶತ್ರುಹನ್||

ಮಹಾಬಾಹೋ ! ನೀನು ಸರ್ವಥಾ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಗೆಲ್ಲಲಸಾಧ್ಯನು.
ಶತ್ರುಹನ್ ! ನಿನ್ನ ಪ್ರಭಾವ, ಪೌರುಷ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು
ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

05090028a ಯಾ ಮೇ ಪ್ರೀತಿಃ ಪಾಂಡವೇಷು ಭೂಯಃ ಸಾ ತ್ವಯಿ ಮಾಧವ|

05090028c ಪ್ರೇಮ್ಣಾ ಚ ಬಹುಮಾನಾಚ್ಚ ಸೌಹೃದಾಚ್ಚ ಬ್ರವೀಮ್ಯಹಂ||

ಆದರೂ ಮಾಧವ ! ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ನನಗೆ
ಪ್ರೀತಿಯಿರುವುದರಿಂದ, ಪ್ರೇಮದಿಂದ, ಸೌಹಾರ್ದತೆಯಿಂದ ಬಹಳ
ಗೌರವದಿಂದ ನಿನಗೆ ಇದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣವಿದುರಸಂವಾದೇ ನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ವಾನ್
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣವಿದುರಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ ತೊಂಭತ್ತನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೯೧

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ವಿದುರನಿಗೆ “ಬಾಂಧವರಲ್ಲಿ ಮಿಥ್ಯ ಭೇದಗಳುಂಟಾದಾಗ
ಯಾವ ಮಿತ್ರನು ಅದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸದೇ ಸರ್ವಯತ್ನದಿಂದ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ
ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಅವನೇ ನಿಜವಾದ ಮಿತ್ರ ಎಂದು ತಿಳಿದವರು
ಹೇಳುತ್ತಾರೆ” ಎಂದೂ “ಪಾಂಡವರ ಒಳಿತಿಗೆ ಕಡಿಮೆಮಾಡದೇ
ಕುರುಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ತಂದೆನೆಂದಾದರೆ ನನಗೆ ಕುರುಗಳನ್ನು
ಮೃತ್ಯುಪಾಶದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡಿದ ಮಹಾ ಅರ್ಥವೂ,
ಸಚ್ಚಾರಿತ್ರವೂ, ಪುಣ್ಯವೂ ನನ್ನದಾಗುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ
ಬಂದಿದ್ದೇನೆ ಎನ್ನುವುದು (೧-೨೨).

05091001 ಭಗವಾನುವಾಚ|

05091001a ಯಥಾ ಬ್ರೂಯಾನ್ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞೋ ಯಥಾ ಬ್ರೂಯಾದ್ವಿಚಕ್ಷಣಃ|

05091001c ಯಥಾ ವಾಚ್ಯಸ್ತ್ವದ್ವಿಧೇನ ಸುಹೃದಾ ಮದ್ವಿಧಃ ಸುಹೃತ್||

ಭಗವಂತನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞನು ಹೇಳುವಂತಿದೆ.

ದೂರದೃಷ್ಟಿಯಿರುವವನು ಹೇಳಿದಂತಿದೆ. ನಿನ್ನಂಥಹ ಸುಹೃದಯನು
ನನ್ನಂಥಹ ಸುಹೃದಯನಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದುದೇ ಇದು.

05091002a ಧರ್ಮಾರ್ಥಯುಕ್ತಂ ತಥ್ಯಂ ಚ ಯಥಾ ತ್ವಯ್ಯುಪಪದ್ಯತೇ|

05091002c ತಥಾ ವಚನಮುಕ್ತೋಽಸ್ಮಿ ತ್ವಯೈತತ್ತಿತ್ರಮಾತ್ರವತ್||

ಧರ್ಮಾರ್ಥಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ನಿನಗೆ ತಕ್ಕದಾಗಿದೆ. ತಂದೆತಾಯಿಗಳು
ಆಡುವಂತ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿದ್ದೀಯೆ.

05091003a ಸತ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಚ ಯುಕ್ತಂ ಚಾಪ್ಯೇವಮೇವ ಯಥಾತ್ಮ ಮಾಂ|

05091003c ಶೃಣುಷ್ವಾಗಮನೇ ಹೇತುಂ ವಿದುರಾವಹಿತೋ ಭವ||

ನೀನು ನನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದು ಸತ್ಯವಾದುದು. ಈಗ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು.
ಯುಕ್ತವಾದುದು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಒಳಿತಿಗಾಗಿಯೇ ಇರುವುದು. ಆದರೂ
ವಿದುರ! ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವುದರ ಕಾರಣವನ್ನು ಗಮನವಿಟ್ಟು
ಕೇಳು.

05091004a ದೌರಾತ್ಮ್ಯಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ಚ ವೈರಿತಾಂ|

05091004c ಸರ್ವಮೇತದಹಂ ಜಾನನ್ ಕ್ಷತ್ರಃ ಪ್ರಾಪ್ತೋಽದ್ಯ ಕೌರವಾನ್||

ಕ್ಷತ್ರ! ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ದೌರಾತ್ಮ್ಯ, ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ವೈರತ್ವ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ
ತಿಳಿದೇ ನಾನು ಇಂದು ಕೌರವರಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

05091005a ಪರ್ಯಸ್ತಾಂ ಪೃಥಿವೀಂ ಸರ್ವಾಂ ಸಾಶ್ವಾಂ ಸರಥಕುಂಜರಾಂ|

05091005c ಯೋ ಮೋಚಯೇನ್ಮೃತ್ಯುಪಾಶಾತ್ಪಾಷ್ನಯಾದ್ಧರ್ಮಮುತ್ತಮಂ||

ಯಾರು ವಿನಾಶವಾಗುವ ಈ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು, ಕುದುರೆ, ರಥ, ಆನೆಗಳು
ಮತ್ತು ಇವರೆಲ್ಲರೊಂದಿಗೆ ಮೃತ್ಯುಪಾಶದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ
ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಉತ್ತಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

05091006a ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಂ ಯತಂ ಶಕ್ತ್ಯಾ ನ ಚೇಚ್ಚ ಕ್ಷೋತಿ ಮಾನವಃ|

05091006c ಪ್ರಾಪ್ನೋ ಭವತಿ ತತ್ಪುಣ್ಯಮತ್ರ ಮೇ ನಾಸ್ತಿ ಸಂಶಯಃ||

ಧರ್ಮಕಾರ್ಯದ ಯಥಾ ಶಕ್ತಿ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುವ ಮಾನವನಿಗೆ,
ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ಹೋದರೂ ಅದರ ಪುಣ್ಯವು
ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

05091007a ಮನಸಾ ಚಿಂತಯನ್ವಾಪಂ ಕರ್ಮಣಾ ನಾಭಿರೋಚಯನ್|

05091007c ನ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಫಲಂ ತಸ್ಯ ಏವಂ ಧರ್ಮವಿದೋ ವಿದುಃ||

ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪಾಪಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಯೋಚಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾಡದೇ
ಇದ್ದರೆ ಅದರ ಫಲವು ಅವನಿಗೆ ತಗಲುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಧರ್ಮವಿದರು
ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ.

05091008a ಸೋಽಹಂ ಯತಿಷ್ಯೇ ಪ್ರಶಮಂ ಕ್ಷತ್ತಃ ಕರ್ತುಮಮಾಯಯಾ|

05091008c ಕುರೂಣಾಂ ಸೃಂಜಯಾನಾಂ ಚ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ವಿನಶಿಷ್ಯತಾಂ||

ಕ್ಷತ್ತ! ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ವಿನಾಶಹೊಂದುವ ಕುರು ಮತ್ತು ಸೃಂಜಯರ
ನಡುವೆ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ತರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

05091009a ಸೇಯಮಾಪನ್ಮಹಾಘೋರಾ ಕುರುಷ್ವೇವ ಸಮುಕ್ಥಿತಾ|

05091009c ಕರ್ಣದುರ್ಯೋಧನಕೃತಾ ಸರ್ವೇ ಹ್ಯೇತೇ ತದನ್ವಯಾಃ||

ಬಂದೊದಗಿರುವ ಈ ಮಹಾಘೋರ ಆಪತ್ತು ಕುರುಗಳಿಂದಲೇ
ಹುಟ್ಟಿದೆ. ಇದು ಕರ್ಣ-ದುರ್ಯೋಧನರು ಮಾಡಿದ್ದು.

ಉಳಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಅವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಅಷ್ಟೆ.

05091010a ವ್ಯಸನೈಃ ಕ್ಲಿಶ್ಯಮಾನಂ ಹಿ ಯೋ ಮಿತ್ರಂ ನಾಭಿಪದ್ಯತೇ|

05091010c ಅನುನೀಯ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ತಂ ನೃಶಂಸಂ ವಿದುರ್ಬುಧಾಃ||

ವ್ಯಸನಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದ ಮಿತ್ರನನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸದ ಮಿತ್ರನನ್ನು ತಿಳಿದವರು ಕಟುಕನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

05091011a ಆ ಕೇಶಗ್ರಹಣಾನ್ಮಿತ್ರಮಕಾರ್ಯಾತ್ಸಮ್ನಿವರ್ತಯನ್|

05091011c ಅವಾಚ್ಯಃ ಕಸ್ಯ ಚಿದ್ಭವತಿ ಕೃತಯತ್ನೋ ಯಥಾಬಲಂ||

ಕೆಟ್ಟ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲು ಹೊರಟಿರುವ ಮಿತ್ರನನ್ನು ಬಲವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ, ಬೈಯುವುದರಿಂದಾಗಲೀ, ತಲೆಕೂದಲನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎಳೆದಾಗಲೀ, ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ತಡೆಯಬೇಕು.

05091012a ತತ್ಸಮರ್ಥಂ ಶುಭಂ ವಾಕ್ಯಂ ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಹಿತಂ ಹಿತಂ|

05091012c ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಸಹಾಮಾತ್ಯೋ ಗ್ರಹೀತುಂ ವಿದುರಾರ್ಹತಿ||

ವಿದುರ! ಸಮರ್ಥವಾದ, ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಹಿತವಾದ, ಹಿತವಾದ ಶುಭ ಮಾತುಗಳು ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಅರ್ಹವಾದವುಗಳು.

05091013a ಹಿತಂ ಹಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಣಾಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ತಥೈವ ಚ|

05091013c ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ಚ ಯತಿಷ್ಠೇಽಹಮಮಾಯಯಾ||

ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರ, ಪಾಂಡವರ ಹಾಗೂ ಭೂಮಿಯ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ

ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲೇ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

05091014a ಹಿತೇ ಪ್ರಯತಮಾನಂ ಮಾಂ ಶಂಕೇದ್ಧುರ್ಯೋಧನೋ ಯದಿ|

05091014c ಹೃದಯಸ್ಯ ಚ ಮೇ ಪ್ರೀತಿರಾನ್ಯಣ್ಯಂ ಚ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ದುರ್ಯೋಧನನು ಶಂಕಿಸಿದರೆ,
ನಾನು ಅನ್ಯಥಾಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂಬ ಸಂತೋಷವು ನನ್ನ
ಹೃದಯಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆ.

05091015a ಜ್ಞಾತೀನಾಂ ಹಿ ಮಿಥೋ ಭೇದೇ ಯನ್ಮಿತ್ರಂ ನಾಭಿಪದ್ಯತೇ|

05091015c ಸರ್ವಯತ್ನೇನ ಮಧ್ಯಸ್ಥಂ ನ ತನ್ಮಿತ್ರಂ ವಿದುರ್ಬುಧಾಃ||

ಬಾಂಧವರಲ್ಲಿ ಮಿಥ್ಯ ಭೇದಗಳುಂಟಾದಾಗ ಯಾವ ಮಿತ್ರನು ಅದನ್ನು
ಹೆಚ್ಚಿಸದೇ ಸರ್ವಯತ್ನದಿಂದ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಅವನೇ
ನಿಜವಾದ ಮಿತ್ರ ಎಂದು ತಿಳಿದವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

05091016a ನ ಮಾಂ ಬ್ರೂಯುರಧರ್ಮಜ್ಞಾ ಮೂಢಾ ಅಸುಹೃದಸ್ತಥಾ|

05091016c ಶಕ್ತೋ ನಾವಾರಯತ್ಕೃಷ್ಣಃ ಸಂರಬ್ಧಾನ್ಕುರುಪಾಂಡವಾನ್||

ಶಕ್ತನಾಗಿದ್ದರೂ ಕೃಷ್ಣನು ದುಡುಕುತ್ತಿರುವ ಕುರು-ಪಾಂಡವರನ್ನು
ತಡೆಯಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಎಂದು ಅಧರ್ಮಜ್ಞರು, ಮೂಢರು, ಅಸುಹೃದಯರು
ಮುಂದೆ ಹೇಳಬಾರದಲ್ಲ!

05091017a ಉಭಯೋಃ ಸಾಧಯನ್ನರ್ಥಮಹಮಾಗತ ಇತ್ಯುತ|

05091017c ತತ್ರ ಯತ್ನಮಹಂ ಕೃತ್ವಾ ಗಚ್ಛೇಯಂ ನೃಷ್ಟವಾಚ್ಯತಾಂ||

ಇದರಿಂದಲೇ ಇಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲೋಸುಗ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಕೆಟ್ಟದಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದಲ್ಲ!

05091018a ಮಮ ಧರ್ಮಾರ್ಥಯುಕ್ತಂ ಹಿ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಾಕ್ಯಮನಾಮಯಂ |

05091018c ನ ಚೇದಾದಾಸ್ಯತೇ ಬಾಲೋ ದಿಷ್ಟಸ್ಯ ವಶಮೇಷ್ಯತಿ ||

ಧರ್ಮಾರ್ಥಯುಕ್ತವಾದ, ಅನಾಮಯವಾದ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಬಾಲಕನು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳದೇ ಇದ್ದರೆ ಅವನು ದೈವದ ವಶವಾಗುತ್ತಾನೆ.

05091019a ಅಹಾಪಯನ್ಪಾಂಡವಾರ್ಥಂ ಯಥಾವಚ್

ಚಮಂ ಕುರೂಣಾಂ ಯದಿ ಚಾಚರೇಯಂ |

05091019c ಪುಣ್ಯಂ ಚ ಮೇ ಸ್ಯಾಚ್ಚರಿತಂ ಮಹಾರ್ಥಂ

ಮುಚ್ಯೇರಂಶ್ಚ ಕುರವೋ ಮೃತ್ಯುಪಾಶಾತ್ ||

ಪಾಂಡವರ ಒಳಿತಿಗೆ ಕಡಿಮೆಮಾಡದೇ ಕುರುಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ತಂದೆನೆಂದಾದರೆ ಕುರುಗಳನ್ನು ಮೃತ್ಯುಪಾಶದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡಿ ಮಹಾ ಅರ್ಥವೂ, ಸಚ್ಚಾರಿತ್ರ್ಯವೂ, ಪುಣ್ಯವೂ ನನ್ನದಾಗುತ್ತದೆ.

05091020a ಅಪಿ ವಾಚಂ ಭಾಷಮಾಣಸ್ಯ ಕಾವ್ಯಾಂ

ಧರ್ಮಾರಾಮಾರ್ಥವತೀಮಹಿಂಸ್ರಾಂ |

05091020c ಅವೇಕ್ಷೇರನ್ಧರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಃ ಸಮರ್ಥಾಂ

ಮಾಂ ಚ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಕುರವಃ ಪೂಜಯೇಯಃ ||

ನಾನು ಹೇಳುವ ಕಾವ್ಯ, ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥವತ್ತಾದ, ಅಹಿಂಸೆಯ
ಮಾತುಗಳನ್ನು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ಕೇಳಿ ಆಲೋಚಿಸಲು
ಸಮರ್ಥರಾದರೆ, ಕುರುಗಳೂ ಕೂಡ ನನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ.

05091021a ನ ಚಾಪಿ ಮಮ ಪರ್ಯಾಪ್ತಾಃ ಸಹಿತಾಃ ಸರ್ವಪಾರ್ಥಿವಾಃ|

05091021c ಕ್ರುದ್ಧಸ್ಯ ಪ್ರಮುಖೇ ಸ್ಥಾತುಂ ಸಿಂಹಸ್ಯೇವೇತರೇ ಮೃಗಾಃ||

ಬದಲಾಗಿ ಅವರು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ
ಪಾರ್ಥಿವರೆಲ್ಲರೂ ಕುಪಿತ ಸಿಂಹದ ಎದಿರು ನಿಲ್ಲಲಾರದ ಮೃಗಗಳಂತೆ
ಆಗುತ್ತಾರೆ!”

05091022 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05091022a ಇತ್ಯೇವಮುಕ್ತ್ವಾ ವಚನಂ ವೃಷ್ಟೀನಾಮೃಷಭಸ್ತದಾ|

05091022c ಶಯನೇ ಸುಖಸಂಸ್ಪರ್ಶೇ ಶಿಶ್ಯೇ ಯದುಸುಖಾವಹಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ವೃಷ್ಟಿಗಳ ವೃಷಭನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ
ಹಾಸಿಗೆಯ ಸುಖಸಂಸ್ಪರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸುಖವಾದ ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯೇ ಏಕನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ತೊಂಭತ್ತೊಂದನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಕುರುಸಭೆಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಆಗಮನ

ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಕೃಷ್ಣನು ಪ್ರಾತಃವಿಧಿಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು, ಕುರುಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿರಲು, ದುರ್ಯೋಧನ-ಶಕುನಿಯರು ವಿದುರನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದುದು, ಸಾತ್ಯಕಿ-ಕೃತವರ್ಮರು ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದುದು (೧-೧೭). ರಾಜಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆದು ಕೃಷ್ಣನು ಕುರುಸಭೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಋಷಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ಮೊದಲು ಆಸನಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿದುದು (೧೮-೪೩). ಎಲ್ಲರೂ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ನಂತರ ಕೃಷ್ಣನು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದುದು (೪೪-೫೩).

05092001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05092001a ತಥಾ ಕಥಯತೋರೇವ ತಯೋರ್ಬುಧ್ಧಿಮತೋಸ್ತದಾ|

05092001c ಶಿವಾ ನಕ್ಷತ್ರಸಂಪನ್ನಾ ಸಾ ವ್ಯತೀಯಾಯ ಶರ್ವರೀ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಆ ಬುದ್ಧಿಮತರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಮಾತುಕಥೆಯು ನಡೆಯಲು ಮಂಗಳ ನಕ್ಷತ್ರಸಂಪನ್ನ ರಾತ್ರಿಯು ಕಳೆಯಿತು.

05092002a ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಕಾಮಯುಕ್ತಾಶ್ಚ ವಿಚಿತ್ರಾರ್ಥ ಪದಾಕ್ಷರಾಃ|

05092002c ಶೃಣ್ವತೋ ವಿವಿಧಾ ವಾಚೋ ವಿದುರಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

05092003a ಕಥಾಭಿರನುರೂಪಾಭಿಃ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯಾಮಿತತೇಜಸಃ|

05092003c ಅಕಾಮಸ್ಯೇವ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಸಾ ವ್ಯತೀಯಾಯ ಶರ್ವರೀ||

ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಯುಕ್ತವಾದ, ವಿಚಿತ್ರಾರ್ಥಪದಾಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಿವಿಧ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾತ್ಮ ವಿದುರನಿಗೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಅಮಿತ ತೇಜಸ್ವಿ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗದೇ ಇದ್ದರೂ ಆ ರಾತ್ರಿಯು ಕಳೆದು ಹೋಯಿತು.

05092004a ತತಸ್ತು ಸ್ವರಸಂಪನ್ನಾ ಬಹವಃ ಸೂತಮಾಗಧಾಃ|

05092004c ಶಂಖದುಂದುಭಿನಿರ್ಘೋಷೈಃ ಕೇಶವಂ ಪ್ರತ್ಯಬೋಧಯನ್||

ಆಗ ಸ್ವರಸಂಪನ್ನರಾದ ಬಹುಮಂದಿ ಸೂತಮಾಗಧರು ಶಂಖದುಂದುಭಿಗಳ ನಿರ್ಘೋಷಗಳಿಂದ ಕೇಶವನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿದರು.

05092005a ತತ ಉತ್ಥಾಯ ದಾಶಾರ್ಹ ಋಷಭಃ ಸರ್ವಸಾತ್ವತಾಂ|

05092005c ಸರ್ವಮಾವಶ್ಯಕಂ ಚಕ್ರೇ ಪ್ರಾತಃಕಾರ್ಯಂ ಜನಾರ್ದನಃ||

ಆಗ ದಾಶಾರ್ಹ, ಸರ್ವಸಾತ್ವತರ ಋಷಭ, ಜನಾರ್ದನನು ಎದ್ದು ಪ್ರಾತಃಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯಕವಾದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದನು.

05092006a ಕೃತೋದಕಾರ್ಯಜಪ್ಯಃ ಸ ಹುತಾಗ್ನಿಃ ಸಮಲಂಕೃತಃ|

05092006c ತತ ಆದಿತ್ಯಮುದ್ಯಂತಮುಪಾತಿಷ್ಠತ ಮಾಧವಃ||

ಅವನು ಸಮಲಂಕೃತನಾಗಿ ಉದಕಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿ, ಜಪಿಸಿ,

ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಆಹುತಿಯನ್ನಿತ್ತು ಆದಿತ್ಯನನ್ನು ಉಪಾಸಿಸಿದನು.

05092007a ಅಥ ದುರ್ಯೋಧನಃ ಕೃಷ್ಣಂ ಶಕುನಿಶ್ಚಾಪಿ ಸೌಬಲಃ|

05092007c ಸಂಧ್ಯಾಂ ತಿಷ್ಠಂತಮಭ್ಯೇತ್ಯ ದಾಶಾರ್ಹಮಪರಾಜಿತಂ||

ಅಪರಾಜಿತ ದಾಶಾರ್ಹ ಕೃಷ್ಣನು ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯಲ್ಲಿ
ನಿರತನಾಗಿರಲು ದುರ್ಯೋಧನ ಮತ್ತು ಸೌಬಲ ಶಕುನಿಯರು ಬಂದು
ಭೇಟಿಮಾಡಿದರು.

05092008a ಆಚಕ್ಷೇತಾಂ ತು ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಸಭಾಗತಂ|

05092008c ಕುರೂಂಶ್ಚ ಭೀಷ್ಮಪ್ರಮುಖಾನ್ಪ್ರಾಜ್ಞಾಃ ಸರ್ವಾಂಶ್ಚ ಪಾರ್ಥಿವಾನ್||

ಅವರು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ, ಭೀಷ್ಮಪ್ರಮುಖ ಕುರುಗಳು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ
ಪಾರ್ಥಿವರೂ ರಾಜರೂ ಸಭೆಗೆ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ
ವರದಿಮಾಡಿದರು.

05092009a ತ್ವಾಮರ್ಥಯಂತೇ ಗೋವಿಂದ ದಿವಿ ಶಕ್ರಮಿವಾಮರಾಃ|

05092009c ತಾವಭ್ಯನಂದದ್ ಗೋವಿಂದಃ ಸಾಮ್ನಾ ಪರಮವಲ್ಗುನಾ||

“ಗೋವಿಂದ ! ದಿವಿಯಲ್ಲಿ ಅಮರರು ಶಕ್ರನನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನಿನ್ನ
ಬರವನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ” ಎನ್ನಲು ಗೋವಿಂದನು ಅವರನ್ನು
ಸಾಮದಿಂದ ಪರಮ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅಭಿನಂದಿಸಿದನು.

05092010a ತತೋ ವಿಮಲ ಆದಿತ್ಯೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ಜನಾರ್ದನಃ|

05092010c ದದೌ ಹಿರಣ್ಯಂ ವಾಸಾಂಸಿ ಗಾಶ್ಚಾಶ್ವಾಂಶ್ಚ ಪರಂತಪಃ||

ಆದಿತ್ಯನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮೇಲೆ ಬರಲು ಪರಂತಪ ಜನಾರ್ದನನು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಹಿರಣ್ಯ, ವಸ್ತ್ರಗಳು, ಮತ್ತು ಗೋವುಗಳನ್ನು
ದಾನವನ್ನಾಗಿತ್ತನು.

05092011a ವಿಸ್ತೃಷ್ಯವಂತಂ ರತ್ನಾನಿ ದಾಶಾರ್ಹಮಪರಾಜಿತಂ|

05092011c ತಿಷ್ಠಂತಮುಪಸಂಗಮ್ಯ ವವಂದೇ ಸಾರಥಿಸ್ತದಾ||

ರತ್ನಗಳನ್ನು ಹಂಚಿದ ನಂತರ ಅಪರಾಜಿತ ದಾಶಾರ್ಹನು
ನಿಂತುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾರಥಿಯು ಬಳಿಬಂದು ವಂದಿಸಿದನು.

05092012a ತಮುಪಸ್ಥಿತಮಾಜ್ಞಾಯ ರಥಂ ದಿವ್ಯಂ ಮಹಾಮನಾಃ|

05092012c ಮಹಾಭ್ರಘನನಿಘೋಷಂ ಸರ್ವರತ್ನವಿಭೂಷಿತಂ||

ಆ ಮಹಾಮನಸ್ವಿಯು ಮಹಾಮೋಡದಂತೆ ಘೋಷಿಸುವ,
ಸರ್ವರತ್ನವಿಭೂಷಿತವಾದ ದಿವ್ಯ ರಥವನ್ನು ತರಲು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು.

05092013a ಅಗ್ನಿಂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ಕೃತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಶ್ಚ ಜನಾರ್ದನಃ|

05092013c ಕೌಸ್ತುಭಂ ಮಣಿಮಾಮುಚ್ಯ ಶ್ರಿಯಾ ಪರಮಯಾ ಜ್ವಲನ್||

05092014a ಕುರುಭಿಃ ಸಂವೃತಃ ಕೃಷ್ಣೋ ವೃಷ್ಟಿಭಿಶ್ಚಾ ಭಿರಕ್ಷಿತಃ|

05092014c ಆತಿಷ್ಠತ ರಥಂ ಶೌರಿಃ ಸರ್ವಯಾದವನಂದನಃ||

ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿ, ಪರಮ ಶ್ರೀಯಿಂದ
ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಕೌಸ್ತುಭ ಮಣಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಕುರುಗಳಿಂದ ಸಂವೃತನಾಗಿ,
ವೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿತನಾಗಿ ಜನಾರ್ದನ, ಕೃಷ್ಣ, ಶೌರಿ,
ಸರ್ವಯಾದವನಂದನನು ರಥವನ್ನೇರಿದನು.

05092015a ಅನ್ನಾರುರೋಹ ದಾಶಾರ್ಹಂ ವಿದುರಃ ಸರ್ವಧರ್ಮವಿತ್|

05092015c ಸರ್ವಪ್ರಾಣಭೃತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಸರ್ವಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರಂ||

ಸರ್ವಧರ್ಮವಿದು ವಿದುರನು ರಥವನ್ನೇರಿ ಸರ್ವಪ್ರಾಣಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ, ಸರ್ವಧರ್ಮಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ದಾಶಾರ್ಹನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದನು.

05092016a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನಃ ಕೃಷ್ಣಂ ಶಕುನಿಶ್ಚಾಪಿ ಸೌಬಲಃ|

05092016c ದ್ವಿತೀಯೇನ ರಥೇನೈನಮನ್ವಯಾತಾಂ ಪರಂತಪಂ||

ಆಗ ದುರ್ಯೋಧನ ಮತ್ತು ಸೌಬಲ ಶಕುನಿಯರೂ ಕೂಡ ಎರಡನೆಯ ರಥದಲ್ಲಿ ಪರಂತಪನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದರು.

05092017a ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಕೃತವರ್ಮಾ ಚ ವೃಷ್ಟೀನಾಂ ಚ ಮಹಾರಥಾಃ|

05092017c ಪೃಷ್ಠತೋಽನುಯಯುಃ ಕೃಷ್ಣಂ ರಥೈರಶ್ವೈರ್ಗಜೈರಪಿ||

ವೃಷ್ಟಿಗಳ ಮಹಾರಥರಾದ ಸಾತ್ಯಕಿ-ಕೃತವರ್ಮರು ರಥ, ಕುದುರೆ ಆನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನ ಹಿಂದೆ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹೋದರು.

05092018a ತೇಷಾಂ ಹೇಮಪರಿಷ್ಕಾರಾ ಯುಕ್ತಾಃ ಪರಮವಾಜಿಭಿಃ|

05092018c ಗಚ್ಚತಾಂ ಘೋಷಿಣಶ್ಚಿತ್ರಾಶ್ಚಾರು ಬಭ್ರಾಜಿರೇ ರಥಾಃ||

ಉತ್ತಮ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ, ಬಂಗಾರದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಅವರ ರಥಗಳು ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವುಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಬಣ್ಣದ ಸುಂದರ ಗಂಟೆಗಳು ಬಡಿದು ಘೋಷಿಸಿದವು.

05092019a ಸಮ್ಯಕ್ ಸಂಸಿಕ್ತರಜಃ ಪ್ರತಿಪೇದೇ ಮಹಾಪಥಂ|

05092019c ರಾಜರ್ಷಿ ಚರಿತಂ ಕಾಲೇ ಕೃಷ್ಣೋ ಧೀಮಾಂ ಶ್ರಿಯಾ ಜ್ವಲನ್||

ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಧೀಮಾನ್ ಕೃಷ್ಣನು ಶ್ರೀಯಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಾ, ಗುಡಿಸಿ, ನೀರುಸಿಂಪಡಿಸಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ, ರಾಜರ್ಷಿಗಳು ನಡೆದ ಮಹಾಪಥದ ಮೇಲೆ ಬಂದನು.

05092020a ತತಃ ಪ್ರಯಾತೇ ದಾಶಾರ್ಹೇ ಪ್ರಾವಾದ್ಯಂತೈಕಪುಷ್ಕರಾಃ|

05092020c ಶಂಖಾಶ್ಚ ದಧ್ಮಿರೇ ತತ್ರ ವಾದ್ಯಾನ್ಯನ್ಯಾನಿ ಯಾನಿ ಚ||

ದಾಶಾರ್ಹನು ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿರಲು ಶಂಖಗಳನ್ನು ಊದಿದರು, ಭೇರಿಗಳನ್ನು ಬಡಿದರು ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ನುಡಿಸಿದರು.

05092021a ಪ್ರವೀರಾಃ ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ಯುವಾನಃ ಸಿಂಹವಿಕ್ರಮಾಃ|

05092021c ಪರಿವಾರ್ಯ ರಥಂ ಶೌರೇರಗಚ್ಛಂತ ಪರಂತಪಾಃ||

ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಶೌರಿಯ ರಥವನ್ನು ಸರ್ವಲೋಕ ಪ್ರವೀರ, ಸಿಂಹವಿಕ್ರಮಿ, ಪರಂತಪ ಯುವಕರು ಸುತ್ತುವರೆದಿದ್ದರು.

05092022a ತತೋಽನ್ಯೇ ಬಹುಸಾಹಸ್ರಾ ವಿಚಿತ್ರಾದ್ಭುತವಾಸಸಃ|

05092022c ಅಸಿಪ್ರಾಸಾಯುಧಧರಾಃ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯಾಸನ್ಪರಃಸರಾಃ||

ವಿಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ಅದ್ಭುತವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ, ಖಡ್ಗ-ಪ್ರಾಸ ಮೊದಲಾದ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದ ಬಹುಸಹಸ್ರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಇತರರು ಕೃಷ್ಣನ ಮುಂದೆ ನಡೆದಿದ್ದರು.

05092023a ಗಜಾಃ ಪರಹೃತಾಸ್ತತ್ರ ವರಾಶ್ಚಾಶ್ವಾಃ ಸಹಸ್ರಶಃ|

05092023c ಪ್ರಯಾಂತಮನ್ವಯುರ್ವೀರಂ ದಾಶಾರ್ಹಮಪರಾಜಿತಂ||

ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಅಪರಾಜಿತ ವೀರ ದಾಶಾರ್ಹನನ್ನು
ನೂರಕ್ಕೂ ಅಧಿಕ ಆನೆಗಳು, ಸಹಸ್ರಾರು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕುದುರೆಗಳು
ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದವು.

05092024a ಪುರಂ ಕುರೂಣಾಂ ಸಂವೃತ್ತಂ ದ್ರಷ್ಟುಕಾಮಂ ಜನಾರ್ದನಂ|

05092024c ಸವೃದ್ಧಬಾಲಂ ಸಸ್ತ್ರೀಕಂ ರಥ್ಯಾಗತಮರಿಂದಮಂ||

ಜನಾರ್ದನನನ್ನು ನೋಡಲು, ವೃದ್ಧ-ಬಾಲಕ-ಸ್ತ್ರೀಯರೊಂದಿಗೆ
ಕುರುಗಳ ಪುರವಿಡೀ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೆರೆದಿತ್ತು.

05092025a ವೇದಿಕಾಪಾಶ್ರಿತಾಭಿಶ್ಚ ಸಮಾಕ್ರಾಂತಾನ್ಯನೇಕಶಃ|

05092025c ಪ್ರಚಲಂತೀವ ಭಾರೇಣ ಯೋಷಿದ್ಭಿರ್ಭವನಾನ್ಯುತ||

ಮನೆಯ ಮಹಡಿಗಳು ಅನೇಕ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಜನರಿಗೆ ಆಶ್ರಯವನ್ನಿತ್ತು,
ಅವರ ಭಾರದಿಂದ ತೂಗುತ್ತಿವೆಯೋ ಎಂದು ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು.

05092026a ಸಂಪೂಜ್ಯಮಾನಃ ಕುರುಭಿಃ ಸಂಶೃಣ್ವನ್ವಿವಿಧಾಃ ಕಥಾಃ|

05092026c ಯಥಾರ್ಹಂ ಪ್ರತಿಸತ್ಕುರ್ವನ್ಮೇಕ್ಷಮಾಣಃ ಶನ್ಯೈರ್ಯೌ||

ಕುರುಗಳು ಗೌರವಿಸುತ್ತಿರಲು, ವಿವಿಧ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ,
ಯಥಾರ್ಹವಾಗಿ ಪ್ರತಿಗೌರವಿಸುತ್ತಾ, ಎಲ್ಲೆಡೆ ನೋಡುತ್ತಾ, ಅವನು
ಮೆಲ್ಲಗೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದನು.

05092027a ತತಃ ಸಭಾಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಕೇಶವಸ್ಯಾನುಯಾಯಿನಃ|

05092027c ಸಶಂಖೈರ್ವೇಣುನಿಘೋಷೈರ್ದಿಶಃ ಸರ್ವಾ ವ್ಯನಾದಯನ್||

ಆಗ ಸಭೆಯನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಲು ಕೇಶವನ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಶಂಖ-
ವೇಣುಗಳ ನಿಘೋಷದಿಂದ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಮೊಳಗಿಸಿದರು.

05092028a ತತಃ ಸಾ ಸಮಿತಿಃ ಸರ್ವಾ ರಾಜ್ಞಾಮಮಿತತೇಜಸಾಂ|

05092028c ಸಂಪ್ರಾಕಂಪತ ಹರ್ಷೇಣ ಕೃಷ್ಣಾಗಮನಕಾಂಕ್ಷಯಾ||

ಕೃಷ್ಣನ ಆಗಮನವನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಎಲ್ಲ ಅಮಿತತೇಜಸ್ವಿ ರಾಜರ
ಸಭೆಯು ಹರ್ಷದಿಂದ ನಡುಗಿತು.

05092029a ತತೋಽಭ್ಯಾಶಗತೇ ಕೃಷ್ಣೇ ಸಮಹೃಷ್ಯನ್ನರಾಧಿಪಾಃ|

05092029c ಶ್ರುತ್ವಾ ತಂ ರಥನಿಘೋಷಂ ಪರ್ಜನ್ಯನಿನದೋಪಮಂ||

ಮೋಡದಂತೆ ಮೊಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ರಥನಿಘೋಷವನ್ನು ಕೇಳಿ,
ಕೃಷ್ಣನು ಬಂದನೆಂದು, ನರಾಧಿಪರು ಪರಮ ಹರ್ಷಿತರಾದರು.

05092030a ಆಸಾದ್ಯ ತು ಸಭಾದ್ವಾರಮೃಷಭಃ ಸರ್ವಸಾತ್ವತಾಂ|

05092030c ಅವತೀರ್ಯ ರಥಾಚ್ಚೌರಿಃ ಕೈಲಾಸಶಿಖರೋಪಮಾತ್||

ಸರ್ವಸಾತ್ವತರ ವೃಷಭ ಶೌರಿಯು ಕೈಲಾಸಶಿಖರೋಪಮ
ರಥದಿಂದಿಳಿದು ಸಭಾದ್ವಾರವನ್ನು ತಲುಪಿದನು.

05092031a ನಗಮೇಘಪ್ರತೀಕಾಶಾಂ ಜ್ವಲಂತೀಮಿವ ತೇಜಸಾ|

05092031c ಮಹೇಂದ್ರಸದನಪ್ರಖ್ಯಾಂ ಪ್ರವಿವೇಶ ಸಭಾಂ ತತಃ||

ಆಗ ಅವನು ಪರ್ವತದಂತೆ ಅಥವಾ ಬೃಹತ್ ಮೋಡದಂತೆ
ತೋರುತ್ತಿದ್ದ, ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಉರಿಯುತ್ತಿದೆಯೋ ಎಂದು ತೋರುತ್ತಿದ್ದ,
ಇಂದ್ರನ ಸದನದಂತಿದ್ದ ಆ ಸಭೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

05092032a ಪಾಣೌ ಗೃಹೀತ್ವಾ ವಿದುರಂ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಚ ಮಹಾಯಶಾಃ|

05092032c ಜ್ಯೋತೀಂಷ್ಯಾದಿತ್ಯವದ್ರಾಜನ್ಕುರಾನ್ವಚ್ಚಾದಯಂ ಶ್ರಿಯಾ||

ರಾಜನ್! ಮಹಾಯಶ ವಿದುರ-ಸಾತ್ಯಕಿಯರ ಕೈಹಿಡಿದು ಅವನು
ಸೂರ್ಯನು ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಮಿರುಗಿ ಅವರ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು
ಮುಸುಕುವಂತೆ ತನ್ನ ಶ್ರೀಯಿಂದ ಕುರುಗಳನ್ನು ಮುಸುಕಿದನು.

05092033a ಅಗ್ರತೋ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಕರ್ಣದುರ್ಯೋಧನಾವುಭೌ|

05092033c ವೃಷ್ಟಯಃ ಕೃತವರ್ಮಾ ಚ ಆಸನ್ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಪೃಷ್ಠತಃ||

ವಾಸುದೇವನ ಮುಂದೆ ಕರ್ಣ-ದುರ್ಯೋಧನರಿಬ್ಬರೂ, ಕೃಷ್ಣನ ಹಿಂದೆ
ಕೃತವರ್ಮ ವೃಷ್ಟಿಗಳು ಇದ್ದರು.

05092034a ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣಾದಯಸ್ತತಃ|

05092034c ಆಸನೇಭ್ಯೋಽಚಲನ್ಸರ್ವೇ ಪೂಜಯಂತೋ ಜನಾರ್ದನಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೇ ಮೊದಲಾಗಿ ಭೀಷ್ಮ-ದ್ರೋಣಾದಿಗಳು ಎಲ್ಲರೂ
ಆಸನಗಳಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದು ಜನಾರ್ದನನನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದರು.

05092035a ಅಭ್ಯಾಗಚ್ಚ ತಿ ದಾಶಾರ್ಹೇ ಪ್ರಜ್ಞಾಚಕ್ಷುರ್ಮಹಾಮನಾಃ|

05092035c ಸಹೈವ ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣಾಭ್ಯಾಮುದತಿಷ್ಠನ್ಮಹಾಯಶಾಃ||

ದಾಶಾರ್ಹನು ಆಗಮಿಸುತ್ತಲೇ ಪ್ರಜ್ಞಾಚಕ್ಷುವು ಮಹಾಮನಸ್ಕು,
ಮಹಾಯಶ ಭೀಷ್ಮ-ದ್ರೋಣಾದಿಗಳೊಡನೆ ಥಟ್ಟನೇ ಮೇಲೆದ್ದು
ನಿಂತನು.

05092036a ಉತ್ತಿಷ್ಠತಿ ಮಹಾರಾಜೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೇ ಜನೇಶ್ವರೇ|

05092036c ತಾನಿ ರಾಜಸಹಸ್ರಾಣಿ ಸಮುತ್ತಸ್ಥಃ ಸಮಂತತಃ||

ಮಹಾರಾಜ ಜನೇಶ್ವರ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲಲು ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ
ಸಹಸ್ರಾರು ರಾಜರುಗಳೂ ಮೇಲೆದ್ದು ನಿಂತರು.

05092037a ಆಸನಂ ಸರ್ವತೋಭದ್ರಂ ಜಾಂಬೂನದಪರಿಷ್ಕೃತಂ|

05092037c ಕೃಷ್ಣಾರ್ಥೇ ಕಲ್ಪಿತಂ ತತ್ರ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಶಾಸನಾತ್||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಶಾಸನದಂತೆ ಕೃಷ್ಣನಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸರ್ವತೋಭದ್ರವಾದ,
ಬಂಗಾರದಿಂದ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆಸನವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

05092038a ಸ್ಮಯಮಾನಸ್ತು ರಾಜಾನಂ ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣೌ ಚ ಮಾಧವಃ|

05092038c ಅಭ್ಯಭಾಷತ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ರಾಜಾಶ್ಚಾನ್ಯಾನ್ಯಥಾವಯಃ||

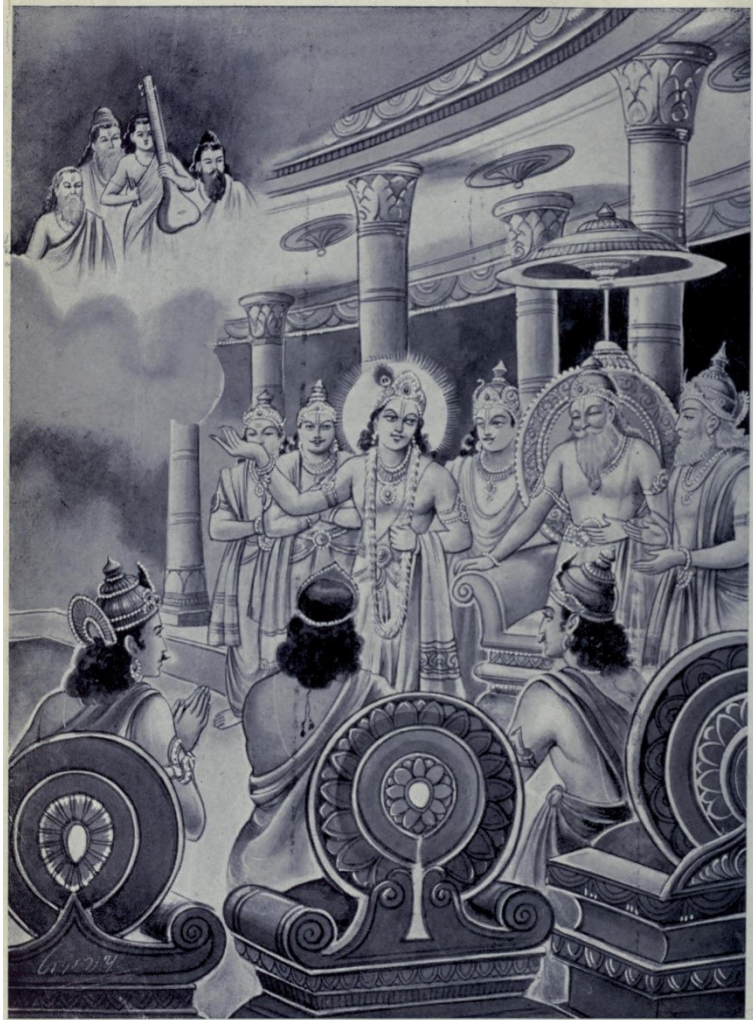
05092039a ತತ್ರ ಕೇಶವಮಾನರ್ಚುಃ ಸಮ್ಯಗಭ್ಯಾಗತಂ ಸಭಾಂ|

05092039c ರಾಜಾನಃ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ ಸರ್ವೇ ಕುರವಶ್ಚ ಜನಾರ್ದನಂ||

ಆಗ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಮಾಧವನು ಮುಗುಳ್ಳುಕ್ಕು ರಾಜನನ್ನು, ಭೀಷ್ಮ-
ದ್ರೋಣರನ್ನು, ಇತರ ರಾಜರನ್ನೂ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ

ಮಾತನಾಡಿಸಿದನು. ಸಭೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಕೇಶವ ಜನಾರ್ದನನನ್ನು ಎಲ್ಲ
ಕುರುಗಳೂ, ರಾಜ ಪಾರ್ಥಿವರೂ ಅರ್ಚಿಸಿದರು.

05092040a ತತ್ರ ತಿಷ್ಠನ್ನ ದಾಶಾರ್ಹೋ ರಾಜಮಧ್ಯೇ ಪರಂತಪಃ|

05092040c ಅಪಶ್ಯದಂತರಿಕ್ಷಸ್ಥಾನೃಷೀನ್ವರಪುರಂಜಯಃ||

ಅಲ್ಲಿ ರಾಜರ ಮಧ್ಯೆ ನಿಂತು ಪರಪುರಂಜಯ ಪರಂತಪ ದಾಶಾರ್ಹನು
ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಋಷಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದನು.

05092041a ತತಸ್ತಾನಭಿಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ನಾರದಪ್ರಮುಖಾನೃಷೀನ್|

05092041c ಅಭ್ಯಭಾಷತ ದಾಶಾರ್ಹೋ ಭೀಷ್ಮಂ ಶಾಂತನವಂ ಶನೈಃ||

ನಾರದಪ್ರಮುಖ ಆ ಋಷಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ದಾಶಾರ್ಹನು ಶಾಂತನವ
ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ಮೆಲ್ಲನೇ ಹೇಳಿದನು:

05092042a ಪಾರ್ಥಿವೀಂ ಸಮಿತಿಂ ದ್ರಷ್ಟುಮೃಷಯೋಽಭ್ಯಾಗತಾ ನೃಪ|

05092042c ನಿಮಂತ್ರ್ಯಂತಾಮಾಸನೈಶ್ಚ ಸತ್ಕಾರೇಣ ಚ ಭೂಯಸಾ||

“ನೃಪ! ಈ ಪಾರ್ಥಿವರ ಸಭೆಯನ್ನು ನೋಡಲು ಋಷಿಗಳು
ಆಗಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಆಸನಗಳನಿತ್ತು ಸತ್ಕರಿಸಬೇಕು.

05092043a ನೈತೇಷ್ಟನುಪವಿಷ್ಟೇಷು ಶಕ್ಯಂ ಕೇನ ಚಿದಾಸಿತುಂ|

05092043c ಪೂಜಾ ಪ್ರಯುಜ್ಯತಾಮಾಶು ಮುನೀನಾಂ ಭಾವಿತಾತ್ಮನಾಂ||

ಅವರು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳದೇ ಇಲ್ಲಿರುವ ಯಾರೂ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲಾರರು.
ಆದುದರಿಂದ ಈ ಭಾವಿತಾತ್ಮ ಮುನಿಗಳ ಪೂಜೆಯು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ
ನಡೆಯಲಿ.”

05092044a ಋಷೀಂ ಶಾಂತನವೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಭಾದ್ವಾರಮುಪಸ್ಥಿತಾನ್|

05092044c ತ್ವರಮಾಣಸ್ತತೋ ಭೃತ್ಯಾನಾಸನಾನೀತ್ಯಚೋದಯತ್||

ಸಭಾದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಋಷಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಶಾಂತನವನು
ಅವರಿಗೆ ಬೇಗ ಆಸನಗಳನ್ನು ತರುವಂತೆ ಸೇವಕರಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು.

05092045a ಆಸನಾನ್ಯಥ ಮೃಷ್ಟಾನಿ ಮಹಾಂತಿ ವಿಪುಲಾನಿ ಚ|

05092045c ಮಣಿಕಾಂಚನಚಿತ್ರಾಣಿ ಸಮಾಜಹ್ನುಸ್ತತಸ್ತತಃ||

ಕೂಡಲೆ ಮಣಿಕಾಂಚನಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಹೇರಳವಾದ
ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಆಸನಗಳನ್ನು ತರಲಾಯಿತು.

05092046a ತೇಷು ತತ್ರೋಪವಿಷ್ಟೇಷು ಗೃಹೀತಾರ್ಘೇಷು ಭಾರತ|

05092046c ನಿಷಸಾದಾಸನೇ ಕೃಷ್ಣೋ ರಾಜಾನಶ್ಚ ಯಥಾಸನಂ||

ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಅರ್ಘ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ನಂತರ ಕೃಷ್ಣ
ಮತ್ತು ರಾಜರು ಆಸನಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದರು.

05092047a ದುಃಶಾಸನಃ ಸಾತ್ಯಕಯೇ ದದಾವಾಸನಮುತ್ತಮಂ|

05092047c ವಿವಿಂಶತಿದ್ಧೌ ಪೀಠಂ ಕಾಂಚನಂ ಕೃತವರ್ಮಣೇ||

ದುಃಶಾಸನನು ಸಾತ್ಯಕಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಆಸನವನ್ನು ನೀಡಿದನು.
ವಿವಿಂಶತಿಯು ಕೃತವರ್ಮನಿಗೆ ಕಾಂಚನ ಪೀಠವನ್ನಿತ್ತನು.

05092048a ಅವಿದೂರೇಽಥ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಕರ್ಣದುರ್ಯೋಧನಾವೃಭೌ|

05092048c ಏಕಾಸನೇ ಮಹಾತ್ಮಾನೌ ನಿಷೀದತುರಮರ್ಷಣೌ||

ಕೃಷ್ಣನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದೇ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮ, ದುಷ್ಯ ಕರ್ಣ -

ದುರ್ಯೋಧನರಿಬ್ಬರು ಒಟ್ಟಿಗೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.

05092049a ಗಾಂಧಾರರಾಜಃ ಶಕುನಿರ್ಗಾಂಧಾರೈರಭಿರಕ್ಷಿತಃ|

05092049c ನಿಷಸಾದಾಸನೇ ರಾಜಾ ಸಹಪುತ್ರೋ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಗಾಂಧಾರರಾಜ ಶಕುನಿಯು ಗಾಂಧಾರರಿಂದ ರಕ್ಷಿತನಾಗಿ
ಪುತ್ರನೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದನು.

05092050a ವಿದುರೋ ಮಣಿಪೀಠೇ ತು ಶುಕ್ಲಸ್ಪರ್ಧ್ಯಾ ಜಿನೋತ್ತರೇ|

05092050c ಸಂಸ್ಪೃಶನ್ನಾಸನಂ ಶೌರೇರ್ಮಹಾಮತಿರುಪಾವಿಶತ್||

ಮಹಾಮತಿ ವಿದುರನು ಬಿಳಿಯ ಜಿನವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹೊದಿಸಿದ್ದ, ಶೌರಿಯ
ಪೀಠಕ್ಕೆ ತಾಗಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮಣಿಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು.

05092051a ಚಿರಸ್ಯ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದಾಶಾರ್ಹಂ ರಾಜಾನಃ ಸರ್ವಪಾರ್ಥಿವಾಃ|

05092051c ಅಮೃತಸ್ಯೇವ ನಾತ್ರಪೃನ್ವೇಕ್ಷಮಾಣಾ ಜನಾರ್ದನಂ||

ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಸರ್ವ ರಾಜ ಪಾರ್ಥಿವರೂ ತುಂಬಾ ಹೊತ್ತು ದಾಶಾರ್ಹನನ್ನು
ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅಮೃತವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಕುಡಿದರೂ
ತೃಪ್ತರಾಗದವರಂತೆ ಜನಾರ್ದನನ್ನು ನೋಡಿ ತೃಪ್ತರಾಗಲಿಲ್ಲ.

05092052a ಅತಸೀಪುಷ್ಪಸಂಕಾಶಃ ಪೀತವಾಸಾ ಜನಾರ್ದನಃ|

05092052c ವ್ಯಭ್ರಾಜತ ಸಭಾಮಧ್ಯೇ ಹೇಮ್ನೀವೋಪಹಿತೋ ಮಣಿಃ||

ಅತಸೀಪುಷ್ಪಸಂಕಾಶ, ಪೀತಾಂಬರವನ್ನುಟ್ಟಿದ್ದ ಜನಾರ್ದನನು
ಬಂಗಾರದಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿದ್ದ ಮಣಿಯಂತೆ ಆ ಸಭಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ

ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದನು.

05092053a ತತಸ್ತೂಷ್ಟೀಂ ಸರ್ವಮಾಸೀದ್ಗೋವಿಂದಗತಮಾನಸಂ|

05092053c ನ ತತ್ರ ಕಶ್ಚಿತ್ಕಿಂ ಚಿದ್ಧಿ ವ್ಯಾಜಹಾರ ಪುಮಾನ್ಯ್ವ ಚಿತ್||

ಗೋವಿಂದನು ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ನಂತರ ಎಲ್ಲರೂ ಸುಮ್ಮನಾದರು.

ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಯಾವ ಪುರುಷನೂ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸಭಾಪ್ರವೇಶೇ ದ್ವನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸಭಾಪ್ರವೇಶ ಎನ್ನುವ ತೊಂಭತ್ತೆರಡನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು.

೯೨

ಕೃಷ್ಣ ವಾಕ್ಯ

ಕೃಷ್ಣನು ಕುರುಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ “ವೀರರ ನಾಶವಾಗದೇ
ಕುರುಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ
ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ
“ನೀನು ಪುತ್ರರನ್ನು ತಡೆ! ನಾನು ಇತರರನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತೇನೆ...ಆದರೆ
ಯುದ್ಧವೇ ಆಗಬೇಕೆಂದರೆ ಮಹಾನಾಶವು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ...ಎಲ್ಲಿ
ಧರ್ಮವು ಅಧರ್ಮದಿಂದ ಮತ್ತು ಸತ್ಯವು ಸುಳ್ಳಿನಿಂದ

ಸಾಯಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಿದ್ದು ನೋಡುತ್ತಿರುವ
ಸಭಾಸದರೂ ಹತರಾಗುತ್ತಾರೆ...ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಯಥೋಚಿತವಾಗಿ

ಅವರ ಪಿತೃಗಳ ಅಂಶವನ್ನು ಕೊಡು !...ಪಾರ್ಥರು ನಿನ್ನ
ಸೇವೆಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಯುದ್ಧಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ” ಎಂದೇ
ಮೊದಲಾಗಿ ಹೇಳಿದುದು (೧-೬೨).

05093001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05093001a ತೇಷ್ಟಾಸೀನೇಷು ಸರ್ವೇಷು ತೂಷ್ಟೀಂಭೂತೇಷು ರಾಜಸು|

05093001c ವಾಕ್ಯಮಭ್ಯಾದದೇ ಕೃಷ್ಣಃ ಸುದಂಷ್ಟೋ ದುಂದುಭಿಸ್ವನಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ಸರ್ವ ರಾಜರೂ ಆಸೀನರಾಗಿ
ಸುಮ್ಮನಾದ ನಂತರ, ಸುದಂಷ್ಟ ಕೃಷ್ಣನು ಗುಡುಗಿನ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ
ಮಾತನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು.

05093002a ಜೀಮೂತ ಇವ ಘರ್ಮಾಂತೇ ಸರ್ವಾ ನ್ಸಂಶ್ರಾವಯನ್ಸಭಾಂ|

05093002c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಮಭಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಸಮಭಾಷತ ಮಾಧವಃ||

ಮೋಡವು ಮೊಳಗುವಂತೆ, ಮಾಧವನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ
ಕೇಳಿಸುವಂತೆ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಈ ಉತ್ತಮ
ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದನು.

05093003a ಕುರೂಣಾಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಚ ಶಮಃ ಸ್ಯಾದಿತಿ ಭಾರತ|

05093003c ಅಪ್ರಯತ್ನೇನ ವೀರಾಣಾಮೇತದ್ಯತಿತುಮಾಗತಃ||

“ಭಾರತ! ವೀರರ ನಾಶವಾಗದೇ ಕುರುಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ
ಶಾಂತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ
ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

05093004a ರಾಜನ್ನಾನ್ಯತ್ವವಕ್ತವ್ಯಂ ತವ ನಿಶ್ರೇಯಸಂ ವಚಃ|

05093004c ವಿದಿತಂ ಹ್ಯೇವ ತೇ ಸರ್ವಂ ವೇದಿತವ್ಯಮರಿಂದಮ||

ಅರಿಂದಮ! ರಾಜನ್! ಇದರ ಹೊರತಾಗಿರುವ ಬೇರೆ ಯಾವ
ಶ್ರೇಯಸ್ಕರ ಮಾತನ್ನೂ ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ
ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲವೂ ನಿನಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ.

05093005a ಇದಮದ್ಯ ಕುಲಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಸರ್ವರಾಜಸು ಪಾರ್ಥಿವ|

05093005c ಶ್ರುತವೃತ್ತೋಪಸಂಪನ್ನಂ ಸರ್ವೈಃ ಸಮುದಿತಂ ಗುಣೈಃ||

ಪಾರ್ಥಿವ! ಈ ಕುಲವು ಇಂದು ಅಧ್ಯಯನ, ನಡತೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು
ಸರ್ವ ಗುಣಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದು ಎಲ್ಲ ರಾಜರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆನಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

05093006a ಕೃಪಾನುಕಂಪಾ ಕಾರುಣ್ಯಮಾನ್ಯಶಂಸ್ಯಂ ಚ ಭಾರತ|

05093006c ತಥಾರ್ಜವಂ ಕ್ಷಮಾ ಸತ್ಯಂ ಕುರುಷ್ಟೇತದ್ವಿಶಿಷ್ಯತೇ||

ಭಾರತ! ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೃಪೆ, ಅನುಕಂಪ, ಕಾರುಣ್ಯ, ಅಹಿಂಸೆ,
ಆರ್ಜವ, ಕ್ಷಮೆ, ಹಾಗೆ ಸತ್ಯ ಇವು ಕುರುಗಳಲ್ಲಿವೆ.

05093007a ತಸ್ಮಿನ್ನೇವಂವಿಧೇ ರಾಜನ್ಕುಲೇ ಮಹತಿ ತಿಷ್ಠತಿ|

05093007c ತ್ವನ್ನಿಮಿತ್ತಂ ವಿಶೇಷೇಣ ನೇಹ ಯುಕ್ತಮಸಾಂಪ್ರತಂ||

ರಾಜನ್! ಈ ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತರವಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ ಈ ಕುಲದಲ್ಲಿ
ಸರಿಯಾಗಿರದಿದ್ದು ಯಾವುದೂ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಿನ್ನಿಂದ,
ನಡೆಯಬಾರದು.

05093008a ತ್ವಂ ಹಿ ವಾರಯಿತಾ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಕುರೂಣಾಂ ಕುರುಸತ್ತಮ|

05093008c ಮಿಥ್ಯಾ ಪ್ರಚರತಾಂ ತಾತ ಬಾಹ್ಯೇಷ್ಟಾಭ್ಯಂತರೇಷು ಚ||

ಕುರುಸತ್ತಮ! ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ! ಕುರುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಒಳಗಿನವರಲ್ಲಿ
ಅಥವಾ ಹೊರಗಿನವರಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ನೀನೇ
ನಿಲ್ಲಿಸಬಹುದು.

05093009a ತೇ ಪುತ್ರಾಸ್ತವ ಕೌರವ್ಯ ದುರ್ಯೋಧನಪುರೋಗಮಾಃ|

05093009c ಧರ್ಮಾರ್ಥೌ ಪೃಷ್ಠತಃ ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರಚರಂತಿ ನೃಶಂಸವತ್||

05093010a ಅಶಿಷ್ಟಾ ಗತಮರ್ಯಾದಾ ಲೋಭೇನ ಹೃತಚೇತಸಃ|

05093010c ಸ್ವೇಷು ಬಂಧುಷು ಮುಖ್ಯೇಷು ತದ್ವೇತ್ಥ ಭರತರ್ಷಭ||

ಕೌರವ್ಯ! ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರು, ದುರ್ಯೋಧನನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ, ಧರ್ಮ-
ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಹಿಂದೂತ್ತಿ ಅಶಿಷ್ಟರಾಗಿ, ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು
ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಲೋಭದಿಂದ ಬುದ್ಧಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನಿನ್ನ
ಬಂಧುಮುಖ್ಯರಲ್ಲಿ ಕ್ರೂರವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಭರತರ್ಷಭ!
ಇದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ.

05093011a ಸೇಯಮಾಪನ್ನಮಾಘೋರಾ ಕುರುಷ್ಟೇವ ಸಮುಕ್ಥಿತಾ|

05093011c ಉಪೇಕ್ಷ್ಯ ಮಾಣಾ ಕೌರವ್ಯ ಪೃಥಿವೀಂ ಘಾತಯಿಷ್ಯತಿ||

ಕೌರವ್ಯ! ಈ ಮಹಾಘೋರ ಸನ್ನಿವೇಶವು ಕುರುಗಳಿಂದಲೇ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿದರೆ ಇಡೀ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನೇ ಅದು ಘಾತಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

05093012a ಶಕ್ಯಾ ಚೇಯಂ ಶಮಯಿತುಂ ತ್ವಂ ಚೇದಿಚ್ಛಸಿ ಭಾರತ|

05093012c ನ ದುಷ್ಕರೋ ಹ್ಯತ್ರ ಶಮೋ ಮತೋ ಮೇ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭಾರತ! ನೀನು ಇಚ್ಛಿಸಿದರೆ ಇದನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸಲು ಶಕ್ಯವಿದೆ. ಭರತರ್ಷಭ! ಏಕೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ತರುವುದು ದುಷ್ಕರವೇನಲ್ಲ ಎಂದು ನನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆ.

05093013a ತ್ವಯ್ಯಧೀನಃ ಶಮೋ ರಾಜನ್ಮಯಿ ಚೈವ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

05093013c ಪುತ್ರಾನ್ಸ್ಥಾಪಯ ಕೌರವ್ಯ ಸ್ಥಾಪಯಿಷ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಪರಾನ್||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ರಾಜನ್! ಶಾಂತಿಯು ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿದೆ. ಕೌರವ್ಯ! ನೀನು ಪುತ್ರರನ್ನು ತಡೆ! ನಾನು ಇತರರನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತೇನೆ.

05093014a ಆಜ್ಞಾ ತವ ಹಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ಕಾರ್ಯಾ ಪುತ್ರೈಃ ಸಹಾನ್ವಯೈಃ|

05093014c ಹಿತಂ ಬಲವದಪ್ಯೇಷಾಂ ತಿಷ್ಠತಾಂ ತವ ಶಾಸನೇ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ತಮ್ಮ ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಪುತ್ರರು ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇವರನ್ನು ನಿನ್ನ ಶಾಸನದಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಲವತ್ತಾಗಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಹಿತಕರವಾದುದು.

05093015a ತವ ಚೈವ ಹಿತಂ ರಾಜನ್ಪಾಂಡವಾನಾಮಥೋ ಹಿತಂ|

05093015c ಶಮೇ ಪ್ರಯತಮಾನಸ್ಯ ಮಮ ಶಾಸನಕಾಂಕ್ಷಿಣಾಂ||

ರಾಜನ್! ನಿನಗೆ ಹಿತವಾದುದು ನಿನ್ನ ಶಾಸನದಲ್ಲಿರಲು ಬಯಸುವ
ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಕೂಡ, ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವ ನನಗೂ
ಹಿತವಾದುದು.

05093016a ಸ್ವಯಂ ನಿಷ್ಕಲಮಾಲಕ್ಷ್ಯ ಸಂವಿಧತ್ಸ್ವ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

05093016c ಸಹಭೂತಾಸ್ತು ಭರತಾಸ್ತವೈವ ಸ್ಯುರ್ಜನೇಶ್ವರ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಸ್ವಯಂ ನೀನೇ ಇದನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ನಿರ್ಧರಿಸು.
ಜನೇಶ್ವರ! ನೀನೇ ಭಾರತರನ್ನು ಒಂದಾಗಿಸಬಹುದು.

05093017a ಧರ್ಮಾರ್ಥಯೋಸ್ತಿಷ್ಠ ರಾಜನ್ಪಾಂಡವೈರಭಿರಕ್ಷಿತಃ|

05093017c ನ ಹಿ ಶಕ್ಯಾಸ್ತಥಾಭೂತಾ ಯತ್ನಾದಪಿ ನರಾಧಿಪ||

ರಾಜನ್! ನರಾಧಿಪ! ಪಾಂಡವರಿಂದ ರಕ್ಷಿತನಾಗಿ ಧರ್ಮಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ
ನೆಲೆಸು. ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಅವರನ್ನು ಇಲ್ಲವಾಗಿಸಲು
ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

05093018a ನ ಹಿ ತ್ವಾಂ ಪಾಂಡವೈರ್ಜೇತುಂ ರಕ್ಷ್ಯ ಮಾಣಂ ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ|

05093018c ಇಂದ್ರೋಽಪಿ ದೇವೈಃ ಸಹಿತಃ ಪ್ರಸಹೇತ ಕುತೋ ನೃಪಾಃ||

ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವರಿಂದ ರಕ್ಷಿತನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ದೇವತೆಗಳ ಸಹಿತ
ಇಂದ್ರನೂ ಕೂಡ ಜಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇತರ ನೃಪರು ಎಲ್ಲಿ?

05093019a ಯತ್ರ ಭೀಷ್ಮಶ್ಚ ದ್ರೋಣಶ್ಚ ಕೃಪಃ ಕರ್ಣೋ ವಿವಿಂಶತಿಃ|

05093019c ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ವಿಕರ್ಣಶ್ಚ ಸೋಮದತ್ತೋಽಥ ಬಾಹ್ಲಿಕಃ||

05093020a ಸೈಂಧವಶ್ಚ ಕಲಿಂಗಶ್ಚ ಕಾಂಭೋಜಶ್ಚ ಸುದಕ್ಷಿಣಃ|

05093020c ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ಭೀಮಸೇನಃ ಸವ್ಯಸಾಚೀ ಯಮೌ ತಥಾ||

05093021a ಸಾತ್ಯಕಿಶ್ಚ ಮಹಾತೇಜಾ ಯುಯುತ್ಸುಶ್ಚ ಮಹಾರಥಃ|

05093021c ಕೋ ನು ತಾನ್ವಿಪರೀತಾತ್ಮಾ ಯುಧ್ಯೇತ ಭರತರ್ಷಭ||

ಯಾರ ಕಡೆ ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ, ಕೃಪ, ಕರ್ಣ, ವಿವಿಂಶತಿ, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ, ವಿಕರ್ಣ, ಬಾಹ್ಲಿಕ ಸೋಮದತ್ತ, ಸೈಂಧವ, ಕಲಿಂಗ, ಕಾಂಭೋಜ, ಸುದಕ್ಷಿಣ, ಯುಧಿಷ್ಠಿರ, ಭೀಮಸೇನ, ಸವ್ಯಸಾಚೀ ಮತ್ತು ಯಮಳರು, ಮಹಾತೇಜ ಸಾತ್ಯಕಿ ಮತ್ತು ಮಹಾರಥಿ ಯುಯುತ್ಸುವು ಇದ್ದಾರೋ ಅವರೊಡನೆ ಭರತರ್ಷಭ! ಯಾವ ಹುಚ್ಚನು ತಾನೇ ಯುದ್ಧಮಾಡಿಯಾನು?

05093022a ಲೋಕಸ್ಯೇಶ್ವರತಾಂ ಭೂಯಃ ಶತ್ರುಭಿಶ್ಚಾಪ್ರಧೃಷ್ಯತಾಂ|

05093022c ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಸಿ ತ್ವಮಮಿತ್ರಘ್ನ ಸಹಿತಃ ಕುರುಪಾಂಡವೈಃ||

ಅಮಿತ್ರಘ್ನ! ಕುರುಪಾಂಡವರೊಡನೆ ನೀನು ಲೋಕೇಶ್ವರತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ ಮತ್ತು ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಅಜೇಯನಾಗುತ್ತೀಯೆ.

05093023a ತಸ್ಯ ತೇ ಪೃಥಿವೀಪಾಲಾಸ್ತ್ವತ್ಸಮಾಃ ಪೃಥಿವೀಪತೇ|

05093023c ಶ್ರೀಯಾಂಸಶ್ಚೈವ ರಾಜಾನಃ ಸಂಧಾಸ್ಯಂತೇ ಪರಂತಪ||

ಪೃಥಿವೀಪತೇ! ಪರಂತಪ! ಈಗ ನಿನ್ನ ಸರಿಸಮರಾಗಿರುವ ಅಥವಾ ನಿನಗಿಂಥಲೂ ಉತ್ತಮರಾಗಿರುವ ರಾಜರು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಸಂಧಿ

ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು.

05093024a ಸ ತ್ವಂ ಪುತ್ರೈಶ್ಚ ಪೌತ್ರೈಶ್ಚ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಪಿತೃಭಿಸ್ತಥಾ|

05093024c ಸುಹೃದ್ಭಿಃ ಸರ್ವತೋ ಗುಪ್ತಃ ಸುಖಿಂ ಶಕ್ಷ್ಯಸಿ ಜೀವಿತುಂ||

ಆಗ ನೀನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಿಂದ ಮಕ್ಕಳು-ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು, ಸಹೋದರರು, ಪಿತೃಗಳು, ಸ್ನೇಹಿತರಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಸುಖವಾದ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಲು ಶಕ್ಯನಾಗುತ್ತೀಯೆ.

05093025a ಏತಾನೇವ ಪುರೋಧಾಯ ಸತ್ಕೃತ್ಯ ಚ ಯಥಾ ಪುರಾ|

05093025c ಅಖಿಲಾಂ ಭೋಕ್ಷ್ಯಸೇ ಸರ್ವಾಂ ಪೃಥಿವೀಂ ಪೃಥಿವೀಪತೇ||

ಅವರನ್ನು ಮುಂದೆ ಇರಿಸಿ ಹಿಂದಿನಂತೆಯೇ ಸತ್ಕರಿಸು. ಇದರಿಂದ ಪೃಥಿವೀಪತೇ! ಇಡೀ ಪೃಥ್ವಿಯ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಭೋಗಿಸಬಲ್ಲೆ.

05093026a ಏತೈರ್ಹಿ ಸಹಿತಃ ಸರ್ವೈಃ ಪಾಂಡವೈಃ ಸ್ವೈಶ್ಚ ಭಾರತ|

05093026c ಅನ್ಯಾನ್ವಿಜೇಷ್ಯಸೇ ಶತ್ರುನೇಷ್ ಸ್ವಾರ್ಥಸ್ತವಾಖಿಲಃ||

ಭಾರತ! ಪಾಂಡವರು ಮತ್ತು ನಿನ್ನವರೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಇತರ ಶತ್ರುಗಳೆಲ್ಲರನ್ನು ಗೆಲ್ಲಬಹುದು. ಇದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿನ್ನದೇ ಸ್ವಾರ್ಥದಲ್ಲಿದೆ.

05093027a ತೈರೇವೋಪಾರ್ಜಿತಾಂ ಭೂಮಿಂ ಭೋಕ್ಷ್ಯಸೇ ಚ ಪರಂತಪ|

05093027c ಯದಿ ಸಂಪತ್ಸ್ಯಸೇ ಪುತ್ರೈಃ ಸಹಾಮಾತ್ಸ್ರ್ಯರ್ನರಾಧಿಪ||

ಪರಂತಪ! ನರಾಧಿಪ! ಒಂದುವೇಳೆ ಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ

ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಒಂದಾದೆಯಾದರೆ, ಅವರು ನಿನಗೆ ಗಳಿಸಿಕೊಡುವ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನೀನು ಭೋಗಿಸಬಹುದು.

05093028a ಸಂಯುಗೇ ವೈ ಮಹಾರಾಜ ದೃಶ್ಯತೇ ಸುಮಹಾನ್ ಕ್ಷಯಃ|

05093028c ಕ್ಷಯೇ ಚೋಭಯತೋ ರಾಜನ್ಯಂ ಧರ್ಮಮನುಪಶ್ಯಸಿ||

ಆದರೆ ರಾಜನ್! ಮಹಾರಾಜ! ಯುದ್ಧವೇ ಆಗಬೇಕೆಂದರೆ ಮಹಾನಾಶವು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಎರಡೂ ಕಡೆಯವರು ಕ್ಷಯವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ನೀನು ಯಾವ ಧರ್ಮವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೀಯೆ?

05093029a ಪಾಂಡವೈರ್ನಿಹತೈಃ ಸಂಖ್ಯೇ ಪುತ್ರೈರ್ವಾಪಿ ಮಹಾಬಲೈಃ|

05093029c ಯದ್ವಿಂದೇಥಾಃ ಸುಖಂ ರಾಜಂಸ್ತದ್ಭೂಹಿ ಭರತರ್ಷಭ||

ರಾಜನ್! ಭರತರ್ಷಭ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಹಾಬಲ ಪಾಂಡವರು ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರೂ ಕೂಡ ಹತರಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಎಂಥಹ ಸುಖವಿದೆ ಹೇಳು.

05093030a ಶೂರಾಶ್ಚ ಹಿ ಕೃತಾಸ್ತ್ರಾಶ್ಚ ಸರ್ವೇ ಯುದ್ಧಾಭಿಕಾಂಕ್ಷಿಣಃ|

05093030c ಪಾಂಡವಾಸ್ತಾವಕಾಶ್ಚೈವ ತಾನುಕ್ಷ ಮಹತೋ ಭಯಾತ್||

ಪಾಂಡವರು ಮತ್ತು ನಿನ್ನವರು ಎಲ್ಲರೂ ಶೂರರು. ಕೃತಾಸ್ತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಯುದ್ಧಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಈ ಮಹಾಭಯದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸು.

05093031a ನ ಪಶ್ಯೇಮ ಕುರುನ್ಸರ್ವಾನ್ಪಾಂಡವಾಂಶ್ಚೈವ ಸಂಯುಗೇ|

05093031c ಕ್ಷೀಣಾನುಭಯತಃ ಶೂರಾನುಥೇಭ್ಯೋ ರಥಿಭಿರ್ಹತಾನ್||

ಆ ಶೂರರು ರಥಿಗಳಿಂದ ರಥಗಳು ಪುಡಿಯಾಗಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾಶವನ್ನು

ಹೊಂದಿದರೆ ಕುರುಗಳನ್ನೂ ಪಾಂಡವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನಾವು
ನೋಡಲಾರೆವು.

05093032a ಸಮವೇತಾಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಹಿ ರಾಜಾನೋ ರಾಜಸತ್ತಮ|

05093032c ಅಮರ್ಷವಶಮಾಪನ್ನಾ ನಾಶಯೇಯುರಿಮಾಃ ಪ್ರಜಾಃ||

ರಾಜಸತ್ತಮ ! ಪೃಥ್ವಿಯ ರಾಜರು ಸಿಟ್ಟಿನ ವಶರಾಗಿ ಈ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು
ನಾಶಪಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸೇರಿದ್ದಾರೆ.

05093033a ತ್ರಾಹಿ ರಾಜನ್ನಿಮಂ ಲೋಕಂ ನ ನಶ್ಯೇಯುರಿಮಾಃ ಪ್ರಜಾಃ|

05093033c ತ್ವಯಿ ಪ್ರಕೃತಿಮಾಪನ್ನೇ ಶೇಷಂ ಸ್ಯಾತ್ಕುರುನಂದನ||

ಕುರುನಂದನ ! ರಾಜನ್ ! ಈ ಲೋಕವನ್ನು ಉಳಿಸು. ನಿನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳು
ನಾಶವಾಗಲು ಬಿಡಬೇಡ. ನಿನ್ನ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ
ಉಳಿಯುವಂತೆ ಮಾಡು.

05093034a ಶುಕ್ಲಾ ವದಾನ್ಯಾ ಹ್ರೀಮಂತ ಆರ್ಯಾಃ ಪುಣ್ಯಾಭಿಜಾತಯಃ|

05093034c ಅನ್ಯೋನ್ಯಸಚಿವಾ ರಾಜಂಸ್ತಾನ್ಪಾಹಿ ಮಹತೋ ಭಯಾತ್||

ರಾಜನ್ ! ಶುಚಿಯಾಗಿರುವ, ಉದಾರಿಗಳಾದ, ವಿನೀತರಾದ,
ಆರ್ಯರಾದ, ಪುಣ್ಯಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ, ಅನ್ಯೋನ್ಯರೊಡನೆ
ಒಂದಾಗಿರುವ ಇವರನ್ನು ಮಹಾ ಭಯದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸು.

05093035a ಶಿವೇನೇಮೇ ಭೂಮಿಪಾಲಾಃ ಸಮಾಗಮ್ಯ ಪರಸ್ಪರಂ|

05093035c ಸಹ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಚ ಪೀತ್ವಾ ಚ ಪ್ರತಿಯಾಂತು ಯಥಾಗೃಹಂ||

05093036a ಸುವಾಸಸಃ ಸ್ವಗ್ವಿಣಶ್ಚ ಸತ್ಕೃತ್ಯ ಭರತರ್ಷಭ|

05093036c ಅಮರ್ಷಾಂಶ್ಚ ನಿರಾಕೃತ್ಯ ವೈರಾಣಿ ಚ ಪರಂತಪ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಪರಂತಪ! ಈ ಭೂಮಿಪಾಲಕರು ಶಾಂತಿಯುತವಾಗಿ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಸೇರಲಿ, ಒಟ್ಟಿಗೇ ತಿಂದು ಕುಡಿದು, ಉತ್ತಮ ಉಡುಗೆಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟು, ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಸತ್ಕೃತರಾಗಿ, ಸಿಟ್ಟು-ವೈರಗಳನ್ನು ತೊರೆದು, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ತೆರಳಲಿ.

05093037a ಹಾರ್ದಂ ಯತ್ಪಾಂಡವೇಷ್ವಾಸೀತ್ಪ್ರಾಪ್ತೇಽಸ್ಮಿನ್ನಾಯುಷಃ ಕ್ಷಯೇ|

05093037c ತದೇವ ತೇ ಭವತ್ವದ್ಯ ಶಶ್ವಚ್ಚ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಈಗ ನಿನ್ನ ಜೀವನದ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲವು ಕಳೆದುಹೋಗಿರಲು, ನಿನಗೆ ಹಿಂದೆ ಪಾಂಡವರೊಡನಿದ್ದ ಸೌಹಾರ್ದತೆಯ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ತೋರಿಬರಲಿ.

05093038a ಬಾಲಾ ವಿಹೀನಾಃ ಪಿತ್ರಾ ತೇ ತ್ವಯೈವ ಪರಿವರ್ಧಿತಾಃ|

05093038c ತಾನ್ಬಾಲಯ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಪುತ್ರಾಂಶ್ಚ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಬಾಲಕರಾಗಿರುವಾಗಲೇ ತಂದೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಅವರು ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಬೆಳೆದರು. ಪುತ್ರರಂತೆ ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕು.

05093039a ಭವತ್ಯೈವ ಹಿ ರಕ್ಷ್ಯಾಸ್ತೇ ವ್ಯಸನೇಷು ವಿಶೇಷತಃ|

05093039c ಮಾ ತೇ ಧರ್ಮಸ್ತಥೈವಾರ್ಥೋ ನಶ್ಯೇತ ಭರತರ್ಷಭ||

ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವ್ಯಸನದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಅವರಿಗೆ ನಿನ್ನದೇ ರಕ್ಷಣೆಯು ಬೇಕು.
ಭರತರ್ಷಭ! ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಧರ್ಮಾರ್ಥಗಳು ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.

05093040a ಆಹುಸ್ತ್ವಾಂ ಪಾಂಡವಾ ರಾಜನ್ನಭಿವಾದ್ಯ ಪ್ರಸಾದ್ಯ ಚ|

05093040c ಭವತಃ ಶಾಸನಾದ್ಧುಃಖಮನುಭೂತಂ ಸಹಾನುಗೈಃ||

05093041a ದ್ವಾದಶೇಮಾನಿ ವರ್ಷಾಣಿ ವನೇ ನಿರ್ವ್ಯಷ್ಟಿತಾನಿ ನಃ|

05093041c ತ್ರಯೋದಶಂ ತಥಾಜ್ಞಾತೈಃ ಸಜನೇ ಪರಿವತ್ಸರಂ||

ರಾಜನ್! ಪಾಂಡವನು ನಿನ್ನನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸಿ ಕರುಣೆಯನ್ನು ಬೇಡಿ
ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ: “ನಿನ್ನ ಶಾಸನದಂತೆ ಅನುಗರೊಂದಿಗೆ ದುಃಖವನ್ನು
ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ವನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ
ಹದಿಮೂರನೆಯ ವರ್ಷವನ್ನು ಜನರ ಮಧ್ಯೆ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದಂತೆ
ಕಳೆದಿದ್ದೇವೆ.

05093042a ಸ್ಥಾತಾ ನಃ ಸಮಯೇ ತಸ್ಮಿನ್ವಿತ್ಯೇತಿ ಕೃತನಿಶ್ಚಯಾಃ|

05093042c ನಾಹಾಸ್ಮ ಸಮಯಂ ತಾತ ತಚ್ಚ ನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಿದುಃ||

ತಂದೆಯು ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ
ನಾವು ನಡೆದುಕೊಂಡೆವು. ಅಪ್ಪಾ! ನಾವು ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು
ಮುರಿಯಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ.

05093043a ತಸ್ಮಿನ್ನಃ ಸಮಯೇ ತಿಷ್ಠಸ್ಥಿತಾನಾಂ ಭರತರ್ಷಭ|

05093043c ನಿತ್ಯಂ ಸಂಕ್ಷೇಶಿತಾ ರಾಜನ್ಸ್ವರಾಜ್ಯಾಂಶಂ ಲಭೇಮಹಿ||

ಆದುದರಿಂದ ಭರತರ್ಷಭ! ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡು

ಬಂದವರೊಡನೆ ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ ನಡೆದುಕೋ! ರಾಜನ್! ನಾವು
ಸಾಕಷ್ಟು ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಈಗ ನಮಗೆ ನಮ್ಮ
ರಾಜ್ಯಾಂಶವು ದೊರೆಯಬೇಕು.

05093044a ತ್ವಂ ಧರ್ಮಮರ್ಥಂ ಯುಂಜಾನಃ ಸಂಯಂ ನಸ್ತ್ರಾತುಮರ್ಹಸಿ|

05093044c ಗುರುತ್ವಂ ಭವತಿ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಬಹುಂಸ್ಕೇ ಶಾಂಸ್ತಿತಿಕ್ಷ್ಮಹೇ||

ಧರ್ಮ-ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿ ನಮ್ಮನ್ನು ನೀನು
ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ನಿನ್ನನ್ನು ಗುರುವೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ನಾವು ಬಹಳ ಕ್ಲೇಶಗಳನ್ನು
ಅನುಭವಿಸಿದ್ದೇವೆ.

05093045a ಸ ಭವಾನ್ಮಾತ್ರಪಿತೃವದಸ್ಮಾಸು ಪ್ರತಿಪದ್ಯತಾಂ|

05093045c ಗುರೋರ್ಗರೀಯಸೀ ವೃತ್ತಿಯಾ ಚ ಶಿಷ್ಯಸ್ಯ ಭಾರತ||

ನಮ್ಮನ್ನು ನೀನು ತಂದೆ-ತಾಯಿಯಂತೆ ಪಾಲಿಸಬೇಕು. ಭಾರತ!
ಗುರುವಿನ ಕಡೆ ಶಿಷ್ಯರು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಯು ಅತಿ ದೊಡ್ಡದು.

05093046a ಪಿತ್ರಾ ಸ್ಥಾಪಯಿತವ್ಯಾ ಹಿ ವಯಮುತ್ಪಥಮಾಸ್ಥಿತಾಃ|

05093046c ಸಂಸ್ಥಾಪಯ ಪಥಿಷ್ಟಸ್ಮಾಂಸ್ತಿಷ್ಠ ರಾಜನ್ಸ ವರ್ತುನಿ||

ನಾವು ದಾರಿತಪ್ಪಿರುವವರಾದರೆ ತಂದೆಯಾಗಿ ನೀನೇ ನಮ್ಮನ್ನು
ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ರಾಜನ್! ನೀನು ನಮ್ಮನ್ನು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿ ನೀನೂ
ಕೂಡ ಸರಿಯಾದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರು.”

05093047a ಆಹುಶ್ಚೇಮಾಂ ಪರಿಷದಂ ಪುತ್ರಾಸ್ತೇ ಭರತರ್ಷಭ|

05093047c ಧರ್ಮಜ್ಞೇಷು ಸಭಾಸತ್ಸು ನೇಹ ಯುಕ್ತಮಸಾಂಪ್ರತಂ||

ಭರತರ್ಷಭ! ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಈ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಇದನ್ನು
ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ: “ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ ಈ ಸಭಾಸದರಲ್ಲಿ
ಅಸಾಂಪ್ರತವು ಸರಿಯಲ್ಲ.

05093048a ಯತ್ರ ಧರ್ಮೋ ಹ್ಯಧರ್ಮೇಣ ಸತ್ಯಂ ಯತ್ರಾನ್ಯತೇನ ಚ|

05093048c ಹನ್ಯತೇ ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣಾನಾಂ ಹತಾಸ್ತತ್ರ ಸಭಾಸದಃ||

ಎಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವು ಅಧರ್ಮದಿಂದ ಮತ್ತು ಸತ್ಯವು ಸುಳ್ಳಿನಿಂದ
ಸಾಯಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಿದ್ದು ನೋಡುತ್ತಿರುವ
ಸಭಾಸದರೂ ಹತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

05093049a ವಿದ್ಧೋ ಧರ್ಮೋ ಹ್ಯಧರ್ಮೇಣ ಸಭಾಂ ಯತ್ರ ಪ್ರಪದ್ಯತೇ|

05093049c ನ ಚಾಸ್ಯ ಶಲ್ಯಂ ಕೃಂತಂತಿ ವಿದ್ಧಾಸ್ತತ್ರ ಸಭಾಸದಃ|

05093049e ಧರ್ಮ ಏತಾನಾರುಜತಿ ಯಥಾ ನದ್ಯನುಕೂಲಜಾನ್||

ಅಧರ್ಮದಿಂದ ಚುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ಧರ್ಮವು ಸಭೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಆ ಮುಳ್ಳನ್ನು
ಅವರು ಕಿತ್ತು ತೆಗೆಯದೇ ಇದ್ದರೆ, ಅದು ಆ ಸಭಾಸದರನ್ನೇ ಚುಚ್ಚುತ್ತದೆ.
ನದಿಯು ತನ್ನ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮರಗಳನ್ನು ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು
ಹೋಗುವಂತೆ ಧರ್ಮವು ಅವರನ್ನೂ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತದೆ.”

05093050a ಯೇ ಧರ್ಮಮನುಪಶ್ಯಂತಸ್ತೌಷ್ಟೀಂ ಧ್ಯಾಯಂತ ಆಸತೇ|

05093050c ತೇ ಸತ್ಯಮಾಹುರ್ಧರ್ಮಂ ಚ ನ್ಯಾಯ್ಯಂ ಚ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಧರ್ಮವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು,

ಧ್ಯಾನಾಸಕ್ತರಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಅವರು ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವೇ ನ್ಯಾಯವು.

05093051a ಶಕ್ಯಂ ಕಿಮನ್ಯದ್ವಕ್ಷುಂ ತೇ ದಾನಾದನ್ಯಜ್ಜನೇಶ್ವರ|

05093051c ಬ್ರುವಂತು ವಾ ಮಹೀಪಾಲಾಃ ಸಭಾಯಾಂ ಯೇ ಸಮಾಸತೇ|

05093051e ಧರ್ಮಾರ್ಥಂ ಸಂಪ್ರಧಾರ್ಯೈವ ಯದಿ ಸತ್ಯಂ ಬ್ರವೀಮ್ಯಹಂ||

ಜನೇಶ್ವರ ! ಅವರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವುದಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಏನನ್ನು ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯ? ನಾನು ಧರ್ಮಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಯೋಚಿಸಿ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದಾದರೆ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಮಹೀಪಾಲರ್ಯಾರಾದರೂ ಹೇಳಲಿ.

05093052a ಪ್ರಮುಂಚೇಮಾನ್ಯ್ಮತ್ಯುಪಾಶಾತ್ಕ್ಷತ್ರಿಯಾನ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭ|

05093052c ಪ್ರಶಾಮ್ಯ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಾ ಮನ್ಯುವಶಮನ್ವಗಾಃ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭ ! ಈ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ಮೃತ್ಯುಪಾಶದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡು. ಶಾಂತನಾಗು ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ! ಕೋಪವಶನಾಗಬೇಡ !

05093053a ಪಿತ್ರೈಃ ತೇಭ್ಯಃ ಪ್ರದಾಯಾಂಶಂ ಪಾಂಡವೇಭ್ಯೋ ಯಥೋಚಿತಂ|

05093053c ತತಃ ಸಪುತ್ರಃ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥೋ ಭುಂಕ್ಷ್ವ ಭೋಗಾನ್ವರಂತಪ||

ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಯಥೋಚಿತವಾಗಿ ಅವರ ಪಿತ್ರಗಳ ಅಂಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಬಿಡು ! ಅನಂತರ ಪರಂತಪ ! ಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಅರ್ಥಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸು.

05093054a ಅಜಾತಶತ್ರುಂ ಜಾನೀಷೇ ಸ್ಥಿತಂ ಧರ್ಮೇ ಸತಾಂ ಸದಾ|

05093054c ಸಪುತ್ರೇ ತ್ವಯಿ ಪೃತ್ತಿಂ ಚ ವರ್ತತೇ ಯಾಂ ನರಾಧಿಪ||

ಸದಾ ಸಂತರ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಅಜಾತಶತ್ರುವನ್ನು ನೀನು ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯೆ. ನರಾಧಿಪ! ಹಾಗೆಯೇ ಅವನು ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆಯೂ ಕೂಡ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

05093055a ದಾಹಿತಶ್ಚ ನಿರಸ್ತಶ್ಚ ತ್ವಾಮೇವೋಪಾಶ್ರಿತಃ ಪುನಃ|

05093055c ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಂ ತ್ವಯೈವಾಸೌ ಸಪುತ್ರೇಣ ವಿವಾಸಿತಃ||

ಸುಡುವ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟಿದ್ದ, ಹೊರಗಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ, ಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ ನಿನ್ನಿಂದ ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅವನು ಪುನಃ ನಿನ್ನ ಆಶ್ರಿತನಾಗಿರಲು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ.

05093056a ಸ ತತ್ರ ನಿವಸನ್ಸರ್ವಾನ್ವಶಮಾನೀಯ ಪಾರ್ಥಿವಾನ್|

05093056c ತ್ವನ್ಮುಖಾನಕರೋದ್ರಾಜನ್ ಚ ತ್ವಾಮತ್ಯವರ್ತತ||

ರಾಜನ್! ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿರುವಾಗ ಅವನು ಸರ್ವ ಪಾರ್ಥಿವರನ್ನೂ ಗೆದ್ದರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಎಂದೂ ಮೀರಿಸಲಿಲ್ಲ.

05093057a ತಸ್ಯೈವಂ ವರ್ತಮಾನಸ್ಯ ಸೌಬಲೇನ ಜಿಹೀರ್ಷತಾ|

05093057c ರಾಷ್ಟ್ರಾಣಿ ಧನಧಾನ್ಯಂ ಚ ಪ್ರಯುಕ್ತಃ ಪರಮೋಪಧಿಃ||

ಹೀಗೆ ಅವನು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲು ಸೌಬಲನು ಅವನ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು, ಧನಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ಆಸೆಯಿಂದ ಪರಮ ಉಪಾಯವನ್ನು

ಬಳಸಿದನು.

05093058a ಸ ತಾಮವಸ್ಥಾಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ಕೃಷ್ಣಾಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಸಭಾಗತಾಂ|

05093058c ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಾದಮೇಯಾತ್ಮಾ ನಾಕಂಪತ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಆ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಸಭೆಗೆ ಎಳೆದುತಂದುದನ್ನು ನೋಡಿಯೂ ಆ ಅಮೇಯಾತ್ಮ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮದಿಂದ ಅಲುಗಾಡಲಿಲ್ಲ.

05093059a ಅಹಂ ತು ತವ ತೇಷಾಂ ಚ ಶ್ರೇಯ ಇಚ್ಛಾಮಿ ಭಾರತ|

05093059c ಧರ್ಮಾದರ್ಥಾತ್ಸುಖಾಚ್ಛೇವ ಮಾ ರಾಜನ್ನೀನಶಃ ಪ್ರಜಾಃ||

ಭಾರತ! ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಸುಖಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಮತ್ತು ಅವರ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ರಾಜನ್! ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಬೇಡ!

05093060a ಅನರ್ಥಮರ್ಥಂ ಮನ್ವಾನಾ ಅರ್ಥಂ ವಾನರ್ಥಮಾತ್ಮನಃ|

05093060c ಲೋಭೇತಿಪ್ರಸೃತಾನ್ಪತ್ರಾನ್ನಿಗೃಹ್ಣೀಷ್ವ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಅನರ್ಥವಾದುದನ್ನು ಲಾಭದಾಯಕವೆಂದೂ, ಲಾಭದಾಯಕವಾದುದನ್ನು ತಮಗೆ ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದಿರುವ, ಲೋಭದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮುಂದುವರೆದಿರುವ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿಡು!

05093061a ಸ್ಥಿತಾಃ ಶುಶ್ರೂಷಿತುಂ ಪಾರ್ಥಾಃ ಸ್ಥಿತಾ ಯೋದ್ಧಾಮರಿಂದಮಾಃ|

05093061c ಯತ್ತೇ ಪಥ್ಯತಮಂ ರಾಜಂಸ್ತಸ್ಮಿಂಸ್ತಿಷ್ಠ ಪರಂತಪ||

ಅರಿಂದಮ ಪಾರ್ಥರು ನಿನ್ನ ಸೇವೆಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ,
ಯುದ್ಧಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜನ್! ಪರಂತಪ! ನಿನಗೆ ಯಾವುದು
ಉತ್ತಮವೆನಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಅದರಂತೆ ನಿರ್ಧರಿಸು.”

05093062a ತದ್ವಾಕ್ಯಂ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ ಸರ್ವೇ ಹೃದಯೈಃ ಸಮಪೂಜಯನ್|

05093062c ನ ತತ್ರ ಕಶ್ಚಿದ್ವಕ್ತುಂ ಹಿ ವಾಚಂ ಪ್ರಾಕ್ರಾಮದಗ್ರತಃ||

ಪಾರ್ಥಿವರೆಲ್ಲರೂ ಅವನ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೇ
ಮೆಚ್ಚಿದರು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಏನನ್ನು ಹೇಳಲೂ ಮುಂದೆ
ಬರಲಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯೇ ತ್ರಿನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಂಭತ್ತೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೯೪

ದಂಭೋದ್ಭವ

ಕೃಷ್ಣನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಏನು ಮಾತನಾಡಲಿಕ್ಕೂ
ಆಗದೇ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸುಮ್ಮನಾಗಿರಲು ಪರಶುರಾಮನು
ದಂಭೋದ್ಭವನ ಕಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದುದು (೧-೩). ತನಗಿಂತಲೂ

ವಿಶೇಷನಾದ ಅಥವಾ ಸರಿಸಮನಾದವರು ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂದು ಪುನಃ ಪುನಃ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜಾ ದಂಭೋದ್ಭವನಿಗೆ ಕೋಪಗೊಂಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಋಷಿ ನರ-ನಾರಾಯಣರ ಕುರಿತು ಹೇಳುವುದು (೪-೧೫). ದಂಭೋದ್ಭವನು ಮಹಾಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ನರ-ನಾರಾಯಣರ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅವರನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದುದು (೧೬-೨೨). ಆಗ ನರನು ಮುಷ್ಟಿ ಹುಲ್ಲುಕಡ್ಡಿಗಳಿಂದ ದಂಭೋದ್ಭವನನ್ನು ಪರಾಜಿತಗೊಳಿಸಿದುದು (೨೩-೩೫). ಅರ್ಜುನನೇ ಆ ನರನೆಂದೂ, ಕೃಷ್ಣನೇ ನಾರಾಯಣನೆಂದೂ ಯುದ್ಧದ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸದೇ ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಶಾಂತಿಯಿಂದಿರು ಎಂದು ಪರಶುರಾಮನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಹೇಳುವುದು (೩೬-೪೫).

05094001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05094001a ತಸ್ಮಿನ್ನಭಿಹಿತೇ ವಾಕ್ಯೇ ಕೇಶವೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

05094001c ಸ್ತಿಮಿತಾ ಹೃಷ್ಟರೋಮಾಣ ಆಸನ್ನವೇರ್ ಸಭಾಸದಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾತ್ಮ ಕೇಶವನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಸಭಾಸದರೆಲ್ಲರೂ, ರೋಮಗಳು ನಿಮಿರಿದ್ದು, ಗರಬಡಿದವರಂತೆ ಕುಳಿತಿದ್ದರು.

05094002a ಕಃ ಸ್ವಿದುತ್ತರಮೇತಸ್ಮಾದ್ವಕ್ತುಮುತ್ಸಹತೇ ಪುಮಾನ್|

05094002c ಇತಿ ಸರ್ವೇ ಮನೋಭಿಸ್ತೇ ಚಿಂತಯಂತಿ ಸ್ಮ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ||

“ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಪುರುಷನು ಉತ್ತರಿಸಬಲ್ಲ?” ಎಂದು ಎಲ್ಲ ಪಾರ್ಥಿವರೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಯೋಚಿಸಿದರು.

05094003a ತಥಾ ತೇಷು ಚ ಸರ್ವೇಷು ತೂಷ್ಟಿಂಭೂತೇಷು ರಾಜಸು|

05094003c ಜಾಮದಗ್ನೃ ಇದಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ಕುರುಸಂಸದಿ||

ಕುರುಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ರಾಜರೂ ಸುಮ್ಮನಾಗಿರಲು ಜಾಮದಗ್ನೃನು ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

05094004a ಇಮಾಮೇಕೋಪಮಾಂ ರಾಜಂ ಶೃಣು ಸತ್ಯಾಮಶಂಕಿತಃ|

05094004c ತಾಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಶ್ರೇಯ ಆದತ್ಸ್ವ ಯದಿ ಸಾಧ್ವಿತಿ ಮನ್ಯಸೇ||

“ರಾಜನ್! ಈ ಒಂದು ಉಪಮೆಯನ್ನು ಕೇಳು. ಇದು ಸತ್ಯವಾದುದು. ಅನುಮಾನಪಡುವಂಥದ್ದಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ, ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದರೆ, ನಿನಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಎನಿಸಿದುದನ್ನು ನಿನ್ನದಾಗಿ ಸಿಕ್ಕೋ.

05094005a ರಾಜಾ ದಂಭೋದ್ಭವೋ ನಾಮ ಸಾರ್ವಭೌಮಃ ಪುರಾಭವತ್|

05094005c ಅಖಿಲಾಂ ಬುಭುಜೇ ಸರ್ವಾಂ ಪೃಥಿವೀಮಿತಿ ನಃ ಶ್ರುತಂ||

ಹಿಂದೆ ದಂಭೋದ್ಭವನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಸಾರ್ವಭೌಮನಿದ್ದನು. ಅವನು ಅಖಿಲ ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಭೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದನು ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

05094006a ಸ ಸ್ಮ ನಿತ್ಯಂ ನಿಶಾಪಾಯೇ ಪ್ರಾತರುತ್ಥಾಯ ವೀರ್ಯವಾನ್|

05094006c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಂಶ್ಚೈವ ಪೃಚ್ಛನ್ನಾಸ್ತೇ ಮಹಾರಥಃ||

ಆ ಮಹಾರಥಿ ವೀರ್ಯವಂತನು ನಿತ್ಯವೂ ರಾತ್ರಿಕಳೆದು

ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನೂ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದನು:

05094007a ಅಸ್ತಿ ಕಶ್ಚಿ ದ್ವಿಶಿಷ್ಟೋ ವಾ ಮದ್ವಿಧೋ ವಾ ಭವೇದ್ಯುಧಿ|

05094007c ಶೂದ್ರೋ ವೈಶ್ಯಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾಪಿ ಶಸ್ತ್ರಭೃತ್||

“ಶೂದ್ರನಾಗಲೀ, ವೈಶ್ಯನಾಗಲೀ, ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಲೀ ಅಥವಾ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಲೀ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನನಗಿಂಥಲೂ ವಿಶೇಷನಾದ ಅಥವಾ
ಸರಿಸಮನಾದ ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದಾರೆಯೇ?”

05094008a ಇತಿ ಬ್ರುವನ್ನನ್ವಚರತ್ಸ ರಾಜಾ ಪೃಥಿವೀಮಿಮಾಂ|

05094008c ದರ್ಪೇಣ ಮಹತಾ ಮತ್ತಃ ಕಂ ಚಿದನ್ಯಮಚಿಂತಯನ್||

ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಆ ರಾಜನು ಈ ಭೂಮಿಯಿಡೀ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದನು.
ಮಹಾ ದರ್ಪದಿಂದ ಮತ್ತನಾದ ಅವನು ಬೇರೆ ಯಾರ ಕುರಿತೂ
ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

05094009a ತಂ ಸ್ಮ ವೈದ್ಯಾ ಅಕೃಪಣಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಸರ್ವತೋಽಭಯಾಃ|

05094009c ಪ್ರತ್ಯಷೇಧಂತ ರಾಜಾನಂ ಶ್ಲಾಘಮಾನಂ ಪುನಃ ಪುನಃ||

05094010a ಪ್ರತಿಷಿದ್ಯಮಾನೋಽಪ್ಯಸಕೃತ್ಪುಚ್ಚತ್ಯೇವ ಸ ವೈ ದ್ವಿಜಾನ್|

05094010c ಅಭಿಮಾನೀ ಶ್ರಿಯಾ ಮತ್ತಸ್ತಮೂಚುರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಸ್ತದಾ||

ಆಗ ಏನಕ್ಕೂ ಹೆದರದಿದ್ದ, ಯಾರ ಕೃಪೆಯಡಿಯೂ ಇರದಿದ್ದ

ವೇದವಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಪುನಃ ಪುನಃ ಸೊಕ್ಕಿನಿಂದ ತನ್ನನ್ನೇ

ಹೊಗಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜನನ್ನು ತಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು.

ನಿಯಂತ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಳಿದರೂ, ಅಭಿಮಾನಿಯಾದ, ಶ್ರೀಯಿಂದ

ಮದಿಸಿದ ಅವನು ದ್ವಿಜರನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕೇಳಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು

ಹೇಳಿದರು.

05094011a ತಪಸ್ವಿನೋ ಮಹಾತ್ಮಾನೋ ವೇದವ್ರತಸಮನ್ವಿತಾಃ|

05094011c ಉದೀರ್ಯಮಾಣಂ ರಾಜಾನಂ ಕ್ರೋಧದೀಪ್ತಾ ದ್ವಿಜಾತಯಃ||

ಆ ತಪಸ್ವಿ, ಮಹಾತ್ಮ, ವೇದವ್ರತಸಮನ್ವಿತ ದ್ವಿಜಗಣವು
ಕ್ರೋಧದೀಪ್ತರಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿತು:

05094012a ಅನೇಕಜನನಂ ಸಖ್ಯಂ ಯಯೋಃ ಪುರುಷಸಿಂಹಯೋಃ|

05094012c ತಯೋಸ್ತ್ವಂ ನ ಸಮೋ ರಾಜನ್ಭವಿತಾಸಿ ಕದಾ ಚನ||

“ರಾಜನ್! ನೀನು ಎಂದೂ ಅನೇಕ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಖರಾಗಿದ್ದು
ಯುದ್ಧಮಾಡಿದ ಆ ಇಬ್ಬರು ಪುರುಷಸಿಂಹರಿಗೆ ಸಮನಾಗಲಾರೆ!”

05094013a ಏವಮುಕ್ತಃ ಸ ರಾಜಾ ತು ಪುನಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ ತಾನ್ದ್ವಿಜಾನ್|

05094013c ಕ್ವ ತೌ ವೀರೌ ಕ್ವಜನ್ಮಾನೌ ಕಿಂಕರ್ಮಾಣೌ ಚ ಕೌ ಚ ತೌ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ರಾಜನು ಆ ದ್ವಿಜರಿಗೆ ಪುನಃ ಕೇಳಿದನು: “ಆ
ವೀರರಿಬ್ಬರು ಎಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ? ಅವರು ಎಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ್ದಾರೆ? ಅವರು ಏನು
ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ? ಅವರು ಯಾರು?”

05094014 ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಊಚುಃ|

05094014a ನರೋ ನಾರಾಯಣಶ್ಚೈವ ತಾಪಸಾವಿತಿ ನಃ ಶ್ರುತಂ|

05094014c ಆಯಾತೌ ಮಾನುಷೇ ಲೋಕೇ ತಾಭ್ಯಾಂ ಯುಧ್ಯಸ್ವ ಪಾರ್ಥಿವ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಹೇಳಿದರು: “ಪಾರ್ಥಿವ! ನರ-ನಾರಾಯಣರೆಂಬ

ತಾಪಸರು ಮನುಷ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

ಅವರಿಬ್ಬರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡು !

05094015a ಶ್ರುಯತೇ ತೌ ಮಹಾತ್ಮಾನೌ ನರನಾರಾಯಣಾವುಭೌ|

05094015c ತಪೋ ಘೋರಮನಿದೇಶ್ಯಂ ತಪ್ಯೇತೇ ಗಂಧಮಾದನೇ||

ಆ ಮಹಾತ್ಮ ನರ-ನಾರಯಣರು ಗಂಧಮಾದನದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಸಾಧ್ಯ ಘೋರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.”

05094016 ರಾಮ ಉವಾಚ|

05094016a ಸ ರಾಜಾ ಮಹತೀಂ ಸೇನಾಂ ಯೋಜಯಿತ್ವಾ ಷಡಂಗಿನೀಂ|

05094016c ಅಮೃಷ್ಯಮಾಣಃ ಸಂಪ್ರಾಯಾದ್ಯತ್ರ ತಾವಪರಾಜಿತೌ||

ರಾಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ರಾಜನು ಅತಿದೊಡ್ಡ ಷಡಂಗ ಸೇನೆಯನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಆ ಇಬ್ಬರು ಅಪರಾಜಿತರಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದನು.

05094017a ಸ ಗತ್ವಾ ವಿಷಮಂ ಘೋರಂ ಪರ್ವತಂ ಗಂಧಮಾದನಂ|

05094017c ಮೃಗಯಾಣೋಽನ್ವಗಚ್ಚತ್ ತೌ ತಾಪಸಾವಪರಾಜಿತೌ||

ಅವನು ಆ ವಿಷಮ, ಘೋರ ಗಂಧಮಾದನ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಆ ಅಪರಾಜಿತ ತಾಪಸರನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಾ ಮುಂದುವರೆದನು.

05094018a ತೌ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕ್ಷುತ್ಪಿಪಾಸಾಭ್ಯಾಂ ಕೃಶೌ ಧಮನಿಸಂತತೌ|

05094018c ಶೀತವಾತಾತಪ್ಯೈಶ್ಚೈವ ಕರ್ಶಿತೌ ಪುರುಷೋತ್ತಮೌ|

05094018e ಅಭಿಗಮ್ಯೋಪಸಂಗೃಹ್ಯ ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛ ದನಾಮಯಂ||

ಹಸಿವು-ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಬಳಲಿ ಕೃಶರಾಗಿದ್ದ, ಮೂಳೆ-ನರಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ, ಛಳಿ-ಗಾಳಿ-ಬಿಸಿಲುಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಒರಟಾಗಿದ್ದ ಆ ಪುರುಷೋತ್ತಮರಿಬ್ಬರನ್ನು ನೋಡಿ, ಬಳಿಸಾರಿ, ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಕುಶಲವನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

05094019a ತಮರ್ಚಿತ್ವಾ ಮೂಲಫಲೈರಾಸನೇನೋದಕೇನ ಚ|

05094019c ನ್ಯಮಂತ್ರಯೇತಾಂ ರಾಜಾನಂ ಕಿಂ ಕಾರ್ಯಂ ಕ್ರಿಯತಾಮಿತಿ||

ಅವರು ರಾಜನಿಗೆ ಗೆಡ್ಡೆ, ಹಣ್ಣು, ಆಸನ, ನೀರನ್ನಿತ್ತು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ “ಯಾವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

05094020 ದಂಭೋದ್ಭವ ಉವಾಚ|

05094020a ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ ಮೇ ಜಿತಾ ಭೂಮಿನಿಹತಾಃ ಸರ್ವಶತ್ರುವಃ|

05094020c ಭವದ್ಭ್ಯಾಂ ಯುದ್ಧಮಾಕಾಂಕ್ಷನ್ನುಪಯಾತೋಽಸ್ಮಿ ಪರ್ವತಂ|

05094020e ಆತಿಥ್ಯಂ ದೀಯತಾಮೇತತ್ಯಾಂಕ್ಷಿತಂ ಮೇ ಚಿರಂ ಪ್ರತಿ||

ದಂಭೋದ್ಭವನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ಬಾಹುಗಳೆರಡರಿಂದ ನಾನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ವ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದೇನೆ. ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರೊಡನೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಈ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಬಯಸುತ್ತಿರುವ ಇದನ್ನೇ ಆತಿಥ್ಯವಾಗಿ ನೀಡಬೇಕು.”

05094021 ನರನಾರಾಯಣಾವೂಚತುಃ|

05094021a ಅಪೇತಕ್ರೋಧಲೋಭೋಽಯಮಾಶ್ರಮೋ ರಾಜಸತ್ತಮ|

05094021c ನ ಹ್ಯಸ್ಮಿನ್ನಾಶ್ರಮೇ ಯುದ್ಧಂ ಕುತಃ ಶಸ್ತ್ರಂ ಕುತೋಽನ್ಯಜುಃ|

05094021e ಅನ್ಯತ್ರ ಯುದ್ಧಮಾಕಾಂಕ್ಷ್ವ ಬಹವಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಃ ಕ್ಷಿತೌ||

ನರ-ನಾರಾಯಣರು ಹೇಳಿದರು: “ರಾಜಸತ್ತಮ ! ಕ್ರೋಧ-ಲೋಭಗಳು ಈ ಅಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಈ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯ ಯುದ್ಧ? ಎಲ್ಲಿಯ ಶಸ್ತ್ರ? ಎಲ್ಲಿ ಸಿಟ್ಟು? ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಹೋಗಿ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಕೇಳು. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿದ್ದಾರೆ!”

05094022 ರಾಮ ಉವಾಚ|

05094022a ಉಚ್ಯಮಾನಸ್ತಥಾಪಿ ಸ್ಮ ಭೂಯ ಏವಾಭ್ಯಭಾಷತ|

05094022c ಪುನಃ ಪುನಃ ಕ್ಷಮ್ಯಮಾಣಃ ಸಾಂತ್ವ್ಯ ಮಾನಶ್ಚ ಭಾರತ|

05094022e ದಂಭೋದ್ಭವೋ ಯುದ್ಧಮಿಚ್ಛನ್ನಾಹ್ವಯತ್ಯೇವ ತಾಪಸೌ||

ರಾಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವರು ಹೇಳಿದರೂ ಅವನು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದನು. ಭಾರತ ! ಅವನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದರೂ, ಸಂತವಿಸಿದರೂ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಬಯಸಿದ ದಂಭೋದ್ಭವನು ಆ ತಾಪಸರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಕರೆದನು.

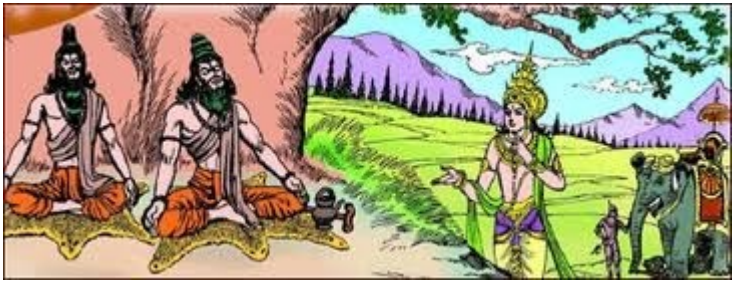
05094023a ತತೋ ನರಸ್ತ್ವಿಷೀಕಾಣಾಂ ಮುಷ್ಟಿಮಾದಾಯ ಕೌರವ|

05094023c ಅಬ್ರವೀದೇಹಿ ಯುಧ್ಯಸ್ವ ಯುದ್ಧಕಾಮುಕ ಕ್ಷತ್ರಿಯ||

05094024a ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಾಣಿ ಚಾದತ್ಸ್ವ ಯೋಜಯಸ್ವ ಚ ವಾಹಿನೀಂ|

05094024c ಅಹಂ ಹಿ ತೇ ವಿನೇಷ್ಯಾಮಿ ಯುದ್ಧಶ್ರದ್ಧಾಮಿತಃ ಪರಂ||

ಕೌರವ ! ಆಗ ನರನು ಒಂದು ಮುಷ್ಟಿ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹೇಳಿದನು:

“ಯುದ್ಧಕಾಮುಕ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ! ಇದೋ ಯುದ್ಧಮಾಡು ! ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಯೋಗಿಸು ! ಸೇನೆಯನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸು ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿನಗಿರುವ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ತೆಗೆದುಹಾಕುತ್ತೇನೆ !”

05094025 ದಂಭೋದ್ಭವ ಉವಾಚ|

05094025a ಯದ್ಯೇತದಸ್ತ್ರಮಸ್ಮಾಸು ಯುಕ್ತಂ ತಾಪಸ ಮನ್ಯಸೇ|

05094025c ಏತೇನಾಪಿ ತ್ವಯಾ ಯೋತ್ಸ್ಯೇ ಯುದ್ಧಾರ್ಥಿ ಹ್ಯಹಮಾಗತಃ||

ದಂಭೋದ್ಭವನು ಹೇಳಿದನು: “ತಾಪಸ ! ನಮಗೆ ಇದೇ ಸರಿಯಾದ ಅಸ್ತ್ರ ಎಂದು ತಿಳಿದರೆ ಅದನ್ನೇ ನೀನು ಬಳಸಿ ಯುದ್ಧಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡು !”

05094026 ರಾಮ ಉವಾಚ|

05094026a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಶರವರ್ಷೇಣ ಸರ್ವತಃ ಸಮವಾಕಿರತ್|

05094026c ದಂಭೋದ್ಭವಸ್ತಾಪಸಂ ತಂ ಜಿಘಾಂಸುಃ ಸಹಸೈನಿಕಃ||

ರಾಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ದಂಭೋದ್ಭವನು

ಸೈನಿಕರೊಡಗೂಡಿ ಆ ತಾಪಸನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಬಯಸಿ ಎಲ್ಲ
ಕಡೆಗಳಿಂದ ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಸುರಿಸಿ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

05094027a ತಸ್ಯ ತಾನಸ್ಯತೋ ಘೋರಾನಿಷೂನ್ವರತನುಚ್ಚಿದಃ|

05094027c ಕದರ್ಥೀಕೃತ್ಯ ಸ ಮುನಿರಿಷೀಕಾಭಿರಪಾನುದತ್||

ಶತ್ರುಗಳ ಶರೀರವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಬಲ್ಲ ಆ ಘೋರ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಆ
ಮುನಿಯು ತನ್ನ ಹುಲ್ಲುಕಡ್ಡಿಗಳಿಂದ ತಡೆದು ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕಗಳನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡಿದನು.

05094028a ತತೋಽಸ್ಮೈ ಪ್ರಾಸ್ಯಜದ್ಘೋರಮೈಷೀಕಮಪರಾಜಿತಃ|

05094028c ಅಸ್ತಮಪ್ರತಿಸಂಧೇಯಂ ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್||

ಆಗ ಆ ಅಪರಾಜಿತನು ಎದುರಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಆ ಘೋರ
ಹುಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು ಅದ್ಭುತವು ನಡೆಯಿತು.

05094029a ತೇಷಾಮಕ್ಷೀಣಿ ಕರ್ಣಾಂಶ್ಚ ನಸ್ತಕಾಂಶ್ಚೈವ ಮಾಯಯಾ|

05094029c ನಿಮಿತ್ತವೇಧೀ ಸ ಮುನಿರಿಷೀಕಾಭಿಃ ಸಮರ್ಪಯತ್||

ಆ ಮುನಿಯು ಮಾಯೆಯಿಂದ ಆ ಹುಲ್ಲುಕಡ್ಡಿಗಳು ಅವರ ಕಣ್ಣು, ಕಿವಿ,
ಮೂಗುಗಳನ್ನು ಹೊಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು.

05094030a ಸ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶ್ವೇತಮಾಕಾಶಮಿಷೀಕಾಭಿಃ ಸಮಾಚಿತಂ|

05094030c ಪಾದಯೋರ್ನ್ಯಪತದ್ರಾಜಾ ಸ್ವಸ್ತಿ ಮೇಽಸ್ತಿ ತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್||

ಆ ಹುಲ್ಲುಕಡ್ಡಿಗಳು ತುಂಬಿ ಬಿಳಿಯಾದ ಆಕಾಶವನ್ನು ನೋಡಿದ

ರಾಜನು ನರನ ಪಾದಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು “ನನ್ನನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸು!”
ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

05094031a ತಮಬ್ರವೀನ್ನರೋ ರಾಜಂ ಶರಣ್ಯಃ ಶರಣೈಷಿಣಾಂ|

05094031c ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯೋ ಭವ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಮಾ ಚ ಸ್ಯೈವಂ ಪುನಃ ಕೃಥಾಃ||

ಶರಣರಿಗೆ ಶರಣ್ಯನಾದ ನರನು ರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ
ಮತ್ತು ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾಗಿರು! ಹೀಗೆ ಪುನಃ ಮಾಡಬೇಡ!

05094032a ಮಾ ಚ ದರ್ಪಸಮಾವಿಷ್ಟಃ ಕ್ಷೇಪ್ಪಿಃ ಕಾಂಶ್ಚಿತ್ಕದಾ ಚನ|

05094032c ಅಲ್ಪೀಯಾಂಸಂ ವಿಶಿಷ್ಟಂ ವಾ ತತ್ತೇ ರಾಜನ್ವರಂ ಹಿತಂ||

ರಾಜನ್! ದರ್ಪಸಮಾವಿಷ್ಟನಾಗಿ ಇನ್ನು ಎಂದೂ, ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನೂ -
ನಿನಗಿಂಥ ಅಲ್ಪರಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ವಿಶಿಷ್ಟರಾಗಿರಲಿ - ಕಾಡಿಸಬೇಡ!
ಅದೇ ನಿನಗೆ ಪರಮ ಹಿತವಾಗಿರುವುದು.

05094033a ಕೃತಪ್ರಜ್ಞೋ ವೀತಲೋಭೋ ನಿರಹಂಕಾರ ಆತ್ಮವಾನ್|

05094033c ದಾಂತಃ ಕ್ಷಾಂತೋ ಮೃದುಃ ಕ್ಷೇಮಃ ಪ್ರಜಾಃ ಪಾಲಯ ಪಾರ್ಥಿವ||

ಪಾರ್ಥಿವ! ಕೃತಪ್ರಜ್ಞನಾಗಿ, ಲೋಭವನ್ನು ತೊರೆದು, ನಿರಂಕಾರನಾಗಿ,
ಆತ್ಮವಂತನಾಗಿ, ದಾಂತ, ಕ್ಷಾಂತ, ಮೃದುವಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು, ಪ್ರಜೆಗಳ
ಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸು!

05094034a ಅನುಜ್ಞಾತಃ ಸ್ವಸ್ತಿ ಗಚ್ಛ ಮೈವಂ ಭೂಯಃ ಸಮಾಚರೇಃ|

05094034c ಕುಶಲಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಪ್ರಚ್ಛೇರಾವಯೋರ್ವ ಚನಾದ್ಭೃಶಂ||

ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಹೋಗು! ಮಂಗಳವಾಗಲಿ! ಇನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ
ನಡೆದುಕೋ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಕುಶಲವನ್ನು ಕೇಳು. ಕ್ರೂರ ಮಾತಿನಿಂದ
ಅವರನ್ನು ಅಪಮಾನಿಸಬೇಡ!”

05094035a ತತೋ ರಾಜಾ ತಯೋಃ ಪಾದಾವಭಿವಾದ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನೋಃ|

05094035c ಪ್ರತ್ಯಾಜಗಾಮ ಸ್ವಪುರಂ ಧರ್ಮಂ ಚೈವಾಚಿನೋದ್ಭುಶಂ||

ಆಗ ರಾಜನು ಆ ಮಹಾತ್ಮರ ಪಾದಗಳಿಗೆ ವಂದಿಸಿ, ತನ್ನ ಪುರಕ್ಕೆ
ತೆರಳಿ, ತುಂಬಾ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದನು.

05094036a ಸುಮಹಚ್ಛಾಪಿ ತತ್ಕರ್ಮ ಯನ್ನರೇಣ ಕೃತಂ ಪುರಾ|

05094036c ತತೋ ಗುಣೈಃ ಸುಬಹುಭಿಃ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ನಾರಾಯಣೋಽಭವತ್||

ಹಿಂದೆ ನರನು ಎಸಗಿದ ಆ ಕರ್ಮವು ಮಹತ್ತರವಾದುದು.

ನಾರಾಯಣನು ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಧಿಕ ಗುಣಗಳಿಂದ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿದ್ದನು.

05094037a ತಸ್ಮಾದ್ಯಾವದ್ಧನುಃಶ್ರೇಷ್ಠೇ ಗಾಂಡೀವೇಽಸ್ತ್ರಂ ನ ಯುಜ್ಯತೇ|

05094037c ತಾವತ್ತ್ವಂ ಮಾನಮುತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಗಚ್ಚ ರಾಜನ್ಧನಂಜಯಂ||

ರಾಜನ್! ಆದುದರಿಂದ ಆ ಧನುಶ್ರೇಷ್ಠ ಗಾಂಡೀವಕ್ಕೆ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು
ಹೊಡುವುದರ ಮೊದಲೇ, ನೀನು ನಿನ್ನ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ತೊರೆದು
ಧನಂಜಯನಲ್ಲಿ ಹೋಗು!

05094038a ಕಾಕುದೀಕಂ ಶುಕಂ ನಾಕಮಕ್ಷಿಸಂತರ್ಜನಂ ತಥಾ|

05094038c ಸಂತಾನಂ ನರ್ತನಂ ಘೋರಮಾಸ್ಯಮೋದಕಮಷ್ಟಮಂ||

ಅವನಲ್ಲಿ ಕಾಕುದೀಕ, ಶುಕ, ನಾಕ, ಅಕ್ಷಿಸಂತರ್ಜನ, ಸಂತಾನ, ನರ್ತನ,
ಘೋರ ಮತ್ತು ಎಂಟನೆಯದಾಗಿ ಉದಕಗಳಿವೆ.

05094039a ಏತೈರ್ವಿದ್ಧಾಃ ಸರ್ವ ಏವ ಮರಣಂ ಯಾಂತಿ ಮಾನವಾಃ|

05094039c ಉನ್ಮತ್ತಾಶ್ಚ ವಿಚೇಷ್ಟಂತೇ ನಷ್ಟಸಂಜ್ಞಾ ವಿಚೇತಸಃ||

05094040a ಸ್ವಪಂತೇ ಚ ಪ್ಲವಂತೇ ಚ ಚರ್ದಯಂತಿ ಚ ಮಾನವಾಃ|

05094040c ಮೂತ್ರಯಂತೇ ಚ ಸತತಂ ರುದಂತಿ ಚ ಹಸಂತಿ ಚ||

ಇವುಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲ ಮಾನವರೂ ಮರಣವನ್ನು
ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ - ಉನ್ಮತ್ತರಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ, ಸಂಜ್ಞೆಗಳನ್ನು
ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಮೂರ್ಛಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ, ನಿದ್ರೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ,
ಕುಪ್ಪಳಿಸುತ್ತಾರೆ, ಮಾನವರು ವಾಂತಿಮಾಡುತ್ತಾರೆ,
ಮೂತ್ರಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಸತತವಾಗಿ ಅಳುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ನಗುತ್ತಾರೆ.

05094041a ಅಸಂಖ್ಯೇಯಾ ಗುಣಾಃ ಪಾರ್ಥೇ ತದ್ವಿಶಿಷ್ಟೋ ಜನಾರ್ದನಃ|

05094041c ತ್ವಮೇವ ಭೂಯೋ ಜಾನಾಸಿ ಕುಂತೀಪುತ್ರಂ ಧನಂಜಯಂ||

ಪಾರ್ಥನ ಗುಣಗಳು ಅಸಂಖ್ಯವಾದವುಗಳು. ಜನಾರ್ದನನು
ಅವನಿಗಿಂಥ ವಿಶಿಷ್ಟನಾದವನು. ನೀನೇ ಅವನನ್ನು ಕುಂತೀಪುತ್ರ
ಧನಂಜಯನೆಂದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವೆ.

05094042a ನರನಾರಾಯಣೌ ಯೌ ತೌ ತಾವೇವಾರ್ಜುನಕೇಶವೌ|

05094042c ವಿಜಾನೀಹಿ ಮಹಾರಾಜ ಪ್ರವೀರೌ ಪುರುಷರ್ಷಭೌ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಈ ಪ್ರವೀರ, ಪುರುಷರ್ಷಭ ಅರ್ಜುನ-ಕೇಶವರೇ ಆ

ನರ-ನಾರಾಯಣರೆಂದು ತಿಳಿದುಕೋ.

05094043a ಯದ್ಯೇತದೇವಂ ಜಾನಾಸಿ ನ ಚ ಮಾಮತಿಶಂಕಸೇ|

05094043c ಆರ್ಯಾಂ ಮತಿಂ ಸಮಾಸ್ಥಾಯ ಶಾಮ್ಯ ಭಾರತ ಪಾಂಡವೈಃ||

ಭಾರತ ! ಇದನ್ನು ನೀನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ನನ್ನನ್ನು ಶಂಕಿಸದೇ ಇದ್ದರೆ, ಉತ್ತಮ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಪಾಲಿಸು.

05094044a ಅಥ ಚೇನ್ಮನ್ಯಸೇ ಶ್ರೇಯೋ ನ ಮೇ ಭೇದೋ ಭವೇದಿತಿ|

05094044c ಪ್ರಶಾಮ್ಯ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಾ ಚ ಯುದ್ಧೇ ಮನಃ ಕೃಥಾಃ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ! ಭೇದವಿಲ್ಲದಿರುವುದೇ ಶ್ರೇಯಸ್ಸೆಂದು ನೀನು ಯೋಚಿಸಿ, ಶಾಂತನಾಗು ! ಯುದ್ಧದ ಕುರಿತು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಬೇಡ !

05094045a ಭವತಾಂ ಚ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ ಕುಲಂ ಬಹುಮತಂ ಭುವಿ|

05094045c ತತ್ತಥೈವಾಸ್ತು ಭದ್ರಂ ತೇ ಸ್ವಾರ್ಥಮೇವಾನುಚಿಂತಯ||

ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ ! ನಿನ್ನ ಕುಲವು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಹುಮತವುಳ್ಳದ್ದು. ಅದು ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಿನಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದವಿದೆ. ನಿನಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವಂತೆ ಅಲೋಚಿಸು !”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
ದಂಭೋದ್ಭವೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ಚತುರ್ನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಂಭೋದ್ಭವೋಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ತೊಂಭತ್ನಾಲ್ಕನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೯೫

ಮಾತಲಿ ವರಾನ್ವೇಷಣೆ

ಋಷಿ ಕಣ್ವನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಹಾತ್ಮೆಯನ್ನು
ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾ “ನಾನೇ ಬಲಶಾಲಿ!” ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಡ.
ಬಲಶಾಲಿಗಳಿಗಿಂತ ಬಲಶಾಲಿಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ. ಬಲಶಾಲಿಗಳಲ್ಲಿ
ಕೇವಲ ದೇಹಬಲವೇ ಬಲವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ದೇವತೆಗಳ
ವಿಕ್ರಮವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಪಾಂಡವರೆಲ್ಲರೂ ನಿನಗಿಂತ ಬಲವಂತರು”
ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮಾತಲಿಯ ವರಾನ್ವೇಷಣೆಯ ಕಥೆಯನ್ನು
ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದುದು (೧-೧೧). ಇಂದ್ರನ ಸಾರಥಿ ಮಾತಲಿಯು ಮಗಳು
ಗುಣಕೇಶಿಗೆ ದೇವಮಾನುಷ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಅನುರೂಪ ವರನು
ಯಾರೂ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ವರನನ್ನು ಹುಡುಕಲು ನಾಗಲೋಕಕ್ಕೆ
ಹೊರಡುವುದು (೧೨-೨೧).

05095001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05095001a ಜಾಮದಗ್ನೈ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕಣ್ವೋಽಪಿ ಭಗವಾನ್ಯುಷಿಃ|

05095001c ದುರ್ಯೋಧನಮಿದಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ಕುರುಸಂಸದಿ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಜಾಮದಗ್ನಿಯ ವಚನವನ್ನು ಕೇಳಿ

ಭಗವಾನ್ ಋಷಿ ಕಣ್ವನೂ ಕೂಡ ಕುರುಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿ
ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು.

05095002a ಅಕ್ಷಯಶ್ಚಾವ್ಯಯಶ್ಚೈವ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಲೋಕಪಿತಾಮಹಃ|

05095002c ತಥೈವ ಭಗವಂತೌ ತೌ ನರನಾರಾಯಣಾವೃಷೀ||

“ಲೋಕಪಿತಾಮಹ ಬ್ರಹ್ಮನು ಅಕ್ಷಯ ಮತ್ತು ಅವ್ಯಯ. ಹಾಗೆಯೇ
ಭಗವಂತರಾದ ಆ ನರ-ನಾರಯಣ ಋಷಿಗಳೂ ಕೂಡ.

05095003a ಆದಿತ್ಯಾನಾಂ ಹಿ ಸರ್ವೇಷಾಂ ವಿಷ್ಣುರೇಕಃ ಸನಾತನಃ|

05095003c ಅಜಯಶ್ಚಾವ್ಯಯಶ್ಚೈವ ಶಾಶ್ವತಃ ಪ್ರಭುರೀಶ್ವರಃ||

ಆದಿತ್ಯರೆಲ್ಲರಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವೊಬ್ಬನೇ ಸನಾತನನು, ಅಜೇಯನು,
ಅವ್ಯಯನು, ಶಾಶ್ವತನು ಮತ್ತು ಪ್ರಭು ಈಶ್ವರನು.

05095004a ನಿಮಿತ್ತಮರಣಾಸ್ತ್ವನ್ಯೇ ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯೌ ಮಹೀ ಜಲಂ|

05095004c ವಾಯುರಗ್ನಿಸ್ತಥಾಕಾಶಂ ಗ್ರಹಾಸ್ತಾರಾಗಣಾಸ್ತಥಾ||

ಇತರರು - ಚಂದ್ರ-ಸೂರ್ಯರು, ಭೂಮಿ, ನೀರು, ವಾಯು, ಅಗ್ನಿ,
ಆಕಾಶ, ಗ್ರಹ, ತಾರಗಣಗಳು ನಿಮಿತ್ತವಾದವುಗಳು ಮತ್ತು
ನಾಶಹೊಂದುವವು.

05095005a ತೇ ಚ ಕ್ಷಯಾಂತೇ ಜಗತೋ ಹಿತ್ವಾ ಲೋಕತ್ರಯಂ ಸದಾ|

05095005c ಕ್ಷಯಂ ಗಚ್ಚಂತಿ ವೈ ಸರ್ವೇ ಸೃಜ್ಯಂತೇ ಚ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಅವು ಜಗತ್ತಿನ ಕ್ಷಯವಾಗುವಾಗ ಲೋಕತ್ರಯಗಳನ್ನು ತೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ಅವೆಲ್ಲವೂ ಕ್ಷಯವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಪುನಃ ಪುನಃ
ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತವೆ.

05095006a ಮುಹೂರ್ತಮರಣಾಸ್ತು ನೈ ಮಾನುಷಾ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಣಃ|

05095006c ತೀರ್ಯಗ್ರೋನ್ಯಶ್ಚ ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ಜೀವಲೋಕಚರಾಃ ಸ್ಮೃತಾಃ||

ಅನ್ಯ ಮನುಷ್ಯರು, ಮೃಗ-ಪಕ್ಷಿಗಳು, ತೀರ್ಯಗ್ರೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ
ಇತರ ಜೀವಲೋಕಚರಗಳು ಅಲ್ಪವೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮರಣ
ಹೊಂದುತ್ತವೆ.

05095007a ಭೂಯಿಷ್ಠೇನ ತು ರಾಜಾನಃ ಶ್ರಿಯಂ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಯುಷಃ ಕ್ಷಯೇ|

05095007c ಮರಣಂ ಪ್ರತಿಗಚ್ಚಂತಿ ಭೋಕ್ತುಂ ಸುಕೃತದುಷ್ಕೃತಂ||

ಹಾಗೆಯೇ ರಾಜರು ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಭೋಗಿಸಿ ಆಯುಷ್ಯವು ಕ್ಷಯವಾಗಲು
ಮರಣ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಸುಕೃತ-ದುಷ್ಕೃತಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸಲು
ಪುನಃ ಜೀವತಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

05095008a ಸ ಭವಾನ್ಧರ್ಮಪುತ್ರೇಣ ಶಮಂ ಕರ್ತುಮಿಹಾರ್ಹತಿ|

05095008c ಪಾಂಡವಾಃ ಕುರವಶ್ಚೈವ ಪಾಲಯಂತು ವಸುಂಧರಾಂ||

ನೀನು ಆ ಧರ್ಮಪುತ್ರನೊಂದಿಗೆ ಶಾಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
ಪಾಂಡವರು ಮತ್ತು ಕೌರವರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಾಲಿಸಲಿ.

05095009a ಬಲವಾನಹಮಿತ್ಯೇವ ನ ಮಂತವ್ಯಂ ಸುಯೋಧನ|

05095009c ಬಲವಂತೋ ಹಿ ಬಲಿಭಿದ್ವೃಶ್ಯಂತೇ ಪುರುಷರ್ಷಭ|

ಸುಯೋಧನ! “ನಾನೇ ಬಲಶಾಲಿ!” ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಡ.
ಪುರುಷರ್ಷಭ! ಬಲಶಾಲಿಗಳಿಗಿಂತ ಬಲಶಾಲಿಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ.

05095010a ನ ಬಲಂ ಬಲಿನಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಬಲಂ ಭವತಿ ಕೌರವ|

05095010c ಬಲವಂತೋ ಹಿ ತೇ ಸರ್ವೇ ಪಾಂಡವಾ ದೇವವಿಕ್ರಮಾಃ||

ಕೌರವ! ಬಲಶಾಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ದೇಹಬಲವೇ

ಬಲವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ದೇವತೆಗಳ ವಿಕ್ರಮವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ
ಪಾಂಡವರೆಲ್ಲರೂ ನಿನಗಿಂತ ಬಲವಂತರು.

05095011a ಅತ್ರಾಪ್ಯುದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಂ|

05095011c ಮಾತಲೇರ್ದಾ ತುಕಾಮಸ್ಯ ಕನ್ಯಾಂ ಮೃಗಯತೋ ವರಂ||

ಇದರ ಕುರಿತಾಗಿ, ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ, ಮಾತಲಿಯು ಮಗಳನ್ನು
ಕೊಡಲು ವರನನ್ನು ಹುಡುಕಿದ ಈ ಪುರಾತನ ಇತಿಹಾಸವೊಂದಿದೆ.

05095012a ಮತಸ್ತ್ರೈಲೋಕ್ಯರಾಜಸ್ಯ ಮಾತಲಿನಾಮ ಸಾರಥಿಃ|

05095012c ತಸ್ತ್ರೈಕೈವ ಕುಲೇ ಕನ್ಯಾ ರೂಪತೋ ಲೋಕವಿಶ್ರುತಾ||

ತ್ರೈಲೋಕ್ಯರಾಜನ ಸಾರಥಿಯ ಹೆಸರು ಮಾತಲಿ. ಅವನ ಕುಲದಲ್ಲಿ
ರೂಪದಲ್ಲಿ ಲೋಕವಿಶ್ರುತ ಒಬ್ಬಳೇ ಕನ್ಯೆಯಿದ್ದಳು.

05095013a ಗುಣಕೇಶೀತಿ ವಿಖ್ಯಾತಾ ನಾಮ್ನಾ ಸಾ ದೇವರೂಪಿಣೀ|

05095013c ಶ್ರಿಯಾ ಚ ವಪುಷಾ ಚೈವ ಸ್ತ್ರಿಯೋಽನ್ಯಾಃ ಸಾತಿರಿಚ್ಯತೇ||

ಗುಣಕೇಶೀ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ವಿಖ್ಯಾತಳಾಗಿ ಆ ದೇವರೂಪಿಣಿಯು

ಕಾಂತಿ-ಸೌಂದರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇತರ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಮೀರಿಸಿದ್ದಳು.

05095014a ತಸ್ಯಾಃ ಪ್ರದಾನಸಮಯಂ ಮಾತಲಿಃ ಸಹ ಭಾರ್ಯಯಾ|

05095014c ಜ್ಞಾತ್ವಾ ವಿಮಮೃಶೇ ರಾಜಂಸ್ತತ್ಪರಃ ಪರಿಚಿಂತಯನ್||

ಅವಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಸಮಯವು ಬಂದಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದ ಮಾತಲಿಯು ಭಾರ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಚಿಂತೆಗೊಳಗಾಗಿ ಮುಂದೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು.

05095015a ಧಿಕ್ಪಲ್ವಲಘುಶೀಲಾನಾಮುಚ್ಚಿ ತಾನಾಂ ಯಶಸ್ವಿನಾಂ|

05095015c ನರಾಣಾಮೃದ್ಧಸತ್ತ್ವಾನಾಂ ಕುಲೇ ಕನ್ಯಾಪ್ರರೋಹಣಂ||

“ಉತ್ತಮ ಶೀಲವುಳ್ಳ, ಯಶಸ್ವಿಗಳ, ಸತ್ವಯುತವಾದ ಉಚ್ಛಕುಲದಲ್ಲಿ ಕನ್ಯೆಯು ಜನಿಸಿದರೇ ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲವೇ?

05095016a ಮಾತುಃ ಕುಲಂ ಪಿತೃಕುಲಂ ಯತ್ರ ಚೈವ ಪ್ರದೀಯತೇ|

05095016c ಕುಲತ್ರಯಂ ಸಂಶಯಿತಂ ಕುರುತೇ ಕನ್ಯಕಾ ಸತಾಂ||

ಗೌರಾವಾನ್ವಿತ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಕನ್ಯೆಯು ಮೂರು ಕುಲಗಳ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ತರಬಹುದು - ತಾಯಿಯ ಕುಲ, ತಂದೆಯ ಕುಲ ಮತ್ತು ಅವಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡವರ ಕುಲ.

05095017a ದೇವಮಾನುಷಲೋಕೌ ದ್ವೌ ಮಾನಸೇನೈವ ಚಕ್ಷುಷಾ|

05095017c ಅವಗಾಹ್ಯೈವ ವಿಚಿತೌ ನ ಚ ಮೇ ರೋಚತೇ ವರಃ||

ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ದೇವ-ಮಾನುಷ ಲೋಕಗಳೆರಡನ್ನೂ

ನೋಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ವರನು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.”

05095018a ನ ದೇವಾನ್ಶ್ವೇವ ದಿತಿಜಾನ್ಸ ಗಂಧರ್ವಾನ್ಸ ಮಾನುಷಾನ್|

05095018c ಅರೋಚಯಂ ವರಕೃತೇ ತಥೈವ ಬಹುಲಾನ್ಯುಷೀನ್||

ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ, ದೈತ್ಯರಲ್ಲಿ, ಗಂಧರ್ವರಲ್ಲಿ, ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯ ಋಷಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅವನಿಗೆ ಅಳಿಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಯಾರೂ ಇಷ್ಟವಾಗಲಿಲ್ಲ.

05095019a ಭಾರ್ಯಯಾ ತು ಸ ಸಮಂತ್ರೈ ಸಹ ರಾತ್ರೌ ಸುಧರ್ಮಯಾ|

05095019c ಮಾತಲಿನಾಗಲೋಕಾಯ ಚಕಾರ ಗಮನೇ ಮತಿಂ||

ಅನಂತರ ಮಾತಲಿಯು ತನ್ನ ಪತ್ನಿ ಸುಧರ್ಮೆಯೊಡನೆ ರಾತ್ರಿ ಸಮಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ, ನಾಕಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿದನು.

05095020a ನ ಮೇ ದೇವಮನುಷ್ಯೇಷು ಗುಣಕೇಶ್ಯಾಃ ಸಮೋ ವರಃ|

05095020c ರೂಪತೋ ದೃಶ್ಯತೇ ಕಶ್ಚಿನ್ನಾಗೇಷು ಭವಿತಾ ಧ್ರುವಂ||

“ದೇವ-ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಗುಣಕೇಶಿಯ ಸಮನಾದ ವರನು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದುವೇಳೆ ನಾಗರಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು!”

05095021a ಇತ್ಯಾಮಂತ್ರೈ ಸುಧರ್ಮಾಂ ಸ ಕೃತ್ವಾ ಚಾಭಿಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ|

05095021c ಕನ್ಯಾಂ ಶಿರಸ್ಸುಪಾಘ್ರಾಯ ಪ್ರವಿವೇಶ ಮಹೀತಲಂ||

ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸಿ, ಸುಧರ್ಮೆಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿ, ಕನೈಯ ಶಿರವನ್ನು ಆಘ್ರಾಣಿಸಿ ಮಹೀತಲವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
ಮಾತಲಿವರಾನ್ವೇಷಣೇ ಪಂಚನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಾತಲಿವರಾನ್ವೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಂಭತ್ತೈದನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೯೬

ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮಾತಲಿಯು ವರುಣನನ್ನು ಕಾಣಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ
ನಾರದನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಿ, ಇಬ್ಬರೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ವರುಣನನ್ನು
ಕಂಡಿದುದು; ನಾರದನಿಂದ ವರುಣ ಸಭೆಯ ವರ್ಣನೆ (೧-೨೫).

05096001 ಕಣ್ಣು ಉವಾಚ|

05096001a ಮಾತಲಿಸ್ತು ವ್ರಜನ್ಮಾರ್ಗೇ ನಾರದೇನ ಮಹರ್ಷಿಣಾ|

05096001c ವರುಣಂ ಗಚ್ಚತಾ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಸಮಾಗಚ್ಚ ದೃದೃಚ್ಚಯಾ||

ಕಣ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ
ಮಾತಲಿಯು ವರುಣನನ್ನು ಕಾಣಲು ಬಯಸಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ
ಮಹರ್ಷಿ ನಾರದನನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದನು.

05096002a ನಾರದೋಽಥಾಬ್ರವೀದೇನಂ ಕ್ವ ಭವಾನ್ಗಂತುಮುದ್ಯತಃ|

05096002c ಸ್ವೇನ ವಾ ಸೂತ ಕಾರ್ಯೇಣ ಶಾಸನಾದ್ವಾ ಶತಕ್ರತೋಃ||

ಆಗ ನಾರದನು ಅವನನ್ನು ಕೇಳಿದನು: “ಸೂತ! ನೀನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವೆ? ನಿನ್ನದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಶತಕ್ರತುವಿನ ಶಾಸನದಂತೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೀಯೋ?”

05096003a ಮಾತಲಿರ್ನಾರದೇನೈವಂ ಸಂಪೃಷ್ಠಃ ಪಥಿ ಗಚ್ಛತಾ|

05096003c ಯಥಾವತ್ಸರ್ವಮಾಚಷ್ಟ ಸ್ವಕಾರ್ಯಂ ವರುಣಂ ಪ್ರತಿ||

ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ನಾರದನಿಂದ ಹೀಗೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಾತಲಿಯು ಅವನಿಗೆ ವರುಣನಲ್ಲಿ ತನಗಿರುವ ಕೆಲಸದ ಕುರಿತು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದನು.

05096004a ತಮುವಾಚಾಥ ಸ ಮುನಿರ್ಗಚ್ಛಾವಃ ಸಹಿತಾವಿತಿ|

05096004c ಸಲಿಲೇಶದಿದ್ಯಕ್ಷಾರ್ಥಮಹಮಪ್ಯುದ್ಯತೋ ದಿವಃ||

ಆಗ ಆ ಮನಿಯು ಅವನಿಗೆ “ಇಬ್ಬರೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಹೋಗೋಣ! ನಾನೂ ಕೂಡ ಸಲಿಲೇಶನನ್ನು ಕಾಣಲು ದಿವದಿಂದ ಇಳಿದು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

05096005a ಅಹಂ ತೇ ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾಸ್ಯೇ ದರ್ಶಯನ್ವಸುಧಾತಲಂ|

05096005c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತತ್ರ ವರಂ ಕಂ ಚಿದ್ರೋಚಯಿಷ್ಯಾವ ಮಾತಲೇ||

ವಸುಧಾತಲವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ನಾನು ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮಾತಲಿ! ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ಯಾರಾದರೂ ವರನನ್ನು ಆರಿಸೋಣ!”

05096006a ಅವಗಾಹ್ಯ ತತೋ ಭೂಮಿಮುಭೌ ಮಾತಲಿನಾರದೌ|

05096006c ದದೃಶಾತೇ ಮಹಾತ್ಮಾನೌ ಲೋಕಪಾಲಮಪಾಂ ಪತಿಂ||

ಆಗ ಮಾತಲಿ-ನಾರದರಿಬ್ಬರೂ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಲೋಕಪಾಲಕ
ಅಪಾಂಪತಿಯನ್ನು ಕಂಡರು.

05096007a ತತ್ರ ದೇವರ್ಷಿಸದೃಶೀಂ ಪೂಜಾಂ ಪ್ರಾಪ ಸ ನಾರದಃ|

05096007c ಮಹೇಂದ್ರಸದೃಶೀಂ ಚೈವ ಮಾತಲಿಃ ಪ್ರತ್ಯಪದ್ಯತ||

ಅಲ್ಲಿ ನಾರದನು ದೇವರ್ಷಿಗೆ ತಕ್ಕುದಾದ ಪೂಜೆಯನ್ನೂ, ಮಾತಲಿಯು
ಮಹೇಂದ್ರನಿಗೆ ತಕ್ಕುದಾದ ಪೂಜೆಯನ್ನೂ ಪಡೆದರು.

05096008a ತಾವೃಭೌ ಪ್ರೀತಮನಸೌ ಕಾರ್ಯವತ್ತಾಂ ನಿವೇದ್ಯ ಹ|

05096008c ವರುಣೇನಾಭ್ಯನುಜ್ಞಾತೌ ನಾಗಲೋಕಂ ವಿಚೇರತುಃ||

ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯದ ಕುರಿತು
ನಿವೇದಿಸಿದರು. ನಂತರ ವರುಣನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು
ನಾಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿದರು.

05096009a ನಾರದಃ ಸರ್ವ ಭೂತಾನಾಮಂತರ್ಭೂ ಮಿನಿವಾಸಿನಾಂ|

05096009c ಜಾನಂಶ್ಚಕಾರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಂ ಯಂತುಃ ಸರ್ವಮಶೇಷತಃ||

ಭೂಮಿಯ ಒಳಗೆ ನಿವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ತಿಳಿದಿದ್ದ ನಾರದನು
ಎಲ್ಲರ ಕುರಿತೂ ವಿವರಿಸುತ್ತಾ ಹೋದನು.

05096010 ನಾರದ ಉವಾಚ|

05096010a ದೃಷ್ಟ್ಯಸ್ಯೇ ವರುಣಸ್ತಾತ ಪುತ್ರಪೌತ್ರಸಮಾವೃತಃ|

05096010c ಪಶ್ಚೋದಕಪತೇಃ ಸ್ಥಾನಂ ಸರ್ವತೋಭದ್ರಮೃದ್ಧಿಮತ್||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಯ್ಯಾ! ನೀನು ಪುತ್ರಪೌತ್ರರಿಂದ
ಆವೃತನಾಗಿರುವ ವರುಣನನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಸರ್ವತೋಭದ್ರವಾಗಿರುವ
ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿರುವ ಉದಕಪತಿಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ನೋಡು!

05096011a ಏಷ ಪುತ್ರೋ ಮಹಾಪ್ರಾಚ್ಛೋ ವರುಣಸ್ಯೇಹ ಗೋಪತೇಃ|

05096011c ಏಷ ತಂ ಶೀಲವೃತ್ತೇನ ಶೌಚೇನ ಚ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ||

ಇವನು ಗೋಪತಿ ವರುಣನ ಮಹಾಪ್ರಾಚ್ಛ ಮಗ. ಅವನು ಶೀಲದಲ್ಲಿ,
ಶೌಚದಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

05096012a ಏಷೋಽಸ್ಯ ಪುತ್ರೋಽಭಿಮತಃ ಪುಷ್ಕರಃ ಪುಷ್ಕರೇಕ್ಷಣಃ|

05096012c ರೂಪವಾನ್ದರ್ಶನೀಯಶ್ಚ ಸೋಮಪುತ್ರಾ ವೃತಃ ಪತಿಃ||

ಪುಷ್ಕರೇಕ್ಷಣ ಈ ಪುಷ್ಕರನು ಅವನ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರ ಮಗ - ರೂಪವಂತ,
ಸುಂದರ. ಇವನನ್ನು ಸೋಮನ ಪುತ್ರಿಯು ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ವರಿಸಿದ್ದಾಳೆ.

05096013a ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾ ಕಾಲೀತಿ ಯಾಮಾಹುದ್ವಿತೀಯಾಂ ರೂಪತಃ ಶ್ರಿಯಂ|

05096013c ಆದಿತ್ಯಸ್ಯೈವ ಗೋಃ ಪುತ್ರೋ ಜ್ಯೇಷ್ಠಃ ಪುತ್ರಃ ಕೃತಃ ಸ್ಮೃತಃ||

ರೂಪದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಗೆ ಎರಡನೆಯವಳಾಗಿರುವ ಅವಳನ್ನು
ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾ ಕಾಲೀ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಅವಳು ಅದಿತಿಯ
ಶೇಷ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ವರಿಸಿದ್ದಳೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

05096014a ಭವನಂ ಪಶ್ಯ ವಾರುಣ್ಯಾ ಯದೇತತ್ಸರ್ವಕಾಂಚನಂ|

05096014c ಯಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸುರತಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಸುರಾಃ ಸುರಪತೇಃ ಸಖೇ||

ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಕಾಂಚನದಿಂದ ಕೂಡಿದ ವರುಣನ ಭವನವನ್ನು ನೋಡು !
ಸುರಪತಿಯ ಸಖನಲ್ಲಿರುವ ಸುರೆಯನ್ನು ಕುಡಿದು ಸುರರು ಸುರತ್ವವನ್ನು
ಪಡೆದರು.

05096015a ಏತಾನಿ ಹೃತರಾಜ್ಯಾನಾಂ ದೈತೇಯಾನಾಂ ಸ್ಮ ಮಾತಲೇ|

05096015c ದೀಪ್ಯಮಾನಾನಿ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಸರ್ವಪ್ರಹರಣಾನ್ಯುತ||

ಮಾತಲಿ ! ನೀನು ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಈ ದೀಪ್ಯಮಾನ ಆಯುಧಗಳೆಲ್ಲವೂ
ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ದೈತ್ಯರಿಗೆ ಸೇರಿದವು.

05096016a ಅಕ್ಷಯಾಣಿ ಕಿಲೈತಾನಿ ವಿವರ್ತಂತೇ ಸ್ಮ ಮಾತಲೇ|

05096016c ಅನುಭಾವಪ್ರಯುಕ್ತಾನಿ ಸುರೈರವಜಿತಾನಿ ಹ||

ಮಾತಲಿ ! ಈ ಆಯುಧಗಳು ಅಕ್ಷಯವಾದವುಗಳು: ಶತ್ರುಗಳ ಮೇಲೆ
ಪ್ರಯೋಗಿಸುವವನ ಕೈಗೇ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದು ಸೇರುತ್ತವೆ. ಸುರರು
ಗೆದ್ದಿರುವ ಈ ಆಯುಧವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು
ಅನುಭವವಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

05096017a ಅತ್ರ ರಾಕ್ಷಸಜಾತ್ಯಶ್ಚ ಭೂತಜಾತ್ಯಶ್ಚ ಮಾತಲೇ|

05096017c ದಿವ್ಯಪ್ರಹರಣಾಶ್ಚಾಸ್ತನ್ಪೂರ್ವದೈವತನಿರ್ಮಿತಾಃ||

ಮಾತಲಿ ! ಹಿಂದೆ ಇಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯಪ್ರಹರಣ ಮಾಡುವ ಹಲವಾರು ರಾಕ್ಷಸ
ಜಾತಿಯ ಮತ್ತು ಭೂತಜಾತಿಯವರು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು

ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಜಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು.

05096018a ಅಗ್ನಿರೇಷ ಮಹಾರ್ಚಿಷ್ಯಾಂ ಜಾಗರ್ತಿ ವರುಣಹೃದೇ|

05096018c ವೈಷ್ಣವಂ ಚಕ್ರಮಾವಿದ್ಧಂ ವಿಧೂಮೇನ ಹವಿಷ್ಮತಾ||

ಅಲ್ಲಿ ವರುಣ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಯಿದೆ.
ಹೊಗೆಯಿಲ್ಲದ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಆವೃತವಾಗಿರುವ ಇದು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಚಕ್ರ.

05096019a ಏಷ ಗಾಂಡೀಮಯಶ್ಚಾಪೋ ಲೋಕಸಂಹಾರಸಂಭೃತಃ|

05096019c ರಕ್ಷ್ಯತೇ ದೈವತೈರ್ನಿತ್ಯಂ ಯತಸ್ತದ್ಗಾಂಡೀವಂ ಧನುಃ||

ಈ ಚಾಪವು ಲೋಕಸಂಹಾರಸಂಭೃತ ಗಾಂಡೀವವು. ಈ ಗಾಂಡೀವ
ಧನುಸ್ಸನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ನಿತ್ಯವೂ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ.

05096020a ಏಷ ಕೃತ್ಯೇ ಸಮುತ್ಪನ್ನೇ ತತ್ತದ್ಧಾರಯತೇ ಬಲಂ|

05096020c ಸಹಸ್ರಶತಸಂಖ್ಯೇನ ಪ್ರಾಣೇನ ಸತತಂ ಧ್ರುವಂ||

ಕಾಲವು ಬಂದಾಗ ಇದು ಸಹಸ್ರಶತ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು
ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಧರಿಸುತ್ತದೆ.

05096021a ಅಶಾಸ್ಯಾನಪಿ ಶಾಸ್ತ್ರೇಷ ರಕ್ಷೋಬಂಧುಷು ರಾಜಸು|

05096021c ಸೃಷ್ಟಿಃ ಪ್ರಥಮಜೋ ದಂಡೋ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಾ||

ಇದು ರಾಕ್ಷಸರ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಸೇರಿದ ಅಶಾಸನೀಯ ರಾಜರನ್ನು
ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಇರುವ, ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಿ ಬ್ರಹ್ಮನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಪ್ರಥಮ
ದಂಡ.

05096022a ಏತಚ್ಚ ತ್ರಂ ನರೇಂದ್ರಾಣಾಂ ಮಹಚ್ಚ ಕ್ರೇಣ ಭಾಷಿತಂ|

05096022c ಪುತ್ರಾಃ ಸಲಿಲರಾಜಸ್ಯ ಧಾರಯಂತಿ ಮಹೋದಯಂ||

ಇದು ಶಕ್ತನಿಂದ ಭಾಷಿತವಾದ, ನರೇಂದ್ರರ ಮಹಾ ಶಸ್ತ್ರ. ಇದು ಮಹೋದಯ ಸಲಿಲರಾಜನ ಪುತ್ರರನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತದೆ.

05096023a ಏತತ್ಸಲಿಲರಾಜಸ್ಯ ಛತ್ರಂ ಛತ್ರಗೃಹೇ ಸ್ಥಿತಂ|

05096023c ಸರ್ವತಃ ಸಲಿಲಂ ಶೀತಂ ಜೀಮೂತ ಇವ ವರ್ಷತಿ||

ಸಲಿಲರಾಜನ ಛತ್ರಗೃಹದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಛತ್ರವು ಮೋಡದಂತೆ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಶೀತಲ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತದೆ.

05096024a ಏತಚ್ಚ ತ್ರಾತ್ಪರಿಭ್ರಷ್ಟಂ ಸಲಿಲಂ ಸೋಮನಿರ್ಮಲಂ|

05096024c ತಮಸಾ ಮೂರ್ಚಿತಂ ಯಾತಿ ಯೇನ ನಾರ್ಚತಿ ದರ್ಶನಂ||

ಈ ಛತ್ರದಿಂದ ಬೀಳುವ ನೀರು ಚಂದ್ರನಂತೆ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ತುಂಬಿದ ಇದು ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

05096025a ಬಹೂನ್ಯದ್ಭುತರೂಪಾಣಿ ದ್ರಷ್ಟವ್ಯಾನೀಹ ಮಾತಲೇ|

05096025c ತವ ಕಾರ್ಯೋಪರೋಧಸ್ತು ತಸ್ಮಾದ್ಗಚ್ಛಾವ ಮಾಚಿರಂ||

ಮಾತಲಿ! ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಇತರ ಅದ್ಭುತ ರೂಪಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದು ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಿಯನ್ನು ತರುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಬೇಗನೇ ಮುಂದುವರೆಯೋಣ!"

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ

ಮಾತಲಿವರಾನ್ವೇಷಣೇ ಷಣ್ಣಾನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಾತಲಿವರಾನ್ವೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಂಭತ್ತಾರನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೯೨

ನಾರದನು ಮಾತಲಿಗೆ ನಾಗಲೋಕದ ನಾಭಿಸ್ಥಳವಾದ ದೈತ್ಯರ
ಪಾತಾಲಪುರವನ್ನು ತೋರಿಸಿದುದು (೧-೨೦).

05097001 ನಾರದ ಉವಾಚ|

05097001a ಏತತ್ತು ನಾಗಲೋಕಸ್ಯ ನಾಭಿಸ್ಥಾನೇ ಸ್ಥಿತಂ ಪುರಂ|

05097001c ಪಾತಾಲಮಿತಿ ವಿಖ್ಯಾತಂ ದೈತ್ಯದಾನವಸೇವಿತಂ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ಇಲ್ಲಿ, ನಾಗಲೋಕದ ನಾಭಿಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ
ಪಾತಾಲವೆಂದು ವಿಖ್ಯಾತ ದೈತ್ಯ-ದಾನವ ಸೇವಿತ ಪುರವಿದೆ.

05097002a ಇದಮದ್ಭಿಃ ಸಮಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ಯೇ ಕೇ ಚಿದ್ಧ್ರುವಜಂಗಮಾಃ|

05097002c ಪ್ರವಿಶಂತೋ ಮಹಾನಾದಂ ನದಂತಿ ಭಯಪೀಡಿತಾಃ||

ನೀರಿನ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಎಳೆದು ತರಲ್ಪಟ್ಟ ಭೂಮಿಯ ಜೀವಿಗಳು
ಭಯಪೀಡಿತರಾಗಿ ಜೋರಾಗಿ ಚೀರುತ್ತಾ ಇದನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತವೆ.

05097003a ಅತ್ರಾಸುರೋಽಗ್ನಿಃ ಸತತಂ ದೀಪ್ಯತೇ ವಾರಿಭೋಜನಃ|

05097003c ವ್ಯಾಪಾರೇಣ ಧೃತಾತ್ಮಾನಂ ನಿಬದ್ಧಂ ಸಮಬುಧ್ಯತ||

ನೀರನ್ನೇ ಉಣ್ಣುವ ಅಸುರೋಗ್ನಿಯು ಸತತವೂ ಇಲ್ಲಿ
ಉರಿಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಧೃತಾತ್ಮರ ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ನಿಬದ್ಧವಾಗಿ
ಚಲಿಸದೇ ನಿಂತಿದೆ.

05097004a ಅತ್ರಾಮೃತಂ ಸುರೈಃ ಪೀತ್ವಾ ನಿಹಿತಂ ನಿಹತಾರಿಭಿಃ|

05097004c ಅತಃ ಸೋಮಸ್ಯ ಹಾನಿಶ್ಚ ವೃದ್ಧಿಶ್ಚೈವ ಪ್ರದೃಶ್ಯತೇ||

ಇಲ್ಲಿಯೇ ಸುರರು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಅಮೃತವನ್ನು ಕುಡಿದು,
ಉಳಿದುದನ್ನು ಇಟ್ಟರು. ಇಲ್ಲಿಯೇ ಚಂದ್ರನ ಹಾನಿ-ವೃದ್ಧಿಗಳು
ತೋರುತ್ತವೆ.

05097005a ಅತ್ರ ದಿವ್ಯಂ ಹಯಶಿರಃ ಕಾಲೇ ಪರ್ವಣಿ ಪರ್ವಣಿ|

05097005c ಉತ್ತಿಷ್ಠತಿ ಸುವರ್ಣಾ ಭಂ ವಾರ್ಭಿರಾಪೂರಯಂ ಜಗತ್||

ಅಲ್ಲಿಯೇ ದಿವ್ಯ ಹಯಶಿರನು ಪರ್ವ ಪರ್ವಗಳ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲೆದ್ದು
ಜಗತ್ತನ್ನು ಸುವರ್ಣ ಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ಮತ್ತು ವೇದಘೋಷದಿಂದ
ತುಂಬಿಸುತ್ತಾನೆ.

05097006a ಯಸ್ಮಾದತ್ರ ಸಮಗ್ರಾಸ್ತಾಃ ಪತಂತಿ ಜಲಮೂರ್ತಯಃ|

05097006c ತಸ್ಮಾತ್ಪಾಲಮಿತ್ಯೇತತ್ಪ್ಷಿಯತೇ ಪುರಮುತ್ತಮಂ||

ಎಲ್ಲ ಜಲಮೂರ್ತಯಗಳು ಇಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಸುರಿಸುವುದರಿಂದ ಈ
ಉತ್ತಮ ಪುರವನ್ನು ಪಾತಾಲವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

05097007a ಐರಾವತೋಽಸ್ಮಾತ್ಸಲಿಲಂ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಜಗತೋ ಹಿತಃ|

05097007c ಮೇಘೇಷ್ವಾಮುಂಚತೇ ಶೀತಂ ಯನ್ಮಹೇಂದ್ರಃ ಪ್ರವರ್ಷತಿ||

ಇಲ್ಲಿಂದಲೇ ಜಗತ್ತಿನ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಐರಾವತವು ನೀರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮೇಘಗಳ ಮೇಲೆ ಚೆಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನೇ ಮಹೇಂದ್ರನು ಶೀತಲ ಮಳೆಯಾಗಿ ಸುರಿಸುತ್ತಾನೆ.

05097008a ಅತ್ರ ನಾನಾವಿಧಾಕಾರಾಸ್ತಿಮಯೋ ನೈಕರೂಪಿಣಃ|

05097008c ಅಪ್ಸು ಸೋಮಪ್ರಭಾಂ ಪೀತ್ವಾ ವಸಂತಿ ಜಲಚಾರಿಣಃ||

ಅಲ್ಲಿ ನಾನಾ ವಿಧದ, ಆಕಾರದ, ತಿಮಿ ಮೊದಲಾದ ಜಲಚಾರಿಣಿಗಳು ಸೋಮಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಕುಡಿದು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತವೆ.

05097009a ಅತ್ರ ಸೂರ್ಯಾಂಶುಭಿರ್ಭಿನ್ನಾಃ ಪಾತಾಲತಲಮಾಶ್ರಿತಾಃ|

05097009c ಮೃತಾ ದಿವಸತಃ ಸೂತ ಪುನರ್ಜೀವಂತಿ ತೇ ನಿಶಿ||

ಸೂತ! ಅಲ್ಲಿ ಪಾತಾಲತಲದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವು ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಸೀಳಿ ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಸಾಯುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಅವು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಜೀವಿಸುತ್ತವೆ.

05097010a ಉದಯೇ ನಿತ್ಯಶಶ್ಚಾತ್ರ ಚಂದ್ರಮಾ ರಶ್ಮಿಭಿರ್ವೃತಃ|

05097010c ಅಮೃತಂ ಸ್ಪೃಶ್ಯ ಸಂಸ್ಪರ್ಶಾತ್ಸಂಜೀವಯತಿ ದೇಹಿನಃ||

ನಿತ್ಯವೂ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಉದಯಿಸುವ ಚಂದ್ರನು ತನ್ನ ರಶ್ಮಿಗಳಿಂದ ಅಮೃತವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ದೇಹಿಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಜೀವಂತಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

05097011a ಅತ್ರ ತೇಽಧರ್ಮನಿರತಾ ಬದ್ಧಾಃ ಕಾಲೇನ ಪೀಡಿತಾಃ|

05097011c ದೈತೇಯಾ ನಿವಸಂತಿ ಸ್ಮ ವಾಸವೇನ ಹೃತಶ್ರಿಯಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಅಧರ್ಮನಿರತ ದೈತ್ಯರು ಕಾಲನಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟು ಪೀಡಿತರಾಗಿ,
ವಾಸವನಿಂದ ಶ್ರೀಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

05097012a ಅತ್ರ ಭೂತಪತಿನಾಮ ಸರ್ವಭೂತಮಹೇಶ್ವರಃ|

05097012c ಭೂತಯೇ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಮಚರತ್ತಪ ಉತ್ತಮಂ||

ಅಲ್ಲಿ ಸರ್ವಭೂತಮಹೇಶ್ವರ ಭೂತಪತಿಯು ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗಾಗಿ
ಉತ್ತಮ ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸಿದ್ದನು.

05097013a ಅತ್ರ ಗೋವ್ರತಿನೋ ವಿಪ್ರಾಃ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಾಮ್ನಾಯಕಶ್ಚಿತಾಃ|

05097013c ತ್ಯಕ್ತಪ್ರಾಣಾ ಜಿತಸ್ವರ್ಗಾ ನಿವಸಂತಿ ಮಹರ್ಷಯಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯದಿಂದ ಬಡಕಲಾಗಿ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ತೊರೆದು
ಸ್ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದ ಗೋವ್ರತಿ ವಿಪ್ರ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ.

05097014a ಯತ್ರತತ್ರಶಯೋ ನಿತ್ಯಂ ಯೇನಕೇನಚಿದಾಶಿತಃ|

05097014c ಯೇನಕೇನಚಿದಾಚ್ಚನ್ನಃ ಸ ಗೋವ್ರತ ಇಹೋಚ್ಯತೇ||

ಎಲ್ಲಿರುವನೋ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿತ್ಯವೂ ಮಲಗುವ, ಇತರರು ನೀಡಿದುದನ್ನು
ತಿನ್ನುವ, ಇತರರು ನೀಡಿದುದನ್ನು ಉಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವವನನ್ನು ಗೋವ್ರತ
ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

05097015a ಐರಾವತೋ ನಾಗರಾಜೋ ವಾಮನಃ ಕುಮುದೋಽಂಜನಃ|

05097015c ಪ್ರಸೂತಾಃ ಸುಪ್ರತೀಕಸ್ಯ ವಂಶೇ ವಾರಣಸತ್ತಮಾಃ||

ಸುಪ್ರತೀಕನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ವಾರಣಸತ್ತಮರಾದ ನಾಗರಾಜ ಐರಾವತ, ವಾಮನ, ಕುಮುದ, ಮತ್ತು ಅಂಜನರು ಜನಿಸಿದರು.

05097016a ಪಶ್ಯ ಯದ್ಯತ್ರ ತೇ ಕಶ್ಚಿದ್ರೋಚತೇ ಗುಣತೋ ವರಃ|

05097016c ವರಯಿಷ್ಯಾವ ತಂ ಗತ್ವಾ ಯತ್ನಮಾಸ್ಥಾಯ ಮಾತಲೇ||

ಮಾತಲೀ! ಇಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ನಿನಗಿಷ್ಟನಾದ ಗುಣವಂತ ವರನಿದ್ದಾನೆಯೋ ನೋಡು. ಅವನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ನಿನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ವರಿಸುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸೋಣ.

05097017a ಅಂಡಮೇತಜ್ಜ ಲೇ ನ್ಯಸ್ತಂ ದೀಪ್ಯಮಾನಮಿವ ಶ್ರಿಯಾ|

05097017c ಆ ಪ್ರಜಾನಾಂ ನಿಸರ್ಗಾದ್ವೈ ನೋದ್ಭಿದ್ಯತಿ ನ ಸರ್ಪತಿ||

ಈ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಯಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ಅಂಡವನ್ನು ನೋಡು! ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸಮಯದಿಂದ ಇದು ಇಲ್ಲಿದೆ. ಒಡೆಯುವುದೂ ಇಲ್ಲ, ಚಲಿಸುವುದೂ ಇಲ್ಲ.

05097018a ನಾಸ್ಯ ಜಾತಿಂ ನಿಸರ್ಗಂ ವಾ ಕಥ್ಯಮಾನಂ ಶೃಣೋಮಿ ವೈ|

05097018c ಪಿತರಂ ಮಾತರಂ ವಾಪಿ ನಾಸ್ಯ ಜಾನಾತಿ ಕಶ್ಚನ||

ಇದರ ಹುಟ್ಟಿನ ಅಥವಾ ಸ್ವಭಾವದ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿದ್ದುದನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಇದರ ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರನ್ನು ಕೂಡ ಯಾರೂ ಅರಿಯರು.

05097019a ಅತಃ ಕಿಲ ಮಹಾನಗ್ನಿರಂತಕಾಲೇ ಸಮುತ್ಥಿತಃ|

05097019c ಧಕ್ಷ ತೇ ಮಾತಲೇ ಸರ್ವಂ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಂ ಸಚರಾಚರಂ||

ಮಾತಲೀ! ಅಂತಕಾಲವು ಬಂದಾಗ ಇದರಿಂದ ಮಹಾನ್ ಅಗ್ನಿಯು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿ, ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ವ ಸಚರಾಚರಗಳನ್ನೂ ಸುಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.”

05097020 ಕಣ್ವ ಉವಾಚ|

05097020a ಮಾತಲಿಸ್ತ್ವ ಬ್ರವೀಚ್ಚು ತ್ವಾ ನಾರದಸ್ಯಾಥ ಭಾಷಿತಂ|

05097020c ನ ಮೇಽತ್ರ ರೋಚತೇ ಕಶ್ಚಿದನ್ಯತೋ ವ್ರಜ ಮಾಚಿರಂ||

ಕಣ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾರದನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮಾತಲಿಯು “ಇಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಯಾರೂ ಇಷ್ಟವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಬೇಗನೇ ಹೋಗೋಣ!” ಎಂದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
ಮಾತಲಿವರಾನ್ವೇಷಣೇ ಸಪ್ತನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಾತಲಿವರಾನ್ವೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಂಭತ್ತೇಳನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೯೮

ನಾರದನು ದೈತ್ಯ-ದಾನವರ ಹಿರಣ್ಯಪುರವನ್ನು ಮಾತಲಿಗೆ

ತೋರಿಸಿದುದು (೧-೧೫).

05098001 ನಾರದ ಉವಾಚ|

05098001a ಹಿರಣ್ಯಪುರಮಿತ್ಯೇತತ್ಪ್ರಾತಂ ಪುರವರಂ ಮಹತ್|

05098001c ದೈತ್ಯಾನಾಂ ದಾನವಾನಾಂ ಚ ಮಾಯಾಶತವಿಚಾರಿಣಾಂ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದು ಪುರಗಳಲ್ಲಿಯೇ
ಶ್ರೇಷ್ಠವೆನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ, ದೈತ್ಯ-ದಾನವರ, ನೂರಾರು
ಮಾಯಾವಿಚಾರಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಮಹಾ ಹಿರಣ್ಯಪುರ.

05098002a ಅನಲ್ಪೇನ ಪ್ರಯತ್ನೇನ ನಿರ್ಮಿತಂ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಣಾ|

05098002c ಮಯೇನ ಮನಸಾ ಸೃಷ್ಟಂ ಪಾತಾಲತಲಮಾಶ್ರಿತಂ||

ಪಾತಾಲತಲದಲ್ಲಿರುವ ಇದನ್ನು ಮಯನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ರಚಿಸಿದನು
ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಕರ್ಮನು ತುಂಬಾ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು.

05098003a ಅತ್ರ ಮಾಯಾಸಹಸ್ರಾಣಿ ವಿಕುರ್ವಾಣಾ ಮಹೌಜಸಃ|

05098003c ದಾನವಾ ನಿವಸಂತಿ ಸ್ಮ ಶೂರಾ ದತ್ತವರಾಃ ಪುರಾ||

ಹಿಂದೆ ವರಗಳನ್ನು ಪಡೆದ, ಸಹಸ್ರಾರು ಮಾಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ,
ಮಹೌಜಸ, ಶೂರ ದಾನವರು ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ.

05098004a ನೈತೇ ಶಕ್ರೇಣ ನಾನ್ಯೇನ ವರುಣೇನ ಯಮೇನ ವಾ|

05098004c ಶಕ್ಯಂತೇ ವಶಮಾನೇತುಂ ತಥೈವ ಧನದೇನ ಚ||

ಇದನ್ನು ಶಕ್ರನಿಂದಾಗಲೀ, ಇತರರಿಂದಾಗಲೀ - ವರುಣ, ಯಮ, ಮತ್ತು

ಧನದನಿಂದಾಗಲೀ - ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

05098005a ಅಸುರಾಃ ಕಾಲಖಿಂಜಾಶ್ಚ ತಥಾ ವಿಷ್ಣುಪದೋದ್ಭವಾಃ|

05098005c ನೈರೃತಾ ಯಾತುಧಾನಾಶ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮವೇದೋದ್ಭವಾಶ್ಚ ಯೇ||

ಅಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುಪದದಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಿದ ಕಾಲಖಿಂಜ ಅಸುರರೂ,
ಬ್ರಹ್ಮವೇದದಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಿದ ನೈರೃತಾ ಯಾತುಧಾನರೂ
ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ.

05098006a ದಂಷ್ಟ್ರಿಣೋ ಭೀಮರೂಪಾಶ್ಚ ನಿವಸಂತ್ಯಾತ್ಮರಕ್ಷಿಣಃ|

05098006c ಮಾಯಾವೀರ್ಯೋಪಸಂಪನ್ನಾ ನಿವಸಂತ್ಯಾತ್ಮರಕ್ಷಿಣಃ||

ಅವರು ಕೋರೆದಾಡೆಗಳುಳ್ಳವರು, ಭೀಮರೂಪರು, ಮಾಯಾವಿಗಳು,
ವೀರ್ಯಸಂಪನ್ನರು ಮತ್ತು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವರು.

05098007a ನಿವಾತಕವಚಾ ನಾಮ ದಾನವಾ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಾಃ|

05098007c ಜಾನಾಸಿ ಚ ಯಥಾ ಶಕ್ರೋ ನೈತಾಂ ಶಕ್ನೋತಿ ಬಾಧಿತುಂ||

ಇವರಲ್ಲದೇ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದ ನಿವಾತಕವಚರೆಂಬ ದಾನವರೂ
ನೆಲೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಶಕ್ರನೂ ಕೂಡ ಹೇಗೆ ಇವರನ್ನು ಬಾಧಿಸಲು ಶಕ್ಯನಾಗಿಲ್ಲ
ಎನ್ನುವುದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ.

05098008a ಬಹುಶೋ ಮಾತಲೇ ತ್ವಂ ಚ ತವ ಪುತ್ರಶ್ಚ ಗೋಮುಖಿಃ|

05098008c ನಿರ್ಭಗ್ನೋ ದೇವರಾಜಶ್ಚ ಸಹಪುತ್ರಃ ಶಚೀಪತಿಃ||

ಮಾತಲೀ! ಬಹಳಷ್ಟು ಬಾರಿ ನೀನು ನಿನ್ನ ಪುತ್ರ ಗೋಮುಖಿನೊಡನೆ

ಮತ್ತು ಶಚೀಪತಿ ದೇವರಾಜನು ಅವನು ಪುತ್ರನೊಡನೆ ಅವರೊಂದಿಗೆ
ನಿರ್ಭಗ್ನನಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

05098009a ಪಶ್ಯ ವೇಶ್ಮಾನಿ ರೌಕ್ಮಾಣಿ ಮಾತಲೇ ರಾಜತಾನಿ ಚ|

05098009c ಕರ್ಮಣಾ ವಿಧಿಯುಕ್ತೇನ ಯುಕ್ತಾನ್ಯುಪಗತಾನಿ ಚ||

05098010a ವೈಡೂರ್ಯಹರಿತಾನೀವ ಪ್ರವಾಲರುಚಿರಾಣಿ ಚ|

05098010c ಅರ್ಕಸ್ಫಟಿಕಶುಭ್ರಾಣಿ ವಜ್ರಸಾರೋಜ್ಜ್ವಲಾನಿ ಚ||

ಮಾತಲೀ! ಚಿನ್ನ-ಬೆಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ವೈಡೂರ್ಯದ
ಹಸಿರಿನಿಂದ, ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ಪ್ರವಾಲಗಳಿಂದ, ಅರ್ಕಸ್ಫಟಿಕದ
ಹೊಳಪಿನಿಂದ, ವಜ್ರಸಾರದಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ, ವಿಧಿಯುಕ್ತವಾಗಿ
ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಅವರ ಮನೆಗಳನ್ನು ನೋಡು!

05098011a ಪಾರ್ಥಿವಾನೀವ ಚಾಭಾಂತಿ ಪುನರ್ನಗಮಯಾನಿ ಚ|

05098011c ಶೈಲಾನೀವ ಚ ದೃಶ್ಯಂತೇ ತಾರಕಾಣೀವ ಚಾಪ್ಯುತ||

ಪುನಃ ನಾಗಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಆ ರಾಜಗೃಹಗಳು ತಾರಕ ಶೈಲಗಳಂತೆ
ತೋರುತ್ತಿವೆ.

05098012a ಸೂರ್ಯರೂಪಾಣಿ ಚಾಭಾಂತಿ ದೀಪ್ತಾಗ್ನಿಸದೃಶಾನಿ ಚ|

05098012c ಮಣಿಜಾಲವಿಚಿತ್ರಾಣಿ ಪ್ರಾಂಶೂನಿ ನಿಬಿಡಾನಿ ಚ||

ಆ ಮನೆಗಳ ನಿಬಿಡಗಳು ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿವೆ, ವಿಚಿತ್ರ
ಮಣಿಜಾಲಗಳಿಂದ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ತೋರುತ್ತಿವೆ.

05098013a ನೈತಾನಿ ಶಕ್ಯಂ ನಿರ್ದೇಷ್ಟುಂ ರೂಪತೋ ದ್ರವ್ಯತಸ್ತಥಾ|

05098013c ಗುಣತಶ್ಚೈವ ಸಿದ್ಧಾನಿ ಪ್ರಮಾಣಗುಣವಂತಿ ಚ||

ಇವುಗಳ ರೂಪವನ್ನು ಮತ್ತು ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಗೊಳಿಸಲು
ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳನ್ನು ಅತೀವ ಗುಣಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

05098014a ಆಕ್ರೀಡಾನ್ವಶ್ಯ ದೈತ್ಯಾನಾಂ ತಥೈವ ಶಯನಾನ್ಯುತ|

05098014c ರತ್ನವಂತಿ ಮಹಾರ್ಹಾಣಿ ಭಾಜನಾನ್ಯಾಸನಾನಿ ಚ||

ದೈತ್ಯರ ಕ್ರೀಡಾಂಗಣಗಳನ್ನು ನೋಡು, ಹಾಗೆಯೇ ಅವರ ಉತ್ತಮ
ಹಾಸಿಗೆಗಳನ್ನು, ರತ್ನಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಮಹಾಬೆಲೆಬಾಳುವ
ಪಾತ್ರೆಗಳು, ಆಸನಗಳನ್ನೂ ನೋಡು !

05098015a ಜಲದಾಭಾಂಸ್ತಥಾ ಶೈಲಾಂಸ್ತೋಯಪ್ರಸ್ರವಣಾನ್ವಿತಾನ್|

05098015c ಕಾಮಪುಷ್ಪಫಲಾಂಶ್ಚೈವ ಪಾದಪಾನ್ಯಾಮಚಾರಿಣಃ||

ಮೋಡಗಳಂತೆ ತೋರುವ ಅವರ ಗುಡ್ಡಬೆಟ್ಟಗಳನ್ನು ನೋಡು, ನೀರಿನ
ಆ ಕಾರಂಜಿಗಳನ್ನು, ಬೇಕಾದ ಪುಷ್ಪ ಫಲಗಳನ್ನು ನೀಡುವ,
ಬೇಕಾದಲ್ಲಿಗೆ ಚಲಿಸಬಲ್ಲ ಮರಗಳನ್ನು ನೋಡು !

05098016a ಮಾತಲೇ ಕಶ್ಚಿ ದತ್ರಾಪಿ ರುಚಿತಸ್ತೇ ವರೋ ಭವೇತ್|

05098016c ಅಥ ವಾನ್ಯಾಂ ದಿಶಂ ಭೂಮೇರ್ಗಚ್ಛಾವ ಯದಿ ಮನ್ಯಸೇ||

ಮಾತಲೀ ! ಇಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ವರನು ಇಷ್ಟವಾದರೆ
ಪಡೆಯಬಹುದು. ಅಥವಾ ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದರೆ ಬೇರೆ ಯಾವ

ಕಡೆಯಾದರೂ ಹೋಗೋಣ !”

05098017 ಕಣ್ವ ಉವಾಚ|

05098017a ಮಾತಲಿಸ್ವ ಬ್ರವೀದೇನಂ ಭಾಷಮಾಣಂ ತಥಾವಿಧಂ|

05098017c ದೇವರ್ಷೇ ನೈವ ಮೇ ಕಾರ್ಯಂ ವಿಪ್ರಿಯಂ ತ್ರಿದಿವೌಕಸಾಂ

ಕಣ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಮಾತಲಿಯು ಉತ್ತರಿಸಿದನು -
“ದೇವರ್ಷೇ ! ತ್ರಿದಿವೌಕಸರಿಗೆ ವಿಪ್ರಿಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನೆಸಗುವುದು ನನಗೆ
ಬೇಡ.

05098018a ನಿತ್ಯಾನುಷಕ್ತವೈರಾ ಹಿ ಭ್ರಾತರೋ ದೇವದಾನವಾಃ|

05098018c ಅರಿಪಕ್ಷೇಣ ಸಂಬಂಧಂ ರೋಚಯಿಷ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಕಥಂ||

ಭ್ರಾತರಾಗಿದ್ದರೂ ದೇವ-ದಾನವರು ನಿತ್ಯವೂ ವೈರವನ್ನು
ಸಾಧಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಾನು ಹೇಗೆ ತಾನೇ
ಇವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಇಚ್ಛಿಸಿಯೇನು?

05098019a ಅನ್ಯತ್ರ ಸಾಧು ಗಚ್ಛಾವೋ ದ್ರಷ್ಟುಂ ನಾರ್ಹಾಮಿ ದಾನವಾನ್|

05098019c ಜಾನಾಮಿ ತು ತಥಾತ್ಮಾನಂ ದಿತ್ಸಾತ್ಮಕಮಲಂ ಯಥಾ||

ಬೇರೆ ಕಡೆ ಹೋಗುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ದಾನವರಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಲು ನಾನು
ಅರ್ಹನಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಕಲಹವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವುದರಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು
ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ

ಮಾತಲಿವರಾನ್ವೇಷಣೇ ಅಷ್ಟನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಾತಲಿವರಾನ್ವೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಂಭತ್ತೆಂಟನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೯೯

ನಾರದನು ಮಾತಲಿಗೆ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಲೋಕವನ್ನು ತೋರಿಸಿದುದು (೧-
೧೬).

05099001 ನಾರದ ಉವಾಚ|

05099001a ಅಯಂ ಲೋಕಃ ಸುಪರ್ಣಾನಾಂ ಪಕ್ಷಿಣಾಂ ಪನ್ನಗಾಶಿನಾಂ|

05099001c ವಿಕ್ರಮೇ ಗಮನೇ ಭಾರೇ ನೈಷಾಮಸ್ತಿ ಪರಿಶ್ರಮಃ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ಲೋಕವು ಪನ್ನಗಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವ
ಸುಪರ್ಣ ಪಕ್ಷಿಗಳದ್ದು. ಅವರಿಗೆ ವಿಕ್ರಮವನ್ನು ತೋರಿಸುವಲ್ಲಿ,
ಸಂಚಾರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಭಾರವನ್ನು ಹೊರುವುದರಲ್ಲಿ
ಪರಿಶ್ರಮವೆನ್ನುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

05099002a ವೈನತೇಯಸುತೈಃ ಸೂತ ಷಡ್ಭಿಸ್ತತಮಿದಂ ಕುಲಂ|

05099002c ಸುಮುಖೇನ ಸುನಾಮ್ನಾ ಚ ಸುನೇತ್ರೇಣ ಸುವರ್ಚಸಾ||

05099003a ಸುರೂಪಪಕ್ಷಿರಾಜೇನ ಸುಬಲೇನ ಚ ಮಾತಲೇ|

ಸೂತ! ಮಾತಲಿ! ಈ ಕುಲವು ವೈನತೇಯನ ಆರು ಪುತ್ರರಿಂದ

ನಡೆದಿದೆ: ಸುಮುಖ, ಸುನಾಮ, ಸುನೇತ್ರ, ಸುವರ್ಚಸ, ಸುರೂಪ ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಿರಾಜ ಸುಬಲ.

05099003c ವರ್ಧಿತಾನಿ ಪ್ರಸೂತ್ಯಾ ವೈ ವಿನತಾಕುಲಕರ್ತೃಭಿಃ||

05099004a ಪಕ್ಷಿರಾಜಾಭಿಜಾತ್ಯಾನಾಂ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಶತಾನಿ ಚ|

05099004c ಕಶ್ಯಪಸ್ಯ ತತೋ ವಂಶೇ ಜಾತ್ಯೈರ್ಭೂತಿವಿವರ್ಧನೈಃ||

ವಿನತೆಯ ಕುಲಕರ್ತೃಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಈ ಪಕ್ಷಿರಾಜರು ತಮ್ಮ ಜಾತಿಯನ್ನು ಸಹಸ್ರಾರು ನೂರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಧಿಸಿದರು. ಹಾಗೆ ವಿವಿಧ ಜಾತಿಗಳ ಕಶ್ಯಪನ ವಂಶವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಿದರು.

05099005a ಸರ್ವೇ ಹ್ಯೇತೇ ಶ್ರಿಯಾ ಯುಕ್ತಾಃ ಸರ್ವೇ ಶ್ರೀವತ್ಸಲಕ್ಷಣಾಃ|

05099005c ಸರ್ವೇ ಶ್ರಿಯಮಭೀಪ್ಸಂತೋ ಧಾರಯಂತಿ ಬಲಾನ್ಯುತ||

ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಶ್ರೀಯಿಂದ ಕೂಡಿದವರು, ಎಲ್ಲರೂ ಶ್ರೀವತ್ಸಲಕ್ಷಣರು, ಎಲ್ಲರೂ ಶ್ರೀಯನ್ನು ಬಯಸುವವರು ಮತ್ತು ಅತಿ ಉನ್ನತ ಭಾರವನ್ನು ಹೊರಬಲ್ಲವರು.

05099006a ಕರ್ಮಣಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಶ್ಚೈತೇ ನಿರ್ಘುಣಾ ಭೋಗಿಭೋಜಿನಃ|

05099006c ಜ್ಞಾತಿಸಂಕ್ಷಯಕರ್ತೃತ್ವಾದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ನ ಲಭಂತಿ ವೈ||

ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಅವರು ಕ್ಷತ್ರಿಯರೆನಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಕರುಣೆಯಿಲ್ಲದೇ ನಾಗಗಳನ್ನು ಭೋಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ದಾಯಾದಿಗಳ ನಾಶಕ್ಕೆ ಕರ್ತೃಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವು ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

05099007a ನಾಮಾನಿ ಚೈಷಾಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತಃ ಶೃಣು|

05099007c ಮಾತಲೇ ಶ್ಲಾಘ್ಯಮೇತದ್ಧಿ ಕುಲಂ ವಿಷ್ಣುಪರಿಗ್ರಹಂ||

ಮಾತಲಿ! ಇವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನರಾದವರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.
ಕೇಳು. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪರಿಗ್ರಹವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆಯೆಂದು ಈ ಕುಲವು
ಶ್ಲಾಘನೀಯವಾಗಿದೆ.

05099008a ದೈವತಂ ವಿಷ್ಣುರೇತೇಷಾಂ ವಿಷ್ಣುರೇವ ಪರಾಯಣಂ|

05099008c ಹೃದಿ ಚೈಷಾಂ ಸದಾ ವಿಷ್ಣುರ್ವಿಷ್ಣುರೇವ ಗತಿಃ ಸದಾ||

ವಿಷ್ಣುವೇ ಇವರ ದೇವತೆ. ವಿಷ್ಣುವೇ ಇವರ ಪರಾಯಣ. ಅವರ
ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸದಾ ವಿಷ್ಣುವಿರುತ್ತಾನೆ. ವಿಷ್ಣುವೇ ಇವರ ಸದಾ ಗತಿ.

05099009a ಸುವರ್ಣ ಚೂಡೋ ನಾಗಾಶೀ ದಾರುಣಶ್ಚಂಡತುಂಡಕಃ|

05099009c ಅನಲಶ್ಚಾನಿಲಶ್ಚೈವ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷೋಽಥ ಕುಂಡಲೀ||

05099010a ಕಾಶ್ಯಪಿರ್ಧ್ವಜವಿಷ್ಕಂಭೋ ವೈನತೇಯೋಽಥ ವಾಮನಃ|

05099010c ವಾತವೇಗೋ ದಿಶಾಚಕ್ಷುರ್ನಿಮೇಷೋ ನಿಮಿಷಸ್ತಥಾ||

05099011a ತ್ರಿವಾರಃ ಸಪ್ತವಾರಶ್ಚ ವಾಲ್ಮೀಕಿದ್ವೀಪಕಸ್ತಥಾ|

05099011c ದೈತ್ಯದ್ವೀಪಃ ಸರಿದ್ವೀಪಃ ಸಾರಸಃ ಪದ್ಮಕೇಸರಃ||

05099012a ಸುಮುಖಃ ಸುಖಕೇತುಶ್ಚ ಚಿತ್ರಬರ್ಹಸ್ತಥಾನಘಃ|

05099012c ಮೇಘಕೃತ್ಕುಮುದೋ ದಕ್ಷಃ ಸರ್ಪಾಂತಃ ಸೋಮಭೋಜನಃ||

05099013a ಗುರುಭಾರಃ ಕಪೋತಶ್ಚ ಸೂರ್ಯನೇತ್ರಶ್ಚಿರಾಂತಕಃ|

05099013c ವಿಷ್ಣುಧನ್ವಾ ಕುಮಾರಶ್ಚ ಪರಿಬರ್ಹೋ ಹರಿಸ್ತಥಾ||

05099014a ಸುಸ್ವರೋ ಮಧುಪರ್ಕಶ್ಚ ಹೇಮವರ್ಣಸ್ತಥೈವ ಚ|

05099014c ಮಲಯೋ ಮಾತರಿಶ್ವಾ ಚ ನಿಶಾಕರದಿವಾಕರೌ||

ಸುವರ್ಣಚೂಡ, ನಾಗಾಶೀ, ದಾರುಣ, ಚಂಡತುಂಡಕ, ಅನಲ, ಅನಿಲ,
ವಿಶಾಲಾಕ್ಷ, ಕುಂಡಲೀ, ಕಾಶ್ಯಪಿ. ದ್ವಜವಿಷ್ಣುಂಭ, ವೈನತೇಯ,
ವಾಮನ, ವಾತವೇಗ, ದಿಶಾಚಕ್ಷು, ನಿಮೇಷ, ನಿಮಿಷ, ತ್ರಿವಾರ,
ಸಪ್ತವಾರ, ವಾಲ್ಮೀಕಿ, ದ್ವೀಪಕ, ದೈತ್ಯದ್ವೀಪ, ಸರಿದ್ವೀಪ, ಸರಸ,
ಪದ್ಮಕೇಸರ, ಸುಮುಖಿ, ಸುಖಕೇತು, ಚಿತ್ರಬರ್ಹ, ಅನಘ, ಮೇಘಕೃತ್,
ಕುಮುದ, ದಕ್ಷ, ಸರ್ಪಾಂತ, ಸೋಮಭೋಜನ, ಗುರುಭಾರ, ಕಪೋತ,
ಸೂರ್ಯನೇತ್ರ, ಚಿರಾಂತಕ, ವಿಷ್ಣುಧನ್ವಾ, ಕುಮಾರ, ಪರಿಬರ್ಹ, ಹರಿ,
ಸುಸ್ವರ, ಮಧುಪರ್ಕ, ಹೇಮವರ್ಣ, ಮಲಯ, ಮಾತರಿ, ನಿಶಾಕರ,
ಮತ್ತು ದಿವಾಕರ.

05099015a ಏತೇ ಪ್ರದೇಶಮಾತ್ರೇಣ ಮಯೋಕ್ತಾ ಗರುಡಾತ್ಮಜಾಃ|

05099015c ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೋಽಥ ಯಶಸಾ ಕೀರ್ತಿತಾಃ ಪ್ರಾಣತಶ್ಚ ತೇ||

ನಾನು ಹೇಳಿದ ಗರುಡನ ಈ ಮಕ್ಕಳು ಇದೇ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ
ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಯಸಸ್ಸು, ಕೀರ್ತಿ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ
ಪ್ರಧಾನರಾಗಿರುವವರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

05099016a ಯದ್ಯತ್ರ ನ ರುಚಿಃ ಕಾ ಚಿದೇಹಿ ಗಚ್ಚಾವ ಮಾತಲೇ|

05099016c ತಂ ನಯಿಷ್ಯಾಮಿ ದೇಶಂ ತ್ವಾಂ ರುಚಿಂ ಯತ್ರೋಪಲಪ್ಸ್ಯಸೇ||

ಮಾತಲೀ! ಇಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಯಾರೂ ಇಷ್ಟವಾಗದೇ ಇದ್ದರೆ ಬಾ

ಹೋಗೋಣ. ನಿನ್ನನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ದೇಶಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು
ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗುವ ವರನು
ಸಿಗಬಹುದು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
ಮಾತಲಿವರಾನ್ವೇಷಣೇ ಏಕೋನಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಾತಲಿವರಾನ್ವೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಂಭತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೦೦

ನಾರದನು ಗೋವುಗಳ ಮಾತೆ ಸುರಭಿಯು ವಾಸಿಸುವ ರಸಾತಲವನ್ನು
ಮಾತಲಿಗೆ ತೋರಿಸಿದುದು (೧-೧೫).

05100001 ನಾರದ ಉವಾಚ|

05100001a ಇದಂ ರಸಾತಲಂ ನಾಮ ಸಪ್ತಮಂ ಪೃಥಿವೀತಲಂ|

05100001c ಯತ್ರಾಸ್ತೇ ಸುರಭಿರ್ಮಾತಾ ಗವಾಮಮೃತಸಂಭವಾ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದು ಪೃಥಿವಿಯ ಕೆಳಗಿರುವ ರಸಾತಲವೆಂಬ
ಹೆಸರಿನ ಏಳನೆಯ ಲೋಕ. ಇಲ್ಲಿ ಅಮೃತಸಂಭವೆ ಗೋವುಗಳ ಮಾತೆ
ಸುರಭಿಯು ವಾಸಿಸುತ್ತಾಳೆ.

05100002a ಕ್ಷರಂತೀ ಸತತಂ ಕ್ಷೀರಂ ಪೃಥಿವೀಸಾರಸಂಭವಂ|

05100002c ಷಣ್ಮುಖಂ ರಸಾನಾಂ ಸಾರೇಣ ರಸಮೇಕಮನುತ್ತಮಂ||

ಇವಳು ಸತತವೂ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಾರಸಂಭವವೆನಿಸಿದ, ಆರು ರಸಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಅನುತ್ತಮ ರಸಸಾರವಾದ ಹಾಲನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾಳೆ.

05100003a ಅಮೃತೇನಾಭಿತ್ಯಪ್ತಸ್ಯ ಸಾರಮುದ್ಗಿರತಃ ಪುರಾ|

05100003c ಪಿತಾಮಹಸ್ಯ ವದನಾದುದತಿಷ್ಠದನಿಂದಿತಾ||

ಈ ಅನಿಂದಿತೆಯು ಹಿಂದೆ ಅಮೃತದಿಂದ ಸಂತ್ಯಪ್ತನಾಗಿ ಸಾರವನ್ನು ಕಕ್ಕಿದ ಪಿತಾಮಹನ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದಳು.

05100004a ಯಸ್ಯಾಃ ಕ್ಷೀರಸ್ಯ ಧಾರಾಯಾ ನಿಪತಂತ್ಯಾ ಮಹೀತಲೇ|

05100004c ಹ್ರದಃ ಕೃತಃ ಕ್ಷೀರನಿಧಿಃ ಪವಿತ್ರಂ ಪರಮುತ್ತಮಂ||

ಅವಳ ಹಾಲಿನ ಧಾರೆಯು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳಲು ಪವಿತ್ರವೂ, ಪರಮ ಉತ್ತಮವೂ ಆದ ಕ್ಷೀರನಿಧಿ ಸರೋವರವು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

05100005a ಪುಷ್ಪಿತಸ್ಯೈವ ಫೇನಸ್ಯ ಪರ್ಯಂತಮನುವೇಷ್ಟಿತಂ|

05100005c ಪಿಬಂತೋ ನಿವಸಂತ್ಯತ್ರ ಫೇನಪಾ ಮುನಿಸತ್ತಮಾಃ||

ಅದರ ದಡವು ಸುತ್ತಲೂ ಹಾಲಿನ ನೊರೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಮುನಿಸತ್ತಮರು ಆ ಹಾಲಿನ ನೊರೆಯನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತಾರೆ.

05100006a ಫೇನಪಾ ನಾಮ ನಾಮ್ನಾ ತೇ ಫೇನಾಹಾರಾಶ್ಚ ಮಾತಲೇ|

05100006c ಉಗ್ರೇ ತಪಸಿ ವರ್ತಂತೇ ಯೇಷಾಂ ಬಿಭೃತಿ ದೇವತಾಃ||

ಮಾತಲೇ! ಅವರನ್ನು ಫೇನಪಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ಈ ಹಾಲಿನ ನೋರೆಯನ್ನು ಕುಡಿದು ಮಾತ್ರ
ಜೀವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಉಗ್ರ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಇವರಿಗೆ ದೇವತೆಗಳೂ
ಭಯಪಡುತ್ತಾರೆ.

05100007a ಅಸ್ಯಾಶ್ಚ ತಸ್ಮೋ ಧೇನ್ವೋಽನ್ಯಾ ದಿಕ್ಷು ಸರ್ವಾಸು ಮಾತಲೇ|

05100007c ನಿವಸಂತಿ ದಿಶಾಪಾಲ್ಯೋ ಧಾರಯಂತ್ಯೋ ದಿಶಃ ಸ್ಮೃತಾಃ||

ಮಾತಲೇ! ಅವಳಿಗೆ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಾಸಿಸುವ, ದಿಶಾಪಾಲರು
ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

05100008a ಪೂರ್ವಾಂ ದಿಶಂ ಧಾರಯತೇ ಸುರೂಪಾ ನಾಮ ಸೌರಭೀ|

05100008c ದಕ್ಷಿಣಾಂ ಹಂಸಕಾ ನಾಮ ಧಾರಯತ್ಯಪರಾಂ ದಿಶಂ||

ಸುರೂಪ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಸೌರಭಿಯು ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕನ್ನು
ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತಾಳೆ, ಹಂಸಕ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನವಳು ಇನ್ನೊಂದು ದಿಕ್ಕು
ದಕ್ಷಿಣವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತಾಳೆ.

05100009a ಪಶ್ಚಿಮಾ ವಾರುಣೀ ದಿಕ್ಷು ಧಾರ್ಯತೇ ವೈ ಸುಭದ್ರಯಾ|

05100009c ಮಹಾನುಭಾವಯಾ ನಿತ್ಯಂ ಮಾತಲೇ ವಿಶ್ವರೂಪಯಾ||

ಮಾತಲೇ! ಮಹಾನುಭಾವೆ ವಿಶ್ವರೂಪಿ ಸುಭದ್ರೆಯು ವರುಣನ
ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತಾಳೆ.

05100010a ಸರ್ವ ಕಾಮದುಘಾ ನಾಮ ಧೇನುರ್ಧಾರಯತೇ ದಿಶಂ|

05100010c ಉತ್ತರಾಂ ಮಾತಲೇ ಧರ್ಮ್ಯಾಂ ತಥೈಲವಿಲಸಂಜ್ಞೈತಾಂ||

ಮಾತಲೇ! ಸರ್ವಕಾಮದುಘಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಧೇನುವು
ಧರ್ಮಯುಕ್ತವಾದ. ಸಂಪತ್ತಿನ ಒಡೆಯ ಕುಬೇರನದೆಂದು
ಸೂಚಿತಗೊಂಡ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತಾಳೆ.

05100011a ಆಸಾಂ ತು ಪಯಸಾ ಮಿಶ್ರಂ ಪಯೋ ನಿರ್ಮಥ್ಯ ಸಾಗರೇ|

05100011c ಮಂಥಾನಂ ಮಂದರಂ ಕೃತ್ವಾ ದೇವೈರಸುರಸಂಹಿತ್ಯೈಃ||

ಇವರ ಹಾಲಿನಿಂದ ಮಿಶ್ರಿತವಾದ ಕ್ಷೀರಸಾಗರವನ್ನು ಅಸುರರೊಂದಿಗೆ
ಕೂಡಿ ದೇವತೆಗಳು ಮಂದರವನ್ನು ಕಡಗೋಲನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಕಡೆದರು.

05100012a ಉದ್ಧೃತಾ ವಾರುಣೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ರಮೃತಂ ಚಾಪಿ ಮಾತಲೇ|

05100012c ಉಚ್ಛೈಃಶ್ರವಾಶ್ಚಾಶ್ವರಾಜೋ ಮಣಿರತ್ನಂ ಚ ಕೌಸ್ತುಭಂ||

ಮಾತಲೇ! ಅದರಿಂದ ವಾರುಣೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಅಮೃತ, ಅಶ್ವರಾಜ
ಉಚ್ಛೈಃಶ್ರವಸ್, ಮತ್ತು ಮಣಿರತ್ನ ಕೌಸ್ತುಭಗಳು ಹುಟ್ಟಿದವು.

05100013a ಸುಧಾಹಾರೇಷು ಚ ಸುಧಾಂ ಸ್ವಧಾಭೋಜಿಷು ಚ ಸ್ವಧಾಂ|

05100013c ಅಮೃತಂ ಚಾಮೃತಾಶೇಷು ಸುರಭಿಃ ಕ್ಷರತೇ ಪಯಃ||

ಸುರಭಿಯು ಸುರಿಸುವ ಹಾಲು ಸುಧೆಯನ್ನು ಕುಡಿಯುವವರಿಗೆ
ಸುಧೆಯಾಗುತ್ತದೆ, ಸ್ವಧಾವನ್ನು ಕುಡಿಯುವವರಿಗೆ ಸ್ವಧಾ ಆಗುತ್ತದೆ,
ಅಮೃತವನ್ನು ಕುಡಿಯುವವರಿಗೆ ಅಮೃತವಾಗುತ್ತದೆ.

05100014a ಅತ್ರ ಗಾಥಾ ಪುರಾ ಗೀತಾ ರಸಾತಲನಿವಾಸಿಭಿಃ|

05100014c ಪೌರಾಣೀ ಶ್ರುಯತೇ ಲೋಕೇ ಗೀಯತೇ ಯಾ ಮನೀಷಿಭಿಃ||

ರಸಾತಲವಾಸಿಗಳ ಕುರಿತಾದ ಒಂದು ಪುರಾತನ ಗೀತೆಯೊಂದಿದೆ.
ಅದನ್ನು ಮನುಷ್ಯರ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ಕೇಳಿಬರುತ್ತದೆ.

05100015a ನ ನಾಗಲೋಕೇ ನ ಸ್ವರ್ಗೇ ನ ವಿಮಾನೇ ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪೇ|

05100015c ಪರಿವಾಸಃ ಸುಖಸ್ತಾದ್ಯಗ್ರಸಾತಲತಲೇ ಯಥಾ||

ರಸಾತಲದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವರಿಗೆ ಇರುವಷ್ಟು ಸುಖವು
ನಾಗಲೋಕದಲ್ಲಿಲ್ಲ, ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿಲ್ಲ, ವಿಮಾನದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು
ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪದಲ್ಲಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
ಮಾತಲಿವರಾನ್ವೇಷಣೇ ಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಾತಲಿವರಾನ್ವೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ನೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ನಾರದನು ವಾಸುಕಿಯ ಭೋಗವತೀ ಪುರವನ್ನು ಮಾತಲಿಗೆ
ತೋರಿಸಿದುದು (೧-೧೬). ಅಲ್ಲಿ ಆರ್ಯಕನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ
ಯುವಕನನ್ನು ನೋಡಿ ಮಾತಲಿಯು ಅವನು ತನ್ನ
ಅಳಿಯನಾಗಬಹುದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದುದು (೧೭-೨೨). ಅವನು
ಸುಮುಖನೆನ್ನುವ ನಾಗರಾಜನೆಂದೂ, ಅವನ ತಂದೆಯನ್ನು ಗರುಡನು
ಸಂಹರಿಸಿದ್ದನೆಂದೂ ನಾರದನು ಮಾತಲಿಗೆ ಹೇಳುವುದು (೨೩-೨೬).

05101001 ನಾರದ ಉವಾಚ|

05101001a ಇಯಂ ಭೋಗವತೀ ನಾಮ ಪುರೀ ವಾಸುಕಿಪಾಲಿತಾ|

05101001c ಯಾದೃಶೀ ದೇವರಾಜಸ್ಯ ಪುರೀವರ್ಯಾಮರಾವತೀ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದು ವಾಸುಕಿಯಿಂದ ಪಾಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ಭೋಗವತೀ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪುರಿ. ಇದು ದೇವರಾಜನ
ಅಮರಾವತಿಯಂತಿದೆ.

05101002a ಏಷ ಶೇಷಃ ಸ್ಥಿತೋ ನಾಗೋ ಯೇನೇಯಂ ಧಾರ್ಯತೇ ಸದಾ|

05101002c ತಪಸಾ ಲೋಕಮುಖ್ಯೇನ ಪ್ರಭಾವಮಹತಾ ಮಹೀ||

ಮಹಾ ತಪಸ್ಸಿನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಸದಾ ಮಹಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಿರುವ
ಲೋಕಮುಖ್ಯ ಶೇಷನಾಗನು ಇಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ.

05101003a ಶ್ವೇತೋಚ್ಚಯನಿಭಾಕಾರೋ ನಾನಾವಿಧವಿಭೂಷಣಃ|

05101003c ಸಹಸ್ರಂ ಧಾರಯನ್ಮೂರ್ಧ್ನಾಂ ಜ್ವಾಲಾಜಿಹ್ವೋ ಮಹಾಬಲಃ||

ಶ್ವೇತಪರ್ವತದ ಆಕಾರದಲ್ಲಿರುವ, ನಾನಾವಿಧ ವಿಭೂಷಣನಾದ ಆ
ಮಹಾಬಲನು ಸಹಸ್ರ ಮುಖಗಳನ್ನೂ ಜ್ವಲಿಸುವ ನಾಲಿಗೆಗಳನ್ನೂ
ಧರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

05101004a ಇಹ ನಾನಾವಿಧಾಕಾರಾ ನಾನಾವಿಧವಿಭೂಷಣಾಃ|

05101004c ಸುರಸಾಯಾಃ ಸುತಾ ನಾಗಾ ನಿವಸಂತಿ ಗತವ್ಯಥಾಃ||

ಇಲ್ಲಿ ನಾನಾವಿಧ ಆಕಾರಗಳ, ನಾನಾವಿಧ ವಿಭೂಷಿತರಾದ ನಾಗಿಣಿ
ಸುರಸೆಯ ಮಕ್ಕಳು ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

05101005a ಮಣಿಸ್ವಸ್ತಿಕಚಕ್ರಾಂಕಾಃ ಕಮಂಡಲುಕಲಕ್ಷಣಾಃ|

05101005c ಸಹಸ್ರಸಂಖ್ಯಾ ಬಲಿನಃ ಸರ್ವೇ ರೌದ್ರಾಃ ಸ್ವಭಾವತಃ||

ಸಹಸ್ರಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಮಣಿ-ಸ್ವಸ್ತಿಕ-ಚಕ್ರದ
ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನುಳ್ಳವರು, ಕಮಂಡಲುಕ ಲಕ್ಷಣರು, ಬಲಶಾಲಿಗಳು ಮತ್ತು
ಸ್ವಭಾವತಃ ರೌದ್ರರು.

05101006a ಸಹಸ್ರಶಿರಸಃ ಕೇ ಚಿತ್ಕೇ ಚಿತ್ವಂಚಶತಾನನಾಃ|

05101006c ಶತಶೀರ್ಷಾಸ್ತಥಾ ಕೇ ಚಿತ್ಕೇ ಚಿತ್ತಿಶಿರಸೋಽಪಿ ಚ||

ಕೆಲವರಿಗೆ ಸಾವಿರತಲೆಗಳಿವೆ, ಕೆಲವರಿಗೆ ಐದು ಮುಖಗಳಿವೆ,
ಕೆಲವರಿಗೆ ನೂರು ಶೀರ್ಷಗಳಿವೆ, ಇನ್ನು ಕೆಲವರಿಗೆ ಮೂರು ಶಿರಗಳಿವೆ.

05101007a ದ್ವಿಪಂಚಶಿರಸಃ ಕೇ ಚಿತ್ಕೇ ಚಿತ್ಸಪ್ತಮುಖಾಸ್ತಥಾ|

05101007c ಮಹಾಭೋಗಾ ಮಹಾಕಾಯಾಃ ಪರ್ವತಾಭೋಗಭೋಗಿನಃ||

ಕೆಲವರಿಗೆ ಹತ್ತು ತಲೆಗಳಿದ್ದರೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ಏಳು ಮುಖಗಳಿವೆ. ಆ
ಮಹಾಭೋಗರು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸುವ ಪರ್ವತದಂತೆ
ಮಹಾಕಾಯವುಳ್ಳವರು.

05101008a ಬಹೂನೀಹ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಪ್ರಯುತಾನ್ಯರ್ಬುದಾನಿ ಚ|

05101008c ನಾಗಾನಾಮೇಕವಂಶಾನಾಂ ಯಥಾಶ್ರೇಷ್ಠಾಂಸ್ತು ಮೇ ಶೃಣು||

ಅವರು ಸಹಸ್ರ, ಪ್ರಯುತ, ಅರ್ಬುದ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದೇ
ವಂಶದ ನಾಗಗಳು ಅನೇಕ. ಅವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದವರನ್ನು ನನ್ನಿಂದ

ಕೇಳು.

05101009a ವಾಸುಕಿಸ್ತಕ್ಷಕಶ್ಚೈವ ಕರ್ಕೋಟಕಧನಂಜಯೌ|

05101009c ಕಾಲೀಯೋ ನಹುಷಶ್ಚೈವ ಕಂಬಲಾಶ್ವತರಾವೃಭೌ||

05101010a ಬಾಹ್ಯಕುಂಡೋ ಮಣಿನರ್ಗಸ್ತಥೈವಾಪೂರಣಃ ಖಿಗಃ|

05101010c ವಾಮನಶ್ಚೈಲಪತ್ರಶ್ಚ ಕುಕುರಃ ಕುಕುಣಸ್ತಥಾ||

05101011a ಆರ್ಯಕೋ ನಂದಕಶ್ಚೈವ ತಥಾ ಕಲಶಪೋತಕೌ|

05101011c ಕೈಲಾಸಕಃ ಪಿಂಜರಕೋ ನಾಗಶ್ಚೈರಾವತಸ್ತಥಾ||

05101012a ಸುಮನೋಮುಖೋ ದಧಿಮುಖಃ ಶಂಖೋ ನಂದೋಪನಂದಕೌ|

05101012c ಅಪ್ತಃ ಕೋಟನಕಶ್ಚೈವ ಶಿಖೀ ನಿಷ್ಕೂರಿಕಸ್ತಥಾ||

05101013a ತಿತ್ತಿರಿಹಸ್ತಿಭದ್ರಶ್ಚ ಕುಮುದೋ ಮಾಲ್ಯಪಿಂಡಕಃ|

05101013c ದ್ವೌ ಪದ್ಮೌ ಪುಂಡರೀಕಶ್ಚ ಪುಷ್ಪೋ ಮುದ್ಗರಪರ್ಣಕಃ||

05101014a ಕರವೀರಃ ಪೀಠರಕಃ ಸಂವೃತ್ತೋ ವೃತ್ತ ಏವ ಚ|

05101014c ಪಿಂಡಾರೋ ಬಿಲ್ವಪತ್ರಶ್ಚ ಮೂಷಿಕಾದಃ ಶಿರೀಷಕಃ||

05101015a ದಿಲೀಪಃ ಶಂಖಶೀರ್ಷಶ್ಚ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಕೋಽಧಾಪರಾಜಿತಃ|

05101015c ಕೌರವ್ಯೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಶ್ಚ ಕುಮಾರಃ ಕುಶಕಸ್ತಥಾ||

05101016a ವಿರಜಾ ಧಾರಣಶ್ಚೈವ ಸುಬಾಹುರ್ಮುಖಿರೋ ಜಯಃ|

05101016c ಬಧಿರಾಂಧೌ ವಿಕುಂಡಶ್ಚ ವಿರಸಃ ಸುರಸಸ್ತಥಾ||

ವಾಸುಕಿ, ತಕ್ಷಕ, ಕರ್ಕೋಟಕ, ಧನಂಜಯ, ಕಾಲೀಯ, ನಹುಷ, ಕಂಬಲ, ಅಶ್ವತರ, ಬಾಹ್ಯಕುಂಡ, ಮಣಿನರ್ಗ, ಅಪೂರಣ, ಖಿಗ, ವಾಮನ, ಶೈಲಪತ್ರ, ಕುಕುರ, ಕುಕುಣ, ಆರ್ಯಕ, ನಂದಕ, ಕಲಶ,

ಪೋತಕ, ಕೈಲಾಸಕ, ಪಿಂಜರಕ, ನಾಗ, ಐರಾವತ, ಸುಮನೋಮುಖಿ,
 ದಧಿಮುಖಿ, ಶಂಖಿ, ನಂದ, ಉಪನಂದಕ, ಆಪ್ತ ಕೋಟಕನ, ಶಿಖೀ,
 ನಿಷ್ಕೂರಿಕ, ತಿತ್ತಿರಿ, ಹಸ್ತಿಭದ್ರ, ಕುಮುದ, ಮಾಲ್ಯಪಿಂಡಕ, ಇಬ್ಬರು
 ಪದ್ಮರು, ಪುಂಡರೀಕ, ಪುಷ್ಪ, ಮುದ್ಗರಪರ್ಣಕ, ಕರವೀರ, ಪೀಠರಕ,
 ಸಂವೃತ್ತ, ವೃತ್ತ, ಪಿಂಡಾರ, ಬಿಲ್ವಪತ್ರ, ಮೂಷಿಕಾದ, ಶಿರೀಷಕ,
 ದಿಲೀಪ, ಶಂಖಶೀರ್ಷ, ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ, ಅಪರಾಜಿತ, ಕೌರವ್ಯ,
 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ, ಕುಮಾರ, ಕುಶಕ, ವಿರಜ, ಧಾರಣ, ಸುಬಾಹು, ಮುಖಿರ,
 ಜಯ, ಬಧಿರ, ಅಂಧ, ವಿಕುಂಡ, ವಿರಸ ಮತ್ತು ಸುರಸ.

05101017a ಏತೇ ಚಾನ್ಯೇ ಚ ಬಹವಃ ಕಶ್ಯಪಸ್ಯಾತ್ಮಜಾಃ ಸ್ಮೃತಾಃ|

05101017c ಮಾತಲೇ ಪಶ್ಯ ಯದ್ಯತ್ರ ಕಶ್ಚಿತ್ತೇ ರೋಚತೇ ವರಃ||

ಇವರು ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಇತರ ಬಹಳಷ್ಟು ಕಶ್ಯಪನ ಮಕ್ಕಳ ಕುರಿತು
 ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಮಾತಲೇ! ಇಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ವರನಾಗಿ
 ಇಷ್ಟವಾಗುತ್ತಾನೋ ನೋಡು!”

05101018 ಕಣ್ವ ಉವಾಚ|

05101018a ಮಾತಲಿಸ್ತೇ ಕಮವ್ಯಗ್ರಃ ಸತತಂ ಸಂನಿರೀಕ್ಷ್ಯ ವೈ|

05101018c ಪಪ್ರಚ್ಛ ನಾರದಂ ತತ್ರ ಪ್ರೀತಿಮಾನಿವ ಚಾಭವತ್||

ಕಣ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಮಾತಲಿಯು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಓರ್ವನನ್ನು
 ಸತತವಾಗಿ ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತನಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ನಾರದನನ್ನು
 ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೇಳಿದನು.

05101019a ಸ್ಥಿತೋ ಯ ಏಷ ಪುರತಃ ಕೌರವ್ಯಸ್ಯಾಯ ಕಸ್ಯ ಚ|

05101019c ದ್ಯುತಿಮಾನ್ದರ್ಶನೀಯಶ್ಚ ಕಸ್ಯೈಷ ಕುಲನಂದನಃ||

05101020a ಕಃ ಪಿತಾ ಜನನೀ ಚಾಸ್ಯ ಕತಮಸ್ಯೈಷ ಭೋಗಿನಃ|

05101020c ವಂಶಸ್ಯ ಕಸ್ಯೈಷ ಮಹಾನ್ಕೇತುಭೂತ ಇವ ಸ್ಥಿತಃ||

“ಕೌರವ್ಯ ಆರ್ಯಕನ ಎದಿರು ನಿಂತಿರುವ ಈ ದ್ಯುತಿಮಾನ,
ದರ್ಶನೀಯನು ಯಾರು? ಇವನು ಯಾವ ಕುಲನಂದನನು? ಇವನ
ತಂದೆ ತಾಯಿಯರು ಯಾರು? ಇವನು ಯಾವ ನಾಗ ವಂಶದವನು?
ಇವನು ಯಾವ ಮಹಾಕುಲದ ಬಾವುಟದಂತೆ ನಿಂತಿರುವನು?

05101021a ಪ್ರಣಿಧಾನೇನ ಧೈರ್ಯೇಣ ರೂಪೇಣ ವಯಸಾ ಚ ಮೇ|

05101021c ಮನಃ ಪ್ರವಿಷ್ಟೋ ದೇವರ್ಷೇ ಗುಣಕೇಶ್ಯಾಃ ಪತಿವರಃ||

ಅವನ ಬುದ್ಧಿ, ಧೈರ್ಯ, ರೂಪ, ವಯಸ್ಸಿನಿಂದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು
ಹರ್ಷಿತವಾಗಿದೆ. ದೇವರ್ಷೇ ! ಇವನೇ ಗುಣಕೇಶಿಗೆ ಪತಿ ಮತ್ತು ವರ.”

05101022a ಮಾತಲಿಂ ಪ್ರೀತಿಮನಸಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸುಮುಖದರ್ಶನಾತ್|

05101022c ನಿವೇದಯಾಮಾಸ ತದಾ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಜನ್ಮ ಕರ್ಮ ಚ||

ಸುಮುಖನನ್ನು ನೋಡಿ ಮಾತಲಿಯು ಸಂತೋಷಗೊಂಡಿದ್ದನ್ನು
ಕಂಡು ನಾರದನು ಅವನ ಮಹಾತ್ಮೆ, ಜನ್ಮ-ಕರ್ಮಗಳನ್ನು
ನಿವೇದಿಸಿದನು.

05101023a ಐರಾವತಕುಲೇ ಜಾತಃ ಸುಮುಖೋ ನಾಮ ನಾಗರಾಟ್|

05101023c ಆರ್ಯ ಕಸ್ಯ ಮತಃ ಪೌತ್ರೋ ದೌಹಿತ್ರೋ ವಾಮನಸ್ಯ ಚ||

“ಐರಾವತ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಈ ನಾಗರಾಜನ ಹೆಸರು ಸುಮುಖಿ.
ಆರ್ಯಕನ ಮೊಮ್ಮಗ ಮತ್ತು ವಾಮನನ ಮಗಳ ಮಗ.

05101024a ಏತಸ್ಯ ಹಿ ಪಿತಾ ನಾಗಶ್ಚಿಕುರೋ ನಾಮ ಮಾತಲೇ|

05101024c ನಚಿರಾದ್ವೈನತೇಯೇನ ಪಂಚತ್ವಮುಪಪಾದಿತಃ||

ಮಾತಲೇ! ಇವನ ತಂದೆ ಚಿಕುರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ನಾಗ. ಸ್ವಲ್ಪವೇ
ಸಮಯದ ಹಿಂದೆ ಅವನು ವೈನತೇಯನಿಂದ ಪಂಚತ್ವವನ್ನು
ಪಡೆದನು.”

05101025a ತತೋಽಬ್ರವೀತ್ಪ್ರೀತಮನಾ ಮಾತಲಿರ್ನಾರದಂ ವಚಃ|

05101025c ಏಷ ಮೇ ರುಚಿತಸ್ತಾತ ಜಾಮಾತಾ ಭುಜಗೋತ್ತಮಃ||

ನಾರದನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಾತಲಿಯು ಪ್ರೀತಮನಸ್ಕನಾಗಿ “ಅಯ್ಯಾ!
ಈ ಭುಜಗೋತ್ತಮನು ನನ್ನ ಅಳಿಯನಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

05101026a ಕ್ರಿಯತಾಮತ್ರ ಯತ್ನೋ ಹಿ ಪ್ರೀತಿಮಾನಸ್ಯ ನೇನ ವೈ|

05101026c ಅಸ್ಯ ನಾಗಪತೇರ್ದಾತುಂ ಪ್ರಿಯಾಂ ದುಹಿತರಂ ಮುನೇ||

ಮುನೇ! ಅವನನ್ನೇ ಪಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸೋಣ. ಈ ನಾಗಪತಿಗೆ ನನ್ನ
ಪ್ರಿಯ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ

ಮಾತಲಿವರಾನ್ವೇಷಣೇ ಏಕಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಾತಲಿವರಾನ್ವೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ನೂರಾಒಂದನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೦೨

ನಾರದನು ಸುಮುಖಿನ ಅಜ್ಜ ಆರ್ಯಕನಿಗೆ ಮಾತಲಿಯ ಪರಿಚಯ
ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು, ಗುಣಕೇಶಿಯನ್ನು ಸುಮುಖಿನ ಪತ್ನಿಯನ್ನಾಗಿ
ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದುದು (೧-೧೧). ಆಗ ಆರ್ಯಕನು
ಇನ್ನೊಂದು ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಗರುಡನು ಸುಮುಖಿನನ್ನು
ಭಕ್ಷಿಸುವವನಿದ್ದಾನೆಂದು ತಿಳಿಸಿದುದು (೧೨-೧೬). ಅನಂತರ
ಮಾತಲಿ-ನಾರದರು ಸುಮುಖಿನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಇಂದ್ರನಲ್ಲಿಗೆ
ಬಂದು ವಿಷಯವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಲು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ವಿಷ್ಣುವು ಸುಮುಖಿನಿಗೆ
ಅಮೃತವನ್ನು ಕೊಡೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದುದು ಮತ್ತು ಇಂದ್ರನು ಅವನಿಗೆ
ದೀರ್ಘ ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ನೀಡಿದುದು (೧೭-೨೯).

05102001 ನಾರದ ಉವಾಚ|

05102001a ಸೂತೋಽಯಂ ಮಾತಲಿನಾಮ ಶಕ್ರಸ್ಯ ದಯಿತಃ ಸುಹೃತ್|

05102001c ಶುಚಿಃ ಶೀಲಗುಣೋಪೇತಸ್ತೇಜಸ್ವೀ ವೀರ್ಯವಾನ್ಬಲೀ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ಇವನು ಮಾತಲಿಯೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಶಕ್ರನ
ಸೂತ ಮತ್ತು ಅವನ ಪ್ರೀತಿಯ ಸ್ನೇಹಿತ. ಇವನು ಶುಚಿ,
ಶೀಲಗುಣೋಪೇತ, ತೇಜಸ್ವೀ, ವೀರ್ಯವಂತ ಮತ್ತು ಬಲಶಾಲಿಯೂ
ಕೂಡ.

05102002a ಶಕ್ರಸ್ಯಾಯಂ ಸಖಾ ಚೈವ ಮಂತ್ರೀ ಸಾರಥಿರೇವ ಚ|

05102002c ಅಲ್ಪಾಂತರಪ್ರಭಾವಶ್ಚ ವಾಸವೇನ ರಣೇ ರಣೇ||

ಇವನು ಶಕ್ರನ ಸಖ, ಮಂತ್ರಿ ಮತ್ತು ಸಾರಥಿಯೂ ಕೂಡ. ರಣ ರಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಭಾವದಲ್ಲಿ ಇವನ ಮತ್ತು ವಾಸವನ ನಡುವೆ ಸ್ವಲ್ಪವೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುವುದು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ.

05102003a ಅಯಂ ಹರಿಸಹಸ್ರೇಣ ಯುಕ್ತಂ ಜೈತ್ರಂ ರಥೋತ್ತಮಂ|

05102003c ದೇವಾಸುರೇಷು ಯುದ್ಧೇಷು ಮನಸ್ಯೈವ ನಿಯಚ್ಚತಿ||

ದೇವಾಸುರರ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಇವನೇ ಸಹಸ್ರ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಉತ್ತಮ ಜೈತ್ರ ರಥವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಸಿದ್ದಾನೆ.

05102004a ಅನೇನ ವಿಜಿತಾನಶ್ವೈರ್ದೋರ್ಭ್ಯಾಂ ಜಯತಿ ವಾಸವಃ|

05102004c ಅನೇನ ಪ್ರಹೃತೇ ಪೂರ್ವಂ ಬಲಭಿತ್ಪ್ರಹರತ್ಯುತ||

ಇವನು ಅಶ್ವಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಜಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದುದರಿಂದ ವಾಸವನು ಅರಿಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿದನು. ಮೊದಲೇ ಇವನು ಹೊಡೆದವರ ಮೇಲೆ ಬಲಭಿತನು ಹೊಡೆದನು.

05102005a ಅಸ್ಯ ಕನ್ಯಾ ವರಾರೋಹಾ ರೂಪೇಣಾಸದೃಶೀ ಭುವಿ|

05102005c ಸತ್ವ ಶೀಲಗುಣೋಪೇತಾ ಗುಣಕೇಶೀತಿ ವಿಶ್ರುತಾ||

ಇವನ ಕನ್ಯೆ, ವರಾರೋಹೆಯು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಭುವಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಸದೃಶಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಸತ್ವಶೀಲಗುಣೋಪೇತಳಾದ ಅವಳು ಗುಣಕೇಶೀ

ಎಂದು ವಿಶ್ರುತಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ.

05102006a ತಸ್ಯಾಸ್ಯ ಯತ್ನಾಚ್ಚ ರತಸ್ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಮಮರದ್ಯುತೇ|

05102006c ಸುಮುಖೋ ಭವತಃ ಪೌತ್ರೋ ರೋಚತೇ ದುಹಿತುಃ ಪತಿಃ||

ಈ ಅಮರದ್ಯುತಿಯು ಅವಳಿಗೆ ವರನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ನಿನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗ ಸುಮುಖನು ತನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಪತಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದ್ದಾನೆ.

05102007a ಯದಿ ತೇ ರೋಚತೇ ಸೌಮ್ಯ ಭುಜಗೋತ್ತಮ ಮಾಚಿರಂ|

05102007c ಕ್ರಿಯತಾಮಾರ್ಯಕ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಬುದ್ಧಿಃ ಕನ್ಯಾಪ್ರತಿಗ್ರಹೇ||

ಆರ್ಯಕ! ಭುಜಗೋತ್ತಮ! ಸೌಮ್ಯ! ಒಂದುವೇಳೆ ನಿನಗೂ ಇದು ಇಷ್ಟವಾದರೆ, ಬೇಗನೇ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಬೇಕು.

05102008a ಯಥಾ ವಿಷ್ಣುಕುಲೇ ಲಕ್ಷ್ಮೀರ್ಯಥಾ ಸ್ವಾಹಾ ವಿಭಾವಸೋಃ|

05102008c ಕುಲೇ ತವ ತಥೈವಾಸ್ತು ಗುಣಕೇಶೀ ಸುಮಧ್ಯಮಾ||

ವಿಷ್ಣುವಿನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯು ಹೇಗೋ, ವಿಭಾವಸುವಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಹಾಳು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಸುಮಧ್ಯಮೆ ಗುಣಕೇಶಿಯು ನಿನ್ನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಇರುವಂತಾಗಲಿ.

05102009a ಪೌತ್ರಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಭವಾಂಸ್ತಸ್ಮಾದ್ಗುಣಕೇಶೀಂ ಪ್ರತೀಚ್ಛತು|

05102009c ಸದೃಶೀಂ ಪ್ರತಿರೂಪಸ್ಯ ವಾಸವಸ್ಯ ಶಚೀಮಿವ||

ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಮೊಮ್ಮಗನಿಗಾಗಿ ವಾಸವನಿಗೆ ಶಚಿಯಂತೆ

ಸದೃಶಳೂ, ಪ್ರತಿರೂಪಳೂ ಆಗಿರುವ ಗುಣಕೇಶಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು.

05102010a ಪಿತೃಹೀನಮಪಿ ಹ್ಯೇನಂ ಗುಣತೋ ವರಯಾಮಹೇ|

05102010c ಬಹುಮಾನಾಚ್ಚ ಭವತಸ್ತಥೈವೈರಾವತಸ್ಯ ಚ|

05102010e ಸುಮುಖಸ್ಯ ಗುಣೈಶ್ಚೈವ ಶೀಲಶೌಚದಮಾದಿಭಿಃ||

ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ಐರಾವತನ ಬಹಳ ಮಾನವನ್ನು ಅರಿತು, ತಂದೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಸುಮುಖನ ಗುಣ, ಶೀಲ, ಶೌಚಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು ಗುಣವಂತನಾದ ಇವನನ್ನು ವರನನ್ನಾಗಿ ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

05102011a ಅಭಿಗಮ್ಯ ಸ್ವಯಂ ಕನ್ಯಾಮಯಂ ದಾತುಂ ಸಮುದ್ಯತಃ|

05102011c ಮಾತಲೇಸ್ತಸ್ಯ ಸಮ್ಮಾನಂ ಕರ್ತುಮಹೋ ಭವಾನಪಿ||

ಇವನು ಸ್ವಯಂ ಬಂದು ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡಲು ಸಿದ್ಧನಿದ್ದಾನೆ. ನೀನೂ ಕೂಡ ಈ ಮಾತಲಿಯ ಸಮ್ಮಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.”

05102012 ಕಣ್ವ ಉವಾಚ|

05102012a ಸ ತು ದೀನಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಶ್ಚ ಪ್ರಾಹ ನಾರದಮಾರ್ಯಕಃ|

05102012c ವ್ರಿಯಮಾಣೇ ತಥಾ ಪೌತ್ರೇ ಪುತ್ರೇ ಚ ನಿಧನಂ ಗತೇ||

ಕಣ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾರದನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಆರ್ಯಕನು ಮಗನ ಮರಣವನ್ನು ನೆನೆದು ದುಃಖಿತನೂ ಮತ್ತು ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಹರ್ಷಿತನೂ ಆಗಿ ಹೇಳಿದನು.

05102013a ನ ಮೇ ನೈತದ್ಭಹುಮತಂ ದೇವರ್ಷೇ ವಚನಂ ತವ|

05102013c ಸಖಾ ಶಕ್ರಸ್ಯ ಸಂಯುಕ್ತಃ ಕಸ್ಯಾಯಂ ನೇಪ್ಪಿತೋ ಭವೇತ್||

“ದೇವರ್ಷೇ ! ನಿನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಬಹುಮತವಿಲ್ಲದೇ ಇಲ್ಲ. ಯಾರು ತಾನೇ ಶಕ್ರನ ಈ ಸಖನೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ?

05102014a ಕಾರಣಸ್ಯ ತು ದೌರ್ಬಲ್ಯಾಚ್ಚಿಂತಯಾಮಿ ಮಹಾಮುನೇ|

05102014c ಅಸ್ಯ ದೇಹಕರಸ್ತಾತ ಮಮ ಪುತ್ರೋ ಮಹಾದ್ಯುತೇ|

05102014e ಭಕ್ಷಿತೋ ವೈನತೇಯೇನ ದುಃಖಾರ್ತಾಸ್ತೇನ ವೈ ವಯಂ||

ಮಹಾಮುನೇ ! ಆದರೆ ನಮ್ಮ ದೌರ್ಬಲ್ಯದ ಕಾರಣದ ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅಯ್ಯಾ ! ಇವನ ತಂದೆ, ನನ್ನ ಮಗ ಮಹಾದ್ಯುತಿಯನ್ನು ವೈನತೇಯನು ಭಕ್ಷಿಸಿದನು. ಅದರಿಂದಲೇ ನಾವು ದುಃಖಾರ್ತರಾಗಿದ್ದೇವೆ.

05102015a ಪುನರೇವ ಚ ತೇನೋಕ್ತಂ ವೈನತೇಯೇನ ಗಚ್ಛತಾ|

05102015c ಮಾಸೇನಾನೈನ ಸುಮುಖಂ ಭಕ್ಷಯಿಷ್ಯ ಇತಿ ಪ್ರಭೋ||

ಪ್ರಭೋ ! ಹೋಗುವಾಗ ವೈನತೇಯನು ಪುನಃ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ - ಇನ್ನೊಂದು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮುಖನನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ - ಎಂದು.

05102016a ಧ್ರುವಂ ತಥಾ ತದ್ಭವಿತಾ ಜಾನೀಮಸ್ತಸ್ಯ ನಿಶ್ಚಯಂ|

05102016c ತೇನ ಹರ್ಷಃ ಪ್ರನಷ್ಟೋ ಮೇ ಸುಪರ್ಣವಚನೇನ ವೈ||

ಅದರಂತೆಯೇ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ಸುಪರ್ಣನ ಈ ಮಾತಿನಿಂದ ನಮ್ಮ ಸಂತೋಷವೆಲ್ಲವೂ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ.”

05102017a ಮಾತಲಿಸ್ವ ಬ್ರವೀದೇನಂ ಬುದ್ಧಿರತ್ರ ಕೃತಾ ಮಯಾ|

05102017c ಜಾಮಾತ್ರಭಾವೇನ ವೃತಃ ಸುಮುಖಸ್ತವ ಪುತ್ರಜಃ||

ಆಗ ಮಾತಲಿಯು ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾನೊಂದು ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗ ಸುಮುಖನನ್ನು ನನ್ನ ಅಳಿಯನೆಂದು ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

05102018a ಸೋಽಯಂ ಮಯಾ ಚ ಸಹಿತೋ ನಾರದೇನ ಚ ಪನ್ನಗಃ|

05102018c ತ್ರಿಲೋಕೇಶಂ ಸುರಪತಿಂ ಗತ್ವಾ ಪಶ್ಯತು ವಾಸವಂ||

ಈ ಪನ್ನಗನು ನನ್ನ ಮತ್ತು ನಾರದನೊಡನೆ ಬರಲಿ. ಹೋಗಿ ತ್ರಿಲೋಕೇಶ ಸುರಪತಿ ವಾಸವನನ್ನು ಕಾಣೋಣ.

05102019a ಶೇಷೇಣೈವಾಸ್ಯ ಕಾರ್ಯೇಣ ಪ್ರಜ್ಞಾಸ್ಯಾಮ್ಯಹಮಾಯುಷಃ|

05102019c ಸುಪರ್ಣಸ್ಯ ವಿಘಾತೇ ಚ ಪ್ರಯತಿಷ್ಯಾಮಿ ಸತ್ತಮ||

ಸತ್ತಮ ! ಸುಪರ್ಣನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಘ್ನವನ್ನು ತರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇವನಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಆಯುಷ್ಯವು ಉಳಿಯುವಂತೆಯೂ ಮಾಡೋಣ.

05102020a ಸುಮುಖಶ್ಚ ಮಯಾ ಸಾರ್ಥಂ ದೇವೇಶಮಭಿಗಚ್ಛತು|

05102020c ಕಾರ್ಯಸಂಸಾಧನಾರ್ಥಾಯ ಸ್ವಸ್ತಿ ತೇಽಸ್ತು ಭುಜಂಗಮ||

ಕಾರ್ಯ ಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ನನ್ನೊಡನೆ ಸುಮುಖನೂ ಕೂಡ ದೇವೇಶನಲ್ಲಿಗೆ ಬರಬೇಕು. ಭುಜಂಗಮ ! ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ!”

05102021a ತತಸ್ತೇ ಸುಮುಖಿಂ ಗೃಹ್ಯ ಸರ್ವ ಏವ ಮಹೌಜಸಃ|

05102021c ದದ್ಯತುಃ ಶಕ್ರಮಾಸೀನಂ ದೇವರಾಜಂ ಮಹಾದ್ಯುತಿಂ||

ಆಗ ಆ ಮಹೌಜಸ ಸುಮುಖಿನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲರೂ
ಆಸೀನನಾಗಿದ್ದ ದೇವರಾಜ, ಮಹಾದ್ಯುತಿ ಶಕ್ರನನ್ನು ಕಂಡರು.

05102022a ಸಂಗತ್ಯಾ ತತ್ರ ಭಗವಾನ್ವಿಷ್ಟುರಾಸೀಚ್ಚ ತುರ್ಭುಜಃ|

05102022c ತತಸ್ತತ್ಸರ್ವಮಾಚಖ್ಯೌ ನಾರದೋ ಮಾತಲಿಂ ಪ್ರತಿ||

ಅಲ್ಲಿ ಅವನೊಡನೆ ಚತುರ್ಭುಜ ಭಗವಾನ್ ವಿಷ್ಟುವೂ ಇದ್ದನು.
ಅವರಿಗೆ ಮಾತಲಿ ನಾರದರಿಬ್ಬರೂ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದರು.

05102023a ತತಃ ಪುರಂದರಂ ವಿಷ್ಟುರುವಾಚ ಭುವನೇಶ್ವರಂ|

05102023c ಅಮೃತಂ ದೀಯತಾಮಸ್ಮೈ ಕ್ರಿಯತಾಮಮರೈಃ ಸಮಃ||

ಆಗ ವಿಷ್ಟುವು ಭುವನೇಶ್ವರ ಪುರಂದರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಇವನಿಗೆ
ಅಮೃತವನ್ನಿತ್ತು ಅಮರರ ಸಮನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡು.

05102024a ಮಾತಲಿರ್ನಾರದಶ್ಚೈವ ಸುಮುಖಶ್ಚೈವ ವಾಸವ|

05102024c ಲಭಂತಾಂ ಭವತಃ ಕಾಮಾತ್ಕಾಮಮೇತಂ ಯಥೇಪ್ಸಿತಂ||

ವಾಸವ! ಇದರಿಂದ ಮಾತಲಿ, ನಾರದ, ಸುಮುಖರಿಗೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನು
ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಪಡೆಯುವಂತಾಗುತ್ತದೆ.

05102025a ಪುರಂದರೋಽಥ ಸಂಚಿಂತ್ಯ ವೈನತೇಯಪರಾಕ್ರಮಂ|

05102025c ವಿಷ್ಟುಮೇವಾಬ್ರವೀದೇನಂ ಭವಾನೇವ ದದಾತ್ಪ್ರತಿ||

ವೈನತೇಯನ ಪರಾಕ್ರಮದ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಿ ಪುರಂದರನು
ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ “ಅದನ್ನು ನೀನೇ ಕೊಡು!” ಎಂದನು.

05102026 ವಿಷ್ಣು ರುವಾಚ|

05102026a ಈಶಸ್ವ ಮಸಿ ಲೋಕಾನಾಂ ಚರಾಣಾಮಚರಾಶ್ಚ ಯೇ|

05102026c ತ್ವಯಾ ದತ್ತಮದತ್ತಂ ಕಃ ಕರ್ತುಮುತ್ಸಹತೇ ವಿಭೋ||

ವಿಷ್ಣುವು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಭೋ! ಚರಾಚರ ಲೋಕಗಳ ಈಶನು ನೀನು!
ನೀನು ಕೊಡುವುದನ್ನು ಕೊಡಬಾರದಂತೆ ಮಾಡಲು ಯಾರು ತಾನೇ
ಮುಂದೆಬಂದಾರು?”

05102027 ಕಣ್ವ ಉವಾಚ|

05102027a ಪ್ರಾದಾಚ್ಚಕ್ರಸ್ತತಸ್ತಸ್ಮೈ ಪನ್ನಗಾಯಾಯರುತ್ತಮಂ|

05102027c ನ ತ್ವೇನಮಮೃತಪ್ರಾಶಂ ಚಕಾರ ಬಲವೃತ್ರಹಾ||

ಕಣ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ಬಲವೃತ್ರಹನು ಆ ಪನ್ನಗನಿಗೆ ಉತ್ತಮ
ಆಯಸ್ಸನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದನು. ಅವನಿಗೆ ಅಮೃತಪ್ರಾಶನವನ್ನು
ಮಾಡಿಸಲಿಲ್ಲ.

05102028a ಲಬ್ಧ್ವಾ ವರಂ ತು ಸುಮುಖಃ ಸುಮುಖಃ ಸಂಬಭೂವ ಹ|

05102028c ಕೃತದಾರೋ ಯಥಾಕಾಮಂ ಜಗಾಮ ಚ ಗೃಹಾನ್ವತಿ||

ಸುಮುಖನಾದರೋ ಆ ವರವನ್ನು ಪಡೆದು ಸುಮುಖನಾದನು.
ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮನೆಗೆ ತೆರಳಿದನು.

05102029a ನಾರದಸ್ವಾ ಯಕಶ್ಚೈವ ಕೃತಕಾರ್ಯೌ ಮುದಾ ಯತೌ|

05102029c ಪ್ರತಿಜಗ್ಮತುರಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ದೇವರಾಜಂ ಮಹಾದ್ಯುತಿಂ||

ನಾರದ-ಆರ್ಯಕರೂ ಕೂಡ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿ
ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ಮಹಾದ್ಯುತಿ ದೇವರಾಜನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಿ
ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
ಮಾತಲಿವರಾನ್ವೇಷಣೇ ದ್ವ್ಯ ಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಾತಲಿವರಾನ್ವೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ನೂರಾವರಡನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೦೩

ಇಂದ್ರನು ನಾಗನಿಗೆ ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕುಪಿತನಾದ
ಗರುಡನು ರಭಸದಿಂದ ಇಂದ್ರನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅವನನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸಿ
ತನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬಲಶಾಲಿಯು ಯಾರು ಎಂದು
ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಲಿ ಎಂದು ಪಂಥಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದುದು (೧-೧೭). ಆಗ
ವಿಷ್ಣುವು ತನ್ನ ಬಲತೋಳನ್ನು ಗರುಡನ ಮೇಲೆ ಇಡಲು, ಅದನ್ನೂ
ಹೊರಲಾರದೇ ಗರುಡನು ಕುಸಿದು ಬಿದ್ದುದು ಮತ್ತು ವಿಷ್ಣುವಿನಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮೆ
ಕೇಳಿದುದು (೧೮-೩೦). “ನೀನೂ ಕೂಡ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಆ ವೀರ
ಪಾಂಡುಸುತರನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ

ಜೀವಿಸಿರುತ್ತೀಯೆ.” ಎಂದು ಕಣ್ಣನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ
 ಉಪದೇಶಿಸಲು ದುರ್ಯೋಧನನು ತನ್ನ ತೊಡೆಯನ್ನು ಚಪ್ಪರಿಸಿ
 “ಈಶ್ವರನಿಂದ ಹೇಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದೇನೋ, ನನ್ನ ಭವಿಷ್ಯ ಮತ್ತು
 ದಾರಿಯು ಹೇಗೆ ನಡೆಸುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ನಾನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ”
 ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸುವುದು (೩೧-೩೮).

05103001 ಕಣ್ಣ ಉವಾಚ|

05103001a ಗರುಡಸ್ತತ್ತು ಶುಶ್ರಾವ ಯಥಾವೃತ್ತಂ ಮಹಾಬಲಃ|

05103001c ಆಯುಃಪ್ರದಾನಂ ಶಕ್ರೇಣ ಕೃತಂ ನಾಗಸ್ಯ ಭಾರತ||

ಕಣ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ನಡೆದುದನ್ನು - ಶಕ್ರನು ನಾಗನಿಗೆ
 ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದುದನ್ನು - ಮಹಾಬಲ ಗರುಡನು ಕೇಳಿದನು.

05103002a ಪಕ್ಷವಾತೇನ ಮಹತಾ ರುದ್ಧ್ವಾ ತ್ರಿಭುವನಂ ಖಿಗಃ|

05103002c ಸುಪರ್ಣಃ ಪರಮಕ್ರುದ್ಧೋ ವಾಸವಂ ಸಮುಪಾದ್ರವತ್||

ಪರಮಕೃದ್ಧನಾಗಿ ಖಿಗ ಸುಪರ್ಣನು ತನ್ನ ರೆಕ್ಕೆಗಳಿಂದ ಮಹಾ
 ಧೂಳನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿ ತ್ರಿಭುವನದ ವಾಸವನ ಬಳಿ ಧಾವಿಸಿದನು.

05103003 ಗರುಡ ಉವಾಚ|

05103003a ಭಗವನ್ಕಿಮವಜ್ಞಾನಾತ್ಕ್ವುಧಾಂ ಪ್ರತಿ ಭಯೇ ಮಮ|

05103003c ಕಾಮಕಾರವರಂ ದತ್ತ್ವಾ ಪುನಶ್ಚ ಲಿತವಾನಸಿ||

ಗರುಡನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಗವನ್! ನನ್ನನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆದು ನೀನು ಏಕೆ

ನನ್ನ ಹಸಿವೆಗೆ ಭಂಗ ತರುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ನೀನೇ ಬಯಸಿ ಕೊಟ್ಟ ವರವನ್ನು
ಪುನಃ ಹಿಂದೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ !

05103004a ನಿಸರ್ಗಾತ್ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಸರ್ವಭೂತೇಶ್ವರೇಣ ಮೇ|

05103004c ಆಹಾರೋ ವಿಹಿತೋ ಧಾತ್ರಾ ಕಿಮರ್ಥಂ ವಾರ್ಯತೇ ತ್ವಯಾ||

ನಿಸರ್ಗದ ಸರ್ವಭೂತಗಳ ಸರ್ವಭೂತೇಶ್ವರ ಧಾತ್ರನು ನನ್ನ
ಆಹಾರವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದಾನೆ. ನೀನು ಏಕೆ ಅದನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ?

05103005a ವೃತಶ್ಚೈಷ ಮಹಾನಾಗಃ ಸ್ಥಾಪಿತಃ ಸಮಯಶ್ಚ ಮೇ|

05103005c ಅನೇನ ಚ ಮಯಾ ದೇವ ಭರ್ತವ್ಯಃ ಪ್ರಸವೋ ಮಹಾನೋ||

ನಾನು ಈ ಮಹಾನಾಗನನ್ನು ಮತ್ತು ಸಮಯವನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಗೊಳಿಸಿದ್ದೆ.
ದೇವ ! ಇದರಿಂದ ನಾನು ನನ್ನ ಮಹಾ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಸಂತತಿಗೆ
ಉಣಿಸುವವನಿದ್ದೆ.

05103006a ಏತಸ್ಮಿಂಸ್ತ್ವನ್ಯಥಾಭೂತೇ ನಾನ್ಯಂ ಹಿಂಸಿತುಮುತ್ಸಹೇ|

05103006c ಕ್ರೀಡಸೇ ಕಾಮಕಾರೇಣ ದೇವರಾಜ ಯಥೇಚ್ಛಕಂ||

05103007a ಸೋಽಹಂ ಪ್ರಾಣಾನ್ವಿಮೋಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತಥಾ ಪರಿಜನೋ ಮಮ|

05103007c ಯೇ ಚ ಭೃತ್ಯಾ ಮಮ ಗೃಹೇ ಪ್ರೀತಿಮಾನ್ಭವ ವಾಸವ||

ಇದರಿಂದ ನಾನು ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನೂ ಅನ್ಯಥಾ ಹಿಂಸಿಸಲು
ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ದೇವರಾಜ ! ನಿನಗಿಷ್ಟಬಂದಂತೆ ಬೇಕಂತೆಲೇ ನಾನು
ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ನನ್ನ ಪರಿವಾರದವರು, ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ
ನೇಮಿಸಿರುವ ಸೇವಕರು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತೊರೆಯಬೇಕು ಎಂದು ನೀನು

ಈ ಆಟವನ್ನು ಆಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ! ವಾಸವ! ಅದರಿಂದ ನೀನು
ಸಂತೋಷಗೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ!

05103008a ಏತಚ್ಚೈವಾಹಮರ್ಹಾಮಿ ಭೂಯಶ್ಚ ಬಲವೃತ್ರಹನ್|

05103008c ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಸ್ಯೇಶ್ವರೋ ಯೋಽಹಂ ಪರಭೃತ್ಯತ್ವಮಾಗತಃ||

ಬಲವೃತ್ರಹನ್! ಇದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನದಕ್ಕೆ ನಾನು
ಅರ್ಹ. ತ್ರೈಲೋಕ್ಯೇಶ್ವರನಾದರೂ ನಾನು ಇತರರ ಸೇವಕಮಾತ್ರ
ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.

05103009a ತ್ವಯಿ ತಿಷ್ಠತಿ ದೇವೇಶ ನ ವಿಷ್ಣುಃ ಕಾರಣಂ ಮಮ|

05103009c ತ್ರೈಲೋಕ್ಯರಾಜ ರಾಜ್ಯಂ ಹಿ ತ್ವಯಿ ವಾಸವ ಶಾಶ್ವತಂ||

ದೇವೇಶ! ತ್ರೈಲೋಕ್ಯರಾಜ! ವಾಸವ! ನಾನು ನಿನ್ನ ಸಮನಾಗಿದ್ದರೂ
ವಿಷ್ಣುವಿನ ಕಾರಣದಿಂದ ರಾಜ್ಯವು ನಿನ್ನಲ್ಲಿದೆ.

05103010a ಮಮಾಪಿ ದಕ್ಷಸ್ಯ ಸುತಾ ಜನನೀ ಕಶ್ಯಪಃ ಪಿತಾ|

05103010c ಅಹಮಪ್ಯುತ್ಸಹೇ ಲೋಕಾನ್ಸಮಸ್ತಾನ್ವೋಢುಮಂಜಸಾ||

ನನಗೆ ಕೂಡ ದಕ್ಷನ ಮಗಳು ಜನನಿ ಮತ್ತು ಕಶ್ಯಪನು ತಂದೆ.
ನಿನ್ನಂತೆಯೇ ನಾನೂ ಕೂಡ ಸಮಸ್ತ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಆಯಾಸಗೊಳ್ಳದೇ
ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಬಲ್ಲೆ.

05103011a ಅಸಹ್ಯಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಮಮಾಪಿ ವಿಪುಲಂ ಬಲಂ|

05103011c ಮಯಾಪಿ ಸುಮಹತ್ಕರ್ಮ ಕೃತಂ ದೈತೇಯವಿಗ್ರಹೇ||

ನನಗೆ ಕೂಡ ಸರ್ವಭೂತಗಳು ಸಹಿಸಲಾಗದ ವಿಪುಲ ಬಲವಿದೆ.
ದೈತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಕೂಡ ಮಹಾ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು
ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.

05103012a ಶ್ರುತಶ್ರೀಃ ಶ್ರುತಸೇನಶ್ಚ ವಿವಸ್ವಾನೋಚನಾಮುಖಿಃ|

05103012c ಪ್ರಸಭಃ ಕಾಲಕಾಕ್ಷಶ್ಚ ಮಯಾಪಿ ದಿತಿಜಾ ಹತಾಃ||

ನಾನೂ ಕೂಡ ದಿತಿಯ ಮಕ್ಕಳಾದ ಶ್ರುತಶ್ರೀ, ಶ್ರುತಸೇನ, ವಿವಸ್ವಾನ್,
ರೋಚನಾಮುಖಿ, ಪ್ರಸಭ, ಕಾಲಕಾಕ್ಷರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ್ದೇನೆ.

05103013a ಯತ್ತು ಧ್ವಜಸ್ಥಾನಗತೋ ಯತ್ನಾತ್ಪರಿಚರಾಮ್ಯಹಂ|

05103013c ವಹಾಮಿ ಚೈವಾನುಜಂ ತೇ ತೇನ ಮಾಮವಮನ್ಯಸೇ||

ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನ ಧ್ವಜಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನಾನು ಅವನನ್ನು
ರಕ್ಷಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ಅವನನ್ನು ನಾನು ನನ್ನ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ
ಏರಿಸಿಕೊಂಡು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತೇನೆ. ಬಹುಷಃ ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ
ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಕೀಳಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

05103014a ಕೋಽನ್ಯೋ ಭಾರಸಹೋ ಹ್ಯಸ್ತಿ ಕೋಽನ್ಯೋಽಸ್ತಿ ಬಲವತ್ತರಃ|

05103014c ಮಯಾ ಯೋಽಹಂ ವಿಶಿಷ್ಟಃ ಸನ್ವಹಾಮೀಮಂ ಸಬಾಂಧವಂ||

ಇಂಥಹ ಭಾರವನ್ನು ಹೊರಬಲ್ಲವರು ಬೇರೆ ಯಾರಿದ್ದಾರೆ?

ನನಗಿಂತಲೂ ಬಲಶಾಲಿಗಳು ಬೇರೆ ಯಾರಿದ್ದಾರೆ? ನಾನು ಇಷ್ಟು
ವಿಶಿಷ್ಟನಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅವನನ್ನು ಬಾಂಧವರೊಂದಿಗೆ ಹೊರುತ್ತೇನೆ.

05103015a ಅವಜ್ಞಾಯ ತು ಯತ್ತೇಹಂ ಭೋಜನಾದ್ವ್ಯ ಪರೋಪಿತಃ|

05103015c ತೇನ ಮೇ ಗೌರವಂ ನಷ್ಟಂ ತ್ವತ್ತಶ್ಚಾಸ್ಮಾಚ್ಚ ವಾಸವ||

ವಾಸವ ! ನನ್ನನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ ನನ್ನ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿ ನೀನೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನಂತೆ ನನ್ನ ಗೌರವವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

05103016a ಅದಿತ್ಯಾಂ ಯ ಇಮೇ ಜಾತಾ ಬಲವಿಕ್ರಮಶಾಲಿನಃ|

05103016c ತ್ವಮೇಷಾಂ ಕಿಲ ಸರ್ವೇಷಾಂ ವಿಶೇಷಾದ್ಬಲವತ್ತರಃ||

ಅದಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರೆಲ್ಲ ಬಲವಿಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳು. ಆದರೆ ಅವರಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ನೀನೇ ವಿಶೇಷವಾಗಿರುವ ಬಲಶಾಲಿ.

05103017a ಸೋಹಂ ಪಕ್ಷ್ಯಕದೇಶೇನ ವಹಾಮಿ ತ್ವಾಂ ಗತಕ್ಲಮಃ|

05103017c ವಿಮೃಶ ತ್ವಂ ಶನೈಸ್ತಾತ ಕೋ ನ್ವತ್ರ ಬಲವಾನಿತಿ||

ಆದರೂ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಒಂದೇ ಒಂದು ರೆಕ್ಕೆಯ ಮೇಲೆ ಏನೂ ಆಯಾಸವಿಲ್ಲದೇ ಹೊರುತ್ತೇನೆ. ಅಯ್ಯಾ ! ಹೀಗಿರುವಾಗ ಇಲ್ಲಿ ಯಾರು ಬಲಶಾಲಿ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೀನೇ ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ಹೇಳು.”

05103018 ಕಣ್ವ ಉವಾಚ|

05103018a ತಸ್ಯ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಖಿಗಸ್ಯೋದರ್ಕದಾರುಣಂ|

05103018c ಅಕ್ಷೋಭ್ಯಂ ಕ್ಷೋಭಯಂಸ್ತಾಕ್ಷ್ಯಮುವಾಚ ರಥಚಕ್ರಭೃತ್||

ಕಣ್ವನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ಖಿಗದ ಜಂಬದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿದು ರಥಚಕ್ರಭೃತು ವಿಷ್ಣುವು

ತಾರ್ಕ್ಷನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

05103019a ಗರುತ್ಮನ್ಮನ್ಯಸೇಽಆತ್ಮಾನಂ ಬಲವಂತಂ ಸುದುರ್ಬಲಂ|

05103019c ಅಲಮಸ್ಮತ್ಸಮಕ್ಷಂ ತೇ ಸ್ತೋತುಮಾತ್ಮಾನಮಂಡಜ||

“ಗುರುತ್ಮನ್! ತುಂಬಾ ದುರ್ಬಲನಾಗಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ನೀನೇ ಬಲವಂತನೆಂದು ಏಕೆ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಿರುವೆ? ಅಂಡಜ! ನಮ್ಮ ಎದಿರು ಈ ರೀತಿ ಆತ್ಮ ಸ್ತುತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನಿನಗೆ ಸರಿಯಲ್ಲ.

05103020a ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಮಪಿ ಮೇ ಕೃತ್ಸು ಮಶಕ್ತಂ ದೇಹಧಾರಣೇ|

05103020c ಅಹಮೇವಾತ್ಮನಾತ್ಮಾನಂ ವಹಾಮಿ ತ್ವಾಂ ಚ ಧಾರಯೇ||

ನನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಈ ಮೂರುಲೋಕಗಳು ಒಂದಾದರೂ ಹೊರಲು ಅಶಕ್ತ. ನಾನು ನನ್ನ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಭಾರವನ್ನೂ ಸೇರಿ ಹೊತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

05103021a ಇಮಂ ತಾವನ್ಮಮೈಕಂ ತ್ವಂ ಬಾಹುಂ ಸವ್ಯೇತರಂ ವಹ|

05103021c ಯದ್ಯೇನಂ ಧಾರಯಸ್ಯೇಕಂ ಸಫಲಂ ತೇ ವಿಕರ್ಷಿತಂ||

ಬಾ! ನನ್ನ ಈ ಒಂದು ಬಲ ತೋಳನ್ನು ನೀನು ಹೊರು. ನೀನು ಈ ಒಂದನ್ನು ಹೊತ್ತೆಯೆಂದಾದರೆ ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದುದು ಸಫಲವಾದಂತೆ.”

05103022a ತತಃ ಸ ಭಗವಾಂಸ್ತಸ್ಯ ಸ್ಕಂಧೇ ಬಾಹುಂ ಸಮಾಸಜತ್|

05103022c ನಿಪಪಾತ ಸ ಭಾರಾರ್ತೋ ವಿಹ್ವಲೋ ನಷ್ಟಚೇತನಃ||

ಆಗ ಆ ಭಗವಾನನು ತನ್ನ ತೋಳನ್ನು ಅವನ ಭುಜದ ಮೇಲಿರಿಸಿದನು. ಅವನು ಭಾರದಿಂದ ಬಳಲಿ ವಿಹ್ವಲನಾಗಿ

ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ ಬಿದ್ದನು.

05103023a ಯಾವಾನ್ ಹಿ ಭಾರಃ ಕೃತ್ಸಾಯಾಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಃ ಪರ್ವತೈಃ ಸಹ|

05103023c ಏಕಸ್ಯಾ ದೇಹಶಾಖಾಯಾಸ್ತಾವದ್ಭಾರಮಮನ್ಯತ||

ಪರ್ವತಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಇಡೀ ಭೂಮಿಯ ಭಾರವು ಅವನ ದೇಹದ ಒಂದು ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಗರುಡನು ಅರಿತನು.

05103024a ನ ತ್ವೇನಂ ಪೀಡಯಾಮಾಸ ಬಲೇನ ಬಲವತ್ತರಃ|

05103024c ತತೋ ಹಿ ಜೀವಿತಂ ತಸ್ಯ ನ ವ್ಯನೀನಶದಚ್ಛೃತಃ||

ಅಚ್ಛೃತನು ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ಬಲದಿಂದ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪೀಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಜೀವವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

05103025a ವಿಪಕ್ಷಃ ಸ್ತಸ್ತುಕಾಯಶ್ಚ ವಿಚೇತಾ ವಿಹ್ವಲಃ ಖಿಗಃ|

05103025c ಮುಮೋಚ ಪತ್ರಾಣಿ ತದಾ ಗುರುಭಾರಪ್ರಪೀಡಿತಃ||

ಆ ಖಿಗನು ಅತಿಭಾರದಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿ ವಿಹ್ವಲನಾಗಿ ದೇಹವು ಆಯಾಸಗೊಂಡು, ವಿಚೇತನನಾಗಿ ತನ್ನ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಉದುರಿಸತೊಡಗಿದನು.

05103026a ಸ ವಿಷ್ಣುಂ ಶಿರಸಾ ಪಕ್ಷೀ ಪ್ರಣಮ್ಯ ವಿನತಾಸುತಃ|

05103026c ವಿಚೇತಾ ವಿಹ್ವಲೋ ದೀನಃ ಕಿಂ ಚಿದ್ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಆ ಪಕ್ಷಿ ವಿನತಾಸುತನು ಚೇತನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ವಿಹ್ವಲನಾಗಿ ದೀನನಾಗಿ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಶಿರಸಾ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಇದೇನನ್ನೋ ಹೇಳಿದನು:

05103027a ಭಗವಽಲ್ಲೋಕಸಾರಸ್ಯ ಸದೃಶೇನ ವಪುಷ್ಮತಾ|

05103027c ಭುಜೇನ ಸ್ವೈರಮುಕ್ತೇನ ನಿಷ್ಪಿಷ್ಟೋಽಸ್ಮಿ ಮಹೀತಲೇ||

“ಭಗವನ್! ಲೋಕಸಾರದ ಸದೃಶವಾಗಿರುವ, ಸುಂದರವಾದ ಈ ಭುಜದಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಹೊರಚಾಚಿ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಮಹೀತಲಕ್ಕೆ ಅಮುಕಿದ್ದೀಯೆ.

05103028a ಕ್ಷಂತುಮರ್ಹಸಿ ಮೇ ದೇವ ವಿಹ್ವಲಸ್ಯಾಲ್ಪಚೇತಸಃ|

05103028c ಬಲದಾಹವಿದಗ್ಧಸ್ಯ ಪಕ್ಷಿಣೋ ಧ್ವಜವಾಸಿನಃ||

ದೇವ! ವಿಹ್ವಲನಾಗಿರುವ, ಬಲದ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟುಹೋಗಿರುವ, ನಿನ್ನ ಧ್ವಜವಾಸಿಯಾದ ಈ ಅಲ್ಪಚೇತಸ ಪಕ್ಷಿ ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು.

05103029a ನ ವಿಜ್ಞಾತಂ ಬಲಂ ದೇವ ಮಯಾ ತೇ ಪರಮಂ ವಿಭೋ|

05103029c ತೇನ ಮನ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ವೀರ್ಯಮಾತ್ಮನೋಽಸದೃಶಂ ಪರೈಃ||

ದೇವ! ಪರಮವಿಭೋ! ನಿನ್ನ ಬಲವನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನಷ್ಟು ಮತ್ತು ನನಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವೀರನು ಬೇರೆಯಾರೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ.”

05103030a ತತಶ್ಚಕ್ರೇ ಸ ಭಗವಾನ್ಪ್ರಸಾದಂ ವೈ ಗರುತ್ಮತಃ|

05103030c ಮೈವಂ ಭೂಯ ಇತಿ ಸ್ನೇಹಾತ್ತದಾ ಚೈನಮುವಾಚ ಹ||

ಆಗ ಆ ಭಗವಾನನು ಗುರುತ್ಮತನ ಮೇಲೆ ಕರುಣಿತೋರಿದನು. ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹದಿಂದ “ಮತ್ತೆ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಬೇಡ!” ಎಂದನು.

05103031a ತಥಾ ತ್ವಮಪಿ ಗಾಂಧಾರೇ ಯಾವತ್ಪಾಂಡುಸುತಾನ್ಮಣೇ|

05103031c ನಾಸಾದಯಸಿ ತಾನ್ವೀರಾಂಸ್ತಾವಜ್ಜೀವಸಿ ಪುತ್ರಕ||

ಗಾಂಧಾರೇ ! ಪುತ್ರಕ ! ನೀನೂ ಕೂಡ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಆ ವೀರ
ಪಾಂಡುಸುತರನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ
ಜೀವಿಸಿರುತ್ತೀಯೆ.

05103032a ಭೀಮಃ ಪ್ರಹರತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ವಾಯುಪುತ್ರೋ ಮಹಾಬಲಃ|

05103032c ಧನಂಜಯಶ್ಚೇಂದ್ರಸುತೋ ನ ಹನ್ಯಾತಾಂ ತು ಕಂ ರಣೇ||

ಪ್ರಹರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಾಯುಪುತ್ರ ಮಹಾಬಲಿ ಭೀಮ ಮತ್ತು
ಇಂದ್ರಸುತ ಧನಂಜಯರು ರಣದಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ತಾನೇ
ಸಂಹರಿಸಲಾರರು?

05103033a ವಿಷ್ಣುರ್ವಾಯುಶ್ಚ ಶಕ್ರಶ್ಚ ಧರ್ಮಸ್ತೌ ಚಾಶ್ವಿನಾವುಭೌ|

05103033c ಏತೇ ದೇವಾಸ್ತ್ವಯಾ ಕೇನ ಹೇತುನಾ ಶಕ್ಯಮೀಕ್ಷಿತುಂ||

ದೇವತೆಗಳಾದ ವಿಷ್ಣು, ವಾಯು, ಶಕ್ರ, ಧರ್ಮ, ಅಶ್ವಿಯರನ್ನು ನೀನು
ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ ಗೆಲ್ಲಲು ಬಯಸುತ್ತೀಯೆ?

05103034a ತದಲಂ ತೇ ವಿರೋಧೇನ ಶಮಂ ಗಚ್ಛ ನೃಪಾತ್ಮಜ|

05103034c ವಾಸುದೇವೇನ ತೀರ್ಥೇನ ಕುಲಂ ರಕ್ಷಿತುಮರ್ಹಸಿ||

ನೃಪಾತ್ಮಜ ! ಆದುದರಿಂದ ವಿರೋಧಿಸುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶಾಂತಿಯತ್ತ
ನಡೆ. ವಾಸುದೇವನ ತೀರ್ಥದಿಂದ ಕುಲವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೋ !

05103035a ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೋ ಹ್ಯಸ್ಯ ಸರ್ವಸ್ಯ ನಾರದೋಽಯಂ ಮಹಾತಪಾಃ|

05103035c ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಯತ್ತದಾ ವಿಷ್ಣೋರ್ಯೋಽಯಂ ಚಕ್ರಗದಾಧರಃ||

ಈ ಮಹಾತಪಸ್ವಿ ನಾರದನು ಚಕ್ರಗದಾಧರ ಈ ವಿಷ್ಣುವಿನ
ಮಹಾತ್ಮೆಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನೋಡಿದ್ದಾನೆ.”

05103036 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05103036a ದುರ್ಯೋಧನಸ್ತು ತಚ್ಚ ತ್ವಾ ನಿಶ್ವಸನ್ಘ್ನಕುಟೀಮುಖಿಃ|

05103036c ರಾಧೇಯಮಭಿಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಜಹಾಸ ಸ್ವನವತ್ತದಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ದುರ್ಯೋಧನನು
ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತ, ಮುಖ ಗಂಟುಮಾಡಿಕೊಂಡು, ರಾಧೇಯನನ್ನು
ನೋಡಿ ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕನು.

05103037a ಕದರ್ಥೀಕೃತ್ಯ ತದ್ವಾಕ್ಯಮೃಷೇಃ ಕಣ್ವಸ್ಯ ದುರ್ಮತಿಃ|

05103037c ಊರುಂ ಗಜಕರಾಕಾರಂ ತಾಡಯನ್ನಿದಮಬ್ರವೀತ್||

ಋಷಿ ಕಣ್ವನ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆದು ದುರ್ಮತಿಯು ಆನೆಯ
ಸೊಂಡಿಲಿನಂತಿದ್ದ ತನ್ನ ತೊಡೆಯನ್ನು ಚಪ್ಪರಿಸಿ ಹೇಳಿದನು:

05103038a ಯಥೈವೇಶ್ವರಸೃಷ್ಟೋಽಸ್ಮಿ ಯದ್ಭಾವಿ ಯಾ ಚ ಮೇ ಗತಿಃ|

05103038c ತಥಾ ಮಹರ್ಷೇ ವರ್ತಾಮಿ ಕಿಂ ಪ್ರಲಾಪಃ ಕರಿಷ್ಯತಿ||

“ಮಹರ್ಷೇ ! ಈಶ್ವರನಿಂದ ಹೇಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದೇನೋ, ನನ್ನ
ಭವಿಷ್ಯ ಮತ್ತು ದಾರಿಯು ಹೇಗೆ ನಡೆಸುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ನಾನು

ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ಪ್ರಲಾಪವು ಏಕೆ?”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
ಮಾತಲಿವರಾನ್ವೇಷಣೇ ತ್ರ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಾತಲಿವರಾನ್ವೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ನೂರಾಮೂರನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೦೪

ಗಾಲವ ಚರಿತೆ

ಸುಹೃದಯರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು, ಹಠ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು
ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾ ನಾರದನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹಠ ಹಿಡಿದು
ಪರಾಜಿತನಾದ ಗಾಲವನ ಚರಿತೆಯನ್ನು ಹೇಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದುದು
(೧-೭). ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ವಸಿಷ್ಠನ ವೇಷತಾಳಿ ಬಂದಿದ್ದ
ಧರ್ಮನು ತಡವಾಗಿ ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ಅನ್ನವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದ
ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಗೆ “ಊಟಮಾಡಿಯಾಯಿತು! ನಿಲ್ಲ!” ಎಂದು ಹೇಳಿ
ಹೋಗಲು, ನೂರು ವರ್ಷಗಳು ಅನ್ನವನ್ನು ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ
ಮೇಲೆತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಅಲುಗಾಡದೇ ನಿಂತಿದ್ದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನನ್ನು ಅವನ
ಶಿಷ್ಯ ಗಾಲವನು ಶುಶ್ರೂಷೆಗೈದುದು (೮-೧೪). ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು
ಸಂತೋಷದಿಂದ ಗಾಲವನನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಡುವಾಗ ಗಾಲವನು ನಿನಗೆ
ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ಏನನ್ನು ಕೊಡಲೆಂದು, ಏನೂ ಬೇಡವೆಂದರೂ

ಕೇಳದೇ, ಹಠಮಾಡಿ ಗುರುವಲ್ಲಿ ಕೇಳಲು ಬೇಸತ್ತ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು
 “ಒಂದೇ ಕಿವಿಯು ಕಪ್ಪಾಗಿರುವ ಎಂಟುನೂರು ಚಂದ್ರನಂತೆ
 ಬಿಳಿಯಾಗಿರುವ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನನಗೆ ತಂದು ಕೊಡು” ಎನ್ನುವುದು
 (೧೫-೨೬).

05104001 ಜನಮೇಜಯ ಉವಾಚ|

05104001a ಅನರ್ಥೇ ಜಾತನಿರ್ಬಂಧಂ ಪರಾರ್ಥೇ ಲೋಭಮೋಹಿತಂ|

05104001c ಅನಾರ್ಯಕೇಷ್ವಭಿರತಂ ಮರಣೇ ಕೃತನಿಶ್ಚಯಂ||

05104002a ಜ್ಞಾತೀನಾಂ ದುಃಖಕರ್ತಾರಂ ಬಂಧೂನಾಂ ಶೋಕವರ್ಧನಂ|

05104002c ಸುಹೃದಾಂ ಕ್ಲೇಶದಾತಾರಂ ದ್ವಿಷತಾಂ ಹರ್ಷವರ್ಧನಂ||

05104003a ಕಥಂ ನೈನಂ ವಿಮಾರ್ಗಸ್ಥಂ ವಾರಯಂತೀಹ ಬಾಂಧವಾಃ|

05104003c ಸೌಹೃದಾದ್ವಾ ಸುಹೃತ್ಸಿಗ್ಧೋ ಭಗವಾನ್ವಾ ಪಿತಾಮಹಃ||

ಜನಮೇಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೇ ಅನರ್ಥವನ್ನು
 ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡುಬಂದಿರುವ, ಪರರ ಸಂಪತ್ತಿನ ಲೋಭದಿಂದ
 ಮೋಹಿತನಾಗಿರುವ, ಅನಾರ್ಯ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತನಾಗಿರುವ,
 ಮರಣದ ಕುರಿತು ನಿಶ್ಚಯವನ್ನೇ ಮಾಡಿರುವ, ಬಾಂಧವರಿಗೆ
 ದುಃಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ, ಬಂಧುಗಳ ಶೋಕವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ,
 ಸುಹೃದಯರಿಗೆ ಕ್ಲೇಶವನ್ನು ನೀಡುವ, ದ್ವೇಷಿಗಳ ಹರ್ಷವನ್ನು
 ಹೆಚ್ಚಿಸುವ, ಕೆಟ್ಟ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಲು ನಿಂತಿರುವ ಅವನನ್ನು
 ಯಾರೂ - ಬಾಂಧವರು, ಸ್ನೇಹಿತರು, ಅಥವಾ ಒಳ್ಳೆಯ
 ಭಾವನೆಯಿರುವ ಭಗವಾನ್ ಪಿತಾಮಹ - ಏಕೆ ತಡೆಯಲಿಲ್ಲ?”

05104004 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05104004a ಉಕ್ತಂ ಭಗವತಾ ವಾಕ್ಯಮುಕ್ತಂ ಭೀಷ್ಮೇಣ ಯತ್ಕ್ಷಮಂ|

05104004c ಉಕ್ತಂ ಬಹುವಿಧಂ ಚೈವ ನಾರದೇನಾಪಿ ತಚ್ಚಕ್ಷುಣ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೌದು! ಭಗವಾನ್ ಭೀಷ್ಮನೂ ಹಿತ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ನಾರದನೂ ಕೂಡ ಬಹುವಿಧದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳು.

05104005 ನಾರದ ಉವಾಚ|

05104005a ದುರ್ಲಭೋ ವೈ ಸುಹೃಚ್ಛ್ರೇತಾ ದುರ್ಲಭಶ್ಚ ಹಿತಃ ಸುಹೃತ್|

05104005c ತಿಷ್ಠತೇ ಹಿ ಸುಹೃದ್ಯತ್ರ ನ ಬಂಧುಸ್ತತ್ರ ತಿಷ್ಠತಿ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ಸುಹೃದಯರನ್ನು ಕೇಳುವವರು ದುರ್ಲಭ. ಸುಹೃದಯರೇ ದುರ್ಲಭ. ಎಲ್ಲಿ ಬಂಧುಗಳು ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿ ಸುಹೃದಯರು ದೊರಕುತ್ತಾರೆ.

05104006a ಶ್ರೋತವ್ಯಮಪಿ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಸುಹೃದಾಂ ಕುರುನಂದನ|

05104006c ನ ಕರ್ತವ್ಯಶ್ಚ ನಿರ್ಬಂಧೋ ನಿರ್ಬಂಧೋ ಹಿ ಸುದಾರುಣಃ||

ಕುರುನಂದನ! ಸುಹೃದಯರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ನಿರ್ಬಂಧಗಳು (ಹಠ) ಮಾಡುವಂಥವುಗಳಲ್ಲ. ನಿರ್ಬಂಧಗಳು ದಾರುಣವಾದವುಗಳು.

05104007a ಅತ್ರಾಪ್ಯುದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಂ|

05104007c ಯಥಾ ನಿರ್ಬಂಧತಃ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಗಾಲವೇನ ಪರಾಜಯಃ||

ಇದನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿ ಒಂದು ಪುರಾತನ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಹಠ ಹಿಡಿದ ಗಾಲವನು ಪರಾಜಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು.

05104008a ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಂ ತಪಸ್ಯಂತಂ ಧರ್ಮೋ ಜಿಜ್ಞಾಸಯಾ ಪುರಾ|

05104008c ಅಭ್ಯಗಚ್ಚತ್ಸ್ವಯಂ ಭೂತ್ವಾ ವಸಿಷ್ಠೋ ಭಗವಾನೃಷಿಃ||

ಹಿಂದೆ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲೋಸುಗ ಸ್ವಯಂ ಧರ್ಮನು ಭಗವಾನ್ ಋಷಿ ವಸಿಷ್ಠನಾಗಿ ಬಂದನು.

05104009a ಸಪ್ತರ್ಷಿಣಾಮನ್ಯತಮಂ ವೇಷಮಾಸ್ಥಾಯ ಭಾರತ|

05104009c ಬುಭುಕ್ಷುಃ ಕ್ಷುಧಿತೋ ರಾಜನ್ನಾಶ್ರಮಂ ಕೌಶಿಕಸ್ಯ ಹ||

ರಾಜನ್! ಭಾರತ! ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬನ ವೇಷವನ್ನು ತಾಳಿ ಹಸಿದು ಊಟಮಾಡಲು ಕೌಶಿಕನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

05104010a ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋಽಥ ಸಂಭ್ರಾಂತಃ ಶ್ರಪಯಾಮಾಸ ವೈ ಚರುಂ|

05104010c ಪರಮಾನ್ನಸ್ಯ ಯತ್ನೇನ ನ ಚ ಸ ಪ್ರತ್ಯಪಾಲಯತ್||

ಆಗ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಸಂಭ್ರಾಂತನಾಗಿ ಚರುವನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಉತ್ತಮ ಅನ್ನವನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ.

05104011a ಅನ್ನಂ ತೇನ ಯದಾ ಭುಕ್ತಮನ್ಷ್ಟೈರ್ಧತ್ತಂ ತಪಸ್ವಿಭಿಃ|

05104011c ಅಥ ಗೃಹ್ಯಾನ್ನಮತ್ಯುಷ್ಟಂ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋಽಭ್ಯುಪಾಗಮತ್||

ಅನ್ಯ ತಪಸ್ವಿಗಳು ನೀಡಿದ ಅನ್ನವನ್ನು ತಿಂದ ನಂತರವೇ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು

ಬಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾದ ಅನ್ನವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದನು.

05104012a ಭುಕ್ತಂ ಮೇ ತಿಷ್ಠ ತಾವತ್ತ್ವ ಮಿತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಭಗವಾನ್ಯಯೌ|

05104012c ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸ್ತತೋ ರಾಜನ್ ಸ್ಥಿತ ಏವ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ||

“ಊಟಮಾಡಿಯಾಯಿತು ! ನಿಲ್ಲು !” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಭಗವಾನನು ಹೊರಟುಹೋದನು. ರಾಜನ್ ! ಮಹಾದ್ಯುತಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ನಿಂತುಕೊಂಡೇ ಇದ್ದನು.

05104013a ಭಕ್ತಂ ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಮೂರ್ಧ್ನಾ ತದ್ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ ಪಾರ್ಶ್ವತೋಽಗಮತ್|

05104013c ಸ್ಥಿತಃ ಸ್ಥಾನುರಿವಾಭ್ಯಾಶೇ ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟೋ ಮಾರುತಾಶನಃ||

ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ನೆತ್ತಿಯಮೇಲಿರಿಸಿ, ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ಥಾನುರಿವನಂತೆ ಅಲುಗಾಡದೇ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾ ನಿಂತುಕೊಂಡನು.

05104014a ತಸ್ಯ ಶುಶ್ರೂಷಣೇ ಯತ್ನಮಕರೋದ್ಗಾಲವೋ ಮುನಿಃ|

05104014c ಗೌರವಾದ್ಭಹುಮಾನಾಚ್ಚ ಹಾರ್ದೇನ ಪ್ರಿಯಕಾಮ್ಯಯಾ||

ಮುನಿ ಗಾಲವ²⁰ನು ಗೌರವದಿಂದ, ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಲೋಸುಗ, ಸೌಹಾರ್ದದಿಂದ, ಮಾನವನ್ನಿತ್ತು ಅವನ ಶುಶ್ರೂಷಣೆಯ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದನು.

²⁰ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಮಗ. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಇತರ ಮಕ್ಕಳ ಕುರಿತು ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದ ನಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ.

05104015a ಅಥ ವರ್ಷಶತೇ ಪೂರ್ಣೇ ಧರ್ಮಃ ಪುನರುಪಾಗಮತ್|

05104015c ವಾಸಿಷ್ಠಂ ವೇಷಮಾಸ್ಥಾಯ ಕೌಶಿಕಂ ಭೋಜನೇಪ್ಸಯಾ||

ನೂರು ವರ್ಷಗಳು ಪೂರ್ಣವಾದ ನಂತರ ಧರ್ಮನು ವಾಸಿಷ್ಠನ
ವೇಶವನ್ನು ತಳೆದು ಊಟವನ್ನು ಬಯಸಿ ಕೌಶಿಕನಲ್ಲಿಗೆ ಪುನಃ ಬಂದನು.

05104016a ಸ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶಿರಸಾ ಭಕ್ತಂ ದ್ರಿಯಮಾಣಂ ಮಹರ್ಷಿಣಾ|

05104016c ತಿಷ್ಠತಾ ವಾಯುಭಕ್ಷೇಣ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೇಣ ಧೀಮತಾ||

ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ವಾಯುವನ್ನೇ ಸೇವಿಸುತ್ತಾ
ನಿಂತಿರುವ ಧೀಮತ ಮಹರ್ಷಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನನ್ನು ಅವನು ನೋಡಿದನು.

05104017a ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ತತೋ ಧರ್ಮಸ್ತಥೈವೋಷ್ಣಂ ತಥಾ ನವಂ|

05104017c ಭುಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರೀತೋಽಸ್ಮಿ ವಿಪ್ರರ್ಷೇ ತಮುಕ್ತ್ವಾ ಸ ಮುನಿರ್ಗತಃ||

ಆಗ ಆ ಮುನಿ ಧರ್ಮನು ಆಗತಾನೇ ತಯಾರಿಸಿದ ಹಾಗೆ
ಬಿಸಿಬಿಸಿಯಾಗಿರುವ ಆ ಅನ್ನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಉಂಡು, “ವಿಪ್ರರ್ಷೇ !
ನಿನ್ನಿಂದ ಪ್ರೀತನಾಗಿದ್ದೇನೆ!” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟುಹೋದನು.

05104018a ಕ್ಷತ್ರಭಾವಾದಪಗತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವಮುಪಾಗತಃ|

05104018c ಧರ್ಮಸ್ಯ ವಚನಾತ್ಪ್ರೀತೋ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸ್ತದಾಭವತ್||

ಧರ್ಮನ ವಚನದಂತೆ ಆಗ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಕ್ಷತ್ರಭಾವವನ್ನು
ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದು ಸಂತೋಷಗೊಂಡನು.

05104019a ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸ್ತು ಶಿಷ್ಯಸ್ಯ ಗಾಲವಸ್ಯ ತಪಸ್ವಿನಃ|

05104019c ಶುಶ್ರುಷಯಾ ಚ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಚ ಪ್ರೀತಿಮಾನಿತ್ಯುವಾಚ ತಂ|

05104019e ಅನುಜ್ಞಾತೋ ಮಯಾ ವತ್ಸ ಯಥೇಷ್ಟಂ ಗಚ್ಚ ಗಾಲವ||

ತಪಸ್ವಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಾದರೋ ಶಿಷ್ಯ ಗಾಲವನ ಶುಶ್ರುಷೆ, ಭಕ್ತಿ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ವತ್ಸ! ಗಾಲವ! ನನ್ನಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆಯಿದೆ. ನಿನಗಿಷ್ಟಬಂದಂತೆ ಹೋಗು!”

05104020a ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚೇದಂ ಗಾಲವೋ ಮುನಿಸತ್ತಮಂ|

05104020c ಪ್ರೀತೋ ಮಧುರಯಾ ವಾಚಾ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಂ ಮಹಾದ್ಯುತಿಂ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಪ್ರೀತನಾಗಿ ಗಾಲವನು ಮಹಾದ್ಯುತಿ, ಮುನಿಸತ್ತಮ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಗೆ ಈ ಮಧುರ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು.

05104021a ದಕ್ಷಿಣಾಂ ಕಾಂ ಪ್ರಯಚ್ಛಾಮಿ ಭವತೇ ಗುರುಕರ್ಮಣಿ|

05104021c ದಕ್ಷಿಣಾಭಿರುಪೇತಂ ಹಿ ಕರ್ಮ ಸಿದ್ಧತಿ ಮಾನವಂ||

“ಗುರುವಿನ ಕಾರ್ಯಮಾಡಿದ ನಿಮಗೆ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನಾಗಿ ಏನನ್ನು ಕೊಡಲಿ? ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನಿತ್ತರೇ ಮಾನವನ ಕರ್ಮವು ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

05104022a ದಕ್ಷಿಣಾನಾಂ ಹಿ ಸೃಷ್ಟಾನಾಮಪವರ್ಗೇಣ ಭುಜ್ಯತೇ|

05104022c ಸ್ವರ್ಗೇ ಕ್ರತುಫಲಂ ಸದ್ಭಿದ್ಧಕ್ಷಿಣಾ ಶಾಂತಿರುಚ್ಯತೇ|

05104022e ಕಿಮಾಹರಾಮಿ ಗುರ್ವರ್ಥಂ ಬ್ರವೀತು ಭಗವಾನಿತಿ||

ದಕ್ಷಿಣೆಗಳಿಂದಲೇ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದವರು ಅಪವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಭೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕ್ರತುಗಳ ಫಲ, ಸದ್ಭಾವಿಗಳ ಶಾಂತಿ ದಕ್ಷಿಣೆಯೆಂದು

ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಗುರು ದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ನಿಮಗೆ ಏನನ್ನು ತರಲೆನ್ನುವುದನ್ನು ನೀವು ಹೇಳಬೇಕು.”

05104023a ಜಾನಮಾನಸ್ತು ಭಗವಾನ್ವಿತಃ ಶುಶ್ರೂಷಣೇನ ಚ|

05104023c ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸ್ತಮಸಕೃದ್ಗಚ್ಚ ಗಚ್ಛೇತ್ಯಮೋದಯತ್||

ಭಗವಾನ್ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ತನ್ನ ಶುಶ್ರೂಷಣೆಯಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಪುನಃ ಪುನಃ “ಹೋಗು ! ಹೋಗು !” ಎಂದು ಪ್ರಚೋದಿಸಿದನು.

05104024a ಅಸಕೃದ್ಗಚ್ಚ ಗಚ್ಛೇತಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೇಣ ಭಾಷಿತಃ|

05104024c ಕಿಂ ದದಾನೀತಿ ಬಹುಶೋ ಗಾಲವಃ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ||

“ಈಗಾಗಲೇ ಮಾಡಿದ್ದೀಯೆ. ಹೋಗು ಹೋಗು !” ಎಂದು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಹೇಳಲು ಗಾಲವನು “ಏನನ್ನು ಕೊಡಲಿ?” ಎಂದು ಬಹಳ ಬಾರಿ ಕೇಳಿದನು.

05104025a ನಿರ್ಬಂಧತಸ್ತು ಬಹುಶೋ ಗಾಲವಸ್ಯ ತಪಸ್ವಿನಃ|

05104025c ಕಿಂ ಚಿದಾಗತಸಂರಂಭೋ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋಽಬ್ರವೀದಿದಂ||

ತಪಸ್ವಿ ಗಾಲವನು ಹೀಗೆ ಬಹುಬಾರಿ ಹಠವನ್ನು ಮಾಡಲು ಯಾವುದೋ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದನು:

05104026a ಏಕತಃಶ್ಯಾಮಕರ್ಣಾನಾಂ ಶತಾನ್ಯಷ್ಟೌ ದದಸ್ವ ಮೇ|

05104026c ಹಯಾನಾಂ ಚಂದ್ರಶುಭ್ರಾಣಾಂ ಗಚ್ಚ ಗಾಲವ ಮಾಚಿರಂ||

“ಗಾಲವ ! ಹೋಗು ! ಒಂದೇ ಕಿವಿಯು ಕಷ್ಟಗಿರುವ ಎಂಟುನೂರು
ಚಂದ್ರನಂತೆ ಬಿಳಿಯಾಗಿರುವ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನನಗೆ ತಂದು ಕೊಡು !
ತಡಮಾಡಬೇಡ !”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ

ಗಾಲವಚರಿತೇ ಚತುರಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗಾಲವಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ನೂರಾನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೦೫

ಕೇಳಿದ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ತರಬಲ್ಲೆ ಎಂದು ಉದ್ವಿಗ್ನನಾದ
ಗಾಲವನು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಯೋಚಿಸಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ
ಮೊರೆಹೊಗಲು, ಗರುಡನು ಬಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರಲ್ಲಿಗೆ
ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದುದು (೧-
೧೯).

05105001 ನಾರದ ಉವಾಚ|

05105001a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತದಾ ತೇನ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೇಣ ಧೀಮತಾ|

05105001c ನಾಸ್ತೇ ನ ಶೇತೇ ನಾಹಾರಂ ಕುರುತೇ ಗಾಲವಸ್ತದಾ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ಧೀಮತ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು

ಗಾಲವನಿಗೆ ನಿಲ್ಲಲೂ, ಮಲಗಲೂ, ಊಟಮಾಡಲೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ.

05105002a ತ್ವಗಸ್ಥಿಭೂತೋ ಹರಿಣಶ್ಚಿಂತಾಶೋಕಪರಾಯಣಃ|

05105002c ಶೋಚಮಾನೋಽತಿಮಾತ್ರಂ ಸ ದಹ್ಯಮಾನಶ್ಚ ಮನ್ಯುನಾ||

ಅವನು ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಚಿಂತಾಶೋಕಪರಾಯಣನಾಗಿ ಹಳದಿಯಾಗಿ, ಶೋಕಿಸುತ್ತ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಉರಿಯುತ್ತಾ ಅಸ್ತಿಯಂತಾದನು.

05105003a ಕುತಃ ಪುಷ್ಪಾನಿ ಮಿತ್ರಾಣಿ ಕುತೋಽರ್ಥಾಃ ಸಂಚಯಃ ಕುತಃ|

05105003c ಹಯಾನಾಂ ಚಂದ್ರಶುಭ್ರಾಣಾಂ ಶತಾನ್ಯಷ್ಟ್ವಾ ಕುತೋ ಮಮ||

“ಶ್ರೀಮಂತ ಮಿತ್ರರನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಲಿ? ಹಣವನ್ನು ಎಲ್ಲಿಂದ ತರಲಿ? ಉಳಿತಾಯವಾದರೂ ಎಲ್ಲಿದೆ? ಚಂದ್ರನಂತೆ ಬಿಳುಪಾದ ಎಂಟುನೂರು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನಾನು ಎಲ್ಲಿಂದ ತರಲಿ?”

05105004a ಕುತೋ ಮೇ ಭೋಜನಶ್ರದ್ಧಾ ಸುಖಶ್ರದ್ಧಾ ಕುತಶ್ಚ ಮೇ|

05105004c ಶ್ರದ್ಧಾ ಮೇ ಜೀವಿತಸ್ಯಾಪಿ ಚಿನ್ನಾ ಕಿಂ ಜೀವಿತೇನ ಮೇ||

ನನಗೆ ಊಟದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಎಲ್ಲಿದೆ? ನನಗೆ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಎಲ್ಲಿದೆ? ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೇ ನನಗೆ ಶ್ರದ್ಧೆ ಎಲ್ಲಿದೆ? ನಾನಿನ್ನು ಏಕೆ ಜೀವಿಸಿರಬೇಕು?

05105005a ಅಹಂ ಪಾರಂ ಸಮುದ್ರಸ್ಯ ಪೃಥಿವ್ಯಾ ವಾ ಪರಂ ಪರಾತ್|

05105005c ಗತ್ವಾತ್ಮಾನಂ ವಿಮುಂಚಾಮಿ ಕಿಂ ಫಲಂ ಜೀವಿತೇನ ಮೇ||

ಸಮುದ್ರದ ಆಚೆ ಹೋಗಿ ಅಥವಾ ಭೂಮಿಯ ತುದಿಗೆ ಹೋಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಜೀವಿಸಿ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ?

05105006a ಅಧನಸ್ಯಾಕೃತಾರ್ಥಸ್ಯ ತ್ಯಕ್ತಸ್ಯ ವಿವಿಧೈಃ ಫಲೈಃ|

05105006c ಋಣಂ ಧಾರಯಮಾಣಸ್ಯ ಕುತಃ ಸುಖಮನೀಹಯಾ||

ಧನವಿಲ್ಲದವನಿಗೆ, ಹಣವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸದವನಿಗೆ, ವಿವಿಧ ಫಲಗಳಿಂದ
ವಂಚಿತನಾದವನಿಗೆ, ಸಾಲವನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವವನಿಗೆ ಸುಖವು ಎಲ್ಲಿಂದ
ಬರುತ್ತದೆ?

05105007a ಸುಹೃದಾಂ ಹಿ ಧನಂ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರಣಯಮೀಪ್ಸಿತಂ|

05105007c ಪ್ರತಿಕರ್ತುಮಶಕ್ತಸ್ಯ ಜೀವಿತಾನ್ಮರಣಂ ವರಂ||

ಸುಹೃದಯರು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೀಡಿದ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಬಳಸಿ
ಅದನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಲು ಅಶಕ್ತನಾದವನಿಗೆ ಜೀವಿಸಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ
ಸಾಯುವುದೇ ಮೇಲು.

05105008a ಪ್ರತಿಶ್ರುತ್ಯ ಕರಿಷ್ಯೇತಿ ಕರ್ತವ್ಯಂ ತದಕುರ್ವತಃ|

05105008c ಮಿಥ್ಯಾವಚನದಗ್ಧಸ್ಯ ಇಷ್ಟಾಪೂರ್ತಂ ಪ್ರಣಶ್ಯತಿ||

ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಮಾಡದೇ ಇದ್ದವನು
ಸುಳ್ಳುಹೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ಉರಿದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

05105009a ನ ರೂಪಮನ್ಯತಸ್ಯಾಸ್ತಿ ನಾನ್ಯತಸ್ಯಾಸ್ತಿ ಸಂತತಿಃ|

05105009c ನಾನ್ಯತಸ್ಯಾಧಿಪತ್ಯಂ ಚ ಕುತ ಏವ ಗತಿಃ ಶುಭಾ||

ಸುಳ್ಳುಹೇಳಿದವನಿಗೆ ರೂಪವಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಸುಳ್ಳುಹೇಳಿದವನಿಗೆ
ಸಂತತಿಯಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಸುಳ್ಳುಹೇಳಿದವನಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಶುಭ ಗತಿಯಾದರೂ ಎಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ?

05105010a ಕುತಃ ಕೃತಘ್ನಾಸ್ಯ ಯಶಃ ಕುತಃ ಸ್ಥಾನಂ ಕುತಃ ಸುಖಂ|

05105010c ಅಶ್ರದ್ಧೇಯಃ ಕೃತಘ್ನೋ ಹಿ ಕೃತಘ್ನೇ ನಾಸ್ತಿ ನಿಷ್ಕೃತಿಃ||

ಕೃತಘ್ನನಿಗೆ ಯಶಸ್ಸು ಎಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ? ಸ್ಥಾನವೆಲ್ಲಿ? ಸುಖವೆಲ್ಲಿ?
ಅಶ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳವನು ಕೃತಘ್ನನೇ ಸರಿ. ಕೃತಘ್ನನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವಿಲ್ಲ.

05105011a ನ ಜೀವತ್ಯಧನಃ ಪಾಪಃ ಕುತಃ ಪಾಪಸ್ಯ ತಂತ್ರಣಂ|

05105011c ಪಾಪೋ ಧ್ರುವಮವಾಪ್ನೋತಿ ವಿನಾಶಂ ನಾಶಯನ್ಯತಂ||

ಧನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಜೀವವಿಲ್ಲದಂತೆ. ಆ ಪಾಪಿಗೆ ಪಾಪದ ತಂತ್ರಣವೆಲ್ಲಿ?
ಆ ಪಾಪಿಯು ಮಾಡಿದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾಶಪಡಿಸಿ, ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಯೂ
ವಿನಾಶಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

05105012a ಸೋಽಹಂ ಪಾಪಃ ಕೃತಘ್ನಶ್ಚ ಕೃಪಣಶ್ಚಾನೃತೋಽಪಿ ಚ|

05105012c ಗುರೋರ್ಯಃ ಕೃತಕಾರ್ಯಃ ಸಂಸ್ತತ್ಕರೋಮಿ ನ ಭಾಷಿತಂ|

05105012e ಸೋಽಹಂ ಪ್ರಾಣಾನ್ವಿಮೋಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಕೃತ್ವಾ ಯತ್ನಮನುತ್ತಮಂ||

ನಾನೇ ಆ ಪಾಪಿ, ಕೃತಘ್ನ, ಕೃಪಣ, ಸುಳ್ಳುಬುರುಕನೆನಿಸಿಕೊಂಡು
ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಗುರುವಿನಿಂದ ನನ್ನ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು
ಅವನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ! ಉತ್ತಮ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು
ಮಾಡಿ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ತೊರೆಯುತ್ತೇನೆ.

05105013a ಅರ್ಥನಾ ನ ಮಯಾ ಕಾ ಚಿತ್ಯ ತಪೂರ್ವಾ ದಿವೌಕಸಾಂ|

05105013c ಮಾನಯಂತಿ ಚ ಮಾಂ ಸರ್ವೇ ತ್ರಿದಶಾ ಯಜ್ಞಾಸಂಸ್ತರೇ||

ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಯಾವ ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ಕೇಳಿರಲಿಲ್ಲ.
ಎಲ್ಲಾ ತ್ರಿದಶರೂ ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನನ್ನನ್ನು ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ.

05105014a ಅಹಂ ತು ವಿಬುಧಶ್ರೇಷ್ಠಂ ದೇವಂ ತ್ರಿಭುವನೇಶ್ವರಂ|

05105014c ವಿಷ್ಣುಂ ಗಚ್ಚಾಮ್ಯಹಂ ಕೃಷ್ಣಂ ಗತಿಂ ಗತಿಮತಾಂ ವರಂ||

ನಾನಾದರೋ ಈಗ ವಿಬುಧಶ್ರೇಷ್ಠ, ದೇವ, ತ್ರಿಭುವನೇಶ್ವರ,
ಗತಿಮತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ, ವಿಷ್ಣು, ಕೃಷ್ಣನ ಮೊರೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

05105015a ಭೋಗಾ ಯಸ್ಮಾತ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಂತೇ ವ್ಯಾಪ್ಯ ಸರ್ವಾನ್ಸುರಾಸುರಾನ್|

05105015c ಪ್ರಯತೋ ದ್ರಷ್ಟುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಮಹಾಯೋಗಿನಮವ್ಯಯಂ||

ಯಾರಿಂದ ಸರ್ವ ಭೋಗಗಳು ಹುಟ್ಟಿ ಸುರಾಸುರರಲ್ಲಿ
ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿವೆಯೋ ಆ ಮಹಾಯೋಗಿ, ಅವ್ಯಯನನ್ನು ತಲೆಬಾಗಿ
ನೋಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.”

05105016a ಏವಮುಕ್ತೇ ಸಖಾ ತಸ್ಯ ಗರುಡೋ ವಿನತಾತ್ಮಜಃ|

05105016c ದರ್ಶಯಾಮಾಸ ತಂ ಪ್ರಾಹ ಸಂಹೃಷ್ಟಃ ಪ್ರಿಯಕಾಮ್ಯಯಾ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಅವನ ಸಖ ವಿನತಾತ್ಮಜ ಗರುಡನು
ತೋರಿಸಿಕೊಂಡನು ಮತ್ತು ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ಅವನಿಗೆ
ಹಿತವಾದುದನ್ನು ಮಾಡುವ ಆಸೆಯಿಂದ ಹೇಳಿದನು:

05105017a ಸುಹೃದ್ಭವಾನ್ಮಮ ಮತಃ ಸುಹೃದಾಂ ಚ ಮತಃ ಸುಹೃತ್|

05105017c ಈಜ್ಜಿತೇನಾಭಿಲಾಷೇಣ ಯೋಕ್ತವ್ಯೋ ವಿಭವೇ ಸತಿ||

“ನೀನು ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಸಖಿ! ತಾನು ಸುಖದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಸ್ನೇಹಿತನ ಆಸೆ-
ಅಭಿಲಾಷೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದು ಸ್ನೇಹಿತನ ಕರ್ತವ್ಯ.

05105018a ವಿಭವಶ್ಚಾಸ್ತಿ ಮೇ ವಿಪ್ರ ವಾಸವಾವರಜೋ ದ್ವಿಜ|

05105018c ಪೂರ್ವಮುಕ್ತಸ್ತ್ವ ದರ್ಥಂ ಚ ಕೃತಃ ಕಾಮಶ್ಚ ತೇನ ಮೇ||

ದ್ವಿಜ! ವಿಪ್ರ! ವಾಸವನ ತಮ್ಮನೇ ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಸಂಪತ್ತು. ಇದಕ್ಕೂ
ಮೊದಲು ನಿನಗೋಸ್ಕರ ನಾನು ಅವನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದೆ. ಅವನು ನನ್ನ
ಬಯಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

05105019a ಸ ಭವಾನೇತು ಗಚ್ಚಾವ ನಯಿಷ್ಯೇ ತ್ವಾಂ ಯಥಾಸುಖಂ|

05105019c ದೇಶಂ ಪಾರಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾ ವಾ ಗಚ್ಚ ಗಾಲವ ಮಾಚಿರಂ||

ಬಾ! ನಾನು ಮತ್ತು ನೀನು ಒಟ್ಟಿಗೇ ಹೋಗೋಣ! ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು
ಸುಖವಾಗಿ ಆಕಡೆ ಅಥವಾ ಭೂಮಿಯ ಅಂಚಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತೇನೆ.
ಗಾಲವ! ತಡಮಾಡಬೇಡ!”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ

ಗಾಲವಚರಿತೇ ಪಂಚಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗಾಲವಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ನೂರಾಐದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಗರುಡನು ಗಾಲವನಿಗೆ ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದುದು (೧-೧೮).

05106001 ಸುಪರ್ಣ ಉವಾಚ|

05106001a ಅನುಶಿಷ್ಟೋಽಸ್ಮಿ ದೇವೇನ ಗಾಲವಾಜ್ಞಾತಯೋನಿನಾ|

05106001c ಬ್ರೂಹಿ ಕಾಮನುಸಂಯಾಮಿ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಪ್ರಥಮತೋ ದಿಶಂ||

ಸುಪರ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಗಾಲವ! ಅಜ್ಞಾತ ಯೋನಿ ದೇವನ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಿದೆ. ಮೊದಲು ಯಾವದಿಕ್ಕನ್ನು ನೋಡಲು ಬಯಸುತ್ತೀಯೆ ಹೇಳು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತೇನೆ.

05106002a ಪೂರ್ವಾಂ ವಾ ದಕ್ಷಿಣಾಂ ವಾಹಮಥ ವಾ ಪಶ್ಚಿಮಾಂ ದಿಶಂ|

05106002c ಉತ್ತರಾಂ ವಾ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ ಕುತೋ ಗಚ್ಚಾಮಿ ಗಾಲವ||

ಗಾಲವ! ಪೂರ್ವ ಅಥವಾ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲೋ ಅಥವಾ ಪಶ್ಚಿಮ ಅಥವಾ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿಗೋ? ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗಲಿ ಎಂದು ಹೇಳು ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ!

05106003a ಯಸ್ಯಾಮುದಯತೇ ಪೂರ್ವಂ ಸರ್ವ ಲೋಕಪ್ರಭಾವನಃ|

05106003c ಸವಿತಾ ಯತ್ರ ಸಂಧ್ಯಾಯಾಂ ಸಾಧ್ಯಾನಾಂ ವರ್ತತೇ ತಪಃ||

05106004a ಯಸ್ಯಾಂ ಪೂರ್ವಂ ಮತಿರ್ಜಾತಾ ಯಯಾ ವ್ಯಾಪ್ತಮಿದಂ ಜಗತ್||

05106004c ಚಕ್ಷುಷೀ ಯತ್ರ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಯತ್ರ ಚೈಷ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ||

05106005a ಹುತಂ ಯತೋಮುಖೈರ್ಹವ್ಯಂ ಸರ್ಪತೇ ಸರ್ವತೋದಿಶಂ|

05106005c ಏತದ್ಧ್ವಾರಂ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ ದಿವಸಸ್ಯ ತಥಾಧ್ವನಃ||

ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ! ಎಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಲೋಕಪ್ರಭಾವನ ಸೂರ್ಯನು ಮೊದಲು

ಉದಯಿಸುತ್ತಾನೋ, ಎಲ್ಲಿ ಸಂಧ್ಯಾಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯರು ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
 ತೊಡಗುತ್ತಾರೋ, ಎಲ್ಲಿ ಈ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ವ್ಯಾಪಿಸಿದ ಬುದ್ಧಿಯು
 ಮೊದಲು ಹುಟ್ಟಿತೋ, ಎಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಅವನ ಎರಡು
 ಕಣ್ಣುಗಳು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿವೆಯೋ, ಎಲ್ಲಿ ಯಾಗಮುಖದಲ್ಲಿ ಸುರಿದ
 ತುಪ್ಪದ ಆಹುತಿಯು ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿದುಹೋಯಿತೋ ಇದೇ
 ದಿವಸದ ಮತ್ತು ಕಾಲದ ದ್ವಾರ.

05106006a ಯತ್ರ ಪೂರ್ವಂ ಪ್ರಸೂತಾ ವೈ ದಾಕ್ಷಾಯಣ್ಯಃ ಪ್ರಜಾಃ ಸ್ತ್ರೀಯಃ|
 05106006c ಯಸ್ಯಾಂ ದಿಶಿ ಪ್ರವೃದ್ಧಾಶ್ಚ ಕಶ್ಯಪಸ್ಯಾತ್ಮಸಂಭವಾಃ||

ಅಲ್ಲಿ ದಕ್ಷನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಹಿಂದೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಡೆದರು. ಆ
 ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕಶ್ಯಪನ ಆತ್ಮಸಂಭವರು ಪ್ರವೃದ್ಧರಾದರು.

05106007a ಯತೋಮೂಲಾ ಸುರಾಣಾಂ ಶ್ರೀರ್ಯತ್ರ ಶಕ್ರೋಽಭ್ಯಷಿಚ್ಯತ|
 05106007c ಸುರರಾಜ್ಯೇನ ವಿಪ್ರರ್ಷೇ ದೇವೈಶ್ಚಾತ್ರ ತಪಶ್ಚಿತಂ||

ವಿಪ್ರರ್ಷೇ ! ಇದು ಸುರರ ಸಂಪತ್ತಿನ ಮೂಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿಯೇ
 ಶಕ್ರನು ಸುರರಾಜ್ಯದಿಂದ ಅಭಿಷಿಕ್ತನಾಗಿದ್ದನು. ದೇವತೆಗಳು ಇಲ್ಲಿಯೇ
 ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿದರು.

05106008a ಏತಸ್ಮಾತ್ಕಾರಣಾದ್ಬ್ರಹ್ಮನ್ವೂರ್ವೇತ್ಯೇಷಾ ದಿಗುಚ್ಯತೇ|
 05106008c ಯಸ್ಮಾತ್ಪೂರ್ವತರೇ ಕಾಲೇ ಪೂರ್ವಮೇಷಾವೃತಾ ಸುರೈಃ||

ಬ್ರಹ್ಮನ್ ! ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕೆಂದು
 ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವವು ಸುರರಿಂದ

ತುಂಬಿಹೋಗಿತ್ತು.

05106009a ಅತ ಏವ ಚ ಪೂರ್ವೇಷಾಂ ಪೂರ್ವಾಮಾಶಾಮವೇಕ್ಷತಾಂ|

05106009c ಪೂರ್ವಕಾರ್ಯಾಣಿ ಕಾರ್ಯಾಣಿ ದೈವಾನಿ ಸುಖಮೀಪ್ಸತಾ||

ಮೊದಲ ಪೂರ್ವಜರು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಆಶಯದಿಂದ ನೋಡಿದರು.

ಸುಖವನ್ನು ಬಯಸಿದ ದೇವತೆಗಳೂ ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಮೊದಲ

ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದರು.

05106010a ಅತ್ರ ವೇದಾಂ ಜಗೌ ಪೂರ್ವಂ ಭಗವಾಽಲ್ಲೋಕಭಾವನಃ|

05106010c ಅತ್ರೈವೋಕ್ತಾ ಸವಿತ್ರಾಸೀತ್ಸಾವಿತ್ರೀ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿಷು||

ಅಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಭಗವಾನ್ ಲೋಕಭಾವನನು ವೇದಗಳನ್ನು ಹಾಡಿದನು.

ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸೂರ್ಯನು ಸಾವಿತ್ರಿಗೆ ಆ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿ ಗಾಯತ್ರಿಯನ್ನು

ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟನು.

05106011a ಅತ್ರ ದತ್ತಾನಿ ಸೂರ್ಯೇಣ ಯಜೂಂಷಿ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ|

05106011c ಅತ್ರ ಲಬ್ಧವರೈಃ ಸೋಮಃ ಸುರೈಃ ಕ್ರತುಷು ಪೀಯತೇ||

ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ ! ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸೂರ್ಯನು ಯಜುರ್ವೇದವನ್ನು

(ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯನಿಗೆ) ನೀಡಿದನು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸುರರು ವರಗಳನ್ನು ಪಡೆದು

ಕ್ರತುಗಳಲ್ಲಿ ಸೋಮವನ್ನು ಕುಡಿದರು.

05106012a ಅತ್ರ ತೃಪ್ತಾ ಹುತವಹಾಃ ಸ್ವಾಂ ಯೋನಿಮುಪಭುಂಜತೇ|

05106012c ಅತ್ರ ಪಾತಾಲಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ವರುಣಃ ಶ್ರಿಯಮಾಪ ಚ||

ಅಲ್ಲಿ ಆಹುತಿಗಳಿಂದ ತೃಪ್ತವಾಗಿ ಯಜ್ಞಗಳು ಸ್ವ-ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವುಗಳನ್ನು ಭುಂಜಿಸಿದವು. ಅಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ವರುಣನು ಪಾತಾಲವನ್ನು ಸೇರಿ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಪಡೆದನು.

05106013a ಅತ್ರ ಪೂರ್ವಂ ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯ ಪೌರಾಣಸ್ಯ ದ್ವಿಜರ್ಷಭ|

05106013c ಸೂತಿಶ್ಚೈವ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಚ ನಿಧನಂ ಚ ಪ್ರಕಾಶತೇ||

ದ್ವಿಜರ್ಷಭ! ಇಲ್ಲಿಯೇ ಪೌರಾಣಿಕ ವಸಿಷ್ಠನ ಮೊದಲ ಜನನ, ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮತ್ತು ನಿಧನಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡವು.

05106014a ಓಂಕಾರಸ್ಯಾತ್ರ ಜಾಯಂತೇ ಸೂತಯೋ ದಶತೀರ್ದಶ|

05106014c ಪಿಬಂತಿ ಮುನಯೋ ಯತ್ರ ಹವಿರ್ಧಾನೇ ಸ್ಮ ಸೋಮಪಾಃ||

ಇಲ್ಲಿಯೇ ಓಂಕಾರದ ನೂರಾರು ಶಾಕೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಇಲ್ಲಿಯೇ ಮುನಿಗಳು ಧೂಮಗಳಾಗಿ ಹವಿಸ್ಸು ಮತ್ತು ಸೋಮಗಳನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತಾರೆ.

05106015a ಪ್ರೋಕ್ಷಿತಾ ಯತ್ರ ಬಹವೋ ವರಾಹಾದ್ಯಾ ಮೃಗಾ ವನೇ|

05106015c ಶಕ್ರೇಣ ಯತ್ರ ಭಾಗಾರ್ಥೇ ದೈವತೇಷು ಪ್ರಕಲ್ಪಿತಾಃ||

ಇಲ್ಲಿಯೇ ಶಕ್ರನು ವರಾಹಾದಿ ವನ್ಯ ಮೃಗಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹಂಚಿದನು.

05106016a ಅತ್ರಾಹಿತಾಃ ಕೃತಘ್ನಾಶ್ಚ ಮಾನುಷಾಶ್ಚಾಸುರಾಶ್ಚ ಯೇ|

05106016c ಉದಯಂಸ್ತಾನ್ ಹಿ ಸರ್ವಾನ್ವೈ ಕ್ರೋಧಾದ್ಧಂತಿ ವಿಭಾವಸುಃ||

ಇಲ್ಲಿಯೇ ವಿಭಾವಸು ಉದಯನು ಕೆಟ್ಟ ಮತ್ತು ಕೃತಘ್ನ ಮನುಷ್ಯ-
ಅಸುರರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಸುಡುತ್ತಾನೆ.

05106017a ಏತದ್ವಾರಂ ತ್ರಿಲೋಕಸ್ಯ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಯ ಚ ಸುಖಸ್ಯ ಚ|

05106017c ಏಷ ಪೂರ್ವೋ ದಿಶಾಭಾಗೋ ವಿಶಾವೈನಂ ಯದೀಚ್ಛಸಿ||

ಇದು ತ್ರಿಲೋಕದ, ಸ್ವರ್ಗದ ಮತ್ತು ಸುಖದ ದ್ವಾರ. ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದರೆ
ಈ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ.

05106018a ಪ್ರಿಯಂ ಕಾರ್ಯಂ ಹಿ ಮೇ ತಸ್ಯ ಯಸ್ಯಾಸ್ಮಿ ವಚನೇ ಸ್ಥಿತಃ|

05106018c ಬ್ರೂಹಿ ಗಾಲವ ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ಶೃಣು ಚಾಪ್ಯಪರಾಂ ದಿಶಂ||

ಗಾಲವ! ನಾನು ನನಗೆ ಪ್ರಿಯರಾದವರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲು
ಸರ್ವದಾ ಸಿದ್ಧನಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗೆ ಬೇರೆಯೆಲ್ಲಿಯಾದರೂ
ಹೋಗಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನೂ ಹೇಳು. ನಾನು ಈಗ ಅನ್ಯ ದಿಕ್ಕುಗಳ
ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ

ಗಾಲವಚರಿತೇ ಷಡಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗಾಲವಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ನೂರಾಳರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೦೨

ಗರುಡನು ಗಾಲವನಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದುದು (೧-೨೧).

05107001 ಸುಪರ್ಣ ಉವಾಚ|

05107001a ಇಯಂ ವಿವಸ್ವತಾ ಪೂರ್ವಂ ಶ್ರೌತೇನ ವಿಧಿನಾ ಕಿಲ|

05107001c ಗುರವೇ ದಕ್ಷಿಣಾ ದತ್ತಾ ದಕ್ಷಿಣೇತ್ಯುಚ್ಯತೇಽಥ ದಿಕ್||

ಸುಪರ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರೌತಿ ವಿವಸ್ವತನು ಇದನ್ನು ಗುರುವಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನಾಗಿತ್ತನಲ್ಲವೇ? ಅದರಿಂದಲೇ ಈ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು.

05107002a ಅತ್ರ ಲೋಕತ್ರಯಸ್ಯಾಸ್ಯ ಪಿತೃಪಕ್ಷಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ|

05107002c ಅತ್ರೋಷ್ಮಪಾನಾಂ ದೇವಾನಾಂ ನಿವಾಸಃ ಶ್ರುಯತೇ ದ್ವಿಜ||

ಅಲ್ಲಿ ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳ ಪಿತೃಗಳು ನೆಲೆಸಿರುತ್ತಾರೆ. ದ್ವಿಜ! ಧೂಮವನ್ನು ಕುಡಿಯುವ ದೇವತೆಗಳೂ ಅಲ್ಲಿ ನಿವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

05107003a ಅತ್ರ ವಿಶ್ವೇ ಸದಾ ದೇವಾಃ ಪಿತೃಭಿಃ ಸಾರ್ಥಮಾಸತೇ|

05107003c ಇಜ್ಯಮಾನಾಃ ಸ್ಮ ಲೋಕೇಷು ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾಸ್ತುಲ್ಯಭಾಗತಾಂ||

ಅಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವೇದೇವರೂ ಕೂಡ ಪಿತೃಗಳೊಂದಿಗೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಅವರೂ ಕೂಡ ಹವಿಸ್ಸುಗಳ ಸಮಭಾಗಿಗಳು.

05107004a ಏತದ್ವಿ ತೀಯಂ ಧರ್ಮಸ್ಯ ದ್ವಾರಮಾಚಕ್ಷತೇ ದ್ವಿಜ|

05107004c ತ್ರುಟಿಶೋ ಲವಶಶ್ಚಾತ್ರ ಗಣ್ಯತೇ ಕಾಲನಿಶ್ಚಯಃ||

ದ್ವಿಜ ! ಇದನ್ನು ಧರ್ಮನ ಎರಡನೆಯ ದ್ವಾರವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.
ಇಲ್ಲಿರುವವರ ಕಾಲವನ್ನು ತ್ರುಟಿಶ ಮತ್ತು ಲವಶಗಳಂತೆ ಲೆಖ್ಯಮಾಡಿ
ನಿಶ್ಚಯಿಸುತ್ತಾರೆ.

05107005a ಅತ್ರ ದೇವರ್ಷಯೋ ನಿತ್ಯಂ ಪಿತೃಲೋಕರ್ಷಯಸ್ತಥಾ|

05107005c ತಥಾ ರಾಜರ್ಷಯಃ ಸರ್ವೇ ನಿವಸಂತಿ ಗತವ್ಯಥಾಃ||

ಇಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ದೇವಋಷಿಗಳು, ಪಿತೃಲೋಕದ ಋಷಿಗಳು ಮತ್ತು
ರಾಜರ್ಷಿಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ಗತವ್ಯಥರಾಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ.

05107006a ಅತ್ರ ಧರ್ಮಶ್ಚ ಸತ್ಯಂ ಚ ಕರ್ಮ ಚಾತ್ರ ನಿಶಾಮ್ಯತೇ|

05107006c ಗತಿರೇಷಾ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ ಕರ್ಮಣಾತ್ಮಾವಸಾದಿನಃ||

ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ ! ಅಲ್ಲಿ ದರ್ಮ ಮತ್ತು ಸತ್ಯಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಗಳು
ಫಲವನ್ನೀಯುತ್ತವೆ. ತೀರಿಕೊಂಡವರ ಕರ್ಮಗಳ ದಾರಿಯೇ ಇದು.

05107007a ಏಷಾ ದಿಕ್ಸಾ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ ಯಾಂ ಸರ್ವಃ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ|

05107007c ವೃತಾ ತ್ವನವಬೋಧೇನ ಸುಖಂ ತೇನ ನ ಗಮ್ಯತೇ||

ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ ! ಎಲ್ಲರೂ ದುಸ್ತರರಾಗುವ (ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆದು ಪುನಃ
ಜೀತನಗೊಳ್ಳುವ) ಸ್ಥಳವೆಂದರೆ ಈ ದಿಕ್ಕು. ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ
ಆವರಿಸಲ್ಪಡುವುದರಿಂದ ಅವರು ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ.

05107008a ನೈರೃತಾನಾಂ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಬಹುನ್ಯತ್ರ ದ್ವಿಜರ್ಷಭ|

05107008c ಸೃಷ್ಟ್ವಾನಿ ಪ್ರತಿಕಾಲಾನಿ ದ್ರಷ್ಟ್ವಾನ್ಯಾನ್ಯಕೃತಾತ್ಮಭಿಃ||

ದ್ವಿಜರ್ಷಭ! ಅಲ್ಲಿ ಅಕೃತಾತ್ಮರು ನೋಡಲೆಂದು ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬಹು ಸಹಸ್ರಾರು ನೈರೃತರು ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ.

05107009a ಅತ್ರ ಮಂದರಕುಂಜೇಷು ವಿಪ್ರರ್ಷಿಸದನೇಷು ಚ|

05107009c ಗಂಧರ್ವಾ ಗಾಂತಿ ಗಾಥಾ ವೈ ಚಿತ್ತಬುದ್ಧಿಹರಾ ದ್ವಿಜ||

ದ್ವಿಜ! ಅಲ್ಲಿ ಮಂದರದ ಕಣಿವೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಪ್ರರ್ಷಿಸದನಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಧರ್ವರು ಚಿತ್ತ-ಬುದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ.

05107010a ಅತ್ರ ಸಾಮಾನಿ ಗಾಥಾಭಿಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಗೀತಾನಿ ರೈವತಃ|

05107010c ಗತದಾರೋ ಗತಾಮಾತ್ಯೋ ಗತರಾಜ್ಯೋ ವನಂ ಗತಃ||

ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಮದ ಹಾಡು-ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ರೈವತನು ಪತ್ನಿಯನ್ನು, ಅಮಾತ್ಯರನ್ನು, ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತೊರೆದು ವನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು.

05107011a ಅತ್ರ ಸಾವರ್ಣಿನಾ ಚೈವ ಯವಕ್ರೀತಾತ್ಮಜೇನ ಚ|

05107011c ಮರ್ಯಾದಾ ಸ್ಥಾಪಿತಾ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಯಾಂ ಸೂರ್ಯೋ ನಾತಿವರ್ತತೇ||

ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಅಲ್ಲಿ ಸಾವರ್ಣಿ ಮತ್ತು ಯವಕ್ರೀತನ ಮಗನು ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಗಡಿಹಾಕಿ, ಅವನು ಅದನ್ನು ದಾಟದೇ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಾನೆ.

05107012a ಅತ್ರ ರಾಕ್ಷಸರಾಜೇನ ಪೌಲಸ್ತೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

05107012c ರಾವಣೇನ ತಪಶ್ಚೀರ್ತ್ವಾ ಸುರೇಭ್ಯೋಽಮರತಾ ವೃತಾ||

ಅಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮ, ರಾಕ್ಷಸರಾಜ, ಪೌಲಸ್ತ್ಯ, ರಾವಣನು ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸಿ

ಸುರರಿಂದ ಅಮರತ್ವವನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

05107013a ಅತ್ರ ವೃತ್ತೇನ ವೃತ್ತೋಽಪಿ ಶಕ್ರಶತ್ರುತ್ವಮೀಯಿವಾನ್|

05107013c ಅತ್ರ ಸರ್ವಾ ಸವಃ ಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಪುನರ್ಗಚ್ಚಂತಿ ಪಂಚಧಾ||

ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪಾಪವರ್ತನೆಯಿಂದ ವೃತ್ರನು ಶಕ್ರನೊಂದಿಗೆ ಶತ್ರುತ್ವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದನು. ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಪುನಃ ಪಂಚಭೂತಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರುತ್ತವೆ.

05107014a ಅತ್ರ ದುಷ್ಕೃತಕರ್ಮಣೋ ನರಾಃ ಪಚ್ಯಂತಿ ಗಾಲವ|

05107014c ಅತ್ರ ವೈತರಣೀ ನಾಮ ನದೀ ವಿತರಣೈರ್ವೃತಾ|

05107014e ಅತ್ರ ಗತ್ವಾ ಸುಖಸ್ಯಾಂತಂ ದುಃಖಸ್ಯಾಂತಂ ಪ್ರಪದ್ಯತೇ||

ಗಾಲವ! ಇಲ್ಲಿ ದುಷ್ಕೃತಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ನರರು ಪಚನವಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಯೇ ವಿತರಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ವೈತರಣೀ ಎಂಬ ನದಿಯು ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಜೀವಿಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಸುಖವನ್ನೂ ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖವನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ.

05107015a ಅತ್ರಾವೃತ್ತೋ ದಿನಕರಃ ಕ್ಷರತೇ ಸುರಸಂ ಪಯಃ|

05107015c ಕಾಷ್ಠಾಂ ಚಾಸಾದ್ಯ ಧಾನಿಷ್ಠಾಂ ಹಿಮಮುತ್ಸೃಜತೇ ಪುನಃ||

ಇಲ್ಲಿಗೆ ತಲುಪಿದ ದಿವಾಕರನು ಸುರಸ ನೀರನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಧನಿಷ್ಠಾ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೋಗಿ ಪುನಃ ಹಿಮವನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾನೆ.

05107016a ಅತ್ರಾಹಂ ಗಾಲವ ಪುರಾ ಕ್ಷುಧಾರ್ತಃ ಪರಿಚಿಂತಯನ್|

05107016c ಲಬ್ಧವಾನ್ಯುಧ್ಯಮಾನೌ ದ್ವೌ ಬೃಹಂತೌ ಗಜಕಚ್ಚಪೌ||

ಗಾಲವ ! ಹಿಂದೆ ನಾನು ಹಸಿದು ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲಿಯೇ
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಬೃಹದಾಕಾರದ ಗಜ-ಕಚ್ಚ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು
ಪಡೆದಿದ್ದೆನು.

05107017a ಅತ್ರ ಶಕ್ರಧನುರ್ನಾಮ ಸೂರ್ಯಾ ಜ್ವಾತೋ ಮಹಾನ್ಯಷಿಃ|

05107017c ವಿದುರ್ಯಂ ಕಪಿಲಂ ದೇವಂ ಯೇನಾತ್ಮಾಃ ಸಗರಾತ್ಮಜಾಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಶಕ್ರಧನುವೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮಹಾನ್ಯಷಿಯು
ಹುಟ್ಟಿದನು. ಅವನು ನಂತರ ಕಪಿಲದೇವನೆಂದಾದನು. ಅವನಿಂದಲೇ
ಸಗರಾತ್ಮಜರು ನಾಶಗೊಂಡರು.

05107018a ಅತ್ರ ಸಿದ್ಧಾಃ ಶಿವಾ ನಾಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವೇದಪಾರಗಾಃ|

05107018c ಅಧೀತ್ಯ ಸಖಿಲಾನ್ವೇದಾನಾಲಭಂತೇ ಯಮಕ್ಷಯಂ||

ಅಲ್ಲಿಯೇ ಶಿವಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ವೇದಪಾರಂಗತರು ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು
ಪಡೆದರು. ಅಖಿಲ ವೇದಗಳನ್ನೂ ಗೆದ್ದು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಯಮಕ್ಷಯವನ್ನು
ಹೊಂದಿದರು.

05107019a ಅತ್ರ ಭೋಗವತೀ ನಾಮ ಪುರೀ ವಾಸುಕಿಪಾಲಿತಾ|

05107019c ತಕ್ಷಕೇಣ ಚ ನಾಗೇನ ತಥೈವೈರಾವತೇನ ಚ||

ಅಲ್ಲಿ ವಾಸುಕಿ, ತಕ್ಷಕ, ನಾಗ ಐರಾವತನಿಂದ ಪಾಲಿತವಾದ
ಭೋಗವತೀ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪುರಿಯಿದೆ.

05107020a ಅತ್ರ ನಿಯಾಣಕಾಲೇಷು ತಮಃ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯತೇ ಮಹತ್|

05107020c ಅಭೇದ್ಯಂ ಭಾಸ್ಕರೇಣಾಪಿ ಸ್ವಯಂ ವಾ ಕೃಷ್ಣವರ್ತುನಾ||

ನಿಯಾಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂ ಭಾಸ್ಕರನಿಂದ ಅಥವಾ
ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಭೇದಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಹಾ ಕತ್ತಲೆಯು ಸಿಗುತ್ತದೆ.

05107021a ಏಷ ತಸ್ಯಾಪಿ ತೇ ಮಾರ್ಗಃ ಪರಿತಾಪಸ್ಯ ಗಾಲವ|

05107021c ಬ್ರೂಹಿ ಮೇ ಯದಿ ಗಂತವ್ಯಂ ಪ್ರತೀಚೇಂ ಶೃಣು ವಾ ಮಮ||

ಗಾಲವ! ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸಿರುವ ನೀನು ಕೂಡ ಈ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ
ಪ್ರಯಾಣಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾ ಹೇಳು.
ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪಶ್ಚಿಮದ ಕುರಿತು ನನ್ನಿಂದ ಕೇಳು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
ಗಾಲವಚರಿತೇ ಸಪ್ತಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗಾಲವಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ನೂರಾವಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೦೮

ಗರುಡನು ಗಾಲವನಿಗೆ ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದುದು (೧-೨೧).

05108001 ಸುಪರ್ಣ ಉವಾಚ|

05108001a ಇಯಂ ದಿಗ್ಧಯಿತಾ ರಾಜ್ಞೋ ವರುಣಸ್ಯ ತು ಗೋಪತೇಃ|

05108001c ಸದಾ ಸಲಿಲರಾಜಸ್ಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಚಾದಿರೇವ ಚ||

ಸುಪರ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದು ಗೋಪತಿ ವರುಣ ರಾಜನ ದಿಕ್ಕು.
ಸಲಿಲರಾಜನು ಸದಾ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

05108002a ಅತ್ರ ಪಶ್ಚಾದಹಃ ಸೂರ್ಯೋ ವಿಸರ್ಜಯತಿ ಭಾಃ ಸ್ವಯಂ|

05108002c ಪಶ್ಚಿಮೇತ್ಯಭಿವಿಖ್ಯಾತಾ ದಿಗಿಯಂ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ||

ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ! ದಿನದ ಪಶ್ಚಾತ್ ಸೂರ್ಯನು ಸ್ವಯಂ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ
ವಿಸರ್ಜಿಸುವುದರಿಂದ ಈ ದಿಕ್ಕು ಪಶ್ಚಿಮವೆಂದು ವಿಖ್ಯಾತವಾಗಿದೆ.

05108003a ಯಾದಸಾಮತ್ರ ರಾಜ್ಯೇನ ಸಲಿಲಸ್ಯ ಚ ಗುಪ್ತಯೇ|

05108003c ಕಶ್ಯಪೋ ಭಗವಾನ್ದೇವೋ ವರುಣಂ ಸ್ಮಾಭ್ಯಷೇಚಯತ್||

ಜಲಚರರ ಮತ್ತು ಸಲಿಲಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಭಗವಾನ್ ಕಶ್ಯಪ ದೇವನು
ವರುಣನನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಅಭಿಷೇಕಿಸಿದನು.

05108004a ಅತ್ರ ಪೀತ್ವಾ ಸಮಸ್ತಾನ್ವೈ ವರುಣಸ್ಯ ರಸಾಂಸ್ತು ಷಟ್|

05108004c ಜಾಯತೇ ತರುಣಃ ಸೋಮಃ ಶುಕ್ಲಸ್ಯಾದೌ ತಮಿಸ್ರಹಾ||

ಅಲ್ಲಿ ವರುಣನ ಎಲ್ಲ ಆರು ರಸಗಳನ್ನು ಕುಡಿದು ತಮಸ್ಸನ್ನು ಕಳೆಯುವ
ಸೋಮನು ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ತರುಣನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

05108005a ಅತ್ರ ಪಶ್ಚಾತ್ಕೃತಾ ದೈತ್ಯಾ ವಾಯುನಾ ಸಮ್ಯತಾಸ್ತದಾ|

05108005c ನಿಃಶ್ವಸಂತೋ ಮಹಾನಾಗೈರದಿತಾಃ ಸುಷುಪುದ್ವಿಜ||

ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ದೈತ್ಯರು ವಾಯುವಿನಿಂದ ಕಟ್ಟಿ ಎಸೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರು.
ದ್ವಿಜ! ಆ ಭಿರುಗಾಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾ ಅವರು ಇಲ್ಲಿಯೇ

ನಿದ್ದೆ ಮಾಡಿದರು.

05108006a ಅತ್ರ ಸೂರ್ಯಂ ಪ್ರಣಯಿನಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಾತಿ ಪರ್ವತಃ|

05108006c ಅಸ್ತೋ ನಾಮ ಯತಃ ಸಂಧ್ಯಾ ಪಶ್ಚಿಮಾ ಪ್ರತಿಸರ್ಪತಿ||

ಅಲ್ಲಿ ಸಾಯಂಕಾಲದ ಸಂಧ್ಯಾ ಸಮಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಅಸ್ತ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪರ್ವತವು ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಪ್ರಣಯಿಸಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.

05108007a ಅತೋ ರಾತ್ರಿಶ್ಚ ನಿದ್ರಾ ಚ ನಿರ್ಗತಾ ದಿವಸಕ್ಷಯೇ|

05108007c ಜಾಯತೇ ಜೀವಲೋಕಸ್ಯ ಹರ್ತು ಮರ್ಧ ಮಿವಾಯುಷಃ||

ದಿವಸವು ಕಳೆದು ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ಮತ್ತು ನಿದ್ರೆಗಳು ಜೀವಲೋಕದ ಅರ್ಧ ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ಕದಿಯಲು ಪಸರಿಸುತ್ತವೆ.

05108008a ಅತ್ರ ದೇವೀಂ ದಿತಿಂ ಸುಪ್ತಾಮಾತ್ಮಪ್ರಸವಧಾರಿಣೀಂ|

05108008c ವಿಗರ್ಭಾಮಕರೋಚ್ಚಕ್ರೋ ಯತ್ರ ಜಾತೋ ಮರುದ್ಗಣಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಗರ್ಭವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಮಲಗಿದ್ದ ದಿತಿ ದೇವಿಯ ಗರ್ಭವನ್ನು ಶಕ್ರನು ವಿಭಜನೆ ಮಾಡಿದನು ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಂದ ಮರುದ್ಗಣರು ಜನಿಸಿದರು.

05108009a ಅತ್ರ ಮೂಲಂ ಹಿಮವತೋ ಮಂದರಂ ಯಾತಿ ಶಾಶ್ವತಂ|

05108009c ಅಪಿ ವರ್ಷಸಹಸ್ರೇಣ ನ ಚಾಸ್ಯಾಂತೋಽಧಿಗಮ್ಯತೇ||

ಅಲ್ಲಿ ಹಿಮವತ್ ಪರ್ವತದ ಬೇರುಗಳು ಮಂದರ ಪರ್ವತದ ವರೆಗೂ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಪಸರಿಸಿವೆ. ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳು ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದರೂ ಈ ಬೇರುಗಳ ಕೊನೆಯನ್ನು ತಲುಪಲಾರೆವು.

05108010a ಅತ್ರ ಕಾಂಚನಶೈಲಸ್ಯ ಕಾಂಚನಾಂಬುವಹಸ್ಯ ಚ|

05108010c ಉದಧೇಸ್ತೀರಮಾಸಾದ್ಯ ಸುರಭಿಃ ಕ್ಷರತೇ ಪಯಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಕಾಂಚನಶೈಲದ ಕಾಂಚನ ಸರೋವರದ ತೀರವನ್ನು ಸೇರಿ
ಸುರಭಿಯು ಹಾಲನ್ನು ಸುರಿಸಿದಳು.

05108011a ಅತ್ರ ಮಧ್ಯೇ ಸಮುದ್ರಸ್ಯ ಕಬಂಧಃ ಪ್ರತಿದೃಶ್ಯತೇ|

05108011c ಸ್ವರ್ಭಾನೋಃ ಸೂರ್ಯಕಲ್ಪಸ್ಯ ಸೋಮಸೂರ್ಯೌ ಜಿಘಾಂಸತಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೋಮ-ಸೂರ್ಯರನ್ನು ನುಂಗಲು
ಕಾತರನಾಗಿರುವ ಸೂರ್ಯನಂತೆಯೇ ಇರುವ ಸ್ವರ್ಭಾನು (ರಾಹು)
ವಿನ ಶಿರವಿಲ್ಲದ ದೇಹವು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

05108012a ಸುವರ್ಣಶಿರಸೋಽಪ್ಯತ್ರ ಹರಿರೋಮ್ಣಃ ಪ್ರಗಾಯತಃ|

05108012c ಅದೃಶ್ಯಸ್ಯಾಪ್ರಮೇಯಸ್ಯ ಶ್ರೂಯತೇ ವಿಪುಲೋ ಧ್ವನಿಃ||

ಇಲ್ಲಿ ಅದೃಶ್ಯನೂ, ಅಪ್ರಮೇಯನೂ, ಹಸಿರುಬಣ್ಣದ
ಕೂದಲಿರುವವನೂ ಆದ ಸುವರ್ಣಶಿರಸನು ದೊಡ್ಡ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ
ವೇದಗಳನ್ನು ಹಾಡುವುದು ಕೇಳಿಬರುತ್ತದೆ.

05108013a ಅತ್ರ ಧ್ವಜವತೀ ನಾಮ ಕುಮಾರೀ ಹರಿಮೇಧಸಃ|

05108013c ಆಕಾಶೇ ತಿಷ್ಠ ತಿಷ್ಠೇತಿ ತಸ್ಮೌ ಸೂರ್ಯಸ್ಯ ಶಾಸನಾತ್||

ಅಲ್ಲಿ ಹರಿಮೇಧಸನ ಕುಮಾರಿ ಧ್ವಜವತೀ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನವಳು “ನಿಲ್ಲು !
ನಿಲ್ಲು !” ಎಂಬ ಸೂರ್ಯನ ಶಾಸನದಂತೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ.

05108014a ಅತ್ರ ವಾಯುಸ್ತಥಾ ವಹ್ನಿರಾಪಃ ಖಿಂ ಚೈವ ಗಾಲವ|

05108014c ಆಹ್ನಿಕಂ ಚೈವ ನೈಶಂ ಚ ದುಃಖಸ್ಪರ್ಶಂ ವಿಮುಂಚತಿ|

05108014e ಅತಃ ಪ್ರಭೃತಿ ಸೂರ್ಯಸ್ಯ ತಿರ್ಯಗಾವರ್ತತೇ ಗತಿಃ||

ಗಾಲವ! ಅಲ್ಲಿ ವಾಯು, ಅಗ್ನಿ, ನೀರು, ಆಕಾಶ, ದಿನ, ರಾತ್ರಿಗಳು ದುಃಖಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಸೂರ್ಯನ ಗತಿಯು ವಕ್ರವಾಗುತ್ತದೆ.

05108015a ಅತ್ರ ಜ್ಯೋತೀಂಷಿ ಸರ್ವಾಣಿ ವಿಶಂತ್ಯಾದಿತ್ಯಮಂಡಲಂ|

05108015c ಅಷ್ಟಾವಿಂಶತಿರಾತ್ರಂ ಚ ಚಂಕ್ರಮ್ಯ ಸಹ ಭಾನುನಾ|

05108015e ನಿಷ್ಟತಂತಿ ಪುನಃ ಸೂರ್ಯಾತ್ಸೋಮಸಂಯೋಗಯೋಗತಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೂ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತವೆ. ಭಾನುವಿನೊಂದಿಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ರಾತ್ರಿಗಳನ್ನು ಕಳೆದು, ಸೂರ್ಯನ ಸಂಗವನ್ನು ತೊರೆದು ಪುನಃ ಸೋಮನ ಸಂಗದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ.

05108016a ಅತ್ರ ನಿತ್ಯಂ ಸ್ರವಂತೀನಾಂ ಪ್ರಭವಃ ಸಾಗರೋದಯಃ|

05108016c ಅತ್ರ ಲೋಕತ್ರಯಸ್ಯಾಪಸ್ತಿಷ್ಠಂತಿ ವರುಣಾಶ್ರಯಾಃ||

ಅಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ಸಾಗರವನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ನದಿಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮೂರು ಲೋಕಗಳ ನೀರುಗಳೂ ವರುಣನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿವೆ.

05108017a ಅತ್ರ ಪನ್ನಗರಾಜಸ್ಯಾಪ್ಯನಂತಸ್ಯ ನಿವೇಶನಂ|

05108017c ಅನಾದಿನಿಧನಸ್ಯಾತ್ರ ವಿಷ್ಣೋಃ ಸ್ಥಾನಮನುತ್ತಮಂ||

ಅಲ್ಲಿ ಪನ್ನಗರಾಜ ಅನಂತನ ಮನೆಯಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅನಾದಿನಿಧನ
ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅನುತ್ತಮ ಸ್ಥಾನವೂ ಇದೆ.

05108018a ಅತ್ರಾನಲಸಖಿಸ್ಯಾಪಿ ಪವನಸ್ಯ ನಿವೇಶನಂ|

05108018c ಮಹರ್ಷೇಃ ಕಶ್ಯಪಸ್ಯಾತ್ರ ಮಾರೀಚಸ್ಯ ನಿವೇಶನಂ||

ಅಲ್ಲಿ ಅನಲಸಖಿ ಪವನನ ಮನೆಯಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮಹರ್ಷಿ ಕಶ್ಯಪ ಮತ್ತು
ಮಾರೀಚನ ನಿವೇಶನಗಳೂ ಇವೆ.

05108019a ಏಷ ತೇ ಪಶ್ಚಿಮೋ ಮಾರ್ಗೋ ದಿಗ್ಧ್ವಾರೇಣ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ|

05108019c ಬ್ರೂಹಿ ಗಾಲವ ಗಚ್ಚಾವೋ ಬುದ್ಧಿಃ ಕಾ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ||

ಗಾಲವ! ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ! ಇದು ಪಶ್ಚಿಮ ಮಾರ್ಗ. ಈ ದಿಕ್ಕನ್ನು ನಿನಗೆ
ವರ್ಣಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವ ಬುದ್ಧಿಯಿದೆ? ಹೇಳು!"

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
ಗಾಲವಚರಿತೇ ಅಷ್ಟಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗಾಲವಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ನೂರಾವಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೦೯

ಗರುಡನು ಗಾಲವನಿಗೆ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದುದು (೧-೨೧).

05109001 ಸುಪರ್ಣ ಉವಾಚ|

05109001a ಯಸ್ಮಾದುತ್ತಾರ್ಯತೇ ಪಾಪಾದ್ಯಸ್ಮನ್ನಿಃಶ್ರೇಯಸೋಽಶ್ನುತೇ|

05109001c ತಸ್ಮಾದುತ್ತಾರಣಫಲಾದುತ್ತರೇತ್ಯುಚ್ಯತೇ ಬುಧೈಃ||

ಸುಪರ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾಪ ಮತ್ತು ನಿಃಶ್ರೇಯಸ್ಸಿನಿಂದ
ಪಾರುಮಾಡುವಂಥಹ ಉತ್ತಾರಣ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ
ತಿಳಿದವರು ಈ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಉತ್ತರ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

05109002a ಉತ್ತರಸ್ಯ ಹಿರಣ್ಯಸ್ಯ ಪರಿವಾಪಸ್ಯ ಗಾಲವ|

05109002c ಮಾರ್ಗಃ ಪಶ್ಚಿಮಪೂರ್ವಾಭ್ಯಾಂ ದಿಗ್ಭ್ಯಾಂ ವೈ ಮಧ್ಯಮಃ ಸ್ತೃತಃ||

ಗಾಲವ! ಹಿರಣ್ಯವನ್ನುಳ್ಳ ಉತ್ತರದ ಮಾರ್ಗವು ಪಶ್ಚಿಮ-ಪೂರ್ವ
ದಿಕ್ಕುಗಳ ವರೆಗೂ ಪಸರಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಮಧ್ಯಮ ಎಂದೂ
ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

05109003a ಅಸ್ಯಾಂ ದಿಶಿ ವರಿಷ್ಠಾಯಾಮುತ್ತರಾಯಾಂ ದ್ವಿಜರ್ಷಭ|

05109003c ನಾಸೌಮ್ಯೋ ನಾವಿಧೇಯಾತ್ಮಾ ನಾಧರ್ಮ್ಯೋ ವಸತೇ ಜನಃ||

ದ್ವಿಜರ್ಷಭ! ವರಿಷ್ಠವಾಗಿರುವ ಈ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ
ಸೌಮ್ಯನಾಗಿಲ್ಲದಿರುವ, ವಿಧೇಯಾತ್ಮನಾಗಿಲ್ಲದ, ಅಧರ್ಮ ಜನರು
ವಾಸಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

05109004a ಅತ್ರ ನಾರಾಯಣಃ ಕೃಷ್ಣೋ ಜಿಷ್ಣುಶ್ಚೈವ ನರೋತ್ತಮಃ|

05109004c ಬದರ್ಯಾಮಾಶ್ರಮಪದೇ ತಥಾ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಚ ಶಾಶ್ವತಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ನಾರಾಯಣ ಮತ್ತು ನರೋತ್ತಮ ಜಿಷ್ಣು, ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮರು

ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಪದದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತರಾಗಿ ನೆಲಸಿದ್ದಾರೆ.

05109005a ಅತ್ರ ವೈ ಹಿಮವತ್ಪುಷ್ಪೇ ನಿತ್ಯಮಾಸ್ತೇ ಮಹೇಶ್ವರಃ|

05109005c ಅತ್ರ ರಾಜ್ಯೇನ ವಿಪ್ರಾಣಾಂ ಚಂದ್ರಮಾಶ್ಚಾಭ್ಯಷಿಚ್ಯತ||

ಅಲ್ಲಿ ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ಮಹೇಶ್ವರನು ನಿತ್ಯವೂ ನೆಲಸಿದ್ದಾನೆ.

ಅಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಮನನ್ನು ವಿಪ್ರರ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅಭಿಷೇಕಿಸಲಾಯಿತು.

05109006a ಅತ್ರ ಗಂಗಾಂ ಮಹಾದೇವಃ ಪತಂತೀಂ ಗಗನಾಚ್ಚು ತಾಂ|

05109006c ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ದದೌ ಲೋಕೇ ಮಾನುಷೇ ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತಮ||

ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತಮ! ಅಲ್ಲಿ ಮಹಾದೇವನು ಗಗನದಿಂದ ಕಳಚಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ

ಗಂಗೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮಾನುಷ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟನು.

05109007a ಅತ್ರ ದೇವ್ಯಾ ತಪಸ್ತಪ್ತಂ ಮಹೇಶ್ವರಪರೀಪ್ಸಯಾ|

05109007c ಅತ್ರ ಕಾಮಶ್ಚ ರೋಷಶ್ಚ ಶೈಲಶ್ಚೋಮಾ ಚ ಸಂಬಭುಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಮಹೇಶ್ವರನನ್ನು ಬಯಸಿ ದೇವಿಯು ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸಿದಳು. ಅಲ್ಲಿ

ಕಾಮ, ರೋಷ, ಶೈಲ ಮತ್ತು ಉಮ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಬೆಳಗಿದರು.

05109008a ಅತ್ರ ರಾಕ್ಷಸಯಕ್ಷಾಣಾಂ ಗಂಧರ್ವಾಣಾಂ ಚ ಗಾಲವ|

05109008c ಅಧಿಪತ್ಯೇನ ಕೈಲಾಸೇ ಧನದೋಽಪ್ಯಭಿಷೇಚಿತಃ||

ಗಾಲವ! ಅಲ್ಲಿ ಕೈಲಾಸದಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸ, ಯಕ್ಷ, ಗಂಧರ್ವರ

ಅಧಿಪತ್ಯದಿಂದ ಧನದನು ಅಭಿಷಿಕ್ತನಾದನು.

05109009a ಅತ್ರ ಚೈತ್ರರಥಂ ರಮ್ಯಮತ್ರ ವೈಖಾನಸಾಶ್ರಮಃ|

05109009c ಅತ್ರ ಮಂದಾಕಿನೀ ಚೈವ ಮಂದರಶ್ಚ ದ್ವಿಜರ್ಷಭ||

ದ್ವಿಜರ್ಷಭ! ಅಲ್ಲಿ ರಮ್ಯ ಚೈತ್ರರಥವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ವೈಖಾನಸಾಶ್ರಮವಿದೆ.
ಅಲ್ಲಿ ಮಂದಾಕಿನಿಯೂ ಮಂದರವೂ ಇವೆ.

05109010a ಅತ್ರ ಸೌಗಂಧಿಕವನಂ ನೈರೃತೈರಭಿರಕ್ಷ್ಯತೇ|

05109010c ಶಾಡ್ವಲಂ ಕದಲೀಸ್ಕಂಧಮತ್ರ ಸಂತಾನಕಾ ನಗಾಃ||

ಅಲ್ಲಿ ನೈರೃತರಿಂದ ರಕ್ಷಿತವಾದ ಸೌಗಂಧಿಕ ವನವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ
ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿದೆ, ಬಾಳೆಯ ವನವಿದೆ ಮತ್ತು ಸಂತಾನಕ ಪರ್ವತಗಳಿವೆ.

05109011a ಅತ್ರ ಸಂಯಮನಿತ್ಯಾನಾಂ ಸಿದ್ಧಾನಾಂ ಸ್ವೈರಚಾರಿಣಾಂ|

05109011c ವಿಮಾನಾನ್ಯನುರೂಪಾಣಿ ಕಾಮಭೋಗ್ಯಾನಿ ಗಾಲವ||

ಗಾಲವ! ಅಲ್ಲಿ ಸಂಯಮಿಗಳಾದ, ಸ್ವಚ್ಛಂದರಾದ ಸಿದ್ಧರ
ವಿಮಾನಗಳೂ, ಅನುರೂಪವಾದ ಕಾಮ ಭೋಗಗಳೂ ಇವೆ.

05109012a ಅತ್ರ ತೇ ಋಷಯಃ ಸಪ್ತ ದೇವೀ ಚಾರುಂಧತೀ ತಥಾ|

05109012c ಅತ್ರ ತಿಷ್ಠತಿ ವೈ ಸ್ವಾತಿರತ್ರಾಸ್ಯಾ ಉದಯಃ ಸ್ಮೃತಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಸಪ್ತ ಋಷಿಗಳೂ ಮತ್ತು ದೇವೀ ಅರುಂಧತಿಯೂ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.
ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಿಯು ಉದಯಿಸಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ.

05109013a ಅತ್ರ ಯಜ್ಞಾಂ ಸಮಾರುಹ್ಯ ಧ್ರುವಂ ಸ್ಥಾತಾ ಪಿತಾಮಹಃ|

05109013c ಜ್ಯೋತೀಂಷಿ ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯೌ ಚ ಪರಿವರ್ತಂತಿ ನಿತ್ಯಶಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಪಿತಾಮಹನು ಯಜ್ಞವನ್ನೇರಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯ

ಮತ್ತು ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ನಿತ್ಯವೂ ತಿರುಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

05109014a ಅತ್ರ ಗಾಯಂತಿಕಾದ್ವಾರಂ ರಕ್ಷಂತಿ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮಾಃ|

05109014c ಧಾಮಾ ನಾಮ ಮಹಾತ್ಮಾನೋ ಮುನಯಃ ಸತ್ಯವಾದಿನಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಧಾಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮಹಾತ್ಮ, ಸತ್ಯವಾದಿ, ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ ಮುನಿಗಳು ಗಂಗಾದ್ವಾರವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ.

05109015a ನ ತೇಷಾಂ ಜ್ಞಾಯತೇ ಸೂರ್ತಿನಾಕೃರ್ತಿನಃ ತಪಶ್ಚಿತ್ತಂ|

05109015c ಪರಿವರ್ತಸಹಸ್ರಾಣಿ ಕಾಮಭೋಗ್ಯಾನಿ ಗಾಲವ||

ಗಾಲವ! ಅವರ ಹುಟ್ಟು, ಕರ್ಮಗಳು, ಮತ್ತು ತಪಶ್ಚರ್ಯಗಳು, ಅವರು ಬಳಸುವ ಸಹಸ್ರಾರು ಪಾತ್ರೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಮಭೋಗಗಳು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.

05109016a ಯಥಾ ಯಥಾ ಪ್ರವಿಶತಿ ತಸ್ಮಾತ್ಪರತರಂ ನರಃ|

05109016c ತಥಾ ತಥಾ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ ಪ್ರವಿಲೀಯತಿ ಗಾಲವ||

ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ! ಗಾಲವ! ಅವರು ಹಾಕಿದ ಗಡಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ಯಾವ ನರನು ಹೋಗುತ್ತಾನೋ ಅವನು ನಾಶಹೊಂದುವುದು ಸತ್ಯ.

05109017a ನ ತತ್ಕೇನ ಚಿದನ್ಯೇನ ಗತಪೂರ್ವಂ ದ್ವಿಜರ್ಷಭ|

05109017c ಋತೇ ನಾರಾಯಣಂ ದೇವಂ ನರಂ ವಾ ಜಿಷ್ಣುಮವ್ಯಯಂ||

ದ್ವಿಜರ್ಷಭ! ಅವರು ಕಾಯವ ಗಡಿಯನ್ನು ಇದೂವರೆಗೆ ಯಾರೂ - ದೇವ ನಾರಾಯಣ ಅಥವಾ ಅವ್ಯಯ ನರ ಜಿಷ್ಣುವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು -

ಹೋಗಿಲ್ಲ.

05109018a ಅತ್ರ ಕೈಲಾಸಮಿತ್ಯುಕ್ತಂ ಸ್ಥಾನಮೈಲವಿಲಸ್ಯ ತತ್|

05109018c ಅತ್ರ ವಿದ್ಯುತ್ಪ್ರಭಾ ನಾಮ ಜಜ್ಞೈರೇಽಪ್ಸರಸೋ ದಶ||

ಅಲ್ಲಿ ಐಲವಿಲ (ಕುಬೇರ) ನ ಸ್ಥಾನವಾದ ಕೈಲಾಸವೆನ್ನುವುದಿದೆ.
ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಿದ್ಯುತ್ಪ್ರಭಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಹತ್ತು ಅಪ್ಸರೆಯರು
ಜನಿಸಿದರು.

05109019a ಅತ್ರ ವಿಷ್ಣುಪದಂ ನಾಮ ಕ್ರಮತಾ ವಿಷ್ಣುನಾ ಕೃತಂ|

05109019c ತ್ರಿಲೋಕವಿಕ್ರಮೇ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನುತ್ತರಾಂ ದಿಶಮಾಶ್ರಿತಂ||

ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಅಲ್ಲಿ ತ್ರಿಲೋಕ ವಿಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವು ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕನ್ನು
ತುಳಿದ ವಿಷ್ಣುಪದ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಸ್ಥಳವಿದೆ.

05109020a ಅತ್ರ ರಾಜಾ ಮರುತ್ತೇನ ಯಜ್ಞೇನೇಷ್ವಂ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ|

05109020c ಉಶೀರಬೀಜೇ ವಿಪ್ರರ್ಷೇ ಯತ್ರ ಜಾಂಬೂನದಂ ಸರಃ||

ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ! ವಿಪ್ರರ್ಷೇ! ಅಲ್ಲಿ ಕಾಂಚನ ಸರೋವರದ
ಉಶೀರಬೀಜದಲ್ಲಿ ರಾಜಾ ಮರುತ್ತನು²¹ ಯಜ್ಞ-ಇಷ್ಟಿಯನ್ನು
ನಡೆಸಿದನು.

05109021a ಜೀಮೂತಸ್ಯಾತ್ರ ವಿಪ್ರರ್ಷೇರುಪತಸ್ಥೇ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

---

²¹ ರಾಜಾ ಮರುತ್ತನ ಕಥೆಯನ್ನು ಮುಂದೆ ಅಶ್ವಮೇಧ ಪರ್ವದ ಅಧ್ಯಾಯ ೪ರಲ್ಲಿ
ವ್ಯಾಸನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

05109021c ಸಾಕ್ಷಾದ್ಧೈಮವತಃ ಪುಣ್ಯೋ ವಿಮಲಃ ಕಮಲಾಕರಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮ ವಿಪ್ರರ್ಷಿ ಜೀಮೂತನಿಗೆ ಪುಣ್ಯ, ವಿಮಲ, ಕಮಲಾಕರ, ಪುಣ್ಯ ಹಿಮವತನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿದನು.

05109022a ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಷು ಚ ಯತ್ಕೃತ್ಸಂಸ್ವಂತಂ ಕೃತ್ವಾ ಧನಂ ಮಹತ್|

05109022c ವವ್ರೇ ವನಂ ಮಹರ್ಷಿಃ ಸ ಜೈಮೂತಂ ತದ್ವನಂ ತತಃ||

ಆಗ ಜೀಮೂತನು ಆ ಮಹಾ ಧನವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗಿತ್ತನು. ಅನಂತರ ಮಹರ್ಷಿಯು ಆ ವನವನ್ನು ಜೈಮೂತವನವೆಂದು ಕರೆಯುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡನು.

05109023a ಅತ್ರ ನಿತ್ಯಂ ದಿಶಾಪಾಲಾಃ ಸಾಯಂ ಪ್ರಾತರ್ದ್ವಿಜರ್ಷಭ|

05109023c ಕಸ್ಯ ಕಾರ್ಯಂ ಕಿಮಿತಿ ವೈ ಪರಿಕ್ರೋಶಂತಿ ಗಾಲವ||

ಗಾಲವ! ದ್ವಿಜರ್ಷಭ! ಅಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಯಂಕಾಲ ದಿಕ್ಪಾಲಕರು “ಯಾರ ಕೆಲಸವು ಏನು?” ಎಂದು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ.

05109024a ಏವಮೇಷಾ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ ಗುಣೈರನ್ಭ್ರದಿಗುತ್ತರಾ|

05109024c ಉತ್ತರೇತಿ ಪರಿಖ್ಯಾತಾ ಸರ್ವಕರ್ಮಸು ಚೋತ್ತರಾ||

ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ! ಉತ್ತರವು ಇವುಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಇತರ ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವೆಂಬ ಹೆಸರಿದೆ.

05109025a ಏತಾ ವಿಸ್ತರಶಸ್ತಾತ ತವ ಸಂಕೀರ್ತಿತಾ ದಿಶಃ|

05109025c ಚತಸ್ರಃ ಕ್ರಮಯೋಗೇನ ಕಾಮಾಶಾಂ ಗಂತುಮಿಚ್ಛಸಿ||

ಅಯ್ಯಾ! ಈ ರೀತಿ ನಾನು ನಿನಗೆ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು
ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಲು
ಬಯಸುತ್ತೀಯೆ?

05109026a ಉದ್ಯತೋಽಹಂ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ ತವ ದರ್ಶಯಿತುಂ ದಿಶಃ|

05109026c ಪೃಥಿವೀಂ ಚಾಖಿಲಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಂಸ್ತಸ್ಮಾದಾರೋಹ ಮಾಂ ದ್ವಿಜ||

ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ! ದ್ವಿಜ! ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು, ಅಖಿಲ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನೂ ನಿನಗೆ
ತೋರಿಸಲು ನಾನು ಉತ್ಸುಕನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಬ್ರಹ್ಮನ್! ನನ್ನನ್ನು ಏರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
ಗಾಲವಚರಿತೇ ನವಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗಾಲವಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ನೂರಾಒಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೧೦

ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲು ಬಯಸುವೆಯೆಂದು ಗರುಡನು ಗಾಲವನಿಗೆ ಕೇಳಲು,
ಅವನು ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು (೧-೪).

ಗರುಡನನ್ನೇರಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವನ ವೇಗಕ್ಕೆ ಭಯಪಟ್ಟ
ಗಾಲವನು ತಾನು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯ ಕುರಿತೂ, ತಾನು
ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯ ಕುರಿತೂ ಹೇಳಲು ಗರುಡನು

ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಮೊದಲು ಋಷಭ ಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ
ಇಳಿದು ವಿಶ್ರಮಿಸೋಣ ಎಂದುದು (೫-೨೨).

05110001 ಗಾಲವ ಉವಾಚ|

05110001a ಗರುತ್ಮನ್ಭುಜಗೇಂದ್ರಾರೇ ಸುಪರ್ಣ ವಿನತಾತ್ಮಜ|

05110001c ನಯ ಮಾಂ ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯ ಪೂರ್ವೇಣ ಯತ್ರ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಚಕ್ಷುಷೀ||

ಗಾಲವನು ಹೇಳಿದನು: “ಗರುತ್ಮನ್! ಭುಜಗೇಂದ್ರಾರೇ! ಸುಪರ್ಣ !
ವಿನತಾತ್ಮಜ! ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯ ! ಎಲ್ಲಿ ಧರ್ಮನ ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳು ಮೊದಲು
ತೆರೆದವೋ ಆ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು !

05110002a ಪೂರ್ವಮೇತಾಂ ದಿಶಂ ಗಚ್ಛ ಯಾ ಪೂರ್ವಂ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾ|

05110002c ದೈವತಾನಾಂ ಹಿ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಮತ್ರ ಕೀರ್ತಿತವಾನಸಿ||

ನೀನು ಮೊದಲು ವರ್ಣಿಸಿದ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೋಗು. ಅಲ್ಲಿ ದೈವತರ
ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವಿದೆಯೆಂದು ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದೀಯೆ.

05110003a ಅತ್ರ ಸತ್ಯಂ ಚ ಧರ್ಮಶ್ಚ ತ್ವಯಾ ಸಮ್ಯಕ್ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ|

05110003c ಇಚ್ಛೇಯಂ ತು ಸಮಾಗಂತುಂ ಸಮಸ್ತೈರ್ದೈವತೈರಹಂ|

05110003e ಭೂಯಶ್ಚ ತಾನ್ಸುರಾನ್ವಷ್ಟುಮಿಚ್ಛೇಯಮರುಣಾನುಜ||

ಅಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ-ಧರ್ಮಗಳು ನೆಲಸಿವೆಯೆಂದು ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದೀಯೆ. ನಾನು
ಸಮಸ್ತ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಭೇಟಿಯಾಗಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಅರುಣಾನುಜ ! ಆ ಸುರರನ್ನೂ ನೋಡಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

05110004 ನಾರದ ಉವಾಚ|

05110004a ತಮಾಹ ವಿನತಾಸೂನುರಾರೋಹಸ್ವೇತಿ ವೈ ದ್ವಿಜಂ|

05110004c ಆರುರೋಹಾಥ ಸ ಮುನಿರ್ಗರುಡಂ ಗಾಲವಸ್ತದಾ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿನತಾಸೂನುವು “ಏರು” ಎಂದು ದ್ವಿಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಮುನಿ ಗಾಲವನು ಗರುಡನನ್ನೇರಿದನು.

05110005 ಗಾಲವ ಉವಾಚ|

05110005a ಕ್ರಮಮಾಣಸ್ಯ ತೇ ರೂಪಂ ದೃಶ್ಯತೇ ಪನ್ನಗಾಶನ|

05110005c ಭಾಸ್ಕರಸ್ಯೇವ ಪೂರ್ವಾಹ್ಣೇ ಸಹಸ್ರಾಂಶೋರ್ವಿವಸ್ವತಃ||

ಗಾಲವನು ಹೇಳಿದನು: “ಪನ್ನಗಾಶನ! ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನ ರೂಪವು ಪೂರ್ವಾಹ್ಣದ ಸಹಸ್ರಾಂಶ, ವಿವಸ್ವತ ಭಾಸ್ಕರನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

05110006a ಪಕ್ಷವಾತಪ್ರಣುನ್ನಾನಾಂ ವೃಕ್ಷಾಣಾಮನುಗಾಮಿನಾಂ|

05110006c ಪ್ರಸ್ಥಿತಾನಾಮಿವ ಸಮಂ ಪಶ್ಯಾಮೀಹ ಗತಿಂ ಖಿಗ||

ಖಿಗ! ನೀನು ಎಷ್ಟು ವೇಗದಿಂದ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೀಯೆಂದರೆ ನಿನ್ನ ರೆಕ್ಕೆಗಳ ರಭಸಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಉರುಳಿದ ಮರಗಳು ನಿನ್ನನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿ ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

05110007a ಸಸಾಗರವನಾಮುರ್ವೀಂ ಸಶೈಲವನಕಾನನಾಂ|

05110007c ಆಕರ್ಷನ್ನಿವ ಚಾಭಾಸಿ ಪಕ್ಷವಾತೇನ ಖೇಚರ||

ಖೇಚರ! ನಿನ್ನ ರೆಕ್ಕೆಗಳ ವೇಗದೊಂದಿಗೆ ಈ ಸಾಗರ, ವನ, ಶೈಲ,

ಕಾನನಗಳೊಂದಿಗೆ ಇಡೀ ಭೂಮಿಯನ್ನೇ ಎಳೆದುಕೊಂಡು
ಹೋಗುತ್ತಿರುವೆಯೋ ಎಂದು ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ.

05110008a ಸಮೀನನಾಗನಕ್ರಂ ಚ ಖಿಮಿವಾರೋಪ್ಯತೇ ಜಲಂ|

05110008c ವಾಯುನಾ ಚೈವ ಮಹತಾ ಪಕ್ಷವಾತೇನ ಚಾನಿಶಂ||

ನಿನ್ನ ರೆಕ್ಕೆಗಳ ಹೊಡೆತದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಭಿರುಗಾಳಿಯು ಮೀನು, ನಾಗ
ಮತ್ತು ಮೊಸಳೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಾಗರವು ಮೇಲುಬ್ಬುತ್ತಿದೆ.

05110009a ತುಲ್ಯರೂಪಾನನಾನ್ಮತ್ಸ್ಯಾಂಸ್ತಿಮಿಮತ್ಸ್ಯಾಂಸ್ತಿಮಿಂಗಿಲಾನ್|

05110009c ನಾಗಾಂಶ್ಚ ನರವಕ್ತ್ರಾಂಶ್ಚ ಪಶ್ಯಾಮ್ಯುನ್ಮಥಿತಾನಿವ||

ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ರೂಪವುಳ್ಳ, ಮತ್ಸ್ಯಗಳೂ, ತಿಮಿಂಗಿಲಗಳೂ,
ಸರ್ಪಗಳೂ, ಮನುಷ್ಯರ ರೂಪವುಳ್ಳವುಗಳೂ ನಿನ್ನ ರಭಸಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ
ನಾಶವಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

05110010a ಮಹಾರ್ಣವಸ್ಯ ಚ ರವ್ಯೈಃ ಶ್ರೋತ್ರೇ ಮೇ ಬಧಿರೀಕೃತೇ|

05110010c ನ ಶೃಣೋಮಿ ನ ಪಶ್ಯಾಮಿ ನಾತ್ಮನೋ ವೇದ್ಮಿ ಕಾರಣಂ||

ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿರುವ ಸಾಗರದ ಭೋರ್ಗರೆತವು ನನ್ನನ್ನು
ಕಿವುಡುಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಕೇಳಲಿಕ್ಕಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ನೋಡಲಿಕ್ಕಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.
ಕಾರಣವು ನನಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ.

05110011a ಶನ್ಯೈಃ ಸಾಧು ಭವಾನ್ಯಾತು ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಮನುಸ್ಮರನ್|

05110011c ನ ದೃಶ್ಯತೇ ರವಿಸ್ತಾತ ನ ದಿಶೋ ನ ಚ ಖಿಂ ಖಿಗ||

ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ನೀನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹೋಗುವುದು
ಒಳ್ಳೆಯದು. ಅಯ್ಯಾ ಖಿಗ! ಸೂರ್ಯ, ದಿಕ್ಕು, ಆಕಾಶವು ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ.

05110012a ತಮ ಏವ ತು ಪಶ್ಯಾಮಿ ಶರೀರಂ ತೇ ನ ಲಕ್ಷಯೇ|

05110012c ಮಣೀವ ಜಾತ್ಯೈ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಚಕ್ಷುಷೀ ತೇಽಹಮಂಡಜ||

ಕತ್ತಲೆಯೇ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ನಿನ್ನ ಶರೀರವೂ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಂಡಜ !
ಮಣಿಗಳಂತೆ ತೋರುವ ನಿನ್ನ ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳು ಮಾತ್ರ ಕಾಣುತ್ತಿವೆ.

05110013a ಶರೀರೇ ತು ನ ಪಶ್ಯಾಮಿ ತವ ಚೈವಾತ್ಮನಶ್ಚ ಹ|

05110013c ಪದೇ ಪದೇ ತು ಪಶ್ಯಾಮಿ ಸಲಿಲಾದಗ್ನಿಮುಕ್ಥಿತಂ||

ನನ್ನ ಅಥವಾ ನಿನ್ನ ಶರೀರಗಳನ್ನು ನಾನು ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪದೇ ಪದೇ ನಿನ್ನ
ಸಲಿಲದಿಂದ ಎದ್ದು ಬರುವ ಬೆಂಕಿಯ ಕಿಡಿಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

05110014a ಸ ಮೇ ನಿರ್ವಾಪ್ಯ ಸಹಸಾ ಚಕ್ಷುಷೀ ಶಾಮ್ಯತೇ ಪುನಃ|

05110014c ತನ್ನಿವರ್ತ ಮಹಾನ್ಯಾಲೋ ಗಚ್ಚತೋ ವಿನತಾತ್ಮಜ||

ವಿನತಾತ್ಮಜ ! ತಕ್ಷಣವೇ ನಿನ್ನ ಈ ಕಣ್ಣುಗಳ ಬೆಳಕನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡು.
ನಿನ್ನ ಹೋಗುವ ಈ ವೇಗವನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡು !

05110015a ನ ಮೇ ಪ್ರಯೋಜನಂ ಕಿಂ ಚಿದ್ಗಮನೇ ಪನ್ನಗಾಶನ|

05110015c ಸಮ್ನಿವರ್ತ ಮಹಾವೇಗ ನ ವೇಗಂ ವಿಷಹಾಮಿ ತೇ||

ಪನ್ನಗಾಶನ ! ನಿನ್ನೊಡನೆ ಹೋಗುವುದರ ಪ್ರಯೋಜನವಾದರೂ
ಏನು? ನಿನ್ನ ಈ ಮಹಾವೇಗವನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡು. ನಿನ್ನ ವೇಗವನ್ನು

ಸಹಿಸಲಾರೆ.

05110016a ಗುರವೇ ಸಂಶ್ರುತಾನೀಹ ಶತಾನ್ಯಷ್ಟೈ ಹಿ ವಾಜಿನಾಂ|

05110016c ಏಕತಃಶ್ಯಾಮಕರ್ಣಾನಾಂ ಶುಭ್ರಾಣಾಂ ಚಂದ್ರವರ್ಚಸಾಂ||

ನನ್ನ ಗುರುವಿಗೆ ಚಂದ್ರನ ಮುಖದಂತೆ ಬಿಳಿಯಾಗಿರುವ ಆದರೆ ಒಂದೇ
ಕಿವಿಯು ಕಪ್ಪಾಗಿರುವ ಎಂಟುನೂರು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ತಂದು
ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಭರವಸೆಯನ್ನಿತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

05110017a ತೇಷಾಂ ಚೈವಾಪವರ್ಗಾಯ ಮಾರ್ಗಂ ಪಶ್ಯಾಮಿ ನಾಂಡಜ|

05110017c ತತೋಽಯಂ ಜೀವಿತತ್ಯಾಗೇ ದೃಷ್ಟೋ ಮಾರ್ಗೋ ಮಯಾತ್ಮನಃ||

ಅಂಡಜ ! ಅವುಗಳನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ.
ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಾನು ಜೀವವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು
ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

05110018a ನೈವ ಮೇಽಸ್ತಿ ಧನಂ ಕಿಂ ಚಿನ್ನ ಧನೇನಾನ್ವಿತಃ ಸುಹೃತ್|

05110018c ನ ಚಾರ್ಥೇನಾಪಿ ಮಹತಾ ಶಕ್ಯಮೇತದ್ವ್ಯಪೋಹಿತುಂ||

ನನ್ನಲ್ಲಿ ಧನವಿಲ್ಲ. ಧನಿಕನಾದ ಸ್ನೇಹಿತನೂ ಇಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೇ ಧನವಿದ್ದರೂ
ನನಗೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಕೊಡಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.”

05110019 ನಾರದ ಉವಾಚ|

05110019a ಏವಂ ಬಹು ಚ ದೀನಂ ಚ ಬ್ರುವಾಣಂ ಗಾಲವಂ ತದಾ|

05110019c ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ವ್ರಜನ್ನೇವ ಪ್ರಹಸನ್ವಿನತಾತ್ಮಜಃ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ರೀತಿ ದೀನನಾಗಿ ಬಹುವಿಧದಲ್ಲಿ
ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಗಾಲವನಿಗೆ ವಿನತಾತ್ಮಜನು ತನ್ನ ವೇಗವನ್ನು
ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸದೇ ನಗುತ್ತಾ ಉತ್ತರಿಸಿದನು.

05110020a ನಾತಿಪ್ರಜ್ಞೋಽಸಿ ವಿಪ್ರರ್ಷೇ ಯೋಽಆತ್ಮಾನಂ ತ್ಯಕ್ತುಮಿಚ್ಛಸಿ|

05110020c ನ ಚಾಪಿ ಕೃತ್ರಿಮಃ ಕಾಲಃ ಕಾಲೋ ಹಿ ಪರಮೇಶ್ವರಃ||

“ವಿಪ್ರರ್ಷೇ ! ಜೀವವನ್ನು ತೊರೆಯಲು ಬಯಸುವ ನಿನಗೆ
ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ಮೃತ್ಯುವು ಕೃತ್ರಿಮವಾದುದಲ್ಲ. ಕಾಲನೇ
ಪರಮೇಶ್ವರ.

05110021a ಕಿಮಹಂ ಪೂರ್ವಮೇವೇಹ ಭವತಾ ನಾಭಿಚೋದಿತಃ|

05110021c ಉಪಾಯೋಽತ್ರ ಮಹಾನಸ್ತಿ ಯೇನೈತದುಪಪದ್ಯತೇ||

ಮೊದಲೇ ನನಗೆ ಏಕೆ ನಿನ್ನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ?
ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನೂ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಹಾ ಉಪಾಯವಿದೆ.

05110022a ತದೇಷ ಋಷಭೋ ನಾಮ ಪರ್ವತಃ ಸಾಗರೋರಸಿ|

05110022c ಅತ್ರ ವಿಶ್ರಮ್ಯ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಚ ನಿವರ್ತಿಷ್ಯಾವ ಗಾಲವ||

ಗಾಲವ ! ಇಲ್ಲಿ ಸಾಗರದ ಬಳಿ ಋಷಭ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪರ್ವತವಿದೆ.
ಇಲ್ಲಿ ತಿಂದು ವಿಶ್ರಮಿಸಿ ನಂತರ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ವಾನ್ ಪರ್ವಣಿ
ಗಾಲವಚರಿತೇ ದಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗಾಲವಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ನೂರಾಹತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಋಷಭ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ ಶಾಂಡಿಲಿಯು ನೀಡಿದ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿಪಡೆಯುತ್ತಿರಲು, ಅವಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಯೋಚಿಸಿದ ಗರುಡನು ಅವಳ ಶಾಪದಿಂದ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು (೧-೧೧). ಅವಳಿಂದ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಹಿಂದಿರುಗುವಾಗ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಗಾಲವನಿಗೆ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯ ಕುರಿತು ನೆನಪಿಸಿಕೊಡುವುದು (೧೨-೨೩).

05111001 ನಾರದ ಉವಾಚ|

05111001a ಋಷಭಸ್ಯ ತತಃ ಶೃಂಗೇ ನಿಪತ್ಯ ದ್ವಿಜಪಕ್ಷಿಣೌ|

05111001c ಶಾಂಡಿಲೀಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀಂ ತತ್ರ ದದೃಶಾತೇ ತಪೋನ್ವಿತಾಂ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ದ್ವಿಜ-ಪಕ್ಷಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ಋಷಭದ ಶಿಖರದ ಮೇಲೆ ಇಳಿದು ಅಲ್ಲಿ ತಪೋನ್ವಿತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ ಶಾಂಡಲಿಯನ್ನು ಕಂಡರು.

05111002a ಅಭಿವಾದ್ಯ ಸುಪರ್ಣಸ್ತು ಗಾಲವಶ್ಚಾಭಿಪೂಜ್ಯ ತಾಂ|

05111002c ತಯಾ ಚ ಸ್ವಾಗತೇನೋಕ್ತೌ ವಿಷ್ವರೇ ಸಮ್ನಿಷೀದತುಃ||

ಸುಪರ್ಣನು ಅಭಿವಂದಿಸಿದನು. ಗಾಲವನೂ ಅವಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದನು.

ಅವಳೂ ಕೂಡ “ಸ್ವಾಗತ!” ಎನ್ನಲು ಹರಡಿದ್ದ ದರ್ಬೆಗಳ ಮೇಲೆ
ಅವರು ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.

05111003a ಸಿದ್ಧಮನ್ನಂ ತಯಾ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಬಲಿಮಂತ್ರೋಪಬೃಂಹಿತಂ|

05111003c ಭುಕ್ತ್ವಾ ತೃಪ್ತಾವುಭೌ ಭೂಮೌ ಸುಪ್ತೌ ತಾವನ್ನಮೋಹಿತೌ||

ಬೇಗನೇ ಬಲಿ-ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಸಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅನ್ನವನ್ನು
ಊಟಮಾಡಿ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಊಟದಿಂದ ಮೋಹಿತರಾಗಿ ಭೂಮಿಯ
ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಕೊಂಡರು.

05111004a ಮುಹೂರ್ತಾತ್ಮ ತಿಬುದ್ಧಸ್ತು ಸುಪರ್ಣೋ ಗಮನೇಪ್ಸಯಾ|

05111004c ಅಥ ಭ್ರಷ್ಟತನೂಜಾಂಗಮಾತ್ಮಾನಂ ದದೃಶೇ ಖಿಗಃ||

ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಗೊಂಡ ಸುಪರ್ಣನು ಹೊರಡಲು
ಬಯಸಿದನು. ಆಗ ಆ ಪಕ್ಷಿಯು ತನ್ನ ರೆಕ್ಕೆಗಳು ದೇಹದಿಂದ ಕಳಚಿ
ಬಿದ್ದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದನು.

05111005a ಮಾಂಸಪಿಂಡೋಪಮೋಽಭೂತ್ಸ ಮುಖಿಪಾದಾನ್ವಿತಃ ಖಿಗಃ|

05111005c ಗಾಲವಸ್ತಂ ತಥಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಷಣ್ಣಃ ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛತ||

ಆ ಖಿಗನು ತಲೆ ಕಾಲುಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಕೇವಲ ಒಂದು ಮಾಂಸದ
ಮುದ್ದೆಯಂತೆ ಕಂಡನು. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದ ಗಾಲವನು ವಿಷಣ್ಣನಾಗಿ
ಕೇಳಿದನು:

05111006a ಕಿಮಿದಂ ಭವತಾ ಪ್ರಾಪ್ತಮಿಹಾಗಮನಜಂ ಫಲಂ|

05111006c ವಾಸೋಽಯಮಿಹ ಕಾಲಂ ತು ಕಿಯಂತಂ ನೌ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

“ನಿನಗೇನಾಯಿತು? ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದುದರ ಫಲವೇ ಇದು? ಇನ್ನು
ಎಷ್ಟು ಕಾಲ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು?

05111007a ಕಿಂ ನು ತೇ ಮನಸಾ ಧ್ಯಾತಮಶುಭಂ ಧರ್ಮದೂಷಣಂ|

05111007c ನ ಹ್ಯಯಂ ಭವತಃ ಸ್ವಲ್ಪೋ ವ್ಯಭಿಚಾರೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ನೀನು ಏನಾದರೂ ಅಶುಭವೂ ಧರ್ಮದೂಷಣವೂ ಆಗಿರುವುದನ್ನು
ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿದೆಯೇನು? ನಿನ್ನಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪವೂ
ವ್ಯಭಿಚಾರವಾಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ತಾನೇ?”

05111008a ಸುಪರ್ಣೋಽಥಾಬ್ರವೀದ್ವಿಪ್ರಂ ಪ್ರಧ್ಯಾತಂ ವೈ ಮಯಾ ದ್ವಿಜ|

05111008c ಇಮಾಂ ಸಿದ್ಧಾಮಿತೋ ನೇತುಂ ತತ್ರ ಯತ್ರ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ||

05111009a ಯತ್ರ ದೇವೋ ಮಹಾದೇವೋ ಯತ್ರ ವಿಷ್ಣುಃ ಸನಾತನಃ|

05111009c ಯತ್ರ ಧರ್ಮಶ್ಚ ಯಜ್ಞಾಶ್ಚ ತತ್ರೇಯಂ ನಿವಸೇದಿತಿ||

ಆಗ ಸುಪರ್ಣನು ವಿಪ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ದ್ವಿಜ! ಈ ಸಿದ್ಧಗಳನ್ನು
ಇಲ್ಲಿಂದ ಎಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪತಿಯಿರುವನೋ, ಎಲ್ಲಿ
ಮಹಾದೇವನಿರುವನೋ, ಎಲ್ಲಿ ಸನಾತನ ವಿಷ್ಣುವಿರುವನೋ, ಎಲ್ಲಿ
ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಯಜ್ಞಗಳು ಇವೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಬೇಕೆಂಬ
ಯೋಚನೆಯೊಂದು ನನಗೆ ಬಂದಿತ್ತು.

05111010a ಸೋಽಹಂ ಭಗವತೀಂ ಯಾಚೇ ಪ್ರಣತಃ ಪ್ರಿಯಕಾಮ್ಯಯಾ|

05111010c ಮಯೈತನ್ನಾಮ ಪ್ರಧ್ಯಾತಂ ಮನಸಾ ಶೋಚತಾ ಕಿಲ||

05111011a ತದೇವಂ ಬಹುಮಾನಾತ್ತೇ ಮಯೇಹಾನೀಪ್ಸಿತಂ ಕೃತಂ|

05111011c ಸುಕೃತಂ ದುಷ್ಕೃತಂ ವಾ ತ್ವಂ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಾತ್ಕ್ಷಂತುಮರ್ಹಸಿ||

ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಭಗವತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

“ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿದೆನಲ್ಲ! ಅದು ನಿನಗೆ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ನನ್ನ ಬಯಕೆಯು ನಡೆಸಿತು. ಅದು ಸುಕೃತವಾಗಿರಲಿ ದುಷ್ಕೃತವಾಗಿರಲಿ ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು.”

05111012a ಸಾ ತೌ ತದಾಬ್ರವೀತ್ತುಷ್ಟಾ ಪತಗೇಂದ್ರದ್ವಿಜರ್ಷಭೌ|

05111012c ನ ಭೇತವ್ಯಂ ಸುಪರ್ಣೋಽಸಿ ಸುಪರ್ಣ ತ್ಯಜ ಸಂಭ್ರಮಂ||

ಆಗ ಅವಳು ಆ ಪತಗೇಂದ್ರ ದ್ವಿಜರ್ಷಭರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಹೇಳಿದಳು:

“ಸುಪರ್ಣ ! ಹೆದರಬೇಡ. ಸುಪರ್ಣನೆಂಬ ಸಂಭ್ರಮವನ್ನು ತೊರೆ.

05111013a ನಿಂದಿತಾಸ್ಮಿ ತ್ವಯಾ ವತ್ಸ ನ ಚ ನಿಂದಾಂ ಕ್ಷಮಾಮ್ಯಹಂ|

05111013c ಲೋಕೇಭ್ಯಃ ಸ ಪರಿಭ್ರಶ್ಯೇದ್ಯೋ ಮಾಂ ನಿಂದೇತ ಪಾಪಕೃತ್||

ವತ್ಸ! ನಾನು ನಿನ್ನಿಂದ ನಿಂದಿತಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿಂದೆಯನ್ನು ನಾನು ಕ್ಷಮಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ನಿಂದಿಸುವ ಪಾಪವನ್ನು ಮಾಡಿದವನು ಲೋಕಗಳಿಂದ ಪ್ರರಿಭ್ರಷ್ಟನಾಗುತ್ತಾನೆ.

05111014a ಹೀನಯಾಲಕ್ಷಣೈಃ ಸರ್ವೈಸ್ತಥಾನಿಂದಿತಯಾ ಮಯಾ|

05111014c ಆಚಾರಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಂತ್ಯಾ ಸಿದ್ಧಿಃ ಪ್ರಾಪ್ತೇಯಮುತ್ತಮಾ||

ಎಲ್ಲ ಅಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಅನಿಂದಿತೆಯಾಗಿರುವ ನಾನು
ಆಚಾರವನ್ನು ನನ್ನದಾಗಿ ಸಿಕೊಂಡು ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು
ಪಡೆದಿರುತ್ತೇನೆ.

05111015a ಆಚಾರಾಲ್ಲಭತೇ ಧರ್ಮಮಾಚಾರಾಲ್ಲಭತೇ ಧನಂ|

05111015c ಆಚಾರಾಚ್ಛ್ರಿಯಮಾಪ್ನೋತಿ ಆಚಾರೋ ಹಂತ್ಯಲಕ್ಷಣಂ||

ಆಚಾರದಿಂದ ಧರ್ಮವು ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯಿಂದ ಧನವು
ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಆಚಾರದಿಂದ ಶ್ರೀಯು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಆಚಾರದಿಂದ
ಅಲಕ್ಷಣವು ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.

05111016a ತದಾಯುಷ್ಮನ್ವಿಗಪತೇ ಯಥೇಷ್ಟಂ ಗಮ್ಯತಾಮಿತಃ|

05111016c ನ ಚ ತೇ ಗರ್ಹಣೀಯಾಪಿ ಗರ್ಹಿತವ್ಯಾಃ ಸ್ತ್ರೀಯಃ ಕ್ವ ಚಿತ್||

ಆಯುಷ್ಮನ್! ಖಗಪತೇ! ಇನ್ನು ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬಹುದು.
ಕೀಳಾಗಿ ಕಾಣಲು ಅರ್ಹಳಾದರೂ ಇನ್ನುಮುಂದೆ ಯಾವ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನೂ
ಕೀಳಾಗಿ ಕಾಣಬೇಡ!

05111017a ಭವಿತಾಸಿ ಯಥಾಪೂರ್ವಂ ಬಲವೀರ್ಯಸಮನ್ವಿತಃ|

05111017c ಬಭೂವತುಸ್ತತಸ್ತಸ್ಯ ಪಕ್ಷೌ ದ್ರವಿಣವತ್ತರೌ||

ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ನೀನು ಬಲವೀರ್ಯಸಮನ್ವಿತನಾಗುತ್ತೀಯೆ.” ಆಗ
ಅವನ ರೆಕ್ಕೆಗಳೆರಡೂ ಮೊದಲಿಗಿಂತಲೂ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಬೆಳೆದವು.

05111018a ಅನುಜ್ಞಾತಶ್ಚ ಶಾಂಡಿಲ್ಯಾ ಯಥಾಗತಮುಪಾಗಮತ್|

05111018c ನೈವ ಚಾಸಾದಯಾಮಾಸ ತಥಾರೂಪಾಂಸ್ತುರಂಗಮಾನ್||

ಶಾಂಡಿಲ್ಯಳ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಅವನು ಬಂದದಾರಿಯಲ್ಲಿ
ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

05111019a ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋಽಥ ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಗಾಲವಂ ಚಾಧ್ವನಿ ಸ್ಥಿತಂ|

05111019c ಉವಾಚ ವದತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ವೈನತೇಯಸ್ಯ ಸನ್ನಿಧೌ||

ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಗಾಲವನನ್ನು ಕಂಡು ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು. ಆ
ಮಾತನಾಡುವವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನು ವೈನತೇಯನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನು:

05111020a ಯಸ್ತ್ವಯಾ ಸ್ವಯಮೇವಾರ್ಥಃ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾತೋ ಮಮ ದ್ವಿಜ|

05111020c ತಸ್ಯ ಕಾಲೋಽಪವರ್ಗಸ್ಯ ಯಥಾ ವಾ ಮನ್ಯತೇ ಭವಾನ್||

“ದ್ವಿಜ ! ನನಗಾಗಿ ನೀನೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹಿಂದೆ
ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಕಾಲವು ಬಂದಂತಿದೆ. ಅಥವಾ ನಿನಗೇನಾದರೂ
ಬೇರೆ ಯೋಚನೆಯಿದೆಯೇ?

05111021a ಪ್ರತೀಕ್ಷಿಷ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಕಾಲಮೇತಾವಂತಂ ತಥಾ ಪರಂ|

05111021c ಯಥಾ ಸಂಸಿದ್ಧತೇ ವಿಪ್ರ ಸ ಮಾರ್ಗಸ್ತು ನಿಶಮ್ಯತಾಂ||

ಅದನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಎಷ್ಟು ಸಮಯ ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ಕಾಲ ನಾನು
ಕಾಯುತ್ತೇನೆ. ವಿಪ್ರ ! ಅದನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು
ಸಿದ್ಧಪಡಿಸು !”

05111022a ಸುಪರ್ಣೋಽಥಾಬ್ರವೀದ್ಧೀನಂ ಗಾಲವಂ ಭೃಶದುಃಖಿತಂ|

05111022c ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಖಿಲ್ವಿದಾನೀಂ ಮೇ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋ ಯದುಕ್ತವಾನ್||

ತುಂಬಾ ದುಃಖಿತನಾಗಿ ದೀನನಾಗಿರುವ ಗಾಲವನಿಗೆ ಸುಪರ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಏನು ಹೇಳಿದನೆನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕೇಳಿದೆ.

05111023a ತದಾಗಚ್ಚ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಂತ್ರಯಿಷ್ಯಾವ ಗಾಲವ|

05111023c ನಾದತ್ವಾ ಗುರವೇ ಶಕ್ಯಂ ಕೃತ್ಸು ಮರ್ಥಂ ತ್ವಯಾಸಿತುಂ||

ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ! ಗಾಲವ! ಹೋಗಿ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಯೋಚಿಸೋಣ. ನಿನ್ನ ಗುರುವಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದುದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೊಡದೇ ನೀನು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
ಗಾಲವಚರಿತೇ ಏಕದಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗಾಲವಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ನೂರಾಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೧೨

ಗರುಡ ಗಾಲವರಿಬ್ಬರೂ ರಾಜಾ ಯಯಾತಿಯಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ದಾನವನ್ನು
ಬೇಡಿದುದು (೧-೨೦).

05112001 ನಾರದ ಉವಾಚ|

05112001a ಅಥಾಹ ಗಾಲವಂ ದೀನಂ ಸುಪರ್ಣಃ ಪತತಾಂ ವರಃ|

05112001c ನಿರ್ಮಿತಂ ವಹ್ನಿನಾ ಭೂಮೌ ವಾಯುನಾ ವೈಧಿತಂ ತಥಾ|

05112001e ಯಸ್ಮಾದ್ಧಿರಣ್ಮಯಂ ಸರ್ವಂ ಹಿರಣ್ಯಂ ತೇನ ಚೋಚ್ಯತೇ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ದೀನನಾಗಿದ್ದ ಗಾಲವನಿಗೆ ಆಗ ಪಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಪರ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೂಮಿಯ ಒಡಲು ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿದೆ, ವಾಯುವಿನಿಂದ ವೃದ್ಧಿಗೊಂಡಿದೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲವೂ ಹಿರಣ್ಮಯವಾದುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಹಿರಣ್ಯ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

05112002a ಧತ್ತೇ ಧಾರಯತೇ ಚೇದಮೇತಸ್ಮಾತ್ಕಾರಣಾದ್ಧನಂ|

05112002c ತದೇತತ್ತಿಷು ಲೋಕೇಷು ಧನಂ ತಿಷ್ಠತಿ ಶಾಶ್ವತಂ||

ಪೋಷಿಸುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಧನವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಧನಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಈ ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿವೆ.

05112003a ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರೋಷ್ಯಪದಾಭ್ಯಾಂ ಚ ಶುಕ್ರೇ ಧನಪತೌ ತಥಾ|

05112003c ಮನುಷ್ಯೇಭ್ಯಃ ಸಮಾದತ್ತೇ ಶುಕ್ರಶ್ಚಿತ್ತಾರ್ಜಿತಂ ಧನಂ||

ಪೂರ್ವಾಭಾದ್ರ ಅಥವಾ ಉತ್ತರಾಭಾದ್ರ ನಕ್ಷತ್ರವು ಉದಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಆ ಶುಕ್ರವಾರದಂದು ಅಗ್ನಿಯು ತನ್ನ ಚಿತ್ತದಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಧನವನ್ನು ಧನಪತಿಗೆ ನೀಡಲು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು.

05112004a ಅಜೈಕಪಾದಹಿರ್ಬುಧೈಃ ರಕ್ಷತೇ ಧನದೇನ ಚ|

05112004c ಏವಂ ನ ಶಕ್ಯತೇ ಲಬ್ಧುಮಲಬ್ಧವ್ಯಂ ದ್ವಿಜರ್ಷಭ||

ದ್ವಿಜರ್ಷಭ! ಭೂಮಿಯ ಒಡಲಲ್ಲಿರುವ ಧನವನ್ನು ಅಜೈಕಪಾದ,

ಅಹಿರ್ಬುದ್ಧ ಮತ್ತು ಧನದರು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪಡೆಯಲು ಅತಿ
ಕಷ್ಟಕರವಾದ ಅದನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

05112005a ಋತೇ ಚ ಧನಮಶ್ವಾನಾಂ ನಾವಾಪ್ತಿದ್ಯತೇ ತವ|

05112005c ಅರ್ಥಂ ಯಾಚಾತ್ರ ರಾಜಾನಂ ಕಂ ಚಿದ್ರಾಜರ್ಷಿವಂಶಜಂ|

05112005e ಅಪೀಡ್ಯ ರಾಜಾ ಪೌರಾನ್ ಹಿ ಯೋ ನೌ ಕುರ್ಯಾತ್ಕೃತಾರ್ಥಿನೌ||

ಧನವಿಲ್ಲದೇ ನಾವು ನಿನ್ನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ವಿಧಾನವಿಲ್ಲ.
ಆದುದರಿಂದ ನಾವು ಯಾರಾದರೂ ರಾಜರ್ಷಿಯ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ
ರಾಜನಲ್ಲಿ ಯಾಚಿಸಬೇಕು. ಆ ರಾಜನು ತನ್ನ ಪೌರರನ್ನು ಪೀಡಿಸದೇ
ಯಾಚಿಸುವ ನಮಗೆ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಬಹುದು.

05112006a ಅಸ್ತಿ ಸೋಮಾನ್ವವಾಯೇ ಮೇ ಜಾತಃ ಕಶ್ಚಿನ್ನೃಪಃ ಸಖಾ|

05112006c ಅಭಿಗಚ್ಚಾವಹೇ ತಂ ವೈ ತಸ್ಯಾಸ್ತಿ ವಿಭವೋ ಭುವಿ||

ಚಂದ್ರವಂಶದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸಖನಾದ ನೃಪನೊಬ್ಬನು ಇದ್ದಾನೆ.
ಭುವಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೀಮಂತನಾಗಿರುವ ಅವನಲ್ಲಿಗೆ
ಹೋಗೋಣ.

05112007a ಯಯಾತಿನಾಮ ರಾಜರ್ಷಿರ್ನಾಹುಷಃ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ|

05112007c ಸ ದಾಸ್ಯತಿ ಮಯಾ ಚೋಕ್ತೋ ಭವತಾ ಚಾರ್ಥಿತಃ ಸ್ವಯಂ||

ಅವನ ಹೆಸರು ಯಯಾತಿ; ರಾಜರ್ಷಿ ನಾಹುಷ ಮತ್ತು ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಿ.
ಸ್ವಯಂ ನೀನು ಕೇಳಿದರೆ, ನಾನು ಅದನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಿದರೆ ಅದನ್ನು
ಅವನು ಕೊಡದೇ ಇರಲಾರ.

05112008a ವಿಭವಶ್ಚಾಸ್ಯ ಸುಮಹಾನಾಸೀದ್ಧನಪತೇರಿವ|

05112008c ಏವಂ ಸ ತು ಧನಂ ವಿದ್ವಾನ್ದಾನೇನೈವ ವ್ಯಶೋಧಯತ್||

ಧನಪತಿಯಂತೆ ಅವನು ಅತಿದೊಡ್ಡ ಶ್ರೀಮಂತ. ಹೀಗೆ ಧನವನ್ನು ಪಡೆದು ನಿನ್ನ ಗುರುವಿಗೆ ಅದನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಋಣವನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೋ.”

05112009a ತಥಾ ತೌ ಕಥಯಂತೌ ಚ ಚಿಂತಯಂತೌ ಚ ಯತ್ಕ್ಷಮಂ|

05112009c ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನೇ ನರಪತಿಂ ಯಯಾತಿಂ ಪ್ರತ್ಯುಪಸ್ಥಿತೌ||

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡಲು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ನರಪತಿ ಯಯಾತಿಯ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದರು.

05112010a ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ಚ ಸತ್ಕಾರಮರ್ಘಾದಿಂ ಭೋಜನಂ ವರಂ|

05112010c ಪೃಷ್ಠಶ್ಚಾಗಮನೇ ಹೇತುಮುವಾಚ ವಿನತಾಸುತಃ||

ಅರ್ಘ್ಯವೇ ಮೊದಲಾದ ಸತ್ಕಾರಗಳನ್ನೂ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭೋಜನವನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಬಂದ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳಲು, ವಿನತಾಸುತನು ಹೇಳಿದನು:

05112011a ಅಯಂ ಮೇ ನಾಹುಷ ಸಖಾ ಗಾಲವಸ್ತುಪಸೋ ನಿಧಿಃ|

05112011c ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸ್ಯ ಶಿಷ್ಯೋಽಭೂದ್ವರ್ಷಾಣ್ಯಯುತಶೋ ನೃಪ||

“ನಾಹುಷ! ನೃಪ! ಈ ತಪಸ್ಸಿನ ನಿಧಿ ಗಾಲವನು ನನ್ನ ಸಖ. ಇವನು ಸಹಸ್ರವರ್ಷಗಳು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿದ್ದನು.

05112012a ಸೋಽಯಂ ತೇನಾಭ್ಯನುಜ್ಞಾತ ಉಪಕಾರೇಪ್ಸಯಾ ದ್ವಿಜಃ|

05112012c ತಮಾಹ ಭಗವಾನ್ಯಾಂ ತೇ ದದಾನಿ ಗುರುದಕ್ಷಿಣಾಂ||

ಅವನಿಂದ ಹೋಗಲು ಅನುಜ್ಞಾತನಾದ ಈ ದ್ವಿಜನು ಉಪಕಾರ ಮಾಡಲು ಬಯಸಿ ಅವನಿಗೆ ಕೇಳಿದನು - “ಭಗವನ್! ನಿನಗೆ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನಾಗಿ ಏನು ಕೊಡಲಿ?”

05112013a ಅಸಕೃತ್ತೇನ ಚೋಕ್ತೇನ ಕಿಂ ಚಿದಾಗತಮನ್ಯುನಾ|

05112013c ಅಯಮುಕ್ತಃ ಪ್ರಯಚ್ಛೇತಿ ಜಾನತಾ ವಿಭವಂ ಲಘು||

ಇವನ ಸಂಪತ್ತು ಕಡಿಮೆಯಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದ ಅವನು ಎನನ್ನೂ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪುನಃ ಪುನಃ ಇವನಿಂದ ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಅವನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ಕೇಳಿದನು:

05112014a ಏಕತಃಶ್ಚ್ಯಾ ಮಕರ್ಣಾನಾಂ ಶುಭ್ರಾಣಾಂ ಶುದ್ಧಜನ್ಮನಾಂ|

05112014c ಅಷ್ಟೌ ಶತಾನಿ ಮೇ ದೇಹಿ ಹಯಾನಾಂ ಚಂದ್ರವರ್ಚಸಾಂ||

“ಒಂದೇ ಕಿವಿಯು ಕಪ್ಪಾಗಿರುವ, ಚಂದ್ರವರ್ಚಸ, ಶುಭ್ರ ಬಣ್ಣದ, ಶುದ್ಧ ಜನ್ಮದ ಎಂಟುನೂರು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡು.

05112015a ಗುರ್ವರ್ಥೋ ದೀಯತಾಮೇಷ ಯದಿ ಗಾಲವ ಮನ್ಯಸೇ|

05112015c ಇತ್ಯೇವಮಾಹ ಸಕ್ರೋಧೋ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸ್ತಪೋಧನಃ||

ಗಾಲವ! ಗುರುವಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದರೆ ಇದನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು!” ಎಂದು ಕ್ರೋಧನಾದ ತಪೋಧನ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಇವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

05112016a ಸೋಽಯಂ ಶೋಕೇನ ಮಹತಾ ತಪ್ಯಮಾನೋ ದ್ವಿಜರ್ಷಭಃ|

05112016c ಅಶಕ್ತಃ ಪ್ರತಿಕರ್ತುಂ ತದ್ಭವಂತಂ ಶರಣಂ ಗತಃ||

ಅದನ್ನು ಮಾಡಲು ಅಶಕ್ತನಾಗಿ, ಮಹಾ ಶೋಕದಿಂದ
ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ದ್ವಿಜರ್ಷಭನು ನಿನ್ನ ಶರಣು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ.

05112017a ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ತ್ವತ್ತೋ ಭಿಕ್ಷಾಂ ಗತವ್ಯಥಃ|

05112017c ಕೃತ್ವಾಪವರ್ಗಂ ಗುರವೇ ಚರಿಷ್ಯತಿ ಮಹತ್ತಪಃ||

ನರವ್ಯಾಘ್ರ! ನಿನ್ನಿಂದ ಭಿಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆದು ಗತವ್ಯಥನಾಗಿ ಗುರುವಿನ
ಋಣವನ್ನು ತೀರಿಸಿ ಇವನು ಮಹಾತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾನೆ.

05112018a ತಪಸಃ ಸಂವಿಭಾಗೇನ ಭವಂತಮಪಿ ಯೋಕ್ಷ್ಯತೇ|

05112018c ಸ್ವೇನ ರಾಜರ್ಷಿತಪಸಾ ಪೂರ್ಣಂ ತ್ವಾಂ ಪೂರಯಿಷ್ಯತಿ||

ಆ ತಪಸ್ಸಿನ ಒಳ್ಳೆಯ ಭಾಗವನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೂಡ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಅದರಿಂದ
ನಿನ್ನ ಸ್ವಂತ ರಾಜರ್ಷಿ ತಪಸ್ಸೂ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

05112019a ಯಾವಂತಿ ರೋಮಾಣಿ ಹಯೇ ಭವಂತಿ ಹಿ ನರೇಶ್ವರ|

05112019c ತಾವತೋ ವಾಜಿದಾ ಲೋಕಾನ್ಪ್ರಾಪ್ನವಂತಿ ಮಹೀಪತೇ||

ನರೇಶ್ವರ! ಮಹೀಪತೇ! ಕುದುರೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ರೋಮಗಳಿವೆಯೋ
ಅಷ್ಟು ಪುಣ್ಯಲೋಕಗಳು ಕುದುರೆಯನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದವನಿಗೆ
ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

05112020a ಪಾತ್ರಂ ಪ್ರತಿಗ್ರಹಸ್ಯಾಯಂ ದಾತುಂ ಪಾತ್ರಂ ತಥಾ ಭವಾನ್|

05112020c ಶಂಖೇ ಕ್ಷೀರಮಿವಾಸಕ್ತಂ ಭವತ್ವೇತತ್ತಥೋಪಮಂ||

ನೀನು ದಾನವನ್ನು ನೀಡಲು ಎಷ್ಟು ಪಾತ್ರನೋ ದಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲೂ ಕೂಡ ಇವನು ಪಾತ್ರನು. ಆದುದರಿಂದ ಶಂಖದಲ್ಲಿ ಹಾಲನ್ನು ಹಾಕಿದಂತೆ ಈ ದಾನವು ನಡೆಯಲಿ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
ಗಾಲವಚರಿತೇ ದ್ವಾದಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗಾಲವಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ನೂರಾಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೧೩

ಯಯಾತಿಯು ತನ್ನ ಸಂಪತ್ತು ಕ್ಷೀಣವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಧನವನ್ನು
ದಾನಕೊಡಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಆದರೆ ದೇಹಿ ಎಂದವರಿಗೆ ನಾಸ್ತಿ
ಹೇಳಬಾರದೆಂದು ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದೂ, ಕನ್ಯೆ
ಮಾಧವಿಯನ್ನು ಗಾಲವನಿಗಿತ್ತುದುದು (೧-೧೪). ಗರುಡನು
ಹಿಂದಿರುಗಲು ಗಾಲವನು ಮಾಧವಿಯೊಡನೆ ಅಯೋಧ್ಯೆಯ
ಹರ್ಯಶ್ವನ ಬಳಿಬಂದು, “ಶುಲ್ಕವನ್ನಿತ್ತು ಇವಳನ್ನು ಪತ್ನಿಯನ್ನಾಗಿ
ಸ್ವೀಕರಿಸು” ಎಂದುದು (೧೫-೨೧).

05113001 ನಾರದ ಉವಾಚ|

05113001a ಏವಮುಕ್ತಃ ಸುಪರ್ಣೇನ ತಥ್ಯಂ ವಚನಮುತ್ತಮಂ|

05113001c ವಿಮೃಶ್ಯಾವಹಿತೋ ರಾಜಾ ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಚ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ಸುಪರ್ಣನು ಆ ತಥ್ಯವೂ ಉತ್ತಮವೂ ಆದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಲು ರಾಜನು ಪುನಃ ಪುನಃ ವಿಮರ್ಷೆ ಮಾಡಿ, ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಹೇಳಿದನು.

05113002a ಯಷ್ಟಾ ಕ್ರತುಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ದಾತಾ ದಾನಪತಿಃ ಪ್ರಭುಃ|

05113002c ಯಯಾತಿರ್ವತ್ಸಕಾಶೀಶ ಇದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ನೂರಾರು ಕ್ರತುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ, ದಾನಿ, ದಾನಪತಿ, ಪ್ರಭು, ವತ್ಸ-ಕಾಶಿಗಳ ಅಧಿಪತಿ, ಯಯಾತಿಯು ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು.

05113003a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರಿಯಸಖಿಂ ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಂ ಗಾಲವಂ ಚ ದ್ವಿಜರ್ಷಭಂ|

05113003c ನಿರ್ದರ್ಶನಂ ಚ ತಪಸೋ ಭಿಕ್ಷಾಂ ಶ್ಲಾಘ್ಯಾಂ ಚ ಕೀರ್ತಿತಾಂ||

ಪ್ರಿಯಸಖಿ ತಾರ್ಕ್ಷನನ್ನೂ ದ್ವಿಜರ್ಷಭ ಗಾಲವನನ್ನೂ ನೋಡಿ, ತಪಸ್ಸಿನ ನಿರ್ದರ್ಶನವನ್ನೂ ಭಿಕ್ಷೆಯು ತನಗೆ ಶ್ಲಾಘನೀಯವಾದುದು ಮತ್ತು ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ತರುವಂತಹುದು ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು.

05113004a ಅತೀತ್ಯ ಚ ನೃಪಾನನ್ಯಾನಾದಿತ್ಯಕುಲಸಂಭವಾನ್|

05113004c ಮತ್ಸಕಾಶಮನುಪ್ರಾಪ್ತಾವೇತೌ ಬುದ್ಧಿಮವೇಕ್ಷ್ಯ ಚ||

“ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಅನ್ಯ ಆದಿತ್ಯಕುಲಸಂಭವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ!” ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಯೋಚಿಸಿದನು.

05113005a ಅದ್ಯ ಮೇ ಸಫಲಂ ಜನ್ಮ ತಾರಿತಂ ಚಾದ್ಯ ಮೇ ಕುಲಂ|

05113005c ಅದ್ಯಾಯಂ ತಾರಿತೋ ದೇಶೋ ಮಮ ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯ ತ್ವಯಾನಘ||

“ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯ ! ಅನಘ ! ಇಂದು ನನ್ನ ಜನ್ಮವು ಸಫಲವಾಯಿತು. ಇಂದು ನನ್ನ ಕುಲವು ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ನಿನ್ನಿಂದ ನನ್ನ ಈ ದೇಶವು ಉಳಿದುಕೊಂಡಿತು.

05113006a ವಕ್ತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತು ಸಖೇ ಯಥಾ ಜಾನಾಸಿ ಮಾಂ ಪುರಾ|

05113006c ನ ತಥಾ ವಿತ್ತವಾನಸ್ಮಿ ಕ್ಷೀಣಂ ವಿತ್ತಂ ಹಿ ಮೇ ಸಖೇ||

ಸಖಾ ! ಹಿಂದೆ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಹೇಗೆ ಅರಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೆಯೋ ಹಾಗೆ ನಾನು ಇಂದು ಇಲ್ಲ. ಸಖಾ ! ನನ್ನ ಸಂಪತ್ತು ಕ್ಷೀಣಿಸಿದೆ.

05113007a ನ ಚ ಶಕ್ತೋಽಸ್ಮಿ ತೇ ಕರ್ತುಂ ಮೋಘಮಾಗಮನಂ ಖಿಗ|

05113007c ನ ಚಾಶಾಮಸ್ಯ ವಿಪ್ರರ್ಷೇರ್ವಿ ತಥಾಂ ಕರ್ತುಮುತ್ಸಹೇ||

ಖಿಗ ! ಆದರೂ ನಿಮ್ಮ ಆಗಮನವು ನಿಷ್ಪಲವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಶಕ್ತನಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಪ್ರರ್ಷಿಯ ಆಶಯವನ್ನೂ ಕುಂಠಿಸಲು ಉತ್ಸುಕನಾಗಿಲ್ಲ.

05113008a ತತ್ತು ದಾಸ್ಯಾಮಿ ಯತ್ಕಾರ್ಯಮಿದಂ ಸಂಪಾದಯಿಷ್ಯತಿ|

05113008c ಅಭಿಗಮ್ಯ ಹತಾಶೋ ಹಿ ನಿವೃತ್ತೋ ದಹತೇ ಕುಲಂ||

ಆದರೂ ನಾನು ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬಲ್ಲದುದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಬಂದೂ ಹತಾಶರಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗುವವರು ಕುಲವನ್ನು ಸುಡುತ್ತಾರೆ.

05113009a ನಾತಃ ಪರಂ ವೈನತೇಯ ಕಿಂ ಚಿತ್ಪಾಪಿಷ್ಠಮುಚ್ಯತೇ|

05113009c ಯಥಾಶಾನಾಶನಂ ಲೋಕೇ ದೇಹಿ ನಾಸ್ತಿತಿ ವಾ ವಚಃ||

ವೈನತೇಯ ! ನನ್ನಲ್ಲಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಮತ್ತು ದೇಹಿ ಎಂದವನಿಗೆ ನಾಸ್ತಿ ಎನ್ನುವುದು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪರಮ ಪಾಪಿಷ್ಠವಾದುದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

05113010a ಹತಾಶೋ ಹ್ಯಕೃತಾರ್ಥಃ ಸನ್ ಹತಃ ಸಂಭಾವಿತೋ ನರಃ|

05113010c ಹಿನಸ್ತಿ ತಸ್ಯ ಪುತ್ರಾಂಶ್ಚ ಪೌತ್ರಾಂಶ್ಚಾ ಕುರ್ವತೋಽರ್ಥಿನಾಂ||

ಹತಾಶೆಗೆ, ಅಯಶಸ್ವಿಗೆ ಕಾರಣನಾದ, ಸಂಭವವನ್ನು ಕೊಂದ ನರನ ಪುತ್ರ ಪೌತ್ರರನ್ನು ಯಾಚಿಸಿಬಂದವನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾನೆ.

05113011a ತಸ್ಮಾಚ್ಚ ತುರ್ಣಾಂ ವಂಶಾನಾಂ ಸ್ಥಾಪಯಿತ್ರೀ ಸುತಾ ಮಮ|

05113011c ಇಯಂ ಸುರಸುತಪ್ರಖ್ಯಾ ಸರ್ವ ಧರ್ಮೋಪಚಾಯಿನೀ||

05113012a ಸದಾ ದೇವಮನುಷ್ಯಾಣಾಮಸುರಾಣಾಂ ಚ ಗಾಲವ|

05113012c ಕಾಂಕ್ಷಿತಾ ರೂಪತೋ ಬಾಲಾ ಸುತಾ ಮೇ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯತಾಂ||

ಗಾಲವ ! ಆದುದರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ವಂಶಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಈ ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು, ಸುರಸುತೆಯಂತೆ ಪ್ರಖಿರಳಾಗಿರುವ,

ಸರ್ವ ಧರ್ಮೋಪಚಾರಿಣಿ, ಸದಾ ದೇವ-ಮನುಷ್ಯ-ಅಸುರರು

ಬಯಸುವ, ರೂಪವತಿ, ನನ್ನ ಈ ಬಾಲಕಿ ಮಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು.

05113013a ಅಸ್ಯಾಃ ಶುಲ್ಕಂ ಪ್ರದಾಸ್ಯಂತಿ ನೃಪಾ ರಾಜ್ಯಮಪಿ ಧ್ರುವಂ|

05113013c ಕಿಂ ಪುನಃ ಶ್ಯಾಮಕರ್ಣಾನಾಂ ಹಯಾನಾಂ ದ್ವೇ ಚತುಹೃತೇ||

ಇವಳಿಗೆ ಶುಲ್ಕವಾಗಿ ನೃಪರು ರಾಜ್ಯವನ್ನೇ ನೀಡುವುದು ನಿಶ್ಚಿತ. ಇನ್ನು
ಎಂಟುನೂರು ಕಪ್ಪುಕಿವಿಗಳ ಕುದುರೆಗಳೇನು?

05113014a ಸ ಭವಾನ್ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಾತು ಮಮೇಮಾಂ ಮಾಧವೀಂ ಸುತಾಂ|

05113014c ಅಹಂ ದೌಹಿತ್ರವಾನ್ಯಾಂ ವೈ ವರ ಏಷ ಮಮ ಪ್ರಭೋ||

ನನ್ನ ಸುತೆ ಮಾಧವಿಯನ್ನು ನೀವು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು. ಪ್ರಭೋ! ಇವಳಿಂದ
ನನಗೆ ಮೊಮ್ಮಗನೋರ್ವನಾಗಲಿ ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.”

05113015a ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ಚ ತಾಂ ಕನ್ಯಾಂ ಗಾಲವಃ ಸಹ ಪಕ್ಷಿಣಾ|

05113015c ಪುನರ್ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾವ ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರತಸ್ಥೇ ಸಹ ಕನ್ಯಯಾ||

ಪಕ್ಷಿಯೊಡನೆ ಗಾಲವನು ಆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ “ಮತ್ತೆ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ”
ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕನ್ಯೆಯೊಡನೆ ಹೊರಟರು.

05113016a ಉಪಲಬ್ಧಮಿದಂ ದ್ವಾರಮಶ್ವಾನಾಮಿತಿ ಚಾಂಡಜಃ|

05113016c ಉಕ್ತ್ವಾ ಗಾಲವಮಾಪೃಚ್ಛ್ಯ ಜಗಾಮ ಭವನಂ ಸ್ವಕಂ||

“ಅಶ್ವಗಳಿಗೆ ದ್ವಾರವಾದ ಇವಳು ಸಿಕ್ಕಿದಳು!” ಎಂದು ಗಾಲವನಿಗೆ
ಹೇಳಿ ಅಂಡಜನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ತೆರಳಿದನು.

05113017a ಗತೇ ಪತಗರಾಜೇ ತು ಗಾಲವಃ ಸಹ ಕನ್ಯಯಾ|

05113017c ಚಿಂತಯಾನಃ ಕ್ಷಮಂ ದಾನೇ ರಾಜ್ಞಾಂ ವೈ ಶುಲ್ಕತೋಽಗಮತಃ||

ಪತಗರಾಜನು ಹೊರಟುಹೋಗಲು ಕನ್ಯೆಯೊಡನೆ ಗಾಲವನು ಇವಳಿಗೆ
ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಕೊಡಬಲ್ಲ ಯಾವ ರಾಜನಿಗೆ ಇವಳನ್ನು ಮಾರಲಿ ಎಂದು

ಚಿಂತಿಸಿದನು.

05113018a ಸೋಽಗಚ್ಚ ನ್ಮನಸೇಕ್ಷ್ವಾ ಕುಂ ಹರ್ಯಶ್ವಂ ರಾಜಸತ್ತಮಂ|

05113018c ಅಯೋಧ್ಯಾಯಾಂ ಮಹಾವೀರ್ಯಂ ಚತುರಂಗಬಲಾನ್ವಿತಂ||

05113019a ಕೋಶಧಾನ್ಯಬಲೋಪೇತಂ ಪ್ರಿಯಪೌರಂ ದ್ವಿಜಪ್ರಿಯಂ|

05113019c ಪ್ರಜಾಭಿಕಾಮಂ ಶಾಮ್ಯಂತಂ ಕುರ್ವಾಣಂ ತಪ ಉತ್ತಮಂ||

ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ರಾಜಸತ್ತಮ ಹರ್ಯಶ್ವನ ಕಡೆ ಹರಿಯಿತು.

ಆ ಅಯೋಧ್ಯೆಯ ಮಹಾವೀರ್ಯ, ಚತುರಂಗಬಲಾನ್ವಿತ,

ಕೋಶಧಾನ್ಯಬಲೋಪೇತ, ಪುರರ ಪ್ರಿಯ, ದ್ವಿಜರ ಪ್ರಿಯನು ಮಕ್ಕಳನ್ನು
ಬಯಸಿ ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಉತ್ತಮ ತಪಸ್ಸನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದನು.

05113020a ತಮುಪಾಗಮ್ಯ ವಿಪ್ರಃ ಸ ಹರ್ಯಶ್ವಂ ಗಾಲವೋಽಬ್ರವೀತ್|

05113020c ಕನ್ಯೇಯಂ ಮಮ ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರಸವ್ಯೈಃ ಕುಲವರ್ಧಿನೀ||

ಆ ಹರ್ಯಶ್ವನ ಬಳಿಹೋಗಿ ವಿಪ್ರ ಗಾಲವನು ಹೇಳಿದನು:

“ರಾಜೇಂದ್ರ! ನನ್ನ ಈ ಕನ್ಯೆಯು ಪ್ರಸವಿಸಿ ಕುಲವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತಾಳೆ.

05113021a ಇಯಂ ಶುಲ್ಕೇನ ಭಾರ್ಯಾರ್ಥೇ ಹರ್ಯಶ್ವ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯತಾಂ|

05113021c ಶುಲ್ಕಂ ತೇ ಕೀರ್ತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತಚ್ಚುತ್ವಾ ಸಂಪ್ರಧಾರ್ಯತಾಂ||

ಹರ್ಯಶ್ವ! ಶುಲ್ಕವನ್ನಿತ್ತು ಇವಳನ್ನು ಪತ್ನಿಯನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸು. ನಿನಗೆ

ಶುಲ್ಕವೇನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ನಿನಗೆ ಏನು

ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ

ಗಾಲವಚರಿತೇ ತ್ರಯೋದಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗಾಲವಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ನೂರಾಹದಿಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೧೪

ಮಾಧವಿಯನ್ನು ಬಯಸಿ ಶುಲ್ಕವೇನೆಂದು ತಿಳಿದ ಹರ್ಯಶ್ವನು ತನ್ನಲ್ಲಿ
ಗಾಲವನಿಗೆ ಬೇಕಾದಂತಹ ಕೇವಲ ೨೦೦ ಕುದುರೆಗಳಿವೆಯೆಂದೂ,

ಮಾಧವಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆದು ಅವಳನ್ನು

ಹಿಂದಿರುಗಿಸುತ್ತೇನೆಂದೂ ಸೂಚಿಸಿದುದು (೧-೯). ಆಗ ಮಾಧವಿಯು

ಹೆರಿಗೆಯಾದ ನಂತರವೂ ಪುನಃ ಕನ್ಯೆಯಾಗುವಂತೆ ತನಗಿರುವ

ವರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, ಅವಳು ನಾಲ್ಕು ರಾಜರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನಿತ್ತು ೨೦೦-೨೦೦

ರಂತೆ ೮೦೦ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬಲ್ಲೆವೆಂದು ಗಾಲವನಿಗೆ

ಹೇಳಿದುದು (೧೦-೧೩). ಹರ್ಯಶ್ವನು ಮಾಧವಿಯಲ್ಲಿ ವಸುಮನನೆಂಬ

ಮಗನನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಗಾಲವನು ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಮಾಧವಿಯನ್ನೂ

ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಅವಳೊಂದಿಗೆ ಕಾಶಿರಾಜ ದಿವೋದಾಸನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದುದು

(೧೪-೨೨).

05114001 ನಾರದ ಉವಾಚ|

05114001a ಹರ್ಯಶ್ವಸ್ತ್ವ ಬ್ರವೀದ್ರಾಜಾ ವಿಚಿಂತ್ಯ ಬಹುಧಾ ತತಃ|

05114001c ದೀರ್ಘಮುಷ್ಣಂ ಚ ನಿಶ್ವಸ್ಯ ಪ್ರಜಾಹೇತೋರ್ನ್ಯೂಪೋತ್ತಮಃ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ಬಹಳಷ್ಟು ಚಿಂತೆಮಾಡಿ, ದೀರ್ಘ,
ಬಿಸಿಯಾದ, ನಿಟ್ಟುಸಿರನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯಲೋಸುಗ, ಆ
ನೃಪೋತ್ತಮ ರಾಜಾ ಹರ್ಯಶ್ವನು ಹೇಳಿದನು:

05114002a ಉನ್ನತೇಷೂನ್ನತಾ ಷಟ್ಸು ಸೂಕ್ಷ್ಮಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮೇಷು ಸಪ್ತಸು|

05114002c ಗಂಭೀರಾ ತ್ರಿಷು ಗಂಭೀರೇಷ್ಟಿಯಂ ರಕ್ತಾ ಚ ಪಂಚಸು||

“ಉನ್ನತವಾಗಿರಬೇಕಾದ ಆ ಆರೂ ಇವಳಲ್ಲಿ ಉನ್ನತವಾಗಿವೆ.

ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿರಬೇಕಾದ ಏಳೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿವೆ.

ಗಂಭೀರವಾಗಿರಬೇಕಾದ ಮೂರೂ ಗಂಭೀರವಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಐದು
ಕೆಂಪಾಗಿವೆ.

05114003a ಬಹುದೇವಾಸುರಾಲೋಕಾ ಬಹುಗಂಧರ್ವದರ್ಶನಾ|

05114003c ಬಹುಲಕ್ಷಣಸಂಪನ್ನಾ ಬಹುಪ್ರಸವಧಾರಿಣೀ||

ಇವಳು ದೇವಾಸುರಲೋಕದವರಿಗೂ ಗಂಧರ್ವರಿಗೂ ಸುಂದರಿಯಾಗಿ
ಕಾಣುತ್ತಾಳೆ. ಬಹುಲಕ್ಷಣ ಸಂಪನ್ನೆಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಬಹಳ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ
ಹಡೆಯುವಂತಿದ್ದಾಳೆ.

05114004a ಸಮರ್ಥೇಯಂ ಜನಯಿತುಂ ಚಕ್ರವರ್ತಿನಮಾತ್ಮಜಂ|

05114004c ಬ್ರೂಹಿ ಶುಲ್ಕಂ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ವಿಭವಂ ಮಮ||

ಇವಳು ನನ್ನಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ಜನ್ಮನೀಡಲು

ಸಮರ್ಥಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ! ನನ್ನ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು
ಶುಲ್ಕವೇನೆಂದು ಹೇಳು.”

05114005 ಗಾಲವ ಉವಾಚ|

05114005a ಏಕತಃಶ್ಯಾಮಕರ್ಣಾನಾಂ ಶತಾನ್ಯಷ್ಟೌ ದದಸ್ವ ಮೇ|

05114005c ಹಯಾನಾಂ ಚಂದ್ರಶುಭ್ರಾಣಾಂ ದೇಶಜಾನಾಂ ವಪುಷ್ಮತಾಂ||

ಗಾಲವನು ಹೇಳಿದನು: “ಒಂದೇ ಕಿವಿಯು ಕಪ್ಪಾಗಿರುವ, ಚಂದ್ರನಂತೆ ಬಿಳಿಯಾಗಿರುವ, ಉತ್ತಮ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಸುಂದರ ಎಂಟುನೂರು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡು.

05114006a ತತಸ್ತವ ಭವಿತ್ರೀಯಂ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಜನನೀ ಶುಭಾ|

05114006c ಅರಣೀವ ಹುತಾಶಾನಾಂ ಯೋನಿರಾಯತಲೋಚನಾ||

ಆಗ ಹುತಾಶನನ ಯೋನಿ ಅರಣಿಯಂತಿರುವ ಈ ಆಯತಲೋಚನೆ ಶುಭೆಯು ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರ ಜನನಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ.”

05114007 ನಾರದ ಉವಾಚ|

05114007a ಏತಚ್ಚು ತ್ವಾ ವಚೋ ರಾಜಾ ಹರ್ಯಶ್ವಃ ಕಾಮಮೋಹಿತಃ|

05114007c ಉವಾಚ ಗಾಲವಂ ದೀನೋ ರಾಜರ್ಷಿರ್ಋಷಿಸತ್ತಮಂ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕಾಮಮೋಹಿತ ರಾಜರ್ಷಿ ರಾಜಾ ಹರ್ಯಶ್ವನು ದೀನನಾಗಿ ಗಾಲವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

05114008a ದ್ವೇ ಮೇ ಶತೇ ಸಂನ್ವಿಹಿತೇ ಹಯಾನಾಂ ಯದ್ವಿಧಾಸ್ತವ|

05114008c ಏಷ್ಟವ್ಯಾಃ ಶತಶಸ್ತ್ವನ್ಯೇ ಚರಂತಿ ಮಮ ವಾಜಿನಃ||

“ನೀನು ಬಯಸುವಂತಹ ಎರಡೇ ನೂರು ಕುದುರೆಗಳು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ

ಇವೆ. ಇಷ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಬಹುದಾದ ಇತರ ಇನ್ನೂ ನೂರಾರು
ಕುದುರೆಗಳು ನನ್ನ ಬಳಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿವೆ.

05114009a ಸೋಽಹಮೇಕಮಪತ್ಯಂ ವೈ ಜನಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಗಾಲವ|

05114009c ಅಸ್ಯಾಮೇತಂ ಭವಾನ್ಯಾಮಂ ಸಂಪಾದಯತು ಮೇ ವರಂ||

ಗಾಲವ! ನಾನು ಇವಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ
ಈ ವರವನ್ನು ನೀಡಲು ನೀನು ಮನಸ್ಸುಮಾಡಬೇಕು.”

05114010a ಏತಚ್ಚು ತ್ವಾ ತು ಸಾ ಕನ್ಯಾ ಗಾಲವಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್|

05114010c ಮಮ ದತ್ತೋ ವರಃ ಕಶ್ಚಿತ್ಕೇನ ಚಿದ್ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಾ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಆ ಕನ್ಯೆಯು ಗಾಲವನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು: “ಒಮ್ಮೆ ನನಗೆ
ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿಯು ವರವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದನು.

05114011a ಪ್ರಸೂತ್ಯಂತೇ ಪ್ರಸೂತ್ಯಂತೇ ಕನ್ಯೈವ ತ್ವಂ ಭವಿಷ್ಯಸಿ|

05114011c ಸ ತ್ವಂ ದದಸ್ವ ಮಾಂ ರಾಜ್ಞೇ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ಹಯೋತ್ತಮಾನ್||

“ಪ್ರತಿ ಹೆರಿಗೆಯ ನಂತರ ನೀನು ಕನ್ಯೆಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತೀಯೆ!”
ಎಂದು. ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಈ ರಾಜನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ನೀನು ಆ
ಉತ್ತಮ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಪಡೆ.

05114012a ನೃಪೇಭ್ಯೋ ಹಿ ಚತುರ್ಭ್ಯಸ್ತೇ ಪೂರ್ಣಾನ್ಯಷ್ಟೌ ಶತಾನಿ ವೈ|

05114012c ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ತಥಾ ಪುತ್ರಾ ಮಮ ಚತ್ವಾರ ಏವ ಚ||

ಹೀಗೆ ನಾಲ್ವರು ನೃಪರಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಎಂಟುನೂರು

ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ನನಗೂ ಕೂಡ ನಾಲ್ವರು
ಮಕ್ಕಳಾದಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ.

05114013a ಕ್ರಿಯತಾಂ ಮಮ ಸಂಹಾರೋ ಗುರ್ವರ್ಥಂ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ|

05114013c ಏಷಾ ತಾವನ್ಮಮ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಯಥಾ ವಾ ಮನ್ಯಸೇ ದ್ವಿಜ||

ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ ! ಹೀಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಬಳಸಿ ನಿನ್ನ ಗುರುವಿಗೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನು
ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.
ಆದರೆ ದ್ವಿಜ ! ನಿನಗೆ ಅನ್ನಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಮಾಡು.”

05114014a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ಸ ಮುನಿಃ ಕನ್ಯಯಾ ಗಾಲವಸ್ತದಾ|

05114014c ಹರ್ಯಶ್ವಂ ಪೃಥಿವೀಪಾಲಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಕನ್ಯೆಯು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಲು ಮುನಿ ಗಾಲವನು ಪೃಥಿವೀಪಾಲ
ಹರ್ಯಶ್ವನಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

05114015a ಇಯಂ ಕನ್ಯಾ ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ಹರ್ಯಶ್ವ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯತಾಂ|

05114015c ಚತುರ್ಭಾಗೇನ ಶುಲ್ಕಸ್ಯ ಜನಯಸ್ಪ್ಪೃಕಮಾತ್ಮಜಂ||

“ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ! ಹರ್ಯಶ್ವ ! ಶುಲ್ಕದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು
ಕೊಟ್ಟು ಇವಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು. ಇವಳಿಂದ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗನನ್ನು
ಹುಟ್ಟಿಸು.”

05114016a ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ಸ ತಾಂ ಕನ್ಯಾಂ ಗಾಲವಂ ಪ್ರತಿನಂದ್ಯ ಚ|

05114016c ಸಮಯೇ ದೇಶಕಾಲೇ ಚ ಲಬ್ಧವಾನ್ಸುತಮೀಪ್ಸಿತಂ||

ಗಾಲವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಅವನು
ದೇಶಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ ತನಗಿಷ್ಟನಾದ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆದನು.

05114017a ತತೋ ವಸುಮನಾ ನಾಮ ವಸುಭ್ಯೋ ವಸುಮತ್ತರಃ|

05114017c ವಸುಪ್ರಖ್ಯೋ ನರಪತಿಃ ಸ ಬಭೂವ ವಸುಪ್ರದಃ||

ಸಂಪತ್ತಿರುವವರಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅಧಿಕ ಸಂಪತ್ತುಳ್ಳವನಾಗಿ, ವಸುವಿನಂತೆ
ತೋರುವ ಅವನು ವಸುಮನಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ, ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನೀಡುವ,
ನರಪತಿಯಾದನು.

05114018a ಅಥ ಕಾಲೇ ಪುನರ್ಧೀಮಾನ್ಗಾಲವಃ ಪ್ರತ್ಯುಪಸ್ಥಿತಃ|

05114018c ಉಪಸಂಗಮ್ಯ ಚೋವಾಚ ಹರ್ಯಶ್ವಂ ಪ್ರೀತಿಮಾನಸಂ||

ಅನಂತರ ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಧೀಮಾನ್ ಗಾಲವನು ಮರಳಿ ಬಂದನು.
ಸಂತೋಷದಿಂದಿದ್ದ ಹರ್ಯಶ್ವನನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಿ ಹೇಳಿದನು:

05114019a ಜಾತೋ ನೃಪ ಸುತಸ್ತೇಽಯಂ ಬಾಲಭಾಸ್ಕರಸಮ್ಮಿಭಃ|

05114019c ಕಾಲೋ ಗಂತುಂ ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ಭಿಕ್ಷಾರ್ಥಮಪರಂ ನೃಪಂ||

“ನೃಪ! ನಿನಗೆ ಈ ಭಾಸ್ಕರ ಸನ್ನಿಭ ಮಗನು ಜನಿಸಿದ್ದಾನೆ. ನರಶ್ರೇಷ್ಠ!
ಬೇರೆ ನೃಪರಲ್ಲಿಗೆ ಭಿಕ್ಷೆಗೆ ಹೋಗುವ ಸಮಯವು ಬಂದಿದೆ.”

05114020a ಹರ್ಯಶ್ವಃ ಸತ್ಯವಚನೇ ಸ್ಥಿತಃ ಸ್ಥಿತ್ವಾ ಚ ಪೌರುಷೇ|

05114020c ದುರ್ಲಭತ್ವಾದ್ಧಯಾನಾಂ ಚ ಪ್ರದದೌ ಮಾಧವೀಂ ಪುನಃ||

ಸತ್ಯವಚನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿತನಾಗಿದ್ದ, ಪೌರುಷದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಹರ್ಯಶ್ವನು

ಸಂಪೂರ್ಣ ಶುಲ್ಕವು ತನ್ನಲ್ಲಿ ದುರ್ಲಭವೆಂದು ಮಾಧವಿಯನ್ನು
ಮರಳಿ ಕೊಟ್ಟನು.

05114021a ಮಾಧವೀ ಚ ಪುನರ್ದೀಪ್ತಾಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ನೃಪಶ್ರಿಯಂ|

05114021c ಕುಮಾರೀ ಕಾಮತೋ ಭೂತ್ವಾ ಗಾಲವಂ ಪೃಷ್ಠತೋಽನ್ವಗಾತ್||

ಮಾಧವಿಯಾದರೋ ಆ ನೃಪನ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಶ್ರೀಯನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ
ಪುನಃ ಕಾಮಿಸುವ ಕುಮಾರಿಯಾಗಿ ಗಾಲವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದಳು.

05114022a ತ್ವಯ್ಯೇವ ತಾವತ್ತಿಷ್ಠಂತು ಹಯಾ ಇತ್ಯುಕ್ತವಾನ್ದ್ವಿಜಃ|

05114022c ಪ್ರಯಯೌ ಕನ್ಯಯಾ ಸಾರ್ಧಂ ದಿವೋದಾಸಂ ಪ್ರಚೇಶ್ವರಂ||

“ಈ ಕುದುರೆಗಳು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲಿ!” ಎಂದು ಹೇಳಿ ದ್ವಿಜನು
ಕನ್ಯೆಯೊಡನೆ ಪ್ರಚೇಶ್ವರ ದಿವೋದಾಸನಲ್ಲಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
ಗಾಲವಚರಿತೇ ಚತುರ್ದಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗಾಲವಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ನೂರಾಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೧೫

ದಿವೋದಾಸನು ಹರ್ಯಶ್ವನಂತೆಯೇ ಗಾಲವನೊಂದಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದ
ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಾಧವಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತರ್ಧನನೆಂಬ ಮಗನನ್ನು
ಪಡೆದುದು (೧-೧೫). ಗಾಲವನು ಅವನಿಂದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ

ಮಾಧವಿಯನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದುದು (೧೬-೧೮).

05115001 ಗಾಲವ ಉವಾಚ|

05115001a ಮಹಾವೀರ್ಯೋ ಮಹೀಪಾಲಃ ಕಾಶೀನಾಮೀಶ್ವರಃ ಪ್ರಭುಃ|

05115001c ದಿವೋದಾಸ ಇತಿ ಖ್ಯಾತೋ ಭೈಮಸೇನಿರ್ನರಾಧಿಪಃ||

ಗಾಲವನು ಹೇಳಿದನು: “ಇವನು ಮಹಾವೀರ, ಮಹೀಪಾಲ, ಕಾಶಿಯ ಒಡೆಯ, ಪ್ರಭು, ದಿವೋದಾಸ ಎಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾಗಿರುವವನು. ನರಾಧಿಪ ಭೀಮಸೇನನ ಮಗ.

05115002a ತತ್ರ ಗಚ್ಛಾವಹೇ ಭದ್ರೇ ಶನೈರಾಗಚ್ಛ ಮಾ ಶುಚಃ|

05115002c ಧಾರ್ಮಿಕಃ ಸಂಯಮೇ ಯುಕ್ತಃ ಸತ್ಯಶ್ಚೈವ ಜನೇಶ್ವರಃ||

ಭದ್ರೇ! ಅವನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಿಧಾನವಾಗಿ ಬಾ. ಶೋಕಿಸಬೇಡ! ಆ ಜನೇಶ್ವರನು ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಂಯಮಿ ಮತ್ತು ಸತ್ಯವಂತ.”

05115003 ನಾರದ ಉವಾಚ|

05115003a ತಮುಪಾಗಮ್ಯ ಸ ಮುನಿರ್ನ್ಯಾಯತಸ್ತೇನ ಸತ್ಕೃತಃ|

05115003c ಗಾಲವಃ ಪ್ರಸವಸ್ಯಾರ್ಥೇ ತಂ ನೃಪಂ ಪ್ರತ್ಯಚೋದಯತ್||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮುನಿಯು ಅವನಿಂದ ಯಾಥಾನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಸತ್ಕೃತನಾದನು. ಅನಂತರ ಗಾಲವನು ನೃಪನಿಗೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಪ್ರಚೋದಿಸಿದನು.

05115004 ದಿವೋದಾಸ ಉವಾಚ|

05115004a ಶ್ರುತಮೇತನ್ಮಯಾ ಪೂರ್ವಂ ಕಿಮುಕ್ತ್ವಾ ವಿಸ್ತರಂ ದ್ವಿಜ|

05115004c ಕಾಂಕ್ಷಿತೋ ಹಿ ಮಯೈಷೋಽರ್ಥಃ ಶ್ರುತ್ವೈತದ್ವಿಜಸತ್ತಮ||

ದಿವೋದಾಸನು ಹೇಳಿದನು: “ದ್ವಿಜ! ಈ ಹಿಂದೆಯೇ ನಾನು ಇದರ ಕುರಿತು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಏಕೆ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆ? ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ! ಏಕೆಂದರೆ ಇದರ ಕುರಿತು ಕೇಳಿದಾಗಲಿಂದ ಇದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಆಸೆಯಾಗಿದೆ.

05115005a ಏತಚ್ಚ ಮೇ ಬಹುಮತಂ ಯದುತ್ಸೃಜ್ಯ ನರಾಧಿಪಾನ್|

05115005c ಮಾಮೇವಮುಪಯಾತೋಽಸಿ ಭಾವಿ ಚೈತದಸಂಶಯಂ||

ಇತರ ನರಾಧಿಪರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೀನು ನನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವೆ ಎನ್ನುವುದೂ ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗೌರವದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ನಿನ್ನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನೂ ಪೂರೈಸುವಲ್ಲಿ ನಾನು ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

05115006a ಸ ಏವ ವಿಭವೋಽಸ್ಮಾಕಮಶ್ವಾನಾಮಪಿ ಗಾಲವ|

05115006c ಅಹಮಪ್ಯೇಕಮೇವಾಸ್ಯಾಂ ಜನಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಪಾರ್ಥಿವಂ||

ಗಾಲವ! ಹರ್ಯಶ್ವನಲ್ಲಿರುವಷ್ಟೇ ಸಂಪತ್ತು ನನ್ನಲ್ಲಿದೆ. ನಾನೂ ಕೂಡ ಇವಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ರಾಜನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತೇನೆ.”

05115007 ನಾರದ ಉವಾಚ|

05115007a ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಪ್ರಾದಾತ್ಕನ್ಯಾಂ ಮಹೀಪತೇಃ|

05115007c ವಿಧಿಪೂರ್ವಂ ಚ ತಾಂ ರಾಜಾ ಕನ್ಯಾಂ ಪ್ರತಿಗೃಹೀತವಾನ್||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠನು
ಮಹೀಪತಿಗೆ ಹೇಳಲು ರಾಜನು ಆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ
ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.

- 05115008a ರೇಮೇ ಸ ತಸ್ಯಾಂ ರಾಜರ್ಷಿಃ ಪ್ರಭಾವತ್ಯಾಂ ಯಥಾ ರವಿಃ|
 05115008c ಸ್ವಾಹಾಯಾಂ ಚ ಯಥಾ ವಹ್ನಿರ್ಯಥಾ ಶಚ್ಯಾಂ ಸ ವಾಸವಃ||
 05115009a ಯಥಾ ಚಂದ್ರಶ್ಚ ರೋಹಿಣ್ಯಾಂ ಯಥಾ ಧೂಮೋರ್ಣಯಾ ಯಮಃ|
 05115009c ವರುಣಶ್ಚ ಯಥಾ ಗೌರ್ಯಾಂ ಯಥಾ ಚದ್ಧ್ಯಾಂ ಧನೇಶ್ವರಃ||
 05115010a ಯಥಾ ನಾರಾಯಣೋ ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾಂ ಜಾಹ್ನವ್ಯಾಂ ಚ ಯಥೋದಧಿಃ|
 05115010c ಯಥಾ ರುದ್ರಶ್ಚ ರುದ್ರಾಣ್ಯಾಂ ಯಥಾ ವೇದ್ಯಾಂ ಪಿತಾಮಹಃ||
 05115011a ಅದೃಶ್ಯಂತ್ಯಾಂ ಚ ವಾಸಿಷ್ಠೋ ವಸಿಷ್ಠಶ್ಚಾಕ್ಷಮಾಲಯಾ|
 05115011c ಚೈವನಶ್ಚ ಸುಕನ್ಯಾಯಾಂ ಪುಲಸ್ತ್ಯಃ ಸಂಧ್ಯಯಾ ಯಥಾ||
 05115012a ಅಗಸ್ತ್ಯಶ್ಚಾಪಿ ವೈದಭ್ಯಾಂ ಸಾವಿತ್ರಾಂ ಸತ್ಯವಾನ್ಯಥಾ|
 05115012c ಯಥಾ ಭೃಗುಃ ಪುಲೋಮಾಯಾಮದಿತ್ಯಾಂ ಕಶ್ಯಪೋ ಯಥಾ||
 05115013a ರೇಣುಕಾಯಾಂ ಯಥಾಚೀಕೋ ಹೈಮವತ್ಯಾಂ ಚ ಕೌಶಿಕಃ|
 05115013c ಬೃಹಸ್ಪತಿಶ್ಚ ತಾರಾಯಾಂ ಶುಕ್ರಶ್ಚ ಶತಪರ್ವಯಾ||
 05115014a ಯಥಾ ಭೂಮ್ಯಾಂ ಭೂಮಿಪತಿರುವರ್ವಶ್ಯಾಂ ಚ ಪುರೂರವಾಃ|
 05115014c ಋಚೀಕಃ ಸತ್ಯವತ್ಯಾಂ ಚ ಸರಸ್ವತ್ಯಾಂ ಯಥಾ ಮನುಃ||

ಪ್ರಭಾವತಿಯಲ್ಲಿ ರವಿಯಂತೆ, ಸ್ವಾಹಾಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ, ಶಚಿಯಲ್ಲಿ
ವಾಸವನಂತೆ, ರೋಹಿಣಿಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನಂತೆ, ಧೂಮೋರ್ಣಳಲ್ಲಿ
ಯಮನಂತೆ, ಗೌರಿಯಲ್ಲಿ ವರುಣನಂತೆ, ಚದ್ಧ್ಯಳಲ್ಲಿ ಧನೇಶ್ವರನಂತೆ,
ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣನಂತೆ, ಜಾಹ್ನವಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗರದಂತೆ,

ರುದ್ರಾಣಿಯಲ್ಲಿ ರುದ್ರನಂತೆ, ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಪಿತಾಮಹನಂತೆ,
 ಅದೃಶ್ಯಂತಳಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಯಂತೆ, ಅಕ್ಷಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವಸಿಷ್ಠನಂತೆ,
 ಸುಕನ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಚ್ಯವನನಂತೆ, ಸಂಧ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪುಲಸ್ತ್ಯನಂತೆ, ವೈದರ್ಭಿಯಲ್ಲಿ
 ಅಗಸ್ತ್ಯನಂತೆ, ಸಾವಿತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಾನನಂತೆ, ಪುಲೋಮಿಯಲ್ಲಿ
 ಭೃಗುವಂತೆ, ಅದಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕಶ್ಯಪನಂತೆ, ರೇಣುಕೆಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಚೀಕನಂತೆ,
 ಹೇಮವತಿಯಲ್ಲಿ ಕೌಶಿಕನಂತೆ, ತಾರೆಯಲ್ಲಿ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯಂತೆ,
 ಶತಪರ್ವೆಯಲ್ಲಿ ಶುಕ್ರನಂತೆ, ಭೂಮಿಯೊಂದಿಗೆ ಭೂಮಿಪತಿಯಂತೆ,
 ಊರ್ವಶಿಯಲ್ಲಿ ಪುರೂರವನಂತೆ, ಸತ್ಯವತಿಯಲ್ಲಿ ಋಚೀಕನಂತೆ,
 ಮತ್ತು ಸರಸ್ವತಿಯಲ್ಲಿ ಮನುವಿನಂತೆ ಆ ರಾಜರ್ಷಿಯು ಅವಳೊಂದಿಗೆ
 ರಮಿಸಿದನು.

05115015a ತಥಾ ತು ರಮಮಾಣಸ್ಯ ದಿವೋದಾಸಸ್ಯ ಭೂಪತೇಃ|

05115015c ಮಾಧವೀ ಜನಯಾಮಾಸ ಪುತ್ರಮೇಕಂ ಪ್ರತರ್ದನಂ||

ಹೀಗೆ ರಮಿಸುತ್ತಿರುವ ಭೂಪತಿ ದಿವೋದಾಸನು ಮಾಧವಿಯಲ್ಲಿ
 ಪ್ರತರ್ದನನೆನ್ನುವ ಓರ್ವ ಪುತ್ರನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದನು.

05115016a ಅಥಾಜಗಾಮ ಭಗವಾನ್ದಿವೋದಾಸಂ ಸ ಗಾಲವಃ|

05115016c ಸಮಯೇ ಸಮನುಪ್ರಾಪ್ತೇ ವಚನಂ ಚೇದಮಬ್ರವೀತ್||

ಆಗ ಸಮಯವು ಬಂದಾಗ ಭಗವಾನ್ ಗಾಲವನು ದಿವೋದಾಸನಲ್ಲಿಗೆ
 ಹೋಗಿ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

05115017a ನಿಯಾ ತಯತು ಮೇ ಕನ್ಯಾಂ ಭವಾಂಸ್ತಿಷ್ಠಂತು ವಾಜಿನಃ|

05115017c ಯಾವದನ್ಯತ್ರ ಗಚ್ಚಾಮಿ ಶುಲ್ಕಾರ್ಥಂ ಪೃಥಿವೀಪತೇ||

“ಪೃಥಿವೀಪತೇ! ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ನನಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಸು. ಕುದುರೆಗಳು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲಿ. ಶುಲ್ಕಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಇತರರಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.”

05115018a ದಿವೋದಾಸೋಽಥ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸಮಯೇ ಗಾಲವಸ್ಯ ತಾಂ|

05115018c ಕನ್ಯಾಂ ನಿಯಾತಯಾಮಾಸ ಸ್ಥಿತಃ ಸತ್ಯೇ ಮಹೀಪತಿಃ||

ಆಗ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಮಹೀಪತಿ ದಿವೋದಾಸನು ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಗಾಲವನಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿ ಸತ್ಯಸ್ಥಿತನಾದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ

ಗಾಲವಚರಿತೇ ಪಂಚದಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗಾಲವಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ನೂರಾಹದಿನೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೧೬

ಗಾಲವನು ಮಾಧವಿಯೊಂದಿಗೆ ಭೋಜನಗರದ ರಾಜ ಉಶೀನರನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಅವನಿಗೆ ಮಾಧವಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದು ಒಂದೇ

ಕಿವಿಯು ಕಷ್ಟಾಗಿರುವ ೪೦೦ ಬಿಳಿ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುವುದು (೧-೧೫). ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಇನ್ನೂರು ಕುದುರೆಗಳು ಮಾತ್ರ

ಇರುವುದರಿಂದ ಮಾಧವಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ಪುತ್ರನನ್ನು

ಪಡೆಯುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಉಶೀನರನು ಶಿಬಿಯೆಂಬ ಮಗನನ್ನು

05116001 ನಾರದ ಉವಾಚ|

05116001a ತಥೈವ ಸಾ ಶ್ರಿಯಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಕನ್ಯಾ ಭೂತ್ವಾ ಯಶಸ್ವಿನೀ|

05116001c ಮಾಧವೀ ಗಾಲವಂ ವಿಪ್ರಮನ್ವಯಾತ್ಸತ್ಯಸಂಗರಾ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ಶ್ರೀಯನ್ನೂ ತೊರೆದು ಪುನಃ ಕನ್ಯೆಯಾಗಿ ಆ ಯಶಸ್ವಿನೀ ಸತ್ಯಸಂಗರೇ ಮಾಧವಿಯು ವಿಪ್ರ ಗಾಲವನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದಳು.

05116002a ಗಾಲವೋ ವಿಮೃಶನ್ನೇವ ಸ್ವಕಾರ್ಯಗತಮಾನಸಃ|

05116002c ಜಗಾಮ ಭೋಜನಗರಂ ದ್ರಷ್ಟುಮೌಶೀನರಂ ನೃಪಂ||

ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿ ವಿಮರ್ಶೆಮಾಡಿ ಗಾಲವನು ನೃಪ ಔಶೀನರನನ್ನು ನೋಡಲು ಭೋಜನಗರಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

05116003a ತಮುವಾಚಾಥ ಗತ್ವಾ ಸ ನೃಪತಿಂ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಂ|

05116003c ಇಯಂ ಕನ್ಯಾ ಸುತೌ ದ್ವೌ ತೇ ಜನಯಿಷ್ಯತಿ ಪಾರ್ಥಿವೌ||

ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನು ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಿ ನೃಪತಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಈ ಕನ್ಯೆಯು ನಿನಗೆ ಇಬ್ಬರು ಪಾರ್ಥಿವ ಸುತರನ್ನು ಜನಿಸುತ್ತಾಳೆ.

05116004a ಅಸ್ಯಾಂ ಭವಾನವಾಪ್ತಾರ್ಥೋ ಭವಿತಾ ಪ್ರೇತ್ಯ ಚೇಹ ಚ|

05116004c ಸೋಮಾರ್ಕಪ್ರತಿಸಂಕಾಶೌ ಜನಯಿತ್ವಾ ಸುತೌ ನೃಪ||

ನೃಪ! ಇವಳಲ್ಲಿ ಸೋಮಾರ್ಕಪ್ರತಿಸಂಕಾಶರಾದ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು

ಪಡೆದು ನೀನು ಇಲ್ಲಿಯ ಮತ್ತು ನಂತರದ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು
ಸಾಧಿಸಬಲ್ಲೆ.

05116005a ಶುಲ್ಕಂ ತು ಸರ್ವಧರ್ಮಜ್ಞಾ ಹಯಾನಾಂ ಚಂದ್ರವರ್ಚಸಾಂ|

05116005c ಏಕತಃಶ್ಯಾಮಕರ್ಣಾನಾಂ ದೇಯಂ ಮಹ್ಯಂ ಚತುಃಶತಂ||

ಸರ್ವಧರ್ಮಜ್ಞ! ಶುಲ್ಕವಾಗಿ ನೀನು ನನಗೆ ನಾಲ್ಕಾರು ಚಂದ್ರವರ್ಚಸ,
ಒಂದೇ ಕಿವಿಯು ಕಪ್ಪಾಗಿರುವ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

05116006a ಗುರ್ವರ್ಥೋಽಯಂ ಸಮಾರಂಭೋ ನ ಹಯೈಃ ಕೃತ್ಯಮಸ್ತಿ ಮೇ|

05116006c ಯದಿ ಶಕ್ಯಂ ಮಹಾರಾಜ ಕ್ರಿಯತಾಂ ಮಾ ವಿಚಾರ್ಯತಾಂ||

ಗುರುವಿಗಾಗಿ ನಾನು ಈ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.
ಮಹಾರಾಜ! ಶಕ್ಯವಾದರೆ ಮಾಡು. ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಡ!

05116007a ಅನಪತ್ಯೋಽಸಿ ರಾಜರ್ಷೇ ಪುತ್ರೈ ಜನಯ ಪಾರ್ಥಿವ|

05116007c ಪಿತೃನ್ನುತ್ರಪ್ಲವೇನ ತ್ವಮಾತ್ಮಾನಂ ಚೈವ ತಾರಯ||

ರಾಜರ್ಷೇ! ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಇಬ್ಬರು ಪುತ್ರರನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸು
ಪಾರ್ಥಿವ! ಪುತ್ರನನ್ನುವ ದೋಣಿಯಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಪಿತೃಗಳನ್ನೂ
ಉದ್ಧರಿಸು.

05116008a ನ ಪುತ್ರಫಲಭೋಕ್ತಾ ಹಿ ರಾಜರ್ಷೇ ಪಾತ್ಯತೇ ದಿವಃ|

05116008c ನ ಯಾತಿ ನರಕಂ ಘೋರಂ ಯತ್ರ ಗಚ್ಚಂತ್ಯನಾತ್ಮಜಾಃ||

ಏಕೆಂದರೆ ರಾಜರ್ಷೇ! ಪುತ್ರಫಲವನ್ನು ಪಡೆದವನು ದಿವದಿಂದ

ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅನಾತ್ಮಜರು ಹೋಗುವ ಘೋರ ನರಕಕ್ಕೆ
ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.”

05116009a ಏತಚ್ಚಾನ್ಯಚ್ಚ ವಿವಿಧಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಗಾಲವಭಾಷಿತಂ|

05116009c ಉಶೀನರಃ ಪ್ರತಿವಚೋ ದದೌ ತಸ್ಯ ನರಾಧಿಪಃ||

ಈ ರೀತಿ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಇತರ ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಗಾಲವನ
ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ನರಾಧಿಪ ಉಶೀನರನು ಅವನಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನಿತ್ತನು:

05116010a ಶ್ರುತವಾನಸ್ಮಿ ತೇ ವಾಕ್ಯಂ ಯಥಾ ವದಸಿ ಗಾಲವ|

05116010c ವಿಧಿಸ್ತು ಬಲವಾನ್ಬ್ರಹ್ಮನ್ವವಣಂ ಹಿ ಮನೋ ಮಮ||

“ಗಾಲವ! ನೀನು ಮಾತನಾಡಿದ್ದುದನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ
ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಬಯಸುತ್ತಿದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ
ವಿಧಿಯು ಬಲವಾದುದು.

05116011a ಶತೇ ದ್ವೇ ತು ಮಮಾಶ್ವಾನಾಮೀದೃಶಾನಾಂ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ|

05116011c ಇತರೇಷಾಂ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಸುಬಹೂನಿ ಚರಂತಿ ಮೇ||

ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ! ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅಂಥಹ ಇನ್ನೂರು ಕುದುರೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಇವೆ.
ಇತರ ಬಹಳಷ್ಟು ಸಹಸ್ರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಡೆದಾಡುತ್ತಿವೆ.

05116012a ಅಹಮಪ್ಯೇಕಮೇವಾಸ್ಯಾಂ ಜನಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಗಾಲವ|

05116012c ಪುತ್ರಂ ದ್ವಿಜ ಗತಂ ಮಾರ್ಗಂ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಪರೈರಹಂ||

ಗಾಲವ! ದ್ವಿಜ! ನಾನೂ ಕೂಡ ಇವಳಲ್ಲಿ ಓರ್ವನೇ ಮಗನನ್ನು

ಪಡೆದು ಇತರರು ಹೋದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

05116013a ಮೂಲ್ಯೇನಾಪಿ ಸಮಂ ಕುರ್ಯಾಂ ತವಾಹಂ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ|

05116013c ಪೌರಜಾನಪದಾರ್ಥಂ ತು ಮಮಾರ್ಥೋ ನಾತ್ಮಭೋಗತಃ||

ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ ! ನಾನು ನಿನಗೆ ಅವರಿಗೆ ಸಮನಾದ ಮೂಲ್ಯವನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಸಂಪತ್ತು ಪೌರಜನರಿಗಾಗಿ ಇದೆಯೇ ಹೊರತು ನನಗೆ ಭೋಗಿಸಲಿಕ್ಕಲ್ಲ.

05116014a ಕಾಮತೋ ಹಿ ಧನಂ ರಾಜಾ ಪಾರಕ್ಯಂ ಯಃ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ|

05116014c ನ ಸ ಧರ್ಮೇಣ ಧರ್ಮಾತ್ಮನ್ಯುಜ್ಯತೇ ಯಶಸಾ ನ ಚ||

ಧರ್ಮಾತ್ಮ ! ಪರರ ಧನವನ್ನು ತನ್ನ ಕಾಮಕ್ಕಾಗಿ ಕಳೆಯುವ ರಾಜನು ಧರ್ಮವನ್ನೂ ಯಶಸ್ಸನ್ನೂ ಸಾಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

05116015a ಸೋಽಹಂ ಪ್ರತಿಗ್ರಹೀಷ್ಯಾಮಿ ದದಾತ್ವೇತಾಂ ಭವಾನ್ಮಮ|

05116015c ಕುಮಾರೀಂ ದೇವಗರ್ಭಾ ಭಾಮೇಕಪುತ್ರಭವಾಯ ಮೇ||

ಆದುದರಿಂದ ಅವಳನ್ನು ನೀನು ನನಗೆ ಕೊಡು. ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಕುಮಾರಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ದೇವಗರ್ಭಾ ಭವಾದ ಓರ್ವ ಪುತ್ರನು ಆಗಲಿ.

05116016a ತಥಾ ತು ಬಹುಕಲ್ಯಾಣಮುಕ್ತವಂತಂ ನರಾಧಿಪಂ|

05116016c ಉಶೀನರಂ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಗಾಲವಃ ಪ್ರತ್ಯಪೂಜಯತ್||

ಆಗ ಬಹಳ ಕಲ್ಯಾಣಕರವಾದುದನ್ನು ಹೇಳಿದ ಆ ನರಾಧಿಪ ಉಶೀನರನನ್ನು ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ ಗಾಲವನು ಗೌರವಿಸಿದನು.

05116017a ಉಶೀನರಂ ಪ್ರತಿಗ್ರಾಹ್ಯ ಗಾಲವಃ ಪ್ರಯಯೌ ವನಂ|

05116017c ರೇಮೇ ಸ ತಾಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಕೃತಪುಣ್ಯ ಇವ ಶ್ರಿಯಂ||

05116018a ಕಂದರೇಷು ಚ ಶೈಲಾನಾಂ ನದೀನಾಂ ನಿರ್ಘರೇಷು ಚ|

05116018c ಉದ್ಯಾನೇಷು ವಿಚಿತ್ರೇಷು ವನೇಷೂಪವನೇಷು ಚ||

05116019a ಹರ್ಮ್ಯೇಷು ರಮಣೀಯೇಷು ಪ್ರಾಸಾದಶಿಖರೇಷು ಚ|

05116019c ವಾತಾಯನವಿಮಾನೇಷು ತಥಾ ಗರ್ಭಗೃಹೇಷು ಚ||

ಅವಳನ್ನು ಉಶೀನರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಗಾಲವನು ವನಕ್ಕೆ ನಡೆದನು. ಅವನು ಅವಳನ್ನು ಶ್ರೀಯನ್ನು ಕೃತಪುಣ್ಯನು ಭೋಗಿಸುವಂತೆ ಕಂದರಗಳಲ್ಲಿ, ಶೈಲಗಳಲ್ಲಿ, ನದಿಗಳಲ್ಲಿ, ನಿರ್ಘರಿಗಳಲ್ಲಿ, ಉದ್ಯಾನಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಚಿತ್ರ ವನ-ಉಪವನಗಳಲ್ಲಿ, ಹರ್ಮಿಗಳಲ್ಲಿ, ರಮಣೀಯ ಪ್ರಾಸಾದಶಿಖರಗಳಲ್ಲಿ, ವಾತಾಯನ ವಿಮಾನಗಳಲ್ಲಿ, ಗರ್ಭಗೃಹಗಳಲ್ಲಿ ರಮಿಸಿದನು.

05116020a ತತೋಽಸ್ಯ ಸಮಯೇ ಜಜ್ಞೇ ಪುತ್ರೋ ಬಾಲರವಿಪ್ರಭಃ|

05116020c ಶಿಬಿರ್ನಾಮ್ನಾಭಿವಿಖ್ಯಾತೋ ಯಃ ಸ ಪಾರ್ಥಿವಸತ್ತಮಃ||

ಆಗ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಬಾಲರವಿಯ ಪ್ರಭೆಯುಳ್ಳ ಪುತ್ರನು ಜನಿಸಿದನು. ಅವನೇ ಪಾರ್ಥಿವ ಸತ್ತಮ ಶಿಬಿಯೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ವಿಖ್ಯಾತನಾದನು.

05116021a ಉಪಸ್ಥಾಯ ಸ ತಂ ವಿಪ್ರೋ ಗಾಲವಃ ಪ್ರತಿಗ್ರಾಹ್ಯ ಚ|

05116021c ಕನ್ಯಾಂ ಪ್ರಯಾತಸ್ತಾಂ ರಾಜನ್ದ್ರಷ್ಟವಾನ್ವಿನತಾತ್ಮಜಂ||

ರಾಜನ್! ಅನಂತರ ವಿಪ್ರ ಗಾಲವನು ಅವನಿಂದ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಹಿಂದೆ ಪಡೆದು ವಿನತಾತ್ಮಜನನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
ಗಾಲವಚರಿತೇ ಷಡ್‌ದಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗಾಲವಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ನೂರಾಹದಿನಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೧೭

ಗಾಲವನು ಗರುಡನಿಗೆ ಇನ್ನೂ ೨೦೦ ಕುದುರೆಗಳ ಕೊರತೆಯಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಗರುಡನು ಅಂಥಹ ಕುದುರೆಗಳಿರುವುದೇ ೬೦೦ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಾಧವಿಯನ್ನು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಗಿತ್ತು ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸೆಂದು ಸೂಚಿಸುವುದು (೧-೯). ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮಾಧವಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಗಾಲವನನ್ನು ಋಣಮುಕ್ತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಮಾಧವಿಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಕನನ್ನುವ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆದುದು (೧೦-೧೭). ಗಾಲವನು ಮಾಧವಿಯನ್ನು ಅವಳ ತಂದೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ವನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದುದು (೧೮-೨೩).

05117001 ನಾರದ ಉವಾಚ|

05117001a ಗಾಲವಂ ವೈನತೇಯೋಽಥ ಪ್ರಹಸನ್ನಿದಮಬ್ರವೀತ್|

05117001c ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಕೃತಾರ್ಥಂ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಭವಂತಮಿಹ ವೈ ದ್ವಿಜ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ಗಾಲವನಿಗೆ ವೈನತೇಯನು ಮುಗುಳ್ಳಕ್ಕು
ಹೇಳಿದನು: “ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು ದ್ವಿಜ ! ನೀನು ಕೃತಾರ್ಥನಾದುದನ್ನು
ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

05117002a ಗಾಲವಸ್ತು ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ವೈನತೇಯೇನ ಭಾಷಿತಂ|

05117002c ಚತುರ್ಭಾಗಾವಶಿಷ್ಟಂ ತದಾಚಖ್ಯೌ ಕಾರ್ಯಮಸ್ಯ ಹಿ||

ವೈನತೇಯನು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಗಾಲವನು ಕಾರ್ಯದ ನಾಲ್ಕನೆಯ
ಒಂದು ಭಾಗವು ಇನ್ನೂ ಮಾಡುವುದಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದನು.

05117003a ಸುಪರ್ಣಸ್ತ್ವ ಬ್ರವೀದೇನಂ ಗಾಲವಂ ಪತತಾಂ ವರಃ|

05117003c ಪ್ರಯತ್ನಸ್ತೇ ನ ಕರ್ತವ್ಯೋ ನೈಷ ಸಂಪತ್ಸ್ಯತೇ ತವ||

ಆಗ ಪಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಪರ್ಣನು ಗಾಲವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಅದಕ್ಕೆ
ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಡ ! ಅದು ನಿನ್ನಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

05117004a ಪುರಾ ಹಿ ಕನ್ಯಕುಬ್ಜೇ ವೈ ಗಾಧೇಃ ಸತ್ಯವತೀಂ ಸುತಾಂ|

05117004c ಭಾರ್ಯಾರ್ಥೇ ಸವರಯತ್ಕನ್ಯಾಮೃಚೀಕಸ್ತೇನ ಭಾಷಿತಃ||

05117005a ಏಕತಃಶ್ಚಾಮಕರ್ಣಾನಾಂ ಹಯಾನಾಂ ಚಂದ್ರವರ್ಚಸಾಂ|

05117005c ಭಗವನ್ನೀಯತಾಂ ಮಹ್ಯಂ ಸಹಸ್ರಮಿತಿ ಗಾಲವ||

ಏಕೆಂದರೆ ಗಾಲವ ! ಹಿಂದೆ ಕನ್ಯಕುಬ್ಜದಲ್ಲಿ ಗಾಧಿಯು ಮಗಳು
ಸತ್ಯವತಿಯನ್ನು ಪತ್ನಿಯನ್ನಾಗಿ ಋಚೀಕನು ವರಿಸುವಾಗ “ಒಂದೇ
ಕಿವಿಯು ಕಷ್ಟಗಿರುವ ಚಂದ್ರವರ್ಚಸ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು
ನನಗೆ ಕೊಡು” ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದನು.

05117006a ಋಚೀಕಸ್ತು ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ವರುಣಸ್ಯಾಲಯಂ ಗತಃ|

05117006c ಅಶ್ವತೀರ್ಥೇ ಹಯಾಽಲ್ಲಬ್ಧ್ವಾ ದತ್ತವಾನ್ಪಾರ್ಥಿವಾಯ ವೈ||

ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಋಚೀಕನು ವರುಣಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

ಅಶ್ವತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಪಾರ್ಥಿವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು.

05117007a ಇಷ್ಟ್ವಾ ತೇ ಪುಂಡರೀಕೇಣ ದತ್ತಾ ರಾಜ್ಞಾ ದ್ವಿಜಾತಿಷು|

05117007c ತೇಭ್ಯೋ ದ್ವೇ ದ್ವೇ ಶತೇ ಕ್ರೀತ್ವಾ ಪ್ರಾಪ್ತಾಸ್ತೇ ಪಾರ್ಥಿವೈಸ್ತದಾ||

ರಾಜನು ಪುಂಡರೀಕ ಇಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ದ್ವಿಜರಲ್ಲಿ ಆ

ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನವನ್ನಾಗಿತ್ತಿದ್ದನು. ಅವರಿಂದ ನೀನು

ಹೋಗಿದ್ದ ರಾಜರು ಎರಡೆರಡು ನೂರನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ ಪಡೆದಿದ್ದರು.

05117008a ಅಪರಾಣ್ಯಪಿ ಚತ್ವಾರಿ ಶತಾನಿ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ|

05117008c ನೀಯಮಾನಾನಿ ಸಂತಾರೇ ಹೃತಾನ್ಯಾಸನ್ ವಿತಸ್ತಯಾ|

05117008e ಏವಂ ನ ಶಕ್ಯಮಪ್ರಾಪ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಗಾಲವ ಕರ್ಹಿ ಚಿತ್||

ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ! ಉಳಿದ ನಾಲ್ಕರನ್ನು ತರುವಾಗ ಸೇತುವೆಯಿಂದ

ವಿತಸ್ತನು ಅಪಹರಿಸಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಗಾಲವ! ಅಪ್ರಾಪ್ಯವಾದುದನ್ನು

ಪಡೆಯಲು ಎಂದೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

05117009a ಇಮಾಮಶ್ವಶತಾಭ್ಯಾಂ ವೈ ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ ತಸ್ಮೈ ನಿವೇದಯ|

05117009c ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಾಯ ಧರ್ಮಾತ್ಮನ್ ಷಡ್ಭಿರಶ್ವಶತೈಃ ಸಹ|

05117009e ತತೋಽಸಿ ಗತಸಮೋಹಃ ಕೃತಕೃತ್ಯೋ ದ್ವಿಜರ್ಷಭ||

ಧರ್ಮಾತ್ಮನ್! ನಿನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಆರುನೂರು ಕುದುರೆಗಳೊಂದಿಗೆ, ಉಳಿದ ಇನ್ನೂರು ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಈ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ನೀನು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಗಿತ್ತು ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗು. ದ್ವಿಜರ್ಷಭ! ಆಗ ನೀನು ಚಿಂತೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡವನಾಗುತ್ತೀಯೆ.”

05117010a ಗಾಲವಸ್ತಂ ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸುಪರ್ಣಸಹಿತಸ್ತತಃ|

05117010c ಆದಾಯಾಶ್ವಾಂಶ್ಚ ಕನ್ಯಾಂ ಚ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಮಪಾಗಮತ್||

ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಹೇಳಿ ಗಾಲವನು ಸುಪರ್ಣನ ಸಹಿತ ಆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನು.

05117011 ಗಾಲವ ಉವಾಚ|

05117011a ಅಶ್ವಾನಾಂ ಕಾಂಕ್ಷಿತಾರ್ಥಾನಾಂ ಷಡಿಮಾನಿ ಶತಾನಿ ವೈ|

05117011c ಶತದ್ವಯೇನ ಕನ್ಯೇಯಂ ಭವತಾ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯತಾಂ||

ಗಾಲವನು ಹೇಳಿದನು: “ನೀನು ಕೇಳಿದಂತಹ ಆರುನೂರು ಕುದುರೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಇವೆ. ಉಳಿದ ಇನ್ನೂರಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಈ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು.

05117012a ಅಸ್ಯಾಂ ರಾಜರ್ಷಿಭಿಃ ಪುತ್ರಾ ಜಾತಾ ವೈ ಧಾರ್ಮಿಕಾಸ್ತ್ರಯಃ|

05117012c ಚತುರ್ಥಂ ಜನಯತ್ವೇಕಂ ಭವಾನಪಿ ನರೋತ್ತಮ||

ಇವಳಿಂದ ಮೂವರು ಧಾರ್ಮಿಕ ರಾಜರ್ಷಿಗಳು ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ನರೋತ್ತಮ! ನಿನ್ನಿಂದ ನಾಲ್ಕನೆಯವನು ಇವಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಲಿ.

05117013a ಪೂರ್ಣಾನೈವಂ ಶತಾನ್ಯಷ್ಟೌ ತುರಗಾಣಾಂ ಭವಂತು ತೇ|

05117013c ಭವತೋ ಹ್ಯನ್ಯಣೋ ಭೂತ್ವಾ ತಪಃ ಕುರ್ಯಾಂ ಯಥಾಸುಖಂ||

ಹೀಗೆ ಎಂಟು ನೂರು ಕುದುರೆಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿನಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದಂತಾದವು. ನಿನ್ನಿಂದ ಋಣಮುಕ್ತನಾಗಿ ಯಥಾಸುಖವಾಗಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

05117014 ನಾರದ ಉವಾಚ|

05117014a ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸ್ತು ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಗಾಲವಂ ಸಹ ಪಕ್ಷಿಣಾ|

05117014c ಕನ್ಯಾಂ ಚ ತಾಂ ವರಾರೋಹಾಮಿದಮಿತ್ಯಬ್ರವೀದ್ವಚಃ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಪಕ್ಷಿಯೊಂದಿಗಿರುವ ಗಾಲವನನ್ನು ಮತ್ತು ಆ ವರಾರೋಹ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು.

05117015a ಕಿಮಿಯಂ ಪೂರ್ವಮೇವೇಹ ನ ದತ್ತಾ ಮಮ ಗಾಲವ|

05117015c ಪುತ್ರಾ ಮಮೈವ ಚತ್ವಾರೋ ಭವೇಯುಃ ಕುಲಭಾವನಾಃ||

“ಗಾಲವ! ಈ ಮೊದಲೇ ಇವಳನ್ನು ನನಗೆ ಏಕೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ? ನನಗೇ ನಾಲ್ಕು ಕುಲಭಾವನ ಮಕ್ಕಳು ಆಗುತ್ತಿದ್ದರಲ್ಲ!

05117016a ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಾಮಿ ತೇ ಕನ್ಯಾಮೇಕಪುತ್ರಫಲಾಯ ವೈ|

05117016c ಅಶ್ವಾಶ್ಚಾಶ್ರಮಮಾಸಾದ್ಯ ತಿಷ್ಠಂತು ಮಮ ಸರ್ವಶಃ||

ಒಬ್ಬನೇ ಮಗನಿಗಾದರೂ ನಿನ್ನ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಕುದುರೆಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ನನ್ನ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಸಲಿ.”

05117017a ಸ ತಯಾ ರಮಮಾಣೋಽಥ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ|

05117017c ಆತ್ಮಜಂ ಜನಯಾಮಾಸ ಮಾಧವೀಪುತ್ರಮಷ್ಟಕಂ||

ಆಗ ಮಹಾದ್ಯುತಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಅವಳೊಂದಿಗೆ ರಮಿಸಿದನು.
ಮಾಧವಿಯಲ್ಲಿ ಮಗ ಅಷ್ಟಕನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದನು.

05117018a ಜಾತಮಾತ್ರಂ ಸುತಂ ತಂ ಚ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ|

05117018c ಸಂಯೋಜ್ಯಾರ್ಥೈಸ್ತಥಾ ಧರ್ಮೈರಶ್ವೈಸ್ತೈಃ ಸಮಯೋಜಯತ್||

ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೇ ಮಹಾದ್ಯುತಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಮಗನಿಗೆ ಅರ್ಧ-
ಧರ್ಮಗಳಿಂದ ಸಂಯೋಜಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಆ ಅಶ್ವಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟನು.

05117019a ಅಥಾಷ್ಟಕಃ ಪುರಂ ಪ್ರಾಯಾತ್ತದಾ ಸೋಮಪುರಪ್ರಭಂ|

05117019c ನಿಯಾತ್ಯ ಕನ್ಯಾಂ ಶಿಷ್ಯಾಯ ಕೌಶಿಕೋಽಪಿ ವನಂ ಯಯೌ||

ಅನಂತರ ಅಷ್ಟಕನು ಸೋಮಪುರಪ್ರಭೆಯುಳ್ಳ ಪುರವನ್ನು ಪಡೆದನು.
ಕೌಶಿಕನಾದರೋ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿ, ವನಕ್ಕೆ
ತೆರಳಿದನು.

05117020a ಗಾಲವೋಽಪಿ ಸುಪರ್ಣನ ಸಹ ನಿಯಾತ್ಯ ದಕ್ಷಿಣಾಂ|

05117020c ಮನಸಾಭಿಪ್ರತೀತೇನ ಕನ್ಯಾಮಿದಮುವಾಚ ಹ||

ಗಾಲವನೂ ಕೂಡ ಸುಪರ್ಣನ ಜೊತೆಗೆ ಗುರು ದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿ
ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ಕನ್ಯೆಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು:

05117021a ಜಾತೋ ದಾನಪತಿಃ ಪುತ್ರಸ್ತ್ವಯಾ ಶೂರಸ್ತಥಾಪರಃ|

05117021c ಸತ್ಯಧರ್ಮರತಶ್ಚಾನ್ಯೋ ಯಜ್ಞಾ ಚಾಪಿ ತಥಾಪರಃ||

“ನೀನು ದಾನಪತಿಯಾಗಿರುವ ಮಗನಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಶೂರ. ಅನ್ಯನು ಸತ್ಯಧರ್ಮ ರತ. ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನು.

05117022a ತದಾಗಚ್ಚ ವರಾರೋಹೇ ತಾರಿತಸ್ತೇ ಪಿತಾ ಸುತೈಃ|

05117022c ಚತ್ವಾರಶ್ಚೈವ ರಾಜಾನಸ್ತಥಾಹಂ ಚ ಸುಮಧ್ಯಮೇ||

ವರಾರೋಹೇ ! ಈ ಮಕ್ಕಳ ಮೂಲಕ ನೀನು ನಿನ್ನ ತಂದೆಯಲ್ಲದೇ ಆ ನಾಲ್ವರು ರಾಜರನ್ನೂ, ಮತ್ತು ನನ್ನನ್ನೂ ಉದ್ಧರಿಸಿದ್ದೀಯೆ. ಸುಮಧ್ಯಮೇ ! ಹೋಗು !”

05117023a ಗಾಲವಸ್ತ್ವ ಭ್ಯನುಜ್ಞಾಯ ಸುಪರ್ಣಂ ಪನ್ನಗಾಶನಂ|

05117023c ಪಿತುರ್ನಿರ್ಯಾತ್ಯ ತಾಂ ಕನ್ಯಾಂ ಪ್ರಯಯೌ ವನಮೇವ ಹ||

ಗಾಲವನು ಪನ್ನಗಾಶನ ಸುಪರ್ಣನಿಗೆ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು, ಆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ತಾನೇ ಅವಳ ತಂದೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿ ವನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ

ಗಾಲವಚರಿತೇ ಸಪ್ತದಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗಾಲವಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ನೂರಾಹದಿನೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಯಯಾತಿಯು ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆಂದು ಮಗಳನ್ನು ತಪೋವನವೊಂದಕ್ಕೆ
ಕರೆತರಲು ಮಾಧವಿಯು ವನವನ್ನೇ ವರನನ್ನಾಗಿ ವರಿಸಿ ವನಗಳಲ್ಲಿ
ಹರಿಣಗಳೊಡನೆ ಜಿಂಕೆಯಂತೆಯೇ ಸಂಚರಿಸಿಕೊಂಡು, ವಿಪುಲ ಧರ್ಮ

ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದ ಮೃಗಚಾರಿಣಿಯ ಜೀವನವನ್ನು
ನಡೆಸಿದುದು (೧-೧೧). ಬಹುಸಹಸ್ರವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು
ಸೇರಿದ್ದ ಯಯಾತಿಯು ಎಲ್ಲ ನರರನ್ನೂ, ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ,
ಋಷಿಗಣಗಳನ್ನೂ ಅಪಮಾನಿಸಿದುದರ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ
ಓಜಸ್ಸಿಲ್ಲದವನಾದುದು (೧೨-೨೨).

05118001 ನಾರದ ಉವಾಚ|

05118001a ಸ ತು ರಾಜಾ ಪುನಸ್ತಸ್ಯಾಃ ಕರ್ತು ಕಾಮಃ ಸ್ವಯಂವರಂ|

05118001c ಉಪಗಮ್ಯಾಶ್ರಮಪದಂ ಗಂಗಾಯಮನಸಂಗಮೇ||

05118002a ಗೃಹೀತಮಾಲ್ಯದಾಮಾಂ ತಾಂ ರಥಮಾರೋಪ್ಯ ಮಾಧವೀಂ|

05118002c ಪೂರುರ್ಯದುಶ್ಚ ಭಗಿನೀಮಾಶ್ರಮೇ ಪರ್ಯಧಾವತಾಂ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ಅನಂತರ ರಾಜನು ಪುನಃ ಅವಳ
ಸ್ವಯಂವರವನ್ನು ಮಾಡಲು ಬಯಸಿ ಮಾಧವಿಯನ್ನು ಮಾಲೆ-
ಗೆಜ್ಜೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ, ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ಗಂಗಾ-
ಯಮುನಾ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಶ್ರಮಪದವನ್ನು ತಲುಪಿದನು.
ಪುರು-ಯದುಗಳೀರ್ವರೂ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತಂಗಿಯನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದರು.

05118003a ನಾಗಯಕ್ಷಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಪತತ್ರಿಮೃಗಪಕ್ಷಿಣಾಂ|

05118003c ಶೈಲದ್ರುಮವನೌಕಾನಾಮಾಸೀತ್ತತ್ರ ಸಮಾಗಮಃ||

ಅಲ್ಲಿ ನಾಗ, ಯಕ್ಷ, ಮನುಷ್ಯ, ಪಕ್ಷಿ, ಜಿಂಕೆಗಳು, ಶೈಲ, ದ್ರುಮ, ವನೌಕಸರ ಸಮಾಗಮವಾಗಿತ್ತು.

05118004a ನಾನಾಪುರುಷದೇಶಾನಾಮೀಶ್ವರೈಶ್ಚ ಸಮಾಕುಲಂ|

05118004c ಋಷಿಭಿರ್ಬ್ರಹ್ಮಕಲ್ಪೈಶ್ಚ ಸಮಂತಾದಾವೃತಂ ವನಂ||

ಆ ವನವು ನಾನಾ ಪುರುಷರ ಮತ್ತು ದೇಶಗಳ ರಾಜರುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗಿತ್ತು. ಬ್ರಹ್ಮಕಲ್ಪ ಋಷಿಗಳೂ ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದರು.

05118005a ನಿರ್ದಿಶ್ಯಮಾನೇಷು ತು ಸಾ ವರೇಷು ವರವರ್ಣಿನೀ|

05118005c ವರಾನುತ್ಕ್ರಮ್ಯ ಸರ್ವಾಂಸ್ತಾನ್ವನಂ ವೃತವತೀ ವರಂ||

ಆ ಎಲ್ಲ ವರರನ್ನೂ ಪರಿಚಯಿಸಿದ ನಂತರ ಆ ವರವರ್ಣಿನಿಯು ವರರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ದಾಟಿ ವನವನ್ನು ವರನನ್ನಾಗಿ ಪರಿಸಿದಳು.

05118006a ಅವತೀರ್ಯ ರಥಾತ್ಕನ್ಯಾ ನಮಸ್ಕೃತ್ವಾ ಚ ಬಂಧುಷು|

05118006c ಉಪಗಮ್ಯ ವನಂ ಪುಣ್ಯಂ ತಪಸ್ತೇಪೇ ಯಯಾತಿಜಾ||

ಯಯಾತಿಯ ಮಗಳು ಕನ್ಯೆಯು ರಥದಿಂದಿಳಿದು, ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಪುಣ್ಯ ವನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸಿದಳು.

05118007a ಉಪವಾಸೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈರ್ದೀಕ್ಷಾಭಿನಿಯಮೈಸ್ತಥಾ|

05118007c ಆತ್ಮನೋ ಲಘುತಾಂ ಕೃತ್ವಾ ಬಭೂವ ಮೃಗಚಾರಿಣೀ||

ಉಪವಾಸ, ವಿವಿಧ ದೀಕ್ಷಾನಿಯಮಗಳಿಂದ ತನ್ನನ್ನು

ಹಗುರವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅವಳು ಮೃಗಚಾರಿಣಿಯಾದಳು.

05118008a ವೈಡೂರ್ಯಾಂಕುರಕಲ್ಪಾನಿ ಮೃದೂನಿ ಹರಿತಾನಿ ಚ|

05118008c ಚರಂತೀ ಶಷ್ಟಮುಖ್ಯಾನಿ ತಿಕ್ತಾನಿ ಮಧುರಾಣಿ ಚ||

05118009a ಸ್ತವಂತೀನಾಂ ಚ ಪುಣ್ಯಾನಾಂ ಸುರಸಾನಿ ಶುಚೀನಿ ಚ|

05118009c ಪಿಬಂತೀ ವಾರಿಮುಖ್ಯಾನಿ ಶೀತಾನಿ ವಿಮಲಾನಿ ಚ||

05118010a ವನೇಷು ಮೃಗರಾಜೇಷು ಸಿಂಹವಿಪ್ರೋಷಿತೇಷು ಚ|

05118010c ದಾವಾಗ್ನಿವಿಪ್ರಮುಕ್ತೇಷು ಶೂನ್ಯೇಷು ಗಹನೇಷು ಚ||

05118011a ಚರಂತೀ ಹರಿಣೈಃ ಸಾರ್ಧಂ ಮೃಗೀವ ವನಚಾರಿಣೀ|

05118011c ಚಚಾರ ವಿಪುಲಂ ಧರ್ಮಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣ ಸಂವೃತಾ||

ವೈಡೂರ್ಯದಂತಿರುವ ಮೃದುವಾದ ಹಸಿರು, ಚಪ್ಪೆ-ಸಿಹಿಯಾಗಿರುವ ಚಿಗುರುಗಳನ್ನು ಮೇಯುತ್ತಾ; ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಪುಣ್ಯ, ರುಚಿಕರ, ಶುದ್ಧ ಶೀತ ವಿಮಲ ನದಿಗಳ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತಾ; ಜಿಂಕೆಯೇ ರಾಜನಾಗಿರುವ, ಸಿಂಹವು ಇಲ್ಲದಿರುವ, ದಾವಾಗ್ನಿಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತವಾದ, ಶೂನ್ಯ ಗಹನ ವನಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಣಗಳೊಡನೆ ಜಿಂಕೆಯಂತೆಯೇ ವನದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿಕೊಂಡು, ವಿಪುಲ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದ ಸಂವೃತಳಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡಳು.

05118012a ಯಯಾತಿರಪಿ ಪೂರ್ವೇಷಾಂ ರಾಜ್ಞಾಂ ವೃತ್ತಮನುಷ್ಠಿತಃ|

05118012c ಬಹುವರ್ಷ ಸಹಸ್ರಾಯುರಯುಜತ್ಕಾಲಧರ್ಮಣಾ||

ಯಯಾತಿಯೂ ಕೂಡ ಹಿಂದಿನ ರಾಜರಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಹಳ

ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಕಾಲಧರ್ಮಕ್ಕೊಳಗಾದನು.

05118013a ಪೂರುರ್ಯದುಶ್ಚ ದ್ವೌ ವಂಶೌ ವರ್ಧಮಾನೌ ನರೋತ್ತಮೌ|

05118013c ತಾಭ್ಯಾಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೋ ಲೋಕೇ ಪರಲೋಕೇ ಚ ನಾಹುಷಃ||

ನರೋತ್ತಮರಾದ ಪುರು ಮತ್ತು ಯದು ಇಬ್ಬರೂ ಎರಡು ವಂಶಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಿ ಈ ಲೋಕ ಮತ್ತು ಪರಲೋಕ ಎರಡರಲ್ಲಿಯೂ ನಾಹುಷನ ಹೆಸರನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದರು.

05118014a ಮಹೀಯತೇ ನರಪತಿಯಾತಿಃ ಸ್ವರ್ಗಮಾಸ್ಥಿತಃ|

05118014c ಮಹರ್ಷಿ ಕಲ್ಪೋ ನೃಪತಿಃ ಸ್ವರ್ಗಾಗ್ರ್ಯಫಲಭುಗ್ವಿಭುಃ||

ನರಪತಿ ಯಯಾತಿ ನೃಪತಿ ವಿಭುವು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಂತೆ ಸ್ವರ್ಗದ ಅಗ್ರ ಫಲಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸಿ ಮೆರೆದನು.

05118015a ಬಹುವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಖ್ಯೇ ಕಾಲೇ ಬಹುಗುಣೇ ಗತೇ|

05118015c ರಾಜರ್ಷಿಷು ನಿಷಣ್ಣೇಷು ಮಹೀಯಃಸು ಮಹರ್ಷಿಷು||

05118016a ಅವಮೇನೇ ನರಾನ್ಸರ್ವಾನ್ದೇವಾನೃಷಿಗಣಾಂಸ್ತಥಾ|

05118016c ಯಯಾತಿರ್ಮೂಢವಿಜ್ಞಾನೋ ವಿಸ್ಮಯಾವಿಷ್ಟಚೇತನಃ||

ಬಹುವರ್ಷಸಹಸ್ರಗಳು ಬಹುಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಕಳೆಯಲು, ರಾಜರ್ಷಿಗಳು ಮತ್ತು ಮಹರ್ಷಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರುವಾಗ, ಯಯಾತಿಯು ಬುದ್ಧಿಮೂಢನಾಗಿ, ವಿಸ್ಮಯದಿಂದ ಆವೇಶಗೊಂಡು, ಎಲ್ಲ ನರರನ್ನೂ, ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ, ಋಷಿಗಣಗಳನ್ನೂ ಅಪಮಾನಿಸಿದನು.

05118017a ತತಸ್ತಂ ಬುಬುಧೇ ದೇವಃ ಶಕ್ರೋ ಬಲನಿಷೂದನಃ|

05118017c ತೇ ಚ ರಾಜರ್ಷಯಃ ಸರ್ವೇ ಧಿಗ್ಧಿಗಿತೈವಮಬ್ರುವನ್||

ಅವನನ್ನು ಬಲನಿಷೂದನ ದೇವ ಶಕ್ರನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡನು.
ಅವನೂ ಮತ್ತು ರಾಜರ್ಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ “ಧಿಕ್ಕಾರ! ಧಿಕ್ಕಾರ!” ಎಂದು
ಹೇಳಿದರು.

05118018a ವಿಚಾರಶ್ಚ ಸಮುತ್ಪನ್ನೋ ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ ನಹುಷಾತ್ಮಜಂ|

05118018c ಕೋ ನ್ವಯಂ ಕಸ್ಯ ವಾ ರಾಜ್ಞಾಃ ಕಥಂ ವಾ ಸ್ವರ್ಗಮಾಗತಃ||

ನಹುಷಾತ್ಮಜನನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವುಂಟಾಯಿತು:
“ಇವನು ಯಾರು? ಯಾರ ರಾಜ? ಹೇಗೆ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದನು?

05118019a ಕರ್ಮಣಾ ಕೇನ ಸಿದ್ಧೋಽಯಂ ಕ್ವ ವಾನೇನ ತಪಶ್ಚಿ ತಂ|

05118019c ಕಥಂ ವಾ ಜ್ಞಾಯತೇ ಸ್ವರ್ಗೇ ಕೇನ ವಾ ಜ್ಞಾಯತೇಽಪ್ಯುತ||

ಯಾವ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಇವನು ಸಿದ್ಧನಾದನು? ಎಲ್ಲಿಂದ
ತಪೋಬಲವನ್ನು ಪಡೆದನು? ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇವನು ಹೇಗೆ
ಪರಿಚಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ? ಯಾರು ಇವನನ್ನು ಬಲ್ಲರು?”

05118020a ಏವಂ ವಿಚಾರಯಂತಸ್ತೇ ರಾಜಾನಃ ಸ್ವರ್ಗವಾಸಿನಃ|

05118020c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಪ್ರಚ್ಛುರನ್ಯೋನ್ಯಂ ಯಯಾತಿಂ ನೃಪತಿಂ ಪ್ರತಿ||

ಹೀಗೆ ಸ್ವರ್ಗವಾಸಿ ರಾಜರು ನೃಪತಿ ಯಯಾತಿಯ ಕಡೆ ನೋಡಿ
ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿಚಾರಿಸಿದರು.

05118021a ವಿಮಾನಪಾಲಾಃ ಶತಶಃ ಸ್ವರ್ಗದ್ವಾರಾಭಿರಕ್ಷಿಣಃ|

05118021c ಪೃಷ್ಠಾ ಆಸನಪಾಲಾಶ್ಚ ನ ಜಾನೀಮೇತ್ಯಥಾಬ್ರುವನ್||

ನೂರಾರು ವಿಮಾನಪಾಲಕರು, ಸ್ವರ್ಗದ್ವಾರ ರಕ್ಷಕರು, ಮತ್ತು ಆಸನಪಾಲಕರು “ಇವನು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ!” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

05118022a ಸರ್ವೇ ತೇ ಹ್ಯಾವೃತಜ್ಞಾನಾ ನಾಭ್ಯಜಾನಂತ ತಂ ನೃಪಂ|

05118022c ಸ ಮುಹೂರ್ತಾದಥ ನೃಪೋ ಹತೌಜಾ ಅಭವತ್ತದಾ||

ಅವರೆಲ್ಲರ ಜ್ಞಾನವು ಮಸುಕಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಯಾರೂ ಆ ನೃಪನನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮುಹೂರ್ತ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಆ ನೃಪನು ಓಜಸ್ಸಿಲ್ಲದವನಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ

ಗಾಲವಚರಿತೇ ಯಯಾತಿಮೋಹೇ

ಅಷ್ಟಾದಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗಾಲವಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ಯಯಾತಿಮೋಹದಲ್ಲಿ

ನೂರಾಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೧೯

ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಭೂಮಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಯಯಾತಿಯು ವನದಲ್ಲಿ ಮಾಧವಿಯ ಮಕ್ಕಳಾದ ಪ್ರತರ್ದನ, ವಸುಮನ, ಶಿಬಿ ಮತ್ತು ಅಷ್ಟಕರು

ಯಜ್ಞಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುದು (೧-೧೪). ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಮಾಧವಿ ಮತ್ತು ಗಾಲವರ ತಪಃ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಮತ್ತು ತನ್ನ ನಾಲ್ವರು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಯಯಾತಿಯು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪುನಃ ಸೇರಿದುದು (೧೫-೨೮).

05119001 ನಾರದ ಉವಾಚ|

05119001a ಅಥ ಪ್ರಚಲಿತಃ ಸ್ಥಾನಾದಾಸನಾಚ್ಚ ಪರಿಚ್ಯುತಃ|

05119001c ಕಂಪಿತೇನೈವ ಮನಸಾ ಧರ್ಷಿತಃ ಶೋಕವಹ್ನಿನಾ||

05119002a ಮ್ಲಾನಸ್ರಗ್ಭ್ರಷ್ಟವಿಜ್ಞಾನಃ ಪ್ರಭ್ರಷ್ಟಮುಕುಟಾಂಗದಃ|

05119002c ವಿಘೂರ್ಣನ್ಯಸ್ತಸರ್ವಾಂಗಃ ಪ್ರಭ್ರಷ್ಟಾಭರಣಾಂಬರಃ||

05119003a ಅದೃಶ್ಯಮಾನಸ್ತಾನ್ವಶ್ಯನ್ನಪಶ್ಯಂಶ್ಚ ಪುನಃ ಪುನಃ|

05119003c ಶೂನ್ಯಃ ಶೂನ್ಯೇನ ಮನಸಾ ಪ್ರಪತಿಷ್ಯನ್ಮಹೀತಲಂ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಪ್ರಚಲಿತನಾಗಿ, ಆಸನದಿಂದ ಪರಿಚ್ಯುತನಾಗಿ, ಮನಸ್ಸು ಕಂಪಿಸುತ್ತಿರಲು, ಶೋಕವಹ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂದು, ಮಾಲೆಯು ಮಸುಕಾಗಿ, ವಿಶೇಷ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಕಿರೀಟ-ಅಂಗದಗಳನ್ನು ಕಳಚಿಕೊಂಡು, ತಲೆತಿರುಗಿದಂತಾಗಿ, ಕೈಕಾಲುಗಳು ಜೋತುಬಿದ್ದು, ಆಭರಣ-ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿ, ಇತರರನ್ನು ನೋಡಿಯೂ ನೋಡದಂತೆ, ಶೂನ್ಯಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಶೂನ್ಯನಾಗಿ ಮಹೀತಲಕ್ಕೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದನು.

05119004a ಕಿಂ ಮಯಾ ಮನಸಾ ಧ್ಯಾತಮಶುಭಂ ಧರ್ಮದೂಷಣಂ|

05119004c ಯೇನಾಹಂ ಚಲಿತಃ ಸ್ಥಾನಾದಿತಿ ರಾಜಾ ವ್ಯಚಿಂತಯತ್||

“ನನ್ನನ್ನು ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಚಲಿಸಬಲ್ಲಂತಹ, ಅಶುಭವೂ ಧರ್ಮದೂಷಣವೂ ಆದ ಯಾವುದನ್ನು ನಾನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಿಸಿದೆ?” ಎಂದು ರಾಜನು ಚಿಂತಿಸಿದನು.

05119005a ತೇ ತು ತತ್ರೈವ ರಾಜಾನಃ ಸಿದ್ಧಾಶ್ಚಾಪ್ಸರಸಸ್ತಥಾ|

05119005c ಅಪಶ್ಯಂತ ನಿರಾಲಂಬಂ ಯಯಾತಿಂ ತಂ ಪರಿಚ್ಯುತಂ||

ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಜರು, ಸಿದ್ಧರು ಮತ್ತು ಅಪ್ಸರೆಯರು ನಿರಾಲಂಬನಾಗಿ ಪರಿಚ್ಯುತನಾಗಿದ್ದ ಯಯಾತಿಯನ್ನು ನೋಡಲೇ ಇಲ್ಲ.

05119006a ಅಧೈತ್ಯ ಪುರುಷಃ ಕಶ್ಚಿತ್ಕ್ಷೀಣಪುಣ್ಯನಿಪಾತಕಃ|

05119006c ಯಯಾತಿಮಬ್ರವೀದ್ರಾಜನ್ದೇವರಾಜಸ್ಯ ಶಾಸನಾತ್||

ರಾಜನ್! ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಕ್ಷೀಣ ಪುಣ್ಯರನ್ನು ಕೆಳಗುರುಳಿಸುವ ಯಾರೋ ಪುರುಷನೋರ್ವನು ದೇವರಾಜನ ಶಾಸನದಂತೆ ಯಯಾತಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

05119007a ಅತೀವ ಮದಮತ್ತಸ್ವಂ ನ ಕಂ ಚಿನ್ನಾವಮನ್ಯಸೇ|

05119007c ಮಾನೇನ ಭ್ರಷ್ಟಃ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಯೇ ನಾರ್ಹಸ್ವಂ ಪಾರ್ಥಿವಾತ್ಮಜ|

05119007e ನ ಚ ಪ್ರಜ್ಞಾಯಸೇ ಗಚ್ಚ ಪತಸ್ವೇತಿ ತಮಬ್ರವೀತ್||

“ಅತೀವ ಮದಮತ್ತನಾಗಿ ನೀನು ಬೇರೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಅವಮಾನಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ಮಾನದಿಂದಾಗಿ ನೀನು ಸ್ವರ್ಗ ಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿದ್ದೀಯೆ.

ಪಾರ್ಥಿವಾತ್ಮ ಜ ! ನೀನು ಅನರ್ಹನಾಗಿರುವೆ. ಈಗ ನೀನು ಅಪರಿಚಿತ.
ಹೋಗು. ಬೀಳು !” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

05119008a ಪತೇಯಂ ಸತ್ವಿ ತಿ ವಚಸ್ತ್ರೀರುಕ್ತ್ವಾ ನಹುಷಾತ್ಮ ಜಃ|

05119008c ಪತಿಷ್ಯಂಶ್ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ಗತಿಂ ಗತಿಮತಾಂ ವರಃ||

“ಒಳ್ಳೆಯವರ ಮಧ್ಯೆ ಬೀಳುವಂತಾಗಲಿ!” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಗತಿವಂತರಲ್ಲಿ
ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಹುಷಾತ್ಮ ಜನು ಹೋಗುವ ದಾರಿಯ ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸಿದನು.

05119009a ಏತಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಕಾಲೇ ತು ನೈಮಿಷೇ ಪಾರ್ಥಿವರ್ಷ ಭಾನ್|

05119009c ಚತುರೋಽಪಶ್ಯತ ನೃಪಸ್ತೇಷಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಪಪಾತ ಸಃ|

ಇದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೈಮಿಷದಲ್ಲಿದ್ದ ನಾಲ್ವರು ಪಾರ್ಥಿವರ್ಷ ಭರನ್ನು
ನೋಡಿ ಅವನು ಆ ನೃಪರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಬಿದ್ದನು.

05119010a ಪ್ರತರ್ದನೋ ವಸುಮನಾಃ ಶಿಬಿರೌಶೀನರೋಽಷ್ಟಕಃ|

05119010c ವಾಜಪೇಯೇನ ಯಜ್ಞೇನ ತರ್ಪಯಂತಿ ಸುರೇಶ್ವರಂ||

ಪ್ರತರ್ದನ, ವಸುಮನ, ಔಶೀನರ ಶಿಬಿ ಮತ್ತು ಅಷ್ಟಕರು ವಾಜಪೇಯ
ಯಜ್ಞದಿಂದ ಸುರೇಶ್ವರನನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

05119011a ತೇಷಾಮಧ್ವರಜಂ ಧೂಮಂ ಸ್ವರ್ಗದ್ವಾರಮುಪಸ್ಥಿತಂ|

05119011c ಯಯಾತಿರುಪಜಿಘ್ರನ್ವೈ ನಿಪಪಾತ ಮಹೀಂ ಪ್ರತಿ||

ಅವರ ಅಧ್ವರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಧೂಮವು ಸ್ವರ್ಗದ್ವಾರವನ್ನು ತಲುಪಿತ್ತು.
ಅದನ್ನು ಆಘ್ರಾಣಿಸಿ ಯಯಾತಿಯು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು.

05119012a ಭೂಮೌ ಸ್ವರ್ಗೇ ಚ ಸಂಬದ್ಧಾಂ ನದೀಂ ಧೂಮಮಯೀಂ ನೃಪಃ|

05119012c ಸ ಗಂಗಾಮಿವ ಗಚ್ಚಂತೀಮಾಲಂಬ್ಯ ಜಗತೀಪತಿಃ||

05119013a ಶ್ರೀಮತ್ಸ್ಯವಭೃಥಾಗ್ರೇಷು ಚತುರ್ಷು ಪ್ರತಿಬಂಧುಷು|

05119013c ಮಧ್ಯೇ ನಿಪತಿತೋ ರಾಜಾ ಲೋಕಪಾಲೋಪಮೇಷು ಚ||

ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಜೋಡಿಸುವ ಗಂಗಾನದಿಯಂತಿದ್ದ ಆ

ಧೂಮದಲ್ಲಿಯೇ ತೇಲಿಕೊಂಡು ಜಗತೀಪತಿ ರಾಜನು

ಲೋಕಪಾಲಕರಂತಿದ್ದ ಆ ನಾಲ್ವರು ಶ್ರೀಮಂತ, ಅವಭೃಥರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರ

ಬಂಧುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಬಿದ್ದನು.

05119014a ಚತುರ್ಷು ಹುತಕಲ್ಪೇಷು ರಾಜಸಿಂಹಮಹಾಗ್ನಿಷು|

05119014c ಪಪಾತ ಮಧ್ಯೇ ರಾಜರ್ಷಿರ್ಯಾತಿಃ ಪುಣ್ಯಸಂಕ್ಷಯೇ||

ಆ ಪುಣ್ಯ ಸಂಕ್ಷಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾಗ್ನಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಹುತಿಗಳಂತಿದ್ದ

ರಾಜಸಿಂಹರ ಮಧ್ಯೆ ರಾಜರ್ಷಿ ಯಯಾತಿಯು ಬಿದ್ದನು.

05119015a ತಮಾಹುಃ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ ಸರ್ವೇ ಪ್ರತಿಮಾನಮಿವ ಶ್ರಿಯಃ|

05119015c ಕೋ ಭವಾನ್ಯಸ್ಯ ವಾ ಬಂಧುರ್ದೇಶಸ್ಯ ನಗರಸ್ಯ ವಾ||

ಶ್ರೀಯಂತೆ ಸುಂದರರಾಗಿದ್ದ ಆ ಪಾರ್ಥಿವರೆಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನು

ಕೇಳಿದರು: “ನೀನು ಯಾರು? ಯಾರ ಬಂಧು? ಯಾವ ದೇಶ ಅಥವಾ

ನಗರದವನು?

05119016a ಯಕ್ಷೋ ವಾಪ್ಯಥ ವಾ ದೇವೋ ಗಂಧರ್ವೋ ರಾಕ್ಷಸೋಽಪಿ ವಾ|

05119016c ನ ಹಿ ಮಾನುಷರೂಪೋಽಸಿ ಕೋ ವಾರ್ಥಃ ಕಾಂಕ್ಷಿತಸ್ತ್ವಯಾ||

ಯಕ್ಷನೋ ಅಥವಾ ದೇವನೋ, ಗಂಧರ್ವನೋ ಅಥವಾ ರಾಕ್ಷಸನೋ? ಏಕೆಂದರೆ ನೀನು ಮನುಷ್ಯರೂಪದವನಲ್ಲ! ನಿನ್ನ ಉದ್ದೇಶ ಬಯಕೆಗಳು ಏನು?”

05119017 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

05119017a ಯಯಾತಿರಸ್ಮಿ ರಾಜರ್ಷಿಃ ಕ್ಷೀಣಪುಣ್ಯಶ್ಚ ತೋ ದಿವಃ|

05119017c ಪತೇಯಂ ಸತ್ಸ್ವಿತಿ ಧ್ಯಾಯನ್ಭವತ್ಸು ಪತಿತಸ್ತತಃ||

ಯಯಾತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ನಾನು ರಾಜರ್ಷಿ ಯಯಾತಿ. ಪುಣ್ಯವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ದಿವದಿಂದ ಚ್ಯುತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಒಳ್ಳೆಯವರ ಮಧ್ಯೆ ಬೀಳಲಿ ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಾ ನಿಮ್ಮ ಮಧ್ಯೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದೇನೆ!”

05119018 ರಾಜಾನ ಊಚುಃ|

05119018a ಸತ್ಯಮೇತದ್ಭವತು ತೇ ಕಾಂಕ್ಷಿತಂ ಪುರುಷರ್ಷಭ|

05119018c ಸರ್ವೇಷಾಂ ನಃ ಕ್ರತುಫಲಂ ಧರ್ಮಶ್ಚ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯಯತಾಂ||

ರಾಜರು ಹೇಳಿದರು: “ಪುರುಷರ್ಷಭ! ನಿನ್ನನ್ನು ಬಯಕೆಯು ಸತ್ಯವಾಗಲಿ. ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಕ್ರತು ಮತ್ತು ಧರ್ಮಫಲಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು.”

05119019 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

05119019a ನಾಹಂ ಪ್ರತಿಗ್ರಹಧನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ಹ್ಯಹಂ|

05119019c ನ ಚ ಮೇ ಪ್ರವಣಾ ಬುದ್ಧಿಃ ಪರಪುಣ್ಯವಿನಾಶನೇ||

ಯಯಾತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ನಾನು ಧನವನ್ನು ದಾನವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ನಾನು ಕ್ಷತ್ರಿಯ. ಇತರರ

ಪುಣ್ಯವನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ.””

05119020 ನಾರದ ಉವಾಚ|

05119020a ಏತಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಕಾಲೇ ತು ಮೃಗಚರ್ಯಾಕ್ರಮಾಗತಾಂ|

05119020c ಮಾಧವೀಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ರಾಜಾನಸ್ತೇಽಭಿವಾದ್ಯೇದಮಬ್ರುವನ್||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜಿಂಕೆಯ ನಡತೆ-
ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಾಧವಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಜರು
ಅವಳನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸಿ ಹೇಳಿದರು:

05119021a ಕಿಮಾಗಮನಕೃತ್ಯಂ ತೇ ಕಿಂ ಕುರ್ವಃ ಶಾಸನಂ ತವ|

05119021c ಆಜ್ಞಾಪ್ಯಾ ಹಿ ವಯಂ ಸರ್ವೇ ತವ ಪುತ್ರಾಸ್ತಪೋಧನೇ||

“ನೀನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲು ಕಾರಣವೇನು? ಏನು ಕೆಲಸವಿದೆ? ನಿನ್ನ
ಶಾಸನದಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಆಜ್ಞಾಪಿಸು. ತಪೋಧನೆ! ನಾವೆಲ್ಲರೂ
ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರು.”

05119022a ತೇಷಾಂ ತದ್ಭಾಷಿತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಮಾಧವೀ ಪರಯಾ ಮುದಾ|

05119022c ಪಿತರಂ ಸಮುಪಾಗಚ್ಚ ದ್ವಯಾತಿಂ ಸಾ ವವಂದ ಚ||

ಅವರ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಪರಮ ಮುದಿತಳಾಗಿ ಮಾಧವಿಯು ತಂದೆ
ಯಯಾತಿಯ ಬಳಿ ಸಾರಿ ಅವನಿಗೆ ವಂದಿಸಿದಳು.

05119023a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮೂರ್ಧ್ನಾ ನತಾನ್ಪುತ್ರಾಂಸ್ತಾಪಸೀ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್|

05119023c ದೌಹಿತ್ರಾಸ್ತವ ರಾಜೇಂದ್ರ ಮಮ ಪುತ್ರಾ ನ ತೇ ಪರಾಃ|

05119023e ಇಮೇ ತ್ವಾಂ ತಾರಯಿಷ್ಯಂತಿ ದಿಷ್ಟಮೇತತ್ ಪುರಾತನಂ||

ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ತಾಪಸಿಯು ಹೇಳಿದಳು:
“ರಾಜೇಂದ್ರ! ನನ್ನ ಈ ಮಕ್ಕಳು ನಿನ್ನ ಮಗಳ ಮಕ್ಕಳು. ನಿನಗೆ ಪರರಲ್ಲ.
ಇವರೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದು ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ
ಕಾಣಲಾಗಿತ್ತು.

05119024a ಅಹಂ ತೇ ದುಹಿತಾ ರಾಜನ್ಯಾಧವೀ ಮೃಗಚಾರಿಣೀ|

05119024c ಮಯಾಪ್ಯುಪಚಿತೋ ಧರ್ಮಸ್ತತೋಽರ್ಧಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯತಾಂ||

ರಾಜನ್! ನಾನು ನಿನ್ನ ಮಗಳು ಮೃಗಚಾರಿಣೀ ಮಾಧವೀ. ನಾನೂ
ಕೂಡ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸಂಚಯಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅದರ ಅರ್ಧವನ್ನು
ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು.

05119025a ಯಸ್ಮಾದ್ರಾಜನ್ನರಾಃ ಸರ್ವೇ ಅಪತ್ಯಫಲಭಾಗಿನಃ|

05119025c ತಸ್ಮಾದಿಚ್ಛಂತಿ ದೌಹಿತ್ರಾನ್ಯಥಾ ತ್ವಂ ವಸುಧಾಧಿಪ||

ರಾಜನ್! ಹೇಗೆ ನರರು ಎಲ್ಲರೂ ಮಕ್ಕಳ ಫಲಗಳಿಗೆ
ಭಾಗಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೋ ಹಾಗೆ ವಸುಧಾಧಿಪ! ನಿನ್ನಂತೆ ಮಗಳ
ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಬಯಸುತ್ತಾರೆ.”

05119026a ತತಸ್ತೇ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ ಸರ್ವೇ ಶಿರಸಾ ಜನನೀಂ ತದಾ|

05119026c ಅಭಿವಾದ್ಯ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ಮಾತಾಮಹಮಥಾಬ್ರುವನ್||

ಆಗ ಆ ಎಲ್ಲ ಪಾರ್ಥಿವರೂ ಶಿರಬಾಗಿ ಜನನಿಗೆ ಅಭಿವಂದಿಸಿದರು.

ಮಾತಾಮಹನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೇಳಿದರು.

05119027a ಉಚ್ಚೈರನುಪಮೈಃ ಸ್ನಿಗ್ಧೈಃ ಸ್ವರೈರಾಪೂರ್ಯ ಮೇದಿನೀಂ|

05119027c ಮಾತಾಮಹಂ ನೃಪತಯಸ್ತಾರಯಂತೋ ದಿವಶ್ಚು ತಂ||

ಅವರ ಉಚ್ಚವಾದ, ಅನುಪಮ, ಸ್ನಿಗ್ಧ ಸ್ವರಗಳಿಂದ ಮೇದಿನಿಯನ್ನು ತುಂಬಿಸಿ ಆ ನೃಪತಿಗಳು ದಿವದಿಂದ ಚ್ಯುತನಾಗಿದ್ದ ಮಾತಾಮಹನನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದರು.

05119028a ಅಥ ತಸ್ಮಾದುಪಗತೋ ಗಾಲವೋಽಪ್ಯಾಹ ಪಾರ್ಥಿವಂ|

05119028c ತಪಸೋ ಮೇಽಷ್ಟಭಾಗೇನ ಸ್ವರ್ಗಮಾರೋಹತಾಂ ಭವಾನ್||

ಆಗ ಗಾಲವನೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಪಾರ್ಥಿವನಿಗೆ “ನನ್ನ ತಪಸ್ಸಿನ ಎಂಟನೇ ಒಂದು ಭಾಗದಿಂದ ನೀನು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೇರು!” ಎಂದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
ಗಾಲವಚರಿತೇ ಯಯಾತಿ ಸ್ವರ್ಗ ಭೃಂಶೇ
ಏಕೋನವಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗಾಲವಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ಯಯಾತಿ ಸ್ವರ್ಗ ಭೃಂಶದಲ್ಲಿ
ನೂರಾಹತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೦

ಯಯಾತಿಯು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಕೂಡಲೇ ವಿಗತಜ್ವರನಾಗಿ ತನ್ನ

ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪುನಃ ಸೇರಿದುದು (೧-೧೮).

05120001 ನಾರದ ಉವಾಚ|

05120001a ಪ್ರತ್ಯಭಿಜ್ಞಾತಮಾತ್ರೋಽಥ ಸದ್ಭಿಃಪುನರಪುಂಗವಃ|

05120001c ಯಯಾತಿರ್ದಿವ್ಯಸಂಸ್ಥಾನೋ ಬಭೂವ ವಿಗತಜ್ವರಃ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ನರಪುಂಗವ ಯಯಾತಿಯು ಆ ದಿವ್ಯಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕೂಡಲೇ ಅವನು ವಿಗತಜ್ವರನಾದನು.

05120002a ದಿವ್ಯಮಾಲಾಂಬರಧರೋ ದಿವ್ಯಾಭರಣಭೂಷಿತಃ|

05120002c ದಿವ್ಯಗಂಧಗುಣೋಪೇತೋ ನ ಪೃಥ್ವೀಮಸ್ಪೃಶತ್ಪದಾ||

ದಿವ್ಯಮಾಲಾಂಬರಧರನಾಗಿ ದಿವ್ಯಾಭರಣಭೂಷಿತನಾಗಿ ದಿವ್ಯಗಂಧಗುಣೋಪೇತನಾಗಿ ಅವನ ಕಾಲುಗಳು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ.

05120003a ತತೋ ವಸುಮನಾಃ ಪೂರ್ವಮುಚ್ಚೈರುಚ್ಚಾರಯನ್ವಚಃ|

05120003c ಖ್ಯಾತೋ ದಾನಪತಿರ್ಲೋಕೇ ವ್ಯಾಜಹಾರ ನೃಪಂ ತದಾ||

ಆಗ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ದಾನಪತಿಯೆಂದು ಖ್ಯಾತನಾದ ವಸುಮನನು ಉಚ್ಚವಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸಿ ನೃಪನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

05120004a ಪ್ರಾಪ್ತವಾನಸ್ಮಿ ಯಲ್ಲೋಕೇ ಸರ್ವವರ್ಣೇಷ್ವಗರ್ಹಯಾ|

05120004c ತದಪ್ಯಥ ಚ ದಾಸ್ಯಾಮಿ ತೇನ ಸಂಯುಜ್ಯತಾಂ ಭವಾನ್||

“ಸರ್ವ ವರ್ಣದವರೊಡನೆ ಅಗರ್ಹದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದುದರಿಂದ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದೇನೋ ಅದನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

05120005a ಯತ್ಫಲಂ ದಾನಶೀಲಸ್ಯ ಕ್ಷಮಾಶೀಲಸ್ಯ ಯತ್ಫಲಂ|

05120005c ಯಚ್ಚ ಮೇ ಫಲಮಾಧಾನೇ ತೇನ ಸಂಯುಜ್ಯತಾಂ ಭವಾನ್||

ದಾನಶೀಲನಾದುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಕ್ಷಮಾಶೀಲನಾದುದರಿಂದ ಏನು ಫಲಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದೇನೋ ಅವುಗಳನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

05120006a ತತಃ ಪ್ರತರ್ದನೋಽಪ್ಯಾಹ ವಾಕ್ಯಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಪುಂಗವಃ|

05120006c ಯಥಾ ಧರ್ಮರತಿನಿತ್ಯಂ ನಿತ್ಯಂ ಯುದ್ಧಪರಾಯಣಃ||

05120007a ಪ್ರಾಪ್ತವಾನಸ್ಮಿ ಯಲ್ಲೋಕೇ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮೋದ್ಭವಂ ಯಶಃ|

05120007c ವೀರಶಬ್ದಫಲಂ ಚೈವ ತೇನ ಸಂಯುಜ್ಯತಾಂ ಭವಾನ್||

ಆಗ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಪುಂಗವ ಪ್ರತರ್ದನನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿತ್ಯವೂ

ಧರ್ಮರತನಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ನಿತ್ಯವೂ

ಯುದ್ಧಪರಾಯಣನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ

ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮದಿಂದ ಪಡೆದ ಯಶಸ್ಸು ಮತ್ತು ವೀರಶಬ್ದಗಳ ಫಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನಿನ್ನನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

05120008a ಶಿಬಿರೌಶೀನರೋ ಧೀಮಾನುವಾಚ ಮಧುರಾಂ ಗಿರಂ|

05120008c ಯಥಾ ಬಾಲೇಷು ನಾರೀಷು ವೈಹಾರ್ಯೇಷು ತಥೈವ ಚ||

05120009a ಸಂಗರೇಷು ನಿಪಾತೇಷು ತಥಾಪದ್ವ್ಯ ಸನೇಷು ಚ|

05120009c ಅನ್ಯತಂ ನೋಕ್ತಪೂರ್ವಂ ಮೇ ತೇನ ಸತ್ಯೇನ ಖಂ ವ್ರಜ||

ಧೀಮಂತ ಶಿಬಿ ಔಶೀನರನು ಮಧುರ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನು: “ಈ ಹಿಂದೆ ಬಾಲಕರಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ, ನಾರಿಯರಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ, ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ, ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ, ಉತ್ಪಾತಗಳಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ, ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳದೇ ಇದ್ದ ನನ್ನ ಆ ಸತ್ಯದಿಂದ ನೀನು ಆಕಾಶವನ್ನೇರು!

05120010a ಯಥಾ ಪ್ರಾಣಾಂಶ್ಚ ರಾಜ್ಯಂ ಚ ರಾಜನ್ಯಮ್ ಸುಖಾನಿ ಚ|

05120010c ತ್ಯಜೇಯಂ ನ ಪುನಃ ಸತ್ಯಂ ತೇನ ಸತ್ಯೇನ ಖಂ ವ್ರಜ||

ರಾಜನ್! ನಾನು ಪ್ರಾಣವನ್ನು, ರಾಜ್ಯವನ್ನು, ಕರ್ಮ-ಸುಖಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿಯೇನು. ಆದರೆ ಸತ್ಯವನ್ನು ಬಿಡಲಾರೆ ಎನ್ನುವ ಸತ್ಯದಿಂದ ನೀನು ಆಕಾಶವನ್ನೇರು.

05120011a ಯಥಾ ಸತ್ಯೇನ ಮೇ ಧರ್ಮೋ ಯಥಾ ಸತ್ಯೇನ ಪಾವಕಃ|

05120011c ಪ್ರೀತಃ ಶಕ್ರಶ್ಚ ಸತ್ಯೇನ ತೇನ ಸತ್ಯೇನ ಖಂ ವ್ರಜ||

ನಾನು ಸತ್ಯದಿಂದ ಧರ್ಮವನ್ನು, ಸತ್ಯದಿಂದ ಪಾವಕನನ್ನು, ಸತ್ಯದಿಂದ ಶಕ್ರನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿದ್ದರೆ ಆ ಸತ್ಯದಿಂದ ನೀನು ಆಕಾಶವನ್ನೇರು!”

05120012a ಅಷ್ಟಕಸ್ತ್ವ ಧ ರಾಜರ್ಷಿಃ ಕೌಶಿಕೋ ಮಾಧವೀಸುತಃ|

05120012c ಅನೇಕಶತಯಜ್ವಾನಂ ವಚನಂ ಪ್ರಾಹ ಧರ್ಮವಿತ್||

ಆಗ ರಾಜರ್ಷಿ, ಕೌಶಿಕ, ಮಾಧವೀಸುತ, ಅನೇಕ ನೂರಾರು
ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದ ಧರ್ಮವಿದು ಅಷ್ಟಕನು ಈ ಮಾತನ್ನು
ಹೇಳಿದನು:

05120013a ಶತಶಃ ಪುಂಡರೀಕಾ ಮೇ ಗೋಸವಾಶ್ಚ ಚಿತಾಃ ಪ್ರಭೋ|

05120013c ಕೃತವೋ ವಾಜಪೇಯಾಶ್ಚ ತೇಷಾಂ ಫಲಮವಾಪ್ನುಹಿ||

“ಪ್ರಭೋ! ನಾನು ನೂರಾರು ಪುಂಡರೀಕ, ಗೋಸವ ಮತ್ತು
ವಾಜಪೇಯ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಅವುಗಳ ಫಲವನ್ನು
ಹೊಂದು.

05120014a ನ ಮೇ ರತ್ನಾನಿ ನ ಧನಂ ನ ತಥಾನ್ಯೇ ಪರಿಚ್ಛದಾಃ|

05120014c ಕೃತುಷ್ಟನುಪಯುಕ್ತಾನಿ ತೇನ ಸತ್ಯೇನ ಖಿಂ ಪ್ರಜ||

ಕೃತುಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸದೇ ಇದ್ದ ರತ್ನಗಳಾಗಲೀ, ಧನವಾಗಲೀ,
ಪರಿಚ್ಛದವಾಗಲೀ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಈ ಸತ್ಯದಿಂದ
ಆಕಾಶವನ್ನೇರು!”

05120015a ಯಥಾ ಯಥಾ ಹಿ ಜಲ್ಪಂತಿ ದೌಹಿತ್ರಾಸ್ತಂ ನರಾಧಿಪಂ|

05120015c ತಥಾ ತಥಾ ವಸುಮತೀಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ರಾಜಾ ದಿವಂ ಯಯೌ||

ಹೇಗೆ ಮಗಳ ಮಕ್ಕಳು ಹೀಗೆ ಆ ನರಾಧಿಪನಿಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರೋ
ಹಾಗೆ ರಾಜನು ವಸುಮತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದಿವಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು.

05120016a ಏವಂ ಸರ್ವೇ ಸಮಸ್ತಾಸ್ತೇ ರಾಜಾನಃ ಸುಕೃತ್ಯೈಸ್ತದಾ|

05120016c ಯಯಾತಿಂ ಸ್ವರ್ಗತೋ ಭ್ರಷ್ಟಂ ತಾರಯಾಮಾಸುರಂಜಸಾ||

ಈ ರೀತಿ ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟನಾದ ಯಯಾತಿಯನ್ನು ಆ ಎಲ್ಲ ರಾಜರು ತಮ್ಮ ಸುಕೃತ ತೇಜಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಉದ್ಧರಿಸಿದರು.

05120017a ದೌಹಿತ್ರಾಃ ಸ್ವೇನ ಧರ್ಮೇಣ ಯಜ್ಞಾದಾನಕೃತೇನ ವೈ|

05120017c ಚತುರ್ಷು ರಾಜವಂಶೇಷು ಸಂಭೂತಾಃ ಕುಲವರ್ಧನಾಃ|

05120017e ಮಾತಾಮಹಂ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಾಂ ದಿವಮಾರೋಪಯಂತಿ ತೇ||

ನಾಲ್ಕು ರಾಜವಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕುಲವರ್ಧನ ಆ ಮಗಳ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮದೇ ಧರ್ಮದಿಂದ, ಯಜ್ಞ ದಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದುದರ ಮೂಲಕ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಮಾತಾಮಹನನ್ನು ದಿವಕ್ಕೆ ಏರಿಸಿದರು.

05120018 ರಾಜಾನ ಊಚುಃ|

05120018a ರಾಜಧರ್ಮಗುಣೋಪೇತಾಃ ಸರ್ವಧರ್ಮಗುಣಾನ್ವಿತಾಃ|

05120018c ದೌಹಿತ್ರಾಸ್ತೇ ವಯಂ ರಾಜದ್ವಿವಮಾರೋಹ ಪಾರ್ಥಿವಃ||

ರಾಜರು ಹೇಳಿದರು: “ರಾಜನ್! ಪಾರ್ಥಿವ!

ರಾಜಧರ್ಮಗುಣೋಪೇತರಾದ, ಸರ್ವಧರ್ಮಗುಣಾನ್ವಿತರಾದ ನಿನ್ನ ಮಗಳ ಮಕ್ಕಳಾದ ನಮ್ಮಿಂದ ದಿವವವನ್ನೇರು!”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ

ಗಾಲವಚರಿತೇ ಯಯಾತಿಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣೇ

ವಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗಾಲವಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ಯಯಾತಿಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣೆಯಲ್ಲಿ ನೂರಾಳಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೧

ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರಿದ ಯಯಾತಿಯು ಪಿತಾಮಹನಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು ಅಭಿಮಾನವೇ ಅವನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದ ಮಹಾ ಪುಣ್ಯಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿತು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು (೧-೧೭). ಹೀಗೆ ಗಾಲವನ ಹಠದ ಮತ್ತು ಯಯಾತಿಯ ಅಭಿಮಾನದ ದುಷ್ಟರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿ ನಾರದನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದುದು (೧೮-೨೨).

05121001 ನಾರದ ಉವಾಚ|

05121001a ಸದ್ಭಿರಾರೋಪಿತಃ ಸ್ವರ್ಗಂ ಪಾರ್ಥಿವೈರ್ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣೈಃ|

05121001c ಅಭ್ಯನುಜ್ಞಾಯ ದೌಹಿತ್ರಾನ್ಯಯಾತಿರ್ದಿವಮಾಸ್ಥಿತಃ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣ ಒಳ್ಳೆಯ ಪಾರ್ಥಿವರಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಏರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಯಯಾತಿಯು ಮಗಳ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರಿದನು.

05121002a ಅಭಿವೃಷ್ಟಶ್ಚ ವರ್ಷೇಣ ನಾನಾಪುಷ್ಟಸುಗಂಧಿನಾ|

05121002c ಪರಿಷ್ಟಕ್ತಶ್ಚ ಪುಣ್ಯೇನ ವಾಯುನಾ ಪುಣ್ಯಗಂಧಿನಾ||

05121003a ಅಚಲಂ ಸ್ಥಾನಮಾರುಹ್ಯ ದೌಹಿತ್ರಫಲನಿರ್ಜಿತಂ|

05121003c ಕರ್ಮಭಿಃ ಸ್ವೈರುಪಚಿತೋ ಜಜ್ವಾಲ ಪರಯಾ ಶ್ರಿಯಾ||

ನಾನಾ ಸುಗಂಧಿತ ಪುಷ್ಪಗಳ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಂದು,
ಪುಣ್ಯಸುಗಂಧಯುಕ್ತ ಪುಣ್ಯಗಾಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ, ಮಗಳ ಮಕ್ಕಳ ಫಲವನ್ನು
ಪಡೆದು ಅಚಲ ಸ್ಥಾನವನ್ನೇರಿ, ತನ್ನದೇ ಉಪಚಿತ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ
ಪರಮ ಶ್ರೀಯನ್ನು ಪಡೆದು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿದನು.

05121004a ಉಪಗೀತೋಪನೃತ್ತಶ್ಚ ಗಂಧವಾಪ್ಸರಸಾಂ ಗಣೈಃ|

05121004c ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಪ್ರತಿಗೃಹೀತಶ್ಚ ಸ್ವರ್ಗೇ ದುಂದುಭಿನಿಸ್ವನೈಃ||

ಗಂಧವಾಪ್ಸರ ಗಣಗಳ ಉಪಗೀತ ಉಪನೃತ್ಯಗಳಿಂದ, ದುಂದುಭಿ
ನಿಸ್ವನಗಳಿಂದ ಅವನು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು.

05121005a ಅಭಿಷ್ಪುತಶ್ಚ ವಿವಿಧೈರ್ದೇವರಾಜರ್ಷಿಚಾರಣೈಃ|

05121005c ಅರ್ಚಿತಶ್ಚೋತ್ತಮಾರ್ಘೇಣ ದೈವತೈರಭಿನಂದಿತಃ||

05121006a ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಸ್ವರ್ಗಫಲಂ ಚೈವ ತಮುವಾಚ ಪಿತಾಮಹಃ|

05121006c ನಿರ್ವೃತಂ ಶಾಂತಮನಸಂ ವಚೋಭಿಸ್ತರ್ಪಯನ್ನಿವ||

ವಿವಿಧ ದೇವ-ರಾಜರ್ಷಿ ಚಾರಣರ ಅರ್ಚನೆಗಳಿಂದ
ಸಂತೋಷಗೊಂಡು, ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಅಭಿನಂದಿತನಾಗಿ, ಅವನು
ಸ್ವರ್ಗಫಲವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಆಗ ಪಿತಾಮಹನು
ಶಾಂತಮನಸ್ಕನಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಅವನನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಲೋ
ಎನ್ನುವಂತೆ ಹೇಳಿದನು:

05121007a ಚತುಷ್ಪಾದಸ್ತ್ವಯಾ ಧರ್ಮಶ್ಚಿತೋ ಲೋಕೈನ ಕರ್ಮಣಾ|

05121007c ಅಕ್ಷಯಸ್ತವ ಲೋಕೋಽಯಂ ಕೀರ್ತಿಶ್ಚೈವಾಕ್ಷಯಾ ದಿವಿ|

05121007e ಪುನಸ್ತವಾದ್ಯ ರಾಜರ್ಷೇ ಸುಕೃತೇನೇಹ ಕರ್ಮಣಾ||

“ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಗಳ ಮೂಲಕ ನಾಲ್ಕು ಭಾಗ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಸಂಚಯಿಸಿದ್ದೀಯೆ. ಈ ಲೋಕವು ನಿನಗೆ ಅಕ್ಷಯವಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಜರ್ಷೇ ! ನಿನ್ನ ಸುಕೃತ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಪುನಃ ದಿವಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯೂ ಅಕ್ಷಯವಾಗುತ್ತದೆ.

05121008a ಆವೃತಂ ತಮಸಾ ಚೇತಃ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಸ್ವರ್ಗವಾಸಿನಾಂ|

05121008c ಯೇನ ತ್ವಾಂ ನಾಭಿಜಾನಂತಿ ತತೋಽಜ್ಞಾತ್ವಾಸಿ ಪಾತಿತಃ||

ಸ್ವರ್ಗವಾಸಿಗಳೆಲ್ಲರ ಚೇತನಗಳೂ ತಮಸ್ಸಿನಿಂದ ಆವೃತವಾಗಿದ್ದವು. ಆದುದರಿಂದ ಅವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾರದಾದರು. ಗುರುತಿಗೆ ಸಿಗದೇ ನೀನು ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದೆ.

05121009a ಪ್ರೀತ್ಯೈವ ಚಾಸಿ ದೌಹಿತ್ಯೈಸ್ತಾರಿತಸ್ವ ಮಿಹಾಗತಃ|

05121009c ಸ್ಥಾನಂ ಚ ಪ್ರತಿಪನ್ನೋಽಸಿ ಕರ್ಮಣಾ ಸ್ವೇನ ನಿರ್ಜಿತಂ|

05121009e ಅಚಲಂ ಶಾಶ್ವತಂ ಪುಣ್ಯಮುತ್ತಮಂ ಧ್ರುವಮವ್ಯಯಂ||

ನಿನ್ನ ಮಗಳ ಮಕ್ಕಳು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದುದರಿಂದ ನೀನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವೆ. ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ಈ ಅಚಲವೂ, ಶಾಶ್ವತವೂ, ಪುಣ್ಯವೂ, ಉತ್ತಮವೂ, ನಿಶ್ಚಿತವೂ, ಅವ್ಯಯವೂ ಆಗಿರುವ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗಳಿಸಿರುವೆ.”

05121010 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

05121010a ಭಗವನ್ನಂಶಯೋ ಮೇಽಸ್ಮಿ ಕಶ್ಚಿತ್ತಂ ಚೇತ್ತುಮರ್ಹಸಿ|

05121010c ನ ಹ್ಯನ್ಯಮಹಮರ್ಹಾಮಿ ಪ್ರಷ್ಟುಂ ಲೋಕಪಿತಾಮಹ||

ಯಯಾತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಭಗವನ್! ಲೋಕಪಿತಾಮಹ!

ನನಗೊಂದು ಸಂಶಯವಿದೆ. ಅದನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಬೇರೆ ಯಾರಲ್ಲಿಯೂ ಇದನ್ನು ಕೇಳಲಾರೆ.

05121011a ಬಹುವರ್ಷ ಸಹಸ್ರಾಂತಂ ಪ್ರಜಾಪಾಲನವರ್ಧಿತಂ|

05121011c ಅನೇಕಕ್ರತುದಾನೌಘೈರರ್ಜಿತಂ ಮೇ ಮಹತ್ಫಲಂ||

ಬಹಳ ಸಹಸ್ರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರಜಾಪಾಲನೆಯಿಂದ ಬೆಳೆದ, ಅನೇಕ ಕ್ರತು-ದಾನಾದಿಗಳಿಂದ ನಾನು ಮಹಾ ಫಲವನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದೆನು.

05121012a ಕಥಂ ತದಲ್ಪಕಾಲೇನ ಕ್ಷೀಣಂ ಯೇನಾಸ್ಮಿ ಪಾತಿತಃ|

05121012c ಭಗವನ್ವೇತ್ಥ ಲೋಕಾಂಶ್ಚ ಶಾಶ್ವತಾನ್ಮಮ ನಿರ್ಜಿತಾನ್||

ಆದರೆ, ಅದು ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೀಣವಾಗಿ ನಾನು ಹೇಗೆ ಬಿದ್ದೆ? ಭಗವನ್! ನಾನು ಗಳಿಸಿದ ಶಾಶ್ವತ ಲೋಕಗಳು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇವೆ.”

05121013 ಪಿತಾಮಹ ಉವಾಚ|

05121013a ಬಹುವರ್ಷ ಸಹಸ್ರಾಂತಂ ಪ್ರಜಾಪಾಲನವರ್ಧಿತಂ|

05121013c ಅನೇಕಕ್ರತುದಾನೌಘೈರ್ತ್ವಯೋಪಾರ್ಜಿತಂ ಫಲಂ||

ಪಿತಾಮಹನು ಹೇಳಿದನು: “ಬಹಳ ಸಹಸ್ರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರಜಾಪಾಲನೆಯಿಂದ ಬೆಳೆದ, ಅನೇಕ ಕ್ರತು-ದಾನಾದಿಗಳಿಂದ ನೀನು

ಮಹಾ ಫಲಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿದೆ.

05121014a ತದನೇನೈವ ದೋಷೇಣ ಕ್ಷೀಣಂ ಯೇನಾಸಿ ಪಾತಿತಃ|

05121014c ಅಭಿಮಾನೇನ ರಾಜೇಂದ್ರ ಧಿಕ್ಕೃತಃ ಸ್ವರ್ಗವಾಸಿಭಿಃ||

ಆದರೆ ಅವನ್ನು ಒಂದೇ ಒಂದು ದೋಷದಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿಂದ ಕೆಳಗುರುಳಿದೆ. ರಾಜೇಂದ್ರ! ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ನೀನು ಸ್ವರ್ಗವಾಸಿಗಳಿಂದ ಧಿಕ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟೆ.

05121015a ನಾಯಂ ಮಾನೇನ ರಾಜರ್ಷೇ ನ ಬಲೇನ ನ ಹಿಂಸಯಾ|

05121015c ನ ಶಾಶ್ವೇನ ನ ಮಾಯಾಭಿಲೋಕೋ ಭವತಿ ಶಾಶ್ವತಃ||

ರಾಜರ್ಷೇ ! ಈ ಲೋಕವು ಮಾನದಿಂದ, ಬಲದಿಂದ, ಹಿಂಸೆಯಿಂದ, ಮೋಸದಿಂದ ಮತ್ತು ಮಾಯೆಯಿಂದ ಶಾಶ್ವತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

05121016a ನಾವಮಾನ್ಯಾಸ್ತ್ವಯಾ ರಾಜನ್ನವರೋತ್ಕೃಷ್ಟಮಧ್ಯಮಾಃ|

05121016c ನ ಹಿ ಮಾನಪ್ರದಗ್ಧಾನಾಂ ಕಶ್ಚಿದಸ್ತಿ ಸಮಃ ಕ್ವ ಚಿತ್||

ರಾಜನ್ ! ನೀನು ಮೇಲಿರುವವರನ್ನಾಗಲೀ, ಕೆಳಗಿರುವವರನ್ನಾಗಲೀ, ಮಧ್ಯಮರನ್ನಾಗಲೀ ಅವಮಾನಿಸಕೂಡದು. ಅಭಿಮಾನದ ಕಿಚ್ಚಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದವರಿಗೆ ಎಂದೂ ಯಾರೂ ಸಮರೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

05121017a ಪತನಾರೋಹಣಮಿದಂ ಕಥಯಿಷ್ಯಂತಿ ಯೇ ನರಾಃ|

05121017c ವಿಷಮಾಣ್ಯಪಿ ತೇ ಪ್ರಾಪ್ತಾಸ್ತರಿಷ್ಯಂತಿ ನ ಸಂಶಯಃ||

ನಿನ್ನ ಈ ಪತನ ಮತ್ತು ಆರೋಹಣವನ್ನು ಯಾವ ನರರು

ಹೇಳುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಎಲ್ಲ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ದಾಟುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ
ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ!”

05121018 ನಾರದ ಉವಾಚ|

05121018a ಏಷ ದೋಷೋಽಭಿಮಾನೇನ ಪುರಾ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಯಯಾತಿನಾ|

05121018c ನಿರ್ಬಂಧತಶ್ಚಾತಿಮಾತ್ರಂ ಗಾಲವೇನ ಮಹೀಪತೇ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹೀಪತೇ! ಈ ರೀತಿ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ
ಹಿಂದೆ ಯಯಾತಿ ಮತ್ತು ಗಾಲವರು ಅತಿ ನಿರ್ಬಂಧಕ್ಕಾಗಿ
ದೋಷಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದರು.

05121019a ಶ್ರೋತವ್ಯಂ ಹಿತಕಾಮಾನಾಂ ಸುಹೃದಾಂ ಭೂತಿಮಿಚ್ಛತಾಂ|

05121019c ನ ಕರ್ತವ್ಯೋ ಹಿ ನಿರ್ಬಂಧೋ ನಿರ್ಬಂಧೋ ಹಿ ಕ್ಷಯೋದಯಃ||

ತಮ್ಮ ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಬಯಸುವವರು ಸುಹೃದಯರ
ಹಿತಕಾಮನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು. ಹಠವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ
ಹಠವು ಕ್ಷಯವನ್ನು ತರುತ್ತದೆ.

05121020a ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವಮಪಿ ಗಾಂಧಾರೇ ಮಾನಂ ಕ್ರೋಧಂ ಚ ವರ್ಜಯ|

05121020c ಸಂಧತ್ಸ್ವ ಪಾಂಡವೈರ್ವೀರ ಸಂರಂಭಂ ತ್ಯಜ ಪಾರ್ಥಿವ||

ಆದುದರಿಂದ ಗಾಂಧಾರೇ! ನೀನೂ ಕೂಡ ಮಾನಕ್ರೋಧಗಳನ್ನು
ತೊರೆದು ವೀರ ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಧಿ ಮಾಡಿಕೋ! ಪಾರ್ಥಿವ!
ಈ ರಂಪಾಟವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸು.

05121021a ದದಾತಿ ಯತ್ಪಾರ್ಥಿವ ಯತ್ಕರೋತಿ

ಯದ್ವಾ ತಪಸ್ತಪ್ಯತಿ ಯಜ್ಜಹೋತಿ|

05121021c ನ ತಸ್ಯ ನಾಶೋಽಸ್ತಿ ನ ಚಾಪಕರ್ಷೋ

ನಾನ್ಯಸ್ತದಶ್ನಾತಿ ಸ ಏವ ಕರ್ತಾ||

ಪಾರ್ಥಿವ ! ಏನನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೀವೋ, ಏನನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೀವೋ, ಏನು ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸುತ್ತೀವೋ, ಏನು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೀವೋ ಅವುಗಳು ನಾಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಯಾರೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾಡುವವನಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಯಾರಿಗೂ ಅವು ತಲುಪುವುದಿಲ್ಲ.

05121022a ಇದಂ ಮಹಾಖ್ಯಾನಮನುತ್ತಮಂ ಮತಂ

ಬಹುಶ್ರುತಾನಾಂ ಗತರೋಷರಾಗಿಣಾಂ|

05121022c ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಲೋಕೇ ಬಹುಧಾ ಪ್ರಧಾವಿತಾ

ತ್ರಿವರ್ಗದೃಷ್ಟಿಃ ಪೃಥಿವೀಮುಪಾಶ್ನುತೇ||

ಈ ಉತ್ತಮ ಮಹಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಬಹುಶ್ರುತರು ರೋಷರಾಗಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡವರು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಹುರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರುವರ್ಗದ ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ತೋರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ

ಗಾಲವಚರಿತೇ ಏಕವಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗಾಲವಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ನೂರಾಳಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೨

ತನಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾರದನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು
ದುರ್ಯೋಧನನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸೆಂದು ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ
ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧-೪). ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ
“ತಂದೆಯ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದು

ಶ್ರೇಯವಾದುದು...ಹುಟ್ಟಿದಾಗಿನಿಂದ ನಿತ್ಯವೂ ನೀನು ಕೌಂತೇಯರನ್ನು
ಕಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ಧರ್ಮಾತ್ಮರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಪಾಂಡವರು ನಿನ್ನ
ಮೇಲೆ ಕೋಪಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕುಪಿತರಾದ ಭೀಮಾರ್ಜುನರನ್ನು
ಯಾರೂ ಎದುರಿಸಿ ಉಳಿಯಲಾರರು...ನಿನ್ನನ್ನು ಕುಲಘ್ನ ಮತ್ತು
ಕೀರ್ತಿನಾಶಕನೆಂದು ಕರೆಯದಿರಲಿ...ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಶಾಂತಿಯನ್ನು
ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸುಹೃದಯರ ಮಾತಿನಂತೆ ಮಾಡು” ಎಂದು
ಹೇಳುವುದು (೫-೬೧).

05122001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05122001a ಭಗವನ್ನೇವಮೇವೈತದ್ಯಥಾ ವದಸಿ ನಾರದ|

05122001c ಇಚ್ಛಾಮಿ ಚಾಹಮಪ್ಯೇವಂ ನ ತ್ವೀಶೋ ಭಗವನ್ನಹಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಗವನ್! ನಾರದ! ನೀನು ಹೇಳಿದುದು
ಸರಿ. ನಾನೂ ಕೂಡ ಅದನ್ನೇ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಭಗವನ್! ನನಗೆ

ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ!”

05122002 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05122002a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತತಃ ಕೃಷ್ಣಮಭ್ಯಭಾಷತ ಭಾರತ|

05122002c ಸ್ವರ್ಗ್ಯಂ ಲೋಕ್ಯಂ ಚ ಮಾಮಾತ್ಮ ಧರ್ಮ್ಯಂ ನ್ಯಾಯ್ಯಂ ಚ ಕೇಶವ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಕೃಷ್ಣನನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿದನು: “ಕೇಶವ! ನೀನು ಹೇಳಿದುದು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ನೀಡುವಂತಹುದು, ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹಿತವಾದುದು, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಗಳಿಗೆ ಸಮ್ಮತವಾಗಿದೆ.

05122003a ನ ತ್ವಹಂ ಸ್ವವಶಸ್ತಾತ ಕ್ರಿಯಮಾಣಂ ನ ಮೇ ಪ್ರಿಯಂ|

05122003c ಅಂಗ ದುರ್ಯೋಧನಂ ಕೃಷ್ಣ ಮಂದಂ ಶಾಸ್ತ್ರಾತಿಗಂ ಮಮ||

05122004a ಅನುನೇತುಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಯತಸ್ವ ಪುರುಷೋತ್ತಮ|

05122004c ಸುಹೃತ್ಕಾರ್ಯಂ ತು ಸುಮಹತ್ಕೃತಂ ತೇ ಸ್ಯಾಜ್ಜನಾರ್ದನ||

ಆದರೆ ಅಯ್ಯಾ! ನಾನು ಸ್ವವಶನಾಗಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದುದನ್ನು ಇವನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣ! ಮಹಾಬಾಹೋ! ಪುರುಷೋತ್ತಮ! ನನ್ನ ಆಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸದೇ ಇರುವ ಈ ಮಂದ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ನೀನೇ ಪ್ರಯತ್ನಿಸು. ಜನಾರ್ದನ! ಇದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ ಒಂದು ಮಹತ್ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವೆ!”

05122005a ತತೋಽಭ್ಯಾವೃತ್ಯ ವಾರ್ಷ್ಣೇಯೋ ದುರ್ಯೋಧನಮಮರ್ಷಣಂ|

05122005c ಅಬ್ರವೀನ್ಮಧುರಾಂ ವಾಚಂ ಸರ್ವಧರ್ಮಾರ್ಥತತ್ತ್ವವಿತೌ||

ಆಗ ವಾಷ್ಣೇಯನು ಅಮರ್ಷಣ ದುರ್ಯೋಧನನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ಈ ಸರ್ವ ಧರ್ಮಾರ್ಥ ತತ್ವಗಳುಳ್ಳ ಮಧುರ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದನು.

05122006a ದುರ್ಯೋಧನ ನಿಬೋಧೇದಂ ಮದ್ವಾಕ್ಯಂ ಕುರುಸತ್ತಮ|

05122006c ಸಮರ್ಥಂ ತೇ ವಿಶೇಷೇಣ ಸಾನುಬಂಧಸ್ಯ ಭಾರತ||

“ದುರ್ಯೋಧನ ! ಕುರುಸತ್ತಮ ! ಭಾರತ ! ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಅನುಯಾಯಿಗಳ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಾನು ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳು.

05122007a ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಾ ಕುಲೇ ಜಾತಃ ಸಾಧ್ವೇತತ್ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ|

05122007c ಶ್ರುತವೃತ್ತೋಪಸಂಪನ್ನಃ ಸರ್ವೈಃ ಸಮುದಿತೋ ಗುಣೈಃ||

ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞನಾದ ನೀನು ಉಚ್ಚ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ್ದೀಯೆ.

ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಒಳ್ಳೆಯವನಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನೀನು ವಿದ್ಯಾವಂತ, ಉತ್ತಮ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಗುಣಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ್ದೀಯೆ.

05122008a ದೌಷ್ಟುಲೇಯಾ ದುರಾತ್ಮಾನೋ ನೃಶಂಸಾ ನಿರಪತ್ರಪಾಃ|

05122008c ತ ಏತದೀದೃಶಂ ಕುರ್ಯುರ್ಯಥಾ ತ್ವಂ ತಾತ ಮನ್ಯಸೇ||

ಅಯ್ಯಾ ! ನೀನು ಯೋಚಿಸಿರುವಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನು ದುಷ್ಟುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರು, ದುರಾತ್ಮರು, ಕ್ರೂರಿಗಳು ಮತ್ತು ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲದವರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

05122009a ಧರ್ಮಾರ್ಥಯುಕ್ತಾ ಲೋಕೇಽಸ್ಮಿನ್ನಪ್ರವೃತ್ತಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯತೇ ಸತಾಂ|

05122009c ಅಸತಾಂ ವಿಪರೀತಾ ತು ಲಕ್ಷ್ಯತೇ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಂತರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು
ಧರ್ಮಾರ್ಥಯುಕ್ತವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಸಂತರದಲ್ಲದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು
ವಿಪರೀತವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

05122010a ವಿಪರೀತಾ ತ್ವಿಯಂ ವೃತ್ತಿರಸಕೃಲ್ಲಕ್ಷ್ಯತೇ ತ್ವಯಿ|

05122010c ಅಧರ್ಮಶ್ಚಾನ್ವಬಂಧೋಽತ್ರ ಘೋರಃ ಪ್ರಾಣಹರೋ ಮಹಾನೋ||

ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ರೀತಿಯು
ವಿಪರೀತವೆಂದು ತೋರುತ್ತಿದೆ - ನಿನ್ನ ಈ ಅಧರ್ಮ ಹಠವು ಘೋರ,
ಮತ್ತು ಮಹಾ ಪ್ರಾಣಹರಣ ಮಾಡುವಂತಹುದು.

05122011a ಅನೇಕಶಸ್ತ್ವನ್ನಿಮಿತ್ತಮಯಶಸ್ಯಂ ಚ ಭಾರತ|

05122011c ತಮನರ್ಥಂ ಪರಿಹರನ್ನಾತ್ಮಶ್ರೇಯಃ ಕರಿಷ್ಯಸಿ||

ಭಾರತ! ಈಗಾಗಲೇ ನೀನು ಅನೇಕ ಅಯಶಸ್ಕರವಾದವುಗಳನ್ನು
ಮಾಡಿರುವೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಆ ಅನರ್ಥವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ನಿನಗೇ
ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

05122012a ಭ್ರಾತೃಣಾಮಥ ಭೃತ್ಯಾನಾಂ ಮಿತ್ರಾಣಾಂ ಚ ಪರಂತಪ|

05122012c ಅಧರ್ಮ್ಯಾದಯಶಸ್ಯಾಚ್ಚ ಕರ್ಮಣಸ್ತ್ವಂ ಪ್ರಮೋಕ್ಷ್ಯಸೇ||

ಪರಂತಪ! ನೀನು ನಿನ್ನ ಭ್ರಾತೃಗಳನ್ನೂ, ಭೃತ್ಯರನ್ನೂ ಅಧರ್ಮ ಮತ್ತು

ಅಯಶಸ್ಕರ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಬಲ್ಲೆ.

05122013a ಪ್ರಾಜ್ಞೇಃ ಶೂರೈರ್ಮಹೋತ್ಸಾಹೈರಾತ್ಮವದ್ಭಿರ್ಬಹುಶ್ರುತೈಃ|

05122013c ಸಂಧತ್ಸ್ವ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಪಾಂಡವೈರ್ಭರತರ್ಷಭ||

ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ! ಭರತರ್ಷಭ! ಪ್ರಾಜ್ಞರೂ, ಶೂರರೂ,
ಮಹೋತ್ಸಾಹರೂ, ಆತ್ಮವಂತರೂ, ಬಹುಶ್ರುತರೂ ಆದ
ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಧಿ ಮಾಡಿಕೋ.

05122014a ತದ್ಧಿತಂ ಚ ಪ್ರಿಯಂ ಚೈವ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಧೀಮತಃ|

05122014c ಪಿತಾಮಹಸ್ಯ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ವಿದುರಸ್ಯ ಮಹಾಮತೇಃ||

05122015a ಕೃಪಸ್ಯ ಸೋಮದತ್ತಸ್ಯ ಬಾಹ್ಲೀಕಸ್ಯ ಚ ಧೀಮತಃ|

05122015c ಅಶ್ವತ್ಥಾಮೋ ವಿಕರ್ಣಸ್ಯ ಸಂಜಯಸ್ಯ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

05122016a ಜ್ಞಾತೀನಾಂ ಚೈವ ಭೂಯಿಷ್ಠಂ ಮಿತ್ರಾಣಾಂ ಚ ಪರಂತಪ|

ಇದು ಹಿತವಾದುದು. ಪರಂತಪ! ವಿಶಾಂಪತೇ! ಇದು ಧೀಮತ
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೂ, ಪಿತಾಮಹನಿಗೂ, ದ್ರೋಣನಿಗೂ, ಮಹಾಮತಿ
ವಿದುರನಿಗೂ, ಕೃಪನಿಗೂ, ಸೋಮದತ್ತನಿಗೂ, ಧೀಮತ
ಬಾಹ್ಲೀಕನಿಗೂ, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ-ವಿಕರ್ಣರಿಗೂ, ಸಂಜಯನಿಗೂ,
ಬಾಂಧವರಿಗೂ, ಮಿತ್ರರಿಗೂ ಇಷ್ಟವಾದುದು ಮತ್ತು
ಒಳ್ಳೆಯದಾದುದು.

05122016c ಶಮೇ ಶರ್ಮ ಭವೇತ್ತಾತ ಸರ್ವಸ್ಯ ಜಗತಸ್ತಥಾ||

05122017a ಹ್ರೀಮಾನಸಿ ಕುಲೇ ಜಾತಃ ಶ್ರುತವಾನನ್ಯಶಂಸವಾನ್|

05122017c ತಿಷ್ಠ ತಾತ ಪಿತುಃ ಶಾಸ್ತ್ರೇ ಮಾತುಶ್ಚ ಭರತರ್ಷಭ||

ಅಯ್ಯಾ! ಶಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಜಗತ್ತೂ ಆಸರೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ.

ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಮಾನವಿದೆ. ಉಚ್ಚ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ್ದೀಯೆ.

ವಿದ್ಯಾವಂತನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಕ್ರೂರನಾಗಿಲ್ಲ. ಅಯ್ಯಾ! ಭರತರ್ಷಭ! ನಿನ್ನ

ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರ ಶಾಸನದಂತೆ ನಡೆದುಕೋ!

05122018a ಏತಚ್ಚೈಯೋ ಹಿ ಮನ್ಯಂತೇ ಪಿತಾ ಯಚ್ಚಾಸ್ತಿ ಭಾರತ|

05122018c ಉತ್ತಮಾಪದ್ಗತಃ ಸರ್ವಃ ಪಿತುಃ ಸ್ಮರತಿ ಶಾಸನಂ||

ಭಾರತ! ತಂದೆಯ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದು ಶ್ರೇಯವಾದುದು.

ಏಕೆಂದರೆ ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ತಂದೆಯು ಹೇಳಿದುದನ್ನು

ಉತ್ತಮವಾದುದೆಂದು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

05122019a ರೋಚತೇ ತೇ ಪಿತುಸ್ತಾತ ಪಾಂಡವೈಃ ಸಹ ಸಂಗಮಃ|

05122019c ಸಾಮಾತ್ಯಸ್ಯ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ ತತ್ಪುಭ್ಯಂ ತಾತ ರೋಚತಾಂ||

ಅಯ್ಯಾ! ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ನೀನು ಒಂದಾಗು ಎಂದೇ ನಿನ್ನ

ತಂದೆಯು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ. ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ! ಅಯ್ಯಾ! ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ

ನೀನೂ ಕೂಡ ಅದನ್ನೇ ಬಯಸಬೇಕು.

05122020a ಶ್ರುತ್ವಾ ಯಃ ಸುಹೃದಾಂ ಶಾಸ್ತ್ರಂ ಮರ್ತ್ಯೋ ನ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ|

05122020c ವಿಪಾಕಾಂತೇ ದಹತ್ಯೇನಂ ಕಿಂಪಾಕಮಿವ ಭಕ್ಷಿತಂ||

ಸುಹೃದಯರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಅದರಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳದೇ ಇದ್ದರೆ

ಅದು ನಂತರ ಅವನನ್ನು ಕಿಂಪಾಕವನ್ನು ತಿಂದಿದ್ದಾನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ
ಸುಡುತ್ತದೆ.

05122021a ಯಸ್ತು ನಿಃಶ್ರೇಯಸಂ ವಾಕ್ಯಂ ಮೋಹಾನ್ನ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ|

05122021c ಸ ದೀರ್ಘಸೂತ್ರೋ ಹೀನಾರ್ಥಃ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪೇನ ಯುಜ್ಯತೇ||

ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾದ ಮಾತನ್ನು ಮೋಹದಿಂದ ಅನುಸರಿಸದೇ ಇರುವ
ದೀರ್ಘಸೂತ್ರನು ಅವನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು
ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಾನೆ.

05122022a ಯಸ್ತು ನಿಃಶ್ರೇಯಸಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪ್ರಾಪ್ತಮೇವಾಭಿಪದ್ಯತೇ|

05122022c ಆತ್ಮನೋ ಮತಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ಸ ಲೋಕೇ ಸುಖಮೇಧತೇ||

ಆದರೆ ಯಾರು ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತಿ
ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅದರಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೋ
ಅವನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

05122023a ಯೋಽರ್ಥಕಾಮಸ್ಯ ವಚನಂ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯಾನ್ನ ಮೃಷ್ಯತೇ|

05122023c ಶೃಣೋತಿ ಪ್ರತಿಕೂಲಾನಿ ದ್ವಿಷತಾಂ ವಶಮೇತಿ ಸಃ||

ಯಾರು ಅವನಿಗೆ ಉತ್ತಮವನ್ನು ಬಯಸುವವರ ಮಾತನ್ನು ತನಗೆ
ಪ್ರತಿಕೂಲವೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ
ಪ್ರತಿಕೂಲರಾದವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಶತ್ರುಗಳ
ವಶವಾಗುತ್ತಾನೆ.

05122024a ಸತಾಂ ಮತಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಯೋಽಸತಾಂ ವರ್ತತೇ ಮತೇ|

05122024c ಶೋಚಂತೇ ವ್ಯಸನೇ ತಸ್ಯ ಸುಹೃದೋ ನಚಿರಾದಿವ||

ಒಳ್ಳೆಯವರ ಮತವನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಒಳ್ಳೆಯವರಲ್ಲದವರ ಮತದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವವನ ಸುಹೃದಯಿಗಳು ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವನ ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸಿ ಶೋಕಿಸುತ್ತಾರೆ.

05122025a ಮುಖ್ಯಾನಮಾತ್ಯಾನುತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಯೋ ನಿಹೀನಾನ್ನಿಷೇವತೇ|

05122025c ಸ ಘೋರಾಮಾಪದಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ನೋತ್ತಾರಮಧಿಗಚ್ಚತಿ||

ಯಾರು ಮುಖ್ಯ ಅಮಾತ್ಯರನ್ನು ದೂರವಿಟ್ಟು ಕೇಳುಜನರನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಘೋರ ಆಪತ್ತನ್ನು ಹೊಂದಿ ಏಳಿಗೆಯ ಭರವಸೆಯನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

05122026a ಯೋಽಸತ್ಸೇವೀ ವೃಥಾಚಾರೋ ನ ಶ್ರೋತಾ ಸುಹೃದಾಂ ಸದಾ|

05122026c ಪರಾನ್ವೃಣೀತೇ ಸ್ವಾನ್ವೇಷ್ಟಿ ತಂ ಗೌಃ ಶಪತಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಯಾರು ದುಷ್ಟರನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೋ, ಸುಹೃದರನ್ನು ಸದಾ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಮತ್ತು ತನ್ನವರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಿ ಪರರನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ ಅವರನ್ನು ಭೂಮಿಯು ಶಪಿಸುತ್ತಾಳೆ.

05122027a ಸ ತ್ವಂ ವಿರುಧ್ಯ ತೈರ್ವೀರೈರನ್ಯೇಭ್ಯಸ್ತ್ರಾಣಮಿಚ್ಛಸಿ|

05122027c ಅಶಿಷ್ಟೇಭ್ಯೋಽಸಮರ್ಥೇಭ್ಯೋ ಮೂಢೇಭ್ಯೋ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ನೀನು ಆ ವೀರರನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಅನ್ಯರ - ಅಶಿಷ್ಟ, ಅಸಭ್ಯ ಮತ್ತು ಮೂಢರ - ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲು

ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ !

05122028a ಕೋ ಹಿ ಶಕ್ರಸಮಾಂ ಜ್ಞಾತೀನತಿಕ್ರಮ್ಯ ಮಹಾರಥಾನ್|

05122028c ಅನ್ಯೈಭ್ಯಸ್ತ್ರಾಣಮಾಶಂಸೇತ್ತ್ವ ದನ್ಯೋ ಭುವಿ ಮಾನವಃ||

ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾವ ಮಾನವನು ತಾನೇ ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ
ಶಕ್ರಸಮರಾದ ಮಹಾರಥಿ ದಯಾದಿಗಳನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಅನ್ಯರ
ಸಹಾಯ ಮತ್ತು ನೆರಳನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ?

05122029a ಜನ್ಮಪ್ರಭೃತಿ ಕೌಂತೇಯಾ ನಿತ್ಯಂ ವಿನಿಕೃತಾಸ್ತ್ವ ಯಾ|

05122029c ನ ಚ ತೇ ಜಾತು ಕುಪ್ಯಂತಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾನೋ ಹಿ ಪಾಂಡವಾಃ||

ಹುಟ್ಟಿದಾಗಿನಿಂದ ನಿತ್ಯವೂ ನೀನು ಕೌಂತೇಯರನ್ನು ಕಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.
ಧರ್ಮಾತ್ಮರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಪಾಂಡವರು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ
ಕೋಪಗೊಂಡಿಲ್ಲ.

05122030a ಮಿಥ್ಯಾಪ್ರಚರಿತಾಸ್ತಾತ ಜನ್ಮಪ್ರಭೃತಿ ಪಾಂಡವಾಃ|

05122030c ತ್ವಯಿ ಸಂಯಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಪ್ರತಿಪನ್ನಾ ಯಶಸ್ವಿನಃ||

ಅಯ್ಯಾ ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಹುಟ್ಟಿದಾಗಿನಿಂದ ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ
ನೀನು ಮೋಸದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಆ ಯಶಸ್ವಿಗಳು ನಿನ್ನೊಡನೆ
ಸಂಯಮದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

05122031a ತ್ವಯಾಪಿ ಪ್ರತಿಪತ್ತವ್ಯಂ ತಥೈವ ಭರತರ್ಷಭ|

05122031c ಸ್ವೇಷು ಬಂಧುಷು ಮುಖ್ಯೇಷು ಮಾ ಮನ್ಯುವಶಮನ್ವಗಾಃ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ನೀನೂ ಕೂಡ ಆ ನಿನ್ನ ಮುಖ್ಯ ಬಂಧುಗಳೊಡನೆ
ಹಾಗೆಯೇ ವ್ಯವಹರಿಸಬೇಕು. ಸಿಟ್ಟಿನ ವಶದಲ್ಲಿ ಬರಬೇಡ !

05122032a ತ್ರಿವರ್ಗಯುಕ್ತಾ ಪ್ರಾಜ್ಞಾನಾಮಾರಂಭಾ ಭರತರ್ಷಭ |

05122032c ಧರ್ಮಾರ್ಥಾವನುರುದ್ಯಂತೇ ತ್ರಿವರ್ಗಾಸಂಭವೇ ನರಾಃ ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಪ್ರಾಜ್ಞರ ಕೆಲಸಗಳು ತ್ರಿವರ್ಗಯುಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತವೆ -
ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಕಾಮ. ಈ ಮೂರೂ ಅಸಂಭವವಾಗಿದ್ದರೆ
ನರರು ಧರ್ಮ-ಅರ್ಥಗಳನ್ನಾದರೂ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ.

05122033a ಪೃಥಕ್ತು ವಿನಿವಿಷ್ಟಾನಾಂ ಧರ್ಮಂ ಧೀರೋಽನುರುದ್ಯತೇ |

05122033c ಮಧ್ಯಮೋಽರ್ಥಂ ಕಲಿಂ ಬಾಲಃ ಕಾಮಮೇವಾನುರುದ್ಯತೇ ||

ಈ ಮೂರನ್ನೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಸಾಧಿಸುವವರನ್ನು ನೋಡಿದರೆ
ಧೀರರು ಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ, ಮಧ್ಯಮರು ಅರ್ಥವನ್ನು,
ಮತ್ತು ಕೀಳು ಜನರು ಬಾಲಕರಂತೆ ಕಾಮವನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ.

05122034a ಇಂದ್ರಿಯೈಃ ಪ್ರಸೃತೋ ಲೋಭಾದ್ಧರ್ಮಂ ವಿಪ್ರಜಹಾತಿ ಯಃ |

05122034c ಕಾಮಾರ್ಥಾವನುಪಾಯೇನ ಲಿಪ್ಸಮಾನೋ ವಿನಶ್ಯತಿ ||

ಲೋಭದಿಂದ ಧರ್ಮವನ್ನು ತೊರೆದು ಕಾಮ-ಅರ್ಥಗಳ ಹಿಂದೆ ಮಾತ್ರ
ಹೋಗುವವನನ್ನು ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

05122035a ಕಾಮಾರ್ಥೌ ಲಿಪ್ಸಮಾನಸ್ತು ಧರ್ಮಮೇವಾದಿತಶ್ಚರೇತ್ |

05122035c ನ ಹಿ ಧರ್ಮಾದಪ್ಯೈತ್ಯರ್ಥಃ ಕಾಮೋ ವಾಪಿ ಕದಾ ಚನ ||

ಕಾರ್ತವೀರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವವನೂ ಧರ್ಮವನ್ನೇ
ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಅರ್ಥವಾಗಲೀ ಕಾಮವಾಗಲೀ ಎಂದೂ
ಧರ್ಮದಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

05122036a ಉಪಾಯಂ ಧರ್ಮಮೇವಾಹುಸ್ತ್ರಿವರ್ಗಸ್ಯ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

05122036c ಲಿಪ್ಸಮಾನೋ ಹಿ ತೇನಾಶು ಕಕ್ಷೇಽಗ್ನಿರಿವ ವರ್ಧತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಧರ್ಮವೇ ತ್ರಿವರ್ಗದ ಉಪಾಯವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.
ಏಕೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ತಗಲಿದವನು ಒಣ ಹುಲ್ಲಿಗೆ ತಗಲಿದ ಬೆಂಕಿಯಂತೆ
ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

05122037a ಸ ತ್ವಂ ತಾತಾನುಪಾಯೇನ ಲಿಪ್ಸಸೇ ಭರತರ್ಷಭ|

05122037c ಆಧಿರಾಜ್ಯಂ ಮಹದ್ವೀಪಂ ಪ್ರಥಿತಂ ಸರ್ವರಾಜಸು||

ಅಯ್ಯಾ ಭರತರ್ಷಭ! ಸರ್ವರಾಜರಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಿತವಾಗಿರುವ, ಹೆಚ್ಚಾಗಿ
ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಅಧಿರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅನುಪಾಯದಿಂದ ಆಸೆ
ಪಡುತ್ತಿರುವೆ.

05122038a ಆತ್ಮಾನಂ ತಕ್ಷತಿ ಹ್ಯೇಷ ವನಂ ಪರಶುನಾ ಯಥಾ|

05122038c ಯಃ ಸಮ್ಯಗ್ವರ್ತಮಾನೇಷು ಮಿಥ್ಯಾ ರಾಜನ್ವ ವರ್ತತೇ||

ರಾಜನ್! ಯಾರು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವವರೊಡನೆ
ಮೋಸದಿಂದ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರು ವನವನ್ನು ಕೊಡಲಿಯಿಂದ
ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ಕಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

05122039a ನ ತಸ್ಯ ಹಿ ಮತಿಂ ಚಿಂದ್ಯಾದ್ಯಸ್ಯ ನೇಚ್ಚೇತ್ಪರಾಭವಂ|

05122039c ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನಸ್ಯ ಧೀರಸ್ಯ ಕಲ್ಯಾಣೇ ಧೀಯತೇ ಮತಿಃ||

ಸೋಲನ್ನು ಬಯಸದಿರುವವನು ಅವನ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಡಕನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಿಗೆ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

05122040a ತ್ಯಕ್ತಾತ್ಮಾನಂ ನ ಬಾಧೇತ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ಭಾರತ|

05122040c ಅಪ್ಯನ್ಯಂ ಪ್ರಾಕೃತಂ ಕಿಂ ಚಿತ್ಕಿಮು ತಾನ್ಪಾಂಡವರ್ಷಭಾನ್||

ಭಾರತ! ತಮ್ಮ ಆತ್ಮವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವವರು ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನೂ - ಅತಿ ಕೀಳೆನಿಸಿದುದನ್ನೂ - ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಆ ಭರತರ್ಷಭರನ್ನೇನು?

05122041a ಅಮರ್ಷವಶಮಾಪನ್ನೋ ನ ಕಿಂ ಚಿದ್ಬುದ್ಧತೇ ನರಃ|

05122041c ಚಿದ್ಭೃತೇ ಹ್ಯಾತತಂ ಸರ್ವಂ ಪ್ರಮಾಣಂ ಪಶ್ಯ ಭಾರತ||

ಕೋಪಕ್ಕೆ ವಶನಾಗುವವನು ಸರಿಯಾವುದು ಕೆಟ್ಟದ್ದಾವುದು ಎನ್ನುವ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಭಾರತ! ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಿತ್ತು ಹಾಕಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ನೋಡು.

05122042a ಶ್ರೇಯಸ್ತೇ ದುರ್ಜನಾತ್ತಾತ ಪಾಂಡವೈಃ ಸಹ ಸಂಗಮಃ|

05122042c ತೈರ್ಹಿ ಸಂಪ್ರೀಯಮಾಣಸ್ತ್ವಂ ಸರ್ವಾನ್ಕಾಮಾನವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ||

ಈಗ ಅಯ್ಯಾ! ದುರ್ಜನರೊಂದಿಗಿಂತ ಪಾಂಡವರೊಡನೆ

ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನಿನ್ನ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದೆ. ಅವರೊಂದಿಗೆ
ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲ ಕಾಮನೆಗಳನ್ನೂ ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳುವೆ.

05122043a ಪಾಂಡವೈರ್ವಿರ್ಜಿತಾಂ ಭೂಮಿಂ ಭುಂಜಾನೋ ರಾಜಸತ್ತಮ|

05122043c ಪಾಂಡವಾನ್ಪುಷ್ಪತಃ ಕೃತ್ವಾ ತ್ರಾಣಮಾಶಂಸಸೇಽನ್ಯತಃ||

ರಾಜಸತ್ತಮ ! ಪಾಂಡವರು ಗೆದ್ದಿರುವ ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು
ಭೋಗಿಸುವಾಗ ನೀನು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಹಿಂದೆ ಹಾಕಿ ಅನ್ಯರ
ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವೆಯಲ್ಲ !

05122044a ದುಃಶಾಸನೇ ದುರ್ವಿಷಹೇ ಕರ್ಣೇ ಚಾಪಿ ಸಸೌಬಲೇ|

05122044c ಏತೇಷ್ಟೈಶ್ವರ್ಯಮಾಧಾಯ ಭೂತಿಮಿಚ್ಛಸಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ದುಃಶಾಸನ, ದುರ್ವಿಷಹ, ಕರ್ಣ-ಸೌಬಲರಿಗೆ ಈ
ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಇನ್ನೂ ಬೆಲೆಯಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಿರುವೆ !

05122045a ನ ಚೈತೇ ತವ ಪರ್ಯಾಪ್ತಾ ಜ್ಞಾನೇ ಧರ್ಮಾರ್ಥಯೋಸ್ತಥಾ|

05122045c ವಿಕ್ರಮೇ ಚಾಪ್ಯಪರ್ಯಾಪ್ತಾಃ ಪಾಂಡವಾನ್ಮೃತಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ನಿನಗೂ ಪರ್ಯಾಪ್ತರಾಗಿಲ್ಲದೇ ಇರುವ ಇವರು ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ,
ಧರ್ಮ-ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರಿಗಿಂತಲೂ
ಅಪರ್ಯಾಪ್ತರು.

05122046a ನ ಹೀಮೇ ಸರ್ವರಾಜಾನಃ ಪರ್ಯಾಪ್ತಾಃ ಸಹಿತಾಸ್ವಯಾ|

05122046c ಕ್ರುದ್ಧಸ್ಯ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಪ್ರೇಕ್ಷಿತುಂ ಮುಖಮಾಹವೇ||

ನಿನ್ನನ್ನೂ ಸೇರಿ ಈ ಎಲ್ಲ ರಾಜರೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೃದ್ಧನಾಗಿರುವ
ಭೀಮಸೇನನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಲೂ ಸಮರ್ಥರಿಲ್ಲ.

05122047a ಇದಂ ಸಮ್ನಿಹಿತಂ ತಾತ ಸಮಗ್ರಂ ಪಾರ್ಥಿವಂ ಬಲಂ|

05122047c ಅಯಂ ಭೀಷ್ಮಸ್ತಥಾ ದ್ರೋಣಃ ಕರ್ಣಶ್ಚಾಯಂ ತಥಾ ಕೃಪಃ||

05122048a ಭೂರಿಶ್ರವಾಃ ಸೌಮದತ್ತಿರಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ಜಯದ್ರಥಃ|

05122048c ಅಶಕ್ತಾಃ ಸರ್ವ ಏವೈತೇ ಪ್ರತಿಯೋದ್ಧಂ ಧನಂಜಯಂ||

ಅಯ್ಯಾ! ಈ ಸಮಗ್ರ ಪಾರ್ಥಿವ ಬಲವೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ
ಭೀಷ್ಮನಿದ್ದಾನೆ. ದ್ರೋಣನಿದ್ದಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಕರ್ಣನೂ ಇದ್ದಾನೆ.
ಸೌಮದತ್ತಿ ಭೂರಿಶ್ರವ, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ಮತ್ತು ಜಯದ್ರಥರಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ
ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಧನಂಜಯನ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಲು ಅಶಕ್ತರು.

05122049a ಅಜೇಯೋ ಹ್ಯರ್ಜುನಃ ಕೃದ್ಧಃ ಸರ್ವೈರಪಿ ಸುರಾಸುರೈಃ|

05122049c ಮಾನುಷೈರಪಿ ಗಂಧರ್ವೈರ್ಮಾ ಯುದ್ಧೇ ಚೇತ ಆಧಿಥಾಃ||

ಏಕೆಂದರೆ ಕೃದ್ಧನಾದ ಅರ್ಜುನನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಜೇಯ.
ಸುರಾಸುರರಿಗೂ, ಮನುಷ್ಯರಿಗೂ, ಗಂಧರ್ವರಿಗೂ ಅವನನ್ನು
ಮೀರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿರುವ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕು.

05122050a ದೃಶ್ಯತಾಂ ವಾ ಪುಮಾನ್ಕಶ್ಚಿತ್ಸಮಗ್ರೇ ಪಾರ್ಥಿವೇ ಬಲೇ|

05122050c ಯೋಽರ್ಜುನಂ ಸಮರೇ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸ್ವಸ್ತಿಮಾನಾವ್ರಜೇದ್ಧಹಾನ್||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿ ಮನೆಗೆ
ಹಿಂದಿರುಗಿರುವ ಯಾರಾದರೂ ಬಲಶಾಲೀ ಪುರುಷ ಪಾರ್ಥಿವನನ್ನು

ನೋಡಿದ್ದೇವೆಯೇ?

05122051a ಕಿಂ ತೇ ಜನಕ್ಷಯೇಣೇಹ ಕೃತೇನ ಭರತರ್ಷಭ|

05122051c ಯಸ್ಮಿಂ ಜಿತೇ ಜಿತಂ ತೇ ಸ್ಯಾತ್ಪುಮಾನೇಕಃ ಸ ದೃಶ್ಯತಾಂ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಜನಕ್ಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಜನವೇನಿದೆ? ಅವನನ್ನು ಗೆದ್ದು
ನಿನಗೆ ಗೆಲುವನ್ನು ತರುವ ಯಾರಾದರೂ ಒಬ್ಬ ಪುರುಷನು ನಿನಗೆ
ತೋರಿದರೆ ಹೇಳು.

05122052a ಯಃ ಸ ದೇವಾನ್ಸಗಂಧರ್ವಾನ್ಸಯಕ್ಷಾಸುರಪನ್ನಗಾನ್|

05122052c ಅಜಯತ್ಪಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥೇ ಕಸ್ತಂ ಯುಧ್ಯೇತ ಮಾನವಃ||

ಖಾಂಡವಪ್ರಸ್ಥದಲ್ಲಿ ಗಂಧರ್ವರೊಂದಿಗೆ, ಯಕ್ಷ-ಅಸುರ-
ಪನ್ನಗರೊಂದಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ ಅವನೊಡನೆ
ಯಾವ ಮಾನವನು ತಾನೇ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಾನೆ?

05122053a ತಥಾ ವಿರಾಟನಗರೇ ಶ್ರೂಯತೇ ಮಹದದ್ಭುತಂ|

05122053c ಏಕಸ್ಯ ಚ ಬಹೂನಾಂ ಚ ಪರ್ಯಾಪ್ತಂ ತನ್ನಿದರ್ಶನಂ||

ವಿರಾಟನಗರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮಹದದ್ಭುತವನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇವಲ್ಲ! ಒಬ್ಬನೇ
ಬಹುಸೇನೆಗೆ ಪರ್ಯಾಪ್ತನಾದನು. ಅದೇ ನಿದರ್ಶನ.

05122054a ತಮಜೇಯಮನಾಧೃಷ್ಯಂ ವಿಜೇತುಂ ಜಿಷ್ಣುಮಚ್ಯುತಂ|

05122054c ಆಶಂಸಸೀಹ ಸಮರೇ ವೀರಮರ್ಜುನಮೂರ್ಚಿತಂ||

ನೀನು ಅಜೇಯನೂ, ಅನಾಧೃಷ್ಯನೂ ಆದ ಜಿಷ್ಣು ಅಚ್ಯುತ ವೀರ

ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲುವ
ಭರವಸೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವೆಯಲ್ಲ !

05122055a ಮದ್ವಿ ತೀಯಂ ಪುನಃ ಪಾರ್ಥಂ ಕಃ ಪ್ರಾರ್ಥಯಿತುಮರ್ಹತಿ |

05122055c ಯುದ್ಧೇ ಪ್ರತೀಪಮಾಯಾಂತಮಪಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪುರಂದರಃ ||

ಪುನಃ ನನ್ನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಬರುವ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಯಾರು
ಎದುರಿಸಲು ಅರ್ಹರಾಗಿದ್ದಾರೆ? ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪುರಂದರನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಎದುರಿಸಬಲ್ಲನೇ?

05122056a ಬಾಹುಭ್ಯಾಮುದ್ಧರೇದ್ಭೂಮಿಂ ದಹೇತ್ಸುಧ್ಧ ಇಮಾಃ ಪ್ರಜಾಃ |

05122056c ಪಾತಯೇತ್ತಿದಿವಾದ್ಧೇವಾನ್ಯೋಽರ್ಜುನಂ ಸಮರೇ ಜಯೇತ್ ||

ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸುವವನು ತನ್ನ ಬಾಹುಗಳಿಂದ
ಭೂಮಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಬಲ್ಲನು, ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಈ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು
ಸುಟ್ಟುಹಾಕಬಲ್ಲನು ಮತ್ತು ದಿವದಿಂದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಬೀಳಿಸಬಲ್ಲನು.

05122057a ಪಶ್ಯ ಪುತ್ರಾಂಸ್ತಥಾ ಭ್ರಾತೃನ್ ಜ್ಞಾತೀನ್ಸಂಬಂಧಿನಸ್ತಥಾ |

05122057c ತ್ವತ್ಕೃತೇ ನ ವಿನಶ್ಯೇಯುರೇತೇ ಭರತಸತ್ತಮ ||

ಭರತಸತ್ತಮ ! ನಿನ್ನಿಂದಾಗಿ ನಿನ್ನ ಈ ಪುತ್ರರು, ಸಹೋದರರು,
ಕುಲಬಾಂಧವರು, ಸಂಬಂಧಿಗಳೂ ವಿನಾಶಹೊಂದದಂತೆ
ನೋಡಿಕೋ !

05122058a ಅಸ್ತು ಶೇಷಂ ಕೌರವಾಣಾಂ ಮಾ ಪರಾಭೂದಿದಂ ಕುಲಂ |

05122058c ಕುಲಘ್ನ ಇತಿ ನೋಚ್ಯೇಥಾ ನಷ್ಟಕೀರ್ತಿರ್ನರಾಧಿಪ||

ನರಾಧಿಪ! ಕೌರವರ ಈ ಕುಲವು ನಿರ್ವಿಶೇಷವಾಗದಿರಲಿ ಅಥವಾ
ಕ್ಷೀಣಿಸದಿರಲಿ! ನಿನ್ನನ್ನು ಕುಲಘ್ನ ಮತ್ತು ಕೀರ್ತಿನಾಶಕನೆಂದು
ಕರೆಯದಿರಲಿ.

05122059a ತ್ವಾಮೇವ ಸ್ಥಾಪಯಿಷ್ಯಂತಿ ಯೌವರಾಜ್ಯೇ ಮಹಾರಥಾಃ|

05122059c ಮಹಾರಾಜ್ಯೇ ಚ ಪಿತರಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಜನೇಶ್ವರಂ||

ಆ ಮಹಾರಥಿಗಳು ನಿನ್ನನ್ನೇ ಯುವರಾಜನನ್ನಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು
ನಿನ್ನ ತಂದೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಈ ಮಹಾರಾಜ್ಯದ
ಜನೇಶ್ವರನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

05122060a ಮಾ ತಾತ ಶ್ರಿಯಮಾಯಾಂತೀಮವಮಂಸ್ಥಾಃ ಸಮುದ್ಯತಾಂ|

05122060c ಅರ್ಥಂ ಪ್ರದಾಯ ಪಾರ್ಥೇಭ್ಯೋ ಮಹತೀಂ ಶ್ರಿಯಮಾಪ್ಸ್ಯಸಿ||

ಅಯ್ಯಾ! ನಿನಗಾಗಿ ಕಾದುಕೊಂಡಿರುವ, ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ
ಬರಲಿರುವ ಶ್ರೀಯನ್ನು ಅವಮಾನಿಸಬೇಡ! ಪಾರ್ಥರಿಗೆ ಅರ್ಥವನ್ನು
ಕೊಟ್ಟು ಮಹಾ ಶ್ರೀಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ.

05122061a ಪಾಂಡವೈಃ ಸಂಶಮಂ ಕೃತ್ವಾ ಕೃತ್ವಾ ಚ ಸುಹೃದಾಂ ವಚಃ|

05122061c ಸಂಪ್ರೀಯಮಾಣೋ ಮಿತ್ರೈಶ್ಚ ಚಿರಂ ಭದ್ರಾಣ್ಯವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ||

ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸುಹೃದಯರ
ಮಾತಿನಂತೆ ಮಾಡಿ, ಮಿತ್ರರಿಗೂ ಸಂತೋಷ ತರುತ್ತೀಯೆ ಮತ್ತು

ಚಿರವಾದ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ವ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
ಭಗವದ್ವ್ಯಾಕ್ಯೇ ದ್ವಿವಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ವ್ಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ವ್ಯಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನೂರಾಳಪ್ಪತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೩

“ಕುಲಘ್ನ-ಅಂತಕನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ದುರ್ಮತಿಯಾಗಬೇಡ ! ಕೆಟ್ಟ
ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಡ ! ವೃದ್ಧ ತಂದೆ-ತಾಯಂದಿರಿಗೆ ಶೋಕವನ್ನು
ಕೊಡಬೇಡ !” ಎಂದು ಭೀಷ್ಮನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಲು (೧-೮),
ದ್ರೋಣನು “ಎಲ್ಲಿ ವಾಸುದೇವ-ಅರ್ಜುನರು ಇರುವರೋ ಅಲ್ಲಿ
ಸೇನೆಯು ಅಜೇಯವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೋ !” ಎಂದು ಹೇಳಿದುದು (೯-
೧೨). ಅನಂತರ ವಿದುರನೂ (೧೮-೨೧), ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೂ
ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹಿತವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ನುಡಿದುದು (೨೨-೨೩).

05123001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05123001a ತತಃ ಶಾಂತನವೋ ಭೀಷ್ಮೋ ದುರ್ಯೋಧನಮಮರ್ಷಣಂ|

05123001c ಕೇಶವಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪ್ರೋವಾಚ ಭರತರ್ಷಭ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತರ್ಷಭ ! ಆಗ ಕೇಶವನ
ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಶಾಂತನವ ಭೀಷ್ಮನು ಅಮರ್ಷಣ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು:

05123002a ಕೃಷ್ಣೇನ ವಾಕ್ಯಮುಕ್ತೋಽಸಿ ಸುಹೃದಾಂ ಶಮಮಿಚ್ಛತಾ|

05123002c ಅನುಪಶ್ಯಸ್ವ ತತ್ತಾತ ಮಾ ಮನ್ಯುವಶಮನ್ವಗಾಃ||

“ಸುಹೃದಯರಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಬಯಸಿ ಕೃಷ್ಣನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.
ಮಗೂ! ಅದನ್ನು ಅನುಸರಿಸು. ಸಿಟ್ಟಿನ ವಶದಲ್ಲಿ ಬರಬೇಡ,
ಸಾಧಿಸಬೇಡ.

05123003a ಅಕೃತ್ವಾ ವಚನಂ ತಾತ ಕೇಶವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

05123003c ಶ್ರೇಯೋ ನ ಜಾತು ನ ಸುಖಿಂ ನ ಕಲ್ಯಾಣಮವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ||

ಅಯ್ಯಾ! ಮಹಾತ್ಮ ಕೇಶವನ ಮಾತಿನಂತೆ ಮಾಡದೇ ಇದ್ದರೆ ನಿನಗೆ
ಶ್ರೇಯಸ್ಸಾಗಲೀ, ಸಂಪತ್ತಾಗಲೀ, ಸುಖವಾಗಲೀ, ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಲೀ
ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ.

05123004a ಧರ್ಮ್ಯಮರ್ಥಂ ಮಹಾಬಾಹುರಾಹ ತ್ವಾಂ ತಾತ ಕೇಶವಃ|

05123004c ತಮರ್ಥಮಭಿಪದ್ಯಸ್ವ ಮಾ ರಾಜನ್ನೀನಶಃ ಪ್ರಜಾಃ||

ಮಗೂ! ಮಹಾಬಾಹು ಕೇಶವನು ಧರ್ಮವೂ ಅರ್ಥವೂ ಉಳ್ಳ
ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ನೀನು ಅದರಂತೆ ನಡೆದುಕೋ.
ರಾಜನ್! ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಬೇಡ!

05123005a ಇಮಾಂ ಶ್ರಿಯಂ ಪ್ರಜ್ವಲಿತಾಂ ಭಾರತೀಂ ಸರ್ವರಾಜಸು|

05123005c ಜೀವತೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ದೌರಾತ್ಯಾದ್ ಭ್ರಂಶಯಿಷ್ಯಸಿ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಜೀವಂತವಾಗಿರಿಸಿರುವ, ಎಲ್ಲ ರಾಜರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಯಿಂದ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಭಾರತವನ್ನು ನಿನ್ನ ದೌರಾತ್ಮದಿಂದ ಭ್ರಂಶಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವೆ.

05123006a ಆತ್ಮಾನಂ ಚ ಸಹಾಮಾತ್ಯಂ ಸಪುತ್ರಪಶುಬಾಂಧವಂ|

05123006c ಸಹಮಿತ್ರಮಸದ್ಭ್ರದ್ಧ್ಯಾ ಜೀವಿತಾದ್ ಭ್ರಂಶಯಿಷ್ಯಸಿ||

ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ, ಪುತ್ರ-ಪಶು-ಬಾಂಧವರೊಂದಿಗೆ, ಮಿತ್ರರೊಂದಿಗೆ ನಿನ್ನ ಜೀವನವನ್ನೂ ಅಸದ್ಭ್ರದ್ಧಿಯಿಂದ ಭ್ರಂಶಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವೆ!

05123007a ಅತಿಕ್ರಾಮನೈಶವಸ್ಯ ತಥ್ಯಂ ವಚನಮರ್ಥವತ್|

05123007c ಪಿತುಶ್ಚ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿದುರಸ್ಯ ಚ ಧೀಮತಃ||

05123008a ಮಾ ಕುಲಘ್ನೋಽಂತಪುರುಷೋ ದುರ್ಮತಿಃ ಕಾಪಥಂ ಗಮಃ|

05123008c ಪಿತರಂ ಮಾತರಂ ಚೈವ ವೃದ್ಧೌ ಶೋಕಾಯ ಮಾ ದದಃ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ತಥ್ಯವಾದ, ಅರ್ಥವತ್ತಾದ ಕೇಶವನ, ನಿನ್ನ ತಂದೆಯ, ಧೀಮತ ವಿದುರನ ಮಾತನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಕುಲಘ್ನ-
ಅಂತಕನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ದುರ್ಮತಿಯಾಗಬೇಡ! ಕೆಟ್ಟ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಡ! ವೃದ್ಧ ತಂದೆ-ತಾಯಂದಿರಿಗೆ ಶೋಕವನ್ನು ಕೊಡಬೇಡ!”

05123009a ಅಥ ದ್ರೋಣೋಽಬ್ರವೀತ್ತತ್ರ ದುರ್ಯೋಧನಮಿದಂ ವಚಃ|

05123009c ಅಮರ್ಷವಶಮಾಪನ್ನಂ ನಿಶ್ವಸಂತಂ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಕೋಪಾವಿಷ್ಟನಾಗಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಿರುವ

ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ದ್ರೋಣನು ಹೇಳಿದನು:

05123010a ಧರ್ಮಾರ್ಥಯುಕ್ತಂ ವಚನಮಾಹ ತ್ವಾಂ ತಾತ ಕೇಶವಃ|

05123010c ತಥಾ ಭೀಷ್ಮಃ ಶಾಂತನವಸ್ತುಜ್ಜುಷಸ್ವ ನರಾಧಿಪ||

“ಮಗೂ! ನರಾಧಿಪ! ಕೇಶವನೂ ಹಾಗೆ ಶಾಂತನವ ಭೀಷ್ಮನೂ ನಿನಗೆ ಧರ್ಮಾರ್ಥಯುಕ್ತವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು.

05123011a ಪ್ರಾಜ್ಞೌ ಮೇಧಾವಿನೌ ದಾಂತಾವರ್ಥಕಾಮೌ ಬಹುಶ್ರುತೌ|

05123011c ಆಹತುಸ್ತ್ವಾಂ ಹಿತಂ ವಾಕ್ಯಂ ತದಾದತ್ಸ್ವ ಪರಂತಪ||

ಪರಂತಪ! ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಪ್ರಾಜ್ಞರು, ಮೇಧಾವಿಗಳು, ಅರ್ಥ-ಕಾಮಗಳಲ್ಲಿ ದಾಂತರು, ಬಹಳ ವಿದ್ಯಾವಂತರು. ನಿನಗೆ ಹಿತವಾದುದನ್ನೇ ಆಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೋ!

05123012a ಅನುತಿಷ್ಠ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಾ ಕೃಷ್ಣಭೀಷ್ಮೌ ಯದೂಚತುಃ|

05123012c ಮಾ ವಚೋ ಲಘುಬುದ್ಧೀನಾಂ ಸಮಾಸ್ಥಾಸ್ತ್ವಂ ಪರಂತಪ||

ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞರಾದ ಕೃಷ್ಣ-ಭೀಷ್ಮರು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ನಡೆ. ಪರಂತಪ! ಲಘು ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೀನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯಬೇಡ.

05123013a ಯೇ ತ್ವಾಂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಯಂತ್ಯೇತೇ ನೈತೇ ಕೃತ್ಯಾಯ ಕರ್ಹಿ ಚಿತ್|

05123013c ವೈರಂ ಪರೇಷಾಂ ಗ್ರೀವಾಯಾಂ ಪ್ರತಿಮೋಕ್ಷ್ಯಂತಿ ಸಂಯುಗೇ||

ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾರು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿರುವರೋ ಅವರು ಏನನ್ನೂ
ಮಾಡಲಾರರು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಇವರು ವೈರವನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಕೊರಳಿಗೆ
ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ.

05123014a ಮಾ ಕುರೂಂ ಜೀಘನಃ ಸರ್ವಾನ್ಪುತ್ರಾನ್ ಭ್ರಾತೃನ್ತಥೈವ ಚ|

05123014c ವಾಸುದೇವಾರ್ಜುನೌ ಯತ್ರ ವಿದ್ಧ್ಯ ಜೇಯಂ ಬಲಂ ಹಿ ತತ್||

ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳ ಮತ್ತು ಸಹೋದರರ ಕೊಲೆ ಮಾಡಬೇಡ. ಎಲ್ಲಿ
ವಾಸುದೇವ-ಅರ್ಜುನರು ಇರುವರೋ ಅಲ್ಲಿ ಸೇನೆಯು
ಅಜೇಯವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೋ!

05123015a ಏತಚ್ಚೈವ ಮತಂ ಸತ್ಯಂ ಸುಹೃದೋಃ ಕೃಷ್ಣಭೀಷ್ಮಯೋಃ|

05123015c ಯದಿ ನಾದಾಸ್ಯಸೇ ತಾತ ಪಶ್ಚಾತ್ತಪ್ಸ್ಯ ಸಿ ಭಾರತ||

ಸುಹೃದಯರಾದ ಈ ಕೃಷ್ಣ-ಭೀಷ್ಮರ ಸತ್ಯ ಮತವನ್ನು ನೀನು
ಆದರಿಸದೇ ಇದ್ದರೆ ಮಗೂ! ಭಾರತ! ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತೀಯೆ.

05123016a ಯಥೋಕ್ತಂ ಜಾಮದಗ್ನೈನ ಭೂಯಾನೇವ ತತೋಽರ್ಜುನಃ|

05123016c ಕೃಷ್ಣೋ ಹಿ ದೇವಕೀಪುತ್ರೋ ದೇವೈರಪಿ ದುರುತ್ಸಹಃ||

ಅರ್ಜುನನು ಜಾಮದಗ್ನಿಯು ಹೇಳಿದುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನವನು.
ದೇವಕೀ ಪುತ್ರ ಕೃಷ್ಣನು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ದುರುತ್ಸಹನು.

05123017a ಕಿಂ ತೇ ಸುಖಿಪ್ರಿಯೇಣೇಹ ಪ್ರೋಕ್ತೇನ ಭರತರ್ಷಭ|

05123017c ಏತತ್ತೇ ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾತಂ ಯಥೇಚ್ಛ ಸಿ ತಥಾ ಕುರು|

05123017e ನ ಹಿ ತ್ವಾಮುತ್ಸಹೇ ವಕ್ತುಂ ಭೂಯೋ ಭರತಸತ್ತಮ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ನಿನಗೆ ಸುಖವೂ ಪ್ರಿಯವೂ ಆದುದನ್ನು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೇನಿದೆ? ಇವರು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಹಾಗೆ ಮಾಡು ! ಭರತಸತ್ತಮ ! ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ನಿನಗೆ ಹೇಳಲು ಉತ್ಸಾಹವಿಲ್ಲ.”

05123018a ತಸ್ಮಿನ್ವಾಕ್ಯಾಂತರೇ ವಾಕ್ಯಂ ಕ್ಷತ್ರಾಪಿ ವಿದುರೋಽಬ್ರವೀತ್|

05123018c ದುರ್ಯೋಧನಮಭಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ಮಮರ್ಷಣಂ||

ಆ ಮಾತು ಮುಗಿದ ನಂತರ ಕ್ಷತ್ರ ವಿದುರನೂ ಕೂಡ

ಕೋಪಾವಿಷ್ಟನಾಗಿದ್ದ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ನೋಡಿ ಹೇಳಿದನು:

05123019a ದುರ್ಯೋಧನ ನ ಶೋಚಾಮಿ ತ್ವಾಮಹಂ ಭರತರ್ಷಭ|

05123019c ಇಮೌ ತು ವೃದ್ಧೌ ಶೋಚಾಮಿ ಗಾಂಧಾರೀಂ ಪಿತರಂ ಚ ತೇ||

“ದುರ್ಯೋಧನ ! ಭರತರ್ಷಭ ! ನಿನ್ನ ಕುರಿತು ನಾನು ಶೋಕಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ! ವೃದ್ಧರಾಗಿರುವ ಈ ಗಾಂಧಾರೀ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ತಂದೆಯ ಕುರಿತು ಶೋಕಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

05123020a ಯಾವನಾಥೌ ಚರಿಷ್ಯೇತೇ ತ್ವಯಾ ನಾಥೇನ ದುರ್ಹೃದಾ|

05123020c ಹತಮಿತೌ ಹತಾಮಾತ್ಯೌ ಲಾನಪಕ್ಷಾವಿವ ದ್ವಿಜೌ||

ದುಷ್ಟನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾಥನನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದಿರುವ ಇವರು ಮಿತ್ರರನ್ನು

ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಅಮಾತ್ಯರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು
ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಪಕ್ಷಿಗಳಂತೆ ಅನಾಥರಾಗಿ ತಿರುಗ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

05123021a ಭಿಕ್ಷುಕೌ ವಿಚರಿಷ್ಯೇತೇ ಶೋಚಂತೌ ಪೃಥಿವೀಮಿಮಾಂ|

05123021c ಕುಲಘ್ನಮೀದೃಶಂ ಪಾಪಂ ಜನಯಿತ್ವಾ ಕುಪೂರುಷಂ||

ನಿನ್ನಂತಹ ಕುಲಘ್ನ, ಪಾಪಿ, ಕೆಟ್ಟಪುರುಷನಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತು ಭಿಕ್ಷುಕರಂತೆ
ಶೋಕಿಸುತ್ತಾ ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಲೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.”

05123022a ಅಥ ದುರ್ಯೋಧನಂ ರಾಜಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋಽಭ್ಯಭಾಷತ|

05123022c ಆಸೀನಂ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಾರ್ಧಂ ರಾಜಭಿಃ ಪರಿವಾರಿತಂ||

ಆಗ ಸಹೋದರರೊಂದಿಗೆ, ರಾಜರಿಂದ ಸುತ್ತವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಕುಳಿತಿದ್ದ
ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ರಾಜಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು:

05123023a ದುರ್ಯೋಧನ ನಿಬೋಧೇದಂ ಶೌರಿಣೋಕ್ತಂ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

05123023c ಆದತ್ಸ್ವ ಶಿವಮತ್ಯಂತಂ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವದವ್ಯಯಂ||

“ದುರ್ಯೋಧನ! ಮಹಾತ್ಮ ಶೌರಿಯು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕೇಳು. ಅವನ ಆ
ಅತ್ಯಂತ ಮಂಗಳಕರ, ಅವ್ಯಯ ಯೋಗ-ಕ್ಷೇಮಗಳನ್ನು ನೀಡುವ
ಮಾತನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು.

05123024a ಅನೇನ ಹಿ ಸಹಾಯೇನ ಕೃಷ್ಣೇನಾಕ್ಲಿಷ್ಟಕರ್ಮಣಾ|

05123024c ಇಷ್ಟಾನ್ಸರ್ವಾನಭಿಪ್ರಾಯಾನ್ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಾಮಃ ಸರ್ವರಾಜಸು||

ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಅಕ್ಲಿಷ್ಟಕರ್ಮಿ ಕೃಷ್ಣನ ಸಹಾಯದಿಂದಲೇ ನಾವು ಎಲ್ಲ

ರಾಜರೂ ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಲ್ಲೆವು.

05123025a ಸುಸಂಹಿತಃ ಕೇಶವೇನ ಗಚ್ಛ ತಾತ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

05123025c ಚರ ಸ್ವಸ್ತಿಯನಂ ಕೃತ್ಸಂ ಭಾರತಾನಾಮನಾಮಯಂ||

ಮಗೂ! ಕೇಶವನೊಂದಿಗೆ ಹೋಗಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಸೇರು. ಭಾರತರ ಈ ಅನಾಮಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಂಗಳ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದರಂತೆ ನಡೆದುಕೋ.

05123026a ವಾಸುದೇವೇನ ತೀರ್ಥೇನ ತಾತ ಗಚ್ಛಸ್ವ ಸಂಗಮಂ|

05123026c ಕಾಲಪ್ರಾಪ್ತಮಿದಂ ಮನ್ಯೇ ಮಾ ತ್ವಂ ದುರ್ಯೋಧನಾತಿಗಾಃ||

ಮಗೂ! ವಾಸುದೇವನ ಮೂಲಕ ಸಂಗಮವನ್ನು ಹೊಂದು. ಕಾಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ ಎಂದೆನಿಸುತ್ತಿದೆ. ದುರ್ಯೋಧನ! ಈ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಡ!

05123027a ಶಮಂ ಚೇದ್ಯಾಚಮಾನಂ ತ್ವಂ ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾಸ್ಯಸಿ ಕೇಶವಂ|

05123027c ತ್ವದರ್ಥಮಭಿಜಲ್ಪಂತಂ ನ ತವಾಸ್ತುಪರಾಭವಃ||

ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಒಳ್ಳೆಯದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಪುನಃ ಪುನಃ ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಕೇಶವನನ್ನು ನೀನು ಅನಾದರಿಸಿ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೇ ಇದ್ದರೆ ಪರಾಭವವು ನಿನ್ನದಾಗುತ್ತದೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ವಾನ್ ಪರ್ವಣಿ ಭೀಷ್ಮಾದಿವಾಕ್ಯೇ ತ್ರಿವಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ವಾನ್
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮಾದಿವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನೂರಾಳಪ್ಪತ್ನೂ ರನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೪

ಭೀಷ್ಮ-ದ್ರೋಣರು ಪುನಃ ಅವಿಧೇಯ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ
ವೈಷಮ್ಯವನ್ನು ಮುಗಿಸೆಂದು ಹೇಳಿದುದು (೧-೧೮).

05124001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05124001a ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣೌ ಸಮರ್ಥೌ ತೌ|

05124001c ದುರ್ಯೋಧನಮಿದಂ ವಾಕ್ಯಮೂಚತುಃ ಶಾಸನಾತಿಗಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ
ಸಮರ್ಥರಾದ ಭೀಷ್ಮ-ದ್ರೋಣರು ಅವಿಧೇಯ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಈ
ಮಾತನ್ನು ಆಡಿದರು:

05124002a ಯಾವತ್ಕೃಷ್ಣಾವಸಮ್ನದ್ಧೌ ಯಾವತ್ತಿಷ್ಠತಿ ಗಾಂಡಿವಂ|

05124002c ಯಾವದ್ಧೌಮ್ಯೋ ನ ಸೇನಾಗ್ನೌ ಜುಹೋತೀಹ ದ್ವಿಷದ್ಬಲಂ||

05124003a ಯಾವನ್ನ ಪ್ರೇಕ್ಷತೇ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಸೇನಾಂ ತವ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

05124003c ಹ್ರೀನಿಷೇಧೋ ಮಹೇಷ್ವಾಸಸ್ತಾವಚ್ಚಾಮ್ಯತು ವೈಶಸಂ||

“ಇನ್ನೂ ಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರು ಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಗಾಂಡೀವವನ್ನು ಎತ್ತಿ
ಹಿಡಿದಿಲ್ಲ. ಶತ್ರುಗಳ ಬಲನಾಶನಕ್ಕೆ ಧೌಮ್ಯನು ಇನ್ನೂ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ

ಆಹುತಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಲ್ಲ. ವಿನಯತೆಯನ್ನು

ಆಭರಣವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಮಹೇಷ್ವಾಸ ಯುಧಿಷ್ಟಿರನು ಇನ್ನೂ
ಕೃದ್ಧನಾಗಿ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ವೈಶಮ್ಯವು
ಈಗಲೇ ಮುಗಿಯಲಿ.

05124004a ಯಾವನ್ನ ದೃಷ್ಟ್ಯತೇ ಪಾರ್ಥಃ ಸ್ವೇಷ್ಟನೀಕೇಷ್ಟವಸ್ಥಿತಃ|

05124004c ಭೀಮಸೇನೋ ಮಹೇಷ್ವಾಸಸ್ತಾವಚ್ಚಾಮ್ಯತು ವೈಶಸಂ||

ಇದೂವರೆಗೆ ಪಾರ್ಥ ಮಹೇಷ್ವಾಸ ಭೀಮಸೇನನು ತನ್ನ ಸೇನೆಯ
ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ವೈಶಮ್ಯವು ಈಗಲೇ
ಮುಗಿಯಲಿ.

05124005a ಯಾವನ್ನ ಚರತೇ ಮಾರ್ಗಾನ್ವೃತನಾಮಭಿಹರ್ಷಯನ್|

05124005c ಯಾವನ್ನ ಶಾತಯತ್ಯಾಚೌ ಶಿರಾಂಸಿ ಗಜಯೋಧಿನಾಂ||

05124006a ಗದಯಾ ವೀರಘಾತಿನ್ಯಾ ಫಲಾನೀವ ವನಸ್ಪತೇಃ|

05124006c ಕಾಲೇನ ಪರಿಪಕ್ವಾನಿ ತಾವಚ್ಚಾಮ್ಯತು ವೈಶಸಂ||

ಇನ್ನೂ ಅವನು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ತನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು
ಹರ್ಷಗೊಳಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಅವನು ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಯೋಧರ
ತಲೆಯನ್ನು ವೀರಘಾತಿ ಗದೆಯಿಂದ ಪರಿಪಕ್ವವಾದ ವನಸ್ಪತಿಯ
ಫಲಗಳನ್ನು ಕಾಲಬಂದಾಗ ಕತ್ತರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ
ಈಗಲೇ ಈ ವೈಷಮ್ಯವು ಮುಗಿಯಲಿ.

05124007a ನಕುಲಃ ಸಹದೇವಶ್ಚ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಶ್ಚ ಪಾರ್ಷತಃ|

05124007c ವಿರಾಟಶ್ಚ ಶಿಖಿಂಡೀ ಚ ಶೈಶುಪಾಲಿಶ್ಚ ದಂಶಿತಾಃ||

05124008a ಯಾವನ್ನ ಪ್ರವಿಶಂತ್ಯೇತೇ ನಕ್ರಾ ಇವ ಮಹಾರ್ಣವಂ|

05124008c ಕೃತಾಸ್ತ್ರಾಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಸ್ಯಂತಸ್ತಾವಚ್ಚಾಮ್ಯತು ವೈಶಸಂ||

ನಕುಲ-ಸಹದೇವರು, ಪಾರ್ಷ್ವತ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ, ವಿರಾಟ, ಶಿಖಿಂಡಿ, ಕೋಪಗೊಂಡಿರುವ ಶಿಶುಪಾಲನ ಮಗ ಮೊದಲಾದ ಕೃತಾಸ್ತ್ರರು, ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ಬಾಣಪ್ರಯೋಗಿಸುವವರು, ಮೊಸಳೆಗಳು ಸಾಗರದ ಮೇಲೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಆಕ್ರಮಣವನ್ನು ಮಾಡುವುದರ ಮೊದಲೇ ಈ ವೈಶಮ್ಯವು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳಲಿ.

05124009a ಯಾವನ್ನ ಸುಕುಮಾರೇಷು ಶರೀರೇಷು ಮಹೀಕ್ಷಿತಾಂ|

05124009c ಗಾರ್ಧ್ರಪತ್ರಾಃ ಪತಂತ್ಯುಗ್ರಾಸ್ತಾವಚ್ಚಾಮ್ಯತು ವೈಶಸಂ||

ಹದ್ದಿನ ಗರಿಯ ಬಾಣಗಳು ಮಹೀಕ್ಷಿತರ ಸುಕುಮಾರ ಶರೀರಗಳಿಗೆ ಹೊಗುವ ಮೊದಲು ಈ ವೈರವು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳಲಿ.

05124010a ಚಂದನಾಗರುದಿಗ್ಧೇಷು ಹಾರನಿಷ್ಕಧರೇಷು ಚ|

05124010c ನೋರಃಸ್ಸು ಯಾವದ್ಯೋಧಾನಾಂ ಮಹೇಷ್ವಾಸ್ಮೈರ್ಮಹೇಷವಃ||

05124011a ಕೃತಾಸ್ತ್ರೈಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಸ್ಯದ್ಭಿದೂರಪಾತಿಭಿರಾಯಸಾಃ|

05124011c ಅಭಿಲಕ್ಷ್ಮೈರ್ನಿಪಾತ್ಯಂತೇ ತಾವಚ್ಚಾಮ್ಯತು ವೈಶಸಂ||

ಚಂದನ ಅಗರುಗಳನ್ನು ಬಳಿದುಕೊಂಡ, ಹಾರ ಮತ್ತು ಚಿನ್ನದ ಕವಚಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ನಮ್ಮ ಯೋಧರ ಎದೆಗಳನ್ನು ಮಹೇಷ್ವಾಸ, ಕೃತಾಸ್ತ್ರರಾದವರು ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ಬಹುದೂರದಿಂದ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ

ಉಕ್ಕಿನ ಬಾಣಗಳು ತಾಗಿ ಬೀಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೇ ಈ
ವೈಶಮ್ಯವು ಮುಗಿಯಲಿ.

05124012a ಅಭಿವಾದಯಮಾನಂ ತ್ವಾಂ ಶಿರಸಾ ರಾಜಕುಂಜರಃ|

05124012c ಪಾಣಿಭ್ಯಾಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಾತು ಧರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಶಿರದಿಂದ ಅಭಿವಾದಿಸುವ ನಿನ್ನನ್ನು ಆ ರಾಜಕುಂಜರ ಧರ್ಮರಾಜ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ತನ್ನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಮೇಲೆತ್ತಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿ.

05124013a ಧ್ವಜಾಂಕುಶಪತಾಕಾಂಕಂ ದಕ್ಷಿಣಂ ತೇ ಸುದಕ್ಷಿಣಃ|

05124013c ಸ್ಕಂಧೇ ನಿಕ್ಷಿಪತಾಂ ಬಾಹುಂ ಶಾಂತಯೇ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಶಾಂತಿಯ ಗುರುತಾಗಿ ಅವನು ತನ್ನ ಸುದಕ್ಷಿಣ, ಧ್ವಜ-
ಅಂಕುಶ-ಪತಾಕೆಗಳ ಗುರುತಿರುವ ಬಲಗೈಯನ್ನು ನಿನ್ನ ಬಾಹುಗಳ
ಮೇಲಿರಿಸಲಿ.

05124014a ರತ್ನಾಷಧಿಸಮೇತೇನ ರತ್ನಾಂಗುಲಿತಲೇನ ಚ|

05124014c ಉಪವಿಷ್ಟಸ್ಯ ಪೃಷ್ಠಂ ತೇ ಪಾಣಿನಾ ಪರಿಮಾರ್ಜತು||

ನೀನು ಕುಳಿತಿರುವಾಗ ಅವನು ರತ್ನಾಷಧಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ
ರತ್ನಾಂಗುಲಿತ ಕೈಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ಬೆನ್ನನ್ನು ತಟ್ಟಲಿ.

05124015a ಶಾಲಸ್ಕಂಧೋ ಮಹಾಬಾಹುಸ್ತ್ವಾಂ ಸ್ವಜಾನೋ ವೃಕೋದರಃ|

05124015c ಸಾಮ್ನಾಭಿವದತಾಂ ಚಾಪಿ ಶಾಂತಯೇ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಆ ಶಾಲಸ್ಕಂಧ, ಮಹಾಬಾಹು ವೃಕೋದರನು

ಶಾಂತಿಯಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಸಾಮದಿಂದ ಅಭಿನಂದಿಸಲಿ.

05124016a ಅರ್ಜುನೇನ ಯಮಾಭ್ಯಾಂ ಚ ತ್ರಿಭಿಸ್ತೈರಭಿವಾದಿತಃ|

05124016c ಮೂರ್ಧ್ನಿ ತಾನ್ಸಮುಪಾಘ್ರಾಯ ಪ್ರೇಮ್ಲಾಭಿವದ ಪಾರ್ಥಿವ||

ಪಾರ್ಥಿವ! ಅರ್ಜುನ ಮತ್ತು ಯಮಳರು ಈ ಮೂವರೂ ನಿನಗೆ
ವಂದಿಸಲು ನೀನು ಅವರ ನೆತ್ತಿಯನ್ನು ಆಘ್ರಾಣಿಸಿ ಪ್ರೇಮದಿಂದ
ಅಭಿನಂದಿಸು.

05124017a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತ್ವಾಂ ಪಾಂಡವೈರ್ವೀರೈರ್ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹ ಸಂಗತಂ|

05124017c ಯಾವದಾನಂದಜಾಶ್ರೂಣಿ ಪ್ರಮುಂಚಂತು ನರಾಧಿಪಾಃ||

ನೀನು ವೀರ ಸಹೋದರ ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದುದನ್ನು
ನೋಡಿ ನರಾಧಿಪರು ಆನಂದ ಬಾಷ್ಪಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಲಿ.

05124018a ಘೃಷ್ಯತಾಂ ರಾಜಧಾನೀಷು ಸರ್ವಸಂಪನ್ಮಹೀಕ್ಷಿತಾಂ|

05124018c ಪೃಥಿವೀ ಭ್ರಾತೃಭಾವೇನ ಭುಜ್ಯತಾಂ ವಿಜ್ವರೋ ಭವ||

ರಾಜಧಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಘೋಷಿಸಲ್ಪಡಲಿ. ಮಹೀಕ್ಷಿತರು ಸರ್ವಸಂಪನ್ನರಾಗಿ
ಆನಂದಿಸಲಿ. ಭ್ರಾತೃಭಾವದಿಂದ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಭೋಗಿಸಲಿ.
ವಿಜ್ವರನಾಗು.””

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
ಭೀಷ್ಮ ದ್ರೋಣವಾಕ್ಯೇ ಚತುರ್ವಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮ ದ್ರೋಣವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನೂರಾಳಪ್ಪತ್ನಾಲ್ಕನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೫

ಆಗ ದುರ್ಯೋಧನನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ “ಸರಿಯಾಗಿ ವಿವರಿಸದೇ ಕೇವಲ
ನನ್ನನ್ನೇ ನೀನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಿಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ...ನಾನು ನನ್ನಲ್ಲಿ
ಯಾವುದೇ ವ್ಯಭಿಚಾರವನ್ನು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ...ಪಾಂಡವರು
ಸಂತೋಷದಿಂದ ದ್ಯೂತಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಶಕುನಿಯು ರಾಜ್ಯವನ್ನು
ಗೆದ್ದನು. ಅದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ದುಷ್ಟ ತವಾದರೂ ಎನಿದೆ?...ಪಾಂಡವರಿಂದ
ಏನೆಲ್ಲ ಗೆದ್ದಿದ್ದೆವೋ ಅವನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಅಲ್ಲಿಯೇ
ಅವರಿಗೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನಿತ್ತೆ...ಆದರೂ ಅವರು ಜೂಜಿನಲ್ಲಿ ಸೋತು
ವನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದುದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಪರಾಧವೇನೂ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ!...ಯಾವ
ಅಪರಾಧದ ಸೇಡನ್ನು ತೀರಿಸಲು ಪಾಂಡವರು ಸೃಂಜಯರನ್ನು
ಸೇರಿಕೊಂಡು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು
ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ?...ಯಾವುದೇ ಉಗ್ರ ಕರ್ಮದಿಂದಾಗಲೀ ಅಥವಾ
ಮಾತಿನಿಂದಾಗಲೀ ನಮ್ಮನ್ನು
ನಡುಗಿಸಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ...ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ನಮ್ಮನ್ನು
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸಬಲ್ಲ ಯಾರೂ ನನಗೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ...ನಾನು
ಜೀವಂತವಾಗಿರುವಾಗ ಹಿಂದೆ ನನ್ನ ತಂದೆಯು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ
ರಾಜ್ಯಾಂಶವು ಅವರಿಗೆ ಪುನಃ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ...ಸೂಜಿಯ
ಮೊನೆಯು ಊರುವಷ್ಟು ಭೂಮಿಯನ್ನೂ ನಾನು ಪಾಂಡವರಿಗೆ

ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ!" ಎನ್ನುವುದು (೧-೨೬).

05125001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05125001a ಶ್ರುತ್ವಾ ದುರ್ಯೋಧನೋ ವಾಕ್ಯಮಪ್ರಿಯಂ ಕುರುಸಂಸದಿ|

05125001c ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಮಹಾಬಾಹುಂ ವಾಸುದೇವಂ ಯಶಸ್ವಿನಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಕುರುಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಅಪ್ರಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಮಹಾಬಾಹು ಯಶಸ್ವಿ ವಾಸುದೇವನಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದನು.

05125002a ಪ್ರಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಭವಾನೇತದ್ವಕ್ತುಮರ್ಹತಿ ಕೇಶವ|

05125002c ಮಾಮೇವ ಹಿ ವಿಶೇಷೇಣ ವಿಭಾಷ್ಯ ಪರಿಗರ್ಹಸೇ||

“ಕೇಶವ! ಇದನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನೀನು ಯೋಚಿಸಬೇಕು. ಸರಿಯಾಗಿ ವಿವರಿಸದೇ ಕೇವಲ ನನ್ನನ್ನೇ ನೀನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಿಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

05125003a ಭಕ್ತಿವಾದೇನ ಪಾರ್ಥಾನಾಮಕಸ್ಮಾನ್ಮಧುಸೂದನ|

05125003c ಭವಾನ್ಗರ್ಹಯತೇ ನಿತ್ಯಂ ಕಿಂ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಬಲಾಬಲಂ||

ಏಕೆಂದರೆ ಮಧುಸೂದನ! ಪಾರ್ಥರಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿದೆ. ಆದರೆ ನೀನು ನಮ್ಮ ಬಲಾಬಲಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ನಮ್ಮನ್ನು ದೂಷಿಸುತ್ತಿರುವೆಯೋ ಹೇಗೆ?

05125004a ಭವಾನ್ ಕ್ಷತ್ತಾ ಚ ರಾಜಾ ಚ ಆಚಾರ್ಯೋ ವಾ ಪಿತಾಮಹಃ|

05125004c ಮಾಮೇವ ಪರಿಗರ್ಹಂತೇ ನಾನ್ಯಂ ಕಂ ಚನ ಪಾರ್ಥಿವಂ||

ನೀನು, ಕ್ಷತ್ರ, ರಾಜ, ಆಚಾರ್ಯ ಅಥವಾ ಪಿತಾಮಹರು ನನ್ನನ್ನೇ
ದೂಷಿಸುತ್ತೀರಿ. ಎಂದೂ ಅನ್ಯ ಪಾರ್ಥಿವರನ್ನಲ್ಲ!

05125005a ನ ಚಾಹಂ ಲಕ್ಷಯೇ ಕಂ ಚಿದ್ವ್ಯ ಭಿಚಾರಮಿಹಾತ್ಮನಃ|

05125005c ಅಥ ಸರ್ವೇ ಭವಂತೋ ಮಾಂ ವಿದ್ವಿಷಂತಿ ಸರಾಜಕಾಃ||

ನಾನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಭಿಚಾರವನ್ನು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ
ರಾಜರೊಂದಿಗೆ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನನ್ನೇ ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತೀರಿ.

05125006a ನ ಚಾಹಂ ಕಂ ಚಿದತ್ಯರ್ಥಮಪರಾಧಮರಿಂದಮ|

05125006c ವಿಚಿಂತಯನ್ಪ್ರಪಶ್ಯಾಮಿ ಸುಸೂಕ್ಷ್ಮಮಪಿ ಕೇಶವ||

ಅರಿಂದಮ! ಕೇಶವ! ಆಲೋಚಿಸಿದರೆ ನಾನು ಯಾವ ಮಹಾ
ಅಪರಾಧವನ್ನೂ, ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದುದನ್ನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ.

05125007a ಪ್ರಿಯಾಭ್ಯುಪಗತೇ ದ್ಯೂತೇ ಪಾಂಡವಾ ಮಧುಸೂದನ|

05125007c ಜಿತಾಃ ಶಕುನಿನಾ ರಾಜ್ಯಂ ತತ್ರ ಕಿಂ ಮಮ ದುಷ್ಕೃತಂ||

ಮಧುಸೂದನ! ಪಾಂಡವರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ದ್ಯೂತಕ್ಕೆ
ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಶಕುನಿಯು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಗೆದ್ದನು. ಅದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ
ದುಷ್ಕೃತವಾದರೂ ಏನಿದೆ?

05125008a ಯತ್ಪುನರ್ದ್ರವಿಣಂ ಕಿಂ ಚಿತ್ತತ್ರಾಜೀಯಂತ ಪಾಂಡವಾಃ|

05125008c ತೇಭ್ಯ ಏವಾಭ್ಯನುಜ್ಞಾತಂ ತತ್ತದಾ ಮಧುಸೂದನ||

ಮಧುಸೂದನ! ಪಾಂಡವರಿಂದ ಏನೆಲ್ಲ ಗೆದ್ದಿದ್ದೆವೋ ಅವನ್ನು
ಹಿಂತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅವರಿಗೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನಿತ್ತೆ.

05125009a ಅಪರಾಧೋ ನ ಚಾಸ್ತ್ರಾಕಂ ಯತ್ತೇ ಹ್ಯಕ್ಷಪರಾಜಿತಾಃ|

05125009c ಅಜೇಯಾ ಜಯತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪಾರ್ಥಾಃ ಪ್ರವ್ರಾಜಿತಾ ವನಂ||

ಅಜೇಯ! ಜಯಿಸುವವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪಾರ್ಥರು ಜೂಜಿನಲ್ಲಿ ಸೋತು
ವನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದುದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಪರಾಧವೇನೂ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ!

05125010a ಕೇನ ಚಾಪ್ಯಪವಾದೇನ ವಿರುಧ್ಯಂತೇಽರಿಭಿಃ ಸಹ|

05125010c ಅಶಕ್ತಾಃ ಪಾಂಡವಾಃ ಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಾಃ ಪ್ರತ್ಯಮಿತ್ರವತ್||

ಅದೂ ಅಲ್ಲದೇ ಕೃಷ್ಣ! ಈಗ ಯಾವ ಅಪವಾದಕ್ಕೆಂದು ಅಶಕ್ತ
ಪಾಂಡವರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಾವು ಅರಿಗಳೋ ಎನ್ನುವಂತೆ
ಜಗಳವಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ?

05125011a ಕಿಮಸ್ಮಾಭಿಃ ಕೃತಂ ತೇಷಾಂ ಕಸ್ಮಿನ್ವಾ ಪುನರಾಗಸಿ|

05125011c ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಂ ಜಿಘಾಂಸಂತಿ ಪಾಂಡವಾಃ ಸ್ಯಂಜಯೈಃ ಸಹ||

ನಾವು ಅವರಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ? ಯಾವ ಅಪರಾಧದ ಸೇಡನ್ನು
ತೀರಿಸಲು ಪಾಂಡವರು ಸ್ಯಂಜಯರನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡು
ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ?

05125012a ನ ಚಾಪಿ ವಯಮುಗ್ರೇಣ ಕರ್ಮಣಾ ವಚನೇನ ವಾ|

05125012c ವಿತ್ರಸ್ತಾಃ ಪ್ರಣಮಾಮೇಹ ಭಯಾದಪಿ ಶತಕ್ರತೋಃ||

ಯಾವುದೇ ಉಗ್ರ ಕರ್ಮದಿಂದಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಮಾತಿನಿಂದಾಗಲೀ
ನಮ್ಮನ್ನು ನಡುಗಿಸಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಶತಕ್ರತುವಿನಿಂದ ಬಂದ
ಭಯವಾದರೂ ಸರಿ !

05125013a ನ ಚ ತಂ ಕೃಷ್ಣ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಮನುಷ್ಠಿತಂ|

05125013c ಉತ್ಸಹೇತ ಯುಧಾ ಜೇತುಂ ಯೋ ನಃ ಶತ್ರುನಿಬರ್ಹಣ||

ಕೃಷ್ಣ ! ಶತ್ರುನಿಬರ್ಹಣ ! ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ನಮ್ಮನ್ನು
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸಬಲ್ಲ ಯಾರೂ ನನಗೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

05125014a ನ ಹಿ ಭೀಷ್ಮಕೃಪದ್ರೋಣಾಃ ಸಗಣಾ ಮಧುಸೂದನ|

05125014c ದೇವೈರಪಿ ಯುಧಾ ಜೇತುಂ ಶಕ್ಯಾಃ ಕಿಮುತ ಪಾಂಡವೈಃ||

ಮಧುಸೂದನ ! ಏಕೆಂದರೆ ಗಣಗಳೊಂದಿರುವ ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ,
ಕೃಪರನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳೂ ಜಯಿಸಲು ಶಕ್ಯರಿಲ್ಲ.
ಪಾಂಡವರು ಎಲ್ಲಿಂದ?

05125015a ಸ್ವಧರ್ಮಮನುತಿಷ್ಠಂತೋ ಯದಿ ಮಾಧವ ಸಂಯುಗೇ|

05125015c ಶಸ್ತ್ರೇಣ ನಿಧನಂ ಕಾಲೇ ಪ್ರಾಪ್ತ್ಯಾ ಮಃ ಸ್ವರ್ಗಮೇವ ತತ್||

ಮಾಧವ ! ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಒಂದುವೇಳೆ ಕಾಲವು ಬಂದು
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರದಿಂದ ನಿಧನರಾದರೂ ನಾವು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೇ
ಸೇರುತ್ತೇವೆ.

05125016a ಮುಖ್ಯಶ್ಚೈವೈಷ ನೋ ಧರ್ಮಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ಜನಾರ್ದನ|

05125016c ಯಚ್ಚ ಯೀಮಹಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಶರತಲ್ಪಗತಾ ವಯಂ||

ಜನಾರ್ದನ! ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನಾವು ಶರತಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಮಲಗುವುದನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುವುದೇ ನಮ್ಮಂತಹ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಮುಖ್ಯ ಧರ್ಮ !

05125017a ತೇ ವಯಂ ವೀರಶಯನಂ ಪ್ರಾಪ್ತ್ಯಾ ಮೋ ಯದಿ ಸಂಯುಗೇ|

05125017c ಅಪ್ರಣಮೈವ ಶತ್ರುಣಾಂ ನ ನಸ್ತಸ್ಯ ತಿ ಮಾಧವ||

ಮಾಧವ ! ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ತಲೆಬಾಗದೇ ಒಂದುವೇಳೆ ನಾವು ರಣದಲ್ಲಿ ವೀರಶಯನವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕಾಗಿ ಬಂದರೆ ಅದು ನಮಗೆ ಅತ್ಯಪ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ.

05125018a ಕಶ್ಚ ಜಾತು ಕುಲೇ ಜಾತಃ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮೇಣ ವರ್ತಯನ್|

05125018c ಭಯಾದ್ವೃತ್ತಿಂ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯೈವಂ ಪ್ರಣಮೇದಿಹ ಕಸ್ಯ ಚಿತ್||

ಉತ್ತಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಯಾರು ತಾನೇ ಭಯದಿಂದ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣದ ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸಿ ಯಾರಿಗಾದರೂ ತಲೆಬಾಗಿದ್ದಿದೆ?

05125019a ಉದ್ಯಚ್ಛೇದೇವ ನ ನಮೇದುದ್ಯಮೋ ಹ್ಯೇವ ಪೌರುಷಂ|

05125019c ಅಪ್ಯಪರ್ವಣಿ ಭಜ್ಯೇತ ನ ನಮೇದಿಹ ಕಸ್ಯ ಚಿತ್||

ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಮೇಲಿತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕೆಳಗೆ ತಳ್ಳಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಉದ್ಯಮವೇ ಪೌರುಷ. ಮುರಿಯಬೇಕೇ ಹೊರತು ಬಾಗಬಾರದು !

05125020a ಇತಿ ಮಾತಂಗವಚನಂ ಪರೀಪ್ಸಂತಿ ಹಿತೇಪ್ಸವಃ|

05125020c ಧರ್ಮಾಯ ಚೈವ ಪ್ರಣಮೇದ್ಭ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಶ್ಚ ಮದ್ವಿಧಃ||

ಈ ಮಾತಂಗನ ವಚನವು ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಬಯಸಿದವರಿಗಿರುವುದು.
ನನ್ನಂಥವನು ಕೇವಲ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮಣಿಯುತ್ತಾನೆ.

05125021a ಅಚಿಂತಯನ್ಯಂ ಚಿದನ್ಯಂ ಯಾವಜ್ಜೀವಂ ತಥಾಚರೇತ್|

05125021c ಏಷ ಧರ್ಮಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ಮತಮೇತಚ್ಚ ಮೇ ಸದಾ||

ಬೇರೆ ಯಾರ ಕುರಿತೂ ಚಿಂತಿಸದೇ ಹೇಗೆ ಬೇಕೋ ಹಾಗೆ
ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದು ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಧರ್ಮ. ಇದೇ ಸದಾ ನನ್ನ
ಮತವು.

05125022a ರಾಜ್ಯಾಂಶಶ್ಚಾಭ್ಯನುಜ್ಞಾತೋ ಯೋ ಮೇ ಪಿತ್ರಾ ಪುರಾಭವತ್|

05125022c ನ ಸ ಲಭ್ಯಃ ಪುನರ್ಜಾತು ಮಯಿ ಜೀವತಿ ಕೇಶವ||

ಕೇಶವ! ನಾನು ಜೀವಂತವಾಗಿರುವಾಗ ಹಿಂದೆ ನನ್ನ ತಂದೆಯು
ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ರಾಜ್ಯಾಂಶವು ಅವರಿಗೆ ಪುನಃ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

05125023a ಯಾವಚ್ಚ ರಾಜಾ ದ್ರಿಯತೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ಜನಾರ್ದನ|

05125023c ನ್ಯಸ್ತಶಸ್ತ್ರಾ ವಯಂ ತೇ ವಾಪ್ಯುಪಜೀವಾಮ ಮಾಧವ||

ಜನಾರ್ದನ! ಮಾಧವ! ರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಜೀವಿಸಿರುವವರೆಗೆ
ನಾವಾಗಲೀ ಅವರಾಗಲೀ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಎತ್ತದೇ ಉಪಜೀವನವನ್ನು
ಮಾಡಬೇಕು.

05125024a ಯದ್ಯದೇಯಂ ಪುರಾ ದತ್ತಂ ರಾಜ್ಯಂ ಪರವತೋ ಮಮ|

05125024c ಅಜ್ಞಾನಾದ್ವಾ ಭಯಾದ್ವಾಪಿ ಮಯಿ ಬಾಲೇ ಜನಾರ್ದನ||

ಜನಾರ್ದನ! ಹಿಂದೆ ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಬಾಲಕನಾಗಿರುವಾಗ
ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅಥವಾ ಭಯದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರಬಹುದು.

05125025a ನ ತದದ್ಯ ಪುನರ್ಲಭ್ಯಂ ಪಾಂಡವೈರ್ವೃಷ್ಟಿನಂದನ|

05125025c ದ್ರುಯಮಾಣೇ ಮಹಾಬಾಹೋ ಮಯಿ ಸಂಪ್ರತಿ ಕೇಶವ||

ಆದರೆ ವೃಷ್ಟಿನಂದನ! ಮಹಾಬಾಹೋ! ಕೇಶವ! ಇಂದು ನಾನು
ಜೀವಂತವಾಗಿರುವಾಗ ಅದು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಪುನಃ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

05125026a ಯಾವದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಾಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣಾಯಾ ವಿಧ್ಯೇದಗ್ರೇಣ ಮಾಧವ|

05125026c ತಾವದಪ್ಯಪರಿತ್ಯಾಜ್ಯಂ ಭೂಮೇರ್ನಃ ಪಾಂಡವಾನ್ ಪ್ರತಿ||

ಮಾಧವ! ಸೂಚಿಯ ಮೊನೆಯು ಊರುವಷ್ಟು ಭೂಮಿಯನ್ನೂ ನಾನು
ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ!”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ವಾನ್ ಪರ್ವಣಿ
ದುರ್ಯೋಧನವಾಕ್ಯೇ ಪಂಚವಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ವಾನ್
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನೂರಾಣ್ವತ್ಪತ್ತೈದನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೬

ಕೋಪಗೊಂಡ ಕೃಷ್ಣನು ದ್ಯೂತಪ್ರಸಂಗವನ್ನೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು

ದುರ್ಯೋಧನನು ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಅಧರ್ಮವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದುದನ್ನು ಹೇಳುವುದು (೧-೨೦). ಆಗ ಕುರು ವೃದ್ಧರು ನಮ್ಮನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ದುಃಶಾಸನನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಲು ಅವನು ಸಭೆಯಿಂದ ಹೊರ ಹೋದುದು, ಇತರರು ಅವನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ್ದುದು (೨೧-೨೮). ಭೀಷ್ಮನೂ ತನ್ನ ಅಸಹಾಯಕತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಕೃಷ್ಣನು “ಬಲವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸದೇ ಇರುವುದು ಎಲ್ಲ ಕುರುವೃದ್ಧರ ಮಹಾ ಅನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಅಪರಾಧ...ದುರ್ಯೋಧನ, ಕರ್ಣ, ಶಕುನಿ, ದುಃಶಾಸನರನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ” ಎಂದು ಸೂಚಿಸುವುದು (೨೯-೪೯).

05126001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05126001a ತತಃ ಪ್ರಹಸ್ಯ ದಾಶಾರ್ಹಃ ಕ್ರೋಧಪರ್ಯಾಕುಲೇಕ್ಷಣಃ|

05126001c ದುರ್ಯೋಧನಮಿದಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ಕುರುಸಂಸದಿ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ದಾಶಾರ್ಹನು ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕು, ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾ, ಕುರುಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು.

05126002a ಲಪ್ಸ್ಯ ಸೇ ವೀರಶಯನಂ ಕಾಮಮೇತದವಾಪ್ಸ್ಯ ಸಿ|

05126002c ಸ್ಥಿರೋ ಭವ ಸಹಾಮಾತ್ಯೋ ವಿಮದೋ ಭವಿತಾ ಮಹಾನ್||

“ವೀರ ಶಯನವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೀಯಾ? ಅದು ನಿನಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ!

ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಸ್ಥಿರನಾಗು. ಮಹಾ ನಾಶವು ನಡೆಯಲಿದೆ !

05126003a ಯಚ್ಚೈವಂ ಮನ್ಯಸೇ ಮೂಢ ನ ಮೇ ಕಶ್ಚಿದ್ವ್ಯತಿಕ್ರಮಃ|

05126003c ಪಾಂಡವೇಷ್ಟಿತಿ ತತ್ಸರ್ವಂ ನಿಬೋಧತ ನರಾಧಿಪಾಃ||

ಮೂಢ ! ಪಾಂಡವರ ಕುರಿತು ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ನೀನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವೆಯಲ್ಲ ! ಅವೆಲ್ಲವೂ ನರಾಧಿಪರಿಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ.

05126004a ಶ್ರಿಯಾ ಸಂತಪ್ಯಮಾನೇನ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

05126004c ತ್ವಯಾ ದುರ್ಮಂತ್ರಿತಂ ದ್ಯೂತಂ ಸೌಬಲೇನ ಚ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವರ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚಿನಿಂದ ಬೆಂದು ನೀನು ಮತ್ತು ಸೌಬಲನು ದ್ಯೂತದ ಕೆಟ್ಟ ಉಪಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿದಿರಿ !

05126005a ಕಥಂ ಚ ಜ್ಞಾತಯಸ್ತಾತ ಶ್ರೇಯಾಂಸಃ ಸಾಧುಸಮ್ಮತಾಃ|

05126005c ತಥಾನ್ಯಾಯ್ಯಮುಪಸ್ಥಾತುಂ ಜಿಹ್ಮೇನಾಜಿಹ್ಮಚಾರಿಣಃ||

ಅಯ್ಯಾ ! ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರರಾದ, ಸಾಧುಗಳಾದ ನಿನ್ನ ಬಾಂಧವರು ಅದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು ?

05126006a ಅಕ್ಷದ್ಯೂತಂ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಾ ಸತಾಮರತಿನಾಶನಂ|

05126006c ಅಸತಾಂ ತತ್ರ ಜಾಯಂತೇ ಭೇದಾಶ್ಚ ವ್ಯಸನಾನಿ ಚ||

ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ! ಅಕ್ಷದ್ಯೂತವು ಸಂತರ ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಅಪಹರಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಸಂತರು ಅಲ್ಲಿ ಭೇದ-ವ್ಯಸನಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಾರೆ.

05126007a ತದಿದಂ ವ್ಯಸನಂ ಘೋರಂ ತ್ವಯಾ ದ್ಯೂತಮುಖಿಂ ಕೃತಂ|

05126007c ಅಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಸದಾಚಾರ್ಯಃ ಸಾರ್ಥಂ ಪಾಪಾನುಬಂಧನೈಃ||

ನಿನ್ನ ಪಾಪಿ ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು, ಸದಾಚಾರಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ, ಈ ಘೋರ ವ್ಯಸನವನ್ನು ತರುವ ದ್ಯೂತದ ಮುಖವಾಡವನ್ನು ನೀನೇ ಮಾಡಿರುವುದು.

05126008a ಕಶ್ಚಾನ್ಯೋ ಜ್ಞಾತಿಭಾರ್ಯಾಂ ವೈ ವಿಪ್ರಕರ್ತುಂ ತಥಾರ್ಹತಿ|

05126008c ಆನೀಯ ಚ ಸಭಾಂ ವಕ್ತುಂ ಯಥೋಕ್ತಾ ದ್ರೌಪದೀ ತ್ವಯಾ||

ಬೇರೆ ಯಾರುತಾನೇ ಅಣ್ಣನ ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನು ನೀನು ಮಾಡಿದಂತೆ ಸಭೆಗೆ ಎಳೆದು ತಂದು ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿದಂತೆ ಮಾತನಾಡಿಯಾರು?

05126009a ಕುಲೀನಾ ಶೀಲಸಂಪನ್ನಾ ಪ್ರಾಣೇಭ್ಯೋಽಪಿ ಗರೀಯಸೀ|

05126009c ಮಹಿಷೀ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಣಾಂ ತಥಾ ವಿನಿಕೃತಾ ತ್ವಯಾ||

ಕುಲೀನೆ, ಶೀಲಸಂಪನ್ನೆ, ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ ಮಹಿಷಿ, ಅವರ ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನವಳಾದ ಅವಳನ್ನು ನೀನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ನಡೆದುಕೊಂಡೆ.

05126010a ಜಾನಂತಿ ಕುರವಃ ಸರ್ವೇ ಯಥೋಕ್ತಾಃ ಕುರುಸಂಸದಿ|

05126010c ದುಃಶಾಸನೇನ ಕೌಂತೇಯಾಃ ಪ್ರವ್ರಜಂತಃ ಪರಂತಪಾಃ||

ಆ ಪರಂತಪ ಕೌಂತೇಯರು ಹೊರಡುವಾಗ ದುಃಶಾಸನನು
ಕುರುಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದುದು ಕುರುಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತು.

05126011a ಸಮ್ಯಗ್ವೃತ್ತೇಷ್ಟಲುಭ್ಧೇಷು ಸತತಂ ಧರ್ಮಚಾರಿಷು|

05126011c ಸ್ವೇಷು ಬಂಧುಷು ಕಃ ಸಾಧುಶ್ಚ ರೇದೇವಮಸಾಂಪ್ರತಂ||

ನೀನಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಯಾರುತಾನೆ ಸತತವೂ ಧರ್ಮಚಾರಿಗಳಾಗಿರುವ,
ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಧುಗಳಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡಿರುವ ತನ್ನದೇ
ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ಬಹಳ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ?

05126012a ನೃಶಂಸಾನಾಮನಾರ್ಯಾಣಾಂ ಪರುಷಾಣಾಂ ಚ ಭಾಷಣಂ|

05126012c ಕರ್ಣದುಃಶಾಸನಾಭ್ಯಾಂ ಚ ತ್ವಯಾ ಚ ಬಹುಶಃ ಕೃತಂ||

ಕೂರಿಗಳ, ಅನಾರ್ಯರ, ದುಷ್ಟ ಬಹಳಷ್ಟು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕರ್ಣ-
ದುಃಶಾಸನರು ಮತ್ತು ನೀನೂ ಆಡಿದಿರಿ.

05126013a ಸಹ ಮಾತ್ರಾ ಪ್ರದಗ್ಧಂ ತಾನ್ಬಾಲಕಾನ್ವಾರಣಾವತೇ|

05126013c ಆಸ್ಥಿತಃ ಪರಮಂ ಯತ್ನಂ ನ ಸಮೃದ್ಧಂ ಚ ತತ್ತವ||

ತಾಯಿಯೊಂದಿಗೆ ಆ ಬಾಲಕರನ್ನು ವಾರಣಾವತದಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟುಹಾಕಲು
ಪರಮ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ನೀನು ಮಾಡಿದೆ. ಆದರೆ ಅದು
ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ.

05126014a ಊಷುಶ್ಚ ಸುಚಿರಂ ಕಾಲಂ ಪ್ರಚ್ಚಿನ್ನಾಃ ಪಾಂಡವಾಸ್ತದಾ|

05126014c ಮಾತ್ರಾ ಸಹೈಕಚಕ್ರಾಯಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ನಿವೇಶನೇ||

ಆಗ ಬಹುಕಾಲ ಪಾಂಡವರು ಮರೆಸಿಕೊಂಡು ತಾಯಿಯೊಂದಿಗೆ
ಏಕಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

05126015a ವಿಷೇಣ ಸರ್ಪಬಂಧೈಶ್ಚ ಯತಿತಾಃ ಪಾಂಡವಾಸ್ತ್ವಯಾ|

05126015c ಸರ್ವೋಪಾಯೈರ್ವಿನಾಶಾಯ ನ ಸಮೃದ್ಧಂ ಚ ತತ್ತವ||

ವಿಷಭರಿತ ಸರ್ಪಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಿಹಾಕುವ ಸರ್ಪ ಉಪಾಯಗಳಿಂದ
ಪಾಂಡವರನ್ನು ವಿನಾಶಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ. ಯಾವುದೂ
ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ.

05126016a ಏವಂಬುದ್ಧಿಃ ಪಾಂಡವೇಷು ಮಿಥ್ಯಾವೃತ್ತಿಃ ಸದಾ ಭವಾನ್|

05126016c ಕಥಂ ತೇ ನಾಪರಾಧೋಽಸ್ತಿ ಪಾಂಡವೇಷು ಮಹಾತ್ಮಸು||

ಇದೇ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ನೀನು ಸದಾ ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ
ಮೋಸಗಾರನಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡಿರುವೆ! ಆ ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವರ
ವಿರುದ್ಧ ಅಪರಾಧಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ನೀನು ಹೇಗೆ ಹೇಳುತ್ತೀಯೆ?

05126017a ಕೃತ್ವಾ ಬಹೂನ್ಯಕಾರ್ಯಾಣಿ ಪಾಂಡವೇಷು ನೃಶಂಸವತ್|

05126017c ಮಿಥ್ಯಾವೃತ್ತಿರನಾರ್ಯಃ ಸನ್ನದ್ಯ ವಿಪ್ರತಿಪದ್ಯಸೇ||

ಕ್ರೂರಿಯಾಗಿ ಬಹಳ ಮಾಡಬಾರದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅನಾರ್ಯನಂತೆ
ಮೋಸದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಈಗ ಬೇರೆಯೇ ವೇಷವನ್ನು
ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ!

05126018a ಮಾತಾಪಿತೃಭ್ಯಾಂ ಭೀಷ್ಮೇಣ ದ್ರೋಣೇನ ವಿದುರೇಣ ಚ|

05126018c ಶಾಮ್ಯೇತಿ ಮುಹುರುಕ್ತೋಽಸಿ ನ ಚ ಶಾಮ್ಯಸಿ ಪಾರ್ಥಿವ||

ಪಾರ್ಥಿವ! ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳು, ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ ಮತ್ತು ವಿದುರರು ಸಂಧಿ ಮಾಡಿಕೋ ಎಂದು ಪುನಃ ಪುನಃ ಹೇಳಿದರೂ ನೀನು ಸಂಧಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ.

05126019a ಶಮೇ ಹಿ ಸುಮಹಾನರ್ಥಸ್ತವ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಚೋಭಯೋಃ|

05126019c ನ ಚ ರೋಚಯಸೇ ರಾಜನ್ಕಿಮನ್ಯದ್ಬುದ್ಧಿಲಾಘವಾತ್||

ನಿನಗೆ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಥ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದಾದುದು ಶಾಂತಿ-ಸಂಧಿ. ರಾಜನ್! ಆದರೆ ಇದು ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಬುದ್ಧಿಯ ಕೊರತೆಯಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಏನಿರಬಹುದು?

05126020a ನ ಶರ್ಮ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಸೇ ರಾಜನ್ನತ್ಯಮ್ಯ ಸುಹೃದಾಂ ವಚಃ|

05126020c ಅಧರ್ಮಮಯಶಸ್ಯಂ ಚ ಕ್ರಿಯತೇ ಪಾರ್ಥಿವ ತ್ವಯಾ||

ರಾಜನ್! ಸುಹೃದರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ನಿನಗೆ ನೆಲೆಯು ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ. ಪಾರ್ಥಿವ! ನೀನು ಮಾಡಲು ಹೊರಟಿರುವುದು ಅಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಅಯಶಸ್ಕರವಾದುದು.”

05126021a ಏವಂ ಬ್ರುವತಿ ದಾಶಾರ್ಹೇ ದುರ್ಯೋಧನಮಮರ್ಷಣಂ|

05126021c ದುಃಶಾಸನ ಇದಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ಕುರುಸಂಸದಿ||

ದಾಶಾರ್ಹನು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರಲು ದುಃಶಾಸನನು ಕುರುಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿ ಕೋಪಿಷ್ಟ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು.

05126022a ನ ಚೇತ್ಸಂಧಾಸ್ಯಸೇ ರಾಜನ್ವೇನ ಕಾಮೇನ ಪಾಂಡವೈಃ|

05126022c ಬದ್ಧಾ ಕಿಲ ತ್ವಾಂ ದಾಸ್ಯಂತಿ ಕುಂತೀಪುತ್ರಾಯ ಕೌರವಾಃ||

“ರಾಜನ್ ! ಸ್ವ-ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ನೀನು ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಧಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೇ ಇದ್ದರೆ ಕೌರವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ಕುಂತೀಪುತ್ರನಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

05126023a ವೈಕರ್ತನಂ ತ್ವಾಂ ಚ ಮಾಂ ಚ ತ್ರೀನೇತಾನ್ಮನುಜರ್ಷಭ|

05126023c ಪಾಂಡವೇಭ್ಯಃ ಪ್ರದಾಸ್ಯಂತಿ ಭೀಷ್ಮೋ ದ್ರೋಣಃ ಪಿತಾ ಚ ತೇ||

ಮನುಜರ್ಷಭ ! ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ವೈಕರ್ತನನನ್ನು, ನಿನ್ನನ್ನು ಮತ್ತು ನನ್ನನ್ನು - ಈ ಮೂವರನ್ನು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಕೊಡಲಿದ್ದಾರೆ.”

05126024a ಭ್ರಾತುರೇತದ್ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಸುಯೋಧನಃ|

05126024c ಕ್ರುದ್ಧಃ ಪ್ರಾತಿಷ್ಠತೋತ್ಥಾಯ ಮಹಾನಾಗ ಇವ ಶ್ವಸನ್||

ತಮ್ಮನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ಸುಯೋಧನನು ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಮಹಾನಾಗನಂತೆ ಭುಸುಗುಟ್ಟುತ್ತಾ ತನ್ನ ಆಸನದಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದನು.

05126025a ವಿದುರಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಚ ಮಹಾರಾಜಂ ಚ ಬಾಹ್ಲಿಕಂ|

05126025c ಕೃಪಂ ಚ ಸೋಮದತ್ತಂ ಚ ಭೀಷ್ಮಂ ದ್ರೋಣಂ ಜನಾರ್ದನಂ||

05126026a ಸರ್ವಾನೇತಾನನಾದೃತ್ಯ ದುರ್ಮರ್ತಿನಿ ರಪತ್ರಪಃ|

05126026c ಅಶಿಷ್ಟವದಮರ್ಯಾದೋ ಮಾನೀ ಮಾನ್ಯಾವಮಾನಿತಾ||

ಆ ಅಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವ, ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಕೊಡದ,

ದುರಭಿಮಾನಿ ದುರ್ಮತಿಯು ಮಾನ್ಯರನ್ನು ಅವಮಾನಿಸಿ ವಿದುರ,
ಮಹಾರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ, ಬಾಹ್ಲಿಕ, ಕೃಪ, ಸೋಮದತ್ತ, ಭೀಷ್ಮ,
ದ್ರೋಣ, ಜನಾರ್ದನ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಅನಾದರಿಸಿ ಹೊರ ಹೋದನು.

05126027a ತಂ ಪ್ರಸ್ಥಿತಮಭಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಭ್ರಾತರೋ ಮನುಜರ್ಷಭಂ|

05126027c ಅನುಜಗ್ಮುಃ ಸಹಾಮಾತ್ಯಾ ರಾಜಾನಶ್ಚಾಪಿ ಸರ್ವಶಃ||

ಅವನು ಹೊರಹೋಗುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಹೋದರರು ಮತ್ತು
ಅಮಾತ್ಯರು ಸರ್ವ ರಾಜರೊಂದಿಗೆ ಆ ಮನುಜರ್ಷಭನನ್ನು
ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹೋದರು.

05126028a ಸಭಾಯಾಮುಕ್ತುತಂ ಕ್ರುದ್ಧಂ ಪ್ರಸ್ಥಿತಂ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹ|

05126028c ದುರ್ಯೋಧನಮಭಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಭೀಷ್ಮಃ ಶಾಂತನವೋಽಬ್ರವೀತ್||

ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಸಭೆಯಿಂದ ಎದ್ದು ಭ್ರಾತೃಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದ
ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ನೋಡಿ ಭೀಷ್ಮ ಶಾಂತನವನು ಹೇಳಿದನು:

05126029a ಧರ್ಮಾರ್ಥಾವಭಿಸಂತ್ಯಜ್ಯ ಸಂರಂಭಂ ಯೋಽನುಮನ್ಯತೇ|

05126029c ಹಸಂತಿ ವ್ಯಸನೇ ತಸ್ಯ ದುರ್ಹೃದೋ ನಚಿರಾದಿವ||

“ಧರ್ಮಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ತನ್ನ ಮನೋವಿಕಾರಗಳನ್ನು
ಅನುಸರಿಸುವವನು ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವನ ದುಹೃದಯರ
ನಗೆಗೀಡಾಗುತ್ತಾನೆ.

05126030a ದುರಾತ್ಮಾ ರಾಜಪುತ್ರೋಽಯಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋಽನುಪಾಯವಿತ್|

05126030c ಮಿಥ್ಯಾಭಿಮಾನೀ ರಾಜ್ಯಸ್ಯ ಕ್ರೋಧಲೋಭವಶಾನುಗಃ||

ಈ ರಾಜಪುತ್ರ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ದುರಾತ್ಮನು. ಸರಿಯಾದುದನ್ನು ತಿಳಿಯದವನು. ಮಿಥ್ಯಾಭಿಮಾನೀ. ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ರೋಧ-ಲೋಭಗಳಿಗೆ ವಶನಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವವನು.

05126031a ಕಾಲಪಕ್ಷಮಿದಂ ಮನ್ಯೇ ಸರ್ವಕ್ಷತ್ರಂ ಜನಾರ್ದನ|

05126031c ಸರ್ವೇ ಹ್ಯನುಸೃತಾ ಮೋಹಾತ್ಪಾರ್ಥಿವಾಃ ಸಹ ಮಂತ್ರಿಭಿಃ||

ಜನಾರ್ದನ! ಸರ್ವ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಕಾಲವೂ ಪಕ್ಷವಾಗಿದೆ ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಎಲ್ಲ ಪಾರ್ಥಿವರೂ ಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಮೋಹದಿಂದ ಅವನನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.”

05126032a ಭೀಷ್ಮಸ್ಯಾಥ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ದಾಶಾರ್ಹಃ ಪುಷ್ಕರೇಕ್ಷಣಃ|

05126032c ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣಮುಖಾನ್ಸರ್ವಾನಭ್ಯಭಾಷತ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ಭೀಷ್ಮನ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಪುಷ್ಕರೇಕ್ಷಣ ವೀರ್ಯವಾನ್ ದಾಶಾರ್ಹನು ಭೀಷ್ಮ-ದ್ರೋಣ ಪ್ರಮುಖರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿದನು:

05126033a ಸರ್ವೇಷಾಂ ಕುರುವೃದ್ಧಾನಾಂ ಮಹಾನಯಮತಿಕ್ರಮಃ|

05126033c ಪ್ರಸಹ್ಯ ಮಂದಮೈಶ್ವರ್ಯೇ ನ ನಿಯಚ್ಛತ ಯನ್ಭುಪಂ||

“ಐಶ್ವರ್ಯದಿಂದ ಮಂದನಾಗಿರುವ ಈ ನೃಪನನ್ನು ಬಲವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ನಿಯಂತ್ರಿಸದೇ ಇರುವುದು ಎಲ್ಲ ಕುರುವೃದ್ಧರ

ಮಹಾ ಅನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಅಪರಾಧ.

05126034a ತತ್ರ ಕಾರ್ಯಮಹಂ ಮನ್ಯೇ ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಮರಿಂದಮಾಃ|

05126034c ಕ್ರಿಯಮಾಣೇ ಭವೇಚ್ಛ್ರೇಯಸ್ತತ್ಸರ್ವಂ ಶೃಣುತಾನಘಾಃ||

05126035a ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಮೇತದ್ಭವತಾಂ ಯದ್ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಹಿತಂ ವಚಃ|

05126035c ಭವತಾಮಾನುಕೂಲೈನ ಯದಿ ರೋಚೇತ ಭಾರತಾಃ||

ಅರಿಂದಮರೇ! ಆ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಈಗ ಕಾಲವೊದಗಿದೆ ಎಂದು

ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲವೂ

ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತದೆ. ಅನಘರೇ! ನಿಮಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನಾನು ಹಿತವಾದ

ಏನನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೋ ಅದನ್ನು, ಭಾರತರೇ! ನಿಮಗೆ

ಅನುಕೂಲವಾದರೆ ಇಷ್ಟವಾದರೆ ಕೇಳಿ.

05126036a ಭೋಜರಾಜಸ್ಯ ವೃದ್ಧಸ್ಯ ದುರಾಚಾರೋ ಹ್ಯನಾತ್ಮವಾನ್|

05126036c ಜೀವತಃ ಪಿತುರೈಶ್ವರ್ಯಂ ಹೃತ್ಪ್ವಾ ಮನ್ಯುವಶಂ ಗತಃ||

ವೃದ್ಧ ಭೋಜರಾಜನ ದುರಾಚಾರಿ ಅನಾತ್ಮವಂತ ಮಗನು

ಕೋಪಾವಿಷ್ಟನಾಗಿ ತಂದೆಯು ಜೀವಂತವಿರುವಾಗಲೇ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು

ಅಪಹರಿಸಿದನು.

05126037a ಉಗ್ರಸೇನಸುತಃ ಕಂಸಃ ಪರಿತ್ಯಕ್ತಃ ಸ ಬಾಂಧವೈಃ|

05126037c ಜ್ಞಾತೀನಾಂ ಹಿತಕಾಮೇನ ಮಯಾ ಶಸ್ತೋ ಮಹಾಮೃಧೇ||

ಬಾಂಧವರಿಂದ ಪರಿತ್ಯಕ್ತನಾದ ಈ ಉಗ್ರಸೇನ ಸುತ ಕಂಸನನ್ನು

ಬಾಂಧವರ ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸಿ, ನಾನು ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಿಸಿದೆನು.

05126038a ಆಹುಕಃ ಪುನರಸ್ಮಾ ಭಿಜ್ಞಾ ತಿಭಿಶ್ಚಾ ಪಿ ಸತ್ಕೃತಃ|

05126038c ಉಗ್ರಸೇನಃ ಕೃತೋ ರಾಜಾ ಭೋಜರಾಜನ್ಯವರ್ಧನಃ||

ಅನಂತರ ಇತರ ಬಾಂಧವರೊಂದಿಗೆ ನಾವು ಆಹುಕ ಉಗ್ರಸೇನನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ ಪುನಃ ರಾಜನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆವು. ಅವನಿಂದ ಭೋಜರಾಜ್ಯವು ವರ್ಧಿಸಿತು.

05126039a ಕಂಸಮೇಕಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಕುಲಾರ್ಥೇ ಸರ್ವಯಾದವಾಃ|

05126039c ಸಂಭೂಯ ಸುಖಮೇಧಂತೇ ಭಾರತಾಂಧಕವೃಷ್ಟಯಃ||

ಭಾರತ ! ಕುಲಕ್ಕಾಗಿ ಕಂಸನೊಬ್ಬನನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಯಾದವರೂ ಅಂಧಕ-ವೃಷ್ಟಿಯರೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿ ಸುಖದಿಂದಿದ್ದಾರೆ.

05126040a ಅಪಿ ಚಾಪ್ಯವದದ್ರಾಜನ್ವರಮೇಷ್ಟೀ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ|

05126040c ವ್ಯೂಢೇ ದೇವಾಸುರೇ ಯುದ್ಧೇಽಭ್ಯುದ್ಯತೇಷ್ಟಾಯುಧೇಷು ಚ||

ರಾಜನ್ ! ದೇವಾಸುರರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದಾಗ ಪರಮೇಷ್ಟೀ ಪ್ರಜಾಪತಿಯೂ ಹೇಳಿದ್ದನು.

05126041a ದ್ವೈಧೀಭೂತೇಷು ಲೋಕೇಷು ವಿನಶ್ಯತ್ಸು ಚ ಭಾರತ|

05126041c ಅಬ್ರವೀತ್ಸೃಷ್ಟಿಮಾನ್ದೇವೋ ಭಗವಾಽಲ್ಲೋಕಭಾವನಃ||

ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವವೆಲ್ಲವೂ ಎರಡಾಗಿ ವಿನಾಶದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಭಗವಾನ್, ಲೋಕಭಾವನ, ದೇವ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನು ಹೇಳಿದನು:

05126042a ಪರಾಭವಿಷ್ಯಂತ್ಯಸುರಾ ದೈತೇಯಾ ದಾನವೈಃ ಸಹ|

05126042c ಆದಿತ್ಯಾ ವಸವೋ ರುದ್ರಾ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ದಿವೌಕಸಃ||

“ಅಸುರರು ದೈತ್ಯ ದಾನವರೊಂದಿಗೆ ಪರಾಭವ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.
ಆದಿತ್ಯ, ವಸುಗಳು ಮತ್ತು ರುದ್ರರು ದಿವೌಕಸರಾಗುತ್ತಾರೆ.

05126043a ದೇವಾಸುರಮನುಷ್ಯಾಶ್ಚ ಗಂಧರ್ವೋರಗರಾಕ್ಷಸಾಃ|

05126043c ಅಸ್ಮಿನ್ಯುದ್ಧೇ ಸುಸಮ್ಯತ್ತಾ ಹನಿಷ್ಯಂತಿ ಪರಸ್ಪರಂ||

ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದೇವ, ಅಸುರ, ಮನುಷ್ಯ, ಗಂಧರ್ವ, ಉರಗ,
ರಾಕ್ಷಸರು ಅತಿಕೋಪದಿಂದ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.”

05126044a ಇತಿ ಮತ್ಪಾಬ್ರವೀದ್ಧರ್ಮಂ ಪರಮೇಷ್ಟೀ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ|

05126044c ವರುಣಾಯ ಪ್ರಯಚ್ಛೇತಾನ್ಬದ್ಧಾ ದೈತೇಯದಾನವಾನ್||

ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಮತವನ್ನು ಹೇಳಿ ಪರಮೇಷ್ಟೀ ಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಧರ್ಮನಿಗೆ
ಹೇಳಿದನು: “ದೈತ್ಯ-ದಾನವರನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ವರುಣನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸು!”

05126045a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತತೋ ಧರ್ಮೋ ನಿಯೋಗಾತ್ಪರಮೇಷ್ಟಿನಃ|

05126045c ವರುಣಾಯ ದದೌ ಸರ್ವಾನ್ಬದ್ಧಾ ದೈತೇಯದಾನವಾನ್||

ಪರಮೇಷ್ಟಿಯು ಹೀಗೆ ನಿಯೋಗವನ್ನು ನೀಡಲು ಧರ್ಮನು ಎಲ್ಲ ದೈತ್ಯ-
ದಾನವರನ್ನೂ ಬಂಧಿಸಿ ವರುಣನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು.

05126046a ತಾನ್ಬದ್ಧಾ ಧರ್ಮಪಾಶೈಶ್ಚ ಸ್ಪೈಶ್ಚ ಪಾಶೈರ್ಜಲೇಶ್ವರಃ|

05126046c ವರುಣಃ ಸಾಗರೇ ಯತ್ತೋ ನಿತ್ಯಂ ರಕ್ಷತಿ ದಾನವಾನ್||

ಅನಂತರ ಜಲೇಶ್ವರ ವರುಣನು ಆ ದಾನವರನ್ನು ಧರ್ಮಪಾಶಗಳಿಂದ

ಮತ್ತು ಅವನದೇ ಪಾಶಗಳಿಂದ ಬಂಧಿಸಿ ಸಾಗರದಲ್ಲಿರಿಸಿ ನಿತ್ಯವೂ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ.

05126047a ತಥಾ ದುರ್ಯೋಧನಂ ಕರ್ಣಂ ಶಕುನಿಂ ಚಾಪಿ ಸೌಬಲಂ|

05126047c ಬದ್ಧ್ವಾ ದುಃಶಾಸನಂ ಚಾಪಿ ಪಾಂಡವೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಯಚ್ಛತ||

ಹಾಗೆಯೇ ದುರ್ಯೋಧನ, ಕರ್ಣ, ಸೌಬಲ ಶಕುನಿ ಮತ್ತು ದುಃಶಾಸನರನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ.

05126048a ತ್ಯಜೇತ್ಕುಲಾರ್ಥೇ ಪುರುಷಂ ಗ್ರಾಮಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಕುಲಂ ತ್ಯಜೇತ್|

05126048c ಗ್ರಾಮಂ ಜನಪದಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಆತ್ಮಾರ್ಥೇ ಪೃಥಿವೀಂ ತ್ಯಜೇತ್||

ಕುಲಕ್ಕಾಗಿ ಪುರುಷನನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ಗ್ರಾಮಕ್ಕಾಗಿ ಕುಲವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ಜನಪದಕ್ಕಾಗಿ ಗ್ರಾಮವನ್ನು, ಮತ್ತು ಆತ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು.

05126049a ರಾಜನ್ದುರ್ಯೋಧನಂ ಬದ್ಧ್ವಾ ತತಃ ಸಂಶಾಮ್ಯ ಪಾಂಡವೈಃ|

05126049c ತ್ವತ್ಕೃತೇ ನ ವಿನಶ್ಯೇಯುಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭ||

ರಾಜನ್! ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭ! ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಧಿಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ನಿನ್ನಿಂದಾಗಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ವಿನಾಶ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ.””

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ವಾಕ್ಯನ ಪರ್ವಣಿ
ಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯೇ ಷಡ್‌ವಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ವಾನ್ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನೂರಾಳಪ್ಪತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೭

ಗಾಂಧಾರಿಯ ಹಿತವಚನ

ಕೃಷ್ಣನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ದುರ್ಯೋಧನನ್ನು ಸರಿದಾರಿಗೆ ತರಲು ಸಭೆಗೆ ಗಾಂಧಾರಿಯನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿದ್ದು (೧-೮).

ಗಾಂಧಾರಿಯು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಸಭೆಗೆ ಬರಲು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿ, ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ನೀನೇ ಜವಾಬ್ದಾರನೆಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದುದು (೯-೧೫). ದುರ್ಯೋಧನನು ಸಭೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಲು ಗಾಂಧಾರಿಯು ಅವನಿಗೆ ಹಿತವಚನಗಳನ್ನಾಡಿದುದು (೧೬-೫೩).

05127001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05127001a ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ಜನೇಶ್ವರಃ|

05127001c ವಿದುರಂ ಸರ್ವಧರ್ಮಜ್ಞಾಂ ತ್ವರಮಾಣೋಽಭ್ಯಭಾಷತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೃಷ್ಣನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಜನೇಶ್ವರ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಸರ್ವಧರ್ಮಜ್ಞ ವಿದುರನಿಗೆ ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನು:

05127002a ಗಚ್ಚ ತಾತ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಾಂ ಗಾಂಧಾರೀಂ ದೀರ್ಘದರ್ಶಿನೀಂ|

05127002c ಆನಯೇಹ ತಯಾ ಸಾರ್ಥಮನುನೇಷ್ಯಾಮಿ ದುರ್ಮತಿಂ||

“ಅಯ್ಯಾ! ಹೋಗು! ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞೆ, ದೀರ್ಘದರ್ಶಿನೀ

ಗಾಂಧಾರಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ! ಅವಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ನಾನು
ಈ ದುರ್ಮತಿಯನ್ನು ಸರಿದಾರಿಗೆ ತರುತ್ತೇನೆ.

05127003a ಯದಿ ಸಾಪಿ ದುರಾತ್ಮಾನಂ ಶಮಯೇದ್ಧುಷ್ಟಚೇತಸಂ|

05127003c ಅಪಿ ಕೃಷ್ಣಾಯ ಸುಹೃದಸ್ತಿಷ್ಠೇಮ ವಚನೇ ವಯಂ||

ಅವಳು ಆ ದುರಾತ್ಮ ದುಷ್ಟಚೇತಸನನ್ನು ಶಾಂತಿಗೊಳಿಸಿದರೆ ಈ
ಸುಹೃದಯಿ ಕೃಷ್ಣನ ವಚನದಂತೆ ನಾವು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

05127004a ಅಪಿ ಲೋಭಾಭಿಭೂತಸ್ಯ ಪಂಥಾನಮನುದರ್ಶಯೇತ್|

05127004c ದುರ್ಬುದ್ಧೇರ್ದುಃಸ್ವಹಾಯಸ್ಯ ಸಮರ್ಥಂ ಬ್ರುವತೀ ವಚಃ||

ಅವಳು ಸರಿಯಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ ಲೋಭದಿಂದ ತುಂಬಿದ,
ದುರ್ಬುದ್ಧಿ, ದುಷ್ಟ ಸಹಾಯಕರನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಇವನಿಗೆ ಸರಿಯಾದ
ದಾರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಸಮರ್ಥಳಾದಾಳು.

05127005a ಅಪಿ ನೋ ವ್ಯಸನಂ ಘೋರಂ ದುರ್ಯೋಧನಕೃತಂ ಮಹತ್|

05127005c ಶಮಯೇಚ್ಚಿರರಾತ್ರಾಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವದವ್ಯಯಂ||

ಅವಳು ದುರ್ಯೋಧನನು ಮಾಡಿ ತರುವ ಈ ಮಹಾ ಘೋರ
ವ್ಯಸನವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ನಮಗೆ ಅವ್ಯಯವಾದ ಚಿರರಾತ್ರಿಯ
ಯೋಗಕ್ಷೇಮಗಳನ್ನು ತರಬಹುದು.”

05127006a ರಾಜ್ಞಾಸ್ತು ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಿದುರೋ ದೀರ್ಘದರ್ಶಿನೀಂ|

05127006c ಆನಯಾಮಾಸ ಗಾಂಧಾರೀಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಶಾಸನಾತ್||

ರಾಜನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿದುರನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಶಾಸನದಂತೆ ದೀರ್ಘದರ್ಶಿನೀ ಗಾಂಧಾರಿಯನ್ನು ಕರೆತಂದನು.

05127007 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05127007a ಏಷ ಗಾಂಧಾರಿ ಪುತ್ರಸ್ತೇ ದುರಾತ್ಮಾ ಶಾಸನಾತಿಗಃ|

05127007c ಐಶ್ವರ್ಯಲೋಭಾದೈಶ್ವರ್ಯಂ ಜೀವಿತಂ ಚ ಪ್ರಹಾಸ್ಯತಿ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಗಾಂಧಾರಿ! ಇಗೋ ನಿನ್ನ ಈ ದುರಾತ್ಮ ಮಗನು ನನ್ನ ಶಾಸನವನ್ನು ಮೀರಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ಐಶ್ವರ್ಯಲೋಭದಿಂದ ಇದ್ದ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೂ ಜೀವವನ್ನೂ ನಗಗೀಡು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

05127008a ಅಶಿಷ್ಟವದಮರ್ಯಾದಃ ಪಾಪೈಃ ಸಹ ದುರಾತ್ಮಭಿಃ|

05127008c ಸಭಾಯಾ ನಿರ್ಗತೋ ಮೂಢೋ ವ್ಯತಿಕ್ರಮ್ಯ ಸುಹೃದ್ವಚಃ||

ಶಿಷ್ಟಾಚಾರವಿಲ್ಲದ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಲ್ಲದ ಆ ಮೂಢನು ಸುಹೃದಯರ ಮಾತನ್ನು ನಿರಾದರಿಸಿ ಪಾಪಿ ದುರಾತ್ಮರೊಡನೆ ಸಭೆಯಿಂದ ಹೊರ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ.”

05127009 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05127009a ಸಾ ಭರ್ತುರ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಜಪುತ್ರೀ ಯಶಸ್ವಿನೀ|

05127009c ಅನ್ವಿಚ್ಛಂತೀ ಮಹಚ್ಛೇಯೋ ಗಾಂಧಾರೀ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಪತಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಯಶಸ್ವಿನೀ, ರಾಜಪುತ್ರೀ, ಗಾಂಧಾರಿಯು ಮಹಾಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾದುದನ್ನು ಬಯಸಿ

ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದಳು:

05127010a ಆನಯೇಹ ಸುತಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ರಾಜ್ಯಕಾಮಕಮಾತುರಂ|

05127010c ನ ಹಿ ರಾಜ್ಯಮಶಿಷ್ಟೇನ ಶಕ್ಯಂ ಧರ್ಮಾರ್ಥಲೋಪಿನಾ||

“ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳಲು ಬಯಸುವ ಮಗನನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಬರಹೇಳಿ !
ಏಕೆಂದರೆ ಧರ್ಮಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡವನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು
ಆಳಲು ಶಕ್ಯನಲ್ಲ.

05127011a ತ್ವಂ ಹ್ಯೇವಾತ್ರ ಭೃಶಂ ಗರ್ಹೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಸುತಪ್ರಿಯಃ|

05127011c ಯೋ ಜಾನನ್ವಾಪತಾಮಸ್ಯ ತತ್ಪ್ರಜ್ಞಾಮನುವರ್ತಸೇ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ! ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೀನೇ ಹೆಚ್ಚು
ನಿಂದನೆಗೊಳಬೇಕಾದವನು. ಮಗನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅವನು
ಪಾಪಿಯೆಂದು ತಿಳಿದೂ ಅವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವೆ.

05127012a ಸ ಏಷ ಕಾಮಮನ್ಯುಭ್ಯಾಂ ಪ್ರಲಬ್ಧೋ ಮೋಹಮಾಸ್ಥಿತಃ|

05127012c ಅಶಕ್ಯೋಽದ್ಯ ತ್ವಯಾ ರಾಜನ್ವಿನಿವರ್ತಯಿತುಂ ಬಲಾತ್||

ರಾಜನ್ ! ಇಂದು ಕಾಮ-ಕ್ರೋಧಗಳಿಂದ ಪ್ರಲಬ್ಧನಾಗಿ
ಹುಚ್ಚುಹಿಡಿದಿರುವ ಅವನನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ನೀನು ಹಿಂದೆ ತರಲು
ಅಶಕ್ಯನಾಗಿದ್ದೀಯೆ.

05127013a ರಾಜ್ಯಪ್ರದಾನೇ ಮೂಢಸ್ಯ ಬಾಲಿಶಸ್ಯ ದುರಾತ್ಮನಃ|

05127013c ದುಃಸ್ವಹಾಯಸ್ಯ ಲುಬ್ಧಸ್ಯ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋಽಶ್ನುತೇ ಫಲಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮೂಢ, ಹುಡುಗುಬುದ್ಧಿಯ, ದುರಾತ್ಮ, ದುಷ್ಟರ ಸಹಾಯಪಡೆದಿರುವ, ಲುಬ್ಧನಿಗೆ ಕೊಡುವಂಥಹ ಫಲವನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಿದ್ದಾನೆ.

05127014a ಕಥಂ ಹಿ ಸ್ವಜನೇ ಭೇದಮುಪೇಕ್ಷೇತ ಮಹಾಮತಿಃ|

05127014c ಭಿನ್ನಂ ಹಿ ಸ್ವಜನೇನ ತ್ವಾಂ ಪ್ರಸಹಿಷ್ಯಂತಿ ಶತ್ರುವಃ||

ಏಕೆಂದರೆ ಯಾವ ಮಹಾಮತಿಯು ತನ್ನವರಲ್ಲಿಯೇ ಉಂಟಾದ ಭೇದವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿಯಾನು? ನೀನೇ ಸ್ವಜನರಲ್ಲಿ ಒಡಕನ್ನು ತಂದರೆ ಶತ್ರುಗಳು ಸಂತೋಷಪಡುವುದಿಲ್ಲವೇ?

05127015a ಯಾ ಹಿ ಶಕ್ಯಾ ಮಹಾರಾಜ ಸಾಮ್ನಾ ದಾನೇನ ವಾ ಪುನಃ|

05127015c ನಿಸ್ತರ್ತುಮಾಪದಃ ಸ್ವೇಷು ದಂಡಂ ಕಸ್ತತ್ರ ಪಾತಯೇತ್||

ಮಹಾರಾಜ! ಸಾಮ-ದಾನಗಳಿಂದ ಆಪತ್ತನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬಹುದಾದಾಗ ಯಾರು ತಾನೇ ತನ್ನವರನ್ನು ದಂಡದಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ?”

05127016a ಶಾಸನಾದ್ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ದುರ್ಯೋಧನಮಮರ್ಷಣಂ|

05127016c ಮಾತುಶ್ಚ ವಚನಾತ್ಕ್ಷತ್ರಾ ಸಭಾಂ ಪ್ರಾವೇಶಯತ್ ಪುನಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಶಾಸನದಂತೆ ಮತ್ತು ತಾಯಿಯ ವಚನದಂತೆ ಕ್ಷತ್ರನು ಪುನಃ ಅಮರ್ಷಣ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

05127017a ಸ ಮಾತುರ್ವಚನಾಕಾಂಕ್ಷೀ ಪ್ರವಿವೇಶ ಸಭಾಂ ಪುನಃ|

05127017c ಅಭಿತಾಂರೇಕ್ಷಣಃ ಕ್ರೋಧಾನ್ನಿಶ್ವಸನ್ನಿವ ಪನ್ನಗಃ||

ತಾಯಿಯು ಏನು ಹೇಳುವಳೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದ ಅವನು ಕೆಂಪು
ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಕೋಪದಿಂದ ಹಾವಿನಂತೆ ಭುಸುಗುಟ್ಟುತ್ತಾ ಪುನಃ
ಸಭೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

05127018a ತಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟಮಭಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಪುತ್ರಮುತ್ತಥಮಾಸ್ಥಿತಂ|

05127018c ವಿಗರ್ಹಮಾಣಾ ಗಾಂಧಾರೀ ಸಮರ್ಥಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್||

ಹಾರಾಡುತ್ತಿದ್ದ ತನ್ನ ಮಗನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದುದನ್ನು ಕಂಡು ಗಾಂಧಾರಿಯು
ಬೈಯುತ್ತಾ ಈ ಸಮರ್ಥ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದಳು:

05127019a ದುರ್ಯೋಧನ ನಿಬೋಧೇದಂ ವಚನಂ ಮಮ ಪುತ್ರಕ|

05127019c ಹಿತಂ ತೇ ಸಾನುಬಂಧಸ್ಯ ತಥಾಯತ್ಯಾಂ ಸುಖೋದಯಂ||

“ಮಗನೇ! ದುರ್ಯೋಧನ! ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಜೊತೆಯಿರುವವರ
ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಸುಖವಾಗಲೆಂದು ಹೇಳುವ ನನ್ನ ಈ
ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೋ!

05127020a ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ತು ಪಿತುಶ್ಚೈವ ಮಮ ಚಾಪಚಿತಿಃ ಕೃತಾ|

05127020c ಭವೇದ್ರೋಣಮುಖಾನಾಂ ಚ ಸುಹೃದಾಂ ಶಾಪ್ಯತಾ ತ್ವಯಾ||

ನೀನು ಶಾಂತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಭೀಷ್ಮನ, ತಂದೆಯ,
ನನ್ನ ಮತ್ತು ದ್ರೋಣನೇ ಮೊದಲಾದ ಸುಹೃದಯರಿಗೆ ಗೌರವವನ್ನು
ನೀಡುತ್ತೀಯೆ.

05127021a ನ ಹಿ ರಾಜ್ಯಂ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಾ ಸ್ವೇನ ಕಾಮೇನ ಶಕ್ಯತೇ|

05127021c ಅವಾಪ್ತುಂ ರಕ್ಷಿತುಂ ವಾಪಿ ಭೋಕ್ತುಂ ವಾ ಭರತರ್ಷಭ||

ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ! ಭರತರ್ಷಭ! ಕೇವಲ ಸ್ವ-ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು
ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ, ರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ ಅಥವಾ
ಭೋಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

05127022a ನ ಹ್ಯವಶ್ಯೇಂದ್ರಿಯೋ ರಾಜ್ಯಮಶ್ನೀಯಾದ್ಧೀರ್ಘಮಂತರಂ|

05127022c ವಿಜಿತಾತ್ಮಾ ತು ಮೇಧಾವೀ ಸ ರಾಜ್ಯಮಭಿಪಾಲಯೇತ್||

ಏಕೆಂದರೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ವಶದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರದವನು ತನ್ನ
ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಹುಕಾಲ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಜಿತಾತ್ಮ,
ಮೇಧಾವಿಯೇ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪಾಲಿಸುತ್ತಾನೆ.

05127023a ಕಾಮಕ್ರೋಧೌ ಹಿ ಪುರುಷಮರ್ಥೇ ಭ್ಯೋ ವ್ಯಪಕರ್ಷತಃ|

05127023c ತೌ ತು ಶತ್ರು ವಿನಿರ್ಜಿತ್ಯ ರಾಜಾ ವಿಜಯತೇ ಮಹೀಂ||

ಕಾಮ-ಕ್ರೋಧಗಳು ಪುರುಷನನ್ನು ಅರ್ಥ-ಧರ್ಮಗಳಿಂದ ದೂರ
ಎಳೆದೊಯ್ಯುತ್ತವೆ. ಈ ಇಬ್ಬರು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ರಾಜನು
ಮಹಿಯನ್ನು ಗೆಲ್ಲುತ್ತಾನೆ.

05127024a ಲೋಕೇಶ್ವರಪ್ರಭುತ್ವಂ ಹಿ ಮಹದೇತದ್ಧುರಾತ್ಮಭಿಃ|

05127024c ರಾಜ್ಯಂ ನಾಮೇಪ್ಸಿತಂ ಸ್ಥಾನಂ ನ ಶಕ್ಯಮಭಿರಕ್ಷಿತುಂ||

ಲೋಕೇಶ್ವರತ್ವವೂ ಪ್ರಭುತ್ವವೂ ಮಹತ್ತರವಾದವುಗಳು. ದುರಾತ್ಮರು
ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದರೂ ಆ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬಹುಕಾಲ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು

ಶಕ್ಯಿರುವುದಿಲ್ಲ.

05127025a ಇಂದ್ರಿಯಾಣಿ ಮಹತ್ಪ್ರೇಕ್ಷುರ್ನಿ ಯಚ್ಚೇದರ್ಥ ಧರ್ಮ ಯೋಃ|

05127025c ಇಂದ್ರಿಯೈರ್ನಿ ಯತ್ಯೆರ್ಬುದ್ಧಿರ್ವರ್ಧತೇಽಗ್ನಿರಿವೇಂಧನೈಃ||

ಮಹತ್ತರವಾದುದನ್ನು ಬಯಸುವವನು ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ-
ಧರ್ಮಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಇಂಧನಗಳನ್ನು
ಸುಡುವುದರಿಂದ ಬೆಂಕಿಯು ಹೆಚ್ಚು ಉರಿಯುವಂತೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು
ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದರಿಂದ ಬುದ್ಧಿಯು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ.

05127026a ಅವಿಧ್ಯೇಯಾನಿ ಹೀಮಾನಿ ವ್ಯಾಪಾದಯಿತುಮಪ್ಯಲಂ|

05127026c ಅವಿಧೇಯಾ ಇವಾದಾಂತಾ ಹಯಾಃ ಪಥಿ ಕುಸಾರಥಿಂ||

ಇವುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವಾಗಿ ನಿಯಂತ್ರಿಸದೇ ಇದ್ದರೆ ಇವು ವಿಧೇಯವಲ್ಲದ
ಪಳಗಿಸಲ್ಪಡದೇ ಇರುವ ಕುದುರೆಗಳು ದುರ್ಬಲ ಸಾರಥಿಯಿರುವ
ರಥವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ವಿನಾಶದ ದಾರಿಗೆ ಎಳೆದೊಯ್ಯುತ್ತವೆ.

05127027a ಅವಿಜಿತ್ಯ ಯ ಆತ್ಮಾನಮಮಾತ್ಯಾನ್ವಿಜಿಗೀಷತೇ|

05127027c ಅಜಿತಾತ್ಮಾ ಜಿತಾಮಾತ್ಯಃ ಸೋಽವಶಃ ಪರಿಹೀಯತೇ||

ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಗೆಲ್ಲದೇ ಅಮಾತ್ಯರನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಬಯಸುವವನು
ತನ್ನನ್ನೂ ಅಮಾತ್ಯರನ್ನೂ ಗೆಲ್ಲದೇ ಅವಶನಾಗಿ ನಾಶಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

05127028a ಆತ್ಮಾನಮೇವ ಪ್ರಥಮಂ ದೇಶರೂಪೇಣ ಯೋ ಜಯೇತ್|

05127028c ತತೋಽಮಾತ್ಯಾನಮಿತ್ರಾಂಶ್ಚ ನ ಮೋಘಂ ವಿಜಿಗೀಷತೇ||

ಆದರೆ ಯಾರು ದೇಶರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಆತ್ಮವನ್ನೇ ಮೊದಲು
ಗೆಲ್ಲುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಅಮಾತ್ಯರು ಮತ್ತು ಮಿತ್ರರನ್ನು
ಪಡೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಸೋಲುವುದಿಲ್ಲ.

05127029a ವಶ್ಯೇಂದ್ರಿಯಂ ಜಿತಾಮಾತ್ಯಂ ಧೃತದಂಡಂ ವಿಕಾರಿಷು|

05127029c ಪರೀಕ್ಷ್ಯ ಕಾರಿಣಂ ಧೀರಮತ್ಯಂತಂ ಶ್ರೀರ್ನಿಷೇವತೇ||

ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ವಶದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವವನನ್ನು, ಅಮಾತ್ಯರನ್ನು
ಗೆದ್ದಿರುವವನನ್ನು, ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವವರನ್ನು ಧೃಢವಾಗಿ
ಶಿಕ್ಷಿಸುವವರನ್ನು, ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಕೆಲಸಮಾಡುವವರನ್ನು, ಮತ್ತು
ಧೀರರನ್ನು ಶ್ರೀಯು ಅತ್ಯಂತವಾಗಿ ಸೇವಿಸುತ್ತಾಳೆ.

05127030a ಕ್ಷುದ್ರಾಕ್ಷೇಣೇವ ಜಾಲೇನ ಝಷಾವಪಿಹಿತಾವುಭೌ|

05127030c ಕಾಮಕ್ರೋಧೌ ಶರೀರಸ್ಥೌ ಪ್ರಜ್ಞಾನಂ ತೌ ವಿಲುಂಪತಃ||

ರಂಧ್ರಗಳು ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ಜಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ ಎರಡು ಮೀನುಗಳಂತೆ
ಪ್ರಜ್ಞಾನಿಯ ಶರೀರದಲ್ಲಿರುವ ಕಾಮ-ಕ್ರೋಧಗಳು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು
ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

05127031a ಯಾಭ್ಯಾಂ ಹಿ ದೇವಾಃ ಸ್ವರ್ಯಾತುಃ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಯಾಪಿದಧುರ್ಮುಖಿಂ|

05127031c ಬಿಭೃತೋಽನುಪರಾಗಸ್ಯ ಕಾಮಕ್ರೋಧೌ ಸ್ಮ ವರ್ಧಿತೌ||

05127032a ಕಾಮಂ ಕ್ರೋಧಂ ಚ ಲೋಭಂ ಚ ದಂಭಂ ದರ್ಪಂ ಚ ಭೂಮಿಪಃ|

05127032c ಸಮ್ಯಗ್ವಿಜೇತುಂ ಯೋ ವೇದ ಸ ಮಹೀಮಭಿಜಾಯತೇ||

ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಲೋಭ, ದಂಭ ಮತ್ತು ದರ್ಪಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಚೆನ್ನಾಗಿ

ತಿಳಿದಿರುವ ಭೂಮಿಪನು ಇಡೀ ಮಹಿಯನ್ನು ಆಳುತ್ತಾನೆ.

05127033a ಸತತಂ ನಿಗ್ರಹೇ ಯುಕ್ತ ಇಂದ್ರಿಯಾಣಾಂ ಭವೇನ್ನಪಃ|

05127033c ಈಪ್ಸನ್ನರ್ಥಂ ಚ ಧರ್ಮಂ ಚ ದ್ವಿಷತಾಂ ಚ ಪರಾಭವಂ||

ಇಂದ್ರಿಯ ನಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಸತತವೂ ನಿರತನಾಗಿರುವ ನೃಪನು ಅರ್ಥ-
ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸುತ್ತಾನೆ.

05127034a ಕಾಮಾಭಿಭೂತಃ ಕ್ರೋಧಾದ್ವಾ ಯೋ ಮಿಥ್ಯಾ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ|

05127034c ಸ್ವೇಷು ಚಾನ್ಯೇಷು ವಾ ತಸ್ಯ ನ ಸಹಾಯಾ ಭವಂತ್ಯುತ||

ಕಾಮ ಕ್ರೋಧಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ಯಾರು ತನ್ನವರೊಡನೆ ಅಥವಾ
ಇತರರೊಡನೆ ಸುಳ್ಳಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೋ ಅವನಿಗೆ ಸಹಾಯಕರೇ
ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

05127035a ಏಕೀಭೂತೈರ್ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞೈಃ ಶೂರೈರರಿನಿಬರ್ಹಣೈಃ|

05127035c ಪಾಂಡವೈಃ ಪೃಥಿವೀಂ ತಾತ ಭೋಕ್ತ್ವಸೇ ಸಹಿತಃ ಸುಖೀ||

ಮಗನೇ! ಒಂದಾಗಿರುವ, ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ, ಶೂರ, ಅರಿಗಳನ್ನು
ಸದೆಬಡಿಯುವ ಪಾಂಡವರೊಡನೆ ನೀನು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸುಖವಾಗಿ
ಭೋಗಿಸಬಲ್ಲೆ.

05127036a ಯಥಾ ಭೀಷ್ಮಃ ಶಾಂತನವೋ ದ್ರೋಣಶ್ಚಾಪಿ ಮಹಾರಥಃ|

05127036c ಆಹತುಸ್ತಾತ ತತ್ಸತ್ಯಮಜೇಯೌ ಕೃಷ್ಣಪಾಂಡವೌ||

ಮಗನೇ! ಭೀಷ್ಮ ಶಾಂತನವ ಮತ್ತು ಮಹಾರಥಿ ದ್ರೋಣನೂ ಕೂಡ

ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೃಷ್ಣ-ಪಾಂಡವರು ಅಜೇಯರು.

05127037a ಪ್ರಪದ್ಯಸ್ವ ಮಹಾಬಾಹುಂ ಕೃಷ್ಣಮಕ್ಲಿಷ್ಟಕಾರಿಣಂ|

05127037c ಪ್ರಸನ್ನೋ ಹಿ ಸುಖಾಯ ಸ್ಯಾದುಭಯೋರೇವ ಕೇಶವಃ||

ಈ ಅಕ್ಲಿಷ್ಟಕಾರಿಣಿ, ಮಹಾಬಾಹು ಕೃಷ್ಣನ ಶರಣು ಹೋಗು. ಕೇಶವನು ಪ್ರಸನ್ನನಾದರೆ ಎರಡೂ ಪಕ್ಷಗಳಿಗೂ ಸುಖವಾಗುತ್ತದೆ.

05127038a ಸುಹೃದಾಮರ್ಥಕಾಮಾನಾಂ ಯೋ ನ ತಿಷ್ಠತಿ ಶಾಸನೇ|

05127038c ಪ್ರಾಜ್ಞಾನಾಂ ಕೃತವಿದ್ಯಾನಾಂ ಸ ನರಃ ಶತ್ರುನಂದನಃ||

ಅರ್ಥವನ್ನು ಬಯಸುವ ಯಾವ ನರನು ಸುಹೃದಯಿಗಳ, ಪ್ರಾಜ್ಞರ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾವಂತರ ಮಾತಿನಂತೆ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವನು ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾನೆ.

05127039a ನ ಯುದ್ಧೇ ತಾತ ಕಲ್ಯಾಣಂ ನ ಧರ್ಮಾರ್ಥೌ ಕುತಃ ಸುಖಂ|

05127039c ನ ಚಾಪಿ ವಿಜಯೋ ನಿತ್ಯಂ ಮಾ ಯುದ್ಧೇ ಚೇತ ಆಧಿಧಾಃ||

ಮಗನೇ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಯಾಣವಿಲ್ಲ, ಧರ್ಮಾರ್ಥಗಳಿಲ್ಲ. ಸುಖವು ಎಲ್ಲಿಂದ? ಯಾವಾಗಲೂ ವಿಜಯವೂ ನಿಶ್ಚಿತವಾದುದಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಯುದ್ಧದ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಬೇಡ.

05127040a ಭೀಷ್ಮೇಣ ಹಿ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಾ ಪಿತ್ರಾ ತೇ ಬಾಹ್ಲಿಕೇನ ಚ|

05127040c ದತ್ತೋಽಮೃಃ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಣಾಂ ಭೇದಾದ್ಭೀತೈರರಿಂದಮ||

ಅರಿಂದಮ! ಒಡಕಿನ ಭಯದಿಂದ ಬೀಷ್ಮ, ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞನಾದ ನಿನ್ನ

ತಂದೆ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯಕರು ಪಾಂಡುಪುತ್ರರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು.

05127041a ತಸ್ಯ ಚೈತತ್ಪದಾನಸ್ಯ ಫಲಮದ್ಯಾನುಪಶ್ಯಸಿ|

05127041c ಯದ್ಭುಂಕ್ಷೇ ಪೃಥಿವೀಂ ಸರ್ವಾಂ ಶೂರ್ಯನಿಹತಕಂಟಕಾಂ||

ಈಗ ನಿನ್ನಲ್ಲಿರುವುದು, ನೀನು ನೋಡಿರುವುದು ಆ ಶಾಂತಿಯ ಫಲ. ಆ ಶೂರರು ಕಂಟಕರನ್ನೆಲ್ಲ ನಾಶಗೊಳಿಸಿರುವ ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನೀನು ಭೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

05127042a ಪ್ರಯಚ್ಛ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಣಾಂ ಯಥೋಚಿತಮರಿಂದಮ|

05127042c ಯದೀಚ್ಛಸಿ ಸಹಾಮಾತ್ಯೋ ಭೋಕ್ತುಮರ್ಥಂ ಮಹೀಕ್ಷಿತಾಂ||

ಅರಿಂದಮ ! ಯಥೋಚಿತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಪಾಂಡುಪುತ್ರರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡು. ಇಷ್ಟಪಟ್ಟರೆ ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಅರ್ಥ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಭೋಗಿಸು.

05127043a ಅಲಮರ್ಥಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾಸ್ತೇ ಸಹಾಮಾತ್ಯಸ್ಯ ಜೀವನಂ|

05127043c ಸುಹೃದಾಂ ವಚನೇ ತಿಷ್ಠನ್ಯಶಃ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಸಿ ಭಾರತ||

ನಿನ್ನ ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಜೀವನ ಮಾಡಲು ಅರ್ಥ ಭೂಮಿಯು ಸಾಕು. ಭಾರತ ! ಸುಹೃದರ ಮಾತಿನಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡರೆ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ.

05127044a ಶ್ರೀಮದ್ಭಿರಾತ್ಮವದ್ಭಿರ್ಹಿ ಬುದ್ಧಿಮದ್ಭಿರ್ಜಿತೇಂದ್ರಿಯೈಃ|

05127044c ಪಾಂಡವೈರ್ವಿಗ್ರಹಸ್ತಾತ ಭ್ರಂಶಯೇನ್ಮಹತಃ ಸುಖಾತ್||

ಮಗನೇ ! ಶ್ರೀಮಂತರಾಗಿರುವ, ಆತ್ಮವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ,
ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರಾದ ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಜಗಳವಾಡಿ
ನೀನು ಮಹಾ ಸುಖದಿಂದ ವಂಚಿತನಾಗುತ್ತೀಯೆ.

05127045a ನಿಗೃಹ್ಯ ಸುಹೃದಾಂ ಮನ್ಯಂ ಶಾಧಿ ರಾಜ್ಯಂ ಯಥೋಚಿತಂ |
05127045c ಸ್ವಮಂಶಂ ಪಾಂಡುಪುತ್ರೇಭ್ಯಃ ಪ್ರದಾಯ ಭರತರ್ಷಭ ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಸುಹೃದಯರ ಕೋಪವನ್ನು ತಡೆದು ಯಥೋಚಿತವಾಗಿ
ಪಾಂಡುಪುತ್ರರಿಗೆ ಅವರ ಭಾಗವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳು.

05127046a ಅಲಮಹ್ನಾ ನಿಕಾರೋಽಯಂ ತ್ರಯೋದಶ ಸಮಾಃ ಕೃತಃ |
05127046c ಶಮಯೈನಂ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಾ ಕಾಮಕ್ರೋಧಸಮೇಧಿತಂ ||

ಅವರನ್ನು ಈ ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷಗಳು ಕಾಡಿದ್ದುದು ಸಾಕು.
ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ! ಕಾಮ-ಕ್ರೋಧಗಳಿಂದ ಉರಿಯುವುದನ್ನು
ಶಮನಗೊಳಿಸು.

05127047a ನ ಚೈಷ ಶಕ್ತಃ ಪಾರ್ಥಾನಾಂ ಯಸ್ತ್ವ ದರ್ಥಮಭೀಪ್ಸತಿ |
05127047c ಸೂತಪುತ್ರೋ ದೃಢಕ್ರೋಧೋ ಭ್ರಾತಾ ದುಃಶಾಸನಶ್ಚ ತೇ ||

ಯಾರ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನಿನ್ನದಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವೆಯೋ ಆ ಪಾರ್ಥರನ್ನು
ಎದುರಿಸಲು ನೀನಾಗಲೀ, ಕುದ್ಧನಾದ ಸೂತಪುತ್ರನಾಗಲೀ, ನಿನ್ನ
ತಮ್ಮ ದುಃಶಾಸನನಾಗಲೀ ಶಕ್ತರಿಲ್ಲ.

05127048a ಭೀಷ್ಮೇ ದ್ರೋಣೇ ಕೃಪೇ ಕರ್ಣೇ ಭೀಮಸೇನೇ ಧನಂಜಯೇ |

05127048c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೇ ಚ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೇ ನ ಸ್ಯುಃ ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರಜಾ ಧ್ರುವಂ||

ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ, ಕೃಪ, ಕರ್ಣ, ಭೀಮಸೇನ, ಧನಂಜಯ ಮತ್ತು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನರು ಕುಪಿತರಾದರೆ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಇಲ್ಲವಾಗುವುದು ಖಂಡಿತ.

05127049a ಅಮರ್ಷ ವಶಮಾಪನ್ನೋ ಮಾ ಕುರೂಂಸ್ತಾತ ಜೀಘನಃ|

05127049c ಸರ್ವಾ ಹಿ ಪೃಥಿವೀ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ತ್ವತ್ಪಾಂಡವಕೃತೇ ವಧಂ||

ಮಗನೇ! ಕ್ರೋಧದ ವಶದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕುರುಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಬೇಡ. ನಿನ್ನಿಂದಾಗಿ ಪಾಂಡವರು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ವಧಿಸದಿರಲಿ.

05127050a ಯಚ್ಚ ತ್ವಂ ಮನ್ಯಸೇ ಮೂಢ ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣಕೃಪಾದಯಃ|

05127050c ಯೋತ್ಸ್ಯಂತೇ ಸರ್ವಶಕ್ತೇತಿ ನೈತದದ್ಯೋಪಪದ್ಯತೇ||

ಮೂಢ! ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ, ಕೃಪ ಮೊದಲಾದವರು ಸರ್ವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ನಿನ್ನ ಪರವಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ನೀನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ. ಆದರೆ ಅದು ಹಾಗೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

05127051a ಸಮಂ ಹಿ ರಾಜ್ಯಂ ಪ್ರೀತಿಶ್ಚ ಸ್ಥಾನಂ ಚ ವಿಜಿತಾತ್ಮನಾಂ|

05127051c ಪಾಂಡವೇಷ್ಟಥ ಯುಷ್ಮಾಸು ಧರ್ಮಸ್ವ ಭೃಧಿಕಸ್ತತಃ||

ಏಕೆಂದರೆ ವಿಜಿತಾತ್ಮರಾದ ಇವರಿಗೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಪ್ರೀತಿಯು ಸಮನಾದುದು.

05127052a ರಾಜಪಿಂಡಭಯಾದೇತೇ ಯದಿ ಹಾಸ್ಯಂತಿ ಜೀವಿತಂ|

05127052c ನ ಹಿ ಶಕ್ತ್ಯಂತಿ ರಾಜಾನಂ ಯುಧಿಷ್ಟಿರಮುದೀಕ್ಷಿತುಂ||

ಒಂದುವೇಳೆ ಇವರು ರಾಜಪಿಂಡದ ಭಯದಿಂದ ಜೀವನವನ್ನು ಮುಡುಪಾಗಿಟ್ಟರೂ ಅವರು ರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಟಿರನ ಮುಖವನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ನೋಡಲಾರರು.

05127053a ನ ಲೋಭಾದರ್ಥಸಂಪತ್ತಿರ್ನರಾಣಾಮಿಹ ದೃಶ್ಯತೇ|

05127053c ತದಲಂ ತಾತ ಲೋಭೇನ ಪ್ರಶಾಮ್ಯ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಲೋಭದಿಂದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಗಳಿಸುವ ನರರು ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಮಗನೇ! ಲೋಭವನ್ನು ತಡೆದು ಶಾಂತನಾಗು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
ಗಾಂಧಾರೀವಾಕ್ಯೇ ಸಪ್ತವಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಾರೀವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನೂರಾಇಪ್ಪತ್ತೇಳನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೮

ದುರ್ಯೋಧನನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು
ಬಂಧಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದುದು

ತಾಯಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೋಪಗೊಂಡು ಪುನಃ ಸಭಾತ್ಯಾಗ
ಮಾಡಿದ ದುರ್ಯೋಧನನು ತನ್ನ ಆಪ್ತರೊಂದಿಗೆ
ಸಮಾಲೋಚನೆಮಾಡಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲು ಯೋಚಿಸಿದುದು
(೧-೮). ಸನ್ನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಅವರ
ಇಂಗಿತವನ್ನು ತಿಳಿದು ಕೃತವರ್ಮನಿಗೆ ಸೇನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ
ದ್ವಾರದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಹೇಳಿ ಸಭೆಗೆ ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನಿಗೂ ವಿದುರ-
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರಿಗೂ ಅವರ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದುದು (೯-೧೬).
ಆಗ ವಿದುರನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನ ನಿಜಸ್ವರೂಪವನ್ನು
ವರ್ಣಿಸಿದುದು (೧೭-೨೨). “ಈ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಮತ್ತು ಇತರ
ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿರುವರೋ ಅದನ್ನು
ಮಾಡಲು ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.” ಎಂದು ಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಲು
(೨೩-೨೯) ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ “ಕೈಯಲ್ಲಿ
ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾರದ ಗಾಳಿಯಂತೆ, ಕೈಯಿಂದ ಮುಟ್ಟಲಾಗದ
ಶಶಿಯಂತೆ, ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಲಿಕ್ಕಾಗದ ಭೂಮಿಯಂತೆ ಕೇಶವನನ್ನು
ಬಲವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ಹಿಡಿಯಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ!” ಎಂದು
ಎಚ್ಚರಿಸಿದುದು (೩೦-೩೯). ವಿದುರನೂ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನು
ಯಾರು ಮತ್ತು ಅವನ ಪರಾಕ್ರಮವೇನೆಂದು ತಿಳಿಸಿದುದು (೪೦-೫೨).

05128001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05128001a ತತ್ತು ವಾಕ್ಯಮನಾದೃತ್ಯ ಸೋಽರ್ಥವನ್ಮಾತೃಭಾಷಿತಂ|

05128001c ಪುನಃ ಪ್ರತಸ್ಥೇ ಸಂರಂಭಾತ್ಸಕಾಶಮಕೃತಾತ್ಮನಾಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ತಾಯಿಯು ಹೇಳಿದ ಅರ್ಥವತ್ತಾದ
ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅನಾದರಿಸಿ ಪುನಃ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಅವನು ಹೊರಟು
ಅಕೃತಾತ್ಮರ ಬಳಿ ಹೋದನು.

05128002a ತತಃ ಸಭಾಯಾ ನಿರ್ಗಮ್ಯ ಮಂತ್ರಯಾಮಾಸ ಕೌರವಃ|

05128002c ಸೌಬಲೇನ ಮತಾಕ್ಷೇಣ ರಾಜ್ಞಾ ಶಕುನಿನಾ ಸಹ||

ಆಗ ಸಭೆಯಿಂದ ನಿರ್ಗಮಿಸಿ ಕೌರವನು ಜೂಜುಕೋರ ರಾಜ ಸೌಬಲ
ಶಕುನಿಯೊಡನೆ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದನು.

05128003a ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಶಕುನೇಃ ಸೌಬಲಸ್ಯ ಚ|

05128003c ದುಃಶಾಸನಚತುರ್ಥಾನಾಮಿದಮಾಸೀದ್ವಿಚೇಷ್ಟಿತಂ||

ದುರ್ಯೋಧನ, ಕರ್ಣ, ಸೌಬಲ ಶಕುನಿ ಮತ್ತು ದುಃಶಾಸನ ಈ ನಾಲ್ವರ
ನಡುವೆ ಈ ಚರ್ಚೆಯಾಯಿತು:

05128004a ಪುರಾಯಮಸ್ಮಾನ್ಸಹ್ಯಾತಿ ಕ್ಷಿಪ್ರಕಾರೀ ಜನಾರ್ದನಃ|

05128004c ಸಹಿತೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೇಣ ರಾಜ್ಞಾ ಶಾಂತನವೇನ ಚ||

05128005a ವಯಮೇವ ಹೃಷೀಕೇಶಂ ನಿಗೃಹ್ಣೀಮ ಬಲಾದಿವ|

05128005c ಪ್ರಸಹ್ಯ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಮಿಂದ್ರೋ ವೈರೋಚನಿಂ ಯಥಾ||

“ಕ್ಷಿಪ್ರಕಾರೀ ಜನಾರ್ದನನು ರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಶಾಂತನವನ
ಸಹಾಯದಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯುವ ಮೊದಲು ನಾವೇ ಇಂದ್ರನು
ವೈರೋಚನಿಯನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಬಲವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ಸೋಲಿಸಿ
ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಹೃಷೀಕೇಶನನ್ನು ಬಂಧಿಸೋಣ !

05128006a ಶ್ರುತ್ವಾ ಗೃಹೀತಂ ವಾಷ್ಣೇಯಂ ಪಾಂಡವಾ ಹತಚೇತಸಃ|

05128006c ನಿರುತ್ಸಾಹಾ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಭಗ್ನದಂಷ್ಟ್ರಾ ಇವೋರಗಾಃ||

ವಾಷ್ಣೇಯನು ಬಂಧಿಯಾದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಹತಚೇತಸರಾದ
ಪಾಂಡವರು ಹಲ್ಲು ಮುರಿದ ಹಾವಿನಂತೆ ನಿರುತ್ಸಾಹಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ.

05128007a ಅಯಂ ಹ್ಯೇಷಾಂ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಶರ್ಮ ವರ್ಮ ಚ|

05128007c ಅಸ್ಮಿನ್ಗೃಹೀತೇ ವರದೇ ಋಷಭೇ ಸರ್ವ ಸಾತ್ವತಾಂ||

05128007e ನಿರುದ್ಯಮಾ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಪಾಂಡವಾಃ ಸೋಮಕೈಃ ಸಹ||

ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಮಹಾಬಾಹುವು ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೆ ನೆರಳು ಮತ್ತು ರಕ್ಷೆ.
ಸರ್ವ ಸಾತ್ವತರ ವರದ ಈ ಋಷಭನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದರೆ
ಸೋಮಕರೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಡವರು ನಿರುದ್ಯಮರಾಗುತ್ತಾರೆ.

05128008a ತಸ್ಮಾದ್ವಯಮಿಹೈವೈನಂ ಕೇಶವಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಕಾರಿಣಂ|

05128008c ಕ್ರೋಶತೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಬದ್ಧ್ವಾ ಯೋತ್ಸ್ಯಾಮಹೇ ರಿಪೂನ್||

ಆದುದರಿಂದ ಈ ಕ್ಷಿಪ್ರಕಾರಿಣೀ ಕೇಶವನನ್ನು ನಾವೇ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು
ಕೂಗಾಡಿದರೂ, ಬಂಧಿಸಿಟ್ಟು, ಶತ್ರುಗಳ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ
ಮಾಡೋಣ !”

05128009a ತೇಷಾಂ ಪಾಪಮಭಿಪ್ರಾಯಂ ಪಾಪಾನಾಂ ದುಷ್ಟಚೇತಸಾಂ|

05128009c ಇಂಗಿತಜ್ಞಾಃ ಕವಿಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಮನ್ವಬುದ್ಧ್ಯತ ಸಾತ್ಯಕಿಃ||

ಸನ್ನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಕವಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಆ ಪಾಪಿ
ದುಷ್ಟಚೇತಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೂಡಲೇ ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು.

05128010a ತದರ್ಥಮಭಿನಿಷ್ಕೃತ್ಯ ಹಾರ್ದಿಕೈನ ಸಹಾಸ್ಥಿತಃ|

05128010c ಅಬ್ರವೀತ್ಕೃತವರ್ಮಾಣಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಯೋಜಯ ವಾಹಿನೀಂ||

ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಬಂದು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಹಾರ್ದಿಕೈ
ಕೃತವರ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಬೇಗನೇ ಸೇನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸು !

05128011a ವ್ಯೂಢಾನೀಕಃ ಸಭಾದ್ವಾರಮುಪತಿಷ್ಠಸ್ವ ದಂಶಿತಃ|

05128011c ಯಾವದಾಖ್ಯಾಯಿಕಾಂ ಚೈತತ್ಕೃಷ್ಣಾಯಾಕ್ಲಿಷ್ಟಕರ್ಮಣೇ||

ನಾನು ಅಕ್ಲಿಷ್ಟಕರ್ಮಿಗೆ ಹೇಳುವುದರೊಳಗೆ ನೀನು ಸನ್ನದ್ಧ ಸೇನೆಯನ್ನು
ಸಭಾದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸು.”

05128012a ಸ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಸಭಾಂ ವೀರಃ ಸಿಂಹೋ ಗಿರಿಗುಹಾಮಿವ|

05128012c ಆಚಷ್ಟ ತಮಭಿಪ್ರಾಯಂ ಕೇಶವಾಯ ಮಹಾತ್ಮನೇ||

ಸಿಂಹವು ಗಿರಿಗುಹೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವಂತೆ ಆ ವೀರನು ಸಭೆಯನ್ನು
ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮಹಾತ್ಮ ಕೇಶವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

05128013a ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ತತಶ್ಚೈವ ವಿದುರಂ ಚಾನ್ವಭಾಷತ|

05128013c ತೇಷಾಮೇತಮಭಿಪ್ರಾಯಮಾಚಚಕ್ಷೇ ಸ್ಮಯನ್ನಿವ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ -ವಿದುರರಿಗೂ ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಅವರ ಉಪಾಯದ
ಕುರಿತು ಹೇಳಿ ನಸುನಗುತ್ತಾ ಹೇಳಿದನು:

05128014a ಧರ್ಮಾದಪೇತಮರ್ಥಾಚ್ಚ ಕರ್ಮ ಸಾಧುವಿಗರ್ಹಿತಂ|

05128014c ಮಂದಾಃ ಕರ್ತುಮಿಹೇಚ್ಛಂತಿ ನ ಚಾವಾಪ್ಯಂ ಕಥಂ ಚನ||

“ಈ ಮೂಢರು ಇಲ್ಲಿ ಸಾಧುಗಳು ನಿಷೇಧಿಸುವ, ಧರ್ಮ-ಅರ್ಥ-
ಕಾಮಗಳಿಗೆ ಸಲ್ಲದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ
ಅವರು ಅದನ್ನು ಎಂದೂ ಸಾಧಿಸರಾರರು.

05128015a ಪುರಾ ವಿಕುರ್ವತೇ ಮೂಢಾಃ ಪಾಪಾತ್ಮಾನಃ ಸಮಾಗತಾಃ|

05128015c ಧರ್ಷಿತಾಃ ಕಾಮಮನ್ಯುಭ್ಯಾಂ ಕ್ರೋಧಲೋಭವಶಾನುಗಾಃ||

ಈ ಮೂಢರು ಪಾಪಾತ್ಮರು ಒಂದಾಗಿ ಕ್ರೋಧಲೋಭವಶಾನುಗರಾಗಿ,
ಕಾಮ ಮತ್ತು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಧರ್ಷಿತರಾಗಿ ಮಾಡಬಾರದುದನ್ನು
ಮಾಡಲು ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ.

05128016a ಇಮಂ ಹಿ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಂ ಜಿಘೃಕ್ಷಂತ್ಯಲ್ಪಚೇತಸಃ|

05128016c ಪಟೇನಾಗ್ನಿಂ ಪ್ರಜ್ವಲಿತಂ ಯಥಾ ಬಾಲಾ ಯಥಾ ಜಡಾಃ||

ಈ ಅಲ್ಪಚೇತಸರು ಉತ್ತರೀಯದಲ್ಲಿ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು
ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವ ಬಾಲಕರಂತೆ ಈ
ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲು ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ.”

05128017a ಸಾತ್ಯಕೇಸ್ತದ್ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಿದುರೋ ದೀರ್ಘದರ್ಶಿವಾನ್|

05128017c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಮಹಾಬಾಹುಮಬ್ರವೀತ್ಕುರುಸಂಸದಿ||

ಸಾತ್ಯಕಿಯ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ದೀರ್ಘದರ್ಶಿ ವಿದುರನು
ಕುರುಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಬಾಹು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

05128018a ರಾಜನ್ವರೀತಕಾಲಾಸ್ತೇ ಪುತ್ರಾಃ ಸರ್ವೇ ಪರಂತಪ|

05128018c ಅಯಶಸ್ಯಮಶಕ್ಯಂ ಚ ಕರ್ಮ ಕರ್ತುಂ ಸಮುದ್ಯತಾಃ||

“ರಾಜನ್! ಪರಂತಪ! ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕೊನೆಯ ಗಳಿಗೆಯು ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿದೆ! ಅಶಕ್ಯರಾಗಿದ್ದರೂ ಅಯಶಸ್ಸನ್ನು ತರುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲು ಉದ್ಯುಕ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

05128019a ಇಮಂ ಹಿ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಮಭಿಭೂಯ ಪ್ರಸಹ್ಯ ಚ|

05128019c ನಿಗ್ರಹೀತುಂ ಕಿಲೇಚ್ಛಂತಿ ಸಹಿತಾ ವಾಸವಾನುಜಂ||

ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದಾಗಿ ಈ ವಾಸವನ ಅನುಜ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನ ಮೇಲೆ ಅಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿ ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಲ್ಲ!

05128020a ಇಮಂ ಪುರುಷಶಾರ್ದೂಲಮಪ್ರಧೃಷ್ಯಂ ದುರಾಸದಂ|

05128020c ಆಸಾದ್ಯ ನ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಪತಂಗಾ ಇವ ಪಾವಕಂ||

ಬೆಂಕಿಯ ಬಳಿ ಹೋಗಲು ಪತಂಗಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವೋ ಹಾಗೆ ಈ ಪುರುಷ ಶಾರ್ದೂಲ, ಅಪ್ರಧೃಷ್ಯ, ದುರಾಸದನ ಬಳಿಹೋಗಲೂ ಅವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

05128021a ಅಯಮಿಚ್ಛನ್ ಹಿ ತಾನ್ಸರ್ವಾನ್ಯತಮಾನಾಂ ಜನಾರ್ದನಃ|

05128021c ಸಿಂಹೋ ಮೃಗಾನಿವ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಗಮಯೇದ್ಯಮಸಾದನಂ||

ಜನಾರ್ದನನು ಬಯಸಿದರೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವ ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕೃದ್ಧ ಸಿಂಹವು ಮೃಗಗಳನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಯಮಸಾದನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾನೆ.

05128022a ನ ತ್ವಯಂ ನಿಂದಿತಂ ಕರ್ಮ ಕುರ್ಯಾತ್ಕೃಷ್ಣಃ ಕಥಂ ಚನ|

05128022c ನ ಚ ಧರ್ಮಾದಪಕ್ರಾಮೇದಚ್ಯುತಃ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ||

ಆದರೆ ಕೃಷ್ಣನು ಈ ನಿಂದನೀಯ ಕೆಸಲವನ್ನು ಎಂದೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.
ಈ ಅಚ್ಯುತ ಪುರುಷೋತ್ತಮನು ಧರ್ಮವನ್ನು ದಾಟುವವನಲ್ಲ.”

05128023a ವಿದುರೇಣೈವಮುಕ್ತೇ ತು ಕೇಶವೋ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್|

05128023c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಮಭಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಸುಹೃದಾಂ ಶೃಣ್ವತಾಂ ಮಿಥಃ||

ವಿದುರನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಕೇಶವನು, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ನೋಡಿ,
ಸುಹೃದಯರು ಕೇಳುವಂತೆ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು.

05128024a ರಾಜನ್ನೇತೇ ಯದಿ ಕ್ರುದ್ಧಾ ಮಾಂ ನಿಗೃಹ್ಣೀಯುರೋಜಸಾ|

05128024c ಏತೇ ವಾ ಮಾಮಹಂ ವೈನಾನನುಜಾನೀಹಿ ಪಾರ್ಥಿವ||

“ರಾಜನ್! ಪಾರ್ಥಿವ! ಇವರು ತಮ್ಮ ಬಲವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ನನ್ನ
ಸೆರೆಹಿಡಿಯ ಬಯಸಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಅದನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಿಡು.
ಅವರನ್ನು ನಾನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ.

05128025a ಏತಾನ್ ಹಿ ಸರ್ವಾನ್ಸಂರಬ್ಧಾನ್ನಿಯಂತುಮಹಮುತ್ಸಹೇ|

05128025c ನ ತ್ವಹಂ ನಿಂದಿತಂ ಕರ್ಮ ಕುರ್ಯಾಂ ಪಾಪಂ ಕಥಂ ಚನ||

ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಮಹಾ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಲು
ಬಂದರೂ ನಾನು ನಿಂದನೀಯ ಪಾಪ ಕರ್ಮವನ್ನು ಎಂದೂ
ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

05128026a ಪಾಂಡವಾರ್ಥೇ ಹಿ ಲುಭ್ಯಂತಃ ಸ್ವಾರ್ಥಾದ್ಧಾಸ್ಯಂತಿ ತೇ ಸುತಾಃ|

05128026c ಏತೇ ಚೇದೇವಮಿಚ್ಛಂತಿ ಕೃತಕಾರ್ಯೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಪಾಂಡವರದ್ದನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮದ್ದನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇದನ್ನೇ ಮಾಡಲು ಅವರು ಇಚ್ಛಿಸಿದರೆ, ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಕೆಲಸವು ಮುಗಿದಂತೆ.

05128027a ಅದ್ವೈವ ಹ್ಯಹಮೇತಾಂಶ್ಚ ಯೇ ಚೈತಾನನು ಭಾರತ|

05128027c ನಿಗೃಹ್ಯ ರಾಜನ್ಪಾರ್ಥೇ ಭ್ಯೋ ದದ್ಯಾಂ ಕಿಂ ದುಷ್ಕೃತಂ ಭವೇತ್||

ಏಕೆಂದರೆ ಭಾರತ! ರಾಜನ್! ಇಂದೇ ನಾನು ಇವರನ್ನು ಮತ್ತು ಇವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬರುವವರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಪಾರ್ಥರಿಗೆ ಕೊಡಬಹುದು. ನನಗೆ ಯಾವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಾದುದು?

05128028a ಇದಂ ತು ನ ಪ್ರವರ್ತೇಯಂ ನಿಂದಿತಂ ಕರ್ಮ ಭಾರತ|

05128028c ಸನ್ನಿಧೌ ತೇ ಮಹಾರಾಜ ಕ್ರೋಧಜಂ ಪಾಪಬುದ್ಧಿಜಂ||

ಆದರೆ ಭಾರತ! ಮಹಾರಾಜ! ನಿನ್ನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೋಪ ಮತ್ತು ಪಾಪಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಈ ನಿಂದನೀಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

05128029a ಏಷ ದುರ್ಯೋಧನೋ ರಾಜನ್ಯಥೇಚ್ಛತಿ ತಥಾಸ್ತು ತತ್|

05128029c ಅಹಂ ತು ಸರ್ವಾನ್ಸಮಯಾನನುಜಾನಾಮಿ ಭಾರತ||

ರಾಜನ್! ಭಾರತ! ಈ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿರುವರೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡಲು

ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.”

05128030a ಏತಚ್ಚು ತ್ವಾ ತು ವಿದುರಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋಽಭ್ಯಭಾಷತ|

05128030c ಕ್ಷಿಪ್ರಮಾನಯ ತಂ ಪಾಪಂ ರಾಜ್ಯಲುಬ್ಧಂ ಸುಯೋಧನಂ||

05128031a ಸಹಮಿತ್ರಂ ಸಹಾಮಾತ್ಯಂ ಸಸೋದರ್ಯಂ ಸಹಾನುಗಂ|

05128031c ಶಕ್ನುಯಾಂ ಯದಿ ಪಂಥಾನಮವತಾರಯಿತುಂ ಪುನಃ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ವಿದುರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಆ ಪಾಪಿ, ರಾಜ್ಯಲುಬ್ಧ ಸುಯೋಧನನನ್ನು ಅವನ ಮಿತ್ರರು, ಅಮಾತ್ಯರು, ಸೋದರರು ಮತ್ತು ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೇಗನೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ! ಅವರನ್ನು ದಾರಿಗೆ ತರಲು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸೋಣ.”

05128032a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನಂ ಕ್ಷತ್ತಾ ಪುನಃ ಪ್ರಾವೇಶಯತ್ಸಭಾಂ|

05128032c ಅಕಾಮಂ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಾರ್ಧಂ ರಾಜಭಿಃ ಪರಿವಾರಿತಂ||

ಆಗ ಕ್ಷತ್ರನು ಬೇಡವಂತಿದ್ದ, ರಾಜರಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಅವನ ಸಹೋದರರೊಂದಿಗೆ ಸಭೆಗೆ ಪ್ರವೇಶಗೊಳಿಸಿದನು.

05128033a ಅಥ ದುರ್ಯೋಧನಂ ರಾಜಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋಽಭ್ಯಭಾಷತ|

05128033c ಕರ್ಣದುಃಶಾಸನಾಭ್ಯಾಂ ಚ ರಾಜಭಿಶ್ಚಾಭಿಸಂವೃತಂ||

ಆಗ ರಾಜಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಕರ್ಣ-ದುಃಶಾಸನರೊಡನಿದ್ದ, ರಾಜರಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

05128034a ನೃಶಂಸ ಪಾಪಭೂಯಿಷ್ಠ ಕ್ಷುದ್ರಕರ್ಮ ಸಹಾಯವಾನ್|

05128034c ಪಾಪೈಃ ಸಹಾಯೈಃ ಸಂಹತ್ಯ ಪಾಪಂ ಕರ್ಮ ಚಿಕೀರ್ಷಸಿ||

“ಕ್ರೂರಿ ! ಪಾಪಭೂಯಿಷ್ಠ ! ಕ್ಷುದ್ರಕರ್ಮಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ,
ಪಾಪಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಪಾಪ ಕರ್ಮವನ್ನೆಸಗಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ !

05128035a ಅಶಕ್ಯಮಯಶಸ್ಯಂ ಚ ಸದ್ಭಿಶ್ಚಾಪಿ ವಿಗರ್ಹಿತಂ|

05128035c ಯಥಾ ತ್ವಾದ್ಯಶಕೋ ಮೂಢೋ ವ್ಯವಸ್ಯೇತ್ಕುಲಪಾಂಸನಃ||

ಕುಲಪಾಂಸನ ! ಅಶಕ್ಯವಾದರೂ ಅಯಶಸ್ಸನ್ನು ತರುವ, ಸಾಧುಗಳು
ನಿಂದಿಸುವ, ಮೂಢನಾದ ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು
ಮಾಡಲು ಹೊರಟಿರುವೆ.

05128036a ತ್ವಮಿಮಂ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಮಪ್ರಧೃಷ್ಯಂ ದುರಾಸದಂ|

05128036c ಪಾಪೈಃ ಸಹಾಯೈಃ ಸಂಹತ್ಯ ನಿಗ್ರಹೀತುಂ ಕಿಲೇಚ್ಛಸಿ||

ಅಪ್ರಧೃಷ್ಯನಾದ, ದುರಾಸದನಾದ ಈ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನನ್ನು ನೀನು
ಪಾಪಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ನಿರ್ಬಲನನ್ನಾಗಿ ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲು
ಬಯಸುತ್ತೀಯಲ್ಲಾ !

05128037a ಯೋ ನ ಶಕ್ಯೋ ಬಲಾತ್ಕರ್ತುಂ ದೇವೈರಪಿ ಸವಾಸವೈಃ|

05128037c ತಂ ತ್ವಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯಸೇ ಮಂದ ಬಾಲಶ್ಚಂದ್ರಮಸಂ ಯಥಾ||

ಮಂದ ! ಬಾಲಕನು ಚಂದ್ರನನ್ನು ಬಯಸುವಂತೆ ವಾಸವನೊಂದಿಗೆ
ದೇವತೆಗಳೂ ಬಲಾತ್ಕರಿಸಲು ಶಕ್ಯನಲ್ಲದ ಇವನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ನೀನು

ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

05128038a ದೇವೈರ್ಮನುಷ್ಠ್ಯಗಂಧವೈರಸುರೈರುರಗೈಶ್ಚ ಯಃ|

05128038c ನ ಸೋಢುಂ ಸಮರೇ ಶಕ್ಯಸ್ತಂ ನ ಬುಧ್ಯಸಿ ಕೇಶವಂ||

ಕೇಶವನನ್ನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ದೇವ-ಮನುಷ್ಯ-ಗಂಧರ್ವ-ಸುರ-ಉರುಗರೂ
ಕೂಡ ಸೋಲಿಸಲಾರರು ಎಂದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೇ?

05128039a ದುರ್ಗ್ರಹಃ ಪಾಣಿನಾ ವಾಯುರ್ದುಃಸ್ಪರ್ಶಃ ಪಾಣಿನಾ ಶಶೀ|

05128039c ದುರ್ಧರಾ ಪೃಥಿವೀ ಮೂರ್ಧ್ನಾ ದುರ್ಗ್ರಹಃ ಕೇಶವೋ ಬಲಾತ್||

ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾರದ ಗಾಳಿಯಂತೆ, ಕೈಯಿಂದ
ಮುಟ್ಟಲಾಗದ ಶಶಿಯಂತೆ, ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಲಿಕ್ಕಾಗದ ಭೂಮಿಯಂತೆ
ಕೇಶವನನ್ನು ಬಲವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ಹಿಡಿಯಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ!”

05128040a ಇತ್ಯುಕ್ತೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೇಣ ಕ್ಷತ್ರಾಪಿ ವಿದುರೋಽಬ್ರವೀತ್|

05128040c ದುರ್ಯೋಧನಮಭಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಮಮರ್ಷಣಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಕ್ಷತ್ರವಿದುರನೂ ಕೂಡ ಅಮರ್ಷಣ
ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ನೋಡಿ ಹೇಳಿದನು:

05128041a ಸೌಭದ್ವಾರೇ ವಾನರೇಂದ್ರೋ ದ್ವಿವಿದೋ ನಾಮ ನಾಮತಃ|

05128041c ಶಿಲಾವರ್ಷೇಣ ಮಹತಾ ಚಾದಯಾಮಾಸ ಕೇಶವಂ||

“ಸೌಭದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ದ್ವಿವಿದ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ವಾನರೇಂದ್ರನು ಅತಿ
ದೊಡ್ಡ ಶಿಲಾವರ್ಷದಿಂದ ಕೇಶವನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದನು.

05128042a ಗ್ರಹೀತುಕಾಮೋ ವಿಕ್ರಮ್ಯ ಸರ್ವಯತ್ನೇನ ಮಾಧವಂ|

05128042c ಗ್ರಹೀತುಂ ನಾಶಕತ್ತತ್ರ ತಂ ತ್ವಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯಸೇ ಬಲಾತ್||

ಮಾಧವನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಬಯಸಿ ವಿಕ್ರಮದಿಂದ ಸರ್ವಯತ್ನಗಳನ್ನು
ಮಾಡಿದರೂ ಹಿಡಿಯಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅಂಥವನನ್ನು
ಬಲವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ಹಿಡಿಯಲು ಬಯಸುತ್ತಿರುವೆ.

05128043a ನಿರ್ಮೋಚನೇ ಷಟ್ಸಹಸ್ರಾಃ ಪಾಶೈರ್ಬದ್ಧಾ ಮಹಾಸುರಾಃ|

05128043c ಗ್ರಹೀತುಂ ನಾಶಕಂಶ್ಚೈನಂ ತಂ ತ್ವಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯಸೇ ಬಲಾತ್||

ನಿರ್ಮೋಚನದಲ್ಲಿ ಮಹಾಸುರರು ಆರುಸಾವಿರ ಪಾಶಗಳಿಂದಲೂ
ಹಿಡಿಯಲು ಅಸಮರ್ಥರಾದ ಇವನನ್ನು ಬಲವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ
ಹಿಡಿಯಲು ಬಯಸುತ್ತಿರುವೆ.

05128044a ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷಗತಂ ಶೌರಿಂ ನರಕಃ ಸಹ ದಾನವೈಃ|

05128044c ಗ್ರಹೀತುಂ ನಾಶಕತ್ತತ್ರ ತಂ ತ್ವಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯಸೇ ಬಲಾತ್||

ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಶೌರಿಯನ್ನು ದಾನವರ ಸಹಿತ ನರಕನು
ಹಿಡಿಯಲು ಅಸಮರ್ಥನಾದ. ಇವನನ್ನು ನೀನು ಬಲವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ
ಹಿಡಿಯಲು ಬಯಸುತ್ತಿರುವೆ.

05128045a ಅನೇನ ಹಿ ಹತಾ ಬಾಲ್ಯೇ ಪೂತನಾ ಶಿಶುನಾ ತಥಾ|

05128045c ಗೋವರ್ಧನೋ ಧಾರಿತಶ್ಚ ಗವಾರ್ಥೇ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಇವನು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಶಿಶುವಾಗಿದ್ದಾಗ

ಪೂತನಿಯನ್ನು ಕೊಂದನು ಮತ್ತು ಗೋವುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು
ಗೋವರ್ಧನವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದನು.

05128046a ಅರಿಷ್ಟೋ ಧೇನುಕಶ್ಚೈವ ಚಾಣೂರಶ್ಚ ಮಹಾಬಲಃ|

05128046c ಅಶ್ವರಾಜಶ್ಚ ನಿಹತಃ ಕಂಸಶ್ಚಾರಿಷ್ಯಮಾಚರನ್||

ಇವನು ಅರಿಷ್ಟ, ಧೇನುಕ, ಮಹಾಬಲ ಚಾಣೂರ, ಅಶ್ವರಾಜ ಮತ್ತು
ದುರಾಚಾರಿ ಕಂಸನನ್ನು ಕೊಂದಿರುವನು.

05128047a ಜರಾಸಂಧಶ್ಚ ವಕ್ರಶ್ಚ ಶಿಶುಪಾಲಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|

05128047c ಬಾಣಶ್ಚ ನಿಹತಃ ಸಂಖ್ಯೇ ರಾಜಾನಶ್ಚ ನಿಷೂದಿತಾಃ||

ಇವನು ಜರಾಸಂಧ, ವಕ್ರ, ವೀರ್ಯವಾನ್ ಶಿಶುಪಾಲ ಮತ್ತು
ಬಾಣರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಸಮರದಲ್ಲಿ ರಾಜರನ್ನು ಸದೆಬಡಿದಿದ್ದಾನೆ.

05128048a ವರುಣೋ ನಿರ್ಜಿತೋ ರಾಜಾ ಪಾವಕಶ್ಚಾಮಿತೌಜಸಾ|

05128048c ಪಾರಿಜಾತಂ ಚ ಹರತಾ ಜಿತಃ ಸಾಕ್ಷಾಚ್ಚಚೀಪತಿಃ||

ಇವನು ರಾಜಾ ವರುಣ ಮತ್ತು ಅಮಿತೌಜಸ ಪಾವಕನನ್ನು
ಸೋಲಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಚೀಪತಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದು ಪಾರಿಜಾತವನ್ನು
ಅಪಹರಿಸಿದನು.

05128049a ಏಕಾರ್ಣವೇ ಶಯಾನೇನ ಹತೌ ತೌ ಮಧುಕೈಟಭೌ|

05128049c ಜನ್ಮಾಂತರಮುಪಾಗಮ್ಯ ಹಯಗ್ರೀವಸ್ತಥಾ ಹತಃ||

ಏಕಾರ್ಣವದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುವಾಗ ಇವನು ಮಧು-ಕೈಟಭರನ್ನು

ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಇನ್ನೊಂದು ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಹಯಗ್ರೀವನನ್ನು ಕೊಂದನು.

05128050a ಅಯಂ ಕರ್ತಾ ನ ಕ್ರಿಯತೇ ಕಾರಣಂ ಚಾಪಿ ಪೌರುಷೇ|

05128050c ಯದ್ಯದಿಚ್ಛೇದಯಂ ಶೌರಿಸ್ತತ್ತತ್ಕುರ್ಯಾದಯತ್ನತಃ||

ಇವನು ಕರ್ತ. ಇವನನ್ನು ಯಾರೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಇವನು ಪೌರುಷಗಳ ಕಾರಣ. ಯಾವುದನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾನೋ ಅದನ್ನು ಶೌರಿಯು ನಿರಾಯಾಸವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

05128051a ತಂ ನ ಬುಧ್ಯಸಿ ಗೋವಿಂದಂ ಘೋರವಿಕ್ರಮಮಚ್ಯುತಂ|

05128051c ಆಶೀವಿಷಮಿವ ಕ್ರುದ್ಧಂ ತೇಜೋರಾಶಿಮನಿರ್ಜಿತಂ||

ಇಲ್ಲ! ನಿನಗೆ ಈ ಗೋವಿಂದ, ಘೋರವಿಕ್ರಮಿ, ಅಚ್ಯುತ, ಕೃದ್ಧನಾದರೆ ಘೋರವಿಷದಂತಿರುವ, ತೇಜೋರಾಶಿ, ಅನಿರ್ಜಿತನು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ!

05128052a ಪ್ರಧರ್ಷಯನ್ಮಹಾಬಾಹುಂ ಕೃಷ್ಣಮಕ್ಷಿಪ್ತಕಾರಿಣಂ|

05128052c ಪತಂಗೋಽಗ್ನಿಮಿವಾಸಾದ್ಯ ಸಾಮಾತ್ಯೋ ನ ಭವಿಷ್ಯಸಿ||

ಅಗ್ನಿಯ ಬಳಿಸಾರುವ ಪತಂಗಗಳಂತೆ ಈ ಅಕ್ಷಿಪ್ತಕರ್ಮಿ, ಮಹಾಬಾಹು ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆರಗಿ ನೀನು ಮತ್ತು ಅಮಾತ್ಯರು ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತೀರಿ!"

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ

ವಿದುರವಾಕ್ಯೇ ಅಷ್ಟಾವಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿದುರವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನೂರಾಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಕುರುಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವಿಶ್ವರೂಪ ದರ್ಶನ

ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಇದ್ದೇನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಡವೆಂದು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕು ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ವಿಶ್ವರೂಪವನ್ನು ಕುರುಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಿದುದು (೧-೧೫). ಕುರುಸಭೆಯು ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಗೊಳ್ಳಲು ತನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಋಷಿಗಳ ಅಪ್ಪಣೆಪಡೆದು ಸಾತ್ಯಕಿ-ಕೃತವರ್ಮರೊಡನೆ ಅವನು ಸಭೆಯಿಂದ ಹೊರಬಂದುದು (೧೬-೧೮). ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹೋಗಿ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ತನ್ನ ಅಸಹಾಯಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ತನ್ನನ್ನು ಶಂಕಿಸಬಾರದೆಂದು ಹೇಳಲು ಕೃಷ್ಣನು ಅವರಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಕುಂತಿಯನ್ನು ಕಾಣಲು ಹೋದುದು (೧೯-೨೪).

05129001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05129001a ವಿದುರೇಣೈವಮುಕ್ತೇ ತು ಕೇಶವಃ ಶತ್ರುಪೂಗಹಾ|

05129001c ದುರ್ಯೋಧನಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಮಭ್ಯಭಾಷತ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿದುರನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಶತ್ರುಪೂಗಹ ವೀರ್ಯವಾನ್ ಕೇಶವನು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ

ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

05129002a ಏಕೋಽಹಮಿತಿ ಯನ್ಮೋಹಾನ್ಮನ್ಯಸೇ ಮಾಂ ಸುರ್ಯೋಧನ|

05129002c ಪರಿಭೂಯ ಚ ದುರ್ಬುದ್ಧೇ ಗ್ರಹೀತುಂ ಮಾಂ ಚಿಕೀರ್ಷಸಿ||

“ಸುರ್ಯೋಧನ! ನಾನು ಒಬ್ಬನೇ ಎಂದು ಮೋಹದಿಂದ ನೀನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ. ಆದುದರಿಂದ ದುರ್ಬುದ್ಧೇ! ನನ್ನನ್ನು ಬಲವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲು ಬಯಸುತ್ತಿರುವೆ.

05129003a ಇಹೈವ ಪಾಂಡವಾಃ ಸರ್ವೇ ತಥೈವಾಂಧಕವೃಷ್ಟಯಃ|

05129003c ಇಹಾದಿತ್ಯಾಶ್ಚ ರುದ್ರಾಶ್ಚ ವಸವಶ್ಚ ಮಹರ್ಷಿಭಿಃ||

ಇಲ್ಲಿಯೇ ಪಾಂಡವರೂ, ಹಾಗೆಯೇ ಎಲ್ಲ ಅಂಧಕ-ವೃಷ್ಟಿಯರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಯೇ ಆದಿತ್ಯರೂ, ರುದ್ರರು, ವಸುಗಳೂ, ಮಹರ್ಷಿಗಳೂ ಇದ್ದಾರೆ!”

05129004a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಜಹಾಸೋಚ್ಚೈಃ ಕೇಶವಃ ಪರವೀರಹಾ|

05129004c ತಸ್ಯ ಸಂಸ್ಮಯತಃ ಶೌರೇರ್ವಿದ್ಯುದ್ರೂಪಾ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

05129004e ಅಂಗುಷ್ಠಮಾತ್ರಾಸ್ತ್ರಿದಶಾ ಮುಮುಚುಃ ಪಾವಕಾರ್ಚಿಷಃ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಪರವೀರಹ ಕೇಶವನು ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕನು. ಹೀಗೆ ಆ ಮಹಾತ್ಮ ಶೌರಿಯು ನಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅವನಿಂದ ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಮಾನರಾದ ಅಂಗುಷ್ಠ ಮಾತ್ರದ ತ್ರಿದಶರು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದರು.

05129005a ತಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಲಲಾಟಸ್ಥೋ ರುದ್ರೋ ವಕ್ಷಸಿ ಚಾಭವತ್|

05129005c ಲೋಕಪಾಲಾ ಭುಜೇಷ್ವಾಸನ್ನಗ್ನಿರಾಸ್ಯಾದಜಾಯತ||

ಅವನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನಿದ್ದನು. ಎದೆಯಲ್ಲಿ ರುದ್ರನು
ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು. ಭುಜದಿಂದ ಲೋಕಪಾಲಕರು ಮತ್ತು ಮುಖದಿಂದ
ಅಗ್ನಿಯು ಹೊರಬಂದರು.

05129006a ಆದಿತ್ಯಾಶ್ಚೈವ ಸಾಧ್ಯಾಶ್ಚ ವಸವೋಽಥಾಶ್ವಿನಾವಪಿ|

05129006c ಮರುತಶ್ಚ ಸಹೇಂದ್ರೇಣ ವಿಶ್ವೇದೇವಾಸ್ತಥೈವ ಚ|

05129006e ಬಭೂವುಶ್ಚೈವ ರೂಪಾಣಿ ಯಕ್ಷಗಂಧರ್ವರಕ್ಷಸಾಂ||

ಆದಿತ್ಯರು, ಸಾಧ್ಯರು, ವಸವರು, ಅಶ್ವಿನಿಯರು, ಮರುತರು,
ಇಂದ್ರನೊಂದಿಗೆ ವಿಶ್ವೇದೇವರು, ಮತ್ತು ಯಕ್ಷ ಗಂಧರ್ವ ರಾಕ್ಷಸರ
ರೂಪಗಳು ಕಂಡುಬಂದವು.

05129007a ಪ್ರಾದುರಾಸ್ತಾಂ ತಥಾ ದೋರ್ಭ್ಯಾಂ ಸಂಕರ್ಷಣಧನಂಜಯೌ|

05129007c ದಕ್ಷಿಣೇಽಥಾರ್ಜುನೋ ಧನ್ವೀ ಹಲೀ ರಾಮಶ್ಚ ಸವ್ಯತಃ||

ಅವನ ಎರಡು ತೋಳುಗಳಿಂದ ಸಂಕರ್ಷಣ-ಧನಂಜಯರು
ಹೊರಬಂದರು. ಧನ್ವೀ ಅರ್ಜುನನು ಎಡಗಡೆಯಿಂದ ಮತ್ತು
ಹಲಾಯುಧವನ್ನು ಹಿಡಿದ ರಾಮನು ಬಲಗಡೆಯಿಂದ.

05129008a ಭೀಮೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಶ್ಚೈವ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರೌ ಚ ಪೃಷ್ಠತಃ|

05129008c ಅಂಧಕಾ ವೃಷ್ಣಯಶ್ಚೈವ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಪ್ರಮುಖಾಸ್ತತಃ||

05129009a ಅಗ್ರೇ ಬಭೂವುಃ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಸಮುದ್ಯತಮಹಾಯುಧಾಃ|

ಭೀಮ, ಯುಧಿಷ್ಠಿರ, ಮತ್ತು ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರರಿಬ್ಬರು ಅವನ ಬೆನ್ನಿನಿಂದ
ಮತ್ತು ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನೇ ಮೊದಲಾದ ಅಂಧಕ ವೃಷ್ಟಿಯರು ಮುಖದಿಂದ
ಹೊರಬಂದು ಮಹಾಯುಧಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೃಷ್ಣನ ಎದಿರು ಬಂದರು.

05129009c ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಶಕ್ತಿಶಾರ್ಙ್ಗಲಾಂಗಲನಂದಕಾಃ||

05129010a ಅದೃಶ್ಯಂತೋದ್ಯತಾನ್ಯೇವ ಸರ್ವಪ್ರಹರಣಾನಿ ಚ|

05129010c ನಾನಾಬಾಹುಷು ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ದೀಪ್ಯಮಾನಾನಿ ಸರ್ವಶಃ||

ಶಂಖ, ಚಕ್ರ, ಗದೆ, ಶಕ್ತಿ, ಶಾಂಙ್ಯ, ಲಾಂಗಲ ಮತ್ತು ನಂದಕಗಳು
ತೋರಿಸಿಕೊಂಡವು. ಇನ್ನೂ ಇತರ ಸರ್ವ ಆಯುಧಗಳು ಕೃಷ್ಣನ ಎಲ್ಲ
ನಾನಾ ಬಾಹುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದವು.

05129011a ನೇತ್ರಾಭ್ಯಾಂ ನಸ್ತಶ್ಚೈವ ಶ್ರೋತ್ರಾಭ್ಯಾಂ ಚ ಸಮಂತತಃ|

05129011c ಪ್ರಾದುರಾಸನ್ಮಹಾರೌದ್ರಾಃ ಸಧೂಮಾಃ ಪಾವಕಾರ್ಚಿಷಃ|

05129011e ರೋಮಕೂಪೇಷು ಚ ತಥಾ ಸೂರ್ಯಸ್ಯೈವ ಮರೀಚಯಃ||

ಅವನ ಎರಡೂ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ, ಮೂಗಿನಿಂದ ಮತ್ತು ಎರಡು
ಕಿವಿಗಳಿಂದ ಸುತ್ತಲೂ ಮಹಾರೌದ್ರವಾದ ಹೊಗೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ
ಬೆಂಕಿಯು ಪ್ರಕಾಶಿಸಿ ಹೊರಬಂದಿತು. ಅವನ ರೂಮಕೂಪಗಳಿಂದ
ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಕಿರಣಗಳು ಹೊರಸೂಸಿದವು.

05129012a ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಘೋರಮಾತ್ಮಾನಂ ಕೇಶವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

05129012c ನ್ಯಮೀಲಯಂತ ನೇತ್ರಾಣಿ ರಾಜಾನಸ್ತಸ್ತಚೇತಸಃ||

05129013a ಋತೇ ದ್ರೋಣಂ ಚ ಭೀಷ್ಮಂ ಚ ವಿದುರಂ ಚ ಮಹಾಮತಿಂ|

05129013c ಸಂಜಯಂ ಚ ಮಹಾಭಾಗಮೃಷೀಂಶ್ಚೈವ ತಪೋಧನಾನ್||

05129013e ಪ್ರಾದಾತ್ತೇಷಾಂ ಸ ಭಗವಾನ್ದಿವ್ಯಂ ಚಕ್ಷುರ್ಜನಾರ್ದನಃ||

ದ್ರೋಣ, ಭೀಷ್ಮ, ಮಹಾಮತಿ ವಿದುರ, ಮಹಾಭಾಗ ಸಂಜಯ ಮತ್ತು ತಪೋಧನ ಋಷಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಜರು ಆ ಮಹಾತ್ಮ ಕೇಶವನ ಘೋರರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿ ಚೇತನಗಳು ನಡುಗಿ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದರು. ಭಗವಾನ್ ಜನಾರ್ದನನು ಅವರಿಗೆ ದಿವ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದನು.

05129014a ತದ್ವೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಹದಾಶ್ಚರ್ಯಂ ಮಾಧವಸ್ಯ ಸಭಾತಲೇ|

05129014c ದೇವದುಂದುಭಯೋ ನೇದುಃ ಪುಷ್ಪವರ್ಷಂ ಪಪಾತ ಚ||

ಸಭಾತಲದಲ್ಲಿ ಮಾಧವನ ಆ ಮಹದಾಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ದೇವದುಂದುಭಿಗಳು ಮೊಳಗಿದವು ಮತ್ತು ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿಯು ಬಿದ್ದಿತು.

05129015a ಚಚಾಲ ಚ ಮಹೀ ಕೃತ್ಸ್ಮಾ ಸಾಗರಶ್ಚಾಪಿ ಚುಕ್ಷುಭೇ|

05129015c ವಿಸ್ಮಯಂ ಪರಮಂ ಜಗ್ಮುಃ ಪಾರ್ಥಿವಾ ಭರತರ್ಷಭ||

ಇಡೀ ಭೂಮಿಯು ನಡುಗಿತು ಮತ್ತು ಸಾಗರವೂ ಕ್ಷೋಭೆಗೊಂಡಿತು. ಭರತರ್ಷಭ! ಪಾರ್ಥಿವರೆಲ್ಲರೂ ಪರಮ ವಿಸ್ಮಿತರಾದರು.

05129016a ತತಃ ಸ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಃ ಸಂಜಹಾರ ವಪುಃ ಸ್ವಕಂ|

05129016c ತಾಂ ದಿವ್ಯಾಮದ್ಭುತಾಂ ಚಿತ್ರಾಮೃದ್ಧಿಮತ್ತಾಮರಿಂದಮಃ||

ಆಗ ಆ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಅರಿಂದಮನು ತನ್ನದೇ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಆ

ದಿವ್ಯ, ಅದ್ಭುತ, ವಿಚಿತ್ರ ವೈಭವಯುಕ್ತ ರೂಪವನ್ನು ಹಿಂದೆ
ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು.

05129017a ತತಃ ಸಾತ್ಯಕಿಮಾದಾಯ ಪಾಣೌ ಹಾರ್ದಿಕ್ಯಮೇವ ಚ|

05129017c ಋಷಿಭಿಃಸ್ತೈರನುಜ್ಞಾತೋ ನಿಯಯೌ ಮಧುಸೂದನಃ||

ಆಗ ಸಾತ್ಯಕಿ ಮತ್ತು ಹಾರ್ದಿಕ್ಯರಿಬ್ಬರ ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು
ಮಧುಸೂದನನು ಋಷಿಗಳಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆಪಡೆದು ಹೊರಟನು.

05129018a ಋಷಯೋಽಂತರ್ಹಿತಾ ಜಗ್ಮುಸ್ತತಸ್ತೇ ನಾರದಾದಯಃ|

05129018c ತಸ್ಮಿನ್ನೋಲಾಹಲೇ ವೃತ್ತೇ ತದದ್ಭುತಮಭೂತ್ತದಾ||

ನಾರದಾದಿ ಋಷಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಹಿತರಾದರು. ಆ
ಕೋಲಾಹಲದಲ್ಲಿ ಅದೂ ಒಂದು ಅದ್ಭುತವಾಗಿಯೇ ನಡೆಯಿತು.

05129019a ತಂ ಪ್ರಸ್ಥಿತಮಭಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಕೌರವಾಃ ಸಹ ರಾಜಭಿಃ|

05129019c ಅನುಜಗ್ಮುರ್ನರವ್ಯಾಘ್ರಂ ದೇವಾ ಇವ ಶತಕ್ರತುಂ||

ಅವನು ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಜರೊಂದಿಗೆ ಕೌರವರು
ಶತಕ್ರತುವನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಆ ನರವ್ಯಾಘ್ರನನ್ನು
ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದರು.

05129020a ಅಚಿಂತಯನ್ನಮೇಯಾತ್ಮಾ ಸರ್ವಂ ತದ್ರಾಜಮಂಡಲಂ|

05129020c ನಿಶ್ಚಕ್ರಾಮ ತತಃ ಶೌರಿಃ ಸಧೂಮ ಇವ ಪಾವಕಃ||

ಆ ಸರ್ವ ರಾಜಮಂಡಲವನ್ನೂ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿ ಆ ಅಮೇಯಾತ್ಮ ಶೌರಿಯು

ಹೊಗೆಯಿಂದ ಹಿಂಬಾಲಿಸಲ್ಪಡುವ ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ಹೊರ ಬಂದನು.

05129021a ತತೋ ರಥೇನ ಶುಭ್ರೇಣ ಮಹತಾ ಕಿಂಕಣೀಕಿನಾ|

05129021c ಹೇಮಜಾಲವಿಚಿತ್ರೇಣ ಲಘುನಾ ಮೇಘನಾದಿನಾ||

05129022a ಸೂಪಸ್ಕರೇಣ ಶುಭ್ರೇಣ ವೈಯಾಘ್ರೇಣ ವರೂಢಿನಾ|

05129022c ಸೈನ್ಯಸುಗ್ರೀವಯುಕ್ತೇನ ಪ್ರತ್ಯದೃಶ್ಯತ ದಾರುಕಃ||

ಆಗ ಶುಭ್ರವಾದ, ಗಂಟೆಗಳ ನಾದಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ,
ಹೇಮಜಾಲವಿಚಿತ್ರವಾದ, ಮಳೆಗಾಲದ ಮೋಡದಂತೆ ಜೋರಾಗಿ
ಗುಡುಗುತ್ತ ಬಂದ, ವೈಯಾಘ್ರ ಚರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೊದಿಸಿದ
ಸೂಪಗಳಿರುವ, ಸೈನ್ಯ-ಸುಗ್ರೀವರನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಮಹಾ ರಥದಲ್ಲಿ
ದಾರುಕನು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು.

05129023a ತಥೈವ ರಥಮಾಸ್ಥಾಯ ಕೃತವರ್ಮಾ ಮಹಾರಥಃ|

05129023c ವೃಷ್ಟೀನಾಂ ಸಮ್ಮತೋ ವೀರೋ ಹಾರ್ದಿಕೈಃ ಪ್ರತ್ಯದೃಶ್ಯತ||

ಹಾಗೆಯೇ ವೃಷ್ಟಿಗಳ ನಾಯಕ, ವೀರ ಹಾರ್ದಿಕೈ ಮಹಾರಥಿ
ಕೃತವರ್ಮನು ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು.

05129024a ಉಪಸ್ಥಿತರಥಂ ಶೌರಿಂ ಪ್ರಯಾಸ್ಯಂತಮರಿಂದಮಂ|

05129024c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ಮಹಾರಾಜಃ ಪುನರೇವಾಭ್ಯಭಾಷತ||

ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದ ಅರಿಂದಮ ಶೌರಿಗೆ ಮಹಾರಾಜ
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಪುನಃ ಹೇಳಿದನು:

05129025a ಯಾವದ್ಬಲಂ ಮೇ ಪುತ್ರೇಷು ಪಶ್ಯಸ್ಯೇತಜ್ಜ ನಾರ್ದನ|

05129025c ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ತೇ ನ ತೇ ಕಿಂ ಚಿತ್ತರೋಕ್ಷಂ ಶತ್ರುಕರ್ಶನ||

“ಜನಾರ್ದನ! ಪುತ್ರರ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಎಷ್ಟು ಬಲವಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೀನು ನೋಡಿದ್ದೀಯೆ. ಶತ್ರುಕರ್ಶನ! ಎಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ. ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಏನೂ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ.

05129026a ಕುರೂಣಾಂ ಶಮಮಿಚ್ಛಂತಂ ಯತಮಾನಂ ಚ ಕೇಶವ|

05129026c ವಿದಿತ್ವೈತಾಮವಸ್ಥಾಂ ಮೇ ನಾತಿಶಂಕಿತುಮರ್ಹಸಿ||

ಕೇಶವ! ಕುರುಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುವ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವ ನನ್ನ ಅವಸ್ಥೆಯು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಶಂಕಿಸಬಾರದು.

05129027a ನ ಮೇ ಪಾಪೋಽಸ್ತುಭಿಪ್ರಾಯಃ ಪಾಂಡವಾನ್ಮತಿ ಕೇಶವ|

05129027c ಜ್ಞಾತಮೇವ ಹಿ ತೇ ವಾಕ್ಯಂ ಯನ್ಮಯೋಕ್ತಃ ಸುಯೋಧನಃ||

ಕೇಶವ! ಪಾಂಡವರ ಕುರಿತು ನನಗೆ ಪಾಪತ್ವದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ನಾನು ಸುಯೋಧನನಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಿದೆನೆನ್ನುವುದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ.

05129028a ಜಾನಂತಿ ಕುರವಃ ಸರ್ವೇ ರಾಜಾನಶ್ಚೈವ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ|

05129028c ಶಮೇ ಪ್ರಯತಮಾನಂ ಮಾಂ ಸರ್ವಯತ್ನೇನ ಮಾಧವ||

ಮಾಧವ! ನಾನು ಸರ್ವಯತ್ನಗಳಿಂದ ಶಾಂತಿಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ

ಎನ್ನುವುದು ಎಲ್ಲ ಕುರುಗಳಿಗೂ ಪಾರ್ಥಿವ ರಾಜರಿಗೂ ತಿಳಿದಿದೆ.”

05129029a ತತೋಽಬ್ರವೀನ್ಮಹಾಬಾಹುರ್ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಜನೇಶ್ವರಂ|

05129029c ದ್ರೋಣಂ ಪಿತಾಮಹಂ ಭೀಷ್ಮಂ ಕ್ಷತ್ತಾರಂ ಬಾಹ್ಲಿಕಂ ಕೃಪಂ||

ಆಗ ಆ ಮಹಾಬಾಹುವು ಜನೇಶ್ವರ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ, ದ್ರೋಣ, ಪಿತಾಮಹ
ಭೀಷ್ಮ, ಕ್ಷತ್ರ, ಬಾಹ್ಲಿಕ ಮತ್ತು ಕೃಪರನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿದನು:

05129030a ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಮೇತ್ಫವತಾಂ ಯದ್ವೃತ್ತಂ ಕುರುಸಂಸದಿ|

05129030c ಯಥಾ ಚಾಶಿಷ್ಟವನ್ಮಂದೋ ರೋಷಾದಸಕೃದುತ್ಥಿತಃ||

“ಕುರುಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿ ಏನು ನಡೆಯಿತೋ ಅದು ನಿಮ್ಮ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೇ
ನಡೆಯಿತು. ಹೇಗೆ ಆ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರಗಳಿಲ್ಲದ ಮೂಢನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಹಾರಿ
ಮೇಲೇಳುತ್ತಿದ್ದನು !

05129031a ವದತ್ಯನೀಶಮಾತ್ಮಾನಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ಮಹೀಪತಿಃ|

05129031c ಆಪೃಚ್ಛೇ ಭವತಃ ಸರ್ವಾನ್ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ||

ಮಹೀಪತಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ತನ್ನನ್ನು ಅನೀಶನೆಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು
ಸರಿಯಾದುದೇ ! ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಬೀಳ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಬಳಿ
ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.”

05129032a ಆಮಂತ್ರೈ ಪ್ರಸ್ಥಿತಂ ಶೌರಿಂ ರಥಸ್ಥಂ ಪುರುಷರ್ಷಭಂ|

05129032c ಅನುಜಗ್ಮುರ್ಮಹೇಷ್ವಾಸಾಃ ಪ್ರವೀರಾ ಭರತರ್ಷಭಾಃ||

05129033a ಭೀಷ್ಮೋ ದ್ರೋಣಃ ಕೃಪಃ ಕ್ಷತ್ತಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋಽಥ ಬಾಹ್ಲಿಕಃ|

05129033c ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ವಿಕರ್ಣಶ್ಚ ಯುಯತ್ಸುಶ್ಚ ಮಹಾರಥಃ||

ಕೈಮುಗಿದು ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಹೊರಟ ಪುರುಷರ್ಷಭ ಶೌರಿಯನ್ನು
ಭರತರ್ಷಭ ಪ್ರವೀರರಾದ, ಮಹೇಷ್ವಾಸರಾದ ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ, ಕ್ಷತ್ರ
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ, ಬಾಹ್ಲೀಕ, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ, ವಿಕರ್ಣ ಮತ್ತು ಮಹಾರಥಿ
ಯುಯತ್ಸುವು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹೋದರು.

05129034a ತತೋ ರಥೇನ ಶುಭ್ರೇಣ ಮಹತಾ ಕಿಂಕಿಣೀಕಿನಾ|

05129034c ಕುರೂಣಾಂ ಪಶ್ಯತಾಂ ಪ್ರಾಯಾತ್ಪ್ರಥಾಂ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಪಿತೃಷ್ಟಸಾಂ||

ಆಗ ಶುಭ್ರವಾದ, ಗಂಟೆಗಳ ನಾದಗೈಯುತ್ತಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ರಥದಲ್ಲಿ,
ಕುರುಗಳು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಸೋದರತ್ತೆಯನ್ನು
ಕಾಣಲು ಹೊರಟನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
ವಿಶ್ವರೂಪದರ್ಶನೇ ಏಕೋನತ್ರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವರೂಪದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ನೂರಾಇಪ್ಪತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೦

ಕೃಷ್ಣನ ಮೂಲಕ ಕುಂತಿಯು ಪಾಂಡವರಿಗೆ

ಕಳುಹಿಸಿದ ಸಂದೇಶ

ಕುರುಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದುದನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ವರದಿಮಾಡಿ,
ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಅವಳ ಸಂದೇಶವೇನೆಂದು ಕೃಷ್ಣನು ಕುಂತಿಯನ್ನು
ಕೇಳಲು ಅವಳು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಧರ್ಮವನ್ನು
ಪಾಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವುದು (೧-೫೨).

05130001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05130001a ಪ್ರವಿಶ್ಯಾಥ ಗೃಹಂ ತಸ್ಯಾಶ್ಚ ರಣಾವಭಿವಾದ್ಯ ಚ|

05130001c ಆಚಖ್ಯೌ ತತ್ಸಮಾಸೇನ ಯದ್ವೃತ್ತಂ ಕುರುಸಂಸದಿ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವಳ ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ
ಚರಣಗಳಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಕುರುಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದುದನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ
ವರದಿಮಾಡಿದನು.

05130002 ವಾಸುದೇವ ಉವಾಚ|

05130002a ಉಕ್ತಂ ಬಹುವಿಧಂ ವಾಕ್ಯಂ ಗ್ರಹಣೀಯಂ ಸಹೇತುಕಂ|

05130002c ಋಷಿಭಿಶ್ಚ ಮಯಾ ಚೈವ ನ ಚಾಸೌ ತದ್ಗೃಹೀತವಾನ್||

ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ಋಷಿಗಳು ಮತ್ತು ನಾನು
ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದಂತಹ ಬಹುವಿಧದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕಾರಣಗಳನ್ನು
ಕೊಟ್ಟು ಹೇಳಿದೆವು. ಆದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ.

05130003a ಕಾಲಪಕ್ಷಮಿದಂ ಸರ್ವಂ ದುರ್ಯೋಧನವಶಾನುಗಂ|

05130003c ಆಪ್ಯಚ್ಛೇ ಭವತೀಂ ಶೀಘ್ರಂ ಪ್ರಯಾಸ್ಯೇ ಪಾಂಡವಾನ್ಪತಿ||

ದುರ್ಯೋಧನನ ವಶಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ಮತ್ತು ಅವನನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಎಲ್ಲರ ಕಾಲವು ಪಕ್ಕವಾಗಿದೆ. ನನಗೆ ಪಾಂಡವರ ಕಡೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

05130004a ಕಿಂ ವಾಚ್ಯಾಃ ಪಾಂಡವೇಯಾಸ್ತೇ ಭವತ್ಯಾ ವಚನಾನ್ಮಯಾ|

05130004c ತದ್ಬ್ರೂಹಿ ತ್ವಂ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞೇ ಶುಶ್ರೂಷೇ ವಚನಂ ತವ||

ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಹೇಳಲು ನಿನ್ನ ಸಂದೇಶವೇನೆಂದು ನನಗೆ ಹೇಳು. ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞೇ! ಅದನ್ನು ಹೇಳು. ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.”

05130005 ಕುಂತ್ಯುವಾಚ|

05130005a ಬ್ರೂಯಾಃ ಕೇಶವ ರಾಜಾನಂ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾನಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

05130005c ಭೂಯಾಂಸ್ತೇ ಹೀಯತೇ ಧರ್ಮೋ ಮಾ ಪುತ್ರಕ ವೃಥಾ ಕೃಥಾಃ||

ಕುಂತಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಕೇಶವ! ಧರ್ಮಾತ್ಮ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳು - “ನಿನ್ನ ಧರ್ಮವು ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿದೆ. ಮಗನೇ! ವೃಥಾ ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಡ!

05130006a ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯೇವ ತೇ ರಾಜನ್ಮಂದಕಸ್ಯಾವಿಪಶ್ಚಿ ತಃ|

05130006c ಅನುವಾಕಹತಾ ಬುದ್ಧಿಧರ್ಮಮೇವೈಕಮೀಕ್ಷತೇ||

ರಾಜನ್! ಕೇವಲ ಕೇಳಿ ಕಲಿತವರಂತೆ ನಿನ್ನ ತಿಳುವಳಿಕೆಯು ಕಡಿಮೆ. ಬರಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಬುದ್ಧಿಯು ಒಂದೇ ಧರ್ಮವನ್ನು

ನೋಡುತ್ತಿದೆ.

05130007a ಅಂಗಾವೇಕ್ಷಸ್ವ ಧರ್ಮಂ ತ್ವಂ ಯಥಾ ಸೃಷ್ಟ್ಯಃ ಸ್ವಯಂಭುವಾ|

05130007c ಉರಸ್ತಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಃ ಸೃಷ್ಟೋ ಬಾಹುವೀರ್ಯೋ ಪಜೀವಿತಾ|

05130007e ಕ್ರೂರಾಯ ಕರ್ಮಣೇ ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಪರಿಪಾಲನೇ||

ಸ್ವಯಂಭುವು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ನಿನ್ನದೇ ಜಾತಿಯ ಧರ್ಮವನ್ನು ನೋಡು. ಅವನ ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಹೊರಬಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಬಾಹುವೀರ್ಯದಿಂದ ಜೀವಿಸಬೇಕು. ನಿತ್ಯವೂ ಕ್ರೂರಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸಬೇಕು.

05130008a ಶೃಣು ಚಾತ್ರೋಪಮಾಮೇಕಾಂ ಯಾ ವೃದ್ಧೇಭ್ಯಃ ಶ್ರುತಾ ಮಯಾ|

05130008c ಮುಚುಕುಂದಸ್ಯ ರಾಜರ್ಷೇರದದಾತ್ಪೃಥಿವೀಮಿಮಾಂ|

05130008e ಪುರಾ ವೈಶ್ರವಣಃ ಪ್ರೀತೋ ನ ಚಾಸೌ ತಾಂ ಗೃಹೀತವಾನ್||

ಇದರ ಕುರಿತು ನಾನು ವೃದ್ಧರಿಂದ ಕೇಳಿದ್ದ ಉಪಮೆಯೊಂದು ಇದೆ. ಕೇಳು. ಹಿಂದೆ ರಾಜರ್ಷಿ ಮುಚುಕುಂದನಿಗೆ ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ವೈಶ್ರವಣನು ಅವನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಅವನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ.

05130009a ಬಾಹುವೀರ್ಯಾರ್ಜಿತಂ ರಾಜ್ಯಮಶ್ನೀಯಾಮಿತಿ ಕಾಮಯೇ|

05130009c ತತೋ ವೈಶ್ರವಣಃ ಪ್ರೀತೋ ವಿಸ್ಮಿತಃ ಸಮಪದ್ಯತ||

“ಬಾಹುವೀರ್ಯದಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ!” ಆಗ ವೈಶ್ರವಣನು ವಿಸ್ಮಿತನಾಗಿ ಪ್ರೀತನಾದನು.

05130010a ಮುಚುಕುಂದಸ್ತತೋ ರಾಜಾ ಸೋಽನ್ವಶಾಸದ್ವಸುಂಧರಾಂ|

05130010c ಬಾಹುವೀರ್ಯಾ ಜಿತಾಂ ಸಮ್ಯಕ್ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಮನುವ್ರತಃ||

ಆಗ ರಾಜ ಮುಚುಕುಂದನು ಕ್ಷತ್ರಿಯಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ
ಬಾಹುವೀರ್ಯದಿಂದ ಇಡೀ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಳಿದನು.

05130011a ಯಂ ಹಿ ಧರ್ಮಂ ಚರಂತೀಹ ಪ್ರಜಾ ರಾಜ್ಞಾ ಸುರಕ್ಷಿತಾಃ|

05130011c ಚತುರ್ಥಂ ತಸ್ಯ ಧರ್ಮಸ್ಯ ರಾಜಾ ಭಾರತ ವಿಂದತಿ||

ಭಾರತ ! ಧರ್ಮದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ರಾಜನು
ಸುರಕ್ಷಿಸಿದರೆ ಅವರ ಧರ್ಮದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗವು ರಾಜನಿಗೆ
ತಗಲುತ್ತದೆ.

05130012a ರಾಜಾ ಚರತಿ ಚೇದ್ಧರ್ಮಂ ದೇವತ್ವಾಯೈವ ಕಲ್ಪತೇ|

05130012c ಸ ಚೇದಧರ್ಮಂ ಚರತಿ ನರಕಾಯೈವ ಗಚ್ಚತಿ||

ರಾಜನೇ ಆಚರಿಸುವ ಧರ್ಮವು ಅವನಿಗೆ ದೇವತ್ವವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ.
ಅವನು ಅಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದರೆ ನರಕಕ್ಕೇ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

05130013a ದಂಡನೀತಿಃ ಸ್ವಧರ್ಮೇಣ ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಂ ನಿಯಚ್ಚತಿ|

05130013c ಪ್ರಯುಕ್ತಾ ಸ್ವಾಮಿನಾ ಸಮ್ಯಗಧರ್ಮೇಭ್ಯಶ್ಚ ಯಚ್ಚತಿ||

ದಂಡನೀತಿಯು ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಗಳು ಸ್ವಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ
ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜನು ಅದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಬಳಸುವುದರಿಂದ
ಉತ್ತಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

05130014a ದಂಡನೀತ್ಯಾಂ ಯದಾ ರಾಜಾ ಸಮ್ಯಕ್ಕೃತ್ಯೈನ ವರ್ತತೇ|

05130014c ತದಾ ಕೃತಯುಗಂ ನಾಮ ಕಾಲಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಪ್ರವರ್ತತೇ||

ಯಾವಾಗ ರಾಜನು ದಂಡನೀತಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತಾನೋ ಆಗ ಕೃತಯುಗವೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠಕಾಲವು ಬರುತ್ತದೆ.

05130015a ಕಾಲೋ ವಾ ಕಾರಣಂ ರಾಜ್ಞೋ ರಾಜಾ ವಾ ಕಾಲಕಾರಣಂ|

05130015c ಇತಿ ತೇ ಸಂಶಯೋ ಮಾ ಭೂದ್ರಾಜಾ ಕಾಲಸ್ಯ ಕಾರಣಂ||

ಕಾಲವು ರಾಜನ ಕಾರಣವೋ ರಾಜನು ಕಾಲದ ಕಾರಣವೋ ಎನ್ನುವ ಸಂಶಯ ಬೇಡ. ರಾಜನೇ ಕಾಲದ ಕಾರಣನಾಗುತ್ತಾನೆ.

05130016a ರಾಜಾ ಕೃತಯುಗಸೃಷ್ಟ್ವಾ ತ್ರೇತಾಯಾ ದ್ವಾಪರಸ್ಯ ಚ|

05130016c ಯುಗಸ್ಯ ಚ ಚತುರ್ಥಸ್ಯ ರಾಜಾ ಭವತಿ ಕಾರಣಂ||

ರಾಜನೇ ಕೃತ, ತ್ರೇತ, ದ್ವಾಪರ ಯುಗಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಯುಗಕ್ಕೂ ರಾಜನೇ ಕಾರಣನಾಗುತ್ತಾನೆ.

05130017a ಕೃತಸ್ಯ ಕಾರಣಾದ್ರಾಜಾ ಸ್ವರ್ಗಮತ್ಯಂತಮಶ್ನುತೇ|

05130017c ತ್ರೇತಾಯಾಃ ಕಾರಣಾದ್ರಾಜಾ ಸ್ವರ್ಗಂ ನಾತ್ಯಂತಮಶ್ನುತೇ|

05130017e ಪ್ರವರ್ತನಾದ್ಧ್ವಾಪರಸ್ಯ ಯಥಾಭಾಗಮುಪಾಶ್ನುತೇ||

ಕೃತದ ಕಾರಣದಿಂದ ರಾಜನು ಅತ್ಯಂತ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ. ತ್ರೇತದ ಕಾರಣದಿಂದ ರಾಜನು ಅತ್ಯಂತ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ದ್ವಾಪರ ಯುಗವನ್ನು ತಂದರೆ

ರಾಜನು ಅವನಿಗೆ ಸಿಗಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಭಾಗವನ್ನು ಮಾತ್ರ
ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ.

05130018a ತತೋ ವಸತಿ ದುಷ್ಕರ್ಮಾ ನರಕೇ ಶಾಶ್ವತೀಃ ಸಮಾಃ|

05130018c ರಾಜದೋಷೇಣ ಹಿ ಜಗತಃ ಸ್ಪೃಶ್ಯತೇ ಜಗತಃ ಸ ಚ||

ದುಷ್ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ರಾಜನು ಶಾಶ್ವತ ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ
ನರಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ರಾಜನ ದೋಷಗಳು ಜಗತ್ತಿಗೆ
ಮತ್ತು ಜಗತ್ತಿನ ದೋಷಗಳು ಅವನಿಗೆ ತಗಲುತ್ತವೆ.

05130019a ರಾಜಧರ್ಮಾ ನವೇಕ್ಷಸ್ವ ಪಿತೃಪೈತಾಮಹೋಚಿತಾನ್|

05130019c ನೈತದ್ರಾಜರ್ಷಿವೃತ್ತಂ ಹಿ ಯತ್ರ ತ್ವಂ ಸ್ಥಾತುಮಿಚ್ಛಸಿ||

ನಿನ್ನ ಪಿತೃಪಿತಾಮಹರಿಗೆ ಉಚಿತವಾದ ರಾಜಧರ್ಮವನ್ನು
ಅನುಸರಿಸು. ನೀನು ಯಾವ ರಾಜರ್ಷಿ ಪದವಿಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೀಯೋ
ಅದು ಇದಲ್ಲ.

05130020a ನ ಹಿ ವೈಕ್ಲವ್ಯಸಂಸೃಷ್ಟ್ಯ ಆನೃಶಂಸ್ಯೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ|

05130020c ಪ್ರಜಾಪಾಲನಸಂಭೂತಂ ಕಿಂ ಚಿತ್ಪ್ರಾಪ ಫಲಂ ನೃಪಃ||

ಏಕೆಂದರೆ ದುರ್ಬಲ ಹೃದಯಿಯಾಗಿ, ಕರುಣಾಜನಕನಾಗಿ
ಪ್ರಜಾಪಾಲನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ನೃಪನಿಗೆ ಯಾವ ಫಲವೂ
ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ.

05130021a ನ ಹ್ಯೇತಾಮಾಶಿಷಂ ಪಾಂಡುರ್ನ ಚಾಹಂ ನ ಪಿತಾಮಹಃ|

05130021c ಪ್ರಯುಕ್ತವಂತಃ ಪೂರ್ವಂ ತೇ ಯಯಾ ಚರಸಿ ಮೇಧಯಾ||

ಯಾವ ವಿಚಾರದಿಂದ ನೀನು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವೆಯೋ ಅದನ್ನು
ಹಿಂದೆ ನಾವು ಯಾರೂ - ಪಾಂಡು, ನಾನು, ನಿನ್ನ ಪಿತಾಮಹರು
ಆಶಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.

05130022a ಯಜ್ಞೋ ದಾನಂ ತಪಃ ಶೌರ್ಯಂ ಪ್ರಜಾಸಂತಾನಮೇವ ಚ|

05130022c ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಬಲಂ ಓಜಶ್ಚ ನಿತ್ಯಮಾಶಂಸಿತಂ ಮಯಾ||

ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಯಜ್ಞ, ದಾನ, ತಪಸ್ಸು, ಶೌರ್ಯ,
ಪ್ರಜಾಸಂತಾನ, ಮಹಾತ್ಮೆ, ಬಲ ಮತ್ತು ಓಜಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಆಶಿಸಿದ್ದೆ.

05130023a ನಿತ್ಯಂ ಸ್ವಾಹಾ ಸ್ವಧಾ ನಿತ್ಯಂ ದದುರ್ಮಾನುಷದೇವತಾಃ|

05130023c ದೀರ್ಘಮಾಯುರ್ಧನಂ ಪುತ್ರಾನ್ಸಮ್ಯಗಾರಾಧಿತಾಃ ಶುಭಾಃ||

ಸರಿಯಾಗಿ ಆರಾಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶುಭ ಮಾನುಷ ದೇವತೆಗಳಾದ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ನಿತ್ಯ ಸ್ವಾಹಾ ಮತ್ತು ನಿತ್ಯ ಸ್ವಧಾಗಳಿಂದ ದೀರ್ಘ
ಆಯುಸ್ಸನ್ನೂ, ಧನವನ್ನೂ ಪುತ್ರರನ್ನೂ ನೀಡುವರು.

05130024a ಪುತ್ರೇಷ್ಟಾಶಾಸತೇ ನಿತ್ಯಂ ಪಿತರೋ ದೈವತಾನಿ ಚ|

05130024c ದಾನಮಧ್ಯಯನಂ ಯಜ್ಞಾಂ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಪರಿಪಾಲನಂ||

ಪಿತೃಗಳು ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳು ಪುತ್ರರಿಂದ ನಿತ್ಯವೂ ದಾನ, ಅಧ್ಯಯನ,
ಯಜ್ಞ ಮತ್ತು ಪ್ರಜೆಗಳ ಪರಿಪಾಲನೆಯನ್ನು ಆಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

05130025a ಏತದ್ಧರ್ಮಮಧರ್ಮಂ ವಾ ಜನ್ಮನೈವಾಭ್ಯಜಾಯಥಾಃ|

05130025c ತೇ ಸ್ಥ ವೈದ್ಯಾಃ ಕುಲೇ ಜಾತಾ ಅಪೃತ್ವಾ ತಾತ ಪೀಡಿತಾಃ||

05130026a ಯತ್ತು ದಾನಪತಿಂ ಶೂರಂ ಕ್ಷುಧಿತಾಃ ಪೃಥಿವೀಚರಾಃ|

05130026c ಪ್ರಾಪ್ಯ ತೃಪ್ತಾಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಂತೇ ಧರ್ಮಃ ಕೋಽಭ್ಯಧಿಕಸ್ತತಃ||

ಇದು ಧರ್ಮ ಅಥವಾ ಇದು ಅಧರ್ಮ ಎನ್ನುವುದು ಜನ್ಮದಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಮಗೂ! ಒಳ್ಳೆಯ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ವಿದ್ಯಾವಂತನಾಗಿ ವೃತ್ತಿಯಿಲ್ಲದೇ ಪೀಡಿತರಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ತಿರುಗಿ ಬಳಲಿದವರು ದಾನಪತಿ ಶೂರನನ್ನು ಸೇರಿ ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಂಡರೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಧರ್ಮವು ಯಾವುದಿದೆ?

05130027a ದಾನೇನಾನ್ಯಂ ಬಲೇನಾನ್ಯಂ ತಥಾ ಸೂನ್ಯತಯಾಪರಂ|

05130027c ಸರ್ವತಃ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣೀಯಾದ್ರಾಜ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ಯೇಹ ಧಾರ್ಮಿಕಃ||

ಧಾರ್ಮಿಕನಾದವನು ದಾನದಿಂದಾಗಲೀ, ಬಲದಿಂದಾಗಲೀ ಹಾಗೆಯೇ ಸಾಮ್ಯದಿಂದಾಗಲೀ ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

05130028a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಪ್ರಚರೇದ್ಭೈಕ್ಷಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಃ ಪರಿಪಾಲಯೇತ್|

05130028c ವೈಶ್ಯೋ ಧನಾರ್ಜನಂ ಕುರ್ಯಾಚ್ಚೂದ್ರಃ ಪರಿಚರೇಚ್ಚ ತಾನ್||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸಂಚರಿಸಿ ಭಿಕ್ಷುಬೇಡಬೇಕು. ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಪ್ರಜಾಪಾಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ವೈಶ್ಯನು ಧನಾರ್ಜನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಶೂದ್ರನು ಅವರೆಲ್ಲರ ಪರಿಚಾರಕನಾಗಿರಬೇಕು.

05130029a ಭೈಕ್ಷಂ ವಿಪ್ರತಿಷಿದ್ಧಂ ತೇ ಕೃಷಿರ್ನೈವೋಪಪದ್ಯತೇ|

05130029c ಕ್ಷತ್ರಿಯೋಽಸಿ ಕ್ಷತಾತ್ರಾತಾ ಬಾಹುವೀರ್ಯೋಪಜೀವಿತಾ||

ನಿನಗೆ ಭಿಕ್ಷಾಟನೆಯು ನಿಷಿದ್ಧ. ನೀನು ಕೃಷಿ-ವಾಣಿಜ್ಯಗಳಿಂದಲೂ
ಜೀವಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಿರುವೆ. ಬಾಹುವೀರ್ಯ ದಿಂದ
ಪೀಡಿತರಾದವರನ್ನು ಕಾಪಾಡಿ ಉಪಜೀವಿಸು.

05130030a ಪಿತ್ರೈ ಮಂಶಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ನಿಮಗ್ನಂ ಪುನರುದ್ಧರ|

05130030c ಸಾಮ್ನಾ ದಾನೇನ ಭೇದೇನ ದಂಡೇನಾಥ ನಯೇನ ಚ||

ಮಹಾಬಾಹೋ ! ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತವನ್ನು ಪುನಃ
ಸಾಮ, ದಾನ, ಭೇದ, ದಂಡ ಅಥವಾ ನಯದಿಂದ ಪಡೆದುಕೋ.

05130031a ಇತೋ ದುಃಖಿತರಂ ಕಿಂ ನು ಯದಹಂ ಹೀನಬಾಂಧವಾ|

05130031c ಪರಪಿಂಡಮುದೀಕ್ಷಾಮಿ ತ್ವಾಂ ಸೂತ್ವಾಮಿತ್ರನಂದನ||

ಅಮಿತ್ರನಂದನ ! ನಾನು ಬಾಂಧವರಿಲ್ಲದವಳಾಗಿದ್ದೇನೆ
ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ದುಃಖಿತರವಾದುದು ಇನ್ನೇನಿದೆ? ನಿನ್ನನ್ನು ಹೆತ್ತು
ನಾನು ಪರರ ಕೊಳಿನ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ.

05130032a ಯುಧ್ಯಸ್ವ ರಾಜಧರ್ಮೇಣ ಮಾ ನಿಮಜ್ಜೀಃ ಪಿತಾಮಹಾನ್|

05130032c ಮಾ ಗಮಃ ಕ್ಷೀಣಪುಣ್ಯಸ್ತ್ವಂ ಸಾನುಜಃ ಪಾಪಿಕಾಂ ಗತಿಂ||

ರಾಜಧರ್ಮದಿಂದ ಯುಧಮಾಡು ! ಪಿತಾಮಹರನ್ನು
ಮುಳುಗಿಸಬೇಡ ! ಅನುಜರೊಂದಿಗೆ ಪಾಪಿಗಳ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ
ಹೋಗಬೇಡ. ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಡ !”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ರಾನ ಪರ್ವಣಿ

ಕುಂತೀವಾಕ್ಯೇ ತ್ರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ವಾನ್ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕುಂತೀವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನೂರಾಮೂವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೧

ವಿದುಲೋಪಾಖ್ಯಾನ

ಕುಂತಿಯು ವಿದುಲೋಪಾಖ್ಯಾನದ ಮೂಲಕ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದುದು - ಶತ್ರುವಿನಿಂದ ಸೋಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಗನು ದುಃಖಿತನಾಗಿ ನಿರಾಶನಾಗಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿರಲು ತಾಯಿ ವಿದುಲೆಯು ಅವನನ್ನು ಕಠೋರ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಎಬ್ಬಿಸಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದುದು (೧-೪೨).

05131001 ಕುಂತ್ಯುವಾಚ|

05131001a ಅತ್ರಾಪ್ಯದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಂ|

05131001c ವಿದುರಾಯಾಶ್ಚ ಸಂವಾದಂ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಚ ಪರಂತಪ||

05131002a ಅತ್ರ ಶ್ರೇಯಶ್ಚ ಭೂಯಶ್ಚ ಯಥಾ ಸಾ ವಕ್ತುಮರ್ಹತಿ|

ಕುಂತಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಪರಂತಪ! ಇದರ ಕುರಿತಾಗಿ ವಿದುರೆಯು²² ತನ್ನ ಪುತ್ರನೊಡನೆ ನಡೆಸಿದ ಪುರಾತನ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂವಾದವನ್ನು

²² ಪುನೆಯ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ “ವಿದುರಾ” ಎಂದು ಕುಂಭ್ಯೋಣ-ನೀಲಕಂಠಿಯಗಳಲ್ಲಿ “ವಿದುಲಾ” ಎಂದೂ ಹೆಸರಿದೆ.

ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಶ್ರೇಯಸ್ಕರ ವಿಷಯಗಳಿವೆ. ಇದನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕು.

05131002c ಯಶಸ್ವಿನೀ ಮನ್ಯುಮತೀ ಕುಲೇ ಜಾತಾ ವಿಭಾವರೀ||

05131003a ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮರತಾ ಧನ್ಯಾ ವಿದುರಾ ದೀರ್ಘದರ್ಶಿನೀ|

05131003c ವಿಶ್ರುತಾ ರಾಜಸಂಸತ್ತು ಶ್ರುತವಾಕ್ಯಾ ಬಹುಶ್ರುತಾ||

05131004a ವಿದುರಾ ನಾಮ ವೈ ಸತ್ಯಾ ಜಗರ್ಹೇ ಪುತ್ರಮೌರಸಂ|

05131004c ನಿರ್ಜಿತಂ ಸಿಂಧುರಾಜೇನ ಶಯಾನಂ ದೀನಚೇತಸಂ||

05131004e ಅನಂದನಮಧರ್ಮಜ್ಞಾಂ ದ್ವಿಷತಾಂ ಹರ್ಷವರ್ಧನಂ||

ಯಶಸ್ವಿನೀ, ಕೋಪಿಷ್ಠ, ಸತ್ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ್ದ, ಮಾನಿಷೈ, ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮನಿರತೆ, ಧನ್ಯೆ, ದೀರ್ಘದರ್ಶಿನಿ, ರಾಜಸಂಸದಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರುತಳಾದ, ಉಪದೇಶಿತಳಾಗಿದ್ದ, ವಿಖ್ಯಾತಳಾಗಿದ್ದ ವಿದುರಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಸತಿಯು ಸಿಂಧುರಾಜನಿಂದ ಸೋತು ದೀನಚೇತಸನಾಗಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಸಂತೋಷ ನೀಡದ, ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಯದಿದ್ದ, ವೈರಿಗಳ ಹರ್ಷವನ್ನು ವರ್ಧಿಸುವ ಹಿರಿಯ ಮಗನನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದಳು.

05131005a ನ ಮಯಾ ತ್ವಂ ನ ಪಿತ್ರಾಸಿ ಜಾತಃ ಕ್ವಾಭ್ಯಾಗತೋ ಹ್ಯಸಿ||

05131005c ನಿರ್ಮನ್ಯುರುಪಶಾಖೀಯಃ ಪುರುಷಃ ಕ್ಲೀಬಸಾಧನಃ|

“ನೀನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ತಂದೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನಲ್ಲ! ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ಬಂದಿರುವೆ! ನಿನಗೆ ಕೋಪವೆಂಬುವುದೇ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ! ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಪುರುಷನಾಗಿರುವೆ. ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ನಪುಂಸಕನಾಗಿರುವೆ.

05131006a ಯಾವಜ್ಜೀವಂ ನಿರಾಶೋಽಸಿ ಕಲ್ಯಾಣಾಯ ಧುರಂ ವಹ||

05131006c ಮಾತ್ಮಾನಮವಮನ್ಯಸ್ವ ಮೈನಮಲ್ಪೇನ ಬೀಭರಃ|

05131006e ಮನಃ ಕೃತ್ವಾ ಸುಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಾ ಭೈಸ್ತ್ವಂ ಪ್ರತಿಸಂಸ್ತಭ||

ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಿರಾಶೆಹೊಂದಿದವಂತಿದ್ದೀಯೆ. ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡು ! ನಿನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಆತ್ಮನನ್ನು ಅಪಮಾನಿಸಬೇಡ ! ನೀನು ಸಾಮಾನ್ಯನೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಡ ! ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಮಾಡುವ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡು. ಭಯಪಡಬೇಡ ! ಭಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕು.

05131007a ಉತ್ತಿಷ್ಠ ಹೇ ಕಾಪುರುಷ ಮಾ ಶೇಷ್ಠೈವಂ ಪರಾಜಿತಃ|

05131007c ಅಮಿತ್ರಾನ್ನಂದಯನ್ಸರ್ವಾನ್ನಿರ್ಮಾನೋ ಬಂಧುಶೋಕದಃ||

ಹೇಡಿ ! ಮೇಲೇಳು ! ಸೋತುಬಂದು ಹೀಗೆ ಬಿದ್ದುಕೊಳ್ಳಬೇಡ ! ಮಾನಗೆಟ್ಟು ಸರ್ವ ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ಶೋಕವನ್ನು ತರಬೇಡ !

05131008a ಸುಪೂರಾ ವೈ ಕುನದಿಕಾ ಸುಪೂರೋ ಮೂಷಿಕಾಂಜಲಿಃ|

05131008c ಸುಸಂತೋಷಃ ಕಾಪುರುಷಃ ಸ್ವಲ್ಪಕೇನಾಪಿ ತುಷ್ಯತಿ||

ಸಣ್ಣ ನದಿಯು ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಮಳೆಬಂದರೂ ತುಂಬಿ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಇಲಿಯ ಬೊಗಸೆಯು ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಅನ್ನದಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಹೇಡಿಯಾದವನನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸುವುದೂ ತುಂಬಾ ಸುಲಭ. ಸ್ವಲ್ಪದಿಂದಲೇ ತೃಪ್ತಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

05131009a ಅಪ್ಯರೇರಾರುಜನ್ದಂಷ್ಠ್ರಾ ಮಾಶ್ವೇವ ನಿಧನಂ ವ್ರಜ|

05131009c ಅಪಿ ವಾ ಸಂಶಯಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಜೀವಿತೇಽಪಿ ಪರಾಕ್ರಮ||

ಹಾವಿನ ಹಲ್ಲನ್ನಾದರೂ ಕೀಳಲು ಹೋಗಿ ಸಾವನ್ನಪ್ಪು, ಹಾಗೆಯೂ ಜೀವವುಳಿಯುತ್ತದೆಯೆಂದು ಸಂಶಯವಾದರೆ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಹೋರಾಡು.

05131010a ಅಪ್ಯರೇಃ ಶ್ರೇನವಚ್ಚಿದ್ರಂ ಪಶ್ಯೇಸ್ವಂ ವಿಪರಿಕ್ರಮನ್||

05131010c ವಿನದನ್ವಾಥ ವಾ ತೂಷ್ಟೀಂ ವ್ರೋಮ್ನಿ ವಾಪರಿಶಂಕಿತಃ||

ಗಿಡುಗವು ಮೇಲೆ ಹಾರಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ನೀನೂ ಕೂಡ ಶತ್ರುವಿಗೆ ಶಂಕೆಬಾರದಂತೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅನಂತರ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಬೇಕು.

05131011a ತ್ವಮೇವಂ ಪ್ರೇತವಚ್ಚೇಷೇ ಕಸ್ಮಾದ್ವಜ್ರಹತೋ ಯಥಾ|

05131011c ಉತ್ತಿಷ್ಠ ಹೇ ಕಾಪುರುಷ ಮಾ ಶೇಷ್ಯೈವಂ ಪರಾಜಿತಃ||

ರಣಹೇಡಿ ! ಸಿಡಿಲು ಬಡಿದು ಸತ್ತವನಂತೆ ಏಕೆ ಮಲಗಿರುವೆ? ಏಳು ! ಸೋತು ಹೀಗೆ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ !

05131012a ಮಾಸ್ತಂ ಗಮಸ್ತ್ವಂ ಕೃಪಣೋ ವಿಶ್ರೂಯಸ್ವ ಸ್ವಕರ್ಮಣಾ|

05131012c ಮಾ ಮಧ್ಯೇ ಮಾ ಜಘನ್ಯೇ ತ್ವಂ ಮಾಧೋ ಭೂಸ್ತಿಷ್ಠ ಚೋರ್ಜಿತಃ||

ಅಸ್ತನಾಗಿ ಹೋಗಬೇಡ ! ಕೃಪಣನಾಗಿ ಸ್ವಕರ್ಮದಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗು ! ಮಧ್ಯಮನೆಂದೂ, ಜಘನ್ಯನೆಂದೂ, ಅಧಮನೆಂದೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಡ ! ಎದ್ದು ಗೆಲ್ಲು !

05131013a ಅಲಾತಂ ತಿಂದುಕಸ್ಯೇವ ಮುಹೂರ್ತಮಪಿ ವಿಜ್ವಲ|

05131013c ಮಾ ತುಷಾಗ್ನಿರಿವಾನರ್ಚಿಃ ಕಾಕರಂಖಾ ಜಿಜೀವಿಷುಃ|

05131013e ಮುಹೂರ್ತಂ ಜ್ವಲಿತಂ ಶ್ರೇಯೋ ನ ತು ಧೂಮಾಯಿತಂ ಚಿರಂ||

ಒಣಗಿದ ತುಂಬೇಗಿಡದಂತೆ ಒಂದು ಕ್ಷಣವಾದರೂ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸು.

ಜೀವಿಸಿರಬೇಕೆಂಬ ಒಂದೇ ಒಂದು ಆಸೆಯಿಂದ ಹೊಟ್ಟಿನ ಬೆಂಕಿಯಂತೆ

ಉರಿಯಿಲ್ಲದೇ ಹೊಗೆ ಕರಿಗಳಿಂದ ಆವೃತನಾಗಿರಬೇಡ. ಬಹಳ

ಕಾಲದವರೆಗೆ ಹೊಗೆಯಾಡುತ್ತಾ ಇರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರ ಹತ್ತಿ

ಉರಿಯುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು.

05131014a ಮಾ ಹ ಸ್ಮ ಕಸ್ಯ ಚಿದ್ಗೇಹೇ ಜನೀ ರಾಜ್ಞಾಃ ಖಿರೀಮ್ಯದುಃ|

05131014c ಕೃತ್ವಾ ಮಾನುಷ್ಯಕಂ ಕರ್ಮ ಸೃತ್ವಾಜಿಂ ಯಾವದುತ್ತಮಂ|

05131014e ಧರ್ಮಸ್ಯಾನ್ಯಣ್ಯಮಾಪ್ನೋತಿ ನ ಚಾತ್ಮಾನಂ ವಿಗರ್ಹತೇ||

ಯಾವೊಬ್ಬ ರಾಜನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ನಿನ್ನಂತೆ ಮೃದುಸ್ವಭಾವದ

ಹೇಡಿ ಕತ್ತೆಯು ಹುಟ್ಟದಿರಲಿ. ಮನುಷ್ಯ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿ

ಪೌರುಷವಿದ್ದಷ್ಟೂ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಕಾದಾಡಿದರೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಧರ್ಮದ

ಋಣದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಆತ್ಮನಿಂದನೆಯನ್ನು

ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

05131015a ಅಲಬ್ಧಾ ಯದಿ ವಾ ಲಬ್ಧಾ ನಾನುಶೋಚಂತಿ ಪಂಡಿತಾಃ|

05131015c ಆನಂತರ್ಯಂ ಚಾರಭತೇ ನ ಪ್ರಾಣಾನಾಂ ಧನಾಯತೇ||

ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ಸಿಕ್ಕದೇ ಇದ್ದರೂ ಪಂಡಿತರು ಶೋಕಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಕಾರ್ಯಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾಣವನ್ನು
ಧನವೆಂದು ತಿಳಿದು ಹೆದರಿ ಸುಮ್ಮನಿರುವುದಿಲ್ಲ.

05131016a ಉದ್ಭಾವಯಸ್ವ ವೀರ್ಯಂ ವಾ ತಾಂ ವಾ ಗಚ್ಛ ಧ್ರುವಾಂ ಗತಿಂ|

05131016c ಧರ್ಮಂ ಪುತ್ರಾಗ್ರತಃ ಕೃತ್ವಾ ಕಿಂನಿಮಿತ್ತಂ ಹಿ ಜೀವಸಿ||

ಮಗನೇ! ಧರ್ಮವನ್ನು ಮುಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡು ವೀರ್ಯವನ್ನು
ಪ್ರದರ್ಶಿಸು ಅಥವಾ ನಿಶ್ಚಯವಾದ ಮೃತ್ಯುಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗು!
ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಜೀವಿಸಿರುವೆ?

05131017a ಇಷ್ಟಾಪೂರ್ತಂ ಹಿ ತೇ ಕ್ಲಿಬ ಕೀರ್ತಿಶ್ಚ ಸಕಲಾ ಹತಾ|

05131017c ವಿಚ್ಛಿನ್ನಂ ಭೋಗಮೂಲಂ ತೇ ಕಿಮ್ನಿಮಿತ್ತಂ ಹಿ ಜೀವಸಿ||

ನಪುಂಸಕ! ನಿನ್ನ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳು ನಿಂತು ಹೋಗಿವೆ. ಕೀರ್ತಿಯು
ಸಕಲವಾಗಿ ನಾಶವಾಗಿದೆ. ಭೋಗಮೂಲವಾದ ರಾಜ್ಯವೂ ಒಡೆದು
ಹೋಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಏಕೆ ಜೀವಿಸಿರುವೆ?

05131018a ಶತ್ರುನಿಮಜ್ಜತಾ ಗ್ರಾಹ್ಯೋ ಜಂಘಾಯಾಂ ಪ್ರಪತಿಷ್ಯತಾ|

05131018c ವಿಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲೋಽಪಿ ನ ವಿಷೀದೇತ್ಕಥಂ ಚನ|

05131018e ಉದ್ಯಮ್ಯ ಧುರಮುತ್ಕರ್ಷೇದಾಜಾನೇಯಕೃತಂ ಸ್ಮರನ್||

ಶತ್ರುವಿನಿಂದ ಕೆಡವಲ್ಪಟ್ಟವನು ಅವನ ಮೊಣಕಾಲುಗಳನ್ನೂ ಎಳೆದು
ಮೇಲೇಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಆಗ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ
ನಾಶಹೊಂದಿದರೂ ವಿಷಾದಿಸಬಾರದು. ಆಜಾನೇಯವೆಂಬ
ಕುದುರೆಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ಧುರದಲ್ಲಿ ಮೇಲೇಳಲು ಸತತ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು

ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕು.

05131019a ಕುರು ಸತ್ವಂ ಚ ಮಾನಂ ಚ ವಿದ್ಧಿ ಪೌರುಷಮಾತ್ಮನಃ|

05131019c ಉದ್ಭಾವಯ ಕುಲಂ ಮಗ್ನಂ ತ್ವತ್ಕೃತೇ ಸ್ವಯಮೇವ ಹಿ||

ನಿನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಪೌರುಷವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ವೀರ್ಯವನ್ನೂ
ಅಭಿಮಾನವನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿಸಿಕೋ! ನಿನ್ನಿಂದಾಗಿ ಮುಳುಗಿಹೋಗುತ್ತಿರುವ
ವಂಶವನ್ನು ನೀನೇ ಮೇಲೆತ್ತು.

05131020a ಯಸ್ಯ ವೃತ್ತಂ ನ ಜಲ್ಪಂತಿ ಮಾನವಾ ಮಹದದ್ಭುತಂ|

05131020c ರಾಶಿವರ್ಧನಮಾತ್ರಂ ಸ ನೈವ ಸ್ತ್ರೀ ನ ಪುನಃ ಪುಮಾನ್||

ಯಾರ ಮಹಾ ಅದ್ಭುತ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಮನುಷ್ಯರು
ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವನು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು
ಮಾತ್ರ ಅರ್ಹನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಸ್ತ್ರೀಯೂ ಆಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.
ಪುರುಷನೂ ಆಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

05131021a ದಾನೇ ತಪಸಿ ಶೌರ್ಯೇ ಚ ಯಸ್ಯ ನ ಪ್ರಥಿತಂ ಯಶಃ|

05131021c ವಿದ್ಯಾಯಾಮರ್ಥಲಾಭೇ ವಾ ಮಾತುರುಚ್ಚಾರ ಏವ ಸಃ||

ಯಾರು ದಾನದಲ್ಲಿ, ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಶೌರ್ಯದಲ್ಲಿ, ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ
ಅರ್ಥಲಾಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವನು ತಾಯಿಯ ಮಲ-
ಮೂತ್ರಗಳಿದ್ದಂತೆ.

05131022a ಶ್ರುತೇನ ತಪಸಾ ವಾಪಿ ಶ್ರಿಯಾ ವಾ ವಿಕ್ರಮೇಣ ವಾ|

05131022c ಜನಾನೋಽಭಿಭವತ್ಯನ್ಯಾನ್ಯರ್ಮಣಾ ಹಿ ಸ ವೈ ಪುಮಾನ್||

ಯಾರು ಪಾಂಡಿತ್ಯದಿಂದ ಅಥವಾ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಅಥವಾ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ
ಅಥವಾ ವಿಕ್ರಮದಿಂದ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಅನ್ಯ ಜನರನ್ನು
ಮೀರುತ್ತಾನೋ ಅವನೇ ಪುರುಷ.

05131023a ನ ತ್ವೇವ ಜಾಲ್ಮೀಂ ಕಾಪಾಲೀಂ ವೃತ್ತಿಮೇಷಿತುಮರ್ಹಸಿ|

05131023c ನೃಶಂಸ್ಯಾಮಯಶಸ್ಯಾಂ ಚ ದುಃಖಾಂ ಕಾಪುರುಷೋಚಿತಾಂ||

ಕಾಪುರುಷರಿಗೆ ಉಚಿತವಾದ ಕ್ರೂರ, ಅಯಶಸ್ಕರವಾದ,
ದುಃಖಕರವಾದ, ನೀಚರ ಮತ್ತು ಭಿಕ್ಷಾವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಜೀವಿಸುವವರ
ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೀನು ಆಚರಿಸಬೇಡ.

05131024a ಯಮೇನಮಭಿನಂದೇಯುರಮಿತ್ರಾಃ ಪುರುಷಂ ಕೃಶಂ|

05131024c ಲೋಕಸ್ಯ ಸಮವಜ್ಞಆತಂ ನಿಹೀನಾಶನವಾಸಸಂ||

05131025a ಅಹೋಲಾಭಕರಂ ದೀನಮಲ್ಪಜೀವನಮಲ್ಪಕಂ|

05131025c ನೇದೃಶಂ ಬಂಧುಮಾಸಾದ್ಯ ಬಾಂಧವಃ ಸುಖಮೇಧತೇ||

ಯಾರನ್ನು ನೋಡಿ ಶತ್ರುಗಳು ಆನಂದಿಸುತ್ತಾರೋ, ಯಾರ ಇರುವಿಕೆಯೇ
ಲೋಕಕ್ಕೆ ತಿಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಯಾರನ್ನು ನೋಡಿ ಲೋಕವು
ಹಳಿಯುವುದೋ, ಯಾರ ಆಸನ-ವಸನಗಳು ಹೀನವಾಗಿರುವವೋ,
ಅಲ್ಪ ಲಾಭಕ್ಕೆ ಯಾರು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಅಚ್ಚರಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾನೋ
ಆ ದೀನ, ಅಲ್ಪಜೀವಿಕ, ಅಲ್ಪಕ ಬಂಧುವನ್ನು ಸೇರಿ ಬಾಂಧವರು
ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

05131026a ಅಪೃತ್ಯೈವ ವಿಪತ್ಸ್ಯಾ ಮೋ ವಯಂ ರಾಷ್ಟ್ರಾತ್ಪ್ರವಾಸಿತಾಃ|

05131026c ಸರ್ವ ಕಾಮರಸೈರ್ಹೀನಾಃ ಸ್ಥಾನಭ್ರಷ್ಟಾ ಅಕಿಂಚನಾಃ||

ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರದಿಂದ ಹೊರಗಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟು ಶತ್ರುಗಳ ವಶವಾಗಿದ್ದೇವೆ.
ನಾವು ಸರ್ವ ಕಾಮರಸಹೀನರಾಗಿ ಸ್ಥಾನಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿ ಏನೂ
ಇಲ್ಲದವರಾಗಿದ್ದೇವೆ.

05131027a ಅವರ್ಣಕಾರಿಣಂ ಸತ್ತು ಕುಲವಂಶಸ್ಯ ನಾಶನಂ|

05131027c ಕಲಿಂ ಪುತ್ರಪ್ರವಾದೇನ ಸಂಜಯ ತ್ವಾಮಜೀಜನಂ||

ಪುತ್ರ! ಸಂಜಯ! ಸತ್ತುರುಷರ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಪುತ್ರನೆಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುವ
ಈ ಅಮಂಗಳಕಾರಿ, ವಂಶ ನಾಶಿನಿ, ಕಲಿಯಾದ ನಿನಗೆ
ಜನ್ಮವಿತ್ತಿದ್ದೇನಲ್ಲ!

05131028a ನಿರಮರ್ಷಂ ನಿರುತ್ಸಾಹಂ ನಿರ್ವೀರ್ಯಮರಿನಂದನಂ|

05131028c ಮಾ ಸ್ಮ ಸೀಮಂತಿನೀ ಕಾ ಚಿಜ್ಜನಯೇತ್ಪುತ್ರಮೀದೃಶಂ||

ಕೋಪರಹಿತನಾದ, ನಿರುತ್ಸಾಹಿಯಾದ, ನಿರ್ವೀರ್ಯನಾದ,
ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸುವ ಇಂತಹ ಪುತ್ರನನ್ನು ಯಾವ
ಸೀಮಂತಿನಿಯೂ ಪ್ರಸವಿಸದಿರಲಿ.

05131029a ಮಾ ಧೂಮಾಯ ಜ್ವಲಾತ್ಯಂತಮಾಕ್ರಮ್ಯ ಜಹಿ ಶಾತ್ರವಾನ್|

05131029c ಜ್ವಲ ಮೂರ್ಧನ್ಯಮಿತ್ರಾಣಾಂ ಮುಹೂರ್ತಮಪಿ ವಾ ಕ್ಷಣಂ||

ಧೂಮಪ್ರಾಯನಾಗಬೇಡ! ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಪ್ರಜ್ಜಲಿಸು! ಶತ್ರುಗಳನ್ನು

ಆಕ್ರಮಿಸಿ ನಾಶಪಡಿಸು. ಮುಹೂರ್ತವಾಗಲೀ ಕ್ಷಣವಾಗಲೀ ಅಮಿತ್ರರ
ನೆತ್ತಿಯನ್ನು ಸುಡು.

05131030a ಏತಾವಾನೇವ ಪುರುಷೋ ಯದಮರ್ಷೀ ಯದಕ್ಷಮೀ|

05131030c ಕ್ಷಮಾವಾನ್ನಿರಮರ್ಷಶ್ಚ ನೈವ ಸ್ತ್ರೀ ನ ಪುನಃ ಪುಮಾನ್||

ಯಾರಲ್ಲಿ ಕೋಪವಿದೆಯೋ ಯಾರು ಅಕ್ಷಮಿಯೋ ಅವನೇ ಪುರುಷ.
ಕ್ಷಮೆಯಿರುವವನು, ಸಿಟ್ಟಿಲ್ಲದಿರುವವನು ಸ್ತ್ರೀಯೂ ಅಲ್ಲ ಪುರುಷನೂ
ಅಲ್ಲ.

05131031a ಸಂತೋಷೋ ವೈ ಶ್ರಿಯಂ ಹಂತಿ ತಥಾನುಕ್ರೋಶ ಏವ ಚ|

05131031c ಅನುತ್ಥಾನಭಯೇ ಚೋಭೇ ನಿರೀಹೋ ನಾಶ್ನತೇ ಮಹತ್||

ಅಲ್ಲ ಸಂತುಷ್ಟಿ, ದಯೆ, ಉದ್ಯೋಗಶೂನ್ಯತೆ, ಮತ್ತು ಭಯ ಇವು
ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ನಿರಪೇಕ್ಷನು ಇಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಂತರ
ಎರಡರಲ್ಲೂ ಮಹಾ ಉಚ್ಛ್ರಾಂತಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲಾರನು.

05131032a ಏಭ್ಯೋ ನಿಕೃತಿಪಾಪೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಮುಂಚಾತ್ಮಾನಮಾತ್ಮನಾ|

05131032c ಆಯಸಂ ಹೃದಯಂ ಕೃತ್ವಾ ಮೃಗಯಸ್ವ ಪುನಃ ಸ್ವಕಂ||

ಈ ಪರಾಭವಗೊಳಿಸುವ ಪಾಪಗಳನ್ನು ನಿನ್ನಿಂದ ನೀನೇ ತೆಗೆದುಹಾಕು.
ಹೃದಯವನ್ನು ಕಬ್ಬಿಣವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ನಿನ್ನದನ್ನು ಪುನಃ
ಸಂಪಾದಿಸು.

05131033a ಪುರಂ²³ ವಿಷಹತೇ ಯಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಸ್ಮಾತ್ಪುರುಷ ಉಚ್ಯತೇ|

05131033c ತಮಾಹುರ್ವ್ಯರ್ಥನಾಮಾನಂ ಸ್ತ್ರೀವದ್ಯ ಇಹ ಜೀವತಿ||

ಪುರವನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದರಿಂದಲೇ ಪುರುಷ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಸ್ತ್ರೀಯಂತೆ ಜೀವಿಸುವವರಿಗೆ ಈ ಹೆಸರು ವ್ಯರ್ಥವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

05131034a ಶೂರಸ್ಯೋರ್ಜಿತಸತ್ತ್ವಸ್ಯ ಸಿಂಹವಿಕ್ರಾಂತಗಾಮಿನಃ|

05131034c ದಿಷ್ಟಭಾವಂ ಗತಸ್ಯಾಪಿ ವಿಘಸೇ ಮೋದತೇ ಪ್ರಜಾ||

ಸುಸ್ಥಿರ ವೀರಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳ ಸಿಂಹವಿಕ್ರಾಂತಗಾಮಿ ಶೂರನು ಒಂದು ವೇಳೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಾ ಪ್ರಾಣತೊರೆದರೂ ಅವನ ಪ್ರಜೆಗಳು ಸುಖವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

05131035a ಯ ಆತ್ಮನಃ ಪ್ರಿಯಸುಖೇ ಹಿತ್ವಾ ಮೃಗಯತೇ ಶ್ರಿಯಂ|

05131035c ಅಮಾತ್ಯಾನಾಮಥೋ ಹರ್ಷಮಾದಧಾತ್ಯಚಿರೇಣ ಸಃ||

ಯಾರು ತನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮತ್ತು ಸುಖವಾದುದನ್ನು ತೊರೆದು ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಅರಸಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಅಮಾತ್ಯರಿಗೆ ಹರ್ಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಾನೆ.”

05131036 ಪುತ್ರ ಉವಾಚ|

---

²³ ಭಾರತದರ್ಶನದಲ್ಲಿ “ಪುರ” ಶಬ್ದದ ಬದಲಾಗಿ “ಪರ” ಅಂದರೆ ಶತ್ರು ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವ ಶಬ್ದದ ಬಳಕೆಯಿದೆ.

05131036a ಕಿಂ ನು ತೇ ಮಾಮಪಶ್ಯಂತ್ಯಾಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಅಪಿ ಸರ್ವಯಾ|

05131036c ಕಿಮಾಭರಣಕೃತ್ಯಂ ತೇ ಕಿಂ ಭೋಗೈರ್ಜೀವಿತೇನ ವಾ||

ಪುತ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾನು ಸತ್ತು ಹೋದರೆ ಈ ಪೃಥ್ವಿ, ಎಲ್ಲವೂ
ಏನಕ್ಕೆ ಬೇಕು? ಆಭರಣ, ಭೋಗ, ಜೀವಿತ, ಕೃತ್ಯಗಳೇಕೆ?”

05131037 ಮಾತೋವಾಚ|

05131037a ಕಿಮದ್ಯಕಾನಾಂ ಯೇ ಲೋಕಾ ದ್ವಿಷಂತಸ್ತಾನವಾಪ್ನುಯಃ|

05131037c ಯೇ ತ್ವಾದ್ಯತಾತ್ಮನಾಂ ಲೋಕಾಃ ಸುಹೃದಸ್ತಾನ್ಪ್ರಜಂತು ನಃ||

ಮಾತೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಇಂದೇ ಏಕೆ ಮಾಡುವುದು ಎನ್ನುವವರ
ಲೋಕವನ್ನು ನಮ್ಮ ವೈರಿಗಳು ಪಡೆಯಲಿ. ಧೃತಾತ್ಮರ ಲೋಕಗಳನ್ನು
ನಮ್ಮ ಸುಹೃದಯರು ಪಡೆಯಲಿ.

05131038a ಭೃತ್ಷ್ಟ್ರವಿಹೀಯಮಾನಾನಾಂ ಪರಪಿಂಡೋಪಜೀವಿನಾಂ|

05131038c ಕೃಪಣಾನಾಮಸತ್ತ್ವಾನಾಂ ಮಾ ವೃತ್ತಿಮನುವರ್ತಿಥಾಃ||

ಸೇವಕರಿಲ್ಲದೇ ಜೀವಿಸುವವರ, ಪರಾನ್ನದಿಂದಲೇ ಉಪಜೀವಿಸುವವರ,
ಕೃಪಣರ, ಅಸತ್ತ್ವರ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಡ.

05131039a ಅನು ತ್ವಾಂ ತಾತ ಜೀವಂತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಸುಹೃದಸ್ತಥಾ|

05131039c ಪರ್ಜನ್ಯಮಿವ ಭೂತಾನಿ ದೇವಾ ಇವ ಶತಕ್ರತುಂ||

ಮಗೂ! ದೇವತೆಗಳು ಶತಕ್ರತುವನ್ನು ಮತ್ತು ಭೂತಗಳು ಮಳೆಯನ್ನು
ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮತ್ತು ಸುಹೃದಯರು ನಿನ್ನನ್ನು

ಅವಲಂಬಿಸಿ ಜೀವಿಸಲಿ.

05131040a ಯಮಾಜೀವಂತಿ ಪುರುಷಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ಸಂಜಯ|

05131040c ಪಕ್ಷಂ ದ್ರುಮಮಿವಾಸಾದ್ಯ ತಸ್ಯ ಜೀವಿತಮರ್ಥವತ್||

ಸಂಜಯ ! ಪಕ್ಷ ಹಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ವೃಕ್ಷದಬಳಿ ಹೋಗುವಂತೆ
ಯಾವ ಪುರುಷನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಭೂತಗಳೂ ಇರುವವೋ
ಅಂತಹವನ ರಾಜ್ಯವು ಅರ್ಥವತ್ತಾಗಿರುತ್ತದೆ.

05131041a ಯಸ್ಯ ಶೂರಸ್ಯ ವಿಕ್ರಾಂತೈರೇಧಂತೇ ಬಾಂಧವಾಃ ಸುಖಿಂ|

05131041c ತ್ರಿದಶಾ ಇವ ಶಕ್ರಸ್ಯ ಸಾಧು ತಸ್ಯೇಹ ಜೀವಿತಂ||

ಶಕ್ರನ ವಿಕ್ರಾಂತವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ತ್ರಿದಶರು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಯಾವ
ಶೂರನ ವಿಕ್ರಾಂತವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ಬಾಂಧವರು ಸುಖಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೋ
ಅವನ ಜೀವನವೇ ಅರ್ಥವತ್ತಾಗಿರುತ್ತದೆ.

05131042a ಸ್ವಬಾಹುಬಲಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಯೋಽಭ್ಯುಜ್ಜೀವತಿ ಮಾನವಃ|

05131042c ಸ ಲೋಕೇ ಲಭತೇ ಕೀರ್ತಿಂ ಪರತ್ರ ಚ ಶುಭಾಂ ಗತಿಂ||

ಸ್ವಬಲವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ಯಾವ ಮಾನವನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೂ
ಆಶ್ರಯವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನೂ
ಪರದಲ್ಲಿ ಶುಭಗತಿಯನ್ನೂ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
ವಿದುಲಾಪುತ್ರಾನುಶಾಸನೇ ಏಕತ್ರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ವ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿದುಲಾಪುತ್ರಾನುಶಾಸನದಲ್ಲಿ ನೂರಾಮೂವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೨

ವಿದುರೆಯ ಮಗನಿಗೆ ವರ್ಣಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದುದು (೧-೪೦).

05132001 ವಿದುರೋವಾಚ|

05132001a ಅಥೈತಸ್ಯಾಮವಸ್ಥಾಯಾಂ ಪೌರುಷಂ ಹಾತುಮಿಚ್ಛಸಿ|

05132001c ನಿಹೀನಸೇವಿತಂ ಮಾರ್ಗಂ ಗಮಿಷ್ಯಸ್ಯಚಿರಾದಿವ||

ವಿದುರೆಯ ಹೇಳಿದಳು: “ಈಗ ಈ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪೌರುಷವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದರೆ ಬೇಗನೇ ನೀನು ಹೀನಪುರುಷರ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತೀಯೆ.

05132002a ಯೋ ಹಿ ತೇಜೋ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ನ ದರ್ಶಯತಿ ವಿಕ್ರಮಾತ್|

05132002c ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ಜೀವಿತಾಕಾಂಕ್ಷೀ ಸ್ತೇನ ಇತ್ಯೇವ ತಂ ವಿದುಃ||

ಯಾವ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಜೀವಿಸಿರಬೇಕೆಂಬ ಒಂದೇ ಆಶಯದಿಂದ ಶಕ್ತಿ ಮೀರಿ ತನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ ಹೋರಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವನನ್ನು ಹೀಗೆಯೇ ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

05132003a ಅರ್ಥವಂತ್ಯುಪಪನ್ನಾನಿ ವಾಕ್ಯಾನಿ ಗುಣವಂತಿ ಚ|

05132003c ನೈವ ಸಂಪ್ರಾಪ್ನುವಂತಿ ತ್ವಾಂ ಮುಮೂರ್ಷು ಮಿವ ಭೇಷಜಂ||

ಸಾಯಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವವನಿಗೆ ಔಷಧಗಳು ಹೇಗೆ
ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವ
ಈ ಯತಾರ್ಥ ಗುಣವಂತ ಮಾತುಗಳು ನಿನಗೆ ತಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

05132004a ಸಂತಿ ವೈ ಸಿಂಧುರಾಜಸ್ಯ ಸಂತುಷ್ಟಾ ಬಹವೋ ಜನಾಃ|

05132004c ದೌರ್ಬಲ್ಯಾದಾಸತೇ ಮೂಢಾ ವ್ಯಸನೌಘಪ್ರತೀಕ್ಷಿಣಃ||

ಸಿಂಧುರಾಜನಲ್ಲಿ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿರದ ಬಹಳ ಜನರಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನಿನ್ನ
ದೌರ್ಬಲ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಏನೂ ಮಾಡಲು ತಿಳಿಯದೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

05132005a ಸಹಾಯೋಪಚಯಂ ಕೃತ್ವಾ ವ್ಯವಸಾಯ್ಯ ತತಸ್ತತಃ|

05132005c ಅನುದುಷ್ಠೇಯುರಪರೇ ಪಶ್ಯಂತಸ್ತವ ಪೌರುಷಂ||

ನಿನ್ನ ಪೌರುಷವನ್ನು ನೋಡಿ ನಂತರ ಹಲವು ಕಡೆಗಳಿಂದ ನಿನಗೆ
ಸಹಾಯವನ್ನು ನೀಡಿ ಅವನೊಂದಿಗೆ ಶತ್ರುತ್ವವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

05132006a ತೈಃ ಕೃತ್ವಾ ಸಹ ಸಂಘಾತಂ ಗಿರಿದುರ್ಗಾಲಯಾಂಶ್ಚರ|

05132006c ಕಾಲೇ ವ್ಯಸನಮಾಕಾಂಕ್ಷನ್ವೈವಾಯಮಜರಾಮರಃ||

ಅವರೊಡನೆ ನೀನು ಸಂಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವನಿಗೆ ವಿಪತ್ತು
ಒದಗುವ ಕಾಲವನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಾ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಗಿರಿದುರ್ಗಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ
ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು.

05132007a ಸಂಜಯೋ ನಾಮತಶ್ಚ ತ್ವಂ ನ ಚ ಪಶ್ಯಾಮಿ ತತ್ತ್ವಯಿ|

05132007c ಅನ್ವರ್ಥನಾಮಾ ಭವ ಮೇ ಪುತ್ರ ಮಾ ವ್ಯರ್ಥನಾಮಕಃ||

“ಸಂಜಯ” ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ನಿನಗಿಟ್ಟಿದ್ದೀವೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನೇ ನಾನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಕಾಣದವಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಮಗೂ! ನಿನ್ನ ಅನ್ವರ್ಥನಾಮನಾಗು. ವ್ಯರ್ಥನಾಮಕನಾಗಬೇಡ.

05132008a ಸಮ್ಯಗ್ವೃಷ್ಟಿರ್ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞೋ ಬಾಲಂ ತ್ವಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಽಬ್ರವೀತ್|

05132008c ಅಯಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಮಹತ್ಕೃಚ್ಚ್ರಂ ಪುನರ್ವೃದ್ಧಿಂ ಗಮಿಷ್ಯತಿ||

ಹಿಂದೆ ನೀನಿನ್ನೂ ಬಾಲಕನಾಗಿದ್ದಾಗ ಶುಭಲೋಚನ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೋರ್ವನು ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಇವನು ಮುಂದೆ ಮಹಾ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ನಂತರ ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದನು.

05132009a ತಸ್ಯ ಸ್ಮರಂತೀ ವಚನಮಾಶಂಸೇ ವಿಜಯಂ ತವ|

05132009c ತಸ್ಮಾತ್ತಾತ ಬ್ರವೀಮಿ ತ್ವಾಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಚ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ವಿಜಯವನ್ನು ಆಶಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮಗೂ! ನಿನಗೆ ಪುನಃ ಪುನಃ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

05132010a ಯಸ್ಯ ಹ್ಯರ್ಥಾಭಿನಿರ್ವೃತ್ತೌ ಭವಂತ್ಯಾಪ್ಯಾಯಿತಾಃ ಪರೇ|

05132010c ತಸ್ಯಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿರ್ನಿ ಯತಾ ನಯೇಷ್ಟರ್ಥಾನುಸಾರಿಣಃ||

ಯಾರ ಅರ್ಥಸಿದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಇತರರು ಸಂತುಷ್ಟರಾಗುತ್ತಾರೋ ಮತ್ತು ತಾನೂ ಔನ್ನತ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೋ ಅಂತಹ ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರಾನುಸಾರವಾದ ಅರ್ಥಸಿದ್ಧಿಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವವನ ಅಭೀಷ್ಟಗಳು ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತವೆ.

05132011a ಸಮೃದ್ಧಿರಸಮೃದ್ಧಿರ್ವಾ ಪೂರ್ವೇಷಾಂ ಮಮ ಸಂಜಯ|

05132011c ಏವಂ ವಿದ್ವಾನ್ಯುದ್ಧಮನಾ ಭವ ಮಾ ಪ್ರತ್ಯುಪಾಹರ||

ಸಂಜಯ ! ನನಗೆ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವಜರಿಗೆ ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗದಿರಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದೇ ಧರ್ಮವೆಂದು ತಿಳಿದು ಯುದ್ಧಮಾಡು. ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಡ !

05132012a ನಾತಃ ಪಾಪೀಯಸೀಂ ಕಾಂ ಚಿದವಸ್ಥಾಂ ಶಂಬರೋಽಬ್ರವೀತ್|

05132012c ಯತ್ರ ನೈವಾದ್ಯ ನ ಪ್ರಾತರ್ಭೋಜನಂ ಪ್ರತಿದೃಶ್ಯತೇ||

ಇಂದಿನ ಮತ್ತು ಬೆಳಗಿನ ಊಟವು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪಾಪಿ ಅವಸ್ಥೆಯು ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಶಂಬರನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

05132013a ಪತಿಪುತ್ರವಧಾದೇತತ್ಪರಮಂ ದುಃಖಮಬ್ರವೀತ್|

05132013c ದಾರಿದ್ರ್ಯ ಮಿತಿ ಯತ್ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಪರ್ಯಾಯಮರಣಂ ಹಿ ತತ್||

ಪತಿ ಮತ್ತು ಪುತ್ರರ ವಧೆಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ದುಃಖವಿದೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ದಾರಿದ್ರ್ಯವೆಂದು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಹೇಳುತ್ತೇವೋ ಅದರ ಪರ್ಯಾಯವಾದುದೇ ಮರಣ.

05132014a ಅಹಂ ಮಹಾಕುಲೇ ಜಾತಾ ಹೃದಾದ್ಧ ದಮಿವಾಗತಾ|

05132014c ಈಶ್ವರೀ ಸರ್ವಕಲ್ಯಾಣೈರ್ಭರ್ತ್ರಾ ಪರಮಪೂಜಿತಾ||

ನಾನು ಮಹಾಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವಳು - ಒಂದು ಸರೋವರದಿಂದ

ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಕಮಲದಂತೆ ಸರ್ವಕಲ್ಯಾಣಯುಕ್ತವಾದ
ಪರಮ ಪೂಜಿತ ಪತಿಯಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವವಳು.

05132015a ಮಹಾರ್ಹಮಾಲ್ಯಾಭರಣಾಂ ಸುಮೃಷ್ಟಾಂಬರವಾಸಸಂ|

05132015c ಪುರಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸುಹೃದ್ವರ್ಗೋ ಮಾಮಪಶ್ಯತ್ಸುದುರ್ಗತಾಂ||

ಹಿಂದೆ ಮಹಾರ್ಹವಾದ ಮಾಲ್ಯಾಂಬರ ಆಭರಣಗಳನ್ನೂ, ಸುಮೃಷ್ಟ
ಸುಂದರ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ ನಾನು ಸುಹೃದ್ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನೇ
ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ.

05132016a ಯದಾ ಮಾಂ ಚೈವ ಭಾರ್ಯಾಂ ಚ ದೃಷ್ಟ್ವಾಸಿ ಭೃಶದುರ್ಬಲೇ|

05132016c ನ ತದಾ ಜೀವಿತೇನಾರ್ಥೋ ಭವಿತಾ ತವ ಸಂಜಯ||

ಸಂಜಯ ! ಯಾವಾಗ ತುಂಬಾ ದುರ್ಬಲರಾಗಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ಮತ್ತು
ನಿನ್ನ ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನು ನೋಡುವೆಯೋ ಆಗ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಬದುಕಿಗೆ
ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ.

05132017a ದಾಸಕರ್ಮಕರಾನ್ಭ್ರಾತ್ಯಾನಾಚಾರ್ಯತ್ವಿಕ್ಷುರೋಹಿತಾನ್|

05132017c ಅವೃತ್ತ್ಯಾಸ್ಮಾನ್ಪ್ರಜಹತೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕಿಂ ಜೀವಿತೇನ ತೇ||

ದಾಸರು, ಕೆಲಸಗಾರರು, ಸೇವಕರು, ಆಚಾರ್ಯರು, ಋತ್ವಿಕರು,
ಪುರೋಹಿತರು ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿಯೂ
ನೀನು ಜೀವಿಸಿದ್ದೇನು ಫಲ?

05132018a ಯದಿ ಕೃತ್ಯಂ ನ ಪಶ್ಯಾಮಿ ತವಾದ್ಯೇಹ ಯಥಾ ಪುರಾ|

05132018c ಶ್ಲಾಘನೀಯಂ ಯಶಸ್ಯಂ ಚ ಕಾ ಶಾಂತಿಹೃದಯಸ್ಯ ಮೇ||

ಹಿಂದಿನಂತೆಯೇ ಇಂದು ನೀನು ಶ್ಲಾಘನೀಯ ಯಶಸ್ಕರವಾದುದನ್ನು
ಮಾಡುವುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ
ಶಾಂತಿಯೆಲ್ಲಿಂದ?

05132019a ನೇತಿ ಚೇದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಯಾಯಾಂ ದೀರ್ಯತೇ ಹೃದಯಂ ಮಮ|

05132019c ನ ಹೃಹಂ ನ ಚ ಮೇ ಭರ್ತಾ ನೇತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮುಕ್ತವಾನ್||

ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಹೇಳಲು ನನ್ನ ಹೃದಯವು
ಸೀಳಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಪತಿಯು ಎಂದೂ
ಹೇಳಿರಲಿಲ್ಲ.

05132020a ವಯಮಾಶ್ರಯಣೀಯಾಃ ಸ್ಮ ನಾಶ್ರಿತಾರಃ ಪರಸ್ಯ ಚ|

05132020c ಸಾನ್ಯಾನಾಶ್ರಿತ್ಯ ಜೀವಂತೀ ಪರಿತ್ಯಕ್ತ್ವಾಮಿ ಜೀವಿತಂ||

ಆಶ್ರಯವನ್ನಿತ್ತಿದ್ದ ನಾವು ಈಗ ಪರರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಇರುವವರಲ್ಲ.
ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಜೀವಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದರೆ ಜೀವವನ್ನು
ಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

05132021a ಅಪಾರೇ ಭವ ನಃ ಪಾರಮಪ್ಲವೇ ಭವ ನಃ ಪ್ಲವಃ|

05132021c ಕುರುಷ್ವ ಸ್ಥಾನಮಸ್ಥಾನೇ ಮೃತಾನ್ಸಂಜೀವಯಸ್ವ ನಃ||

ಪಾರವೇ ಇಲ್ಲದವಳಿಗೆ ಪಾರವಾಗು. ನೌಕೆಯೇ ಇಲ್ಲದವಳಿಗೆ
ನೌಕೆಯಾಗು. ಅಸ್ಥಾನಗೊಂಡಿರುವವರಿಗೆ ಸ್ಥಾನಮಾಡಿಕೊಡು.
ಮೃತರಾಗುವವರಿಗೆ ಸಂಜೀವನಿಯಾಗು.

05132022a ಸರ್ವೇ ತೇ ಶತ್ರುವಃ ಸಹ್ಯಾ ನ ಚೇಜ್ಜೀವಿತುಮಿಚ್ಛಸಿ|

05132022c ಅಥ ಚೇದೀದೃಶೀಂ ವೃತ್ತಿಂ ಕ್ಲೀಬಾಮಭ್ಯುಪಪದ್ಯಸೇ||

ಜೀವಿಸಿರಲು ಇಚ್ಛಿಸದೇ ಹೋರಾಡಿದರೆ ನೀನು ಸರ್ವ ಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ
ಜಯಿಸಬಲ್ಲೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಡಿಯಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯಾದರೆ
ಈಗಲೇ ಜೀವವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು.

05132023a ನಿರ್ವಿಣ್ಣಾತ್ಮಾ ಹತಮನಾ ಮುಂಚೈತಾಂ ಪಾಪಜೀವಿಕಾಂ|

05132023c ಏಕಶತ್ರುವಧೇನೈವ ಶೂರೋ ಗಚ್ಛತಿ ವಿಶ್ರುತಿಂ||

ನಿರ್ವಿಣ್ಣನಾಗಿ ಹತಮನಸ್ಕನಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ಪಾಪಜೀವಕವನ್ನು
ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು. ಒಬ್ಬನೇ ಶತ್ರುವನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದರಿಂದಲೂ ಶೂರನೆಂದು
ಖ್ಯಾತಿ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

05132024a ಇಂದ್ರೋ ವೃತ್ರವಧೇನೈವ ಮಹೇಂದ್ರಃ ಸಮಪದ್ಯತ|

05132024c ಮಾಹೇಂದ್ರಂ ಚ ಗೃಹಂ ಲೇಭೇ ಲೋಕಾನಾಂ ಚೇಶ್ವರೋಽಭವತ್||

ಇಂದ್ರನು ವೃತ್ರನೊಬ್ಬನ ವಧೆಯಿಂದಾಗಿ
ಮಹೇಂದ್ರನೆಂದೆನಿಸಿಕೊಂಡನು. ಮಾಹೇಂದ್ರ ಗೃಹವನ್ನೂ ಪಡೆದನು
ಮತ್ತು ಲೋಕಗಳ ಈಶ್ವರನೂ ಆದನು.

05132025a ನಾಮ ವಿಶ್ರಾವ್ಯ ವಾ ಸಂಖ್ಯೇ ಶತ್ರುನಾಹೂಯ ದಂಶಿತಾನ್|

05132025c ಸೇನಾಗ್ರಂ ವಾಪಿ ವಿದ್ರಾವ್ಯ ಹತ್ವಾ ವಾ ಪುರುಷಂ ವರಂ||

ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪುರುಷನು ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುವನ್ನು ಕರೆದು

ಕವಚ ಧರಿಸಿ ಸೇನಾಗ್ರದಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು ಓಡಿಸಬೇಕು ಅಥವಾ
ಕೊಲ್ಲಬೇಕು.

05132026a ಯದೈವ ಲಭತೇ ವೀರಃ ಸುಯುದ್ಧೇನ ಮಹದ್ಯಶಃ|

05132026c ತದೈವ ಪ್ರವ್ಯಥಂತೇಽಸ್ಯ ಶತ್ರುವೋ ವಿನಮಂತಿ ಚ||

ಉತ್ತಮ ಯುದ್ಧದಿಂದ ವೀರನು ಯಾವ ಮಹಾಯಶಸ್ಸನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತಾನೋ ಅದರಿಂದಲೇ ಶತ್ರುಗಳು ದುಃಖಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು
ತಲೆತಗ್ಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

05132027a ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ತ್ಮಾನಂ ರಣೇ ದಕ್ಷಂ ಶೂರಂ ಕಾಪುರುಷಾ ಜನಾಃ|

05132027c ಅವಶಾಃ ಪೂರಯಂತಿ ಸ್ಮ ಸರ್ವಕಾಮಸಮೃದ್ಧಿಭಿಃ||

ಪ್ರಾಣದ ಹಂಗನ್ನು ತೊರೆದು ರಣದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷನಾದ ಶೂರನನ್ನು
ಕಾಪುರುಷ ಮತ್ತು ಅವಶ ಜನರು ಸರ್ವಕಾಮ ಸಮೃದ್ಧಿಗಳಿಂದ
ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

05132028a ರಾಜ್ಯಂ ವಾಪ್ಯುಗ್ರವಿಭ್ರಂಶಂ ಸಂಶಯೋ ಜೀವಿತಸ್ಯ ವಾ|

05132028c ಪ್ರಲಬ್ಧಸ್ಯ ಹಿ ಶತ್ೋರ್ವೈ ಶೇಷಂ ಕುರ್ವಂತಿ ಸಾಧವಃ||

ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹಿಂದೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ತುಂಬಾ
ಕಷ್ಟವೆಂದೆನಿಸಬಹುದು. ಜೀವವುಳಿಯುವ ಸಂಶಯವೂ ಇರಬಹುದು.
ಆದರೆ ತಿಳಿದವರು ಸಿಕ್ಕಿದ ಶತ್ರುವನ್ನು ನಿಃಶೇಷ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

05132029a ಸ್ವರ್ಗದ್ವಾರೋಪಮಂ ರಾಜ್ಯಮಥ ವಾಪ್ಯಮೃತೋಪಮಂ|

05132029c ರುದ್ಧಮೇಕಾಯನೇ ಮತ್ವಾ ಪತೋಲ್ಮುಕ ಇವಾರಿಷು||

ಯುದ್ಧವು ಸ್ವರ್ಗದ ದ್ವಾರದಂತೆ. ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ ಕೊಡುವಂಥಹುದು.
ಇದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಉರಿಯುವ ಕೊಳ್ಳಿಯಂತೆ ಶತ್ರುಗಳ ಮೇಲೆ
ಬೀಳು.

05132030a ಜಹಿ ಶತ್ರುನೃಣೇ ರಾಜನ್ಸ್ವಧರ್ಮಮನುಪಾಲಯ|

05132030c ಮಾ ತ್ವಾ ಪಶ್ಯೇತ್ಸುಕೃಪಣಂ ಶತ್ರುಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ಕದಾ ಚನ||

ರಾಜನ್! ರಣದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸು.
ನೀನು ಕೃಪಣನಾಗಿ ಮಲಗಿರುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಶತ್ರುಗಳು
ಶ್ರೀಮಂತರಾಗಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ಎಂದೂ ನೋಡಲಾರೆನು.

05132031a ಅಸ್ಮದೀಯೈಶ್ಚ ಶೋಚದ್ಭಿರ್ನದದ್ಭಿಶ್ಚ ಪರೈರ್ವೃತಂ|

05132031c ಅಪಿ ತ್ವಾಂ ನಾನುಪಶ್ಯೇಯಂ ದೀನಾ ದೀನಮವಸ್ಥಿತಂ||

ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಶೋಕಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿ ವೈರಿಗಳು ಆವೃತರಾಗಿ
ಆನಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ದೀನನಾಗಿ ದೀನಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾವು
ನೋಡಲಾರೆವು.

05132032a ಉಷ್ಯ ಸೌವೀರಕನ್ಯಾಭಿಃ ಶ್ಲಾಘಸ್ವಾರ್ಥೈರ್ಯಥಾ ಪುರಾ|

05132032c ಮಾ ಚ ಸೈಂಧವಕನ್ಯಾನಾಮವಸನ್ನೋ ವಶಂ ಗಮಃ||

ಹಿಂದಿನಂತೆ ಸೌವೀರಕನ್ಯೆಯರ ಶ್ಲಾಘನೆಗೆ ಏಳು. ಸೈಂಧವಕನ್ಯೆಯರ
ವಶನಾಗಬೇಡ.

05132033a ಯುವಾ ರೂಪೇಣ ಸಂಪನ್ನೋ ವಿದ್ಯಯಾಭಿಜನೇನ ಚ|

05132033c ಯಸ್ತ್ವಾ ದೃಶೋ ವಿಕುರ್ವೀತ ಯಶಸ್ವೀ ಲೋಕವಿಶ್ರುತಃ|

05132033e ವೋಢವ್ಯೇ ಧುರ್ಯನಡುವನ್ಮನ್ಯೇ ಮರಣಮೇವ ತತ್||

ಯೌವನ, ರೂಪ, ವಿದ್ಯೆ, ಮಿತ್ರರಿಂದ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಯಶಸ್ವಿ ಮತ್ತು ಲೋಕವಿಶ್ರುತನಾಗಿರುವ ನೀನು ಭಾರವನ್ನು ಹೊರಬೇಕಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎತ್ತು ನೊಗದಿಂದ ನುಣಚಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಏನೂ ಮಾಡದೇ ಕುಳಿತಿರುವೆಯಲ್ಲ! ಇದು ನಿನ್ನ ಮರಣವೆಂದೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

05132034a ಯದಿ ತ್ವಾಮನುಪಶ್ಯಾಮಿ ಪರಸ್ಯ ಪ್ರಿಯವಾದಿನಂ|

05132034c ಪೃಷ್ಠತೋಽನುವ್ರಜಂತಂ ವಾ ಕಾ ಶಾಂತಿಹೃದಯಸ್ಯ ಮೇ||

ನೀನು ಶತ್ರುಗಳ ಹೊಗಳುಭಟ್ಟನಾಗಿ, ಅವರ ಶುಶ್ರುಷೆ ಮಾಡುವುದನ್ನೂ, ಹಿಂದೆ ಹೋಗುವುದನ್ನೂ ನೋಡಿದರೆ ನನ್ನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ ಎಲ್ಲಿದೆ?

05132035a ನಾಸ್ಮಿಂ ಜಾತು ಕುಲೇ ಜಾತೋ ಗಚ್ಛೇದ್ಯೋಽನ್ಯಸ್ಯ ಪೃಷ್ಠತಃ|

05132035c ನ ತ್ವಂ ಪರಸ್ಯಾನುಧುರಂ ತಾತ ಜೀವಿತುಮರ್ಹಸಿ||

ಮಗೂ! ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಅನುಚರನಾಗಿ ಅವರ ಸೇವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವವನು ನಮ್ಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನೀನು ಪರರನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಜೀವಿಸಬಾರದು.

05132036a ಅಹಂ ಹಿ ಕ್ಷತ್ರಹೃದಯಂ ವೇದ ಯತ್ಪರಿಶಾಶ್ವತಂ|

05132036c ಪೂರ್ವೈಃ ಪೂರ್ವತರೈಃ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಪರೈಃ ಪರತರೈರಪಿ||

ಪರಿಶಾಶ್ವತವಾಗಿರುವ, ಪೂರ್ವಜರು, ಅದಕ್ಕೂ ಪೂರ್ವಜರು, ಇತರರು, ಬೇರೆಯವರು ಹೇಳಿದ ಕ್ಷತ್ರಹೃದಯವನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

05132037a ಯೋ ವೈ ಕಶ್ಚಿ ದಿಹಾಜಾತಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಃ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮವಿತ್||

05132037c ಭಯಾದ್ವೃತ್ತಿಸಮೀಕ್ಷೋ ವಾ ನ ನಮೇದಿಹ ಕಸ್ಯ ಚಿತ್||

ಇಲ್ಲಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಿ ಜನಿಸಿದ, ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಯಾರೂ ಎಂದೂ ಭಯದಿಂದ ಅಥವಾ ಜೀವವುಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬೇರೊಬ್ಬನ ಮುಂದೆ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಬಾರದು.

05132038a ಉದ್ಯಚ್ಛೇದೇವ ನ ನಮೇದುದ್ಯಮೋ ಹ್ಯೇವ ಪೌರುಷಂ|

05132038c ಅಪ್ಯಪರ್ವಣಿ ಭಜ್ಯೇತ ನ ನಮೇದಿಹ ಕಸ್ಯ ಚಿತ್||

ವಿಜಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕು. ಎಂದೂ ಶರಣಾಗತನಾಗಬಾರದು. ಉದ್ಯಮವೇ ಪೌರುಷ. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತುಂಡಾದರೂ ಸರಿ. ಎಂದೂ ಬಗ್ಗಬಾರದು.

05132039a ಮಾತಂಗೋ ಮತ್ತ ಇವ ಚ ಪರೀಯಾತ್ಸುಮಹಾಮನಾಃ|

05132039c ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ನಮೇನ್ನಿತ್ಯಂ ಧರ್ಮಾಯೈವ ಚ ಸಂಜಯ||

ಸಂಜಯ ! ಮದಿಸಿದ ಆನೆಯಂತೆ ಸರ್ವತ್ರ ಭಯರಹಿತನಾಗಿ ಸುತ್ತಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸದಾ

ಸಮಸ್ಯ ರಿಸಬೇಕು.

05132040a ನಿಯಚ್ಚ ನ್ನಿತರಾನ್ವರ್ಣಾನ್ವಿನಿಘ್ನನ್ವರ್ವದುಷ್ಕುತಃ|

05132040c ಸಸಹಾಯೋಽಸಹಾಯೋ ವಾ ಯಾವಜ್ಜೀವಂ ತಥಾ ಭವೇತ್||

ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಸಹಾಯವಿರಲಿ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲದಿರಲಿ, ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಜೀವವಿದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ವರ್ಣಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುವಂತೆ ಸರ್ವ ದುಷ್ಕೃತರನ್ನೂ ನಿಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾ ಇರಬೇಕು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
ವಿದುಲಾಪುತ್ರಾನುಶಾಸನೇ ದ್ವಿತ್ರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿದುಲಾಪುತ್ರಾನುಶಾಸನದಲ್ಲಿ ನೂರಾಮೂವತ್ತೆರಡನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೨

ವಿದುಲೆಯು ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಮುಂದುವರಿಸಿ ಹೇಳುವುದು (೧-೨೨).

05133001 ಪುತ್ರ ಉವಾಚ|

05133001a ಕೃಷ್ಣಾಯಸಸ್ಯೇವ ಚ ತೇ ಸಂಹತ್ಯ ಹೃದಯಂ ಕೃತಂ|

05133001c ಮಮ ಮಾತಸ್ತ್ವ ಕರುಣೇ ವೈರಪ್ರಜ್ಞೇ ಹ್ಯಮರ್ಷಣೇ||

ಮಗನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಾತಾ! ನನ್ನೊಡನೆ ಈ ರೀತಿ ಕರುಣೆಯಿಲ್ಲದೇ
ವೈರಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಕ್ರೂರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವೆ ಎಂದರೆ ನಿನ್ನ

ಹೃದಯವು ಕಬ್ಬಿಣದ ಗುಂಡಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದಾಗಿರಬೇಕು.

05133002a ಅಹೋ ಕ್ಷತ್ರಸಮಾಚಾರೋ ಯತ್ರ ಮಾಮಪರಂ ಯಥಾ|

05133002c ಈದೃಶಂ ವಚನಂ ಬ್ರೂಯಾದ್ಭವತೀ ಪುತ್ರಮೇಕಜಂ||

ಅಯ್ಯೋ! ನಾನೊಬ್ಬ ಬೇರೆಯವನೆಂಬಂತೆ ಈ ಕ್ಷತ್ರಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನು,
ಒಬ್ಬನೇ ಮಗನನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನೀನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ!

05133003a ಕಿಂ ನು ತೇ ಮಾಮಪಶ್ಯಂತ್ಯಾಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಅಪಿ ಸರ್ವಯಾ|

05133003c ಕಿಮಾಭರಣಕೃತ್ಯಂ ತೇ ಕಿಂ ಭೋಗೈರ್ಜೀವಿತೇನ ವಾ||

ನಾನೇ ಕಾಣದ ನಿನಗೆ ಈ ಸರ್ವ ಪೃಥ್ವಿಯಾದರೂ ಏಕೆ? ನಿನಗೆ
ಆಭರಣಗಳು ಏಕೆ? ಭೋಗಜೀವನವಾದರೂ ಏಕೆ?”

05133004 ಮಾತೋವಾಚ|

05133004a ಸರ್ವಾರಂಭಾ ಹಿ ವಿದುಷಾಂ ತಾತ ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾರಣಾತ್|

05133004c ತಾನೇವಾಭಿಸಮೀಕ್ಷ್ಯಾಹಂ ಸಂಜಯ ತ್ವಾಮಚೂಚುದಂ||

ಮಾತೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಸಂಜಯ! ಮಗೂ! ವಿದುಷರ ಸರ್ವ
ಕಾರ್ಯಗಳೂ ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ
ಅದನ್ನೇ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

05133005a ಸ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯಕ್ರಮೋಪೇತೋ ಮುಖ್ಯಃ ಕಾಲೋಽಯಮಾಗತಃ|

05133005c ಅಸ್ಮಿಂಶ್ಚೇದಾಗತೇ ಕಾಲೇ ಕಾರ್ಯಂ ನ ಪ್ರತಿಪದ್ಯಸೇ|

05133005e ಅಸಂಭಾವಿತರೂಪಸ್ತ್ವಂ ಸುನೃಶಂಸಂ ಕರಿಷ್ಯಸಿ||

05133006a ತಂ ತ್ವಾಮಯಶಸಾ ಸ್ಪೃಷ್ಟಂ ನ ಬ್ರೂಯಾಂ ಯದಿ ಸಂಜಯ|

05133006c ಖಿರೀವಾತ್ಸಲ್ಯಮಾಹುಸ್ತನ್ನಿಹ್ನಾಮರ್ಥ್ಯಮಹೇತುಕಂ||

ಸಮಯವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುವಾಗಲೂ ನೀನು ಮುಖ್ಯವಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ, ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಕುಳಿತಿರುವ ನೀನು ಶತ್ರುವಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರೌರ್ಯದಿಂದ ವರ್ತಿಸದೇ ಇದ್ದರೆ ನಿನಗೆ ಸರ್ವತಃ ಅಪಯಶಸ್ಸು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಜಯ! ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನೇನಾದರೂ ನಿನಗೆ ಸರಿಯಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ನಿನ್ನಮೇಲಿರುವ ವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನು ಗಾರ್ದಭಿ (ಹೆಣ್ಣುಕತ್ತೆ) ಯ ವಾತ್ಸಲ್ಯದಂತೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯರಹಿತವೂ ಅಕಾರಣವೂ ಎಂದೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

05133007a ಸದ್ಭಿರ್ವಿರ್ಗರ್ಹಿತಂ ಮಾರ್ಗಂ ತ್ಯಜ ಮೂರ್ಖನಿಷೇವಿತಂ|

05133007c ಅವಿದ್ಯಾ ವೈ ಮಹತ್ಯಸ್ತಿ ಯಾಮಿಮಾಂ ಸಂಶ್ರಿತಾಃ ಪ್ರಜಾಃ||

05133008a ತವ ಸ್ಯಾದ್ಯದಿ ಸದ್ವೃತ್ತಂ ತೇನ ಮೇ ತ್ವಂ ಪ್ರಿಯೋ ಭವೇಃ|

05133008c ಧರ್ಮಾರ್ಥಗುಣಯುಕ್ತೇನ ನೇತರೇಣ ಕಥಂ ಚನ|

05133008e ದೈವಮಾನುಷಯುಕ್ತೇನ ಸದ್ಭಿರಾಚರಿತೇನ ಚ||

ಮೂರ್ಖರಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುವ ಮತ್ತು ಸತ್ತುರುಷರಿಂದ ನಿಂದಿಸಲ್ಪಡುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸು. ಅವಿದ್ಯೆಯು ಮಹತ್ತರವಾದುದು. ಪ್ರಜೆಗಳು ಇದನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಸದ್ವಿದ್ಯೆವಿದೆಯಿಂದಾದರೆ, ಧರ್ಮಾರ್ಥಗುಣಗಳಿದ್ದರೆ, ದೈವ-ಮಾನುಷಯುಕ್ತನಾಗಿದ್ದರೆ, ಸತ್ತುರುಷರ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ

ನೀನು ನನಗೆ ಪ್ರಿಯನಾಗುವೆ. ಅನ್ಯಥಾ ಇಲ್ಲ.

05133009a ಯೋ ಹ್ಯೇವಮವಿನೀತೇನ ರಮತೇ ಪುತ್ರನಪ್ಪಣಾ|

05133009c ಅನುತ್ಥಾನವತಾ ಚಾಪಿ ಮೋಘಂ ತಸ್ಯ ಪ್ರಜಾಫಲಂ||

ಯಾರು ಈ ರೀತಿ ಅವಿನೀತನಾಗಿರುವ ಮಗ ಅಥವಾ

ಮೊಮ್ಮೊಗನೊಂದಿಗೆ ರಮಿಸುತ್ತಾನೋ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಜಾಫಲದ ಅನುತ್ಥ
ಅವನತಗಳು ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತವೆ.

05133010a ಅಕುರ್ವಂತೋ ಹಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ಕುರ್ವಂತೋ ನಿಂದಿತಾನಿ ಚ|

05133010c ಸುಖಂ ನೈವೇಹ ನಾಮುತ್ರ ಲಭಂತೇ ಪುರುಷಾಧಮಾಃ||

ಮಾಡಬೇಕಾದುದನ್ನು ಮಾಡದೇ ನಿಂದನೀಯವಾದವುಗಳನ್ನು
ಮಾಡುವ ಪುರುಷಾಧಮರು ಇಲ್ಲಿಯೂ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಸುಖವನ್ನು
ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ.

05133011a ಯುದ್ಧಾಯ ಕ್ಷತ್ರಿಯಃ ಸೃಷ್ಟ್ಯಃ ಸಂಜಯೇಹ ಜಯಾಯ ಚ|

05133011c ಕ್ರೂರಾಯ ಕರ್ಮಣೇ ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಪರಿಪಾಲನೇ|

05133011e ಜಯನ್ವಾ ವಧ್ಯಮಾನೋ ವಾ ಪ್ರಾಪ್ನೋತೀಂದ್ರಸಲೋಕತಾಂ||

ಸಂಜಯ ! ಇಲ್ಲಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಜಯಕ್ಕಾಗಿ, ನಿತ್ಯವೂ
ಕ್ರೂರ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡಲೆಂದೇ
ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಜಯಗಳಿಸಿ ಅಥವಾ ವಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಅವನು
ಇಂದ್ರಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

05133012a ನ ಶಕ್ರಭವನೇ ಪುಣ್ಯೇ ದಿವಿ ತದ್ವಿದ್ಯತೇ ಸುಖಂ|

05133012c ಯದಮಿತ್ರಾನ್ವಶೇ ಕೃತ್ವಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯಃ ಸುಖಮಶ್ನುತೇ||

ಆದರೆ ಅಮಿತ್ರರನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಯಾವ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೋ ಅದು ಪುಣ್ಯ ದಿವಿಯಲ್ಲಿರುವ ಶಕ್ರಭವನದಲ್ಲಿಯೂ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

05133013a ಮನ್ಯುನಾ ದಹ್ಯಮಾನೇನ ಪುರುಷೇಣ ಮನಸ್ವಿನಾ|

05133013c ನಿಕೃತೇನೇಹ ಬಹುಶಃ ಶತ್ರುನ್ವ ತಿಜಿಗೀಷಯಾ||

05133014a ಆತ್ಮಾನಂ ವಾ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಶತ್ರುನ್ವಾ ವಿನಿಪಾತ್ಯ ವೈ|

05133014c ಅತೋಽನ್ಯೇನ ಪ್ರಕಾರೇಣ ಶಾಂತಿರಸ್ಯ ಕುತೋ ಭವೇತ್||

ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಮನಸ್ವಿ ಪುರುಷನು, ಬಹಳ ಬಾರಿ ಸೋಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟಾಗ, ಶತ್ರುವನ್ನು ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಸೋಲಿಸಲು ಸಮಯ ಕಾಯಬೇಕು. ತನ್ನನ್ನೇ ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ ಅಥವಾ ಶತ್ರುವನ್ನು ಬೀಳಿಸದೇ ಇನ್ನು ಬೇರೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದ ಶಾಂತಿ ದೊರೆಯಬಹುದು?

05133015a ಇಹ ಪ್ರಾಜ್ಞೋ ಹಿ ಪುರುಷಃ ಸ್ವಲ್ಪಮಪ್ರಿಯಮಿಚ್ಛತಿ|

05133015c ಯಸ್ಯ ಸ್ವಲ್ಪಂ ಪ್ರಿಯಂ ಲೋಕೇ ಧ್ರುವಂ ತಸ್ಯಾಲ್ಪಮಪ್ರಿಯಂ||

ಪ್ರಾಜ್ಞ ಪುರುಷನು ಅಲ್ಪವಾದ ಏನನ್ನೂ ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾರಿಗೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಪ್ರಿಯವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಆ ಸ್ವಲ್ಪವೇ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಅಪ್ರಿಯವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

05133016a ಪ್ರಿಯಾಭಾವಾಚ್ಚ ಪುರುಷೋ ನೈವ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಶೋಭನಂ|

05133016c ಧ್ರುವಂ ಚಾಭಾವಮಭ್ಯೇತಿ ಗತ್ವಾ ಗಂಗೇವ ಸಾಗರಂ||

ಪ್ರಿಯವಾದುದರ ಅಭಾವದಿಂದ ಪುರುಷನು ಶೋಭಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
ಅಭಾವವಾದವುಗಳು ಬೇಕೆಂದು ಅವನು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಸಾಗರವನ್ನು
ಹೊಗುವ ಗಂಗೆಯಂತೆ ಕಳೆದುಹೋಗುತ್ತಾನೆ.”

05133017 ಪುತ್ರ ಉವಾಚ|

05133017a ನೇಯಂ ಮತಿಷ್ಟ್ವಯಾ ವಾಚ್ಯಾ ಮಾತಃ ಪುತ್ರೇ ವಿಶೇಷತಃ|

05133017c ಕಾರುಣ್ಯಮೇವಾತ್ರ ಪಶ್ಯ ಭೂತ್ವೇಹ ಜಡಮೂಕವತ್||

ಮಗನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಮ್ಮಾ ! ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಮಗನ ಎದಿರು
ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಇದನ್ನು ಹೇಳಬಾರದು. ಜಡ ಮೂಕನಂತೆ
ಇರುವವನನ್ನು ಕಾರುಣ್ಯದಿಂದ ನೋಡು.”

05133018 ಮಾತೋವಾಚ|

05133018a ಅತೋ ಮೇ ಭೂಯಸೀ ನಂದಿಯರ್ಥೇವಮನುಪಶ್ಯಸಿ|

05133018c ಚೋದ್ಯಂ ಮಾಂ ಚೋದಯಸ್ಯೇತದ್ಭೃಶಂ ವೈ ಚೋದಯಾಮಿ ತೇ||

ಮಾತೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಒಳ್ಳೆಯದು. ಇದನ್ನು ನೀನು ಹಾಗೆ
ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು
ಪ್ರಚೋದಿಸುತ್ತೇನೆ.

05133019a ಅಥ ತ್ವಾಂ ಪೂಜಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಹತ್ವಾ ವೈ ಸರ್ವಸ್ಯೆಂಧವಾನ್|

05133019c ಅಹಂ ಪಶ್ಯಾಮಿ ವಿಜಯಂ ಕೃತ್ಸ್ನಂ ಭಾವಿನಮೇವ ತೇ||

ಸರ್ವ ಸೈಂಧವರನ್ನು ಕೊಂದು ವಿಜಯಿಯಾದುದನ್ನು ನೋಡಿದ
ನಂತರವೇ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ತುಂಬಾ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು
ಗೌರವಿಸುತ್ತೇನೆ.”

05133020 ಪುತ್ರ ಉವಾಚ|

05133020a ಅಕೋಶಸ್ಯಾಸಹಾಯಸ್ಯ ಕುತಃ ಸ್ವಿದ್ವಿಜಯೋ ಮಮ|

05133020c ಇತ್ಯವಸ್ಥಾಂ ವಿದಿತ್ವೇಮಾಮಾತ್ಮನಾತ್ಮನಿ ದಾರುಣಾಂ|

05133020e ರಾಜ್ಯಾನ್ಭವೋ ನಿವೃತ್ತೋ ಮೇ ತ್ರಿದಿವಾದಿವ ದುಷ್ಕೃತೇಃ||

ಮಗನು ಹೇಳಿದನು: “ಧನವಿಲ್ಲದೇ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೇ ನನಗೆ ಜಯವು
ಎಲ್ಲಿಂದ ಸಿಗಬೇಕು? ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದವನು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ
ಹೇಗೆ ನಿವೃತ್ತನಾಗುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆ ನನ್ನ ಈ ದಾರುಣ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು
ನೋಡಿ ನಾನು ರಾಜ್ಯದ ಆಸೆಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

05133021a ಈದೃಶಂ ಭವತೀ ಕಂ ಚಿದುಪಾಯಮನುಪಶ್ಯತಿ|

05133021c ತನ್ಮೇ ಪರಿಣತಪ್ರಜ್ಞೇ ಸಮ್ಯಕ್ಪ್ರಬ್ರೂಹಿ ಪೃಚ್ಛತೇ|

05133021e ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಹಿ ತತ್ಸರ್ವಂ ಯಥಾವದನುಶಾಸನಂ||

ಹೀಗಿರುವಾಗ ನೀನು ಯಾವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಕಂಡಿರುವೆ?
ಪರಿಣತಪ್ರಜ್ಞೇ! ಕೇಳುವ ನನಗೆ ಅದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೇಳು.
ನಿನ್ನ ಅನುಶಾಸನದಂತೆ ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

05133022 ಮಾತೋವಾಚ|

05133022a ಪುತ್ರಾತ್ಮಾ ನಾವಮಂತವ್ಯಃ ಪೂರ್ವಾ ಭಿರಸಮೃದ್ಧಿಭಿಃ|

05133022c ಅಭೂತ್ವಾ ಹಿ ಭವಂತ್ಯರ್ಥಾ ಭೂತ್ವಾ ನಶ್ಯಂತಿ ಚಾಪರೇ||

ಮಾತೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಮಗೂ! ಸೋಲಿನ ಕುರಿತು ಮೊದಲೇ ಯೋಚಿಸಿ ನಿನ್ನನ್ನು ನೀನೇ ಅಪಮಾನಿಸಬೇಡ. ಇದರಿಂದ ಆಗಬಾರದು ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದ್ದುದೂ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.

05133023a ಅಮರ್ಷೇಣೈವ ಚಾಪ್ಯರ್ಥಾ ನಾರಬ್ಧವ್ಯಾಃ ಸುಬಾಲಿಶೈಃ|

05133023c ಸರ್ವೇಷಾಂ ಕರ್ಮಣಾಂ ತಾತ ಫಲೇ ನಿತ್ಯಮನಿತ್ಯತಾ||

ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಕೋಪದಿಂದ ಅಥವಾ ಬಾಲಿಶರಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬಾರದು. ಮಗೂ! ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಫಲಿತಾಂಶವು ಅನಿಶ್ಚಿತವಾದುದು.

05133024a ಅನಿತ್ಯಮಿತಿ ಜಾನಂತೋ ನ ಭವಂತಿ ಭವಂತಿ ಚ|

05133024c ಅಥ ಯೇ ನೈವ ಕುರ್ವಂತಿ ನೈವ ಜಾತು ಭವಂತಿ ತೇ||

ಅನಿಶ್ಚಿತವೆಂದು ತಿಳಿದೂ ಜನರು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಏನೂ ಮಾಡದಿರುವವನಿಗೆ ಏನೂ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

05133025a ಐಕಗುಣ್ಯಮನೀಹಾಯಾಮಭಾವಃ ಕರ್ಮಣಾಂ ಫಲಂ|

05133025c ಅಥ ದ್ವೈಗುಣ್ಯಮೀಹಾಯಾಂ ಫಲಂ ಭವತಿ ವಾ ನ ವಾ||

ಇದೇ ಅದರ ಏಕೈಕ ಪರಿಣಾಮ. ಆದರೆ ತಾನು ಮಾಡಬೇಕಾದುದನ್ನು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸುವವನಿಗೆ ಎರಡು

ಪರಿಣಾಮಗಳಾಗಬಹುದು: ಫಲವು ದೊರೆಯಬಹುದು ಅಥವಾ ದೊರೆಯದೇ ಇರಬಹುದು.

05133026a ಯಸ್ಯ ಪ್ರಾಗೇವ ವಿದಿತಾ ಸರ್ವಾರ್ಥಾನಾಮನಿತ್ಯತಾ|

05133026c ನುದೇದ್ವಂದ್ವಿಸಮೃದ್ಧೀ ಸ ಪ್ರತಿಕೂಲೇ ನೃಪಾತ್ಮಜ||

ನೃಪಾತ್ಮಜ ! ಯಾರಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಫಲವು ಸರ್ವಾರ್ಥ ದೊರೆಯಲಾರದೆಂದು ತಿಳಿದಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅವನು ಪ್ರತಿಕೂಲನ ಅಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು.

05133027a ಉತ್ಥಾತವ್ಯಂ ಜಾಗೃತವ್ಯಂ ಯೋಕ್ತವ್ಯಂ ಭೂತಿಕರ್ಮಸು|

05133027c ಭವಿಷ್ಯತೀತ್ಯೇವ ಮನಃ ಕೃತ್ವಾ ಸತತಮವ್ಯಥೈಃ|

ನಾನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಕಾರ್ಯವು ಸಿದ್ಧಿಯಾಗೇ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ದೃಢತೆಯಿಂದ ಶಂಕೆಗಳಿಲ್ಲದೆಯೇ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಏಳಬೇಕು, ಸಜ್ಜಾಗಬೇಕು ಮತ್ತು ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರತನಾಗಿರಬೇಕು.

05133027e ಮಂಗಲಾನಿ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಶ್ಚೇಶ್ವರೈಃ ಸಹ||

05133028a ಪ್ರಾಜ್ಞಾಸ್ಯ ನೃಪತೇರಾಶು ವೃದ್ಧಿಭವತಿ ಪುತ್ರಕ|

05133028c ಅಭಿವರ್ತತಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಸ್ತಂ ಪ್ರಾಚೀಮಿವ ದಿವಾಕರಃ||

ಪುತ್ರ ! ದೇವ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಮಂಗಲಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಪ್ರಾಜ್ಞ ನೃಪತಿಗೆ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ದಿವಾಕರನಂತೆ ಅವನ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ.

05133029a ನಿದರ್ಶನಾನ್ಯುಪಾಯಾಂಶ್ಚ ಬಹೂನ್ಯುದ್ಧರ್ಷಣಾನಿ ಚ|

05133029c ಅನುದರ್ಶಿತರೂಪೋಽಸಿ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಕುರು ಪೌರುಷಂ|

05133029e ಪುರುಷಾರ್ಥಮಭಿಪ್ರೇತಂ ಸಮಾಹರ್ತುಮಿಹಾರ್ಹಸಿ||

ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದೇನೆ. ಬಹಳ ಉಪಾಯಗಳನ್ನೂ
ತೋರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅನುದರ್ಶಿತ ರೂಪನಾಗಿರುವೆ. ಪೌರುಷವನ್ನು ಮಾಡಿ
ತೋರಿಸು. ಪುರುಷಾರ್ಥವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ನೀನು ಅರ್ಹನಾಗಿದ್ದೀಯೆ.

05133030a ಕ್ರುದ್ಧಾಽಲ್ಲುಬ್ಧಾನ್ವರಿಕ್ಷೀಣಾನವಕ್ಷಿಪ್ತಾನ್ವಿಮಾನಿತಾನ್|

05133030c ಸ್ಪರ್ಧಿನಶ್ಚೈವ ಯೇ ಕೇ ಚಿತ್ತಾನ್ಯುಕ್ತ ಉಪಧಾರಯ||

ಶತ್ರುವಿನ ಕುರಿತು ಸಿಟ್ಟಾಗಿರುವ, ಅವರಿಂದಾಗಿ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ
ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುವ, ಗರ್ವಿತರಾಗಿರುವ, ಅವರಿಂದ
ಅವಮಾನಿತರಾಗಿರುವ, ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಿರುವ ಯಾರೆಲ್ಲಾ
ಇದ್ದಾರೋ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ಒಂದುಗೂಡಿಸು.

05133031a ಏತೇನ ತ್ವಂ ಪ್ರಕಾರೇಣ ಮಹತೋ ಭೇತ್ಸ್ಯಸೇ ಗಣಾನ್|

05133031c ಮಹಾವೇಗ ಇವೋದ್ಧೂತೋ ಮಾತರಿಶ್ವಾ ಬಲಾಹಕಾನ್||

ಈ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ನೀನು ಮಹಾ ಸೇನೆಯನ್ನು ಒಟ್ಟುಮಾಡಿದುದೇ ಆದರೆ
ಮಹಾವೇಗದ ಭಿರುಗಾಳಿಯು ಮೋಡಗಳನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ
ಶತ್ರುಸೇನೆಗಳನ್ನು ಭೇದಿಸಬಲ್ಲೆ.

05133032a ತೇಷಾಮಗ್ರಪ್ರದಾಯೀ ಸ್ಯಾಃ ಕಲ್ಯೋತ್ಥಾಯೀ ಪ್ರಿಯಂವದಃ|

05133032c ತೇ ತ್ವಾಂ ಪ್ರಿಯಂ ಕರಿಷ್ಯಂತಿ ಪುರೋ ಧಾಸ್ಯಂತಿ ಚ ಧ್ರುವಂ||

ಮೊದ ಮೊದಲು ನೀನು ಅವರಿಗೆ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನವನ್ನಿತ್ತು, ಎದ್ದೊಡನೆಯೇ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡು. ಆಗ ಅವರು ನಿನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡುವವರಲ್ಲದೇ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾಯಕನನ್ನಾಗಿಯೂ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು ನಿಶ್ಚಿತ.

05133033a ಯದ್ಯೈವ ಶತ್ರುರ್ಜಾನೀಯಾತ್ಸಪತ್ನಂ ತ್ಯಕ್ತಜೀವಿತಂ|

05133033c ತದ್ಯೈವಾಸ್ಮಾದುದ್ವಿಜತೇ ಸರ್ಪಾದ್ವೇಶ್ಮಗತಾದಿವ||

ಯಾವಾಗ ನಿನ್ನ ಶತ್ರುವು ಪ್ರಾಣವನ್ನೂ ತೊರೆಯಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ಇವನು ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆಯೋ ಆಗಲೇ ಅವನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವ ಸರ್ಪಕ್ಕೆ ಹೆದರುವಂತೆ ಉದ್ವಿಗ್ನನಾಗುತ್ತಾನೆ.

05133034a ತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಪರಾಕ್ರಾಂತಂ ವಶೇ ನ ಕುರುತೇ ಯದಿ|

05133034c ನಿರ್ವಾದ್ಯೈರ್ನಿರ್ವದೇದೇನಮಂತತಸ್ತದ್ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ನಿನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ತಿಳಿದು ಒಂದು ವೇಳೆ ನಿನ್ನನ್ನು ವಶಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೇ ಇದ್ದರೆ ನಿರ್ವಾದದಿಂದ ಅಥವಾ ನಿವೇದನೆಯಿಂದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅವನು ನಿನ್ನವನಾಗುತ್ತಾನೆ.

05133035a ನಿರ್ವಾದಾದಾಸ್ಪದಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಧನವೃದ್ಧಿರ್ಭವಿಷ್ಯತಿ|

05133035c ಧನವಂತಂ ಹಿ ಮಿತ್ರಾಣಿ ಭಜಂತೇ ಚಾಶ್ರಯಂತಿ ಚ||

ಸಂಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಧನವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಧನವಂತನನ್ನು ಮಿತ್ರರು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಶ್ರಯಿಸುತ್ತಾರೆ.

05133036a ಸ್ವಲಿತಾರ್ಥಂ ಪುನಸ್ತಾತ ಸಂತ್ಯಜಂತ್ಯಪಿ ಬಾಂಧವಾಃ|

05133036c ಅಪ್ಯಸ್ಮಿನ್ನಾಶ್ರಯಂತೇ ಚ ಜುಗುಪ್ಸಂತಿ ಚ ತಾದೃಶಂ||

ಮಗೂ ! ಅರ್ಥವಿಹೀನನನ್ನು ಬಾಂಧವರು ತ್ಯಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವನನ್ನು ಯಾರೂ ಆಶ್ರಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಅಂಥವನನ್ನು ಜುಗುಪ್ಸೆಯಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

05133037a ಶತ್ರುಂ ಕೃತ್ವಾ ಯಃ ಸಹಾಯಂ ವಿಶ್ವಾಸಮುಪಗಚ್ಚತಿ|

05133037c ಅತಃ ಸಂಭಾವ್ಯಮೇವೈತದ್ಯದ್ರಾಜ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾದಿತಿ||

ಶತ್ರುವಿನ ಶತ್ರುವಿನೊಂದಿಗೆ ಸ್ನೇಹಬೆಳೆಸಿ ಅವನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪುನಃ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
ವಿದುಲಾಪುತ್ರಾನುಶಾಸನೇ ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿದುಲಾಪುತ್ರಾನುಶಾಸನದಲ್ಲಿ ನೂರಾಮೂವತ್ತೂರನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೪

“ರಾಜನಾದವನು ಎಂತಹುದೇ ಆಪತ್ತು ಬಂದರೂ ಎಂದೂ
ಭಯಪಡಬಾರದು. ಒಂದುವೇಳೆ ಹೆದರಿದರೂ ಹೆದರಿದವನಂತೆ
ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು” ಎಂದು ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ವಿದುಲಿಯು

ಪ್ರಚೋದಿಸಿದುದು (೧-೨೧).

05134001 ಮಾತೋವಾಚ|

05134001a ನೈವ ರಾಜ್ಞಾ ದರಃ ಕಾರ್ಯೋ ಜಾತು ಕಸ್ಯಾಂ ಚಿದಾಪದಿ|

05134001c ಅಥ ಚೇದಪಿ ದೀರ್ಣಃ ಸ್ಯಾನ್ವೈವ ವರ್ತೇತ ದೀರ್ಣವತ್||

ಮಾತೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ರಾಜನಾದವನು ಎಂತಹುದೇ ಆಪತ್ತು ಬಂದರೂ ಎಂದೂ ಭಯಪಡಬಾರದು. ಒಂದುವೇಳೆ ಹೆದರಿದರೂ ಹೆದರಿದವನಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

05134002a ದೀರ್ಣಂ ಹಿ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಸರ್ವಮೇವಾನುದೀರ್ಯತೇ|

05134002c ರಾಷ್ಟ್ರಂ ಬಲಮಮಾತ್ಯಾಶ್ಚ ಪೃಥಕ್ಕುರ್ವಂತಿ ತೇ ಮತಿಂ||

ರಾಜನು ಹೆದರಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಎಲ್ಲರೂ ಹೆದರುತ್ತಾರೆ. ರಾಷ್ಟ್ರ, ಸೇನೆ, ಮತ್ತು ಅಮಾತ್ಯರು ನಿನಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

05134003a ಶತ್ರುನೇಕೇ ಪ್ರಪದ್ಯಂತೇ ಪ್ರಜಹತ್ಯಪರೇ ಪುನಃ|

05134003c ಅನ್ವೇಕೇ ಪ್ರಜಿಹೀರ್ಷಂತಿ ಯೇ ಪುರಸ್ತಾದ್ವಿಮಾನಿತಾಃ||

ಕೆಲವರು ಶತ್ರುಗಳೊಡನೆ ಒಂದಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇತರರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಅಪಮಾನಿತರಾದವರು ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ.

05134004a ಯ ಏವಾತ್ಯಂತಸುಹೃದಸ್ತು ಏನಂ ಪರ್ಯುಪಾಸತೇ|

05134004c ಅಶಕ್ತಯಃ ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಮಾ ಬದ್ಧವತ್ಸಾ ಇಡಾ ಇವ||

ಆದರೆ ಅತ್ಯಂತ ಆತ್ಮೀಯರಾದವರು ಮಾತ್ರ ಅವನ ಸೇವೆ
ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದ ಕರುವಿನೊಡನಿರುವ ಹಸುವಿನಂತೆ ಆ
ಅಶಕ್ತರು ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನೇ ಆಶಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

05134004e ಶೋಚಂತಮನುಶೋಚಂತಿ ಪ್ರತೀತಾನಿವ ಬಾಂಧವಾನ್||

05134005a ಅಪಿ ತೇ ಪೂಜಿತಾಃ ಪೂರ್ವಮಪಿ ತೇ ಸುಹೃದೋ ಮತಾಃ|

ಶೋಕಿಸುವ ಬಾಂಧವರಂತೆ ಅವರೂ ಕೂಡ ಜೊತೆಗೆ ಶೋಕಿಸುತ್ತಾರೆ.
ಅಂತಹ ಸುಹೃದಯರು, ಹಿಂದೆ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರು, ನಿನಗೆ
ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದಾರೆಯೇ?

05134005c ಯೇ ರಾಷ್ಟ್ರ ಮಭಿಮನ್ಯಂತೇ ರಾಜ್ಞೋ ವ್ಯಸನಮೀಯುಷಃ||

05134005e ಮಾ ದೀದರಸ್ವಂ ಸುಹೃದೋ ಮಾ ತ್ವಾಂ ದೀರ್ಣಂ ಪ್ರಹಾಸಿಷುಃ||

ಯಾರು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅಭಿಮಾನಿಗಳೋ, ಯಾರು ರಾಜನು
ವ್ಯಸನದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಸಹಾಯಮಾಡಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೋ ಅಂಥಹ
ಸುಹೃದಯರನ್ನು ದೂರಮಾಡಬೇಡ. ಅವರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಅಗಲದಿರಲಿ.

05134006a ಪ್ರಭಾವಂ ಪೌರುಷಂ ಬುದ್ಧಿಂ ಜಿಜ್ಞಾಸಂತ್ಯಾ ಮಯಾ ತವ|

05134006c ಉಲ್ಲಪಂತ್ಯಾ ಸಮಾಶ್ವಾಸಂ ಬಲವಾನಿವ ದುರ್ಬಲಂ||

ನಿನ್ನ ಪ್ರಭಾವ, ಪೌರುಷ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೇ
ದುರ್ಬಲನಂತಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಲವಂತನಾಗಿ ಎಬ್ಬಿಸಿ ಆಶ್ವಾಸನೆ
ನೀಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾನು ನಿನಗೆ ಈ ರೀತಿ ಮಾತನಾಡಿದೆ.

05134007a ಯದ್ಯೇತತ್ಸಂವಿಜಾನಾಸಿ ಯದಿ ಸಮ್ಯಗ್ಭವೀಮ್ಯಹಂ|

05134007c ಕೃತ್ವಾಸೌಮ್ಯಮಿವಾತ್ಮಾನಂ ಜಯಾಯೋತ್ತಿಷ್ಠ ಸಂಜಯ||

ಸಂಜಯ ! ನಾನು ಹೇಳಿದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ

ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವೆಯಾದರೆ ನಿನ್ನ ಸೌಮ್ಯ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು
ಬದಲಾಯಿಸಿ ಜಯಕ್ಕಾಗಿ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲು !

05134008a ಅಸ್ತಿ ನಃ ಕೋಶನಿಚಯೋ ಮಹಾನವಿದಿತಸ್ತವ|

05134008c ತಮಹಂ ವೇದ ನಾನ್ಯಸ್ತಮುಪಸಂಪಾದಯಾಮಿ ತೇ||

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಅಪಾರ ಧನವಿದೆ. ಅದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯದು.

ಬೇರೆಯಾರಿಗೂ ಅಲ್ಲದೇ ನನಗೊಬ್ಬಳಿಗೇ ತಿಳಿದಿರುವ ಅದನ್ನು ನಾನು
ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

05134009a ಸಂತಿ ನೈಕಶತಾ ಭೂಯಃ ಸುಹೃದಸ್ತವ ಸಂಜಯ|

05134009c ಸುಖದುಃಖಸಹಾ ವೀರ ಶತಾರ್ಹಾ ಅನಿವರ್ತಿನಃ||

ಸಂಜಯ ! ವೀರ ! ಒಬ್ಬರಲ್ಲ ನಿನ್ನ ನೂರಾರು ಸುಹೃದಯರು, ಸುಖ-
ದುಃಖಗಳಲ್ಲಿ ಜೊತೆಗಿರುವ, ಯುದ್ಧದಿಂದ ಪಲಾಯನ
ಮಾಡದಿರುವವರು ಇದ್ದಾರೆ.

05134010a ತಾದ್ಯಶಾ ಹಿ ಸಹಾಯಾ ವೈ ಪುರುಷಸ್ಯ ಬುಭೂಷತಃ|

05134010c ಈಷದುಜ್ಜಿಹತಃ ಕಿಂ ಚಿತ್ಸಚಿವಾಃ ಶತ್ರುಕರ್ಶನಾಃ||

ಶತ್ರುಕರ್ಶನ ! ನಿನ್ನ ಒಳಿತನ್ನೇ ಬಯಸುವ, ಯುದ್ಧಮಾಡಿಯಾದರೂ

ನಿನ್ನ ಶತ್ರುವಿನಿಂದ ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದುದನ್ನು ಕಿತ್ತು ತರಲು
ಸಮರ್ಥರಾದವರು ನಿನ್ನ ಸಚಿವರಾಗಬೇಕು.”

05134011 ಪುತ್ರ ಉವಾಚ|

05134011a ಕಸ್ಯ ತ್ವೀದೃಶಕಂ ವಾಕ್ಯಂ ಶ್ರುತ್ವಾಪಿ ಸ್ವಲ್ಪಚೇತಸಃ|

05134011c ತಮೋ ನ ವ್ಯಪಹನ್ಯೇತ ಸುಚಿತ್ರಾರ್ಥಪದಾಕ್ಷರಂ||

ಮಗನು ಹೇಳಿದನು: “ಸುಚಿತ್ರಾರ್ಥ ಪದಾಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ,
ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಕಳೆಯುವ ಈ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿ ಯಾವ ಸ್ವಲ್ಪಚೇತಸನು
ತಾನೇ ಮೇಲೇಳುವುದಿಲ್ಲ?

05134012a ಉದಕೇ ಧೂರಿಯಂ ಧಾರ್ಯಾ ಸರ್ತವ್ಯಂ ಪ್ರವಣೇ ಮಯಾ|

05134012c ಯಸ್ಯ ಮೇ ಭವತೀ ನೇತ್ರೀ ಭವಿಷ್ಯದ್ಭೂತದರ್ಶಿನೀ||

ಶತ್ರುವೆಂಬ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗಿರುವ ನನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು
ಉದ್ಧರಿಸಬೇಕು ಅಥವಾ ಯುದ್ಧರೂಪದ ಪ್ರಪಾತದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು
ಪ್ರಾಣವನ್ನು ನೀಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ನನಗೆ ಶಿಕ್ಷಕಿಯಾಗಿರುವೆ.

05134013a ಅಹಂ ಹಿ ವಚನಂ ತ್ವತ್ತ್ವಃ ಶುಶ್ರುಷುರಪರಾಪರಂ|

05134013c ಕಿಂ ಚಿತ್ಕಿಂ ಚಿತ್ತ್ವ ತಿವದಂಸ್ತೂಷ್ಟೀಮಾಸಂ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ||

ನಾನು ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಕೇಳುವ
ಆಸೆಯಿಂದ ನೀನು ಹೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಏನಾದರೂ
ವಿರೋಧವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿ ಸುಮ್ಮನಾಗುತ್ತಿದ್ದೆ.

05134014a ಅತ್ಯಪ್ಯನ್ನಮೃತಸ್ಯೇವ ಕೃಚ್ಚಾ ಲ್ಲಬ್ಧಸ್ಯ ಬಾಂಧವಾತ್|

05134014c ಉದ್ಯಚ್ಚಾಮ್ಯೇಷ ಶತ್ರುಣಾಂ ನಿಯಮಾಯ ಜಯಾಯ ಚ||

ಕಷ್ಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದುದರಿಂದಲೇ ಅಮೃತೋಪಮವಾದ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಅವಕಾಶವಾಯಿತು. ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಇನ್ನಷ್ಟು ಕೇಳಬೇಕೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಈಗ ನಾನು ಶತ್ರುಗಳ ದಮನಕ್ಕೂ ನಮ್ಮ ವಿಜಯಕ್ಕೂ ಬಾಂಧವರೊಡನೆ ಕಾರ್ಯಗತನಾಗುತ್ತೇನೆ.”

05134015 ಕುಂತ್ಯುವಾಚ|

05134015a ಸದಶ್ವ ಇವ ಸ ಕ್ಷಿಪ್ತಃ ಪ್ರಣುನ್ನೋ ವಾಕ್ಯಸಾಯಕೈಃ|

05134015c ತಚ್ಚ ಕಾರ ತಥಾ ಸರ್ವಂ ಯಥಾವದನುಶಾಸನಂ||

ಕುಂತಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಮಾತಿನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಚುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಚಾವಟಿಯಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಉತ್ತಮ ಕುದುರೆಯಂತೆ ಅವನು ಅವಳು ಹೇಳಿದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದನು.

05134016a ಇದಮುದ್ಧರ್ಷಣಂ ಭೀಮಂ ತೇಜೋವರ್ಧನಮುತ್ತಮಂ|

05134016c ರಾಜಾನಂ ಶ್ರಾವಯೇನ್ಮಂತ್ರೀ ಸೀದಂತಂ ಶತ್ರುಪೀಡಿತಂ||

ಹೇಡಿಗಳಿಗೆ ಭಯಂಕರವೂ ಉತ್ತಮರಿಗೆ ತೇಜೋವರ್ಧನವೂ ಆದ ಇದನ್ನು ಶತ್ರುಪೀಡಿತನಾಗಿ ಹತಾಶನಾಗಿರುವ ರಾಜನಿಗೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು.

05134017a ಜಯೋ ನಾಮೇತಿಹಾಸೋಽಯಂ ಶ್ರೋತವ್ಯೋ ವಿಜಿಗೀಷುಣಾ|

05134017c ಮಹೀಂ ವಿಜಯತೇ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಶತ್ರುಂಶ್ಚ ಮರ್ದತಿ||

ಜಯ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಈ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಜಯವನ್ನು ಬಯಸುವವರು
ಕೇಳಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಹಿಯನ್ನು ಜಯಿಸುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಬೇಗನೇ
ಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ಮರ್ದಿಸುತ್ತಾನೆ.

05134018a ಇದಂ ಪುಂಸವನಂ ಚೈವ ವೀರಾಜನನಮೇವ ಚ|

05134018c ಅಭೀಕ್ಷಂ ಗರ್ಭಿಣೀ ಶ್ರುತ್ವಾ ಧ್ರುವಂ ವೀರಂ ಪ್ರಜಾಯತೇ||

ಗರ್ಭಿಣಿಯರು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ವೀರ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯರು ಕೇಳಿದರೂ ವೀರರಾಗುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದು
ನಿಶ್ಚಯ.

05134019a ವಿದ್ಯಾಶೂರಂ ತಪಃಶೂರಂ ದಮಶೂರಂ ತಪಸ್ವಿನಂ|

05134019c ಬ್ರಾಹ್ಮ್ಯಾ ಶ್ರಿಯಾ ದೀಪ್ಯಮಾನಂ ಸಾಧುವಾದೇನ ಸಮ್ಮತಂ||

05134020a ಅರ್ಚಿಷ್ಯಂತಂ ಬಲೋಪೇತಂ ಮಹಾಭಾಗಂ ಮಹಾರಥಂ|

05134020c ಧೃಷ್ಟವಂತಮನಾಧೃಷ್ಯಂ ಜೇತಾರಮಪರಾಜಿತಂ||

05134021a ನಿಯಂತಾರಮಸಾಧೂನಾಂ ಗೋಪ್ತಾರಂ ಧರ್ಮಚಾರಿಣಾಂ|

05134021c ತದರ್ಥಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ಸೂತೇ ವೀರಂ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಂ||

ಗರ್ಭಿಣಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ವಿದ್ಯಾಶೂರ, ತಪಃಶೂರ,
ದಮಶೂರ, ತಪಸ್ವಿನಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮ್ಯದ ಶ್ರೀಯಿಂದ ಬೆಳಗುವ,
ಸಾಧುವಾದದಿಂದ ಸಮ್ಮತನಾಗಿರುವ, ಪ್ರಕಾಶಮಾನನಾದ,
ಬಲೋಪೇತನಾದ, ಮಹಾಭಾಗ, ಮಹಾರಥ, ಧೃಷ್ಟವಂತ,
ಅನಾಧೃಷ್ಯ, ಜೇತಾರ, ಅಪರಾಜಿತ, ದುಷ್ಟರ ನಿಯಂತಾರ,

ಧರ್ಮಚಾರಿಗಳ ಗೋಪ್ತಾರ, ವೀರ, ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಿಗೆ ಜನ್ಮ
ನೀಡುತ್ತಾಳೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
ವಿದುಲಾಪುತ್ರಾನುಶಾಸನಸಮಾಪ್ತೌ
ಚತುಸ್ತಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿದುಲಾಪುತ್ರಾನುಶಾಸನಸಮಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ
ನೂರಾಮಾವತ್ಸಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೫

ಕುಂತಿಯು ಅರ್ಜುನ, ಭೀಮ ಮತ್ತು ಯಮಳರಿಗೆ ಸಂದೇಶವನ್ನಿತ್ತು
ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದುದು (೧-೨೨). ಕೃಷ್ಣನು ಕರ್ಣನೊಡನೆ
ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಮಾತನಾಡಿ ಉಪಪ್ಲವ್ಯಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದುದು (೨೩-೩೦).

05135001 ಕುಂತ್ಯುವಾಚ|

05135001a ಅರ್ಜುನಂ ಕೇಶವ ಬ್ರೂಯಾಸ್ವ ಯಿ ಜಾತೇ ಸ್ಮ ಸೂತಕೇ|

05135001c ಉಪೋಪವಿಷ್ಠಾ ನಾರೀಭಿರಾಶ್ರಮೇ ಪರಿವಾರಿತಾ||

ಕುಂತಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಕೇಶವ ! ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಹೇಳು - “ನೀನು
ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ನಾನು ನಾರಿಯರಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ
ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೆ.

05135002a ಅಥಾಂತರಿಕ್ಷೇ ವಾಗಾಸೀದ್ಧಿವ್ಯರೂಪಾ ಮನೋರಮಾ|

05135002c ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಸಮಃ ಕುಂತಿ ಭವಿಷ್ಯತ್ಯೇಷ ತೇ ಸುತಃ||

ಆಗ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯರೂಪದ ಮನೋರಮ ಮಾತಾಯಿತು.

“ಕುಂತೀ! ನಿನ್ನ ಮಗನು ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಸಮನಾಗುತ್ತಾನೆ.

05135003a ಏಷ ಜೇಷ್ಠತಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಕುರೂನ್ಸರ್ವಾನ್ಸಮಾಗತಾನ್|

05135003c ಭೀಮಸೇನದ್ವಿತೀಯಶ್ಚ ಲೋಕಮುದ್ವರ್ತಯಿಷ್ಯತಿ||

ಇವನು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸೇರುವ ಕುರುಗಳೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಭೀಮಸೇನನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಜಯಿಸಿ ಲೋಕವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ.

05135004a ಪುತ್ರಸ್ತೇ ಪೃಥಿವೀಂ ಜೇತಾ ಯಶಶ್ಚಾಸ್ಯ ದಿವಸ್ಪುಶಂ|

05135004c ಹತ್ವಾ ಕುರೂನ್ಮಾಮಜನ್ಯೇ ವಾಸುದೇವಸಹಾಯವಾನ್||

ನಿನ್ನ ಮಗನು ವಾಸುದೇವನ ಸಹಾಯಕನಾಗಿ ರಣದಲ್ಲಿ ಕುರುಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದು ಅವನ ಯಶಸ್ಸು ದಿವವನ್ನೂ ಮುಟ್ಟುತ್ತದೆ.

05135005a ಪಿತ್ರೈ ಮಂಶಂ ಪ್ರನಷ್ಟಂ ಚ ಪುನರಪ್ಯುದ್ಧರಿಷ್ಯತಿ|

05135005c ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹಿತಃ ಶ್ರೀಮಾಂಸ್ತ್ರೀನ್ಮೈಧಾನಾಹರಿಷ್ಯತಿ||

ಕಳೆದುಹೋದ ಪಿತ್ರೈ ಮಂಶಂ ಪುನಃ ಪಡೆದು ಬೆಳೆಸುತ್ತಾನೆ.

ಸಹೋದರರೊಂದಿಗೆ ಈ ಶ್ರೀಮಾನನು ಮೂರು ಯಾಗಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಾನೆ.”

05135006a ತಂ ಸತ್ಯಸಂಧಂ ಬೀಭತ್ಸುಂ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಮಚ್ಯುತ|

05135006c ಯಥಾಹಮೇವಂ ಜಾನಾಮಿ ಬಲವಂತಂ ದುರಾಸದಂ|

05135006e ತಥಾ ತದಸ್ತು ದಾಶಾರ್ಹ ಯಥಾ ವಾಗಭ್ಯಭಾಷತ||

ಅಚ್ಯುತ ! ದಾಶಾರ್ಹ ! ಆ ಸತ್ಯಸಂಧ, ಬೀಭತ್ಸು, ಸವ್ಯಸಾಚಿಯು ನಾನು ತಿಳಿದಂತೆ ಬಲವಂತನೂ ದುರಾಸದನೂ ಆಗಿದ್ದರೆ ಆ ಮಾತು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ.

05135007a ಧರ್ಮಶ್ಚೇದಸ್ತಿ ವಾಷ್ಣೇಯ ತಥಾ ಸತ್ಯಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

05135007c ತ್ವಂ ಚಾಪಿ ತತ್ತಥಾ ಕೃಷ್ಣ ಸರ್ವಂ ಸಂಪಾದಯಿಷ್ಯಸಿ||

ವಾಷ್ಣೇಯ ! ಧರ್ಮವಿದೆಯಂತಾದರೆ ಇದು ಸತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೃಷ್ಣ ! ನೀನೂ ಕೂಡ ಹಾಗೆಯೇ ಎಲ್ಲವೂ ಆಗುವಂತೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಡುತ್ತೀಯೆ.

05135008a ನಾಹಂ ತದಭ್ಯಸೂಯಾಮಿ ಯಥಾ ವಾಗಭ್ಯಭಾಷತ|

05135008c ನಮೋ ಧರ್ಮಾಯ ಮಹತೇ ಧರ್ಮೋ ಧಾರಯತಿ ಪ್ರಜಾಃ||

ಆ ಮಾತು ಆಡಿದುದನ್ನು ನಾನೂ ಕೂಡ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮಹಾ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಧರ್ಮವು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತದೆ.

05135009a ಏತದ್ಧನಂಜಯೋ ವಾಚ್ಛೋ ನಿತ್ಯೋದ್ಯುಕ್ತೋ ವೃಕೋದರಃ|

05135009c ಯದರ್ಥಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ಸೂತೇ ತಸ್ಯ ಕಾಲೋಽಯಮಾಗತಃ|

05135009e ನ ಹಿ ವೈರಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಸೀದಂತಿ ಪುರುಷರ್ಷಭಾಃ||

ಇದನ್ನು ಧನಂಜಯನಿಗೆ ಹೇಳು. ಇದನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾಗಿರುವ ವೃಕೋದರನಿಗೆ ಹೇಳು. “ಕ್ಷಾತ್ರಿಣಿಯು ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ

ಹಡೆಯುತ್ತಾಳೆಯೋ ಅದರ ಕಾಲವು ಬಂದೊದಗಿದೆ. ಪುರುಷಾರ್ಥಭರು
ವೈರವು ಎದುರಾದಾಗ ಹೇಡಿಗಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ.”

05135010a ವಿದಿತಾ ತೇ ಸದಾ ಬುದ್ಧಿಭೀಮಸ್ಯ ನ ಸ ಶಾಮ್ಯತಿ|

05135010c ಯಾವದಂತಂ ನ ಕುರುತೇ ಶತ್ರುಣಾಂ ಶತ್ರುಕರ್ಶನಃ||

ನಿನಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ. ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸುವವರೆಗೆ ಆ
ಶತ್ರುಕರ್ಶನ ಭೀಮನ ಬುದ್ಧಿಯು ಶಾಂತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

05135011a ಸರ್ವಧರ್ಮವಿಶೇಷಜ್ಞಾಂ ಸ್ನುಷಾಂ ಪಾಂಡೋರ್ಮಹಾತ್ಮನಃ|

05135011c ಬ್ರೂಯಾ ಮಾಧವ ಕಲ್ಯಾಣೀಂ ಕೃಷ್ಣಾಂ ಕೃಷ್ಣ ಯಶಸ್ವಿನೀಂ||

ಮಾಧವ ! ಕೃಷ್ಣ ! ಸರ್ವಧರ್ಮಗಳ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು
ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ, ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡುವಿನ ಸೊಸೆ, ಕಲ್ಯಾಣೀ,
ಯಶಸ್ವಿನೀ ಕೃಷ್ಣೆಗೆ ಇದನ್ನು ಹೇಳು:

05135012a ಯುಕ್ತಮೇತನ್ಮಹಾಭಾಗೇ ಕುಲೇ ಜಾತೇ ಯಶಸ್ವಿನಿ|

05135012c ಯನ್ಮೇ ಪುತ್ರೇಷು ಸರ್ವೇಷು ಯಥಾವತ್ಸಮವರ್ತಿಥಾಃ||

“ಮಹಾಭಾಗೇ ! ಯಶಸ್ವಿನೀ ! ಉತ್ತಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವಳಿಗೆ
ತಕ್ಕಂತೆ ನೀನು ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರೊಡನೆ ವರ್ತಿಸಿದ್ದೀಯೆ.”

05135013a ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರೌ ಚ ವಕ್ತವ್ಯೌ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮರತಾವುಭೌ|

05135013c ವಿಕ್ರಮೇಣಾರ್ಜಿವತಾನ್ಘೋಗಾನ್ವೃಣೀತಂ ಜೀವಿತಾದಪಿ||

ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮರತರಾದ ಆ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಹೇಳು: “ಜೀವಕ್ಕಿಂತ

ವಿಕ್ರಮದಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ಭೋಗವನ್ನು ಆರಿಸಬೇಕು.

05135014a ವಿಕ್ರಮಾಧಿಗತಾ ಹ್ಯರ್ಥಾಃ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮೇಣ ಜೀವತಃ|

05135014c ಮನೋ ಮನುಷ್ಯಸ್ಯ ಸದಾ ಪ್ರೀಣಂತಿ ಪುರುಷೋತ್ತಮ||

ಪುರುಷೋತ್ತಮ ! ವಿಕ್ರಮದಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ಸಂಪತ್ತು ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮದಿಂದ ಜೀವಿಸುವ ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸದಾ ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

05135015a ಯಚ್ಚ ವಃ ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣಾನಾಂ ಸರ್ವಧರ್ಮೋಪಚಾಯಿನೀ|

05135015c ಪಾಂಚಾಲೀ ಪರುಷಾಣ್ಯುಕ್ತಾ ಕೋ ನು ತತ್ಕ್ಷಂತುಮರ್ಹತಿ||

ನೀವು ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಸರ್ವಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಗಳಿಸಿರುವ ಪಾಂಚಾಲಿಗೆ ಗಡುಸಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದ ಯಾರು ತಾನೇ ಕ್ಷಮೆಗೆ ಅರ್ಹರು?

05135016a ನ ರಾಜ್ಯಹರಣಂ ದುಃಖಂ ದ್ಯೂತೇ ಚಾಪಿ ಪರಾಜಯಃ|

05135016c ಪ್ರವ್ರಾಜನಂ ಸುತಾನಾಂ ವಾ ನ ಮೇ ತದ್ದುಃಖಕಾರಣಂ||

ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದುದಾಗಲೀ, ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ಸೋತಿದ್ದುದೂ, ಮಕ್ಕಳ ದೂರಹೋದುದು ಇವು ಯಾವುವೂ ನನ್ನ ಈ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಲ್ಲ.

05135017a ಯತ್ತು ಸಾ ಬೃಹತೀ ಶ್ಯಾಮಾ ಸಭಾಯಾಂ ರುದತೀ ತದಾ|

05135017c ಅಶ್ರೌಷೀತ್ಪರುಷಾ ವಾಚಸ್ತನ್ಮೇ ದುಃಖಿತರಂ ಮತಂ||

ಆಗ ಆ ಬೃಹತೀ ಶ್ಯಾಮೆಯು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅಳುತ್ತಾ ಆ ಮಾನಭಂಗದ

ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಬೇಕಾಯಿತಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಈ ದುಃಖವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ.

05135018a ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಿಣೀ ವರಾರೋಹಾ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮರತಾ ಸದಾ|

05135018c ನಾಧ್ಯಗಚ್ಛತ್ತದಾ ನಾಥಂ ಕೃಷ್ಣಾ ನಾಥವತೀ ಸತೀ||

ಮುಟ್ಟಾಗಿದ್ದ, ಸದಾ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮನಿರತಳಾಗಿರುವ ಆ ವರಾರೋಹೆ ಸತೀ ಕೃಷ್ಣೆಯು ನಾಥವತಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಅನಾಥಳಾಗಿದ್ದಳು.”

05135019a ತಂ ವೈ ಬ್ರೂಹಿ ಮಹಾಬಾಹೋ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಂ|

05135019c ಅರ್ಜುನಂ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಂ ದ್ರೌಪದ್ಯಾಃ ಪದವೀಂ ಚರ||

ಮಹಾಬಾಹೋ! ಆ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ “ದ್ರೌಪದಿಯ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆ!” ಎಂದು ಹೇಳು.

05135020a ವಿದಿತೌ ಹಿ ತವಾತ್ಯಂತಂ ಕ್ರುದ್ಧಾವಿವ ಯಮಾಂತಕೌ|

05135020c ಭೀಮಾರ್ಜುನೌ ನಯೇತಾಂ ಹಿ ದೇವಾನಪಿ ಪರಾಂ ಗತಿಂ||

ಅತ್ಯಂತ ಕೃದ್ಧರಾದ ಭೀಮಾರ್ಜುನರಿಬ್ಬರೂ ಯಮ ಅಂತಕನಂತೆ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಪರಾಗತಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಬಲ್ಲರು ಎಂದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ.

05135021a ತಯೋಶ್ಚೈತದವಜ್ಞಾನಂ ಯತ್ಸಾ ಕೃಷ್ಣಾ ಸಭಾಗತಾ|

05135021c ದುಃಶಾಸನಶ್ಚ ಯದ್ಭೀಮಂ ಕಟುಕಾನ್ಯಭ್ಯಭಾಷತ|

05135021e ಪಶ್ಯತಾಂ ಕುರುವೀರಾಣಾಂ ತಚ್ಚ ಸಂಸ್ಮಾರಯೇಃ ಪುನಃ||

ದುಃಶಾಸನನು ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಸಭೆಗೆ ಎಳೆದು ತಂದದ್ದು ಮತ್ತು ಭೀಮನಿಗೆ
ಕಟುಕಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದುದು ಇವೆರಡರಿಂದಲೂ ಅವರು
ಅಪಮಾನಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೆ ಇದನ್ನು ಪುನಃ ನೆನಪಿಸಿಕೊಡು.

05135022a ಪಾಂಡವಾನ್ಕುಶಲಂ ಪೃಚ್ಛೇಃ ಸಪುತ್ರಾನ್ಕೃಷ್ಣಯಾ ಸಹ|

05135022c ಮಾಂ ಚ ಕುಶಲಿನೀಂ ಬ್ರೂಯಾಸ್ತೇಷು ಭೂಯೋ ಜನಾರ್ದನ|

05135022e ಅರಿಷ್ಟಂ ಗಚ್ಚ ಪಂಥಾನಂ ಪುತ್ರಾನ್ಮೈ ಪರಿಪಾಲಯ||

ಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಡವರ ಕುಶಲವನ್ನು ಕೇಳು.
ಜನಾರ್ದನ! ತಿರುಗಿ ನಾನು ಕುಶಲದಿಂದಿದ್ದೇನೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳು.
ಹೋಗು! ನಿನ್ನ ಪ್ರಯಾಣವು ಸುಖಕರವಾಗಲಿ. ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು
ಪರಿಪಾಲಿಸು!”

05135023 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05135023a ಅಭಿವಾದ್ಯಾಥ ತಾಂ ಕೃಷ್ಣಃ ಕೃತ್ವಾ ಚಾಭಿಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ|

05135023c ನಿಶ್ಚಕ್ರಾಮ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಸಿಂಹಖೇಲಗತಿಸ್ತತಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವಳನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿ
ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಮಹಾಬಾಹು ಕೃಷ್ಣನು ಸಿಂಹದ ನಡೆಯನ್ನು ನಡೆಯುತ್ತಾ
ಹೊರಟನು.

05135024a ತತೋ ವಿಸರ್ಜಯಾಮಾಸ ಭೀಷ್ಮಾದೀನ್ಕುರುಪುಂಗವಾನ್|

05135024c ಆರೋಪ್ಯ ಚ ರಥೇ ಕರ್ಣಂ ಪ್ರಾಯಾತ್ಸಾತ್ಯಕಿನಾ ಸಹ||

ಆಗ ಅವನು ಭೀಷ್ಮಾದಿ ಕುರುಪುಂಗವರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ರಥದಲ್ಲಿ

ಕರ್ಣನನ್ನು ಏರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾತ್ಯಕಿಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದನು.

05135025a ತತಃ ಪ್ರಯಾತೇ ದಾಶಾರ್ಹೇ ಕುರವಃ ಸಂಗತಾ ಮಿಥಃ|

05135025c ಜಜಲ್ಪುರ್ಮಹದಾಶ್ಚರ್ಯಂ ಕೇಶವೇ ಪರಮಾದ್ಭುತಂ||

ದಾಶಾರ್ಹನು ಹೊರಟುಹೋಗಲು ಕುರುಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಕೇಶವನೊಂದಿಗೆ ನಡೆದ ಪರಮಾದ್ಭುತ ಮಹದಾಶ್ಚರ್ಯದ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡರು.

05135026a ಪ್ರಮೂಢಾ ಪೃಥಿವೀ ಸರ್ವಾ ಮೃತ್ಯುಪಾಶಸಿತಾ ಕೃತಾ|

05135026c ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯ ಬಾಲಿಶ್ಯಾನ್ವೈತದಸ್ತೀತಿ ಚಾಬ್ರುವನ್||

“ಪ್ರಮೂಢ ಭೂಮಿಯ ಎಲ್ಲರೂ ಮೃತ್ಯುಪಾಶಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ದುರ್ಯೋಧನನ ಹುಡುಗಾಟದಿಂದ ಹೀಗಾಗಿದೆ!” ಎಂದು ಅವರು ಆಡಿಕೊಂಡರು.

05135027a ತತೋ ನಿಯಾಯ ನಗರಾತ್ಪ್ರಯಯೌ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ|

05135027c ಮಂತ್ರಯಾಮಾಸ ಚ ತದಾ ಕರ್ಣೇನ ಸುಚಿರಂ ಸಹ||

ಆಗ ನಗರದಿಂದ ಹೊರಟ ಪುರುಷೋತ್ತಮನು ಬಹಳ ಸಮಯ ಕರ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದನು.

05135028a ವಿಸರ್ಜಯಿತ್ವಾ ರಾಧೇಯಂ ಸರ್ವಯಾದವನಂದನಃ|

05135028c ತತೋ ಜವೇನ ಮಹತಾ ತೂರ್ಣಮಶ್ವಾನಚೋದಯತ್||

ಅನಂತರ ರಾಧೇಯನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಸರ್ವಯಾದವನಂದನನು ತುಂಬಾ

ವೇಗದಿಂದ ಹೋಗುವಂತೆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಿದನು.

05135029a ತೇ ಪಿಬಂತ ಇವಾಕಾಶಂ ದಾರುಕೇಣ ಪ್ರಚೋದಿತಾಃ|

05135029c ಹಯಾ ಜಗ್ಮುರ್ಮಹಾವೇಗಾ ಮನೋಮಾರುತರಂಹಸಃ||

ದಾರುಕನಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿತಗೊಂಡ ಕುದುರೆಗಳು ಆಕಾಶವನ್ನೇ ಕುಡಿಯುವಂತೆ ಮನಸ್ಸು-ಮಾರುತಗಳಂತೆ ಮಹಾ ವೇಗದಿಂದ ಹೋದವು.

05135030a ತೇ ವ್ಯತೀತ್ಯ ತಮಧ್ವಾನಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಶೈಲನಾ ಇವಾಶುಗಾಃ|

05135030c ಉಚ್ಚೈಃ ಸೂರ್ಯಮುಪಪ್ಲವ್ಯಂ ಶಾಂಙ್ರಧನ್ವಾನಮಾವಹನ್||

ಆ ದಾರಿಯನ್ನು ವೇಗವುಳ್ಳ ಗಿಡುಗಗಳಂತೆ ದಾಟಿ ಅವು ಆ ಶಾಂಙ್ರಧನ್ವಿಯನ್ನು ಸೂರ್ಯನು ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲಿರುವಾಗ ಉಪಪ್ಲವ್ಯಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದವು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ವ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
ಕುಂತೀವಾಕ್ಯೇ ಪಂಚತ್ರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ವ್ಯಾನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕುಂತೀವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನೂರಾಮೂವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೬

ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಭೀಷ್ಮ-ದ್ರೋಣರ

ಸಲಹೆ

ಕುಂತಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಭೀಷ್ಮ-ದ್ರೋಣರಿಬ್ಬರೂ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯದೇ ಪಾಂಡವರು ಶಾಂತಿಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಯುದ್ಧದಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ವಿನಾಶವು ಖಂಡಿತವೆಂದು ನಿಮಿತ್ತಗಳು ತೋರಿಸುತ್ತಿವೆಯೆಂದೂ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು (೧-೨೬).

05136001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05136001a ಕುಂತ್ಯಾಸ್ತು ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣೌ ಮಹಾರಥೌ|

05136001c ದುರ್ಯೋಧನಮಿದಂ ವಾಕ್ಯಮೂಚತುಃ ಶಾಸನಾತಿಗಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಕುಂತಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಹಾರಥಿಗಳಾದ ಭೀಷ್ಮ-ದ್ರೋಣರಿಬ್ಬರೂ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯನಾದ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು.

05136002a ಶ್ರುತಂ ತೇ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಕುಂತ್ಯಾಃ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಸನ್ನಿಧೌ|

05136002c ವಾಕ್ಯಮರ್ಥವದವ್ಯಗ್ರಮುಕ್ತಂ ಧರ್ಮ್ಯಮನುತ್ತಮಂ||

“ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ! ಕೃಷ್ಣನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಕುಂತಿಯು ಹೇಳಿದ ಅರ್ಥವತ್ತಾದ, ಧರ್ಮದಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಉತ್ತಮವಾದ, ಅವ್ಯಗ್ರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದೆವು.

05136003a ತತ್ಕುರಿಷ್ಯಂತಿ ಕೌಂತೇಯಾ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಸಮೃತಂ|

05136003c ನ ಹಿ ತೇ ಜಾತು ಶಾಮ್ಯೇರನ್ಭುತೇ ರಾಜ್ಯೇನ ಕೌರವ||

ಕೌರವ ! ವಾಸುದೇವನಿಗೆ ಸಮ್ಮತಿಯಿದ್ದಂತೆ ಕೌಂತೇಯರು
ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯದೇ ಅವರು ಶಾಂತಿಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ
ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

05136004a ಕ್ಲೇಶಿತಾ ಹಿ ತ್ವಯಾ ಪಾರ್ಥಾ ಧರ್ಮಪಾಶಸಿತಾಸ್ತದಾ|

05136004c ಸಭಾಯಾಂ ದ್ರೌಪದೀ ಚೈವ ತೈಶ್ಚ ತನ್ಮರ್ಷಿತಂ ತವ||

ನೀನು ಪಾರ್ಥರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಕ್ಲೇಶಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀಯೆ. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ
ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನೂ ಕಾಡಿಸಿದೆ. ಧರ್ಮಪಾಶಕ್ಕೆ ಬದ್ಧರಾಗಿದ್ದ ಅವರು ನಿನ್ನ
ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡರು.

05136005a ಕೃತಾಸ್ತ್ರಂ ಹ್ಯರ್ಜುನಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಭೀಮಂ ಚ ಕೃತನಿಶ್ರಮಂ|

05136005c ಗಾಂಡೀವಂ ಚೇಷುಧೀ ಚೈವ ರಥಂ ಚ ಧ್ವಜಮೇವ ಚ|

05136005e ಸಹಾಯಂ ವಾಸುದೇವಂ ಚ ನ ಕ್ಷಂಸ್ಯತಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಅರ್ಜುನ, ಧೃಢನಿಶ್ಚಯಿ ಭೀಮ,
ಗಾಂಡೀವ, ಎರಡು ಅಕ್ಷಯ ಭತ್ತಳಿಕೆಗಳು, ರಥ-ಧ್ವಜಗಳು ಮತ್ತು
ವಾಸುದೇವನ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ - ಇವರು ಈಗ
ನಿನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಲಾರರು.

05136006a ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ತೇ ಮಹಾಬಾಹೋ ಯಥಾ ಪಾರ್ಥೇನ ಧೀಮತಾ|

05136006c ವಿರಾಟನಗರೇ ಪೂರ್ವಂ ಸರ್ವೇ ಸ್ಮ ಯುಧಿ ನಿರ್ಜಿತಾಃ||

ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಹಿಂದೆ ವಿರಾಟನಗರದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಧೀಮತ
ಪಾರ್ಥನು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸೋಲಿಸಿದುದನ್ನು ನೀನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ

ನೋಡಿದ್ದೀಯೆ.

05136007a ದಾನವಾನ್ಘೋರಕರ್ಮಾಣೋ ನಿವಾತಕವಚಾನ್ಯುಧಿ|

05136007c ರೌದ್ರಮಸ್ತ್ರಂ ಸಮಾಧಾಯ ದಗ್ಧವಾನಸ್ತ್ರವಹ್ನಿನಾ||

ಅವನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಘೋರಕರ್ಮಿ ದಾನವ ನಿವಾತಕವಚರನ್ನು
ರೌದ್ರಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಳಸಿ ಆ ಅಸ್ತ್ರದ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಸುಟ್ಟನು.

05136008a ಕರ್ಣಪ್ರಭೃತಯಶ್ಚೇಮೇ ತ್ವಂ ಚಾಪಿ ಕವಚೇ ರಥೀ|

05136008c ಮೋಕ್ಷಿತಾ ಘೋಷಯಾತ್ರಾಯಾಂ ಪರ್ಯಾಪ್ತಂ ತನ್ನಿದರ್ಶನಂ||

ಘೋಷಯಾತ್ರೆಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಕವಚಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ರಥವನ್ನೇರಿದ್ದ
ಅವನು ನಿನ್ನನ್ನು ಮತ್ತು ಕರ್ಣನೇ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ
ಮಾಡಿದುದೂ ಅದರ ನಿದರ್ಶನವೇ.

05136009a ಪ್ರಶಾಮ್ಯ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹ ಪಾಂಡವೈಃ|

05136009c ರಕ್ಷೇಮಾಂ ಪೃಥಿವೀಂ ಸರ್ವಾಂ ಮೃತ್ಯೋರ್ದಂಷ್ಟ್ರಾಂತರಂ ಗತಾಂ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಸಹೋದರ ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಶಾಂತನಾಗು.
ಮೃತ್ಯುವಿನ ಹಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಪೃಥ್ವಿಯ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸು.

05136010a ಜ್ಯೇಷ್ಠೋ ಭ್ರಾತಾ ಧರ್ಮಶೀಲೋ ವತ್ಸಲಃ ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣವಾಕ್ ಶುಚಿಃ|

05136010c ತಂ ಗಚ್ಚ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಂ ವ್ಯಪನೀಯೇಹ ಕಿಲ್ಬಿಷಂ||

ಈ ದೋಷವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಆ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ, ಶುಚಿ,
ಮೃದುವಾದಿ, ವತ್ಸಲ, ಧರ್ಮಶೀಲ ಹಿರಿಯಣ್ಣನ ಬಳಿ ಹೋಗು.

05136011a ದೃಷ್ಟಶ್ಚೇತ್ತ್ವಂ ಪಾಂಡವೇನ ವ್ಯಪನೀತಶರಾಸನಃ|

05136011c ಪ್ರಸನ್ನಭ್ರುಕುಟಿಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ಕೃತಾ ಶಾಂತಿಃ ಕುಲಸ್ಯ ನಃ||

ಧನುಸ್ಸನ್ನು ತೊರೆದು ಹುಬ್ಬು ಗಂಟಿಕ್ಕದೇ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನು ಆ ಶ್ರೀಮಾನನು ನೋಡಿದರೂ ಅದು ಕುಲಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ತರುತ್ತದೆ.

05136012a ತಮಭೈತ್ಯ ಸಹಾಮಾತ್ಯಃ ಪರಿಷ್ಟಜ್ಯ ನೃಪಾತ್ಮಜಂ|

05136012c ಅಭಿವಾದಯ ರಾಜಾನಂ ಯಥಾಪೂರ್ವಮರಿಂದಮ||

ಅರಿಂದಮ ! ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಆ ರಾಜ ನೃಪಾತ್ಮಜನ ಬಳಿಹೋಗಿ ಭ್ರಾತೃತ್ವದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೋ.

05136013a ಅಭಿವಾದಯಮಾನಂ ತ್ವಾಂ ಪಾಣಿಭ್ಯಾಂ ಭೀಮಪೂರ್ವಜಃ|

05136013c ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಾತು ಸೌಹಾರ್ದಾತ್ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಭೀಮನ ಅಣ್ಣ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅಭಿವಾದಿಸುವ ನಿನ್ನನ್ನು ಸೌಹಾರ್ದತೆಯಿಂದ ತನ್ನೆರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

05136014a ಸಿಂಹಸ್ಯಂಧೋರುಬಾಹುಸ್ತ್ವಾಂ ವೃತ್ತಾಯತಮಹಾಭುಜಃ|

05136014c ಪರಿಷ್ಟಜತು ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ ಭೀಮಃ ಪ್ರಹರತಾಂ ವರಃ||

ಪ್ರಹರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭೀಮನು ತನ್ನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಸಿಂಹದಂತಿರುವ ನಿನ್ನ ತೊಡೆ ಬಾಹುಗಳನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆಸಿ ಬಳಸಿ ಆಲಂಗಿಸುತ್ತಾನೆ.

05136015a ಸಿಂಹಗ್ರೀವೋ ಗುಡಾಕೇಶಸ್ತತಸ್ತ್ವಾಂ ಪುಷ್ಕರೇಕ್ಷಣಃ|

05136015c ಅಭಿವಾದಯತಾಂ ಪಾರ್ಥಃ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಧನಂಜಯಃ||

ಸಿಂಹಗ್ರೀವ ಗುಡಾಕೇಶ ಪಾರ್ಥ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಧನಂಜಯನು
ಪುಷ್ಕರೇಕ್ಷಣ ನಿನ್ನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾನೆ.

05136016a ಆಶ್ವಿನೇಯೌ ನರವ್ಯಾಘ್ರೌ ರೂಪೇಣಾಪ್ರತಿಮೌ ಭುವಿ|

05136016c ತೌ ಚ ತ್ವಾಂ ಗುರುವತ್ಪ್ರೇಮ್ಣಾ ಪೂಜಯಾ ಪ್ರತ್ಯುದೀಯತಾಂ||

ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯೇ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಪ್ರತಿಮರಾಗಿರುವ ಆ ಅಶ್ವಿನೀಪುತ್ರರು
ನಿನ್ನನ್ನು ಗುರುವಂತೆ ಪ್ರೇಮದ ಪೂಜೆಯಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ.

05136017a ಮುಂಚಂತ್ವಾನಂದಜಾಶ್ರುಣಿ ದಾಶಾರ್ಹಪ್ರಮುಖಾ ನೃಪಾಃ|

05136017c ಸಂಗಚ್ಛ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಾರ್ಥಂ ಮಾನಂ ಸಂತೃಪ್ಯ ಪಾರ್ಥಿವ||

ಪಾರ್ಥಿವ! ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ತೊರೆದು ಭ್ರಾತೃಗಳ ಬಳಿಸಾರಿ
ಅವರನ್ನು ಸೇರಿಕೋ. ಆಗ ದಾಶಾರ್ಹಪ್ರಮುಖ ನೃಪರು
ಆನಂದದಿಂದ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತಾರೆ.

05136018a ಪ್ರಶಾಧಿ ಪೃಥಿವೀಂ ಕೃತ್ಸಾಂ ತತಸ್ತಂ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹ|

05136018c ಸಮಾಲಿಂಗ್ಯ ಚ ಹರ್ಷೇಣ ನೃಪಾ ಯಾಂತು ಪರಸ್ಪರಂ||

ಆಗ ನೀನು ಸಹೋದರರೊಂದಿಗೆ ಇಡೀ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನೇ ಆಳು.
ಹರ್ಷದಿಂದ ಈ ನೃಪರು ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿ ಹಿಂದಿರುಗಲಿ.

05136019a ಅಲಂ ಯುದ್ಧೇನ ರಾಜೇಂದ್ರ ಸುಹೃದಾಂ ಶೃಣು ಕಾರಣಂ|

05136019c ಧ್ರುವಂ ವಿನಾಶೋ ಯುದ್ಧೇ ಹಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ಪ್ರದೃಶ್ಯತೇ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಈ ಯುದ್ಧವು ಬೇಡವೆನ್ನುವ ಸ್ನೇಹಿತರ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳು. ಈ ಯುದ್ಧದಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ವಿನಾಶವು ಖಂಡಿತವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

05136020a ಜ್ಯೋತೀಂಷಿ ಪ್ರತಿಕೂಲಾನಿ ದಾರುಣಾ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಣಃ|

05136020c ಉತ್ಪಾತಾ ವಿವಿಧಾ ವೀರ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಕ್ಷತ್ರನಾಶನಾಃ||

ವೀರ! ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ನಾಶವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ, ಮೃಗಪಕ್ಷಿಗಳ ದಾರುಣ ಸಂಕೇತಗಳು, ವಿವಿಧ ಉತ್ಪಾತಗಳು ಕಾಣುತ್ತಿವೆ.

05136021a ವಿಶೇಷತ ಇಹಾಸ್ಮಾಕಂ ನಿಮಿತ್ತಾನಿ ವಿನಾಶನೇ|

05136021c ಉಲ್ಕಾಭಿರ್ಹಿ ಪ್ರದೀಪ್ತಾಭಿರ್ವಧ್ಯತೇ ಪೃತನಾ ತವ||

ಈ ವಿನಾಶದ ನಿಮಿತ್ತಗಳು ವಿಶೇಷತಃ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿವೆ. ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಉಲ್ಕೆಗಳು ನಿನ್ನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಕಾಡುತ್ತಿವೆ.

05136022a ವಾಹನಾನ್ಯಪ್ರಹೃಷ್ಟಾನಿ ರುದಂತೀವ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

05136022c ಗೃಧ್ರಾಸ್ತೇ ಪರ್ಯುಪಾಸಂತೇ ಸೈನ್ಯಾನಿ ಚ ಸಮಂತತಃ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ನಮ್ಮ ವಾಹನಗಳು ಹರ್ಷದಿಂದಿಲ್ಲ.

ರೋದಿಸುತ್ತಿರುವಂತಿವೆ. ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಹದ್ದುಗಳು ಹಾರಾಡುತ್ತಿವೆ.

05136023a ನಗರಂ ನ ಯಥಾಪೂರ್ವಂ ತಥಾ ರಾಜನಿವೇಶನಂ|

05136023c ಶಿವಾಶ್ಚಾ ಶಿವನಿಘೋಷಾ ದೀಪ್ತಾಂ ಸೇವಂತಿ ವೈ ದಿಶಂ||

ನಗರವಾಗಲೀ ಅರಮನೆಯಾಗಲೀ ಮೊದಲಿನಂತಿಲ್ಲ. ಕೆಂಪಾಗಿರುವ
ನಾಲ್ಕೂ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನರಿಗಳು ಅಮಂಗಳಕರವಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತಾ
ಓಡಾಡುತ್ತಿವೆ.

05136024a ಕುರು ವಾಕ್ಯಂ ಪಿತುರ್ಮಾತುರಸ್ಮಾಕಂ ಚ ಹಿತೈಷಿಣಾಂ|

05136024c ತ್ವಯ್ಯಾಯತ್ತೋ ಮಹಾಬಾಹೋ ಶಮೋ ವ್ಯಾಯಾಮ ಏವ ಚ||

ಮಹಾಬಾಹೋ! ತಂದೆ ತಾಯಿಯರ ಮತ್ತು ಹಿತೈಷಿಗಳಾದ ನಮ್ಮ
ಮಾತಿನಂತೆ ಮಾಡು. ಯುದ್ಧ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿ ಎರಡೂ ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿದೆ.

05136025a ನ ಚೇತ್ಕರಿಷ್ಯಸಿ ವಚಃ ಸುಹೃದಾಮರಿಕರ್ಶನ|

05136025c ತಪ್ಸ್ಯಸೇ ವಾಹಿನೀಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಾರ್ಥಬಾಣಪ್ರಪೀಡಿತಾಂ||

ಅರಿಕರ್ಶನ! ಒಂದುವೇಳೆ ಸುಹೃದಯರ ಮಾತಿನಂತೆ ಮಾಡದೇ
ಇದ್ದರೆ ಪಾರ್ಥನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತವಾದ ಸೇನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ
ಪರಿತಪಿಸುತ್ತೀಯೆ.

05136026a ಭೀಮಸ್ಯ ಚ ಮಹಾನಾದಂ ನದತಃ ಶುಷ್ಪಿಣೋ ರಣೇ|

05136026c ಶ್ರುತ್ವಾ ಸ್ಮರ್ತಾಸಿ ಮೇ ವಾಕ್ಯಂ ಗಾಂಡೀವಸ್ಯ ಚ ನಿಸ್ವನಂ|

05136026e ಯದ್ಯೇತದಪಸವ್ಯಂ ತೇ ಭವಿಷ್ಯತಿ ವಚೋ ಮಮ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಭೀಮನ ಅಟ್ಟಹಾಸವನ್ನು, ಗಾಂಡೀವದ ನಿಸ್ವನವನ್ನೂ ಕೇಳಿ
ನಮ್ಮ ಈ ಮಾತನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ. ಈಗ ನಿನಗೆ ನಾವು
ಹೇಳುವುದು ಅಸ್ವೀಕೃತವಾದರೂ ಆಗ ನಾವು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ
ಆಗುತ್ತದೆ.””

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ
 ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣವಾಕ್ಯೇ ಷಟ್‌ತ್ರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
 ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಯಾನ
 ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನೂರಾಮೂವತ್ತಾರನೆಯ
 ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೩೨

ದುರ್ಯೋಧನನು ಬೇಸರಗೊಂಡಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಭೀಷ್ಮ-ದ್ರೋಣರು
 ಪುನಃ ಅವನಿಗೆ ಪಾಂಡವರೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿ ಗೆಲ್ಲುವುದು
 ಕಷ್ಟವೆಂದೂ ಶಾಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೆಂದೂ ಹೇಳಿದುದು (೧-೨೨).

05137001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05137001a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ವಿಮನಾಸ್ತಿಯಗ್ಧೃಷ್ಟಿರಧೋಮುಖಃ|

05137001c ಸಂಹತ್ಯ ಚ ಭ್ರುವೋರ್ಮಧ್ಯಂ ನ ಕಿಂ ಚಿದ್ವಾಜಹಾರ ಹ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವರು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು
 ದುರ್ಯೋಧನನು ವಿಮನಸ್ಕನಾಗಿ, ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕೆಳಗೆಮಾಡಿ,
 ಹುಬ್ಬುಗಳ ನಡುವೆ ಗಂಟುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಚಿಂತಾಮಗ್ನನಾದನು.
 ಏನನ್ನೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ.

05137002a ತಂ ವೈ ವಿಮನಸಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯಾನ್ಯೋನ್ಯಮಂತಿಕಾತ್|

05137002c ಪುನರೇವೋತ್ತರಂ ವಾಕ್ಯಮುಕ್ತವಂತೌ ನರರ್ಷಭೌ||

ಅವನು ಬೇಸರಗೊಂಡಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಆ ಇಬ್ಬರು ನರರ್ಷಭರೂ
ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ನೋಡಿ ಪುನಃ ಅವನಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ ಹೇಳಿದರು.

05137003 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05137003a ಶುಶ್ರೂಷುಮನಸೂಯಂ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ ಸತ್ಯಸಂಗರಂ|

05137003c ಪ್ರತಿಯೋತ್ಸ್ಯಾ ಮಹೇ ಪಾರ್ಥಮತೋ ದುಃಖಿತರಂ ನು ಕಿ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಶುಶ್ರೂಷೆ ಮಾಡುವ, ಅನಸೂಯ, ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ,
ಸತ್ಯಸಂಗರ ಪಾರ್ಥನೊಂದಿಗೆ ನಾವು ಹೋರಾಡಬೇಕು ಎಂದರೆ
ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ದುಃಖವು ಯಾವುದಿದೆ?”

05137004 ದ್ರೋಣ ಉವಾಚ|

05137004a ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ್ನಿ ಯಥಾ ಪುತ್ರೇ ಭೂಯೋ ಮಮ ಧನಂಜಯೇ|

05137004c ಬಹುಮಾನಃ ಪರೋ ರಾಜನ್ಸಮ್ಮತಿಶ್ಚ ಕಪಿಧ್ವಜೇ||

ದ್ರೋಣನು ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನ ಮಗ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ
ಮೇಲಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೀತಿಯು ನನಗೆ ಧನಂಜಯನ ಮೇಲಿದೆ.
ರಾಜನ್! ಕಪಿಧ್ವಜನ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಗೌರವವೂ ಇದೆ.

05137005a ತಂ ಚೇತ್ಪತ್ರಾತ್ಪ್ರಿಯತರಂ ಪ್ರತಿಯೋತ್ಸ್ಯೇ ಧನಂಜಯಂ|

05137005c ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಮನುಷ್ಠಾಯ ಧಿಗಸ್ತು ಕ್ಷತ್ರಜೀವಿಕಾಂ||

ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿರುವ ನಾನು ಮಗನಿಗಿಂತ
ಪ್ರಿಯಕರನಾಗಿರುವ ಧನಂಜಯನನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಹೋರಾಡಬೇಕಲ್ಲ!
ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಿ ಜೀವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಧಿಕ್ಕಾರ!

05137006a ಯಸ್ಯ ಲೋಕೇ ಸಮೋ ನಾಸ್ತಿ ಕಶ್ಚಿದನ್ಯೋ ಧನುರ್ಧರಃ|

05137006c ಮತ್ಪ್ರಸಾದಾತ್ಸ ಬೀಭತ್ಸುಃ ಶ್ರೇಯಾನನ್ವೈರ್ಧನುರ್ಧರೈಃ||

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾರ ಸಮನಾದ ಅನ್ಯ ಧನುರ್ಧರನಿಲ್ಲವೋ ಆ ಬೀಭತ್ಸುವು ನನ್ನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಅನ್ಯ ಧನುರ್ಧರರಿಗಿಂತ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ.

05137007a ಮಿತ್ರದ್ರುಗ್ಧುಷ್ಟಭಾವಶ್ಚ ನಾಸ್ತಿಕೋಽಥಾನೃಜುಃ ಶಠಃ|

05137007c ನ ಸತ್ಸು ಲಭತೇ ಪೂಜಾಂ ಯಜ್ಞೇ ಮೂರ್ಖ ಇವಾಗತಃ||

ಮಿತ್ರದ್ರೋಹಿ, ದುಷ್ಟಭಾವನೆಯುಳ್ಳವನು, ನಾಸ್ತಿಕ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕನಾಗಿಲ್ಲದಿರುವವನು ಮತ್ತು ಶಠನು ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ಮೂರ್ಖನಂತೆ ಸಂತರಲ್ಲಿ ಗೌರವವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

05137008a ವಾರ್ಯಮಾಣೋಽಪಿ ಪಾಪೇಭ್ಯಃ ಪಾಪಾತ್ಮಾ ಪಾಪಮಿಚ್ಛತಿ|

05137008c ಚೋದ್ಯಮಾನೋಽಪಿ ಪಾಪೇನ ಶುಭಾತ್ಮಾ ಶುಭಮಿಚ್ಛತಿ||

ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟರೂ ಪಾಪಾತ್ಮ ಪಾಪಿಗಳು ಪಾಪವನ್ನು ಮಾಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪಾಪದಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೂ ಶುಭಾತ್ಮರು ಶುಭವನ್ನೇ ಮಾಡಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ.

05137009a ಮಿಥ್ಯೋಪಚರಿತಾ ಹ್ಯೇತೇ ವರ್ತಮಾನಾ ಹ್ಯನು ಪ್ರಿಯೇ|

05137009c ಅಹಿತತ್ವಾಯ ಕಲ್ಪಂತೇ ದೋಷಾ ಭರತಸತ್ತಮ||

ಭರತಸತ್ತಮ ! ಮೋಸಕ್ಕೊಳಗಾದರೂ ಅವರು ಪ್ರಿಯವಾಗಿ

ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಅಹಿತತ್ವವು ನಿನಗೇ ದೋಷವನ್ನು ತರುತ್ತದೆ.

05137010a ತ್ವಮುಕ್ತಃ ಕುರುವೃದ್ಧೇನ ಮಯಾ ಚ ವಿದುರೇಣ ಚ|

05137010c ವಾಸುದೇವೇನ ಚ ತಥಾ ಶ್ರೇಯೋ ನೈವಾಭಿಪದ್ಯಸೇ||

ಕುರುವೃದ್ಧರು, ನಾನು, ಮತ್ತು ವಿದುರರು, ಹಾಗೆಯೇ ವಾಸುದೇವನೂ ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ನಿನಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಾದುದು ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ.

05137011a ಅಸ್ತಿ ಮೇ ಬಲಮಿತ್ಯೇವ ಸಹಸಾ ತ್ವಂ ತಿತಿರ್ಷಸಿ|

05137011c ಸಗ್ರಾಹನಕ್ರಮಕರಂ ಗಂಗಾವೇಗಮಿವೋಷ್ಟಗೇ||

ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬಲವಿದೆ ಎಂದು ಮೊಸಳೆ, ತಿಮಿಂಗಿಲಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಮಳೆಗಾಲದ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಕೂಡಲೇ ದಾಟಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವವನ ಹಾಗಿದ್ದೀಯೆ.

05137012a ವಾಸ ಏವ ಯಥಾ ಹಿ ತ್ವಂ ಪ್ರಾವೃಣ್ವಾನೋಽದ್ಯ ಮನ್ಯಸೇ|

05137012c ಸ್ತುಜಂ ತ್ಯಕ್ತಾಮಿವ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಲೋಭಾದ್ಯೌಧಿಷ್ಟಿರೀಂ ಶ್ರಿಯಂ||

ಇಂದು ನೀನು ಯುಧಿಷ್ಟಿರನ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ. ಆದರೆ ನೀನು ಲೋಭದಿಂದ ಕೇವಲ ಅವನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು ಅವನ ಸಂಪತ್ತು ಎಂದು ಭ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ.

05137013a ದ್ರೌಪದೀಸಹಿತಂ ಪಾರ್ಥಂ ಸಾಯುಧೈರ್ಭ್ರಾತೃಭಿರ್ವೃತಂ|

05137013c ವನಸ್ಥಮಪಿ ರಾಜ್ಯಸ್ಥಃ ಪಾಂಡವಂ ಕೋಽತಿಜೀವತಿ||

ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರೂ ವನಸ್ಥನಾಗಿದ್ದ, ದ್ರೌಪದೀಸಹಿತನಾದ, ಆಯುಧ-ಭ್ರಾತೃಗಳಿಂದ ಆವೃತನಾಗಿರುವ ಪಾಂಡವನನ್ನು ಯಾರು ಅತಿಜೀವಿಸುತ್ತಾರೆ?

05137014a ನಿರ್ದೇಶೇ ಯಸ್ಯ ರಾಜಾನಃ ಸರ್ವೇ ತಿಷ್ಠಂತಿ ಕಿಂಕರಾಃ|

05137014c ತಮೈಲವಿಲಮಾಸಾದ್ಯ ಧರ್ಮರಾಜೋ ವ್ಯರಾಜತ||

ಯಾರ ನಿರ್ದೇಶನದಂತೆ ಎಲ್ಲ ರಾಜರೂ ಕಿಂಕರರಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೋ ಆ ಐಲವಿಲನನ್ನು ಸೇರಿ ಧರ್ಮರಾಜನು ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

05137015a ಕುಬೇರಸದನಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ತತೋ ರತ್ನಾನ್ಯವಾಪ್ಯ ಚ|

05137015c ಸ್ಫೀತಮಾಕ್ರಮ್ಯ ತೇ ರಾಷ್ಟ್ರಂ ರಾಜ್ಯಮಿಚ್ಛಂತಿ ಪಾಂಡವಾಃ||

ಕುಬೇರಸದನವನ್ನು ಸೇರಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ರತ್ನಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಪಾಂಡವರು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿರುವ ನಿನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿ ರಾಜ್ಯವಾಳಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ.

05137016a ದತ್ತಂ ಹುತಮಧೀತಂ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಸ್ತರ್ಪಿತಾ ಧನೈಃ|

05137016c ಆವಯೋರ್ಗತಮಾಯುಶ್ಚ ಕೃತಕೃತ್ಯೌ ಚ ವಿದ್ಧಿ ನೌ||

ನಾವು ದಾನಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಆಹುತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದೇವೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಧನದಿಂದ ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ಬದುಕಿದ್ದೇವೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಕೃತಕೃತ್ಯರಾಗಿದ್ದೇವೆಂದು ತಿಳಿ.

05137017a ತ್ವಂ ತು ಹಿತ್ವಾ ಸುಖಂ ರಾಜ್ಯಂ ಮಿತ್ರಾಣಿ ಚ ಧನಾನಿ ಚ|

05137017c ವಿಗ್ರಹಂ ಪಾಂಡವೈಃ ಕೃತ್ವಾ ಮಹದ್ವ್ಯಸನಮಾಪ್ಸ್ಯಸಿ||

ಆದರೆ ನೀನು ಸುಖ, ರಾಜ್ಯ, ಮಿತ್ರರು ಮತ್ತು ಐಶ್ವರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಡೆಗೆಣಿಸಿ ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಕಲಹ ಮಾಡಿ ಮಹಾ ವ್ಯಸನವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತೀಯೆ.

05137018a ದ್ರೌಪದೀ ಯಸ್ಯ ಚಾಶಾಸ್ತ್ರೇ ವಿಜಯಂ ಸತ್ಯವಾದಿನೀ|

05137018c ತಪೋಘೋರವ್ರತಾ ದೇವೀ ನ ತ್ವಂ ಜೇಷ್ಯಸಿ ಪಾಂಡವಂ||

ಆ ಸತ್ಯವಾದಿನೀ ದೇವಿ ಘೋರತಪಸ್ವಿ ಮತ್ತು ವ್ರತನಿರತಳಾದ ದ್ರೌಪದಿಯು ಯಾರ ವಿಜಯವನ್ನು ಆಶಿಸುವಳೋ ಆ ಪಾಂಡವರನ್ನು ನೀನು ಜಯಿಸಲಾರೆ.

05137019a ಮಂತ್ರೀ ಜನಾರ್ದನೋ ಯಸ್ಯ ಭ್ರಾತಾ ಯಸ್ಯ ಧನಂಜಯಃ|

05137019c ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಕಥಂ ಜೇಷ್ಯಸಿ ಪಾಂಡವಂ||

ಯಾರ ಮಂತ್ರಿಯು ಜನಾರ್ದನನೋ, ಯಾರ ತಮ್ಮನು ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಧನಂಜಯನೋ ಆ ಪಾಂಡವನನ್ನು ನೀನು ಹೇಗೆ ಜಯಿಸಬಲ್ಲೆ?

05137020a ಸಹಾಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಯಸ್ಯ ಧೃತಿಮಂತೋ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಾಃ|

05137020c ತಮುಗ್ರತಪಸಂ ವೀರಂ ಕಥಂ ಜೇಷ್ಯಸಿ ಪಾಂಡವಂ||

ಧೃತಿಮಂತರಾದ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರಾದ, ಉಗ್ರತಾಪಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು

ಯಾರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಅಂತಹ ವೀರ ಪಾಂಡವನನ್ನು
ನೀನು ಹೇಗೆ ಜಯಿಸಬಲ್ಲೆ?

05137021a ಪುನರುಕ್ತಂ ಚ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಯತ್ಕಾರ್ಯಂ ಭೂತಿಮಿಚ್ಛತಾ|

05137021c ಸುಹೃದಾ ಮಜ್ಜಮಾನೇಷು ಸುಹೃತ್ಸು ವ್ಯಸನಾರ್ಣವೇ||

ವ್ಯಸನವೆಂಬ ಮಹಾಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಸ್ನೇಹಿತನಿಗೆ
ಸ್ನೇಹಿತನು ಉಳಿಸಲು ಬಯಸುವವನು ಮಾಡುವವನಂತೆ ಪುನಃ
ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

05137022a ಅಲಂ ಯುದ್ಧೇನ ತೈರ್ವೀರೈಃ ಶಾಮ್ಯ ತ್ವಂ ಕುರುವೃದ್ಧಯೇ|

05137022c ಮಾ ಗಮಃ ಸಸುತಾಮಾತ್ಯಃ ಸಬಲಶ್ಚ ಪರಾಭವಂ||

ಈ ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸು. ಕುರುವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಆ
ವೀರರೊಂದಿಗೆ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೋ. ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು, ಅಮಾತ್ಯರು,
ಮತ್ತು ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಪರಾಭವದ ಕಡೆ ಮುಂದುವರೆಯಬೇಡ!"

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ರಾಜನ ಪರ್ವಣಿ
ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣವಾಕ್ಯೇ ಸಪ್ತತ್ರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ರಾಜನ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನೂರಾಮೂವತ್ತೇಳನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ರಾಜನ ಪರ್ವಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ರಾಜನ

ಪರ್ವವು.

ಇದೂವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೪/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-
೫೪/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೮೦೦/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-
೨೬೦೪೫/೭೩೭೮೪

ಕರ್ಣ ಉಪನಿವಾದ

ಪರ್ವ

೧೩೮

ಕೃಷ್ಣನು ಕರ್ಣನಲ್ಲಿ
ಭೇದವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲು
ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದುದು

ಕೃಷ್ಣನು ಕರ್ಣನಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಿದನೆಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಕೇಳಲು
ಸಂಜಯನು ಅವನಿಗೆ ಕೃಷ್ಣ-ಕರ್ಣರ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದುದು
(೧-೫). ಕೃಷ್ಣನು ಕರ್ಣನಿಗೆ ಅವನು ಕುಂತಿಯ ಮಗನೆಂದೂ,
ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ರಾಜ್ಯವಾಳೆಂದೂ ಹೇಳುವುದು (೬-೨೮).

05138001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05138001a ರಾಜಪುತ್ರೈಃ ಪರಿವೃತಸ್ತಥಾಮಾತ್ಮೈಶ್ಚ ಸಂಜಯ|

05138001c ಉಪಾರೋಪ್ಯ ರಥೇ ಕರ್ಣಂ ನಿಯಾತೋ ಮಧುಸೂದನಃ||

05138002a ಕಿಮಬ್ರವೀದ್ರಥೋಪಸ್ಥೇ ರಾಧೇಯಂ ಪರವೀರಹಾ|

05138002c ಕಾನಿ ಸಾಂತ್ವಾನಿ ಗೋವಿಂದಃ ಸೂತಪುತ್ರೇ ಪ್ರಯುಕ್ತವಾನ್||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ! ರಾಜಪುತ್ರರಿಂದ ಮತ್ತು ಅಮಾತ್ಯರಿಂದ ಪರಿವೃತನಾಗಿ ರಥದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನನ್ನು ಏರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಟ ಮಧುಸೂದನನು ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಪರವೀರಹ ರಾಧೇಯನಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಿದನು? ಗೋವಿಂದನು ಸೂತಪುತ್ರನಿಗೆ ಸಾಂತ್ವನದ ಯಾವ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು?

05138003a ಓಘಮೇಘಸ್ವನಃ ಕಾಲೇ ಯತ್ಕೃಷ್ಣಃ ಕರ್ಣಮಬ್ರವೀತ್|

05138003c ಮೃದು ವಾ ಯದಿ ವಾ ತೀಕ್ಷ್ಣಂ ತನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಸಂಜಯ||

ಸಂಜಯ! ದೊಡ್ಡ ಅಲೆಯಂತೆ ಅಥವಾ ಕಪ್ಪು ಮೋಡದಂತೆ ಧ್ವನಿಯುಳ್ಳ ಕೃಷ್ಣನು ಕರ್ಣನಿಗೆ, ಮೃದುವಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಕಠೋರವಾಗಿರಲಿ, ಏನು ಹೇಳಿದ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

05138004 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05138004a ಆನುಪೂರ್ವೈಣ ವಾಕ್ಯಾನಿ ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣಾನಿ ಚ ಮೃದೂನಿ ಚ|

05138004c ಪ್ರಿಯಾಣಿ ಧರ್ಮಯುಕ್ತಾನಿ ಸತ್ಯಾನಿ ಚ ಹಿತಾನಿ ಚ||

05138005a ಹೃದಯಗ್ರಹಣೀಯಾನಿ ರಾಧೇಯಂ ಮಧುಸೂದನಃ|

05138005c ಯಾನ್ಯಬ್ರವೀದಮೇಯಾತ್ಮಾ ತಾನಿ ಮೇ ಶೃಣು ಭಾರತ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಆ ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಮೇಯಾತ್ಮ ಮಧುಸೂದನನು ರಾಧೇಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ನಯವಾದ,

ದಯೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಪ್ರಿಯವಾದ, ಧರ್ಮಯುಕ್ತವಾದ, ಸತ್ಯವೂ
ಹಿತವೂ ಆದ, ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದಂತಹ
ಮಾತುಗಳನ್ನು ನನ್ನಿಂದ ಕೇಳು²⁴.

05138006 ವಾಸುದೇವ ಉವಾಚ|

05138006a ಉಪಾಸಿತಾಸ್ತೇ ರಾಧೇಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವೇದಪಾರಗಾಃ|

05138006c ತತ್ತ್ವಾರ್ಥಂ ಪರಿಪೃಷ್ಠಾಶ್ಚ ನಿಯತೇನಾನಸೂಯಯಾ||

ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಧೇಯ ! ವೇದಪಾರಂಗತ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ನೀನು ಉಪಾಸಿಸಿದ್ದೀಯೆ. ವಿನಯದಿಂದ,
ಅನಸೂಯನಾಗಿ ಅವುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವೆ.

05138007a ತ್ವಮೇವ ಕರ್ಣ ಜಾನಾಸಿ ವೇದವಾದಾನ್ಸನಾತನಾನ್|

05138007c ತ್ವಂ ಹ್ಯೇವ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರೇಷು ಸೂಕ್ಷ್ಮೇಷು ಪರಿನಿಷ್ಠಿತಃ||

ಕರ್ಣ ! ಸನಾತನವಾದ ವೇದಗಳನ್ನೂ ನೀನು ಅರಿತಿದ್ದೀಯೆ. ನೀನು
ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪಳಗಿದ್ದೀಯೆ.

05138008a ಕಾನೀನಶ್ಚ ಸಹೋಢಶ್ಚ ಕನ್ಯಾಯಾಂ ಯಶ್ಚ ಜಾಯತೇ|

05138008c ವೋಢಾರಂ ಪಿತರಂ ತಸ್ಯ ಪ್ರಾಹುಃ ಶಾಸ್ತ್ರವಿದೋ ಜನಾಃ||

ಮದುವೆಯ ಮೊದಲು ಕನ್ಯೆಗೆ ಹುಟ್ಟಿದವನು ಮದುವೆಯಾದ ಅವಳ
ಗಂಡನಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಮನೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿದ ಜನರು

²⁴ ಕೃಷ್ಣ-ಕರ್ಣರ ಸಂಭಾಷಣೆಯು ಸಂಜಯನಿಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಿತು?

ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

05138009a ಸೋಽಸಿ ಕರ್ಣ ತಥಾ ಜಾತಃ ಪಾಂಡೋಃ ಪುತ್ರೋಽಸಿ ಧರ್ಮತಃ|

05138009c ನಿಗ್ರಹಾದ್ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಾಣಾಮೇಹಿ ರಾಜಾ ಭವಿಷ್ಯಸಿ||

ಕರ್ಣ ! ಹಾಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ನೀನೂ ಕೂಡ ಧರ್ಮತಃ ಪಾಂಡುವಿನ ಮಗನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳಂತೆ ಬಾ ! ರಾಜನಾಗುವೆಯಂತೆ !

05138010a ಪಿತೃಪಕ್ಷೇ ಹಿ ತೇ ಪಾರ್ಥಾ ಮಾತ್ರಪಕ್ಷೇ ಚ ವೃಷ್ಟಯಃ|

05138010c ದ್ವೌ ಪಕ್ಷಾವಭಿಜಾನೀಹಿ ತ್ವಮೇತೌ ಪುರುಷರ್ಷಭ||

ತಂದೆಯ ಕಡೆಯಿಂದ ಪಾರ್ಥರು ಮತ್ತು ತಾಯಿಯ ಕಡೆಯಿಂದ ವೃಷ್ಟಿಗಳು. ಪುರುಷರ್ಷಭ ! ಇವರಿಬ್ಬರೂ ನಿನ್ನವರೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೋ !

05138011a ಮಯಾ ಸಾರ್ಥಮಿತೋ ಯಾತಮದ್ಯ ತ್ವಾಂ ತಾತ ಪಾಂಡವಾಃ|

05138011c ಅಭಿಜಾನಂತು ಕೌಂತೇಯಂ ಪೂರ್ವಜಾತಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾತ್||

ಅಯ್ಯಾ ! ನನ್ನ ಜೊತೆ ಇಂದು ಬಾ ! ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಹಿರಿಯ ಕೌಂತೇಯನೆಂದು ಪಾಂಡವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಿ.

05138012a ಪಾದೌ ತವ ಗ್ರಹೀಷ್ಯಂತಿ ಭ್ರಾತರಃ ಪಂಚ ಪಾಂಡವಾಃ|

05138012c ದ್ರೌಪದೇಯಾಸ್ತಥಾ ಪಂಚ ಸೌಭದ್ರಶ್ಚಾಪರಾಜಿತಃ||

ಐವರು ಪಾಂಡವ ಸಹೋದರರು, ಐವರು ದ್ರೌಪದಿಯ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು

ಅಪರಾಜಿತ ಸೌಭದ್ರಿಯು ನಿನ್ನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ.

05138013a ರಾಜಾನೋ ರಾಜಪುತ್ರಾಶ್ಚ ಪಾಂಡವಾರ್ಥೇ ಸಮಾಗತಾಃ|

05138013c ಪಾದೌ ತವ ಗೃಹೀಷ್ಯಂತಿ ಸರ್ವೇ ಚಾಂಧಕವೃಷ್ಟಯಃ||

ಪಾಂಡವರಿಗಾಗಿ ಸೇರಿರುವ ಎಲ್ಲ ಅಂಧಕ-ವೃಷ್ಟಿಯರು, ರಾಜರು,
ರಾಜಪುತ್ರರು ನಿನ್ನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ.

05138014a ಹಿರಣ್ಮಯಾಂಶ್ಚ ತೇ ಕುಂಭಾನ್ರಾತ್ರಾನ್ಪಾರ್ಥಿವಾಂಸ್ತಥಾ|

05138014c ಓಷಧ್ಯಃ ಸರ್ವಬೀಜಾನಿ ಸರ್ವರತ್ನಾನಿ ವೀರುಧಃ||

05138015a ರಾಜನ್ಯಾ ರಾಜಕನ್ಯಾಶ್ಚಾಪ್ಯಾನಯಂತ್ವಭಿಷೇಚನಂ|

05138015c ಷಷ್ಠೇ ಚ ತ್ವಾಂ ತಥಾ ಕಾಲೇ ದ್ರೌಪದ್ಯುಪಗಮಿಷ್ಯತಿ||

ಪಾರ್ಥಿವರು, ರಾಜರು, ರಾಜಕನ್ಯೆಯರು ಬಂಗಾರದ ಮತ್ತು ರಜತ
ಕಲಶಗಳಲ್ಲಿ ಔಷಧಿ, ಸರ್ವಬೀಜಗಳು, ಸರ್ವರತ್ನಗಳನ್ನು,
ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳನ್ನು ತಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ಅಭಿಷೇಕಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಮಯ
ಬಂದಾಗ ದ್ರೌಪದಿಯೂ ಕೂಡ ಆರನೆಯವನಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಸೇರುತ್ತಾಳೆ.

05138016a ಅದ್ಯ ತ್ವಾಮಭಿಷಿಂಚಂತು ಚಾತುರ್ವೈದ್ಯಾ ದ್ವಿಜಾತಯಃ|

05138016c ಪುರೋಹಿತಃ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ವ್ಯಾಘ್ರಚರ್ಮಣ್ಯವಸ್ಥಿತಂ||

ಇಂದು ಚಾತುರ್ವೇದಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವರ್ಗ ಮತ್ತು
ಪಾಂಡವರ ಪುರೋಹಿತನು ನಿನ್ನನ್ನು ವ್ಯಾಘ್ರಚರ್ಮದ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ
ಅಭಿಷೇಕಿಸುತ್ತಾರೆ.

05138017a ತಥೈವ ಭ್ರಾತರಃ ಪಂಚ ಪಾಂಡವಾಃ ಪುರುಷರ್ಷಭಾಃ|

05138017c ದ್ರೌಪದೇಯಾಸ್ತಥಾ ಪಂಚ ಪಾಂಚಾಲಾಶ್ಚೇದಯಸ್ತಥಾ||

05138018a ಅಹಂ ಚ ತ್ವಾಭಿಷೇಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ರಾಜಾನಂ ಪೃಥಿವೀಪತಿಂ|

05138018c ಯುವರಾಜೋಽಸ್ಮು ತೇ ರಾಜಾ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ಆ ಪುರುಷರ್ಷಭ ಸಹೋದರ ಪಂಚ ಪಾಂಡವರು, ಐವರು ದ್ರೌಪದೇಯರು, ಪಾಂಚಾಲ-ಚೇದಿಯರು ಮತ್ತು ನಾನೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನನ್ನು ಪೃಥಿವೀಪತಿ ರಾಜನಾಗಿ ಅಭಿಷೇಕಿಸುತ್ತೇವೆ. ರಾಜನಾದ ನಿನಗೆ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಯುವರಾಜನಾಗುತ್ತಾನೆ.

05138019a ಗೃಹೀತ್ವಾ ವ್ಯಜನಂ ಶ್ವೇತಂ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸಂಶಿತವ್ರತಃ|

05138019c ಉಪಾನ್ವಾರೋಹತು ರಥಂ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಸಂಶಿತವ್ರತ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಶ್ವೇತವ್ಯಾಜಿನವನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿನ್ನ ರಥದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ.

05138020a ಚತ್ರಂ ಚ ತೇ ಮಹಚ್ಛೇತಂ ಭೀಮಸೇನೋ ಮಹಾಬಲಃ|

05138020c ಅಭಿಷಿಕ್ತಸ್ಯ ಕೌಂತೇಯ ಕೌಂತೇಯೋ ಧಾರಯಿಷ್ಯತಿ||

ಅಭಿಷಿಕ್ತನಾದ ಕೌಂತೇಯ ನಿನಗೆ ಕೌಂತೇಯ ಮಹಾಬಲಿ ಭೀಮಸೇನನು ದೊಡ್ಡ ಶ್ವೇತಚತ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ.

05138021a ಕಿಂಕಿಣೀಶತನಿರ್ಘೋಷಂ ವೈಯಾಘ್ರಪರಿವಾರಣಂ|

05138021c ರಥಂ ಶ್ವೇತಹಯೈರ್ಯುಕ್ತಮರ್ಜುನೋ ವಾಹಯಿಷ್ಯತಿ||

ನೂರಾರು ಗಂಟೆಗಳ ಧ್ವನಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ವೈಯಾಘ್ರಚರ್ಮವನ್ನು ಹೊದಿಸಿದ, ಬಿಳಿಯ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿರುವ ರಥದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಅರ್ಜುನನು ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಾನೆ.

05138022a ಅಭಿಮನ್ಯುಶ್ಚ ತೇ ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರತ್ಯಾಸನ್ನೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

05138022c ನಕುಲಃ ಸಹದೇವಶ್ಚ ದ್ರೌಪದೇಯಾಶ್ಚ ಪಂಚ ಯೇ||

ಅಭಿಮನ್ಯು, ನಕುಲ, ಸಹದೇವ, ಐವರು ದ್ರೌಪದೇಯರು ನಿತ್ಯವೂ ನಿನ್ನ ಸೇವೆಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

05138023a ಪಾಂಚಾಲಾಸ್ತ್ವಾನುಯಾಸ್ಯಂತಿ ಶಿಖಿಂಡೀ ಚ ಮಹಾರಥಃ|

05138023c ಅಹಂ ಚ ತ್ವಾನುಯಾಸ್ಯಾಮಿ ಸರ್ವೇ ಚಾಂಧಕವೃಷ್ಟಯಃ|

05138023e ದಾಶಾರ್ಹಾಃ ಪರಿವಾರಾಸ್ತೇ ದಾಶಾರ್ಣಾಶ್ಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಪಾಂಚಾಲರು, ಮಹಾರಥಿ ಶಿಖಿಂಡಿ, ಮತ್ತು ನಾನೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಎಲ್ಲ ಅಂಧಕ ವೃಷ್ಟಿಯರು, ದಾಶಾರ್ಹರು, ದಾಶಾರ್ಣರು ನಿನ್ನನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದಿರುತ್ತಾರೆ.

05138024a ಭುಂಕ್ಷ್ವ ರಾಜ್ಯಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹ ಪಾಂಡವೈಃ|

05138024c ಜಪೈರ್ಹೋಮೈಶ್ಚ ಸಂಯುಕ್ತೋ ಮಂಗಲೈಶ್ಚ ಪೃಥಗ್ವಿಧೈಃ||

ಮಹಾಬಾಹೋ! ಪಾಂಡವ ಸಹೋದರರೊಂದಿಗೆ, ಜಪ-ಹೋಮಗಳಿಂದ ಸಂಯುಕ್ತನಾಗಿ, ಮಂಗಲ ವಿಧಗಳಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಭೋಗಿಸು.

05138025a ಪುರೋಗಮಾಶ್ಚ ತೇ ಸಂತು ದ್ರವಿಡಾಃ ಸಹ ಕುಂತಲೈಃ|

05138025c ಆಂಧ್ರಾಸ್ತಾಲಚರಾಶ್ಚೈವ ಚೂಚುಪಾ ವೇಣುಪಾಸ್ತಥಾ||

ದ್ರವಿಡರು, ಕುಂತಲರು, ಆಂಧ್ರರು, ತಾಲಚರರು, ಚೂಚುಪರು, ಮತ್ತು
ವೇಣುಪರು ನಿನ್ನ ಪುರೋಗಮರಾಗುತ್ತಾರೆ.

05138026a ಸ್ತುವಂತು ತ್ವಾದ್ಯ ಬಹುಶಃ ಸ್ತುತಿಭಿಃ ಸೂತಮಾಗಧಾಃ|

05138026c ವಿಜಯಂ ವಸುಷೇಣಸ್ಯ ಘೋಷಯಂತು ಚ ಪಾಂಡವಾಃ||

ಇಂದು ಅನೇಕ ಸೂತ-ಮಾಗಧರು ಸ್ತುತಿಗಳಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾರೆ.
ಪಾಂಡವರು ವಸುಷೇಣನ ವಿಜಯವನ್ನು ಘೋಷಿಸುತ್ತಾರೆ.

05138027a ಸ ತ್ವಂ ಪರಿವೃತಃ ಪಾರ್ಥೈರ್ನಕ್ಷತ್ರೈರಿವ ಚಂದ್ರಮಾಃ|

05138027c ಪ್ರಶಾಧಿ ರಾಜ್ಯಂ ಕೌಂತೇಯ ಕುಂತೀಂ ಚ ಪ್ರತಿನಂದಯ||

ಕೌಂತೇಯ ! ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಂದ ಚಂದ್ರಮನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನೀನು
ಪಾರ್ಥರಿಂದ ಪರಿವೃತನಾಗಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಿ ಕುಂತಿಗೂ
ಆನಂದವನ್ನು ನೀಡುವೆ.

05138028a ಮಿತ್ರಾಣಿ ತೇ ಪ್ರಹೃಷ್ಯಂತು ವ್ಯಥಂತು ರಿಪವಸ್ತಥಾ|

05138028c ಸೌಭ್ರಾತ್ರಂ ಚೈವ ತೇಽದ್ಯಾಸ್ತು ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹ ಪಾಂಡವೈಃ||

ಸಹೋದರ ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗಿರುವ ನಿನ್ನ ಸೌಭ್ರಾತ್ಯತ್ವದಿಂದ ನಿನ್ನ

ಮಿತ್ರರು ಹರ್ಷಪಡುತ್ತಾರೆ. ಶತ್ರುಗಳು ದುಃಖಿಸುತ್ತಾರೆ²⁵.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಕರ್ಣ ಉಪನಿವಾದ
ಪರ್ವಣಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯೇ ಅಷ್ಟತ್ರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಕರ್ಣ ಉಪನಿವಾದ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ
ನೂರಾಮೂವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೩೯

ತಂದೆ ಅಧಿರಥನ ಮೇಲೆ, ತನ್ನ ಸೂತ ಬಾಂಧವರ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಮಿತ್ರ
ದುರ್ಯೋಧನನ ಮೇಲೆ ತನಗಿರುವ ನಿಷ್ಠೆಯು
ಬದಲಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಒಂದುವೇಳೆ ನನಗೆ ಈ ಸಂಪದ್ಭರಿತ
ಮಹಾರಾಜ್ಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದರೆ ಅದನ್ನು ನಾನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೇ
ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದೂ ಹೇಳಿ (೧-೨೮) ಕರ್ಣನು ನಡೆಯಲಿರುವ
ಯುದ್ಧವನ್ನು ದುರ್ಯೋಧನನು ನಡೆಸುವ ಮಹಾಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿ
ನುಡಿಯುವುದು (೨೯-೫೭).

05139001 ಕರ್ಣ ಉವಾಚ|

05139001a ಅಸಂಶಯಂ ಸೌಹೃದಾನೈ ಪ್ರಣಯಾಚ್ಚಾತ್ಮ ಕೇಶವ|

²⁵ ಕರ್ಣನು ಕುಂತಿಯ ಮಗನೆಂದು ತಿಳಿದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೇ?
ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೇ?

05139001c ಸಖ್ಯೇನ ಚೈವ ವಾಷ್ಣೇಯ ಶ್ರೇಯಸ್ಕಾಮತಯೈವ ಚ||

ಕರ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೇಶವ! ವಾಷ್ಣೇಯ! ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಸ್ನೇಹದಿಂದ, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ, ಸಖ್ಯದಿಂದ ಮತ್ತು ನನಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಾಗಬೇಕೆಂದು ಇದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

05139002a ಸರ್ವಂ ಚೈವಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಪಾಂಡೋಃ ಪುತ್ರೋಽಸ್ಮಿ ಧರ್ಮತಃ|

05139002c ನಿಗ್ರಹಾದ್ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಾಣಾಂ ಯಥಾ ತ್ವಂ ಕೃಷ್ಣ ಮನ್ಯಸೇ||

ಕೃಷ್ಣ! ನೀನು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುವಂತೆ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳಂತೆ ಧರ್ಮತಃ ನಾನು ಪಾಂಡುವಿನ ಮಗನೆಂದು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ.

05139003a ಕನ್ಯಾ ಗರ್ಭಂ ಸಮಾಧತ್ತ ಭಾಸ್ಕರಾನ್ಮಾಂ ಜನಾರ್ದನ|

05139003c ಆದಿತ್ಯವಚನಾಚ್ಚೈವ ಜಾತಂ ಮಾಂ ಸಾ ವ್ಯಸರ್ಜಯತ್||

ಜನಾರ್ದನ! ಆದಿತ್ಯನು ಹೇಳಿದ್ದಂತೆ ಕನ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ಭಾಸ್ಕರನಿಂದ ಗರ್ಭವನ್ನು ಪಡೆದು ಹುಟ್ಟಿದಾಗಲೇ ಅವಳು ನನ್ನನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸಿದ್ದಳು.

05139004a ಸೋಽಸ್ಮಿ ಕೃಷ್ಣ ತಥಾ ಜಾತಃ ಪಾಂಡೋಃ ಪುತ್ರೋಽಸ್ಮಿ ಧರ್ಮತಃ|

05139004c ಕುಂತ್ಯಾ ತ್ವಹಮಪಾಕೀರ್ಣೋ ಯಥಾ ನ ಕುಶಲಂ ತಥಾ||

ಹೌದು ಕೃಷ್ಣ! ಧರ್ಮತಃ ನಾನು ಪಾಂಡುವಿನ ಪುತ್ರನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದೆನು. ಆದರೆ ಕುಂತಿಯು ಸತ್ತು ಹುಟ್ಟಿದವನಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಸಾಡಿದಳು.

05139005a ಸೂತೋ ಹಿ ಮಾಮಧಿರಥೋ ದೃಷ್ಟ್ವೈವ ಅನಯದ್ಗೃಹಾನ್|

05139005c ರಾಧಾಯಾಶ್ಚೈವ ಮಾಂ ಪ್ರಾದಾತ್ಸೌಹಾರ್ದಾನ್ಮಧುಸೂದನ||

ಮಧುಸೂದನ ! ಸೂತ ಅಧಿರಥನು ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ಮನೆಗೆ ಕರೆತಂದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ರಾಧೆಗೆ ಕೊಟ್ಟನು.

05139006a ಮತ್ಸ್ನೇಹಾಚ್ಛೈವ ರಾಧಾಯಾಃ ಸದ್ಯಃ ಕ್ಷೀರಮವಾತರತ್|

05139006c ಸಾ ಮೇ ಮೂತ್ರಂ ಪುರೀಷಂ ಚ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ಮಾಧವ||

ಮಾಧವ ! ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕೂಡಲೇ ಅವಳ ಎದೆಯ ಹಾಲು ಸುರಿಯಿತು. ಅವಳೂ ಕೂಡ ನನ್ನ ಮಲ ಮೂತ್ರಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡಳು.

05139007a ತಸ್ಯಾಃ ಪಿಂಡವ್ಯಪನಯಂ ಕುರ್ಯಾದಸ್ಮದ್ವಿಧಃ ಕಥಂ|

05139007c ಧರ್ಮವಿದ್ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಾಣಾಂ ಶ್ರವಣೇ ಸತತಂ ರತಃ||

ನನ್ನಂಥವನು - ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದವನು ಮತ್ತು ಸತತವೂ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದವನು - ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಅವಳಿಗೆ ಪಿಂಡವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಬಲ್ಲ?

05139008a ತಥಾ ಮಾಮಭಿಜಾನಾತಿ ಸೂತಶ್ಚಾಧಿರಥಃ ಸುತಂ|

05139008c ಪಿತರಂ ಚಾಭಿಜಾನಾಮಿ ತಮಹಂ ಸೌಹೃದಾತ್ಸದಾ||

ಸೂತ ಅಧಿರಥನು ನನ್ನನ್ನು ಮಗನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ನಾನೂ ಕೂಡ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅವನನ್ನು ತಂದೆಯೆಂದೇ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

05139009a ಸ ಹಿ ಮೇ ಜಾತಕರ್ಮಾದಿ ಕಾರಯಾಮಾಸ ಮಾಧವ|

05139009c ಶಾಸ್ತ್ರದೃಷ್ಟೇನ ವಿಧಿನಾ ಪುತ್ರಪ್ರೀತ್ಯಾ ಜನಾರ್ದನ||

ಮಾಧವ ! ಜನಾರ್ದನ ! ಅವನೇ ನನಗೆ ಪುತ್ರಪ್ರೀತಿಯಿಂದ
ಶಾಸ್ತ್ರದೃಷ್ಟಿ ವಿಧಿಗಳಿಂದ ಜಾತಕರ್ಮಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು.

05139010a ನಾಮ ಮೇ ವಸುಷೇಣೇತಿ ಕಾರಯಾಮಾಸ ವೈ ದ್ವಿಜೈಃ|

05139010c ಭಾರ್ಯಾಶ್ಲೋಢಾ ಮಮ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಯೌವನೇ ತೇನ ಕೇಶವ||

ದ್ವಿಜರಿಂದ ನನಗೆ ವಸುಷೇಣನೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿತ್ತನು. ಕೇಶವ ! ನನಗೆ
ಯೌವನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾದಾಗ ಅವನೇ ನನಗೆ ಭಾರ್ಯೆಯರನ್ನು ತಂದು
ಮದುವೆಮಾಡಿಸಿದನು.

05139011a ತಾಸು ಪುತ್ರಾಶ್ಚ ಪೌತ್ರಾಶ್ಚ ಮಮ ಜಾತಾ ಜನಾರ್ದನ|

05139011c ತಾಸು ಮೇ ಹೃದಯಂ ಕೃಷ್ಣ ಸಂಜಾತಂ ಕಾಮಬಂಧನಂ||

ಜನಾರ್ದನ ! ಅವರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.
ಅವರ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕಾಮಬಂಧನವು ಬೆಳೆದುಕೊಂಡಿದೆ
ಕೃಷ್ಣ !

05139012a ನ ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಸಕಲಯಾ ನ ಸುವರ್ಣಸ್ಯ ರಾಶಿಭಿಃ|

05139012c ಹರ್ಷಾದ್ಭಯಾದ್ವಾ ಗೋವಿಂದ ಅನೃತಂ ವಕ್ತುಮುತ್ಸಹೇ||

ಗೋವಿಂದ ! ಸಕಲ ಭೂಮಿಯಾಗಲೀ, ಸುವರ್ಣದ ರಾಶಿಗಳಾಗಲೀ,
ಹರ್ಷಗಳಾಗಲೀ, ಭಯಗಳಾಗಲೀ ನನ್ನನ್ನು ಮಾತಿಗೆ ಸುಳ್ಳಾಗಿ

ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಲಾರವು !

05139013a ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕುಲೇ ಕೃಷ್ಣ ದುರ್ಯೋಧನಸಮಾಶ್ರಯಾತ್ |

05139013c ಮಯಾ ತ್ರಯೋದಶ ಸಮಾ ಭುಕ್ತಂ ರಾಜ್ಯಮಕಂಟಕಂ ||

ಕೃಷ್ಣ ! ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕುಲದಲ್ಲಿ, ದುರ್ಯೋಧನನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ, ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷಗಳು ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅಡೆತಡೆಯಿಲ್ಲದೇ ಭೋಗಿಸಿದ್ದೇನೆ.

05139014a ಇಷ್ಟಂ ಚ ಬಹುಭಿಯಂ ಜ್ಞೈಃ ಸಹ ಸೂತೈರ್ಮಯಾಸಕೃತ್ |

05139014c ಆವಾಹಾಶ್ಚ ವಿವಾಹಾಶ್ಚ ಸಹ ಸೂತೈಃ ಕೃತಾ ಮಯಾ ||

ಸೂತರೊಂದಿಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಇಷ್ಟಿ-ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಕುಟುಂಬದ ಆವಾಹ-ವಿವಾಹಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ನಾನು ಸೂತರೊಂದಿಗೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.

05139015a ಮಾಂ ಚ ಕೃಷ್ಣ ಸಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಕೃತಃ ಶಸ್ತ್ರಸಮುದ್ಯಮಃ |

05139015c ದುರ್ಯೋಧನೇನ ವಾಷ್ಣೇಯ ವಿಗ್ರಹಶ್ಚಾಪಿ ಪಾಂಡವೈಃ ||

ಕೃಷ್ಣ ! ವಾಷ್ಣೇಯ ! ನನ್ನನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

05139016a ತಸ್ಮಾದ್ರಣೇ ದ್ವೈರಥೇ ಮಾಂ ಪ್ರತ್ಯುದ್ಯಾತಾರಮಚ್ಯುತ |

05139016c ವೃತವಾನ್ವರಮಂ ಹೃಷ್ಟಃ ಪ್ರತೀಪಂ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಃ ||

ಅಚ್ಯುತ ! ಆದುದರಿಂದಲೇ ರಣದಲ್ಲಿ ರಥಗಳ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ

ಸವ್ಯಸಾಚಿಯ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಂಡು,
ಪರಮ ಹರ್ಷಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

05139017a ವಧಾದ್ಭಂಧಾದ್ಭಯಾದ್ವಾಪಿ ಲೋಭಾದ್ವಾಪಿ ಜನಾರ್ದನ|

05139017c ಅನ್ಯತಂ ನೋತ್ಸಹೇ ಕರ್ತುಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಧೀಮತಃ||

ಜನಾರ್ದನ! ಸಾವಾಗಲೀ, ಸೆರೆಯಾಗಲೀ, ಭಯವಾಗಲೀ,
ಲೋಭವಾಗಲೀ ಧೀಮತ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ನಿಗೆ ನಾನು ಕೊಟ್ಟ ಮಾತನ್ನು
ಮುರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಲಾರವು.

05139018a ಯದಿ ಹ್ಯದ್ಯ ನ ಗಚ್ಛೇಯಂ ದ್ವೈರಥಂ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಾ|

05139018c ಅಕೀರ್ತಿಃ ಸ್ಯಾದ್ಧೃಷೀಕೇಶ ಮಮ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಚೋಭಯೋಃ||

ಕೇಶವ! ಇಂದು ನಾವು ರಥಗಳ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡದೇ
ಇದ್ದರೆ ನನಗೆ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಥ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಅಕೀರ್ತಿಯು ಲಭಿಸುತ್ತದೆ.

05139019a ಅಸಂಶಯಂ ಹಿತಾರ್ಥಾಯ ಬ್ರೂಯಾಸ್ತ್ವಂ ಮಧುಸೂದನ|

05139019c ಸರ್ವಂ ಚ ಪಾಂಡವಾಃ ಕುರ್ಯುಸ್ತ್ವದ್ವಶಿತ್ವಾನ್ನ ಸಂಶಯಃ||

ಮಧುಸೂದನ! ನೀನು ಒಳ್ಳೆಯದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ ಮತ್ತು
ನಿನ್ನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಿಂದ ಪಾಂಡವರು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಾಧಿಸುವರು
ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ.

05139020a ಮಂತ್ರಸ್ಯ ನಿಯಮಂ ಕುರ್ಯಾಸ್ತ್ವಮತ್ರ ಪುರುಷೋತ್ತಮ|

05139020c ಏತದತ್ರ ಹಿತಂ ಮನ್ಯೇ ಸರ್ವ ಯಾದವನಂದನ||

ಪುರುಷೋತ್ತಮ ! ಸರ್ವ ಯಾದವನಂದನ ! ನಾವು ಇಲ್ಲಿ
ಮಾತನಾಡಿದುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರಿಸಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಹಿತವಿದೆ
ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

05139021a ಯದಿ ಜಾನಾತಿ ಮಾಂ ರಾಜಾ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸಂಶಿತವ್ರತಃ|

05139021c ಕುಂತ್ಯಾಃ ಪ್ರಥಮಜಂ ಪುತ್ರಂ ನ ಸ ರಾಜ್ಯಂ ಗ್ರಹೀಷ್ಯತಿ||

ನಾನು ಕುಂತಿಯ ಮೊದಲು ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನೆಂದು ಆ ರಾಜಾ
ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಸಂಶಿತವ್ರತನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾದರೆ ಅವನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು
ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

05139022a ಪ್ರಾಪ್ಯ ಚಾಪಿ ಮಹದ್ರಾಜ್ಯಂ ತದಹಂ ಮಧುಸೂದನ|

05139022c ಸ್ಥಿತಂ ದುರ್ಯೋಧನಾಯೈವ ಸಂಪ್ರದದ್ಯಾಮರಿಂದಮ||

ಮಧುಸೂದನ ! ಅರಿಂದಮ ! ಒಂದುವೇಳೆ ನನಗೆ ಈ ಸಂಪದ್ಭರಿತ
ಮಹಾರಾಜ್ಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದರೆ ಅದನ್ನು ನಾನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೇ
ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

05139023a ಸ ಏವ ರಾಜಾ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಶಾಶ್ವತೋಽಸ್ತು ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

05139023c ನೇತಾ ಯಸ್ಯ ಹೃಷೀಕೇಶೋ ಯೋದ್ಧಾ ಯಸ್ಯ ಧನಂಜಯಃ||

ಹೃಷೀಕೇಶನನ್ನು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕನನ್ನಾಗಿ ಮತ್ತು ಧನಂಜಯನನ್ನು
ಸೇನಾಪತಿಯಾಗಿ ಪಡೆದಿರುವ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೇ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ
ರಾಜನಾಗಲಿ.

05139024a ಪೃಥಿವೀ ತಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಂ ಚ ಯಸ್ಯ ಭೀಮೋ ಮಹಾರಥಃ|

05139024c ನಕುಲಃ ಸಹದೇವಶ್ಚ ದ್ರೌಪದೇಯಾಶ್ಚ ಮಾಧವ||

05139025a ಉತ್ತಮೌಜಾ ಯುಧಾಮನ್ಯುಃ ಸತ್ಯಧರ್ಮ ಚ ಸೋಮಕಿಃ|

05139025c ಚೈದ್ಯಶ್ಚ ಚೇಕಿತಾನಶ್ಚ ಶಿಖಿಂಡೀ ಚಾಪರಾಜಿತಃ||

05139026a ಇಂದ್ರಗೋಪಕವರ್ಣಾಶ್ಚ ಕೇಕಯಾ ಭ್ರಾತರಸ್ತಥಾ|

05139026c ಇಂದ್ರಾಯುಧಸವರ್ಣಶ್ಚ ಕುಂತಿಭೋಜೋ ಮಹಾರಥಃ||

05139027a ಮಾತುಲೋ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಸೇನಜಿಚ್ಛ ಮಹಾರಥಃ|

05139027c ಶಂಖಃ ಪುತ್ರೋ ವಿರಾಟಸ್ಯ ನಿಧಿಸ್ತ್ವಂ ಚ ಜನಾರ್ದನ||

ಮಾಧವ ! ಯಾರೊಡನೆ ಮಹಾರಥಿ ಭೀಮ, ನಕುಲ-ಸಹದೇವರು, ದ್ರೌಪದೇಯರು, ಉತ್ತಮೌಜ, ಯುಧಾಮನ್ಯು, ಸತ್ಯಧರ್ಮ ಸೋಮಕಿ, ಚೈದ್ಯ, ಚೇಕಿತಾನ, ಅಪರಾಜಿತ ಶಿಖಿಂಡೀ, ಇಂದ್ರಗೋಪಕ, ವರ್ಣ, ಕೇಕಯ ಸಹೋದರರು, ಇಂದ್ರಾಯುಧ, ಸವರ್ಣ, ಮಹಾರಥಿ ಕುಂತಿಭೋಜ, ಭೀಮಸೇನನ ಮಾವ ಮಹಾರಥಿ ಸೇನಜಿತ್, ವಿರಾಟನ ಪುತ್ರ ಶಂಖ ಮತ್ತು ನಿಧಿಗಾಗಿ ಜನಾರ್ದನ ನೀನಿರುವೆಯೋ ಅವನದ್ದೇ ರಾಷ್ಟ್ರವು ಈ ಭೂಮಿಯಾಗುವುದು.

05139028a ಮಹಾನಯಂ ಕೃಷ್ಣ ಕೃತಃ ಕ್ಷತ್ರಸ್ಯ ಸಮುದಾನಯಃ|

05139028c ರಾಜ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತಮಿದಂ ದೀಪ್ತಂ ಪ್ರಥಿತಂ ಸರ್ವರಾಜಸು||

ಕೃಷ್ಣ ! ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಮಹಾಸಂಖ್ಯೆಯ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಒಂದು ಸಾಧನೆಯೇ ! ಎಲ್ಲ ರಾಜರಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಥಿತವಾಗಿರುವ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ಈ ರಾಜ್ಯವು ದೊರಕಿದಂತೆಯೇ !

05139029a ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ವಾಷ್ಣೇಯ ಶಸ್ತ್ರಯಜ್ಞೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

05139029c ಅಸ್ಯ ಯಜ್ಞಾಸ್ಯ ವೇತ್ತಾ ತ್ವಂ ಭವಿಷ್ಯಸಿ ಜನಾರ್ದನ|

05139029e ಅಧ್ವರ್ಯವಂ ಚ ತೇ ಕೃಷ್ಣ ಕೃತಾವಸ್ಮಿನ್ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ವಾಷ್ಣೇಯ ! ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ನಡೆಸುವ ಒಂದು ಶಸ್ತ್ರಯಜ್ಞವು ನಡೆಯಲಿಕ್ಕಿದೆ. ಜನಾರ್ದನ ! ಈ ಯಜ್ಞದ ವೇತ್ತನು ನೀನಾಗುವೆ. ಕೃಷ್ಣ ! ಈ ಕೃತುವಿನ ಅಧ್ವರ್ಯನೂ ನೀನಾಗುವೆ.

05139030a ಹೋತಾ ಚೈವಾತ್ರ ಬೀಭತ್ಸುಃ ಸನ್ನದ್ಧಃ ಸ ಕಪಿಧ್ವಜಃ|

05139030c ಗಾಂಡೀವಂ ಸುಕ್ತಥಾಜ್ಯಂ ಚ ವೀರ್ಯಂ ಪುಂಸಾಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಅದರ ಹೋತನು ಸನ್ನದ್ಧನಾಗಿರುವ ಕಪಿಧ್ವಜ ಬೀಭತ್ಸುವು. ಗಾಂಡೀವವು ಸುಕ್ತ ಮತ್ತು ಪುರುಷರ ವೀರ್ಯವು ಆಜ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

05139031a ಐಂದ್ರಂ ಪಾಶುಪತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಂ ಸ್ಥೂಣಾಕರ್ಣಂ ಚ ಮಾಧವ|

05139031c ಮಂತ್ರಾಸ್ತತ್ರ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಪ್ರಯುಕ್ತಾಃ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಾ||

ಮಾಧವ ! ಸವ್ಯಸಾಚಿಯು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ ಐಂದ್ರ, ಪಾಶುಪತ, ಬ್ರಹ್ಮ, ಮತ್ತು ಸ್ಥೂಣಾಕರ್ಣ ಅಸ್ತ್ರಗಳು ಅದರಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

05139032a ಅನುಯಾತಶ್ಚ ಪಿತರಮಧಿಕೋ ವಾ ಪರಾಕ್ರಮೇ|

05139032c ಗ್ರಾವಸ್ತೋತ್ರಂ ಸ ಸೌಭದ್ರಃ ಸಮ್ಯಕ್ತತ್ರ ಕರಿಷ್ಯತಿ||

ಪರಾಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯನ್ನು ಹೋಲುವ ಅಥವಾ ಅವನಿಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕನಾಗಿರುವ ಸೌಭದ್ರನು ಅದರಲ್ಲಿ ಗ್ರಾವಸ್ತೋತ್ರಿಯ ಕೆಲಸವನ್ನು

ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

05139033a ಉದ್ಗಾತಾತ್ರ ಪುನರ್ಭೀಮಃ ಪ್ರಸ್ತೋತಾ ಸುಮಹಾಬಲಃ|

05139033c ವಿನದನ್ಸ ನರವ್ಯಾಘ್ರೋ ನಾಗಾನೀಕಾಂತಕೃದ್ರಣೇ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಗರ್ಜಿಸಿ ಆನೆಗಳ ಸೇನೆಯನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸುವ ನರವ್ಯಾಘ್ರ
ಸುಮಹಾಬಲ ಭೀಮನು ಅದರಲ್ಲಿ ಉದ್ಗಾತನೂ ಪ್ರಸ್ತೋತನೂ
ಆಗುತ್ತಾನೆ.

05139034a ಸ ಚೈವ ತತ್ರ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಶಶ್ವದ್ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

05139034c ಜಪೈರ್ಹೋಮೈಶ್ಚ ಸಂಯುಕ್ತೋ ಬ್ರಹ್ಮತ್ವಂ ಕಾರಯಿಷ್ಯತಿ||

ಆ ಶಾಶ್ವತ ರಾಜ, ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ, ಜಪ-ಹೋಮಗಳಲ್ಲಿ ಪಳಗಿರುವ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅದರಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮತ್ವವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

05139035a ಶಂಖಶಬ್ದಾಃ ಸಮುರಜಾ ಭೇರ್ಯಶ್ಚ ಮಧುಸೂದನ|

05139035c ಉತ್ಕೃಷ್ಟಸಿಂಹನಾದಾಶ್ಚ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಮಧುಸೂದನ! ಶಂಖಗಳ ಶಬ್ದ, ನಗಾರಿ ಭೇರಿಗಳ ಶಬ್ದಗಳು, ಮತ್ತು
ಕಿವಿ ಕಿವುಡು ಮಾಡುವ ಸಿಂಹನಾದಗಳು ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ.

05139036a ನಕುಲಃ ಸಹದೇವಶ್ಚ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರೌ ಯಶಸ್ವಿನೌ|

05139036c ಶಾಮಿತ್ರಂ ತೌ ಮಹಾವೀರ್ಯೌ ಸಮ್ಯಕ್ತತ್ರ ಕರಿಷ್ಯತಃ||

ಮಹಾವೀರರಾದ ಯಶಸ್ವಿಗಳಾದ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರ ನಕುಲ-
ಸಹದೇವರಿಬ್ಬರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಶಾಮಿತ್ರರ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

05139037a ಕಲ್ಮಾಷದಂಡಾ ಗೋವಿಂದ ವಿಮಲಾ ರಥಶಕ್ತಯಃ|

05139037c ಯೂಪಾಃ ಸಮುಪಕಲ್ಪಂತಾಮಸ್ಮಿನ್ಯಜ್ಞೇ ಜನಾರ್ದನ||

ಗೋವಿಂದ ! ಜನಾರ್ದನ ! ಈ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ರಥಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಶುಭ್ರ ಪತಾಕೆಗಳ ದಂಡಗಳು ಯೂಪಗಳಂತೆ ಇರುತ್ತವೆ.

05139038a ಕರ್ಣಿನಾಲೀಕನಾರಾಚಾ ವತ್ಸದಂತೋಪಬೃಹ್ಮಣಾಃ|

05139038c ತೋಮರಾಃ ಸೋಮಕಲಶಾಃ ಪವಿತ್ರಾಣಿ ಧನೂಂಷಿ ಚ||

ಕರ್ಣಿ, ನಾಲೀಕ, ನಾರಾಚ, ವತ್ಸದಂತ ಮತ್ತು ತೋಮರ ಬಾಣಗಳು ಸೋಮಕಲಶಗಳಾಗುತ್ತವೆ ಹಾಗೂ ಧನುಸ್ಸುಗಳು ಪವಿತ್ರಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

05139039a ಅಸಯೋಽತ್ರ ಕಪಾಲಾನಿ ಪುರೋಡಾಶಾಃ ಶಿರಾಂಸಿ ಚ|

05139039c ಹವಿಸ್ತು ರುಧಿರಂ ಕೃಷ್ಣ ಅಸ್ಮಿನ್ಯಜ್ಞೇ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಕೃಷ್ಣ ! ಈ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಕಪಾಲ-ಶಿರಗಳು ಪುರೋಡಾಷಗಳೂ, ರಕ್ತವು ಹವಿಸ್ಸಾಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತವೆ.

05139040a ಇಧ್ಮಾಃ ಪರಿಧಯಶ್ಚೈವ ಶಕ್ತೋಽಥ ವಿಮಲಾ ಗದಾಃ|

05139040c ಸದಸ್ಯಾ ದ್ರೋಣಶಿಷ್ಯಾಶ್ಚ ಕೃಪಸ್ಯ ಚ ಶರದ್ವತಃ||

ಶುಭ್ರವಾದ ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧ ಮತ್ತು ಗದೆಗಳು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸುವ ಮತ್ತು ಉರಿಸುವ ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳಾದರೆ ದ್ರೋಣ ಮತ್ತು ಶರದ್ವತ ಕೃಪನ ಶಿಷ್ಯರು ಸದಸ್ಯರಾಗುತ್ತಾರೆ.

05139041a ಇಷವೋಽತ್ರ ಪರಿಸ್ತೋಮಾ ಮುಕ್ತಾ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವನಾ|

05139041c ಮಹಾರಥಪ್ರಯುಕ್ತಾಶ್ಚ ದ್ರೋಣದ್ರೋಣಿಪ್ರಚೋದಿತಾಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಿಯು ಸುತ್ತುವರೆದು ಬಿಡುವ ಮತ್ತು ದ್ರೋಣ-
ದ್ರೋಣಿಯರು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ ಬಾಣಗಳು ತಲೆದಿಂಬುಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

05139042a ಪ್ರಾತಿಪ್ರಸ್ಥಾನಿಕಂ ಕರ್ಮ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಸ ಕರಿಷ್ಯತಿ|

05139042c ದೀಕ್ಷಿತೋ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋಽತ್ರ ಪತ್ನೀ ಚಾಸ್ಯ ಮಹಾಚಮೂಃ||

ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಪ್ರಾತಿಪ್ರಸ್ಥಾನಿಕನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಅದರಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷಿತನಾಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಮಹಾಸೇನೆಯು
ಅವನ ಪತ್ನಿ.

05139043a ಘಟೋತ್ಕಚೋಽತ್ರ ಶಾಮಿತ್ರಂ ಕರಿಷ್ಯತಿ ಮಹಾಬಲಃ|

05139043c ಅತಿರಾತ್ರೇ ಮಹಾಬಾಹೋ ವಿತತೇ ಯಜ್ಞಾಕರ್ಮಣಿ||

ಯಜ್ಞಕರ್ಮಗಳು ರಾತ್ರಿಯೂ ಮುಂದುವರಿದರೆ ಆಗ ಅದರಲ್ಲಿ
ಮಹಾಬಲ ಮಹಾಬಾಹು ಘಟೋತ್ಕಚನು ಶಾಮಿತ್ರನ ಕೆಲಸವನ್ನು
ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

05139044a ದಕ್ಷಿಣಾ ತ್ವಸ್ಯ ಯಜ್ಞಾಸ್ಯ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

05139044c ವೈತಾನೇ ಕರ್ಮಣಿ ತತೇ ಜಾತೋ ಯಃ ಕೃಷ್ಣ ಪಾವಕಾತ್||

ಕೃಷ್ಣ! ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಈ
ಯಜ್ಞದ ವೈತಾನ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

05139045a ಯದಬ್ರುವಮಹಂ ಕೃಷ್ಣ ಕಟುಕಾನಿ ಸ್ಮ ಪಾಂಡವಾನ್|

05139045c ಪ್ರಿಯಾರ್ಥಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ತೇನ ತಪ್ಯೇಽದ್ಯ ಕರ್ಮಣಾ||

05139046a ಯದಾ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸಿ ಮಾಂ ಕೃಷ್ಣ ನಿಹತಂ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಾ|

05139046c ಪುನಶ್ಚಿ ತಿಸ್ತದಾ ಚಾಸ್ಯ ಯಜ್ಞಾಸ್ಯಾಥ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಕೃಷ್ಣ ! ಅಂದು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಲು, ಇಂದು ಆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಾನು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತಿರುವ, ಪಾಂಡವರಿಗಾಡಿದ ಕಟುಕಾದ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯು ನನ್ನನ್ನು ತುಂಡರಿಸುವುದನ್ನು ನೀನು ನೋಡಿದಾಗ ಅದು ಈ ಯಜ್ಞದ ಪುನಶ್ಚಿ ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

05139047a ದುಃಶಾಸನಸ್ಯ ರುಧಿರಂ ಯದಾ ಪಾಸ್ಯತಿ ಪಾಂಡವಃ|

05139047c ಆನರ್ಧಂ ನರ್ಧತಃ ಸಮ್ಯಕ್ತದಾ ಸುತ್ಯಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಪಾಂಡವನು ಜೋರಾಗಿ ಘರ್ಜಿಸಿ ದುಃಶಾಸನನ ರುಧಿರವನ್ನು ಕುಡಿಯುವಾಗ ಅದು ಇದರ ಸುತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

05139048a ಯದಾ ದ್ರೋಣಂ ಚ ಭೀಷ್ಮಂ ಚ ಪಾಂಚಾಲೌ ಪಾತಯಿಷ್ಯತಃ|

05139048c ತದಾ ಯಜ್ಞಾವಸಾನಂ ತದ್ಭವಿಷ್ಯತಿ ಜನಾರ್ದನ||

ಜನಾರ್ದನ ! ಪಾಂಚಾಲರಿಬ್ಬರೂ ದ್ರೋಣ-ಭೀಷ್ಮರನ್ನು ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿದಾಗ ಅದು ಯಜ್ಞದ ಅವಸಾನವಾಗುತ್ತದೆ.

05139049a ದುರ್ಯೋಧನಂ ಯದಾ ಹಂತಾ ಭೀಮಸೇನೋ ಮಹಾಬಲಃ|

05139049c ತದಾ ಸಮಾಪ್ಸ್ಯತೇ ಯಜ್ಞೋ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಮಾಧವ||

ಮಾಧವ ! ಮಹಾಬಲ ಭೀಮಸೇನನು ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಕೊಂದಾಗ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಈ ಯಜ್ಞವು ಸಮಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

05139050a ಸ್ನುಷಾಶ್ಚ ಪ್ರಸ್ನುಷಾಶ್ಚೈವ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಸಂಗತಾಃ|

05139050c ಹತೇಶ್ವರಾ ಹತಸುತಾ ಹತನಾಥಾಶ್ಚ ಕೇಶವ||

05139051a ಗಾಂಧಾರ್ಯಾ ಸಹ ರೋದಂತ್ಯಃ ಶ್ವಗೃಧ್ರಕುರರಾಕುಲೇ|

05139051c ಸ ಯಜ್ಞೇಽಸ್ಮಿನ್ನವಭೃಥೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ ಜನಾರ್ದನ||

ಕೇಶವ ! ಜನಾರ್ದನ ! ಸೊಸೆಯಂದಿರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಸೊಸೆಯಂದಿರು
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಸೇರಿ ಹತೇಶ್ವರರಾಗಿ, ಹತಸುತರಾಗಿ,
ಹತನಾಥರಾಗಿ, ಗಾಂಧಾರಿಯೊಂದಿಗೆ ರೋದಿಸುತ್ತಾ ನಾಯಿ-ಹದ್ದು-
ನರಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಯಜ್ಞಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದಾಗ ಅದು
ಅವಭೃತವಾಗುತ್ತದೆ.

05139052a ವಿದ್ಯಾವೃದ್ಧಾ ವಯೋವೃದ್ಧಾಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭ|

05139052c ವೃಥಾಮೃತ್ಯುಂ ನ ಕುರ್ವೀರಂಸ್ತ್ವತ್ಕೃತೇ ಮಧುಸೂದನ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭ ! ಮಧುಸೂದನ ! ವಿದ್ಯಾವೃದ್ಧರಾದ,
ವಯೋವೃದ್ಧರಾದ ಈ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ನಿನ್ನಿಂದಾಗಿ ಕುರ್ವೀರರಾಗಿ ವೃಥಾ
ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಹೊಂದದಂತಾಗಲಿ.

05139053a ಶಸ್ತ್ರೇಣ ನಿಧನಂ ಗಚ್ಛೇತ್ಸಮೃದ್ಧಂ ಕ್ಷತ್ರಮಂಡಲಂ|

05139053c ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರೇ ಪುಣ್ಯತಮೇ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಸ್ಯಾಪಿ ಕೇಶವ||

ಕೇಶವ ! ಮೂರುಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪುಣ್ಯತಮವಾಗಿರುವ
ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧ ಕ್ಷತ್ರಮಂಡಲವು ಶಸ್ತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ನಿಧನ
ಹೊಂದಲಿ.

05139054a ತದತ್ರ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ ವಿಧತ್ಸ್ಯ ಯದಭೀಪ್ಸಿತಂ|

05139054c ಯಥಾ ಕಾರ್ತ್ವೇನ ವಾಷ್ಣೇಯ ಕ್ಷತ್ರಂ ಸ್ವರ್ಗಮವಾಪ್ಸುಯಾತ್||

ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ! ವಾಷ್ಣೇಯ! ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು
ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ ಬಯಸಿ ಅದರಂತೆ ಮಾಡು!

05139055a ಯಾವತ್ಸ್ಯಾ ಸ್ಯಂತಿ ಗಿರಯಃ ಸರಿತಶ್ಚ ಜನಾರ್ದನ|

05139055c ತಾವತ್ಕೀರ್ತಿ ಭವಃ ಶಬ್ದಃ ಶಾಶ್ವತೋಽಯಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಜನಾರ್ದನ! ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಗಿರಿಗಳು ನಿಂತಿರುತ್ತವೆಯೋ, ನದಿಗಳು
ಹರಿಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಈ ಯುದ್ಧದ ಶಬ್ದದ
ಕೀರ್ತಿಯು ಕೇಳಿಬರುತ್ತದೆ. ಶಾಶ್ವತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

05139056a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಕಥಯಿಷ್ಯಂತಿ ಮಹಾಭಾರತಮಾಹವಂ|

05139056c ಸಮಾಗಮೇಷು ವಾಷ್ಣೇಯ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ಯಶೋಧರಂ||

ವಾಷ್ಣೇಯ! ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಈ ಮಹಾಭಾರತ
ಯುದ್ಧವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಸಮಾಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

05139057a ಸಮುಪಾನಯ ಕೌಂತೇಯಂ ಯುದ್ಧಾಯ ಮಮ ಕೇಶವ|

05139057c ಮಂತ್ರಸಂವರಣಂ ಕುರ್ವನ್ನಿತ್ಯಮೇವ ಪರಂತಪ||

ಕೇಶವ! ಪರಂತಪ! ಕೌಂತೇಯನನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ.
ಈ ಮಾತುಕತೆಯನ್ನು ಗೋಪನೀಯವಾಗಿರಿಸು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಕರ್ಣ ಉಪನಿವಾದ

ಪರ್ವಣಿ ಏಕೋನಚತ್ವಾರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಕರ್ಣ ಉಪನಿವಾದ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ನೂರಾಮೂವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪೦

ಕರ್ಣನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕು ಕೃಷ್ಣನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಜಯವು ನಿಶ್ಚಯವೆಂದೂ, ಅಂದಿನಿಂದ ಏಳನೆಯ ದಿನದ
ಅಮವಾಸ್ಯೆಯಂದು ಸಂಗ್ರಾಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕೆಂದು
ಹೇಳಿದುದು (೧-೨೦).

05140001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05140001a ಕರ್ಣಸ್ಯ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕೇಶವಃ ಪರವೀರಹಾ|

05140001c ಉವಾಚ ಪ್ರಹಸನ್ನಾಕೃಂ ಸ್ಮಿ ತಪೂರ್ವಮಿದಂ ತದಾ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಕರ್ಣನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಪರವೀರಹ
ಕೇಶವನು ಮೊದಲು ಮುಗುಳ್ಳಕ್ಕು, ನಂತರ ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕು ಹೀಗೆ
ಹೇಳಿದನು:

05140002a ಅಪಿ ತ್ವಾಂ ನ ತಪೇತ್ಕರ್ಣ ರಾಜ್ಯಲಾಭೋಪಪಾದನಾ|

05140002c ಮಯಾ ದತ್ತಾಂ ಹಿ ಪೃಥಿವೀಂ ನ ಪ್ರಶಾಸಿತುಮಿಚ್ಛಸಿ||

“ಕರ್ಣ ! ರಾಜ್ಯಲಾಭವು ಕೂಡ ನಿನ್ನನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇ?

ನಾನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಆಳಲು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲವೇ?

05140003a ಧ್ರುವೋ ಜಯಃ ಪಾಂಡವಾನಾಮಿತೀದಂ

ನ ಸಂಶಯಃ ಕಶ್ಚನ ವಿದ್ಯತೇಽತ್ರ|

05140003c ಜಯಧ್ವಜೋ ದೃಶ್ಯತೇ ಪಾಂಡವಸ್ಯ

ಸಮುಚ್ಚ್ರಿತೋ ವಾನರರಾಜ ಉಗ್ರಃ||

ಪಾಂಡವರಿಗೇ ಜಯವೆನ್ನುವುದು ನಿಶ್ಚಿತ. ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಉಗ್ರ ವಾನರರಾಜನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಧ್ವಜವುಳ್ಳ ಪಾಂಡವನಿಗೆ ಜಯವೇ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ.

05140004a ದಿವ್ಯಾ ಮಾಯಾ ವಿಹಿತಾ ಭೌವನೇನ

ಸಮುಚ್ಚ್ರಿತಾ ಇಂದ್ರಕೇತುಪ್ರಕಾಶಾ|

05140004c ದಿವ್ಯಾನಿ ಭೂತಾನಿ ಭಯಾವಹಾನಿ

ದೃಶ್ಯಂತಿ ಚೈವಾತ್ರ ಭಯಾನಕಾನಿ||

ಭೌವನನು ಆ ದಿವ್ಯ ಇಂದ್ರಕೇತುವಿನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಧ್ವಜದಲ್ಲಿ ಮಾಯೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಭಯವನ್ನು ನೀಡುವ ಭೂತಗಳೂ ಭಯಾನಕ ದೃಶ್ಯಗಳೂ ಇವೆ.

05140005a ನ ಸಜ್ಜತೇ ಶೈಲವನಸ್ಪತಿಭ್ಯ

ಊರ್ಧ್ವಂ ತೀರ್ಯಗ್ಯೋಜನಮಾತ್ರರೂಪಃ|

05140005c ಶ್ರೀಮಾನ್ದ್ವಜಃ ಕರ್ಣ ಧನಂಜಯಸ್ಯ

ಸಮುಚ್ಚ್ರಿತಃ ಪಾವಕತುಲ್ಯರೂಪಃ||

ಉದ್ದದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಕಡೆ ಒಂದು ಯೋಜನೆ ಅಳತೆಯಿರುವ ಆ
ಧ್ವಜವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದಾಗ ಗಿರಿ-ಮರಗಳು ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಬರಲಾರವು.
ಕರ್ಣ ! ಧನಂಜಯನ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಧ್ವಜವು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಗಾಳಿಯಂತೆ
ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

05140006a ಯದಾ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಶ್ವೇತಾಶ್ವಂ ಕೃಷ್ಣಸಾರಥಿಂ|

05140006c ಐಂದ್ರಮಸ್ತ್ರಂ ವಿಕುರ್ವಾಣಮುಭೇ ಚೈವಾಗ್ನಿಮಾರುತೇ||

05140007a ಗಾಂಡೀವಸ್ಯ ಚ ನಿರ್ಘೋಷಂ ವಿಸ್ಫೂರ್ಜಿತಮಿವಾಶನೇಃ|

05140007c ನ ತದಾ ಭವಿತಾ ತ್ರೇತಾ ನ ಕೃತಂ ದ್ವಾಪರಂ ನ ಚ||

ಕೃಷ್ಣನು ಸಾರಥಿಯಾಗಿರುವ ಶ್ವೇತಾಶ್ವನು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಐಂದ್ರ, ಅಗ್ನಿ
ಮತ್ತು ಮರುತಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಮತ್ತು
ಗಾಂಡೀವವನ್ನು ಎಳೆದಾಗ ಉಂಟಾಗುವ ನಿರ್ಘೋಷವನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ
ತ್ರೇತವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಕೃತವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ದ್ವಾಪರವೂ
ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

05140008a ಯದಾ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಕುಂತೀಪುತ್ರಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

05140008c ಜಪಹೋಮಸಮಾಯುಕ್ತಂ ಸ್ವಾಂ ರಕ್ಷಂತಂ ಮಹಾಚಮೂಂ||

05140009a ಆದಿತ್ಯಮಿವ ದುರ್ಧರ್ಷಂ ತಪಂತಂ ಶತ್ರುವಾಹಿನೀಂ|

05140009c ನ ತದಾ ಭವಿತಾ ತ್ರೇತಾ ನ ಕೃತಂ ದ್ವಾಪರಂ ನ ಚ||

ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಜಪಹೋಮಸಮಾಯುಕ್ತನಾಗಿ ಮಹಾಸೇನೆಯನ್ನು

ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವ, ದುರ್ಧರ್ಷ ಆದಿತ್ಯನಂತೆ ಶತ್ರುಸೇನೆಯನ್ನು
ಸುಡುತ್ತಿರುವ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಯಾವಾಗ
ನೋಡುತ್ತೀಯೋ ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ತ್ರೇತವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಕೃತವೂ
ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ದ್ವಾಪರವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

05140010a ಯದಾ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಭೀಮಸೇನಂ ಮಹಾಬಲಂ |

05140010c ದುಃಶಾಸನಸ್ಯ ರುಧಿರಂ ಪೀತ್ವಾ ನೃತ್ಯಂತಮಾಹವೇ ||

05140011a ಪ್ರಭಿನ್ನಮಿವ ಮಾತಂಗಂ ಪ್ರತಿದ್ವಿರದಘಾತಿನಂ |

05140011c ನ ತದಾ ಭವಿತಾ ತ್ರೇತಾ ನ ಕೃತಂ ದ್ವಾಪರಂ ನ ಚ ||

ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮಹಾಬಲ ಭೀಮಸೇನನು ಪ್ರತಿದ್ವಂದಿ ಆನೆಯನ್ನು
ಕೊಂದು ಸೊಕ್ಕಿದ ದುಃಶಾಸನನ ರುಧಿರವನ್ನು ಕುಡಿದು ರಣದಲ್ಲಿ
ನೃತ್ಯವಾಡುವುದನ್ನು ನೀನು ಯಾವಾಗ ನೋಡುತ್ತೀಯೋ, ಆಗ ಅಲ್ಲಿ
ತ್ರೇತವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಕೃತವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ದ್ವಾಪರವೂ
ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

05140012a ಯದಾ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರೌ ಮಹಾರಥೌ |

05140012c ವಾಹಿನೀಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಣಾಂ ಕ್ಷೋಭಯಂತೌ ಗಜಾವಿವ ||

05140013a ವಿಗಾಢೇ ಶಸ್ತ್ರಸಂಪಾತೇ ಪರವೀರರಥಾರುಜೌ |

05140013c ನ ತದಾ ಭವಿತಾ ತ್ರೇತಾ ನ ಕೃತಂ ದ್ವಾಪರಂ ನ ಚ ||

ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗ ಮಹಾರಥಿ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರರು ಆನೆಗಳಂತೆ
ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಕ್ಷೋಭೆಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು, ಶಸ್ತ್ರಗಳ

ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಸೀಳಿ ಶತ್ರುಗಳ ರಥಗಳನ್ನು ಧ್ವಂಸಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು
ನೋಡುತ್ತೀಯೋ ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ತ್ರೇತವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಕೃತವೂ
ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ದ್ವಾಪರವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

05140014a ಯದಾ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ದ್ರೋಣಂ ಶಾಂತನವಂ ಕೃಪಂ|

05140014c ಸುಯೋಧನಂ ಚ ರಾಜಾನಂ ಸೈಂಧವಂ ಚ ಜಯದ್ರಥಂ||

05140015a ಯುದ್ಧಾಯಾಪತತಸ್ತೂರ್ಣಂ ವಾರಿತಾನ್ಸವ್ಯಸಾಚಿನಾ|

05140015c ನ ತದಾ ಭವಿತಾ ತ್ರೇತಾ ನ ಕೃತಂ ದ್ವಾಪರಂ ನ ಚ||

ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯು ದ್ರೋಣ, ಶಾಂತನವ, ಕೃಪ,
ಸುಯೋಧನ, ಮತ್ತು ಸೈಂಧವ ರಾಜ ಜಯದ್ರಥರನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಮುನ್ನುಗ್ಗಿಬರುವಾಗ ತಡೆಯುವುದನ್ನು ಯಾವಾಗ ನೋಡುತ್ತೀಯೋ
ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ತ್ರೇತವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಕೃತವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ದ್ವಾಪರವೂ
ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

05140016a ಬ್ರೂಯಾಃ ಕರ್ಣ ಇತೋ ಗತ್ವಾ ದ್ರೋಣಂ ಶಾಂತನವಂ ಕೃಪಂ|

05140016c ಸೌಮ್ಯೋಽಯಂ ವರ್ತತೇ ಮಾಸಃ ಸುಪ್ರಾಪಯವಸೇಂಧನಃ||

ಕರ್ಣ ! ಇಲ್ಲಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿ ದ್ರೋಣ, ಶಾಂತನವ ಮತ್ತು ಕೃಪರಿಗೆ
ಹೇಳು. ಈ ತಿಂಗಳು ಬೆಳೆ ಮತ್ತು ಇಂಧನಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿದ್ದು
ಉತ್ತಮ ಸಮಯವಾಗಿದೆ.

05140017a ಪಕ್ವೌಷಧಿವನಸ್ಪೀತಃ ಫಲವಾನಲ್ಪಮಕ್ಷಿಕಃ|

05140017c ನಿಷ್ಪಂಕೋ ರಸವತ್ತೋಯೋ ನಾತ್ಯುಷ್ಣಶಿಶಿರಃ ಸುಖಃ||

ಔಷಧಿಗಳು ಪಕ್ವವಾಗಿವೆ, ವನವು ಪುಷ್ಪ-ಫಲ ಭರಿತವಾಗಿದೆ, ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಸೊಳ್ಳೆಗಳಿವೆ. ದಾರಿಯು ಸುಲಭವಾಗಿದೆ. ನೀರು ರಸಭರಿತವಾಗಿದೆ. ಅತಿ ಸೆಖೆಯೂ ಛಳಿಯೂ ಇಲ್ಲದೇ ಸುಖಕರವಾಗಿದೆ.

05140018a ಸಪ್ತಮಾಚ್ಚಾ ಪಿ ದಿವಸಾದಮಾವಾಸ್ಯಾ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

05140018c ಸಂಗ್ರಾಮಂ ಯೋಜಯೇತ್ತತ್ರ ತಾಂ ಹ್ಯಾಹುಃ ಶಕ್ರದೇವತಾಂ||

ಇಂದಿನಿಂದ ಏಳನೆಯ ದಿವಸ ಅಮವಾಸ್ಯೆಯಿದೆ. ಅಂದು ಸಂಗ್ರಾಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಅದರ ದೇವತೆಯು ಶಕ್ರನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

05140019a ತಥಾ ರಾಜೋ ವದೇಃ ಸರ್ವಾನ್ಯೇ ಯುದ್ಧಾಯಾಭ್ಯುಪಾಗತಾಃ|

05140019c ಯದ್ವೋ ಮನೀಷಿತಂ ತದ್ವೈ ಸರ್ವಂ ಸಂಪಾದಯಾಮಿ ವಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರಿರುವ ಎಲ್ಲ ರಾಜರಿಗೂ ಹೇಳು: ಅವರು ಬಯಸಿದುದೆಲ್ಲವನ್ನು ನಾನು ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

05140020a ರಾಜಾನೋ ರಾಜಪುತ್ರಾಶ್ಚ ದುರ್ಯೋಧನವಶಾನುಗಾಃ|

05140020c ಪ್ರಾಪ್ಯ ಶಸ್ತ್ರೇಣ ನಿಧನಂ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಂತಿ ಗತಿಮುತ್ತಮಾಂ||

ದುರ್ಯೋಧನನ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದು ಅವನನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ರಾಜರು-ರಾಜಪುತ್ರರು ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಸಾವನ್ನು ಪಡೆದು ಉತ್ತಮ ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಕರ್ಣಉಪನಿವಾದ
ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ವಾಕ್ಯೇ ಚತ್ವಾರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಕರ್ಣಉಪನಿವಾದ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನೂರಾನಲ್ಪತ್ತನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪೧

ದುರ್ಯೋಧನನ ಪರಾಭವವನ್ನು ಮತ್ತು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ವಿಜಯವನ್ನು
ಘೋಷಿಸುವ ವಿವಿಧ ಘೋರ ಸ್ವಪ್ನಗಳು, ಘೋರ ನಿಮಿತ್ತಗಳು ಮತ್ತು
ದಾರುಣ ಉತ್ಪಾತಗಳ ಕುರಿತು ಕರ್ಣನು ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ
ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದು (೧-೪೨). ಅನಂತರ ಕರ್ಣ-ಕೃಷ್ಣರೀರ್ವರು
ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡಿದ್ದು (೪೩-೪೯).

05141001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05141001a ಕೇಶವಸ್ಯ ತು ತದ್ವಾಕ್ಯಂ ಕರ್ಣಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಹಿತಂ ಶುಭಂ|

05141001c ಅಬ್ರವೀದಭಿಸಂಪೂಜ್ಯ ಕೃಷ್ಣಂ ಮಧುನಿಷೂದನಂ|

05141001e ಜಾನನ್ಮಾಂ ಕಿಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಸಮೋಹಯಿತುಮಿಚ್ಛಸಿ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೇಶವನ ಹಿತವೂ ಶುಭವೂ ಆದ ಆ
ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕರ್ಣನು ಕೃಷ್ಣ ಮಧುನಿಷೂದನನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ
ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಬಾಹೋ! ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ನನ್ನನ್ನು ಏಕೆ
ಮೋಹಗೊಳಿಸಲು ಬಯಸುವೆ?”

05141002a ಯೋಽಯಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾಃ ಕಾತ್ಸ್ಮೇನ ವಿನಾಶಃ ಸಮುಪಸ್ಥಿತಃ|

05141002c ನಿಮಿತ್ತಂ ತತ್ರ ಶಕುನಿರಹಂ ದುಃಶಾಸನಸ್ತಥಾ|

05141002e ದುರ್ಯೋಧನಶ್ಚ ನೃಪತಿರ್ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸುತೋಽಭವತ್||

ಸಂಪೂರ್ಣ ಈ ಪೃಥ್ವಿಯ ವಿನಾಶವು ಬಂದಿದೆ. ಶಕುನಿ, ನಾನು, ದುಃಶಾಸನ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಸುತ ನೃಪತಿ ದುರ್ಯೋಧನರು ಇದರಲ್ಲಿ ನಿಮಿತ್ತಮಾತ್ರ.

05141003a ಅಸಂಶಯಮಿದಂ ಕೃಷ್ಣ ಮಹದ್ಯುದ್ಧಮುಪಸ್ಥಿತಂ|

05141003c ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಕುರೂಣಾಂ ಚ ಘೋರಂ ರುಧಿರಕರ್ದಮಂ||

ಕೃಷ್ಣ ! ಪಾಂಡವರ ಮತ್ತು ಕುರುಗಳ ರಕ್ತವನ್ನು ಚೆಲ್ಲುವ ಘೋರ ಮಹಾಯುದ್ಧವು ಬಂದೊದಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

05141004a ರಾಜಾನೋ ರಾಜಪುತ್ರಾಶ್ಚ ದುರ್ಯೋಧನವಶಾನುಗಾಃ|

05141004c ರಣೇ ಶಸ್ತ್ರಾಗ್ನಿನಾ ದಗ್ಧಾಃ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಂತಿ ಯಮಸಾದನಂ||

ದುರ್ಯೋಧನನ ವಶರಾಗಿ ಅನುಸರಿಸುವ ರಾಜರು ರಾಜಪುತ್ರರು ರಣದಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟು ಯಮಸಾದನವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಾರೆ.

05141005a ಸ್ವಪ್ನಾ ಹಿ ಬಹವೋ ಘೋರಾ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಮಧುಸೂದನ|

05141005c ನಿಮಿತ್ತಾನಿ ಚ ಘೋರಾಣಿ ತಥೋತ್ಪಾತಾಃ ಸುದಾರುಣಾಃ||

05141006a ಪರಾಜಯಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೇ ವಿಜಯಂ ಚ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೇ|

05141006c ಶಂಸಂತ ಇವ ವಾಷ್ಣೇಯ ವಿವಿಧಾ ಲೋಮಹರ್ಷಣಾಃ||

ಮಧುಸೂದನ! ವಾಷ್ಣೇಯ! ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಪರಾಭವವನ್ನು ಮತ್ತು
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ವಿಜಯವನ್ನು ಘೋಷಿಸುವ ವಿವಿಧ, ಮೈ ನವಿರೇಳಿಸುವ,
ಬಹಳ ಘೋರ ಸ್ವಪ್ನಗಳು, ಘೋರ ನಿಮಿತ್ತಗಳು ಮತ್ತು ದಾರುಣ
ಉತ್ಪಾತಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ.

05141007a ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಂ ಹಿ ನಕ್ಷತ್ರಂ ಗ್ರಹಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೋ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ|

05141007c ಶನೈಶ್ಚರಃ ಪೀಡಯತಿ ಪೀಡಯನ್ಪ್ರಾಣಿನೋಽಧಿಕಂ||

ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಪೀಡಿಸುವ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಮಹಾದ್ಯುತಿ ಶನೈಶ್ಚರ
ಗ್ರಹವು ರೋಹಿಣೀ ನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಿದೆ.

05141008a ಕೃತ್ವಾ ಚಾಂಗಾರಕೋ ವಕ್ರಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಯಾಂ ಮಧುಸೂದನ|

05141008c ಅನುರಾಧಾಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯತೇ ಮೈತ್ರಂ ಸಂಶಮಯನ್ನಿವ||

ಮಧುಸೂದನ! ಮಿತ್ರರ ನಾಶವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ ಅಂಗಾರಕನು ವಕ್ರಿಯಾಗಿ
ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ಮತ್ತು ಅನುರಾಧಾ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಬಳಿ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

05141009a ನೂನಂ ಮಹದ್ಭಯಂ ಕೃಷ್ಣ ಕುರೂಣಾಂ ಸಮುಪಸ್ಥಿತಂ|

05141009c ವಿಶೇಷೇಣ ಹಿ ವಾಷ್ಣೇಯ ಚಿತ್ರಾಂ ಪೀಡಯತೇ ಗ್ರಹಃ||

ಕೃಷ್ಣ! ವಾಷ್ಣೇಯ! ಈ ಗ್ರಹವು ಚಿತ್ರಾ ನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು
ಪೀಡಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕುರುಗಳಿಗೆ ಮಹಾ ಭಯವು
ಬಂದೊದಗಿದೆ.

05141010a ಸೋಮಸ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ವ್ಯಾವೃತ್ತಂ ರಾಹುರರ್ಕಮುಪೇಷ್ಯತಿ|

05141010c ದಿವಶ್ಚೋಲ್ಕಾಃ ಪತಂತ್ಯೇತಾಃ ಸನಿರ್ಘಾತಾಃ ಸಕಂಪನಾಃ||

ಚಂದ್ರನ ಮೇಲಿರುವ ಕಲೆಯು ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿದೆ. ರಾಹುವು ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆಕಾಶದಿಂದ ಜೋರಾಗಿ ಶಬ್ದಮಾಡುತ್ತಾ, ಕಂಪಿಸುತ್ತಾ ಉಲೈಗಳು ಬೀಳುತ್ತಿವೆ.

05141011a ನಿಷ್ಪನ್ನಂತಿ ಚ ಮಾತಂಗಾ ಮುಂಚಂತ್ಯಶ್ರುಣಿ ವಾಜಿನಃ|

05141011c ಪಾನೀಯಂ ಯವಸಂ ಚಾಪಿ ನಾಭಿನಂದಂತಿ ಮಾಧವ||

ಆನೆಗಳು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆಯೇ ಫೀಳಿಡುತ್ತಿವೆ. ಕುದುರೆಗಳು ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಮಾಧವ! ಅವು ನೀರು-ಆಹಾರಗಳನ್ನೂ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಿಲ್ಲ.

05141012a ಪ್ರಾದುರ್ಭೂತೇಷು ಚೈತೇಷು ಭಯಮಾಹುರುಪಸ್ಥಿತಂ|

05141012c ನಿಮಿತ್ತೇಷು ಮಹಾಬಾಹೋ ದಾರುಣಂ ಪ್ರಾಣಿನಾಶನಂ||

ಮಹಾಬಾಹೋ! ಈ ಸೂಚನೆಗಳು ಕಂಡುಬಂದಾಗ ಮಹಾ ಭಯವು ಬರಲಿಕ್ಕಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇವು ದಾರುಣ ಪ್ರಾಣಿನಾಶನವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.

05141013a ಅಲ್ಪೇ ಭುಕ್ತೇ ಪುರೀಷಂ ಚ ಪ್ರಭೂತಮಿಹ ದೃಶ್ಯತೇ|

05141013c ವಾಜಿನಾಂ ವಾರಣಾನಾಂ ಚ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಚ ಕೇಶವ||

ಕೇಶವ! ಆನೆಗಳು, ಕುದುರೆಗಳು ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯರು ಕಡಿಮೆ ತಿನ್ನುವಂತೆ ಆದರೆ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಮಲವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದೆ.

05141014a ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಸೈನ್ಯೇಷು ಸರ್ವೇಷು ಮಧುಸೂದನ|

05141014c ಪರಾಭವಸ್ಯ ತಲ್ಲಿಂಗಮಿತಿ ಪ್ರಾಹುರ್ಮನೀಷಿಣಃ||

ಮಧುಸೂದನ ! ಪರಾಭವದ ಸೂಚನೆಗಳೇನೆಂದು ತಿಳಿದವರು
ಹೇಳುವ ಎಲ್ಲವೂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿವೆ.

05141015a ಪ್ರಹೃಷ್ಟಂ ವಾಹನಂ ಕೃಷ್ಣ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಪ್ರಚಕ್ಷತೇ|

05141015c ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಾ ಮೃಗಾಶ್ಚೈವ ತತ್ತೇಷಾಂ ಜಯಲಕ್ಷಣಂ||

ಕೃಷ್ಣ ! ಪಾಂಡವರ ವಾಹನಗಳು ಸಂತೋಷದಿಂದಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿವೆ.
ಮೃಗಗಳು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ಚಲಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇದು ಅವರ ಜಯದ ಲಕ್ಷಣ.

05141016a ಅಪಸವ್ಯಾ ಮೃಗಾಃ ಸರ್ವೇ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಕೇಶವ|

05141016c ವಾಚಶ್ಚಾಪ್ಯಶರೀರಿಣ್ಯಸ್ತತ್ಪರಾಭವಲಕ್ಷಣಂ||

ಕೇಶವ ! ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮೃಗಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ
ತಿರುಗುತ್ತಿವೆ. ಅಶರೀರವಾಣಿಗಳು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿವೆ. ಇದು ಅವರ
ಸೋಲಿನ ಲಕ್ಷಣ.

05141017a ಮಯೂರಾಃ ಪುಷ್ಪಶಕುನಾ ಹಂಸಾಃ ಸಾರಸಚಾತಕಾಃ|

05141017c ಜೀವಂ ಜೀವಕಸಂಘಾಶ್ಚಾಪ್ಯನುಗಚ್ಚಂತಿ ಪಾಂಡವಾನ್||

ಉತ್ತಮ ಪಕ್ಷಿಗಳಾದ ನವಿಲುಗಳು, ಹಂಸಗಳು, ಸಾರಸಗಳು,
ಚಾತಕಗಳು, ಜೀವ ಮತ್ತು ಜೀವಕಗಳ ಗುಂಪುಗಳು ಪಾಂಡವರನ್ನು
ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಿವೆ.

05141018a ಗೃಧ್ರಾಃ ಕಾಕಾ ಬಡಾಃ ಶೈನಾ ಯಾತುಧಾನಾಃ ಶಲಾವೃಕಾಃ|

05141018c ಮಕ್ಷಿಕಾಣಾಂ ಚ ಸಂಘಾತಾ ಅನುಗಚ್ಚಂತಿ ಕೌರವಾನ್||

ಆದರೆ ಹದ್ದು, ಕಾಗೆ, ಗಿಡುಗ, ತೋಳಗಳು, ರಾಕ್ಷಸರು ಮತ್ತು ಜೇನುಹುಳುಗಳು ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಕೌರವರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಿವೆ.

05141019a ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಸೈನ್ಯೇಷು ಭೇರೀಣಾಂ ನಾಸ್ತಿ ನಿಸ್ವನಃ|

05141019c ಅನಾಹತಾಃ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ನದಂತಿ ಪಟಹಾಃ ಕಿಲ||

ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಭೇರಿಗಳು ಶಬ್ದಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಅವು ಹೊಡೆಯದೆಯೇ ಶಬ್ದಮಾಡುತ್ತಿವೆಯಲ್ಲ !

05141020a ಉದಪಾನಾಶ್ಚ ನರ್ದಂತಿ ಯಥಾ ಗೋವೃಷಭಾಸ್ತಥಾ|

05141020c ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಸೈನ್ಯೇಷು ತತ್ಪರಾಭವಲಕ್ಷಣಂ||

ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಬಾವಿಗಳು ಹೋರಿಯಂತೆ ಶಬ್ದಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಅದು ಅವರ ಪರಾಭವದ ಲಕ್ಷಣ.

05141021a ಮಾಂಸಶೋಣಿತವರ್ಷಂ ಚ ವೃಷ್ಟಂ ದೇವೇನ ಮಾಧವ|

05141021c ತಥಾ ಗಂಧರ್ವನಗರಂ ಭಾನುಮಂತಮುಪಸ್ಥಿತಂ|

05141021e ಸಪ್ರಾಕಾರಂ ಸಪರಿಖಂ ಸವಪ್ರಂ ಚಾರುತೋರಣಂ||

ಮಾಧವ ! ದೇವತೆಗಳು ಮಾಂಸ ಮತ್ತು ರಕ್ತಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆಗಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಕಾರ, ಪರಿಖ ಮತ್ತು ವಪ್ರ ಚಾರುತೋರಣಗಳಿಂದ ಸಜ್ಜಿತವಾದ ಗಂಧರ್ವನಗರಿಯು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ.

05141022a ಕೃಷ್ಣಶ್ಚ ಪರಿಘಸ್ತತ್ರ ಭಾನುಮಾವೃತ್ಯ ತಿಷ್ಠತಿ|

05141022c ಉದಯಾಸ್ತಮಯೇ ಸಂಧ್ಯೇ ವೇದಯಾನೋ ಮಹದ್ಭಯಂ|

05141022e ಏಕಾ ಸೃಗ್ವಾಶತೇ ಘೋರಂ ತತ್ಪರಾಭವಲಕ್ಷಣಂ||

ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಕಷ್ಟಬಣ್ಣದ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಯ ಆವರಿಸಿದಂತಿದೆ. ಉದಯ ಮತ್ತು ಅಸ್ತ ಸಂಧ್ಯೆಗಳು ಮಹಾಭಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿವೆ. ನರಿಗಳು ಘೋರವಾಗಿ ಗೋಳಿಡುತ್ತಿವೆ. ಇವು ಪರಾಭವದ ಲಕ್ಷಣಗಳು.

05141023a ಕೃಷ್ಣಗ್ರೀವಾಶ್ಚ ಶಕುನಾ ಲಂಬಮಾನಾ ಭಯಾನಕಾಃ|

05141023c ಸಂಧ್ಯಾಮಭಿಮುಖಾ ಯಾಂತಿ ತತ್ಪರಾಭವಲಕ್ಷಣಂ||

ಸಾಯಂಕಾಲ ಕಷ್ಟ ಕೊರಳಿನ ಕೆಂಪುಕಾಲಿನ ಭಯಾನಕ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಸೇನೆಯ ಎದುರುಮುಖವಾಗಿ ಹಾರುತ್ತಿವೆ. ಇದು ಪರಾಭವದ ಲಕ್ಷಣ.

05141024a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಪ್ರಥಮಂ ದ್ವೇಷ್ಟಿ ಗುರೂಂಶ್ಚ ಮಧುಸೂದನ|

05141024c ಭೃತ್ಯಾನ್ಭಕ್ತಿಮತಶ್ಚಾಪಿ ತತ್ಪರಾಭವಲಕ್ಷಣಂ||

ಮಧುಸೂದನ! ಮೊದಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು, ಗುರುಗಳನ್ನು, ನಂತರ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಸೇವಕರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಪರಾಭವದ ಲಕ್ಷಣ.

05141025a ಪೂರ್ವಾ ದಿಗ್ಲೋಹಿತಾಕಾರಾ ಶಸ್ತ್ರವರ್ಣಾ ಚ ದಕ್ಷಿಣಾ|

05141025c ಆಮಪಾತ್ರಪ್ರತೀಕಾಶಾ ಪಶ್ಚಿಮಾ ಮಧುಸೂದನ||

ಮಧುಸೂದನ! ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕು ಕೆಂಪಾಗಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣವು ಶಸ್ತ್ರವರ್ಣದ್ದಾಗಿದೆ. ಪಶ್ಚಿಮವು ಮಣ್ಣಿನ ಬಣ್ಣವನ್ನು ತಳೆದಿದೆ.

05141026a ಪ್ರದೀಪ್ತಾಶ್ಚ ದಿಶಃ ಸರ್ವಾ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಮಾಧವ|

05141026c ಮಹದ್ಭಯಂ ವೇದಯಂತಿ ತಸ್ಮಿನ್ನುತ್ಪಾತಲಕ್ಷಣೇ||

ಮಾಧವ ! ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳು ಹತ್ತಿ ಉರಿಯುವಂತಿವೆ.
ಈ ಉತ್ಪಾತ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಮಹಾಭಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.

05141027a ಸಹಸ್ರಪಾದಂ ಪ್ರಾಸಾದಂ ಸ್ವಪ್ನಾಂತೇ ಸ್ಮ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

05141027c ಅಧಿರೋಹನ್ಮಯಾ ದೃಷ್ಟಃ ಸಹ ಭ್ರಾತೃಭಿರಚ್ಯುತ||

ಅಚ್ಯುತ ! ಸಹೋದರರೊಂದಿಗೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸಾವಿರ
ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳಿರುವ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಏರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ಸ್ವಪ್ನದ
ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ.

05141028a ಶ್ವೇತೋಷ್ಟೀಷಾಶ್ಚ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಸರ್ವೇ ತೇ ಶುಕ್ಲವಾಸಸಃ|

05141028c ಆಸನಾನಿ ಚ ಶುಭ್ರಾಣಿ ಸರ್ವೇಷಾಮುಪಲಕ್ಷಯೇ||

ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಬಿಳಿಬಣ್ಣದ ಮುಂಡಾಸು, ಬಿಳಿ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದರು
ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರೂ ಶುಭ್ರ ಆಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು
ನೋಡಿದೆನು.

05141029a ತವ ಚಾಪಿ ಮಯಾ ಕೃಷ್ಣ ಸ್ವಪ್ನಾಂತೇ ರುಧಿರಾವಿಲಾ|

05141029c ಆಂತ್ರೇಣ ಪೃಥಿವೀ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತಾ ಜನಾರ್ದನ||

ಕೃಷ್ಣ ! ಜನಾರ್ದನ ! ಅದೇ ಸ್ವಪ್ನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನೀನು ರಕ್ತದಿಂದ
ತೋಯ್ದ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ನೆಲದಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿ ಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು
ನೋಡಿದೆನು.

05141030a ಅಸ್ಥಿಸಂಚಯಮಾರೂಢಶ್ಚಾಮಿತೌಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

05141030c ಸುವರ್ಣಪಾತ್ರಾಂ ಸಂಹೃಷ್ಟೋ ಭುಕ್ತವಾನ್ ಘೃತಪಾಯಸಂ||

ಅಮಿತೌಜಸ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅಸ್ಥಿಗಳ ಗುಡ್ಡೆಯನ್ನೇರಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸುವರ್ಣಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಘೃತಪಾಯಸವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದನು.

05141031a ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ಮಯಾ ದೃಷ್ಟೋ ಗ್ರಸಮಾನೋ ವಸುಂಧರಾಂ|

05141031c ತ್ವಯಾ ದತ್ತಾಮಿಮಾಂ ವ್ಯಕ್ತಂ ಭೋಕ್ಷ್ಯತೇ ಸ ವಸುಂಧರಾಂ||

ನೀನು ನೀಡಿದ ವಸುಂಧರೆಯನ್ನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ನುಂಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದೆನು. ಇದರಿಂದ ಅವನು ವಸುಂಧರೆಯನ್ನು ಭೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

05141032a ಉಚ್ಚಂ ಪರ್ವತಮಾರೂಢೋ ಭೀಮಕರ್ಮಾ ವೃಕೋದರಃ|

05141032c ಗದಾಪಾಣಿರ್ನರವ್ಯಾಘ್ರೋ ವೀಕ್ಷನ್ನಿವ ಮಹೀಮಿಮಾಂ||

ಎತ್ತರ ಪರ್ವತವನ್ನು ಏರಿ ಭೀಮಕರ್ಮಿ, ಗದಾಪಾಣಿ, ನರವ್ಯಾಘ್ರ, ವೃಕೋದರನು ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವಂತಿದ್ದನು.

05141033a ಕ್ಷಪಯಿಷ್ಯತಿ ನಃ ಸರ್ವಾನ್ ಸುವ್ಯಕ್ತಂ ಮಹಾರಣೇ|

05141033c ವಿದಿತಂ ಮೇ ಹೃಷೀಕೇಶ ಯತೋ ಧರ್ಮಸ್ತತೋ ಜಯಃ||

ಅವನು ಮಹಾರಣದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಹೃಷೀಕೇಶ! ಧರ್ಮವು ಎಲ್ಲಿರುವುದೋ ಅಲ್ಲಿ ಜಯವೆಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ.

05141034a ಪಾಂಡುರಂ ಗಜಮಾರೂಢೋ ಗಾಂಡೀವೀ ಸ ಧನಂಜಯಃ|

05141034c ತ್ವಯಾ ಸಾರ್ಧಂ ಹೃಷೀಕೇಶ ಶ್ರಿಯಾ ಪರಮಯಾ ಜ್ವಲನ್||

05141035a ಯೂಯಂ ಸರ್ವಾನ್ವಧಿಷ್ಯದ್ವಂ ತತ್ರ ಮೇ ನಾಸ್ತಿ ಸಂಶಯಃ|

05141035c ಪಾರ್ಥಿವಾನ್ಸಮರೇ ಕೃಷ್ಣ ದುರ್ಯೋಧನಪುರೋಗಮಾನ್||

ಹೃಷೀಕೇಶ ! ಕೃಷ್ಣ ! ಬಿಳಿಯ ಗಜವನ್ನೇರಿದ ಆ ಗಾಂಡೀವಿ ಧನಂಜಯನು ನಿನ್ನ ಜೊತೆಗೂಡಿ, ಪರಮಶ್ರೀಯಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಾ, ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ -ಸಮರದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿ ಬರುವ ಪಾರ್ಥಿವರನ್ನು- ವಧಿಸುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

05141036a ನಕುಲಃ ಸಹದೇವಶ್ಚ ಸಾತ್ಯಕಿಶ್ಚ ಮಹಾರಥಃ|

05141036c ಶುದ್ಧಕೇಯೂರಕಂಠತ್ರಾಃ ಶುಕ್ಲಮಾಲ್ಯಾಂಬರಾವೃತಾಃ||

ನಕುಲ-ಸಹದೇವರು ಮತ್ತು ಮಹಾರಥಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯರು ಶುದ್ಧ ಕೇಯೂರ, ಹಾರ, ಮತ್ತು ಶುಕ್ಲ ಮಾಲ್ಯಾಂಬರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದರು.

05141037a ಅಧಿರೂಢಾ ನರವ್ಯಾಘ್ರಾ ನರವಾಹನಮುತ್ತಮಂ|

05141037c ತ್ರಯ ಏತೇ ಮಹಾಮಾತ್ರಾಃ ಪಾಂಡುರಚ್ಚ ತ್ರವಾಸಸಃ||

ಆ ನರವ್ಯಾಘ್ರರು ಉತ್ತಮ ನರವಾಹನಗಳನ್ನೇರಿದ್ದರು. ಆ ಮೂವರೂ ಮಹಾಮಾತ್ರರ ಮೇಲೆ ಬಿಳಿಗೊಡೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಲಾಗಿತ್ತು.

05141038a ಶ್ವೇತೋಷ್ಟ್ರಿಷಾಶ್ಚ ದೃಶ್ಯಂತೇ ತ್ರಯ ಏವ ಜನಾರ್ದನ|

05141038c ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಸೈನ್ಯೇಷು ತಾನ್ವಿಜಾನೀಹಿ ಕೇಶವ||

ಜನಾರ್ದನ! ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಮೂವರು ಮಾತ್ರ
ಬಿಳಿಯ ಮುಂಡಾಸನ್ನು ಧರಿಸಿರುವುದು ಕಂಡಿತು. ಕೇಶವ! ಅವರು
ಯಾರೆಂದು ತಿಳಿದುಕೋ.

05141039a ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ಕೃಪಶ್ಚೈವ ಕೃತವರ್ಮಾ ಚ ಸಾತ್ವತಃ|

05141039c ರಕ್ತೋಷ್ಣೀಷಾಶ್ಚ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಸರ್ವೇ ಮಾಧವ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ||

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ, ಕೃಪ ಮತ್ತು ಸಾತ್ವತ ಕೃತವರ್ಮ! ಮಾಧವ! ಇತರ ಎಲ್ಲ
ಪಾರ್ಥಿವರೂ ಕೆಂಪು ಮುಂಡಾಸಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಕಂಡುಬಂದರು.

05141040a ಉಷ್ಣಯುಕ್ತಂ ಸಮಾರೂಢೌ ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣೌ ಜನಾರ್ದನ|

05141040c ಮಯಾ ಸಾರ್ಥಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೇಣ ಚಾಭಿಭೋ||

05141041a ಅಗಸ್ತ್ಯಶಾಸ್ತಾಂ ಚ ದಿಶಂ ಪ್ರಯಾತಾಃ ಸ್ಮ ಜನಾರ್ದನ|

05141041c ಅಚಿರೇಣೈವ ಕಾಲೇನ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಾಮೋ ಯಮಸಾದನಂ||

ಜನಾರ್ದನ! ಮಹಾಬಾಹೋ! ವಿಭೋ! ಭೀಷ್ಮ-ದ್ರೋಣರು, ನಾನು
ಮತ್ತು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ಇವರು ಒಂಟಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ವಾಹನಗಳನ್ನೇರಿ
ಅಗಸ್ತ್ಯನ ದಿಕ್ಕಿನೆಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಜನಾರ್ದನ! ಸ್ವಲ್ಪವೇ
ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ಯಮಸಾದನವನ್ನು ಸೇರುವವರಿದ್ದೇವೆ.

05141042a ಅಹಂ ಚಾನ್ಯೇ ಚ ರಾಜಾನೋ ಯಚ್ಚ ತತ್ಕ್ಷತ್ರಮಂಡಲಂ|

05141042c ಗಾಂಡೀವಾಗ್ನಿಂ ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯಾಮ ಇತಿ ಮೇ ನಾಸ್ತಿ ಸಂಶಯಃ||

ನಾನು ಮತ್ತು ಆ ಕ್ಷತ್ರಮಂಡಲದಲ್ಲಿರುವ ಅನ್ಯ ರಾಜರು
ಗಾಂಡೀವಾಗ್ನಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ

ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.”

05141043 ಕೃಷ್ಣ ಉವಾಚ|

05141043a ಉಪಸ್ಥಿತವಿನಾಶೇಯಂ ನೂನಮದ್ಯ ವಸುಂಧರಾ|

05141043c ತಥಾ ಹಿ ಮೇ ವಚಃ ಕರ್ಣ ನೋಪ್ಯೈತಿ ಹೃದಯಂ ತವ||

ಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಕರ್ಣ ! ನನ್ನ ಮಾತುಗಳು ನಿನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲವಾದರೆ ಇಂದು ಈ ವಸುಂಧರೆಯ ವಿನಾಶವು ಬಂದೊದಗಿದೆ ಎಂದರ್ಥ.

05141044a ಸರ್ವೇಷಾಂ ತಾತ ಭೂತಾನಾಂ ವಿನಾಶೇ ಸಮುಪಸ್ಥಿತೇ|

05141044c ಅನಯೋ ನಯಸಂಕಾಶೋ ಹೃದಯಾನ್ನಾಪಸರ್ಪತಿ||

ಅಯ್ಯಾ ! ಸರ್ವ ಭೂತಗಳ ವಿನಾಶವು ಉಪಸ್ಥಿತವಾಗಿರುವಾಗ ಅನ್ಯಾಯವು ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಕಾಣುವುದು ಹೃದಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ!”

05141045 ಕರ್ಣ ಉವಾಚ|

05141045a ಅಪಿ ತ್ವಾ ಕೃಷ್ಣ ಪಶ್ಯಾಮ ಜೀವಂತೋಽಸ್ಮಾನ್ಮಹಾರಣಾತ್|

05141045c ಸಮುತ್ತೀರ್ಣಾ ಮಹಾಬಾಹೋ ವೀರಕ್ಷಯವಿನಾಶನಾತ್||

ಕರ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಕೃಷ್ಣ ! ಈ ವೀರಕ್ಷಯವಿನಾಶದಿಂದ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾಗಿ ಮಹಾರಣದಿಂದ ಜೀವಂತರಾಗಿ ಉಳಿದು ಬಂದರೆ ಪುನಃ ನಾವು ಭೇಟಿಯಾಗೋಣ !

05141046a ಅಥ ವಾ ಸಂಗಮಃ ಕೃಷ್ಣ ಸ್ವರ್ಗೇ ನೋ ಭವಿತಾ ಧ್ರುವಂ|

05141046c ತತ್ರೇದಾನೀಂ ಸಮೇಷ್ಯಾಮಃ ಪುನಃ ಸಾರ್ಧಂ ತ್ವಯಾನಘ||

ಅಥವಾ ಕೃಷ್ಣ! ಅನಘ! ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮಿಲನವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಪುನರ್ಮಿಲನವಾಗುವುದು ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ.”

05141047 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05141047a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಮಾಧವಂ ಕರ್ಣಃ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಚ ಪೀಡಿತಂ|

05141047c ವಿಸರ್ಜಿತಃ ಕೇಶವೇನ ರಥೋಪಸ್ಥಾದವಾತರತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಕರ್ಣನು ಮಾಧವನನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡನು. ಕೇಶವನಿಂದ ಬಿಳ್ಕೊಂಡು ರಥದಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕಿಳಿದನು.

05141048a ತತಃ ಸ್ವರಥಮಾಸ್ಥಾಯ ಜಾಂಬೂನದವಿಭೂಷಿತಂ|

05141048c ಸಹಾಸ್ಮಾಭಿನಿವವೃತೇ ರಾಧೇಯೋ ದೀನಮಾನಸಃ||

ಬಂಗಾರದಿಂದ ವಿಭೂಷಿತವಾದ ತನ್ನ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ದೀನಮಾನಸನಾಗಿ ರಾಧೇಯನು ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

05141049a ತತಃ ಶೀಘ್ರತರಂ ಪ್ರಾಯಾತ್ಯೇಶವಃ ಸಹಸಾತ್ಯಕಿಃ|

05141049c ಪುನರುಚ್ಚಾರಯನ್ವಾಣೀಂ ಯಾಹಿ ಯಾಹೀತಿ ಸಾರಥಿಂ||

ಅನಂತರ ಸಾತ್ಯಕಿಯೊಂದಿಗೆ ಕೇಶವನು “ಹೋಗು! ಹೋಗು!” ಎಂದು

ಪುನಃ ಪುನಃ ಸಾರಥಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದನು.””

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಕರ್ಣ ಉಪನಿವಾದ
ಪರ್ವಣಿ ಕೃಷ್ಣಕರ್ಣ ಸಂವಾದೇ
ಏಕಚತ್ವಾರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಕರ್ಣ ಉಪನಿವಾದ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಕರ್ಣ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ
ನೂರಾನಲ್ವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪೨

ಕುಂತಿಯು ಕರ್ಣನನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಿದುದು

ಕುರುಗಳ ವಿರನಾಶದ ಕುರಿತು ತನಗಿರುವ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ವಿದುರನು
ಕುಂತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದು (೧-೯). ಅವನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ
ಚಿಂತಿತಳಾದ ಕುಂತಿಯು ತನ್ನ ಮಗ ಕರ್ಣನನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು,
ಅವನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಲು ಯೋಚಿಸಿದ್ದು (೧೦-೨೫). ಕುಂತಿಯು
ಕರ್ಣನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದುದು (೨೬-೩೦).

05142001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05142001a ಅಸಿದ್ಧಾನುನಯೇ ಕೃಷ್ಣೇ ಕುರುಭ್ಯಃ ಪಾಂಡವಾನ್ಗತೇ|

05142001c ಅಭಿಗಮ್ಯ ಪೃಥಾಂ ಕ್ಷತ್ತಾ ಶನೈಃ ಶೋಚನ್ನಿವಾಬ್ರವೀತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಧಾನ ಪ್ರಯತ್ನವು

ಯಶಸ್ವಿಯಾಗದೇ ಕೃಷ್ಣನು ಕುರುಗಳಿಂದ ಪಾಂಡವರ ಕಡೆ
ಹೊರಟುಹೋದನಂತರ ಕ್ಷತ್ರನು ಪೃಥೆಯ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಶೋಕದಿಂದ
ಮೆಲ್ಲನೇ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು:

05142002a ಜಾನಾಸಿ ಮೇ ಜೀವಪುತ್ರೇ ಭಾವಂ ನಿತ್ಯಮನುಗ್ರಹೇ|

05142002c ಕ್ರೋಶತೋ ನ ಚ ಗೃಹ್ಣೀತೇ ವಚನಂ ಮೇ ಸುಯೋಧನಃ||

“ಜೀವಪುತ್ರೇ! ನನ್ನ ಭಾವವು ನಿತ್ಯವೂ ಅನುಗ್ರಹವಾದುದು ಎಂದು
ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ನಾನು ಕೂಗಿಕೊಂಡರೂ ಕೂಡ ಸುಯೋಧನನು ನನ್ನ
ಮಾತನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

05142003a ಉಪಪನ್ನೋ ಹ್ಯಸೌ ರಾಜಾ ಚೇದಿಪಾಂಚಾಲಕೇಕಯೈಃ|

05142003c ಭೀಮಾರ್ಜುನಾಭ್ಯಾಂ ಕೃಷ್ಣೇನ ಯುಯುಧಾನಯಮೈರಪಿ||

05142004a ಉಪಪ್ಲವ್ಯೇ ನಿವಿಷ್ಟೋಽಪಿ ಧರ್ಮಮೇವ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

05142004c ಕಾಂಕ್ಷತೇ ಜ್ಞಾತಿಸೌಹಾರ್ದಾದ್ಬಲವಾನ್ದುರ್ಬಲೋ ಯಥಾ||

ಅಲ್ಲಿ ಚೇದಿ, ಪಾಂಚಾಲ, ಕೇಕಯ, ಭೀಮಾರ್ಜುನರು, ಕೃಷ್ಣ,
ಯುಯುಧಾನರೊಡನೆ ಉಪಪ್ಲವದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ರಾಜಾ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಜ್ಞಾತಿಸೌಹಾರ್ದತೆಯಿಂದ ಬಲವಂತನಾಗಿದ್ದರೂ
ದುರ್ಬಲನಂತೆ ಧರ್ಮವನ್ನೇ ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

05142005a ರಾಜಾ ತು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋಽಯಂ ವಯೋವೃದ್ಧೋ ನ ಶಾಮ್ಯತಿ|

05142005c ಮತ್ತಃ ಪುತ್ರಮದೇನೈವ ವಿಧರ್ಮೇ ಪಥಿ ವರ್ತತೇ||

ಇಲ್ಲಿ ರಾಜಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ವಯೋವೃದ್ಧನಾದರೂ ಶಾಂತಿಯನ್ನು

ತರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪುತ್ರಮದದಿಂದ ಮತ್ತನಾಗಿ ವಿಧರ್ಮದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ
ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

05142006a ಜಯದ್ರಥಸ್ಯ ಕರ್ಣಸ್ಯ ತಥಾ ದುಃಶಾಸನಸ್ಯ ಚ|

05142006c ಸೌಬಲಸ್ಯ ಚ ದುರ್ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಮಿಥೋಭೇದಃ ಪ್ರವರ್ತತೇ||

ಜಯದ್ರಥ, ಕರ್ಣ, ದುಃಶಾಸನ ಮತ್ತು ಸೌಬಲರ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ
ಮಿಥೋಭೇದವು ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿದೆ.

05142007a ಅಧರ್ಮೇಣ ಹಿ ಧರ್ಮಿಷ್ಠಂ ಹೃತಂ ವೈ ರಾಜ್ಯಮೀದೃಶಂ|

05142007c ಯೇಷಾಂ ತೇಷಾಮಯಂ ಧರ್ಮಃ ಸಾನುಬಂಧೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಆದರೆ ಅಧರ್ಮದಿಂದ ಆ ಧರ್ಮಿಷ್ಠನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಈ ರೀತಿ
ಅಪಹರಿಸಿದವರನ್ನು ಧರ್ಮವು ಹಿಂದೆ ಹಾಕುತ್ತದೆ.

05142008a ಹ್ರಿಯಮಾಣೇ ಬಲಾದ್ಧರ್ಮೇ ಕುರುಭಿಃ ಕೋ ನ ಸಂಜ್ವರೇತ್|

05142008c ಅಸಾಮ್ನಾ ಕೇಶವೇ ಯಾತೇ ಸಮುದ್ಯೋಕ್ಷ್ಯಂತಿ ಪಾಂಡವಾಃ||

ಕುರುಗಳು ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದಾಗ ಯಾರು
ತಾನೆ ಕೋಪಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ? ಕೇಶವನನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಪಾಂಡವರು
ಬಂದು ಸದೆಬಡಿಯುತ್ತಾರೆ.

05142009a ತತಃ ಕುರೂಣಾಮನಯೋ ಭವಿತಾ ವೀರನಾಶನಃ|

05142009c ಚಿಂತಯನ್ನ ಲಭೇ ನಿದ್ರಾಮಹಃಸ್ಸು ಚ ನಿಶಾಸು ಚ||

ಆಗ ಈ ಕುರುಗಳ ವೀರನಾಶನವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಚಿಂತಿಸಿ ನನಗೆ

ಹಗಲಾಗಲೀ ರಾತ್ರಿಯಾಗಲೀ ನಿದ್ರೆಯೇ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.”

05142010a ಶ್ರುತ್ವಾ ತು ಕುಂತೀ ತದ್ವಾಕ್ಯಮರ್ಥಕಾಮೇನ ಭಾಷಿತಂ|

05142010c ಅನಿಷ್ಟನಂತೀ ದುಃಖಾರ್ತಾ ಮನಸಾ ವಿಮಮರ್ಶ ಹ||

ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನೇ ಬಯಸಿ ಅವನಾಡಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕುಂತಿಯು
ಏನನ್ನೋ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಳಂತೆ ದುಃಖಾರ್ತಳಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ
ವಿಮರ್ಶಿಸಿದಳು:

05142011a ಧಿಗಸ್ತ್ವರ್ಥಂ ಯತ್ಕೃತೇಽಯಂ ಮಹಾಂ ಜ್ಞಾತಿವಧೇ ಕ್ಷಯಃ|

05142011c ವತ್ಸ್ಯತೇ ಸುಹೃದಾಂ ಹ್ಯೇಷಾಂ ಯುದ್ಧೇಽಸ್ಮಿನ್ವೈ ಪರಾಭವಃ||

“ಯಾವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಮಹಾ ಕ್ಷಯಕಾರಕ ಜ್ಞಾತಿವಧೆಯು
ನಡೆಯುತ್ತದೆಯೋ ಆ ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರ! ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಸುಹೃದಯರ ವಧೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪರಾಭವವೇ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

05142012a ಪಾಂಡವಾಶ್ಚೇದಿಪಾಂಚಾಲಾ ಯಾದವಾಶ್ಚ ಸಮಾಗತಾಃ|

05142012c ಭಾರತೈರ್ಯದಿ ಯೋತ್ಸ್ಯಂತಿ ಕಿಂ ನು ದುಃಖಮತಃ ಪರಂ||

ಪಾಂಡವರು ಚೇದಿ, ಪಾಂಚಾಲ ಮತ್ತು ಯಾದವರೊಂದಿಗೆ
ಸೇರಿಕೊಂಡು ಭಾರತರೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದರೆ
ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ದುಃಖವು ಯಾವುದಿದೆ?

05142013a ಪಶ್ಯೇ ದೋಷಂ ಧ್ರುವಂ ಯುದ್ಧೇ ತಥಾ ಯುದ್ಧೇ ಪರಾಭವಂ|

05142013c ಅಧನಸ್ಯ ಮೃತಂ ಶ್ರೇಯೋ ನ ಹಿ ಜ್ಞಾತಿಕ್ಷಯೇ ಜಯಃ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿಯ ಪರಾಭವದಂತೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿಯೇ ದೋಷವನ್ನು
ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಜ್ಞಾತಿಕ್ಷಯದಲ್ಲಿ ಜಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಿಂತ
ಧನವಿಲ್ಲದೇ ಸಾಯುವುದೇ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವು.

05142014a ಪಿತಾಮಹಃ ಶಾಂತನವ ಆಚಾರ್ಯಶ್ಚ ಯುಧಾಂ ಪತಿಃ|

05142014c ಕರ್ಣಶ್ಚ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾರ್ಥಂ ವರ್ಧಯಂತಿ ಭಯಂ ಮಮ||

ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರ ಕಡೆಯಿರುವ ಪಿತಾಮಹ ಶಾಂತನವ, ಯೋಧರ
ನಾಯಕ ಆಚಾರ್ಯ, ಮತ್ತು ಕರ್ಣ ಇವರು ನನ್ನ ಭಯವನ್ನು
ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

05142015a ನಾಚಾರ್ಯಃ ಕಾಮವಾಂ ಶಿಷ್ಯೈರ್ದ್ರೋಣೋ ಯುಧ್ಯೇತ ಜಾತು ಚಿತ್|

05142015c ಪಾಂಡವೇಷು ಕಥಂ ಹಾರ್ದಂ ಕುರ್ಯಾನ್ನ ಚ ಪಿತಾಮಹಃ||

ಆಚಾರ್ಯ ದ್ರೋಣನು ಶಿಷ್ಯರ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಯುದ್ಧವನ್ನು
ಮಾಡದೇ ಇರಬಹುದು. ಪಿತಾಮಹನೂ ಕೂಡ ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಹೇಗೆ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ?

05142016a ಅಯಂ ತ್ವೇಕೋ ವೃಥಾದೃಷ್ಟಿಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ದುರ್ಮತೇಃ|

05142016c ಮೋಹಾನುವರ್ತೀ ಸತತಂ ಪಾಪೋ ದ್ವೇಷ್ಠಿ ಚ ಪಾಂಡವಾನ್||

ತಿಳಿಯದೇ ದುರ್ಮತಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಪಾಂಡವರನ್ನು
ಸತತವಾಗಿ ಪಾಪದಿಂದ ದ್ವೇಷಿಸುವವನು ಇವ (ಕರ್ಣ) ನು ಒಬ್ಬನೇ!

05142017a ಮಹತ್ಯನರ್ಥೇ ನಿರ್ಬಂಧೀ ಬಲವಾಂಶ್ಚ ವಿಶೇಷತಃ|

05142017c ಕರ್ಣಃ ಸದಾ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ತನ್ಮೈ ದಹತಿ ಸಾಂಪ್ರತಂ||

ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಸದಾ ಮಹಾ ಕೆಡುಕನ್ನು ಮಾಡಲು ಬದ್ಧನಾಗಿರುವ
ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬಲವಂತನಾಗಿರುವ ಕರ್ಣನು ನನ್ನನ್ನು ಸುಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

05142018a ಆಶಂಸೇ ತ್ವದ್ಯ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಮನೋಽಹಂ ಪಾಂಡವಾನ್ಪ್ರತಿ|

05142018c ಪ್ರಸಾದಯಿತುಮಾಸಾದ್ಯ ದರ್ಶಯಂತೀ ಯಥಾತಥಂ||

ಇಂದು ಕರ್ಣನ ಕರುಣೆಯನ್ನು ಬೇಡಿ ಬಳಿಹೋಗಿ ನಡೆದುದನ್ನು
ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಅವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪಾಂಡವರ ಕಡೆ ಸೆಳೆಯುತ್ತೇನೆ.

05142019a ತೋಷಿತೋ ಭಗವಾನ್ಯತ್ರ ದುರ್ವಾಸಾ ಮೇ ವರಂ ದದೌ|

05142019c ಆಹ್ವಾನಂ ದೇವಸಂಯುಕ್ತಂ ವಸಂತ್ಯಾಃ ಪಿತೃವೇಶ್ಮನಿ||

ಒಂದು ವಸಂತದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಭಗವಾನ್
ದುರ್ವಾಸನು ಸಂತೃಪ್ತನಾಗಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಬಲ್ಲ ವರವನ್ನು
ನನಗೆ ನೀಡಿದ್ದನು.

05142020a ಸಾಹಮಂತಃಪುರೇ ರಾಜ್ಞಾಃ ಕುಂತಿಭೋಜಪುರಸ್ಕೃತಾ|

05142020c ಚಿಂತಯಂತೀ ಬಹುವಿಧಂ ಹೃದಯೇನ ವಿದೂಯತಾ||

ಆಗ ರಾಜಾ ಕುಂತಿಭೋಜನಿಂದ ಪುರಸ್ಕೃತಳಾದ ನಾನು
ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಹೃದಯದ ನೋವಿನಿಂದ ಬಹುವಿಧವಾಗಿ
ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

05142021a ಬಲಾಬಲಂ ಚ ಮಂತ್ರಾಣಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಚ ವಾಗ್ಬಲಂ|

05142021c ಸ್ತ್ರೀಭಾವಾದ್ಬಾಲಭಾವಾಚ್ಚ ಚಿಂತಯಂತೀ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಮಂತ್ರಗಳ ಬಲಾಬಲವನ್ನೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ವಾಗ್ಬಲವನ್ನೂ
ಸ್ತ್ರೀಭಾವದಿಂದ ಮತ್ತು ಬಾಲಭಾವದಿಂದ ಪುನಃ ಪುನಃ
ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದೆನು.

05142022a ಧಾತ್ರಾ ವಿಶ್ವಭಯಾ ಗುಪ್ತಾ ಸಖೀಜನವೃತಾ ತದಾ|

05142022c ದೋಷಂ ಪರಿಹರಂತೀ ಚ ಪಿತುಶ್ಚಾರಿತ್ರರಕ್ಷಿಣೀ||

05142023a ಕಥಂ ನು ಸುಕೃತಂ ಮೇ ಸ್ಯಾನ್ನಾಪರಾಧವತೀ ಕಥಂ|

05142023c ಭವೇಯಮಿತಿ ಸಂಚಿಂತ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ತಂ ನಮಸ್ಯ ಚ||

05142024a ಕೌತೂಹಲಾತ್ತು ತಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಬಾಲಿಶ್ಯಾದಾಚರಂ ತದಾ|

05142024c ಕನ್ಯಾ ಸತೀ ದೇವಮರ್ಕಮಾಸಾದಯಮಹಂ ತತಃ||

ಆಗ ನಂಬಿಕೆಯಿರುವ ಧಾತ್ರಿಕೆ ಮತ್ತು ಗುಪ್ತ ಸಖೀಜನರೊಂದಿಗೆ
ಆವೃತಳಾದ ನಾನು, ದೂಷಿತಳಾಗಬಾರದೆಂದು, ತಂದೆಯ
ಚಾರಿತ್ರವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು, ನನಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವ ಹಾಗೆ ಹೇಗೆ
ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಿ, ನನ್ನಿಂದ ಹೇಗೆ ಅಪರಾಧವಾಗದೇ ಇರಲಿ ಎಂದು
ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಬಾಲಿಕೆಯ
ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಕನ್ಯೆ ಸತೀ ನಾನು ದೇವ ಅರ್ಕನನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಕರೆದೆನು.

05142025a ಯೋಽಸೌ ಕಾನೀನಗರ್ಭೋ ಮೇ ಪುತ್ರವತ್ಪರಿವರ್ತಿತಃ|

05142025c ಕಸ್ಮಾನ್ನ ಕುರ್ಯಾದ್ವಚನಂ ಪಥ್ಯಂ ಭ್ರಾತೃಹಿತಂ ತಥಾ||

ಕನ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದಾಗ ನನ್ನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿದ್ದ, ಪುತ್ರನಂತೆ ಪರಿವರ್ತಿತನಾದ
ಅವನು ಈಗ ಏಕೆ ನನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ಭ್ರಾತೃಹಿತನಾಗಿ ಬೇಕಾದುದನ್ನು

ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ?”

05142026a ಇತಿ ಕುಂತೀ ವಿನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಕಾರ್ಯಂ ನಿಶ್ಚಿತಮುತ್ತಮಂ|

05142026c ಕಾರ್ಯಾರ್ಥಮಭಿನಿಯಾಯ ಯಯೌ ಭಾಗೀರಥೀಂ ಪ್ರತಿ||

ಕುಂತಿಯು ಈ ರೀತಿ ಯೋಚಿಸಿ ಆ ಉತ್ತಮ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಳು. ಕಾರ್ಯಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಭಾಗೀರಥಿಯ ಕಡೆ ನಡೆದಳು.

05142027a ಆತ್ಮಜಸ್ಯ ತತಸ್ತಸ್ಯ ಘೃಣಿನಃ ಸತ್ಯಸಂಗಿನಃ|

05142027c ಗಂಗಾತೀರೇ ಪೃಥಾಶೃಣ್ವದುಪಾಧ್ಯಯನನಿಸ್ವನಂ||

ಗಂಗಾತೀರದಲ್ಲಿ ಪೃಥೆಯು ದಯಾಳು, ಸತ್ಯಸಂಗಿ ಮಗನು ಪಠಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಂತ್ರಗಳ ಸದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿದಳು.

05142028a ಪ್ರಾಜ್ಞುಖಿಸ್ತೋರ್ಧ್ವಬಾಹೋಃ ಸಾ ಪರ್ಯತಿಷ್ಠತ ಪೃಷ್ಠತಃ|

05142028c ಜಪ್ಯಾವಸಾನಂ ಕಾರ್ಯಾರ್ಥಂ ಪ್ರತೀಕ್ಷಂತೀ ತಪಸ್ವಿನೀ||

ಅವನು ಬಾಹುಗಳನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ನಿಂತಿರಲು ಆ ತಪಸ್ವಿನಿಯು ಅವನ ಹಿಂದೆ ಹೋಗಿ ಅವನ ಜಪವು ಮುಗಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವು ಸಿದ್ಧಿಯಾಗಲು ಕಾದು ನಿಂತಳು.

05142029a ಅತಿಷ್ಠತ್ಸೂರ್ಯತಾಪಾರ್ತಾ ಕರ್ಣಸ್ಮೋತ್ತರವಾಸಸಿ|

05142029c ಕೌರವ್ಯಪತ್ನೀ ವಾಷ್ಣೇಯೀ ಪದ್ಮಮಾಲೇವ ಶುಷ್ಯತೀ||

ಕರ್ಣನ ಉತ್ತರೀಯದ ನೆರಳಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಆ ಕೌರವಪತ್ನಿ
ವಾಷ್ಣೇಯಿಯು ಸೂರ್ಯನ ತಾಪದಿಂದ ಬಳಲಿ ಒಣಗಿದ್ದ
ಪದ್ಮಮಾಲೆಯಂತೆ ತೋರಿದಳು.

05142030a ಆ ಪೃಷ್ಠತಾಪಾಜ್ಜಪ್ತ್ವಾ ಸ ಪರಿವೃತ್ಯ ಯತವ್ರತಃ|

05142030c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕುಂತೀಮುಪಾತಿಷ್ಠದಭಿವಾದ್ಯ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ|

05142030e ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಮಹಾತೇಜಾ ಮಾನೀ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರಃ||

ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ಬೆನ್ನನ್ನು ಸುಡುವವರೆಗೆ ಆ ಯತವ್ರತನು
ಜಪಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಹಿಂದೆ ನಿಂತಿದ್ದ ಕುಂತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ
ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಆ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಮಾನೀನೀ ಧರ್ಮಭೃತರಲ್ಲಿ
ಶ್ರೇಷ್ಠನು ಕೈಮುಗಿದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಕರ್ಣಉಪನಿವಾದ
ಪರ್ವಣಿ ಕುಂತೀಕರ್ಣ ಸಮಾಗಮೇ
ದ್ವಿಚತ್ವಾರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಕರ್ಣಉಪನಿವಾದ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕುಂತೀಕರ್ಣ ಸಮಾಗಮದಲ್ಲಿ
ನೂರಾನಲ್ವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪೩

ಕುಂತಿಯು ಕರ್ಣನಿಗೆ ಅವನು ತನ್ನ ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯನ ಮಗನೆಂದೂ
ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಸೇರೆಂದೂ, “ಸೂತಪುತ್ರ ಎನ್ನುವ ಶಬ್ದವು ನಿನಗೆ

ಬೇಡ. ಪಾರ್ಥನೆಂದೆನಿಸಿಕೋ!" ಎನ್ನುವುದು (೧-೧೨).

05143001 ಕರ್ಣ ಉವಾಚ|

05143001a ರಾಧೇಯೋಽಹಮಾಧಿರಥಃ ಕರ್ಣಸ್ತ್ವಾಮಭಿವಾದಯೇ|

05143001c ಪ್ರಾಪ್ತಾ ಕಿಮರ್ಥಂ ಭವತೀ ಬ್ರೂಹಿ ಕಿಂ ಕರವಾಣಿ ತೇ||

ಕರ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಧೇಯ, ಆದಿರಥಿ, ನಾನು ಕರ್ಣನು ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ನೀನು ಏಕೆ ಬಂದಿದ್ದೀಯೆ ಮತ್ತು ನಾನು ಏನು ಮಾಡಲಿ?”

05143002 ಕುಂತ್ಯುವಾಚ|

05143002a ಕೌಂತೇಯಸ್ತ್ವಂ ನ ರಾಧೇಯೋ ನ ತವಾಧಿರಥಃ ಪಿತಾ|

05143002c ನಾಸಿ ಸೂತಕುಲೇ ಜಾತಃ ಕರ್ಣ ತದ್ವಿದ್ಧಿ ಮೇ ವಚಃ||

ಕುಂತಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ನೀನು ಕೌಂತೇಯ! ರಾಧೇಯನಲ್ಲ. ಅಧಿರಥನು ನಿನ್ನ ಪಿತನಲ್ಲ. ಕರ್ಣ! ನೀನು ಸೂತಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವನಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ತಿಳಿದುಕೋ.

05143003a ಕಾನೀನಸ್ತ್ವಂ ಮಯಾ ಜಾತಃ ಪೂರ್ವಜಃ ಕುಕ್ಷಿಣಾ ಧೃತಃ|

05143003c ಕುಂತಿಭೋಜಸ್ಯ ಭವನೇ ಪಾರ್ಥಸ್ತ್ವಮಸಿ ಪುತ್ರಕ||

ಕನ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದಾಗ ನನಗೆ ನೀನು ಜ್ಯೇಷ್ಠನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದೆ. ಕುಂತಿಭೋಜನ ಭವನದಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊತ್ತಿದ್ದೆ. ಪುತ್ರಕ! ನೀನು ಪಾರ್ಥನಾಗಿದ್ದೀಯೆ.

Two women in traditional Indian attire, one in a sari and the other in a sari with a headpiece, standing outdoors. The woman on the right is gesturing with her hands.

05143004a ಪ್ರಕಾಶಕರ್ಮಾ ತಪನೋ ಯೋಽಯಂ ದೇವೋ ವಿರೋಚನಃ|

05143004c ಅಜೀಜನತ್ವಾಂ ಮಯ್ಯೇಷ ಕರ್ಣ ಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಂ||

ಕರ್ಣ ! ದೇವ ವಿರೋಚನ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುವ
ಶಸ್ತ್ರಭೃತರಲ್ಲಿ ಶೇಷ ತಪನನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದನು.

05143005a ಕುಂಡಲೀ ಬದ್ಧಕವಚೋ ದೇವಗರ್ಭಃ ಶ್ರಿಯಾ ವೃತಃ|

05143005c ಜಾತಸ್ತ್ವಮಸಿ ದುರ್ಧರ್ಷ ಮಯಾ ಪುತ್ರ ಪಿತುರ್ಗೃಹೇ||

ಪುತ್ರ ! ಕುಂಡಲ-ಕವಚಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿ, ದುರ್ಧರ್ಷ
ದೇವಗರ್ಭನಾದ ನೀನು ಶ್ರೀಯಿಂದ ಆವೃತನಾಗಿ ತಂದೆಯ
ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮಗನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೆ.

05143006a ಸ ತ್ವಂ ಭ್ರಾತೃನಸಂಬುದ್ಧಾ ಮೋಹಾದ್ಯದುಪಸೇವಸೇ|

05143006c ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾನ್ನ ತದ್ಯುಕ್ತಂ ತ್ವಯಿ ಪುತ್ರ ವಿಶೇಷತಃ||

ಪುತ್ರ ! ನಿನ್ನ ಸಹೋದರರನ್ನು ತಿಳಿಯದೇ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಈ ರೀತಿ
ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದು ನಿನಗೆ ಸರಿಯಲ್ಲ.

05143007a ಏತದ್ಧರ್ಮಫಲಂ ಪುತ್ರ ನರಾಣಾಂ ಧರ್ಮನಿಶ್ಚಯೇ|

05143007c ಯತ್ಪುಷ್ಯಂತ್ಯಸ್ಯ ಪಿತರೋ ಮಾತಾ ಚಾಪ್ಯೇಕದರ್ಶಿನೀ||

ಪುತ್ರ ! ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದು ನರರ
ಧರ್ಮಫಲವೆಂದು ಧರ್ಮನಿಶ್ಚಯವಾಗಿದೆ.

05143008a ಅರ್ಜುನೇನಾರ್ಜಿತಾಂ ಪೂರ್ವಂ ಹೃತಾಂ ಲೋಭಾದಸಾಧುಭಿಃ|

05143008c ಆಚ್ಚಿದ್ಯ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೇಭ್ಯೋ ಭುಂಕ್ಷ್ವ ಯೌಧಿಷ್ಠಿರಿಂ ಶ್ರಿಯಂ||

ಹಿಂದೆ ಅರ್ಜುನನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ, ನಂತರ ಕೆಟ್ಟ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರಿಂದ ಮೋಸದಿಂದ ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಭೋಗಿಸು.

05143009a ಅದ್ಯ ಪಶ್ಯಂತು ಕುರವಃ ಕರ್ಣಾರ್ಜುನಸಮಾಗಮಂ|

05143009c ಸೌಭ್ರಾತ್ರೇಣ ತದಾಲಕ್ಷ್ಯ ಸಮ್ನಮಂತಾಮಸಾಧವಃ||

ಇಂದು ಕುರುಗಳು ಕರ್ಣಾರ್ಜುನರು ಒಂದಾಗುವುದನ್ನು ನೋಡಲಿ. ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಸೌಭ್ರಾತ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಕೆಟ್ಟ ಜನರು ತಲೆಬಾಗಲಿ.

05143010a ಕರ್ಣಾರ್ಜುನೌ ವೈ ಭವತಾಂ ಯಥಾ ರಾಮಜನಾರ್ದನೌ|

05143010c ಅಸಾಧ್ಯಂ ಕಿಂ ನು ಲೋಕೇ ಸ್ಯಾದ್ಯವಯೋಃ ಸಹಿತಾತ್ಮನೋಃ||

ರಾಮ-ಜನಾರ್ದನರಂತೆ ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಕರ್ಣಾರ್ಜುನರಾಗಿರಿ. ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಒಂದಾದರೆ ನಿಮಗೆ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ತಾನೇ ಅಸಾಧ್ಯ?

05143011a ಕರ್ಣ ಶೋಭಿಷ್ಯಸೇ ನೂನಂ ಪಂಚಭಿಭ್ರಾತ್ಯಭಿವೃತಃ|

05143011c ವೇದೈಃ ಪರಿವೃತೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಯಥಾ ವೇದಾಂಗಪಂಚಮೈಃ||

ಕರ್ಣ ! ವೇದ ಮತ್ತು ವೇದಾಂಗ ಈ ಐದರಿಂದ ಪರಿವೃತನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನಂತೆ ನೀನು ಐವರು ಸಹೋದರರಿಂದ ಪರಿವೃತನಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವೆ.

05143012a ಉಪಪನ್ನೋ ಗುಣೈಃ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಜ್ಯೇಷ್ಠಃ ಶ್ರೇಷ್ಠೇಷು ಬಂಧುಷು|

05143012c ಸೂತಪುತ್ರೇತಿ ಮಾ ಶಬ್ದಃ ಪಾರ್ಥಸ್ವ ಮಸಿ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ನೀನು ನನ್ನ ಜ್ಯೇಷ್ಠ. ಬಂಧುಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ!
ಸೂತಪುತ್ರ ಎನ್ನುವ ಶಬ್ದವು ನಿನಗೆ ಬೇಡ. ವೀರ್ಯವಾನ್!
ಪಾರ್ಥನೆಂದೆನಿಸಿಕೋ!”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಕರ್ಣ ಉಪನಿವಾದ
ಪರ್ವಣಿ ಕುಂತೀಕರ್ಣ ಸಮಾಗಮೇ
ತ್ರಿಚತ್ವಾರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಕರ್ಣ ಉಪನಿವಾದ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕುಂತೀಕರ್ಣ ಸಮಾಗಮದಲ್ಲಿ
ನೂರಾನಲ್ಪತ್ಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪೪

ತಂದೆ ಸೂರ್ಯನು ಕುಂತಿಯು ಸತ್ಯವನ್ನು ನುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾಳೆಂದು
ಹೇಳಿದರೂ ಚಂಚಲನಾಗದೇ ಕರ್ಣನು ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಯೂ
ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಗೌರವವು ಸಿಗದಂತೆ ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧಿಯೆಂದು
ಕುಂತಿಯನ್ನು ನಿಂದಿಸಿ “ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ನಾನು ನನ್ನ ಬಲ-
ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದೂ
ಆದರೆ “ನಿನಗೆ ಐವರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಕ್ಕಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅರ್ಜುನನನು
ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಕರ್ಣನಿರುತ್ತಾನೆ ಅಥವಾ ನಾನು ಹತನಾದರೆ
ಅರ್ಜುನನಿರುತ್ತಾನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದುದು (೧-೨೨). ಹಾಗೆಯೇ

ಆಗಲೆಂದು ಹೇಳಿ ಕುಂತಿಯು ಕರ್ಣನನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ಅವನಿಂದ
ಬೀಳ್ಕೊಂಡಿದುದು (೨೩-೨೬).

05144001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05144001a ತತಃ ಸೂರ್ಯಾನ್ನಿಶ್ಚ ರಿತಾಂ ಕರ್ಣಃ ಶುಶ್ರಾವ ಭಾರತೀಂ|

05144001c ದುರತ್ಯಯಾಂ ಪ್ರಣಯಿನೀಂ ಪಿತೃವದ್ಭಾಸ್ಕರೇರಿತಾಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಕರ್ಣನು

ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದಿಂದ ಈ ವಾತ್ಸಲ್ಯಪೂರ್ವಕ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

ದೂರದಿಂದ ಬಂದ ಆ ವಾತ್ಸಲ್ಯದ ಮಾತು ತಂದೆ ಭಾಸ್ಕರನದಾಗಿತ್ತು.

05144002a ಸತ್ಯಮಾಹ ಪೃಥಾ ವಾಕ್ಯಂ ಕರ್ಣ ಮಾತೃವಚಃ ಕುರು|

05144002c ಶ್ರೇಯಸ್ತೇ ಸ್ಯಾನ್ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಸರ್ವ ಮಾಚರತಸ್ತಥಾ||

“ಕರ್ಣ ! ಪೃಥೆಯು ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳಿದ್ದಾಳೆ. ತಾಯಿಯ ಮಾತಿನಂತೆ

ಮಾಡು. ನರವ್ಯಾಘ್ರ ! ಅದರಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡರೆ ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲ

ಶ್ರೇಯಸ್ಸಾಗುತ್ತದೆ.”

05144003a ಏವಮುಕ್ತಸ್ಯ ಮಾತ್ರಾ ಚ ಸ್ವಯಂ ಪಿತ್ರಾ ಚ ಭಾನುನಾ|

05144003c ಚಚಾಲ ನೈವ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಮತಿಃ ಸತ್ಯಧೃತೇಸ್ತದಾ||

ಹೀಗೆ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ತಂದೆ ಸ್ವಯಂಭಾನುವು ಹೇಳಲು ಸತ್ಯಧೃತಿ

ಕರ್ಣನ ಮನಸ್ಸು ಚಂಚಲವಾಗಲಿಲ್ಲ.

05144004 ಕರ್ಣ ಉವಾಚ|

05144004a ನ ತೇ ನ ಶ್ರದ್ಧಧೇ ವಾಕ್ಯಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯೇ ಭಾಷಿತಂ ತ್ವಯಾ|

05144004c ಧರ್ಮದ್ವಾರಂ ಮಮೈತತ್ಸ್ಯಾನ್ನಿಯೋಗಕರಣಂ ತವ||

ಕರ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಕ್ಷತ್ರಿಯೇ! ನಿನ್ನ ನಿಯೋಗದಂತೆ
ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ನನ್ನ ಧರ್ಮದ ದ್ವಾರ ಎಂದು ನೀನು
ಹೇಳಿದುದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ.

05144005a ಅಕರೋನ್ಮಯಿ ಯತ್ಪಾಪಂ ಭವತೀ ಸುಮಹಾತ್ಯಯಂ|

05144005c ಅವಕೀರ್ಣೋಽಸ್ಮಿ ತೇ ತೇನ ತದ್ಯಶಃಕೀರ್ತಿನಾಶನಂ||

ಆದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಸುಟು ನೀನು ಸರಿಪಡಿಸಲಿಕ್ಕಾಗದಂತಹ ಪಾಪವನ್ನು
ಮಾಡಿ, ನನಗೆ ದೊರಕಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಯಶಸ್ಸು ಕೀರ್ತಿಗಳನ್ನು
ನಾಶಪಡಿಸಿದ್ದೀಯೆ.

05144006a ಅಹಂ ಚ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ಜಾತೋ ನ ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಕ್ಷತ್ರಸತ್ತ್ವಿಯಾಂ|

05144006c ತ್ವತ್ಕೃತೇ ಕಿಂ ನು ಪಾಪೀಯಃ ಶತ್ರುಃ ಕುರ್ಯಾನ್ಮಮಾಹಿತಂ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಯೂ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದ ಗೌರವವನ್ನು
ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ನೀನು ನನಗೆ ಮಾಡಿದ ಈ ಅಹಿತ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಯಾವ
ಶತ್ರುವು ತಾನೇ ಮಾಡಿಯಾನು?

05144007a ಕ್ರಿಯಾಕಾಲೇ ತ್ವನುಕ್ರೋಶಮಕೃತ್ವಾ ತ್ವಮಿಮಂ ಮಮ|

05144007c ಹೀನಸಂಸ್ಕಾರಸಮಯಮದ್ಯ ಮಾಂ ಸಮಚೂಚುದಃ||

ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ನೀನು ಈಗ ತೋರಿಸುವ

ಅನುಕಂಪವನ್ನು ತೋರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸಂಸ್ಕಾರಗಳಿಂದ ವಂಚಿಸಿದ ನಿನ್ನ ಈ ಮಗನಿಗೆ ಈಗ ಹೀಗೆ ಮಾಡೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

05144008a ನ ವೈ ಮಮ ಹಿತಂ ಪೂರ್ವಂ ಮಾತೃವಚ್ಛೇಷ್ಟಿತಂ ತ್ವಯಾ|

05144008c ಸಾ ಮಾಂ ಸಂಬೋಧಯಸ್ಯದ್ಯ ಕೇವಲಾತ್ಮಹಿತೈಷಿಣೀ||

ತಾಯಿಯಂತೆ ನೀನು ಎಂದೂ ನನಗೆ ಹಿತವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

ಈಗ ನೀನು ಕೇವಲ ನಿನ್ನ ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸಿ ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿ

ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ !

05144009a ಕೃಷ್ಣೇನ ಸಹಿತಾತ್ಮೋ ವೈ ನ ವ್ಯಥೇತ ಧನಂಜಯಾತ್|

05144009c ಕೋಽದ್ಯ ಭೀತಂ ನ ಮಾಂ ವಿದ್ಯಾತ್ಪಾರ್ಥಾನಾಂ ಸಮಿತಿಂ ಗತಂ||

ಕೃಷ್ಣನ ಸಹಾಯಪಡೆದಿರುವ ಧನಂಜಯನ ಎದಿರು ಯಾರು ತಾನೇ

ನಡುಗುವುದಿಲ್ಲ? ಈಗ ನಾನು ಪಾರ್ಥರನ್ನು ಸೇರಿದರೆ ಭಯದಿಂದ

ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದೆ ಎಂದು ಯಾರು ತಾನೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ?

05144010a ಅಭ್ರಾತಾ ವಿದಿತಃ ಪೂರ್ವಂ ಯುದ್ಧಕಾಲೇ ಪ್ರಕಾಶಿತಃ|

05144010c ಪಾಂಡವಾನ್ಯದಿ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಕಿಂ ಮಾಂ ಕ್ಷತ್ರಂ ವದಿಷ್ಯತಿ||

ಇದೂವರೆಗೆ ಅವರ ಅಣ್ಣನೆಂದು ವಿದಿತನಾಗಿರದ ನನಗೆ ಈಗ

ಯುದ್ಧದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಈಗ ಪಾಂಡವರ ಕಡೆ ಹೋದರೆ

ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ನನ್ನ ಕುರಿತು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ?

05144011a ಸರ್ವ ಕಾಮೈಃ ಸಂವಿಭಕ್ತಃ ಪೂಜಿತಶ್ಚ ಸದಾ ಭೃಶಂ|

05144011c ಅಹಂ ವೈ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಣಾಂ ಕುರ್ಯಾಂ ತದಫಲಂ ಕಥಂ||

ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ಸರ್ವಕಾಮಗಳಿಂದ ಸಂವಿಭಕ್ತರಾಗಿ ಸದಾ ನನ್ನನ್ನು
ತುಂಬಾ ಪೂಜಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ನಾನು ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿಷ್ಫಲವನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡಲಿ?

05144012a ಉಪನಹ್ಯ ಪರೈವೈರಂ ಯೇ ಮಾಂ ನಿತ್ಯಮುಪಾಸತೇ|

05144012c ನಮಸ್ಕುವಂತಿ ಚ ಸದಾ ವಸವೋ ವಾಸವಂ ಯಥಾ||

ಈಗ ಶತ್ರುಗಳೊಂದಿಗೆ ವೈರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅವರು ನಿತ್ಯವೂ
ನನ್ನನ್ನು ವಸುಗಳು ವಾಸವನನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ,
ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾರೆ.

05144013a ಮಮ ಪ್ರಾಣೇನ ಯೇ ಶತ್ತ್ರಂ ಶಕ್ತಾಃ ಪ್ರತಿಸಮಾಸಿತುಂ|

05144013c ಮನ್ಯಂತೇಽದ್ಯ ಕಥಂ ತೇಷಾಮಹಂ ಭಿಂದ್ಯಾಂ ಮನೋರಥಂ||

ನನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಶತ್ರುಗಳ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಬಲ್ಲರು ಎಂದು
ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಅವರ ಮನೋರಥವನ್ನು ಇಂದು ನಾನು ಹೇಗೆ
ಒಡೆದು ಹಾಕಲಿ?

05144014a ಮಯಾ ಪ್ಲವೇನ ಸಂಗ್ರಾಮಂ ತಿತಿರ್ಷಂತಿ ದುರತ್ಯಯಂ|

05144014c ಅಪಾರೇ ಪಾರಕಾಮಾ ಯೇ ತ್ಯಜೇಯಂ ತಾನಹಂ ಕಥಂ||

ಸಾಧಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಈ ಸಂಗ್ರಾಮವೆಂಬ ಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟಿಸಲು
ಸಾಧ್ಯಮಾಡಬಲ್ಲ ದೋಣಿಯಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಅವರನ್ನು
ನಾನು ಹೇಗೆ ತೊರೆಯಬಲ್ಲೆನು?

05144015a ಅಯಂ ಹಿ ಕಾಲಃ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೋ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋಪಜೀವಿನಾಂ|

05144015c ನಿವೇಷ್ಯವ್ಯಂ ಮಯಾ ತತ್ರ ಪ್ರಾಣಾನಪರಿರಕ್ಷತಾ||

ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಜೀವಿಸುವವರಿಗೆ ಇದೇ ಕಾಲವು ಬಂದಿದೆ. ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳದೇ ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

05144016a ಕೃತಾರ್ಥಾಃ ಸುಭೃತಾ ಯೇ ಹಿ ಕೃತ್ಯಕಾಲ ಉಪಸ್ಥಿತೇ|

05144016c ಅನವೇಕ್ಷ್ಯ ಕೃತಂ ಪಾಪಾ ವಿಕುರ್ವಂತ್ಯನವಸ್ಥಿತಾಃ||

ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪೋಷಿತರಾಗಿ ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಿರುವವರು ಅವರಿಗೆ ಮಾಡಿದುದನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ, ಸಮಯ ಬಂದಾಗ ಹಿಂದೆ ಪಡೆದ ಎಲ್ಲ ಲಾಭಗಳನ್ನೂ ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವವರು ಪಾಪಿಷ್ಠರು.

05144017a ರಾಜಕಿಲ್ಬಿಷಿಣಾಂ ತೇಷಾಂ ಭರ್ತ್ಯ ಪಿಂಡಾಪಹಾರಿಣಾಂ|

05144017c ನೈವಾಯಂ ನ ಪರೋ ಲೋಕೋ ವಿದ್ಯತೇ ಪಾಪಕರ್ಮಣಾಂ||

ರಾಜರನ್ನು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸುವ ಆ ಭರ್ತ್ಯಪಿಂಡಾಪಹಾರಿ ಪಾಪಕರ್ಮಿಗಳಿಗೆ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

05144018a ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಪುತ್ರಾಣಾಮರ್ಥೇ ಯೋತ್ಸ್ಯಾಮಿ ತೇ ಸುತ್ತೈಃ|

05144018c ಬಲಂ ಚ ಶಕ್ತಿಂ ಚಾಸ್ಥಾಯ ನ ವೈ ತ್ವಯ್ಯನೃತಂ ವದೇ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ನಾನು ನನ್ನ ಬಲ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಿನಗೆ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ.

05144019a ಆನೃಶಂಸ್ಯಮಥೋ ವೃತ್ತಂ ರಕ್ಷನ್ಸತ್ತುರುಷೋಚಿತಂ|

05144019c ಅತೋಽರ್ಥಕರಮಪ್ಯೇತನ್ನ ಕರೋಮ್ಯದ್ಯ ತೇ ವಚಃ||

ಸತ್ತುರುಷರಿಗೆ ಉಚಿತವಾದ ಮಾನವೀಯ ನಡತೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ, ನನಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗದಿದ್ದರೂ ಇಂದು ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

05144020a ನ ತು ತೇಽಯಂ ಸಮಾರಂಭೋ ಮಯಿ ಮೋಘೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

05144020c ವಧ್ಯಾನ್ವಿಷಹ್ಯಾನ್ಸಂಗ್ರಾಮೇ ನ ಹನಿಷ್ಯಾಮಿ ತೇ ಸುತಾನ್|

05144020e ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ ಚ ಭೀಮಂ ಚ ಯಮೌ ಚೈವಾರ್ಜುನಾದೃತೇ||

ಆದರೂ ನನ್ನೊಡನೆ ನೀನು ನಡೆಸಿದ ಈ ಪ್ರಯತ್ನವು ನಿಷ್ಫಲವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಕೊಲ್ಲಬಲ್ಲೆನಾದರೂ ನಾನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು - ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಯುಧಿಷ್ಠಿರ, ಭೀಮ, ಮತ್ತು ಯಮಳರನ್ನು - ಕೊಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ.

05144021a ಅರ್ಜುನೇನ ಸಮಂ ಯುದ್ಧಂ ಮಮ ಯೌಧಿಷ್ಠಿರೇ ಬಲೇ|

05144021c ಅರ್ಜುನಂ ಹಿ ನಿಹತ್ಯಾಜೌ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ಸ್ಯಾತ್ಫಲಂ ಮಯಾ|

05144021e ಯಶಸಾ ಚಾಪಿ ಯುಜ್ಯೇಯಂ ನಿಹತಃ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಾ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಬಲದಲ್ಲಿರುವ ಅರ್ಜುನನೊಂದಿಗೆ ನನ್ನ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಕೊಂದು ನನಗೆ ನನ್ನ ಫಲವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಅಥವಾ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯಿಂದ ಹತನಾದರೆ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೇನೆ.

05144022a ನ ತೇ ಜಾತು ನಶಿಷ್ಯಂತಿ ಪುತ್ರಾಃ ಪಂಚ ಯಶಸ್ವಿನಿ|

05144022c ನಿರರ್ಜುನಾಃ ಸಕರ್ಣಾ ವಾ ಸಾರ್ಜುನಾ ವಾ ಹತೇ ಮಯಿ||

ಯಶಸ್ವಿನೀ ! ನಿನಗೆ ಐವರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಕ್ಕಳಿರುವುದಿಲ್ಲ.
ಅರ್ಜುನನನು ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಕರ್ಣನಿರುತ್ತಾನೆ ಅಥವಾ ನಾನು
ಹತನಾದರೆ ಅರ್ಜುನನಿರುತ್ತಾನೆ.”

05144023 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05144023a ಇತಿ ಕರ್ಣವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕುಂತೀ ದುಃಖಾತ್ಮವೇಪತೀ|

05144023c ಉವಾಚ ಪುತ್ರಮಾಶ್ಲಿಷ್ಯ ಕರ್ಣಂ ಧೈರ್ಯಾದಕಂಪಿತಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಕರ್ಣನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ
ಕುಂತಿಯು ದುಃಖದಿಂದ ನಡುಗಿದಳು. ಓಲಾಡದೇ ಧೈರ್ಯದಿಂದಿದ್ದ
ಪುತ್ರ ಕರ್ಣನನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ಹೇಳಿದಳು:

05144024a ಏವಂ ವೈ ಭಾವ್ಯಮೇತೇನ ಕ್ಷಯಂ ಯಾಸ್ಯಂತಿ ಕೌರವಾಃ|

05144024c ಯಥಾ ತ್ವಂ ಭಾಷಸೇ ಕರ್ಣ ದೈವಂ ತು ಬಲವತ್ತರಂ||

“ಕರ್ಣ ! ಹೀಗೆಯೇ ಆಗಲಿ ! ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೌರವರು ಕ್ಷಯ
ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ದೈವವು ಬಲವತ್ತರವಾದುದು.

05144025a ತ್ವಯಾ ಚತುರ್ಣಾಂ ಭ್ರಾತೃಣಾಮಭಯಂ ಶತ್ರುಕರ್ಶನ|

05144025c ದತ್ತಂ ತತ್ಪ್ರತಿಜಾನೀಹಿ ಸಂಗರಪ್ರತಿಮೋಚನಂ||

ಶತ್ರುಕರ್ಶನ ! ನಿನ್ನ ನಾಲ್ವರು ತಮ್ಮಂದಿರಿಗೆ ನೀನು ನೀಡಿರುವ
ಅಭಯವನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಂಗರಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು

ಮಾಡಿಕೋ.

05144026a ಅನಾಮಯಂ ಸ್ವಸ್ತಿ ಚೇತಿ ಪೃಥಾಥೋ ಕರ್ಣಮಬ್ರವೀತ್|

05144026c ತಾಂ ಕರ್ಣೋಽಭ್ಯವದತ್ಪ್ರೀತಸ್ತತಸ್ತೌ ಜಗ್ಮತುಃ ಪೃಥಕ್||

ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿರು ! ಮಂಗಳವಾಗಲಿ !” ಎಂದು ಪೃಥೆಯು ಕರ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು. ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕರ್ಣನು ಅವಳಿಗೆ ವಂದಿಸಿದನು. ಇಬ್ಬರೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೋದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಕರ್ಣ ಉಪನಿವಾದ
ಪರ್ವಣಿ ಕುಂತೀಕರ್ಣ ಸಮಾಗಮೇ
ಚತುಶ್ಚತ್ವಾರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಕರ್ಣ ಉಪನಿವಾದ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕುಂತೀಕರ್ಣ ಸಮಾಗಮದಲ್ಲಿ
ನೂರಾನಲ್ವತ್ಸಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪೫

ಕೃಷ್ಣನು ಹಸ್ತಿನಾಪುರದಲ್ಲಾದುದನ್ನು
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ವರದಿ ಮಾಡಿದುದು

ಹಸ್ತಿನಾಪುರದಿಂದ ಉಪಪ್ಲವ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ
ನಡೆದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಲು, ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಭೀಷ್ಮ-ದ್ರೋಣರು ಏನು

ಹೇಳಿದರೆಂದು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೇಳಿದುದು (೧-೧೨). ಭೀಷ್ಮನು ತನ್ನ
ಕುಲಕ್ಕೆ ಹಿತವಾದುದನ್ನು ಮಾಡೆಂದು ಶಂತನುವಿನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ
ಕುಲವು ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದುದನ್ನು
ಕೃಷ್ಣನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ವರದಿ ಮಾಡಿದುದು (೧೩-೪೦).

05145001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05145001a ಆಗಮ್ಯ ಹಸ್ತಿನಪುರಾದುಪಪ್ಲವ್ಯಮರಿಂದಮಃ|

05145001c ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಯಥಾವೃತ್ತಂ ಕೇಶವಃ ಸರ್ವಮುಕ್ತವಾನ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಸ್ತಿನಾಪುರದಿಂದ ಉಪಪ್ಲವ್ಯಕ್ಕೆ
ಬಂದು ಅರಿಂದಮ ಕೇಶವನು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದನು.

05145002a ಸಂಭಾಷ್ಯ ಸುಚಿರಂ ಕಾಲಂ ಮಂತ್ರಯಿತ್ವಾ ಪುನಃ ಪುನಃ|

05145002c ಸ್ವಮೇವಾವಸಥಂ ಶೌರಿರ್ವಿಶ್ರಾಮಾರ್ಥಂ ಜಗಾಮ ಹ||

ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಮಾತುಕತೆಯಾಡಿ, ಪುನಃ ಪುನಃ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆ
ಮಾಡಿ ಶೌರಿಯು ವಿಶ್ರಾಮಾರ್ಥವಾಗಿ ತನ್ನ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

05145003a ವಿಸೃಜ್ಯ ಸರ್ವಾನ್ಘ್ರಪತೀನ್ವಿರಾಟಪ್ರಮುಖಾಂಸ್ತದಾ|

05145003c ಪಾಂಡವಾ ಭ್ರಾತರಃ ಪಂಚ ಭಾನಾವಸ್ತಂಗತೇ ಸತಿ||

ಸೂರ್ಯನು ಮುಳುಗಲು ವಿರಾಟನೇ ಮೊದಲಾದ ಸರ್ವ ಪ್ರಮುಖ
ರಾಜರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಐವರು ಪಾಂಡವ ಸಹೋದರರು
ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿದರು.

05145004a ಸಂಧ್ಯಾಮುಪಾಸ್ಯ ಧ್ಯಾಯಂತಸ್ತಮೇವ ಗತಮಾನಸಾಃ|

05145004c ಆನಾಯ್ ಕೃಷ್ಣಂ ದಾಶಾರ್ಹಂ ಪುನರ್ವಂತ್ರಮಮಂತ್ರಯನ್||

ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿ, ಅದರ ಕುರಿತೇ ಯೋಚಿಸಿ, ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಅವನು ಪುನಃ ಮಂತ್ರಾಲೋಚಿಸಲು ದಾಶಾರ್ಹ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಬರಲು ಕರೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

05145005 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

05145005a ತ್ವಯಾ ನಾಗಪುರಂ ಗತ್ವಾ ಸಭಾಯಾಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಜಃ|

05145005c ಕಿಮುಕ್ತಃ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ ತನ್ನಃ ಶಂಸಿತುಮರ್ಹಸಿ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ! ನಾಗಪುರದಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಜನ ಸಭೆಗೆ ಹೋಗಿ ಏನು ಹೇಳಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕು.”

05145006 ವಾಸುದೇವ ಉವಾಚ|

05145006a ಮಯಾ ನಾಗಪುರಂ ಗತ್ವಾ ಸಭಾಯಾಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಜಃ|

05145006c ತಥ್ಯಂ ಪಥ್ಯಂ ಹಿತಂ ಚೋಕ್ತೋ ನ ಚ ಗೃಹ್ಣಾತಿ ದುರ್ಮತಿಃ||

ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾನು ನಾಗಪುರದಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಜನ ಸಭೆಗೆ ಹೋಗಿ ನಿಜವಾದುದನ್ನೂ, ಪಾಲಿಸಬೇಕಾದುದನ್ನೂ ಮತ್ತು ಹಿತವಾದುದನ್ನೂ ಹೇಳಿದೆನು. ಆದರೆ ಆ ದುರ್ಮತಿಯು ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ.”

05145007 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

05145007a ತಸ್ಮಿನ್ನುತ್ತಥಮಾಪನ್ನೇ ಕುರುವೃದ್ಧಃ ಪಿತಾಮಹಃ|

05145007c ಕಿಮುಕ್ತವಾನ್ ಹೃಷೀಕೇಶ ದುರ್ಯೋಧನಮಮರ್ಷಣಂ||

05145007e ಆಚಾರ್ಯೋ ವಾ ಮಹಾಬಾಹೋ ಭಾರದ್ವಾಜಃ ಕಿಮಬ್ರವೀತ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೃಷೀಕೇಶ! ಕ್ರೂರಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಕೆಟ್ಟ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಾಗ ಕುರುವೃದ್ಧ ಪಿತಾಮಹನು ಏನು ಹೇಳಿದನು? ಮಹಾಬಾಹು ಆಚಾರ್ಯ ಭಾರದ್ವಾಜನು ಏನು ಹೇಳಿದನು?

05145008a ಪಿತಾ ಯವೀಯಾನಸ್ಮಾಕಂ ಕ್ಷತ್ತಾ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರಃ|

05145008c ಪುತ್ರಶೋಕಾಭಿಸಂತಪ್ತಃ ಕಿಮಾಹ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಜಂ||

ನಮ್ಮ ಕಿರಿಯ ತಂದೆಯಾದ, ಧರ್ಮಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ, ಪುತ್ರಶೋಕದಿಂದ ಸಂತಪ್ತನಾದ ಕ್ಷತ್ತನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಜನಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಿದನು?

05145009a ಕಿಂ ಚ ಸರ್ವೇ ನೃಪತಯಃ ಸಭಾಯಾಂ ಯೇ ಸಮಾಸತೇ|

05145009c ಉಕ್ತವಂತೋ ಯಥಾತತ್ತ್ವಂ ತದ್ಭೂಹಿ ತ್ವಂ ಜನಾರ್ದನ||

ಜನಾರ್ದನ! ಅಲ್ಲಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ನೃಪತಿಯರು ಏನು ಹೇಳಿದರು? ಅವರು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಯಥಾತತ್ತ್ವವಾಗಿ ಹೇಳು.

05145010a ಉಕ್ತವಾನ್ ಹಿ ಭವಾನ್ಸರ್ವಂ ವಚನಂ ಕುರುಮುಖ್ಯಯೋಃ|

05145010c ಕಾಮಲೋಭಾಭಿಭೂತಸ್ಯ ಮಂದಸ್ಯ ಪ್ರಾಜ್ಞಾಮಾನಿನಃ||

ನೀನು ಈಗಾಗಲೇ ಕುರುಮುಖ್ಯರು ಕಾಮಲೋಭಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ,
ಮೂಢನಾಗಿದ್ದರೂ ಪ್ರಾಜ್ಞನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಅವನಿಗೆ
ಹೇಳಿದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದ್ದೀಯೆ.

05145011a ಅಪ್ರಿಯಂ ಹೃದಯೇ ಮಹ್ಯಂ ತನ್ನ ತಿಷ್ಠತಿ ಕೇಶವ|

05145011c ತೇಷಾಂ ವಾಕ್ಯಾನಿ ಗೋವಿಂದ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮ್ಯಹಂ ವಿಭೋ||

ಆದರೆ ಕೇಶವ! ಅಪ್ರಿಯವಾದುದು ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ.
ಗೋವಿಂದ! ವಿಭೋ! ಅವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

05145012a ಯಥಾ ಚ ನಾಭಿಪದ್ಯೇತ ಕಾಲಸ್ತಾತ ತಥಾ ಕುರು|

05145012c ಭವಾನ್ ಹಿ ನೋ ಗತಿಃ ಕೃಷ್ಣ ಭವಾನ್ನಾಥೋ ಭವಾನ್ಗುರುಃ||

ಅಯ್ಯಾ! ಈ ಅವಕಾಶವು ಕಳೆದುಹೋಗದಂತೆ ಮಾಡು. ಕೃಷ್ಣ! ನೀನೇ
ನಮಗೆ ಗತಿ. ನೀನೇ ನಾಥ. ನೀನೇ ಗುರು.”

05145013 ವಾಸುದೇವ ಉವಾಚ|

05145013a ಶೃಣು ರಾಜನ್ಯಥಾ ವಾಕ್ಯಮುಕ್ತೋ ರಾಜಾ ಸುಯೋಧನಃ|

05145013c ಮಧ್ಯೇ ಕುರೂಣಾಂ ರಾಜೇಂದ್ರ ಸಭಾಯಾಂ ತನ್ನಿಬೋಧ ಮೇ||

ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ರಾಜೇಂದ್ರ! ಕುರುಗಳ ಮಧ್ಯೆ
ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜಾ ಸುಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳು.
ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೋ!

05145014a ಮಯಾ ವೈ ಶ್ರಾವಿತೇ ವಾಕ್ಯೇ ಜಹಾಸ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಜಃ|

05145014c ಅಥ ಭೀಷ್ಮಃ ಸುಸಂಕ್ರುದ್ಧ ಇದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಜನು ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕನು. ಆಗ
ಭೀಷ್ಮನು ಸಂಕೃದ್ಧನಾಗಿ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

05145015a ದುರ್ಯೋಧನ ನಿಬೋಧೇದಂ ಕುಲಾರ್ಥೇ ಯದ್ಭ್ರವೀಮಿ ತೇ|

05145015c ತಚ್ಚು ತ್ವಾ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ಸ್ವಕುಲಸ್ಯ ಹಿತಂ ಕುರು||

“ದುರ್ಯೋಧನ! ಕುಲಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನು
ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೋ! ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ! ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ನಿನ್ನ ಕುಲಕ್ಕೆ
ಹಿತವಾದುದನ್ನು ಮಾಡು.

05145016a ಮಮ ತಾತ ಪಿತಾ ರಾಜನ್ ಶಂತನುರ್ಲೋಕವಿಶ್ರುತಃ|

05145016c ತಸ್ಯಾಹಮೇಕ ಏವಾಸಂ ಪುತ್ರಃ ಪುತ್ರವತಾಂ ವರಃ||

ರಾಜನ್! ನನ್ನ ತಂದೆಯು ಲೋಕವಿಶ್ರುತ ಶಂತನು. ಆ ಪುತ್ರವಂತರಲ್ಲಿ
ಶ್ರೇಷ್ಠನಿಗೆ ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಮಗನಾಗಿದ್ದೆನು.

05145017a ತಸ್ಯ ಬುದ್ಧಿಃ ಸಮುತ್ಪನ್ನಾ ದ್ವಿತೀಯಃ ಸ್ಯಾತ್ಕಥಂ ಸುತಃ|

05145017c ಏಕಪುತ್ರಮಪುತ್ರಂ ವೈ ಪ್ರವದಂತಿ ಮನೀಷಿಣಃ||

ಎರಡನೆಯ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು ಎಂದು ಅವನ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ
ಯೋಚನೆಯು ಬಂದಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ತಿಳಿದವರು ಒಂದೇ ಮಗನೆಂದರೆ
ಮಗನೇ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

05145018a ನ ಚೋಚ್ಚೇದಂ ಕುಲಂ ಯಾಯಾದ್ವಿಸ್ತೀರ್ಯೇತ ಕಥಂ ಯಶಃ|

05145018c ತಸ್ಯಾಹಮೀಪ್ಸಿತಂ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಕಾಲೀಂ ಮಾತರಮಾವಹಂ||

ಈ ಕುಲವು ನಾಶವಾಗಬಾರದು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಯಶಸ್ಸು ಹೇಗೆ
ಹರಡಬೇಕು ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದ ಅವನ ಬಯಕೆಯನ್ನು
ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ನಾನು ಕಾಲಿಯನ್ನು ತಾಯಿಯನ್ನಾಗಿ ಕರೆತಂದೆನು.

05145019a ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ದುಷ್ಕರಾಂ ಕೃತ್ವಾ ಪಿತುರರ್ಥೇ ಕುಲಸ್ಯ ಚ|

05145019c ಅರಾಜಾ ಚೋರ್ಧ್ವರೇತಾಶ್ಚ ಯಥಾ ಸುವಿದಿತಂ ತವ|

05145019e ಪ್ರತೀತೋ ನಿವಸಾಮ್ಯೇಷ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಮನುಪಾಲಯನ್||

ತಂದೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಕುಲಕ್ಕಾಗಿ ಆಗ ನಾನು ರಾಜನಾಗಲಾರೆ ಮತ್ತು
ಊರ್ಧ್ವರೇತನಾಗಿರುತ್ತೇನೆ ಎಂಬ ದುಷ್ಕರ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು
ಮಾಡಿದುದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ. ಆ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಾ
ನಾನು ಸಂತೋಷದಿಂದಿದ್ದೇನೆ. ನೋಡು !

05145020a ತಸ್ಯಾಂ ಜಜ್ಞೇ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ಕುರುಕುಲೋದ್ವಹಃ|

05145020c ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯೋ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಕನೀಯಾನ್ಮಮ ಪಾರ್ಥಿವಃ||

ಅವನಲ್ಲಿ ಮಹಾಬಾಹು, ಶ್ರೀಮಾನ್, ಕುರುಕುಲೋದ್ವಹ, ಧರ್ಮಾತ್ಮ,
ನನ್ನ ಕಿರಿಯ ರಾಜ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನು ಜನಿಸಿದನು.

05145021a ಸ್ವರ್ಯಾತೇಽಹಂ ಪಿತರಿ ತಂ ಸ್ವರಾಜ್ಯೇ ಸಂನ್ಯವೇಶಯಂ|

05145021c ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯಂ ರಾಜಾನಂ ಭೃತ್ಯೋ ಭೂತ್ವಾ ಹ್ಯಧಶ್ಚ ರಃ||

ತಂದೆಯ ಮರಣದ ನಂತರ ನನ್ನದಾಗಬೇಕಾಗಿದ್ದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾನೇ
ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನನ್ನು ರಾಜನನ್ನಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆನು. ಮತ್ತು ಅವನ ಕೆಳಗೆ
ಸೇವಕನಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡೆನು.

05145022a ತಸ್ಯಾಹಂ ಸದೃಶಾನ್ದಾರಾನ್ದ್ರಾಜೇಂದ್ರ ಸಮುದಾವಹಂ|

05145022c ಜಿತ್ವಾ ಪಾರ್ಥಿವಸಂಘಾತಮಪಿ ತೇ ಬಹುಶಃ ಶ್ರುತಂ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಅವನಿಗೆ ಸದೃಶರಾದ ಪತ್ನಿಯರನ್ನು ನಾನು ಸೇರಿದ್ದ
ಪಾರ್ಥಿವ ಗುಂಪನ್ನು ಗೆದ್ದು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದೆ. ಅದನ್ನು ನೀನು
ಬಹಳ ಸಾರಿ ಕೇಳಿದ್ದೀಯೆ.

05145023a ತತೋ ರಾಮೇಣ ಸಮರೇ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧಮುಪಾಗಮಂ|

05145023c ಸ ಹಿ ರಾಮಭಯಾದೇಭಿರ್ನಾಗರೈರ್ವಿಪ್ರವಾಸಿತಃ|

05145023e ದಾರೇಷ್ಟತಿಪ್ರಸಕ್ತಶ್ಚ ಯಕ್ಷ್ಮಾಣಂ ಸಮಪದ್ಯತ||

ಆಗ ಸಮರದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ರಾಮನೊಂದಿಗೆ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧಮಾಡುವ
ಸಮಯ ಬಂದೊದಗಿತು. ರಾಮನ ಭಯದಿಂದ ಅವನು
ನಾಗಸಾಹ್ವಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿ ಹೋಗಿದ್ದ. ಪತ್ನಿಯರಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ
ತೊಡಗಿದ್ದ ಅವನು ಯಮಸದನವನ್ನು ಸೇರಿದನು.

05145024a ಯದಾ ತ್ವರಾಜಕೇ ರಾಷ್ಟ್ರೇ ನ ವವರ್ಷ ಸುರೇಶ್ವರಃ|

05145024c ತದಾಭ್ಯಧಾವನ್ಮಾಮೇವ ಪ್ರಜಾಃ ಕ್ಷುದ್ಭಯಪೀಡಿತಾಃ||

ಅರಾಜಕತ್ವದಿಂದ ಸುರೇಶ್ವರನು ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಲಿಲ್ಲ.
ಆಗ ಹಸಿವು-ಭಯ ಪೀಡಿತರಾದ ಪ್ರಜೆಗಳು ಅವಸರದಲ್ಲಿ ನನ್ನಲ್ಲಿಗೇ
ಬಂದರು.

05145025 ಪ್ರಜಾ ಊಚುಃ|

05145025a ಉಪಕ್ಷೇಣಾಃ ಪ್ರಜಾಃ ಸರ್ವಾ ರಾಜಾ ಭವ ಭವಾಯ ನಃ|

05145025c ಈತಯೋ ನುದ ಭದ್ರಂ ತೇ ಶಂತನೋಃ ಕುಲವರ್ಧನ||

ಪ್ರಜೆಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ನಾಶಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನೀನೇ ರಾಜನಾಗು! ಶಂತನುವಿನ ಕುಲವರ್ಧನ! ಈ ಬರಗಾಲವನ್ನು ಇಲ್ಲವಾಗಿಸು. ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ!

05145026a ಪೀಡ್ಯಂತೇ ತೇ ಪ್ರಜಾಃ ಸರ್ವಾ ವ್ಯಾಧಿಭಿರ್ಭೃಶದಾರುಣೈಃ|

05145026c ಅಲ್ಪಾವಶಿಷ್ಟಾ ಗಾಂಗೇಯ ತಾಃ ಪರಿತ್ರಾತುಮರ್ಹಸಿ||

ನಿನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಅತಿ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಮತ್ತು ದಾರುಣ ವ್ಯಾಧಿಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವರೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಗಾಂಗೇಯ! ಅವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು.

05145027a ವ್ಯಾಧೀನ್ವಣುದ್ಯ ವೀರ ತ್ವಂ ಪ್ರಜಾ ಧರ್ಮೇಣ ಪಾಲಯ|

05145027c ತ್ವಯಿ ಜೀವತಿ ಮಾ ರಾಷ್ಟ್ರಂ ವಿನಾಶಮುಪಗಚ್ಚತು||

ವೀರ! ಈ ವ್ಯಾಧಿಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸು. ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಧರ್ಮದಿಂದ ಪಾಲಿಸು. ನೀನು ಜೀವಂತವಿರುವಾಗಲೇ ರಾಷ್ಟ್ರವು ವಿನಾಶಹೊಂದಲು ಬಿಡಬೇಡ!”

05145028 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05145028a ಪ್ರಜಾನಾಂ ಕ್ರೋಶತೀನಾಂ ವೈ ನೈವಾಕ್ಷುಭ್ಯತ ಮೇ ಮನಃ|

05145028c ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ರಕ್ಷಮಾಣಸ್ಯ ಸದ್ವೃತ್ತಂ ಸ್ಮರತಸ್ತಥಾ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಪ್ರಜೆಗಳ ಈ ಅತೀವ ಕ್ರೋಶವು ನನ್ನ

ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅಲುಗಾಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ನಡೆದುಕೊಂಡೆ.

05145029a ತತಃ ಪೌರಾ ಮಹಾರಾಜ ಮಾತಾ ಕಾಲೀ ಚ ಮೇ ಶುಭಾ|

05145029c ಭೃತ್ಯಾಃ ಪುರೋಹಿತಾಚಾರ್ಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಶ್ಚ ಬಹುಶ್ರುತಾಃ|

05145029e ಮಾಮೂಚುರ್ಭೃಶಸಂತಪ್ತಾ ಭವ ರಾಜೇತಿ ಸಂತತಂ||

ಆಗ ಮಹಾರಾಜ ! ತುಂಬಾ ಸಂತಪ್ತರಾದ ಪೌರರು, ತಾಯಿ ಶುಭೆ ಕಾಲೀ, ಸೇವಕರು, ಪುರೋಹಿತರು, ಆಚಾರ್ಯರು, ವಿದ್ವಾನ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು “ರಾಜನಾಗು !” ಎಂದು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದರು.

05145030a ಪ್ರತೀಪರಕ್ಷಿತಂ ರಾಷ್ಟ್ರಂ ತ್ವಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ವಿನಶಿಷ್ಯತಿ|

05145030c ಸ ತ್ವಮಸ್ಮದ್ಧಿ ತಾರ್ಥಂ ವೈ ರಾಜಾ ಭವ ಮಹಾಮತೇ||

“ನಿನ್ನನ್ನು ಪಡೆದ ಈ ಪ್ರತೀಪರಕ್ಷಿತ ರಾಷ್ಟ್ರವು ನಾಶಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಮಹಾಮತೇ ! ನೀನು ನಮಗಾಗಿಯಾದರೂ ರಾಜನಾಗಿ, ಉದ್ಧರಿಸು !”

05145031a ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಪ್ರಾಂಜಲಿಭೂತ್ವಾ ದುಃಖಿತೋ ಭೃಶಮಾತುರಃ|

05145031c ತೇಭ್ಯೋ ನ್ಯವೇದಯಂ ಪುತ್ರ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಪಿತೃಗೌರವಾತ್|

05145031e ಊರ್ಧ್ವರೇತಾ ಹ್ಯರಾಜಾ ಚ ಕುಲಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಕೈಮುಗಿದು ದುಃಖಿತನಾಗಿ ತುಂಬಾ ಆತುರನಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಪಿತೃಗೌರವಕ್ಕಾಗಿ ಮಗನು ಮಾಡಿದ ಮತ್ತು ಕುಲಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಅರಾಜನಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಊರ್ಧ್ವರೇತನಾಗಿರುವ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯ ಕುರಿತು ಪುನಃ ಪುನಃ ಹೇಳಿದೆ.

05145032a ತತೋಽಹಂ ಪ್ರಾಂಜಲಿಭೂತ್ವಾ ಮಾತರಂ ಸಂಪ್ರಸಾದಯಂ|

05145032c ನಾಂಬ ಶಂತನುನಾ ಜಾತಃ ಕೌರವಂ ವಂಶಮುದ್ವಹನ್|

05145032e ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ವಿತಥಾಂ ಕುರ್ಯಾಮಿತಿ ರಾಜನ್ಪುನಃ ಪುನಃ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ನಾನು ಕೈಮುಗಿದು ತಾಯಿಗೆ “ಅಂಬ! ಶಾಂತನುವಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಕೌರವ ವಂಶವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವ ನಾನು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಸುಳ್ಳಾಗಿ ಮಾಡಲಾರೆ” ಎಂದು ಪುನಃ ಪುನಃ ಹೇಳಿ ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿದೆನು.

05145033a ವಿಶೇಷತಸ್ತ್ವ ದರ್ಥಂ ಚ ಧುರಿ ಮಾ ಮಾಂ ನಿಯೋಜಯ|

05145033c ಅಹಂ ಪ್ರೇಷ್ಯಶ್ಚ ದಾಸಶ್ಚ ತವಾಂಬ ಸುತವತ್ಸಲೇ||

“ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಿನಗೋಸ್ಕರ ಈ ನೇಗಿಲನ್ನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಬೇಡ. ಅಂಬೇ! ಸುತವತ್ಸಲೇ! ನಾನು ನಿನ್ನ ದಾಸ ಮತ್ತು ಗುಲಾಮ.”

05145034a ಏವಂ ತಾಮನುನೀಯಾಹಂ ಮಾತರಂ ಜನಮೇವ ಚ|

05145034c ಅಯಾಚಂ ಭ್ರಾತೃದಾರೇಷು ತದಾ ವ್ಯಾಸಂ ಮಹಾಮುನಿಂ||

ಹೀಗೆ ನನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನೂ ಜನರನ್ನೂ ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿ ನನ್ನ ತಮ್ಮನ ಪತ್ನಿಯರಿಗಾಗಿ ಮಹಾಮುನಿ ವ್ಯಾಸನನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡೆನು.

05145035a ಸಹ ಮಾತ್ರಾ ಮಹಾರಾಜ ಪ್ರಸಾದ್ಯ ತಮೃಷಿಂ ತದಾ|

05145035c ಅಪತ್ಯಾರ್ಥಮಯಾಚಂ ವೈ ಪ್ರಸಾದಂ ಕೃತವಾಂಶ್ಚ ಸಃ|

05145035e ತ್ರೀನ್ಸ ಪುತ್ರಾನಜನಯತ್ತದಾ ಭರತಸತ್ತಮ||

ಭರತಸತ್ತಮ ! ಮಹಾರಾಜ ! ತಾಯಿಯೊಂದಿಗೆ ಆ ಋಷಿಯನ್ನು
ಪೂಜಿಸಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಆ ಕೃತವಂತನು ಪ್ರಸಾದವಾಗಿ
ಮೂವರು ಪುತ್ರರನ್ನು ಜನಿಸಿದನು.

05145036a ಅಂಧಃ ಕರಣಹೀನೇತಿ ನ ವೈ ರಾಜಾ ಪಿತಾ ತವ|

05145036c ರಾಜಾ ತು ಪಾಂಡುರಭವನ್ಮಹಾತ್ಮಾ ಲೋಕವಿಶ್ರುತಃ||

ಅಂಧನೆಂದು ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ರಾಜನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಲೋಕವಿಶ್ರುತ
ಮಹಾತ್ಮಾ ಪಾಂಡುವು ರಾಜನಾದನು.

05145037a ಸ ರಾಜಾ ತಸ್ಯ ತೇ ಪುತ್ರಾಃ ಪಿತುರ್ದಾ ಯಾದ್ಯಹಾರಿಣಃ|

05145037c ಮಾ ತಾತ ಕಲಹಂ ಕಾರ್ಷ್ಣಿ ರಾಜ್ಯಸ್ಯಾರ್ಥಂ ಪ್ರದೀಯತಾಂ||

ಅವನು ರಾಜನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನ ಪುತ್ರರು ಅವರ ತಂದೆಗೆ
ಆನುವಂಶೀಕರು. ಮಗೂ ! ಕಲಹವನ್ನು ಮಾಡಬೇಡ ! ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಧ
ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಬಿಡು.

05145038a ಮಯಿ ಜೀವತಿ ರಾಜ್ಯಂ ಕಃ ಸಂಪ್ರಶಾಸೇತ್ತುಮಾನಿಹ|

05145038c ಮಾವಮಂಸ್ಥಾ ವಚೋ ಮಹ್ಯಂ ಶಮಮಿಚ್ಛಾಮಿ ವಃ ಸದಾ||

ನಾನು ಬದುಕಿರುವಾಗ ಯಾವ ಪುರುಷನು ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳುತ್ತಾನೆ? ನನ್ನ
ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಬೇಡ. ನಿನ್ನ ಶಾಂತಿಯು ಸದಾ ನನ್ನ
ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದೆ.

05145039a ನ ವಿಶೇಷೋಽಸ್ತಿ ಮೇ ಪುತ್ರ ತ್ವಯಿ ತೇಷು ಚ ಪಾರ್ಥಿವ|

05145039c ಮತಮೇತತ್ತಿತುಸ್ತುಭ್ಯಂ ಗಾಂಧಾರ್ಯಾ ವಿದುರಸ್ಯ ಚ||

ಪುತ್ರ! ಪಾರ್ಥಿವ! ನಾನು ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ಅವರಲ್ಲಿ ಭೇದ
ತೋರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ತಂದೆ, ಗಾಂಧಾರಿ ಮತ್ತು ವಿದುರರ ಮತವೂ
ಇದೇ ಆಗಿದೆ.

05145040a ಶ್ರೋತವ್ಯಂ ಯದಿ ವೃದ್ಧಾನಾಂ ಮಾತಿಶಂಕೀರ್ವಚೋ ಮಮ|

05145040c ನಾಶಯಿಷ್ಯಸಿ ಮಾ ಸರ್ವಮಾತ್ಮಾನಂ ಪೃಥಿವೀಂ ತಥಾ||

ವೃದ್ಧರನ್ನು ಕೇಳಬೇಕಾದರೆ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಶಂಕಿಸಬೇಡ.
ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಸರ್ವವನ್ನೂ - ನಿನ್ನನ್ನೂ ಭೂಮಿಯನ್ನೂ -
ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತೀಯೆ.””

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಕರ್ಣಉಪನಿವಾದ
ಪರ್ವಣಿ ಭಗವದ್ವಾಕ್ಯೇ ಪಂಚಚತ್ವಾರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಕರ್ಣಉಪನಿವಾದ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ
ನೂರಾನಲ್ವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪೬

ಕೃಷ್ಣನು ಕುರುಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ದ್ರೋಣ (೧-೧೬),
ವಿದುರ (೧೭-೨೫) ಮತ್ತು ಗಾಂಧಾರಿಯರು ಹೇಳಿದ
ಹಿತವಚನಗಳನ್ನು ವರದಿಮಾಡಿದುದು (೨೬-೩೫).

05146001 ವಾಸುದೇವ ಉವಾಚ|

05146001a ಭೀಷ್ಮಣೋಕ್ತೇ ತತೋ ದ್ರೋಣೋ ದುರ್ಯೋಧನಮಭಾಷತ|

05146001c ಮಧ್ಯೇ ನೃಪಾಣಾಂ ಭದ್ರಂ ತೇ ವಚನಂ ವಚನಕ್ಷಮಃ||

ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೀಷ್ಮನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು

ವಚನಕ್ಷಮನಾದ ದ್ರೋಣನು ನೃಪರ ಮಧ್ಯೆ ಆ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ,
ನಿನಗೆ ಹಿತವಾಗುವ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು.

05146002a ಪ್ರಾತೀಪಃ ಶಂತನುಸ್ತಾತ ಕುಲಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಯಥೋತ್ತಿತಃ|

05146002c ತಥಾ ದೇವವ್ರತೋ ಭೀಷ್ಮಃ ಕುಲಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಸ್ಥಿತೋಽಭವತ್||

“ಅಯ್ಯಾ! ಹೇಗೆ ಪ್ರಾತೀಪ ಶಂತನುವು ಕುಲಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡನೋ
ಹಾಗೆ ದೇವವ್ರತ ಭೀಷ್ಮನು ಕುಲಕ್ಕಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ.

05146003a ತತಃ ಪಾಂಡುರ್ನರಪತಿಃ ಸತ್ಯಸಂಧೋ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ|

05146003c ರಾಜಾ ಕುರೂಣಾಂ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸುವ್ರತಃ ಸುಸಮಾಹಿತಃ||

ನರಪತಿ, ಸತ್ಯಸಂಧ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯ, ಕುರುಗಳ ರಾಜ, ಧರ್ಮಾತ್ಮ,
ಸಮಾಹಿತ ಪಾಂಡುವೂ ಹಾಗೆಯೇ ಇದ್ದನು.

05146004a ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಯ ರಾಜ್ಯಮದದಾದ್ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾಯ ಧೀಮತೇ|

05146004c ಯವೀಯಸಸ್ತಥಾ ಕ್ಷತ್ತುಃ ಕುರುವಂಶವಿವರ್ಧನಃ||

ಆ ಕುರುವಂಶ ವಿವರ್ಧನನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹಿರಿಯಣ್ಣ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ
ಮತ್ತು ಕಿರಿಯ ತಮ್ಮ ಕ್ಷತ್ರನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದನು.

05146005a ತತಃ ಸಿಂಹಾಸನೇ ರಾಜನ್ ಸ್ಥಾಪಯಿತ್ವೈನಮಚ್ಯುತಂ|

05146005c ವನಂ ಜಗಾಮ ಕೌರವ್ಯೋ ಭಾರ್ಯಾಭ್ಯಾಂ ಸಹಿತೋಽನಘ||

ರಾಜನ್! ಅನಂತರ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಈ ಅಚ್ಯುತನನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಆ
ಅನಘ ಕೌರವ್ಯನು ಭಾರ್ಯೆಯರೊಡನೆ ವನಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

05146006a ನೀಚೈಃ ಸ್ಥಿತ್ವಾ ತು ವಿದುರ ಉಪಾಸ್ತೇ ಸ್ಮ ವಿನೀತವತ್|

05146006c ಪ್ರೇಷ್ಯವತ್ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೋ ವಾಲವ್ಯಜನಮುತ್ಕ್ಷಿಪನ್||

ಈ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ವಿದುರನಾದರೋ ವಿನೀತನಾಗಿ ತಾಳೆಯ ಮರದ
ಗರಿಯನ್ನು ಬೀಸುತ್ತಾ ಕೆಳಗೆ ನಿಂತು ದಾಸನಂತೆ ಅವನ ಸೇವೆಗೈದನು.

05146007a ತತಃ ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರಜಾಸ್ತಾತ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಜನೇಶ್ವರಂ|

05146007c ಅನ್ವಪದ್ಯಂತ ವಿಧಿವದ್ಯಥಾ ಪಾಂಡುಂ ನರಾಧಿಪಂ||

ಅಯ್ಯಾ! ಆಗ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ನರಾಧಿಪ ಪಾಂಡುವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ
ಜನೇಶ್ವರ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರು.

05146008a ವಿಸೃಜ್ಯ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾಯ ರಾಜ್ಯಂ ಸ ವಿದುರಾಯ ಚ|

05146008c ಚಚಾರ ಪೃಥಿವೀಂ ಪಾಂಡುಃ ಸರ್ವಾಂ ಪರಪುರಂಜಯಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ವಿದುರರಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪರಪುರಂಜಯ
ಪಾಂಡುವು ಭೂಮಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಂಚರಿಸಿದನು.

05146009a ಕೋಶಸಂಜನನೇ ದಾನೇ ಭೃತ್ಯಾನಾಂ ಚಾನ್ವವೇಕ್ಷಣೇ|

05146009c ಭರಣೇ ಚೈವ ಸರ್ವಸ್ಯ ವಿದುರಃ ಸತ್ಯಸಂಗರಃ||

ಸತ್ಯಸಂಗರ ವಿದುರನು ಕೋಶ, ದಾನ, ಸೇವಕರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ, ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಊಟಹಾಕಿಸುವುದು ಇವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು.

05146010a ಸಂಧಿವಿಗ್ರಹಸಮ್ಯಕ್ಶೋ ರಾಜ್ಞಾಃ ಸಂವಾಹನಕ್ರಿಯಾಃ|

05146010c ಅವೈಕ್ಷತ ಮಹಾತೇಜಾ ಭೀಷ್ಮಃ ಪರಪುರಂಜಯಃ||

ಪರಪುರಂಜಯ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಭೀಷ್ಮನು ರಾಜರೊಂದಿಗೆ ಸಂಧಿಯುದ್ಧಗಳು, ಮತ್ತು ಕಪ್ಪ-ಕಾಣಿಕೆಗಳ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು.

05146011a ಸಿಂಹಾಸನಸ್ಥೋ ನೃಪತಿರ್ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ಮಹಾಬಲಃ|

05146011c ಅನ್ವಾಸ್ಯಮಾನಃ ಸತತಂ ವಿದುರೇಣ ಮಹಾತ್ಮನಾ||

ಸಿಂಹಾಸನಸ್ಥನಾಗಿದ್ದ ನೃಪತಿ ಮಹಾಬಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಮಹಾತ್ಮ ವಿದುರನಿಂದ ಸತತವಾಗಿ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು.

05146012a ಕಥಂ ತಸ್ಯ ಕುಲೇ ಜಾತಃ ಕುಲಭೇದಂ ವ್ಯವಸ್ಯಸಿ|

05146012c ಸಂಭೂಯ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಾರ್ಥಂ ಭುಂಕ್ಷ್ವ ಭೋಗಾಂ ಜನಾಧಿಪ||

ಜನಾಧಿಪ! ಅವನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಏಕೆ ಕುಲವನ್ನು ಒಡೆಯಲು ತೊಡಗಿದ್ದೀಯೆ? ಸಹೋದರರೊಂದಿಗೆ ಒಂದಾಗು. ಒಟ್ಟಿಗೇ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಭುಂಜಿಸು.

05146013a ಬ್ರವೀಮ್ಯಹಂ ನ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಾನ್ನಾರ್ಥಹೇತೋಃ ಕಥಂ ಚನ|

05146013c ಭೀಷ್ಮೇಣ ದತ್ತಮಶ್ವಾಮಿ ನ ತ್ವಯಾ ರಾಜಸತ್ತಮ||

ನಾನು ಇದನ್ನು ಹೇಡಿತನದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಣದ ಕಾರಣಕ್ಕಂತೂ
ಅಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ. ಭೀಷ್ಮನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದುದನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ರಾಜಸತ್ತಮ !
ನಿನ್ನಿಂದಲ್ಲ !

05146014a ನಾಹಂ ತ್ವತ್ತೋಽಭಿಕಾಂಕ್ಷಿಷ್ಯೇ ವೃತ್ತ್ವಪಾಯಂ ಜನಾಧಿಪ|

05146014c ಯತೋ ಭೀಷ್ಮಸ್ತತೋ ದ್ರೋಣೋ ಯದ್ಭೀಷ್ಮಸ್ತಾಹ ತತ್ಕುರು||

ಜನಾಧಿಪ ! ನಿನ್ನಿಂದ ವೃತ್ತಿ ವೇತನವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಬಯಸುತ್ತಿಲ್ಲ.
ಭೀಷ್ಮನು ಎಲ್ಲಿದ್ದಾನೋ ಅಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನು ಇರಲೇಬೇಕು. ಭೀಷ್ಮನು
ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡು.

05146015a ದೀಯತಾಂ ಪಾಂಡುಪುತ್ರೇಭ್ಯೋ ರಾಜ್ಯಾರ್ಥಮರಿಕರ್ಶನ|

05146015c ಸಮಮಾಚಾರ್ಯಕಂ ತಾತ ತವ ತೇಷಾಂ ಚ ಮೇ ಸದಾ||

ಅರಿಕರ್ಶನ ! ಮಗೂ ! ಪಾಂಡುಪುತ್ರರಿಗೆ ಅರ್ಧರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಡು.
ಅವರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಆಚಾರ್ಯನೋ ಹಾಗೆ ನಾನು ನಿನಗೂ ಕೂಡ.

05146016a ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ಯಥಾ ಮಹ್ಯಂ ತಥಾ ಶ್ವೇತಹಯೋ ಮಮ|

05146016c ಬಹುನಾ ಕಿಂ ಪ್ರಲಾಪೇನ ಯತೋ ಧರ್ಮಸ್ತತೋ ಜಯಃ||

ನನಗೆ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಆ ಶ್ವೇತಹಯನೂ ನನ್ನವನೇ.
ಬಹಳಷ್ಟು ಏಕೆ ಪ್ರಲಾಪಿಸಬೇಕು? ಎಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವಿದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ
ಜಯವಿದೆ.”

05146017a ಏವಮುಕ್ತೇ ಮಹಾರಾಜ ದ್ರೋಣೇನಾಮಿತತೇಜಸಾ|

05146017c ವ್ಯಾಜಹಾರ ತತೋ ವಾಕ್ಯಂ ವಿದುರಃ ಸತ್ಯಸಂಗರಃ|

05146017e ಪಿತುರ್ವದನಮನ್ವೀಕ್ಷ್ಯ ಪರಿವೃತ್ಯ ಚ ಧರ್ಮವಿತ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಅಮಿತತೇಜಸ್ವಿ ದ್ರೋಣನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಸತ್ಯಸಂಗರ ಧರ್ಮವಿದು ವಿದುರನು ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಭೀಷ್ಮನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ಅವನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಹೇಳಿದನು:

05146018a ದೇವವ್ರತ ನಿಬೋಧೇದಂ ವಚನಂ ಮಮ ಭಾಷತಃ|

05146018c ಪ್ರನಷ್ಟಃ ಕೌರವೋ ವಂಶಸ್ತ್ವಯಾಯಂ ಪುನರುದ್ಧೃತಃ||

“ದೇವವ್ರತ ! ನಾನು ಹೇಳುವ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳು. ಈ ಕುರುವಂಶವು ಪ್ರನಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನೀನು ಪುನಃ ಚೇತರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ.

05146019a ತನ್ಮೇ ವಿಲಪಮಾನಸ್ಯ ವಚನಂ ಸಮುಪೇಕ್ಷಸೇ|

05146019c ಕೋಽಯಂ ದುರ್ಯೋಧನೋ ನಾಮ ಕುಲೇಽಸ್ಮಿನ್ನುಲಪಾಂಸನಃ||

ಇದರಿಂದ ವಿಲಪಿಸುತ್ತಿರುವ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ನೀನು ಕಡೆಗಾಣುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ಈ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಕುಲಪಾಂಸನನಾಗಿರುವ ದುರ್ಯೋಧನ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನವನು ಯಾರು?

05146020a ಯಸ್ಯ ಲೋಭಾಭಿಭೂತಸ್ಯ ಮತಿಂ ಸಮನುವರ್ತಸೇ|

05146020c ಅನಾರ್ಯಸ್ಯಾಕೃತಜ್ಞಾಸ್ಯ ಲೋಭೋಪಹತಚೇತಸಃ|

05146020e ಅತಿಕ್ರಾಮತಿ ಯಃ ಶಾಸ್ತ್ರಂ ಪಿತುರ್ಧರ್ಮಾರ್ಥದರ್ಶಿನಃ||

ಲೋಭದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ, ಅನಾರ್ಯನಾದ, ಅಕೃತಜ್ಞನಾದ,

ಲೋಭದಿಂದ ಚೇತನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ, ತಂದೆಯ
ಧರ್ಮಾರ್ಥದರ್ಶನಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸುವ ಅವನ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು
ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವೆಯಲ್ಲ !

05146021a ಏತೇ ನಶ್ಯಂತಿ ಕುರವೋ ದುರ್ಯೋಧನಕೃತೇನ ವೈ|

05146021c ಯಥಾ ತೇ ನ ಪ್ರಣಶ್ಯೇಯುರ್ಮಹಾರಾಜ ತಥಾ ಕುರು||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಕುರುಗಳು ನಶಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ !
ಮಹಾರಾಜ ! ಅವನಿಂದ ನಾಶಹೊಂದದಂತೆ ಮಾಡು.

05146022a ಮಾಂ ಚೈವ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಚ ಪೂರ್ವಮೇವ ಮಹಾದ್ಯುತೇ|

05146022c ಚಿತ್ರಕಾರ ಇವಾಲೇಖ್ಯಂ ಕೃತ್ವಾ ಮಾ ಸ್ಮ ವಿನಾಶಯ|

05146022e ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ಪ್ರಜಾಃ ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ಯಥಾ ಸಂಹರತೇ ತಥಾ||

ಮಹಾದ್ಯುತೇ ! ಹಿಂದೆ ನನ್ನನ್ನೂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನೂ ಓರ್ವ
ಚಿತ್ರಕಾರನು ಬರೆದಂತೆ ರೂಪಿಸಿದ್ದೆ. ಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು
ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಸಂಹರಿಸುವಂತೆ ನೀನು ನಮ್ಮನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಬೇಡ !

05146023a ನೋಪೇಕ್ಷಸ್ವ ಮಹಾಬಾಹೋ ಪಶ್ಯಮಾನಃ ಕುಲಕ್ಷಯಂ|

05146023c ಅಥ ತೇಽದ್ಯ ಮರ್ತಿನಷ್ಟಾ ವಿನಾಶೇ ಪ್ರತ್ಯುಪಸ್ಥಿತೇ|

05146023e ವನಂ ಗಚ್ಚ ಮಯಾ ಸಾರ್ಥಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೇಣ ಚೈವ ಹ||

ಮಹಾಬಾಹೋ ! ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೇ ನಡೆಯುವ ಈ ಕುಲಕ್ಷಯವನ್ನು
ಉಪೇಕ್ಷಿಸಬೇಡ ! ಒದಗಿರುವ ವಿನಾಶದಿಂದ ಇಂದು ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು
ನಷ್ಟವಾಗಿದೆಯೆಂದಾದರೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ವನಕ್ಕೆ

ಹೊರಡು !

05146024a ಬದ್ಧಾ ವಾ ನಿಕೃತಿಪ್ರಜ್ಞಾಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಸುದುರ್ಮತಿಂ|

05146024c ಸಾಧ್ವಿದಂ ರಾಜ್ಯಮದ್ಯಾಸ್ತು ಪಾಂಡವೈರಭಿರಕ್ಷಿತಂ||

ಸುದುರ್ಮತಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ಅಥವಾ ಮೂರ್ಛಗೊಳಿಸಿ
ಈ ರಾಜ್ಯವು ಪಾಂಡವರಿಂದ ಅಭಿರಕ್ಷಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

05146025a ಪ್ರಸೀದ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ವಿನಾಶೋ ದೃಶ್ಯತೇ ಮಹಾನ್|

05146025c ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಕುರೂಣಾಂ ಚ ರಾಜ್ಞಾ ಚಾಮಿತತೇಜಸಾಂ||

ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ! ಪ್ರಸೀದನಾಗು ! ಅಮಿತ ತೇಜಸ್ವಿ ಪಾಂಡವರ,
ಕುರುಗಳ ಮತ್ತು ರಾಜರ ಮಹಾ ವಿನಾಶವು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ.”

05146026a ವಿರರಾಮೈವಮುಕ್ತ್ವಾ ತು ವಿದುರೋ ದೀನಮಾನಸಃ|

05146026c ಪ್ರಧ್ಯಾಯಮಾನಃ ಸ ತದಾ ನಿಶ್ವಸಂಶ್ಚ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ದೀನಮಾನಸ ವಿದುರನು ಸುಮ್ಮನಾದನು.
ಚಿಂತೆಗೊಳಗಾಗಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ಸಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದನು.

05146027a ತತೋಽಥ ರಾಜ್ಞಾಃ ಸುಬಲಸ್ಯ ಪುತ್ರೀ

ಧರ್ಮಾರ್ಥಯುಕ್ತಂ ಕುಲನಾಶಭೀತಾ|

05146027c ದುರ್ಯೋಧನಂ ಪಾಪಮತಿಂ ನೃಶಂಸಂ

ರಾಜ್ಞಾಂ ಸಮಕ್ಷಂ ಸುತಮಾಹ ಕೋಪಾತ್||

ಆಗ ರಾಜ ಸುಬಲನ ಪುತ್ರಿಯು ಕುಲನಾಶನದ ಭೀತಿಯಿಂದ ರಾಜರ

ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ ಕ್ರೂರಿ ಪಾಪಮತಿ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಕೋಪದಿಂದ
ಧರ್ಮಾತ್ಮಯುಕ್ತವಾದ ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದಳು.

05146028a ಯೇ ಪಾರ್ಥಿವಾ ರಾಜಸಭಾಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟಾ
ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಯೋ ಯೇ ಚ ಸಭಾಸದೋಽನ್ಯೇ|

05146028c ಶೃಣ್ವಂತು ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತವಾಪರಾಧಂ
ಪಾಪಸ್ಯ ಸಾಮಾತ್ಯಪರಿಚ್ಛದಸ್ಯ||

“ಈ ರಾಜಸಭೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಪಾರ್ಥಿವರೇ! ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳೇ!
ಅನ್ಯ ಸಭಾಸದರೇ! ಕೇಳಿರಿ! ಅಮಾತ್ಯ ಸೇವಕರೊಂದಿಗೆ ನೀವು
ಮಾಡಿದ ಪಾಪ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ!

05146029a ರಾಜ್ಯಂ ಕುರೂಣಾಮನುಪೂರ್ವಭೋಗ್ಯಂ
ಕ್ರಮಾಗತೋ ನಃ ಕುಲಧರ್ಮ ಏಷಃ|

05146029c ತ್ವಂ ಪಾಪಬುದ್ಧೇಽತಿನೃಶಂಸಕರ್ಮನ್
ರಾಜ್ಯಂ ಕುರೂಣಾಮನಯಾದ್ವಿಹಂಸಿ||

ಕುರುಗಳ ಈ ರಾಜ್ಯವು ವಂಶಪಾರಂಪರಿಕವಾಗಿ ಭೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟು
ಬಂದಿದೆ. ಇದೇ ಕ್ರಮಾಗತವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಕುಲಧರ್ಮ.
ಕ್ರೂರಕರ್ಮಿಗಳೇ! ನೀವು ಪಾಪಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಕುರುಗಳ ರಾಜ್ಯವನ್ನು
ಧ್ವಂಸಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ.

05146030a ರಾಜ್ಯೇ ಸ್ಥಿತೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ಮನೀಷೀ
ತಸ್ಯಾನುಜೋ ವಿದುರೋ ದೀರ್ಘದರ್ಶೀ|

05146030c ಏತಾವತಿಕ್ರಮ್ಯ ಕಥಂ ನೃಪತ್ವಂ

ದುರ್ಯೋಧನ ಪ್ರಾರ್ಥಯಸೇಽದ್ಯ ಮೋಹಾತ್||

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಮನೀಷೀ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಅವನ ತಮ್ಮ
ದೀರ್ಘದರ್ಶಿ ವಿದುರನನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ದುರ್ಯೋಧನ! ನೀನು ಹೇಗೆ
ಮೋಹದಿಂದ ಇಂದು ನೃಪತ್ವವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ?

05146031a ರಾಜಾ ಚ ಕ್ಷತ್ರಾ ಚ ಮಹಾನುಭಾವೌ

ಭೀಷ್ಮೈ ಸ್ಥಿತೇ ಪರವಂತೌ ಭವೇತಾಂ|

05146031c ಅಯಂ ತು ಧರ್ಮಜ್ಞಾತಯಾ ಮಹಾತ್ಮಾ

ನ ರಾಜ್ಯಕಾಮೋ ನೃವರೋ ನದೀಜಃ||

ಭೀಷ್ಮನಿರುವಾಗ ರಾಜ ಮತ್ತು ಕ್ಷತ್ರರು ಇಬ್ಬರು ಮಹಾನುಭಾವರೂ
ಅವನ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ
ಮಹಾತ್ಮ ನದೀಜನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ.

05146032a ರಾಜ್ಯಂ ತು ಪಾಂಡೋರಿದಮಪ್ರಧೃಷ್ಯಂ

ತಸ್ಯಾದ್ಯ ಪುತ್ರಾಃ ಪ್ರಭವಂತಿ ನಾನೈ|

05146032c ರಾಜ್ಯಂ ತದೇತನ್ನಿಖಿಲಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ

ಪೈತಾಮಹಂ ಪುತ್ರಪೌತ್ರಾನುಗಾಮಿ||

ಈ ರಾಜ್ಯವು ಅಪ್ರಧೃಷ್ಯವಾಗಿ ಪಾಂಡುವಿನದಾಗಿತ್ತು. ಇಂದು ಅವನ
ಪುತ್ರರದ್ದಲ್ಲದೇ ಇತರರಿಗಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಅಖಿಲ ರಾಜ್ಯವು
ಪಾಂಡವರದ್ದು. ಅವರ ಪಿತಾಮಹನಿಂದ ಬಂದಿರುವುದು ಮತ್ತು

ಮಕ್ಕಳು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೋಗುವಂಥಹುದು.

05146033a ಯದ್ವೈ ಬ್ರೂತೇ ಕುರುಮುಖ್ಯೋ ಮಹಾತ್ಮಾ
ದೇವವ್ರತಃ ಸತ್ಯಸಂಧೋ ಮನೀಷೀ|

05146033c ಸರ್ವಂ ತದಸ್ಮಾ ಭಿರಹತ್ಯ ಧರ್ಮಂ
ಗ್ರಾಹ್ಯಂ ಸ್ವಧರ್ಮಂ ಪರಿಪಾಲಯದ್ಭಿಃ||

ಕುರುಮುಖ್ಯ, ಮಹಾತ್ಮ, ಸತ್ಯಸಂಧ, ಮನೀಷೀ ದೇವವ್ರತನು ಏನು
ಹೇಳುತ್ತಾನೋ ಅದನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಾಶಗೊಳ್ಳದ ಧರ್ಮವೆಂದು
ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಸ್ವಧರ್ಮವೆಂದು ಪರಿಪಾಲಿಸಬೇಕು.

05146034a ಅನುಜ್ಞಾಯಾ ಚಾಥ ಮಹಾವ್ರತಸ್ಯ
ಬ್ರೂಯಾನ್ಮಪೋ ಯದ್ವಿದುರಸ್ತಥೈವ|

05146034c ಕಾರ್ಯಂ ಭವೇತ್ತತ್ಸಹೃದ್ಭಿರ್ನಿ ಯುಜ್ಯ
ಧರ್ಮಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಸುದೀರ್ಘಕಾಲಂ||

ಈ ಮಹಾವ್ರತನ ಅನುಜ್ಞೆಯಂತೆ ನೃಪ ಮತ್ತು ವಿದುರರು ಹೇಳಲಿ.
ನಮ್ಮ ಸುಹೃದಯಿಗಳು ಧರ್ಮವನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು
ದೀರ್ಘಕಾಲದವರೆಗೆ ಅದರಂತೆಯೇ ಮಾಡಲಿ.

05146035a ನ್ಯಾಯಾಗತಂ ರಾಜ್ಯಮಿದಂ ಕುರೂಣಾಂ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ ಶಾಸ್ತು ವೈ ಧರ್ಮಪುತ್ರಃ|

05146035c ಪ್ರಚೋದಿತೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೇಣ ರಾಜ್ಞಾ
ಪುರಸ್ಕೃತಃ ಶಾಂತನವೇನ ಚೈವ||

ನ್ಯಾಯಗತವಾಗಿರುವ ಕುರುಗಳ ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಧರ್ಮಪುತ್ರ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು, ರಾಜಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿತನಾಗಿ,
ಶಾಂತನವನನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆಳಲಿ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಕರ್ಣಉಪನಿವಾದ
ಪರ್ವಣಿ ಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯೇ ಷಟ್‌ಚತ್ವಾರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಕರ್ಣಉಪನಿವಾದ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನೂರಾನಲ್ವತ್ತಾರನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪೭

ಕೃಷ್ಣನು ಕುರುಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ನುಡಿದ
ಹಿತವಚನಗಳನ್ನು ವರದಿಮಾಡಿದುದು (೧-೩೫).

05147001 ವಾಸುದೇವ ಉವಾಚ|

05147001a ಏವಮುಕ್ತೇ ತು ಗಾಂಧಾರ್ಯಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ಜನೇಶ್ವರಃ|

05147001c ದುರ್ಯೋಧನಮುವಾಚೇದಂ ನೃಪಮಧ್ಯೇ ಜನಾಧಿಪ||

ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ಜನಾಧಿಪ! ಗಾಂಧಾರಿಯು ಹೀಗೆ
ಹೇಳಲು ಜನೇಶ್ವರ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ನೃಪರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ
ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು:

05147002a ದುರ್ಯೋಧನ ನಿಬೋಧೇದಂ ಯತ್ತ್ವಾಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಪುತ್ರಕ|

05147002c ತಥಾ ತತ್ಕುರು ಭದ್ರಂ ತೇ ಯದ್ಯಸ್ತಿ ಪಿತೃಗೌರವಂ||

“ಪುತ್ರಕ! ದುರ್ಯೋಧನ! ಈಗ ನಾನು ನಿನಗೆ ಏನು ಹೇಳುತ್ತೇನೋ ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ, ನಿನಗೆ ತಂದೆಯ ಮೇಲೆ ಗೌರವವಿದೆಯಂತಾದರೆ ಅದರಂತೆ ನಡೆದುಕೋ! ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ!

05147003a ಸೋಮಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ಪೂರ್ವಂ ಕುರೂಣಾಂ ವಂಶವರ್ಧನಃ|

05147003c ಸೋಮಾದ್ಭಭೂವ ಷಷ್ಠೋ ವೈ ಯಯಾತಿರ್ನಹುಷಾತ್ಮಜಃ||

ಹಿಂದೆ ಪ್ರಜಾಪತಿ ಸೋಮನು ಕುರುಗಳ ವಂಶವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಸೋಮನಿಂದ ಆರನೆಯವನು ನಹುಷಾತ್ಮಜ ಯಯಾತಿಯಾಗಿದ್ದನು.

05147004a ತಸ್ಯ ಪುತ್ರಾ ಬಭೂವುಶ್ಚ ಪಂಚ ರಾಜರ್ಷಿಸತ್ತಮಾಃ|

05147004c ತೇಷಾಂ ಯದುರ್ಮಹಾತೇಜಾ ಜ್ಯೇಷ್ಠಃ ಸಮಭವತ್ಪ್ರಭುಃ||

ಅವನಿಗೆ ಐವರು ರಾಜರ್ಷಿಸತ್ತಮ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಪ್ರಭು ಯದುವು ಜ್ಯೇಷ್ಠನಾಗಿದ್ದನು.

05147005a ಪೂರುರ್ಯವೀಯಾಂಶ್ಚ ತತೋ ಯೋಽಸ್ಮಾಕಂ ವಂಶವರ್ಧನಃ|

05147005c ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾಯಾಃ ಸಂಪ್ರಸೂತೋ ದುಹಿತುರ್ವೃಷಪರ್ವಣಃ||

ನಮ್ಮ ವಂಶವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದ, ಕಿರಿಯವ ಪುರುವು ವೃಷಪರ್ವಣನ ಮಗಳು ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ್ದನು.

05147006a ಯದುಶ್ಚ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ದೇವಯಾನ್ಯಾಃ ಸುತೋಽಭವತ್|

05147006c ದೌಹಿತೃಸ್ತಾತ ಶುಕ್ರಸ್ಯ ಕಾವ್ಯಸ್ಯಾಮಿತತೇಜಸಃ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಯದುವಾದರೋ ಅಮಿತ ತೇಜಸ್ವಿ ಕಾವ್ಯ ಶುಕ್ರನ
ಮಗಳು ದೇವಯಾನಿಯ ಮಗನಾಗಿದ್ದನು.

05147007a ಯಾದವಾನಾಂ ಕುಲಕರೋ ಬಲವಾನ್ವೀರ್ಯಸಮ್ಮತಃ|

05147007c ಅವಮೇನೇ ಸ ತು ಕ್ಷತ್ರಂ ದರ್ಪಪೂರ್ಣಃ ಸುಮಂದಧೀಃ||

ಯಾದವರ ಕುಲಕರ ಬಲವಾನ್ ವೀರ್ಯಸಮ್ಮತನು ದರ್ಪದಿಂದ
ತುಂಬಿ, ಮಂದಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯತ್ವವನ್ನು ಕೀಳಾಗಿ ಕಂಡನು.

05147008a ನ ಚಾತಿಷ್ಠತ್ತಿತುಃ ಶಾಸ್ತ್ರೇ ಬಲದರ್ಪವಿಮೋಹಿತಃ|

05147008c ಅವಮೇನೇ ಚ ಪಿತರಂ ಭ್ರಾತೃಂಶ್ಚಾಪ್ಯಪರಾಜಿತಃ||

ಬಲದರ್ಪವಿಮೋಹಿತನಾದ ಅವನು ತಂದೆಯ ಶಾಸನದಂತೆ
ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಆ ಅಪರಾಜಿತನು ತಂದೆಯನ್ನೂ ಸಹೋದರರನ್ನೂ
ಅವಮಾನಿಸಿದನು.

05147009a ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಚತುರಂತಾಯಾಂ ಯದುರೇವಾಭವದ್ಬಲೀ|

05147009c ವಶೇ ಕೃತ್ವಾ ಸ ನೃಪತೀನವಸನ್ನಾಗಸಾಹ್ವಯೇ||

ಭೂಮಿಯ ನಾಲ್ಕೂ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಯದುವು ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದನು.
ನೃಪತಿಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ನಾಗಸಾಹ್ವಯದಲ್ಲಿ
ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

05147010a ತಂ ಪಿತಾ ಪರಮಕ್ರುದ್ಧೋ ಯಯಾತಿರ್ನಹುಷಾತ್ಮಜಃ|

05147010c ಶಶಾಪ ಪುತ್ರಂ ಗಾಂಧಾರೇ ರಾಜ್ಯಾಚ್ಚ ವ್ಯಪರೋಪಯತ್||

ಗಾಂಧಾರೇ ! ಅವನ ತಂದೆ ನಹುಷಾತ್ಮಜ ಯಯಾತಿಯು ಅವನನ್ನು
ಶಪಿಸಿ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಹೊರಹಾಕಿದನು.

05147011a ಯ ಚೈನಮನ್ವವರ್ತಂತ ಭ್ರಾತರೋ ಬಲದರ್ಪಿತಂ|

05147011c ಶಶಾಪ ತಾನಪಿ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಯಯಾತಿಸ್ತನಯಾನಥ||

ಬಲದರ್ಪಿತನಾದ ಆ ಅಣ್ಣನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ ತನ್ನ ಇತರ
ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಯಯಾತಿಯು ಶಪಿಸಿದನು.

05147012a ಯವೀಯಾಂಸಂ ತತಃ ಪೂರುಂ ಪುತ್ರಂ ಸ್ವವಶವರ್ತಿನಂ|

05147012c ರಾಜ್ಯೇ ನಿವೇಶಯಾಮಾಸ ವಿಧೇಯಂ ನೃಪಸತ್ತಮಃ||

ಆ ನೃಪಸತ್ತಮನು ತನ್ನಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡ ಕಿರಿಯ ಪುತ್ರ ವಿಧೇಯ
ಪುರುವನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡನು.

05147013a ಏವಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠೋಽಪ್ಯಥೋತ್ಸಿಕ್ತೋ ನ ರಾಜ್ಯಮಭಿಜಾಯತೇ|

05147013c ಯವೀಯಾಂಸೋಽಭಿಜಾಯಂತೇ ರಾಜ್ಯಂ ವೃದ್ಧೋಪಸೇವಯಾ||

ಹೀಗೆ ಜ್ಯೇಷ್ಠನಾದರೂ ಜಂಬಪಡುತ್ತಿದ್ದವನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು
ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕಿರಿಯವನಾಗಿದ್ದರೂ ವೃದ್ಧರ ಸೇವೆಯನ್ನು
ಮಾಡುವವನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದನು.

05147014a ತಥೈವ ಸರ್ವ ಧರ್ಮಜ್ಞಾಃ ಪಿತುರ್ಮಮ ಪಿತಾಮಹಃ|

05147014c ಪ್ರತೀಪಃ ಪೃಥಿವೀಪಾಲಸ್ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ವಿಶ್ರುತಃ||

ಹೀಗೆಯೇ ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಅಜ್ಜ ಪ್ರತೀಪನು ಸರ್ವ ಧರ್ಮಜ್ಞನಾಗಿದ್ದು

ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶ್ವತನಾದ ರಾಜನಾಗಿದ್ದನು.

05147015a ತಸ್ಯ ಪಾರ್ಥಿವಸಿಂಹಸ್ಯ ರಾಜ್ಯಂ ಧರ್ಮೇಣ ಶಾಸತಃ|

05147015c ತ್ರಯಃ ಪ್ರಜಜ್ಞೈರೇ ಪುತ್ರಾ ದೇವಕಲ್ಪಾ ಯಶಸ್ವಿನಃ||

ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಧರ್ಮದಿಂದ ಶಾಸನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಪಾರ್ಥಿವಸಿಂಹನಿಗೆ ಮೂವರು ದೇವಕಲ್ಪರಾದ ಯಶಸ್ವೀ ಪುತ್ರರು ಜನಿಸಿದರು.

05147016a ದೇವಾಪಿರಭವಜ್ಞೇಷೋ ಬಾಹ್ಲೀಕಸ್ತದನಂತರಂ|

05147016c ತೃತೀಯಃ ಶಂತನುಸ್ತಾತ ಧೃತಿಮಾನ್ಮೇ ಪಿತಾಮಹಃ||

ದೇವಾಪಿಯು ಜ್ಯೇಷ್ಠನಾಗಿದ್ದನು. ಬಾಹ್ಲೀಕನು ಅವನ ನಂತರದವನು. ಮಗೂ! ಮೂರನೆಯವನು ನನ್ನ ಅಜ್ಜ ಧೃತಿಮಾನ್ ಶಂತನುವು.

05147017a ದೇವಾಪಿಸ್ತು ಮಹಾತೇಜಾಸ್ತ್ವಗ್ನೋಷೀ ರಾಜಸತ್ತಮಃ|

05147017c ಧಾರ್ಮಿಕಃ ಸತ್ಯವಾದೀ ಚ ಪಿತುಃ ಶುಶ್ರೂಷಣೇ ರತಃ||

ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ, ರಾಜಸತ್ತಮ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸತ್ಯವಾದೀ, ಪಿತುಶುಶ್ರೂಷಣರತನಾಗಿದ್ದ ದೇವಾಪಿಯಾದರೋ ಚರ್ಮರೋಗಿಯಾಗಿದ್ದನು.

05147018a ಪೌರಜಾನಪದಾನಾಂ ಚ ಸಮ್ಮತಃ ಸಾಧುಸತ್ಕೃತಃ|

05147018c ಸರ್ವೇಷಾಂ ಬಾಲವೃದ್ಧಾನಾಂ ದೇವಾಪಿಹೃದಯಂಗಮಃ||

ಅವನು ಪೌರ-ಜಾನಪದಗಳಿಗೆ ಸಮ್ಮತನಾಗಿದ್ದನು. ಸಾಧು ಸತ್ಕೃತನಾಗಿದ್ದನು. ಎಲ್ಲರ - ಬಾಲಕ-ವೃದ್ಧರ ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳ

ಹೃದಯಂಗಮನಾಗಿದ್ದನು.

05147019a ಪ್ರಾಜ್ಞಾಶ್ಚ ಸತ್ಯಸಂಧಶ್ಚ ಸರ್ವಭೂತಹಿತೇ ರತಃ|

05147019c ವರ್ತಮಾನಃ ಪಿತುಃ ಶಾಸ್ತ್ರೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ತಥೈವ ಚ||

05147020a ಬಾಹ್ಲೀಕಸ್ಯ ಪ್ರಿಯೋ ಭ್ರಾತಾ ಶಂತನೋಶ್ಚ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

05147020c ಸೌಭ್ರಾತ್ರಂ ಚ ಪರಂ ತೇಷಾಂ ಸಹಿತಾನಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ||

ಪ್ರಾಜ್ಞನೂ, ಸತ್ಯಸಂಧನೂ, ಸರ್ವಭೂತಹಿತರತನೂ ಆಗಿದ್ದ ಅವನು ತಂದೆ, ಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು.

ಬಾಹ್ಲೀಕನ ಮತ್ತು ಮಹಾತ್ಮ ಶಂತನುವಿನ ಪ್ರಿಯ ಅಣ್ಣನಾಗಿದ್ದನು. ಆ ಮಹಾತ್ಮರ ಒಟ್ಟಿಗಿದ್ದ ಸೌಭ್ರಾತ್ಯತ್ವವು ಉದಾಹರಣೀಯವಾಗಿತ್ತು.

05147021a ಅಥ ಕಾಲಸ್ಯ ಪರ್ಯಾಯೇ ವೃದ್ಧೋ ನೃಪತಿಸತ್ತಮಃ|

05147021c ಸಂಭಾರಾನಭಿಷೇಕಾರ್ಥಂ ಕಾರಯಾಮಾಸ ಶಾಸ್ತ್ರತಃ|

05147021e ಮಂಗಲಾನಿ ಚ ಸರ್ವಾನಿ ಕಾರಯಾಮಾಸ ಚಾಭಿಭೂಃ||

ಆಗ ಕಾಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದಾಗ ವೃದ್ಧ ನೃಪತಿಸತ್ತಮ ವಿಭುವು ಅವನ ಅಭಿಷೇಕಕ್ಕಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಮಂಗಲ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡತೊಡಗಿದನು.

05147022a ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಶ್ಚ ವೃದ್ಧಾಶ್ಚ ಪೌರಜಾನಪದೈಃ ಸಹ|

05147022c ಸರ್ವೇ ನಿವಾರಯಾಮಾಸುರ್ದೇವಾಪೇರಭಿಷೇಚನಂ||

ಆಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಹಿರಿಯರು ನಗರ-ಗ್ರಾಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ದೇವಾಪಿಯ ಅಭಿಷೇಕವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು.

05147023a ಸ ತಚ್ಚುತ್ವಾ ತು ನೃಪತಿರಭಿಷೇಕನಿವಾರಣಂ|

05147023c ಅಶ್ರುಕಂಠೋಽಭವದ್ರಾಜಾ ಪರ್ಯಶೋಚತ ಚಾತ್ಮಜಂ||

ಅವರು ಅಭಿಷೇಕವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ ರಾಜಾ
ನೃಪತಿಯ ಗಂಟಲಿನಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೀರು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತು ಮತ್ತು ತನ್ನ
ಮಗನಿಗಾಗಿ ಬಹಳ ಶೋಕಿಸಿದನು.

05147024a ಏವಂ ವದಾನ್ಯೋ ಧರ್ಮಜ್ಞಾಃ ಸತ್ಯಸಂಧಶ್ಚ ಸೋಽಭವತ್|

05147024c ಪ್ರಿಯಃ ಪ್ರಜಾನಾಮಪಿ ಸಂಸ್ವಗ್ನೋಷೇಣ ಪ್ರದೂಷಿತಃ||

ಹೀಗೆ ದಾನಿ, ಧರ್ಮಜ್ಞ, ಸತ್ಯಸಂಧನು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದರೂ
ಚರ್ಮದ ದೋಷದಿಂದ ಪ್ರದೂಷಿತನಾದನು.

05147025a ಹೀನಾಂಗಂ ಪೃಥಿವೀಪಾಲಂ ನಾಭಿನಂದಂತಿ ದೇವತಾಃ|

05147025c ಇತಿ ಕೃತ್ವಾ ನೃಪಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಪ್ರತ್ಯಷೇಧನ್ವಿ ಜರ್ಷಭಾಃ||

ಹೀನಾಂಗನನ್ನು ರಾಜನನ್ನಾಗಿ ದೇವತೆಗಳು ಆನಂದಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
ಆದುದರಿಂದ ದ್ವಿಜರ್ಷಭರು ಆ ನೃಪಶ್ರೇಷ್ಠನನ್ನು ತಡೆದರು.

05147026a ತತಃ ಪ್ರವ್ಯಥಿತಾತ್ಮಾಸೌ ಪುತ್ರಶೋಕಸಮನ್ವಿತಃ|

05147026c ಮಮಾರ ತಂ ಮೃತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದೇವಾಪಿಃ ಸಂಶ್ರಿತೋ ವನಂ||

ಆಗ ಅತ್ಯಂತ ವ್ಯಥಿತನಾದ ಪುತ್ರಶೋಕಸಮನ್ವಿತನಾದ ಅವನು
ಮರಣಹೊಂದಲು, ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ದೇವಾಪಿಯು ವನವನ್ನು
ಸೇರಿದನು.

05147027a ಬಾಹ್ಲೀಕೋ ಮಾತುಲಕುಲೇ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ರಾಜ್ಯಂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ|

05147027c ಪಿತೃಭ್ರಾತೃನ್ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತವಾನ್ಪುರಮೃದ್ಧಿಮತ್||

ಬಾಹ್ಲೀಕನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಅವನ ಸೋದರ ಮಾವನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದನು. ತಂದೆ-ತಮ್ಮರನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ಪುರವನ್ನು ಪಡೆದನು.

05147028a ಬಾಹ್ಲೀಕೇನ ತ್ವನುಜ್ಞಾತಃ ಶಂತನುಲೋಕವಿಶ್ರುತಃ|

05147028c ಪಿತರ್ಯುಃಪರತೇ ರಾಜನ್ರಾಜಾ ರಾಜ್ಯಮಕಾರಯತ್||

ರಾಜನ್! ತಂದೆಯ ಮರಣದ ನಂತರ ಬಾಹ್ಲೀಕನು ಹೊರಟುಹೋಗಲು ಲೋಕವಿಶ್ರುತ ಶಂತನುವು ರಾಜನಾಗಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳಿದನು.

05147029a ತಥೈವಾಹಂ ಮತಿಮತಾ ಪರಿಚಿಂತ್ಯೇಹ ಪಾಂಡುನಾ|

05147029c ಜ್ಯೇಷ್ಠಃ ಪ್ರಭ್ರಂಶಿತೋ ರಾಜ್ಯಾದ್ ಹೀನಾಂಗ ಇತಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಹಾಗೆಯೇ ಜ್ಯೇಷ್ಠನಾದ ನಾನೂ ಕೂಡ ಹೀನಾಂಗನೆಂದು ಮತಿಮತನಾದ ಪಾಂಡುವಿನಿಂದ, ತುಂಬಾ ಆಲೋಚನೆಗಳ ನಂತರ, ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಪರಿಭ್ರಂಷಿತನಾದೆ.

05147030a ಪಾಂಡುಸ್ತು ರಾಜ್ಯಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಃ ಕನೀಯಾನಪಿ ಸನ್ನ್ಯಪಃ|

05147030c ವಿನಾಶೇ ತಸ್ಯ ಪುತ್ರಾಣಾಮಿದಂ ರಾಜ್ಯಮರಿಂದಮ|

05147030e ಮಯ್ಯಭಾಗಿನಿ ರಾಜ್ಯಾಯ ಕಥಂ ತ್ವಂ ರಾಜ್ಯಮಿಚ್ಛಸಿ||

ಕಿರಿಯವನಾಗಿದ್ದರೂ ಪಾಂಡುವು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು ರಾಜನಾದನು.
ಅರಿಂದಮ ! ಅವನ ಮರಣದ ನಂತರ ಈ ರಾಜ್ಯವು ಅವನ
ಮಕ್ಕಳದ್ದಾಯಿತು. ಈ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಭಾಗಿಯಾಗಿರದಿರುವಾಗ
ನೀನು ಹೇಗೆ ಅದನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೀಯೆ?

05147031a ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ರಾಜಪುತ್ರೋ ಮಹಾತ್ಮಾ
ನ್ಯಾಯಾಗತಂ ರಾಜ್ಯಮಿದಂ ಚ ತಸ್ಯ |

05147031c ಸ ಕೌರವಸ್ಯಾಸ್ಯ ಜನಸ್ಯ ಭರ್ತಾ
ಪ್ರಶಾಸಿತಾ ಚೈವ ಮಹಾನುಭಾವಃ ||

ನ್ಯಾಯಾಗತವಾಗಿ ಈ ರಾಜ್ಯವು ರಾಜಪುತ್ರ, ಮಹಾತ್ಮ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನದ್ದು. ಅವನು ಕೌರವ ಜನರ ಒಡೆಯ. ಆ
ಮಹಾನುಭಾವನೇ ಇದನ್ನು ಆಳುವವನು.

05147032a ಸ ಸತ್ಯಸಂಧಃ ಸತತಾಪ್ರಮತ್ತಃ
ಶಾಸ್ತ್ರೇ ಸ್ಥಿತೋ ಬಂಧುಜನಸ್ಯ ಸಾಧುಃ |

05147032c ಪ್ರಿಯಃ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಸುಹೃದಾನುಕಂಪೀ
ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ ಸಾಧುಜನಸ್ಯ ಭರ್ತಾ ||

ಅವನು ಸತ್ಯಸಂಧ. ಸತತವೂ ಅಪ್ರಮತ್ತನಾಗಿ, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ
ನೆಲೆಸಿದ್ದಾನೆ. ಬಂಧುಜನರ ಸಾಧು. ಪ್ರಜೆಗಳ ಪ್ರಿಯ. ಸುಹೃದಯರ
ಅನುಕಂಪಿ. ಜಿತೇಂದ್ರಿಯ ಮತ್ತು ಸಾಧುಜನರ ನಾಯಕ.

05147033a ಕ್ಷಮಾ ತಿತಿಕ್ಷಾ ದಮ ಆರ್ಜವಂ ಚ

ಸತ್ಯವ್ರತತ್ವಂ ಶ್ರುತಮಪ್ರಮಾದಃ|

05147033c ಭೂತಾನುಕಂಪಾ ಹ್ಯನುಶಾಸನಂ ಚ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರೇ ರಾಜಗುಣಾಃ ಸಮಸ್ತಾಃ||

ಕ್ಷಮೆ, ತಿತಿಕ್ಷಾ, ದಮ, ಆರ್ಜವ, ಸತ್ಯವ್ರತತ್ವ, ಶ್ರುತ, ಅಪ್ರಮಾದ,
ಭೂತಾನುಕಂಪನೆ, ಅನುಶಾಸನ ಈ ಸಮಸ್ತ ರಾಜಗುಣಗಳೂ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಲ್ಲಿವೆ.

05147034a ಅರಾಜಪುತ್ರಸ್ವ ಮನಾರ್ಯವೃತ್ತೋ

ಲುಬ್ಧಸ್ತಥಾ ಬಂಧುಷು ಪಾಪಬುದ್ಧಿಃ|

05147034c ಕ್ರಮಾಗತಂ ರಾಜ್ಯಮಿದಂ ಪರೇಷಾಂ

ಹರ್ತುಂ ಕಥಂ ಶಕ್ಯ ಸಿ ದುವಿನೀತಃ||

ರಾಜನ ಮಗನಲ್ಲದ, ಅನಾರ್ಯನಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ, ಲುಬ್ಧನಾದ,
ಬಂಧುಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಪಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ, ದುವಿನೀತನಾದ
ನೀನು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಕ್ರಮಾಗತವಾಗಿ ಬೇರೆಯವರದ್ದಾಗಿರುವ ಈ
ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ?

05147035a ಪ್ರಯಚ್ಛ ರಾಜ್ಯಾರ್ಥಮಪೇತಮೋಹಃ

ಸವಾಹನಂ ತ್ವಂ ಸಪರಿಚ್ಛದಂ ಚ|

05147035c ತತೋಽವಶೇಷಂ ತವ ಜೀವಿತಸ್ಯ

ಸಹಾನುಜಸ್ಯೈವ ಭವೇನ್ನರೇಂದ್ರ||

ಹುಚ್ಛನ್ನು ತೊರೆದು ವಾಹನ ಪರಿಚಾರಕರೊಂದಿಗೆ ಅರ್ಧರಾಜ್ಯವನ್ನು

ಬಿಟ್ಟುಕೊಡು. ನರೇಂದ್ರ! ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ನೀನು ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಅನುಜರು ಉಳಿದ ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ಜೀವಿಸಬಲ್ಲಿರಿ!”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಕರ್ಣಉಪನಿವಾದ
ಪರ್ವಣಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವಾಕ್ಯಕಥನೇ
ಸಪ್ತಚತ್ವಾರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಕರ್ಣಉಪನಿವಾದ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವಾಕ್ಯಕಥನದಲ್ಲಿ
ನೂರಾನಲ್ವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪೮

ಕುರುಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಹೇಗೆ ಸಾಮ-ದಾನ-ಬೇಧ-
ದಂಡೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ತರಲು
ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನೆಂದು ಕೃಷ್ಣನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧-
೧೯).

05148001 ವಾಸುದೇವ ಉವಾಚ|

05148001a ಏವಮುಕ್ತೇ ತು ಭೀಷ್ಮೇಣ ದ್ರೋಣೇನ ವಿದುರೇಣ ಚ|

05148001c ಗಾಂಧಾರ್ಯಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೇಣ ನ ಚ ಮಂದೋಽನ್ವಬುಧ್ಯತ||

ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ, ವಿದುರರು, ಗಾಂಧಾರಿ ಮತ್ತು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರೂ ಆ ಮಂದನು ತನ್ನ

ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಬದಲಿಸಲಿಲ್ಲ.

05148002a ಅವಧೂಯೋತ್ಥಿತಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ರೋಷಾತ್ಸಂರಕ್ತಲೋಚನಃ|

05148002c ಅನ್ವದ್ರವಂತ ತಂ ಪಶ್ಚಾದ್ರಾಜಾನಸ್ತುಕ್ತಜೀವಿತಾಃ||

ಅವರನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ, ರೋಷದಿಂದ ರಕ್ತಲೋಚನನಾಗಿ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದನು. ಅವನ ಹಿಂದೆ ಜೀವಿತವನ್ನು ತೊರೆದ ಇತರ ರಾಜರು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದರು.

05148003a ಅಜ್ಞಾಪಯಚ್ಚ ರಾಜ್ಞಾಸ್ತಾನ್ಪಾರ್ಥಿವಾನ್ದುಷ್ಟಚೇತಸಃ|

05148003c ಪ್ರಯಾದ್ಧಂ ವೈ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ ಪುಷ್ಯೋಽದ್ಯೇತಿ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಆ ದುಷ್ಟಚೇತಸನು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಜ ಪಾರ್ಥಿವರಿಗೆ “ಇಂದು ಪುಷ್ಯ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿ!” ಎಂದು ಪುನಃ ಪುನಃ ಅಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು.

05148004a ತತಸ್ತೇ ಪೃಥಿವೀಪಾಲಾಃ ಪ್ರಯಯುಃ ಸಹಸೈನಿಕಾಃ|

05148004c ಭೀಷ್ಮಂ ಸೇನಾಪತಿಂ ಕೃತ್ವಾ ಸಂಹೃಷ್ಟಾಃ ಕಾಲಚೋದಿತಾಃ||

ಆಗ ಕಾಲಚೋದಿತರರಾದ ಆ ಪೃಥಿವೀ ಪಾಲಕರು ಸೈನಿಕರೊಂದಿಗೆ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಸೇನಾಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೊರಟರು.

05148005a ಅಕ್ಷೌಹಿಣ್ಯೋ ದಶೈಕಾ ಚ ಪಾರ್ಥಿವಾನಾಂ ಸಮಾಗತಾಃ|

05148005c ತಾಸಾಂ ಪ್ರಮುಖತೋ ಭೀಷ್ಮಸ್ತಾಲಕೇತುರ್ವ್ಯರೋಚತ||

ಹನ್ನೊಂದು ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಸೇನೆ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಥಿವರು ಸಮಾಗತರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಪ್ರಮುಖನಾಗಿ ತಾಲಕೇತು ಭೀಷ್ಮನು

ಮಿಂಚಿದನು.

05148005e ಯದತ್ರ ಯುಕ್ತಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಚ ತದ್ವಿಧತ್ಸ್ವ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

05148006a ಉಕ್ತಂ ಭೀಷ್ಮೇಣ ಯದ್ವಾಕ್ಯಂ ದ್ರೋಣೇನ ವಿದುರೇಣ ಚ|

05148006c ಗಾಂಧಾರ್ಯಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೇಣ ಸಮಕ್ಷಂ ಮಮ ಭಾರತ||

05148006e ಏತತ್ತೇ ಕಥಿತಂ ರಾಜನ್ಯದ್ವೃತ್ತಂ ಕುರುಸಂಸದಿ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಈಗ ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಯುಕ್ತವಾದುದು ಏನೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡು. ಭಾರತ! ನನ್ನ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ, ವಿದುರ, ಗಾಂಧಾರಿ ಮತ್ತು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಮತ್ತು ಕುರುಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದುದನ್ನು ರಾಜನ್! ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

05148007a ಸಾಮ ಆದೌ ಪ್ರಯುಕ್ತಂ ಮೇ ರಾಜನ್ಸೌಭ್ರಾತ್ರಮಿಚ್ಛತಾ|

05148007c ಅಭೇದಾತ್ಕುರುವಂಶಸ್ಯ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಚ ವಿವೃದ್ಧಯೇ||

ರಾಜನ್! ಮೊದಲು ನಾನು ಸೌಭ್ರಾತ್ಯತ್ವವನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸಿ, ಕುರುವಂಶದಲ್ಲಿ ಒಡಕು ಬರಬಾರದೆಂದು, ಪ್ರಜೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಸಾಮವನ್ನು ಬಳಸಿದೆನು.

05148008a ಪುನರ್ಭೇದಶ್ಚ ಮೇ ಯುಕ್ತೋ ಯದಾ ಸಾಮ ನ ಗೃಹ್ಯತೇ|

05148008c ಕರ್ಮಾನುಕೀರ್ತನಂ ಚೈವ ದೇವಮಾನುಷಸಂಹಿತಂ||

ಯಾವಾಗ ಸಾಮವು ಸೋತಿತೋ ಆಗ ಪುನಃ ಭೇದವನ್ನು ಬಳಸಿದೆನು. ನಿಮ್ಮ ದೇವ ಮಾನುಷ ಸಂಹಿತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದೆನು.

05148009a ಯದಾ ನಾದ್ರಿಯತೇ ವಾಕ್ಯಂ ಸಾಮಪೂರ್ವಂ ಸುಯೋಧನಃ|

05148009c ತದಾ ಮಯಾ ಸಮಾನೀಯ ಭೇದಿತಾಃ ಸರ್ವಪಾರ್ಥಿವಾಃ||

ಯಾವಾಗ ಸುಯೋಧನನು ನನ್ನ ಸಾಮಪೂರ್ವಕ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲವೋ ಆಗ ಸರ್ವಪಾರ್ಥಿವರಲ್ಲಿ ಭೇದವನ್ನು ಬಿತ್ತಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ.

05148010a ಅದ್ಭುತಾನಿ ಚ ಘೋರಾಣಿ ದಾರುಣಾನಿ ಚ ಭಾರತ|

05148010c ಅಮಾನುಷಾಣಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ದರ್ಶಿತಾನಿ ಚ ಮೇ ವಿಭೋ||

ಭಾರತ! ವಿಭೋ! ನಾನು ಅದ್ಭುತ, ಘೋರ, ದಾರುಣ ಅಮಾನುಷ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದೆನು.

05148011a ಭರ್ತ್ಸಯಿತ್ವಾ ತು ರಾಜ್ಞಾಸ್ತಾಂಸ್ತುಣೀಕೃತ್ಯ ಸುಯೋಧನಂ|

05148011c ರಾಧೇಯಂ ಭೀಷಯಿತ್ವಾ ಚ ಸೌಬಲಂ ಚ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ರಾಜರನ್ನು ಹೆದರಿಸಿದೆನು; ಸುಯೋಧನನನ್ನು ತೃಣೀಕರಿಸಿದೆನು, ಮತ್ತು ರಾಧೇಯ-ಸೌಬಲರನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಹಳಿದೆನು.

05148012a ನ್ಯೂನತಾಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಣಾಂ ನಿಂದಾಂ ಚೈವ ಪುನಃ ಪುನಃ|

05148012c ಭೇದಯಿತ್ವಾ ನೃಪಾನ್ಸರ್ವಾನ್ವಾಗ್ಭಿರ್ಮಂತ್ರೇಣ ಚಾಸಕೃತ್||

ನಾನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ ನಿಂದಿಸಿದೆನು. ಸರ್ವ ನೃಪರನ್ನೂ ಮಾತು ಮತ್ತು ಸಲಹೆಗಳಿಂದ ಭೇದಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ.

05148013a ಪುನಃ ಸಾಮಾಭಿಸಂಯುಕ್ತಂ ಸಂಪ್ರದಾನಮಥಾಬ್ರುವಂ|

05148013c ಅಭೇದಾತ್ಕುರುವಂಶಸ್ಯ ಕಾರ್ಯಯೋಗಾತ್ತಥೈವ ಚ||

ಪುನಃ ಸಾಮವನ್ನು ಬಳಸಿ, ಕುರುವಂಶದಲ್ಲಿ

ಭೇದವುಂಟಾಗಬಾರದೆಂದು, ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಈ
ಲಾಭಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದೆನು.

05148014a ತೇ ಬಾಲಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ವಿದುರಸ್ಯ ಚ|

05148014c ತಿಷ್ಠೇಯುಃ ಪಾಂಡವಾಃ ಸರ್ವೇ ಹಿತ್ವಾ ಮಾನಮಧಶ್ಚರಾಃ||

“ಈ ಬಾಲಕ ಪಾಂಡವರು ಮಾನ, ಮದಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ,
ಭೀಷ್ಮ ಮತ್ತು ವಿದುರರಿಗೆ ಶರಣು ಬರುತ್ತಾರೆ.

05148015a ಪ್ರಯಚ್ಛಂತು ಚ ತೇ ರಾಜ್ಯಮನೀಶಾಸ್ತೇ ಭವಂತು ಚ|

05148015c ಯಥಾಹ ರಾಜಾ ಗಾಂಗೇಯೋ ವಿದುರಶ್ಚ ತಥಾಸ್ತು ತತಃ||

ಅವರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಿಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ, ಅವರ ಈಶತ್ವವನ್ನು
ತೊರೆಯುತ್ತಾರೆ. ರಾಜ, ಗಾಂಗೇಯ ಮತ್ತು ವಿದುರರು
ಹೇಳಿದಂತಾಗಲಿ.

05148016a ಸರ್ವಂ ಭವತು ತೇ ರಾಜ್ಯಂ ಪಂಚ ಗ್ರಾಮಾನ್ವಿಸರ್ಜಯ|

05148016c ಅವಶ್ಯಂ ಭರಣೀಯಾ ಹಿ ಪಿತುಸ್ತೇ ರಾಜಸತ್ತಮ||

ರಾಜಸತ್ತಮ ! ಎಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನ ರಾಜ್ಯವಾಗಲಿ. ಐದು ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು
ಬಿಟ್ಟುಕೊಡು. ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಅವರನ್ನು

ಪೋಷಿಸಬಲ್ಲನು.”

05148017a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ದುಷ್ಟಾತ್ಮಾ ನೈವ ಭಾವಂ ವ್ಯಮುಂಚತ|

05148017c ದಂಡಂ ಚತುರ್ಥಂ ಪಶ್ಯಾಮಿ ತೇಷು ಪಾಪೇಷು ನಾನ್ಯಥಾ||

ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಆ ದುಷ್ಟಾತ್ಮನು ತನ್ನ ಭಾವವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ನನಗೆ ಅವರ ಪಾಪಗಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕನೆಯದಾದ ದಂಡವಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಏನೂ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ.

05148018a ನಿಯರ್ತಾಶ್ಚ ವಿನಾಶಾಯ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ ನರಾಧಿಪಾಃ|

05148018c ಏತತ್ತೇ ಕಥಿತಂ ಸರ್ವಂ ಯದ್ವೃತ್ತಂ ಕುರುಸಂಸದಿ||

ಅವರದೇ ವಿನಾಶಕ್ಕೆ ನರಾಧಿಪರು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ಕುರುಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

05148019a ನ ತೇ ರಾಜ್ಯಂ ಪ್ರಯಚ್ಛಂತಿ ವಿನಾ ಯುದ್ಧೇನ ಪಾಂಡವ|

05148019c ವಿನಾಶಹೇತವಃ ಸರ್ವೇ ಪ್ರತ್ಯುಪಸ್ಥಿತಮೃತ್ಯವಃ||

ಪಾಂಡವ! ಯುದ್ಧವಿಲ್ಲದೇ ಅವರು ನಿನಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ವಿನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾಗುವ ಅವರು ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ್ದಾರೆ!”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಕರ್ಣಉಪನಿವಾದ ಪರ್ವಣಿ ಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯೇ ಅಷ್ಟಚತ್ವಾರಿಂಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಕರ್ಣಉಪನಿವಾದ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ

ನೂರಾನಲ್ವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಕರ್ಣಉಪನಿವಾದ
ಪರ್ವಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಕರ್ಣಉಪನಿವಾದ ಪರ್ವವು.

ಇದೂವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೪/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-

೫೫/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೮೧೧/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-

೨೬೩೯೬/೨೩೭೮೪

ಸೈನ್ಯನಿಯಾಣ

ಪರ್ವ

೧೪೯

ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬೀಡುಬಿಟ್ಟಿದುದು

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ತನ್ನ ಏಳು ಅಕ್ಷೋಹಿಣೀ ಸೇನೆಗಳ ನೇತಾರನು ಯಾರಾಗಬಹುದೆಂದು ತಮ್ಮಂದಿರಲ್ಲಿ ಕೇಳಲು (೧-೮) ಸಹದೇವನು ವಿರಾಟನನ್ನೂ (೯-೧೦), ನಕುಲನು ದ್ರುಪದನನ್ನೂ (೧೧-೧೨), ಅರ್ಜುನನು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನೂ (೧೮-೨೮), ಭೀಮನು ಶಿಖಂಡಿಯನ್ನೂ (೨೯-೩೨) ಸೂಚಿಸುವುದು. ಆಗ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೇಳಲು (೩೩-೩೫), “ಸಾರವತ್ತಾದ, ದುಷ್ಟಧರ್ಷವಾದ, ದುರಾಸದವಾದ ನಮ್ಮ ಬಲವು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಬಲವನ್ನು ವಧಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.” ಎಂದು ಕೃಷ್ಣನು ನುಡಿದುದು (೩೮-೪೫). ಪಾಂಡವ ಸೇನೆಯು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ

ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದುದು (೪೭-೬೬). ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸೇನೆಯು
ಬೀಡುಬಿಟ್ಟಿದುದು (೬೭-೮೪).

05149001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05149001a ಜನಾರ್ದನವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಧರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

05149001c ಭ್ರಾತೃನುವಾಚ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸಮಕ್ಷಂ ಕೇಶವಸ್ಯ ಹ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಜನಾರ್ದನನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ
ಧರ್ಮರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೇಶವನ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿಯೇ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ
ಸಹೋದರರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

05149002a ಶ್ರುತಂ ಭವದ್ಭಿಯದ್ವೃತ್ತಂ ಸಭಾಯಾಂ ಕುರುಸಂಸದಿ|

05149002c ಕೇಶವಸ್ಯಾಪಿ ಯದ್ವಾಕ್ಯಂ ತತ್ಸರ್ವಮವಧಾರಿತಂ||

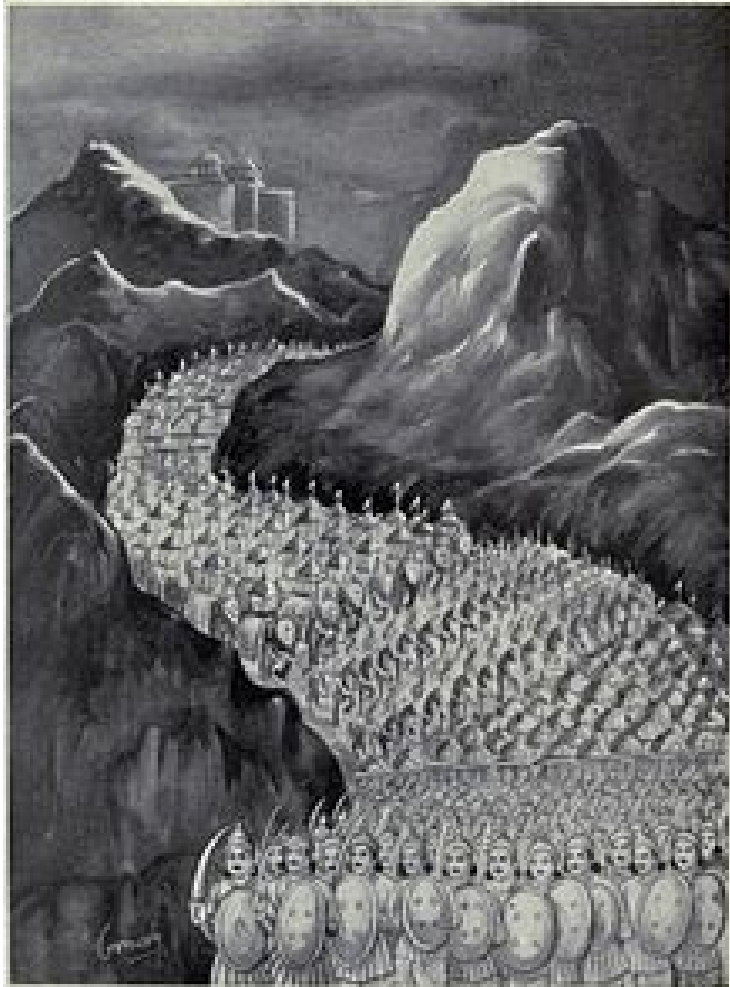
“ನೀವು ಕುರುಸಂಸದಿಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಏನಾಯಿತೆಂದು ಕೇಳಿದಿರಿ.
ಕೇಶವನೂ ಕೂಡ ಅವನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ
ವರದಿಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

05149003a ತಸ್ಮಾತ್ಸೇನಾವಿಭಾಗಂ ಮೇ ಕುರುಧ್ವಂ ನರಸತ್ತಮಾಃ|

05149003c ಅಕ್ಷೌಹಿಣ್ಯಸ್ತು ಸಪೈತಾಃ ಸಮೇತಾ ವಿಜಯಾಯ ವೈ||

ಆದುದರಿಂದ ನರಸತ್ತಮರೇ! ನಮ್ಮ ವಿಜಯಕ್ಕಾಗಿ ಸೇರಿರುವ ಏಳು
ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಸೇನೆಗಳ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ.

05149004a ತಾಸಾಂ ಮೇ ಪತಯಃ ಸಪ್ತ ವಿಖ್ಯಾತಾಸ್ತಾನ್ನಿಬೋಧತ|

05149004c ದ್ರುಪದಶ್ಚ ವಿರಾಟಶ್ಚ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಶಿಖಿಂಡಿನೌ||

05149005a ಸಾತ್ಯಕಿಶ್ಚೇಕಿತಾನಶ್ಚ ಭೀಮಸೇನಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|

ಅವುಗಳ ಏಳು ವಿಖ್ಯಾತ ನಾಯಕರನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ - ದ್ರುಪದ, ವಿರಾಟ, ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ, ಶಿಖಿಂಡಿ, ಸಾತ್ಯಕಿ, ಚೇಕಿತಾನ ಮತ್ತು ವೀರ್ಯವಾನ್ ಭೀಮಸೇನ.

05149005c ಏತೇ ಸೇನಾಪ್ರಣೇತಾರೋ ವೀರಾಃ ಸರ್ವೇ ತನುತ್ಯಜಃ||

05149006a ಸರ್ವೇ ವೇದವಿದಃ ಶೂರಾಃ ಸರ್ವೇ ಸುಚರಿತವ್ರತಾಃ|

05149006c ಹ್ರೀಮಂತೋ ನೀತಿಮಂತಶ್ಚ ಸರ್ವೇ ಯುದ್ಧವಿಶಾರದಾಃ|

05149006e ಇಷ್ಟಸ್ಮಕುಶಲಾಶ್ಚೈವ ತಥಾ ಸರ್ವಾಸ್ತ್ರಯೋಧಿನಃ||

ಇವರೆಲ್ಲ ಸೇನಾಪ್ರಣೇತಾರರು ವೀರರು. ದೇಹವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದವರು. ಎಲ್ಲರೂ ವೇದವಿದರು. ಶೂರರು. ಎಲ್ಲರೂ ಸುಚರಿತವ್ರತರು. ವಿನಯಿಗಳು. ನೀತಿವಂತರು. ಎಲ್ಲರೂ ಯುದ್ಧ ವಿಶಾರದರು. ಇಷ್ಟ ಅಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕುಶಲರು ಹಾಗೂ ಸರ್ವಾಸ್ತ್ರಯೋಧರು.

05149007a ಸಪ್ತಾನಾಮಪಿ ಯೋ ನೇತಾ ಸೇನಾನಾಂ ಪ್ರವಿಭಾಗವಿತ್|

05149007c ಯಃ ಸಹೇತ ರಣೇ ಭೀಷ್ಮಂ ಶರಾಚಿಃಪಾವಕೋಪಮಂ||

05149008a ತ್ವಂ ತಾವತ್ಸಹದೇವಾತ್ರ ಪ್ರಬ್ರುಹಿ ಕುರುನಂದನ|

05149008c ಸ್ವಮತಂ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಕೋ ನಃ ಸೇನಾಪತಿಃ ಕ್ಷಮಃ||

ಕುರುನಂದನ ಸಹದೇವ ! ಸೇನಗಳ ಪ್ರವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ, ಪಾವಕನಂತಿರುವ ಬಾಣಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಬೀಷ್ಮನೊಡನೆ ರಣದಲ್ಲಿ

ಹೋರಾಡಬಲ್ಲ, ಈ ಏಳೂ ಸೇನೆಗಳ ನೇತಾರನಾಗಬಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ಸಮರ್ಥ ಸೇನಾಪತಿಯು ಯಾರಾಗಬಲ್ಲನೆಂಬ ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳು.”

05149009 ಸಹದೇವ ಉವಾಚ|

05149009a ಸಮ್ಯಕ್ತ ಏಕದುಃಖಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾಂಶ್ಚ ಮಹೀಪತಿಃ|

05149009c ಯಂ ಸಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಧರ್ಮಜ್ಞಾಂ ಸ್ವಮಂಶಮನುಯುಂಜ್ಮಹೇ||

05149010a ಮತ್ಸ್ಯೋ ವಿರಾಟೋ ಬಲವಾನ್ಕೃತಾಸ್ತ್ರೋ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಃ|

05149010c ಪ್ರಸಹಿಷ್ಯತಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಭೀಷ್ಮಂ ತಾಂಶ್ಚ ಮಹಾರಥಾನ್||

ಸಹದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ನಮ್ಮ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡ, ನಮಗೆ ಹತ್ತಿರದ ನೆಂಟನಾದ, ವೀರ್ಯವಾನ ಮಹೀಪತಿ, ಯಾರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ನಮ್ಮ ಅಂಶವನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯಬಹುದೋ ಆ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಬಲವಾನ್, ಕೃತಾಸ್ತ್ರ, ಯುದ್ಧ ದುರ್ಮದ, ಮತ್ಸ್ಯ ವಿರಾಟನು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮ ಮತ್ತು ಆ ಮಹಾರಥಿಗಳನ್ನು ಸದೆಬಡಿಯಬಲ್ಲನು.””

05149011 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05149011a ತಥೋಕ್ತೇ ಸಹದೇವೇನ ವಾಕ್ಯೇ ವಾಕ್ಯವಿಶಾರದಃ|

05149011c ನಕುಲೋಽನಂತರಂ ತಸ್ಮಾದಿದಂ ವಚನಮಾದದೇ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ವಾಕ್ಯವಿಶಾರದ ಸಹದೇವನು ಈ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲು, ನಕುಲನು ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿದನು:

- 05149012a ವಯಸಾ ಶಾಸ್ತ್ರತೋ ಧೈರ್ಯಾತ್ಕುಲೇನಾಭಿಜನೇನ ಚ|
- 05149012c ಹ್ರೀಮಾನ್ಕುಲಾನ್ವಿತಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದಃ||
- 05149013a ವೇದ ಚಾಸ್ತ್ರಂ ಭರದ್ವಾಜಾದ್ಧರ್ಮಃ ಸತ್ಯಸಂಗರಃ|
- 05149013c ಯೋ ನಿತ್ಯಂ ಸ್ಪರ್ಧತೇ ದ್ರೋಣಂ ಭೀಷ್ಮಂ ಚೈವ ಮಹಾಬಲಂ||
- 05149014a ಶ್ಲಾಘ್ಯಃ ಪಾರ್ಥಿವಸಂಘಸ್ಯ ಪ್ರಮುಖೇ ವಾಹಿನೀಪತಿಃ|
- 05149014c ಪುತ್ರಪೌತ್ರೈಃ ಪರಿವೃತಃ ಶತಶಾಖಿ ಇವ ದ್ರುಮಃ||
- 05149015a ಯಸ್ತುತಾಪ ತಪೋ ಘೋರಂ ಸದಾರಃ ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ|
- 05149015c ರೋಷಾದ್ಧ್ರೋಣವಿನಾಶಾಯ ವೀರಃ ಸಮಿತಿಶೋಭನಃ||
- 05149016a ಪಿತೇವಾಸ್ಮಾನ್ಸಮಾಧತ್ತೇ ಯಃ ಸದಾ ಪಾರ್ಥಿವರ್ಷಭಃ|
- 05149016c ಶ್ವಶುರೋ ದ್ರುಪದೋಽಸ್ಮಾಕಂ ಸೇನಾಮಗ್ರೇ ಪ್ರಕರ್ಷತು||

ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ, ಧೈರ್ಯದಲ್ಲಿ, ಕುಲದಲ್ಲಿ, ಅಭಿಜನರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯವನಾದ; ಕುಲಾನ್ವಿತ, ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದ, ಭರದ್ವಾಜನಿಂದ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕಲಿತ, ದುರ್ಧರ್ಷ, ಸತ್ಯಸಂಗರ; ಯಾರು ನಿತ್ಯವೂ ಮಹಾಬಲಿ ದ್ರೋಣ-ಭೀಷ್ಮ ರೊಡನೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಾನೋ; ಶ್ಲಾಘನೀಯ, ಪಾರ್ಥಿವ ಸಂಘದ ಪ್ರಮುಖ, ವಾಹಿನೀಪತಿ; ನೂರು ಶಾಖೆಗಳಿರುವ ವೃಕ್ಷದಂತೆ ಪುತ್ರಪೌತ್ರರಿಂದ ಪರಿವೃತನಾದ; ರೋಷದಿಂದ ದ್ರೋಣವಿನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಘೋರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸಿದ ಮಹೀಪತಿ; ಸಮಿತಿಗಳಿಗೆ ಶೋಭೆಯನ್ನು ತರುವ; ಸದಾ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಸಮನಾಗಿರುವ ಪಾರ್ಥಿವರ್ಷಭ, ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಮಾವ ದ್ರುಪದನು ನಮ್ಮ ಸೇನೆಯ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾನೆ.

05149017a ಸ ದ್ರೋಣಭೀಷ್ಮಾ ವಾಯಾಂತೌ ಸಹೇದಿತಿ ಮತಿರ್ಮಮ|

05149017c ಸ ಹಿ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರವಿದ್ರಾಜಾ ಸಖಾ ಚಾಂಗಿರಸೋ ನೃಪಃ||

ಅವನು ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ದ್ರೋಣ-ಭೀಷ್ಮರನ್ನು ಸಹಿಸುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ರಾಜಾ ! ಏಕೆಂದರೆ ಆ ನೃಪನು ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದಾನೆ. ಮತ್ತು ಆಂಗಿರಸನ ಸಖನಾಗಿದ್ದಾನೆ.”

05149018a ಮಾದ್ರೀಸುತಾಭ್ಯಾಮುಕ್ತೇ ತು ಸ್ವಮತೇ ಕುರುನಂದನಃ|

05149018c ವಾಸವಿರ್ವಾ ಸವಸಮಃ ಸವ್ಯಸಾಚ್ಯಬ್ರವೀದ್ವಚಃ||

ಮಾದ್ರೀಸುತರೀರ್ವರು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಕುರುನಂದನ ವಾಸವ ಸಮ ವಾಸವಿ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯು ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳಿದನು:

05149019a ಯೋಽಯಂ ತಪಃಪ್ರಭಾವೇನ ಋಷಿಸಂತೋಷಣೇನ ಚ|

05149019c ದಿವ್ಯಃ ಪುರುಷ ಉತ್ಪನ್ನೋ ಜ್ವಾಲಾವರ್ಣೋ ಮಹಾಬಲಃ||

05149020a ಧನುಷ್ಮಾನ್ಯವಚೀ ಖಿಡ್ಗೀ ರಥಮಾರುಹ್ಯ ದಂಶಿತಃ|

05149020c ದಿವ್ಯೈರ್ಹ ಯವರೈರ್ಯುಕ್ತಮಗ್ನಿಕುಂಡಾತ್ಸಮುತ್ಥಿತಃ||

05149021a ಗರ್ಜನ್ನಿವ ಮಹಾಮೇಘೋ ರಥಘೋಷೇಣ ವೀರ್ಯವಾನ್|

05149021c ಸಿಂಹಸಂಹನನೋ ವೀರಃ ಸಿಂಹವಿಕ್ರಾಂತವಿಕ್ರಮಃ||

05149022a ಸಿಂಹೋರಸ್ಥೋ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಸಿಂಹವಕ್ಷಾ ಮಹಾಬಲಃ|

05149022c ಸಿಂಹಪ್ರಗರ್ಜನೋ ವೀರಃ ಸಿಂಹಸ್ಕಂಧೋ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ||

05149023a ಸುಭ್ರೂಃ ಸುದಂಷ್ಟ್ರಃ ಸುಹನುಃ ಸುಬಾಹುಃ ಸುಮುಖೋಽಕೃಶಃ|

05149023c ಸುಜತ್ತುಃ ಸುವಿಶಾಲಾಕ್ಷಃ ಸುಪಾದಃ ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ||

05149024a ಅಭೇದ್ಯಃ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಾಣಾಂ ಪ್ರಭಿನ್ನ ಇವ ವಾರಣಃ|

05149024c ಜಜ್ಞೇ ದ್ರೋಣವಿನಾಶಾಯ ಸತ್ಯವಾದೀ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ||

05149025a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಮಹಂ ಮನ್ಯೇ ಸಹೇದ್ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ಸಾಯಕಾನ್|

05149025c ವಜ್ರಾಶನಿಸಮಸ್ಪರ್ಶಾದ್ವೀಪ್ತಾಸ್ಯಾನುರಗಾನಿವ||

05149026a ಯಮದೂತಸಮಾನ್ವೇಗೇ ನಿಪಾತೇ ಪಾವಕೋಪಮಾನ್|

05149026c ರಾಮೇಣಾಜೌ ವಿಷಹಿತಾನ್ವಜ್ರನಿಷ್ವೇಷದಾರುಣಾನ್||

ತಪಃಪ್ರಭಾವದಿಂದ, ಋಷಿಗಳ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ದಿವ್ಯಪುರುಷ - ಜ್ವಾಲವರ್ಣಿ, ಮಹಾಬಲ; ಧನ್ನುಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಕವಚವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ದಿವ್ಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ರಥವನ್ನೇರಿ, ಮಹಾಮೇಘದಂತೆ ಘರ್ಜಿಸುತ್ತಾ, ರಥಘೋಷಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಗ್ನಿಕುಂಡದಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದು ಬಂದ; ವೀರ್ಯವಾನ, ವೀರ, ಸಿಂಹಸಂಹನನ, ಸಿಂಹವಿಕ್ರಾಂತ, ವಿಕ್ರಮಿ, ಸಂಹೋರಸ್ಯ, ಮಹಾಬಾಹು, ಸಿಂಹವಕ್ಷ, ಮಹಾಬಲ, ಸಿಂಹಪ್ರಗರ್ಜನ, ವೀರ, ಸಿಂಹಸ್ಯಂಧ, ಮಹಾದ್ಯುತಿ, ಸುಂದರ ಹುಬ್ಬುಳ್ಳವನು, ಸುಂದರ ಹಲ್ಲುಳ್ಳವನು, ಸುಹನು, ಸುಬಾಹು, ಸುಮುಖ, ಅಕೃಶ, ಸುಜತ್ತು, ಸುವಿಶಾಲಾಕ್ಷ, ಸುಪಾದ, ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ, ಅಭೇದ್ಯ, ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ತಡೆಯ ಬಲ್ಲ; ದ್ರೋಣನ ವಿನಾಶಕ್ಕೆ ಜನಿಸಿದ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಭೀಷ್ಮನ ವಜ್ರ ಪ್ರಭಾವೀ, ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಉಗುಳುವ ಸರ್ಪಗಳಂತಿರುವ, ವೇಗದಲ್ಲಿ ಯಮದೂತರ ಸಮನಾಗಿರುವ, ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ಬೀಳುವ, ಒಮ್ಮೆ ರಾಮನೇ ಎದುರಿಸಿದ,

ಸಿಡಿಲುಬಡಿಯುವಂತೆ ದಾರುಣವಾದ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಬಲ್ಲ
ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

05149027a ಪುರುಷಂ ತಂ ನ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಯಃ ಸಹೇತ ಮಹಾವ್ರತಂ|

05149027c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಮೃತೇ ರಾಜನ್ನಿತಿ ಮೇ ಧೀಯತೇ ಮತಿಃ||

ರಾಜನ್! ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆ ಮಹಾವ್ರತ ಪುರುಷನನ್ನು
ಸಹಿಸುವ ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನೂ ನಾನು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ
ಬಂದಿರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

05149028a ಕ್ಷಿಪ್ರಹಸ್ತಶ್ಚಿತ್ರಯೋಧೀ ಮತಃ ಸೇನಾಪತಿರ್ಮಮ|

05149028c ಅಭೇದ್ಯಕವಚಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ಮಾತಂಗ ಇವ ಯೂಥಪಃ||

ಹಿಂಡನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಮಾತಂಗದಂತೆ ಆ ಕ್ಷಿಪ್ರಹಸ್ತ,
ಚಿತ್ರಯೋಧೀ, ಅಭೇದ್ಯಕವಚನು ಸೇನಾಪತಿಯಾಗಬಹುದೆಂದು ನನ್ನ
ಮತ.”

05149029 ಭೀಮ ಉವಾಚ|

05149029a ವಧಾರ್ಥಂ ಯಃ ಸಮುತ್ಪನ್ನಃ ಶಿಖಿಂಡೀ ದ್ರುಪದಾತ್ಮಜಃ|

05149029c ವದಂತಿ ಸಿದ್ಧಾ ರಾಜೇಂದ್ರ ಋಷಯಶ್ಚ ಸಮಾಗತಾಃ||

05149030c ರೂಪಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಂತಿ ಪುರುಷಾ ರಾಮಸ್ಯೇವ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

05149031a ನ ತಂ ಯುದ್ಧೇಷು ಪಶ್ಯಾಮಿ ಯೋ ವಿಭಿಂದ್ಯಾಚ್ಚಿಖಿಂಡಿನಂ|

05149031c ಶಸ್ತ್ರೇಣ ಸಮರೇ ರಾಜನ್ಸಮ್ನದ್ಧಂ ಸ್ಯಂದನೇ ಸ್ಥಿತಂ||

05149032a ದ್ವೈರಥೇ ವಿಷಹೇನ್ನಾನ್ಯೋ ಭೀಷ್ಮಂ ರಾಜನ್ಮಹಾವ್ರತಂ|

05149032c ಶಿಖಂಡಿನಮೃತೇ ವೀರಂ ಸ ಮೇ ಸೇನಾಪತಿರ್ಮತಃ||

ಭೀಮನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜೇಂದ್ರ! ಸೇರಿರುವ ಸಿದ್ಧರು ಋಷಿಗಳು ಶಿಖಂಡಿಯು ಭೀಷ್ಮನ ವಧೆಗಾಗಿಯೇ ಉತ್ಪನ್ನನಾದನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಶಿಖಂಡಿಯು ಸಂಗ್ರಾಮಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವಾಗ ಅವನಲ್ಲಿ ಪುರುಷರು ಮಹಾತ್ಮ ರಾಮನ ರೂಪವನ್ನೇ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ರಾಜನ್! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಆಯುಧಪಾಣಿಯಾಗಿ ನಿಂತ ಶಿಖಂಡಿಯನ್ನು ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಭೇದಿಸುವ ಯಾರನ್ನೂ ನಾನು ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಮಹಾವ್ರತ ಬೀಷ್ಮನನ್ನು ವೀರ ಶಿಖಂಡಿಯ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಎದುರಿಸಲಾರರು. ಅವನೇ ನಮ್ಮ ಸೇನಾಪತಿಯೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.”

05149033 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

05149033a ಸರ್ವಸ್ಯ ಜಗತಸ್ತಾತ ಸಾರಾಸಾರಂ ಬಲಾಬಲಂ|

05149033c ಸರ್ವಂ ಜಾನಾತಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಗತಮೇಷ್ಯಚ್ಚ ಕೇಶವಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಕ್ಕಳೇ! ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲದರ - ಈಗಿನ ಮತ್ತು ಹಿಂದೆ ಆಗಿಹೋದವುಗಳ - ಸಾರಾಸರಗಳನ್ನು ಬಲಾಬಲಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಕೇಶವನಿಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ.

05149034a ಯಮಾಹ ಕೃಷ್ಣೋ ದಾಶಾರ್ಹಃ ಸೋಽಸ್ತು ನೋ ವಾಹಿನೀಪತಿಃ|

05149034c ಕೃತಾಸ್ತ್ರೋ ಹ್ಯಕೃತಾಸ್ತ್ರೋ ವಾ ವೃದ್ಧೋ ವಾ ಯದಿ ವಾ ಯುವಾ||

ಕೃಷ್ಣ ದಾಶಾರ್ಹನು ಯಾರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೋ ಅವನು

ಕೃತಾಸ್ತ್ರನಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಅಕೃತಾಸ್ತ್ರನಾಗಿರಲಿ, ವೃದ್ಧನಾಗಿರಲಿ
ಅಥವಾ ಯುವಕನಾಗಿರಲಿ ಅವನೇ ನಮ್ಮ ವಾಹಿನೀಪತಿಯಾಗಲಿ.

05149035a ಏಷ ನೋ ವಿಜಯೇ ಮೂಲಮೇಷ ತಾತ ವಿಪರ್ಯಯೇ|

05149035c ಅತ್ರ ಪ್ರಾಣಾಶ್ಚ ರಾಜ್ಯಂ ಚ ಭಾವಾಭಾವೌ ಸುಖಾಸುಖೇ||

ಮಕ್ಕಳೇ! ಇವನೇ ನಮ್ಮ ವಿಜಯ-ವಿಪರ್ಯಯಗಳ ಮೂಲ.

ಅವನಲ್ಲಿಯೇ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಣಗಳು, ರಾಜ್ಯ, ಇರುವುದು-ಇಲ್ಲದಿರುವುದು,
ಮತ್ತು ಸುಖ-ಅಸುಖಗಳು ನೆಲೆಸಿವೆ.

05149036a ಏಷ ಧಾತಾ ವಿಧಾತಾ ಚ ಸಿದ್ಧಿರತ್ರ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ|

05149036c ಯಮಾಹ ಕೃಷ್ಣೋ ದಾಶಾರ್ಹಃ ಸ ನಃ ಸೇನಾಪತಿಃ ಕ್ಷಮಃ||

ಇವನೇ ಧಾತಾ, ವಿಧಾತಾ. ಇವನಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಿಯು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗಿದೆ. ಕೃಷ್ಣ
ದಾಶಾರ್ಹನು ಯಾರನ್ನು ಸಮರ್ಥನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೋ ಅವನೇ
ನಮಗೆ ಸೇನಾಪತಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

05149036e ಬ್ರವೀತು ವದತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ನಿಶಾ ಸಮತಿವರ್ತತೇ||

05149037a ತತಃ ಸೇನಾಪತಿಂ ಕೃತ್ವಾ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ವಶವರ್ತಿನಂ|

05149037c ರಾತ್ರಿಶೇಷೇ ವ್ಯತಿಕ್ರಾಂತೇ ಪ್ರಯಾಸ್ಯಾಮೋ ರಣಾಜಿರಂ||

05149037e ಅಧಿವಾಸಿತಶಸ್ತ್ರಾಶ್ಚ ಕೃತಕೌತುಕಮಂಗಲಾಃ||

ಮಾತನಾಡುವವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನು ಹೇಳಲಿ. ರಾತ್ರಿಯು ಮುಗಿಯಲು
ಬಂದಿದೆ. ಕೃಷ್ಣನ ವಶವರ್ತಿ ಯಾಗಿರುವವನನ್ನು ಸೇನಾಪತಿಯನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಉಳಿದಿರುವ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದು, ಮಂಗಲ

ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ, ಸುಹಾಸಿತ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ರಣರಂಗದ ಕಡೆ ಸಾಗೋಣ.””

05149038 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05149038a ತಸ್ಯ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಧೀಮತಃ|

05149038c ಅಬ್ರವೀತ್ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷೋ ಧನಂಜಯಮವೇಕ್ಷ್ಯ ಹ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಧೀಮತ ಧರ್ಮರಾಜನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನು ಧನಂಜಯನನ್ನು ನೋಡಿ ಹೇಳಿದನು:

05149039a ಮಮಾಪ್ಯೇತೇ ಮಹಾರಾಜ ಭವದ್ಭಿಯಃ ಉದಾಹೃತಾಃ|

05149039c ನೇತಾರಸ್ತವ ಸೇನಾಯಾಃ ಶೂರಾ ವಿಕ್ರಾಂತಯೋಧಿನಃ|

05149039e ಸರ್ವ ಏತೇ ಸಮರ್ಥಾ ಹಿ ತವ ಶತ್ರುನ್ವಮರ್ದಿತುಂ||

“ಮಹಾರಾಜ ! ನೀವು ಸೂಚಿಸಿರುವ ಸೇನೆಗಳ ನೇತಾರರೆಲ್ಲರೂ ಶೂರರು, ವಿಕ್ರಾಂತ ಯೋಧರು ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಪುಡಿಮಾಡಲು ಸಮರ್ಥರು ಎಂದು ನನಗೂ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

05149040a ಇಂದ್ರಸ್ಯಾಪಿ ಭಯಂ ಹ್ಯೇತೇ ಜನಯೇಯುರ್ಮಹಾಹವೇ|

05149040c ಕಿಂ ಪುನರ್ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಣಾಂ ಲುಬ್ಧಾನಾಂ ಪಾಪಚೇತಸಾಂ||

ಅವರು ಮಹಾಹವದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಭಯವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವವರು. ಇನ್ನು ಲುಬ್ಧ ಪಾಪಚೇತಸ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರೇನು?

05149041a ಮಯಾಪಿ ಹಿ ಮಹಾಬಾಹೋ ತ್ವತ್ಪ್ರಿಯಾರ್ಥಮರಿಂದಮ|

05149041c ಕೃತೋ ಯತ್ನೋ ಮಹಾಂಸ್ತತ್ರ ಶಮಃ ಸ್ಯಾದಿತಿ ಭಾರತ|

05149041e ಧರ್ಮಸ್ಯ ಗತಮಾನ್ಯುಣ್ಯಂ ನ ಸ್ಮ ವಾಚ್ಯಾ ವಿವಕ್ಷತಾಂ||

ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಅರಿಂದಮ ! ಭಾರತ ! ನಾನೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನ
ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ಶಾಂತಿಯಿರಲಿ ಎಂದು ಮಹಾ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು
ಮಾಡಿದೆ. ನಾವು ಧರ್ಮದ ಋಣವನ್ನು ತೀರಿಸಿದಂತಾಗಿದೆ.
ಮಾತನಾಡ ಬಯಸುವವರು ನಮ್ಮನ್ನು ನಿಂದಿಸಬಾರದು.

05149042a ಕೃತಾರ್ಥಂ ಮನ್ಯತೇ ಬಾಲಃ ಸೋಽಆತ್ಮಾನಮವಿಚಕ್ಷಣಃ|

05149042c ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋ ಬಲಸ್ಥಂ ಚ ಮನ್ಯತೇಽಆತ್ಮಾನಮಾತುರಃ||

ಆ ಬಾಲಬುದ್ಧಿಯ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ತಾನು
ಕೃತಾರ್ಥನೆಂದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ರೋಗಿಯು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ತಾನು
ಬಲಶಾಲಿಯೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

05149043a ಯುಜ್ಯತಾಂ ವಾಹಿನೀ ಸಾಧು ವಧಸಾಧ್ಯಾ ಹಿ ತೇ ಮತಾಃ|

05149043c ನ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಃ ಶಕ್ಯಂತಿ ಸ್ಥಾತುಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಧನಂಜಯಂ||

05149044a ಭೀಮಸೇನಂ ಚ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಂ ಯಮೌ ಚಾಪಿ ಯಮೋಪಮೌ|

05149044c ಯುಯುಧಾನದ್ವಿತೀಯಂ ಚ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಮಮರ್ಷಣಂ||

05149045a ಅಭಿಮನ್ಯುಂ ದ್ರೌಪದೇಯಾನ್ವಿರಾಟದ್ರುಪದಾವಪಿ|

05149045c ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀಪತೀಂಶ್ಚಾನ್ಯಾನ್ನರೇಂದ್ರಾನ್ದೃಢವಿಕ್ರಮಾನ್||

ಆಗಲಿ ! ಸೇನೆಯನ್ನು ಹೂಡು. ವಧಿಸಿಯೇ ಅವರನ್ನು ದಾರಿಗೆ
ತರಬಹುದೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ಧನಂಜಯನನ್ನು,

ಸಂಕೃದ್ಧ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಮತ್ತು ಯಮನಂತಿರುವ ಯಮಳರನ್ನು, ಅದ್ವಿತೀಯ ಯುಯುಧಾನನನ್ನು, ಅಮರ್ಷಣ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು, ಅಭಿಮನ್ಯುವವನ್ನು, ದ್ರೌಪದೇಯರನ್ನು, ವಿರಾಟ ದ್ರುಪದರನ್ನೂ, ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಪತಿಗಳನ್ನೂ, ದೃಢವಿಕ್ರಮರಾದ ಅನ್ಯ ನರೇಂದ್ರರನ್ನೂ ನೋಡಿ ಎದುರಿಸಲು ಅಶಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

05149046a ಸಾರವದ್ಬಲಮಸ್ಮಾಕಂ ದುಷ್ಟಧರ್ಷಂ ದುರಾಸದಂ|

05149046c ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಬಲಂ ಸಂಖ್ಯೇ ವಧಿಷ್ಯತಿ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಸಾರವತ್ತಾದ, ದುಷ್ಟಧರ್ಷವಾದ, ದುರಾಸದವಾದ ನಮ್ಮ ಬಲವು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಬಲವನ್ನು ವಧಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.”

05149047a ಏವಮುಕ್ತೇ ತು ಕೃಷ್ಣೇನ ಸಂಪ್ರಹೃಷ್ಯನ್ನರೋತ್ತಮಾಃ|

05149047c ತೇಷಾಂ ಪ್ರಹೃಷ್ಯಮನಸಾಂ ನಾದಃ ಸಮಭವನ್ಮಹಾನ್||

ಕೃಷ್ಣನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ನರೋತ್ತಮರು ಸಂಪ್ರಹೃಷ್ಯರಾದರು. ಆ ಪ್ರಹೃಷ್ಯಮನಸ್ಕರಲ್ಲಿ ಮಹಾ ನಾದವುಂಟಾಯಿತು.

05149048a ಯೋಗ ಇತ್ಯಥ ಸೈನ್ಯಾನಾಂ ತ್ವರತಾಂ ಸಂಪ್ರಧಾವತಾಂ|

05149048c ಹಯವಾರಣಶಬ್ದಶ್ಚ ನೇಮಿಘೋಷಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ|

05149048e ಶಂಖದುಂದುಭಿನಿಘೋಷಸ್ತುಮುಲಃ ಸರ್ವತೋಽಭವತ್||

“ಯೋಗ” ಎಂದು ಕೂಗಲು ಸೇನೆಗಳು ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಓಡತೊಡಗಿದವು. ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳ ಮತ್ತು ರಥಚಕ್ರಗಳ

ಘೋಷವುಂಟಾಯಿತು. ಎಲ್ಲಕಡೆಯೂ ಶಂಖ-ದುಂದುಭಿ-
ನಿಘೋಷಗಳ ತುಮುಲವಾಯಿತು.

05149049a ಪ್ರಯಾಸ್ಯತಾಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಸಸೈನ್ಯಾನಾಂ ಸಮಂತತಃ|

05149049c ಗಂಗೇವ ಪೂರ್ಣಾ ದುರ್ಧರ್ಷಾ ಸಮದೃಶ್ಯತ ವಾಹಿನೀ||

ಪಾಂಡವರನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದು ಹೊರಟ ಸೇನೆಗಳು ತುಂಬಿ
ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಗಂಗಾ ಪ್ರವಾಹದಂತೆ ದುರ್ಧರ್ಷವಾಗಿ ಕಂಡಿತು.

05149050a ಅಗ್ರಾನೀಕೇ ಭೀಮಸೇನೋ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರೌ ಚ ದಂಶಿತೌ|

05149050c ಸೌಭದ್ರೋ ದ್ರೌಪದೇಯಾಶ್ಚ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಾಶ್ಚ ಪಾರ್ಷತಃ|

05149050e ಪ್ರಭದ್ರಕಾಶ್ಚ ಪಾಂಚಾಲಾ ಭೀಮಸೇನಮುಖಾ ಯಯುಃ||

ಸೇನೆಯ ಮುಂದೆ ಭೀಮಸೇನ ಮತ್ತು ಕವಚಧಾರಿ
ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರರಿವರು ನಡೆದರು. ಭೀಮಸೇನನ ಹಿಂದೆ ಸೌಭದ್ರಿ,
ದ್ರೌಪದೇಯರು, ಪಾರ್ಷತ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ, ಪಾಂಚಾಲರು ಮತ್ತು
ಪ್ರಭದ್ರಕರು ನಡೆದರು.

05149051a ತತಃ ಶಬ್ದಃ ಸಮಭವತ್ಸಮುದ್ರಸ್ಯೈವ ಪರ್ವಣಿ|

05149051c ಹೃಷ್ಟಾನಾಂ ಸಂಪ್ರಯಾತಾನಾಂ ಘೋಷೋ ದಿವಮಿವಾಸ್ಪೃಶತ್||

ಆಗ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಂದು ಸಮುದ್ರವು ಭೋರ್ಗರೆಯುವಂತೆ ಹರ್ಷದಿಂದ
ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತಿರುವವರ ಘೋಷವು ದಿವವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವಷ್ಟಾಯಿತು.

05149052a ಪ್ರಹೃಷ್ಟಾ ದಂಶಿತಾ ಯೋಧಾಃ ಪರಾನೀಕವಿದಾರಣಾಃ|

05149052c ತೇಷಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಯಯೌ ರಾಜಾ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಹರ್ಷಿತರಾದ, ಸಂಪೂರ್ಣ ರಕ್ಷಿತರಾದ, ಶತ್ರುಸೇನೆಯನ್ನು
ತುಂಡರಿಸಬಲ್ಲ ಆ ಯೋಧರ ಮಧ್ಯೆ ರಾಜಾ ಕುಂತೀಪುತ್ರ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ನಡೆದನು.

05149053a ಶಕಟಾಪಣವೇಶಾಶ್ಚ ಯಾನಯುಗ್ಯಂ ಚ ಸರ್ವಶಃ|

05149053c ಕೋಶಯಂತ್ರಾಯುಧಂ ಚೈವ ಯೇ ಚ ವೈದ್ಯಾಶ್ಚಿಕಿತ್ಸಕಾಃ||

05149054a ಫಲ್ಲು ಯಚ್ಚ ಬಲಂ ಕಿಂ ಚಿತ್ತಧೈವ ಕೃಶದುರ್ಬಲಂ|

05149054c ತತ್ಸಂಗೃಹ್ಯ ಯಯೌ ರಾಜಾ ಯೇ ಚಾಪಿ ಪರಿಚಾರಕಾಃ||

ಬಂಡಿಗಳು, ವ್ಯಾಪಾರದ ಬಂಡಿಗಳು, ವೇಶ್ಯಾವಾಟಿಕೆಗಳು, ಬಂಡಿಗಳ
ಸರಣಿ, ಕೋಶಯಂತ್ರಗಳು, ಆಯುಧಗಳು, ವೈದ್ಯರು, ಚಿಕಿತ್ಸಕರು,
ಸೇನೆಯನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬಂದಿರುವ ಕೃಷ-ದುರ್ಬಲರನ್ನೂ
ಪರಿಚಾರಕರನ್ನೂ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ರಾಜನು ಹೊರಟನು.

05149055a ಉಪಪ್ಲವ್ಯೇ ತು ಪಾಂಚಾಲೀ ದ್ರೌಪದೀ ಸತ್ಯವಾದಿನೀ|

05149055c ಸಹ ಸ್ತ್ರೀಭಿರ್ನಿವವೃತೇ ದಾಸೀದಾಸಸಮಾವೃತಾ||

ಪಾಂಚಾಲೀ ಸತ್ಯವಾದಿನೀ ದ್ರೌಪದಿಯು ಉಪಪ್ಲವ್ಯದಲ್ಲಿ ಇತರ
ಸ್ತ್ರೀಯರೊಂದಿಗೆ ದಾಸೀದಾಸರೊಂದಿಗೆ ಉಳಿದುಕೊಂಡಳು.

05149056a ಕೃತ್ವಾ ಮೂಲಪ್ರತೀಕಾರಾನ್ ಗುಲ್ಮೈಃ ಸ್ಥಾವರಜಂಗಮೈಃ|

05149056c ಸ್ಕಂಧಾವಾರೇಣ ಮಹತಾ ಪ್ರಯಯಃ ಪಾಂಡುನಂದನಾಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುವ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುವ ಸೇನೆಗಳಿಂದ ಮೂಲಭೂತ
ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ಪಾಂಡುನಂದನರು ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದರು.

05149057a ದದತೋ ಗಾಂ ಹಿರಣ್ಯಂ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈರಭಿಸಂವೃತಾಃ|

05149057c ಸ್ತೂಯಮಾನಾ ಯಯೂ ರಾಜನೃಥೈರ್ಮಣಿವಿಭೂಷಿತೈಃ||

ರಾಜನ್! ಮಣಿವಿಭೂಷಿತ ರಥಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಸತ್ತುವರೆದು
ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಗೋವು ಹಿರಣ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ
ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದರು.

05149058a ಕೇಕಯಾ ಧೃಷ್ಟಕೇತುಶ್ಚ ಪುತ್ರಃ ಕಾಶ್ಯಸ್ಯ ಚಾಭಿಭೂಃ|

05149058c ಶ್ರೇಣಿಮಾನ್ವಸುದಾನಶ್ಚ ಶಿಖಿಂಡೀ ಚಾಪರಾಜಿತಃ||

05149059a ಹೃಷ್ಟಾಸ್ತುಷ್ಟಾಃ ಕವಚಿನಃ ಸಶಸ್ತ್ರಾಃ ಸಮಲಂಕೃತಾಃ|

05149059c ರಾಜಾನಮನ್ವಯಃ ಸರ್ವೇ ಪರಿವಾರ್ಯ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ||

ಕೇಕಯರು, ಧೃಷ್ಟಕೇತು, ಕಾಶಿಯ ರಾಜನ ಮಗ, ಶ್ರೇಣಿಮಾನ್,
ವಸುದಾನ, ಅಪರಾಜಿತ ಶಿಖಿಂಡೀ ಇವರು ಹೃಷ್ಟರೂ ತುಷ್ಟರೂ ಆಗಿ,
ಕವಚಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಸಶಸ್ತ್ರರಾಗಿ, ಸಮಲಂಕೃತರಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ರಾಜ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದರು.

05149060a ಜಘನಾರ್ಥೇ ವಿರಾಟಶ್ಚ ಯಜ್ಞಾಸೇನಶ್ಚ ಸೋಮಕಿಃ|

05149060c ಸುಧರ್ಮಾ ಕುಂತಿಭೋಜಶ್ಚ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಸ್ಯ ಚಾತ್ಮಜಾಃ||

05149061a ರಥಾಯುತಾನಿ ಚತ್ವಾರಿ ಹಯಾಃ ಪಂಚಗುಣಾಸ್ತತಃ|

05149061c ಪತ್ತಿಸೈನ್ಯಂ ದಶಗುಣಂ ಸಾದಿನಾಮಯುತಾನಿ ಷಟ್||

ಹಿಂದೆ ವಿರಾಟ, ಯಜ್ಞಾಸೇನ, ಸೋಮಕಿ, ಸುಧರ್ಮ, ಕುಂತಿಭೋಜ,
ಮತ್ತು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ಮಕ್ಕಳು - ನಲವತ್ತು ಸಾವಿರ ರಥಗಳು, ಅದರ

ಐದುಪಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಕುದುರೆಗಳು, ಅದರ ಹತ್ತು ಪಟ್ಟು
ಕಾಲಾಳುಗಳು, ಮತ್ತು ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ಸವಾರಿ ಸೈನಿಕರೊಂದಿಗೆ
ನಡೆದರು.

05149062a ಅನಾಧೃಷ್ಟಿಶ್ಚೇಕಿತಾನಶ್ಚೇದಿರಾಜೋಽಥ ಸಾತ್ಯಕಿಃ|

05149062c ಪರಿವಾರ್ಯ ಯಯುಃ ಸರ್ವೇ ವಾಸುದೇವಧನಂಜಯೌ||

ಅನಾಧೃಷ್ಟಿ, ಚೇಕಿತಾನ, ಚೇದಿರಾಜ ಮತ್ತು ಸಾತ್ಯಕಿ ಎಲ್ಲರೂ
ವಾಸುದೇವ-ಧನಂಜಯರನ್ನು ಸುತ್ತವರೆದು ನಡೆದರು.

05149063a ಆಸಾದ್ಯ ತು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ ವ್ಯೂಥಾನೀಕಾಃ ಪ್ರಹಾರಿಣಃ|

05149063c ಪಾಂಡವಾಃ ಸಮದೃಶ್ಯಂತ ನರ್ದಂತೋ ವೃಷಭಾ ಇವ||

ಸೇನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಸೇರಿ ಪಾಂಡವರು ಫೀಳಿಡುವ
ಹೋರಿಗಳಂತೆ ಕಂಡುಬಂದರು.

05149064a ತೇಽವಗಾಹ್ಯ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ ಶಂಖಾನ್ದಧ್ಮುರರಿಂದಮಾಃ|

05149064c ತಥೈವ ದಧ್ಮತುಃ ಶಂಖೌ ವಾಸುದೇವಧನಂಜಯೌ||

ಆ ಅರಿಂದಮರು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ಶಂಖಗಳನ್ನು ಊದಿದರು.
ಹಾಗೆಯೇ ವಾಸುದೇವ-ಧನಂಜಯರೂ ಶಂಖಗಳನ್ನು ಊದಿದರು.

05149065a ಪಾಂಚಜನ್ಯಸ್ಯ ನಿಘೋಷಂ ವಿಸ್ಫೂರ್ಜಿತಮಿವಾಶನೇಃ|

05149065c ನಿಶಮ್ಯ ಸರ್ವಸ್ಮೈನ್ಯಾನಿ ಸಮಹೃಷ್ಯಂತ ಸರ್ವಶಃ||

ಸಿಡಿಲು ಬಡಿದಂತೆ ಕೇಳಿಬಂದ ಪಾಂಚಜನ್ಯದ ನಿಘೋಷವನ್ನು ಕೇಳಿ

ಸರ್ವ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಕಡೆಯೂ ಹರ್ಷೋದ್ಗಾರವಾಯಿತು.

05149066a ಶಂಖದುಂದುಭಿಸಂಸೃಷ್ಟಿಃ ಸಿಂಹನಾದಸ್ತರಸ್ವಿನಾಂ|

05149066c ಪೃಥಿವೀಂ ಚಾಂತರಿಕ್ಷಂ ಚ ಸಾಗರಾಂಶ್ಚಾನ್ವನಾದಯತ್||

ತರಸ್ವಿಗಳ ಸಿಂಹನಾದಗಳೊಂದಿಗೆ ಶಂಖದುಂದುಭಿಗಳು ಸೇರಿ
ನಾದವು ಭೂಮಿ, ಅಂತರಿಕ್ಷ ಮತ್ತು ಸಾಗರಗಳನ್ನು ಸೇರಿತು.

05149067a ತತೋ ದೇಶೇ ಸಮೇ ಸ್ಥಿಗ್ಧೇ ಪ್ರಭೂತಯವಸೇಂಧನೇ|

05149067c ನಿವೇಶಯಾಮಾಸ ತದಾ ಸೇನಾಂ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

05149068a ಪರಿಹೃತ್ಯ ಶ್ಮಶಾನಾನಿ ದೇವತಾಯತನಾನಿ ಚ|

05149068c ಆಶ್ರಮಾಂಶ್ಚ ಮಹರ್ಷೀಣಾಂ ತೀರ್ಥನ್ಯಾಯತನಾನಿ ಚ||

ಆಗ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸಮಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ, ಸುಂದರವಾದ,
ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರು ಮೇವುಗಳಿರುವಲ್ಲಿ, ಶ್ಮಶಾನ, ದೇವಾಲಯ,
ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಆಶ್ರಮ, ತೀರ್ಥಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ತನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು
ಬೀಡುಬಿಡಿಸಿದನು.

05149069a ಮಧುರಾನೂಷರೇ ದೇಶೇ ಶಿವೇ ಪುಣ್ಯೇ ಮಹೀಪತಿಃ|

05149069c ನಿವೇಶಂ ಕಾರಯಾಮಾಸ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಮಹೀಪತಿ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಮಂಗಳ, ಪುಣ್ಯ, ಉಪ್ಪಿಲ್ಲದ
ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬಿಡಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡನು.

05149070a ತತಶ್ಚ ಪುನರುತ್ಥಾಯ ಸುಖೀ ವಿಶ್ರಾಂತವಾಹನಃ|

05149070c ಪ್ರಯಯೌ ಪೃಥಿವೀಪಾಲೈರ್ವೃತಃ ಶತಸಹಸ್ರಶಃ||

ವಾಹನಗಳು ವಿಶ್ರಾಂತಿಪಡೆದು ಸುಖಿಗಳಾದ ನಂತರ, ಪುನಃ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ಪೃಥಿವೀಪಾಲರಿಂದ ಆವೃತನಾಗಿ ಪುನಃ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದನು.

05149071a ವಿದ್ರಾವ್ಯ ಶತಶೋ ಗುಲ್ಮಾನ್ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಸೈನಿಕಾನ್|

05149071c ಪರ್ಯಕ್ರಾಮತ್ಸಮಂತಾಚ್ಚ ಪಾರ್ಥೇನ ಸಹ ಕೇಶವಃ||

ಪಾರ್ಥನೊಂದಿಗೆ ಕೇಶವನು ಸುತ್ತು ಹಾಕಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ನೂರಾರು ಗುಪ್ತಚಾರಿ ಸೈನಿಕ ತುಕಡಿಗಳನ್ನು ಓಡಿಸಿದನು.

05149072a ಶಿಬಿರಂ ಮಾಪಯಾಮಾಸ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಶ್ಚ ಪಾರ್ಷತಃ|

05149072c ಸಾತ್ಯಕಿಶ್ಚ ರಥೋದಾರೋ ಯುಯುಧಾನಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್||

05149073a ಆಸಾದ್ಯ ಸರಿತಂ ಪುಣ್ಯಾಂ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರೇ ಹಿರಣ್ಯತೀಂ|

05149073c ಸೂಪತೀರ್ಥಾಂ ಶುಚಿಜಲಾಂ ಶರ್ಕರಾಪಂಕವರ್ಜಿತಾಂ||

ಪಾರ್ಷತ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ರಥೋದಾರ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಯುಯುಧಾನ ಸಾತ್ಯಕಿಯೊಡನೆ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸೂಪತೀರ್ಥ, ಶುದ್ಧ ನೀರಿನ, ಕಲ್ಲು-ಕೆಸರುಗಳಿಂದ ವರ್ಜಿತವಾದ ಪುಣ್ಯ ಹಿರಣ್ಯತೀ ನದಿಯವರೆಗೆ ಅಳೆದರು.

05149074a ಖಾನಯಾಮಾಸ ಪರಿಖಾಂ ಕೇಶವಸ್ತತ್ರ ಭಾರತ|

05149074c ಗುಪ್ತಾರ್ಥಮಪಿ ಚಾದಿಶ್ಯ ಬಲಂ ತತ್ರ ನ್ಯವೇಶಯತ್||

ಭಾರತ ! ಅಲ್ಲಿ ಕೇಶವನು ಒಂದು ಕೋಡಿಯನ್ನು ತೋಡಿಸಿ, ಗುಪ್ತ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿ ಬಲವೊಂದನ್ನು ಇರಿಸಿದನು.

05149075a ವಿಧಿಯಃ ಶಿಬಿರಸ್ಯಾಸೀತ್ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

05149075c ತದ್ವಿಧಾನಿ ನರೇಂದ್ರಾಣಾಂ ಕಾರಯಾಮಾಸ ಕೇಶವಃ||

05149076a ಪ್ರಭೂತಜಲಕಾಷ್ಠಾನಿ ದುರಾಧರ್ಷತರಾಣಿ ಚ|

05149076c ಭಕ್ಷ್ಯ ಭೋಜ್ಯೋಪಪನ್ನಾನಿ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವರ ಶಿಬಿರಗಳಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಇತರ ನರೇಂದ್ರರಿಗೂ ಕೂಡ ಕೇಶವನು ಹೇರಳವಾಗಿ ನೀರು-ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನೂ, ಕಡುರಕ್ಷಣೆಗಳನ್ನೂ, ಭಕ್ಷ್ಯ-ಭೋಜ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು.

05149077a ಶಿಬಿರಾಣಿ ಮಹಾರ್ಹಾಣಿ ರಾಜ್ಞಾಂ ತತ್ರ ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್|

05149077c ವಿಮಾನಾನೀವ ರಾಜೇಂದ್ರ ನಿವಿಷ್ಟಾನಿ ಮಹೀತಲೇ||

ರಾಜೇಂದ್ರ ! ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಆ ವೈಭವೋಪೇತ ಶಿಬಿರಗಳು ಮಹೀತಲಕ್ಕೆ ಬಂದಿಳಿದ ವಿಮಾನಗಳಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

05149078a ತತ್ರಾಸಂ ಶಿಲ್ಪಿನಃ ಪ್ರಾಜ್ಞಾಃ ಶತಶೋ ದತ್ತವೇತನಾಃ|

05149078c ಸರ್ವೋಪಕರಣೈರ್ಯುಕ್ತಾ ವೈದ್ಯಾಶ್ಚ ಸುವಿಶಾರದಾಃ||

ಅಲ್ಲಿ ನೂರಾರು, ವೇತನಗಳನ್ನು ಪಡೆದ, ಪ್ರಾಜ್ಞ ಶಿಲ್ಪಿಗಳಿದ್ದರು. ಸುವಿಶಾರದ, ಸರ್ವೋಪಕರಣಯುಕ್ತ ವೈದ್ಯರಿದ್ದರು.

05149079a ಜ್ಯಾಧನುರ್ವರ್ಮಶಸ್ತ್ರಾಣಾಂ ತಥೈವ ಮಧುಸರ್ಪಿಷೋಃ|

05149079c ಸಸರ್ಜ ರಸಪಾಂಸೂನಾಂ ರಾಶಯಃ ಪರ್ವತೋಪಮಾಃ||

05149080a ಬಹೂದಕಂ ಸುಯವಸಂ ತುಷಾಂಗಾರಸಮನ್ವಿತಂ|

05149080c ಶಿಬಿರೇ ಶಿಬಿರೇ ರಾಜಾ ಸಂಚಕಾರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

05149081a ಮಹಾಯಂತ್ರಾಣಿ ನಾರಾಚಾಸ್ತೋಮರಕ್ಷಿಪರಶ್ವಧಾಃ|

05149081c ಧನೂಂಷಿ ಕವಚಾದೀನಿ ಹೃದ್ಯಭೂವನ್ಮುಖಾಂ ತದಾ||

ಶಿಬಿರ ಶಿಬಿರಗಳಿಗೂ ರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಧನುಸ್ಸು-
ಬಾಣಗಳನ್ನು, ಕವಚ-ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು, ಜೇನು-ತುಪ್ಪಗಳನ್ನು,
ಪರ್ವತಗಳಂತೆ ತೋರುವ ರಾಶಿಗಟ್ಟಲೆ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು,
ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರು, ಉತ್ತಮ ಹುಲ್ಲು, ಇದ್ದಿಲು-ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು,
ಮಹಾಯಂತ್ರಗಳನ್ನು, ಕಬ್ಬಿಣದ ಬಾಣ-ತೋಮರ-ಈಟಿ-
ಕೊಡಲಿಗಳನ್ನು, ಧನುಸ್ಸು-ಕವಚಾದಿಗಳನ್ನು, ಮನುಷ್ಯರ ಎದೆಗಳನ್ನು
ಸಿಂಗರಿಸುವ ಕವಚಗಳನ್ನು ಕೊಡಿಸಿದನು.

05149082a ಗಜಾಃ ಕಂಕಟಸನ್ನಾಹಾ ಲೋಹವರ್ಮೋತ್ತರಚ್ಚ ದಾಃ|

05149082c ಅದೃಶ್ಯಂಸ್ತತ್ರ ಗಿಯಾಭಾಃ ಸಹಸ್ರಶತಯೋಧಿನಃ||

ಮೊಳೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಲೋಹದ ಹೊದಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊದಿಸಿದ,
ಪರ್ವತಗಳಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ, ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ಯೋಧರೊಂದಿಗೆ
ಹೋರಾಡಬಲ್ಲ ಆನೆಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದವು.

05149083a ನಿವಿಷ್ಟಾನ್ಪಾಂಡವಾಂಸ್ತತ್ರ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಮಿತ್ರಾಣಿ ಭಾರತ|

05149083c ಅಭಿಸಸ್ರಯ್ಯ ಧೋದ್ದೇಶಂ ಸಬಲಾಃ ಸಹವಾಹನಾಃ||

ಭಾರತ ! ಪಾಂಡವರು ಅಲ್ಲಿ ಬೀಡುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಅವರ ಮಿತ್ರರು ಸೇನೆಗಳೊಂದಿಗೆ, ವಾಹನಗಳೊಂದಿಗೆ ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರಿದರು.

05149084a ಚರಿತಬ್ರಹ್ಮ ಚರ್ಯಾಸ್ತೇ ಸೋಮಪಾ ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣಾಃ|

05149084c ಜಯಾಯ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಣಾಂ ಸಮಾಜಗ್ಮುರ್ಮಹೀಕ್ಷಿತಃ||

ಬ್ರಹ್ಮ ಚರ್ಯವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದ, ಸೋಮವನ್ನು ಕುಡಿದ, ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನಿತ್ತ, ಮಹೀಕ್ಷಿತರು ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ ಜಯಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದು ಸೇರಿಕೊಂಡರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸೈನ್ಯನಿರ್ಯಾಣ
ಪರ್ವಣಿ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಪ್ರವೇಶೇ

ಏಕೋನಪಂಚಾಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ವ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಪ್ರವೇಶದಲ್ಲಿ ನೂರಾನಲ್ವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೫೦

ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಕೌರವ ಸೇನೆಯ ಸಿದ್ಧತೆ

ಕೃಷ್ಣನು ಹೊರಟುಹೋದ ನಂತರ ದುರ್ಯೋಧನನು ಯುದ್ಧದ

ತಯಾರಿ ನಡೆಸಿ ಮರುದಿನವೇ ಸೇನೆಯು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ
ಹೊರಡಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದುದು (೧-೧೬). ಹಸ್ತಿನಾಪುರದಲ್ಲಿ
ನಡೆದ ಯುದ್ಧ ಸಿದ್ಧತೆ (೧೭-೨೭).

05150001 ಜನಮೇಜಯ ಉವಾಚ|

05150001a ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ ಸಹಾನೀಕಮುಪಯಾಂತಂ ಯುಯುತ್ಸಯಾ|

05150001c ಸಂನಿವಿಷ್ಟಂ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರೇ ವಾಸುದೇವೇನ ಪಾಲಿತಂ||

05150002a ವಿರಾಟದ್ರುಪದಾಭ್ಯಾಂ ಚ ಸಪುತ್ರಾಭ್ಯಾಂ ಸಮನ್ವಿತಂ|

05150002c ಕೇಕಯೈರ್ವೃಷ್ಟಿಭಿಶ್ಚೈವ ಪಾರ್ಥಿವೈಃ ಶತಶೋ ವೃತಂ||

05150003a ಮಹೇಂದ್ರಮಿವ ಚಾದಿತ್ಯೈರಭಿಗುಪ್ತಂ ಮಹಾರಥೈಃ|

05150003c ಶ್ರುತ್ವಾ ದುರ್ಯೋಧನೋ ರಾಜಾ ಕಿಂ ಕಾರ್ಯಂ ಪ್ರತ್ಯಪದ್ಯತ||

ಜನಮೇಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ವಾಸುದೇವನಿಂದ ಪಾಲಿತನಾಗಿ,
ವಿರಾಟ-ದ್ರುಪದರು ಮತ್ತು ಅವರ ಮಕ್ಕಳೊಡಗೂಡಿ, ಮಹೇಂದ್ರನು
ಆದಿತ್ಯರಿಂದ ಕಾಯಲ್ಪಡುವಂತೆ ಕೇಕಯ-ವೃಷ್ಟಿಗಳ ನೂರಾರು
ಮಹಾರಥ ಪಾರ್ಥಿವರಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು, ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು
ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ತನ್ನ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಬಂದು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ
ಬೀಡುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಕೇಳಿ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನನು ಏನು
ಮಾಡಿದನು?

05150004a ಏತದಿಚ್ಛಾಮ್ಯಹಂ ಶ್ರೋತುಂ ವಿಸ್ತರೇಣ ತಪೋಧನ|

05150004c ಸಂಭ್ರಮೇ ತುಮುಲೇ ತಸ್ಮಿನ್ಯದಾಸೀತ್ಕುರುಜಾಂಗಲೇ||

ತಪೋಧನ ! ಕುರುಜಾಂಗಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ತುಮುಲ-ಸಂಭ್ರಮಗಳನ್ನು
ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

05150005a ವ್ಯಥಯೇರ್ಹಿ ದೇವಾನಾಂ ಸೇನಾಮಪಿ ಸಮಾಗಮೇ|

05150005c ಪಾಂಡವಾ ವಾಸುದೇವಶ್ಚ ವಿರಾಟದ್ರುಪದೌ ತಥಾ||

05150006a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಶ್ಚ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಃ ಶಿಖಿಂಡೀ ಚ ಮಹಾರಥಃ|

05150006c ಯುಯುಧಾನಶ್ಚ ವಿಕ್ರಾಂತೋ ದೇವೈರಪಿ ದುರಾಸದಃ||

ದೇವಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ದೇವತೆಗಳೂ ಈ ದುರಾಸದ ಪಾಂಡವರು,
ವಾಸುದೇವ, ವಿರಾಟ, ದ್ರುಪದ, ಪಾಂಚಾಲ್ಯ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ,
ಮಹಾರಥಿ ಶಿಖಿಂಡೀ ಮತ್ತು ವಿಕ್ರಾಂತ ಯುಯುಧಾನರನ್ನು ಸಮರದಲ್ಲಿ
ಎದುರಿಸುವ ಮೊದಲು ತತ್ತರಿಸಿಯಾರು.

05150007a ಏತದಿಚ್ಛಾಮ್ಯಹಂ ಶ್ರೋತುಂ ವಿಸ್ತರೇಣ ತಪೋಧನ|

05150007c ಕುರೂಣಾಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಚ ಯದ್ಯದಾಸೀದ್ವಿಚೇಷ್ಟಿತಂ||

ತಪೋಧನ ! ಕುರು ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರು ಆಗ ಮಾಡಿದುದನ್ನು
ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

05150008 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05150008a ಪ್ರತಿಯಾತೇ ತು ದಾಶಾರ್ಹೇ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ತದಾ|

05150008c ಕರ್ಣಂ ದುಃಶಾಸನಂ ಚೈವ ಶಕುನಿಂ ಚಾಬ್ರವೀದಿದಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ದಾಶಾರ್ಹನು ಹೊರಟು ಹೋದ
ನಂತರ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನನು ಕರ್ಣ, ದುಃಶಾಸನ ಮತ್ತು

ಶಕುನಿಯರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

05150009a ಅಕೃತೇನೈವ ಕಾರ್ಯೇಣ ಗತಃ ಪಾರ್ಥಾನಧೋಕ್ಷಜಃ|

05150009c ಸ ಏನಾನ್ಮನ್ಯುನಾವಿಷ್ಟೋ ಧ್ರುವಂ ವಕ್ಷ್ಯತ್ಯಸಂಶಯಂ||

“ಅಧೋಕ್ಷಜನು ಕಾರ್ಯವು ನಡೆಯಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಪಾರ್ಥರಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಮಾತನಾಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

05150010a ಇಷ್ಟೋ ಹಿ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಪಾಂಡವೈರ್ಮಮ ವಿಗ್ರಹಃ|

05150010c ಭೀಮಸೇನಾರ್ಜುನೌ ಚೈವ ದಾಶಾರ್ಹಸ್ಯ ಮತೇ ಸ್ಥಿತೌ||

ಏಕೆಂದರೆ ವಾಸುದೇವನು ಪಾಂಡವರು ಮತ್ತು ನನ್ನ ನಡುವೆ ಯುದ್ಧವಾಗಲೆಂದೇ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಾನೆ. ಭೀಮಾರ್ಜುನರೂ ಕೂಡ ದಾಶಾರ್ಹನ ಅಭಿಮತವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

05150011a ಅಜಾತಶತ್ರುರಪ್ಯದ್ಯ ಭೀಮಾರ್ಜುನವಶಾನುಗಃ|

05150011c ನಿಕೃತಶ್ಚ ಮಯಾ ಪೂರ್ವಂ ಸಹ ಸರ್ವೈಃ ಸಹೋದರೈಃ||

ಅಜಾತಶತ್ರುವು ಇಂದು ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ವಶದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಅವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಾನು ಹಿಂದೆ ಆ ಎಲ್ಲ ಸಹೋದರರೊಂದಿಗೆ ಕೆಟ್ಟದ್ದಾಗಿ ವ್ಯವಹರಿಸಿದ್ದೇನೆ.

05150012a ವಿರಾಟದ್ರುಪದೌ ಚೈವ ಕೃತವೈರೌ ಮಯಾ ಸಹ|

05150012c ತೌ ಚ ಸೇನಾಪ್ರಣೇತಾರೌ ವಾಸುದೇವವಶಾನುಗೌ||

ವಿರಾಟ-ದ್ರುಪದರಿಗೂ ಕೂಡ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ವೈರವಿತ್ತು. ಆ ಇಬ್ಬರೂ
ಸೇನಾಪ್ರಣೇತಾರರೂ ವಾಸುದೇವನ ವಶಾನುಗರು.

05150013a ಭವಿತಾ ವಿಗ್ರಹಃ ಸೋಽಯಂ ತುಮುಲೋ ಲೋಮಹರ್ಷಣಃ|

05150013c ತಸ್ಮಾತ್ಸಾಂಗ್ರಾಮಿಕಂ ಸರ್ವಂ ಕಾರಯದ್ಧಮತಂದ್ರಿತಾಃ||

ತುಮುಲವೂ ಲೋಮಹರ್ಷಣವೂ ಆದ ಯುದ್ಧವಾಗಲಿದೆ.
ಆದುದರಿಂದ ತೆರವಿಲ್ಲದ ಎಲ್ಲ ಸಿದ್ಧತೆಗಳೂ ನಡೆಯಲಿ.

05150014a ಶಿಬಿರಾಣಿ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರೇ ಕ್ರಿಯಂತಾಂ ವಸುಧಾಧಿಪಾಃ|

05150014c ಸುಪರ್ಯಾಪ್ತಾವಕಾಶಾನಿ ದುರಾದೇಯಾನಿ ಶತ್ರುಭಿಃ||

05150015a ಆಸನ್ನಜಲಕಾಷ್ಠಾನಿ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ|

05150015c ಅಚ್ಚೇದ್ಯಾಹಾರಮಾರ್ಗಾಣಿ ರತ್ನೋಚ್ಚಯಚಿತಾನಿ ಚ||

05150015e ವಿವಿಧಾಯುಧಪೂರ್ಣಾನಿ ಪತಾಕಾಧ್ವಜವಂತಿ ಚ||

ಶತ್ರುಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ಆಕ್ರಮಣಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಂತೆ
ವಸುಧಾಧಿಪರು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ.
ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ನೀರು-ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳ ಸೌಕರ್ಯವಾಗಲಿ. ರತ್ನಗಳು,
ಸಂಪತ್ತು, ವಿವಿಧ ಆಯುಧಗಳು, ಪತಾಕ-ಧ್ವಜಗಳನ್ನು ತಲುಪಿಸುವ
ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನ ಮಾರ್ಗವು ತಯಾರಿಸಲ್ಪಡಲಿ.

05150016a ಸಮಾಶ್ಚ ತೇಷಾಂ ಪಂಥಾನಃ ಕ್ರಿಯಂತಾಂ ನಗರಾದ್ಭುಃ|

05150016c ಪ್ರಯಾಣಂ ಘುಷ್ಯತಾಮದ್ಯ ಶ್ವೋಭೂತ ಇತಿ ಮಾಚಿರಂ||

ನಗರದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವ ದಾರಿಗಳನ್ನು ಸಮಮಾಡಲಿ.

ನಾಳೆಯೇ ಪ್ರಯಾಣವೆಂದು ಘೋಷಿಸಿರಿ.”

05150017a ತೇ ತಥೇತಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಯ ಶ್ವೋಭೂತೇ ಚಕ್ರೀ ತಥಾ|

05150017c ಹೃಷ್ಯರೂಪಾ ಮಹಾತ್ಮಾನೋ ವಿನಾಶಾಯ ಮಹೀಕ್ಷಿತಾಂ||

“ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ!” ಎಂದು ಭರವಸೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ಅವರು ಕಾರ್ಯನಿರತರಾದರು. ಮರುದಿನ ಹೃಷ್ಯರೂಪರಾಗಿ ಆ ಮಹಾತ್ಮರು ಮಹೀಕ್ಷಿತರ ವಿನಾಶಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು.

05150018a ತತಸ್ತೇ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ ಸರ್ವೇ ತಚ್ಚುತ್ವಾ ರಾಜಶಾಸನಂ|

05150018c ಆಸನೇಭ್ಯೋ ಮಹಾರ್ಹೇಭ್ಯ ಉದತಿಷ್ಠನ್ನಮರ್ಷಿತಾಃ||

05150019a ಬಾಹೂನ್ವರಿಘಸಂಕಾಶಾನ್ಸಂಸ್ಪೃಶಂತಃ ಶನ್ಯೈಃ ಶನ್ಯೈಃ|

05150019c ಕಾಂಚನಾಂಗದದೀಪ್ತಾಂಶ್ಚ ಚಂದನಾಗರುಭೂಷಿತಾನ್||

ಆ ರಾಜಶಾಸನವನ್ನು ಕೇಳಿ ಪಾರ್ಥಿವರೆಲ್ಲರೂ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಆಸನಗಳಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದು, ನಿಧಾನವಾಗಿ ಪರಿಘಗಳಂತಿದ್ದ ಕಾಂಚನ ಅಂಗದಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ, ಚಂದನ ಅಗರುಗಳಿಂದ ಭೂಷಿತವಾದ ತಮ್ಮ ಬಾಹುಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಕೊಂಡರು.

05150020a ಉಷ್ಟೀಷಾಣಿ ನಿಯಚ್ಚಂತಃ ಪುಂಡರೀಕನಿಭೈಃ ಕರೈಃ|

05150020c ಅಂತರೀಯೋತ್ತರೀಯಾಣಿ ಭೂಷಣಾನಿ ಚ ಸರ್ವಶಃ||

ಪುಂಡರೀಕಗಳಂತಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಕೈಗಳಿಂದ ಮುಂಡಾಸುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಅಂತರೀಯ-ಉತ್ತರೀಯಗಳನ್ನೂ ಎಲ್ಲ ಭೂಷಣಗಳನ್ನೂ ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡರು.

05150021a ತೇ ರಥಾನ್ರಥಿನಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಾ ಹಯಾಂಶ್ಚ ಹಯಕೋವಿದಾಃ|

05150021c ಸಜ್ಜಯಂತಿ ಸ್ಮ ನಾಗಾಂಶ್ಚ ನಾಗಶಿಕ್ಷಾಸು ನಿಷ್ಠಿತಾಃ||

ಅವರ ಸಾರಥಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರು ರಥಗಳನ್ನೂ, ಹಯಕೋವಿದರು
ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳ ಮಾವುತರು ಆನೆಗಳನ್ನೂ
ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿದರು.

05150022a ಅಥ ವರ್ಮಾಣಿ ಚಿತ್ರಾಣಿ ಕಾಂಚನಾನಿ ಬಹೂನಿ ಚ|

05150022c ವಿವಿಧಾನಿ ಚ ಶಸ್ತ್ರಾಣಿ ಚಕ್ರುಃ ಸಜ್ಜಾನಿ ಸರ್ವಶಃ||

ಅನಂತರ ಬಹಳಷ್ಟು ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಕಾಂಚನ ಕವಚಗಳನ್ನು ಮತ್ತು
ಎಲ್ಲ ವಿವಿಧ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿದರು.

05150023a ಪದಾತಯಶ್ಚ ಪುರುಷಾಃ ಶಸ್ತ್ರಾಣಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ|

05150023c ಉಪಜಹ್ರುಃ ಶರೀರೇಷು ಹೇಮಚಿತ್ರಾಣ್ಯನೇಕಶಃ||

ಪದಾತಿ ಪುರುಷರು ವಿವಿಧ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಬಂಗಾರದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನುಳ್ಳ
ಕವಚಗಳನ್ನೂ ಧರಿಸಿದರು.

05150024a ತದುತ್ಸವ ಇವೋದಗ್ರಂ ಸಂಪ್ರಹೃಷ್ಟ್ಯನರಾವೃತಂ|

05150024c ನಗರಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಭಾರತಾಸೀತ್ಸಮಾಕುಲಂ||

ಭಾರತ! ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಆ ನಗರವು ಉತ್ಸವದ ತಯಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ
ಸಂಪ್ರಹೃಷ್ಟ ಜನಸಂದಣಿಯಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗಿತ್ತು.

05150025a ಜನೌಘಸಲಿಲಾವರ್ತೋ ರಥನಾಗಾಶ್ಚಮೀನವಾನ್|

05150025c ಶಂಖದುಂದುಭಿನಿಘೋಷಃ ಕೋಶಸಂಚಯರತ್ನವಾನ್||

05150026a ಚಿತ್ರಾಭರಣವಮೋರ್ಮಿಃ ಶಸ್ತ್ರನಿರ್ಮಲಫೇನವಾನ್|

05150026c ಪ್ರಾಸಾದಮಾಲಾದ್ರಿವೃತೋ ರಥ್ಯಾಪಣಮಹಾಹ್ರದಃ||

05150027a ಯೋಧಚಂದ್ರೋದಯೋದ್ಭೂತಃ ಕುರುರಾಜಮಹಾರ್ಣವಃ|

05150027c ಅದೃಶ್ಯತ ತದಾ ರಾಜಂಶ್ಚಂದ್ರೋದಯ ಇವಾರ್ಣವಃ||

ರಾಜನ್ ! ಕುರುರಾಜ ! ಜನಸಂದಣಿಯೆಂಬ ನೀರಿನಿಂದ, ರಥ-
ಆನೆಗಳೆಂಬ ಮೀನುಗಳಿಂದ, ಶಂಖದುಂದುಭಿಗಳ ನಿಘೋಷದಿಂದ,
ಕೋಶಸಂಚಯ ರತ್ನಗಳಿಂದ, ಚಿತ್ರಾಭರಣಗಳೆಂಬ ಅಲೆಗಳಿಂದ, ಶುಭ್ರ
ಶಸ್ತ್ರಗಳೆಂಬ ನೊರೆಯಿಂದ, ಕರಾವಳಿಯ ಪರ್ವತಗಳಂತಿರುವ
ಕಟ್ಟಡಗಳ ಸರಮಾಲೆಯಿಂದ ಆವೃತವಾಗಿ, ರಸ್ತೆ-ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳ
ಮಹಾಹ್ರದಗಳಿಂದ, ಉದಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಚಂದ್ರನಂತಿರುವ
ಯೋಧರಿಂದ ಅದು ಚಂದ್ರೋದಯದ ಸಮಯದಲ್ಲಿನ
ಮಹಾಸಾಗರದಂತೆ ಕಂಡುಬಂದಿತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸೈನ್ಯನಿಯಾಣ
ಪರ್ವಣಿ ದುರ್ಯೋಧನಸೈನ್ಯಸಜ್ಜನಕರಣೇ
ಪಂಚಾಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಸೈನ್ಯನಿಯಾಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನಸೈನ್ಯಸಜ್ಜನಕರಣದಲ್ಲಿ
ನೂರಾಐವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಅನುಮಾನ

ತಮಗೆ ಕ್ಷಮವಾದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸೂಚಿಸೆಂದು ಪುನಃ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೇಳಲು ಕೃಷ್ಣನು ಯುದ್ಧವಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದು (೧-೧೫). ಆಗ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು “ಯಾವ ಆಪತ್ತನ್ನು ತಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ವನವಾಸದ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದೆನೋ ಅದು, ಪ್ರಯತ್ನವು ಪರಮ ಅನರ್ಥವೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಿಲ್ಲ”ವೆಂದೂ “ಗುರುಗಳನ್ನೂ ವೃದ್ಧರನ್ನೂ ಕೊಂದು ಹೇಗೆ ನಮಗೆ ವಿಜಯವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಲು ಅರ್ಜುನನು ವಿದುರ ಮತ್ತು ಕುಂತಿಯರು ತಾವು ಯುದ್ಧಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಲಿಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು, ಅದನ್ನು ಕೃಷ್ಣನು ಅನುಮೋದಿಸುವುದು (೧೬-೨೭).

05151001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05151001a ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ತದ್ವಾಕ್ಯಮನುಸ್ಮತ್ಯ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

05151001c ಪುನಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ ವಾಷ್ಣೇಯಂ ಕಥಂ ಮಂದೋಽಬ್ರವಿದಿದಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ವಾಸುದೇವನ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಪುನಃ ವಾಷ್ಣೇಯನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು: “ಆ ಮಂದನು ಹೇಗೆ ಮಾತನಾಡಿದನು?”

05151002a ಅಸ್ಮಿನ್ನಭ್ಯಾಗತೇ ಕಾಲೇ ಕಿಂ ಚ ನಃ ಕ್ಷಮಮಚ್ಯುತ|

05151002c ಕಥಂ ಚ ವರ್ತಮಾನಾ ವೈ ಸ್ವಧರ್ಮಾನ್ನ ಚ್ಯವೇಮಹಿ||

ಅಚ್ಯುತ! ಈಗ ಕಾಲವು ನಮ್ಮ ಬಳಿ ಬಂದಿರುವಾಗ ನಮಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾದುದು ಏನು? ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ತೊರೆಯದೇ ನಾವು ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು?

05151003a ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಶಕುನೇಃ ಸೌಬಲಸ್ಯ ಚ|

05151003c ವಾಸುದೇವ ಮತಜ್ಞೋಽಸಿ ಮಮ ಸಭ್ರಾತ್ರಕಸ್ಯ ಚ||

ವಾಸುದೇವ! ದುರ್ಯೋಧನ, ಕರ್ಣ, ಶಕುನಿ ಸೌಬಲ, ನನ್ನ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಸಹೋದರರ ಮತವನ್ನು ನೀನು ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯೆ.

05151004a ವಿದುರಸ್ಯಾಪಿ ತೇ ವಾಕ್ಯಂ ಶ್ರುತಂ ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ಚೋಭಯೋಃ|

05151004c ಕುಂತ್ಯಾಶ್ಚ ವಿಪುಲಪ್ರಜ್ಞಾ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಕಾತ್ಸರ್ಯನ ತೇ ಶ್ರುತಾ||

ವಿಪುಲಪ್ರಜ್ಞಾ! ವಿದುರ ಮತ್ತು ಭೀಷ್ಮ ಇಬ್ಬರ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ ನೀನು ಕೇಳಿದ್ದೀಯೆ. ಕುಂತಿಯ ಪ್ರಾಜ್ಞ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನೀನು ಕೇಳಿದ್ದೀಯೆ.

05151005a ಸರ್ವಮೇತದತಿಕ್ರಮ್ಯ ವಿಚಾರ್ಯ ಚ ಪುನಃ ಪುನಃ|

05151005c ಯನ್ನಃ ಕ್ಷಮಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ತದ್ಭ್ರವೀಹ್ಯವಿಚಾರಯನ್||

ಮಹಾಬಾಹೋ! ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬದಿಗಿಟ್ಟು, ಪುನಃ ಪುನಃ ವಿಚಾರಿಸಿ, ಏನೂ ಯೋಚಿಸದೇ ನಮಗೆ ಕ್ಷಮವಾದುದನ್ನು ಹೇಳು.”

05151006a ಶ್ರುತ್ವೈತದ್ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಹಿತಂ ವಚಃ|

05151006c ಮೇಘದುಂದುಭಿನಿಘೋಷಃ ಕೃಷ್ಣೋ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಧರ್ಮರಾಜನ ಈ ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಹಿತ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನು
ಮೇಘದುಂದುಭಿಯ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

05151007a ಉಕ್ತವಾನಸ್ಮಿ ಯದ್ವಾಕ್ಯಂ ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಹಿತಂ ಹಿತಂ|

05151007c ನ ತು ತನ್ನಿಕೃತಿಪ್ರಜ್ಞೇ ಕೌರವ್ಯೇ ಪ್ರತಿತಿಷ್ಠತಿ||

“ನಾನು ಯಾವ ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಂಹಿತ ಹಿತಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದೆನೋ
ಅದು ನಿಕೃತಿಪ್ರಜ್ಞ ಕೌರವ್ಯನಿಗೆ ತಾಗಲಿಲ್ಲ.

05151008a ನ ಚ ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ದುರ್ಮೇಧಾಃ ಶೃಣೋತಿ ವಿದುರಸ್ಯ ವಾ|

05151008c ಮಮ ವಾ ಭಾಷಿತಂ ಕಿಂ ಚಿತ್ಸರ್ವಮೇವಾತಿವರ್ತತೇ||

ಆ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯು ಭೀಷ್ಮನದಾಗಲೀ, ವಿದುರನದ್ದಾಗಲೀ, ನಾನು
ಹೇಳಿದುದನ್ನಾಗಲೀ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿದನು.

05151009a ನ ಸ ಕಾಮಯತೇ ಧರ್ಮಂ ನ ಸ ಕಾಮಯತೇ ಯಶಃ|

05151009c ಜಿತಂ ಸ ಮನ್ಯತೇ ಸರ್ವಂ ದುರಾತ್ಮಾ ಕರ್ಣಮಾಶ್ರಿತಃ||

ಅವನು ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿಲ್ಲ.
ದುರಾತ್ಮ ಕರ್ಣನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಗೆದ್ದಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು
ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

05151010a ಬಂಧಮಾಜ್ಞಾಪಯಾಮಾಸ ಮಮ ಚಾಪಿ ಸುಯೋಧನಃ|

05151010c ನ ಚ ತಂ ಲಬ್ಧವಾನ್ಯಾಮಂ ದುರಾತ್ಮಾ ಶಾಸನಾತಿಗಃ||

ಸುಯೋಧನನು ನನ್ನನ್ನು ಬಂಧಿಸಲೂ ಕೂಡ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಆ ದುರಾತ್ಮ ಶಾಸನಾತಿಗನ ಬಯಕೆಯು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ.

05151011a ನ ಚ ಭೀಷ್ಮೋ ನ ಚ ದ್ರೋಣೋ ಯುಕ್ತಂ ತತ್ರಾಹತುರ್ವಚಃ|

05151011c ಸರ್ವೇ ತಮನುವರ್ತಂತೇ ಋತೇ ವಿದುರಮಚ್ಯುತ||

ಅಚ್ಯುತ ವಿದುರನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಭೀಷ್ಮನಾಗಲೀ ದ್ರೋಣನಾಗಲೀ ಅಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತವಾದುದನ್ನು ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ.

05151012a ಶಕುನಿಃ ಸೌಬಲಶ್ಚೈವ ಕರ್ಣದುಃಶಾಸನಾವಪಿ|

05151012c ತ್ವಯ್ಯಯುಕ್ತಾನ್ಯಭಾಷಂತ ಮೂಢಾ ಮೂಢಮಮರ್ಷಣಂ||

ಶಕುನಿ ಸೌಬಲ, ಕರ್ಣ-ದುಃಶಾಸನರೂ ಕೂಡ ಮೂಢರಂತೆ ಮೂಢ ಕೋಪಿಷ್ಠನಿಗೆ ನಿನ್ನ ಕುರಿತು ಅಯುಕ್ತ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದರು.

05151013a ಕಿಂ ಚ ತೇನ ಮಯೋಕ್ತೇನ ಯಾನ್ಯಭಾಷಂತ ಕೌರವಾಃ|

05151013c ಸಂಕ್ಷೇಪೇಣ ದುರಾತ್ಮಾಸೌ ನ ಯುಕ್ತಂ ತ್ವಯಿ ವರ್ತತೇ||

ಕೌರವರು ಏನು ಹೇಳಿದರೆಂದು ನಾನು ಪುನಃ ಹೇಳುವುದು ಏಕೆ? ಸಂಕ್ಷೇಪದಲ್ಲಿ ಆ ದುರಾತ್ಮರು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಸರಿಯಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

05151014a ನ ಪಾರ್ಥಿವೇಷು ಸರ್ವೇಷು ಯ ಇಮೇ ತವ ಸ್ಮೈನಿಕಾಃ|

05151014c ಯತ್ಪಾಪಂ ಯನ್ನ ಕಲ್ಯಾಣಂ ಸರ್ವಂ ತಸ್ಮಿನ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ||

ಅವನಲ್ಲಿ ಇರುವಷ್ಟು ಪಾಪವು ನಿನ್ನ ಸೈನಿಕರು ಮತ್ತು ಪಾರ್ಥಿವರು
ಯಾರಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಅವನಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೊಂದು ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳ
ಕೊರತೆಯಿದೆ.

05151015a ನ ಚಾಪಿ ವಯಮತ್ಯರ್ಥಂ ಪರಿತ್ಯಾಗೇನ ಕರ್ಹಿ ಚಿತ್

05151015c ಕೌರವೈಃ ಶಮಮಿಚ್ಛಾಮಸ್ತತ್ರ ಯದ್ಧಮನಂತರಂ||

ನಾವೂ ಕೂಡ ಎಂದೂ ಪರಿತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಕೌರವರೊಂದಿಗೆ
ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಯದ್ಧವಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಯಾವ ದಾರಿಯೂ
ಇಲ್ಲ.

05151016a ತಚ್ಚು ತ್ವಾ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ ಸರ್ವೇ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಭಾಷಿತಂ|

05151016c ಅಬ್ರುವಂತೋ ಮುಖಿಂ ರಾಜ್ಞಾಃ ಸಮುದೈಕ್ಷಂತ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ವಾಸುದೇವನಾಡಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಎಲ್ಲ ಪಾರ್ಥಿವರೂ
ಏನನ್ನೂ ಹೇಳದೇ ರಾಜನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದರು.

05151017a ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ತ್ವ ಭಿಪ್ರಾಯಮುಪಲಭ್ಯ ಮಹೀಕ್ಷಿತಾಂ|

05151017c ಯೋಗಮಾಜ್ಞಾಪಯಾಮಾಸ ಭೀಮಾರ್ಜುನಯಮೈಃ ಸಹ||

ಮಹೀಕ್ಷಿತರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪಡೆದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು
ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಮತ್ತು ಯಮಳರೊಂದಿಗೆ ಯೋಗವನ್ನು
ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು.

05151018a ತತಃ ಕಿಲಕಿಲಾಭೂತಮನೀಕಂ ಪಾಂಡವಸ್ಯ ಹ|

05151018c ಆಜ್ಞಾಪಿತೇ ತದಾ ಯೋಗೇ ಸಮಹೃಷ್ಯಂತ ಸೈನಿಕಾಃ||

ಯೋಗವನ್ನು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದಾಗ ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ
ಕಿಲಕಿಲಗಳುಂಟಾಯಿತು. ಸೈನಿಕರು ಬಹಳ ಹರ್ಷಿತರಾದರು.

05151019a ಅವಧ್ಯಾನಾಂ ವಧಂ ಪಶ್ಯನ್ನರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

05151019c ನಿಷ್ಟನನ್ಭೀಮಸೇನಂ ಚ ವಿಜಯಂ ಚೇದಮಬ್ರವೀತ್||

ಅವಧ್ಯರ ವಧೆಯನ್ನು ಕಂಡ ಧರ್ಮರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಆಳವಾದ
ನಿಟ್ಟಿಸುರು ಬಿಡುತ್ತಾ ಭೀಮಸೇನ-ವಿಜಯರಿಗೆ ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದನು:

05151020a ಯದರ್ಥಂ ವನವಾಸಶ್ಚ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ದುಃಖಂ ಚ ಯನ್ಮಯಾ|

05151020c ಸೋಽಯಮಸ್ಮಾನುಪೈತ್ಯೇವ ಪರೋಽನರ್ಥಃ ಪ್ರಯತ್ನತಃ||

“ಯಾವ ಆಪತ್ತನ್ನು ತಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ವನವಾಸದ
ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದೆನೋ ಅದು, ಪ್ರಯತ್ನವು ಪರಮ
ಅನರ್ಥವೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಿಲ್ಲ.

05151021a ಯಸ್ಮಿನ್ಯತ್ನಃ ಕೃತೋಽಸ್ಮಾಭಿಃ ಸ ನೋ ಹೀನಃ ಪ್ರಯತ್ನತಃ|

05151021c ಅಕೃತೇ ತು ಪ್ರಯತ್ನೇಽಸ್ಮಾನುಪಾವೃತ್ತಃ ಕಲಿರ್ಮಹಾನ್||

ನಾವು ಏನೆಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೋ ಅವು ಹೀನ
ಪ್ರಯತ್ನಗಳಾಗಿವೆ. ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ನಾವು ಈ ಮಹಾ ಕಲಿಯನ್ನು
ತಪ್ಪಿಸಲು ಅಸಮರ್ಥರಾಗಿದ್ದೇವೆ.

05151022a ಕಥಂ ಹ್ಯವಧ್ಯೈಃ ಸಂಗ್ರಾಮಃ ಕಾರ್ಯಃ ಸಹ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

05151022c ಕಥಂ ಹತ್ವಾ ಗುರೂನ್ವದ್ಧಾನ್ವಿಜಯೋ ನೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಏಕೆಂದರೆ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಅವಧ್ಯರನ್ನು ವಧಿಸುವ ಕಾರ್ಯವು ಹೇಗೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ? ಗುರುಗಳನ್ನೂ ವೃದ್ಧರನ್ನೂ ಕೊಂದು ಹೇಗೆ ನಮಗೆ ವಿಜಯವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ?”

05151023a ತಚ್ಚು ತ್ವಾ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಸವ್ಯಸಾಚೀ ಪರಂತಪಃ|

05151023c ಯದುಕ್ತಂ ವಾಸುದೇವೇನ ಶ್ರಾವಯಾಮಾಸ ತದ್ವಚಃ||

ಧರ್ಮರಾಜನ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಪರಂತಪ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯು ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿದುದನ್ನೇ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

05151024a ಉಕ್ತವಾನ್ದೇವಕೀಪುತ್ರಃ ಕುಂತ್ಯಾಶ್ಚ ವಿದುರಸ್ಯ ಚ|

05151024c ವಚನಂ ತತ್ತ್ವಯಾ ರಾಜನ್ನಿಖಿಲೇನಾವಧಾರಿತಂ||

“ರಾಜನ್! ದೇವಕೀಪುತ್ರನು ಹೇಳಿದ, ಕುಂತಿ ಮತ್ತು ವಿದುರರು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೀನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲವೇ?

05151025a ನ ಚ ತೌ ವಕ್ಷ್ಯತೋಽಧರ್ಮಮಿತಿ ಮೇ ನೈಷ್ಠಿಕೀ ಮತಿಃ|

05151025c ನ ಚಾಪಿ ಯುಕ್ತಂ ಕೌಂತೇಯ ನಿವರ್ತಿತುಮಯುಧ್ಯತಃ||

ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಎಂದೂ ಅಧರ್ಮವಾದುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕೌಂತೇಯ! ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡದೇ ನಾವು ಹಿಂದಿರುಗುವುದು ಯುಕ್ತವಲ್ಲ.”

05151026a ತಚ್ಚು ತ್ವಾ ವಾಸುದೇವೋಽಪಿ ಸವ್ಯಸಾಚಿವಚಸ್ತದಾ|

05151026c ಸ್ಮಯಮಾನೋಽಬ್ರವೀತ್ಪಾರ್ಥಮೇವಮೇತದಿತಿ ಬ್ರುವನ್||

ಸವ್ಯಸಾಚಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ವಾಸುದೇವನೂ ಕೂಡ ಪಾರ್ಥನಿಗೆ “ಇದು ಸರಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

05151027a ತತಸ್ತೇ ಧೃತಸಂಕಲ್ಪಾ ಯುದ್ಧಾಯ ಸಹಸೈನಿಕಾಃ|

05151027c ಪಾಂಡವೇಯಾ ಮಹಾರಾಜ ತಾಂ ರಾತ್ರಿಂ ಸುಖಮಾವಸನ್||

ಅನಂತರ ಮಹಾರಾಜ ! ಪಾಂಡವರು ಸೈನಿಕರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಧೃತಸಂಕಲ್ಪರಾಗಿ ಆ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಸುಖವಾಗಿ ಕಳೆದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸೈನ್ಯನಿಯಾಣ
ಪರ್ವಣಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾರ್ಜುನಸಂವಾದೇ
ಏಕಪಂಚಾಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಸೈನ್ಯನಿಯಾಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾರ್ಜುನಸಂವಾದದಲ್ಲಿ
ನೂರಾಐವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೫೨

ದುರ್ಯೋಧನನ ಸೈನ್ಯವಿಭಾಗ

ದುರ್ಯೋಧನನು ತನ್ನ ಸೇನೆಗಳ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದು (೧-
೩೧).

05152001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05152001a ವ್ಯುಷಿತಾಯಾಂ ರಜನ್ಯಾಂ ತು ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ತತಃ|

05152001c ವ್ಯಭಜತ್ತಾನ್ಯನೀಕಾನಿ ದಶ ಚೈಕಂ ಚ ಭಾರತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ರಾತ್ರಿಯು ಕಳೆಯಲು ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನನು ತನ್ನ ಹನ್ನೊಂದು ಸೇನೆಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿದನು.

05152002a ನರಹಸ್ತಿರಥಾಶ್ವಾನಾಂ ಸಾರಂ ಮಧ್ಯಂ ಚ ಫಲ್ಗು ಚ|

05152002c ಸರ್ವೇಷ್ಟೇತೇಷ್ಟನೀಕೇಷು ಸಂದಿದೇಶ ಮಹೀಪತಿಃ||

ಆ ಮಹೀಪತಿಯು ತನ್ನ ಪುರುಷರನ್ನು, ಆನೆಗಳನ್ನು, ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಅವರವರ ಗುಣಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಾರವುಳ್ಳವರು, ಮಧ್ಯಮರು ಮತ್ತು ಕೀಳಾದವರೆಂದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಜಿಸಿದನು.

05152003a ಸಾನುಕರ್ಷಾಃ ಸತೂಣೀರಾಃ ಸವರೂಥಾಃ ಸತೋಮರಾಃ|

05152003c ಸೋಪಾಸಂಗಾಃ ಸಶಕ್ತೀಕಾಃ ಸನಿಷಂಗಾಃ ಸಪೋಥಿಕಾಃ||

05152004a ಸದ್ವಜಾಃ ಸಪತಾಕಾಶ್ಚ ಸಶರಾಸನತೋಮರಾಃ|

05152004c ರಜ್ಜು ಭಿಶ್ಚ ವಿಚಿತ್ರಾಭಿಃ ಸಪಾಶಾಃ ಸಪರಿಸ್ತರಾಃ||

05152005a ಸಕಚಗ್ರಹವಿಕ್ಷೇಪಾಃ ಸತೈಲಗುಡವಾಲುಕಾಃ|

05152005c ಸಾಶೀವಿಷಘಟಾಃ ಸರ್ವೇ ಸಸರ್ಜರಸಪಾಂಸವಃ||

05152006a ಸಘಂಟಾಫಲಕಾಃ ಸರ್ವೇ ವಾಸೀವೃಕ್ಷಾದನಾನ್ವಿತಾಃ|

05152006c ವ್ಯಾಘ್ರಚರ್ಮಪರೀವಾರಾ ವೃತಾಶ್ಚ ದ್ವೀಪಿಚರ್ಮಭಿಃ||

05152007a ಸವಸ್ತಯಃ ಸಶೃಂಗಾಶ್ಚ ಸಪ್ರಾಸವಿವಿಧಾಯುಧಾಃ|

05152007c ಸಕುತಾರಾಃ ಸಕುದ್ದಾಲಾಃ ಸತ್ಯೈಲಕ್ಷೌಮಸರ್ಪಿಷಃ||

05152008a ಚಿತ್ರಾನೀಕಾಃ ಸುವಪುಷೋ ಜ್ವಲಿತಾ ಇವ ಪಾವಕಾಃ|

ಮರದ ಕಾಂಡಗಳು, ತೂಣೀರಗಳು, ಕಲ್ಲುಬಂಡೆಗಳು, ತೋಮರಗಳು, ಈಟಿಗಳು, ಕಲ್ಲುಗಳು, ಧ್ವಜಗಳು, ಪತಾಕೆಗಳು, ಶರಾಸನ ತೋಮರಗಳು, ವಿಚಿತ್ರರೀತಿಯ ಹಗ್ಗಗಳು, ನೇಣುಗಳು, ಕಂಬಳಿಗಳು, ಕೂದಲನ್ನು ಎಳೆಯುವ ಆಯುಧಗಳು, ಎಣ್ಣೆ, ಬೆಲ್ಲ, ಮರಳುಗಳು, ವಿಷಸರ್ಪಗಳು ತುಂಬಿದ ಮಡಿಕೆಗಳು, ಮರದ ಮೇಣಗಳು, ಧೂಳುಗಳು, ಗಂಟೆಗಳುಳ್ಳ ಫಲಕಗಳು, ಕೊಡಲಿ ಖಡ್ಗಗಳು, ವ್ಯಾಪ್ತ ಚರ್ಮ, ಚಿರತೆಯ ಚರ್ಮ, ವಸ್ತಿಗಳು, ಶೃಂಗಗಳು, ಪ್ರಾಸವೇ ಮೊದಲಾದ ವಿವಿಧ ಆಯುಧಗಳು, ಕುತಾರ, ಕುದ್ದಾಲ, ಮತ್ತು ಎಳ್ಳೆಣ್ಣೆ-ಹರಳೆಣ್ಣೆಗಳಿಂದ ಸುಸಜ್ಜಿತರಾಗಿ, ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ಉಡುಪುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಆ ಸೇನೆಯು ಪಾವಕನಂತೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

05152008c ತಥಾ ಕವಚಿನಃ ಶೂರಾಃ ಶಸ್ತ್ರೇಷು ಕೃತನಿಶ್ರಮಾಃ||

05152009a ಕುಲೀನಾ ಹಯಯೋನಿಜ್ಞಾಃ ಸಾರಥ್ಯೇ ವಿನಿವೇಶಿತಾಃ|

ಕವಚಿಗಳು, ಶೂರರು, ಶಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೃತನಿಶ್ರಮರು, ಕುಲೀನರು, ಹಯವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ತಿಳಿದವರು ಸಾರಥಿಗಳಾಗಿ ನಿವೇಶಿತರಾದರು.

05152009c ಬದ್ಧಾರಿಷ್ಟಾ ಬದ್ಧಕಕ್ಷಾ ಬದ್ಧಧ್ವಜಪತಾಕಿನಃ||

05152010a ಚತುರ್ಯುಜೋ ರಥಾಃ ಸರ್ವೇ ಸರ್ವೇ ಶಸ್ತ್ರಸಮಾಯುತಾಃ|

05152010c ಸಂಹೃಷ್ಯವಾಹನಾಃ ಸರ್ವೇ ಸರ್ವೇ ಶತಶರಾಸನಾಃ||

ಅರಿಷ್ಟಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ, ಕಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ, ದ್ವಜ-ಪತಾಕೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ, ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದ ರಥಗಳೆಲ್ಲವೂ ಎಲ್ಲ ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದವು. ಎಲ್ಲವೂ ಸಂಹೃಷ್ಯ ವಾಹನಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಎಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಶರಾಸನಗಳಿದ್ದವು.

05152011a ಧುರ್ಯಯೋರ್ಹಯಯೋರೇಕಸ್ತಥಾನೌ ಪಾರ್ಷ್ಣಿ ಸಾರಥೀ|

05152011c ತೌ ಚಾಪಿ ರಥಿನಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೌ ರಥೀ ಚ ಹಯವಿತ್ತಥಾ||

ಎರಡು ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಉಸ್ತುವಾರಿಯಿದ್ದನು. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸಾರಥಿಯಿದ್ದನು. ಇಬ್ಬರೂ ರಥಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾಗಿದ್ದರು. ಇಬ್ಬರು ರಥಕರೂ ಹಯವಿತ್ತರಾಗಿದ್ದರು.

05152012a ನಗರಾಣೀವ ಗುಪ್ತಾನಿ ದುರಾದೇಯಾನಿ ಶತ್ರುಭಿಃ|

05152012c ಆಸನ್ನಥಸಹಸ್ರಾಣಿ ಹೇಮಮಾಲೀನಿ ಸರ್ವಶಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಗುಪ್ತ ನಗರಗಳಂತೆ ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಜಯಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಹಲವು ಸಾವಿರ ಹೇಮಮಾಲಿ ರಥಗಳಿದ್ದವು.

05152013a ಯಥಾ ರಥಾಸ್ತಥಾ ನಾಗಾ ಬದ್ಧಕಕ್ಷ್ಯಾಃ ಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ|

05152013c ಬಭೂವುಃ ಸಪ್ತ ಪುರುಷಾ ರತ್ನವಂತ ಇವಾದ್ರಯಃ||

ರಥಗಳಂತೆ ಆನೆಗಳಿಗೆ ಕೂಡ ಕಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅಲಂಕಾರಗೊಂಡು ರತ್ನವಂತ ಗಿರಿಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು.

ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ಏಳು ಜನರಿದ್ದರು.

05152014a ದ್ವಾವಂಕುಶಧರೌ ತೇಷು ದ್ವಾವೃತ್ತಮಧನುರ್ಧರೌ|

05152014c ದ್ವೌ ವರಾಸಿಧರೌ ರಾಜನ್ನೇಕಃ ಶಕ್ತಿಪತಾಕಧೃಕ್||

ರಾಜನ್! ಅವರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಅಂಕುಶಧರರಾಗಿದ್ದರು. ಇಬ್ಬರು ಉತ್ತಮ ಧನುರ್ಧರರಾಗಿದ್ದರು. ಇಬ್ಬರು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಖಡ್ಗಧರರಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಒಬ್ಬನು ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಪತಾಕೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದವನಾಗಿದ್ದನು.

05152015a ಗಜೈರ್ಮತ್ಯೈಃ ಸಮಾಕೀರ್ಣಂ ಸವರ್ಮಾಯುಧಕೋಶಕೈಃ|

05152015c ತದ್ಭೂವ ಬಲಂ ರಾಜನ್ಕೌರವ್ಯಸ್ಯ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ರಾಜನ್! ಕೌರವನ ಬಲದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಾಯುಧಕೋಷಕಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಸಹಸ್ರಾರು ಮತ್ತೆ ಗಜಗಳು ಇದ್ದವು.

05152016a ವಿಚಿತ್ರಕವಚಾಮುಕ್ತೈಃ ಸಪತಾಕೈಃ ಸ್ವಲಂಕೃತೈಃ|

05152016c ಸಾದಿಭಿಶ್ಚೋಪಸಂಪನ್ನಾ ಆಸನ್ನಯುತಶೋ ಹಯಾಃ||

05152017a ಸುಸಂಗ್ರಾಹಾಃ ಸುಸಂತೋಷಾ ಹೇಮಭಾಂಡಪರಿಚ್ಛದಾಃ|

05152017c ಅನೇಕಶತಸಾಹಸ್ರಾಸ್ತೇ ಚ ಸಾದಿವಶೇ ಸ್ಥಿತಾಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಸವಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ವಿಚಿತ್ರಕವಚಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ, ಪತಾಕೆಗಳನ್ನುಳ್ಳ, ಅಲಂಕೃತಗೊಂಡಿರುವ ಕುದುರೆಗಳಿದ್ದವು. ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದರು. ಸಂತೋಷದಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಬಂಗಾರದ ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಹೊದಿಸಿದ್ದರು. ಅನೇಕ ನೂರು ಸಾವಿರ ಕುದುರೆಗಳಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿರಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

05152018a ನಾನಾರೂಪವಿಕಾರಾಶ್ಚ ನಾನಾಕವಚಶಸ್ತ್ರೀಣಃ|

05152018c ಪದಾತಿನೋ ನರಾಸ್ತತ್ರ ಬಭೂವುರ್ಹೇ ಮಮಾಲಿನಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಹೇಮಮಾಲಿಗಳಾದ, ನಾನಾರೂಪವಿಕಾರಗಳ, ನಾನಾ ಕವಚ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಪದಾತಿ ನರರಿದ್ದರು.

05152019a ರಥಸ್ಯಾಸನ್ನಶ ಗಜಾ ಗಜಸ್ಯ ದಶ ವಾಜಿನಃ|

05152019c ನರಾ ದಶ ಹಯಸ್ಯಾಸನ್ನಾದರಕ್ಷಾಃ ಸಮಂತತಃ||

ಒಂದು ರಥಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ಆನೆಗಳಿದ್ದವು, ಒಂದು ಆನೆಗೆ ಹತ್ತು ಕುದುರೆಸವಾರಿಗಳಿದ್ದವು. ಒಂದು ಕುದುರೆಗೆ ನಾಲ್ಕು ಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಪಾದರಕ್ಷಕರಿದ್ದರು.

05152020a ರಥಸ್ಯ ನಾಗಾಃ ಪಂಚಾಶನ್ನಾಗಸ್ಯಾಸಂ ಶತಂ ಹಯಾಃ|

05152020c ಹಯಸ್ಯ ಪುರುಷಾಃ ಸಪ್ತ ಭಿನ್ನಸಂಧಾನಕಾರಿಣಃ||

ಒಡಕನ್ನು ಮುಚ್ಚಲು ಒಂದು ರಥಕ್ಕೆ ಐವತ್ತು ಆನೆಗಳನ್ನೂ, ನೂರು ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ಪ್ರತಿ ಕುದುರೆಗೆ ಏಳು ಪುರುಷರನ್ನೂ ಇಡಲಾಗಿತ್ತು.

05152021a ಸೇನಾ ಪಂಚಶತಂ ನಾಗಾ ರಥಾಸ್ತಾವಂತ ಏವ ಚ|

05152021c ದಶಸೇನಾ ಚ ಪೃತನಾ ಪೃತನಾ ದಶವಾಹಿನೀ||

ಒಂದು ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಐನೂರು ಆನೆಗಳೂ ಮತ್ತು ಅಷ್ಟೇ ಸಂಖ್ಯೆಯ ರಥಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ಹತ್ತು ಸೇನೆಗಳು ಒಂದು ಪೃತನವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹತ್ತು ಪೃತನಗಳು ಒಂದು ವಾಹಿನಿ.

05152022a ವಾಹಿನೀ ಪೃತನಾ ಸೇನಾ ಧ್ವಜಿನೀ ಸಾದಿನೀ ಚಮೂಃ|

05152022c ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀತಿ ಪರ್ಯಾಯೈರ್ನಿರುಕ್ತಾಥ ವರೂಢಿನೀ|

05152022e ಏವಂ ವ್ರೂಢಾನ್ಯನೀಕಾನಿ ಕೌರವೇಯೇಣ ಧೀಮತಾ||

ಆದರೆ ವಾಹಿನೀ, ಪೃತನಾ, ಸೇನಾ, ಧ್ವಜಿನಿ, ಸಾದಿನೀ, ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ, ವರೂಢಿನೀ ಎಂದು ಪರ್ಯಾಯಶಬ್ದಗಳನ್ನೂ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಧೀಮತ ಕೌರವನ ಸೇನೆಯು ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು.

05152023a ಅಕ್ಷೌಹಿಣ್ಯೋ ದಶೈಕಾ ಚ ಸಂಖ್ಯಾತಾಃ ಸಪ್ತ ಚೈವ ಹ|

05152023c ಅಕ್ಷೌಹಿಣ್ಯಸ್ತು ಸಪ್ತೈವ ಪಾಂಡವಾನಾಮಭೂದ್ಬಲಂ||

05152023e ಅಕ್ಷೌಹಿಣ್ಯೋ ದಶೈಕಾ ಚ ಕೌರವಾಣಾಮಭೂದ್ ಬಲಂ||

ಹನ್ನೊಂದು ಮತ್ತು ಏಳು ಸೇರಿ ಒಟ್ಟು ಹದಿನೆಂಟು ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಗಳಿದ್ದವು: ಪಾಂಡವರ ಬಲದಲ್ಲಿ ಏಳೇ ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಗಳಿದ್ದವು. ಕೌರವರ ಬಲವು ಹನ್ನೊಂದು ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಯದಾಗಿತ್ತು.

05152024a ನರಾಣಾಂ ಪಂಚಪಂಚಾಶದೇಷಾ ಪತ್ತಿರ್ವಿ ಧೀಯತೇ|

05152024c ಸೇನಾಮುಖಂ ಚ ತಿಸ್ರಸ್ತಾ ಗುಲ್ಮ ಇತ್ಯಭಿಸಂಜ್ಞೈತಃ||

ಐದು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಸೈನಿಕರನ್ನು ಒಂದು ಪತ್ತಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥಹ ಮೂರು ಸೇನಾಮುಖ ಅಥವಾ ಗುಲ್ಮ ವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

05152025a ದಶ ಗುಲ್ಮಾ ಗಣಸ್ತ್ವಾ ಸೀದ್ಗಣಾಸ್ವ ಯುತಶೋಽಭವನ್|

05152025c ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯ ಸೇನಾಸು ಯೋತ್ಸ್ಯ ಮಾನಾಃ ಪ್ರಹಾರಿಣಃ||

ಹತ್ತು ಗುಲ್ಮಗಳು ಒಂದು ಗಣವಾಗುತ್ತದೆ. ದುರ್ಯೋಧನನ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ
ಅಂಥಹ ಯುದ್ಧೋತ್ಸುಕರಾದ, ಪ್ರಹಾರಿಗಳಾದ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ
ಗಣಗಳಿದ್ದವು.

05152026a ತತ್ರ ದುರ್ಯೋಧನೋ ರಾಜಾ ಶೂರಾನ್ಪುದ್ಧಿಮತೋ ನರಾನ್|

05152026c ಪ್ರಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಮಹಾಬಾಹುಶ್ಚಕ್ರೇ ಸೇನಾಪತೀಂಸ್ತದಾ||

ಅಲ್ಲಿ ಮಹಾಬಾಹು ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನನು ಶೂರರೂ
ಬುದ್ಧಿವಂತರೂ ಆದವರನ್ನು ನೋಡಿ ಸೇನಾಪತಿಗಳನ್ನಾಗಿ
ನಿಯೋಜಿಸಿದನು.

05152027a ಪೃಥಗಕ್ಷೌಹಿಣೀನಾಂ ಚ ಪ್ರಣೇತನ್ನರಸತ್ತಮಾನ್|

05152027c ವಿಧಿಪೂರ್ವಂ ಸಮಾನೀಯ ಪಾರ್ಥಿವಾನಭ್ಯಷೇಚಯತ್||

05152028a ಕೃಪಂ ದ್ರೋಣಂ ಚ ಶಲ್ಯಂ ಚ ಸೈಂಧವಂ ಚ ಮಹಾರಥಂ|

05152028c ಸುದಕ್ಷಿಣಂ ಚ ಕಾಂಬೋಜಂ ಕೃತವರ್ಮಾಣಮೇವ ಚ||

05152029a ದ್ರೋಣಪುತ್ರಂ ಚ ಕರ್ಣಂ ಚ ಭೂರಿಶ್ರವಸಮೇವ ಚ|

05152029c ಶಕುನಿಂ ಸೌಬಲಂ ಚೈವ ಬಾಹ್ಲೀಕಂ ಚ ಮಹಾರಥಂ||

ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಣೇತ ನರಸತ್ತಮ ಪಾರ್ಥಿವರನ್ನು
ಕರೆಯಿಸಿ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅಭಿಷೇಕಿಸಿದನು: ಕೃಪ, ದ್ರೋಣ, ಶಲ್ಯ,
ಮಹಾರಥಿ ಸೈಂಧವ, ಕಾಂಬೋಜ ಸುದಕ್ಷಿಣ, ಕೃತವರ್ಮ, ದ್ರೋಣ
ಪುತ್ರ, ಕರ್ಣ, ಭೂರಿಶ್ರವ, ಸೌಬಲ ಶಕುನಿ ಮತ್ತು ಮಹಾರಥಿ ಬಾಹ್ಲೀಕ.

05152030a ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ತೇಷಾಂ ಪ್ರತಿವೇಲಂ ಚ ಭಾರತ|

05152030c ಚಕ್ರೇ ಸ ವಿವಿಧಾಃ ಸಂಜ್ಞಾಃ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಚ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಭಾರತ ! ದಿವಸ ದಿವಸವೂ, ಪ್ರತಿವೇಳೆಯೂ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ
ವಿವಿಧ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು.

05152031a ತಥಾ ವಿನಿಯತಾಃ ಸರ್ವೇ ಯೇ ಚ ತೇಷಾಂ ಪದಾನುಗಾಃ|

05152031c ಬಭೂವುಃ ಸೈನಿಕಾ ರಾಜನ್ರಾಜ್ಞಾಃ ಪ್ರಿಯಚಿಕೀರ್ಷವಃ||

ರಾಜನ್ ! ಹೀಗೆ ವಿನಯಿತರಾದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅವನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು
ಅನುಸರಿಸುವ ಸೈನಿಕರಾಗಿ ರಾಜನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಲು
ಉತ್ಸುಕರಾಗಿದ್ದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸೈನ್ಯನಿಯಾಣ
ಪರ್ವಣಿ ದುರ್ಯೋಧನಸೈನ್ಯವಿಭಾಗೇ
ದ್ವಿಪಂಚಾಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಸೈನ್ಯನಿಯಾಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನಸೈನ್ಯವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ
ನೂರಾಐವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಸೈನ್ಯನಿಯಾಣ
ಪರ್ವಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಸೈನ್ಯನಿಯಾಣ ಪರ್ವವು.

ಇದೊವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೪/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-

೫೬/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೮೧೫/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-
೨೬೬೮೨/೨೬೫೬೫

ಭೀಷ್ಮಾ ಭಿಷೇಚನ

ಪರ್ವ

೧೫೩

ಭೀಷ್ಮ ಸೇನಾಪತ್ಯ

ದುರ್ಯೋಧನನು ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ತನ್ನ ಸೇನಾಪತಿಯಾಗೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧-೧೬). ಎರಡು ನಿಯಮಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿ ಸೇನಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತೇನೆಂದು - ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಪ್ರತಿದಿನ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಯೋಧರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಮತ್ತು “ಕರ್ಣನು ಮೊದಲು ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಅಥವಾ ನಾನು” ಎಂದು ಭೀಷ್ಮನು ನುಡಿದುದು (೧೭-೨೪). ಭೀಷ್ಮನು ಜೀವಿಸಿರುವವರೆಗೆ ತಾನು ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಕರ್ಣನು ಹೇಳಲು ದುರ್ಯೋಧನನು ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ಸೇನಾಪತ್ಯವನ್ನಿತ್ತುದು (೨೫-೩೫).

05153001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05153001a ತತಃ ಶಾಂತನವಂ ಭೀಷ್ಮಂ ಪ್ರಾಂಜಲಿಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಜಃ|

05153001c ಸಹ ಸರ್ವೈರ್ಮಹೀಪಾಲೈರಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಜನು ಸರ್ವ
ಮಹೀಪಾಲರೊಂದಿಗೆ ಅಂಜಲೀಬದ್ಧನಾಗಿ ಶಾಂತನವ ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ
ಹೇಳಿದನು:

05153002a ಋತೇ ಸೇನಾಪ್ರಣೇತಾರಂ ಪೃತನಾ ಸುಮಹತ್ಯಪಿ|

05153002c ದೀರ್ಘತೇ ಯುದ್ಧಮಾಸಾದ್ಯ ಪಿಪೀಲಿಕಪುಟಂ ಯಥಾ||

“ಸೇನಾಪ್ರಣೇತಾರನಿಲ್ಲದೇ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಸೇನೆಯೂ ಕೂಡಾ ಇರುವೆಗಳ ಗುಂಪಿನಂತೆ ನಾಶಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

05153003a ನ ಹಿ ಜಾತು ದ್ವಯೋರ್ಬುದ್ಧಿಃ ಸಮಾ ಭವತಿ ಕರ್ಹಿ ಚಿತ್||

05153003c ಶೌರ್ಯಂ ಚ ನಾಮ ನೇತ್ರೈಣಾಂ ಸ್ಪರ್ಧತೇ ಚ ಪರಸ್ಪರಂ||

ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದ ಇಬ್ಬರ ಬುದ್ಧಿಗಳು ಎಂದೂ ಒಪ್ಪಂದದಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಶೌರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಪರಸ್ಪರರೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

05153004a ಶ್ರುಯತೇ ಚ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಾ ಹೈಹಯಾನಮಿತೌಜಸಃ|

05153004c ಅಭ್ಯಯುರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಸರ್ವೇ ಸಮುಚ್ಚ್ರಿತಕುಶಲ್ಯಜಾಃ||

ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ! ಕುಶಲಗಳ ಗುಚ್ಛಗಳನ್ನೇ ಧ್ವಜಗಳನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಅಮಿತೋಜಸ ಹೈಹಯರನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ್ದರೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

05153005a ತಾನನ್ವಯಸ್ತದಾ ವೈಶ್ಯಾಃ ಶೂದ್ರಾಶ್ಚೈವ ಪಿತಾಮಹ|

05153005c ಏಕತಸ್ತು ತ್ರಯೋ ವರ್ಣಾಃ ಏಕತಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭಾಃ||

ಪಿತಾಮಹ! ಆಗ ಅವರನ್ನು ವೈಶ್ಯರು ಮತ್ತು ಶೂದ್ರರೂ ಕೂಡ ಅನುಸರಿಸಿದ್ದರು. ಮೂರು ವರ್ಣದವರೂ ಒಂದಾಗಿರಲು ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭರು ಒಬ್ಬರೇ ಒಂದು ಕಡೆ ಇದ್ದರು.

05153006a ತೇ ಸ್ಮ ಯುದ್ಧೇಷ್ಟಭಜ್ಯಂತ ತ್ರಯೋ ವರ್ಣಾಃ ಪುನಃ ಪುನಃ|

05153006c ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಸ್ತು ಜಯಂತ್ಯೇವ ಬಹುಲಂ ಚೈಕತೋ ಬಲಂ||

ಯುದ್ಧಮಾಡುವಾಗ ಆ ಮೂರು ವರ್ಣದವರಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ಒಡಕುಂಟಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಒಬ್ಬರೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಆ ಮಹಾ ಬಲವನ್ನು ಜಯಿಸಿದರು.

05153007a ತತಸ್ತೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾನೇವ ಪಪ್ರಚ್ಛು ದ್ವಿಜಸತ್ತಮಾಃ|

05153007c ತೇಭ್ಯಃ ಶಶಂಸುರ್ಧರ್ಮಜ್ಞಾ ಯಾಥಾತಥ್ಯಂ ಪಿತಾಮಹ||

ಪಿತಾಮಹ ! ಆಗ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮರು ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿಯೇ ಧರ್ಮಜ್ಞರಾಗಿದ್ದವರು ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿದರು:

05153008a ವಯಮೇಕಸ್ಯ ಶೃಣುಮೋ ಮಹಾಬುದ್ಧಿಮತೋ ರಣೇ|

05153008c ಭವಂತಸ್ತು ಪೃಥಕ್ಸರ್ವೇ ಸ್ವಬುದ್ಧಿವಶವರ್ತಿನಃ||

“ರಣದಲ್ಲಿ ನಾವು ಒಬ್ಬನೇ ಮಹಾಬುದ್ಧಿಮತನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ನೀವು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮದೇ ಬುದ್ಧಿಯಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ.”

05153009a ತತಸ್ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಶ್ಚ ಕ್ಷತ್ರೇಕಂ ಸೇನಾಪತಿಂ ದ್ವಿಜಂ|

05153009c ನಯೇಷು ಕುಶಲಂ ಶೂರಮಜಯನ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಂಸ್ತತಃ||

ಆಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಶೂರನಾದ ನ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಕುಶಲನಾದ ಒಬ್ಬ ದ್ವಿಜನನ್ನು ಸೇನಾಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಅವರು ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ಗೆದ್ದರು.

05153010a ಏವಂ ಯೇ ಕುಶಲಂ ಶೂರಂ ಹಿತೇ ಸ್ಥಿತಮಕಲ್ಮಷಂ|

05153010c ಸೇನಾಪತಿಂ ಪ್ರಕುರ್ವಂತಿ ತೇ ಜಯಂತಿ ರಣೇ ರಿಪೂನ್||

ಹೀಗೆ ಕುಶಲನೂ, ಶೂರನೂ, ಹಿತಸ್ಥಿತನೂ, ಅಕಲ್ಮಷನೂ ಆದವನನ್ನು ಸೇನಾಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ರಣದಲ್ಲಿ ರಿಪುಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲುತ್ತಾರೆ.

05153011a ಭವಾನುಶನಸಾ ತುಲ್ಯೋ ಹಿತೈಷೀ ಚ ಸದಾ ಮಮ|

05153011c ಅಸಂಹಾರ್ಯಃ ಸ್ಥಿತೋ ಧರ್ಮೇ ಸ ನಃ ಸೇನಾಪತಿರ್ಭವ||

ಉಶನಸನ ಸಮನಾಗಿರುವ, ಸದಾ ನನ್ನ ಹಿತೈಷಿಯಾಗಿರುವ, ಸಂಹಾರಗೊಳಿಸಲಾಗದ, ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ನೀನು ನಮ್ಮ ಸೇನಾಪತಿಯಾಗು.

05153012a ರಶ್ಮಿವತಾಮಿವಾದಿತ್ಯೋ ವೀರುಧಾಮಿವ ಚಂದ್ರಮಾಃ|

05153012c ಕುಬೇರ ಇವ ಯಕ್ಷಾಣಾಂ ಮರುತಾಮಿವ ವಾಸವಃ||

05153013a ಪರ್ವತಾನಾಂ ಯಥಾ ಮೇರುಃ ಸುಪರ್ಣಃ ಪತತಾಮಿವ|

05153013c ಕುಮಾರ ಇವ ಭೂತಾನಾಂ ವಸೂನಾಮಿವ ಹವ್ಯವಾಟ್||

05153014a ಭವತಾ ಹಿ ವಯಂ ಗುಪ್ತಾಃ ಶಕ್ರೇಣೇವ ದಿವೌಕಸಃ|

05153014c ಅನಾಧೃಷ್ಯಾ ಭವಿಷ್ಯಾಮಸ್ತ್ರಿದಶಾನಾಮಪಿ ಧ್ರುವಂ||

ಆದಿತ್ಯರಿಗೆ ಸೂರ್ಯನಂತೆ, ಔಷಧಗಳಿಗೆ ಚಂದ್ರನಂತೆ, ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಕುಬೇರನಂತೆ, ಮರುತರಿಗೆ ವಾಸವನಂತೆ, ಪರ್ವತಗಳಿಗೆ ಮೇರುವಂತೆ, ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಗರುಡನಂತೆ, ಭೂತಗಳಿಗೆ ಕುಮಾರನಂತೆ, ವಸುಗಳಿಗೆ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ನೀನು ನಮಗೆ. ಶಕ್ರನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದಿವೌಕಸರಂತೆ ನಾವೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ತ್ರಿದಶರಿಗೆ ಕೂಡ

ಅನಾಧ್ಯಷರಾಗುತ್ತೇವೆ.

05153015a ಪ್ರಯಾತು ನೋ ಭವಾನಗ್ರೇ ದೇವಾನಾಮಿವ ಪಾವಕಿಃ|

05153015c ವಯಂ ತ್ವಾಮನುಯಾಸ್ಯಾಮಃ ಸೌರಭೇಯಾ ಇವರ್ಷಭಂ||

ಪಾವಕಿಯು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನೀನು ನಮ್ಮನ್ನು ಮುಂದಿದ್ದುಕೊಂಡು ನಡೆಸು. ವೃಷಭನನ್ನು ಕರುಗಳು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾವು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತೇವೆ.”

05153016 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05153016a ಏವಮೇತನ್ಮಹಾಬಾಹೋ ಯಥಾ ವದಸಿ ಭಾರತ|

05153016c ಯಥೈವ ಹಿ ಭವಂತೋ ಮೇ ತಥೈವ ಮಮ ಪಾಂಡವಾಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಬಾಹೋ! ಭಾರತ! ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಆಗಲಿ. ಆದರೆ ನನಗೆ ನೀನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಪಾಂಡವರೂ ಕೂಡ.

05153017a ಅಪಿ ಚೈವ ಮಯ ಶ್ರೇಯೋ ವಾಚ್ಯಂ ತೇಷಾಂ ನರಾಧಿಪ|

05153017c ಯೋದ್ಧವ್ಯಂ ತು ತವಾರ್ಥಾಯ ಯಥಾ ಸ ಸಮಯಃ ಕೃತಃ||

ನಾನು ಅವರ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನೂ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನರಾಧಿಪ! ಆದರೆ ನಿನಗೋಸ್ಕರ ಹೋರಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಮಾತುಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

05153018a ನ ತು ಪಶ್ಯಾಮಿ ಯೋದ್ಧಾರಮಾತ್ಮನಃ ಸದೃಶಂ ಭುವಿ|

05153018c ಋತೇ ತಸ್ಮಾನ್ನರವ್ಯಾಘ್ರಾತ್ಕುಂತೀಪುತ್ರಾದ್ಧನಂಜಯಾತ್||

ಆ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಧನಂಜಯನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಈ ಭುವಿಯಲ್ಲಿ
ನನ್ನ ಸಮಾನನಾದ ಬೇರೆ ಯಾವ ಯೋದ್ಧಾರನನ್ನೂ ನಾನು ಕಂಡಿಲ್ಲ.

05153019a ಸ ಹಿ ವೇದ ಮಹಾಬಾಹುದಿವ್ಯಾನ್ಯಸ್ತ್ರಾಣಿ ಸರ್ವಶಃ|

05153019c ನ ತು ಮಾಂ ವಿವೃತೋ ಯುದ್ಧೇ ಜಾತು ಯುಧ್ಯೇತ ಪಾಂಡವಃ||

ಆ ಮಹಾಬಾಹುವಿಗೆ ಎಲ್ಲ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳೂ ತಿಳಿದಿವೆ. ಆದರೆ ಆ
ಪಾಂಡವನು ನನ್ನೊಡನೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು
ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಾನೆ.

05153020a ಅಹಂ ಸ ಚ ಕ್ಷಣೇನೈವ ನಿರ್ಮನುಷ್ಯಮಿದಂ ಜಗತ್|

05153020c ಕುರ್ಯಾಂ ಶಸ್ತ್ರಬಲೇನೈವ ಸಸುರಾಸುರರಾಕ್ಷಸಂ||

ನನ್ನ ಶಸ್ತ್ರಬಲದಿಂದಲೇ ಈ ಸಸುರಾಸುರರಾಕ್ಷಸರೊಂದಿಗೆ ಈ
ಜಗತ್ತನ್ನು ಒಂದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮನುಷ್ಯರನ್ನಾಗಿಸಬಲ್ಲೆ.

05153021a ನ ತ್ವೇವೋತ್ಸಾದನೀಯಾ ಮೇ ಪಾಂಡೋಃ ಪುತ್ರಾ ನರಾಧಿಪ|

05153021c ತಸ್ಮಾದ್ಯೋಧಾನ್ ಹನಿಷ್ಯಾಮಿ ಪ್ರಯೋಗೇಣಾಯತಂ ಸದಾ||

ನರಾಧಿಪ! ಆದರೆ ಪಾಂಡುವಿನ ಪುತ್ರರನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಲು ನನಗೆ
ಉತ್ಸಾಹವಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ನಾನು ಹತ್ತುಸಾವಿರ
ಯೋಧರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆ.

05153022a ಏವಮೇಷಾಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ನಿಧನಂ ಕುರುನಂದನ|

05153022c ನ ಚೇತ್ತೇ ಮಾಂ ಹನಿಷ್ಯಂತಿ ಪೂರ್ವಮೇವ ಸಮಾಗಮೇ||

ಕುರುನಂದನ! ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಮೊದಲು ಕೊಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ ನಾನು ಅವರ ಸೇನೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಸಂಹರಿಸುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡೇ ಇರುತ್ತೇನೆ.

05153023a ಸೇನಾಪತಿಸ್ತ್ವ ಹಂ ರಾಜನ್ಸಮಯೇನಾಪರೇಣ ತೇ|

05153023c ಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾಕಾಮಂ ತನ್ಮೈ ಶ್ರೋತುಮಿಹಾರ್ಹಸಿ||

ರಾಜನ್! ನಾನು ಸ್ವಯಂ ನಿನ್ನ ಸೇನಾಪತಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ನಾನು ಬಯಸುವ ಇನ್ನೊಂದು ಒಪ್ಪಂದದ ವಿಷಯವಿದೆ. ಅದನ್ನೂ ನೀನು ಕೇಳಬೇಕು.

05153024a ಕರ್ಣೋ ವಾ ಯುಧ್ಯತಾಂ ಪೂರ್ವಮಹಂ ವಾ ಪೃಥಿವೀಪತೇ|

05153024c ಸ್ಪರ್ಧತೇ ಹಿ ಸದಾತ್ಯರ್ಥಂ ಸೂತಪುತ್ರೋ ಮಯಾ ರಣೇ||

ಪೃಥಿವೀಪತೇ! ಕರ್ಣನು ಮೊದಲು ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಅಥವಾ ನಾನು. ಸೂತಪುತ್ರನು ಸದಾ ರಣದಲ್ಲಿ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.”

05153025 ಕರ್ಣ ಉವಾಚ|

05153025a ನಾಹಂ ಜೀವತಿ ಗಾಂಗೇಯೇ ಯೋತ್ಸ್ಯೇ ರಾಜನ್ಕಥಂ ಚನ|

05153025c ಹತೇ ಭೀಷ್ಮೈ ತು ಯೋತ್ಸ್ಯಾಮಿ ಸಹ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವನಾ||

ಕರ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಗಾಂಗೇಯನು ಜೀವಿಸಿರುವವರೆಗೆ

ನಾನು ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಭೀಷ್ಮನು ಹತನಾದ ನಂತರವೇ
ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಿಯೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

05153026 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05153026a ತತಃ ಸೇನಾಪತಿಂ ಚಕ್ರೇ ವಿಧಿವದ್ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣಂ|

05153026c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾತ್ಮಜೋ ಭೀಷ್ಮಂ ಸೋಽಭಿಷಿಕ್ತೋ ವ್ಯರೋಚತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾತ್ಮಜನು
ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಸೇನಾಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು.
ಅಭಿಷೇಕಿಸಿ ಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭೀಷ್ಮನು ಮಿಂಚಿದನು.

05153027a ತತೋ ಭೇರೀಶ್ಚ ಶಂಖಾಂಶ್ಚ ಶತಶಶ್ಚೈವ ಪುಷ್ಕರಾನ್|

05153027c ವಾದಯಾಮಾಸುರವ್ಯಗ್ರಾಃ ಪುರುಷಾ ರಾಜಶಾಸನಾತ್||

ಆಗ ರಾಜಶಾಸನದಂತೆ ನೂರಾರು ಭೇರೀ-ಶಂಖಗಳು
ನಿನಾದಿತಗೊಂಡವು, ವಾದ್ಯಗಾರರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು
ನುಡಿಸಿದರು.

05153028a ಸಿಂಹನಾದಾಶ್ಚ ವಿವಿಧಾ ವಾಹನಾನಾಂ ಚ ನಿಸ್ವನಾಃ|

05153028c ಪ್ರಾದುರಾಸನ್ನಭ್ರೇ ಚ ವರ್ಷಂ ರುಧಿರಕರ್ದಮಂ||

ಸಿಂಹನಾದಗಳು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ವಾಹನಗಳ ನಿಸ್ವನಗಳೂ
ಕೇಳಿಬಂದವು. ಆಕಾಶವು ತಿಳಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ರಕ್ತದ ಮಳೆಸುರಿದು
ಕೆಸರುಮಾಡಿತು.

05153029a ನಿರ್ಘಾತಾಃ ಪೃಥಿವೀಕಂಪಾ ಗಜಬೃಂಹಿತನಿಸ್ವನಾಃ|

05153029c ಆಸಂಶ್ಚ ಸರ್ವಯೋಧಾನಾಂ ಪಾತಯಂತೋ ಮನಾಂಸ್ಯುತ||

ಸುಂಟರಗಾಳಿಗಳು, ಭೂಕಂಪ ಮತ್ತು ಆನೆಗಳ ಫೀಂಕಾರಗಳು ಎಲ್ಲ ಯೋಧರ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಬೀಳಿಸಿದವು.

05153030a ವಾಚಶ್ಚಾಪ್ಯಶರೀರಿಣ್ಯೋ ದಿವಶ್ಚೋಲ್ಕಾಃ ಪ್ರಪೇದಿರೇ|

05153030c ಶಿವಾಶ್ಚ ಭಯವೇದಿನ್ಯೋ ನೇದುರ್ದೀಪ್ತಸ್ವರಾ ಭೃಶಂ||

ಆಕಾಶದಿಂದ ಅಶರೀರವಾಣಿಗಳು ಕೇಳಿಸಿದವು. ದಿವದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಕೆಗಳು ಬೆಳಗಿದವು. ನರಿಗಳು ಭಯದಿಂದ ಕೂಗಿ ಬರಲಿರುವ ಘೋರ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದವು.

05153031a ಸೇನಾಪತ್ಯೇ ಯದಾ ರಾಜಾ ಗಾಂಗೇಯಮಭಿಷಿಕ್ತವಾನ್|

05153031c ತದೈತಾನ್ಯುಗ್ರೂಪಾಣಿ ಅಭವಂ ಶತಶೋ ನೃಪ||

ನೃಪ! ರಾಜನು ಗಾಂಗೇಯನನ್ನು ಸೇನಾಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಅಭಿಷೇಕಿಸಿದಾಗ ಇವು ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಇತರ ನೂರಾರು ಉಗ್ರರೂಪಿ ಶಕುನಗಳುಂಟಾದವು.

05153032a ತತಃ ಸೇನಾಪತಿಂ ಕೃತ್ವಾ ಭೀಷ್ಮಂ ಪರಬಲಾರ್ದನಂ|

05153032c ವಾಚಯಿತ್ವಾ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠಾನ್ನಿಷ್ಕೈರ್ಗೋಭಿಶ್ಚ ಭೂರಿಶಃ||

05153033a ವರ್ಧಮಾನೋ ಜಯಾಶೀರ್ಭಿರ್ನಿರ್ಯಯೌ ಸೈನಿಕೈರ್ವೃತಃ|

05153033c ಆಪಗೇಯಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹಿತಸ್ತದಾ||

05153033e ಸ್ಕಂಧಾವಾರೇಣ ಮಹತಾ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ ಜಗಾಮ ಹ||

ಆಗ ಅವನು ಪರಬಲಾರ್ದನ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಸೇನಾಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಗೋವು, ನಾಣ್ಯ ಮೊದಲಾದ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನಿತ್ತು ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠರಿಂದ ಆಶೀರ್ವಚನಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಸಿ, ಜಯದ ಕಳೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಸೈನಿಕರಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು, ನದಿಯ ಮಗನನ್ನು ಮುಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ಸಹೋದರರೊಂದಿಗೆ ಮಹಾ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು.

05153034a ಪರಿಕ್ರಮ್ಯ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ ಕರ್ಣೇನ ಸಹ ಕೌರವಃ|

05153034c ಶಿಬಿರಂ ಮಾಪಯಾಮಾಸ ಸಮೇ ದೇಶೇ ನರಾಧಿಪಃ||

ಕರ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸುತ್ತುಹಾಕಿ ನರಾಧಿಪ ಕೌರವನು ಸಮ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಅಳೆಯಿಸಿದನು.

05153035a ಮಧುರಾನೂಷರೇ ದೇಶೇ ಪ್ರಭೂತಯವಸೇಂಧನೇ|

05153035c ಯಥೈವ ಹಾಸ್ತಿನಪುರಂ ತದ್ವಚ್ಚಿ ಬಿರಮಾಬಭೌ||

ಮಧುರವಾದ ವಿಪುಲ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತು. ಅದು ಹಸ್ತಿನಾಪುರದಷ್ಟೇ ಸುಂದರವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭೀಷ್ಮಾಭಿಷೇಚನ ಪರ್ವಣಿ ಭೀಷ್ಮಸೈನಾಪತ್ಯೇ ತ್ರಿಪಂಚಾಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮಾಭಿಷೇಚನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮಸೈನಾಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ನೂರಾಐವತ್ತೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಬಲರಾಮನ ತೀರ್ಥ ಯಾತ್ರಾಗಮನ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ದ್ರುಪದ, ವಿರಾಟ, ಸಾತ್ಯಕಿ, ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ, ಧೃಷ್ಟಕೇತು,

ಶಿಖಿಂಡಿ, ಮಾಗಧ ಸಹದೇವರನ್ನು ತನ್ನ ಏಳು ಸೇನೆಗಳ

ನಾಯಕರನ್ನಾಗಿ, ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಸರ್ವಸೇನಾಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮತ್ತು
ಅರ್ಜುನನ್ನು ಸಮಸ್ತ ಸೇನಾಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ನಿಯೋಜಿಸಿದುದು (೧-೧೬).

ಬಲರಾಮನು ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಕೌರವರು-ಪಾಂಡವರು

ಇಬ್ಬರೂ ತನಗೆ ಸಮನಾದುದರಿಂದ ತಾನು ಇತರ ವೃಷ್ಟಿ

ಯುವಕರೊಂದಿಗೆ ಸರಸ್ವತೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು

ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಹೋದುದು (೧೭-೩೪).

05154001 ಜನಮೇಜಯ ಉವಾಚ|

05154001a ಆಪಗೇಯಂ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಭೀಷ್ಮಂ ಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಂ|

05154001c ಪಿತಾಮಹಂ ಭಾರತಾನಾಂ ಧ್ವಜಂ ಸರ್ವಮಹೀಕ್ಷಿತಾಂ||

05154002a ಬೃಹಸ್ಪತಿಸಮಂ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಕ್ಷಮಯಾ ಪೃಥಿವೀಸಮಂ|

05154002c ಸಮುದ್ರಮಿವ ಗಾಂಭೀರ್ಯೇ ಹಿಮವಂತಮಿವ ಸ್ಥಿರಂ||

05154003a ಪ್ರಜಾಪತಿಮಿವೌದಾರ್ಯೇ ತೇಜಸಾ ಭಾಸ್ಕರೋಪಮಂ|

05154003c ಮಹೇಂದ್ರಮಿವ ಶತ್ರುಣಾಂ ಧ್ವಂಸನಂ ಶರವೃಷ್ಟಿಭಿಃ||

05154004a ರಣಯಜ್ಞೇ ಪ್ರತಿಭಯೇ ಸ್ವಾಭೀಲೇ ಲೋಮಹರ್ಷಣೇ|

05154004c ದೀಕ್ಷಿತಂ ಚಿರರಾತ್ರಾಯ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

05154005a ಕಿಮಬ್ರವೀನ್ಮಹಾಬಾಹುಃ ಸರ್ವ ಧರ್ಮ ವಿಶಾರದಃ|

05154005c ಭೀಮಸೇನಾರ್ಜುನೌ ವಾಪಿ ಕೃಷ್ಣೋ ವಾ ಪ್ರತ್ಯಪದ್ಯತ||

ಜನಮೇಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಶಸ್ತ್ರಭೃರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿದ್ದ, ಮಹಾತ್ಮ, ಆಪಗೇಯ ಭೀಷ್ಮನು, ಭಾರತರ ಪಿತಾಮಹನು, ಸರ್ವ ಮಹೀಕ್ಷಿತರ ದ್ವಜದಂತಿದ್ದ, ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಸಮನಾಗಿದ್ದ, ಕ್ಷಮೆಯಲ್ಲಿ ಪೃಥ್ವಿಯ ಸಮನಾಗಿದ್ದ, ಗಾಂಭೀರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರದಂತಿದ್ದ, ಹಿಮವಂತನಂತೆ ಸ್ಥಿರನಾಗಿದ್ದ, ಔದಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪತಿಯಂತಿದ್ದ, ತೇಜಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಭಾಸ್ಕರನಂತಿದ್ದ, ಮಹೇಂದ್ರನಂತೆ ಶರವೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದ ಅವನು ರಣಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲದವರೆಗೆ ಸೇನಾಪತಿಯಾಗಿ ದೀಕ್ಷಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆಂದು ಕೇಳಿ ಸರ್ವ ಧರ್ಮ ವಿಶಾರದ ಮಹಾಬಾಹು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಏನು ಹೇಳಿದನು? ಭೀಮಸೇನ ಅರ್ಜುನರು, ಕೃಷ್ಣನೂ ಕೂಡ ಏನು ಹೇಳಿದರು?”

05154006 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05154006a ಆಪದ್ಧರ್ಮಾರ್ಥಕುಶಲೋ ಮಹಾಬುದ್ಧಿಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

05154006c ಸರ್ವಾನ್ಭ್ರಾತೃನ್ಸಮಾನೀಯ ವಾಸುದೇವಂ ಚ ಸಾತ್ವತಂ||

05154006e ಉವಾಚ ವದತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಸಾಂತ್ವಪೂರ್ವಮಿದಂ ವಚಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಪದ್ಧರ್ಮಾರ್ಥಕುಶಲನಾದ, ಮಾತನಾಡುವವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಮಹಾಬುದ್ಧಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಎಲ್ಲ ಸಹೋದರರನ್ನೂ, ಸಾತ್ವತ ವಾಸುದೇವನನೂ ಕೂಡಿಸಿ

ಸಾಂತ್ವಪೂರ್ವಕ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು.

05154007a ಪರ್ಯಾಕ್ರಮತ ಸೈನ್ಯಾನಿ ಯತ್ತಾಸ್ತಿಷ್ಠತ ದಂಶಿತಾಃ|

05154007c ಪಿತಾಮಹೇನ ವೋ ಯುದ್ಧಂ ಪೂರ್ವಮೇವ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

05154007e ತಸ್ಮಾತ್ಸಪ್ತಸು ಸೇನಾಸು ಪ್ರಣೇತಾನ್ಮಮ ಪಶ್ಯತ||

“ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡಿ. ಯಾವಾಗಲೂ ಅವು ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿರಲಿ.
ಮೊದಲನೆಯ ಯುದ್ಧವು ಪಿತಾಮಹನೊಂದಿಗೆ ನಡೆಯಲಿದೆ.
ಆದುದರಿಂದ ಏಳು ಸೇನೆಗಳ ಪ್ರಣೇತಾರರನ್ನು ನನಗೆ ತೋರಿಸಿ.”

05154008 ವಾಸುದೇವ ಉವಾಚ|

05154008a ಯಥಾರ್ಹತಿ ಭವಾನ್ವಕ್ತುಮಸ್ಮಿನ್ಕಾಲ ಉಪಸ್ಥಿತೇ|

05154008c ತಥೇದಮರ್ಥವದ್ವಾಕ್ಯಮುಕ್ತಂ ತೇ ಭರತರ್ಷಭ||

ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ಬಂದಿರುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕುದಾಗಿ ನೀನು
ಹೇಳಿದ್ದೀಯೆ. ಭರತರ್ಷಭ! ನೀನು ಹೇಳಿದುದು ಹಾಗೆಯೇ
ಅರ್ಥವತ್ತಾಗಿದೆ.”

05154009a ರೋಚತೇ ಮೇ ಮಹಾಬಾಹೋ ಕ್ರಿಯತಾಂ ಯದನಂತರಂ|

05154009c ನಾಯಕಾಸ್ತವ ಸೇನಾಯಾಮಭಿಷಿಚ್ಯಂತು ಸಪ್ತವೈ||

ಮಹಾಬಾಹೋ! ಅನಂತರ ನಿನ್ನ ಏಳು ಸೇನೆಗಳ ನಾಯಕರನ್ನು ನೀನು
ಅಭಿಷೇಕಿಸಬೇಕೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.”

05154010 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05154010a ತತೋ ದ್ರುಪದಮಾನಾಯ್ ವಿರಾಟಂ ಶಿನಿಪುಂಗವಂ|

05154010c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಂ ಚ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಂ ಧೃಷ್ಟಕೇತುಂ ಚ ಪಾರ್ಥಿವಂ||

05154010e ಶಿಖಿಂಡಿನಂ ಚ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಂ ಸಹದೇವಂ ಚ ಮಾಗಧಂ||

05154011a ಏತಾನ್ಸಪ್ತ ಮಹೇಷ್ವಾಸಾನ್ವೀರಾನ್ಯುದ್ಧಾಭಿನಂದಿನಃ|

05154011c ಸೇನಾಪ್ರಣೇತಾನ್ವಿಧಿವದಭ್ಯಷಿಂಚದ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ದ್ರುಪದ, ವಿರಾಟ, ಸಾತ್ಯಕಿ, ಪಾಂಚಾಲ್ಯ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ, ಪಾರ್ಥಿವ ಧೃಷ್ಟಕೇತು, ಪಾಂಚಾಲ್ಯ ಶಿಖಿಂಡಿ, ಮಾಗಧ ಸಹದೇವ ಈ ಏಳು ಮಹೇಷ್ವಾಸ ವೀರರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಯುದ್ಧಾಭಿನಂದಿನ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ತನ್ನ ಸೇನಾಪ್ರಣೇತಾರರನ್ನಾಗಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಅಭಿಷೇಕಿಸಿದನು.

05154012a ಸರ್ವಸೇನಾಪತಿಂ ಚಾತ್ರ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಮುಪಾದಿಶತ್|

05154012c ದ್ರೋಣಾಂತಹೇತೋರುತ್ಪನ್ನೋ ಯ ಇದ್ಧಾಂ ಜಾತವೇದಸಃ||

ದ್ರೋಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನನಾದ ಆ

ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಸರ್ವಸೇನಾಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ನಿಯೋಜಿಸಿದನು.

05154013a ಸರ್ವೇಷಾಮೇವ ತೇಷಾಂ ತು ಸಮಸ್ತಾನಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

05154013c ಸೇನಾಪತಿಪತಿಂ ಚಕ್ರೇ ಗುಡಾಕೇಶಂ ಧನಂಜಯಂ||

ಗುಡಾಕೇಶ ಧನಂಜಯನನ್ನು ಅವರೆಲ್ಲ ಸಮಸ್ತ ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ

ಸೇನಾಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು.

05154014a ಅರ್ಜುನಸ್ಯಾಪಿ ನೇತಾ ಚ ಸಮ್ಯಂತಾ ಚೈವ ವಾಜಿನಾಂ|

05154014c ಸಂಕರ್ಷಣಾನುಜಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ಮಹಾಬುದ್ಧಿರ್ಜನಾರ್ದನಃ||

ಸಂಕರ್ಷಣನ ಅನುಜ, ಶ್ರೀಮಾನ್, ಮಹಾಬುದ್ಧಿ ಜನಾರ್ದನನನ್ನು
ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ನೇತಾರನಾಗಿ, ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವವನನ್ನಾಗಿ
ನಿಯೋಜಿಸಲಾಯಿತು.

05154015a ತದ್ವೃಷ್ಟೋಪಸ್ಥಿತಂ ಯುದ್ಧಂ ಸಮಾಸನ್ನಂ ಮಹಾತ್ಮಯಂ|

05154015c ಪ್ರಾವಿಶದ್ಭವನಂ ರಾಜ್ಞಾಃ ಪಾಂಡವಸ್ಯ ಹಲಾಯುಧಃ||

05154016a ಸಹಾಕ್ರೂರಪ್ರಭೃತಿಭಿರ್ಗದಸಾಂಬೋಲ್ಮುಕಾದಿಭಿಃ|

05154016c ರೌಕ್ಮಿಣೀಯಾಹುಕಸುತೈಶ್ಚಾರುದೇಷ್ಟಪುರೋಗಮೈಃ||

ಆಗ ಮಹಾ ಕ್ಷಯವನ್ನು ತರುವ ಯುದ್ಧವು ಬರುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು
ಕಂಡ ಹಲಾಯುಧನು ಅಕ್ರೂರ, ಗದ, ಸಾಂಬ, ಉಲುಕಾದಿಗಳೊಡನೆ,
ರುಕ್ಮಿಣಿಯ ಮಗ, ಆಹುಕಸುತ, ಚಾರುದೇಷ್ಟರನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು
ರಾಜಾ ಪಾಂಡವನ ಭವನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

05154017a ವೃಷ್ಟಿಮುಖ್ಯೈರಭಿಗತೈರ್ವ್ಯಾಘ್ರೈರಿವ ಬಲೋತ್ಕಟೈಃ|

05154017c ಅಭಿಗುಪ್ತೋ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಮರುದ್ಭಿರಿವ ವಾಸವಃ||

05154018a ನೀಲಕೌಶೇಯವಸನಃ ಕೈಲಾಸಶಿಖರೋಪಮಃ|

05154018c ಸಿಂಹಖೇಲಗತಿಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ಮದರಕ್ತಾಂತಲೋಚನಃ||

ವ್ಯಾಘ್ರರಂತೆ ಬಲೋತ್ಕಟರಾಗಿರುವ ವೃಷ್ಟಿಮುಖ್ಯರಿಂದೊಡಗೂಡಿ
ಮರುತ್ತುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ವಾಸವನಂತೆ ಆ ಮಹಾಬಾಹು
ನೀಲಕೌಶೇಯವಸನ, ಕೈಲಾಸಶಿಖರೋಪಮ, ಸಿಂಹದ

ನಡುಗೆಯನ್ನುಳ್ಳ, ಮದಿರದಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಂಪಾಗಿದ್ದ ಆ ಶ್ರೀಮಾನನು
ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದನು.

05154019a ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಧರ್ಮರಾಜಶ್ಚ ಕೇಶವಶ್ಚ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ|

05154019c ಉದತಿಷ್ಠತ್ತದಾ ಪಾರ್ಥೋ ಭೀಮಕರ್ಮಾ ವೃಕೋದರಃ||

ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಧರ್ಮರಾಜನೂ, ಮಹಾದ್ಯುತಿ ಕೇಶವನೂ,
ಪಾರ್ಥ, ಭೀಮಕರ್ಮಿ ವೃಕೋದರನೂ ಎದ್ದು ನಿಂತರು.

05154020a ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಾ ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ರಾಜಾನಸ್ತತ್ರ ಕೇ ಚನ|

05154020c ಪೂಜಯಾಂ ಚಕ್ರುರಭ್ಯೇತ್ಯ ತೇ ಸ್ಮ ಸರ್ವೇ ಹಲಾಯುಧಂ||

ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಿಯೂ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಇನ್ನೂ ಇತರ ರಾಜರು ಎಲ್ಲರೂ
ಹಲಾಯುಧನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರು.

05154021a ತತಸ್ತಂ ಪಾಂಡವೋ ರಾಜಾ ಕರೇ ಪಸ್ಪರ್ಶ ಪಾಣಿನಾ|

05154021c ವಾಸುದೇವಪುರೋಗಾಸ್ತು ಸರ್ವ ಏವಾಭ್ಯವಾದಯನ್||

05154022a ವಿರಾಟದ್ರುಪದೌ ವೃದ್ಧಾವಭಿವಾದ್ಯ ಹಲಾಯುಧಃ|

05154022c ಯುಧಿಷ್ಠಿರೇಣ ಸಹಿತ ಉಪಾವಿಶದರಿಂದಮಃ||

ಆಗ ರಾಜಾ ಪಾಂಡವನು ಅವನನ್ನು ಕೈಗಳಿಂದ ಮುಟ್ಟಲು ಅರಿಂದಮ
ಹಲಾಯುಧನು ವಾಸುದೇವನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ
ಅಭಿವಾದಿಸಿ, ವೃದ್ಧರಾದ ವಿರಾಟ-ದ್ರುಪದರನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೊಡನೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು.

05154023a ತತಸ್ತೇಷೂಪವಿಷ್ಟೇಷು ಪಾರ್ಥಿವೇಷು ಸಮಂತತಃ|

05154023c ವಾಸುದೇವಮಭಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ರೌಹಿಣೀಯೋಽಭ್ಯಭಾಷತ||

ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ಪಾರ್ಥಿವರು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ವಾಸುದೇವನನ್ನು ನೋಡಿ ರೌಹಿಣೀಯನು ಮಾತನಾಡಿದನು:

05154024a ಭವಿತಾಯಂ ಮಹಾರೌದ್ರೋ ದಾರುಣಃ ಪುರುಷಕ್ಷಯಃ|

05154024c ದಿಷ್ಟಮೇತದ್ಧ್ರುವಂ ಮನ್ಯೇ ನ ಶಕ್ಯಮತಿವರ್ತಿತುಂ||

“ಮಹಾರೌದ್ರವಾದ ದಾರುಣ ಪುರುಷಕ್ಷಯವು ನಡೆಯುವುದಿದೆ. ಇದು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ದೈವವು ನಿರ್ಧರಿಸಿದುದು. ಇದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

05154025a ಅಸ್ಮಾದ್ಯುದ್ಧಾತ್ಸಮುತ್ತೀರ್ಣಾನಪಿ ವಃ ಸಸುಹೃಜ್ಜನಾನ್|

05154025c ಅರೋಗಾನಕ್ಷತ್ರೈರ್ದೇಹೈಃ ಪಶ್ಯೇಯಮಿತಿ ಮೇ ಮತಿಃ||

ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನೀವು ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಸುಹೃಜ್ಜನರು ಅರೋಗದ, ಅಕ್ಷಯವಾದ ದೇಹಗಳಿಂದ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾಗುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇನೆಂದು ನಾನು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

05154026a ಸಮೇತಂ ಪಾರ್ಥಿವಂ ಕ್ಷತ್ರಂ ಕಾಲಪಕ್ವಮಸಂಶಯಂ|

05154026c ವಿಮರ್ದಃ ಸುಮಹಾನ್ಭಾವೀ ಮಾಂಸಶೋಣಿತಕರ್ದಮಃ||

ಸೇರಿರುವ ಪಾರ್ಥಿವ ಕ್ಷತ್ರಿಯರೆಲ್ಲರ ಕಾಲವು ಪಕ್ವವಾದುದು ನಿಶ್ಚಯ. ಮಾಂಸ-ರಕ್ತಗಳ ಮಹಾ ಕೆಸರು ಆಗಲಿಕ್ಕಿದೆ.

05154027a ಉಕ್ತೋ ಮಯಾ ವಾಸುದೇವಃ ಪುನಃ ಪುನರುಪಹ್ವರೇ|

05154027c ಸಂಬಂಧಿಷು ಸಮಾಂ ವೃತ್ತಿಂ ವರ್ತಸ್ವ ಮಧುಸೂದನ||

ನಾನು ವಾಸುದೇವನಿಗೆ “ಮಧುಸೂದನ! ಸಂಬಂಧಿಗಳಲ್ಲಿ
ಸಮವೃತ್ತಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ವರ್ತಿಸು” ಎಂದು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಪುನಃ
ಪುನಃ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

05154028a ಪಾಂಡವಾ ಹಿ ಯಥಾಸ್ಮಾಕಂ ತಥಾ ದುರ್ಯೋಧನೋ ನೃಪಃ|

05154028c ತಸ್ಯಾಪಿ ಕ್ರಿಯತಾಂ ಯುಕ್ತ್ಯಾ ಸಪರ್ಯೇತಿ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಪಾಂಡವರು ನಮಗೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನೃಪ ದುರ್ಯೋಧನನೂ ಕೂಡ.
ಅವನಿಗೂ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅವನು ಪುನಃ ಪುನಃ
ಕೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

05154029a ತಚ್ಚ ಮೇ ನಾಕರೋದ್ವಾಕ್ಯಂ ತ್ವದರ್ಥೇ ಮಧುಸೂದನಃ|

05154029c ನಿವಿಷ್ಯಃ ಸರ್ವಭಾವೇನ ಧನಂಜಯಮವೇಕ್ಷ್ಯ ಚ||

ಆದರೆ ನಿನಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಮಧುಸೂದನನು ನನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ
ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಧನಂಜಯನನ್ನು ನೋಡಿ ಸರ್ವಭಾವದಿಂದ ನಿನಗೆ
ನಿಷ್ಠನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

05154030a ಧ್ರುವೋ ಜಯಃ ಪಾಂಡವಾನಾಮಿತಿ ಮೇ ನಿಶ್ಚಿತಾ ಮತಿಃ|

05154030c ತಥಾ ಹ್ಯಭಿನಿವೇಶೋಽಯಂ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಭಾರತ||

ನಾನು ಏನೇ ಯೋಚಿಸಿದರೂ ಪಾಂಡವರ ಜಯವೇ ಖಂಡಿತ ಎಂದು

ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಯಾಗಿದೆ. ಭಾರತ ! ಏಕೆಂದರೆ ಇದೂ ಕೂಡ ವಾಸುದೇವನು ಬಯಸುವುದೇ.

05154031a ನ ಚಾಹಮುತ್ಸಹೇ ಕೃಷ್ಣಮೃತೇ ಲೋಕಮುದೀಕ್ಷಿತುಂ|

05154031c ತತೋಽಹಮನುವರ್ತಾಮಿ ಕೇಶವಸ್ಯ ಚಿಕೀರ್ಷಿತಂ||

ಕೃಷ್ಣನಿಲ್ಲದೇ ನನಗೆ ಲೋಕವನ್ನು ನೋಡುವ ಉತ್ಸಾಹವಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಕೇಶವನು ಬಯಸಿದುದನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತೇನೆ.

05154032a ಉಭೌ ಶಿಷ್ಯೌ ಹಿ ಮೇ ವೀರೌ ಗದಾಯುದ್ಧವಿಶಾರದೌ|

05154032c ತುಲ್ಯಸೇಹೋಽಸ್ಮ್ಯತೋ ಭೀಮೇ ತಥಾ ದುರ್ಯೋಧನೇ ನೃಪೇ||

ಭೀಮ ಮತ್ತು ನೃಪ ದುರ್ಯೋಧನರಿಬ್ಬರೂ ವೀರರು, ನನ್ನ ಶಿಷ್ಯರು, ಗದಾಯುದ್ಧ ವಿಶಾರದರು. ಅವರಿಬ್ಬರ ಮೇಲಿನ ಸೇಹವು ಸಮನಾದುದು.

05154033a ತಸ್ಮಾದ್ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ತೀರ್ಥಾನಿ ಸರಸ್ವತ್ಯಾ ನಿಷೇವಿತುಂ|

05154033c ನ ಹಿ ಶಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಕೌರವ್ಯಾನ್ನಶ್ಯಮಾನಾನುಪೇಕ್ಷಿತುಂ||

ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಸರಸ್ವತಿಯ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸುತ್ತೇನೆ. ಕೌರವರ ನಾಶವನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳದೇ, ನೋಡಲಾರೆ.”

05154034a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಮಹಾಬಾಹುರನುಜ್ಞಾತಶ್ಚ ಪಾಂಡವೈಃ|

05154034c ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಂ ಯಯೌ ರಾಮೋ ನಿವರ್ತ್ಯ ಮಧುಸೂದನಂ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಮಹಾಬಾಹು ರಾಮನು ಪಾಂಡವರಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು,

ಮಧುಸೂದನನು ತಡೆದರೂ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭೀಷ್ಮಾಭಿಷೇಚನ
ಪರ್ವಣಿ ಬಲರಾಮತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಗಮನೇ
ಚತುಃಪಂಚಾಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಭೀಷ್ಮಾಭಿಷೇಚನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಬಲರಾಮತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಗಮನದಲ್ಲಿ
ನೂರಾಐವತ್ತಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೫೫

ರುಕ್ಮಿಯನ್ನು ಯಾರೂ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ
ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳದೇ ಇದ್ದುದು

ಇಂದ್ರನ ವಿಜಯ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ ರುಕ್ಮಿಯು ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿಗೆ
ಬಂದು ತಾನು ತನ್ನ ಒಂದು ಅಕ್ಷೋಹಿಣೀ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ
ಅವರೊಡನೆ ಸೇರಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ

ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಜಂಬ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವನನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ
ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸುವುದು (೧-೩೩).
ದುರ್ಯೋಧನನೂ ರುಕ್ಮಿಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ್ದುದು (೩೪-೩೮).

05155001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05155001a ಏತಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಕಾಲೇ ತು ಭೀಷ್ಮಕಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

05155001c ಹಿರಣ್ಯಲೋಮೋ ನೃಪತೇಃ ಸಾಕ್ಷಾದಿಂದ್ರಸಖಸ್ಯ ವೈ||

05155002a ಆಹೃತೀನಾಮಧಿಪತೇರ್ಭೋಽ ಜಸ್ಯಾತಿಯಶಸ್ವಿನಃ|

05155002c ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಾತ್ಯಪತೇಃ ಪುತ್ರೋ ದಿಕ್ಷು ರುಕ್ಮಿತಿ ವಿಶ್ರುತಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೃಪತಿ ಹಿರಣ್ಯಲೋಮನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ, ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಇಂದ್ರನ ಸಖನಾಗಿದ್ದ, ಭೋಜರ ಯಶಸ್ವಿನೀ ಅಧಿಪತಿಯಾದ, ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಾತ್ಯಪತಿ ಮಹಾತ್ಮ ಭೀಷ್ಮಕನ ಪುತ್ರ, ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ರುಕ್ಮಿ ಎಂದು ವಿಶ್ರುತನಾಗಿದ್ದನು.

05155003a ಯಃ ಕಿಂಪುರುಷಸಿಂಹಸ್ಯ ಗಂಧಮಾದನವಾಸಿನಃ|

05155003c ಶಿಷ್ಯಃ ಕೃತ್ಸ್ನಂ ಧನುರ್ವೇದಂ ಚತುಷ್ಟಾದಮವಾಪ್ತವಾನ್||

05155004a ಯೋ ಮಾಹೇಂದ್ರಂ ಧನುರ್ಲೇಭೇ ತುಲ್ಯಂ ಗಾಂಡೀವತೇಜಸಾ|

05155004c ಶಾಂಭ್ರೀಣ ಚ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಸಮ್ಮಿತಂ ದಿವ್ಯಮಕ್ಷಯಂ||

ಆ ಮಹಾಬಾಹುವು ಗಂಧಮಾದನವಾಸಿ ಕಿಂಪುರುಷಸಿಂಹನ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿ ಧನುರ್ವೇದದ ನಾಲ್ಕೂ ಪಾದಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಲಿತು ತೇಜಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಗಾಂಡೀವಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಶಾಂಭ್ರಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ ದಿವ್ಯವೂ ಅಕ್ಷಯವೂ ಆದ ಧನುವನ್ನು ಮಹೇಂದ್ರನಿಂದ ಪಡೆದಿದ್ದನು.

05155005a ತ್ರೀಣೈವೈತಾನಿ ದಿವ್ಯಾನಿ ಧನೂಂಷಿ ದಿವಿಚಾರಿಣಾಂ|

05155005c ವಾರುಣಂ ಗಾಂಡೀವಂ ತತ್ರ ಮಾಹೇಂದ್ರಂ ವಿಜಯಂ ಧನುಃ||

05155006a ಶಾಂಭ್ರಂ ತು ವೈಷ್ಣವಂ ಪ್ರಾಹುರ್ದಿವ್ಯಂ ತೇಜೋಮಯಂ ಧನುಃ|

05155006c ಧಾರಯಾಮಾಸ ಯತ್ಕೃಷ್ಣಃ ಪರಸೇನಾಭಯಾವಹಂ||

ದಿವಿಚಾರಿಗಳ ಮೂರೇ ದಿವ್ಯ ಧನುಗಳಿವೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ -
ವರುಣನ ಗಾಂಡೀವ, ಮಹೇಂದ್ರನ ವಿಜಯವೆಂಬ ಧನುಸ್ಸು, ಮತ್ತು
ವಿಷ್ಣುವಿನ ತೇಜೋಮಯ ಶಾಂಭ್ರ ಧನುಸ್ಸು. ಆ ಪರಸೇನಾಭಯಾವಹ
ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕೃಷ್ಣನು ಧರಿಸಿದ್ದನು.

05155007a ಗಾಂಡೀವಂ ಪಾವಕಾಲ್ಲೇಭೇ ಖಾಂಡವೇ ಪಾಕಶಾಸನಿಃ|

05155007c ದ್ರುಮಾದ್ರುಕ್ಮಿ ಮಹಾತೇಜಾ ವಿಜಯಂ ಪ್ರತ್ಯಪದ್ಯತ||

ಗಾಂಡೀವವನ್ನು ಅರ್ಜುನನು ಖಾಂಡವದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ
ಪಡೆದಿದ್ದನು. ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ವಿಜಯವನ್ನು ರುಕ್ಮಿಯು ದ್ರುಮನಿಂದ
ಪಡೆದಿದ್ದನು.

05155008a ಸಂಚಿದ್ಯ ಮೌರವಾನ್ಪಾಶಾನ್ನಿಹತ್ಯ ಮುರಮೋಜಸಾ|

05155008c ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ನರಕಂ ಭೌಮಮಾಹೃತ್ಯ ಮಣಿಕುಂಡಲೇ||

05155009a ಷೋಡಶ ಸ್ತ್ರೀಸಹಸ್ರಾಣಿ ರತ್ನಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ|

05155009c ಪ್ರತಿಪೇದೇ ಹೃಷೀಕೇಶಃ ಶಾಂಭ್ರಂ ಚ ಧನುರುತ್ತಮಂ||

ಮುರನ ಪಾಶಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ಓಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಮುರನನ್ನು ಕೊಂದು,
ಭೂಮಿಯ ಮಗ ನರಕನನ್ನು ಗೆದ್ದು ಮಣಿಕುಂಡಲಗಳನ್ನು
ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ, ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ವಿವಿಧ ಸ್ತ್ರೀರತ್ನರನ್ನು
ವಿಮೋಚನಗೊಳಿಸಿ ಹೃಷೀಕೇಶನು ಉತ್ತಮ ಶಾಂಭ್ರಧನುಸ್ಸನ್ನು
ಪಡೆದಿದ್ದನು.

05155010a ರುಕ್ಮೀ ತು ವಿಜಯಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಧನುರ್ಮೇಘಘಸಮಸ್ವನಂ|

05155010c ವಿಭೀಷಯನ್ನಿವ ಜಗತ್ಪಾಂಡವಾನಭ್ಯವರ್ತತ||

ಮೇಘಾದಂತೆ ಮೊಳಗುವ ವಿಜಯ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆದು ರುಕ್ಮಿಯು
ಜಗತ್ತಿಗೇ ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂತೆ ಪಾಂಡವರ ಬಳಿ ಬಂದನು.

05155011a ನಾಮೃಷ್ಯತ ಪುರಾ ಯೋಽಸೌ ಸ್ವಬಾಹುಬಲದರ್ಪಿತಃ|

05155011c ರುಕ್ಮಿಣ್ಯಾ ಹರಣಂ ವೀರೋ ವಾಸುದೇವೇನ ಧೀಮತಾ||

ಹಿಂದೆ ಸ್ವಬಾಹುಬಲದರ್ಪಿತನಾದ ಅವನು ತನ್ನ ತಂಗಿ ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು
ಧೀಮತ ವೀರ ವಾಸುದೇವನು ಅಪಹರಿಸಿದ್ದುದನ್ನು ಸಹಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.

05155012a ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ನಾಹತ್ವಾ ನಿವರ್ತಿಷ್ಯಾಮಿ ಕೇಶವಂ|

05155012c ತತೋಽನ್ವಧಾವದ್ವಾಷ್ಟೇಯಂ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಂ||

05155013a ಸೇನಯಾ ಚತುರಂಗಿಣ್ಯಾ ಮಹತ್ಯಾ ದೂರಪಾತಯಾ|

05155013c ವಿಚಿತ್ರಾಯುಧವರ್ಮಿಣ್ಯಾ ಗಂಗಯೇವ ಪ್ರವೃದ್ಧಯಾ||

ಕೇಶವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೇ ಹಿಂದಿರುಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು
ಮಾಡಿ ಆ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತರಲ್ಲಿ ಶೇಷನು ಬಹುದೂರದವರೆಗೆ
ವ್ಯಾಪ್ತಗೊಂಡ, ವಿಚಿತ್ರ ಆಯುಧ ಕವಚಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ, ಗಂಗೆಯಂತೆ
ಭೋರ್ಗರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಚತುರಂಗ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ವಾಷ್ಟೇಯನನ್ನು
ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿದ್ದನು.

05155014a ಸ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ವಾಷ್ಟೇಯಂ ಯೋಗಾನಾಮೀಶ್ವರಂ ಪ್ರಭುಂ|

05155014c ವ್ಯಂಸಿತೋ ವ್ರೀಡಿತೋ ರಾಜನ್ನಾಜಗಾಮ ಸ ಕುಂಡಿನಂ||

ರಾಜನ್! ಯೋಗಗಳ ಈಶ್ವರ ಪ್ರಭು ವಾಷ್ಣೇಯನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ
ಸೋತು ನಾಚಿಕೊಂಡು ಅವನು ಕುಂಡಿನಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಲಿಲ್ಲ.

05155015a ಯತ್ರೈವ ಕೃಷ್ಣೇನ ರಣೇ ನಿರ್ಜಿತಃ ಪರವೀರಹಾ|

05155015c ತತ್ರ ಭೋಜಕಟಂ ನಾಮ ಚಕ್ರೇ ನಗರಮುತ್ತಮಂ||

ಪರವೀರಹ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ರಣದಲ್ಲಿ ಸೋಲನ್ನಪ್ಪಿದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ
ಅವನು ಭೋಜಕಟ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಉತ್ತಮ ನಗರವನ್ನು
ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದನು.

05155016a ಸೈನ್ಯೇನ ಮಹತಾ ತೇನ ಪ್ರಭೂತಗಜವಾಜಿನಾ|

05155016c ಪುರಂ ತದ್ಭುವಿ ವಿಖ್ಯಾತಂ ನಾಮ್ನಾ ಭೋಜಕಟಂ ನೃಪ||

ನೃಪ! ಅವನ ಆ ಮಹಾಸೇನೆ, ಆನೆ, ಕುದುರೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಆ
ಪುರವು ಭುವಿಯಲ್ಲಿ ಭೋಜಕಟವೆಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ವಿಖ್ಯಾತವಾಗಿತ್ತು.

05155017a ಸ ಭೋಜರಾಜಃ ಸೈನ್ಯೇನ ಮಹತಾ ಪರಿವಾರಿತಃ|

05155017c ಅಕ್ಷೌಹಿಣ್ಯಾ ಮಹಾವೀರ್ಯಃ ಪಾಂಡವಾನ್ಸಮುಪಾಗಮತ್||

05155018a ತತಃ ಸ ಕವಚೇ ಖಿಡ್ಗೇ ಶರೀ ಧನ್ವೀ ತಲೀ ರಥೀ|

05155018c ಧ್ವಜೇನಾದಿತ್ಯವರ್ಣೇನ ಪ್ರವಿವೇಶ ಮಹಾಚಮೂಂ||

ಆ ಭೋಜರಾಜನು ಒಂದು ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಮಹಾಸೇನೆಯಿಂದ
ಸುತ್ತವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು, ಮಹಾವೀರ್ಯದಿಂದ, ಕವಚ, ಖಿಡ್ಗ, ಬಾಣ,
ಬಿಲ್ಲು, ಧ್ವಜ ಮತ್ತು ರಥಗಳಿಂದ, ಆದಿತ್ಯವರ್ಣದಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಾ
ಪಾಂಡವರ ಬಳಿಬಂದು ಮಹಾಸೇನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

05155019a ವಿದಿತಃ ಪಾಂಡವೇಯಾನಾಂ ವಾಸುದೇವಪ್ರಿಯೇಪ್ಸಯಾ|

05155019c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ತು ತಂ ರಾಜಾ ಪ್ರತ್ಯುದ್ಗಮ್ಯಾಭ್ಯಪೂಜಯತ್||

ವಾಸುದೇವನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಲು ಬಯಸುತ್ತಾನೆಂದು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಾದರೋ ಮುಂದುವರೆದು ಆ ರಾಜನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದನು.

05155020a ಸ ಪೂಜಿತಃ ಪಾಂಡುಸುತೈರ್ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಸುಸತ್ಕೃತಃ|

05155020c ಪ್ರತಿಪೂಜ್ಯ ಚ ತಾನ್ಸರ್ವಾನ್ವಿಶ್ರಾಂತಃ ಸಹಸೈನಿಕಃ|

05155020e ಉವಾಚ ಮಧ್ಯೇ ವೀರಾಣಾಂ ಕುಂತೀಪುತ್ರಂ ಧನಂಜಯಂ||

ಪಾಂಡುಸುತನಿಂದ ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಪೂಜಿತನಾಗಿ ಸುಸತ್ಕೃತನಾದ ನಂತರ, ರುಕ್ಮಿಯು ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಪ್ರತಿಪೂಜಿಸಿ ಸೈನಿಕರೊಂದಿಗೆ ವಿಶ್ರಮಿಸಿದನು. ವೀರರ ಮಧ್ಯೆ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಧನಂಜಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

05155021a ಸಹಾಯೋಽಸ್ಮಿ ಸ್ಥಿತೋ ಯದ್ಧೇ ಯದಿ ಭೀತೋಽಸಿ ಪಾಂಡವ|

05155021c ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ರಣೇ ಸಾಹ್ಯಮಸಹ್ಯಂ ತವ ಶತ್ರುಭಿಃ||

“ಪಾಂಡವ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭಯವಾದರೆ ನಾನು ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಇದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಕೊಡುವ ಸಹಾಯವು ಶತ್ರುಗಳಿಗೂ ಸಹಿಸಲಾಗದಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

05155022a ನ ಹಿ ಮೇ ವಿಕ್ರಮೇ ತುಲ್ಯಃ ಪುಮಾನಸ್ತೀಹ ಕಶ್ಚನ|

05155022c ನಿಹತ್ಯ ಸಮರೇ ಶತ್್ರೂಂಸ್ತವ ದಾಸ್ಯಾಮಿ ಫಲ್ಗುನ||

ವಿಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಹೋಲುವ ಪುರುಷನು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಫಲ್ಲುನ!
ಸಮರದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.”

05155023a ಇತ್ಯುಕ್ತೋ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಕೇಶವಸ್ಯ ಚ ಸನ್ನಿಧೌ|

05155023c ಶೃಣ್ವತಾಂ ಪಾರ್ಥಿವೇಂದ್ರಾಣಾಮನ್ಯೇಷಾಂ ಚೈವ ಸರ್ವಶಃ||

ಇದನ್ನು ಧರ್ಮರಾಜ ಮತ್ತು ಕೇಶವನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ,
ಪಾರ್ಥಿವೇಂದ್ರರು ಮತ್ತು ಇತರ ಎಲ್ಲರೂ ಕೇಳುವ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದನು.

05155024a ವಾಸುದೇವಮಭಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಧರ್ಮರಾಜಂ ಚ ಪಾಂಡವಂ|

05155024c ಉವಾಚ ಧೀಮಾನ್ಕೌಂತೇಯಃ ಪ್ರಹಸ್ಯ ಸಖಿಪೂರ್ವಕಂ||

ವಾಸುದೇವನನ್ನೂ, ಪಾಂಡವ ಧರ್ಮರಾಜನನ್ನೂ ನೋಡಿ ಧೀಮಾನ್
ಕೌಂತೇಯನು ಸಖ್ಯದಿಂದ ನಸುನಗುತ್ತಾ ಹೇಳಿದನು:

05155025a ಯುಧ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಮೇ ವೀರ ಗಂಧರ್ವೈಃ ಸುಮಹಾಬಲೈಃ|

05155025c ಸಹಾಯೋ ಘೋಷಯಾತ್ರಾಯಾಂ ಕಸ್ತದಾಸೀತ್ಸಖಾ ಮಮ||

“ವೀರ ! ಘೋಷಯಾತ್ರೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸುಮಹಾಬಲರಾದ
ಗಂಧರ್ವರೊಡನೆ ಯುಧ್ಯಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ನನ್ನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆಂದು
ಯಾವ ಸಖಿನಿದ್ದನು ?

05155026a ತಥಾ ಪ್ರತಿಭಯೇ ತಸ್ಮಿನ್ನೇವದಾನವಸಂಕುಲೇ|

05155026c ಖಾಂಡವೇ ಯುಧ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಕಃ ಸಹಾಯಸ್ತದಾಭವತ್||

ದೇವದಾನವ ಸಂಕುಲವು ಖಾಂಡವದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಿ

ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ನನಗೆ ಯಾರು ಸಹಾಯಕರಾಗಿದ್ದರು?

05155027a ನಿವಾತಕವಚೈರ್ಯುಧೈ ಕಾಲಕೇಯೈಶ್ಚ ದಾನವೈಃ|

05155027c ತತ್ರ ಮೇ ಯುಧ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಕಃ ಸಹಾಯಸ್ತದಾಭವತ್||

ನಿವಾತಕವಚರು ಮತ್ತು ಕಾಲಕೇಯ ದಾನವರೊಂದಿಗೆ

ಯುದ್ಧಮಾಡುವಾಗ ಅಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಯಾರು ಸಹಾಯಕರಾಗಿದ್ದರು?

05155028a ತಥಾ ವಿರಾಟನಗರೇ ಕುರುಭಿಃ ಸಹ ಸಂಗರೇ|

05155028c ಯುಧ್ಯತೋ ಬಹುಭಿಸ್ತಾತ ಕಃ ಸಹಾಯೋಽಭವನ್ಮಮ||

ಅಯ್ಯಾ! ಹಾಗೆಯೇ ವಿರಾಟನಗರದ ಸಂಗರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ

ಕುರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವಾಗ ಯಾರು ನನ್ನ

ಸಹಾಯಕರಾಗಿದ್ದರು?

05155029a ಉಪಜೀವ್ಯ ರಣೇ ರುದ್ರಂ ಶಕ್ರಂ ವೈಶ್ರವಣಂ ಯಮಂ|

05155029c ವರುಣಂ ಪಾವಕಂ ಚೈವ ಕೃಪಂ ದ್ರೋಣಂ ಚ ಮಾಧವಂ||

05155030a ಧಾರಯನ್ಗಾಂಡಿವಂ ದಿವ್ಯಂ ಧನುಸ್ತೇಜೋಮಯಂ ದೃಢಂ|

05155030c ಅಕ್ಷಯೈಶರಸಮ್ಯುಕ್ತೋ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಪರಿಬೃಂಹಿತಃ||

05155031a ಕೌರವಾಣಾಂ ಕುಲೇ ಜಾತಃ ಪಾಂಡೋಃ ಪುತ್ರೋ ವಿಶೇಷತಃ|

05155031c ದ್ರೋಣಂ ವ್ಯಪದಿಶಂ ಶಿಷ್ಯೋ ವಾಸುದೇವಸಹಾಯವಾನ್||

05155032a ಕಥಮಸ್ಮದ್ವಿಧೋ ಬ್ರೂಯಾದ್ಭೀತೋಽಸ್ಮಿತ್ಯಯಶಸ್ಕರಂ|

05155032c ವಚನಂ ನರಶಾರ್ದೂಲ ವಜ್ರಾಯುಧಮಪಿ ಸ್ವಯಂ||

ರಣದಲ್ಲಿ ರುದ್ರನಿಗೂ, ಶಕ್ರನಿಗೂ, ಕುಬೇರನಿಗೂ, ಯಮನಿಗೂ,

ವರುಣನಿಗೂ, ಅಗ್ನಿಗೂ, ಕೃಪನಿಗೂ, ದ್ರೋಣನಿಗೂ ಮತ್ತು
ಮಾಧವನಿಗೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ದಿವ್ಯ ತೇಜೋಮಯ, ದೃಢ
ಗಾಂಡೀವವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಅಕ್ಷಯ ಭತ್ತಳಿಕೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ,
ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪಡೆದು, ಕೌರವರ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಪಾಂಡುವಿನ
ವಿಶೇಷ ಪುತ್ರನಾಗಿ, ದ್ರೋಣನ ಶಿಷ್ಯನೆನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ,
ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಸಹಾಯಕನನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದ ನಾನು ಅಯಶಸ್ಕರನಂತೆ
ಭೀತನಾಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು, ಸ್ವಯಂ ವಜ್ರಾಯುಧಕ್ಕಾದರೂ ಹೇಗೆ ತಾನೇ
ಹೇಳಲಿ?

05155033a ನಾಸ್ತಿ ಭೀತೋ ಮಹಾಬಾಹೋ ಸಹಾಯಾರ್ಥಶ್ಚ ನಾಸ್ತಿ ಮೇ|
05155033c ಯಥಾಕಾಮಂ ಯಥಾಯೋಗಂ ಗಚ್ಚ ವಾನ್ಯತ್ರ ತಿಷ್ಠ ವಾ||

ಮಹಾಬಾಹೋ ! ನನಗೆ ಹೆದರಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಸಹಾಯವೂ
ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದ ಹಾಗೆ, ನಿನಗೆ ಸರಿಯೆನಿಸುವ ಹಾಗೆ
ಹೋಗು ಅಥವಾ ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲು !”

05155034a ವಿನಿವರ್ತ್ಯ ತತೋ ರುಕ್ಮೀ ಸೇನಾಂ ಸಾಗರಸಮ್ನಿಭಾಂ|
05155034c ದುರ್ಯೋಧನಮುಪಾಗಚ್ಚ ತ್ತಥೈವ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಆಗ ರುಕ್ಮಿಯು ಸಾಗರಸನ್ನಿಭ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ
ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹಾಗೆಯೇ ದುರ್ಯೋಧನನ ಬಳಿ ಹೋದನು.

05155035a ತಥೈವ ಚಾಭಿಗಮ್ಪ್ರೇನಮುವಾಚ ಸ ನರಾಧಿಪಃ|
05155035c ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾತಶ್ಚ ತೇನಾಪಿ ಸ ತದಾ ಶೂರಮಾನಿನಾ||

ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆ ನರಾಧಿಪನು ಹಾಗೆಯೇ ಹೇಳಿದನು. ಅವನನ್ನು ಕೇಳಿದ ಆ ಶೂರಮಾನಿನಿಯೂ ಕೂಡ ಅವನನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದನು.

05155036a ದ್ವಾವೇವ ತು ಮಹಾರಾಜ ತಸ್ಮಾದ್ಯುದ್ಧದ್ವ್ಯಪೇಯತುಃ|

05155036c ರೌಹಿಣೀಯಶ್ಚ ವಾಷ್ಣೇಯೋ ರುಕ್ಮಿ ಚ ವಸುಧಾಧಿಪಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಇಬ್ಬರೇ ಆ ಯುದ್ಧದಿಂದ ದೂರವಿದ್ದರು: ವಾಷ್ಣೇಯ ರೌಹಿಣೀಯ ಮತ್ತು ವಸುಧಾಧಿಪ ರುಕ್ಮಿ.

05155037a ಗತೇ ರಾಮೇ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಂ ಭೀಷ್ಮಕಸ್ಯ ಸುತೇ ತಥಾ|

05155037c ಉಪಾವಿಶನ್ಪಾಂಡವೇಯಾ ಮಂತ್ರಾಯ ಪುನರೇವ ಹಿ||

ರಾಮನು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗೆ ಮತ್ತು ಭೀಷ್ಮಕನ ಮಗನು ಹಾಗೆ ಹೋಗಲು ಪಾಂಡವೇಯರು ಪುನಃ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.

05155038a ಸಮಿತಿರ್ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಸಾ ಪಾರ್ಥಿವಸಮಾಕುಲಾ|

05155038c ಶುಶುಭೇ ತಾರಕಾಚಿತ್ರಾ ದ್ಯೌಶ್ಚಂದ್ರೇಣೇವ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಪಾರ್ಥಿವರ ಸಮಾಕುಲವಾಗಿದ್ದ ಧರ್ಮರಾಜನ ಆ ಸಮಿತಿಯು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ತಾರೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಇರುವ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಶೋಭಿಸಿತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭೀಷ್ಮಾಭಿಷೇಚನ

ಪರ್ವಣಿ ರುಕ್ಮಿಪ್ರತ್ಯಾಸ್ಥಾನೇ
ಪಂಚಪಂಚಾಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಭೀಷ್ಮಾಭಿಷೇಚನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರುಕ್ಮಿಪ್ರತ್ಯಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ
ನೂರಾಐವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೫೬

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ-ಸಂಜಯರ ಸಂವಾದ

“ದೋಷಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ದುರ್ಯೋಧನನ ಮೇಲೆ ಹಾಕುವುದು
ಸರಿಯಲ್ಲ” ಎಂದು ಸಂಜಯನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು (೧-
೧೫).

05156001 ಜನಮೇಜಯ ಉವಾಚ|

05156001a ತಥಾ ವ್ಯೂಢೇಷ್ಟನೀಕೇಷು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರೇ ದ್ವಿಜರ್ಷಭ|

05156001c ಕಿಮಕುರ್ವಂತ ಕುರವಃ ಕಾಲೇನಾಭಿಪ್ರಚೋದಿತಾಃ||

ಜನಮೇಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ದ್ವಿಜರ್ಷಭ! ಹೀಗೆ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ
ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸೇನೆಗಳು ಸೇರಲು ಕಾಲದಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿತರಾದ ಕೌರವರು
ಏನು ಮಾಡಿದರು?”

05156002 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05156002a ತಥಾ ವ್ಯೂಢೇಷ್ಟನೀಕೇಷು ಯತ್ತೇಷು ಭರತರ್ಷಭ|

05156002c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ಮಹಾರಾಜ ಸಂಜಯಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತರ್ಷಭ! ಹೋರಾಡಲು ಸೇನೆಗಳು ಸೇರಿರಲು ಮಹಾರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಸಂಜಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

05156003a ಏಹಿ ಸಂಜಯ ಮೇ ಸರ್ವಮಾಚಕ್ಷ್ವಾನವಶೇಷತಃ|

05156003c ಸೇನಾನಿವೇಶೇ ಯದ್ವೃತ್ತಂ ಕುರುಪಾಂಡವಸೇನಯೋಃ||

“ಸಂಜಯ! ಬಾ! ಕುರುಪಾಂಡವ ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇನಾ ನಿವೇಶನಗಳಲ್ಲಿ ಏನೆಲ್ಲ ನಡೆಯಿತೋ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಏನನ್ನೂ ಬಿಡದೇ ನನಗೆ ಹೇಳು.

05156004a ದಿಷ್ಟಮೇವ ಪರಂ ಮನ್ಯೇ ಪೌರುಷಂ ಚಾಪ್ಯನರ್ಥಕಂ|

05156004c ಯದಹಂ ಜಾನಮಾನೋಽಪಿ ಯುದ್ಧದೋಷಾನ್ ಕ್ಷಯೋದಯಾನ್||

ದೈವವೇ ಹೆಚ್ಚಿನದು ಮತ್ತು ಪುರುಷಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಅನರ್ಥಕವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಕ್ಷಯವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಯುದ್ಧದ ದೋಷಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

05156005a ತಥಾಪಿ ನಿಕ್ಯತಿಪ್ರಜ್ಞಾಂ ಪುತ್ರಂ ದುದ್ಯೂತದೇವಿನಂ|

05156005c ನ ಶಕ್ನೋಮಿ ನಿಯಂತುಂ ವಾ ಕರ್ತುಂ ವಾ ಹಿತಮಾತ್ಮನಃ||

ಆದರೂ ಕೆಟ್ಟ ಪ್ರಜ್ಞೆಯುಳ್ಳ, ಮೋಸದ ದ್ಯೂತವನ್ನಾಡುವ ಪುತ್ರನನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಹಿತದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಮಾಡಲೂ ಅಶಕ್ತನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

05156006a ಭವತ್ಯೇವ ಹಿ ಮೇ ಸೂತ ಬುದ್ಧಿದೋಷಾನುದರ್ಶಿನೀ|

05156006c ದುರ್ಯೋಧನಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಪುನಃ ಸಾ ಪರಿವರ್ತತೇ||

ಸೂತ ! ದುರ್ಯೋಧನನ ಬಳಿಯಿರುವಾಗ ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ದೋಷಗಳನ್ನು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಪುನಃ ಅದು ಹಿಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.

05156007a ಏವಂ ಗತೇ ವೈ ಯದ್ಭಾವಿ ತದ್ಭವಿಷ್ಯತಿ ಸಂಜಯ|

05156007c ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಃ ಕಿಲ ರಣೇ ತನುತ್ಯಾಗೋಽಭಿಪೂಜಿತಃ||

ಸಂಜಯ ! ಆಗಬೇಕಾದುದು ಆಗಿಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಿರುವಾಗ ರಣದಲ್ಲಿ ದೇಹವನ್ನು ತ್ಯಾಗಿಸುವುದು ಪೂಜಿತವಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯಧರ್ಮವಲ್ಲವೇ?”

05156008 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05156008a ತ್ವದ್ಯುಕ್ತೋಽಯಮನುಪ್ರಶ್ನೋ ಮಹಾರಾಜ ಯಥಾರ್ಹ ಸಿ|

05156008c ನ ತು ದುರ್ಯೋಧನೇ ದೋಷಮಿಮಮಾಸಕ್ತುಮರ್ಹ ಸಿ|

05156008e ಶೃಣುಷ್ವಾನವಶೇಷೇಣ ವದತೋ ಮಮ ಪಾರ್ಥಿವ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾರಾಜ ! ನೀನು ಕೇಳಿರುವ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಯುಕ್ತವಾದುದೇ. ನಿನಗೆ ತಕ್ಕುದೇ ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ ದೋಷಗಳನ್ನೆಲ್ಲವನ್ನೂ ದುರ್ಯೋಧನನ ಮೇಲೆ ಹಾಕುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಪಾರ್ಥಿವ ! ಇದರ ಕುರಿತು ನಾನು ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೇಳು.

05156009a ಯ ಆತ್ಮನೋ ದುಶ್ಚರಿತಾದಶುಭಂ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾನ್ನರಃ|

05156009c ಏನಸಾ ನ ಸ ದೈವಂ ವಾ ಕಾಲಂ ವಾ ಗಂತುಮರ್ಹತಿ||

ತನ್ನದೇ ಕೆಟ್ಟ ನಡತೆಯಿಂದ ಅಶುಭವನ್ನು ಪಡೆದ ನರನು
ದೈವವನ್ನಾಗಲೀ ಕಾಲವನ್ನಾಗಲೀ ನಿಂದಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

05156010a ಮಹಾರಾಜ ಮನುಷ್ಯೇಷು ನಿಂದ್ಯಂ ಯಃ ಸರ್ವಮಾಚರೇತ್|

05156010c ಸ ವಧ್ಯಃ ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ನಿಂದಿತಾನಿ ಸಮಾಚರನ್||

ಮಹಾರಾಜ! ಸರ್ವ ದುಷ್ಟಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು
ಹೋಗುವ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ನಿಂದನೀಯವಾದುದುಗಳನ್ನು
ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ಸರ್ವಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ
ವಧ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೆ.

05156011a ನಿಕಾರಾ ಮನುಜಶ್ರೇಷ್ಠ ಪಾಂಡವೈಸ್ವ ತ್ವ ತೀಕ್ಷ್ಣಯಾ|

05156011c ಅನುಭೂತಾಃ ಸಹಾಮಾತ್ಮೈರ್ನಿ ಕೃತ್ಯೈರಧಿದೇವನೇ||

ಮನುಜಶ್ರೇಷ್ಠ! ಮೋಸದಿಂದ ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ಪಾಂಡವರು ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ನಿನ್ನ ಮುಖವನ್ನೇ ನೋಡಿಕೊಂಡು
ಎಲ್ಲ ದುಃಖಗಳನ್ನೂ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡರು.

05156012a ಹಯಾನಾಂ ಚ ಗಜಾನಾಂ ಚ ರಾಜ್ಞಾಂ ಚಾಮಿತತೇಜಸಾಂ|

05156012c ವೈಶಸಂ ಸಮರೇ ವೃತ್ತಂ ಯತ್ತನ್ಮೈ ಶೃಣು ಸರ್ವಶಃ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಗಳ, ಆನೆಗಳ, ಅಮಿತತೇಜಸ ರಾಜರ ಸಂಹಾರವು
ನಡೆಯುವುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನನ್ನಿಂದ ಕೇಳು.

05156013a ಸ್ಥಿರೋ ಭೂತ್ವಾ ಮಹಾರಾಜ ಸರ್ವ ಲೋಕಕ್ಷಯೋದಯಂ|

05156013c ಯಥಾಭೂತಂ ಮಹಾಯುದ್ಧೇ ಶ್ರುತ್ವಾ ಮಾ ವಿಮನಾ ಭವ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಸ್ಥಿರವಾಗಿದ್ದು ಕೊಂಡು ಸರ್ವ ಲೋಕಗಳ ಕ್ಷಯವನ್ನು ತರುವ ಮಹಾಯುದ್ಧವು ಹೇಗೆ ನಡೆಯಿತೆನ್ನುವುದನ್ನು ನನ್ನಿಂದ ಕೇಳಿ ವಿಮನಸ್ಕನಾಗು.

05156014a ನ ಹ್ಯೇವ ಕರ್ತಾ ಪುರುಷಃ ಕರ್ಮಣೋಃ ಶುಭಪಾಪಯೋಃ|

05156014c ಅಸ್ವತಂತ್ರೋ ಹಿ ಪುರುಷಃ ಕಾರ್ಯತೇ ದಾರುಯಂತ್ರವತ್||

ಪುರುಷನು ಶುಭ ಅಥವಾ ಅಶುಭ ಯಾವ ಕರ್ಮಗಳ ಕರ್ತಾರನೂ ಅಲ್ಲ. ಅಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿರುವ ಪುರುಷನು ದಾರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದ ಯಂತ್ರದಂತೆ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

05156015a ಕೇ ಚಿದೀಶ್ವರನಿರ್ದಿಷ್ಟಾಃ ಕೇ ಚಿದೇವ ಯದೃಚ್ಛಯಾ|

05156015c ಪೂರ್ವಕರ್ಮಭಿರಪ್ಯನ್ಯೇ ತ್ರೈಧಮೇತದ್ವಿಕೃಷ್ಯತೇ||

ಕೆಲವರು ಈಶ್ವರನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ ಎಂದೂ ಕೆಲವರು ನಡೆಯುವುದೆಲ್ಲವೂ ನಮ್ಮ ಸ್ವ-ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಆಗುವುದೆಂದೂ ಮತ್ತು ಅನ್ಯರು ಪೂರ್ವಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲವೂ ನಡೆಯುವವೆಂದು - ಹೀಗೆ ಮೂರು ರೀತಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿವೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭೀಷ್ಮಾಭಿಷೇಚನ ಪರ್ವಣಿ ಸಂಜಯವಾಕ್ಯೇ ಷಟ್ಪಂಚಾಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಭೀಷ್ಮಾಭಿಷೇಚನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಜಯವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ
ನೂರಾಐವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಭೀಷ್ಮಾಭಿಷೇಚನ
ಪರ್ವಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಭೀಷ್ಮಾಭಿಷೇಚನ ಪರ್ವವು.

ಇದುವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೪/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-
೫೭/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೮೧೯/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-
೨೬೬೮೭/೭೩೭೮೪

ಉಲೂಕದೂತಾಗಮನ

ಪರ್ವ

೧೫೭

ದುರ್ಯೋಧನನು ಉಲೂಕನನ್ನು
ಸಂದೇಶದೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿಗೆ
ಕಳುಹಿಸಿದುದು

ದುರ್ಯೋಧನನು ಶಕುನಿಯ ಮಗ ಉಲೂಕನ ಮೂಲಕ ಪಾಂಡವರಿಗೆ
ಅಪಮಾನಕಾರಕ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದುದು (೧-೧೮).

05157001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05157001a ಹಿರಣ್ಯತ್ಯಾಂ ನಿವಿಷ್ಟೇಷು ಪಾಂಡವೇಷು ಮಹಾತ್ಮಸು|

05157001c ದುರ್ಯೋಧನೋ ಮಹಾರಾಜ ಕರ್ಣೇನ ಸಹ ಭಾರತ||

05157002a ಸೌಬಲೇನ ಚ ರಾಜೇಂದ್ರ ತಥಾ ದುಃಶಾಸನೇನ ಚ|

05157002c ಆಹೂಯೋಪಹ್ವರೇ ರಾಜನ್ನುಲೂಕಮಿದಮಬ್ರವೀತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ರಾಜನ್! ಹಿರಣ್ಯತೀ ತೀರದಲ್ಲಿ

ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವರು ಬೀಡು ಬಿಟ್ಟಿರಲು ಮಹಾರಾಜ
ದುರ್ಯೋಧನನು ಕರ್ಣನೊಂದಿಗೆ, ರಾಜೇಂದ್ರ ಸೌಬಲನೊಂದಿಗೆ
ಮತ್ತು ದುಃಶಾಸನನೊಂದಿಗೆ ಇರುವಾಗ ಉಲೂಕನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ
ಹೀಗೆಂದನು:

05157003a ಉಲೂಕ ಗಚ್ಚ ಕೈತವ್ಯ ಪಾಂಡವಾನ್ಸಹಸೋಮಕಾನ್|

05157003c ಗತ್ವಾ ಮಮ ವಚೋ ಬ್ರೂಹಿ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಶೃಣ್ವತಃ||

“ಉಲೂಕ! ಕೈತವ್ಯ²⁶! ಸೋಮಕರೊಂದಿಗಿರುವ ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿಗೆ
ಹೋಗು! ಹೋಗಿ ವಾಸುದೇವನು ಕೇಳುವಂತೆ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು
ಹೇಳು.

05157004a ಇದಂ ತತ್ಸಮನುಪ್ರಾಪ್ತಂ ವರ್ಷಪೂಗಾಭಿಚಿಂತಿತಂ|

05157004c ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಕುರೂಣಾಂ ಚ ಯುದ್ಧಂ ಲೋಕಭಯಂಕರಂ||

“ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕಾದುಕೊಂಡಿರುವ ಲೋಕಭಯಂಕರವಾದ,
ಪಾಂಡವರ ಮತ್ತು ಕುರುಗಳ ನಡುವಿನ ಯುದ್ಧವು ಬಂದೊದಗಿದೆ.

05157005a ಯದೇತತ್ಕೃತ್ಥನಾವಾಕ್ಯಂ ಸಂಜಯೋ ಮಹದಬ್ರವೀತ್|

05157005c ಮಧ್ಯೇ ಕುರೂಣಾಂ ಕೌಂತೇಯ ತಸ್ಯ ಕಾಲೋಽಯಮಾಗತಃ|

05157005e ಯಥಾ ವಃ ಸಂಪ್ರತಿಜ್ಞಾತಂ ತತ್ಸರ್ವಂ ಕ್ರಿಯತಾಮಿತಿ||

ಕೌಂತೇಯ! ಕುರುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದ ನೀವು ಜೋರಾಗಿ

---

²⁶ ಜೂಜಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಕುಶಲನಾದವನ ಮಗ

ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಂಡಿರುವವುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಕಾಲವು ಬಂದೊದಗಿದೆ.
ನೀವು ಹೇಗೆ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರೋ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಿತೋರಿಸಿ.

05157006a ಅಮರ್ಷಂ ರಾಜ್ಯಹರಣಂ ವನವಾಸಂ ಚ ಪಾಂಡವ|

05157006c ದ್ರೌಪದ್ಯಾಶ್ಚ ಪರಿಕ್ಷೇಶಂ ಸಂಸ್ಮರನ್ನುರುಷೋ ಭವ||

ಪಾಂಡವ! ಕ್ರೂರವಾದ ರಾಜ್ಯಹರಣ, ವನವಾಸ, ಮತ್ತು ದ್ರೌಪದಿಯ
ಪರಿಕ್ಷೇಶಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಪುರುಷರಾಗಿರಿ.

05157007a ಯದರ್ಥಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ಸೂತೇ ಗರ್ಭಂ ತದಿದಮಾಗತಂ|

05157007c ಬಲಂ ವೀರ್ಯಂ ಚ ಶೌರ್ಯಂ ಚ ಪರಂ ಚಾಪ್ಯಸ್ತ್ರಲಾಘವಂ|

05157007e ಪೌರುಷಂ ದರ್ಶಯನ್ ಯದ್ಧೇ ಕೋಪಸ್ಯ ಕುರು ನಿಷ್ಕೃತಿಂ||

ಒಂದುವೇಳೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಗರ್ಭದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದಿರುವುದೇ ಆಗಿದ್ದರೆ
ಬಲವನ್ನೂ, ಶೌರ್ಯವನ್ನೂ, ಉತ್ತಮ ಅಸ್ತ್ರಲಾಘವವನ್ನೂ,
ಪೌರುಷವನ್ನೂ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಾಯವನ್ನು ಮಾಡು.

05157008a ಪರಿಕ್ಷಿಪ್ಯಸ್ಯ ದೀನಸ್ಯ ದೀರ್ಘಕಾಲೋಷಿತಸ್ಯ ಚ|

05157008c ನ ಸ್ಫುಟೇದ್ಧೃದಯಂ ಕಸ್ಯ ಐಶ್ವರ್ಯಾದ್ಭ್ರಂಶಿತಸ್ಯ ಚ||

ಐಶ್ವರ್ಯದಿಂದ ಭ್ರಂಶಿತನಾಗಿ ದೀರ್ಘಕಾಲದವರೆಗೆ ದೀನನಾಗಿ,
ಪರಿಕ್ಷಿಪ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿರುವ ಯಾರ ಹೃದಯವು ತಾನೇ
ಒಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ?

05157009a ಕುಲೇ ಜಾತಸ್ಯ ಶೂರಸ್ಯ ಪರವಿತ್ತೇಷು ಗೃಧ್ಯತಃ|

05157009c ಆಚ್ಚಿನ್ನಂ ರಾಜ್ಯಮಾಕ್ರಮ್ಯ ಕೋಪಂ ಕಸ್ಯ ನ ದೀಪಯೇತ್||

ಉತ್ತಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ, ಪರರ ವಿತ್ತವನ್ನು ಬಯಸುವವನು
ರಾಜ್ಯವನ್ನೇ ಚೂರುಮಾಡಿ ಆಕ್ರಮಿಸಿರುವಾಗ ಯಾರು ತಾನೇ
ಕೋಪದಿಂದ ಉರಿಯುವುದಿಲ್ಲ?

05157010a ಯತ್ತದುಕ್ತಂ ಮಹದ್ವಾಕ್ಯಂ ಕರ್ಮಣಾ ತದ್ವಿಭಾವ್ಯತಾಂ|

05157010c ಅಕರ್ಮಣಾ ಕತ್ತಿತೇನ ಸಂತಃ ಕುಪುರುಷಂ ವಿದುಃ||

ನೀನು ಹೇಳುವ ಮಹಾವಾಕ್ಯವನ್ನು ಕರ್ಮದ ಮೂಲಕ ಮಾಡಿ
ತೋರಿಸು! ಕೆಲಸಮಾಡದೇ ಜಂಬಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುವವನನ್ನು ಸಂತರು
ಕುಪುರುಷನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

05157011a ಅಮಿತ್ರಾಣಾಂ ವಶೇ ಸ್ಥಾನಂ ರಾಜ್ಯಸ್ಯ ಚ ಪುನರ್ಭವಃ|

05157011c ದ್ವಾವರ್ಥೌ ಯುಧ್ಯಮಾನಸ್ಯ ತಸ್ಮಾತ್ಕುರುತ ಪೌರುಷಂ||

ಯುದ್ಧಮಾಡುವವರು ಈ ಎರಡಕ್ಕಾಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಾರೆ -
ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯವನ್ನು
ಪುನಃ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು. ಆದುದರಂತೆ ಪುರುಷನಂತೆ ನಡೆದುಕೋ.

05157012a ಅಸ್ಮಾನ್ವಾ ತ್ವಂ ಪರಾಜಿತ್ಯ ಪ್ರಶಾಧಿ ಪೃಥಿವೀಮಿಮಾಂ|

05157012c ಅಥ ವಾ ನಿಹತೋಽಸ್ಮಾ ಭಿವೀರಲೋಕಂ ಗಮಿಷ್ಯಸಿ||

ನಾವು ಅಥವಾ ನೀನು ಗೆದ್ದು ಈ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಆಳೋಣ. ಅಥವಾ
ನಮ್ಮಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟು ವೀರಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೀಯೆ.

05157013a ರಾಷ್ಟ್ರಾತ್ಮವ್ರಾಜನಂ ಕ್ಲೇಶಂ ವನವಾಸಂ ಚ ಪಾಂಡವ|

05157013c ಕೃಷ್ಣಾಯಾಶ್ಚ ಪರಿಕ್ಲೇಶಂ ಸಂಸ್ಕರನ್ನುರುಷೋ ಭವ||

ಪಾಂಡವ! ರಾಷ್ಟ್ರದಿಂದ ಹೊರಗಟ್ಟಿದುದನ್ನು, ವನವಾಸದ ಕ್ಲೇಶವನ್ನು, ಕೃಷ್ಣೆಯ ಪರಿಕ್ಲೇಶವನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ಪುರುಷನಾಗು.

05157014a ಅಪ್ರಿಯಾಣಾಂ ಚ ವಚನೇ ಪ್ರವ್ರಜತ್ಸು ಪುನಃ ಪುನಃ|

05157014c ಅಮರ್ಷಂ ದರ್ಶಯಾದ್ಯ ತ್ವಮಮರ್ಷೋ ಹ್ಯೇವ ಪೌರುಷಂ||

ಪುನಃ ಪುನಃ ಬಂದು ಚುಚ್ಚುವ ಅಪ್ರಿಯರ ವಚನಗಳಿಗೆ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ತೋರಿಸು. ಏಕೆಂದರೆ ಸಿಟ್ಟೇ ಪೌರುಷದ ಲಕ್ಷಣ.

05157015a ಕ್ರೋಧೋ ಬಲಂ ತಥಾ ವೀರ್ಯಂ ಜ್ಞಾನಯೋಗೋಽಸ್ತ್ರಲಾಘವಂ|

05157015c ಇಹ ತೇ ಪಾರ್ಥ ದೃಶ್ಯಂತಾಂ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಪುರುಷೋ ಭವ||

ಪಾರ್ಥ! ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಕ್ರೋಧ, ಬಲ, ವೀರ್ಯ, ಜ್ಞಾನಯೋಗ ಮತ್ತು ಅಸ್ತ್ರಲಾಘವವನ್ನು ತೋರಿಸು. ಪುರುಷನಾಗು.”

05157016a ತಂ ಚ ತೂಬರಕಂ ಮೂಢಂ ಬಹ್ವಾಶಿನಮವಿದ್ಯಕಂ|

05157016c ಉಲೂಕ ಮದ್ವಜೋ ಬ್ರೂಯಾ ಅಸಕ್ಯದ್ ಭೀಮಸೇನಕಂ||

ಉಲೂಕ! ಆ ಶಂಡ, ಮೂಢ, ತುಂಬಾ ತಿನ್ನುವ, ಅವಿದ್ಯಕ ಭೀಮಸೇನನಿಗೆ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೇಳು.

05157017a ಅಶಕ್ತೇನೈವ ಯಚ್ಚಪ್ತಂ ಸಭಾಮಧ್ಯೇ ವೃಕೋದರ|

05157017c ದುಃಶಾಸನಸ್ಯ ರುಧಿರಂ ಪೀಯತಾಂ ಯದಿ ಶಕ್ಯತೇ||

“ವ್ಯಕ್ತೋದರ ! ಅಶಕ್ತನಂತೆ ಸಭಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಪಿಸಿರುವಂತೆ,
ಒಂದುವೇಳೆ ಶಕ್ತನಾದರೆ ದುಃಶಾಸನನ ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿ !

05157018a ಲೋಹಾಭಿಹಾರೋ ನಿರ್ವೃತ್ತಃ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಮಕರ್ದಮಂ|

05157018c ಪುಷ್ಪಾಸ್ತೇಶ್ವಾ ಭೃತಾ ಯೋಧಾಃಶ್ವೋ ಯುಧ್ಯಸ್ವ ಸಕೇಶವಃ||

ಆಯುಧಗಳಿಗೆ ಅರಕವಿಟ್ಟಾಗಿದೆ, ನಿನ್ನ ಸೈನಿಕರು ಮತ್ತು ಕುದುರೆಗಳು
ದಷ್ಟುಪುಷ್ಟವಾಗಿವೆ. ಕೇಶವನೊಂದಿಗೆ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದು
ಯುದ್ಧಮಾಡು !”””

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ

ಉಲೂಕದೂತಾಗಮನ ಪರ್ವಣಿ ದುರ್ಯೋಧನವಾಕ್ಯೇ

ಸಪ್ತಪಂಚಾಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಉಲೂಕದೂತಾಗಮನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ

ನೂರಾಣವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೫೮

ಉಲೂಕವಾಕ್ಯ

ಉಲೂಕನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೂ (೧-೨೧), ಅರ್ಜುನನಿಗೂ (೨೨-೪೧)

ದುರ್ಯೋಧನನ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಹೇಳುವುದು.

05158001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05158001a ಸೇನಾನಿವೇಶಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ಕೈತವ್ಯಃ ಪಾಂಡವಸ್ಯ ಹ|

05158001c ಸಮಾಗತಃ ಪಾಂಡವೇಯೈರ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮಭಾಷತ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾಂಡವರ ಸೇನಾನಿವೇಶನವನ್ನು ತಲುಪಿ ಕೈತವ್ಯನು ಪಾಂಡವ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು:

05158002a ಅಭಿಜ್ಞೋ ದೂತವಾಕ್ಯಾನಾಂ ಯಥೋಕ್ತಂ ಬ್ರುವತೋ ಮಮ|

05158002c ದುರ್ಯೋಧನಸಮಾದೇಶಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ನ ಕ್ರೋದ್ಧುಮರ್ಹಸಿ||

“ದೂತವಾಕ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ದುರ್ಯೋಧನನ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳಿ ಕ್ರೋಧಿತನಾಗಬಾರದು.”

05158003 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

05158003a ಉಲೂಕ ನ ಭಯಂ ತೇಽಸ್ತಿ ಬ್ರೂಹಿ ತ್ವಂ ವಿಗತಜ್ವರಃ|

05158003c ಯನ್ಮತಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಲುಬ್ಧಸ್ಯಾದೀರ್ಘದರ್ಶಿನಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಉಲೂಕ! ನೀನು ಭಯಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅ ಲುಬ್ಧನೂ ದೂರದೃಷ್ಟಿಯಿಲ್ಲದವನೂ ಆದ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮತವೇನೆನ್ನುವುದನ್ನು ಭಯಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೇ ಹೇಳು.”

05158004 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05158004a ತತೋ ದ್ಯುತಿಮತಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

05158004c ಸ್ಯಂಜಯಾನಾಂ ಚ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಚ ಯಶಸ್ವಿನಃ||

05158005a ದ್ರುಪದಸ್ಯ ಸಪುತ್ರಸ್ಯ ವಿರಾಟಸ್ಯ ಚ ಸನ್ನಿಧೌ|

05158005c ಭೂಮಿಪಾನಾಂ ಚ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಮಧ್ಯೇ ವಾಕ್ಯಂ ಜಗಾದ ಹ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವರ, ಸೃಂಜಯರ ಮತ್ತು ಯಶಸ್ವಿ ಕೃಷ್ಣ ಈ ಎಲ್ಲ ದ್ಯುತಿಮತರ ಮಧ್ಯೆ, ಪುತ್ರರೊಂದಿಗಿದ್ದ ದ್ರುಪದ ಮತ್ತು ವಿರಾಟರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲ ಭೂಮಿಪರ ಮಧ್ಯೆ ಅವನು ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

05158006a ಇದಂ ತ್ವಾಮಬ್ರವೀದ್ರಾಜಾ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋ ಮಹಾಮನಾಃ|

05158006c ಶೃಣ್ವತಾಂ ಕುರುವೀರಾಣಾಂ ತನ್ನಿಬೋಧ ನರಾಧಿಪ||

“ರಾಜ ಮಹಾಮನಸ್ವಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಕುರುವೀರರು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ನಿನಗೆ ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ನರಾಧಿಪ! ಕೇಳು!

05158007a ಪರಾಜಿತೋಽಸಿ ದ್ಯೂತೇನ ಕೃಷ್ಣಾ ಚಾನಾಯಿತಾ ಸಭಾಂ|

05158007c ಶಕ್ಯೋಽಮರ್ಷೋ ಮನುಷ್ಯೇಣ ಕರ್ತುಂ ಪುರುಷಮಾನಿನಾ||

“ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ನೀನು ಸೋತೆ. ಸಭೆಗೆ ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ತರಲಾಯಿತು. ಇಷ್ಟೇ ಮನುಷ್ಯನು, ಪುರುಷ ಮಾನಿನಿಯು ಸಿಟ್ಟಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಶಕ್ಯ.

05158008a ದ್ವಾದಶೈವ ತು ವರ್ಷಾಣಿ ವನೇ ಧಿಷ್ಣ್ಯ ದ್ವಿವಾಸಿತಾಃ|

05158008c ಸಂವತ್ಸರಂ ವಿರಾಟಸ್ಯ ದಾಸ್ಯಮಾಸ್ಥಾಯ ಚೋಷಿತಾಃ||

ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ಹೊರಗಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟು ವನದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿದಿರಿ. ಒಂದು ವರ್ಷವನ್ನು ವಿರಾಟನ ದಾಸರಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಕಳೆದಿರಿ.

05158009a ಅಮರ್ಷಂ ರಾಜ್ಯಹರಣಂ ವನವಾಸಂ ಚ ಪಾಂಡವ|

05158009c ದ್ರೌಪದ್ಯಾಶ್ಚ ಪರಿಕ್ಷೇಶಂ ಸಂಸ್ಕೃರನ್ನುರುಷೋ ಭವ||

ಪಾಂಡವ! ಕ್ರೂರವಾದ ರಾಜ್ಯಹರಣ, ವನವಾಸ, ಮತ್ತು ದ್ರೌಪದಿಯ ಪರಿಕ್ಷೇಶಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಪುರುಷರಾಗಿರಿ.

05158010a ಅಶಕ್ತೇನ ಚ ಯಚ್ಚಪ್ತಂ ಭೀಮಸೇನೇನ ಪಾಂಡವ|

05158010c ದುಃಶಾಸನಸ್ಯ ರುಧಿರಂ ಪೀಯತಾಂ ಯದಿ ಶಕ್ಯತೇ||

ಅಶಕ್ತತೆಯಿಂದ ಶಪಿಸಿದ ಪಾಂಡವ ಭೀಮಸೇನನು ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ದುಃಶಾಸನನ ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿಯಲಿ!

05158011a ಲೋಹಾಭಿಹಾರೋ ನಿರ್ವೃತ್ತಃ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಮಕರ್ದಮಂ|

05158011c ಸಮಃ ಪಂಥಾ ಭೃತಾ ಯೋಧಾಃಶ್ವೋ ಯುಧ್ಯಸ್ವ ಸಕೇಶವಃ||

ಆಯುಧಗಳು ಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ, ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರವು ಅಕರ್ದಮವಾಗಿದೆ. ರಸ್ತೆಗಳು ಸಮನಾಗಿವೆ, ಯೋಧರೂ-ಕುದುರೆಗಳೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಕೇಶವನನ್ನೊಡಗೂಡಿ ಯುದ್ಧಮಾಡು.

05158012a ಅಸಮಾಗಮ್ಯ ಭೀಷ್ಮೇಣ ಸಂಯುಗೇ ಕಿಂ ವಿಕತ್ಥಸೇ|

05158012c ಆರುರುಕ್ಷುರ್ಯಥಾ ಮಂದಃ ಪರ್ವತಂ ಗಂಧಮಾದನಂ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬೀಷ್ಮನನ್ನು ಇನ್ನೂ ಎದುರಾಗದೇ, ಗಂಧಮಾದನ ಪರ್ವತವನ್ನು ಏರಬಲ್ಲೆ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಂದನಂತೆ ಏಕೆ ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ?

05158013a ದ್ರೋಣಂ ಚ ಯುಧ್ಯತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಶಚೀಪತಿಸಮಂ ಯುಧಿ|

05158013c ಅಜಿತ್ವಾ ಸಂಯುಗೇ ಪಾರ್ಥ ರಾಜ್ಯಂ ಕಥಮಿಹೇಚ್ಛಸಿ||

ಪಾರ್ಥ ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶಚೀಪತಿಯ ಸಮನಾಗಿರುವ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದ್ರೋಣನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲದೇ ಹೇಗೆ ತಾನೇ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೀಯೆ ?

05158014a ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧನುಷಿ ಚಾಚಾರ್ಯಂ ವೇದಯೋರಂತರಂ ದ್ವಯೋಃ|

05158014c ಯುಧಿ ಧುರ್ಯಮವಿಕ್ಷೋಭ್ಯಮನೀಕಧರಮಚ್ಯುತಂ||

ಬ್ರಹ್ಮ ಮತ್ತು ಧನುರ್ವಿದ್ಯೆ ಇವೆರಡರ ಕೊನೆಯನ್ನೂ ಆಚಾರ್ಯನು ತಲುಪಿದ್ದಾನೆ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವನು ಗೆಲ್ಲಲಸಾಧ್ಯನು, ಅಕ್ಷೋಭ್ಯನು, ಅನೀಕಧರನು ಮತ್ತು ಅಚ್ಯುತನು.

05158015a ದ್ರೋಣಂ ಮೋಹಾದ್ಯುಧಾ ಪಾರ್ಥ ಯಜ್ಜಿಗೀಷಸಿ ತನ್ಮೃಷಾ|

05158015c ನ ಹಿ ಶುಶ್ರುಮ ವಾತೇನ ಮೇರುಮುನ್ಮಥಿತಂ ಗಿರಿಂ||

ಪಾರ್ಥ ! ಅಂಥಹ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವ ಒಣ ಮೋಹವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವೆಯಲ್ಲ ಅದಾಗುವುದು ಸುಳ್ಳು. ಗಾಳಿಯಿಂದ ಮೇರುಪರ್ವತವು ಪುಡಿಯಾಯಿತೆಂದು ನಾವು ಕೇಳಿಲ್ಲವಲ್ಲ !

05158016a ಅನಿಲೋ ವಾ ವಹೇನ್ಮೈರುಂ ದ್ಯೌರ್ವಾಪಿ ನಿಪತೇನ್ಮಹೀಂ|

05158016c ಯುಗಂ ವಾ ಪರಿವರ್ತೇತ ಯದ್ಯೇವಂ ಸ್ಯಾದ್ಯಥಾತ್ಥ ಮಾಂ||

ಆದರೆ ನೀನು ಹೇಳುವುದು ಸತ್ಯವಾದರೆ ಗಾಳಿಯೂ ಮೇರುವನ್ನು ಹಾರಿಸಿದ್ದೀತು, ಆಕಾಶವು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದೀತು, ಯುಗವು

ಬದಲಾದೀತು.

05158017a ಕೋ ಹ್ಯಾಭ್ಯಾಂ ಜೀವಿತಾಕಾಂಕ್ಷೀ ಪ್ರಾಪ್ಯಾಸ್ತು ಮರಿಮರ್ದನಂ|

05158017c ಗಜೋ ವಾಜೀ ನರೋ ವಾಪಿ ಪುನಃ ಸ್ವಸ್ತಿ ಗೃಹಾನ್ವಜೇತ್||

ಆ ಅಸ್ತ್ರಧಾರೀ ಅರಿಮರ್ದನನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಜೀವಿತಾಕಾಂಕ್ಷಿಯಾದ

ಯಾರು ತಾನೆ, ಆನೆಯಿರಲಿ, ಕುದುರೆಯಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ

ಮನುಷ್ಯನಾಗಿರಲಿ ಪುನಃ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ

ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಾನೆ?

05158018a ಕಥಮಾಭ್ಯಾ ಮಭಿಧ್ಯಾತಃ ಸಂಸೃಷ್ಟೋ ದಾರುಣೇನ ವಾ|

05158018c ರಣೇ ಜೀವನ್ವಿಮುಚ್ಯೇತ ಪದಾ ಭೂಮಿಮುಪಸ್ಪೃಶನ್||

ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ಯಾರುತಾನೇ ಹೇಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ

ಎದುರಿಸಿ ದಾರುಣವಾದ ರಣದಿಂದ ಜೀವಂತನಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆ

ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ?

05158019a ಕಿಂ ದರ್ದುರಃ ಕೂಪಶಯೋ ಯಥೇಮಾಂ

ನ ಬುಧ್ಯಸೇ ರಾಜಚಮೂಂ ಸಮೇತಾಂ|

05158019c ದುರಾಧರ್ಷಾಂ ದೇವಚಮೂಪ್ರಕಾಶಾಂ

ಗುಪ್ತಾಂ ನರೇಂದ್ರೈಸ್ತ್ರಿದಶೈರಿವ ದ್ಯಾಂ||

ಬಾವಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಪ್ಪೆಯಂತೆ ಏಕೆ ನೀನು ಸೇರಿರುವ ರಾಜರ ಗುಂಪನ್ನು

-ದುರಾಧರ್ಷರಾದ, ದೇವಸೇನೆಯಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿತರಾದ, ದಿವಿಯಲ್ಲಿ

ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ತ್ರಿದಶರಂತಿರುವ ನರೇಂದ್ರರನ್ನು

ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ?

05158020a ಪ್ರಾಚ್ಛೈಃ ಪ್ರತೀಚ್ಛೈರಥ ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಪ್ರೈರ್

ಉದೀಚ್ಯಕಾಂಬೋಜಶಕ್ಯೈಃ ಖಿಶೈಶ್ಚ|

05158020c ಶಾಲ್ವೈಃ ಸಮತ್ಸೈಃ ಕುರುಮಧ್ಯದೇಶೈರ್

ಮ್ಲೇಚ್ಛೈಃ ಪುಲಿಂದೈರ್ದ್ರವಿಡಾಂದ್ರಕಾಂಚ್ಛೈಃ||

ಪೂರ್ವದಿಂದ, ಪಶ್ಚಿಮದಿಂದ, ದಕ್ಷಿಣದಿಂದ, ಉತ್ತರದಿಂದ
ಬಂದಿರುವ ಕಾಂಬೋಜರು, ಶಕರು, ಖಿಶರು, ಶಾಲ್ವರು, ಮತ್ಸ್ಯರು,
ಕುರುಗಳು, ಮಧ್ಯದೇಶದವರು, ಮ್ಲೇಚ್ಛರು, ಪುಲಿಂದರು, ದ್ರವಿಡರು,
ಆಂದ್ರರು ಮತ್ತು ಕಾಂಚಿಯವರು.

05158021a ನಾನಾಜನೌಘಂ ಯುಧಿ ಸಂಪ್ರವೃದ್ಧಂ

ಗಾಂಗಂ ಯಥಾ ವೇಗಮವಾರಣೀಯಂ|

05158021c ಮಾಂ ಚ ಸ್ಥಿತಂ ನಾಗಬಲಸ್ಯ ಮಧ್ಯೇ

ಯುಯತ್ಸಸೇ ಮಂದ ಕಿಮಲ್ಪಬುದ್ಧೇ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೊಕ್ಕಿ ಬೆಳೆಯುವ ಈ ನಾನಾ ಜನೌಘವು ವೇಗವಾಗಿ
ಹರಿಯುವ ಗಂಗೆಯಂತೆ ದಾಟಲಸಾಧ್ಯವಾದುದು. ಅಲ್ಪಬುದ್ಧೇ!
ಮಂದ! ಆನೆಗಳ ಸೇನೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ನಿಂತಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ಹೇಗೆ
ಹೋರಾಡುತ್ತೀಯೆ?”

05158022a ಇತ್ಯೇವಮುಕ್ತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಧರ್ಮಪುತ್ರಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

05158022c ಅಭ್ಯಾವೃತ್ಯ ಪುನರ್ಜಿಷ್ಟುಮುಲೂಕಃ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ||

ರಾಜ ಧರ್ಮಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಉಲೂಕನು ಪುನಃ
ಜಿಷ್ಣುವಿನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ಹೇಳಿದನು:

05158023a ಅಕರ್ತಮಾನೋ ಯುಧ್ಯಸ್ವ ಕರ್ತಸೇಽರ್ಜುನ ಕಿಂ ಬಹು|

05158023c ಪರ್ಯಾ ಯಾತ್ಸಿದ್ಧಿರೇತಸ್ಯ ನೈತತ್ಸಿದ್ಧ್ಯತಿ ಕರ್ತನಾತ್||

“ಅರ್ಜುನ! ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳದೆಯೇ ಯುದ್ಧಮಾಡು! ಅಷ್ಟೇಕೆ
ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ? ಉಪಾಯದಿಂದ ಸಿದ್ಧಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆಯೇ
ಹೊರತು ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಸಿದ್ಧಿಯು ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

05158024a ಯದೀದಂ ಕರ್ತನಾತ್ಸಿದ್ಧೇತ್ಕರ್ಮ ಲೋಕೇ ಧನಂಜಯ|

05158024c ಸರ್ವೇ ಭವೇಯುಃ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಾ ಬಹು ಕರ್ತೇತ ದುರ್ಗತಃ||

ಧನಂಜಯ! ಜಂಬ ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದಲೇ ಲೋಕದಲ್ಲಿ
ಕರ್ಮಗಳು ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆಯಂತಾಗಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಬಹುವಾಗಿ
ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಕೆಟ್ಟ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಯಶಸ್ವಿಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದರು.

05158025a ಜಾನಾಮಿ ತೇ ವಾಸುದೇವಂ ಸಹಾಯಂ

ಜಾನಾಮಿ ತೇ ಗಾಂಡಿವಂ ತಾಲಮಾತ್ರಂ|

05158025c ಜಾನಾಮ್ಯೇತತ್ತ್ವಾ ದೃಶೋ ನಾಸ್ತಿ ಯೋದ್ಧಾ

ರಾಜ್ಯಂ ಚ ತೇ ಜಾನಮಾನೋ ಹರಾಮಿ||

ನಿನಗೆ ವಾಸುದೇವನ ಸಹಾಯವಿದೆಯೆಂದು ಬಲ್ಲೆ. ನಿನ್ನ ಗಾಂಡೀವವು
ಆರು ಅಡಿ ಉದ್ದವಿದೆಯೆಂದು ಬಲ್ಲೆ. ನಿನ್ನ ಸದೃಶನಾದ ಯೋಧನು
ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನೂ ಬಲ್ಲೆ. ಆದರೂ ನಿನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಿನಗೆ

ಅರಿವಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ!

05158026a ನ ತು ಪರ್ಯಾಯಧರ್ಮೇಣ ಸಿದ್ಧಿಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಭೂಯಸೀಂ|

05158026c ಮನಸೈವ ಹಿ ಭೂತಾನಿ ಧಾತಾ ಪ್ರಕುರುತೇ ವಶೇ||

ಕೇವಲ ಪರ್ಯಾಯಧರ್ಮದಿಂದ ಜೀವಿಗಳು ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಧಾತಾರನೇ ಭೂತಗಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ದಾಸನನ್ನಾಗಿ ಅಥವಾ ಒಡೆಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

05158027a ತ್ರಯೋದಶ ಸಮಾ ಭುಕ್ತಂ ರಾಜ್ಯಂ ವಿಲಪತಸ್ತವ|

05158027c ಭೂಯಶ್ಚೈವ ಪ್ರಶಾಸಿಷ್ಯೇ ನಿಹತ್ಯ ತ್ವಾಂ ಸಬಾಂಧವಂ||

ಈ ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷಗಳು ನೀನು ಅಳುತ್ತಿರುವಾಗ ನಾನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಭೋಗಿಸಿದೆ. ಬಾಂಧವರೊಂದಿಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ನಾನು ಮುಂದೆಯೂ ಕೂಡ ಪ್ರಶಾಸನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

05158028a ಕ್ವ ತದಾ ಗಾಂಡಿವಂ ತೇಽಭೂದ್ಯತ್ತ್ವಂ ದಾಸಪಣೇ ಜಿತಃ|

05158028c ಕ್ವ ತದಾ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಬಲಮಾಸೀಚ್ಚ ಫಲ್ಗುನ||

ಫಲ್ಗುನ! ಪಣದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದು ನಿನ್ನನ್ನು ದಾಸನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದಾಗ ನಿನ್ನ ಗಾಂಡೀವವು ಎಲ್ಲಿತ್ತು? ಆಗ ಭೀಮಸೇನನ ಬಲವಾದರೂ ಎಲ್ಲಿತ್ತು?

05158029a ಸಗದಾಧ್ವೀಮಸೇನಾಚ್ಚ ಪಾರ್ಥಾಚ್ಚೈವ ಸಗಾಂಡಿವಾತ್|

05158029c ನ ವೈ ಮೋಕ್ಷಸ್ತದಾ ವೋಽಭೂದ್ವಿನಾ ಕೃಷ್ಣಾಮನಿಂದಿತಾಂ||

ಆಗ ನಿಮಗೆ ಮೋಕ್ಷವು ಭೀಮಸೇನನ ಗದೆಯಿಂದಾಗಲೀ ಪಾರ್ಥನ

ಗಾಂಡೀವದಿಂದಾಗಲೀ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅನಿಂದಿತೆ

ಕೃಷ್ಣೆಯಿಂದಾಯಿತು !

05158030a ಸಾ ವೋ ದಾಸ್ಯಂ ಸಮಾಪನ್ನಾನೋಕ್ಷಯಾಮಾಸ ಭಾಮಿನೀ|

05158030c ಅಮಾನುಷ್ಯಸಮಾಯುಕ್ತಾನ್ದಾಸ್ಯಕರ್ಮಣ್ಯವಸ್ಥಿತಾನ್||

ಆ ಭಾಮಿನಿಯು ದಾಸ್ಯಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತರಾಗಿದ್ದ,
ಅಮಾನುಷರಾಗಿದ್ದ ನಿಮ್ಮ ದಾಸತ್ವವನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸಿ ಬಿಡಿಸಿದಳು.

05158031a ಅವೋಚಂ ಯತ್ಪಂಡತಿಲಾನಹಂ ವಸ್ತುಧ್ಯಮೇವ ತತ್|

05158031c ಧೃತಾ ಹಿ ವೇಣೀ ಪಾರ್ಥೇನ ವಿರಾಟನಗರೇ ತದಾ||

ಆಗ ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಪಂಡತಿಲಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದೆ.
ಅದರಂತೆಯೇ ಪಾರ್ಥನು ವಿರಾಟನಗರದಲ್ಲಿ ಜಡೆಯನ್ನು
ಕಟ್ಟಲಿಲ್ಲವೇ?

05158032a ಸೂದಕರ್ಮಣಿ ಚ ಶ್ರಾಂತಂ ವಿರಾಟಸ್ಯ ಮಹಾನಸೇ|

05158032c ಭೀಮಸೇನೇನ ಕೌಂತೇಯ ಯಚ್ಚ ತನ್ಮಮ ಪೌರುಷಂ||

ವಿರಾಟನ ಅಡುಗೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡುಗೆ ಮಾಡುತ್ತ ಭೀಮಸೇನನು
ಸೋತುಹೋಗಿದ್ದ. ಕೌಂತೇಯ ! ಇದೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಪೌರುಷವನ್ನು ಎತ್ತಿ
ತೋರಿಸುತ್ತದೆ !

05158033a ಏವಮೇವ ಸದಾ ದಂಡಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯೇ ದಧುಃ|

05158033c ಶ್ರೇಣ್ಯಾಂ ಕಕ್ಷ್ಯಾಂ ಚ ವೇಣ್ಯಾಂ ಚ ಸಂಯುಗೇ ಯಃ ಪಲಾಯತೇ||

ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಜಡೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಸೊಂಟಬಂದಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ,
ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದ್ದೆಯಲ್ಲ! ಇದೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಸದಾ
ನೀಡುವ ದಂಡ!

05158034a ನ ಭಯಾದ್ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ನ ಚಾಪಿ ತವ ಫಲ್ಗುನ|

05158034c ರಾಜ್ಯಂ ಪ್ರತಿಪ್ರದಾಸ್ಯಾಮಿ ಯುಧ್ಯಸ್ವ ಸಹಕೇಶವಃ||

ವಾಸುದೇವನ ಭಯದಿಂದಾಗಲೀ ಫಲ್ಗುನ! ನಿನ್ನ ಭಯದಿಂದಾಗಲೀ
ನಾನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕೇಶವನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧ
ಮಾಡು.

05158035a ನ ಮಾಯಾ ಹೀಂದ್ರಜಾಲಂ ವಾ ಕುಹಕಾ ವಾ ವಿಭೀಷಣೀ|

05158035c ಆತ್ತಶಸ್ತ್ರಸ್ಯ ಮೇ ಯುದ್ಧೇ ವಹಂತಿ ಪ್ರತಿಗರ್ಜನಾಃ||

ಮಾಯೆಯಾಗಲೀ, ಇಂದ್ರಜಾಲವಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಕುಹಕವಾಗಲೀ
ಶಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಯುದ್ಧಮಾಡುವವನನ್ನು ಬೆದರಿಸಲಾರದು. ಅದು
ಅವನ ಕೋಪವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಿಸಬಲ್ಲದು.

05158036a ವಾಸುದೇವಸಹಸ್ರಂ ವಾ ಫಲ್ಗುನಾನಾಂ ಶತಾನಿ ವಾ|

05158036c ಆಸಾದ್ಯ ಮಾಮಮೋಘೇಷುಂ ದ್ರವಿಷ್ಯಂತಿ ದಿಶೋ ದಶ||

ಸಹಸ್ರ ವಾಸುದೇವರಾಗಲೀ ನೂರು ಫಲ್ಗುನಿಗಳಾಗಲೀ ನನ್ನ ರಭಸಕ್ಕೆ
ಸಿಲುಕಿ ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಹಾರಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

05158037a ಸಂಯುಗಂ ಗಚ್ಛ ಭೀಷ್ಮೇಣ ಭಿಂಧಿ ತ್ವಂ ಶಿರಸಾ ಗಿರಿಂ|

05158037c ಪ್ರತರೇಮಂ ಮಹಾಗಾಧಂ ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ ಪುರುಷೋದಧಿಂ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಎದುರಿಸು. ತಲೆಕುಟ್ಟಿ ಗಿರಿಯನ್ನು ಒಡೆ.
ಎರಡು ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಮಹಾ ಆಳವಾದ ಪುರುಷರ ಸಾಗರವನ್ನು
ದಾಟಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸು.

05158038a ಶಾರದ್ವತಮಹೀಮಾನಂ ವಿವಿಂಶತಿರುಷಾಕುಲಂ|

05158038c ಬೃಹದ್ಬಲಸಮುಚ್ಚಾಲಂ ಸೌಮದತ್ತಿತಿಮಿಂಗಿಲಂ||

ಶಾರದ್ವತನು ಅದರ ದೊಡ್ಡ ಮೀನು. ವಿವಿಂಶತಿಯು ಸಣ್ಣ ಮೀನುಗಳ
ಸಂಕುಲ. ಬೃಹದ್ಬಲನು ಅಲೆಗಳು. ಮತ್ತು ಸೌಮದತ್ತಿಯು ತಿಮಿಂಗಿಲ.

05158039a ದುಃಶಾಸನೌಘಂ ಶಲಶಲ್ಯಮತ್ಯಂ

ಸುಷೇಣಚಿತ್ರಾಯುಧನಾಗನಕ್ರಂ|

05158039c ಜಯದ್ರಥಾದ್ರಿಂ ಪುರುಮಿತ್ರಗಾಧಂ

ದುರ್ಮರ್ಷಣೋದಂ ಶಕುನಿಪ್ರಪಾತಂ||

ದುಃಶಾಸನನು ಭಿರುಗಾಳಿ. ಶಲ್ಯನು ಮೀನು. ಚಿತ್ರಾಯುಧಗಳ
ಸುಷೇಣನು ನಾಗ. ಜಯದ್ರಥನು ಗಿರಿ. ಪುರುಮಿತ್ರನು ಗಾಧ.
ದುರ್ಮರ್ಷಣನು ನೀರು. ಶಕುನಿಯು ಪ್ರಪಾತ.

05158040a ಶಸ್ತ್ರೌಘಮಕ್ಷಯ್ಯಮತಿಪ್ರವೃದ್ಧಂ

ಯದಾವಗಾಹ್ಯ ಶ್ರಮನಷ್ಟಚೇತಾಃ|

05158040c ಭವಿಷ್ಯಸಿ ತ್ವಂ ಹತಸರ್ವಬಾಂಧವಸ್

ತದಾ ಮನಸ್ತೇ ಪರಿತಾಪಮೇಷ್ಯತಿ||

ಅಕ್ಷಯ ಶಸ್ತ್ರಗಳ ಭಿರುಗಾಳಿಯಿಂದ ಮೇಲೇಳುವ ಈ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ
ನೀನು ಬೀಳಲು ಆಯಾಸಗೊಂಡು ಚೇತನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ.
ಸರ್ವ ಬಾಂಧವರನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನೀನು ಆಗ ಪರಿತಾಪ
ಪಡುತ್ತೀಯೆ.

05158041a ತದಾ ಮನಸ್ತೇ ತ್ರಿದಿವಾದಿವಾಶುಚೇರ್

ನಿವರ್ತತಾಂ ಪಾರ್ಥ ಮಹೀಪ್ರಶಾಸನಾತ್|

05158041c ರಾಜ್ಯಂ ಪ್ರಶಾಸ್ತುಂ ಹಿ ಸುದುರ್ಲಭಂ ತ್ವಯಾ

ಬುಭೂಷತಾ ಸ್ವರ್ಗ ಇವಾತಪಸ್ವಿನಾ||

ಆಗ ಅಶುಚಿಯ ಮನಸ್ಸು ತ್ರಿದಿವದಿಂದ ಹೇಗೆ ಹಿಂದೆಸರಿಯುತ್ತದೆಯೋ
ಹಾಗೆ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಳಬೇಕೆನ್ನುವುದರಿಂದ ಹಿಂದೆ
ಸರಿಯುತ್ತದೆ. ತಪಸ್ವಿಯಲ್ಲದವನಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗವು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ರಾಜ್ಯ
ಪ್ರಶಾಸನೆಯು ನಿನಗೆ ದುರ್ಲಭವಾಗುತ್ತದೆ.””

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ

ಉಲೂಕದೂತಾಗಮನ ಪರ್ವಣಿ ಉಲೂಕವಾಕ್ಯೇ

ಅಷ್ಟಪಂಚಾಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಉಲೂಕದೂತಾಗಮನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉಲೂಕವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ

ನೂರಾಐವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಕೃಷ್ಣ ವಾಕ್ಯ

ಕೃಷ್ಣನು ಉಲೂಕನಿಗೆ “ಯುಧಿಷ್ಟಿರನಾಗಲೀ, ಪಾರ್ಥನಾಗಲೀ, ಭೀಮಸೇನನಾಗಲೀ, ಯಮಳರಾಗಲೀ ನಿನ್ನ ಪ್ರತಿಕೂಲದ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಗಮನ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಹೇಳಿದುದು (೧-೧೩).

05159001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05159001a ಉಲೂಕಸ್ತ್ವ ಜುಫನಂ ಭೂಯೋ ಯಥೋಕ್ತಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್|

05159001c ಆಶೀವಿಷಮಿವ ಕ್ರುದ್ಧಂ ತುದನ್ವಾಕೃಶಲಾಕಯಾ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ತನ್ನ ವಾಕ್ಯ ಶಲಾಕೆಯಿಂದ ವಿಷಸರ್ಪದಂತಿದ್ದ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ ತಿವಿಯುತ್ತಾ ಉಲೂಕನು ಹೇಳಿದುದನ್ನೇ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಹೇಳಿದನು.

05159002a ತಸ್ಯ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ರುಷಿತಾಃ ಪಾಂಡವಾ ಭೃಶಂ|

05159002c ಪ್ರಾಗೇವ ಭೃಶಸಂಕ್ರುದ್ಧಾಃ ಕೈತವ್ಯೇನ ಪ್ರಧರ್ಷಿತಾಃ||

ಅವನು ಮೊದಲು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿಯೇ ಪಾಂಡವರು ತುಂಬಾ ರೋಷಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಪುನಃ ಅದನ್ನೇ ಹೇಳಿದ ಕೈತವ್ಯನ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೂ ತುಂಬಾ ಕುಪಿತರಾದರು.

05159003a ನಾಸನೇಷ್ಟವತಿಷ್ಠಂತ ಬಾಹೂಂಶ್ಚೈವ ವಿಚಿಕ್ಷಿಪುಃ|

05159003c ಆಶೀವಿಷಾ ಇವ ಕ್ರುದ್ಧಾ ವೀಕ್ಷಾಂ ಚಕ್ರುಃ ಪರಸ್ಪರಂ||

ಎಲ್ಲರೂ ಎದ್ದು ನಿಂತು ತಮ್ಮ ತೋಳುಗಳನ್ನು ಬೀಸಿದರು. ವಿಷಪೂರಿತ

ಸರ್ಪಗಳಂತೆ ಕೃದ್ಧರಾಗಿ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸತೊಡಗಿದರು.

05159004a ಅವಾಕ್ಶಿರಾ ಭೀಮಸೇನಃ ಸಮುದೈಕ್ಷತ ಕೇಶವಂ|

05159004c ನೇತ್ರಾಭ್ಯಾಂ ಲೋಹಿತಾಂತಾಭ್ಯಾಮಾಶೀವಿಷ ಇವ ಶ್ವಸನ್||

ಭೀಮಸೇನನು ತಲೆಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೆಂಪಾಗಿದ್ದ ಕಡೆಗಣ್ಣಿನ ಓರೆನೋಟದಿಂದ ಕೇಶವನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಷಕಾರುವ ಸರ್ಪದಂತೆ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟನು.

05159005a ಆರ್ತಂ ವಾತಾತ್ಮಜಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕ್ರೋಧೇನಾಭಿಹತಂ ಭೃಶಂ|

05159005c ಉತ್ಕ್ರಯನ್ನಿವ ದಾಶಾರ್ಹಃ ಕೈತವ್ಯಂ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ||

ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಅತಿ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಆರ್ತನಾದ ವಾತಾತ್ಮಜನನ್ನು ನೋಡಿ ಕೈತವ್ಯನ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ದಾಶಾರ್ಹನು ಅವನಿಗೆ ತಿರುಗಿ ಮಾತನಾಡಿದನು.

05159006a ಪ್ರಯಾಹಿ ಶೀಘ್ರಂ ಕೈತವ್ಯಂ ಬ್ರೂಯಾಶ್ಚೈವ ಸುಯೋಧನಂ|

05159006c ಶ್ರುತಂ ವಾಕ್ಯಂ ಗೃಹೀತೋಽರ್ಥೋ ಮತಂ ಯತ್ತೇ ತಥಾಸ್ತು ತತ್||

“ಕೈತವ್ಯ! ಶೀಘ್ರವೇ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಸುಯೋಧನನಿಗೆ ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳು! ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಿನ್ನ ಮತವೇನಿದೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ!

05159007a ಮದ್ವಚಶ್ಚಾಪಿ ಭೂಯಸ್ತೇ ವಕ್ತವ್ಯಃ ಸ ಸುಯೋಧನಃ|

05159007c ಶ್ವ ಇದಾನೀಂ ಪ್ರದೃಶ್ಯೇಥಾಃ ಪುರುಷೋ ಭವ ದುರ್ಮತೇ||

ನನ್ನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಪುನಃ ಪುನಃ ಸುಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳು.
“ದುರ್ಮತೇ! ಪುರುಷನಾಗು! ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಾಳೆ ನಿನಗೆ
ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

05159008a ಮನ್ಯಸೇ ಯಚ್ಚ ಮೂಢ ತ್ವಂ ನ ಯೋತ್ಸ್ಯತಿ ಜನಾರ್ದನಃ|

05159008c ಸಾರಥ್ಯೇನ ವೃತಃ ಪಾರ್ಥ್ಯರಿತಿ ತ್ವಂ ನ ಬಿಭೇಷಿ ಚ||

ಮೂಢ! ಈ ಜನಾರ್ದನನು ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನೀನು
ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ಪಾರ್ಥರಿಗೆ ಕೇವಲ ಸಾರಥಿ ಎಂದು ನಿನಗೆ
ಭಯವಿಲ್ಲ.

05159009a ಜಘನ್ಯಕಾಲಮಪ್ಯೇತದ್ಭವೇದ್ಯತ್ಸರ್ವಪಾರ್ಥಿವಾನ್|

05159009c ನಿರ್ದಹೇಯಮಹಂ ಕ್ರೋಧಾತ್ಪ್ರಣಾನೀವ ಹುತಾಶನಃ||

ಆದರೆ ಅದು ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಹಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕ್ರೋಧದಿಂದ
ಅಗ್ನಿಯು ಹುಲ್ಲಿನ ರಾಶಿಯನ್ನು ಸುಡುವ ಹಾಗೆ ನಾನು ಈ ಎಲ್ಲ
ಪಾರ್ಥಿವರನ್ನೂ ಸುಟ್ಟು ಹಾಕಬಲ್ಲೆ.

05159010a ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಯೋಗಾತ್ತು ಫಲ್ಲನಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

05159010c ಕರಿಷ್ಯೇ ಯುಧ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಸಾರಥ್ಯಂ ವಿದಿತಾತ್ಮನಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ನಿಯೋಗದಂತೆ ನಾನು ಯುದ್ಧಮಾಡುವಾಗ ತನ್ನನ್ನು
ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಮಹಾತ್ಮ ಫಲ್ಲನನ ಸಾರಥ್ಯವನ್ನು
ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

05159011a ಯದ್ಯುತ್ಪತ್ತಸಿ ಲೋಕಾಂಸ್ತ್ರೀನ್ಯದ್ಯಾವಿಶಸಿ ಭೂತಲಂ|

05159011c ತತ್ರ ತತ್ರಾರ್ಜುನರಥಂ ಪ್ರಭಾತೇ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸೇಽಗ್ರತಃ||

ನಾಳೆ ನೀನು ಮೂರು ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಹಾರಿ ಹೋದರೂ ಭೂತಲವನ್ನು
ಹೊಕ್ಕರೂ ಅಲ್ಲಿ ಎದುರಿಗೆ ಅರ್ಜುನನ ರಥವು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

05159012a ಯಚ್ಚಾಪಿ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಮನ್ಯಸೇ ಮೋಘಗರ್ಜಿತಂ|

05159012c ದುಃಶಾಸನಸ್ಯ ರುಧಿರಂ ಪೀತಮಿತ್ಯವಧಾರ್ಯತಾಂ||

ಭೀಮಸೇನನ ಗರ್ಜನೆಯು ವೃಥವೆಂದು ನಿನಗನ್ನಿಸಿದರೆ ದುಃಶಾಸನನ
ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿದಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿದುಕೋ!

05159013a ನ ತ್ವಾಂ ಸಮೀಕ್ಷತೇ ಪಾರ್ಥೋ ನಾಪಿ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

05159013c ನ ಭೀಮಸೇನೋ ನ ಯಮೌ ಪ್ರತಿಕೂಲಪ್ರಭಾಷಿಣಂ||

ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಾಗಲೀ, ಪಾರ್ಥನಾಗಲೀ, ಭೀಮಸೇನನಾಗಲೀ,
ಯಮಳರಾಗಲೀ ನಿನ್ನ ಪ್ರತಿಕೂಲದ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಗಮನ
ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ.”””

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ

ಉಲೂಕದೂತಾಗಮನ ಪರ್ವಣಿ ಕೃಷ್ಣಾದಿವಾಕ್ಯೇ

ಏಕೋನಷಷ್ಠ್ಯ ಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಉಲೂಕದೂತಾಗಮನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಾದಿವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ

೧೬೦

ಉಲೂಕನು ಹಿಂದಿರುಗಿದುದು

ಅರ್ಜುನನು ಉಲೂಕನ ಮೂಲಕ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದುದು (೧-೨೩). ಉಲೂಕನು ಹಿಂದಿರುಗಿ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಪಾಂಡವರ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು (೨೪-೨೯).

05160001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05160001a ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯ ತದ್ವಾಕ್ಯಂ ನಿಶಮ್ಯ ಭರತರ್ಷಭಃ|

05160001c ನೇತ್ರಾಭ್ಯಾಮತಿತಾಮ್ರಾಭ್ಯಾಂ ಕೈತವ್ಯಂ ಸಮುದೈಕ್ಷತ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ದುರ್ಯೋಧನನ ಆ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿ ಭರತರ್ಷಭನು ತನ್ನ ಕೆಂಪಾದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕೈತವ್ಯನನ್ನು ನೋಡಿದನು.

05160002a ಸ ಕೇಶವಮಭಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಗುಡಾಕೇಶೋ ಮಹಾಯಶಾಃ|

05160002c ಅಭ್ಯಭಾಷತ ಕೈತವ್ಯಂ ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ವಿಪುಲಂ ಭುಜಂ||

ಮಹಾಯಶ ಗುಡಾಕೇಶನು ಕೇಶವನನ್ನು ನೋಡಿ, ತನ್ನ ವಿಪುಲ ಭುಜವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೈತವ್ಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

05160003a ಸ್ವವೀರ್ಯಂ ಯಃ ಸಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಸಮಾಹ್ವಯತಿ ವೈ ಪರಾಣ್||

05160003c ಅಭೀತಃ ಪೂರಯಂ ಶಕ್ತಿಂ ಸ ವೈ ಪುರುಷ ಉಚ್ಯತೇ||

“ತನ್ನದೇ ವೀರ್ಯವನ್ನು ಸಮಾಶ್ರಯಿಸಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು
ಆಹ್ವಾನಿಸುವವನನ್ನು ಮತ್ತು ಭೀತನಾಗದೇ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು
ಸಂಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವವನನ್ನೇ ಪುರುಷನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

05160004a ಪರವೀರ್ಯಂ ಸಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಯಃ ಸಮಾಹ್ವಯತೇ ಪರಾನ್|

05160004c ಕ್ಷತ್ರಬಂಧುರಶಕ್ತತ್ವಾಲ್ಲೋಕೇ ಸ ಪುರುಷಾಧಮಃ||

ಇತರರ ವೀರ್ಯವನ್ನು ಸಮಾಶ್ರಯಿಸಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುವ,
ಕ್ಷತ್ರಬಂಧುಗಳಿಗಿಂತ ಅಶಕ್ತನಾದವನೇ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪುರುಷಾಧಮ.

05160005a ಸ ತ್ವಂ ಪರೇಷಾಂ ವೀರ್ಯೇಣ ಮನ್ಯಸೇ ವೀರ್ಯಮಾತ್ಮನಃ|

05160005c ಸ್ವಯಂ ಕಾಪುರುಷೋ ಮೂಢಃ ಪರಾಂಶ್ಚ ಕ್ಷೇಪ್ತುಮಿಚ್ಛಸಿ||

ಇತರರ ವೀರ್ಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನೀನು ಸ್ವತಃ ವೀರನೆಂದು
ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ. ಸ್ವಯಂ ಕಾಪುರುಷನಾದ ಮೂಢನು ಪರರನ್ನು
ಗೆಲ್ಲಲು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ !

05160006a ಯಸ್ತ್ವಂ ವೃದ್ಧಂ ಸರ್ವರಾಜ್ಞಾಂ ಹಿತಬುದ್ಧಿಂ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಂ|

05160006c ಮರಣಾಯ ಮಹಾಬುದ್ಧಿಂ ದೀಕ್ಷಯಿತ್ವಾ ವಿಕತ್ಥಸೇ||

ನೀನು ಎಲ್ಲ ರಾಜರಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧನಾದ, ಹಿತಬುದ್ಧಿ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯ,
ಮಹಾಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಮರಣಕ್ಕೆ ದೀಕ್ಷೆಕೊಟ್ಟು ಜಂಬ
ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ !

05160007a ಭಾವಸ್ತೇ ವಿದಿತೋಽಸ್ಮಾ ಭಿದುರ್ಬುಧ್ಧೇ ಕುಲಪಾಂಸನ|

05160007c ನ ಹನಿಷ್ಯಂತಿ ಗಂಗೇಯಂ ಪಾಂಡವಾ ಘೃಣಯೇತಿ ಚ||

ದುರ್ಬುಧ್ಧೇ! ಕುಲಪಾಂಸನ! ನಿನ್ನ ಭಾವವು ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ!
ನಿನಗನಿಸುತ್ತದೆ ಪಾಂಡವರು ಗಾಂಗೇಯನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು
ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಾರೆಂದು.

05160008a ಯಸ್ಯ ವೀರ್ಯಂ ಸಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ವಿಕಠ್ಠಸೇ|

05160008c ಹಂತಾಸ್ಮಿ ಪ್ರಥಮಂ ಭೀಷ್ಮಂ ಮಿಷತಾಂ ಸರ್ವಧನ್ವಿನಾಂ||

ಆದರೆ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ! ಯಾರ ವೀರ್ಯವನ್ನು ಸಮಾಶ್ರಯಿಸಿ
ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೋ ಆ ಭೀಷ್ಮನನ್ನೇ ಮೊದಲು ಎಲ್ಲ ಧನ್ವಿಗಳೂ
ಕಣ್ಣಮುಚ್ಚಿ ತೆರೆಯುವುದರೊಳಗೆ ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ.

05160009a ಕೈತವ್ಯ ಗತ್ವಾ ಭರತಾನ್ಸಮೇತ್ಯ

ಸುಯೋಧನಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಬ್ರವೀಹಿ|

05160009c ತಥೇತ್ಯಾಹ ಅರ್ಜುನಃ ಸವ್ಯಸಾಚೀ

ನಿಶಾವ್ಯಪಾಯೇ ಭವಿತಾ ವಿಮದಃ||

ಕೈತವ್ಯ! ಭರತರಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ಸುಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳು!
ಸವ್ಯಸಾಚೀ ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದ - ರಾತ್ರಿ ಕಳೆಯಲು ವಿಧ್ವಂಸವು
ನಡೆಯಲಿದೆ!

05160010a ಯದ್ವೋಽಬ್ರವೀದ್ವಾಕ್ಯಮದೀನಸತ್ಕ್ವೋ

ಮಧ್ಯೇ ಕುರೂಣಾಂ ಹರ್ಷಯನ್ಸತ್ಯಸಂಧಃ|

05160010c ಅಹಂ ಹಂತಾ ಪಾಂಡವಾನಾಮನೀಕಂ

ಶಾಲ್ವೇಯಕಾಂಶ್ಚೇತಿ ಮಮೈಷ ಭಾರಃ||

ಅದೀನಸತ್ವನಾಗಿ ಅವನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸತ್ಯಸಂಧನಾಗಿ ಕುರುಗಳ
ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಪಾಂಡವರ ಮತ್ತು ಶಾಲ್ವೇಯರ ಸೇನೆಯನ್ನು
ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದೆಯಲ್ಲ, ಅದರ ಭಾರವು ನನ್ನ ಮೇಲಿದೆ.

05160011a ಹನ್ಯಾಮಹಂ ದ್ರೋಣಮೃತೇ ಹಿ ಲೋಕಂ

ನ ತೇ ಭಯಂ ವಿದ್ಯತೇ ಪಾಂಡವೇಭ್ಯಃ|

05160011c ತತೋ ಹಿ ತೇ ಲಬ್ಧತಮಂ ಚ ರಾಜ್ಯಂ

ಕ್ಷಯಂ ಗತಾಃ ಪಾಂಡವಾಶ್ಚೇತಿ ಭಾವಃ||

ದ್ರೋಣನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಲೋಕವನ್ನೇ ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪಾಂಡವರಿಗೆ
ಭಯವೆನ್ನುವುದೇ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ರಾಜ್ಯವು ದೊರೆತಂತೆಯೇ!
ಏಕೆಂದರೆ ನೀನು ಪಾಂಡವರು ನಾಶವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು
ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ.

05160012a ಸ ದರ್ಪಪೂರ್ಣೋ ನ ಸಮೀಕ್ಷಸೇ ತ್ವಂ

ಅನರ್ಥಮಾತ್ಮನ್ಯಪಿ ವರ್ತಮಾನಂ|

05160012c ತಸ್ಮಾದಹಂ ತೇ ಪ್ರಥಮಂ ಸಮೂಹೇ

ಹಂತಾ ಸಮಕ್ಷಂ ಕುರುವೃದ್ಧಮೇವ||

ದರ್ಪದಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗಿರುವ ನೀನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ
ಅನರ್ಥವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ

ಮೊದಲು ಕುರುಪೃಥ್ವಿನನ್ನೇ ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ.

05160013a ಸೂರ್ಯೋದಯೇ ಯುಕ್ತಸೇನಃ ಪ್ರತೀಕ್ಷ್ಯ

ಧ್ವಜೀ ರಥೀ ರಕ್ಷ ಚ ಸತ್ಯಸಂಧಂ|

05160013c ಅಹಂ ಹಿ ವಃ ಪಶ್ಯತಾಂ ದ್ವೀಪಮೇನಂ

ರಥಾದ್ಭೀಷ್ಮಂ ಪಾತಯಿತಾಸ್ಮಿ ಬಾಣೈಃ||

ಸೂರ್ಯೋದಯದಲ್ಲಿ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ, ಧ್ವಜ, ರಥಗಳಿಂದ
ಸತ್ಯಸಂಧನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು. ನಿನಗೆ ದ್ವೀಪದಂತಿರುವ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು
ರಥದಿಂದ ನಾನೇ ಬೀಳಿಸಿ ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ.

05160014a ಶ್ವೋಭೂತೇ ಕಥನಾವಾಕ್ಯಂ ವಿಜ್ಞಾಸ್ಯತಿ ಸುಯೋಧನಃ|

05160014c ಅರ್ದಿತಂ ಶರಜಾಲೇನ ಮಯಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಿತಾಮಹಂ||

ನಾಳೆ ನನ್ನ ಶರಜಾಲದಿಂದ ಪಿತಾಮಹನು ಗಾಯಗೊಂಡಿದುದನ್ನು
ನೋಡಿದಾಗ ಸುಯೋಧನನು ಜಂಬಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು
ಏನೆನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ.

05160015a ಯದುಕ್ತಶ್ಚ ಸಭಾಮಧ್ಯೇ ಪುರುಷೋ ಹ್ರಸ್ವದರ್ಶನಃ|

05160015c ಕ್ರುದ್ಧೇನ ಭೀಮಸೇನೇನ ಭ್ರಾತಾ ದುಃಶಾಸನಸ್ತವ||

05160016a ಅಧರ್ಮಜ್ಞೋ ನಿತ್ಯವೈರೀ ಪಾಪಬುದ್ಧಿನ್ಯು ಶಂಸಕೃತ್|

05160016c ಸತ್ಯಾಂ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ನಚಿರಾದ್ರಕ್ಷ್ಯಸೇ ತಾಂ ಸುಯೋಧನ||

ಸುಯೋಧನ ! ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಭೀಮಸೇನನು ನಿನ್ನ ಭ್ರಾತಾ ಆ
ದೀರ್ಘದರ್ಶಿಯಲ್ಲದ, ಅಧರ್ಮಜ್ಞ, ನಿತ್ಯವೈರೀ, ಪಾಪಬುದ್ಧಿ,

ಕೂರಕರ್ಮಿ, ದುಃಶಾಸನನಿಗೆ ಸಭಾಮಧ್ಯೆ ಹೇಳಿದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು
ಸತ್ಯಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ಬೇಗನೇ ನೀನು ನೋಡುತ್ತೀಯೆ.

05160017a ಅಭಿಮಾನಸ್ಯ ದರ್ಪಸ್ಯ ಕ್ರೋಧಪಾರುಷ್ಯಯೋಸ್ತಥಾ|

05160017c ನೈಷ್ಠುರ್ಯಸ್ಯಾವಲೇಪಸ್ಯ ಆತ್ಮಸಂಭಾವನಸ್ಯ ಚ||

05160018a ನೃಶಂಸತಾಯಾಸ್ತೈಕ್ಷ್ಣ್ಯಸ್ಯ ಧರ್ಮವಿದ್ವೇಷಣಸ್ಯ ಚ|

05160018c ಅಧರ್ಮಸ್ಯಾತಿವಾದಸ್ಯ ವೃದ್ಧಾತಿಕ್ರಮಣಸ್ಯ ಚ||

05160019a ದರ್ಶನಸ್ಯ ಚ ವಕ್ರಸ್ಯ ಕೃತ್ಸುಸ್ಯಾಪನಯಸ್ಯ ಚ|

05160019c ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸಿ ತ್ವಂ ಫಲಂ ತೀವ್ರಮಚಿರೇಣ ಸುಯೋಧನ||

ಸುಯೋಧನ ! ನಿನ್ನ ಅಭಿಮಾನದ, ದರ್ಪದ, ಕ್ರೋಧದ, ಪೌರುಷದ,
ನಿಷ್ಕೂರದ, ಅವಲೇಪನದ, ಆತ್ಮ ಸಂಭಾವನೆಯ, ಕೂರತೆಯ,
ಅಸ್ನೇಹಭಾವದ, ಧರ್ಮವಿದ್ವೇಷಣೆಯ, ಅಧರ್ಮದ, ಅತಿವಾದದ,
ವೃದ್ಧರನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿದುದರ, ವಕ್ರದೃಷ್ಟಿಯ, ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ
ಅಪನಯಗಳ ತೀವ್ರ ಫಲವನ್ನು ಬೇಗನೇ ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ.

05160020a ವಾಸುದೇವದ್ವಿತೀಯೇ ಹಿ ಮಯಿ ಕ್ರುದ್ಧೇ ನರಾಧಿಪ|

05160020c ಆಶಾ ತೇ ಜೀವಿತೇ ಮೂಢ ರಾಜ್ಯೇ ವಾ ಕೇನ ಹೇತುನಾ||

ಏಕೆಂದರೆ ನರಾಧಿಪ ! ವಾಸುದೇವನ ಸಹಾಯವಿರುವ, ಕ್ರುದ್ಧನಾದ
ನನ್ನಿಂದ ಜೀವದ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯದ ಆಸೆಯನ್ನು ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ
ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ ?

05160021a ಶಾಂತೇ ಭೀಷ್ಮೇ ತಥಾ ದ್ರೋಣೇ ಸೂತಪುತ್ರೇ ಚ ಪಾತಿತೇ|

05160021c ನಿರಾಶೋ ಜೀವಿತೇ ರಾಜ್ಯೇ ಪುತ್ರೇಷು ಚ ಭವಿಷ್ಯಸಿ||

ಭೀಷ್ಮ -ದ್ರೋಣರನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸಿದಾಗ, ಸೂತಪುತ್ರನನ್ನು ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿದಾಗ ನೀನು ಜೀವನದಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ನಿರಾಶನಾಗುತ್ತೀಯೆ.

05160022a ಭ್ರಾತೃಣಾಂ ನಿಧನಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಚ ಸುಯೋಧನ|

05160022c ಭೀಮಸೇನೇನ ನಿಹತೋ ದುಷ್ಕೃತಾನಿ ಸ್ಮರಿಷ್ಯಸಿ||

ಸುಯೋಧನ ! ಭೀಮಸೇನನಿಂದ ಹತರಾಗಿ ನಿಧನರಾದ ನಿನ್ನ ಸಹೋದರರನ್ನು ಮತ್ತು ಪುತ್ರರನ್ನು ನೋಡಿ ನೀನು ದುಷ್ಕೃತಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ.

05160023a ನ ದ್ವಿತೀಯಾಂ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಹಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಸ್ಯತಿ ಕೇಶವಃ|

05160023c ಸತ್ಯಂ ಬ್ರವೀಮ್ಯಹಂ ಹ್ಯೇತತ್ಸರ್ವಂ ಸತ್ಯಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಕೇಶವನು ಎರಡು ಬಾರಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯೆಲ್ಲವೂ ಸತ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ.”

05160024a ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಕೈತವೋ ರಾಜಂಸ್ತದ್ವಾಕ್ಯಮುಪಧಾರ್ಯ ಚ|

05160024c ಅನುಜ್ಞಾತೋ ನಿವವೃತೇ ಪುನರೇವ ಯಥಾಗತಂ||

ರಾಜನ್ ! ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಕೈತವನು ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಬಂದಹಾಗೆಯೇ ಪುನಃ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

05160025a ಉಪಾವೃತ್ಯ ತು ಪಾಂಡುಭ್ಯಃ ಕೈತವ್ಯೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಜಂ|

05160025c ಗತ್ವಾ ಯಥೋಕ್ತಂ ತತ್ಸರ್ವಮುವಾಚ ಕುರುಸಂಸದಿ||

ಪಾಂಡವರಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಕೈತವ್ಯನು ಕುರುಸಂಸದಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹೇಳಿದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

05160026a ಕೇಶವಾರ್ಜುನಯೋರ್ವಾಕ್ಯಂ ನಿಶಮ್ಯ ಭರತರ್ಷಭಃ|

05160026c ದುಃಶಾಸನಂ ಚ ಕರ್ಣಂ ಚ ಶಕುನಿಂ ಚಾಭ್ಯಭಾಷತ||

ಕೇಶವಾರ್ಜುನರ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿ ಭರತರ್ಷಭನು ದುಃಶಾಸನ, ಕರ್ಣ ಮತ್ತು ಶಕುನಿಯರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿದನು.

05160027a ಆಜ್ಞಾಪಯತ ರಾಜಾಶ್ಚ ಬಲಂ ಮಿತ್ರಬಲಂ ತಥಾ|

05160027c ಯಥಾ ಪ್ರಾಗುದಯಾತ್ಸರ್ವಾ ಯುಕ್ತಾ ತಿಷ್ಠತ್ಯನೀಕಿನೀ||

ರಾಜನ ಸೇನೆ ಮತ್ತು ಮಿತ್ರಸೇನೆಗಳು ಬೆಳಗಾಗುವುದರೊಳಗೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು.

05160028a ತತಃ ಕರ್ಣ ಸಮಾದಿಷ್ಟ್ವಾ ದೂತಾಃ ಪ್ರತ್ವರಿತಾ ರಥೈಃ|

05160028c ಉಷ್ಪ್ರವಾಮೀಭಿರಪ್ಯನ್ಯೇ ಸದಶ್ಚೈಶ್ಚ ಮಹಾಜವೈಃ||

05160029a ತೂರ್ಣಂ ಪರಿಯಯುಃ ಸೇನಾಂ ಕೃತ್ವಾಂ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಶಾಸನಾತ್|

05160029c ಆಜ್ಞಾಪಯಂತೋ ರಾಜಾಸ್ತಾನ್ಯೋಗಃ ಪ್ರಾಗುದಯಾದಿತಿ||

ಆಗ ಕರ್ಣನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ದೂತರು ರಥದಲ್ಲಿ, ಒಂಟಿಗಳ ಮೇಲೆ, ಮತ್ತು ಮಹಾವೇಗದ ಕುದುರೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಬೇಗನೆ ಸಂಪೂರ್ಣ

ಸೇನೆಯನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದು ರಾಜರಿಗೆ “ಬೆಳಗಾಗುವುದರೊಳಗೆ
ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ!” ಎಂದು ಕರ್ಣನ ಆಜ್ಞೆಗಳನ್ನಿತ್ತರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ
ಉಲೂಕದೂತಾಗಮನ ಪರ್ವಣಿ ಉಲೂಕಾಪಯಾನೇ

ಷಷ್ಠ್ಯ ಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಉಲೂಕದೂತಾಗಮನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉಲೂಕಾಪಯಾನದಲ್ಲಿ
ನೂರಾಅರವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ
ಉಲೂಕದೂತಾಗಮನ ಪರ್ವಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಉಲೂಕದೂತಾಗಮನ ಪರ್ವವು.

ಇದುವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೪/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-
೫೮/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೮೨೩/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-
೨೬೨೮೮/೨೩೨೮೪

ರಥಾಧಿರಥಸಂಖ್ಯೆ

ಪರ್ವ

೧೬೧

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸೇನಾನಾಯಕತ್ವಗಳನ್ನು ನೀಡಿದುದು

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸೇನಾ ನಾಯಕತ್ವವನ್ನು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನಿಗೆ ನೀಡಿದುದು (೧-೪). ತನ್ನ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ರಥಿಗಳಿಗೆ ಕೌರವ ಸೇನೆಯ ರಥಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗುರಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೫-೧೨).

05161001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05161001a ಉಲೂಕಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

05161001c ಸೇನಾಂ ನಿಯಾಪಯಾಮಾಸ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಪುರೋಗಮಾಂ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಉಲೂಕನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಸೇನೆಯನ್ನು

ಹೊರಡಿಸಿದನು.

05161002a ಪದಾತಿನೀಂ ನಾಗವತೀಂ ರಥಿನೀಮಶ್ವವೃಂದಿನೀಂ|

05161002c ಚತುರ್ವಿಧಬಲಾಂ ಭೀಮಾಮಕಂಪ್ಯಾಂ ಪೃಥಿವೀಮಿವ||

ಪದಾತಿಗಳಿಂದ, ಆನೆಗಳಿಂದ, ರಥಗಳಿಂದ, ಅಶ್ವವೃಂದಗಳಿಂದ
ಕೂಡಿದ ಚತುರ್ವಿಧ ಬಲವು ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನೇ ನಡುಗಿಸುವಂತೆ
ಭಯಂಕರವಾಗಿತ್ತು.

05161003a ಭೀಮಸೇನಾದಿಭಿರ್ಗುಪ್ತಾಂ ಸಾರ್ಜುನೈಶ್ಚ ಮಹಾರಥೈಃ|

05161003c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನವಶಾಂ ದುರ್ಗಾಂ ಸಾಗರಸ್ತಿಮಿತೋಪಮಾಂ||

ಭೀಮಸೇನನಿಂದ, ಅರ್ಜುನನಿಂದ ಮತ್ತು ಮಹಾರಥಿಗಳಿಂದ
ರಕ್ಷಿತವಾದ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಸೇನೆಯು
ತಿಮಿಂಗಿಲಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಸಾಗರದಂತೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

05161004a ತಸ್ಯಾಸ್ವಗ್ರೇ ಮಹೇಷ್ವಾಸಃ ಪಾಂಚಾಲೋ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಃ|

05161004c ದ್ರೋಣಪ್ರೇಪ್ಸುರನೀಕಾನಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಃ ಪ್ರಕರ್ಷತಿ||

ಅದರ ಮುಂದೆ ಮಹೇಷ್ವಾಸ, ಯುದ್ಧದುರ್ಮದ, ದ್ರೋಣನನ್ನು
ಅರಸುತ್ತಿರುವ ಪಾಂಚಾಲ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಸೇನೆಯನ್ನು
ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು.

05161005a ಯಥಾಬಲಂ ಯಥೋತ್ಸಾಹಂ ರಥಿನಃ ಸಮುಪಾದಿಶತ್|

05161005c ಅರ್ಜುನಂ ಸೂತಪುತ್ರಾಯ ಭೀಮಂ ದುರ್ಯೋಧನಾಯ ಚ||

05161006a ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ್ನೇ ಚ ನಕುಲಂ ಶೈಬ್ಯಂ ಚ ಕೃತವರ್ಮಣೇ|

05161006c ಸೈಂಧವಾಯ ಚ ವಾಷ್ಣೇಯಂ ಯುಯುಧಾನಮುಪಾದಿಶತ್||

ಯಥಾಬಲವಾಗಿ, ಉತ್ಸಾಹವಿದ್ದಂತೆ ರಥಿಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿತ್ತು:
ಸೂತಪುತ್ರನಿಗೆ ಅರ್ಜುನ, ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಭೀಮ, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನಿಗೆ
ನಕುಲ, ಕೃತವರ್ಮನಿಗೆ ಶೈಬ್ಯ, ಸೈಂಧವನಿಗೆ ವಾಷ್ಣೇಯ
ಯುಯುಧಾನನನ್ನು ಇಡಲಾಯಿತು.

05161007a ಶಿಖಿಂಡಿನಂ ಚ ಭೀಷ್ಮಾಯ ಪ್ರಮುಖೇ ಸಮಕಲ್ಪಯತ್|

05161007c ಸಹದೇವಂ ಶಕುನಯೇ ಚೇಕಿತಾನಂ ಶಲಾಯ ಚ||

05161008a ಧೃಷ್ಟಕೇತುಂ ಚ ಶಲ್ಯಾಯ ಗೌತಮಾಯೋತ್ತಮೌಜಸಂ|

05161008c ದ್ರೌಪದೇಯಾಂಶ್ಚ ಪಂಚಭ್ಯಸ್ತ್ರಗರ್ತೇ ಭ್ಯಃ ಸಮಾದಿಶತ್||

ಶಿಖಿಂಡಿಯನ್ನು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ, ಸಹದೇವನನ್ನು ಶಕುನಿಗೆ,
ಚೇಕಿತಾನನನ್ನು ಶಲನಿಗೆ, ಧೃಷ್ಟಕೇತುವನ್ನು ಶಲ್ಯನಿಗೆ, ಗೌತಮನಿಗೆ
ಉತ್ತಮೌಜಸನನ್ನು, ಮತ್ತು ಐವರು ದ್ರೌಪದೇಯರನ್ನು ತ್ರಿಗರ್ತರಿಗೆ
ಇಡಲಾಯಿತು.

05161009a ವೃಷಸೇನಾಯ ಸೌಭದ್ರಂ ಶೇಷಾಣಾಂ ಚ ಮಹೀಕ್ಷಿತಾಂ|

05161009c ಸಮರ್ಥಂ ತಂ ಹಿ ಮೇನೇ ವೈ ಪಾರ್ಥಾದಭ್ಯಧಿಕಂ ರಣೇ||

ಸೌಭದ್ರನನ್ನು ವೃಷಸೇನನಿಗೆ ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಮಹೀಕ್ಷಿತರಿಗೆ
ಇರಿಸಲಾಯಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನನ್ನು ಪಾರ್ಥನಿಗಿಂತಲೂ
ಸಮರ್ಥನೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗಿತ್ತು.

05161010a ಏವಂ ವಿಭಜ್ಯ ಯೋಧಾಂಸ್ತಾನ್ಪ್ರಥಕ್ ಸಹ ಚೈವ ಹ|

05161010c ಜ್ವಾಲಾವರ್ಣೋ ಮಹೇಷ್ಟಾಸೋ ದ್ರೋಣಮಂಶಮಕಲ್ಪಯತ್||

ಈ ರೀತಿ ಯೋಧರನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಅಥವಾ ಒಟ್ಟಿಗೆ ವಿಭಜಿಸಿ ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ಜ್ವಾಲವರ್ಣಿಯು ದ್ರೋಣನನ್ನು ತನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಇರಿಸಿಕೊಂಡನು.

05161011a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೋ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಃ ಸೇನಾಪತಿಪತಿಸ್ತತಃ|

05161011c ವಿಧಿವದ್ವ್ಯಾಹ್ಯ ಮೇಧಾವೀ ಯುದ್ಧಾಯ ಧೃತಮಾನಸಃ||

05161012a ಯಥಾದಿಷ್ಟಾನ್ಯನೀಕಾನಿ ಪಾಂಡವಾನಾಮಯೋಜಯತ್|

05161012c ಜಯಾಯ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಣಾಂ ಯತ್ತಸ್ತಸ್ಮೈ ರಣಾಜಿರೇ||

ಆಗ ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ಸೇನಾಪತಿ ಮೇಧಾವೀ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ವ್ಯೂಹವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಧೃತಮನಸ್ಕನಾಗಿ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ ಜಯಕ್ಕಾಗಿ ರಣವನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿ ನಿಂತನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ರಥಾಧಿರಥಸಂಖ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ ಸೇನಾಪತಿನಿಯೋಗೇ ಏಕಷಷ್ಟ್ಯ ಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ರಥಾಧಿರಥಸಂಖ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸೇನಾಪತಿನಿಯೋಗದಲ್ಲಿ

ನೂರಾರವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೬೨

ಕೌರವ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿರುವ ರಥಾತಿರಥರ ವರ್ಣನೆ

ಭೀಷ್ಮನು ದುರ್ಯೋಧನನ ಸೇನಾಪತ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಆಶ್ವಾಸನೆ ನೀಡುವುದು (೧-೧೧). ಶತ್ರುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತು ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ರಥಾತಿರಥರ ಕುರಿತು ದುರ್ಯೋಧನನು ಭೀಷ್ಮನಲ್ಲಿ ಕೇಳುವುದು (೧೨-೧೬).

05162001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

05162001a ಪ್ರತಿಜ್ಞಾತೇ ಫಲಗ್ನೇನ ವಧೇ ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ಸಂಜಯ|

05162001c ಕಿಮಕುರ್ವಂತ ಮೇ ಮಂದಾಃ ಪುತ್ರಾ ದುರ್ಯೋಧನಾದಯಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ! ಫಲಗ್ನನು ಭೀಷ್ಮನ ವಧೆಯ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ನನ್ನ ಪುತ್ರರಾದ ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳು ಏನು ಮಾಡಿದರು?”

05162002a ಹತಮೇವ ಹಿ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಗಾಂಗೇಯಂ ಪಿತರಂ ರಣೇ|

05162002c ವಾಸುದೇವಸಹಾಯೇನ ಪಾರ್ಥೇನ ದೃಢಧನ್ವನಾ||

ವಾಸುದೇವನ ಸಹಾಯದಿಂದ ದೃಢಧನ್ವಿ ಪಾರ್ಥನು ರಣದಲ್ಲಿ ಅಜ್ಜ ಗಾಂಗೇಯನನ್ನು ಕೊಂದಾಯಿತೆಂದೇ ತೋರುತ್ತಿದೆ.

05162003a ಸ ಚಾಪರಿಮಿತಪ್ರಜ್ಞಾಸ್ತಚ್ಚು ತ್ವಾ ಪಾರ್ಥ ಭಾಷಿತಂ|

05162003c ಕಿಮುಕ್ತವಾನ್ಮಹೇಷ್ವಾಸೋ ಭೀಷ್ಮಃ ಪ್ರಹರತಾಂ ವರಃ||

ಪಾರ್ಥನು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಅಮಿತಪ್ರಾಜ್ಞ, ಮಹೇಷ್ವಾಸ, ಪ್ರಹರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭೀಷ್ಮನು ಏನು ಹೇಳಿದನು?

05162004a ಸೇನಾಪತ್ಯಂ ಚ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ಕೌರವಾಣಾಂ ಧುರಂಧರಃ|

05162004c ಕಿಮಚೇಷ್ಟತ ಗಾಂಗೇಯೋ ಮಹಾಬುದ್ಧಿಪರಾಕ್ರಮಃ||

ಕೌರವರ ಸೇನಾಪತ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಆ ಧುರಂಧರ, ಮಹಾಬುದ್ಧಿ ಪರಾಕ್ರಮಿ ಗಾಂಗೇಯನು ಏನು ಮಾಡಿದನು?”

05162005 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05162005a ತತಸ್ತತ್ಸಂಜಯಸ್ತಸ್ಮೈ ಸರ್ವಮೇವ ನೃವೇದಯತ್|

05162005c ಯಥೋಕ್ತಂ ಕುರುವೃದ್ಧೇನ ಭೀಷ್ಮೇಣಾಮಿತತೇಜಸಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಸಂಜಯನು ಅವನಿಗೆ ಕುರುವೃದ್ಧ, ಅಮಿತ ತೇಜಸ್ವಿ ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿವೇದಿಸಿದನು.

05162006 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05162006a ಸೇನಾಪತ್ಯಮನುಪ್ರಾಪ್ಯ ಭೀಷ್ಮಃ ಶಾಂತನವೋ ನೃಪ|

05162006c ದುರ್ಯೋಧನಮುವಾಚೇದಂ ವಚನಂ ಹರ್ಷಯನ್ನಿವ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ನೃಪ! ಸೇನಾಪತ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಶಾಂತನವ

ಭೀಷ್ಮನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಈ
ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

05162007a ನಮಸ್ಕೃತ್ವಾ ಕುಮಾರಾಯ ಸೇನಾನ್ಯೇ ಶಕ್ತಿಪಾಣಯೇ|

05162007c ಅಹಂ ಸೇನಾಪತಿಸ್ತೇಽದ್ಯ ಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ನ ಸಂಶಯಃ||

“ಸೇನಾನಿ ಶಕ್ತಿಪಾಣಿ ಕುಮಾರನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನಾನು ಇಂದು
ಸೇನಾಪತಿಯಾಗುತ್ತೇನೆನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

05162008a ಸೇನಾಕರ್ಮಣ್ಯಭಿಜ್ಞೋಽಸ್ಮಿ ವ್ಯೂಹೇಷು ವಿವಿಧೇಷು ಚ|

05162008c ಕರ್ಮ ಕಾರಯಿತುಂ ಚೈವ ಭೃತಾನಪ್ಯಭೃತಾಂಸ್ತಥಾ||

ಸೇನಾಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ವಿವಿಧ ವ್ಯೂಹಗಳನ್ನೂ, ಭೃತ್ಯರ ಮತ್ತು
ಭೃತ್ಯರಲ್ಲದವರಿಂದ ಮಾಡಿಸಬೇಕಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ನಾನು
ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

05162009a ಯಾತ್ರಾಯಾನೇಷು ಯುದ್ಧೇಷು ಲಬ್ಧಪ್ರಶಮನೇಷು ಚ|

05162009c ಭೃಶಂ ವೇದ ಮಹಾರಾಜ ಯಥಾ ವೇದ ಬೃಹಸ್ಪತಿಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಯಾತ್ರಾಯಾನಗಳಲ್ಲಿ, ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ,
ಲಬ್ಧಪ್ರಶಮನಗಳಲ್ಲಿ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ತಿಳಿದಂತೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ
ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

05162010a ವ್ಯೂಹಾನಪಿ ಮಹಾರಂಭಾನ್ವೈವಗಾಂಧರ್ವಮಾನುಷಾನ್|

05162010c ತೈರಹಂ ಮೋಹಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಪಾಂಡವಾನ್ವೈತು ತೇ ಜ್ವರಃ||

ದೇವಗಂಧರ್ವಮಾನುಷರ ಮಹಾರಂಭಗೊಳ್ಳುವ ವ್ಯೂಹಗಳನ್ನೂ
ನಾನು ಭೇದಿಸಬಲ್ಲೆ. ಪಾಂಡವರ ಮೇಲಿರುವ ನಿನ್ನ ಉದ್ವೇಗವನ್ನು
ನಾನು ಬಿಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

05162011a ಸೋಽಹಂ ಯೋತ್ಸ್ಯಾಮಿ ತತ್ತ್ವೇನ ಪಾಲಯಂಸ್ತವ ವಾಹಿನೀಂ|

05162011c ಯಥಾವಚ್ಚಾಸ್ತುತೋ ರಾಜನ್ವೇತು ತೇ ಮಾನಸೋ ಜ್ವರಃ||

ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ನಾನು ತತ್ವದಿಂದ ಹೋರಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ
ವಾಹಿನಿಯನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಜ್ವರವನ್ನು
ತೆಗೆದು ಹಾಕು.”

05162012 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

05162012a ನ ವಿದ್ಯತೇ ಮೇ ಗಾಂಗೇಯ ಭಯಂ ದೇವಾಸುರೇಷ್ಟಪಿ|

05162012c ಸಮಸ್ತೇಷು ಮಹಾಬಾಹೋ ಸತ್ಯಮೇತದ್ಭ್ರವೀಮಿ ತೇ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ಗಾಂಗೇಯ! ಮಹಾಬಾಹೋ! ನನಗೆ
ದೇವಾಸುರರೇ ಇರಲಿ ಸಮಸ್ತರಲ್ಲಿ ಭಯವೆನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ
ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

05162013a ಕಿಂ ಪುನಸ್ತ್ವಯಿ ದುರ್ಧರ್ಷೇ ಸೇನಾಪತ್ಯೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತೇ|

05162013c ದ್ರೋಣೇ ಚ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೇ ಸ್ಥಿತೇ ಯುದ್ಧಾಭಿನಂದಿನಿ||

ದುರ್ಧರ್ಷನಾದ ನೀನು ಸೇನಾಪತ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿರಲು ಮತ್ತು
ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ದ್ರೋಣನು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂತಿರಲು
ಇನ್ನೇನು?

05162014a ಭವದ್ಭ್ಯಾಂ ಪುರುಷಾಗ್ರಾಭ್ಯಾಂ ಸ್ಥಿತಾಭ್ಯಾಂ ವಿಜಯೋ ಮಮ|

05162014c ನ ದುರ್ಲಭಂ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ ದೇವರಾಜ್ಯಮಪಿ ಧ್ರುವಂ||

ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ! ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಪುರುಷಾಗ್ರರು ನಿಂತಿರುವಾಗ ನನಗೆ
ವಿಜಯವು ದುರ್ಲಭವೇ ಅಲ್ಲ. ದೇವರಾಜ್ಯವೂ ಕೂಡ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದೇ.

05162015a ರಥಸಂಖ್ಯಾಂ ತು ಕಾತ್ಸ್ಯೇನ ಪರೇಷಾಮಾತ್ಮನಸ್ತಥಾ|

05162015c ತಥೈವಾತಿರಥಾನಾಂ ಚ ವೇತ್ತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಕೌರವ||

ಕೌರವ! ಶತ್ರುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಎಷ್ಟು ಮಂದಿ
ರಥರು ಮತ್ತು ಅತಿರಥರಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು
ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

05162016a ಪಿತಾಮಹೋ ಹಿ ಕುಶಲಃ ಪರೇಷಾಮಾತ್ಮನಸ್ತಥಾ|

05162016c ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮ್ಯಹಂ ಸರ್ವೈಃ ಸಹೈಭಿರ್ವಸುಧಾಧಿಪೈಃ||

ಏಕೆಂದರೆ ಪಿತಾಮಹನು ಶತ್ರುಗಳ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಕುರಿತು ಚೆನ್ನಾಗಿ
ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ವಸುಧಾಧಿಪರೊಂದಿಗೆ ಅದನ್ನು
ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

05162017 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05162017a ಗಾಂಧಾರೇ ಶೃಣು ರಾಜೇಂದ್ರ ರಥಸಂಖ್ಯಾಂ ಸ್ವಕೇ ಬಲೇ|

05162017c ಯೇ ರಥಾಃ ಪೃಥಿವೀಪಾಲ ತಥೈವಾತಿರಥಾಶ್ಚ ಯೇ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಗಾಂಧಾರೇ! ರಾಜೇಂದ್ರ! ಪೃಥಿವೀಪಾಲ!

ನಿನ್ನ ಬಲದಲ್ಲಿರುವ ರಥರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು, ಯಾರು ರಥರು ಮತ್ತು
ಯಾರು ಅತಿರಥರು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೇಳು.

05162018a ಬಹೂನೀಹ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಪ್ರಯುತಾನ್ಯರ್ಬುದಾನಿ ಚ|

05162018c ರಥಾನಾಂ ತವ ಸೇನಾಯಾಂ ಯಥಾಮುಖ್ಯಂ ತು ಮೇ ಶೃಣು||

ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರ, ಹತ್ತುಸಾವಿರ, ಹತ್ತು ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ರಥರಿದ್ದಾರೆ.
ಅವರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯರಾದವರನ್ನು ಕೇಳು.

05162019a ಭವಾನಗ್ರೇ ರಥೋದಾರಃ ಸಹ ಸರ್ವೈಃ ಸಹೋದರೈಃ|

05162019c ದುಃಶಾಸನಪ್ರಭೃತಿಭಿರ್ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಶತಸ್ಮಿತೈಃ||

ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲ ಸಹೋದರರೊಂದಿಗೆ ನೀನು ರಥೋದಾರರಲ್ಲಿ
ಅಗ್ರನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ದುಃಶಾಸನನೇ ಮೊದಲಾಗಿ ಒಟ್ಟು ನೂರು
ಸಹೋದರರು.

05162020a ಸರ್ವೇ ಕೃತಪ್ರಹರಣಾಶ್ಚೇದ್ಯಭೇದ್ಯವಿಶಾರದಾಃ|

05162020c ರಥೋಪಸ್ಥೇ ಗಜಸ್ಕಂಧೇ ಗದಾಯುದ್ಧೇಽಸಿಚರ್ಮಣಿ||

05162021a ಸಮ್ಯಂತಾರಃ ಪ್ರಹರ್ತಾರಃ ಕೃತಾಸ್ತ್ರಾ ಭಾರಸಾಧನಾಃ|

05162021c ಇಷ್ಟಸ್ರೇ ದ್ರೋಣಶಿಷ್ಯಾಶ್ಚ ಕೃಪಸ್ಯ ಚ ಶರದ್ವತಃ||

ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರಹರಣದಲ್ಲಿ ಕುಶಲರು, ಭೇದಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ವಿಶಾರದರು.
ರಥದಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತು, ಗದಾಯುದ್ಧ ಅಥವಾ
ಖಡ್ಗಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲರು. ಸಮ್ಯಂತಾರರು, ಪ್ರಹರ್ತಾರರು,
ಭಾರಸಾಧನಗಳಲ್ಲಿ ಕೃತಾಸ್ತ್ರರು. ಎಲ್ಲರೂ ಅಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನ ಮತ್ತು

ಶರದ್ವತ ಕೃಪನ ಶಿಷ್ಯರು.

05162022a ಏತೇ ಹನಿಷ್ಯಂತಿ ರಣೇ ಪಾಂಚಾಲಾನ್ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಾನ್|

05162022c ಕೃತಕಿಲ್ಬಿಷಾಃ ಪಾಂಡವೇಯೈರ್ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾ ಮನಸ್ವಿನಃ||

ಪಾಂಡವರಿಂದ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರೆಂದು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ಮನಸ್ವೀ
ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ಯುದ್ಧದುರ್ಮದರಾದ ಪಾಂಚಾಲರನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ
ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

05162023a ತತೋಽಹಂ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಸರ್ವಸೇನಾಪತಿಸ್ತವ|

05162023c ಶತ್ರುನ್ವಿದ್ವಂಸಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಕದರ್ಥೀಕೃತ್ಯ ಪಾಂಡವಾನ್|

05162023e ನ ತ್ವಾತ್ಮನೋ ಗುಣಾನ್ವಕ್ತುಮರ್ಹಾಮಿ ವಿದಿತೋಽಸ್ಮಿ ತೇ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ನಂತರ ನಿನ್ನ ಸೇನಾಪತಿಯಾದ ನಾನಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು
ಪಾಂಡವರನ್ನು ಪುಡಿಮಾಡಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ವಿದ್ವಂಸ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.
ನನ್ನದೇ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಗಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ನಾನು ನಿನಗೆ
ಗೊತ್ತು.

05162024a ಕೃತವರ್ಮಾ ತ್ವತಿರಥೋ ಭೋಜಃ ಪ್ರಹರತಾಂ ವರಃ|

05162024c ಅರ್ಥಸಿದ್ಧಿಂ ತವ ರಣೇ ಕರಿಷ್ಯತಿ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಪ್ರಹಾರ ಮಾಡುವವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಭೋಜ ಕೃತವರ್ಮನು
ಅತಿರಥ. ರಣದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಿದ್ಧಿಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ
ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

05162025a ಅಸ್ತವಿದ್ಭಿರನಾಧ್ಯಷ್ಟೋ ದೂರಪಾತೀ ದೃಢಾಯುಧಃ|

05162025c ಹನಿಷ್ಯತಿ ರಿಪೂಂಸ್ತುಭ್ಯಂ ಮಹೇಂದ್ರೋ ದಾನವಾನಿವ||

ಅಸ್ತವಿದರಿಂದ ಅನಾಧ್ಯಷ್ಟನಾದ, ಅತಿ ದೂರದವರೆಗೆ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಎಸೆಯಬಲ್ಲ, ದೃಢಾಯುಧನಾದ ಅವನು ಮಹೇಂದ್ರನು ದಾನವರನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನಿನ್ನ ರಿಪುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾನೆ.

05162026a ಮದ್ರರಾಜೋ ಮಹೇಷ್ಟ್ವಾಸಃ ಶಲ್ಯೋ ಮೇಽತಿರಥೋ ಮತಃ|

05162026c ಸ್ಪರ್ಧತೇ ವಾಸುದೇವೇನ ಯೋ ವೈ ನಿತ್ಯಂ ರಣೇ ರಣೇ||

ಮಹೇಷ್ಟ್ವಾಸ ಮದ್ರರಾಜ ಶಲ್ಯನು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಅತಿರಥ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಣದಲ್ಲಿಯೂ ನಿತ್ಯವೂ ವಾಸುದೇವನೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಾನೆ.

05162027a ಭಾಗಿನೇಯಾನ್ನಿಜಾಂಸ್ತುಕ್ತ್ವಾ ಶಲ್ಯಸ್ತೇ ರಥಸತ್ತಮಃ|

05162027c ಏಷ ಯೋತ್ಸ್ಯತಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಕೃಷ್ಣಂ ಚಕ್ರಗದಾಧರಂ||

05162028a ಸಾಗರೋರ್ಮಿ ಸಮೈವೇರ್ಗೈಃ ಪ್ಲಾವಯನ್ನಿವ ಶಾತ್ರವಾನ್|

ತಂಗಿಯ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತೊರೆದು ರಥಸತ್ತಮ ಶಲ್ಯನು ನಿನ್ನವನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇವನು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಚಕ್ರ-ಗದಾಧರ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಸಾಗರದ ಅಲೆಗಳಂತೆ ವೇಗವಾಗಿ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಹೂಳುತ್ತಾನೆ.

05162028c ಭೂರಿಶ್ರವಾಃ ಕೃತಾಸ್ತಶ್ಚ ತವ ಚಾಪಿ ಹಿತಃ ಸುಹೃತ್||

05162029a ಸೌಮದತ್ತಿರ್ಮಹೇಷ್ಟ್ವಾಸೋ ರಥಯೂಥಪಯೂಥಪಃ|

05162029c ಬಲಕ್ಷಯಮಮಿತ್ರಾಣಾಂ ಸುಮಹಾಂತಂ ಕರಿಷ್ಯತಿ||

ಕೃತಾಸ್ತ್ರರಾದ ಭೂರಿಶ್ರವನೂ ನಿನ್ನ ಹಿತದಲ್ಲಿರುವ ಸುಹೃದಯಿಯು.
ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ಸೌಮದತ್ತಿಯು ರಥಯೂಥಪರಲ್ಲಿ ಯೂಥಪನು.
ಅಮಿತ್ರರ ಮಹಾ ಬಲಕ್ಷಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

05162030a ಸಿಂಧುರಾಜೋ ಮಹಾರಾಜ ಮತೋ ಮೇ ದ್ವಿಗುಣೋ ರಥಃ|

05162030c ಯೋತ್ಸ್ಯತೇ ಸಮರೇ ರಾಜನ್ವಿಕ್ರಾಂತೋ ರಥಸತ್ತಮಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ನನ್ನ ಪ್ರಕಾರ ಸಿಂಧುರಾಜನು ದ್ವಿಗುಣ ರಥ. ರಾಜನ್ !
ಆ ರಥಸತ್ತಮನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ವಿಕ್ರಾಂತನಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಾನೆ.

05162031a ದ್ರೌಪದೀಹರಣೇ ಪೂರ್ವಂ ಪರಿಕ್ಲಿಷ್ಟಃ ಸ ಪಾಂಡವೈಃ|

05162031c ಸಂಸ್ಮರಂಸ್ತಂ ಪರಿಕ್ಲೇಶಂ ಯೋತ್ಸ್ಯತೇ ಪರವೀರಹಾ||

ಹಿಂದೆ ದ್ರೌಪದೀಹರಣದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರಿಂದ ಕಷ್ಟಕ್ಕೊಳಗಾಗಿದ್ದನು. ಆ
ಪರಿಕ್ಲೇಶವನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಪರವೀರಹನು ಯುದ್ಧ
ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

05162032a ಏತೇನ ಹಿ ತದಾ ರಾಜಂಸ್ತಪ ಆಸ್ಥಾಯ ದಾರುಣಂ|

05162032c ಸುದುರ್ಲಭೋ ವರೋ ಲಭಃ ಪಾಂಡವಾನ್ಮ್ಯೋದ್ಧಮಾಹವೇ||

ರಾಜನ್ ! ಆಗ ಇವನೇ ದಾರುಣ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಪಾಂಡವರನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ದುರ್ಲಭ ವರವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ.

05162033a ಸ ಏಷ ರಥಶಾರ್ದೂಲಸ್ತದ್ವೈರಂ ಸಂಸ್ಮರನ್ತಣೇ|

05162033c ಯೋತ್ಸ್ಯತೇ ಪಾಂಡವಾಂಸ್ತಾತ ಪ್ರಾಣಾಂಸ್ತುಕ್ತ್ವಾ ಸುದುಸ್ತುಜಾನ್||

ಅಯ್ಯಾ ! ಈ ರಥಶಾರ್ದೂಲನು ಆ ವೈರವನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು
ತ್ಯಜಿಸಲು ಕಷ್ಟವಾದ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತೊರೆದು ರಣದಲ್ಲಿ
ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಾನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ರಥಾಧಿರಥಸಂಖ್ಯಾನ
ಪರ್ವಣಿ ದ್ವಿಷಷ್ಟ್ಯ ಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ರಥಾಧಿರಥಸಂಖ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ನೂರಾಅರವತ್ತೆರಡನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೬೩

ಭೀಷ್ಮನು ದುರ್ಯೋಧನನ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕಾಂಬೋಜದ ಸುದಕ್ಷಿಣ,
ಮಾಹಿಷ್ಮತಿಯ ನೀಲ, ಅವಂತಿಯ ವಿಂದಾನುವಿಂದರು, ಐವರು
ತ್ರಿಗರ್ತ ಸಹೋದರರು, ದುರ್ಯೋಧನನ ಮಗ ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ದುಃಶಾಸನನ
ಮಗ, ರಾಜ ದಂಡಧಾರ, ಕೋಸಲದ ಬೃಹದ್ಬಲ, ಮತ್ತು ಕೃಪರು
ರಥರೆಂದು ಹೇಳುವುದು (೧-೨೨).

05163001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05163001a ಸುದಕ್ಷಿಣಸ್ತು ಕಾಂಬೋಜೋ ರಥ ಏಕಗುಣೋ ಮತಃ|

05163001c ತವಾರ್ಥ ಸಿದ್ಧಿಮಾಕಾಂಕ್ಷನ್ಯೋತ್ಸ್ಯತೇ ಸಮರೇ ಪರೈಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಕಾಂಬೋಜ
ಸುದಕ್ಷಿಣನು ಒಬ್ಬ ರಥನಿಗೆ ಸಮ. ನಿನ್ನ ಉದ್ದೇಶ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಯಸಿ
ಅವನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳೊಡನೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಾನೆ.

05163002a ಏತಸ್ಯ ರಥಸಿಂಹಸ್ಯ ತವಾರ್ಥೇ ರಾಜಸತ್ತಮ|

05163002c ಪರಾಕ್ರಮಂ ಯಥೇಂದ್ರಸ್ಯ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಂತಿ ಕುರವೋ ಯುಧಿ||

ರಾಜಸತ್ತಮ ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿನಗಾಗಿ ಹೋರಾಡುವ ಇಂದ್ರನಂತಿರುವ
ಈ ರಥಸಿಂಹನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಕುರುಗಳು ನೋಡುತ್ತಾರೆ.

05163003a ಏತಸ್ಯ ರಥವಂಶೋ ಹಿ ತಿಗ್ಮವೇಗಪ್ರಹಾರಿಣಾಂ|

05163003c ಕಾಂಬೋಜಾನಾಂ ಮಹಾರಾಜ ಶಲಭಾನಾಮಿವಾಯತಿಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ತಿಗ್ಮವೇಗಪ್ರಹಾರಿಗಳಾದ ಕಾಂಬೋಜರ ರಥಸೇನೆಯು
ಕೀಟಗಳ ಗುಂಪಿನಂತೆ ಬಂದು ಮುತ್ತುತ್ತವೆ.

05163004a ನೀಲೋ ಮಾಹಿಷ್ಮತೀವಾಸೀ ನೀಲವರ್ಮಧರಸ್ತವ|

05163004c ರಥವಂಶೇನ ಶತ್ರುಣಾಂ ಕದನಂ ವೈ ಕರಿಷ್ಯತಿ||

ಮಾಹಿಷ್ಮತೀವಾಸಿ, ನೀಲಿ ಕವಚವನ್ನು ತೊಡುವ ನೀಲನು ನಿನ್ನ
ರಥರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ. ಅವನು ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಶತ್ರುಗಳೊಡನೆ
ಕಾದಾಡುತ್ತಾನೆ.

05163005a ಕೃತವೈರಃ ಪುರಾ ಚೈವ ಸಹದೇವೇನ ಪಾರ್ಥಿವಃ|

05163005c ಯೋತ್ಸ್ಯತೇ ಸತತಂ ರಾಜಂಸ್ತವಾರ್ಥೇ ಕುರುಸತ್ತಮ||

ರಾಜನ್ ! ಕುರುಸತ್ತಮ ! ಹಿಂದೆ ಸಹದೇವನೊಂದಿಗೆ ವೈರವನ್ನು
ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಆ ಪಾರ್ಥಿವನು ನಿನಗಾಗಿ ಸತತವೂ ಹೋರಾಡುತ್ತಾನೆ.

05163006a ವಿಂದಾನುವಿಂದಾವಾವಂತೈ ಸಮೇತೌ ರಥಸತ್ತಮೌ|

05163006c ಕೃತಿನೌ ಸಮರೇ ತಾತ ದೃಢವೀರ್ಯಪರಾಕ್ರಮೌ||

ಅವಂತಿಯ ವಿಂದಾನುವಿಂದರು ಇಬ್ಬರೂ ರಥಸತ್ತಮರು. ಮಗೂ !
ಸಮರದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ಪಳಗಿದವರು ಮತ್ತು
ದೃಢವೀರ್ಯಪರಾಕ್ರಮಿಗಳು.

05163007a ಏತೌ ತೌ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೌ ರಿಪುಸೈನ್ಯಂ ಪ್ರಧಕ್ಷ್ಯತಃ|

05163007c ಗದಾಪ್ರಾಸಾಸಿನಾರಾಚೈಸ್ತೋಮರೈಶ್ಚ ಭುಜಚ್ಯುತೈಃ||

ಇವರಿಬ್ಬರು ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರರೂ ನಿನ್ನ ರಿಪುಸೇನೆಯನ್ನು ಭುಜಗಳಿಂದ
ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ ಗದೆ, ಪ್ರಾಸ, ಖಡ್ಗ, ನಾರಾಚ, ತೋಮರಗಳಿಂದ
ಸುಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

05163008a ಯುದ್ಧಾಭಿಕಾಮೌ ಸಮರೇ ಕ್ರೀಡಂತಾವಿವ ಯೂಥಪೌ|

05163008c ಯೂಥಮಧ್ಯೇ ಮಹಾರಾಜ ವಿಚರಂತೌ ಕೃತಾಂತವತ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಹಿಂಡಿನಲ್ಲಿ ಆಡುವ ಆನೆಗಳಂತೆ ಯುದ್ಧೋತ್ಸುಕರಾಗಿ
ಸೇನೆಯಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಯಮನಂತೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.

05163009a ತ್ರಿಗರ್ತಾ ಭ್ರಾತರಃ ಪಂಚ ರಥೋದಾರಾ ಮತಾ ಮಮ|

05163009c ಕೃತವೈರಾಶ್ಚ ಪಾರ್ಥೇನ ವಿರಾಟನಗರೇ ತದಾ||

ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ರಥರೆಂದೆನಿಸಿಕೊಂಡ ಐವರು ತ್ರಿಗರ್ತ
ಸಹೋದರರು ಅಂದು ವಿರಾಟನಗರದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥನೊಂದಿಗೆ ವೈರ
ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡರು.

05163010a ಮಕರಾ ಇವ ರಾಜೇಂದ್ರ ಸಮುದ್ಧತತರಂಗಿಣೀಂ|
05163010c ಗಂಗಾಂ ವಿಕ್ಷೋಭಯಿಷ್ಯಂತಿ ಪಾರ್ಥಾನಾಂ ಯುಧಿ ವಾಹಿನೀಂ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಲೆಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋಗುವ
ಮೊಸಳೆಗಳಂತೆ ಅವರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥರ ಸೇನೆಯನ್ನು
ವಿಕ್ಷೋಭಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

05163011a ತೇ ರಥಾಃ ಪಂಚ ರಾಜೇಂದ್ರ ಯೇಷಾಂ ಸತ್ಯರಥೋ ಮುಖಂ|
05163011c ಏತೇ ಯೋತ್ಸ್ಯಂತಿ ಸಮರೇ ಸಂಸ್ಕರಂತಃ ಪುರಾ ಕೃತಂ||
05163012a ವ್ಯಲೀಕಂ ಪಾಂಡವೇಯೇನ ಭೀಮಸೇನಾನುಜೇನ ಹ|
05163012c ದಿಶೋ ವಿಜಯತಾ ರಾಜನ್ ಶ್ವೇತವಾಹೇನ ಭಾರತ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಭಾರತ! ರಾಜನ್! ಸತ್ಯರಥನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಈ
ಐವರು ರಥರು ಹಿಂದೆ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ
ಭೀಮಸೇನಾನುಜ ಶ್ವೇತವಾಹನ ಪಾಂಡವನು ಅವರಿಗೆ
ಮಾಡಿದುದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

05163013a ತೇ ಹನಿಷ್ಯಂತಿ ಪಾರ್ಥಾನಾಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಮಹಾರಥಾನ್|
05163013c ವರಾನ್ವರಾನ್ಮಹೇಷ್ಟಾಸಾನ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ಧುರಂಧರಾಃ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಧುರಂಧರರಾದ ಅವರು ಪಾರ್ಥರ ಮಹಾರಥಿಗಳನ್ನು

ಎದುರಿಸಿ ಅವರಲ್ಲಿರುವ ಶೇಷ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಮಹೇಷ್ವಾಸರನ್ನು
ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾರೆ.

05163014a ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ತವ ಪುತ್ರಸ್ತು ತಥಾ ದುಃಶಾಸನಸ್ಯ ಚ|

05163014c ಉಭೌ ತೌ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೌ ಸಂಗ್ರಾಮೇಷ್ವನಿವರ್ತಿ ನೌ||

ನಿನ್ನ ಮಗ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಮತ್ತು ದುಃಶಾಸನನ ಮಗ ಇಬ್ಬರು
ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರರೂ ಸಂಗ್ರಾಮದಿಂದ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯುವವರಲ್ಲ.

05163015a ತರುಣೌ ಸುಕುಮಾರೌ ಚ ರಾಜಪುತ್ರೌ ತರಸ್ವಿನೌ|

05163015c ಯುದ್ಧಾನಾಂ ಚ ವಿಶೇಷಜ್ಞೌ ಪ್ರಣೇತಾರೌ ಚ ಸರ್ವಶಃ||

05163016a ರಥೌ ತೌ ರಥಶಾರ್ದೂಲ ಮತೌ ಮೇ ರಥಸತ್ತಮೌ|

05163016c ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮರತೌ ವೀರೌ ಮಹತ್ಕರ್ಮ ಕರಿಷ್ಯತಃ||

ಈ ಇಬ್ಬರು ತರುಣ, ಸುಕುಮಾರ, ತರಸ್ವೀ ರಾಜಪುತ್ರರೂ ಯುದ್ಧಗಳ
ವಿಶೇಷಜ್ಞರು, ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಣೇತಾರರು. ರಥಶಾರ್ದೂಲ! ನನ್ನ
ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರು ರಥಸತ್ತಮರು. ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮರತರಾದ
ವೀರರಿಬ್ಬರೂ ಮಹಾ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

05163017a ದಂಡಧಾರೋ ಮಹಾರಾಜ ರಥ ಏಕೋ ನರರ್ಷಭಃ|

05163017c ಯೋತ್ಸ್ಯ ತೇ ಸಮರಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸ್ವೇನ ಸೈನ್ಯೇನ ಪಾಲಿತಃ||

ಮಹಾರಾಜ! ನರರ್ಷಭ ದಂಡಧಾರನು ಏಕ ರಥ. ತನ್ನ ಸೇನೆಯಿಂದ
ಪಾಲಿತನಾದ ಅವನು ಸಮರವನ್ನು ಸೇರಿ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

05163018a ಬೃಹದ್ಬಲಸ್ತಥಾ ರಾಜಾ ಕೌಸಲ್ಯೋ ರಥಸತ್ತಮಃ|

05163018c ರಥೋ ಮಮ ಮತಸ್ತಾತ ದೃಢವೇಗಪರಾಕ್ರಮಃ||

ಅಯ್ಯಾ ! ಕೋಸಲ ರಾಜ ಬೃಹದ್ಬಲನು ರಥಸತ್ತಮ. ಆ ದೃಢವೇಗಪರಾಕ್ರಮಿಯು ರಥನೆಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ.

05163019a ಏಷ ಯೋತ್ಸ್ಯತಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಸ್ವಾಂ ಚಮೂಂ ಸಂಪ್ರಹರ್ಷಯನ್|

05163019c ಉಗ್ರಾಯುಧೋ ಮಹೇಷ್ಟಾಸೋ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಹಿತೇ ರತಃ||

ಈ ಉಗ್ರಾಯುಧ, ಮಹೇಷ್ಟಾಸ, ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಹಿತರತನು ತನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಹರ್ಷಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಾನೆ.

05163020a ಕೃಪಃ ಶಾರದ್ವತೋ ರಾಜನ್ರಥಯೂಥಪಯೂಥಪಃ|

05163020c ಪ್ರಿಯಾನ್ವಾಣಾನ್ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಪ್ರಧಕ್ಷ್ಯತಿ ರಿಪೂಂಸ್ತವ||

ರಾಜನ್ ! ರಥಯೂಥಪಯೂಥಪನಾದ ಶಾರದ್ವತ ಕೃಪನು ಪ್ರಿಯ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ ನಿನ್ನ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಾನೆ.

05163021a ಗೌತಮಸ್ಯ ಮಹರ್ಷೇರ್ಯ ಆಚಾರ್ಯಸ್ಯ ಶರದ್ವತಃ|

05163021c ಕಾರ್ತಿಕೇಯ ಇವಾಜೇಯಃ ಶರಸ್ತಂಭಾತ್ಸುತೋಽಭವತ್||

ಆರ್ಯ ! ಆ ಮಹರ್ಷಿ ಆಚಾರ್ಯ ಅಜೇಯನು ಕಾರ್ತಿಕೇಯನಂತೆ ಶರಸ್ತಂಭದಲ್ಲಿ ಶರದ್ವತ ಗೌತಮನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು.

05163022a ಏಷ ಸೇನಾಂ ಬಹುವಿಧಾಂ ವಿವಿಧಾಯುಧಕಾರ್ಮುಕಾಂ|

05163022c ಅಗ್ನಿವತ್ಸಮರೇ ತಾತ ಚರಿಷ್ಯತಿ ವಿಮರ್ದಯನ್||

ಅಯ್ಯಾ! ಇವನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಸಂಚರಿಸಿ ವಿವಿಧ
ಆಯುಧಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಬಹುವಿಧದ ಸೇನೆಗಳನ್ನು
ಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ರಥಾಧಿರಥಸಂಖ್ಯಾನ
ಪರ್ವಣಿ ತ್ರಿಷಷ್ಟ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ರಥಾಧಿರಥಸಂಖ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ನೂರಾರವತ್ಸೂರನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೬೪

ಶಕುನಿಯು ಏಕರಥನೆಂದೂ, ಜೀವವನ್ನು ಅತಿಯಾಗಿ ಇಚ್ಛಿಸುವ
ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ರಥನೂ ಅಲ್ಲ ಅತಿರಥನೂ ಅಲ್ಲವೆಂದು ಭೀಷ್ಮನು
ಹೇಳಿ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ ಗುಣಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದುದು (೧-೨೧). ಪೌರವ,
ಕರ್ಣಪುತ್ರ ವೃಷಷೇಣ, ಮಾಗಧ ಜಲಸಂಧ, ಬಾಹ್ಲೀಕ, ಸತ್ಯವಾನ,
ರಾಕ್ಷಸ ಅಲಾಯುಧ, ಭಗದತ್ತ ಇವರು ಮಹಾರಥರೆಂದು ಭೀಷ್ಮನು
ವರ್ಣಿಸಿದುದು (೨೨-೩೮).

05164001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05164001a ಶಕುನಿರ್ಮಾತುಲಸ್ತೇಽಸೌ ರಥ ಏಕೋ ನರಾಧಿಪ|

05164001c ಪ್ರಸಜ್ಯ ಪಾಂಡವೈರ್ಯೈರಂ ಯೋತ್ಸ್ಯತೇ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ನರಾಧಿಪ! ನಿನ್ನ ಸೋದರಮಾವ ಶಕುನಿಯು
ಏಕರಥ. ಅವನು ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗಿನ ವೈರವನ್ನು
ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ
ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

05164002a ಏತಸ್ಯ ಸೈನ್ಯಾ ದುರ್ಧರ್ಷಾಃ ಸಮರೇಽಪ್ರತಿಯಾಯಿನಃ|

05164002c ವಿಕೃತಾಯುಧಭೂಯಿಷ್ಠಾ ವಾಯುವೇಗಸಮಾ ಜವೇ||

ಇವನ ಸೇನೆಗಳು ಗೆಲ್ಲಲಸಾಧ್ಯವಾದವುಗಳು. ಸಮರದಲ್ಲಿ
ಹಿಂಜರಿಯದವುಗಳು. ವಿಕೃತಾಯುಧಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅವು ವೇಗದಲ್ಲಿ
ವಾಯುವೇಗಕ್ಕೆ ಸಮನಾದವುಗಳು.

05164003a ದ್ರೋಣಪುತ್ರೋ ಮಹೇಷ್ವಾಸಃ ಸರ್ವೇಷಾಮತಿ ಧನ್ವಿನಾಂ|

05164003c ಸಮರೇ ಚಿತ್ರಯೋಧೀ ಚ ದೃಢಾಸ್ತ್ರಶ್ಚ ಮಹಾರಥಃ||

ದ್ರೋಣಪುತ್ರನು ಮಹೇಷ್ವಾಸ, ಸರ್ವ ಧನ್ವಿಗಳನ್ನು ಮೀರಿಸಿದವನು.
ಸಮರದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಯೋಧೀ. ದೃಢಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಮಹಾರಥ.

05164004a ಏತಸ್ಯ ಹಿ ಮಹಾರಾಜ ಯಥಾ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವನಃ|

05164004c ಶರಾಸನಾದ್ವಿನಿರ್ಮುಕ್ತಾಃ ಸಂಸಕ್ತಾ ಯಾಂತಿ ಸಾಯಕಾಃ||

ಮಹಾರಾಜ! ಗಾಂಡೀವಧನುಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿದವನಂತೆ ಇವನ
ಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೊರಟ ಬಾಣಗಳೂ ಕೂಡ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ತಾಗಿ
ಒಂದೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತವೆ.

05164005a ನೈಷ ಶಕ್ಯೋ ಮಯಾ ವೀರಃ ಸಂಖ್ಯಾತುಂ ರಥಸತ್ತಮಃ|

05164005c ನಿರ್ದಹೇದಪಿ ಲೋಕಾಂಸ್ತ್ರೀನಿಚ್ಚನ್ನೇಷ ಮಹಾಯಶಾಃ||

ಈ ಮಹಾಯಶನು ಇಚ್ಛಿಸಿದರೆ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೂ
ಸುಡಬಲ್ಲವನಾದರೂ ಈ ವೀರನನ್ನು ರಥಸತ್ತಮರ ಲೆಖ್ಕಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಲು
ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

05164006a ಕ್ರೋಧಸ್ತೇಜಶ್ಚ ತಪಸಾ ಸಂಭೃತೋಽಶ್ರಮವಾಸಿನಾ|

05164006c ದ್ರೋಣೇನಾನುಗೃಹೀತಶ್ಚ ದಿವ್ಯೈರಸ್ತ್ರೈರುದಾರಧೀಃ||

ಆಶ್ರಮವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಇವನು ಸಾಕಷ್ಟು ಕ್ರೋಧ ಮತ್ತು
ತೇಜಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ದ್ರೋಣನಿಂದ
ಅನುಗೃಹೀತನಾಗಿ ಈ ಉದಾರಧಿಯು ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ.

05164007a ದೋಷಸ್ತು ಸ್ಯ ಮಹಾನೇಕೋ ಯೇನೈಷ ಭರತರ್ಷಭ|

05164007c ನ ಮೇ ರಥೋ ನಾತಿರಥೋ ಮತಃ ಪಾರ್ಥಿವಸತ್ತಮ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಪಾರ್ಥಿವಸತ್ತಮ! ಇವನಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಒಂದು ಮಹಾ
ದೋಷವಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವನು ರಥ ಅಥವಾ ಅತಿರಥನೆಂದು
ನನಗನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

05164008a ಜೀವಿತಂ ಪ್ರಿಯಮತ್ಯರ್ಥಮಾಯುಷ್ಯಾಮಃ ಸದಾ ದ್ವಿಜಃ|

05164008c ನ ಹ್ಯಸ್ಯ ಸದೃಶಃ ಕಶ್ಚಿದುಭಯೋಃ ಸೇನಯೋರಪಿ||

ಜೀವವು ಅವನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಾದುದು. ಆ ದ್ವಿಜನು ಸದಾ

ಬದುಕಿರಲು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ²⁷. ಎರಡೂ ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ
ಸದೃಶರಾದವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.

05164009a ಹನ್ಯಾದೇಕರಥೇನೈವ ದೇವಾನಾಮಪಿ ವಾಹಿನೀಂ|

05164009c ವಪುಷ್ಚಾಂಸ್ತಲಘೋಷೇಣ ಸ್ಫೋಟಯೇದಪಿ ಪರ್ವತಾನ್||

ಇವನೊಬ್ಬನೇ ರಥದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳ ಸೇನೆಯನ್ನೂ ಸದೆಬಡಿಯ
ಬಲ್ಲನು. ಈ ಸುಂದರನು ಕೈ ಚಪ್ಪಾಳೆಯ ಘೋಷದಿಂದ
ಪರ್ವತಗಳನ್ನೂ ಸ್ಫೋಟಿಸಬಲ್ಲನು.

05164010a ಅಸಂಖ್ಯೇಯಗುಣೋ ವೀರಃ ಪ್ರಹರ್ತಾ ದಾರುಣದ್ಯುತಿಃ|

05164010c ದಂಡಪಾಣಿರಿವಾಸಹ್ಯಃ ಕಾಲವತ್ಪಚರಿಷ್ಯತಿ||

ಅಸಂಖ್ಯೆ ಗುಣಗಳುಳ್ಳ ಈ ದಾರುಣದ್ಯುತಿ, ಪ್ರಹರ್ತ ವೀರನು
ದಂಡಪಾಣಿ ಕಾಲನಂತೆ ಸಹಿಸಲಸಾಧ್ಯನಾಗಿ ಸುತ್ತಾಡುತ್ತಾನೆ.

05164011a ಯುಗಾಂತಾಗ್ನಿಸಮಃ ಕ್ರೋಧೇ ಸಿಂಹಗ್ರೀವೋ ಮಹಾಮತಿಃ|

05164011c ಏಷ ಭಾರತ ಯುದ್ಧಸ್ಯ ಪೃಷ್ಟಂ ಸಂಶಮಯಿಷ್ಯತಿ||

ಭಾರತ! ಕ್ರೋಧದಲ್ಲಿ ಯುಗಾಂತದ ಅಗ್ನಿಯ ಸಮನಾದ ಈ
ಸಿಂಹಗ್ರೀವ ಮಹಾಮತಿಯು ಯುದ್ಧದ ಬೆನ್ನು ಮುರಿಯುತ್ತಾನೆ
ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

---

²⁷ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನಿಗೆ ಚಿರಂಜೀವಿಯಾಗಿರುವ ವರ/ಶಾಪವನ್ನು ಮುಂದೆ ಯುದ್ಧದ
ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನು ಕೊಡುವವನಿದ್ದಾನೆ (ಸೌಖ್ಯಿಕ ಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೬).

05164012a ಪಿತಾ ತ್ವಸ್ಯ ಮಹಾತೇಜಾ ವೃದ್ಧೋಽಪಿ ಯುವಭಿರ್ವರಃ|

05164012c ರಣೇ ಕರ್ಮ ಮಹತ್ಕರ್ತಾ ತತ್ರ ಮೇ ನಾಸ್ತಿ ಸಂಶಯಃ||

ಇವನ ತಂದೆ, ವೃದ್ಧನಾದರೂ ಯುವಕರಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿರುವ
ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿಯು ರಣದಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಎಸಗುತ್ತಾನೆ
ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

05164013a ಅಸ್ತ್ರವೇಗಾನಿಲೋದ್ಧೂತಃ ಸೇನಾಕಕ್ಷೇಂಧನೋತ್ಥಿತಃ|

05164013c ಪಾಂಡುಪುತ್ರಸ್ಯ ಸೈನ್ಯಾನಿ ಪ್ರಧಕ್ಷ್ಯತಿ ಜಯೇ ಧೃತಃ||

ಅಸ್ತ್ರವೇಗಗಳ ಗಾಳಿಯಿಂದ ಉರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಒಣ ಕಟ್ಟಿಗೆಯಂತಿರುವ
ಸೇನೆಯಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಜಯದಲ್ಲಿ ಧೃತನಾಗಿರುವ
ಇವನು ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ ಸೇನೆಯನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತಾನೆ.

05164014a ರಥಯೂಥಪಯೂಥಾನಾಂ ಯೂಥಪಃ ಸ ನರಷರ್ಭಃ|

05164014c ಭಾರದ್ವಾಜಾತ್ಮಜಃ ಕರ್ತಾ ಕರ್ಮ ತೀವ್ರಂ ಹಿತಾಯ ವಃ||

ರಥಯೂಥಪಯೂಥರ ಯೂಥಪನಾಗಿರುವ ಆ ನರಷರ್ಭ
ಭಾರದ್ವಾಜಾತ್ಮಜನು ನಿನ್ನ ಹಿತದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

05164015a ಸರ್ವಮೂರ್ಧಾ ಭಿಷಿಕ್ತಾನಾಮಾಚಾರ್ಯಃ ಸ್ಥವಿರೋ ಗುರುಃ|

05164015c ಗಚ್ಛೇದಂತಂ ಸೃಂಜಯಾನಾಂ ಪ್ರಿಯಸ್ತ್ವಸ್ಯ ಧನಂಜಯಃ||

ಮೂರ್ಧಾಭಿಷಿಕ್ತರಾದ ಎಲ್ಲರ ಆಚಾರ್ಯ, ಈ ವೃದ್ಧ ಗುರುವು
ಸೃಂಜಯರನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಧನಂಜಯನು ಇವನಿಗೆ

ಪ್ರಿಯನಾದವನು.

05164016a ನೈಷ ಜಾತು ಮಹೇಷ್ಟಾಸಃ ಪಾರ್ಥಮಕ್ಲಿಷ್ಟಕಾರಿಣಂ|

05164016c ಹನ್ಯಾದಾಚಾರ್ಯಕಂ ದೀಪ್ತಂ ಸಂಸ್ಮೃತ್ಯ ಗುಣನಿರ್ಜಿತಂ||

ತನ್ನ ಆಚಾರ್ಯತ್ವದ ಗುಣಗಳಿಂದ ಗೆದ್ದ ಈ ದೀಪವನ್ನು
ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ಮಹೇಷ್ಟಾಸನು ಅಕ್ಲಿಷ್ಟಕಾರಿ ಪಾರ್ಥನನ್ನು
ಕೊಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ.

05164017a ಶ್ಲಾಘ್ಯೇಷ ಸದಾ ವೀರಃ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಗುಣವಿಸ್ತರೈಃ|

05164017c ಪುತ್ರಾದಭ್ಯಧಿಕಂ ಚೈವ ಭಾರದ್ವಾಜೋಽನುಪಶ್ಯತಿ||

ಭಾರದ್ವಾಜನು ಯಾವಾಗಲೂ ವೀರಪಾರ್ಥನ ಗುಣಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ
ಹೊಗಳುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಮಗನಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇವನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ.

05164018a ಹನ್ಯಾದೇಕರಥೇನೈವ ದೇವಗಂಧರ್ವದಾನವಾನ್|

05164018c ಏಕೀಭೂತಾನಪಿ ರಣೇ ದಿವ್ಯೈರಸ್ತ್ರೈಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್||

ಈ ಪ್ರತಾಪವಂತನು ಒಂದೇ ರಥದಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ರಣದಲ್ಲಿ
ಒಂದಾಗಿ ಬಂದರೂ ದೇವ-ಗಂಧರ್ವ-ದಾನವರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಬಲ್ಲನು.

05164019a ಪೌರವೋ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲಸ್ತವ ರಾಜನ್ಮಹಾರಥಃ|

05164019c ಮತೋ ಮಮ ರಥೋ ವೀರ ಪರವೀರರಥಾರುಜಃ||

ರಾಜನ್! ವೀರ! ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ನಿನ್ನ ಮಹಾರಥಿ ಪೌರವನು,
ಪರವೀರರ ರಥಗಳನ್ನು ಸದೆಬಡಿಯಬಲ್ಲ ರಥನೆಂದು ನನ್ನ ಮತ.

05164020a ಸ್ವೇನ ಸೈನ್ಯೇನ ಸಹಿತಃ ಪ್ರತಪಂ ಶತ್ರುವಾಹಿನೀಂ|

05164020c ಪ್ರಧಕ್ಷ್ಯತಿ ಸ ಪಾಂಚಾಲಾನ್ಯಕ್ಷಂ ಕೃಷ್ಣಗತಿಯರ್ಥಾ||

ತನ್ನ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಶತ್ರುವಾಹಿನಿಯನ್ನು ಸುಡುವ ಅವನು
ಒಣಹುಲ್ಲನ್ನು ಬೆಂಕಿಯು ಹತ್ತಿ ಸುಡುವಂತೆ ಪಾಂಚಾಲರನ್ನು
ಸುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತಾನೆ.

05164021a ಸತ್ಯವ್ರತೋ ರಥವರೋ ರಾಜಪುತ್ರೋ ಮಹಾರಥಃ|

05164021c ತವ ರಾಜನ್ ರಿಪುಬಲೇ ಕಾಲವತ್ಪಚರಿಷ್ಯತಿ||

ರಾಜನ್! ಆ ಸತ್ಯವ್ರತ, ರಥವರ, ರಾಜಪುತ್ರ, ಮಹಾರಥನು ನಿನ್ನ
ಶತ್ರುಬಲದಲ್ಲಿ ಕಾಲನಂತೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾನೆ.

05164022a ಏತಸ್ಯ ಯೋಧಾ ರಾಜೇಂದ್ರ ವಿಚಿತ್ರಕವಚಾಯುಧಾಃ|

05164022c ವಿಚರಿಷ್ಯಂತಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ನಿಘ್ನಂತಃ ಶಾತ್ರವಾಂಸ್ತವ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಈ ವಿಚಿತ್ರಕವಚಾಯುಧ ಯೋಧನು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ
ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಾನೆ.

05164023a ವೃಷಸೇನೋ ರಥಾಗ್ರ್ಯಸ್ತೇ ಕರ್ಣಪುತ್ರೋ ಮಹಾರಥಃ|

05164023c ಪ್ರಧಕ್ಷ್ಯತಿ ರಿಪೂಣಾಂ ತೇ ಬಲಾನಿ ಬಲಿನಾಂ ವರಃ||

ನಿನ್ನ ರಥದ ಮುಂದಿರುವ ಕರ್ಣಪುತ್ರ ಮಹಾರಥಿ ಬಲಶಾಲಿಗಳಲ್ಲಿ
ಶ್ರೇಷ್ಠ ವೃಷಸೇನನು ನಿನ್ನ ರಿಪುಗಳ ಬಲವನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತಾನೆ.

05164024a ಜಲಸಂಧೋ ಮಹಾತೇಜಾ ರಾಜನ್ರಥವರಸ್ತವ|

05164024c ತ್ಯಕ್ತ ತೇ ಸಮರೇ ಪ್ರಾಣಾನ್ಮಾಗಧಃ ಪರವೀರಹಾ||

ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ರಥವರ್ಯ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ, ಪರವೀರಹ, ಮಾಗಧ ಜಲಸಂಧನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

05164025a ಏಷ ಯೋತ್ಸ್ಯ ತಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಗಜಸ್ಕಂಧವಿಶಾರದಃ|

05164025c ರಥೇನ ವಾ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಕ್ಷಪಯಂ ಶತ್ರುವಾಹಿನೀಂ||

ಗಜಸ್ಕಂಧವಿಶಾರದನಾದ ಈ ಮಹಾಬಾಹುವು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ರಥದ ಮೇಲೆ ಹೋರಾಡಿ ಶತ್ರುವಾಹಿನಿಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

05164026a ರಥ ಏಷ ಮಹಾರಾಜ ಮತೋ ಮಮ ನರರ್ಷಭಃ|

05164026c ತ್ವದರ್ಥೇ ತ್ಯಕ್ತ ತಿ ಪ್ರಾಣಾನ್ಸಹ ಸೈನ್ಯೋ ಮಹಾರಣೇ||

ಮಹಾರಾಜ! ಈ ನರರ್ಷಭನು ರಥನೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಇವನು ನಿನಗೋಸ್ಕರ ಮಹಾರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನೂ ಸಹ ತೊರೆಯುತ್ತಾನೆ.

05164027a ಏಷ ವಿಕ್ರಾಂತಯೋಧೀ ಚ ಚಿತ್ರಯೋಧೀ ಚ ಸಂಗರೇ|

05164027c ವೀತಭೀಶ್ಚಾಪಿ ತೇ ರಾಜನ್ ಶಾತ್ರವೈಃ ಸಹ ಯೋತ್ಸ್ಯ ತೇ||

ರಾಜನ್! ಸಂಗರದಲ್ಲಿ ಇವನು ವಿಕ್ರಾಂತಯೋಧೀ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಯೋಧೀ. ಇವನು ಭಯವನ್ನು ತೊರೆದು ನಿನ್ನ ಶತ್ರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಾನೆ.

05164028a ಬಾಹ್ಲೀಕೋಽತಿರಥಶ್ಚೈವ ಸಮರೇ ಚಾನಿವರ್ತಿತಾ|

05164028c ಮಮ ರಾಜನ್ಮತೋ ಯುದ್ಧೇ ಶೂರೋ ವೈವಸ್ವತೋಪಮಃ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯದ ಬಾಹ್ಯೀಕನೂ ಅತಿರಥನೇ. ರಾಜನ್ !
ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಆ ಶೂರನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವೈವಸ್ವತನಂತೆ.

05164029a ನ ಹ್ಯೇಷ ಸಮರಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ನಿವರ್ತೇತ ಕಥಂ ಚನ|

05164029c ಯಥಾ ಸತತಗೋ ರಾಜನ್ನಾಭಿಹತ್ಯ ಪರಾನ್ರಣೇ||

ರಾಜನ್ ! ಇವನು ಸಮರವನ್ನು ಸೇರಿ, ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲದೇ
ಸತತವಾಗಿ ಎಂದೂ ಹಿಂದಿರುಗುವುದಿಲ್ಲ.

05164030a ಸೇನಾಪತಿರ್ಮಹಾರಾಜ ಸತ್ಯವಾಂಸ್ತೇ ಮಹಾರಥಃ|

05164030c ರಣೇಷ್ಟದ್ಭುತಕರ್ಮಾ ಚ ರಥಃ ಪರರಥಾರುಜಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ನಿನ್ನ ಸೇನಾಪತಿ ಸತ್ಯವಾನನು ಮಹಾರಥ. ರಣದಲ್ಲಿ
ಅದ್ಭುತಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆ ರಥನು ಪರರಥವನ್ನು
ಪುಡಿಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

05164031a ಏತಸ್ಯ ಸಮರಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನ ವ್ಯಥಾಸ್ತಿ ಕಥಂ ಚನ|

05164031c ಉತ್ಕ್ರಮನ್ಯಭ್ಯುಪೈತ್ಯೇಷ ಪರಾನ್ರಥಪಥೇ ಸ್ಥಿತಾನ್||

ಇವನು ಸಮರವನ್ನು ನೋಡಿ ಎಂದೂ ವ್ಯಥೆಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ರಥದ
ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಅವರ ಮೇಲೆ
ಬೀಳುತ್ತಾನೆ.

05164032a ಏಷ ಚಾರಿಷು ವಿಕ್ರಾಂತಃ ಕರ್ಮ ಸತ್ಪುರುಷೋಚಿತಂ|

05164032c ಕರ್ತಾ ವಿಮರ್ದೇ ಸುಮಹತ್ತ್ವದರ್ಥೇ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ||

ಸತ್ತುರುಷರಿಗೆ ಉಚಿತವಾದ ವಿಕ್ರಾಂತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಈ ಪುರುಷೋತ್ತಮನು ನಿನಗಾಗಿ ಸುಮಹತ್ತರ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

05164033a ಅಲಾಯುಧೋ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರಃ ಕ್ರೂರಕರ್ಮಾ ಮಹಾಬಲಃ|

05164033c ಹನಿಷ್ಯತಿ ಪರಾನ್ರಾಜನ್ಪೂರ್ವವೈರಮನುಸ್ಮರನ್||

ರಾಜನ್! ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರ, ಕ್ರೂರಕರ್ಮಿ, ಮಹಾಬಲಿ ಅಲಾಯುಧನು ಹಿಂದಿನ ವೈರವನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾನೆ.

05164034a ಏಷ ರಾಕ್ಷಸಸ್ಮೈನ್ಯಾನಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ರಥಸತ್ತಮಃ|

05164034c ಮಾಯಾವೀ ದೃಢವೈರಶ್ಚ ಸಮರೇ ವಿಚರಿಷ್ಯತಿ||

ಇವನು ರಾಕ್ಷಸ ಸೇನೆಯ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿ ರಥಸತ್ತಮನು. ಈ ಮಾಯಾವಿ ದೃಢವೈರಿಯು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾನೆ.

05164035a ಪ್ರಾಗ್ಗ್ಲೋತಿಷಾಧಿಪೋ ವೀರೋ ಭಗದತ್ತಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

05164035c ಗಜಾಂಕುಶಧರಶ್ರೇಷ್ಠೋ ರಥೇ ಚೈವ ವಿಶಾರದಃ||

ಪ್ರಾಗ್ಗ್ಲೋತಿಷಾಧಿಪ ವೀರ ಭಗದತ್ತನು ಪ್ರತಾಪವಂತನು. ಈ ಗಜಾಂಕುಶಧರಶ್ರೇಷ್ಠನು ರಥದಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶಾರದನು.

05164036a ಏತೇನ ಯುದ್ಧಮಭವತ್ತುರಾ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವನಃ|

05164036c ದಿವಸಾನ್ಸುಬಹೂನ್ರಾಜನ್ಸುಭಯೋರ್ಜಯಗೃದ್ಧಿನೋಃ||

ರಾಜನ್! ಹಿಂದೆ ಇವನೊಂದಿಗೆ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಿಯು ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದ್ದನು. ವಿಜಯವನ್ನು ಬಯಸಿದ್ದ ಇಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಬಹುದಿನಗಳ

ಯುದ್ಧ ನಡೆದಿತ್ತು²⁸.

05164037a ತತಃ ಸಖಾಯಂ ಗಾಂಧಾರೇ ಮಾನಯನ್ಪಾಕಶಾಸನಂ|

05164037c ಅಕರೋತ್ಸಂವಿದಂ ತೇನ ಪಾಂಡವೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ||

ಆಗ ಗಾಂಧಾರೇ! ಪಾಕಶಾಸನನನ್ನು ಸಖನೆಂದು ಮನ್ನಿಸಿ ಮಹಾತ್ಮ
ಪಾಂಡವನೊಂದಿಗೆ ಅವನು ಸಂಧಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

05164038a ಏಷ ಯೋತ್ಸ್ಯತಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಗಜಸ್ಕಂಧವಿಶಾರದಃ|

05164038c ಐರಾವತಗತೋ ರಾಜಾ ದೇವಾನಾಮಿವ ವಾಸವಃ||

ಈ ಗಜಸ್ಕಂಧ ವಿಶಾರದನು ಐರಾವತವನ್ನೇರಿ ದೇವತೆಗಳ ರಾಜ
ವಾಸವನಂತೆ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ರಥಾಧಿರಥಸಂಖ್ಯಾನ
ಪರ್ವಣಿ ಚತುಃಷಷ್ಟ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ರಥಾಧಿರಥಸಂಖ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ನೂರಾರವತ್ಸಾಲ್ಕನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೬೫

²⁸ ದಿಗ್ವಿಜಯದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನು ಭಗದತ್ತನೊಡನೆ ಎಂಟು ದಿನಗಳ
ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದನು (ಸಭಾಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೨೩).

ಭೀಷ್ಮನಿಂದ ಕರ್ಣನ ತೇಜೋವಧೆ, ಭೀಷ್ಮನಿರುವವರೆಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಕರ್ಣನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ

ಗಾಂಧಾರರಾದ ಅಚಲ-ವೃಷಕರು ರಥರೆಂದು ಹೇಳಿ ಕರ್ಣನು ರಥನೂ ಅಲ್ಲ ಅತಿರಥನೂ ಅಲ್ಲವೆಂದು ಭೀಷ್ಮನು ನುಡಿಯಲು ದ್ರೋಣನೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿ ನೀಡಿದುದು (೧-೮). ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕರ್ಣನು ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಹಳಿದು “ಗಾಂಗೆಯನು ಜೀವಿತನಾಗಿರುವಾಗ ಎಂದೂ ನಾನು ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ!” ಎಂದು ನುಡಿದುದು (೯-೨೨).

05165001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05165001a ಅಚಲೋ ವೃಷಕಶ್ಚೈವ ಭ್ರಾತರೌ ಸಹಿತಾವುಭೌ|

05165001c ರಥೌ ತವ ದುರಾಧರ್ಷೌ ಶತ್ರುನ್ವಿಧ್ವಂಸಯಿಷ್ಯತಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಚಲ ಮತ್ತು ವೃಷಕ ಇಬ್ಬರೂ ಸಹೋದರರೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ರಥರು. ದುರಾಧರ್ಷರು. ನಿನ್ನ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ವಿಧ್ವಂಸಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

05165002a ಬಲವಂತೌ ನರವ್ಯಾಘ್ರೌ ದೃಢಕ್ರೋಧೌ ಪ್ರಹಾರಿಣೌ|

05165002c ಗಾಂಧಾರಮುಖ್ಯೌ ತರುಣೌ ದರ್ಶನೀಯೌ ಮಹಾಬಲೌ||

ಅವರಿಬ್ಬರು ಗಾಂಧಾರಮುಖ್ಯರೂ ಬಲವಂತರು, ನರವ್ಯಾಘ್ರರು, ದೃಢಕ್ರೋಧರು, ಪ್ರಹಾರಿಗಳು, ತರುಣರು, ದರ್ಶನೀಯರು ಮತ್ತು ಮಹಾಬಲಿಗಳು.

05165003a ಸಖಾ ತೇ ದಯಿತೋ ನಿತ್ಯಂ ಯ ಏಷ ರಣಕರ್ಕಶಃ|

05165003c ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಯತಿ ರಾಜನ್ಯಾಂ ವಿಗ್ರಹೇ ಪಾಂಡವೈಃ ಸಹ||

05165004a ಪರುಷಃ ಕರ್ತನೋ ನೀಚಃ ಕರ್ಣೋ ವೈಕರ್ತನಸ್ತವ|

05165004c ಮಂತ್ರೀ ನೇತಾ ಚ ಬಂಧುಶ್ಚ ಮಾನೀ ಚಾತ್ಯಂತಮುಚ್ಛ್ರಿತಃ||

05165005a ಏಷ ನೈವ ರಥಃ ಪೂರ್ಣೋ ನಾಪ್ಯೇವಾತಿರಥೋ ನೃಪ|

ರಾಜನ್! ನೃಪ! ನಿನ್ನ ಆ ಪ್ರೀತಿಯ ಸಖ, ನಿತ್ಯವೂ ಯುದ್ಧದ ಕೂಗನ್ನು ಕೂಗುವ, ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಜಗಳವಾಡಲು ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿರುವ, ಪೌರುಷದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೊಚ್ಚುವ, ನಿನ್ನ ಮಂತ್ರಿ, ನೇತಾ, ಬಂಧು, ಸೊಕ್ಕಿನವ, ಅತ್ಯಂತ ಉಚ್ಛ್ರಿತನಾಗಿರುವ ನೀಚ ವೈಕರ್ತನ ಕರ್ಣನು ಪೂರ್ಣ ರಥನೂ ಅಲ್ಲ, ಅತಿರಥನೂ ಅಲ್ಲ.

05165005c ವಿಯುಕ್ತಃ ಕವಚೇನೈಷ ಸಹಜೇನ ವಿಚೇತನಃ|

05165005e ಕುಂಡಲಾಭ್ಯಾಂ ಚ ದಿವ್ಯಾಭ್ಯಾಂ ವಿಯುಕ್ತಃ ಸತತಂ ಘೃಣೀ||

ವಿಚೇತನನಾಗಿ ಇವನು ತನ್ನ ಸಹಜ ಕವಚವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ.

ಸತತವೂ ಕರುಣಿಯಾಗಿರುವ ಇವನು ದಿವ್ಯ ಕುಂಡಲಗಳೆರಡನ್ನೂ

ಕಳೆದುಕೊಂಡ²⁹.

05165006a ಅಭಿಶಾಪಾಚ್ಚ ರಾಮಸ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಚ ಭಾಷಣಾತ್|

05165006c ಕರಣಾನಾಂ ವಿಯೋಗಾಚ್ಚ ತೇನ ಮೇಽರ್ಧರಥೋ ಮತಃ|

05165006e ನೈಷ ಫಲ್ಗುನಮಾಸಾದ್ಯ ಪುನರ್ಜೀವನ್ವಿಮೋಕ್ಷ್ಯತೇ||

ರಾಮನ ಶಾಪದಿಂದ³⁰ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಡಿದಂತೆ, ಕರಣಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದುದರಿಂದ³¹ ಇವನು ಅರ್ಧ ರಥನೆಂದು ನನ್ನ ಮತ. ಇವನು ಫಲ್ಗುನನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಪುನಃ ಜೀವಿತನಾಗಿ ಬರಲಾರ!”

05165007 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05165007a ತತೋಽಬ್ರವೀನ್ಮಹಾಬಾಹುದ್ರೋಣಃ ಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಃ|

05165007c ಏವಮೇತದ್ಯಥಾತ್ಥ ತ್ವಂ ನ ಮಿಥ್ಯಾಸ್ತೀತಿ ಕಿಂ ಚನ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಶಸ್ತ್ರಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಹಾಬಾಹು ದ್ರೋಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿದೆ. ಎಂದೂ

---

²⁹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಕರ್ಣನು ತನ್ನ ಕುಂಡಲ-ಕವಚಗಳನ್ನು ದಾನವನ್ನಾಗಿತ್ತ ವಿಷಯವು ಹಿಂದೆ ಅರಣ್ಯಕ ಪರ್ವದ ಅಧ್ಯಾಯ ೨೯೪ರಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ.

³⁰ ಪರಶುರಾಮನು ಕರ್ಣನಿಗಿತ್ತ ಶಾಪದ ಕುರಿತು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಮುಂದೆ ನಾರದನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ (ಶಾಂತಿ ಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೩).

³¹ ಓರ್ವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಂದ ಕರ್ಣನಿಗೆ ದೊರಕಿದ ಶಾಪದ ಕುರಿತು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಮುಂದೆ ನಾರದನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ (ಶಾಂತಿ ಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೨).

ಸುಳ್ಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

05165008a ರಣೇ ರಣೇಽತಿಮಾನೀ ಚ ವಿಮುಖಿಶ್ಚೈವ ದೃಶ್ಯತೇ|

05165008c ಘೃಣೇ ಕರ್ಣಃ ಪ್ರಮಾದೀ ಚ ತೇನ ಮೇಽರ್ಧರಥೋ ಮತಃ||

ರಣ ರಣದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಅತಿಮಾನಿಯು ವಿಮುಖನಾಗಿದ್ದುದೇ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಕರುಣೆ, ಪ್ರಮಾದೀ ಕರ್ಣನು ಅರ್ಧರಥನೆಂದು ನನ್ನ ಮತವೂ ಹೌದು.”

05165009a ಏತಚ್ಚು ತ್ವಾ ತು ರಾಧೇಯಃ ಕ್ರೋಧಾದುತ್ಪುಲ್ಲಲೋಚನಃ|

05165009c ಉವಾಚ ಭೀಷ್ಮಂ ರಾಜೇಂದ್ರ ತುದನ್ವಾಙ್ಗಿಃ ಪ್ರತೋದವತ್||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ರಾಧೇಯನು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ಹರಿತ ಕೊಕ್ಕಿಗಳಂತಿರುವ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

05165010a ಪಿತಾಮಹ ಯಥೇಷ್ಟಂ ಮಾಂ ವಾಕ್ಯರೈರುಪಕೃಂತಸಿ|

05165010c ಅನಾಗಸಂ ಸದಾ ದ್ವೇಷಾದೇವಮೇವ ಪದೇ ಪದೇ|

“ಪಿತಾಮಹ! ಅನಾಗಸನಾಗಿದ್ದರೂ ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ಪದೇ ಪದೇ ದ್ವೇಷದಿಂದಲೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ನಿನಗಿಷ್ಟ ಬಂದಹಾಗೆ ಬಾಣಗಳಂತಿರುವ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಚುಚ್ಚುತ್ತೀಯೆ.

05165010e ಮರ್ಷಯಾಮಿ ಚ ತತ್ಸರ್ವಂ ದುರ್ಯೋಧನಕೃತೇನ ವೈ||

05165011a ತ್ವಂ ತು ಮಾಂ ಮನ್ಯಸೇಽಶಕ್ತಂ ಯಥಾ ಕಾಪುರುಷಂ ತಥಾ|

05165011c ಭವಾನರ್ಥರಥೋ ಮಹ್ಯಂ ಮತೋ ನಾಸ್ತ್ಯತ್ರ ಸಂಶಯಃ||

ಆದರೆ ದುರ್ಯೋಧನನ ಸಲುವಾಗಿ ನಾನು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ
ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನಾನೋರ್ವ ಕಾಪುರುಷನಂತೆ ಅಶಕ್ತನೋ ಎನ್ನುವ
ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೀನು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ! ನೀನು ನನ್ನನ್ನು
ಅರ್ಥರಥನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ
ಇಲ್ಲ.

05165012a ಸರ್ವಸ್ಯ ಜಗತ್ಶ್ಚೈವ ಗಾಂಗೇಯ ನ ಮೃಷಾ ವದೇ|

05165012c ಕುರೂಣಾಮಹಿತೋ ನಿತ್ಯಂ ನ ಚ ರಾಜಾವಬುದ್ಧತೇ||

ಗಾಂಗೇಯ! ನೀನು ನಿತ್ಯವೂ ಸರ್ವ ಜಗತ್ತಿನ, ಅದರಲ್ಲೂ ಕುರುಗಳ,
ಅಹಿತವನ್ನೇ ಬಯಸುತ್ತೀಯೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಸುಳ್ಳಾಗಲಾರದು.
ಆದರೆ ರಾಜನಿಗೆ ಇದು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.

05165013a ಕೋ ಹಿ ನಾಮ ಸಮಾನೇಷು ರಾಜಸೂದಾತ್ತಕರ್ಮಸು|

05165013c ತೇಜೋವಧಮಿಮಂ ಕುರ್ಯಾದ್ವಿಭೇದಯಿಷುರಾಹವೇ|

05165013e ಯಥಾ ತ್ವಂ ಗುಣನಿರ್ದೇಶಾದಪರಾಧಂ ಚಿಕೀರ್ಷಸಿ||

ಎಕೆಂದರೆ ಯಾರುತಾನೇ ಸಮನಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲರೂ ರಾಜಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ
ತೊಡಗಿರುವಾಗ ಈ ರೀತಿಯ ತೇಜೋವಧೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಭೇದವನ್ನು ತರುತ್ತಾರೆ? ನಿನ್ನಂತೆಯೇ ಇರುವವರಲ್ಲಿ ಗುಣ
ನಿರ್ದೇಶನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅಪರಾಧವೆಸಗುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

05165014a ನ ಹಾಯನೈರ್ನ ಪಲಿತೈರ್ನ ವಿತ್ವೈರ್ನ ಚ ಬಂಧುಭಿಃ|

05165014c ಮಹಾರಥತ್ವಂ ಸಂಖ್ಯಾತುಂ ಶಕ್ಯಂ ಕ್ಷತ್ರಸ್ಯ ಕೌರವ||

ಕೌರವ ! ವಯಸ್ಸಿನಿಂದಾಗಲೀ, ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಮೂಡಿದ
ನೆರೆಗಳಿಂದಾಗಲೀ, ವಿತ್ತದಿಂದಾಗಲೀ, ಬಂಧುಗಳಿಂದಾಗಲೀ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ
ಮಹಾರಥತ್ವವನ್ನು ಅಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

05165015a ಬಲಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ಸ್ಮೃತಂ ಕ್ಷತ್ರಂ ಮಂತ್ರಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ದ್ವಿಜಾತಯಃ|

05165015c ಧನಜ್ಯೇಷ್ಠಾಃ ಸ್ಮೃತಾ ವೈಶ್ಯಾಃ ಶೂದ್ರಾಸ್ತು ವಯಸಾಧಿಕಾಃ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಬಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ದ್ವಿಜನು ಸಲಹೆಗಳಲ್ಲಿ
ಶ್ರೇಷ್ಠನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ವೈಶ್ಯರು ಧನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಶೂದ್ರರು ಅಧಿಕ
ವಯಸ್ಸಿನಿಂದ ಶ್ರೇಷ್ಠರೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

05165016a ಯಥೇಚ್ಛ ಕಂ ಸ್ವಯಂಗ್ರಾಹಾದ್ರಥಾನತಿರಥಾಂಸ್ತಥಾ|

05165016c ಕಾಮದ್ವೇಷಸಮಾಯುಕ್ತೋ ಮೋಹಾತ್ಪ್ರಕುರುತೇ ಭವಾನ್||

ಕಾಮದ್ವೇಷಗಳಿಗೊಳಗಾಗಿ ಮೋಹದಿಂದ ನೀನು ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದ
ಹಾಗೆ, ನಿನ್ನ ಗ್ರಹಿಕೆಗೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ ರಥರು ಅತಿರಥರೆಂದು
ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

05165017a ದುರ್ಯೋಧನ ಮಹಾಬಾಹೋ ಸಾಧು ಸಮ್ಯಗವೇಕ್ಷ್ಯತಾಂ|

05165017c ತ್ಯಜ್ಯತಾಂ ದುಷ್ಟಭಾವೋಽಯಂ ಭೀಷ್ಮಃ ಕಿಲ್ಬಿಷಕೃತ್ತವ||

ದುರ್ಯೋಧನ ! ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಸಾಧು ! ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡು !
ನಿನಗೆ ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನೇ ಮಾಡುವ ಈ ದುಷ್ಟಭಾವನೆಯ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು

ತ್ಯಜಿಸು.

05165018a ಭಿನ್ನಾ ಹಿ ಸೇನಾ ನೃಪತೇ ದುಃಸಂಧೇಯಾ ಭವತ್ಯುತ|

05165018c ಮೌಲಾಪಿ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಕಿಮು ನಾನಾ ಸಮುತ್ಥಿತಾ||

ನೃಪತೇ! ಭಿನ್ನವಾದ ಸೇನೆಯನ್ನು ಪುನಃ ಜೋಡಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ! ಇನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆಕಡೆಗಳಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಸೇನೆಗಳ ಗತಿಯೇನು?

05165019a ಏಷಾಂ ದ್ವೈಧಂ ಸಮುತ್ಪನ್ನಂ ಯೋಧಾನಾಂ ಯುಧಿ ಭಾರತ|

05165019c ತೇಜೋವಧೋ ನಃ ಕ್ರಿಯತೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೇಣ ವಿಶೇಷತಃ||

ಭಾರತ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದ್ವಂದ್ವವು ಯೋಧರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇವನು ನಮ್ಮ ಎದುರೇ ತೇಜೋವಧೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

05165020a ರಥಾನಾಂ ಕ್ವ ಚ ವಿಜ್ಞಾನಂ ಕ್ವ ಚ ಭೀಷ್ಮೋಽಲ್ಪಚೇತನಃ|

05165020c ಅಹಮಾವಾರಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಪಾಂಡವಾನಾಮನೀಕಿನೀಂ||

ರಥರ ವಿಜ್ಞಾನವೆಲ್ಲಿ, ಈ ಅಲ್ಪಚೇತನ ಭೀಷ್ಮನಲ್ಲಿ? ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ನಾನೊಬ್ಬನೇ ತಡೆಯುತ್ತೇನೆ.

05165021a ಆಸಾದ್ಯ ಮಾಮಮೋಘೇಷುಂ ಗಮಿಷ್ಯಂತಿ ದಿಶೋ ದಶ|

05165021c ಪಾಂಡವಾಃ ಸಹಪಂಚಾಲಾಃ ಶಾರ್ದೂಲಂ ವೃಷಭಾ ಇವ||

ನನ್ನ ಅಮೋಘ ಬಾಣಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಪಾಂಚಾಲರೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಡವರು

ಹುಲಿಯನ್ನು ಕಂಡ ಎತ್ತುಗಳಂತೆ ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಓಡಿ
ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

05165022a ಕ್ಷ ಚ ಯುದ್ಧವಿಮದೋರ್ ವಾ ಮಂತ್ರಾಃ ಸುವ್ಯಾಹೃತಾನಿ ವಾ|

05165022c ಕ್ಷ ಚ ಭೀಷ್ಮೋ ಗತವಯಾ ಮಂದಾತ್ಮಾ ಕಾಲಮೋಹಿತಃ||

ಯುದ್ಧವಿಮದರ್ಥೇಲ್ಲಿ? ಅಥವಾ ಸಲಹೆಗಳ ಉತ್ತಮ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲಿ?
ಮತ್ತು ಆಯಸ್ಸು ಕಳೆದ ಮಂದಾತ್ಮ ಕಾಲಮೋಹಿತ ಭೀಷ್ಮನಲ್ಲಿ?

05165023a ಸ್ಪರ್ಧತೇ ಹಿ ಸದಾ ನಿತ್ಯಂ ಸರ್ವೇಣ ಜಗತಾ ಸಹ|

05165023c ನ ಚಾನ್ಯಂ ಪುರುಷಂ ಕಂ ಚಿನ್ಮನ್ಯತೇ ಮೋಘದರ್ಶನಃ||

ಇವನು ನಿತ್ಯವೂ ಸರ್ವ ಜಗತ್ತಿನೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಕಣ್ಣು
ಕಾಣಿಸದೇ ಇರುವ ಇವನು ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನೂ ಪುರುಷನೆಂದು
ಮನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

05165024a ಶ್ರೋತವ್ಯಂ ಖಿಲು ವೃದ್ಧಾನಾಮಿತಿ ಶಾಸ್ತ್ರನಿದರ್ಶನಂ|

05165024c ನ ತ್ವೇವಾಪ್ಯತಿವೃದ್ಧಾನಾಂ ಪುನರ್ಬಾಲಾ ಹಿ ತೇ ಮತಾಃ||

ವೃದ್ಧರನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರನಿದರ್ಶನವಿರುವುದು ಸತ್ಯ.
ಆದರೆ ಅತಿವೃದ್ಧರಾದವರಿಗೆ ಇದು ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ
ಅವರು ಪುನಃ ಬಾಲಕರಂತಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

05165025a ಅಹಮೇಕೋ ಹನಿಷ್ಯಾಮಿ ಪಾಂಡವಾನ್ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ|

05165025c ಸುಯುದ್ಧೇ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ಯಶೋ ಭೀಷ್ಮಂ ಗಮಿಷ್ಯತಿ||

ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ
ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ! ಆ ಸುಯುದ್ಧದ ಯಶಸ್ಸು
ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

05165026a ಕೃತಃ ಸೇನಾಪತಿಶ್ವೇಷ ತ್ವಯಾ ಭೀಷ್ಮೋ ನರಾಧಿಪ|

05165026c ಸೇನಾಪತಿಂ ಗುಣೋ ಗಂತಾ ನ ತು ಯೋಧಾನ್ ಕಥಂ ಚನ||

ಏಕೆಂದರೆ ನರಾಧಿಪ! ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ನೀನು ನಿನ್ನ ಸೇನಾಪತಿಯನ್ನಾಗಿ
ನಿಯೋಜಿಸಿದ್ದೀಯೆ. ಹೊಗಳಿಕೆಗಳು ಸೇನಾಪತಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತವೆಯೇ
ಹೊರತು ಯೋಧರಿಗೆ ಎಂದೂ ಇಲ್ಲ.

05165027a ನಾಹಂ ಜೀವತಿ ಗಾಂಗೇಯೇ ಯೋತ್ಸ್ಯೇ ರಾಜನ್ಯಥಂ ಚನ|

05165027c ಹತೇ ತು ಭೀಷ್ಮೇ ಯೋಧಾಸ್ಮಿ ಸರ್ವೈರೇವ ಮಹಾರಥೈಃ||

ರಾಜನ್! ಗಾಂಗೇಯನು ಜೀವಿತನಾಗಿರುವಾಗ ಎಂದೂ ನಾನು
ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ! ಭೀಷ್ಮನು ಹತನಾದಾಗ ಸರ್ವ
ಮಹಾರಥರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ರಥಾಧಿರಥಸಂಖ್ಯಾನ

ಪರ್ವಣಿ ಭೀಷ್ಮ ಕರ್ಣ ಸಂವಾದೇ

ಪಂಚಷಷ್ಠ್ಯ ಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ರಥಾಧಿರಥಸಂಖ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮ ಕರ್ಣ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ

ನೂರಾರವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಪಾಂಡವ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿರುವ ರಥಾತಿರಥರ ವರ್ಣನೆ

ಕರ್ಣನನ್ನು ಭೀಷ್ಮನು ಪುನಃ ನಿಂದಿಸಲು (೧-೯), ದುರ್ಯೋಧನನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಭೀಷ್ಮನ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆದುದು (೧೦-೧೩).

ಭೀಷ್ಮನು ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ರಥೋದಾರನೆಂದೂ, ಭೀಮಸೇನನು ಆ ರಥರಿಗೆ ಸಮಾನನೆಂದೂ, ಯಮಳರಿಬ್ಬರೂ ರಥರೆಂದೂ, ಅರ್ಜುನನ ಸರಿಸಮನಾದವರು ಎರಡೂ ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವರ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದುದು (೧೪-೩೯).

05166001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05166001a ಸಮುದ್ಯತೋಽಯಂ ಭಾರೋ ಮೇ ಸುಮಹಾನ್ನಾಗರೋಪಮಃ|

05166001c ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ವರ್ಷಪೂಗಾಭಿಚಿಂತಿತಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಾಗರದಂತೆ ಬಹುಭಾರವಾಗಿರುವ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಈ ಸಂಗ್ರಾಮವು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದೆ. ಇದರ ಚಿಂತೆ ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನನಗಿತ್ತು.

05166002a ತಸ್ಮಿನ್ನಭ್ಯಾಗತೇ ಕಾಲೇ ಪ್ರತಪ್ತೇ ಲೋಮಹರ್ಷಣೇ|

05166002c ಮಿಥೋಭೇದೋ ನ ಮೇ ಕಾರ್ಯಸ್ತೇನ ಜೀವಸಿ ಸೂತಜ||

ರೋಮಾಂಚನಗೊಳಿಸುವ ಆ ಕಾಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುವಾಗ ಈಗ
ಭೇದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವು ನನ್ನಿಂದಾಗಬಾರದು. ಸೂತಜ !
ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ನೀನು ಜೀವಿಸಿದ್ದೀಯೆ.

05166003a ನ ಹ್ಯಹಂ ನಾದ್ಯ ವಿಕ್ರಮ್ಯ ಸ್ಥವಿರೋಽಪಿ ಶಿಶೋಸ್ತವ|

05166003c ಯುದ್ಧಶ್ರದ್ಧಾಂ ರಣೇ ಚಿಂದ್ರ್ಯಾಂ ಜೀವಿತಸ್ಯ ಚ ಸೂತಜ||

ಸೂತಜ ! ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನು ವೃದ್ಧನಾಗಿದ್ದರೂ ನೀನು
ಶಿಶುವಂತಿದ್ದರೂ ರಣಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿನಗಿರುವ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಅಡಗಿಸಿ
ಜೀವಿತವನ್ನು ಪುಡಿಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

05166004a ಜಾಮದಗ್ನೇನ ರಾಮೇಣ ಮಹಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ಪ್ರಮುಂಚತಾ|

05166004c ನ ಮೇ ವ್ಯಥಾಭವತ್ಯಾ ಚಿತ್ತ್ವಂ ತು ಮೇ ಕಿಂ ಕರಿಷ್ಯಸಿ||

ಜಾಮದಗ್ನಿ ರಾಮನು ಬಿಟ್ಟ ಮಹಾಸ್ತ್ರಗಳು ನನ್ನನ್ನು
ಅಲುಗಾಡಿಸಲಿಲ್ಲ³². ಇನ್ನು ನೀನೇನು ನನಗೆ ಮಾಡುತ್ತೀಯೆ?

05166005a ಕಾಮಂ ನೈತತ್ಪ್ರ ಶಂಸಂತಿ ಸಂತೋಽತ್ಮ ಬಲಸಂಸ್ತವಂ|

05166005c ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತು ತ್ವಾಂ ಸಂತಪ್ತೋ ನಿಹೀನ ಕುಲಪಾಂಸನ||

³² ಅಂಬೆಯ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಭೀಷ್ಮ ಮತ್ತು ಪರಶುರಾಮರ ನಡುವೆ ನಡೆದ
ಯುದ್ಧದ ಕುರಿತು ಮುಂದೆ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದ ಅಧ್ಯಾಯ ದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮನೇ
ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಆತ್ಮಬಲವನ್ನು ಹೊಗಳಿಕೊಳ್ಳುವವರನ್ನು ಸಂತರು ಮೆಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ.
ಕುಲಪಾಂಸನ! ಕುಪಿತನಾಗಿ ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

05166006a ಸಮೇತಂ ಪಾರ್ಥಿವಂ ಕ್ಷತ್ರಂ ಕಾಶಿರಾಜ್ಞಾಃ ಸ್ವಯಂವರೇ|

05166006c ನಿರ್ಜಿತ್ವೈಕರಥೇನೈವ ಯತ್ಕನ್ಯಾಸ್ತರಸಾ ಹೃತಾಃ||

ಕಾಶಿರಾಜನ ಸ್ವಯಂವರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ಪಾರ್ಥಿವ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೇ
ಒಂದೇ ರಥದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿ ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದ್ದನು³³.

05166007a ಈದೃಶಾನಾಂ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ವಿಶಿಷ್ಟಾನಾಮಥೋ ಪುನಃ|

05166007c ಮಯೈಕೇನ ನಿರಸ್ತಾನಿ ಸಸ್ಮೈನ್ಯಾನಿ ರಣಾಜಿರೇ||

ಹಾಗೆ ಸಹಸ್ರಾರು ವಿಶಿಷ್ಟರನ್ನು ಸ್ಮೈನ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಆ ರಣದಲ್ಲಿ ಪುನಃ
ನಾನು ಒಬ್ಬನೇ ಹೊಡೆದೋಡಿಸಿದೆನು.

05166008a ತ್ವಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ವೈರಪುರುಷಂ ಕುರೂಣಾಮನಯೋ ಮಹಾನ್|

05166008c ಉಪಸ್ಥಿತೋ ವಿನಾಶಾಯ ಯತಸ್ವ ಪುರುಷೋ ಭವ||

ಕುರುಗಳಲ್ಲಿ ವೈರಪುರುಷನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಸೇರಿ ಇವರು ಮಹಾ
ವಿನಾಶಕ್ಕೆ ಉಪಸ್ಥಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಪುರುಷನಾಗು.

05166009a ಯುಧ್ಯಸ್ವ ಪಾರ್ಥಂ ಸಮರೇ ಯೇನ ವಿಸ್ಪರ್ಧಸೇ ಸಹ|

³³ ಈ ಪ್ರಕರಣದ ವರ್ಣನೆಯು ಹಿಂದೆ ಆದಿ ಪರ್ವದ ಅಧ್ಯಾಯ ೯೬ರಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ.
ಪುನಃ ಇದರ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದ ಅಧ್ಯಾಯ ೧೭೦ರಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮನು
ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಾನೆ.

05166009c ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾ ಮಿ ತ್ವಾಂ ವಿನಿರ್ಮುಕ್ತಮಸ್ಮಾದ್ಯದ್ಧಾತ್ಸು ದುರ್ಮತೇ||

ದುರ್ಮತೇ ! ಯಾರೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಿರುವೆಯೋ ಆ ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡು. ನಮ್ಮ ಯುದ್ಧದಿಂದ ನೀನು ಓಡಿ ಹೋಗುವುದನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತೇನೆ.”

05166010 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05166010a ತಮುವಾಚ ತತೋ ರಾಜಾ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋ ಮಹಾಮನಾಃ|

05166010c ಮಾಮವೇಕ್ಷಸ್ವ ಗಾಂಗೇಯ ಕಾರ್ಯಂ ಹಿ ಮಹದುದ್ಯತಂ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಮಹಾಮನಸ್ವಿ ರಾಜಾ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ನು ಹೇಳಿದನು: “ಗಾಂಗೇಯ ! ನನ್ನನ್ನು ನೋಡು ! ಏಕೆಂದರೆ ಮಹಾ ಕಾರ್ಯವನ್ನೆಸಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

05166011a ಚಿಂತ್ಯತಾಮಿದಮೇವಾಗ್ರೇ ಮಮ ನಿಃಶ್ರೇಯಸಂ ಪರಂ|

05166011c ಉಭಾವಪಿ ಭವಂತೌ ಮೇ ಮಹತ್ಕರ್ಮ ಕರಿಷ್ಯತಃ||

ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ನನಗೆ ಪರಮ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾದುದನ್ನು ಯೋಚಿಸಿ. ನೀವಿಬ್ಬರೂ ನನಗೆ ಮಹಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ.

05166012a ಭೂಯಶ್ಚ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಪರೇಷಾಂ ರಥಸತ್ತಮಾನ್|

05166012c ಯೇ ಚೈವಾತಿರಥಾಸ್ತತ್ರ ತಥೈವ ರಥಯೂಥಪಾಃ||

ಇನ್ನು ನಾನು ಶತ್ರುಗಳ ರಥಸತ್ತಮರ, ಅವರ ಅತಿರಥರ ಮತ್ತು ರಥಯೂಥಪರ ಕುರಿತು ಕೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

05166013a ಬಲಾಬಲಮಮಿತ್ರಾಣಾಂ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಕೌರವ|

05166013c ಪ್ರಭಾತಾಯಾಂ ರಜನ್ಯಾಂ ವೈ ಇದಂ ಯುದ್ಧಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಕೌರವ! ಶತ್ರುಗಳ ಬಲಾಬಲಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ರಾತ್ರಿ ಕಳೆದು ಬೆಳಗಾದರೆ ಯುದ್ಧ ನಡೆಯಲಿದೆ!”

05166014 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05166014a ಏತೇ ರಥಾಸ್ತೇ ಸಂಖ್ಯಾತಾಸ್ತಥೈವಾತಿರಥಾ ನೃಪ|

05166014c ಯ ಚಾಪ್ಯರ್ಧರಥಾ ರಾಜನ್ಪಾಂಡವಾನಾಮತಃ ಶೃಣು||

05166015a ಯದಿ ಕೌತೂಹಲಂ ತೇಽದ್ಯ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಬಲೇ ನೃಪ|

05166015c ರಥಸಂಖ್ಯಾಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಸಹೈಭಿರ್ವಸುಧಾಧಿಪೈಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ನೃಪ! ರಾಜನ್! ನಾನು ಇಲ್ಲಿರುವ ರಥರನ್ನು, ಅತಿರಥರನ್ನು ಮತ್ತು ಅರ್ಧರಥರನ್ನೂ ಎಣಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನೃಪ! ಮಹಾಬಾಹೋ! ಈಗ ನಿನಗೆ ಕುತೂಹಲವಿದ್ದರೆ ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿದ್ದವರ ಕುರಿತು, ಪಾಂಡವರ ಬಲದಲ್ಲಿರುವ ರಥರ ಎಣಿಕೆಯನ್ನು ವಸುಧಾಧಿಪರೊಂದಿಗೆ ಕೇಳು.

05166016a ಸ್ವಯಂ ರಾಜಾ ರಥೋದಾರಃ ಪಾಂಡವಃ ಕುಂತಿನಂದನಃ|

05166016c ಅಗ್ನಿವತ್ಸಮರೇ ತಾತ ಚರಿಷ್ಯತಿ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಸ್ವಯಂ ರಾಜಾ ಪಾಂಡವ ಕುಂತಿನಂದನನು ರಥೋದಾರನು. ಮಗೂ! ಅವನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

05166017a ಭೀಮಸೇನಸ್ತು ರಾಜೇಂದ್ರ ರಥೋಽಷ್ಟಗುಣಸಮ್ಮಿತಃ|

05166017c ನಾಗಾಯತಬಲೋ ಮಾನೀ ತೇಜಸಾ ನ ಸ ಮಾನುಷಃ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಭೀಮಸೇನನು ಎಂಟು ರಥರ ಗುಣಸಮ್ಮಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ.
ಸಾವಿರ ಆನೆಗಳ ಬಲವನ್ನುಳ್ಳ ಆ ಮಾನೀ ತೇಜಸ್ವಿಯು ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲ.

05166018a ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರೌ ತು ರಥಿನೌ ದ್ವಾವೇವ ಪುರುಷರ್ಷಭೌ|

05166018c ಅಶ್ವಿನಾವಿವ ರೂಪೇಣ ತೇಜಸಾ ಚ ಸಮನ್ವಿತೌ||

ಇಬ್ಬರು ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರರೂ ರಥರು. ಈ ಪುರುಷರ್ಷಭರಿಬ್ಬರೂ
ಅಶ್ವಿನಿಯರಂತೆ ರೂಪ ಮತ್ತು ತೇಜಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಸಮನ್ವಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

05166019a ಏತೇ ಚಮೂಮುಖಿಗತಾಃ ಸ್ಮರಂತಃ ಕ್ಲೇಶಮಾತ್ಮನಃ|

05166019c ರುದ್ರವತ್ತ್ವಚರಿಷ್ಯಂತಿ ತತ್ರ ಮೇ ನಾಸ್ತಿ ಸಂಶಯಃ||

ತಮ್ಮ ಕ್ಲೇಶಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇವರು ಸೇನೆಗಳ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ
ರುದ್ರರಂತೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

05166020a ಸರ್ವ ಏವ ಮಹಾತ್ಮಾನಃ ಶಾಲಸ್ಕಂಧಾ ಇವೋದ್ಗತಾಃ|

05166020c ಪ್ರಾದೇಶೇನಾಧಿಕಾಃ ಪುಂಭಿರನ್ವೈಸ್ತೇ ಚ ಪ್ರಮಾಣತಃ||

ಈ ಎಲ್ಲ ಮಹಾತ್ಮರೂ ಶಾಲಸ್ಕಂಧಗಳಂತೆ ಎತ್ತರವಾಗಿದ್ದಾರೆ.
ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅವರು ಉಳಿದ ಪುರುಷರಿಗಿಂತ ಒಂದು ಅಳತೆ
ಹೆಚ್ಚಿನವರು.

05166021a ಸಿಂಹಸಂಹನನಾಃ ಸರ್ವೇ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾ ಮಹಾಬಲಾಃ|

05166021c ಚರಿತಬ್ರಹ್ಮ ಚರ್ಯಾಶ್ಚ ಸರ್ವೇ ಚಾತಿತಪಸ್ವಿನಃ||

ಎಲ್ಲಾ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರೂ ಮಹಾಬಲರು, ಸಿಂಹಸಂಹನನರು. ಎಲ್ಲರೂ
ಬ್ರಹ್ಮ ಚರ್ಯವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವರು, ತಪಸ್ವಿಗಳು ಕೂಡ.

05166022a ಹ್ರೀಮಂತಃ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಾ ವ್ಯಾಘ್ರಾ ಇವ ಬಲೋತ್ಕಟಾಃ|

05166022c ಜವೇ ಪ್ರಹಾರೇ ಸ್ಮದೇ ಸರ್ವ ಏವಾತಿಮಾನುಷಾಃ|

05166022e ಸರ್ವೇ ಜಿತಮಹೀಪಾಲಾ ದಿಗ್ವಿಯೇ ಭರತರ್ಷಭ||

ವಿನೀತರಾಗಿದ್ದರೂ ಈ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರರು ವ್ಯಾಘ್ರದಂತೆ
ಬಲೋತ್ಕಟರು. ಎಲ್ಲರೂ ವೇಗದಲ್ಲಿ, ಎಸೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು
ಹೋರಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಅತಿಮಾನುಷರು. ಭರತರ್ಷಭ! ದಿಗ್ವಿಜಯದ
ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಮಹೀಪಾಲರನ್ನು ಗೆದ್ದವರು.

05166023a ನ ಚೈಷಾಂ ಪುರುಷಾಃ ಕೇ ಚಿದಾಯುಧಾನಿ ಗದಾಃ ಶರಾನ್|

05166023c ವಿಷಹಂತಿ ಸದಾ ಕರ್ತುಮಧಿಜ್ಯಾನ್ಯಪಿ ಕೌರವ|

05166023e ಉದ್ಯಂತುಂ ವಾ ಗದಾಂ ಗುರ್ವೀಂ ಶರಾನ್ವಾಪಿ ಪ್ರಕರ್ಷಿತುಂ||

ಕೌರವ! ಯಾವ ಪುರುಷನೂ ಅವರ ಆಯುಧಗಳನ್ನು, ಗದೆಗಳನ್ನು
ಮತ್ತು ಶರಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾರ. ಅವರ ಧನುಸ್ಸನ್ನೂ ಕಟ್ಟಲಾರರು.
ಅವರ ಗದೆಯನ್ನು ಎತ್ತಲಾರರು. ಬಾಣಗಳನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿಯಲಾರರು.

05166024a ಜವೇ ಲಕ್ಷ್ಯಸ್ಯ ಹರಣೇ ಭೋಜ್ಯೇ ಪಾಂಸುವಿಕರ್ಷಣೇ|

05166024c ಬಾಲೈರಪಿ ಭವಂತಸ್ತೈಃ ಸರ್ವ ಏವ ವಿಶೇಷಿತಾಃ||

ಬಾಲಕರಾಗಿದ್ದಾಗ ಕೂಡ ವೇಗದಲ್ಲಿ, ಗುರಿಯಿಡುವುದರಲ್ಲಿ,
ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದರಲ್ಲಿ, ತಿನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು
ಸೇನಸಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ನಿಮಗಿಂತ ವಿಶಿಷ್ಟರಾಗಿದ್ದರು.

05166025a ತೇ ತೇ ಸೈನ್ಯಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ವ್ಯಾಘ್ರಾ ಇವ ಬಲೋತ್ಕಟಾಃ|

05166025c ವಿಧ್ವಂಸಯಿಷ್ಯಂತಿ ರಣೇ ಮಾ ಸ್ಮ ತೈಃ ಸಹ ಸಂಗಮಃ||

ವ್ಯಾಘ್ರರಂತೆ ಬಲೋತ್ಕಟರಾದ ಅವರು ರಣದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು
ಎದುರಿಸಿ ವಿಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಸಾಹಸ
ಮಾಡಬೇಡ !

05166026a ಏಕೈಕಶಸ್ತ್ರೇ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಹನ್ಯುಃ ಸರ್ವಾನ್ಮಹೀಕ್ಷಿತಃ|

05166026c ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ತವ ರಾಜೇಂದ್ರ ರಾಜಸೂಯೇ ಯಥಾಭವತ್||

ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನಾಗಿ ಅವರು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಮಹೀಕ್ಷಿತರನ್ನು
ಕೊಲ್ಲಬಲ್ಲರು. ರಾಜೇಂದ್ರ ! ರಾಜಸೂಯದಲ್ಲಿ ಏನಾಯಿತೆನ್ನುವುದನ್ನು
ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನೀನು ನೋಡಿದ್ದೀಯೆ.

05166027a ದ್ರೌಪದ್ಯಾಶ್ಚ ಪರಿಕ್ಷೇಶಂ ದ್ಯೂತೇ ಚ ಪರುಷಾ ಗಿರಃ|

05166027c ತೇ ಸಂಸ್ಮರಂತಃ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ವಿಚರಿಷ್ಯಂತಿ ಕಾಲವತ್||

ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದಿಗಾದ ಪರಿಕ್ಷೇಶವನ್ನು ಮತ್ತು ಹೀಯಾಳಿಸಿದ
ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕಾಲರಂತೆ
ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.

05166028a ಲೋಹಿತಾಕ್ಷೋ ಗುಡಾಕೇಶೋ ನಾರಾಯಣಸಹಾಯವಾನ್|

05166028c ಉಭಯೋಃ ಸೇನಯೋರ್ವೀರ ರಥೋ ನಾಸ್ತೀಹ ತಾದೃಶಃ||

ವೀರ ! ನಾರಾಯಣನ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಲೋಹಿತಾಕ್ಷ
ಗುಡಾಕೇಶನ ಸದೃಶನಾಗಿರುವ ರಥನು ಎರಡೂ ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿ
ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ.

05166029a ನ ಹಿ ದೇವೇಷು ವಾ ಪೂರ್ವಂ ದಾನವೇಷೂರಗೇಷು ವಾ|

05166029c ರಾಕ್ಷಸೇಷ್ವಥ ಯಕ್ಷೇಷು ನರೇಷು ಕುತ ಏವ ತು||

05166030a ಭೂತೋಽಥ ವಾ ಭವಿಷ್ಯೋ ವಾ ರಥಃ ಕಶ್ಚಿನ್ಮಯಾ ಶ್ರುತಃ|

05166030c ಸಮಾಯುಕ್ತೋ ಮಹಾರಾಜ ಯಥಾ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಧೀಮತಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಹಿಂದೆ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ, ದಾನವರಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ,
ಉರಗರಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ, ರಾಕ್ಷಸರಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ, ಯಕ್ಷರಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ, ಇನ್ನು
ನರರಲ್ಲೇನು ಧೀಮಂತ ಪಾರ್ಥನಂತೆ ಸಮಾಯುಕ್ತನಾಗಿರುವ ರಥನನ್ನು
ಭೂತದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಇರುವರೆಂದು
ನಾನು ಕೇಳಿಲ್ಲ.

05166031a ವಾಸುದೇವಶ್ಚ ಸಮ್ಯಂತಾ ಯೋದ್ಧಾ ಚೈವ ಧನಂಜಯಃ|

05166031c ಗಾಂಡೀವಂ ಚ ಧನುರ್ದಿವ್ಯಂ ತೇ ಚಾಶ್ವಾ ವಾತರಂಹಸಃ||

ವಾಸುದೇವನು ಸಾರಥಿ. ಧನಂಜಯನು ಯೋಧ. ಗಾಂಡೀವವು ದಿವ್ಯ
ಧನುಸ್ಸು. ಕುದುರೆಗಳು ಗಾಳಿಯಂತೆ ಹೋಗಬಲ್ಲವುಗಳು.

05166032a ಅಭೇದ್ಯಂ ಕವಚಂ ದಿವ್ಯಮಕ್ಷಯ್ಯೌ ಚ ಮಹೇಷುಧೀ|

05166032c ಅಸ್ತಗ್ರಾಮಶ್ಚ ಮಾಹೇಂದ್ರೋ ರೌದ್ರಃ ಕೌಬೇರ ಏವ ಚ||

05166033a ಯಾಮ್ಯಶ್ಚ ವಾರುಣಶ್ಚೈವ ಗದಾಶ್ಚೋಗ್ರಪ್ರದರ್ಶನಾಃ|

05166033c ವಜ್ರಾದೀನಿ ಚ ಮುಖ್ಯಾನಿ ನಾನಾಪ್ರಹರಣಾನಿ ವೈ||

ಅವನ ದಿವ್ಯ ಕವಚವು ಅಭೇದ್ಯವಾದುದು. ಎರಡು ಮಹಾ ಭತ್ತಳಿಕೆಗಳು ಅಕ್ಷಯವಾದವುಗಳು. ಅವನ ಅಸ್ತ್ರಗುಚ್ಛಗಳು ಮಹೇಂದ್ರನದು, ರುದ್ರನದು, ಕುಬೇರನದು, ಯಮನದು, ವರುಣನದು. ಅವನ ಗದೆಯು ನೋಡಲು ಉಗ್ರವಾದುದು. ಅವನಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಜ್ರಾದಿ ನಾನಾ ಪ್ರಹರಣಗಳಿವೆ.

05166034a ದಾನವಾನಾಂ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಹಿರಣ್ಯಪುರವಾಸಿನಾಂ|

05166034c ಹತಾನ್ಯೇಕರಥೇನಾಜೌ ಕಸ್ತಸ್ಯ ಸದೃಶೋ ರಥಃ||

ಒಂದೇ ರಥದಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಾರು ಹಿರಣ್ಯಪುರವಾಸಿನಿ ದಾನವರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು³⁴. ಇವನ ಸದೃಶರಾದ ರಥರು ಯಾರಿದ್ದಾರೆ?

05166035a ಏಷ ಹನ್ಯಾದ್ಧಿ ಸಂರಂಭೀ ಬಲವಾನ್ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ|

05166035c ತವ ಸೇನಾಂ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಸ್ವಾಂ ಚೈವ ಪರಿಪಾಲಯನ್||

ಈ ಸಂರಂಭೀ, ಬಲವಾನ್, ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಿ ಮಹಾಬಾಹುವು ತನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದುರುಳಿಸಬಲ್ಲನು.

³⁴ ಅರ್ಜುನನು ಹಿರಣ್ಯಪುರಿಯನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿದ ಪ್ರಕರಣದ ವರ್ಣನೆಯು ಹಿಂದೆ ಅರಣ್ಯಕ ಪರ್ವದ ಅಧ್ಯಾಯ ೧೭೦ರಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ.

05166036a ಅಹಂ ಚೈನಂ ಪ್ರತ್ಯುದಿಯಾಮಾಚಾರ್ಯೋ ವಾ ಧನಂಜಯಂ|

05166036c ನ ತೃತೀಯೋಽಸ್ತಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ಸೇನಯೋರುಭಯೋರಪಿ||

ಧನಂಜಯನನ್ನು ನಾನು ಅಥವಾ ಆಚಾರ್ಯನು ಎದುರಿಸಬಲ್ಲೆವು.
ರಾಜೇಂದ್ರ! ಎರಡೂ ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.

05166036e ಯ ಏನಂ ಶರವರ್ಷಾಣಿ ವರ್ಷಂತಮುದಿಯಾದ್ರಥೀ|

05166037a ಜೀಮೂತ ಇವ ಘರ್ಮಾಂತೇ ಮಹಾವಾತಸಮೀರಿತಃ||

ಆ ರಥಿಯು ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿ ಬೇಸಿಗೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ
ಮಹಾ ಭಿರುಗಾಳಿಯಿಂದ ಎಬ್ಬಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮೋಡಗಳಂತೆ
ಮೇಲೇರುತ್ತಾನೆ.

05166037c ಸಮಾಯುಕ್ತಸ್ತು ಕೌಂತೇಯೋ ವಾಸುದೇವಸಹಾಯವಾನ್|

05166037e ತರುಣಶ್ಚ ಕೃತೀ ಚೈವ ಜೀರ್ಣಾವಾವಾಮುಭಾವಪಿ||

ಆದರೆ ವಾಸುದೇವನ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆದ ಕೌಂತೇಯನು ತರುಣ
ಮತ್ತು ಕೌಶಲಿ. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ವಯಸ್ಸಾದವರು, ಜೀರ್ಣರಾದವರು.””

05166038 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05166038a ಏತಚ್ಚ ತ್ವಾ ತು ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಾಂ ದಧ್ವಂಸಿರೇ ತದಾ|

05166038c ಕಾಂಚನಾಂಗದಿನಃ ಪೀನಾ ಭುಜಾಶ್ಚಂದನರೂಷಿತಾಃ||

05166039a ಮನೋಭಿಃ ಸಹ ಸಾವೇಗೈಃ ಸಂಸ್ಕೃತ್ಯ ಚ ಪುರಾತನಂ|

05166039c ಸಾಮರ್ಥ್ಯಂ ಪಾಂಡವೇಯಾನಾಂ ಯಥಾಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದರ್ಶನಾತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೀಷ್ಮನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ,
ಪಾಂಡವೇಯರ ಪುರಾತನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಂದೆಯೇ
ನಡೆಯಿತೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವೇಗ ಚಿಂತೆಗಳಿಂದ
ಕೂಡಿ ರಾಜರ ಕಾಂಚನಾಂಗದಿ, ಚಂದನ ರೂಷಿತ, ತುಂಬಿದ
ಬಾಹುಗಳು ಸಡಿಲವಾಗಿ ಜೋತುಬಿದ್ದವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ರಥಾಧಿರಥಸಂಖ್ಯಾನ
ಪರ್ವಣಿ ಪಾಂಡವರಥಾಧಿರಥಸಂಖ್ಯಾಯಾಂ
ಷಡ್‌ಷಷ್ಟ್ಯ ಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ರಥಾಧಿರಥಸಂಖ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರಥಾಧಿರಥಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ
ನೂರಾರವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೬೨

ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿರುವ ದ್ರೌಪದೇಯರು ಮತ್ತು ಉತ್ತರರು
ಮಹಾರಥರೆಂದೂ, ಅಭಿಮನ್ಯು ಸಾತ್ಯಕಿಯರು
ರಥಯೂಥಪಯೂಥರೆಂದೂ, ಉತ್ತಮೌಜಸ, ವಿರಾಟ, ದ್ರುಪದರು
ಮಹಾರಥಿಗಳೆಂದೂ, ಯುಧಾಮನ್ಯುವು ರಥೋದಾರನೆಂದೂ
ಭೀಷ್ಮನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು (೧-೧೪).

05167001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05167001a ದ್ರೌಪದೇಯಾ ಮಹಾರಾಜ ಸರ್ವೇ ಪಂಚ ಮಹಾರಥಾಃ|

05167001c ವೈರಾಟಿರುತ್ತರಶ್ಚೈವ ರಥೋ ಮಮ ಮಹಾನ್ಮತಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾರಾಜ ! ದ್ರೌಪದೇಯರೆಲ್ಲರೂ ಐವರು ಮಹಾರಥರು. ವೈರಾಟೀ ಉತ್ತರನೂ ಕೂಡ ಮಹಾರಥನೆಂದು ನನ್ನ ಮತ.

05167002a ಅಭಿಮನ್ಯುರ್ಮಹಾರಾಜ ರಥಯೂಥಪಯೂಥಪಃ|

05167002c ಸಮಃ ಪಾರ್ಥೇನ ಸಮರೇ ವಾಸುದೇವೇನ ವಾ ಭವೇತ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಅಭಿಮನ್ಯುವು ರಥಯೂಥಪಯೂಥಪನು. ಸಮರದಲ್ಲಿ ಅವನು ಪಾರ್ಥನ ಅಥವಾ ವಾಸುದೇವನ ಸಮನಾಗುತ್ತಾನೆ.

05167003a ಲಘ್ವಸ್ತಶ್ಚಿತ್ರಯೋಧೀ ಚ ಮನಸ್ವೀ ದೃಢವಿಕ್ರಮಃ|

05167003c ಸಂಸ್ಕರನ್ವೈ ಪರಿಕ್ಷೇಶಂ ಸ್ವಪಿತುರ್ವಿಕ್ರಮಿಷ್ಯತಿ||

ಅಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಲಘುತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ, ಚಿತ್ರಯೋಧೀ, ಆ ಮನಸ್ವೀ ದೃಢವಿಕ್ರಮಿಯು ತನ್ನ ತಂದೆಗುಂಟಾದ ಪರಿಕ್ಷೇಶಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಕ್ರಮವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ.

05167004a ಸಾತ್ಯಕಿರ್ಮಾಧವಃ ಶೂರೋ ರಥಯೂಥಪಯೂಥಪಃ|

05167004c ಏಷ ವೃಷ್ಟಿಪ್ರವೀರಾಣಾಮಮರ್ಷೀ ಜಿತಸಾಧ್ಯಸಃ||

ಮಾಧವ ಶೂರ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ರಥಯೂಥಪಯೂಥಪನು. ಈ ವೃಷ್ಟಿಪ್ರವೀರನು ಭಯವಿಲ್ಲದವನು, ಜಯಿಸಲಸಾಧ್ಯನು.

05167005a ಉತ್ತಮೌಜಾಸ್ತಥಾ ರಾಜನ್ರಥೋ ಮಮ ಮಹಾನ್ಮತಃ|

05167005c ಯುಧಾಮನ್ಯುಶ್ಚ ವಿಕ್ರಾಂತೋ ರಥೋದಾರೋ ನರರ್ಷಭಃ||

ರಾಜನ್! ಉತ್ತಮೌಜಸನು ಮಹಾರಥನೆಂದು ನನ್ನ ಮತ. ನರರ್ಷಭ
ವಿಕ್ರಾಂತ ಯುಧಾಮನ್ಯುವು ರಥೋದಾರ.

05167006a ಏತೇಷಾಂ ಬಹುಸಾಹಸ್ರಾ ರಥಾ ನಾಗಾ ಹಯಾಸ್ತಥಾ|

05167006c ಯೋತ್ಸ್ಯಂತೇ ತೇ ತನುಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಕುಂತೀಪುತ್ರಪ್ರಿಯೇಪ್ಸಯಾ||

05167007a ಪಾಂಡವೈಃ ಸಹ ರಾಜೇಂದ್ರ ತವ ಸೇನಾಸು ಭಾರತ|

05167007c ಅಗ್ನಿಮಾರುತವದ್ರಾಜನ್ನಾಹ್ವಯಂತಃ ಪರಸ್ಪರಂ||

ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹುಸಹಸ್ರ ರಥಗಳಿವೆ, ಆನೆಗಳಿವೆ ಮತ್ತು ಕುದುರೆಗಳಿವೆ.
ರಾಜೇಂದ್ರ! ಭಾರತ! ಅವರು ತನುವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಕುಂತೀಪುತ್ರನನ್ನು
ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಲೋಸುಗ ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯು
ವಿರುದ್ಧ ಅಗ್ನಿ-ಮಾರುತಗಳಂತೆ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾ
ಯುದ್ಧಮಾಡುವರು.

05167008a ಅಜೇಯೌ ಸಮರೇ ವೃದ್ಧೌ ವಿರಾಟದ್ರುಪದಾವೃಭೌ|

05167008c ಮಹಾರಥೌ ಮಹಾವೀರ್ಯೌ ಮತೌ ಮೇ ಪುರುಷರ್ಷಭೌ||

ವೃದ್ಧರಾದ ವಿರಾಟ-ದ್ರುಪದರಿಬ್ಬರೂ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಅಜೇಯರು.
ಇಬ್ಬರು ಮಹಾವೀರ್ಯ ಪುರುಷರ್ಷಭರೂ ನನ್ನ ಪ್ರಕಾರ
ಮಹಾರಥರು.

05167009a ವಯೋವೃದ್ಧಾವಪಿ ತು ತೌ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಪರಾಯಣೌ|

05167009c ಯತಿಷ್ಠೇತೇ ಪರಂ ಶಕ್ತ್ಯಾ ಸ್ಥಿತೌ ವೀರಗತೇ ಪಥಿ||

ಪಯೋವೃದ್ಧರಾಗಿದ್ದರೂ ಇವರಿಬ್ಬರು ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಪರಾಯಣರು
ತಮ್ಮ ಪರಮ ಶಕ್ತಿಯನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ವೀರರು ಹೋದ ಪಥದಲ್ಲಿ
ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ.

05167010a ಸಂಬಂಧಕೇನ ರಾಜೇಂದ್ರ ತೌ ತು ವೀರ್ಯಬಲಾನ್ವಯಾತ್|

05167010c ಆರ್ಯವೃತ್ತೌ ಮಹೇಷ್ಟಾಸೌ ಸ್ನೇಹಪಾಶಸಿತಾವೃಭೌ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಮತ್ತು ವೀರ್ಯಬಲಾನ್ವಯದಿಂದ ಈ
ಇಬ್ಬರು ಆರ್ಯ ಮಹೇಷ್ಟಾಸರು ಸ್ನೇಹಪಾಶದಿಂದ
ಬಂಧಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

05167011a ಕಾರಣಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ತು ನರಾಃ ಸರ್ವ ಏವ ಮಹಾಭುಜಾಃ|

05167011c ಶೂರಾ ವಾ ಕಾತರಾ ವಾಪಿ ಭವಂತಿ ನರಪುಂಗವ||

ನರಪುಂಗವ! ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ನರರೆಲ್ಲರೂ ಶೂರರು ಅಥವಾ
ಹೇಡಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ.

05167012a ಏಕಾಯನಗತಾವೇತೌ ಪಾರ್ಥೇನ ದೃಢಭಕ್ತಿಕೌ|

05167012c ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರಾಣಾನ್ಪರಂ ಶಕ್ತ್ಯಾ ಘಟಿತಾರೌ ನರಾಧಿಪ||

ನರಾಧಿಪ! ಒಂದೇ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿರುವ, ಪಾರ್ಥನಲ್ಲಿ
ದೃಢಭಕ್ತಿಯನ್ನಿಟ್ಟಿರುವ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ತೊರೆದು
ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಶತ್ರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಾರೆ.

05167013a ಪೃಥಗಕ್ಷೌಹಿಣೀಭ್ಯಾಂ ತಾವೃಭೌ ಸಮ್ಯಗ್ತಿ ದಾರುಣೌ|

05167013c ಸಂಬಂಧಿಭಾವಂ ರಕ್ಷಂತೌ ಮಹತ್ಕರ್ಮ ಕರಿಷ್ಯತಃ||

ಒಂದೊಂದು ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದಾರುಣರಾದ ಇವರಿಬ್ಬರು ಸಂಬಂಧಿಭಾವವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಮಹಾಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೆಸಗುತ್ತಾರೆ.

05167014a ಲೋಕವೀರೌ ಮಹೇಷ್ವಾಸೌ ತ್ಯಕ್ತಾತ್ಮಾನೌ ಚ ಭಾರತ|

05167014c ಪ್ರತ್ಯಯಂ ಪರಿರಕ್ಷಂತೌ ಮಹತ್ಕರ್ಮ ಕರಿಷ್ಯತಃ||

ಭಾರತ! ಈ ಇಬ್ಬರು ಲೋಕವೀರ ಮಹೇಷ್ವಾಸರು ಆತ್ಮಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಮಹಾಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೆಸಗುತ್ತಾರೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ರಥಾಧಿರಥಸಂಖ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ ಸಪ್ತಷಷ್ಟ್ಯ ಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಥಾಧಿರಥಸಂಖ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ನೂರಾರವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೬೮

ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಶಿಖಂಡಿಯು ರಥಮುಖ್ಯನೆಂದೂ, ದೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ, ಶ್ರೇಣಿಮಾನ ಮತ್ತು ವಸುದಾನರು ಅತಿರಥರೆಂದೂ, ದೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ಮಗ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮನು ಅರ್ಧರಥನೆಂದೂ, ಚೇದಿರಾಜ

ಧೃಷ್ಟಕೇತು, ಜಯಂತ, ಸತ್ಯಜಿತು, ಅಜ, ಭೋಜ, ವಾರ್ಧಕ್ಷೇಮಿ
 ಇವರು ಮಹಾರಥರೆಂದೂ, ಕ್ಷತ್ರದೇವನು ರಥೋತ್ತಮನೆಂದೂ,
 ಐವರು ಕೇಕಯ ಸಹೋದರರು, ಕಾಶಿಕ, ಸುಕುಮಾರ, ನೀಲ,
 ಸೂರ್ಯದತ್ತ, ಶಂಖ, ಮದಿರಾಶ್ವ, ಚೇಕಿತಾನ ಮತ್ತು ಸತ್ಯಧೃತಿ
 ವ್ಯಾಘ್ರದತ್ತ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರಸೇನ, ಇವರು ರಥೋದಾರರೆಂದೂ,
 ಚಿತ್ರಯುಧನು ರಥಸತ್ತಮನೆಂದೂ ಭೀಷ್ಮನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ
 ಹೇಳಿದುದು (೧-೨೫).

05168001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05168001a ಪಾಂಚಾಲರಾಜಸ್ಯ ಸುತೋ ರಾಜನ್ವರಪುರಂಜಯಃ|

05168001c ಶಿಖಿಂಡೀ ರಥಮುಖ್ಯೋ ಮೇ ಮತಃ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಭಾರತ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಭಾರತ! ಪಾಂಚಾಲರಾಜನ ಮಗ,
 ಪರಪುರಂಜಯ ಶಿಖಿಂಡಿಯು ಪಾರ್ಥನ ರಥಮುಖ್ಯನೆಂದು ನನ್ನ
 ಮತ.

05168002a ಏಷ ಯೋತ್ಸ್ಯತಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ನಾಶಯನ್ಭಾವ್ವಸಂಸ್ಥಿತಿಂ|

05168002c ಪರಂ ಯಶೋ ವಿಪ್ರಥಯಂಸ್ತವ ಸೇನಾಸು ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಇವನು ಹಿಂದಿನ ಸಂಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿ, ನಿನ್ನ
 ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪರಮ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪಸರಿಸುತ್ತಾ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ
 ಹೋರಾಡುತ್ತಾನೆ.

05168003a ಏತಸ್ಯ ಬಹುಲಾಃ ಸೇನಾಃ ಪಾಂಚಾಲಾಶ್ಚ ಪ್ರಭದ್ರಕಾಃ|

05168003c ತೇನಾಸೌ ರಥವಂಶೇನ ಮಹತ್ಕರ್ಮ ಕರಿಷ್ಯತಿ||

ಅವನಲ್ಲಿ ಪಾಂಚಾಲರು ಮತ್ತು ಪ್ರಭದ್ರಕರ ಅನೇಕ ಸೇನೆಗಳಿವೆ. ಅವನ ರಥಗುಂಪುಗಳೊಡನೆ ಅವನು ಮಹತ್ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

05168004a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಶ್ಚ ಸೇನಾನಿಃ ಸರ್ವಸೇನಾಸು ಭಾರತ|

05168004c ಮತೋ ಮೇಽತಿರಥೋ ರಾಜನ್ದ್ರೋಣಶಿಷ್ಯೋ ಮಹಾರಥಃ||

ಭಾರತ! ರಾಜನ್! ಸರ್ವ ಸೇನೆಗಳ ಸೇನಾನೀ ದ್ರೋಣಶಿಷ್ಯ ಮಹಾರಥ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಅತಿರಥನೆಂದು ನನ್ನ ಮತ.

05168005a ಏಷ ಯೋತ್ಸ್ಯತಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಸೂದಯನ್ವೈ ಪರಾನ್ರಣೇ|

05168005c ಭಗವಾನಿವ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಪಿನಾಕೀ ಯುಗಸಂಕ್ಷಯೇ||

ಅವನು ಈ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ರಣದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ ಸಂಕ್ರುದ್ಧ ಪಿನಾಕೀ ಭಗವಾನನು ಯುಗಕ್ಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಾನೆ.

05168006a ಏತಸ್ಯ ತದ್ರಥಾನೀಕಂ ಕಥಯಂತಿ ರಣಪ್ರಿಯಾಃ|

05168006c ಬಹುತ್ವಾತ್ಸಾಗರಪ್ರಖ್ಯಂ ದೇವಾನಾಮಿವ ಸಂಯುಗೇ||

ಅವನ ರಥಗಳ ಸೇನೆಯು ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಸಾಗರದಂತೆ ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳದ್ದಂತೆ ಇದೆ ಎಂದು ರಣಪ್ರಿಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

05168007a ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಾ ತು ರಾಜೇಂದ್ರ ಮತೋ ಮೇಽರ್ಥರಥೋ ನೃಪ|

05168007c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಸ್ಯ ತನಯೋ ಬಾಲಾನ್ಯಾತಿಕ್ಯತಶ್ರಮಃ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ನೃಪ! ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ತನಯ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮನು
ಬಾಲಕನಾಗಿದ್ದರೂ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರಮ ಪಟ್ಟಿದುದಕ್ಕೆ ಅರ್ಧರಥನೆಂದು
ನನ್ನ ಮತ.

05168008a ಶಿಶುಪಾಲಸುತೋ ವೀರಶ್ಚೇದಿರಾಜೋ ಮಹಾರಥಃ|

05168008c ಧೃಷ್ಟಕೇತುರ್ಮಹೇಷ್ವಾಸಃ ಸಂಬಂಧೀ ಪಾಂಡವಸ್ಯ ಹ||

ಶಿಶುಪಾಲನ ಮಗ ವೀರ ಚೇದಿರಾಜ ಮಹೇಷ್ವಾಸ ಧೃಷ್ಟಕೇತುವು
ಪಾಂಡವರ ಸಂಬಂಧಿ ಮತ್ತು ಮಹಾರಥ.

05168009a ಏಷ ಚೇದಿಪತಿಃ ಶೂರಃ ಸಹ ಪುತ್ರೇಣ ಭಾರತ|

05168009c ಮಹಾರಥೇನಾಸುಕರಂ ಮಹತ್ಕರ್ಮ ಕರಿಷ್ಯತಿ||

ಭಾರತ! ಈ ಚೇದಿಪತಿ ಶೂರನು ಮಗನೊಂದಿಗೆ ಮಹಾರಥಿಗಳಿಗೂ
ಮಾಡಲಸಾಧ್ಯ ಮಹಾ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

05168010a ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮರತೋ ಮಹ್ಯಂ ಮತಃ ಪರಪುರಂಜಯಃ|

05168010c ಕ್ಷತ್ರದೇವಸ್ತು ರಾಜೇಂದ್ರ ಪಾಂಡವೇಷು ರಥೋತ್ತಮಃ|

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮರತನಾದ, ಪರಪುರಂಜಯ
ಕ್ಷತ್ರದೇವನಾದರೋ ಪಾಂಡವರ ರಥೋತ್ತಮನೆಂದು ನನ್ನ ಮತ.

05168010e ಜಯಂತಶ್ಚಾಮಿತೌಜಾಶ್ಚ ಸತ್ಯಜಿಚ್ಛ ಮಹಾರಥಃ||

05168011a ಮಹಾರಥಾ ಮಹಾತ್ಮಾನಃ ಸರ್ವೇ ಪಾಂಚಾಲಸತ್ತಮಾಃ|

05168011c ಯೋತ್ಸ್ಯಂತೇ ಸಮರೇ ತಾತ ಸಂರಬ್ಧಾ ಇವ ಕುಂಜರಾಃ||

ಜಯಂತ, ಅಮಿತೌಜಸ, ಮಹಾರಥಿ ಸತ್ಯಜಿತ್ ಇವರೆಲ್ಲ ಮಹಾತ್ಮ
ಪಾಂಚಾಲಸತ್ತಮರೂ ಮಹಾರಥರೇ. ಮಗೂ! ಅವರು
ಆವೇಶಗೊಂಡ ಆನೆಗಳಂತೆ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಾರೆ.

05168012a ಅಜೋ ಭೋಜಶ್ಚ ವಿಕ್ರಾಂತೌ ಪಾಂಡವೇಷು ಮಹಾರಥೌ|

05168012c ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಸಹಾಯಾರ್ಥೇ ಪರಂ ಶಕ್ತ್ಯಾ ಯತಿಷ್ಯತಃ|

05168012e ಶೀಘ್ರಾಸ್ತ್ರೌ ಚಿತ್ರಯೋದ್ಧಾರೌ ಕೃತಿನೌ ದೃಢವಿಕ್ರಮೌ||

ವಿಕ್ರಾಂತರಾದ ಅಜ ಮತ್ತು ಭೋಜರು ಪಾಂಡವರ ಮಹಾರಥರು.
ಪಾಂಡವರ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಪರಮ ಶಕ್ತಿಯನ್ನುಪಯೋಗಿಸುವವರು.
ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಶೀಘ್ರಾಸ್ತ್ರರು, ಚಿತ್ರಯೋಧಿಗಳು, ಕುಶಲರು ಮತ್ತು
ದೃಢವಿಕ್ರಮಿಗಳು.

05168013a ಕೇಕಯಾಃ ಪಂಚ ರಾಜೇಂದ್ರ ಭ್ರಾತರೋ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಾಃ|

05168013c ಸರ್ವ ಏತೇ ರಥೋದಾರಾಃ ಸರ್ವೇ ಲೋಹಿತಕಧ್ವಜಾಃ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಯುದ್ಧ ದುರ್ಮದರಾದ ಐವರು ಕೇಕಯ
ಸಹೋದರರೆಲ್ಲರೂ ರಥೋದಾರರು. ಎಲ್ಲರೂ ಕೆಂಪು ಧ್ವಜವುಳ್ಳವರು.

05168014a ಕಾಶಿಕಃ ಸುಕುಮಾರಶ್ಚ ನೀಲೋ ಯಶ್ಚಾಪರೋ ನೃಪಃ|

05168014c ಸೂರ್ಯದತ್ತಶ್ಚ ಶಂಖಶ್ಚ ಮದಿರಾಶ್ವಶ್ಚ ನಾಮತಃ||

05168015a ಸರ್ವ ಏತೇ ರಥೋದಾರಾಃ ಸರ್ವೇ ಚಾಹವಲಕ್ಷಣಾಃ|

05168015c ಸರ್ವಾಸ್ತುವಿದುಷಃ ಸರ್ವೇ ಮಹಾತ್ಮಾನೋ ಮತಾ ಮಮ||

ಕಾಶಿಕ, ಸುಕುಮಾರ, ನೀಲ, ರಾಜ ಸೂರ್ಯದತ್ತ, ಶಂಖ ಮತ್ತು
ಮದಿರಾಶ್ವ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ರಥೋದಾರರು. ಎಲ್ಲರೂ ಯುದ್ಧ
ಲಕ್ಷಣವುಳ್ಳವರು. ಎಲ್ಲರೂ ಅಸ್ತ್ರ ವಿದುಷರು. ಎಲ್ಲರೂ ಮಹಾತ್ಮರೆಂದು
ನನ್ನ ಮತ.

05168016a ವಾರ್ಧಕ್ಷೀಮಿರ್ಮಹಾರಾಜ ರಥೋ ಮಮ ಮಹಾನ್ಮತಃ|

05168016c ಚಿತ್ರಾಯುಧಶ್ಚ ನೃಪತಿರ್ಮತೋ ಮೇ ರಥಸತ್ತಮಃ|

05168016e ಸ ಹಿ ಸಂಗ್ರಾಮಶೋಭೀ ಚ ಭಕ್ತಶ್ಚಾಪಿ ಕಿರೀಟಿನಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ವಾರ್ಧಕ್ಷೀಮಿಯು ನನ್ನ ಮತದಲ್ಲಿ ಮಹಾನ್ ರಥ.
ನೃಪತೇ ! ಚಿತ್ರಾಯುಧನೂ ಕೂಡ ನನ್ನ ಪ್ರಕಾರ ರಥಸತ್ತಮ. ಇವನು
ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುವವನು. ಕಿರೀಟಿಯ ಭಕ್ತನೂ ಹೌದು.

05168017a ಚೇಕಿತಾನಃ ಸತ್ಯಧೃತಿಃ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಮಹಾರಥೌ|

05168017c ದ್ವಾವಿಮೌ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೌ ರಥೋದಾರೌ ಮತೌ ಮಮ||

ಚೇಕಿತಾನ ಮತ್ತು ಸತ್ಯಧೃತಿ ಇಬ್ಬರೂ ಪಾಂಡವರ ಮಹಾರಥರು.
ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರರೂ ರಥೋದಾರರೆಂದು ನನ್ನ ಮತ.

05168018a ವ್ಯಾಘ್ರದತ್ತಶ್ಚ ರಾಜೇಂದ್ರ ಚಂದ್ರಸೇನಶ್ಚ ಭಾರತ|

05168018c ಮತೌ ಮಮ ರಥೋದಾರೌ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಭಾರತ ! ರಾಜೇಂದ್ರ ! ವ್ಯಾಘ್ರದತ್ತ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರಸೇನ. ಇವರಿಬ್ಬರೂ
ಪಾಂಡವರ ರಥೋದಾರರು ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಮತ. ಅದರಲ್ಲಿ
ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

05168019a ಸೇನಾಬಿಂದುಶ್ಚ ರಾಜೇಂದ್ರ ಕ್ರೋಧಹಂತಾ ಚ ನಾಮತಃ|

05168019c ಯಃ ಸಮೋ ವಾಸುದೇವೇನ ಭೀಮಸೇನೇನ ಚಾಭಿಭೂಃ|

05168019e ಸ ಯೋತ್ಸ್ಯ ತೀಹ ವಿಕ್ರಮ್ಯ ಸಮರೇ ತವ ಸೈನಿಕೈಃ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಕ್ರೋಧಹಂತನೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಸೇನಾಬಿಂದುವು
ವಾಸುದೇವ ಮತ್ತು ಭೀಮಸೇನರ ಸಮನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅವನು
ವಿಕ್ರಮದಿಂದ ನಿನ್ನ ಸೈನಿಕರೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಾನೆ.

05168020a ಮಾಂ ದ್ರೋಣಂ ಚ ಕೃಪಂ ಚೈವ ಯಥಾ ಸಮ್ಯನ್ಯತೇ ಭವಾನ್|

05168020c ತಥಾ ಸ ಸಮರಶ್ಲಾಘೀ ಮಂತವ್ಯೋ ರಥಸತ್ತಮಃ||

ನನ್ನನ್ನು, ದ್ರೋಣನನ್ನು ಮತ್ತು ಕೃಪನನ್ನು ಹೇಗೆ ಸನ್ಮಾನಿಸುವೆಯೋ
ಹಾಗೆ ಆ ಸಮರಶ್ಲಾಘೀ ರಥಸತ್ತಮನನ್ನೂ ನೀನು ಮನ್ನಿಸಬೇಕು.

05168021a ಕಾಶ್ಯಃ ಪರಮಶೀಘ್ರಾಸ್ತ್ರಃ ಶ್ಲಾಘನೀಯೋ ರಥೋತ್ತಮಃ|

05168021c ರಥ ಏಕಗುಣೋ ಮಹ್ಯಂ ಮತಃ ಪರಪುರಂಜಯಃ||

ಪರಮ ಶೀಘ್ರಾಸ್ತ್ರನಾಗಿರುವ ಶ್ಲಾಘನೀಯ ಕಾಶ್ಯನು ರಥೋತ್ತಮ. ಆ
ಪರಪುರಂಜಯನು ಏಕರಥನೆಂದು ನನ್ನ ಮತ.

05168022a ಅಯಂ ಚ ಯುಧಿ ವಿಕ್ರಾಂತೋ ಮಂತವ್ಯೋಽಷ್ಟಗುಣೋ ರಥಃ|

05168022c ಸತ್ಯಜಿತ್ಸಮರಶ್ಲಾಘೀ ದ್ರುಪದಸ್ಯಾತ್ಮಜೋ ಯುವಾ||

ದ್ರುಪದನ ಮಗ ಯುವಕ ಅಮರಶ್ಲಾಘೀ ಸತ್ಯಜಿತುವು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ವಿಕ್ರಾಂತ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಪ್ರಕಾರ ಎಂಟು ರಥರಿಗೆ ಸಮ.

05168023a ಗತಃ ಸೋಽತಿರಥತ್ವಂ ಹಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೇನ ಸಮ್ಮಿತಃ|

05168023c ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಯಶಸ್ಕಾಮಃ ಪರಂ ಕರ್ಮ ಕರಿಷ್ಯತಿ||

ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ಸರಿಸಾಟಿಯಾದ ಅವನು ಅತಿರಥತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಪಾಂಡವರ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಬಯಸಿ ಪರಮ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

05168024a ಅನುರಕ್ತಶ್ಚ ಶೂರಶ್ಚ ರಥೋಽಯಮಪರೋ ಮಹಾನ್|

05168024c ಪಾಂಡ್ಯರಾಜೋ ಮಹಾವೀರ್ಯಃ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಧುರಂಧರಃ||

ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತನಾಗಿರುವ ರಥರಲ್ಲಿಯೂ ಅಪರನಾಗಿರುವ ಮಾಹಾನ್ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಮಹಾವೀರ ಮತ್ತು ಶೂರ ಧುರಂಧರ.

05168025a ದೃಢಧನ್ವಾ ಮಹೇಷ್ವಾಸಃ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ರಥೋತ್ತಮಃ|

05168025c ಶ್ರೇಣಿಮಾನ್ಕಾರವಶ್ರೇಷ್ಠ ವಸುದಾನಶ್ಚ ಪಾರ್ಥಿವಃ|

05168025e ಉಭಾವೇತಾವತಿರಥೌ ಮತೌ ಮಮ ಪರಂತಪ||

ಕೌರವಶ್ರೇಷ್ಠ! ಮಹೇಷ್ವಾಸ ದೃಢಧನ್ವಿಯು ಪಾಂಡವರ ರಥೋತ್ತಮ. ಪರಂತಪ! ಶ್ರೇಣಿಮಾನ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಥಿವ ವಸುದಾನರಿಬ್ಬರೂ ಅತಿರಥರೆಂದು ನನ್ನ ಮತ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ರಥಾಧಿರಥಸಂಖ್ಯಾನ

ಪರ್ವಣಿ ಅಷ್ಟಷಷ್ಟ್ಯ ಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ರಥಾಧಿರಥಸಂಖ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ನೂರಾರವತ್ತೆಂಟನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೬೯

ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕುಂತಿಭೋಜ, ಘಟೋತ್ಕಚ ಮತ್ತು
ಇತರರ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ ಭೀಷ್ಮನು ಶಿಖಿಂಡಿಯನ್ನು ನೋಡಿ
ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು (೧-೨೧).

05169001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05169001a ರೋಚಮಾನೋ ಮಹಾರಾಜ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಮಹಾರಥಃ|

05169001c ಯೋತ್ಸ್ಯ ತೇಽಮರವತ್ಸಂಖ್ಯೇ ಪರಸೈನ್ಯೇಷು ಭಾರತ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಮಹಾರಾಜ! ಪಾಂಡವರ
ಮಹಾರಥಿ ರೋಚಮಾನನು ರಣದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ
ಅಮರನಂತೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಾನೆ.

05169002a ಪುರುಜಿತ್ಕುಂತಿಭೋಜಶ್ಚ ಮಹೇಷ್ಟಾಸೋ ಮಹಾಬಲಃ|

05169002c ಮಾತುಲೋ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಸ ಚ ಮೇಽತಿರಥೋ ಮತಃ||

ಮಹೇಷ್ಟಾಸ, ಮಹಾಬಲಿ, ಭೀಮಸೇನನ ಸೋದರಮಾವ, ಪುರುಜಿತ್
ಕುಂತಿಭೋಜನು ಅತಿರಥನೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

05169003a ಏಷ ವೀರೋ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಃ ಕೃತೀ ಚ ನಿಪುಣಶ್ಚ ಹ|

05169003c ಚಿತ್ರಯೋಧೀ ಚ ಶಕ್ತಶ್ಚ ಮತೋ ಮೇ ರಥಪುಂಗವಃ||

ಈ ಮಹೇಷ್ವಾಸನು ವೀರ, ಅನುಭವಿ ಮತ್ತು ನಿಪುಣ, ಚಿತ್ರಯೋಧಿ,
ಶಕ್ತ ಮತ್ತು ರಥಪುಂಗವನೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

05169004a ಸ ಯೋತ್ಸ್ಯತಿ ಹಿ ವಿಕ್ರಮ್ಯ ಮಘವಾನಿವ ದಾನವೈಃ|

05169004c ಯೋಧಾಶ್ಚಾಸ್ಯ ಪರಿಖ್ಯಾತಾಃ ಸರ್ವೇ ಯುದ್ಧವಿಶಾರದಾಃ||

ಮಘವತನು ದಾನವರೊಂದಿಗೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಅವನು ವಿಕ್ರಮದಿಂದ
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಯೋಧರೆಲ್ಲರೂ ವಿಖ್ಯಾತರು ಮತ್ತು
ಯುದ್ಧ ವಿಶಾರದರು.

05169005a ಭಾಗಿನೇಯಕೃತೇ ವೀರಃ ಸ ಕರಿಷ್ಯತಿ ಸಂಗರೇ|

05169005c ಸುಮಹತ್ಕರ್ಮ ಪಾಂಡೂನಾಂ ಸ್ಥಿತಃ ಪ್ರಿಯಹಿತೇ ನೃಪಃ||

ತನ್ನ ತಂಗಿಗೆ ಒಳಿತನ್ನು ಮಾಡಲು, ಪಾಂಡವರ
ಪ್ರಿಯಹಿತನಿರತನಾಗಿರುವ ಆ ವೀರ ನೃಪನು ಸಂಗರದಲ್ಲಿ
ಮಹಾಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೆಸಗುತ್ತಾನೆ.

05169006a ಭೈಮಸೇನಿರ್ಮಹಾರಾಜ ಹೈಡಿಂಬೋ ರಾಕ್ಷಸೇಶ್ವರಃ|

05169006c ಮತೋ ಮೇ ಬಹುಮಾಯಾವೀ ರಥಯೂಥಪಯೂಥಪಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಭೀಮಸೇನನ ಮಗ ಹೈಡಿಂಬಿ ರಾಕ್ಷಸೇಶ್ವರನು
ಬಹುಮಾಯಾವಿಯೂ ಕೂಡ. ಅವನು ರಥಯೂಥಪಯೂಥಪ.

05169007a ಯೋತ್ಸ್ಯತೇ ಸಮರೇ ತಾತ ಮಾಯಾಭಿಃ ಸಮರಪ್ರಿಯಃ|

05169007c ಯೇ ಚಾಸ್ಯ ರಾಕ್ಷಸಾಃ ಶೂರಾಃ ಸಚಿವಾ ವಶವರ್ತಿನಃ||

ಮಗೂ ! ಆ ಸಮರಪ್ರಿಯನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಮಾಯೆಯಿಂದ
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ವಶವರ್ತಿ ಸಚಿವ ರಾಕ್ಷಸರೂ ಕೂಡ
ಶೂರರು.

05169008a ಏತೇ ಚಾನ್ಯೇ ಚ ಬಹವೋ ನಾನಾಜನಪದೇಶ್ವರಾಃ|

05169008c ಸಮೇತಾಃ ಪಾಂಡವಸ್ಯಾರ್ಥೇ ವಾಸುದೇವಪುರೋಗಮಾಃ||

ಇವರು ಮತ್ತು ಇತರ ನಾನಾ ಜನಪದೇಶ್ವರರು ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ
ವಾಸುದೇವನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರಿಗಾಗಿ ಸೇರಿದ್ದಾರೆ.

05169009a ಏತೇ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೋ ರಾಜನ್ಪಾಂಡವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

05169009c ರಥಾಶ್ಚಾತಿರಥಾಶ್ಚೈವ ಯೇ ಚಾಪ್ಯರ್ಥರಥಾ ಮತಾಃ||

ರಾಜನ್ ! ಇವರು ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವರ ಪ್ರಧಾನ ರಥಿಗಳು,
ಅತಿರಥಿಗಳು, ಅರ್ಥರಥಿಗಳು ಎಂದು ಎನಿಸಿಕೊಂಡವರು.

05169010a ನೇಷ್ಯಂತಿ ಸಮರೇ ಸೇನಾಂ ಭೀಮಾಂ ಯೌಧಿಷ್ಠಿರೀಂ ನೃಪ|

05169010c ಮಹೇಂದ್ರೇಣೇವ ವೀರೇಣ ಪಾಲ್ಯಮಾನಾಂ ಕಿರೀಟಿನಾ||

ನೃಪ ! ಇವರು ಮಹೇಂದ್ರನಂತಿರುವ ವೀರ ಕಿರೀಟಿಯಿಂದ
ಪಾಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಭಯಂಕರ ಸೇನೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವರು.

05169011a ತೈರಹಂ ಸಮರೇ ವೀರ ತ್ವಾಮಾಯದ್ಭಿರ್ಜಯೈಷಿಭಿಃ|

05169011c ಯೋತ್ಸ್ಯಾಮಿ ಜಯಮಾಕಾಂಕ್ಷನ್ನಥ ವಾ ನಿಧನಂ ರಣೇ||

ವೀರ ! ನಿನ್ನ ವಿರುದ್ಧ ಜಯವನ್ನು ಬಯಸಿ ಸಮರಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ

ಇವರೊಂದಿಗೆ ನಾನು ನಿನಗಾಗಿ ರಣದಲ್ಲಿ ಜಯವನ್ನು ಅಥವಾ
ಮರಣವನ್ನು ಬಯಸಿ ಹೋರಾಡುತ್ತೇನೆ.

05169012a ಪಾರ್ಥಂ ಚ ವಾಸುದೇವಂ ಚ ಚಕ್ರಗಾಂಡೀವಧಾರಿಣೌ|

05169012c ಸಂಧ್ಯಾಗತಾವಿವಾಕೇಂದ್ರೋ ಸಮೇಷ್ಟೇ ಪುರುಷೋತ್ತಮೌ||

ಚಕ್ರ-ಗಾಂಡೀವಧಾರಿಗಳಾದ ಪುರುಷೋತ್ತಮರಾದ ಪಾರ್ಥ-
ವಾಸುದೇವರನ್ನು ಸಂಧ್ಯಾಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರರನ್ನು
ಎದುರಾಗುವಂತೆ ಎದುರಿಸುತ್ತೇನೆ.

05169013a ಯೇ ಚೈವ ತೇ ರಥೋದಾರಾಃ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಸ್ಯ ಸೈನಿಕಾಃ|

05169013c ಸಹಸೈನ್ಯಾನಹಂ ತಾಂಶ್ಚ ಪ್ರತೀಯಾಂ ರಣಮೂರ್ಧನಿ||

ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ನಿನ್ನ ರಣದ ಮೂರ್ಧನಿಯಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು
ರಥೋದಾರ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತೇನೆ.

05169014a ಏತೇ ರಥಾಶ್ಚಾತಿರಥಾಶ್ಚ ತುಭ್ಯಂ

ಯಥಾಪ್ರಧಾನಂ ನೃಪ ಕೀರ್ತಿತಾ ಮಯಾ|

05169014c ತಥಾ ರಾಜನ್ನರ್ಧರಥಾಶ್ಚ ಕೇ ಚಿತ್

ತಥೈವ ತೇಷಾಮಪಿ ಕೌರವೇಂದ್ರ||

ಕೌರವೇಂದ್ರ! ನೃಪ! ಪ್ರಧಾನರಾದ ಈ ರಥ-ಅತಿರಥರ ಕುರಿತು
ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ರಾಜನ್! ಅರ್ಧ ರಥರೆನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ
ಕೆಲವರ ಕುರಿತೂ ಕೂಡ ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

05169015a ಅರ್ಜುನಂ ವಾಸುದೇವಂ ಚ ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ತತ್ರ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ|

05169015c ಸರ್ವಾನಾವಾರಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಾವದ್ಧೃಷ್ಟಾಮಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಅರ್ಜುನ, ವಾಸುದೇವ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿರುವ ಅನ್ಯ
ಪಾರ್ಥಿವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ತಡೆದು ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ.

05169016a ಪಾಂಚಾಲ್ಯಂ ತು ಮಹಾಬಾಹೋ ನಾಹಂ ಹನ್ಯಾಂ ಶಿಖಿಂಡಿನಂ|

05169016c ಉದ್ಯತೇಷುಮಭಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಪ್ರತಿಯುಧ್ಯಂತಮಾಹವೇ||

ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಆದರೆ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ನನ್ನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ
ಬರುವ ಪಾಂಚಾಲ್ಯ ಶಿಖಿಂಡಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ನಾನು ಅವನನ್ನು
ಕೊಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ.

05169017a ಲೋಕಸ್ತದ್ವೇದ ಯದಹಂ ಪಿತುಃ ಪ್ರಿಯಚಿಕೀರ್ಷಯಾ|

05169017c ಪ್ರಾಪ್ತಂ ರಾಜ್ಯಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇ ಧೃತವ್ರತಃ||

ತಂದೆಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಲೋಸುಗ ಹೇಗೆ ನಾನು
ರಾಜ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೆ ದಲ್ಲಿ ಧೃತವ್ರತನಾದೆ
ಎಂದು ಲೋಕಕ್ಕೆ ತಿಳಿದಿದೆ.

05169018a ಚಿತ್ರಾಂಗದಂ ಕೌರವಾಣಾಮಹಂ ರಾಜ್ಯೇಽಭ್ಯಷೇಚಯಂ|

05169018c ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯಂ ಚ ಶಿಶುಂ ಯೌವರಾಜ್ಯೇಽಭ್ಯಷೇಚಯಂ||

ಚಿತ್ರಾಂಗದನನ್ನು ಕೌರವರ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅಭಿಷೇಕಿಸಿ, ಬಾಲಕ
ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನನ್ನು ಯುವರಾಜನಾಗಿ ಅಭಿಷೇಕಿಸಿದೆನು.

05169019a ದೇವವ್ರತತ್ವಂ ವಿಖ್ಯಾಪ್ಯ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಸರ್ವರಾಜಸು|

05169019c ನೈವ ಹನ್ಯಾಂ ಸ್ತ್ರಿಯಂ ಜಾತು ನ ಸ್ತ್ರೀಪೂರ್ವಂ ಕಥಂ ಚನ||

ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ರಾಜರುಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ದೇವವ್ರತತ್ವವನ್ನು ಪಸರಿಸಿ
ನಾನು ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಅಥವಾ ಹಿಂದೆ ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿದ್ದನೆಂದು
ತಿಳಿದಿರುವವನನ್ನು ಎಂದೂ ಕೊಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ.

05169020a ಸ ಹಿ ಸ್ತ್ರೀಪೂರ್ವಕೋ ರಾಜಂ ಶಿಖಿಂಡೀ ಯದಿ ತೇ ಶ್ರುತಃ|

05169020c ಕನ್ಯಾ ಭೂತ್ವಾ ಪುಮಾಂ ಜಾತೋ ನ ಯೋತ್ಸ್ಯೇ ತೇನ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ರಾಜನ್! ಶಿಖಿಂಡಿಯು ಮೊದಲು ಹೆಣ್ಣಾಗಿದ್ದ ಎಂದು ನೀನು
ಕೇಳಿರಬಹುದು. ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ನಂತರ ಗಂಡಾದ ಅವನೊಡನೆ
ನಾನು ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

05169021a ಸರ್ವಾಂಸ್ತ್ವನ್ಯಾನ್ ಹನಿಷ್ಯಾಮಿ ಪಾರ್ಥಿವಾನ್ಭರತರ್ಷಭ|

05169021c ಯಾನ್ಸಮೇಷ್ಯಾಮಿ ಸಮರೇ ನ ತು ಕುಂತೀಸುತಾನ್ಕೃಪ||

ಭರತರ್ಷಭ! ನೃಪ! ಕುಂತೀಸುತರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಮರದಲ್ಲಿ
ಎದುರಾಗುವ ಅನ್ಯ ಎಲ್ಲ ಪಾರ್ಥಿವರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ರಥಾಧಿರಥಸಂಖ್ಯಾನ

ಪರ್ವಣಿ ಏಕೋನಸಪ್ತತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ರಥಾಧಿರಥಸಂಖ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ನೂರಾರವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ರಥಾಧಿರಥಸಂಖ್ಯಾನ
ಪರ್ವಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ರಥಾಧಿರಥಸಂಖ್ಯಾನ ಪರ್ವವು.

ಇದೂವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೪/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-
೫೯/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೮೩೨/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-
೨೨೦೧೯/೨೩೨೮೪

ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ

ಪರ್ವ

೧೭೦

ಭೀಷ್ಮನು ಸ್ವಯಂವರದಿಂದ ಕಾಶಿಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದುದು

ಶಿಖಂಡಿಯನ್ನು ನೀನು ಏಕೆ ಕೊಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ದುರ್ಯೋಧನನು ಕೇಳಲು, ಭೀಷ್ಮನು ಎಲ್ಲ ನೃಪರ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದುದು (೧-೩). ತಮ್ಮ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನಿಗೆ ವಿವಾಹಮಾಡಲು ಬಯಸಿ ಭೀಷ್ಮನು ಕಾಶೀರಾಜಕುಮಾರಿಯರ ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಂಬೆ, ಅಂಬಿಕೆ, ಅಂಬಾಲಿಕೆಯರನ್ನು ರಥದ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಎದುರಿಸಿದ ರಾಜರನ್ನೆಲ್ಲ ಏಕರಥನಾಗಿ ಸೋಲಿಸಿ ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ ಮರಳಿದುದು (೪-೨೨),

05170001 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

05170001a ಕಿಮರ್ಥಂ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ನ ಹನ್ಯಾಸ್ವಂ ಶಿಖಂಡಿನಂ|

05170001c ಉದ್ಯತೇಷುಮಥೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಮರೇಷ್ಟ್ವಾತತಾಯಿನಂ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಸಮರದಲ್ಲಿ
ಬಾಣಗಳನ್ನು ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಬರುವ ಶಿಖಿಂಡಿಯನ್ನು
ನೋಡಿಯೂ ಅವನನ್ನು ನೀನು ಕೊಲ್ಲದೇ ಇರಲು ಕಾರಣವೇನು?

05170002a ಪೂರ್ವಮುಕ್ತ್ವಾ ಮಹಾಬಾಹೋ ಪಾಂಡವಾನ್ಸಹ ಸೋಮಕೈಃ|

05170002c ವಧಿಷ್ಯಾಮೀತಿ ಗಾಂಗೇಯ ತನ್ಮೈ ಬ್ರೂಹಿ ಪಿತಾಮಹ||

ಮಹಾಬಾಹೋ! ಮೊದಲು ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದೆ - ಸೋಮಕರೊಂದಿಗೆ
ಪಾಂಡವರನ್ನು ವಧಿಸುತ್ತೇನೆಂದು. ಗಾಂಗೇಯ! ಪಿತಾಮಹ! ಅದನ್ನು
ನನಗೆ ಹೇಳು.”

05170003 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05170003a ಶೃಣು ದುರ್ಯೋಧನ ಕಥಾಂ ಸಹೈಭಿರ್ವಸುಧಾಧಿಪೈಃ|

05170003c ಯದರ್ಥಂ ಯುಧಿ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ನಾಹಂ ಹನ್ಯಾಂ ಶಿಖಿಂಡಿನಂ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ದುರ್ಯೋಧನ! ಏಕೆ ನಾನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಎದುರಾದ ಶಿಖಿಂಡಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದನ್ನು
ವಸುಧಾಧಿಪರೊಂದಿಗೆ ಕೇಳು.

05170004a ಮಹಾರಾಜೋ ಮಮ ಪಿತಾ ಶಂತನುರ್ಭರತರ್ಷಭಃ|

05170004c ದಿಷ್ಟಾಂತಂ ಪ್ರಾಪ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸಮಯೇ ಪುರುಷರ್ಷಭ||

ಪುರುಷರ್ಷಭ! ನನ್ನ ತಂದೆ ಭರತರ್ಷಭ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಮಹಾರಾಜಾ

ಶಂತನುವು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದೈವನಿಶ್ಚಿತ ಅಂತ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿದನು.

05170005a ತತೋಽಹಂ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಪರಿಪಾಲಯನ್|

05170005c ಚಿತ್ರಾಂಗದಂ ಭ್ರಾತರಂ ವೈ ಮಹಾರಾಜ್ಯೇಽಭ್ಯಷೇಚಯಂ||

ಆಗ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ನಾನು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸಿ ತಮ್ಮ
ಚಿತ್ರಾಂಗದನನ್ನು ಮಹಾರಾಜನನ್ನಾಗಿ ಅಭಿಷೇಕಿಸಿದೆನು.

05170006a ತಸ್ಮಿಂಶ್ಚ ನಿಧನಂ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಸತ್ಯವತ್ಯಾ ಮತೇ ಸ್ಥಿತಃ|

05170006c ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯಂ ರಾಜಾನಮಭ್ಯಷಿಂಚಂ ಯಥಾವಿಧಿ||

ಅವನು ನಿಧನವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಸತ್ಯವತಿಯ ಸಲಹೆಯಂತೆ
ನಡೆದುಕೊಂಡು ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನನ್ನು ರಾಜನನ್ನಾಗಿ
ಅಭಿಷೇಕಿಸಲಾಯಿತು.

05170007a ಮಯಾಭಿಷಿಕ್ತೋ ರಾಜೇಂದ್ರ ಯವೀಯಾನಪಿ ಧರ್ಮತಃ|

05170007c ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯೋ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಮಾಮೇವ ಸಮುದೈಕ್ಷತ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಇನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕವನಾಗಿದ್ದರೂ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನನ್ನು
ಧರ್ಮತಃ ನಾನು ಅಭಿಷೇಕಿಸಿದೆನು. ಆ ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾದರೋ
ಸಲಹೆಗಳಿಗೆ ನನ್ನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು.

05170008a ತಸ್ಯ ದಾರಕ್ರಿಯಾಂ ತಾತ ಚಿಕೀರ್ಷುರಹಮಪ್ಯುತ|

05170008c ಅನುರೂಪಾದಿವ ಕುಲಾದಿತಿ ಚಿಂತ್ಯ ಮನೋ ದಧೇ||

ಮಗೂ! ಅವನಿಗೆ ವಿವಾಹ ಮಾಡಲು ಬಯಸಿ ನಾನು

ಅನುರೂಪವಾದ ಕುಲವ್ಯಾವುದೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ
ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದೆನು.

05170009a ತಥಾಶ್ರೌಷಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ತಿಸ್ರಃ ಕನ್ಯಾಃ ಸ್ವಯಂವರೇ|

05170009c ರೂಪೇಣಾಪ್ರತಿಮಾಃ ಸರ್ವಾಃ ಕಾಶಿರಾಜಸುತಾಸ್ತದಾ|

05170009e ಅಂಬಾ ಚೈವಾಂಬಿಕಾ ಚೈವ ತಥೈವಾಂಬಾಲಿಕಾಪರಾ|

ಆಗ ಮಹಾಬಾಹೋ! ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಪ್ರತಿಮರಾದ, ಎಲ್ಲ ಮೂವರು
ಕಾಶೀರಾಜ ಸುತೆ ಕನ್ಯೆಯರ - ಅಂಬಾ, ಅಂಬಿಕಾ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು
ಅಂಬಾಲಿಕಾ - ಸ್ವಯಂವರವೆಂದು ಕೇಳಿದೆನು.

05170010a ರಾಜಾನಶ್ಚ ಸಮಾಹೂತಾಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಭರತರ್ಷಭ|

05170010c ಅಂಬಾ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಭವತ್ತಾಸಾಮಂಬಿಕಾ ತ್ವಥ ಮಧ್ಯಮಾ|

05170010e ಅಂಬಾಲಿಕಾ ಚ ರಾಜೇಂದ್ರ ರಾಜಕನ್ಯಾ ಯವೀಯಸೀ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಪೃಥ್ವಿಯ ಎಲ್ಲ ರಾಜರನ್ನೂ ಆಹ್ವಾನಿಸಲಾಗಿತ್ತು.
ಹಿರಿಯವಳು ಅಂಬಾ. ಅಂಬಿಕೆಯು ಮಧ್ಯದವಳು. ರಾಜೇಂದ್ರ!
ರಾಜಕನ್ಯೆ ಅಂಬಾಲಿಕೆಯು ಕಿರಿಯವಳು.

05170011a ಸೋಽಹಮೇಕರಥೇನೈವ ಗತಃ ಕಾಶಿಪತೇಃ ಪುರೀಂ|

05170011c ಅಪಶ್ಯಂ ತಾ ಮಹಾಬಾಹೋ ತಿಸ್ರಃ ಕನ್ಯಾಃ ಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ|

05170011e ರಾಜ್ಞಾಶ್ಚೈವ ಸಮಾವೃತ್ತಾನ್ಪಾರ್ಥಿವಾನ್ಪೃಥಿವೀಪತೇ||

ಆಗ ನಾನು ಒಬ್ಬನೇ ರಥದಲ್ಲಿ ಕಾಶೀಪತಿಯ ಪುರಿಗೆ ಹೋದೆನು.
ಮಹಾಬಾಹೋ! ಪೃಥಿವೀಪತೇ! ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವಲಂಕೃತರಾದ ಮೂವರು

ಕನೈಯರನ್ನೂ, ಸುತ್ತುವರೆದಿದ್ದ ಪಾರ್ಥಿವ ರಾಜರನ್ನೂ ನೋಡಿದೆನು.

05170012a ತತೋಽಹಂ ತಾನ್ಮುಪಾನ್ಸರ್ವಾನಾಹೂಯ ಸಮರೇ ಸ್ಥಿತಾನ್|

05170012c ರಥಮಾರೋಪಯಾಂ ಚಕ್ರೇ ಕನ್ಯಾಸ್ತಾ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಆಗ ನಾನು ನಿಂತ ಆ ನೃಪರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಮರಕ್ಕೆ
ಆಹ್ವಾನಿಸಿ, ಆ ಕನೈಯರನ್ನು ರಥದ ಮೇಲೇರಿಸಿಕೊಂಡೆನು.

05170013a ವೀರ್ಯಶುಲ್ಕಾಶ್ಚ ತಾ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಸಮಾರೋಪ್ಯ ರಥಂ ತದಾ|

05170013c ಅವೋಚಂ ಪಾರ್ಥಿವಾನ್ಸರ್ವಾನಹಂ ತತ್ರ ಸಮಾಗತಾನ್|

05170013e ಭೀಷ್ಮಃ ಶಾಂತನವಃ ಕನ್ಯಾ ಹರತೀತಿ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಅವರನ್ನು ವೀರ್ಯಶುಲ್ಕವೆಂದು ತಿಳಿದು ರಥದ ಮೇಲೇರಿಸಿಕೊಂಡು
ಅಲ್ಲಿ ಸಮಾಗತರಾಗಿದ್ದ ಸರ್ವ ಪಾರ್ಥಿವರಿಗೆ ಕೂಗಿ “ಭೀಷ್ಮ
ಶಾಂತನವನು ಕನೈಯರನ್ನು ಅಪಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ” ಎಂದು ಪುನಃ ಪುನಃ
ಹೇಳಿದೆನು.

05170014a ತೇ ಯತಧ್ವಂ ಪರಂ ಶಕ್ತ್ಯಾ ಸರ್ವೇ ಮೋಕ್ಷಾಯ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ|

05170014c ಪ್ರಸಹ್ಯ ಹಿ ನಯಾಮ್ಯೇಷ ಮಿಷತಾಂ ವೋ ನರಾಧಿಪಾಃ||

“ಸರ್ವ ಪಾರ್ಥಿವರೇ! ಪರಮ ಶಕ್ತಿಯನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ಇವರನ್ನು ನೀವು
ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ! ನರಾಧಿಪರೇ! ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೇ ನಾನು ಇವರನ್ನು
ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ!”

05170015a ತತಸ್ತೇ ಪೃಥಿವೀಪಾಲಾಃ ಸಮುತ್ಪೇತುರುದಾಯುಧಾಃ|

05170015c ಯೋಗೋ ಯೋಗ ಇತಿ ಕೃದ್ಧಾಃ ಸಾರಥೀಂಶ್ಚಪೃಚೋದಯನ್||

ಆಗ ಪೃಥಿವೀಪಾಲರು ಕೃದ್ಧರಾಗಿ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದೆತ್ತಿ
“ರಥಗಳನ್ನು ಹೂಡಿ! ಹೂಡಿ!” ಎಂದು ಸಾರಥಿಗಳನ್ನು
ಪ್ರಚೋದಿಸಿದರು.

05170016a ತೇ ರಥೈರ್ಮೇಘಸಂಕಾಶೈರ್ಗಜೈಶ್ಚ ಗಜಯೋಧಿನಃ|

05170016c ಪೃಷ್ಠೈಶ್ಚಾಶ್ವೈರ್ಮಹೀಪಾಲಾಃ ಸಮುತ್ಪೇತುರುದಾಯುಧಾಃ||

ಮೇಘಗಳಂತೆ ಗರ್ಜಿಸುವ ರಥಗಳ ಮೇಲೆ, ಗಜಗಳ ಮೇಲೆ
ಗಜಯೋಧರು, ಇತರ ಮಹೀಪಾಲರು ರಥಗಳ ಮೇಲೆ
ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

05170017a ತತಸ್ತೇ ಮಾಂ ಮಹೀಪಾಲಾಃ ಸರ್ವ ಏವ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

05170017c ರಥವ್ರಾತೇನ ಮಹತಾ ಸರ್ವತಃ ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಆಗ ಆ ಮಹೀಪಾಲರೆಲ್ಲರೂ ರಥಗಳ ಮಹಾ
ಸಮೂಹದೊಂದಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಸುತ್ತವರೆದರು.

05170018a ತಾನಹಂ ಶರವರ್ಷೇಣ ಮಹತಾ ಪ್ರತ್ಯವಾರಯಂ|

05170018c ಸರ್ವಾನ್ಘ್ರಪಾಂಶ್ಚಾಪ್ಯಜಯಂ ದೇವರಾಡಿವ ದಾನವಾನ್||

ನಾನು ಮಹಾ ಶರವರ್ಷದಿಂದ, ದೇವರಾಜನು ದಾನವರನ್ನು ಹೇಗೋ
ಹಾಗೆ ಆ ಎಲ್ಲ ನೃಪರನ್ನೂ ಸೋಲಿಸಿ ತಡೆದೆನು.

05170019a ತೇಷಾಮಾಪತತಾಂ ಚಿತ್ರಾನ್ಧ್ರಜಾನ್ ಹೇಮಪರಿಷ್ಕೃತಾನ್|

05170019c ಏಕೈಕೇನ ಹಿ ಬಾಣೇನ ಭೂಮೌ ಪಾತಿತವಾನಹಂ||

ಒಂದೊಂದೇ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವರ ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ಬಂಗಾರದಿಂದ ಪರಿಷ್ಕೃತಗೊಂಡಿದ್ದ ಧ್ವಜಗಳನ್ನು ನಾನು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳಿಸಿದೆನು.

05170020a ಹಯಾಂಶ್ಚೈಷಾಂ ಗಜಾಂಶ್ಚೈವ ಸಾರಥೀಂಶ್ಚಾಪ್ಯಹಂ ರಣೇ|

05170020c ಅಪಾತಯಂ ಶರೈರ್ದೀಪೈಃ ಪ್ರಹಸನ್ಪುರುಷರ್ಷಭ||

ಪುರುಷರ್ಷಭ! ರಣದಲ್ಲಿ ನಗುತ್ತಾ ಉರಿಯುವ ಶರಗಳಿಂದ ಅವರ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು, ಆನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಾರಥಿಗಳನ್ನೂ ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿದೆನು.

05170021a ತೇ ನಿವೃತ್ತಾಶ್ಚ ಭಗ್ನಾಶ್ಚ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಲ್ಲಾಘವಂ ಮಮ|

05170021c ಅಥಾಹಂ ಹಾಸ್ತಿನಪುರಮಾಯಾಂ ಜಿತ್ವಾ ಮಹೀಕ್ಷಿತಃ||

ನನ್ನ ಲಾಘವವನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರು ಭಗ್ನರಾಗಿ ನಿವೃತ್ತರಾದರು. ಮಹೀಕ್ಷಿತರನ್ನು ಗೆದ್ದು ನಾನು ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದೆನು.

05170022a ಅತೋಽಹಂ ತಾಶ್ಚ ಕನ್ಯಾ ವೈ ಭ್ರಾತುರರ್ಥಾಯ ಭಾರತ|

05170022c ತಚ್ಚ ಕರ್ಮ ಮಹಾಬಾಹೋ ಸತ್ಯವತ್ಸೈ ನೃವೇದಯಂ||

ಭಾರತ! ಮಹಾಬಾಹೋ! ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ಸತ್ಯವತಿಗೆ ತಮ್ಮನಿಗಾಗಿ ತಂದ ಆ ಕನ್ಯೆಯರ ಮತ್ತು ನಡೆದ ಕಾರ್ಯಗಳ ಕುರಿತು ನಿವೇದಿಸಿದೆನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗೇ ಪರ್ವಣಿ ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ

ಪರ್ವಣಿ ಕನ್ಯಾಹರಣೇ ಸಪ್ತತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕನ್ಯಾಹರಣದಲ್ಲಿ ನೂರಾವಪ್ಪತ್ತನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೭೧

ಅಂಬೆಯು ಶಾಲ್ವನ ಬಳಿ ಹೋಗಲು

ಭೀಷ್ಮನಲ್ಲಿ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದುದು

ರಾಜಕುಮಾರಿಯರೊಡನೆ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನ ವಿವಾಹವನ್ನು

ಏರ್ಪಡಿಸುವಾಗ, ಹಿರಿಯ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಅಂಬೆಯು ತಾನು

ಶಾಲ್ವಪತಿಯನ್ನು ಮನಸಾರೆ ವರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಬಳಿ ಹೋಗಲು

ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದುದು (೧-೯).

05171001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05171001a ತತೋಽಹಂ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಾತರಂ ವೀರಮಾತರಂ|

05171001c ಅಭಿಗಮ್ಯೋಪಸಂಗೃಹ್ಯ ದಾಶೇಯೀಮಿದಮಬ್ರುವಂ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಆಗ ನಾನು ತಾಯಿ, ವೀರರ

ತಾಯಿ, ದಾಶೇಯಿಯ ಬಳಿಹೋಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೇಳಿದೆನು:

05171002a ಇಮಾಃ ಕಾಶಿಪತೇಃ ಕನ್ಯಾ ಮಯಾ ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ಪಾರ್ಥಿವಾನ್|

05171002c ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯಸ್ಯ ಕೃತೇ ವೀರ್ಯಶುಲ್ಕಾ ಉಪಾರ್ಜಿತಾಃ||

“ಪಾರ್ಥಿವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ವೀರ್ಯ ಶುಲ್ಕವಾಗಿ ಈ ಕಾಶೀಪತಿಯ ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನಿಗೆಂದು ಗಳಿಸಿದ್ದೇನೆ.”

05171003a ತತೋ ಮೂರ್ಧನ್ಯುಪಾಘ್ರಾಯ ಪರ್ಯಶ್ರುನಯನಾ ನೃಪ|

05171003c ಆಹ ಸತ್ಯವತೀ ಹೃಷ್ಟಾ ದಿಷ್ಟಾ ಪುತ್ರ ಜಿತಂ ತ್ವಯಾ||

ನೃಪ! ಆಗ ನೆತ್ತಿಯನ್ನು ಆಘ್ರಾಣಿಸಿ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ತುಂಬಿಸಿಕೊಂಡು ಸತ್ಯವತಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಪುತ್ರ! ನೀನು ಗೆದ್ದು ಬಂದುದು ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು. ಹರ್ಷವಾಯಿತು.”

05171004a ಸತ್ಯವತ್ಯಾಸ್ವ ನುಮತೇ ವಿವಾಹೇ ಸಮುಪಸ್ಥಿತೇ|

05171004c ಉವಾಚ ವಾಕ್ಯಂ ಸವೀಡಾ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ಕಾಶೀಪತೇಃ ಸುತಾ||

ಸತ್ಯವತಿಯ ಅನುಮತಿಯಂತೆ ವಿವಾಹವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಆಗ ಕಾಶೀಪತಿಯ ಹಿರಿಯ ಮಗಳು ನಾಚಿಕೊಂಡು ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದಳು:

05171005a ಭೀಷ್ಮ ತ್ವಮಸಿ ಧರ್ಮಜ್ಞಾಃ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದಃ|

05171005c ಶ್ರುತ್ವಾ ಚ ಧರ್ಮ್ಯಂ ವಚನಂ ಮಹ್ಯಂ ಕರ್ತುಮಿಹಾರ್ಹಸಿ||

“ಭೀಷ್ಮ! ನೀನು ಧರ್ಮಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೀಯೆ.

ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ನನ್ನ ಈ ಧರ್ಮದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಗತ್ಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

05171006a ಮಯಾ ಶಾಲ್ವಪತಿಃ ಪೂರ್ವಂ ಮನಸಾಭಿವೃತೋ ವರಃ|

05171006c ತೇನ ಚಾಸ್ಮಿ ವೃತಾ ಪೂರ್ವಂ ರಹಸ್ಯವಿದಿತೇ ಪಿತುಃ||

ಹಿಂದೆಯೇ ನಾನು ಶಾಲ್ವಪತಿಯನ್ನು ಮನಸಾರೆ ವರನೆಂದು
ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಅವನೂ ಕೂಡ ನನ್ನನ್ನು ಹಿಂದೆ ವರಿಸಿದ್ದನು. ಆದರೆ
ಇದು ತಂದೆಗೆ ತಿಳಿಯದೇ ರಹಸ್ಯವಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು.

05171007a ಕಥಂ ಮಾಮನ್ಯಕಾಮಾಂ ತ್ವಂ ರಾಜಂ ಶಾಸ್ತ್ರಮಧೀತ್ಯ ವೈ|

05171007c ವಾಸಯೇಥಾ ಗೃಹೇ ಭೀಷ್ಮ ಕೌರವಃ ಸನ್ವಿಶೇಷತಃ||

ಭೀಷ್ಮ ! ರಾಜನ್ ! ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ ನೀನು ಹೇಗೆ ತಾನೇ
ಇನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನು ಬಯಸುವವಳನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೌರವರ
ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ವಾಸಿಸಲು ಬಿಡಬಲ್ಲೆ?

05171008a ಏತದ್ಬುದ್ಧ್ಯಾ ವಿನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಮನಸಾ ಭರತರ್ಷಭ|

05171008c ಯತ್ಕ್ಷಮಂ ತೇ ಮಹಾಬಾಹೋ ತದಿಹಾರಬ್ಧುಮರ್ಹಸಿ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು ಯೋಚಿಸಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ
ಮಾಡಬೇಕಾದುದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

05171009a ಸ ಮಾಂ ಪ್ರತೀಕ್ಷತೇ ವ್ಯಕ್ತಂ ಶಾಲ್ವರಾಜೋ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

05171009c ಕೃಪಾಂ ಕುರು ಮಹಾಬಾಹೋ ಮಯಿ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರ|

05171009e ತ್ವಂ ಹಿ ಸತ್ಯವ್ರತೋ ವೀರ ಪೃಥಿವ್ಯಾಮಿತಿ ನಃ ಶ್ರುತಂ||

ವಿಶಾಂಪತೇ ! ಶಾಲ್ವರಾಜನು ನನಗೆ ನಿಶ್ಚಿತನಾದವನೆಂದು
ತೋರುತ್ತದೆ. ಹೋಗಲು ಬಿಡು ! ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಧರ್ಮಭೃತರಲ್ಲಿ

ಶ್ರೇಷ್ಠ! ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೃಪೆ ಮಾಡು. ನೀನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯೇ
ಸತ್ಯಪ್ರತನೂ ವೀರನೂ ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ
ಪರ್ವಣಿ ಅಂಬಾವಾಕ್ಯೇ ಏಕಸಪ್ತತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಂಬಾವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ
ನೂರಾಏಪ್ಪತ್ತತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೭೨

ಶಾಲ್ವನು ಅಂಬೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದುದು

ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ಅಂಬೆಯು ಶಾಲ್ವನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲು, ಅವನು
ಅವಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದುದು (೧-೨೩).

05172001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05172001a ತತೋಽಹಂ ಸಮನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ಕಾಲೀಂ ಸತ್ಯವತೀಂ ತದಾ|

05172001c ಮಂತ್ರಿಣಶ್ಚ ದ್ವಿಜಾಂಶ್ಚೈವ ತಥೈವ ಚ ಪುರೋಹಿತಾನ್|

05172001e ಸಮನುಜ್ಞಾಸಿಷಂ ಕನ್ಯಾಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಮಂಬಾಂ ನರಾಧಿಪ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ನರಾಧಿಪ! ಆಗ ನಾನು ಕಾಲೀ ಸತ್ಯವತಿಯ,
ಹಾಗೆಯೇ ಮಂತ್ರಿಗಳು, ದ್ವಿಜರು ಮತ್ತು ಪುರೋಹಿತರ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು

ಪಡೆದು ಆ ಹಿರಿಯ ಕನ್ಯೆ ಅಂಬೆಗೆ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನಿತ್ತೆನು³⁵.

05172002a ಅನುಜ್ಞಾತಾ ಯಯೌ ಸಾ ತು ಕನ್ಯಾ ಶಾಲ್ವಪತೇಃ ಪುರಂ|

05172002c ವೃದ್ಧೈರ್ದ್ವಿಜಾತಿಭಿರ್ಗುಪ್ತಾ ಧಾತ್ರಾ ಚಾನುಗತಾ ತದಾ|

05172002e ಅತೀತ್ಯ ಚ ತಮಧ್ವಾನಮಾಸಸಾದ ನರಾಧಿಪಂ||

ನನ್ನಿಂದ ಅನುಜ್ಞಾತಳಾಗಿ ಆ ಕನ್ಯೆಯು ಶಾಲ್ವಪತಿಯ ಪುರಕ್ಕೆ ಹೋದಳು. ಹೋಗುವಾಗ ಅವಳು ವೃದ್ಧ ದ್ವಿಜರಿಂದ ರಕ್ಷಿತಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳನ್ನು ಓರ್ವ ದಾಸಿಯೂ ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋಗಿದ್ದಳು. ಆ ದೂರವನ್ನು ಪ್ರಯಾಣಿಸಿ ನರಾಧಿಪನನ್ನು ತಲುಪಿದಳು.

05172003a ಸಾ ತಮಾಸಾದ್ಯ ರಾಜಾನಂ ಶಾಲ್ವಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್|

05172003c ಆಗತಾಹಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ತ್ವಾಮುದ್ದಿಶ್ಯ ಮಹಾದ್ಯುತೇ||

ರಾಜ ಶಾಲ್ವನ ಬಳಿಹೋಗಿ ಅವಳು ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದಳು:
“ಮಹಾಬಾಹೋ! ಮಹಾದ್ಯುತೇ! ನಿನ್ನನ್ನು ಬಯಸಿ ನಾನು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.”

05172004a ತಾಮಬ್ರವೀಚ್ಚಾ ಲ್ವಪತಿಃ ಸ್ಮ ಯನ್ನಿವ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

05172004c ತ್ವಯಾನ್ಯಪೂರ್ವಯಾ ನಾಹಂ ಭಾರ್ಯಾರ್ಥಿ ವರವರ್ಣಿನಿ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಶಾಲ್ವಪತಿಯು ಮುಗುಳ್ಳಗುತ್ತಾ ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

³⁵ ಈ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಬಾಹ್ಯೀಕನು ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು ಮುಂದೆ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದ ಅಧ್ಯಾಯ ೪೪ರಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ.

“ವರವರ್ಣಿನೀ! ಈ ಮೊದಲು ಬೇರೆಯವನಳಾಗಿದ್ದವಳನ್ನು ನನ್ನ
ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ.

05172005a ಗಚ್ಚ ಭದ್ರೇ ಪುನಸ್ತತ್ರ ಸಕಾಶಂ ಭಾರತಸ್ಯ ವೈ|

05172005c ನಾಹಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಭೀಷ್ಮೇಣ ಗೃಹೀತಾಂ ತ್ವಾಂ ಪ್ರಸಹ್ಯ ವೈ||

ಭದ್ರೇ! ಪುನಃ ಆ ಭಾರತನ ಬಳಿ ಹೋಗು. ಭೀಷ್ಮನು ಬಲಾತ್ಕರಿಸಿ
ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದವಳನ್ನು ನಾನು ಇಚ್ಛಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

05172006a ತ್ವಂ ಹಿ ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ಭೀಷ್ಮೇಣ ನೀತಾ ಪ್ರೀತಿಮತೀ ತದಾ|

05172006c ಪರಾಮೃಶ್ಯ ಮಹಾಯುದ್ಧೇ ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ಪೃಥಿವೀಪತೀನ್|

05172006e ನಾಹಂ ತ್ವಯ್ಯನ್ಯಪೂರ್ವಾಯಾಂ ಭಾರ್ಯಾರ್ಥೀ ವರವರ್ಣಿನಿ||

ಮಹಾಯುದ್ಧಲ್ಲಿ ಪೃಥಿವೀಪತಿಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು
ಹೋಗುವಾಗ ನೀನು ಸಂತೋಷದಿಂದಲೇ ಅವನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ
ಹೋಗಿದ್ದೆ. ವರವರ್ಣಿನೀ! ಈ ಮೊದಲು

ಇನ್ನೊಬ್ಬನದ್ದಾಗಿರುವವಳನ್ನು ನಾನು ಪತ್ನಿಯನ್ನಾಗಿ ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ.

05172007a ಕಥಮಸ್ಮದ್ವಿಧೋ ರಾಜಾ ಪರಪೂರ್ವಾಂ ಪ್ರವೇಶಯೇತ್|

05172007c ನಾರೀಂ ವಿದಿತವಿಜ್ಞಾನಃ ಪರೇಷಾಂ ಧರ್ಮಮಾದಿಶನ್|

05172007e ಯಥೇಷ್ಟಂ ಗಮ್ಯತಾಂ ಭದ್ರೇ ಮಾ ತೇ ಕಾಲೋಽತ್ಯಗಾದಯಂ||

ನನ್ನಂತಹ ವಿಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ತಿಳಿದವನು ಮತ್ತು ಇತರರಿಗೆ ಧರ್ಮದ
ಆದೇಶವನ್ನು ನೀಡುವವನು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಅರಮನೆಯನ್ನು
ಪ್ರವೇಶಿಸಿದವಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿಯಾನು? ಭದ್ರೇ! ಕಾಲವನ್ನು

ವ್ಯರ್ಥ ಮಾಡಬೇಡ. ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು.”

05172008a ಅಂಬಾ ತಮಬ್ರವೀದ್ರಾಜನ್ನನಂಗಶರಪೀಡಿತಾ|

05172008c ಮೈವಂ ವದ ಮಹೀಪಾಲ ನೈತದೇವಂ ಕಥಂ ಚನ||

ರಾಜನ್! ಅನಂಗಶರಪೀಡಿತಳಾದ ಅಂಬೆಯು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು:
“ಮಹೀಪಾಲ! ಹೀಗೆ ಹೇಳಬೇಡ! ಹಾಗೇನೂ ನಡೆದಿಲ್ಲ.

05172009a ನಾಸ್ಮಿ ಪ್ರೀತಿಮತೀ ನೀತಾ ಭೀಷ್ಮೇಣಾಮಿತ್ರಕರ್ಶನ|

05172009c ಬಲಾನ್ನೀತಾಸ್ಮಿ ರುದತೀ ವಿದ್ರಾವ್ಯ ಪೃಥಿವೀಪತೀನೋ||

ಅಮಿತ್ರಕರ್ಶನ! ಭೀಷ್ಮನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಾಗ ನಾನು
ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಪೃಥಿವೀಪತಿಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು
ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿರುವಾಗ ನಾನು ಅಳುತ್ತಿದ್ದೆ.

05172010a ಭಜಸ್ವ ಮಾಂ ಶಾಲ್ವಪತೇ ಭಕ್ತಾಂ ಬಾಲಾಮನಾಗಸಂ|

05172010c ಭಕ್ತಾನಾಂ ಹಿ ಪರಿತ್ಯಾಗೋ ನ ಧರ್ಮೇಷು ಪ್ರಶಸ್ಯತೇ||

ಶಾಲ್ವಪತೇ! ನನ್ನನ್ನು - ಈ ಬಾಲೆ, ಭಕ್ತೆ, ಅನಾಗಸಳನ್ನು - ಪ್ರೀತಿಸು!
ಭಕ್ತರನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸುವುದನ್ನು ಧರ್ಮವೆಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ.

05172011a ಸಾಹಮಾಮಂತ್ರೈ ಗಾಂಗೇಯಂ ಸಮರೇಷ್ಟನಿವರ್ತಿನಂ|

05172011c ಅನುಜ್ಞಾತಾ ಚ ತೇನೈವ ತವೈವ ಗೃಹಮಾಗತಾ||

ಸಮರದಿಂದ ಹಿಂಜರಿಯದ ಗಾಂಗೇಯನ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ,
ಅವನಿಂದ ಅನುಜ್ಞಾತಳಾಗಿ ನಾನು ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

05172012a ನ ಸ ಭೀಷ್ಮೋ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಮಾ ಮಿಚ್ಚತಿ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

05172012c ಭ್ರಾತೃಹೇತೋಃ ಸಮಾರಂಭೋ ಭೀಷ್ಮಸ್ಯೇತಿ ಶ್ರುತಂ ಮಯಾ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಆ ಮಹಾಬಾಹು ಭೀಷ್ಮನಾದರೋ ನನ್ನನ್ನು
ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ತಮ್ಮನಿಗಾಗಿ ಭೀಷ್ಮನು ಇದನ್ನು
ಮಾಡಿದನೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.

05172013a ಭಗಿನ್ಯೌ ಮಮ ಯೇ ನೀತೇ ಅಂಬಿಕಾಂಬಾಲಿಕೇ ನೃಪ|

05172013c ಪ್ರಾದಾದ್ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯಾಯ ಗಾಂಗೇಯೋ ಹಿ ಯವೀಯಸೇ||

ನೃಪ! ಕರೆದುಕೊಂಡ ಹೋದ ನನ್ನ ತಂಗಿಯರಾದ ಅಂಬಿಕಾ-
ಅಂಬಾಲಿಕೆಯರನ್ನು ಗಾಂಗೇಯನು ತನ್ನ ತಮ್ಮ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನಿಗೆ
ಕೊಟಿದಾನೆ.

05172014a ಯಥಾ ಶಾಲ್ವಪತೇ ನಾನ್ಯಂ ನರಂ ಧ್ಯಾಮಿ ಕಥಂ ಚನ|

05172014c ತ್ವಾಮೃತೇ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ತಥಾ ಮೂರ್ಧಾನಮಾಲಭೇ||

ಶಾಲ್ವಪತೇ! ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ! ನನ್ನ ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು
ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ - ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾವ ನರನನ್ನೂ ನಾನು
ಎಂದೂ ಯೋಚಿಸಿಲ್ಲ.

05172015a ನ ಚಾನ್ಯಪೂರ್ವಾ ರಾಜೇಂದ್ರ ತ್ವಾಮಹಂ ಸಮುಪಸ್ಥಿತಾ|

05172015c ಸತ್ಯಂ ಬ್ರವೀಮಿ ಶಾಲ್ವೈತತ್ಸತ್ಯೇನಾತ್ಮಾನಮಾಲಭೇ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಹಿಂದೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರವಳಾಗಿ ನಾನು ನಿನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದಿಲ್ಲ.

ಶಾಲ್ವ! ನನ್ನ ಆತ್ಮದ ಮೇಲೆ ಆಣೆಯಿಟ್ಟು ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

05172016a ಭಜಸ್ವ ಮಾಂ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷ ಸ್ವಯಂ ಕನ್ಯಾಮುಪಸ್ಥಿತಾಂ|

05172016c ಅನನ್ಯಪೂರ್ವಾಂ ರಾಜೇಂದ್ರ ತ್ವತ್ಪ್ರಸಾದಾಭಿಕಾಂಕ್ಷಿಣೀಂ||

ವಿಶಾಲಾಕ್ಷ! ರಾಜೇಂದ್ರ! ತಾನಾಗಿಯೇ ಬಂದಿರುವ, ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಬೇರೆಯವರದ್ದಾಗಿರದ, ನಿನ್ನ ಕರುಣೆಯನ್ನು ಬಯಸುವ ಕನ್ಯೆ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸು.”

05172017a ತಾಮೇವಂ ಭಾಷಮಾಣಾಂ ತು ಶಾಲ್ವಃ ಕಾಶಿಪತೇಃ ಸುತಾಂ|

05172017c ಅತ್ಯಜದ್ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ತ್ವಚಂ ಜೀರ್ಣಾಮಿವೋರಗಃ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಈ ರೀತಿ ಅವಳು ಮಾತನಾಡಿದರೂ ಶಾಲ್ವನು ಕಾಶೀಪತಿಯ ಮಗಳನ್ನು ಹಾವು ಜೀರ್ಣವಾದ ಚರ್ಮವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ತೊರೆದನು.

05172018a ಏವಂ ಬಹುವಿದ್ಯೈರ್ವಾಕ್ಶ್ಚೈರ್ವಾಚ್ಯಮಾನಸ್ತಯಾನಘ|

05172018c ನಾಶ್ರದ್ಧಧಚ್ಚಾಲ್ವಪತಿಃ ಕನ್ಯಾಯಾ ಭರತರ್ಷಭ||

ಅನಘ! ಭರತರ್ಷಭ! ಈ ರೀತಿ ಬಹುವಿಧ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡರೂ ಶಾಲ್ವಪತಿಯು ಆ ಕನ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಲಿಲ್ಲ.

05172019a ತತಃ ಸಾ ಮನ್ಯುನಾವಿಷ್ಟಾ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ಕಾಶಿಪತೇಃ ಸುತಾ|

05172019c ಅಬ್ರವೀತ್ಸಾಶ್ರುನಯನಾ ಬಾಷ್ಟವಿಹ್ವಲಯಾ ಗಿರಾ||

ಆಗ ಆ ಕಾಶಿಪತಿಯ ಹಿರಿಯ ಮಗಳು ಕೋಪಾವಿಷ್ಟಳಾಗಿ, ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿ, ಕಣ್ಣೀರು ಉದ್ದೇಗಗಳು ತುಂಬಿದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಳು:

05172020a ತ್ವಯಾ ತ್ಯಕ್ತಾ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಯತ್ರ ಯತ್ರ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

05172020c ತತ್ರ ಮೇ ಸಂತು ಗತಯಃ ಸಂತಃ ಸತ್ಯಂ ಯಥಾಬ್ರುವಂ||

“ವಿಶಾಂಪತೇ! ನಿನ್ನಿಂದ ತ್ಯಕ್ತಳಾಗಿ ನಾನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತೇನೋ ಅಲ್ಲಿ ಸಂತರು ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.”

05172021a ಏವಂ ಸಂಭಾಷಮಾಣಾಂ ತು ನೃಶಂಸಃ ಶಾಲ್ವರಾಟ್ಟದಾ|

05172021c ಪರ್ಯತ್ಯಜತ ಕೌರವ್ಯ ಕರುಣಂ ಪರಿದೇವತೀಂ||

ಈ ರೀತಿ ಮಾತನಾಡಿದರೂ ಶಾಲ್ವರಾಜನು ಕರುಣೆಯಿಂದ ಪರಿವೇದಿಸುತ್ತಿರುವ ಅವಳನ್ನು ಕ್ರೂರನಾಗಿ ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿದನು.

05172022a ಗಚ್ಚ ಗಚ್ಚೇತಿ ತಾಂ ಶಾಲ್ವಃ ಪುನಃ ಪುನರಭಾಷತ|

05172022c ಬಿಭೇಮಿ ಭೀಷ್ಮಾತ್ಸುಶ್ರೋಣಿ ತ್ವಂ ಚ ಭೀಷ್ಮ ಪರಿಗ್ರಹಃ||

“ಹೋಗು! ಹೋಗು! ಸುಶ್ರೋಣೀ! ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ಹೆದರುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತು ನೀನು ಭೀಷ್ಮನ ಸ್ವತ್ತು” ಎಂದು ಶಾಲ್ವನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಹೇಳಿದನು.

05172023a ಏವಮುಕ್ತಾ ತು ಸಾ ತೇನ ಶಾಲ್ವೇನಾದೀರ್ಘದರ್ಶಿನಾ|

05172023c ನಿಶ್ಚಕ್ರಾಮ ಪುರಾದ್ಧೀನಾ ರುದತೀ ಕುರರೀ ಯಥಾ||

ದೀರ್ಘದರ್ಶಿಯಲ್ಲದ ಶಾಲ್ವನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಅವಳು ದೀನಳಾಗಿ ಕುರರಿಯಂತೆ ರೋದಿಸುತ್ತಾ ಪುರದಿಂದ ಹೊರಬಂದಳು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ
ಪರ್ವಣಿ ದ್ವಿಸಪ್ತತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ನೂರಾವಿಂತ್ತೆರಡನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೭೩

ಶೈಖಾವತ್ಯ-ಅಂಬೆಯರ ಸಂವಾದ

ಹತಾಶಳಾದ ಅಂಬೆಯು ಶಾಲ್ವ, ತಂದೆ ಮತ್ತು ಭೀಷ್ಮರನ್ನು ನಿಂದಿಸಿ,
ತನಗೆ ಕಷ್ಟ ತಂದ ಈ ಮೂವರಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮನೇ ಮುಖ್ಯನೆಂದೂ,
ಅವನನ್ನು ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿಯಾಗಲೀ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ
ಸೋಲಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ತಪೋವನವೊಂದನ್ನು ಸೇರಿದುದು (೧-
೯). ಅಲ್ಲಿ ಮುನಿ ಶೈಖಾವತ್ಯನಲ್ಲಿ ತನಗೆ ತಪಸ್ಸಿನ ಉಪದೇಶವನ್ನು
ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧೦-೧೮).

05173001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05173001a ಸಾ ನಿಷ್ಯಮಂತೀ ನಗರಾಚ್ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ಭಾರತ|

05173001c ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ನಾಸ್ತಿ ಯುವತಿರ್ವಿಷಮಸ್ಥತರಾ ಮಯಾ|

05173001e ಬಾಂಧವೈರ್ವಿಪ್ರಹೀನಾಸ್ಮಿ ಶಾಲ್ವೇನ ಚ ನಿರಾಕೃತಾ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ನಗರದಿಂದ ಹೊರಡುವಾಗ ಅವಳು

ಚಿಂತಿಸಿದಳು: “ನನ್ನಂತಹ ವಿಷಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಯುವತಿಯು
ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೇ ಇಲ್ಲ. ಬಾಂಧವರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.
ಶಾಲ್ವನಿಂದ ನಿರಾಕೃತಳಾಗಿದ್ದೇನೆ.

05173002a ನ ಚ ಶಕ್ಯಂ ಪುನರ್ಗಂತುಂ ಮಯಾ ವಾರಣಸಾಹ್ವಯಂ|

05173002c ಅನುಜ್ಞಾತಾಸ್ಮಿ ಭೀಷ್ಮೇಣ ಶಾಲ್ವಮುದ್ದಿಶ್ಯ ಕಾರಣಂ||

ನಾನು ಪುನಃ ವಾರಣಸಾಹ್ವಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಶಕ್ಯಳಿಲ್ಲ. ಶಾಲ್ವನನ್ನು
ಬಯಸಿದ ಕಾರಣದಿಂದ ಭೀಷ್ಮನಿಂದ ಅನುಜ್ಞಾತಳಾಗಿದ್ದೇನೆ.

05173003a ಕಿಂ ನು ಗರ್ಹಾಮ್ಯಥಾತ್ಮಾನಮಥ ಭೀಷ್ಮಂ ದುರಾಸದಂ||

05173003c ಆಹೋ ಸ್ವಿತ್ತಿತರಂ ಮೂಢಂ ಯೋ ಮೇಽಕಾರ್ಷೀತ್ಸ್ವಯಂವರಂ|

ಆಹೋ! ನನ್ನನ್ನೇ ನಂದಿಸಲೇ ಅಥವಾ ದುರಾಸದನಾದ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು
ದೂರಲೇ? ಅಥವಾ ನನ್ನ ಸ್ವಯಂವರವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿದ ಮೂಢ
ತಂದೆಯನ್ನು ದೂರಲೇ?

05173004a ಮಮಾಯಂ ಸ್ವಕೃತೋ ದೋಷೋ ಯಾಹಂ ಭೀಷ್ಮರಥಾತ್ತದಾ|

05173004c ಪ್ರವೃತ್ತೇ ವೈಶಸೇ ಯುದ್ಧೇ ಶಾಲ್ವಾರ್ಥಂ ನಾಪತಂ ಪುರಾ|

05173004e ತಸ್ಯೇಯಂ ಫಲನಿರ್ವೃತ್ತಿಯದಾಪನ್ನಾಸ್ಮಿ ಮೂಢವತ್||

ಹಿಂದೆ ಘೋರ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ನಾನು ಭೀಷ್ಮನ
ರಥದಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಹಾರಿ ಶಾಲ್ವನಿಗಾಗಿ ಓಡಿ ಹೋಗದೇ ಇದ್ದುದೇ
ನಾನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪು. ಅದರ ಫಲವನ್ನೇ ಮೂಢಳಂತೆ ನಾನು ಈಗ
ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ!

05173005a ಧಿಗ್ಭೀಷ್ಮಂ ಧಿಕ್ಷ ಮೇ ಮಂದಂ ಪಿತರಂ ಮೂಢಚೇತಸಂ|

05173005c ಯೇನಾಹಂ ವೀರ್ಯಶುಲ್ಕೇನ ಪಣ್ಯಸ್ತ್ರೀವತ್ಪ್ರವೇರಿತಾ||

ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರ! ನನ್ನನ್ನು ಈ ರೀತಿ ವೀರ್ಯಶುಲ್ಕದ
ಸ್ತ್ರೀಪಣವನ್ನಾಗಿ ಇರಿಸಿದ ನನ್ನ ಮಂದ ಮೂಢಚೇತಸ ತಂದೆಗೆ
ಧಿಕ್ಕಾರ.

05173006a ಧಿಂ ಮಾಂ ಧಿಕ್ಕಾಲ್ವರಾಜಾನಂ ಧಿಗ್ಧಾತಾರಮಥಾಪಿ ಚ|

05173006c ಯೇಷಾಂ ದುರ್ನೀತಭಾವೇನ ಪ್ರಾಪ್ತಾಸ್ಯಾಪದಮುತ್ತಮಾಂ||

ನನಗೇ ಧಿಕ್ಕಾರ! ಶಾಲ್ವರಾಜನಿಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರ! ಧಾತಾರನಿಗೂ ಧಿಕ್ಕಾರ!
ಇವರ ದುರ್ನೀತಭಾವದಿಂದ ನಾನು ಈ ಅಧಿಕ ಆಪತ್ತನ್ನು
ಹೊಂದಿದ್ದೇನೆ.

05173007a ಸರ್ವಥಾ ಭಾಗಧೇಯಾನಿ ಸ್ವಾನಿ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಮಾನವಃ|

05173007c ಅನಯಸ್ಯಾಸ್ಯ ತು ಮುಖಂ ಭೀಷ್ಮಃ ಶಾಂತನವೋ ಮಮ||

ಮಾನವನು ಎಂದೂ ಭಾಗ್ಯವು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.
ಆದರೆ ಭೀಷ್ಮ ಶಾಂತನವನು ನನ್ನ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ತಂದವರಲ್ಲಿ
ಮುಖ್ಯನು.

05173008a ಸಾ ಭೀಷ್ಮೇ ಪ್ರತಿಕರ್ತವ್ಯಮಹಂ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಸಾಂಪ್ರತಂ|

05173008c ತಪಸಾ ವಾ ಯುಧಾ ವಾಪಿ ದುಃಖಹೇತುಃ ಸ ಮೇ ಮತಃ|

05173008e ಕೋ ನು ಭೀಷ್ಮಂ ಯುಧಾ ಜೇತುಮುತ್ಸಹೇತ ಮಹೀಪತಿಃ||

ಆದುದರಿಂದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿ ಅಥವಾ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿ
 ಭೀಷ್ಮನೊಂದಿಗೆ ಸೇಡಿ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಸರಿಯೆಂದು ತೋರುತ್ತಿದೆ.
 ಏಕೆಂದರೆ ನನ್ನ ದುಃಖಗಳಿಗೆ ಅವನೇ ಕಾರಣನೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.
 ಆದರೆ ಯಾವ ಮಹೀಪತಿಯು ತಾನೇ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು
 ಜಯಿಸಲು ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಾನೆ?”

05173009a ಏವಂ ಸಾ ಪರಿನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಜಗಾಮ ನಗರಾದ್ಭಹಿಃ|

05173009c ಆಶ್ರಮಂ ಪುಣ್ಯಶೀಲಾನಾಂ ತಾಪಸಾನಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

05173009e ತತಸ್ತಾಮವಸದ್ರಾತ್ರಿಂ ತಾಪಸೈಃ ಪರಿವಾರಿತಾ||

ಹೀಗೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಅವಳು ನಗರದಿಂದ ಹೊರಬಂದಳು. ಪುಣ್ಯಶೀಲ
 ಮಹಾತ್ಮ ತಾಪಸರ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ತಲುಪಿ ಅಲ್ಲಿ ತಾಪಸರಿಂದ
 ಪರಿವಾರಿತಳಾಗಿ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದಳು.

05173010a ಆಚಖ್ಯೌ ಚ ಯಥಾ ವೃತ್ತಂ ಸರ್ವಮಾತ್ಮನಿ ಭಾರತ|

05173010c ವಿಸ್ತರೇಣ ಮಹಾಬಾಹೋ ನಿಖಿಲೇನ ಶುಚಿಸ್ಮಿತಾ|

05173010e ಹರಣಂ ಚ ವಿಸರ್ಗಂ ಚ ಶಾಲ್ವೇನ ಚ ವಿಸರ್ಜನಂ||

ಭಾರತ! ಮಹಾಬಾಹೋ! ತನಗೆ ನಡೆದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ - ಅಪಹರಣ,
 ಬಿಡುಗಡೆ ಮತ್ತು ಶಾಲ್ವನಿಂದ ತಿರಸ್ಕೃತಳಾದುದು - ಎಲ್ಲವನ್ನೂ
 ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಏನನ್ನೂ ಬಿಡದೇ ಆ ಶುಚಿಸ್ಮಿತೆಯು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು.

05173011a ತತಸ್ತತ್ರ ಮಹಾನಾಸೀದ್ಭ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಸಂಶಿತವ್ರತಃ|

05173011c ಶೈಖಾವತ್ಯಸ್ತಪೋವೃದ್ಧಃ ಶಾಸ್ತ್ರೇ ಚಾರಣ್ಯಕೇ ಗುರುಃ||

ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಶೈಖಾವತ್ಯದ ಮಹಾನ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸಂಶಿತವ್ರತ,
ತಪೋವೃದ್ಧ, ಶಾಸ್ತ್ರ-ಅರಣ್ಯಕಗಳ ಗುರುವಿದ್ದನು.

05173012a ಆರ್ತಾಂ ತಾಮಾಹ ಸ ಮುನಿಃ ಶೈಖಾವತ್ಯೋ ಮಹಾತಪಾಃ|

05173012c ನಿಃಶ್ವಸಂತೀಂ ಸತೀಂ ಬಾಲಾಂ ದುಃಖಶೋಕಪರಾಯಣಾಂ||

ಆ ಮಹಾತಪಸ್ವಿ ಮುನಿ ಶೈಖಾವತ್ಯನು ಆರ್ತಳಾದ, ಬಿಸಿಯುಸಿರು
ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ, ಸತೀ, ಬಾಲಕಿ, ದುಃಖಶೋಕಪರಾಯಣೆಗೆ ಹೇಳಿದನು:

05173013a ಏವಂ ಗತೇ ಕಿಂ ನು ಭದ್ರೇ ಶಕ್ಯಂ ಕರ್ತುಂ ತಪಸ್ವಿಭಿಃ|

05173013c ಆಶ್ರಮಸ್ಥೈರ್ಮಹಾಭಾಗ್ಯೈಸ್ತಪೋನಿತ್ಯೈರ್ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ||

“ಭದ್ರೇ! ಹೀಗಿರುವಾಗ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾಭಾಗ ತಪೋನಿತ್ಯ
ಮಹಾತ್ಮ ತಪಸ್ವಿಗಳಾದರೋ ಏನು ಮಾಡಲು ಶಕ್ಯರು?”

05173014a ಸಾ ತ್ವೇನಮಬ್ರವೀದ್ರಾಜನ್ಮಿ ಯತಾಂ ಮದನುಗ್ರಹಃ|

05173014c ಪ್ರವ್ರಾಜಿತುಮಿಹೇಚ್ಚಾಮಿ ತಪಸ್ತಪ್ಸ್ಯಾಮಿ ದುಶ್ಚರಂ||

ರಾಜನ್! ಅವಳು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು: “ನನಗೆ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು
ಮಾಡಬೇಕು. ನಾನು ಪ್ರವ್ರಾಜಿತಳಾಗಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ದುಶ್ಚರ
ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

05173015a ಮಯೈವೈತಾನಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ಪೂರ್ವದೇಹೇಷು ಮೂಢಯಾ|

05173015c ಕೃತಾನಿ ನೂನಂ ಪಾಪಾನಿ ತೇಷಾಮೇತತ್ಫಲಂ ಧ್ರುವಂ||

ಹಿಂದಿನ ದೇಹಗಳಲ್ಲಿರುವಾಗ ನಾನು ಮೂಢ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು

ಮಾಡಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಮಾಡಿದ ಪಾಪಗಳಿಗೆ ಈ ಫಲವು ದೊರಕಿದೆ
ಎನ್ನುವುದು ಖಂಡಿತ.

05173016a ನೋತ್ಸಹೇಯಂ ಪುನರ್ಗಂತುಂ ಸ್ವಜನಂ ಪ್ರತಿ ತಾಪಸಾಃ|

05173016c ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾತಾ ನಿರಾನಂದಾ ಶಾಲ್ವೇನ ಚ ನಿರಾಕೃತಾ||

ತಾಪಸರೇ! ಶಾಲ್ವನಿಂದ ತನ್ನವಳೆಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳದೇ,
ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಪಡೆಯದೇ, ನಿರಾಕೃತಳಾಗಿ ನನ್ನವರ ಬಳಿ ಪುನಃ
ಹೋಗಲು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ.

05173017a ಉಪದಿಷ್ಟಮಿಹೇಚ್ಚಾಮಿ ತಾಪಸ್ಯಂ ವೀತಕಲ್ಮಷಾಃ|

05173017c ಯುಷ್ಮಾಭಿರ್ದೇವಸಂಕಾಶಾಃ ಕೃಪಾ ಭವತು ವೋ ಮಯಿ||

ಕಲ್ಮಶವಿಲ್ಲದವರೇ! ತಪಸ್ಸಿನ ಕುರಿತು ಉಪದೇಶವನ್ನು ಪಡೆಯಲು
ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ದೇವಸಂಕಾಶರಾದ ನೀವು ನನಗೆ ಕೃಪರಾಗಬೇಕು.

05173018a ಸ ತಾಮಾಶ್ವಾಸಯತ್ಕನ್ಯಾಂ ದೃಷ್ಟಾಂತಾಗಮಹೇತುಭಿಃ|

05173018c ಸಾಂತ್ವಯಾಮಾಸ ಕಾರ್ಯಂ ಚ ಪ್ರತಿಜಜ್ಞೇ ದ್ವಿಜೈಃ ಸಹ||

ಅವನು ಆ ಕನ್ಯೆಗೆ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನಿತ್ತನು. ದೃಷ್ಟಾಂತ, ಆಗಮ,
ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಸಂತವಿಸಿದನು. ದ್ವಿಜರೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು
ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೈದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ
ಪರ್ವಣಿ ಶೈಕಾವತ್ಯಾಂಬಾಸಂವಾದೇ

ತ್ರಿಸಪ್ತತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶೈಕಾವತ್ಯಾಂಬಾಸಂವಾದದಲ್ಲಿ
ನೂರಾವೆಪ್ಪತ್ನೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೭೪

ಹೋತ್ರವಾಹನ-ಅಂಬಾ ಸಂವಾದ

ತಾಪಸರು ಅಂಬೆಗೆ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಲು ಹಲವಾರು
ಕಾರಣಗಳನ್ನಿತ್ತು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದರೂ ಅಂಬೆಯು ತಾನು ತಪಸ್ಸನ್ನೇ
ತಪಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹಠಹಿಡಿದುದು (೧-೧೩). ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದ್ದ
ಅಂಬೆಯ ತಾಯಿಯ ತಂದೆ ರಾಜರ್ಷಿ ಹೋತ್ರವಾಹನನು ಅವಳ
ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ತಂದೆಯಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಡವೆಂದೂ,
ಪರಶುರಾಮನು ಅವಳಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತಾನೆಂದೂ ಹೇಳಿದುದು
(೧೪-೨೬).

05174001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05174001a ತತಸ್ತೇ ತಾಪಸಾಃ ಸರ್ವೇ ಕಾರ್ಯವಂತೋಽಭವಂಸ್ತದಾ|

05174001c ತಾಂ ಕನ್ಯಾಂ ಚಿಂತಯಂತೋ ವೈ ಕಿಂ ಕಾರ್ಯಮಿತಿ ಧರ್ಮಿಣಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಆ ಎಲ್ಲ ತಾಪಸರೂ ಆ ಕನ್ಯೆಗೆ
ಧರ್ಮವತ್ತಾದ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ

ಕಾರ್ಯವಂತರಾದರು.

05174002a ಕೇ ಚಿದಾಹುಃ ಪಿತುರ್ವೇಶ್ಮ ನೀಯತಾಮಿತಿ ತಾಪಸಾಃ|

05174002c ಕೇ ಚಿದಸ್ಮ ದುಪಾಲಂಭೇ ಮತಿಂ ಚಕ್ರುದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾಃ||

ಕೆಲವು ತಾಪಸರು ಅವಳನ್ನು ತಂದೆಯ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಕೆಲವು ದ್ವಿಜೋತ್ತಮರು ನಮ್ಮನ್ನೇ ದೂರುವ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರು.

05174003a ಕೇ ಚಿಚ್ಚಾಲ್ಪಪತಿಂ ಗತ್ವಾ ನಿಯೋಜ್ಯಮಿತಿ ಮೇನಿರೇ|

05174003c ನೇತಿ ಕೇ ಚಿದ್ವ್ಯವಸ್ಯಂತಿ ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾತಾ ಹಿ ತೇನ ಸಾ||

ಕೆಲವರು ಶಾಲ್ಪಪತಿಯ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಅವನನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಅವಳನ್ನು ಅವನು ತ್ಯಜಿಸಿದುದರಿಂದ ಬೇಡ ಎಂದರು.

05174004a ಏವಂ ಗತೇ ಕಿಂ ನು ಶಕ್ಯಂ ಭದ್ರೇ ಕರ್ತುಂ ಮನೀಷಿಭಿಃ|

05174004c ಪುನರೂಚುಶ್ಚ ತೇ ಸರ್ವೇ ತಾಪಸಾಃ ಸಂಶಿತವ್ರತಾಃ||

ಹೀಗೆ ಕೆಲ ಸಮಯವು ಕಳೆಯಲು ಎಲ್ಲ ಸಂಶಿತವ್ರತ ತಾಪಸರೂ ಅವಳಿಗೆ ಪುನಃ ಹೇಳಿದರು: “ಭದ್ರೇ! ಮನೀಷಿಗಳು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಏನು ತಾನೇ ಮಾಡಬಲ್ಲರು?”

05174005a ಅಲಂ ಪ್ರವ್ರಜಿತೇನೇಹ ಭದ್ರೇ ಶೃಣು ಹಿತಂ ವಚಃ|

05174005c ಇತೋ ಗಚ್ಚಸ್ವ ಭದ್ರಂ ತೇ ಪಿತುರೇವ ನಿವೇಶನಂ||

ಭದ್ರೇ! ಈ ರೀತಿ ಅಲೆದಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಡು. ಹಿತವಚನವನ್ನು ಕೇಳು.
ನಿನ್ನ ತಂದೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದು ನಿನಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದು.

05174006a ಪ್ರತಿಪತ್ಯ ತಿ ರಾಜಾ ಸ ಪಿತಾ ತೇ ಯದನಂತರಂ|

05174006c ತತ್ರ ವತ್ಸ್ಯ ಸಿ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಸುಖಂ ಸರ್ವಗುಣಾನ್ವಿತಾ|

05174006e ನ ಚ ತೇಽನ್ಯಾ ಗತಿನ್ಯಾಯ್ಯಾ ಭವೇದ್ಭದ್ರೇ ಯಥಾ ಪಿತಾ||

ನಿನ್ನ ತಂದೆ ರಾಜನು ಅನಂತರ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಅದನ್ನು
ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಕಲ್ಯಾಣಿ! ಅಲ್ಲಿ ನೀನು ಸರ್ವ ಗುಣಗಳಿಂದ
ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಸುಖದಿಂದ ವಾಸಿಸುವೆ. ಭದ್ರೇ! ತಂದೆಯಂತಹ
ಗತಿಯು ನಾರಿಗೆ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.

05174007a ಪತಿರ್ವಾ ಪಿ ಗತಿನಾರ್ಯಾಃ ಪಿತಾ ವಾ ವರವರ್ಣಿನಿ|

05174007c ಗತಿಃ ಪತಿಃ ಸಮಸ್ಥಾಯಾ ವಿಷಮೇ ತು ಪಿತಾ ಗತಿಃ||

ವರವರ್ಣಿನೀ! ನಾರಿಗೆ ಪತಿ ಅಥವಾ ಪಿತರೇ ಗತಿಯು.
ಸುಖದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಪತಿಯು ಗತಿಯಾದರೆ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಪಿತನು
ಗತಿ.

05174008a ಪ್ರವ್ರಜ್ಯಾ ಹಿ ಸುದುಃಖೇಯಂ ಸುಕುಮಾರ್ಯಾ ವಿಶೇಷತಃ|

05174008c ರಾಜಪುತ್ರಾಃ ಪ್ರಕೃತ್ಯಾ ಚ ಕುಮಾರ್ಯಾಸ್ತವ ಭಾಮಿನಿ||

ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸುಕುಮಾರಿಯಾಗಿರುವ ನಿನಗೆ ಪರಿವ್ರಾಜಕತ್ವವು ತುಂಬಾ
ದುಃಖಕರವಾದುದು. ಭಾಮಿನಿ! ರಾಜಪುತ್ರಿಯಾಗಿರುವ ನೀನು
ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕುಮಾರಿಯಾಗಿರುವೆ.

05174009a ಭದ್ರೇ ದೋಷಾ ಹಿ ವಿದ್ಯಂತೇ ಬಹವೋ ವರವರ್ಣಿನಿ|

05174009c ಆಶ್ರಮೇ ವೈ ವಸಂತ್ಯಾಸ್ತೇ ನ ಭವೇಯುಃ ಪಿತುರ್ಗೃಹೇ||

ಭದ್ರೇ! ವರವರ್ಣಿನೀ! ಆಶ್ರಮವಾಸದಲ್ಲಿ ಬಹಳ

ದೋಷಗಳಿವೆಯೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ. ಇವ್ಯಾವುದೂ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯ
ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.”

05174010a ತತಸ್ತು ತೇಽಬ್ರುವನ್ವಾಕೃಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಸ್ತಾಂ ತಪಸ್ವಿನೀಂ|

05174010c ತ್ವಾಮಿಹೈಕಾಕಿನೀಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಿರ್ಜನೇ ಗಹನೇ ವನೇ|

05174010e ಪ್ರಾರ್ಥಯಿಷ್ಯಂತಿ ರಾಜೇಂದ್ರಾಸ್ತಸ್ಮಾನ್ಮೈವಂ ಮನಃ ಕೃಥಾಃ||

ಆಗ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ತಪಸ್ವಿನಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನೂ ಹೇಳಿದರು:

“ನಿರ್ಜನವಾದ ಗಹನ ವನದಲ್ಲಿ ಏಕಾಂಗಿಯಾರುವ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ
ರಾಜೇಂದ್ರರು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ
ಹೋಗಲು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಬೇಡ!”

05174011 ಅಂಬೋವಾಚ|

05174011a ನ ಶಕ್ಯಂ ಕಾಶೀನಗರೀಂ ಪುನರ್ಗಂತುಂ ಪಿತುರ್ಗೃಹಾನ್|

05174011c ಅವಜ್ಞಾತಾ ಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ಬಾಂಧವಾನಾಂ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಅಂಬೆಯ ಹೇಳಿದಳು: “ಕಾಶೀನಗರದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯ ಮನೆಗೆ ಪುನಃ
ಹೋಗಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಬಾಂಧವರಿಗೆ ನಾನು

ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದವಳಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

05174012a ಉಷಿತಾ ಹ್ಯನ್ಯಥಾ ಬಾಲ್ಯೇ ಪಿತುರ್ವೇಶ್ವನಿ ತಾಪಸಾಃ|

05174012c ನಾಹಂ ಗಮಿಷ್ಯೇ ಭದ್ರಂ ವಸ್ತತ್ರ ಯತ್ರ ಪಿತಾ ಮಮ|

05174012e ತಪಸ್ತುಮಭೀಪ್ಸಾಮಿ ತಾಪಸ್ಯೈಃ ಪರಿಪಾಲಿತಾ||

ತಾಪಸರೇ ! ಏಕೆಂದರೆ ನಾನು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ
ವಾಸಿಸಿದ್ದುದು ಬೇರೆಯಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ತಂದೆಯಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ
ವಾಸಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ. ತಾಪಸರಿಂದ
ಪರಿಪಾಲಿತಳಾಗಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

05174013a ಯಥಾ ಪರೇಽಪಿ ಮೇ ಲೋಕೇ ನ ಸ್ಯಾದೇವಂ ಮಹಾತ್ಮಯಃ|

05174013c ದೌರ್ಭಾಗ್ಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠಾಸ್ತಸ್ಮಾತ್ತಪ್ಸ್ಯಾ ಮ್ಯಹಂ ತಪಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠರೇ ! ಇದರ ನಂತರದ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಈ ರೀತಿಯ
ದೌರ್ಭಾಗ್ಯವಾಗಲಿ ಆಪತ್ತಾಗಲಿ ಬರದಿರಲೆಂದು ನಾನು ತಪಸ್ಸನ್ನು
ತಪಿಸುತ್ತೇನೆ.”

05174014 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05174014a ಇತ್ಯೇವಂ ತೇಷು ವಿಪ್ರೇಷು ಚಿಂತಯತ್ಸು ತಥಾ ತಥಾ|

05174014c ರಾಜರ್ಷಿಸ್ತದ್ವನಂ ಪ್ರಾಪ್ತಸ್ತಪಸ್ವೀ ಹೋತ್ರವಾಹನಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಆ ವಿಪ್ರರು ಅದು ಇದು ಎಂದು
ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಆ ವನಕ್ಕೆ ರಾಜರ್ಷಿ ತಪಸ್ವೀ ಹೋತ್ರವಾಹನನು
ಆಗಮಿಸಿದನು.

05174015a ತತಸ್ತೇ ತಾಪಸಾಃ ಸರ್ವೇ ಪೂಜಯಂತಿ ಸ್ಮ ತಂ ನೃಪಂ|

05174015c ಪೂಜಾಭಿಃ ಸ್ವಾಗತಾದ್ಯಾಭಿರಾಸನೇನೋದಕೇನ ಚ||

ಆಗ ತಾಪಸರೆಲ್ಲರೂ ಆ ನೃಪನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರು. ಪೂಜೆ, ಆಸನ,
ಉದಕಗಳನ್ನಿತ್ತು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು.

05174016a ತಸ್ಮೋಪವಿಷ್ಟಸ್ಯ ತತೋ ವಿಶ್ರಾಂತಸ್ಮೋಪಶೃಣ್ವತಃ|

05174016c ಪುನರೇವ ಕಥಾಂ ಚಕ್ಷುಃ ಕನ್ಯಾಂ ಪ್ರತಿ ವನೌಕಸಃ||

ಅವನು ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಪರಸ್ಪರರನ್ನು
ಕೇಳಿದ ನಂತರ ವನೌಕಸರು ಮಾತುಕಥೆಯನ್ನು ಪುನಃ ಕನ್ಯೆಯ ಕಡೆ
ನಡೆಸಿದರು.

05174017a ಅಂಬಾಯಾಸ್ತಾಂ ಕಥಾಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕಾಶಿರಾಜ್ಞಾಶ್ಚ ಭಾರತ|

05174017c ಸ ವೇಪಮಾನ ಉತ್ಥಾಯ ಮಾತುರಸ್ಯಾಃ ಪಿತಾ ತದಾ|

05174017e ತಾಂ ಕನ್ಯಾಮಂಕಮಾರೋಪ್ಯ ಪರ್ಯಾಶ್ವಾಸಯತ ಪ್ರಭೋ||

ಭಾರತ! ಪ್ರಭೋ! ಕಾಶೀರಾಜನ ಅಂಬೆಯ ಆ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ
ಅವಳ ತಾಯಿಯ ತಂದೆಯಾದ ಅವನು ನಡುಗುತ್ತಾ ಮೇಲೆದ್ದು,
ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ತೊಡೆಯ ಮೇಲೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿದನು.

05174018a ಸ ತಾಮಪೃಚ್ಛತ್ಕಾತ್ಸ್ಥನ ವ್ಯಸನೋತ್ಪತ್ತಿಮಾದಿತಃ|

05174018c ಸಾ ಚ ತಸ್ಮೈ ಯಥಾವೃತ್ತಂ ವಿಸ್ತರೇಣ ನ್ಯವೇದಯತ್||

ಅವನು ಅವಳ ವ್ಯಸನದ ಮೂಲವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೇಳಲು
ಅವಳೂ ಕೂಡ ಅವನಿಗೆ ನಡೆದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿಸ್ತಾರದಿಂದ
ನಿವೇದಿಸಿದಳು.

05174019a ತತಃ ಸ ರಾಜರ್ಷಿರಭೂದ್ಧುಃಖಶೋಕಸಮನ್ವಿತಃ|

05174019c ಕಾರ್ಯಂ ಚ ಪ್ರತಿಪೇದೇ ತನ್ಮನಸಾ ಸುಮಹಾತಪಾಃ||

ಆಗ ಆ ರಾಜರ್ಷಿಯು ತುಂಬಾ ದುಃಖಶೋಕಸಮನ್ವಿತನಾದನು. ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಆ ಸುಮಹಾತಪಸ್ವಿಯು ಯೋಚಿಸಿದನು.

05174020a ಅಬ್ರವೀದ್ವೇಪಮಾನಶ್ಚ ಕನ್ಯಾಮಾರ್ತಾಂ ಸುದುಃಖಿತಃ|

05174020c ಮಾ ಗಾಃ ಪಿತೃಗೃಹಂ ಭದ್ರೇ ಮಾತುಸ್ತೇ ಜನಕೋ ಹ್ಯಹಂ||

ಕಂಪಿಸುತ್ತಾ ಅವನು ಆರ್ತಳೂ ಸುದುಃಖಿತಳೂ ಆಗಿದ್ದ ಕನ್ಯೆಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಭದ್ರೇ! ತಂದೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಡ! ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯ ತಂದೆ ನಾನು.

05174021a ದುಃಖಂ ಚೇತ್ಸ್ಯಾಮಿ ತೇಽಹಂ ವೈ ಮಯಿ ವರ್ತಸ್ವ ಪುತ್ರಿಕೇ|

05174021c ಪರ್ಯಾಪ್ತಂ ತೇ ಮನಃ ಪುತ್ರಿ ಯದೇವಂ ಪರಿಶುಷ್ಯಸಿ||

ನಾನು ನಿನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತೇನೆ. ಮಗಳೇ! ನನ್ನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿಡು. ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಒಣಗಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಯಕೆಯನ್ನು ನಾನು ಪೂರೈಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

05174022a ಗಚ್ಛ ಮದ್ವಚನಾದ್ರಾಮಂ ಜಾಮದಗ್ನ್ಯಂ ತಪಸ್ವಿನಂ|

05174022c ರಾಮಸ್ತವ ಮಹದ್ದುಃಖಂ ಶೋಕಂ ಚಾಪನಯಿಷ್ಯತಿ|

05174022e ಹನಿಷ್ಯತಿ ರಣೇ ಭೀಷ್ಮಂ ನ ಕರಿಷ್ಯತಿ ಚೇದ್ವಚಃ||

ನನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ಜಾಮದಗ್ನಿ ತಪಸ್ವಿ ರಾಮನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು. ರಾಮನು

ನಿನ್ನ ಮಹಾ ದುಃಖ-ಶೋಕಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನ
ಮಾತಿನಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳದೇ ಇದ್ದರೆ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಅವನು ರಣದಲ್ಲಿ
ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆ.

05174023a ತಂ ಗಚ್ಚ ಭಾರ್ಗವಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಕಾಲಾಗ್ನಿಸಮತೇಜಸಂ|

05174023c ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಯಿತಾ ಸ ತ್ವಾಂ ಸಮೇ ಪಥಿ ಮಹಾತಪಾಃ||

ಕಾಲಾಗ್ನಿಸಮನಾದ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳ ಆ ಭಾರ್ಗವಶ್ರೇಷ್ಠನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು. ಆ
ಮಹಾತಪಸ್ವಿಯು ನಿನ್ನನ್ನು ಸಮ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸುತ್ತಾನೆ.”

05174024a ತತಸ್ತು ಸಸ್ವರಂ ಬಾಷ್ಟಮುತ್ಸ್ರಜಂತೀ ಪುನಃ ಪುನಃ|

05174024c ಅಬ್ರವೀತ್ಪಿತರಂ ಮಾತುಃ ಸಾ ತದಾ ಹೋತ್ರವಾಹನಂ||

ಆಗ ಒಂದೇಸಮನೆ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳು ತನ್ನ ತಾಯಿಯ
ತಂದೆ ಹೋತ್ರವಾನನನಿಗೆ ಪುನಃ ಪುನಃ ಹೇಳಿದಳು:

05174025a ಅಭಿವಾದಯಿತ್ವಾ ಶಿರಸಾ ಗಮಿಷ್ಯೇ ತವ ಶಾಸನಾತ್|

05174025c ಅಪಿ ನಾಮಾದ್ಯ ಪಶ್ಯೇಯಮಾರ್ಯಂ ತಂ ಲೋಕವಿಶ್ರುತಂ||

“ತಲೆಬಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನಿನ್ನ ಶಾಸನದಂತೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ
ಲೋಕವಿಶ್ರುತನಾದ ಆ ಅರ್ಯನನ್ನು ಇಂದು ನಾನು ಕಾಣಬಲ್ಲೆನೇ?

05174026a ಕಥಂ ಚ ತೀವ್ರಂ ದುಃಖಂ ಮೇ ಹನಿಷ್ಯತಿ ಸ ಭಾರ್ಗವಃ|

05174026c ಏತದಿಚ್ಛಾಮ್ಯಹಂ ಶ್ರೋತುಮಥ ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ತತ್ರ ವೈ||

ಭಾರ್ಗವನು ಹೇಗೆ ನನ್ನ ಈ ತೀವ್ರ ದುಃಖವನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸಬಲ್ಲನು?

ಇದನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನಂತರ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ
ಪರ್ವಣಿ ಹೋತ್ರವಾಹನಾಂಬಾಸಂವಾದೇ
ಚತುಃಸಪ್ತತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೋತ್ರವಾಹನಾಂಬಾಸಂವಾದದಲ್ಲಿ
ನೂರಾವೆಪ್ಪತ್ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೭೫

ಅಕೃತವ್ರಣ-ಅಂಬಾ ಸಂವಾದ

ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಪರಶುರಾಮನ ಮಿತ್ರ
ಅಕೃತವ್ರಣನಿಗೆ ಹೋತ್ರವಾಹನನು ಅಂಬೆಯ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ
ಭೀಷ್ಮನೇ ಈ ಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಮೂಲ ಕಾರಣನೆಂದು ತಿಳಿಸಲು
ಪರಶುರಾಮನು ಆ ತಪೋವನಕ್ಕೆ ಬರುವವನಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು
ತಿಳಿಯುವುದು (೧-೩೦).

05175001 ಹೋತ್ರವಾಹನ ಉವಾಚ|

05175001a ರಾಮಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸಿ ವತ್ಸೇ ತ್ವಂ ಜಾಮದಗ್ನ್ಯಂ ಮಹಾವನೇ|

05175001c ಉಗ್ರೇ ತಪಸಿ ವರ್ತಂತಂ ಸತ್ಯಸಂಧಂ ಮಹಾಬಲಂ||

ಹೋತ್ರವಾಹನನು ಹೇಳಿದನು: “ವತ್ಸೇ! ಮಹಾವನದಲ್ಲಿ

ಉಗ್ರತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿರುವ ಸತ್ಯಸಂಧ ಮಹಾಬಲ
ಜಾಮದಗ್ನಿಯನ್ನು ನೀನು ಕಾಣುತ್ತೀಯೆ.

05175002a ಮಹೇಂದ್ರೇ ವೈ ಗಿರಿಶ್ರೇಷ್ಠೇ ರಾಮಂ ನಿತ್ಯಮುಪಾಸತೇ|

05175002c ಋಷಯೋ ವೇದವಿದುಷೋ ಗಂಧರ್ವಾಪ್ಸರಸಸ್ತಥಾ||

ಗಿರಿಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮಹೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಋಷಿಗಳು, ವೇದವಿದುಷರು, ಮತ್ತು
ಗಂಧರ್ವಾಪ್ಸರಿಯರು ನಿತ್ಯವೂ ರಾಮನನ್ನು ಉಪಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ.

05175003a ತತ್ರ ಗಚ್ಛಸ್ವ ಭದ್ರಂ ತೇ ಬ್ರೂಯಾಶ್ಚೈನಂ ವಚೋ ಮಮ|

05175003c ಅಭಿವಾದ್ಯ ಪೂರ್ವಂ ಶಿರಸಾ ತಪೋವೃದ್ಧಂ ದೃಢವ್ರತಂ||

ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು! ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ. ಮೊದಲು ಆ ತಪೋವೃದ್ಧ
ದೃಢವ್ರತನಿಗೆ ಶಿರಸಾ ವಂದಿಸಿ ನಾನು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳು.

05175004a ಬ್ರೂಯಾಶ್ಚೈನಂ ಪುನರ್ಭದ್ರೇ ಯತ್ತೇ ಕಾರ್ಯಂ ಮನೀಷಿತಂ|

05175004c ಮಯಿ ಸಂಕೀರ್ತಿತೇ ರಾಮಃ ಸರ್ವಂ ತತ್ತೇ ಕರಿಷ್ಯತಿ||

ಭದ್ರೇ! ಯಾವ ಕಾರ್ಯವಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತೀಯೋ ಅದನ್ನೂ
ಹೇಳು. ನನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳು. ರಾಮನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿನಗೆ
ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

05175005a ಮಮ ರಾಮಃ ಸಖಾ ವತ್ಸೇ ಪ್ರೀತಿಯುಕ್ತಃ ಸುಹೃಚ್ಚ ಮೇ|

05175005c ಜಮದಗ್ನಿಸುತೋ ವೀರಃ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಃ||

ವತ್ಸೇ! ವೀರ, ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಧಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಜಮದಗ್ನಿಸುತ ರಾಮನು

ನನ್ನ ಸಖಿ. ಪ್ರೀತಿಯ ಸ್ನೇಹಿತ.”

05175006a ಏವಂ ಬ್ರುವತಿ ಕನ್ಯಾಂ ತು ಪಾರ್ಥಿವೇ ಹೋತ್ರವಾಹನೇ|

05175006c ಅಕೃತವ್ರಣಃ ಪ್ರಾದುರಾಸೀದ್ರಾಮಸ್ಯಾನುಚರಃ ಪ್ರಿಯಃ||

ಪಾರ್ಥಿವ ಹೋತ್ರವಾಹನನು ಕನ್ಯೆಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರಲು ಅಲ್ಲಿಗೆ
ರಾಮನ ಪ್ರಿಯ ಅನುಚರ ಅಕೃತವ್ರಣನು ಆಗಮಿಸಿದನು.

05175007a ತತಸ್ತೇ ಮುನಯಃ ಸರ್ವೇ ಸಮುತ್ತಸ್ಥಃ ಸಹಸ್ರಶಃ|

05175007c ಸ ಚ ರಾಜಾ ವಯೋವೃದ್ಧಃ ಸೃಂಜಯೋ ಹೋತ್ರವಾಹನಃ||

ಆಗ ಸಹಸ್ರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಮುನಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ
ಮೇಲೆದ್ದರು. ರಾಜಾ ವಯೋವೃದ್ಧ ಸೃಂಜಯ ಹೋತ್ರವಾಹನನೂ
ಕೂಡ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದನು.

05175008a ತತಃ ಪೃಷ್ಠಾ ಯಥಾನ್ಯಾಯಮನ್ಯೋನ್ಯಂ ತೇ ವನೌಕಸಃ|

05175008c ಸಹಿತಾ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ನಿಷೇದುಃ ಪರಿವಾರ್ಯ ತಂ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಆಗ ಆ ವನೌಕಸರಿಬ್ಬರೂ ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾಗಿ
ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ, ಒಟ್ಟಿಗೇ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಕುಳಿತು
ಕೊಂಡರು.

05175009a ತತಸ್ತೇ ಕಥಯಾಮಾಸುಃ ಕಥಾಸ್ತಾಸ್ತಾ ಮನೋರಮಾಃ|

05175009c ಕಾಂತಾ ದಿವ್ಯಾಶ್ಚ ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರೀತಿಹರ್ಷಮುದಾ ಯುತಾಃ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಆಗ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಪ್ರೀತಿ, ಹರ್ಷ, ಮುದದಿಂದ ಕೂಡಿದ

ಮನೋರಮ ದಿವ್ಯ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಮಾತನಾಡಿದರು.

05175010a ತತಃ ಕಥಾಂತೇ ರಾಜರ್ಷಿರ್ಮಹಾತ್ಮಾ ಹೋತ್ರವಾಹನಃ|

05175010c ರಾಮಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಮಹರ್ಷೀಣಾಮಪೃಚ್ಛದಕೃತವ್ರಣಂ||

ಆಗ ಮಾತಿನ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜರ್ಷಿ ಮಹಾತ್ಮ ಹೋತ್ರವಾಹನನು ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಾಮನ ಕುರಿತು ಮಹರ್ಷಿ ಅಕೃತವ್ರಣನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದನು:

05175011a ಕ್ವ ಸಂಪ್ರತಿ ಮಹಾಬಾಹೋ ಜಾಮದಗ್ನ್ಯಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

05175011c ಅಕೃತವ್ರಣ ಶಕ್ಯೋ ವೈ ದ್ರಷ್ಟುಂ ವೇದವಿದಾಂ ವರಃ||

“ಮಹಾಬಾಹೋ! ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಜಾಮದಗ್ನಿಯು ಈಗ ಎಲ್ಲಿ ಕಾಣಲು ಸಿಗುತ್ತಾನೆ? ಅಕೃತವ್ರಣ! ವೇದವಿದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಅವನನ್ನು ನೋಡಲು ಶಕ್ಯವಿದೆಯೇ?”

05175012 ಅಕೃತವ್ರಣ ಉವಾಚ|

05175012a ಭವಂತಮೇವ ಸತತಂ ರಾಮಃ ಕೀರ್ತಯತಿ ಪ್ರಭೋ|

05175012c ಸೃಂಜಯೋ ಮೇ ಪ್ರಿಯಸಖೋ ರಾಜರ್ಷಿರಿತಿ ಪಾರ್ಥಿವ||

ಅಕೃತವ್ರಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಪ್ರಭೋ! ಪಾರ್ಥಿವ! ರಾಮನು ರಾಜರ್ಷಿ ಸೃಂಜಯನು ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಸಖನೆಂದು ಸತತವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಕುರಿತೇ ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

05175013a ಇಹ ರಾಮಃ ಪ್ರಭಾತೇ ಶ್ವೋ ಭವಿತೇತಿ ಮತಿರ್ಮಮ|

05175013c ದ್ರಷ್ಟಾಸ್ಯೇನಮಿಹಾಯಾಂತಂ ತವ ದರ್ಶನಕಾಂಕ್ಷಯಾ||

ನಾಳೆ ಪ್ರಭಾತದಲ್ಲಿ ರಾಮನು ಇಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.
ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಲು ಬಯಸಿ ಇಲ್ಲಿಗೇ ಬರುವ ಅವನನ್ನು ನೀನು
ಕಾಣುತ್ತೀಯೆ.

05175014a ಇಯಂ ಚ ಕನ್ಯಾ ರಾಜರ್ಷೇ ಕಿಮರ್ಥಂ ವನಮಾಗತಾ|

05175014c ಕಸ್ಯ ಚೇಯಂ ತವ ಚ ಕಾ ಭವತೀಚ್ಚಾಮಿ ವೇದಿತುಂ||

ರಾಜರ್ಷೇ ! ಈ ಕನ್ಯೆಯಾದರೋ ಏಕೆ ವನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ? ಇವಳು
ಯಾರವಳು? ಮತ್ತು ನಿನಗೇನಾಗಬೇಕು? ಇದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು
ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

05175015 ಹೋತ್ರವಾಹನ ಉವಾಚ|

05175015a ದೌಹಿತ್ರೀಯಂ ಮಮ ವಿಭೋ ಕಾಶಿರಾಜಸುತಾ ಶುಭಾ|

05175015c ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ಸ್ವಯಂವರೇ ತಸ್ಥೌ ಭಗಿನೀಭ್ಯಾಂ ಸಹಾನಘ||

ಹೋತ್ರವಾಹನನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಭೋ! ಅನಘ! ಇವಳು ನನ್ನ
ಮಗಳ ಮಗಳು. ಕಾಶಿರಾಜ ಸುತೆ. ಈ ಶುಭೆ ಹಿರಿಯವಳು
ಸ್ವಯಂವರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಇಬ್ಬರು ತಂಗಿಯರೊಂದಿಗೆ ನಿಂತಿದ್ದಳು.

05175016a ಇಯಮಂಬೇತಿ ವಿಖ್ಯಾತಾ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ಕಾಶಿಪತೇಃ ಸುತಾ|

05175016c ಅಂಬಿಕಾಂಬಾಲಿಕೇ ತ್ವನ್ಯೇ ಯವೀಯಸ್ಯೌ ತಪೋಧನ||

ಇವಳು ಅಂಬೆಯೆಂದು ವಿಖ್ಯಾತಳಾದ ಕಾಶಿಪತಿಯ ಜೇಷ್ಠ ಮಗಳು.
ತಪೋಧನ! ಅಂಬಿಕಾ ಮತ್ತು ಅಂಬಾಲಿಕೆಯರು ಇವಳ ಇತರ
ಕಿರಿಯರು.

05175017a ಸಮೇತಂ ಪಾರ್ಥಿವಂ ಕ್ಷತ್ರಂ ಕಾಶಿಪುರ್ಯಾಂ ತತೋಽಭವತ್|

05175017c ಕನ್ಯಾನಿಮಿತ್ತಂ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷೇ ತತ್ರಾಸೀದುತ್ಸವೋ ಮಹಾನ್||

ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷೇ ! ಆಗ ಕಾಶಿಪುರಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಪಾರ್ಥಿವರೆಲ್ಲರೂ
ಕನ್ಯಾನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಸೇರಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಉತ್ಸವವೇ ನಡೆದಿತ್ತು.

05175018a ತತಃ ಕಿಲ ಮಹಾವೀರ್ಯೋ ಭೀಷ್ಮಃ ಶಾಂತನವೋ ನೃಪಾನ್|

05175018c ಅವಾಕ್ಷಿಪ್ಯ ಮಹಾತೇಜಾಸ್ತಿಸ್ರಃ ಕನ್ಯಾ ಜಹಾರ ತಾಃ||

ಆಗ ಮಹಾವೀರ್ಯಶಾಲೀ ಶಾಂತನವ ಭೀಷ್ಮನು ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ
ನೃಪರನ್ನು ಸದೆಬಡಿದು ಮೂವರು ಕನ್ಯೆಯರನ್ನೂ ಅಪಹರಿಸಿದನು.

05175019a ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ಪೃಥಿವೀಪಾಲಾನಥ ಭೀಷ್ಮೋ ಗಜಾಹ್ವಯಂ|

05175019c ಆಜಗಾಮ ವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮಾ ಕನ್ಯಾಭಿಃ ಸಹ ಭಾರತ||

ಪೃಥಿವೀಪಾಲರನ್ನು ಗೆದ್ದು ಆ ವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮ ಭಾರತ ಭೀಷ್ಮನು
ಕನ್ಯೆಯರೊಡನೆ ಗಜಾಹ್ವಯಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

05175020a ಸತ್ಯವತ್ಸ್ಯ ನಿವೇದ್ಯಾಥ ವಿವಾಹಾರ್ಥಮನಂತರಂ|

05175020c ಭ್ರಾತುವಿ ಚಿತ್ರವೀರ್ಯಸ್ಯ ಸಮಾಜ್ಞಾಪಯತ ಪ್ರಭುಃ||

ಅನಂತರ ಸತ್ಯವತಿಗೆ ಹೇಳಿ ಪ್ರಭುವು ತಮ್ಮ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನ
ವಿವಾಹವನ್ನು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು.

05175021a ತತೋ ವೈವಾಹಿಕಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕನ್ಯೇಯಂ ಸಮುಪಾರ್ಜಿತಂ|

05175021c ಅಬ್ರವೀತ್ತತ್ರ ಗಾಂಗೇಯಂ ಮಂತ್ರಿಮಧ್ಯೇ ದ್ವಿಜರ್ಷಭ||

ದ್ವಿಜರ್ಷಭ! ಆಗ ವಿವಾಹದ ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಈ ಕನ್ಯೆಯು
ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಾಂಗೇಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು:

05175022a ಮಯಾ ಶಾಲ್ವಪತಿವೀರ ಮನಸಾಭಿವೃತಃ ಪತಿಃ|

05175022c ನ ಮಾಮರ್ಹಸಿ ಧರ್ಮಜ್ಞಾ ಪರಚಿತ್ತಾಂ ಪ್ರದಾಪಿತುಂ||

“ವೀರ! ಶಾಲ್ವಪತಿಯನ್ನು ನಾನು ಮನಸಾರೆ ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ
ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಧರ್ಮಜ್ಞ! ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಮೇಲೆ ಮನಸ್ಸಿಟ್ಟಿರುವ
ನನ್ನನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.”

05175023a ತಚ್ಚು ತ್ವಾ ವಚನಂ ಭೀಷ್ಮಃ ಸಮ್ಮಂತ್ರೈ ಸಹ ಮಂತ್ರಿಭಿಃ|

05175023c ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ವಿಸರ್ಜೇಮಾಂ ಸತ್ಯವತ್ಯಾ ಮತೇ ಸ್ಥಿತಃ||

ಅವಳ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಭೀಷ್ಮನು ಮಂತ್ರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ
ಮಾಡಿ ಸತ್ಯವತಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆಯೂ ಇವಳನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸಲು
ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು.

05175024a ಅನುಜ್ಞಾತಾ ತು ಭೀಷ್ಮೇಣ ಶಾಲ್ವಂ ಸೌಭಪತಿಂ ತತಃ|

05175024c ಕನ್ಯೇಯಂ ಮುದಿತಾ ವಿಪ್ರ ಕಾಲೇ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ವಿಪ್ರ! ಭೀಷ್ಮನಿಂದ ಅನುಜ್ಞಾತಳಾಗಿ ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ಈ ಕನ್ಯೆಯು
ಸೌಭಪತಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು:

05175025a ವಿಸರ್ಜಿತಾಸ್ಮಿ ಭೀಷ್ಮೇಣ ಧರ್ಮಂ ಮಾಂ ಪ್ರತಿಪಾದಯ|

05175025c ಮನಸಾಭಿವೃತಃ ಪೂರ್ವಂ ಮಯಾ ತ್ವಂ ಪಾರ್ಥಿವರ್ಷಭ||

“ಪಾರ್ಥಿವರ್ಷ ಭ! ಭೀಷ್ಮನು ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಧರ್ಮವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸು. ಹಿಂದೆಯೇ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಮನಸಾ ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ.”

05175026a ಪ್ರತ್ಯಾಚಖ್ಯೌ ಚ ಶಾಲ್ವೋಽಪಿ ಚಾರಿತ್ರಸ್ಯಾಭಿಶಂಕಿತಃ|

05175026c ಸೇಯಂ ತಪೋವನಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ತಾಪಸ್ಯೇಽಭಿರತಾ ಭೃಶಂ||

ಇವಳ ಚಾರಿತ್ರವನ್ನು ಶಂಕಿಸಿ ಶಾಲ್ವನೂ ಕೂಡ ಇವಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದನು. ಆ ಇವಳು ಈ ತಪೋವನವನ್ನು ಸೇರಿ ತುಂಬಾ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿರತಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ.

05175027a ಮಯಾ ಚ ಪ್ರತ್ಯಭಿಜ್ಞಾತಾ ವಂಶಸ್ಯ ಪರಿಕೀರ್ತನಾತ್|

05175027c ಅಸ್ಯ ದುಃಖಸ್ಯ ಚೋತ್ಪತ್ತಿಂ ಭೀಷ್ಮಮೇವೇಹ ಮನ್ಯತೇ||

ಅವಳ ವಂಶದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡಾಗ ನಾನು ಇವಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಭೀಷ್ಮನೇ ಈ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣನೆಂದು ಇವಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.”

05175028 ಅಂಬೋವಾಚ|

05175028a ಭಗವನ್ನೇವಮೇವೈತದ್ಯಥಾಹ ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ|

05175028c ಶರೀರಕರ್ತಾ ಮಾತುರ್ಮೇ ಸೃಂಜಯೋ ಹೋತ್ರವಾಹನಃ||

ಅಂಬೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಭಗವನ್! ಪೃಥಿವೀಪತಿಯು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ನಡೆದಿದೆ. ಸೃಂಜಯ ಹೋತ್ರವಾಹನನು ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ಶರೀರಕರ್ತ.

05175029a ನ ಹ್ಯುತ್ಸಹೇ ಸ್ವನಗರಂ ಪ್ರತಿಯಾತುಂ ತಪೋಧನ|

05175029c ಅವಮಾನಭಯಾಚ್ಚೈವ ವ್ರೀಡಯಾ ಚ ಮಹಾಮುನೇ||

ತಪೋಧನ ! ನನ್ನ ನಗರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಲು ಉತ್ಸಾಹವಿಲ್ಲ.

ಮಹಾಮುನೇ ! ಅವಮಾನ ಭಯವೂ ಇದೆ. ನಾಚಿಕೆಯೂ ಆಗುತ್ತಿದೆ.

05175030a ಯತ್ತು ಮಾಂ ಭಗವಾನ್ರಾಮೋ ವಕ್ಷ್ಯತಿ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ|

05175030c ತನ್ಮೈ ಕಾರ್ಯತಮಂ ಕಾರ್ಯಮಿತಿ ಮೇ ಭಗವನ್ಮತಿಃ||

ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ ! ಭಗವನ್ ! ಭಗವಾನ್ ರಾಮನು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾನೋ ಅದನ್ನೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ."

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ
ಪರ್ವಣಿ ಅಕೃತವ್ರಣಾಂಬಾಸಂವಾದೇ
ಪಂಚಸಪ್ತತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಕೃತವ್ರಣಾಂಬಾಸಂವಾದದಲ್ಲಿ
ನೂರಾವಿಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೭೬

ಪರಶುರಾಮ-ಅಂಬಾ ಸಂವಾದ

ಅಕೃತವ್ರಣ ಅಂಬೆಯರು ಚರ್ಚೆಮಾಡಿ ಭೀಷ್ಮನನ್ನೇ ಶಿಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದುದು (೧-೧೪). ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಆಗಮಿಸಿದ ಪರಶುರಾಮನಲ್ಲಿ ಅಂಬೆಯ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ನಿವೇದಿಸಿದುದು (೧೫-೪೨).

05176001 ಅಕೃತವ್ರಣ ಉವಾಚ|

05176001a ದುಃಖದ್ವಯಮಿದಂ ಭದ್ರೇ ಕತರಸ್ಯ ಚಿಕೀರ್ಷಸಿ|

05176001c ಪ್ರತಿಕರ್ತವ್ಯಮಬಲೇ ತತ್ತ್ವಂ ವತ್ಸೇ ಬ್ರವೀಹಿ ಮೇ||

ಅಕೃತವ್ರಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಭದ್ರೇ! ಇಲ್ಲಿ ಎರಡು ದುಃಖಗಳಿವೆ.
ಯಾವುದನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಬಯಸುವೆ? ಯಾವುದರ
ಪ್ರತೀಕಾರವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೀಯೆ? ಸತ್ಯವನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು ವತ್ಸೇ!

05176002a ಯದಿ ಸೌಭಪತಿರ್ಭದ್ರೇ ನಿಯೋಕ್ತವ್ಯೋ ಮತೇ ತವ|

05176002c ನಿಯೋಕ್ಷ್ಯತಿ ಮಹಾತ್ಮಾ ತಂ ರಾಮಸ್ತ್ವದ್ಧಿತಕಾಮ್ಯಯಾ||

ಭದ್ರೇ! ಒಂದುವೇಳೆ ಸೌಭಪತಿಯನ್ನು ಸೇರಬೇಕೆಂದು ನಿನ್ನ
ಮನಸ್ಸಿದ್ದರೆ ಮಹಾತ್ಮ ರಾಮನು ನಿನಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಅವನ ಮೇಲೆ
ನಿಬಂಧನೆಯನ್ನು ಹಾಕಬಲ್ಲನು.

05176003a ಅಥಾಪಗೇಯಂ ಭೀಷ್ಮಂ ತಂ ರಾಮೇಣೇಚ್ಛಸಿ ಧೀಮತಾ|

05176003c ರಣೇ ವಿನಿರ್ಜಿತಂ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಕುರ್ಯಾತ್ತದಪಿ ಭಾರ್ಗವಃ||

ಅಥವಾ ಆಪಗೇಯ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ಸೋಲುವುದನ್ನು
ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛಿಸಿದರೆ ಆ ಧೀಮತ ಭಾರ್ಗವ ರಾಮನು
ಅದನ್ನೂ ಮಾಡಬಲ್ಲನು.

05176004a ಸೃಂಜಯಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ತವ ಚೈವ ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ|

05176004c ಯದತ್ರಾನಂತರಂ ಕಾರ್ಯಂ ತದದ್ವೈವ ವಿಚಿಂತ್ಯತಾಂ||

ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ! ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ಸೃಂಜಯನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಅನಂತರ
ಯಾವುದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸೋಣ.”

05176005 ಅಂಬೋವಾಚ|

05176005a ಅಪನೀತಾಸ್ಮಿ ಭೀಷ್ಮೇಣ ಭಗವನ್ನವಿಜಾನತಾ|

05176005c ನ ಹಿ ಜಾನಾತಿ ಮೇ ಭೀಷ್ಮೋ ಬ್ರಹ್ಮಂ ಶಾಲ್ವಗತಂ ಮನಃ||

ಅಂಬೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಭಗವನ್! ಭೀಷ್ಮನು ತಿಳಿಯದೆಯೇ ನನ್ನನ್ನು
ಅಪಹರಿಸಿದನು. ಏಕೆಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು
ಶಾಲ್ವನಿಗೆ ಹೋಗಿತ್ತೆಂದು ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ.

05176006a ಏತದ್ವಿಚಾರ್ಯ ಮನಸಾ ಭವಾನೇವ ವಿನಿಶ್ಚಯಂ|

05176006c ವಿಚಿನೋತು ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ವಿಧಾನಂ ಕ್ರಿಯತಾಂ ತಥಾ||

ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾದ
ಉಪಾಯವನ್ನು ನೀವೇ ನಿಶ್ಚಯಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದರಂತೆ
ಮಾಡಬೇಕು.

05176007a ಭೀಷ್ಮೇ ವಾ ಕುರುಶಾರ್ದೂಲೇ ಶಾಲ್ವರಾಜೇಽಥ ವಾ ಪುನಃ|

05176007c ಉಭಯೋರೇವ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಯದ್ಯುಕ್ತಂ ತತ್ಸಮಾಚರ||

ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಕುರುಶಾರ್ದೂಲ ಭೀಷ್ಮ ಅಥವಾ ಶಾಲ್ವರಾಜ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ
ಒಬ್ಬರ ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ಇಬ್ಬರ ಮೇಲೂ, ಯಾವುದು ಸರಿಯೋ,
ಅದನ್ನು ಮಾಡು.

05176008a ನಿವೇದಿತಂ ಮಯಾ ಹ್ಯೇತದ್ಧುಃಖಮೂಲಂ ಯಥಾತಥಂ|

05176008c ವಿಧಾನಂ ತತ್ರ ಭಗವನ್ನರ್ತುಮರ್ಹಸಿ ಯುಕ್ತತಃ||

ಭಗವನ್! ನನ್ನ ದುಃಖದ ಮೂಲವನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

ಭಗವನ್! ಅದರ ಕುರಿತು ಯಾವುದು ಸರಿಯೋ ಅದನ್ನು

ಮಾಡಬೇಕು.”

05176009 ಅಕೃತವ್ರಣ ಉವಾಚ|

05176009a ಉಪಪನ್ನಮಿದಂ ಭದ್ರೇ ಯದೇವಂ ವರವರ್ಣಿನಿ|

05176009c ಧರ್ಮಂ ಪ್ರತಿ ವಚೋ ಬ್ರೂಯಾಃ ಶೃಣು ಚೇದಂ ವಚೋ ಮಮ||

ಅಕೃತವ್ರಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಭದ್ರೇ! ವರವರ್ಣಿನಿ! ನೀನು

ಹೇಳಿದುದೆಲ್ಲವೂ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಕಾರವೇ ಇವೆ. ಇನ್ನು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನೂ

ಕೇಳು.

05176010a ಯದಿ ತ್ವಾಮಾಪಗೇಯೋ ವೈ ನ ನಯೇದ್ಗಜಸಾಹ್ವಯಂ|

05176010c ಶಾಲ್ವಸ್ತ್ವಾಂ ಶಿರಸಾ ಭೀರು ಗೃಹ್ಣೀಯಾದ್ರಾಮಚೋದಿತಃ||

ಒಂದುವೇಳೆ ಆಪಗೇಯನು ನಿನ್ನನ್ನು ಗಜಸಾಹ್ವಯಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು

ಹೋಗದೇ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಭೀರು! ರಾಮನ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ತಲೆಯಲ್ಲಿ

ಹೊತ್ತು ಶಾಲ್ವನು ನಿನ್ನನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

05176011a ತೇನ ತ್ವಂ ನಿರ್ಜಿತಾ ಭದ್ರೇ ಯಸ್ಮಾನ್ನೀತಾಸಿ ಭಾಮಿನಿ|

05176011c ಸಂಶಯಃ ಶಾಲ್ವರಾಜಸ್ಯ ತೇನ ತ್ವಯಿ ಸುಮಧ್ಯಮೇ||

ಆದರೆ ಭದ್ರೇ! ಭಾಮಿನೀ! ಸುಮಧ್ಯಮೇ! ನಿನ್ನನ್ನು ಅವನು ಗೆದ್ದು
ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದುದರಿಂದ ಶಾಲ್ವರಾಜನಿಗೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ
ಸಂಶಯ ಬಂದಿದೆ.

05176012a ಭೀಷ್ಮಃ ಪುರುಷಮಾನೀ ಚ ಜಿತಕಾಶೀ ತಥೈವ ಚ|

05176012c ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾ ಯುಕ್ತಾ ಭೀಷ್ಮೇ ಕಾರಯಿತುಂ ತ್ವಯಾ||

ಭೀಷ್ಮನು ಪೌರುಷದ ಸೊಕ್ಕಿನಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ. ಗೆದ್ದ ಜಂಬದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ.
ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಮಾಡಿಸುವುದು
ಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ.”

05176013 ಅಂಬೋವಾಚ|

05176013a ಮಮಾಪ್ಯೇಷ ಮಹಾನ್ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಹೃದಿ ಕಾಮೋಽಭಿವರ್ತತೇ|

05176013c ಘಾತಯೇಯಂ ಯದಿ ರಣೇ ಭೀಷ್ಮಮಿತ್ಯೇವ ನಿತ್ಯದಾ||

ಅಂಬೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಒಂದುವೇಳೆ ನಾನು ರಣದಲ್ಲಿ
ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಹುದಾಗಿದ್ದರೆ ಎನ್ನುವ ಮಹಾ ಕಾಮವು ನಿತ್ಯವೂ
ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ.

05176014a ಭೀಷ್ಮಂ ವಾ ಶಾಲ್ವರಾಜಂ ವಾ ಯಂ ವಾ ದೋಷೇಣ ಗಚ್ಛಸಿ|

05176014c ಪ್ರಶಾಧಿ ತಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಯತ್ಕೃತೇಽಹಂ ಸುದುಃಖಿತಾ||

ದೋಷವು ಭೀಷ್ಮನ ಮೇಲಾದರೂ ಅಥವಾ ಶಾಲ್ವರಾಜನ
ಮೇಲಾದರೂ ಹೋಗಲಿ. ಆದರೆ ಮಹಾಬಾಹೋ! ಯಾರ ಕೃತ್ಯದಿಂದ
ನಾನು ತುಂಬಾ ದುಃಖಿತಳಾಗಿದ್ದೇನೋ ಅವನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಬೇಕು.”

05176015 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05176015a ಏವಂ ಕಥಯತಾಮೇವ ತೇಷಾಂ ಸ ದಿವಸೋ ಗತಃ|

05176015c ರಾತ್ರಿಶ್ಚ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಖಶೀತೋಷ್ಣಮಾರುತಾ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಈ ರೀತಿ ಅವರು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗ ದಿನವು ಕಳೆಯಿತು. ಮತ್ತು ಸುಖ ಶೀತೋಷ್ಣ ಮಾರುತವು ಬೀಸಿ ರಾತ್ರಿಯೂ ಕಳೆಯಿತು.

05176016a ತತೋ ರಾಮಃ ಪ್ರಾದುರಾಸೀತ್ಪ್ರಜ್ವಲನ್ನಿವ ತೇಜಸಾ|

05176016c ಶಿಷ್ಯೈಃ ಪರಿವೃತೋ ರಾಜಂ ಜಟಾಚೀರಧರೋ ಮುನಿಃ||

ಆಗ ರಾಜನ್! ಶಿಷ್ಯರಿಂದ ಪರಿವೃತನಾಗಿ ಜಟಾಚೀರಧರ ಮುನಿ ರಾಮನು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವ ತೇಜಸ್ಸಿನೊಂದಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದನು.

05176017a ಧನುಷ್ಪಾಣಿರದೀನಾತ್ಮಾ ಖಿಡ್ಗಂ ಬಿಭ್ರತ್ಪರಶ್ವಧೀ|

05176017c ವಿರಜಾ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ಸೋಽಭ್ಯಯಾತ್ಸಂಜಯಂ ನೃಪಂ||

ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ! ಕೈಯಲ್ಲಿ ಧನುಸ್ಸು, ಖಿಡ್ಗ ಮತ್ತು ಪರಶುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಧೂಳಿಲ್ಲದೇ ಹೊಳೆಯುತ್ತಾ ಅವನು ಸಂಜಯರ ನೃಪನನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದನು.

05176018a ತತಸ್ತಂ ತಾಪಸಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸ ಚ ರಾಜಾ ಮಹಾತಪಾಃ|

05176018c ತಸ್ಥುಃ ಪ್ರಾಂಜಲಯಃ ಸರ್ವೇ ಸಾ ಚ ಕನ್ಯಾ ತಪಸ್ವಿನೀ||

ಆಗ ಆ ತಾಪಸನನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ರಾಜ ಮಹಾತಪಸ್ವಿ, ಆ ತಪಸ್ವಿನಿ

ಕನ್ನೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರೂ ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂತುಕೊಂಡರು.

05176019a ಪೂಜಯಾಮಾಸುರವ್ಯಗ್ರಾ ಮಧುಪರ್ಕೇಣ ಭಾರ್ಗವಂ|

05176019c ಅರ್ಚಿತಶ್ಚ ಯಥಾಯೋಗಂ ನಿಷಸಾದ ಸಹೈವ ತೈಃ||

ಭಾರ್ಗವನನ್ನು ಮಧುಪರ್ಕದಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದರು. ಯಥಾಯೋಗವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಅವನು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು.

05176020a ತತಃ ಪೂರ್ವವ್ಯತೀತಾನಿ ಕಥಯೇತೇ ಸ್ಮ ತಾವುಭೌ|

05176020c ಸ್ಯಂಜಯಶ್ಚ ಸ ರಾಜರ್ಷಿರ್ಜಾಮದಗ್ಮ್ಯಶ್ಚ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಆಗ ರಾಜರ್ಷಿ ಸ್ಯಂಜಯ ಮತ್ತು ಜಾಮದಗ್ನಿ ಇಬ್ಬರೂ ಹಿಂದೆ ನಡೆದುದರ ಕುರಿತು ಮಾತುಕಥೆಯನ್ನಾಡಿದರು.

05176021a ತತಃ ಕಥಾಂತೇ ರಾಜರ್ಷಿಭ್ಯುಗುಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಮಹಾಬಲಂ|

05176021c ಉವಾಚ ಮಧುರಂ ಕಾಲೇ ರಾಮಂ ವಚನಮರ್ಥವತ್||

ಆಗ ಮಾತಿನ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮಧುರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜರ್ಷಿಯು ಮಹಾಬಲ ಭೃಗುಶ್ರೇಷ್ಠ ರಾಮನಿಗೆ ಅರ್ಥವತ್ತಾದ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

05176022a ರಾಮೇಯಂ ಮಮ ದೌಹಿತ್ರೀ ಕಾಶಿರಾಜಸುತಾ ಪ್ರಭೋ|

05176022c ಅಸ್ಯಾಃ ಶೃಣು ಯಥಾತತ್ತ್ವಂ ಕಾರ್ಯಂ ಕಾರ್ಯವಿಶಾರದ||

“ರಾಮ! ಪ್ರಭೋ! ಇವಳು ನನ್ನ ಮಗಳ ಮಗಳು, ಕಾಶಿರಾಜಸುತೆ. ಕಾರ್ಯವಿಶಾರದ! ಇವಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ

ಮಾಡು.”

05176023a ಪರಮಂ ಕಥ್ಯತಾಂ ಚೇತಿ ತಾಂ ರಾಮಃ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ|

05176023c ತತಃ ಸಾಭ್ಯಗಮದ್ರಾಮಂ ಜ್ವಲಂತಮಿವ ಪಾವಕಂ||

“ಆಗಲಿ. ಹೇಳು!” ಎಂದು ರಾಮನು ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಲು ಅವಳು ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾ ರಾಮನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಳು.

05176024a ಸಾ ಚಾಭಿವಾದ್ಯ ಚರಣೌ ರಾಮಸ್ಯ ಶಿರಸಾ ಶುಭಾ|

05176024c ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಪದ್ಮದಲಾಭಾಭ್ಯಾಂ ಪಾಣಿಭ್ಯಾಮಗ್ರತಃ ಸ್ಥಿತಾ||

ಆ ಶುಭೆಯು ರಾಮನ ಚರಣಗಳಿಗೆ ಶಿರಸಾ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಪದ್ಮದಲಗಳಂತಿರುವ ಕೈಗಳಿಂದ ಮುಟ್ಟಿ, ನಿಂತುಕೊಂಡಳು.

05176025a ರುರೋದ ಸಾ ಶೋಕವತೀ ಬಾಷ್ಟವ್ಯಾಕುಲಲೋಚನಾ|

05176025c ಪ್ರಪೇದೇ ಶರಣಂ ಚೈವ ಶರಣ್ಯಂ ಭೃಗುನಂದನಂ||

ಕಣ್ಣೀರುತುಂಬಿದ ಕಣ್ಣುಗಳ ಆ ಶೋಕವತಿಯು ರೋದಿಸಿದಳು. ಶರಣ್ಯ ಭೃಗುನಂದನನ ಶರಣು ಹೊಕ್ಕಳು.

05176026 ರಾಮ ಉವಾಚ|

05176026a ಯಥಾಸಿ ಸೃಂಜಯಸ್ಯಾಸ್ಯ ತಥಾ ಮಮ ನೃಪಾತ್ಮಜೇ|

05176026c ಬ್ರೂಹಿ ಯತ್ತೇ ಮನೋದುಃಖಿಂ ಕರಿಷ್ಯೇ ವಚನಂ ತವ||

ರಾಮನು ಹೇಳಿದನು: “ನೃಪಾತ್ಮಜೇ! ಸೃಂಜಯನಿಗೆ ನೀನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನನಗೂ ಕೂಡ. ನಿನ್ನ ಮನೋದುಃಖವೇನೆಂದು ಹೇಳು. ನಿನ್ನ

ಮಾತನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ.”

05176027 ಅಂಬೋವಾಚ|

05176027a ಭಗವಂ ಶರಣಂ ತ್ವಾದ್ಯ ಪ್ರಪನ್ನಾಸ್ಮಿ ಮಹಾವ್ರತ|

05176027c ಶೋಕಪಂಕಾರ್ಣವಾದ್ಘೋರಾದುದ್ಧರಸ್ವ ಚ ಮಾಂ ವಿಭೋ||

ಅಂಬೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಮಹಾವ್ರತ! ಭಗವನ್! ಇಂದು ನಿನ್ನ ಶರಣು ಹೊಕ್ಕಿದ್ದೇನೆ. ವಿಭೋ! ನನ್ನನ್ನು ಘೋರವಾದ ಈ ಶೋಕದ ಕೆಸರು-ಕೊಪದಿಂದ ಉದ್ಧರಿಸು.”

05176028 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05176028a ತಸ್ಯಾಶ್ಚ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರೂಪಂ ಚ ವಯಶ್ಚಾಭಿನವಂ ಪುನಃ|

05176028c ಸೌಕುಮಾರ್ಯಂ ಪರಂ ಚೈವ ರಾಮಶ್ಚಿಂತಾಪರೋಽಭವತ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವಳ ರೂಪ, ವಯಸ್ಸು, ಅಭಿನವ ಮತ್ತು ಪರಮ ಸೌಕುಮಾರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಮನು ಚಿಂತಾಪರನಾದನು.

05176029a ಕಿಮಿಯಂ ವಕ್ಷ್ಯ ತೀತ್ಯೇವಂ ವಿಮೃಶನ್ಭೃಗುಸತ್ತಮಃ|

05176029c ಇತಿ ದಧ್ಯೌ ಚಿರಂ ರಾಮಃ ಕೃಪಯಾಭಿಪರಿಪ್ಲುತಃ||

“ಇವಳು ಏನನ್ನು ಹೇಳಲಿದ್ದಾಳೆ?” ಎಂದು ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ಭೃಗುಸತ್ತಮ ರಾಮನು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಯೋಚಿಸಿ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿದನು.

05176030a ಕಥ್ಯತಾಮಿತಿ ಸಾ ಭೂಯೋ ರಾಮೇಣೋಕ್ತಾ ಶುಚಿಸ್ಮಿತಾ|

05176030c ಸರ್ವಮೇವ ಯಥಾತತ್ತ್ವಂ ಕಥಯಾಮಾಸ ಭಾರ್ಗವೇ||

“ಹೇಳು!” ಎಂದು ಪುನಃ ರಾಮನು ಹೇಳಲು ಶುಚಿಸ್ಮಿತೆಯು
ಭಾರ್ಗವನಿಗೆ ನಡೆದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದಳು.

05176031a ತಚ್ಚು ತ್ವಾ ಜಾಮದಗ್ನ್ಯಸ್ತು ರಾಜಪುತ್ರಾ ವಚಸ್ತದಾ|

05176031c ಉವಾಚ ತಾಂ ವರಾರೋಹಾಂ ನಿಶ್ಚಿತ್ಯಾರ್ಥವಿನಿಶ್ಚಯಂ||

ರಾಜಪುತ್ರಿಯ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಜಾಮದಗ್ನಿಯು
ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥವನ್ನು ಆ ವರಾರೋಹೆಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು.

05176032a ಪ್ರೇಷಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಭೀಷ್ಮಾಯ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠಾಯ ಭಾಮಿನಿ|

05176032c ಕರಿಷ್ಯತಿ ವಚೋ ಧರ್ಮ್ಯಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಮೇ ಸ ನರಾಧಿಪಃ||

“ಭಾಮಿನೀ! ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆ
ನರಾಧಿಪನು ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಧರ್ಮಯುಕ್ತವಾದುದನ್ನು
ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

05176033a ನ ಚೇತ್ಕರಿಷ್ಯತಿ ವಚೋ ಮಯೋಕ್ತಂ ಜಾಹ್ನವೀಸುತಃ|

05176033c ಧಕ್ಷ್ಯಾಮ್ಯೇನಂ ರಣೇ ಭದ್ರೇ ಸಾಮಾತ್ಯಂ ಶಸ್ತ್ರತೇಜಸಾ||

ಭದ್ರೇ! ನಾನು ಹೇಳಿದ ಮಾತಿನಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳದೇ ಇದ್ದರೆ ನಾನು
ಅಸ್ತ್ರತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಜಾಹ್ನವೀಸುತನನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ
ಸುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತೇನೆ.

05176034a ಅಥ ವಾ ತೇ ಮತಿಸ್ತತ್ರ ರಾಜಪುತ್ರಿ ನಿವರ್ತತೇ|

05176034c ತಾವಚ್ಚಾಲ್ವಪತಿಂ ವೀರಂ ಯೋಜಯಾಮ್ಯತ್ರ ಕರ್ಮಣಿ||

ಅಥವಾ ರಾಜಪುತ್ರಿ! ನಿನಗೆ ಆ ಕಡೆ ಮನಸ್ಸು ತಿರುಗಿದರೆ ಮೊದಲು
ನಾನು ವೀರ ಶಾಲ್ವಪತಿಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತನಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

05176035 ಅಂಬೋವಾಚ|

05176035a ವಿಸರ್ಜಿತಾಸ್ಮಿ ಭೀಷ್ಮೇಣ ಶ್ರುತ್ವೈವ ಭೃಗುನಂದನ|

05176035c ಶಾಲ್ವರಾಜಗತಂ ಚೇತೋ ಮಮ ಪೂರ್ವಂ ಮನೀಷಿತಂ||

ಅಂಬೆಯ ಹೇಳಿದಳು: “ಭೃಗುನಂದನ! ಮೊದಲೇ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು
ಶಾಲ್ವರಾಜನ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಕೂಡಲೇ ಭೀಷ್ಮನು
ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

05176036a ಸೌಭರಾಜಮುಪೇತ್ಯಾಹಮಬ್ರುವಂ ದುರ್ವಚಂ ವಚಃ|

05176036c ನ ಚ ಮಾಂ ಪ್ರತ್ಯಗೃಹ್ಣಾತ್ಸ ಚಾರಿತ್ರಪರಿಶಂಕಿತಃ||

ಸೌಭರಾಜನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನಿಗೆ ನನ್ನ ಕಷ್ಟದ
ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದೆನು. ಅವನಾದರೋ ನನ್ನ ಚಾರಿತ್ರವನ್ನು ಶಂಕಿಸಿ
ನನ್ನನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ.

05176037a ಏತತ್ಸರ್ವಂ ವಿನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಸ್ವಬುದ್ಧ್ಯಾ ಭೃಗುನಂದನ|

05176037c ಯದತ್ರೈಪಯಿಕಂ ಕಾರ್ಯಂ ತಚ್ಚಿಂತಯಿತುಮರ್ಹಸಿ||

ಭೃಗುನಂದನ! ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸ್ವಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ಈ
ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವುದನ್ನು ಚಿಂತಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

05176038a ಮಮಾತ್ರ ವ್ಯಸನಸ್ಯಾಸ್ಯ ಭೀಷ್ಮೋ ಮೂಲಂ ಮಹಾವ್ರತಃ|

05176038c ಯೇನಾಹಂ ವಶಮಾನೀತಾ ಸಮುತ್ಕ್ಷಿಪ್ಯ ಬಲಾತ್ತದಾ||

ಅಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ವಶಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋದ ಮಹಾವ್ರತ ಭೀಷ್ಮನೇ ನನ್ನ ಈ ವ್ಯಸನದ ಮೂಲ.

05176039a ಭೀಷ್ಮಂ ಜಹಿ ಮಹಾಬಾಹೋ ಯತ್ಕೃತೇ ದುಃಖಮೀದೃಶಂ|

05176039c ಪ್ರಾಪ್ತಾಹಂ ಭೃಗುಶಾರ್ದೂಲ ಚರಾಮೃಪ್ರಿಯಮುತ್ತಮಂ||

ಮಹಾಬಾಹೋ! ಭೃಗುಶಾರ್ದೂಲ! ಈ ರೀತಿಯ ದುಃಖವನ್ನು ನನಗೆ ತಂದೊದಗಿಸಿದ, ಯಾರಿಂದ ಈ ಮಹಾ ದುಃಖವನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದೇನೋ ಆ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಕೊಲ್ಲು!

05176040a ಸ ಹಿ ಲುಬ್ಧಶ್ಚ ಮಾನೀ ಚ ಜಿತಕಾಶೀ ಚ ಭಾರ್ಗವ|

05176040c ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾ ಕರ್ತುಂ ಯುಕ್ತಾ ತಸ್ಮೈ ತ್ವಯಾನಘ||

ಭಾರ್ಗವ! ಅವನು ಲುಬ್ಧ, ಸೊಕ್ಕಿನವ, ವಿಜಯಶಾಲಿಯೆಂದು ಜಂಬವಿದೆ. ಅನಘ! ಆದುದರಿಂದ ಅವನೊಂದಿಗೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ.

05176041a ಏಷ ಮೇ ಹ್ರಿಯಮಾಣಾಯಾ ಭಾರತೇನ ತದಾ ವಿಭೋ|

05176041c ಅಭವದ್ಧೃದಿ ಸಂಕಲ್ಪೋ ಘಾತಯೇಯಂ ಮಹಾವ್ರತಂ||

ವಿಭೋ! ಭಾರತನು ನನ್ನನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಆ ಮಹಾವ್ರತನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆನ್ನುವ ಸಂಕಲ್ಪವು ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಬಂದಿತ್ತು.

05176042a ತಸ್ಮಾತ್ಕಾಮಂ ಮಮಾದ್ಯೇಮಂ ರಾಮ ಸಂವರ್ತಯಾನಘ|

05176042c ಜಹಿ ಭೀಷ್ಮಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಯಥಾ ವೃತ್ರಂ ಪುರಂದರಃ||

ರಾಮ ! ಅನಘ ! ಮಹಾಬಾಹೋ ! ನನ್ನ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸು.
ಪುರಂದರನು ವೃತ್ರನನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಸಂಹರಿಸು !”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ

ಪರ್ವಣಿ ರಾಮಾಂಬಾಸಂವಾದೇ

ಷಡ್‌ಸಪ್ತತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾಮಾಂಬಾಸಂವಾದದಲ್ಲಿ
ನೂರಾವಿಂತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೭೭

ಪರಶುರಾಮನು ಅಂಬೆಯೊಂದಿಗೆ

ಭೀಷ್ಮನಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟಿದುದು

“ಒಂದುವೇಳೆ ರಣಶ್ಲಾಘೀ ಭೀಷ್ಮನು ನನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ
ಆ ಉದ್ರಿಕ್ತನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ.” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪರಶುರಾಮನು
ಅಂಬೆಯನ್ನೊಡಗೂಡಿ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರು ಮಿತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ
ಬೀಡು ಬಿಟ್ಟಿದುದು (೧-೨೪).

05177001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05177001a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತದಾ ರಾಮೋ ಜಹಿ ಭೀಷ್ಮಮಿತಿ ಪ್ರಭೋ|

05177001c ಉವಾಚ ರುದತೀಂ ಕನ್ಯಾಂ ಚೋದಯಂತೀಂ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಪ್ರಭೋ! ಹೀಗೆ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಕೊಲ್ಲು! ಎಂದು ಅವಳು ಹೇಳಲು ರಾಮನು ರೋದಿಸುತ್ತಿರುವ ಆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತಾ ಪುನಃ ಪುನಃ ಹೇಳಿದನು:

05177002a ಕಾಶ್ಯೇ ಕಾಮಂ ನ ಗೃಹ್ಣಾಮಿ ಶಸ್ತ್ರಂ ವೈ ವರವರ್ಣಿನಿ|

05177002c ಋತೇ ಬ್ರಹ್ಮವಿದಾಂ ಹೇತೋಃ ಕಿಮನ್ಯತ್ಕರವಾಣಿ ತೇ||

“ಕಾಶ್ಯೇ! ವರವರ್ಣಿನೀ! ಬ್ರಹ್ಮವಿದರ ಕಾರಣಕ್ಕಲ್ಲದೇ ನಾನು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟು ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ನಿನಗಾಗಿ ಇನ್ನೇನು ಮಾಡಬೇಕು?

05177003a ವಾಚಾ ಭೀಷ್ಮಶ್ಚ ಶಾಲ್ವಶ್ಚ ಮಮ ರಾಜ್ಯೈ ವಶಾನುಗೌ|

05177003c ಭವಿಷ್ಯತೋಽನವದ್ಯಾಂಗಿ ತತ್ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಮಾ ಶುಚಃ||

ಅನವದ್ಯಾಂಗೀ! ಭೀಷ್ಮ ಮತ್ತು ಶಾಲ್ವ ಇಬ್ಬರೂ ರಾಜರೂ ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ನಾನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಶೋಕಿಸಬೇಡ!

05177004a ನ ತು ಶಸ್ತ್ರಂ ಗ್ರಹೀಷ್ಯಾಮಿ ಕಥಂ ಚಿದಪಿ ಭಾಮಿನಿ|

05177004c ಋತೇ ನಿಯೋಗಾದ್ವಿಪ್ರಾಣಾಮೇಷ ಮೇ ಸಮಯಃ ಕೃತಃ||

ಭಾಮಿನಿ ! ಆದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ನಿಯೋಗವಿಲ್ಲದೇ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಎಂದೂ
ಹಿಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ನಾನು ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ.”

05177005 ಅಂಬೋವಾಚ|

05177005a ಮಮ ದುಃಖಂ ಭಗವತಾ ವ್ಯಪನೇಯಂ ಯತಸ್ತತಃ|

05177005c ತತ್ತು ಭೀಷ್ಮಪ್ರಸೂತಂ ಮೇ ತಂ ಜಹೀಶ್ವರ ಮಾಚಿರಂ||

ಅಂಬೆಯ ಹೇಳಿದಳು: “ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಭೀಷ್ಮನಿಂದುಂಟಾದ
ನನ್ನ ಈ ದುಃಖವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸು. ಈಶ್ವರ ! ಬೇಗನೇ ಅವನನ್ನು
ಕೊಲ್ಲು !”

05177006 ರಾಮ ಉವಾಚ|

05177006a ಕಾಶಿಕನ್ಯೇ ಪುನರ್ಬ್ರೂಹಿ ಭೀಷ್ಮಸ್ತೇ ಚರಣಾವುಭೌ|

05177006c ಶಿರಸಾ ವಂದನಾರ್ಹೋಽಪಿ ಗ್ರಹೀಷ್ಯತಿ ಗಿರಾ ಮಮ||

ರಾಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಕಾಶಿಕನ್ಯೇ ! ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಹೇಳು. ಬೇಕಾದರೆ
ಭೀಷ್ಮನು ನಿನ್ನ ಚರಣಗಳಿಗೆ ಶಿರಸಾ ವಂದಿಸಿಯಾನು. ಅವನು ನನ್ನ
ಮಾತನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾನೆ.”

05177007 ಅಂಬೋವಾಚ|

05177007a ಜಹಿ ಭೀಷ್ಮಂ ರಣೇ ರಾಮ ಮಮ ಚೇದಿಚ್ಛಸಿ ಪ್ರಿಯಂ|

05177007c ಪ್ರತಿಶ್ರುತಂ ಚ ಯದಿ ತತ್ಸತ್ಯಂ ಕರ್ತುಮಿಹಾರ್ಹಸಿ||

ಅಂಬೆಯ ಹೇಳಿದಳು: “ರಾಮ ! ನನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಲು
ಬಯಸುವೆಯಾದರೆ ರಣದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಸಂಹರಿಸು. ನೀನು

ಭರವಸೆಯಿತ್ತುದನ್ನು ಸತ್ಯವಾಗಿಸಬೇಕು !”

05177008 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05177008a ತಯೋಃ ಸಂವದತೋರೇವಂ ರಾಜನ್ರಾಮಾಂಬಯೋಸ್ತದಾ|

05177008c ಅಕೃತವ್ರಣೋ ಜಾಮದಗ್ನ್ಯಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ರಾಮ ಮತ್ತು ಅಂಬೆಯರು ಈ ರೀತಿ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲು ಅಕೃತವ್ರಣನು ಜಾಮದಗ್ನಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

05177009a ಶರಣಾಗತಾಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಕನ್ಯಾಂ ನ ತ್ಯಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ|

05177009c ಜಹಿ ಭೀಷ್ಮಂ ರಣೇ ರಾಮ ಗರ್ಜಂತಮಸುರಂ ಯಥಾ||

“ಮಹಾಬಾಹೋ! ಶರಣಾಗತಳಾಗಿರುವ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬಾರದು. ರಾಮ! ಅಸುರನಂತೆ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿರುವ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲು.

05177010a ಯದಿ ಭೀಷ್ಮಸ್ತ್ವಯಾಹೂತೋ ರಣೇ ರಾಮ ಮಹಾಮುನೇ|

05177010c ನಿರ್ಜಿತೋಽಸ್ಮಿತಿ ವಾ ಬ್ರೂಯಾತ್ಕುರ್ಯಾದ್ವಾ ವಚನಂ ತವ||

ರಾಮ! ಮಹಾಮುನೇ! ಒಂದುವೇಳೆ ನೀನು ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ರಣಕ್ಕೆ ಕರೆದರೆ ಅವನು ಸೋತಿದ್ದೇನೆಂದು ಅಥವಾ ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

05177011a ಕೃತಮಸ್ಯಾ ಭವೇತ್ಕಾರ್ಯಂ ಕನ್ಯಾಯಾ ಭೃಗುನಂದನ|

05177011c ವಾಕ್ಯಂ ಸತ್ಯಂ ಚ ತೇ ವೀರ ಭವಿಷ್ಯತಿ ಕೃತಂ ವಿಭೋ||

ಭೃಗುನಂದನ! ಆಗ ಈ ಕನ್ಯೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಾದ
ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ವೀರ! ವಿಭೋ! ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನೂ
ಸತ್ಯವಾಗಿ ಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

05177012a ಇಯಂ ಚಾಪಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ತೇ ತದಾ ರಾಮ ಮಹಾಮುನೇ|

05177012c ಜಿತ್ವಾ ವೈ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾನ್ಸರ್ವಾನ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಷು ಪ್ರತಿಶ್ರುತಂ||

ರಾಮ! ಮಹಾಮುನೇ! ಕ್ಷತ್ರಿಯರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಗೆದ್ದು ನೀನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ
ಕೇಳಿಸುವಂತೆ ಈ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿದೆ.

05177013a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ವೈಶ್ಯಃ ಶೂದ್ರಶ್ಚೈವ ರಣೇ ಯದಿ|

05177013c ಬ್ರಹ್ಮದ್ವಿಡ್ಭವಿತಾ ತಂ ವೈ ಹನಿಷ್ಯಾಮೀತಿ ಭಾರ್ಗವ||

ಭಾರ್ಗವ! ರಣದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಲೀ, ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಲೀ,
ವೈಶ್ಯನಾಗಲೀ, ಶೂದ್ರನಾಗಲೀ ಬ್ರಹ್ಮದ ವಿರುದ್ಧರಾದವರನ್ನು
ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ ಎಂದು.

05177014a ಶರಣಂ ಹಿ ಪ್ರಪನ್ನಾನಾಂ ಭೀತಾನಾಂ ಜೀವಿತಾರ್ಥಿನಾಂ|

05177014c ನ ಶಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಪರಿತ್ಯಾಗಂ ಕರ್ತುಂ ಜೀವನ್ಮಥಂ ಚನ||

ಜೀವದ ಆಸೆಯಿಂದ ಭೀತರಾಗಿ ಶರಣು ಬಂದ ಪ್ರಪನ್ನರನ್ನು ನಾನು
ಜೀವಂತವಿರುವಾಗ ಎಂದೂ ಪರಿತ್ಯಜಿಸಲಾರೆ.

05177015a ಯಶ್ಚ ಕ್ಷತ್ರಂ ರಣೇ ಕೃತ್ಸುಂ ವಿಜೇಷ್ಯತಿ ಸಮಾಗತಂ|

05177015c ದೃಪ್ತಾತ್ಮಾನಮಹಂ ತಂ ಚ ಹನಿಷ್ಯಾಮೀತಿ ಭಾರ್ಗವ||

ಭಾರ್ಗವ! ಯಾರಾದರೂ ರಣದಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು
ಜಯಿಸಿದರೂ ಆ ಸೊಕ್ಕಿನವನನ್ನು ನಾನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ ಎಂದು.

05177016a ಸ ಏವಂ ವಿಜಯೀ ರಾಮ ಭೀಷ್ಮಃ ಕುರುಕುಲೋದ್ವಹಃ|

05177016c ತೇನ ಯುಧ್ಯಸ್ತ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಸಮೇತ್ಯ ಭೃಗುನಂದನ||

ರಾಮ! ಇದೇ ರೀತಿ ಕುರುಕುಲೋದ್ವಹ ಭೀಷ್ಮನು ವಿಜಯವನ್ನು
ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಭೃಗುನಂದನ! ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ
ಯುದ್ಧ ಮಾಡು!”

05177017 ರಾಮ ಉವಾಚ|

05177017a ಸ್ಮ ರಾಮ್ಯಹಂ ಪೂರ್ವಕೃತಾಂ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಮೃಷಿಸತ್ತಮ|

05177017c ತಥೈವ ಚ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾ ಸಾಮ್ಪ್ರವ ಲಪ್ಸ್ಯತೇ||

ರಾಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಋಷಿಸತ್ತಮ! ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು
ನಾನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಸಾಮದಿಂದ ಏನು ದೊರೆಯುತ್ತದೆಯೋ
ಅದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

05177018a ಕಾರ್ಯಮೇತನ್ಮಹದ್ಭ್ರಹ್ಮನ್ಯಾಶಿಕನ್ಯಾಮನೋಗತಂ|

05177018c ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಸ್ವಯಂ ತತ್ರ ಕನ್ಯಾಮಾದಾಯ ಯತ್ರ ಸಃ||

ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಕಾಶಿಕನ್ಯೆಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವುದು ಮಹಾ ಕಾರ್ಯವು.
ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಸ್ವಯಂ ನಾನೇ ಅವನಿರುವಲ್ಲಿಗೆ
ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

05177019a ಯದಿ ಭೀಷ್ಮೋ ರಣಶ್ಲಾಘೀ ನ ಕರಿಷ್ಯತಿ ಮೇ ವಚಃ|

05177019c ಹನಿಷ್ಯಾಪ್ಯೇನಮುದ್ರಿಕ್ತಮಿತಿ ಮೇ ನಿಶ್ಚಿತಾ ಮತಿಃ||

ಒಂದುವೇಳೆ ರಣಶ್ಲಾಘೀ ಭೀಷ್ಮನು ನನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಆ ಉದ್ರಿಕ್ತನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ. ಇದು ನನ್ನ ನಿಶ್ಚಯ.

05177020a ನ ಹಿ ಬಾಣಾ ಮಯೋತ್ಸ್ರಷ್ಟಾಃ ಸಜ್ಜಂತೀಹ ಶರೀರಿಣಾಂ|

05177020c ಕಾಯೇಷು ವಿದಿತಂ ತುಭ್ಯಂ ಪುರಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯಸಂಗರೇ||

ಏಕೆಂದರೆ ನಾನು ಬಿಟ್ಟ ಬಾಣಗಳು ಶರೀರಿಗಳ ದೇಹವನ್ನು ಹೊಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ನೀನು ಹಿಂದೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯರೊಂದಿಗಿನ ಸಂಗರದಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ.”

05177021 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05177021a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತತೋ ರಾಮಃ ಸಹ ತೈರ್ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿಭಿಃ|

05177021c ಪ್ರಯಾಣಾಯ ಮತಿಂ ಕೃತ್ವಾ ಸಮುತ್ತಸ್ಥೌ ಮಹಾಮನಾಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ರಾಮನು ಮಹಾಮನಸ್ವಿ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣದ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಮೇಲೆದ್ದನು.

05177022a ತತಸ್ತೇ ತಾಮುಷಿತ್ವಾ ತು ರಜನೀಂ ತತ್ರ ತಾಪಸಾಃ|

05177022c ಹುತಾಗ್ನಯೋ ಜಪ್ತಜಪ್ಯಾಃ ಪ್ರತಸ್ಥುರ್ಮಜ್ಜಿಘಾಂಸಯಾ||

ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆದು, ತಾಪಸರು ಅಗ್ನಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಹುತಿಗಳನ್ನಿತ್ತು ಜಪಗಳನ್ನು ಜಪಿಸಿ, ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲೋಸುಗ ಹೊರಟರು.

05177023a ಅಭ್ಯಗಚ್ಚತ್ತತೋ ರಾಮಃ ಸಹ ತೈರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ್ಷಭೈಃ|

05177023c ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ ಮಹಾರಾಜ ಕನ್ಯಯಾ ಸಹ ಭಾರತ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಭಾರತ ! ಆಗ ರಾಮನು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ್ಷಭರೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಕನ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದನು.

05177024a ನ್ಯವಿಶಂತ ತತಃ ಸರ್ವೇ ಪರಿಗೃಹ್ಯ ಸರಸ್ವತೀಂ|

05177024c ತಾಪಸಾಸ್ತೇ ಮಹಾತ್ಮಾನೋ ಭೃಗುಶ್ರೇಷ್ಠಪುರಸ್ಕೃತಾಃ||

ಮಹಾತ್ಮ ಭೃಗುಶ್ರೇಷ್ಠನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ತಾಪಸರೂ ಸರಸ್ವತೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಬೀಡುಬಿಟ್ಟರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ ಪರಶುರಾಮಭೀಷ್ಮಯೋಃ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಾವತರಣೇ ಸಪ್ತಸಪ್ತತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪರಶುರಾಮಭೀಷ್ಮರ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಾವತರಣದಲ್ಲಿ ನೂರಾವೆಪ್ಪತ್ತೆಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೭೮

ಪರಶುರಾಮ-ಭೀಷ್ಮರ ಸಂವಾದ

ಪರಶುರಾಮನು ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಅವನು ಅಂಬೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಲು ಭೀಷ್ಮನು ತನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು

ನೆನಪಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಅಂಬೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದುದು (೧-೧೧). ಆಗ ಪರಶುರಾಮನು “ನನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ಮಾಡದೇ ಇದ್ದರೆ ಇಂದೇ ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಲು ಅವನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಭೀಷ್ಮನು ಯಾಚಿಸಿದರೂ ಶಾಂತನಾಗದಿರಲು ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದುದು (೧೨-೩೮).

05178001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05178001a ತತಸ್ತುತೀಯೇ ದಿವಸೇ ಸಮೇ ದೇಶೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ|

05178001c ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಮೇ ರಾಜನ್ವಾಪ್ತೋಽಸ್ಮಿತಿ ಮಹಾವ್ರತಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಸಮ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ ಮೂರನೆಯ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಆ ಮಹಾವ್ರತನು ನಾನು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಸಂದೇಶವನ್ನು ನನಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

05178002a ತಮಾಗತಮಹಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಿಷಯಾಂತಂ ಮಹಾಬಲಂ|

05178002c ಅಭ್ಯಗಚ್ಛಂ ಜವೇನಾಶು ಪ್ರೀತ್ಯಾ ತೇಜೋನಿಧಿಂ ಪ್ರಭುಂ||

05178003a ಗಾಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ರಾಜೇಂದ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ ಪರಿವಾರಿತಃ|

05178003c ಋತ್ವಿಗ್ಭಿರ್ದೇವಕಲ್ಪೈಶ್ಚ ತಥೈವ ಚ ಪುರೋಹಿತೈಃ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಗಡಿಗೆ ಆ ಮಹಾಬಲ ತೇಜೋನಿಧಿ ಪ್ರಭುವು ಬಂದಿದ್ದಾನೆಂದು ಕೇಳಿ ನಾನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಮುಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಮತ್ತು ದೇವಕಲ್ಪ ಋತ್ವಿಗರು ಹಾಗೂ ಪುರೋಹಿತರಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಅವನಲ್ಲಿಗೆ

ಹೋದೆನು.

05178004a ಸ ಮಾಮಭಿಗತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಜಾಮದಗ್ನ್ಯಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

05178004c ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ತಾಂ ಪೂಜಾಂ ವಚನಂ ಚೇದಮಬ್ರವೀತ್||

ನಾನು ಬಂದಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಜಾಮದಗ್ನಿಯು ಆ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

05178005a ಭೀಷ್ಮ ಕಾಂ ಬುದ್ಧಿಮಾಸ್ಥಾಯ ಕಾಶಿರಾಜಸುತಾ ತ್ವಯಾ|

05178005c ಅಕಾಮೇಯಮಿಹಾನೀತಾ ಪುನಶ್ಚೈವ ವಿಸರ್ಜಿತಾ||

“ಭೀಷ್ಮ ! ಯಾವ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಳಸಿ ನೀನು ಮೊದಲು ಬಯಸದೇ ಇದ್ದ ಕಾಶಿರಾಜಸುತೆಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದೆ, ಮತ್ತು ನಂತರ ಅವಳನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸಿದೆ?

05178006a ವಿಭ್ರಂಶಿತಾ ತ್ವಯಾ ಹೀಯಂ ಧರ್ಮಾ ವಾಪ್ತೇಃ ಪರಾವರಾತ್|

05178006c ಪರಾಮೃಷ್ಟಾಂ ತ್ವಯಾ ಹೀಮಾಂ ಕೋ ಹಿ ಗಂತುಮಿಹಾರ್ಹತಿ||

ನಿನ್ನ ಕಾರಣದಿಂದ ಇವಳು ಧರ್ಮದ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟದಿಂದ ಕೀಳುಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನಿನ್ನಿಂದ ಮುಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಇವಳೊಂದಿಗೆ ಯಾರು ತಾನೇ ಹೋಗಲು ಬರುತ್ತದೆ?

05178007a ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾತಾ ಹಿ ಶಾಲ್ವೇನ ತ್ವಯಾ ನೀತೇತಿ ಭಾರತ|

05178007c ತಸ್ಮಾದಿಮಾಂ ಮನ್ನಿಯೋಗಾತ್ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣೀಷ್ಟ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ನಿನ್ನಿಂದ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದವಳೆಂದು ಶಾಲ್ವನೂ ಕೂಡ

ಇವಳನ್ನು ಹಿಂದೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಭಾರತ! ನನ್ನ
ನಿಯೋಗದಂತೆ ಇವಳನ್ನು ನೀನು ಸ್ವೀಕರಿಸು.

05178008a ಸ್ವಧರ್ಮಂ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ರಾಜಪುತ್ರೀ ಲಭತ್ವಿಯಂ|

05178008c ನ ಯುಕ್ತಮವಮಾನೋಽಯಂ ಕರ್ತುಂ ರಾಜ್ಞಾ ತ್ವಯಾನಘ||

ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ! ಈ ರಾಜಪುತ್ರಿಯು ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿ.
ಅನಘ! ರಾಜನಾದ ನೀನು ಇವಳನ್ನು ಅಪಮಾನಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.”

05178009a ತತಸ್ತಂ ನಾತಿಮನಸಂ ಸಮುದೀಕ್ಷ್ಯಾಹಮಬ್ರುವಂ|

05178009c ನಾಹಮೇನಾಂ ಪುನರ್ದದ್ಯಾಂ ಭ್ರಾತೃೇ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಯಥಂ ಚನ||

ಅವನು ತುಂಬಾ ಕುಪಿತನಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಿ ನಾನು ಹೇಳಿದೆನು:
“ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಇವಳನ್ನು ನಾನು ಪುನಃ ನನ್ನ ತಮ್ಮನಿಗೆ ಏನು
ಮಾಡಿದರೂ ಕೊಡಲಾರೆ.”

05178010a ಶಾಲ್ವಸ್ಯಾಹಮಿತಿ ಪ್ರಾಹ ಪುರಾ ಮಾಮಿಹ ಭಾರ್ಗವ|

05178010c ಮಯಾ ಚೈವಾಭ್ಯನುಜ್ಞಾತಾ ಗತಾ ಸೌಭಪುರಂ ಪ್ರತಿ||

ಭಾರ್ಗವ! ಇವಳು ಮೊದಲು “ನಾನು ಶಾಲ್ವನವಳು” ಎಂದು ನನಗೆ
ಹೇಳಿದಳು. ಆದರೆ ನಂತರವೇ ನಾನು ಸೌಭಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು
ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಕೊಟ್ಟೆ.

05178011a ನ ಭಯಾನ್ನಾಪ್ಯನುಕ್ರೋಶಾನ್ನ ಲೋಭಾನ್ನಾರ್ಥ ಕಾಮ್ಯಯಾ|

05178011c ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಮಹಂ ಜಹ್ಯಾಮಿತಿ ಮೇ ವ್ರತಮಾಹಿತಂ||

ಭಯದಿಂದಾಗಲೀ, ಅನುಕ್ರೋಶದಿಂದಾಗಲೀ, ಅರ್ಥ-ಕಾಮಗಳ
ಲೋಭದಿಂದಾಗಲೀ ಕ್ಷತ್ರ ಧರ್ಮವನ್ನು ತೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು
ನಾನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಪ್ರತ.”

05178012a ಅಥ ಮಾಮಬ್ರವೀದ್ರಾಮಃ ಕ್ರೋಧಪರ್ಯಾಕುಲೇಕ್ಷಣಃ|

05178012c ನ ಕರಿಷ್ಯಸಿ ಚೇದೇತದ್ವಾಕ್ಯಂ ಮೇ ಕುರುಪುಂಗವ||

05178013a ಹನಿಷ್ಯಾಮಿ ಸಹಾಮಾತ್ಯಂ ತ್ವಾಮದ್ಯೇತಿ ಪುನಃ ಪುನಃ|

ಆಗ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾ ರಾಮನು ನನಗೆ
“ಕುರುಪುಂಗವ! ನನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ಮಾಡದೇ ಇದ್ದರೆ ಇಂದೇ
ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಪುನಃ ಪುನಃ
ಹೇಳಿದನು.

05178013c ಸಂರಂಭಾದಬ್ರವೀದ್ರಾಮಃ ಕ್ರೋಧಪರ್ಯಾಕುಲೇಕ್ಷಣಃ||

05178014a ತಮಹಂ ಗೀರ್ಭಿರಿಷ್ಯಾಭಿಃ ಪುನಃ ಪುನರರಿಂದಮಂ|

05178014c ಅಯಾಚಂ ಭೃಗುಶಾರ್ದೂಲಂ ನ ಚೈವ ಪ್ರಶಶಾಮ ಸಃ||

ರಾಮನು ಹೀಗೆ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾ ಆವೇಶದಲ್ಲಿ
ಹೇಳಿದನು. ನಾನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಆ ಅರಿಂದಮನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯ
ಮಾತುಗಳಿಂದ ಯಾಚಿಸಿದೆ. ಆದರೂ ಭೃಗುಶಾರ್ದೂಲನು
ಶಾಂತನಾಗಲಿಲ್ಲ.

05178015a ತಮಹಂ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಶಿರಸಾ ಭೂಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸತ್ತಮಂ|

05178015c ಅಬ್ರುವಂ ಕಾರಣಂ ಕಿಂ ತದ್ಯತ್ತ್ವಂ ಯೋದ್ಧುಮಿಹೇಚ್ಛಸಿ||

ಆಗ ನಾನು ಆ ಬ್ರಹ್ಮಣಸತ್ತಮನಿಗೆ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಶಿರಸಾ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ
ಕೇಳಿದೆನು: “ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ನನ್ನೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು
ಬಯಸುತ್ತೀಯೆ?”

05178016a ಇಷ್ಟಸ್ತ್ರಂ ಮಮ ಬಾಲಸ್ಯ ಭವತ್ಯೈವ ಚತುರ್ವಿಧಂ|

05178016c ಉಪದಿಷ್ಟಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಶಿಷ್ಯೋಽಸ್ಮಿ ತವ ಭಾರ್ಗವ||

ಮಹಾಬಾಹೋ! ಬಾಲಕನಾಗಿರುವಾಗಲೇ ನನಗೆ ಚತುರ್ವಿಧದ
ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನೀನು ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದೆ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಶಿಷ್ಯ ಭಾರ್ಗವ!”

05178017a ತತೋ ಮಾಮಬ್ರವೀದ್ರಾಮಃ ಕ್ರೋಧಸಂರಕ್ತಲೋಚನಃ|

05178017c ಜಾನೀಷೇ ಮಾಂ ಗುರುಂ ಭೀಷ್ಮ ನ ಚೇಮಾಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಸೇ|

05178017e ಸುತಾಂ ಕಾಶ್ಯಸ್ಯ ಕೌರವ್ಯ ಮತ್ಪ್ರಿಯಾರ್ಥಂ ಮಹೀಪತೇ||

ಆಗ ರಾಮನು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ರಕ್ತಲೋಚನನಾಗಿ ನನಗೆ ಹೇಳಿದನು:
“ಭೀಷ್ಮ! ನಾನು ನಿನ್ನ ಗುರುವೆಂದು ನೀನು ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯೆ. ಕೌರವ!
ಮಹೀಪತೇ! ಆದರೂ ನೀನು ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಈ ಕಾಶಿಸುತೆಯನ್ನು
ಹಿಂದೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ!

05178018a ನ ಹಿ ತೇ ವಿದ್ಯತೇ ಶಾಂತಿರನ್ಯಥಾ ಕುರುನಂದನ|

05178018c ಗೃಹಾಣೇಮಾಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ರಕ್ಷಸ್ವ ಕುಲಮಾತ್ಮನಃ|

05178018e ತ್ವಯಾ ವಿಭ್ರಂಶಿತಾ ಹೀಯಂ ಭರ್ತಾರಂ ನಾಭಿಗಚ್ಚತಿ||

ಕುರುನಂದನ! ಅನ್ಯಥಾ ನಿನಗೆ ಶಾಂತಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೋ!
ಮಹಾಬಾಹೋ! ಇವಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ನಿನ್ನ ಕುಲವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು. ನಿನ್ನಿಂದ

ಕೀಳುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ ಅವಳು ಭರ್ತಾರನನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ.”

05178019a ತಥಾ ಬ್ರುವಂತಂ ತಮಹಂ ರಾಮಂ ಪರಪುರಂಜಯಂ|

05178019c ನೈತದೇವಂ ಪುನರ್ಭಾವಿ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷೇ ಕಿಂ ಶ್ರಮೇಣ ತೇ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಪರಪುರಂಜಯ ರಾಮನಿಗೆ ನಾನು ಹೇಳಿದೆನು:

“ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷೇ ! ಇದು ಹೀಗೆ ಆಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ನೀನು ಏಕೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಶ್ರಮಪಡುತ್ತೀಯೆ?

05178020a ಗುರುತ್ವಂ ತ್ವಯಿ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಜಾಮದಗ್ನ್ಯ ಪುರಾತನಂ|

05178020c ಪ್ರಸಾದಯೇ ತ್ವಾಂ ಭಗವಂಸ್ತುಕ್ಪಿಷಾ ಹಿ ಪುರಾ ಮಯಾ||

ಜಾಮದಗ್ನಿ ! ನನ್ನ ಪುರಾತನ ಗುರುವೆಂದು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಭಗವನ್ ! ಇವಳನ್ನು ನಾನು ಹಿಂದೆಯೇ ತ್ಯಜಿಸಿಯಾಗಿದೆ.

05178021a ಕೋ ಜಾತು ಪರಭಾವಾಂ ಹಿ ನಾರೀಂ ವ್ಯಾಲೀಮಿವ ಸ್ಥಿತಾಂ|

05178021c ವಾಸಯೇತ ಗೃಹೇ ಜಾನನ್ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ದೋಷಾನ್ಮಹಾತ್ಮಯಾನ್||

ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮಹಾದೋಷಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ ಯಾರುತಾನೇ ಇನ್ನೊಬ್ಬನಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವವಳನ್ನು ಹಾವಿನಂತೆ ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ?

05178022a ನ ಭಯಾದ್ವಾಸವಸ್ಯಾಪಿ ಧರ್ಮಂ ಜಹ್ಯಾಂ ಮಹಾದ್ಯುತೇ|

05178022c ಪ್ರಸೀದ ಮಾ ವಾ ಯದ್ವಾ ತೇ ಕಾರ್ಯಂ ತತ್ಕುರು ಮಾಚಿರಂ||

ವಾಸವನ ಭಯದಿಂದಲೂ ನಾನು ಧರ್ಮವನ್ನು ತೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ
ಮಹಾದ್ಯುತೇ! ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕರುಣೆ ತೋರು. ಅಥವಾ ನನಗೇನು
ಮಾಡಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಬೇಗನೇ ಮಾಡು.

05178023a ಅಯಂ ಚಾಪಿ ವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮನ್ಪುರಾಣೇ ಶ್ರುಯತೇ ವಿಭೋ|

05178023c ಮರುತ್ತೇನ ಮಹಾಬುದ್ಧೇ ಗೀತಃ ಶ್ಲೋಕೋ ಮಹಾತ್ಮನಾ||

ವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮನ್! ವಿಭೋ! ಮಹಾಬುದ್ಧಿ ಮಹಾತ್ಮ ಮರುತ್ತನು
ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಗೀತ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ:

05178024a ಗುರೋರಪ್ಯವಲಿಪ್ತಸ್ಯ ಕಾರ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಮಜಾನತಃ|

05178024c ಉತ್ಪಥಪ್ರತಿಪನ್ನಸ್ಯ ಕಾರ್ಯಂ ಭವತಿ ಶಾಸನಂ||

“ಗುರುವು ಬಯಸಿದುದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅವನು ತಿಳಿಯದೇ
ಇದ್ದಿರಬಹುದು. ತಪ್ಪು-ಸರಿಗಳನ್ನು ಅರಿಯದೇ ಇದ್ದಿರಬಹುದು.
ಅಥವಾ ಧರ್ಮದ ದಾರಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿರಬಹುದು.”

05178025a ಸ ತ್ವಂ ಗುರುರಿತಿ ಪ್ರೇಮ್ಣಾ ಮಯಾ ಸಮ್ನಾನಿತೋ ಭೃಶಂ|

05178025c ಗುರುವೃತ್ತಂ ನ ಜಾನೀಷೇ ತಸ್ಮಾದ್ಯೋತ್ಕ್ರಾ ಮ್ಯಹಂ ತ್ವಯಾ||

ನೀನು ಗುರುವೆಂಬ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ತುಂಬಾ
ಸಮ್ನಾನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಗುರುವಿನ ನಡತೆಯು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ
ನಾನು ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

05178026a ಗುರುಂ ನ ಹನ್ಯಾಂ ಸಮರೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಚ ವಿಶೇಷತಃ|

05178026c ವಿಶೇಷತಸ್ತಪೋವೃದ್ಧಮೇವಂ ಕ್ಷಾಂತಂ ಮಯಾ ತವ||

ಆದರೆ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಗುರುವನ್ನು, ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು, ನಾನು ಕೊಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ತಪೋವೃದ್ಧನಾದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ
ನನಗೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಕ್ಷಾಂತಿಯಿದೆ.

05178027a ಉದ್ಯತೇಷುಮಥೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಕ್ಷತ್ರಬಂಧುವತ್|

05178027c ಯೋ ಹನ್ಯಾತ್ಸಮರೇ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಯುಧ್ಯಂತಮಪಲಾಯಿನಂ|

05178027e ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ ನ ತಸ್ಯ ಸ್ಯಾದಿತಿ ಧರ್ಮೇಷು ನಿಶ್ಚಯಃ||

ಆದರೆ ಆಯುಧವನ್ನು ಹಿಡಿದೆತ್ತಿ ಹೋರಾಡುವ ಅಥವಾ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಪಲಾಯನ ಮಾಡದೇ ಇದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾದವನು
ಕೊಂದರೆ ಅವನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ ದೋಷವಿಲ್ಲವೆಂದು
ಧರ್ಮನಿಶ್ಚಯವಿದೆ.

05178028a ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ಸ್ಥಿತೋ ಧರ್ಮೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋಽಸ್ಮಿ ತಪೋಧನ|

05178028c ಯೋ ಯಥಾ ವರ್ತತೇ ಯಸ್ಮಿಂಸ್ತಥಾ ತಸ್ಮಿನ್ವವರ್ತಯನ್|

05178028e ನಾಧರ್ಮಂ ಸಮವಾಪ್ನೋತಿ ನರಃ ಶ್ರೇಯಶ್ಚ ವಿಂದತಿ||

ತಪೋಧನ ! ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿರುವ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ನಾನು.
ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಹೇಗೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾನೋ ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದರೆ
ಅವನು ಅಧರ್ಮವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂಥಹ ನರನು
ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

05178029a ಅರ್ಥೇ ವಾ ಯದಿ ವಾ ಧರ್ಮೇ ಸಮರ್ಥೋ ದೇಶಕಾಲವಿತ್|

05178029c ಅನರ್ಥ ಸಂಶಯಾಪನ್ನಃ ಶ್ರೇಯಾನ್ನಿಃಸಂಶಯೇನ ಚ||

ಅರ್ಥ, ಧರ್ಮ, ಅಥವಾ ದೇಶಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನಾದವನು
ಅವನಿಗಾಗುವ ಲಾಭಗಳ ಕುರಿತು ಸಂಶಯವಿದ್ದರೆ ಆ ಸಂಶಯವನ್ನು
ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು.

05178030a ಯಸ್ಮಾತ್ಸಂಶಯಿತೇಽರ್ಥೇಽಸ್ಮಿನ್ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಪ್ರವರ್ತಸೇ|

05178030c ತಸ್ಮಾದ್ಯೋತ್ಸ್ಯಾಮಿ ಸಹಿತಸ್ವಯಾ ರಾಮ ಮಹಾಹವೇ|

05178030e ಪಶ್ಯಮೇ ಬಾಹುವೀರ್ಯಂ ಚ ವಿಕ್ರಮಂ ಚಾತಿಮಾನುಷಂ||

ಅಸಂಶಯವಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ನ್ಯಾಯವೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ನೀನು
ವರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ನಾನು ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಮಹಾರಣದಲ್ಲಿ
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಬಾಹುವೀರ್ಯವನ್ನೂ ಅತಿಮಾನುಷ
ವಿಕ್ರಮವನ್ನೂ ನೋಡು !

05178031a ಏವಂ ಗತೇಽಪಿ ತು ಮಯಾ ಯಚ್ಚಕ್ಷ್ಯಂ ಭೃಗುನಂದನ|

05178031c ತತ್ಕುರಿಷ್ಯೇ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರೇ ಯೋತ್ಸ್ಯೇ ವಿಪ್ರ ತ್ವಯಾ ಸಹ|

05178031e ದ್ವಂದ್ವೇ ರಾಮ ಯಥೇಷ್ಟಂ ತೇ ಸಜ್ಜೋ ಭವ ಮಹಾಮುನೇ||

ಭೃಗುನಂದನ ! ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಬಂದೂ ನನಗೆ ಏನು
ಶಕ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ವಿಪ್ರ ! ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ
ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡುತ್ತೇನೆ. ರಾಮ ! ಇಷ್ಟವಾದಷ್ಟೂ
ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧ ಮಾಡು ! ಮಹಾಮುನೇ ! ಸಿದ್ಧನಾಗು !

05178032a ತತ್ರ ತ್ವಂ ನಿಹತೋ ರಾಮ ಮಯಾ ಶರಶತಾಚಿತಃ|

05178032c ಲಪ್ಸ್ಯ ಸೇ ನಿರ್ಜಿತಾಽಲ್ಲೋಕಾಂ ಶಸ್ತ್ರಪೂತೋ ಮಹಾರಣೇ||

ರಾಮ ! ಅಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ನೂರಾರು ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಮಹಾರಣದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಪುನೀತನಾಗಿ ಗೆದ್ದ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಸೇರುತ್ತೀಯೆ !

05178033a ಸ ಗಚ್ಛ ವಿನಿವರ್ತಸ್ವ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ ರಣಪ್ರಿಯ|

05178033c ತತ್ರೈಷ್ಯಾಮಿ ಮಹಾಬಾಹೋ ಯುದ್ಧಾಯ ತ್ವಾಂ ತಪೋಧನ||

ಆದುದರಿಂದ ರಣಪ್ರಿಯ ! ಹೋಗಿ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗು. ತಪೋಧನ ! ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭೇಟಿಯಾಗುತ್ತೇನೆ.

05178034a ಅಪಿ ಯತ್ರ ತ್ವಯಾ ರಾಮ ಕೃತಂ ಶೌಚಂ ಪುರಾ ಪಿತುಃ|

05178034c ತತ್ರಾಹಮಪಿ ಹತ್ವಾ ತ್ವಾಂ ಶೌಚಂ ಕರ್ತಾಸ್ಮಿ ಭಾರ್ಗವ||

ಭಾರ್ಗವ ! ಹಿಂದೆ ಎಲ್ಲಿ ನೀನು ನಿನ್ನ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಪವಿತ್ರವಾಗಿದ್ದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಂದು ನಾನು ಶೌಚವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

05178035a ತತ್ರ ಗಚ್ಛಸ್ವ ರಾಮ ತ್ವಂ ತ್ವರಿತಂ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದ|

05178035c ವ್ಯಪನೇಷ್ಯಾಮಿ ತೇ ದರ್ಪಂ ಪೌರಾಣಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಬ್ರುವ||

ಯುದ್ಧದುರ್ಮದ ರಾಮ ! ಅಲ್ಲಿ ಬೇಗ ಹೋಗು. ಹಿಂದಿನಿಂದ ನಿನಗಿರುವ ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂಬ ದರ್ಪವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತೇನೆ.

05178036a ಯಚ್ಚಾಪಿ ಕತ್ಥಸೇ ರಾಮ ಬಹುಶಃ ಪರಿಷತ್ಸು ವೈ|

05178036c ನಿರ್ಜಿತಾಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ಲೋಕೇ ಮಯೈಕೇನೇತಿ ತಚ್ಚ್ಛಣು||

ರಾಮ ! ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಲೋಕದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದೆ ಎಂದು
ಬಹಳಷ್ಟು ಪರಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದೀಯೆ ! ನನ್ನನ್ನು
ಕೇಳು !

05178037a ನ ತದಾ ಜಾಯತೇ ಭೀಷ್ಮೋ ಮದ್ವಿಧಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋಽಪಿ ವಾ|

05178037c ಯಸ್ತೇ ಯುದ್ಧಮಯಂ ದರ್ಪಂ ಕಾಮಂ ಚ ವ್ಯಪನಾಶಯೇತ್||

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮನು ಹುಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ನಿನಗಿರುವ ದರ್ಪ ಮತ್ತು ಆಸೆಯನ್ನು ಕಳೆಯುವ ನನ್ನಂಥಹ
ಕ್ಷತ್ರಿಯನೂ ಕೂಡ ಇರಲಿಲ್ಲ.

05178038a ಸೋಽಹಂ ಜಾತೋ ಮಹಾಬಾಹೋ ಭೀಷ್ಮಃ ಪರಪುರಂಜಯಃ|

05178038c ವ್ಯಪನೇಷ್ಯಾಮಿ ತೇ ದರ್ಪಂ ಯುದ್ಧೇ ರಾಮ ನ ಸಂಶಯಃ|

ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಈಗ ನಾನು - ಪರಪುರಂಜಯ ಭೀಷ್ಮನು -
ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ರಾಮ ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ದರ್ಪವನ್ನು ಮುರಿಯುತ್ತೇನೆ
ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ
ಪರ್ವಣಿ ಪರಶುರಾಮಭೀಷ್ಮಯೋಃ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಾವತರಣೇ
ಅಷ್ಟಸಪ್ತತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪರಶುರಾಮಭೀಷ್ಮರ

೧೭೯

ಪರಶುರಾಮ-ಭೀಷ್ಮರು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಅಣಿಯಾದುದು

ನಡೆಯಲಿರುವ ಯುದ್ಧವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಗಂಗೆಯು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ
ಸೋತುದು (೧-೩೧).

05179001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05179001a ತತೋ ಮಾಮಬ್ರವೀದ್ರಾಮಃ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ ಭಾರತ|

05179001c ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಭೀಷ್ಮ ಮಯಾ ಸಾರ್ಥಂ ಯೋದ್ಧುಮಿಚ್ಛಸಿ ಸಂಗರೇ|

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಆಗ ರಾಮನು ನಗುತ್ತಾ ನನಗೆ

ಹೇಳಿದನು: “ಭೀಷ್ಮ! ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು! ನನ್ನೊಡನೆ ಸಂಗರದಲ್ಲಿ

ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

05179002a ಅಯಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಕೌರವ್ಯ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ ತ್ವಯಾ ಸಹ|

05179002c ಭಾಷಿತಂ ತತ್ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ತತ್ರಾಗಚ್ಛೇಃ ಪರಂತಪ||

ಕೌರವ್ಯ! ನಾನು ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಹೇಳಿದಂತೆ

ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಪರಂತಪ! ನೀನೂ ಕೂಡ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು!

05179003a ತತ್ರ ತ್ವಾಂ ನಿಹತಂ ಮಾತಾ ಮಯಾ ಶರಶತಾಚಿತಂ|

05179003c ಜಾಹ್ನವೀ ಪಶ್ಯತಾಂ ಭೀಷ್ಮ ಗೃಧ್ರಕಂಕಬಡಾಶನಂ||

ಭೀಷ್ಮ ! ಅಲ್ಲಿ ನನ್ನ ನೂರಾರು ಶರಗಳ ಚಿತೆಯ ಮೇಲೆ ನೀನು ನನ್ನಿಂದ
ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟು ಹದ್ದು, ಬಕ ಮತ್ತು ಕಾಗೆಗಳಿಗೆ ಆಹಾರವಾಗುವುದನ್ನು
ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ಜಾಹ್ನವಿಯು ನೋಡಲಿ !

05179004a ಕೃಪಣಂ ತ್ವಾಮಭಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಸಿದ್ಧಚಾರಣಸೇವಿತಾ|

05179004c ಮಯಾ ವಿನಿಹತಂ ದೇವೀ ರೋದತಾಮದ್ಯ ಪಾರ್ಥಿವ||

ಪಾರ್ಥಿವ ! ನನ್ನಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟು ಕೃಪಣನಾಗಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ
ಸಿದ್ಧಚಾರಣಸೇವಿತೆ ದೇವಿಯು ಇಂದು ರೋದಿಸಲಿ !

05179005a ಅತದರ್ಹಾ ಮಹಾಭಾಗಾ ಭಗೀರಥಸುತಾ ನದೀ|

05179005c ಯಾ ತ್ವಾಮಜೀಜನನ್ಮಂದಂ ಯುದ್ಧಕಾಮುಕಮಾತುರಂ|

ಯುದ್ಧಕಾಮುಕನಾದ, ಆತುರನಾದ, ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ ನಿನ್ನಂತವನನ್ನು
ಜೀವಂತ ನೋಡಲು ಮಹಾಭಾಗೆ ನದೀ ಭಗೀರಥಸುತೆಯು
ಅರ್ಹಳಲ್ಲ.

05179006a ಏಹಿ ಗಚ್ಛ ಮಯಾ ಭೀಷ್ಮ ಯುದ್ಧಮದ್ವೈವ ವರ್ತತಾಂ|

05179006c ಗೃಹಾಣ ಸರ್ವಂ ಕೌರವ್ಯ ರಥಾದಿ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭೀಷ್ಮ ! ಭರತರ್ಷಭ ! ಬಾ ! ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ನಡೆ ! ಇಂದೇ ಆ ಯುದ್ಧವು
ನಡೆಯಲಿ ! ಕೌರವ್ಯ ! ರಥಾದಿ ಸರ್ವವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ !”

05179007a ಇತಿ ಬ್ರುವಾಣಂ ತಮಹಂ ರಾಮಂ ಪರಪುರಂಜಯಂ|

05179007c ಪ್ರಣಮ್ಯ ಶಿರಸಾ ರಾಜನೇವಮಸ್ತಿ ತ್ಯಥಾಬ್ಯುವಂ||

ರಾಜನ್! ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ನಾನು ಪರಪುರಂಜಯ ರಾಮನಿಗೆ ಶಿರಸಾ
ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ ಎಂದೆನು.

05179008a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಯಯೌ ರಾಮಃ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ ಯುಯುತ್ಸಯಾ|

05179008c ಪ್ರವಿಶ್ಯ ನಗರಂ ಚಾಹಂ ಸತ್ಯವತ್ತ್ವೈ ನ್ಯವೇದಯಂ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ರಾಮನು ಯುದ್ಧೋತ್ಸುಕನಾಗಿ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋದನು.
ನಾನು ನಗರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಸತ್ಯವತಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಿದೆನು.

05179009a ತತಃ ಕೃತಸ್ವಸ್ತಯನೋ ಮಾತ್ರಾ ಪ್ರತ್ಯಭಿನಂದಿತಃ|

05179009c ದ್ವಿಜಾತೀನ್ವಾಚ್ಯ ಪುಣ್ಯಾಹಂ ಸ್ವಸ್ತಿ ಚೈವ ಮಹಾದ್ಯುತೇ||

ಆಗ ಮಹಾದ್ಯುತೇ! ತಾಯಿಯನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದೆನು. ಸ್ವಸ್ತಿ
ಅಯನಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿದೆನು. ದ್ವಿಜಾತಿಯವರು ಪುಣ್ಯಾಹ
ಸ್ವಸ್ತಿಗಳನ್ನು ವಾಚಿಸಿದರು.

05179010a ರಥಮಾಸ್ಥಾಯ ರುಚಿರಂ ರಾಜತಂ ಪಾಂಡುರೈರ್ಹಯೈಃ|

05179010c ಸೂಪಸ್ಕರಂ ಸ್ವಧಿಷ್ಠಾನಂ ವೈಯಾಘ್ರಪರಿವಾರಣಂ||

05179011a ಉಪಪನ್ನಂ ಮಹಾಶಸ್ತ್ರೈಃ ಸರ್ವೋಪಕರಣಾನ್ವಿತಂ|

ಬಿಳಿಯ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದ, ಎಲ್ಲ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ,
ದೃಢವಾಗಿ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ, ಹುಲಿಯ ಚರ್ಮವನ್ನು ಹೊದಿಸಿದ್ದ,
ಮಹಾಶಸ್ತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಉಪಕರಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ, ಸುಂದರ

ಬೆಳ್ಳಿಯ ರಥವನ್ನೇರಿದೆನು.

05179011c ತತ್ಕುಲೀನೇನ ವೀರೇಣ ಹಯಶಾಸ್ತ್ರವಿದಾ ನೃಪ||

05179012a ಯುಕ್ತಂ ಸೂತೇನ ಶಿಷ್ಯೇನ ಬಹುಶೋ ದೃಷ್ಟಕರ್ಮಣಾ|

ನೃಪ! ಅದನ್ನು ವೀರ, ಕುಲೀನ, ಹಯಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದನಾದ, ಶಿಷ್ಯ, ಬಹಳಷ್ಟು ಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ್ದ ಸೂತನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದನು.

05179012c ದಂಶಿತಃ ಪಾಂಡುರೇಣಾಹಂ ಕವಚೇನ ವಪುಷ್ಮತಾ||

05179013a ಪಾಂಡುರಂ ಕಾರ್ಮುಕಂ ಗೃಹ್ಯ ಪ್ರಾಯಾಂ ಭರತಸತ್ತಮ|

05179013c ಪಾಂಡುರೇಣಾತಪತ್ರೇಣ ದ್ವಿಯಮಾಣೇನ ಮೂರ್ಧನಿ||

05179014a ಪಾಂಡುರೈಶ್ಚಾ ಮರೈಶ್ಚಾಪಿ ವೀಜ್ಯಮಾನೋ ನರಾಧಿಪ|

05179014c ಶುಕ್ಲವಾಸಾಃ ಸಿತೋಷ್ಟೀಷಃ ಸರ್ವಶುಕ್ಲವಿಭೂಷಣಃ||

ಬಿಳಿಯ ಬಂಗಾರದ ಕವಚವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದೆನು. ಭರತಸತ್ತಮ! ಬಿಳಿಯ ಧನುಸ್ಸನ್ನೂ ಹಿಡಿದು ಹೊರಟೆನು. ಬಿಳಿಯ ಕೊಡೆಯನ್ನು ನನ್ನ ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿಯಲಾಗಿತ್ತು. ನರಾಧಿಪ! ಬಿಳಿಯ ಚಾಮರಗಳನ್ನೂ ಬೀಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನನ್ನ ಬಟ್ಟೆ ಬಿಳಿಯಾಗಿತ್ತು, ಕಿರೀಟವು ಬಿಳಿಯಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಆಭರಣಗಳು ಬಿಳಿಯವಾಗಿತ್ತು.

05179015a ಸ್ತೂಯಮಾನೋ ಜಯಾಶೀರ್ಭಿರ್ನಿಷ್ಯಮ್ಯ ಗಜಸಾಹ್ವಯಾತ್|

05179015c ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ ರಣಕ್ಷೇತ್ರಮುಪಾಯಾಂ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಜಯದ ಕುರಿತು ಆಶೀರ್ವಚನಗಳನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿರಲು ಗಜಸಾಹ್ವಯದಿಂದ ಹೊರಟು ರಣಕ್ಷೇತ್ರ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದೆನು.

05179016a ತೇ ಹಯಾಶ್ಲೋದಿತಾಸ್ತೇನ ಸೂತೇನ ಪರಮಾಹವೇ|

05179016c ಅವಹನ್ಮಾಂ ಭೃಶಂ ರಾಜನ್ಮನೋಮಾರುತರಂಹಸಃ||

ರಾಜನ್! ಮನಸ್ಸು ಮಾರುತಗಳ ವೇಗವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಆ ಕುದುರೆಗಳು ಸೂತನಿಂದ ಚೋದಿತಗೊಂಡು ನನ್ನನ್ನು ಆ ಪರಮ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದವು.

05179017a ಗತ್ವಾಹಂ ತತ್ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ ಸ ಚ ರಾಮಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

05179017c ಯುದ್ಧಾಯ ಸಹಸಾ ರಾಜನ್ವರಾಕ್ರಾಂತೌ ಪರಸ್ಪರಂ||

ಆಗ ನಾನು ಮತ್ತು ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ರಾಮ ಇಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರರ ಪರಾಕ್ರಾಂತರಾಗಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕಾತರರಾಗಿ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದೆವು.

05179018a ತತಃ ಸಂದರ್ಶನೇಽತಿಷ್ಠಂ ರಾಮಸ್ಯಾತಿತಪಸ್ವಿನಃ|

05179018c ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಶಂಖಪ್ರವರಂ ತತಃ ಪ್ರಾಧಮಮುತ್ತಮಂ||

ಆ ಅತಿತಪಸ್ವಿನಿ ರಾಮನನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ನಾನು ನನ್ನ ಶಂಖಪ್ರವರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಜೋರಾಗಿ ಊದಿದೆನು.

05179019a ತತಸ್ತತ್ರ ದ್ವಿಜಾ ರಾಜಂಸ್ತಾಪಸಾಶ್ಚ ವನೌಕಸಃ|

05179019c ಅಪಶ್ಯಂತ ರಣಂ ದಿವ್ಯಂ ದೇವಾಃ ಸರ್ಷಿಗಣಾಸ್ತದಾ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ರಣದಲ್ಲಿ ದ್ವಿಜರು, ತಾಪಸರು, ವನೌಕಸರು ಮತ್ತು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಋಷಿಗಣಗಳೊಂದಿಗೆ ದೇವತೆಗಳು ಕಂಡುಬಂದರು.

05179020a ತತೋ ದಿವ್ಯಾನಿ ಮಾಲ್ಯಾನಿ ಪ್ರಾದುರಾಸನ್ಮಹುರ್ಮುಹುಃ|

05179020c ವಾದಿತ್ರಾಣಿ ಚ ದಿವ್ಯಾನಿ ಮೇಘವೃಂದಾನಿ ಚೈವ ಹ||

ಹಾಗೆಯೇ ದಿವ್ಯ ಮಾಲೆಗಳೂ, ದಿವ್ಯವಾದ್ಯಗಳು, ಮೇಘವೃಂದಗಳು
ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿಬಂದವು.

05179021a ತತಸ್ತೇ ತಾಪಸಾಃ ಸರ್ವೇ ಭಾರ್ಗವಸ್ಯಾನುಯಾಯಿನಃ|

05179021c ಪ್ರೇಕ್ಷಕಾಃ ಸಮಪದ್ಯಂತ ಪರಿವಾರ್ಯ ರಣಾಜಿರಂ||

ಆಗ ಭಾರ್ಗವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದ ತಾಪಸರೆಲ್ಲರೂ ರಣವನ್ನು
ಸುತ್ತುವರೆದು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಾದರು.

05179022a ತತೋ ಮಾಮಬ್ರವೀದ್ದೇವೀ ಸರ್ವಭೂತಹಿತೈಷಿಣೀ|

05179022c ಮಾತಾ ಸ್ವರೂಪಿಣೀ ರಾಜನ್ಯಮಿದಂ ತೇ ಚಿಕೀರ್ಷಿತಂ||

ಆಗ ಸರ್ವಭೂತಹಿತೈಷಿಣೀ ಮಾತಾ ದೇವಿಯು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು
ನನಗೆ ಹೇಳಿದಳು: “ರಾಜನ್! ಇದೇನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ?

05179023a ಗತ್ವಾಹಂ ಜಾಮದಗ್ನ್ಯಂ ತಂ ಪ್ರಯಾಚಿಷ್ಯೇ ಕುರೂದ್ವಹ|

05179023c ಭೀಷ್ಮೇಣ ಸಹ ಮಾ ಯೋತ್ತೀಃ ಶಿಷ್ಯೇಣೇತಿ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಕುರೂದ್ವಹ! ನಾನು ಜಾಮದಗ್ನಿಗೆ ಹೋಗಿ ಪುನಃ ಪುನಃ

ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ - ಭೀಷ್ಮನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಬೇಡ! ಅವನು ನಿನ್ನ
ಶಿಷ್ಯ” ಎಂದು.

05179024a ಮಾ ಮೈವಂ ಪುತ್ರ ನಿರ್ಬಂಧಂ ಕುರು ವಿಪ್ರೇಣ ಪಾರ್ಥಿವ|

05179024c ಜಾಮದಗ್ನೇನ ಸಮರೇ ಯೋದ್ಧುಮಿತ್ಯವಭರ್ತ್ಸಯತ್||

“ಪುತ್ರ! ಪಾರ್ಥಿವ! ವಿಪ್ರನಿಗೆ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಡ.
ಜಾಮದಗ್ನಿಯೊಡನೆ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಬೇಡ!” ಎಂದು
ನನ್ನನ್ನು ಬೈದಳು.

05179025a ಕಿಂ ನ ವೈ ಕ್ಷತ್ರಿಯಹರೋ ಹರತುಲ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ|

05179025c ವಿದಿತಃ ಪುತ್ರ ರಾಮಸ್ತೇ ಯತಸ್ವಂ ಯೋದ್ಧಮಿಚ್ಛಸಿ||

“ಈ ಕ್ಷತ್ರಿಯಹರನು ಹರತುಲ್ಯಪರಾಕ್ರಮಿಯೆಂದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೇ?
ಅಂತಹ ರಾಮನೊಂದಿಗೆ ನೀನು ಯುದ್ಧಮಾಡಲು
ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಿರುವೆಯಲ್ಲ?”

05179026a ತತೋಽಹಮಬ್ರುವಂ ದೇವೀಮಭಿವಾದ್ಯ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ|

05179026c ಸರ್ವಂ ತದ್ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಯಥಾವೃತ್ತಂ ಸ್ವಯಂವರೇ||

05179027a ಯಥಾ ಚ ರಾಮೋ ರಾಜೇಂದ್ರ ಮಯಾ ಪೂರ್ವಂ ಪ್ರಸಾದಿತಃ|

05179027c ಕಾಶಿರಾಜಸುತಾಯಾಶ್ಚ ಯಥಾ ಕಾಮಃ ಪುರಾತನಃ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಆಗ ನಾನು ಕೈಮುಗಿದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ದೇವಿಗೆ
ಸ್ವಯಂವರದಲ್ಲಿ ನಡೆದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ನಾನು ಮೊದಲು
ರಾಮನ ಕರುಣೆಯನ್ನು ಯಾಚಿಸಿದ್ದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನೂ, ಹಿಂದೆ
ಕಾಶಿರಾಜಸುತೆಯು ಮಾಡಿದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದೆನು.

05179028a ತತಃ ಸಾ ರಾಮಮಭ್ಯೇತ್ಯ ಜನನೀ ಮೇ ಮಹಾನದೀ|

05179028c ಮದರ್ಥಂ ತಮೃಷಿಂ ದೇವೀ ಕ್ಷಮಯಾಮಾಸ ಭಾರ್ಗವಂ|

05179028e ಭೀಷ್ಮೇಣ ಸಹ ಮಾ ಯೋತ್ತೀಃ ಶಿಷ್ಯೇಣೇತಿ ವಚೋಽಬ್ರವೀತ್||

ಆಗ ನನ್ನ ಜನನಿ ಮಹಾನದಿಯು ರಾಮನ ಬಳಿ ಹೋದಳು. ಆ ದೇವಿಯು ನನಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಆ ಋಷಿ ಭಾರ್ಗವನಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು. “ಶಿಷ್ಯನಾದ ಭೀಷ್ಮನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಬೇಡ” ಎಂದೂ ಹೇಳಿದಳು.

05179029a ಸ ಚ ತಾಮಾಹ ಯಾಚಂತೀಂ ಭೀಷ್ಮಮೇವ ನಿವರ್ತಯ|

05179029c ನ ಹಿ ಮೇ ಕುರುತೇ ಕಾಮಮಿತ್ಯಹಂ ತಮುಪಾಗಮಂ||

ಆಗ ಅವನು ಯಾಚಿಸುತ್ತಿರುವ ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಭೀಷ್ಮನನ್ನೇ ಹಿಂದಿರುಗುವಂತೆ ಮಾಡು! ನನಗೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಅವನು ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ! ಆದುದರಿಂದಲೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ.”

05179030 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05179030a ತತೋ ಗಂಗಾ ಸುತಸ್ನೇಹಾದ್ಭೀಷ್ಮಂ ಪುನರುಪಾಗಮತ್|

05179030c ನ ಚಾಸ್ಯಾಃ ಸೋಽಕರೋದ್ವಾಕ್ಯಂ ಕ್ರೋಧಪರ್ಯಾಕುಲೇಕ್ಷಣಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಗಂಗೆಯು ಮಗನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪುನಃ ಭೀಷ್ಮನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಳು. ಆಗ ಅವನು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ ಅವಳ ಮಾತಿನಂತೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

05179031a ಅಥಾದೃಶ್ಯತ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಭೃಗುಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಮಹಾತಪಾಃ|

05179031c ಆಹ್ವಯಾಮಾಸ ಚ ಪುನರ್ಯುದ್ಧಾಯ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮಃ||

ಆಗ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಭೃಗುಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಹಾತಪಸ್ವಿ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮನು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಪುನಃ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ
ಪರ್ವಣಿ ಪರಶುರಾಮಭೀಷ್ಮಯೋಃ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಾವತರಣೇ
ಏಕೋನಾಶೀತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪರಶುರಾಮಭೀಷ್ಮರ
ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಾವತರಣದಲ್ಲಿ ನೂರಾವಿಂತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೮೦

ಪರಶುರಾಮ-ಭೀಷ್ಮರ ಯುದ್ಧ

ಪರಶುರಾಮ-ಭೀಷ್ಮರ ಮೊದಲನೆಯ ದಿನದ ಯುದ್ಧ (೧-೩೯).

05180001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05180001a ತಮಹಂ ಸ್ಮಯನ್ನಿವ ರಣೇ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷಂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಂ|

05180001c ಭೂಮಿಷ್ಠಂ ನೋತ್ಸಹೇ ಯೋದ್ಧಂ ಭವಂತಂ ರಥಮಾಸ್ಥಿತಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ರಣದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಅವನಿಗೆ ನಗುತ್ತಾ
ಹೇಳಿದೆನು: “ರಥದ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿರುವ
ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಉತ್ಸಾಹವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

05180002a ಆರೋಹ ಸ್ಯಂದನಂ ವೀರ ಕವಚಂ ಚ ಮಹಾಭುಜ|

05180002c ಬಧಾನ ಸಮರೇ ರಾಮ ಯದಿ ಯೋದ್ಧಂ ಮಯೇಚ್ಛಸಿ||

ವೀರ! ಮಹಾಭುಜ! ರಣದಲ್ಲಿ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು

ಬಯಸುವೆಯಾದರೆ ರಥವನ್ನೇರು ! ಕವಚವನ್ನು ಧರಿಸು !”

05180003a ತತೋ ಮಾಮಬ್ರವೀದ್ರಾಮಃ ಸ್ಮ ಯಮಾನೋ ರಣಾಜಿರೇ|

05180003c ರಥೋ ಮೇ ಮೇದಿನೀ ಭೀಷ್ಮ ವಾಹಾ ವೇದಾಃ ಸದಶ್ವವತ್||

ಆಗ ಆ ರಣದಲ್ಲಿ ರಾಮನು ನಗುತ್ತಾ ನನಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಭೀಷ್ಮ !
ಮೇದಿನಿಯೇ ನನ್ನ ರಥ. ವೇದಗಳು ನಡೆಸುವ ಅಶ್ವಗಳಂತೆ.

05180004a ಸೂತೋ ಮೇ ಮಾತರಿಶ್ವಾ ವೈ ಕವಚಂ ವೇದಮಾತರಃ|

05180004c ಸುಸಂವೀತೋ ರಣೇ ತಾಭಿಯೋತ್ಸ್ಯೇ ಹಂ ಕುರುನಂದನ||

ಗಾಳಿಯು ನನ್ನ ಸಾರಥಿ. ವೇದಮಾತರೆಯು ನನ್ನ ಕವಚ. ಕುರುನಂದನ !
ಇವುಗಳಿಂದ ಸುರಕ್ಷಿತನಾಗಿ ನಾನು ರಣದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧ
ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

05180005a ಏವಂ ಬ್ರುವಾಣೋ ಗಾಂಧಾರೇ ರಾಮೋ ಮಾಂ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ|

05180005c ಶರವ್ರಾತೇನ ಮಹತಾ ಸರ್ವತಃ ಪರ್ಯವಾರಯತ್||

ಗಾಂಧಾರೇ ! ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಿ ರಾಮನು ನನ್ನನ್ನು ಮಹಾ
ಶರಗಳ ಮಳೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಮುಚ್ಚಿದನು.

05180006a ತತೋಽಪಶ್ಯಂ ಜಾಮದಗ್ನ್ಯಂ ರಥೇ ದಿವ್ಯೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಂ|

05180006c ಸರ್ವಾಯುಧಧರೇ ಶ್ರೀಮತ್ಯದ್ಭುತೋಪಮದರ್ಶನೇ||

ಆಗ ನಾನು ಜಾಮದಗ್ನ್ಯನನ್ನು ದಿವ್ಯ ರಥದ ಮೇಲೆ
ಸರ್ವಾಯುಧಧರನಾಗಿ, ಶ್ರೀಮತ್ ಅದ್ಭುತ ಸುಂದರನಾಗಿ

ವ್ಯವಸ್ಥಿತನಾಗಿದ್ದು ಕಂಡುಬಂದಿತು.

05180007a ಮನಸಾ ವಿಹಿತೇ ಪುಣ್ಯೇ ವಿಸ್ತೀರ್ಣೇ ನಗರೋಪಮೇ|

05180007c ದಿವ್ಯಾಶ್ವಯುಜಿ ಸನ್ನದ್ಧೇ ಕಾಂಚನೇನ ವಿಭೂಷಿತೇ||

ಅವನ ಪುಣ್ಯ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ರಥವು ನಗರದಂತೆ
ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾಗಿತ್ತು. ಕಾಂಚನ ವಿಭೂಷಿತ ದಿವ್ಯಾಶ್ವಗಳನ್ನು
ಕಟ್ಟಲಾಗಿತ್ತು. ಸನ್ನದ್ಧವಾಗಿತ್ತು.

05180008a ಧ್ವಜೇನ ಚ ಮಹಾಬಾಹೋ ಸೋಮಾಲಂಕೃತಲಕ್ಷ್ಮಣಾ|

05180008c ಧನುರ್ಧರೋ ಬದ್ಧತೂಣೋ ಬದ್ಧಗೋಧಾಂಗುಲಿತ್ರವಾನ್||

ಆ ಮಹಾಬಾಹುವು ವಿನ ಧ್ವಜವು ಸೋಮಾಲಂಕೃತ ಲಕ್ಷಣದ್ದಾಗಿತ್ತು.
ಆ ಧನುರ್ಧರನು ತೂಣೀರಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಉಗುರುಗಳಿಗೆ
ಗೋಧಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದನು.

05180009a ಸಾರಥ್ಯಂ ಕೃತವಾಂಸ್ತತ್ರ ಯುಯುತ್ಸೋರಕೃತವ್ರಣಃ|

05180009c ಸಖಾ ವೇದವಿದತ್ಯಂತಂ ದಯಿತೋ ಭಾರ್ಗವಸ್ಯ ಹ||

ಆ ಯೋಧನಿಗೆ ಭಾರ್ಗವನ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯ ಸಖ, ವೇದವಿದ
ಅಕೃತವ್ರಣನು ಸಾರಥ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

05180010a ಆಹ್ವಯಾನಃ ಸ ಮಾಂ ಯುದ್ಧೇ ಮನೋ ಹರ್ಷಯತೀವ ಮೇ|

05180010c ಪುನಃ ಪುನರಭಿಕ್ರೋಶನ್ನಭಿಯಾಹೀತಿ ಭಾರ್ಗವಃ||

ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅತೀವ ಹರ್ಷಗೊಂಡು ಭಾರ್ಗವನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು

ಮುಂದೆ ಬಾ ಎಂದು ಪುನಃ ಪುನಃ ಕೂಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದನು.

05180011a ತಮಾದಿತ್ಯಮಿವೋದ್ಯಂತಮನಾಧೃಷ್ಯಂ ಮಹಾಬಲಂ|

05180011c ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಂತಕರಂ ರಾಮಮೇಕಮೇಕಃ ಸಮಾಸದಂ||

ಆಗ ಆದಿತ್ಯನಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ, ಅನಾದೃಷ್ಯನಾದ, ಮಹಾಬಲ
ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಂತಕ ರಾಮನನ್ನು ಏಕನಾಗಿ ಏಕನನ್ನು ಎದುರಿಸಿದೆನು.

05180012a ತತೋಽಹಂ ಬಾಣಪಾತೇಷು ತ್ರಿಷು ವಾಹಾನ್ನಿಗೃಹ್ಯ ವೈ|

05180012c ಅವತೀರ್ಯ ಧನುರ್ನ್ಯಸ್ಯ ಪದಾತಿರೃಷಿಸತ್ತಮಂ||

ಅವನು ಮೂರು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನನ್ನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ತಡೆದಾಗ
ನಾನು ರಥದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಆ ಋಷಿಸತ್ತಮನ
ಪಾದಗಳಲ್ಲಿಟ್ಟೆನು.

05180013a ಅಭ್ಯಗಚ್ಚಂ ತದಾ ರಾಮಮರ್ಚಿಷ್ಯನ್ದ್ವಿ ಜಸತ್ತಮಂ|

05180013c ಅಭಿವಾದ್ಯ ಚೈನಂ ವಿಧಿವದಬ್ರುವಂ ವಾಕ್ಯಮುತ್ತಮಂ||

ಆಗ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ ರಾಮನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಅಭಿವಂದಿಸಿ ಈ
ಉತ್ತಮ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದೆನು:

05180014a ಯೋತ್ಸ್ಯೇ ತ್ವಯಾ ರಣೇ ರಾಮ ವಿಶಿಷ್ಟೇನಾಧಿಕೇನ ಚ|

05180014c ಗುರುಣಾ ಧರ್ಮಶೀಲೇನ ಜಯಮಾಶಾಸ್ತ್ವ ಮೇ ವಿಭೋ||

“ರಾಮ ! ನನಗಿಂತ ನೀನು ವಿಶಿಷ್ಟನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಮತ್ತು
ಅಧಿಕನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಆದರೂ ಗುರು ಧರ್ಮಶೀಲನಾದ ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ

ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ವಿಭೋ! ನನಗೆ ಜಯವನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸು!”

05180015 ರಾಮ ಉವಾಚ|

05180015a ಏವಮೇತತ್ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಭೂತಿಮಿಚ್ಛತಾ|

05180015c ಧರ್ಮೋ ಹ್ಯೇಷ ಮಹಾಬಾಹೋ ವಿಶಿಷ್ಟೈಃ ಸಹ ಯುದ್ಧತಾಂ||

ರಾಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಬಾಹೋ! ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ! ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು

ಬಯಸುವವನಿಗೆ ಇದೇ ಕರ್ತವ್ಯ. ತಮಗಿಂತಲೂ

ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿರುವವರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವವರ ಧರ್ಮವೇ ಇದು.

05180016a ಶಪೇಯಂ ತ್ವಾಂ ನ ಚೇದೇವಮಾಗಚ್ಛೇಥಾ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

05180016c ಯುದ್ಧಸ್ವ ತ್ವಂ ರಣೇ ಯತ್ತೋ ಧೈರ್ಯಮಾಲಂಬ್ಯ ಕೌರವ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಈ ರೀತಿ ಬರದೇ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು

ಶಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನು³⁶. ಈಗ ಹೋಗು! ನಿನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಬಲವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ

ರಣದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡು.

05180017a ನ ತು ತೇ ಜಯಮಾಶಾಸೇ ತ್ವಾಂ ಹಿ ಚೇತುಮಹಂ ಸ್ಥಿತಃ|

05180017c ಗಚ್ಛ ಯುದ್ಧಸ್ವ ಧರ್ಮೇಣ ಪ್ರೀತೋಽಸ್ಮಿ ಚರಿತೇನ ತೇ||

ಆದರೆ ನಾನು ನಿನಗೆ ಜಯವನ್ನು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು

---

³⁶ ಮುಂದೆ ಮಹಾಭಾರತ ಯುದ್ಧದ ಅರಂಭದಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಲು ಹೋದಾಗ ಭೀಷ್ಮನು ಅವನಿಗೆ ಇದೇ ಮಾತನ್ನಾಡುತ್ತಾನೆ (ಭೀಷ್ಮ ಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ).

ಗೆಲ್ಲಲೇ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ. ಹೋಗು ! ಧರ್ಮದಿಂದ
ಯುದ್ಧಮಾಡು ! ನಿನ್ನ ನಡತೆಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿದ್ದೇನೆ.””

05180018 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05180018a ತತೋಽಹಂ ತಂ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ರಥಮಾರುಹ್ಯ ಸತ್ವರಃ|

05180018c ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಯಂ ರಣೇ ಶಂಖಂ ಪುನರ್ಹೇಮವಿಭೂಷಿತಂ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ನಾನು ಅವನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಬೇಗನೇ
ರಥವನ್ನೇರಿದೆನು. ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಹೇಮ ವಿಭೂಷಿತ ಶಂಖವನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ
ಊದಿದೆನು.

05180019a ತತೋ ಯುದ್ಧಂ ಸಮಭವನ್ಮಮ ತಸ್ಯ ಚ ಭಾರತ|

05180019c ದಿವಸಾನ್ಸುಬಹೂನ್ರಾಜನ್ವರಸ್ವರಜಿಗೀಷಯಾ||

ಭಾರತ ! ರಾಜನ್ ! ಆಗ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಬಯಸಿದ ಅವನ
ಮತ್ತು ನನ್ನ ನಡುವೆ ಬಹಳ ದಿನಗಳ ಮಹಾ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

05180020a ಸ ಮೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಣೇ ಪೂರ್ವಂ ಪ್ರಾಹರತ್ಯಂಕಪತ್ರಿಭಿಃ|

05180020c ಷಷ್ಠ್ಯಾ ಶತೈಶ್ಚ ನವಭಿಃ ಶರಾಣಾಮಗ್ನಿವರ್ಚಸಾಂ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಒಂಬೈನೂರಾ ಅರವತ್ತು
ಅಗ್ನಿವರ್ಚಸ ಕಂಕಪತ್ರಿ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

05180021a ಚತ್ವಾರಸ್ತೇನ ಮೇ ವಾಹಾಃ ಸೂತಶ್ಚೈವ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

05180021c ಪ್ರತಿರುದ್ಧಾಸ್ತಥೈವಾಹಂ ಸಮರೇ ದಂಶಿತಃ ಸ್ಥಿತಃ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ನನ್ನ ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳು ಮತ್ತು ಸೂತನು
ತಡೆಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟರು. ಆದರೆ ನಾನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಕವಚಗಳಿಂದ
ರಕ್ಷಿತನಾಗಿ ನಿಂತೆನು.

05180022a ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ಚ ದೇವೇಭ್ಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಶ್ಚ ಭಾರತ|
05180022c ತಮಹಂ ಸ್ಮಯನ್ನಿವ ರಣೇ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷಂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಂ||

ಭಾರತ! ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನಾನು ನಗುತ್ತಾ
ರಣದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದೆನು:

05180023a ಆಚಾರ್ಯತಾ ಮಾನಿತಾ ಮೇ ನಿರ್ಮಯಾದೇ ಹ್ಯಪಿ ತ್ವಯಿ|
05180023c ಭೂಯಸ್ತು ಶೃಣು ಮೇ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಸಂಪದಂ ಧರ್ಮಸಂಗ್ರಹೇ||

“ನೀನು ಮರ್ಯಾದೆಗಳನ್ನು ದಾಟಿದರೂ ಆಚಾರ್ಯನೆಂದು
ಗೌರವಿಸಿದೆ. ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಧರ್ಮಸಂಗ್ರಹದ ಮಾರ್ಗವೇನೆಂದು
ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳು.

05180024a ಯೇ ತೇ ವೇದಾಃ ಶರೀರಸ್ಥಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ಯಚ್ಚ ತೇ ಮಹತ್|
05180024c ತಪಶ್ಚ ಸುಮಹತ್ತಪ್ತಂ ನ ತೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಹರಾಮ್ಯಹಂ||

ನಿನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ವೇದಗಳನ್ನು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು
ಸುಮಹತ್ತರವಾಗಿ ತಪಿಸಿದ ತಪವನ್ನು ನಾನು ಹೊಡೆಯಲಾರೆನು.

05180025a ಪ್ರಹರೇ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಸ್ಯ ಯಂ ತ್ವಂ ರಾಮ ಸಮಾಸ್ಥಿತಃ|
05180025c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯತ್ವಂ ಹಿ ಯಾತಿ ಶಸ್ತ್ರಸಮುದ್ಯಮಾತ್||

ರಾಮ ! ನೀನು ಸಮಾಸ್ಥಿತನಾಗಿರುವ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತೇನೆ.
ಏಕೆಂದರೆ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಕ್ಷತ್ರಿಯತ್ವವನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

05180026a ಪಶ್ಯ ಮೇ ಧನುಷೋ ವೀರ್ಯಂ ಪಶ್ಯ ಬಾಹ್ವೋರ್ಬಲಂ ಚ ಮೇ|

05180026c ಏಷ ತೇ ಕಾರ್ಮುಕಂ ವೀರ ದ್ವಿಧಾ ಕುರ್ಮಿ ಸಸಾಯಕಂ||

ನನ್ನ ಧನುಸ್ಸಿನ ವೀರ್ಯವನ್ನು ನೋಡು ! ನನ್ನ ಬಾಹುಗಳ ಬಲವನ್ನು
ನೋಡು ! ವೀರ ! ನಾನು ನಿನ್ನ ಬಿಲ್ಲು ಬಾಣಗಳನ್ನು ತುಂಡರಿಸುತ್ತೇನೆ !”

05180027a ತಸ್ಯಾಹಂ ನಿಶಿತಂ ಭಲ್ಲಂ ಪ್ರಾಹಿಣ್ಯಂ ಭರತರ್ಷಭ|

05180027c ತೇನಾಸ್ಯ ಧನುಷಃ ಕೋಟಿಶ್ಚಿನ್ನಾ ಭೂಮಿಮಥಾಗಮತ್||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಆಗ ನಾನು ಹರಿತಾದ ಭಲ್ಲವನ್ನು ಅವನ ಮೇಲೆ
ಎಸೆಯಲು ಅದು ಅವನ ಧನುಸ್ಸಿನ ತುದಿಯನ್ನು ತುಂಡುಮಾಡಿ ನೆಲಕ್ಕೆ
ಬೀಳಿಸಿತು.

05180028a ನವ ಚಾಪಿ ಪೃಷತ್ಕಾನಾಂ ಶತಾನಿ ನತಪರ್ವಣಾಂ|

05180028c ಪ್ರಾಹಿಣ್ಯಂ ಕಂಕಪತ್ರಾಣಾಂ ಜಾಮದಗ್ನ್ಯರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ಜಾಮದಗ್ನಿಯ ರಥದ ಮೇಲೆ ಒಂಭೈನೂರು ನೇರ ಕಂಕಪತ್ರಿ
ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದೆನು.

05180029a ಕಾಯೇ ವಿಷಕ್ತಾಸ್ತು ತದಾ ವಾಯುನಾಭಿಸಮೀರಿತಾಃ|

05180029c ಚೇಲುಃ ಕ್ಷರಂತೋ ರುಧಿರಂ ನಾಗಾ ಇವ ಚ ತೇ ಶರಾಃ||

ಅವನ ದೇಹಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿಟ್ಟು, ಗಾಳಿಯಿಂದ ವೇಗವಾಗಿ ಹೋದ ಆ ಶರಗಳು ರಕ್ತಕಾರುವ ನಾಗಗಳಂತೆ ಹಾರಿಹೋದವು.

05180030a ಕ್ಷತಜೋಕ್ಷಿತಸರ್ವಾಂಗಃ ಕ್ಷರನ್ನ ರುಧಿರಂ ವ್ರಣೈಃ|

05180030c ಬಭೌ ರಾಮಸ್ತದಾ ರಾಜನ್ಮೈರುರ್ಧಾತೂನಿವೋತ್ಸ್ರಜನ್||

ರಾಜನ್! ಅವನ ಇಡೀ ದೇಹವು ಗಾಯಗಳಿಂದ ಒದ್ದೆಯಾಗಿ ರಕ್ತವು ಸುರಿಯಲು ರಾಮನು ಧಾತುಗಳನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮೇರು ಪರ್ವತದಂತೆ ತೋರಿದನು.

05180031a ಹೇಮಂತಾಂತೇಽಶೋಕ ಇವ ರಕ್ತಸ್ತಬಕಮಂಡಿತಃ|

05180031c ಬಭೌ ರಾಮಸ್ತದಾ ರಾಜನ್ಯ ಚಿತ್ಕಿಂಶುಕಸಮ್ನಿಭಃ||

ರಾಜನ್! ಹೇಮಂತ ಋತುವಿನ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಂಪು ಹೂವುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಅಶೋಕದಂತೆ ಅಥವಾ ಕಿಂಶುಕವೃಕ್ಷದಂತೆ ರಾಮನು ಕಾಣಿಸಿದನು.

05180032a ತತೋಽನ್ಯದ್ಧನುರಾದಾಯ ರಾಮಃ ಕ್ರೋಧಸಮನ್ವಿತಃ|

05180032c ಹೇಮಪುಂಖಾನ್ಸುನಿಶಿತಾಂ ಶರಾಂಸ್ತಾನ್ ಹಿ ವವರ್ಷ ಸಃ||

ಆಗ ಕ್ರೋಧಸಮನ್ವಿತನಾಗಿ ರಾಮನು ಇನ್ನೊಂದು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೇಮಪುಂಖಗಳ, ಹರಿತ ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು.

05180033a ತೇ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಮಾಂ ರೌದ್ರಾ ಬಹುಧಾ ಮರ್ಮಭೇದಿನಃ|

05180033c ಅಕಂಪಯನ್ನಹಾವೇಗಾಃ ಸರ್ಪಾನಲವಿಷೋಪಮಾಃ||

ಆ ರೌದ್ರ ಮರ್ಮಭೇದೀ ಸರ್ಪಾನಲವಿಷಗಳಂತಿರುವ ಬಹು
ಬಾಣಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆದು ತತ್ತರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದವು.

05180034a ತತೋಽಹಂ ಸಮವಷ್ಟಭ್ಯ ಪುನರಾತ್ಮಾನಮಾಹವೇ|

05180034c ಶತಸಂಖ್ಯೈಃ ಶರೈಃ ಕ್ರುದ್ಧಸ್ತದಾ ರಾಮಮವಾಕಿರಂ||

ಆಗ ನಾನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು ಕೋಪದಿಂದ
ರಾಮನನ್ನು ನೂರಾರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದೆನು.

05180035a ಸ ತೈರಗ್ನ್ಯ ಕ್ವ ಸಂಕಾಶೈಃ ಶರೈರಾಶೀವಿಷೋಪಮೈಃ|

05180035c ಶಿತೈರಭ್ಯರ್ಧಿತೋ ರಾಮೋ ಮಂದಚೇತಾ ಇವಾಭವತ್||

ಆ ಅಗ್ನಿ-ಅರ್ಕ ಸಂಕಾಶ, ವಿಷಗಳಂತಿದ್ದ ಹರಿತ ಬಾಣಗಳ ರಾಶಿಯಿಂದ
ಹೊಡೆತ ತಿಂದು ರಾಮನು ಮೂರ್ಛಗೊಂಡಂತಾದನು.

05180036a ತತೋಽಹಂ ಕೃಪಯಾವಿಷ್ಟೋ ವಿನಿಂದ್ಯಾತ್ಮಾನಮಾತ್ಮನಾ|

05180036c ಧಿಗ್ಧಿಗಿತೈಃಪ್ರವನ್ಯದ್ಧಂ ಕ್ಷತ್ರಂ ಚ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಆಗ ನಾನು ಕೃಪಾವಿಷ್ಟನಾಗಿ “ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಧಿಕ್ಕಾರ!
ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಧಿಕ್ಕಾರ!” ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನನ್ನು ನಾನೇ ನಿಂದಿಸಿಕೊಂಡೆನು.

05180037a ಅಸಕೃಚ್ಚಾಪ್ಪ್ರವಂ ರಾಜಂ ಶೋಕವೇಗಪರಿಪ್ಲುತಃ|

05180037c ಅಹೋ ಬತ ಕೃತಂ ಪಾಪಂ ಮಯೇದಂ ಕ್ಷತ್ರಕರ್ಮಣಾ||

ರಾಜನ್! ಶೋಕವೇಗಪರಿಪ್ಲುತನಾಗಿ ತಪ್ಪಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳಿದೆನು:

“ಅಹೋ! ಕ್ಷತ್ರನಾಗಿ ನಾನು ಇಂದು ಈ ಪಾಪವನ್ನು ಮಾಡಿದೆನು.

05180038a ಗುರುದ್ವಿಜಾತಿರ್ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಯದೇವಂ ಪೀಡಿತಃ ಶರೈಃ|

05180038c ತತೋ ನ ಪ್ರಾಹರಂ ಭೂಯೋ ಜಾಮದಗ್ನಾಯ ಭಾರತ||

ನನ್ನ ಗುರು, ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ
ಬಾಣಗಳಿಂದ ಪೀಡಿಸಿದೆನಲ್ಲ!” ಭಾರತ! ಆಗ ನಾನು ಜಾಮದಗ್ನಿಗೆ
ಇನ್ನು ಹೊಡೆಯಲಿಲ್ಲ!

05180039a ಅಥಾವತಾಪ್ಯ ಪೃಥಿವೀಂ ಪೂಷಾ ದಿವಸಸಂಕ್ಷಯೇ|

05180039c ಜಗಾಮಾಸ್ತಂ ಸಹಸ್ರಾಂಶುಸ್ತತೋ ಯುದ್ಧಮುಪಾರಮತ್||

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಸಹಸ್ರಾಂಶುವು ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಬೆಳಗಿಸಿ ದಿವಸಕ್ಷಯದಲ್ಲಿ
ಅಸ್ತಮವಾಗಲು ನಮ್ಮ ಯುದ್ಧವೂ ನಿಂತಿತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ
ಪರ್ವಣಿ ರಾಮಭೀಷ್ಮಯುದ್ಧೇ ಅಶೀತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾಮಭೀಷ್ಮಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ನೂರಾವಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೮೧

ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಹೋರಾಡುವಾಗ ಪರಶುರಾಮನು ಭೀಷ್ಮನ
ಬಾಣಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಮೂರ್ಛೆಹೋದುದು (೧-೨೩). ಎರಡನೆಯ

ದಿನದ ಯುದ್ಧ ಸಮಾಪ್ತಿ (೨೪-೩೬).

05181001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05181001a ಆತ್ಮನಸ್ತು ತತಃ ಸೂತೋ ಹಯಾನಾಂ ಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

05181001c ಮಮ ಚಾಪನಯಾಮಾಸ ಶಲ್ಯಾನ್ಕುಶಲಸಮ್ಮತಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಶಾಂಪತೇ! ಕುಶಲಸಮ್ಮತನಾದ ಸೂತನು ತನ್ನ ಕುದುರೆಗಳ ಮತ್ತು ನನ್ನ ದೇಹಗಳಿಂದ ಚುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತನು.

05181002a ಸ್ನಾತೋಪವೃತ್ತೈಸ್ತುರಗೈರ್ಲಭ್ಯತೋಯೈರವಿಹ್ವಲೈಃ|

05181002c ಪ್ರಭಾತ ಉದಿತೇ ಸೂರ್ಯೇ ತತೋ ಯುದ್ಧಮವರ್ತತ||

ಪ್ರಭಾತದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನು ಉದಯಿಸಲು, ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸಿ, ಹುಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಳಾಡಿಸಿ, ನೀರು ಕುಡಿಸಿ, ಆಯಾಸವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

05181003a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಾಂ ತೂರ್ಣಮಾಯಾಂತಂ ದಂಶಿತಂ ಸ್ಯಂದನೇ ಸ್ಥಿತಂ|

05181003c ಅಕರೋದ್ರಥಮತ್ಯರ್ಥಂ ರಾಮಃ ಸಜ್ಜಂ ಪ್ರತಾಪವಾನ್||

ರಥದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಕವಚಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಮೊದಲೇ ಬಂದಿದ್ದ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ರಾಮನು ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

05181004a ತತೋಽಹಂ ರಾಮಮಾಯಾಂತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಮರಕಾಂಕ್ಷಿಣಂ|

05181004c ಧನುಃಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಸಮುತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಸಹಸಾವತರಂ ರಥಾತ್||

ಆಗ ನಾನು ಸಮರಕಾಂಕ್ಷಿಣಿಯಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ರಾಮನನ್ನು ನೋಡಿ
ತಕ್ಷಣವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು ರಥದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದೆನು.

05181005a ಅಭಿವಾದ್ಯ ತಥೈವಾಹಂ ರಥಮಾರುಹ್ಯ ಭಾರತ|

05181005c ಯುಯುತ್ಸುರ್ಜಾಮದಗ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರಮುಖೇ ವೀತಭೀಃ ಸ್ಥಿತಃ||

ಭಾರತ! ಅವನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ರಥವನ್ನೇರಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಲೋಸುಗ
ಭಯವಿಲ್ಲದೇ ಜಾಮದಗ್ನಿಯ ಎದಿರು ನಿಂತೆನು.

05181006a ತತೋ ಮಾಂ ಶರವರ್ಷೇಣ ಮಹತಾ ಸಮವಾಕಿರತ್|

05181006c ಅಹಂ ಚ ಶರವರ್ಷೇಣ ವರ್ಷಂತಂ ಸಮವಾಕಿರಂ||

ಆಗ ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಮಹಾ ಶರವರ್ಷದಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದನು. ನಾನೂ
ಕೂಡ ಶರವರ್ಷವನ್ನು ಸುರಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದೆನು.

05181007a ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ಜಾಮದಗ್ಯಸ್ತು ಪುನರೇವ ಪತತ್ರಿಣಃ|

05181007c ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಮೇ ರಾಜನ್ದೀಪ್ತಾಸ್ಯಾನುರಗಾನಿವ||

ರಾಜನ್! ಸಂಕ್ರುದ್ಧ ಜಾಮದಗ್ನಿಯು ಪುನಃ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಕಾರುವ
ಸರ್ಪಗಳಂತಿರುವ ಪತತ್ರಿ ಬಾಣಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

05181008a ತಾನಹಂ ನಿಶಿತೈರ್ಭಲ್ಲೈಃ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ|

05181008c ಅಚ್ಚಿದಂ ಸಹಸಾ ರಾಜನ್ನಂತರಿಕ್ಷೇ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ರಾಜನ್! ತಕ್ಷಣವೇ ನಾನು ಅವುಗಳನ್ನು ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರ ಹರಿತ

ಭಲ್ಲೆಗಳಿಂದ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೇ ಪುನಃ ಪುನಃ ತುಂಡರಿಸಿದನು.

05181009a ತತಸ್ತ್ವ ಸ್ತ್ರಾಣಿ ದಿವ್ಯಾನಿ ಜಾಮದಗ್ನ್ಯಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

05181009c ಮಯಿ ಪ್ರಚೋದಯಾಮಾಸ ತಾನ್ಯಹಂ ಪ್ರತ್ಯಷೇಧಯಂ||

ಆಗ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಜಾಮದಗ್ನಿಯು ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸತೊಡಗಿದನು. ಅವುಗಳನ್ನೂ ನಾನು ತಡೆಹಿಡಿದೆನು.

05181010a ಅಸ್ತ್ರೈರೇವ ಮಹಾಬಾಹೋ ಚಿಕೀರ್ಷನ್ನಧಿಕಾಂ ಕ್ರಿಯಾಂ|

05181010c ತತೋ ದಿವಿ ಮಹಾನ್ನಾದಃ ಪ್ರಾದುರಾಸೀತ್ಸಮಂತತಃ||

ಮಹಾಬಾಹೋ! ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೇ ನನ್ನ ಕ್ರಿಯೆಯು ಅಧಿಕವಾಗಲು ದಿವಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಿಂದ ಮಹಾನಾದವುಂಟಾಯಿತು.

05181011a ತತೋಽಹಮಸ್ತ್ರಂ ವಾಯವ್ಯಂ ಜಾಮದಗ್ನ್ಯೇ ಪ್ರಯುಕ್ತವಾನ್|

05181011c ಪ್ರತ್ಯಾಜಘ್ನೇ ಚ ತದ್ರಾಮೋ ಗುಃಯಕಾಸ್ತ್ರೇಣ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಆಗ ನಾನು ವಾಯುವ್ಯಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಜಾಮದಗ್ನಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ಗುಹ್ಯಕಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ರಾಮನು ಅದನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿದನು.

05181012a ತತೋಽಸ್ತ್ರಮಹಮಾಗ್ನೇಯಮನುಮಂತ್ರೈ ಪ್ರಯುಕ್ತವಾನ್|

05181012c ವಾರುಣೇನೈವ ರಾಮಸ್ತದ್ವಾರಯಾಮಾಸ ಮೇ ವಿಭುಃ||

ಆಗ ನಾನು ಆಗ್ನೇಯಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅನುಮಂತ್ರಿಸಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು ನನ್ನ ವಿಭು ರಾಮನು ಅದನ್ನು ವಾರುಣದಿಂದ ತಡೆದನು.

05181013a ಏವಮಸ್ತ್ರಾಣಿ ದಿವ್ಯಾನಿ ರಾಮಸ್ಯಾಹಮವಾರಯಂ|

05181013c ರಾಮಶ್ಚ ಮಮ ತೇಜಸ್ವೀ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರವಿದರಿಂದಮಃ||

ಹೀಗೆ ನಾನು ರಾಮನ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ತೇಜಸ್ವಿ
ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರವಿದು ಅರಿಂದಮ ರಾಮನೂ ಕೂಡ ನನ್ನವನ್ನು ತಡೆದನು.

05181014a ತತೋ ಮಾಂ ಸವ್ಯತೋ ರಾಜನ್ರಾಮಃ ಕುರ್ವನ್ವಿ ಜೋತ್ತಮಃ|

05181014c ಉರಸ್ಯವಿದ್ಯತ್ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ಜಾಮದಗ್ನ್ಯೋ ಮಹಾಬಲಃ||

ಆಗ ರಾಜನ್! ಆ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ ಜಾಮದಗ್ನ್ಯ ಮಹಾಬಲ ರಾಮನು
ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ನನ್ನ ಬಲದಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಎದೆಯನ್ನು ಚುಚ್ಚಿದನು.

05181015a ತತೋಽಹಂ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಮ್ಯಕ್ಷೀದಂ ರಥೋತ್ತಮೇ|

05181015c ಅಥ ಮಾಂ ಕಶ್ಮಲಾವಿಷ್ಟಂ ಸೂತಸ್ತೂರ್ಣಮಪಾವಹತ್|

05181015e ಗೋರುತಂ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ರಾಮಬಾಣಪ್ರಪೀಡಿತಂ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಆಗ ನಾನು ನೋವಿನಿಂದ ಬಳಲಿ ಆ ಉತ್ತಮ
ರಥದಲ್ಲಿಯೇ ಒರಗಿದೆನು. ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಎದೆಯಲ್ಲಿ
ರಾಮಬಾಣಪೀಡಿತನಾಗಿ ನೋವಿನಲ್ಲಿದ್ದ ನನ್ನನ್ನು ಮತ್ತು ರಥವನ್ನು
ಸೂತನು ಯುದ್ಧದಿಂದ ದೂರ ಕರೆದೊಯ್ದನು.

05181016a ತತೋ ಮಾಮಪಯಾತಂ ವೈ ಭೃಶಂ ವಿದ್ಧಮಚೇತಸಂ|

05181016c ರಾಮಸ್ಯಾನುಚರಾ ಹೃಷ್ಟಾಃ ಸರ್ವೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರಚುಕ್ರುಶುಃ|

05181016e ಅಕೃತವ್ರಣಪ್ರಭೃತಯಃ ಕಾಶಿಕನ್ಯಾ ಚ ಭಾರತ||

ಆಗ ನಾನು ಅಚೇತಸನಾಗಿ ಒಯ್ಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿದ
ಅಕೃತವ್ರಣ ಮತ್ತು ಕಾಶಿಕನ್ಯೆಯೇ ಮೊದಲಾದ ರಾಮನ
ಅನುಚರರೆಲ್ಲರೂ ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ಕೂಗಿದರು.

05181017a ತತಸ್ತು ಲಬ್ಧಸಂಜ್ಞೋಽಹಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಸೂತಮಥಾಬ್ರುವಂ|

05181017c ಯಾಹಿ ಸೂತ ಯತೋ ರಾಮಃ ಸಜ್ಜೋಽಹಂ ಗತವೇದನಃ||

ಆಗ ನನಗೆ ಎಚ್ಚರ ಬಂದು ಸೂತನಿಗೆ ಹೇಳಿದೆನು: “ಸೂತ!
ರಾಮನಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು! ವೇದನೆಯು ಕಳೆದು
ನಾನು ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದೇನೆ.”

05181018a ತತೋ ಮಾಮವಹತ್ಸೂತೋ ಹಯೈಃ ಪರಮಶೋಭಿತೈಃ|

05181018c ನೃತ್ಯದ್ಭಿರಿವ ಕೌರವ್ಯ ಮಾರುತಪ್ರತಿಮೈರ್ಗತೌ||

ಆಗ ಕೌರವ್ಯ! ಸೂತನು ನನ್ನನ್ನು ಗಾಳಿಯಂತೆ ಹೋಗಬಲ್ಲ ಪರಮ
ಶೋಭಿತ ಕುದುರೆಗಳಿಂದ ರಣಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದನು.

05181019a ತತೋಽಹಂ ರಾಮಮಾಸಾದ್ಯ ಬಾಣಜಾಲೇನ ಕೌರವ|

05181019c ಅವಾಕಿರಂ ಸುಸಂರಬ್ಧಃ ಸಂರಬ್ಧಂ ವಿಜಿಗೀಷಯಾ||

ಕೌರವ! ಆಗ ನಾನು ರಾಮನನ್ನು ಸೇರಿ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಆ
ಸಿಟ್ಟಾಗುವವನನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಬಯಸಿ ಅವನನ್ನು ಬಾಣಜಾಲಗಳಿಂದ
ಮುಚ್ಚಿದೆನು.

05181020a ತಾನಾಪತತ ಏವಾಸೌ ರಾಮೋ ಬಾಣಾನಜಿಹ್ಮುಗಾನ್|

05181020c ಬಾಣ್ಯೋರೇವಾಚ್ಚಿ ನತ್ಸೂರ್ಣಮೇಕೈಕಂ ತ್ರಿಭಿರಾಹವೇ||

ಆದರೆ ರಾಮನು ನನ್ನ ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ಮೂರು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು,
ನನ್ನವು ಅವನನ್ನು ತಲುಪುವ ಮೊದಲೇ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

05181021a ತತಸ್ತೇ ಮೃದಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ಮಮ ಬಾಣಾಃ ಸುಸಂಶಿತಾಃ|

05181021c ರಾಮಬಾಣೈರ್ಧ್ವಿಧಾ ಚಿನ್ನಾಃ ಶತಶೋಽಥ ಮಹಾಹವೇ||

ಆ ಮಹಾಹವದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸುಸಂಶಿತ ನೂರಾರು ಬಾಣಗಳನ್ನು ರಾಮನ
ಬಾಣಗಳು ಎರಡಾಗಿ ತುಂಡರಿಸಲು ಅವರೆಲ್ಲರೂ
ಸಂತೋಷಗೊಂಡರು.

05181022a ತತಃ ಪುನಃ ಶರಂ ದೀಪ್ತಂ ಸುಪ್ರಭಂ ಕಾಲಸಮ್ಮಿತಂ|

05181022c ಅಸೃಜಂ ಜಾಮದಗ್ನ್ಯಾಯ ರಾಮಾಯಾಹಂ ಜಿಘಾಂಸಯಾ||

ಆಗ ನಾನು ಜಾಮದಗ್ನಿ ರಾಮನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿ
ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಭೆಯುಳ್ಳ, ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಕೂಡಿರುವ ಶರವನ್ನು
ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದೆನು.

05181023a ತೇನ ತ್ವಭಿಹತೋ ಗಾಢಂ ಬಾಣಚ್ಛೇದವಶಂ ಗತಃ|

05181023c ಮುಮೋಹ ಸಹಸಾ ರಾಮೋ ಭೂಮೌ ಚ ನಿಪಪಾತ ಹ||

ಆ ಬಾಣದಿಂದ ಗಾಢವಾಗಿ ಹೊಡೆತತೆಂದು ರಾಮನು ತಕ್ಷಣವೇ
ಮೂರ್ಛಗೊಂಡು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು.

05181024a ತತೋ ಹಾಹಾಕೃತಂ ಸರ್ವಂ ರಾಮೇ ಭೂತಲಮಾಶ್ರಿತೇ|

05181024c ಜಗದ್ಭಾರತ ಸಂವಿಗ್ನಂ ಯಥಾರ್ಕಪತನೇಽಭವತ್||

ಆಗ ರಾಮನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿರಲು ಎಲ್ಲರೂ ಹಾಹಾಕಾರ ಮಾಡಿದರು. ಭಾರತ! ಸೂರ್ಯನೇ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಜಗತ್ತು ಸಂವಿಗ್ನಗೊಂಡಿತು.

05181025a ತತ ಏನಂ ಸುಸಂವಿಗ್ನಾಃ ಸರ್ವ ಏವಾಭಿದುದ್ರವುಃ|

05181025c ತಪೋಧನಾಸ್ತೇ ಸಹಸಾ ಕಾಶ್ಯಾ ಚ ಭೃಗುನಂದನಂ||

ಆಗ ಸುಸಂವಿಗ್ನರಾದ ಎಲ್ಲ ತಪೋಧರನೂ ಕಾಶ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ತಕ್ಷಣವೇ ಭೃಗುನಂದನನಲ್ಲಿಗೆ ಧಾವಿಸಿದರು.

05181026a ತ ಏನಂ ಸಂಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಶನೈರಾಶ್ವಾಸಯಂಸ್ತದಾ|

05181026c ಪಾಣಿಭಿರ್ಜಲಶೀತೈಶ್ಚ ಜಯಾಶೀರ್ಭಿಶ್ಚ ಕೌರವ||

ಕೌರವ! ಅವನನ್ನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು, ಕೈಗಳಿಂದ ತಣ್ಣೀರನ್ನು ಚುಮುಕಿಸಿ ಜಯ ಆಶೀರ್ವಚನಗಳಿಂದ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನಿತ್ತರು.

05181027a ತತಃ ಸ ವಿಹ್ವಲೋ ವಾಕ್ಯಂ ರಾಮ ಉತ್ಥಾಯ ಮಾಬ್ರವೀತ್|

05181027c ತಿಷ್ಠ ಭೀಷ್ಮ ಹತೋಽಸೀತಿ ಬಾಣಂ ಸಂಧಾಯ ಕಾರ್ಮುಕೇ||

ಆಗ ವಿಹ್ವಲನಾದ ರಾಮನು ಮೇಲೆದ್ದು ಧನುಸ್ಸಿಗೆ ಬಾಣವನ್ನು ಹೂಡಿ “ಭೀಷ್ಮ! ನಿಲ್ಲ! ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ!” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

05181028a ಸ ಮುಕ್ತೋ ನೃಪತತ್ಪೂರ್ಣಂ ಪಾರ್ಶ್ವೇ ಸವ್ಯೇ ಮಹಾಹವೇ|

05181028c ಯೇನಾಹಂ ಭೃಶಸಂವಿಗ್ನೋ ವ್ಯಾಘೂರ್ಣಿತ ಇವ ದ್ರುಮಃ||

ಮಹಾಹವದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಆ ಬಾಣವು ನನ್ನ ಎಡಬದಿಗೆ ಬಂದು
ಪೆಟ್ಟುತಿಂದ ಮರದಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗಾಯಗೊಳಿಸಿ
ಸಂವಿಗ್ನನನ್ನಾಗಿಸಿತು.

05181029a ಹತ್ವಾ ಹಯಾಂಸ್ತತೋ ರಾಜಂ ಶೀಘ್ರಾಸ್ತ್ರೇಣ ಮಹಾಹವೇ|

05181029c ಅವಾಕಿರನ್ಮಾಂ ವಿಶ್ರಬ್ಧೋ ಬಾಣೈಸ್ತೈರ್ಲೋಮವಾಹಿಭಿಃ||

ರಾಜನ್! ಮಹಾಹವೆಯಲ್ಲಿ ಶೀಘ್ರಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ನನ್ನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು
ಕೊಂದು ಲೋಮವಾಹಿ ಬಾಣಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

05181030a ತತೋಽಹಮಪಿ ಶೀಘ್ರಾಸ್ತ್ರಂ ಸಮರೇಽಪ್ರತಿವಾರಣಂ|

05181030c ಅವಾಸ್ಯಜಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ತೇಽಂತರಾಧಿಷ್ಠಿತಾಃ ಶರಾಃ|

05181030e ರಾಮಸ್ಯ ಮಮ ಚೈವಾಶು ವ್ಯೋಮಾವೃತ್ಯ ಸಮಂತತಃ||

ಮಹಾಬಾಹು! ಆಗ ನಾನೂ ಕೂಡ ಸಮರದಲ್ಲಿ ತಡೆಯಲಸಾಧ್ಯವಾದ
ಶೀಘ್ರಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು ಆ ಶರಗಳು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ
ನಿಂತುಕೊಂಡವು. ನನ್ನ ಮತ್ತು ರಾಮನ ಬಾಣಗಳು ಆಕಾಶವನ್ನು
ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಆವೃತಗೊಂಡವು.

05181031a ನ ಸ್ಮ ಸೂರ್ಯಃ ಪ್ರತಪತಿ ಶರಜಾಲಸಮಾವೃತಃ|

05181031c ಮಾತರಿಶ್ವಾಂತರೇ ತಸ್ಮಿನ್ನೈಘರುದ್ಧ ಇವಾನದತ್||

ಶರಜಾಲದಿಂದ ಸಮಾವೃತನಾದ ಸೂರ್ಯನು ಸುಡಲಿಲ್ಲ.
ಮೋಡಗಳೋ ಎನ್ನುವಂತಿರುವ ಅವುಗಳ ಮೂಲಕ ಗಾಳಿಯು
ಸುಳಿದಾಡಿ ಶಬ್ದವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತು.

05181032a ತತೋ ವಾಯೋಃ ಪ್ರಕಂಪಾಚ್ಚ ಸೂರ್ಯಸ್ಯ ಚ ಮರೀಚಿಭಿಃ|

05181032c ಅಭಿತಾಪಾತ್ಸ್ವ ಭಾವಾಚ್ಚ ಪಾವಕಃ ಸಮಜಾಯತ||

ಆಗ ಗಾಳಿಯಿಂದಾದ ಘರ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ಸೇರಿ
ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಕೃತಿಕವಾಗಿಯೇ ಬೆಂಕಿ ಎದ್ದಿತು.

05181033a ತೇ ಶರಾಃ ಸ್ವಸಮುತ್ಥೇನ ಪ್ರದೀಪ್ತಾಶ್ಚಿ ತ್ರಭಾನುನಾ|

05181033c ಭೂಮೌ ಸರ್ವೇ ತದಾ ರಾಜನ್ಭಸ್ಮಭೂತಾಃ ಪ್ರಪೇದಿರೇ||

ರಾಜನ್! ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಉಂಟಾದ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಸುಟ್ಟು ಆ
ಬಾಣಗಳೆಲ್ಲವೂ ಉರಿದು ಭಸ್ಮೀಭೂತವಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ
ಬಿದ್ದವು.

05181034a ತದಾ ಶತಸಹಸ್ರಾಣಿ ಪ್ರಯುತಾನ್ಯರ್ಬುದಾನಿ ಚ|

05181034c ಅಯುತಾನ್ಯಥ ಖರ್ವಾಣಿ ನಿಖರ್ವಾಣಿ ಚ ಕೌರವ|

05181034e ರಾಮಃ ಶರಾಣಾಂ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ಮಯಿ ತೂರ್ಣಮಪಾತಯತ್||

05181035a ತತೋಽಹಂ ತಾನಪಿ ರಣೇ ಶರೈರಾಶೀವಿಷೋಪಮೈಃ|

05181035c ಸಂಚಿದ್ಯ ಭೂಮೌ ನೃಪತೇಽಪಾತಯಂ ಪನ್ನಗಾನಿವ||

ಕೌರವ! ನೃಪತೇ! ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ರಾಮನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ
ನೂರುಗಟ್ಟಲೆ, ಸಾವಿರಗಟ್ಟಲೆ, ಕೋಟಿಗಟ್ಟಲೆ, ಹತ್ತು ಸಾವಿರ,
ನೂರುಕೋಟಿಗಟ್ಟಲೆ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು ನಾನು ರಣದಲ್ಲಿ
ನಾಗಗಳಂಥಹ ಶರಗಳಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಸರ್ಪಗಳಂತೆ
ಅವುಗಳನ್ನು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳಿಸಿದೆನು.

05181036a ಏವಂ ತದಭವದ್ಯುಧ್ಧಂ ತದಾ ಭರತಸತ್ತಮ|

05181036c ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲೇ ವ್ಯತೀತೇ ತು ವ್ಯಪಾಯಾತ್ಸ ಚ ಮೇ ಗುರುಃ||

ಭರತಸತ್ತಮ! ಹೀಗೆ ಆಗಿನ ಆ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು. ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲವು ಕಳೆಯಲು ನನ್ನ ಗುರುವು ಯುದ್ಧದಿಂದ ಹಿಂದೆಸರಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ ರಾಮಭೀಷ್ಮ ಯುದ್ಧೇ ಏಕಾಶೀತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾಮಭೀಷ್ಮ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನೂರಾವಿಂಭತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೮೨

ಪರಶುರಾಮ-ಭೀಷ್ಮರ ಮೂರನೆಯ ದಿನದ ಯುದ್ಧ (೧-೧೬).

05182001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05182001a ಸಮಾಗತಸ್ಯ ರಾಮೇಣ ಪುನರೇವಾತಿದಾರುಣಂ|

05182001c ಅನ್ಯೈದ್ಯುಸ್ತುಮುಲಂ ಯುದ್ಧಂ ತದಾ ಭರತಸತ್ತಮ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತಸತ್ತಮ! ಅವನನ್ನು ಪುನಃ ಎದುರಿಸಿದಾಗ ನನ್ನ ಮತ್ತು ರಾಮನ ನಡುವೆ ಇನ್ನೊಂದು ಅತಿದಾರುಣ ತುಮುಲಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

05182002a ತತೋ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರವಿಚ್ಛೂರೋ ದಿವ್ಯಾನ್ಯಸ್ತ್ರಾಣ್ಯನೇಕಶಃ|

05182002c ಅಯೋಜಯತ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ವಿಭುಃ||

ಆಗ ದಿವಸ ದಿವಸವೂ ಆ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರವಿದು ಧರ್ಮಾತ್ಮ ವಿಭು ಶೂರನು
ಅನೇಕ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

05182003a ತಾನ್ಯಹಂ ತತ್ರ ತೀಘಾತ್ಯೈರಸ್ತ್ರೈರಸ್ತ್ರಾಣಿ ಭಾರತ|

05182003c ವ್ಯಥಮಂ ತುಮುಲೇ ಯದ್ಧೇ ಪ್ರಾಣಾಂಸ್ತುಕ್ವಾ ಸುದುಸ್ತುಜಾನ್||

ಭಾರತ! ನಾನು ತ್ಯಜಿಸಲು ದುಷ್ಟರವಾದ ಪ್ರಾಣವನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಿ ಆ
ತುಮುಲಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಘಾತಿಸುವ ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ
ನಿಷ್ಫಲಗೊಳಿಸಿದೆನು.

05182004a ಅಸ್ತ್ರೈರಸ್ತ್ರೇಷು ಬಹುಧಾ ಹತೇಷ್ಟಥ ಚ ಭಾರ್ಗವಃ|

05182004c ಅಕ್ರುದ್ಯತ ಮಹಾತೇಜಾಸ್ತುಕ್ತಪ್ರಾಣಃ ಸ ಸಂಯುಗೇ||

ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಹತಗೊಳಿಸಲು ಆ
ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಭಾರ್ಗವನು ಪ್ರಾಣವನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಿ ಕ್ರೋಧಿತನಾದನು.

05182005a ತತಃ ಶಕ್ತಿಂ ಪ್ರಾಹಿಣೋದ್ಘೋರರೂಪಾಂ

ಅಸ್ತ್ರೈ ರುದ್ಧೋ ಜಾಮದಗ್ನೋ ಮಹಾತ್ಮಾ|

05182005c ಕಾಲೋತ್ಸ್ರಷ್ಟಾಂ ಪ್ರಜ್ವಲಿತಾಮಿವೋಲ್ಕಾಂ

ಸಂದೀಪ್ತಾಗ್ರಾಂ ತೇಜಸಾವೃತ್ಯ ಲೋಕಾನ್||

ಆಗ ಮಹಾತ್ಮ ಜಾಮದಗ್ನಿಯು ಕೋಪದಿಂದ ಘೋರರೂಪದ
ಕಾಲನೇ ಬಿಸುಟ ಅಸ್ತ್ರದಂತಿರುವ, ಉಲೈಯಂತೆ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ,

ಬಾಯಿ ತೆರೆದಿರುವ, ತೇಜಸ್ವಿನಿಂದ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಆವರಿಸಿದ
ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಎಸೆದನು.

05182006a ತತೋಽಹಂ ತಾಮಿಷುಭಿದೀಪ್ಯಮಾನ್ಯೈಃ
ಸಮಾಯಾಂತೀಮಂತಕಾಲಾರ್ಕದೀಪ್ತಾಂ|

05182006c ಚಿತ್ವಾ ತ್ರಿಧಾ ಪಾತಯಾಮಾಸ ಭೂಮೌ
ತತೋ ವವೌ ಪವನಃ ಪುಣ್ಯಗಂಧಿಃ||

ಆಗ ನಾನು ಉರಿಯುತ್ತಾ ಅಂತಕಾಲದಂತೆ, ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಾ
ಹತ್ತಿರ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಅದನ್ನು ಮೂರುತುಂಡುಗಳನ್ನಾಗಿಸಿ ಭೂಮಿಯ
ಮೇಲೆ ಬೀಳಿಸಿದೆನು. ಆಗ ಪುಣ್ಯಗಂಧೀ ಗಾಳಿಯು ಬೀಸಿತು.

05182007a ತಸ್ಯಾಂ ಚಿನ್ನಾಯಾಂ ಕ್ರೋಧದೀಪ್ತೋಽಥ ರಾಮಃ
ಶಕ್ತಿಘೋರಾಃ ಪ್ರಾಹಿಣೋದ್ವಾದಶಾನ್ಯಾಃ|

05182007c ತಾಸಾಂ ರೂಪಂ ಭಾರತ ನೋತ ಶಕ್ಯಂ
ತೇಜಸ್ವಿತ್ವಾಲ್ಲಾಘವಾಚ್ಚೈವ ವಕ್ತುಂ||

ಅದು ತುಂಡಾಗಲು ಕ್ರೋಧದೀಪ್ತನಾದ ರಾಮನು ಇನ್ನೂ ಹನ್ನೆರಡು
ಘೋರ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಎಸೆದನು. ಭಾರತ! ಅವುಗಳ ರೂಪವನ್ನು
ವರ್ಣಿಸಲು, ಅವುಗಳ ತೇಜಸ್ಸು ಮತ್ತು ಲಾಘವಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳಲೂ
ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

05182008a ಕಿಂ ತ್ವೇವಾಹಂ ವಿಹ್ವಲಃ ಸಂಪ್ರದೃಶ್ಯ
ದಿಗ್ಭ್ಯಃ ಸರ್ವಾಸ್ತಾ ಮಹೋಲ್ಕಾ ಇವಾಗ್ನೇಃ|

05182008c ನಾನಾರೂಪಾಸ್ತೇಜಸೋಗ್ರೇಣ ದೀಪ್ತಾ
ಯಥಾದಿತ್ಯಾ ದ್ವಾದಶ ಲೋಕಸಂಕ್ಷಯೇ||

ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದಲೂ ಮಹಾ ಉಲ್ಕೆಗಳಂತಿರುವ, ಅಗ್ನಿಗಳಂತಿರುವ,
ಲೋಕಸಂಕ್ಷಯದಲ್ಲಿ ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯರು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ
ನಾನಾರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಉಗ್ರ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಅವುಗಳನ್ನು
ನೋಡಿ ನಾನು ವಿಹ್ವಲನಾದೆನು.

05182009a ತತೋ ಜಾಲಂ ಬಾಣಮಯಂ ವಿವೃತ್ಯ
ಸಂದೃಶ್ಯ ಭಿತ್ತ್ವಾ ಶರಜಾಲೇನ ರಾಜನ್|

05182009c ದ್ವಾದಶೇಷೂನ್ಮಾ ಹಿಣವಂ ರಣೇಽಹಂ
ತತಃ ಶಕ್ತೀರ್ವ್ಯಧಮಂ ಘೋರರೂಪಾಃ||

ರಾಜನ್! ಬಂದೆರಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಬಾಣಗಳ ಜಾಲವನ್ನು ನೋಡಿ ನನ್ನದೇ
ಶರಜಾಲದಿಂದ ಹೊಡೆದು ಆ ಹನ್ನೆರಡೂ ಘೋರರೂಪಿ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು
ರಣದಲ್ಲಿ ನಾನು ತುಂಡರಿಸಿದೆನು.

05182010a ತತೋಽಪರಾ ಜಾಮದಗ್ನೋ ಮಹಾತ್ಮಾ
ಶಕ್ತೀರ್ಘೋರಾಃ ಪ್ರಾಕ್ಷಿಪದ್ಧೇಮದಂಡಾಃ|

05182010c ವಿಚಿತ್ರಿತಾಃ ಕಾಂಚನಪಟ್ಟನದ್ಧಾ
ಯಥಾ ಮಹೋಲ್ಕಾ ಜ್ವಲಿತಾಸ್ತಥಾ ತಾಃ||

ಆಗ ಮಹಾತ್ಮ ಜಾಮದಗ್ನಿಯು ಇನ್ನೊಂದು ಹೇಮದಂಡದ ಘೋರ
ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಎಸೆದನು. ಬಂಗಾರದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಅವು

ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದ್ದು ಮಹಾ ಉಲೈಗಳಂತೆ ಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

05182011a ತಾಶ್ಚಾಪ್ಯುಗ್ರಾಶ್ಚ ಮರ್ಣಾ ವಾರಯಿತ್ವಾ
ಖಿಡ್ಗೇನಾಜೌ ಪಾತಿತಾ ಮೇ ನರೇಂದ್ರ|

05182011c ಬಾಣೈರ್ದಿವ್ಯೈರ್ಜಾಮದಗ್ನೈಸ್ತ ಸಂಖ್ಯೇ
ದಿವ್ಯಾಂಶ್ಚಾಶ್ವಾನಭ್ಯವರ್ಷಂ ಸಸೂತಾನ್||

ನರೇಂದ್ರ! ಅವುಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ತೋಮರಗಳಿಂದ ತಡೆದು ಖಿಡ್ಗದಿಂದ
ನಾನು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳಿಸಿ, ದಿವ್ಯ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಜಾಮದಗ್ನಿಯ ದಿವ್ಯ
ರಥವನ್ನೂ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಸಾರಥಿಯೊಂದಿಗೆ ಮುಚ್ಚಿದೆನು.

05182012a ನಿರ್ಮುಕ್ತಾನಾಂ ಪನ್ನಗಾನಾಂ ಸರೂಪಾ
ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶಕ್ತೀರ್ಹೇಮಚಿತ್ರಾ ನಿಕ್ಯುತಾಃ|

05182012c ಪ್ರಾದುಶ್ಚಕ್ರೇ ದಿವ್ಯಮಸ್ತ್ರಂ ಮಹಾತ್ಮಾ
ಕ್ರೋಧಾವಿಷ್ಟೋ ಹೈಹಯೇಶಪ್ರಮಾಥೀ||

ನಾನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಹಾವುಗಳಂತಿದ್ದ ಹೇಮಚಿತ್ರ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ
ಕ್ರೋಧಾವಿಷ್ಟನಾದ ಆ ಮಹಾತ್ಮ ಹೈಹಯೇಶಪ್ರಮಾಥಿಯು ಪುನಃ
ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದನು.

05182013a ತತಃ ಶ್ರೇಣ್ಯಃ ಶಲಭಾನಾಮಿವೋಗ್ರಾಃ
ಸಮಾಪೇತುರ್ವಿಶಿಖಾನಾಂ ಪ್ರದೀಪ್ತಾಃ|

05182013c ಸಮಾಚಿನೋಚ್ಚಾಪಿ ಭೃಶಂ ಶರೀರಂ
ಹಯಾನ್ಸೂತಂ ಸರಥಂ ಚೈವ ಮಹ್ಯಂ||

ಆಗ ಮಿಡತೆಗಳ ಗುಂಪಿನಂತಿರುವ, ತುದಿಗಳಲ್ಲಿ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನುಳ್ಳ,
ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಬಾಣಗಳ ರಾಶಿಯು ನನ್ನ ಶರೀರವನ್ನು,
ಕುದುರೆಗಳನ್ನು, ರಥದೊಂದಿಗೆ ಸೂತನನ್ನು ತುಂಬಾ ಆಳವಾಗಿ
ಚುಚ್ಚಿ ದವು.

05182014a ರಥಃ ಶರೈರ್ಮೇ ನಿಚಿತಃ ಸರ್ವತೋಽಭೂತ್

ತಥಾ ಹಯಾಃ ಸಾರಥಿಶ್ಚೈವ ರಾಜನ್|

05182014c ಯುಗಂ ರಥೇಷಾ ಚ ತಥೈವ ಚಕ್ರೇ

ತಥೈವಾಕ್ಷಃ ಶರಕೃತ್ನೋಽಥ ಭಗ್ನಃ||

ಅದರ ಹೊಡೆತದಿಂದಾಗಿ ನನ್ನ ರಥ, ಕುದುರೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರಥಿಯೂ,
ರಥದ ಎರಡು ಚಕ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುರಿದು ಬಿದ್ದವು.

05182015a ತತಸ್ತಸ್ಮಿನ್ಬಾಣವರ್ಷೇ ವ್ಯತೀತೇ

ಶರೌಘೇಣ ಪ್ರತ್ಯವರ್ಷಂ ಗುರುಂ ತಂ|

05182015c ಸ ವಿಕ್ಷತೋ ಮಾರ್ಗಣೈರ್ಬ್ರಹ್ಮರಾಶಿರ್

ದೇಹಾದಜಸ್ರಂ ಮುಮುಚೇ ಭೂರಿ ರಕ್ತಂ||

ಆ ಬಾಣವರ್ಷವು ಮುಗಿಯಲು ನಾನೂ ಕೂಡ ಶರಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು
ಗುರುವಿನ ಮೇಲೆ ಸುರಿಸಿದೆನು. ಆ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡ ಆ
ಬ್ರಹ್ಮರಾಶಿಯು ತುಂಬಾ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ರಕ್ತವನ್ನು
ಸುರಿಸಿದನು.

05182016a ಯಥಾ ರಾಮೋ ಬಾಣಜಾಲಾಭಿತಪ್ತಸ್

ತಥೈವಾಹಂ ಸುಭೃಶಂ ಗಾಢವಿದ್ಧಃ|

05182016c ತತೋ ಯುದ್ಧಂ ವ್ಯರಮಚ್ಚಾಪರಾಹ್ಣೇ

ಭಾನಾವಸ್ತಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯಾನೇ ಮಹೀದ್ಧಂ||

ರಾಮನು ಹೇಗೆ ಬಾಣಜಾಲಗಳಿಂದ ನೋಯುತ್ತಿದ್ದನೋ ಹಾಗೆ ನಾನೂ ಕೂಡ ತುಂಬಾ ಗಾಢವಾದ ನೋವಿನಲ್ಲಿದ್ದೆನು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ನಂತರ ಸೂರ್ಯನು ಅಸ್ತವಾಗಲು ನಮ್ಮ ಯುದ್ಧವೂ ನಿಂತಿತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ ರಾಮಭೀಷ್ಮಯುದ್ಧೇ ದ್ವಿಶೀತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾಮಭೀಷ್ಮಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನೂರಾವಂಭತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೮೩

ಪರಶುರಾಮನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಭೀಷ್ಮನು ಮೂರ್ಛಿತನಾದುದು (೧-೧೦). ವಸುಗಳು ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಉಪಚರಿಸಿದುದು, ಗಂಗೆಯು ಅವನ ರಥವನ್ನು ನಡೆಸಿದುದು (೧೧-೧೨). ರಾಮನು ಮೂರ್ಛಿತನಾದುದು, ನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿನದ ಯುದ್ಧವು ಮುಗಿದು, ಹಾಗೆ ಒಟ್ಟು ೨೩ ದಿನಗಳ ಯುದ್ಧವು ನಡೆದುದು (೧೮-೨೨).

05183001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05183001a ತತಃ ಪ್ರಭಾತೇ ರಾಜೇಂದ್ರ ಸೂರ್ಯೇ ವಿಮಲ ಉದ್ಗತೇ|

05183001c ಭಾರ್ಗವಸ್ಯ ಮಯಾ ಸಾರ್ಥಂ ಪುನರ್ಯುದ್ಧಮವರ್ತತ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜೇಂದ್ರ! ಪ್ರಭಾತದಲ್ಲಿ ವಿಮಲ ಸೂರ್ಯನು ಉದಯವಾಗಲು ಪುನಃ ನನ್ನೊಡನೆ ಭಾರ್ಗವನ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

05183002a ತತೋ ಭ್ರಾಂತೇ ರಥೇ ತಿಷ್ಠನ್ರಾಮಃ ಪ್ರಹರತಾಂ ವರಃ|

05183002c ವವರ್ಷ ಶರವರ್ಷಾಣಿ ಮಯಿ ಶಕ್ರ ಇವಾಚಲೇ||

ಆಗ ಬೆಳಗುತ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದ ಪ್ರಹರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಾಮನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಶಕ್ರನು ಪರ್ವತಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಶರವರ್ಷಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು.

05183003a ತೇನ ಸೂತೋ ಮಮ ಸುಹೃಚ್ಚರವರ್ಷೇಣ ತಾಡಿತಃ|

05183003c ನಿಪಪಾತ ರಥೋಪಸ್ಥೇ ಮನೋ ಮಮ ವಿಷಾದಯನ್||

ಆ ಶರವರ್ಷದಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ನನ್ನ ಸೂತನು ರಥದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಸಿದು ಬಿದ್ದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ದುಃಖಗೊಳಿಸಿದನು.

05183004a ತತಃ ಸೂತಃ ಸ ಮೇಽತ್ಯರ್ಥಂ ಕಶ್ಮಲಂ ಪ್ರಾವಿಶನ್ಮಹತ್|

05183004c ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಚ ಶರಾಘಾತಾನಿಪಪಾತ ಮುಮೋಹ ಚ||

ಆಗ ಅವನಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಕಶ್ಮಲವು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ನನ್ನ ಸೂತನು

ಶರಘಾತದಿಂದ ಮೂರ್ಛೆಗೊಂಡು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು.

05183005a ತತಃ ಸೂತೋಽಜಹಾತ್ಪ್ರಾಣಾನ್ರಾಮಬಾಣಪ್ರಪೀಡಿತಃ|

05183005c ಮುಹೂರ್ತಾದಿವ ರಾಜೇಂದ್ರ ಮಾಂ ಚ ಭೀರಾವಿಶತ್ತದಾ||

ರಾಮಬಾಣಪೀಡಿತನಾಗಿ ಅವನು ಅಸುವನ್ನು ನೀಗಿದನು. ರಾಜೇಂದ್ರ!
ಒಂದು ಕ್ಷಣ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಭೀತಿಯು ಆವೇಶಗೊಂಡಿತು.

05183006a ತತಃ ಸೂತೇ ಹತೇ ರಾಜನ್ ಕ್ಷಿಪತಸ್ತಸ್ಯ ಮೇ ಶರಾನ್|

05183006c ಪ್ರಮತ್ತಮನಸೋ ರಾಮಃ ಪ್ರಾಹಿಣೋನ್ಮೃತ್ಯುಸಮ್ಮಿತಾನ್||

ರಾಜನ್! ಸೂತನು ಹತನಾಗಲು ನಾನು ಪ್ರಮತ್ತಮನಸ್ಕನಾಗಿದ್ದಾಗ
ರಾಮನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಮೃತ್ಯುಸಮ್ಮಿತ ಶರಗಳನ್ನು ಎಸೆದನು.

05183007a ತತಃ ಸೂತವ್ಯಸನಿನಂ ವಿಪ್ಲುತಂ ಮಾಂ ಸ ಭಾರ್ಗವಃ|

05183007c ಶರೇಣಾಭ್ಯಹನದ್ಗಾಢಂ ವಿಕೃಷ್ಯ ಬಲವದ್ಧನುಃ||

ಸೂತನ ವ್ಯಸನದಿಂದ ತತ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಆ ಭಾರ್ಗವನು
ಬಲವಾದ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಜೋರಾಗಿ ಎಳೆದು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

05183008a ಸ ಮೇ ಜತ್ವಂತರೇ ರಾಜನ್ನಿಪತ್ಯ ರುಧಿರಾಶನಃ|

05183008c ಮಯೈವ ಸಹ ರಾಜೇಂದ್ರ ಜಗಾಮ ವಸುಧಾತಲಂ||

ರಾಜನ್! ರಾಜೇಂದ್ರ! ರಕ್ತಕುಡಿಯುವ ಆ ಶರವು ನನ್ನನ್ನು ಚುಚ್ಚಿ
ಹೊರಬಂದು ನನ್ನೊಂದಿಗೇ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು.

05183009a ಮತ್ಪ್ವಾ ತು ನಿಹತಂ ರಾಮಸ್ತತೋ ಮಾಂ ಭರತರ್ಷಭ|

05183009c ಮೇಘವದ್ವ್ಯ ನದಚ್ಛೋಚ್ಚೈರ್ಜಹ್ಯಷೇ ಚ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ನಾನು ನಿಹತನಾದೆನೆಂದು ತಿಳಿದು ರಾಮನು
ಮೇಘದಂತೆ ಜೋರಾಗಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ಹರ್ಷೋದ್ಗಾರ ಮಾಡಿದನು.

05183010a ತಥಾ ತು ಪತಿತೇ ರಾಜನ್ಮಯಿ ರಾಮೋ ಮುದಾ ಯುತಃ|

05183010c ಉದಕ್ರೋಶನ್ಮಹಾನಾದಂ ಸಹ ತೈರನುಯಾಯಿಭಿಃ||

ರಾಜನ್ ! ನಾನು ಹಾಗೆ ಬೀಳಲು ರಾಮನು ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ಅವನ
ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಹಾನಾದವನ್ನು ಕೂಗಿದನು.

05183011a ಮಮ ತತ್ರಾಭವನ್ಯೇ ತು ಕೌರವಾಃ ಪಾರ್ಶ್ವತಃ ಸ್ಥಿತಾಃ|

05183011c ಆಗತಾ ಯೇ ಚ ಯುದ್ಧಂ ತಜ್ಜನಾಸ್ತತ್ರ ದಿದೃಕ್ಷವಃ||

05183011e ಆರ್ತಿಂ ಪರಮಿಕಾಂ ಜಗ್ಮುಸ್ತೇ ತದಾ ಮಯಿ ಪಾತಿತೇ||

ಆದರೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದಿದ್ದ ಕೌರವರು ನನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ
ನಿಂತು ನಾನು ಬಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಆರ್ತರಾದರು.

05183012a ತತೋಽಪಶ್ಯಂ ಪಾತಿತೋ ರಾಜಸಿಂಹ

ದ್ವಿಜಾನಷ್ಟೌ ಸೂರ್ಯಹುತಾಶನಾಭಾನ್|

05183012c ತೇ ಮಾಂ ಸಮಂತಾತ್ಪರಿವಾರ್ಯ ತಸ್ಥುಃ

ಸ್ವಬಾಹುಭಿಃ ಪರಿಗೃಹ್ಯಾಜಿಮಧ್ಯೇ||

ರಾಜಸಿಂಹ ! ಅಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಾಗ ಸೂರ್ಯ-ಹುತಾಶನರಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ
ಎಂಟು ದ್ವಿಜರನ್ನು ನೋಡಿದೆನು. ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ರಣದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ

ತಮ್ಮ ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಮೇಲೆತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು.

05183013a ರಕ್ಷ್ಯ ಮಾಣಶ್ಚ ತೈರ್ವಿಪ್ರೈರ್ನಾಹಂ ಭೂಮಿಮುಪಾಸ್ಪೃಶಂ|

05183013c ಅಂತರಿಕ್ಷೇ ಸ್ಥಿತೋ ಹ್ಯಸ್ಮಿ ತೈರ್ವಿಪ್ರೈರ್ಬಾಂಧವೈರಿವ|

05183013e ಸ್ವಪನ್ನಿವಾಂತರಿಕ್ಷೇ ಚ ಜಲಬಿಂದುಭಿರುಕ್ಷಿತಃ||

ಆ ವಿಪ್ರರಿಂದ ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ನಾನು ನೆಲವನ್ನು ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ಆ ವಿಪ್ರ ಬಾಂಧವರ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದೆನು. ಅವರು ಅಂತರಿಕ್ಷದಿಂದ ನೀರಿನ ಹನಿಗಳನ್ನು ಚುಮುಕಿಸಿದರು.

05183014a ತತಸ್ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ರಾಜನ್ನಬ್ರುವನ್ವರಿಗೃಹ್ಯ ಮಾಂ|

05183014c ಮಾ ಭೈರಿತಿ ಸಮಂ ಸರ್ವೇ ಸ್ವಸ್ತಿ ತೇಽಸ್ತ್ವಿತಿ ಚಾಸಕೃತ್||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ನನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದು “ಹೆದರಬೇಡ! ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಯಾಗುತ್ತದೆ!” ಎಂದು ಉಪಚರಿಸಿದರು.

05183015a ತತಸ್ತೇಷಾಮಹಂ ವಾಗ್ಭಿಸ್ತರ್ಪಿತಃ ಸಹಸೋತ್ಥಿತಃ|

05183015c ಮಾತರಂ ಸರಿತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಾಮಪಶ್ಯಂ ರಥಮಾಸ್ಥಿತಾಂ||

ಆಗ ಅವರ ಮಾತುಗಳಿಂದ ತೃಪ್ತನಾಗಿ ನಾನು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಮೇಲೆದ್ದೆನು. ರಥದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾತೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸರಿತೆಯನ್ನು ನೋಡಿದೆನು.

05183016a ಹಯಾಶ್ಚ ಮೇ ಸಂಗೃಹೀತಾಸ್ತಯಾ ವೈ

ಮಹಾನದ್ಯಾ ಸಮ್ಯತಿ ಕೌರವೇಂದ್ರ|

05183016c ಪಾದೌ ಜನನ್ಯಾಃ ಪ್ರತಿಪೂಜ್ಯ ಚಾಹಂ

ತಥಾಷ್ಟಿಷೇಣಂ ರಥಮಭ್ಯರೋಹಂ||

ಕೌರವೇಂದ್ರ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಆ ಮಹಾನದಿಯೇ ನನ್ನ ಕುದುರೆಗಳ
ಕಡಿವಾಣಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ನಾನಾದರೋ
ಅಷ್ಟಿಷೇಣನನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಜನನಿಯ ಪಾದಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ
ರಥವನ್ನೇರಿದೆನು.

05183017a ರರಕ್ಷ ಸಾ ಮಮ ರಥಂ ಹಯಾಂಶ್ಚೋಪಸ್ಕರಾಣಿ ಚ|

05183017c ತಾಮಹಂ ಪ್ರಾಂಜಲಿಭೂರ್ತ್ವಾ ಪುನರೇವ ವ್ಯಸರ್ಜಯಂ||

ಅವಳು ನನ್ನ ರಥವನ್ನೂ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನೂ
ರಕ್ಷಿಸಿದ್ದಳು. ಕೈಮುಗಿದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಪುನಃ ಅವಳನ್ನು
ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟೆನು.

05183018a ತತೋಽಹಂ ಸ್ವಯಮುದ್ಯಮ್ಯ ಹಯಾಂಸ್ತಾನ್ವಾತರಂಹಸಃ|

05183018c ಅಯುಧ್ಯಂ ಜಾಮದಗ್ನೇನ ನಿವೃತ್ತೇಽಹನಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಆಗ ನಾನು ಆ ಗಾಳಿಯ ವೇಗವುಳ್ಳ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಸ್ವಯಂ
ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಾ ದಿನವು ಕಳೆಯುವವರೆಗೆ ಜಾಮದಗ್ನಿಯೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧ
ಮಾಡಿದೆನು.

05183019a ತತೋಽಹಂ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ವೇಗವಂತಂ ಮಹಾಬಲಂ|

05183019c ಅಮುಂಚಂ ಸಮರೇ ಬಾಣಂ ರಾಮಾಯ ಹೃದಯಚ್ಚಿದಂ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಆಗ ನಾನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ವೇಗವಂತ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿ

ಬಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ರಾಮನ ಹೃದಯವನ್ನು ಚುಚ್ಚಿದನು.

05183020a ತತೋ ಜಗಾಮ ವಸುಧಾಂ ಬಾಣವೇಗಪ್ರಪೀಡಿತಃ|

05183020c ಜಾನುಭ್ಯಾಂ ಧನುರುತ್ಸೃಜ್ಯ ರಾಮೋ ಮೋಹವಶಂ ಗತಃ||

ಆಗ ಬಾಣದ ವೇಗದಿಂದ ಪೀಡಿತನಾದ ರಾಮನು ಧನುವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
ತೊಡೆಗಳನ್ನೂರಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಮೋಹವಶನಾದನು.

05183021a ತತಸ್ತಸ್ಮಿನ್ನಿಪತಿತೇ ರಾಮೇ ಭೂರಿಸಹಸ್ರದೇ|

05183021c ಆವವೃರ್ಜಲದಾ ವ್ಯೋಮ ಕ್ಷರಂತೋ ರುಧಿರಂ ಬಹು||

ಸಹಸ್ರಭೂರಿಗಳನ್ನಿತ್ತ ರಾಮನು ಹಾಗೆ ಬೀಳಲು ಮೋಡಗಳು
ಆಕಾಶವನ್ನು ಕವಿದು ರಕ್ತದ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದವು.

05183022a ಉಲ್ಕಾಶ್ಚ ಶತಶಃ ಪೇತುಃ ಸನಿರ್ಘಾತಾಃ ಸಕಂಪನಾಃ|

05183022c ಅರ್ಕಂ ಚ ಸಹಸಾ ದೀಪ್ತಂ ಸ್ವರ್ಭಾನುರಭಿಸಂವೃಣೋತ್||

ಭಿರುಗಾಳಿ ಮತ್ತು ಭೂಕಂಪಗಳೊಡನೆ ನೂರಾರು ಉಲೈಗಳು ಬಿದ್ದವು.
ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೇ ಸ್ವರ್ಭಾನುವು ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯನನ್ನು
ಮುಚ್ಚಿದನು.

05183023a ವವೃಶ್ಚ ವಾತಾಃ ಪರುಷಾಶ್ಚ ಲಿತಾ ಚ ವಸುಂಧರಾ|

05183023c ಗೃಧ್ರಾ ಬಡಾಶ್ಚ ಕಂಕಾಶ್ಚ ಪರಿಪೇತುರ್ಮುದಾ ಯುತಾಃ||

ಚಂಡಮಾರುತವು ಬೀಸಿತು. ಭೂಮಿಯು ನಡುಗಿತು. ಹದ್ದು, ಕಾಗೆಗಳು
ಮತ್ತು ಬಕಪಕ್ಷಿಗಳು ಗುಂಪಾಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ

ಹಾರಾಡತೊಡಗಿದವು.

05183024a ದೀಪ್ತಾಯಾಂ ದಿಶಿ ಗೋಮಾಯುದಾರುಣಂ ಮುಹುರುನ್ನದತ್|

05183024c ಅನಾಹತಾ ದುಂದುಭಯೋ ವಿನೇದುರ್ಭ್ಯಶನಿಸ್ವನಾಃ||

ಕೆಂಪಾಗಿದ್ದ ದಿಗಂತದಲ್ಲಿ ನರಿಗಳು ದಾರುಣವಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ
ಕೂಗಿದವು. ಬಾರಿಸದೆಯೇ ದುಂದುಭಿಗಳು ಅತಿ ಜೋರಾಗಿ
ಶಬ್ದಮಾಡಿದವು.

05183025a ಏತದೌತ್ಪಾತಿಕಂ ಘೋರಮಾಸೀದ್ಭ್ರತಸತ್ತಮ|

05183025c ವಿಸಂಜ್ಞಾಕಲ್ಪೇ ಧರಣೀಂ ಗತೇ ರಾಮೇ ಮಹಾತ್ಮನಿ||

ಭರತಸತ್ತಮ ! ಮಹಾತ್ಮ ರಾಮನು ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ
ಬೀಳಲು ಈ ಘೋರ ಉತ್ಪಾತಗಳು ನಡೆದವು.

05183026a ತತೋ ರವಿರ್ಮಂದಮರೀಚಿಮಂಡಲೋ

ಜಗಾಮಾಸ್ತಂ ಪಾಂಸುಪಂಜಾವಗಾಢಃ|

05183026c ನಿಶಾ ವ್ಯಗಾಹತ್ಸುಖಶೀತಮಾರುತಾ

ತತೋ ಯುದ್ಧಂ ಪ್ರತ್ಯವಹಾರಯಾವಃ||

ಕೋಮಲ ಕಿರಣಗಳು ಮುಸುಕಿದ ರವಿಯು ಮರೀಚಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿ
ಅಸ್ತನಾದನು. ಸುಖ ಶೀತ ಮಾರುತಗಳೊಂದಿಗೆ ರಾತ್ರಿಯು ಪಸರಿಸಿತು.
ಆಗ ನಾವು ಯುದ್ಧದಿಂದ ಹಿಂದೆ ಸರಿದೆವು.

05183027a ಏವಂ ರಾಜನ್ನವಹಾರೋ ಬಭೂವ

ತತಃ ಪುನರ್ವಿಮಲೇಽಭೂತ್ಸು ಘೋರಂ|

05183027c ಕಾಲ್ಯಾಣಂ ಕಾಲ್ಯಾಣಂ ವಿಂಶತಿಂ ವೈ ದಿನಾನಿ

ತಥೈವ ಚಾನ್ಯಾನಿ ದಿನಾನಿ ತ್ರೀಣಿ||

ರಾಜನ್! ಹೀಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ವಿರಾಮವಾಯಿತು. ಬೆಳಗಾಗಲು ಪುನಃ ಘೋರಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು. ಹೀಗೆ ಕಾಲ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ಮೂರು ದಿನಗಳು ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ
ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನಪರ್ವಣಿ ರಾಮಭೀಷ್ಮಯುದ್ಧೇ
ತ್ಯಶ್ರೀತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾಮಭೀಷ್ಮಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ನೂರಾವಂಭತ್ತೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೮೪

ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ವಸುಗಳು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ಪ್ರಸ್ವಾಪವೆಂಬ
ಅಸ್ತವನ್ನು ಬಳಸೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದುದು (೧-೧೮).

05184001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05184001a ತತೋಽಹಂ ನಿಶಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಶಿರಸಾ ತದಾ|

05184001c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಪಿತೃಣಾಂ ಚ ದೇವತಾನಾಂ ಚ ಸರ್ವಶಃ||

05184002a ನಕ್ತಂಚರಾಣಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ರಜನ್ಯಾಶ್ಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

05184002c ಶಯನಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ರಹಿತೇ ಮನಸಾ ಸಮಚಿಂತಯಂ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜೇಂದ್ರ! ವಿಶಾಂಪತೇ! ಆ ರಾತ್ರಿ ನಾನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ, ಪಿತೃಗಳಿಗೆ, ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ, ರಾತ್ರಿ ಸಂಚರಿಸುವ ಎಲ್ಲ ಭೂತಗಳಿಗೂ, ರಾತ್ರಿಗೂ ತಲೆಬಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಏಕಾಂತದ ಶಯನವನ್ನು ತಲುಪಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಚಿಂತಿಸಿದೆನು.

05184003a ಜಾಮದಗ್ನೇನ ಮೇ ಯುದ್ಧಮಿದಂ ಪರಮದಾರುಣಂ|

05184003c ಅಹಾನಿ ಸುಬಹೂನ್ಯದ್ಯ ವರ್ತತೇ ಸುಮಹಾತ್ಯಯಂ||

“ಜಾಮದಗ್ನಿ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಈ ಪರಮದಾರುಣ ಮತ್ತು ಮಹಾತ್ಯಯ ಯುದ್ಧವು ಈಗ ಬಹಳ ದಿನಗಳಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

05184004a ನ ಚ ರಾಮಂ ಮಹಾವೀರ್ಯಂ ಶಕ್ನೋಮಿ ರಣಮೂರ್ಧನಿ|

05184004c ವಿಜೇತುಂ ಸಮರೇ ವಿಪ್ರಂ ಜಾಮದಗ್ನಂ ಮಹಾಬಲಂ||

ನಾನು ಮಹಾವೀರ್ಯ, ಮಹಾಬಲ, ವಿಪ್ರ ಜಾಮದಗ್ನಿ ರಾಮನನ್ನು ಸಮರ ರಣದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯನಾಗಿಲ್ಲ.

05184005a ಯದಿ ಶಕ್ನೋ ಮಯಾ ಜೇತುಂ ಜಾಮದಗ್ನಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

05184005c ದೈವತಾನಿ ಪ್ರಸನ್ನಾನಿ ದರ್ಶಯಂತು ನಿಶಾಂ ಮಮ||

ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಜಾಮದಗ್ನಿಯನ್ನು ನಾನು ಜಯಿಸಲು ಶಕ್ಯನೆಂದಾದರೆ ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿ ದೇವತೆಗಳು ಈ ರಾತ್ರಿ ನನಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ.”

05184006a ತತೋಽಹಂ ನಿಶಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರಸುಪ್ತಃ ಶರವಿಕ್ಷತಃ|

05184006c ದಕ್ಷಿಣೇನೈವ ಪಾರ್ಶ್ವೇನ ಪ್ರಭಾತಸಮಯೇ ಇವ||

05184007a ತತೋಽಹಂ ವಿಪ್ರಮುಖೈಸ್ತೈರ್ಯೈರಸ್ಮಿ ಪತಿತೋ ರಥಾತ್|

05184007c ಉತ್ಥಾಪಿತೋ ಧೃತಶ್ಚೈವ ಮಾ ಭೈರಿತಿ ಚ ಸಾಂತ್ವಿತಃ||

05184008a ತ ಏವ ಮಾಂ ಮಹಾರಾಜ ಸ್ವಪ್ನದರ್ಶನಮೇತ್ಯ ವೈ|

05184008c ಪರಿವಾರ್ಯಾಬ್ರುವನ್ವಾಕ್ಯಂ ತನ್ನಿಬೋಧ ಕುರೂದ್ವಹ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆಗ ನಾನು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡ

ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ಮಲಗಿದೆನು. ಬೆಳಗಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ

ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ರಥದಿಂದ ಬಿದ್ದಾಗ ಮೇಲೆತ್ತಿ ಹೆದರಬೇಡ ಎಂದು

ಸಂತವಿಸಿ ಧೈರ್ಯವನ್ನಿತ್ತಿದ್ದ ಆ ವಿಪ್ರರೇ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರು.

ನನ್ನನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳು ಕುರೂದ್ವಹ !

05184009a ಉತ್ತಿಷ್ಠ ಮಾ ಭೈರ್ಗಾಂಗೇಯ ಭಯಂ ತೇ ನಾಸ್ತಿ ಕಿಂ ಚನ|

05184009c ರಕ್ಷಾಮಹೇ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಸ್ವಶರೀರಂ ಹಿ ನೋ ಭವಾನ್||

“ಎದ್ದೇಳು ! ಗಾಂಗೇಯ ! ಭಯಪಡಬೇಡ ! ನಿನಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ

ಭಯವೂ ಇಲ್ಲ. ನರವ್ಯಾಘ್ರ ! ನಮ್ಮದೇ ಶರೀರವಾಗಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನು

ನಾವು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತೇವೆ !

05184010a ನ ತ್ವಾಂ ರಾಮೋ ರಣೇ ಜೇತಾ ಜಾಮದಗ್ನ್ಯಃ ಕಥಂ ಚನ|

05184010c ತ್ವಮೇವ ಸಮರೇ ರಾಮಂ ವಿಜೇತಾ ಭರತರ್ಷಭ||

ಜಾಮದಗ್ನಿ ರಾಮನು ರಣದಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲಾರನು.

ಭರತರ್ಷಭ ! ನೀನೇ ಸಮರದಲ್ಲಿ ರಾಮನನ್ನು ಗೆಲ್ಲುತ್ತೀಯೆ.

05184011a ಇದಮಸ್ತ್ರಂ ಸುದಯಿತಂ ಪ್ರತ್ಯಭಿಜ್ಞಾಸ್ಯತೇ ಭವಾನ್|

05184011c ವಿದಿತಂ ಹಿ ತವಾಪ್ಯೇತತ್ಪೂರ್ವಸ್ಮಿನ್ದೇಹಧಾರಣೇ||

ನೀನು ಈ ಪ್ರಿಯವಾದ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತೀಯೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನಿನ್ನ ಪೂರ್ವ ದೇಹಧಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ನೀನು ತಿಳಿದಿದ್ದೆ.

05184012a ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಂ ವಿಶ್ವಕೃತಂ ಪ್ರಸ್ವಾಪಂ ನಾಮ ಭಾರತ|

05184012c ನ ಹೀದಂ ವೇದ ರಾಮೋಽಪಿ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ವಾ ಪುಮಾನ್ಯ್ವ ಚಿತ್||

ಭಾರತ ! ಪ್ರಸ್ವಾಪವೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಇದನ್ನು ಪ್ರಜಾಪತಿಗಾಗಿ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಇದು ರಾಮನಿಗೂ ಅಥವಾ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾವ ಪುರುಷನಿಗೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

05184013a ತತ್ಸ್ಮ ರಸ್ವ ಮಹಾಬಾಹೋ ಭೃಶಂ ಸಮೋಜಯಸ್ವ ಚ|

05184013c ನ ಚ ರಾಮಃ ಕ್ಷಯಂ ಗಂತಾ ತೇನಾಸ್ಮ್ರೇಣ ನರಾಧಿಪ||

ಮಹಾಬಾಹೋ ! ನರಾಧಿಪ ! ಅದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸು. ಈ ಅಸ್ತ್ರದಿಂದ ರಾಮನು ಸಾಯುವುದಿಲ್ಲ.

05184014a ಏನಸಾ ಚ ನ ಯೋಗಂ ತ್ವಂ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಸೇ ಜಾತು ಮಾನದ|

05184014c ಸ್ವಪ್ಸ್ಯತೇ ಜಾಮದಗ್ನೋಽಸೌ ತ್ವದ್ಬಾಣಬಲಪೀಡಿತಃ||

ಮಾನದ ! ಇದರಿಂದ ನೀನು ಯಾವುದೇ ಪಾಪವನ್ನೂ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಬಾಣದ ಬಲದಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿ

ಜಾಮದಗ್ನಿಯು ನಿರ್ದೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಅಷ್ಟೆ.

05184015a ತತೋ ಜಿತ್ವಾ ತ್ವಮೇವೈನಂ ಪುನರುತ್ಥಾಪಯಿಷ್ಯಸಿ|

05184015c ಅಸ್ತ್ರೇಣ ದಯಿತೇನಾಜೌ ಭೀಷ್ಮ ಸಂಬೋಧನೇನ ವೈ||

ಭೀಷ್ಮ ! ಇದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ನಿನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ
ಸಂಬೋಧನಾಸ್ರದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಪುನಃ ಎಚ್ಚರಿಸಬಲ್ಲೆ.

05184016a ಏವಂ ಕುರುಷ್ವ ಕೌರವ್ಯ ಪ್ರಭಾತೇ ರಥಮಾಸ್ಥಿತಃ|

05184016c ಪ್ರಸುಪ್ತಂ ವಾ ಮೃತಂ ವಾಪಿ ತುಲ್ಯಂ ಮನ್ಯಾಮಹೇ ವಯಂ||

ಕೌರವ್ಯ ! ಪ್ರಭಾತದಲ್ಲಿ ರಥದಲ್ಲಿದ್ದು ಹೀಗೆ ಮಾಡು. ಮಲಗಿರುವ
ಅಥವಾ ಸತ್ತಿರುವವರನ್ನು ನಾವು ಸಮನಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತೇವಲ್ಲವೇ ?

05184017a ನ ಚ ರಾಮೇಣ ಮರ್ತವ್ಯಂ ಕದಾ ಚಿದಪಿ ಪಾರ್ಥಿವ|

05184017c ತತಃ ಸಮುತ್ಪನ್ನಮಿದಂ ಪ್ರಸ್ವಾಪಂ ಯುಜ್ಯತಾಮಿತಿ||

ಪಾರ್ಥಿವ ! ರಾಮನು ಎಂದೂ ಸಾಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ
ತಂದುಕೊಂಡು ಈ ಪ್ರಸ್ವಾಪವನ್ನು ಬಳಸು.”

05184018a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾಂತರ್ಹಿತಾ ರಾಜನ್ಸರ್ವ ಏವ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾಃ|

05184018c ಅಷ್ಟೌ ಸದೃಶರೂಪಾಸ್ತೇ ಸರ್ವೇ ಭಾಸ್ವರಮೂರ್ತಯಃ||

ರಾಜನ್ ! ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಎಂಟು ಒಂದೇ ರೂಪದವರಾದ,
ಭಾಸ್ವರಮೂರ್ತರಾದ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮರೆಲ್ಲರೂ ಅಂತರ್ಹಿತರಾದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ
ಪರ್ವಣಿ ಭೀಷ್ಮಪ್ರಸ್ವಾಪನಾಸ್ತ್ರಲಾಭೇ
ಚತುರಶೀತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮಪ್ರಸ್ವಾಪನಾಸ್ತ್ರಲಾಭದಲ್ಲಿ
ನೂರಾವಂಭತ್ತಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೮೫

ಪರಶುರಾಮ-ಭೀಷ್ಮರ ಪರಸ್ಪರ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಯೋಗ

ಪರಶುರಾಮ-ಭೀಷ್ಮರಿಬ್ಬರೂ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹೂಡಿದುದು (೧-
೨೩).

05185001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05185001a ತತೋ ರಾತ್ರಾಂ ವ್ಯತೀತಾಯಾಂ ಪ್ರತಿಬುದ್ಧೋಽಸ್ಮಿ ಭಾರತ|

05185001c ತಂ ಚ ಸಂಚಿಂತ್ಯ ವೈ ಸ್ವಪ್ನಮವಾಪಂ ಹರ್ಷಮುತ್ತಮಂ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ರಾತ್ರಿಯು ಕಳೆದು ನಾನು ಎಚ್ಚಿತ್ತೆನು.
ಕಂಡ ಸ್ವಪ್ನದ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಿ ಉತ್ತಮ ಹರ್ಷವಾಯಿತು.

05185002a ತತಃ ಸಮಭವದ್ಯುದ್ಧಂ ಮಮ ತಸ್ಯ ಚ ಭಾರತ|

05185002c ತುಮುಲಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಲೋಮಹರ್ಷಣಮದ್ಭುತಂ||

ಭಾರತ ! ಆಗ ಸರ್ವಭೂತಗಳ ರೋಮಹರ್ಷಣವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ
ನನ್ನ ಮತ್ತು ಅವನ ಅದ್ಭುತ ತುಮುಲ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

05185003a ತತೋ ಬಾಣಮಯಂ ವರ್ಷಂ ವವರ್ಷ ಮಯಿ ಭಾರ್ಗವಃ|

05185003c ನೃವಾರಯಮಹಂ ತಂ ಚ ಶರಜಾಲೇನ ಭಾರತ||

ಆಗ ಭಾರ್ಗವನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಾಣಮಯ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು.
ಭಾರತ ! ನಾನು ಅದನ್ನು ಶರಜಾಲದಿಂದ ತಡೆದೆನು.

05185004a ತತಃ ಪರಮಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಪುನರೇವ ಮಹಾತಪಾಃ|

05185004c ಹ್ಯಸ್ತನೇನೈವ ಕೋಪೇನ ಶಕ್ತಿಂ ವೈ ಪ್ರಾಹಿಣೋನ್ಮಯಿ||

ಆಗ ಪರಮಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಆ ಮಹಾತಪಸ್ವಿಯು ಪುನಃ ನನ್ನ ಮೇಲೆ
ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಎಸೆದನು.

05185005a ಇಂದ್ರಾಶನಿಸಮಸ್ಪರ್ಶಾಂ ಯಮದಂಡೋಪಮಪ್ರಭಾಂ|

05185005c ಜ್ವಲಂತೀಮಗ್ನಿವತ್ಸಂಖ್ಯೇ ಲೇಲಿಹಾನಾಂ ಸಮಂತತಃ||

ಇಂದ್ರನ ವಜ್ರದಂತೆ ಕಠಿನವಾಗಿದ್ದ, ಯಮದಂಡದಂತೆ ಪ್ರಭೆಯಿದ್ದ,
ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅದು ರಣಭೂಮಿಯನ್ನು
ಎಲ್ಲಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಕಬಳಿಸುವಂತಿತ್ತು.

05185006a ತತೋ ಭರತಶಾರ್ದೂಲ ಧಿಷ್ಣ್ಯ ಮಾಕಾಶಗಂ ಯಥಾ|

05185006c ಸಾ ಮಾಮಭ್ಯಹನತ್ತೂರ್ಣಮಂಸದೇಶೇ ಚ ಭಾರತ||

ಭರತಶಾರ್ದೂಲ! ಭಾರತ! ಆಗ ಅದು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವ
ಮಿಂಚಿನಂತೆ ನನ್ನ ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು.

05185007a ಅಥಾಸ್ಯಂ ಮೇಽಸ್ರವದ್ಭೋರಂ ಗಿರೇರ್ಗೈರಿಕಧಾತುವತ್|

05185007c ರಾಮೇಣ ಸುಮಹಾಬಾಹೋ ಕ್ಷತಸ್ಯ ಕ್ಷತಜೇಕ್ಷಣ||

ಸುಮಹಾಬಾಹೋ! ಕೆಂಪುಕಣ್ಣಿನವನೇ! ರಾಮನಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ
ಅದರ ಪ್ರಹಾರದಿಂದಾಗಿ ನನ್ನ ದೇಹದಿಂದ ಗಿರಿಯಿಂದ ಖನಿಜಗಳು
ಸುರಿಯುವಂತೆ ಕೆಂಪು ರಕ್ತವು ಸುರಿಯಿತು.

05185008a ತತೋಽಹಂ ಜಾಮದಗ್ನಿಯ ಭೃಶಂ ಕ್ರೋಧಸಮನ್ವಿತಃ|

05185008c ಪ್ರೇಷಯಂ ಮೃತ್ಯುಸಂಕಾಶಂ ಬಾಣಂ ಸರ್ಪವಿಷೋಪಮಂ||

ಆಗ ನಾನು ಜಾಮದಗ್ನಿಯ ಮೇಲೆ ತುಂಬಾ ಕೋಪಗೊಂಡು
ಸರ್ಪವಿಷೋಪಮ ಮೃತ್ಯುಸಂಕಾಶ ಬಾಣವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದೆನು.

05185009a ಸ ತೇನಾಭಿಹತೋ ವೀರೋ ಲಲಾಟೇ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮಃ|

05185009c ಅಶೋಭತ ಮಹಾರಾಜ ಸಶೃಂಗ ಇವ ಪರ್ವತಃ||

ಮಹಾರಾಜ! ಅದು ಅವನ ಹಣೆಯನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ಆ ವೀರ
ದ್ವಿಜಸತ್ತಮನು ಶೃಂಗವಿರುವ ಪರ್ವತದಂತೆ ಶೋಭಿಸಿದನು.

05185010a ಸ ಸಂರಬ್ಧಃ ಸಮಾವೃತ್ಯ ಬಾಣಂ ಕಾಲಾಂತಕೋಪಮಂ|

05185010c ಸಂದಧೇ ಬಲವತ್ಕೃಷ್ಯ ಘೋರಂ ಶತ್ರುನಿಬರ್ಹಣಂ||

ಅವನು ಬಲವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ಅದನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆದು

ಕಾಲಾಂತಕನಂತಿರುವ ಘೋರ ಶತ್ರುನಿಬರ್ಹಣ ಬಾಣವನ್ನು
ಬಲವಾಗಿ ಎಳೆದು ಹೂಡಿದನು.

05185011a ಸ ವಕ್ಷಸಿ ಪಪಾತೋಗ್ರಃ ಶರೋ ವ್ಯಾಲ ಇವ ಶ್ವಸನ್|

05185011c ಮಹೀಂ ರಾಜಂಸ್ತತಶ್ಚಾಹಮಗಚ್ಚಂ ರುಧಿರಾವಿಲಃ||

ಹಾವಿನಂತೆ ಭುಸುಗುಟ್ಟುತ್ತ ಬಂದು ಅದು ನನ್ನ ಎದೆಯಮೇಲೆ
ಬಿದ್ದಿತು. ರಾಜನ್! ಆಗ ನಾನು ರಕ್ತವನ್ನು ಕಾರುತ್ತಾ ಮೂರ್ಛೆಹೊಂದಿ
ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದೆನು.

05185012a ಅವಾಪ್ಯ ತು ಪುನಃ ಸಂಜ್ಞಾಂ ಜಾಮದಗ್ನ್ಯಾಯ ಧೀಮತೇ|

05185012c ಪ್ರಾಹಿಣ್ವಂ ವಿಮಲಾಂ ಶಕ್ತಿಂ ಜ್ವಲಂತೀಮಶನೀಮಿವ||

ಪುನಃ ಎಚ್ಚೆತ್ತು ನಾನು ಧೀಮತ ಜಾಮದಗ್ನಿಯ ಮೇಲೆ ವಿಮಲ
ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಎಸೆದೆನು.

05185013a ಸಾ ತಸ್ಯ ದ್ವಿಜಮುಖ್ಯಸ್ಯ ನಿಪಪಾತ ಭುಜಾಂತರೇ|

05185013c ವಿಹ್ವಲಶ್ಚಾ ಭವದ್ರಾಜನ್ವೇಪಥುಶ್ಚೈನಮಾವಿಶತ್||

ರಾಜನ್! ಅದು ಆ ದ್ವಿಜಮುಖ್ಯನ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು.
ವಿಹ್ವಲನಾದ ಅವನು ನಡುಗಿದನು.

05185014a ತತ ಏನಂ ಪರಿಷ್ಟಜ್ಯ ಸಖಾ ವಿಪ್ರೋ ಮಹಾತಪಾಃ|

05185014c ಅಕೃತವ್ರಣಃ ಶುಭೈರ್ವಾಕ್ಯೈರಾಶ್ವಾಸಯದನೇಕಧಾ||

ಆಗ ಅವನ ಸಖ, ವಿಪ್ರ, ಮಹಾತಪಸ್ವಿ ಅಕೃತವ್ರಣನು ಅವನನ್ನು

ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಶುಭವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಆಶ್ವಾಸನೆಗಳನ್ನಿತ್ತನು.

05185015a ಸಮಾಶ್ವಸ್ತಸ್ತದಾ ರಾಮಃ ಕ್ರೋಧಾಮರ್ಷಸಮನ್ವಿತಃ|

05185015c ಪ್ರಾದುಶ್ಚ ಕ್ರೇ ತದಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಂ ಪರಮಾಸ್ತ್ರಂ ಮಹಾವ್ರತಃ||

ಆಗ ಕ್ರೋಧಾಮರ್ಷಸಮನ್ವಿತನಾದ ಮಹಾವ್ರತ ರಾಮನು ಪರಮಾಸ್ತ್ರ
ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸತೊಡಗಿದನು.

05185016a ತತಸ್ತತ್ತ್ವ ತಿಘಾತಾರ್ಥಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಮೇವಾಸ್ತ್ರಮುತ್ತಮಂ|

05185016c ಮಯಾ ಪ್ರಯುಕ್ತಂ ಜಜ್ವಾಲ ಯುಗಾಂತಮಿವ ದರ್ಶಯತ್||

ಅದನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ನಾನೂ ಕೂಡ ಆ ಉತ್ತಮ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವನ್ನು
ಹೂಡಿದೆನು. ಅದು ಯುಗಾಂತದ ಜ್ವಾಲೆಗಳಂತೆ ತೋರಿತು.

05185017a ತಯೋರ್ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರಯೋರಾಸೀದಂತರಾ ವೈ ಸಮಾಗಮಃ|

05185017c ಅಸಂಪ್ರಾಪ್ತ್ವೈವ ರಾಮಂ ಚ ಮಾಂ ಚ ಭಾರತಸತ್ತಮಂ||

ಭರತಸತ್ತಮ ! ನನ್ನನ್ನಾಗಲೀ ರಾಮನನ್ನಾಗಲೀ ತಾಗಲು
ಅಸಮರ್ಥರಾಗಿ ಆ ಎರಡು ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರಗಳು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ
ಕೂಡಿದವು.

05185018a ತತೋ ವ್ಯೋಮ್ನಿ ಪ್ರಾದುರಭೂತ್ತೇಜ ಏವ ಹಿ ಕೇವಲಂ|

05185018c ಭೂತಾನಿ ಚೈವ ಸರ್ವಾಣಿ ಜಗ್ಮುರಾರ್ತಿಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ಆಗ ಇಡೀ ಆಕಾಶವೇ ಹತ್ತಿ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರಿತು.
ವಿಶಾಂಪತೇ ! ಎಲ್ಲ ಭೂತಗಳೂ ಆರ್ತರಾದರು.

05185019a ಋಷಯಶ್ಚ ಸಗಂಧರ್ವಾ ದೇವತಾಶ್ಚೈವ ಭಾರತ|

05185019c ಸಂತಾಪಂ ಪರಮಂ ಜಗ್ಮುರಸ್ತುತೇಜೋಭಿಪೀಡಿತಾಃ||

ಭಾರತ ! ಅಸ್ತುತೇಜದಿಂದ ಪೀಡಿತರಾದ ಋಷಿಗಳು, ಗಂಧರ್ವರು ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳು ಕೂಡ ಪರಮ ಸಂತಾಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು.

05185020a ತತಶ್ಚ ಚಾಲ ಪೃಥಿವೀ ಸಪರ್ವತವನದ್ರುಮಾ|

05185020c ಸಂತಪ್ತಾನಿ ಚ ಭೂತಾನಿ ವಿಷಾದಂ ಜಗ್ಮುರುತ್ತಮಂ||

ಆಗ ಪರ್ವತ-ವನ-ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಭೂಮಿಯು ನಡುಗಿತು. ಸಂತಪ್ತರಾದ ಭೂತಗಳು ಉತ್ತಮ ವಿಷಾದವನ್ನೂ ಹೊಂದಿದವು.

05185021a ಪ್ರಜಜ್ವಾಲ ನಭೋ ರಾಜನ್ಧ್ರಮಾಯಂತೇ ದಿಶೋ ದಶ|

05185021c ನ ಸ್ಥಾತುಮಂತರಿಕ್ಷೇ ಚ ಶೇಕುರಾಕಾಶಗಾಸ್ತದಾ||

ರಾಜನ್ ! ದಶ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಗೆಯು ತುಂಬಿ ಆಕಾಶವು ಹತ್ತಿ ಉರಿಯತೊಡಗಿತು. ಆಕಾಶಗಾಮಿಗಳು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದಂತಾದರು.

05185022a ತತೋ ಹಾಹಾಕೃತೇ ಲೋಕೇ ಸದೇವಾಸುರರಾಕ್ಷಸೇ|

05185022c ಇದಮಂತರಮಿತ್ಯೈವ ಯೋಕ್ತುಕಾಮೋಽಸ್ಮಿ ಭಾರತ||

05185023a ಪ್ರಸ್ವಾಪಮಸ್ತ್ರಂ ದಯಿತಂ ವಚನಾದ್ಭ್ರಹ್ಮವಾದಿನಾಂ|

05185023c ಚಿಂತಿತಂ ಚ ತದಸ್ತ್ರಂ ಮೇ ಮನಸಿ ಪ್ರತ್ಯಭಾತ್ತದಾ||

ಭಾರತ ! ಆಗ ದೇವಾಸುರರಾಕ್ಷಸರಿಂದ ಕೂಡಿದ ಲೋಕಗಳು ಹಾಹಾಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು ಇದೇ ಸಮಯವೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿಗಳು

ಹೇಳಿದ ಪ್ರಿಯವಾದ ಪ್ರಸ್ವಾಪ ಅಸ್ತವನ್ನು ಹೂಡಲು ಬಯಸಿದೆನು.
ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸಲು ಆ ಅಸ್ತವೂ ಕೂಡ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
ಹೊಳೆಯಿತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ
ಪರ್ವಣಿ ಪರಸ್ಪರಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರಪ್ರಯೋಗೇ
ಪಂಚಾಶೀತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ
ನೂರಾಂಭತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೮೬

ಪರಶುರಾಮ-ಭೀಷ್ಮರು ಯುದ್ಧದಿಂದ ಹಿಂದೆಸರಿದುದು

ಭೀಷ್ಮನು ಪ್ರಸ್ವಾಪವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂದಿರುವಾಗ
ವಸುಗಳೊಂದಿಗೆ ನಾರದನು ಅವನನ್ನು ತಡೆದು, ಭೀಷ್ಮನೂ
ಪರಶುರಾಮನೂ ಯುದ್ಧದಿಂದ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದುದು
(೧-೩೬).

05186001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05186001a ತತೋ ಹಲಹಲಾಶಬ್ದೋ ದಿವಿ ರಾಜನ್ಮಹಾನಭೂತ್|

05186001c ಪ್ರಸ್ವಾಪಂ ಭೀಷ್ಮ ಮಾ ಸ್ರಾಕ್ಷೀರಿತಿ ಕೌರವನಂದನ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಆಗ “ಕೌರವನಂದನ! ಭೀಷ್ಮ! ಪ್ರಸ್ವಾಪವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಬೇಡ!” ಎಂದು ದಿವಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಹಲಹಲ ಶಬ್ದವು ಕೇಳಿಬಂದಿತು.

05186002a ಅಯುಂಜಮೇವ ಚೈವಾಹಂ ತದಸ್ತ್ರಂ ಭೃಗುನಂದನೇ|

05186002c ಪ್ರಸ್ವಾಪಂ ಮಾಂ ಪ್ರಯುಂಜಾನಂ ನಾರದೋ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರೂ ನಾನು ಆ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಭೃಗುನಂದನನ ಮೇಲೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟೆನು. ನಾನು ಪ್ರಸ್ವಾಪವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿರುವಾಗ ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು:

05186003a ಏತೇ ವಿಯತಿ ಕೌರವ್ಯ ದಿವಿ ದೇವಗಣಾಃ ಸ್ಥಿತಾಃ|

05186003c ತೇ ತ್ವಾಂ ನಿವಾರಯಂತ್ಯದ್ಯ ಪ್ರಸ್ವಾಪಂ ಮಾ ಪ್ರಯೋಜಯ||

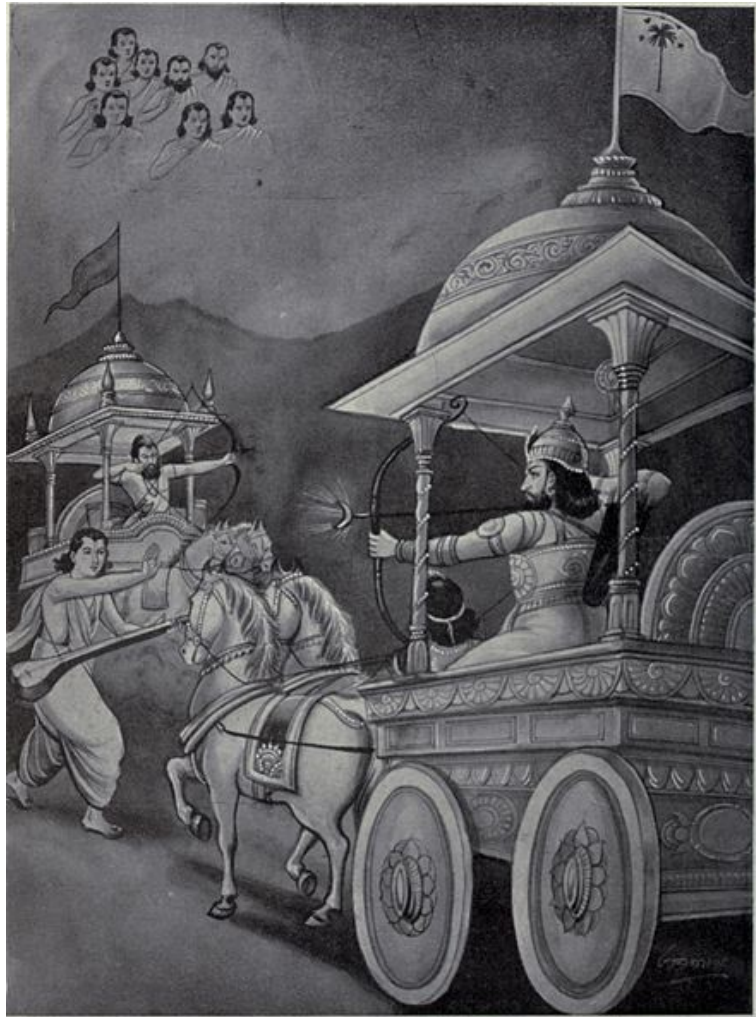
“ಕೌರವ್ಯ! ಯೋಚಿಸು! ದೇವಗಣಗಳು ದಿವಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವರು. ಇಂದು ಅವರೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ವಾಪವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಬೇಡ!

05186004a ರಾಮಸ್ತಪಸ್ವೀ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ಚ ಗುರುಶ್ಚ ತೇ|

05186004c ತಸ್ಯಾವಮಾನಂ ಕೌರವ್ಯ ಮಾ ಸ್ಮ ಕಾಷೀಃ ಕಥಂ ಚನ||

ಕೌರವ್ಯ! ರಾಮನು ತಪಸ್ವೀ, ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಗುರು.

ಎಂದೂ ಅವನ ಅಪಮಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಡ!”

05186005a ತತೋಽಪಶ್ಯಂ ದಿವಿಷ್ಠಾನ್ವೈ ತಾನಷ್ಟೈ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಃ|

05186005c ತೇ ಮಾಂ ಸ್ಮಯಂತೋ ರಾಜೇಂದ್ರ ಶನಕೈರಿದಮಬ್ರುವನ್||

ಆಗ ನಾನು ದಿವಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಎಂಟು ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದೆನು.
ರಾಜೇಂದ್ರ! ಅವರು ಮುಗುಳ್ಳಗುತ್ತಾ ಮೆಲ್ಲನೆ ನನಗೆ ಹೇಳಿದರು:

05186006a ಯಥಾಹ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ನಾರದಸ್ತತ್ತಥಾ ಕುರು|

05186006c ಏತದ್ಧಿ ಪರಮಂ ಶ್ರೇಯೋ ಲೋಕಾನಾಂ ಭರತರ್ಷಭ||

“ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಭರತರ್ಷಭ! ನಾರದನು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಮಾಡು.
ಇದು ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಪರಮ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ತರುತ್ತದೆಯೆಂದು ತಿಳಿ.”

05186007a ತತಶ್ಚ ಪ್ರತಿಸಂಹೃತ್ಯ ತದಸ್ತ್ರಂ ಸ್ವಾಪನಂ ಮೃಧೇ|

05186007c ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರಂ ದೀಪಯಾಂ ಚಕ್ರೇ ತಸ್ಮಿನ್ಯುಧಿ ಯಥಾವಿಧಿ||

ಆಗ ನಾನು ಸ್ವಾಪನವನ್ನು ಹಿಂದೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡೆನು. ಆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬೆಳಗಿಸಿದೆನು.

05186008a ತತೋ ರಾಮೋ ರುಷಿತೋ ರಾಜಪುತ್ರ

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತದಸ್ತ್ರಂ ವಿನಿವರ್ತಿಸತಂ ವೈ|

05186008c ಜಿತೋಽಸ್ಮಿ ಭೀಷ್ಮೇಣ ಸುಮಂದಬುದ್ಧಿರ್

ಇತ್ಯೇವ ವಾಕ್ಯಂ ಸಹಸಾ ವ್ಯಮುಂಚತ್||

ರಾಜಪುತ್ರ! ಆ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಿಂದೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುದನ್ನು ನೋಡಿದ

ರಾಮನು ರೋಷಗೊಂಡು “ಮಂದಬುದ್ಧಿಯವನಾದ ನಾನು
ಭೀಷ್ಮನಿಂದ ಗೆಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟೆ!” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಯುದ್ಧವನ್ನು
ತ್ಯಜಿಸಿದನು.

05186009a ತತೋಽಪಶ್ಯತ್ಪಿತರಂ ಜಾಮದಗ್ನ್ಯಃ
ಪಿತುಸ್ತಥಾ ಪಿತರಂ ತಸ್ಯ ಚಾನ್ಯಂ|

05186009c ತ ಏವೈನಂ ಸಂಪರಿವಾರ್ಯ ತಸ್ಥುರ್
ಊಚುಶ್ಚೈನಂ ಸಾಂತ್ವಪೂರ್ವಂ ತದಾನೀಂ||

ಆಗ ಜಾಮದಗ್ನಿಯು ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನೂ ಇತರ ಪಿತೃಗಳನ್ನೂ
ನೋಡಿದನು. ಅವರು ಅವನನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದು ನಿಂತು ಈ ಸಾಂತ್ವನದ
ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದರು:

05186010a ಮಾ ಸ್ಮೈವಂ ಸಾಹಸಂ ವತ್ಸ ಪುನಃ ಕಾರ್ಷೀಃ ಕಥಂ ಚನ|

05186010c ಭೀಷ್ಮೇಣ ಸಮ್ಯಗಂ ಗಂತುಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯೇಣ ವಿಶೇಷತಃ||

“ವತ್ಸ! ಸಾಹಸಿಯೊಂದಿಗೆ ಇಂತಹ ಸಾಹಸವನ್ನು - ವಿಶೇಷತಃ
ಭೀಷ್ಮನಂತಹ ಕ್ಷತ್ರಿಯನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು - ಎಂದೂ
ಮಾಡಬೇಡ!

05186011a ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ಯ ತು ಧರ್ಮೋಽಯಂ ಯದ್ಯುದ್ಧಂ ಭೃಗುನಂದನ|

05186011c ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯೋ ವ್ರತಚರ್ಯಾ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಪರಂ ಧನಂ||

ಭೃಗುನಂದನ! ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದಾದರೋ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಧರ್ಮ.
ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ವ್ರತಚರ್ಯೆಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಪರಮ ಧನ.

05186012a ಇದಂ ನಿಮಿತ್ತೇ ಕಸ್ಮಿಂಶ್ಚಿ ದಸ್ಮಾ ಭಿರುಪಮಂತ್ರಿತಂ|

05186012c ಶಸ್ತ್ರಧಾರಣಮತ್ಯುಗ್ರಂ ತಚ್ಚ ಕಾರ್ಯಂ ಕೃತಂ ತ್ವಯಾ||

ಹಿಂದೆ ಯಾವುದೋ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾವು ನಿನಗೆ ಶಸ್ತ್ರಧಾರಣದ ಉಪದೇಶವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದೆವು. ಅದರಿಂದ ನೀನು ಉಗ್ರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಎಸಗಿದ್ದೀಯೆ.

05186013a ವತ್ಸ ಪರ್ಯಾಪ್ತಮೇತಾವದ್ಭೀಷ್ಮೇಣ ಸಹ ಸಂಯುಗೇ|

05186013c ವಿಮರ್ದಸ್ತೇ ಮಹಾಬಾಹೋ ವ್ಯಪಯಾಹಿ ರಣಾದಿತಃ||

ವತ್ಸ! ಭೀಷ್ಮನೊಡನೆ ಮಾಡಿದ ಈ ಯುದ್ಧದೊಂದಿಗೆ ನಿನ್ನ ಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸು. ಮಹಾಬಾಹೋ! ಸಾಕಷ್ಟು ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದ್ದೀಯೆ. ಇನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸು!

05186014a ಪರ್ಯಾಪ್ತಮೇತದ್ಭದ್ರಂ ತೇ ತವ ಕಾರ್ಮುಕಧಾರಣಂ|

05186014c ವಿಸರ್ಜಯೈತದ್ಧುರ್ಧರ್ಷ ತಪಸ್ತಪ್ಯಸ್ವ ಭಾರ್ಗವ||

ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ! ಇದನ್ನು ಸಮಾಪ್ತಗೊಳಿಸು. ದುರ್ಧರ್ಷ! ಭಾರ್ಗವ! ಧನುರ್ಧಾರಣೆಯನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸು!

05186015a ಏಷ ಭೀಷ್ಮಃ ಶಾಂತನವೋ ದೇವೈಃ ಸರ್ವೈರ್ನಿವಾರಿತಃ|

05186015c ನಿವರ್ತಸ್ವ ರಣಾದಸ್ಮಾದಿತಿ ಚೈವ ಪ್ರಚೋದಿತಃ||

ಈ ಶಾಂತನವ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ತಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರಣದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗು ಎಂದು ಪ್ರಚೋದಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

05186016a ರಾಮೇಣ ಸಹ ಮಾ ಯೋತ್ತೀರ್ಗುರುಣೇತಿ ಪುನಃ ಪುನಃ|

05186016c ನ ಹಿ ರಾಮೋ ರಣೇ ಜೇತುಂ ತ್ವಯಾ ನ್ಯಾಯ್ಯಃ ಕುರಾದ್ವಹ|

05186016e ಮಾನಂ ಕುರುಷ್ವ ಗಾಂಗೇಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ರಣಾಜಿರೇ||

ಪುನಃ ಪುನಃ “ರಾಮನೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡಬೇಡ. ಅವನು ನಿನ್ನ ಗುರು”
ಎಂದೂ, “ಕುರಾದ್ವಹ! ರಾಮನನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲಲು ನಿನಗೆ ಅಥವಾ
ಅನ್ಯರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ! ಗಾಂಗೇಯ! ರಣದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು
ಗೌರವಿಸು!” ಎಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

05186017a ವಯಂ ತು ಗುರವಸ್ತುಭ್ಯಂ ತತಸ್ತ್ವಾಂ ವಾರಯಾಮಹೇ|

05186017c ಭೀಷ್ಮೋ ವಸೂನಾಮನ್ಯತಮೋ ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಜೀವಸಿ ಪುತ್ರಕ||

ನಿನಗೆ ನಾವು ಗುರುಗಳು. ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.
ಪುತ್ರಕ! ಭೀಷ್ಮನು ವಸುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದವನು. ಅದೃಷ್ಟ! ನೀನು
ಬದುಕಿರುವೆ.

05186018a ಗಾಂಗೇಯಃ ಶಂತನೋಃ ಪುತ್ರೋ ವಸುರೇಷ ಮಹಾಯಶಾಃ|

05186018c ಕಥಂ ತ್ವಯಾ ರಣೇ ಜೇತುಂ ರಾಮ ಶಕ್ಯೋ ನಿವರ್ತ ವೈ||

ಶಂತನು ಪುತ್ರ ಗಾಂಗೇಯನು ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ ವಸುಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬನು.
ರಾಮ! ಅವನನ್ನು ನೀನು ಹೇಗೆ ರಣದಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲಲು ಶಕ್ಯ? ಹಿಂದೆ ಸರಿ.

05186019a ಅರ್ಜುನಃ ಪಾಂಡವಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಪುರಂದರಸುತೋ ಬಲೀ|

05186019c ನರಃ ಪ್ರಜಾಪತಿವೀರಃ ಪೂರ್ವದೇವಃ ಸನಾತನಃ||

05186020a ಸವ್ಯಸಾಚೇತಿ ವಿಖ್ಯಾತಸ್ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ವೀರ್ಯವಾನ್|

05186020c ಭೀಷ್ಮ ಮೃತ್ಯುರ್ಯಥಾಕಾಲಂ ವಿಹಿತೋ ವೈ ಸ್ವಯಂಭುವಾ||

ಪಾಂಡವಶ್ರೇಷ್ಠ, ಪುರಂದರಸುತ, ಬಲೀ, ನರ, ಪಜಾಪತಿ, ವೀರ,
ಪೂರ್ವದೇವ, ಸನಾತನ, ಸವ್ಯಸಾಚಿ, ಮೂರು ಕಾಲಬಂದಾಗ
ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವೀರ್ಯವಂತನೆಂದು ವಿಖ್ಯಾತನಾದ ಅರ್ಜುನನು
ಇವನ ಮೃತ್ಯುವಾಗುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಸ್ವಯಂಭುವು ವಿಹಿಸಿದ್ದಾನೆ³⁷.”

05186021a ಏವಮುಕ್ತಃ ಸ ಪಿತೃಭಿಃ ಪಿತೃನ್ರಾಮೋಽಬ್ರವೀದಿದಂ|

05186021c ನಾಹಂ ಯುಧಿ ನಿವರ್ತೇಯಮಿತಿ ಮೇ ವ್ರತಮಾಹಿತಂ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ತಂದೆ ಮತ್ತು ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ರಾಮನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾನು
ಯುದ್ಧದಿಂದ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು
ವ್ರತವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

05186022a ನ ನಿವರ್ತಿತಪೂರ್ವಂ ಚ ಕದಾ ಚಿದ್ರಣಮೂರ್ಧನಿ|

05186022c ನಿವರ್ತ್ಯತಾಮಾಪಗೇಯಃ ಕಾಮಂ ಯುದ್ಧಾತ್ಪಿತಾಮಹಾಃ|

05186022e ನ ತ್ವಹಂ ವಿನಿವರ್ತಿಷ್ಯೇ ಯುದ್ಧಾದಸ್ಮಾತ್ಕೃಥಂ ಚನ||

ಈ ಹಿಂದೆ ನಾನು ಎಂದೂ ರಣದ ನೆತ್ತಿಯಿಂದ ಹಿಂಜರಿದಿರಲಿಲ್ಲ.
ಬೇಕಾದರೆ ಪಿತಾಮಹರು ಆಪಗೇಯನನ್ನು ಯುದ್ಧದಿಂದ ಹಿಂದೆಸರಿಸಿ.
ನಾನು ಮಾತ್ರ ಎಂದೂ ಯುದ್ಧದಿಂದ ಹಿಂದೆಸರಿಯುವುದಿಲ್ಲ.”

---

³⁷ ಅರ್ಜುನನು ತನಗೆ ಮೃತ್ಯುವಾಗುತ್ತಾನೆಂದು ಯುದ್ಧದ ಮೊದಲೇ ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ
ತಿಳಿದಿತ್ತು!

05186023a ತತಸ್ತೇ ಮುನಯೋ ರಾಜನ್ಯಚೀಕಪ್ರಮುಖಾಸ್ತದಾ|

05186023c ನಾರದೇನೈವ ಸಹಿತಾಃ ಸಮಾಗಮ್ಯೇದಮಬ್ರುವನ್||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಋಚೀಕನ ಮುಂದಾಳುತ್ತದ್ದಲ್ಲಿ ನಾರದನೂ ಸೇರಿ
ಮುನಿಗಳು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಬಂದು ನನಗೆ ಹೇಳಿದರು:

05186024a ನಿವರ್ತಸ್ವ ರಣಾತ್ತಾತ ಮಾನಯಸ್ವ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾನ್|

05186024c ನೇತ್ಯವೋಚಮಹಂ ತಾಂಶ್ಚ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮವ್ಯಪೇಕ್ಷಯಾ||

“ಮಗೂ! ರಣದಿಂದ ಹಿಂದೆಸರಿ. ದ್ವಿಜೋತ್ತಮನನ್ನು ಗೌರವಿಸು.”

“ಇಲ್ಲ” ಎಂದು ನಾನು ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸದೆಯೇ ಅವರಿಗೆ
ಹೇಳಿದೆನು.

05186025a ಮಮ ವ್ರತಮಿದಂ ಲೋಕೇ ನಾಹಂ ಯುದ್ಧಾತ್ಕಥಂ ಚನ|

05186025c ವಿಮುಖೋ ವಿನಿವರ್ತೇಯಂ ಪೃಷ್ಠತೋಽಭ್ಯಾಹತಃ ಶರೈಃ||

“ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇದು ನನ್ನ ವ್ರತ! ನಾನು ಎಂದೂ ಯುದ್ಧದಿಂದ
ಬೆನ್ನಮೇಲೆ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಪೆಟ್ಟು ತಿನ್ನದೇ ವಿಮುಖನಾಗಿ
ಹಿಂದಿರುಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು!

05186026a ನಾಹಂ ಲೋಭಾನ್ನ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಾನ್ನ ಭಯಾನ್ನಾರ್ಥಕಾರಣಾತ್|

05186026c ತ್ಯಜೇಯಂ ಶಾಶ್ವತಂ ಧರ್ಮಮಿತಿ ಮೇ ನಿಶ್ಚಿತಾ ಮತಿಃ||

ಇದನ್ನು ನಾನು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಲೋಭಕ್ಕಾಗಲೀ,

ಕಾರ್ಪಣ್ಯದಿಂದಾಗಲೀ, ಭಯದಿಂದಾಗಲೀ, ಅರ್ಥಕ್ಕಾಗಲೀ

ತ್ಯಜಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದೆ.”

05186027a ತತಸ್ತೇ ಮುನಯಃ ಸರ್ವೇ ನಾರದಪ್ರಮುಖಾ ನೃಪ|

05186027c ಭಾಗೀರಥೀ ಚ ಮೇ ಮಾತಾ ರಣಮಧ್ಯಂ ಪ್ರಪೇದಿರೇ||

ಆಗ ನೃಪ! ನಾರದಪ್ರಮುಖ ಮುನಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಮಾತೆ
ಭಾಗೀರಥಿಯೂ ರಣಮಧ್ಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

05186028a ತಥೈವಾತ್ತಶರೋ ಧನ್ವೀ ತಥೈವ ದೃಢನಿಶ್ಚಯಃ|

05186028c ಸ್ಥಿತೋಽಹಮಾಹವೇ ಯೋದ್ಧಂ ತತಸ್ತೇ ರಾಮಮಬ್ರುವನ್||

05186028e ಸಮೇತ್ಯ ಸಹಿತಾ ಭೂಯಃ ಸಮರೇ ಭೃಗುನಂದನಂ||

ಆಗಲೂ ನಾನು ಮೊದಲಿನಂತೆ ಶರವನ್ನು ಧನುಸ್ಸಿಗೆ ಹೂಡಿದ್ದೆ,
ದೃಢನಿಶ್ಚಯನಾಗಿ ಆಹವದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ನಿಂತಿದ್ದೆ. ಆಗ
ಅವರು ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಭೃಗುನಂದನ ರಾಮನಿಗೆ
ಹೇಳಿದರು:

05186029a ನಾವನೀತಂ ಹಿ ಹೃದಯಂ ವಿಪ್ರಾಣಾಂ ಶಾಮ್ಯ ಭಾರ್ಗವ|

05186029c ರಾಮ ರಾಮ ನಿವರ್ತಸ್ವ ಯುದ್ಧಾದಸ್ಮಾದ್ಧ್ವಿಜೋತ್ತಮ|

05186029e ಅವಧ್ಯೋ ಹಿ ತ್ವಯಾ ಭೀಷ್ಮಸ್ತ್ವಂ ಚ ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ಭಾರ್ಗವ||

“ಭಾರ್ಗವ! ವಿಪ್ರರ ಹೃದಯವು ಬೆಣ್ಣೆಯಿಂದ್ದಂತೆ. ಶಾಂತನಾಗು!
ರಾಮ! ರಾಮ! ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ! ಈ ಯುದ್ಧದಿಂದ ಹಿಂದೆಸರಿ!
ಭಾರ್ಗವ! ಭೀಷ್ಮನಿಂದ ನೀನು ಅವಧ್ಯ. ಭೀಷ್ಮನೂ ನಿನ್ನಿಂದ
ಅವಧ್ಯ.”

05186030a ಏವಂ ಬ್ರುವಂತಸ್ತೇ ಸರ್ವೇ ಪ್ರತಿರುದ್ಧ್ಯ ರಣಾಜಿರಂ|

05186030c ನ್ಯಾಸಯಾಂ ಚಕ್ರೀ ಶಸ್ತ್ರಂ ಪಿತರೋ ಭೃಗುನಂದನಂ||

ಹೀಗೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಯುದ್ಧವನ್ನು ತಡೆದರು ಮತ್ತು ಪಿತೃಗಳು
ಭೃಗುನಂದನನನ್ನು ಶಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕೆಳಗಿಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು.

05186031a ತತೋಽಹಂ ಪುನರೇವಾಥ ತಾನಷ್ಟ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಃ|

05186031c ಅದ್ರಾಕ್ಷಂ ದೀಪ್ಯಮಾನಾನ್ವೈ ಗ್ರಹಾನಷ್ಟ್ವಾವಿವೋದಿತಾನ್||

ಆಗ ನಾನು ಪುನಃ ಮೇಲೇರುತ್ತಿರುವ ದೀಪ್ಯಮಾನ ಗ್ರಹಗಳಂತಿದ್ದ ಆ
ಎಂಟು ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದೆನು.

05186032a ತೇ ಮಾಂ ಸಪ್ರಣಯಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರುವನ್ನಮರೇ ಸ್ಥಿತಂ|

05186032c ಪೈಹಿ ರಾಮಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಗುರುಂ ಲೋಕಹಿತಂ ಕುರು||

ಆಗ ಸಮರದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ನನಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದರು:
“ಮಹಾಬಾಹೋ! ಗುರು ರಾಮನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಲೋಕಕ್ಕೆ
ಹಿತವಾದುದನ್ನು ಮಾಡು.”

05186033a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಿವರ್ತಿತಂ ರಾಮಂ ಸುಹೃದ್ವಾಕ್ಯೇನ ತೇನ ವೈ|

05186033c ಲೋಕಾನಾಂ ಚ ಹಿತಂ ಕುರ್ವನ್ನಹಮಪ್ಯಾದದೇ ವಚಃ||

ಸುಹೃದಯರ ಮಾತಿನಂತೆ ರಾಮನು ಹಿಂದೆಸರಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ
ಲೋಕಗಳ ಹಿತವನ್ನು ಮಾಡಲೋಸುಗ ನನಗೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು
ಅನುಸರಿಸಿದೆನು.

05186034a ತತೋಽಹಂ ರಾಮಮಾಸಾದ್ಯ ವಪಂದೇ ಭೃಶವಿಕ್ಷತಃ|

05186034c ರಾಮಶ್ಚಾ ಭೃತ್ಯ ಸ್ತು ಯನ್ಪ್ರೇಮ್ಣಾ ಮಾಮುವಾಚ ಮಹಾತಪಾಃ||

ಆಗ ತುಂಬಾ ಗಾಯಗೊಂಡಿದ್ದ ನಾನು ರಾಮನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ
ವಂದಿಸಿದೆನು. ಮಹಾತಪಸ್ವಿ ರಾಮನಾದರೋ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ
ಮುಗುಳ್ಳಗುತ್ತಾ ನನಗೆ ಹೇಳಿದನು:

05186035a ತ್ವತ್ಸಮೋ ನಾಸ್ತಿ ಲೋಕೇಽಸ್ಮಿನ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯಃ ಪೃಥಿವೀಚರಃ|

05186035c ಗಮ್ಯತಾಂ ಭೀಷ್ಮ ಯುದ್ಧೇಽಸ್ಮಿಂಸ್ತೋಷಿತೋಽಹಂ ಭೃಶಂ ತ್ವಯಾ||

“ನಿನ್ನಂಥಹ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವವ ಯಾರೂ
ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಭೀಷ್ಮ ! ಹೋಗುವವನಾಗು ! ನಿನ್ನಿಂದ ಈ
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾನು ತುಂಬಾ ತೃಪ್ತನಾಗಿದ್ದೇನೆ.”

05186036a ಮಮ ಚೈವ ಸಮಕ್ಷಂ ತಾಂ ಕನ್ಯಾಮಾಹೂಯ ಭಾರ್ಗವಃ|

05186036c ಉವಾಚ ದೀನಯಾ ವಾಚಾ ಮಧ್ಯೇ ತೇಷಾಂ ತಪಸ್ವಿನಾಂ||

ನನ್ನ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕರೆದು ಭಾರ್ಗವನು ತಪಸ್ವಿಗಳ
ಮಧ್ಯೆ ಈ ದೀನ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ
ಪರ್ವಣಿ ಯುದ್ಧನಿವೃತ್ತೌ ಷಡಶೀತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧನಿವೃತ್ತದಲ್ಲಿ

೧೮೭

ಅಂಬೆಯ ತಪಸ್ಸು

ತನ್ನಿಂದ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಸೋಲಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಪರಶುರಾಮನು ಅಂಬೆಗೆ ಹೇಳಲು “ಎಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂ ನಾನೇ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಬೀಳಿಸಬಲ್ಲೆನೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಂಬೆಯು ತೀವ್ರ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿದ್ದು (೧-೪೦).

05187001 ರಾಮ ಉವಾಚ|

05187001a ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಮೇತಲ್ಲೋಕಾನಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಮೇವ ಭಾಮಿನಿ|

05187001c ಯಥಾ ಮಯಾ ಪರಂ ಶಕ್ತ್ಯಾ ಕೃತಂ ವೈ ಪೌರುಷಂ ಮಹತ್||

ರಾಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾಮಿನೀ! ಈ ಲೋಕಗಳೆಲ್ಲವುಗಳ ಮುಂದೆ ನನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಪರಮ ಶಕ್ತಿಯನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ಮಹಾ ಪೌರುಷವನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದೇನೆ.

05187002a ನ ಚೈವ ಯುಧಿ ಶಕ್ನೋಮಿ ಭೀಷ್ಮಂ ಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಂ|

05187002c ವಿಶೇಷಯಿತುಮತ್ಯರ್ಥ ಮುತ್ತಮಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ದರ್ಶಯನ್||

ನನ್ನ ಉತ್ತಮ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿಯೂ ನಾನು ಶಸ್ತ್ರಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮೀರಿಸಲು ಶಕ್ಯನಾಗಲಿಲ್ಲ.

05187003a ಏಷಾ ಮೇ ಪರಮಾ ಶಕ್ತಿರೇತನ್ಮೈ ಪರಮಂ ಬಲಂ|

05187003c ಯಥೇಷ್ಟಂ ಗಮ್ಯತಾಂ ಭದ್ರೇ ಕಿಮನ್ಯದ್ವಾ ಕರೋಮಿ ತೇ||

ಇದು ನನ್ನ ಶಕ್ತಿಯ ಮಿತಿ. ಇದು ನನ್ನ ಬಲದ ಮಿತಿ. ಭದ್ರೇ!
ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವವಳಾಗು. ಅಥವಾ ನಿನಗೆ ಬೇರೆ
ಏನಾದರೂ ಮಾಡಲೇ?

05187004a ಭೀಷ್ಮಮೇವ ಪ್ರಪದ್ಯಸ್ವ ನ ತೇಽನ್ಯಾ ವಿದ್ಯತೇ ಗತಿಃ|

05187004c ನಿರ್ಜಿತೋ ಹ್ಯಸ್ಮಿ ಭೀಷ್ಮೇಣ ಮಹಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ಪ್ರಮುಂಚತಾ||

ಭೀಷ್ಮನನ್ನೇ ಶರಣು ಹೋಗು. ನಿನಗೆ ಬೇರೆ ಗತಿಯೇ ಇಲ್ಲವೆನಿಸುತ್ತದೆ.
ಏಕೆಂದರೆ ಮಹಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಭೀಷ್ಮನು ನನ್ನನ್ನು
ಗೆದ್ದಿದ್ದಾನೆ.”

05187005 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05187005a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತತೋ ರಾಮೋ ವಿನಿಶ್ಚಿಸ್ಯ ಮಹಾಮನಾಃ|

05187005c ತೂಷ್ಟೀಮಾಸೀತ್ತದಾ ಕನ್ಯಾ ಪ್ರೋವಾಚ ಭೃಗುನಂದನಂ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಮಹಾಮನಸ್ವಿ ರಾಮನು
ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾ ಸುಮ್ಮನಾದನು. ಆಗ ಕನ್ಯೆಯು ಭೃಗುನಂದನನಿಗೆ
ಹೇಳಿದಳು:

05187006a ಭಗವನ್ನೇವಮೇವೈತದ್ಯಥಾಹ ಭಗವಾಂಸ್ತಥಾ|

05187006c ಅಜೇಯೋ ಯುಧಿ ಭೀಷ್ಮೋಽಯಮಪಿ ದೇವೈರುದಾರಧೀಃ||

“ಭಗವನ್! ಇನ್ನು ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ! ಈ ಉದಾರಧೀ ಭೀಷ್ಮನು
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅಜೇಯನು.

05187007a ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಯಥೋತ್ಸಾಹಂ ಮಮ ಕಾರ್ಯಂ ಕೃತಂ ತ್ವಯಾ|

05187007c ಅನಿಧಾಯ ರಣೇ ವೀರ್ಯಮಸ್ತ್ರಾಣಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ||

ಯಥಾಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಯಥೋತ್ಸಾಹವಾಗಿ ನೀನು, ರಣದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ವಿವಿಧ
ವೀರ್ಯ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿಡದೆಯೇ ನನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೀಯೆ.

05187008a ನ ಚೈಷ ಶಕ್ಯತೇ ಯುದ್ಧೇ ವಿಶೇಷಯಿತುಮಂತತಃ|

05187008c ನ ಚಾಹಮೇನಂ ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ಪುನರ್ಭೀಷ್ಮಂ ಕಥಂ ಚನ||

ಕೊನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಮೀರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.
ಆದರೆ ನಾನು ಪುನಃ ಎಂದೂ ಭೀಷ್ಮನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

05187009a ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ತು ತತ್ರಾಹಂ ಯತ್ರ ಭೀಷ್ಮಂ ತಪೋಧನ|

05187009c ಸಮರೇ ಪಾತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸ್ವಯಮೇವ ಭೃಗುದ್ವಹ||

ತಪೋಧನ! ಭೃಗುದ್ವಹ! ಎಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂ ನಾನೇ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು
ಸಮರದಲ್ಲಿ ಬೀಳಿಸಬಲ್ಲೆನೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.”

05187010a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಯಯೌ ಕನ್ಯಾ ರೋಷವ್ಯಾಕುಲಲೋಚನಾ|

05187010c ತಪಸೇ ಧೃತಸಂಕಲ್ಪಾ ಮಮ ಚಿಂತಯತೀ ವಧಂ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ರೋಷವ್ಯಾಕುಲಲೋಚನೆ ಕನ್ಯೆಯು ನನ್ನ ವಧೆಯನ್ನೇ
ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ತಪಸ್ಸಿನ ಧೃತ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಮಾಡಿ ಹೊರಟು

ಹೋದಳು.

05187011a ತತೋ ಮಹೇಂದ್ರಂ ಸಹ ತೈರ್ಮುನಿಭಿರ್ಭೃಗುಸತ್ತಮಃ|

05187011c ಯಥಾಗತಂ ಯಯೌ ರಾಮೋ ಮಾಮುಪಾಮಂತ್ಯ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಆಗ ಆ ಮುನಿ ಭೃಗುಸತ್ತಮ ರಾಮನು ನನ್ನನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು
ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿದ್ದನೋ ಆ ಮಹೇಂದ್ರ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಮುನಿಗಳ ಸಹಿತ
ಹೊರಟು ಹೋದನು.

05187012a ತತೋಽಹಂ ರಥಮಾರುಹ್ಯ ಸ್ತೂಯಮಾನೋ ದ್ವಿಜಾತಿಭಿಃ|

05187012c ಪ್ರವಿಶ್ಯ ನಗರಂ ಮಾತ್ರೇ ಸತ್ಯವತ್ತ್ವೈ ನ್ಯವೇದಯಂ|

05187012e ಯಥಾವೃತ್ತಂ ಮಹಾರಾಜ ಸಾ ಚ ಮಾಂ ಪ್ರತ್ಯನಂದತ||

ಆಗ ನಾನು ರಥವನ್ನೇರಿ, ದ್ವಿಜಾತಿಯವರು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿರಲು ನಗರವನ್ನು
ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ತಾಯಿ ಸತ್ಯವತಿಗೆ ನಡೆದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿವೇದಿಸಿದೆನು.
ಮಹಾರಾಜ! ಅವಳೂ ಕೂಡ ನನ್ನನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿದಳು.

05187013a ಪುರುಷಾಂಶ್ಚಾದಿಶಂ ಪ್ರಾಜ್ಞಾನ್ಯನ್ಯಾವೃತ್ತಾಂತಕರ್ಮಣಿ|

05187013c ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಹ್ಯಸ್ಯಾ ಗತಜಲ್ಪಿತಚೇಷ್ಟಿತಂ|

05187013e ಪ್ರತ್ಯಾಹರಂಶ್ಚ ಮೇ ಯುಕ್ತಾಃ ಸ್ಥಿತಾಃ ಪ್ರಿಯಹಿತೇ ಮಮ||

ಆ ಕನ್ಯೆಯ ಕೆಲಸಗಳ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿಯಲೋಸುಗ ನಾನು ಪ್ರಾಜ್ಞ
ಪುರುಷರನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿದೆನು. ಅವರು ನನ್ನ ಪ್ರಿಯಹಿತಗಳಲ್ಲಿ
ನಿರತರಾಗಿ ದಿವಸ ದಿವಸವೂ ಅವಳ ಓಡಾಟಗಳನ್ನು, ಮಾತುಗಳನ್ನು
ಮತ್ತು ನಡತೆಗಳನ್ನು ನನಗೆ ವರದಿ ಮಾಡಿದರು.

05187014a ಯದೈವ ಹಿ ವನಂ ಪ್ರಾಯಾತ್ಯನ್ಯಾ ಸಾ ತಪಸೇ ಧೃತಾ|

05187014c ತದೈವ ವ್ಯಥಿತೋ ದೀನೋ ಗತಚೇತಾ ಇವಾಭವಂ||

ಅವಳು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹಠಮಾಡಿ ವನಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗಿನಿಂದಲೇ ನಾನು
ವ್ಯಥಿತನೂ, ದೀನನೂ, ಬುದ್ಧಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡಂಥವನೂ ಆದೆನು.

05187015a ನ ಹಿ ಮಾಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಃ ಕಶ್ಚಿ ದ್ವೀರ್ಯೇಣ ವಿಜಯೇದ್ಯುಧಿ|

05187015c ಋತೇ ಬ್ರಹ್ಮವಿದಸ್ತಾತ ತಪಸಾ ಸಂಶಿತವ್ರತಾತ್||

ಮಗೂ! ಏಕೆಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮವಿದನಾದ ಸಂಶಿತವ್ರತ ತಾಪಸನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
ಬೇರೆ ಯಾವ ಕ್ಷತ್ರಿಯನೂ ವೀರ್ಯದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಜಯಿಸಲಾರನು!

05187016a ಅಪಿ ಚೈತನ್ಮಯಾ ರಾಜನ್ನಾರದೇಽಪಿ ನಿವೇದಿತಂ|

05187016c ವ್ಯಾಸೇ ಚೈವ ಭಯಾತ್ಕಾರ್ಯಂ ತೌ ಚೋಭೌ ಮಾಮವೋಚತಾಂ||

ರಾಜನ್! ಭಯದಿಂದ ನಾನು ಇದನ್ನು ನಾರದ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಸನಿಗೂ
ಕೂಡ ಹೇಳುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಅವರು ನನಗೆ ಹೇಳಿದರು:

05187017a ನ ವಿಷಾದಸ್ತ್ವಯಾ ಕಾರ್ಯೋ ಭೀಷ್ಮ ಕಾಶಿಸುತಾಂ ಪ್ರತಿ|

05187017c ದೈವಂ ಪುರುಷಕಾರೇಣ ಕೋ ನಿವರ್ತಿತುಮುತ್ಸಹೇತ್||

“ಭೀಷ್ಮ! ಕಾಶಿಸುತೆಯ ಕುರಿತು ವಿಷಾದಪಡಬೇಡ. ದೈವವನ್ನು
ಪುರುಷ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಯಾರುತಾನೇ ತಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು?”

05187018a ಸಾ ತು ಕನ್ಯಾ ಮಹಾರಾಜ ಪ್ರವಿಶ್ಯಾಶ್ರಮಮಂಡಲಂ|

05187018c ಯಮುನಾತೀರಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ತಪಸ್ತೇಪೇತಿಮಾನುಷಂ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆ ಕನ್ಯೆಯಾದರೋ ಯಮುನಾತೀರದ
ಆಶ್ರಮಮಂಡಲವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅತಿಮಾನುಷ ತಪಸ್ಸನ್ನು
ತಪಿಸಿದಳು.

05187019a ನಿರಾಹಾರಾ ಕೃಶಾ ರೂಕ್ಷಾ ಜಟಿಲಾ ಮಲಪಂಕಿನೀ|

05187019c ಷಣ್ಮಾಸಾನ್ವಾಯುಭಕ್ಷಾ ಚ ಸ್ಥಾಣುಭೂತಾ ತಪೋಧನಾ||

ಆ ತಪೋಧನೆಯು ನಿರಾಹಾರಳಾಗಿ, ಕೃಶಳಾಗಿ, ರೂಕ್ಷಳಾಗಿ,
ಜಟಿಲಳಾಗಿ, ಹೊಲಸುತುಂಬಿಕೊಂಡು ಆರು ತಿಂಗಳು ಗಾಳಿಯನ್ನೇ
ಸೇವಿಸುತ್ತಾ ಅಲುಗಾಡದೇ ನಿಂತಿದ್ದಳು.

05187020a ಯಮುನಾತೀರಮಾಸಾದ್ಯ ಸಂವತ್ಸರಮಥಾಪರಂ|

05187020c ಉದವಾಸಂ ನಿರಾಹಾರಾ ಪಾರಯಾಮಾಸ ಭಾಮಿನೀ||

ಇನ್ನೊಂದು ವರ್ಷ ಆ ಭಾಮಿನಿಯು ಯಮುನಾತೀರವನ್ನು ಸೇರಿ
ನಿರಾಹಾರಳಾಗಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸಿ ಕಳೆದಳು.

05187021a ಶೀರ್ಣ ಪರ್ಣೀನ ಚೈಕೇನ ಪಾರಯಾಮಾಸ ಚಾಪರಂ|

05187021c ಸಂವತ್ಸರಂ ತೀವ್ರಕೋಪಾ ಪಾದಾಂಗುಷ್ಠಾಗ್ರಧಿಷ್ಠಿತಾ||

ಅನಂತರ ತೀವ್ರಕೋಪದಿಂದ ಪಾದದ ಅಂಗುಷ್ಠದ ಮೇಲೆ
ನಿಂತುಕೊಂಡು ಕೇವಲ ಒಂದು ಒಣ ಎಲೆಯನ್ನು ತಿಂದುಕೊಂಡು
ಒಂದು ವರ್ಷವನ್ನು ಕಳೆದಳು.

05187022a ಏವಂ ದ್ವಾದಶ ವರ್ಷಾಣಿ ತಾಪಯಾಮಾಸ ರೋದಸೀ|

05187022c ನಿವರ್ತ್ಯಮಾನಾಪಿ ತು ಸಾ ಜ್ಞಾತಿಭಿರ್ನೈವ ಶಕ್ಯತೇ||

ಹೀಗೆ ಆ ರೋದಸಿಯು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ತಪಿಸಿದಳು. ಅವಳ ಬಾಂಧವರೂ ಕೂಡ ಅವಳನ್ನು ತಡೆಯಲು ಶಕ್ಯರಾಗಲಿಲ್ಲ.

05187023a ತತೋಽಗಮದ್ವತ್ಸಭೂಮಿಂ ಸಿದ್ಧಚಾರಣಸೇವಿತಾಂ|

05187023c ಆಶ್ರಮಂ ಪುಣ್ಯಶೀಲಾನಾಂ ತಾಪಸಾನಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ||

ಆಗ ಅವಳು ಸಿದ್ಧಚಾರಣಸೇವಿತ ಮಹಾತ್ಮ ತಾಪಸ ಪುಣ್ಯಶೀಲರ ಆಶ್ರಮ ಭೂಮಿಗೆ ಹೋದಳು.

05187024a ತತ್ರ ಪುಣ್ಯೇಷು ದೇಶೇಷು ಸಾಪ್ಲತಾಂಗೀ ದಿವಾನಿಶಂ|

05187024c ವ್ಯಚರತ್ಕಾಶಿಕನ್ಯಾ ಸಾ ಯಥಾಕಾಮವಿಚಾರಿಣೀ||

ಅಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುತ್ತಾ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಕಾಶಿಕನ್ಯೆಯು ತನಗಿಷ್ಟವಾದ ಹಾಗೆ ತಿರುಗಾಡಿದಳು.

05187025a ನಂದಾಶ್ರಮೇ ಮಹಾರಾಜ ತತೋಲೂಕಾಶ್ರಮೇ ಶುಭೇ|

05187025c ಚ್ಯವನಸ್ಯಾಶ್ರಮೇ ಚೈವ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಸ್ಥಾನ ಏವ ಚ||

05187026a ಪ್ರಯಾಗೇ ದೇವಯಜನೇ ದೇವಾರಣ್ಯೇಷು ಚೈವ ಹ|

05187026c ಭೋಗವತ್ಯಾಂ ತಥಾ ರಾಜನ್ಯಾಶಿಕಸ್ಯಾಶ್ರಮೇ ತಥಾ||

05187027a ಮಾಂಡವ್ಯಸ್ಯಾಶ್ರಮೇ ರಾಜನ್ದಿಲೀಪಸ್ಯಾಶ್ರಮೇ ತಥಾ|

05187027c ರಾಮಹ್ರದೇ ಚ ಕೌರವ್ಯ ಪೈಲಗಾರ್ಗ್ಯಸ್ಯ ಚಾಶ್ರಮೇ||

05187028a ಏತೇಷು ತೀರ್ಥೇಷು ತದಾ ಕಾಶಿಕನ್ಯಾ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

05187028c ಆಪ್ಲಾವಯತ ಗಾತ್ರಾಣಿ ತೀವ್ರಮಾಸ್ಥಾಯ ವೈ ತಪಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ರಾಜನ್ ! ವಿಶಾಂಪತೇ ! ಕೌರವ್ಯ ! ನಂದಾಶ್ರಮ, ನಂತರ
ಶುಭ ಉಲೂಕಾಶ್ರಮ, ಚ್ಯವನಾಶ್ರಮ, ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಥಾನ, ದೇವರು
ಯಾಜಿಸಿದ, ದೇವರ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರಯಾಗ, ಭೋಗವತಿ, ಕೌಶಿಕಾಶ್ರಮ,
ಮಾಂಡವ್ಯಾಶ್ರಮ, ದಿಲೀಪನ ಆಶ್ರಮ, ರಾಮಸರೋವರ,
ಪೈಲಗಾರ್ಗನ ಆಶ್ರಮ - ಈ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಶಿಕನೈಯು ದೇಹವನ್ನು
ತೊಳೆದು ತೀವ್ರ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದಳು.

05187029a ತಾಮಬ್ರವೀತ್ಕಾರವೇಯ ಮಮ ಮಾತಾ ಜಲೋತ್ಥಿತಾ|

05187029c ಕಿಮರ್ಥಂ ಕ್ಲಿಶ್ಯಸೇ ಭದ್ರೇ ತಥ್ಯಮೇತದ್ಭವೀಹಿ ಮೇ||

ಕೌರವೇಯ ! ಆಗ ನನ್ನ ಮಾತೆಯು ಜಲದಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದು ಅವಳಿಗೆ
ಹೇಳಿದಳು: “ಭದ್ರೇ ! ಏಕೆ ಈ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿರುವೆ? ಕಾರಣವನ್ನು ನನಗೆ
ಹೇಳು.”

05187030a ಸೈನಾಮಥಾಬ್ರವೀದ್ರಾಜನ್ಯು ತಾಂಜಲಿರನಿಂದಿತಾ|

05187030c ಭೀಷ್ಮೋ ರಾಮೇಣ ಸಮರೇ ನ ಜಿತಶ್ಚಾರುಲೋಚನೇ||

ರಾಜನ್ ! ಅವಳಿಗೆ ಆ ಅನಿಂದಿತೆಯು ಕೈಮುಗಿದು ಹೇಳಿದಳು:
“ಚಾರುಲೋಚನೇ ! ಭೀಷ್ಮನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ರಾಮನನ್ನು ಗೆದ್ದನು.

05187031a ಕೋಽನ್ಯಸ್ತಮುತ್ಸಹೇಜ್ಜೇತುಮದ್ಯತೇಷುಂ ಮಹೀಪತಿಂ|

05187031c ಸಾಹಂ ಭೀಷ್ಮವಿನಾಶಾಯ ತಪಸ್ತಪ್ಸ್ಯೇ ಸುದಾರುಣಂ||

ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ಬರುವ ಆ ಮಹಿಷಪತಿಯೊಡನೆ ಬೇರೆ ಯಾರುತಾನೇ
ಹೋರಾಡಲು ಬಯಸುವರು? ನಾನು ಭೀಷ್ಮನ ವಿನಾಶಕ್ಕೆ ಈ
ಸುದಾರುಣ ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

05187032a ಚರಾಮಿ ಪೃಥಿವೀಂ ದೇವಿ ಯಥಾ ಹನ್ಯಾಮಹಂ ನೃಪಂ|

05187032c ಏತದ್ವೃತಫಲಂ ದೇಹೇ ಪರಸ್ಮಿನ್ಯಾ ದ್ಯಥಾ ಹಿ ಮೇ||

ದೇವೀ! ಆ ನೃಪನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಹುದೆಂದು ನಾನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ
ಅಲೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಇನ್ನೊಂದರಲ್ಲಿ. ಇದೇ
ನನ್ನ ವೃತದಿಂದ ಬಯಸುವ ಫಲ.”

05187033a ತತೋಽಬ್ರವೀತ್ಸಾಗರಗಾ ಜಿಹ್ಮಂ ಚರಸಿ ಭಾಮಿನಿ|

05187033c ನೈಷ ಕಾಮೋಽನವದ್ಯಾಂಗಿ ಶಕ್ಯಃ ಪ್ರಾಪ್ತುಂ ತ್ವಯಾಬಲೇ||

ಆಗ ಸಾಗರಗೆಯು ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು: “ಭಾಮಿನೀ! ನೀನು ಸುತ್ತಿ
ಬಳಸಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ಅನವದ್ಯಾಂಗೀ! ಅಬಲೇ! ನಿನ್ನ ಈ
ಆಸೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ನೀನು ಶಕ್ಯಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

05187034a ಯದಿ ಭೀಷ್ಮವಿನಾಶಾಯ ಕಾಶ್ಯೇ ಚರಸಿ ವೈ ವೃತಂ|

05187034c ವೃತಸ್ಥಾ ಚ ಶರೀರಂ ತ್ವಂ ಯದಿ ನಾಮ ವಿಮೋಕ್ಷ್ಯಸಿ|

05187034e ನದೀ ಭವಿಷ್ಯಸಿ ಶುಭೇ ಕುಟಿಲಾ ವಾರ್ಷಿಕೋದಕಾ||

ಕಾಶ್ಯೇ! ಶುಭೇ! ಭೀಷ್ಮನ ವಿನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ವೃತವನ್ನು
ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ಒಂದುವೇಳೆ ವೃತಸ್ಥಳಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡೇ ನೀನು
ಶರೀರವನ್ನು ತೊರೆದರೆ ಮಳೆನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವ ಕುಟಿಲ

ನದಿಯಾಗುತ್ತೀಯೆ.

05187035a ದುಸ್ತೀರ್ಥಾ ಚಾನಭಿಜ್ಞೇಯಾ ವಾರ್ಷಿಕೇ ನಾಷ್ಟ್ರಮಾಸಿಕೇ|

05187035c ಭೀಮಗ್ರಾಹವತೀ ಘೋರಾ ಸರ್ವಭೂತಭಯಂಕರೀ||

ಅಸಾದ್ಯ ತೀರ್ಥವಾಗುತ್ತೀಯೆ. ಮಳೆನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿ ಭಯಂಕರ ಪ್ರವಾಹವಾಗಿ ಎಂಟು ತಿಂಗಳು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಘೋರವೂ ಭಯಂಕರಿಯೂ ಆಗುತ್ತೀಯೆ.”

05187036a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತತೋ ರಾಜನ್ಯಾಶಿಕನ್ಯಾಂ ನ್ಯವರ್ತತ|

05187036c ಮಾತಾ ಮಮ ಮಹಾಭಾಗಾ ಸ್ಮಯಮಾನೇವ ಭಾಮಿನೀ||

ರಾಜನ್! ಹೀಗೆ ಕಾಶಿಕನ್ಯೆಗೆ ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತೆ ಮಹಾಭಾಗೆ ಭಾಮಿನಿಯು ಮುಗುಳ್ಳಗುತ್ತಾ ಹಿಂದಿರುಗಿದಳು.

05187037a ಕದಾ ಚಿದಷ್ಟಮೇ ಮಾಸಿ ಕದಾ ಚಿದ್ಧಶಮೇ ತಥಾ|

05187037c ನ ಪ್ರಾಶ್ನೀತೋದಕಮಪಿ ಪುನಃ ಸಾ ವರವರ್ಣಿನೀ||

ಆ ವರವರ್ಣಿನಿಯು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಎಂಟು ತಿಂಗಳು ಮತ್ತು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಹತ್ತು ತಿಂಗಳು ಏನನ್ನೂ ತಿನ್ನದೇ ನೀರನ್ನೂ ಕುಡಿಯದೇ ಪುನಃ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿದಳು.

05187038a ಸಾ ವತ್ಸಭೂಮಿಂ ಕೌರವ್ಯ ತೀರ್ಥಲೋಭಾತ್ತತಸ್ತತಃ|

05187038c ಪತಿತಾ ಪರಿಧಾವಂತೀ ಪುನಃ ಕಾಶಿಪತೇಃ ಸುತಾ||

ಕೌರವ್ಯ! ಆ ಕಾಶಿಪತಿಯ ಸುತೆಯು ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುತ್ತ ತೀರ್ಥದ

ಆಸೆಯಿಂದ ಪುನಃ ವತ್ಸಭೂಮಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದಳು.

05187039a ಸಾ ನದೀ ವತ್ಸಭೂಮ್ಯಾಂ ತು ಪ್ರಥಿತಾಂಬೇತಿ ಭಾರತ|

05187039c ವಾರ್ಷಿಕೇ ಗ್ರಾಹಬಹುಲಾ ದುಸ್ತೀರ್ಥಾ ಕುಟಿಲಾ ತಥಾ||

ಭಾರತ! ಅವಳು ವತ್ಸಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮಳೆನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿ ಹರಿಯುವ ಬಹಳ ಮೊಸಳೆಗಳಿರುವ, ಕಷ್ಟದ ತೀರ್ಥ, ಕುಟಿಲ ನದಿಯಾದಳೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

05187040a ಸಾ ಕನ್ಯಾ ತಪಸಾ ತೇನ ಭಾಗಾರ್ಥೇನ ವ್ಯಜಾಯತ|

05187040c ನದೀ ಚ ರಾಜನ್ವತ್ಸೇಷು ಕನ್ಯಾ ಚೈವಾಭವತ್ತದಾ||

ರಾಜನ್! ತಪಸ್ಸಿನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಆ ಕನ್ಯೆಯ ಅರ್ಥಭಾಗವು ನದಿಯಾಗಿ ಹರಿಯಿತು ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಥಭಾಗವು ಕನ್ಯೆಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯಿತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ ಅಂಬಾತಪಸ್ಯಾಯಾಂ ಸಪ್ತಾಶೀತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಂಬಾತಪಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿ

ನೂರಾವಂಭತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೮೮

ಅಂಬೆಯ ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶ

ಶಿವನು ಅಂಬೆಗೆ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ವಧಿಸುತ್ತೀಯೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ
“ಪುರುಷತ್ವವನ್ನೂ ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ. ಅನ್ಯ ದೇಹಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗಲೂ
ಕೂಡ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ” ಎಂದು ವರವನ್ನಿತ್ತುದು
(೧-೧೫). ಅನಂತರ ಅಂಬೆಯು ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದುದು (೧೬-
೧೮).

05188001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05188001a ತತಸ್ತೇ ತಾಪಸಾಃ ಸರ್ವೇ ತಪಸೇ ಧೃತನಿಶ್ಚಯಾಂ|

05188001c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನೃವರ್ತಯಂಸ್ತಾತ ಕಿಂ ಕಾರ್ಯಮಿತಿ ಚಾಬ್ಯುವನೋ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಗೂ! ಆಗ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ತಾಪಸರೆಲ್ಲ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
ಧೃತನಿಶ್ಚಯಳಾದ ಅವಳು ಹಿಂದಿರುಗದೇ ಇದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ “ಏನು
ಕಾರ್ಯ?” ಎಂದು ಅವಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು.

05188002a ತಾನುವಾಚ ತತಃ ಕನ್ಯಾ ತಪೋವೃದ್ಧಾ ನೃಷೀಂಸ್ತದಾ|

05188002c ನಿರಾಕೃತಾಸ್ಮಿ ಭೀಷ್ಮೇಣ ಭೃಂಶಿತಾ ಪತಿಧರ್ಮತಃ||

ಆಗ ಆ ಕನ್ಯೆಯು ತಪೋವೃದ್ಧ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು: “ಭೀಷ್ಮನಿಂದ
ನಿರಾಕೃತಳಾಗಿ ಪತಿಧರ್ಮದಿಂದ ವಂಚಿತಳಾಗಿದ್ದೇನೆ.

05188003a ವಧಾರ್ಥಂ ತಸ್ಯ ದೀಕ್ಷಾ ಮೇ ನ ಲೋಕಾರ್ಥಂ ತಪೋಧನಾಃ|

05188003c ನಿಹತ್ಯ ಭೀಷ್ಮಂ ಗಚ್ಛೇಯಂ ಶಾಂತಿಮಿತ್ಯೇವ ನಿಶ್ಚಯಃ||

ತಪೋಧನರೇ! ಅವನ ವಧೆಗೋಸ್ಕರ ದೀಕ್ಷಿತಳಾಗಿದ್ದೇನೆಯೇ
ಹೊರತು ಉತ್ತಮ ಲೋಕಗಳಿಗಲ್ಲ. ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಕೊಂದು ಶಾಂತಿಯು
ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದೇನೆ.

05188004a ಯತ್ಕೃತೇ ದುಃಖವಸತಿಮಿಮಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾಸ್ಮಿ ಶಾಶ್ವತೀಂ|

05188004c ಪತಿಲೋಕಾದ್ವಿಹೀನಾ ಚ ನೈವ ಸ್ತ್ರೀ ನ ಪುಮಾನಿಹ||

05188005a ನಾಹತ್ವಾ ಯುಧಿ ಗಾಂಗೇಯಂ ನಿವರ್ತೇಯಂ ತಪೋಧನಾಃ|

05188005c ಏಷ ಮೇ ಹೃದಿ ಸಂಕಲ್ಪೋ ಯದರ್ಥಮಿದಮುದ್ಯತಂ||

ಯಾರಿಂದಾಗಿ ನಾನು ಈ ನಿರಂತರ ದುಃಖವನ್ನು
ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವೆನೋ, ಯಾರಿಂದಾಗಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ
ಪತಿಲೋಕವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೋ, ಯಾರಿಂದಾಗಿ ನಾನು ಹೆಣ್ಣು
ಅಲ್ಲದ ಪುರುಷನೂ ಅಲ್ಲದ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದೇನೋ ಆ
ಗಾಂಗೇಯನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಂಹರಿಸಿ ನಾನು ಹಿಂದೆ ಸರಿಯುತ್ತೇನೆ.
ತಪೋಧನರೇ! ಇದು ನನ್ನ ಹೃದಯದ ಸಂಕಲ್ಪ. ಇದರ ಹೊರತಾದ
ಉದ್ದೇಶವಿಲ್ಲ.

05188006a ಸ್ತ್ರೀಭಾವೇ ಪರಿನಿರ್ವಿಣ್ಣಾ ಪುಂಸ್ತ್ವಾರ್ಥೇ ಕೃತನಿಶ್ಚಯಾ|

05188006c ಭೀಷ್ಮೈ ಪ್ರತಿಚಿಕೀರ್ಷಾಮಿ ನಾಸ್ಮಿ ವಾರ್ಯೇತಿ ವೈ ಪುನಃ||

ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ನನಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾದುದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ.
ಪುರುಷನಾಗಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇದರಿಂದ ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ಪ್ರತೀಕಾರ
ಮಾಡಬಲ್ಲೆ. ನನ್ನನ್ನು ಪುನಃ ತಡೆಯಬೇಡಿ.”

05188007a ತಾಂ ದೇವೋ ದರ್ಶಯಾಮಾಸ ಶೂಲಪಾಣಿರುಮಾಪತಿಃ|

05188007c ಮಧ್ಯೇ ತೇಷಾಂ ಮಹರ್ಷೀಣಾಂ ಸ್ವೇನ ರೂಪೇಣ ಭಾಮಿನೀಂ||

ಆಗ ಆ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನದೇ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಶೂಲಪಾಣಿ ದೇವ ಉಮಾಪತಿಯು ಆ ಭಾಮಿನಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು.

05188008a ಚಂದ್ರಮಾನಾ ವರೇಣಾಥ ಸಾ ವವ್ರೇ ಮತ್ಪರಾಜಯಂ|

05188008c ವಧಿಷ್ಯಸೀತಿ ತಾಂ ದೇವಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಮನಸ್ವಿನೀಂ||

ವರವೇನನ್ನು ಕೊಡಲೆಂದು ಕೇಳಲು ಅವಳು ನನ್ನ ಪರಾಜಯವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು. “ವಧಿಸುತ್ತೀಯೆ!” ಎಂದು ದೇವನು ಆ ಮನಸ್ವಿನಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದನು.

05188009a ತತಃ ಸಾ ಪುನರೇವಾಥ ಕನ್ಯಾ ರುದ್ರಮುವಾಚ ಹ|

05188009c ಉಪಪದ್ಯೇತ್ಕಥಂ ದೇವ ಸ್ತ್ರಿಯೋ ಮಮ ಜಯೋ ಯುಧಿ|

05188009e ಸ್ತ್ರೀಭಾವೇನ ಚ ಮೇ ಗಾಢಂ ಮನಃ ಶಾಂತಮುಮಾಪತೇ||

ಆಗ ಪುನಃ ಆ ಕನ್ಯೆಯು ರುದ್ರನನ್ನು ಕೇಳಿದಳು: “ದೇವ!

ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿರುವ ನಾನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ಉಮಾಪತೇ! ಸ್ತ್ರೀಭಾವದಿಂದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಶಾಂತಿಯಿದೆ!

05188010a ಪ್ರತಿಶ್ರುತಶ್ಚ ಭೂತೇಶ ತ್ವಯಾ ಭೀಷ್ಮ ಪರಾಜಯಃ|

05188010c ಯಥಾ ಸ ಸತ್ಯೋ ಭವತಿ ತಥಾ ಕುರು ವೃಷಧ್ವಜ|

05188010e ಯಥಾ ಹನ್ಯಾಂ ಸಮಾಗಮ್ಯ ಭೀಷ್ಮಂ ಶಾಂತನವಂ ಯುಧಿ||

ಭೂತೇಶ ! ನೀನು ಭೀಷ್ಮ ಪರಾಜಯವನ್ನು ಕೇಳಿಸಿದ್ದೀಯೆ. ವೃಷಧ್ವಜ !
ಅದು ಹೇಗೆ ಸತ್ಯವಾಗಿಸಬಹುದೋ, ಹೇಗೆ ನಾನು ಭೀಷ್ಮ
ಶಾಂತನವನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಿ ಕೊಲ್ಲಬಲ್ಲೆನೋ, ಹಾಗೆ
ಮಾಡು.”

05188011a ತಾಮುವಾಚ ಮಹಾದೇವಃ ಕನ್ಯಾಂ ಕಿಲ ವೃಷಧ್ವಜಃ |

05188011c ನ ಮೇ ವಾಗನ್ಯತಂ ಭದ್ರೇ ಪ್ರಾಹ ಸತ್ಯಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ ||

ಮಹಾದೇವ ವೃಷಧ್ವಜನು ಆ ಕನ್ಯೆಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಭದ್ರೇ ! ನನ್ನ
ಮಾತು ಸುಳ್ಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೇಳಿದುದು ಸತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

05188012a ವಧಿಷ್ಯಸಿ ರಣೇ ಭೀಷ್ಮಂ ಪುರುಷತ್ವಂ ಚ ಲಪ್ಸ್ಯಸೇ |

05188012c ಸ್ಮೃಂಷ್ಯಸಿ ಚ ತತ್ಸರ್ವಂ ದೇಹಮನ್ಯಂ ಗತಾ ಸತೀ ||

ಸತೀ ! ರಣದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ವಧಿಸುತ್ತೀಯೆ. ಮತ್ತು ಪುರುಷತ್ವವನ್ನೂ
ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ. ಅನ್ಯ ದೇಹಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗಲೂ ಕೂಡ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ
ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ.

05188013a ದ್ರುಪದಸ್ಯ ಕುಲೇ ಜಾತಾ ಭವಿಷ್ಯಸಿ ಮಹಾರಥಃ |

05188013c ಶೀಘ್ರಾಸ್ತ್ರಶ್ಚಿತ್ರಯೋಧೀ ಚ ಭವಿಷ್ಯಸಿ ಸುಸಮ್ಮತಃ ||

ಮಹಾರಥಿ ದ್ರುಪದನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಸುಸಮ್ಮತನಾದ
ಶೀಘ್ರಾಸ್ತ್ರನೂ ಚಿತ್ರಯೋಧಿಯೂ ಆಗುತ್ತೀಯೆ.

05188014a ಯಥೋಕ್ತಮೇವ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಸರ್ವಮೇತದ್ಭವಿಷ್ಯತಿ |

05188014c ಭವಿಷ್ಯಸಿ ಪುಮಾನ್ವಶ್ಚ ತ್ವಸ್ಮಾಚ್ಚಿ ತ್ಯಾಲಪರ್ಯಯಾತ್||

ಕಲ್ಯಾಣೇ ! ಏನು ಹೇಳಿದನೋ ಅವೆಲ್ಲವೂ ನಡೆಯುತ್ತವೆ.

ಕಾಲಬಂದಾಗ ನಂತರ ಹೇಗೋ ನೀನು ಪುರುಷನಾಗುತ್ತೀಯೆ.”

05188015a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಮಹಾತೇಜಾಃ ಕಪರ್ದೀ ವೃಷಭಧ್ವಜಃ|

05188015c ಪಶ್ಯತಾಮೇವ ವಿಪ್ರಾಣಾಂ ತತ್ರೈವಾಂತರಧೀಯತ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ವಿಪ್ರರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಕಪರ್ದೀ ವೃಷಭಧ್ವಜನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು.

05188016a ತತಃ ಸಾ ಪಶ್ಯತಾಂ ತೇಷಾಂ ಮಹರ್ಷೀಣಾಮನಿಂದಿತಾ|

05188016c ಸಮಾಹೃತ್ಯ ವನಾತ್ತಸ್ಮಾತ್ಕಾಷ್ಠಾನಿ ವರವರ್ಣಿನೀ||

ಆಗ ಆ ಅನಿಂದಿತೆ ವರವರ್ಣಿನಿಯು ಆ ಮಹರ್ಷಿಗಳು

ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ವನದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಹಾಕಿದಳು.

05188017a ಚಿತಾಂ ಕೃತ್ವಾ ಸುಮಹತೀಂ ಪ್ರದಾಯ ಚ ಹುತಾಶನಂ|

05188017c ಪ್ರದೀಪ್ತೇಽಗ್ನೌ ಮಹಾರಾಜ ರೋಷದೀಪ್ತೇನ ಚೇತಸಾ||

05188018a ಉಕ್ತ್ವಾ ಭೀಷ್ಮವಧಾಯೇತಿ ಪ್ರವಿವೇಶ ಹುತಾಶನಂ|

05188018c ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ಕಾಶಿಸುತಾ ರಾಜನ್ಯಮುನಾಮಭಿತೋ ನದೀಂ||

ಮಹಾರಾಜ ! ರಾಜನ್ ! ಹಿರಿಯ ಕಾಶಿಸುತೆಯು ಯಮುನಾನದಿಯ

ತೀರದಲ್ಲಿ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಚಿತೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಹುತಾಶನನನ್ನು ಹಚ್ಚಿ,

ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ರೋಷದಿಂದ ಉರಿಯುವ ಚೇತನದಿಂದ

“ಭೀಷ್ಮವಧಾಯ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹುತಾಶನನನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ
ಪರ್ವಣಿ ಅಂಬಾಹುತಾಶನಪ್ರವೇಶೇ
ಅಷ್ಟಾಶೀತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಂಬಾಹುತಾಶನಪ್ರವೇಶದಲ್ಲಿ
ನೂರಾವಂಭತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೮೯

ಅಂಬೆಯು ದ್ರುಪದನಲ್ಲಿ ಮಗಳಾಗಿ
ಹುಟ್ಟಿದುದು; ಶಿಖಂಡಿಯೆಂಬ ಮಗನಾಗಿ
ಪಾಲನೆಗೊಂಡಿದುದು

ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ಪ್ರತೀಕಾರವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು ಬೇಕೆಂದು ದ್ರುಪದನು
ಶಿವನಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಶಿವನು “ನಿನಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು
ಗಂಡಾಗಿರುವುದು ಆಗುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದುದು (೧-೬). ದ್ರುಪದನ
ಪತ್ನಿಯು ತನಗೆ ಮಗಳು ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಗಂಡು ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ
ಎಂದು ಗಂಡನಿಗೆ ಸುಳ್ಳುಹೇಳಿ ಅವಳಿಗೆ ಶಿಖಂಡಿಯೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿತ್ತು
ಗಂಡುಮಗುವಿನಂತೆಯೇ ಬೆಳೆಸಿದುದು (೨-೧೮).

05189001 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

05189001a ಕಥಂ ಶಿಖಂಡೀ ಗಾಂಗೇಯ ಕನ್ಯಾ ಭೂತ್ವಾ ಸತೀ ತದಾ|

05189001c ಪುರುಷೋಽಭವದ್ಯುಧಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ತನ್ಮೈ ಬ್ರೂಹಿ ಪಿತಾಮಹ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ಗಾಂಗೇಯ! ಪಿತಾಮಹ!

ಯೋಧಶ್ರೇಷ್ಠ! ಮೊದಲು ಕನ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದ ಶಿಖಂಡಿಯು ನಂತರ ಹೇಗೆ
ಪುರುಷನಾದನೆನ್ನುವುದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

05189002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05189002a ಭಾರ್ಯಾ ತು ತಸ್ಯ ರಾಜೇಂದ್ರ ದ್ರುಪದಸ್ಯ ಮಹೀಪತೇಃ|

05189002c ಮಹಿಷೀ ದಯಿತಾ ಹ್ಯಾಸೀದಪುತ್ರಾ ಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜೇಂದ್ರ! ವಿಶಾಂಪತೇ! ಮಹೀಪತಿ
ದ್ರುಪದನ ಪ್ರಿಯ ಮಹಿಷಿಯು ಅಪುತ್ರವತಿಯಾಗಿದ್ದಳು.

05189003a ಏತಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಕಾಲೇ ತು ದ್ರುಪದೋ ವೈ ಮಹೀಪತಿಃ|

05189003c ಅಪತ್ಯಾರ್ಥಂ ಮಹಾರಾಜ ತೋಷಯಾಮಾಸ ಶಂಕರಂ||

ಮಹಾರಾಜ! ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಹೀಪತಿ ದ್ರುಪದನು
ಮಕ್ಕಳಿಗೋಸ್ಕರ ಶಂಕರನನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದನು.

05189004a ಅಸ್ಮದ್ವಧಾರ್ಥಂ ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ತಪೋ ಘೋರಂ ಸಮಾಸ್ಥಿತಃ|

05189004c ಲೇಭೇ ಕನ್ಯಾಂ ಮಹಾದೇವಾತ್ಪುತ್ರೋ ಮೇ ಸ್ಯಾದಿತಿ ಬ್ರುವನ್||

ನನ್ನ ವಧೆಗೋಸ್ಕರ³⁸ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಘೋರ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದನು.
“ನನಗೆ ಪುತ್ರನಾಗಲಿ!” ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಅವನು
ಮಹಾದೇವನಿಂದ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಪಡೆದನು.

05189005a ಭಗವನ್ನು ತ್ರಮಿಚ್ಚಾಮಿ ಭೀಷ್ಮಂ ಪ್ರತಿಚಿಕೀರ್ಷಯಾ|

05189005c ಇತ್ಯುಕ್ತೋ ದೇವದೇವೇನ ಸ್ತ್ರೀಪುಮಾಂಸ್ತೇ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

“ಭಗವನ್! ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ಪ್ರತೀಕಾರವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಮಗನನ್ನು
ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.” ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ದೇವದೇವನು “ನಿನಗೆ ಹೆಣ್ಣು
ಮತ್ತು ಗಂಡಾಗಿರುವುದು ಆಗುತ್ತದೆ.

05189006a ನಿವರ್ತಸ್ವ ಮಹೀಪಾಲ ನೈತಜ್ಜಾತ್ವನ್ಯಥಾ ಭವೇತ್|

05189006c ಸ ತು ಗತ್ವಾ ಚ ನಗರಂ ಭಾರ್ಯಾಮಿದಮುವಾಚ ಹ||

ಮಹೀಪಾಲ! ಹಿಂದಿರುಗು! ಇದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾದುದು
ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.” ಅವನು ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಇದನ್ನು ಪತ್ನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

05189007a ಕೃತೋ ಯತ್ನೋ ಮಯಾ ದೇವಿ ಪುತ್ರಾರ್ಥೇ ತಪಸಾ ಮಹಾನ್|

05189007c ಕನ್ಯಾ ಭೂತ್ವಾ ಪುಮಾನ್ಭಾವೀ ಇತಿ ಚೋಕ್ತೋಽಸ್ಮಿ ಶಂಭುನಾ||

“ದೇವೀ! ಪುತ್ರನಿಗಾಗಿ ಮಹಾ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ.
ಕನ್ಯೆಯಾಗಿ ಮುಂದೆ ಪುರುಷನಾಗುತ್ತಾನೆಂದು ಶಂಭುವು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

05189008a ಪುನಃ ಪುನರ್ಯಾ ಚ್ಯಮಾನೋ ದಿಷ್ಟಮಿತ್ಯಬ್ರವೀಚ್ಚಿವಃ|

³⁸ ದ್ರುಪದನು ಏಕೆ ಭೀಷ್ಮನ ವಧೆಯನ್ನು ಬಯಸಿದ್ದ ಎನ್ನುವುದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

05189008c ನ ತದನ್ಯದ್ಧಿ ಭವಿತಾ ಭವಿತವ್ಯಂ ಹಿ ತತ್ತಥಾ||

ಪುನಃ ಪುನಃ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಲು ದೇವ ಶಿವನು ಆಗಲಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ
ಬೇರೆಯಾಗಿ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದನು.”

05189009a ತತಃ ಸಾ ನಿಯತಾ ಭೂತ್ವಾ ಋತುಕಾಲೇ ಮನಸ್ವಿನೀ|

05189009c ಪತ್ನೀ ದ್ರುಪದರಾಜಸ್ಯ ದ್ರುಪದಂ ಸಂವಿವೇಶ ಹ||

ಆಗ ಆ ಮನಸ್ವಿನೀ, ದ್ರುಪದರಾಜನ ಪತ್ನಿಯು ಋತುಕಾಲದಲ್ಲಿ
ನಿಯತಳಾಗಿರಲು ದ್ರುಪದನು ಅವಳನ್ನು ಸೇರಿದನು.

05189010a ಲೇಭೇ ಗರ್ಭಂ ಯಥಾಕಾಲಂ ವಿಧಿದೃಷ್ಟೇನ ಹೇತುನಾ|

05189010c ಪಾರ್ಷ್ವತಾತ್ಸಾ ಮಹೀಪಾಲ ಯಥಾ ಮಾಂ ನಾರದೋಽಬ್ರವೀತ್||

ಆಗ ಯಥಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಧಿಯು ಕಂಡ ಕಾರಣದಿಂದ ಪಾರ್ಷ್ವತನು
ಅವಳಿಗೆ ಗರ್ಭವನ್ನು ನೀಡಿದನೆಂದು ನನಗೆ ನಾರದನು³⁹ ಹೇಳಿದನು.

05189011a ತತೋ ದಧಾರ ತಂ ಗರ್ಭಂ ದೇವೀ ರಾಜೀವಲೋಚನಾ|

05189011c ತಾಂ ಸ ರಾಜಾ ಪ್ರಿಯಾಂ ಭಾರ್ಯಾಂ ದ್ರುಪದಃ ಕುರುನಂದನ|

05189011e ಪುತ್ರಸೇಹಾನ್ಮಹಾಬಾಹುಃ ಸುಖಂ ಪರ್ಯ ಚರತ್ತದಾ||

ಕುರುನಂದನ! ರಾಜಾ! ದ್ರುಪದನ ಪ್ರಿಯ ಭಾರ್ಯೆ ಆ ದೇವಿ
ರಾಜೀವಲೋಚನೆಯು ಗರ್ಭವನ್ನು ಹೊತ್ತಳು. ಪುತ್ರಸೇಹದಿಂದ ಆ
ಮಹಾಬಾಹುವು ಅವಳ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಚಾರ ಮಾಡಿದನು.

³⁹ ಭೀಷ್ಮನ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ನಾರದನ ಪಾತ್ರವು ದೊಡ್ಡದಾಗಿದೆ.

05189012a ಅಪುತ್ರಸ್ಯ ತತೋ ರಾಜ್ಞೋ ದ್ರುಪದಸ್ಯ ಮಹೀಪತೇಃ|

05189012c ಕನ್ಯಾಂ ಪ್ರವರರೂಪಾಂ ತಾಂ ಪ್ರಾಜಾಯತ ನರಾಧಿಪ||

ನರಾಧಿಪ! ಅಪುತ್ರನಾಗಿದ್ದ ರಾಜ ದ್ರುಪದ ಮಹೀಪತಿಗೆ ಅವಳು
ಸುಂದರ ಕನ್ಯೆಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಳು.

05189013a ಅಪುತ್ರಸ್ಯ ತು ರಾಜ್ಞಾಃ ಸಾ ದ್ರುಪದಸ್ಯ ಯಶಸ್ವಿನೀ|

05189013c ಖ್ಯಾಪಯಾಮಾಸ ರಾಜೇಂದ್ರ ಪುತ್ರೋ ಜಾತೋ ಮಮೇತಿ ವೈ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಆದರೆ ದ್ರುಪದನ ಯಶಸ್ವಿನೀ ಪತ್ನಿಯು ಅಪುತ್ರನಾಗಿದ್ದ
ಆ ರಾಜನಿಗೆ “ನನಗೆ ಪುತ್ರನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

05189014a ತತಃ ಸ ರಾಜಾ ದ್ರುಪದಃ ಪ್ರಚ್ಛನ್ನಾಯಾ ನರಾಧಿಪ|

05189014c ಪುತ್ರವತ್ಪುತ್ರಕಾರ್ಯಾಣಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಸಮಕಾರಯತ್||

ನರಾಧಿಪ! ಆಗ ರಾಜ ದ್ರುಪದನು ಆ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟ ಮಗಳಿಗೆ ಪುತ್ರನಂತೆ
ಎಲ್ಲ ಪುತ್ರಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ನೆರವೇರಿಸಿದನು.

05189015a ರಕ್ಷಣಂ ಚೈವ ಮಂತ್ರಸ್ಯ ಮಹಿಷೀ ದ್ರುಪದಸ್ಯ ಸಾ|

05189015c ಚಕಾರ ಸರ್ವಯತ್ನೇನ ಬ್ರುವಾಣಾ ಪುತ್ರ ಇತ್ಯುತ|

05189015e ನ ಹಿ ತಾಂ ವೇದ ನಗರೇ ಕಶ್ಚಿದನ್ಯತ್ರ ಪಾರ್ಷತಾತ್||

ಇವನು ಮಗನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ದ್ರುಪದನ ಮಹಿಷಿಯು

ಸರ್ವಯತ್ನದಿಂದ ಆ ಸುಳ್ಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದಳು. ಪಾರ್ಷತಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು

ಬೇರೆ ಯಾರಿಗೂ ಇಡೀ ನಗರದಲ್ಲಿ ಅದು ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

05189016a ಶ್ರದ್ಧಧಾನೋ ಹಿ ತದ್ವಾಕ್ಯಂ ದೇವಸ್ಯಾಧ್ಭುತತೇಜಸಃ|

05189016c ಚಾದಯಾಮಾಸ ತಾಂ ಕನ್ಯಾಂ ಪುಮಾನಿತಿ ಚ ಸೋಽಬ್ರವೀತ್||

ಅವಳ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ಆ ದೇವ ಅಧ್ಭುತತೇಜಸನು ಆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಗಂಡೆಂದೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಬಂದನು.

05189017a ಜಾತಕರ್ಮಣಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಕಾರಯಾಮಾಸ ಪಾರ್ಥಿವಃ|

05189017c ಪುಂವದ್ವಿಧಾನಯುಕ್ತಾನಿ ಶಿಖಿಂಡೀತಿ ಚ ತಾಂ ವಿದುಃ||

ಪಾರ್ಥಿವನು ಗಂಡು ಮಗುವಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಜಾತಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವಳಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿ ಶಿಖಿಂಡೀ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿತ್ತನು.

05189018a ಅಹಮೇಕಸ್ತು ಚಾರೇಣ ವಚನಾನ್ನಾರದಸ್ಯ ಚ|

05189018c ಜ್ಞಾತವಾನ್ದೇವವಾಕ್ಯೇನ ಅಂಬಾಯಾಸ್ತಪಸಾ ತಥಾ||

ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಚಾರರ ಮತ್ತು ನಾರದನ ಮಾತುಗಳಿಂದ, ದೇವವಾಕ್ಯದಿಂದ ಮತ್ತು ಅಂಬೆಯ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಸತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದೆನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ ಪರ್ವಣಿ ಶಿಖಿಂಡ್ಯುತ್ಪತ್ತೌ ಏಕೋನನವತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶಿಖಿಂಡ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿ

೧೯೦

ಹಿರಣ್ಯವರ್ಮನ ಕನ್ಯೆಯೊಡನೆ ಕನ್ಯೆ ಶಿಖಿಂಡಿಯ ವಿವಾಹ

ಶಿಖಿಂಡಿಯು ಯೌವನಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ದ್ರುಪದನಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವವನು ಸ್ತ್ರೀಯೆಂದು ತಿಳಿದು ಚಿಂತಿಸಲು, ಪತ್ನಿಯ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ಅವಳಿಗೆ ವಿವಾಹಯೋಗ್ಯ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಿ, ದಾಶಾರ್ಣಕನ ಮಗಳನ್ನು ಸೊಸೆಯನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದುದು (೧-೧೧). ವಿವಾಹದ ನಂತರ ತಾನು ಮದುವೆಯಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಗಂಡಲ್ಲ, ಹೆಣ್ಣು ಎಂದು ತಿಳಿದ ದಾಶಾರ್ಣಕನ ಮಗಳು ತಂದೆಗೆ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಲು ದಾಶಾರ್ಣಕನು ಕೋಪಗೊಂಡು ದ್ರುಪದನನ್ನು ನಿಂದಿಸಿ ಯುದ್ಧದ ಬೆದರಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದುದು (೧೨-೨೩).

05190001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05190001a ಚಕಾರ ಯತ್ನಂ ದ್ರುಪದಃ ಸರ್ವಸ್ಮಿನ್ಸ್ವ ಜನೇ ಮಹತ್|

05190001c ತತೋ ಲೇಖ್ಯಾದಿಷು ತಥಾ ಶಿಲ್ಪೇಷು ಚ ಪರಂ ಗತಾ||

05190001e ಇಷ್ಟಸ್ಮೇ ಚೈವ ರಾಜೇಂದ್ರ ದ್ರೋಣಶಿಷ್ಯೋ ಬಭೂವ ಹ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜೇಂದ್ರ! ದ್ರುಪದನು ತನ್ನ ಸ್ವಜನರಲ್ಲಿ
ಬಹಳ ಸರ್ವ ಯತ್ನಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಅವನು ಚಿತ್ರಕಲೆಯಲ್ಲಿ
ಮತ್ತು ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗತನಾದನು. ಅವನು ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು
ಕಲಿಯಲು ದ್ರೋಣನ ಶಿಷ್ಯನೂ ಆದನು.

05190002a ತಸ್ಯ ಮಾತಾ ಮಹಾರಾಜ ರಾಜಾನಂ ವರವರ್ಣಿನೀ|

05190002c ಚೋದಯಾಮಾಸ ಭಾರ್ಯಾರ್ಥಂ ಕನ್ಯಾಯಾಃ ಪುತ್ರವತ್ತದಾ||

ಮಹಾರಾಜ! ಅವನ ತಾಯಿ ವರವರ್ಣಿನಿಯು ರಾಜನಲ್ಲಿ ತನ್ನ
ಪುತ್ರನಂತಿದ್ದ ಕನ್ಯೆಗೆ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದಳು.

05190003a ತತಸ್ತಾಂ ಪಾರ್ಷ್ವತೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕನ್ಯಾಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಯೌವನಾಂ|

05190003c ಸ್ತ್ರಿಯಂ ಮತ್ವಾ ತದಾ ಚಿಂತಾಂ ಪ್ರಪೇದೇ ಸಹ ಭಾರ್ಯಯಾ||

ಆಗ ತನ್ನ ಕನ್ಯೆಯು ಯೌವನವನ್ನು ಪಡೆದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಪಾರ್ಷ್ವತನು
ಆಗ ಅವಳನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಯೆಂದು ತಿಳಿದು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯೊಂದಿಗೆ
ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದನು.

05190004 ದ್ರುಪದ ಉವಾಚ|

05190004a ಕನ್ಯಾ ಮಮೇಯಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾ ಯೌವನಂ ಶೋಕವರ್ಧಿನೀ|

05190004c ಮಯಾ ಪ್ರಚ್ಛಾದಿತಾ ಚೇಯಂ ವಚನಾಚ್ಚೂಲಪಾಣಿನಃ||

ದ್ರುಪದನು ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನ ಮಗಳು ಯೌವನವನ್ನು ಪಡೆದು ನನ್ನ
ಶೋಕವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಶೂಲಪಾಣಿಯ ವಚನದಂತೆ ನಾನು
ಇವಳನ್ನು ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟೆ.

05190005a ನ ತನ್ನಿಧ್ಯಾ ಮಹಾರಾಜ್ಞೈ ಭವಿಷ್ಯತಿ ಕಥಂ ಚನ|

05190005c ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಕರ್ತಾ ಕಸ್ಮಾದ್ಧಿ ತನ್ಮೃಷಾ ಕರ್ತುಮರ್ಹತಿ||

ಮಹಾರಾಜ್ಞಿ! ಅದು ಎಂದೂ ಸುಳ್ಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ! ಹೇಗೆ ತಾನೇ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಕರ್ತನು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿಯಾನು?"

05190006 ಭಾರ್ಯೋರ್ವಾಚ|

05190006a ಯದಿ ತೇ ರೋಚತೇ ರಾಜನ್ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಶೃಣು ಮೇ ವಚಃ|

05190006c ಶ್ರುತ್ವೇದಾನೀಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇಥಾಃ ಸ್ವಕಾರ್ಯಂ ಪೃಷ್ಠತಾತ್ಮಜ||

ಭಾರ್ಯೆಯು ಹೇಳಿದಳು: "ರಾಜನ್! ಇಷ್ಟವಾದರೆ ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳು. ಪೃಷ್ಠತಾತ್ಮಜ! ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

05190007a ಕ್ರಿಯತಾಮಸ್ಯ ನೃಪತೇ ವಿಧಿವದ್ದಾರಸಂಗ್ರಹಃ|

05190007c ಸತ್ಯಂ ಭವತಿ ತದ್ವಾಕ್ಯಮಿತಿ ಮೇ ನಿಶ್ಚಿತಾ ಮತಿಃ||

ನೃಪತೇ! ಇವನಿಗೆ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡೋಣ. ಆಗ ಶಿವನ ಮಾತು ಸತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದೆ."

05190008 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05190008a ತತಸ್ತೌ ನಿಶ್ಚಯಂ ಕೃತ್ವಾ ತಸ್ಮಿನ್ಕಾರ್ಯೇಽಥ ದಂಪತೀ|

05190008c ವರಯಾಂ ಚಕ್ರತುಃ ಕನ್ಯಾಂ ದಶಾರ್ಣಾಧಿಪತೇಃ ಸುತಾಂ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಆ ಕಾರ್ಯದ ಕುರಿತು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿದ
ದಂಪತಿಗಳು ದಶಾರ್ಣಾಧಿಪತಿಯ ಮಗಳನ್ನು ಕನ್ಯೆಯನ್ನಾಗಿ
ಆರಿಸಿದರು.

05190009a ತತೋ ರಾಜಾ ದ್ರುಪದೋ ರಾಜಸಿಂಹಃ

ಸರ್ವಾನ್ರಾಜ್ಞಾಃ ಕುಲತಃ ಸಂನಿಶಾಮ್ಯ|

05190009c ದಾಶಾರ್ಣಕಸ್ಯ ನೃಪತೇಸ್ತನೂಜಾಂ

ಶಿಖಿಂಡಿನೇ ವರಯಾಮಾಸ ದಾರಾನ್||

ಆಗ ರಾಜಾ ರಾಜಸಿಂಹ ದ್ರುಪದನು ಎಲ್ಲ ರಾಜಕುಲಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ
ದಾಶಾರ್ಣಕ ನೃಪನ ತನುಜೆಯನ್ನು ಶಿಖಿಂಡಿಯ ಪತ್ನಿಯನ್ನಾಗಿ
ವರಿಸಿದನು.

05190010a ಹಿರಣ್ಯವರ್ಮೇತಿ ನೃಪೋ ಯೋಽಸೌ ದಾಶಾರ್ಣಕಃ ಸ್ತೃತಃ|

05190010c ಸ ಚ ಪ್ರಾದಾನ್ ಮಹೀಪಾಲಃ ಕನ್ಯಾಂ ತಸ್ಮೈ ಶಿಖಿಂಡಿನೇ||

ದಾಶಾರ್ಣಕ ನೃಪನು ಹಿರಣ್ಯವರ್ಮನೆಂದು ಖ್ಯಾತನಾಗಿದ್ದನು. ಆ
ಮಹೀಪಾಲನು ತನ್ನ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಶಿಖಿಂಡಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು.

05190011a ಸ ಚ ರಾಜಾ ದಶಾರ್ಣೇಷು ಮಹಾನಾಸೀನ್ಮಹೀಪತಿಃ|

05190011c ಹಿರಣ್ಯವರ್ಮ ದುರ್ಧರೋ ಮಹಾಸೇನೋ ಮಹಾಮನಾಃ||

ಆ ರಾಜನು ದಶಾರ್ಣರಿಗೆ ಮಹಾ ಮಹೀಪತಿಯಾಗಿದ್ದನು.

ಹಿರಣ್ಯವರ್ಮನು ದುರ್ಧರನೂ, ಮಹಾಸೇನನೂ,

ಮಹಾಮನಸ್ವಿಯೂ ಆಗಿದ್ದನು.

05190012a ಕೃತೇ ವಿವಾಹೇ ತು ತದಾ ಸಾ ಕನ್ಯಾ ರಾಜಸತ್ತಮ|

05190012c ಯೌವನಂ ಸಮನುಪ್ರಾಪ್ತಾ ಸಾ ಚ ಕನ್ಯಾ ಶಿಖಿಂಡಿನೀ||

ರಾಜಸತ್ತಮ ! ವಿವಾಹವು ಮುಗಿದನಂತರ ಆ ಕನ್ಯೆಯು ಕನ್ಯೆ
ಶಿಖಿಂಡಿನಿಯಂತೆ ಯೌವನವನ್ನು ಪಡೆದಳು.

05190013a ಕೃತದಾರಃ ಶಿಖಿಂಡೀ ತು ಕಾಂಪಿಲ್ಯಂ ಪುನರಾಗಮತ್|

05190013c ನ ಚ ಸಾ ವೇದ ತಾಂ ಕನ್ಯಾಂ ಕಂ ಚಿತ್ಕಾಲಂ ಸ್ತ್ರಿಯಂ ಕಿಲ||

ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಶಿಖಿಂಡಿಯು ಕಾಂಪಿಲ್ಯ ನಗರಕ್ಕೆ
ಹಿಂದಿರುಗಿದನು. ಆದರೆ ಕೆಲ ಸಮಯ ಆ ಕನ್ಯೆಯು ಅವನು
ಸ್ತ್ರೀಯೆಂದು ತಿಳಿಯಲೇ ಇಲ್ಲ.

05190014a ಹಿರಣ್ಯವರ್ಮಣಃ ಕನ್ಯಾ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ತಾಂ ತು ಶಿಖಿಂಡಿನೀಂ|

05190014c ಧಾತ್ರೀಣಾಂ ಚ ಸಖೀನಾಂ ಚ ವ್ರೀಡಮಾನಾ ನ್ಯವೇದಯತ್|

05190014e ಕನ್ಯಾಂ ಪಂಚಾಲರಾಜಸ್ಯ ಸುತಾಂ ತಾಂ ವೈ ಶಿಖಿಂಡಿನೀಂ||

ಶಿಖಿಂಡಿನಿಯ ಕುರಿತು ಗೊತ್ತಾದ ನಂತರ ಹಿರಣ್ಯವರ್ಮನ ಕನ್ಯೆಯು
ನಾಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಶಿಖಿಂಡಿನಿಯು ಪಂಚಾಲರಾಜನ ಮಗಳೆಂದು ತನ್ನ
ದಾಸಿಯರಿಗೂ ಸಖಿಗಳಿಗೂ ಹೇಳಿದಳು.

05190015a ತತಸ್ತಾ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ಧಾತ್ಯೋ ದಾಶಾರ್ಣಿಕಾಸ್ತದಾ|

05190015c ಜಗ್ಮುರಾರ್ತಿಂ ಪರಾಂ ದುಃಖಾತ್ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸುರೇವ ಚ||

ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ! ಆಗ ದಾಶಾರ್ಣಿಕ ದಾಸಿಯರು ಪರಮ

ದುಃಖಿತರಾಗಿ ಆರ್ತರಾಗಿ ವಿಷಯವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದರು.

05190016a ತತೋ ದಶಾರ್ಣಾಧಿಪತೇಃ ಪ್ರೇಷ್ಯಾಃ ಸರ್ವಂ ನ್ಯವೇದಯನ್|

05190016c ವಿಪ್ರಲಂಭಂ ಯಥಾವೃತ್ತಂ ಸ ಚ ಚುಕ್ರೋಧ ಪಾರ್ಥಿವಃ||

ಕಳುಹಿಸಿದವರು ಎಲ್ಲವನ್ನು - ಮೋಸವು ಹೇಗೆ ನಡೆಯಿತೋ ಹಾಗೆ - ನಿವೇದಿಸಿದರು. ಆಗ ಪಾರ್ಥಿವನು ಕುಪಿತನಾದನು.

05190017a ಶಿಖಿಂಡ್ಯಪಿ ಮಹಾರಾಜ ಪುಂವದ್ರಾಜಕುಲೇ ತದಾ|

05190017c ವಿಜಹಾರ ಮುದಾ ಯುಕ್ತಃ ಸ್ತ್ರೀತ್ವಂ ನೈವಾತಿರೋಚಯನ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆದರೆ ಶಿಖಿಂಡಿಯು ಪುರುಷನಂತೆಯೇ ರಾಜಕುಲದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀತ್ವವನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಓಡಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನು.

05190018a ತತಃ ಕತಿಪಯಾಹಸ್ಯ ತಚ್ಚುತ್ವಾ ಭರತರ್ಷಭ|

05190018c ಹಿರಣ್ಯವರ್ಮಾ ರಾಜೇಂದ್ರ ರೋಷಾದಾರ್ತಿಂ ಜಗಾಮ ಹ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ರಾಜೇಂದ್ರ ಹಿರಣ್ಯವರ್ಮನು ರೋಷದಿಂದ ಆರ್ತನಾದನು.

05190019a ತತೋ ದಾಶಾರ್ಣಕೋ ರಾಜಾ ತೀವ್ರಕೋಪಸಮನ್ವಿತಃ|

05190019c ದೂತಂ ಪ್ರಸ್ಥಾಪಯಾಮಾಸ ದ್ರುಪದಸ್ಯ ನಿವೇಶನೇ||

ತೀವ್ರಕೋಪಸಮನ್ವಿತನಾದ ರಾಜಾ ದಾಶಾರ್ಣಕನು ದ್ರುಪದನ ನಿವೇಶನಕ್ಕೆ ದೂತನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

05190020a ತತೋ ದ್ರುಪದಮಾಸಾದ್ಯ ದೂತಃ ಕಾಂಚನವರ್ಮಣಃ|

05190020c ಏಕ ಏಕಾಂತಮುತ್ಸಾರ್ಯ ರಹೋ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಹಿರಣ್ಯವರ್ಮನ ದೂತನು ದ್ರುಪದನ ಬಳಿ ಬಂದು, ಒಬ್ಬನನ್ನೇ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಕರೆದು ರಹಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

05190021a ದಶಾರಣರಾಜೋ ರಾಜಂಸ್ತ್ವಾಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್|

05190021c ಅಭಿಷಂಗಾತ್ಪ್ರಕುಪಿತೋ ವಿಪ್ರಲಬ್ಧಸ್ವ ಯಾನಘ|

“ರಾಜನ್! ಅನಘ! ನಿನ್ನಿಂದ ಮೋಸಗೊಂಡು, ಅಪಮಾನಿತನಾಗಿ ದಾಶಾರಣರಾಜನು ನಿನಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾನೆ.

05190022a ಅವಮನ್ಯಸೇ ಮಾಂ ನೃಪತೇ ನೂನಂ ದುರ್ಮಂತ್ರಿತಂ ತವ|

05190022c ಯನ್ಮೇ ಕನ್ಯಾಂ ಸ್ವಕನ್ಯಾರ್ಥೇ ಮೋಹಾದ್ಯಾಚಿತವಾನಸಿ||

“ನೃಪತೇ! ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ಅಪಮಾನಗೊಳಿಸಿದ್ದೀಯೆ. ನೀನು ಕೆಟ್ಟ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀಯೆ. ನನ್ನ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ನಿನ್ನ ಕನ್ಯೆಗೋಸ್ಕರ ಮೋಸಗೊಳಿಸಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ.

05190023a ತಸ್ಯಾದ್ಯ ವಿಪ್ರಲಂಭಸ್ಯ ಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ನುಹಿ ದುರ್ಮತೇ|

05190023c ಏಷ ತ್ವಾಂ ಸಜನಾಮಾತ್ಮಮುದ್ಧರಾಮಿ ಸ್ಥಿರೋ ಭವ||

ದುರ್ಮತೇ! ಇಂದು ಆ ಮೋಸದ ಫಲವನ್ನು ನೀನು ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ! ನಿನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ ಜನರು ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಮುಗಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಸ್ಥಿರನಾಗು!”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗೇ ಪರ್ವಣಿ ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ

ಪರ್ವಣಿ ಹಿರಣ್ಯವರ್ಮದೂತಾಗಮನೇ

ನವತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಹಿರಣ್ಯವರ್ಮದೂತಾಗಮನದಲ್ಲಿ
ನೂರಾತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೯೧

ದ್ರುಪದನ ಸಂದಿಗ್ಧತೆ

ದಾಶಾರ್ಣಕನು ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಬರಲು ಚಿಂತಿತನಾದ ದ್ರುಪದನು
ತನ್ನ ಪತ್ನಿಗೆ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳೆಂದು ಕೇಳಿದುದು (೧-೨೦).

05191001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05191001a ಏವಮುಕ್ತಸ್ಯ ದೂತೇನ ದ್ರುಪದಸ್ಯ ತದಾ ನೃಪ|

05191001c ಚೋರಸ್ಯೇವ ಗೃಹೀತಸ್ಯ ನ ಪ್ರಾವರ್ತತ ಭಾರತೀ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ನೃಪ! ದೂತನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ದ್ರುಪದನು
ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡುವಾಗಲೇ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದವನಂತೆ ಏನನ್ನೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ.

05191002a ಸ ಯತ್ನಮಕರೋತ್ತೀವ್ರಂ ಸಂಬಂಧೈರನುಸಾಂತ್ವನೈಃ|

05191002c ದೂತೈರ್ಮಧುರಸಂಭಾಷ್ಯೈರ್ನೈತದಸ್ತೀತಿ ಸಂದಿಶನ್||

ಅದು ಹಾಗಲ್ಲವೆಂದು ಸೂಚನೆಯನ್ನು ನೀಡಲು ತನ್ನ ಸಂಬಂಧಿಗಳ
ಅನುಸಾಂತ್ವನದ ಮೂಲಕ, ಮಧುರ ಸಂಭಾಷಣೆ ಮಾಡಬಲ್ಲ ದೂತರ

ಮೂಲಕ ತೀವ್ರ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದನು.

05191003a ಸ ರಾಜಾ ಭೂಯ ಏವಾಥ ಕೃತ್ವಾ ತತ್ತ್ವತ ಆಗಮಂ|

05191003c ಕನ್ಯೇತಿ ಪಾಂಚಾಲಸುತಾಂ ತ್ವರಮಾಣೋಽಭಿನಿಯಯೌ||

ಆ ರಾಜನು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಆ ಪಾಂಚಾಲಸುತೆಯು ಕನ್ಯೆಯೆಂದು ಪರಿಚ್ಛಿಸಿ ಸತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಹೊರಟನು.

05191004a ತತಃ ಸಂಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಮಿತ್ರಾಣಾಮಮಿತೌಜಸಾಂ|

05191004c ದುಹಿತುರ್ವಿಪ್ರಲಂಭಂ ತಂ ಧಾತ್ರೀಣಾಂ ವಚನಾತ್ತದಾ||

ಅವನು ತನ್ನ ಧಾತ್ರಿಗಳ ಮಾತಿನಂತೆ ಮಗಳಿಗೆ ಮೋಸವಾಗಿದೆ ಎಂದು ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ಅಮಿತೌಜಸ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

05191005a ತತಃ ಸಮುದಯಂ ಕೃತ್ವಾ ಬಲಾನಾಂ ರಾಜಸತ್ತಮಃ|

05191005c ಅಭಿಯಾನೇ ಮತಿಂ ಚಕ್ರೇ ದ್ರುಪದಂ ಪ್ರತಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಆ ರಾಜಸತ್ತಮನು ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ದ್ರುಪದನ ಮೇಲೆ ಧಾಳಿಯಿಡಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು.

05191006a ತತಃ ಸಮ್ಮಂತ್ರಯಾಮಾಸ ಮಿತ್ರೈಃ ಸಹ ಮಹೀಪತಿಃ|

05191006c ಹಿರಣ್ಯವರ್ಮಾ ರಾಜೇಂದ್ರ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಂ ಪಾರ್ಥಿವಂ ಪ್ರತಿ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಆಗ ಮಹೀಪತಿ ಹಿರಣ್ಯವರ್ಮನು ಪಾಂಚಾಲ್ಯ ರಾಜನ ಕುರಿತು ತನ್ನ ಮಿತ್ರರೊಡನೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದನು.

05191007a ತತ್ರ ವೈ ನಿಶ್ಚಿತಂ ತೇಷಾಮಭೂದ್ರಾಜ್ಞಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

05191007c ತಥ್ಯಂ ಚೇದ್ಭವತಿ ಹ್ಯೇತತ್ಕನ್ಯಾ ರಾಜಂ ಶಿಖಂಡಿನೀ|

05191007e ಬದ್ಧಾ ಪಾಂಚಾಲರಾಜಾನಮಾನಯಿಷ್ಯಾಮಹೇ ಗೃಹಾನ್||

ಆ ಮಹಾತ್ಮ ರಾಜರು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು: “ಒಂದುವೇಳೆ ರಾಜನ ಶಿಖಂಡಿನಿಯು ಕನ್ಯೆಯೇ ಆಗಿದ್ದರೆ ನಾವು ಪಾಂಚಾಲರಾಜನನ್ನು ಮನೆಯಿಂದ ಬಂಧಿಸಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರೋಣ.

05191008a ಅನ್ಯಂ ರಾಜಾನಮಾಧಾಯ ಪಾಂಚಾಲೇಷು ನರೇಶ್ವರಂ|

05191008c ಘಾತಯಿಷ್ಯಾಮ ನೃಪತಿಂ ದ್ರುಪದಂ ಸಶಿಖಂಡಿನಂ||

ಇನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನು ಪಾಂಚಾಲ ನರೇಶ್ವರನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ನೃಪತಿ ದ್ರುಪದನನ್ನು ಶಿಖಂಡಿಯೊಡನೆ ಸಂಹರಿಸೋಣ!”

05191009a ಸ ತದಾ ದೂತಮಾಜ್ಞಾಯ ಪುನಃ ಕ್ಷತ್ತಾರಮೀಶ್ವರಃ|

05191009c ಪ್ರಾಸ್ಥಾಪಯತ್ಪಾರ್ಷ್ವತಾಯ ಹನ್ಮಿತಿ ತ್ವಾಂ ಸ್ಥಿರೋ ಭವ||

ಆಗ ಆ ಕ್ಷತ್ತಾರರ ಈಶ್ವರನು ದೂತನನ್ನು ಪುನಃ ಪಾರ್ಷ್ವತನಿಗೆ “ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇವೆ. ನಿಲ್ಲ!” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

05191010a ಸ ಪ್ರಕೃತ್ಯಾ ಚ ವೈ ಭೀರುಃ ಕಿಲ್ಬಿಷೀ ಚ ನರಾಧಿಪಃ|

05191010c ಭಯಂ ತೀವ್ರಮನುಪ್ರಾಪ್ತೋ ದ್ರುಪದಃ ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ||

ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ನಾಚಿಕೆಯುಳ್ಳವನಾದ, ತಪ್ಪಿತಸ್ಥನಾದ ನರಾಧಿಪ ಪೃಥಿವೀಪತಿ ದ್ರುಪದನು ತೀವ್ರ ಭಯಪಟ್ಟನು.

05191011a ವಿಸೃಜ್ಯ ದೂತಂ ದಾಶಾರ್ಣಂ ದ್ರುಪದಃ ಶೋಕಕರ್ಶಿತಃ|

05191011c ಸಮೇತ್ಯ ಭಾರ್ಯಾಂ ರಹಿತೇ ವಾಕ್ಯಮಾಹ ನರಾಧಿಪಃ||

ಶೋಕಕರ್ಶಿತ ನರಾಧಿಪ ದ್ರುಪದನು ದಾಶಾರ್ಣನಿಗೆ ದೂತನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ, ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿದನು.

05191012a ಭಯೇನ ಮಹತಾವಿಷ್ಟೋ ಹೃದಿ ಶೋಕೇನ ಚಾಹತಃ|

05191012c ಪಾಂಚಾಲರಾಜೋ ದಯಿತಾಂ ಮಾತರಂ ವೈ ಶಿಖಿಂಡಿನಃ||

ಮಹಾ ಭಯದಿಂದ ಆವಿಷ್ಟನಾದ, ಶೋಕದಿಂದ ಹೃದಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಪಾಂಚಾಲರಾಜನು ಶಿಖಿಂಡಿಯ ತಾಯಿ ಪ್ರಿಯೆಗೆ ಹೇಳಿದನು:

05191013a ಅಭಿಯಾಸ್ಯತಿ ಮಾಂ ಕೋಪಾತ್ಸಂಭಂಧೀ ಸುಮಹಾಬಲಃ|

05191013c ಹಿರಣ್ಯವರ್ಮಾ ನೃಪತಿಃ ಕರ್ಷಮಾಣೋ ವರೂಢಿನೀಂ||

“ನನ್ನ ಸಂಭಂಧೀ ಸುಮಹಾಬಲ ನೃಪತಿ ಹಿರಣ್ಯವರ್ಮನು ಕೋಪದಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಲಿದ್ದಾನೆ.

05191014a ಕಿಮಿದಾನೀಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಮೂಢಃ ಕನ್ಯಾಮಿಮಾಂ ಪ್ರತಿ|

05191014c ಶಿಖಿಂಡೀ ಕಿಲ ಪುತ್ರಸ್ತೇ ಕನ್ಯೇತಿ ಪರಿಶಂಕಿತಃ||

ಮೂಢನಾದ ನಾನು ಈ ಕನ್ಯೆಯ ಕುರಿತು ಈಗ ಏನು ಮಾಡಲಿ? ನಿನ್ನ ಪುತ್ರ ಶಿಖಿಂಡಿಯು ಕನ್ಯೆಯೆಂದು ಶಂಕಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

05191015a ಇತಿ ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ತತ್ತ್ವೇನ ಸಮಿತ್ರಃ ಸಬಲಾನುಗಃ|

05191015c ವಂಚಿತೋಽಸ್ಮಿತಿ ಮನ್ವಾನೋ ಮಾಂ ಕಿಲೋದ್ಧರ್ತುಮಿಚ್ಛತಿ||

ಇದರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವೇನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಮಿತ್ರರು, ಅನುಯಾಯಿಗಳ ಸೇನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ನಾನು ಅವನನ್ನು ವಂಚಿಸಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆಯಲು ಬಯಸಿದ್ದಾನೆ.

05191016a ಕಿಮತ್ರ ತಥ್ಯಂ ಸುಶ್ರೋಣಿ ಕಿಂ ಮಿಥ್ಯಾ ಬ್ರೂಹಿ ಶೋಭನೇ|

05191016c ಶ್ರುತ್ವಾ ತ್ವತ್ತಃ ಶುಭೇ ವಾಕ್ಯಂ ಸಂವಿಧಾಸ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ತಥಾ||

ಸುಶ್ರೋಣಿ! ಶೋಭನೇ! ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸತ್ಯ ಯಾವುದು ಸುಳ್ಳು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳು. ಶುಭೇ! ನಿನ್ನಿಂದ ಸತ್ಯವಾಕ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

05191017a ಅಹಂ ಹಿ ಸಂಶಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಬಾಲಾ ಚೇಯಂ ಶಿಖಿಂಡಿನೀ|

05191017c ತ್ವಂ ಚ ರಾಜ್ಞೈ ಮಹತ್ಕೃಚ್ಚ್ರಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾ ವರವರ್ಣಿನಿ||

ವರವರ್ಣಿನಿ! ಸಂಶಯಕ್ಕೊಳಗಾಗಿರುವ ನನಗೆ, ಬಾಲಕಿ ಶಿಖಿಂಡಿನಿಗೆ ಮತ್ತು ರಾಣಿ! ನಿನಗೂ ಮಹಾ ಕಷ್ಟವು ಬಂದೊದಗಿದೆ.

05191018a ಸಾ ತ್ವಂ ಸರ್ವ ವಿಮೋಕ್ಷಾಯ ತತ್ತ್ವ ಮಾಖ್ಯಾಹಿ ಪೃಚ್ಛತಃ|

05191018c ತಥಾ ವಿದಧ್ಯಾಂ ಸುಶ್ರೋಣಿ ಕೃತ್ಯಸ್ಯಾಸ್ಯ ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ|

05191018e ಶಿಖಿಂಡಿನಿ ಚ ಮಾ ಭೈಸ್ತ್ವಂ ವಿಧಾಸ್ಯೇ ತತ್ರ ತತ್ತ್ವತಃ||

ನಾನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಲು ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳು. ಸುಶ್ರೋಣಿ! ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ! ಸತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಇದರ ಕುರಿತು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಶಿಖಿಂಡಿನಿಗೆ ನೀನು ಹೆದರಬೇಡ! ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೇ

ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತೇನೆ.

05191019a ಕ್ರಿಯೆಯಾಹಂ ವರಾರೋಹೇ ವಂಚಿತಃ ಪುತ್ರಧರ್ಮತಃ|

05191019c ಮಯಾ ದಾಶಾರ್ಣಕೋ ರಾಜಾ ವಂಚಿತಶ್ಚ ಮಹೀಪತಿಃ|

05191019e ತದಾಚಕ್ಷ್ವ ಮಹಾಭಾಗೇ ವಿಧಾಸ್ಯೇ ತತ್ರ ಯದ್ಧಿತಂ||

ವರಾರೋಹೇ ! ಪುತ್ರಧರ್ಮತನಾದ ನಾನೇ ವಂಚಿತನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಅಂಥಹ ನನ್ನಿಂದ ಮಹೀಪತಿ ರಾಜಾ ದಾಶಾರ್ಣಕನು

ವಂಚಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಮಹಾಭಾಗೇ ! ಆದುದರಿಂದ ಇದರಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ

ತಿಳಿದಿರುವುದನ್ನು ಸತ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳು !”

05191020a ಜಾನತಾಪಿ ನರೇಂದ್ರೇಣ ಖ್ಯಾಪನಾರ್ಥಂ ಪರಸ್ಯ ವೈ|

05191020c ಪ್ರಕಾಶಂ ಚೋದಿತಾ ದೇವೀ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಮಹೀಪತಿಂ||

ತನಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ಶತ್ರುವನ್ನು ತನಗಿದು ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು

ತೋರಿಸಿಕೊಡಲು ನರೇಂದ್ರನು ಹೀಗೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಿ ಕೇಳಲು ಆ

ದೇವಿಯು ಮಹೀಪತಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದಳು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ

ಪರ್ವಣಿ ದ್ರುಪದಪ್ರಶ್ನೇ ಏಕನವತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರುಪದಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ

ನೂರಾತೊಂಬತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶಿಖಿಂಡಿಯು ಯಕ್ಷ ಸ್ತೂಣಾಕರ್ಣನನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದುದು

ಶೋಕಪರಾಯಣರಾದ ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರು ದೈವದ ಮೊರೆಹೊಗಲು
ಶಿಖಿಂಡಿಯು ದುಃಖಿತಳಾಗಿ ಆತ್ಮ ಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿರ್ಜನ
ಗಹನ ವನಕ್ಕೆ ಹೋದುದು (೧-೧೯). ಆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ
ಸ್ತೂಲಕರ್ಣನೆಂಬ ಯಕ್ಷನು ಶಿಖಿಂಡಿಯನ್ನು ಕೇಳಲು ಅವಳು
ನಡೆದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದುದು (೨೦-೩೦).

05192001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05192001a ತತಃ ಶಿಖಿಂಡಿನೋ ಮಾತಾ ಯಥಾತತ್ತ್ವಂ ನರಾಧಿಪ|

05192001c ಆಚಚಕ್ಷೇ ಮಹಾಬಾಹೋ ಭರ್ತ್ರೇ ಕನ್ಯಾಂ ಶಿಖಿಂಡಿನೀಂ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಬಾಹೋ! ಆಗ ಶಿಖಿಂಡಿನಿಯ
ಮಾತೆಯು ಕನ್ಯೆ ಶಿಖಿಂಡಿನಿಯ ಕುರಿತು ಇದ್ದಹಾಗೆ ನರಾಧಿಪ ಪತಿಗೆ
ಹೇಳಿದಳು:

05192002a ಅಪುತ್ರಯಾ ಮಯಾ ರಾಜನ್ಸಪತ್ನೀನಾಂ ಭಯಾದಿದಂ|

05192002c ಕನ್ಯಾ ಶಿಖಿಂಡಿನೀ ಜಾತಾ ಪುರುಷೋ ವೈ ನಿವೇದಿತಃ||

“ರಾಜನ್! ಪುತ್ರನಿಲ್ಲದಿರುವ ನಾನು ಸವತಿಯರ ಭಯದಿಂದ ಕನ್ಯೆ
ಶಿಖಂಡಿನಿಯು ಗಂಡೆಂದು ಅವಳು ಹುಟ್ಟಿದಾಗಿನಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಂಡು
ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

05192003a ತ್ವಯಾ ಚೈವ ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ತನ್ಮೈ ಪ್ರೀತ್ಯಾನುಮೋದಿತಂ|

05192003c ಪುತ್ರಕರ್ಮ ಕೃತಂ ಚೈವ ಕನ್ಯಾಯಾಃ ಪಾರ್ಥಿವರ್ಷಭ|

05192003e ಭಾರ್ಯಾ ಚೋಢಾ ತ್ವಯಾ ರಾಜನ್ದಶಾರ್ಣಾಧಿಪತೇಃ ಸುತಾ||

ನರಶ್ರೇಷ್ಠ! ಪಾರ್ಥಿವರ್ಷಭ! ನೀನು ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಈ
ಕನ್ಯೆಗೆ ಪುತ್ರನಿಗಾಗಬೇಕಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ರಾಜನ್!
ದಶಾರ್ಣಾಧಿಪತಿಯ ಮಗಳನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಪತ್ನಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ.

05192004a ತ್ವಯಾ ಚ ಪ್ರಾಗಭಿಹಿತಂ ದೇವವಾಕ್ಯಾರ್ಥದರ್ಶನಾತ್|

05192004c ಕನ್ಯಾ ಭೂತ್ವಾ ಪುಮಾನ್ಭಾವೀತ್ಯೇವಂ ಚೈತದುಪೇಕ್ಷಿತಂ||

ಇವಳು ಕನ್ಯೆಯಾಗಿ ನಂತರ ಗಂಡಾಗುತ್ತಾಳೆಂದು ಹಿಂದೆ ದೇವವಾಕ್ಯವು
ಹೇಳಿದುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ನೀನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿದೆ.”

05192005a ಏತಚ್ಚುತ್ವಾ ದ್ರುಪದೋ ಯಜ್ಞಾಸೇನಃ

ಸರ್ವಂ ತತ್ತ್ವಂ ಮಂತ್ರವಿದ್ಭ್ಯೋ ನಿವೇದ್ಯ|

05192005c ಮಂತ್ರಂ ರಾಜಾ ಮಂತ್ರಯಾಮಾಸ ರಾಜನ್

ಯದ್ಯದ್ಯುಕ್ತಂ ರಕ್ಷಣೇ ವೈ ಪ್ರಜಾನಾಂ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಯಜ್ಞಸೇನ ದ್ರುಪದನು ಎಲ್ಲ ಸತ್ಯವನ್ನೂ ತನ್ನ
ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಿದನು. ರಾಜನ್! ಆಗ ರಾಜನು

ಮಂತ್ರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಜೆಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು
ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದನು.

05192006a ಸಂಬಂಧಕಂ ಚೈವ ಸಮರ್ಥ್ಯ ತಸ್ಮಿನ್

ದಾಶಾರ್ಣಕೇ ವೈ ನೃಪತೌ ನರೇಂದ್ರ|

05192006c ಸ್ವಯಂ ಕೃತ್ವಾ ವಿಪ್ರಲಂಭಂ ಯಥಾವನ್

ಮಂತ್ರೈಕಾಗ್ರೋ ನಿಶ್ಚಯಂ ವೈ ಜಗಾಮ||

ನರೇಂದ್ರ! ದಾಶಾರ್ಣಕನೊಂದಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಸಂಬಂಧವಿದೆ ಎಂದು
ತಿಳಿದು ತಾನೇ ಮೋಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ
ಮಂತ್ರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ನಿಶ್ಚಯಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

05192007a ಸ್ವಭಾವಗುಪ್ತಂ ನಗರಮಾಪತ್ಯಾಲೇ ತು ಭಾರತ|

05192007c ಗೋಪಯಾಮಾಸ ರಾಜೇಂದ್ರ ಸರ್ವತಃ ಸಮಲಂಕೃತಂ||

ಭಾರತ! ರಾಜೇಂದ್ರ! ಸ್ವಭಾವತಃ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿದ್ದ ನಗರವನ್ನು
ಆಪತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ
ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಿ ನೀಡಿದನು.

05192008a ಆರ್ತಿಂ ಚ ಪರಮಾಂ ರಾಜಾ ಜಗಾಮ ಸಹ ಭಾರ್ಯಯಾ|

05192008c ದಶಾರ್ಣಪತಿನಾ ಸಾರ್ಧಂ ವಿರೋಧೇ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ದಶಾರ್ಣಪತಿಯೊಡನೆ ವಿರೋಧವನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡು
ರಾಜನು ಪತ್ನಿಯೊಂದಿಗೆ ಪರಮ ಆರ್ತನಾದನು.

05192009a ಕಥಂ ಸಂಬಂಧಿನಾ ಸಾರ್ಥಂ ನ ಮೇ ಸ್ಯಾದ್ವಿಗ್ರಹೋ ಮಹಾನ್|

05192009c ಇತಿ ಸಂಚಿಂತ್ಯ ಮನಸಾ ದೈವತಾನ್ಯರ್ಚಯತ್ತದಾ||

“ಸಂಬಂಧಿಯೊಂದಿಗೆ ನಾನು ಹೇಗೆ ಈ ಮಹಾ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲೆ?” ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ದೈವವನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಿದನು.

05192010a ತಂ ತು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತದಾ ರಾಜನ್ದೇವೀ ದೇವಪರಂ ತಥಾ|

05192010c ಅರ್ಚಾಂ ಪ್ರಯಂಜಾನಮಥೋ ಭಾರ್ಯಾ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ರಾಜನ್! ಅವನು ದೇವಪರನಾಗಿದ್ದು ಅರ್ಚನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ದೇವಿ ಭಾರ್ಯೆಯು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು.

05192011a ದೇವಾನಾಂ ಪ್ರತಿಪತ್ತಿಶ್ಚ ಸತ್ಯಾ ಸಾಧುಮತಾ ಸದಾ|

05192011c ಸಾ ತು ದುಃಖಾರ್ಣವಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ನಃ ಸ್ಯಾದರ್ಚಯತಾಂ ಭೃಶಂ||

“ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಶರಣುಹೋಗುವುದನ್ನು ಸದಾ ಸತ್ಯವೆಂದು ಸಾಧುಗಳು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ನಾವು ದುಃಖದ ಸಾಗರವನ್ನು ಸೇರಿ ತುಂಬಾ ಅರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

05192012a ದೈವತಾನಿ ಚ ಸರ್ವಾಣಿ ಪೂಜ್ಯಂತಾಂ ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣೈಃ|

05192012c ಅಗ್ನಯಶ್ಚಾಪಿ ಹೂಯಂತಾಂ ದಾಶಾರ್ಣಪ್ರತಿಷೇಧನೇ||

ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನಿತ್ತು ಸರ್ವ ದೇವತೆಗಳ ಪೂಜೆಗಳು ನಡೆಯಲಿ. ದಾಶಾರ್ಣನನ್ನು ತಡೆಯಲು ಅಗ್ನಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಮಗಳೂ ನಡೆಯಲಿ.

05192013a ಅಯುದ್ಧೇನ ನಿಪೃತ್ತಿಂ ಚ ಮನಸಾ ಚಿಂತಯಾಭಿಭೋ|

05192013c ದೇವತಾನಾಂ ಪ್ರಸಾದೇನ ಸರ್ವಮೇತದ್ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಸ್ವಾಮೀ ! ಯುದ್ಧಮಾಡದೇ ಇವನನ್ನು ಹೇಗೆ ಹಿಂದೆ ಕಳುಹಿಸಬಹುದು ಎನ್ನುವುದರ ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸು. ದೇವತೆಗಳ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಎಲ್ಲವೂ ಆಗುತ್ತದೆ.

05192014a ಮಂತ್ರಿಭಿರ್ಮಂತ್ರಿತಂ ಸಾರ್ಥಂ ತ್ವಯಾ ಯತ್ಪ್ರಥುಲೋಚನ|

05192014c ಪುರಸ್ತ್ಯಾಸ್ತ್ಯಾವಿನಾಶಾಯ ತಚ್ಚ ರಾಜಂಸ್ತಥಾ ಕುರು||

ಪ್ರಥುಲೋಚನ ! ಮಂತ್ರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿದಂತೆ ಪುರದ ಅವಿನಾಶಕ್ಕೆ ಏನು ಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡು.

05192015a ದೈವಂ ಹಿ ಮಾನುಷೋಪೇತಂ ಭೃಶಂ ಸಿದ್ಧತಿ ಪಾರ್ಥಿವ|

05192015c ಪರಸ್ಪರವಿರೋಧಾತ್ತು ನಾನಯೋಃ ಸಿದ್ಧಿರಸ್ತಿ ವೈ||

ಪಾರ್ಥಿವ ! ದೈವವು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದು ಮನುಷ್ಯನ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧವಾಗಿದ್ದರೆ ಯಾವುದೂ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

05192016a ತಸ್ಮಾದ್ವಿಧಾಯ ನಗರೇ ವಿಧಾನಂ ಸಚಿವೈಃ ಸಹ|

05192016c ಅರ್ಚಯಸ್ವ ಯಥಾಕಾಮಂ ದೈವತಾನಿ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ ! ಆದುದರಿಂದ ಸಚಿವರೊಂದಿಗೆ ನಗರಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಮಾಡು. ಇಷ್ಟವಾದಂತೆ ದೇವತೆಗಳ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡು.”

05192017a ಏವಂ ಸಂಭಾಷಮಾಣೌ ತೌ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶೋಕಪರಾಯಣೌ|

05192017c ಶಿಖಿಂಡಿನೀ ತದಾ ಕನ್ಯಾ ವ್ರೀಡಿತೇವ ಮನಸ್ವಿನೀ||

ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಶೋಕಪರಾಯಣರಾಗಿ ಹೀಗೆ
ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಮನಸ್ವಿನೀ ಕನ್ಯೆ
ಶಿಖಿಂಡಿನಿಯು ನಾಚಿಕೊಂಡಳು.

05192018a ತತಃ ಸಾ ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ಮತ್ಸ್ಯತೇ ದುಃಖಿತಾವೃಭೌ|

05192018c ಇಮಾವಿತಿ ತತಶ್ಚಕ್ರೇ ಮತಿಂ ಪ್ರಾಣವಿನಾಶನೇ||

“ನನ್ನಿಂದಾಗಿ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ದುಃಖಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ!” ಎಂದು ಅವಳು
ಚಿಂತಿಸಿದಳು. ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸಿ ಅವಳು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು
ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಳು.

05192019a ಏವಂ ಸಾ ನಿಶ್ಚಯಂ ಕೃತ್ವಾ ಭೃಶಂ ಶೋಕಪರಾಯಣಾ|

05192019c ಜಗಾಮ ಭವನಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಗಹನಂ ನಿರ್ಜನಂ ವನಂ||

ತುಂಬಾ ಶೋಕಪರಾಯಣಳಾದ ಅವಳು ಹೀಗೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಭವನವನ್ನು
ತೊರೆದು ಗಹನ ನಿರ್ಜನ ವನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದಳು.

05192020a ಯಕ್ಷೇಣದ್ಧಿಮತಾ ರಾಜನ್ ಸ್ಥೂಣಾಕರ್ಣೇನ ಪಾಲಿತಂ|

05192020c ತದ್ಭಯಾದೇವ ಚ ಜನೋ ವಿಸರ್ಜಯತಿ ತದ್ವನಂ||

ರಾಜನ್! ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಯಕ್ಷ ಸ್ಥೂಣಾಕರ್ಣನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.
ಅವನ ಭಯದಿಂದ ಜನರು ಆ ವನವನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸಿದ್ದರು.

05192021a ತತ್ರ ಸ್ಥೂಣಸ್ಯ ಭವನಂ ಸುಧಾಮೃತ್ತಿಕಲೇಪನಂ|

05192021c ಲಾಜೋಲ್ಲಾಪಿಕಧೂಮಾಡ್ಯಮುಚ್ಚ ಪ್ರಾಕಾರತೋರಣಂ||

ಸ್ಥೂಣನು ಅಲ್ಲಿ ಲಾಜದ ಹೊಗೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಎತ್ತರ ಗೋಡೆಗಳು ಮತ್ತು ತೋರಣಗಳಿದ್ದ, ಸುಣ್ಣವನ್ನು ಬಳಿದ ಇಟ್ಟಿಗೆಯ ಮನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನು.

05192022a ತತ್ರ ವಿಶ್ವ ಶಿಖಂಡೀ ಸಾ ದ್ರುಪದಸ್ಯಾತ್ಮಜಾ ನೃಪ|

05192022c ಅನಶ್ವತೀ ಬಹುತಿಥಂ ಶರೀರಮುಪಶೋಷಯತ್||

ನೃಪ! ಅದನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ದ್ರುಪದನ ಮಗಳು ಶಿಖಂಡಿನಿಯು ಬಹುದಿನಗಳು ಊಟಮಾಡದೇ ಶರೀರವನ್ನು ಒಣಗಿಸಿದಳು.

05192023a ದರ್ಶಯಾಮಾಸ ತಾಂ ಯಕ್ಷಃ ಸ್ಥೂಣೋ ಮಧ್ವಕ್ಷಸಮ್ಯುತಃ|

05192023c ಕಿಮರ್ಥೋಽಯಂ ತವಾರಂಭಃ ಕರಿಷ್ಯೇ ಬ್ರೂಹಿ ಮಾಚಿರಂ||

ಜೇನಿನ ಬಣ್ಣದ ಕಣ್ಣುಗಳ ಯಕ್ಷ ಸ್ಥೂಣನು ಅವಳಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು. “ಏನನ್ನು ಮಾಡಲು ಹೊರಟಿರುವೆ? ಬೇಗನೆ ಹೇಳು. ಅದನ್ನು ನಾನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

05192024a ಅಶಕ್ಯಮಿತಿ ಸಾ ಯಕ್ಷಂ ಪುನಃ ಪುನರುವಾಚ ಹ|

05192024c ಕರಿಷ್ಯಾಮೀತಿ ಚೈನಾಂ ಸ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚಾಥ ಗುಹ್ಯಕಃ||

ಅದು ಅಶಕ್ಯವೆಂದು ಅವಳು ಯಕ್ಷನಿಗೆ ಪುನಃ ಪುನಃ ಹೇಳಿದಳು. ಗುಹ್ಯಕನು ಅವಳಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದನು.

05192025a ಧನೇಶ್ವರಸ್ಯಾನುಚರೋ ವರದೋಽಸ್ಮಿ ನೃಪಾತ್ಮಜೇ|

05192025c ಅದೇಯಮಪಿ ದಾಸ್ಯಾಮಿ ಬ್ರೂಹಿ ಯತ್ತೇ ವಿವಕ್ಷಿತಂ||

“ನೃಪಾತ್ಮಜೇ! ಧನೇಶ್ವರನ ಅನುಚರನು ನಾನು. ವರಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ. ಕೊಡಲಾಗದಂತಿದ್ದರೂ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಏನನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದೀಯೋ ಅದನ್ನು ಹೇಳು.”

05192026a ತತಃ ಶಿಖಿಂಡೀ ತತ್ಸರ್ವಮಖಿಲೇನ ನೃವೇದಯತ್|

05192026c ತಸ್ಮೈ ಯಕ್ಷಪ್ರಧಾನಾಯ ಸ್ಥೂಣಾಕರ್ಣಾಯ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಆಗ ಶಿಖಿಂಡಿನಿಯು ಆ ಯಕ್ಷಪ್ರಧಾನ ಸ್ಥೂಣಾಕರ್ಣನಿಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿವೇದಿಸಿದಳು.

05192027a ಆಪನ್ನೋ ಮೇ ಪಿತಾ ಯಕ್ಷ ನಚಿರಾದ್ವಿನಶಿಷ್ಯತಿ|

05192027c ಅಭಿಯಾಸ್ಯತಿ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ದಶಾರ್ಣಾಧಿಪತಿರ್ಹಿ ತಂ||

“ಯಕ್ಷ! ನನ್ನ ತಂದೆಯು ತೊಂದರೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಬೇಗನೇ ವಿನಾಶ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾದ ದಶಾರ್ಣಾಧಿಪತಿಯು ಅವನ ಮೇಲೆ ಧಾಳಿಯಿಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.”

05192028a ಮಹಾಬಲೋ ಮಹೋತ್ಸಾಹಃ ಸ ಹೇಮಕವಚೋ ನೃಪಃ|

05192028c ತಸ್ಮಾದ್ರಕ್ಷಸ್ವ ಮಾಂ ಯಕ್ಷ ಪಿತರಂ ಮಾತರಂ ಚ ಮೇ||

ಆ ನೃಪ ಹೇಮಕವಚನು ಮಹಾಬಲಶಾಲಿ ಮತ್ತು ಮಹೋತ್ಸಾಹೀ. ಆದುದರಿಂದ ಯಕ್ಷ! ನನ್ನನ್ನೂ, ನನ್ನ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸು.

05192029a ಪ್ರತಿಜ್ಞಾತೋ ಹಿ ಭವತಾ ದುಃಖಪ್ರತಿನಯೋ ಮಮ|

05192029c ಭವೇಯಂ ಪುರುಷೋ ಯಕ್ಷ ತ್ವತ್ಪ್ರಸಾದಾದನಿಂದಿತಃ||

ನನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತೀಯೆಂದು ನೀನು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವೆ. ಯಕ್ಷ! ನಿನ್ನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ನಾನು ಅನಿಂದಿತ ಪುರುಷನಾಗಲಿ.

05192030a ಯಾವದೇವ ಸ ರಾಜಾ ವೈ ನೋಪಯಾತಿ ಪುರಂ ಮಮ|

05192030c ತಾವದೇವ ಮಹಾಯಕ್ಷ ಪ್ರಸಾದಂ ಕುರು ಗುಹ್ಯಕ||

ಗುಹ್ಯಕ! ಮಹಾಯಕ್ಷ! ಆ ರಾಜನು ನನ್ನ ಪುರಕ್ಕೆ ಬರುವುದರೊಳಗೆ ನೀನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕರುಣೆಯನ್ನು ತೋರಿಸು.””

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ
ಪರ್ವಣಿ ಸ್ಥೂಣಾಕರ್ಣ ಸಮಾಗಮೇ
ದ್ವಿನವತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ಥೂಣಾಕರ್ಣ ಸಮಾಗಮದಲ್ಲಿ
ನೂರಾತೊಂಬತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೯೩

ಕನ್ಯೆ ಶಿಖಿಂಡಿನಿಗೆ ಪುರುಷತ್ವ ಪ್ರಾಪ್ತಿ

ಕೆಲವು ಸಮಯದ ವರೆಗೆ ತನ್ನ ಪುರುಷಲಿಂಗವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದೂ

ನಂತರ ಅದನ್ನು ಪುನಃ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಬಲ್ಲೆಂದೂ ಯಕ್ಷನು ಶಿಖಂಡಿಗೆ ಹೇಳಲು, ಅದರಂತೆಯೇ ಅವಳು ಪುರುಷತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದು ನಗರಕ್ಕೆ ಮರಳಿದುದು (೧-೯). ತನ್ನ ಅಳಿಯನು ಗಂಡು ಎಂದು ಖಾತ್ರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ದಾಶಾರ್ಣಕನು ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದುದು (೧೦-೨೯). ಸ್ಫೂಣಕರ್ಣನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಲು ಬಂದಿದ್ದ ಕುಬೇರನನ್ನು ಹೊರಬಂದು ಸ್ವಾಗತಿಸದೇ ಇದ್ದ ಅವನ ನಾಚಿಕೆಯ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿದ ಕುಬೇರನು ಅವನಿಗೆ ಶಿಖಂಡಿಯು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಾಯುವವರೆಗೆ ನೀನು ಹೆಣ್ಣಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತೀಯೆ ಎಂದು ಶಪಿಸಿದುದು (೩೦-೪೭). ಲಿಂಗವನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಲು ಬಂದಿದ್ದ ಶಿಖಂಡಿಯು ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದುದು (೪೮-೫೯). ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ನಂತರ ಗಂಡಾದ ಶಿಖಂಡಿಯನ್ನು ತಾನು ಸಂಹರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಭೀಷ್ಮನು ಅಂಚೆಯ ಕಥೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದುದು (೬೦-೬೬).

05193001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05193001a ಶಿಖಂಡಿವಾಕ್ಯಂ ಶ್ರುತ್ವಾಥ ಸ ಯಕ್ಷೋ ಭರತರ್ಷಭ|

05193001c ಪ್ರೋವಾಚ ಮನಸಾ ಚಿಂತ್ಯ ದೈವೇನೋಪನಿಪೀಡಿತಃ|

05193001e ಭವಿತವ್ಯಂ ತಥಾ ತದ್ಧಿ ಮಮ ದುಃಖಾಯ ಕೌರವ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತರ್ಷಭ! ಕೌರವ! ಶಿಖಂಡಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ದೈವದಿಂದ ಪೀಡಿತನಾದ ಯಕ್ಷನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಚಿಂತಿಸಿ ಉತ್ತರಿಸಿದನು. ಕೌರವ! ನನ್ನ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಅದು ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಬೇಕಿತ್ತು.

05193002a ಭದ್ರೇ ಕಾಮಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಸಮಯಂ ತು ನಿಬೋಧ ಮೇ|

05193002c ಕಿಂ ಚಿತ್ಕಾಲಾಂತರಂ ದಾಸ್ಯೇ ಪುಂಲಿಂಗಂ ಸ್ವಮಿದಂ ತವ|

05193002e ಆಗಂತವ್ಯಂ ತ್ವಯಾ ಕಾಲೇ ಸತ್ಯಮೇತದ್ಭವೀಮಿ ತೇ||

“ಭದ್ರೇ! ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದುದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಕರಾರನ್ನು ಕೇಳು. ಕೆಲವೇ ಕಾಲದವರೆಗೆ ನಾನು ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಈ ಪುರುಷನ ಲಿಂಗವನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ. ನಂತರ ನೀನು ಬರಬೇಕು. ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

05193003a ಪ್ರಭುಃ ಸಂಕಲ್ಪಸಿದ್ಧೋಽಸ್ಮಿ ಕಾಮರೂಪೀ ವಿಹಂಗಮಃ|

05193003c ಮತ್ಪ್ರಸಾದಾತ್ಪುರಂ ಚೈವ ತ್ರಾಹಿ ಬಂಧೂಂಶ್ಚ ಕೇವಲಾನ್||

ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದುದನ್ನು ಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಪ್ರಭು. ಕಾಮರೂಪಿ ವಿಹಂಗಮ. ನನ್ನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ನಿನ್ನ ಬಂಧುಗಳನ್ನೂ ಪುರವನ್ನೂ ಉಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

05193004a ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಂ ಧಾರಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತ್ವದೀಯಂ ಪಾರ್ಥಿವಾತ್ಮಜೇ|

05193004c ಸತ್ಯಂ ಮೇ ಪ್ರತಿಜಾನೀಹಿ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಪ್ರಿಯಂ ತವ||

ಪಾರ್ಥಿವಾತ್ಮಜೇ! ನಿನ್ನ ಈ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗವನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸತ್ಯವಾಗಿ ಭರವಸೆಯನ್ನು ನೀಡು. ನಿನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

05193005 ಶಿಖಿಂಡ್ಯವಾಚ|

05193005a ಪ್ರತಿದಾಸ್ಯಾಮಿ ಭಗವಽಲ್ಲಿಂಗಂ ಪುನರಿದಂ ತವ|

05193005c ಕಿಂ ಚಿತ್ಕಾಲಾಂತರಂ ಸ್ತ್ರೀತ್ವಂ ಧಾರಯಸ್ವ ನಿಶಾಚರ||

ಶಿಖಿಂಡಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ನಿನ್ನ ಈ ಲಿಂಗವನ್ನು ಪುನಃ ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನಿಶಾಚರ! ಕೆಲವು ಕಾಲದ ಸ್ತ್ರೀತ್ವವನ್ನು ಧರಿಸು.

05193006a ಪ್ರತಿಪ್ರಯಾತೇ ದಾಶಾರ್ಣೀ ಪಾರ್ಥಿವೇ ಹೇಮವರ್ಮಣಿ|

05193006c ಕನ್ಯೈವಾಹಂ ಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ಪುರುಷಸ್ತ್ವಂ ಭವಿಷ್ಯಸಿ||

ಪಾರ್ಥಿವ ಹೇಮವರ್ಮಣಿ ದಾಶಾರ್ಣನು ಹಿಂದಿರುಗಿದ ನಂತರ ನಾನು ಕನ್ಯೆಯಾಗುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಪುರುಷನಾಗುತ್ತೀಯೆ.”

05193007 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05193007a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸಮಯಂ ತತ್ರ ಚಕ್ರಾತೇ ತಾವುಭೌ ನೃಪ|

05193007c ಅನ್ಯೋನ್ಯಸ್ಯಾನಭಿದ್ರೋಹೇ ತೌ ಸಂಕ್ರಾಮಯತಾಂ ತತಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ನೃಪ! ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಅಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಅನ್ಯೋನ್ಯರ ಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡರು.

05193008a ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಂ ಧಾರಯಾಮಾಸ ಸ್ಥೂಣೋ ಯಕ್ಷೋ ನರಾಧಿಪ|

05193008c ಯಕ್ಷರೂಪಂ ಚ ತದ್ದೀಪ್ತಂ ಶಿಖಿಂಡೀ ಪ್ರತ್ಯಪದ್ಯತ||

ನರಾಧಿಪ! ಯಕ್ಷ ಸ್ಥೂಣನು ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗವನ್ನು ಧರಿಸಿದನು. ಶಿಖಿಂಡಿಯು ಯಕ್ಷನ ದೀಪ್ತ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದನು.

05193009a ತತಃ ಶಿಖಿಂಡೀ ಪಾಂಚಾಲೈಃ ಪುಂಸ್ತ್ವಮಾಸಾದ್ಯ ಪಾರ್ಥಿವ|

05193009c ವಿವೇಶ ನಗರಂ ಹೃಷ್ಯಃ ಪಿತರಂ ಚ ಸಮಾಸದತ್|

05193009e ಯಥಾವೃತ್ತಂ ತು ತತ್ಸರ್ವಮಾಚಖ್ಯೌ ದ್ರುಪದಸ್ಯ ಚ||

ಪಾರ್ಥಿವ ! ಆಗ ಪಾಂಚಾಲ್ಯ ಶಿಖಿಂಡಿಯು ಪುಂಸತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದು
ಹೃಷ್ಯನಾಗಿ ನಗರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ತಂದೆಯ ಬಳಿ ಹೋದನು.
ನಡೆದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ದ್ರುಪದನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

05193010a ದ್ರುಪದಸ್ಯಸ್ಯ ತಚ್ಚುತ್ವಾ ಹರ್ಷಮಾಹಾರಯತ್ಪರಂ|

05193010c ಸಭಾರ್ಯಸ್ತಚ್ಚ ಸಸ್ಮಾರ ಮಹೇಶ್ವರವಚಸ್ತದಾ||

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ದ್ರುಪದನು ಪರಮ ಹರ್ಷವನ್ನು ತಾಳಿದನು.
ಪತ್ನಿಯೊಂದಿಗೆ ಮಹೇಶ್ವರನ ಮಾತನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡನು.

05193011a ತತಃ ಸಂಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ದಶಾರ್ಣಾಧಿಪತೇರ್ನೃಪ|

05193011c ಪುರುಷೋಽಯಂ ಮಮ ಸುತಃ ಶ್ರದ್ಧತ್ತಾಂ ಮೇ ಭವಾನಿತಿ||

ಆಗ ನೃಪನು ದಶಾರ್ಣಾಧಿಪತಿಗೆ “ನನ್ನ ಈ ಮಗನು ಪುರುಷನೇ.
ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ನಂಬಬೇಕು !” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

05193012a ಅಥ ದಾಶಾರ್ಣಕೋ ರಾಜಾ ಸಹಸಾಭ್ಯಾಗಮತ್ತದಾ|

05193012c ಪಾಂಚಾಲರಾಜಂ ದ್ರುಪದಂ ದುಃಖಾಮರ್ಷಸಮನ್ವಿತಃ||

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ದುಃಖ ಮತ್ತು ಕೋಪ ಸಮನ್ವಿತ ದಾಶಾರ್ಣಕ ರಾಜನು
ಪಾಂಚಾಲರಾಜ ದ್ರುಪದನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು.

05193013a ತತಃ ಕಾಂಪಿಲ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ದಶಾರ್ಣಾಧಿಪತಿಸ್ತದಾ|

05193013c ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಸತ್ಕೃತ್ಯ ದೂತಂ ಬ್ರಹ್ಮವಿದಾಂ ವರಂ||

ಕಾಂಪಿಲ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿ ದಶರ್ಣಾಧಿಪತಿಯು ಬ್ರಹ್ಮವಿದರಲ್ಲಿ
ಶ್ರೇಷ್ಠನೋರ್ವನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ ದೂತನನ್ನಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

05193014a ಬ್ರೂಹಿ ಮದ್ವಚನಾದ್ಧೂತ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಂ ತಂ ನೃಪಾಧಮಂ|

05193014c ಯದ್ವೈ ಕನ್ಯಾಂ ಸ್ವಕನ್ಯಾರ್ಥೇ ವೃತವಾನಸಿ ದುರ್ಮತೇ||

05193014e ಫಲಂ ತಸ್ಯಾವಲೇಪಸ್ಯ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸ್ಯದ್ಯ ನ ಸಂಶಯಃ||

“ನನ್ನ ವಚನದಂತೆ ದೂತ! ನೃಪಾಧಮ ಪಾಂಚಾಲ್ಯನಿಗೆ ಹೇಳು.

“ದುರ್ಮತೇ! ನನ್ನ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ನಿನ್ನ ಕನ್ಯೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವೆಯಲ್ಲ
ಅದರ ಫಲವನ್ನು ಇಂದು ನೀನು ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ
ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.”

05193015a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ತೇನಾಸೌ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ರಾಜಸತ್ತಮ|

05193015c ದೂತಃ ಪ್ರಯಾತೋ ನಗರಂ ದಾಶಾರ್ಣನೃಪಚೋದಿತಃ||

ರಾಜಸತ್ತಮ! ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ದಾಶಾರ್ಣನೃಪತಿಯ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಆ
ದೂತನು ನಗರಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು.

05193016a ತತ ಆಸಾದಯಾಮಾಸ ಪುರೋಧಾ ದ್ರುಪದಂ ಪುರೇ|

05193016c ತಸ್ಮೈ ಪಾಂಚಾಲಕೋ ರಾಜಾ ಗಾಮರ್ಘ್ಯಂ ಚ ಸುಸತ್ಕೃತಂ|

05193016e ಪ್ರಾಪಯಾಮಾಸ ರಾಜೇಂದ್ರ ಸಹ ತೇನ ಶಿಖಿಂಡಿನಾ||

ಆ ಪುರೋಹಿತನು ದ್ರುಪದನ ಪುರವನ್ನು ಸೇರಿದನು. ಆಗ ರಾಜಾ
ಪಾಂಚಾಲಕನು ಶಿಖಿಂಡಿಯೊಡನೆ ಅವನನ್ನು ಗೋವು-ಅರ್ಘ್ಯಗಳನ್ನಿತ್ತು
ಸತ್ಕರಿಸತೊಡಗಿದನು.

05193017a ತಾಂ ಪೂಜಾಂ ನಾಭ್ಯನಂದತ್ಸ ವಾಕ್ಯಂ ಚೇದಮುವಾಚ ಹ|

05193017c ಯದುಕ್ತಂ ತೇನ ವೀರೇಣ ರಾಜ್ಞಾ ಕಾಂಚನವರ್ಮಣಾ||

ಆ ಪೂಜೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದೇ ಅವನು ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದನು: “ವೀರ ರಾಜ ಕಾಂಚನವರ್ಮನು ನಿನಗೆ ಇದನ್ನು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾನೆ.

05193018a ಯತ್ತೇಽಹಮಧಮಾಚಾರ ದುಹಿತ್ರರ್ಥೇಽಸ್ಮಿ ವಂಚಿತಃ|

05193018c ತಸ್ಯ ಪಾಪಸ್ಯ ಕರಣಾತ್ಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ನುಹಿ ದುರ್ಮತೇ||

“ದುರ್ಮತೇ! ನಿನ್ನ ಮಗಳಿಗಾಗಿ ನೀನು ನಡೆಸಿದ ಈ ಅಧಮಾಚಾರ ವಂಚನೆಗಳ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದುದರ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತೀಯೆ.

05193019a ದೇಹಿ ಯುದ್ಧಂ ನರಪತೇ ಮಮಾದ್ಯ ರಣಮೂರ್ಧನಿ|

05193019c ಉದ್ಧರಿಷ್ಯಾಮಿ ತೇ ಸದ್ಯಃ ಸಾಮಾತ್ಯಸುತಬಾಂಧವಂ||

ನರಪತೇ! ಇಂದು ರಣಮೂರ್ಧನಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನೀಡು. ಸದ್ಯ ನಿನ್ನನ್ನು ಅಮಾತ್ಯ-ಸುತ-ಬಾಂಧವರೊಂದಿಗೆ ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.”

05193020a ತದುಪಾಲಂಭಸಮ್ಯುಕ್ತಂ ಶ್ರಾವಿತಃ ಕಿಲ ಪಾರ್ಥಿವಃ|

05193020c ದಶಾರಣಪತಿದೂತೇನ ಮಂತ್ರಿಮಧ್ಯೇ ಪುರೋಧಸಾ||

ದಶಾರಣಪತಿಯ ದೂತನು ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಆ ನಿಂದನೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಪಾರ್ಥಿವನು ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಕೇಳಬೇಕಾಯಿತು.

05193021a ಅಬ್ರವೀದ್ಭೃತಶ್ರೇಷ್ಠ ದ್ರುಪದಃ ಪ್ರಣಯಾನತಃ|

05193021c ಯದಾಹ ಮಾಂ ಭವಾನ್ಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ಸಂಬಂಧಿವಚನಾದ್ವಚಃ|

05193021e ತಸ್ಮೋತ್ತರಂ ಪ್ರತಿವಚೋ ದೂತ ಏವ ವದಿಷ್ಯತಿ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಆಗ ದ್ರುಪದನು ಶಿರಬಾಗಿ ಹೇಳಿದನು: “ಬ್ರಹ್ಮನ್! ನೀನು ಹೇಳಿದ ನನ್ನ ಸಂಬಂಧಿಯ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ನಮ್ಮ ದೂತನೇ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.”

05193022a ತತಃ ಸಂಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ದ್ರುಪದೋಽಪಿ ಮಹಾತ್ಮನೇ|

05193022c ಹಿರಣ್ಯವರ್ಮಣೇ ದೂತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವೇದಪಾರಗಂ||

ಆಗ ದ್ರುಪದನೂ ಕೂಡ ಮಹಾತ್ಮ ಹಿರಣ್ಯವರ್ಮಣನಲ್ಲಿಗೆ ವೇದಪಾರಂಗತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ದೂತನನ್ನಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

05193023a ಸಮಾಗಮ್ಯ ತು ರಾಜ್ಞಾ ಸ ದಶಾರ್ಣಪತಿನಾ ತದಾ|

05193023c ತದ್ವಾಕ್ಯಮಾದದೇ ರಾಜನ್ಯದುಕ್ತಂ ದ್ರುಪದೇನ ಹ||

ರಾಜನ್! ಅವನು ರಾಜ ದಶಾರ್ಣಪತಿಯ ಬಳಿ ಬಂದು ದ್ರುಪದನು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದುದನ್ನು ಹೇಳಿದನು.

05193024a ಆಗಮಃ ಕ್ರಿಯತಾಂ ವ್ಯಕ್ತಂ ಕುಮಾರೋ ವೈ ಸುತೋ ಮಮ|

05193024c ಮಿಥ್ಯೈತದುಕ್ತಂ ಕೇನಾಪಿ ತನ್ನ ಶ್ರದ್ಧೇಯಮಿತ್ಯುತ||

“ನನ್ನ ಮಗನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕುಮಾರನು. ಶೋಧನೆಯಾಗಲಿ. ಯಾರೋ ಸುಳ್ಳುಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ನಂಬಬಾರದು.”

05193025a ತತಃ ಸ ರಾಜಾ ದ್ರುಪದಸ್ಯ ಶ್ರುತ್ವಾ

ವಿಮರ್ಶಯುಕ್ತೋ ಯುವತೀರ್ವರಿಷ್ಠಾಃ|

05193025c ಸಂಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಸುಚಾರುರೂಪಾಃ

ಶಿಖಂಡಿನಂ ಸ್ತ್ರೀ ಪುಮಾನ್ವೇತಿ ವೇತ್ಸುಂ||

ದ್ರುಪದನನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ರಾಜನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ಸುಂದರ ರೂಪಿನ ಉತ್ತಮ ಯುವತಿಯರನ್ನು ಶಿಖಂಡಿಯು ಸ್ತ್ರೀಯೋ ಪುರುಷನೋ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲು ಕಳುಹಿಸಿದನು.

05193026a ತಾಃ ಪ್ರೇಷಿತಾಸ್ತತ್ತ್ವ ಭಾವಂ ವಿದಿತ್ವಾ

ಪ್ರೀತ್ಯಾ ರಾಜ್ಞೇ ತಚ್ಚ ಶಂಸುರ್ಹಿ ಸರ್ವಂ|

05193026c ಶಿಖಂಡಿನಂ ಪುರುಷಂ ಕೌರವೇಂದ್ರ

ದಶಾರ್ಣರಾಜಾಯ ಮಹಾನುಭಾವಂ||

ಕೌರವೇಂದ್ರ! ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅವರು ಸತ್ಯವೇನೆಂದು ತಿಳಿದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ - ಶಿಖಂಡಿಯು ಪುರುಷನೆಂದು- ಮಹಾನುಭಾವ ದಶಾರ್ಣರಾಜ ರಾಜನಿಗೆ ವರದಿಮಾಡಿದರು.

05193027a ತತಃ ಕೃತ್ವಾ ತು ರಾಜಾ ಸ ಆಗಮಂ ಪ್ರೀತಿಮಾನಥ|

05193027c ಸಂಬಂಧಿನಾ ಸಮಾಗಮ್ಯ ಹೃಷ್ಟೋ ವಾಸಮುವಾಸ ಹ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಜನು ಅತ್ಯಂತ ಹರ್ಷಿತನಾದನು. ತನ್ನ ಸಂಬಂಧಿಯನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಿ ಸಂತೋಷದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ತಂಗಿದನು.

05193028a ಶಿಖಂಡಿನೇ ಚ ಮುದಿತಃ ಪ್ರಾದಾದ್ವಿತ್ತಂ ಜನೇಶ್ವರಃ|

05193028c ಹಸ್ತಿನೋಽಶ್ವಾಂಶ್ಚ ಗಾಶ್ಚೈವ ದಾಸ್ಯೋ ಬಹುಶತಾಸ್ತಥಾ|

05193028e ಪೂಜಿತಶ್ಚ ಪ್ರತಿಯಯೌ ನಿವರ್ತ್ಯ ತನಯಾಂ ಕಿಲ||

ಆ ಜನೇಶ್ವರನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಶಿಖಿಂಡಿಗೆ ಬಹು ಸಂಪತ್ತನ್ನು-
ಆನೆಗಳು, ಕುದುರೆಗಳು, ಗೋವುಗಳು ಮತ್ತು ದಾಸಿಯರನ್ನು ಬಹು
ನೂರು ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು, ಗೌರವಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು
ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿ, ಮರಳಿದನು.

05193029a ವಿನೀತಕಿಲ್ಬಿಷೇ ಪ್ರೀತೇ ಹೇಮವರ್ಮಣಿ ಪಾರ್ಥಿವೇ|

05193029c ಪ್ರತಿಯಾತೇ ತು ದಾಶಾರ್ಣೇ ಹೃಷ್ಯರೂಪಾ ಶಿಖಿಂಡಿನೀ||

ತನ್ನ ಮೇಲಿದ್ದ ಆರೋಪವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಶಿಖಿಂಡಿಯು ಪಾರ್ಥಿವ
ಹೇಮವರ್ಮ ದಾಶಾರ್ಣನು ಹಿಂದಿರುಗಲು ಸಂತೋಷಗೊಂಡನು.

05193030a ಕಸ್ಯ ಚಿತ್ತ್ವ ಥ ಕಾಲಸ್ಯ ಕುಬೇರೋ ನರವಾಹನಃ|

05193030c ಲೋಕಾನುಯಾತ್ರಾಂ ಕುರ್ವಾಣಃ ಸ್ಥೂಣಸ್ಯಾಗಾನ್ನಿವೇಶನಂ||

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದ ನಂತರ ಲೋಕಾನುಯಾತ್ರೆಯನ್ನು
ಮಾಡುತ್ತಾ ನರವಾಹನ ಕುಬೇರನು ಸ್ಥೂಣನ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು.

05193031a ಸ ತದ್ಗೃಹಸ್ಯೋಪರಿ ವರ್ತಮಾನ

ಆಲೋಕಯಾಮಾಸ ಧನಾಧಿಗೋಪ್ತಾ|

05193031c ಸ್ಥೂಣಸ್ಯ ಯಕ್ಷಸ್ಯ ನಿಶಾಮ್ಯ ವೇಶ್ಮ

ಸ್ವಲಂಕೃತಂ ಮಾಲ್ಯಗುಣೈರ್ವಿಚಿತ್ರಂ||

ಅವನ ಮನೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾರಾಡುತ್ತಾ ಆ ಧನಾಧಿಗೋಪ್ತನು

ಅವಲೋಕಿಸಿದನು. ಈ ಸ್ವಲಂಕೃತವಾದ ವಿಚಿತ್ರ ಮಾಲೆಗಳಿಂದ
ಕೂಡಿದ ಇದು ಯಕ್ಷ ಸ್ತೂಣನ ಮನೆಯೆಂದು ಗುರುತಿಸಿದನು.

05193032a ಲಾಜ್ಯೈಶ್ಚ ಗಂಧೈಶ್ಚ ತಥಾ ವಿತಾನ್ಯೈರ್
ಅಭ್ಯರ್ಚಿತಂ ಧೂಪನಧೂಪಿತಂ ಚ|

05193032c ಧ್ವಜೈಃ ಪತಾಕಾಭಿರಲಂಕೃತಂ ಚ
ಭಕ್ಷಾನ್ಮನೋಮಿಷದತ್ತಹೋಮಂ||

ಲಾಜ, ಗಂಧ, ಚಪ್ಪರಗಳಿಂದ, ಅಭ್ಯರ್ಚಿಸಿದ ಧೂಪದ ಕಂಪಿನಿಂದ
ತುಂಬಿದ, ಧ್ವಜ-ಪತಾಕೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಆ ಭವನದಲ್ಲಿ
ಭಕ್ಷಾನ್ನ, ಪಾನೀಯಗಳ ಹೊಳೆಯೇ ಹರಿದಿತ್ತು.

05193033a ತತ್ಸ್ಥಾನಂ ತಸ್ಯ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತು ಸರ್ವತಃ ಸಮಲಂಕೃತಂ|

05193033c ಅಥಾಬ್ರವೀದ್ಯಕ್ಷಪತಿಸ್ತಾನ್ಮಕ್ಷಾನನುಗಾಂಸ್ತದಾ||

ಸರ್ವ ತವೂ ಸಮಲಂಕೃತವಾದ ಅವನ ಆ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ನೋಡಿ
ಯಕ್ಷಪತಿಯು ಅನುಸರಿಸಿ ಬಂದ ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

05193034a ಸ್ವಲಂಕೃತಮಿದಂ ವೇಶ್ಮ ಸ್ತೂಣಸ್ಯಾಮಿತವಿಕ್ರಮಾಃ|

05193034c ನೋಪಸರ್ಪತಿ ಮಾಂ ಚಾಪಿ ಕಸ್ಮಾದದ್ಯ ಸುಮಂದಧೀಃ||

“ಅಮಿತವಿಕ್ರಮಿಗಳೇ! ಈ ಸ್ವಲಂಕೃತ ಮನೆಯು ಸ್ತೂಣನದು. ಆದರೆ
ಆ ಮಹಾಮಂದಬುದ್ಧಿಯು ಹೊರಬಂದು ನನ್ನ ಮುಂದೆ
ಹೊರಳುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ?

05193035a ಯಸ್ಮಾ ಜ್ಞಾನನ್ಸುಮಂದಾತ್ಮಾ ಮಾಮಸೌ ನೋಪಸರ್ಪತಿ|

05193035c ತಸ್ಮಾತ್ತ್ಸೈ ಮಹಾದಂಡೋ ಧಾರ್ಯಃ ಸ್ಯಾದಿತಿ ಮೇ ಮತಿಃ||

ನಾನು ಇಲ್ಲಿದ್ದೇನೆಂದು ತಿಳಿದೂ ಆ ಸುಮಂದಾತ್ಮನು ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಹರಿದು ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಮಹಾದಂಡವನ್ನು ವಿಧಿಸಬೇಕೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.”

05193036 ಯಕ್ಷಾ ಊಚುಃ|

05193036a ದ್ರುಪದಸ್ಯ ಸುತಾ ರಾಜನ್ರಾಜ್ಞೋ ಜಾತಾ ಶಿಖಿಂಡಿನೀ|

05193036c ತಸ್ಯೈ ನಿಮಿತ್ತೇ ಕಸ್ಮಿಂಶ್ಚಿತ್ಪ್ರಾ ದಾತ್ಪುರುಷಲಕ್ಷಣಂ||

ಯಕ್ಷರು ಹೇಳಿದರು: “ರಾಜನ್! ರಾಜ ದ್ರುಪದನಿಗೆ ಶಿಖಿಂಡಿನೀ ಎಂಬ ಮಗಳು ಜನಿಸಿದ್ದಳು. ಯಾವುದೋ ಕಾರಣದಿಂದ ಇವನು ಅವಳಿಗೆ ತನ್ನ ಪುರುಷಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

05193037a ಅಗ್ರಹೀಲ್ಲಕ್ಷಣಂ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಸ್ತ್ರೀಭೂತಸ್ತಿಷ್ಠತೇ ಗೃಹೇ|

05193037c ನೋಪಸರ್ಪತಿ ತೇನಾಸೌ ಸವೀಡಃ ಸ್ತ್ರೀಸ್ವರೂಪವಾನ್||

ಅವಳ ಸ್ತ್ರೀಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಸ್ತ್ರೀಯಂತೆ ಅವನು ಮನೆಯ ಒಳಗೆಯೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಸ್ತ್ರೀರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ಅವನು ನಾಚಿಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಎದಿರು ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ.

05193038a ಏತಸ್ಮಾತ್ಕಾರಣಾದ್ರಾಜನ್ ಸ್ಥೂಣೋ ನ ತ್ವಾದ್ಯ ಪಶ್ಯತಿ|

05193038c ಶ್ರುತ್ವಾ ಕುರು ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ವಿಮಾನಮಿಹ ತಿಷ್ಠತಾಂ||

ರಾಜನ್! ಇದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ಸ್ಥೂಣನು ಇಂದು ನಿನಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡೇ ನ್ಯಾಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡು.””

05193039 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05193039a ಆನೀಯತಾಂ ಸ್ಥೂಣ ಇತಿ ತತೋ ಯಕ್ಷಾಧಿಪೋಽಬ್ರವೀತ್|

05193039c ಕರ್ತಾ ಸ್ಮಿ ನಿಗ್ರಹಂ ತಸ್ಯೇತ್ಯುವಾಚ ಸ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಸ್ಥೂಣನನ್ನು ಕರೆತನ್ನಿ! ಅವನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ!” ಎಂದು ಯಕ್ಷಾಧಿಪನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಹೇಳಿದನು.

05193040a ಸೋಽಭ್ಯಗಚ್ಚತ ಯಕ್ಷೇಂದ್ರಮಾಹೂತಃ ಪೃಥಿವೀಪತೇ|

05193040c ಸ್ತ್ರೀಸ್ವರೂಪೋ ಮಹಾರಾಜ ತಸ್ಥೌ ವ್ರೀಡಾಸಮನ್ವಿತಃ||

ಮಹಾರಾಜ! ಪೃಥಿವೀಪತೇ! ಯಕ್ಷೇಂದ್ರನು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವನು ಸ್ತ್ರೀಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬಹುನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ನಿಂತುಕೊಂಡನು.

05193041a ತಂ ಶಶಾಪ ಸುಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ಧನದಃ ಕುರುನಂದನ|

05193041c ಏವಮೇವ ಭವತ್ಪಸ್ಯ ಸ್ತ್ರೀತ್ವಂ ಪಾಪಸ್ಯ ಗುಹ್ಯಕಾಃ||

ಕುರುನಂದನ! ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಧನದನು ಅವನಿಗೆ ಶಪಿಸಿದನು: “ಗುಹ್ಯಕರೇ! ಈ ಪಾಪಿಯು ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿಯೇ ಇರಲಿ!”

05193042a ತತೋಽಬ್ರವೀದ್ಯಕ್ಷಪತಿರ್ಮಹಾತ್ಮಾ

ಯಸ್ಮಾದದಾಸ್ವ ವಮನ್ಯೇಹ ಯಕ್ಷಾನ್|

05193042c ಶಿಖಿಂಡಿನೇ ಲಕ್ಷಣಂ ಪಾಪಬುದ್ಧೇ

ಸ್ತ್ರೀಲಕ್ಷಣಂ ಚಾಗ್ರಹೀಃ ಪಾಪಕರ್ಮನ್||

ಆಗ ಮಹಾತ್ಮ ಯಕ್ಷಪತಿಯು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಪಾಪಬುದ್ಧೆ !
ಪಾಪಕರ್ಮಿ ! ಶಿಖಿಂಡಿಯಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಲಕ್ಷಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೀನು
ಯಕ್ಷರನ್ನು ಅಪಮಾನಿಸಿರುವೆ.

05193043a ಅಪ್ರವೃತ್ತಂ ಸುದುರ್ಬುದ್ಧೇ ಯಸ್ಮಾದೇತತ್ಕೃತಂ ತ್ವಯಾ|

05193043c ತಸ್ಮಾದದ್ಯ ಪ್ರಭೃತ್ಯೇವ ತ್ವಂ ಸ್ತ್ರೀ ಸ ಪುರುಷಸ್ತಥಾ||

ಸುದುರ್ಬುದ್ಧೇ ! ಇದುವರೆಗೂ ಯಾರೂ ಮಾಡದಿರುವುದನ್ನು ನೀನು
ಮಾಡಿದ್ದೀಯೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇಂದಿನಿಂದ ನೀನು ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿಯೂ
ಅವನು ಪುರುಷನಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತೀರಿ.”

05193044a ತತಃ ಪ್ರಸಾದಯಾಮಾಸುರ್ಯಕ್ಷಾ ವೈಶ್ರವಣಂ ಕಿಲ|

05193044c ಸ್ಥೂಣಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಕುರುಷ್ವಾಂತಂ ಶಾಪಸ್ಯೇತಿ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಆಗ ಅವನ ಶಾಪಕ್ಕೆ ಅಂತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸ್ಥೂಣನ ಪರವಾಗಿ
ಯಕ್ಷರು ಪುನಃ ಪುನಃ ವೈಶ್ರವಣನನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡರು.

05193045a ತತೋ ಮಹಾತ್ಮಾ ಯಕ್ಷೇಂದ್ರಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚಾನುಗಾಮಿನಃ|

05193045c ಸರ್ವಾನ್ಯಕ್ಷಗಣಾಂಸ್ತಾತ ಶಾಪಸ್ಯಾಂತಚಿಕೀರ್ಷಯಾ||

ಆಗ ಮಹಾತ್ಮ ಯಕ್ಷೇಂದ್ರನು ತನ್ನ ಅನುಗಾಮಿ ಎಲ್ಲ ಯಕ್ಷಗಣಗಳಿಗೆ

ಶಾಪದ ಅಂತ್ಯದ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದನು:

05193046a ಹತೇ ಶಿಖಂಡಿನಿ ರಣೇ ಸ್ವರೂಪಂ ಪ್ರತಿಪತ್ಯ ತೇ|

05193046c ಸ್ಥೂಣೋ ಯಕ್ಷೋ ನಿರುದ್ವೇಗೋ ಭವತ್ವಿತಿ ಮಹಾಮನಾಃ||

“ರಣದಲ್ಲಿ ಶಿಖಂಡಿನಿಯು ಸತ್ತ ನಂತರ ಯಕ್ಷ ಸ್ಥೂಣನು ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಮಹಾಮನಸ್ವಿ ಸ್ಥೂಣನು ಉದ್ವೇಗಪಡದಿರಲಿ.”

05193047a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಭಗವಾನ್ನೇವೋ ಯಕ್ಷರಾಕ್ಷಸಪೂಜಿತಃ|

05193047c ಪ್ರಯಯೌ ಸಹ ತೈಃ ಸರ್ವೈರ್ನಿಮೇಷಾಂತರಚಾರಿಭಿಃ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಭಗವಾನ ದೇವ ಯಕ್ಷಪೂಜಿತನು ಆ ಎಲ್ಲ ನಿಮೇಷಾಂತರಚಾರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು.

05193048a ಸ್ಥೂಣಸ್ತು ಶಾಪಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ತತ್ರೈವ ನ್ಯವಸತ್ತದಾ|

05193048c ಸಮಯೇ ಚಾಗಮತ್ತಂ ವೈ ಶಿಖಂಡೀ ಸ ಕ್ಷಪಾಚರಂ||

ಸ್ಥೂಣನಾದರೋ ಶಾಪವನ್ನು ಪಡೆದು ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸಿದನು. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಶಿಖಂಡಿಯು ಆ ಕ್ಷಪಾಚರನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು.

05193049a ಸೋಽಭಿಗಮ್ಯಾಬ್ರವೀದ್ವಾಕ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋಽಸ್ಮಿ ಭಗವನ್ನಿತಿ|

05193049c ತಮಬ್ರವೀತ್ತತಃ ಸ್ಥೂಣಃ ಪ್ರೀತೋಽಸ್ಮಿತಿ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಅವನ ಬಳಿಬಂದು “ಭಗವನ್! ಬಂದಿದ್ದೇನೆ!” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅವನಿಗೆ ಸ್ಥೂಣನು “ಸಂತೋಷವಾಯಿತು!” ಎಂದು ಪುನಃ ಪುನಃ ಹೇಳಿದನು.

05193050a ಆರ್ಜವೇನಾಗತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಾಜಪುತ್ರಂ ಶಿಖಿಂಡಿನಂ|

05193050c ಸರ್ವಮೇವ ಯಥಾವೃತ್ತಮಾಚಚಕ್ಷೇ ಶಿಖಿಂಡಿನೇ||

ಪ್ರಾಮಾಣಿಕನಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ರಾಜಪುತ್ರ ಶಿಖಿಂಡಿಯನ್ನು ನೋಡಿ
ಅವನು ನಡೆದ ವೃತ್ತಾಂತವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಶಿಖಿಂಡಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

05193051 ಯಕ್ಷ ಉವಾಚ|

05193051a ಶಪ್ತೋ ವೈಶ್ರವಣೇನಾಸ್ಮಿ ತ್ವತ್ಕೃತೇ ಪಾರ್ಥಿವಾತ್ಮಜ|

05193051c ಗಚ್ಛೇದಾನೀಂ ಯಥಾಕಾಮಂ ಚರ ಲೋಕಾನ್ಯಥಾಸುಖಿಂ||

ಯಕ್ಷನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾರ್ಥಿವಾತ್ಮಜ ! ನಿನ್ನಿಂದಾಗಿ ನಾನು
ವೈಶ್ರವಣನಿಂದ ಶಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಹೊರಟು ಹೋಗು !
ನಿನಗಿಚ್ಛೆಬಂದಂತೆ ಸುಖವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಸಂಚರಿಸು.

05193052a ದಿಷ್ಟಮೇತತ್ಪುರಾ ಮನ್ಯೇ ನ ಶಕ್ಯಮತಿವರ್ತಿತುಂ|

05193052c ಗಮನಂ ತವ ಚೇತೋ ಹಿ ಪೌಲಸ್ತ್ಯಸ್ಯ ಚ ದರ್ಶನಂ||

ಇಲ್ಲಿಗೆ ನೀನು ಬಂದಿರುವುದು ಮತ್ತು ಪೌಲಸ್ತ್ಯನ ದರ್ಶನ ಎಲ್ಲವೂ
ಹಿಂದೆ ವಿಧಿ ನಿರ್ಮಿತವಾದುದೆಂದು ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು
ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.”

05193053 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05193053a ಏವಮುಕ್ತಃ ಶಿಖಿಂಡೀ ತು ಸ್ಥೂಣಯಕ್ಷೇಣ ಭಾರತ|

05193053c ಪ್ರತ್ಯಾಜಗಾಮ ನಗರಂ ಹರ್ಷೇಣ ಮಹತಾನ್ವಿತಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಯಕ್ಷ ಸ್ಥೂಣನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು
ಶಿಖಂಡಿಯು ಮಹಾಹರ್ಷದಿಂದ ನಗರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

05193054a ಪೂಜಯಾಮಾಸ ವಿವಿಧೈರ್ಗಂಧಮಾಲ್ಯೈರ್ಮಹಾಧನೈಃ|

05193054c ದ್ವಿಜಾತೀಂದ್ರೇವತಾಶ್ಚಾಪಿ ಚೈತ್ಯಾನಥ ಚತುಷ್ಟಥಾನ್||

ವಿವಿಧ ಗಂಧ-ಮಾಲೆ-ಮಹಾಧನಗಳಿಂದ ದ್ವಿಜಾತಿಯವರನ್ನೂ,
ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಚೈತ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಚೌರಾಹಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪೂಜಿಸಿದನು.

05193055a ದ್ರುಪದಃ ಸಹ ಪುತ್ರೇಣ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥೇನ ಶಿಖಂಡಿನಾ|

05193055c ಮುದಂ ಚ ಪರಮಾಂ ಲೇಭೇ ಪಾಂಚಾಲೈಃ ಸಹ ಬಾಂಧವೈಃ||

ಪಾಂಚಾಲ್ಯ ದ್ರುಪದನೂ ಸಹ ಬಾಂಧವರೊಂದಿಗೆ ಶಿಖಂಡಿಯ ಸಿದ್ಧಿ-
ಏಳಿಗೆಗಳಿಂದ ಪರಮ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು.

05193056a ಶಿಷ್ಯಾರ್ಥಂ ಪ್ರದದೌ ಚಾಪಿ ದ್ರೋಣಾಯ ಕುರುಪುಂಗವ|

05193056c ಶಿಖಂಡಿನಂ ಮಹಾರಾಜ ಪುತ್ರಂ ಸ್ತ್ರೀಪೂರ್ವಿಣಂ ತಥಾ||

ಕುರುಪುಂಗವ! ಮಹಾರಾಜ! ಮೊದಲು ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿದ್ದ ಪುತ್ರ
ಶಿಖಂಡಿಯನ್ನು ಅವನು ಶಿಷ್ಯನನ್ನಾಗಿ ದ್ರೋಣನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು.

05193057a ಪ್ರತಿಪೇದೇ ಚತುಷ್ಟಾದಂ ಧನುರ್ವೇದಂ ನೃಪಾತ್ಮಜಃ|

05193057c ಶಿಖಂಡೀ ಸಹ ಯುಷ್ಮಾಭಿಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಶ್ಚ ಪಾರ್ಷತಃ||

ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ನೃಪಾತ್ಮಜ ಶಿಖಂಡಿಯೂ ಪಾರ್ಷತ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನೂ
ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಗಳ ಧನುರ್ವೇದವನ್ನು ಕಲಿತರು.

05193058a ಮಮ ತ್ವೇತಚ್ಚ ರಾಸ್ತಾತ ಯಥಾವತ್ತ್ವ ತ್ಯವೇದಯನ್|

05193058c ಜಡಾಂಧಬಧಿರಾಕಾರಾ ಯೇ ಯುಕ್ತಾ ದ್ರುಪದೇ ಮಯಾ||

ಮಗೂ ! ನಾನು ದ್ರುಪದನಲ್ಲಿ ನಿಯೋಜಿಸಿದ್ದ ಜಡ, ಕುರುಡ, ಕಿವುಡರಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಚಾರರು ನನಗೆ ನಡೆದ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದರು.

05193059a ಏವಮೇಷ ಮಹಾರಾಜ ಸ್ತ್ರೀಪುಮಾನ್ದ್ರು ಪದಾತ್ಮ ಜಃ|

05193059c ಸಂಭೂತಃ ಕೌರವಶ್ರೇಷ್ಠ ಶಿಖಿಂಡೀ ರಥಸತ್ತಮಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಕೌರವಶ್ರೇಷ್ಠ ! ಹೀಗೆ ದ್ರುಪದಾತ್ಮ ಜ ಶಿಖಿಂಡೀ ರಥಸತ್ತಮನು ಹೆಣ್ಣಾಗಿದ್ದು ಗಂಡಾದನು.

05193060a ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ಕಾಶಿಪತೇಃ ಕನ್ಯಾ ಅಂಬಾ ನಾಮೇತಿ ವಿಶ್ರುತಾ|

05193060c ದ್ರುಪದಸ್ಯ ಕುಲೇ ಜಾತಾ ಶಿಖಿಂಡೀ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಅಂಬಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ವಿಶ್ರುತಳಾದ ಕಾಶಿಪತಿಯ ಜೇಷ್ಠ ಕನ್ಯೆಯು ದ್ರುಪದನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಶಿಖಿಂಡಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದಳು.

05193061a ನಾಹಮೇನಂ ಧನುಷ್ಪಾಣಿಂ ಯುಯುತ್ಸುಂ ಸಮುಪಸ್ಥಿತಂ|

05193061c ಮುಹೂರ್ತಮಪಿ ಪಶ್ಯೇಯಂ ಪ್ರಹರೇಯಂ ನ ಚಾಪ್ಯುತ||

ಅವನು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿದು ನನ್ನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಬಂದರೆ ನಾನು ಅವನನ್ನು ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ, ಅವನನ್ನು ಹೊಡೆಯುವುದೂ ಇಲ್ಲ.

05193062a ಪ್ರತಮೇತನ್ಮಮ ಸದಾ ಪೃಥಿವ್ಯಾಮಪಿ ವಿಶ್ರುತಂ|

05193062c ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ ಸ್ತ್ರೀಪೂರ್ವಕೇ ಚಾಪಿ ಸ್ತ್ರೀನಾಮ್ನಿ ಸ್ತ್ರೀಸ್ವರೂಪಿಣಿ||

05193063a ನ ಮುಂಚೇಯಮಹಂ ಬಾಣಾನಿತಿ ಕೌರವನಂದನ|

ಕೌರವನಂದನ ! ಸ್ತ್ರೀಯರ, ಹಿಂದೆ ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿದ್ದವರ, ಸ್ತ್ರೀಯರ
ಹೆಸರಿದ್ದವರ, ಸ್ತ್ರೀಯರ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದವರ ಮೇಲೆ ನಾನು
ಬಾಣಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ, ಸದಾ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು
ಬರುತ್ತಿರುವ ನನ್ನ ಈ ವ್ರತವು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶ್ರುತವಾಗಿದೆ⁴⁰.

05193063c ನ ಹನ್ಯಾಮಹಮೇತೇನ ಕಾರಣೇನ ಶಿಖಂಡಿನಂ||

05193064a ಏತತ್ತತ್ತ್ವಮಹಂ ವೇದ ಜನ್ಮ ತಾತ ಶಿಖಂಡಿನಃ|

ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ನಾನು ಶಿಖಂಡಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ.
ಮಗೂ ! ಶಿಖಂಡಿಯ ಮಹಾ ಜನ್ಮವೇನೆಂದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ.

05193064c ತತೋ ನೈನಂ ಹನಿಷ್ಯಾಮಿ ಸಮರೇಷ್ಟ್ವಾತತಾಯಿನಂ||

05193065a ಯದಿ ಭೀಷ್ಮಃ ಸ್ತ್ರಿಯಂ ಹನ್ಯಾದ್ಧನ್ಯಾದಾತ್ಮಾನಮಪ್ಯುತ|

05193065c ನೈನಂ ತಸ್ಮಾದ್ಧನಿಷ್ಯಾಮಿ ದೃಷ್ಟ್ವಾಪಿ ಸಮರೇ ಸ್ಥಿತಂ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಆ ಆತತಾಯಿಯನ್ನು ನಾನು ಸಂಹರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು
ಕೊಲ್ಲುವುದರ ಮೊದಲು ಭೀಷ್ಮನು ತನ್ನನ್ನು ಕೊಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

---

⁴⁰ ಭೀಷ್ಮನು ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದನು ಎನ್ನುವುದು
ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಆದುದರಿಂದ ಅವನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿಯೂ
ನಾನು ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ.””

05193066 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05193066a ಏತಚ್ಚು ತ್ವಾ ತು ಕೌರವ್ಯೋ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ತದಾ|

05193066c ಮುಹೂರ್ತಮಿವ ಸ ಧ್ಯಾತ್ವಾ ಭೀಷ್ಮೇ ಯುಕ್ತಮಮನ್ಯತ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೌರವ್ಯ ರಾಜಾ
ದುರ್ಯೋಧನನು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಯೋಚಿಸಿ ಅದು ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ
ಯುಕ್ತವಾದುದು ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ
ಪರ್ವಣಿ ಶಿಖಿಂಡಿಪುಂಸಪ್ರಾಪ್ತೌ ತ್ರಿನವತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶಿಖಿಂಡಿಪುಂಸಪ್ರಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ
ನೂರಾತೊಂಭತ್ತೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೯೪

ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳ ಶಕ್ತಿಯ ಕುರಿತ ಚರ್ಚೆ

ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ದಿನದಲ್ಲಿ ನಾಶಪಡಿಸಬಲ್ಲರೆಂದು
ದುರ್ಯೋಧನನು ಕೇಳಲು ಭೀಷ್ಮನು ಒಂದು ತಿಂಗಳೆಂದೂ (೧-೧೪),
ದ್ರೋಣನು ಒಂದು ತಿಂಗಳೆಂದೂ, ಕೃಪನು ಎರಡು ತಿಂಗಳೆಂದೂ,

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಹತ್ತು ರಾತ್ರಿಗಳೆಂದೂ, ಕರ್ಣನು ಐದು ರಾತ್ರಿಗಳೆಂದೂ
ಹೇಳಿದುದು (೧೫-೨೨).

05194001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05194001a ಪ್ರಭಾತಾಯಾಂ ತು ಶರ್ವಯಾಂ ಪುನರೇವ ಸುತಸ್ತವ|

05194001c ಮಧ್ಯೇ ಸರ್ವಸ್ಯ ಸೈನ್ಯಸ್ಯ ಪಿತಾಮಹಮಪೃಚ್ಛತ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾತ್ರಿಯು ಕಳೆದು ಬೆಳಗಾಗಲು ನಿನ್ನ
ಮಗನು ಪುನಃ ಸರ್ವ ಸೇನೆಯ ಮಧ್ಯೆ ಪಿತಾಮಹನನ್ನು ಕೇಳಿದನು:

05194002a ಪಾಂಡವೇಯಸ್ಯ ಗಾಂಗೇಯ ಯದೇತತ್ಸೈನ್ಯಮುತ್ತಮಂ|

05194002c ಪ್ರಭೂತನರನಾಗಾಶ್ವಂ ಮಹಾರಥಸಮಾಕುಲಂ||

05194003a ಭೀಮಾರ್ಜುನಪ್ರಭೃತಿಭಿರ್ಮಹೇಷ್ವಾಸೈರ್ಮಹಾಬಲೈಃ|

05194003c ಲೋಕಪಾಲೋಪಮೈರ್ಗುಪ್ತಂ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಪುರೋಗಮೈಃ||

05194004a ಅಪ್ರಧೃಷ್ಯಮನಾವಾರ್ಯಮುದ್ವೃತ್ತಮಿವ ಸಾಗರಂ|

05194004c ಸೇನಾಸಾಗರಮಕ್ಷೋಭ್ಯಮಪಿ ದೇವೈರ್ಮಹಾಹವೇ||

05194005a ಕೇನ ಕಾಲೇನ ಗಾಂಗೇಯ ಕ್ಷಪಯೇಥಾ ಮಹಾದ್ಯುತೇ|

05194005c ಆಚಾರ್ಯೋ ವಾ ಮಹೇಷ್ವಾಸಃ ಕೃಪೋ ವಾ ಸುಮಹಾಬಲಃ||

05194006a ಕರ್ಣೋ ವಾ ಸಮರಶ್ಲಾಘೀ ದ್ರೋಣಿರ್ವಾ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮಃ|

05194006c ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರವಿದುಷಃ ಸರ್ವೇ ಭವಂತೋ ಹಿ ಬಲೇ ಮಮ||

“ಗಾಂಗೇಯ! ಪಾಂಡವನ ಈ ಉತ್ತಮ ಸೈನ್ಯವನ್ನು, ನರ-ನಾಗ-ಅಶ್ವ
ಮತ್ತು ಮಹಾರಥಗಳ ಸಂಕುಲದಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ

ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಲೋಕಪಾಲಕರಂತಿರುವ ಭೀಮಾರ್ಜುನರೇ
ಮೊದಲಾದವರ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿರುವ, ಗೆಲ್ಲಲಸಾಧ್ಯವಾದ,
ತಡೆಯಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಸಾಗರದಂತೆ ಉಕ್ಕಿ ಬರುತ್ತಿರುವ,
ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ ಅಲುಗಾಡಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಈ ಸೇನಾ
ಸಾಗರವನ್ನು ಗಾಂಗೇಯ ! ನೀನಾಗಲೀ, ಅಥವಾ ಮಹೇಷ್ವಾಸ
ಆಚಾರ್ಯನಾಗಲೀ, ಅಥವಾ ಮಹಾಬಲಿ ಕೃಪನಾಗಲೀ, ಅಥವಾ
ಸಮರಶ್ಲಾಘೀ ಕರ್ಣನಾಗಲೀ ಅಥವಾ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ ದ್ರೋಣಿಯಾಗಲೀ
ಎಷ್ಟುಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸಬಲ್ಲರು? ಏಕೆಂದರೆ ನನ್ನ ಬಲದಲ್ಲಿರುವ
ನೀವೆಲ್ಲರೂ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರವಿದುಷರು.

05194007a ಏತದಿಚ್ಚಾಮೃಹಂ ಜ್ಞಾತುಂ ಪರಂ ಕೌತೂಹಲಂ ಹಿ ಮೇ|

05194007c ಹೃದಿ ನಿತ್ಯಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ವಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ ತನ್ ಮಮ||

ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಇದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ನಾನು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಿತ್ಯವೂ
ಇದರ ಕುರಿತು ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಪರಮ ಕುತೂಹಲವಿದೆ. ಅದನ್ನು
ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಕು.”

05194008 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

05194008a ಅನುರೂಪಂ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ ತ್ವಯ್ಯೇತತ್ಪೃಥಿವೀಪತೇ|

05194008c ಬಲಾಬಲಮಮಿತ್ರಾಣಾಂ ಸ್ವೇಷಾಂ ಚ ಯದಿ ಪೃಚ್ಛಸಿ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: -ಪೃಥಿವೀಪತೇ ! ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ ! ಅಮಿತ್ರರ ಮತ್ತು
ನಮ್ಮವರ ಬಲಾಬಲಗಳ ಕುರಿತು ನೀನು ಕೇಳಿರುವ ಇದು ನಿನಗೆ

ಅನುರೂಪವಾದುದು.

05194009a ಶೃಣು ರಾಜನ್ಯಮ ರಣೇ ಯಾ ಶಕ್ತಿಃ ಪರಮಾ ಭವೇತ್|

05194009c ಅಸ್ತ್ರವೀರ್ಯಂ ರಣೇ ಯಚ್ಚ ಭುಜಯೋಶ್ಚ ಮಹಾಭುಜ||

ರಾಜನ್ ! ಮಹಾಭುಜ ! ರಣದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಶಕ್ತಿಯ ಗಡಿಯೇನೆನ್ನುವುದನ್ನು,
ರಣದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಭುಜಗಳ ಅಸ್ತ್ರವೀರ್ಯವನ್ನು ಕೇಳು.

05194010a ಆರ್ಜವೇನೈವ ಯುದ್ಧೇನ ಯೋದ್ಧವ್ಯ ಇತರೋ ಜನಃ|

05194010c ಮಾಯಾಯುದ್ಧೇನ ಮಾಯಾವೀ ಇತ್ಯೇತದ್ಧರ್ಮನಿಶ್ಚಯಃ||

ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು ಯುದ್ಧಮಾಡುವಾಗ ಆರ್ಜವದಿಂದಲೇ ಯುದ್ಧ
ಮಾಡಬೇಕು. ಮಾಯಾವಿಯೊಂದಿಗೆ ಮಾಯಾಯುದ್ಧವನ್ನು
ಮಾಡಬೇಕು. ಇದು ಧರ್ಮನಿಶ್ಚಯ.

05194011a ಹನ್ಯಾಮಹಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಪಾಂಡವಾನಾಮನೀಕಿನೀಂ|

05194011c ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಕೃತ್ವಾ ಭಾಗಂ ಪ್ರಾಗಾಹ್ನಿಕಂ ಮಮ||

ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯನ್ನು ದಿನ ದಿನವೂ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ
ಮೊದಲ ಭಾಗವನ್ನಾಗಿಸಿ ನಾನು ಕೊಲ್ಲಬಲ್ಲೆ.

05194012a ಯೋಧಾನಾಂ ದಶಸಾಹಸ್ರಂ ಕೃತ್ವಾ ಭಾಗಂ ಮಹಾದ್ಯುತೇ|

05194012c ಸಹಸ್ರಂ ರಥಿನಾಮೇಕಮೇಷ ಭಾಗೋ ಮತೋ ಮಮ||

ಮಹಾದ್ಯುತೇ ! ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಯೋಧರನ್ನು ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಸಾವಿರ ರಥಿಕರು ಒಂದು ಭಾಗವಾಗುತ್ತಾರೆ

ಎಂದು ನನ್ನ ಮತ.

05194013a ಅನೇನಾಹಂ ವಿಧಾನೇನ ಸಮ್ನದ್ಧಃ ಸತತೋತ್ಥಿತಃ|

05194013c ಕ್ಷಪಯೇಯಂ ಮಹತ್ಸ್ರೇನ್ಯಂ ಕಾಲೇನಾನೇನ ಭಾರತ||

ಈ ರೀತಿಯ ವಿಧಾನದಿಂದ ಸದಾ ಸನ್ನದ್ಧನಾಗಿ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದ್ದರೆ
ಭಾರತ! ನಾನು ಈ ಸೇನೆಯನ್ನು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗಾಣಿಸಬಹುದು.

05194014a ಯದಿ ತ್ವಸ್ತ್ರಾಣಿ ಮುಂಚೇಯಂ ಮಹಾಂತಿ ಸಮರೇ ಸ್ಥಿತಃ|

05194014c ಶತಸಾಹಸ್ರಘಾತೀನಿ ಹನ್ಯಾಂ ಮಾಸೇನ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಒಂದುವೇಳೆ ನೂರುಸಾವಿರರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವ ಮಹಾ
ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರೆ ಸಮರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಒಂದು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ
ಕೊಲ್ಲಬಹುದು.””

05194015 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

05194015a ಶ್ರುತ್ವಾ ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ತದ್ವಾಕ್ಯಂ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ತದಾ|

05194015c ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛತ ರಾಜೇಂದ್ರ ದ್ರೋಣಮಂಗಿರಸಾಂ ವರಂ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜೇಂದ್ರ! ಭೀಷ್ಮನ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು
ಕೇಳಿ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನನು ಅಂಗಿರಸರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ
ದ್ರೋಣನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು.

05194016a ಆಚಾರ್ಯ ಕೇನ ಕಾಲೇನ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಸ್ಯ ಸೈನಿಕಾನ್|

05194016c ನಿಹನ್ಯಾ ಇತಿ ತಂ ದ್ರೋಣಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಹಸನ್ನಿವ||

“ಆಚಾರ್ಯ ! ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಎಷ್ಟು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲಬಲ್ಲಿರಿ?” ಇದಕ್ಕೆ ದ್ರೋಣನು ನಗುತ್ತಾ ಉತ್ತರಿಸಿದನು.

05194017a ಸ್ಥವಿರೋಽಸ್ಮಿ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಂದಪ್ರಾಣವಿಚೇಷ್ಟಿತಃ|

05194017c ಅಸ್ತ್ರಾಗ್ನಿನಾ ನಿರ್ದಹೇಯಂ ಪಾಂಡವಾನಾಮನೀಕಿನೀಂ||

05194018a ಯಥಾ ಭೀಷ್ಮಃ ಶಾಂತನವೋ ಮಾಸೇನೇತಿ ಮತಿರ್ಮಮ|

05194018c ಏಷಾ ಮೇ ಪರಮಾ ಶಕ್ತಿರೇತನ್ ಮೇ ಪರಮಂ ಬಲಂ||

“ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ! ಮುದುಕನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಪ್ರಾಣವು ಮಂದವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಶಾಂತನವ ಭೀಷ್ಮನಂತೆ ನಾನೂ ಕೂಡ ಅಸ್ತ್ರಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯನ್ನು ಒಂದು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸುಡಬಲ್ಲೆನೆಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ನನ್ನ ಶಕ್ತಿಯ ಮಿತಿ. ಮತ್ತು ಇದು ನನ್ನ ಬಲದ ಮಿತಿ.”

05194019a ದ್ವಾಭ್ಯಾಮೇವ ತು ಮಾಸಾಭ್ಯಾಂ ಕೃಪಃ ಶಾರದ್ವತೋಽಬ್ರವೀತ್|

05194019c ದ್ರೋಣಿಸ್ತು ದಶರಾತ್ರೇಣ ಪ್ರತಿಜ್ಞೇ ಬಲಕ್ಷಯಂ|

05194019e ಕರ್ಣಸ್ತು ಪಂಚರಾತ್ರೇಣ ಪ್ರತಿಜ್ಞೇ ಮಹಾಸ್ತ್ರವಿತ್||

ಎರಡೇ ತಿಂಗಳುಗಳು ಸಾಕೆಂದು ಶಾರದ್ವತ ಕೃಪನು ಹೇಳಿದನು. ದ್ರೋಣಿಯಾದರೋ ಹತ್ತು ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಲಕ್ಷಯಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿದನು. ಮಹಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದ ಕರ್ಣನು ಐದು ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು.

05194020a ತಚ್ಚು ತ್ವಾ ಸೂತಪುತ್ರಸ್ಯ ವಾಕ್ಯಂ ಸಾಗರಗಾಸುತಃ|

05194020c ಜಹಾಸ ಸಸ್ವನಂ ಹಾಸಂ ವಾಕ್ಯಂ ಚೇದಮುವಾಚ ಹ||

ಸೂತಪುತ್ರನ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಾಗರಗೆಯ ಸುತನು ಜೋರಾಗಿ
ನಕ್ಕು ಹಾಸ್ಯದ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

05194021a ನ ಹಿ ತಾವದ್ರಣೇ ಪಾರ್ಥಂ ಬಾಣಖಿಡ್ಗಧನುರ್ಧರಂ|

05194021c ವಾಸುದೇವಸಮಾಯುಕ್ತಂ ರಥೇನೋದ್ಯಂತಮಚ್ಯುತಂ||

05194022a ಸಮಾಗಚ್ಛಸಿ ರಾಧೇಯ ತೇನೈವಮಭಿಮನ್ಯಸೇ|

05194022c ಶಕ್ಯಮೇವಂ ಚ ಭೂಯಶ್ಚ ತ್ವಯಾ ವಕ್ತುಂ ಯಥೇಷ್ಟತಃ||

“ರಾಧೇಯ ! ರಣದಲ್ಲಿ ನೀನು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ

ಬಾಣಖಿಡ್ಗಧನುರ್ಧರನಾದ ಪಾರ್ಥನನ್ನು, ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ

ರಥವನ್ನೋಡಿಸುವ ಅಚ್ಯುತ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಎದುರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ

ಅಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ನಿನಗಿಷ್ಟ ಬಂದುದನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು. ನಂತರವೂ

ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದಂತೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು !””

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ
ಪರ್ವಣಿ ಭೀಷ್ಮಾ ದಿಶಕ್ತಿಕಥನೇ ಚತುರ್ನವತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮಾ ದಿಶಕ್ತಿಕಥನದಲ್ಲಿ
ನೂರಾತೊಂಬತ್ತಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೯೫

ಅರ್ಜುನವಾಕ್ಯ

“ಎಷ್ಟು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲವಾಗಿಸುವೆ?” ಎಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೇಳಲು ಅರ್ಜುನನು “ವಾಸುದೇವನ ಸಹಾಯದಿಂದ ನಾನು ಒಂದೇ ರಥದಲ್ಲಿ ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿಯೇ ಅಮರರನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನು, ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮಗಳೊಂದಿಗೆ, ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ, ಈಗ ಇರುವ ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಇರಬಹುದಾದವುಗಳನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಬಲ್ಲೆ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದುದು (೧-೨೦).

05195001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05195001a ಏತಚ್ಚು ತ್ವಾ ತು ಕೌಂತೇಯಃ ಸರ್ವಾನ್ ಭ್ರಾತೃನುಪಹ್ವರೇ|

05195001c ಆಹೂಯ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಇದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೌಂತೇಯನು ಎಲ್ಲ ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನೂ ಕರೆಯಿಸಿ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು.

05195002a ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಸೈನ್ಯೇಷು ಯೇ ಚಾರಪುರುಷಾ ಮಮ|

05195002c ತೇ ಪ್ರವೃತ್ತಿಂ ಪ್ರಯಚ್ಛಂತಿ ಮಮೇಮಾಂ ವ್ಯುಷಿತಾಂ ನಿಶಾಂ||

“ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿರುವ ನನ್ನ ಚಾರಕರು ಅವರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಬಂದು ಹೇಳಿದರು.

05195003a ದುರ್ಯೋಧನಃ ಕಿಲಾಪೃಚ್ಛ ದಾಪಗೇಯಂ ಮಹಾವ್ರತಂ|

05195003c ಕೇನ ಕಾಲೇನ ಪಾಂಡೂನಾಂ ಹನ್ಯಾಃ ಸೈನ್ಯಮಿತಿ ಪ್ರಭೋ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಆಪಗೇಯ ಮಹಾವ್ರತನಿಗೆ ಕೇಳಿದನಂತೆ -

“ಪ್ರಭೋ ! ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಲು ಎಷ್ಟು ಸಮಯವು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ?”

05195004a ಮಾಸೇನೇತಿ ಚ ತೇನೋಕ್ತೋ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಸುದುರ್ಮತಿಃ|

05195004c ತಾವತಾ ಚಾಪಿ ಕಾಲೇನ ದ್ರೋಣೋಽಪಿ ಪ್ರತ್ಯಜಾನತ||

ಸುದುರ್ಮತಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಅವನು ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಎಂದು ಹೇಳಿದನಂತೆ. ದ್ರೋಣನೂ ಕೂಡ ಅಷ್ಟೇ ಸಮಯ ಸಾಕೆಂದು ಹೇಳಿದನೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ.

05195005a ಗೌತಮೋ ದ್ವಿಗುಣಂ ಕಾಲಮುಕ್ತವಾನಿತಿ ನಃ ಶ್ರುತಂ|

05195005c ದ್ರೋಣಿಸ್ತು ದಶರಾತ್ರೇಣ ಪ್ರತಿಜಿಜ್ಞೇ ಮಹಾಸ್ತ್ರವಿತ್||

ಗೌತಮನು ಅದಕ್ಕೂ ಎರಡು ಪಟ್ಟು ಸಮಯ ಬೇಕೆಂದನಂತೆ. ಮಹಾಸ್ತ್ರವಿದು ದ್ರೋಣಿಯು ಹತ್ತು ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

05195006a ತಥಾ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರವಿತ್ಕರ್ಣಃ ಸಂಪೃಷ್ಯಃ ಕುರುಸಂಸದಿ|

05195006c ಪಂಚಭಿರ್ದಿವಸೈರ್ಹಂತುಂ ಸ ಸೈನ್ಯಂ ಪ್ರತಿಜಿಜ್ಞೈವಾನ್||

ಹಾಗೆಯೇ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರವಿದು ಕರ್ಣನು ಕುರುಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿ ಐದೇ

ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

05195007a ತಸ್ಮಾದಹಮಪೀಚ್ಚಾಮಿ ಶ್ರೋತುಮರ್ಜುನ ತೇ ವಚಃ|

05195007c ಕಾಲೇನ ಕಿಯತಾ ಶತ್ರುನ್ ಕ್ಷಪಯೇರಿತಿ ಸಂಯುಗೇ||

ಆದುದರಿಂದ ನಾನೂ ಕೂಡ ಅರ್ಜುನ! ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಎಷ್ಟು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲವಾಗಿಸುವೆ?”

05195008a ಏವಮುಕ್ತೋ ಗುಡಾಕೇಶಃ ಪಾರ್ಥಿವೇನ ಧನಂಜಯಃ|

05195008c ವಾಸುದೇವಮವೇಕ್ಷ್ಯೇದಂ ವಚನಂ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ||

ಪಾರ್ಥಿವನಿಂದ ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಗುಡಾಕೇಶ ಧನಂಜಯನು ವಾಸುದೇವನನ್ನು ನೋಡಿ ಈ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿದನು.

05195009a ಸರ್ವ ಏತೇ ಮಹಾತ್ಮಾನಃ ಕೃತಾಸ್ತ್ರಾಶ್ಚಿತ್ರಯೋಧಿನಃ|

05195009c ಅಸಂಶಯಂ ಮಹಾರಾಜ ಹನ್ಯುರೇವ ಬಲಂ ತವ||

“ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಮಹಾತ್ಮರು, ಕೃತಾಸ್ತ್ರರು ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಯೋಧಿಗಳು. ಮಹಾರಾಜ! ಇವರು ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವರು ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

05195010a ಅಪೈತು ತೇ ಮನಸ್ತಾಪೋ ಯಥಾಸತ್ಯಂ ಬ್ರವೀಮ್ಯಹಂ|

05195010c ಹನ್ಯಾಮೇಕರಥೇನಾಹಂ ವಾಸುದೇವಸಹಾಯವಾನ್||

05195011a ಸಾಮರಾನಪಿ ಲೋಕಾಂಸ್ತ್ರೀನ್ಸಹಸ್ಥಾವರಜಂಗಮಾನ್|

05195011c ಭೂತಂ ಭವ್ಯಂ ಭವಿಷ್ಯಚ್ಚ ನಿಮೇಷಾದಿತಿ ಮೇ ಮತಿಃ||

ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಜ್ವರವಿಲ್ಲದಿರಲಿ. ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.
ವಾಸುದೇವನ ಸಹಾಯದಿಂದ ನಾನು ಒಂದೇ ರಥದಲ್ಲಿ
ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿಯೇ ಅಮರರನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನು,
ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮಗಳೊಂದಿಗೆ, ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ, ಈಗ
ಇರುವ ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಇರಬಹುದಾದವುಗಳನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಬಲ್ಲೆ
ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

05195012a ಯತ್ತದ್ಭೋರಂ ಪಶುಪತಿಃ ಪ್ರಾದಾದಸ್ಯಂ ಮಹನ್ಮಮ|

05195012c ಕೈರಾತೇ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧೇ ವೈ ತದಿದಂ ಮಯಿ ವರ್ತತೇ||

ಕೈರಾತನೊಂದಿಗೆ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಶುಪತಿಯು ನನಗೆ ಕರುಣಿಸಿದ್ದ
ಆ ಘೋರ ಅಸ್ತ್ರವು ನನ್ನಲ್ಲಿದೆ.

05195013a ಯದ್ಯುಗಾಂತೇ ಪಶುಪತಿಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ಸಂಹರನ್|

05195013c ಪ್ರಯುಂಕ್ತೇ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ತದಿದಂ ಮಯಿ ವರ್ತತೇ||

ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ! ಯಾವುದನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಯುಗಾಂತದಲ್ಲಿ
ಪಶುಪತಿಯು ಸರ್ವಭೂತಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವನೋ ಅದು ನನ್ನಲ್ಲಿದೆ.

05195014a ತನ್ನ ಜಾನಾತಿ ಗಾಂಗೇಯೋ ನ ದ್ರೋಣೋ ನ ಚ ಗೌತಮಃ|

05195014c ನ ಚ ದ್ರೋಣಸುತೋ ರಾಜನ್ಯುತ ಏವ ತು ಸೂತಜಃ||

ರಾಜನ್! ಅದು ಗಾಂಗೇಯನಿಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ, ದ್ರೋಣನಿಗೂ ಇಲ್ಲ,

ಗೌತಮನಿಗೂ ಇಲ್ಲ, ದ್ರೋಣಸುತನಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಸೂತಜನಿಗೇನು?

05195015a ನ ತು ಯುಕ್ತಂ ರಣೇ ಹಂತುಂ ದಿವ್ಯೈರಸ್ತ್ರೈಃ ಪೃಥಗ್ಜನಂ|

05195015c ಆರ್ಜವೇನೈವ ಯುದ್ಧೇನ ವಿಜೇಷ್ಯಾಮೋ ವಯಂ ಪರಾನ್||

ಆದರೆ ರಣದಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಸಾಮಾನ್ಯಜನರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ನಾವು ಶತ್ರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಆರ್ಜವದಿಂದಲೇ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ವಿಜಯಿಗಳಾಗುತ್ತೇವೆ.

05195016a ತಥೇಮೇ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಾಃ ಸಹಾಯಾಸ್ತವ ಪಾರ್ಥಿವ|

05195016c ಸರ್ವೇ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರವಿದುಷಃ ಸರ್ವೇ ಯುದ್ಧಾಭಿನಂದಿನಃ||

ಈ ಎಲ್ಲ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರರೂ ನಿನ್ನ ಸಹಾಯಕರು ಪಾರ್ಥಿವ! ಎಲ್ಲರೂ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರವಿದುಷರು. ಎಲ್ಲರೂ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುವವರು.

05195017a ವೇದಾಂತಾವಭೃಥಸ್ನಾತಾಃ ಸರ್ವ ಏತೇಽಪರಾಜಿತಾಃ|

05195017c ನಿಹನ್ಯುಃ ಸಮರೇ ಸೇನಾಂ ದೇವಾನಾಮಪಿ ಪಾಂಡವ||

ಇವರೆಲ್ಲರೂ ವೇದಾಂತ ಅವಭೃತಸ್ನಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವರು. ಅಪರಾಜಿತರು. ಪಾಂಡವ! ಸಮರದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳ ಸೇನೆಯನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಬಲ್ಲರು.

05195018a ಶಿಖಿಂಡೀ ಯುಯುಧಾನಶ್ಚ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಶ್ಚ ಪಾರ್ಷತಃ|

05195018c ಭೀಮಸೇನೋ ಯಮೌ ಚೋಭೌ ಯುಧಾಮನ್ಯೂತ್ತಮೌಜಸೌ||

05195019a ವಿರಾಟದ್ರುಪದೌ ಚೋಭೌ ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣಸಮೌ ಯುಧಿ|

05195019c ಸ್ವಯಂ ಚಾಪಿ ಸಮರ್ಥೋಽಸಿ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯೋತ್ಸಾದನೇ ಅಪಿ||

ಶಿಖಂಡೀ, ಯುಯಧಾನ, ಪಾರ್ಷತ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ, ಭೀಮಸೇನ,
ಯಮಳರು, ಯುಧಾಮನ್ಯು, ಉತ್ತಮೌಜ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮ -
ದ್ರೋಣರ ಸಮನಾದ ವಿರಾಟ-ದ್ರುಪದರು, ನೀನೂ ಕೂಡ,
ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆಯಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದೀಯೆ.

05195020a ಕ್ರೋಧಾದ್ಯಂ ಪುರುಷಂ ಪಶ್ಯೇಸ್ತ್ವಂ ವಾಸವಸಮದ್ಯುತೇ|

05195020c ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ನ ಸ ಭವೇದ್ವ್ಯಕ್ತಮಿತಿ ತ್ವಾಂ ವೇದ್ಮಿ ಕೌರವ||

ಕೌರವ ! ವಾಸವಸಮದ್ಯುತೇ ! ನೀನು ಯಾವ ಪುರುಷನನ್ನು
ಕ್ರೋಧದಿಂದ ನೋಡುತ್ತೀಯೋ ಅವನ ನಾಶವು ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ಆಗುತ್ತದೆ⁴¹
ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ
ಪರ್ವಣಿ ಅರ್ಜುನವಾಕ್ಯೇ ಪಂಚನವತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ
ನೂರಾತೊಂಬತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೯೬

⁴¹ ಇದನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಪ್ರಕರಣವು ಇದೂವರೆಗೂ ಬಂದಿಲ್ಲವಲ್ಲ !

ಕೌರವಸೇನಾನಿಯಾಣ

ಹಸ್ತಿನಾಪುರದಿಂದ ಕೌರವ ಸೇನೆಯು ಹೊರಟು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದ
ಅರ್ಧಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬೀಡು ಬಿಟ್ಟಿದುದು (೧-೧೯).

05196001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05196001a ತತಃ ಪ್ರಭಾತೇ ವಿಮಲೇ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೇಣ ಚೋದಿತಾಃ|

05196001c ದುರ್ಯೋಧನೇನ ರಾಜಾನಃ ಪ್ರಯಯುಃ ಪಾಂಡವಾನ್ವತಿ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ವಿಮಲ ಪ್ರಭಾತದಲ್ಲಿ
ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ದುರ್ಯೋಧನನಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿತರಾಗಿ ರಾಜರು
ಪಾಂಡವರ ಕಡೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದರು.

05196002a ಆಪ್ಲಾವ್ಯ ಶುಚಯಃ ಸರ್ವೇ ಸ್ವಗ್ವಿಣಃ ಶುಕ್ಲವಾಸಸಃ|

05196002c ಗೃಹೀತಶಸ್ತ್ರಾ ಧ್ವಜಿನಃ ಸ್ವಸ್ತಿ ವಾಚ್ಯ ಹುತಾಗ್ನಯಃ||

ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಶುಚಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು
ಧರಿಸಿದ್ದರು, ಬಿಳಿಯ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನುಟ್ಟಿದ್ದರು, ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದರು,
ಧ್ವಜಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು, ಸ್ವಸ್ತಿ ವಾಚನಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದರು ಮತ್ತು
ಅಗ್ನಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಹುತಿಗಳನ್ನಿತ್ತಿದ್ದರು.

05196003a ಸರ್ವೇ ವೇದವಿದಃ ಶೂರಾಃ ಸರ್ವೇ ಸುಚರಿತವ್ರತಾಃ|

05196003c ಸರ್ವೇ ಕರ್ಮಕೃತಶ್ಚೈವ ಸರ್ವೇ ಚಾಹವಲಕ್ಷಣಾಃ||

ಎಲ್ಲರೂ ವೇದವಿದರಾಗಿದ್ದರು, ಎಲ್ಲರೂ ಶೂರರೂ, ಸುಚರಿತವ್ರತರೂ

ಆಗಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಮುಗಿಸಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲರೂ
ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷಣರಾಗಿದ್ದರು.

05196004a ಆಹವೇಷು ಪರಾಽಲ್ಲೋಕಾಂ ಜಿಗೀಷಂತೋ ಮಹಾಬಲಾಃ|

05196004c ಏಕಾಗ್ರಮನಸಃ ಸರ್ವೇ ಶ್ರದ್ಧಧಾನಾಃ ಪರಸ್ಯ ಚ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪರಮ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ
ಆ ಮಹಾಬಲರು ಎಲ್ಲರೂ ಏಕಾಗ್ರಮನಸ್ಕರಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು
ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದರು.

05196005a ವಿಂದಾನುವಿಂದಾವಾವಂತೈ ಕೇಕಯಾ ಬಾಹ್ಲಿಕೈಃ ಸಹ|

05196005c ಪ್ರಯಯುಃ ಸರ್ವ ಏವೈತೇ ಭಾರದ್ವಾಜಪುರೋಗಮಾಃ||

ಮೊದಲು ಅವಂತಿಯ ವಿಂದಾನುವಿಂದರಿಬ್ಬರೂ ಕೇಕಯ ಮತ್ತು
ಬಾಹ್ಲೀಕರೊಂದಿಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಭಾರದ್ವಾಜನನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು
ಹೊರಟರು.

05196006a ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ಶಾಂತನವಃ ಸೈಂಧವೋಽಥ ಜಯದ್ರಥಃ|

05196006c ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯಾಃ ಪ್ರತೀಚ್ಯಾಶ್ಚ ಪಾರ್ವತೀಯಾಶ್ಚ ಯೇ ರಥಾಃ||

05196007a ಗಾಂಧಾರರಾಜಃ ಶಕುನಿಃ ಪ್ರಾಚ್ಯೋದೀಚ್ಯಾಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ|

05196007c ಶಕಾಃ ಕಿರಾತಾ ಯವನಾಃ ಶಿಬಯೋಽಥ ವಸಾತಯಃ||

05196008a ಸ್ವೈಃ ಸ್ವೈರನೀಕೈಃ ಸಹಿತಾಃ ಪರಿವಾಯಃ ಮಹಾರಥಂ|

05196008c ಏತೇ ಮಹಾರಥಾಃ ಸರ್ವೇ ದ್ವಿತೀಯೇ ನಿಯಮಯುರ್ಬಲೇ||

ಅನಂತರ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ, ಶಾಂತನವ, ಸೈಂಧವ ಜಯದ್ರಥ,

ದಕ್ಷಿಣದವರು, ಪಶ್ಚಿಮದವರು, ಪರ್ವತವಾಸಿ ರಥರು,
ಗಾಂಧಾರರಾಜ ಶಕುನಿ, ಪೂರ್ವದೇಶದವರೆಲ್ಲರೂ, ಶಕರು, ಕಿರಾತರು,
ಯವನರು, ಶಿಬಿಗಳು, ವಸಾತರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸೇನೆಗಳಿಂದ
ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಒಟ್ಟಿಗೇ ಹೊರಟರು. ಈ ಮಹಾರಥಿಗಳು
ಎಲ್ಲರೂ ಎರಡನೆಯ ಸೇನೆಯಾಗಿ ಹೊರಟರು.

05196009a ಕೃತವರ್ಮಾ ಸಹಾನೀಕಸ್ತಿಗರ್ತಾಶ್ಚ ಮಹಾಬಲಾಃ|

05196009c ದುರ್ಯೋಧನಶ್ಚ ನೃಪತಿಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಪರಿವಾರಿತಃ||

05196010a ಶಲೋ ಭೂರಿಶ್ರವಾಃ ಶಲ್ಯಃ ಕೌಸಲ್ಯೋಽಥ ಬೃಹದ್ಬಲಃ|

05196010c ಏತೇ ಪಶ್ಚಾದವರ್ತಂತ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಪುರೋಗಮಾಃ||

ಅನಂತರ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಕೃತವರ್ಮ, ಮಹಾಬಲಿಗಳಾದ
ತ್ರಿಗರ್ತರು, ಭ್ರಾತೃಗಳಿಂದ ಪರಿವೃತನಾದ ನೃಪತಿ ದುರ್ಯೋಧನ,
ಶಲ, ಭೂರಿಶ್ರವ, ಶಲ್ಯ, ಕೌಸಲ್ಯ ಬೃಹದ್ಬಲ ಇವರು
ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ನನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಹೊರಟರು.

05196011a ತೇ ಸಮೇನ ಪಥಾ ಯಾತ್ವಾ ಯೋತ್ಸ್ಯ ಮಾನಾ ಮಹಾರಥಾಃ|

05196011c ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಸ್ಯ ಪಶ್ಚಾರ್ಧೇ ವ್ಯವತಿಷ್ಠಂತ ದಂಶಿತಾಃ||

ಯುದ್ಧಮಾಡಲಿರುವ ಈ ಕವಚಧಾರಿ ಮಹಾರಥಿಗಳು ಸಮನಾದ
ಪಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದ ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಧದಲ್ಲಿ
ವಸತಿಮಾಡಿಕೊಂಡರು.

05196012a ದುರ್ಯೋಧನಸ್ತು ಶಿಬಿರಂ ಕಾರಯಾಮಾಸ ಭಾರತ|

05196012c ಯಥೈವ ಹಾಸ್ತಿನಪುರಂ ದ್ವಿತೀಯಂ ಸಮಲಂಕೃತಂ||

ಭಾರತ ! ದುರ್ಯೋಧನನಾದರೋ ಎಂಥಹ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು
ಮಾಡಿಸಿದ್ದನೆಂದರೆ ಅವು ಎರಡನೆಯ ಹಸ್ತಿನಾಪುರವೋ ಎಂಬಂತೆ
ಸಮಲಂಕೃತವಾಗಿದ್ದವು.

05196013a ನ ವಿಶೇಷಂ ವಿಜಾನಂತಿ ಪುರಸ್ಯ ಶಿಬಿರಸ್ಯ ವಾ|

05196013c ಕುಶಲಾ ಅಪಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ನರಾ ನಗರವಾಸಿನಃ||

ರಾಜೇಂದ್ರ ! ನಗರವಾಸಿ ಕುಶಲ ಜನರಿಗೂ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ನಗರ ಮತ್ತು
ಶಿಬಿರದ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ತಿಳಿಯಲಿಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ.

05196014a ತಾದೃಶಾನ್ಯೈವ ದುರ್ಗಾಣಿ ರಾಜ್ಞಾಮಪಿ ಮಹೀಪತಿಃ|

05196014c ಕಾರಯಾಮಾಸ ಕೌರವ್ಯಃ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಮಹೀಪತಿ ಕೌರವ್ಯನು ತನಗಿದ್ದ ಹಾಗಿನ ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು
ದುರ್ಗಗಳನ್ನು ಇತರ ರಾಜರಿಗೂ ಮಾಡಿಸಿದನು.

05196015a ಪಂಚಯೋಜನಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ಮಂಡಲಂ ತದ್ರಣಾಜಿರಂ|

05196015c ಸೇನಾನಿವೇಶಾಸ್ತೇ ರಾಜನ್ನಾವಿಶಂ ಶತಸಂಘಶಃ||

ರಾಜನ್ ! ಆ ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಐದು ಯೋಜನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ
ನೂರಾರು ಗುಂಪು ಸೇನಾನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಗಿತ್ತು.

05196016a ತತ್ರ ತೇ ಪೃಥಿವೀಪಾಲಾ ಯಥೋತ್ಸಾಹಂ ಯಥಾಬಲಂ|

05196016c ವಿವಿಶುಃ ಶಿಬಿರಾಣ್ಯಾಶು ದ್ರವ್ಯವಂತಿ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಆ ಪೃಥಿವೀಪಾಲರು ಅವರವರ ಉತ್ಸಾಹ ಮತ್ತು ಬಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಸಹಸ್ರಾರು ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

05196017a ತೇಷಾಂ ದುರ್ಯೋಧನೋ ರಾಜಾ ಸಸೈನ್ಯಾನಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

05196017c ವ್ಯಾದಿದೇಶ ಸಬಾಹ್ಯಾನಾಂ ಭಕ್ಷ್ಯಭೋಜ್ಯಮನುತ್ತಮಂ||

ರಾಜ ದುರ್ಯೋಧನನು ಸೈನ್ಯದೊಂದಿಗಿರುವ ಆ ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ಅನುತ್ತಮ ಭಕ್ಷ್ಯ ಭೋಜ್ಯಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿಸಿದ್ದನು.

05196018a ಸಗಜಾಶ್ವಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಯೇ ಚ ಶಿಲ್ಪೋಪಜೀವಿನಃ|

05196018c ಯೇ ಚಾನೈಽನುಗತಾಸ್ತತ್ರ ಸೂತಮಾಗಧಬಂದಿನಃ||

05196019a ವಣಿಜೋ ಗಣಿಕಾ ವಾರಾ ಯೇ ಚೈವ ಪ್ರೇಕ್ಷಕಾ ಜನಾಃ|

05196019c ಸರ್ವಾಂಸ್ತಾನ್ಕಾರವೋ ರಾಜಾ ವಿಧಿವತ್ಪ್ರತ್ಯವೈಕ್ಷತ||

ಜೊತೆಗಿರುವ ಆನೆಗಳು, ಕುದುರೆಗಳು, ಮನುಷ್ಯರು, ಶಿಲ್ಪಿಗಳು, ಉಪಜೀವಿಗಳು, ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬಂದಿರುವ ಸೂತ, ಮಾಗಧ, ಬಂದಿಗಳು, ವರ್ತಕರು, ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡುವವರು, ವೇಶ್ಯೆಯರು, ಮತ್ತು ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ಜನರು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ರಾಜ ಕೌರವನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ
ಪರ್ವಣಿ ಕೌರವಸೈನ್ಯನಿಯಾಣೇ
ಷಣ್ಣಾವತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೌರವಸೈನ್ಯನಿಯಾಣದಲ್ಲಿ
ನೂರಾತೊಂಭತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೯೭

ಪಾಂಡವಸೇನಾನಿಯಾಣ

ಪಾಂಡವ ಸೇನೆಯ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದುದು (೧-೨೧).

05197001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

05197001a ತಥೈವ ರಾಜಾ ಕೌಂತೇಯೋ ಧರ್ಮಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

05197001c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಮುಖಾನ್ವೀರಾಂಶ್ಚೋದಯಾಮಾಸ ಭಾರತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಹಾಗೆಯೇ ರಾಜ ಕೌಂತೇಯ
ಧರ್ಮಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೂ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ
ವೀರರನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಿದನು.

05197002a ಚೇದಿಕಾಶಿಕರೂಷಾಣಾಂ ನೇತಾರಂ ದೃಢವಿಕ್ರಮಂ|

05197002c ಸೇನಾಪತಿಮಮಿತ್ರಘ್ನಂ ಧೃಷ್ಟಕೇತುಮಥಾದಿಶತ್||

05197003a ವಿರಾಟಂ ದ್ರುಪದಂ ಚೈವ ಯುಯುಧಾನಂ ಶಿಖಿಂಡಿನಂ|

05197003c ಪಾಂಚಾಲೈ ಚ ಮಹೇಷ್ಟಾಸೌ ಯುಧಾಮನ್ಯುತ್ರಮೌಜಸೌ||

ಚೇದಿ, ಕಾಶಿ ಮತ್ತು ಕರೂಷಣರ ನೇತಾರ ದೃಢವಿಕ್ರಮಿ ಸೇನಾಪತಿ
ಅಮಿತ್ರಘ್ನ ಧೃಷ್ಟಕೇತು, ವಿರಾಟ, ದ್ರುಪದ, ಯುಯುಧಾನ, ಶಿಖಿಂಡಿ,

ಮತ್ತು ಮಹೇಷ್ವಾಸರಾದ ಪಾಂಚಾಲರಿಬ್ಬರು ಯುಧಾಮನ್ಯು-
ಉತ್ತಮೌಜಸರು ಹೊರಟರು.

05197004a ತೇ ಶೂರಾಶ್ಚಿತ್ರವರ್ಮಾಣಸ್ತಪ್ತಕುಂಡಲಧಾರಿಣಃ|

05197004c ಆಜ್ಯಾವಸಿಕ್ತಾ ಜ್ವಲಿತಾ ಧಿಷ್ಟೇಷ್ಟಿವ ಹುತಾಶನಾಃ|

05197004e ಅಶೋಭಂತ ಮಹೇಷ್ವಾಸಾ ಗ್ರಹಾಃ ಪ್ರಜ್ವಲಿತಾ ಇವ||

ವಿಚಿತ್ರ ಕವಚಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ, ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು
ಧರಿಸಿದ, ಅರಳಿನಿಂದ ಅವಸಿಕ್ತರಾಗಿದ್ದ ಆ ಶೂರ ಮಹೇಷ್ವಾಸರು
ತುಪ್ಪವನ್ನು ಸುರಿಸಿ ಭುಗಿಲೆದ್ದ ಅಗ್ನಿಗಳಂತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ
ಗ್ರಹಗಳಂತೆ ಶೋಭಿಸಿದರು.

05197005a ಸೋಽಥ ಸೈನ್ಯಂ ಯಥಾಯೋಗಂ ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ನರರ್ಷಭಃ|

05197005c ದಿದೇಶ ತಾನ್ಯನೀಕಾನಿ ಪ್ರಯಾಣಾಯ ಮಹೀಪತಿಃ||

ಮಹೀಪತಿ ನರರ್ಷಭನು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಯಥಾಯೋಗವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿ ಆ
ಸೇನೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸಲು ಆಜ್ಞೆಯನ್ನಿತ್ತನು.

05197006a ಅಭಿಮನ್ಯುಂ ಬೃಹಂತಂ ಚ ದ್ರೌಪದೇಯಾಂಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ|

05197006c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಮುಖಾನೇತಾನ್ಪ್ರಾಹಿಣೋತ್ಪಾಂಡುನಂದನಃ||

ಮೊದಲು ಪಾಂಡುನಂದನನು ಅಭಿಮನ್ಯು, ಬೃಹಂತ ಮತ್ತು
ದ್ರೌಪದೇಯರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

05197007a ಭೀಮಂ ಚ ಯುಯುಧಾನಂ ಚ ಪಾಂಡವಂ ಚ ಧನಂಜಯಂ|

05197007c ದ್ವಿತೀಯಂ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಬಲಸ್ಕಂಧಂ ಯುಧಿಷ್ಟಿರಃ||

ಎರಡನೆಯ ಸೇನೆಯಾಗಿ ಯುಧಿಷ್ಟಿರನು ಭೀಮ, ಯುಯುಧಾನ, ಮತ್ತು ಪಾಂಡವ ಧನಂಜಯರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು.

05197008a ಭಾಂಡಂ ಸಮಾರೋಪಯತಾಂ ಚರತಾಂ ಸಂಪ್ರಧಾವತಾಂ|

05197008c ಹೃಷ್ಟಾನಾಂ ತತ್ರ ಯೋಧಾನಾಂ ಶಬ್ದೋ ದಿವಮಿವಾಸ್ಪಶತ್||

ಸಂತೋಷದಿಂದ ಧ್ವಜಗಳನ್ನು ಏರಿಸುವ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿರುವ ಯೋಧರ ಶಬ್ದವು ಆಕಾಶವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿತು.

05197009a ಸ್ವಯಮೇವ ತತಃ ಪಶ್ಚಾ ದ್ವಿರಾಟದ್ರುಪದಾನ್ವಿತಃ|

05197009c ತಥಾನ್ವೈಃ ಪೃಥಿವೀಪಾಲೈಃ ಸಹ ಪ್ರಾಯಾನ್ಮಹೀಪತಿಃ||

ಸ್ವಯಂ ಮಹೀಪತಿಯು ವಿರಾಟ ದ್ರುಪದರೇ ಮೊದಲಾದ ಪೃಥಿವೀಪಾಲರೊಂದಿಗೆ ಹಿಂದೆ ನಡೆದನು.

05197010a ಭೀಮಧನ್ವಾಯನೀ ಸೇನಾ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಪುರಸ್ಕೃತಾ|

05197010c ಗಂಗೇವ ಪೂರ್ಣಾ ಸ್ತಿಮಿತಾ ಸ್ಯಂದಮಾನಾ ವ್ಯದ್ಯಶ್ಯತ||

ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಭೀಮಧನ್ವಿಗಳ ಸೇನೆಯು ಪ್ರವಾಹವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸ್ತಿಮಿತಗೊಂಡು ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಗಂಗೆಯಂತೆ ತೋರಿತು.

05197011a ತತಃ ಪುನರನೀಕಾನಿ ವ್ಯಯೋಜಯತ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್|

05197011c ಮೋಹಯನ್ಧ್ರತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಬುದ್ಧಿನಿಸ್ರವಂ||

05197012a ದ್ರೌಪದೇಯಾನ್ಮಹೇಷ್ಟಾಸಾನಭಿಮನ್ಯುಂ ಚ ಪಾಂಡವಃ|

05197012c ನಕುಲಂ ಸಹದೇವಂ ಚ ಸರ್ವಾಂಶ್ಚೈವ ಪ್ರಭದ್ರಕಾನ್||

ಆಗ ಬುದ್ಧಿವಂತನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಪುತ್ರರನ್ನು ಮೋಹಗೊಳಿಸಲು

ಬುದ್ಧಿಯನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ತನ್ನ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿದನು.

ಮೊದಲನೆಯದರಲ್ಲಿ ಮಹೇಷ್ಟಾಸರಾದ ದ್ರೌಪದೇಯರು, ಅಭಿಮನ್ಯು,

ಪಾಂಡವ ನಕುಲ ಸಹದೇವರು ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಪ್ರಭದ್ರಕರೂ ಇದ್ದರು.

05197013a ದಶ ಚಾಶ್ವಸಹಸ್ರಾಣಿ ದ್ವಿಸಾಹಸ್ರಂ ಚ ದಂತಿನಃ|

05197013c ಅಯುತಂ ಚ ಪದಾತೀನಾಂ ರಥಾಃ ಪಂಚಶತಾಸ್ತಥಾ||

05197014a ಭೀಮಸೇನಂ ಚ ದುರ್ಧರ್ಷಂ ಪ್ರಥಮಂ ಪ್ರಾದಿಶದ್ ಬಲಂ|

ಅವರಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಕುದುರೆಗಳು, ಎರಡು ಸಾವಿರ ಆನೆಗಳು,

ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಪದಾತಿಗಳು ಮತ್ತು ಐನೂರು ರಥಗಳಿದ್ದವು. ದುರ್ಧರ್ಷ

ಭೀಮಸೇನನು ಈ ಮೊದಲನೆಯ ಸೇನೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡನು.

05197014c ಮಧ್ಯಮೇ ತು ವಿರಾಟಂ ಚ ಜಯತ್ಸೇನಂ ಚ ಮಾಗಧಂ||

05197015a ಮಹಾರಥೌ ಚ ಪಾಂಚಾಲೌ ಯುಧಾಮನ್ಯುತ್ತಮೌಜಸೌ|

05197015c ವೀರ್ಯವಂತೌ ಮಹಾತ್ಮಾನೌ ಗದಾಕಾರ್ಮುಕಧಾರಿಣೌ|

05197015e ಅನ್ವಯಾತಾಂ ತತೋ ಮಧ್ಯೇ ವಾಸುದೇವಧನಂಜಯೌ||

ಮಧ್ಯಮ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ, ಮಾಗಧ ಜಯತ್ಸೇನ, ಮಹಾರಥಿ,

ವೀರ್ಯವಂತ, ಮಹಾತ್ಮ, ಗದೆ-ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದ

ಪಾಂಚಲರಿಬ್ಬರು - ಯುಧಾಮನ್ಯು, ಉತ್ತಮೌಜ, ಮತ್ತು ಅವರ ಮಧ್ಯೆ

ವಾಸುದೇವ-ಧನಂಜಯರಿಬ್ಬರಿದ್ದರು.

05197016a ಬಭೂವುರತಿಸಂರಬ್ಧಾಃ ಕೃತಪ್ರಹರಣಾ ನರಾಃ|

05197016c ತೇಷಾಂ ವಿಂಶತಿಸಾಹಸ್ರಾ ಧ್ವಜಾಃ ಶೂರೈರಧಿಷ್ಠಿತಾಃ||

05197017a ಪಂಚ ನಾಗಸಹಸ್ರಾಣಿ ರಥವಂಶಾಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ|

05197017c ಪದಾತಯಶ್ಚ ಯೇ ಶೂರಾಃ ಕಾರ್ಮುಕಾಸಿಗದಾಧರಾಃ|

05197017e ಸಹಸ್ರಶೋಽನ್ವಯುಃ ಪಶ್ಚಾದಗ್ರತಶ್ಚ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಆ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ಉತ್ಸಾಹಿಗಳಾದ ಪ್ರಹರಗಳಲ್ಲಿ ಕುಶಲರಾದ ಇಪ್ಪತ್ತುಸಾವಿರ ಧ್ವಜಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದ ಶೂರ ಕವಚಧಾರಿ ನರರಿದ್ದರು. ಐದು ಸಾವಿರ ಆನೆಗಳಿದ್ದವು. ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ರಥಗಳಿದ್ದವು. ಧನುಸ್ಸು, ಖಡ್ಗ ಮತ್ತು ಗದೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಶೂರ ಪದಾತಿಗಳಿದ್ದರು. ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಸಹಸ್ರಗಳನ್ನು ಸಹಸ್ರಗಳು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದವು.

05197018a ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ಯತ್ರ ಸೈನ್ಯೇ ಸ್ವಯಮೇವ ಬಲಾರ್ಣವೇ|

05197018c ತತ್ರ ತೇ ಪೃಥಿವೀಪಾಲಾ ಭೂಯಿಷ್ಯಂ ಪರ್ಯವಸ್ಥಿತಾಃ||

ಸ್ವಯಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿದ್ದ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇನಾಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನುಳಿದ ಪೃಥಿವೀಪಾಲಕರು ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

05197019a ತತ್ರ ನಾಗಸಹಸ್ರಾಣಿ ಹಯಾನಾಮಯುತಾನಿ ಚ|

05197019c ತಥಾ ರಥಸಹಸ್ರಾಣಿ ಪದಾತೀನಾಂ ಚ ಭಾರತ||

05197019e ಯದಾಶ್ಚಿತ್ಯಾಭಿಯುಯುಧೇ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಸುಯೋಧನಂ||

ಭಾರತ ! ಅದರಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಾರು ಆನೆಗಳು, ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಕುದುರೆಗಳು.

ಸಹಸ್ರಾರು ರಥಗಳು, ಹಾಗೆಯೇ ಪದಾತಿಗಳಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು
ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಅವನು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ಸುಯೋಧನನೊಡನೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಹೊರಟನು.

05197020a ತತೋಽನ್ಯೇ ಶತಶಃ ಪಶ್ಚಾತ್ಸಹಸ್ರಾಯುತಶೋ ನರಾಃ|

05197020c ನದಂತಃ ಪ್ರಯಯುಸ್ತೇಷಾಮನೀಕಾನಿ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಅದರ ಹಿಂದಿನಿಂದ ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ಲಕ್ಷಲಕ್ಷ ಜನರು
ಸಾವಿರಾರು ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿ ಜೋರಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತಾ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದರು.

05197021a ತತ್ರ ಭೇರಿಃಸಹಸ್ರಾಣಿ ಶಂಖಾನಾಮಯುತಾನಿ ಚ|

05197021c ವಾದಯಂತಿ ಸ್ಮ ಸಂಹೃಷ್ಟಾಃ ಸಹಸ್ರಾಯುತಶೋ ನರಾಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ಸಹಸ್ರಾರು ಲಕ್ಷ ಜನರು ಸಹಸ್ರಾರು
ಭೇರಿಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಶಂಖಗಳನ್ನು ಮೊಳಗಿಸಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ

ಪರ್ವಣಿ ಪಾಂಡವಸೇನಾನಿಯಾಣೇ

ಸಪ್ತನವತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವಸೇನಾನಿಯಾಣದಲ್ಲಿ

ನೂರಾತೊಂಭತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಣಿ ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ

ಪರ್ವಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅಂಬೋಽಪಾಖ್ಯಾನ ಪರ್ವವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವವು.

ಇದೊವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೫/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-

೬೦/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೮೬೦/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-

೨೨೨೨೪/೨೩೨೮೪